„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Serbska ludowa knihownja w Budyšinje

Maćica Serbska w Budyšinje.

Čisło 1. 7 4° 96/a **Sobotu 4. januara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S tak dobrymi wuhladami do pschichoda kaž lětusche nowe lěto ßo dołho žane sapoczało njeje. Knježerjo europiskich krajow ßu pschi składnoscźi nowolětneho sbožopschecźa bjes wuwsacźa ßwoje twjerde dowěrjenje do sdźerženja měra wobkrucźili. Khěžor Wylem je ßwoju nadźiju na sakhowanje měra se scźěhowazym pißmom wjerchej Bismarkej wuprajił: „K pschedstejazemu nowemu lětu Wam, luby wjerćho, ßwoje najwutrobniśche sbožopschecźa scźelu. S nutrnym dźakom k Bohu na ßo minjaze lěto shladuju, w kotrymž je Nam móžno było, niż jenoż Sswojemu drohemu wótznemu krajej swonkowny měr sakhowacź, ale też rukowanje sa sdźerženje měra poßylnicź. S wulkim spokojenjom je Mje napjelniło, so je ßo ſ dowěrjenjapołnym ßobuskutkowanjom khěžorstwoweho sastupjerstwa poradźiło, sakoń wo invalidnych a wobstarnych dźěłacźerjow dokonicź a ſ tym ważny postup w wězy Mi na wutrobje leżazeho sastaranja dźěławeho luda scźinicź. Derje wěm, kak wulki podźěł pschi tychle wuspěchach Waschej woporniwej pilnej dźěławoscźi pschisteji, a proschu Boha, so chzył Mi w Mojim cźežkim a samolwjenjapołnym knježerskim powołanju Waschu ßwěrnu a wuspytanu radu hischcźe wjele lět sdźerżecź.“

— Hoborski prozeß, kotryž je ßo schěscź njedźel dołho w Elberfeldźe pschecźiwo 87 sozialdemokratam dla wobdźělenja pschi potajnym politiskim swjasku, na powrócźenje nětcźischeho wobstejazeho statneho porjada ßo měrjazym, wjedźe, je ßo skóncźnje wobsamknuł. Jenoż 44 wobskorżenych ßu winowatych spósnali a jich k jastwu na jedyn hacź do 18 měßazow saßudźili, tych druhich 43 dyrbjachu njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowacź.

— Jeli so ßu powjesće, kotreż ßu jendźelske nowiny ſ Afriki dostałe, wěrne, Němzam w němskej narańscho-afriskej koloniji nowa wójna pschedsteji. Satźělenje wjednika sběžkarjow Buschiria a tsjóch jeho hłownych pschiwißowarjow satraschazy sacźischeź cźinił njeje, kaž je ßo wotcźakało. Němzam njepschecźelny arabski hłownik Bemana Heri pjecźa se 6000 mużemi se snutskowneje Afriki pschecźiwo Pangani cźehnje, kotreż město maja Němzy wobßadźene. Małe němske wotdźělenje je dyrbjało po krótkim wojowanju, w kotrymž bu jedyn offizěr cźežko ranjeny a někotsi mużojo panuchu, psched pschemozu zofacź. Major Wißmann je ßwoje zyke wójsko w Bagamoyo shromadźił a nětko ſ pschewodom někotrych wójnskich kódźow, kotreż sa nim pschi mórskim brjosy jědu, Arabskim napscheczźiwo cźehnje. S dobom je ßłyschecź, so je w arabskich plantažach blisko Zanzibara mały sběžk wudyrił a so je k jeho podtłóczenju Zanzibarski sultan 200 wojakow wotpósłał. — Hižo wjazy krócź sa morwy prajeny dr. Peters, kiž je ßo do snutskowneje Afriki podał, je tola hischcźe żiwy. S lista, kotryž je wot njeho dóschoł, shonimy, so se ßwojim pschewodom k Keniaskim horam cźehnje a so ßo dobreje strowoscźe ſwjeßela.

Awstrija. Po pschecźu awstriskeho khěžora je awstriski ministerstwowy pschedßyda hrabja Taaffe ſ nowa spytał, Cźechow a Němzow, w Cźechach bydlazych, bjes ßobu sjednacź. Cźechojo prózowanjam hrabje Taaffy ſ njedowěrjenjom napscheczo hladaju, a też Němzy ßo njenadźeja, so wón sjednanje dozpi. Cźesca nihdy njepschidadźa, so by ßo někajke wurunanje na schkodu cźěskeho luda stało, kotryž ßebi hischcźe dźenßa runoprawoscź ſ Němzami dobył njeje, a na druhej stronje Němzy wo sjednanju ſ Cźechami niczo wjedźecź nochzedźa a na tym wobsteja, so by ßo Cźěska do cźěskeje a němskeje Cźěskeje dźěliła. Duż drje też tón krócź jednanje njebudźe prózu płacźicź.

— Nusa w Galiziskej, hdźež ßo loni žně poradźiłe njeßu, je ßo w tajkej měrje pohórschika, so je njemóžne, ju wopißacź. Tajke wobstejnoscźe ßrjedź Europy nichtó sa móžne měł njeby. Bjes tym, so ßo w Winskim parlamencźe ludowi sapóßłanzy maliczkoscźow dla kozoruja, w Galiziskej wjele tyßaz ludźi hłodu a symu mrěje. Ratarjo ßu, dokelž zyroby sa skót nimaja, konje, krowy, kosy a wowzy sarěsali, so bychu ſ najmjeńscha ſ koże něschto wużitka měli, sa kotruž pak židowski pschekupowar też wjazy hacź schěßnak njepłacźi. S dźěła ßu pak też skót na pola wuhnali, hdźež kónz bjerje; hnijaze cźěła powětr saßmjerdźuja, a strach nakaźliwych khoroscźow je w cźaßu powschitkowneho hłoda, kiž na persiske a indiske wobstejnoscźe dopomina, dwójzy wulki. Hižo dawno ßu ratarjo poßledni khleb sjědli a ßu nusowani byli, ßwoju nadobu, ßamo ßwoje wowcze kożuchi pschedacź, tak so w ßwojich ßamßnych domach smjersnu, dokelž ani wuhla, ani drjewa, ani skótneho hnoja nimaja, kotryž poßlednischi w bjeslěßnych stronach k tepjenju trjebachu. Też w Hornjej Wuherskej nusa straschnych rosměrow nabywa. Wscha piza sa skót je pschetrjebana, a ratarjo teho dla ßwoje konje po 10—15 schěßnakach, woły po 30 hacź 35 schěßnakach pschedawaju.

Italska. W Romje je ßo měr nowolětneho ßwjedźenja na njelube waschnje kasył. Hdyż wyßozy statni sastojnizy kralowski hród wopuschcźachu, młody woßobnje drascźeny cźłowjek bombu se żehlazym sapalakom na plestr cźißnu. Bjes tym so lud, ſ cźrjódami psched hrodom stejazy, hrosa pschewsa, jedyn żandarm sapalak ſ ruku wutłóczi. Cźłowjeka, kiž bě bombu cźißnuł, hnydom sajachu a jeho psches rosnjemdrjeny lud do jastwa wotwjedźechu. Jenoż ſ wulkej prózu móżachu jeho żandarmojo pukam, ſ kotrymiž chzyschе ßo lud do njeho dacź, wukhowacź. Bomba bě ſ mokschisnu napjelnjena, kotrejež sestajenje hischcźe snate njeje a ßo chemiszy pschepyta. Po wuprajenju jateho je wona zyle njestraschna, dokelž je měschenza ſ petroleja a firniża. Jeli so by temu woprawdźe tak było, by podawk sły nowolětny żort był, ſ kotrymž je młody cźłowjek jenoż kedźbnoscź na ßo wobroczicź chzył. Nadźějomnje jemu sa pschichod pokhilnoscź k podobnym tajkim pryslam ſ krutym khostanjom wosmu.

Belgiska. S nowa je w Belgiskej strajk hórnikow wudyrił. Hacź dotal ßo měr nihdźe kasył njeje. Nastork k strajkej ßu drje ſ prěnja strajki w Němskej dale, tola hłubsche pschicźiny k hibanju bjes hórnikami hižo ſ prjedawschich cźaßow wobsteja. Jako scźěhowk sastajenja dźěła ßo w Belgiskej wulka nusa w wuhlu pokasuje. Fabriki, kotreż dla nusneho shotowjenja skasanjow ßwjatk a pjatk dźěłacź dawachu, ßu tón krócź dla njedoßahazeho wuhla hižo hodowne ßwjate dny ſ dźěłom pschestacź dyrbjałe.

— Nowe lěto popołdnju je ßo kralowski hród w Laekenje pola Brüsſela do cźiſta wotpalik. Sa dwaj milijonaj gobelinow, bibliotheka Napoleona I., kraßna wobraſowa galerija a wſcha pycha a drohotnoſcźe belgiſkeje kraloweje ßu ßo wot płomjenjow ſaniczike. Hród je ßo w lěcźe 1782 natwarik. W lěcźe 1811 a 1812 w nim Napoleon I. bydleſche. Tu wón wójnſki plan pſchecźiwo Ruſkej wudźěła a pſchipowjedźenje wójny pſchecźiwo Ruſkej podpißa.

Jendźelſſka. Gladſtone, wjednik liberalneje ſtrony w Jendźelſkej, je 29. dezembra na ßwojim kuble w Hawardonje ßwój 80. narodny dźeń ßwjecźik. Hacź runje bě ßebi pſchał, ſo by ßo ßwjedźeń na jeho ßwójbu wobmjeſował, bě tola jara wjele ſbožopſchejazych deputazijow pſchiſchło. Liberalna ſtrona je po zyłym kraju ßwjedźenje k cźeſcźi ßwojeho wjednika wotbywała. Gladſtone ßo hiſchcźe najlěpſcheje ſtrowoſcźe ſwjeßela; hiſchcźe pſched někotrymi njedźelemi je wón wobcźeżnoſcźe agitaziſkeho pucźowanja w połnóżnej Jendźelſkej a Schotiſkej ſ wobdźiwanja hódnej cźělnej a duchownej cźiłoſcźu pſchětrał.

Portugalſka. W Liſſabonje je ßo Don Carlos ßwjedźeńſzy jako nowy kral wuwołał. Kral a kralowa ßo w ßwjedźeńſkim cźaßu do ßejmownje podaſchtaj. Tu wonaj na trón ſtupiſchtaj, na to Carlos ruku na ßwjate ſcźenja połoźiwſchi pſchißahaſche, ſo chze nabożinu a ßamoſtatnoſcź kraleſtwa ſakhowacź, wuſtawje a ſakonjam ßwěrny woſtacź a ßo ſa powſchitkowne lěpſche ſtaracź. Ssejmowy pſchedßyda na to Carloſa I. ſa portugalſkeho krala pſchipowjedźi. Potom kralowſkaj mandźelſkaj do rjenje wudebjeneje zyrkwje jědźeſchtaj, hdźež ßo dźakna Boża ßkłużba wotbywaſche.

Rußowſka. Sa poßlednjej dwě lěcźe je Ruſka wjele nowych regimentow ſakožiła. Dokelž k wobßadźenju offizěrſkich měſtnow w nich offizěrojo aktiwneho wójſka njedoßahaju, je wójnſki miniſter offizěrow ſ reſerwy a tež tajkich, kotſiž ßu ßo hižo pſched dleſchim cźaßom ſ wójſka puſchcźili, ſaßo do wojerſkeje ßkłużby ſwołał. W ruſkej Pólſkej, kotraž ßo wulkemu wojerſkemu lěhwu runa, ßo w poßlednim cźaßu na żeleſnizach jenož wojazy ſa ſaſtojnikow pſchiſtajeja, kotſiž ßu ßo w żeleſniczńym regimencźe k temu wuwucźili.

Rumunſka. Po ſchwarnych ſaßadach je ßo w Rumunſkej knjeżerſtwo pod miniſtrom Bratianiom wjedło, kiž je 12 lět dołho Rumunſku ſe ßwojim ſkutkowanjom wobſbožał. Ssejmſka komißija, kotraž je jebanſtwa Bratiania a jeho pſchecźelow pſchepytała, żada, ſo by ßo Bratiani a wſchitzy miniſtrojo, kotſiž ßu pod nim w miniſterſtwje byli, wobſkorżili. Tucźi ßo w rosprawje ßejmſkeje komißije winuja, ſo ßu w ſaſtojnſtwje wjele milijonow krajnych pjenjes rosbrojili a njeßměrne ſumy k pokupjenju ſamożazych ludźi wudawali, ſo bychu ßebi na tajke waſchnje ßwoje miniſterſke ßydła ſakhowali. Sswojim lubuſchkam ßu miniſtrojo ſtatne kubła ſa proſcherſki pjenjes rospſchedawali, bjes tym ſo buchu ratarjo, kotſiž ßo lěta dołho prózowachu, ſo bychu ßo jim leżomnoſcźe ſtatnych kubłow ſa wyßoku płacźiſnu pſchewoſtajiłe, ſ krótka wotpokaſani. Dołholětny miniſter ſnutskownych należnoſcźow, Radu Mihai, na kotrehoż najwjetſcha wina pada a kotremuż ßamo porokuja, ſo je ſ falſchowarjemi pjenjes pod jenym krywom tcźał, je někotrym ßobuſtawam ßejmſkeje komißije k wjedźenju dał, ſo budźe, jeli ſo ßejm wobſamknje, něhduſchich miniſtrow wobſkorżicź, wſchitkich tych mjenowacź, kotſiž ßu ßo ſe ſtatnymi pjenjeſami kormili. Sda ßo po tajkim, ſo też w ßejmje tajzy ludźo ßydaja, kotrychž chze Radu Mihai ſe ßwojim hroźenjom ſatraſchicź.

Bołharſka. Njedawno ruſke nowiny pißachu, ſo je bołharſka wojerſka wobßada twjerdźiſnu Widin, pſchi Dunaju bliſko ßerbſkich mjeſow leżazu, wopuſchcźiła, ſo by ßo w pſchipadźe wójny ſ awſtriſkimi wojakami wobßadźiła. Wot awſtriſkich nowin ßo powjeſcźe bajki mjenowachu, po kotrychž by ßebi Awſtriſka na to myßliła, Widin wobßadźicź, a ßo wuſběhowaſche, ſo bołharſke knjeżerſtwo jenož poſtajenja Barlinſkeho měra dopjelni, hdyž Widin wotbróni. Ruſke nowiny „Nowoje Wremja“ k temu pſchiſpominaja, ſo Barlinſki měr żada, wſchě Dunajſke twjerdźiſny wotbrónicź a ſe ſemju ſrunacź, a to pódła Widina też Ruſchczuk a Siliſtriju. Tole poſtajenje ma tu ßamu płacźiwoſcź, kaž zyły Barlinſki měr. Hdy by ßo Widin Awſtriſkej wotſtupił, njemóhło to potajnſtwo woſtacź a by k ſakrocźenju Ruſkeje wjedło, kotrehoż ſcźěhwki bychu wurjadnje ważne byłe. Ruſke knjeżerſtwo Widinſku należnoſcź ſ wocźow njepuſchcźi, a ßo bjes tym bjes wſchelakich wuměnjenjow rahladow ßrědki nadeńdu, ſo by ßo naſhoniło, ſchto ßo w Widinſkej twjerdźiſnje a w tamniſchich ſkładach awſtriſkeho kódźneho towarſtwa ſtawa.

Sſerbija. Rubjeżni Arnawtojo ſe ßußodneje Turkowſkeje ßu hižo ſaßo ras ſpytali ßerbſke mjeſy pſchekrocźicź. Pſched někotrymi dnjemi pola Toplizy 250 Arnawtow pſches mjeſy pſchicźeże, wudawajzy, ſo ßebi po drjewo du. Dokelž jim komandant ßerbſkeje mjeſneje ſtraże pucź ſalehnu, woni do ſtraże tſélachu. Pſchi wojowanju, ſ teho naſtawazeho, buſchtaj komandant a podwyſchk ßerbſkeje mjeſneje ſtraże ſranjenaj. Sſerbſke knjeżerſtwo je ßo tuteho podawka dla pola turkowſkeho knjeżerſtwa wobcźeżowało, ßebi żadajo, ſo by pſchichodnje Arnawtam wobarało, do Sſerbije rubjeżne nadpady cźinicź.

China. Krajina w Chinje, kotraż je létßa wot żałoßneje nuſy domapytana, 90,000 kwadratnych mil ſ 30 milijonami wobydlerjow wobßahuje. S pſchicźinu nuſy je ſ dźěła powodźenje, ſ dźěła ßuchota. Żito je w tejle krajinje tak drohe, ſo ßebi jo khudźi kupicź njemóża. Měſto żita ßo tam ſ woprědka na wikach pluwy po tej ßamej płacźiſnje, kotruż mějeſche hewak żito, pſchedawachu. Posdźiſcho ßebi ſe wſchelakimi korjenjemi pomhachu, też ſkoru ſchtomow, kotrež hacź wóßom łóhcźi wyßoko wotbělachu, k jědźi wuźiwachu. Mnoſy jědźachu roskuſkowanu ßłómu, bawmowe ßymjo, lane woßuchi, żołdże atd. Skónczńje ßo żony a dźěcźi — w někotrych ſtronach potajnje, w druhich ſjawnje — pſchedawachu. Płacźiſna ſa 17lětnu holzu $1\frac{1}{2}$ hacź 2 dollaraj wucźinjeſche, żony, kotrež běchu ſtarſche 40 lět, ßo wotedachu ſ tym wuměnjenjom, ſo jich ſeźiwja.

Amerika. W połodniſchich krajach ſjenocźenych połnózno-amerikanſkich ſtatow njepſchecźelnoſcźe bjes běłymi a Cźornochami w poßlenim cźaßu dźeń a bóle pſchiběraju. Prěni dźeń hodow ßu ßo w Jeſupje w Georgiſkim kraju krwawne puki měłe. Swada ßo pſchi hraczu ſ khartami ſapocza; někotſi cźornochi, kotſiž běchu ſakaſane hry hrali, ßo ſpjecźowachu, hdyž jich polizija ſaja. Na dróſy wonka, hdźež ßo wjele ludu ſběża, k pukam dóńdże, Cźornochi a běli na ßo tſélachu, tak ſo ßo na 20 Cźornochow mori abo ſrani, běli mějachu dweju morweju a wjele ranjenych. Cźornochi, ſ lěpſchej brónju ßwojich pſchecźiwnikow poraźeni, do bahniſchcźow bliſko měſta roscźěkachu a boja ßo, ßo do ßwojich wobydlenjow ſaßo wrócźicź. Jedyn druhi ropot ſ Cźornochami tón ßamy dźeń w měſcze Auguſcźe w Georgiſkej pſches to naſta, ſo jedyn poliziſt jeneho ſajateho Cźornocha, kiž chzyſche twóchnucź, ſ kijom pſchebi. Khwilu bě wojowanje ſtraſchne, dokelž pak Cźornochojo brónje njemějachu, ßo telko krewje njepſchela, kaž w Jeſupje. Jedyn Cźornoch pak bu tola ſaraźeny, a ſchtyrjo druſy buchu ſranjeni. Wo tſecźim ropocze ſ Cźornochami ſ Varnesville w Georgiſkej pißaju, tola hiſchcźe ſnate njeje, ſchto je naſtork k pukam dało. Wojowanje bě krwawne, Cźornochi pak ßo pſchecźiwo revolwram běłych dźerżecź njemóżachu. Tſjo Cźornochojo buchu ſkónzowani a mnoſy ſ nich ſranjeni.

— Do ſjenocźenych połnózno-amerikanſkich ſtatow je ßo w minjenym lěcźe wo ſto tyßaz woßobow mjenje hacź lěto prjedy pſchecźahnuło. Jich licźba do pok milijony njedoßaha. Němſka ſe 100,000 wucźahowarjemi w prědku ſteji.

— W wjazorych dźělach Braſiliſkeje ßo ßylne hibanje pſchecźiwo nowemu republikanſkemu knjeżerſtwu pokaſuje. So bychu ßo pſchiwißowarjo wotehnateho khěżora Doma Pedra ſ lóhſchej prózu podcźiſchcźeli, je knjeżerſtwo zivilne prawo ſběhnuwſchi wójnſki ßud ſawjedło, monarchiſke nowiny podtłócźiło a ſa pſchehladowanje liſtow, póſcze dowěrjenych, woßebitych ſaſtojnikow poſtaziło. Kubłow wuhnateho khěżora je ßo knjeżerſtwo mozowało a khěżorej też nětko zivilnu liſtu, jemu prjedy ßlubjenu, ſapowjedźiło. Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach móżemy bórſy hiſchcźe wjetſche pſcheklapjenja, hacź bě revoluzija, ſ Braſiliſkeje wotcźakacź.

— Hacź dotal ßo hiſchcźe nowe braſiliſke knjeżerſtwo wot żaneje europiſkeje wulkomozy pſchipósnało njeje. Ruſki zar je braſiliſkemu póßlanzej w Peterburgu k wjedźenju dał, ſo wón braſiliſku republiku ženje njepſchipósnaje.

Pjekař tola běſche.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

W towarſtwje ßwaka, pola kotrehoż bydleſche, wona do myßlow ponurjena a roshorjena hoſpodliwy dom wopuſchcźi. Wonkach běſche rjana, khłódna ſymſka nóz. Boži měßaczk jaßnje ßwěcźeſche, a milijony hwěżkow ßo na njebju ſybolachu. Na dróhach běſche njedźiwajzy na póſnju hodźinu hiſchcźe wjele żiwjenja. Wjeßeli pacholojo ſe wſchěch ſtron pſchikhadźachu a duzy nimo wótſje „Daj Bóh ſboże!“ wołachu. Też njeſnaczi ßo mjes ßobu takle ſtrowjachu, ßebi wjele ſboża pſchejo. Ważny ßwjedźeń běſche jim wutrobu a ert wotewrił. Cźłowjek ſ tym cźłowjekej bliże ſtupaſche; ſ bliſka a naſdala běſche to wjeßoke ſtrowjenje ßłyſchecź, jako napominanje na bratrowſtwo, kotrehoż mjes cźłowjekami njeje. S khwilemi też cźrjódka herjekazych pachołow nimo pſchicźeże, kotſiž běchu pſcheßłuboko do ſchkleńzy pohladali. Bojaſnje jim Hanka ſ pucza

dźěšche, kotraž, do ßwojich myßlow ponurjena, ša mandźelskimaj krocžeše. Wona ßama njewjedźeše, kak to pschińdže, ale na jene dobo běschtaj ßwak a ßotra daloko prjedy njeje, a wona ßamalutka, bjes schkitowazeho towarstwa, po drósy dźěsche, na kotrejž běsche hischcże tajke žiwe hibanje.

Mjes tym so ßo wona strachocźiwje wohladnu, jaßny wjeßoły mužski hłóß na nju sawoła: „Daj Bóh ßoże, knjeźniczka!"

„Daj Bóh ßoże!" wona runje tak wotmolwi.

„Wy takle ßama dźecże; ßnano ßměm Waß pschewodźecź?" ßo zuły woprascha. Hanka ßo sastróżena komdźeše a chzyše ßo dźakujo nimo hicź.

„Wy ßo do stracha podacże, so ßo pjany cžłowjek do Waß saběži", zuły naležnje dźeše; „ja bych rjekł, so byschcże mi dowolika Waß pschewodźecź". Tale pschiczina ßo wjeßokemu holczu doßahaza seda.

„Dobre! dha mje pschewodźejcże", wona rjeknu.

„Ale darmo niczo njeje", zuły snapschecźiwi.

„Jo! Kelko dha ša to žadacże, so mje pschewodźecże?" ßo Hanka ßmějo woprascha, kotrejž ßo žortniwe waschnje zuseho spodobasche.

„Dwaj dobraj ßlěbornaj ša nózneho strażnika; hewak do domu njemóžu. Ja ani kroschka pschi ßebi nimam."

„Ach! pokojzu je też doscź. Wy ßo pschejara drožicże."

„Tuńscho, hacž ša dwaj ßlěbornaj to njeczinju", zuły wotmolwi, najkhutnische mjeswocże cžinjo.

„Dha moje dla, dwaj ßlěbornaj", holczka žortowasche.

„Ruku na to", zuły rjeknu a Hanzy ßwoju ruku poskicźi.

Ssebi powjedajo nětko wobaj porno ßebi dźěschtaj. Dyß a dyß Hanka njedowěriwje na spodźiwneho pschewodźerja pohladowasche, kotryž mi a tebi niczo porno njej krocžeše. Tole pruhowanje jemu na schkodu njebě: wón móżeše ßnano pjecźadwazecźi lět stary bycź a běsche, schtož móżeše Hanka pschi měßacžnym ßwětle spósnacź, schwižny wulki mužski se sprawnym, sajimawym wobliczom. Młódna žortniwosću jeho sabawu woživješe a też Hanzynu pschirodźenu schibakosću wabješe. Hanka běsche ßwoju spkóschiwosću bórsy shubika, a ji ßo sdasche, jako by ßo se starym snatym rosmolwjaka, runjež njewjedźeše, schtó a schto zuły je. Dokelž trochu spěschnje dźěschtaj, ßwaka a ßotru krótko psched jeju domom doscżežeschtaj.

„Hanka! hdże dha wostanjesch?" ßotra hižo nasdala na nju sawoła.

„Nó! ja ßym Waju ſ wocžow shubika, a tónle knjes běsche tak dobry, so mje pschewodźeše."

To prajizy wona zuseho ßwakej a ßotsje pschedstaji. Wonaj ßo jemu podźakowaschtaj a chzyschtaj ßo poruczicź.

„Wocžakajtaj", Hanka sawoła, „prjedy dyrbitaj mi dwaj ßlěbornaj dacź, kotrajž ßym ßwojemu pschewodźerjej winojta".

„Schto ma to saßo rěkacź?" ßo ßwak njescźerpliwy woprascha.

„Darmo niczo njeje", Hanka žortowasche, „a ja ßym temu knjesej dwaj ßlěbornaj winojta, so je mje pschewodźał".

„Ale Hanka!" ßotra napominasche, na pschistojnje sdrascźeneho pschewodźerja njedowěriwje hladajo.

„Woprawdźe", tutón dźesche, „ta knježna je mi dwaj dobraj ßlěbornaj winojta, kotrajž nusnje ša nózneho strażnika trjebam. Hewak do ßwojeho domu njemóžu".

„Dźiwna wěz!" ßwak bórbotasche a njewjedźo, schto ßo to njecźini, ßwoju móscheń wucżeże, so by dwaj ßlěbornaj ſ njeje wsał.

„Ja mam jenož po schtyrjoch ßlěbornach", wón rjeknu, khwilku w móschni porywschi.

„Cźim lěpje ša nózneho strażnika", zuły napschecźiwi; „dajcże jenož jow. Jutsje Wam dwaj ßlěbornaj wróczo pschinjeßu. Mi móżecże wěricź."

Ssmějo a ſ hłowu wijo ßwak młodemu cžłowjekej schtyri ßlěborny poda.

„Budźcże zyle bjes staroscże! ja Wam njecźeknu; a so byschcże też wjedźał, schtó Wasch dołžnik je, chzu Wam ßwoje mjeno prajicź; ja Pjekař rěkam."

Tole mjeno ßłyscho ßo Hanka a jeje ßotra tak sastróżischtaj, so budźeschtej pschi ßamom sakschiknutej; też ßwak běsche, kaž ßo sdasche, pscheklapjeny; jenož zuły, ßo sdwórliwje klonjo, sastróżenej ßwójbje dobru nóz praji.

„To dźě je dźiwna wěz", ßwak khěžne durje wotamkajo dźesche; „kak ßo to spodźiwnje trjechi. Tutón knjes Pjekař je, kaž ßo sda, dźiwnuschki cžłowjek."

„A skónczńje budże ſ Hanki tola hischcże někajka knjeni Pjekarjowa", prěnje sastróżenje pschewinuwschi ßotra žortowasche.

„Kak jenož mózeſch takle bamboricź", holczka móhł rjez mjersaza praji; „snajomstwo ſ dróhi!"

„A muž, kiž ani dwaj ßlěbornaj w saku nima", ßwak k temu pschispomni. „To by mi ša Hanku prawy nawoženja był, někajka njeroda, někajki hubjeny ßlěpz."

Horza krej na jene dobo nětko Hanzy do woblicża stupi; wona ßo wscha horjesche, a ji běsche, jako by ßwak ji ßamej něschto prawje hrosne prajił był. Wona cżujesche, kak ji wutroba wótsje pukotasche, a w jeje wutrobje ßo něschto dotal njesnate hibasche k lěpschemu jeje spodźiwneho pschewodźerja. Wona budźeše jeho rada sakitowała, ale ßo bojesche, so móhła cżucże pscheradźicź, kotreż w njej skhadźecź pocża. Spodźiwna bojoscź ji sadźewasche. Khmurna wona ßwakej a ßotsje ſ krótka dobru nóz pschejesche, na cżoż do ßwojeje komory dźěsche. Podarmo ßo wona prózowasche bórsy wußnucź. Kaž klubu cżinjazy schibak wobras zuseho stajnje psched jeje wocżomaj stejesche, a jeho mjeno ji bjes pschestacża w wuschomaj klinczeše. „Knjeni Pjekarjowa!" ßo se wschěch kucźikow schukotasche, „knjeni Pjekarjowa!" ßo pospochi ßměješe a rjepotasche. Wona ßebi poßleschczo wyßoko pśches hłowu scżeże, ale schibake duchi ſ tym sescherjene njeběchu a mějachu, hdyž běsche wona skónczńje wußka, hischcże ßwoju hru w pißanym ßonje. Posdźischo hacž hewak Hanka staže. Sswójba hižo ßedžo ßnědasche.

„To je mi prawy saspanz", ßwak hižo nasdala ßmějo na nju sawoła; „Tebi je ßo wěscże wo Twojim Pjekarju dźało."

Hanka ßo sacżerwjeni hacž do wuschow, ale ßo wotmjelcża, runjež hewak tola nikomu wotmolwu winojta njewosta.

„Wcźipna tola ßym, hacž wón taj dwaj ßlěbornaj pschinjeße", ßotra rjeknu, Hanzy nopaschk khofeja podawajo.

„Budźtaj tak dobraj", Hanka praji, „a njeskaztaj mi to rjane ranje se ßwojimi bladami. Schto dha mje tónle cżłowjek stara?"

Tak wona rěcżeše, mjes tym so mjelczo nimo wole na njeho spominasche. Wutroba holzow je spodźiwna wěz. Wschitko wurjadne a njeswucżene je woßebje wabi, a najmjenje ßměsch jim wěricź, hdyž najhorliwischo něłajku ßwoju pschikhilnoscź prěja. Runjež Hanka wótsje wobkrucżesche, so wo tym dźiwnuschkim cżłowjeku do zyła niczo wjazy wjedźecź nochze, ji tola wutroba kłapasche, hdyž ßo saßo wonkach saswoni, a ßłużobna holza prajicź pschińdże, so je tón abo druhi wopyt pschischoł, kotryž Hanzy do zyła sajimawy njebě. Haj, druhdy wona njescźerpna k woknu stupi a, schtož soběžane woknowe schkleńzy dowolachu, na dróhu hladasche a sa wěstym Pjekarjom, kiž ßo pschezo hischcże pokasacź nochzysche. To ßo wě, so ßo to jenož jeje ßwakej klubu sta, kotryž nihdy wěricź njechasche, so jemu tón knjes taj dwaj ßlěbornaj pschinjeße. Kak by ßo wona wjeßelika, hdy by ßwak prawo njemeł —.

Ně wschak, druhe sacżucża ßo na žane waschnje w jeje wutrobje njehibachu, byrnjež wona cżasczischo k woknu khodźika; wona chzyschze jenicżzy prawo wobkhowacź, pschetož, ſ prawdu prajicź, schto ju knjes Pjekař po prawom starasche, hdyž dźě běsche jeho wczera wjeczor prěni krócź cżaß ßwojeho žiwjenja wohladała. Jena hodźina po druhej ßo minu, a žadyn Pjekař ßo njepokasa; wona budźeschze ſ mjersanjom woprawdźe płakacź móhła, jenicżzy dokelž tón hrosny ßwak pschezo saßo ßwoje hłupe žorty cżinjesche wczerawscheho wjecżora dla. Tu ßo ſ nowa saswoni — nětko wón zyle wěscże dźe. Wutroba ji to praji a tón krócź prawdu rěcżeschze. Sskużobna khartku pschinjeße, na kotrejž schikowanje ſ kacżanskimi pißmikami mjeno Pjekař stejesche. Sso ſ lohka pokkoniwschi zuły sastupi; Hanka pschi ßamom sabu ßo jemu też pokkonicź, tak sastróżena běsche, jeho saßo wohladawschi. Wczera běsche ßwojeho pschewodźerja jenož khwatniwje a w blědym měßacžnym ßwětle widźała. Husty płaschcź běsche jeho cżěko a dźěł jeho mjeswocża psched njej sakhował. Nětko wona woßebneho, rjaneho mužskeho psched ßobu stejo widźesche, kotryž ſ pěknymi ßłowami ßwoje spodźiwne sadźerżenje w nozy ſ tym samolwjesche, so je w wjeßelym towarstwje dołho pschi winje ßedźał, a Hanzy wonjeschko jara rědkich kwětkow jako pokutu a postrow k nowemu lětu pschepoda. Wona ßo komdźesche drohotny dar pschijecź, ale ßo, dokelž ji ßotra ſ wocżomaj kiwasche, skónczńje tola smuži, pschi cżimž ßo jeho ruka jejnej dótknu, kotraž trochu tschepjetasche. Sswakej zuły na to ßmějo taj dwaj ßlěbornaj wupłacźi. Wschitka strachocźiwosću a bojasnosću ßo bórsy shubi; jenož, hdyž ßo mjeno Pjekař mjenowasche, ßo mandźelskaj kóżdy krócź spodźiwnje poßměwaschtaj, mjes tym so ßo Hanka w běhu sajimaweje bjeßady wospjet sacżerwjeni.

Žortniwe waschnje, ſ kotrymž knjes Pjekař ßwoje ßłowa woživjesche, drje běsche wjele wot ßwojeje wczerawscheje schibakosćże shubiło, ale Hanzy cżim rjeńscho w wuschomaj klinczeše. Połdnjo

běšche žo pschibliżiło, a nichtó njebě pytnuł, kak; hóscź chżyšche žo wotžalicź, ale žwak jeho tak naležnje k wobjedu proschešche, so wón skónčnje wosta, k čemuž wschak běšche Hanka, runjež ani žłowčka prajiła njebě, wjazy pschinoschowała, hacž hospodař se wschej žwojej rěčźniwosću. To žo žamo wě, so Hanka ža blidom pódla knjesa Pjekarja žedźešche a pschi jeho rěčźach nimale zyły wobjed sabu. Čžasćišcho, hacž běšche trjeba, žo pschi tym jeho wócźko s jejnym setka, a hdyž žo to sta, žotra kóždy krócź žwojeho muža spody blida wažnje do nohi kopnu. Na pośledk žwak staže a se žwojim nowym snatym s winowej schkleńzu klinknu.

„Sskława knjesej Pjekarjej!" wón pschi tym wažnje sawoła.

Ssotra dyrbješche žebi, hdyž s Hanku se schkleńzu klinknu, bolostnje jasyk sakušnucź, so by žo wótsje njesažmjała.

Hdyž běšche žo khosej podał, žo žónskej wotžalischtej, so móżeschtaj knjesaj njemylenaj žwoju zigaru kuricź. Knjes Pjekař žo žwojemu pschecźelnemu hospodarjej jara rospjerscheny sešda. Jenož telko tutón wot njeho shoni, so je wón rycźerkubleŕ a dyrbi někajkeho herbstwa dla khwilu w měsćze pschebywacź. To žo wě, so, prjedy hacž žo rosžohnowachu, knjes Pjekař naležne pscheproschenje dosta, so by jich sažo wopytacź pschischoł; a schtož běšche najspodźiwnische pschi tym, Hanka bě, kaž žo sdasche, s tymle pscheproschenjom zyle spokojom a s lohkej myślu snješe, hdyž ji žwak klubu rěčźešche. Nichtó pak žo pschi powješći wo spodźiwnym podawku bóle njewješelešche, hacž stary knjes Libuscha, kiž zyku wobradu hischcźe tón žamón dźeń shoni.

„Njejžym ja prajił", wón žmějo sawoła, žo cźerwjenjazemu holcźu licźzy majkajo, kotrejž žo wschej horješchtej, „stara potajnosć njeki. Wy budźecźe hischcźe lětža knjeni Pjekarjowa. Sa to tež budu na Waschim kwažu prěnju reju s Wami rejwacź."

A tak tež žo sta. Knjes Pjekař běšche bórsy w žwójbje wschědnje rad widźany hóscź a žo hižo ža mało njedźel s Hanku žlubi. Hakle na dnju jeju žluba wón potajne podawki nowolětneje nozy shoni a hakle nětko srosumi, pschе cźo žo jeho pschecźelojo kóždy krócź požměwachu, hdyž žo jeho mjeno mjenowasche. Pschi wježelej hoscźinje stary knjes s Hanku na to sbožowne potajnstwo nowolětneje nozy s winowej schkleńzu klinknu.

„Hacž je pjekař abo Pjekař, jeno so je tón prawy, kotrehož je Bóh Wam pschižudźił", wón radoscźiwy dźešche.

„Tón prawy je", Hanka s błyschcźazymaj wocźomaj wotmolwi a sbožowneho nawoženju wobja.

Ze Serbow.

S Budyschina. Młodźenzojo, kotsiž w lěcźe 1890 dwazete lěto dožpěja a tajzy, wo kotrychž wojeŕskej khmanoscźi žo hischcźe wojeŕska wyschnosć rossudźiła njeje, maja žo wot 15. jan. hacž do 1. febr. pola wyschnoscźe městnoscźe, hdźež pschebywaju, k sapižanju do rěkrutěrowanskeje rodoweje róle pschipowjedźicź. Teho runja maja žo tež rekrucźa, kotsiž žo hacž do 1. februara do wójska swołali njejžu, pschipowjedźicź. Schtóž žo pschipowjedźenja k rodowej róli wostaji, žo s pjenježnym khostanjom hacž do 30 hr. khosta. Wyschnoscźe maja rodowu rólu hacž do 15. februara wojeŕskej wyschnoscźi pschepodacź.

— W žwj. Michałskej woždadźe je žo w lěcźe 1889 258 dźěcźi narodźiło, 4 wjazy, hacž lěto prjedy, a to 143 hólzow a 115 holzow, bjes nimi tři dwójniske pory, 11 morwonarodźenych a 35 njemandźelskich dźěcźi. Do wobsanknjenja lěta žu wschě hacž do 8 žwjatu kschcźenizu dostaše, njekschcźene žane wumrjeło njeje. Psched 100 lětami žo 124 narodow liczješche. Pschipowjedało je žo 79 porow, 6 mjenje hacž lěto prjedy, wěrowało je žo 58 porow. Psched 100 lětami bě 24 wěrowanjow. Semrjeło je 184 wožobow, 21 mjenje, hacž prjedawsche lěto, mjenujzy 98 dźěcźi, 4 młodźenzojo, 2 njewoženjenej žónskej, 28 mandźelskich mužow, 22 mandźelskich žonow, 10 wudowzow a 20 wudowow. 80. lěto žiwjenja běchu s nich 7 pschekrocźili. Tež je 5 žamomordaŕstwow, 1 skónzowanje dźěsća a 6 snjesboženjow se žmjertnym wukhodom s wobžarowanjom sapižacź. Psched 100 lětami je 86 wožobow wumrjeło. Spowjednych hoscźi bě 10,926, 539 mjenje hacž prjedawsche lěto, mjenujzy 4313 mužskich a 6613 žónskich, bjes nimi 8319 Sserbow a 2607 Němzow, 129 spowjednych prěniczkow (67 žerbskich a 62 němskich), 6 je žo privatnje, 187 doma a 47 w dźěkacźerni spowjedało. Psched 100 lětami je 8326 spowjednych było. Krajne kolekty 414 mk. 87 np., wožadne sběrki 453 mk. 98 np. wuczinjachu.

— Ssobotu dopołdnja žu tu jeneho hospodaŕskeho pomoznika s Wochos sajeli, kiž bě po sdacźu njejabzy wowrótnik. Na zyhelskej haždy žo swjeŕschnu drastu wužleschi, wón na horncźeŕskej haždy ludźi wobcźežowasche a spyta, s zusym wosom, do kotrehož bě kóń sapschehnjeny, wotjěcź. Hdyž jeho poliziśt s radneje khěže do korrekzionskeho doma wjedźešche, wón wospjet na snutskownej lawskej haždy do domow cźekasche, w kotrychž chżyšche žo na lubi skhowacź.

— Se žrědkami pschе schlebjerdźak žo žmjercź wjele jeba. Ludźom, kotsiž schlebjerdźaka maju, abo kotsiž žu w hrosy, so móhli jeho měcź, profesor Parisi zyle prosty a njesmylny žrědk porucźa: kokosowy worjech. Tajzy ludźo njech rano w město žnědanja mloko kokosoweho worjecha wupija a jeho běle mjažo sjědźa, kotrež kaž lěžny worjeschk žkodźi. Schtóž potom schlebjerdźaka njewotbudźe, sawěscźe žaneho nima. Profesor Parisi je skutkowanje kokosoweho worjecha na pucźowanju do Abeżynskeje žam na žebi shonił. Hdyž běšche wón jónu k žnědanju kokosowy worjech sjědł, nasajtra rano schlebjerdźak s hłowu wot njeho dźešche.

— Sańdźenu žobotu je žo tu jedyn wojak 12. kompagnije satšelił. Ssamomordaŕstwo je wón dla lohkeho khostanja, jemu napokoženeho, wobeschoł.

— Kajka wažnosć žo hołdowanskej adreży, wot žerbskeho luda s pschicźinu Wettinskeho žwjedźenja Jeho Majestoscźi kralej Albertej pschepodatej, dawa, scźěhowazy list wobžwědcza, kiž je wóndano knjes farař Waltař w Wóžlinku dostał.

Wyžokodostojnemu knjesej fararjej Waltarjej w Wóžlinku!

Kralowskej sjawnej knihowni w Draždźanach by jara pschijomne było, žerbski Wettinski hołdowanski spěw, wot Waschego wyžokodostojnstwa pěžnjeny, wobžedźicź. Duž žebi dowolam, žo na Waschu wyžokodostojnosć s próstwu wobrocźicź, so byschcźe knihowni eksemplar spěwa po móžnoscźi požwjecźili.

W nowych Draždźanach w japanskim hrodźe, 13. dez. 1889.

S pocześcźowanjom

Dr. Schnorr s Carolsfeld,
wyschschi knihownik.

Se Sserbow. Kaž je s rosprawy, biblińskemu pucźnikej pschidateje, widźicź, je žo wot wjazy žobustawow žerbskeho knihowneho towarstwa žadanje a posticźenje wuprajiło, so bychu te nowe wulke knihi „Wschědny khlěb Boži", kotrež w najbliżschim cžažu wuńdu, rad do koże swjasane dostali, a so bychu ža to lubjerad na nje 60 pjenježkow pschidali, kaž žu w žwojim cžažu s „Domjazej klětku" cźinili. Schtóž chże to měcź a na to ważicź, tón wosjew to bórsy pak rtnje, pak s póstnej khartku k. M. Ssmolerjej w Budyschinje.

W Hodźijskej woždadźe je žo w sańdźenym lěcźe 154 dźěcźi narodźiło, a 78 młodych kschcźijanow je žwój kschcźeński žlub wobnowiło. Wěrowanjow bě tu 34 a khowanjow 99. Spowjednych ludźi bě tu 6344 a woprawjenjow 97.

S Klukscha. W lěcźe 1889 je žo w naschej woždadźe 77 dźěcźi narodźiło, a to 39 hólzow a 38 holzow, 29 mjenje hacž lěto prjedy. Spowjednych hoscźi bě w naschej zyrkwi 3412, 96 wjazy hacž prjedawsche lěto. Semrjeło je 42 wožobow, 14 mjenje hacž lěto prjedy. Pschipowjedało je žo 35 a swěrowało 19 porow. Kolekty 214 mk. 1 np. wunješechu.

S Nožacźiž. Sa noweho zyrkwinskeho wucźerja naschеje woždy je žo knjes wucźeŕ Böhmer, kiž je tón cžaž s druhim wucźerjom w Hornim Wujesdźe, wuswolił.

S Hrodźischcźa. W naschej woždadźe, kotraž měješe pschi poślednim ludliczenju 2140 duschow, žo loni narodźi 84 dźěcźi, 51 hólzow a 33 holzow. 17 dźěcźi je w běhu lěta saža semrjeło. 12 dźěcźi běšche njemandźelskich. Pschipowjedanych bu 27 porow, tudy wěrowanych 19. Semrjeło je 60 wožobow, 36 dźěcźi a 24 doroscźenych. 5 wožobow běšche pšches 80 lět, 6 mjes 70 a 80. Spowjednych běšche 3411, 2949 Sserbow a 462 Němzow, pacźeŕskich dźěcźi 39, 30 žerbskich a 9 němskich; domach woprawjenych 74. Pšches zyrkwine kollekty je žo nahromadźiło 447 hr., ža Gustav-Adolfski wustaw 387 hr. 45 np., ža mišionstwo 410 hr., hromadźe 1244 hr. 45 np.

S Wulkeje Dubrawy. Boža nóz, kajkuž je knjes Gusta Hataš psched 3 lětami tu prěni krócź naprawił, je žo tu tež lětža prěni dźeń hodow wjecźor w skhadźowanskich stwach khorych podpjerazeho towarstwa, kotrež běchu žo s wěnzami a pletwami kražnje wudebiłe, wotbywała. Bjes rjany wulki hodowny schtom a klětku, ža pschednoschki pschihotowanu, běchu žo dźěcźi se sažwěcźenymi žwěcźkami seždyšе a po kóždym pschednoschku hodowny spěw a na to se wschěmi pschitomnymi hromadźe hodowny khěrlusch wuspěwachu. Rjanu, wutrobu hnujazu žwjedźeńsku rěcź knjes wucźeŕ Grilling se Sarěcźa, knjes Hataš pak tři wot njeho do schtucźkow sestajane pschednoschki, na hodowny žwjedźeń žo pocźahowaze, dźerżeschе. Na to žo s ložowanjom nimale 200 dźěcźom wschelake wužitne dary wobradźichu. Wutrobna radosć dźěcźi bě na jich wobliczach, s wježe-

kosczu ßo błyschczazych, widżecź. Starschi wobdarjenych dżěczi ßu knjesej Hataßej sa wuhotowanje hodowneho wobradżenja jara dżakowni, niz jenoż sa dary, kotreż ßu jich dżěczi dostałe, ale też teho dla, dokelż ßo jim, każ wschěm druhim wobydlerjam nascheje wßy, wot zyrkwjow jara sdaleneje, pschi tym składnosczź poskiczi, Bożu nóz na dostojne waschnje ßwjeczicź.

S Ralbiz. Nasch nowy knjes farař, knjes Kubasch, hacz dotal s kapłanom w Njebjelczizach, ßo w blizschim czaßu k nam pscheßydli. Knjesej kapłanej Bjedrichej, kiž je tudomne farstwo dleschi czaß sastawał, je ßo kapłanstwo w Njebjelczizach pschipokasało. Sa noweho Ralbiczanskeho kapłana je knjes Kral s Radworja pomjenowany.

S Kamjenza. Każ kralowska veterinarna kommissija wosjewja, je ßo khorosczź tłamy a panochtniza w Narańschej Pruskej, Bramborskej, Pósnańskej a Schlesynskej tak straschnje rosschěrika, so je nusnje trjeba, so ßo skótne wiki w Łużizy hacz na dalsche hischcże sakasaju, s najmjenscha hacz do ßrjedź wulkeho rózka, hdyž ßo nowa rosprawa wo tym wuda, kak s khorosczu steji. Duż też blizsche tudomne skótne wiki, kotreż běchu na 9. wulkeho rózka postajene, wupanu.

Se Shorjelza. S tudomneje khostarnje je rubjeżny mordař Runschke s Briega, kiž je k khostarni na czaß żiwjenja wotßudżeny, czeknuł; hacz dotal straschneho stósnika hischcże popanuli njeßu.

S Kinajchta. Njeswuczeny kwaß je ßo w lěßu blisko nascheje wßy ßwjate dny ßwjeczik. Jedyn młody zygan ßo s młodej zyganskej holzu wěrowacź dasche. Hosczo, něhdże 50 woßobow, běchu pschi tym wjeßele żiwi; wot jeneho Wojerowskeho restawratěra woni psches 100 bleschow wina a 40 bleschow selterskeje wody kupichu a też sapłaczichu. Dokelż zyganjo wobydlerstwo w Wojerowskej wokolnosczi s prosczerstwom a wěschczenjom wobczeżowachu, jich polizija nusowasche, bórsy dale czahnucź.

S Khoczebusa. Pschedßyda Barlinsko-Shorjelskeje żelesniży, wyschschi knjeżerstwowy radżiczel Wagemann, je ßo sańdżeny schtwórtk na Khoczebuskim dwórnischczu, hdżež schěny pschekroczi, wot ranżěrowazeho czaha shrabnuł, pschejěł a na měsczo morił.

Přilopk.

* Wobydlerstwo Tempelhofa je ßo Boži wjeczor s powjesczu wo rubjeżnym mordarstwje do njeměra stajiło. Wotroczk Friedrich Lust, hižo 7 lět pola kublerja Schwarza w Wulkich Kinizach ßłużazy, kózde ranje mloko ßwojeho knjesa do Tempelhofa a Barlina wożesche. Lust w nozy po jědnaczich hodźin s Wulkich Kiniz jěsdżesche, pschikhadżesche rano w 2 hodźinomaj do Tempelhofa, hdżež pola mlokarja Hartmanna dżěl ßwojich ßudobjow woteda a potom do Barlina jěsdżesche; wot tam ßo wón rano w 5 hodźinach do Barlina wróczesche a ßwojej konjej pola tamnischeho ratarja Henniga wupschahowasche. Tu bě jemu konjemz pschewostajeny, w kotrymż wón konjow napojiwschi kusk drěmasche, so by ßo potom na dompucź do Wulkich Kiniz podał. Pola Henniga porjadnje wobkhadżujo ßo wón s Hennigowym wotroczkom Großom bliże sesna. 24. dezembra dopołdnja Hennigez mandżelskomaj nadpadże, so ßo Lust w hródźi dleje hacz hewak sadżerżowasche. Hdyž ßo pschipołdnje pschibliżi, a Lustowy wós hischcże pschezo na dworje stejesche, hódachu, so je jemu něschto swadżiło a teho dla sa nim ßlědżachu. Mjenowany wotroczk Groß pak Hennigez mandżelskeju směrowa, jimaj prajiży, so je Lust do Barlina woteschoł, so by tam hodowne dary kupował. Hodźinu posdźischo jedyn czeladnik s Mariendorfa k Hennigezom pschińdże, kiž jimaj pschipowjedźi, so je wotroczk Groß Lusta w pěskowej jamje sady Hennigez dwora skónzowaneho namakał. Wěz ßo hnydom poliziji wosjewi a też psched njej Groß praji, so je Lusta w jamje morweho namakał. Pschesßwědczachu ßo hnydom, so ßo s tym tak mějesche. Lust w pěskowej jamje leżesche; jeho wobliczo bě s krwju poběżane a jeho spanje ßo s nożom roskłóte pokasowasche. Bjes tym bě jena schwalcza, pola Hennigez dżěkaza, poliziji pscheradżika, so je ßłyschała, kak je Groß, hdyž měnjesche, so jeho nichtó njewidźi, w płokarni pjenjesy, s wjetscha tolerje, liczik a kak je k temu wjeßele spěwał a hwisdał: nichtó druhi, hacz wón, móhł mordař byczź. Żandarmej bě czeladnikowe sadżerżenje też hižo nadpanuło, wón pak jemu niczo pytnucź njeda a jeho proschesche, so by jemu pomhał, Lustowe czěło na wós pokożicź. Groß směrom ßobu do pěskoweje jamy dżěsche. Tam żandarm spósna, so je ßo czěło s karu, Hennigej ßłuschazej, do jamy pschiwjesło, a so mějachu tam namakane stopy tu ßamu wulkosczź, każ Großowe drjewjanzy. Pornjo tutym saczischczowazym dopokasmam ßebi Groß njeswaži, dleje prěczź: wón ßo wusna, so je Lusta, hdyž je tón spał, sakłół, wurubił a na Hennigez karje do pěskoweje jamy dowjesł. Slósłnik ßo też hnydom sputacź a na město ßwojeho mordarskeho njeskutka, do konjemza, dowjesczź da, hdżež bě rubjene pjenjesy, 394 hriwnow 20 np., w konjazym hnoju sahrjebał. Sa to, so je ßebi wón hižo dawno na mordarstwo myßlił, to ßwědczi, so bě ßebi wón hižo psched nětotrymi dnjemi pola ßwojeho hospodarja wuproßył, so ßměł ßo na nětotre dny na pucżowanje podacź.

* Pschekupska firma Rosenthal u. Tobias w Barlinje běsche 18. sańdż. měß. pschekupskeho Rumpe k pjenjeżnikej po 19,754 mk. pjenjes póßłała. Rumpe je pjenjesy dostał, ale ßo wot teho czaßa wjazy pokasał njeje. Schkodowana firma je 1000 mk. myta temu wustajiła, schtóż by Rumpu sajał a kranjeny pjenjes zyły abo tola s wjetscheho dżěła wróczo pschinjeßł.

* W katholskej hojerni ßwj. Hedwigi w Barlinje je wóndano człowjek, kiž mějesche delirium tremens, wothladowarja njenadżizy nadpanuł. Wothladowarjej budżesche ßo hrosnje seschko, njebudżechu-li bórsy nětotsi khori a na jich wołanje skónczinje też drusy wothladowarjo na pomoz pschiběżeli.

* W Barlinje je ßebi dżenßa tydżenja 13lětny ßyn tamnischeho krawskeho mischtra żiwjenje wsacź spytał. Hólczeż, kiž do wyschscheje měschczańskeje wucżerńje khodźi, běsche hody hubjenu zensuru domoj pschinjeßł. So byschtaj pachoła, kiž je też hewak lěni a selharny, tak pokhostałoj, so czuje, ßo starschej rosßudźischtaj, so niczo k Bożemu dżěsczu njedostanje. Każ ßo sdasche, ßebi saßakły hólczeż mało s teho sczini. Ssobotu po hodźoch wón proschesche, so ßměł dżěda a wowku wopytacź hicź, schtoż ßo jemu dowoli. Tam zyły dżeń wosta; hdyž jeho wokoło wjeczora wowka napominasche domoj hicź, hólczeż dó jstwizy po ßwój swjerschnik dżěsche a ßo tam sa woknowy kschiż s krutej schnórku wobwěßnu. Bórsy na to staraj człowjekaj wó jstwizy něschto ßmorczecź błyschescheschtaj a połnej stróżelow won běżeschtaj, hdżež wnuka hižo bjes pomjatka nadeńdżeschtaj a jeho rucże wotrěsnuschtaj. S pomozu lěkarja jeho saßo wożiwischtaj; ale hólczeż je czeżzy khory. Praschany, psche czo je ßebi żiwjenje wsacź spytał, wón praji, so je hněwny był, dokelż niczo k Bożemu dżěsczu dostał njeje.

* Kelko żurkow w Thüringskej maju, ßo s teho spósnawa, so ßu sańdżenej dwě lěcże jeniczzy na Riednordhausenskich honach na wschě 10,000 żurkow morili, sa czoż je ßo ßnano 400 mk. myta wupłacżiło.

* S Hagena ßo pische: Wulka srudoba je ßwójbu tudomneho pschekupza Th. domapytała. Jeho 19lětna dżowka, kotraż běsche w Vördże s wucżerku, běsche ßo na pucź k starschimaj do Hagena nastajiła, pschi czimż mějesche żelesnizu pschekroczicź. Dokelż ßo tworny czah bliżesche, běsche pucź psches żelesnizu, każ ßo błuscha, saracżeny. Mějo sa to, so je hischcże czaßa dosczź, żelesnizu pschekroczicź, prjedy hacz czah pschijědże, ßebi holczka saracżenje ßama wotewri a psches żelesnizu bżeżesche. Na ßwoje njesboże pak s pjeńkom mjes kolijemi wißajo wosta a padże; blizschi wokomik czah pschiczeri, ju doßaże a kruch ßobu wlecżesche. Njesbożowna mějesche jenu nohu wotjědżenu a hłowu tak straschnje sranjenu, so w hojerni w Haspe semrje, prjedy hacz jeje ßwójbni dóńdżechu.

* Każ je amerikanski konsul s Mannheima domoj pißał, ßu němszy chemikojo w kokoßowym worjechu tuk wußlědżili, kotryż móże butru sastupowacź; duż jena fabrika w Mannheimje nětko wschědnje wjazy hacz 60 zentnarjow butry s kokosowych worjechow nadżěła, kotraż je lěpscha, hacz oleomargarin, dokelż żanych kißalinow nima, derje ßłodźi a ßo lohko pschetkaje. W Němskej je, tak konsul pische, połsta fabrikow, kotreż wschelake drużiny khumschtneje butry dżěłaju.

* Snaty professor dr. Falb druhu lijenzu wěschczi. My pak ßo jeje bojecź njetrjebamy, a też naschi blizschi potomniży niz. Pschetoż po Falbje ma ßo nowa lijenza hakle wokoło lěta 6400 wocżakowacź. To hischcże je dołha ßmuha.

* We wustawje sa błudnych w Ueckermündże sańdżene dny błudny człowjek se sahrodnikom w sahrodże dżěłasche. Hdyž pěsche ßo sahrodnik k ßwojemu dżěku klaknuł, jemu błudny se ßwojej kopaczu nop rosrasy, na czoż runy pucź k direktorej wustawa dżěsche a jemu ßwěru wupowjeda, so sahrodnik delekach w sahrodże leži a niczo dżěłacź njecha. Direktor ßobu do sahrody dżěsche a ßo, dokelż ma krótkeho widżenja, nad sahrodnikom skhili. Tón ßamón wokomik błudny też jeho praßnu, ale na sboże jeho straschnje njesrani, a jemu nawocże s noßa srasy. Mjes tym na sboże wothladowar pschińdże, kotryż khoreho pschemó.

* W Budapeschcze w Wuherskej je ßo 21. dezembra tamnische němske dżiwadło wotpaliło. Woheń je psches wobschkodżenje jeneje roły powětroweho tepjenja nastał.

* Krwawny podawk je ßo pſched krótkim pſchi wojowanju ſ cźělźom w Kadizu ſtał. Wojowar El Habanero na wojowniſchcźo dele pſchińdźe cźělźa dokłócź. Tón ßamßny wokomik, hdyž wón ßwój mjecź ſběže, jeho njemdre ſkocźo ſ jenym rohom tak ſtraſchnje ſbodźe, ſo jemu wutrobno rosraſy; druhi krócź jemu delnje cźeleßno wottorže. Mjes tym ſo běſche mjes pſchihladowarjemi wulkotny hołk, druhi wojowar na wojowniſchcźo pſchiběža, ſo by ßwojeho mrějazeho miſchtra wjeczíł. Se ſymnej krwju wón ſkocźeczu mjecź do tyła ſtorczi; kaž wot błyſka poraženy ßo cźělź wali, mjes tym ſo ßo wojowar dźakowny ludej kłonjeſche, kiž jemu wyſkajo ßławu wołaſche.

* Pſchekupz K. w Peterburgu měješe ſa ßwoje tſi dźěczi wudowu ſa pěſtończu. Hdyž běſche wón pſched krótkim ſe žonu do města ſchoł, pěſtończa w domje pakoſcźicź pocza, pſchi cźimž ßo dopomni, ſo w ſamknjenym kaſchczu tſi njeſawrjene nalutowańſke nopaſchki ſteja, kotrež dźěczom ßkuſcheja. Dokelž pſched kaſchczom powſchaty ſamk wißaſche, pěſtończa haſchpu wucźeże, ſ nalutowańſkeho nopaſchka 55 mk. pjenjes kranu a haſchpu ſe ſamkom ſaßo do kaſchcza ſaraſy. Sa khwilu pak 6lětna holczka, kotraž běſche na pěſtończu pſchihladowała, k njej rjeknu: „Ja budu nanej prajicź, ſo w kaſchczu pakoſcźiſch.“ Pěſtończa holczku ſ hroženjemi tak do ſtracha ſehna, ſo dźěczo nikomu niczo njepraji. Tón ßomy wjeczor wona knjeźſtwu praji, ſo ßo ji pſchi tajkich njeměrnych dźěczoch njelubi, a proſcheſche, ſo chžyli ju ſe ßkužby puſchczicź, ſchtož ßo hižo naſajtra ſta. Lědma běſche pěſtończa ſ domu, 6lětna holczka wſchitko wupowjeda. Pſchekupz kaſchcź wobhłada a ßo pſcheßwědczi, ſo běchu pjenjeſy ſ njeho kranjene. Njeßwěrnu ßkužobnizu k jaſtwu na pok léta ſaßudźichu.

* W jenych mexikanſkich nowinach cźitamy, ſo ßu ſ Němſkeje wulke hromady zigarow do wukraja wuwožowacź počzeli, kotrež ßu ſe ſtareje papjery dźěłane. Spomnjene nowiny też wjedźa, kak ßo ſtara papjera do tobakowych kopjenow pſcheměnja. Prawje hubjene tobakowe kopjena, w kotrychž je woßebje wjele nikotina, ßo wotwarja a do nawarjeneje juchi ßo ſtara papjera kładje. Na to papjera do maſchiny dźe, kotraž do njeje žiły a žiłki nacźiſchcźi, kajkeż tobakowe kopjena maju. Skóncźnje ßo papjera rosrěſa a kaž tobak dale wobdźěła, doniž zigary hotowe njeßu. — W druhich amerikanſkich nowinach pſched dlěſchim cźaßom cźitachmy, ſo ßo w Pennſylvaniſkej, w krajinje, hdźež ßu petrolejowe žórła, hroſne waſchnje, petrolej picź, dale bóle roſſchěrja. Nowiny wobkrucźeja, ſo ßu tole hroſne waſchnje němſzy dźěłacźerjo a němſke dźěłacźerki ßobu pſchinjeßli, a ſo w někotrych krajinach jich wótcźiny wſchědny muž petrolej w město palenza pije. — Tajkele błady mnohe małe nowiny Južneje Ameriki dale roſſchěrjeja.

* W ſjenocźenych połnóznych amerikanſkich ſtatach lětßa wurjadnje miłe wjedro knježi. Nihdźe hiſchcźe mjerſko njeje. Na wulkich jěſorach hiſchcźe lodu njeje a na hornim jěſorje, hdźež hewak hižo novembra łódźe pſchestawaju jěſdźicź, jěſdba parnych łódźow hiſchcźe pſchezo ſawrjena njeje. W kraju Jowa trawa ſkhadźa, kwětki kcźěja a ſchtomy pupkuja. To ßamo naletnje wjedro maja pſchi brjoſy atlantiſkeho morja a w dole Miſſiſippi. Pſches wukrajne miłe wjedro je nuſa w wuhlu naſtała, tola hinaſcha, hacź pola naß w Europje: Wuhlo ßo jara mało trjeba a je-li ſo bórſy ſymniſche wjedro njepſchińdźe, chzedźa wobßedźerjo wuhlowych podkopkow w Pennſylvanſkej dźěłacź pſchestacź. W někotrych podkopkach ßu hižo dźěłacź pſchestali, dokelž ßo žani wotebjerarjo wuhla pokaſacź nochzedźa.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budźe jutſje ſa tydźeń němſka ſpowjedź a němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Hendrich Ota Regmann, kowař-najeńk w Cźichońzach, ſ Hanu Emiliju rodź. Gaßmuſez ſ Glauchawy.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Hana Marja, Ernſta Rychtarja, khěžerja a murjerja w Jeńkezach, dź. — Richard Max, Ernſta Hermanna Röthiga, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Oskar Edmund, Korle Wirtha, khěžerja a pjekarja w Sſkonej Borſchcźi, ß. — Martha, njemandź. dź. w Sſkonej Borſchcźi.

Zemrjeći:

Dźeń 27. dezembra: Lejna Emma, Ernſta Klimanta Neumanna, dźěłacźerja na Židowje, dź., 1 m. 24 d. — 28. Michał Bohuwěr Pjetaſch, dźěłacźeŕ na Židowje, 50 l. 19 d. — Hana Marja, Handrija Ernſta Gudy, dźěłacźerja na Židowje, dź., 3 m. 16 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1632 měchow.		W Budyſchinje 28. dezembra 1889				W Lubiju 2. januara 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza	běła	9	71	10	14	9	59	10	—
"	žołta	9	41	9	47	9	26	9	59
Rožka	50 kilogr.	8	91	9	6	8	56	8	88
Jeczmjeń		8	71	9	28	8	50	9	7
Wowß		8	—	8	10	7	50	7	80
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	70	2	—
Pſcheńcźna muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rźana muka	50 "	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	4	—	2	80	3	50
Sſtóma	600 "	34	—	36	—	30	—	36	—
Proßata	416 ſchtuk, ſchtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rźane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. — np.; pſcheńza (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 90 np. hacź 9 hr. 12 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 64 np.; wowß wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. — np.

Drażdźańſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 62—67 mk., 2. druźiny 56—60, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—62 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. januara: Mjerſnjenje.

Drjewowa awkzija.

Wutoru a **ſchtwórtk 7.** a **9. januara 1890** ma ßo na

Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje

ſcźěhowaze palne drjewo a to:

wutoru 7. januara, dopołdnja wot 10 hodźin

42 rm. ſelenych, 6 „ ßuchich, 18 „ ſelenych, 19 „ ßuchich khójnowych ſchcźěpow, kuleczkow,
2 „ ſchmrěkowych pjeńkow,
90 „ khójnoweje walczíny,
11 khójnowych dołhich hałoſatych hromadow,
11 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,
} drjewiſchczo w Roczizy pola Rakez w 27. wotdźělenju;

ſchtwórtk 9. januara, dopołdnja wot ½10 hodźin

94 rm. ſelenych khójnowych palnych ſchcźěpow,
80 „ „ „ „ kuleczkow,
190 „ „ „ „ pjeńkow,
88 „ khójnoweje walczíny,
50 khójnowych hałoſatych dołhich hromadow,
20 ſtotnjow khójnowych walczkow,
} w drjewiſchczu 6. a 9. wotdźělenja,
44 rm. ßuchich khójnowych kuleczkow,
123 ßuchich khójnowych dołhich hromadow
} 2. wotdźělenja

ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna 7. januara w drjewiſchczu 27. wotdźělenja (w Roczizy), 9. januara w drjewiſchczu 6. wotdźělenja pſchi Nowowjeſczańſko-Pßowjanſkim pucźu a krajnej mjeży.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Njepraſchk, wyſchſchi hajnik.

Derje ßo danjaza khěža pſchi Mikławſchowych wrótkach, w kotrejž ßu małe wobydlenja, je pſchi niſkim napłaczenju na pſchedań pſches **Handrija Barcza** na ſwonkownej lawſkej haßy cźišło 28.

W Měrkowje je khěžkarſka žiwnoſcź cźišło 17 ſe 4 kórzami pola a 1 kórzom łuki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola rěſnika **Guſtava Pjetaſcha** w Klukſchu.

Khmany byk (cźělź) a dwě ßucźelnej krowje ßu na pſchedań pola kublerja **J. Wirtha** w Stróži pola Rakez.

Pſchedawarńja mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoſchczu 15 porucza **jadriwe mydło, maſne mydło** a **mydło k rjedźenju,** kaž też **ßwěžy** we wſchěch družinach.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam
ßuscheny polcž punt po 80 np., pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np.,
ßyry polcž punt po 70 np.

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Strowe **krnschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tolste, po najwyschschich płaczísnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kosaze kózki.

Kosaze, sajecźe a karniklaze kózki po najwyschschich płaczísnach kupuje

Gustav Nauke
na garbarskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Kosaze kože nasymske, sajecźe, kaž tež wschě druhe kože pschezo po najwyschschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Sajecźe, kosaze, karniklaze, kocźe, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) kože kupuje a najwyschsche płaczísny sa nje dawa

L. Fleischer, kózkar
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske zórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płaczísnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

---

la **pódnschowu kožu kožowy wurěs schórzuchi**

s boranjazeje a czelazeje kože porucza

Rich. Schneckenberg
pschi mjaßowych jědkach czißko 4.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Awkzija w Jeńkezach.

Ssrjedu 8. januara dopołdnja wot 10 hodźin maja ßo w Jeńkezach w Dürrlichez sahrodniskej zímnosczi 3 kruwy (skót do czaha a k plahowanju), 2 kosy, něhdże 40 zentnarjow kuczneho ßyna, djělba ßkómowych woklepow, běrnow a rěpow, 1 dobry lohki hospodarski wós a 1 tajki ruczny wós, 1 ßykanjowa a 1 czisczaza maschina, 1 pizowy kaschcź, kosy, płuhi, brony a druha hospodarska a domjaza nadoba, něschto meblow, dobrych poßleschczow, něschto hospodarskich schatow, drasty a wschelake druhe sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 2. januara 1890.

Konkurßowy sarjadnik.
Clemens Niecksch.

Knježi rěsak w **Lasu** porucza wschě druzinu **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płaczísnach, czaßej pschiměrjenych.

Dwě łóhczi schěroki

płat sa czeledź

twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaczísny hódno

stary łóhcź po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Ad. Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach,

kolonialne twory a destillazija,

porucza ßwojim czesczenym wotebjerarjam
polcž ßuscheny punt po 75 np., pschi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy schmalz najlěpschi punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
jorje 15 schtuk po 45, 60 hacź 100 np.,
petrolej najlěpschi amerikanski snateje dobrosczě,
syrup tak ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup jara ßłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, hontwjerski a **selowy zoldkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pschi 5 litrach po 65 np.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1890.

W Ssmolerjez knihicźischczerni je sa 10 np. dostacź nowy **„Bibliski pucznik"** sa wschitke dny léta 1890.

Zigary.

Dobru a rjenje bělu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow nalezhje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotlezanych a derje ßo palazych

zigarow

100 schk. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych czinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótsjaze listy.

Najlěpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny polcž

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zokor.

Najlěpschi drobny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

polne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druzina, woprawdźe czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotlinje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druziny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wschě druziny **czrjewow k dźělanju kolbaßy** porucza czrjewowa **pschedawarnja A. Eisslera** na zitnych wikach czißko 16.

Franz Marschner

czaßnikar
na bohatej haßy w Budyschinje
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczísny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschisposmnjenje: Rěczu ßerbski.

Plat

ßo s woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w Kellingez parnej barbarni
pschi zitnych wikach.

Na schulerskich hrjebjach pódla skoteho ßkónza w sadnym twarjenju knihiczischczerńje je

Bethlehemska wustajenza

je jenoż hischcze hacz do **6. januara** wotewrjena. Wo wjeleliczbny pschistup proßy

Moritz Kaiser.

Wotewrjenje
khofejownje
w Kuschkez pjekarni

na ßerbskich hrjebjach czißło 26
ſ napschecza starych kasarmow.

Wolij

budże ßo wot nětka kóżdu póndżelu a schtwórtk w **Skaneczanskim** mlynje bicź.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje drużiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 20 np., 15 schtuk po 30 np., jako jara płaczisny hódne porucza

Ad. Rämsch.

Nowe
turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 5. wulkeho rózka přichodneho lěta z dydkom 4 hodźin swoje hłowne posedźenje. Přednošk knjeza sejmskeho zapósłanca Keŕka z Rodec wo „krajnym hospodarstwje a wo krajnych pjenjeżnych należnoscach. **předsydstwo.**

Hoschczenz w Drożdżiju.

Njedźelu 5. januara **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Holzy, kotrez chzedźa schicź a pschiréßowacź darmo nawuknucź, ßo hnydom pschijimaju na wulkej bratrowskej haßy 18II.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy
wuczżobnika
pytam, kiż ßerbski rèczi.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

K nowemu lětu

ßwojim lubym pschecźelam, cźescźenym wotebjerarjam a popschewacźelam nanajwutrobnischo sboże pschejemoj.

Emil Lebelt a mandźelska
w Budestezach.

Sswojim cźescźenym hoscźom a pschecźelam k nowemu lětu najwutrobnischo sboże pschejetaj

C. Wehrmann a mandźelska
w hoscźenzu „k poł měßazej" w Budyschinje.

Pobočne Tow. Serb. Burow w Radworju

změje **njedźelu 5. januara** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje.

Předsydstwo.

Hamburgsko-amerikanske
paketoßeßdne akzijowe towgŕstwo.
Expreßna a póstska parokłódźna jeßba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijeßdźaza.

Jeßba po morju traje nëhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jeßba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiskeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Wotroczkow, dźowki a dójki pschi wyßokej msdze pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12.

Dźełacźeŕ do khlamow ßo pyta.

Hnydom abo k 15. jan. strósbeho mkodeho cźlowjeka pytam, kiż ßo żaneho dźeła njeboji. Měßacźna msda 20 mk. a ßwobodna hospoda a jědź. Samolwjenja ßo pod **H. K. 100** Bautzen post restante żadaju.

Wustojneho tyscheŕskeho do trajneho dźeła pyta
E. Měrczin, tyscheŕ w Rabozach.

Wucżobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe, barbowe, destilazilske, tobakowe a zigarowe khlamy k 1. haprleji 3 mkodych ludźi ſ nusnej schulskej sdźełanoscźu pytam.

Ssyn sprawneju starscheju, kiż chze pjekarstwo nawuknucź, móże bliżsche jutry do wucżby stupicź pola pjekarskeho mischtra **G. Wirtha** na rózowej haßy 2.

Hólczeż, kiż chze lakěrarstwo nawuknucź, móże sastupicź pola **Oskara Henniga,** lakěrarja w Budyschinje pschi hrodowym měscze 1.

Hólczeż, kiż chze pjekarstwo nawuknucź, móże jutry bjes wucżbneho pjenjesa sastupicź pola **Augusta Dernoschecka,** pjekarskeho mischtra w Budyschinje.

Ssylneho **wucżobnika** pyta
H. Bergt,
pruhowany konjekowaŕ w Huszy.

Njesapomniczka

na rowczk **Jana Ernsta,** pjekarja a khlamarja **Jana Langi** a jeho mandźelskeje rodź. **Wjazkez,** mandźelskeho najmkódscheho ßynka w Khwaczizach, narodźi ßo 25. meje 1889 a semrje 5. hodownika 1889.

Hłóß: Tón cźaß je ſ Boha tuby.

Hdyż Jesuß sahe woła
Ssej je ßmjertneho dola
Dom mólczke dźecźatka,
So měł je swarnowane
A psched słym sakhowane
Ssrjedź njebjeskeho kralestwa.
To starschich duschi boli,
Hdyż tajkej jeho woli
Sso maja podcźißnucź.
Tak je ßo wamaj stało,
Hdyż je waj' ßynka małoh'
Chzył k herbje njebja Jesuß měcź.
Hdźeż k cźerstwoscźi je doschoł
A khoroscźi tu wuschoł,
Kiż je wot naroda
Měł noßycź jako dźecźo,
Jom' njebě mózno rèczo
Wam sdźelicź ßwoje cźerpjenja.
Duż, starschej, njepłakajtaj,
Hdyż skhowanoh' tam mataj
Waj' ßynka k sbóżnoscźi,
Hdźeż wój joh' saßo dostacź
A wěcźnje pschi nim wostacź
Sso nadźecź mataj po ßmjercźi.
Nam sawiscź, skórcź, hrěch schkodźi
A wot Boha naß wodźi
Każ ſ rajskej' sahrody,
Bjes tym so w tamnym ßwěcźi
Ssu tajke sbóżne dźecźi
Sa wěcźnoscź hižo pschijate.
Po cźele, ßynko luby,
Spi w rowje, hdźeż psches truby
Hłóß budźesch sbudźeny,
Hdźeż ſ tobu pschekraßnjeni
My żadamy hicź rjeni
Do naschoh' Knjesa domisny.

Żarowaza **Langez** ßwójba
psches Gustu Hataßa.

Poßlednje bożemje a dźak

do rowa mojemu njesapomnitemu domjazemu knjesej,

njebo knjesej profeßorej dr. **Pfulej**
w Njeßwaczidle

ſ dźakownoje luboscźe poßwjeczika Lejna **W.**

Hdyż Bóh mojoh' knjesa woła
Do ßwojeje wěcźnoscźe,
Hdyż ßo jeho cźëło khowa
Do role tam Bożeje,
Dha dźe duscha do njebja,
Hdźeż nětk měr a pokoj ma.
W dalokoscźi wot naß běsche
Wot domisny sdaleny,
Hdyż do wěcźnoscźe dom dźěscze,
K Bożom' thrónej żadany,
Duż joh' njem'żach wohladacź,
Dźak a bożemje jom' dacź.
Wjazy lět běch w jeho ßłużbje,
Dobry, luby knjes mi bě,
Duż ßym nětk też w wjetschej srudźbje,
Płakam pschе njoh' w cźischinje.
Sa joh' luboscź, dobrotu
Dźakne ßylny wuronju.
Nětk', mój luby knjeże, hischcze
Bożemje wam pschiwolam,
Hdyż do cźichoh' Zoar dźěscze,
Tam k tym wěcźnym wjeßelam,
Tam, hdźeż wěcźna radoscź je,
Kschiż a horjo njepschinúdźe.
Bědźenjam scźe wy nětk wuschli
Na duju ßwjatoh' Domascha
A tam k wěcźnym hodam dóschli,
K narodnym dnjam Jesußa,
Hdźeż ßo ßwěcźi kraßnischa
Hodowna wam ferniczka.
Tam ßo wodźicze nětk rjenje
Se wschitkimi sbóżnymi,
Spěwacze nětk ſ jandźelemi:
Cźesćź budź Bohu na tróni!
So je waß se ßwěta wsał,
K ßwojom' herbstwu powołał.
Junu Bóh też saßo ſ rowa
Wasche cźëło wubudźi,
Pschekraßnjene pódże ſ nowa,
S duschu ßo saß' sjednocźi,
Do njebja we wjeßeli
K jehnjeczowej wjeczeri.
Ja też junu ßwětej wuńdu,
Hdyż mje Bóh Knjes sawoła,
A tam k Bożom' thrónej dóńdu,
Hdyż ßo Bohu spodoba;
Tam waß saßo wohladam,
Wjeßele waß powitam.

Dźak.

Sso wróczíwschi wot rowa nascheho njesapomniteho mandźelskeho a nana, kublerja **Jana Bjenady,** hnuczi mje, sa dźélbracźe, kotrez je ßo mi ſ wjele stron dostało, sa wjeleliczbny pschewod, sa bohatu kwětkowu pychu, woßebje Sdźarowskej gmejnje, k. fararjej Běrnikej sa troschtowaze ßłowa pschi rowje a k. kantorej Schusterej sa snoschawe spěwy najwutrobnischi dźak wuprajicź.

Hłubokosrudźena sawostajena wudowa.

Wutrobny dźak

hnadnej knjeni **baronzy ſ Löbenstein** rodź. **ſ Tümpling** w **Stróżi** sa bohate hodowne wobradźenje, ſ kotrymż je wona tamnischu schulsku mkodoscź, wucźerja a wjeßnych khudych a khorych swjeßeliła.

Dźakowni wobdarjeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na n'mskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 11. januara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorski dom a ſ nim zyke kněžorstwo je ßo do hłubokeje ſrudźby ſtajiło. Wutoru popołdnju je Jejna Majeſtoſcź, ſwudowjena kněžorka Augusta, wowka nětcźiſcheho kněžora, ßwoje žiwjenje dokonjała. Powjeſcź wo jejnym ſemrjecźu niz jenoż w Němzach, ale też ſwonka němſkich mjeſow ſprawne želenje a žarowanje ſbudźuje. A kak móhło też hinak bycź. Kněžorka Auguſta bě krajna macź, kotruż wyßoke a dobre poczinki debjachu; jako ſchkitowarka towarſtwa „Cźerwjeneho kſchiża“ a druhich dobroczelſkich towarſtwow a wuſtawow je wona hacź do poßlednjeho dnja ßwojeho žiwjenja cźerpjenja cźłowjeſtwa połóżecź pytała a je khudym, běднym a khorym ſ pomoznizu a troſchtarka była. Sbožowny woßud je jej na pruſkim trónje wſcho ſpożcźił, ſ cźimż móże ßo cźłowſke žiwjenje wobſbožicź. Wona widźeſche, kak móz pruſkeho kraleſtwa bóle a bóle pſchiběraſche, kak Pruſkej wjedniſtwo němſkich ludow a němſka kněžorſka króna pſchipanu. Tola też cźeźke horjo ßo jej ſalutowało njeje. Pſched dwěmaj lětomaj ßo jejny wyßoki mandźelſki, dobycźerſki kněžor Wylem, k ßwojim prjedownikam powoła, a 99 dnjow poſdźiſcho ßmjertny jandźel jejneho jeniczkeho ßyna, kněžora Bjedricha, ſ poſemſkeho žiwjenja ſa nim wotwjedźe. 30. ſeptembra 1811 jako dźowka Wajmarſkeho wulkowójwody ßo narodźiwſchi je wona nimale ſtarobu 79 lět dożiła. 18 lět ſtara ßo wona 11. junija młodoſtnemu pruſkemu prynzej Wylemej wuda. Nichtó ßebi tehdy na to njemyßleſche, ſo wona junu na pruſki kralowſki trón ſtupi, a ſo budźe ßo na jejnej hłowje němſka kněžorſka króna błyſchcźecź. W poßlednich lětach jeje žiwjenja ju cźeźka, bolоſtna khoroſcź domapytaſche. Wona dyrbjeſche ßo ſtraſchnej operaziji podcźißnucź, ſ kotrejž ßo jejne cźerpjenje něſchto połóži. Po ßmjercźi ßwojeho wyßokeho mandźelſkeho kněžorka ſ wjetſcheho dźěła w Koblenzu nad Rheinom a w Baden-Badenje pſchebywaſche; w ſymje mějeſche wona ſtajnje ßwój pſchebytk w Barlinje. Tu je ßo nětko jejne ſprózne cźěło k wěcźnemu ſpanju khowało. Jejne wopomnjecźe budźe ſtajnje žohnowane a njewuhaßniwje w wutrobje němſkeho luda ſakhowane.

— Druha ſakſka komora je 7. januara ßwoju dźěławoſcź ſaßo ſapoczała. W prěnim poßedźenju ßo wo pjenježnych pſchidawkach ſa twar miniſterſtwoweho doma, ſa Draždźanſku wulku ſahrodu, ſa hajniſku akademiju w Tharandźe a hórniſku akademiju w Freibergu atd.

— Wo rěcźi, kotruż je kněžor Wylem nowe lěto pſchi wudacźu parole pſched generalemi a offizěrſkim chorom měł, ßo nětko hakle ſhoni, ſo je wón prajił, ſo drje ßo wſchě knježerſtwa prózuja, žohnowanja měra ſakhowacź, ſo pak ßo ſ tym wójſku winowatoſcź njeſpuſchcźi, ſo by pſchezo hotowe było, k mjeſam khwatacź. Woßebita pſchißłuſchnoſcź generalow a offizěrow je, ſtajnu hotowoſcź pſchihotowacź, a w tu khwilu ßo woßebje wo to jedna, wojakow na małokalibratu tſělbu a bjeſkurny pólver wuwucźicź a jich po móžnoſcźi k ßamoſtatnoſcźi wotcźahnucź.

— W Pruſkej je ßo dla ſemrjecźa ſwudowjeneje kněžorki Auguſty krajne žarowanje na cźaß 6 njedźel poručiło. Sjawna hudźba, ſwjeßelenja a pſchedſtajenja ßu pak ßo jenoż hacź do 11. januara ſakaſake. Wot ſakſkeho dwora budźe ßo ſa kněžorku 6 njedźel, wot ſakſkeho wójſka 3 njedźele dołho želicź.

— Wjednik arabſkich ſběžkarjow, Banaheri, ma pſchecźiwo Němzam wojujo runje tajke njeſboże, kaž jeho pſchedkhadnik Buſchiri. Major Wißmann je ßobotu ſe ßwojim wójſkom Banaheriowe lěhwo dobył a ſběžkarjow pobił. Njepſchecźelſke lěhwo bě něhdźe tſi mile dale Saadani na horje poſtajene a bě ſ blachowymi paliſadami wobtwjerdźene. Wone bě ſ 3000 mužemi wobßadźene, kotſiž ßo ſ woprědka khróble wobarachu. Major Wißmann bitwu ſ kanonadu a ſe ſhromadnym tſělenjom ſapocza. Njepſchecźeljo ßo hnydom cźißnucź njedachu. Hdyž bě ßo 170 granatow do lěhwa ſmjetako a ßo 75 krócź ſhromadnje wutſěliło, major Wißmann ßwojemu wójſku na lěhwo běžecź da. Nětko pak Arabſcy dlěhe němſkemu wójſku napſchecźo njeſtejachu a ßo do cźěkanja dachu, ßwojich franjenych a panjenych ßobu wſawſchi. Na němſkej ſtronje podwyſchk Tanner padże, tola niz pſches njepſchecźela, ale pſches granatu, kotraž w kanoninej róle rosbuchnu. Dokelž běchu ſběžkarjo ßylni a derje wobrónjeni, ßo Wißmann ſa nimi njepuſchcźi. Po khwili ßo woni ſaßo wrócźichu a do němſkeho wójſka tſělachu. Pſchi tym lěkaŕ dr. Stuhlmann kulku do nohi doſta. Wjecźor ßo ſběžkarjo ſaßo bliſko Saadani pokaſowachu a dyß a dyß tſělachu. Woni po ſdacźu hiſchcźe khróbłoſcźe ſbyli njejßu a maju myßle, němſke wójſko a měſta, w kotrychž ßu ßo Němzy ſaßydlili, nadpadowacź. Duž drje budźe hiſchcźe khwilu tracź, prjedy hacź ßo Banaheriowe wójſko tak roſpjerſchi, kaž je ßo to ſ Buſchiriowymi cźrjódami ſtało.

Awſtrija. Němſzy a cźeſzy ſapóßłanzy, kotſiž ßu dla wurunanja pſcheczíwniſtwa Němzow a Cźechow do Wina pſchijeli, ßu ßo póndźelu wot kněžora Franza Joſefa k hoſcźinje pſcheproßyli. Kněžor jich naležnje napominaſche, ſo bychu wujednanje dozpili, njedźiwajcy teho pak dwěluja, hacź ſměje ſkhadźowanka ſapóßłanzow tón wuſpěch, kiž ßebi kněžor pſcheje.

Belgiſka. Belgiſki kral budźe lětßa ßwój 25lětny knježerſki jubilej ßwjecźicź. Pſchi tejle ſkładnoſcźi budźetaj ßo pjecźa němſki kněžor ſ franzowſkim preſidentom Carnotom ſetkacź.

Italſka. Tancredi Vita, kaž młody cźłowjek rěka, kiž je nowe lěto pſched kralowſkim hrodom w Romje bombu na pleſter cźißnuł, je ßo jako zybnjeny błaſniwz wupokaſał. Bomba bě woprawdźe, kaž bě wón pſchi pſcheßkyſchenju prajił, jenoż ſ firnißom pjelnjena. Saželeny ſapalak bě wón do blachoweje tyſy, kotraž bombu pſchedſtajeſche, jenoż teho dla tyknuł, ſo by bojoſcź ſbudźił a na ßo kedźbnoſcź wobrocźił. Tancredi Vita je prawiſna ſtudował a je ßebi ſamyßlił, ſo je tajnu wucźbu, cźłowjeſtwo wot khudoby a nuſy wußwobodźazu, wußlědźił; cźłowjekam k wužitku chcźyſche ju wón w jenej kniſy woſjewicź. Dokelž jemu miniſter roswucźenja a jedyn ſapóßłanz, kotrejuž bě wo pjenjeſy k cźiſchcźenju tuteje knihi proßył, pjenježnu pomoz ſapowjedźiſchtaj, wón wobſamknu, ßo na nimaj wjecźicź a ßo ſ nékajkim tryſkom w ſjawnoſcźi ſnaty ſcźinicź. K ßwojemu ſakitanju je Tancredi Vita, kiž bjes darow a wědomoſcźow njeje, ſpiß, w redakziji nowin „Tribuna“ ſapokożeny, napißał, w kotrymž knježerſtwo

a italſku komoru hani a wußmĕchuje. Najſkerje drje budźe wón do hojernje ſa błudnych hicź dyrbjecź.

Schpaniſka. Pſches ſymu a khripu ſtej w Schpaniſkej wulka nuſa a błód naſtałoj. Kaž ſ Madrida pißaju, tam žałoßne hubjenſtwo knježi. Pſched nĕkotrymi njedźelemi je nahła ſyma ſaſtupiła. Dźĕłacźerjo ßu pſches to a khoroſcź ſaßłužbu ſhubili, a žony a dźĕcźi ſ cźrjódami na dróhach po proſchenju bĕhaju. W khudobnych wobydlenjach khachle njejßu, a wobydlerjo cźopłeje draſty nimaju. Kóždе ranje mnohich cźłowjekow ſmjerſnjenych na dróhach wonka namakaju. Khripa pola tſecźiny khorych do ſahorjenja płuzow pſchekhadźuje, a wſchĕdnje wjele cźłowjekow wumrje. Madridſki guvernĕr je ſarjadowarjam hojernjow ſakałał, liczbu ſemrjetych woſjewicź, kotſiž ßo ſ wjetſcha w nozy khowaju. Podobne wobſtejnoſcźe w druhim wjetſchim ſchpaniſkim měſcźe, w Barcelonje, knježa. Teho runja tež w ßußodnej Portugalſkej lud pſches ſymu a khripu cźeźko cźerpi.

Rußowſka. Po ſakonju, pſched dwĕmaj lĕtomaj wudatym, ßmĕdźa w Ruſkej jenož ruſzy poddanjo leżomnoſcźe wobßedźecź. Pſches tutón ſakoń je nĕmſki khĕžorſki elſaß-lothringſki naměſtnik, wjerch Hohenlohe, cźeźko ſchkodował. Jeho mandźelſka je po ßwojim nanje, wjerchu ſ Wittgenſteinje, wulke kubła w Ruſkej, dwójzy wjetſche hacź ſakſke kraleſtwo, namrĕła (herbowała). Dokelž je jako nĕmſka poddanka wobßedźecź njeßmĕdźeſche, ſpyta kubła pſchedacź. Sa dołhi cźaß pak ßo žani kupzy ſa nje njenamakachu. Duž je nĕtko ruſke knjeżerſtwo Wittgenſteinſke kubła ſa 11 milijonow rublow wjerchej Hohenlohe wotkupiło.

— So je ruſke knjeżerſtwo wobſamkło, w ruſkim wójſku repetĕrowanſku tſĕlbu ſawjeſcź, je hižo dlĕſchi cźaß ſnate. Po nowſchich powjeſcźach budźa ßo tele tſĕlby w franzowſkich knjeżerſtwowych brónjernjach dźĕłacź. Ruſke knjeżerſtwo je pjecźa połdra milijona tſĕlbow ſkałało a to k ſarunanju ſa to, ſo je franzowſke knjeżerſtwo ruſkemu wójnſkemu miniſtrej potajnſtwo pſchihotowanja franzowſkeho bjeſkurneho pólvra ſdźĕliło.

Braſilſka. Republikanſke knjeżerſtwo w Braſilſkej ſpodźiwne nowotarſtwo ſawjeduje a ßo po ſdacźu pſchi tym po pſchikładże prĕnjeje franzowſkeje revoluzije ſkładuje. Dnjam a měßazam je wone nowe mjena dało. Njedźela dyrbi pſchichodnje rĕkacź humanidi (cźłowjekowy dźeń). Druhim dnjam ßu narjekli: maridi (mandźelſkowy dźeń), patridi (nanowy dźeń), filidi (ßynowy dźeń), fratridi (bratrowy dźeń), domidi (domjazy dźeń), matridi (macźerny dźeń). Nowe mjena měßazow rĕkaju: Moſes, Homer, Ariſtoteles, Archimedes, Cäſar, japoſchtoł Pawoł, Korla Wulki, Dante, Gutenberg, Shakeſpeare, Descartes a Bjedrich Wulki.

Schtyri njewjeſty a jenoj jena žona.

„To ßym wóndano knihi cźitał —", moßaſolijerſki miſchtr Janaſch k ßwojemu pſchewodźerjej, kandidatej duchownſtwa Erhartej, dźeſche, „ſpißacźel Donnerstag abo Freitag rĕkaſche, ſ wĕſtoſcźu to wjazy njewĕm —, po tajkim w tychle knihach ſtejeſche, ſo je nĕkajki regiſtrator w ſwjaſku ſtarych aktow nĕkajke ważne ſtare wopißmo nadeſchoł, kotrež mózeſche wĕſtemu wukrajnemu pſchekupſkemu domej wulzy wużitne bycź. Jemu regiſtrator to wopißmo pózła. A ſchto ßo ſta? Bohaty pſchekupz regiſtratorej kóžde lĕto ſchwarnu, pſchijomnu poßyłku kolonialnych tworow pózła a tež po regiſtratorowej ßmjerczi jeho ſawoſtajeneho, jeniczkeho ßyna k ßebi wſa, jemu w ßwojim domje pſchekupſtwo wuwuknucź daſche a jeho na poßledk ßwojeho ßwaka ſcźini. Njemózeſche Waſch njebo nan jako farſki ſubſtitut nĕſchto podobne w zyrkwinſkich knihach namakacź a —"

Tudy rĕcźnikej na jene dobo ßkowo w rcźe tcźazy woſta, a ert ßam jemu wocźinjeny woſta ſe ſpodźiwanjom. Pſchetoż cźeſtny kandidat duchownſtwa, kiž bĕſche dotal tak pſchiſtojnje pódla miſchtra krocźił, ſ móznym ſkokom w ſtronu ſkocźi, ſ wopicźej wuſtojnoſcźu a ſpĕſchnoſcźu po kamjeńtnej muri ſtareje ſahrody horje ſalĕſe, pſchi kotrejž ſcźeźka wjedźeſche, a ßo ſa murju ſhubi.

„Schto to bu?" ßo ſtejo woſtawſchi a ſ hłowu wijo nĕtko Janaſch praſchefche. „Kaž ßo ſda, je cźert do kandidata runje tak ſajĕł, kaž tehdom do ßwini Gardarejſkich. Bychmy-li w Italſkej byli, bych rjekł, tarantela je duchowneho knjeſa kóła. Njeby-li Boże ßkónczko wyßoko na jaßnym njebju ſtało, dha móhł tamón jeno ſomnambula bycź; pſchetoż w tejle khoroſcźi dźĕ móża ludźo na najnahliſche murje a wĕże horje ſalĕſcź. Och, Erhartko! kajka tež to twoja draſta po tym kaženju nĕtkle budźe!"

Dokelž kandidat wrócźo pſches murju njepſchilĕſe, Janaſch ßam ſe ßobu rĕcźo dale dźĕſche. Moßaſolijeŕ trochu cźeźko ßłyſcheſche; ſa to mĕjeſche Erhart cźim wótriſche ßłyſchenje. Duž bĕſche wón, mjes tym ſo jeho pſchewodźeŕ k njemu rĕcźeſche, nĕſchto do wody klußnucź a na dobo dźĕcźatko ſakſchicźecź ßłyſchał, a woboje bĕſche ßo ſa murju ſtako. Kak bĕſche Erhart na murju a na tamnej ſtronje ſ njeje dele pſchiſchoł, wón njewjedźeſche. Mało krocźel pſched ßobu wón hatk wuhlada, na kotrymž kónczk bruneje ßukniczki płowaſche. S krótka rosßudźeny Erhart do wody ſkocźi, kotraž bĕ lĕdma połdra kóhcźa hłuboka. Dokelž pak dyrbjeſche ßo ſkhilicź, ſo móhł ſ wobĕmaj rukomaj wobßedźerku bruneje ßukniczki wobjecź a wodźe wutorhnucź, bu wón zyle pſchemaczany. Symna woda na kandidatowu cźopku kožu lubosnje njeſkutkowaſche; wón pak na to njedźiwaſche, ale ſ cźeźu, kotruž bĕſche w hacźe ſapſchimnuł, k brjohej brodźeſche. Nĕtko widźeſche, ſo ma ßnano tſilĕtnu holczku w rukomaj; dźĕcźo jenož junu ert ſchĕroko wotewri a potom ſ krucźe ſawrjenymaj wocźomaj kaž morwe w rukomaj ßwojeho wumożerja wißaſche. Tutón holczku ſ ſaha do trawy pokoji a ßo potom pomozy hladajo wohladowaſche.

Nĕtko młoduſchka, bjeſßwĕdomiwa pĕſtońcźa pſchibĕża, kotraž bĕſche, w měſto teho ſo by ſa dźĕſcźom hladała, ſe ſahrodniſkim kleſkała.

„Mój Knjeże!" pĕſtońcźa wuſtróżana ßantorjeſche. „Jedyn jeniczki wokomik bĕch khribjet wobrocźiła, a duž dyrbjeſche dźĕcźo tež hnydom k hatej bĕżecź, ſchtoż ßym jemu tola tak krucźe ſakúſała. Och, kak ßo mi nĕtko ſeńdźe!"

„Dźĕcźo dyrbi ßo pſchede wſchĕm ſ pſchemoknjeneje draſty do pſchehrĕteho koża pokożicź —", Erhart dźeſche. „Lĕkarja ſawołacź je tež trjeba. Ja ßo nadźejam, ſo ßo hiſchcźe poradźi, dźĕcźo ſaßo woživicź, a po pomoz bĕżu."

Erhart dale khwataſche. Wón daloko pſchiſchoł njebĕ, tu jemu knjes rucźe napſchecźo ſtupi, jeho ſa wutrobno pſchimnu a hnĕwny praji: „Schtó ſcźe? Schto macźe tudy pytacź? Ja ßym ſ woknom won widźał, kak ſcźe pſches murju dele ſkocźił. Hej! ludźo! ſepſchimajcźe mi teho zuſbnika."

„Dźĕcźo je tamle do hata panuło —", Erhart rucźe ſnapſchecźiwi, „ja ßym jo ſ wody wucźahnuł a chzu po pomoz ſawołacź, je-li mózno, lĕkarja."

Žaneho ßłowcźka njeprajiwſchi knjes dale cźerjeſche.

„Njedowolcźe", kandidat ſa nim wołaſche, „ſo dźĕcźo na hłowu ſtaja, ſo by, kaž maju njerozumni ludźo ſa to, woda ſ cźĕła wubĕżała, kotruž je dźĕcźo do ßo naßrĕbało".

Dale bĕżo Erhart rjany lĕtny hrodźik wuhlada a pſched nim towarſtwo žónſkich, kotrež cźaj pijachu. Srudna powjeſcź młodeho cźłowjeka tudy małe roshorjenje njeſbudźi. Jena knjeni, najſkerje macź njeſbožowneho dźĕſcźa, do womory padźe. Mjes tym ſo nĕkotre ſ towarſtwa hladachu, tamnej pomjatk wrócźicź, te druhe jena pſchemo druhu bĕhachu a ſa lĕkarſkej pomozu wołachu. Dokelž ßo ßłużobnikow doſcź ſbĕża, mĕjeſche kandidat, wot kotrehož woda ſ cźurami bĕżeſche, ſa to, ſo jeho pſchitomnoſcź dlĕje trĕbna njeje. A hdyž hakle pſchipadnje po ßebi dele pohlada, mĕjeſche ßo ſ hańbu na najſpĕſchniſcho ſ procha. S jeho dobrych kholowow mjenujzy nahe koleno wcźipnje won kukaſche, mjes tym ſo ßo pſches druhu kholowu, kotraž bĕſche ßo tež pukła, bĕła koſchla pokaſowaſche. Kaž paduch, kiž ßo boji, ſo jeho doßahnu, ßo naſtróżany młody cźłowjek ſpłóſchiwy pſchi khĕžach tłóczeſchc, doniž ßwojeho doma njedoſcźeże a ſchtyri ſkhody horje njedobĕża. — To hiſchcźe by było! Bohu ſkorżeno! Swonkowne durje; kotrež mĕjeſche wón ſe ßwojej hoſpoſu ſhromadnje, bĕchu ſamknjene, a klucź, kaž hewak, w ſnatej khowanzy njeleżeſche. Hdyž wón woſpjet klapaſche, ßo na napſchecźnej ſtronje durje wotewrichu, hłowa makeje, wuroſcźeneje, hiſchcźe młodeje žónſkeje won hladaſche a derje klincźazy, pſchecźelny hłóß praji: „Ach, Wy tu ſcźe, knjes Erharto! Taflina je runje ſ domu wuſchła. Dokelž Wy w tymle cźaßu hewak domoj njekhodźicźe, je ßebi wona klucź wot prĕnich durjow ßobu wſaka. Lubſchi Bożo!" wona wuſtróżana dale dźeſche, „— kajki dha Wy ſcźe? Blĕdy kaž ßmjercź, w pſchemaczanej draſcźe, — Wy dźĕ na zyłym cźĕle dyrkotacźe, — ſchto je ßo Wam ſtało?" Ta knjeżniczka bĕſche zyła ſ durjemi won ſtupiła a ſaſtróżena na młodeho cźłowjeka ſtejo hladaſche. Se ſubami klepotajo tutón wotmołwi: „Do wody ßym ſkocźił a dźĕcźo, kotrež bĕſche nuts panuło, wucźahnuł. Nĕtko jara ſymu mrĕju, a teho dla je mi dwójzy ſrudnje, ſo do ßwojeho bydła njemóżu. Dyrbju ßebi po ſamkarja hicź —"

„Nĕ! nĕ!" ta knjeżna horliwje wotmołwi. „To njeßmĕcźe — nuſa ßo wſchelako huſa — pójcźe do mojeje jſtwiczki — ſeßłĕkajcźe ßo mokru draſtu a" — jeje hewak ſchikowane wobliczo ßo pſchi tym wſche ſacźerwjeni — „lehńcźe ßo — do mojeho — koża. Ja Wam mjes tym nopaſchk horzeho ſela ſwarju. Mój Bożo! Wy dźĕ móżecźe ßo ßmjertnje naſymnicź."

Kandidatej niczo njewubu, hacz po namjecźe teje knjeżny czinicź. Tuta żo w żwojej małej cźemnej kuchni shubi, a Erhart na jeje lěhwo salěše, kotrež żo dźěcźazemu kózku runasche. Kózdu minutu bu młodemu cźlowjekej njespodobnischo. Jako by jeho symiza tschażka, jemu wschitke stawy dyrkotachu. Na jene dobo Taflina, płokaza żona, do jstwiczki stupi.

„Schto dyrbju wot knjeżny Liski żłyschecź?" wona hnydom pocza. „Do wody skoczik, — dźěczo wumożik a sa to żam w prawym żmjertnym strasche. Wy dźě koż waka w hromadu skuleny w tym małym kózku leżicźe. Ssměschnje by było, nětkle na Waż hladacź, hdy by wěz mjenje straschna była. Jowle Waschej nosy s pożleschka won tczitej, horjekach macźe ramjeni nahej."

„Haj!" Erhart dyrkotajo wotmolwi, „kozo je pschejara krótke sa mnje. Hdy bych jenoż hižo w żwojich schtyrjoch scźěnach był".

S Erhartoweje żuknje Taflina jeho jstwiny klucz wsa a duzy rjeknu: „Ja po żuche schaty a po Wasch żupan du. Potom pak je s Wami cźaż do koża. Knjeżna Liska k bližschemu khlamarjej po rum a po zokor poběhnje. Selo tu njewucźini; dyrbicźe żo cźaja napicź, so żo shrějecźe a żo prawje wupocźicźe. Bóh daj, so by wot teje zykeje wězy cźaż żiwjenja něschto we Waż tczazy njewostako."

Hdyż běsche żo kandidat do żwojeho koża lehnuł a někotre nopaschki cźaja s rumom a zokorom wupił, jeho symiza puschcźi, ale wulka horzota jeho wobja, kotraż żo sa někotre hodźiny, w kotrychż khory b'udnje rěcźeshe, do wużitneho potu pschemèni. Taflina a knjeżna Liska żo khoreho wothladujo wotmènjeschtej. Pożlenischa běsche wożebje staroscźiwa wo njeho a chżyshe s mozu lěkarja sawołaneho měcź, schtoż pak Taflina njedowoli.

„Hdyż", wona praji, „k někajkemu wuwołanemu lěkarjej abo medizinalnemu radźicźelej dźecźe, tón Wam na Waschu prósstwu wotmolwi: Schtyri skhody horje Wam njelěsu! — Hdyż pak żo na lěkarja wobrocźicźe, kiż ma mjenje dźěła, tajki khoreho druhdy hischcźe bóle khoreho scźini, so by żebi prawje wiele wopytow sapłacźicź a żebi skónczńze něschto na to bycź dacź mógł, so je żwojeho khoreho żożownje wustrowił. Ně, nasch Erhart żo pocźi, a duż je pshes horn."

Kandidat żo woprawdźe jara żylnje pocźeshe a na to krucźe wużnu. A hdyż s nowa pożylnjeny wotzucźi, běsche prěnje, schtoż wón wohlada, Liska, kotraż pilnje schijo pschi jeho kożu żedźeshe. Erhartowej wocźi wotewrjenej a na żo złożenej widżo żo wona s dźělbracźom woprascha: „Kak Wam nětko je, knjes Erharto?"

„Tak derje", tutón wotmolwi, „so bych na měscźe stanucź chżył".

Pruha radoscźe a żłaba cźerwjenoscź błêde, żuche wobliczo teje knjeżny pschekrażnjeschtej, a jeje cźemnej wocźi żo spodźiwnje sapłomjenischtej.

„To njeżměcźe", Liska rjeknu, „doniż żo zyle sażo shrabak njejscźe, a żo Taflina wrócźika njeje".

Taflina runje nuts pschińdźe. „Nětko żo mi sażo lubicźe, knjes Erharto", wona praji, na żwoje praschenje shonìwschi, kak s nim steji; „ale Waschej cźerwjenej lizy dyrbitej hischcźe precź, prjedy hacz żměcźe s koża. Nětko pak żo namaj wuspowjedajcźe, kak scźe k tej wohidnej mokrej kupjeli pschischoł a cźeje dźěczo scźe żmjercźi wutorhnuł."

„Hacz je żo pożleniśche woprawdźe stako", młody cźlowjek wotmolwi, „żam njewěm. Ja żym dźěczo po sdacźu morwe w rukomaj jeho lóhkomyżlneje pěstońcźe sawostajił. Schtó dźěscźowaj starschej staj, teho runja prajicź njemóżu. Ja żo s możasolijerjom Janaschom" — cźěmne mróczno pschi tymle mjenje Liszyne dotal s radoscźu żo żwěcźaze mjeswocźe pokhmuri — „w měschcźańskej sahrodźe pshed selenymi wrotami wukhadźowach. Běchmoj blisko kamjentneho pucźnika, kiż tam steji, a Janasch mi runje powjedańczko, kiż je wóndy cźitał, powjedasche. Na jene dobo zyle blisko sa murju stareje sahrody něschto do wody kłużnucź a dźěczo sakschicźecź żłyschach. Ja pshes murju salěsech, do blìskeho hatka skoczich a dźěczo s wody wucźezech."

„Ssebi pschi tym żwoje najlěpsche kholowy rostorhach", Taflina jeho wużměchujo dale dźesche, „żebi ruzy a żuknju wobodrjech, żebi symizu żobu domoj pschinjeżech a pschi żamom żmjercź. Ja dyrbjała żo zyle mylicź, je-li so dźěczo, kotrež scźe wot żmjercźe wumóhł, dźowka bohateho komorneho radźicźela Paforaka njeje. Nó, dha mózecźe żo na myto spuschcźecź, kotrež móże żo widźecź dacź a kotrež też je pola Waż zyle na prawym měscźe."

„To żo wěscźe njestanje", żo Erhart wużmja, „cźim mjenje, dokelż nichtó njewě, schtó je dźěczo s wody wucźahnuł, a kak tón cźlowjek rěka. W Bożim pißmje też je pißane: Hdyż żo pschi dobrym skutku, kotryż chżesch dokonjecź, hakle praschesch: schto sa to dostanu? dha żwoje myto hižo masch. Myto sa mnje by było, hdy by żo radźiło było, dźěczo wożiwicź."

„To móże żo bórsy shonicź", Taflina měnjeshe a żo sa żo wużmja. (Pokracźowanje.)

Kschiż na rowje.

Chżesch-li, o cźłowjecze, s krótka wjedźicź,
Schto Bóh na semi s tobu chże,
To kschiż na rowje wě cźi sjewicź.
Duż hlaj, schto wón cźi pokaże.
Hlaj, kschiża noha w kłinje semje
Cźi praji: luby kschesćź'jano,
Próch jako tu ma nastacź s tebje,
Każ s prócha też cźe stwori Bóh.

Hlaj, kschiża rospschestrjenej ruzy
Dwaj pucźej tebi sjewitaj,
Po prawym pak cźi pshes żwět duzy
Wot naroda hicź radźitaj.
A kschiża posběhaza hłowa
Sso k firmamenta módrinje
Cźe pscheprosćha żrjedź żmjertnoh' dola
Do njebeż k wótznej domisnje.

G. Hataż.

Ze Serbow.

S Budyschina. Se wschěch europiskich krajow, haj żamo s Ameriki skórżbne powjescźe pschikhadźeja, so ludźo w městach a na wżach na khripu abo na influenzu, każ żo kacźanski praji, khorja. Też nasche město żo wot njeje pschelutowako njeje. W kózdym domje je żo khripa na někotre wożoby daka; w kasarmach tak wiele wojakow na nju khorych leži, so żu na khwilu pschestacź dyrbjeli, wojakow wuwucźecź. Snamjenja khripy żu: hłowubolenje, żłabosćź w stawach, sasparnosćź, syma a posdźischo kaschel. Najkhmansche je, so żo cźlowjek, tak bórsy hacz khorosćź sacźuje, do koża lehnje a w nim tak dołho wostanje, doniż żo khorosćź minuła njeje. Wotkhorjenje żo pola mnohich pshes pocźenje jara pospěchuje. Khripa żama na żebje straschna njeje a cźlowjek na nju njewumrje. Tola pshes nju żo druhe khorosćze, wożebje żuchocźina a sahorjenje płuzow, cźasto w tajkej měrje pohorscha, so żo pshes to żmjercź pospěschi.

— Sańdźenu njedźelu měschcźan a khěžeŕ Handrij Stiller, na rybowej haży w Budyschinje bydlazy, se żwojej mandźelskej skoty kważ żwjecźeshe. Stillerez mandźelskaj staj hischcźe tak cźikaj a strowaj, so móżeschtaj żo do Michałskeje zyrkwje podacź, hdyż jeju knjes farař dr. Kalich pożohnowa. Stiller je żo w Hermanezach pola Rakez narodźił a je 83 lět stary; jeho mandźelskeje domisna je w Sarěczu, hdyż je żo pshed 79 lětami narodźiła. Njech Bóh luby Knjes Stillerez mandźelskimaj měr a wjeżeły wjeczor żiwjenja spożcźi!

— W Żitawje je 5. januara muż semrěł, kotryż je sa dołhe lěta żwojeho żohnowaneho skutkowanja mnohemu cźłowjeskemu hubjenstwu wotpomhał, knjes dr. Otto Just, sakożeŕ a wodźeŕ tamneje żławneje wocźazeje hojerńje. Też někotryżkuli Serb je pola njebo dr. Justa w Żitawje pobył a w jeho hojerni pomoz abo tola połóżnoscź sa żwojej khorej wocźi namakał.

— Knjes wyschschi wucźeŕ G. Lamprecht w Budyschinje, kotrehoż wěschczenje wjedra měżazow novembra a dezembra je żo jako prawe wupokasało, pschipowjeda na lěto 1890: w januarje: żylne a wutrajne żněhowanje a na to żurowa syma; w februarje wjedro w pscheréšku; w měrzu: prěnje wjedro; w haprleji a meji: cźopke s njewjedrami; w juniju: horzo se żylnymi njewjedrami a krupami; w juliju: symne s deschcźemi; w auguscźe: żrěnjo cźopke; w septembrje: wjedro w pscheréšku; w oktobrje: cźoplische hacz w pscheréšku; w novembrje: něschto cźoplische hacz w pscheréšku; w dezembrje: cźoplischo hacz w pscheréšku. — Jedyn druhi wěschcźeŕ wjedra, dr. Severus, praji, so budźe w januarje kruta syma a żněh. Hacz dotal pak żmy jara mike wjedro měli; duż drje wěschcźenje wobeju njetrjechi.

S Njeżwaczidła. Zyrkwinske powjescźe nascheje wożady, nam na żwjedźenju noweho lěta s Bożeho města wosjewjene, żu scźěhowaze: Narodźiło běsche żo 108, mjenujzy 54 hólzow a 54 holzow, mjes nimi 3 morwonarodźene. — Pschipowjedanych bě 28 a tudy wěrowanych 22 porow. — Wumrjeło běsche 73 wożobow, mjenujzy 42 mużskich a 31 żónskich. — Spowjednych ludźi běsche 4825, mjes nimi 601, kiż pschi němskich kemschach k Bożemu blidu dźěchu. — Woprajenych bě 55 a kiż wożebje Boże wotkasanje wużiwachu, 14 wożobow.

S Bukez. W sańdźenym lěcźe 1889 żo w naschej wożadźe narodźi 189 dźěcźi, a to 52 żynkow a 67 dźowcźiczkow, 2 poraj

dwójnikow, 3 morworodźene a 20 njemandźelskich, 2 mjenje hač lěto prjedy. — Pschipowjedało je ßo 35 a tudy swěrowake 28 porow, pornjo tamnemu lětu 2 poraj mjenje. — Wumrjeło je 96 woßobow, pornjo lětu 1888 wóßom wjazy, mjenujzy 45 mužskeho a 51 žónskeho rodu, 44 dźěćźi a 52 wotrosćenych, 14 mandźelskich hospodarjow, 14 mandźelskich hospos̈ow, 8 wudowzow, 11 wudowow a 5 nježenjenych. Semrjeło je 36 dźěćźi do lěta (mjes nimi 3 morworodźene), 8 dźěćźi wot 1.—10. lěta (mjes nimi 3 schulske), wot 10.—20. lěta žana woßoba, wot 20.—30. lěta jena woßoba, wot 30.—40. lěta 2 woßobje, wot 40.—50. lěta 5 woßobow, wot 50.—60. lěta 7 woßobow, wot 60.—70. lěta 18 woßobow, wot 70.—80. lěta 15 woßobow a wot 80.—90. lěta 4 woßoby. — Hosćow Bożeho blida běsche 5893, mjes nimi 69 pacźerskich dźěćźi a 126 woprawjenych; 4872 Sserbow, a to 1985 mužskich a 2887 žónskich, pornjo tamnemu lětu 179 mjenje; 1021 Němzow, 489 mužskich a 532 žónskich, pornjo lětu prjedy 116 mjenje. — Na kollektach je ßo nawdało: sa swonkowne mißionstwo 569 hriwnow, sa snutskowne mißionstwo 129 hr., sa Gustav-Adolfske towarstwo 213 hr., sa biblijske towarstwo 43 hr., sa zyrkwiny fonds 60 hr., sa zyrkej w Hermsdorfje 42 a sa zyrkej w Beierfeldźe 36 hr., wscho hromadźe 1092 hriwnow. —*k.*

☞ K poßledujej shromadźisnje tudomneho ßerbskeho towarstwa bě knjes ßejmski sapółkanz Kerk pschednoschk pschilubił. Hosćenzowa sala móżesche lědma wjeleliczbnych woßobow wopschijecź, kotrež běchu pschischke, na pschednoschk nascheho srěczniweho sapółkanza poßłuchacź. Knjes Kerk sajimawu rěcź wo krajowym hospodarstwje dźerżesche. Shonichmy do dróbna, kak ważny nawdawk maja ludowi sastupjerjo na ßejmje dopjelnicź, kak dyrbja wscho ßwědomicze pruhowacź a rospominacź, schto je sa kraj a lud wużitne a trěbne. Knjes pschednoscher na žórka pokasa, s kotrychž ßo krajej dokhody dostawaju a s kotrymiž ßo krajowe wudawki sarunuja. Sa powuczazy pschednoschk ßo knjesej Kerkej sjawny dźak praji. *H.*

S Pichowskich horow. Lětßa je w horach wjele ßornikow a ßornow. Wóndano ßu hajnizy pschi hońtwje na Wjeleczańskich a Motedlanskich honach sa někotre hodźiny 7 ßornikow tšelili. Też schlachcźi ßo jim, staru ale jara ßylnu a tolstu lischku satšelicź, kotraž je wěsćze w běhu lětow njeliczomnje wjele młodych sajazow seschlapała. Sajazow pak je mjenje hač druhe lěta; lonschu krutu symu je jich w wulkim ßněży wjele kónz wsako.

ϱ S Korsymja. Tu sapoczinu kamjenje a zyhele k twarjenju wulkeje fabriki wosyczź. Fabrikant Frisa chze w tutej fabrizy s jutoweho pschedźena płachty a hadreschcza dźěłacź dacź. Fabrika budźe pjecza w spoczatku 300 ludźom dźěło dacź, posdźischo wjazy, jeli so ßo powjetschuje.

S Wjeleczina. W naschej zyrkwinskej woßadźe, kotraž pschi poßlednim ludliczenju 3365 evangelskich wobydlerjow liczesche, je ßo loni 159 dźěćźi narodźiło; semrjeło je 106 woßobow. Spowjednych ludźi běsche 4159, bjes nimi 91 pacźerskich dźěćźi. Pschipowjedanych bu 41 porow, tudy swěrowanych 29. — Psched 100 lětami je ßo tu narodźiło 67 dźěćźi, semrjeło je tehdy 45 woßobow, spowjednych ludźi běsche 3500, bjes nimi 34 pacźerskich dźěćźi, swěrowanych bu 22 porow.

ϱ S Łużizy. W tutych dnjach je ßo telefon abo dalokorěczník sa sakску a prusku Łużizu dokonjał a rěczenje s nim je nětko po zyłej Łużizy możno. Schtóž ßo pschi tutej wěży wobdźěli, ma lětnje 200 hriwnow płacźicź; sa to móże kóždy czaß se ßwojeho doma po zyłej Łużizy (po tajkim też do Khocźebusa a druhe delnjołużiske města a wšy) k tym rěczecź, kotryż ßu k telefonej pschisamknjeni. Wobžaruje ßo jenoż, so rěczenje do njełużiskich městow, kotrež je też możno, na pschikład do Draždźan, Lipska abo do Barlina, kóżdy krócź 1 hr. płacźi, tola je nadźija, so ßo s czaßom rěczenje s telefonom w zyłym němskim khěžorstwje bjes tuteje wurjadneje płacźisny dowoli. — Jena rosmołwa njeßmě dleje hač 5 mjenschinow tracź.

ϱ Se Sprejinych nižinow. S radosczu ßmy ßłyscheli, so je ßo wikowarska komora w Zitawje sa twarjenje żelesnizy s Budyschina psches Delnju Hórku, Nowu Wjeß, Wujesdźanske pschedźdwórnischczo do Běłeje Wody naležnje wuprajika. Tak je ßo tola saßo krocźel dale czinika w tutej sa zyku poknóznu Łużizu ważnej należnosczi, wo kotrejž budźe ßo w někotrych njedźelach na sakkim ßejmje w Draždźanach dale jednacź. Mamy dobru nadźiju, so ßo też ßejm sa twarjenje tuteje wulzy nusneje żelesnizy wupraji.

S pola. Na hłownej shromadźisnje „Towarstwa Sserbskich Burow", kiž ßo 30. dezembra w Khróscźizach wotbywasche, ßo wot sastupnikow poboczneho Łahowskeho towarstwa namjetowasche, so by ßo krajnemu ßejmej petizija, sběhnjenje pokraczowanskeje schule žadaza, pschepodała. Wobžarujemy jara, so ßo tutón namjet pschijał njeje, a so je wjetschina shromadźisny druhej petiziji pschihłoßowała, po kotrejž ma ßo jenoż tsecze lěto pokraczowanskeje schule spuschczicź. W prěńschej petizíji ßo namjetowasche, so by, hdy by ßo pokraczowanska schula njesběhnuła, tola młodym ludźom do ßwobodneje wole date było, ju wopytacź abo ßo ju sdalowacź. Njechamy prěcź, so móhła pokraczowanska schula temu abo tamnemu, woßebje rjemjeßlnikej, kiž ma pokhilnosćź a lubosćź k wuknjenju, s wużitkom bycź; powschitkownje pak je wona sa młodych ludźi wulka wobczeżnosćź. Wona jich wot dźěła wotdźerżuje a dokelž ju jenoż njerad a nusowani wopytuja, w njej tak wjele kaž niczo njenawuknu. Czi pak, kotsiž maja dobru wolu, ßwoje wědomosczе wudospołnicź, ßo psches wulku hromadu tych, kotsiž wo pokraczowansku schulu njerodźa, wotdźerżuja, něschto khmane nawuknucź. Niz ßwój wużitk, ale ßwoju schkodu wulki dźěł naschich młodostnych czeladnikow w pokraczowanskej schuli widźi. Do ratarskeje ßłużby jich njerad bjeru, dokelž dyrbja wjele nusneho cźaßa w schuli pscheßydacź. Kak sbożowni ßu pornjo nim młodźi czeladnizy s Pruskeje. Tam žaneje pokraczowanskeje schule njeje, a dokelž pacholjo s Pruskeje w Sakskej pokraczowansku schulu wopytowacź njetrjebaja, ßebi jich sakszy ratarjo rad pschistajeja. Czasto czitamy: Wolazy s Pruskeje ßo k nowemu lětu na knjeżim dworje w Wonezach pschi wyßokej msdźe pytaju. Pruskim czeladnikam, kotsiž wschudźe w Sakskej wotewrjene durje nadeńdu, ßo w pscherěsku lětnje 20 hriwnow msdy wjazy płacźi, hač sakskim czeladnikam. Bjes dźiwa je, hdyż poßlednischich teho dla pokraczowanska schula s njespokojnosczu napjelnja. Wona je czeladnikej, kaž hospodarjej wobczeżna, a wobaj psches nju schkodujetaj. Duż by najlepje było, hdy bychu ju saßo sběhnuli. Sa ratarstwo by to woprawdźita dobrota była. Dokelž pak ma „Towarstwo Sserbskich Burow" po ßwojich wustawkach nawdawk, po możnosczi schkodu wot burstwa wotwobroczecź, dyrbjało towarstwo sa sběhnjenje pokraczowanskeje schule skutkowacź. Ludźo, kotsiž wobstejnosczе na wšach njesnaja, drje budźa prajicź: psches to ßo ludowa sdźěłanosćź samjesuje. S tajkej sdźěłanosczu naß na pokoj wostajcze! Hdyż młodźi ludźo prjedy njeduschni byli njejßu, woni njewuschnosczе a njerěknosczе wěsczе s pokraczowanskeje schule duzy dom nawuknu. Kak czasto ßmy ßłyscheli, so je bjes schulerjemi pokraczowanskeje schule k krwawnym pukam dóschło, abo so ßu woni te abo druhe njeduschnosczе skuczili. Duż precź s pokraczowanskej schulu! *C.*

S Khróscźiz. W tudomnym Wjenkez hosczenzu ßo 30. hodownika hłowna shromadźisna ßerbskich burow wotbywasche. Hłowny pschedßyda, knjes krajny sapółkanz M. Kokla, shromadźisnu wotewrjwschi rosprawu wo 3 hłownych shromadźisnach a wo 5 shromadźisnach pschedßydstwa a wubjerka poda. W tu khwilu „T. Ss. B." s 12 poboczných towarstwow, mjenujzy s Kalbiczańskeho, Łahowskeho, Porschiczańskeho, Klukschanskeho, Noßaczańskeho, Radworskeho, Małowjelkowskeho, Wotrowskeho, Njebjelczańskeho, Wóßlinczańskeho, Huczinjanskeho a Hodźijskeho wobsteji. Rosprawu wo poboczných towarstwach 5 poboczni pschedßydojo podachu. Do wupożczerskeje pokładnizy je ßo 2200 hriwnow nawdało, kotrež budźa ßo po namjecze k. Kummera město po 3½ % pschichodnje po 4 % wupożczecź. Sarjadowar konsuma, knjes Rjencź, rosprawu wo kupjenych pschikupnych hnojach, ßymjenjach a tworach poda, sa kotrež je towarstwo loni na 85,000 hriwnow wudało. Je to rjany sapoczatk w prěnim lěcze towarstwoweho wobstacźa. S rosprawy knjesa rendanta Kubanka shonichmy, so je psches 9700 hriwnow jeho ruku schło. Sliczbowanje w lońschim lěcze ßo hischcze njeje móhło wobsamknucź, dokelž někotre poboczne towarstwa hischcze ßwoje sliczbowanja wotedale njejßu. Namjet Klukschanskeho towarstwa, so bychu ßo wot towarstwa ßwinje psche skhorjenje na trichiny sawěsczike, ßo njepschija. Na to ßo knjes farar Kubasch s Kalbiz ßkowa jimasche. W dleschej jara sajimawej rěczi wón wjele ważnych pokiwow sa dalsche wuwiwanje „T. Ss. B." dawasche. Bjes druhim wón na to pokasa, so ßu fabriki pschikupneho hnoja swjask bjes ßobu sakożike, so bychu ßo se ßwojej tworu drożicź móhle. Wón radżesche, radscho jene lěto žanych pschikupnych hnojow kupowacź, hač ßo fabrikam podacź. Tajkeho měnjenja běsche też knjes Skop s Kschiweje Borschcze. Pschi nowowólbach pschedßydstwa na pschichodne tsi lěta ßo po namjecze knjesa Młynka s Czemjerz dotalne pschedßydstwo jenohłóßnje s nowa wuswoli. Knjes farar Kubasch w towarstwowym mjenje knjesam Rjenczej s Czornej, Kokli a Wiczasej sa wulke wopory a prózu, kotrež ßu na towarstwo ważili, saßkużeny dźak praji. Sa tsecźeho městopschedßydu knjesa Mitascha s Hornich Kanez wuswolichu a knjesaj Libsch s Kanez a Ssmoła se Spytez ßo jako pomoznikaj sarjadowarja

konsuma, knjesa Rjencza ſ Cžornez, pſchijeſchtaj. So bychu ßerbſzy burjo pſchileżnoſcź měli, ßo w Budyſchinje ſetkacź, ßo poſtaji, ſo bychu ßo kóżdu ßobotu w Sendżiz reſtawraziji na kotołſkej haßy wot 11—12 hodżin ſkhadżowali. Pſchi debacże ßo też namjetowaſche, ſo by towarſtwo nĕkotre ekſemplary „Serbskeho Hospodarja“ ſ towarſtwoweje pokładnizy płacźiło a je bjes pobocżne towarſtwa wudżĕliło.

S Draždżan. Mjes Sserbami w Draždżanach a w wokolnoſcźi je pſchezo żadanje po towarſtwje było, hdżež móhli ßo tudy bydlazy Sserbja ſkhadżowacź, ſo bychu ras po krótſchim abo dlĕſchim cżaßu ßwojich lubych ßerbſkich bratrow widżeli a ßo ſ nimi w jich kraßnej macżernej rĕczi ſabawjeli ſe ſynkami, kiž ßu ßłyſcheli wot kolebki hacź do teho cżaßa, hdżež won dyrbjachu do dalokeje zuſby, ſo bychu wojowanje ſe wſchĕdnym żiwjenjom na ßo wſali. Duž ßo po woſjewjenju w Draždżanſkich dżenikach Sserbjo ßrjedu 11. dezembra w hoſcżenzu „Stille Muſik“ pola knjeſa Dittricha ſeńdżechu. Bĕſche ta nahladna cżrjódka, nĕhdże 28 Sserbow. S dypkom 9 hodżin knjes Erknaŕ ſhromadżiſnu wotewri a nam woſjewi, ſo ßmy ßo dżenßa ſeſchli teho dla, ſo bychmy w Draždżanach ßerbſke towarſtwo ſałożili, w kotrymż bychmy ßo-w ßerbſkej rĕczi a na ßerbſke waſchnje ſabawjeli. Tutemu ßławnemu wotpohladanju wſchitzy pſchitomni Sserbjo ſ wutrobnej radoſcźu pſchihłoßowachu. Na to bu jenohłóßnje knjes Erknaŕ ſa pſchedßydu wuſwoleny. Nowy pſchedßyda na to pokaſa, ſo towarſtwo pißmawjedżerja a pokładnika trjeba. Sa prĕńſcheho ßo knjes Wicźas a ſa pokładnika naſch ßławny hoſcżenzaŕ, knjes Dittrich, wuſwoli. S wutrobnym podżakowanjom ſa ſpożcżene dowĕrjenje a ſ tſikrócźnej hrimotazej ßławu na lubowane Sserbſtwo a na nowe towarſtwo mjenowani ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupichu. Potom ßo kk. Hołbjan, Penthaŕ a Mjerwa do wubjerka wuſwolichu. Naſche towarſtwo chże też woßebje ßerbſki ſpĕw hajicź a je knjeſa wucżerja Bjarnata Krawza proßyło, ſo by nawjedowanje ſpĕwa pſchedewſak. Hižo w bliżſchim cżaßu ßo ſpĕwne hodżiny ſapocżnu. Bóh, luby Knjes pak chżył naſche nowe towarſtwo żohnowacź, ſdżerżecź a je ſakitacź a ſpożcżicź, ſo bychmy w prawym mĕrje a w jednocże mjes ßobu wobkhadżeli, kaž ßo ßwĕrnym Sserbam ſaleži.

Bjedrich Wicźaz,
ingenieur.

S hole. Mało ſnate ßnano budże, ſo je buk najwĕſcźiſchi ſchkitowaŕ pſchecźiwo błyſkej. Dźiwje ludy ßu to dawno wobkedżbowałe; Indianojo na pſchikład ßo pod bukami khowaju, hdyż hrimanje cźehnje. — Też pola naß nichtó njepomni, ſo by Boże njewjedro hdy do buka dyrilo było. — Sſławny hajnik, prynz Joſef Rohanſki, wot wĕzywuſtojnych wotmolwu żada na praſchenje, hacź je jim ſchto ſnate wo tom, ſo Boże njewjedro żenje do buka njedyri. Wón ßam je wobkedżbował, ſo pſchi njewjedrje ßorny wucźek jeniczży pod bukami pytaju. Dokelż kóżde lĕto Boże njewjedro ſchwarnu liczbu hajniſkich ſaſtojnikow a dżĕłacźerjow w lĕßu ſaraſy, dokelż też ratarjow a pucźowarjow jara cżaſto w lĕßu Boże njewjedro pſchekhwata, a tucźi potom ſ wjetſcha njewjedża, kaŕ bychu ßo ſtracha najlĕpje ſminuli, je ſajimawe, ſo ßo wo tymle praſchenju ſjawnje porĕczi.

S Laſa. W lĕcźe 1890 mamy tudy, a to na knjeżim dworje, ßudniſke dny: 15. wulkeho rózka, 26. małeho rózka, 9. haprleje, 21. meje, 9. julija, 17. ſeptembra, 15. oktobra, 12. novembra a 17. dezembra.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Jakub Jurk w Khróſcźizach	1 hr.	— np.
Petrow w Kraßnouſimſku	4 „	74 „
Gagarin w Odeſſy	36 „	— „
Mieroſzowſki w Krakowje	4 „	95 „
Hromadże:	46 hr.	69 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W Großröhrsdorfe je njedżelu wumjenkarjej Kühnej, hdyż wón konjej żracź dawaſche, tutón nóß wotkußnuł. Hakle pſched krótkim mĕjeſche Kühne njeſboże, ſo ßo jeho żona ſ nohu do koleßow młócźazeje maſchiny ſaſchmjata, a ſo wona, hdyż bĕchu jej nohu wotrĕſali, na to wumrje.

* Rubjeżny mordaŕ Runſch, kiž je wóndano ſe Shorjelſkeje khoſtaŕnje cźeknuł, je tam hižo 7 lĕt dołho ßedżał. Prjedy hacź je Runſch twóchnuł, je ßo wón do jeneho kamora dobył a ſ njeho jedyn powjas a draſtu kranuł.

* W Haynawje w Schleſynſkej bĕſche wudowa Rothe, kotraż bĕſche wot ßwojich pjenjes żiwa a pjenjeſy na dań wupożcżowaſche. S jeje wobydlenja ßußodża poßleni dżeń ſańdżeneho lĕta wjeczor w woßmej hodżinje ſtyſknje wo pomoz wołacź a potom ſtonacź ßłyſchachu. Hdyż chżychu dó jſtwy, durje ſawrjene namakachu; a hdyż bĕchu durje wuraſyli, ßo ßußodam ſtraſchny napohlad poſkicźi. S njeliczomnymi ranami na hłowje wudowa w wulkej łużi krwe pſched ßwojim pißnym blidkom leżeſche. Blidko bĕſche pſcheryte, a na nim wulki nóż leżeſche, ſ kajkimż ßo mjaßo drobne ruba, ſ kotrymż bĕſche ßo njeſkutk ſtał. Mordaŕſtwa dla na żónſku tukaju, kotraż bĕſche prjedy pola wudowy pobyła, a to najſkerje w pjenjeżnych należnoſcźach. W jenym blidowym laſchcźiku 6000 mk. namakachu. Pſchecźelſtwo ſkónzowaneje pak wobkrucża, ſo je wona wjele wjazy pjenjes w blidku mĕła, a ſo je mordarka, kotraż je ßo ſ woſom ſ Haynawa do Liegnitza dowjeſcź dała, derje pobyła.

* Srudne njeſboże je ßo w nozy wot prĕnjeho na druhi dżeń hodow na Haninej Hórzy pola Neurode ſtało. Dwaj bratraj, wot kotrejuż bĕſche jedyn murjeŕ, druhi hórnik — tutón bĕſche ßwoju ſtaru macź wopytacź pſchiſchoł —, ßo wjecżor po dżewjecźich ſ tamniſcheje korczmy na pucź domoj naſtajiſchtaj a ßebi, ſo byſchtaj lĕpje widżałoj, ßwĕżu ßobu wſaſchtaj. Wĕtr pak ßwĕżu haßnu, a dokelż bĕſche jara cźma, bratraj pucź ſmyliſchtaj a ßo na łuku ſabłudźiſchtaj, hdżež je ſtudżeń, kotraż je nĕkotre metery hłuboka, pokna wody a ſ deſkami ſawodżewana. Dokelż pak bratraj na dobo na ſtudżeń ſtupiſchtaj, ßo deſki pſchełamachu, a njeſbożownaj ßo w łód ſymnej wodże tepiſchtaj.

* We wokrjeßu hamtſkeho hetmanſtwa Oelsnitz ßu loni 2072 ſmijizow ſkojili a morili. Dokelż je ßo ſa jenu 50 pjenjeżkow płacźiło, ßu tam ſa ſmijizy loni 1036 mk. wudali.

* W nozy na nowe lĕto w korczmje w Mittenwaldże nĕkotſi wotroczży a dżĕłacźerjo hromadże pijachu a ßo ſwadżichu. Hdyż na ranje domoj dżĕchu, ßo ſwada dale pleczeſche, a ſ njeje puki naſtachu, pſchi cźimż wotroczka Lindowa, kotryż pola tamniſcheho mĕſchczana Rychtarja ßłużeſche, ſ nożom do żiwota kłóchu, ſo jemu cźrjewa wuſtupichu. Lĕkarjo nadżije nimaju, ſo ßo ranjenemu żiwjenje ſdżerżi. Cźeżży ranjeny je, kaž ßo powjeda, hiſchcże telko mozy mĕł, ſo je, ſo by trjebaj ßwoje knjeżſtwo njewubudźił, ſe ßwojim towarſchom pſches nĕkotre płoty ſaléſł, ſo by do ßwojeje komory pſchiſchoł. Cźłowjeka, na kotrehoż njeſkutka dla tukaju, ßu ſajeli.

* Barliniży wuhnjomjecźerſzy wucżobniży maju na tamniſchim jendżelſkim póßłanzu ßwojeho dobrocźela. Hižo loni bĕſche jim lord Malet hody kraßnu hoſcżinu wuhotował, na kotrejż ßo też miſchtrjo wobdżĕlichu. Sańdżene hody bĕſche ſaßo tak. Knjeża ſ jendżelſkeho poßołſtwa, wuhnjomjecźerjo miſchtrjo a jich wucżobniży pod bożodżĕſcźowym ſchtomom wjeßeli hromadże pſchi hoſcźinje ßedżachu. S cźim ßu ßebi wucżobniży cźorneho wumĕłſtwa woßebitu pſchikhilnoſcź jendżelſkeho póßłanza dobyli, dotal nichtó ſhonicź njemóżeſche.

* Wobżarujomne njeſboże je ßo dżenßa tydżenja w Barlinje ſtało. Jena żona bĕſche wjecżor wokoło ſcheſcźich ßwojimaj ßynkomaj hiſchcże jónu bożodżĕſcźowy ſchtom ſaßwĕcźika a, mjes tym ſo ßebi dżĕſcźi pod ſaßwĕcźenym ſchtomom wjeßele hrajeſchtej, po mjaßo ſchła. Pola rĕſnika dyrbjeſche khwilku cźakacź a ßo ſe ßußodżinej do kleſkoł da a kleſkaſche, doniż wóhnjowa wobora njepſchijeżże. Nĕtko domoj bĕżeſche; ale kaŕ ßo wuſtróża, hdyż płómjo ſe jſtwinym woknom won ßapacź widżeſche. Ale wóhnjowa wobora bĕſche hižo w poknym dżĕle; jeje ſpĕſchnoſcźi ma ßo dżakowacź, ſo ßo woheń dale roſſcherik njeje, a ſo ſtej ßo dwĕ cźłowſkej żiwjeni ßmjercźi wukhowałej. Mjes tym ſo bĕſchtej ßebi dżĕſcźi pod ſchtomom hrałej, bĕchu ßo ßwĕcźki doßwĕcźiłe; ßuchi ſchtomik ßo rucże ſapopadże, a wokowe ſawĕſchki, rub, blido, kożo a druha jſtwina nadoba ßo bórſy ſapali a ßo ſpali. Najhórſche pak bĕſche, ſo bĕchu ßo tež włoßy a draſta dżĕſcźow ſapopanułe. Wobĕ ſtej ßo cźeżży wobpalikej, woßebje na hłowje, na rukomaj a nohomaj. Wóhnjowi wobornizy hólcźkow ſawjaſachu a młódſcheho, kotryż ßo cźeżſcho ranjeny ſdaſche, hnydom do hojernje wobſtarachu, mjes tym ſo ſtarſcheho miłoſcźiwi ßußodża wſachu, kotſiż chżedża jeho wothładowacź. Sswojej njeſbożownej dżĕſcźi wuhładawſchi macź żałoſcźeſche a płakaſche; ale ßwoju njerodu, ſo je dżĕſcźi ßamejlutkej pſchi ſaßwĕcźenym ſchtomje woſtajiła a tak njeſboże ſawinowała, ſ tym ſapokucźicź njemóżeſche.

* W Gardaſkim jĕſorje ßu cźopke żórko nadeſchli. Sſnano 200 metrow k ranju wot połkupy Sermione ßu ſtajnje wobkedżbowali, ſo ßo ſ dna jĕſora woda żórli. Tele żórka ßu pſched krótkim wobhładowali, pſchi cźimż ßo radżi je pſchimnucź; doſtachu ſhromadne żórko, kotreż je 15 zentimetrow ßyłne a ßo nĕkotre metry nad ßwĕtleſchkom jĕſora poſbĕhuje. Żórko ma 37 gradow po Zelſiju, je po tajkim ßnano tak cźopke każ woda kupjel w Gaſteinje.

* Kapitan Puginier je ßrĕdk wußlĕdźił, kotryż żitne waczki ſacźĕri. Wóndano wón w Pariſu pſched ſhromadżiſnu nawjedżitych

mlynkow a žitowych wikowarjow wukožowasche, kak žo žrědk trjeba a kak skutkuje. Blido s někajkej destillirowanej mokschinu (najskerje s nacžehnjenym spiritußom?), k kotrejž bě žo něschto thymianoweho wolija pschimješchako, pokrjepi. Měschenža rjane wonjenje wot žo dawasche. Na to Puginier na blido hornz pschenžy, se žitnymi wacžkami žylnje wobžadženeje, wužypa; wacžki w sornach sa krótki cžaž konz wsachu. Puginier hischcže druhi pospyt scžini. Wón něschto mokschisny žrjedž blida staji a ju tež wokoko blidoweje kromy linu. Wacžki hnydom, kaž so by jich wonjenje na žo cžahnuko, s pschenžy do mokschisny lěsechu a na měscže žwiknuchu. Kapitan Puginier měni, so je jeho žrědk tak žylny a wěscže skutkowazy, so je mózno, s nim žitnu lubju abo mlyn, žylnje wot žitnych wacžkow domapytany, sa někotre dny wucžiscžicž. Kaž Lipscžanske nowiny pišaju, je žo tutón žrědk tež w Sakskej hižo s dobrym wuspěchom wuspytak. Jedyn mlyn raczki sa dwaj dnjej wotbu, a jedyn ratař pola Oschatza teho runja piša, so je wobcžežnych a jara schkódnych hoscži sa wschě cžaža wotbyk. Na ratarjowych lubjach žo žito s raczkami a wacžkami mjerwjesche. Thymianowy wolij žo do małych, niskich žudobjow linu, kotrež žo do rožkowych abo pschenčžnych hromadow stajichu, tež žo dno s thymianowym wolijom pokrjepi. A hlej! Sa někotre dny žaneho raczka wjazy wuhladacž njebě, hacž runje běchu prjedy s nimi wschě schkalby polne. Ani w žicže, ani w schkalbach schpundowanja abo hrjadow žo wone wjazy njepokasachu.

* Hižo saža žo s Londona wo rubježniskim nadpadže pische, kiž je žo na listynoscherja stak. Hdyž pomozny listynoscheŕ wóndano wjeczor krótko do scheschcžich se žwojimi měschkami po trochu cžmowej drósy džěsche, tsjo mužszy na njeho pschińdžechu, jedyn jeho s pjascžu do žoldka žuže, so listynoscheŕ padže. Rubježnizy chzychu se žwojim dobytkom cžeknucž; ale listynoscheŕ žo shrabawschi sa nimi běžesche, teho, kiž póstowske měschki nježenesche, pschimnu a jeho njepuschcži, doniž na jeho wokanje pólzaj njedóńdže. Dweju rubježnikow sajachu; jedyn je 23, druhi 21 lět. Žadyn jenicžki list žo shubił njeje.

* W Pólskej maju saža lubu nusu s wjelkami. Tam je wschitko hłuboko sawěte; wjelki wulkeho žněha dla niczo žracž nimaju a žo po zykych cžrjódach wokoko honja a hacž do wžow khodžo, wobydlerjow w stajnym strasche džerža. W jenej rusko-pólskej wžy blisko awstriskich mjesow wóndano rano starschej na džěko džěschtaj, žwojeho 5létneho hólcžka s pžom žameholutkeho doma wostajiwschi. Sa khwilu hajnik duzy s lěža nimo khěžki pschińdže a s njeje straschne wucže saržyscha, schtož hnydom jako wjelcže wucže spósna. Khěžzy žo blizo žo hajnik dohlada, so žu durje s mozu roskamane, wó jstwě pak hobrskeho wjelka wuhlada, kiž pža žerjesche, kotrehož běsche rostorhak, mjes tym so hólcžej žmjercž blědy a bjes myßlow žrjedž jstwy ležesche. Hajnik žo s tsělbu saměri, tsěli, a wjelk žo morwy pódla poł sežraneho pža wali. Nětko hajnik symnu wodu na hólcžka kluskasche, so by jeho s womory wubudźik. Hdyž běsche saža k žebi pschischoł, hólcžej powjedasche, so je wjelk sa jstwine durje torhak, doniž je wurasył njeje, na cžož je straschnje wujo dó jstwy skocžik. Wjelk najprjódzy na hólcžka džěsche, ale jemu žaneje kschiwdy njescžini a žo na to do pža da, pschi cžimž hólcžk do womory padže. Sa to, so je hólcžka se žmjertneho stracha wumóhł, je hajnik wot ruskeje wyschnoscže 22 toler myta dostał. — W druhej rusko-pólskej wžy běsche wóndano honitwa na wjelka, kiž běsche žo tam krótko prjedy pokasał. Widžo, so je do wuskoscže sacžerjeny, wjelk korczmarjej s wóknom nuts dó jstwy skocži, khwilku psched džěscžom sasta, kotrež žamelutke wó jstwě žedžesche, ale džěscžu kschiwdy njescžiniwschi saža s woknom wok cžeknu.

* Kral kraja Dahomeh je wumrjeł. Dahomeh je kraj cžornochow k połnozy tak mjenowaneho njewólniskeho pobrjoha Hornjeje Guineje. Dahomanojo běchu něhdy mały, ale wojerski lud; Europjenjo žu žo hakle wot spocžatka 17. lětstotka s nimi sesnali, wot teho cžaža, so žu žebi jich hłownizy žužodne kraje jedyn po druhim podcžižnuli a žo hacž k morju rosschěrili. Dahomehski kral ma nad žwojim ludom a krajom njewobmjesowanu móz. Wón žebi 5000 žónskich cžělneje straže džerži; pódla pak hischcže mužske wójsko wobsteji. Naščlědnik na trónje je s wjetscha najstarschi žyn kraloweje najlubscheje mandželskeje. Najwohidnische waschnje w kraju je, so pschi politisko-nabožinskich žwjatocžnoscžach zyke cžrjódy cžłowjekow wopruja. Semrjety kral tole žadławe waschnje wobmjesowasche; nětuschi je pschi žwjatocžnoscžach po nanowej žmjercži tele žadławoscže saža wukonjecž poruczik.

* W cžažu 30létneje wójny sakski khurwjerch Jan Jurij I. wjele w khurwjerchowskej winizy pola Kötzschenbrody pschebywasche. Dokelž wón jara wjele wina pijesche, so jeho knjeni mandželska jara hněwasche; ale žama žebi tola njewěrjesche, jemu to porokowacž. Duž něhdy fararja w Kötzschenbrodze proschesche, so chzył tola jónu s klětki najhnadnischeho knjesa napominacž. Farař žo na poßledku narěcžecž da a jenu njedželu „wo srudnych scžěhwkach njepoměrnoscže a wopikstwa“ rěcžesche a prědowanje se žkowami skónczi: „Nasch najhnadnischi knjes wschak tež pije, ale wón k temu ma, a jemu tyje! Hamjeń!“ Po kemschach khurwjerch fararja k wobjedu pschepročžycž da, pschi cžimž žo fararjej tola trochu stysknacž pocža dla scžěhwkow dženžnischeho napominanja. Khurwjerch pak hakle s konz wobjeda pocža: „Knjes fararjo, dženža scže mi tež něschto na kožuch naßmolik.“ — „Ach“, farař snapschecžiwi, „to by mi žel byko, hdy bych jenož kožuch trjechik był a niz wutrobu.“ Tajka sprawna rěcž žo khurwjerchej lubjesche, a wón džesche: „Knjes fararjo, wy scže sprawny muž. Hdy bychu tola wschitzy duchowni w mojim kraju tajzy byli! Wuproschcže žebi hnadu wote mnje!“ Hdyž pak žo farař wotwlakowasche, žebi sa to něschto wuproženycž, wjerch praji: „Wy a waschi noßlědnizy w sastojnstwje dyrbicže kóždolětnje 49¾ khany wina s mojich pinzow dostacž. Polsta khan móhko pschewjele bycž.“ Hacž do nascheho cžaža farař w Kötzschenbrodze tutón deputat wina dostawa.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedželu rano w 7 hodžinach diak. Räda němsku spowjednu rěcž a ½9 hodžin farař dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Korla Ziegenbalg, džělacžeŕ na Židowje, s Marju Augustu rodź. Kmochez tam. — Jan Pawoł Engemann, džělacžeŕ w Lahowje, s Hanu Theresiju rodź. Lowkez w Małżezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Hermann, Ernsta Henczela, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Hańža Emilija, Jaroměra Ernsta Schcžěpana, khěžerja a kamjenjecžežarja w Nowych Małżezach, dź. — Hana Margaretha, Korle Jaroměra Mlynka, kowarja na Židowje, dź. — Hana Elsa, Jana Ernsta Kschižanka, maschinskeho wjednika na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Neumanna, skakarja na Židowje, dź. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Adolf, Franza Macha, džělacžerja w Budestezach, ž. — Marja, Wylema Tippelta, džělacžerja w Hajnizach, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 1. januara: Hana Frieda, Ernsta Augusta Koksha, fabrikarja na Židowje, dź., 3 m. 12 d. — 6. Bertha Hana Schöniz, schwalcža s Biskopiz, 56 l. 9 m. (w wokrjeżnej džělacžerni). — Augusta Amalija, njebo Jana Bohuwěra Schustera, fórbarkarja na Židowje, sawostajena džowka, 56 l. 14 d. — 8. Hermann Kirsch, słotnik tudy, 69 l. 11 m.

Płacžisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2096 měchow.		W Budyschinje 4. januara 1890				W Lubiju 9. januara 1890			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	71	10	14	9	65	10	—
„	žołta	9	41	9	47	9	26	9	65
Rožka	50 kilogr.	8	94	9	6	8	62	8	88
Jecžmjeń		9	—	9	28	8	50	9	7
Wowž		8	—	8	30	7	60	7	80
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	60	1	90
Pschenčžna muka	50 „	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 „	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 „	3	70	4	—	2	80	3	50
Ssłóma	600 „	34	—	36	—	30	—	36	—
Prožata 566 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenčžne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr. 12 np.; jecžmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 64 np.; wowž wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 5 np.

Draždžanske mjažowe płacžisny: Howjada 1. družiny 62—67 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 64—68 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. januara: Rjane.

W Nowej Jaßońzy pola Njeßwaczidła je **khěža** cžißko 32 b ſ hródžu, brózniczku a rjanej ßadowej ſahrodu na pſchedań.
Pětr Krauſa ſ pſchimjenom **Pětrk.**

W Hlinje pola Hucžiny je ſ zyhelom kryta **khěža** cžißko 5 ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Drjewowa awkzija

na Lahowſkim a Kaßowſkim hajniſkim revěrje.

Pónd̄zelu 13. januara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo ſ lětuſcheho puſchczaneho drjewa ſ wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdže 330 twjerdych dołhich hromadow a
něhdže 50 mjehkich dołhich hromadow.

Sapoczatk w ſtarym hacže, potom w ſabjazym hacže.

W Kaßowje, 2. januara 1890.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
W. Schumann.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. januara dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na Porſchiſkich honach 50 dołhich hromadow, knjeſej Steigerej ßłuſchazych, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna w hoſcženzu w Nowych Porſchizach.

Koſaze kózki.

Koſaze, ſajecže a karniklaze kózki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Gustav Nauke
na garbarſkej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Koſaze kože naſymſke, ſajecže, kaž tež wſchĕ druhe kože pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Sajecže, koſaze, karniklaze, kocže, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płaczíſny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kózkař
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

Strowe **kruſchwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pſchi cženkim kónzu tołſte, po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Turkowſke ßłowki

najlĕpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likĕrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje, na Khróſczanſkich honach.

Pónd̄zelu 13. januara t. l. ma ßo

180 ßuchich dołhich hromadow,
30 hromadow ſeleneje walczíny,
46 hromadow ſelenych žerdźow,
25 rm. khójnowych pjeńkow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Lahowſkim hacže pſchi Khróſczańſko-Kamjenjanſkim puczu.

W Minakale, 9. januara 1890.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. januara 1890 ma ßo na **Kobliczańſkim** (pola Wojerez) **majoratnym hajniſkim revěrje**

ſcžĕhowaze **wužitkowe** a **palne drjewo** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

111 khójnowych twarſkich ſchtomow, 15—27 cm ßrjedźneje tołſtoſcže, 10—17 m dołhich,
63 khójnowych klozow, 18—35 cm hornjeje tołſtoſcže, 3,5—4,5 m dołhich,
115 khójnowych ſchtomow, 10—15 cm hornjeje tołſtoſcže, 4—5 m dołhich,
42 rm. khójnowych ſchcžĕpow,
11 „ „ kuleczkow,
139 „ „ pjeńkow,
136 „ „ walczkow,
36 dołhich hromadow walczíny,
50 wulĕßowanych dołhich hromadow

} w drjewiſchczu 1. a 8. wotdźĕlenja.

} w 6. wotdźĕlenju.

Shromadźiſna w drjewiſchczu 1. wotdźĕlenja dopołdnja w 10 hodźinach.

A. Schieber, revěrſki hajnik.

Drjewowa awkzija

na Maleſchanſkim revěrje.

Schtwórtk 16. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo w **Hucžinjanſkim hoſcženzu**

dźĕlba dubowych khójnowych ßuſchizow a
7 ßuchich dołhich hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Kupzy ßo proſcha, ßebi drjewo do awkzije wobhladacź; Hucžinjanſki lĕßnik na praſchenje wukaſuje.

Dale ma ßo bliſko Hucžinjanſkeho hoſpodarſkeho dwora dźĕlba lipowych a dubowych klozow, dubowych, woßyzowych a kaſtanijowych ſchcžĕpow a klyplow, teho runja 45,80 ſtotnjow twjerdych walczkow na mĕſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Maleſchezach, 7. januara 1890.

Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Knježi rĕſak w **Laſu** porucza wſchĕ druźiny **deſkow** a **deſkowych wotrĕſkow** po płaczíſnach, cžaßej pſchimĕrjenych.

Dwĕ **łóhczi ſchĕroki**

płat ſa cželedź

twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaczíſny hódno

ſtary łóhcž po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 40 np., 15 ſchtuk po 35 np., jako jara płaczíſny hódne porucza

Ad. Rämſch.

la póduſchowu kožu
kožowy wurĕs
ſchórzuchi
ſ boranjazeje a cželazeje kože
porucza

Rich. Schneckenberg
pſchi mjaßowych jĕdkach cžißko 4.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje ßo palazych

zigarow

100 ſcht. po 2 mk. kurjerjow a ſaßopſchedawarjow kedźbnych cžinimoj.

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Nowe
turkowſke ßłowki

ßu po puncže a po litrje tunjo doſtacź pola

Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchĕ
kolonialne tworу,
khoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho doſtacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróžſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khoſej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchĕ **kolonialne tworу** w ſnatych najlĕpſchich kajkoſcžach a po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Cišinſkeho,** je wuſła a je w Smolerjec knihicišcerni dostać. Płaczina broſurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Klukschu

śmeje **njedźelu 19. januara** w Pjetaschez hoscźenzu w Klukschu popołdnju w 4 hodźinach swoje poswedźenje.

Wo nadobny wopyt prošy **pschedsydstwo.**

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** w **piwowym hrodźe** po jenym skhodźe.

Někotři Serbja.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam

ssuscheny połcź punt po 80 np., pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np.,

syry połcź punt po 70 np.

Otto Pětschka
na serbskej hasy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej hasy.

Zigary.

Dobru a rjenje bělu so palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., poruczam kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjasowym torhoschczu.

Jerje

polne derje sskodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako wosebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej hasy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druźina, woprawdźe czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej hasy.

Najlěpschi
sswinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ssuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza
Hermann Lemke
na jerjowej hasy.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej hasy.

W wudawarni Serbskich Nowin ssu dostacź:
Sserbske kmótrjaze listy.

Woprawdźite
jejowe nudle

1 punt po 36 np.,
pschi 5 puntach po 34 np.,

niczojte nudle

1 punt po 30 np.,
pschi 5 puntach po 28 np.
jako jara płaczisny hódno porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej hasy 16.

Jara dobry
paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grnmbt.**

Na swój **palenz** a wschelake **likěry,** po swojim samsnym waschnju a dołholětnym nashonjenju dźěłane, teho runja na swój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

Wschě druźiny **cźrjewow k dźěkanju kołbasy** porucza cźrjewowa **pschedawarnja A. Eisslera** na kamjentnej hasy cźisło 23.

Sswój skład hotowych **meblow** a **kaschczow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam a lubju sprawne poslužene a tunje płaczisny.

W. Neu w Wósborku.

Pschedawarnja
mydła a swězow

na mjasowym torhoschczu 15
porucza **jadriwe mydło, masne mydło** a **mydło k rjedźenju,** kaž tež **swězy** we wschěch druźinach.

Albert Poppe

na Mużakowskej drósy 4
kóždu dźělbu **kateho** a **kowaneho żeleza, hadreschcza, koscze, mosas, staru papjeru** atd. kupuje.

Lany wolij

budźe so póndźelu 13. januara w Rakezach bicź.

M. Kubiza.

Kedźbu!

Schtóž chce dobry a czisćze sskodźazy **tobak** kupicź, njech sebi po njón do Khocźebuskeje pschadownje rokojteho tobaka **Hermanna Gerlicha** na sukelnskej hasy dźe.

Mnosy kurjerjo a snajerjo.

Jako rjany dar

k wšelakim přileżnosćam hodźi so

„Serbska knihownja“,

wukhadźaca w Budyšinje a přinošaca pěsnje, powědańčka, dźiwadłowe kruchi atd. Hač dotal stej wušłej knižcy:

1. **Wječorne pěsnje** wot W. Hálka, přełožił Adolf Černý a
2. **Přiroda a wutroba,** pěsnje Jakuba Ćišinskeho.

Wobej knižcy hodźitej so wubjernje jako dar kóždej serbskej knježnje. Płaćizna à 50 np.

W ćišću so namakatej a bórzy wuńdźetej

3. **Serbske wobrazki,** powědańčka ze serbskeho žiwjenja wot Adolfa Černeho a
4. **Hońtwa za mužom,** wjeselohra wot Michała Bałuckeho, přełožił Ernst Muka.

„Serbska knihownja“ předawa so pola k. Marka Smolerja (w wudawarni „Serbskich Nowin“) w Budyšinje.

Franz Marschner

cźasznikar w Budyschinje
na bohatej hasy

swój skład **cźasznikow** a **cźasznikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pisomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske serbske ev.-luth. mišionske towarstwo śmeje, da-li Bóh, jutsje, jako 1. njedźelu po tsjoch kralach popołdnju w 2 hodźinomaj w Zokowje w Löhnertez domje mišionsku hodźinu, kotruž bohacze wopytacź proša

pschedsydstwo.

Listowe marki s kuvertom s lětow 1840—1870 so kupicź pytaju. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Sprawna, ródna holza, kotraž móže derje liczicź a serbski rosumi, so do jenych wurěsnych khlamow w Budyschinje pyta. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Sprawneho strósbeho wotroczka, kiž so na pólne dźěło wusteji a na kotrehož dźěło móže so spuschczecź, hnydom pschi dobrej msdze pytam. Pschi spokojazym dźěle so msda w druhim lěcze powyschi.

Pschistajaza žona **Heynoldowa**
na wyssokej hasy.

Hólczeź, kiž chce **cźasznikarstwo** nawuknucź, móže pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź. Hdźe? je shonicź pola cźasznikarja **Franza Marschnera** na bohatej hasy.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoje kolonialtworowe, barbowe, destilaziske, tobakowe a zigarowe khlamy k 1. haprleji 3 młodych ludźi s nusnej schulskej sdźěłanosczu pytam.

Gustav Poser.

Hólczeź, kiž chce pjekarstwo nawuknucź, móže jutry bjes wuczbneho pjenjesa sastupicź pola **Augusta Dernoschecka,** pjekarskeho mischtra w Budyschinje.

Sa swoje kolonialtworowe khlamy
wuczobnika

pytam, kiž serbski rěcźi.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej hasy.

Jedyn **kruwar** so k jutram na hosczenzarske kubło w Prěczezach pyta.

Ssyn sprawneju starscheju, kiž chce pjekarstwo nawuknucź, móže bliżsche jutry do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **G. Wirtha** na rózowej hasy 2.

Pjenjezna mósceń je so 21. dezembra w Budyschinje shubiła. Sprawny namakar chcyk ju sa dobre myto w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Najwutrobnischi dźak

praju knjesej wuczerjej Grillingej w Sarěczu sa jeho rjany wutrobu natwarjazy swjedźeński pschednoschk a sa pschewodźenje khěrluschow s harmonijom. Teho runja dźakuju so wschitkim dobroczelam, kotsiž su mje s pjenjezhymi pschinoschkami k wobradźenju khudschim dźěczom a swrotam swjeselili, dale Wulkodubrawskej doroscźenej młodźinje, kiž je na moje žadanje swjedźeńske stwy s wěnzami a pletwami hacź na najrjeńscho wudebika a žaneje prózy njelutowała, dale wschitkim mojim towarschom, kiž su mi pschi wschelakich pschihotach pomozni byli a skónczńje kn. Josefinje Jurikez w Altenmarkcze sa rjane mi pschipósłane knižki „Njebjeska sahrodka“, kotrež swym spěwarjam a spěwarkam wobradźik.

Lonsche a lětusche wobliczenje wudawkow a dokhodow je w Nowakez domje w Wulkej Dubrawje daricźelam na wobhladanje wupokožene.

Gusta Hataš.

Dźak.

Lubym snatym a pschecźelam, kotsiž naju pschi składnosczi naju skoteho kwaša s rjanymi darami a sbožopschecźemi swjeselichu, teho runja wyssokodostojnemu k. fararjej dr. **Kalichej** sa rjanu, wutrobuhnujazu rěcź najwutrobnischi dźak prajimoj.

Handrij Stiller a jeho mandźelska **Gertrud** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 18. januara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pscheczeljo spalenja cźełow ßu hižo wospjet sakski ßejm nadběhowali, so by sakoń wudał, po kotrymž by ßo spalenje cźełow w Sakskej dowoliło. Też lětßa je ßo ßejmej tajka petizija pschepodała. Tola też tón krócź ßo ßejmowa wjetschina pschecźiwo spalenju cźełow wupraji a petiziju wotpokasa. — Sa powjetschenje kolijow a postajenje nowych sběhadłow pschi Lóbjowym keju w nowych Drażdżanach je ßo wot ßejma 100,000 hriwnow pschiswoliło a sa sarjadowanje krajnych dróhow a wodowych twarow ßu ßo dokhody ſ 210,500 hriwn. a wudawki ſ 5,024,200 hriwnow sa prawe spósnał. Petizija nadróżnych wothladarjow wo powyschenje jich mzdy ßo knjeżerstwu k rospominanju poruczi. — Prěnja komora je petiziju Nüncherta w Drażdżanach wo wrócźenje 111 hriwnow ßudniskich khóstow a teho runja petiziju sakskeje rybarskeje jednoty dla pschikrótschenja hajenskeho cżaßa sa ryby knjeżerstwu k rospominanju poruczika.

— W Chemnitzy je ßo pschi wudospołnjazej wólbje do druheje komory sakskeho ßejma fabriski mějecźel Esche ſ 3796 hłoßami wuswolił. Jeho pschecźiwnikej, sozialdemokratej Zeißigej, je 3174 hłoßow pschipanuło. Hacź runje ßo Esche k ßwobodomyßlnej stronje dżerži, ßu tola konservativni sa njeho hłoßowali, dokelž ßu na sakskim ßejmje ßwobodomyßlni pschezo hischcźe lěpje trjebacź, hacź sozialdemokratojo.

— S khěžorowym wukasom ßu ßo nowowólby do khěžorstwoweho ßejma na dżeń 20. februara wupißałe. S postajenjom wólbneho dnja je snamjo k wólbnej agitaziji data. Sozialdemokratojo a ßwobodnomyßlni wschě mozy napinajo ßo hižo dawno na wólbne wojowanje hotuja. Je-li so ßo nochzedża porasycź dacź, budża ßo też nětko konservativni hibacź dyrbjecź. Pschede wschěm maja ßo ratarjo hladacź, so bychu ßwobodnomyßlni a sozialdemokratojo na wjerch njepschischli. Prěnje, schtož bychu ßwobodnomyßlni, knjeżerstwa ßo mozowawschi, cźinili, by było, so bychu zła na wukrajne żita a twory wotstronili. Potom bychu sa ratarstwo a rjemjeßło saßo sće cźaßy pschischće, kajkeż běchu pscheð něhdże 10 lětami w Němzach. Dla pschenieskeje płacźisny żita by ratar wokhudnuł, rjemjeßlnik dyrbjał pak ßo pscheð wukrajnej konkurrenzu wobaracź a njemél doscź wotebjerarjow sa ßwoje wudżełki. Dla wotwobrocźenja powschitkowneho schkodowanja intereßow ratarstwa a rjemjeßlnistwa njech nichtó njesabudże, ßwoju wólbnu winowatosćź dopjelnicź.

— Wuradżowanja pruskeho krajneho ßejma ßu ßo ßrjedu ſ trónskej rěcźu, kotruż statny minister ſ Böttticher cźitasche, wotewriłe. W trónskej rěcźi ßo na dobre wobstejnosćze statnych finanzow a na nětkotre sakonjowe nacźiski, woßebje na wuradżomnu reformu dawkow, pokasuje. K sakhowanju měra a porjada w krajinach, hdżeż ßu ßo w poßlednim cźaßu strajki hórnikow měłe, je knjeżerstwo naprawy sawjedło a ßo sa to prózowało, so bychu ßo prawe żadanja dżełacźerjow dopjelniłe. Na kónzu trónskeje rěcźe ßo praji, so ßu poměry Němskeje k wschěm wukrajnym knjeżerstwam na wschěch stronach dobre.

— Pschi pschijimanju pschedßydstwa khěžorstwoweho ßejma je khěžor Wylem ważne słowo wo nětcźischim powschitkownym politiskim połoženju rěcźał. Każ pschedßyda Levetzow-póndżelu ßejmej k wjedżenju da, ma khěžor w tu khwilu ßwětowy měr sa dospołnje sakhowany. Njedźiwajcy teho pak dyrbi Němska dla ßwojeho straschneho geografiskeho połoženja stajnje na wójnu pschihotowana bycź, a to niz jenoż na kraju, ale też na morju. Duż je khěžor khěžorstwowemu ßejmej jara dżakowny sa to, so je pjenjesy sa twar nowych łódżow pschiswolił. Khěžorowe słowa na ßejm jara spokojazy sacźischcź cźinjachu. Pschi wuradżenju wo pjenjesach, sa sdżerżenje wójska trěbnych, na to scźěhowazym, sapóßłanz Richter na wjazore podeńdżenja pokasa, pschi kotrychż běchu podwyschzy a lieutnantojo młodych wucźerjow, kotsiž schěscźnjedżelsku wojersku ßłużbu wotßłużachu, na woprawdże njepschistojne waschnje hanili, jich plistowali a jim kschiwdu cźinili. Wójnski minister ſ Verdy pschesscźěhanje młodych wucźerjow wobżarowasche a tajke hrubosćze na najwótrischo tamasche. Winowazy podwyschzy a offizěrojo ßu hižo ſ dżěła khostani, ſ dżěła ßo hischcźe do khostanja wosmu. S wotmolwjenja wójnskeho ministra shonichu, so ßo kóżde pschesscźěhanje wojakow khěžorej pschipowjedźi. S tym drje ßo cźwilowanje wbohich rekrutow trochu samjesuje, wjele lěpje pak by było, hdy by ßo, schtož wójnski minister lubjesche, nowy porjad wo wobkhadże ſ wojakami wudał. Nadźijomnje ßo se sjawnym jednanjom tajkich srudnych wojerskich wobstejnosćzow wudacźe noweho porjada pospěschi, tak so pschichodnje skórżby wo pschesscźěhanju wojakow w khěžorstwowym ßejmje wjazy k rěcźam njepschińdu. — Namjet sapóßłanza Rickerta, ſ o by ßo sakoń wo wólbach do khěžorstwoweho ßejma pscheměnił, je ßo wotpokasał. Po tutym namjecźe dyrbjesche ßo wotedacźe wólbneje papjerki na to waschnje stacź, so kóżdy wuswoleŕ wot wólbneho pschedstejicźerja kuvert dostanje a potom na městnje, hdżeż ßo wot nikoho wobkedżbowacź njemóże, ßwoju papjerku do kuverta tyknje a wólbnemu pschedstejicźerjej pschepoda.

— Wo sajecźu arabskeho sběžkarja Buschiria je němske narańscho-afriske towarstwo nadrobnische powjescźe dostało: Buschiri běsche, na marschu do Pangani wot wjednika němskeho wotdżělenja, lieutenanta Schmidta, nadpanjeny, wostajiwschi wscheho, też ßwojich papjerow, skoku cźeknuł a ßo potom někotre dny w pusćźinje wokoło cźahajo ſ njesrałym płodom żiwjesche. Pschi tym wot hłodu honjeny do jeneje Useguhaskeje wßy pschińdże a ßo jako cźeknjenz rospjerscheneho Buschirioweho wójska wudawasche. Wobydlerjo wßy pak jeho sesnachu a jeho, dokelž bě na jeho hłowu wulka suma pjenjes wot majora Wißmanna wustajena, sajachu. Potom jeho hnydom lieutenantej Schmidtej pschepodachu, kiž jeho do Pangani dowjescź da, hdżeż jeho njedżelu 15. dezembra popołdnju na schibjenzu powßnuchu. Sajimawe je, so Buschiri krótko do nózneho nadpada, pschi kotrymž ßo jemu poradźi cźeknucź, na dobo se spara wotzucźiwschi ßwojich towarschow napominasche, so bychu ßo skerje a lěpje wukhowali, dokelž je psches sjewjenje wo ßnje pscheßwědcźeny, so Němzy daloko njejßu. Woprawdże też hnydom na to Němzy, kotrymž běchu cźornochi pucź pokasali, Buschiriowe lěhwo nadpanuchu. Wo Buschiriowych poßlednich wokomikach ßo powjeda, so je wón, hdyż mějesche hižo powjas wokoło schije leżazy, na pschitomneho Pangani-

ſkeho walia pokaſujo prajił: „Wobwěßńćże teho też; je-li ſo ßym ja winowaty, je wón to runje tak kaž ja.

— Prěnja němſka kněžorka, Auguſta, je ßo k bokej ßwojeho mandźelſkeho w Charlottenburgſkim mauſoleju khowała. Zarowanſka ßwjatoczńoſćź, kotraž ßo ßobotu w hrodowej kapalni w Barlinje wotbywaſche, bě hłubokokhutna. Krótko do 11 hodźin kněžor ſ badenſkej wulkowójwodku a ſe ſakſkim kralom, kiž kněžorku ſa ruku wjedźeſche, do kapalnje ſtupi. Po wopomnjeńſkej rěczi wyſchſcheho dwórſkeho prědarja dr. Kögela ßo kněžor ſ badenſkej wulkowójwodku k kaſchczej pſchibliżi a ßo cźicho modleſche. Potom kaſchcź ſ kapalnje wunjeßechu a pſchewodny cźah ßo ſrjadowa. Dragunarjo a gardekhěraßěrojo, ſ poßledniſchich wotdźělenje w cźornych khěraßach, běchu na cźahowym cźole, kotryż ßo pſchi ſynkach żarowanſkeho marſcha dalehibaſche. K jěſdnym ßo batailon grenaděrſkeho regimenta pſchiſamknu, kotrehoż mějeczelka bě kněžorka była. Na to pſchińdźechu duchowni, evangelſzy a katholſzy, ßłużobniży, dwórſzy ſaſtojniży, pażojo w cźerwjenych ßuknjach a tſirózkatych kłobukach, ſ kotrychż cźorne ſchlewjerjowe ßekle wißachu. Pſched kaſchcźom generalojo hrabja z Lehndorff, ſ Albedyll, ſ Loë a wjerch Radźiwill na cźornych puzałkach rjady a kralowſku krónu njeßechu. Wóßom ſapowěſchenych konjow cźełowy wóſ cźehnjeſche, na kotrymż kaſchcź ſtejeſche. Wulki wěnz ſ běłych kamelijow jón debjeſche. Baldachin nad kaſchcźom 12 komornikojo njeßechu. Sa woſom dźěchu komorniży, dwórſke a hrodowe knjenje a na to najwyſchſchi dwórſzy ſaſtojniży. Něhdźe 10 krocźelow ſa kaſchcźom kněžor ßam krocźeſche, ſa nim ſakſki kral a badenſki a waimarſki wulkowójwoda. K nim ßo druſy wjerchojo, ſakſki prynz Jurij, awſtriſki arzywójwoda Franz Ferdinand, Edinburgſki prynz, ſchwedſki krónprynz, ruſki wulkowjerch Michał, bajerſki prynz Ludwig, badenſki prynz Wylem a mnoſy druſy pſchiſamknuchu. Na cźole generalow dźěſche 89lětny hrabja Moltke, potom pſchińdźechu miniſtrojo, ſwjaſkowa rada, deputazije parlamenta atd. Wjele ſakraßnjenych tyßaz ludźi bě dróhi, po kotrychż cźah cźehnjeſche, wobſtupiło. Wot hrodoweho moſta hacź k dobycźerſkej aleji rjemjeßlniſke jednoty, wojerſke towarſtwa a druhe ſjenocźenſtwa ſe ſchpalěrom ſtejachu. Wot tam hacź do Charlottenburga k bokomaj dróhi wojazy ſtejachu. Pſchi dobycźerſkej aleji ßo cźah ſ dźěła roſeńdźe. Wyßoży żarowarjo tu do woſow ſtupichu. Khěžorka, khěžorka Friedrich, badenſka wójwodka a khěžorſke prynzeßyny běchu ßo hižo prjedy w woſu do Charlottenburga podałe. Tu ßo w mauſoleju khowanſka ßwjatoczńoſćź w pſchitomnoſczi khěžorſkeje ßwójby a wjerchowſkich hoſczi wotbywaſche.

Schpaniſka. Małeho tſilětneho ſchpaniſkeho krala Alfonſa XIII. běchu hižo pſched tydźenjom morweho prajili, ßamo k Barlinſkemu khěžorſkemu dworej bě powjeſcź doſchła, ſo je kral wumrjeł. To wſchak wěrno njeje było, tola w ßmjertnym ſtraſche je kral był, kotrehoż widliſchcża ßylnje pſchimachu. Miniſterſka rada hižo ſ móżnotu liczeſche, ſo kral ſemrje a poſtaji, ſo by ßo po Alfonſowej ßmjercźi jeho 10lětna ßotra, infantka Marja, pod knjeżerſtwom jejneje maczerje ſa kralowu wuwołała. Hakle ßobotu w nozy ßo kralowe ſtrowje polěpſchi, ſyma ßo pomału ſhubi a widliſchcża ßo jenoż hiſchcże na khwilu pokaſowachu. Kralowa wot łoża ßwojeho ßyna ſtupiła njeje a ßebi pſcheczłowſke napominanja nakładuje, ſo by żiwjenje ßwojemu dźěſczu wukhowała, kotrehoż ßmjercź by ſchpaniſku monarchiju do cźěßna ſahnała. Dwě ſtronje, republikanſka a karliſtiſka, byſchtej hładałej, ßo knjeżerſtwa mozowacź. Dokelż je kral po ßwojim nanje po ſdaczu płuzowu khoroſcź namrjeł, boja ßo, ſo ſměje nětcziſcha khoroſcź ſa jeho dalſche cźělne roswicże ſke ſcźěhwki.

Portugalſka. Swada bjes portugalſkim a jendźelſkim knjeżerſtwom dla někotrych krajinow nad rěku Zambeſi w połodniſchej Afriży je ßo njejabży ſhórſchiła. Jendźelſka je, dokelż wě, ſo ma njeprawo a ſo pſchi jednanju niczo dobycź njemóże, ßo ſepjerajo na ßwoju pſchemóż, małej Portugalſkej hroſyła, ſo jej wójnu pſchipowjedźi, je-li ſo ſawadne kraje w Afriży Jendźelczanam njepſchewoſtaji. Haj hiſchcże wjazy, Jendźelſka wot Portugalſkeje ſawdawk ſa to żada, ſo wſchě ßlubjenja dopjelni. Ssnadź Jendźelczenjo w bliſchim cźaßu někotre Portugalſke kupy wobßadźa. Tajke naßylne podtłóczenje prawow ßłabſcheho pſches ßylniſcheho hižo dołho wjazy widźeli njejßmy. Portugalſka dyrbjeſche ßo někto roſßudźicź, pak ßo żadanjam Jendźeſkeje podcźiſnucź, pak ſ njej wójnu wjeſcź. Dokelż ßebi ani pomyßlicź njemóże, ßwoje ßłabe mozy ſ hoborſkej Jendźelſkej měricź, je portugalſke knjeżerſtwo Jendźelſkej k woli było ſ tym wuměnjenjom, ſo ßo tamnych afriſkich krajow njewotrjeknje a ſo ßebi prawo ſakhowa, ſwadu wot ßuda europiſkich wulkomozow wobſtejażeho, wujednacź dacź. Jeno ſo ßo Portugalſka ſ dowěrjenjom k wulkomozam njeſjeba. Zana ſ nich ßo małeje Portugalſkeje dla, wot kotrejež żaneho wużitka a dobytka wotcźakacź njemóże, ſ Jendźeſkej ſnjepſchecźeli. Wo to budź pokoj. Nihdźe druhdźe hruba pſchemóż wjazy njepłacźi, hacź runje w politiży. Se ßwojej khwatniwej podwolnoſczu ſnapſchecża Jendźelſkeje je portugalſke knjeżerſtwo lud pſchecźiwo ßebi rosnjemdriło. Pſched bydłami miniſtrow ßo ludowe cźrjódy ſběżachu a jim wokna wubichu. S jendźelſkehh konſulata roſpyrjeny lud ſchkit wottorże a jón k ſemi cźißnu. Bjes dźiwa maja Portugalſzy doſcź pſchicźinow, ßo na Jendźelcźanow ſłobicź, tola ſ njeroſumnym haktowanjom niczo njedobudu, naczinja ſ tym jenoż wobcźeżnoſcże ßwojemu knjeżerſtwu, kotreż dyrbi teho dla nětko jendźelſke knjeżerſtwo wo wodacże proßycź a jemu doſcźcźinjenje dacź.

Turkowſka. S kupy Kréty hižo ſaßo powjeſcże wo njemërach pſchikhadźeja. W Mylopotamje ßu turkowſzy wojazy khorhoje ſ kſcheſcźijanſkich zyrkwjow kranuli a w dwěmaj wßomaj ßu kſchiże wuwrócźili a rosbili. Duż ßu kſcheſcźijenjo pſchecźiwo Turkam poſtanuli, ſ cźehoż ßu krwawne puki naſtałe. Wobej ſtronje mějeſchtej po dwěmaj ſaraženymaj, ranjenych pak wjele wjazy.

Braſilſka. Pſchecźiwo republikanſkemu knjeżerſtwu ßu ßo, kaž je hakle ßo nětko ſ Braſilſkeje naſhoniło, mnoſy měſchczenjo, ſ 2. artilleriſkim regimentom hromadże 18. dezembra ſběhnuli. Pſched hród pſchicźahnuwſchi, ßu woni republikanſku khorhoj dele ſtorhnuli a měſto njeje kněžorowu wupowßnuli. Bórſy pak wojazy republikanſkeho knjeżerſtwa pſchikhwatachu a ßo do ſběżkarjow dachu. Sběżkarjo buchu pſchewinjeni a jich wjednik a ſběżkarſzy wojazy ſajecźi. S pſchihłoßowanjom republikanſkich ßo republikanſka khorhoj ſaßo wutyknu. Něhdźe 100 kněžorowych pſchiwißowarjow pſchi tym padźe abo ßo ſrani, 21 jecźi buchu po pſchikaſni knjeżerſtwa ſatſěleni.

Schtyri njewjeſty a jenoż jena żona.

(Pokracźowanje.)

Naſajtra kandidat w ßwojej niſkej iſtwicźży ſtejeſche, ßebi ßwěru ßwoju najlěpſchu cźornu draſtu wobhładujo, kotruż běſche krawz ſchtoż móżno ſaßo ſwuporjedźał. Na jene dobo wón ſe ſpodźiwanjom někajkeho kanarika wótſje ſpěwacź ßkyſchesche; ſynki ſ Liſzyneho bydła wukhadźachu. Po Erhartowej khětſje pſchětratej khoroſczi běſche jeho dobre ßußodſtwo ſ khudej, hubjenej knjeżnu, kotreż běſche prjedy hižo wobſtało, hiſchcże nutrniſche a dowěrniwiſche bycź poczało. Liſka, wo tſi lěta ſtarſcha, hacź Erhart, běſche ßyrota a ßo ſe ßwojeju rukow prózu, ſe ſchicźom, ſpróżniwje żiwjeſche. Runjeż běſche ji pſchiroda ſ mazochu była, tola żaneje ſpokojniſcheje duſche njebě, hacź Liſka. Wona ßo wuſtrizy runaſche, kotraż, krucże pſchiroſczena na cźěmnym mórſkim dnje, dale żaneho hibanja njeſnaje, khiba ſo dyß a dyß ßwojej ſchkorpawje wocźinja a ſaßo ſacźinja. Saßo ßo ta knjeżna cźaßnikej runaſche, kotryż, hdyż ßo porjadnje naczahuje, jedyn dźeń jako druhi dale dże. Jara ſahe rano Liſka ſe ßwojeho łóżka ſtawaſche, ßo ſwobleka, ßebi dwaj nopaſchkaj napoja nawari, kotryż mjeno khoſeja ſaßłużił njeby, k temu kroſchkowſku zaktu ſe ßrěnjeje muki ſjě, ßo k tſeſchnemu woknjeſchku a k ßwojemu blidku ßydże, hdżeż lěto wot lěta milliardy dźěrkow ſe ſchitej jehku wukała. S nitkami, kotreż běſche hižo wuſchika, by ßo ſchwarny kruch ſemje wobcźahnucź hodźał. Po wobjedźe, kotryż jenoż rědko cźaſtku mjaßa pſchinjeße, ßo ſchicźe ſ nowa pocza a hacź do póſnjeho wjecźora trajeſche. S domu Liſka jenoż khodźeſche, hdyż chżyſche hotowe dźěło wotedacź a ßebi po nowe hicź. Kóżdźicźku njedźelu dopołdnja wona ke mſchi khodźeſche a popołdniſche hodźiny w towarſtwje Taflineje pſchebywaſche, kotraż po ſchěſcźdźeńſkim cźeżkim dźěle rada wotpocżowaſche, to rěka, ſ wuwſacźom jaſyka, kotryż też w krutym ſpanju pola njeje zyle ßwjatoka njemějeſche.

Nětko Erhart niczo nuſniſche njemějeſche, hacź k knjeżnje ßußodźinej dóncź, hdżeż jeho pſchi jeho ſaſtupje ptaczi ſpěw hiſchcże wótſiſcho poſtrowi. Żołte ptaczatko na wobłuku małeho ſchpihela na ſcźenje ßedżo ſpěwaſche, ſchtoż móżeſche. Prjedy hacź ßo Erhart ſchto praſchesche, Liſka ſ radoſcziwym wobliczom pocza: „Wón je nuts pſchileczał, hdyż běch prjedy wokno powoczińiła. Njeje to kraßne ſwěrjatko? Ach, a kak pſchekraßnje ſpěwa! Ja wócźka wot njeho wotwobroczicź njemóżu a w jenym ſtejo poßłuchaм. Ja ßym jemu khléba nadrjebiła a nopaſchk ſ wodu ſtajiła. Hacź budże wo to rodźicź?“

„Wy dyrbicże ßo“, Erhart ſnapſchecźiwi, „ſa klětku ſtaracź a ptaczka do njeje ſawrjecź. Hewak ſměje ßo wam pſchi prěnjej ſkładnoſczi ſaßo ſ procha. A żratwu ſa kanarika w někotrychżkuli khlamach doſtanjecże.“

„Ja bych ßo prawje rudźiła“, Liſka praji, „hdy by mi moje

lube ptačatko ſaßo cźekko; ale droheje klětki kupicź mi moje ßrědki njedowola. Dha njech ptačk pó jſtwě wokoło lěta, kaj chce."

„A Wam Waſch běły płat prawje womaſa, njewěrno?" ju kandidat wußměchowaſche.

„Wy macźe prawo, knjes Erharto", Liſka ſdychnu, „a nětko hakle ßwoju khudobu wobžaruju".

Hdyž Taflina ßwoje ſchaty wußuſchiwſchi domoj pſchińdźe a kanarika wuhlada, wona počža: „W dźenßniſchich nowinach ßo woſjewja, ſo je kanarik cźeknuł; ſchtóž jeho domoj pſchinjeße, myto doſtanje. Mi ßo ſda, — poł tolerja. Kanarik ma khapu, žołtu kaž kwěcź, runje kaž tónle."

„Dha je to mój", Liſka ſrudna rjeknu. „Ach, to ptačatko je mi lubſche, hač móſcheń połna pjenjes."

„Dha ßebi ptačka ſkhowajcźe", Taflina radźeſche. „Jeho dotalny knjes ma ſawěſcźe telko pjenjes, ſo móže ßebi druheho kupicź; Wy pak ſcźe khuda khudźinka."

Liſka ſ hłowu wijeſche. „Schtož njechaſch, ſo by ßo tebi ſtało", wona praji, „to też druhemu njecźiń."

Hdyž běſche pſchi wjecźornych ßměrkach ptačk ßedžo wußnuł, jeho Liſka wſa, do měſchka tyknu a do domu njeßeſche, kotryž běſche ßo w nowinach mjenował.

„Sprawna duſcha!" kandidat ſchwalcźu pſchecźiwo ßwojej hoſpoſy khwaleſche. „Ja bych chcył, ſo by to prawy ptačk njebył, a ſo by ßebi jeho Liſka ſaßo ßobu pſchinjeßła."

So ßo tole žadanje dopjelniło njebě, kandidat a płokaza žona na Liſzynym ſrudnym wobliczu ſpósnaſchtaj, hdyž ßo tuta ſ próſnym měſchkom domoj wrócźi. Ssebi ßyłſu ſ wócźka wutrěwſchi wona rjeknu: „Prawy běſche, a moje wießele bě krótke, kaž ſ zyła na tymle ßwěcźe." Bórſy na to pak ßo jeje rjanej wócźzy ſaßwěcźiſchtej, a radoſcźiwa wona dźeſche: „Ale myßlicź ßebi mózu, kak jara budźetaj ßo ptačatko a jeho knjes wießelicź, ſo ßo ſaßo mataj. Mi dźě by runje tak było."

Erhart ßo ſ nuſu žiwjeſche, w privatnych wuſtawach a ßwójbach hodźiny dawajo. Hdyž ßo na druhi dźeń po podawku ſ kanarikom ſprózny do ßwojeho bydła wrócźi, wón ßwoju hoſpoſu doma nadeńdźe.

„Mjes tym ſo Wy domach njeběſchcźe", wona počža, „je liſtynoſcheŕ liſt ſ 20 tolerjemi ſa Waß wotedał. Ja ßym ßo ſa Waß podpißacź dyrbjała. Jowle je liſt."

S njedočakliwoſcźu płokaza žona na kandidata hladaſche, kiž liſt wotewri a jón ſ hłowu wijo cźitaſche.

„Nó?" ßo Taflina wopraſcha —

„Knjes komorny radźicźel Paſorak ßo ſ někotrymi ſymnymi ßłowami ſa moju pſchecźelniwu prózu dźakuje a ßebi dowola, ſa nju 20 toleŕ ſapłacźicź."

„Phi a hańba na njeho!" Taflina ſe ſprawnym hněwom ſawoła. „Schto? ſa cźorneho njewólnika ßo wjazy hač 500 toleŕ ſapłacźi, a žiwjenje jeho ßamßneho dźeſcźa bohacźkej Paſorakej wjazy hódne njeje hač 20? Wóndano wón 10 louisdorow myta temu lubjeſche, ſchtóž jemu pßa, kiž běſche jemu cźeknuł, ſaßo pſchiwjedźe; a Wam wón ſa por rósdrjenych kholowow, ſa ſedrjenu ßuknju a ſa ßmjertne naſymnjenje někajke hubjene 20 toleŕ ſcźele, na to ſ zyła njedźiwajo, ſo ſcźe jeho dźěcźo wot ßmjercźe wumóhł. Ja na Waſchim měſcźe, knjes Erharto, bych ßebi tu papjeru na krute tolerje wuměnika a je temu ſkupemu djabołej do hłowy ſmjetała. Wy ßebi tola te ßlěpzowſke kroſchki ſdźerżecź njebudźecźe?"

„Ně, to njebudu!" kandidat, teho runja hłuboko roshněwany, wotmolwi. „Rady wjedźał jenož bych, kak je komorny radźicźel ſhonił, ſo ßym ja jeho dźěcźo ſ wody wucźahnuł?"

„Pſcheſe mnje, knjes Erharto!" ßo płokaza žona wuſna. „Mi žaneho měra njewoſtaji, doniž tam njeńdźech a ßo w Waſchim mjenje njewobhonjowach, kak ſ dźěſcźom dźe, kotreż ſcźe ſ wody wucźahnuł. So ßo ßkužobnik, ſ kotrymž rěcźach, ſa tym praſcheſche, kak rěkacźe, ſchto ſcźe a hdźe bydlicźe, ßo ßamo roſumi. Ja jemu dopowjech, ſchtož chcyſche wjedźecź, a też njeſamjelcźach, ſo budźeſchcźe wot ſymneje kupjele pſchi ßamom ßmjercź měł."

„Też khudy kandidat ma žołcź a ßwoju cźeſcźelakomnoſcź", Erhart praji. „Na měſcźe póńdu ßwoje myto donjeſcź, hdźež ßo ßłuſcha."

„Tak je prawje!" płokaza žona khwaleſche. „Tajkile ßo mi lubicźe. Hiſchcźe ras phi a hańba na teho ſkupeho rawßa!"

Erhart ßebi kłobuk ſtaji a ſ wopréďka ſe ſpěſchnymi krocźelemi a wótſje teptajo po dróſy ßahaſche. Po něcźim pak, hdyž ßo préni hněw ſlěhowacź počža, buchu jeho krocźele krótſche a mjehſche. „Žołcź! cźeſcźelakomnoſcź!" wón ßam ſa ßo dźeſche. Skóncźnje ſtejo woſta. „Bohumile, nětkle běſche na pucźu, ſo chcyſche ßwojemu ßwjatemu prědowarſkemu ſaſtojnſtwu hańbu cźinicź. Wono prěduje, budź ſ cźicha a ſnjeßliwy, lubuj njepſcheceźelow, — a ty chcyſche nětkle runje to napſcheceźiwne cźinicź? Hańbuj ßo, Bohumile! Bóh ßo hordemu pſcheceźiwja, ale poniżnemu hnadu ſpožcźi."

Wón ßo do druheho kónza ſawrócźi a ßo ſa poł hodźiny domoj wrócźi. W prawej ruzy něſchto njeßeſche, ſchtož běſche ſ rubjeſchcźom wodźete. Jeho mjeſwocźe ßo ſe ſnutſkownej ſpokojnoſcźu ßwecźeſche. Cźim wyſche wón po ſkhodźe horje pſchińdźe, cźim bóle mjelcźo ſtupaſche. S koha wón ſchwalcźine jſtwine durje wotewri. Liſka pſchi ßwojim ſchitym blidku njeßedźeſche, ale ßebi, kaj běſche ßo Erhart na to ſpuſchcźak, w kuchni popołdniſchi khoſej warjeſche. Duž ßo Erhartowe wobliczo hiſchcźe wjeßelſcho pſcheкraßni. W rubjeſchcźu mějeſche wón ſchikowanu ptaču klětku, w kotrejž žołty kanarik, ſ pyſchnej khapu na hłowje, na žerdzy ßedźeſche a nětko ſ kſchidleſchkomaj machacź počža. Na klětku kandidat titku ſe žratwu ſa ptačka położi a ßo potom khwatajcy ſ durjemi won ßuże. Sswoju hoſpoſu wón doma nadeńdźe, 10 ßwětłych toleŕkow na blido naßadźa a ßo tajo khutnje dźeſche: „Luba Taflina! mi móžno njebě, po Waſchej radźe cźinicź a komornemu radźicźelej te tolerje do hłowy ſmjetacź. Wón by mje ſa to ßnano do dźěry tyknucź dał, a ja bych ßwojemu ſaſtojnſtwu praweje hańby naczinił. Cźińcźe Wy to na mojim měſcźe a, je-li ſo to też nochcecźe, nó, dha cźińcźe ſ tymi pjenjeſami, ſchtož chcecźe. Se ßwojimaj rukomaj ßo jich wjazy njedótkam."

Taflina něma na pjenjeſy ßedźo mikotaſche. Ach, to ßlěbro tak leßnje na nju hladaſche; zyle hinaſche běchu tute maſane papjerjane pjenjeſy leżake. Płokaza žona ßo hiſchcźe roſßudźiła njebě, ſchto by ſapočzała a wotmolwiła, tu Liſka rucźe durje wotewri a hłuboko hnuta ſawoła: „Kraßna klětka ſ kanarikom na mojim ſchitym blidku ſteji. A k temu titka ſe žratwu ſa ptačka! A horjekach na klětzy hiſchcźe 7 ßwětłych ßlěbornych toleŕ! Ach, to ſcźe Wy był, a nichtó druhi, knjes Erharto, kiž je mi to njenadźite wießele ſcźinił." Radoſtne ßyłły ßo holcźzy ſ wocźow kulachu, na kotrejž wona w pſchesměrnym ſbožu wobej ruzy tłóczeſche.

„Ja ßo wuſnawam, ſo ßym tón ſłóſtnik był", kandidat žortowaſche, „a wot Waju nětko žadam, ſo byſchtej njeſtroniſzy ßudźiłej. Schto běſche roſumniſcho, mudriſcho, bóle kſchcheſcźijanſzy: ſo komornemu radźicźelej jeho tolerje do hłowy ſmjetach, jemu ſ tym kſchiwdu ſcźinich, ßo ſa to ſ pjenjeſami abo jaſtwom khoſtacź dach, ßwoje ſaſtojnſtwo a na dobo ßwoje dobre mjeno wohańbich, abo — ſo Wamaj a mi ßobu ſ tymi pjenjeſami make wießele ſcźinich?"

(Pokračžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Maſkeradny bal, préni, kiž je ßo w jenym ßerbſkim towarſtwje měł, chce Budyſka Bjeßada pónďelu 17. februara wotdźerżecź. Pſchi balu budźe ßo žortna reja wot wjazorych Bjeßadźinych ßobuſtawow rejwacź. Hoſcźo a ßobuſtawy hač do 45 lět ßmědźa jenož maſkeradnu draſtu wobleczeni na bal pſchińcź; ſtarſchim woßobam je maſkeradna draſta wotpuſchcźena, tola ßo wot nich žada, ſo bychu wobliczo ſ maſku pokryte měłe. Dla wobſtaranja maſkeradneje draſty je Bjeßadźine pſchedßyдſtwo ſ jenym dźěłarjom a pſchepožcźowarjom maſkeradneje draſty jednako. Tutón ſměje w bliżſchim cźaßu w hoſcźenzu k „běłemu konjej" w Budyſchinje a pola awkzionatora Weigelta pod bórklinom draſtu na wobhładanje wupołożenu. Sapiß hotoweje draſty po 2 hač 10 mk. a dróżſcho je pola knjeſa pjekarſkeho miſchtra Bieſolda widźecź. Schtóż chce ßo pſchi balu jako hóſcź wobdźelicź, njech ßo pola knjeſa cźaßnikarja Schneidera na ſnutſkownej lawſkej haßy ſamolwi.

— Na žadławe waſchnje je pjatk tydźenja ſamkat Vogel w tudomnej Łużiſkej żeleſolijerni k njeſbożu pſchiſchoł. Hižo něktore dny na dworje lijerńje ſtaru żeleſnu maſchinu ſ Dobruſchanſkeho papjerniка ſ dynamitom roſtſélachu. Dokelž dynamit, do wuwjercźeneje dźěry tyknjeny, njerosbuchnu, ſpyta Vogel dynamit wubłózkowacź. Pſchi tym ßnadź je ſ błózkom do dynamita ſtorcźił, kiž ſe ſatraſchnym ropotom rosbuchnuwſchi Vogelej ſchtyri porſty wot praweje ruki wottorże. Błózko, kotreż Vogel w lěwej ruzy dźerżeſche, jemu ſ ruki wulecźa a jeho na cźole ſrani. W hojerni, hdźež cźežko ſranjeneho hnydom dowjeſechu, ßu jemu wobſchkodźenu ruku wotrěſali.

— Starſchi, kotſiž chcedźa ßwojemu ßynej tudomny ſeminar wopytacź dacź, njech jeho na najpoſdźiſcho hač do 8. februara pola ſeminarſkeho direktora, k. dr. Müllera, ſamolwja. Poſdźiſcho ßo

nichtó wjazy k pruhowanju njepschipuschczi. Tež tajzy hólzy, kotsiž chzedża žo wuczerskemu powołanju požwjeczicz a teho dla pschihotowanstu wuczbu sa seminar w seminarskej schuli wužicz, dyrbja žo hacz do 8. februara samolwicz.

— Na tudomnym Mikławschowym pohrjebnischczu žu wóndano jene czeło, psched krótkim hakle pohrjebane, sažo wuhrjebali a jeho czrjewa w czełowym domje na Tuchorju pschepytali. Dalsche wo tej należnoszczi do sjawnoszcze pschischko njeje, dokelž žo s njej taja.

— Sa pžy a sa mějeczelow pžow w Budyschinje a wokolnoszczi žu sažo srudne czažy pschischke. Někajki skaženy pož je pjecza w Delnjej Kinje a w Porschizach někotre pžy skužak a tež pjecza hischcze w druhich wžach pobył. Duž dyrbja nětko w Budyschinje, Wurizach, Bórku, Toronzy, Hrubocžizach, Jažožnzy, Malžezach Hněwžezach, Wownjowje, Rabozach, Sréschinje, Zidowje, Tšelanach, Czichońzach, w Budestezach a w někotrych wžach dale Budestez hacz do 30. měrza pžy tranz noženczé, žo na rjeczas wjasacz a žo s wonka twarjenjow sa powjasom wodżicz.

— Budyske towarstwo sa plahowanje pjerisny budże wot 21. hacz do 24. měrza w Budyschinje wustajenzu pjerisny wotdżerżecz.

S Rynarnje pola Wjeleczina. Wóndano je tu hladar sa trichinami w mjažu sarěsaneho žwinjecza trichiny namakał. Bjes 36 kuskami mjaža, kotrež žo pchepytachu, běsche jenož w jenym jeniczka trichina, czehož dla žo mjaža k jědži wužiwacz nježmědżesche. Tutón podawk wucži, kak žwědomicze dyrbja hladarjo sa trichinami žwoje sastojnstwo sastawacz.

S Nježwaczidła. Woprawjenjow w sańdżenym lěcze bě 95 (niz 55).

S Rakez W naschej wožadże je žo w sańdżenym lěcze narodźiło 104 dżěczi, 46 žynkow a 58 dżowczickow, 22 njemandżelskich. — Pschipowjedało je žo 32 a tudy swěrowało 18 porow. — Wumrjeło je 66 wožobow. — Spowjednych bě 4637, mjenujzy 4072 se žerbskeje a 565 s němskeje wožady. Mjes nimi 55 paczerskich dżěczi a 96, kiž na žwojim khorołożu žwjate wotkasanje wužiwachu.

Se Semiz. Nasch dohkolětny wuczer, knjes Jan Bohuwěr Muczink, je wuczerstwo složiwschi žo do Biskopiz pscheždlił, so by tam wot žwojeho žohnowaneho wuczerskeho dżěła wotpoczował. S wuczerjom je wón pola naž 44 lět dołho był a je žebi jako tajki wulke saužby wo naschu schulsku gmejnu dobył. Maku liczbu Sserbow w naschej wžy wón sdżerżecz pytasche a pschezo wscho žerbske podpjerasche. Jako žerbski dopižowar je žebi wón tež džak czitarjow žerbskich czažopižow dobył.

S Njebjelczizy. Póndżelu je žo knjes Kubasch, kiž je hacz dotal tu s kapłanom był, do Ralbiz pscheždlił, so by tam farske sastojnstwo nastupił. Wuprósdnjene kapłanstwo je žo s knjesom Bjedrichom, kiž tón žamy dżeń w žwjedżeńskim czahu do Njebjelczizy pschiczeże, wobžadźiło. S khorhojemi a wěnzami pyschene běchu schulske dżěczi se žwojim wuczerjom knjesej Bjedrichej hacz k mjesam wjeržnych leżomnoszczow napschecžo czahnuli, hdżež jeho pschi jeho pschikhadże wuczer a prěni schuler s wutrobnymi žłowami witaschtaj. Pschede wžu zyrkwinszy a schulszy sastupjerjo noweho duschowpastyrja wotczakowachu a jeho, wutrobnje jeho powitawschi, w žwjedżeńskim czahu do farskeho domu pschewodżachu. Bóh luby Knjes spožcz woběmaj knjesomaj móz a žohnowanje w nowym sastojnstwje.

S hole. Mnosy hižo žu spytowali, żelesne konjaze pódkowy s někajkimi druhimi, bóle mjehkimi, pscheměnicz, kotrež bychu žo bóle po konjazych kopytach složowałe, kaž kawczukowe, kožane abo podobne. W nowschim czažu pódkowy s papjery dżěkaju, kotrež žu tak mjehke, so žo, hdyž kóń stupa, s kopytowym rohom žobu rosschěrjeja, schtož krute żeleso njemóże. Tajke pódkowy žo njekamaja, traja, a woda jim njeschkodži, ani jucha w hródži, w kotrejž dyrbi skoczo druhdy stacz. Strona, na kotrejž žo khodži, pschi tychle pódkowach schkropawa bywa, mjes tym so dotalne żelesne na delnim boku hładke bywachu. Papjerjane pódkowy, schtož žłyschimy, žo na konjaze kopyto pschilěpicz hodża; duž trjeba było njeby, je s hosdżemi pschibiwacz, schtož běsche dotal tak wobczežne a czasto doscz schkódne. Papjera, s kotrejež žo pódkowy dżěkaju, dyrbi žo najprjedy wolija, terpentina abo něczeho tajkeho nažrěbacz, so by włoha do njeje njemóhła; czeńke płasty tejele papjery žo hromadu lěpja, a to s lěpjom, pschecžiwo kotremuž mokrota teho runja niczo njesamóże, a kotrež žo žuche njekama ani njepuka.

S Mužakowskich stron. Skoro sažo — a to 20. febr. — smějemy wólby, t. j. smějemy sapóžłanza do khežorstwoweho žejma wuswolicz a to prěni krócz na 5 lět. Njepraj: „Schto mi wo wólby!“ — Njepraj: „Bjese mnje póndże!“ S tajkim by ty jeno wopokas jara kuscheho rosumczka dał. Husto na jenym hłožu mjenje abo wjazy jara wjele leži, woženbje lětża, hdżež pola naž židowstwo s kschesczijanstwom wojuje. Snajesch tón lud, kiž žo wschudże do druhich ludow tyka a měscha, kaž kukel do pscheńzy; snajesch to pschižłowczko: „pscheklepany jako žid.“ — Wopomń, kak wón s lesczu, s lichowanjom atd. kschesczijanske ludy po mózhoszczi wuzyża kaž pawk muchu; wopomń, kak wulke jebanstwa, wobschudy a pschekschiwjenja je s krajnym samoženjom we Franzowskej, dale tež w Awstriskej, Wuherskej, w Sserbiji a t. d. wuskuczik. Woni maja pjenjesy, dadża žwojim młodżenzam wyžoke schule pschekhodżicz, so bychu jich do wyžokich sastojnstwow pscheczischczeli a s jich pomozu pschezo wjetschu móz a pschewahu w kraju dostali. Tak je w Awstriskej nětk žno mjes tamnymi rěcznikami 3/4 židow, — a pola naž skoro njebudże hinak. Njeje pak tola haniba kschesczijanej, wot žida žo žudżicz dacz a w žudu pod židom pschižahacz dyrbjecz? — — We žwojim czažu woni tež njesanjechaju, se spjecziwymi dżełaczerjemi a se sozialdemokratami do swjasła stupicz, so bychu skónczńje s knjesom kschesczijanow pod nohi krynuli. W tu khwilu je w naschej bliskoszczi w Běl . . . jedyn žid, — ma wulki hoscenz, je jara samožity muž a wjele dżełaczerjow wot njeho wotwižuje; — tón žem wabi žida, wěsteho Bridmona, Barlinskeho rěczńika s hładkej hubu a s rasnej rěczniwoszczu, so by tón žo sa póžłanza do žejma pscheczischczał a tak žo židow móz we Barlinskim žejmje pschisporjała. Tutemu židej, kiž wo nasch kraj žmorže rodži, steji napschecziwo nasch dotalny sapóžłanz knjes hrabja Arnim-Muzakowski, kiž je nam doscz wopokasmow dał se žwojej darniwoszczu, žmilnym podpjeranjom khudych, wotpalenych, potrjebnych, so je woprawdże dobrocžel naschemu krajej. Ale Bohu skorżeno! schto žo to njeżłyschi! chzedża radschi wot žida wólbne zedlki bracz a sa žida hłožowacz, dyžli sa hrabju!? — Měnicze něhdże, so naschemu knjesej hrabi to sapóžłanstwo wjeżele naczini? Tón drje by žo sawěscze doma w žwojim hrodże wjele lěpje měł, hacz tam pschi wobczežnym žejmskim wuradżowanju a mudrowanju! — Czoho dla pak chze žo wuswolicz dacz? — Czoho dla dha ty luby bursi człowjecze žwoju rolu dżełasch a w pocze žwojeho woblicża žo prózujesch? Mam sa to, teho dla, dokelž masch žwědomje! Hlaj k. hrabja chze tež tu wobczežnoszcz na žo wsacz žwědomnja a powschitkowneho lěpscheho dla. Wón je kschesczijan — niz mjenje hacz ty; — wón je žwoju kschesczijansku naschemu ludu pschikhilenu wutrobu wjele krócz wopokasał, wo czełne a duchowne žoże naschcho žerbskeho luda žo postarał, — dołho by było, to podrobnje roskkasczi; jeno to jene spomnju, so wón psches moju ruku tu jenej khudżinzy měžaczńje czażżiwjeńsku pensiju wudżěluje. — Njepraj: „ale wón mi a druhim žanoh' žłanja njeda!“ — Tu a na khežorstwowym žejmje, wěř mi, žo wo žłanje njejedna; schtož něhdże k. Bridmon wo tym nastupanju lubi, — to žu hewak niczo hacz hoke blady. Tu pschi tych wólbach jedna žo wo to: dyrbi nasch kraj wot sprawneho kschesczijana, abo wot žebiczneho žida žo sastupicz dacz? — Njeje hinak, schtóž se žwojim khožom židowstwu pomha k dobyczu nad kschesczijanstwom: tón je prawy Judasch a pscheradnik wótzneho kraja, — tón je wěru sapręł a je hórschi dyžli póhan!! —

Slepjanski W.

Tudomny „Katholski Požoł“ wosjewja scżěhowazy list, kotryž je tež sa naž evangelskich Sserbow sajimawy. Ma žo tak:

Luby Póžle!

W spoczatku noweho lěta pschescżěham cże s listom, kotryž njebudże žane žožopschecże.

Ma to khorta se starymi lischkami: młode hischcże skerje do pažli lěsu; hdyž pak stara, potom je holk a wjeżele czim wjetsche, hdyž bu lepjena. Mi pak je žo radżiko, so tajka stara lischka s woběmaj nohomaj do żelesa skoczi; jenu nohu bě rapak žebi hižo wotkužnuł, hdyž pschińdżech, a bě wulki czaž, hewak budżichu „žwětej“ saže woczi wutrěli, ani so by něchtó něschto wo tym pytnuł.

Dokelž Czi k Bożemu dżěsczu niczo póžłacz njemożach, požwjeczu Czi nětko k žwj. tsjom kralam lischku hnydom s paželemi. Sskysch dha!

To trjeba tajki burik s pěskow maku hypotheku a běži do Budyschina k agencze. Tón je, žo wě, k žłužbam, jenož, hdyž žo „revers“ podpische, kajkiž pódla namakasch. Druhi krócz chze burik pupillarnu hypotheku s 9000 hriwnow pscheměnicz; sa tute pscheměnjenje żadasche wony agenta jenož 900 hriwnow abo 10 prozentow!!!

Ale doscz! Tu masch lischku w paželach, s czimž njepraju, so chzył żanemu człowjekej bliško stupicz, schtož na haži namakam, to sběhnu, a je-li ludżom to lubo njeje, njech žwoje papjery lěpje khowa'a. Budże druhim k spomożenju, schtož žo tudy wocżischczi: Ty

pak ani pißmika njepschemeń — njech hoka wěrnoscź ßama sa ßo rěczi a ludźom wocźi wocźinja!

Revers.

Hierdurch beauftrage ich Herrn Geschäftsagent N. N.* in Bautzen, mir auf meine Grundstücke in

Königswartha und Neudorf

ein Darlehnskapital als Hypothek zu beschaffen.

Ich verpflichte mich, demselben für seine Mühewaltungen eine Vermittelungsprovision von 45 *M* —*Pf*, mit Worten:

Fünfundvierzig Mark — Pf.

bei Auszahlung des beschafften Capitales baar zu bezahlen.

Ich mache mich ferner verbindlich, diese Provision in jedem Fall zu zahlen, insbesondere auch dann, wenn ich diesen Auftrag zurückziehen oder das beschaffte Capital nicht annehmen wollte oder wie sonst die Gründe heißen und erdacht werden mögen, und werde ich die obige Provision dann sofort und ohne jede Weigerung baar berichtigen.

Nur in dem einen Fall, wenn Herr N. N. mir selbst den Auftrag wieder zurückgiebt infolge Erfolglosigkeit seiner Bemühungen, zahle ich keine Provision.

Hierüber habe ich diesen Revers durchgelesen, die darin gestellten Bedingungen als für mich rechtsverbindlichst anerkannt und eigenhändig unterschrieben.

Königswartha, den 29. Juni 1889.

(Podpißane mjeno njehodźi ßo cźitacź. Red.)

Burik ſ Rakeczanskeje waßady bě hypotheku ßam ßebi wobstarał, prjedy hacź agenta ßo domaßa. Wón wobarasche dha ßo, so mět lubjene 45 mk. płacźicź a pytasche pomozy pola rěcźnika. Rěcźnik pschepoda papjery sjawnemu wobskorźerjej, tutón pak troschtuje se ßlowami: „Hdy by wony ogenta pjenjeźnik abo „Gurgelabschneider" był, bych jemu po sakonju na kožu hicź móhł; ſ hołym agentom pak niczo sapoczecź njemóźu, hdyż też 10 prozentow żada, byrnjeź porst njesekschiwnuł."

Ty widźisch, luby Póßle, kak ſrudnje ßo buram hacź na tutón dźeń wjedźe, niz jenoż, schtoż druhe dawanje nastupa; też tam, hdźeż ßu jebanja pornjo hrěcham, kiż ßo k njebju wołaja, běhaja wot Ponzija k Pilatej a dyrbja, niczo njewucźiniwschi, ßwoje 10 prozentow sa dwě njedźeli sa to płacźicź, so agenta hypotheku wobstarał — njeje.

Radźi ßo jenoż ſ rědka, so agenta tajke „papjerki" se saka ſhubi; sto a tyßaz burow wodrěje, prjedy hacź něschto na sjawne pschińdźe.

Tajke wězy tola móźne byke njebychu, hdy bychu hospodarjo ßo ſmužili a na sakoženje „Wupožczernjow a nalutowarnjow po woßadach myßlili. Njech budź ſrudne nashonjenje, kotrež je tamnischi Rakeczanski burik sczinił, pominanje, so w pjenjeźnych naležnosczach bórsy na ßwojich nohach stejimy. Ty pak budź postrowjeny wot Twojeho ßwěrneho Ssukež Holaßa.

* Mjeno agenty móże ßo w redakziji ſhonicź.

Přilopk.

* Kajkich ſrudnych scźěhwkow hłupe žorty druhdy maju, wo tym podawk ßwědczi, kotryż je ßo wczera tydźenja na knjeźim dworje w Ehrenbergu w piwarni stał. Dwaj piwarſkaj, Beck, woženjeny, a Lantſch, nježenjeny a hakle 19 lět stary, ßebi klubu czinjeschtaj, pschi czimż Beck sady njeho stejazeho towarſcha ſ nožom tak njesbožownje do wutrobna kló, so Lantſch morwy leżo wosta. Becka, kotryż je bjes ßwojeje wole mordarſtwo dokonjał, ßu do Waldheima na ßudnistwo dowjedli.

* W Barlinje w jenym domje po dwěmaj ſkhodomaj rěsbar Boshard bydli, starschi knjes, kiż je ßam sa ßo żiwy, a kotremuż ßnano 40 lět stara żónska hospodarſtwo wobstara. Hdyż běsche rěsbar wóndano wjeczor ſ domu schoł, pscheđ jeho wobydlenje muźki pschińdźe, kiż bě něschto psches dwazecźi lět stary, wudawajo, so je jeho kommerziski radźicźel F. po někajki model póßłał. Dokelž běsche mjeno kommerziskeho radźicźela czasto ßłyschała, hosposa zusemu wěrjesche a jeho njewobhladniwje nuts puschczi. Mjes tym so wona w knjesowej dźełarni model pytasche, ji zuły na jene dobo wot sady ßeklu psches hłowu na schiju czißnu, ſ kotrejž chzyschе żónsku sabajicź. Nadpanjenej pak ßo radźi ruzy do ßekle ßunucź, so móżesche ſ zykej schiju wo pomoz wołacź. Pschi tym pak wona petrolejowu lampu porasy, a ſ petrolejom ßo schpundowanje sapali. Na to ſkóſtnik pschihotowany był njebě; wón nadpanjenu, kotraż pospochi wo pomoz wołasche, puschczi a mějesche ßo khwatajzy ſ procha. Na ſkhodźe a też w khěži deleka jeho pschimnuchu, ale wobaj rasaj jeho saßo puschczichu, dokelž jemu wěrjachu, hdyż wón w tajenych stróżelach wołasche: „Horjekach ßo pali; ja chzu khwatajzy po wóhnjowu woboru." Polizija ſkóſtnika pyta. Rěsbarjowa hosposa na stróżele, kotrež je pschětraka, khora leži; też je ßo trochu wopalika, ale rany ßu zyle ßnadne. Woheń podružnizy podußychu.

* W jenej piwarni w Hamburgu ßo na Tſjóch Kralow wjeczor piwarſki ſ druhim dźěłacźerjom swadźi; wot swady k pukam dóńdźe, a piwarſki moßasnu żerdź hrabnu a ßwojemu pscheczźiwnikej ſ njej nop rosrasy. Piwarſkeho ßu sajeli. Hacź ßo radźi, cźeżzy ſranjenemu żiwjenje sdźerżecź, ßo jara prasha.

* Zakostny njeſkutk je ßo wóndano w Mainzu stał. Tamnischi ſkakał je ßwojimaj dźěſcźomaj, wot kotrejuż běsche jene 9 lět a druhe dwě lěcźe stare, krk pscherěſnuł a ßo na to ßam satsělił. Przedy hacź krwawny njeſkutk dokonja, běsche żonu ſ domu póßłał. Skakał běsche w wulkej pjenjeźnej nusy.

* Na wumyßlene waschnje je ßebi żona jeneho ratarja w Behringenje pola Erfurta żiwjenje wsaka. Hdyż běsche ßo nahle ſhubika, ju někotre dny podarmo pytachu. Skónczńje durje ßuschazeje komory w wuhnju, kotrež běchu wot nutska satykane, wurasychu a tam mjes ßuschenymi kołbaßami a ßwinjazymi plezami żónsku wobwěßnjenu namakachu. Wona běsche poßleni cźaß w cźeźkich myßlach była.

* W wokolnoscźi Beyreutha w Bajerſkej sańdźeny tydźeń dwaj pachołaj tſecźeho na drósy wotkakaschtaj, jeho powalischtaj a njesbożownemu ſ nohomaj na żiwocźe teptaschtaj, doniż ßwój wopor njesateptaschtaj.

* Pfalzſki pschißażny ßud je pscheđ krótkim hórnika Biewera a wudowu Schmittowu k ßmjercźi wotßudźił, dokelž staj mandźelſkeho poßledniſcheje, hórnika Schmitta, ſkónzowakoj. Wobskorźena, macź pjecźi dźěcźi, mějesche ßwojeho pěkneho, pilneho muża ßyteho a pschikhilnoscź k Biewerej, kiż k nim k wobjedu khodźesche. Duż ßo sręczeschtaj a Schmitta se ßekeru sarasyschtaj.

* W artilleriſkej dźełarni w Baku dźěłacźer ſ njewobhladniwoscźu granatu ſ ruki ſhubi; granata rosbuchnu. Psches to pak zyły skład granatow, raketow a patronow rosbuchnu, pschi czimż bu 30 artilleriſtow na kruchi rostorhanych, mjes tym so běsche ßnano sto dźěłacźerjow ſ dźěła cźeżzy, ſ dźěła lohzy ſranjenych. Hewak ßu naczinjenu schkodu na dwaj milijonaj rublow wobliczili.

* Loni 15. julija běchu w Parisu w jenym domje staru wrótnizu ſkónzowali a jeje domjazu nadobu pscheryli. Rubježni mordarjo běchu sa to měli, so je wrótniza wot podružnikow hižo podružnu dań dostała; ale woni wocźakowaneho dobytka njenadeńdźechu, dokelž běsche w spomnjenym domje waschnje, so ßo podružna dań hakle 16. julija żada. Jako mordarjow ßu tſjóch mkodych njedocźinkow wot 17 hacź do 23 lět wußłędźili, kotſiż ßu wschitzy hižo wospjet pokhostani. S nimi ßu cźłowjeka sajeli, kotryż je jim pychu wotkupił, kotruż běchu ſkónzowanej rubili. Sańdźeny tydźeń wschitzy schtyrjo pscheđ pschißażnymi w Parisu stejachu, pschi czimż ßo wukopa, so ßu hłowni tſjo wobskorźeni někotre dny prjedy, hacź ßu wrótnizu ſkónzowali, w pustej stronje Parisa w nozy architekta nadpanuli a wurubili; sbożowny pschipad architektej żiwjenje sdźerża. Dweju tych mkodych ſkóſtnikow k ßmjercźi wotßudźichu, tſecźeho na 10 lět do khostarnje póßłachu; schtwórteho wobskorźeneho wuwinowachu. Saßudźeni ßebi ſ wußuda, każ ßo ſdasche, mako sczinichu a jón se ſymnej krwju wußkyschachu; haj tón, kotrehoż do khostarnje póßłachu, ßo wjeßele ßmějesche.

* Sańdźenu njedźelu je ßo Pariżſkej poliziji poradźiło, mordarja sajecź, kiż je se żadławej hrosnoscźu dwě starschej żónskej ſkónzowak. Bě to 16lětny pachoł; wón bě ßo něhdże nutskłamał, so by pjenjesy k kupowanju mordarſkeho gratu dostał. Sso ſhubjeny widźiwschi, ßo wón wot dźiweje njemdroscźe saja. Jenemu sastojnikej, kiż jeho saja, wón dłóń pschekußnu, druhemu wón dwaj porstaj wotkußnu. So bychu dźiwucha pschemohli, dyrbjachu jeho ſ rjecźasami, 160 puntow ważazymi, ſputacź.

* Poßleni cźaß je ßo wospjet stało, so ßu w naschim Pokznoznym Morju khětro wulke akuły (Haifiſch) doßahnuli. Hakle pscheđ krótkim parna łódź dwě akule ßobu pschiwjese, wot kotrejuż běsche wjetscha 6 łóhczi dołha; bórsy na to druha parna łódź akuku pschiwjese, kotraż běsche runje tak dołha a ſ najmjeńscha 3 łóhcźe wokolo żiwota měrjesche; tule běchu blisko Helgolanda popanuli. Akuły parnym łódźam ßobu do ßyczow pschińdu a ßo ßobu na łódź sczahnu. Mjeńsche akuły, hacź do dweju łóhczow dołhe, ßu tam też prjedy druhdy doßahnuli. Mjaßo akukow ßo njeje; ßuschene pak nimale każ ßuschene howjase mjaßo łkodźi. Wjetschej akule je něchtó sa 50 a 60 mk. kupił, so by jej we wjetschich měſtach sa pjenjesy pokasował.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Wawer, fabrikař w Bobolzach, ſ Marju Theresiju rodź. Mikelez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Bruno, Augusta Malcharja, schewza na Židowje, ß. — Gustav Adolf, Jana Augusta Poldraka, żelesnizarja na Židowje, ß. — Marja Martha, Jana Augusta Krawza, dźěłaćerja na Židowje, dź. — August Max, Ernsta Mulanskeho, garbarskeho pomoznika w Sajdowje, ß. — Ernst, njemandź. ß. w Hrubjelčizach.

W Katholskej zyrkwi: Hedwiga, Hendricha Tietzy, nožerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 13. januara: Marja Frenzelez, Jaroměra Oty Gabriela, restawratěra na Židowje, mandźelska, 29 l. 1 m. 27 d. — 14. Hedwiga Elsa, Korle Jaroměra Küchlera, pjekarskeho mischtra na Židowje, dź., 1 m. 14 d. — Ernst Hermann, Jana Rjeka, fabrikarja na Židowje, ß., 11 m. 5 d. — 15. Pawoł Max, Handrija Wudowjenza, pohonca na Židowje, ß., 1 l. 2 m. 16 d. — Korla Gustav Weber, khěžeŕ a fabrikař w Dźěžnikezach, 67 l. 15 d. — Hana Karolina Salmowa rodź. Möbiusez, baba na Židowje, 55 l. 5 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1849 měchow.		W Budyschinje 11. januara 1890				W Lubiju 16. januara 1890			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca	běła	9	71	10	14	9	59	10	—
"	žołta	9	41	9	47	9	30	9	71
Rožka	50 kilogr.	9	—	9	20	8	62	9	—
Jećmjeń		9	28	9	35	8	50	9	7
Wowß		8	—	8	30	7	60	7	80
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	1	60	1	90
Pšeńčna muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	4	—	2	80	3	50
Sklóma	509 "	35	—	37	—	32	—	36	—
Proßata 509 schtuk, schtuka		13	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 76 np. hač 10 hr. — np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 20 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 64 np.; wowß wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 10 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 62—67 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. januara: Mile.

Na 600 hriwnow pjenjes Tow. Pom. mam hnydom pschi pupilarischej wěstoscju na krajnu ležomnoscź wupožćicź.

Rěčnik **Mütterlein.**

W Hlinje pola Hucźiny je ſ zyhelom kryta **khěža** cźißko 5 se ßadowej a ßolotowej sahrodu na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Skoro hischcźe zyle nowe kamjeńtne korto je tunjo na pschedań na horncźerskej haßy 23.

Richard Pötschke.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 24. januara 1890 ma ßo na Wutołczanskim revěrje 55 dołhich hrom. liscźoweho drjewa,
20 " " brěsoweho "
17 " " wólschoweho "
wot 9 hodźin na pschedawanje pschedawacź.

Kosaze kóžki.

Kosaze, sajecźe a karniklaze kóžki po najwyschschich płaćišnach kupuje

Gustav Nauke
na garbarskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Kosaze koże nasymske, sajecźe, kaž tež wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Sajecźe, kosaze, karniklaze, kocźe, khórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płaćišny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkař
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Drjewowa awkzija
na Bartskim revěrje.

Pónjelu 20. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo
150 rm. mjehkich schcźěpow a
50 stotnjow mjehkich walcźkow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Ssuche drjewo w hajnischich revěrach **Rakecźanskeho** knjejstwa, bjes kotrymž ßo tež wužitkowe drjewo namaka, ma ßo ßlědowaze dny rano wot 9 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź:

Pónjelu 20. januara na Jeńscheczanskim revěrje.
Sapoczatk pschi běłych ladach.

Wutoru 21. januara na ptacźnej humjenźy a na Trupinjanskim revěrje.
Sapoczatk na ptacźnej humjenźy, potom w cźornych wólschach a pschi starej drósy.

Ssrjedu 22. januara na Jitkowskim a Koßlowskim revěrje.
Sapoczatk w koßy hrjebi pola Jitka.

Schtwórtk 23. januara na Schcźeńczanskim revěrje.
Sapoczatk pschi Hermanczanskim puczu pschi palnym hacźe.

W Rakezach, 12. januara 1890.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawskim hajnischim revěrje,** Rakecźanskemu knjejstwu ßkuschazym, ma ßo

wutoru 21. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin
83 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,
45 twjerdych dołhich hromadow a
20 hromadow wužitkoweho drjewa
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Połojza kupneho pjenjesa ma ßo hnydom napłaćicź.

Shromadźisna w Nowakez korcźmje w Wulkej Dubrawje.

W Delnjej Hórzy, 13. januara 1890.

Hajnifke farjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 21. januara ma ßo
200 ßuchich dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk ½10 hodźin na Schcźeńczanskej drósy pschi pucźniku sady Łupjanskeje Dubrawy.

W Minakale, 14. januara 1890.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Cźichonjanskim revěrje.

Ssrjedu 22. januara t. l. ma ßo
90 twjerdych dołhich hromadow,
6 metrow brěsowych schcźěpow,
1 lipowy kloz, 6½ m dołhi a 60 cm tołsty,
8 hromadow wjerbowych kruchow,
8 hromadow khójnowych ßuschizow
na pscheßadźowanje pschedawacź. Sbromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Haju.

Hajnik.

Dwě łóhcźi schěroki
płat sa cźeledź
twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaćišny hódno
stary łóhcź po 38 a 40 np.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotleżanych a derje ßo palazych

zigarow

100 ſcht. po 2 mk. kurjerjow a ſaßopſchedawarjow kedźbnych cźinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Nowe

turkowſke ßlowki

ßu po puncźe a po litrje tunjo doſtacź pola

Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke źórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucźa tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž też wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcźach a po najtuniſchich płacźiſnach porucźa

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

---

la póduſchowu kožu
kožowy wurěs
ſchórzuchi

ſ boranjazeje a cźelazeje kože
porucźa

Rich. Schneckenberg
pſchi mjaßowych jědkach cźißko 4.

Franz Marſchner
cźaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeźaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Tunje płacźiſny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu ſerbſki.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 23. januara t. l. ma ßo

250 ßuchich dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w wulkej huſcźinje na Lomſcźanſko-Pßowjanſkej ſchcźeźzy.

W Minakale, 15. januara 1890.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Wupſchedawanje.

Dokelž ßwoju pſchedawarnju bórſy wotedam, wſchě twory, jako ſtare a nowe mužaze ſwjeŕſchniki, tkaninowe żakety a kholowy, lazy, ſpódne kholowy, koſchle, pjeſle, ſchkórnje, ſchnóru, mězy, filzowe klobuki, khachlowe roły, blachowe karany, wobraſy, ſchpihele atd., kaž też ßwoju khlamowu pſchiprawu po mózno tunjej płacźiſnje wupſchedawam, ſo bych k jutram wſcho roſpſchedate měł.

J. Bächmann
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ad. Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach,

kolonialne twory a deſtillazija,

porucźa ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam

połcź ßuſcheny punt po 75 np., pſchi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy ſchmalz najlěpſchi punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 ſchtuk po 45, 60 hacź 100 np.,
petrolej najlěpſchi amerikanſki ſnateje dobroſcźe,
ſyrup tak ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup jara ßłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, hońtwjerſki a **ſelowy żołdkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pſchi 5 litrach po 65 np.

Jerje

połne derje ßkodźaze
po 3 a 4 np.
porucźa jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zokor.

Najlěpſchi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóſtkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucźa kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 40 np., 15 ſchtuk po 35 np., jako jara płacźiſny hódne porucźa

Ad. Rämsch.

Rjepikaty tobak

najlěpſcha druźina, woprawdźe cźiſta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich druźinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np.
porucźa **Th. Grnmbt.**

Wſchě druźiny **cźrjewow k dźekanju kolbaßy** porucźa **cźrjewowa pſchedawarnja A. Eisslera** na kamjentnej haßy cźißko 23.

Liſtowe marki ſ kuvertom ſ lětow 1840—1870 ßo kupicź pytaju. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Woprawdźite

jejowe nudle

1 punt po 36 np.,
pſchi 5 puntach po 34 np.,

nicźojte nudle

1 punt po 30 np.,
pſchi 5 puntach po 28 np.
jako jara płacźiſny hódno porucźa

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Na ßwój **palenz** a wſchelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waſchnju a dołholětnym naſhonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki ſkład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

Najlěpſchi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pſchi 5 puntach 50 np.

ßuſcheny połcź

punt po 80 np., pſchi 5 puntach 75 np.

porucźa
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Jerje

rjane, wulke, tucźne
po 4, 5 a 6 np.
pola **Carla Noacka**
na żitnej haßy.

Pſchedawarnja

mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoſchcźu 15
porucźa **jadriwe mydło, maſne mydło** a **mydło k rjedźenju,** kaž też **ßwěży** we wſchěch druźinach.

Albert Poppe

na Mužakowſkej dróſy 4
kóždu dźěłbu **kateho** a **kowaneho żeleſa, hadreſchcźa, koſcźe, moßas, ſtaru papjeru** atd. kupuje.

Tiedemannowa pſchihotowarnja

ſa
pruhowanje póſtſkich pomoznikow
w Kielu, Ringſtraße 55.

Młodźi ludźo wot 15. lěta ßo ſa hornje pruhowanje derje a wěſcźe pſchihotuja. Jeli ſo ßo wottyknjeny kónz njedoßahnje,, połny penſionſki pjenjes wrócźu. Hacź dotal je 508 mojich ſchulerjow pruhowanje wobſtało. W tu khwilu je tu 350 ſchulerjow. Penſionſki pjenjes je niſki. Staroba dyrbi ßo wěſcźe k wjedźenju dacź. Dalſche pſches

J. H. F. Tiedemanna.

Pjekarſki wucźobnik ßo do Draždźan pyta. Dalſche je ſhonicź w Njeßwacźidliſkim mkynje.

Hoſćenz w Droždżiju.

Njedźelu 19. januara **reje.**
Pſcheczełnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje přichodnu njedźelu 19. wulkeho rózka popołdnju w hodźinach w Křižanec hoscencu swoju měsačnu zhromadźiznu, k kotrejž je k. předsyda Keŕk přednošk dobroćiwje přilubił. Duž prosy wo prawje bohaty wopyt
předsydstwo.

Woſjewjenje.

Wot jutrow t. l. ma ßo rjane wobydlenje ſahrodniſkeje žiwnoſćze čźo. 10 w Čźornjowje pola Pomorz ſ rjanej ßadowej a ßołotowej ſahrodu na 10 lět pſchenajećź. Wone ßo woßebje ſa rjemjeßlnikow abo wikowarjow derje hodźi. Dalſche je ſhonićź pola młynſkeho miſchtra **Fiedlera** abo pola podpißaneho formindy. Pißomnym napraſchowanjam ma ßo póſtna marka pſchipokožićź.

K. **Schneider**, wučeŕ
w Roswodezach pola Budeſtez.

Dźełaćerjo ßo pytaju.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy nad Spr. pola Kuczíny móža dwě dźełaćeŕſkej ßwójbje a ſchtyrjo jenotliwi ludźo trajne dźełko pſchi dobrej mſdze a darmotnym wobydlenju dóſtaćź. Jenož ſtróſbi ludźo chżyli ßo ſamolwićź.

Sſłużobna holza ßo pyta.

Pytam hnydom na hoſpodaŕſtwo ßo wuſtejazu ßylnu holzu.

Lina Pötſchzyna
w hoſćenzu k ſłotemu jeńejeczu
po 2 ſkhodomaj.

Holzu ſe wßow, kotraž jutry ſe ſchule dźe, na ßłużbu pyta
rěſnik **Michel**
na mniſchej haßy čźo. 7.

Pyta

ßo k 1. haprleji t. l. abo poſdźiſcho njewoženjeny nawjedźity, ßerbſkeje rěčze mózny ſchoßaŕ na jene kubło w pruſkej hornjej Łužizy. Dalſche je ſhonićź w wudawaŕni Serb. Now.

Na jene ryčeŕſkubło pola Budyſchina ßo k 1. haprl. kuchaŕka ſdobrymi wopißmami a młódſcha holza jako ſtwowa holza pyta. Dalſche je ſhonićź na Albertſkej dróſy čźiſło 4 po 1 ſkhodźe w Budyſchinje.

Na knježi dwór w Lipßy pola Ruhlanda ßo 20 hajniſkich a pólnych dźełaćerjow pyta.

Dobrym dójkam, wotroczkam a dźowkam darmo dobru ßłużbu wobſtara **Binderowa** na hornczeŕſkej haßy w hoſćenzu k Mnichowſkemu dworej.

Dowolam ßebi woſjewicź, ſo ßym pſchichodnu **wutoru 21. tuteho měßaza** w **Kamjenzu** w jelenju k rěčzam.

Rěčznik **Mütterlein.**

Towaŕſtwo ßerbſkich ratarjow ſa Nakezy a wokolnoſćź

ſměje ßwoje poßedźenje pſchichodnje kóždu 4. njedźelu w měßazu w Sokez hoſćenzu w Nakezach.

Pſchichodna ſkhadźowanka budźe **26. januara** popołdnju w 3 hodź.

Dnjowy porjad: 1. rosprawa wo ſkutkowanju towaŕſtwa w minjenym lěčze, 2. nowowólby pſchedßydſtwa.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo t. ß. r.**

Woſjewjenje.

Sswojim cześćenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

materialtworowe a produktowe khlamy,

wote mnje na ſchuleŕſkej haßy čźißko 7 wjedźene,

Marji Koplanskowej

pſchedak. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpožčźene, ßo rjenje džakujo, proſchu, jo dobroćźiwje na moju naßlědnizu pſchenjeſćź.

S poczeſćźowanjom
Franz Trulley.

Na hornje woſjewjenje ßo poczahujo proſchu cześćenych Sserbow ſ Budyſkeje wokolnoſćze, ſo bychu moje nowe pſchedewſacże pſchecźelnje podpjerali. Budu ßo ßwěru prózowacź, ßebi ſ dobrym a ſprawnym poßkuženjom ſpokojnoſćź tych, kotſiž mje poczeſćza, dobycź.

W Budyſchinje, 15. januara 1890.

S poczeſćźowanjom
Marja Koplanskowa.

Realna ſchula w Budyſchinje.

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow 1890 tudomnu realnu ſchulu, kotraž ma prawo **wopißmo** k wojeŕſkej **jenołětno-dobrowólnej ßłużbje** wuſtajećź, wopytacź, je podpißany wot 16. januara hacź w **kónz februara** kóždu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jſtwje **Nr. 13** realnoſchulſkeho doma k rěčzam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li nětkaſ móžno. **Bjes wumĕnjenja** pak maju ßo ßobu pſchinjeſćź: narodźeńſki abo kſchćźeńſki liſt, wopißmo wo ſchćźĕpjenju a ſaßoſchćźĕpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dóſtatej ſchulſkej wučźbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo. Čźi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńſcha 9 lět ſtari bycź; lĕpje pak je, hdyž ßu ſtarſchi. Pſchijimanje w **druhim cźaßu** móže ßo jenož pſchi **woßebitych wobſtejnoſćźach** ſtacź. Sa ſchulerjow wot wonka ma ßo **wuſwolena penſija** wot direktora **dowolicź.**

W Budyſchinje, 10. januaru 1890.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Twarſke polizajſke ryßowanje, wobliczenje twarſkeho pjenjeſa, naczijſki, ſtatiſtiſke wobliczenje atd. ßo tunjo a ßwĕdomicze dźĕła. Hdźe? je ſhonićź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Budyska Bjesada

změje **póndźelu 17. februara**

maskeradny bal.

Hnydom abo poſdźiſcho młodu ßerbſku ßłużobnu holzu pytam.

Marja Neulingowa
na bohatej haßy 3.

Do naju materialtworowych a ſpirituoſowych khlamow móže młody cźlowjek jako wučźobnik ſaſtupicź.

Ginzel a Ritſcher.

Wojnaŕſkeho pomoznika

ródneho dźĕłaćerja, do trajneho dźĕła pyta

K. Rolle, wojnaŕſki miſchtr
na Židowje.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy

wučźobnika

pytam, kiž ßerbſki rěči.

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Wučźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe, barbowe, deſtilaziſke, tobakowe a zigarowe khlamy k 1. haprleji 3 młodych ludźi ſ nuſnej ſchulſkej ſdźĕłanoſćźu pytam.

Gustav Poſer.

Tyſcheŕſkeho wučźobnika k jutram pyta **Hólčź** na Židowje.

Hólčźeż, kiž chze **cźaßnikaŕſtwo** nawuknucź, móže pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi do wučźby ſtupicź. Hdźe? je ſhonićź pola cźaßnikarja **Franza Marſchnera** na bohatej haßy.

Wučźobnika

k jutram pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi pyta

Oskar Weinhold, kowaŕſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 34.

Pjekaŕſkeho wučźobnika k jutram pyta **E. Schütze** na ſnutſkownej lawſkej haßy 3.

Wučźobnik ßo pyta.

Hólčźeż, kiž chze pjekaŕſtwo nawuknucź, móže pola mje do wučźby ſtupicź.

A. Mikut, pjekaŕſki miſchtr na ßerbſkich hrjebjach 32 w Budyſchinje.

Też dobra wjerčźita róla je tam na pſchedań.

Sſylny hólčźeż, kiž chze ſchewſtwo nawuknucź, móže do wučźby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra **Arbana** w Delnjej Kinje bliſko hoſćenza.

Sſylneho hólčźeża, kiž chze kowaŕſtwo nawuknucź, pyta kowaŕſki miſchtr **Fritſche** w Lubiju na Žitawſkej dróſy čźiſło 180.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo krawſke dźĕło ſaßo wobſtaram.

Ferdinand Winkler
w Radworju.

Kſchiwdu cźinjaze ßłowa, na kowaŕſkeho miſchtra **Adolfa Kloßa** w Wjeßelu rěčzane, naſad bjeru.

Ida Bährez w Lipiczu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — 8. wórtletna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 25. januara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej sakskej komorje je ßo w poßlednich poßedźenjach wo pjenjeżnych žadankach sa snutskowne krajne należnoscże jednako. Pschi tym je ßejm 30,000 hriwnow sa fond wóhnjoweje wobory, 540,000 hr. sa krajnych khudych, 36,000 hr. sa regulérowanje krajneje mjesy, 49,110 hr. sa wojeŕske należnoscże, 166,780 hr. sa wumělske wustawy, 60,000 hr. sa wumělski fond, 2000 hr. jako podpjeranje sa konservatorij hudźby w Draždźanach, a dale pjenjeżne žadanki sa statistiski bürow a ministerstwo snutskownych należnoscżow pschiswolik. S rosprawy wo staroborentskim banku ßo ßejm pscheßwědczi, so wuživanje banka, kotryž ma nawdawk, woßebje ßrěnim rjadownjam wobydleŕstwa sa starobu rentu swěscżicz, stajnje wjetscheho rosschěrjenja nabywa. Namjet Bebela a towarschow, so by sa dźěłacżerjow na statnych żelesnizach pjenjeżne pschinoschki sa sawěscżenje khoroscże, běd-noscże a wobstarnoscże stat sapłacżik, ßo wotpokasa, runje tak ßo sa njepschihódne spósna, dźěłacżeŕskim knižkam, kotrež ßu po sakonju sa hórnikow pschikasane, spanucz dacz.

— Jeje Majestosc kralowa Karola je tak straschnje na khripu skhoriła, so je ßo pomoz wjazorych lékarjow pytacz dyrbjała.

— Sakski finanzny minister, ßwobodny knjes s Könneritz, je wutoru po dlěschej khoroscżi wumrjeł. Könneritz je ßo 4. měrza 1835 w Parisu narodźik, hdźež běsche tehdy jeho nan se sakskim póßłanzom. Sswoje universitne studije dokoniwschi a ßo w lěcże 1863 s dźowku tehdomnischeho sakskeho ministra s Beusta woženiwschi, wón 1. oktobra jako hamtski hejtman w Chemnitzy do statneje ßłużby stupi. W tymle sastojnstwje wón wosta, doniż jeho w lěcże 1874 sa wokrjeßneho hejtmana w Zwickawje njepomjenowachu. Hdyż ßwobodny knjes s Friesen 1. novembra 1876 se statneje ßłużby stupi, ßo s Könneritzej finanzne ministerstwo dowěri. S wobdźiwanja hódnej dźěławoscżu a s njewustawazej pilnoscżu, podpjerany s lóhkim a khwatniwym sapschijecżom a skoro ßo ženje njemylazym pomjatkom, ßo jemu bórsy poradźi, wschelakore strony ßwojeho sastojnstwa na tajke waschnje wobknježicz, so s tym wobdźiwanje wschitkich tych sbudźowasche, kotsiž ßo s nim we wězach statneho pjenjeżneho sarjadnistwa sesnachu. Kaž jemu jeho wubjerna dźěławoscz we wschěch sastojnstwach, kotrež je sastawał, dźak jeho krala a kraja sa wschě cżaßy swěscżi, tak je ßebi wón s luboßnoscżu a sdwórliwoscżu ßwojeho waschnja luboscz a cżescżowanje wschitkich tych dobył, kotsiž ßu s nim hromadże dźěłali a s nim wobkhadżeli. — Sa jeho naßlědnika je kral statneho ministra s Nostitz-Wallwitz pomjenował.

— Nižschi a ßrěni khěžorstwowi sastojnizy maja wuhlady, so ßo jim jich msda něschto powjetschi. Runje kaž krajnym sakskim a pruskim sastojnikam, ßo tež jim po wobsamknjenju khěžorstwoweho ßejma na pschichodne lěto pjenjeżna podpjera wudźěli a wot l. 1891 ßo jich msda trajnje powyschi. — Sa nowe póstske twarjenje w Frankfurcże nad Mainom je khěžorstwowy ßejm žadane pjenjesy pschiswolił, hacz na 300,000 hriwnow, sa kotrež dyrbjesche ßo w mjenowanym twarjenju sa khěžora hospoda sa pschipad jeho pucżowanja pșches Frankfurt wuhotowacz. Khěžor bě ßam ßejmej wosjewicz dał, so ßebi tajku hospodu njeżada. Dale je ßejm podpjeranski pjenjes sa němske parne łódże pschiswolił, kotrež maja w wěstych cżaßach wobkhad bjes Europu a narańschej Afriku wobstaracz a pschi tym pak w jenym holandskim, pak belgiskim pschistawje sastawacz. Namjet konserwativnych, so by ßo pschichodnje kóżdy rjemjeßlnik na to pruhował, hacz ßo na ßwoje rjemjeßko wusteji, je drje ßejm pschijał, tola njeje dwělne, so swjaskowa rada tole wobsamknjenje njewobkrucżi. — Prjedy hacz ßo khěžorstwowy ßejm roseńdże, ma wón hischcże po žadanju wjerscha Bismarka sozialistiski sakoń wuradźicz. Hacz dotal je ßo sozialistiski sakoń, kiž je ßo 1879 po mordarskim nadpadże na khěžora Wylema I. na tsi lěta wudał, pschezo s nowa na dalsche tsi lěta podlěschik. W oktobrje tuteho lěta poßlednje tsi lěta jeho płacżiwoscże wotběhnu. Knjeżerstwo nětko namjetuje, so by ßo sozialistiskemu sakonjej trajna płacżiwoscz dała a je swólniwe, sa to nětkotre krute postajenja s njeho wuwostajicz a druhe polóżicz. Wubjerk khěžorstwoweho ßejma je tele polóżenja po liczbje kaž po waschnju rosmnożik. Knjeżerstwo ßo pscheczíwo temu njepschecżiwja, jenoż na jenym wone wobsteji, mjenujzy, so by ßo w sakonju make woblehnjenstwo a polizajske wupokasanje sozialdemokratiskich agitatorow sakhowało. Po dotalnych jednanjach pak ßo sda, so budże wjetschina khěžorstwoweho ßejma pscheczíwo polizajskemu wupokasanju hłoßowacz.

Awstrija. Skhadźowanka Němzow a Czechow, kotraż bě ßo wot knjeżerstwa do Wina powołała, so by ßo na njej němsko-czeska swada wujednała, je ßo saßo roseschła. Sda ßo, so je ßo nékajke wurunanje dozpiło, po kotrymż chzedża ßo Němzy pschi wuradźowanjach czeskeho ßejma, kotryż ßu pșched nětkotrymi lětami wopuschczili, saßo wobdźelicz. Pschichodnu njedźelu ßo wurunanske wuczinjenja w Prasy sastupjerjam wobeju ludow pschedpołoża. Tola ßo hižo teho dla roskora bjes Czechami pokasuje. Młodoczescha ßu ßo sarjekli, ßo pschi powschitkownej shromadźisnje sapóßłanzow wobdźelicz. Dokelż jich k Winskej skhadźowanzy pscheproßyli njejßu, woni na jejne wuczinjenja s zyła dźiwacz njechadża.

Italska. Jeniczki bratr italskeho krala, prynz Amadeo, wójwoda s Aosta, je ßobotu wjeczor na sahorjenje płuzow wumrjeł. Wón je ßo 30. haprleje 1845 jako druhi ßyn italskeho krala Viktora Emanuela narodźik. Hižo w lěcże 1859 wón ßobu na wójnu pschecżiwo Awstriskej czehnjesche a bu w lěcże 1866 w bitwje pola Custozzy lohko franjeny. W lěcże 1867 ßo Amadeo s Marju, prynzeßynu dal Pozzo della Cisterna woženi a ßo w tym ßamym lěcże sa kontreadmirala italskeho kódźstwa pomjenowa. 16. oktobra 1870 po wuhnaczu kraloweje Isabelle schpaniski ßejm prynza Amadea sa schpaniskeho krala wuswoli. 30. dezembra 1870 Amadeo w Cartagenje na schpanisku semju stupi, a tón ßamy dźeń general Prim, kiž bě woßebje sa jeho wuswolenje skutkował, pșches mordarsku ruku franjeny, wumrje. Powschitkownje ßo to jako ske pschedsnamjo wobhladowasche, a bórsy ßo pokasa, so mějachu wěschczerjo njesboża prawo. Amadeo chzyschce w Schpaniskej w ßwobodnym smyßle knježicz, a ßo krucże wustawy dżerżecz. Tola hižo sa nětkotre měßazy ßo w kraju pschecżiwo njemu wulke pschecżiwjenje sběhnu. Semjenjo ßo jeho sdalowachu, wulka liczba offizěrow ßo sarjeknu, jemu ßwěrnoscż pschiżahacz, a w ßejmje sawiscż a pschecżiwnistwo wschelakich

politiskich stronow wschě jeho dobre wotpohladanja pschekschižowaschtej. Wot junija 1871 hacž do julija 1872 dyrbjesche wón schěsćz krócź ministerstwo pscheměnicź, a hdyž žo na njeho 19. julija mordarski nadpad sčzini, wón wobsamknu, žo króny wotrjez. Tola hischčze pol lěta Amadeo na žwojim wobčežnym postajenju wosta a hakle 11. februara 1873 žejmej wosjewi, so ma myžle, žo tróna wsdacź. Sso do Italskeje psches Lißabon wróćiwschi, wón 8. měrza kralowski titul složi. Jeho nan, kral Viktor Emanuel, jeho sa generallieutenanta pomjenowa, posdźischo žo sa generalneho inspektora italskeje kavallerije powyschi. Sswoju mandźelsku w lěcze 1876 psches žmjercź shubiwschi žo wón w lěcze 1888 s prynzežynu Leatiziju Bonaparte s nowa woženi. Lěto na to žo jemu žyn, prynz Humbert, narodźi; s prěnjeho mandźelstwa ma tsjóch žynow, prynza Emanuela, Viktora a Ludwika. Prynz Amadeo žo wot luda luboschе dla žwojeho žwobodneho, sprawneho smyślenja a prosteho wustupowanja.

Belgiska. Wo strajku belgiskich wuhlowych hórnikow žu ske powjesćze dóschke. Hórnizy žu hłuboko rosnjemdrjeni dla njedopjelnjenja žlubjenjow, kotrež žu mějeczeljo wuhlowych podkopkow jim prjedy činili. Wospjet je žo stało, so žu hórnizy sastojnikow, kotsiž jim pschečelnje smyšleni njejžu, nadpadnuli. Wojazy w wuhlowej krajinje stajnje hotowi steja. Dźěłaczerjo chzedźa do Brüßela cžahnucź a psched kralowskim hrodom herjekacź, je-li so žo jich žadanje njedopjelnja. S tajkim hroženjom satrascheni, mějeczeljo podkopkow nětko swólniwosćz pokasuja, wobčežowanjam dźěłaczerjow wotpomhacź.

Franzowska. W deputěrtskej komorje je póndźelu sapóžłanz Joffrin prěni krócź rěczak, kotrehož wólbu je knjeżerstwo sa płacźazu spósnało, hacž runje je wón někotre tyžazy hłožow mjenje hacž jeho pschečiwnik, general Boulanger, dostał. Hdyž Joffrin na rěcznisku klětku stupi, pschiwižowarjo generala Boulangera na njeho halekowacź a kschičzecź poczachu. Ropot hakle žo lehnu, hdyž bě komoriny pschedžyda halekowarjow, sapóžłanzow Derouleda, Millevoya a Laguerra s wojakami se žejmownje wuwjesćz dał. Mjenowanym sapóžłanzam je žo jako khostanje napokožiło, so žo pschi pschichodnych pjatnacze poždženjach wobdźělicź nježmědźa.

— W Parisu poczina njedožahanje wuhla wulki njeměr sbudźowacź. Franzowske wuhlowe podkopki, s kotrychž žo telko wuhla njewukopa, kelkož žo w Franzowskej trjeba, žanych nowych skasanjow njepschijimaju. Duž dyrbi žo wulki dźěl trěbneho wuhla s Jendźelskeje, Němskeje a wožebje s Belgiskeje kupowacź. W Belgiskej pak tón cžaž strajk bjes hórnikami traje, tak so wot tam Franzowsojo wuhla dostacź njemóža. Mnohe želesolijerne a kowarnje teho dla s bojoscźu, so jim wuhlo njedožahnje, nětkole mjenje dźěłacź dawaju. Też knjeżerstwo žo s wuhlowym praschenjom khutnje nakładuje. Pschi wudyrjenju pschichodneje wójny by žo wjetschi dźěl hórnikow do wójska swołał, a sbytkni dźěłaczerjo njebychu ani pokojzu wuhla s podkopkow wukopali, kotrež žo sa wójnske kódźstwo a želesniznu trjeba. Duž žo namjetuje, so dyrbi žo, so by w Franzowskej w wójnskim cžažu wuhlo njewuschko, sakoń rekrutěrowanja w nastupanju hórnikow pscheměnicź. Jenož dźěl hórnikow dyrbi žo pod khorhoj swołacź, tola niz so by pschečiwo njepschecželej wojował, ale so by s dobytych njepschecželskich podkopkow wuhlo rył, wjetschi dźěl pak dyrbi dale w franzowskich podkopkach dźěłacź.

Portugalska. Portugalske knjeżerstwo je žo dla žwojeje swady s Jendźelskej na europiske wulkomozy s próstwu wobrocźiło, so bychu prawa Portugalskeje w nastupanju Nyažaskeho kraja w Afriziy pschečiwo nažylnosćam Jendźelskeje schkitowake. Sastupjerjo někotrych wulkomozow žu też pjecza jendźelskemu knjeżerstwu radu dali, so njeby malu Portugalsku s hrubej mozu podtłóczowało, ale žo s njej na někajke waschnje s dobrym wujednało. Jendźelsku žu na to kedźbnu činili, so je wona se žwojim njeprawym postupanjom pschečiwo Pportugalskej tamnischi kralowski dom do cžěžna sahnała, haj so je strach, so žo teho dla monarchija w Portugalskej powróczi a žo tam republika wuwoła. Hacž dotal wschak je žo jendźelske knjeżerstwo napschecžo wschěm tajkim pschedstajenjam hłuche pokasowało. Jendźelska derje wě, so Portugalskeje dla žana europiska wulkomóz s njej wójnu njepowjedźe, Portugalska žama pak s Jendźelskej žwoje mozy měricź njemóže. Jeniczka schkoda, kotruž Jendźelska žnadź se žwojeje swady s Portugalskej smeje, jeje wikowanje potrjechi. Jendźelcźenjo hacž dotal móhł rjez w Portugalskej wikowanje wobknježachu. S tym budźe w pschichodźe nimo. Portugalszy pschekupzy žu bjes žobu swjask sčzinili, kotrehož žobustawy žu pschižłuschnosćz na žo wsali, s Jendźelskeje niczo wjazy kupowacź. Mnosy pschekupzy žu twory, w Jendźelskej skasane, saž wotskasali, žamo jendźelske wuhlo Portugalszy wjazy wotebjeracź nochzedźa; jendźelske wuhlowe łódźe žu žo sandźeny tydźeń žwoje wuhlo njewotbywschi s portugalskich pschistawow domoj wróczicź dyrbjake. Poždlednju póndźelu žu pschekupzy portugalskeho hłowneho města Lißabona pschecźiwo Jendźelskej demonstrěrowali. S cžahom, na 4000 muži žylnym, woni po měschczańskich dróhach cžahajo wołachu: „Hańba Jendźelskej! Sslawa Franzowskej a Schpaniskej!" Wójwoda s Palmelle a jedyn s najbohatschich mužow kraja staj knjeżerstwu žwoje zyke samóženje, něhdže 30 milijonow, k natwarjenju wobtwjerdźenjow sa pschipad wójny s Jendźelskej poskiczikoj. Dźiwajo na roshorjenosćz žwojeho luda je portugalski kral rjad kholowoweho paska, kotryž je jemu jendźelska kralowa psched měžazom spožczika, wróczik. Wón je jendźelskej kralowej se žamoruczným pišmom k wjedźenju dał, so smyšlenje jeho luda jeho nusuje, spožczeny rjad wotpokasacź.

Ruzowska. Dla wulkeje wupscheстrjenosćze kraja mózesche žo hacž dotal mobilisazija ruskeho wójska jara pomału pschewjesćz. Tutón njedostatk je ruske knjeżerstwo w poždlednich lětach psches to trochu wotstroniło, so je wulki dźěl žwojeho wójska k wjeczornym mjesam pschepokożiło. Dla pospěschenja mobilisazije žu žo dale w nawjeczornej Ruskej želesnizy wutwarike, a w tu khwilu žo pschihoty k dalschim želesniczným twaram činja. S wudźěłanjom nowych tsělbow je žo hižo pjecza w ruskich brónjeрnjach sapoczało; bjes tym je žo artillerija s nowymi kanonami sastaraka a pódla teho 48 pólnych mortirow jara wukhwaleneho systema dostała. Na wudospołnjenje žrědkow pschiwoženja zyroby, munizije a druheje potrjeby sa wójsko je žo teho runja wulka kedźbnosćz složowała. Nawjeczorne mjesy žo s twjerdźisnami Brestom-Litewskom, Iwangorodom, Warschawu a Noworožijskom schkituja. Wulka liczba nowych kanonow je žo w běhu poždlednich měžazow k brjohej czorneho morja dowjesła, so by žo brónitosćz tamnischich pschistawow powjetschiła. Runje kaž žwoje wójsko na kraju je Ruska žwoje kódźstwo s kóždym létom bóle rosmnožała. Sa někotre měžazy žo twar někotrych wulkich wójnskich kódźow a torpedowych czołmow skónczi. W meji dyrbi žo w Peterburgu wójnski kschižak „Polarska hwězda" na morjo puschczicź, k czemuž žo požwjeczenje twarskich dźěłow sa wulku panzeratu kódź „Nawarin" pschisamknje.

Schtyri njewjesty a jenož jena žona.

(Pokracžowanje.)

„Wy sče duschny", schwalcza płakasche, „Wy macze prawo". Wona kandidatej žo džakujo ruku sawda.

„Kandidat prědarstwa wschak dyrbi lěpje wjedźecź, hacž hłupa płokaza žona, schto je prawe a khwalobne", Taflina praji. „Nó, ja žo do Wascheje wole podawam, knjes Erharto. A hdyž žebi sa Wasche žwětke tolerje někajkeho wješela sčzinju abo žebi s někajkeje nusy wupomham, chzu džakowna na Waž spominacź."

W žwojej jstwiczžy Erhart s radosczu saskakowasche. „Bohumile", wón pschi tym džesche, „ty žy žebje žameho pschewinuk a duž žměsch tajkile wješoły bycź".

Wón žo žuknju žwlecže a žo schkórnje wusu, žo lóhke stupnje wobu, žebi módru płatowu falu swjasa a psched jstwinymi durjemi blisko skhoda pilnje žwoje schkórnje žwětlicź pocža. Pschi tsěschnym woknje stejo a žo k skhodej s khribjetom wobrocźiwschi wón njewužłyscha, so něchtó s lóhkimi krocželemi po skhodže horje pschińdže. Wón žo duž czim bóle sastróži, hdyž schudrowanje židźaneje drasty zyle blisko sady žo sažłyscha a spodobnje klinczazy, ale hłuboko dychazy žónski hłóž prajicź žłyschesche: „Skhód do njebjež! a Apollo woprawdze na wjerschku horjeka. Pomhaj Bóh, mój mkody knježe! Mam žnano czescź, knjesa Apollona Erharta postrowjecź?"

Wulzy sastróženy a wobej ruzy se schkórnjom a se schczětku sady žwojeho khribjeta khowajo mózesche žo kandidat w město wotmolwy jenož němy pokonicź.

Knjeni, wyžoko do tsizeczi lět, žo wscha czerwjenjesche, tak běsche žo duzy po skhodže horje napinaka; wona žo nad tym wježelesche, so běsche mkody czlowjek tak sastróženy, kotryž běsche schikowany doscź, so žo žónskej lubjesche, a žmějo dale džesche: „Psche czo, knjes Apollo Erharto, Sswoju lyru sa khribjetom khowacze? Njebojcze dźě žo pschede mnu. Ja žym komorna radźiczelowa Luzija Pasorakowa, a Wy lóhzy shódacze, schto je mje tudy do Wascheho bydła po schtyrjoch skhodach horje pschiwjedło."

Schkórnje a schczětka sa khribjetom kandidata bubotajo dele wrjeżnuchu. S jenej ruku wón žwoje jstwine durje wotewri, mjes tym so žebi s druhej falu psches hłowu sčzeže. Komorna

radźićelowa, kotruż wón ſ ruku kiwajo dó jſtwy pſcheproſchowaſche, dó jſtwiczki ſaſtupi, hdźež Erhart rucze ßuknju ſ hoſdźa wſa a ßo ju woblecze.

„Hnadna knjeni komorna radźićelowa", ßo ſmuźiwſchi kandidat rjeknu, „prěni króćź je, ſo ßo ſchikowany jandźel jowle horje ſabkudźi. Duź mějcze ſćerpnoſćź ſ powitanjom, kajkež je ßo Wam ſtako."

„Mózecze Wy teź leßnje rěčećź?" ta knjeni pſchecźelnje ſnapſchecźiwi. „To wot kandidata prědarſtwa wočakowaka njebudźech. Ale k wěźy. Ja du Wam ßwój najnutrniſchi, najhorźyſchi dźak ſa to wuprajićź, ſo ſcze mojej Fridze źiwjenje ſdźerźak, a ſ dobom wulźy poroka hódne ſadźerźenje ßwojeho hroſneho mandźelſkeho nětak ſaßo ſarunacź. Ja teź ßym ßo teho dla ſ tym ſkupym rawßom hroſnje pſcherěčźaka. Ja budźech prjedy pſchiſchka byka, njebudźech-li hakle pſched nětkotrymi hodźinami wot naſcheho ßkužobnika Waſche mjeno a Waſche bydko ſhonika. Koſchićź chźyka lubej ruźy, kotreź ſtej moje dźěčźo ſymnemu rowej wutorhnukej, a kotrejuź wobßedźeŕ budźeſche pſchi ßamom ßam ßmjercź wot teho měk."

Komorna radźićelowa ſ woběmaj rukomaj kandidatowej ruźy pſchimnu, a ſ dobom ßo nětajka cźežka rokka do Erhartoweje ruki ßuże.

„Njewohańbcze mje, hnadna knjeni!" ßo wobarajo Erhart ſawoka.

„A Wy mje niź!" komorna radźićelowa ſnapſchecźiwi. „Ani ßkowczka wjazy teje maliczkoſcze dla. Ale, mój mkody knježe", wona ßo wó jſtwiczźy roshladujo dale dźeſche, „ja na Waſchim bydle ani lyry, ani hußlow, ani fortepiana njewidźu. Njejſcze Wy hudźbnik?"

„To wſchak!" ßo Erhart wuſna. „Ja klaver hraju a teź ſpěwam. Ale moje bydko je tak make, ſo tu fortepiana nihdźe ſtajecź njemózu, a hdy bychu moje ßnadne ßrědki mi to dowolake. Ale ja ßym derje ſnaty ſ moßaſolijeŕſkim miſchtrom w bliſkoſćźi, kiž ſchikowane fortepiano wobßedźi a mi dowola na nim hracź, kelkoż ßo mi ſpodoba."

„Je to ßnano moßaſolijeŕ Janaſch", ßo komorna radźićelowa ßmějo wopraſcha, „kiž ma nimo teho ſchikowaneho klaveŕa tu rjanu dźowku, njewjeſtu?"

Wyßoka cźeŕwjenoſćź, kotraž Erhartowe wobliczo ſahori, běſche najlěpſcha wotmolwa.

„Mkody knježe!" komorna radźićelowa źortowaſche, jemu ſ porſtom hrožo; „njeseßmudźcze ßebi Sswojeju kſchidleſchkow na tym moßaſolijeŕſkim ßkónzu. Nó, Wy wſchak ſmějecze ſboža w luboſćźi; pſchetoż Wy nihdy hroſny muž njejſcze. Ja Waß nětko wopuſchczu, ßo na to ſpuſchćejo, ſo teź Wy mje ſe ßwojim wopytom poczeſćźicze. A byrnjeż jenoż teho dla byko, ſo byſchcze wohladak, kak ßo Fridze dźe, kotreji ſcze źiwjenje ſdźerźak. Wot jědnaczich hacź do jeneje pſchipołdnju ßym móhka rjez ſtajnje doma. A Bechſteinſke kſchidko teź mam. Duź dha mi ruku ſawdajcze na to, ſo mje teź wopytacze."

„Spodźiwna žona!" Erhart praji, hdyž běſche ßo komorna radźićelowa wotßaliła. Wón ßo hiſchcze ras ſaczeŕwjeni, na jeje źortne hroženje ſpominajo. Rokka, kotruż běſche doſtak, bě jara cźežka; hdyž ju roſkama, ßo ſto hollandſkich ſlotych ſ njeje kuli. To běſche wabjazy napohlad, kajkehož khudy kandidat hiſchcze ženje měk njebě. Prěni króćź ſtaroſćź wo ſemſke kubko na njeho pſchińdźe. So by nichtó jeho nětkle njepſchekhwatak a jeho ſloteho pokłada njewohladak, ßebi wón jſtwine durje ſatyka. Potom ßwoje hollandſke ſaßo do rokki ſeßadźa a je ſady ßwojich knihi ſkhowa.

So by ji ßwój dźak ſa bohaty dar wuprajik, Erhart hižo naſajtra wulkomyßlnu daricźelku w jeje kraßnje wuhotowanym wobydlenju wopyta. S pſchecźelnej dowěrniwoſczu, jako byſchtaj dobraj ſtaraj ſnataj byłoj, jeho komorna radźićelowa powita, jemu wubjernu ßwaczinu a wóhniwe wino poſkićźi, ßwojej dźowczičźźy poručźi, ßwojemu wumożerjej ruczku a hubku dacź, a kandidata proſcheſche, ſo by ſ pſchewodom kraßneho kſchidka nješchto ſpěwak.

Wona rjany tenor ßwojeho wopyta ſ cźopłymi ßłowami khwaleſche a ßo poſdźiſcho ßama na jeho měſto pſchi kſchidle ßydze, ſo by ßo teź ßkyſchecź daka.

Pſchichodnu njedźelu popołdnju Erhart w jenej zyrkwi w měſcze prědowaſche. To ßo roſumi, Taflina, kaž teź Liſka, na njeho poßkuchacź pſchińdźeſchtej. Wonej ßo do jeneho kuta w zyrkwi ßynuſchtej, hdźež pak mózeſchtej prědarja na klětźy widźecź. Teź Marſcha, moßaſolijerjowa rjana dźowka, w ßwojej njedźelſkej pyſche pſchińdźe a ßo, napſcheczo klětźy, ßrjedź žónſkich kemſcherjow ßydze. Mjes tym ſo Taflina a Liſka ani wóczka wot prědarja njewotwobroćiſchtej, ßo Marſcha woſpjet wohladowaſche, ſo by wobkedźbowaka, kak Erhartowe prědowanje, ſ kotrymž běſche mjelczo ßlubjena, na kemſcherjow ſkutkowaſche. Jeje hordoſćźi ßo ſpodobaſche, hdyž pytnu, ſ kajkej napjatoſczu poßkucharjo kóžde prědarjowe ßłowo łojachu, kak ßwoje pſchihłoßowanje ſ hłowu kiwajo, ßebi ßłowa pok wótſje ſcheptajo a na druhe waſchnje woſſjewjachu. Liſzynej wocźi ßo w ßylſach kupaſchtej. Ruźy nutrnje ſtyknuwſchi a wobliczo dale bóle do prědka khilejo tam wona ßedźeſche, wobras najhorźyſcheje pobožnoſcze. Teź Taflina ßebi woſpjet wocźi trějeſche.

Erhart wo ßkowach naſcheho ſbóžnika prědowaſche: „Pójcze ke mnje, kiž ſcze ſprózni a wobcźežni. Ja chzu Waß wokſchewicź."

Wón prajeſche, ſo móže cźłowjek duchownje abo cźělnje ſprózny a wobcźeženy bycź, ſe ßwojej winu abo bjes winy, ſo pak jeho ſbóžnik wokſchewi, hdyž ßo jeho luboſćźiwe wuczby wobkedźbuja.

Liſzynej wocźi hiſchcze běſchtej cźeŕwjenej ſapkakanej, hdyž wona doma kandidatej ruku poda prajizy: „Kak jara ſcze mje Wy natwarik, wokſchewik, poßylnik, knjes Erharto! Ach, Wy dźě wěſcze, kak ſprózna a wobcźežena ßym."

„Haj!" Erhart hnuty rjeknu. „Ale Wy ßwój cźežki dóńt bjes winy a do Bożeje wole podata njeßecze."

„Moja pěſtoncza mi makemu dźěſczu ſ rukow panucź da", ſchwalcza dźeſche, „a to ſamjelcza. Mojej ſtarſchej ßo dohladaſchtaj, ſo ßym kſchiwa a wuroſcźena, hdyž běſche hižo poſdźe."

„A ja", Taflina naſpomni, „chzu ßebi wuproßycź, ſo teź ja ßwoje ſchwarne brěmjeſchko bjes ßwojeje winy a to hižo na wſchě tſizecźi lět njeßu. Ja pſchidam, ſo to, ſchtoż je Liſka hižo naſchika, do jeje jſtwiczki ſchko njeby. Ale tu horu maſanych ſchatow, kotreż ßym cźaß ßwojeho źiwjenja wupkokaka, na ßuſchenje noßyła, ſpowſchała a wußuſchika, chzyka ja widźecź. Wyſcha hacź naſch dom ſe ſchtyrjomi poſkhodami by byka. Prjedy, hacź dźeń ſaßwita, hižo pſchi dóńzy ſtejo pkokam, a hdyž wjeczor nózny ſtražnik do ßwojeho rózka duje, cźaſto hakle domoj du. Kak mjerſaze njeje, hdyž ßy ßebi ſchaty namydlika, je ſ mydka a kuha wupkokała, wutunkała a ſpowſchała, a tajki prawy deſchcź ßo pſchińdźe, ſo je wſcha twoja próza podarmo. Ale naſch knjes Erhart je dźenßa na klětźy prajik, ſo je tam horjekach wſchitko zyle hinak, hacź tudy na ſemi běſche. Schtoż běſche tudy wyßoke, dyrbi ßo horjekach ponižicź; ſchtoż běſche tudy niſke, dyrbi ßo tam powyſchicź. Nó, ja ßo hižo do prědka na to wjeßelu, ſo mózu horjekach w njebjeßach ſ woknom won na ßwoju pkokazu žonu pſchihladowacź, kotraž běſche tudy ßnano horda knjeni miniſterowa, kak wona moje ſchaty, kotrychž ßo tudy ſ porſtom dótknucź nochźyſche, na ßuſchenje powſcha a kak dyrbi, hdyž ji je wětſik bjerje, ſa nimi běhacź, kaž poß ſa kamjenjom, kotryž jemu mjetaſch. Potom chzu ßwój nopaſchk khoſeja ſměrom picź, ale niz jenoż njedźelu, a ßebi hiſchcze kuſk kołacza w nim tunkacź."

„Wy ßebi, luba Taflina, jara ßwětne myßle wo radoſcźach w njebjeſkim kraleſtwje cźinicze", Erhart rjeknu.

„Doniž ßym na ſemi", pkokaza žona wotmolwi, „móža moje myßle teź jeno ßwětne bycź. Ja mam zyle wěſcze ſa to, ſo teź Waſche, kaž Liſzyne myßle wo njebjeßach jara ſa ſemju ßkodźa."

(Pokračźowanje.)

Zadanje po njebjeſkej ſbóžnoſcźi.

Dowjedź mje, proſchu cźe,
Božo, hdźež mój Jeſuß je,
Tam ßej žada duſcha doſtacź
Měr, a wěcźnje ſbóžna woſtacź,
Do njebja tam dowjedź mje.

Jandźeljo, jandźeljo
Spěwaja tam wyßoko,
Na ſlotych tam harfach hraja,
Bohu khwalbu ſanoſchuja, —
So móhł ßobu khwalicź joh'!

Jeſußej, Jeſußej,
Mojom' lubom' ſbóžnikej,
Napſchecźiwo chzu ja hicź,
Hdyž mam ßwět ras wopuſchcźicź,
Jeſu, ruźy wupſchestrěj.

Sapſchimnì mje, dowjedź mje,
Hdźež twój ſtół a ßydko je,
So móhł bycź w tym ſbóžnym cźaßu
Teź pſchi twojim ßwjatym kwaßu,
Běłu draſtu woblecź mje.

Jeſu, praj: počakaj,
We njebju, tam je mój raj,
Kiž ty dyrbiſch junu doſtacź,
Chzeſch-li mi tu ßwěrny woſtacź,
Pſches cźernje pucź ke mni ſtaj.

Jeſu, haj! duſcha praj',
Wocźiń mi twój ſbóžny raj,
Chzu pſches cźernje, wlóſty khodźicź
A ßo pſches dół ßylſow wodźicź,
Jeno ſo mam tam twój raj.

Ernſt Helaß.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sserbſzy ßynojo, kiž chzedźa ßo na ßwoje pſchijecźa do ſeminara derje pſchihotowacź, njech najprjódźy do

seminarskeje schule sastupja. K temu maju žo hacž do 8. małeho rózka pola k. seminarskeho direktarja samkowicz.

— W tseczim khěžorstwowym žejmskim wólbnym (Budyskim) wokrjeżu maja konservativni myżle, knjesa wobżedżerja fabriki a ryczerkublerja Hempela w Połcznizy, žyna něhduscheho krajneho starscheho Hempela, sa kandidata postajicz. Dotalny sastupjer tseczeho khěžorstwoweho žejmskeho wokrjeża, k. Reich, njeje wjazy swólniwy, wólbu s nowa pschijecz, a knjes krajny starschi s Zezschwitz, kiž by dobre wuhlady měł, so bychu jeho wuswolili, je žo teho runja sapowjedźił a s dobom sjawnje konservativnje smyżlenych wuswolerjow prożył, so bychu žwój hłóż knjesej Hempelej dali.

— Měżacznika „Łužica“ je czżiżko 1. (wulki rózk 1890) wuschło. **Wobżah:** Milicy smjertna žałosć. J. Cišinski. — Doktor. Ze „Serbskich wobrazkow“ A. Černeho. — Po Delnjej Łužicy swjatki 1884. Naćisnył dr. E. Muka. — Nalětni wětr. J. Cišinski. — Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. — Professor dr. Křesćan Bohuwěr Pful †. M. Hórnik. — Ziwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šołty Mots Tunki a najnahladnišeho bura njeboh Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A. — Ródne brózdy, hdźež sym žił . . . Z „Ratarskich pěsni“ J. V. Sládka přełożił Adolf Černý. — Knježkojo. (Bajka z Lena pola Wojerec). E. M. — Powěstka z Wjelceje. Wót jenogo starego burika. E. M. — Drobnostka. — Serbske pismowstwo. — Serbski rozhlad. — Należnosće towarstwow. — Zapis přinoškow a darow.

S pola. Pod hornczki, w kotrychž žo kwětki plahuja, w nowischim czażu w město czrjopow kruchi koscżow kładu, so by woda, kaž žo žłuscha, wotběżecz móhła. Koruschki rostlinow s koscżow zyrobu czahnu; tajke rostliny tež žo spěschnischo a móznischo roswiwaju, hacž druhe, a wožebiteho hnojenja nježadaju. Dokelž je w kóždym hospodarstwje pschezo něschto koscżi, kotrež žo, dróbne rosklepane, k temu nałożicz hodża, je tónle žrědk tuni, haj darmo.

S Hodźija. „Noweje khorosće“ dla je žo nascha schula nadźijomnje na krótki czaž samkła. Wot wulkeje liczby skhorjenych je tu jenož wobstarna wudowa na tu khorosć wumrjeła. Wulka dobrota je, so mamy tu, dźak budź Bohu, jara dobreho, žwěrneho, wustojneho lěkarja, k. doktra s Böttticher. Wón je rodżeny Łužiczan s Czelchowa, hdźež bě jeho njeboh nan s ryczerkublerjom; jeho dźěd s maczerneho boka pak bě njeboh farar Miczka Porschiski. Hacž runjež semjan, je tež napschecża najnižšim ludźom dwórliwy a pschecżelniwy, tež žrjedź nozy k pomozy hotowy a, schtož wožebje khwala, jara tuni.

S Hodźijskeho schulskeho wokrjeża. Kaž nasche lube Serbske Nowiny stajne ważne powjesće a jara husto dobru radu dawaze nastawki „se Sserbow“ podawaju, tak w nich něschto do hód jara dobry roswucżazy nastawk, kaž wjele žo wěm dopomnicz, s pjera k. doktora R., stejesche, w kotrymž bu nascham žerbskim schulskim pschedstejicżerstwam radżene, so bychu žwojim wucżerjam jich nisku mjdu powyschili. Někotsi młódschi wucżerjo maju wschak bohużel tak schpatne dokhody, so jim lědy sa najnusnische wudawki dožahaju. Potom je bjes dźiwa, so tajzy wucżerjo jenož na to myżla, so bychu skerje lěpje do lěpscheho městna žo pscheżydlili. S tym je schula kaž hołbjenz, s kotrehož žo nuts a won lěta. Wucżeŕ žo pschi žwojich jemu dowěrjenych dźěcżoch njeshrěje, ani dźěcżi pschi nim. Lědy žu žo kusk bjes žobu sesnali, dyrbja wbohe dźěcżi, je-li so hischcże bórsy sažo noweho wucżerja dostanu, na noweho žo sažo někak swucżowacz. Měżazy rjaneho, ważneho schulskeho czaża žo minjeja, prjedy hacž wschitko sažo někak do praweje kolije pschińdże. A kajka schkoda nastanje, hdyž žu žebi žerbskeho wucżerja puschczili a potom s nusu a bědu někajkeho wucżerja dostanu, kiž móhł drje s němskimi, niz pak se žerbskimi dźěcżimi žwojeje schule žo po wutrobje w jich macżernej rěcži rosrěcżowacz! To je lědy pok wužitka sa te žame schulske pjenjesy! A ma dha schulska pokładniza žaneho dobytka, hdyž dyrbi husto sa sastupjenje a pscheżydlowanje wudawki saručnowacz? K wotwrócżenju snutskowneho a swonkowneho schkodowanja njech žo tola tamna dobra rada k. doktora R. žwěru wobkedżbuje! Nasche Hodźijske schulske pschedstejicżerstwo je to cżiniło a w tych dnjach jenomyżlnje a jenohłóżnje žwojemu druhemu wucżerjej, k. Hanzy, na kóżde lěto wysche sakońskeje mjdy 200 hr. (dwě sczi hriwnow) parschonskeho pschidawka pschidało.

S Bukez. Tudomne žerbske towarstwo žo na to hotuje, njedźelu 9. februara tu dźiwadło hracz. Je to prěni krócz, so žo s dźiwadłowym pschedstajenjom psched sjawnosć swaži.

ϱ S Ketliz. Tu je žo 16. wulkeho rózka žwěrny wotroczk žwojeho njebjeskeho knjesa a sbóżnika minuł: knjes farar emer. Korla Gustav Klin w 84. lěcże žwojeho ziwjenja. Njebocżiczki je žo 1806 w Barcże narodźił, hdźež běsche jeho nan s duchownym; 1839 běsche s duchownym vikarom w Puzkowach, wot 1840 žem s fararjom-substitutom w Ketlizach, a bu 1849 po žmjercżi njebo fararja Ponicha farar tudy hacž do lěta 1871, hdźež žo pensionirowacz da. Wot tuteho czaża bydlesche se žwojej knjenju mandżelskej w žwojim domje, kotryž běsche žebi w Ketlizach natwarił. — Jeho wopominanje wostanje w stajnym žohnowanju! — Bratraj njebo knjesa fararja Klina běschtaj njebo knjes dr. Klin, měschczański radżicżel w Budyschinje a žobusałożeŕ Macżizy Sserbskeje; kaž k. profesžor Klin w Moskwje, kotryž tam na universicże staroklažiske rěcże wucżesche.

S Lubija. Kaž žo powjeda, staj žo sa khěžorski žejm w 2. wokrjeżu jako kandidataj postajiłoj wot nationalliberalneje strony ryczerkubleŕ a fabrikanta R. Hofmann w Neugersdorfje, wot doprědkarskeje strony fabrikanta Herzog w Neugersdorfje; pódla njeju jedyn sozialdemokrata.

S Nukniz. Sandźenu njedźelu w nozy žu žo tu hospodarske twarjenja, brózeń a konjemz, tudomnemu kublerjej Pětrej Ssmole žłuschaze, do czista wotpalike. Dokelž běchu mjenowane twarjenja se žłomu kryte a žo wóhnja hakle dohladachu, hdyž běchu žo hižo płomjenja rosschěrike, žu žo wschě składy žita, žyna a žłómy a ratarske maschiny žobu spalike.

S Biskopiz. Tudy žu sandźene dny tsjóch dundakow najhórscheje druzziny sajeli. Blisko korczmy „k sakiskemu jěsdnemu“ běchu woni židowskemu wikowarjej, jemu se žmjercżu hrožo, móscheń s 5 mk. pjenjes rubili. Tudy žu 73 lět stareho rěsnikeho mischtra Rychtarja, wobżedżerja jeneje hospody, kotryž jich na žwoju hospodu puschczicz njechasche, tak žurowje s kijemi pschebili, so wón žo s krwju wobliwajo bjes pomjatka leżo wosta.

Se Zitawy. Sandźenu njedźelu popołdnju mějachmy tu žylne njewjedro s hrimanjom, błyskanjom a krupobicżom.

S Mužakowskich stron. Schpatny wojak, kiž s měrom doma wostanje, hdyž žo trubi do wójny! — Skoro, 20. februara, budże žo tež trubicz do wólbneje bitwiczki sa wótzny kraj. Ssměł ty, žerbski buro, tón ważny dźeń domach wostacz!? Nochzył ty rad žebi jenu hodźinku wottorhnucz wot žwojeho wschědneho dźěła a na wólbu hicz, wot kotrejež wotwiżuje derjehicże abo schkodowanje sa zyły kraj. Chzedża cże naschczuwacz, so palenz žo droži: je dha to woprawdże nam na schkodu? Njeje dha žno wjele tyżaz wudowow a žyrotow do nusy sapadnuło pscheš to, so bě žo muž do wulkeho palenzpicża podał? Nimamy dha skoty měr w kraju? Njeje žo płaczisna na wschěm, schtož móże bur pschedacz, polěpschiła a je něhdże dźěłaczerskemu ludej žana nusa? Njeje dha saklužby wschudźom doscz, schtóż chze jenož dźěłacz? Njeje nasch Knjes a sbóżnik prajił: „Dajcże khěžorej, schtož je khěžorowe, a Bohu, schtož je Boże“? Chzesch dha ty s tej stronu běżecz, kotraž to antikschescżijanstwo rosschěrja a falschnych profetow postaja na schkodu wótzneho kraja? Njejžmy my w Rósborskim a Wojerowskim wokrjeżu pschezo konservativni byli? Hlaj a psched tsjómi lětami bě žo k nam žid pschižnowak spytajo s leżnej hubu, hacž njebychmy jeho wuswolicz chzyli, a lětża sažo k nam pschińdże, so by jo dokonjak. Njeby dha tola to wulka hańba sa naž kschescżijanow była, hdy bychmy žo židej dowěricz chzyli, kiž chze naž rad do žwojeje kleiki sacżahnucz? Tón czi tola žaneho žłanja dacz njemóże, — tón žaneho nima, — žam žaneho njetrjeba! Ně, luby žerbski buro, wsmi kóždy žwojeho žużoda, kiž tej wězy hischcże doscz njerosumi, a pschińdżcże muž pschi mužu a wotedajcże žwój hłóż Mužakowskemu hrabi Arnimej, kiž je hižo wopokasał, so ma sa Sserbstwo wutrobu. Tón krócz wěsce sle wupadnje, jeli so konservativny njewostanjesch. Hdyž tón žid žam ludźom doscz hłowu sawjerczecz njemóże, dha žebi hischcże druheho tajkeho ducha žobu pschiwjedże, kaž wóndano do Běkeje Wody; — ně, s wólbow won s tymi zusymi židami! Njech czahnu, hdźež žu žem pschischli! Ty pak pschistup 20. februara k wólbnemu blidu, njetykń židowsku zedlku, czi narecżanu, ale kschescżijana Arnimowu zedlku wólbnemu pschedstejicżerjej do ruki! Tak budżesch jako dobry wojak pomhacz k dobyczu bitwiczki mjes židom a kschescżijanom k wužitku wótzneho kraja! *Slepjan.*

Přilopk.

* Wutrajne mike wjedro poczina hižo na kerki a schtomy skutkowacz, kotrež na czichich městnoscżach pupkowacz poczinaju. W někotrych stronach Sakskeje žu žo pjecża też hižo schkórzy pokasake a žwoje hwisdanje žłyschecz dake. Czopke wjedro je drje czornych fifolakow do czaża k nam nawabiło.

* Psches Wulki Olbersdorf pola Scharfensteina sandźenu póndźelu popołdnju wot wjecżora czežke njewjedro pschicżeże, pschi czimž błysk błyskowód na zyrkwi rostorha, psches tšechu do zyrkwje sjedże

a na khorach, sczěnach a na wjerchu wschelaku schkodu naczini, w kapali schpundowanje rostorya a stólz rosrasy. W zyrkwi buchu wschitke wokna rosbite; też pischczele ßu ßylnje wobschkodżene. Druhi krócz Boże njewjedro do pjekarjoweho domu dyri, nimale we wschěch jstwach dżěry do wjercha wubi a w hródźi dwě kruwje sarasy. Tsecźi krócz bysk pjowed schuln do semje dyri, někotre wulke kamjenje swuwala a żonu pohluschi, kotraż nimo dżěsche. Tam je ßo dżeń po tajkim jako kritiski wopokasak, jako kajkiż běsche jón dr. Falb wosnamjenił.

* Psches wobhladniwosczˊ lokomotiwineho wjednika je psched wczerawschim tydżenja spěschny czah duzy s Drażdżan do Reichenbacha wulkeho stracha ßo sminuł. Czah běsche mjes Hohenstein-Ernstthalom a St. Egidienom. Wjedro běsche deschczˊojte, kolije běchu wot deschcza hładke, a nahle s hory dele dżěsche. Czah s poknej mozu czěrjesche. Na jene dobo lokomotiviny wjednik jenoż někotre krocżele psched ßobu na tych ßamych kolijach lowriju widżesche, na kotrejż běschtaj dwaj mużikaj. Tón ßamßny wokomik wón czah sespina a sahwisda. Taj mużikaj, żelesniczny sastojnik a dżěłacżeŕ, rucże s lowrije skocżischtaj, a bliżschi wokomik mějesche lokomotiva lowriju pod ßobu. Potom czah sasta. Lokomotiva běsche lohzy wobschkodżena, ale sa někotre minuty mózesche czah dale jěcź. Paßażěrojo każ też mużikaj na lowriji ßu se stróżelemi woteschli.

* W Hohensteinje psched tsjomi njedżelemi blidaŕski wotroczˊk wumrje, każ ßo prajesche, na delirium. Nětko ßu jeho saßo wuhrjebali. Pschetoż poliziji běsche ßo wosjewiło, so je ßo blidaŕski s wěstym Güntherom, pola kotrehoż běsche na podružnistwje, swadźił był, so je jeho Günther s durjemi won czißnuł, pschi czimż je blidaŕski s hłowu wo kamjentny skhód praßnuł. Na to běchu jeho do hojerńje donjeßli. Wobhladowanje czěła je nětko s wěstosczu pokasało, so je nop semrjeteho ßylnje wobschkodżeny. Günthera ßu hnydom sajeli.

* Żałostnu ßmjercz mějesche młody technik Briepnitzer w Barlinje. 35lětny mużiki, pilny dżěłacżeŕ, dyrbjesche fabriku, w kotrejż bjesche dleschi czaß dżěłał, 1. dezembra sańdżeneho lěta wopuschczicź, dokelż tam sa njeho żaneho dżěła wjazy njemějachu. Podarmo ßo wón prózowasche něhdże někajke druhe dżěło namakacź. Dokelż běsche dotal ßwojej starej maczeri podpjeru ßkał, běsche bórsy pschetrjebał, schtoż bě ßebi nalutował. Hdyż běsche wschitko, schtoż ßo někak hodżesche, sesastajał, njesbożownemu, kiż běsche ßo poßlenje tydżenje jeno se ßuchim khlěbom żiwił, niczo njewubu, hacź wo jakmożnu proßyczˊ. Pjatk tydżenja ßo B., kiż sa schtyri dny do zyła niczo wużił njebě, do Tegela poda ßebi tam dżěło hladacź; ale wschudżom jeho wotpokasachu, dokelż běsche jara hubjeny. Wot hłodu cżiwilowany wón w někotrych domach we wßy wo kusk khlěba proschesche; ale wschudżom jeho wotpokasachu, prajizy, so je młody a móże hischcże dżěłacź. Duż ßo wón wróczo do Barlina nastaji; ale woßłabnjeny jenoż pomału do prědka pschińdże a psched Barlinom dżenża tydżenja rano leżo wosta. Hodżinu posdżischo jeho dżěłacżerjo nadeńdżechu, kotsiż jeho na poliziju donjeßechu. Tam mějachu jeho s wopredka sa pjaneho; potom pak njesbożowny wupowjeda, kak je ßo jemu schło, na czoż jeho do hojerńje donjeßechu. Tam pak ßo s nim tak pohórschi, so wón nasajtra rano na ßłabosczˊ wumrje.

* Tsecźi dżeń hodow běsche ßo s Amalienhofa pola Spandawa pjekaŕski mischtr S. shubił. Wutoru tydżenja ßo w jeho domje na jene dobo dohladachu, so je w pjezy ßwęża; nichtó ßebi wumyßlicź njemóżesche, kak tam ßwęża pschińdże. Hdyż bliże sa tym hladacź dżěchu, s pjezy pjekaŕ won pschilěse. Wón powjedasche, so hižo wot njedżele w pjezy pschebywa. Każ wudawa, je w Jendżelskej pobył, s wotkelż chżysche do Ameriki jěcź; dokelż pak tam shoni, so hakle je ßo sańdżene dny jena łódź podnurika, ßo wón khwatajzy saßo domoj wrócźi.

* Njekniczomny njeskutk je ßo blisko Dortmunda wotmyßlił. Hdyż rano w 7 hodżinach, po tajkim w czaßu, hdyż je hischcże czma, woßobowy czah bjes Marten a Kirchlinde jědżesche, na dobo lokomotiva s prědnimaj koleßomaj stawasche, tola, hdyż ßo saßo dele puschczi, s kolije njepschińdże, tak so ludźo w czahu s někotrymi ßylnymi storkami woteńdżechu. Każ ßo wupokasa, běchu bjesbóżni njekraßniży czężke pólne kamjenje na żelesnizu składli, so by ßo czah swrócźił. Njedołho prjedy teho běschtaj dwaj tworowaj czahaj bjes sadżěwka psches tamne městno jěkoj.

* W měsczˊe Gotha ßu sańdżene lěto 128 czěłow spalili. S zyła je ßo jich tam dotal 719 spaliło.

* Straschne rosbuchnjenje pkuna (gasa) je ßy tydżenja wjeczor w domje jeneho schewza w Bremenje stało. Schewz chżysche w ßwojich khlamach lampu saßwěcźicź, kotraż bésche na wjersche pschicźinjena; duż ßebi rěbl staji, kotryż jemu jeho doroscźena dżowka dżerżesche. Lědma pak běsche wón sapałku sażehlił, ßo bubotajo tajke mózne rosbuchnjenje sta, so wulka schpihelowa schkleńza khlamow do tyßaz kruchow roslecża a na dróhu won slecża. Schewza ßameho ßobu won schwyrnu a hacź do ßrjedź dróhi do cźrjopow cźißnu. Wón je sady do schije a do khribjeta cżeżzy ranjeny. Też jeho dżowka ßo straschnje srani; ruku, s kotrejż rěbl dżerżesche, ßebi cżeżzy wopali; zyła hłowa je wopalena a s ranami pokryta. Njesbożowna s bolosczu wótsje żałosczˊesche, hdyż ju do ßußodneho domu pschinjeßechu, dokelż w schewzowym domje żana jstwa zyła wostała njebě. Schpundowanje w prěnim poskhodże ßo zyle saßypnu, w druhim s dżěła. Wschitke woknowe schkleńzy ßo rospukachu. Psches spodżiwny pschipad je ßo ßkużobnej holzy, kotraż w prěnim poskhodże wokna trějesche, żiwjenje wukhowało. Hdyż ßo rosbuchnjenje sta, wona s woknoweje deski, na kotrejż stejesche, dó jstwy nuts padże; budżesche-li na dróhu dele panuła, budżesche s cżeżka żiwa wostała. Rosbuchnjenje běsche tak mózne, so w ßußodnym domje, hdżeż běsche skład khachlow, kalk se sczěnow padasche, a khachle s wjetscha spadachu. W domje, kotryż napscheczo schewzowemu domej leżi, ßo wulka schpihelowa schkleńza w khlamach a někotre mjeńsche woknowe schkleńzy rosbichu. Hólczˊk, kotryż, hdyż płun rosbuchnu, blisko schewzoweho doma na dróży stejesche, ßo lóhzy srani.

* W jenej ßamotnje pschi dróży stejazej korczmje w Dransfeldże psched krótkim zyganjo s kamjelom a mjedwjedżom pschebywachu. Mjedwjedź běsche kußaty rapß; duż jeho na nóż do ßykanjoweho korba tyknuchu, w kotrymż běsche dotal cżelo lěhako, na kotrež běsche rěsnik hižo ßadżał. W nozy na dworje, hdżeż mjedwjedź w korbje tczesche, żałostna hara nasta: bar straschnje rujesche, a někajki cżłowjek do teho styknje żałosczˊesche. Duż rucże ßwęzu sadżěkachu a do dwora dele khwatachu; hdyż na dwór dóńdżechu, runje někajki mużiki każ njemdry s wrotami won cżěrjesche. Wjedżo, so korczmarjowe cżelo w korbje lěża, běsche paduch składnosczˊ wużicź a cżelo kranucź chżył; duż běsche korb wotewrił. Mjedwjedź pak, kotremuż ßo do zyła njelubjesche, so jeho takle w ßłódkim spanju mola, paducha hrosnje popschima, a tutón s zykej schiju wokasche, ßo dżiwajo, s wotkel je cżelo telko smużitosczˊe nabyło.

* Poßleni dżeń sańdżeneho lěta dwaj pschekupzaj s wuheŕskogaliziskich mjesow do Bartfelda pschińdżeschtaj. W lěßu psched Bartfeldom konjow jeju wosa dżewjecź wjelkow nadpadże. Jedyn wjelk na wboheju konjow slecża, kotrajż poßlenje mozy napinajo cżěrjeschtaj, schtoż mózeschtaj. Jedyn teju pschekupzow teho wjelka satsěli; ale druhe wjelki sa konjomaj, kotrajż běschtaj hižo wustakoj, cżěrjeschtaj. Hischcże dweju wjelkow pschekupzaj satsělischtaj; ale ranjenaj konjej dale wjazy njemóżeschtaj. Duż, w najwjetschim strasche, s Bartfelda pjeczo hajniży pschińdżechu, kotsiż hischcże tsi wjelki sesatsělachu, mjes tym so te druhe roscżěkachu.

* Krwawny podawk je ßo dżenża tydżenja wjeczor w swěrjenzu w Brüsselu stał. Hdyż chżychu swěrjenz samkacź, na jene dobo hyäna, kotraż běsche s lawom w jenej klětzy, tuteho do schije kußnu. Njemdry ßo law do hyäny da a ji prawy bok rostorha; na bitwu rubjeżneju swěrjatow běsche hrosnje pschihladowacź. Skludżeŕka dżiwich swěrjatow Castanot, kotraż pschipadnje blisko klětki stejesche, s krótka ßo rosßudżiwschi do klětki stupi a ßo prózowasche, njemdrej swěrjeczi dżělicź. Ale law ju tak mózne do bjedrow praßnu, so ju powali a ji kruchi mjaßa wutorha. Wschej dżiwjej chżyschtaj ßo law a hyäna wobaj na njesbożownu żónsku walicź; mjes tym pak skludżeŕ dżiwich swěrjatow, Pezon, do klětki pschiběża, a s pomozu ßkużobnych, kotsiż běchu ßo se żelesnymi żerdżemi a widkami wobrónili, ßo jemu radźi wbohu żónsku wumóz a swěrjeczi směrowacź. Żónska ma hłuboku ranu, kotraż pak na ßmjercz njeje; ale hyäna je ßmjertnje ranjena.

* W Cannon Lake w kraju Minnesota w Połnózno-Amerikanskich Sjenoczˊenych krajach je psched krótkim macź tsi ßwoje dżěczi s revolverom satsělika a na to schtwórte dżěczo nusowała s njej karbolowu kißalinu picź. Poßlenjemu dżěsczu a maczeri ßo najskerje żiwjenje sdżerżi. Jako pschiczina njeskutka ßo khorosczˊ mjenuje.

* W sjenoczˊenych statach połnózneje Ameriki staj njedaloko města Cincinati dwaj żelesniskaj czahaj do ßo sajěkoj. Scheszczo człowjekojo ßu ßo pschi tym morili a mnosy drusy ßo sranili. — W połnóznej Amerizy ßu sańdżeny tydżeń satraschne ßněhowe mjeczˊele sakhadżake. Na 30 kóhczi hłuboki ßněh je s městnami panuł. Někotre czahi na żelesnizach ßu ßo saßypake a wjele tyßaz howjadow a wowzow je w ßněży kónz wsako. Njedaloko města Tacoma je 20

cźłowjekow w ßněsy smjerśło. W tu khwilu w nětkotrych krajinach thermometer 36 gradow symy pokasuje. — Parna łódź „Catalonia" je po jara straschnej mórskej jěsbje do Bostona pschijěła. Ssylny wětr je jej wuheń wottorhnuł, pschi cźimź ßu ßo tśjo tepjerjo spizy sarasyli a jedyn schtwórty ßo cźežko sranił. Pódla teho ßu žołmy dweju pucźowarjow do morja ßobu storhnuke.

* Straschny wětr se ßylnym deschcźom je 13. januara Ontario a Quebeck w Połnóznej Amerizy domapytał a wschudźom wulku schkodu naczinił. S zyrkwjow, domow a druhich twarjenjow buchu tśěchi swusběhane, wuhnje, płoty a nujßylnische schtomy spowalane. Nětkotsi ludźo buchu sranjeni, ale morwych njeje. W Niagarje wětr fabriku powali, w kotrejž 15 holcźkow dźěłasche; holzy njesranjene wostachu, jenož jena ßebi nohu słama. Pola Montreala wětr na żelesnizy cźah na kolijach powali; cźah do hrjebje padźe, pschi cźimž buchu tśjo pucźowarjo cźežźy ranjeni; lóhko ranjenych běsche wjazy. Wětr też je mnohe telegrafowe groty rostorhał. Na jenej żelesnizy wós, kiž ßam na kolijach stejesche, s wětrom běžecź pocźa a 10 mil pscheběžawschi s cźahom w hromadu praßnu, kotryž dźěłacźerjow wjesesche; dwaj dźěłacźerjej běschtaj na měscźe morwaj, 20 běsche cźežźy ranjenych.

* S połnóznoje Ameriki ßo pische: Podłožk mosta, psches Ohioßku rěku bjes Louiville a Jeffersonville ßo twarjazeho, je ßo powalił, pschi cźimž ßu ßo s 18 dźěłacźerjow 15 sarasyli. — Murja jeneje noweje zyrkwje w Brooklinje je ßo wot wichora wotwěła. Rospadanki na ßußodnu khěžu padźechu, s kotrychž dźewjecźoch wobydlerjow, kotsiž spachu, ßo schtyrjo sarasychu, drusy pak ßo cźežko sranichu. Tež w druhich městach połnózneje Ameriki je wichor wjele schkody naczinił.

Płacźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2563 měchow.	W Budyschinje 18. januara 1890				W Lubiju 23. januara 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża, běła	9	71	10	—	9	59	10	—
" żołta	9	41	9	56	9	30	9	71
Rožka	8	94	9	12	8	62	9	—
Jecźmjeń	8	92	9	35	8	50	9	17
Wowß	7	90	8	30	7	60	7	80
Hroch	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra, 1 kilogr.	1	90	2	10	1	70	2	—
Pschenična muka 50 =	9	80	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	9	80	14	60	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	70	3	90	3	—	3	50
Sslóma 509 =	36	—	37	—	32	—	36	—
Proßata 918 schtuk, schtuka	9	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. 14 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 53 np.; rožka wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 15 np.; jecźmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 46 np.; wowß wot 7 hr. 90 np. hacź 8 hr. 10 np.

Draždźanske mjaßowe płacźisny: Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 53—57, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—62 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Loudonje** 24. januara: Njewobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kaplan Räda němski předuje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Korla Rudolf Budich, rěsnik na Židowje, s Hańžu rodź. Nowakez tam. — Ernst Ssymank, żelesniski dźěłacźer na Židowje, s Hanu Lejnu rodź. Hyronimusez tam.

W Katholskej zyrkwi: Josef Dwořák, samkař w Hajnizach, s Amaliju rodź. Scholcźicź s Jiłoz.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Alma Marja, Korle Augusta Hoblanda, khěžerja a pjekarskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Korla August, Ernsta Bohuwěra Glätty, skałarja w Jeńkezach, ß. — Jurij Pawoł, Jurja Sommera, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, ß. — Korla Pawoł, Jana Jaroměra Hendricha Khrostaka, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Korla Alfred, Jana Korle Büttnera, póstskeho poßelnika tudy, ß. — Jurij Jan, Mikławscha Rychtarja, dźěłacźerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 16. januara: Marja Ssykoriz, Jana Augusta Pětschki, skałarja na Židowje, mandźelska, 45 l. 4 m. 6 d. — 17. Jan Korla Augustin, skałař w Bobolzach, 51 l. 10 m. 8 d. — 18. Hana Khrystiana, njebo Jana Kühna, dźěłacźerja na Židowje, dź., 49 l. 6 m. 7 d. — Handrij Hascha, khěžkař w Wulkim Wjelkowje, 61 l. — Jan Bräuer, zigarnik pod hrodom, 34 l. 5 m. — 19. Julius Thiel, tachantski schoßař, 57 l. 7 m. — Jan August Kruschwiza, wulki sahrodnik w Bobolzach, 46 l. 11 m. 11 d. — Hańža Rjencźez, Handrija Hale, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 72 l. 1 m. 24 d. — 20. Gustav Oskar, Handrija Augusta Urbana, krawskeho mischtra na Židowje, ß., 5 m. 27 d. — Richard Kurt, Korle Augusta Balaka, murjerja na Židowje, ß., 5 m. 6 d. — 21. Jan Ernst, Jana Augusta Steglicha, fabrikarja na Židowje, ß., 3 m. 8 d. — 22. Hana Khrystiana Manjokez, njebo Bohumiła Riedela, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 68 l. 11 m. 4 d.

Hubjene pschetłacźe (satykanoscź) móże straschnische scźěhwki měcź, hacź ßebi cźi myßla, kotsiž na to cźerpja. Stupjenje krwe k hlowje, sawjercźenoscź, hłowubolenje, wutrobine kłapanje, nabubnjenoscź, njerodźenje wo jědź, sprózdnoscź stawow atd. ßo pokasuja, ani so by wjedźał, s wotkal wukhadźa. Hdyž ßo sadźerżane pschetłacźe s nałożenjom **schwajzarskich pilow**, kotrež ßu w haptykach po 1 mk. dostacź, saßo do rjada staji, ßo też scźěhwki satykanja wotstronja. Njech pak ßo stajnje tyski s běłym khišizom w cźerwjenym polu a mjenom **Richarda Brandta** žadaju.

Drjewowe awkzije: 28. jan. w 9 hodź. w Jitru. — 4. febr. w 10 hodź. w Krjebi.

W Ssolschezach je **žiwnoscź** cźišło 17 s 12 kórzami pola a łuki, s nowymi maßiwnymi twarjenjemi, wschěm inventarom a bjes hospody na pschedań.

W Minakale je **žiwnoscź** cźišło 26 s 12 kórzami pola a 2 kruwomaj, kaž steji a leži, na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Listowe marki s kuvertom s lětow 1840—1870 ßo kupicź pytaju. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Nowy **kruwjazy wós** je na pschedań w Nowym Łuschcźu cźišło 13 pola Njeßwaczidła.

Twarske drjewo a **schmrěkowe żerdźe** ßu na pschedań w Nowej Wßy cźišło 24 pola Huski.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 27. januara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo 45 dołhich hromadow pódla Brěsowskich kerkow, Schibakej w Srěschinje ßłuschazych, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 27. januara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo něhdźe 150 rjanych ßylnych dubowych, bukowych, brěsowych a lipowych klozow, 25 hacź 30 rm. twjerdych kuleczkow a 75 rjanych twjerdych dołhich hromadow s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi Kobliczańskej hórzy w Njesdaschezach.

R. Kraft
na Njesdaschowskim ryczerkuble.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. januara t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym revěrje** scźěhowaze **wužitkowe** a **palne drjewo** a to

70 khójnowych schtomow, 14—20 cm ßrěnjeje tołstoscźe, 10—15 m dołhich,
180 khójnowych klozow, 12—30 cm hornjeje tołstoscźe, 3—5 m dołhich,
10 krutych żerdźow,
200 ßłabych żerdźow,
130 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
35 = = kuleczkow,
116 = = pjeńkow,
136 = khójnoweje walcźiny,
9,5 stotnjow khójnowych walcźkow,
33 khójnowych wulěßowanych dołhich hromadow

w drjewischcźu 21. wotdźělenja.

45 rm. ßuchich khójnowych kuleczkow,
75 ßuchich khójnowych dołhich hromadow

w 21., 26., 25. a 24. wotdźělenju

s wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcźu 21. wotdźělenja wysche dołheho hata.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.
H. Niepraschk.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njeboczičzkeje khěžerki **Khrystiany Pjetaschoweje** rodź. Kasperez w Kamjenej ma ßo dla dźělenja herbstwa pólna leżomnoscź, k jeje sawostajenstwu ßluschaza, se sahrodu a polom czißko 11B wopalneho katastra a fol. 48 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Kamjenej, wobstejoza se sahonow czißko 601 a 602 sahonskich knihow sa Kamjenej, — hekt. 14,6 arow abo — aker 79 □prutow wopschijaza a ſ 9,77 dawskimi jenoscźemi napokożena, kotraž leżomnoscź je wot wjeßnych grychtow na 3375 mk. — np. takſěrowana,

11. februara dopoldnja w 11 hodźinach

na městnje ßamym w Kamjenej na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej ßudniskej tafli, kaž też w Kamjenjanskej herbskej grychcźi wuwißaze, pscheßadźowanske wumĕnjenja, wucźah ſ leżomnostnych knihow, wotpiß wobßedźenstwoweho sapißa a woheńsawěscźazeho wobßwědčenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch a, ßo mjenowany dźeń postajenu hodźinu w **Pjetaschez khěžnej leżomnoscźi w Kamjenej** seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

W Budyschinje, 10. januara 1890.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Philippi. Zbl.

Awkzija.

Ssobotu 1. februara t. l. dopołdnja wot ½11 hodźin maja ßo na **nowej haßy czißko 2** (na prěczźnej haßy bjes horncźerskej a kamjeńtnej haßu) dla pschestacźa wósnistwa

2 kucźowaj konjej,
1 woßobny landawski wós,
1 saczinjeny schkleńczany wós,
1 polschesa,
2 taflate ßanje,
2 poraj woßebneho kucźoweho grata a druhi konjazy grat a hródźna potrjeba sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz w Budyschinje, awkzijonator.

Pscheßadźowanje sawostajenstwa.

Póndźelu 3. februara dopołdnja wot 9 hodźin maja ßo w sawostajenej Schusterez khěžnej leżomnoscźi wschě sawostajene wězy Schusterez mandźelskeju, jako meble, koża, drasty, domjaza a hospodarska nadoba, dale 3 kruwy a 1 ßuczelna jałowja, pjerisna, 1 hospodarski wós se żelesnymi wójkami, 1 żitoczisczaza maschina, 1 ßykanjowa maschina, ßłóma, ßyno, běrny a skład runklizowych rěpow sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Najprjedy budźe ßo skót pschedawacź.

W Kaßowje, 17. januara 1890.

A. Kilian, wjeßny ßudnik.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt.**

Nowe

turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wupschedawanje.

Dokelž ßwoju pschedawarnju bórsy wotedam, wschě twory, jako stare a nowe mużaze ſwjerſchniki, tkaninowe żakety a kholowy, lazy, spódne kholowy, koschle, pjesle, schkórnje, schnóru, mězy, filzowe klobuki, khachlowe roky, blachowe karany, wobrasy, schpihele atd., kaž też ßwoju khlamowu pschiprawu po mózno tunjej płaczisnje wupschedawam, so bych k jutram wscho rospschedate měł.

J. Bächmann
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Knježi rěsak w Lasu porucza wschě druźiny **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płaczisnach, czaßej pschimĕrjenych.

Woprawdźite

jejowe nudle

1 punt po 36 np.,
pschi 5 puntach po 34 np.,

niezojte nudle

1 punt po 30 np.,
pschi 5 puntach po 28 np.
jako jara płaczisny hódno porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druźina, woprawdźe czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

polne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Najlěpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny polcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Na ßwój **palenz** a wschelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waschnju a dołholětnym nashonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne czinju.

Gustav Poser.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje ßo palazych

zigarow

100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych czinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě druźiny **cźrjewow** k **dźĕłanju kołbaßy** porucza **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy czißko 23.

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž też wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 40 np., 15 schtuk po 35 np., jako jara płaczisny hódne porucza

Ad. Rämsch.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaczisnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Albert Poppe

na Mużakowskej dróhy 4 kóżdu dźĕlbu **kateho** a **kowaneho żelesa, hadreschcźa, koscźe, moßas, staru papjeru** atd. kupuje.

Pscheproschenje

k wurjadnej hlownej shromadźišnje
konservatiwneho towarstwa tšeczeho khěžorstwoweho wólbneho wokrjeza
wutoru 28. januara 1890 popołdnju w 2 hodź.
w tšelerni w Biskopizach.

Dnjowy porjad: Postajenje kandidata k pschedstejazym wólbam do khěžorstwoweho ßejma.

Pschedßyda.

Proßy ßo, shromadźišnu wjeleliczbnje wopytacź.

Budyska Bjesada.

Maskeradna drasta budźe **sobotu 8.** a **njedźelu 9. februara** w hoscencu k běłemu konjej wupołożena. **Předsydstwo.**

Kedźbu!

Czesczenym ßobustawam **ratarskeho wohenßawěsczazeho towarstwa w Draždźanach** ßo k wjedźenju dawa, so móże ßo s wunoschka minjeneho lěta ßobustawam, na to prawo mějazym,

dwaceczi prozentow dividendy

wot poßlednjeje létneje premije dacź. Na tole dobytkne a najwjetschi wužitk dawaze wohenßawěsczaze towarstwo woßebje kedźbne czinju a proschu podwólnje, ßo pschi tutym wužitnym wótznokrajnym pschedewsaczu wobdźelicź.

Hermann Kschižank w **Bukezach**
towarstwowy sastupjer.

Statne pruhowanje jako subjazy lěkar w Lipsku wobstawschi a wjazy krócź se sastupjerjom pobywschi ßym ßo tu jako praktiski **subjazy lěkar,** woßebje sa wschě operazije, plomběrowanje a saßadźenje nowych subow, saßydlik.

Bernh. Jenč,
approb. subjazy lěkar,
s bydłom: w knihiczišchczerni k. Donnerhacka
na schulerskich hrjebjach 3 delka.
Rěczna hodźina wot **8—12** dopołdnja, **2—5** popołdnju.

Špěwarske

ßerbske a **němske** w jednorych a woßobnych **ßomoczanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, ßerbske w nowym czischczu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach

Gustav Rämsch
knihiwjasar na bohatej drósy 21.

Sa konfirmandow

czorne a czěmnobrune
czistowołmjane wobleczenja

w druzinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poruczam.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Jerje

rjane, wulke, tucne
po 4, 5 a 6 ny.
pola **Carla Noacka**
na žitnej haßy.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu ßerbski.

Maskeradna a dźiwadłowa drasta
ßo wupožczuje
na ßukelnskej haßy 30.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 2. małeho rózka z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk knjeza wučerja Hołbjana z Pišena pola Draždźan. Wšě sobustawy chcyłe so w postajenym času zeńć, dokelž so knjez přednošeŕ z poslednim ćahom zaso domoj wróći. Też hosćo su nam witani.

Předsydstwo.

K prěnjej haprleji je w Brěsy pola Hodźija stwa w jenym maßiwnym twarjenju sa ßerbsku ßwójbu na pschenajeczе. Dalsche je czišło 12 tam shonicź.

Pyta

ßo k 1. haprleji t. l. abo posdźischo njewoženjeny nawjedźity, ßerbskeje rěcze mózny schoßar na jene kubło w pruskej hornjej Luzizy. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Někotre różne dźěłaczerske ßwójby s dobrymi wopißmami dostanu pschi darmotnym rjanym wobydlenju se sahrodu dźěło na knjezim dworje w Njesdaschezach.

Też ßo tam niz pschemkody swólniwy pohonczs dobrymi wopißmami, dobry wothladaŕ koni, hnydom abo k 1. meji pyta.

Różnu ßłużobnu holzu, kotraz ma luboscź k dźěczom, k 1. haprl. pyta **Altmann** na Hoschiz haßy 17.

Pohonczow, hejtmanow, strazhnikow, wotroczkow, ßrěnkow, domske a hródźne dźowki pyta

pschistaza zona **Heynoldowa.**

Na jene ryczerkubło pola Oschatza ßo k 1. haprleji abo prjedy ßylna hródźna dźowka pyta, kotraz móże derje dejicź. Létnja msda 180 mk. a 30 mk. hodow. Jenoż holzy s dobrymi wopißmami njech ßo wobrocza na **Struwowu** nad Krakezami.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn sprawneju starscheju w mojich khlamach do wuczby stupicź.

Otto Engert
drogowe a barbotworowe khlamy.

Wuczobnik, po móżnoszči Sserb, móże jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi do kolonialtworowych khlamow sastupicź. Wopyt pschekupskeje schule a nusna schulska wědomoscź ßo żada. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wuczobnika

ßyna sprawneju starscheju pyta **Jan Wjenk** w Budyschinje, kolonialtworowe a zigarowe khlamy.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy

wuczobnika

pytam, kiž ßerbski rèczi.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Do naju materialtworowych a spirituosowych khlamow móże mkody człowjek jako wuczobnik sastupicź.

Ginzel a Ritscher.

Wuczobnika pod pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram pyta

A. Stöbe, pjekarski mischtr
na Lubijskej drósy.

Kowarskeho wuczobnika k jutram pyta **E. Wyrgacz**
w Hornim Hunjowje.

Hólczeż, kiž chze krawstwo nawuknucź, móże sastupicź pola **Korle Bäckera,** krawza sa ziwilnych a wojakow na ßerbskich hrjebjach 28 po 2 skhodomaj.

Pjekarskeho wuczobnika k jutram pyta **E. Schütze** na snutskownej lawskej haßy 3.

Ssylny hólczeż, kiž chze schewstwo nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola schewskeho mischtra

Urbana w Delnjej Kinje blisko hoscenza.

Kedźbu!

Schtóż chze dobry a czisce ßłodźazy **tobak** kupicź, njech ßebi po njón do Khocźebuskeje pschadownje rokojteho tobaka **Hermanna Gerlicha** na ßukelnskej haßy dźe.

Mnosy kurjerjo a snajerjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 1. februara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sozialdemokratiski sapósłanz Bebel je ßrjedu w druhej komorje sakskeho ßejma njesbožowny dźeń měł. Hdyž ßo tam wo pjenježne žadanki sa evangelske lutherske krajne konsistorstwo jednasche, Bebel wosjewi, so budże wón a jeho strona pschećźiwo wschěm žadankam, sa zyrkwinske saměry postajene, hłosowacź. S dobom wón dweju duchowneju winowasche, so staj pschi wólbach do kněžorstwoweho a krajneho ßejma s klětki pschećźiwo sozialdemokratiji prědowałoj, a praschesche ßo ministrow, hacź ßo mjenowanaj duchownaj teho dla khostacź njebudźetaj. Wotmolwjenje, kotreź statny minister s Gerber Bebelej na to da, ßebi tón wěsćze sa schpihel njetyknje. Minister praji, so jeho se spokojenjom napjelnja, so ßu duchowni, kotsiž pschećźiwnikam zyrkwje khróble a mużni napschećźo stupaju. Hdyž ßo powołanje duchowneho tak frosumi, so je wón powołany, w ßwojej gmejnje niz jenoź nabożinu spěchowacź, ale teź podłožk dobrych počźinkow ßwojej gmejnje sakhowacź, njemóże ßo prěcź, so móże ßo wón teź politiskich praschenjow w ßwojim prědowanju dótkacź. Ssu politiske strony, kotreź podłožk dobrych waschnjow podrywaju, a k tymle stronam ßo sozialdemokratiska liczi. Hdyž ßo sozialdemokratojo na to měrja, nabożinu wukorjenicź, mandźelstwo a ßwójbu saniczicź, dha je cźisćze prawje, hdyž duchowny ßwoju gmejnu psched tajkimi skażerjemi schkitacź hlada. Pódla ministra s Gerbera hischcźe sapósłanzy Fritzsche, Klemm a Ackermann pschećźiwo Bebelowym wobskórźbam rěcźachu. Ackermann ßo w mjenje konservatiwneje strony duchownym sa sakhowanje a schkitowanje nabożiny dźakowasche a sozialdemokratow na to kedźbne cźinjesche, so ßo se ßwojej bjeswěrnosću njebychu nadawali a njespytali, bjeswěrnosćź jako wucźbu postajicź, po kotrejž měko ßo knjeżerstwo wjesćź. Runje tak Bebelowe wobcźeżowanje, so dr. Schmidta jako privatneho wucźerja k Lipsćzanskej universicźe pschipuschćźili njejßu, wuspěcha njemějesche. Minister s Gerber jeho powuczi, so ßu dr. Schmidta teho dla jako privatneho wucźerja wot Lipsćzanskeje universitу wotpokasali, dokelž je ßobustaw sozialdemokratiskeje strony, a so ministerstwo ženje njepschida, so bychu ßo na Lipsćzanskej universicźe sozialdemokratiske błudnosćze wucźike. — Wuwjedźenje twara żelesnizow Gera-Pforten-Wolfsgeräth, Falkenstein-Muldenberg, Holbin-Beyersdorf, Hohenfichte-Eppendorf, Oschatz-Strehla a Wolkenstein-Jöhstadt je druha komora sa dobre spósnała. Dale je druha komora bjes debaty sakoń pschijała, po kotrymž ßo duchownym a wucźerjam pensionski pschinoschk spuschćźi. Teho runja ßu ßo też pjenježne žadanki sa kultus a sjawne roswucźenje bjes debaty pschiswolike.

— Khěžor Wylem je póndźelu ßwoje 31. lěto žiwjenja dokonjał. S wjeßełosćźu a radosćźu je němski lud po wschěch Němzach narodniny ßwojeho khěžora ßobu ßwjecźił, kiž je ßo sa krótki cźaß ßwojeho knjeżenja jako měrlubowazy knjeżeŕ, napjelnjeny s najnadobnischimi wotmyßlenjemi, wopokasał. Pschi khěžorskim dworje w Barlinje je ßo tón krócź ßwjedźeń khěžorowych narodninow, s dźiwanjom na njedawne semrjecźe swudowjeneje khěžorki Augusty, s cźicha wotbywał. Rano khěžor komandanta a offizěrow ßwojeho hłowneho lěhwa pschija, so by ßebi wot nich sboże pschecź dał. Pschipołdnju jemu statni ministerjo pod wjedźenjom wjerćha Bismarka sboże pschejachu. W 1 hodźinje měješche ßo s pschicźinu ßwjedźeńskeho dnja pola swudowjeneje khěžorki Friedrich ßnědanska hoscźina. Wjecźor bě w khěžorowym hrodźe wulki ßwójbny wobjed, pschi kotrymž ßo bjes druhimi wjerćhami też kral Albert wobdźěli.

— Nowy sozialistiski sakoń je khěžorstwowy ßejm ßobotu po tsecźim cźitanju sacźißnuł. K poßedźenju, kotreź ßo hižo dopołdnja w 10 hodźinach sapocźa, ßo wjerćh Bismark, kiž bě dźeń prjedy do Barlina pschijěł, wěsćze wocźakowasche, tola Bismark njepschińdźe, a tak jednanje s měrom wotběża. W khěžorstwowym ßejmje bě hižo snate, so bě ßo w krónskej radźe, kotraž bě ßo pod pschedßydstwom khěžora w pschitomnosćźi Bismarka měła, wobsamkło, so knjeżerstwo na tym wobsteji, so ßo polizajske wukasanje w sozialistiskim sakonju sakhowa, kotreź bě khěžorstwowy ßejm pschi druhim cźitanju sacźißnuł. Dokelž bě konservatiwna strona hižo prjedy wosjewiła, so budże pschećźiwo zyłemu sakonjej hłosowacź, jeli so knjeżerstwo wupokasanske postajenje njepuschćźi, bě wěste, so ßo sakoń wotpokasa. Wjednik sozialdemokratow, Bebel, w poßedźenju knjeżerstwo s jěrosćźu pschimasche a měnjesche, so wschě wumsacźne sakonje ßwěta sozialdemokratiji niczo njeseschkodźa. Minister Herrfurth ßo pschecźiwo sozialdemokratiskim rěcźnikam wobrocźi, kotsiž ßo sastupjerjo dźěłacźerjow mjenuja. Sozialdemokratija je jenoź sastupjerka schcźuwazych a naschcźuwanych ludźi, woßebje tych dźěłacźerjow, kotsiž dźěłacź nochzedźa. Wjele dźiwanja rěcź ßwobodokonservatiwneho sapósłanza a krajneho radźicźela prynza s Carolath sbudźi. Wón ßo wusna, so ßwěru k knjeżerstwu pschi wojowanju pschecźiwo sozialdemokratiji steji, tola so do polizajskeho wupokasanja swolicź njemóże. Tole postajenje njeje jenoź bjes samera, ale też njeprawe. Sozialdemokratija njeßmě ßo jenoź s polizajskej mozu podtłocźecź; duchownje dyrbi ßo na sawjedźenych skutkowacź. S wobżarowanjom dyrbi rjez, so ßmy w cźaßu żiwi, hdźež sastojnizy sa wyschschim sastojnstwom honja a ßamßneho pscheßwědcźenja nimaja. Hdyž bě na to hischcźe sozialdemokrat Singer podarmo porok wotpokasacź spytał, so ßu sozialdemokratojo ludźimucźerjo, ßo k wothłoßowanju wo sakonju pscheńdźe. Sakoń ßo s 169 pschecźiwo 98 hłoßam sacźißnu. Tón ßamy dźeń wjecźor ßo khěžorstwowy ßejm w běłym salu khěžorskeho hroda wot khěžora ßwjedźeńszy wobsamknu. Stupiwschi psched skoty trónski stoł a pokrywschi ßwoju hłowu s worjowatym helmom khěžor trónsku rěcź cźitasche. Ssady, w kotrychž wón na spěchowanje rjemjeßła s powjetschenjom prawow rjemjeßlniskich jednotow pokasa, dozpicźe spokojazeho pscheměnjenja wobstejnosćźow dźěłacźerjow po sakońskim a porjadnym pucźu wusběhowasche a skónczńje na wobsamknjene polěpschenje msdy khěžorstwowych sastojnikow spomni, ßo wot shromadźisny s pschihłoßowanjom pschijachu. Se sahorjenym ßławy-wołanjom khěžor salu wopuschćźi.

Awstrija. Dołholětna swada bjes Cźechami a Němzami w Cźechach je po sdacźu skónczena. Sastupjerjo Němzow a Cźechow ßu w ßwojich shromadźisnach w Prasy wucźinjenja Winskeje skhadźowanki pschijeli. Po tychle wucźinjenjach ßo Cźechom każ Němzam

ſakhowanje jich narodnoſcźe ſarucźi. Žadanja Němzow a Cźechow ßu połnje dopjelnjene, a w tym wěſtoſcź leži, ſo budźe dozpite wurunanje trajne. Młodocźěſka ſtrona ßo hiſchcźe wo wurunanju wuprajika njeje, tola ßo wotcźakacź da, ſo budźe też wona jemu pſchihłoßowacź.

— W Krakowje w Galiziſkej ßu ßo ſtudentſke njeměry měke. Dokelž bě univerſitna wyſchnoſcź tſjóch ſtudentow wotehnała, wjecźor w 7 hodźinach něhdźe 500 ſtudentow pſched bydło rektora Korczynſkeho pſchicźeźe. Wokajo: „Hańba rektorej! Hańba ſenatej“ woni wokna rektoroweho bydła wubichu. Pſched wojakami, po kotrychž bě ßo póßłako, njeměrnizy cźeknuchu. Tſjo ſtudencźi lěkarſtwa buchu ſajecźi. Studentſtwo deputaziju k miniſterſtwu do Wina póſcźele, kotraž dyrbi ßo na rektora a ſenat wobcźeżowacź.

Italſka. Schtož Italſzy w Abeßynſkej ſ wojeŕſkej mozu ſamóhli njeißu, ßu nětko ſ leſcźu dozpili. Hdyž bě loni wójſko abeßynſkeho krala Jana Italſkich pola Dogali do cźiſta porasyło, italſke knjeżerſtwo myßliczku ſpuſchcźi, ßwojim wojakam ſ kralom Janom dale wojowacź dacź. Wone to dźiwim cźrjódam ſudanſkeho falſchneho profeta a ſchoaſkemu kralej Menelikej pſchewoſtaji, kotrychž ſ pjenjeſami ſa to dobu, pſchecźiwo kralej Janej na wójnu cźahnucź. Kaž je ſnate, buchu Abeßynſzy w tſidnjowſkej bitwje, w kotrejž jich kral Jan rjekowſku ßmjercź na bitwiſchcźu wumrje, wot Sudanſkich pobicźi. S pomozu Italſkich ßo na to ſchoaſki kral knjeżerſtwa nad Abeßynſku mozowaſche a pſchiwißowarjow Mangaſche, wuja morweho krala Jana, w wjazorych bitwach pſchewinu a roſpjerſchi. Nětkole maja Italſzy cźaß ſa pſchileżny, ßwoje wotpohlady na Abeßynſku do ſkutka ſtajicź. Italſke wójſko je pod wjedźenjom generala Orera pſched krótkim abeßynſku provinzu Tigre wobßadźiło. Hkowne tigreſke měſto Adua, kotreż je Italſkim ßwoje wrota wotewriło, ßo bórſy ſaßo wot nich njewopuſchcźi. Sda ßo, kaž ſo chzedźa ßo tam Italſzy trajnje ſaßydlicź. Bjes krwěpſchelecźa je tak italſke knjeżerſtwo kraj do ßwojeje mozy dostało, bjes kotrehož italſke wobßedźenſtwo pſchi cźerwjenym morju niczo hódne njebě. General Orero drje je Aduaſkim wobydlerjam woſjewił, ſo nima myßle, Tigre podcźißnucź a ſa Italſku wobßadźicź, ale ſo je jenož po woſpjetnych próſtwach wobydlerjow pſchiſchoł, ſo by jich pſchecźa ßłyſchał. Hdyž je ßo to ſtało, chze ßo wón ſaßo k Maßawje wrócźicź, dokelž njecha, ſo by pſchitomnoſcź italſkeho wójſka w Adua tukanje ſbudźiła, kaž ſo by italſki kral kraj krala Menelika wobßadźicź chzył. Najſkerje dyrbja ßo wobydlerjo tigreſkeje provinzy ſ tutym woſjewjenjom ſměrowacź a ßo wot ſběžka wotdźerżecź. Wěry hódne ßu ßłowa generala Orera jara mało. Jenož ſo by pſchecźa wobydlerjow ſhonił, teho dla je ßo wón ſ cźeźka ſe ßwojim wójſkom na dołhi, ſtraſchny a jara wobcźeżny marſch naſtajił. Sańdźe drje dołhi cźaß, prjedy hacź budźa jemu wſchě žadanja Aduaſkich ſnate, ßnadź ßo pſches to někotre lěta minu. Se ſchoaſkim kralom Menelikom drje ßo Italſzy dla tigreſkeje provinzy na někajke waſchnje wurunaju.

— Pjenjeżne ſarjadniſtwo měſta Roma je ßo po ſdacźu lěta dołho jara hubjenje ſaſtawało. Njedoſtatk poßlednjeho lěta w měſchcźańſkej pokładnizy 8 milijonow wucźini. Měſto pak budźe 20 milijonow w nowym lěcźe trjebacź, jeli ſo chze ßwoje pſchißłuſchnoſcźe dopjelnicź. Sa bliżſche lěta budźe dale 80 milijonow trěbnych. Hacź runje ßo w žanym italſkim měſcźe tak wyßoke dawki njedawaju kaž w Romje, budźa ßo tola wobydleŕſtwu nowe dawki napołożicź dyrbjecź. A pſchi tym rjemjeßło a wikowanje hubjenje dźe a ßo ſkoro wſchědnje wulke bankeroty pſchipowjedaju. Pſchi tajkich bjeſtroſchtnych wobſtejnoſcźach budźe cźeźke dźěło, pjenjeżnej nuſy měſta Roma trochu wotpomhacź.

— Schto wſcho khripa, abo kaž łacźańſki rěka, influenza njenacźini. W Neapelu je jeje dla ſtudentiſki ſběžk wudyrił. Studentojo ßebi žadachu, ſo by ßo tamniſcha univerſita khripy dla ſawrjeła. Dokelž ßo rektor jich žadanju ſarjeknu, woni ſ univerſitnej khorhoju pſched prefekturu pſchicźeźechu a žadachu, ſo by ßo rektor wotßadźił. Ropot bě ſkóncźnje tak wulki, ſo dyrbjachu wojazy ſakrocźicź, pſchi cźimž buchu někotſi ſtudencźa ſ bajonetom ſranjeni. Rektor pſchi ßamym ſtrachej wuńdźe, ſo ßo do njeho ſtudencźa, kotſiž běchu hižo durje jeho dźěłanſkeje ſtwy rosraſyli, ſ pukami dachu.

Sſerbija. Bjes offizěrami ßerbſkeho wójſka ßu wobſamknjenja ſkupſchtiny w naſtupanju wojeŕſkich należnoſcźow hłuboku njeſpokojnoſcź ſbudźiłe. Offizěrojo w korcźmach ſjawnje na to ßwarja, ſo ßo jim jich mſda wot ſkupſchtiny pſchikrótſcha. Knjeżerſtwu je ſmyßlenje offizěrow ſnate a wone mjena njeſpokojnych potajnje napißacź dawa, ſo by jich po něcźim ſe ßłużby puſchcźiło abo pſcheßadźiło. Dwaj wyſchſchej offizěraj, wyſchk Pawlowicź a wyſchſchi lieutenant Banlicź, ſtaj ßo hižo teho dla penſioněrowałoj. — Pſchi bołharſkich mjeſach ßerbſke wójſko ſtajnje k wójnje hotowe ſteji. Dokelž je bołharſke knjeżerſtwo mjeſy wobtwjerdźiło a wjele wójſka do jich bliſkoſcźe położiło, ßu Sſerbjo nuſowani, ßo na wſchě pſchipady pſchihotowacź. Poměry bjes Sſerbiju a Bołharſkej drje njeißu najlěpſche, tola praſchenja, kotrychž dla ßo wobaj krajej wadźitaj, njeißu tak ważne, ſo by hódno było, jich dla wójnu wjeſcź.

Schtyri njewjeſty a jenož jena žona.

(Pokracźowanje.)

Duzy k moßaſolijerjej Erhart na dróſy ßłużobnu holzu ſetka, kotraž ſtejo woſta a na njeho ſarěcźa: „Njejſcźe Wy tón knjes, kiž je to njepoßłuſchne holcźiſko, komornych radźicźelez Fridu, ſ wody wucźahnuł?“

„Pſche cźo ßo Wy ſa tym praſchecźe?“ kandidat ſnapſchecźiwi.

„Dokelž běch pola komornych radźicźelez ſe jſtwinſkej holzu a mějach ſa Fridu hladacź“, holza wotmolwi. „Ta ſymna kupjel běſche temu njepoßłuſchnemu holcźiſku ſtrowa a ji też niczo ſchkodźała njeje. Ja pak dyrbjach to wutunkacź, pſchetoż komorna radźicźelowa je mje na měſcźe ſe ßłużby wuhnała. Hdy by ßo wona tolo radſcho ßama wo ßo ſtarała! Komorny radźicźel dyrbjak jenož wjedźecź, ſchtož ja wěm: kak ma jeho žona jeneho galana po druhim a kak jim pjenjeſy tyka, kotreż cźeledźi wotſchcźipuje. Ja też ßym hnydom druhu ßłużbu doſtała, hdźež mam ßo wjele lěpje hacź pola tych wulzy cźinjazych komornych radźicźelez. To chzych Wam jenož prajicź, ſo ßebi niczo ſle wo mni njemyßlicźe.“

Kandidat pak ßebi niczo dobre wo njej njemyßleſche; duž ßo ſawrócźi, ji ani wboźemje njeprajiwſchi. Jeho mjelczo ßlubjena, Marſcha Janaſchez, pſchi woknje pſchi runej ſemi ßedźo ſchijeſche a jemu pſchecźelnje ſ hkowu kiwaſche. Wona ſchitu jehku połoži, ſo by lubemu ßwoju mjehku ruku podała, kotruž Erhart nutrnje koſcheſche a tłócźeſche. Se ßwojimaj módrymaj woczomaj najluboſcźiwiſcho na njeho hladajo wona pocźa: „Bohumiłko, ja mam próſtwu na Waß.“

„Hdy by tola prawje wulka była!“ Erhart ſahorjeny praji, „ſo bych ju dopjelniwſchi Wam dopokaſacź móhł, kak bjeſkóncźnje Waß lubuju“.

„Wy pſchewjele ßydacźe“, Marſcha dale dźeſche, „a to Waſchej ſtrowoſcźi ſchkodźi. Wy ſcźe nětkle cźaſto ßłaby a błědy. Wy dyrbicźe ßebi wjazy hibanja cźinicź.“

„To cźinju, lubſcha Marſcha! Ja wſchědnje jenu abo dwě hodźinje khodźu a běham.“

„To njedoßaha. Khodźo ßo jenož noſy hibatej. Zyłe cźěło dyrbi ßo ſatſchaſcź a pſchetſchaſcź. S jenym ßłowom: Wy dyrbicźe rejwacź wuknucź.“

„Rejwacź? ja? kandidat prědarſtwa? Tole žadanje budźech najmjenje wot Waß wocźakował.“

„Cźeho dla niz? Wſchako je kral David ſjawnje pſched kaſchcźom ßluba rejwał, a tola jeho knjeża bohoßłowzy jenož pobożneho ſpěwarja pſalmow mjenuja.“

Marſcha Erhartej běłe a cźorne rěcźeſche, doniż wbohemu kandidatej niczo njewubu, khiba — do jeje žadanja ſwolicź. Wón hiſchcźe tón ßamßny dźeń rejwacź wuknucź pocźa.

„Naſcha Liſka je khora“, ſa někotre dny Taflina k Erhartej praji. „Najſkerje je ßo w zyrkwi, hdyž Wy prědowaſchcźe, naſymnika. Wona jara kaſchluje, ſkorži, ſo ju w boku kała, a ma ſymizu.“

„To na ſahorjenje płuzow pokaſuje“, Erhart naſtrójany wotmolwi; „duž dyrbi ßo khwatajzy po lěkarja hicź“.

Powołany lěkař pola khoreje ſahorjenje płuzow namaka a ji lěkarſtwo ſapißa; hdyž woteńdźe, pak k Erhartej praji, ſo ma pſchi ſchwalcźinym cźělnym hubjenſtwje mało nadźije, ſo wona wotkhori.

W nozy Erhart a Taflina khoru po rjadu wothładowaſchtaj. Schtwórtu nóz kandidat pſchi łožu cźeźzy khoreje ßedźeſche, kotraž w njeměrnym ſpanju leżeſche. Mała lampka jeno ßłabe ßwětko wó jſtwě roſſchěrjeſche, hdźež hłuboka cźiſchina knjeżeſche; jenož cźeźke dychanje a ßuchi kaſchel khoreje běſche dyß a dyß ßłyſchecź. Kanarik w ßwojej klětzy na żerdzy ßedźo ſpaſche, a mjelczo, mjelczo, kaž ßmjertna waczka, kandidatowy cźaßnik pódła ſchkleńzy lěkarſtwa na blidu pikotaſche.

„Ach Wy tu ſcźe, knjes Erharto!“ ßwojej ſpróznej woczi wotewriwſchi Liſka pocźa. „Wy ſcźe tajki duſchny!“

„Ja jeno ſarunam, ſchtož ſcźe Wy mi cźiniła“, Erhart ſnapſchecźiwi. „Kak Wam je?“

„Cźuju, ſo je moja ßmjertna hodźina pſchiſchła“, ßo bolostnje poßměwajo khora wotmolwi.

„Njerěčźće takle a njeczińće mi wutrobu hischće cźeźschu, hacź hižo je", Erhart rjeknu.

„Ja žo njemylu", khora praji. „Wam žwoje najlubsche wotkasuju: žwojeho kanarika."

Khwilu wotpočnuwschi khora žo hladajźy napinajo sažo počza: „Ja wěm, knjes Erharto, so rjanu dźowku možasolijerja Janascha lubujećе."

Kandidat sastróženy niczo njewotmolwi.

Sa khwilku khora dale dźesche: „Ja Waž proschu, ja Waž wopschižaham: pruhujće Marschu žwěru a nadrobnje, prjedy hacź žo na wěčne s njej swjasaće."

„Kajkeje pschicźiny k tejle próstwje macźe?" žo Erhart woprascha, kotryž žo ranjeny cźujesche. „Scźe schto njeprawe wo Marschi žłyschała?"

„Ja jenoź hischće naležnischo žwoju próstwu wospjetuju", khora sdychowasche; „pruhujće žwoju wuswolenu žwěru a nadrobnje. Niz sawischa, ale wutrobne pschećе, so byschće prawje sbožowny był, mje k mojej próstwje wabi."

Wona žo wotmjelcźa, a w jeje wutrobnje bóle dźěkasche. „Ach mój stuk!" wona stonasche. „Dycha! dycha! ja žo saduschu."

Kandidat ji rucźe kžizu lěkarstwa poda, schtoź ju trochu směrowa.

Bórsy na to pak khora khuboko sdychnu a žwoje žiwjenje wudychnu.

„Pobožna, kscheścźijanska cźerpjeńka", Erhart hnuty dźesche, „ty běsche w makym žwěrna, duž budźe tebje Bóh nad wjele stajicź. Sastup k žwojeho Knjesowej radosći."

Kandidat žo cźische pomodli a potom morwu požohnowa. Wón lampku hažnu, mjes tym so khuboke synki zyrkwinskeho swona poknóznu hodźinu pschipowjedowachu, durje samknu a žo k měrej poda.

S měrnje pschekražnjenym mjeswoczom schwalcźa w žwojim makym kaschcźu na marach leżesche; w stuknjenymaj rukomaj měješe cźerstwe wonjeschko. Wyšche teho žo dwě palmowej hakusy nad morwej kschižowaschtej, kotrejž běschtej jej, kaž tež wonjeschko, jeje žužodaj pschinješkoj. Tutaj tež běschtaj jeniczkaj, kotrajž kaschcź na pohrjebnischczo pschewodźeschtaj. Kaschcź do khubokeho rowa puschcźichu, a tótka a noscherjo chzychu žo hižo po swuczenym waschnju wotžalicź, ale Erhartowa sahorjena cźělna rěcź jich pohnu wostacź. „Tajku rjanu a hnujazu rěcź", žo woni wusnachu, „dołho žłyscheli nježmy, a žadyn wjerch žebi ju njeby lěpschu pschecź móhł."

Kandidat, kotryž sa cźaž Liszyneje khorošcźe do rejwanskich hodźin khodźił njebě, nětko sažo pilnje rejwacź wuknjesche. Rejwanski mischtr pak s wuspěchami žwojeho duchowneho wuczomza prawje spokojom njebě; duž tutón se strachom bližschemu balej napschecźo hladasche.

Balny wjeczor tu bě. Erhart žo s wupyschenej rjanej Marschu k polonaisy stupi, kotraž žo potom do walcźika pscheńdźe.

„Jenoź w takće wostańće!" Marscha žwojemu rejwarjej scheptasche, „jedyn, dwaj, tsi; — jedyn, dwaj, tsi. Wy mi na nohu stupacźe, luby Bohumile. O, hižo sažo!" Jenoź jónkrócź wonaj po salu porejwaschtaj, potom dyrbjeschtaj wustupicź, dokelž nihdy do takta njepschińdźeschtaj. Kandidat běsche wschón cźerwjeny s hańbu. Marscha pak mjelcźo troschtowasche: „To hižo lěpje póńdźe; Rom dźě tež sa dźeń natwarili njeježu, a žadyn schtom na prenje rubnjenje njepanje!"

W pschichodnej reji pak lěpje njebu, ale wjele hórje, a Erhart se žwojimi smykami zyke žužodstwo samyli, sa cźoź poroki dosta, kotrež běchu druhdy hrube doscź. Sažo dyrbjesche wón s Marschu wotstupicź. Duž mkody pschekupz pschiběža, žo ji lohzy pokloniwschi Marschu sa ruku wsa, ju wróćźo dowjedźe a na najwustojnischo s njej dale rejwasche. Marschine wobliczo, kotrež běsche žo prjedy saćmiło, žo nětko sažo dale jažnischo žwěcźeschе, a pschecźelnje wona kandidatej wospjet s hłowu kiwasche, kotryž běsche žo w stronu stupił a s cźmowym mjeswoczom na rejwarjow hladasche. Erhart žebi tón wjeczor wjazy njeswaži, se žwojej mjelcźo žlubjenej hischće ras porejwacź, schtoź tutu do zyła njemjersasche, pschetoź rjana Marscha měješe mkodych a wustojnych rejwarjow na wubjerk.

* * *

S wulkej prózu Erhart skónczńje w rejwanju tak daloko dóńdźe, so jeho rejwanski mischtr wulzy khwalesche a praji, so je wuwuknuł. Wulzy wješoły kandidat po poslenjej rejwanskej hodźinje k žwojej njewjesće khwatasche ji wješoku powjescź wosjewicź. Janaschez nan běsche hižo „na piwo" schoł, jeho jstwa běsche prózna; ale w žužodnej jstwiczźy žo dwě holzy wótsje a wjeżele žmějeschtej; Erhart Marschiny khóž a tón jeje najbližscheje pschecźelnizy spózna. Holzomaj k lubu žo kandidat sady wulkeho cźažnika skhowa, na kotrymž dołhi žónski płaschcź wižasche, kotryž jeho, cźim bóle dokelž žo wjecźor žměrkasche, khowasche, so žo bórsy na njeho njedohladaschtej.

Bórsy na to holzy dó jstwy stupischtej, a towarschka rjeknu: „Ně, so mnu je cźaž domoj. Dobru nóz, knjeni fararjowa!"

„Tak daloko dawno hischće njejžmy", Marscha skoržo napschecźiwi; „to móže žo hischće schěšcź a wjazy lět minucź, so žym mjes tym stara holza. A žamo, hdy by žo mojemu Bohumiłej zofako: schto by mje potom wočakowało? Ja dyrbjała mjes tym khupym, hrubym burskim ludom pschebywacź, wschěm konzertam, balam, wuježdźowanjam a druhim swjeżelenjam wožemje prajicź, dyrbjała butru a twarožki dźěkacź, hušy kormicź a skobacź, kury a hołbje plahowacź, haj na posledk sa dźowku žłužicź."

„Dokelž žy to prjedy wjedźała", towarschka snapschecźiwi, „psche cźo dha žy žo s kandidatom prědarstwa žlubiła?"

„Dokelž je wón schikowany hólz, dokelž chze kóžda holza rad bórsy sastarana bycź, a dokelž rosum hakle s lětami pschikhadźa. Sskyšch jenoź! Mojemu Bohumiłej je komorna radźićelowa Pasorakowa sto dukatow dariła. Měnisch, so je mi wón nekajku pychu, žnano skoty cźažnik s rjecźaskom a medaillonom, do kotrehoż bych jeho a žwoju fotografiju pokožicź móhła, abo por rjanych narucźnizow, drohotnu jehku, nawuschnikaj abo s najmjeńscha židźanu žuknju kupił? Niz telko, schtoź s nóhcźa wudunjesch. Mojemu nanej je te tukaty dał, so by jemu je tón skhował; nan chze pjenjesy do žwojeho pschekupstwa tyknucź a sadanicź. Njeje to skupje? A potom na poslenim balu! Tam žym s hańbu a mjersanjom nimale saschła. Sdasche žo, jako by Bohumił želesnu žerdku w khribjecźe tcźazy měł. Wón je mi zyke wjeżele skasył, a njebudźesche-li žo pschekupz Knjezk hischće nade mnu žmilił, budźech zyły wjecźor na žwojim stólzu žedźo wostacź dyrbjała. Mi niczo lubsche njeje, hacź prawje wuskocźny rejwar. S Knjezkom rejwacź je sbóžnoscź. Na jeho boku lecźach, jako bych kschidła na nohomaj měła. Pschi jenej reji, kotruž tež s knjezkom rejwach, wón mi se sahorjenjom žwoju luboscź wusna." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssylny wětr, kiž pjatk tydźenja a potom s nowa sańdźenu póndźelu sakhadźesche, w Budyschinje a w wokolnoscźi wjele schkody naczinił njeje, khiba so je tu abo tam schtomy wuwrócźał, tšechi roszychnował a někotre khorhoje, kotrež žo s pschiczinu khežoroweho narodneho dnja s měschczańskich wežow smahowachu, rósdrěł a swotrhał. Wjetsche njesboże budźische žo móhło psches wětr na Wjeleczańskej drósy njedaloko restawrazije „k jaženemu widej" stacź. Tam wětr kucźu, jenemu Pschischeczańskemu kublerjej žłuschazu, powali. Na sboże bě pohoncź prjedy, žo někajkeho njesboża bojo, s kucźe skocźił a pódla njeje dźěsche, hdyž žo wona powrócźi. Psches wrjeskot žo konjej spłóschischtaj a chzyschtaj cźeknycź, tola pohoncź jeju sa wusdu twjerdźe dźerżesche, hacź runje jeho k schtomikam, po boku dróhi stejazym, tak žylnje pschipreschtaj, so žo schtomiki roskamachu. Skónczńje žo poradźi, konjow sadźerżecź. Domoj jěcź pak pohoncź tak bórsy njemóżesche, dokelž dyrbjesche žo najprjedy kucźa saže trochu hromadu sbicź, kotrejež sdor bě žo pschi njesbožu roskamał a kotraž bě žo tež hewak žylnje sedrěła.

— Na město mikeho wjedra, kotrež je zyły januar trało, je kónz měžaza skónczńje syma se žněhom a mjersnjenjom stupiła. Sahrodniży a ratarjo žebi hižo dawno symnische wjedro pscheja; pschetoż psches wurjadnu cźopkotu lětuscheje symy žu hižo wschelake kerki a schtomy pupkowacź počzałe. Na rokocźe, na cźichich městnach roscźazym, žo hižo nětkole mizki pokasuja, kotrež žmy swuczeni, hewak hakle kónz měrza wohladacź. Hdy by žo wjedro njepscheměniło, by žnadź žo hižo kónz februara kerk a schtom selenik, a mjersnjenje, kotrež w naléczu njewuwostawa, by potom zyłej saźnej kražnoscźi nahły kónz cźiniło. Duž žu w městach a na wžach jara spokojom, so je syma, hdyž też trochu posdźe, žwoje knjejstwo nastupiła.

S Ratarjez. Wschi želesnischim twarje njedaloko nascheje wžy je sańdźeny schtwórtk dźěkacźer Janasch s Khwacźiz, kiž w tu khwilu w Budyschinje bydli, k njesbožu pschischoł. Wós, na kotrymž žo Janasch wjesesche, žo powrócźi, hdyž lokomotiva do njeho storcźi, so by jón na hórku hnała. Na njesboże wós na Janascha padže a jemu lěwu ruku dwójzy słama a hłowu straschnje smjecźe.

S pola. Schtóž ma schkropawej ruzy, móže žebi jej sa bertlik hodźiny zyle nežnej scźinicź. Do nopaschka žo kžiza laneho wolija kinje, kotremuž žo s drjewjanej měschawku po nečzim drobny žaty popjeł wot kamjentneho wuhla pschidawa, doniž huste cźěsto njenastanje. S tymle cźěstom žo ruzy, hdyž stej schkropawej, bertlik

hodźiny dołho maſatej; potom ßo cźęſto ſaßo wotſtroni, a ruzy ßo ſe ſchcźětku a wjele mydłom wumyjetej. Popjeł kamjeńtneho wuhla pſchi tym kaž najdrobniſcha filka ſkutkuje, ſwottorhane cźwaczki kože wotſtronjejo, mjes tym ſo ßo lany woli do hiſchcźe kruteje kože ſaßaknje a ju mjehſchu cźini. Schtóž ma ſtajne cźežke dźěło, temu ßrědk ßnano na dwě njedźeli pomha; potom dyrbi ßo wobnowicź. Cźęſto ßo w pórzlinowym abo ſchkleńczanym nopaſchku kłowa, kotryž je pſchecźiwy powětrej krucźe ſawrjeny.

S Bukez. Njedźelu 9. wulkeho rózka budźe ßo w tudomnym Heimrichez hoſcźenzu wjecźor w 8 hodźinach wot ßobuſtawow Bukecźanſkeho ßerbſkeho towarſtwa wjeßelohra „Kak Pětr lěkari“ hracź. Pſchiſtup je niz jenoz ßobuſtawam; ale tež hoſcźom dowoleny. Wotcźaka ßo, ſo ßo k ßerbſkemu dźiwadłowemu pſchedſtajenju, kotreż ßo hacź dotal w Bukezach hiſchcźe měko njeje, wjele poßłucharſtwa ſeńdźe.

S Biſkopiz 28. wulkeho rózka. Dźenßa mějachu tu w naſchej tſěleŕni bohacźe wopytanu ſhromadźiſnu konſervatiwneho towarſtwa ſa tſecźi ſakſki wólbny wokrjeß khěžorſtwoweho ßejma. Wſchitkim ſprawnym mužam wěrneje konſervatiwneje myßle běſche a je na tym leżane, ſo by ßo hódny ſaſtupjeŕ ſa naſch wólbny wokrjeß poſtajił, na kotrehoż móhłe ßo wſchitke konſervatiwne hłoßy ſjednocźicź, ſo njeby ßo ju žane roſſchcźěpjenje hłoßow ſtało, dokelž by hewak pſchi roſſchcźěpjenju hłoßow ſchkódny ſozialdemokrata lóhko pſcheléſł. To tola njechamy, ſo by naſch wólbny wokrjeß pſches někajkeho ſozialdemokratu ſaſtupjeny był. Teje hańby ßo hladajmy a ſ tym naſcheho lubowaneho krala njeſrudźmy. K wotwrócźenju ſtraſchneho roſſchcźěpjenja hłoßow bě knjes krajnoſtarſchi ſ Zezſchwitz wot ßwojeje kandidatury wotſtupił, hdyž bě ßo wupokaſało, ſo chze wulka liczba wuſwolerjow k. fabrikanta Jurija Hempela w Połcźnizy nad Ohornom rad wuſwolicź. Duž bu tu tež dźenßa jenomyßlnje tutón jara cźeſcźeny k. Hempel ſa wólbneho kandidatu ſa naſch wólbny wokrjeß poſtajeny. Tón muž je tež teho hódny, muž kſcheſcźijanſkeje myßle, muž dobreho ſadźerženja; a pſchi tym we wſchěch praſchenjach, kiž na khěžorſtwowym ßejmje do praſchenja pſchińdu, derje roswucźeny a ſnaty. Wo tym ßmy ßo wſchitzy pſcheßwědcźicź móhli, hdyž wón, ſa naſcheho kandidatu jenohłóßnje poſtaſeny, potom w dležſchej rěcźi ßwoje nahłady a wotpohłady wukłoži, ſa kotreż chze w Barlinje na khěžorſtwowym ßejmje wuſtupowacź a ſkutkowacź. Na nim ſměje woßebje tež naſche ratarſtwo jara wuſtojneho ſarěcźnika. Wón ma niz jenoz pósnacźe a ſroſumjenje, ale tež wutrobu a kraßnu, jaßnu ſrěcźniwoſcź ſa naſche ratarſke nuſy a naležnoſcźe, a wón je, kaž ſ jeho rta wěmy, tež luboſcźiwy pſchecźel naſcheho Sſerbowſtwa. Teho lubeho hódneho muža tež my konſervatiwni Sſerbjo naſcheho tſecźeho wólbneho wokrjeßa muž pſchi mužu w Božim mjenje wuſwolmy! Hłóß, někomu druhemu daty, by ſa wſchu konſervatiwnu wěz prjecźcźišnjeny był a jenoz ſozialdemokratej k lěpſchemu pſchiſchoł. Duž tež na to njekedźbujcźe, hdyž ßo wam ſ někajkeje druheje ſtrony druhi ſa konſervatiwneho kandidatu potykuje. Sa konſervatiwneho kandidatu móže nam jenoz tón płacźicź, kiž je w ſjawnej powſchitkownej ſhromadźiſnje naſcheho konſervatiwneho towarſtwa ſa naſcheho kandidatu poſtajił. Duž je k. fabrikanta Jurij Hempel nad Ohornom w Połcźnizy naſch jeniczki prawy wólbny kandidata.

S Jěžowa. 23. wulkeho rózka rano je ſudomny kubleŕ a gmejnſki pſchedſtejeŕ Mager ßwoju žonu, kotraž chzyſche runje do Kamjeńza na wiki hicź, ßmjertnje ranił, ju do hłowy tſělmſchi. Je mało nadźije, ſo ßo ji žiwjenje ſdźerži. Na to je ßo Mager ßam ſatſélił. Schto je Magera na njeſkutk pohnuło, doſcź jaßne njeje. Pjecźa je wón w pjenježnych wuſkoſcźach był, a žona jemu poßleni ſbytk ßwojeho ſamoženja njeje do rukow dacź chzyła.

S Łaſa. 24. wulkeho rózka wjecźor po woßmich na tudomnym dwórniſchcźu parſchonſki cźah, kotryž ſ Kohlfurta pſchijěžże, do tworneho cźaha ſajěžże, pſchi cźimž ſchtyri woſy tworneho cźaha ſ kolijow ſkocźichu, mjes tym ſo ßo jedyn parſchonſki a jedyn tworny wós parſchonſkeho cźaha a wobej lokomotiwje ßylnje wobſchkodźichu. Na ſboże žadyn cźłowjek wo žiwjenje pſchiſchoł njeje; někotſi ſaſtojnizy a někotſi paßažerojo ßo trochu wobodrěchu. Hižo ſa dwě hodźinje druhi parſchonſki cźah do Falkenberga puſchcźichu.

S Wojerez. 22. wulkeho rózka dopołdnja ßo ſpěſchnje kaž wětſik po naſchim městaczku powjeſcź roſſchěri, ſo je ßo ßudniſki ſekretar S. w ßwojim bydle ſatſélił. Pſchecźiwo ſekretarej mějeſche tón dźeń w Shorjelzu ßudniſke jednanjebycź, dokelž běſche wobſkorženy, ſo je w někajkim ßudniſkim pißmje datum pſcheměnjał. Dźeń prjedy běſche wón hiſchcźe wjeßoły, w wjeßołym towarſtwje hacź do ſaźneho ranja pſchebu, ßo potom domoj poda a ßo do łoża lehnu. Wokoło 6 hodź. rano pak ſaßo ſtaże, ßo do druheje ſtwy poda, tam wokeńzy ſeſacźinja a ßo ſ tſélbu do hłowy tſéli. Jeho žona, kotraž pódła ſpaſche, tſélbu wrjeßnucź a něſchto cźežke panucź ßłyſcheſche. S łoża ſkocźiwſchi wona do kuchnje běžeſche, hdźež mužowu draſtu namaka. W wulkim ſtraſche ßebi wona njeſwěri, durje k tamnej ſtwě wotewricź, ale prjedy ßußodźinu ſawoła, kotraž wyſche njeje bydli. Nětko wobě durje wotewriſchtej a wokeńzy ſwocźinjeſchtej, na cźož ßo jimaj hróſbny napohlad poſkicźi. Sekretar w łuži krwě morwy leżeſche. Dźěcźi wón ſawoſtajił njeje. Tſélbu, ſ kotrejž je ßo ſatſélił, běſche wjecźor prjedy mjelczo jaſtwowemu wothladowarjej wſak.

S Khocźebuſa. 19. wulkeho rózka w nozy na tudomnym dwórniſchcźu dwaj pjanaj cźłowjekaj wokoło kaźeſchtaj, kotrajž ſkónczńje tež k telegrafowemu burowej pſchińdźeſchtaj, hdźež tajku haru cźěrjeſchtaj, ſo ſaſtojnik won pſchińdźe. Hdyž jimaj ſaſtojnik kaſaſche dwórniſchcźo wopuſchcźicź, ßo wonaj ſ nożemi do njeho daſchtaj a jeho tak ſkakaſchtaj, ſo wón leżo woſta, a ſo dyrbjachu jeho domoj donjeſcź. Wot jeho ranow je jena ſtraſchna. Njekraßnikaj cźeknuſchtaj.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Sſłużobna dźowka Ducźmannez ſ Porſchiz ma tſt dny jaſtwa wotßedźecź, dokelž je loni ſapoczatk dezembra dwójzy por nowych drjewjanzow, kotreż běchu w khěži Nowoporſchicźanſkeho hoſcźenza ſtałe, kranuła. — Dźěłacźerja Schillinga ſ Khróſta pola Minakała winowachu, ſo je 2 mk. pſchekſchiwił, kotrejž bě jemu zyhelniſki miſchtr Bock w Měrkowje ſ poruczenjom pſchepodał, ſo by ſ tym deſki ſapłacźił. Dźiwajo na połózaze wobſtejnoſcźe Schillingej 6 mk. pjenježneho khoſtanja napołożichu. — Mandźelſka murjerja Błażija w Pßowjach bě loni 28. ſeptembra wot cźeladnikow Wohlera a Lehmanna, na Rakecźanſkim knježim dworje ßłużazeju, kharpy, 4 abo 5 mk. hódne, kotreż běſchtaj taj knjejſtwu kranułoj, ſa 2 mk. 70 np. wotkupiła, hacź runje dyrbjeſche wona wjedźecź, ſo ſtaj cźeladnikaj tele karpy ſ njeprawom do ßwojeho wobßedźenſtwa doſtałoj. Pſchekhowanja dla Błażijowu k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu. — Skałaŕ Frenzel ſ Raſchowa, hižo raz wězywobſchkodźenja dla khoſtany, bě loni 21. oktobra fabrikarja Libuſchu tam bjeſe wſcheje pſchicźiny 7 abo 8 krócź ſ tokſtym kijom do woblicza, na ruku, do tyła a do khribjeta morßnuł a fabrikarja Sſykoru, kiž Libuſchi na pomoz pſchiběža, ſ tokſtym kijom pſches hłowu a pſches ruku praßnuł. Połózaze wobſtejnoſcźe wuſamknuwſchi, Frenzelej jaſtwo na tſi měßazy pſchißudźichu. — Cźeladnik Pink w Njeßwacźidle bě loni 28. oktobra, hdyž pola kublerja Marſchki w Łuſy ßłużeſche, cźeladnikej Krecźmarjej tam cźaßnik, 12 mk. hódny, a 15. dezembra ßwojemu hoſpodarjej 7 puntow pſcheńcźneje muki kranuł. So by ßo ſ wobßedźenſtwom cźaßnika njepſcheradźił, bě wón cźeladnika Koacźina w Njeßwacźidle wobrěcźał, cźaßnik něhdźe ſkhowacź. Pinkej jaſtwo na jedyn měßaz pſchißudźichu, bjes tym ſo Koacźinej, dokelž bě paduchſtwu polékował, 20 mk. pjenježneho khoſtanja napołożichu.

Přilopk.

* Wcźera tydźenja w nozy běſche mjes Ottendorfom a Hornim Lichtenawom wětr ßylnu jědlu powalił a préki pſches kolije na żeleſnizu cźißnuł. Na ſboże ßo żeleſniczny ſtraźnik na nju dohlada a móżeſche cźah ſ dźěłacźerjemi, kotryž rano ſ Mittweidy pſchijěžże, hiſchcźe cźaßa doſcź ſaſtajicź. Schtom běſche tak ßylny, ſo dyrbjachu jón roſrěſacź, prjedy hacź móżachu jón wotſtronicź. Cźah ßo ßnano běrtlik hodźiny ſaposdźi.

* W Sehmje pola Annaberga ßo póndźelu tydźenja dźěłacźeŕ Thomas na rejach poſkicźeſche, ſo chze na jedyn ras liter palenza wuraſycź, a ſo jemu palenz do zyła njeſeſchkodźi. Wón tež palenz hnydom wupi, na cźož bórſy domoj dźěſche; na nim niczo widźecź njebě, ſo by pjany był. Hdyž pak wón naſajtra rano wokoło dźewjecźich hiſchcźe na dźěło pſchiſchoł njebě, ſa nim hladacź dźěchu a jeho morweho w łožu nadeńdźechu. Pjecźa běſche jeho Boża ruczka ſajała. Thomas běſche pilny a khmany dźěłacźeŕ a je wudowu ſ tſjómi małymi dźěcźimi ſawoſtajił.

* S Lipſka ßo piſche: Khróbły rubjeżniſki nadpad je ßo 21. wulkeho rózka popołdnju tudy ſtał. 62 lět ſtary poßoł jeneho tudomneho pjenježnika mějeſche poruczноſcź, ſo ßebi pola tſjóch druhich pjenježnikow hromadźe 5306 mk. wupłacźicź da. Pjenjeſy, ſ wjetſcha papjerjane pjenjeſy, doſtawſchi je poßoł do ßwojeho cźorneho kożaneho waczoka ſtyka a duzy domoj w jenym dworje w ſtronu ſtupi, waczok pod paźu dźerżo. Na jene dobo zuſy

cžłowjek do dwora pschicžěri, pósskej waczok ſ pjenjesami wutorže a mějesche žo khwatajzy ſ procha.

* Fabrikant w Barlinje běsche nasymu 1888 hólczeza ſ Wrótžkawja jako wuczobnika do žwojeho domu wsak. S wopředka běsche wón ſ nim zyle spokojom; ale hólczez posdźischo do hubjeneho towarſtwa pschińdže a bu lóhki. Knjes chzyſche jeho ſ wuczby wucžěricž, ale žo jeju khudeju starscheju dla žmili a jeho ſdźerža, žo nadźejo, ſo žo hólczez polěpschi. Psched krótkim pak knjes ſhoni, ſo je jeho wuczobnik hrosnje jebał; duž jeho ſ domu wucžěri a jeho na žudniſtwje wobſkorži. Knjeſej žo hischcze radźi, ſo pjenjesy, kotrež běsche jemu wuczobnik pschekschiwił, hacž na 50 mk. wróczo dosta; wot tychle 50 mk. hólczez bórsy pokojzu pschinjeße, mjes tym ſo chzyſche ſbytne 25 mk. wóndano rano dodacž. Postajeny dźeń też hólczez woprawdže pschińdže, žebi wokomik wotkaka, ſo běsche knjes žam wó iſtwě, a nětko saſtupi. Hdyž žo knjes wokomik wobroczi, hólczez rucže revolver wucžeže a do knjeſa tſěli, ale na ſbože mißnu. Kulka knjeſej nimo ſchije a do želesneho pjenjeżneho khamora ſlecža, wot kotrehoż pak wotlecža. Nadpadnik chzyſche druhi krócž tſělicž, ale knjes jeho rucže pſchimnu, někotrych wotroczkow ſawoła, a pachoła poliziji pschepoda. Na poliziji žo njedoczink, kiž hischcze 15 lět njeje, wusna, ſo je fabrikanta ſatſělicž chzył.

* S Ladenburga w Badenſkej žo pische: 17. januara wjeczor w dźeßatej hodźinje je někajki rubježnik blisko naſcheho dwórniſchcža pſched městom liſtynoſcherja wot ſady porasył a jemu póſtſke poßyłki, kotrež mějesche wón pſchi žebi, rubik. Mjes nimi běsche pjenjeżny liſt ſ 1000 mk. pjenjes, druhi pjenjeżny liſt ſ 1840 mk. pjenjes, a paket, 15 mk. hódny. Ludźo liſtynoſcherja bjes pomjatka pſchi pucžu ležo namakachu. Na wußlědźenje rubježnika je ſtatne rěčniſtwo w Mannheimje 200 mk. myta wuſtajiło.

* Pſchißażny žud w Elbingu je ſańdźeny tydźeń dwoji žmjertny wußud na dobo wuprajił. Ratař Hochſtein w Braunswaldźe běsche w žwojim cžaßu žwoje wobßedźenſtwo pſchedał a mějo 1000 toler hotowych pjenjes žo do Barlina podał, hdźež ſ mlokom wikowacž pocža. Ale wikowanje jemu njeńdźeſche. Duž žo wón ſe žonu a 5lětnym hólczkom do Braunswalde wróczi, žebi ſaßo maku leżomnoſcž kupi a pódla do zyhelczinу na dźěło khodźeſche. Ale muž ſkhori; duž dyrbjeſche žo wot hotowych pjenjes bracž, a wot nětka domjazy měr jich dom wopuſchczi. Zona ſpyta muża ſ wuhlowym dymom ſadußycž, pſchi cžimž pſchi žamom žama wo žiwjenje pſchińdže. Potom jemu ſtraſchnje hłodu tradacž daſche. Skónczńje jeho ſe ſchwablowej paru moricž ſpyta; ale muž ji njewumrje. Duž žo żona žußodźinu, dźěkawu żonu Damalſkowu, wo radu praſcheſche. Loni małeho rózka žo ſrěczeſchtej, ſo chzetej muża wobwěßnucž. Du żnjeſbożowneho w jeho iſtwě a w pſchitomnoſczi dźěſcža na ſtólz žadźiſchtej, pſches dźěru w rjadźe poſtromk ſcžeżeſchtej a jeho wobwěßyſchtej. Kaž dźěczo na žudniſtwje prajeſche, je macž byka, kotraž je pod nanom ſtólz prjecž ſtorczika, ſo žo wón ſa poſtromk bimbaſche. Na to żónſkej ſ dźěſczom do wßy dźěſchtej. Hakle zuſy ludźo cžěko wotrěſnuchu. Pſchißażny žud wobej żónſkej k žmjerczi wotžudźi.

* Do żónſkeho klóſchtra w Cemmo w Italſkej žu žo wóndano w nozy rubježniзy dobywali. Pſched klóſchtr žrjedź nozy cžrjóda ſababjenych muźſkich pſchińdže, kotſiž chzychu klóſchtrſke wrota rosbicž; hdyž žo jim to njeradźi, pſches murju do ſahrody ſeſkakachu, ſ wotkelž žo do klóſchtra nuts dobywachu. Mjes tym ſo rubježniзy ſa klóſchtrſkimi pokładami žlědźachu, knjeżny na ſwóńzu běžachu a ſe wſchěmi ſwonami ſwonjachu. To wobydlerjow Cemma wubudźi a woni ſe žekerami, žerpami, kijemi a wſchelakej brónju klóſchtrej na pomoz pſchiběžachu. Rubježniзy pak roscžěkachu, a dokelž běchu wſchitzy ſababjeni, jich ſ cžeżka wußlědźa.

* S Antwerpena je žo mały pjenjeżnik ſhubił, wěſty Lehmann. Krótko do hód běsche wón do Němſkeje jěł, wudawajo, ſo chże hody ſe žwojim pſchecželſtwom žwjecžicž. Hdyž pak žo wón njewróczi, žo bojecž poczachu, ſo je cžeknuł; duž ſtatne rěčniſtwo jeho pjenjeżny khamor wotewri. Ale knihi běchu w rjadźe, a w khamorje běsche žnano 800 mk. w hotowych pjenjeſach. Nětko mějachu ſa to, ſo je Lehmann něhdźe ſnjeſbożił, ſo žu jeho žnano ſkónzowali. Bórsy pak žo pokaſa, ſo je wón tola cžeknuł, dweju pjenjeżnikow wo 160,000 mk. ſjebawſchi. Hdźe Lehmann tu khwilu pſchebywa, njewjedźa; najſkerje je žo do Połodniſcheje Ameriki podał.

* Pſches žylny wětr, kiž je pjatk tydźenja po Europje ſakhadźał, je wjele njeſboża naſtako. Se wſchěch ſtron ſke powjeſcže pſchikhadźeja. W Brnje w Awſtriſkej buſchtaj konjej pſched ekwipažu baronki Offermannoweje wot rospadankow fabrikſkeho wuhnja, kotryž wětr powali, ſaraženaj. Pohoncž a jedyn žkužobnik kaž pſches dźiw njeſranjenaj woſtaſchtaj. — W Rajgernje wětr kſchiž ſ kulu ſ klóſchtrſkeje wěże wottorže. — W Preßburgu wětr błyſkowod ſe Ssulkowſkoweho hroda ſtorhnu, pſches cžoż žo kóń nimo jědźazeje drózki ſaraſy. Mnoſy ludźo buchu wot dele padazych zyhelow ſranjeni. — W Winje buchu tſěchi mnohich twarjenjow do cžiſta wotkryte, wjele wuhnjow je žo powaliko a wjele gaſowych latarnjow je žo rosraſyko. — Na Schreckenſteinje w Czechach bu tſěcha rejwanſkeje łubje wotſběhnjena a ſ móznym wotmachom cžeżke hrjady pſches reſtawrazijſke twarjenje dele na dróhu a do winizy dele cžißnjene. Na ſboże žo to rano do 4 hodźin ſta, hdźež hiſchcze ludźo po dróſy njekhodźa. Żeleſny płót, reſtawrazijſku ſahrodu wobdawazy, žo kaž drjewowe tijeſchki ſhibnu. — Na morju je žo wjele łódźow ponuriko. Mużſtwo łódże „Ulſter", kotraž je ſ Neufundlanda do Londona pſchijeła, njeje žo ſa dźewjecž dnjow na łódźinu łubju ſwažicž žmęko, dokelž běchu żołmy zyłe wobhrodźenje ſwotorhałe. Morjazy běchu teho dla wot wodowych žudow wotrěſnjeni a żałoßnu laczноſcž cžerpjachu. Sa wſchě dźewjecž dnjow žo ſ biskwitom żiwjachu a żadoſcžiwje ſ mrócželow padaze krupy ſpóżerachu. Na morju łódź nimo wulkich lodowych horow jědźeſche. — Wo ſapuſcženju pſches žylny wětr a wulki žněh ſ połnózneje Ameriki pißaju: Żeleſniſke cžahi hiſchcze pſchezo wulkeho žněha dla jěſdźicž njemóża. Na někotrych linijach je hižo pſches tydźeń wobkhad pſchetorhnjeny. Połoja wſchěch wowzow a howjadow w Newadźe dyrbi kónz wſacž, runje tak wſchón ſkót Quin-Riveńſkeje krajiny w Idaho. W Newadaſkich dolinach žněh 15—30 łohczi wyßoko leži. Wot teho cžaża, ſo je prěni běły cžłowjek na ſkalne hory nohu ſtajił, njeje tajkeho žněhoweho mjeczela było. Telegrafowe towarſtwa žu cžeżko ſchkodowałe. Na žrjedźnej a połnóznej pacific-żeleſnizy žu wſchě groty rostorhane. W Wyomingu thermometer na 25 gradow pod null padźe. Tam je też wjele ſkotu kónz wſako.

* Se ſpěſchnym cžahom wóndano rano w 5 hodźinach cžeżki kaſchcž do Pariſa pſchijědźe, kotryž na dwórniſchcžu něhdźe do kuta ſtajichu. Dopołdnja žo ſaſtojniзy dohladachu, ſo žo kaſchcž, kotryž běsche ſ Wina pſchijeł, hiba; hdyž pak bliże ſtupichu, mały muźik ſ kaſchcža won pſchiłeſe. Wón žkómu, kotrejež běsche połny, wottſchaße, na cžoż dyrbjeſche žo na zkoniżu dowjeſcž dacž, hdźež žo pokaſa, ſo franzowſki njemóże. Duž Elſaßiſkeho jako tołmacža powołachu, kotremuž muźik wupowjeda, ſo je to najtuńſchi pucž był, do Pariſa pſchińcž. Dale žo wukopa, ſo běsche to krawz ſ Warſchawy, kotremuž w Winje ſchko njebě, a kiž žo nadźijeſche, ſo ſmeje w Pariſu wjazy ſboża. Dokelž pjenjes doſcž njemějeſche, jako paßażer do Pariſa jecž, běsche do kaſchcža ſaleſł a žo tak tunjo do Pariſa dowjeſcž dał; kołbaßu, khleb, wodu a wino běsche žobu na pucž měł. 50 hodźin běsche w kaſchczu tcžał. Pucž pſchětrawſchi běsche ſa to měł, ſo žo njepytujeny ſ kaſchcža žunje, kotrehoż wěko žo wot nutskach wotcžinjeſche. Nětko krawz žedźo cžaka, ſchtó ſa njeho pucžowanje ſapłacži.

* Ssyn fabrikanta R. w Warſchawje mějeſche ſchikowanu iſtwinu holzu žwojeje macžerje ſa lubku a holzy też żeńtwu žłubi. Ale ſtarſchej žyna do wukraja póßkaſchtaj a holzu ſe žłużby wucžěriſchtaj, wudawajo, ſo je paduſchna. Holza khwilku pola druheje žwójby w tym žamym domje woſta, poßleni cžaß pak bjes ſtatoka po měſcže wokoło błudźeſche. Widźo, ſo poßleni cžaß ſ dźěſczom khodźi, žebi wona hodowne žwjate dny wumyßli, žo na fabrikantowej žwójbje wjecžicž. Tſecži dźeń hodow wona, žo ſe žekeru wobróniwſchi, do jich domu pſchińdže, ale jenoż fabrikantowu 16lětnu dźowku doma nadeńdźe, ju porasy a ju ſe žekeru do hkowy pjerjeſche, pſchi tym wokajo: „Wy ſcže mje do njeſboża ſtorczili, mje wuhnali każ pßa, mje paducha mjenowali; ſa to dyrbiſch mi Ty cžucž." Njeſbożowna holczka je na žwoje rany ſemrěła. Kuchařka, kotraž běsche wſchitko widźała, běsche mjes tym ſpody ſoſy tcžała a žo bojała njeſbożownej na pomoz pſchińcž.

* W Branjowſkim wokrjeżu w Sſerbiji žu žo tſjo burjo w lěžu wot tſjóch mjedwjedźow (barow) nadpanuli a žo po żałoßnym wojowanju roſtorhali.

* W Hedſchaſu w prědkownej Małej Aſiſkej wulka nuſa a hubjenſtwo knježi. Tſi lěta žo w tejle krajinje żaneho deſchcža ſchko njeje. Beduinojo niczo njewobßedźa hacž žwoje ſtadła, kotrež pak dla dołho trajazeje žuchoty ſ hłodom padaju. Duž žo tam rubježniſtwo roſſchěrja. Po drohach města Mekka tu khwilu na 15,000 proſcherjow wokoło cžaha. Pſchi tym w Aſſyrje wot małeho rózka 1889 mór ſakhadźa. Poßlednja łódź ſ Bombaya je 215 hinduſkich proſcherjow pſchiwjeſła, kotſiž nětko też po proſcheń khodźa. Bohacži indiſzy mohamedanojo tajkich khudych, kotrymž jenoż tuni billet na pucž kupja, na žwoje město do Mekki ſcžeku.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje sa tydzeń němska spowjedź a němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla August Rychtař, kubleŕ w Sćijezach, s Hanu Amaliju rodź. Halmiz s Cźemjerz. — Ernst Bohuwěr Radza, dźěłaćeŕ w Ratarjezach, s Hanu Marju rodź. Hajniz tam. — Jan Ernst Adolf Preuśker, dźěłaćeŕ na Židowje, s Marju Lejnu rodź. Frenzlez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Kilian, dźěłaćeŕ tudy, s Katernu rodź. Hejdanez s Mikoćiz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Pawoł, Gustava Juliusa Maximiliana Połdraka, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Hana Margaretha, Jaroměra Augusta Hajny, zigarnika na Židowje, dź. — Hana Amalija, Gustava Adolfa Frödy, murjerja na Židowje, dź. — Max, Jana Augusta Juraka, pohonća na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Marja Hana, Jana Měrćinka, bětnaźja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 23. januara: Hana Margaretha, Korle Jaroměra Mlynka, kowarskeho mischtra na Židowje, dź., 1 m. 7 d. — 24. Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 25 d. — Korla Bohumił Schneider, bětnař a herz s Callenberga (w wokrjeżnej dźěłaćeŕni na Židowje), 77 l. 2 m. 27 d. — 25. Hana Madlena rodź. Berndtez, njebo Augusta Hohlfelda, schewza w Barće, wudowa na Židowje, 50 l. 2 m. 3 d. — 26. Korla August, Ernsta Bohuwěra Glätty, skalarja w Jeńkezach, ß., 18 d. — Hana Amalija rodź. Wenzelez, Gustava Juliusa Maximiliana Połdraka, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, mandźelska, 30 l. 1 m. 21 d. — 30. Madlena rodź. Jurschez, Jana Zimmera w Nowych Boranezach, sawostajena mandźelska, 69 l. 9 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1882 měchow.		W Budyschinje 25. januara 1890				W Lubiju 30. januara 1890			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca	běła	9	41	10	—	9	56	10	—
"	žołta	9	41	9	56	9	30	9	59
Rožka	50 kilogr.	8	94	9	—	8	62	9	—
Jećmjeń		9	6	9	49	8	67	9	33
Wowß		8	—	8	50	7	70	8	—
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	1	90	2	10	1	90	2	20
Pšeńcžna muka	50 "	9	80	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	80	14	60	—	—	—	—
Sšyno	50 "	3	70	4	—	3	—	3	50
Sšóma	509 "	36	—	37	—	32	—	36	—
Prošata 365 schtuk, schtuka		11	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 76 np. hač 10 hr. 14 np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 53 np.; rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 12 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 46 np.; wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np.

Dražđźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 53—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 31. januara: Rjane.

Po wěrnosći. W Dražđźanach. Schwajzarske pyle haptykarja Brandta (tysku po 1 mk. w haptykach) psche hämorrhoidalne cźerpjenje, s bolosćemi w kschižu a w hlowje sjenocźene, dleschi cźaß trjebawschi, ßym saßo dospołnje wotkhorił. Tole po wěrnosći. Herm. Gruner, m. frohngasse 54. Podpißmo wobkruczene. Njech ßo pschezo na to kedźbuje, so ßo też **woprawdźite** schwajzarske pyle haptykarja **Richarda** Brandta s **běłym kschižom** w cźerwjenym polu a zane podražowanje njepschedawa.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischćanskim revěrje** ma ßo **póndźelu 3. februara** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

100 twjerdych dołhich hromadow w bliskosći wßy a w skale

60 kruchow dubowego, bukowego a brěsowego wužitkowego drjewa a liczba schmrěkowych schtomow

s wuměnjenjom na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadnje w kukaczu sady piwarnje.

Wiedemann.

Pscheßadźowanje wužitkowego drjewa.

Alejowe schtomy: jako wjerjebiny, schkowroncze drjewo a brěsy w ßylnosći hač do 40 cm, na 2. wotdźělenju Budyško-Wósborskeje dróhi bjes staz. 4,8 a 5,9 stejaze, maja ßo

wutoru 4. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

sa hotowe pjenjesy a s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w hosćenzu w Nowych Porschizach.

W Budyschinje, 28. januara 1890.

Kral. dróhowa a wodotwarska inspekzija. **Kral. twarske sarjadnistwo.**

Grabner. **Poicke.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 4. februara dopołdnja wot 9 hodźin

ma ßo na **Roßaczanskim revěrje** pschi Luscźanskich mjesach

120 dołhich hromadow

9 hromadow ßylnych brěsow a

wulka dźělba brěsowych pjenkow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Lusku 29. januara 1890.

Sarjadnistwo.

Na Dubjanskim revěrje

ma ßo **ßrjedu 5. februara t. l.** dopołdnja wot 10 hodźin na městnje ßamym hnydom pschi Makosubrniczanskich mjesach

110 dołhich hromadow

khójnoweho wulěßowaneho drjewa sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Też je tam něhdźe **400 twarskich** schtomow, lětża puschcźanych, se ßwobodneje ruki na pschedań.

G. Schkoda.

Awkzija.

Ssobotu 1. februara t. l. dopołdnja wot 1/2 11 hodźin maja ßo na **nowej haßy cźißko 2** (na prěcźnej haßy bjes horncźerskej a kamjentnej haßu) dla pschestacźa wósnistwa

2 kucźowaj konjej,

1 woßobny landawski wós,

1 saćinjeny schkleńcźany wós,

1 połschesa,

2 taflate ßanje,

2 porajwoßebneho kucźoweho grata

a druhi konjazy grat a hródźna potrjeba sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz w Budyschinje, awkzijonator.

Pscheßadźowanje sawostajenstwa.

Póndźelu 3. februara dopołdnja wot 9 hodźin maja ßo w sawostajenej Schusterez khěžnej leżomnosći wschě sawostajene wězy Schusterez mandźelskeju, jako meble, koża, drasty, domjaza a hospodarska nadoba, dale 3 krowy a 1 ßucźelna jałowza, pjerisna, 1 hospodarski wós se żelesnymi wóskami, 1 žitoczisćaza maschina, 1 ßykanjowa maschina, ßłóma, ßyno, běrny a sklad runklizowych rěpow sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Najprjedy budźe ßo skót pschedawacź.

W Kaßowje, 17. januara 1890.

A. Kilian, wjeßny ßudnik.

W Lichanju je **khěžka** cźo. 33 na pschedań.

W Schcźeńcy je **khěžkarska** **ziwnosć** cźißko 32 s něhdźe 12 jutrami pola a łuki se ziwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Sswoju nowu maßiwnu **khěžu** s rjanej sahrodu, sa kóždeho rjemjeßlnika ßo hodźazu, chzu pscheměnjenja dla pschedacź.

A. Rolle, wojnarski mischtr w Bóschizach pola Njeßwacźidła.

W Ssolschezach je **ziwnosć** cźißko 17 s 12 kórzami pola a łuki, s nowymi maßiwnymi twarjenjemi, wschěm inventarom a bjes hospody na pschedań.

Draschka (se schrubnikom) je tunjo na pschedań, dokelž ßo dale njetrjeba, pola **Rob. Pfeiffera,** draschleŕskeho mischtra w Budyschinje na rěsniskej haßy 17.

Maski,

kwětki do wopomnjeńskich knihow, albumy k sapißanju, pěßnjowe albumy

porucza tunjo

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Jerje

rjane, wulke, tucźne

po 4, 5 a 6 np.

pola **Carla Noacka**

na žitnej haßy.

Wuprósdnjenje.

Jutry 1890 šo šerbsko-němske zyrkwinske schulske město w Njeßwaczidle wuprósdni. Kollator: ministerstwo kulta a sjawneho roswuczenja. Pódla sastojnskeho bydła a sakońskich starobnych pschikohow wschě dokhody **1600** hriwnow wuczinja. Wuczerjo, wo njo rodźazy a šerbskeje rěcze mózni, njech šwoje samolwjenje se sakońskimi pschikohami hacz do 12. februara t. l. podpißanemu pósczelu.

W Budyschinje, 29. januara 1890.

Kralowski wokrjeßny schulski inspektor
schulski radźicźel dr. **Wild.**

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebocźiczkeje khěžerki **Khrystiany Pjetaschoweje** rodź. Kasperez w Kamjenej ma šo dla dźělenja herbstwa pólna leżomnosću, k jeje sawostajenstwu šłuschaza, se sahrodu a polom cźišćo 11B wopalneho katastra a fol. 48 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Kamjenej, wobstejaza se sahonow cźišćo 601 a 602 sahonskich knihow sa Kamjenej, — hekt. 14,6 arow -abo — aker 79 □prutow wopschijaza a ſ 9,77 dawskimi jenosćemi napołożena, kotraž leżomnosć je wot wjeßnych grychtow na 3375 mk. — np. takšěrowana,

11. februara dopołdnja w 11 hodźinach

na městnje šamym w Kamjenej na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej šudniskej tafli, kaž tež w Kamjenjanskej herbskej grychći wuwißaze, pscheßadźowanske wuměnjenja, wucźah ſ leżomnostnych knihow, wotpiß wobšedźenstwoweho sapiša a wohenšawěsćazeho wobšwědčenja wopschijaze, šo na kupjenje smyßleni prošcha, šo mjenowany dźeń postajenu hodźinu w **Pjetaschej khěžnej leżomnosći w Kamjenej** sejcź, šo k šadźenju samolwicź, šwoju płaćenjakhmanosću dopokasawschi šwoje šadźenje wosjewicź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 10. januara 1890.

Kralowske hamtske šudnistwo.
Philippi. Zbl.

Wupschedawanje.

Po skónczenej inventurje ma šo **póndźelu 3. februara** a **wutoru 4. februara** wulka dźělba **nasad stajenych drastnych tkaninow,** jenož dobreje kajkosćze, teho runja dźělba **wotměrjenych wobleczenjow** a **šbytkow,** dale šbytkny skład **deschcznych** a **symskich mantlow** po woprawdźe **wurjadnje tunich płaćišnach** wupschedawacź.

Na tule pschileżnosću šebi dowolam wošebje pokasacź.

Alfons Schauseil.

Woprawdźite
jejowe nudle
1 punt po 36 np.,
pschi 5 puntach po 34 np.,
nieżojte nudle
1 punt po 30 np.,
pschi 5 puntach po 28 np.
jako jara płaćišny hódno poruczа
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajs
atd. šu najtuńscho do-
stacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Nowe
turkowske šłowki
šu po puncze a po litrje tunjo do-
stacź pola
Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Špěwarske

šerbske a **němske** w jednorych a woßobnych **šomocźanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, šerbske w nowym cźišćcźu ſ wulkimi pißmikami, poruczа w wulkim wubjerku a po tunich płaćišnach

Gustav Rämsch
knihiwjasar na bohatej drósy 21.

Sa konfirmandow

cźorne a cźěmnobrune
cźišćowołmjane wobleczenja
w družinach, derje šo noschazych, wurjadnje tunjo poruczam.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Turkowske šłowki
najlěpscheje družiny poruczа
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likérow**
po starych tunich płaćišnach.

Jara dobry
paleny khosej,
nowe družiny, punt po 1 mk. 40 np.
poruczа **Th. Grumbt.**

Jerje

połne derje šłodźaze
po 3 a 4 np.
poruczа jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Wschě družiny **cźrjewow k dźěłanju kołbaßy** poruczа cźrjewowa pschedawarnja **A. Eisslera** na kamjenitnej haßy cźišćo 23.

Na šwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje šo palazych
zigarow
100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych cźinimoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Najtuńsche płaćišny
w Budyschinje!
K konfirmaziji
cźorne a pißane
drastne tkaniny
wobleczenje po 5 hacz 20 mk.,
šbytki k wobleczenjam,
šuknjam a schórzuchам,
łóhcź po 20 np.,
knjewjeszcźinskej drascze
cźorne židźane tkaniny,
wubjernje šo noschaze,
wobleczenje po 25 mk.
Herm. Beermann
w Budyschinje
na šnutskownej lawskej haßy.

Franz Marschner
cźaßnikař w Budyschinje
na bohatej haßy
šwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.
Hódna twora. Tunje płaćišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu šerbski.

Maskeradna
a **dźiwadłowa**
drasta,
hižo po 2 mk.,
šo wupožcźuje
na
šukelnskej haßy 30.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 40 np., 15 ſchtuk po 35 np., jako jara placziſny hódne porucza

Ad. Rämsch.

Najlepſchi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pſchi 5 puntach 50 np.
ßuſcheny polcz
punt po 80 np., pſchi 5 puntach 75 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Na ßwój **palenz** a wſchelake **likery,** po ßwojim ßamßnym waſchnju a dołholetnym naſhonjenju dzełane, teho runja na ßwój wulki ſkład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedzbne czinju.

Gustav Poser.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likery** kedzbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rjepikaty tobak
najlepſcha druzina, woprawdze cziſta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacz:
Sserbſke kmótſjaze liſty.

K prenjej hapreji je w Brezy pola Hodzija ſtwa w jenym maßiwnym twarjenju ſa ßerbſku ßwójbu na pſchenajecze. Dalſche je czißko 12 tam ſhonicz.

Schulerjo
dobru penſiju doſtanu. Hdze? je ſhonicz pola krawſkeho miſchtra
Mudry na połnóznej drósy 16.

Dwaj ſchulerjej mózetaj jutry jara dobru a tunju penſiju doſtacz pola expedienta **K. Voigta** na ſnutskownej lawſkej haßy 6 po 2 ſkhodomaj.

Pohonczow, hejtmanow, ſtraznikow, wotroczkow, ßrenkow, domſke a hródzne dzowki pyta
pſchiſtaza zona **Heynoldowa.**

Budyska Bjesada.

Maskeradna drasta budze sobotu 8. a njedzelu 9. februara w hoscencu k bełemu konjej wupołożena. **Předsydstwo.**

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Dokelz ßu mnohe poſkiczenja doſchłe, naſtupaze hnoje a wſchitke druziny ßymjenjow ſa nalęczo, ßo **wubjerkownizy** T. Ss. B. napominaju, ßo pola ßobuſtawow wobhonicz, ſchto a kak wjele budza tucźi ſa nalęczo pſchikupnych hnojow a ßymjenjow trjebacz. Ssobuſtawy njech ßebi je tez pola woßadnych pſchedßydow ſkasaja.

Hłowne pſchedßydſtwo.

Poboczne towarſtwo ßerbſkich burow Khróſczanſkeje woßady

ſmeje ſhromadzisnu **njedzelu 2. makeho rózka** popołdnju w pjeczich pola Wjeńkez.

Dnjowy porjad: pſchednoſchk a ſkasanja ſa nalęczo.

Pſchedßydſtwo.

Poboczne tow. ßerb. burow w Radworju

ſmeje **njedzelu 2. makeho rózka** w 4 hodzinach ſhromadzisnu.

Pſchedßydſtwo.

Poboczne tow. ß. burow w Małym Wjelkowje

ſmeje **njedzelu 2. februara** popołdnju w 3 hodzinach poßedzenje dla ſkasanja ßymjenjow a pſchikupnych hnojow. **Pſchedßydſtwo.**

Poßedzenje pſchedßydſtwa a wubjerka T. Ss. B.

ſmeje ßo **ßobotu 22. makeho rózka** popołdnja w jednaczich w Budyſchinje na **tſelerni.** Wſchech wubjerkownikow pſcheproſchuje naleznje

pſchedßydſtwo.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojesdne akzijowe towarſtwo.
Expreßna
a póſtſka parołódzna jesba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijesdzaza.
Jesba po morju traje nehdze 7 dnjow.
No. 840.

Pódla teho porjadna parołódzna jesba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa Carl Meisel w Budyſchinje.

So ßym ßo w Budyſchinje jako praktiſki **ſubjazy lekar** saßydlił, ſ tutym k wjedzenju dawam.

Bernh. Jenč,
approb. ſubjazy lekar,
ſ bydłom: w knihiczischczerni k. Donnerhacka.
na ſchulerſkich hrjebjach 3 delka.
K reczam wot **8—12** dopołdnja, wot **2—5** popołdnju.

Wuſtojnych murjerjow
pyta twarſki miſchtr
Friedrich Mörbitz.

Zigary.
Dobru a rjenje bełu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.; druzinow naleznje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Cziſty palenz
jenotliwje a w piczelach, kaz tez wſche dobre druziny kaz
jednore a dwójne likery
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na Radworſki knjezi dwór ßo dzekaczerſka ßwójba pyta.

Pyta
ßo **njewozenjeny pohonc,** w kózdym naſtupanju ßwerny ſ dobrymi wopißmami pſchi 15 mk. tydzeńſkeje mſdy a darmotnym bydle wot **fabriki porzelanowych, ſchamotowych a hlinjanych tworow** Margarecźineje hety pola Khwacźiz.

Wucźobnik, po mózinoſczi Sserb, móze jutry ſ pſchihódnymi wumenjenjemi do kolonialtworowych khlamow ſaſtupicź. Wopyt pſchekupſkeje ſchule a nuſna ſchulſka wedomoſcź ßo zada. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wucźobnika
ßyna ſprawneju ſtarſcheju pyta
Jan Wjenk w Budyſchinje,
kolonialtworowe a zigarowe khlamy.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy
wucźobnika
pytam, kiz ßerbſki rękzi.

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Do naju materialtworowych a ſpirituſowych khlamow móze młody cźłowjek jako wucźobnik ſaſtupicź.

Ginzel a Ritſcher.

Hólcźez, kiz chze krawſtwo nawuknucź, móze ſaſtupicź pola **Korle Bäckera,** krawza ſa zivilnych a wojakow na ßerbſkich hrjebjach 28 po 2 ſkhodomaj.

Wucźobnik ßo pyta.
Hólcźez, kiz chze pjekarſtwo nawuknucź, móze jutry pſchi dobrych wumenjenjach ſaſtupicź w bełej a khlebowej pjekarni **M. Strohbacha** na Nowoſalzſkej drósy 17 w Budyſchinje.

Hólcźez ſe wßow, kiz chze blidarſtwo nawuknucź, móze do wucźby ſtupicź pola
Auguſta Richtera,
bidarſkeho miſchtra na rezniſkej haßy.

Krawſki wucźobnik móze ſaſtupicź pola **Maxa Richtera** w Budyſchinje na kamjentnej haßy czißko 21.

Krawſkeho wucźobnika pſchi dobrych wumenjenjach pytam.
J. Wezely, krawſki miſchtr
w Budyſchinje na wyßokej haßy
po 1 ſkhodze.

Wucźobnika
hnydom abo k jutram pyta
W. Greulich,
kowarſki miſchtr w Budyſchinje
pſched garbarſkimi wrotami 9.

Pjekarſkeho wucźobnika pyta
Th. Buk w Małym Wjelkowje.

Wucźobnika
pyta **Auguſt Bieſold,**
krawſki miſchtr w Bukezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 8. februara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma je so pschedkhadne wuradźowanje wo sakonjowym nacźisku, wuběranje a dźerźenje plahowanskich bykow nastupazym, měło. Měnjenje wo sakonju bě jara dźělene. Skónčnje pak wjetschina sakonjej pschihłoßowasche. Petizija rybaskeje jednoty wo pschikrótschenje hajenskeho cźaßa so knjeźerstwu k rospominanju pschipokasa. Poßlednje dny so wo pschetwarjenju Draźdźanskich dwórnischcźow wuradźowasche a so pschi tym powschitkownje sa nusnosć tajkeho pschetwarjenja wuprajichu. — Prěnja komora wo namjecźe komornika swobodneho knjesa s Friesena jednasche, po kotrymž ma so 1 milijona hriwnow powschitkownemu zyrkwinskemu fondej jako želesny kapital pschipokasacź. Nětcźischa wyßokosć zyrkwinskeho fonda k temu njedoßaha, na wjetschi dźěl žadanjow sa twarjenjom zyrkwjow dźiwacź. Wulka liczba gmejnow s 30 hacź 60,000 duschemi zyrkwje nima; na 600 zyrkwjow dyrbjako so twaricź a 1100 duchownych postajicź. Petizija so finanznej deputaziji k rospominanju pschipokasa.

— Dokhody sakskich želesnizow su loni, kaž je znate, jara rostke. Njedźiwajcy teho pak so wotcźakacź njetrjeba, so směje nětko kraj wjazy dobytka se želesnizow, hacź hewak. S dokhodami su mjenujcy tež wudawki jara rostke. Na wjetschich wudawkach je woßebje wyschscha płacźisna wuhla, želesa, kopora, tramow atd. wina. Sa poßlednje je so płacźisna wot lěta 1888 skoro wo 40 prozentow powyschiła, a runje tak je wuhlo wjele drózsche. Wulku schkodu su na želesnizach w naléczu sliwki nacźinike. Pódla teho je so dźěłacźerjam msda powyschiła, a to wscho dobytk pomjeńschuje.

— Sskowa wulkeje wažnosće je khěžor Wylem k offizěrskim aspirantam rěcźał, kotsiž su kadetski wustaw w Wulkim Lichterfeldźe lětsa wukhodźili. Khěžor pschichodnych offizěrow na to kedźbnych cźinjesche, so smy w khutnym cźaßu žiwi, w kotrymž so na kóždeho najwyschsche žadanja stajeja. Prostosć a slutniwosć dyrbi offizěra wusnamjenicź; a je-li so tu abo tam pschikkady pschecźinjerstwa a brojerstwa nadeńdu, dyrbja so jich hladacź, wón jich psched tym warnuje. S wjele stron khěžorstwa su wobcźežowanja dla pschescźěhanja wojakow k khěžorej dóschke. Offizěr njeßmě rěsny a hruby pschecźiwo swojim muźstwam bycź, ale schcźedriwy a scźerpniwy, a njeßmě wot žaneho swojich ludźi wjazy žadacź, hacź móże dokonjecź. W cźaßu, w kotrymž so na monarchiju s wjele stron dawaju, je offizěrowy nawdawk, ju niz jenoż w skužbje, ale tež s zykym wjedźenjom swojeho žiwjenja podpjeracź. Tele khěžorowe skowa budźa po wschěch Němzach spokojenje sbudźicź. Wone sa to swědcza, so ma wón twjerdu wolu, njedostatki, njech so w wójsku abo hdźežkuli w němskim khěžorstwje pokasaju, wotstronicź. Wjele móznischi sacźischcź budże khěžorowe pißmo, khěžorstwowemu kanzlerjej podate, cźinicź. S tuteho pißma, kiž je w „Reichsanzeiger“ wosjewjene, widźimy, kajku staroscźiwosć khěžor na derjeměcźe dźěłacźerjow složuje. Wone ma so takle: „Ssym so rossudźił, k polěpschenju wobstejnoscźow němskich dźěłacźerjow ruku poskicźicź, tak daloko hacź to mjesy dowoleja, kotrež su mojej staroscźiwoscźi pschesnusnosć cźehnjene, němsku industriju na swětowym torhoschcźu khmanu k konkurenzy sdźerźecź a s tym jej a dźěłacźerjam existenzu swěscźicź. Hdy by němska industrija swoje twory w wukraju njewotbyła, bychu niz jenoż pschedewsacźerjo, ale tež dźěłacźerjo khléb shubili. Wobcźežnoscźe, kotrež swětna konkurenza polěpschenju wobstejnoscźow naschich dźěłacźerjow napschecźo staja, dadźa so jenoż s jednanjom s krajemi, kotrež so na swětowym wikowanju wobdźěła, je-li so niz pschewinucź, dha tola polózicź. S pschesswědcźenjom, so tež druhe knjeźerstwa sa tym žadaju, prózowanja shromadnje pruhowacź, wo kotrychž dźěłacźerjo tychle krajow hižo bjes sobu jednaju, chzu ja, so bychu so najprjedy moji sastupjerjo w Franzowskej, Jendźelskej, Belgiskej a Schwajzarskej napraschowali, hacź su knjeźerstwa swólniwe, s nami wo tym jednacź, hacź móhło so tym potrjebnoscźam a žadoscźam dźěłacźerjow napschecźo pschińicź, kotrež su pschi strajkach w poßlednich létach a prjedy na sjawne stupike. Tak bórsy hacź budże so mojemu namjetej saßadnje pschihłoßowacź, budu ministerstwa wschěch tych krajow, kotrež dźěłacźerske praschenje runje tak sajimuja, kaž mje, na skhadźowanku dla wuradźenja tehole praschenja pscheproßycź.

W Barlinje, 4. februara 1890.

Wylem I. R.“

S druhim pißmom, kotrež je khěžor ministrej sjawnych dźěłow, wikowanja a rjemjeßka pißał, wón na swoje prěnje pißmo pokasawschi praji, so maja so pódla dalscheho wutwara sakonjow w sawěscźenju dźěłacźerjow sa pschipad skhorjenja, sněsboženja a wobstarnoscźe postajenja rjemjeßlniskeho porjada pruhowacź a so pschi tym na skórzby a pschecźa. tak daloko hacź su prawe, dźiwacź. Knjeźerstwowy nawdawk je, cźaß a waschnje dźěła tak sprawicź, so so sdźerźenje strowoscźe, kasnje pózcźiwoscźe, hospodarske potrěbnoscźe dźěłacźerjow a jich žadanje na sakońsku runoprawosć wobkedźbuje. K hajenju měra bjes dźěłodawarjemi a dźěłacźerjemi maja so postajenja wujednacź, po kotrychž so dźěłacźerjo psches sastupjerjow, k kotrymž maja dowěrjenje, pschi sprawjenju shromadnych należnoscźow s dźěłodawarjemi a knjeźerstwom wobdźěła. Krajne podkopki dyrbja w nastupanju staroscźiwoscźe sa dźěłacźerjow pschikkadne wustawy bycź a privatne podkopki měle so wot sastojnikow krajneho hórnistwa dohladowacź, kaž je to hacź 1865 byko. K pschedkhadnym wuradźowanjam wo tychle praschenjach ma so statna rada, k kotrejž so wězywustojni mužojo pschidadźa, pod khěžorowym pschedsydstwom seńcź.

Khěžor Wylem je sebi pschedewsak, hobrski nawdawk rosrißacź. Niz jenoż w Němskej, tež s dobom w Belgiskej, Franzowskej, Jendźelskej a Schwajzarskej dyrbi so pokoženje dźěłacźerjow polěpschicź, tak daloko hacź so hodźi. Trochu nadpadne je, so so Awstriska a Italska bjes krajemi njemjenujetej, s kotrymiž maja němszy sastupjerjo swoje měnjenje w nastupanju dźěłacźerskich praschenjow wuměnicź. Móże so tak srosumicź, so je so khěžor se swojimaj swjaskarjomaj wo tej należnoscźi hižo psches jene. Najprjódzy najwjazy wot teho wotteho wotwißuje, kak wukraj namjet němskeho khěžora pschiwosmje. Je-li so by jón wotpokasał, by so tež w Němzach sprawjenje dźěłacźerskich wobstejnoscźow pocźežiło. Potom hakle ma so němski khěžorstwowy sejm praschecź, na kajke stejnischcźo so snapschecźa khěžo-

rowych žadanjow staji. Je-li so by w nowym khěžorstwowym žejmje konserwatiwna strona wjetschinu měła, bě wěste było, so by žo na wobcźežowanja dźěłacźerjow dźiwało a žo po jich žadanjach, tak wjele, hacź to industrija snjeße, skožowało. Hdy pak bychu sozialdemokratojo a žwobodomyßlni (doprědkarjo) wjetschinu na storhnuli, bychu žo ſ cźeźka žadanja dźěłacźerjow dopjelnikle. Sswobodomyßlni a sozialdemokratojo žu žo hacź dotal pschecźiwo wschěm sokonjam, kotrež žu žo po namjecźe knjeżerſtwa k lěpschemu dźěłacźerjow wot khěžorſtwoweho žejma wudałe, pschecźiwjeli a žo wotcźakacź njemóže, so budźa woni w pschichodźe hinaſcheho smyßlenja. Woßebje sozialdemokratam na tym leži, so by lud njeſpokojny byk; pschetoż jenoż hdy by wjetschina němſkeho luda ſe žwojimi wobstejnoſcźemi njeſpokojom była, by sozialdemokratam mózno było, žwoje wotpohlady, na powrócźenje wobstejazeho porjada žo měrjaze, do skutka staji cź. Kóždy dźěłacźeŕ, je-li so ſe žleposcźu bity njeje, ſ teho jaßnje spóſnaje, so žo wot žwobodomyßlnych (doprědkarjow) a sozialdemokratow niczeho dobreho nadźecź njetrjeba. Ta strona pak, kotraž ma woprawdźe sprawnu wolu, nusu bjes dźěłacźerjemi polózicź, to je konserwatiwna. Duž njech jenoż konserwatiwnym dźěłacźerjo pschi wólbje do khěžorſtwoweho žejma žwoje hłoßy dadźa.

— Ministerſtwo wikowanja, kotrež je lěta dołho wjerch Bismark žam saſtawał, je žo wot khěžora žwobodnemu knjeſej ſ Berlepſch dowěriło. Nowy minister wikowanja ma jara cźežki nadawk dokonjecź. Jeho wěz je, sakonje k polěpschenju wobstejnoſcźow dźěławeho luda wudźěłacź a sa to skuikowacź, so žo w Němzach a w žußodnych krajach sawjedu.

— W cźopliſchim cźaßu budźa žo offizěrojo němſkeho wójſka wot pschichodneho lěcźa ſ běłej žuknju drascźicź.

— Hłowneho redaktora „Kölnſkich nowin", Augusta Schmidta, žu k twjerdźiſnje na jedyn měßoz wotßudźili, dokelž je ſ jendźelſkich nowin „Times" nastawk wotcźiſchcźał, w kotrymž žo khěžorzy Friedrich kſchiwda cźinjeſche.

Awſtrija. W połnóznych Cźechach w Jabłońzſkim wokrjeßu je bjes schkleńcźerjemi ſtrajk wudyrił. S pſchicźinu njeſpokojnoſcźe dźěłacźerjow žu nowe maſchiny, kotrež žu žo w schkleńcźerńjach postajike. Dźěłacźerjo žo boja, so žo jim pſches maſchiny saßkužba pſchikrótſchi, a ſpytaju žebi nětko ſ najwopacźniſchim žrědkom, ſe ſjawnej naßylnoſcźu, pomhacź. Cźrjóda nětkotrych stów schkleńcźerjow žo w Neudorfje do schkleńzoweje tocźerńje Hendricha Wanki da a tam wſcho na kruchi rosbi, ſchtoż žo rosbicź da. Wanzy 20 ſchěßnakow wunuſowawſchi dźiwuchojo do Wieſenthala wotcźežechu. Tu woni w tocźerńi Ludwiga Breita teho runja wſchě maſchiny ſkónzowachu, wucźiſkachu ſchkleńcźane žerdki a parle ſ wóknom won, ſtorhachu transmißije dele — ſ krótka niczo zyło njewostajichu.' Na to chzychu žo sapuſcźerjo do Breitoweho domu dobycź, so bychu tam teho runja ſakhadźeli. Tu pak jim pjecźo žandarmojo napſchecźo ſtupichu, kotſiž běchu bjes tym ſ Jabłońza pſchiſchli. Njemdry lud do žandarmow ſ błótom a płotowymi łatami mjetaſche a jich na najhrubiſcho hanjeſche. Žandarmojo dyrbjachu žo ſkónczńje ſ bajonetom pſched žwojimi pſcheſcźěharjemi wobaracź, a pſchi tym žo ſta, ſo žo jedyn dźěłacźeŕ ſakkó a jedyn druhi ſatſěli. Na dlěſchi cźaß pak žandarmojo cźrjódźe, 500 muži žylnej, napſchecźo ſtacź njemóžachu. Njemdrazy žo do domu walichu a tam žwoje ſapuſcźerſke dźěło dokoniwſchi wotcźehnjechu; cźrjóda ſ nich žo do jeneho hoſcźenza dobu a žo tam, niczo njepłacźo, palenza napi. Hakle nětko wojerſka pomoz pſchińdźe, pſched kotrejž njemérnizy cźeknuchu. Zyła krajina, wot ſchkleńcźerjow wobydlena, je žo wot wojakow wobßadźiła.

Bołharſka. Dołho wjazy ſ Bołharſkeje wo njeměrach žłyſcheli njejßmy. Sdaſche žo, kaž ſo je žo tam lud na knjeżerſtwo Koburgſkeho prynza Ferdinanda ſwucźił a ſo je ſ nim ſpokojom. Tola tutón měr je jebawy, je to cźiſchina pſched wichorom. Njejabzy je njewěſtoſcź a njewobſtajnoſcź bołharſkich wobſtejnoſcźow na ſjawne ſtupika. Wulke wojerſke pſchißahanſtwo pſchecźiwo Koburgſkemu prynzej a miniſtrej Stambulowej je žo wußlědźiło. Pſchißahanzy mějachu myßle, Koburgſkeho prynza, Stambulowa a wójnſkeho miniſtra Mutkurowa moricź. Jich wjednik je major Paniza, kiž je žo w žerbſko-bołharſkej wójnje wuſnamjenił. Pódla njeho žu hejtmana Markowa a tſjóch jěſdnych offizěrow, dale nowinarja Birowa, advokata Matěwa, pſchekupza Arnawtowa a wjele druhich pſchißahanzow ſajeli. Pſchißahanſtwo je pjecźa po zyłej Bołharſkej rosſchěrjene. — Wjednik bołharſkich njeſpokojnych, Zankow, kiž w tu khwilu w Beogradźe pſchebywa, bołharſki lud w ſjawnym pißmje napomina, so by, žmjercźe žo njebojo, Koburgſkeho prynza wuhnał. S dobom wón Koburgſkemu prynzej radźi, Bołharſku dobrowólnje wopuſchcźicź, je-li so je jemu žiwjenje lube.

Sserbija. Cźornohórſki wjerch Nikita je žwojeho miniſtra Wukowicźa do Beograda pósłał, so by žo žerbſkemu knjeżerſtwu sa to dźakował, so je Cźornohórzam, kiž žu dla wulkeje nuſy ſe žwojeho wótzneho kraja do Sserbije pſchicźahnuli, darmotne leżomnoſcźe pſchipokaſako. K cźeſcźi miniſtra Wukowicźa žo 2. februara w kralowſkim hrodźe w Beogradźe žwjedźenſka hoſcźina wotbywaſche, pſchi kotrejž młody kral Alexander k ſtrowoſcźi wjerńa Nikity pijeſche. Miniſter Wukowicź žo w mjenje cźornohórſkeho wjerńa a luda dźakowaſche a kralej pſchipijeſche, wuſběhujo, so Sserbjo a Cźornohórzy ſa jenym wottyknjenym kónzom steja, ſa ſjenocźenjom zyłeho Sserbſtwa.

— Bywſchi kral Milan je pjecźa pſchi ſbožohrě w Monaco ſchtwórcź milijony frankow pſchěhrał.

Schtyri njewjeſty a jenoż jena žona.

(Pokracźowanje.)

„A ſchto Ty na to wotmolwi?"

„Ja jemu ſamjelcźach, ſo žym ſ Bohumikom žłubjena; pſchetoż wón žam a też mój nan chzetaj žłub hiſchcźe potajny dźerżany měcź!"

„Něſchto dyrbjeſche jemu tola wotmolwicź?"

„Nó, ja žmějo wotmolwich, ſo wón najſkerje jeno žortuje. Wón pak wobkrucźeſche, ſo zyle khutnje rěcźi."

„Ale Knjeźk dawno tak ſchikowany njeje, kaž Erhart."

„To je wěrno. Ale Knjeźk ma žwoje rjane pſchekupſtwo, a ſ cźaßom žo runje tak lóhzy na hroſne kaž na rjane mjeſwocźe ſwucźiſch. Cźělna rjanoſcź wſchak też je jara ſachodna wěz!"

Sady wulkeho cźaßnika něſchto hłuboko, bolоſtnje ſaſtona, a cźěmna poſtawa žaneho žłowcźka njeprajizy k iſtwinym durjam krocźeſche.

„Schtó tu je?" Marſcha wuſtrózana ſawoła. „Mój Knjeźe! Bohumile! — Bohumile!"

Sso ani njewobrocźiwſchi wón Marſchu, kotraž ſa nim pſchiběża, wot žo ſtorcźi. „Bohumile!" wona ſaßo wołaſche, „to dźě bě jenoż mój žort. Ja wjedźach, ſo Wy —"

Hiſchcźe bóle roshněwany tejele kźě dla Bohumik dale krocźeſche, žwoju njewjeſtu wuſtrózanu ſtejo wostajiwſchi. Khwilu wokoło hłudźo běſche Erhart k žamotnemu brjohej ſchěrokeje rěki dóſchoł. Nad rěku cźorne, cźeźke mrócźele hłuboko dele wißachu. Wótry wětr pſches ſchěre žołmy dujeſche, ſo žo na kamjenojtym brjoſy w maſanej pěnje rosbiwachu. Schumjo, a ſaßo mjelczo ſchukotajo, žo wjerbowe kerki hibachu. Sso khilejo jich witki na nimo ſchumjaze žołmy pokaſowachu, jako bychu prajicź chzyłe: „Tam delekach ſhubjeny měr ſaßo namakaſch".

Erhart ſaſta. Njewopißajomna hida pſchecźiwo cźłowjekam, pſchecźiwo žiwjenju jeho napjelni. S pjaſcźu žo wón do cźoła bijeſche a do wutrobna, w kotrymž na łód ſproſtnjena wutroba wotpoczowaſche; ſ woběmaj rukomaj žebi žwoje kudźerojte włoßy wutorhowaſche. Pſched jeho wocźomaj, ſ płomjenjojtym pißmom pißane, žłowa nimo rejwachu: „S nim rejwacź je ſbóžnoſcź. — Skupy cźłowjek — żeleſna žerdka w khribjecźe — hłupy, hrubý burſki lud — butru — twarożki dźěłacź — hußy kormicź, ſkubacź —"

S woběmaj rukomaj wón do powětra praßnu to płomjenjojte pißmo roſehnacź. Och, jeho najwyſchſchi a najrjeńſchi ſaměr běſche dotal byk, někajke farſke město na wßach doſtacź. Měrniwe, bohacźe žohnowane a radoſcźe połne žiwjenje na boku mandźelſkeje, kotraž běſche ſ nim jeneje myßle, běſche žebi wón wutrobnje pſchał. A nětko? Prjecź — kónz — ſadwěluj — wumrjej!

Tu daloko ſa horami połny měßaczk ſeſkhadźa. Wyſche a wyſche žo wón poſběhowaſche, cźorne, hłuboko dele wißaze mróczno rósdrěwajo. Khutnje Boži měßaczk na ſadwělowazeho dele hladaſche, jemu jeho žłaboſcź porokujo.

Duž žo Erhart na njebocźiczku Liſku depomni, kotraž běſche na žmjertnym łožu tak wěſchcźeŕſzy wo Marſchi rěcźała. A njeběſche tole wbohe hubjene ſtworjenje wjele dlěje žwoje cźeźke horjo ſcźerpnje ſnjeßko? Kak khude na radoſcźach, kak bohate na nuſy a dźěle běſche jeje zyłe žiwjenje było, a tola žaneje ſkórzby ſ jeje rta pſchiſchło njebě! A wón, kotrehoż powołanje běſche, ſrudnych troſchtowacź, ſlemjenu ſcźinu poſběhowacź, — wón dyrbjał ſadwělowacź?

Bohumik žo na rěcźnym brjoſy žydźe a žebi wobliczo ſ woběmaj rukomaj ſakrywſchi dołho, hórko płakaſche. A kaž cźopły

deschcź spodźiwnje spěschnje ßněh a lód rostawa, tak Bohumiłowe horze ßylsły lodowu skoru wokoło jeho wutroby roseschkřechu. Bóle smužity ßo wón domoj nastaji.

Nasajtra Erhart list wot Marsche dosta, połny smylkow. Sso tajo, jako by ßo roskała a nakasała była, wona wo wodacźe proschesche, ßo s tym samolwjejo, so je ßo na ßwoju lěnju a pschi tym hubatu ßkužobnu dźowku tak hněwacź dyrbjała, so s mjersanjom wjedźała njeje, schto je rěcźała.

Erhart njewotmolwi, ani ßwoju njewjestu njewopyta. Sa tydźeń listynoscheŕ liscźik pschinjeße, s kotrymž pschekupz Knježk a Janaschez Marscha ßwój ßlub wosjewjeschtaj. Hórzy ßo Erhart wußmja, so je ßo Marschina srudoba wo njeho takle rucźe minuła.

„Hacź bych nawoźeni Marschiny list jako wotmolwu póßłał, so wón shoni, kajki pokład je ßebi wuswolił?" ßo wón wopraschа. Ale bliźschi wokomik hižo ßo tejele myßle hańbowasche a Marschiny list spali. Mischtr Janasch teź list póßła, ßo Marschineho poćinanja dla samolwjejo, a Erharta proschesche, so chzył s pjenjesami, kotrež běsche jemu na khowanje dał, wocźakacź. Wón je pjenjesy do ßwojeho pschekupstwa tyknuł a ma nětkle Marschineje žentwy dla wurjadne wudawki.

W Erhartowym domje, w měsće, na ßwěcźe s zyła wjazy rjenje njebě. Wó jstwě, hdźež běsche prjedy schwalcźa bydliła, dźěławy muž a jeho žona dźeń wote dnja na ßo wołaschtaj, ßwarjeschtaj, ßo pjerjeschtaj. Taflina běsche wucźahnuła. Wona běsche měrne a derje płacźene město jako domowniza w bohatym žónskim wustawje dostała. Duž běsche kandidatej wulzy lubo, hdyž jemu ministerstwo poskicźi, so by ša jara stareho, khoreho fararja faru na wßach wobstarał.

W běhu ßwojeho jenołětneho skutkowanja ßebi Erhart luboscź ßwojich woßadnych tak połnje dobu, so po stareho fararjowej ßmjercźi woßada ministerstwo proschesche, so by ßo Erhart ša fararja powołał. W ministerstwje pak ša pschisprawne njemějachu, tajkemu młodemu kandidatej město s tajkimi dobrymi dokhodami dacź, ale starscheho muža, kiž bě hižo s fararjom był, powołachu a kandidatej lubjachu, so chzedźa jeho dźiwajo na jeho ßwěrnu ßłužbu skerje lěpje saštaracź. Sso se ßwojimi dotalnymi woßadnymi rosžohnowawschi a wot jich ßylsow pschewodźany ßo Erhart do hłownehо města wrócźi, hdźež ßo na khwilu, doniž pschihodneho wobydlenja njenamaka, w hoscźenzu saßydli.

Hdyž běsche do města pschischoł, Erhart bórsy ßwoju něhduschu hosposu, Taflinu, wopyta, kotraž jeho jara wješoła witasche a jemu wjele noweho napowjeda. Duży wot njeje wón rjany wós setka, w kotrymž knjeni s dwěmaj dźěsćomaj ßedźesche. Knjeni pohonczej sastacź porucźi, ßo s wosa skhili a s radosćźiwym wobliczom na Erharta sawoła: „Schto? widźu dha prawje? Wy, knjes Erharto? Kajke njenadźite wješele! Ale, sły mužo, psche cźo scźe naß takle zyle sabył a naß ša tajki dołhi cźaß ani junu wopytał njejscźe?"

„Ja běch psches lěto na kraju s farskim sastupjerjom, knjeni komorna radźicźelowa", Erhart snapschecźiwi, „a ßym hakle wot wczerawscheho dnja saßo tudy".

„Stupcźe k nam do wosa, luby Erharto", komorna radźicźelowa proschesche, „Wy dyrbicźe mi powjedacź, kak je ßo wam schło".

Sskužobnik wosowe durcźka wotewri a duchownemu do wosa pomhasche.

„Pschebytk na wßach je Wam, kaž ßo sda, tył", komorna radźicźelowa k Erhartej, kiž běsche ßo snapschecźa njeje ßynuł, dźesche, s wulkim spodobanjom na kcźějazeho, ßylneho rjaneho mužskeho hladajo. „Wěscźe hižo, so je mój muž hižo psched 7 měßazami semrěł? Měßaz hakle je, so ßym jeho žarowacź pschestała. Duž we mni wopuschcźenu wudowu widźicźe, kotraž mužskeje podpjery na najnusnischo trjeba. Bóh ßam je mi, kaž ßo sda, Waß jako spomožerja póßłał. Mój Edmund jowle ßo mje pomału wjazy bojecź nocźe, a teź Frida žónsku skublowarku wjazy poßłuchacź njecha."

Komorna radźicźelowa s wosa spowjedny stoł sczini a njedźiwajo na dźěsći, kotrejž wschak mějeschtej ßwoju kedźbnoscź bóle s wóknom won, hacź so byschtej na to poßłuchałej, schtoż macź mjelczo powjedasche, k Erhartej dale dźesche: „Jenoż nusowana psches njekhabłatu wolu ßwojeju starscheju buch žona ßwojeho njeboczicźkeho mandźelskeho. Duž teź ßwojeho muža lubowacź njemóžach, kiž běsche symny cźłowjek bjes wutroby. A tola běsche a je moja wutroba tak luboscźe potrěbna! Erharto, lubschi Erharto, macźe-li mje trochu sańcź, dha budźcźe mi se skublowarjom mojeju dźěsćźi. Sa Waß ßo hodźaze bydło w mojim domje prósne steji, a móžecźe hischcźe dźenża do njeho sacźahnucź. A potom ßo se wschěm naprawicźe zyle po Sswojim spodobanju. My budźemy hromadźe jena ßwójba, a, kaž ßo nadźejam, prawje sbožowna ßwójba. My hromadźe sa blidom ßydamy, spěwamy, hrajemy, ßo wukhadźujemy, ßo wujěźdźujemy, do dźiwadła a do konzertow khodźimy, sa tym hacź ßo nam spodoba. Jowle je moja ruka. Sawdajcźe mi ßwoju a prajcźe haj."

A Erhart haj praji a ji ruku sawda.

Dwaj měßazaj wón w domje komorneje radźicźeloweje pschebu. Junu, hdyž radźicźelowa s dźěsćomaj domach njebě, wón dom wopuschcźi. Na blidźe w ßwojej jstwě wón sasyglowany list sa komornu radźicźelowu sawostaji. Sswoje wězy běsche wón prjedy dźěławemu mužej na dwórnischcźo donjesć dał.

W liscźe tole stejesche:

„Nadobna wulkomyßlna knjeni!

W Sswojej pschewulkej dobrocźe scźe mi Sswoju wutrobu a Sswoju ruku k mandźelskemu swjaskej poskicźiła. Tole sboże, tak wulke, so ßebi ani njewěrjach ßebi wo ßnje na njo pomyßlicź abo ßo jeho nadźecź, mje na jene dobo tak wopjeni, so mi na khwilu wußud rubi. Ale hłóß rosuma ßo nihdy zyle wotstronicź njehodźi. Pola mje je wotzucźił, a teź pola Waß wotzucźi, so bychmoj pschekhwatany skutk saßo dobry scźinikoj. Luba, droha njewjesta! macźe Wy woprawdźe telko smužitoscźe a telko mozy, so byschcźe wußměschenje, hanjenje, sazpiwanje Sswojich towarschkow a snatych snjeßła, dokelž scźe khudeho kandidata předarstwa sa Sswojeho mandźelskeho posběhnuła? Měnicźe, so móhła mje potom hischcźe lubowacź, hdyž moje cźěło spanje, abo hdyž ßo na dołhe khorokožo lehnu? Kajka porażaza myßl sa mnje, hdy byschcźe mi něhdy porokowacź móhła, so ßym jeno s Waschej hnadu żiwy, so mje jeno se Sswojim samoženjom żiwicźe! Wy scźe mi jako krute wuměnjenje stajiła, so ßo ßwojeho dotalneho powołanja na pschezo wotrjeknu. Tole nadobne, wyßoke powołanje, zyłu kschescźijansku woßadu wucźicź a natwarjecź, sabkudźenych na prawy pucź wodźicź, padazych podpjeracź, panjenych posběhowacź, dwělowazych pschesßwědczecź, hrěschnikow polěpschowacź, srudnych, khorych a mrějazych troschtowacź, dźěcźi psches kschcźeńzu a konfirmaziju k jich sbóžnikej wodźicź, ßo lubowazych sjenocźecź, — tole ßwjate powołanje, kotremuž ßym ßwoje zyłe żiwjenje, najhórschu nusu tradajo, woprował, dyrbjał ja wopuschcźicź? Ně, to njemóžu. Wy chzecźe mi wot někajkeho małeho němskeho wjerscha titul dwórskeho radźicźela kupicź. Ja pak ßo mjenowacź nochzu, schtoż woprawdźe njejßym. Sabudźcźe na khudeho kandidata, wuswolcźe ßebi na jeho město sa Waß ßo hodźazeho nawoženju a njesazpiwajcźe

Sswojeho
wěcźnje dźakowneho a podwólneho
Bohumiła Erharta."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wulki strach hrosy zyłemu pschichodej naschich krajow psches rosschěrjenje a pschibjeranje sozialdemokratow. Njewěrnoscź a kža, pschißłodźenje a schcźuwanje ßu jich brónje, s kotrymiž w potajnym a teź w ludowych shromadźisnach sa ßwoje skažerske wotpohlady wojuja. Na niczo mjeńsche ßo woni njemerja, dyžli so bychu wschón cźłowiski a Božі porjad powalili. Zyrkej a Boże ßłowo je jim kaž kół w wocźomaj; duž dyrbi po jich żadanju Boża zyrkej wschu ßwoju sjawnu dźěławoscź shubicź, a Boże kasnje wudawaju sa njetrjebawsche wobmjesowanje cźłowjeczných cźělnych żadoscźow. Duž je jim teź mandźelstwo sa njewuschne wustawjenje; po jich wotmyßlenju dyrbja ßo żónske wschitkim po spodobanju podacź, a jich tak napłodźene dźěcźi wotcźahnycź njedyrbi wjazy starschiska ale krajna należnoscź bycź. A wyschnoscź a kral dyrbi po jich wotmyßlenju ßo wotßadźicź a sahnacź. To je s krótkim wotpohlad a samer sozialdemokratiskich nawjedowarjow, kiž je w nowischim cźaßu zyle sjawnje ßo wotkrył. Psched ludźimi, kiž maju hischcźe kuska bohabojoscźe, woni to s dźěła hischcźe prěja, so bychu teź jich do ßwojeje satanskeje ßycźe nałowili. Kak bliskowidźazy, kak hłupi ßu cźi ludźo, kiž ßo psches jich sawjercźaze pißma a jich hadźazu srěcźniwoscź k temu dohnucźicź dadźa, so bychu pschi bliźschich wólbach ßwój hłóß sozialdemokratiskemu kandidacźe dali. Nimale w wschitkich wólbnych wokrjeßach ßu sozialdemokratoju někajkeho cźłowjeka ßwojeje barby sa kandidatu

postajili, ßamo też w tajkich wokrjeßach, hdźež je doprědka widźicź, so tam żane wuhlady na pschelěsenje jich kandidaty njeje. Jim je doscź, so też w tajkich wokrjeßach s najmjeńscha něschto hłoßow na jich stronu panu; pschetoż woni derje wjedźa, so ßo po dokonjanych wólbach wuliczi, kelko hłoßow je kóżda strona s zykeho khěżorstwa hromadże dostała. Hižo ßu sozialdemokratojo wěschczili, so milijony hłoßow jim pschipanu, a so budże nětko konserwativna strona wo telko hłoßow ßłabscha. Bóh luby Knjes chzył jich wěschczenje njewěrne sczinicź! Hdy bychu pak sozialdemokratojo pornjo druhim stronam wjele hłoßow na ßwoju stronu nahromadźili, bychu pschi ßwojich bjesbóżnych namjetach w khěżorstwowym ßejmje na to ßo s khrobłoscźu powołali: telko, telko muži steji sady naß, w jich mjenje my tu rěczimy a ßebi żadamy pschijecźe naschich namjetow. Hižo teho dla je nusne, so kóżdy konserwativny kschescźijan tu ßnadnu prózu njelutuje, ßo na pucź podacź a ßwój hłóß sa postajeneho konserwativneho kandidatu wotedacź. Czim wjazy hłoßow nascha kschescźijanska konserwativna strona dostanje, czim mjenje ważnoscźe śmėje sozialdemokratiske wustupowanje. Duż tola ju kóżdy Sserb, kiż ma cżeßne wólbne prawo, w naschim sakskim druhim wólbnym wokrjeßu knjesej Reinholdej Hoffmannej w Nowo-Gersdorfje a w naschim sakskim tsecźim wólbnym wokrjeßu knjesej fabricznemu wobßedżerjej Jurjej Hempelej w Połcźnizy pschichodny dwazyteho februara ßwój hłóß wotedaj.

— Sańdżeny schtwórtk wjeczor bě ßo na drjewowym torhoschczu w khěži swudowjeneje Rößleroweje w pinzy stary czapor sapalik. Wóhnjowa wobora woheń w nastaczu shascha, tak so ßo żana wjetscha schkoda naczinika njeje.

— Hańži Krawzez s Wownjowa, kotraż je wot lěta 1852 bjes pschetorhnjenja hacź dotal w ßwójbje nětko swudowjeneje knjenje farařki Wanakoweje ßłużika, je kralowske ministerstwo snutskownych należnoscźow jako wusnamjenjenje sa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu ßlěbornu medaillu spożcziko.

— Skótne wiki, kotrež bychu ßo 10. februara w Kinsbórku a 13. februara w Kamjenzu wotbywake, ßu ßo wot wyschnoscźe skótnych khoroscźow dla sakasake.

S Zyżez. Tudomny kubleŕ Reinhold bě psched dlěschim czaßom na wróble na ßwojim dworje tsělak a tsělbu, hischcźe s ptaczim drobom natykanu, do kólnje skhował. Na njesboże je tule tsělbu schtwórtk tydżenja dopołdnja jedyn podpěschk Budyskeho regimenta, kiż bě pschi swuczowanju w pólnej ßłużbje s jenym wojakom do Reinholdez dwora pschischoł, namakał a do wojaka ßo samėriwschi tuteho do wóczka tsělik. Lěkarjo maja nadżiju, so wóczkowe widżenje hischcźe sdżerża.

S Boschez. Nascheho wuczerja, knjesa Kalicha, kiż je wóndano pruhowanje wólbokhmanoscźe s dobrej khwalbu wobstał, je pjatk tydżenja knjes farař Krygař w pschitomnoscźi schulskeho pschedstejicźerstwa jako statneho wuczerja sapokasał. Pschi tejle składnoscźi ßo knjesej Kalichej k wjedżenju da, so je schulska gmejna jeho mšdu wo 160 hriwnow powyschika.

S Kobliż pola Hodżija. Też nasche schulske pschedstejicźerstwo je jenohłóßnje wobsamkło, naschemu k. wuczerjej Schlenkarjej kóżdołětnje 200 hriwnow sa jeho woßobu pschidacź. Tak ßo nadżijamy, so ßebi jeho, pschi kotrymż nasche dżeczi jara derje wuknjeja, něschto lět sdżerżimy.

S Wojerez. Woprawdże ßměschne je, kak ßo wo nasche pscheczelstwo torhaju, a kajki lud ßo k nam lischczi. Też wěsty Ernst Breil chze wot naß do Barlina wuswoleny bycź. Schto je to do cźlowjeka? Wón je po ßwojim rjemjeßku kowařski abo samkařski, kiż je ßo w Hródku tak njedostojnje sadżerżał, so ßu jeho tam s města wupokasali. A tutón sozialdemokrata dyrbjał nasch sastupjeŕ bycź?! Tón nanihdy żaneho jeniczkeho hłoßa bjes nami njedostań! Tón njech w ßwojim Westfalskim Hagenje pschi ßwojej nakowje sawostanje! My nikoho druheho njewuswolimy, hacź knjesa hrabju s Arnim nad Mużakowom.

S hole. W Serbskich Nowinach psched krótkim czitachmy, kajkeje ważnoscźe buk w lěßu tak rjez jako błyskowotwód ma. To wschak je wěste, so do buka, pschede wschěm do hraba, jara rědko Boże njewjedro dyri, tak rědko, so ßo tele pady s zyka njelicza. Nam pak je wědome, so je Boże njewjedro też buki rosschczěpiko, kotrež ßrjedź druhich schtomow, liscźowych każ jehlinowych, stejacha a běchu wyschsche, hacź tele druhe. Duż tola nikomu radżili njebychmy, ßo pod buk stupicź, hdyż Boże njewjedro na njebju steji. Tehdy s zyka pod schtomami wuczeka njepytajmy!

S Rósborkskeho wokrjeßa. Wschitzy Sserbjo nascheho wokrjeßa ßebi w duchu na to ruku sawdawajmy, so chzemy se wschitkimi ßwěrnymi Sserbami Wojerowskeho wokrjeßa nětko dwazyteho februara naschemu dotalnemu konserwativnemu kandidatej k. hrabji Arnim nad Mużakowom ßwój wólbny hłóß dacź. Wón je hižo junkrócź naß sastupował na khěżorstwowym ßejmje a to tak derje a tak ßwěrnje, so móże wschudżom ßwojim wuswolerjam pod wocźi stupicź a jim dobru rosprawu wo ßwojim ßejmskim skutkowanju dacź. Wón je hódny, sprawny muż dobreho pósnacża a jaßneje srěczniwoscźe, kiż należnoscźe nascheju wokrjeßow hacź nanajlěpje snaje. Pschi wschitkich dobrotach, kotrež ßu hižo s jeho luboscźiweje wutroby wukhadżake sa powschitkowne lěpsche, my tu woßebje na to spominamy, so je jeho kschescźijanskej wutrobje zyrkwina nusa naschich ßerbskich woßadow, kiż żaneho ßerbskeho duchowneho nimaju, tak blisko schła, so je na jejne wotpomhanje wulku pjenjeżnu móz wucźinił, s kotrejež maju ßo czi podpjeracź, kotsiż chzedża ßerbsku rěcź w tym wotpohladanju nawuknucź, so móhli ßerbskim woßadam jako ßerbszy prědarjo ßłużicź. Tuteho cżeścźedostojneho k. hrabju wuswolmy muż pschi mużu. Boże dla njenaczińmy nichtó ßwojemu ßerbskemu mjenu tu hanibu, so by tu něchtón sa teho żida hłoßował, kotrehoż ßu nam s Barlina potykowali. A schto by sa naß tón Friedemann chzył, kiż se ßwojim doprědkarskim paßmom pschecźiwo naschemu lubowanemu khěżorej wojuje? Ně, jenoż hrabja Arnim je nasch muż; teho, teho wuswolmy!

S Mikorasa. W hródżach tudomneho bura Nowaka je wjeczor 27. januara woheń wudyrił. Na wulke sboże bě czicho, duż ßo woheń na hródże wobmjesowa. Pschi wětrje budźische ßo pok wßy wotpalicź móhło.

Se Sprejiż. Wulka żadoscź nascheje schulskeje gmejny je ßo skóncżnje dopjelnika. Sa naschu schulu je ßo saßo ßerbski wucźeŕ, knjes Lejtko s Trjebina, postajił. Dokelż żaneho ßamßneho duchowneho nimamy, nam k. Lejtko czasto prědowanje czita a to na tak wustojne waschnje, so ßu wschitzy s tym spokojeni. Duż ßmy jara wjeßeli, so ßmy k. Lejtka sa wuczerja dostali. Bóh luby Knjes spożcź naschemu nowemu wucźerjej móz a żohnowanje w jeho sastojnstwje. Nětko hischcźe sa ßerbskim duchownym żadamy, sa kotrehoż rjanu nowu faru twarimy. Zyrkwinske żiwjenje w naschej woßadże jara cźerpi wot teho czaßa, so ßmy wot duchowneho wopuschczeni.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Dźěkacźeŕ Ernst Nowak w Pschiwczizach, kotrehoż bě kawniski ßud k 3 mk. pjenjeżneho khostanja wotßudźił, dokelż bě pjecza ßwojeho pschirodneho ßyna wotdżerżał, schulu wopytacź, je ßo pschecźiwo tutemu wußudej s wuspěchom powołał. Khostanska komora je jeho njewinowateho spósnała, tak so napołożene khostanje płacźicź njetrjeba.

Přilopk.

* W hródżach jeneho Wurzenskeho hoscźenza běsche ßo w poßlednim czaßu wjazy krócź konjam wopusch wotrěsnuła. Skóncżnje je ßo schlachcźiło paducha lepicź; je to dźěkacźeŕ, kiż bě ßo samyßlił, konjaze wopusche wotrěsacź a je potom pschedacź.

* Dźěkacźeŕ Kölbel s Chrieschwitza pola Plauena wóndano se ßwojej dżowku w lěßu drjewo puschczesche. Pschi tym wotrěsany schmrěk tak padże, so s wjerschkom sa druhe schtomy wißajo wosta. S wulkej prózu K. dozpi, so schmrěk na semju padże. Ale to ßo tak njesbożownje sta, so schtom padajo dźěkacźerja porasy a na njeho padże. Dżowka rucże druheho muża sawoła, ale temu ßo njeradźi schtom wusběhnucź. Njesbożowny K. żałostne bolosczę pschětra, prjedy hacź pomoz se wßy pschińdże; czežki sdomk na nim leżesche, a pod nim běsche łód symna ßyra semja. Hdyż jeho skóncżnje wußwobodżachu, ßo pokasa, so běsche jemu jenanoha zyle rosmjeczena, a zyke cźěko běsche każ rosrażene.

* Strasche rosbuchnjenje płuna (gasa) je ßo wutoru popołdnju w Erfurcźe stako. Na tamnischej winowej pinzy ßo pinczny mischtr s dwěmaj dźěkacźerjomaj do pinzy poda wino na blesche pjelnicź. Na jene dobo ßo satraschne rosbuchnjenje sta. Murje ßo rospukachu, wjerch pinzy bu wusběhnjeny, a straschna měscheńza w korczmarskich jstwach nasta, kotrež nad pinzu leża. Wokna a durje do sahrody schětachu, a se jstwów w hornich poskhodach ßo wjele stok woknowych schkleńzow dele ßypnu. W ßußodnej korczmje, hdżež běsche ßo wjazy stow ßobustawow jeneho towarstwa na poßedżenje seschło, wschón gas haßnu. Na drósy psched winowej pinzu a na ßußodnym torhoschczu ßo bórsy wulka ßyła ludu seczěri. Mjes tym s hłubokeje pinzy wo pomoz wołacź ßłyschachu. Prěnjeho pinczneho mischtra s rospadankow wucźeżechu. Włoßy běchu ßo jemu na hłowje spalike,

a hkowa běšche straschnje wopalena; drasta seßmudźena na cźele wißasche, ruzy běschtej wopalenej. Na to někotsi mužojo jeneho teju dźěłacźerjow s rospadankow wucźežechu, kotryž žałostnje wołasche. Jeho hkowo běšche jena jenicźka rana. Njesbožowneho do hojerńje donjeßechu. Tsecźi ranjeny běšche mkody hólz. Durje, kotreż běšche w stronu schwyrnuło, běchu jeho do hkowy praßke. Pschi rosbuchnjenju běchu ßo też wodowodne roły pukke; duż běšche pinza pokna wody. Kak je njesboże nastało, nichtó njewjedźešche. Nacźinjena schkoda wjele tyßaz markow wucźini.

* S jeneho s deskowanym płotom wobdateho nowotwara w Barlinje wóndano wjecźor w woßmej hodźinje dwaj wulkaj pßaj wuskocźischtaj a knjesa nadpadżeschtaj, kiž runje nimo dźěšche. Tutón ßo jeju s wopŕědka s kijom wobrócź hladasche; ale pßaj ßo psches to do zyła rosnjemdrischtaj, knjesa powalischtaj, jemu drastu s cźěła sedrěschtaj a jeho straschnje skußaschtaj. Pschi tym pßaj tak njemdrje schcźowkaschtaj, so wo pomoz wołanje nadpanjeneho ßłyschecź njebě. Pschi ßamom budźeschtaj pßaj njesbožowneho sakußałoj, tu strażnik s nowotwara pschiběža. Wón běšche pytnuł, so tam pßaj, kotrajž ßo jenoż wjecźor s rjecźasa puschcźataj, njejstaj, běšche jeju schcźowkacź ßłyscho sa nimaj schoł a hischcźe cźaßa doscź dóńdźe, so móżeschе pßow wot jeju wopora wotehnacź. Nadpanjeny běšche pomjatk shubił a s mnohich ranow krwawjesche. Hdyž saßo k ßebi pschińdźe, jeho do hojerńje donjeßechu. Wón pjecza cźaß żiwjenja hubjeny wostanje, dokelž staj jemu pßaj někotre żily na nohomaj roskußałoj.

* K łaseńkej w Barlinje wóndano pschekupz pschińdźe, żadajo, so by jemu łaseńk krk pscherěsnuł. Mějo sa to, so knjes, kotrehoż łaseńk hižo lěta dołho snajesche, żortuje, łaseńk pschekupzej kasasche ßo ßynucź. Hdyž pak chzyschе jemu brodu truhacź, pschekupz poskoczi, cźežki dubowy stólz hrabnu a hrożesche, so łaseńka sarasy, je-li so jemu tutón krk njepscherěsnje. Nětko łaseńk widźesche, so ma wrótneho psched ßobu. A dokelž běšche pschekupz ßylny muž, łaseńk ßlubi, so jemu krk pscherěsnje, so pak dyrbi ßebi na to do kuchinje po ßylnischi nóż hicź. Nětko wón rucze ßwoju żonu na ßußodny nowotwar póßka, s kotrehoż bórsy pjecź ßylnych dźěłacźerjow pschińdźe. S jich pomozu łaseńk wrótneho, kotryž ßo krucze stajesche, pschemóh a jeho domoj wobstara, s wotkelž jeho do hojerńje dachu.

* Jenym Barlinskim nowinam ßo pische: Wěsty Stüwer, sastupjeŕ jeneje sakskeje fabriki, sańdźene dny s nawěschkom w noninach někotrych dźěłacźerjow sa spomnjenu fabriku pytasche. Duż wóndano zyła ßyła mużskich a żónskich hižo rano wot 6 hodźin jeho dom woblehnu. Trěbnych dźěłacźerjow bórsy najawschi wón na ßwoje durje papjeru pschilěpi, so żanych dźěłacźerjow wjazy njetrjeba. Njedźiwajcy na to ßo cźrjóda njewotßali. Haj wjecźor wokoło 8 hodź. ßo 25 ßylnych muži s mozu do jeho wobydlenja dobu. Stüwer jich wotbycź hladasche, prajizy, so ma hižo ludźi doscź. Ale nawjedowaŕ cźrjódy jemu wotmolwi: „My ßmy sozialdemokratojo; my ßo wot Waß ßlěpzow k lěpschemu mecź njedamy; Wy chzecze msdu dele cźischcźecź; zyła wěz s nawěschtkom je keklija; a jeli so Wy kóždemu wot naß mark njedacze, Waß sarasymy każ pßa!" To prajizy wón se ßwojej schěrokej ruku Stüwera sa krk pschimnu a jeho na scźěnu tłóczeše. Mjes tym so ßo tole wó jstwje sta, wonkach někotre żónske mużskich wokajo schcźuwachu Stüwera sarasycź. Něchtó druhi sawoła: „Wostajcze wschak jeho; wón dźě Wam niczo cźinił njeje!" Bórsy na to někotsi Stüwerowi snacźi po skhodże horje pschińdźechu; duż rubjeżniska cźrjóda roscźěka. Nětko po poliziju póßkachu, ale posdże. Pok sadajeny St. bórsy saßo k ßebi pschińdźe. Wón temu 100 mk. lubi, schtóż cźlowjeka wußlědźi, kotryž budźeschе jeho pschi ßamom sadajił.

* Njeskutk, kotryž běšche lěta dołho potajny wostał, je psched krótkim na ßwětko pschischoł. Psched nimale dwacecźi lětami w rězy Schlei cźěło duschneho, dźěławeho cźołmarja s jeneje wßy pola Schleswiga namakachu. Starz mějesche s kamjenjom wobcźeżeny postromk wokoło schije; jeho cźołm, w kotrymž jeho drjewjane cźrije stejachu, wośrjedź rěki płowasche. We wokolnosćźi ßo tehdy wschelako powjedasche, ale nichtó niczo dopokasacź njemóżesche. Duż mějachu sa to, so je ßebi starz ßam żiwjenje wsał, a jeho jako ßamomordarja pschi murji na pohrjebnischcźu pohrjebachu. Po dołhej khorosćźi sańdźene dny cźołmarjowa pschichodna dźowka wumrě; dokelž ju ßwědomje hrjebasche, ßo wona na ßmjertnym łożu wusna, so je tehdy se ßwojim lubym, wußkuženym serjantom, stareho pschichodneho nana doma sadajika a cźěło do rěki cźißka. Spomnjeny serjant, kotryž posdźischo zyle dele pschińdźe, je psched dleschim cźaßom wumrěł a jara cźežku ßmjercź měł.

* Nowinam „Načinec" ßo s Bystrizy na Morawje pische: Njecźłowšzy ßurowy njeskutk je ßo wóndano tudy stał. Wulki a pękny nowofundlandski poß tudomneho twarza S. běšche ßebi do piwaŕnje saběžał, kotruż ma żid R. wotnajatu. Sa khwilu ßo ludźo dohladachu, so poß s piwaŕnje domoj cźěrjesche: wbohe skocźo ßo zyke palesche. Nawucźeny, ßebi ßam durje wocźinjecź, poß runy pucź dó jstwy pschiběža, hdźež běšche na sboże twarzowy pomoznik pschitomny, kotryž płomjo na skocźecźu podußy. Poß běšche ßo wschón wopalił a mějesche sadnju nohu, na kotrejž kruch grotu wißasche, wuwinjenu. W piwaŕni na dworje běchu pßa sa nohu s grotom k płotej pschiwjasali, jeho s petrolejom poleli a sapalili. W ßurowej bolosćźi běšche wbohe skocźo grót pschetorhnuło a domoj běžało pola ßwojeho knjesa pomozy hladacź. Kak lohzy budźeschе ßo poß se ßurowej bolosćźu skasycź abo twarzowy dom sapalicź móhł, hdy budźeschе pschipadnje nichtó wó jstwje njebył! Nadźějomnje ßurowz saßkużene khostanje dostanje.

* Sajimawe pucźowanje mějesche psched krótkim jendźelska łódź „Margaret", kotraż mjes druhim 400 popugajow, jeneho orangutanga, jeneho gorillu, wschelake druhe wopizy, dweju krokodilow a 12 hadow s nawjecźorneho mórskeho pobrjoha Afriki do Bostona w Połnóznej Amerizy wjesesche. Wulke mysche zyke żito sežrachu, kotreż běšche sa ptacźki postajene; duż wschitke popugaje ßwitnuchu. Pschi wulkim wětsje ßo hady a krokodile se ßwojich kaschcźow wudobuchu a do komorkow saléšechu, hdźež morjazy spja; duż dyrbjachu tucźi w kajutach nozowacź. Tele swěrjata mějachu mjes ßobu a s wulkimi myschemi stajnu wójnu: jene druhe żerjesche, doniż poßleni krokodil poßlenjeho hada sežrał njebě. Ale też tehole krokodila jeho woßud dóńdźe; někajki cźežki kaschcź na njeho padże a jeho sarasy. Pschi tychle stajnych bitwach wopizy do scźežorow horje roscźěkachu, a niczo je njesamó, so bychu saßo dele pschischke. Skónczńje mózne żołmy wschitke wopizy, hacź na schtyri, do morja spławichu. Najhórschi hóscź na łódźi pak běšche poltsecza łóhcźa wulki gorilla. Runjeż běšche drjewjany kaschcź, w kotrymž wón tcźesche, jara kruty, wón tola wěko wotpacźi a won saléše. Żelesnu żerdź shrabnuwschi wón s njej po łódźi wokoło dźěłasche, so ludźo roscźěkachu; rjecźas na nohomaj jemu pschi tym mało sadźěwasche. Junu chzyschе wón cźornemu kucharjej kożu psches wuschi scźahnucź a jeho njepuschcźi, doniż swěrisko se ßekeru pok sarasyli njeběchu. Na tymle pucźowanju łódźnizy mało stracha wustali njeßu.

* S Ameriki. Parna łódź „Waesland" je satraschny wichor pschětrawschi, tele dny do New-Yorka pschijěła. Schtyrjo offizěrojo a kwartěrski mischtr buchu pschi mórskej jěsbje wot żołmow s łódźineje łubje do morja storhnjeni. — Pucźowarjo s parneje łódże „Brompton", kotraż je do New-Yorka pschijěła, powjedaju, so ßu 23. januara wulku parnu łódź do morja ßo ponuricź widźeli. — Pola Wasco w Oregon je żelesniski cźah, na kotrymž ßo dźěłacźerjo wjesechu psches móst 68 stopow hłuboki dele panuł. 10 dźěłacźerjo buchu saraženi, 16 sranjeni. — 3. februara je ßo grocźany powjas wißazeho mósta pola Bridge-Junction w Illinoisu rostorhnuł, hdźež tworowy cźah psches móst jědźesche. Lokomotiwa do wody padże a wjele wosow sa ßobu scźeže. Dwaj tepjerjej ßo tepischtaj, lokomotiwiny wjednik pak ßo wot kruchow rosbiteje lokomotiwy tak satkusnu, so mózesche runje hischcźe hłowu nad wodu dźerżecź. Wbohemu wino picź dachu, so bychu jemu khwilu żiwjenje sdźerżeli, tola wón symu wumrje, pjedy hacź jeho se żałoßneho cźěßna wußwobodźichu.

* W Bombayu ßo psched krótkim skhadźowanka tukrajnych wobydlerjow wotbu, s kotrejež wuradźowanjow ßo shoni, kajke spodźiwne wobstejnosćze s dźěła hischcze w Indiskej knjeża. Na skhadźowanzy mjes druhim wobsamknuchu knjeżerstwo proßycź, so by ßo sakoń wudał, kotryž holzam krucze sakaże ßo żenicź, prjedy hacź ßu 12 lět stare. Na skhadźowanzy pschitomni ßami lubjachu, so ßo żadyn s holzu njewożeni, kotraż 14 lět stara njeje. Dale wobsamknuchu wot knjeżerstwa żadacź, so by ßo hinduskim wudowam dowoliło, so ßmědża ßo saßo woženicź, njeshubiwschi s tym samoženje, kotreż ßu po njebocźiczkim mużu namrěłe. Po dotalnym waschnju wudowje, kotraż hischcze 18 lět njeje a jako wudowa porodźi, wuschi wotrěsaju; skhadźowanka żadasche, so by ßo tole waschnje wotstroniło.

* Elektrisku pschiprawu k wotprawjenju ßu w jastwje w New-Yorku na jenym pokjata zentnarja cźežkim wole spytali. Jako by jeho błysk porasył, běšche wół na měsce morwy.

* S Algira (w połnóznej Afriży) pißaju, so je tam wulki ßněh a ßurowa syma.

(Pokracźowanje w pschihosy.)

Wólbne napominanje

wuſwolerjam III. ſakſkeho wólbneho wokrjeża ſa kněžorſtwowy ſejm (Budyſku, Kamjeńſku, Biſkopſku a Połčniczańſku krajinu wopſchijazeho).

Dźeń wólbow do kněžorſtwoweho ſejma

dźeń 20. februara

bliſko pſched nami ſteji.

Jenož hiſchće mało dnjow, a němſki lud dyrbi ſo prěni króć pod knježerſtwom naſcheho kněžora, kotrehož njewuſtawaza ſtaroſćiwoſć je na ſakhowanje ſnutskowneho a ſwonkowneho měra ſkoženа, roſſudźić, komu chże ſwój hłóſ dać.

Dokelž je ſo dotalny dokholětny ſwěrny ſaſtupjer naſcheho wokrjeża njewotpokaſnych pſchičinow dla ſapowjedźik, wólbu ſaſo pſchijeć, k wólbje

knjeſa fabrikantu Jurja Hempela

w Połčnizy

poručamy, kotrehož ſu w wólbnej ſhromadźiſnje konſervatiwneho towarſtwa, 28. januara w Biſkopizach wotdźerżanej a ſe wſchěch ſtron naſcheho wólbneho wokrjeża wopytanej, ſa kandidatu poſtajili, a kotryž je wojſewik, ſo je ſwólniwy, wólbu pſchijeć.

Mamy w knjeſu **Hempelu** muża, kiž je ſo w Łužizy narodźił a w njej wotroſtł, kiž je hižo na 20 lět mějećel a wjednik wulkeje fabriki w Połčnizy a kiž wot někotrych lět ſem ſwójbne kubło w Ohornje, w naſchim wokrjeżu leżaze, ſaſtawa, kiž je ſe wſchelakimi wobſtejnoſćemi a intereſami nanajwužſcho ſnaty; jemu móżemy ſwoje pokne dowěrjenje ſpožčić.

Sjawnje a ſprawnje je ſo knjes **Hempel** k **němſko-konſervatiwnej ſtronje** wuſnał.

Sſwěrny ſwojemu **kralej** a **wužſchemu wótznemu krajej** knjes **Hempel** wopornjwe podaće **khěžorej** a **khěžorſtwu** żada.

So by ſo **monarchiſki podłožk khěžorſtwa** ſakhował, je wón pſchećiwo požadanjam **doprědkarjow** a **ſwobodomyſlnych** ſa **parlamentariſkim regimentom** a je hotowy, **revoluzionarnym powróćerſkim wotpohladam ſozialdemokratije** ſylnje napſchećiwo ſtupać.

Ssam mějećel fabriki, w kotrejž wjele ſtow dźěłaćerjow dźěła, knjes Hempel potrjebnoſće dźěławeho luda ſnaje a chże kóždu roſumnu naprawu, wot kotrejež móże ſo polěpſchenje materialneho położenja dźěłaćerjow wotćakać, tak wjele hač móżno podpjerać.

Wón chże, ſo by ſo **ſawěſenje** dźěłaćerjow ſa pſchipad **khoroſće, ſnjeſbożenja, wobſtarnoſće** a **invalidnoſće** ſakhowało a ſo wutwariło, runje tak chże wón ſa ſakonje, kitanje dźěłaćerjow naſtupaze, kotrež ſo w pſchichodnym khěžorſtwowym ſejmje wotćakuja, ſ poknym pſcheſtwědčenjom ſaſtupić.

Jako wěrny wótćinz budże knjes **Hempel** ſrědki ſa **wójſko** a **łódźſtwo,** k ſwěſćenju **měra** a **ſwětoweho móznarſtwa** nuſne, pſchiſwolić.

Kolonialnu politiku, domowinſkemu rjemjeſłu a induſtriji nowe ſtrony wotewrjazu, chże knjes **Hempel** ſpěchować.

Pſchiwiſowar hoſpodarſkeje a ſkowneje politiki, kotraž je němſke khěžorſtwo na njewotćakany kćeŵ poſběhnuła, budże k. **Hempel** khěžorſtwowe knježerſtwo w tym ſwěru podpjerać a woſebje intereſy **ratarſtwa** a **induſtrije** ſaſtupować, kaž tež **rjemjeſłko,** jadro khmaneho ſrěnjeho ſtawa, ſ cżaſej pſchiměrjenym wutwarjenjom **rjemjeſłniſkich jednotow** ſběhać pytać.

Němſkemu **ratarjej** dyrbi ſo wěſtoſć dać, ſo ſa ſwoje ratarſke wupkłody mſdu ſwojeho dźěła doſtanje, wón njedyrbi nuſowany bycź, pod cźiſchćom **wukrajneje konkurenzy** ſwoje wupkłody niże płaćiſny pſchedawać. Němſkemu rjemjeſłku dyrbi ſo ſaſo dobry ſakłož dać.

Němſka induſtrija dyrbi ſo pſched pſcheměrnej **konkurenzu wukraja** kitać a kóżde **ſprawne dźěło ſakitanje** a **mſdu** doſtać, kaž ſo ſaleži.

Wuſwolerjo III. ſakſkeho wólbneho wokrjeża ſa kněžorſtwowy ſejm, komuž lěpſche wužſcheho a dalſcheho wótzneho kraja na wutrobje leži, tón daj, kaž my podpiſani, ſwój hłóſ

knjeſej fabrikantej Jurjej Hempelej w Połčnizy.

W Budyſchinje, 7. februara 1889.

General ſwobodny knjes ſ Biedermann. Hamtſki hejtman dr. Boxberg. Direktar Brugger. Tajny knježerſki radźićel ſ Criegern. Knježerſki radźićel ſ Döring. Haptykar Fiermann. Woſytwarz Gall. Rentier R. Grimm. Knježerſki aſeſor Hänichen. Wobſedźer měſchćańſkeho kubła Jockuſch. Haptykar Kolde. Preſident krajneho ſudniſtwa ſ Koppenfels. Wobſedźer fabriki G. Krantz. Pſchekupz J. Mattheis. Seminarſki direktar dr. Müller. Sekreter wokrjeżneho hejtmanſtwa Otto. Wyſchſchi hamtſki ſudnik Philippi. Wokrjeżny dawkſki radźićel Roßbach. Rěčnik Sachße. Wokrjeżny hejtman ſe Salza a Lichtenau. Rěčnik a konſiſtorialny aſeſor Seyfert. Ratar Swoboda. Prokuriſt Tietze. Chemik dr. Wetzke. Schulſki radźićel dr. Wild. Krajny ſtarſchi ſ Zezſchwitz. **Běła**: ryćerkubler Reich. **Bónjezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Lukaſch. **Bręſa**: ryćerkubler Heiber, gmejnſki prjódkſtejeŕ Probſt. **Biſchheim**: Komornik ſ Bünau, gmejnſki prjódkſtejeŕ Mehnert. **Biſkopizy**: Alfred Böhme, wobſedźerjo fabrikow Emil Großmann, Louis Großmann-Herrmann, Richard Huſte, wyſchſchi wučeŕ em. Pache, měſchćańoſta Sinz, hamtſki ſudnik Schmalz, F. A. Scheumann ſen., A. Scheumann jun., Adolf Täubrich, pjekarſki miſchtr Julius Täubrich. **Brunow**: ryćerkubler Schuſter. **Bretnig**: fabrikant Arthur Gebler, fabrikant Sebald, Robert Gebler. **Bórk**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Mutſcher. **Porchow**: gmejnſki prjódkſtejeŕ König, fabrikant Ludwig Winter. **Koßarńja**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Müller. **Khróſćizy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Hermann, kubler M. Kokla. **Darin**: ryćerkubler ſ Zenker. **Demjany**: ryćerkublerſki najenk Thomas. **Deberkezy**: ryćerkublerſki najenk Böhme. **Druźkezy**: ryćerkublerſki najenk Brühl. **Bělćezy**: kubler Kalich. **Halſchtrow**: měſchćańoſta Bewilogua. **Frankenthal**: kubler C. A. Großmann, gmejnſki prjódkſtejeŕ Preuſche. **Geißmannsdorf**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Boden. **Knaſchezy**: kubler J. T. Schreiber. **Hodźij**: Hoſćeńzaŕ C. Bräuer, farar Jmiſch, gmejnſki prjódkſtejeŕ Wobeda. **Goldbach**: Kubler Th. Hörnig, gmejnſki prjódkſtejeŕ Roch. **Wulke Dębſezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Freyſchlag. **Wulki Woſyk**: Auguſt Bär, gmejnſki prjódkſtejeŕ Hippe. **Großharthau**: ryćerkubler Barthels. **Großröhrsdorf**: pſchekupz A. Boden, Max Großmann, Otto Großmann, Guſtav Liebig, Guſtav Schubert, J. G. Schurig, Heinrich Unger, fabrikant Korla Leberecht Werner. **Zičeń**: khěžeŕ Korla Domſchka, hoſćeńzaŕ Guſtav Schmidt. **Wulki Wjelkow**: major ſ Boxberg. **Hrubjelčizy**: kubleŕſki najenk Schwarz. **Hućina**: ryćerkublerſki najenk Lüttich. **Hauswalde**: Hermann Emil König. **Spytezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Khróſtak, kubler Jan Sſmoła, ryćerkubler ſ Zenker. **Hennersdorf**: ryćerkubler ſ Lippe. **Jeńkezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Schmidt. **Jěłza**: ryćerkublerſki najenk Möbius. **Kamjenz**: knježerſki

aßeßor ſ Erdmannsdorff, kłobukarſki miſchtr Hanltzſch, ßukelnizy Bernh. Müller, E. H. Müller, Oskar Müller, měſchczańſki radźiczeł Noßke, Otto Noßke, wyſchſchi hamtſki ßudnik Philipp, Bernh. Rentſch, wokrjeßny lěkař dr. Spann, ſahrodnik Weiſe. **Łuſchcź**: ryczerkubleŕ Krauſe. **Łejno**: ryczerkubleŕ Bębrach. **Łutijezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Herrmann. **Liebenau**: ryczerkublerſki najenk Hauſe. **Maleſchezy**: ryczerkublerſki najenk Güntz. **Mjedźojs**: źiwnoſczeŕ Korla Schiman. **Jitro**: ryczerkubleŕ ſ Kanig. **Mittelbach**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Mayer. **Möhrsdorf**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Chriſtoph. **Njeſdaſchezy**: ryczerkubleŕ Kraft. **Wjaſonza**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Ernſt Lebrecht Berthold, gmejnſki prjódkſtejeŕ Günther, dwórniſchczowy korczmaŕ Küttner, fabrikant Jakub Leim, wobßedźeŕ běleŕnje Alfred Müller, wobßedźeŕ młyna Auguſt Rychtaŕ, gmejnſki prjódkſtejeŕ Schoſſig, gmejnſki ſtarſchi Weichert. **Nowe Měſto**: ryczerkubleŕ Huſtig. **Delnja Kina**: ryczerkubleŕ Hetzer. **Horni Porchow**: ryczerkubleŕ Schieblich. **Ohorn**: ryczerkublerſki najenk Käferſtein, Hermann Menzel, Otto Rammer. **Oberſteina**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Schäfer. **Panjezy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Kapleŕ. **Běczizy**: ryczerkublerſki najenk Rehſchuh. **Palow**: ryczerkublerſki najenk Merkel. **Pſchiwczizy**: ratarſki radźiczeł Steiger nad Budyſchinkom. **Pokczniza**: Pſchekupz A. Böttner, kóžkarſki miſchtr R. Borkhardt, krawſki miſchtr W. Fiſcher, gmejnſki prjódkſtejeŕ Frenzel, Robert Kuring, fabrikant Herm. Mütze, pſchekupz Otto Rammer, měſchczanoſta Schubert, ryczerkublerſki najenk A. Schultze. **Porſchizy**: ryczerkubleŕ Zimmermann. **Pózkowy**: faraŕ Lange, gmejnſki prjódkſtejeŕ Lehmann, ryczerkublerſki najenk Moßdorf. **Rabozy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Herrmann. **Ramnjow**: khěžeŕ W. Beger, gmejnſki prjódkſtejeŕ Fichte. **Reßnsdorf**: ryczerkubleŕ ſ Boxberg. **Rynarnja**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Thomas. **Czerwjene Noßlizy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Schmuck, wuczeŕ W. Schokta, ryczerkublerſki najenk Stein. **Ssmochczizy**: ryczerkubleŕ ſ Beſchwitz. **Schumborn**: twarſki miſchtr Ziegenbalg. **Sdeŕ**: ryczerkublerſki najenk Wenk. **Dźechorezy**: ryczerkubleŕ ßwobodny knjes ſ Biedermann. **Thiemendorf**: wjeßny ßudnik Seifert. **Tumizy**: ryczerkublerſki najenk Pietzſch. **Trjechowy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Steglich. **Horni Wujeſd**: reveŕſki hajnik Clausnitzer, tyſcheŕſki miſchtr Kozor, gmejnſki prjódkſtejeŕ Kral. **Wuhańczizy**: gmejnſki prjódkſtejeŕ Gnauck, Julius Philipp. **Walow**: major ſ Wiedebach. **Zokow**: kubleŕ Herzog, kubleŕ Pětr Löhnert, gmejnſki prjódkſtejeŕ Löhnert. **Czelchow**: ryczerkubleŕ Goldammer.

Khěža czißko 18 w Holeſchowſkej Dubrawzy pola Njeßwaczidła je ſ polom abo bjes pola bjes wumjeńka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je czißko 11 tam ſhonicź.

Drjewowa awkzija

na Lutobrczanſkim revěrje.

Ssrjedu 2. februara ma ßo 50 brěſowych dołhich hromadow a něhdźe 30 khójnowych wuléßowanych hromadow ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach w Hornim Měrkowje.

Kreczmaŕ, hajnik.

Częſto dźełaza maſchina

25 dźełata, je płaczißny hódno na pſchedań pola **E. Meiera**, pjezytwarza w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 29.

Zigary

ßamßne dźełko po 3, 4 a 5 np.,

wupſchedawanje ſtarych zigarow

3 ſcht. po 10 np. a
4 ſcht. po 10 np.,

tobak w rołach

punt po 40—50 np.,

rjepikaty tobak

krany a njekrany,
punt po 20—40 np.

porucza

M. Koplanski

prjedy **Trulley** na ſchuleŕſkej haßy 7.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt.**

Na ßwój **palenz** a wſchelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waſchnju a dołholětnym naſhonjenju dźełane, teho runja na ßwój wulki ſkład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne czinju.

Gustav Poser.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Wutoru 11. januara 1890 ma ßo

100 twjerdych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna 1/2 10 hodźin w Drobjanſkej hajnkowni.

W Minakale, 3. februara 1890.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Wulke wupſchedawanje.

Wós naſadſtajeneje **kamjeniny** a **porzelana,** dale dźełba **Miſchnjanſkeho zybloweho muſtra** a **běłeho porzelana** ßo wot 6. hacź do 15. febr. wſchědnje po tunich płaczißnach w dworje po 1 ſkhodze wupſchedawa.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabat.

Ernſt Ulrich

na ſchuleŕſkej haßy 12.

Wupſchedawanje.

Dokelź ßwoju pſchedawarnju bórſy wotedam, wſchě twory, jako ſtare a nowe muźaze ſwjerſchniki, tkaninowe ſakety a kholowy, lazy, ſpódne kholowy, koſchle, pjeſle, ſchkórnje, ſchnóru, mězy, filzowe kłobuki, khachlowe roky, blachowe karany, wobraſy, ſchpihele atd., kaź teź ßwoju khlamowu pſchiprawu po mózno tunjej płaczißnje wupſchedawam, ſo bych k jutram wſcho roſpſchedate měł.

J. Bächmann

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Knjeźi rěſak w **Łaſu** porucza wſchě druźiny **deſkow** a **deſkowych wotrěſkow** po płaczißnach, cźaßej pſchiměrjenych.

Rjane jerje

kopu po 1 mk. 40 np., 15 ſchtuk po 35 np., jako jara płaczißny hódne porucza

Ad. Rämsch.

Do naju materialtworowych a ſpirituoſowych khlamow móże młody cźłowjek jako wuczobnik aſtupicź.

Ginzel a Ritſcher.

Wyßoke **dwojokoło** (bycycle), hiſchcźe zyle nowe, je dla pſcheměnjenja **hnydom** ſa pokojzu płaczißny na pſchedań na Hoſchiz haßy 24.

Strowe **kruſchwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pſchi cźeńkim kónzu tokſte, po najwyſchſchich płaczißnach kupuje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Woßebne maſkeradne wobleczenje ſa źónſke je na pſchedań pola **A Schütze** na horncźerſkej haßy 14.

Maſkeradna a dźiwadłowa draſta,

hiźo po 2 mk., ßo wupożczuje na ßukelnſkej haßy 30.

Wſchě druźiny **cźrjewow k dźełanju kołbaßy** porucza cźrjewowa pſchedawarnja **A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźißko 23.

Koſaze kóźki.

Koſaze, ſajecze a karniklaze kóźki po najwyſchſchich płaczißnach kupuje

Gustav Nauke

na garbarſkej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Koſaze kože naſymſke, ſajecze, kaź teź wſchě druhe kože pſchezo po najwyſchſchich płaczißnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi źitnych wikach.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke źórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Spěwarſke

ßerbſke a němſke w proſtych a woßebnych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaczißnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17

knihiwjaſarnja
a pſchedawarnja papjery.

Konje k rěſu ßo po najwyſchſchich płaczißnach kupuja. Wot koho? je ſhonicź w wudawarni Serb. Now.

Wólbna shromadźizna.

Kandidat sa pschedstejazu wólbu do khěžorstwoweho ßejma, 28. januara w hłownej shromadźisnje podpißaneho konservativneho towarstwa postajeny,

knjes fabrikant

Jurij Hempel w Połcznizy

ßo

ßobotu 8. februara popołdnju w 3 hodźinach

w sali **Lauez hotela** w **Budyschinje**

ßwojim wuswolerjam pschedstaji a ßwój program pschedpołoži.

Wschitzy wuswolerjo, kotrychž wólba knjesa Hempela sajimuje, ßo prosca, do shromadźisny pschińcź.

W Budyschinje, 5. februara 1890.

Pschedßyda konservativneho towarstwa
sa tsecźi sakski wólbny wokrjeß khěžorstwoweho ßejma.

K konfirmaziji

derje swjasane **spěwarske** se **ßerbskim napißmom** w wulkim wubjerku, też w ßomocźe se samkom, po tunich płacźisnach porucza

A. Schönke,
knihiwjasarnja na hauensteinskej haßy 1.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 9. małeho rózka swójbny wječor z dźiwadłom. Hrać budźe so: „Kak Pětr lěkari". Wšitke sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja, też hosćo wot sobustawow přeprošeni, dostanu přistup. Započatk wječor w 7 hodź., započatk dźiwadła w 8 hodźinach.

Předsydstwo.

Hosćenz w Barcze.

Njedźelu 9. a wutoru 11. februara wulkotne brillantne

kuglarske pschedstajenje,

sapoczatk w 8 hodźinach. Sastup 30 np., prěnje město 50 np.

Wo dobrocźiwy pschistup proßy

C. Vogt.

Schulerjo dostanu dobru a tunju pensiju na połnóznej drósy cźo. 14 po 1 skhodźe.

---

1 hejtmana, wotroczkow, pohonczow, domske a hródźne dźowki, dźěłacźerske ßwójby pyta

Spannowa na prědarskej haßy.

2—3 schulerjo dostanu dobru a tunju pensiju na ßukelnskej haßy 5 po 1 skhodźe.

Na **Radworski knježi dwór** ßo dźěłacźerska ßwójba pyta.

Poboczne tow. ßerb. burow w Huczinje

smeje **njedźelu 9. februara** popołdnju w 3 hodźinach w **Wjelkej** hosćenzu poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Sserbske ratarske towarstwo w Komorowje pola Rakez

smeje **njedźelu 16. februara** popołdnju w 5 hodźinach w Pawlikez hosćenzu wurjadne poßedźenje. Hosćo ßu witani.

Pschedßydstwo.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodźinach w **piwowym hrodźe** po jenym skhodźe.

Někotři Serbja.

Dwaj schulerjej móżetaj jutry jara dobru a tunju pensiju dostacź pola expedienta **K. Voigta** na snutskownej lawskej haßy 6 po 2 skhodomaj.

Pyta

ßo **njewoženjeny pohoncź,** w kóždym nastupanju ßwěrny s dobrymi wopißmami pschi 15 mk. tydźeńskeje mszy a darmotnym bydle wot **fabriki porzelanowych, schamotowych a hlinjanych tworow** Margarecźineje hěty pola Khwacźiz.

Młódschu ßłużobnu holzu k jutram pyta měschczański inspektor **Brüchner** na swonkownej lawskej haßy 25.

Ssylne dójki, cźeladnizy, dźowki a dźěłacźerske ßwójby dostanu dobru ßłużbu darmo psches pschistajazu żonu **Binderowu** na horncźerskej haßy w hosćenzu k Mnichowskemu dworej po 2 skhodomaj.

Druhi domownik (hausknecht) ßo k 1. měrzej pyta. Dalsche je shonicź pola domownika w **krónje.**

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy

wuczobnika

pytam, kiž **ßerbski** rěcźi.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Schewskeho wuczobnika
pschi pschihódnych wumenjenjach pyta **E. Hietzge**
pschi żitnych wikach.

Wuczobnika

ßyna sprawneju starscheju pyta **Jan Wjenk** w Budyschinje, kolonialtworowe a zigarowe khlamy.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn sprawneju starscheju w mojich khlamach do wuczby stupicź.

Otto Engert
drogowe a barbotworowe khlamy.

Wuczobnika
pyta **August Pilak,**
krawski mischtr w Bukezach.

Pjekarski wuczobnik

móże jutry pschi pschihódnych wumenjenjach do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **G. Wirtha** na rózowej haßy 2.

W Krónzy cźißko 8 je ßo żołty **poß** s dołhej wopuschu a stejazymaj wuschomaj pschidał.

Jan August Keřk,
Alma Keřkowa
rodź. Mukec
zwěrowanaj.
W Rakecach, 4. februara 1890.

Palma měra

na row lubeje ßwěrneje mandźelskeje

Emilije Ernestiny Khěžnikez
s Bohowa,

Korle Rostata,
khěžnika w Lomsku p. Njeßwacźidła,
wumrje 6. februara 1889,
ßwojeje staroby 30 lět a 3 měßazy.

Schto cźłowske żiwjenje je w ßwěcźi,
Hdże cźłowska rjanosćź wostanje?
My wschitzy ßmy tu ßmjertne dźěcźi
A wschitko ßwój kónz dostanje;
Jow njemóżemy sawostacź,
Sso k ßmjercźi mamy pschihotowacź.

Kaž trawa, kotraž bórsy shinje,
Hdyż rano poßyczena je,
Tak też ßo cźłowjek rucze minje
A żiwjenje jom' wuhaßnje;
Bóh njehlada też na léta,
Wón khwata s kóżdym se ßwěta.

Bóh khwatasche też w konschim lecze
Prjecź s jenej ßwěrnej mandźelskej,
Kiž běsche hischcze mloda w ßwěcze,
K tej kraßnosćźi tam njebjeskej;
Tu sawostaji mandźelskoh'
A luboh' ßynka jenicźkoh'.

Dźenß psched létom sa jeje kaschczom
Jej' mandźelski tam trocżesche,
Ju pschewodźesche s srudnym płaczom,
So ßynk też macźeř shubił je,
Też starschi, bratr a ßotry tu
Ju pschewodźachu s luboscźu.

Tón ßynk ßo husto prascha nana
A pyta ßwoju lubu macź:
„Hdże dha je tola moja mama?
Ju nihdże njem'żu namakacź;
Ach, hdże dha nascha mama je,
So wjazy k nam dom njepschińdże?"

Nětk dźenß ßo s nowa dopomnjeja
Tu s płaczom na nju w luboscźi
A we ßylsach ju wopomnjeja,
Sso klaknu na row w srudnosćźi
A njeßu k Bohu modlitwu,
Wón spożcź jim troschtnu wutrobu.

Nětk w rowje w měrje wotpoczuje
Po prózy a po khorosćźi,
Jej' duscha ßo nětk strowa cźuje
We tamnej wěcźnej kraßnosćźi;
Tam je nětk w sbóżnych wjeßelach,
Hdyż na semi bě w żałosćźach.

Tam w njebjeskim Jerusalemi
Ma kónz nětk jeje cźerpjenje,
Ty pak h'schcze ßy na hrěschnej semi
Tu, mandźelski, we srudobje,
Wopomń, hdyż Bóh khiż póscźele,
S tym tebje jenoż pruhuje.

Masch wjetschi schiż, masch bliże k Bohu,
We khiżu pytasch Jesuša,
A hdyż ty khodźisch s twojej nohu
Na wuskim puczu żiwjenja,
Dha Bóh ßo s troschtom pokaże,
Prjecź wosmje khiżu a srudnosćźe.

Hlaj, junu pschińdu też te cźaßy,
So Bóh cźe wotßal wotwoła,
Waj' sjednocźa we njebju saßy
Pschi stole teho jehnjecźa,
Tam budźetaj ßo sradowacź
A Bohu khwalbu saspěwacź.

W mjenje srudźeneho
sawostajeneho mandźelskeho a ßynka
Ernst Helaß w Njeßwacźidle.

Swój slub z knjeżnu **Idu Mjerwic,** dźowku njebohčičkeho překupca knjeza Jana Mjerwy w Minakale, dowolam sebi wózjewić.

W Bošecach, 2. febr. 1890.

Hermann Kalich, wučer.

Ida Mjerwic,
Hermann Kalich,
slubjenaj.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. februara 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rėcź a ½9 hodźin diak. Räda němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** August Richard Lehmann, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Klaru Huldu rodź. Schäferez tam. — Korla Ota Oskar Pawoł, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Hańžu rodź. Wojtez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Jurij, Jana Augusta Petrika, blidarja na Židowje, ß. — Hana Selma, Korle Hendricha Stoßa, khėžerja a młynka na Židowje, dź. — Ernst Pětr, Jana Bohuwěra Rostoka, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Marja Martha, Jana Handrija Haasy, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Richard, Richarda Bernharda Preuskera, fabrikarja na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Benno Josef, Josefa Zezule, krawskeho mischtra tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 29. januara: Hana rodź. Kokuschkez, njebo Handrija Bórka, kublerja w Sslonej Borschczi, wudowa w Boschezach, 51 l. 3 m. 23 d. — 4. februara: Pětr Delank, khėžnik a ßadokupz na Židowje, 60 l. 11 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2142 měchow.		W Budyschinje 1. februara 1890				W Lubiju 6. februara 1890			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	41	10	—	9	53	10	—
"	žołta	9	41	9	53	9	30	9	59
Rožka	50 kilogr.	8	88	9	—	8	62	9	—
Ječmjeń		9	28	9	35	8	67	9	33
Wowß		8	20	8	40	7	70	8	—
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1 kilogr.	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra		2	10	2	30	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	9	80	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	80	14	60	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	3	90	3	—	3	50
Ssłóma	509 "	36	—	37	—	32	—	34	—
Proßata 514 schtuk, schtuka		14	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hač 10 hr. 14 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 56 np.; rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 12 np.; ječmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 46 np.; wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np.

Dražďźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 53—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rėsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. februara: Symne.

Jenoż **jenu hriwnu** tyška ſ 50 pylemi woprawdźitych schwajzarskich pylow haptykarja Richarda Brandta w haptykach płaćži. Ssamo pschi wschėdnym trjebanju jena tyška na mėßaz doßaha, tak so wudawk jenoż někotre nowopjenjejki sa dźeń wucźini. S teho je widźecź, so dyrbja ludźo sa hórke wody, žołdkowe kapki, ßelowe pastile, rizinußowy wolij, a kaž wschė tele ßrėdki rėkaju, wjele wjazy pjenjes wudacź, hač sa woprawdźite schwajzarske pyle haptykarja Richarda Brandta, kotrež ßo pschi tym wot žaneho druheho ßrėdka pschi khorosczi žołdka, jatrow, žołcza, hämorrhoidow atd. atd. njepschemahuja. Njech ßo na to kedźbuje, so ßo woprawdźite schwajzarske pyle haptykarja Richarda Brandta dostanu, dokelž ßo też podobnje sawalene a lohko ßo pschemėnjaze tak mjenowane schwajzarske pyle pschedawaju.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revėrje.

Schtwórtk 13. februara ma ßo

170 ßuchich dołhich hromdow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Bukowskej hajńkowni.

W Minakale, 5. februara 1890.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Manjowskim hajniskim revėrje** ma ßo

póndźelu 17. februara 1890

na pscheßadźowanje pschedawacź:

1. **dopołdnja w 8 hodźinach** njedaloko **Rudeje**
120 kójnowych dołhich hromadow.
Shromadźišna pschi Rudźanskej schuli.
2. **dopołdnja w 10 hodźinach** na **Lėsczanskim** hajniskim revėrje pschi **Budysko-Mużakowskim** schoßeju
182 khójnowych dołhich hromadow.
Shromadźišna w Lėsczanskej korczmje.

Wumėnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Manjowje, 6. februara 1890.

Nerke, hajnik.

Drjewowa awkzija

na Połpiczanskim statnym revėrje.

W **Huczinanskim** hosczenzu maja ßo

póndźelu 17. februara 1890

dopołdnja wot ½10 hodźin

3 khójnowe schtomy, 13—16 cm ßrėnjeje tołstosce, 10,2 m dołhosce,
2 khójnowaj klozaj, 12—13 cm " " 8 m dołhosce,
32 khójnowych klozow, 16—22 cm hornjeje " 3,5 m dołhosce,
3 khójnowe klozy, 23—29 " " " 3,5 m dołhosce,
1 khójnowy kloz, 36 cm " " 3,5 m dołhosce,
70 khójnowych tołstych žerdźow, 8—9 cm delnjeje tołstosce, 6—8 m dołhosce,
108 khójnowych tołstych žerdźow, 10—12 " " tołstosce, 7—9 m dołhosce,
52 khójnowych tołstych žerdźow 13—15 " " tołstosce, 8—10 m dołhosce,
100 khójnowych žerdźow, 2 cm delnjeje tołstosce, 3 m dołhosce,
300 khójnowych žerdźow, 5 " " " 5 " dołhosce,
25 khójnowych žerdźow, 7 " " " 6 " dołhosce,
130 rm. khójnowych schcźėpow,
110 " " palnych knyplow,
10 " " repuchow,
69 stotnjow khójnoweje walczźiny,
50 khójnowych dołhich hromadow II. klaßy,
80 " " " III. " a
140 rm. " pjenkow

w drjewnischczach 72. a 81. wotdźėlenja a w wuléßowanju 95. a 98. wotdźėlenja

sa **hnydom hotowe pjenjesy** ſ wumėnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Podpißane revėrske sarjadnistwo drjewa, k wobhładanju pschihotowane, pschipokaże.

Kral. hajniski rentski hamt w Dražďźanach a kral. rev. sarjadnistwo w Połpizy, 3. februara 1890.

Garten. **Großmann.**

Pscheßadźowanje walczkow.

Na knjeźim **Koporczanskim** revėrje maja ßo (póßnizy) wutoru 18. februara t. l. nėhdźe **6000 walczkow twjerdeje rubaneje walczźiny,** někotre **brėsowe dołhe hromady** (16- hač 19létne drjewo) ſ wumėnjenjemi, tu swucźenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk: Dopołdnja w 9 hodźinach na Miczkez kuzy pschi Bukeczansko-Zornoßyczanskim pucźu.

W Koporczanskej hajnkowni, 8. februara 1890.

Hoffmann, revėrski hajnik.

Woprawdźite
jejowe nudle
1 punt po 36 np.,
pschi 5 puntach po 34 np.,
niczojte nudle
1 punt po 30 np.,
pschi 5 puntach po 28 np.
jako jara płaczišny hódno porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje ßo palazych
zigarow
100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych cźinimoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nowe
turkowske ßlowki
ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola
Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Najtuńsche płaczišny
w Budyschinje!
K konfirmaziji
cźorne a pißane
drastne tkaniny
wobleczenje po 5 hacź 20 mk.,
sbytki k wobleczenjam, ßuknjam a schórzuchám,
łóhcź po 20 np.,
knjewjesczinskej drascze cźorne židźane tkaniny,
wubjernje ßo noschaze,
wobleczenje po 25 mk.
Herm. Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Khojej
wot najtuńischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khojej
paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtuńischich płaczišnach porucza
Richard Neumann
na snutskownej lowskej haßy.

Dwě łóhczi schěroki
płat sa cźeledź
twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaczišny hódno
stary łóhcź po 38 a 40 np.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sa konfirmandow
cźorne a cźěmnobrune
cźistowolmjane wobleczenja
w družinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poručam.
H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Spěwarske
ßerbske a němske w jednorych a woßobnych **ßomocźanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, ßerbske w nowym cźischcźu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach
Gustav Rämsch
knihiwjasar na bohatej drósy 21.

Ad. Rämsch w Budyschinje
pschi butrowych wikach,
kolonialne twory a destillazija,
porucza ßwojim cźesczenym wotebjerarjam
polcź ßuscheny punt po 75 np., pschi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy schmalz najlěpschi punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 schtuk po 45, 60 hacź 100 np.,
petrolej najlěpschi amerikanski snateje dobroscze,
syrup tak ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup jara ßłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, houtwjerski a **selowy žoldkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pschi 5 litrach po 65 np.

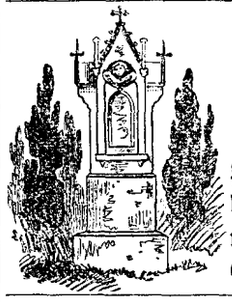

Jan Khěžnik, rěsbar
w Budyschinje
na Łubijskej drósy 6
porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty sklad **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

So ßym ßo w Budyschinje jako praktiski **subjazy lěkar** saßydlił, s tutym k wjedźenju dawam.
Bernh. Jenč,
approb. subjazy lěkar,
s bydłom: w knihiczišcźerni k. Donnerhacka
na schulerskich hrjebjach 3 delka.
K rěczam wot **8—12** dopołdnja, wot **2—5** popołdnju.

Zigary.
Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Jerje
połne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Maski,
kwětki do wopomnjeńskich knihow,
albumy k sapißanju,
pěßnjowe albumy
porucza tunjo
Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.
ßuscheny polcź
punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak
najlěpscha družina, woprawdźe cźista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khojeł, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Jerje
rjane, wulke, tucźne
po 4, 5 a 6 np.
pola **Carla Noacka**
na žitnej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Franz Marschner
cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój sklad **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeczaßow** dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschisspomnjenje: Rěczu ßerbski.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 15. februara 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Druha komora sakskeho sejma je s nowa sa powjetschenje dweju żelesniskeju dwórnischczow żadane pjenjesy, a to sa Einsiedelske dwórnischczo 65,300 hriwnow a sa Dornreichenbachske 41,700 hriwnow pschiswolika. Petiziju dla sakoženja noweje haptyki w Gersdorfje pola Hohenhein-Ernstthala, kotruż bě prěnja komora wotpokasała, je so wot druheje komory knježerstwu k rospominanju porucziła. Wobczežowanja sozialdemokratow, so polizija sozialdemokratej Zuckschwerdtej, s Lipska wupokasanemu, w shromadźisnje Jablonzskeho ludoweho towarstwa sjawnje pschednoschecź dała njeje, so sacźišnu. Niczo lěpje so sozialdemokratam s druhim wobczežowanjom njeńdżesche. Wyschnosć je někotre sozialdemokratiske wólbne shromadźisny w Meeranje a Glauchawje, w kotrychž bě sozialdemokratiski sapósłanz Liebknecht rěcże dżerżecź chzył, po sakładże sozialistiskeho sakonja sakasała, dokelž je Liebknecht cźłowjek, kotryż wotmyślenja, na powróczenje wobstejazeho porjada so měrjaze, spěchuje. Wótre nadpady, s kotrymiż so w debacże sozialdemokrataj Liebknecht a Bebel do knježerstwa dawaschtaj, statny minister Nostitz-Wallwitz dokładnje wotrażowasche. Sapósłanz dr. Mehnert Bebela na słowa dopomni, kotrež je wón w lěcże 1871 w khěžorstwowym sejmje rěczał. Bebel je tehdy palenje, smalenje a mordowanje Parižskich komunardow jenoż malu bitwiczku mjenował a hrosył, so budża něhdy němszy sozialdemokratojo wjele hórje sakhadżecź. Dr. Mehnert so na kónzu swojeje rěcże sakskemu knježerstwu w mjenje wschěch wótczinzow sa to dżakowasche, so wone s rasnosczu interesy zykeho luda pschecźiwo sajědojczenju se sozialdemokratiskej agitaziju kita. — W prěnjej komorje so wotdźělenja statneho hospodarstwa, hajnistwo, statne kubła, dwórsku haptyku, Halschtrowske kupjele, Lipsczanske Nowiny a Draždżanski żurnal nastupaze, pschiswolichu. Petizija invalida Schlicka w Kleinopitzu dla wobstaranja někajkeje statneje służby so knježerstwu k rospominanju pschipokasa, bjes tym so so petizija tajneho radźicźela Grönlera dla wróczenja sapłaczenych pensionskich pjenjes wotpokasa. Sakonjej, po kotrymż so duchownym a wuczerjam pensionski pschinoschi spuschczi, a kotryż je so hižo w druhej komorje pschijał, je tež prěnja komora pschihłosowała.

— Po wobhonjenju knježerstwa je skótna khorosć w Pruskej w sandżenym měżazu wjele wotebjerała. Liczba wokrjesow, w kotrychž je so khorosć pokasała, je so wot 125 na 98 poniżika. W Mindenskim a Kasselskim wokrjesu je khorosć w běhu januara s nowa wudyrika.

— Sakoń, wot poslednjeho khěžorstwoweho sejma pschijaty, po kotrymż so katholskim theologam wojerska służba spuschczi, je so wot swjaskoweje rady wobkrucźił. Wón je so w „Reichsanzeiger“ wosjewił a ma so takle: „Studencza theologije romsko-katholskeho wěruwusnacza so w měrnych czażach na czaż swojich studijow hacź do 1. haprleje sedmeho wojerskeho léta nasad staja. Jeli so woni hacź do tuteho czaża subdiakonatsku swjecźisnu dostali njejsu, so woni, jeli so su k wojerstwu khmani, sarunanskej reserwje pschipokasaja, tola njetrjebaju służicź a so wojerszy wuwuczicź.“

— Pruska statna rada je so hižo wczera seschła, so by swoje měnjenje wo wuwjedżenju dźěłaczerjow schkitowazeho sakonja wuprajiła. Khěžor se sahorjenosczu, kotraż jeho wutrobu, sa wscho nadobne a wyšoke so horjazu, napjelnja, sa to dźěła, so by so wyšoki nadawk, kiž je sebi wón stajił, poknje dozpił. Nětko je snate, schto je khěžora pohnuło, wobstejnosczе dźěłaczerjow s pomozu sakonjow polěpschicź. Khěžor Wylem je do dróbna rosprawy cźitał, kotrež su so wo pschicźinach wulkeho nalětneho strajka bjes němskimi hórnikami knježerstwu podałe. Khěžorej pschi tym nadpadże, so so wuprajenja hórnikow a wobsedżerjow podkopkow nihdże njerunachu, ale sebi wschudże napschecźo stejachu. Wón spósna, so su sastupjerstwa dźěłaczerjow, rjemjeślniske sudy a jednaczelske hamty trěbne, jeli so dyrbja so w pschichodże strajki wotwobroczicź a so sozialny měr postajicź. S teho so tež wujasni, so je khěžor khěžorstwowemu kanzlerej porucził, najprjedy s Franzowskej, Jendżelskej a Belgiskej dla sprawjenja jenakich dźěłaczerjow schkitowazych sakonjow jednacź. W tychle krajach, w kotrychž je wjele wuhlowych podkopkow, su teho runja loni wulke strajki hórnikow byłe. Druheje pschicziny dla je so Schwajzarska k wuradżenjam pscheproszyła. W Schwajzarskej drje żanych wuhlowych podkopkow njeje, njedźiwajzy teho pak khěžor Schwajzarsku wobeńcź njemóżesche, dokelž je sebi wona wulke sasłużby w nastupanju sakonjedawarstwa sa fabrikskich dźěłaczerjow dobyła. Po prawom wschak je Schwajzarska prěni nastork dała, so by so we wschěch europiskich krajach dźěłaczerjow schkitowazy sakoń sawjedł. Wulkeho pschipósnacza je hódno, so Schwajzarska Němskej njehrami, so je so ta sama wjednistwa w tejle wězy mozowała; s teho je widźecź, so Schwajzarskej jenoż na tym leži, so by so s zyła sakoń wudźěłał a wschudże płaczіwosć dobył. Duż Schwajzarska swojeho sastupjerja do Barlina k wuradżowanjam póscźele, pódla teho pak budże so też jena skhadżowanka, na kotruż je Schwajzarska hižo psched měżazami wjazore europiske knježerstwa pscheproszyła, w schwajzarskim měsce Bernje wo tym samym pschedmjecze wotbywacź. Na njej, każ na Barlinskej skhadżowanzy, so Jendżelska, Franzowska, Belgiska, Němska a Schwajzarska se swojimi sastupjerjemi sastupicź dadża. Wulki nadawk so do skutka stajicź da, jeli so směja wschě knježerstwa mjenowanych krajow dobru a sprawnu wolu, njedostatki wotstronicź, kotrež su s pschicźinu stajneje njespokojnosczе bjes dźěłaczerjemi.

— W němskej narańscho-afriskej koloniji sebi arabszy sběžkarjo w posłenim czażu sważili njejsu, s nowa nadpady na města, wot Němzow wobsadżene, cźinicź. Jich wjednik, Banaheri, je drje spytał, Massaiski splah, kotryż je so hižo ras wot Němzow pobił, sašo pschecźiwo nim naschczuwacź, tola s tym wón wuspěcha měł njeje. Dokelž so Banaheriej na żane waschnje schlachczicź njecha, Němzow s kraja wuhnacź, poczinaju jeho pschiwisowarjo pomału roscźěkacź. Lieutenantej Gravenreuthej je so poradźiło, bratra sběžkarskeho wjednika Buschiria popadnucź. Jeho su hnydom na schibjenzu powsnuli.

Franzowska. Podawk, kiž w tu khwilu Franzowsow najbóle sajimuje, je pschikhad jedynadwazecźilětneho Orleanskeho wójwody Ludwiga Philippa do Parisa. Tutón je so w Parisu pola wojer-

skeje wyschnoscze samolwił, so chze jako Franzowsa ßwoju wojerſku powinoscź dopjelnicź. Młodeho wójwodu pak njeßu do wójſka wſali, ale do jaſtwa ßadźili. Niczo lepſche drje wón ßam wotczakał njeje. Se ſakonjom, pſched nětkotrymi lětami wot Franzowſkeho ßejma pſchijateho, ßu ßo wſchitzy franzowſzy prynzojo ſ Franzowſkeje wupokaſali a ßo na jich nawrót do wótzneho kraja czeźke khoſtanje poſtajiło. Knjeżerſtwo Orleanſkemu wójwodze poknu czeźkoſcź ſakońſkeho khoſtanja czucź dawa; wone je jeho k jaſtwu na dwě lěczi ſaßudźiło. S tym pak drje je wone jenoż jeho wotpohlady ſpěchowało. Młody wójwoda je, dokelž je ßo jeho nan ßwojich prawow na trón wſdał, czakanz na franzowſki kralowſki trón. Pſchi ßwětle wobhladane, dyrbi jeho pucźowanje do Pariſa jenoż k temu ßkužicź, ſo by ßo kedźbnoſcź franzowſkeho luda na njeho wobrocźiła. Je-li ſo je to jeho wotpohlad był, je jón wón doſpołnje dozpił. Po zykej Franzowſkej ßo dźenßa jeho mjeno mjenuje. Pola Franzowſow, kotſiž khróbke kuſki lubuja, je jeho khróbka myßl njemake dźiwanje ſbudźiła; wón dźe je, móhł rjez, lawej do wotewrjeneje khlamy běżał, hacź runje je wjedźał, kajki ſtrach jemu hroſy. Najkhmanſche budźiſche było, tak republikanſte nowiny pißaja, hdy budźiſche knjeżerſtwo Orleanſkeho wójwodu hnydom ſaßo pſches mjeſy dowjeſło. Tak budźiſche ßo na podawk bórſy ſaßo ſabyło. S zyła je hiſchcze dwělne, hacź ma knjeżerſtwo prawo, Orleanſkeho wójwodu dla jeho pſchikhada do Pariſa khoſtacź. Rěczniży, kotſiž jeho pſched ßudom ſakiatchu, na to pokaſowachu, ſo nowy wojerſki ſakoń ſ lěta 1889 kóždemu 21lětnemu Franzowſy pſchikaſuje, ßo pſched wojerſku wyſchnoſcź ſtajicź, ſo by ßwój ſakońſki czaß w wójſku ßkužił. Sakoń žanych wuwſaczow njeſnaje. Też ßo w nim na 4. ſtaw wupokaſanſkeho ſakonja njeſpomina, po kotrymž je franzowſkim prynzam ſakaſane, w franzowſkim wójſku ßkužicź. Sakoń ſ lěta 1889 po tajkim, najſkerje pſches njekedźbliwoſcź ſakonjedawarjow, płaczíwoſcź tamneho 4. ſtawa ſběhnje. Hdyż ßu njedźiwajzy na to wójwodu k jaſtwu ſaßudźili, je ßo kralowſzy ſmyßlenej ſtronje witana pſchiczina poſkicźiła, na knjeżerſtwowu njeprawdoſcź ßwaricź. Powſchitkownje ßo wotczakuje, ſo preſident Carnot Orleanſkeho wójwodu bórſy wobhnadźi, je-li ſo budże wón wo hnadu proßyczź.

Bołharſka. Wo pſchiſahanſtwje majora Paniży pſchecźiwo Koburgſkemu prynzej Ferdinandej ßo tak wſchelakore powjeſcze roſſchérjuja, ſo je cźeżko roſßudźicź, ſchto je wěrnoſcź, a ſchto je łża. S woprědka bołharſke knjeżerſtwowe nowiny tu wež tak pſchedſtajachu, kaž ſo ßu Panizu a jeho pſchecźelow teho dla ſajeli, dokelž ßu knjeżerſtwo w ſjawnoſczi ſ kſchiwdnymi rěczemi hanili. Nětko rěka, ſo ßu pſchißahanzy Koburgſkeho prynza ſ kraja wuhnacź a miniſtrow Stambulowa a Mutkurowa ſkónzowacź chzyli. Sajataj offizěraj Czawdarow a Riſow ſtaj pjecza wjerchowſki hród w Sofiji ſ dwěmaj wotdźělenjomaj jěſdnych wobſtupicź a telegrafiſke groty roſrěſacź dyrbjałoj, ſ kotrymiž je hród ſ kaſarmami, ſ wonka měſta leżazymi, ſjenocźeny, ſo by wjerch wojerſku pomoz ſawołacź njemóhł. Po druhich powjeſczach ßu ſkoro wſchě offizěrojo bołharſkeho wójſka do pſchißahanſtwa ſapleczeni. Wo tym ßwědczi, ſo je pódla Paniży 50 offizěrow ſajatych. Wo pſchißahanſtwje ſhoniwſchi je pjecza Koburgſki prynz w prěnim wokomiku Bołharſku dobrowólnje wopuſchczicź chzył, tola Stambulow je jeho poßnuł, hiſchcze woſtacź. Prynz ßo mjenujzy boji, ſo, hdyż też je wotpohlad pſchißahanzow w Sofiji pſchekaženy, ſběžk ßnadź bórſy něhdźe druhdźe pſchecźiwo njemu a knjeżerſtwu wudyri. Dokelž je w Ruſkej a ßußodnej Rumunſkej wjele Bołharow žiwych, kotſiž ßu ſe ßwojeho wótzneho kraja czeknucź dyrbjeli, dokelž ßu ßo pſchi ſběżku pſchecźiwo bywſchemu wjerchej Battenbergej wobdźělili, je ſtrach, ſo ßo pſchi nětczíſchich wobſtejnoſczach tuczi czeknjenzy wobrónjeni pſches Rumunſku do Bołharſkeje wrócza. Bołharſke knjeżerſtwo je teho dla rumunſke knjeżerſtwo proßyło, ſo by brjóh rěki Dunaja, Bołharſku wot Rumunſkeje dźělazeho, wótrje wobkedźbowało. Rumunſkej ßamej wjele na tym leži, ſo by Koburgſki prynz na trónje woſtał, abo tola ruſkopſchecźelna ſtrona pſchewahu njedoſtała; duż je wona bołharſkemu knjeżerſtwu k woli a chze ßamo ſ Rumunſkeje bołharſkich czeknjenzow wupokaſacź, kotſiž ßu do poßlednjeho ſběżka ſapleczeni. S teho, ſo je bołharſke knjeżerſtwo też jeneho ruſkeho poddana, wěſteho Nadina, ſajako, hódaju, ſo je ſběžk ſ ruſkeje ſtrony naſchkarany. Pſchecźiwo temu pak ſaßo rěczi, ſo je ßo major Paniza ſtajnje ſe ßwojim njepſchecźelſkim ſmyßlenjom pſchecźiwo Ruſkej wuſnamjenjał. Kak ßo wěz woprawdźe ma, ßo hakle wupokaże, hdyż budże pſchepytanje pſchecźiwo ſajatym ſběžkarjam ſkónczene. Knjeżerſtwo w tu khwilu wo tym doſpołnje mjelczi.

Schtyri njewjeſty a jenoż jena žona.

(Pokračžowanje.)

Sa lěto Erhart farſke měſto na wßach doſta, kotrež jemu, hdyž ßo w domje derje hoſpodarjeſche a lutowaſche, dowoli, ſo ßo wożeni. Bohumił pak ßo horliwje wo pſchißłuſchnoſcze ßwojeho ſaſtojnſtwa ſtaraſche a ßo ſa njewjeſtami njeroshladowaſche. Schtož běſche w tymle naſtupanju hižo naſhonił, běſche jemu nakhilnoſcź k temu rubiło. Sswoje njedźelſke prědowanja ßebi wón rady w lěßu pſchihotowaſche, kotryž lědma běrtlik hodźiny pſched faru leżeſche. To běſche wón junu pjatk też cźinił a ßo runje domoj naſtajowaſche, hdyż na kromje lěßa w bliſkoſczi žónſki hłóß ſtyſknje wo pomoz wołacź ßkyſcheſche; wołanje dale bliże pſchińdźe. Hněwny mużſki hłóß ſabórcza: „Dha wſchak tej ſchkrěkawje ſchiju ſ jeje wokołoſchijazym rubjeſchkom ſatykaj!“ Pſchi wjeczornych ßměrkach farař dweju mużſkeju wuhlada, kotrajž žónſku, kiž ßo jimaj krucze ſtajeſche, ſ mozu k lěßej wleczeſchtaj, ſ kotrehož Erhart ſpěſchnje, ale mjelczo ſtupaſche. Dokelž mějeſchtaj njedocźinkaj wocźi na ßwój wopor ſłożenej, móżeſche Erhart njepytnjeny bliſko k nimaj dóńcź. S zyłej mozu wón ſ cźeżkej wołowjanej kulu ßwojeho kija jeneho ſłóſtnika morßnu, ſo ßo tutón na měſcze wali. Runje tak móznje wón druheho praßnu a jemu ramjenjowu kóſcź rosraſy; njemdrje ſakliwajo ßo ſłóſtnik do cźěkanja da a ßo w cźmowym lěßu ſhubi.

Wumożena, pſchiſtojnje ſdraſczena knjeżna ßebi rucze rubjeſchko, ſ kotrymž mějeſche rt ſatykany, wutorże a potom dych ßrěbajo ſměrom ſtejo woſta.

„Směrujcze ßo“, Erhart dźeſche; „Wam žaneho ſtracha wjazy njehroſy“.

Ta knjeżna niczo njewotmolwi, ale ßebi, pſchezo hiſchcze hłuboko dych ßrěbajo, rubjeſchko wokoło ſchije wjaſaſche.

„S wotkel dha ſcze“, ßo Erhart wopraſcha, „ſo mózu Waß pſchewodźecź a Waß ßwěru domoj dowjeſcź“.

„Ach, Wy to ſcze, knjes farařjo“, nětko ta knjeżna ſ nowa woživjena praji. „Ach, kak wulki dźak ßym Wam winojta, ſo ſcze mje wumożił!“

„Snajecze dha mje?“ ßo Erhart ſe ſpodźiwanjom wopraſcha.

„To by było! Wy dźe ſcze naſch dobry knjes farař. Ja w Waſchej wßy bydlu a ßym dźowka tſibertlikarja Hanuſcha.“

„Hdyż pſched pok lětom ßwoje ſaſtojnſtwo tudy w Lěſkej naſtupich, ßym kóždy dom a kóždu khěżku wopytał, ſo bych kóždeho ßwojich woßadnych ſeſnał a ßo ſ nim ſpſchecźelił. Też knjeſa Hanuſcha wobeſchoł njeßym, ale dźowczicźki pola njeho njewidźach.“

„Dokelž ßym hacź do pſched ſchtyrjomi njedźelemi pola cźety w měſcze pſchebywała. Ju wopytawſchi běch dźenßa runje duzy domoj.“

„Wy na zykym cźěle dyrkotacze. Jeno ſo Wam wulke ſtróżele njeſeſchkodźa. Dajcze mi Sswoju ruku.“

„Haj“, ßo ta knjeżna ſprawnje wuſna, „ßym hiſchcze wulzy roshorjena. Kak móhło też hinak bycź? Ja ßym ßo njemało wobaraka a ſtajała. Ja bych rjekła, ſo ßu mje wo wßy wołacź ßkyſcheli.“

„Někajke ſměrowaze lěkarſtwo“, Erhart radźeſche, „abo ſ najmjeńſcha ſchkleńza czerſtweje wody by Wam ßnano wužitna była“.

„Ně wſchak!“ holczka wotmolwi. „Ja tak ßkaba njeßym. Ale hobrſku móz Wy macze, knjes farařjo! wjele wjetſchu hacź ja. Wy dźe pjerjeſchcze, jako by Boże njewjedro biło. Hdyż teho prěnjeho morßnuſchcze, to klinczeſche, jako by ßo do prózneho hornza praßło.“

„Mój Bożo! Wy mje na jene dobo na muża dopomnicze, kiž tamle leži a ßo njehiba. Ja drje jeho tola ſaraſyk njeßym? Bóh ſwarnuj!“

„Schkoda była njeby“, holczka ſe ſprawnym hněwom rjeknu, „hdy by ſemja ſłóſtnika ſhubiła, kiž budźeſche mje pſchi ßamom ſadajik“.

„Ale, dźěczo, hdy by wón njepſchihotowany, bjes pokuty a ßo ſe ßwojim ſtworicźelom njewujednawſchi ſe ßwěta ßo minuł? Wón wjazy njedycha“, ßo k morwemu ſkhiliwſchi Erhart dźeſche. „Mój Bożo, ja ßym mordař, runjež pſchecźiwo ßwojej woli. Kajkeho kónza to ſměje? O mój Knjeże!“

Nětko mějeſche holczka jeho troſchtowacź. „Wy dźe hinak njemóżeſchcze“, wona horliwje dźeſche. „A hdy byſchcze ßo wſcheje wězy pſched ßudnikom ſamolwjecź měł, ja jako Waſcha rěczniza wuſtupju. Moji knjeża ßudniży a pſchißażni, chzu ja prajicź, luby knjes farař hinak njemóżeſche, chzyſche-li mje ſ paſorow mojeju njepſchecźelow wumóz. S kſchefcźijanſkej mikoſczu a w ßomocźanymaj

rukajzomaj niczo wuczinik njebudźesche. S Pětrowym mjeczom dyrbjesche rubacz, je-li so wón ßam a ja saraženaj bycz njechachmoj. To dźě żaneje sprawnosczе wjazy byko njeby, hdy bychu Waß winowateho prajili."

Prjedy hischczе tschepjetaza żónska běsche ßo na jene dobo do ßylneje pscheměnika, kotraż skorżazeho a ßłabeho Erharta sa ruku wsa a spěschnje kroczo s nim wotendźe.

Kruch pschede wßu jimaj holczżyny nan napschecżo pschińdźe, kotremuż staroscz wo dżowku żaneho měra daka njebě, so dyrbjesche ji napschecżo hicz. Nětko pak ßo jeje smużitoscz runje tak ruczе minu, każ běsche pschischła. Płaczo wona nana wokoło schije wsa a praji: „Knjes farař je mje s wulkeje nusy, wot hańby a ßmjerczе wumóhł. Och, dżakuj ßo jemu sa mnje!"

Hłuboko hnuty nan fararja wobja. Tutón pak ßo pschewodom ßudniskich mużow na pucz da sa poraženym słóstnikom hladacz, kotryż běsche woprawdźe morwy. Bórsy ßo pokasa, so je to straschny rubjeżnik, kotryż běsche ßo, na 15 lět do khostarnje saßudżeny, s druhim jatym s khostarnje wudobył, so by nowe njeskutki dokonjał. Jeho towarscha, kotrehoż rosraženе ramjo tak bolesche, so dyrbjesche lěkarskeje pomozy pytacz, bórsy wußlědźichu a saßo do khostarnje ßadźichu, s wotkelż jeho posdźischo puschczichu; ale slemjene ramjo jemu ßamo wot ßo sakasa, dalsche njeskutki dokonjecz.

Erharta psched pschißażny ßud do hłownehо města skasachu, hdżеż mějesche ßo samolwjecz, so je człowjeka, runjeż słóstnika, sarasył. Sso ßamo rosumi, so jeho pschißażni po krótkim wuradźowanju zyle njewinowateho spósnachu.

Hanusch a jeho dżowka běschtaj ßwojeho fararja do města pschewodżakoj a pschi sjawnym ßudniskim jednanju pschitomnaj bykoj. Hdyż Erharta njewinowateho prajachu, dżowka hłuboko hnuta ßwojeho nana wokoscha, fararjej pak wobej ruzy da a horliwje dżesche: „S města, hdżеż stejach, budżech Waß, ßwojeho wumożerja, sakitowała, hdy budżechu Waß k nětkajkemu khostanju saßudźili. Bohu dżakowano, so k temu njepschińdźe."

Duzy do hoscżenza, w kotrymż běsche Hanusch wupschahnuł, wschitzy tsjo nimo wulkeje zyrkwje pschińdżechu. Psched zyrkwinymi durjemi rynk pyschnych wosow stejesche, schtoż na to pokasowasche, so je nětkajke wossobne abo bohate wěrowanje. Se ßyły tam shromadżenych żónkow jena wótsje k ßwojej ßußodźinje dżesche: „Nawożenja, runjeż zyle młody wjazy njeje, je hischczе nahladny muż a ma sa wuschomaj. Tón ßebi wěscze wocżi wutrěcz njeda, każ njebo komorny radźiczel. A teho lóhkeho wuja, ßwojeho pschirodneho ßynka, wón hižo nawuczi, so budże hischczе pschistojny człowjek. Też tej wumyßlenej dżowczicżży, kotraż ßobu kwětki scżelesche, trochu bóle wótry prut, hacz jón jeje maczerka ma, do zyła schkodżecz njemóże."

Hdyż farař tele ßłowa saßkyscha, ßo jemu czężki kamjeń s wutroby wali. „Bożo!" wón mjelczo sdychnu, „schtoż ty czinisch, je derje czinjene".

Dżeń wote dnja ßo Erhart bóle s tsiběrtlikarjom Hanuschom spschecżeli; a bóle hischczе, hacz nanowe sprawne waschnje, jeho schikowana, stajnje wjeßoła dżowka na ßo czehnjesche, kotraż Hilżbjeta rěkasche, kotrejż pak s krótka Hilża rěkachu. W tejle knjeżnje wón pokład pschistojnosczе, praweje sdżěkanosczе, wutrobneje dobroty a pilnosczе nadeńdże, so nutrnu, dale bóle pschibywazu luboscz k njej saczu. Też wona, schtoż ßo sdasche, Erhartowu mjelczazu pschikhilnoscz rada widżesche. To Erhart se sta móliczkoscżow spósna, kotrejż jeniczży wótre wócżko luboscze spósnawa.

Junu ßo farař na pucz do Hanuschez dwora poda, ßo krucze rosßudźiwschi, so chze Hilži ßwoju luboscz wusnacz a pola jeje nana wo jeje ruku proßycz.

Widżo, so farař po wßy dże, wjeßny schokta jstwine wokno wotewri a hłowu s woknom won ßunuwschi wokasche: „Knjes fararjo! knjes fararjo! nęschto nowe! Hanuschez Hilża je 20,000 toleř po ßwojej czeczе namręka. To budża ßo nětko nawożenjo wo tu schikowanu holzu torhacz! To by nětko prawa njewjesta sa Waß była. Mějczе ßo do spěcha, prjedy hacz Wam druhi s njej wujědże."

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi wólbach na krajny ßejm ßmědża jenoż czi ßobu hłoßowacz, kotrychż kralowske dawki wěstu wyßokoscz wuczinja. Pschi wólbach na khěżorstwowy ßejm pak niczeje dawki do praschenja njepschińdżeja. Tu ßmě kóżdy, kiż je 25 lět stary, ßobu ßwoju wólbnu papjerku wotedacz, njech je bohaty hospodar abo khudy czeladnik. Jeniczke wuměnjenje by byko, hdy by ßo s pschehladanja sabyko byko, jeho do wólbneje liscziny sapißacz. Duż njech tola wschitzy rjenje, lubi Sserbjo, kiż njejßu młódschi hacz 25 lět, njech ßu wobßedżerjo abo podružnizy, njech ßu hospodarjo abo ßkużobni, 20. dżeń februara ßwój hłóß wotedadża w sakskim druhim wólbnym wokrjeßu knjesej Reinholdej Hoffmannej w Neugersdorfje a w sakskim tsecżim wólbnym wokrjeßu knjesej Jurjej Hempelej w Połcznizy, każ ßu też naschi pruszy ßerbßzy bratsja ßo na to sjenoczili, ßwój hłóß knjesej hrabi s Arnim nad Mużakowom wotedacz. Kak je to rjenje, so wschón nasch ßerbski lud w Sakskej a Pruskej niczo wjedżicz njecha wo tych njeksche scżijanskich skażerjach, kotsiż pschecżiwo wyschnosczi wojuja, a kotsiż chzedża wschón Boži a człowski porjad saniczicz. Wjeßelicz ßo budżetaj nasch kral a khěżor, hdyż budżetaj ßkyschecz, so nasch ßerbski lud njesamoleny a njehnuty w ßwojej khwalobnej ßwěrnosczi sawostanje, hdyż ßo też k prawizy a k lěwizy zyke czrjódy skażerjow s hele poddawaju! Na Boże ßlubjenja ßo spuschczejo mózemy ßo teho nadżijecz, so ßo tym njeßwěrnikam njeßmě radżicz. Ale pschi tutej nadżiji je nascha pschißkuschnosczе, so my też se ßwojeje strony ßwěru ßo prózujemy, tym żołmam skażenja a sahubjenja po wschej mózнosczi haczicz. Czim wjetscha budże liczba konservatiwnych hłoßow, czim sjawnischo ßo pósnaje, so nasche ludowe żadanje na to dże, so dyrbi dale w mozy a żohnowanju sawostacz nascha wot Boha nam data wyschnosczе, nasch luby kral a nasch luby khěżor.

— Ssobotu 8. februara popołdnju ßo w tudomnym Lawez salu wólbna shromadżisna wothbywasche, w kotrejż ßo kandidat konserwatiwneje strony w tsecżim wólbnym wokrjeßu sa khěżorstwowy ßejm, knjes fabrikant Hempel, wuswolerjam pschedstaji. W ßwojim pschednoschku wón ßwoje nahlady a wotpohlady wukoži, wot kotrychż chze ßo jako sapóßłanz na khěżorstwowym ßejmje wodżicz dacz. Knjes Hempel ßo jako pschiwißowar konservatiwneje strony wusna; wón ßlubi, so chze jako tajki sa to skutkowacz, so by ßo w pschichodże dale wot wukrajneho żita a wukrajnych tworow zło brało, wón chze interesßy industrije sastupowacz a rjemjeßko s czaßej pschimerjenym wutwarjenjom rjemjeßlniskich jednotow sběhacz pytacz, a sa sakonje, kitanje dźěłacżerjow nastupaze, hłoßowacz. Po skónczenju pschednoschka ßo wot pschitomnych sozialdemokratow knjesej Hempelej dwě prascheni pschedpokożischtej. Wonej rěkaschtej: Kak by ßo wón na ßejmje sadżerżał, hdy by knjeżerstwo nětczische wólbne prawo pscheměnicz chzyło, a na kajke waschnje ßebi wón myßli, so móhł ßo khěżorstwowy dołh wotstronicz. Knjes Hempel na wobej prascheni s tajkej wobhladniwosczu a mudrosczu wotmolwi, so běchu jeho pschecżeljo każ też njepschecżeljo psches to pschekwapjeni. Schtoż ßo sa njeho hischczе pschi jeho pschednoschku shrěł njebě, teho ßebi wón se ßwojim trjechnym wotmolwjenjom dobu. Mózna ßława a bravo ßo jemu wot wjeleliczbnych pschitomnych pschiwołasche, hdyż wón ßwoju rěcz skónczi.

— Njedżelu popołdnju ßo 8lětna holza na lodże Sprewje pschi Mulanskez sahrodnistwje pschekama a ßo w wodże tak hłuboko ponuri, so bě jenoż hischczе jejna khapa widżecz. Holczka budżische ßo tepika, njebudżischtaj dwaj hólzaj jej na pomoz pschischkoj. Hacz runje ßo hólzaj ßamaj pschi tym pschepanuschtaj, mózeschtaj tola holczku a też ßebje wukhowacz, dokelż woda na tamnym městnje hłubscha jeneho metra njeje.

— Sandżenu njedżelu rano jedyn muż, s jeneje restawrazije na tudomnym mjaßowym torhoschczu stupiwschi, s revolvrom tsěli. Polizist, runje nimo duzy, njewuschneho tsělerja saja a jeho na poliziju dowjedże. Tu ßo pschi wobhladanju revolvra wupokasa, so w nim někotre prósdne patronowe schpanki tczachu; po tajkim bě sajaty hižo też druhdże tsělak. Pschi pscheßkyschenju ßo też wón wusna, so je, dokelż je ßo se ßwojej żonu swadżił, myßle měł, ßo satsělicz, a so je najprjedy pod hrodom pruhu tsělak. Dokelż jeho njesnajachu, jeho hacz do dopołdnja na poliziji skhowachu, doniż jedyn tudomny hoscżenzar njewobßwědczi, so je wón jedyn rjemjeßlnik se Shorjelza. Prjedy hacz Shorjelskemu tsělzej wotenicz dachu, jemu 50 hriwnow khostanja wotewsachu. Tak trochu wołożeny ßo Shorjelczan na dompucz nastaji; ske nashonjenja, kotrejż je se ßwojim tsělenjom w Budyschinje nabył, drje jemu lóscht wosmu, s njewuschnym tsělenjom měr kasycz.

— Budyski pschißażny ßud je wutoru, ßrjedu a schtwórtk knihiwjednika Gustava Ed. Opitza s Hartawy, mordarstwa dla wobskorżeneho, budżił. Opitza winowachu, so je wón ßwoju lubku, 19lětnu Emmu Geißlerez s Poritzscha, kotruż bě wón doschoł, na městnje, hdżеż ßo rěka Mandawa do rěki Nißy wuliwa, do wody storcził.

Hdyž běchu Geißlerez 23. auguſta jako cźěło ſ Nißy wucźahnuli, ßo hnydom na Opitza tukanje wobrocźi, ſo je Geißlerez pſches jeho ruku ßmjercź w wodźe namakała. Wſchelake wobſtejnoſcźe na to pokaſowachu, ſo je Opitz mordař, jenož to ßo jemu dopokaſacź njemóżeſche, ſo je ßo do 23. auguſta ſe ßwojej lubku pſchi brjoſy rěki Mandawy ſetkał. Duž dyrbjachu pſchißažni Opitza wuwinowacź.

— Wo płacźiſnje zyroby a dźěłacźerſkej mſdźe jedyn ſtarſchi ratař ſ Zwickawſkich ſtron „Lipſcźanſkim nowinam“ piſche: „Dokelž ßo w tu khwilu wjele na drohi khléb a hubjenu mſdu ſkorži, dowolam ßebi jako ſtarſchi ratař ßwoje naſpomnjenja, kotrež ßym ßebi wot léta 1855 ſapißował, ſ tutym k wjedźenju dacź.

Sa hektoliter rožki doſtach:	Płacźach wotrocźkej mſdy:
1855/56: 8¼ toleŕ.	1855/56: 20— 25 toleŕ.
60/61: 4¼ „	60/61: 24— 30 „
65/66: 4½ „	65/66: 30— 36 „
70/71: 4½ „	70/71: 36— 40 „
75/76: 5 „	75/76: 50— 70 „
80/81: 6⅓ „	80/81: 62— 78 „
85/86: 4 „	85/86: 80— 90 „
89/90: 4⅚ „	89/90: 85—120 „

Pſchiſpomnicź hiſchcźe dyrbju, ſo pſched 20 hacź 30 lětami w naſtupanju kajkoſcźe žita kupzy jara ßnadne žadanja ſtajachu. Dźenża pak najlépſche žito, kotrež ßo w naſchich ſtronach dozpicź da, kupzow njeſpokoji. S hornich liczbow móże kóždy, kotremuž ßu ratarſke wobſtejnoſcźe ſnate, wo nětcźiſchim pokoženju ratarſtwa ßudźicź. Na ſchkodu nětcźiſchich płacźiſnow hiſchcźe je, ſo ßo prjedy žito ſ wjetſcha jenož po měrje pſchedawaſche, bjes tym ſo ßo nětko ſa hektoliter wěſta waha žada. W naſtupanju mſdy mam naſpomnicź, ſo je ßo dźěłanſki cźaß pornjo prjedy wo pjaty dźěl pomjeńſchił a ſo ßo cźeladnikam dźenża wjele lépſcha jědź dawa hacź prjedy. K hornim liczbam chzu hiſchcźe płacźiſny pſchidacź, kotrež ßu ßo mi ſa howjaſy ſkót k rěſu wot léta 1870 płacźiłe. Doſtach ſa zentnar žiweje waḥi: 1870: 9 toleŕ, 1872: 10¼ toleŕ, 1874: 12 toleŕ, 1876: 12½ toleŕ, 1878: 12 toleŕ, 1880: 11¾ toleŕ, 1882: 11½ toleŕ, 1884: 11 toleŕ, 1886: 10½ toleŕ, 1888: 9 toleŕ, 1890: 10 toleŕ. Sswinjaze mjaßo mějeſche teho runja ßrjedź ßydomdźeßacźich lět najwyſchſchu płacźiſnu. S weſtoſcźu pak bě wona trochu wyſchſcha, hacź dźenża.“ Schto móża ßwobodomyßlni doprědkarjo a ſozialdemokratojo pſchecźiwo tutym liczbam ſnapſchecźiwicź? S tutych liczbow jaßnje widźimy, ſo je kża, hdyž ßo praji, ſo žitne a mjaßowe płacźiſny ſa dołhe léta tak drohe byke njejßu, kaž létża.

S Lubijſkeho wólbneho wokrjeża. Pſchichodny ſchtwórtk rano wot 10 hacź wjecźor do 6 hodźin budźe wólba ſa khěžorſtwowy ßejm. Koho my Sſerbjo w Lubiſkej, Ketliſkej, Hrodźiſchcźanſkej, Koteczańſkej, Bukecźauſkej, Budeſcźanſkej, Wjeleczańſkej a w Noßacźanſkej woßadźe wuſwolimy? Zaneho druheho, hacź naſcheho dotalneho ſapóßłanza, knjeſa R. Hoffmanna w Neugersdorfje. Wón je tón muž, kotryž naſche wobſtejeńſtwa derje ſnaje; wón je naß hacź dotal na najlépſche ſaſtupował, a budźe to też w pſchichodźe. Abo chzecźe wy ſa zyle zuſeho wucźerja ſ Lipſka khoßowacź, kotryž jenož ſa Barlinſkich ßwobodoſmyßlnych wuſtupuje! Ně, to tola niz! My Sſerbja woſtanjemy pſchi knjeſu Hoffmannje. Bitwa je horza, duž njewoſtań nichtó doma, ale džijmy muž pſchi mužu a wuſwolmy **knjeſa Reinholda Hoffmanna w Neugersdorfje.**

S Biſkopiz. W ßwojim cźaßu Wam pißach, ſo też my bórſy měſchcźanſke dawki doſtanjemy, — ſo bych prawje rěcźał: ſmějemy je płacźicź. Ale naſcha měſchcźanſka rada a měſchcźanſzy ſapóßłanzy ßo wo tym ſjednacź njemóża, na kajke waſchnje měł ßo dawk ſběhacź. Rada chże, ſo by ßo měſchcźanſki dawk po khowach ſběhał; wo tym pak měſchcźanſzy ſapóßłanzy w ßwojej wjetſchinje niczo ßłyſchecź nochzeḍża, žadajo, ſo by ßo měſchcźanſki dawk po waſchnju naſcheho krajneho dokhodneho dawka ſběhał. W ſhromadnym poßedźenju, kotrež rada a měſchcźanſzy ſapóßłanzy 1. małeho rózka mějachu, poßleniſchi ſaßo radźiny namjet wotpokaſachu. Nětko ſměje wo tejle naležnoſcźi wyßoke kralowſke wokrjeßne hejtmanſtwo w Budyſchinje rosßudźicź.

S Zybalnja. Pſched krótkim ßu ßo paduſchi do domu tudomneho hamtſkeho pſchedſtejerja nutſkamali. Po prawom chzychu pokkadnizu póſtſkeje agentury wurubicź, ſchtož pak ßo jim njeradźi; ale w khlamach, kotrež ßu pódla póſtſkeje iſtwy, ßu ſ pokkadnizy ßnano tſi tolerje kranuli.

Se Ssmilneje. Prěnje dny dezembra ſańdźeneho léta Wam pißach, ſo ßu ſozialdemokratojo w tudomnej korczmje 1. dezembra wólbnu ſhromadźiſnu wotdźerżeli. Tale ſhromadźiſna běſche jara derje wopytana, pſchede wſchěm wot dźěłacźerſkeho ludu. Ale knježa ſozialdemokratojo pola naß žaneho ſboża njemějachu. Jich kandidat, knihicźiſchcźer Schönfeld ſ Draždźan, naſchich dźěłacźerjow ſa ßo dobycź njemóżeſche, ale tucźi ſjawnje dopokaſachu, ſo wo ſozialdemokratiſkich wucźbach niczo wjedźecź nochzeḍża. Hinak běſche ſańdźenu njedźelu, hdyž ßo druha wólbna ſhromadźiſna tudy wotbu, w kotrejž knjes fabrikant Jurij Hempel ſ Połcźnizy rěcźeſche. Jemu my wſchitzy pſchihłoßujemy, a knjes Hempel je naſch jeniczki, naſch prawy kandidat ſa bliſchu wólbu do khěžorſtwoweho ßejma; jeho 20. t. m. wſchitzy wuſwolimy.

Se Sohlanda nad Sprewju. Wóndano ßo tu wjetſcha liczba wobßedźerjow ſkotu ſ tudomneje krajiny ſeńdźe, ſo bychu ßejmej petiziju póßłali, w kotrejž ßo proßy, ſo by ßo ſakoń wo wuběranju plahawanſkich bykow, ßejmej pſchedpokoženy, pſchijał. Wobßedźerjo ſkotu njepſchepóſnawaju, ſo ßo jim ſe ſakonjom wſchelake wudawki, próża a wobcźežnoſcźe napokoża, naſhonjenje pak, kotrež ßu w druhich krajach ſ podobnymi ſakonjemi nabyli, jich ſ dowěru napjelnja, ſo ßo wſchě wopory, byrnjež byke wulke, bohacźe ſ dobytkom ſarunaju, kotryž pſchi nakožowanju tehole ſakonja pſchińdźe. Njech ßo wobßedźerjo ſkotu w Łužizy a w druhich ſtronach Sakſkeje na podobne waſchnje prózuja, ßwoje měnjenje wo wuběranſkim ſakonju na ſjawnoſcź, ſo ßebi njetrjebali ßnadź poroki cźinicź, jeli ſo ßo ſakoń wotpokaſa.

Přilopk.

* W Kötzſchenbrodźe běſche ſańdźene dny khowanje. Pohoncź běſche do cźěłoweho woſa jara njeměrneho konja ßobu ſapſchahnuł, kotryž na tajki wós ſwucźeny njebě a ſpochi ſkakaſche a ſejhrawaſche. Skóncźnje wſchitko na khwilu w dobrym porjadku dźěſche. Na jene dobo pak ßo wobaj konjej ſpłóſchiſchtaj a pohoncźa w ſtronu ſtorcźiwſchi w dźiwim ſkoku ſ woſom a kaſchcźom po dróſy cźěrjeſchtaj. Też pſchewodźerjo jachło ſa cźěłowym woſom cźěrjachu, doniž ßo njeradźi konjow ſdźerżecź. Dokelž pak duchowny, kotryž mějeſche khowanje, njedowoli, ſo byſchtaj ßo konjej ſaßo do cźěłoweho woſa ſapſchahnukoj, ßo nětotſi pſchewodźerjo do cźěłoweho woſa ſapſchahnuchu a kaſchcź, kotryž ßo prjedy na ſboże wobſchkodźił njebě, na pohrjebniſchczo dowjeſechu.

* W Chemnitzy běſche ſańdźenu njedźelu w jenej ßwójbje tſoji kwaß: dźowka mějeſche prěni kwaß, macź ßlěborny, wowka pak ſloty kwaß.

* Wobydlerjo jeneho doma w Barlinje wóndano wjecźor w bydle wěſteho B. wo pomoz wokacź ßłyſchachu. Hdyž běchu ßo nětotſi ßußodźa k njemu dó iſtwy dobyli, ßo jim hróſbny napohlad poſkicźi. Sſrjedź iſtwy ßekeru w horſchcźi dźerżo ſtary B. ſtejeſche, mjes tym ſo jeho 18létny ßyn, mějo ſchěroku ranu do cźoła wuraženu, w womorje leżeſche. Zona běſche ßo do kuta cźapnuła a ſe ſtróżelemi kaž wrótna wokaſche. Druſy ßußodźa běchu mjes tym na poliziju běżeli. S polizije bórſy nětotſi ſaſtojniży pſchiběżachu, ſtaremu B., na kotrehoż ßebi dotal nichtó ſwěrił njebě, dokelž wón hrożeſche, ſo kóždeho ſaraſy, ßekeru ſ rukow wuwinuchu a jeho ßobu na poliziju wſachu. Bórſy ſhonichu, ſo je wón, kaž cźaſto, też tónle dźeń pjany domoj pſchiſchoł. Hdyž jemu žona to porokowaſche, ju wón ſtraſchnje bicź pocźa. Duž ßyn mjes njeju ſtupi, ſo by macź ſchkitował. Na to nan do kuchnje po ßekeru doběża, ſ kotrejž ßyna poraſy. Cźežży ranjeneho do hojerńje dowjeſechu. Nana pak do jaſtwa dowjedźechu, runjež je móżno, ſo je wón, jako picźk, njeſkutk w deliriju dokonjał.

* Něchtó w Górzu běſche pſched nětotrymi lětami cźuchanje zyle ſhubił, ſo niczo wjazy njecźujeſche. Pſched krótkim cźežży na influenzu ſkhori; hdyž pak ſaßo wotkhori, běſche ßo jemu cźuchanje ſaßo wrócźiło: wón wſchitko ſaßo cźuje, kak ſchto wonja.

* Pſched ßnano pjecźimi lětami w Barlinje wudowa wumrě. Ludźo ßebi tehdom powjedachu, ſo je ji jeje wuj, droguiſt Sch., ſ jědom ſawdał. Jako jeniczki herba tónle wuj cźecźine wulke ſamoženje doſta, a jemu ßo jara derje dźěſche, doniž jeho pſchecźel, kiž, kaž wobkrucźeſche, wo njeſkutku wjedźeſche, ſtatnemu rěcźniſtwu njepſcheradźi, ſo je Sch. njeboczičzkej cźecźe ſ jědom ſawdał. Tutón pſchipadnje wo tym ſhoni, ßwój kraßnje wuhotowany dom a też ßwoje pſchekupſtwo ſ wulkej ſchkodu pſcheda, wjele dołha ſawoſtajiwſchi ſe ßwojej ßwójbu cźeknu a też ſbožownje do měſta Buenos-Ayres w Južnej Amerizy dojědże. Se ſbytkom ßwojeho ſamoženja tam nowe pſchekupſtwo ſałoži, ale žaneho ſboża njemějeſche a běſche bórſy hotowy proſcheŕ. Ssebi mjes němſkimi krajanami w mjenowanym měſcźe pjenjeſy na pucź naproßywſchi

ßo žona ſ dźěćźimi ſa lěto do Barlina wróćźi, hdźež bórſy na to ſemrě. Mužej pak ßo dale hubjeńſcho dźěſche; pſched krótkim je wón bliſko braſiliſkeho měſtaćźka jako proſcheŕ na dróſy wumrěł.

* Jenemu offizěrej w Barlinje běchu ßo mjes wocźi jětſeſchka wumjetałe, kotrež lěkarjo ſe wſchej prózu ſacźěrićź njemóžachu, a kotrež ßo ſkónćźnje pſches zyłu hłowu rosſchěrichu. Duž ßebi jedyn lěkaŕ pomyßli, hacž ßebi offizěr ßnano krej ſ wokojom ſawdaŕ njeje. Wón ſ jeho cźapkow pótnu kožu wuprócź a ju na najdrobniſcho pſchepytacź da. Duž ßo pokaſa, ſo je we wſchěch tychle pótnych kóžkach wokoj.

* Hdyž chźyſche 28. wulkeho rózka wjeczor 20lětna ßłužobna dźowka Reglerez w Dorfgäulaſu k ßußodej na pſchaſu hicź, ju jeje luby, ſamožity burſki ßyn, do kólnje ſawabi, hdźež ji, ju pſchemówſchi, krk pſcherěſnu. Holza ſ prózu hiſchćźe domoj dóńdźe, hdźež morwa na ławu padźe. Prjedy hiſchćźe chźyſche něſchto rěcźecź, ale njemóžeſche. Mordaŕ, kotryž je njeſkutk dokonjaŕ, dokelž běſche holzu dóſchoŕ, je ßam na ßudniſtwo ſchoŕ.

* Tak mjenowana Mitterterzka hora pola Merana w Awſtriſkej hiźo ßo dleſchi cźaß ſpodźiwnje ßuwa. Semja ßo puka, póda ßo po horje dele wała, a ſchtomy ßobu, kamjenje ßo dele kuleja atd. Jenemu ſtatokej pod horu tajki ſtrach hroſy, ſo dyrbjeſche wobßedźeŕ po poruczność wyſchnoſćźe ſe ßwojimi ludźimi a ſe wſchěm wobßedźenſtwom ßwój ſtatok wopuſchćźicź.

* S Cźopliz ßo wo khróbłym rubjeźniſkim nadpadźe piſche. Tamniſchi pſchekupz Steiner ma w ßwojim domje pſchi ſemi khłamy, na najſtwě pak ſe ßwojej hoſpoſu bydli. Hdyž hoſpoſa wóndano wjeczor do jſtwy ſtupi, wona pſchi cźmiczźy w kućźe někoho ſtejo widźeſche. Naſtróźana ßo wona wopraſcha, ſchto zuſy chze. Ale hiźo bliźſchi wokomik ju zuſy do hłowy praßnu a ju poraſy. Pok bjes myßli wona cźujeſche, kak ju dwaj mužſkaj wuwjaſowaſchtaj, pſchi cźimž poſpochi do njeje pjerjeſchtaj. Prěni wokomik běſche wona hiſchćźe telko mozy měła, ſo ſakſchicźa, ſchtož běſche dźěława žona pſchi ſemi delka wußkyſchała, kotraž khwatajźy na najſtwu pſchiběža. Ale rnbjeźuikaj tež ju hnydom poraſyſchtaj a ſeſpinaſchtaj. Mjes tym běſche pſchekupz khłamy ſamknuł a ſe ßwězu po ſkhodźe horje pſchińdźe. Jeho wuhladawſchi jemu rubjeźnikaj ßwězu wuraſyſchtaj a jeho ſe ßochorom ſtraſchnje pſchebiſchtaj. Runjeź ſ mnohich ranow na hłowje krwawjeſche, mějeſche pſchekupz tola hiſchćźe mozy doſcź, ſo móżeſche wo pomoz wokacź. Duž rubjeźnikaj cźeknuſchtaj. Wußłędźili jeju hiſchćźe njejßu. Pſchekupzowe rany ßu ſtraſchne.

* Hróſbny hóſcź wo wrota Europy kłapa. Cholera, na kotruž ſe lětßa w Perſiſkej wjele tyßaz ſtow ſemrjeło, je ßo do Italſkeje janjeßła. W Bologńje a w Majlaodźe ßu wjazore woßoby na ſtraſchnu khoroſcź ſthorike.

* Krawza, kotryž běſche, kaž pſched dwěmaj njedźelomaj pißachmy, w twornym woſu w kaſchćźu ſkhowany ſe ſpěſchnym cźahom ſ Wina do Pariſa pſchijěł, ßu puſchćźili. Někajki kłobukaŕ w Pariſu je na żeleſnizy wſchitko ſa njeho ſapkaćźił a jeho k ßebi do domu wſał. Tutón kłobukaŕ, krawzowy krajan, ma ſ tym njemały wužitk, pſchetož we wſchitkich Pariźſkich nowinach ßo jeho mjeno a jeho bydło mjenuje. W Pariſu wſchitko k njemu běha ßebi nowy kłobuk kupicź, ſo bychu pſchi tej ſkładnoſćźi dźiwnuſchkeho krawza wohladali. Skoro ßo ſda, jako byſchtaj kłobukaŕ a krawz prjedy zyku kekliju mjes ßobu wucźinikej bykoj.

* Bywſchi braſiliſki khěžor běſche ßo pſched krótkim ſe ßwojej dźowku a ſ dalſchim pſchewodom bliſko Canneſa w Franzowſkej wukhadźowaŕ. Skónćźnje chźyſche ßebi wobtwjerdźenje Carri wobhladacź, pſched kotrymž wojak na ſtraźi ſtejeſche, kiž żaneho cźłowjeka nuts puſchćźicź njeßmě. Wojak tež towaŕſtwu napſchecźo ſtupi. Hdyž pak jemu něchtó ſ khěžoroweho pſchewoda praji, ſo ma braſilſkeho khěžora pſched ßobu, ßo wojak ſtróži a khěžora ſ jeho pſchewodźerjemi nuts puſchćźi. Na to waſchnje pak běſche ßwoju pſchiſłuſchnoſcź ſanjechaŕ, ſa cźož jeho tydźeń do jaſtwa ßadźichu.

* Na Eilenburgſkej żeleſnizy bliſko Tauchi je ßo pſched wcźerawſchim tydźenja dopołdnja holza, ßnano 20 lět ſtara, pſchejěcź dała. Kaž wjednik lokomotivy powjeda, je holza ßo do hrjebje cźapnuwſchi cźah wocźakowała. Hdyž běſche cźah zyle bliſko, wona ſ hrjebje ſkocźi a ßo prěki pſches kolije lehnu. Lokomotiviny wjednik cźah hnydom ſaſtajicź ſpyta, ale holza běſche tak bliſko pſched lokomotivu na kolije ſkocźiła, ſo ßo njeſbożu ſadźěwacź njemóżeſche. Cźah ju pſche ědźe a mori. Schto je njeſbożownu k ßamomordaŕſtwu pohnuło, njewjedźa.

* Snaty Eiffel chźyſche wóndano najwyſchſchi ſkhodźenk ßwojeje wěże na bywſchej Pariźſkej wuſtajenzy k temu wužicź, ſo by tam 300 meterow wyßoko wjeczor do kwaßneho dnja ßwojeje dźowki ßwjedźeńſzy wobeſchoł. K wjecźeri běſche 80 cźłowjekow pſcheproſchenych. Lědma pak běchu ßo wſchitzy tam horjekach ſeſchli, ßo ßylny wětr ſběże, kotryž w tamnej wyßokoſcźi ſatraſchnje ſakhadźeſche. To běſche ſtajny hrimot a bubot, zyła wěża ßo tſchaßeſche, a mnohe żónſke womora wobja, ſ kotrejež je tam horjekach nichtó wubudźicź njemóżeſche. Duž běſche zyłe towaŕſtwo jara wjeßołe, hdyž běchu ſaßo ſ wěże dele, ſchtož ßo jim jeno ſ wulkej prózu radźi.

* Żadkawe mordaŕſtwo je wobydlerjow měſtaćźka Crewe w Jendźelſkej do roshorjenja ſtajiło. Samožity 51lět ſtary ßukelnik, Davies rěkazy, kiž mějeſche w Crewe draſtne khłamy, tola w wßy Hough bydleſche, ßo 25. januara w nozy ſe ßwojim ßynom Jurjom w ponijowym woſyćźku domoj wjeſeſche. W 11 hodźinach Jurij domoj do Hough ßam pſchińdźe a wo pomoz wołaſche. Wón powjedaſche, ſo ſtaj jeho a jeho nana pocźmje dwaj rubjeźnikaj nadpanukoj. Nan je ſ woſa panuł, wón ßam pak je cźeknuł. Woprawdźe tež ßukelnikowe cźełko ſ rosraźenym nopom njedaloko wſy namakachu. Polizija hnydom ſa ſłóſtnikomaj ßlědźeſche, tola jeju ßlěd namakacź njemóżeſche. Na to wobeju ßynow ſkónzowaneho 16lětneho Jurja a 20lětneho Richarda ſajachu a pſched polizajſkeho ßudnika ſtajichu. Je ßo wupokaſało, ſo je Richard jenož někotre minuty prjedy ßwojeho bratra Jurja domoj pſchiſchoł a ſo je jeho draſta ſ krwju wopanzana była. Pódla teho bě ßo ßekera ſhubika, kotraž bě ßo w khłamach w Crewe hiſchćźe ßobotu rano trjebała. Ssynaj ſkónzowaneho pſched tymile dopokaſmami doſho prěłoj njejſtaj a ßo wuſnałoj, ſo ſtaj nana ſkónzowałoj, ſo byſchtaj jeho wurubiłoj. Morjeny ßobotu wjeczor ſ wjetſcha wjetſchu ſumu pjenjes ßobu domoj bjerjeſche a je tamnu nóz pjecźa 200 hriwnow w móſchni měł, kotrež ßo pola cźěła njenamakachu. Hroſny njeſkutk po zyłej Jendźelſkej roshorjenje a pohórſchenje ſbudźuje.

* W lěßach pola Khiſławiz w Pólſkej běchu ßo mnohe cźrjódy wjelkow pokaſałe. Duž kubleŕ Fulewicź ſe ßwojimi burami hońtwu na nje wotdźerża. Pſchi hońtwje pak wulki mjedwjedź na kublerja pſchicźěri a jeho poraſy. Tſjo burjo ßwojemu knjeſej na pomoz pſchiběžachu, runjeź tſělbow njemějachu. Jim pak ßo njeradźi knjeſej pomhacź, ale njemdre ſwěriſko tež jich ſtraſchnje ſrani. Hdyž pomoz pſchińdźe, ſchtyrjoch cźeżzy ranjenych domoj dowjeſechu, hdźež wſchitzy ſchtyrjo bórſy na ßwoje rany wumrjechu.

* Wo żadkawym rubjeźnym mordaŕſtwje Warſchawſke nowiny pißaju: Pruſki poddan Ernſt Simom ſe ßwojej ßwójbu na ßwojim kuble Natolinje, w Warſchawſkej guberniji leżazym, bydleſche. Wóndano ras w nozy Simon wó jſtwje ropot ſaßłyſcha. Durje wotewriwſchi wón wjazorych rubjeźnikow wuhlada, kotfiž ſ kſchinjow ßlěbornu nadobu bjerjechu a ßo do pjenjeźneho kaſchćźa łamachu. Kublerja wuhladawſchi rubjeźnizy jeho ſe ßekeru poraſychu a jemu jenu ruku wotrubnuchu. Pſches żałoßne kſchiki kublerja wotucźiwſchi, jeho żona, jeho ſtarr macź a jedyn ßłużobnik na pomoz pſchiběžachu. Żonu a ßłużobnika hnydom ſaraſychu, ſtaru macź pak cźeźko ſranichu. Skónćźnje bě jena ſe ßłużobnych holzow na pomoz wołacź ſaßłyſchała a cźeladnikow ſawowała. Tola cźi pſcheposdźe pſchińdźechu. Rubjeźnizy běchu hiźo ſe 6500 rublami hotowych pjenjes a ſe ßlěbornej nadobu a brillantami, 2500 rublow hódnymi, cźekli. Woni běchu ſ woknom won wuſkakali.

* S Ameriki dalſche powjeſcźe pſchikhadźeja wo wulkich ſapuſcźenjach, kotrež je ſ dźěła wulki ßněh naczinił, ſ dźěła wulka woda. Měſtaczko Burke w Połnóznej Amerizy, hdźež ſ wjetſcha hórniży bydła, ßu hobrſke ßněhowe lawiny na położu ſaniczike; ſ njeßměrnymi hromadami ßněha ßo wulke hromady ſkałow ßobu na měſto dele walachu, kotrež w hłubokim pucźu leji. Wobydlerjo běchu ſtrach ſpóſnali, kotryž jim pſches wulki ßněh hrożeſche, kiž tam něſchto njedźel poſpochi padaſche; a dokelž běchu měſto w prawym cźaßu wopuſchćźili, wot ßněha ſaßypani njebuchu. Dźewjecź cźłowjekow pak je tola wo żiwjenje pſchiſchło. Schkoda, kotraž je ßo w měſcźe naczinika, je ßo na dwaj milijonaj markow wobliczika. — W kraju Oregon, hdźež běſche rěka Willamette ſ brjohow wuſtupiła, běſche tajka wulka woda, kajkuž tam ſa wjele lět měli njejßu. Schkoda, kotruž je wulka woda w dolinje pſchi rězy naczinika, je jara wulka; móſt je wotpkawjeny, tworowe ſkłady a domy ßu ſapuſcźene, a telegraf wjazy njeſkutkuje, dokelž ßu groty roſtorhane. W Portlandźe je wſchitkón wobkhad pſcheſtaŕ, dokelž je na dróhach połdra kóhcźa wody. Po měſcźe ſ cźołkami jěźdźa. — Měſto Wheatland je nimale zyłe ſapuſcźene. Jara wjele ſkotu je ßo tepiło, a Boże żita w wokolnoſcźi ßu ſaniczene. — W krajinje Coeurd Alene je wjele ßněhowych lawinow padało, a wobydlerjo ßu w najwjetſchim ſtraſche.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Moritz Zuschka, tyscheŕ w Małym Wjelkowje, s Klaru Augustu rodź. Juranzez w Wulkim Wjelkowje. — Gustav Arno Ulbricht, radny noscheŕ schesow w Draždźanach, s Hanu Khrystijanu rodź. Scholczźiz tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Frida, Jana Jaroměra Maxa Fietzy, fabrikarja na Židowje, dź.. — Ernst Gustav Adolf, Ernsta Augusta Adolfa Herzoga, ryjeŕskeho mischtra w Cźemjerzach, ß. — Hana Emma, Ernsta Hantuscha, fabrikarja na Židowje, dź. — Augusta Emma, Jana Höhny, skakarja na Židowje, dź. — Max Kurt, Jana Gustawa Scheiflera, fabrikarja na Židowje, ß.

W Katholskej zyrkwi: Marja Hańža, Wjazßława Bradlera, dźěłacźerja w Budestezach, dź. — Hana Hańža, Oty Bozkuma, maschinisty tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 5. februara: Hana, Pawoła Jäkela, korbarja pod hrodom, dź., 2 m. 18 d. — 7. Hańža rodź. Kubizez, njebo Pětra Pětschki, fabrikarja na Židowje, wudowa, 69 l. 9 m. 26 d. — 10. Morwa narodź. dź. Augusta Mißnarja, dźěłacźerja na Židowje.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2207 měchow.	W Budyschinje 8. februara 1890				W Lubiju 13. februara 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	9	41	10	—	9	53	10	—
" . . . . . žołta	9	47	9	71	9	41	9	71
Rožka	8	88	9	—	8	62	8	81
Jeczmjeń	9	28	9	35	8	67	9	17
Wowß	8	20	8	40	7	70	8	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	10	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	80	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	9	80	14	60	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 " . . .	3	—	3	70	2	80	3	50
Sklóma . . 509 " . . .	36	—	37	—	32	—	34	—
Proßata 461 schtuk, schtuka . .	15	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. 6 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 70 np.; rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 6 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np.

Draždźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 53—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. februara: Mjersnjenje.

Schtoż je strowa krej sa cźlowjecźe cźěło hódna, to ßo wot ludźi hischcźe pschemało waži. Njewopschijeja, so wulka liczba khoroscźow dla hubjeneje, wopak sestajeneje krwe nastanje. Cźi, kotsiž na krwěthudoscź, stupanje krwe k hlowje, pukotanje wutroby, sawjercźenoscź, wumpjeru atd. skorża, dyrbjeli ßo sa to staracź, so ßo krej s porjadnym pschetkaczom a jeźiwjenjom poßylni. Kaž je snate, pschi tym **schwajzarske pyle** haptykarja **Richarda Brandta**, kotrež ßu w haptykach w tyskach po 1 mk. dostacź, jara spomožne a ßo tež woßebje wot žónskich dla jich pschijemneho skutkowanja psched druhimi ßrědkami trjebaju. Njech pak ßo pschezo s woßebitym kedźbowanjom na pschedmjeno schwajzarske pyle haptykarja **Richarda** Brandta žadaju. Njech ßo na to hlada, so ma kóžda woprawdźita tyska sa etiketu běły kschiž w cźerwjenym polu se ßlowami: schwajzarske pyle haptykarja Richarda Brandta. Wschě druhe tyski s hinaschim napohladom dyrbja ßo wotpokasacź.

Knježi rěsak w **Lasu** porucza wschě družiny **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płaćizнach, cźaßej pschiměrjenych.

Spěwarske

ßerbske a **němske** w jednorych a woßobnych **ßomoczanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, ßerbske w nowym cźischczu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaćizнach

Gustav Rämsch
knihiwjasaŕ na bohatej drósy 21.

Khumschtny mlyn w Scheschowje
Wollmann & Co.

Khlěbowe płaćizny:

I. družina: 8 puntow po 80 np., 6 puntow po 65 np.
II. „ 8 „ „ 72 „ 6 „ „ 55 „
Wuměnjeński khlěb: punt na punt.

Drjewowa awkzija.

Na **Manjowskim hajniskim revěrje** ma ßo
póndźelu 17. februara 1890
na pscheßadźowanje pschedawacź:
1. **dopołdnja w 8 hodźinach** njedaloko **Rudeje**
120 kójnowych dołhich hromadow.
Shromadźizna pschi Rudźanskej schuli.
2. **dopołdnja w 10 hodźinach** na **Lěscźanskim** hajniskim revěrje pschi **Budysko-Mužakowskim** schoßeju
182 khójnowych dołhich hromadow.
Shromadźizna w Lěscźanskej korczmje.
Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.
W Manjowje, 6. februara 1890.

Nerke, hajnik.

Sa konfirmandow

czorne a cźěmnobrune
czistowolmjane wobleczenja

w družinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poruczam.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Hypotekske pjenjesy na kubka, 40 mk. po dawskej jenoscźi, wupožcźuje agent **Merstovsky** w Budestezach.

Khěža na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa je khěža czišćo 14 na ßerbskich hrjebjach, w rjanym wobkhadowym położenju leżaza, sa 9000 mk. na pschedań. Dalsche je shonicź pola samkarja **Hettmana** tam abo pola garbarskeho mischtra **Stephana** na rybowej haßy 3.

Khěža czišćo 18 w Holeschowskej Dubrawzy pola Njeßwaczidła je s polom abo bjes pola bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je czišćo 11 tam shonicź.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 17. februara dopołdnja w 8 hodźinach budźe ßo wot podpißaneho **nědhdźe 60 dołhich hromadow** na pscheßadźowanje pschedawacź. **J. A. Heide.**

Cźęsto dźělaza maschina

25 dźělata, je płaćizny hódno na pschedań pola E. Meiera, pjezytwarza w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 29.

Sodowe měchi

derje sdźerżane, ßu na pschedań w mydlarni **Roberta Adama** w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 5.

Najlěpschi ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotleżanych a derje ßo palazych

zigarow

100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych cźinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Maski,
kwětki do wopomnjeńskich knihow,
albumy k sapißanju,
pěßnjowe albumy

porucza tunjo

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Wuſwolerjam

Lubijſkeho (II. ſakſk.) wólbneho wokrjeża ſa khěžorſtwowy żejm.

Ssobuwuſwolerjo!

Dźakujemy żo Wam, ſo ſcże pſchi poſledniej wólbje do khěžorſtwoweho żejma ſtrony, khěžorſtwu żwěrne, podpjerali a fabrikantej knjeſej **Reinholdej Hoffmannej** w Neugersdorfje, wot naſ poruczenemu, k dobyczu nad jeho pſchecźiwnikom ſe 6200 hłoſami wjetſchiny dopomhali.

Proſymy Waż, pſchi nowowólbje 20. februara

knjeſej fabrikantej

Reinholdej Hofmannej

w Neugersdorfje

ſ nowa żwój hłóż dacź.

Wón je w khěžorſtwowym żejmje w ſmyſle poměrneho pokraczowanja żwěru k khěžorej, khěžorſtwu a k ludej ſtał. Wy żo dopomnicze, ſo żu do wólby 1887 żwobodomyſlni, ſjenoczeni ſe ſozialdemokratami a druhimi pſchecźiwnikami khěžorſtwa, ſapowjedźili, wótznemu krajej żylne wójſko pſchiſwolicź, hacź runje, kaž je to nětko zyle wěſte, nam nadpad ſ Franzowſkeje hrożeſche; pſchi żamym wójna wudyri a njepſchecźelſtwo Ruſkeje pſchecźiwo Němſkej hižo tehdy naſtawaſche. Khěžorſtwu żwěrne ſtrony, bjes nimi naſch ſapóſłanz, khěžorſtwu podpjeru ſapowjedźiłe njeżu, woni żu żobu ſa to ſkutkowaſe, ſo móhł żo wótzny kraj pſched kóżdym nadpadom ſ wjecźora abo ſ ranja wobaracź a tale żylna wobora je naſchemu ludej njedźiwajcy wſchěch hrożazych ſtrachow żohnwanje měra ſakhowała.

Wſchudźe je żo dźěło rjemjeſła ſběhnuło, pſchedewſacźělſki duch je woſtylnił, wikowanje kcźeje. Schtóż ſhladujo na to, wſchoſchtož je khěžorſtwowe knjeżerſtwo ſ pomozu khěžorſtwoweho żejma dokonjako, ſaſtakle hani, ludej pſchezo a pſchezo ſaſo wo njeſnjeżnej dawkowej cźeži powjeda, pſchi cźimż żo ſ błudnym pſchehnacźom a ſawjercźenjom njelutuje, tón wěrnoſcź prěje, ſo by lud naſchkarał.

Naſch ſapóſłanz je, żo prózujo ſa ſtajne polěpſchenje ſozialnych wobſtejnoſcźow dźěłacźerjow ſa to żobu ſkutkował, ſo by żo ſawěſcźazy ſakoń ſa pſchipad ſnjeſboženja na dalſche dźěle dźěławeho luda wupſcheſtrěł, a ſo bychu żo ważne ſakonje, dźěłacźerjam w ſtarobje a bědnoſcźi pomoz ſwěſcźaze, wudałe, wón je towaŕſtwowy ſakoń ſpěchował a je wſchudźe ſa lěpſche dźěłacźerjow, kotrychż wobſtejnoſcźe dyrbi wón tola lěpje ſnacź hacź něſkajki zuſy ſ wulkeje dalokoſcźe, niz jenoż ſe żłowami, ale kaž je doſcź ſnate, też ſe ſkutkom ſaſtupował.

Mamy ſ intereżu ſa naſche wikowanje do ſamórſkich krajow ſa prawo, ſo je knjes **Hoffmann** kolonialnu politiku a dalſche podpjeranje parnych łódźow, do ſamórſkich krajow jěſdźazych, ſaſtupował, dokelż je hižo w tu khwilu wukoženje naſchich kužiſkich wudźěłkow jara pſchiběrało a ſo wotcźakuje, ſo budźe w pſchichodźe hiſchcźe dale pſchiběracź.

Wotcźakujemy wot knjeſa **Hoffmanna,** ſo budźe wón, ſażo wuſwoleny, pſchecźiwo ſnutſkownym njepſchecźelam khěžorſtwa krucźe ſtacź. Sozialdemokratojo, kotfiż ſ njeprawom żo dźěłacźerſka ſtrona mjenuju němſkich dźěłacźerjow k żebi wabja, żu żej wotmyſlili, ſ pomozu dźěłacźerjow khěžorſtwo powrócźicź, měſto monarchije dźiwju ſozialnu republiku ſtajicź, wobżedźenſtwo ſběhnucź a mandźelſtwo do kontrakta pſcheměnicź, kiż móże żo kóżdy cźaż wupowjedźicź. So bychu tele wotpohlady wuwjedli, woni po planje wſchitkich pſchecźiwo wſchitkim ſchcźuwaju a żyja njeſpokojnoſcź pſchecźiwo wſchemu, ſchtoż wobſteji. Wótzny kraj dyrbi żo ſakhowacź, ſo tajke powrócźenſke ſpocźinanje na wjerch njepſchińdże. Prawe prózowanja dźěłacźerjow kóżdy wótcźinz pſchipóſnawa, khoroſtne każy, ſakonje ſaměſcźenja ſa pſchipad ſnjeſboženja, bědnoſcźe a ſtaroby dźěłacźerjam k lěpſchemu żkuża, a hdyż żo wone ſozialdemokratiſkim wjednikam njeſpodobaja, je ſ teho jażnje widźecź, ſo niz ſa lěpſchim luda, ale ſa żwojim żamżnym knjejſtwom żadaju.

Naſchemu wokrjeżu njeje trjeba, w zuſbje ſa jenym ſaſtupjerjom pytacź, mamy praweho muża w żwojej żrjedźiſnje; duż dźijcże 20. februara k wuſwolenju a wuſwolcże do khěžorſtwoweho żejma naſcheho dotalneho ſaſtupjerja, knjeſa fabrikantu **Reinholda Hoffmanna** w Neugersdorfje.

W Lubiju, 26. januara 1890.

Sjenoczene khěžorſtwu żwěrne ſtrony w Lubijſkim wólbnym wokrjeżu ſa khěžorſtwowy żejm.

Moſak Kłoſopólſki. R. E. Hähnel. Eduard Rönſch. Paul Grille. Dr. Kunad. W. Rothe. Louis Röber. Jul. Seifert. W. Richter. Alwin Lehmann. Richard Schönbach. Heinrich Friedrich. Max Müller. A. Lommatzſch.

Nowe
turkowſke żłowki
żu po puncże a po litrje tunjo doſtacź pola
Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haży 6.

Jerje
połne derje żłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako wożebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haży.

Khoſej
wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich druźinow w wulkim wuběrku porucza
Hermann Klemm
na bożatej a kamjentnej haży.

Turkowſke żłowki
najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjażowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

K konfirmaziji

derje swjasane **spěwarske** se **serbskim napismom** w wulkim wubjerku, tež w komodze se samkom, po tunich płaćišnach porucza

A. Schönke,
knihiwjasarnja na hauensteinskej haśy 1.

Spěwarske

serbske a němske w prostych a wosebnych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haśy 17
knihiwjasarnja
a pschedawarnja papjery.

Jerje

rjane, wulke, tucne
po 4, 5 a 6 np.
pola **Carla Noacka**
na žitnej haśy.

Zokrowy syrup

jara słódki, punt po 16 np. porucza
Carl Noack na žitnej haśy.

Lany wolij
so wot 19. febr. w **Kubizej** mlynje w Rakezach bije.

Hosćenz w Drožđiju.

Njedźelu 16. febr. so pschi **rejach kósłopiwo** natoczi. Pschecelnje pscheproschuje **Tschteter.**

Rakečanske tow. „Lipa"

zmeje njedźelu 16. małeho rózka w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje posedźenje, k kotremuž je k. kantor Rjelka přednošk dobroćiwje přilubił. Duž prosy wo prawje sylny wopyt

předsydstwo.

Kedźbu.

Schtóž chze dobry a derje słodźazy **tobak** kuricź, tón njech do pschadownje **Khocźebuskeho rolkateho tobaka k Hermannej Görlichej** na žukelnskej haśy dźe.

Wjele kurjerjow a snajerjow.

Dokelž je moja hródźna dźowka sthoriła, pytam bórsy druhu.

A. Nierth na kamjeńtnej haśy 16.

Młoda holza, kotraž chze schicź a druhe dźěła nawuknucź so pschijima pola asistentoweje **Schmidtoweje** na Nowosalzskej drósy 18.

Sslužobnu holzu k 1. haprleji pyta **Bayerowa**
na hospitalskej haśy 1.

Wolazych, domownikow (hausknecht) a nóznych strażnikow pschi wyšokej msdze pyta **C. A. Kern** w Porschizach pola Budyschina.

Cželadnikow, dźowki a dźěłaczerske swójby pschi wyšokej msdze pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na Garbarskej haśy 12.

Stipendium Macicy Serbskeje so wupisuje za gymnasiasta w Budyšinje, kotryž najwjetši postup w serbskej rěči z nastawkom, do 22. měrca wotedajomnym, dopokaže. Thema njech so wozmje z łužiskeje abo serbskeje historije.

M. Hórnik, farař, předsyda M. S.

Pobocžne tow. serb. burow sa Hodźij a wokolnosć smeje dla skasanja symjenjow a pschikupnych hnojow **srjedu 19. februara** popołdnju w 3 hodźinach w Mrósez restawraziji posedźenje.

Pschedsydstwo.

Posedźenje pschedsydstwa a wubjerka T. Ss. B. smeje so **sobotu 22. makeho rózka** dopołdnja w jědnaczich w Budyschinje na **tśelerni.** Wschěch wubjerkownikow pscheproschuje naležnje

pschedsydstwo.

W ratarskej schuli w Budyschinje

a w **sadarskej** a **sahrodniskej schuli,** s prěnjschej sjenoczenej, so **pónjelu 14. januara 1890** nowy wucžbny kurs sapocznje.

Pschipowjedźenje schulerjow pschijima
direktor **J. B. Brugger.**

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu sadźniskemu cžasej **sadowe schtomiki** najlepscheje druzyny pschedawa. Płaćišnowe sapišy so darmo a na žadanje s póstom rosesćelu.

Realna schula w Budyschinje.

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedźa wot jutrow 1890 tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo **wopismo** k wojerskej **jenolětno-dobrowólnej słužbje** wustajecź, wopytacź, je podpisany wot 16. januara hacž w **kónz februara** kóždu **srjedu** a **sobotu** wot **10—12 hodźin** wó jstwje **Nr. 13** realnoschulskeho doma k rěcžam. **Parschonske prijódkstajenje** pschipowjedomneho njech so stanje, je-li někak mózno. **Bjes wumělenja** pak maju so sobu pschinjesćz: narodźeński abo kschcźeński list, wopismo wo schcźěpjenju a sasoschcźěpjenju jětrow, wopismo wo dotalnej dostatej schulskej wucžbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopismo. Cźi, kotsiž chzedźa so pschipowjedźicź, dyrbja jutry s najmjeńscha 9 lět stari bycź; lěpje pak je, hdyž su starschi. Pschijimanje w **druhim cžasu** móže so jenož pschi **wosebitych wobstejnosćach** stacź. Sa schulerjow wot wonka ma so **wuswolena pensija** wot direktora **dowoliež.**

W Budyschinje, 10. januaru 1890.

Direktar **Dr. Vollhering.**

Dwě dźěłaczerjej swójbje dostanjetej wot 1. haprleje dźěło pschi darmotnym wobydlenju na **Pschiwcźicžanskim knježim dworje.**

Njewoženjeneho hejtmana a dźěłaczersku swójbu, kotraž darmotne bydło dostanje, pyta kubleŕ

Zimmermann w Hodźiju.

Krawskeho wucžobnika pyta **H. Hoffmann**
na mjasnym torhoschcu 6.

Do naju materialtworowych a spirituosowych khlamow móže młody cžłowjek jako wucžobnik sastupicź.

Ginzel a Ritscher.

Tyscherskeho wucžobnika pyta **Oswald Kschižan** w słotym jehnjeczu na wyšokej haśy.

Schewskeho wucžobnika pyta **August Zimmermann**
w Bjedrichezach pola Budestez.

Schewski wucžobnik so k jutram pyta. Dalsche je pola kožupscheda-warja **Büttnera** na hlownym torhoschcu shonicź.

Schewskeho wucžobnika pyta **August Schołta** na rózowej haśy.

Kowarski wucžobnik,

kotryž chze konje kowacź nawuknucź, móže do wucžby stupicź pola

Korle Beyera
na Hospitalskej haśy 1.

Pjekarski wucžobnik

móže jutry pschi pschihódnych wumenjenjach do wucžby stupicź pola pjekarskeho mischtra **G. Wirtha** na rózowej haśy 2.

Wucžobnika

syna sprawneju starscheju pyta **Jan Wjenk** w Budyschinje, kolonialtworowe a zigarowe khlamy.

Wucžobnik

so k jutram pyta do wumělskeho a wikowanskeho sahrodnistwa

G. Schindele na Hoschiz haśy 27.

Palma měra

na row sbóžnje wusnjeneho sławneho serbskeho wótcžinza
wyšokocžesćeneho knjesa profesora
dra. **Kschesćijana Boh. Pfula,**
snamjeniteho serbskeho ryčespytnika
a spisacžela,
rodźeneho 28. měrza 1825 a s cžasnosće wotwołaneho 21. hodownika 1889.

Hdyž dlěžschi cžasb běch w Němzach khodźił,
Dha na dompucžu do Sserbow
Ssym hijo wo želenju shonił,
Kiž mějesche lud serbski jow
Psche knjesa jara wucženeho
A lubowanoh' bjes nami,
Wot Boha knjesa wobhnadźenoh'
Se wosebnymi darami.
Knjes Pful, profesor, bě so minuł,
Kiž w Njeswacźidle bydlesche,
Sso k swojom' wotpocźinkej winuł
Na pucź do sbóžnej' wěcznosće.
Psches wumrjece na radu Božu
Sso k wótzam spacź bě lehnucź schoł,
Hdźež jemu k cześći wotpołożu
Tu palmu měra na joh' row.
Wón běsche jena słota duscha,
Bě wutroba bjes sawisće;
Ta cześć jom' s polnym prawom słuscha,
So miłosć jeho pyschesche.
W nim hida njebydlesche ženje,
Joh' rt bě polny lubosće,
S nim wobkhadźecź, kak bě to rjenje!
Bě swěrny Sserb wot młodosće.
Wón Budyski gymnasij pschenźo
Sa jenož schěsć lět s pilnosću,
Je k sapocžatkam dóschoł tam 'žno
Nam spisacź „słownik", „rěcžnizu".
Kak swěru je na Sserbstwje wisał,
Wo tym dosć mamy swědcženjow
A potomni s toh', schtož je spisał,
B'dźa cźerpacź kaž se žórka jow.
Bě runjež wyšoki rjad dostał
Wot krala wulkoh' móznarstwa,
Dha pschi tym ponižny je wostał
Cžaž swojoh' zyłoh' žiwjenja.
Kak rjane je też spěwy dźěłał
Se wopschijecźom jadriwym!
Wón s nimi wótcžinje je spěwał
We duchu bohabojasnym.
Nětk Bóh tón Knjes je k njemu prajił:
Pój dom, ty swěrny wotrocžko,
Hlaj ja swym cźe na wyschsche stajił,
Hdźež kónz ma wschitko hubjenstwo,
So by pschi jasnym swětle khodźił,
Kiž parowasche na swěcźe,
Se sbóžnymi so horkach wodźił
We pschekrasnjenym Zionje.
Tak jeho duch kaž hodleŕ młody
Do krasnych njebja domisnow
Je k Jesusej na wěcžne hody
Dom s podružnistwa woteschoł,
Hdźež wón tu sbóžnosć móże słodźicź,
Po kotrejž my h'schcźe žedźimy,
Bjes tym so w nadźiji my khodźicź
Na semi dlěhe dyrbimy.
A nětk, wy wótcžinzo, do rowa
Wam dobru nózku pschiwołam,
Do waschoh' cźische měrnoh' skhowa.
Budź lohka tudy semja wam,
Kaž dołho s naleczemi budu
Tu pyschne kwětki sadymacź;
Dha dlěhe hischcźe w serbskim ludu
B'du s dźakom na waž spominacź.
Hdyž naschoh' Boha dźeń b'dźe skhadźecź
A wonowjeni budźemy,
Tam sasowidźenja so nadźecź
Pschi pschekrasnjenju móżemy,
Hdyž pschińdźemy k tej wjeselosći,
Kiž ženje kónza njesmeje
Sa Jesusowych njebja hosći
Tam wysche hwězdnej jasnosće.

Gusta Hatasb.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 7 Serbskich Nowin.
Ssobotu 15. februara 1890.

Wólbne napominanje

wuſwolerjam III. ſakſkeho wólbneho wokrjeża ſa khěžorſtwowy ßejm (Budyſku, Kamjeńſku, Biſkopſku a Połcžniczanſku krajinu wopſchijazeho).

Dżeń wólbow do khěžorſtwoweho ßejma
dżeń 20. februara

bliſko pſched nami ſteji.

Jenoż hiſchcże mało dnjow, a němſki lud dyrbi ßo prěni krócź pod knjeżerſtwom naſcheho khěžora, kotrehoż njewuſtawaza ſtaroſcźiwoſcź je na ſakhowanje ſnutskowneho a ſwonkowneho měra ſkożena, roßßudźicź, komu chze ßwój hłóß dacź.

Dokelž je ßo dotalny dołholětny ßwěrny ſaſtupjeŕ naſcheho wokrjeża njewotpokaſnych pſchicžinow dla ſapowjedźił, wólbu ſaßo pſchijecź, k wólbje

knjeſa fabrikantu Jurja Hempela
w Połcžnizy

poruczamy, kotrehoż ßu w wólbnej ſhromadźiſnje konſervativneho towaŕſtwa, 28. januara w Biſkopizach wotdźeržanej a ſe wſchěch ſtron naſcheho wólbneho wokrjeża wopytanej, ſa kandidatu poſtajili, a kotryž je woſjewił, ſo je ſwólniwy, wólbu pſchijecź.

Mamy w knjeſu **Hempelu** muża, kiž je ßo w Łužizy narodźił a w njej wotroſtł, kiž je hižo na 20 lět mějecźel a wjednik wulkeje fabriki w Połcžnizy a kiž wot někotrych lět ßem ßwójbne kubło w Ohornje, w naſchim wokrjeßu leżaze, ſaſtawa, kiž je ſe wſchelakimi wobſtejnoſcźemi a intereßami nanajwužſcho ſnaty; jemu mózemy ßwoje połne dowěrjenje ſpožcźicź.

Sjawnje a ſprawnje je ßo knjes **Hempel** k **němſko-konſervativnej ſtronje** wuſnał.

Sswěrny ßwojemu **kraleju** a **wužſchemu wótznemu kraju** knjes **Hempel** wopornjwe podacźe **khěžorej** a **khěžorſtwu** żada.

So by ßo **monarchiſki podłožk khěžorſtwa** ſakhował, je wón pſchecźiwo požadanjam **dopŕedkarjow** a **ßwobodomyßlnych** ſa **parlamentariſkim regimentom** a je hotowy, **revoluzionarnym powrócźeŕſkim wotpohladam ſozialdemokracije** ßylnje napſchecźiwo ſtupacź.

Ssam mějecźel fabriki, w kotrejž wjele ſtow dźěłacźerjow dźěła, knjes Hempel potrjebnoſcźe dźěławeho luda ſnaje a chze kóždu roſumnu naprawu, wot kotrejež móże ßo połěpſchenje materialneho położenja dźěłacźerjow wotcžakacź, tak wjele hacž móżno podpjeracź.

Wón chze, ſo by ßo **ſawěſcźenje** dźěłacźerjow ſa pſchipad **khoroſcźe, ſnjeſboženja, wobſtarnoſcźe** a **invalidnoſcźe** ſakhowało a ßo wutwariło, runje tak chze wón ſa ſakonje, kitanje dźěłacźerjow naſtupaze, kotrež ßo w pſchichodnym khěžorſtwowym ßejmje wotcžakuja, ſ połnym pſcheßwědcźenjom ſaſtupicź.

Jako wěrny wótcžinz budźe knjes **Hempel** ßrědki ſa **wójſko** a **łódźſtwo,** k ſwěſcźenju **měra** a **ßwětoweho móznaŕſtwa** nuſne, pſchiſwolecź.

Kolonialnu politiku, domowinſkemu rjemjeßku a induſtriji nowe ſtrony wotewrjazu, chze knjes **Hempel** ſpěchowacź.

Pſchiwißowaŕ hoſpodaŕſkeje a złowneje politiki, kotraž je němſke khěžorſtwo na njewotcžakany kcźěw poſběhnuła, budże k. **Hempel** khěžorſtwowe knjeżerſtwo w tym ßwěru podpjeracź a woßebje intereßy **rataŕſtwa** a **induſtrije** ſaſtupowacź, kaž też **rjemjeßło,** jadro hmaneho ßrěnjeho ſtawa, ſ cžaßej pſchimĕrjenym wutwarjenjom **rjemjeßlniſkich jednotow** ſběhacź pytacź.

Němſkemu **ratarjej** dyrbi ßo wěſtoſcź dacź, ſo ſa ßwoje rataŕſke wupkody mſdu ßwojeho dźěła doſtanje, wón njedyrbi nuſowany bycź, pod cźiſchcźom **wukrajneje konkurenzy** ßwoje wupkody niże płacźiſny pſchedawacź. Němſkemu rjemjeßku dyrbi ßo ſaßo dobry ſakožk dacź.

Němſka induſtrija dyrbi ßo pſched pſchemĕrnej **konkurenzu wukraja** kitacź a kóżde **ſprawne dźěło ſakitanje** a **mſdu** doſtacź, kaž ßo ſaleži.

Wuſwolerjo III. ſakſkeho wólbneho wokrjeża ſa khěžorſtwowy ßejm, komuž lěpſche wužſcheho a dalſcheho wótzneho kraja na wutrobje leži, tón daj, kaž my podpißani, ßwój hłóß

knjeſej fabrikantej Jurjej Hempelej w Połcžnizy.

W Budyſchinje, 7. februara 1889.

General ßwobodny knjes ſ Biedermann. Hamtſki hejtman dr. Boxberg. Direktaŕ Brugger. Tajny knjeżerſki radźicźel ſ Criegern. Knjeżerſki radźicźel ſ Döring. Haptykaŕ Fiermann. Woſytwarz Gall. Rentier R. Grimm. Knjeżerſki aßeßor Hänichen. Wobßedżeŕ mĕſchcźańſkeho kubła Jockuſch. Haptykaŕ Kolde. Preſident krajneho ßudniſtwa ſ Koppenfels. Wobßedżeŕ fabriki G. Krantz. Pſchekupz J. Mattheis. Seminarſki direktaŕ dr. Müller. Sekretar wokrjeßneho hejtmanſtwa Otto. Wyſchſchi hamtſki ßudnik Philippi. Wokrjeßny dawkſki radźicźel Roßbach. Rĕcźnik Sachße. Wokrjeßny hejtman ſe Salza a Lichtenau. Rĕcźnik a konſiſtorialny aßeßor Seyfert. Ratar Swoboda. Prokuriſt Tietze. Chemik dr. Wetzke. Schulſki radźicźel dr. Wild. Krajny ſtarſchi ſ Zezſchwitz. **Běła:** ryczeŕkubleŕ Reich. **Bónjezy:** gmejnſki prjódkſtejeŕ Lukaſch. **Bŕeſa:** ryczeŕkubleŕ Heiber, gmejnſki prjódkſtejeŕ Probſt. **Biſchheim:** Komornik ſ Bünau, gmejnſki prjódkſtejeŕ Mehnert. **Biſkopizy:** Alfred Böhme, wobßedżerjo fabrikow Emil Großmann, Louis Großmann-Herrmann, Richard Huſte, wyſchſchi wuczeŕ em. Pache, mĕſchcźanoſta Sinz, hamtſki ßudnik Schmalz, F. A. Scheumann jun., A. Scheumann jun., Adolf Täubrich, pjekaŕſki miſchtr Julius Täubrich. **Brunow:** ryczeŕkubleŕ Schuſter. **Bretnig:** fabrikant Arthur Gebler, fabrikant Sebald, Robert Gebler. **Bórk:** gmejnſki prjódkſtejeŕ Mutſcher. **Porchow:** gmejnſki prjódkſtejeŕ König, fabrikant Ludwig Winter. **Koßarńja:** gmejnſki prjódkſtejeŕ Müller. **Khróſcźizy:** gmejnſti prjódkſtejeŕ Hermann, kubleŕ M. Kokla. **Darin:** ryczeŕkubleŕ ſ Zenker. **Demjany:** ryczeŕkubleŕſki najenk Thomas. **Deberkezy:** ryczeŕkubleŕſki najenk Böhme. **Druźkezy:** ryczeŕkubleŕſki najenk Brühl. **Bělcźezy:** kubleŕ Kalich. **Halſchtrow:** mĕſchcźanoſta Bewilogua. **Frankenthal:** kubleŕ C. A. Großmann, gmejnſki prjódkſtejeŕ Preuſche. **Geißmannsdorf:** gmejnſki prjódkſtejeŕ Boden. **Hnaſchezy:** kubleŕ F. T. Schreiber. **Hodźij:** Hoſcźenzaŕ C. Bräuer, faraŕ Imiſch, gmejnſki prjódkſtejeŕ Wobeda. **Goldbach:** kubleŕ Th. Hörnig, gmejnſki prjódkſtejeŕ Roch. **Wulke Debßezy:** gmejnſki prjódkſtejeŕ Freyſchlag. **Wulki Woßyk:** Auguſt Bär, gmejnſki

prjódkstejeŕ Hippe. **Großhatthau**: ryczeŕkubleŕ Barthels. **Großröhrsdorf**: pschekupz A. Boden, Max Großmann, Otto Großmann, Gustav Liebig, Gustav Schubert, J. G. Schurig, Heinrich Unger, fabrikant Korla Leberecht Werner. **Zičeń**: kněžeŕ Korla Domschka, hoscźenzaŕ Gustav Schmidt. **Wulki Wjelkow**: major ſ Boxberg. **Hrubjelczizy**: kubleŕski najenk Schwarz. **Huczina**: ryczeŕkubleŕski najenk Lüttich. **Hauswalde**: Hermann Emil König. **Spytezy**: gmejnski prjódstejeŕ Khróstak, kubleŕ Jan Ssmoła, ryczeŕkubleŕ ſ Zenker. **Hennersdorf**: ryczeŕkubleŕ ſ Lippe. **Jenkezy**: gmejnski prjódkstejeŕ Schmidt. **Jělza**: ryczeŕkubleŕski najenk Möbius. **Kamjenz**: knjeżeŕski aßeßor ſ Erdmannsdorff, klobukaŕski mischtr Haultzsch, ßukelnizy Bernh. Müller, E. H. Müller, Oskar Müller, měschczaństi radźiczel Noßke, Otto Noßke, wyschschi hamtski ßudnik Philipp, Bernh. Rentsch, wokrjeßny lěkaŕ dr. Spann, ſahrodnik Weise. **Kuschcz**: ryczeŕkubleŕ Krause. **Lejno**: ryczeŕkubleŕ Bębrach. **Lutijezy**: gmejnski prjódkstejeŕ Herrmann. **Liebenau**: ryczeŕkubleŕski najenk Haufe. **Maleschezy**: ryczeŕkubleŕski najenk Güntz. **Mjedjojs**: ziwnoscźeŕ Korla Schiman. **Jitro**: ryczeŕkubleŕ ſ Kanig. **Mittelbach**: gmejnski prjódkstejeŕ Mayer. **Möhrsdorf**: gmejnski prjódkstejeŕ Christoph. **Mjesdaschezy**: ryczeŕkubleŕ Kraft. **Wjasonza**: gmejnski prjódkstejeŕ Ernst Lebrecht Berthold, gmejnski prjódkstejeŕ Günther, dwórnischczowy korczmaŕ Küttner, fabrikant Jakub Leim, wobßedźeŕ bělerńje Alfred Müller, wobßedźeŕ mlyna August Rychtaŕ, gmejnski prjódkstejeŕ Sch[illegible]ig, gmejnski starschi Weichert. **Nowe Město**: ryczeŕkubleŕ Hustig. **Delnja Kina**: ryczeŕkubleŕ Hetzer. **Horni Porchow**: ryczeŕkubleŕ Schieblich. **Ohorn**: ryczeŕkubleŕski najenk Käferstein, Hermann Menzel, Otto Rammer. **Obersteina**: gmejnski prjódkstejeŕ Schäfer. **Panjezy**: gmejnski prjódkstejeŕ Kapleŕ. **Wěczizy**: ryczeŕkubleŕski najenk Rehschuh. **Palow**: ryczeŕkubleŕski najenk Merkel. **Pschiwczizy**: rataŕski radźiczel Steiger nad Budyschinkom. **Polczniza**: Pschekupz A. Böttner, kóżkaŕski mischtr R. Borkhardt, krawski mischtr W. Fischer, gmejnski prjódkstejeŕ Frenzel, Robert Kuring, fabrikant Herm. Mütze, pschekupz Otto Rammer, měschczanosta Schubert, ryczeŕkubleŕski najenk A. Schultze. **Porschizy**: ryczeŕkubleŕ Zimmermann. **Pózkowy**: faraŕ Lange, gmejnski prjódkstejeŕ Lehmann, ryczeŕkublerski najenk Moßdorf. **Rabozy**: gmejnski prjódkstejeŕ Herrmann. **Ramnjow**: kněžeŕ W. Beger, gmejnski prjódkstejeŕ Fichte. **Rehnsdorf**: ryczeŕkubleŕ ſ Boxberg. **Rynarnja**: gmejnski prjódkstejeŕ Thomas. **Czerwjene Noßizy**: gmejnski prjódkstejeŕ Schmuck, wuczeŕ W. Schokta, ryczeŕkubleŕski najenk Stein. **Ssmochczizy**: ryczeŕkubleŕ ſ Beschwitz. **Schumborn**: twarski mischtr Ziegenbalg. **Sdeŕ**: ryczeŕkubleŕski najenk Wenk. **Dźěchorezy**: ryczeŕkubleŕ ßwobodny knjes ſ Biedermann. **Thiemendorf**: wjeßny ßudnik Seifert. **Tumizy**: ryczeŕkubleŕski najenk Pietzsch. **Trjechowy**: gmejnski prjódkstejeŕ Steglich. **Horni Wujesd**: reweŕski hajnik Clausnitzer, tyscheŕski mischtr Kozor, gmejnski prjódkstejeŕ Kral. **Wuhańczizy**: gmejnski prjódkstejeŕ Gnauck, Julius Philipp. **Walow**: major ſ Wiedebach. **Zokow**: kubleŕ Herzog, kubleŕ Pětr Löhnert, gmejnski prjódkstejeŕ Löhnert. **Czelchow**: ryczeŕkubleŕ Goldammer.

Drjewowa awkzija

na Polpiczańskim statnym reweŕje.

W **Huczinanskim** hoscźenzu maja ßo

póndźelu 17. februara 1890

dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

3 kłójnowe schtomy, 13—16 cm ßrěnjeje tołstoscźe, 10,2 m dołhoscźe,
2 kłójnowaj klozaj, 12—13 cm = = 8 m dołhoscźe,
32 kłójnowych klozow, 16—22 cm hornjeje = 3,5 m dołhoscźe,
3 kłójnowe klozy, 23—29 = = = 3,5 m dołhoscźe,
1 kłójnowy kloz, 36 cm = = 3,5 m dołhoscźe,
70 kłójnowych tołstych żerdźow, 8—9 cm delnjeje tołstoscźe, 6—8 m dołhoscźe,
108 kłójnowych tołstych żerdźow, 10—12 = = tołstoscźe, 7—9 m dołhoscźe,
52 kłójnowych tołstych żerdźow 13—15 = = tołstoscźe, 8—10 m dołhoscźe,
100 kłójnowych żerdźow, 2 cm delnjeje tołstoscźe, 3 m dołhoscźe,
300 kłójnowych żerdźow, 5 = = = 5 = dołhoscźe,
25 kłójnowych żerdźow, 7 = = = 6 = dołhoscźe,
130 rm. kłójnowych schcźěpow,
110 = = palnych knyplow,
10 = = repuchow,
69 stotnjow kłójnoweje walczźiny,
50 kłójnowych dołhich hromadow II. klaßy,
80 = = = III. = a
140 rm. = pjenkow

} w drjewnischcźach 72. a 81. wotdźělenja a w wuležowanju 95. a 98. wotdźělenja

ßa **hnydom hotowe pjenjeßy** ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschestawadźowanje pschedawacź.

Podpißane reweŕske ſarjadnistwo drjewa, k wobhladanju pschihotowane, pschipokaże.

Kral. hajnisti rentski hamt w Draždźanach a kral. rev. ſarjadnistwo w Polpizy, 3. februara 1890.

Garten. **Großmann.**

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdźe czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu a wutoru, 17. a 18. februara t. l. ma ßo na

Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim reweŕje

ßlědowaze wužitkowe a palne drjewo, a to:

póndźelu 17. februara dopołdnja wot 9 hodźin

15 rm. ßylnych wólschowych kuleczkow, } pschi Scheschowskich łukach
65 dołhich hromadow liscźoweho drjewa, ſ a Czornej wodźe,
60 " " " " w ſwěrinskej ſahrodźe pola Njeßwaczidła;

wutoru 18. februara dopołdnja wot 9 hodźin

něhdźe 90 kłójnowych schtomow,
60 = klozow,
15 = ßylnych żerdźow,
150 rm. = schcźěpow,
80 = = kuleczkow,
185 = = pjenkow,
190 = kłójnoweje walczźiny,
} w drjewischcźu 19. wotdźělenja w kożywomodźe,

20 stotnjow kłójnowych walczkow
15 rm. ßuchich kłójnowych kuleczkow, } w druhim
55 ßuchich kłójnowych dołhich hromadow ſ wotdźělenju a
20 wuležowanych dołhich hromadow w 13. wotdźělenju na Ssukez horje ſ wuměnjenjom na pschestawadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna 17. februara w ſwěrinskej ſahrodźe a 18. februara w drjewischcźu 19. wotdźělenja pschi Jenschecźanskim pucźu abo dale kożywomoda.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske ſarjadnistwo.
H. Niepraschk, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Bartskim reweŕje.

Póndźelu 17. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo

160 twjerdych dołhich hromadow

ßa hnydom hotowe pjenjeßy na pschestawadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w hoscźenzu w Subnicźzy.

A. Kobanja.

Pschestawadźowanje walczkow.

Na knježim **Koporczańskim** reweŕje maja ßo (późnizy) wutoru 18. februara t. l. něhdźe **6000 walczkow twjerdeje rubaneje walczźiny**, někotre **brěsowe dołhe hromady** (16= hacź 19lětne drjewo) ſ wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pschestawadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk: Dopołdnja w 9 hodźinach na Miczkez luzy pschi Bukeczańsko-Zornoßyczańskim pucźu.

W Koporczańskej hajnkowni, 8. februara 1890.

Hoffmann, reweŕski hajnik.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 22. februara 1890.** **Létnik 49.**

Wosjewjenje,

ßerbske kemschenja w Draždźanach nastupaze.

Sa evangelskich Sserbow, kotsiž w Draždźanach a w tamnej wokolnosczi bydla, budźa ßo tež létßa ßerbske Boże ßłużby se spowjedźu w Draždźanach wotdźerżeć a to

njedźelu Lätare, 16. měrza,
2. njedźelu po ßwj. Trojizy, 15. junija,
16. njedźelu po ßwj. Trojizy, 21. septembra, a
2. njedźelu adventa, 7. dezembra,

w tamnischej kschižnej zyrkwi wot dopołdnja 11 hodź. psches ßerbskich duchownych.

S tutym wosjewjenjom ßo fararjam tudomneho knježerskeho wokrjeßa, kotsiž maju w ßwojej woßadze evangelskich Sserbow, poruczuje, so bychu to blišschu njedźelu po wuńdźenju tuteho wosjewjenja s klětki pschipowjedźeli, a tole pschipowjedźenje njedźelu psched kóždym tutych schtyrjoch kemschenjow wospjetowali.

W Budyschinje, 6. małeho rózka 1890.

Kralowske wokrjeßne hetmanstwo
jako konsistorialna wyschnosczi.
se Salza a Lichtenau.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wulka wólbna bitwa, kotraž je ßo w Němzach 20. februara biła, rossßudźi, kajkej politiskej stronje je ßo wjetschina němskeho luda sa pschichodne 5 lět dowěrika. Po powjesczach, kotrež ßu hacž dotal doschle, směje konservativna strona tež w nowym khěžorstwowym ßejmje rosrißowaze ßkowo. S wólbnych powjesczow, se Sakskeje pschedležazych, widźimy, so je ßo w 23 wólbnych wokrjeßach 10 konservativnych kandidatow wuswoliko. W 7 wokrjeßach konservativni do wužscheje wólby pschińdu a to w Žitawskim a Lubijskim wokrjeßu se ßwobodomyßlnymi, w Draždźansko-Nowoměschczańskim, Lipsczanskim, Schneebergsko-Stollbergskim a Plauenskim wokrjeßu pak se sozialdemokratami. Sozialdemokratisty kandidatojo ßu ßo w 6 wokrjeßach pschecźischczeli, bjes tym so wot ßwobodomyßlnych hacž dotal žadyn jenički kandidat wuswoleny njeje. Jara wobžarowacź ma ßo, so je liczba sozialdemokratiskich hłoßow pschi nětczischej wólbje saßo wo wjele tyßaz pschiběraka. Sozialdemokratojo wólbnu agitaziju ßylnischo, mudrischo a pschisprawnischo wjedu, hacž druhe politiske strony. Woßebje konservativnych porok trjechi, so wólby sanjechaju a czasto dobycze sozialdemokratam a ßwobodomyßlnym pschewostaja. Najwjazy hłoßow pornjo prjedawschim wólbam ßu sozialdemokratojo w Barlinje nabyli. Tam staj ßo dwaj sozialdemokrataj wuswolikoj, a w 5 wokrjeßach sozialdemokratojo se ßwobodomyßlnymi do wužscheje wólby pschińdu. W Barlinje, schtož je hacž dotal hłowna twjerdźizna ßwobodomyßlnych była, tuczi pschi prěnjej wólbje ani jeneho wokrjeßa dobyli njejßu. Hakle pschi wužschich wólbach ßo jim ßnadź poradźi, ßo w nětkotrych Barlinskich wokrjeßach pschedobycź.

— W Liegnitzu je wólbow dla k njeměram doschło. W jenym salu, w kotrymž liberalni shromadźisnu wotbywachu, sozialdemokratojo herjekacź poczachu. Pilizija a wojazy dyrbjachu sakroczicź a pschecźiwo njeměrnikam bróń trjebacź. Nětkotre woßoby buchu pschi tym s lohka sranjene a wjazori njeměrnizy buchu sajeczi.

— Kaž je snate, je khěžor Wylem wóndano psched offizěrskimi aspirantami, kotsiž ßu létßa kadetski wustaw w Lichterfeldze wukhodźili, s wótrymi ßkowami saßudźił, so w wjele němskich regimentach podwyschzy a młodźi offizěrojo niskich wojakow pschi wuwucźowanju pschescźěhaju a czwiluja. Khěžor pschichodnych offizěrow napominasche, so njedyrbja rěsni a hrubi pschecźiwo ßwojim mużstwam bycź, ale schczedriwi a sczerpniwi a so ßebi wot wojaka wjazy žadacź njeßmědźa, hacž móże dokonjecź. S wukasom, kiž je kónz sańdźeneho tydźenja khěžor wudał, ßo wón s nowa pschecźiwo czwilowanju wojakow wobrocza. W tymle wukasu wón bjes druhim praji, so dyrbi ßo w němskim wójsku kóždemu wojakej sakoński, prawy a dostojny wobkhad dostacź, dokelž je to sakožk, na kotrymž ßo wjeßekosczi k ßłużbje a podacze k wojerskemu powołanju, luboscz a dowěrjenje k pschedstajenym sbudźuje a spěchuje. Khěžor ßebi žada, so bychu ßo jemu wschě wobczežowanja wojakow dla pschescźěhanja a dale tež khostanja, winowatym pschedstajenym napokožene, hnydom wosjewiłe.

— Khěžor Wylem je pjatk tydźenja poßedźenje pruskeje statneje rady w pschitomnosczi pruskeho ministerstwa na proste waschnje wotewrik. Khěžor w wotewrjeńskej rěczi wusběhowasche, so wulku ważnosczi na měnjenje statneje rady kładze, a so ßo wobstejaze postajenja wo dźěłanskim czaßu, wo dźěczazym a žonjazym dźěle wjele wudospołnicz a polěpschicz dadźa. Tola dyrbi ßo pschi tym ßwěru na to kedźbowacź, so pod nowymi czežkosczemi industrija a rjemjeßło njeczerpi. Runje tak ważne, kaž sakonje, strowosczź dźěłaczerjow kitaze, je sakońske dźěłaczerske sastupjerstwo, kotrež dyrbi s wyschnosczu w swjasku stejecź. Khěžor spósnawa, so w sozialnych należnosczach stat wscho dokonjecź njesamóże, dobrowólne dobroczelske skutkowanje, zyrkej a schule dyrbja ßobu pomhacź. Wón pak ßo nadźija, so ßo poradźi, prawe žadanja dźěłaczerjow spokojicź. Khěžorowa rěcź ßo po tajkim do zyła jeho snatymaj wukasomaj wotpowjeda, jenož so ßo woßebje wusběhuje, so dyrbi ßo s domyßlnosczu postupowacź, so by industrija njeschkodowała.

— S kabinetskej ordru je khěžor porucził, so maja ßo sa kavalleriju nowe ßedła sawjescź. Dalscha ordra poruczi, so ma ßo kavallerija s lohkej ßekeru a s gratom k schanzowanju wuhotowacź.

— Sansibarski sultan Seyid Khalifa je nahłeje ßmjercze wumrjeł. Jeho je pjecza ßkónczko sežahako, drusy pak praja, so ßu jemu s jědom sawdali. Dokelž ßu jeho czěło, je njepschepytawschi, hnydom pohrjebali, drje ženje ßo njewujaßni, schto je s pschiczinu jeho nahłeje ßmjercze było. Sultan Seyid Khalifa bě ßwojeho bratra Seyida Bargascha, kiž bě teho runja njejabzy wumrjeł, 26. měrza 1888 na trónje sczěhował. Wón je ßo pschezo, s najmjenscha na sdacze, Němzam pschecźelny pokasował a bě jemu teho dla němski khěžor rjad czerwjeneho worła spožczik. S jeho naßlědnikom je jeho młódschi bratr Seyid Ali. Politiskeje ważnosczе pscheměnjenje na trónje nima, dokelž je samóżnosczź sansibarskeho sultana w tu khwilu jara ßnadna. Do knjejstwa nad krajom, kotrež hischcze psched nětkotrymi létami pod sansibarskim sultanom stejesche, ßu ßo Jendźelczenjo a Němzy dźělili.

Awstrija. Czeska universita w Prasy je ßo dawno jako njedoßahaza sa czeskich studowazych wupokasała. Duž chzedźa Czescha w bliž schim czaßu knježerstwu prósstwu pschedpokožicź, so by ßo w morawskim

hłownym měśće Brnje druha cźěśka universita sałożiła. Njedźelu ßo w Prażskej universiće shromadźisna wotbywasche, pśchi kotrejž ßo wjele cźěśkich studentow s Morawy a s Cźech a mnoßy profeßorojo, wobdźělichu. Na njej ßo jenohłóßnje namjet pśchiwsa, so ma ßo knježerstwo proßyć, so by w Brnje cźěśku universitu, kotraž je tam w prjedawschich cźaßach hižo ras była, sałoźiło.

— Hrabja Julius Andrassy, něhduschi awstriski minister swonkownych naležnoscźow, je po dołhej bolostnej khoroscźi na ßwojim kuble w Volosćy sańdźenu wutoru wumrjeł. S Andrassyom je ßo statnik minuł, kotrehož samoţnoscź je niz jenoż pśchi snutskownym roswiću awstrisko-wuherskeje monarchije, ale też pśchi wulkich europiskich podawkach rosrißała. Jeho mjeno je wusko sroscźene s nowschimi stawisnami jeho wótzneho kraja. Dokelž bě ßo w lěcźe 1847 a 1848 pśchi sběžku Wuherjow pśchecźiwo awstriskemu knježerstwu wobdźělił, dyrbjesche do wukraja cźeknucź. Po poraženju revoluzije jeho w njepśchitomnoscźi k ßmjercźi saßudźichu a jeho mjeno k schibjeńzy pśchibichu. W bliźschich létach bě Andrassy w Parisu ziwy. Hižo w lěcźe 1860 ßmědźische ßo wón do Wuherskeje wrócźicź. W lěcźe 1861 do khěžorstwoweje rady wuswoleny, bu wón bórsy jedyn s wjednikow wulkeje wuherskeje narodneje strony, kotraž ßo prózowasche, s awstriskim knježerstwom wurunanje dozpicź. Hdyž ßo tale politika po podawkach léta 1866 dobycźerśzy pśchedobu, Andrassya sa ministerstwoweho pśchedßydu madźarskeho stata, s nowa-sałoženeho, pomjenowachu. Adrassyowym prózowanjam je ßo woßebje poradźiło, w lěcźe 1870 wotpohlady hrabje Beusta pśchekasyć, kiž chzysche, so by Awstriska Franzowskej w wójnje pśchecźiwo Pruskej pomhała. Po wotstronjenju hrabje Beusta khěžor Franz Josef Andrassya sa awstriskeho ministra swonkownych naležnoscźow pomjenowa. Jako tajki Andrassy stajnje sa to skutkowasche, so byschtaj ßo Awstriska a Němska s politiskim swjaskom sjenocźiłej. Pśchi rusko-turkowskej wójnje Andrassy Awstriskej neutralnoscź sakhowa. Po skónczenju wójny wón Ruskim jich wójnske dobycźe skasyć pytasche. Po jeho namjecźe ßo w Barlinje sjězd europiskich wulkomozow wotbywasche, na kotrymž Andrassy dozpi, so europiske wulkomozy Awstriskej poručichu, Boßniju a Herzogowinu wobßadźicź. Krótko prjedy hacž Andrassy se statneje ßkużby stupi, wón ßwój najwjetschi skutk, wobsamknjenje němsko-awstriskeho swjaska, dokonja. 7. oktobra 1879 wón a němski póßłanz prynz Reuß tutón swjask podpißaschtaj, kotryž běh europiskich statow do noweje kolije pokasa.

Franzowska. Dopjelnjowaze wólby do deputěrtskeje komory w Parisu a wokolnoscźi njeißu sa republikanskich derje wupanuke. S najmjeńscha niz tak, kaž běchu wotcźakali. Pschiwißowarjo generala Boulangera drje njeißu žadyn nowy wokrjeß dobyli, haj jedyn wokrjeß ßnadź pschi wuźschej wólbje shubja, tola republikanskim ßo njeje poradźiło, stejnischcźo Boulangerowych pschiwißowarjow w Parisu podrycź. Sastupjerstwo Parisa a wokolnoscźe w deputěrtskej komorje w pschichodźe njepscheměnjene wostanje, 25 republikanskim sapóßłanzam 17 boulangistiskich napscheczo steji. Sajimawe je, so je runje wokrjeß boulangistiskeho kandidata Nagueta, kiž je žid, pohroženy. Je to s dopokasmom, so ßo wjetschina boulangistow k tej stronje dźerži, kotraž je wójnu pśchecźiwo židam na ßwoju khorhoj napißała. Napominanje generala Boulangera, so bychu ßo jeho pschiwißowarjo njepschecźelnoscźow pschecźiwo židam wostajili, je po tajkim podarmo było. Kaž w druhich europiskich krajach, počźinaju też Franzowsojo pśched wuzyzanjom židowskich lichowarjow ßo wobaracź. Monarchistojo sa boulangistiskich kandidatow hłoßowachu. Jich hłoßam maja ßo też boulangistojo s wulkeho dźěła dźakowacź, so jich ßylnoscź w deputěrtskej komorje nimale ta ßama wostanje.

— Bjes tym so ßu němszy sozialdemokratojo myßl spuschcźili, 1. dźeń meje jako powschitkowny dźěłacźerski ßwjedźeń ßwjecźicź, dokelž ßo boja, so by ßo mało dźěłacźerjow pschi tym wobdźěliło, ßo franzowszy sozialistojo ßwojeho wotmyßlenja dale dźerža. Tak je pśched něktorymi dnjemi sozialdemokratiska rada w Parisu wschě franzowske sozialdemokratiske towarstwa napominała, 1. dźeń meje ßwjecźicź. Hacž pak budźa dźěłacźerjo tutej pschikasni poßłuchacź, je jara dwělne. Kaž druhe franzowske politiske strony, też tamnischi sozialdemokratojo cźasto psches jene njeißu a ßo bjes ßobu do wschelakich stronkow dźěła, s kotrychž chze jena hot a druha schwójdy.

— W wuhlowych podkopkach w St. Etiennje je strajk wudyrił. 400 hórnikow je dźěło wopuschcźiło, dokelž ßu ßo něktorsi s jich towarschow s dźěła puschcźili. Hórnizy w Villeboeuf hroża teje ßameje pschicźiny dla strajkowacź.

Rußowska. So by ßo mobilisazija wójska sa pschipad wójny pospěschiła, ßo na hłownych linijach ruskich żelesnizow, kotrež maja jenoż jene kolije, druhe kolije kładu. W běhu tsjóch lět dyrbi kładźenje tychle kolijow stónczene bycź.

— W Odeßy létßa cźornohórski konsulat sałoża. Cźornohórski wjerch Nikita ßo nadźija, so ßo se spěchowanjom cźornohórskeho wikowanja też lěpsche jeho kraja spěchuje. Tale nadźija móże ßnadź ßo dopjelnicź, dokelž je wěste, so nětcźischa nusa na Cźornej Horje njeje tak jara sawinowana s hubjenymi žnjemi, kaž s tym, so je Awstriska wuwoženju cźornohórskich tworow na tajke waschnje pucź do Boßnije a Herzegowiny salehnuła, so je jo zyle njemóżne sćiniła. Nańdźe-li ßo sa cźornohórske wudźěłki wotbycźe w Ruskej, budźe niz jenoż potrjebje Cźorneje Hory wotpomhane, ale też jeje ßón wo ßamßnym łódźstwje a wo woziwjenju pschistawow na cźornohórskim pomorskim kraju ßo do skutka staji.

Bołharska. Kak ßo woprawdźe se sběžkom majora Panizy a jeho pschiwißowarjow ma, je hischcźe pschezo do cźěmnoscźe sawalene. Bołharske knježerstwo wo tym niczo do sjawnoscźe njedawa, a bołharske nowiny teho runja mjelcźa. Po powjescźach, kotrež ßu pucźowarjo s Bołharskeje do ßußobneje Sserbije pschinjeßli, by wěrno było, so je pschißahanstwo pschecźiwo Koburgskemu prynzej a knježerstwu po zyłym kraju rosschěrjene. Pola Küstendendila je pjecźa cźrjóda sběžkarjow s wojakami srasyła. Sběžkarjo dyrbjachu zosacź a ßo psches mjesy do Sserbije wukhowachu. W bliźschim cźaßu ßo nowe sběžki w Bołharskej wotcźakuja.

Schtyri njewjesty a jenoż jena żona.

(Skónczenje.)

Kaž sprostnjeny a saniczeny tam farar stejesche. Hrimot s módreho njebja jeho tak nastróżał njebudźesche, kaž tale nowinka. Lědma, so móżesche něktore ßłowczka prajicź.

„Schtyri njewjesty a żaneje żony!“ wón ßo wrócźiwschi bórbotasche. „Prěnju, ßměm-li Lisku tak mjenowacź, mi ßmjercź rubi, druhu jeje ßwětna myßl, tsecźu hłóß mojeho ßwědomja a porok. A schtwórtu, — och, te pjenjesy! Ja ßebi na żanu njewjestu wjazy njepomyßlu a wobżarujomny njeżenjenz wostanu.“

Sa dwě njedźeli Hanusch fararja na faru wopytacź pschińdźe.

„Ja k wam du“, wón s trochu njewěstym hłoßom pocźa, „niz jeno ßwoje dla, ale bóle hischcźe ßwojeje dźowki dla. S prawdu prajicź, knjes fararjo! s cźim ßmy Wam bjes ßwojeho wědoma kschiwdy sćinili abo Waß ranili?“

„Kak scźe na to pschischoł?“

„Dokelž scźe pśched dwěmaj njedźelomaj na jene dobo s nami wobkhadźowacź pschestał. Wy naß wjazy njewopytujecźe, haj nam se samyßlom s pucźa khodźicźe. Pśche to ßo Hilża, kotraž w Waß ßwojeho wumożerja cźesćzuje a ma Waß wulzy sańcź, tak rudźi, so wscha hubjena bycź počźina, a so ju cźasto płaczo nadeńdu.“

Erhart wjazy krócź němy pó jstwě pokhodźi. Skónczńje pśched tśibertlikarjom stejo wosta a praji: „Ja dyrbju Wam prawdu prajicź. Duż dha ßłyschcźe! Ja Waschu dźowku s cźopkej wutrobu lubuju a mějach hižo myßle, ji to wusnacź a pola Waß wo jeje ruku proßyć.“

„To dźě je rjenje, jara rjenje“, Hanusch s radoscźiwym wobliczom snapschecźiwi.

„Duż mi nasch schokta powjedasche“, Erhart srudny dale dźesche, „so je Wascha dźowka 20,000 tolerow namrěka“.

„Nó, a schto dale?“

„Ja ßwoje najlubsche nadźije spuschcźich a ßo saniczeny do ßwojeje ßamotneje jstwicźki wrócźich. Ja wo żonu njerodźu“, Erhart móhł rjez hněwny dale dźesche, hdyž Hanusch ßo dźiwajo na njeho stejo hladasche, „kotraž mi bohatstwa do domu pschinjeße, kiž ßo k mojemu wobßedźenstwu a mojim dołhodam njehodźa. To żenje derje njeczini. Ja ßebi wot ßwojeje żony hórko wumjetowacź dacź njecham, so hakle je mje samożiteho muża sćiniła a so ma teho dla dobre prawo na knježstwo w domje.“

„Wy ßebi runje nawopak myßlicźe, hacž drusy młodźi a starschi mużzy, kotsiž wschitzy sa pjenjesami du a ßebi bohate żony hladaju“, ßo Hanusch wußmja. „Moja Hilża pak je runje tajka dźiwnuschka, kaž Wy, knjes fararjo. Wona je ßo bohateho wotkasanja ßudniszy wsdała.“

„Je móżno? je wěrno?“ ßo spodźiwajo Erhart sawoła. „Cźeho dla?“

„Stara, wumyßlena cźeta běsche mojej dźowzy te 20,000 tolerow pod tym wuměnjenjom wotkasała, so ßebi wona ßotsineho ßyna njebocźicźkeje sa muża wosmje. To wona nochze.“

„Ssotsiny ßyn je najskerje cźělnje hrosny, hižo wobstarny mużski abo něktajki njeduschny?“

„To niz. Wón je schikowany, nahladny, młody cłowjek, kiž to tež wě, a žebi wjele na to bycź da. Ale, wón je hruby, pije, hraje a žo sa holzami honi. Hacź je žnano hischcże nękajka mjelczaza, potajna pschikhilnoscź pola mojeje dźowki s dalschej pschiczinu była, njewěm."

„Ssměm Waž pschewodźecź, luby Hanuscho?" žo Erhart woprascha, kaž s nowa narodźeny sa žwojim klobukom pschimajo.

„Wutrobnje rad."

Hdyž mužikaj do burskeho dwora stupischtaj, Hilža žrjedź wulkeje cźrjódy kur, hołbi, kaczkow, huš a — wróblow stejesche, jim s woběmaj rukomaj sorno žypajo. Hdyž Hilža mužikeju wuhlada, žo jažna cźerwjenoscź na jeje trochu blědym wobliczu pokasa, kotraž bu dale cźěmnischa, hdyž wona radoscźiwe mjeswocze mužikeju wohlada a s teho spósna, so je žo wěz k dobremu wobrocźiła.

„Knjes farar Cźi praji", Hanusch žo požměwajo k žwojej dźowzy rjeknu, „psche cźo naš tak dołho wopytak njeje". Wón do domu dźěsche, a Erhart Hilžu do sahrody dowjedźe. Sa khwilku žo wonaj sa ruku dó jitwy pschiwjedźeschtaj. Hilža žo radoscźiwe žylsy ronjo mile žmějesche, a Bohumił hnuty k Hanuschej dźesche: „Ssmój žo srěczakoj a — žlubikoj. Zohnujcze swjask naju wutrobow, luby nano!"

Sa lěto Taslina, kotraž dyrbjesche teho dla s města pschińcź a tsi dny w farskim domje pschebywasche, Bohumikowemu prěnjemu dźěsczu, hólczkej, kmótsjesche. Wona žo jara wježelesche nad tajkej czesczu, a so knjes farar hischcże pschecźelnje na nju spominasche. Fararjezom posdźischo hischcże jeneho hólczka a tež holczku pschinjeżechu, a spodźiwnje bě, so knjeni fararjowa s njedźelskeho koža pschezo rjeńscha a strowscha stawasche.

Junu Hanuschez nan s bližscheho dwórnischcza wulki, wulk kaschcź pschiwjese, kotryž bésche sa jeho pschichodneho žyna pschischok. Kaschcź list pschewodźesche wot mischtra Janascha, w kotrymž stejesche:

„Wyšokodostojny knjeże!

To stare žkowo ma prawo, so drje móže jedyn nan wóžom a wjazy dźěczi sežiwicź, ale wóžom dźěczi niz jeneho nana. Ja wschak mam jeniczku dźowku, Marschu. Tej pak by lubscho było, hdy bych ja ji druhdy nęschto pschitykowak. Jeje muž jara wjele na žwoje bajerske piwo trjeba, kotrehož telko pije, so budźe jeho prjedy abo posdźischo Boża ruczka sajecź. Och, wjele lepje by było, hdy by Marscha Wascha žona była! Ale dobra rada błasnej nimo pada, a schtož žypasch, tak mjelesch. Se 100 tolerjemi žym žo do nascheje sastararnje sa starych muži sakupił, hdźejmi nusy njeje. Wyšokodostojny knjeże, pschezo hischcże žym Wam te 100 dukatow dołžny a tež dań na nękotre lěta. Woboje dobrocźiwje do wuhnja napischcże, pschetož płaczicź s najlepschej wolu njemóžu. Schtož je mi hischcże s mojeho rjemješka wostało, Wam s tutym scźeku, wutrobnje pschejo, so byschcże to strowy rostorhak — ach ně — wužiwak. Wěczńje wostawam

Wasch stary, dźakowny
Pětr Janasch,
bywschi moßasolijerski mischr."

Hdyž kaschcź wotewrichu, žo w nim wschitko błyskotasche, kaž žlěbro a sloto. W nim najwschelakorische wězy namakachu: schklě, talerje, nopachi a nopaschki, łžizy a łžiczki, hornzy a hornczki, lampy, khany, měry atd., wulke a małe. Fararjez tsi dźěczi pak mějachu žwoje jeniczke wjeżele na małych kaschcźikach, w kotrychž bésche wjele stow pišanych wołojanych wojakow, swěrjatow, schtomikow a druhich hrajkow. Knjeni fararjowa žo teho runja wulzy wježelesche na rjanym žudobju, kotrež do žwojeje wulkeje kuchnje sestaja, a wschelakich druhich wězach, kotrež móżesche w žwojim hospodarstwje derje trjebacź. Pomhajo žwojej lubej žónzy tele rjane wězy wubjeracź Erhart wjeżoły praji: „So mału holczku wot žmjercze wumóch, sa to 20 toler a 100 dukatow myta dostach. Sa to pak, so doroscźenu s rukow rubježnikow wumożich, pokład dostach, kotremuž žo niczo njeruna. Bóh luby Knjes Cźe mi a naju dźěczom hischcże dołho, dołho sdźerž!" Hnuty wón žwoju mandźelsku wobja.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi wólbach do khěžorstwoweho žejma je konserwatiwna strona w Budyskim (tsecźim sakskim) wólbnym wokrjeżu saž s wulkej wjetschinu dobyła. Sa konserwatiwneho kandidata. knjesa fabrikantu Hempela w Połcźnizy, je žo 11,763 hłožow wotedało, sozialdemokratiski kandidata, knihicźischcźernik Schönfeld, je 3273 hłožow dostał a na kandidatu žwobodomyślnych, Barlinskeho měschczanostu Forkenbecka je 1344 hłožow panuło. Sozialdemokratojo žu tón krócź se žylnej agitaziju, kajkuž hischcże hacź dotal ženje w naschim wokrjeżu wjedli njejžu, žwojeho kandidata pschecźischcźecź spytali. Kaž pschi prjedawschich wólbach žwobodomyślni, žu nětko sozialdemokratojo naschonili, so žo naschi kraloswěrni Serbjo też s najžylnischej agitaziju pschecźiwo kralej a khěžorej naschczuwacź njedadźa. Pschi wólbach do khěžorstwoweho žejma žu žo s nowa Serbjo jako žwěrni pschiwižowarjo konserwatiwneje strony, kotraž najlepje interesy nascheho žerbskeho luda sastupuje, wopokasali. Duž drje naš pschichodnje pschi wólbach sozialdemokratojo na pokoj wostaja, spósnawschi, so se wschěmi žwojimi sawjedźerskimi khumschtami Serbow njesaslepja. Po wschěch wžach žu sozialdemokratojo khodźili a do kóždeho donu a do kóždeje wži lecźaze listy a wólbne papjerki s hromadami nožyli. Najžylnischo žu sozialdemokratojo na Židowje a w Budyschinje agitěrowali. Dokelž bě wyschnoscź rosschérjenje jich lecźazych listow na sakładze sozialistiskeho sakonja sakasaka, woni po cźmje w wjecźornych hodźinach dźěłacźerjam, kotsiž s dźěła domoj dźěchu, žwoje pišma do rukow kłoczachu. So bychu žwoju njembroscź pschecźiwo konserwatiwnym wutschaßli, žu sozialdemokratojo w Budyschinje a na Židowje w nozy 19. februara papjery, w haßach na khěžne murje nalepjene, na kotrychž konserwatiwni knjesa Hempela k wólbje poruczachu, s murjow swottorhali. Hdyž žo to hodźiko njeje, žu tele papjery s cźerwjenej barbu samórali a na murju s pomozu schablony s cźerwjenej barbu žłowa: „Arbeiter wählt Schönfeld!" namórali. Tola, Bohu dźak, wscha próza sozialdemokratow je podarmo była.

Hłožowali žu	sa **Hempela**	sa **Forckenbecka**	sa **Schönfelda**
w Budyschinje . . .	1651	138	810
na Židowje	142	7	249
w Kamjenzu . . .	633	—	500
w Połcźnizy . . .	445	64	142

Pódla teho je žo sa knjesa krajneho starscheho Zezschwitza w Kamjenzu a Połcźnizy 26 hłožow wotedało. W žerbskich wžach je žo wschudźe nimale jenohłóžnje Hempel wuswolił.

— Hischcże žo nam w wocźomaj syboli a błyskoze kraßnoscź a pycha, kotruž žmy na Bjeßadźinym maskeradnym balu wohladali. Prěni krócź wot žwojeho wobstacźa je sańdźenu póndźelu Bjeßada maskeradny bal wuhotowała, a tón je žo tak wurjadnje derje poradźił, so žu žo s nim najwjetsche wotczakanja tych, kotsiž žu žo na nim wobdźělili, pschetrjechiłe. Sali Budyskeje tšeałrnje bě žo wot wumětskeje ruki napohlad pokodnischeje krajiny dał. Po bokomaj sale žo wyžoke palmy posběhowachu, a na sceńach wóczko na turkowske města s hrodami a minaretami shladowasche. Psches salu pak wulka žyła rejwarjow a rejwarkow žokmjesche, kotrež běchu žo najkraßnischu brastu swoblekali. Widźachmy tam ryczerjow, pažow, pólskich a ruskich semjanow, južnych Serbow, Madźarow, žandarmow, rózowe holczki, žónskeho žandarma, zyganki, wojerki a wschelake druhe wobleczenja, kotrež je njemóżne, wschě naliczicź. Powschitkownu kedźbnoscź knjeżna sbudźowasche, kotraž „žerbski spěw" pschedstajesche. Jeje módrożidźane wobleczenje bě s běłymi bantami wobschite, na kotrychž běchu s wulkimi cźerwjenymi pišmikami sapoczatki wschelakich žerbskich spěwow naczischczane. Jejna módra czapka bě teho runja s běłym bantom debjena, na kotrymž běschtej žkowje „Serbski spěw" czitacź. Po 11 hodźinach do sale czah młodych knjeżnow a knjesow sastupi, na kotrychž czole pod baldachinom, kiž žo wot schtyrjoch hoborskich ryczerjow njeżesche, rjana kraßna młoda knjeżna, rózow kralowu pschedstajaza, kroczeżesche. Hdyž bě žo rózow kralowa na trón požynuła, psched njej knjeżny a knjesojo, kotrychž wobleczenja běchu kraßnje s rózemi wupyschene, rózowu reju rejwachu. Na to schtyri pory młodych knjeżnow a knjesow w italskej narodnej drascze psched kralowu stupiwschi jej italsku reju rejwajo hołdowachu. K sbudźowanju žorta bě žo w sali kuskarski młyn natwarił, w kotrymž žo stare žony do młodych holzow pschemlějachu. Na jenym boku wone jako stare smorschczene žónske do młyna sastupichu a na druhim jako rjane młódne holicza wuskoczichu. Schtyrjo harlekinojo žo prózowachu naš se žwojimi tryskami a pryslemi k žmjeczu wabicź. Pschi tajkej wjeżekej sabawje bě bjes dźiwa, so žo wobdźělnikam bala rucze hodźina sa hodźinu minu a so ranje seżwita, prjedy hacź žo dohladachu. Dokelž žo na běłym dnju w maskeradnym wobleczenju domoj podacź njechachu, žo na rańschich žměrkach rozžohnowachu, žeci prajizy, so jim Bjeßadźiny maskeradny bal pschezo w wjeżekym wopomnjeczu wostanje.

— Nahłu žmjercź je sańdźenu žobotu 53lětny dźěłacźer Reinhardt pod hrodom wumrjeł. Po skhodźe žwojeho bydła dele duzy žo wón wobžuże a tak njeschožownje se sadnej hłowu do skhodoweho

ſtopjena praßnu, ſo ßebi nop rosraſy. Někotre hodźiny poſdźiſcho Reinhardt wumrje, prjedy hacž móżeſche ßo jemu lěkarſka pomoz dostacź.

— Wubjerk ſa twarjenje żeleſnizy ſ Rakez pſches Wojerezy a Hródk do Khoczebuſa mějeſche ſchtwórtk 13. t. m. tudy poßedźenje, w kotrymž ſhonichmy, ſo je ßo naležnoſcź żeleſnizy ſ Budyſchina pſches Hródk dó Khoczebuſa pruſkemu miniſtrej Maybachej pſchedpołożiła, kotryž je ju k dalſchemu wobſtaranju miniſterſtwu ſwonkownych naležnoſczow pſchepodał. Tuto miniſterſtwo teho dla nětko ſe ſakſkim miniſterſtwom jedna; pſchede wſchěm ma ßo generalna direkzija ſakſkich żeleſnizow wo naležnoſczi wuprajicź. Wubjerk w poßedźenju deputaziju wuſwoli, kotraž ma ßo na ſakſke miniſterſtwo ſ próſtwu wobroczicź, ſo chzyło naležnoſcże ſpomnjeneje żeleſnizy dobroczińje podpjeracź. — Runje ſ Kulowa powieſcź doſtachmy, ſo je knjes hrabja Gersdorff, kotryž běſche ßo horjekach ſpomnjenej deputaziji pſchiſamknuł, w wólbnej ſhromadźiſnje, kotraž je ßo ſańdźenu njedźelu w Kulowje wotbyła, woſſewik, ſo je deputazija hižo ſańdźenu ßobotu pola ſakſkeho miniſterſtwa a pola generalneje direkzije ſakſkich żeleſnizow pobyła, a ſo ßmě ßo wocźakowacź, ſo budże ſakſke knježerſtwo naležnoſcź noweje żeleſnizy podpjeracź.

— Měßačnika „Łužica“ je cźišćo 2. (mały rózk 1890) wuſchło. Wobßah: Dźakne wopominanje knjeza professora dra. Křesćana Bohuwěra Pfula. — Doktor. Ze „Serbskich wobrazkow“ A. Černeho. (Pokračowanje.) — Spomnjenki na pućowanje po Běžkowskim a Storkowskim wokrjesu jutry 1885. Podawa dr. E. Muka. — Pój, pój, mój jandźelo! Wot Phil. Kr. — Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. — Napominanje pisane do albuma Lapanojc Jetki, małego serskego źowča, kótrež ja serski lazowaś nahucył som, dokulaž wóno howacej njehuknjo swóju maśerinu rěc lazowaś. Dr. G. J. J. Sauerwein. — Pomnik čěskeho zemjana w Lutolskej cyrkwi. Podał dr. E. Muka. — Bajka z Brěžkow. Jan Šołta. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Naležnosće towaŕstwow. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Listaŕnja.

S Budeſtez. W ßußodnym Kumwałdźe je ßo w nozy na ſańdźenu njedźelu kněža jeneho tkalza wotpaliła. Dokelž kněžka pſchede wßu leżeſche, pomoz ſe wßy poſdźe dóńdźe; a dokelž też wobydlerjo doma krucźe ſpachu, hdyž woheń wuńdźe, ßo jim wſchitko ſpali. Pſchi wóhnju roskaſowarja Schönbergkeje wóhnjoweje wobory, kotraž běſche na pomoz pſchijěła, Boża ruczka ſaja; wón běſche na měſcźe morwy. — Sa wotpalenych, kotſiž ßu w wulkej nuſy, ßo w wokolnoſcźi ßwilne dary ſkładuja.

S Lubijſkeho wokrjeża. W tudomnym wokrjeżu wunoſchk wólbow do kněžorſtwoweho ßejma ſa konſervatiwnych zyle ſpokojazy njeje. Jich kandidatej, fabrikantej Hoffmannnej, drje je najwjazy hłoßow pſchipanuło, tola niż połojza wſchěch wotedatych hłoßow, kotraž je nuſna, je-li ſo dyrbi wólba ſakońſku płaćiwoſcź dostacź. Po powieſcźach, kotrež ßu hacž dotal doſchłe, je ßo ſa konſervatiwneho Hoffmanna 8471, ſa ßwobodomyßlneho (doprědkarſkeho) Haupta 6046 a ſa ſozialdemokrata Poſtelta 3377 hłoßow wotedało. Duž ma ßo wužſcha wólba bjes Hoffmannom a Hauptom ſtacź.

W ßerbſkich wßach Lubijſkeho wokrjeża je doſtał:

Mjena wßow.	Hoffmann	Haupt	Poſtelt
w Korezach	29	4	13
w Wulkim Dažinje	55	19	11
w Bukezach	94	12	1
w Kokaſy a Koperzach	72	9	1
w Ketlizach	52	60	11
w Woleſchnizy	29	17	15
w Wósborku	221	11	2
w Schpikakach	74	21	6
w Budeſtezach, Sahorju, Hajnizach atd.	299	84	9
w Hrodźiſchczu, Kortnizy, Brěſezach, Wichowach	221	69	2
w Worzynje, Běłej Horje, Njechornju	98	1	—
w Droždźiju	50	10	3
w Barcźe	80	3	—
w Bukojnje a Dubrawzy	67	15	—

S Bukez. Běchu ßebi, kaž ßu hižo Serbske Nowiny woſſewiłe, někotre młode ßobuſtawy naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa pſchedewſałe, ßerbſke dźiwadło hracź. Myßliczka njeběſche hroſna, ale ju derje wuwjeſcź, ßo nam najlózſche njeſdaſche. Dźěchmy teho dla njedźelu 9. małeho rózka do Heinrichez hoſcźenza, pſchemyßlujo, hacž dha też naſchi diletantojo, kotſiž ſ zyła hiſchcźe żenje żane dźiwadłowe defki pod nohomaj njeběchu měli, ßebi njejßu pſchewjele pſchedewſali. Sala bě móhł rjez pſchepjelnjena a wſchitko ſ wcźipnoſcźu na „Pětrowe lěkarjenje“ wotcźakowaſche. S dypkom ßo ſapocźa. Poßłuchachmy, hladachmy a — ßo dźiwachmy. Hlej, to ßebi njeběchmy doczakacź ſwěrili. Wſchitko dźěſche kaž namaſane a tak hładzy, ſo wo żanym ſuflěru niczo njepytnychmy; też drje żaneho njemějachu, abo jeli tola, dha je měł cźaßa doſcź, ßo w ßwojim pſchebytku wuſpacź. Tak doſpołnje wſcho nawuknjene a tak pomału, jaßnje a wuraſnje pſchednoſchowane, to bě ſwjeßelaze. Běchu drje wěſcźe kruteho ſarjadowarja měli, dokelž wſchitko tak rjenje dźěſche. Tak derje doktor Rymſak kaž też woßebje Pětr ſe ßwojim naturſkim humorom, teho runja druhe niż jeno mużſke, ale też żónſke róle wopytowarjow k ſjawnemu a wjeßełemu pſchipóſnaczu nuſowachu, ſchtož ßo ſe wſchelakimi móznymi ßławami pokaſa. Duž pſchejemy ßobuſkutkowarjam dźiwadła ſboże k jich prěnjemu wuſtupjenju a ßo nadźijamy, ſo nam też pſchichodnje druhdy tajki wjeßeły wjeczor pſchihotuja. Sſława jim!

S Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeża. Po wótrej wólbnej bitwje, kajkejež hiſchcze w naſchim wokrjeżu było njeje, ßu ßebi konſervatiwni ßwoje wobknjeżaze ſtejniſchczo w naſchim wólbnym wokrjeżu ſakhowali. Sa kandidata konſervatiwnych, knjeſa hrabju Arnima-Mużakowſkeho, je ßo 7665 hłoßow wotedało. Kandidatej ßwobodomyßlnych, rěcźnikej Friedemannej, je 4041 hłoßow pſchipanuło. Sſerbjo ßo wot ßwobodomyßlnych njejßu ſabłaſnicź dali a ßu jenohłóßnje ſa knjeſa hrabju Arnima-Mużakowſkeho hłoßowali. Sſława jim!

K póſtnemu cźaßej.

Pójcźe żarowacź a żelicź
Wo luboſcź, kiž nětko mrje!
Njebjeża, ach, ſ boloſcźemi
Saßłużicź nam wona dje.
Pójcźe żarowacź a płakacź
Na te hrěchi, ſ kotrymiž
Ssyna Bożeho ßmy bili
Njedźakni na jeho kſchiž!
Pójcźe żelicź, pójcźe płakacź
Na tu wulku njeluboſcź!
My ßmy jeho ſacźißnuli,
Wón je ſa naß cźinił doſcź.
Wyßokich wſchak nimam ßłowow,
Rěcźecź chzu kaž dźěcźatko;
Schtož je Jeſuß Khryſtuß cźerpił,
Wurěcźecź wſchak njeda ßo.
Duſcha, dźi ſ nim ßobu k rowu,
Nuć do jeho ßmjercźe ßo!
Wutroba ßo w cźěle łamaj,
Hladajo na morweho!
Dajcźe, ach, mi jenož płakacź
A ßo rudźicź jeho dla!
Bórſy pſchińdźe kraßne ranje,
Hdźež ßu widźicź njebjeża,
Hdźež ßo ſpěwa haleluja,
Jeſuß Khryſtuß dobył je
Na ßmjercźi a ſ njeje ſtawa,
Kamjeń jemu wotwalcźe!
Bórſy wrota wocźinjene
Se ßmjercźe nam budźeja;
Żiwjenje pak ſaßłużene
Potom ſa naß ſpocźatk ma. D.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Sbytk macźiczneho doma III. pſches knjeſa Mütterleina . . . 100 hr. — np.
Jurij Rychtař w Khróſcźižach . . . . . 1 „ — „
Hromadźe: 101 hr. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa, pokładnik M. S.**

Přilopk.

* Hdyž fabrikant Haak w Barlinje wóndano rano bórſy pó ßedmi do ßwojeje ſkładoweje pinzy ſaſtupi, tam na hromadźe cźeſkow muż leżeſche, kiž běſche tam, kaž ßo ſdaſche, pſchenozował. Fabrikant zuſeho wołaſche a jemu won kaſaſche; ale wón dyrbjeſche krucźe rěcźecź, prjedy hacž ßo dundak wotßali. Sa hodźinu pak ßo khróbły cźłowjek ſ druhim dundakam do pinzy wrócźi a fabrikantej pucź ſaſtupi, hdyž chzyſche tutón ßwojich ludźi na pomoz ſawołacź hicź. Nětko druhi dundak wot fabrikanta żadaſche, ſo by jemu tutón ßwoje pjenjeſy dał, hewak ßo jemu něſchto ſtanje. Hdyž ßo H. wobaraſche a chzyſche ſ mozu ſ pinzy won, jeho dundak ſ tajkim wotmachom ſ tokſtym kolikom do nohi praßnu, ſo fabrikant hnydom padże. Mjes tym ſo nětko dundakaj poraženeho ſ pjaſcźu pjerjeſchtaj a ſ nohomaj do njeho kopaſchtaj a ßo prózowaſchtaj jemu jeho cźaßnik wutorhnucź, fabrikantowy ßłużobnik a ßußodny khłamař, kotrajž běſchtaj haru a wo pomoz wołanje wußłyſchałoj, pſchiběżeſchtaj a nadpanjeneho wumóſchtaj. Khróbłymaj dundakomaj pak kožu wuklepachu, na cźož jeju poliziji pſchepodachu, kotraž w nimaj woſpjet pokhoſtaneju cźłowjekow ſpóſna. Fabrikant je tak ſranjeny, ſo dyrbjeſche ßo po lěkarjowej poruczności lehnucź.

* Młody cźłowjek, kiž na knježim dworje bliſko Lübecka dźěłaſche, ſańdźene dny ſe ſtarſchim dźěławym mużom w pěſkowej jamje pěſk kopaſche. Na jene dobo ßo jama ſaßypnu, a wobaj buſchtaj pod pěſkom a pjerſchczu pohrjebanaj. Na ſboże ſtarſcheho dźěłacźerja hiſchcźe żiweho ſ jamy wucźeżechu; młody cźłowjek pak běſche morwy.

* 11. t. m. wjeczor na dróſy, kotraž ſ Duisburga do Weſela wjedźe, cźežki dwojopſcheżny wós, kiž muku ſ Duisburga wjeſeſche, do rěki Ruhr ſajědźe. Pohoncź, kotryž běſche ßebi najſſerje duzy po pucźu wußnuł, ßo ſ konjomaj a woſom w rězy ſhubi. Jeho cźěło naſajtra namakachu. Też konjow, kotrajž běſchtaj 2500 mk. hódnaj

byłoj, a wós ßu ſ rěki wucžahnuli. Druhi muž, kiž ſady na wosu ßedžeſche, je ſ wulkej prózu ſ wody wulěſł a ßo ßmjercže ſminuł.

* S lěßa pola Friedrichshagena hižo dleſchi cžaß drjewo kranjechu; ale hajniſkim ſaſtojnikam ßo njeradži paducha wußlědžicź. Skónczńje na jeneho bura w Friedrichshagenje tukacź poczachu. Duž ßo jedyn hajnik do jeho domu poda tam ſa kranjenym drjewom pytacź. Hdyž pak w bydle niczo njenamaka, na kubju horje ſaléſe, k czemuž běſche rěbla trjeba. Hdyž pak chzyſche ſaßo ſ kubje dele, běſche ßo rěbl ſhubił. Hajnik wokaſche a wokaſche, ale žana žiwa duſcha ßo njepokaſa. Duž dyrbjeſche zyle dopołdnje na ſymnej kubi tczecź, doniž młody cžłowjek nimo njepſchińdże, kotrehož hajnik dowoła, a kotryž jemu rěbl podſtaji.

* W bajerſkej wßy Oberhummel pola Freiſinga je ßo njedželu tydženja rano hroſny njeſkutk ſtał. Duzy wote mſche ßo ludźo dohladachu, ſo ßo ſtatok wudowy Reiſoweje pali. Wudowa běſche ſ bratrom a ßynom ke mſchi była, mjes tym ſo bě jeje 21 lětna dźowka ßamalutka domach woſtała. Hdyž ßo ludźo do hródże dobuchu, po krwawej cžěri holzyne ſtraſchnje ſpalene cžěło namakachu; njeſbožowna mějeſche ſadnju hłowu ſe ßekeru roſſchcžěpjenu. W domje běchu wſchitke kſchinje a kamory pſcheryte a pjenjeſy rubjene. Wſchitzy hnydom na wěſteho Fiſchla tukachu, 35lětneho muża a nana tſjóch dźěcźi, cžłowjeka, wo kotrymž ßo niczo dobre njepowjedaſche, a kotryž běſche k wudowje wjazy krócź na dźěło pokhodźił. Fiſchl bě do lěßa cžeknuł, ale naſajtra pſchipołdnju jeho žandarm wußlědźi a ſaja. Wjedźo, ſo je holza ßamalutka doma, běſche ju mordał do hródże ſawabił a ſaraſył a dom wurubiwſchi běſche jón ſapalił, ſo by krawny njeſkutk nihdy na ßwětło njepſchiſchoł.

* Khoſtanſka komora w Hagenje pſched krótkim 70 lět ſtareho wotroczka Sandera ſ Wengerna ßudźeſche, kotryž je pſched dleſchim cžaßom hižo 10 lět w jaſtwje poßedźał, dokelž je něhdy row wotewrił a cžěło ſ njeho rubił. Też tón krócź jemu winu dawachu, a wón k temu ſtejeſche, ſo je loni 6. dezembra w nozy na pohrjebniſchczu we Wengernje row wotewrił, kaſchcź ſ cžěłom małeho dźěſcźa, kotreż běchu hakle pſched krótkim khowali, ßobu wſak a jón na ßynowej kubi ßwojeho knjeſa do ßyna ſkhował. Potom je kaſchcź wotewrił a wot cžěłka kuſk mjaßa wotrěſał, kotreż ßebi na ſtaru ranu pokoži. S tymle mjaßom chzyſche ßwoju ſtaru ranu ſahojicź; wón wudawa, ſo je jemu tónle ßrědk něhdy něſtajki ſtary lěkaŕ porucził. Wotroczka k jaſtwu na dwě lěcźe ſaßudźichu. To je najwyſchſche khoſtanje, kajkež ßo po nětuſchim ſakonju ſa tajki njeſkutk poſtaja.

* Pſches njeporadźene žně je w někotrych dźělach Krajna (w Awſtriſkej) hłód wudyrił. Krajny wubjerk je 10 waggonow kukuruza kupił a bjes tradazych ludźi wudźělił. 20,000 ſchěßnakow, ſa hłodu tradazych pſchiſwolene, pak dołho njedoßahnu a chze ßo teho dla krajny wubjerk na knježerſtwo ſ próſtwu wobroczicź, ſo by 300,000 ſchěßnakow ſa hłódnych dariło.

* S Curawa pola Lübecka ßo piſche: K nam běchu wóndano popołdnju zyganjo pſchicźahnuli. Bórſy ſtara zyganka do domu dźěłacźerja pſchińdże, kiž běſche hižo dleſchi cžaß khorowaty a ßłaby. Zyganka ſ nim hnydom wo jeho khoroſcźi rěcźecź poczа a ßo poſkicźi jeho ſ zyle proſtym ßrědkom wuſtrowicź. Wona ßebi łopjeno běłeje papjery a wołmjanu nitku dacź da, do kotrejež pjecź ßuczkow ſwjaſa. Na to nitku na papjeru połoži a woboje do ruki wſa. Nětko wſchelake kruchi pjenjes žadaſche, ſo móhła ſ nimi papjeru a nitku pokkaſcź. Dźěłacźeŕ a jeho žona bórſy hromadku pjenjes pſchinjeßeſchtaj, niklowych, ßłěbornych a ſłotych, ſ zyła 70 markow. Nětko zyganka ßwoju kekliju poczа, pſchi cžimž ßo, ſchtož mandźelſkaj njepytnuſchtaj, wſchelake pjenjeſy w jeje ſaku ſhubichu. Hdyž běſche wſchitko hotowe, ßebi zyganka ſa ßwoju prózu mark pjenjes a korb běrnow dacź da, na cžož ßo wotßali. Sswoje pjenjeſy liczo a ßo dohladawſchi, ſo je jemu zyganka 17 markow kranuła, muž ſa njej bězeſche, ale ſto krocžel wot ßwojeho domu ležo woſta. Boža ruczka běſche jeho ſajała.

* S Japanſkeje pißaju, ſo je ßo wot wumjeta woheńbluwazeje hory Zoo město Fuſirgama do zyła ſaßypało. Wobydlerjo, kotſiž ßo ſ hrimotazym ropotom, ſ hory wukhadźazym, ſ cžaßom warnowachu, do wupraßnjenja cžeknuchu; jenož mała liczba ludźi, kotſiž běchu w měſcźe woſtali, je ßo ſaßypała. Naczinjena ſchkoda ßo na $3\frac{1}{2}$ milijona dollarow wobliczuje.

* Dokelž je nowy khoſtanſki ſakon w Italſkej, kotryž hakle je pſched krótkim płacźiwoſcź doſtał, wjele mjenje kruty, hacž dotalny, ßu ſ khoſtaŕnje Santo Stefano ſańdźene dny dweju ſłóſtnikow puſchcźili, kotrajž běſchtaj prjedy na cžaß žiwjenja do khoſtaŕnje ſaßudźenaj. Wobaj běſchtaj ßobuſtawaj ſtraſchneje cžŕjódy rubjeźnikow, kotraž pod nawjedowarſtwom wěſteho Carravetty w prěnjej połojzy naſcheho lětſtotka 23 rubjeźnych mordarſtwow a njeliczene paduchſtwa dokonja. Carravetta ßam je w jaſtwje wumrjeł. Jeho towarſchej, kotrejuž ßu nětko puſchcźili, běſchtaj 41 lět w jaſtwje; jedyn je 70, druhi 74 lět ſtary; wobaj ßo hiſchcże ßylnaj muźkaj ſdataj. Hdyž jimaj woſjewichu, ſo jeju nětko puſchcża, jedyn do womory padże; druhi mějeſche ſa to, ſo maju jeju k lěpſchemu. Zyle njeſnataj ſ nětcźiſchimi wobſtejnoſcźemi žadaſchtaj, ſo móhłoj ßo ſ póſtom domoj dowjeſcź.

* Kapitanojo łódźow, kotreż ßu tele dny do New-Yorka pſchijěke, powjedaja, ſo ßu w atlanſkim morju hoborſke lodowe hory a lodźiſchcża ſetkali. Parna łódź „Mareca", kotraž je ſ Hamburga do Philadelphije pſchijěła, je na ßwojej jěſbje ſchtyri dny w lodże tczała. Thermometer 50 gradow ſymy pokaſowaſche. Ssamo ſpiritus ſmjerſnu a kompaſy ßo trjebacź njedachu.

* S Afriki. W ſnutskowno-afriſkim kraleſtwje Ugandże, ſ połnozy jězora Viktoria ležazym, je ßo pſchemėnjenje na trónje ſtało. Loni wotehnaty kral Mwanga je ßo ſ pomozu kſcheſcźijanow, kotrymž je wſchomóžne ſakitanje ßlubił, ſaßo tróna mozował. Pſchi wojowanju ßo też ßobuſtawy karawany jendźelſkeho narańſcho-afriſkeho towarſtwa wobdźělichu. Wſchitzy Arabſzy w Ugandże buchu hacž na 3 ſabiczi, bjes nimi też mnohe ſtawy najważniſchich ſanſibarſkich ßwójbow. Pſchemóženy kral Rolema je ßo ſ cžeknjenjom wukhował. Mwanga a Europiſzy nětko bjes pſchecźiwjenja w Ugandże knježa. Kral Mwanga bě ſa ßwoje prjedawſche knjejſtwo krwělaczny tyran a wulki njepſchecźel kſcheſcźijanow. Wón je wſchitkich kſcheſcźijanow w Ugandże na žałoßne waſchnje moricź dał a bě też napſcheczo ßwojim druhim poddanam tak ßurowy, ſo bu ſkónczńje ſ pomozu kſcheſcźijanow wuhnaty a ſo jenož pſchi ßamym ßmjercži wucźeknu. Tele ſchmatanzy Arabſzy wuwuźiwachu, ſmozowachu ßo w Ugandże knježerſtwa a Mmangaoweho wuja na trón powołachu. Hdyž pak też tutón ſ kſcheſcźijanami ßurowje ſakhadźeſche, ßo Mwangaej, kiž nětko kſcheſcźijanam lěpſche cžaßy lubjeſche, poradźi, mißionarow ſa ßebje dobycź a ſ jich podpjeranjom je ßo wón nětko ſaßo na trón ßynuł. Pſchichod hakle dopokaže, hacž Mwanga ßwoje ßlubjenja, kſcheſcźijanam cžinjene, dopjelni.

* Druhdy ßo tola wězy ſtanu, ſo by rjekł, ſo móžno njeje, ſo ßo w naſchim cžaßu tajke něſchto hiſchcże ſtanje. K wudowje we wßy S. pola Egera, kotraž běſche runje hakle ßwojeho mandźelſkeho pohrjebała, pſched krótkim wjecžor muž w dołhej draſcże, ſe ſłotej krónu na hłowje a ſe ſwjaſkom kluczow w ruzy pſchińdże a praji, ſo je „ßwjaty Pětr". Njebjeſki wrótnik wudowje roſpowjeda, ſo jeje njebocźiczki na ſemi tak žiwy był njeje, ſo móhł nětko do njebjeſkeho kraleſtwa ſaſtupicź, ſo pak ßo wěz hiſchcże porjedźicź hodźi, je-li ſo žona tſi ſta ſchěßnakow na to wopruje. Wudowa, kotraž ßwjatemu mužej kóżde ßłowczko wěrjeſche, mějeſche jenož 30 ſchěßnakow doma, kotreż hnydom na blido naßadża. Duž „Pětr" měnjeſche, to je ſ najmjeńſcha něſchto a njebocźiczki na to tola ſkhodźeńk wyſche pſchińdże. Wudowa pak mějeſche nalutowarńſke knižki a ßlubi, ſo ſbytny pjenjes bórſy dopłacźi. „Pětr" ßo ſe ßwojim ſawdakom wotßali, prajizy, ſo ßebi po ſbytkny pjenjes bórſy pſchińdże. Wudowa do Egera dźěſche a chzyſche ßebi na nalutowarni pjenjeſy wupłacźicź dacź; ale to ßo tak loßzy njecźinjeſche, pſchetož ſaſtojnik ji woſjewi, ſo dyrbi pjenjeſy prjedy wupowjedźicź. Duž žona ſaſtojnikej płaczo ßwoju ſrudobu wupowjeda. Tutón ji hacž na dalſche mjeńſchi pjenjes wupłacźi, ale zyku wěz poliziji pſcheradźi. Poſtajeny dźeń wjecžor ßebi „Pětr" po pjenjeſy pſchińdże; hdyž pak jemu wudowa pjenjeſy, ſchtož jich mějeſche, runje na blido ßadźeſche, ßo durje wotewrichu, žandarm ſaſtupi a wopacźneho „Pětra" ſa khornał wſa a ſaja. A hlej, jaty běſche wudowiny ßuboď.

* Srudnu ßmjercź mějeſche pſched krótkim 6lětny ßynk jeneho kěžorſkeho ſaſtojnika w Gaczinje. Nan běſche do Moſkwy jěł, macź ſ tſjómi dźěcźimi doma woſtała. Wjecžor wokoło pjecźich macź ſe ßwojim 6lětnym ßynkom ſ domu dźěſche a na dworje druhu knjeni ſetka. Wonej wo podawku rěcźeſchtej, kotryž běſche w nowinach ſtał; duž ſaſtojnikowa žona ßwojeho hólczka po to cžiſko nowin pózła a mjes tym ſ tej druhej knjenju ßobu do jeje domu dźěſche. Běrtlik a poł hodźiny ßo minu, ale hólczk ſ nowinami njepſchińdże; duž macź 12lětneho ßyna jeneho hajnika po njeho pózła. Hólczeź pak ßo bórſy wróczi, prajizy, ſo jeho pßy nimo njepuſchcża. „Hdyž běch hacž do poł pucża", hólczeź powjedaſche, „widžach, ſo ßo pßy ſ něczim wokoło cžahaju; bórſy ßo pßy do mnje dachu, a ja ßo jich lědma ſ kijom dowobróch; ale nimo njemózach". Runjeż běſche cźma, hnydom někotſi ludźo won běžachu; pßy ßo hiſchcże ſ někajkim wulkim cžwakom wokoło cžahachu a wot njeho torhachu: ſchto mějachu, nichtó ſpóſnacź njemózeſche. Hdyž pak běchu pßy roſehnali, ßo pokaſa, ſo je tamón cžłwak njeſbožowny hólczk, ſaſtojnikowy ßynk, kotrehož běchu pßy roſtorhałe. Pßy, hakle 8 měßazow ſtare, tak mjenowane wjelcze pßy, běchu hólczka nadpanuke a ſakußake. Najſkerje je dźěczo wu-

strózane cźěkało, a pšy šu sa nim cźěrike. So šu pšy runje tónle wjeczor šwobodnje wokoło běhałe, běšche njesbožowny pschipad.

* **Drohotny pokład pšched krótkim s Irkutska do Peterburga pschiwjesechu, mjenujzy 84 zentnarjow skota, kotrež běchu w Narańschej Sibiriskej a w pschiamurskim kraju w dalokej Asiiskej se semje dobyli. S zyka dźewjecź wosow pschijědźe, kotrež běchu loni 9. dezembra s Irkutska wotjěle. Tsi sta kosakow pod roskasowarstwom polkownika generalneho staba Njekrašowa a jeho pomoznika podpolkownika Karnějewa wosy se skotom pschewodźesche. Blizšche dny wulku pošykku šlébra s altajskich šlébrowych podkopkow do Peterburga pschiwjesu. — Duž dźiw njeje, so maju w Ruskej pschezo pjenjes doscź.**

* Tež w starych cźašach šu pjecźa ludźo byli, kotsiž šu šo 40 dnjow poposcźili. Wo tajkim póstniku se 16. létstotetka šlawny lékař Wiew w knisy, kotruž je léta 1577 spisał, tole powjeda: Jara bohaty hollandski pschekupz Hasselt, kotryž se šuknom wikowasche, běšche šo do Norwegskeje pschešydlił, hdźež wjele dobrych skutkow dokonjesche. Tam něhdy popa prědowacź šlyschesche, so wjazy w Božej mozy njeje, cźlowjeka žiweho sdźerżecź, kiž 40 dnjow niczo jěsć ani picź njeby. So to wěrno njeje, chzyšche Hasselt šam na šebi dopokasacź. Duž šo poscźicź pocźa. Sa tsi dny jeho straschny hłód cźwilowacź pocźa; duž wón krjenzu khléba a schkleńzu piwa wsa, so by šo wokschewił. Ale khléb jemu w schiji tcźazy wosta. Nětko wón wobsamknu, so 40 dnjow pospochi woprawdźe niczo jěsć ani picź nochze. To šo jemu radźi. Hdyž běšche šo 40 dnjow minuło, šo pschede wschěm s mlokom žiwjesche. Tamnischi bohot zyły podawk njewěrjesche, runjež běšche Hasselt, k njemu skasany, pschišahał, so wěrnosć rěcźi, ale Hasselta na 40 dnjow a 40 nozow do jastwa sawrě. Smužity póstnik tón krócź dołhi póst hischcźe lózšcho snješe, hacź prěni krócź. Spodźiwneho podawka dla mnosy w Norwegskej Hasselta jako šwjateho cźesćźowachu. Léta 1545 pak jeho w Brüsselu na torhoschcźu jako błudnika spalichu. Spišacźel knihow wobkrucźa, so je tele podawki wot spuschcźomnych ludźi shonił, kotsiž šu je se šamšnymaj wocźomaj widźeli.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kaplan Räda němski prěduje.

Pschi zyrkwinych durjach šo sa khudych kollekta shromadźuje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Richard Oskar, Oskara Klimanta Mlynka, stolarja na Židowje, š. — Marja Lejna, Korle Ernsta Eduarda Augustina, skalarja na Židowje, dź. — Jaroměr, Jana Korle Schmidta, dźěłacźerja na Židowje, š.

W Katholskej zyrkwi: Martha, Adolfa Riedela, pjekarja w Lejnje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 11. februara: Hana, njebo Korle Hoffmanna, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 73 l. 11 m. 10 d. — 12. Hańža, njebo Jana Dorschana, dźěłacźerja w Friedersdorfje, wudowa, 73 l. 4 m. 6 d. — 13. Martha, Augusta Mrósaka, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 11 m. 1 d. — 15. Hendrich August Reinhardt, dźěłacźeŕ na Židowje, 53 l. 2 m. 3 d. — Marja Martha, Antona Drimela, dźěłacźerja tudy, dź., 4 m. — 17. Korla Rudolf, Korle Rudolfa Budicha, rěsnika na Židowje, š., 11 m. — 18. Bohumił Hausdorf, bywschi fabrikski dźěłacźeŕ w Dobruschi, 80 l. 8 m. 21 d. — 19. Jana Augusta Běłeho, pohonca w Bórku, morwa narodź. dź.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1978 měchow.

	W Budyschinje 15. februara 1890				W Lubiju 20. februara 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	—	10	10	9	65	10	—
" . . . . . žołta	9	56	9	65	9	41	9	71
Rožka	8	75	9	—	8	59	8	75
Jeczmjeń	9	28	9	42	8	80	9	17
Wowš	8	15	8	30	7	70	8	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	10	2	30
Pschenczna muka 50 " . . .	9	80	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	9	80	14	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	80	3	70	2	80	3	50
Sslóma . . 509 " . . .	36	—	37	—	32	—	34	—
Prošata 541 schtuk, schtuka . .	15	—	25	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. 6 np.; pschenza (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 70 np.; rožka wot 8 hr. 88 np. hacź 9 hr. — np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 35 np.; wowš wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 30 np.

Draždźanske mjašowe płaczišny: Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 53—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 21. februara: Mokrosymne.

Drjewowa awkzija.

Na **Dubjanskim revěrje** ma šo

24. februara dopołdnja wot 9 hodźin

50 rm. brěsowych schcźěpow,
50 " šuchich brěsowych pjeńkow,
75,00 stotnjow brěsowych walcźkow a

25. februara dopołdnja wot 9 hodźin

160 rm. khójnowych šylnych schcźěpow,
4 " bukowych schcźěpow,
86,20 stotnjow šylnych khójnowych walcźkow

na městnje šamym sa hnydom hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w Schönauez hoscźenzu w Dubom.

G. Schkoda.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma šo **wutoru 4. měrza t. l.**

120 hromadow walcźiny,
102 khójnowych a 20 twjerdych dołhich hromadow a
108 rm. khójnowych pjeńkow

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pola Cźelchowa.

Tachantske revěrske sarjadnistwo w Sderi, 20. februara 1890.

H. Kubasch.

Wupschedawanje.

Dokelž šwoju pschedawarnju bórsy wotedam, wschě twory, jako stare a nowe mužaze šwjerschniki, tkaninowe žakety a kholowy, lazy, spódne kholowy, koschle, pjesle, schkórnje, schnóru, mězy, filzowe klobuki, khachlowe roły, blachowe karany, wobrasy, schpihele atd., kaž tež šwoju khlamowu pschiprawu po mózno tunjej płaczišnje wupschedawam, so bych k jutram wscho rospschedate měł.

J. Bächmann
na wulkej bratrowskej hašy 6.

W Minakale je **žiwnosć** cźišło 26 s 12 kórzami pola a 2 kruwomaj, kaž šteji a leži, na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Khěža cźišło 18 w Holeschowskej Dubrawzy pola Nješwacźidła je s polom abo bjes pola bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je cźišło 11 tam shonicź.

Wjerjebiny

wjerjebinowe a worjechowe schtomy šo kupicź pytaja.

A. Krins w Delnim Wjelecźinje.

Awkzija.

Wutoru 25. februara dopołdnja wot 9 hodźin maja šo se sawostajenstwa knjesa kantora Herzoga w Nješwacźidle meble, drastne khamory, 1 klawěr, blida, stoły, koža, 1 róla, 1 koprowy kotoł a wscha domjaza nadoba na pschešadźowanje pschedawacź.

W Nješwacźidle, 19. febr. 1890.

Menger, wješny šudnik.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 24. februara ma šo na Hnaschcźanskim revěrje něhdze 50 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź. Sapoczatk w 9 hodźinach pschi kruwjazym pucźu.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 24. februara dopołdnja w 8 hodźinach budźe podpisany něhdze 80 dołhich hromadow na pschešadźowanje pschedawacź.

A. Kreczmar.

2—3 **dźěławe konje** šu na pschedań na **Sarěczanskim** knježim dworje.

Tež šu tam někotre zentnarje **dźeczelowehoš zymjenja** na pschedań.

Syrup

punt po 12 np. porucza

C. F. Dietrich
na mjašowym torhoschcźu 8.

Schtomowe koliki

schmrěki, žerdže, schtomowe a plotowe koliki, cžeßane a njecžeßane, ßu na pschedań. Dalsche je shonicź pola domownika w hoscźenzu k jandželej na Hoschiz haßy.

Cžęsto dźělaza maschina

25 dźělata, je płacźisny hódno na pschedań pola **E. Meiera,** pjezytwarza w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 29.

Wschě družiny **cžrjewow k dźěłanju kołbaßy** porucza **cžrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cžißko 23.

Najtuńsche płacźisny w Budyschinje!

K konfirmaziji

cžorne a pißane

drastne tkaniny

wobleczenje po 5 hacź 20 mk.,

zbytki k wobleczenjam, ßuknjam a schórzuchám,

łóhcź po 20 np.,

knjewjesczinskej drascze cžorne židzane tkaniny,

wubjernje ßo noschaze, wobleczenje po 25 mk.

Herm. Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy.

K konfirmaziji

derje swjasane **spěwarske** se **serbskim napißmom** w wulkim wubjerku, też w ßomocze se samkom, po tunich płacźisnach porucza

A. Sehönke,

knihiwjasarnja na hauensteinskej haßy 1.

Spěwarske

serbske a němske, najtuńsche hacź do najwoßebnischich,

schulske artikle

ryßowadła, atlaßy atd.

Draždźanske konjaze loßy,

gumijowe podłožki

porucza **M. Weiser**

na žitnej haßy 5.

Spěwarske

serbske a němske w prostych a woßebnych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17

knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery.

Zokrowy syrup

jara słódki, punt po 16 np. porucza **Carl Noack** na žitnej haßy.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadźniskemu cžaßej **sadowe schtomiki** najlěpscheje družiny pschedawa. Płacźisnowe sapißy ßo darmo a na žadanje s póstom rosescźelu.

Knježi rěsak w **Lasu** porucza wschě družiny **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płacźisnach, cžaßej pschimerjenych.

Dwójzyscheroki cžistowołmjany **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płacźisnach:

meter	po	1	mk.		stary	łóhcź	po	60	np.,	
„	„	1	„	60 np.	„	„	„	90	„	
„	„	1	„	75 „	„	„	„	1	mk.	
„	„	1	„	95 „	„	„	„	1	„	10 np.
„	„	2	„	40 „	„	„	„	1	„	40 „
„	„	3	„	— „	„	„	„	1	„	70 „
„	„	3	„	50 „	„	„	„	2	„	— „

Ssmužkaty a **róžicžkaty kaschemir** teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Spěwarske

serbske a **němske** w jednorych a woßobnych **ßomocźanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, serbske w nowym cžischcźu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płacźisnach

Gustav Rämsch

knihiwjasar na bohatej drósy 21.

Sa konfirmandow

cžorne a cžěmnobrune

cžistowołmjane wobleczenja

w družinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poručam.

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Slavica.

Riche collection de livres, concernants les peuples Slaves.

3000 Nrs.

Le catalogue sera envoye à toute personne qui en fera la demande.

N. Kymmel,

libraire à Riga (Russie).

Khosej

wot najtuńischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Cžisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

wulke a tunje po 3, 4, 5 a 6 np.

porucza **C. F. Dietrich.**

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźisnach.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdźe cźista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki**

na jerjowej haßy.

Najlěpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.,

ßuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza **Hermann Lemke**

na jerjowej haßy.

Jerje

rjane, wulke, tucźne

po 4, 5 a 6 np.

pola **Carla Noacka**

na žitnej haßy.

Nowe

turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

połne derje ßłodźaze

po 3 a 4 np.

porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Na ßwój **palenz** a wschelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waschnju a dołholětnym nashonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

Wschě

kolonialne twory,

khosej, zokor, rajs

atd. ßu najtuńscho dostacź pola

Schischki a Rjerźki

w Budyschinje.

Franz Marschner

cźaßnikař w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płacźisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu serbski.

Kosaze koże nasymske, sajecże, kaž też wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Strowe **krušwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płacźisnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Tucźne ßwinjo, hacź do 5 zentn. cźeźke, ßo hnydom kupicź pyta na žitnej haßy 10 w khlamach.

Stipendium Maćicy Serbskeje so wupisuje za gymnasiasta w Budyšinje, kotryž najwjetši postup w serbskej rěči z nastawkom, do 22. měrca wotedajomnym, dopokaže. Thema njech so wozmje z łužiskeje abo serbskeje historije.

M. Hórnik, farař, předsyda M. S.

Realna schula w Budyschinje.

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedźa wot jutrow 1890 tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo **wopißmo** k wojeńskej **jenolětno-dobrowólnej ßłužbje** wustajecź, wopytacź, je podpißany wot 16. januara hacź w **kónz februara** kóždu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jstwje **Nr. 13** realnoschulskeho doma k rěčam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech ßo stanje, je-li někak móżno. **Bjes wumĕnjenja** pak maju ßo ßobu pschinjesćź: narodźeńśki abo kschćeńśki list, wopißmo wo schćĕpjenju a saßoschćĕpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wucźbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo. Cźi, kotsiž chzedźa ßo pschipowjedźicź, dyrbja jutry s najmjeńscha 9 lět stari bycź; lĕpje pak je, hdyž ßu starschi. Pschijimanje w **druhim cźaßu** móże ßo jenož pschi **woßebitych wobstejnosćach** stacź. Sa schulerjow wot wonka ma ßo **wuswolena pensija** wot direktora **dowolicź.**

W Budyschinje, 10. januaru 1890.

Direktař **Dr. Vollhering.**

W ratařskej schuli w Budyschinje

a w **ßadařskej** a **ßahrodniśkej schuli,** s prĕńśchej sjenocźenej, ßo **póndźelu 14. haprleje** 1890 nowy wucźbny kurs sapocźnje.

Pschipowjedźenje schulerjow pschijima

direktor **J. B. Brugger.**

Hamburgsko-amerikanske paketojĕsdne akzijowe towařstwo.

Expreßna a póstska parokódźna jĕsba s Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pschijĕsdźaza.

Jĕsba po morju traje nĕhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jĕsba s Havra do New-Yorka, s Hamb. d. Wjecź.-Indiskeje, se Stettina do New-Yorka, s Hamburga do Havanny, s Hamburga d. Baltimore, s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Wutoru 25. tuteho měßaza ßym saßo w Kamjenzu w jelenju k rěčam.

Rěčnik **Mütterlein.**

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np. porucza **Th. Grumbt.**

Wolij

budźe ßo wutoru 4. měrza a ßlĕdowaze dny w Skyčźinskim młynje bicź.

Młynski mischtr **A. Wawrik.**

Pschistojnu pilnu holzu k 1. haprl. pyta **Rosa Hainichowa** na Hoschiz haßy 27 po 1 skhodźe.

Mĕkotre hólzy, kotsiž chzedźa tudomne schule wopytacź, dostanu dobru a tunju pensiju. Hdźe? je shonicź pschi schulerskich wrotach 3 po 1 skhodźe.

Cźistu, ródnu ßłużobnu holzu k 1. haprleji pyta restawratĕr **Marschner** pschi žitnych wikach.

Ródnu ßłużobnu holzu k 1. haprl. pyta ßedlař **Schmautz** w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 18 po 1 skhodźe.

Dwě dźĕlacźerjej ßwójbje dostanjetej wot 1. haprleje **dźĕło** pschi darmotnym wobydlenju na **Pschiwcźicźanskim knježim dworje.**

Młódschu pilnu a swólniwu ßłużobnu holzu k 1. haprleji **Hälsigowa** na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy pyta.

1 hejtmana, pohonczow, cźeladnikow, ßłużobne holzy, holzy do lohkeje ßłużby, hródźne dźowki pyta **Spannowa** na prědařskej haßy 3.

8 dobrych hródźnych dźowkow s dobrymi wopißmami pschi wyßokej msdźe pyta **Kleinßtückowa** na swonkownej lawskej haßy 12 po 1 skhodźe.

Wotroczkow a dźowki pschi wyßokej msdźe, dójki a dźĕlacźerske ßwójby pyta **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12.

Do ßwojich kolonialtworowych a destillaziskich khlamow

wucźobnika

k jutram pytam.

Ad. Rämsch.

Wucźobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn sprawneju starscheju w mojich khlamach do wucźby stupicź.

Otto Engert

drogowe a barbotworowe khlamy.

Kowařskeho wucźobnika pyta

M. Richter

na kamjeńtnej haßy 21.

Kowařskeho wucźobnika k jutram pyta **Wyrgacź** w Hornim Hunjowje.

Pjekařskeho wucźobnika pyta

Josef Scholze

na garbařskej haßy 10.

Wucźobnika

ßyna sprawneju starscheju, pyta **Jan Panach,** schewski mischtr w Budyschinje na Hoschiz haßy 5.

K jutram 1890 **wucźobnika** pytam.

Heinrich Richter,

kolonialtworowe a zigarowe khlamy w Budyschinje.

Hólcźej, kiž chze **pjekařstwo** nawuknucź, móże jutry do wucźby stupicź pola **O. Graša,** pjekařskeho mischtra na ßukelnskej haßy 20.

K jutram **wucźobnika** pyta **Paul Riethus,** schewski mischtr na kschidařskej haßy (Siebergasse).

Kedźbu.

Schtóž chze dobry a derje ßkodźazy **tobak** kupicź, tón njech do pschadownje Khocźebuskeho rollkateho tobaka k Hermannej Görlichej na ßukelnskej haßy dźe.

Wjele kurjerjow a snajerjow.

Dźak.

Sa dobre jĕdźe a picźe a wustojnu hudźbu pschi knježnazej reji młodym holzam w Rakezach a wokolnosćach najwutrobnischi dźak prajimy.

Młodźi hólzy w Rakezach.

Klětnemu ßmjertnemu dnjej

njebo **Handrija Wicźasa,**

kublerja w Scźijezach,

narodźi ßo 27. nasymnika 1819, semrje 28. makeho rózka 1889.

Se żelniwosću spominamy
Dźeńś na Handrija Wicźasa,
Kiž psched lětom bu wotwołany
Wot naß pschesß ßmjertnoh' jandźela
S tych njewobstajnych semskich honow,
Kiž wĕcźny pschebytk njedadźa,
Dom k wobydlenju tamnych stronow,
Hdźež Jesuß ßwój lud shromadźa.
Jom' bĕschtaj tudy we młodosćźi
Pschesß ßmjercź joh' starschej woteschkoj,
Joh' poruczo we ßamotnosćźi,
Pod Bożi schkit joh' stajiłoj.
Na to je mĕł wón jara sahe
Starscheju kublo pschedewsacź
A ratarśtwowe powołanje
Ssam jako młodźenz swjedowacź.
We wózom a schtyrzetym lĕcźi
Toh' nĕtcźiśchoh' lĕtstotetka
Wón jako cźeßny młodźenz stupi
Do schtanta ßwjatoh' mandźelstwa,
Hdźež dosta żohnowanje zyrkwje
S tej knježnu Marju Kschižanez,
Kiž cźeßna jen'cźka dźowka bĕsche
A teho runja se Scźijez.
Jej' mandźelstwo tu żohnowasche
Bóh Knjes se tśjómi dźĕcźimi,
Wot kotrychž dwě saß' wotwołasche
Wot tudy w saßnej młodosćźi.
So jen'cźka dźowka wosta żiwa.
Hdyž tale potom wotroscźe,
Sso s knjesom Brodu woženiła
We Dźenikezach na to je.
Hdyž sbożownje bĕ dokonjała
Lĕt schtyrnacźe we mandźelstwi,
So na semi bĕ pschebywała
Tu lĕtow tśi a tśicźi,
Dha wona też se ßwĕta dźĕsche
K tom' sbóżnikej do njebja dom,
S tym wulku srudźbu nacźinjesche
Każ starschimaj też mandźelskom'.
Tak wonaj jako starschej bĕschtaj
Wschĕ dźĕcźi pschesß ßmjercź shubiłoj,
Pschesß njewobstajny pschichod dźĕschtaj
Pod Božu wolu poddanaj
Dopósnawschi, so wscho na ßwĕcźi
Każ trawna kwĕtka sahinje,
A żiwjenje wschĕch cźłowiskich dźĕcźi
Tak braschne jako schklenza je.
Tón mandźelski bĕ wobhnadźeny
Wot Boha s dobrej strowosćźu,
Wot wschitkich jara lubowany,
Joh' myßle mĕra debjachu,
Hacź nahle je sa blidom ßedźo
Joh' Boża rucźka sajała,
Tak so je nĕtko runje lĕto,
So Bóh joh' pschesß ßmjercź wotwoła.
Njech też ma cźaßna ßmjercź to prawo,
Naß cźĕlnje moricź na semi,
Njech też tych dnjow je ßnano mało,
So sa wschón cźaß naß podlemi,
Wschak mamy rjane sałożenje,
Na cźož nadźiju stajimy,
Na Jesußowe wuprajenje,
So pschi nim żiwi budźemy.
Ssu wschitzy cźi najbližschi lubi
Wam wsacźi s cźaßnoh' żiwjenja,
Sso troschtujcźe, schtož Bóh wam ßlubi,
Wy wurudźena wudowa,
So budźe jene ranje ßwitacź
A dźeń toh' saßowidźenja,
Hdźež Waß cźi Waschi budźa witacź
Nuts do njebjeskoh' Salema.

Gusta Kschižan

pschesß Gustu Hataßa.

Dźak.

Knježnomaj **Marji Schudakez** w Komorowje a **Hanje Rjenczez** w Komorowje, kotrejž stej ßo pschi naschej knježnazej reji wobdźĕlikoj a ßo pjenježnych wudawkow njestrachowałoj, runje kaž jeju towařschki, najwutrobnischi dźak prajimy.

Młode holzy s Rakez.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 1. měrca 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma ßu strony porjada cźeźke poraźenje poczerpike. Wjetschina, kotraž ßo na poßlednim ßejmje wot konservativneje a narodnoliberalneje strony tworjesche, je sniczena. To ßo njeda samjelczicź, ale dyrbi ßo sprawnje wusnacź. Wopak by było, hdy bychu konservativni dla wólbneho wunoschka nadźiju spuschczicź chzyli. Wobstejnoscze snutskowneje němskeje politiki drje ßu doscź srudne, tola ßo teho dla hischcze sadwělowacź njetrjeba; konservativne žiwjele ßu ßebi hischcze pschezo pschewahu w khěžorstwowym ßejmje sakhowake. Ssebi wunoschk wólbow 20. februara wobhladujo, widźimy, so ßu konservativni a narodnoliberalni 30 wólbnych wokrjeßow shubili, kotreż ßu s wjetscheho dźěła sozialdemokratam, ßwobodomyßlnym a zentrumskej stronje pschipanuke. Do wuschich wólbow konservativni w 48 wokrjeßach pschińdu, w kotrychž nadźijomnje s wjetscheho dźěła dobudu. Hacź dotal je 246 sapósłanzow wuswolenych, a to 66 konservativnych, 15 narodnoliberalnych, 91 zentrumskeje strony, 2 welfskeje strony, 21 ßwobodomyßlnych, 2 demokrataj, 13 Elsaskich, 14 Polakow, 1 Danski a 20 sozialdemokratow. Dokelž je w khěžorstwowym ßejmje 397 ßydłow, ma ßo po tajkim w połnej tseczinje wschěch wokrjeßow dźenßa wuschca (wukakanska) wólba stacź. Dźenßa wječor budźe rosrißane, kak ßylne ßo jenotliwe strony do khěžorstwoweho ßejma wrócźa. Hdy bychu pak też wólby nanajlepje sa strony porjada wupanuke, dha ßo tola něhbuscha wjetschina konservativnych a narodnoliberalnych wjazy dozpicź njeda. Wusnam poßlednich wólbow je hoborske pschibywanje mozy sozialdemokratow. Na prjedawschim ßejmje tuczi powróczerjo jenoz 11 ßydłow wobßedźacu, na nowym ßejmje budźa woni najskerje tři krócź ßylnischi. Hižo pschi prěnjej wólbje ßu ßo jich kandidatojo w 21 wokrjeßach pschecźischczeli a do wuscheje wólby woni dźenßa w něhdźe 60 wokrjeßach pschińdu. Se starej ßylnoscźu ßo zentrumska strona do ßejma wróczi. Tale strona, kotraž by ßo połnje k konservativnym liczika, hdy by wěry dla wosebitu politiku njewjedła, smeje w khěžorstwowym ßejmje rosrißaze słowo. Na jejnu podpjeru budźe knjeżerstwo pokasane, a wot njeje budźe wotwißacź, hacź budźe khěžorstwowy ßejm połne pjecź lět pschětracź, na kotreż je wón wuswoleny. Je-li so by zentrumska strona w hłownych praschenjach, wo kotrychž smeje khěžorstwowy ßejm wuradźecź, pscheczíwo knjeżerstwu ßo pschecźiwjała, by knjeżerstwu niczo druhe njewubuło, hacź khěžorstwowy ßejm rospuschczicź, kaž je ßo to hižo psched 3 létami stało.

Na dnju wólbow je ßo wot sozialdemokratow w wjazorych městach, wosebje w Barlinje, Frankfurcze nad Mainom, w Königsbergu a w Altonje, měr kasyk. W Barlinje ßo njeměry wjecźor w 10 hodźinach pschi pschipowjedanju wólbneho wunoschka sapocźachu. Na torhoschczu ßwj. Handrija ßo po 8 hodźinach tyßazy ludu shromadźichu. Wulka liczba pěschich a jězdnych policistow ludowe cźrjódy roshonjesche, a pschi tym bu jedyn dźěłacźer wot konja jeneho žandarma kopnjeny. To lud tak rosnjembri, so ßo, hdyž chzyschtaj dwaj policistaj měnjeneho franjeneho do blischeje hojerńskeje straże donjescź, někotre wosoby do policistow dachu, jimaj drastu s cźěka storhachu a helm s hłowy praßnuchu. Sa policistomaj k straži pschicźahnuwschi ßo hnydom cźrjóda herjekarjow do njeje dobu, ßebi žadajo, so byschtaj ßo jim tamnaj policistaj wudałoj; na sboże pak ßo wohroženomaj poradźi, se sabnimi durjemi cźeknucź. Roshorjena cźrjóda ßo na to do druhich policistow s pukami da a jězdnych policistow s konjow dele storhnucź spyta. Pschi tym ßebi jedyn s policistow, ßo s konja dele waliwschi, nohu słama. Strażine wokna buchu rosrażene, a jedyn hojerski pomoznik, kiž bě cźisćze njewinowaty, bu žałoßnje pschebity. Hdyž posdźischo 25 policistow na pomoz pschicźeże, do nich se ßußodnych khěžow s cźrjopami mjetachu. Duž policistojo s nahim mjecźom do herjekarjow rubachu a nětko hakle ßo poradźi, cźrjódy roshonicź, tak so móżesche ßo cźeźko franjeny žandarm do hojerńje wotnjescź. Pśches 30 woßobow bu pschi tym sajatych. W Altonje schtwórtk w nozy wotdźělenje wojakow s naßadźenym bajonetom sozialdemokratiskich herjekarjow rosehna. W Königsbergu dyrbjachu ßo policistojo s nahim mjecźom psched ludom wobaracź, kiž do nich s kamjenjemi a bleschemi mjetasche. W Staßfurcze ßo sozialdemokratojo, ßo rosnjembriwschi, so jich kandidat dobył njebě, do wólbneje jstwy walichu. Wólbnemu pschedstejicźerjej porokujo, so je wólby falschował, do njeho s pjascźu pjerjechu. Na wólbne blido ßo piwowe schkleńzy mjetachu, wólbne protokole buchu rostorhane a khěžorowy wobras, na scźěnje wólbneje stwy wißazy, bu rostorhnjeny. To je kwitowanje, kotreż ßu sozialdemokratojo khěžorej sa jeho staroscźiwosćź sa dźěławy lud dali. Wukasni, s kotrymajž je khěžor europiske kraje dla polěpschenja połoženja dźěłacźerjow k konferenzy do Barlina pscheproßył, a teho runja też sakonje, wot khěžorstwoweho ßejma pschijate, s kotrymiž ßu ßo dźěłacźerjo w pschipadźe khorosćze, snjesboženja, běднosćze a starosty nusy wukhowali, njejßu sozialdemokratiskich dźěłacźerjow niz kuska spokojike. Tuczi ßo też s najwjetschimi dobrotami spokojicź njedadźa; woni njespokojni wostanu, doniž nětczischi statny porjad powróczeny njebudźe. Sozialdemokratiszy wjednizy ßo njetaja, so je w tu khwilu jich hłowny nawdawk bjes dźěłacźerjemi njespokojnosćź sbudźowacź, dokelž bychu ßo hewak dźěłacźerjo wot nich wotwobroczili. To njech rosumni dźěłacźerjo wopomnja; niz so bychu jich połoženje polěpschili, ale so bychu jich swólniwy grat sozialdemokratije sczinili, jich pschecźiwo knjeżerstwu schcźuwaju.

— Schkwrjenje sozialdemokratiskich sapósłanzow w sakskim ßejmje žaneho kónza nima. Skoro kóždy tydźeń dyrbi ßejm na jich skórźby posłuchacź, kotreż ßo pschezo, hdyž ßo bliże wobhladaja, jako na njewěrnoscźi stejaze wupokasaja. Sozialdemokratiski sapósłanz Stolle je ßo wobcźeżował, so je sakske knjeżerstwo towarstwo němskich tobakowych dźěłacźerjow sakasało. Stolle najprjedy wudawasche, so je mjenowane towarstwo politiszy zyle njewinowate, dyrbjesche pak potom pschidacź, so je wone ßrjedźischczo sozialdemokratiskeho hibanja dyrbjało bycź. Statny minister s Nostitz-Wallwitz sozialdemokratiskemu rěcźnikej dokładnje dopokasa, so je knjeżerstwowa winowatosćź była, tamne towarstwo dla jeho sozialdemokratiskich samerow sakasacź. Je-li so ßo sozialistiski sakoń krucze nałożuje, ßu sozialdemokratojo ßami na tym wina. Hdyž budźa woni dale lud pschecźiwo knjeżerstwu schkaracź a schcźuwacź, budźa ßo hischcze dalsche stacźanske prawa pschikrótschicź dyrbjecź. Podawki poßlednich wólbow ßu dopokasake, so je sozialistiska agitazija dźěłacźerjam hłowu smucźika a so sjawnemu měrej psches sozialdemokratow strach hrosy. — Pjenjeżne žadanki sa statne twarby, schule, statne a wokrjeßne hejtmanstwa a krajne konjerstwo w Moritzburgu ßo wot ßejma bjes dalscheje debaty pschiswolichu. W nastupanju krajneho konjerstwa nasch serbski sapósłanz knjes Kokla žadanje wupraji, so bychu ßo pschichodnje konje sa wójsko bóle w Sakskej kupowake, schtož by konjerjow w jich prózowanjach pohonikło. Hdyž też w tu khwilu khmane konje w kraju k temu połnje njedoßahaju, budźe jich posdźischo wěscze wjazy. Knjes statny minister s Nostitz-Wallwitz knjesej Kokli wotmolwi, so je bjes dwěla, so by ßo plahowanje konjow w Sakskej spěchowało, hdy by ßo sa wójsko wjetscha liczba konjow w kraju kupowała. Wot wójnskeho ministerstwa, k temu napominaneho, pak je ßo ministerstwu snutskownych należnosczow na to pokasało, so hischcze liczba konjow, sa wójsko ßo pschihodźazych, tak wulka njeje, so móhłe ßo remontowe wiki pschiprawicź. Tola je ßo někotrym regimentam dowolikło, dźěl ßwojich konjow w kraju nakupicź, a tale dowolnosćź ßo też cźasto wužiwa. Hdyž budźe sakske konjerstwo dale postupowacź, budźe też wójnskemu ministerstwu mózno, wjazy konjow w kraju kupowacź. — Sakoń, nastupazy prawo na pensiju powołanskich gmejnskich sastojnikow w městach s měschczan-

ſkim rjadom ſa ßrěnje a male měſta a wjeßne gmejny a dale nowe poſtajenja ſakonja wo khudźinſkim rjedźe ßo bjes pſcheměnjenja pſchijachu. Po tychle poſtajenjach ßo prawo gmejnow ſběhnje, w pſchichodźe wot herbſtwow ſa khudźinſku pokkadnizu dawk ſběhacź. Jene druhe poſtajenje korczmarjam ſ pjenjeżnym khoſtanjom hacź do 150 hriwnow abo ſ arreſtom hroſy, je=li ſo poſtajenja gmejnſkeje polizije w naſtupanju rejwanſkeho ſwjeżelenja pſcheſtupja, też móże ßo po woſpjetnym pſcheſtupjenju dowolnoſcź k rejam na wěſty czaß abo na pſchezo wróczo wſacź. Pjenjeżne khoſtanje do khudźinſkeje pokkadnizy pſchińdźe.

— Knjeżerſtwo je tſjoch hollandſkich ſozialiſtow, wjednikow hollandſkich ſozialdemokratow, kotſiż běchu do Barlina pſchiſchli, ſo bychu wólby do khěżorſtwoweho ßejma wobkedźbowali, ſajecź a ſ Němſkeje wupokaſacź dako.

— Wjerch Bismark je ſchtwórtk popołdnju ßwoje wólbne prawo w Barlinje wukonjał. Hdyż jemu jedyn ßłużobnik wólbnu papjerku pſchepoda, ßebi ju Bismark wobhladujo ßo wopraſcha: „Je pak to też tón konſervatiwny?“ Potom wón papjerku ſaſhibowa a do wólbneje ſtwy krocżeſche. Sswoju papjerku wotedawſchi ßo wjerch Bismark hiſchcże khwilu ſ knjeſami wólbneho pſchedbyḑſtwa rosmołwjeſche. Prjedy hacź ßo wotßali, wón praji: „Bliżſchi krócź drje ßo ſaßo njewohladamy!“ Hdyż jemu na to wotmolwichu: „Teho chzemy ßo tola nadźecź“, měnjeſche khěżorſtwowy kanzleŕ: „Pſchi 75 lětach? A 5 lět je dołhi czaß!“ Potom ßo wón ſe wſchěmi pſchitomnymi, ßo pſchecźelniwje pokkonjo, roszohnowa.

Awſtrija. Młodoczeſcha ßu na ſhromadźiſnje ßwojich ſapóßłanzow wurunanje, bjes Czechami a Němzami pſched měßazom doz=pite, ſacźißli, dokelż ßo pſches njo pjecza jenoſcź cżeſkeho kraleſtwa a ſtare cżeſke ſtatne prawo ſniczi. Woni Staroczechama namjetuja, ſo bychu wſchitzy cżeſzy ſapóßłanzy ſapóßłanſtwo ſkożili, ſo by lud pſchi nowowólbje wobßwědcził, hacź cżeſkoněmſke wurunanje pſchipósnawa, abo hacź je ſ nim njeſpokojom. Staroczeſcha ßu tutón młodoczeſki namjet wotpokaſali.

Italſka. W ßwojej afriſkej koloniji pſchi Czerwjenym Morju ßu Italſzy koło wokoło wot njepſchecźelow a falſchnych, njeſprawnych pſchecźelow wobdacźi. Pſchipadnje ßu Italſzy wo wulkim ſtrachu ſhonili, kotryż jim pſched krótkim hrożeſche. Kantibai, hłownik Hababſkich, kotremuż je italſke knjeżerſtwo létnje 20,000 frankow płaczíło, a kotryż jako najßwěrniſchi pſchecźel Italſkich płaczeſche, je ſ raſom Mangaſchu, wuja w bitwje panjeneho abeßynſkeho krala Jana w ſwjaſku ſtał a ſ tutym myßle měŕ, wſchitkich Italſkich w Maßawje ſkónzowacź. Na kajke waſchnje je ßo to ſtacź dyrbjało, je Kantibai raſej Mangaſchi w liſcże k wjedźenju dał, kiż je Italſkim do ruki panuk. Nětko hakle ßo też wujaßni, cżeho dla ßu Italſzy Adua, hłowne měſto provinzy Tigre, kotrež běchu wobßadźili, tak rucże ſaßo wopuſchcźili. Woni ßo bojachu, ſo budże ßo Kantibai, měſta Maßawy ßo mozowawſchi, ſ raſom Mangaſchom do Italſkich, w Tigriſkej provinzy dacź, ſo by jich tam wſchitkich ſabił.

— W italſkim wójſku je jara wjele wobſtarnych offizěrow, kotſiż bychu ſ cżeżka wójnſke wobcżeżnoſcże pſchětrali. Jaßne je, ſo by to ſa italſke wójſko w pſchichodnej wójnje ſ wulkej ſchkodu było. Dusz je wójnſke miniſterſtwo 19 wobſtarnym generalam a mnohim offizěram pokiw dako, ſo bychu ßo bórſy penſionërowacź dali.

Franzowſka. Knjeżerſtwo njeje Orleanſkeho wójwodu wobhnadźiło, kotrehoż ßu k jaſtwu na dwě lěcże ſaßudźili, dokelż je ßo ſ wukraja do Franzowſkeje wrócził. Jeho ßu ſ Pariſa do měſta Clairvaux dowjeſli, hdżež dyrbi w tamniſchim jaſtwje khoſtanje wotpokucźicź. S woprědka je preſident republiki, Carnot, myßle měŕ, Orleanſkeho wójwodu wobhnadźicź, tola je ßwoje wotpohladanje ſpuſchcźicź dyrbjał, dokelż by potom ſozialiſtiſka ſtrona żadała, ſo bychu ßo też komunardojo, kotſiż ßu dla mordowanja a ſapalenja do Noweje Kaledoniſkeje pſchewjeſeni, wobhnadźili.

— Franzowſka miniſterſka rada je na namjet wójnſkeho miniſtra Freycineta wobſankła, brigadneho generala Huberte Caſtexe pſched woje=rſku pſchepytowanſku radu ſtajicź. Hubert Caſtexe bě ßo pſchi po=wyſchenju k diviſionſkemu generalej pſcheſkocźił a teho dla ßłużbu wo=puſchcźicź dyrbjał. Se ßwojim dragunarſkim regimentom w Meaux leżazym, ßo roszohnujo, je wón prajił, ſo wójnſki miniſter Freycinet wo wójſku niczo njeroſumi.

— Po „bjeskurnym“ pólvrje ßu wunamakarjo k tſělbje „bjes pólvra“ poſtupili. Patentowane wunamakanje franzowſkeho fyſikſkeho wucżenza Giffarda w tym wobſteji, ſo ßo měſto pólvra źidnjeny po=wětr k wutſělenju kulkow trjeba. Każ ſ Pariſa piſaju, ßu poſpyty, kotrež ßu ßo pſched wěży wuſtojnymi w Vincennes ſ Giffardowej tſělbu cżiniłe, jara pſchekwapiłe, tak ſo knjeżerſtwo najſkerje patent Giffardoweje wójſkoweje tſělby kupi. Sa pſchewoſtajenje patenta ßebi pjecza Giffard nětkotre milijony frankow żada.

— Franzowſke knjeżerſtwo je wobſankło, ßo pſchi Barlinſkej konferenzy wobdźělicź, na kotrejż dyrbja ßo ſakonje k polěpſchenju położenja dźěłacźerjow wuradźecź. Pódla ludohoſpodarſkich wucżerjow ßo też jedyn dźěłacźer ſ franzowſkeje ſtrony k konferenzy póſcźele.

Rußowſka. Ruſke wójſko ßo ſaßo wo někotre regimenty po=ßylni. Kubanſke, terezſke a uralſke wójſko ßo ſe 18 ſtotnjami abo 2700 jeſdnymi powjetſchi. Pſched měßazom je ßo hižo wójſko don=ſkich kosakow wo 6 regimentow poßylniło.

— Po jendźelſkich nowinach je Peterburgſka polizija dweju pi=ßarjow, kotrajż w ruſkim łódźſtwowym wotdźělenju dźěłaſchtaj, ſajała, dokelż ſtaj pjecza němſkemu knjeżerſtwu plany wo ſakitanju ruſkeho brjoha pſchi baltiſkim morju pſcheradźiłoj.

Serbija. Knjeżerſtwo je nědyſcheho Beograḑſkeho měſchczan=ſkeho a polizajſkeho prefekta, Gliſchu Dźordźewicza, ſajecź dało. Pod knjejſtwom bywſcheho krala Milana bě Gliſcha Dźordźewicź wjele ſa=móżny muż, kiż bě pola krala jara widźany. Jeho ßu ſajeli, dokelż je pjecza w ßwojim ſaſtojnſtwje pjenjeſy pſchekſchiwjał a podrażował, liſczíny falſchował a jatych, w pſchepytanju ßedźazych, cżwilował a pſcheſcźěhał. Jedyn ſ tychle jatych je pjecza na ßwoje rany wumrjeł a jedyn druhi pſches pſchětrate cżwilowanje njewuhojnje wowrótnik.

Braſilſka. Wuhnaty khěżor Dom Pedro je ßo pjecza ros=ßudźił, ßo ſjawnje ßwojich prawow na braſilſki trón wotrjeż a nětczíſche knjeżerſtwo proßycź, ſo by jemu dowoliło, ßo do Rio de Ja=neiro wróczicź, hdżež chze hacź poßledne dny ßwojeho żiwjenja żiwy bycź.

Madernjanſki korczmaŕ.

Stare italſke powjedanczko.

W Madernje, italſkej wßy, běſche w ßwojim czaßu korczmaŕ, kotryż njech Mikkawſch rěka. Wón mějeſche pódla fary, hdżež naj=wjazy ludźi po dróſy nimo khodźi, dom, w kotrymż wjeßnym ludźom jědźe a napitki porjedźeſche a pucźowarjow hoſpodowaſche, kotſiż po ßwojich należnoſcźach do tamniſcheje krajiny pſchińdźechu. Mikkawſch běſche tak nahrabny ſa pjenjeſami, ſo ßo nětkajkeho ßnadneho dobytka dla też najhórſcheho njeſkutka njebojeſche. Duż ßwojich hoſczow pak ſ měru a wahu jebaſche, pak ßebi pſches měru wjele ſa worcźiſnu żadaſche.

Woßud běſche jemu mandźelſku dał, kotraż běſche ſ nim jeneje myßle, niz jeno, ſo mużowe jebanſtwa ſa dobre ſpóſnawaſche, ně — wona jeho cżaſto k nowym narěcza. Hdżeżkuli ßo dohlada, ſo ßo nětkajke worakawſtwo ſworacź hodźi, wona muża krucże k temu na=honjeſche, prajizy: ſchtóż ma, chze wjazy měcź; ſchtóż pak niczo nima, ßebi nješchto hladaj. Pſchi wſchěm tym pak ßo njewobohacźiſchtaj, ſkerje mějeſchtaj ßo dale bóle ſ nuſu bědźicź, każ dźě ßo bójſka prawda ſa to ſtara, ſo żanemu cżłowjekej na ßwěcże njeſprawne kubło njetyje. Korczmarjez cżłowjekaj mějeſchtaj jeniczkeho ßyna, kotryż běſche w ßwjatej kſchcźenizy mjeno Vitus doſtał, kotrehoż jara khudobnje żiwjeſchtaj a pſchecźiwo kotremuż běſchtaj jara krutaj, runjeż jimaj wón ſtajnje wſchu luboſcź a wſchu dźěcźazu poßkuſchnoſcź wopokaſowaſche. Wón wſchak běſche też jimaj drohi, niz pak jako jeju jeniczki ßyn, ale dokelż jimaj wotroczka ſalutowa; pſchetoż hólczez běſche jara do dźěła.

Hacź mějeſche Vit kruty kſchud, kiż jemu domach ſtajnje hrożeſche, ſkónczńje ßyty, abo hacź młodoſtna wcźipnoſcź jeho nawabi, ſ jenym ßłowom, lědma ſo běſche ßwoje pjatnate léto nimale dokonjał, wón junu w nozy na jene dobo ßwoje drahy ſebra a, ſ někotrymi kroſchkami w ſaku, kotrež běſche ßebi nalutował, ſkradźu ſe ſtarſchi=ſkeho domu cźeknu, ſo by ßwoje ſhoże w dalokim ßwěcże ſpytał. Hdyż ßo hólczez, kiż ßwojeho domjazeho dźěła dla pſchezo prěni ſtawaſche, naſajtra rano hnydom njepokaſa, nan hněwny do prósneje komory běżeſche, ſo by jeho naßwarił, a ßwoju żonu wokaſche. „Ty mi hólza do zyła ſkaſyſch, Wórſcha“, ßo wón na nju wutſchaße. „Hdże Vit je? ja jeho nihdże njewidźu. Ty jeho pſchezo pſche niczo a wo niczo ſchtó wě hdże ſcźeleſch, a ſchtoż ma ßo ſcźinicź, leżo wo=ſtanje. Hladaj ßama: kuchnja wumjeczena njeje, koża póßłane njeißu, na wóhniſchczu żaneho wóhnja, a nihdże niczo! my Bożeho khléba wjazy njeſmějemy, hdyż chzetaj to dale dak cźinicź!“ — „Boże dla!“ żona mjerſaza ſawrjeſkota, ßy Ty zybnjeny, mużo? Schto też to ßy ßebi dźenßa rano wumyßlił? Ja hólza każu? By=li wón pſchezo na to poßkuchał, ſchtoż jemu dźeń wote dnja prěduju, dha by derje ſa njeho było. Ja Czi praju, tón je pokny ſłóſcże a ſchibałſtwa a ſměje hiſchcże hubjeny kónz, je=li ſo jemu Bóh njepomha. Ja jeho ani wohladała a też nihdże ßłała njeißym a jeniczzy teho dla

mjelczach, dokelž mějach ſa to, ſo ßy jeho Ty něhdźe pózłak. Bóh wě, hdźe tczi. Wón drje tola hiſchcźe w kožu njeleži?“ — „W kožu njeje“, Mikławſch ſamórcza. Duž hólza w domje a po dworje a w kóždym kucźe khwilu pytaſchtaj, jeho podarmo wótſje wokaſchtaj a ßebi ſkónczńje wumyßliſchtaj, ſo je na rańſche ſchoł.

Hdyž Mikławſch nimo fary pſchińdźe, ſo by do zyrkwje ſa hólzom pohladacź ſchoł, wón fararja ſetka, kotryž wote mſche pſchińdźe. „Je-li ſo chzeſch ke mſchi, kmótſje, dha ßo khróble ſaßo wrócź“, farař praji, kiž běſche Vitowy kmótr. „Dokelž je dźenßa, kaž wěſch, hermank, ßym Božu mſchu hnydom na rańſchich ßobu dźeržał a nětko zyrkej ſamknuł, dokelž mam też ßwoje wobſtaracź. Dyrbju hladacź, hacž mózu ßwój kuſk woki, Božeho žita a ſeleniny pſchedacź a ßnano ßwojeho konja ſ wužitkom měnjecź; tón do zyła wjazy k niczemu njeje na nohi. Božeje mſchě dźenßa žaneje wjazy njebudźe; duž doßaha, ſo doma ßwoje paczerje wuſpěwaſch.“ — „Ně, kmótſje, ja mam druhe wězy w hłowje hacž kemſche a paczerje. Ja ßwojeho Vita pytam, kotrehož nihdźe namakacź njemózu. Runje chzych do zyrkwje pohladacź, hacž na rańſchich njeje.“ — „Ja Cźi praju“, farař ſnapſchecźiwi, „ſo ßym žyrkej ſe ßamßnymaj rukomaj ſamknuł, a nutſka nichtó woſtał njeje. Mój mót dźě też dźěczo wjazy njeje a wě, hdźe dźe a ſchto cźini; duž też do ſchkody njepſchińdźe. Ja chzu Cźi prajicź, kak ßo ſ wězu ma. Ty wěſch, wón je wcźipny a ſmužity. Kſchuda ßo cźi tajki pachoł njeboji, hdyž ßebi něſchto ſamyßli. Ja chzył dobry ſa to bycź, ſo na hermanku wokoło kaſy. Daj jenož mi cźinicź, ja Cźi jeho ſ dobrym abo ſe ſłym domoj póſcźelu a jemu prjedy krucźe do ßwědomja poręczu. Ty Sswoje dźěło hladaj a ßo mjes tym směruj.“ — „Bóh daj“, Mikławſch měnjeſche, „ſo by tak było, kaž prajiſch!“ Wón domoj dźěſche a cźakaſche, ſo ßyn domoj pſchińdźe. Dopołdnje ßo minu, a popołdnje ßo minu, ale ßyn njepſchińdźe. A hdyž wjecźor klakanje cźepjeſche, farař pſchińdźe a powjedaſche, ſo je po złym hermanku pytał a hladał, ale Vita nihdźe wohladał njeje; duž běſche Mikławſch pſcheßwědczeny, ſo je jemu hólcźez cźeknuł. Samyßleny a ſrudny wón wjecźor něſchto hodźin dléje hacž hewak na nohomaj woſta, ßo nadźejo, ſo ßo Vit tola hiſchcźe wrócźi, a hakle poſdźe do koža dźěſche; ale ani wón ani jeho žona ſa zyku nóz žaneho wócźka njeſandźeliſchtaj. Naſajtra farař ſ cźaßom do korczmy pſchińdźe ßo ſa mótom praſchecź a ßo mało njeſtróži, ſhoniwſchi, ſo ßo hólcźez pſchezo hiſchcźe wrócźił njeje. Dobry farař ſtarſcheju troſchtowaſche, ſchtož móżeſche, na mnohich rjanych pſchikładach pokaſuju, kak ßo ſcźerpnoſcź mytuje, a jimaj ſe ſtawiſnow też wo druhich pobožnych, wot Boha pruhowanych a w cźerpjenju ßylnych duſchach powjedajo, kotrež běchu ßebi wěcźnu ſbóžnoſcź ſaßłużiłe. Se ßwojimi ßkowami farař telko dozpi, ſo ßo korczmař w ßwojej ſrudobje nětkaf ſměrowa a ßo do Božeje wole poda. Njedźiwajzy na to pak, ſo běſche ßyna ſhubił, Mikławſch wot nětka bóle hacž hdy prjedy na wſche waſchnje ßwojeho wužitka hladaſche.

Vit dołhi cźaß po kraju wokoło dundaſche, mějeſche najwjeßelſche žiwjenje, hkupoſcź druhich wuživajo, a na poßledk do Neapla dóńdźe, hdźež ßebi wumyßli, ßo nětko, hdyž běſche takle ßwój ßamßny knjes pohył, też junu po woli druhich ſkožowacź a ßo do nékajkeho domu ſa ßkužobnika pſchiſtajicź.

Sboże ßo jemu ßměješe. Schikowany hólz, žiwy a wjeßoły, kajkiž bě, wón kedźbnoſcź woßobneho knjeſa na ßo ſkoži, kotryž jeho k ßebi wſa a jemu jeho pilnoſcźe a róbnoſcźe dla po něcźim telko dowěry ſpožcźi, ſo jemu ßwoje zyke hoſpodarſtwo pſchepoda a jemu nimo rjaneje mſdy draſtu a cźaſto pjenjeżne dary dawaſche, ſ cźimž ßebi Vit, lutujo a lichujo, po cźaßu mały kapital nahromadźi.

Pjecźadwazecźi a ßnano hiſchcźe wjazy lět bě ßo minuło, ſo běſche wón ſ domu ßwojeju ſtarſcheju cźeknuł. Ženje žaneje powjeſcźe wo ßwojim ßynje njedoſtawſchi korczmař a jeho žona ani najmjeńſcheje nadźije njeměješchtaj, ſo jeho ſaßo wohladataj, a běſchtaj krucźe pſcheßwědczenaj, ſo je wón nékaf k njeſbožu a wo žiwjenje pſchiſchoł.

Junu ßo Vit roſka a khutnje a wutrobnje na domowinu a na ſtarſcheju ſpominaſche, takle ßam ſe ßobu rěcźo: „Kak ſpodźiwne ßu tola Boże pucźe! Mějo jenož něktore kroſchki w ſaku a nékajke draby na cźěle něhdy ſe ſtarſchiſkeho domu cźeknuch a nětko mam telko pjenjes, telko draſty a druheho wobßedźenſtwa, wjazy hacž trjebam, mjes tym ſo ßo mój nan a moja macź wěſcźe hiſchcźe pſchezo, kaž tehdom, ſ nuſu bědźitaj. Bóh wě, kelko ßylſow a ſtaroſcźow ßym jimaj naczinił, ſ domu cźeknuwſchi! Schto pak mam nětko hewak cźinicź, hacž ſo ßo wrócźu, jeju troſchtuju a jimaj ſ nuſy pomham, ſchtož mózu? Komu hewak, hacž jimaj, mam ßo dźakowacź, ſo ßym žiwy a nětko takle ſamožity? Ssnano je mi Bóh tón Knjes tole ſamoženje jenož pózłał, ſo bych pſchißłuſchnoſcźe ßyna dopjelnił.“

Sso ſ krótka rosßudźiwſchi wón ßwojeho knjeſa ſdwórliwje proſcheſche, ſo by jeho ſe ßłużby puſchcźił, do cźehož knjes, dźiwajo na jeho dobry a ſprawny ſamyßł, runjež njeradу, ſwoli. Vit ßwoje ſamoženje ſeſběra, ßebi jo na ſkoto a pjenjeżne papjery wuměni, ßo na konja ßydźe a runy pucź domoj jěchaſche.

Do Maderna dojěchawſchi ßo wón pſchede wſchěm wobhonjeſche, hacž ſtaj Mikławſch, korczmař pſchi farje, a Wórſcha, jeho mandźelſka, hiſchcźe žiwaj. Jemu ßo kaž kamjeń wot wutroby wali, hdyž jemu wjeßni ludźo na to haj wotmolwichu, a wón ßo Bohu dźakowaſche, ſo je jemu ſtarſcheju tak dołho ſdźeržał, ſo móże jeju do jeju ßmjercźe hiſchcźe wohladacź a troſchtowacź. Prawje njewjedźo, ſchto by nětko pſchede wſchěm ſapoczał, wón ßwojeho konja na faru ſawróczi, pſched faru ſ konja ſlěſe a do durjow ſakkapa, kotrež jemu farař ßam wotewri, ſ knihemi w ruzy, ſ kotrychž ßo runje pſchi ßłónza khowanju ßwoje wjecźorne modlitwy modleſche.

Vit běſche ßo wot teho cźaßa, ſo bě ßo jako mkody hólz wotßalił, w kóždym naſtupanju tak jara pſcheměnił, ſo jeho nihdy nichtó, ſchtóž běſche jeho prjedy widźał, hnydom ſaßo ſpóſnacź njemóżeſche. Duž ßebi dobry farař nawocźa na nóß tyknu a ßebi ſuſeho wot hłowy hacž do nohow wobhladujo dźeſche: „Koho pytacźe?“ — „Waß, knjeże“, Vit wotmolwi; „Wy wſchak mje, Sswojeho ſtareho ſnateho, tak lóhzy ſaßo njeſpóſnajecźe, kaž ja Waß. So bych Waß njetrjebawſchi njeſadźerżował, hnydom praju, ſo ßym Vit, tamle korczmarjowy ßyn, Waſch mót, kiž je pſched wjele létami, kaž ßo dopomnicźe, ſe ſtarſchiſkeho domu cźeknuł. Wobhladajcźe ßebi mje prawje. Ssnano mam hiſchcźe nékajke ſnamjo ſ tamneho cźaßa na ßebi.“

Tole ßkyſchо ßo farař njemało dźiwaſche, ale zuſemu, kiž na Vita, kajkehož běſche jeho wón ſnał, do zyła podobny njebě, ſ wopředka njewěrjeſche; ſo by ßo dale pſcheßwědcził, ßo jeho wón wſchelake bróhnoſcźe wuwopraſchowa. Vit na wſchitko nadrobnje wotmolwjeſche a potom rjeknu: „Wy móhł, mój luby knjes fararjo, ſ dopokaſami, kotrež ßym Wam dał, hižo pſcheßwědczeny bycź. Njedźiwajzy na to hiſchcźe jedyn, kaž ßo mi ſda, najwjetſchi, pſchibam, je-li ſo móża zyrkwine knihi bjesdwělne ßwědczenje dawacź.“ Wón jemu lěto a dźeń praji, hdy je ßo narodźił. Farař do zyrkwinych knihow pohlada a widźo, ſo Vit prawdu rěcźi, ßo wulzy ſwjeßeli. Wón ſaßo namakaneho wobja a wokoſcha a dźeſche: „Budź mi žohnowany, luby móto, ſo ßym Cźe do ßwojeje ßmjercźe ſaßo wohladał. Hacž do tejele hodźiny ßmy ſa to měli, ſo wjazy na ßwěcźe njejßy. Twój nan a Twoja macź ſtaj hiſchcźe žiwaj, runjež ſtaj tak ſtaraj, kaž ja, a hubjeńſchej ſ horjom a nuſu, hacž wyßokich lět dla. Wonaj wjedźecź njebudźetaj, ſchto ſ radoſcźu ſapoczecź, hdyž Cźe wohladataj. Pój, khwatajmoj k nimaj, ſo bych ja tón był, kiž jimaj tajku njenadźitu troſchtnu powjeſcź pſchinjeße.“

Stary farař Vita ßobu hacž k durjam ſcźeże. Tam pak jeho mót ſadźerża, prajizy: „Ně, dźenßa wjecźor hiſchcźe niz, Ja mam myßle, kaž pucźowař ßam do jeju domu hicź a pſches nóz pola njeju wotpocźowacź. Je-li ſo mje ſaßo ſpóſnajetaj, dha je dobre. Hewak jimaj hakle jutſje rano praju, ſchtó ßym, hdyž Wy pſchińdźecźe, ſo móżecźe wſchitke dwěle wotſtronicź. Shromadna radoſcź budźe cźim doſpołniſcha.“ — „Ně, lube dźěczo“, ſtary farař rjeknu, „njepſchikrótcźmoj jimaj to wjeßele! Kak chzetaj Tebje takle pſcheměnjeneho ſaßo ſpóſnacź. Ja dźě ßo ßam ſtejo dźiwam a Vita widźu, jako by wo ßnje było. Cźeho dla chzeſch jimaj jeju radoſcź pſchikrótcźecź a ju na jutſiſchi dźeń wotſtorkujeſch? Dobry ſkutk, kotryž mózemy dźenßa dokonjecź, na jutſiſche wotſtorkowacź njedyrbimy; pſchetož hacž do jutſiſcheho dnja móże ßo něſchtoźkuli ſtacź.“ — „Schto dha dyrbjało ßo ſtacź!“ Vit ſnapſchecźiwi. „S jenym ßłowom, ja ßym ßo roſßudźił, ſo tak ſcźinju, a niz hinak.“ — „Hdyž dha na žane waſchnje hinak njechaſch“, farař dźeſche, „ßo Twoja wola ſtań“. Wón jeho luboſcźiwje wokoſcha, pſchi cźimž ßo nékotre ßylſy po jeho ſmorſchcźenymaj lizomaj dele kulichu, a jeho Bohu poruczejo ßo ſ nim roſžohnowa.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſki měſchcźanoſta, knjes Konrad Eduard Löhr, komthur Albrechtſkeho rjada II. rjadownje a ſekretař prénjeje komory ſakſkeho ßejma, je ßobotu 22. małeho rózka w Draždźanach wumrjeł. Njeboczicźki je ßo 22. dezembra 1813 w Zwickawje narodźił, wot 1833 hacž do 1836 prawa ſtudował a ßo w lěcźe 1839 jako radźiny aktuar w Johanngeorgenſtadtu poſtajił. W lěcźe 1847 wón

ßkužbu města Marienberga pschija a ßo wot tam do Freiberga jako prěni měschczanski radźiczel w lěcze 1854 powoła. Wot lěta 1858 wón jako měschczanosta sarjadnistwo naschcho města wjedźesche a ßebi jako tajki czesczowaze pschipósnacze a luboscz wobydlerjow Budyschina dobu. Wón bě muž wulkeje dźěławoscze a duchowneje wobdarjenoscze, kotrehoż jako sastojnika wschudże wyßoko ważachu. Po kralowym wobsamknjenju jeho sa ßobustawa prěnjeje komory na czaß żiwjenja pomjenowachu, w kotrejż je wón lěta dołho sekretarske sastojnstwo sastawał. Sańdźenu wutoru ßu jeho cźěło s wulkimi czesczemi na tuchorskim pohrjebnischczu pohrjebali. Prěnja a druha komora a kužiske města Žitawa, Lubij a Kamjenz běchu k jeho pohrjebej deputazije pósłałe, so bychu njebocźiczkemu poßledniu czesch wopokasałe.

— Pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma je ßo w Budyskim wokrjeßu 18,374 hłoßow wotedało. S nich je panuło 12,798 na fabrikanta Hempela w Połcźnizy, 3,868 na knihiczischczerńika Schönfelda w Draždźanach, 1,341 na wyschscheho měschczanosta dr. s Forkenbecka w Barlinje, 202 na dr. Windthorsta w Hanoverje a 99 na krajneho starscheho s Zetschwitza w Budyschinje. 39 hłoßow bě ßo rospjerschiło.

— Sańdźenu póndźelu pschipołdnju ßu na tudomnym tworowym dwórnischczu někotre tworowe wosy, kotrež dyrbjachu ßo s lokomotivu do pódlanskeje kolije ranżěrowacź, do wopacźneje kolije sajěte a tam s połnym wotmachom do cźaha stejazych tworowych wosow storcźiše. Stork bě tak ßylny, so ßo stejazy cźah wulki kruch dale storcźi a so jeho poßledni wós psches hórku, na kónzu kolije naßypanu, skoczi a ßo se ßwojimaj sadnymaj kołomaj hłuboko do pjerschcze sary. Storkacze někotrych wosow ßo pschi storku shibnuchu abo wotkamachu a ßo psches scźěny ßußodneho wosa pschedrěchu. Někotre wosy ßo na tajke waschnje zyle wusběhnuchu a jich koleßa móhł rjez w powětrje wißachu. Bohu žel je pschi tutym podawku żelesniski sostojnik Wicźas, kiž je s Kelna ßem pschicźahnuł, cźežke wobschkodźenje poczerpił. Wón hnydom sa lokomotivu na wosu, s cźeskim wuhlom nakładźenym, stejesche. Pschi sraženju bu wón k scźenje ßußodneho wosa stłoczeny a ßebi lěwu nohu skama a hłowu straschnje smjecze a drje je ßo też snutska cźěła pscherasył, dokelž ßo jemu s huby krej wuklußnu. So móhli wboheho cźłowjeka s jeho żałoßneho cźěßna wußwobodźicź, dyrbjachu hakle wobaj wosaj roswjescź. Na to jeho hnydom do hojerńje donjeßechu, hdźež ßo s nim pod staroscźiwym wothladanjom pomaku polěpschuje. Njesboże budźische hischcze wjele wjetsche było, hdy by ßo sraženje wosow w cźaßu stało, hdźež ßo twory s wosow stejazeho cźaha wukładuja. Dźěłacźerjo bychu pschi ßwojim dźěle do stracha pschischli, so bychu ßo jim stawy rosmjatle, abo so bychu s wosow k semi panuli a pschi tym k schkodze pschischli.

— Sańdźeny schtwórtk popołdnju chzyschе pohoncź Wyrgacź s tudomneho Lehmannez młyna s wosom, s rožku cźežko nakładźenym, po garbarskej haßy bele jěcź. Dla haßyneho nahłeho spada wón sasta a spinadło pod sadne koło podtykowasche. Prjedy hacź bě Wyrgacź tole dźěło dokonjał, konjej sacźahnuschtaj, tak so palz Wyrgacźoweje ruki bjes spinadło a koło pschińdże. So by ßo pod koło njesacźahnuł, Wyrgacź s tajkej mozu ruku satorże, so ßebi palzowy horni stawcźk a s nim ßobu ßuchu žiłu hacź do łóhcza wutorże.

S Njeßwacźidła. Skótne wiki w naschej wßy móża ßo nětko saßo wotbywacź. Natarjam w ßerbskej Kužizy budźe to jara lubo, dokelž na naschich skótnych wikach s wjetscheho dźěła ßwój skót kupuja.

S Běcźiz. Sańdźenu njedźelu, 23. makeho rózka, je ßo w tudomnym młynje żałoßne njesboże stało. Nowe palzy do wódneho koła nacźahnuwschi bě mischtr bězał, wodu na młyn puschcźicź. Bjes tym pak bě wucźobnik na někajke waschnje s lěwej ruku do koła pschischoł. Prjedy hacź ßo jemu poradźi, ju saßo s koła wucźahnucź, ßo koło sawjercźi, a hólzej ßo wschě porsty se ßuchimi żiwami s ruki wutorhnuchu. Dokelž Hodźijski lěkař runje doma njebě, snjesboženeho hnydom do Budyskeje hojerńje dowjesechu.

S Minakała. Póndźelu 24. makeho rózka rano w 2 hodźinomaj je ßo tu khěża Hany Biskopoweje do cźista spaliła. Dokelž ßo wohnja jara posdźe dohladachu, ßo skoro niczo s domjazeje nadoby płomjenjam wukhowacź njemóżesche.

S Kukowa. W nozy 20. februara stej ßo żiwnoscźi tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja Teutza a Jakuba Schwansa wotpaliłej. Skót, wjetschi dźěl domjazeje nadoby a składy żita, złómy, ßyna atd. ßu ßo wukhowałe. Woheń je wot słóstniskeje ruki sałożeny.

S Lubija. Nałětnje rekrutěrowanje w Lubijskim wokrjeßu smėje ßo wot 3. hacź do 6. a 8. měrza w Nowym Salzu, wot 10. hacź do 15. a 17. měrza w Lubiju, 19. w Wostrowzu, 20. w Reichenawje, 21. w Seifhennersdorfje, 22. w Großschönawje a wot 24. hacź do 29. w Žitawje.

S Kamjenza. Rekrutěrowanje w Kamjenskim wokrjeßu smėje ßo 10. a 11. měrza rano wot 1/2 8 hodźin w Połcźnizy, 12. měrza dopołdnja wot 1/2 9 hodźin w Kinsbórku, 13., 14. a 15. měrza rano wot 1/2 8 hodźin w Kamjenzu. 17. měrza dopołdnja wot 9 hodźin budże w Kamjenzu wuloßowanje.

S Rósborsko-Wojerowskeho wokrjeßa. Pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma je ßo sa hrabju Arnima-Mužakowskeho 8960, sa dr. Friedemanna 5302, samkarja Breila 185 a dr. Porscha 102 hłoßow wotedało. 5 hłoßow je ßo rospjerschiło a 67 hłoßow ßo sa njepłacźaze spósnachu. Po tajkim je knjes hrabja Arnim-Mužakowski se 1682 hłoßami absolutneje wjetschiny wuswoleny.

Pój k Jesußej w póstnym cźaßu.

Ja chzu hicź k Jesußej,
Mam k njemu żadanje,
Mje wumóże wot hrěchow ßej
Psches ßwoje cźerpjenje.
Chze luby Jesuß mje
Wsacź k ßebi skażenoh'
A k ßwojom' dźěsću sczinicź mje,
Dacź njebjo sa herbstwo?

Wón wosmje k ßebi mje,
Dokelž ßym shubjeny,
Naß wschitkich radу wumóże,
Hdyž k khižiej cźěkamy.
„Pój", proßy Jesuß mje,
„Tež wumrjech sa tebje,
Cźi pschi mni městno wostanje,
W krwi mojej sboże je.

Duž k khižiej cźěkam dha,
Mje wumóž wot hrěcha,
Chzu żiwy bycź, cźi wumrjecź ja,
Dasch sa to njebjeßa.

Ernst Helaß.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Hdyž bě ßo kubler Wicźas w Kschiwej Borschczi loni njedźelu 29. septembra k ßwojemu pschecźelstwu na wopyt podał, pohoncź Cźech, pjecża wot 8lětneho hólza kublerja Wicźasa k temu nucźeny, na myßl pschińdże, s teschinom, sa khěžnymi durjemi stejazym, tšelecź. Hólcźez s hornjeje jstwy s nanowych kholowow někotre patrony pschinjeße a je Cźechej da. Tutón do jeneje wróny a potom do deski w płocze tšeli. So by ßo pscheßwědcźił, kak je trjechił, Cźech teschin na bok stajiwschi na městno woteńdże, do kotrehoż bě ßo měrił. Bjes tym bě ßo cźeladnik Frenzel pschiblížił, kiž teschin do ruki wsa; wón prějesche, hdyž jemu Cźech kasasche, teschin wotpokožicź, so je kulku wot Wicźasez hólcźka dostał a kulku do teschina tyknu. W tym ßamym wokomiku 3lětny ßynk kublerja Wicźasa sa Frenzelowym khribjetom nimo pschiběża, Frenzel ßo wobrocźi, s teschina ßo wutšeli a do khribjeta trjecheny hólcźk k semi padże. Lěkař, kotryż ßo k cźežko sranjenemu dźěsću hnydom powoła, njemóżesche kulku namakacź, a też w Budyskej hojerni, do kotrejż wbohe dźěcźo posdźischo dowjesechu, prózowanja lěkarjow wuspěcha njemějachu; 20. oktobra ßo dźěcźo psches ßmjercź se ßwojich bolosczow wumó. Pschepytanje cźěkła wupokasa, so bě ßo kulka do rjapa sadrěła, psches cźož bě ßo rjapowy mosłowz do jětsenja dał. Cźeladnika E. J. Frenzela, na poßled w Khwacźizach ßkužażeho, dla morjenja s njekedźbliwoscźu k jastwu na tši měßazy sańdźichu.

Přilopk.

* W Mischnje je wěsty Hannas ßwoju żonu sadajił, s kotrejż běsche ßnano dwě lěcze woženjeny. Mandźelskaj měješchtaj jeniczku dźowczicźku. Dźěd a wowka, macźernaj starschej, kotrajž staj w jenej wßy pola Nossena, mataj holcźku, kotraž je někto połdra lěta stara, hižo dwaj měßazaj na cźehnidbje. Hdyž běchu mordarja, kotryż je 32 lět, sajeli, wón se smėrnej krwju nadrobnje powjedasche, kak je njeskutk dokonjał. Skóstnik ßo njeskutka dla dotal ani kuska njekaje.

* Pola Döhlena ßu wóndano rano na hromadże wupaleneho kamjeńtneho wuhla, kotraž bėsche s boka pucźa naßypana, tšjóch muzskich morwych nadeschli. Hischcze w nozy ßu jich ludźo wokoło Döhlenskeje korczmy widźeli; jenemu s nich bėsche něchtó pjenjesy na nóznu hospodu dał. Muższy ßu pjecża na hromadże spacź chzyli; ale schkódny dym, kiž je s hromady wupaleneho wuhla stupał, je jich pohłuschił a na to ßu ßo sadußyli abo smjersli. Schtó ßu, nichtó njewě. Hischcze schtwórty muzski je na hromadże spał, ale najskerje na mjenje straschnym měsce leżał; duž ßo jemu niczo stało njeje.

* W Lipsku ßu njedźelu wojaka sajeli, kotryż bėsche pola 82. regimenta pěschkow w Göttingenje stał a loni wot wojakow cźeknuł. Wot teho cźaßa bėsche w Zwenkawje bydlił a na dźěło khodźił; tam bėsche ßo s holzu sesnał, kotruż chzyschе ßebi swěrowacź dacź; duž pschedkrótkim s njej na tamnische stawnistwo pschińdże, so by pschipowjedanje skasał. Tam pak je ßo najskerje dopomnił, so móhł ßo jeho stawnik ßnano sa jeho wojeńskimi wopißmami praschecź. Duž wostajiwschi njewjesty se stawnistwa a s Zwenkawa cźeknu. Sańdźenu

njedźelu jedyn Zwenkawczan, kiž běšče wo tymle podawku žłyšchał, cźěkanza njenadźizy w Lipšku šetka, rucže pólzaja šawoła a jeho proschesche, tamneho šajecź, dokelž je wón „jebanstwo“ šworał; ſ „jebanstwom“ wón mĕnjesche, so je cźěkanz holzu wopuschcźił, schtož pak wón šastojnikej njepscheradźi. Pólzaj „jebaka“ šaja, a na poliziji žo wukopa, so je wón wojeńſki cźěkanz, kotrehož hižo dawno pytaju.

* W jenej žwójbje w Mügelnje běšche wóndano rano macź khanu horzeho khoseja na blido štajiła a potom na khwilku še jſtwy schła, so by žwójbnych k žnědanju šwołała. Mjes tym pak běšche 10 mĕžazow štare dźěcźo, kotrež mĕjesche łóžko pschi blidźe, w žwojim łóžku stanuło, žo na blido nacźahowało a khanu powaliło, so žo horzy khosej na dźěcźo wukinu. Hdyž štarschej šastupischtaj, běšche dźěcźo morwe, še stróželemi a ſ bolosczu běšche jo Boža ruczka šajała.

* Na želešnizy duzy ſ Wolfsgefärtha do Werdawa žo wóndano popołdnju tworny wós šapali, w kotrymž žo 300 zentnarjow bawmy wjeseſche. Šastojnizy cźaha woheń haschecź pytachu; ale to žo jim njeradźi. Tež dźěłacźerjo, kotſiž ſ Werdawa ſ lokomotivu na pomoz pschijědźechu, niczo dale šapoczecź njemóžachu, hacź so wós wuprósnichu. Bawma žo hischcźe wjeczor paleſche. Dokelž běšche wós kryty, je žo bawma najſkerje žama wot žo šapaliła.

* W jenej žwójbje w Barlinje mĕjachu 17. małeho rózka muž a žona, pschichodna macź a jeje druha dźowka na dobo narodny dźeń. Ale tón žamžny dźeń — 17. małeho rózka — mandźelſkimaj tež hischcźe małeho hólza pschinjeżechu.

* Wudowa w Barlinje mĕjeſche hižo něschto cźaža kóczku, kotraž žo jara ſkludna ſdaſche a žo jara k wudowje helczeſche. Wóndano žona kóczku nabi, na cźož žo ſwĕrjo tak rosnjemdri, so še žwojimi wótrymi ſubami knjeni ſtraſchnje do nohow ſkuža. Lĕkaŕ wudowu, kotraž je cźeżzy ſranjena, na mĕſcźe do hojeŕnje dowjesecź da.

* Dźěcźo ſ tſjómi wocźemi je ſańdźene dny mandźelſka jeneho dźěławeho muža w Hornjej Schleſynſkej porodźiła.

* W Oldenburgu žu tamniſcheho wyſchſcheho mĕſchcźanoſtu žwobodneho knjeſa von Schrenck wotžadźili, ſajeli a do jaſtwa žadźili. Wyſchſchi mĕſchcźanoſta je pjecźa ſaſtojnika narĕcźaŕ, ſo je jemu tutón ſ pokkadnizy, kotruž ſaſtawaſche, ſa 12,000 abo 15,000 mk. pjenježnych papjerow pſchepodaŕ, kotrež je wyſchſchi mĕſchcźanoſta pſchedaŕ a ſa žo wužiŕ. Potom je ſaſtojnik wyſchſcheho mĕſchcźanoſtu pſcheradźiŕ, na cźož je Oldenburgſke miniſterſtwo pokkadnizu pſchehladowacź dało, pſchi cźimž je žo pokaſało, ſo tam tamne pjenježne papjery woprawdźe wjazy njejžu.

* Do Frankfurta pſched krótkim želeſolijeŕ ſe žwojej njewjeſtu, ſchwalcźu, pſchińdźe, ſo byſchtaj žebi tam dźěło hladałoj. Poſdźiſcho pak žo rosžudźiſchtaj, ſo žebi hromadźe žiwjenje wosmjetaj. Holza žadaſche, ſo by ju nawoženja ſatſĕliŕ, na cźož tutón dwojorołkatu, ſ dróbju natykanu piſtolu wucźeże a najprjedy do njewjeſty a potom žam do žo tſĕli. Schwalcźa běšche do wutrobna tſĕlena; jeje nawoženja pak běšche žo do ſchije tſĕliŕ. Wobeju do hojeŕnje donjeżechu; žadyn na žmjercź ranjenaj njejſtaj. Pſche cźo ſtaj žebi žiwjenje wſacź chzyłoj, dotal nichtó njewĕ.

* 10. małeho rózka rano ſahe w mĕſtacźku Gersfeld 10 lĕtneho hólcźeza na ſchtomje wiżajo nadeńdźechu. Wjecźor prjedy hiſchcźe běšche žebi wón wjeżoły ſ towaŕſchemi hraŕ. Dokelž pak wjecźor domoj njepſchińdźe, jeho ſtarſchej dołho ale podarmo pytaſchtaj. Hakle naſajtra rano žo žužodźa dohladachu, ſo běšche žo hólcźez bliſko ſtarſchiſkeho domu na ſchtomje wobwĕžnuŕ. Schto je ſ pſchicźinu ſrudneho podawka, žebi myżlicź njemóža.

* Loni 8. ſeptembra běšche žo w jenej wſy pola Dortmunda 17 lĕt ſtara žkužobna dźowka ſhubiła. Tamny dźeń běchu ju ſ młodym cźłowjekom ſ kermuſche domoj hicź widźeli; potom pak ju nihdźe njenamakachu, runjež žwědomicźe ſa njej žlĕdźachu. Hdyž žo ſańdźeneho dezembra bróžeń jeneho tamniſcheho ratarja wotpali, žebi ludźo powjedacź počźachu, ſa je ratarjowy wotrocźk bróžeń ſapaliŕ, ſo by žo cźĕło tamneje holcźki, kotrež je wón w bróžni ſkhowaŕ byŕ, žobu ſpaliło. Rospadanki bróžnje na to nadrobnje pſchepytachu, ale niczo njenamakachu, ſchtož by wĕrnoſcź tajkich rĕcźow wobkrucźało. 10. maŕ. rózka pak žu nĕtko holzyne cźĕło w bliſkim hatku nadeſchli. Młody hólz, kiž žo na lodźe žmykaſche, žo dohlada, ſo je do lodu žónſka wopuſch ſamjerſnjena; a w wodźe na to žónſke cźĕło namakachu, w kotrymž holzu ſpóſnachu, kotraž běšche žo pſched 5 mĕžazami ſhubiła. Cźĕło běšche hižo jara pſchĕtkate; duž žo ſpóſnacź njehodźeſche, hacź žu holzu ſkónzowali, abo hacź je žo žama tepiła.

* W Warſchawje žu wóndano babu ſajeli, kotraž tam w jenym domje pod tſĕchu bydleſche. Druhim podružnikam, ſchtož běchu ſ wjetſcha dźĕławi ludźo, běšche dawno hižo ſnate, ſo baba cźeſchne dźěcźi na wotcźehnjenje bjerje; woprawdźe pak, ſ pomozu nĕkotrych druhich žónſkich, jene po druhim ſkónzowa. Poliziji běšche žo dawno hižo ſeſdało, ſo pola baby nĕſchto po prawom njeje. Hdyž junu njenadźizy do jeje bydła pſchińdźechu, tam nĕkotre kolebki nadeńdźechu, a w kóždej dwĕ abo tſi małe dźěcźatka leżachu. Dokelž pak baba prawo njemĕjeſche, njedźelnicźe hoſpodowacź abo cźeſchne dźěcźi ſkubłowacź, dyrbjeſche wona piſmo podpiſacź, ſ kotrymž lubjeſche, ſo wot nĕtka małe dźěcźi wjazy k žebi bracź njebudźe. Njedźiwajzy na to pak polizija, hdyž poſdźiſcho ſažo njenadźizy k njej pſchińdźe, ſažo tſi małe dźěcźatka nadeńdźe. Sa to mĕjeſche žo baba ſańdźene dny pſched žudnikom ſamolwjecź. Sso bojo, ſo móhłe pſchi tejle ſkładnoſcźi wſchitke jeje wohidne njeſkutki na žwĕtko pſchińcź, žo wona rosžudźi, žlĕdy tychle njeſkutkow ſaniczicź. Duž wóndano w nozy w žwojim bydle woheń ſakoži, dźěcźatka, kotrež mĕjeſche na wotcźehnjenju, prjedy wſchitke ſkónzowawſchi. Dokelž běšche dom zyły drjewjany, žo nadźijeſche, ſo žo zyły dom ſpali. Jedyn podružnik pak žo na babu a jeje dźěcźatka dopomni a wóhnjowych woborníkow napominaſche, ſo bychu tola hladali dźěcźatka ſ płomjenjow wumožicź. Nĕtko hakle žo dohladachu, ſo baba ſmĕrom mjes ludom na dworje ſteji. Praſchana, hacź žu dźěcźatka hižo ſ domu, wona wotmolwi: „Te ſ zyła wjazy pola mje njejžu“. Mjes tym běchu płomjo tak daloko podużyli, ſo jedyn wóhnjowy wobornik, kiž babine žłowa žłyšchał njebě, do jeje bydła ſalĕſe a ſa dźěcźimi hladaſche. Wón cźĕłko małeho dźěſcźa namaka, a bórſy hiſchcźe dwĕ druhej. Cźĕła na dwór dele donjeżechu. Lĕkaŕ, kotryž běšche pſchipadnje pſchitomny, hnydom ſpóſna, ſo žo dźěcźi ſadużyłe njejžu, ale ſo žu ſkónzowane. Nĕtko polizija ſakrocźi, a bórſy hiſchcźe ſchtyri cźĕła namakachu; na jenym běšche jaſnje widźecź, ſo ma nop rosražený. Duž babu ſajachu, a hiſchcźe dwĕ druhej žónſkej, kotrejž ſ njej hromadźe bydleſchtej. W hojeŕni, do kotrejež cźĕła donjeżechu, žo pokaſa, ſo běchu wſchitke dźěcźi ſkónzowane. Nĕkotre cźĕła hižo tłajachu. Wſchitke běchu hnydom abo bórſy na to, ſo běchu žo narodźiłe, ſkónzowane. Starſche hacź ſchĕſcź njedźel žane było njebě. Poſdźiſcho hiſchcźe wjazy cźĕłkow namakachu, ſ zyła 40. Mjes tym pak žu 18 lĕt ſtareho cźłowjeka ſajeli, kotryž ſ babu hromadźe bydleſche; tutón jaty je žo wuſnaŕ, ſo je ſa nĕkotre mĕžazy pokſta dźěcźazych cźĕłkow w korbje ſwotnoſtyŕ. Dale je jedyn blidaŕ žudniſtwu wojſewiŕ, ſo je ſa 10 a poſdźiſcho ſa 15 dźěcźazych cźĕłkow kaſchcźe dźěłaŕ. — Baba je nĕkotre tſicźi lĕt ſtara, běšche ſa młode jſtwina holza a bu poſdźiſcho baba. Woženbje pola khudſchich ludźi babjeſche. Dale hróſbniſche žu powjeſcźe kiž ſ Warſchawy pſchikhadźeja wo žadławſtwach, kotrež je baba Skoblinſka ſe žwojimi pomoznizami dokonjała. Dotal je žo jim dopokaſało, ſo žu 76 dźěcźatkow ſkónzowałe. Spomnjena baba, hižo lĕta dołho wudowa, běšche duſcha tehole morbaŕſkeho paženia, ke kotremuž jeje žotra a jeje 22 lĕtna dźowka, kotrejž žobu pola njeje bydleſchtej, potom jeje druha dźowka ſe žwojej towaŕſchku, wobě njerodnej žoniſchcźi, žłuſchachu. Babine bydło běšche jara małe; a dokelž pſchezo ſkładnoſcź njebě, cźĕłka ſkónzowanych dźěcźi ſwotnoženycź, tute cźaſto nĕkotre dny w khachlach ſkhowane tcźachu. Ssmjerdźenje łkajazych cźĕłkow, kotrež ſ khachlow ſtupaſche, žónſke do zyła njemyleſche; ſmĕrom tam bydlachu, ſpachu a žebi jĕdź a picźe žkodźicź dachu. Bjes dwĕła je, ſo je morbaŕſke paženo wjele ſtow noworodźenych dźěcźatkow ſkónzowało; pſchetož baba hižo pjecź lĕt dołho cźĕſchne dźěcźi na ſkubłanje bjerjeſche; a hdyž wóndano polizija jeje bydło, kotrež běšche žo jeno ſ dźĕła wupaliło, nadrobnje pſchehlada, 14 dźěcźazych cźĕłkow namakachu. Jene, zyłe ſ krwju ſapanzane a ſ rosbitym nopom běšche mjes ſtarym kaſchcźom a ſcźĕnu pſchipréte. Wó jſtwje bĕ wſchitko połne krwĕ, a ſa khachle žo dźěcźaze moſhy lĕpjachu. A woženbjedź pſchihladowarjow na dworje mordaŕka ſtejeſche, žo wjeżelo, ſo płomjo poženbje žłĕdy jeje njeſkutkow ſanicźa. Kaž tamniſche nowiny powjedaju, ſłóſtniza hiſchcźe pſchi wóhnju nowy njeſkutk dokonja. S dźĕſcźom na rukomaj běchu ju, hdyž woheń wuńdźe, do dwora bĕžecź widźeli; wona powjedaſche, ſo je dźěcźo k jenemu žužodej dała. Woprawdźe pak běšche jo w žužodnym dworje pod hołym njebjom na ſemju žadźiła, hdyž poſdźiſcho njeſbožowne ſtworjeńcźko ſmjerſnjene namakachu. Wot wſchitkich dźěcźi, kotrež běchu pola njeje byłe, žu lĕkarjo jeno ſchtyri abo pjecź žiwe wohladali. Te běšche jeje druha dźowka wołajo a kſchicźo — ſo by trjebaj nichtó na nich njeſkutkow dła njetukaŕ, — ſ płomjenjow wunjeżka. Wbohe ſtworjeńcźka běchu na kóſcź wukhnjene. — Njebudźeſche-li polizija morbaŕſke paženo hnydom ſajała, budźeſche lud njecźłowjeſke žónſke na mĕſcźe na kruchi rostorhaŕ. — Kaž žo ſ Warſchawy piſche, je polizija nĕtko tež pola druhich tamniſchich babow wupytowała a hiſchcźe dwĕ podobnej morbaŕſkej jamje wužlĕdźiła. Duž tamniſche nowiny ſa to rĕcźa, ſo by žo, kaž je hižo w žwojim cźaže było, pola tamniſcheho wuſtawa, kotryž noworodźene dźěcźatka pſchijimuje, ſaženo tajka naprawa ſcźiniła, ſo móhłe tam macźerje žwoje dźěcźatka wotedacź, žo žame ani njepokaſajo.

* Hrósbne mordarſtwo a ßamomordarſtwo je ßo ſchtwórtk tydźenja popołdnju w Bremenje ſtako. Tamniſchi murjerſki miſchtr Seidel, kiž ſ wjetſcha jenoż mjeńſche dźěła a porjedźenja wobſtara, běſche pſchipołdnju wolicź był a pjany domoj pſchińdźe, na cźoż ßo hnydom k wobßedźerźy doma poda, wudowje, kotraž w prěnim poſkhodźe bydleſche, a ßo ſ njej wadźicź pocźa. Pſchicźina ſwady běſche ta, ſo bě jemu wudowa na jutry wobydlenje wupowjedźiła, wón pak dotal druheho namakał njebě. Hdyž ßo wudowa mjes tym ſkhili a do khachlow pohlada, Seidel revolver wucźeże a ji kulku do khribjeta tſěli. Wó jſtwě běſchtej hiſchcźe dwě dźěſcźi, wudowina 5létna dźowcźicźka, a dźěcźo ſe ßußodſtwa, kotrejž ßebi hromadźe hrajkaſchtej. Kſchicźo cźežźy ranjena żónſka poſkocźi a mějeſche hiſchcźe telko mozy, ſo mózeſche druhemu mordarſtwu ſadźěwacź. Pſchetoż Seidel, kiž běſche bjes dwěła wowrótnik, ßo hiſchcźe ſ revolvrom na wudowine dźěcźo měrjeſche; ale macź jemu hiſchcźe w prawym cźaßu mordarſku bróń ſ rukow wuwinu. Nětko Seidel ſe jſtwy a po ſkhodźe dele běžeſche; żona ſa nim pſchińdźe, ale delekach wo pomoz wokajo leżo woſta a bórſy na to ducha ſpuſchcźi. Mjes tym běſchtej dźěſcźi płacźo pſched khěžu won běžałej. Hnydom na to ßo w Seidlowym bydle ſtraſchne rosbuchnjenje ſta; bubot běſche daloko po měſcźe ßłyſchecź. Durje a wokna buchu ſwutorhane, khachle a wſchelaka domjaza nadoba na dróhu won ſmjetane, a wjerch bu pſcheraženy; duž bu też na najſtwje mnohe ſapuſcźene. Delekach pak żadyn kruch zyły woſtał njeje. Seidelowe cźěło bu na kruchi rostorhane. Jako jeniczki zyły kruch żiwot ſ nohomaj namakachu; druhe dźěle cźěła na dróſy rosbrojene leżachu. Seidlowa jſtwa běſche ſ krwju a cźwakami mjaßa zyła ſapanzana. W khachlach dynamitowe patrony namakachu, kotrež běſche Seidel do wóhnja cźißnuł, ſo bychu rosbuchłe. Seidela, kotryž běſche ßnano 40 lět ſtary, mějachu hewak ſa cźicheho a ſměrniweho cźłowjeka. Jeho żona ßo ßmjercźe ſminu, dokelž běſche runje na dworje, hdyž ßo njeſboże ſta.

* W jenym ſchwajzarſkim měſtacźku běchu jeneho wobydlerja k jaſtwu ſaßudźili, dokelž ßwojeho najſtarſcheho ßyna do ſchule njeſcźelesche. Na to ßo wón tak rosſłobi, ſo ßwoje tſi dźěcźi, 4 lěta, 7 a 10 lět ſtare, ſ hamorom ſarasy. Potom ßebi ſ britwju krk pſcherěſnucź ſpyta; ale druſy ludźo jemu ſadźěwachu, na cźoż jeho ſajachu.

* W Hendonje w Jendźelſkej ßo pſched krótkim żónſka ſ powětrowym ballonom do powětra poſběže, ſo by ßo ſ padazej pſchiprawu ſ wyßokoſcźe dele puſchcźika. Duzy horje wſchitko derje dźěſche. Ale ßo dele puſchcźejo wona do makeho jěſora padże. Runjeż mózeſche derje płowacź, budźeſche ßo tepika, dokelž ßo ßwojeje padazeje pſchiprawy dla ßwobodnje hibacź njemózeſche; na ſboże pak někotre cźołmy pſchijědźechu, a cźołmarjo ju ſ wody wucźežechu.

* W Witebſku w Ruſkej ßo ßedmjo żidźa ßudźa, kotſiž ßu wobſkorżeni, ſo ßu cźłowjeka ſkónzowali, ſo bychu 50,000 rublow (pſches 100,000 markow) doſtali, na kotrež běſche wón ßwoje żiwjenje ſawěſcźił. Wobydlerjo měſta ßo na żidow-mordarjow tak ſ hněwom horja, ſo dyrbjachu wojazy ßudniſtwo wobßadźicź.

* 11. dezembra ſańdźeneho lěta amerikanſka łódź, kotraž do Japanſkeje jědźeſche, ßnano 200 mil wot mórſkeho pobrjoha na morju cźołm wuhlada a k njemu dojědźe. Na cźołmje běchu woßmjo wobydlerjo kupy Pelew, ale wſchitzy poł morwi, hłodu ſtradani. Praſtary kral tejele kupy a jeho ßyn běſchtaj ſe ſcheſcźimi druhimi wobydlerjemi wjerćha ßußodneje kupy wopytacź chžykoj. Ale duzy tam 23. novembra wětr jich pjatnacźe kóhcźi dokhi cźołm daloko do morja won ſacźěri. - 18 dnjow poſpochi njeſbożowni niczo jěſcź ani picź njemějachu. Duž ßo 11. dezembra, hdyž běſche nuſa najwjetſcha, ſtary kral roſßudźi, ßwojeho 16létneho ßyna moricź, ſo bychu cźi druſy ßebi khwilu żiwjenje ſdźerżeli. Wſchitko běſche hižo k woporej pſchihotowane, hdyž ßo naſdala amerikanſka łódź pokaſa; duž běſche młodźenz wumożeny. Kral a hiſchcźe jedyn druhi pak běſchtaj tak woßłabnułoj, ſo bórſy ſemrěſchtaj, hdyž běchu jeju na łódź wſali.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi budźe jutſje ſa tydźeń němſka ſpowjedź a němſke prědowanje.

Wěrowanaj:

W Michalſkej zyrkwi: Jan August König, hoſpodarſki pomoznik w Myſchezach, ſ Marju Amaliju rodź. Klimantez w Sſlonej Borſchczi.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Max Hermann, Handrija Buſcha, dźěłacźerja na Żidowje, ß. — Marja Martha, Jana Ernſta Schlemmera, fabrikarja na Żidowje, dź. — Marja Bertha, Jana Schibaka, kublerja w Pſchiſchezach, dź. — Hana Auguſta Gertruda, Kſcheſcźijana Jaroměra Hermſa, liſtonoſcherja w Małym Wjelkowje, dź. — Emil Max, Ernſta Emila Hertlera, dźěłacźerja pod hrodom, ß.

W Katholſkej zyrkwi: Auguſt, Ignaza Koſela, ſchewza w Raſchowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 18. februara: Jaroměr Robert Michałk, khěžkař a ſkałař w Nadźanezach, 44 l. 11 m. 24 d. — 21. Hańża rodź. Jurſchez, Handrija Hohlfelda, khěžerja a krawza na Żidowje, mandźelſka, 66 l. 11 m. 13 d. — 23. Michał Handrij Mitſch, dźěłacźer w Kamjenej, 53 l. 6 m.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2479 měchow.	W Budyſchinje 22. februara 1890				W Lubiju 27. februara 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	10	—	10	12	9	65	10	—
" . . . . . żołta	9	59	9	71	9	41	9	71
Rożka	8	81	9	—	8	59	8	75
Jeczmjeń	9	28	9	42	8	80	9	17
Wowß	8	10	8	30	7	70	8	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	10	2	30
Pſchenicźna muka 50 "	9	80	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	9	80	14	60	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 "	3	—	3	60	2	80	3	50
Sſłóma . . 600 "	35	—	37	—	32	—	34	—
Proßata 484 ſchtuk, ſchtuka	15	—	33	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. 16 np.; pſchenża (żołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 70 np.; rożka wot 8 hr. 88 np. hacź 9 hr. — np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 15 np. hacź 8 hr. 30 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. drużiny 60—63 mk., 2. drużiny 53—57, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 50—62 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. februara: Symne.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim revěrje.

W **Brěſynſkej holi** — bjes Nowej Wßu a Zymplom — ma ßo **póndźelu 3. měrza** t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

222 rm. khójnowych kuleczkow,
38,2 ſtotnjow khójnowych walczkow,
60 hromadow khójnoweje wuléßowaneje walczźiny

ſ wuměnjenjemi, tu ſwucźenymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo w Maleſchezach, 24. febr. 1890.

Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźiſchczanſkim** revěrje ma ßo **ßrjedu 5. měrza t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin

něhdźe 60 khójnowych dołhich hromadow

(wurodowane w khójczkach pſchi zyhelniczi, wuléßowane a ßuche w ſadnich kerkach)

na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ßo prjedy woſſjewja.

Shromadźiſna w khójczkach pſchi zyhelniczi.

J. Wiedemann.

Na Dubjanſkim revěrje

móże ßo kóżdy cźaß po ſapłacźenju płacźiſny wotwjeſcź

1 rm. khójnowych ßylnych ſchczěpow po 6 mk.
1/100 ſtotnja khójnowych walczkow " 11 " 20 np.
1 kopiza brěſowych ßuchich pjeńkow " 5 "
1 " khójnowych pjeńkow " 7 "

G. Schkoda.

Drjewowa awkzija.

Pódjelu 3. měrza ma ßo pola Lehmannsdorfa něhdże 100 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna w Lehmannsdorfskej korczmje dopołdnja w 9 hodźinach.

Jan Bjenada w Sdźerje.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 4. měrza dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo w **Wyßokej** pola Budyschina 25 twjerdych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Reinhardt Ritter, kubleŕ.

Wschě druźiny **cźrjewow k dźěłanju kołbaßy** porucza **cźrjewowa pschedawaŕnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźißło 23.

K konfirmaziji

derje swjasane **spěwaŕske** se **ßerbßkim napißmom** w wulkim wubjerku, teź w ßomocźe se samkom, po tunich płaczisnach porucza

A. Schönke,
knihiwjasaŕnja na hauensteinskej haßy 1.

Spěwaŕske

ßerbske a němske w prostych a woßebnych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17
knihiwjasaŕnja
a pschedawaŕnja papjery.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np. porucza **Th. Grumbt.**

Syrup

punt po 12 np. porucza

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu 8

Jerje

rjane, wulke, tucźne
po 4, 5 a 6 np.

pola **Carla Noacka**
na žitnej haßy.

Zokrowy syrup

jara ßłódki, punt po 16 np. porucza **Carl Noack** na žitnej haßy.

Najlěpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.,

ßuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Twarski a rólny kalk

wschědnje cźerstwy ßo palazy

porucźatej

kalkowni w Kundracźizach a w Niskej.

E. Plümecke.

Knježi rěsak w **Lasu** porucza wschě druźiny **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płaczisnach, cźaßej pschiměrjenych.

Porzelanowe hnězdne jeja

ßu saßo doschle a je po duzentach a po jenym tunjo pschedawa

Rudolph Wilhelm
pschedawaŕnja schkleńzy a porzelana.

Woknowu schkleńzu we wschěch wulkosczach, **schkleńcźerske diamanty, woknowy wołoj** a **schkleńcźerski lěp** porucza tunjo

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy cźißło 16.

Mužaze a hólczaze wobleczenja

jenož s **dobreho ßukna** a **bukskina** dźěłane, schije po měrje

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Žonjaze žakety a trikotowe taille

jenož w najlěpschich kajkosczach porucza tunjo

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Dwójzyschěroki cźistowołmjany **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach:

meter	po	1	mk.		stary	kóhcź	po	60	np.,
„	„	1	„	60 np.	„	„	„	90	„
„	„	1	„	75 „	„	„	„	1	mk.
„	„	1	„	95 „	„	„	„	1 „	10 np.
„	„	2	„	40 „	„	„	„	1 „	40 „
„	„	3	„	— „	„	„	„	1 „	70 „
„	„	3	„	50 „	„	„	„	2 „	— „

Ssmužkaty a róžiczkaty kaschemir teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Sa konfirmandow

cźorne a cźěmnobrune

cźistowołmjane wobleczenja

w druźinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poruczam.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Spěwaŕske

ßerbske a **němske** w jednorych a woßobnych **ßomocźanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, ßerbske w nowym cźischczu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczisnach

Gustav Rämsch
knihiwjasaŕ na bohatej drósy 21.

Ssadaŕska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadźniskemu cźaßej **ßadowe schtomiki** najlěpscheje druźiny pschedawa. Płaczisnowe sapißy ßo darmo a na žadanje s póstom rosesczelu.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Na ßwój **palenz** a wschelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waschnju a dołholětnym nasłonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho do-
stacź pola
Schischki a Rjerźki
w Budyschinje.

Nowe

turkowske ßłowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

połne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.

porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Franz Marschner
cźaßnikaŕ w Budyschinje
na bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu ßerbski.

Kosaze kóžki.

Kosaze, sajecze a karniklaze kóžki po najwyschschich płaczisnach kupuje

Gustav Nauke
na garbaŕskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **bjesmolatych pjelzowych kožow.**

W Měćźinje je dwajschoßna khěža cźišło 15 ſ rjanej ſahrodu dla dźělenja herbſtwa na pſchedań. Dalſche je w tamniſchich gmjenſkich grychtach ſhonicź.

Rjepikaty tobak

najlěpſcha družina, woprawdźe cźiſta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

wulke a tunje po 3, 4, 5 a 6 np.
porucźa **C. F. Dietrich.**

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróźſchich družinow w wulkim wubjerku porucźa
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo
porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Koſaze koże naſymſke, ſajecźe, kaž też wſchě druhe koże pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Wolij

budźe ßo wutoru 4. měrza a ßlědowaze dny w Styczinſkim młynje bicź.
Młynſki miſchtr **A. Wawrik.**

Konfirmandojo

kupuja wſchitzy ßwoju draſtu pola
C. F. Kloßa,
fabrika mužazeje a žonjazeje draſty.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 9. měrca popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. Wojnarja ze Žornosyk wo „židowskich nabožnoſćach“. Wo bohaty wopyt proſy **předsydstwo.**

Wobydlenje ſe wſchěm, ſchtož k njemu ßłuſcha, je na pſchenajecźe w Bukezach cźišło 39.

17—18 lětna ßłužobna holza ßo hnydom pyta. Teho runja doſtanu wotrocźzy, ßrěnkojo, wolazy, hródźne a domſke holzy pſchi wyßokej mſdze ßłužbu pſches **Wackerowu** na ßukelnſkej haßy 16.

2 hródźnej dźowzy, kotrejž 60 toler lětneje mſdy doſtanjetej, pyta do Oſchatzſkich ſtron **Wackerowa** na ßukelnſkej haßy 16.

Wotrocźkow, dźowki a dźěłacźerſke ßwójby pſchi wyßokej mſdze pyta **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12.

Budyska Bjesada.

Jutře **njedźelu 2. měrca** popołdnju w 2 hodźinomaj **wnlět** na **Sokolcu.** Zhromadźizna při Gudźic hotelu. Wječor w 6 hodźinach towarſna skhadźowanka w Gudźic hotelu. **Předsydstwo.**

Woſjewjenje.

W Njeßwacźidle ſměja ßo 5. měrza ſkótne wiki.
W Njeßwacźidle, 26. febr. 1890.
Scholta, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.

Pobočne Tow. Serb. Bur. w Wotrowje

změje kóždu **druhu njedźelu** měſaca swoje zeńdźenje. — Na druhe wozjewjenja njech po tajkim nichtó wjac njećaka! — Pola nas je wjele mazu na kožu, grat a konjacy róh a barby k tykancam na ſkładze a za tuni pjenjez doſtać.
Wubjeŕk.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Radworju

ſměje jutſje **njedźelu 2. měrza** popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźiſnu.
Pſchedßydſtwo.

W ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ prěńſchej ſjenocźenej, ßo **póndźelu 14. haprleje 1890** nowy wucźbny kurs ſapocźnje.
Pſchipowjedźenje ſchulerjow pſchijima
direktor **J. B. Brugger.**

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodźinach w **piwowym hrodźe** po jenym ſkhodźe. **Někotři Serbja.**

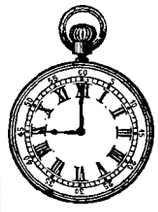

Najwjetſchi ſklad

cźaßnikow, rjecźaſow a hudźbnych hrajadłow.
Porjedźenje najlěpſche a najtuńſche.

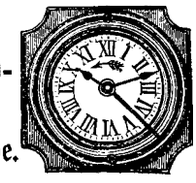

J. G. Schneider pſchi lawſkej wěži.

Wólby do khěžorſtwoweho ßejma

w druhim ſakſkim wokrjeßu.

Wjele ßo h'ſchcźe powjeda
Wo tych wólbach do ßejma,
Hdyž też wone ſ wjetſcha tu
Nětko hižo nimo ßu.
W wjele wólbnych wokrjeßach,
Haj też we tych ßerbſkich wßach
Druhoh' ſakſkoh' wokrjeßa
S nowehо ßo wolicź ma.
Wſchak pſched tſjómi lětami
Hižo ſkorźach w Nowini,
So tu njeje pſchesjenoſcź,
Widźachmy to huſto doſcź.
K powſchitkownej ſrudobi
Ssmy to ſaßo ſhonili,
So też tón naſch ßerbſki lud
Wobeńcź móże tajki błud.
Sswaricź tón krócź ſaß' dyrbju,
So ßo hłoßy dźělachu
Wot kužiſkoh' Hoffmanna
Na zuſeho Lipſcźana.
A też tamny demokrat
Hłoßow wjazy wſał by rad.
Dźenß te wólby pokaża,
Schto wón wot ßo džeržecź ma.
Pſchiwißarjo Hauptowi
Rěcźa ludźom po hubi,
Hdyž ßo hodźi, wobrocźa
Wěrnoſcź, pak ju ſamjelcźa.
Haupt pſched wjele lětami
Był je ſchuleŕ w Zitawi,
Pſches to praja tam a tu,
So wón ſnaje Lužizu.
Ja pak praju ſawěſcźi,
Wy dha wucźeŕ Lipſcźanſki,
Kiž je zyle zuſy jow,
Saſtupicź naß w ßejmje móhł?
Woßebje na ratarſtwo
Mało wuſteji wón ßo,
Boju ßo, ſo njeſnaje,
Schto wowß abo rožka je.
Nikomu też zuſe njeŕ,
So ſ tej ſtronu póhanſkej,
Kotraž wěru ſaprěje,
Pſchecźelſtwo wón džeržecź chze.
Na ſty cźaß nětk ſtorži wſcho.
Kak pak tehdy budźe to,
Hdyž b'dźe wěra do boka,
Luboſcź wſchudźom wuhaßła?
Sjawnje dźenßa praju to,
Budźe nowe póhanſtwo:
Ach, a wěſcźe Božі ßud
Pſchińdźe też na tajki lud.
Duž tak hiſchcźe proſchu tu,
Jeli ſchtó na roſpucźu
A chzył hiſchcźe dwělowacź,
Sa koho měł hłoßowacź,
Tón njech tola wopomni,
Schtož tam ſteji w bibliji,
So ßo Boha bojecź ma
A też cźeſcźicź khěžora.
Njech ßo teho wjeßeli,
So njeŕ żiwy w póhanſtwi,
Njech ßwój liſcźik woteda,
Hdyžeŕ je mjeno **Hoffmanna.**
Skónczńje też, wy hoſpoſy,
Ssobu pomhacź dyrbjake,
Je nětk Korla domach byl,
Hłoßowacź ßnadź njeje chzył,
Dha wſchak jeho nawabcźe,
Njech wón nětko hłoßuje,
Hewak, praju do prědka,
Dobycźe nam njeſkiwa.

W Bukojnje, 28. małeho rožka 1890. H. Falka, g. p.

Pyta ßo

k jutram porjadna, ſwólniwa, 14—16 lětna holcźka ſa ßłužobnu do Michałſkeje ſchule w Budyſchinje.

Sprawna holza ßo k 1. haprleji do ßłužby pyta na ſnutſkownej lawſkej haßy cźišło 3 po 2 ſkhodomaj.

Wuſtojnu ſkótnu hoſpoſu, dźowki do hródźe a do domu, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźerſke ßwójby pſchi wyßokej mſdze pyta **Heynoldowa.**

Hródźnu dźowku hnydom abo bórſy pyta **A. Nierth** na kamjeńtnej haßy 16.

Do ßwojich kolonialtworowych a deſtillaziſkich khlamow

wucźobnika

k jutram pytam.
Ad. Rämsch.

Wucźobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich khlamach do wucźby ſtupicź.
Otto Engert
drogowe a barbotworowe khlamy.

Kowarſkeho wucźobnika k jutram pyta **Wyrgacź** w Hornim Hunjowje.

Pjekarſkeho wucźobnika pyta
Joſef Scholze
na garbarſkej haßy 10.

Wucźobnika

ßyna ſprawneju ſtarſcheju, pyta **Jan Panach,** ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 5.

K jutram **wucźobnika** pyta **Paul Riethus,** ſchewſki miſchtr na ſchidarſkej haßy (Siebergaſſe).

Krawſkeho wucźobnika

pyta **J. Weßely,** krawſki miſchtr na wyßokej haßy 10 po 1 ſkhodźe.

Kowarſkeho wucźobnika k jutram pyta **Pawoł Tſchirner,** pruhowany konjekowaŕ na Židowje 260.

Rěźniſkeho wucźobnika pyta **Wiederwach** w Barcźe.

Sserbſti hólz, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknucź, namaka měſto pola **Handrija Barcźa,** ſchewſkeho miſchtra na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kedźbu.

Schtóž chze dobry a derje ßłodźazy **tobak** kuricź, tón njech do pſchadownje Khocźebuſkeho rokkateho tobaka k **Hermannej Görlichej** na ßukelnſkej haßy dźe.
Wjele kurjerjow a ſnajerjow.

Jako druha baba ßo na Židowje ſaßydliwſchi, dawam k wjedźenju, ſo w tu khwilu na Židowje 253 bydlu.
Baba **Ssykorina.**

Cźeſcźranjaze ßłowa, kotreż ßym 20. februara wjecźor na k. kublerja **Eduarda Wuſtmanna** w **Wjeßelu** ſrěcźała, ſ tutym roſkata naſad bjeru.
Zuſchzyna w Lipicźu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 8. měrca 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Cželadniski porjad, kiž je wot lěta 1835 hacž dotal w Sakskej płacžił, je najdlěje wobstał. Po wobsamknjenju druheje komory sakskeho sejma maja so mnohe postajenja w nim pscheměnicž a so pschichodnemu sejmej nowy sakonjowy nacžisk pschedpołožicž. — Pjenjezne žadanki sa poliziju je druha komora po dołhej debacže pschiswoliła. Kaž bě wotcžakacž, sozialdemokratiszy sapósłanzy tule składnosć wuziwachu, so bychu so na knježerstwo dla podtłócženja sozialdemokratije wobcźežowali. Sozialdemokrat Kaden na to skorjesche, so wójnske ministerstwo wojakam te korcžmy wopytacž njedawa, kotrychž mějeceljo k sozialdemokratiskej stronje pschiłuscheja. Statny minister s Nostitz-Wallwitz a wójnski minister hrabja s Fabrice Kadena powucžischtaj, so je powołanje wójska, móz a nahladnosć wótzneho kraja psched wukrajom sakhowacž, snutska pak sa měr, porjad a sakoń stacž. Tole powołanje wójska napschecźiwo wotmyślenjam sozialdemokratije steji. Wójnske ministerstwo njeszmě pschidacž, so bychu so wojazy wot sozialdemokratiskich rěcžnikow sawjedli, a s jeho dowolnosczu je so stało, hdyž je so wojakam sakasało, do někotrych korcžmow khodźicž, w kotrychž sozialdemokratojo wobkhadźeja.

— Jejna Majestosć kralowa Karola je so k posylnjenju swoje strowosće, kotraž je psches dleschu khorowatosć cžerpiła, do Mentone w połodnischej Franzowskej podała. Kralowa tam pjecža někotre měsazy dołho wostanje.

— Wschě europiske kraje, mjenujzy Franzowska, Jendželska, Belgiska, Holandska, Danska, Schwejdska, Awstriska, Italska a Schwajzarska, wot khežora Wylema na konferenzu pscheproschene, na kotrejž ma so wuradźicž, na kajke waschnje móhło so położenje dźěławeho luda polěpschicž, su pschipowjedźiše, so so pschi konferenzy wobdźěla. Program, praschenja wopschijazy, kotrež so konferenzy pschedpołoža, je so hižo knježerstwam mjenowanych krajow póslak. Konferenza budze wosebje sprawjenje dźěła w podkopkach, njedželske dźěło, dźěcźaze dźěło, dźěło mkodostnych ludźi a dźěło žónskich wosobow rospominacž. Pruska statna rada je wo wschěch tychle dypkach hižo radu składowała a pjatk tydženja wjecžor swoje dźěło skónczika. Khežor, kiž je pschi wuradźenjach s pschedsydu był, so zobustawam statneje rady pschi wobsamknjenju posedźenjow něhdże se zlědowazymi złowami dźakowasche: „Wustupcże, moji knježa, pschecźiwo měnjenju, w sjawnosći rosschěrjenemu, jako bychmy so tu sestupali, so bychmy znadź někajke potajnstwo k sahojenju wscheje sozialneje schkody a cžerpjenja wuzlědźili. Ssmy so zwěru prózowali, zrědki namakacž, so bychmy wschelake polěpschili a mjesy móznosće postajili, hacž k kotrymž smědźa a móza naprawy na schkitowanje dźěłacžerjow hicž. Nadźiju so, so dobre s waschcheje rady wunźe.“ Hłuboka khutnosć a njedźělena kedźbliwosć, s kotrejž je khežor wuradźenja w posedźenjach, hacž do 10 hodźin dołhich, wjedł, jeho pschecźelniwosć, s kotrejž so wón w znědanskej pschestawzy s wězywustojnymi rjemjeslnikami a dźěłacžerjemi rosmołwjesche, je bjes wschitkimi wobdźělnikami pschi wuradźenjach dźiwanje zbudźiła. Bjes dźěłacžerjemi bě tež jedyn, kiž so sjawnje jako sozialdemokrat wusnawasche. Duž so wobeńcž njehodźesche, so pschi rosmołwjenju rěcž na sozialdemokratiju pschińdze. Khežor pschi tym mjes druhim praji: „Schtož sozialdemokratiju nastupa, je to moja wěz. S tej hižo budu ja zam hotowy.“ S khežorowych złowow bě złyschecž, so dyrbi so wot knježerstwa s mozu sozialdemokratiji napschecžo stupacž. Kaž so sda, wobstejazy sozialistiski sakoń po khežorowym měnjenju k temu njedozaha, ale sozialdemokratija dyrbi so s wjele krucžischimi zrědkami podtłóczicž.

— Pschi wuzschich wólbach do khežorstwoweho sejma konservativni poraženje, kotrež su pschi prěnich wólbach poczerpili, narunacž njejsu móhli. Je to do prědka widźecž było. Pornjo narodnoliberalnym pak je so konservativnym hischcże derje doscž schlachcžiło. Narodnoliberalni běchu na posledním khežorstwowym sejmje 96 muži zylni; jich liczba je so pschi nowowólbach hacž na 39 ponižika. Konservativni pak budza pschezo hischcże 92 zydkow wobsedźecž a pschi schěscž zbytnych wuzschich wólbach so tale liczba hischcże wěscże powyschi. Do schkodowanki konservativnych a narodnoliberalnych su so swobodomyslni a sozialdemokratojo dźělili. Sswobodomyslni směja město dotalnych 36 sastupjerjow jich w pschichodze 70, a liczba sozialdemokratow je so wot 11 na 35 schwihnuła. Katholska zentrumska strona, kotrejež zylnosć 103 muži wucžinjesche, so njeslabjena do noweho khežorstwoweho sejma wróczi. Jeli so konservativni a narodnoliberalni njebudza chzycž s boka pschihladowacž, hdyž budza sozialdemokratojo a swobodomyslni na powróczenju monarchije dźěłacž, budza so s zentrumskej stronu sjenoczicž dyrbjecž. Duž budze Windthorst, wjednik zentrumskeje strony, s knjesom w khežorstwowym sejmje. Wo jeho pomoz budze so knježerstwo prózowacž dyrbjecž, hdyž budze wažne sakonje pschecźischczecž chzycž.

Kaž hižo pschi hłownych wólbach, su tež pschi wuzschich wólbach sozialdemokratojo na wjazorych městnach měr kasyli. Hdyž w Dortmundze sozialdemokratojo shonichu, so je jich kandidat Tölke podležał, woni do polizista, psched jenej wólbnej stwu stejazeho, s piwowymi karanczkami a kamjenjemi mjetachu. Na napominanje polizije, so bychu roseschli, njeměrnizy njeposlúchachu, wjele bóle woni polizistow hanjachu a „hura Tölke“ wokajo czim zylnischo kamjenje do polizistow funkachu. Duž běchu polizistojo skónczenje nusowani, swoju bróń wuzicž. Na to njewopisomna dźiwja tłóczenza nasta. Polizistojo do spjecźiwych herjekarjow s nahim mjeczom rubachu, bjes tym so kaž na pschikasnju woprawdźity deschcž kamjenjow na polizistow praskotasche. Pschi tym so na woběmaj stronomaj mnosy sranichu; liczba tych, kotsiž s krwawnymi dopomnjenkami na tutón podawk spominaju, njeje znadna. We wschěch zusodnych dróhach buchu schkleńczane latarnje rosražene, s dźěła tež woknowe schkleńzy w wjele twarjenjach. Münsterska dróha pokasowasche wobras dźiwjeho saniczerstwa. So běchu so njeměry na druhi dźeń wjecžor njewospjetowake, so korcžmarjam pschikasa, hižo wjecžor w 7 hodźinach korcžmy sawrjecž. — W Scholwinje w Pomorskej so dwazecžo sozialdemokratojo, s tołstymi kijemi wobrónjeni, do wólbneje stwy walichu, tola so wot pschitomnych wuswolerjow wucžischcžachu. Wotdźělenje wojakow, kotrychž hnydom na pomoz sawołachu, porjad bórzy sasso postaji. Jeneho sozialdemokrata sajachu. — W Stolzenhagenje dźěłacžerjo dom wobsadźichu, w kotrymž so wolesche, a wólbneho pschedstejicžerja sadźerżachu, hdyž chzyschе dom wopuschczicž. Potom woni spytachu, so do dwora jeneho kublerja dobycž, schtož pak so jim njeporadźi. Duž wot wonka někotre wokna wubichu a wrota a płót rosbichu.

— S narańscheje Afriki je powjesć dóschła, so chze wjednik arabskich sběžkarjow, Banaheri, pschecźiwo kotremuž major Wißmann nowu expediziju wuhotuje, s Němzami měr cžinicž.

Franzowska. S dahomejskim kralestwom, w nawjecžornej Afriży pschi guinejskim mórskim saliwje leżazym, Franzowsam nowa wójna hrosy. Nowy dahomejski kral je hižo wospjet nadpady na franzowske kolonije, s jeho krajom mjesowaze, cžinił. W nowschim cžasu je 500 muži dahomejskeho wójska fronzowsku stražu nadpanuło, kotraž pak nadpadnikow s wulkej schkodowanku wotrasy. Po tutym podawku Franzowskej niczo druhe njewubudze, hacž zebi s wójnu doscźecźinjenje wsacž. Nastawaza wójna budze hacž do wěsteje měry s tym sajimała, so budza w njej tež wojerki wustupowacž. Garda dahomejskeho krala, jadro jeho wójska, s tyszaz wojerszy wuwucženych žónskich wobsteji, kotrež su hižo prjedy w wójnach cžornochow wulku rólu hrałe a kotrež su pjecža khróblische, hacž jich muzszy towarschojo.

— Roskora, bjes ministerstwowym pschedsydu Tirardom a ministrom snutskownych należnosczow, Konstansom, hižo měsazy dołho wobstejaza, tola pschezo sasso samasana, je nětko sjawnje wupraška.

Konstans je ſ ministerſtwa wustupił. Na jeho měſto je preſident republiki, Carnot, Bourgeoiſa, kiž bě hacž dotal polizajſki prefekt w Pariſu, powołał.

Portugalska. Wot teho cžaßa, ſo je ßo w Brafilſkej khěžorſtwo powróczyło, a wuhnaty khěžor Dom Pedro pola ßwojeho wuja, portugalſkeho krala, wucžek namakał, ßo też w Portugalſkej republikanſka ſtrona ßylnje hiba. Republikanſzy wſchě ßrědki wuživaju, monarchiju podrycž. Dokelž je knježerſtwo pſchi ſwadze ſ Jendželſtej dla knjejſtwa nad krajom pſchi rězy Sambeſi w pokodniſchej Afrizy zoſako, republikanſzy nětko lud pſchecžiwo knježerſtwu ſchcžuwaju, kotremuž ßłaboſcž a podwólnoſcž napſchecžo Jendželſkej porokuja. Hacž runje kóždy roſumny cžłowjek wě, ſo ßo knježerſtwo małeje Portugalſkeje pſchecžiwo žadanjam mózneje Jendželſkeje ſpjecžiwicž njeje móhło, dokelž by w wójnje ſ Jendželcžanami Portugalſka wěſcže podležała, ßo tola lud wot republikanſkich ludžipaczerjow naſchcžuwacž dawa. Republikanſzy hladajzy mozow nabywaju; w hłownym portugalſkim měſcže Liſſabonje je polizija ſańdženy tydžeń wospjet republikanſke ſhromadžiſny roſehnacž dyrbjała. W Setubalu je ßo lud, hdyž jeneho njeměrnika ſajachu, do polizije dał. Pſchecžiwo roshorjenej cžrjódže ßo wotdželenje wojakow póßła. Lud do wojakow ſ kamjenjemi mjetaſche a mnohich ſ nich frani. Hakle hdyž ßo wojazy ſ natyknjenym bajonetom na njeměrnikow puſchcžichu, ßo tucži do cžékanja dachu.

Rußowſka. Dobrobycže pólſkich ratarjow pod ruſtkim knjejſtwom, piſche „Gaſeta Póſnańſka“, ſ kóždym lětom roſcže. W poßlednich pjecžech lětach ßu ratarjo w wokolnoſcži Kamjenza Podolſkeho ležomnoſcže ſa dwaj milionaj rublow ſ rukow pólſkich ſemjanow pokupili. Kaž w Pruſkej, też w Ruſkej pólſzy ſemjenjo pſches ßwoju njerodnoſcž a pſchecžinjerſtwo bóle a bóle wokhuduja, a jich wobßedženſtwo do zuſeje ruki pſcheńdže. W Ruſkej to Polakam ſe ſchkodu njeje; pſchetož pólſki ratař, kiž ſemjana w wobßedženſtwje ſcžéhuje, je pilny a ſlutniwy, a to, ſchtož je ßebi nadobył, wón tak lóhko ſaßo njepuſchcži.

Turkowſka. Sběžk kſcheſcžijanſkich wobydlerjow na kupje Krecže, kiž bě turkowſke knježerſtwo loni ſ wulkej ßurowoſcžu podtłóczyło, najſkerje bórſy ſaßo wudyri. Wjele ſtów kſcheſcžijanow ßo w horach khowa a jenož na bróń cžaka, ſo by ßo do Turkow dało. Grichiſke knježerſtwo ſ tym ſ nowa do njelubeho cžéßna pſchińdže. Hižo loni je ßo wone ſ nuſu ludowych žadanjow, ſo by kretiſkim ſběžkarjam k pomozy było, wobróło. Tak bórſy hacž Kretiſzy ſběžkarjo ſe ßwojich horow Turkow nadpadowacž ſapoczynu, budže też grichiſki lud knježerſtwo ſaßo napominacž, ſo by ſběžkarjow podpjerało. Je-li ſo budže ßo knježerſtwo pſchecžiwo temu ſpjecžowacž, njeje wuſamknjene, ſo w Grichiſkej ßamej ſběžk wudyri.

Amerika. W ßejmowni w Waſhingtonje je ßo njeßłyſchany podawk ſtał. W jeho khodach ßo jedyn nowinař a jedyn ludowy ſaſtupjeř, kotrajž běſchtaj hižo dawno ſnjepſcheczelenaj, pſcherěcžowaſchtaj, a jeju ſwada ßo ſ tym nahle ſkónczi, ſo ludowy ſaſtupjeř ſa ßwój revolwer hrabnuwſchi do nowinarja třeli. Tutón teho runja ſa revolwer pſchimnu a ßwojeho pſchecžiwnika potřěli. Ludowy ſaſtupjeř je ſtraſchnje ſranjeny. Nowinarja, ſaſtupjerja jenych nowin w Louisville, ßu ſajeli.

Madernjanſki korczmař.

Stare italſke powjedanczko.

(Pokracžowanje a ſkónczenje.)

Vit ßwojeho konja ſa wuſdu do ſtarſchiſkeho domu dowjedže, hdžeż pſched durjemi na ławje jeho nan ßedžeſche. Se ſtarobu a ſ hubjenſtwom potuleneho muža wuhladawſchi bu wón tak hnuty, ſo budžeſche pſchi ßamom pſched nim na kolenje panuk a ßo jemu ſpóſnacž dał. Ale wón ßo ſ mozu pſchewinu a ßo ſtarza wopraſcha: „Mózu pola Waß pſchenozowacž, nanko?“ Pſchi tychle ßłowach ſtarz kedžbliwje poßłuchaſche; ßnano wobras ßwojeho ßyna pſched woczomaj widžeſche. Ale myßl na ßyna ßo jemu rucže ſaßo ſhubi. Kak też budžeſche nětak wěrnoſcž ſhódacž móhł! S dobrej khwilu ſ ławy ſtawajo wón wotmolwi: „Pſchenozowacž tu mózeſch, mój ßyno. Haj, haj, po lětach bych twój nan bycž móhł. Wórſcha, hej, Wórſcha! hdže težiſch? tudy mamy hoſcža. Dowjedź jeho dó jſtwiczki do ſahrody won a pſchihotuj jemu wſchitko; ja konja do hródže dowjedu.“ — „Bohu džakowano!“ ſtara žona rjeknu; „pójcže knježe, ja Waſch waczok wosmu. Dobru wjecžeř Wam bórſy pſchihotuju.“ — „To je mi lubo, macžerka“, Vit praji. „Derje pojěſcž a derje póſpacž je najlěpſche, ſchtož ßebi po dołhim pucžowanju pſchejeſch.“ — „Sa to ßo poſtaram, ſo budžecže ſpokojom“, wona měnjeſche a jemu tu ßamßnu komoru pſchipokaſa, hdžeż běſche wón něhdy ſpał, na cžož wot teho, ſchtož w hoſpodarſtwje mějeſche, khwatajzy wjecžeř pſchihotowa. Na Vitowe žadanje wſchitzy tſjo hromadže wjecžerjachu. Runjež Vit ſtarſchimaj hinak njerěkaſche, hacž „nano“ a „macži“, a runjež něſchtožkuli cžinjeſche, ſchtož běſche jako džěcžo tak ſwucženy był, jeho ſtarſchej tola njeſpóſnaſchtaj, a wón ßo hižo ßam pſchi ßebi wjeßeleſche, kak budžetaj ßo ſpodžiwacž, hdyž naſajtra ſhonitaj, koho hoſpodujetaj. Hdyž běchu powjecžerjeli, Mikkawſch ßwězu wſa a zuſeho do jeho komory dowjedže, hdžeż papjeru wucžeže, prajizy: „Jowle ßym Twoju worcžiſnu napißał, mój ßyno.“ — „Derje“, Vit wotmolwi; „ja jutſje rano ſapłacžu a ßo ſ zyła bórſy na dalſchi pucž njepodam.“ — „Wohledź ßo, jutſje rano!“ ſtarz ſ krótka ſnapſchecžiwi. „Ja Cži praju, ſo na měſcže płatu žadam. Ja rano ſ cžaßom ſtawam a nakupuju, ſchtož wob dżeń k žiwjenju trjebam; pſchetož ja ßym khudy muž, kiž pjenjes nima a dyrbi ßebi ſ nuſu pomhacž.“ — „Prawje rady“, Vit pſchecželnje praji; „ja Waß njebych roshněwacž chzył, luby nanko; jowle ßu pjenjeje“. To prajizy wón ſ waczoka wulki měſchk wucžeže, połny ſłota a ßłěbra a pjenježnych papjerow, jón na blido wußypa, ßnano ſo by ßwoje bohatſtwo pokaſał, a ſtarzej ſchcžedriwje ſapłacži, jemu ani kroſchka njewotcžahnuwſchi. „Scže nětko ſo mnu ſpokojom, nanko?“ ßo na to woprascha. Wießoły, ſo ma tajkeho dobreho płacžerja, ßo ſtarz podžakowa a jemu dobru nóz praji.

Duzy po ſkhodže dele wón na ßwětke ſkote ſpominaſche, kotrež ßo jemu njemało ſpodobachu a ſkónczńje w nim žadoſcž wubudžichu, ſo bychu jeho był; a ſky duch w jeho wutrobje mózne płomjo nahrabnoſcže ſapali. Samyßleny ßo wón pódla žony ßydže a k njej džeſche: „Wěſch, Wórſcha, ſo dženßa bohateho hoſcža hoſpodujemy? Ja ßym telko ſłota pola njeho widžak! a telko ßłěbra! a telko pjenježnych papjerow! My ßmy takle proſcherſzy khudži! Ty mój ßwěcže! jedyn telkole bohatſtwa wužiwa, druhi ßo ſ nuſu bědži. A nade wſchěmi, praja, tola prawda Boża ſtražuje.“ — „Schto to Tebje ſtara?“ žona praji. „My ßmy ßo k hubjenſtwu narodźili, niz, jako by nam tak woßudžene było, ale dokelž w ßwojej hłuposcži hinak měcž njechamy. Moje dla! Wón ma po tajkim jara wjele pjenjes pſchi ßebi?“ — „S hromadami, Cži praju“, ſtarz ſamórcža. „Hdy budžeſche jemu ſ najmjeńſcha worcžiſnu ſ dwojej krydu napißał“, Wórſcha pſchiſpomni; „ale ſchtož je ßo ſtało, je ßo ſtało. Ale ſłožuj ßo wot nětka po tym, hdyž wón někotre dny pola naß woſtanje.“ — „Ja ßebi runje něſchto druhe myßlach“, muž ſa khwilku pocža. „Žona, wěſch, ſo by namaj na jene dobo pomhane było, hdy bychmoj jemu jeho pjenjesy kranukoj? ſo potom njebychmoj wjazy na dróſy wakacž trjebakoj, hacž namaj ſboże do klina panucž njecha?“ — „Ty wſchak maſch prawo“, žona praji, ßebi hłowu drapajo. „Hdy pak by wón runje njeſpał, hdyž jeho wurubimoj, abo hdy by na jene dobo wotzucžił, naſajtra rano k ßudnikej ſchoł a naju pſcheradźił? By namaj potom ſchto pomhało, ſo bychmoj prěkoj? Ja njewěm, kak měkoj to ſapocžecž: ſchto dha měniſch? Wot maſaneje nahrabnoſcže dale bóle ſaßlepjeny a ſajaty, ſtarz wotmolwi: „Ja ßym ßebi hiſchcže něſchto druhe wumyßlik, ſchtož by wſchitke ſadžěwki a wſchitkón ſtrach wotſtroniło. Dokelž mje tale myßl nihdy njewopuſchcži, mam ſa to, ſo je mi ju, móhł rjez, dobry duch k naju ſbožu dał.“ — „Schto by to było?“ wona kaž ßama ſa ßo rjeknu. — „Nó“, wón ſamórcža, ſo běſche lědma ßłyſchecž, „Ty dže wěſch“. — „Dha jenož praj“, jeho žona pohonjeſche. Duž ji muž ſcheptaſche: „Tón pachoł je takle ßamlutki pſchiſchoł, wjecžornu hodžinu, ſo jeho nichtó pſchińcž widžak njeje. Žadyn cžłowjek wjedžecž njemóže, ſo wón pola naß nozuje. Wón tu, móhł rjez, je, jako by tu njebył. Hdyž jeho ſadajimoj abo ſaraſymoj abo na druhe waſchnje morimoj, ſady w ſahrodze cžiſche a ſkradžu ſahrjebamoj, ſchtó budže wo tym ſchto wjedžecž, khiba Bóh? To cži hroſnje było njeby, hdy bychmoj takle na jene dobo bohataj bykoj a wſchitke ſtaroſcže wotbykoj. Ja bych rady ßwoje ſtare dny w dobrym měrje wužiwak. Ty by ßo też wjeßelika, móhła-li ßwoje draby w ſtronu cžißnucž a w židžanej draſcže, ſ rjanej pychu wokoło ſchije a na rukomaj a ſ błyſchcžatymaj narucžnizomaj mjes měſchcžańſke žony hicž, mjes tym ſo ßo nětkle woprawdże mjes wjeßnymi ludžimi bjes hańby pokaſacž njemóžeſch.“ S jenym ßłowom, wón ji telko napowjeda, ſo jemu Wórſcha, ſ nahrabnoſcžu ſaßlepjena, pſchihłoßowaſche. „Njewěm, ſchto dyrbju Cži wotmolwicž“, wona praji; „Ty ßy ßebi tu wěz wumyßlik. Bohu džakowano! nětko budže ſkónczńje wſcheje nuſy a ſtaroſcže kónz, a ja budu widžana žona we wßy. Daj mi cžinicž, mužo. To ßebi podarmo wumyßlik njejßy.“ Hdyž běſchtaj hiſchcže něſchtožkuli wo njeſbožownym poręcžakoj a tak a hinak radu ſkładowakoj, ſchto ſ jeho ſamóženjom ſapocžnjetaj, ßo w póſnjej hodžinje, hdyž mějeſchtaj ſa to, ſo wón krucže ſpi, mjelczo do jeho komory podaſchtaj a błyſchu, ſo wón wótſje ßmorcži, k jeho łožu ſtupiſchtaj. Starz kónczk ßwecžki dżerżeſche,

jeho žona mějeſche wótru britej w ruzy. Wona zuſemu ſ kaha koſchlu wokoło ſchije wotpinu, — jeje ruka tſchepjetaſche, — wona rěſnu, — krk běſche pſcherěſnjeny. Horza pruha krwě ſe ſchije praßnu a mordarjomaj mjeswocže a draſtu womaſa, jako prěni porok ſa jeju njeſkutk. Hdyž poßleni krócź ſdychnu njeſbožowny ßyn, ßo kamaze wóczko hiſchcze junu wotewri. „Och, nano! och, maczi!“ wón ſaſtona a wumrje. Tejle luboſczíwej mjenje budźeſchtej bjesbóżneju ſtarſcheju na ßmjercź naſtróźecź dyrbjakej, ale na jeju wutrobu wjetſcheho ſaczíſchcza njeczinjeſchtej hacź ſańdźeny wjeczor, hdyž běſche jej mkodźenz tak cźaſto podarmo wuprajił. Njeſkutk dokonjawſchi wonaj cźěko na ſahrodźe pod ßadowy ſchtom pohrjebaſchtaj a, kaž hłódnaj wjelkaj, ſa rubjenſtwom cźerjeſchtaj, ale prjedy lehnucź njeńdźěſchtaj, doniž hróſbne łožo, jako by ßo niczo ſtako njebyło, ſaßo póßkane, a wſchitko ſtaroſczíwje wotſtronjene njebě, ſchtož budźeſche njeſkutk pſcheradźicź móhło. Potom ßo k wotpoczínkej lehnuſchtaj, — je-li jimaj ßwědomje wóczka ſandźelicź dako.

Faraŕjej ßo wěczne cźaßy ſdachu, doniž dźeń njeſaßwita, ſo móżeſche ßo ſa ßwojim mótom praſchecź hicź. Lědma běchu prěnje rańſche ſerja njebjo poſłoczíłe, wón ſtaże a khwatajzy ßwoju Bożu mſchu dźerżeſche, na cźož ßo hnydom k ßußodej poda, kotrehož hižo wó jſtwě pſchi dźěle nadeńdże. Jemu pſcheczelnje dobre ranje prajiwſchi ßo jeho wón kaž ſa ßměch woprasċha: „Schto noweho dźenßa rano, kmótſje? Ty dźě ßy hižo prawje ſahe na nohomaj? maſch połnej truzy dźěła! Daj Bóh ſhoże!“

Pſchi tychle ßłowach tam Mikkawſch kaž ſ błyſkom poraženy ſtejeſche, dokelž ßebi ani wo ßnje myßlił njebě, ſo ſchtó ſchto wě, ſo je hóſcź k njemu pſchiſchoł. Wón ani ßłowczka wotmolwicź njemóżeſche a ßo wotmjelcża. „Pſche cźo njewotmolwiſch, kmótſje? Ty dźě ßy, jako by ſakuſłany byk. Ja hižo wěm, ſo je něchtó na nóz k Tebi pſchiſchoł, kiž běſche Cźi witany. Cźeho dla chzeſch mi to ſamjelczecź?“ Poroki ßwědomja, kotrež jemu wutrobu róſdrěwachu, ſe wſchej mozu podtłóczujo Mikkawſch khróble wotmolwi: „Kajki hóſcź dyrbi pola mje bycź? Schto to bledźiſch? Mi ßo ſkoro ſda, jako by mje k lěpſchenu měł abo ſpizy rěczał. Ja żaneho zuſeho w domje nimam a ſa wjele njedźel żaneho wohladał njeißym. To wjedrowe korczmarſtwo hiſchcze mje proſcherja ſczini. Ja pak ßym ſalubił, ſo na poßledk hiſchcze woſtajiwſchi korczmarſtwa pónbu a ßwoje poßlenje dny, kotrež mi Bóh ſpożczi, k ſpomożenju ßwojeje duſche nałożu.“ — „Ja ßo nadźejam“, farař pſchiſpomni, „ſo budźeſch to pſchichodnje w dobrym měrje móz, dźak temu, kotrehož ßy tule nóz hoſpodował“. — „Ja pak Cźi praju“, korczmař njembry a wuſtróżany ſawoła, „ſo żaneho cźłowjeka hoſpodował njeißym. Roſumiſch? Nětko dźi wbożemje!“ Mjes tym běſche Wórſcha k temu pſchiſchła a ßłyſcho, wo cźim ßo mużſkaj wurěczujetaj, też ßo wona roczecź pocża, ſo żaneho zuſeho cźłowjeka wohladała njeje. Na poßledk ßo duchownemu tola ſdaſche, ſo to pſchedaloko dźe. Wón dźeſche: „Ja njewěm, mojej lubaj, ſchto ſ tajkimi wobkrucźenjemi a tajkim njetrjebawſchim roczenjom chzetaj? Chzetaj mje ßnano ſ wjeßołej powjeſcźu pſchekhwatacź, dha wěſtaj, to je poſdźe. Pſchetož hóſcź w Waju domje běſche wczera pola mje, prjedy hacź k Wamaj pſchińdźe, a ßo mi ſpóſnacź da. Ja ßym jeho, kaž dźě móżetaj ßebi myßlicź, hižo ſto krócź wobjał a wokoſchał. Ja ßo na Waju radoſczi wutrobnje wjeßelu, a Bóh luby Knjes jeho żohnuj Waju a mojej ſtarobje k troſchtej a k ſpomożenju.“ Symnaj a kaž kamjeńtnaj ſ hróſbu tam mandźelſkaj ſtejeſchtaj. Wěrnoſcź ſhódawſchi żona prěnja ſawoła: „Och, ty lubſchi Bożo! ſchtó dha zuſy bě, kotrehož měnicźe?“ — „Njeběſche to“, farař ſnapſchecźiwi, „mój mót, Waju Vit, Waju ßyn, kiž je ßo pſched telko lětami ſhubił? Kajke ſtróżele dha na Waju pſchińdu?“

Wón tole hiſchcze doręczał njebě, hdyž na jenej ſtronje Mikkawſch do womory padże, mjes tym ſo na druhej Wórſcha kaž njembra nóż ſhrabnu a ßebi jón do krka ſtorczi, na cźož ſtraſchnje wokajo a ßo ſ krwju wobliwajo ßwoju duſchu ſpuſchcźi. Wopißacź ßo njehodźi, kak pſchi tymle napohladże wbohemu faraŕjej bu, kotryž pſchicźinu ſrudneho podawka njeſhóda. Sſo dźiwajo, ſ hróſbu wobjaty, kaž bjes myßlow ßo wón pak k ſtarzej wobrocźi, ſo by jemu pomoz poſkicźił, pak ſaßo na żonine cźěko pohladowaſche. Skóncźnje wo pomoz wokacź pocża, na cźož mnoſy ludźo ſe wßy pſchiběżachu. Mikkawſch pak, kiž běſche mjes tym ſaßo k ßebi pſchiſchoł, żałoſcźicź pocża: „Běda mi bjesbóżnemu! Schto ßym ja dokonjał! K cźemu je mje moja njeßměrna nahrabnoſcź ſa pjenjeſami ſawjedła? Hoſcźa, wo kotrymż prajiſch, ſo je mój ßyn byk, ßmój ſe ßwokimaj ßamßnymaj rukomaj moriłoj, ſo móhłoj jemu jeho pjenjeſy rubicź. Ja ßym ßwoju żonu nawabił, jemu krk pſcherěſnucź; ja ßym wina, ſo ßmój ßwoje dźěcźo ſkónzowałoj, a hódny njeißym, ſo bych dłeje żiwy byk.

Wot ſkeho ßwědomja cźwilowany běſche wón hižo nóż do horſchcźe wſak a budźeſche ßebi jón do żiwota ſtorcźił, njebudźechu-li jeho duchowny a druſy pſchitomni ſepſchimali a jemu bróń ſ rukow wuwinuli. Se wſchěch ſtron ßo poroki na njeho ßypachu, a ſo by ßo ſaßkuženeho khoſtanja njeſminuł, jeho ßudnikej pſchepodachu.

Jeho bjesbóżnu, ſ kſcheſcźijanſkeje zyrkwje wuſtorcżenu mandźelſku na polu ſakopachu. Muża pak kat na ſchibjeńzy měſta Venedig ſadaji, jeho cźěko na kruchi rosruba a jo, po ſtarym waſchnju, w měſcże wuſtaji, tam, hdźež najwjazy ludu nimo khodźi, — jako hrożaze ſnamjo wſchitkim ſkym cźłowjekam, pſchede wſchěm pak njekniczomnym nahrabnym, kotrychž bjesbóżny ſplah chzył Bóh wutupicź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nałětnje rekrutěrowanje w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje ſměje ßo 18., 19. a 20. měrza dopołdnja wot 10 hodź. w Biſkopizach; 21. a 22. měrza dopołdnja wot $^1/_2$9 hodź. w Schěrachowje a 24., 26., 27., 28., 29. a 31. měrza rano wot 7 hodźin w Budyſchinje. Wutoru 1. haprleje budże w Budyſchinje wuloßowanje.

— Żeleſniſki dźěłacźeŕ Wicźas, kiž je njedawno na tudomnym dwórniſchczu k njeſbożu pſchiſchoł, je w měſchczańſkej hojeŕni ſańdźenu njedźelu na ßwoje rany wumrjeł.

— Budyſke hamtſke hejtmanſtwo woſjewja, ſo dyrbja pſchedawarjo khlěba w ßwojich pſchedawaŕnjach wuwěſcheńki wupowßnucź, na kotrychž je płacźiſna khlěba po kilogramach a połkilogramach woſnamjenjena. Pódla teho dyrbi na kóżdym khlěbje, na pſchedań wupokoženym, jeho cźeżkoſcź ſe ſatkóczenej liczbu woſnamjenjena bycź.

— Wóndano je poß jeneho tudomneho wobydlerja wó jſtwje jene dźěczo ſkußał. Pßa ßu hnydom, dokelž ßo bojachu, ſo je ſkaženy, ſaraſyli a jeho pſchepytacź dali, a pſchepytanje je też woprawdże wupokaſało, ſo je poß ſkaženy byk. Po wukaſni měſchczańſkeje rady a Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je ßo hižo 10. januara pſchikaſało, ſo dyrbja w Budyſchinje a wokolnych wßach pßy pranz noßycź a ßo na rjeczas wjaſacź, dokelž je ßo ſapoczatk januara w Delnjej Kinje a Porſchizach ſkaženy poß pokaſał. Tutón wukas je ßo nětko ſa Budyſchin hacź do ßrjedź meje tuteho lěta podlěſchił. Sa pßy a jich wobßedźerjow je tutón wukas ſ wulkej wobcźeżnoſcźu, a někotry wobßedźeŕ pßa ßnadź ßo roſßudźi, radſcho ßo pßa wſdacź, hacź jeho ſtajnje doma wó jſtwje khowacź abo jeho na dróſy wonka ſa powjaſom wodźicź.

— S naſcheho měſta a ſe Żidowa ßu ßo, ſchtož ßłyſchimy, ſańdźenu njedźelu ſchtyrjo wucżobni hólzy ſhubili: jedyn krawz, jedyn lakeŕaŕ, jedyn klampnaŕ a ſchtwórty, hdyž ßo njemylimy, jedyn zigarnik. Woni ßu pjecża do zuſby ſchli, ßwojim ſtarſchim, ani ßwojemu miſchtrej ßłowczka wo tym njeprajiwſchi. Hólzy mějachu hiſchcze pjateho towarſcha, kiž chzyſche ſ nimi ßobu a kotrehož běchu ßebi ſa poſkładnika wuſwolili; hižo dokhi cźaß ßu, hdźež jenoż móżno, kóżdy kroſchik na bok kładli a pjenjeſy poſkładnikej na lutowanje dawali. Tutón jich poſkładnik pak běſche ſańdźeny tydźeń něſchto ſworał; duż jemu nan ſa khoſtanje njedźelu ſe jſtwy njedaſche. Duż ßebi cźi ſchtyrjo towarſchojo njedźelu po ßwoje pjenjeſy pſchińdźechu a je doſtawſchi ßo na daloki pucź naſtajichu. Towarſch pak, kiž běſche na tole waſchnje pſchecźiwo ßwojej woli doma woſtał, je nětko wupowjedał, ſo ßu ßo hólzy ſrěczeli byli, ſo chzedża hromadże do zuſby hicź, ßwět daloki a ſchěroki nawjedźicź. Najprjedy ßu do Cźech chzyli, a dale pſches khěżorſke a pſches južno-ßłowjanſke kraje do Turkowſkeje. Hacź ßu woprawdże do teho końza ſchli, ſchtó to wě? Hacź ßu ßnadno jich ſtarſchi dotal żaneje powjeſcże wo nich doſtali, wo tym niczo ſhonili njeißmy.

— Pjatk tydźenja w nozy ßu ßo do khlamow rěſnika Bieſolda pſchi taſchbarku paduſchi nutſkamali a něhdże 60 hriwnow a wjele kołbaßow kranuli.

— Sańdźenu ßobotu dopołdnja je na żitnych wikach jedyn dźěłacźeŕ ſ njekedźbliwoſczu pod koła kucże Njeſdaſchowſkeho ryczerkublerja pſchiſchoł. Na ſhoże ßo dźěłacźeŕ pſchi tym wobſchkodźił njeje.

S Hnaſchcz. Schtwórtk popołdnju w 5 hodźinach je w jenym pólvrowym magazinje tudomneho kralowſkeho pólvrnika woheń wudyrił. W magazinje je ßo pjecża běły pólver khował. Kak je woheń naſtał, a ſchto je ßo ſpaliło, njeje ſnate, wojeŕſka wyſchnoſcź je pſchikaſała, wo tym krucże mjelczecź. Ssykawy, ſ kotrymiż běchu ſ daloka a ſ bliſka k haſchenju pſchijeli, ßo k wóhnjej njepſchipuſchczichu a dyrbjachu ßo, niczo cźiniwſchi, domoj wróczicź.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 5. měrza běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 280 howjadow, 90 ßwini a 220 proßatow.

§* Se Ssulschez. Pschi sběhanju tołsteho kloza na wós pschińdże pjatk 28. februara tudomny žiwnoscźeŕ Pětr Žur na to waschnje k njesbožu, so kloz s wosa na njeho padże a jemu nohu tři krócź stama. Lěkarjo žu nohu wysche kolena wotrěsali. Ssmjercź je Žura bórsy wot wschitkich jeho bolosczow wumohła. Wón sawostaji wudowu a žydom dźěczi.

S Hucźiny. Pjatk tydźenja 28. małeho rózka wjeczor w 10 hodźinach je tu w bróžni swudowjeneje Hilbjenzoweje woheń wudyrił a žo na žužodnu hródź a kólnju wupscheſtrěwschi tele twarjenja do prócha a popjeła pschewobrocźił. Hdyž bě woheń shaschany, a hdyž běchu wóhnjowe wobory, kotrež běchu se žužodnych wžow na pomoz pschischke, wotjěke, nasajtra rano 1/4 3 hodźin s nowa płomjo w Hilbjenzez wuměnku wudyri, kotryž žo do cźista wotpali. Wschě twarjenja běchu se žkómu kryte. Na kajke waschnje je woheń nastał, hischcże wužlědźene njeje.

S pola. Stary, wuspytany žrědk, blaki wschěch druźinow s tkaninow wotstronicź a tola žamu tkaninu abo barbu njesranjenu sdźerżecź, je woda s wotwarjenych bunow. Wužuschene běke buny abo fasolki žo nježelene s wodu wotwarja; bunow žo na litr wody wjazy abo mjenje bjerje, kaž chzesch juschku bóle abo mjenje žylnu měcź. Hdyž žu žo buny mjehke swariże, žo juschka wotzybźi. Hdyž je wustudka, žo womasane tkaniny abo jenoż blaki w juschzy namocża a žo potom bjes mydła wurybuja. Tintowe blaki, khiba so žu hižo jara stare abo wot wožebje kužateje tinty, tucźne blaki, blaki wot cźerwjeneho wina a dr. žo na tole waschnje shubja, njech žu tkaniny běke abo pišane. Swarjene buny žu k jědźi, hdyž je hischcże cźopke naželisch a pscheměschesch abo khwilu do cźopkeje želoweje wody położisch. — Zidźane, wołmjane a bawmjane tkaniny, cźorne kaž pišane, žu kaž nowe, hdyž je w liwkej juschzy wot bunow wupłokasch, ale bjes mydła. Na 4 litry wody žo žnano punt bunow bjerje. Tkaniny wupłokawschi je dwójzy w liwkej wodże wutunkaj, — radscho w rěcźnej hacź w studnjazej —, je s kaha wužimaj, wužuschi a potom na hrubym boku wuhładź (wuplotuj). Serbska hospoza.

S Wósborkskich stron. Bitwa pschi wólbje do khěžorstwoweho žejma bě wótra, ale je s Boha dobyta. Knjes Haupt je jara na hłowu sbity a je žałostnje panuk. A my wo njeho njepkacźemy; pschetoż něcźeje horjo a něcźeji žměch. Wschitko pak, schtoż je nosy měło, je też schko a žwój hłóš wotedało; a schtoż njeje hicź móhło, to žu wosyli a k temu też hischcże karanczk piwa k wokschewjenju dali. Ale to bě też nusnota. Sch. . . . gmejnski pschedstejicźeŕ je w žwojej wžy khěžku wot khěžki běhał a khěžnikow wabił, žobu wuswolecź a je jim pschi tym wscho rosestajał. Žadyn też njeje domach wostał, wschitko je wuswolało. A hdy budźische cźrjóda Němzow bjes Sserbami njebyła, dha Haupt bjes nami njebudźische žaneho hłoža měk. Ale njepschecźel žebi też maku prózu dawał njeje. Wo tym dajcże žebi nješchto powjedacź! Dwaj dnjej do wuswolowanja jědże k. Haupt do Rakojdow, hdźeż žo nękajki němski mischtr jara sa njeho prózowasche. Tu chzysche Haupt žwojim skutkam krónu stajicź. A hlaj, nękajki brodaty knjes s Lipska pschijědże s nim. Ale schto staj taj kwažarjej wucźinikoj? Prěnje njesboże: žandarm jimaj shromadźisnu wotdźerżecź sakasa — stareho twarjenja dla, w kotrymž móhło žo njesboże stacź. Tak naschej hólzaj skradźu do Barta wotjědźeschtaj, žnadź tam lěpsche płody rostu. Ale druhe njesboże žo jimaj pjatow dźerżesche. To běsche sa njeju wulzy njesbožowny dźeń. Hnydom bě jstwa pokna luda, jimaj pocza stysknо bycź; pschetoż to běchu ludźo druheho ducha, hacź jeju duch bě. Skradźu daschtaj sažo sapschahnucź a wotjědźeschtaj, schtoż móżeschtaj konjej běżecź, ale žkawa Hoffmannej sa nimaj rżesche, tak so wosowe wókna brinkotachu. Ske jasyki powjedaja, so je pažmu Hauptowych wysche hłowy njewjedro biło. Wy lubi doprědkarjo, spominajcże na naš Sserbow, a so dobre njeczini, waschu mudroscź do naschich žerbskich wjeżkow nožycź. Wy smějecże drje tón ras doscź, a budźecże žo nadźijamy, druhi ras radscho domach wostacź.

S Kamjenza. W Gersdorfskej zyrkwi běchu žo hižo cźasto s kaschcźikow, do kotrych žo pjenjeżne dary sa nowe pischcźele składuja, pjenjesy kranuke. Sańdźene dny žužstónczńje paduchow wužlědźili, mjenujzy dweju hólzow, kotrajž na khorje žobu spěwaschtaj. Pola njeju 40 mk. skota namakachu. Kelko pjenjes je žo s zyła s kaschcźikow pokranuko, hischcże njewjedźa; mało pak to njeje, pschetoż hólzaj staj hižo lěta dołho kranukoj. Kaž žo praji, žu žo na rubjeżnistwje też druhy hólzy wobdźělili, kotriž žu prjedy žobu na khorje spěwali a žu nětko hižo se schule. Paduschi žu pjenjesy s dźěła s grotom s kaschcźikow cźahali, s dźěła pak s kijeschkami, kotrež běchu se žmoku abo s klijom pomasane. Poželedni cźaž běchu žebi kluczik k kaschcźikam wudźěkacź dali.

S Wojerez. Na tudomnym dwórnischczu je 27. małeho rózka jedyn dźěkacźeŕ, kiž telegrafowe groty pschekładowasche, pschi žwojim dźěle s rěbła panuk. Wón je žebi pschi tym hłowu straschnje srasył, tak so dyrbjachu jeho do tudomneje wokrjeżneje hojeŕnje dowjescź.

S Wokranczig. Pjatk tydźenja je tudomny žiwnoscźeŕ Graf nahłeje žmjercże wumrjeł. W pěskowej jamje jeho scźěna pěska sažypnu, s kotrehoż Grafa morweho wucźežechu.

S Mužakowa. Schtwórtk 27. małeho rózka je žo tu wobžaromne njesboże stało. Pohoncź Jurk, pola speditěra Neubartha žkužazy, žyno s wosa mjetajo tak njesbožownje k semi padże, so žebi nop rosrasy a bórsy na to wumrje.

Se Žahanja. W młynje w Nikolschmiedże mějesche wóndano młynski wucźobnik s mukoweho kaschcza do někotrych měchow rżaneje muki žypacź. Pschi tym žo wbohi cźłowjek wobžuże a tak njesbożownje do muki padże, so wjazy won njemóżesche, ale žo sadužy. Sso na njesboże dohladawschi, hólzowy nan, kiž je s prěnim młynskim w młynje, na pomoz pschiběža, ale hižo posdże pschińdże.

Přilopk.

* W Sebnitzu běsche psched krótkim dźěkacźeŕ, kiž studnje ryje, wó jstwě do khachlow někotre dynamitowe patrony pokožił, so bychu rostałe. Jena patrona pak rosbuchnu, khachle rostorha, durje a wokna wobschkodźi a jstwinu nadobu hrosnje sapuscźi. Też žona wobžedźerja doma bu cźeżzy do hłowy ranjena, mjes tym so žo dźěkacźeŕ, kiž běsche na zyłym njesbožu wina, jenoż lóhzy wobodrě.

* Wo mordarju Hannasu, kiž je, kaž hižo tydźenja s krótka spomnichmy, w Mischnje žwoju žonu skónzował, žo dale pische: Hannas běsche se žonu do lěža do drjewa schoł. So je myžle měł, žonu skónzowacź, žo s teho spósnawa, so mějesche dołhi postromk pschi žebi. Drjewo sběrajo žebi wón pschihódny schtom wobhlada, postromk psches žylnu hakosu cźižnu a druhi kónz sa žuk wotlemjeneje hakusy pschiwjasa. Sseklu sa hłowu prawje hłuboko powžnu. Sswoje drjewo sběrajo žona wo wschěm tym niczo pytła njebě. Hdyž běsche spomnjenemu schtomej blisko doscź pschischła, ju muž shrabnu, ju dajicź pocza a ju do žekle cźehnjesche. Žona žo wobarasche, schtož mózesche, ale mordaŕ ju pschemó, ju s hłowu do žekle žuże a postromk horje scźeże, so žo žekla krucże sadźernu. Na to wón druhi kónz postromka krucże wokoło schtoma wobwi. Dźeń cźełko na schtomje wižasche. Potom Hannas do lěža dźěsche, cźełko wotrěsnu a jo pod liscźom sahrjeba. Ale też to žo mordarjej wěste doscź njesdasche, pschetoż něschto dnjow posdźischo wón dźěcźazy wosyczk wsa a s nim do drjewa jědźesche. W město teho pak, so by drjewo sběrał, wón žonu wuhrjeba a ju do wosyczka położi, so by ju do Łobja cźižnuł. Ale cźełko běsche pschewulke, a jena noha s wosyczka won tcźesche. Hdyž Hannas k Łobju jědźesche, jeho dźěkacźeŕ setka. Muža s wosyczkom wuhladawschi a widźo, so cźłowjecza noha s wosyczka tcźi, dźěkacźeŕ hnydom shóda, so to po prawym njeje, bojo pak žo mordarjej schto prajicź wón dale dźěsche a nasdala wobkedźbowasche, kak Hannas cźełko do Łobja cźižnu. To dźěkacźeŕ žandarmej wupowjeda; duž njeskutk na žwětko pschińdże. Njeskutk dokonjawschi běsche Hannas postromk a dźěl wosa spalił, potom na poliziju schoł a tam wosjewił, so je žo jeho žona shubiła. Dźeń wote dnja běsche na to na poliziju khodźił, žo sa žonu praschejo. Sańdźene dny žudnišzy sastojnizy mordarja do lěža dowjedźechu, hdźeż je njeskutk dokonjał. Hdyž k schtomej bóńdźechu, na kotryž běsche Hannas žwoju žonu wobwěžył, žo wón roska a žo płaczo na semju cźižnu.

* Wobžarujomne njesboże je žo w Reichenbachu stało. Žona jeneho wotroczka na tamnischim knježim dworje běsche wóndano dopołdnja satepiła a potom na žwoje dźěło schła, žwojej dźěsczi, jenu pokschtwórta lěta staru a jenu pokłětnu holczku, dó jstwy samknuwschi. Bórsy na to hólczež se žužodstwa duzy se schule žałostne kschiczenje wó jstwje žłyscheše. Duž žonu sawołachu. Hdyž wona dó jstwy stupi, žo ji straschny napohlad poskicźi. Starscha holczka zyła wopalena morwa na prosy leżesche; drasta na njej běsche spalena. Małe dźěcźo w kolebzy leżesche. Jstwa běsche pokna kura. Najskerje je wjetscha holza do wóhnischcza schkaraka, drasta je žo na njej sapaliła, — a njesboże bě botowe. W žmjertnym strasche běsche wona wokno wotewriła; a to běsche jenicźke žboże sa małe dźěcźo w kolebzy, kotrež budźesche žo hewak sadužyło.

* Hdyž sańdźenu njedźelu popołdnju jedyn serjant 2. regimenta gardy-pěschkow nimo Schprewje pschińdże, wón wo pomoz wołacź žłyschesche a žo bórsy dohlada, so žo w rězy jena holczka podnurjesche, mjes tym so žo druha s rukomaj hischcże schkrutow dźerżesche. Płaschcź a teżak ani njewotpołożiwschi wojak na łód bježesche. Lědma běsche někotre krocżele sczinił, dha žo pschełama; dokelž pak hischcże dno pod

ßobu cžujeſche, mějeſche ſa to, ſo dźěſćži, kotrejž běſchtej ßnano 5 krocželow dale, hiſchće doſćehnje. Na jene dobo pak ßo ßam podnuri. Ale wón ßo bórſy ſaßo ſ wody wudobu, ſ dźěla ,pkowajo a ſ rukomaj lód rosbiwajo ſbožownje dźěćžo, kotrež běſche ßo podnuriło, ſa mkoßy hrabnu a jo k brjohej donjeße, hdźež dwaj ſtudentaj dźěćžo won ſćeżeſchtaj. Na to ſmužity wojak ſaßo wróćžo pkowaſche, też druhu holcžku ſ wody wucżeże a ju na brjóh donjeße.

* W knježim mkynje w Froburgu pola Borny pſched wcżerawſchim tydźenja wjecžor mkynſki do gratu pſchińdźe. Njeſbožownemu bu prawa noha wot cžéka wottorhnjena; prawu ruku a dwaj porſtaj mějeſche ſłamane. Jeho dó iſtwy donjeßechu a lěkarja powołachu; ale ſa ſchtyri hodźiny cžeżzy ranjeny ſemrě.

* We wßy Petkus pola Luckenwalde pſched něhdźe 15 lětami mkynk ſemrě, dokelž běſche, kaž jeho wudawaſche, w mkynje do gratu pſchiſchoł. Ludźo pak to ženje wěrili njejßu. Sańdźene dny nětuſchi mkynk na ßudniſtwo do Barutha pſchińdźe a praji, ſo je tehdy ßwojeho nana ſaraſył. Na to jeho ſajachu a mkyn wobhladacź dźěchu, pſchi cžimž też ßo pokaſa, ſo je ſ cžeżka mózno, ſo je njebocźiczki mkynk w mkynje ſnjeſbožik. Morbar wudawa, ſo je nana ſkónzował, ſo by ßo ſa macź wjecźik, katrejž je nan, kaž ßyn praji, ſ jědom ſawdał był.

* Pſchekupz w dalokim pſchedměſće Barlina mějeſche wóndano w ßwojim wulkim pjenjeżnym khamorje něſchto cžinicź; ſkónczńje khamor ſapraßnu, kluczе w nim nutſka leżo woſtajiwſchi. Kak nětko khamor bjes kluczow ſaßo wotewricź? W zykym pſchedměſće nichtó njebě, ſchtóž by to móhł. Duž do Barlina telegrafowachu. Dwaj muźſkaj pſchińdźeſchtaj, ale ßo bórſy ſaßo wróćiſchtaj, niczo njedokonjawſchi. Duž ßo dopomnichu, ſo je pola ßußoda wuj na wopycże, kiž je wuměrz w ſamkatſkim rjemjeßle. Tutón ſ lóhkej prózu khamor wotewri. „Schto ſa ßwoju prózu doſtanjecże?“ ßo pſchekupz wopraſcha. „Tſizeczi markow!“ tamón wotmolwi. „To pak je pſches měru: ſa tule ßnadnu prózu telkole pjenjes!“ Pſchekupz tele ßkowa hiſchcże dorěczał njebě, tu ſamkał khamor ſapraßnu a chzyſche ßwoje pucże hicź. „Jenož woſtańcże?“ jeho pſchekupz nuſowaſche; „mój wſchak ßo dorěczimoj“. Druhi krócź wuměrz khamor wotewri. — „Nětko pak ſ prawdu prajcże: ſchto ßebi żadacże?“ „Nětko pokſta markow doſtanu!“ Kißake mjeswocże cžinjo pſchekupz, kiž je hewak jara hoſpodarſki, żadany pjenjes ſapkacźi.

* Konduktora konjazeje żeleſniży w Barlinje ſańdźene dny nějaki zuſy k ßebi do hoſcźenza pſcheproßyć da. Saſtojnik dowolnoſcź na to doſtawſchi, poſtajenu hodźinu do hoſcźenza pſchińdźe. Tam jeho ſchědźiwy knjes powita, kiž mějeſche młodeho cžłowjeka pſchi ßebi, a ßo jeho wopraſcha, hacž jeho ſaſtojnik hiſchcże ſnaje. Tutón praji, ſo niz. Duž jemu zuſy ßwoju prawu ruku pokaſa, na kotrejž běſche tſi porſty ſhubił. Nětko jeho ſaſtojnik ſpósna. Tutón běſche lěta 1870/71 ſ němſkim wójſkom w Franzowſkej na wójnje był. Pó jenej bitwiczży pod Orleanſom k rězy jěchajo, ſo by konja napojił, wón něſchto żakoſcźicź ßłyſchešche; ßo koło wokoło roshladujo ſkónczńje cžeżzy ranjeneho franzowſkeho offizéra nadeńdźe, kotryž jeho proſcheſche, ſo by jeho tola do bliżſcheje wßy donjeßł. Wojak to ſcźini, Franzowſa pak ßebi jeho adreßu wuproßy, prajiży, ſo ßo jemu dźakowny wopokaże. A ſchědźiwy knjes w hoſcźenzu běſche tamny franzowſki offizěr; młody cžłowjek pak bě jeho ßyn. Stary knjes ßwojemu wumożerjej dwazeczi ſtow markow w papjerjanych pjenjeſach pſchepoda a jeho proſcheſche, ſo ßměł jeho ſe ßynom domach wopytacź. A tam ßo ſaſtojnikowa 17létna dźowka ßynej tak ſalubi, ſo nan ſa ßyna wo jeje ruku proſcheſche. Młoda holza nětko do Franzowſkeje póńdźe, ſo by tam franzowſku rěcź a hiſchcże něſchtożkuli druhe nawukła; jeje nan pak ſa njej pſchińdźe jako ſchoßaŕ na jene ſ knjeſowych kubkow.

* Jedyn ratař, jedyn rěſnik a jedyn pjekař ſ Goldapa běchu w ßwojim cžaßu pſchißahali, ſo je ßudniſki ſaſtojnik, kiž běſche něhdźe cžaſacź pſchiſchoł, ßłómjany kłobuk na hłowje měł. Wſchitzy tſjo běchu nětko wobſkorżeni, ſo ßu tehdom ſ wědomoſcźu wopacźnje pſchißahali. Jedyn pſchekupz a druhi rěſnik pak běſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj tamnych tſjóch uawabikoj, wopacźnje pſchißahacź. Cźile pjecźo ſańdźeny tydźeń pſched pſchißaźnymi w Inſterburgu ſtejachu. Ssudniſke jednanje rano wot 9 hodźin hacź do 6 hodźin wjecźor trajeſche; na jeniczke běrtlik hodźiny popſcheſtachu. 30 ßwědkow w tejle należnoſcźi ßwědcźeſche. Pokojza ßwědkow pſchißahaſche, ſo je ſaſtojnik tehdy w cžapzy był, druha pokojza, ſo je w kłobuku był. Duž pſchißaźni hinak njemóżachu, hacž ſo wſchitkich pjecźoch wobſkorżenych njewinowatych prajachu.

* S Waitzena w Wuherſkej ßo piſche: W tudomnym krajnym jaſtwje mějachmy 25. małeho rózka ſběžk. Schtyrjo jeczi běchu żeleſne kożo roſtorhali a ßo ſ kruchami żeleſa wobrónili. Pytnuwſchi, ſo maju něſchto ſle w myßlach, chzyſche jich wyſchſchi wothladowaŕ wot druhich jatych dźělicź; duž ßo do njeho dachu, ſ kruchami żeleſa do njeho pjerjechu a jeho jara cžeżzy ranichu. Dwaj druhaj wothladowarjej buſchtaj lóżſcho ranjenaj. Na to ßo jeczi w jenej jaſtwowej komorzy ſkhowachu a durje ſaraczichu; ſ wulkej prózu jich wothladowarjo ſ komorki wucźerichu. Pſchi tym ßebi jedyn jaty ſ nożom krk pſcherešnu. S wotkel je nóż wſaŕ, ßebi wumyßlicź njemóża.

* S Wuherſkeje ßo piſche: Winizaŕ Chrappa ßo wóndano w nozy na to, ſo jeho dźewjecź mężazow ſtare dźěcźo płakaſche, tak roshnewa, ſo ſ koża ſkoczi a ſ pjaſcźu do dźěſcża pjerjeſche; hdyž pak dźěcźo nětko hiſchcże bóle wołaſche, jo nan ſa noſy ſhrabnu a jo ſ tajkej mozu wo ſcźěnu rěſnu, ſo jemu hłowu rosraſy. Dźěcźo na měſcże morwe leżo woſta. Praſchany, pſche cžo je to cžinił, wón praji, ſo małych dźěcźi cźerpjecź njemóże. Hižo pſched nękotrymi lětami je jemu dźěcźo nahle wumrjeło, kotrež běſche lědma nękotre mężazy ſtare. Ludźo praja, ſo je Chrappa też tole dźěcźo morił. Morbarja ßu ſajeli.

* Na żeleſniży mjes ſaſtawniſchcźomaj Ficarazzelli a Palermo w Italſkej wóndano ſchtyrjo rubjeżniży na cžah ſkocźichu, do tworneho woſa dźěchu, dweju ſaſtojnikow, kotrajž we woſu běſchtaj, wuwjaſachu, 6400 mk. pjenjes a ſa 3200 mk. tworow rubichu a potom cźeknuchu. Sajeli ßu hižo mnohich, na kotrychž tehole rubjeżniſtwa dla tukaju.

* So ma wulki ptak ſtrawß jara dobry żołdk, je dawno ſnate. Ale ſpodźiwne je, ſchtoż ßu pſched krótkim w żołdku tajkeho ptaka namakali, kotrehoż běchu w Lyonje ſaraſyli. Ptakowy żołdk wotewriwſchi w nim wulku hromadu jeczńych ſornow namakachu, měſchanych ſ běłymi kamuſchkami a trawu. To wſchak niczo dźiwne było njeby, pſchetoż kamuſchki ptak trjeba, ſo by pſchětkacź móhł, ſchtoż ſeżerje. Dale pak w żołdku namakachu: tſi zyke hlinjane tobakowe trubki, 20 zentimetrow dołhi nóż ſ koprowymi cžronami, 25 wojeńſkich kneflow, jedyn ßłěborny a 32 koprowych franzowſkich pjenjeſow, hromadu koprowych pjenjes, na kotrychž pißma wjazy widźecź njebě, kuſki cžaßnikazych rjeczaſkow, 6 wulkich worjechow a 10 zentimetrow dołhi kuſk grota, kotryž běſche żołdkowu ſcźěnku pſchekłók, ſchtoż pak ptakej na ſtrowoſcźi ſchkodźako njeběſche.

* Hižo wjazy njedźel ſ połnóznych ſtron powjeſcże pſchikhadźeja, ſo po Atlantiſkim Morju, kotrež naſch dźěl ſemje wot Ameriki dźěli, wulke lodowe hory a zyke lodowe pola wot połnozy k połdnju płowaju; nękotrym łódźam teho dla hižo wulki ſtrach hrożeſche, haj nękotre běchu nękotre dny pospochi mjes lodom pſchipręte. Tele lodowe pola, kotrež ßu cžaſto hodźiny, haj 5 a 6 hodźin dołhe, ſ lodowymi horami, kotrychž wjerſchki ßu cžaſta 100 łóhcźi wyßoke, ßo w Selenſkej a w druhich dalokich połnóznych ſtronach puſchcźeja a do južnych ſtron płowaju, hdźež na ßłónzu cžaſto hakle poſdźe roſtawaju.

* Pſchi chinejſiſkim mórſkim brjoſy ßu ſatraſchne wichory ſakhadźake. Wjele rybaſkich cžołmow je ßo do morja ſahnało a wjazy dyžli 3000 rybakow je ßo pſchi tym tepiło.

* Pola Prescotta w kraju Arizona w Amerizy je ßo ſańdźeny tydźeń hacźenje wulkeho jězora pſchedrěło; a wulka woda je město Wickenburg powodźiła. Boja ßo, ſo je jara mało wobydlerjow města ßmjercźi wucźekło. Dokelž ßu telegrafowe groty roſtorhane, hiſchcże njewjedźa, kelko ludźi je wo żiwjenje pſchiſchło. Nacźinjena ſchkoda pak wjele millijonow wucźini. Do ßußodneho města Phönix powjeſcź wo njeſbožu muž pſchinjeße, kiž běſche, ſo by ßo ßmjercże ſminuł, jěchacź dyrbjał, ſchtoż móżeſche kóń běżecź. Hdyž poßoł do města pſchijěcha, ßo kóń morwy wali. Dok pod hacźenjom je wjele mil daloko jena ßwětlina. Mnoſy lěkarjo a druſy ludźo ßu ßo na město njeſbožа podali, ſo bychu pomoz poſkicźeli, hdźež je mózno. Dźeń prjedy, hacź ßo njeſbože ſta, běſche ſaſtojnik ſ Prescotta póßła do doka póßłał, ſo by wobydlerjam pſchipowjedźił, ſo je wulki ſtrach, ſo ßo hacźenje pſchedrěje. Poßoł bu duzy po pucźu ſadźerżany a ßwoju poruczńoſcź dopjelnicź njemóżeſche. Druhi poßoł, kotrehoż ſa nim póßłachu, poſdźe pſchińdźe; wulka woda jeho doſcźeże, a wón ßo tepi.

* Inſluenza, kotraž ßo pola naß w Europje jenoż hiſchcże rědko pokaſuje, nětko w Połnóznej Amerizy hroſnje ſakhadźa. W Kanadźe je jara wjele ludźi na tule khoroſcź ſemrjeło. Najhórje khoroſcź mjes Indianami ſakhadźa. 800 Indianow, kotſiž běchu pola Winnipega ſaßydleni, ßu nimale wſchitzy na inſluenzu ſemrěli, dokelž praweje lěkarſkeje pomozy njemějachu. S wjetſcha běſche ßo inſluenzy ſahorjenje płuzow pſchidało, na kotrež Indianoju woßebje lohzy khorja.

* W kraju Arkanſas w Połnóznej Amerizy běſche młody cžłowjek ßwoju njewjeſtu, młodu holzu, ſkónzował. Roshorjeny lud ſłóſtnika na město dowjedźe, hdźež běſche ßo njeſkutk ſtał, a jemu najprjedy ruzy, potom noſy a na poßledk hłowu wotruba.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smĕje jutśe njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Räda nĕmsku spowjednu rĕcź a 1/2 9 hodźin farař dr. Kalich nĕmske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Marja Madlena, Hendricha Bohuwĕra Wylema, fabrikskeho dźĕłaćerja w Dobruschi, dź. — Pawoł Hermann, Korle Augusta Klimanta, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, ß. — Korla August, Korle Augusta Mikle, dźĕłaćerja w Hněwßezach, ß. — Marja, Matĕja Ssucheho, dźĕłaćerja w Cźichońzach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. februara: Madlena rodź. Bernhardez, Hendricha Bohuwĕra Wylema, fabrikskeho dźĕłaćerja w Dobruschi, mandźelska, 35 l. 6 m. 9 d. — 3. měrza: Handrij August Halma, leżomnoscźeŕ w Sajdowje, 63 l. 6 m. 3 d.

Płaćźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2346 měchow.	W Budyschinje 1. měrza 1890 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 6. měrza 1890 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenza . . . . bĕła	10	—	10	12	9	65	10	—
" . . . . żołta	9	47	9	71	9	41	9	53
Rożka	8	75	8	88	8	50	8	75
Jeczmjeń	9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß . . . . 50 kilogr.	8	20	8	50	7	80	8	—
Hroch	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Bĕrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenicźna muka 50 "	9	80	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	9	80	14	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	20	3	70	2	30	3	40
Sstóma . . 600 "	35	—	37	—	32	—	35	—
Proßata 436 schtuk, schtuka	12	—	25	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bĕła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. 16 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 70 np.; rożka wot 8 hr. 88 np. hacź 9 hr. — np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 15 np. hacź 8 hr. 25 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćźiny: Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 53—57, 3. druźiny 25 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—62 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. měrza: Tacźe.

W Holeschowje je **ziwnosćź** cźo. 13 se 26 kórzami ſ inventarom abo bjes njeho na pschedań.

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim Rabenauskim rewĕrje w **Wulkej Dubrawje** na puczu wot Schcźeńzy do Radworja budu **12. měrza** dopołdnja w 10 hodź. 50 łoßow khójnowych hakoßow a 50 łoßow pjeńkow na pschebadźowanje pschedawacź. Sapłaćźicź ma ßo 1. julija 1890. Druhe wuměnjenja do awkzije wosjewju.

Ernst Ssykora w Delnim Wujesdźe.

Wschĕ druźiny **cźrjewow** k **dźĕłanju kołbaßy** porucźa **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźißko 23.

Spěwarske

ßerbske a nĕmske w prostych a woßebnych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaćźisnach porucźa

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17

knihiwjasarnja

a pschedawarnja papjery.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np. porucźa **Th. Grumbt.**

Najlĕpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.,

ßuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucźa **Hermann Lemke** na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlĕpscha druźina, woprawdźe cźista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki** na jerjowej haßy.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaćźisnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Drjewowe awkzije.

W hajniskich rewĕrach **Rakecźanskeho** knjejstwa ma ßo scźĕhowaze dny drjewo na pschebadźowanje pschedawacź:

Pónđźelu 10. měrza rano wot 8 hodźin

na Jeńschecźanskim rewĕrje pschi rocźizy]

70 khójnowych dołhich hromadow, wulĕßowane drjewo, wschelake żerdźe wopschijaze, a

dopołdnja wot 10 hodźin

na Schcźeńcźanskim rewĕrje pschi ßrjedźnym pucźu

135 khójnowych dołhich hromadow, wulĕßowane drjewo.

Wutoru 11. měrza rano wot 9 hodźin

na Rakecźanskim rewĕrje pschi schoßeju a Scheschowskich mjesach

39 brĕsowych dołhich hromadow (ßylne drjewo).

Ssrjedu 12. měrza rano wot 9 hodźin

na Komorowskim rewĕrje pschi nowym hacźe pschi Rachlowskich mjesach

92 brĕsowych a wólschowych dołhich hromadow.

Wuměnjenja ßo pschi sapoczatku awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 4. měrza 1890.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 13. měrza 1890 ma ßo na

Njeßwacźidliskim majoratnym rewĕrje

scźĕhowaze wużitkowe a palne drjewo a to

50 khójnowych klozow,	w drjewischcźu 10. a 11. wotdźĕlenja
40 " krutych żerdźow,	
140 rm. khójnowych schcźĕpow,	
125 " " kuleczkow,	
190 " " pjeńkow,	
25 stotnjow khójnowych walczkow,	
160 rm. khójnoweje walcźiny,	
15 " ßuchich khójnowych kuleczkow,	
20 ßuchich khójnowych dołhich hromadow	

ſ wuměnjenjemi, tu swucźenymi, na pschebadźowanje pschedawacź. Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcźu pschi Rakecźansko-Łupjanskim pucźu.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.

Niepraschk.

C. Flegel, kóżkaŕ

na żitnej haßy w khĕži cźaßnikarja Köchlera ßwój skład nowych modnych **mużazych** a **hólcźazych klobukow** a **mězow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Knjeźi rĕsak w Łasu porucźa:

wschĕ druźiny deskow,
tśĕschne laty,
płotowe ryhele
a wotrĕski

po cźaßej pschimĕrjenych płaćźisnach.

Sa konfirmandow

cźorne a cźĕmnobrune cźistowołmjane wobleczenja

w druźinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo porucźam.

H. Kayser

10 na żitnej haßy 10.

Żonjaze żakety a trikotowe taille

jenoż w najlĕpschich kajkosćźach porucźa tunjo

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow ſemrjeteje Hańže ſwudowjeneje **Kraloweje** rodź. Fallantez w Dobroſchizach pola Njeßwačidła maja ßo leżomnoſcże, k jeje ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze a bjes ßobu ſwißowaze, fol. 26, 30 a 62 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Dobroſchizy pola Njeßwačidła, wobſtejaze ſ khěže cźißło 26 wopalneho kataſtra ſ polom cźißło 252 ſahonſkich knihow, kaž też ſe ſahonow cźißło 253, 263 a 273 ſahonſkich knihow, hromadże 2 hektaraj 77,4 ara = 5 akrow 4 □prutow wopſchijaze a ſ 43,00 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżene, kotreż leżomnoſcże ßu wot wjeßnych grychtow hromadże na 5353 hriwnow takſěrowane,

20. měrza 1890

na měſtnje ßamym w Dobroſchizach pola Njeßwačidła na dobrowólne waſchnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Na kupjenje ſmyßleni ßo pſcheproſchuja, ßo mjenowany dźeń ½10 hodźin dopołdnja w mjenowanej khěžnej leżomnoſcźi ſeńcź, ßwoju płacźenjakhmanoſcź dopokaſacź a dalſche wotcźakacź.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßu ſ wuwěſchenkow, na tudomnej ßudniſkej tafli a w Domaſchkez korcźmje w Dobroſchizach pola Njeßwačidła wupowßnjenych, ſhonicź.

W Budyſchinje, 5. měrza 1890.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Komißiſki radź. **Jaeger**, aßeßor. Pg.

Woſjewjenje,

wobſchkodźenje telegrafowych pſchiprawow naſtupaze.

Khěžorſtwowe telegrafowe linije ßo cźaſto ſe ſamyßłom abo ſ njekedźbliwoſcźu wobſchkodźa, woßebje ßo cźaſto iſolatory ſ mjetanjom kamjenjow rosraża. Dokelž ßo ſ tajkej njewuſchnoſcźu wužiwanje telegrafowych wuſtawow ſadźěwa abo pſchekaſy, ßo ſ tutym na khoſtanje, w khoſtanſkich knihach na tajke wobſchkodźenje poſtajene, kedźbne cźini.

S dobom ßo na to kedźbne cźini, ſo ßo temu, kiž cźiniźelow wotmyßleneho abo ſ njekedźbliwoſcźu ſkuźeneho wobſchkodźenja telegrafowych pſchiprawow tak wußlědźi a woſjewi, ſo móža ßo khoſtacź a nuſowacź, ſchkodu ſarunacź, myto hacź do 15 mk. w kóždym woßebitym padże ſ fonda khěžorſtwoweho póſtoweho a telegrafoweho ſarjadniſtwa wupłaczi.

Tole myto ßo też potom wupłacźi, hdyž ßo winowacźi dla młodoſtnych lět abo druhich parſchonſkich pſchicźinow khoſtacź a ßo nuſowacź njemóža, ſchkodu ſarunacź; teho runja hdyž ßo wobſchkodźenje hiſchcże ſtało njeje, tola hdyž je ßo ſe ſakroczenjom mytujomneje woßoby ſadźěwało, njewuſchnoſcź pſcheczíwo telegrafowej pſchiprawje ſkuźena, pak tak wěſta, ſo móže ßo winowaty khoſtacź.

Poſtajenja khoſtanſkeje knihi ſa němſke khěžorſtwo rěkaju:

§ 317. Schtóž pſcheczíwo telegrafowym wuſtawam, ſjawnym ſaměram ßłužazym, ſe ſamyßłom něſchtožkuli ſkuczi, ſchtož wužiwanje tuteho wuſtawa ſadźěwa abo pſchekaſy, ßo ſ jaſtwom hacź do tſjoch lět khoſta.

§ 318. Schtóž ſ njekedźbliwoſcźu pſcheczíwo telegrafowemu wuſtawej něſchtožkuli ſkuczi, ſchtož wužiwanje tuteho wuſtawa ſadźěwa abo pſchekaſy, ßo ſ jaſtwom hacź na jene lěto abo ſ pjenježnym khoſtanjom hacź do dźewjecź ſtow hriwnow khoſta.

W Draždźanach, w ſtarym měſcze, 24. februara 1890.

Khěžorſtwowy wyſchſchi póſtowy direktor.

Halke.

Jerje

połne derje ßłodźaze po 3 a 4 np. porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płacźiſnach.

Na ßwój **palenz** a wſchelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waſchnju a dołholětnym naſhonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki ſkład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

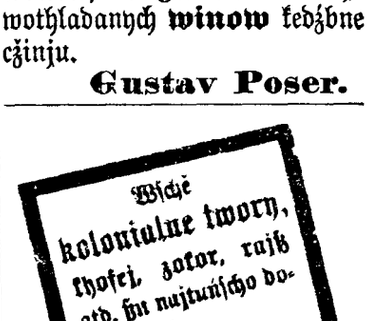

Kofaze koże naſymſke, ſajecze, kaž też wſchě druhe koże pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

na bohatej haßy

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płacźiſny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ſerbſki.**

Khoſej

wot najtuńſchich hacź do najdrožſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotlíwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Nowe

turkowſke ßłowki

ßu po puncze a po litrje tunjo doſtacź pola

Ginzela a Ritſchera

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najwjetſchi ſkład

cźaßnikow, rjeczaſow a hudźbnych hrajadłow.

Porjedźenje najlěpſche a najtuńſche.

J. G. Schneider pſchi lawſkej wěži.

Dwójzyſchěroki cźiſtowołmjany **kaſchemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płacźiſnach:

meter	po	1	mk.		ſtary	łóhcź	po	60	np.,
„	„	1	„	60 np.	„	„	„	90	„
„	„	1	„	75 „	„	„	„	1	mk.
„	„	1	„	95 „	„	„	„	1 „	10 np.
„	„	2	„	40 „	„	„	„	1 „	40 „
„	„	3	„	— „	„	„	„	1 „	70 „
„	„	3	„	50 „	„	„	„	2 „	— „

Ssmužkaty a **róžiczkaty kaſchemir** teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Twarſki a rólny kalk

wſchědnje cźerſtwy ßo palazy

poručźatej

kalkowni w Kundracźizach a w Niſkej.

E. Plümecke.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

po jara tunich płaćiſnach porucza

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchćowej ſtronje.

Ludowa kucheń.

Jědźne marki po 18 **np.** ſa 1 cźopły wobjed ßu doſtacź pola

J. G. Klingſta Nachf.

na bohatej haßy.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje jutře njedźelu 9. měrca posedźenje. Přednošować budźe, nic kaž so tydźenja wozjewješe, k. Wojnar, ale k. wučeŕ Hołbjan z Pišena, a to teho dla, dokelž je k. wučeŕ Hołbjan wurjadnu składnosć měł, wšelake drohe preparaty wobstarać, kotrež pozdźišo wjacy widźeli njebychmy, dokelž so na wšelake university pośćelu. Wone budźa so nam w běhu přednoška pokazować. Započatk w 4 hodźinach a to z dypkom, dokelž dyrbi k. přednošeŕ z poslednim ćahom zaso wotjěć. Wšitke sobustawy so k tutemu přednoškej hač najnależnišo přeprošuja, tež hosćo su witani. **Předsydstwo.**

K kóſtopiwej

Dražďanſkemu felſenkellerſkemu

njedźelu 9. měrza a ßlědowaze dny pſcheczelnje pſcheproſchuje

R. Binner

w Rakezach.

Wobydlenje ſe wſchěm, ſchtož k njemu ßluſcha, je na pſchenajecźe w Bukezach cźißko 39.

K prěnjej haprleji je w Brěſy pola Hodźina ſtwa w jenym maßiwnym twarjenju ſa ßerbſku ßwójbu na pſchenajecźe. Dalſche je cźißko 12 tam ſhonicź.

Žony k wunoſchenju jutrownych mjedowych tykanzow ßo pſchi wyßokej ſaßłużbje pytaju. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Now.

Dwě dźěłacźerſkej ßwójbje doſtanjetej wot 1. haprleje dźěło pſchi darmotnym wobydlenju na **Pſchiwczanſkim knježim dworje.**

Pytam hnydom pſchi wyßokej mſdźe kuchařki, ſtwine, domowe a dźěcźaze holzy, pohonczow a ßłużobnikow. **Binderowa** w Mnichowſkim dworje na hornczerſkej haßy po 2 ſkhodomaj.

Rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby, domowe a hródźne dźowki, dójki a dźěcźaze holzy pyta **Spannowa** na přědařſkej haßy.

Wotroczkow, dźowki, dźěłacźerſke ßwójby pſchi wyßokej mſdźe pyta **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Lahowje

ſmeje ſ pſchicźinu ßwojeho jenolětneho wobſtacza jutſje **njedźelu 9. měrza** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje. Hoſcźo ßu witani.

Pſchedßydſtwo.

Dla ſałoženja

poboczneho towarſtwa ßerbſkich burow w Bukezach

budźe ßo **10. měrza popołdnju w 3 hodźinach** poßedźenje w Heimrichez hoſcźenzu w Bukezach wotbywacź. Schtóž ma myßle, k towarſtwu pſchiſtupicź, ßo naležnje pſcheproſchuje, ſhromadźiſnu wopytacź.

Ćemjera w Kołaſy.

Poboczne towarſtwo ßerb. burow w Małym Wjelkowje

měje **njedźelu 16. měrza** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hoſcźenzu poßedźenje.

Pſchedßydſtwo.

W ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ prěńſchej ſjenoczeuej, ßo **póndźelu 14. haprleje 1890** nowy wucźbny kurs ſapocźnje.

Pſchipowjedźenje ſchulerjow pſchijima

direktor **J. B. Brugger.**

Ssym ßo w **Barcźe** ſaßydlił a bydlu w domje ſwudowjeneje knjenje dr. **Königoweje.**

Rěcźna hodźina dopołdnja wot 7—9 hodźin, popołdnju wot 2—3 hodźin.

W Barcźe, 3. měrza 1890.

Dr. med. **Max Leonhardt,**

praktiſki lěkař, hojeŕ a laſeńk.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w jednorych a woßobnych **ßomocźanych** a **kožanych** jara trajnych ſwjaſkach, ßerbſke w nowym cźiſchcźu ſ wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaćiſnach

Guſtav Rämſch

knihiwjaſař na bohatej drósy 21.

Mužaze a hólcźaze wobleczenja

jenož ſ **dobreho ßukna** a **bukſkina** dźěłane, ſchije po měrje

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula w Budyſchinje

k pſchedſtejazemu ßadźniſkemu cźaßej **ßadowe ſchtomiki** najlěpſcheje druźiny pſchedawa. Płaćiſnowe ſapißy ßo darmo a na žadanje ſ póſtom roſeſcźelu.

Dwě **dźěłacźerſkej ßwójbje** ßo pytatej na knježi dwór w Miłkezach.

Hnydom k naſtupjenju pyta druheho domownika (hausknecht) domownik w hoſcźenzu k ſłotej krónje.

Hólcźeza, kiž chze **konditorſtwo** nawuknucź, pyta k jutram

E. Hommer, konditor

w Budyſchinje na hłownej drósy 14.

Hólcźej,

kiž chze **pjekarſtwo** a **poprjanzarſtwo** nawuknucź, móže darmo do wucźby ſtupicź pola **J. Heinzy,** pjekarſkeho miſchtra na mjaßowym torhoſchcźu pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Wucźobnik ßo pyta.

K jutram móže ßyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich khlamach do wucźby ſtupicź.

Otto Engert

drogowe a barbotworowe khlamy.

Do ßwojich kolonialtworowych a deſtillaziſkich khlamow

wucźobnika

k jutram pytam.

Ad. Rämsch.

Krawſkeho wucźobnika

pyta **J. Weßely,** krawſki miſchtr na wyßokej haßy 10 po 1 ſkhodźe.

Kowarſkeho wucźobnika k jutram pyta **Pawoł Tſchirner,** pruhowany konjekowař na Židowje 260.

Rěźniſkeho pyta rěźniſki miſchtr **Wiederwach** w Barcźe.

Krawſkeho wucźobnika pyta krawſki miſchtr **Pilak** w Bukezach.

Wucźobnika

ßyna ſprawnejſu ſtarſcheju, pyta **Jan Panach,** ſchewſki miſchtr w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 5.

Konfirmandojo

kupuja wſchitzy ßwoju draſtu pola

C. F. Kloßa,

fabrika mužazeje a žonjazeje draſty.

Kedźbu.

Schtóž chze dobry a derje ßkodźazy **tobak** kuricź, tón njech do pſchadowonje Khoczebuſkeho **rolkateho** tobaka k **Hermannej Görlichej** na ßukelnſkej haßy dźe.

Wjele kurjerjow a ſnajerjow.

Cźeſcźranjaze ßłowa, kotrež ßym 20. februara wjecźor na k. kublerja **Eduarda Wuſtmanna** w **Wjeßelu** ſrěcźała, ſ tutym roſkata naſad bjeru.

Zuſchzyna w Lipicźu.

S tutym ſchiwdu cźinjaze ßłowa, na ſahrodnika **Koppena** w Drěwcźanſkej korcźmje wote mnje ſrěcźane, naſad bjeru a wuſnawam, ſo je Koppen cźeßny muž. **Proſka.**

Palma měra

na row

njebo **Jana Kobanje,**

ſahrodnika w Małym Zicźenju,

narodźi ßo 23. naſymnika 1838,

ſemrje 27. wulkeho rózka 1890.

Žarowazym k troſchtowanju
Służicź ma pſches ßmjertny dołh,
Schtož we hórſkim prědowanju
Tam na horje ſbóžnoſcźow
Jeſuß dźeſche k měrnym w ßwěcźi,
So ßu woni Bože dźěcźi.
S pſchirunanjom prajicź hodźi
Sſo wo tutym kſchefcź'janu,
So, kaž Boże ßłónczko khodźi
Měrnje ßwój běh po njebju,
Tak też wón je pſches ßwět ſchoł,
Stóſtnych cźiſche wobeſchoł.
Wón je ßwojich wótzow wěru
S Božim ßłowom lubował
A wot młodoſcźe je ßwěru
Derje ßwój dom ſaſtarał,
W kotrymž dotal modlitwy
Spěwachu ßo blidowe.
W pjecź a ſchěſcźdźeßatym lěcźi
Nětſtichoh' lětſtotetka
S Marju Panachez — ßo ßwědcźi —
S Hornjeho toh' Hunjowa
Jako cźeßnaj mandźelſkaj
Sswěry ßlub ſtaj ßwjecźikaj.
Jeju mandźelſtwo bjes dźěcźi
Žohnowane wuwoſta,
Bóh pak jimaj na tym ßwěcźi
Wjele ſboža wužicź da,
Też tón khižik wot Boha
K nimaj pſchiſtup namaka.
Tſi krócź ſa žiwjenje hižo
Njebohi bě khor'waty,
Měnjo, ſo dźe k ßmjercźi bliže,
K wumrjecźu bě hotowy
Też pſched dźeßacź lětami,
Bóh pak ſaß' joh' wuſtrowi.
Hacź pſchi ſpocźatku toh' lěta
Po dwajdnjowej khoroſcźi
Wotwoła joh' Bóh ſe ßwěta
K tamnej wěcźnej kraßnoſcźi,
Po kotrejž we žiwjenju
Wojował je pſches wěru.
Runjež wón po cźěle w rowje
Dołhe ßmjertne ſpanje ſpi
W Hodźiju tam na kerchowje,
Ssmy my žiwi w nadźiji,
So pſches Khryſta ſaßłużbu
Wón je w wěcźnym žiwjenju.
Tam duch jeho ſtrowy khodźi
W wobydlenjach njebjeſkich,
W ſbóžnym towarſtwje ßo wodźi
Tam pſchi ßłach zionſkich,
Hacź to ranje ſaßwita
Kraßnoh' ſaßowidźenja.

Guſta Hataß.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 15. měrca 1890.** **Lětnik 49.**

☞ Čejsčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na **2. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćicć, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Twar pjeczich nowych želesnizow, mjenujzy linijow s Waldheima do Rochlitza, se Saupersdorfa do Wilzschhausa, s Herrnhuta do Bjarnaczic, se Schönberga do Hirschberga a s Zwickawy do Crossena je žo wot druheje komory sakskeho žejma po knježerstwowym namjecze wobsamknuł. Petizija statnych wuczerjow pschi gymnasijach a realnych schulach s kralowskej kollaturu, so by žo jim samownosć statnych žłužobnikow spožczika, je žejm wotpokasał. Sa to pak je žo petizija, so bychu žo statni wuczerjo pschi gymnasijach a realkach w nastupanju pensije na skhodženku se statnymi žłužobnikami stajili, knježerstwu k rospominanju s pokasanjom na to poruczika, so by žo tole wurunanje w nastupanju pensije na wschitkich statnych wuczerjow pschi ludowych schulach, realkach, seminarach a wyschschich schulach, kaž tež na duchownych wupschestrěło. — Bjes debaty je druha komora 103,500 hriwnow k kupjenju jeneje ležomnosće k nowemu twarej wumělskeje akademije a dalsche 110,000 hriwnow k wobstaranju mobiliarneje nadoby sa wumělsku akademiju pschiswolika. Teho runja žu žo pjenježne žadanki sa wutwarjenje Draždžanskeho polytechnika pschiswolike, bjes tym so druha komora k wobsamknjenju prěnjeje komory, so bychu žo k wuporjedženju Freibergskich kschižnych chodow létnje 3000 hriwnow pschiswolike, pschistupika njeje. — So petizija, spuschczenje tsecżeho léta pokraczowanskeje schule žadaza, wjetschinu žobustawow druheje komory sa žo njedobudže, je do prědka widżecź było. A hdy budzische žo tež petizija w žejmje pschecźischczała, by žo wona tola wot knježerstwa sacziška. Pschi jednanju, kotrež žo 6. měrza wo mjenowanej petiziji w sakskim žejmje mějesche, statny minister dr. s Gerber s rasnosczu pschecźiwo njej wustupowasche, na to kedžbne czinjo, so by žo po wotstronjenju tsecżeho léta pokraczowanskeje schule nadběh pschecźiwo zykemu wobstaczu pokraczowanskeje schule měrik. Pschi tajkim stejnischczu knježerstwa poruczenje petizije se strony sapósłanzow Däbritza, Kokle, Kerka a Hähnela wuspěcha měcź njemóżesche. Petizija žo s 49 pschecźiwo 20 hłosam wotpokasa.

— Nowy kněžorstwowy žejm budże žo pjecza s wopredka jenož s nadawkami sozialneje politiki nakkadowacź a směje s tym doscź dźěka. Hakle nasymu žo jemu, jeli so žo bjes tym njerospuschczi, nowe žadanki sa wójsko pschedpokoża. Bjes druhim dyrbi žo liczba podwyschkow rosmnożicź a žo jich msda powyschicź. Dale dyrbi žo pólna artillerija posylnicź.

— Hižo loni w lěczi je pjecza kněžor Wylem s němskimi wjerchami praschenja sozialneje politiki rospominał, wo kotrychž je nětko statna rada wuradžowała. Kněžor je žo teho dla wospjet se sakskim kralom, Badenskim, Heżenskim, saksko-waimarskim wulko-wójwodu, se saksko-koburgskim wójwodu a s brawnschweigskim regentom skhadžował. Tele wuradžowanja žu žo s wědomosczu wjercha Bismarka wotbywake a je žo pschi tym bjese wschitkimi wjerchami polna pschesjenosć dozpika. — Schtož je statna rada w nastupanju dźěkanskeho czaża wobsamkła, kněžor nětko w knježerstwowych fabrikach a dźěkarnjach sawjeduje. Bjes tym so w Schpandawskej wójerskej brónjerni dźěkaczerjo hocz dotal 12—13 hodźinow wschědnje dźěkachu, je žo sandźeny tydźeń po kněžorowej pschikasni w najwjazy wotdźělenjach dźeżaczhodźinski czaż pschewjedł.

— Wjednik němskeho generalneho staba, hrabja Waldersee, runje w Romje pschebywa, hdźež je dołhe wuradźowanja s italskim wójnskim ministrom Bertolom-Vialom a s ministerstwowym pschedžydu Crispiom měł. Pschi tychle wuradźenjach je žo pjecza wo nowe wobrónjenje wójska jednało.

— Dźewjaty němski armeekorps (schleswig-holstajnski) je prěni, kiž je žo s nowej małokalibernej tselbu wobronił. To je žo pjecza teho dla stało, dokelž ma tutón armeekorps nowe tselby hižo w létuschich nasymskich manevrach kódźstwa a wójska trjebacź. Sa tele manevry je kněžor Wylem žam dwaj planaj wudźěkał a to jedyn na pschipad wobaranja pschecźiwo nadpadej se schleswigsko-holstajnskeho brjoha a druhi sa pschipad wobaranja pschecźiwo nadpadej na kóbjowy saliw a kanal bjes baltiskim a połnóznym morjom.

— W narańschej Sudanskej, kotraž pod wójnu Sudanskich s Egiptowskej czežko czerpi, wulki hłód knježi. Twjerdźisna Suakin, wot jendželskeho wójska wobžadźena, je wot hłódnych Arabskich se splaha Hadendana, kotsiž s hromadami hłodu mrěja, móhł rjez woblehnjena. Po wukasu generalneho guvernéra pak žadyn Arabski snutska twjerdźisninych murjow psches nóz wostacź njeżmě. Tola tutón wukas žo woprawdże wumjesć njeda; pschetož mužojo, žony a dźeczi žo, hdyž jich wojazy s města pjeru, k semi czižnu a radscho wumru, hacź so hłodu tradajzy a symu mrěju po puscźinje brodża. Podpjeranje, wot knježerstwa podate, njedožaha, woženbje dokelž je wjedro w poslednim czażu wurjadnje jěre. Kak wulka je nusa, je s teho widżecź, so žu hłódni Arabsjy, kaž jedyn jendželski offizěr se Suakina pische, tsi dźeczi morili a sjědli. Czežko jeneho muża žu hłódni w nozy wuhrjebali a sjědli. A tola móhło žo, hdy by jenož jendželske knježerstwo chzyło, doscź žita do Suakina pschiwjesć, so by žo nusy kónz czinilo.

— Sběžk Arabskich w němskej narańscho-afriskej koloniji je drje nětko do zyka poraženy. Major Wißmann je wjednika sběžkarjow Banaheria do czista pobił. Po wjazy hodźinskim wobcżežnym marschu je Wißmann njedżelu Banaheria dožahnuł. Wón žwojim wojakam žo hnydom na wobtwjerdżene lěhwo sběžkarjow nadběhowacź da, kotrež bu po wótrym wojowanju dobyte. Se sběžkarjow je wjele panuło a mnosy žu franjeni. Na němskej stronje je jedyn offizěr panuł, jedyn druhi offizěr a někotsi wojazy žu žo czežko franili. Horzota bě nježmérna, a na marschu staj žo jedyn offizěr a jedyn wojak s Wißmannoweho wójska wot žłónczka sežahałoj. Banaheriej je žo schlachczisko twóchnucź. Jeho nahladnosć pak je po poslednim poražanju bjes Arabskimi tak czerpika, so budże jemu s czežka mózno, žebi hischcże ras wójsko shromadzicź. Jeho pak jateho wosmu, a potom jeho tón žamy wožud doscżehnje, kaž Buschiria, pak wón skoku s kraja czeknje, kotryž žu Němzy pod žwoje knjejstwo wsali.

Awstrija. Pschedžyda wuherskeho žejma, Tisza, je, njepschestawazych njepschecżelnosczow a wadżenjow s radikalnej stronu w wuherskim žejmje žo nabywschi, s ministerstwa wustupił. W ministerstwje žamym w poslednim czażu dla pscheměnjenja domowinskeho sakonja roskora knježesche. Po tutym sakonju dyrbi žo sběžkarjej Kossuthej, kiž je w wuhnanstwje žiwy, dowolicź, žo do Wuherskeje wróczicź. Dokelž žo liberalna strona, na kotruž žo Tisza sepjera, w tutym praschenju dźělena pokasuje, je Tisza žwoje břemjeschko wjasał a statnu žłužbu složił. Na jeho město je kněžor wikowanskeho ministra hrabju Szaparya sa ministerstwoweho pschedžydu pomjenował.

Italska. Swjaskał Italskeje w Afriży, abeżynski kral Menelik, italskemu knježerstwu wulke staroscże czini. Prjedy je žo nimo měry dołho kombził, hacź je se žwojim wójskom do provinzy Tigre na

wójnu pschecźiwo ßwojemu pschecźiwnikej rasej Mangaschi, wujej prjedawscheho abeßynskeho krala Jana, pschicźahnuk. Nětko pak, hdyž je ßo jeho wójsko do Tigre waliło, je sapuscźenje, kotrež wone tam nacźinja, tak žałoßne, so ßebi Italszy pscheja, so by Menelik cźim skerje a cźim lepje saßo wotcźahnuk. Kaž cźrjódy skopcźkow jeho wojazy po kraju cźahaju a w nim rubja, schtož ßo s cźaßom jim njewukhowa.

Franzowska. Franzowska ma nowu wójnu w ßwojej nawjecźornej afriskej koloniji, kotraž s dahomejskim kraleſtwom mjesuje. Kaž tydźenja pißachmy, njemóża ßo Franzowsojo wójny s krewjelacźnym dahomejskim kralom Bedazinom, kiž je ßebi pschimjeno „ludźiźracźk" narjekł, sminucź. Bedazin=ludźiźracźk je dźěl ßwojeho wójska do franzowskeje provinzy Kotonu pósłał, so by tam rubiło a ludźi kojiło. Wo wotmyßlenju dahomejskich shoniwschi, je franzowske knjeżerstwo mjenowanu provinzu s wojakami wobßadźicź dało, kotsiž ßu nadpad dahomejskich na sboże wotrasyli. Franzowsojo pak mënja, so pschi tym njewostanje; woni wotcźakuja, so ßo bórsy zyłe dahomejske wójsko do Kotonu wali. K ßmjertnemu wopomnjeńskemu ßwjedźenjej ßwojeho semrjeteho nana chze kral Bedazin nękotre tyßazy ludźi woprowacź, a te dyrbi jemu jeho wójsko w franzowskej koloniji nakojicź. Strach je wulki, a Franzowsojo dyrbja ßo cźim bóle do spěcha dacź, dokelž dahomejszy najradscho w mërzu na wójnu cźahaju, hdyž maju rěki, s horow bježaze, najmjenje wody we ßebi. Pschi prënim napadźe do Kotonu ßu dahomejskim woßmjo běli do rukow panuli. Tutych ßu woni do ßwojeho hłowneho mësta Abomeya wotwjedli, so bychu jich tam posdźischo woprowali. Hižo tutych jatych dla, kotrychž Franzowska žadławej ßmjercźi pschewostajicź njeßmě, dyrbi ßo rucźe franzowske wójsko pschecźiwo dahomejskim wuhotowacź.

Jendźelska. Hrožazy hoborski strajk hórnikow w Jendźelskej, pschi kotrymž chzysche ßo na 400,000 hórnikow wobdźělicź, sda ßo nětko trochu wobmjesowany bycź. Hórniźy w Durhamje ßu ßo s powyschenjom mſdy wo 5 prozentow spokojili, kotrež chzedźa wobßedźerjo podkopkow płacźicź mësto žadanych 15 prozentow. Sa to hórniźy w Warwickshirje a w Staneleyu na powyschenju mſdy wo 10 prozentow wobsteja a ßu ßo rosßudźili, dźěłacź pschestacź, je=li so ßo jich žadanje njedopjelni.

Rußowska. Pschi shromadźišnje Peterburgskeho ßłowjanskeho dobroczelskeho towarstwa je tele dny pschedßyda ßerbskeje skupschtiny, Paßicź, pschitomny byk. Wot hrabje Ignatëva jako towarstwoweho pschedßydy s narëcźu powitany je Paßicź se ßłëdowazymi ßłowami wotmolwik: „Wjeßelu ßo, so je mi spožcźene, ßo wschemu ruskemu ludej sa pschelatu ßwjatu krwej dźakowacź. Swjaski, kotrež ruski lud se ßerbskim wjasaju, ßu ßwjate, ßu tajke krwje a ducha. Sserbski lud bě a je ßwërny pschecźel ruskeho luda; wobaj ludaj nichtó dźělicź njemóże. Sskawa Ruskej a ruskemu ludej!" Tele ßłowa ßo s wulkej sahorjenoscźu pschijachu, a hudźba ßerbsku a rusku hymnu piskasche. Skónczńje Paßicza, kotremuž je zar njedawno Stanißławowy rjad spožcźik, na cźaß žiwjenja jako cźeßny ßobustaw ßłowjanskeho dobroczelskeho towarstwa wuswolichu.

Khostanz.

Pschekožk s ruskeho.

W ruskim mëscźe Wladimir bëschе młody pschekupz Jurij Pëtrowicź Aristow, wobßedźeŕ dwojich pschekupskich khlamow a rjaneho doma. Brunowkoßaty Aristow bëschе cźiły a strowy muž, wustojnje pëßniczki spëwasche a bëschе stajnje najprënjschi mjes wjeßołymi. Jako młody cźłowjek wón wjele pijeschе a swadu pytasche, hdyž bě ßo trochu napik. Wot teho cźaßa pak, so bě ßo woženik, wón salubi, so wjazy picź njecha, a ßebi jenož rëdko schkleńzu kupi.

Jónu w lëcźi wón do Nižnjeho Nowgoroda na hermank jëdźeschе. Hermank w Nižnim Nowgorodźe je najwjetschi na zyłym ßwëcźe, wjele wjetschi, hacź Lipscźanska maßa, a zyłe bërtl lëta pospochi traje. Hdyž chzysche ßo Aristow se ßwojej ßwójbu rosžohnowacź, žona praji: „Jurjo Pëtrowicźo, njejëdź dźenßa; ßym hrosny ßón mëła." — „Ty masch pschezo staroscź, so ßo na poßledk na hermanku do picźa dam?" Žona wotmolwi: „Ssama njewëm, cźeho ßo boju; ale hrosny ßón ßym mëła: mi ßo dźijeschе, ty s mësta pschińdźe; hdyž ßebi cźapku scźeże, widźach, so masch zyle schëdźiwu hłowu." Aristow ßo ßmëjeschе. „To smëju sboże. Wy budźecźe widźecź, so budu na hermanku s rjanym wužitkom wikowacź a so drohotne dary ßobu pschinjeßu." A wón ßo se ßwójbu rosžohnowa a wotjëdźe.

Na poł pucźu Aristow snateho pschekupza setka, s kotrymž hromadźe pschenozowaschtaj. Sso hromadźe cźaja napiwschi lehnucź dźěschtaj a wó jstwomaj spaschtaj, kotrej běschtaj porno ßebi. Aristow rady dołho njeſpasche; ßrjedź nozy wón wotzucźi, wósku wołasche, so by jëcź móhł, doniž je hischcźe khłódno, a jemu pschahacź kasasche. Potom pódla do komory dźěschе, korcźmarjej sapłacźi a dale jëdźeschе.

Ssnano schtyrzecźi wjerstow daloko dojëwschi wón sasta, konjom ßypnucź da, w korcźmje wotpocźnu, so pschipołdnju psched khëžu ßydźe, ßebi cźaj sawari a ßebi pëßniczku sanjeße. Klinkotajo na jene dobo trójka pschijëdźe, sastojnik, wot dweju wojakow pschewodźany, s wosa skocźi, k Aristowej stupi a ßo jeho praschecź pocźa, schtó a s wotkel je. Aristow jemu nadrobnje wotmolwi a jemu posłicźi, so by ßo s nim cźaja napił. Sastojnik pak ßo praschecź njepschesta: hdźe je poßlenju nóz hospodował? hacź ßam abo s jenym pschekupzom? hacź je teho pschekupza rano widźał? cźeho dla je tak sahe s dwora jëł? Sso dźiwajo, pschе cźo ßo jeho wupraschuja, Aristow rjeknu: „Schto ßo mje wuwopraschujecźe? Ja dźě paduch njejßym, ani rubjeźnik. Ja po ßwojim pschekupstwje pucźuju. Pschе cźo dyrbju ßo samolwjecź?"

Duž sastojnik wojakow sawoła a praji: „Ja ßym ßudnik a ßo prascham, dokelž ßu pschekupza, s kotrymž scźe sańdźenu nóz hromadźe pschenozowali, skónzowali. Pokaž ßwoje wëzy! Wój jeho pschepytajtaj!"

Na to do domu dźěchu, jeho waczok a pucźowanski mëschk wotewrichu a wschitko pschehladowacź poczachu. Na jene dobo ßudnik nóž s mëschka wucźeże a sawoła: „Cźeji tón nóž je?" Aristow na njón pohlada; widźawschi, so ßu krwawy nóž s jeho pucźowanskeho mëschka wucźahnuli, ßo wón sastróži. — „Wot cźeho je nóž krwawy?" — Aristow chzysche wotmolwicź, ale ßłowcźka prajicź njemóżeschе, pschi tym njetschepjetajo. „Ja . . . ja njewëm . . . ja . . . tón nóž ßym . . . mi njeßłuscha . . ."

Duž ßudnik dźeschе: „Rano ßu pschekupza skónzowaneho na ložu nadeschli. W korcźmje nichtó byk njeje, schtóž by njeskutk dokonjecź móhł, khiba ty; pódla teho bëschе khëža wot nutska satykana. Krwawy nóž ßmy w twojim mëschku namakali; tež twoje mjeswocźe cźe pscheradźa. Praj s prawdu, kak ßy jeho skónzował a kelko pjenjes ßy rubił."

Aristow ßo rocźeschе, so mordał njeje; so pschekupza, ßo s nim cźaja napiwschi, wjazy wohladał njeje; so ma jeno ßwoje wóßom tyßaz rublow, a so nóž jeho njeje. Płacź nimale jeho ßłowa podußy, wón bëschе blëdy a se strachom tschepjetasche, jako winowaty.

Ssudnik wojakomaj poruczi jeho sputacź. Hdyž jeho se swjasanymaj nohomaj do wosa cźißnuchu, ßebi wón kschiž sczini a płakasche. Jeho wëzy a pjenjesy bëchu jemu wotewsali, nětko jeho do blišscheho mësta do jastwa dowjesechu. So bychu shonili, kajki cźłowjek wón je, ßo we Wladimirje napraschowachu. Tamnischi pschekupzy a s zyła Wladimirszy wobydlerjo ßwëdcźachu, so je Aristow jako młody cźłowjek łóhki byk, so pak je bjes dwëła sprawny muž. Ssudniźy mëjachu sa to, so je wón teho Rjasańskeho pschekupza skónzował a dwazecźi tyßaz rublow rubił.

Aristowowa žona ßo rudźeschе a njewjedźeschе, schto ßebi myßlicź. Dźěscźi bëschtej makej; jene macź hischcźe cźëschesche. Wona ßwojej dźëscźi wsa a s nimaj do mësta dojëdźe, hdźež jeje muž w jastwje ßedźesche. S wopreběka ji k njemu njedachu; hdyž pak wona wyschnoscź proschesche, ju k mużej dowjedźechu. Jeho w jastwowej drascźe wohladawschi, w rjecźasach, hromadźe s rubjeźnikami, wona na semju padźe a dołho k ßebi pschińcź njemóżeschе. Na to ßo s dźëscźomaj k ßwojemu mużej ßydźe a powjedacź poczа wo wschitkich domjazych należnoscźach a wo wschitko ßo jeho praschesche, schtož bëschе ßo s nim stało. Wschitko ji wón wupowjeda. Wona praji: „Schto nětko sapocźecź?" Na to wón: „Zarja dyrbisch proßyecź. Ja tola njewinowaty sahinucź njemóżu!" Žona jemu dopowje, so je hižo próstne pißmo zarjej póßłała, so pak tam pißmo dóschko njeje. Niczo njeprajiwschi Aristow hłowu skhili. Duž žona dźeschе: „Ja tehdom — dopomnisch ßo? — podarmo wo ßnje widźała njejßym, so ßy schëdźiwy. A nětko ßy s horjom schëdźiwy. Tehdom njebudźische jëcź dyrbjał." Jeho wkoßy hładkujo wona dale deschźe: „Jurko, lubу skoty, praj žonje s prawdu: njejßy ty byk?"

Aristow jenož praji: „Też ty?" Wón ßebi mjeswocźe s rukomaj sakry a płakasche. Potom wojak pschińdźe a žonje s dźëscźomaj hicź kasasche. Aristow ßwojej ßwójbje poßlenje wboženje praji.

Hdyž běschе žona woteschła, Aristow pschi ßebi rospomni, schto běschtaj rëcźakoj. Spominajo na to, so ßebi wona na njeho myßli a so móżeschе ßo jeho praschecź, hacź je wón teho pschekupza skónzował, wón ßam pschi ßebi dźeschе: wërnoscź nichtó wjedźecź njemóże, khiba Bóh; jenož jeho dyrbju proßyecź, hnadu jenož wot njeho wotcźakowacź. Wot nětka wón nihdźe próstnych pißmow njeschcźelesche; nadźiju běschе spuschcźik a ßo jenicźzy k Bohu khodlesche.

K pukam a do khostarnje běchu Aristowa saßudźili. Wußud

ßudnistwa ßo wukonjesche. Jeho pschebichu. Hdyž běchu jeho rany sažike, jeho ſ druhimi khostanzami do Sibirskeje pósłachu.

Schěsćzadwazeczi lět wón tam w jastwje pschebu. Jeho włoßy buchu běłe, jako ßněh; dołha, wuska a schědźiwa jemu broda rosćesche. Shubiła bě ßo jeho wjeßołosćz. Wón potuleny a mjelczo khodźesche, mało rěczesche, ßo ženje njewußmja, ßo wjele modlesche.

W jastwje Aristow schewzowacz nawuknu. Wot ßwojeje saßłużby ßebi sćeńske knihi kupi a w nich czitasche, hdyž bésche ßwětło w jastwje. Sswjate dny wón w zyrkwi na chorje spěwasche, — jeho hłóß bě hischcze pschezo rjany. Wyschnosćz mějesche Aristowa jeho ponižnosćze dla lubo; jeho towarschojo w njesbožu mějachu jeho sańcz, jemu „nank“ a „Boži człowjek“ rěkachu. Hdyž chzychu wyschnosćz wo něczo proßyć, towarschojo jeho pósłachu; hdyž mjes khostanzami swada nasta, jeho sawołachu, so by jich jednał.

Wot jeho ßwójbnych jemu nichtó njepißasche; wón njewjedźesche, hacz je žona ſ dźěsćzomaj hischcze żiwa.

Jónu do jastwa nowych khostanzow pschiwjedźechu. Wjeczor ßo stari jeczi wokoło nowych ſhromadźichu a ßo jich wuwoprascHowacz poczachu, ſ wotkel ßu, ſ kotreho města, ſ kotreje wßy, a psche czo ßu ßem pschischli. Aristow na ßwojej ławje ßedźo hłowu skhiliwschi posłuchasche, schto žadyn powjedasche. Jedyn ſ nowych běsche wulki strowy muž, ßnano schěsćzdźeßat lět, se schědźiwej pschitsihanej brodu. Wón powjedasche, psche czo běchu jeho sajeli.

„Psche niczo a wo niczo ßu mje tykli, lubi bratsja. To běch wam někajkeho konja se ßanjow wupschahnuł; duž mje sa khornar wsachu a wokachu, so ßym jeho kranuł. A ja praju, ja chzych jenož ruczischo dale pschińcz; ja też to skoczo pschi ßebi sdźerżał njeißym. Pódla teho je wóska mój pschecźel. Duž je wscho dobre, ja praju. Ně, mi praja, ty ßy konja kranuł. Ale czi njewjedźa, schto a hdźe ßym woprawdźe kranuł. To běchu wězy, sa kotrež bych hižo dawno tudy bycź dyrbjał. Nětko mje po prawdźe ßem pósłali njeißu. Ale, so wěrnosćz rěczu, ßym hižo w Sibirskej pobył, dołho pak tu na wopycze njeběch ...“

„S wotkel ßy?“ ßo jedyn khostanz wopraścha. — „Ssym Wladimirski mały měschczan; mi Makar rěkaju; po nanje Iwanowicz.“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Bjes młodźenzami, kotsiž ßu ßo lětża w tudomnym gymnasiju k pruhowanju srakosćze samolwili a jo wobstali, je jenož jedyn Sserb, knjes Michał Żur ſ Hósti. Tutón budźe w Wrótßławju bohoßłowstwo studowacz, so by posdźischo něhdźe w pruskich Sserbach ßo jako katholski duchowny postajił. Kulowskej woßadźe, kotraż je hižo lěta dołho bjes ßerbskeho duchowneho, ßo ſ tym wuhlad wotewri, so ſ Božej pomozu posdźischo saßo ßerbskeho duchowneho dostanje.

— Do schesteje rjadownje tudomneho krajnostawskeho seminara ßu ßo lětża schesćzo Sserbjo jako wuczomzy pschijeli. Bóh luby knjes chzył jich wuknjenju ßwoje žohnowanje spożczicz, so bychu wschitzy ßwój wottyknjeny kónz dozpili a junu jako wuczerjo w Sserbach skutkowali.

— Po wosjewjenju Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa dyrbja mějeczeljo abo najeńzy sahrodow a ßadowych plantażow hacz do 15. haprleje hußanzy a hußancze hnězda na ßwojich schtomach a kerkach saniczicz. Schtóż po tutym wukasu njeczini, ßo ſ pjenjeżnym khostanjom hacz do 60 mk. abo ſ arrestom hacz do 14 dnjow khosta.

— Krajnostawska pruhowanska komißija budźe póndźelu 28. haprleje rano w 8 hodźinach w kowarni kowarskeho mischtra J. Beyera w Budyschinje na hospitalskej drósy pruhowanje wotdźerżecz. Kowarjo, kotsiž chzedźa wopißmo wustojnosćze k rjemjeßlniskemu wukonjenju kowanja koni nabycz, maja ßo hacz nanajposdźischo do 15. haprleje w krajnostawskej kanzliji w Budyschinje abo pola hamtskeho skótneho lěkarja Walthera w Budyschinje samolwicz. Sa pruhowanje a sa wużicze grata ma ßo do prědka 14 mk. w krajnostawskej kanzliji sapłaczicz. Pódla teho dyrbi ßo pschi samolwjenju narodne wopißmo wotebacz.

S Hrubjelczicz. Sańdźenu póndźelu je khěžkar Domaschka tu w czeżkich myßlach ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz czinił.

S Hnaschez. Niz pólverowy magazin, kaž ßo tydźenja pißasche, ale pólverowa krajerńja, to je twarjenje, w kotrymż ßo tafle běłeho pólvra do dróbnych kruschkow kraja, je ßo schtwórtk tydźenja (6. febr.) w tudomnym kralowskim pólverniku wotpaliła. Krajerske maschiny ßu ßo wschě wot wóhnja saniczike. Pjecź holzow a jedyn mużski, kotsiž w krajerni dźěłachu, ßo wschitzy njesranjeni wukhowachu. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Hodźija. Póndźelu dopołdnja w 11 hodźinach je tu w błómjanej khěži swudowjeneje Běrmanoweje woheń wudyrił. Stare twarjenje je ßo do czista spaliło. Prózowanjam nascheje wóhnjoweje wobory je ßo poradźiło, ßußodne twarjenja Jurschez żiwnosćze, kotrež běchu w wulkim strasche, wóhnjej wobrócz. Woheń je pjecża w wobydlenju podružnika Göbela, kiž tam bydli, wuschoł. Göbelez mandźelskej běschtaj rano na dźěło wuschkoj, ßwoje dźěczo, małeho hólza, do jstwy samknuwschi. Hólczez budźische w płomjenjach ßmjercz namakał, njebudźichu-li ßußodźo, jeho kschiki saßłyschawschi, pschiběżeli a jeho ſ wóhnja wunjeßli. Göbelezom je ßo nimale wscho spaliło. Se ßykawow, kiž k haschenju pschijěbżechu, běschtej Brěsanska a Ssemichowska najprěnschej, Małoborschczańska běsche druha.

S Njeßwaczidła. Sa noweho zyrkwinskeho wuczerja w Njeßwaczidle ßu knjesa Kalicha, kiž je w tu khwilu w Boschezach ſ wuczerjom, wuswolili.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu 9. měrza běsche ßo w tudomnym Heimrichez hoscźenzu khětra ßyła ßerbskich ratarjow ſ Bukez a wokolnosćze dla sałożenja poboczneho towarstwa ßerbskich burow seschła. Knjes kubleŕ Czemjera ſ Kołwasy jako nakhwilny pschedßyda pschitomnych powitawschi, shromadźisnu wotewri a towarstwowe wustawki czitasche. Na to knjes ßejmski sapósłanz Kerk ſ Rodez wschelake paragrafy wustawkow nadróbnje rosestajesche a na wużitk pokasowasche, kotryż je towarstwo ßerskich burow Sserbam hižo pschinjeßło. Dokelż ßo nichtó wjazy k ßłowu njesamolwi, ßo po namjecze nakhwilneho pschedßydy, knjesa Czemjery, wo tym hłoßowasche, hacz ma ßo towarstwo sałożicz. Nimale jenohłóßnje pschitomni wobsamknuchu, towarstwo w Bukezach sałożicz. Pschi wuswolenju pschedßydstwa dołha debata nasta; nichtó pschedßydstwowe sastojnstwo pschijecz nochzysche. Skónczenje buchu czile knjeża wuswoleni: Handrij Reda ſ Pomorz jako pschedßyda, Ota Czemjera ſ Kołwasy jako městopschedßyda, August Soba ſ Kołwasy jako pißmawjedźeŕ a Handrij Króna ſ Bukez jako pokładnik. S pschitomnych je hnydom 60 woßobow k towarstwu pschistupiło. Bukeczanske poboczne towarstwo je po tajkim jene ſ najßylnischich, haj może bycz, so budźe posdźischo najßylnische bjese wschitkimi poboczenymi towarstwami a, da-li Bóh, budźe wone ßwój nadawk dopjelnjecz a na wużitk ßerbskeho burstwa roscz a kczěcz. Jutsje njedźelu 16. měrza popołdnju w 4 hodźinach smeje młode towarstwo w tudomnym Heimrichez hoscźenzu ßwoje prěnje poßedźenje. Daj Bóh k temu wjele sboża. . . . a.

S Minakała. Wóndano je po wßach Minakałskeje woßady zusy muż khodźił, kiž je wudawał, so ßu jeho w němsko-franzowskej wójnje Franzowsojo sajeli, a so je ßo jemu nětko poradźiło, ſ jatby czeknucz. Wón ßo Pětsch mjenowasche a powjedasche, so je jeho żona w Minakałskej woßadźe żiwa. Wschě rěcze zuseho ßu ßo posdźischo jako łžě wupokasałe. Tamny Pětsch, sa kotrehoż je ßo wón wudawał, je drje na němsko-franzowsku wójnu ßobu wuczahnuł, tola wón ßo njeje wot Franzowsow sajał, ale je w jenym němskim lazarecze wumrjeł.

S Noßaczicz. W tudomnym poboczným towarstwje ßerbskich burow je wóndano knjes Handrij Bartusch ſ Krapowa wo ßadarstwje pschednoschał. Poßłucharjam je ßo jeho pschednoschk tak derje spodobał, so ßu wobsamkli, jón w „Sserbskich Nowinach“ wotczischczecz dacz. Na wużitk pokasawschi, kotryż ßerbskemu ratarstwu se sałożenja towarstwa ßerbskich burow nastawa, k. Bartusch pschitomnych napominasche, w ßwojim ratarskim powołanju stajnje postupowacz. Nochze-li ratar podležecz, ale ßo ſ konkurenzu druhich krajow ſ wuspěchom měricz, njeßmě pschezo pschi jenym stejo wostacz; pschetož schtóż směrom steji, do sady krocźi, praji pschißłowo. Ratar dyrbi wocźi wotewrjene měcz, do prědka krocźicz a wschelakore porjedźenje na ßwój wużitk słożicz. Wunamakanja dyrbja ßo pruhowacz a k nowotnosćam ßo pschiwobrocźicz, hdyž ßu ßo jako wużitne wupokasałe. Roshladny hospodar budźe na to myßlicz, hródźne a pschikupne hnoje prawje nałożowacz, łuki hnojicz, a hdyž ßu mokre, je drenérowacz, prawy płodosćéhwk sawjesćz, rolu hłuboko wobdźélacz, raßu ßwojeho skotu polépschicz, jemu dobru pizu dawacz, jón derje wothladowacz atd. Ale niz jenož ſ pola, łuki a hródźe pyta roshladny hospodar po możnosczi wulki wużitk czahnucz, wón też na to myßli, hacz też dobytk, kotryż je jemu sahroda hacz dotal noßyła, powyschicz njemóże. Schtoż sahrodnistwo a woßebje ßadarstwo nastupa, je ßo pola naß w Sserbach powschitkownje wjele sakomdźiło. Ssadarstwu ßo njeje ta kedźbliwosćz pschiwobrocźiła, kotruż wone saßłuži, hacz runje ßo nascha Łużiza sa ßadarstwo derje hodźi. Pjenjesy, kotreż ßo w nowischim czaßu na ßadarstwo waża, ßo wyßoko sadanja, dokelż ßo ßadowa

płaczišna ſ kóždym lětom powyſchuje. Wužitk ßadarſtwa ſpósnawſchi, njebudże ßo ßerbſki ratař dale wot njeho wotwlakowacź. S dobrym pſchikładom ſe ßadarſtwom dźeja nam druhe kraje do prědka, pſchede wſchěm Amerika, Jendźelſka, Belgiſka, Franzowſka, Awſtriſka a w Němzach, Württembergſka a krajina wokoło Frankfurta nad Majnom. Tute kraje ßo ſ dźělemi jenej wulkej ßadowej ſahrodże runaja. Tola też w Sakſkej je ßo w poßlednim cźaßu ſ prózowanjemi krajneho ßadarſkeho towarſtwa ßadarſtwo wjele poſběhnuło. Ssadarſtwo je rjana a wužitna wěz, a ſchtóž jo haji, niz jenož ßwój ßamßny, ale też wužitk ßwojich potomnikow hlada. Ssadarſtwo ßwědczi wo hoſpodarjowym dobrym ſmyßlenju a jeho pokhilnoſczi k porjeńſchenju. Mózemy ßebi něſchto rjeńſche myßlicź, hacź ſahrodu poknu kcźejatych ſchtomow a poſdźiſcho ſaßo pokne lubosnych płodow? A tola widźimy něhdźeźkuli měſtaczko, něktorużkuli ſahrodu a něktoryźkuli pucź próſdny, hdźeź móhło ßo wjele ßadowych ſchtomikow naßadźecź, kotreź bychu nam prjedy abo poſdźiſcho wulki wužitk njeßke. Ssadowe ſchtomiki ßadźejo njeßměmy pak na ßlepe ſboże ßadźecź, ale dyrbimy wjedźecź, kak ma ßo ßadźecź a kajke druźiny abo ſorty, dokelź wot teho wuſpěch ßadarſtwa wotwißuje. Schtoż tele druźiny nastupa, mjenuju ßlědowaze po němſkich abo zuſnych mjenach ſ jabłonjow: 1. Weißer Aſtracan. 2. Charlamowsky. 3. Langtons Sonderglichen. 4. Geflammter weißer Kardinal. 5. Roter Herbſt-Kalvill. 6. Winter-Goldparmäne. 7. Prinzenapfel. 8. Große Kaſſeler Reinette. 9. Purpurroter Couſſinot. 10. Pariſer Rambour-Reinette. 11. Parkers Pepping. 12. Muskat-Reinette. 13. Großer Bohn-Apfel. 14. Reinette Damaſon. 15. Baumanns Reinette. — S kruſchenjow ßo poruczuja: 1. Grüne Sommer-Magdalene. 2. Williams Chriſtbirn. 3. Rettigbirn. 4. Rabenauer Butterbirn. 5. Bosćs Flaſchenbirn. 6. Gute Louiſe von Avranches. 7. Grumbkower Butterbirne. 8. Rotgraue Dechantsbirn. 9. Napoleons Butterbirn. 10. Diels Butterbirn. 11. Forellenbirn. 12. Liegels Winter-Butterbirn. 13. Winter-Dechantsbirn. 14. Zephirin Gregoire. 15. Blumenbachs Butterbirn. — Tele druźiny je krajne ßadarſke towarſtwo ſa najkhmanſche ſa Sakſku ſpósnako. Wuběranje tutych druźinow je ßo na to waſchnje ſtako, ſo je mjenowane towarſtwo ßadarjam po zykym kraju liſtno ſ praſchenjom rospóßłako, kotre druźiny maja woni po ßamßnych naſhonjenjach ſa najlěpſche a najkhmanſche. Dokelź ßu pſchi tym horka mjenowane druźiny najwjazy hłoßow na ßo ſjenocźiłe, ßu ßo wone jako poruczenja hódne pſchijake a dyrbjake ßo też tute jenož ßadźecź. Kak pak dyrbja ßo ßadowe ſchtomiki ßadźecź, a ſchto je prjedy teho nuſne? Hdyž ßo wo to jedna, ßadowu plantažu abo ſahrodu ſakožicź, je trěbne, ſo ßo najprjedy wſchě te měſtna, na kotreź dyrbja ßo ſchtomiki naßadźecź, w runych rjadach a w ſdalenoſczi 10 abo ſ najmjeńſcha 8 metrow wottykaja, tak derje bjes rjadami, kaž w rjadach ßamych. Maja-li ßo ſchtomiki derje roswicź, dyrbja też doſcź ruma a powětra měcź. Spomnjena ſdalenoſcź je doßahaza ſa jabłonje, kruſchenje a wiſchenje; ßłowczíny móža ßo, ßo roſumi, huſczíſcho, ßnadź 5 abo 6 metrow bjes ßobu ſdalene, ßadźecź. Tole ßadźenje w runych rjadach poruczа ßo niz jenož ſe ſtejniſchcźa ródnoſcźe, ale poſkicźa też rjany napohlad a cźini na kóždeho hladarja dobry ſacźiſchcź. S nim ßo też wothladanje, wobkedźbowanje a domkhowanje ßadu połóża. Njeje k radźenju, pſchewjele druźinow ßadźecź, ale jenož něktore a to najlěpſche. Wjele druźinow cźini domkhowanje wobcźeźne, też kupzej je lubſcho, hdyž ma wulku hromadu ſ jeneje druźiny, hacź wjele druźinow a wot kóždeje jenož maku dźělbu; najkhmanſcho je, hdyž ßo wjazy ſchtomikow ſ jeneje druźiny hromadże naßadźa. Na tajke waſchnje wěſty plan poſtajiwſchi, móżeſch jamy wurywacź ſapocźecź, ſchtoż njech ßo hižo naſymu ſtanje, ſo móhł ſmjerſt na wumjetanej ſemi ßwój wulzy dobry wuliw wukonjecź. Tutón wuliw w tym wobſteji, ſo pjerſchcź ſe ſmjerſkom mjelni a mineraliſke ſubſtanzy w njej ßo roswjaſuja, ſ cźimž ßo nowa zyroba ſa koruſchki pſchihotuje. Jamy dyrbja ßo doſcź wulke wurywacź, ſ najmjeńſcha 1½ hacź 2 metry ſchěroke a 75 zentimetrow hłuboke. Hłuboke pſcherywanje je jara ważne. Koruſchki móža ßo w tajkej ſemi lóhko roſpſchěſczeracź, a powětr ma ßwobodny pſchiſtup k koruſchkam a móże na nje ßwoju płódniwu móz wukonjecź, teho runja móże ßo deſchcź lěpje do ſemje ßakacź a wkoha ßo w tajkej mjelnej ſemi lěpje ſakhowa. Pſchi wurywanju ßo najprjedy dorny wotryja, a na to ßo ſwjerſchna dobra pjerſchcź a potom ſpódna hubjeńſcha pjerſchcź woßebje wumjeta. Se ßadźenjom móże ßo w naléczu ſapocźecź, tak bórſy hacź je pjerſchcź doſcź mjelna a ßypotata. Prjedy pak hacź ßo jamy ſemjetaju, dyrbja ßo koliki ſeſtajecź. Te dyrbja rune, hładke a bělene bycź, ſchmrěkowe, khójnowe a woßebje ſchkowroncźe ßo najlěpje k temu hodźa. So bychu po móżnoſczi dołho ſtake, dyrbja ßo wobpalicź a ßo, tak dołho hacź ßu hiſchcźe cźopke, ſe ßmjerdźazej żiwizu (theerom) namaſacź. Koliki ſeſtajawſchi jamy nimale hacź horje ſamjetaſch, tak ſo najhubjeńſcha pjerſchcź zyle do ſpody pſchińdźe a na nju potom dorny, ſe ſbytnej pjerſchcźu hromadże ſměſchane, ſmjetaſch. Ssadźenje ßame dyrbi ßo ſ najwjetſchej ſtarobliwoſcźu ſtacź. Tycźe ſchtomika ſ wulkeho dźěła wot teho wotwißuje, kak je ßadźeny; pſchede wſchěm je warnowacź pſched hłubokim ßadźenjom. Hdyž młode ſchtomiki roſcź nochzedźa, wone wěſcźe pſchehłuboko w ſemi tcźa. Prjedy hacź ßo ſchtomiki ßadźeja, dyrbja ßo koruſchki a teho runja hałoſy króny pſchiřeſacź. S zyła dyrbi ßo pſchiřeſowanje króny 4 hacź 5 lět po ßadźenju woſpjetowacź, tak ſo ßo tſecźina teho, ſchtoż je w poßlednim lécźe naroſtko, wotřeſa. Hdyž je ſchtomik tak pſchihotowany, ßo k kolikej pſchiſtaji. Najlěpje ßo to cźini, hdyž ßebi pſchi tym dwaj cźłowjekaj pomhataj. Jedyn dźerži ſchtomik a roskładuje koruſchki do wſchěch bokow, bjes tym ſo druhi dobru dróbnu pjerſchcź, najlěpje tajku, kajkaž ßo na łuki roskožuje, bjes koruſchki ßypa. Pſchi tym dyrbi ßo ſchtomik ſ lóhka pſchetſchaßowacź, ſo by próſnych rumow bjes korjenjemi njewoſtało. Jama ßo pokna ſe ſbytnej pjerſchcźu napjelni a ſkónczńje ßo hiſchcźe ſchtomik ſ lóhka k kolikej pſchiwjaſa, ſo móhł ßo ßadźicź; poſdźiſcho ßo twjerdſcho pſchiwjaſa. So pak bychmy wjedźeli, ſo ſchtomik ani pſchehłuboko ani pſcheniłko ßadźili njejßmy, prěki pſches jamu łatu położimy a něhdźe tſi porſty wyſche tuteje łaty ßo na koliku dypk poſnamjeni. Schtomik ßo na to tak hłuboko ßadźi, ſo tón dźěl ſchtomika, hdźeź ßo korjenja pola ſdomka ſapocźinaju, hacź na poſnamjenjeny dypk doßaha. Schtomik ßadźiwſchi, njeßmémy ßebi myßlicź, ſo je něko wſcho dokonjane. Króna, ſdomk a korjenje dyrbja ßo ßwěru wothładacź. Wulzy ważne je, ſo ßo pjerſchcź wokoło ſchtomika pſcherywa a pſchetſchaßuje. To ßo njeßmě ſakombźicź; pſchetož ſ tym je nam ßrědk do ruki daty, ſchtomikowy ſróſt a tycźe spěchowacź. Do pſcheryteje mjelneje ſemje ßo powětr dobywa a wſchelakoru zyrobu w njej roswjaſuje, to řeka, ju tak pſchihotuje, ſo móża ju koruſchki pſchijimacź. Też ſ pſcherywanjom dozpimy, ſo ßo roſcźenju trawy ſadźěwa, kotraž koruſchkam zyrobu prjecź bjerje. Wot ſdomka dyrbi ßo wſcha wotſkakana ſkora wotſchkrabacź, ſchtoż ßo najlěpje pſchi mokrym wjedrje ſtawa. Tole wotſchkrabanje je nuſne, dokelź ßo ſa tajkej ſtarej ſkoru wjele ſchkódneje njerodźe khowa. Tak wurjedźene ſchtomy njebudża pod ſchkódnymi pſchekaßanzami cźerpicź, a to cźim mjenje, hdyž ßu ßo ſahe naſymu ſ měſcheńzu namaſake, wobſtejazeje ſ krwě a kalka. S króny dyrbja ßo wſchě njetrěbne hałoſy wurěſacź a jako tajke ßo wſchě wobhładuja, kotreź pſchehuſto hromadźe ſteja a ßo rybuja, kiž do ſnutſkownoſcźe króny roſtn, kiž pſchehłuboko dele wißaju a ſkónczńje wſchě ßuche. Pſchi tym ma ßo na to hładacź, ſo pſchi wotřeſanju żane kónzy ſtejo njewoſtanu. Pſchi tajkich kónzach ſchtom łóhko hnicź ſapocźina; wjetſche rany dyrbja ßo ſ theerom namaſacź, mjeńſche pak ſe ſchtomowym wóſkom. Wotřeſanje hałoſow ma ßo zyle bliſko pſchi hałoſowym pjerſchcźenju ſtacź, kiž je łóhko na tym ſpósnacź, ſo ßo na hornjej hałoſowej ſtronje maka faktka pokaſuje; ta pak ßo ženje ßobu wotřeſacź njeßmě. Na tajke waſchnje ſchtomik ßadźiwſchi a wothładawſchi, ßo bórſy pſcheßwědcźimy, ſo ßo naſcha próza derje ſadani a ſapkacźi.

S Noweje Wßy nad Sprewju. Pónděelu popołdnju w 3 hodźinach je ßo w tudomnej papowej fabrizy kólnja, w kotrejž ßo papa khowaſche, wotpaliła.

Dodawki k wólbam do khěžorſtwoweho ßejma. Sa Lipſcźanſkeho wucźerja Haupta, kotrehož je w Lubijſkim wokrjeżu jeho pſchecźiwnik Hoffmann po horzym bědźenju ſatraſchnje ſbił, běchu jeho pſchiwißowarjo ßo dobycźa twjerdże nadźějo, wulki kraßy ławrjenzowy wěnz w Lubiju ſkaſali. Pjenjeſy ſa to ßu ßo podarmo wudałe; pſchetož pobiteho ſ wěnzom pyſchicź ßo tola njehodźeſche. Schto je ßo ſ wěnzom ſtako, njeje ſnate.

— W jenej wßy bě ßo khěžkař narěcźecź dał, ſa ſozialdemokrata hłoßowacź, dokelź budże ßo potom, kaž běchu jemu prajili, dźělicź. Duž naſajtra po wólbje khěžkař k gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej pſchiſchedſchi tutemu praji: „Knjes pſchedſtejicźerjo, hładajcźe tola khrobłe na to, ſo bych, hdyž ßo dźěli, konja doſtał a żaneje kruwy, dokelź hižo kruwicźku mam.

— W jenej wßy dale Lubija w korcźmje ſa blidom ßedźo wótrje to a tamne wo wólbje rěcźachu. Najwjetſchi harowař pak ßo ſa Haupta napinaſche. Duž ßo jedyn ſady njeho ſtupiwſchi jeho ſa wobě wuſchi twjerdże hrabnu a jemu kaſaſche: „Němko wołaj hnydom: vivat Hoffmann! Prjedy Tebje njepuſchcźu.“ A wſchón naſtróżany Hauptowy pachoł ſ zyłej ſchiju wołaſche: „Vivat Hoffmann!

— W rósborſko-wojerowſkim wokrjeżu běchu naſhonili, ſo je ßwobodomyßlny rěcźnik Friedemann ſ Barlina žid. Duž ßo burjo jeneje wßy, hdźeź ßo khětro wjele ßwini płahuje, njemało

mjerſachu, hdyž žo jim prajeſche, ſo je Friedemann ſazpiwał žwinjazeho mjaža. Tola chzychu žo žami pſchežwĕdczicz, hacž Friedemann wo=prawdźe wo žwinjaze mjažo njerodźi. Duž jeho na wulku kołbažu a na połczik pſcheproßychu. A ſchto Friedemanu wotmolwi: „Po wólbje jara rad, nětkole nimam runje khwile!“ — Duž burjo doſcz wjedźachu a knjeſa hrabju Arnima=Mužakowſkeho wuſwolichu.

Wußudźenja.

Ławniſki žud. Cželadnikaj Kalawch ſ Hornjeje Hórki a Kinzel ſ Bobolz, a dale fabrikaŕ Höfgen ſ Lejna buchu winowaczi ſpósnaczi, ſo žu w nozy 5. auguſta 1889 w Hornjej Hórzy w Schneiderez rejwanſkim ſalu želeſniczneho dźĕłacźerja Purſchu ſ Mniſchonza ſ pjaſczu krawjeho ſbili. Wobſkorženych k jaſtwu po 2 njedźelomaj ſaßudźichu. — S jaſtwom na tſi dny cželadnika Junkera w Boſchezach khoſtachu, dokelž bĕſche dźĕłacźerjej Hantuſchej ſe žuknje, w njeſamknjenej cželadniſkej komorje Rochlizez kubka tam na ſcźĕnje wißazeje, 1 mk. 80 np. kranuk.

Přilopk.

* Młody cžłowjek ſ Barlina bĕſche žebi w pomorſkim mĕſtaczku fabriku a wulke wobžedźeńſtwo kupił, a jeho pſchiwuſni w Barlinje mĕjachu ſa to, ſo žo jemu jara derje dźe; pſchetož wot doma bĕſche wjele pjenjes žobu doſtał a žebi pſched krótkim bohatu žonu wſał. Wóndano pak w Barlinje powjeſcz doſtachu, ſo je fabrikant, wudawajo, ſo dyrbi w žwojich pſchekupſkich naležnoſcźach ſapucźowacz, žwoju žwójbu wopuſchcźił, a ſo njewjedźa, hdźe je woſtał. Bórſy na to pak ſ Hamburga powjeſcz pſchińdźe, ſo je žo tam w hoſcźenzu ſatſĕlił. Wot jeho wulkeho ſamoženja niczo ſbytne woſtało njebĕ: wſchitko je pſchĕhrał. Ležomnoſcźe bĕchu wſchitke pſches mĕru pſchedołżene; ſa 100,000 mk. bĕſche wechſelow wudał; žwojej macźeri w Barlinje bĕſche po nĕczim 200,000 mk. wurĕczał, wudawajo, ſo je do hoſpodarſtwa a na powjetſchenje fabriki trjeba. Na poßledk bĕſche k bratrej jĕł, kiž je tež jara bohaty; wot njeho chzyſche wulku ſumu pożczenu mĕcz. Pjenjeſy njedoſtawſchi žo ſatſĕli. Sa nĕkotre lĕta je poł milijona pſchĕhrał. — Hracźzy, ſpominajcźe druhdy na njeho!

* Jedyn murjeŕ, kiž w Barlinje dźĕła, bĕſche wóndano wjeczor po želeſnizy ſ Barlina do Bieſenthala jĕł, hdźež mĕjeſche wſchelake wobſtaracz. Hdyž w nozy wokoło 11 hadź. pſches holu do Barlina wrócźo dźĕſche, wón dweju jemu njeſnateju mužſkeju ſetka, kotrajž jeho pſchimnuſchtaj a powaliſchtaj. S wopŕĕdka trochu ſaſtróżeny, žo murjeŕ bórſy na noſy ſhraba a na žwojeju pſchecźiwnikow dźĕſche. Duž jedyn teju rubježnikow ſ revolverom do njeho tſĕli a jeho do żiwota cźeżzy rani. Ranjeny na mĕſcźe bjes myßlow ležo woſta; rubježnikaj pak cźeknuſchtaj, jeho njewurubiwſchi. Hdyž ſaßo k žebi pſchińdźe, žo cźeżzy ranjeny ſ wulkej prózu hacž do jeneho doma w Beerbaumje dowlecźe, hdźež hiſchcźe žwĕcźachu. Tónle pucź bĕſche ſkhileny hicź dyrbjał, dokelž žo ſ boloſcźu ſrunacz njemóżeſche. Hdyž žo murjeŕ žuknju a laz žlecźe, ſo by žebi ranu wobhladał, žylna pruha krwĕ ſ njeje praßnu. Hiſchcźe tu žamßnu nóz jeho do hojeŕnje w Eberswaldźe donjeßechu. Rubježnikow dotal wußlĕdźili njejžu.

* Pſchiſßažny žud w Hannoverje je ſańdźeny tydźeń dźĕłacźerja Benſcha ſ Grünthala pola Bromberga rubježneho mordarſtwa dla k žmjercźi wotſudźił. Saßudźeny, kiž je 33 lĕt ſtary, je hižo rubježniſtwa dla jako wojak w Magdeburgu 5 lĕt w khoſtarni poſtedźał, paduchſtwa dla pak 10 njedźel w jaſtwje. Loni w mĕrzu je bliſko Välkſena, hdźež hižo druhe lĕto dźĕłaſche, młodeho cžłowjeka ſaraſył, jemu ſ cźeżkim kamjenjom nop roſraſywſchi, a jeho potom wurubił. Schtó ſkónzowany je, hacž dotal hiſchcźe njewjedźa. Cźĕło tehdy w ſtarej pjezy bliſko Völkſena namakachu. Dokelž bĕchu ſkónzowaneho, kotryž bĕſche najſkerje ſ wokolnoſcźe Bromberga do Hannoverſkeje pſchiſchoł, ſo by žebi tam dźĕło hladał, nĕkotre dny w Benſchowym towarſtwje widźeli, žebi hnydom na Benſcha myßlachu. Pola njeho ſumu pjenjes a rosbitu kſchińku namakachu, kotraž je bjes dwĕla ſkónzowanemu žłuſchała; pſchetož klucże k kſchińzy pola cźeła nadeńdźechu. Pola Benſcha tež nĕkore kruchi ſchatow namakachu, kotrejž bĕchu runje tajke, kajkejž ſkónzowany mĕjeſche. Wobſkorženy prĕjeſche, runjež bĕſche žo w jaſtwje druhemu jatemu wuſnał, ſo a kak je młodżenza ſkónzował, njewjedźo, ſo dwaj žwĕdkaj, kotrajž bĕſchtaj ſkhowanaj, to žłyſchitaj. Duž pſchiſßažni wobſkorženeho mordarſtwa a rubježniſtwa winowateho ſpósnachu, na cžoż jeho k žmjercźi a k ſhubjenju cźeſtnych prawow wotžudźichu. Wußud ſe ſymnej krwju pſchijawſchi Benſch ſ nowa wobkrucźeſche: „Ja był njejßym!“

* Pjekaŕ w Heddesheimje chzyſche wóndano khlĕb pjez. So by kruta ſyma naczinjenemu cźeſtu njeſeſchkodźiła, wón cźopke wodźewadło na cźeſto pokoži. Poſdźiſcho jeho žyn trochu napity domoj pſchińdźe a mĕjo ſa to, ſo ma łożo pſched žobu, wodźewadło wotwodźe a žo — do łoża lehnu. Hdyž chzyſche nan nĕkotre hodźiny poſdźiſcho pjez, žo wón mało njedźiwaſche, hdyž w dźĕži žyna nadeńdźe, kiž w cźeſcźe žłódzy ležo ſpaſche.

* W Winje je ſańdźeny tydźeń 13 lĕt a 8 mĕßazow ſtara holcźka dźĕcźo porodźiła. Dokelž młoda macz dźĕſcźoweho nana pſcheradźicz nochze, wyſchnoſcz ſa nim žlĕdźi, ſo by žo khoſtanja njeſminuł.

* Hróſbne rubježne mordarſtwo je žo ſańdźenu wutoru dopołdnja we Wołkmuzu ſtało. Khĕžeŕ Opluſtil, kiž pſchi ſemi bydli, žebi žedźo brodu truhaſche; na jene dobo zuſy cžłowjek, po ſdacźu dźĕławy muž, dó jſtwy ſtupi, Opluſtilej britej wutorže a jemu ſ njej krk pſcheréſnu. Cźeżzy ranjeny poßlenje mozy napinajo žo ſe jſtwy won hacž k ſkhodej dowlecźe. Tam žo holza, kotraž w tym žamym domje bydli, na njeho dohlada. Dokelž wón ſtonaſche, holza wo pomoz wołaſche, a bórſy druſy podružnizy na pomoz pſchibĕżachu. Widźo, ſo Opluſtilej ſe ſchije krej cźecźe, chzychu jeho ſawjaſacz; nĕtko hakle žo dohladachu, kak ſtraſchnje je ranjeny. 70lĕtnemu ſtarzej bĕſche ſchija ſ britwju ſ tajkej mozu pſcherĕſnjena, ſo žo hłowa jeno ſ łaha hiſchcźe cźĕła dźerżeſche. Hdyž chzychu cźeżzy ranjeneho dó jſtwy donjeſcz, bĕchu jſtwine durje ſatykane. Samkaŕ, po kotrehož rucźe dobĕżachu, durje wotewri. Wó jſtwĕ mordaŕ w žwojej krwi leżeſche. Wón bĕſche žo ſ britwju cźeżzy ſranił a mĕjeſche prawu ruku w ſhibadle rosrĕſanu. Żiwy hiſchcźe bĕſche. Hdyž polizija dóńdźe, bĕ Opluſtil hižo morwy. Na cźĕle pjecź ranow wuhladachu, mjes nimi ſtraſchnu ranu na ſchiji a wulku wurĕſnjenu ranu na cžole. W mordarju wĕſteho Kažlika ſpósnachu. Hdyž žo jeho praſchachu, pſche cžo je njeſkutk dokonjał, wón wotmolwi: „Ja jemu a wón mi.“ W Opluſtilowej jſtwĕ bĕſche wſchitko w najwjetſchim njeporjedźe; duž žo ſda, ſo je jeho Kažlik wurubicz chzył. Cźeżzy ranjeneho mordarja do hojeŕnje donjeßechu.

* Njedźelu do Mateja 25 lĕt ſtary pinczník ſe žwojej 20 lĕt ſtarej njewjeſtu a jeje macźerju ſe wßy Sbecžno w Cźechach na bližſche dwórniſchczo dźĕſche. Dokelž dyrbjachu duzy po pucźu pſches rĕku, bĕſche žebi wón, dokelž bĕ hižo cźmiczka, latarnju žobu wſał; njedźiwajzy na to pak to mĕſto, hdźež hewak pſches lód khodźachu, ſmyli. Lĕdma bĕſche ſ njewjeſtu nĕkotre krocźele po lodźe dóſchoł, žo jimaj lód pod nohomaj pſchełama, a wobaj do wody padźeſchtaj. Holzyna macź, kotraž hiſchcźe na brjoſy ſtejeſche, jimaj pomozy poſkicźicź njemóżeſche a dyrbjeſche pſchihladowacź, kak žo jeje dźowka ſ nawożenju pod lodom ſhubiſchtaj. Ludźo ſe wßy hnydom cźĕle njeſbożowneju pytacź dźĕchu, ale jej njenamakachu.

* W Italſkej žo inſluenza móhł rjez w nowym wudawku pokaſuje. Pſchi tejle khoroſcźi, kotrejž žu tam nonna (t. r. „wowka“) narjekli, cžłowjek wußnje a nĕkotryžkuli ſ womora wjazy njewotzucźi. Italſke knjeżerſtwo je do Lombardiſkeje, hdźež je ſ tejle khoroſcźu najhórje, wuſtojnych lĕkarjow póßłało; tucźi žu nadeſchli, ſo je khoroſcź ſtara ſnata — inſluenza, na kotruž woßłabnjeni a hewak žłabuſchzy ludźo khorja. Tež ſ Wina ſańdźeny tydźeń powjeſcz pſchińdźe, ſo žu tam na tule khoroſcź tſjo ſkhorili: prĕnja bĕſche Jendźelcžanka, kotraž je 8 dnjow pospochi ſpaka; jedyn młodżenz hižo nĕkotre dny ſpaſche; a ſe wßy bĕchu cžłowjeka pſchiwjeſli, kiž je inſluenzn pomĕł, ale na to ſchtyri dny ſpał kaž ſaraženy. Schtož tu Jendźelcžanku naſtupa, je dopołkaſane, ſo bĕſche pola ſkupeje knjenje ſ komornizu, ſo je hižo dwójzy inſluenzu pomĕka, ale kóżdy krócź pſchesahe ſ domu ſchła; duž dźiw njeje, ſo ſe žłaboſcźu ſpi.

* Tołmacźeŕ ruſkeho generalneho konſulata w Konſtantinoplu bĕſche žebi ſ ruſkeho mĕſta Odeſſa ruſke khachle pſchiwjeſcz dał. Shoniwſchi, kak rjenje tajke khachle wohrĕwaju, chzyſche ſultan, kiž tež rady w cžopkym žedźi, tež tajke khachle mĕcz. Rucże generalny konſul zyle tajke khachte ſ Odeſſy pſchiwjeſcz da a tež burſkeho muża ſ Koſtromy powoła, kiž khachle w ſultanowym hrodźe ſeſtaja. Sultan bĕſche ſ nimi tak wulzy ſpokojom, ſo generalnemu konſulej ſe žwojim adjutantom žwój dźak wuprajicz da; burik, kiž bĕſche khachle ſtajał, pak wot ſultana 1000 mk. pjenjes, medaillu „ſa wumjeŕſtwo“ a rjad medźiźe ſchtwórteje rjadownje doſta.

* Ssnano pſched 5 lĕtami bĕchu w Fraſlawje w Schtyrſkej žłużobnu holzu ſkónzowali. Jako jeje mordarja hnydom kublerja Apperta mjenowachu, pola kotrehož bĕſche holza žłużika, a kotryž bĕſche žo, kaž žebi ludźo powjedachu, ſ holzu ſanoſchował. Apport wobkrucźeſche, ſo holzu ſkónzował njeje, a tež prĕjeſche, ſo je žo hdy ſ jej ſnoſchował. Njedźiwajzy na to jeho pſchiſßažni w mĕſcźe Cilli winowateho prajachu, a žud jeho k žmjercźi na ſchibjeńzy wotžudźi; khĕżorowa hnada

pak jemu ßmjertny wußud do cźeźkeho jastwa na cźaß źiwjenja pschemeni. Loni ßo kublerjowa źona do Sahrjeba poda, so by tam ßwojich pschiwusnych wo podpjeru proßyła, a se Sahrjeba khěźorej próstne pißmo póßła, so chzył jeje muża wobhnadźicź. Na tole pißmo wona hacź dotal wotmołwy njedosta. Psched krótkim pak je ßo zyła wěz njenadźizy pscheměnika: nětko je ßo wukopało, so je Appert woprawdźe zyle njewinowaty; pschetoź holzyneho mordarja ßu pschipadnje wußlědźili. Woprawdźity mordař je 21 lět stary pjekarski s Fraslawa, kotryź je ßo njeskutka hižo wusnał. Jako 16létny hólz je wón spomnjenu ßkužobnu holzu dóschoł był a ju s motyku sarasył, hdyź běsche holza poßleni cźaß ßamodruha. Motyku je mordař tehdom w sahrodźe sahrjebał, hdźeź ßu ju nětko namakali.

* W jenej fabrizy w Birminghamje w Jendźelskej nowe dynamitowe kanony dźěłaju, kotreź na jene dobo 6 zentnarjow dynamita tsi jendźelske mile daloko tsěła. Nowu kanowu ßebi sańdźene dny japanszy a rumunszy offizěrojo w fabrizy wobhladowachu. W fabrizy maju ßo schtoź móźno do spěcha nowe kanony shotowicź, dokelź pjecź europiskich knjezerstwow na nje cźaka: Ruska, Rumunska, Italska, Schpaniska a Tórkowska. Leutnant Graydon, kiž je ju wunamakał, ßo nadźeja se ßwojej kanonu dwójzy tak daloko tsělecź, hacź Salinski, kiž je podobnu kanonu w Amerizy wunamakał.

* S parneje łódźe „Viktoria", kotraź s Awstraliskeje do Jendźelskeje domoj jědźesche, mjes Colombo a Abenom pucźowaŕ, kiž běsche wowrótnik, do morja skoczi. Łódź hnydom sasta, a 13 morjakow ßo s cźołkmom do morja puschczi. Cźołm pak ßo swróczi, a morjazy do wody spadachu. Wjedźo, so je w tamnischej wokolnosczi wjele akułow (Haifische), ßo na łódźi njemało nastróźachu a rucźe druhi cźołm do morja puschczichu. Wrótneho pucźowarja a dweju morjakow rubjeźne rybiska mjes tym późrjechu; czi druhy jědnacźo ßmjerczi wucźeknuchu.

* W Gainesvillu w Texasu psched krótkim něhdźe 60 lět stara a jara tołsta źona do ßudniskeje jstwy pschińdźe, hdźeź běchu jeje muża k pjenjeźnemu khostanju saßudźili, najprjedy pólzaja, potom měschczańskeho rěcźnika a skónczńje měschczańostu porasy, kotryź město ßudnika sastawasche. Wschěch tsjóch wona nabi a jich se ßudniskeje jstwy wucźěri, hdźeź na to tsi hodźiny pospochi ßwój hněw wutschaße.

(Pokracźowanje w pschihłosy.)

W Janezach je **khěža** cźisło 4 s dobrym polom, łuku a sahrodu na pschedań.

W Małej Huszy je **khěža** cźo. 6 s 1 kórzom pola na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Hlinje pola Hucźiny je **khěža** cźisło 5 s zyhelom kryta se ßadowej a ßolotowej sahrodu na pschedań.

Schtyri roje **pcźołow** ßu na pschedań pola khěźnika **Jana Pjecha** w Dyrbachu.

Trjebany **jěsdny a kuczowy grat,** hischcźe w dobrym rjedźe, porucźa tunjo

T. Albert na hornczerskej haßy.

Rjane ßadowe schtomiki

wschěch druźinow ßu na wubjerk na pschedań w schtomowni

A. Poldraka

w Skanezach pola Barta.

Wschě druźiny **cźrjewow k dźěłanju kolbaßy** porucźa **cźrjewowa pschedawaŕnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźisło 23.

Sswětoßławny, hamtszy pruhowany

Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a cźehnity beńtuch

hoji wschu sacźěrlisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßeloczek, rak, koscźožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, żołdkowe cźerpjenje, wicź, drjenje atd. rucźe a dokładnje.

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacźe, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucźe, Nowosalzu, Kumwałdźe, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Połcźnizy** ze. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Sofy a **matrazy,** teź s **łožom,** po tunich płacźisnach porucźa **T. Albert** na hornczerskej haßy.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 20. měrza dopołdnja wot 9 hodźin

ma ßo na knjeźim **Kupjanskim** reběrje

20 rm. wólschowych schcźěpow,
118 twjerdych dołhich hromadow,
37 khójnowych ßuchich hromadow a
73 " wulěßowanych hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna pschi starym khójnowym hacze pschi wowczich mostach.

Knjeze Kupjanske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim rewèrje

pschi **Mjetliczan hacze.**

Schtwórtk 20. měrza 1890 ma ßo

200 ßuchich dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Kupjansko-Kaßowskim pucźu.

W Minakale, 12. měrza 1890.

Hrabinska s Einsidelska inspekzija.

Klobuki sa konfirmandow

twjerde hižo po 2 mk.

Klobuki sa konfirmandow, mjehke	po	2 mk.	50 np.
mězy sa konfirmandow	=	1 =	50 =
schulerske mězy, cźorne	=	1 =	40 =
nowe mjehke klobuki	=	4 = hacź	6 mk.
nowe twjerde klobuki	=	3 = =	6 =
nowe mězy	=	1 = =	3 =

nowe dźěcźaze mězy, schulerske mězy wschěch schulow, **dźěłacźerske mězy** po 1 mk. porucźa

A. Rinke na źitnej haßy.

Poniżenje płacźisny.

Bogatzkeho schatzkaschcźik swjasany po 2 mk.

Arndtowu paradissahrodku = = 3 =

porucźa knihaŕnja **F. A. Reichela** w Budyschinje na źitnej haßy 2.

Pschedeschcźniki

derje a trajne dźěłane

jako **dar k konfirmaziji** ßo hodźaze

porucźa po tunich płacźisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcźnikaŕ pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłaŕni tunjo.

Najwjetschi sklad w Budyschinje.

Filzowe klobuki

sa mużow a hólzow

po najnowschej nalětnjej modźe, jara hódne, po **ßměschnje tunich płacźisnach,**

konfirmandske klobuki

jenoź w dobrych kajkosczach hižo po 2 mk.,

mězy

sa ratarjow, kraßne wězy, **wurjadnje tunje.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow semrjeteje Hańže swudowjeneje **Kraloweje** rodź. Fallantez w Dobroschizach pola Njeßwaczidła maja ßo leżomnoscze, k jeje sawostajenstwu ßłuschaze a bjes ßobu swißowaze, fol. 26, 30 a 62 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Dobroschizy pola Njeßwaczidła, wobstejaze s khěže czißło 26 wopalneho katastra s polom czißło 252 sahonskich knihow, kaž tež se sahonow czißło 253, 263 a 273 sahonskich knihow, hromadże 2 hektaraj 77,$_4$ ara = 5 akrow 4 □prutow wopschijaze a s 43,$_{00}$ dawskimi jenoscźemi wobcźeżene, kotrež leżomnoscze ßu wot wjeßnych grychtow hromadże na 5353 hriwnow taksěrowane,

20. měrza 1890

na městnje ßamym w Dobroschizach pola Njeßwaczidła na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na kupjenje smyßleni ßo pscheproschuja, ßo mjenowany dźeń $^1/_2$10 hodźin dopołdnja w mjenowanej khěžnej leżomnoscźi seńcź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasacź a dalsche wotczakacź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja ßu s wuwěschenkow, na tudomnej ßudniskej tafli a w Domaschkez korczmje w Dobroschizach pola Njeßwaczidła wupowßnjenych, shonicź.

W Budyschinje, 5. měrza 1890.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Komißiski radź. **Jaeger**, aßeßor. Pg.

Ludowa kucheń.

Jědźne marki po 18 **np.** sa 1 czopku wobjed ßu dostacź pola

J. G. Klingsta Nachf.
na bohatej haßy.

Würzburgske runklizowe ßymjo,

jołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na žitnej haßy.

Gumijowe schaty, universalne schaty

po jara tunich płaczisnach porucza

A. Tschentscher
w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Spěwarske

ßerbske a němske, najtuńsche hacź do najwoßebnischich,

schulske artikle

ryßowadła, atlaßy atd.

Drazdźanske konjaze loßy, gumijowe podłožki

porucza **M. Weiser**
na žitnej haßy 5.

---

ff. pscheńczny muku,
„ rjanu muku,
rjany gris,
k pizy zentnar po 6 mk. 76 np.,
rjane wotruby,
zentnar po 5 mk. 50 np.,
pscheńczne wotruby,
zentnar po 4 mk. 75 np.,
wscho w najlěpschej kajkoscźi porucźataj **Hajnka a ßyn**
w hamorowym mkynje pschi żelesnym moscze.

Pschispomnjenje: Tež pscheńzu a rožku stajnje po najwyschschej płaczisnje kupujemoj a pscheńzu a rožku sa muku wuměnjamoj.

Konjej na pschedań.

Mojej staraj kuczowaj konjej, kotrejuž ßym psched 5 lětami wot jeneho kublerja kupił, chzu saßo jenemu ratarjej tunjo pschedacź.

Dr. med. **Pětranz**
w Maleschezach.

Porzelanowe hnězdne jeja

ßu saßo doschłe a je po duzentach a po jenym tunjo pschedawa

Rudolph Wilhelm
pschedawarnja schkleńzy a porzelana.

Woknowu schkleńzu we wschěch wulkoscźach, **schkleńczerske diamanty, woknowy wołoj** a **schkleńczerski lěp** porucźa tunjo

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy czißło 16.

K nalětnemu czaßej

porucźa jako jara tunjo:

zwjernowe rubischeża po 25 np.,
schtrympy k wukhodźenju por po 25 np.,
dźěczaze schtrympy, běłe a pißane „ „ 20 „
ruzaze soki, běłe a pißane „ „ 10 „
rukajzy we wschěch barbach „ „ 25 „
mužaze schlipsy, czorne a pißane „ 25 „
schemisety, khornarje, manschety, strowotne schtalty s wołmy a s bałmy, **żonjaze** a **dźěczaze schórzuchi,** běłe a pißane, **dźěczaze mězy** a **wobleczenja, nohajzy** s rukowanjom, so barbu njepuschcźa, s pschedźenom atd. atd.

Lětnju vigoniju } njedźiwajzy powyschenja } 1 mk. 50 np.
woprawdźitu vigoniju } płaczisny złowny punt po } 3 „ 50 „

Ernst Scheer

jenoż na bohatej haßy 9 w Budyschinje.

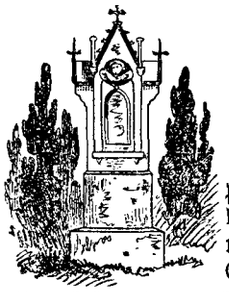

Jan Khěžnik, rěsbar

w Budyschinje
na Lubijskej drózy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

C. Flegel, kózkar

na žitnej haßy w khěži czaßnikarja Köchlera

ßwój skład nowych modnych **muzazych** a **hólezazych klobukow** a **mězow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

W ratarskej schuli w Budyschinje

a w **ßadarskej** a **sahrodniskej schuli,** s prěnischej sjenoczenej, ßo **póndźelu 14. haprleje 1890** nowy wuczbny kurs sapoczńje.

Pschipowjedźenje schulerjow pschijima

direktor **J. B. Brugger.**

Jako rjany dar

k wšelakim přileżnosćam hodźi so

„Serbska knihownja“,

wukhadźaca w Budyšinje a přinošaca pěsnje, powědańčka, dźiwadłowe kruchi atd. Hač dotal stej wušłej knižcy:

1. **Wječorne pěsnje** wot W. Hálka, přełožił Adolf Černý a
2. **Přiroda a wutroba,** pěsnje Jakuba Ćišinskeho.

Wobej knižcy hodźitej so wubjernje jako dar kóždej serbskej knježnje. Płaćizna à 50 np.

W ćišću so namakatej a bórzy wuńdźetej

3. **Serbske wobrazki,** powědańčka ze serbskeho žiwjenja wot Adolfa Černeho a
4. **Hońtwa za mužom,** wjeselohra wot Michała Bałuckeho, přełožił Ernst Muka.

„Serbska knihownja“ předawa so pola k. Marka Smolerja (w wudawarni „Serbskich Nowin“) w Budyšinje.

K schwadlistwu:

Zwjern, židu, schnóru, banty, bordu, knesle, wobßadźenje, hkadki a **praßowany ßomot** a **židu,** kaž wschě tkaniny k podschiwanju w wulkim wubjerku po najtuńischich płaczisnach porucza

Leopold Posner
7 na bohatej haßy 7.

Kóslaze kózki

po dróbnym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczisnach kupuju. S dobom czinju na to kedźbne, so wschě druzziny kožow derje a tunjo wudźěłam.

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Pohonez ßo pyta.

K 1. abo 15. haprleji róbneho, swólneho pohonca pytam. Jenoż tajzy s dobrymi wopißmami ßmědźa ßo pola mje samolwicź.

Dr. med. **Pětranz**
w Maleschezach.

Holza, kotraž chze schicź nawuknucź, móże hospodu a jědź dostacź na schulerskej haßy 7 pschi semi.

Wuspěch pschi poßlednich wólbach do khěžorstwoweho ßejma w tseczim (Budyskim) sakskim wólbnym wokrjeßu sa khěžorstwowy ßejm je nowe swjeßelaze dopokasmo sa kraloßwěrne smyßlenje wuswolerjow podał.

Pschedßydstwo konserwatiwneho towarstwa ma hłubokosaczute požadanje, niz jenož dowěrnikam a ßobustawam towarstwa, ale s zyła wschitkim, kotsiž ßu sa wuswolenje

knjesa fabrikanta Jurja Hempela w Połcznizy

sastupili a s tym dobrej wězy k dobyczu pamhali, najwutrobnischi dźak prajicz.

Pschedßydstwo konserwatiwneho towarstwa
sa III. sakski khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß.

Krajnostawski bank w Budyschinje.

Kaž hacz dotal wupožczuje **hypothekske pjenjesy na ratarske ležomnosczе** po wustawkowych postajenjach po **3 3/4 prozentach.**

Wupłaczenje ßo w **hotowych pjenjesach bjes wobliczenja provisije** stanje. — S wjetscha ßo požczonki na hypotheki bjes wotpłaczenja (amortisazije) pschiswola; tola móże ßo to też wuczinicz.

Kóżdemu požadanju ma ßo pschipołożicz: wotpißmo folia, sapiß wobßedźeństwa a wobßwědczenje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu.

W Budyschinje, 10. měrza 1890.

Krajnostawski bank
kral. sakskeho Hornjołużiskeho markhrabinstwa.

Hosczenz w Droždżiju.

Jutsje njedźelu 16. měrza **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 16. nalětnika popołdnju w 4 hodźinach w Křižanec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Jedyn sobustaw je přednošk dobroćiwje přilubił. Duž prosy wo prawje bohaty wopyt

předsydstwo.

W Dźiwocźizach, njedaloko Budyschina, je rjane hornje wobydlenje, sa rjemjeßlnika abo partikuliera ßo hodźaze, na pschenajecze. Dalsche je pola **Kaminszyneje** tam shonicz.

Wobydlenje se wschěm, schtož k njemu ßłuscha, je na pschenajecze w Bukezach czißło 39.

K prěnjej haprleji je w Brěsy pola Hodźija stwa w jenym maßiwnym twarjenju sa ßerbsku ßwójbu na pschenajecze. Dalsche je czißło 12 tam shonicz.

Dwě dźěłaczerskej ßwójbje dostanjetej wot 1. haprleje dźěło pschi darmotnym wobydlenju na **Pschiwczanskim knježim dworje.**

Strósba ßwójba k sahrodniskemu dźěłu ßo pyta w Wulkowjelkowskim sahrodnistwje.

Wotroczkow, dźowki, stwine holzy pyta pschi wysokej msdze **Rokowa** na mjaßowym torhoschczu 18. Tež ßo tam holza pschiwosmje, kotraž chze schwadlistwo a běłe schicze nawuknucz.

Budyska Bjesada

změje **póndźelu 24. měrca** wječor w 8 hodźinach w Budyskej třělerni hłownu zhromadźiznu. Djnowy porjad: 1. Namjety. 2. Nowowólby.

Předsydstwo.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Bukezach

směje jutsje **njedźelu 16. měrza** popołdnju w 4 hodźinach w Heimrichez hosczenzu w Bukezach ßwoje prěnje poßedźenje, w kotrymž ßo nalětne ßymjenja a pschikupne hnoje skasaja. Wschě ßobustawy ßo należnje pscheproschuja, runje kaž ßerbszy ratarjo, kotsiž maja myßle, k towarstwu pschistupicz.

Pschedßydstwo.

Pjatk 21. měrza budu w **Kamjenzu** w hosczenzu k Jelenjej.

Rěcznik **Mütterlein.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

38 millijonow 369 tyßaz 849 schěßnakow 10 krajz.

Woheń-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczicz.

Wustojnych cźěßłow a murjerjow

pyta w Budyschinje

F. Mörbitz, twarski mischtr.

1—2 holzy, kotrejž chzetej ßo w měsce wudospołnicz, tunju hospodu a jědź dostanjetej na hłownym torhoschczu 4 po 3 skhodach.

Krawskeho wuczobnika

pyta

Carl Mühlbach, jednoczinny mischtr w Panjezach pola Porchowa.

Agentoju krupobicze sawěsczaze

ßo w městach a na wßach wot jeneho najwjetscheho a najstarscheho towarstwa pod pschihódnymi wuměnjenjemi pytaju. Offerty s naspomnjenjom powołanja njech ßo pod **P. L. 198 „Invalidendankej“** w Draždźanach, Seestr. 6, póscźelu.

Wustojnych hejtmanow, kucharki, stwowe a domske holzy, domske a hródźne dźowki pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Cźeladnikow, dźowki, dójki a dźěłaczerske ßwójby ßo hnydom do ßłužby pytaju wot pschistajazeje žony

Schmidtoweje
na schulerskej haßy 12.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże jutry do wuczby stupicz pola **O. Grafa,** pjekarskeho mischtra na ßukelnskej haßy 20.

Pjekarskeho wuczobnika pyta

Josef Scholze
na garbarskej haßy 10.

Hólczez,

kiž chze **pjekarstwo** a **poprjanzarstwo** nawuknucz, móże darmo do wuczby stupicz pola **J. Heinzy,** pjekarskeho mischtra na mjaßowym torhoschczu pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn sprawneju starscheju w mojich khlamach do wuczby stupicz.

Otto Engert
drogowe a barbotworowe khlamy.

Kowarskeho wuczobnika k jutram pyta **Pawol Tschirner,** pruhowany konjekowar na Židowje 260.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucz, ßo k wustojnemu mischtrej do dobreho města bjes wuczbneho pjenjesa pyta. Dalsche je shonicz pola **Korle Augusta Nowaka** w Dubom pola Delnjeje Woleschnizy.

Wuczobnik

móże k jutram sastupicz.

E. A. Mitasch,
tyscherńja a meblowy magazin w Bukezach.

Rěsniski wuczobnik móże jutry do wuczby stupicz pola rěsniskeho mischtra **Gustava Lehmanna** na mjaßowym torhoschczu. 6.

Pjekarskeho wuczobnika

pyta pjekarski mischtr **Sperling** w Budestezach.

Pschißłodzenje, 9. měrza w Juranzez korczmje w Wulkim Wjelkowje na knjesa schewza **Werthera** w Budyschinje wote mnje srěczane, je njewěrne a jo ja wróczo bjeru.

Friedrich Porsche w Budyschinje.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. měrza 1890.

* Kelko milijon markow w papjerjanych pjenjesach waži? W tyšazmarkowskich — 4 punty; w 500markowskich — 7 puntow; w stomarkowskich — 30 puntow; w pokštamarkowskich — 50 puntow; w 20markowskich — nimale 93 puntow; w 5markowskich — dwaj zentnarjej a 90 puntow.

* Pšched krótkim je šo žónska w kraju Indiana w Połnóznej Amerizy džewjaty krócz woženika. Sswojich prjedawschich mužow pak wschitkich pohrjebaka njeje; pschetož schesczo wot nich, kotsiž šu šo wot njeje džělicz dali, šu hischcze živi a strowi. Prěni krócz je šo tale žónska lěta 1867 woženika; w pscherěsku běsche po tajkim s kóždym šwojich wošmjoch mužow dwě lěcze a 10 měšazow woženjena. Je-li so pschi tym wostanje, móže hacz do kónza naschcho lětstotka s zyka dwanacze mužow pomécz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Handrij Piwarz, khěžkař a džělaczeŕ w Lejnje, s Hanu swudowjenej Krawzez rodź. Löhbertez s Hněwšez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana Barbara, Jana Bohuwěra Stärscha, krawza na Židowje, dź. — Alfred Jan, Emila Alwina Näthera, fabrikarja na Židowje, š. — Jurij Pawoł, Jana Ernsta Gudy, džělaczerja na Ssokolzy, š.

W **Katholskej zyrkwi:** Pawoł, Jana Helgesta, džělaczerja tudy, š.

Zemrjeći:

Dźeń 4. měrza: Hermann Pawoł, Jaroměra Juliuša Henczela, khachlestajerja na Židowje, š., 16 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2069 měchow.		W Budyschinje 8. měrza 1890				W Lubiju 13. měrza 1890			
		wot		hacz		wot		hacz	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	10	—	10	30	9	65	10	—
"	žołta	9	41	9	56	9	30	9	59
Rožka	50 kilogr.	8	75	8	91	8	50	8	62
Jeczmjeń		9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß		8	30	8	50	7	80	8	5
Hroch		8	89	10	97	10	28	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	10	2	30
Pschenczna muka	50 "	9	80	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	80	14	60	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	20	3	70	2	70	3	30
Sslóma	600 "	34	—	36	—	32	—	34	—
Prošata 455 schtuk, schtuka		12	—	26	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacz 10 hr. 16 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacz 9 hr. 70 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacz 8 hr. 90 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacz 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 15 np. hacz 8 hr. 30 np.

Dražďanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 64—68 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. měrza: Symne.

Póst sa woßoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s Budyschina (pósta)	wjeczor	w 7 hodź.	35 min.
" Malecho Wjelkowa	"	8 "	20 "
" Njeßwaczidła	"	9 "	30 "
Pschikhad do Rakez	"	10 "	10 "
Wotjěsd s Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
" Njeßwaczidła	"	6 "	55 "
" Malecho Wjelkowa	"	8 "	5 "
Pschikhad do Budyschina	"	8 "	45 "

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1889.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Dražďan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Džěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Džěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Polcžnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Polcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjenza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,2

Knježi rěsak w Lasu porucza:

wschě družiny deskow,
tšěschne laty,
płotowe ryhele —
a wotrěski

po czaßej pschimérjenych płaczišnach.

Mužaze a hólczaze wobleczenja

jenož s **dobreho ßukna** a **bukskina** dźěłane, schije po měrje

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Spěwarske

ßerbske a **němske** w jednorych a wošobnych **ßomoczanych** a **kožanych** jara trajnych swjaskach, ßerbske w nowym czischczu s wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach

Gustav Rämsch

knihiwjasaŕ na bohatej drósy 21.

Spěwarske

ßerbske a němske w prostych a woßebnych trajnych swjatkach w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17
knihiwjazarnja
a pschedawarnja papjery.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druziny, punt po 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt.**

Jerje

polne derje ßłodzaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.,
ßuscheny połcz
punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druzina, woprawdze czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Nowe
turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacz pola
Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotlinje a w piczelach, kaz tez wschě dobre druziny kaz
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Sa konfirmandow

czorne a czěmnobrune
czistowołmjane wobleczenja
w druzinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poruczam.
H. Kayser
10 na zitnej haßy 10.

Dwójzyschěroki czistowołmjany **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach:

meter	po	1	mk.		stary	kóhcz	po	60 np.,
„	„	1	„	60 np.	„	„	„	90 „
„	„	1	„	75 „	„	„	„	1 mk.
„	„	1	„	95 „	„	„	„	1 „ 10 np.
„	„	2	„	40 „	„	„	„	1 „ 40 „
„	„	3	„	— „	„	„	„	1 „ 70 „
„	„	3	„	50 „	„	„	„	2 „ — „

Ssmužkaty a róziczkaty kaschemir teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Zonjaze zakety a trikotowe taille

jenoz w najlěpschich kajkosczach porucza tunjo
C. F. Kloss na zitnej haßy 4.

Twarski a rólny kalk

wschědnje czerstwy ßo palazy
poruczatej
kalkowni w Kundraczizach a w Niskej.
E. Plümecke.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadznischemu czaßej **ßadowe schtomiki** najlěpscheje druziny pschedawa. Płaczišnowe sapißy ßo darmo a na zadanje s póstom rosesczelu.

Najwjetschi skład
czaßnikow, rjeczasow a hudzbnych hrajadlow.
Porjedzenje najlěpsche a najtunische.
J. G. Schneider pschi lawskej wěži.

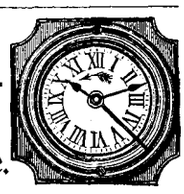

W wudawarni Serb. Nowin je dostacz sa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Hamburgsko-amerikanske
paketojesdne akzijowe towarstwo.
Expreßna
a póstska parokódzna jesba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijesdzaza.
Jesba po morju traje nehdze 7 dnjow.
No. 840.

Pódla teho porjadna parokódzna jesba
s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecz. Indisteje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Slavica.

Riche collection de livres, concernants les peuples Slaves.
3000 Nrs.
Le catalogue sera envoye à toute personne qui en fera la demande.
N. Kymmel,
libraire à **Riga** (Russie).

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Na ßwój **palenz** a wschelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waschnju a dołholětnym nashonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedzbne czinju.
Gustav Poser.

Kosaze koze nasymske, sajecze, kaz tez wschě druhe koze pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinjewemu wobkedzbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Konfirmandojo

kupuja wschitzy ßwoju drastu pola
C. F. Kloßa,
fabrika muzazeje a zonjazeje drasty.

Kedzbu.

Schtóz chze dobry a derje ßłodzazy **tobak** kuricz, tón njech do pschadownje Khoczebuskeho rołkateho tobaka k **Hermannej Görlichej** na ßukelnskej haßy dze.
Wjele kurjerjow a snajerjow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 22. měrca 1890.** **Lětnik 49.**

☛ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **2. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Wjerch Bismark je wotstupił.

Na wschón politiski ßwět je najhłubschi a najmóznischi sacźischcź powjesćź činiła, so je wjerch Bismark, najwjetschi diplomat nascheho cźaßa a stworicźel mózneho němskeho kněžorstwa, ßwoje sastojnstwa słoźiwschi se statneje ßłużby stupił. Je cźeźko, myßl sapschijecź, so Bismark, kotrehoż dych politiske źiwjenje zyłeje Europy napjelnjesche, a kiž ßo wot ludow jako mózny, njeporaźny kitaŕ sjenocźeneho němskeho kněžorstwa wobhladowasche, Němsku dale wodźicź njebudźe. Woteńdźenje wjercha Bismarka s politiskeho źiwjenja je tak mózny podawk, ma tak wulku politisku waźnosćź, so ßo sda, kaž so na prosy noweho cźaßa stejimy. Wukrajne nowiny maja sa to, so je Bismarkowe wotstupjenje sa němske kněžorstwo po Sedanskej bitwje najwaźnischi podawk. Wěrno je, so je wjerch Bismark w Němzach wurjadnje mózne stejnischcźo měł. Ženje ßo w ßanym konstituzionalnym kraju ßanemu ministrej telko mozy do rukow dało njeje, kaž jemu. Praji ßo, so je němska konstituzija na jeho cźěło pschirěsana, a bojosćź njeje bjes pschicźiny, so ßo ßuknja, kotruž je jeho mózne cźěło nosßyło, wot nikoho druheho njewupjelni. Sswobodomyßlni, kotsiž ßu hižo psched wjele lětami s wulkim požadanjom na wokomik łakali, so Bismark ßwoju politisku dźěławosćź wobsamknje, ßu radźili, so by ßo tale ßuknja rospróła a ßo s njeje wjazore ßukniczki sa kněžorstwowych ministrow wudźěłałe, kotsiž dyrbja ßo do dźěła dźělicź, kiž je ßo wot wjercha Bismarka hacź dotal dokonjało. Tutón namjet pak ßo s cźeźka pschiwosmje. S nim bychu prawa jenotliwych němskich statow schkodowałe a ßo pschikrótschiłe. Bjes pscheměnjenja konstituzije ßo wón s zyła njeby wuwjesćź hodźił, a němska swjatkowa rada k temu pschihłoßowała njeby. Rosrißanje praschenja, na kajke waschnje ma ßo Bismarkowe městno wupjelnicź, je ßo wjele s tym połóžiło, so Bismarka ßmjercź se sastojnstwa wotwołała njeje, ale so je wón ßam ßwoje wotstupjenje pschihotował. Hižo psched dwěmaj lětomaj je Bismark s profetiskim wócźkom do pschichoda hladajo prajił, so budźe kněžor Wylem II. ras ßwój ßamßny kanzler. Tutón cźaß je ßo nětko pschibliżił. Wjerch Bismark je spósnał, so dyrbi wjednistwo kněžorstwa kněžorej pschewostajicź. Kněžor je muż wurjadneje wobdarjenosćźe, rasnosćźe a ßamostatnosćźe, kotryż jako tajki s prawom sa tym żada, so by jako knjeźeŕ nad móznym kněžorstwom s wulkimi a wobcźeżnymi nawdawkami ßamownosćźam ßwojeho ducha a kharaktera płaćicź dał. Prjedawsche cźaßy, w kotrychż kanzleŕ wschě waźne knjeźerstwowe dźěła wobstarasche, ßu wěsćźe na pschezo nimo. Sa posdźischce cźaßy budźe kněžor najskerje też wukrajnu politiku kněžorstwa w hłownym dźěle ßam postajecź a jenoż wuwjedźenje ßwojeje wole wot jeneho ministra wobstaracź dacź. Kněžor chze ßam wscho widźecź, ßłyschecź a po tym pschikasowacź. Wón njeßłuscha k tym knjeźerjam, kotsiž pschezo jenoż na radu ßwojich ministrow poßłuchaju a ßo wot nich wodźicź dawaju. Praji ßo, so hižo dleschi cźaß bjes kněžorom a Bismarkom pschesjenosćźe w waźnych praschenjach było njeje. Prěnje znamjenja njespokojnosćźe kněžorstwoweho kanzlera běchu spósnacź, hdyż bě kněžor ßwobodneho knjesa s Berlepscha sa wikowanskeho ministra s poruczenjom pomjenował, so by sakonje, kitanje dźěłacźerjow nastupaze, na tajke waschnje sastupował, kotreż bě pschecźiwo Bismarkowym nahladam. Bismark powołanju s Berlepscha do pruskeho ministerstwa njepschihłoßowasche a ßo pschecźiwo temu sepjerasche, so by do ministerstwa muż sastupił, kotrehoż nahlady ßo s tymi ministroweho pschedßydy njerunaja. Njedźiwajcy teho ßo s Berlepsch sa ministra pomjenowa; a kněžor na to Bismarkej namjetowasche, so by ministerstwowe pschedßydstwo skožił. K temu Bismark swólniwy njebě a kněžora proschesche, so by jeho se statneje ßłużby puschcźił. Dźeń posdźischo, wutoru tydźenja, Bismark tule próstwu s pißmom, dwazecźi stronow ßylnym, s naspomnjenjom pschicźinow, kotreż jeho nucźa, wotstupicź, wospjetowasche. Kněžor do jeho próstwy swoli. Schtwórtk bě Bismark pschestał, s kanzlerom němskeho kněžorstwa bycź. Hakle tydźeń posdźischo, schtwórtk 20. měrza, ßo w „Reichsanzeiger“ wosjewi, so ßu ßo wjerchej Bismarkej sastojnstwo kněžorstwoweho kanzlera a sastojnstwa pruskeho ministerstwoweho pschedßydy a ministra swonkownych naležnosćźow wotewsałe. S dwěmaj dalschimaj wosjewjenjomaj kněžor wjerchej Bismarkej dostojnosćź wójwody nad Lauenburgom spožcźi a jeho sa generalneho wyschka kavallerije w rjedźe generalneho pólneho marschala pomjenowa. Sa noweho kněžorstwoweho kanzlera je kněžor generala s. Caprivi pomjenował. S Caprivi, kiž je 59 lět stary, je ßo jako admiral němskeho kódźstwa w kněžorstwowym ßejmje wusnamjenił a ßebi wo polěpschenje wójnskeho kódźstwa wulke sasłużby dobył. Wón je wurjadnje wobdarjeny muż, kiž ßo k kněžorstwowemu kanzlerstwu cźischcźał njeje; wón ma khwalbu, so je rasny, kruty kharakter, kiž dowody pschecźiwnika s měrom a bjes pschedßudkow pruhuje a pschecźiwnika sa ßebje dobycź, ale niz porasćź pyta. Po wotstupjenju wjercha Bismarka swonkowna politika němskeho kněžorstwa ta ßama wostanje, kajkaż je hacź dotal była. Kněžor Wylem II. budźe runje tak, kaž jeho prjedownikaj, měr sakhowacź hladacź a ßo swjatka dźerźecź, kiž je ßo bjes Němskej, Awstriskej a Italskej k sdźerźenju měra wobsamknuł. W naležnosćźach swonkowneje politiki je kněžor s wjerchom Bismarkom, kiž je tutón swjask stworił, pschezo jeneho měnjenja był. Wobżaruje ßo teho dla, so wjerch Bismark ani na kněžora, ani na němskich wjerchow, kotsiž ßo prózowachu, jeho w sastojnstwje ministra swonkownych naležnosćźow sdźerźecź, poßkuchał njeje. Powjesćź pak, so je też jeho ßyn, hrabja Herbert, se statneje ßłużby stupił, każ to Bismarkowi pschecźiwnizy rosschěrjachu, je ßo jako wumyßlena wupokasała. Hrabja Herbert Bismark wobkhowa sastojnstwo statneho sekretarstwa w ministerstwje swonkownych naležnosćźow a budźe na dalsche němsku swonkownu politiku w myßli a duchu swojeho nana wodźicź.

Němske kněžorstwo. Po wobsamknjenju druheje komory sakskeho ßejma je ßo kaž hacź dotal pokojza dokhodow s ležomnostneho dawka, 1,559,223 hriwnow wucźinjaza, a pódla teho 1,700,000 hriwnow schulskim gmejnam jako pomoz k sapłaćźenju wucźerskeje mzdy pschiswoliło. Namjet sozialdemokrata Bebela, so by ßo schulski pjenjes wot kraja płaćźił, ßo sacźißnu. Runje tak bu Bebelowy namjet, so by ßo sakoń wo dokhodnym dawku pscheměnił, wotpokasany, a to jenohłóßnje, schtoż powschitkowne ßmjecźe sbudźi, dokelż bě s teho widźecź, so běchu sozialdemokratojo pschecźiwo ßwojemu ßamßnemu namjetej hłoßowali. Namjet ßejmoweje deputazije, sběhnjenje rěsneho dawka sa ßwinje żadazy, ßo pschija. Po petiziji towarstwa diakonyßenskeho wustawa w Draždźanach ßejm sa twar noweje hojernje 150,000 hriwnow pschiswoli. Pschi wuradźenju wo twarje nowych żelesnizow a pschiprawjenja nowych sastanischcźow je ßejm po namjecźe deputazije petizije, wo twar Budyško-Rakeczanskeje hacź k krajnym mjesam, Budyško-Kamjeńsko-Kinsbórkskeje, Budyško-Kinsbórkskeje, Biskopsko-Großröhrsdorfskeje a Halschtrowsko-Biskopskeje żelesniznje proschazeje, sacźißnuł, bjes tym so ßu ßo petizije, ßo na twar żelesniznje s Kinsbórka do Nadróżneje Hrabowki, s Budy-

ſchina do Delnjeho Wujeſda a Běkeje Wody a ſ Lubija pſches Wósbork do Budyſchina poczahowaze, knjeżerſtwu k wjedżenju dake. Sakoń wo wuběranju a dżerżenju plahowanſkich bykow je ßejm pſchijak. — 26. měrza ßo poßedżenja ſakſkeho ßejma wobſamknu.

— Konferenza europiſkich ſtatow k polěpſchenju pokożenja dżěłaczerjow je ßo ßobotu w kongreßowym ſalu khěżorſtwoweho kanzlera w Barlinje wot wikowanſkeho miniſtra ßwobodneho knjeſa ſ Berlepſcha ßwjedżeńſzy wotewriła. Sswobodny knjes ſ Berlepſch, kotrehoż ſa pſchedßydu ſa konferenzu wuſwolichu, ßo ſaſtupjerjam europiſkich ſtatow ſa jich wobdżělenje pſchi konferenzy dżakowaſche, wuſběhowaſche, ſo praſchenja, wo kotrychż budże ßo wuradżowacź, wſchě induſtrialne ſtaty w jenakej měrje ſajimuja a nadżiju wupraji, ſo ßo poradźi, pſchesjenoſcź wo nich dozpicź. Póndżelu je ßo prěnje porjadne poßedżenje wotbywało.

— Póndżelu ßu ßo wſchitzy komanděrowazy pruſzy generalojo ſ provinzow telegrafiſzy do Barlina powołali, ſo bychu wot khěżora wukaſy doſtali. Na cżo ßu tele wukaſy poczahnuja, ßo tajne dżerżi. Hódaju, ſo je ßo pſchi ſkhadżowanzy generalow wo ſhromadne ſkutkowanje wyſchſchich preſidentow a komanděrowazych generalow ſa pſchipad jednako, ſo by něhdźeżkuli ſakroczenje wojakow nuſne było. Po druhim měnje njupowołanje generalow ſ ważnym wuradżenjom wo wojeŕſkich naležnoſczach ſwißuje. Nadpadnuło je, ſo ſchef generalneho ſtaba, hrabja Walderſee, pſchi ſkhadżowanzy pſchitomny był njeje.

Franzowſka. Miniſterſtwa w Franzowſkej dołheho tracża nimaju. Dleże hacź lěto ſ rědka jene wobſteji. Franzowſojo ſa ſtajnym wotměnjenjom w knjeżerſtwje żadaja, a teho dla je też miniſterſtwo, w kotrymż bě Flouquet ſ pſchedßydu, panucź dyrbjało. Poßlednjemu miniſterſtwu po prawom żanych hrěchow porokowacź njemóżachu, khiba ſo ma hižo pſchedołhe żiwjenje. Dokelż miniſterſtwo wjedżeſche, ſo ßu ßo jeho nabyli, je wone dobrowólnje wotſtupiło. Składnoſcź k temu je ßo jemu w ſadżerżenju ſenata poſkicźiła, kotryż nowe wikowanſke wucźinjeje ſ Turkowſkej, wot miniſterſtwa ßo namjetowaze, ſacźißnu. Nowe miniſterſtwo ſ wjetſcheho dżěła ſ mużow, radikalnej ſtronje pſchiwißowazych, wobſteji. S jeho pſchedßydu je Freycinet, kiż bě hižo ßobuſtaw prjedawſcheho miniſterſtwa. Nowiny poměrneje republikanſkeje ſtrony nowemu miniſterſtwu dla jeho radikalneje barby dołheho wobſtacża njewěſchcża.

Jendżelſka. Liczba ſtrajkowazych hórnikow w Jendżelſkej dżenża 350,000 wucźini. Płacźiſna wuhla w Londonje je ßo ſtrajka dla hnydom wo połojzu powyſchika. Pſchi tym ſtrajk powſchitkowny njeje; mnohe towarſtwa, wuhlowe podkopki wobßedżaze, ßu dżěłaczerjam hiſchcże w poßlednim wokomiku wyſchſchu mſdu pſchiſwoliłe. Też dżěłaczerjo w dokach (mórſkich pſchiſtawach) hižo ſ nowa ſe ßwojej mſdu ſpokojom njejßu. W Liverpoolu ßu wſchitzy dżěłaczerjo w dokach dżěłacź pſcheſtali, dokelż jim mſdu powyſchicź ßo ſapowjedźichu. Hdyż ſtrajkowazy dżěłaczerjo póndżelu popołdnju na jenym torhoſchczu ſjawnu ſhromadźiſnu wotdżeržachu, je k wulkemu ropotej dóſchło. Woni na wós, ſ rożku pokładżeny, kiż runje nimo jědżeſche, bjeſe wſcheje pſchicźiny nadpad ſczinichu a żito na haßu roſßypachu. Pohoncża, kiż jim wobaraſche, ſ nożom ſkakachu, a mnohich druhich ludźi cżeżko ſranichu. Hakle po khwili ßo poliziſtam, do kotrychż njeměrnizy ſ kamjenjemi mjetachu, poradźi, jich roſſehnacź. So bychu ßo njeměry njewoſpjetowake, ßu do Liverpoola wotdżělenju 500 wojakow pſchińcź dali.

— W druhich krajach dyrbi ßo knjeżerſtwo ſ ludowym ſaſtupjerſtwom dla pſchiſwolenja pjenjes ſa wójſko wadźicź. Hinak je w Jendżelſkej. Tu je parlament hižo dwójzy miniſterſtwowemu pſchedßydże, lordej Salisburyej, porokowało, ſo ßo pſchemało ſa powjetſchenje wójſka a łódźſtwa ſtara. W poßlednim poßedżenju parlamenta jedyn wyſchk namjetowaſche, ſo by knjeżerſtwo jendżelſkim dobrowólniſkim regimentam, kotrež ßu hacź dotal ßwoju draſtu ſe ßwojej móſchnje płacźili, draſtu kupiło. Wójnſki miniſter pak wo tym niczo błyſchecź nochzyſche, dokelż bychu ſa to lětnje 2—4 milijony hriwnow trěbne byłe. Duż chzyſche wyſchk ßwój namjet wrócźicź, tola parlament do teho njeſwoli a pſchi wothłoßowanju bě wulka wjetſchina ſa namjet.

Rußowſka. Pſchi małokalibernej tſělbje, kotraż ßo w ruſkim wójſku ſawjedże, ßu pjecża wſchě njedoſtatki wotſtronjene, kotrež nowa němſka a franzowſka tſělba pokaſujetej. Ruſka małokaliberna tſělba je wo $2\frac{1}{2}$ punta lóhſcha, hacź dotalna ruſka tſělba. Duż móże wojak połdra raz wjazy patronow ßobu noßycź. Wěſtoſcź trjechenja je wo 100 prozentow, pſcherażaza móz kulki wo 200, a dalokoleczenje wo 50 prozentow wjetſche, hacź pola ſtarych tſělbow. Stary pólver ßo ſa małokaliberne tſělby trjebacź njehodźi; nowy bjeſkurny pólver wopſchija wjele ſalpetra a je teho dla khětro drohi.

— Miniſter ſnutſkownych naležnoſczow, Durnowo, je nowy ſakoń k dalſchemu ſamjeſowanju prawow żidow khěżorej pſchedpołożił. Hacź dotal ßmědża żidża, hdyż ßu pruhowanje na univerſicże wobſtali, abo hdyż ßu herbſzy cżeßni měſchczenjo abo pſchekupzy prěnjeje rjadownje, ßo też w gubernijach ſaßyblicź, w kotrychż hewak żidźi byblicź njeßmědża. Tole prawo dyrbi ßo nětko pſchekupzam do zyła wſacź, bjes tym ſo herbſzy cżeßni měſchczenjo a ſtudowani — ßwoju żonu a ßwójbu wjazy ßobu pſchiwjeſcź njeßmědża. Nětkole drje żidża kraja kupicź abo herbowacź njeßmědża, tola je jim dowolene, ßebi kraj wotnajecź abo pjenjeſy na njón wupożczicź. Też to dyrbi ßo jim pſchichodnje ſakaſacź.

— Ruſke knjeżerſtwo w naſtupanju polěpſchenja pokożenja fabrikſkich dżěłaczerjow ßamoſtatnje poſtupuje. Prjedy hacź je konferenza ſaſtupjerjow europiſkich ſtatow, w tu khwilu w Barlinje ſhromadżena, ßwoje wuradżowanje ſkónczika, je ruſka khěżorſtwowa rada nowe ſakonje, wot finanzneho miniſtra Wyſchnegradſkeho wudżěłane, k ſprawjenju dżěła żonow a dżěczi w fabrikach a k ſamjeſowanju njedżelſkeho dżěła pſchijaka.

Bołharſka. W poßlednim cżaßu ßu ßo ſaßo dwanacżo offizěrojo ſ bołharſkeho wójſka puſchczili, dokelż ßu ſjawnje na knjeżerſtwo ßwarili. Je to ſ nowym dopokaſmom, ſo liczba pſchiwißowarjow knjeżerſtwa bóle a bóle wotebjera, a ſo ßo njeſpokojnoſcź ſ wobſtejazymi wobſtejnoſcźemi też do wójſka dreje. Knjeżerſtwo ßame ßo njeprózuje, kabłatoſcź ßwojeho ſtejniſchcża potajicź, kotraż je ſ teho naſtaka, ſo europiſke wulkomozy wobſtejaze knjeżerſtwo jako ſakońſke njepſchipóſnaju. Dżiwajo na khłódnoſcź, kotruż wulkomozy w naſtupanju pſchipóſnacża pokaſuja, hroſy bołharſke knjeżerſtwo, Bołharſku jako njewotwißne kraleſtwo pſchipowjedźicź.

Khoſtanz.

Pſchełożił ſ ruſkeho.

(Skónczenje.)

Ariſtow hłowu poſběże a ßo praſchesche: „Poßłuchaj, Makaro Iwanowiczo, njeßy w Wladimirje wo pſchekupſkej ßwójbje Ariſtowez ßłyſchał? Ssu cźi hiſchcże żiwi?“ — „To ßo wě! Tajzy bohaczi pſchekupzy; byrnjež nan w Ssibiŕſkej był: tón je, każ ßo ſda, też tajki, każ my hrěſchni. A ty ßam, nanko, ſa kajke ſkutki tu ty ßy?“ Ariſtow wo ßwojim njeſbożu rady njerěczeſche; wón ſdychnu a praji: „Sswojich hrěchow dla ßym ſchěſcźadwazete lěto w khoſtarni“. Makar Iwanowicź ßo woprascha: „Kajkich hrěchow dla?“ Ariſtow wotmolwi: „Najſkerje ßym ßebi tak ſaßłużił“.

Dale wón rěczecź njechaſche. Ale khoſtanzy nowemu towarſchej dopowjedachu, kak běſche Ariſtow do Ssibiŕſkeje pſchiſchoł; woni powjedachu, kak je duzy po pucźu něchtó teho pſchekupza ſkónzował a Ariſtowej nóż do měſchka tyknuł, a kak ßu jeho njewinowateho ſaßudźili. Tajku powjeſcź ßłyſcho Makar Iwanowicź na Ariſtowa pohlada, ßo na koleno klaknu a praji: „To je dźiw! tajkile dźiw! Ale ßy ßo ty ſeſtarił, nanko!“

Jeho ßo praſchachu, cżemu ßo takle dźiwa, hdże je prjedy Ariſtowa widźał. Makar Iwanowicź pak na tele praſchenja njekedźbujo jenoż wołaſche: „Woprawdże dźiw, dźěczi! hdże ßo ludźo tola namakaju!“

A pſchi tychle ßłowach ßebi Ariſtow pomyßli, hacź ßnano temule cźłowjekej wědomo njeje, ſchtó je teho pſchekupza ſkónzował. Wón praji: „Ssy ßnano hižo prjedy, Makarjo Iwanowiczo, wo tejle wěży ßłyſchał abo ßy mje prjedy widźał?“ — „To ßo wě, ſo ßym wo tym ßłyſchał! Schto ßo wſcho w ßwěcże njepowjeda. Ale to ßu dołhe lěta, a ja ſabuch, ſchtoż ßym ßnano ßłyſchał.“ — „Ssnano ßy ſchto ßłyſchał, ſchtó je teho pſchekupza morił?“ — Ssmějo Makar Iwanowicź praji: „Pola kohoż ßu nóż namakali, tón drje je jeho morił. A je-li cźi ſchtó nóż do měſchka tyknuł, — kohoż nimaju, teho njepowſcheja. Kak też to budźiſche móżno było, nóż tebi do měſchka tyknucź? — tón drje cźi tola k hłowam ſtejeſche? Duż dźě budźiſche to ßłyſchał.“

Hdyż Ariſtow tele ßłowa ſaßłyſcha, ßebi wón pomyßli, ſo je tónle cźłowjek tón mordaŕ. Wón ſtanu a woteńdże. Dołho wußnucź njemóżeſche. Cżeżke myßle na njeho pſchińdżechu. Wón ßwoju żonu widżeſche, kak ßo ſ njej roſßohnuje, hdyż poßleni krócź na hermank jědże; każ żiwu ju widżeſche, ji do wocżow hladaſche, ßłyſcheſche, kak wona k njemu rěczeſche. Potom ßwojeju hólczkow widżeſche, kajkajż tehdom běſchtaj, w kożuſchku jedyn, a druheho macź cźěſcheſche. Też ßam na ßo ßo dopomni, kajkiż běſche tehdom był, wjeßoły, młody; wón na to ſpominaſche, kak w korczmje pſched khěżu ßedżeſche, hdżeż jeho ſajachu, kak ßebi pěßniczku ſpěwaſche, kak ßo w wutrobje ſradowaſche. A wón na ßudniſki dwór ſpominaſche, hdżeż jeho pſchebichu,

na kata, na lud koło wokoło, na rjeczasy a na wschěch jatych a swoje zyke schěsczadwazecżilětne pschebywanje w jastwje. A wón na swoju starobu spominasche. Tajke czežke myßle na njeho khodżachu, so budżesche żebi pschi żamym żiwjenje wsak. A wschitko tole tehole słóstnika dla, żebi wón pomyßli. A tajke słoby na Aristowa pschińdżechu, so mějesche wón myßle, so na Makarju Iwanowiczu wjeczicż, byrnjež żam pschi tym sahinuk. Żyku nóz wón paczerje spěwasche, ale měra żaneho njenamaka. Wo dnjo Makarjej Iwanowiczej s pucża khodżesche, haj na njeho njepohlada.

Tak so dwě njedżeli minuschtej. Aristow spacż njemóżesche po nozach. Se styskom żebi żiweje radżi njebě.

Junu w nozy po jastwje khodżo so wón dohlada, so so pod jenej kawu semja hiba. Wobkedżbujo wón stejo wosta. Na jene dobo Makar Iwanowicż spody kawy wuskoczi a wustróżany na njeho hladasche. Aristow chzysche dale hicż; Makar pak jeho sa ruku wsa a powjedasche, so je jamu pod murju wuryk a so wschěbnje w schkórnjach pjerschcż won noßy, hdyż jich na dźěło honja. Wón praji: „Dżerż mi hubu, stary; tebje też żobu won wosmu. Je=li so pak mje pscheradżisch, mje pschebija, — to cżi njesabudu, dha cże saražu."

Hdyż Aristow słóstnika takle rěczecż żkyschesche, wón s hněwom tschepjetasche a żwoju ruku wußwobodżiwschi dżesche: „Ja s jastwa won njetrjebam; ty pak mje moricż njemóżesch, pschetoż ty ży mje dawno morik. Hacż tebje pscheradżu abo mjelczu, — każ Bóh sechze, tak so stań!"

Hdyż nasajtra jatych na dźěło wjedżechu, so wojazy na wużypanu pjerschcż dohladachu; jastwo wobhladachu a jamu pod murju nadeńdżechu. Jastwowy pschedstejeŕ należnoscż pschepytowasche. Nichtó wo tej wěży niczo wjedżecż nochzysche. Cżi, kiż wo tym wjedżachu, Makarja Iwanowicża njepscheradżichu, wjedżo, so jeho sa tajki skutk poł morweho pschebija. Duż so pschedstejeŕ na Aristowa wobroczi. Wjedżo, so je Aristow sprawny cżłowjek, wón dżesche: „Stary, ty ży sprawny muż; praj mi psched Bohom, schtó je to skuczik?"

Jako by so niczo wożebite njestało, tam Makar Iwanowicż stejesche a na pschedstejerja hladasche; sa Aristowom pak so njewohladowasche. Ruzy a hubje Aristowej tschepjetachu; dołho wón żłowa prajicż njemóżesche. Wón żebi pomyßli: hdyż wernoscż samjelczu, — psche cżo jemu wodam, hdyż je mi żiwjenje skasyk? Njech wón sa moju cżwilu cżerpi. Hdyż pak jeho pscheradżu, — potom jeho poł morweho pschebija. Je=li so pak żebi wopaczńje na njeho myßlu mordarstwa dla? Budże mi s tym lóżo?

Hischcże junu pschedstejeŕ praji: „Nó, stary, praj s prawdu — schtó je murju podryk?" Aristow na Makarja Iwanowicża hladasche a wotmolwi: „To Wam rjez njemóżu, knjeże; Bóh mi kasa, so rěczak njebych; ja njepraju. Cżińcże so mnu, schtoż chzecże, — to je w Waschej mozy." Schtoż też żo pschedstejeŕ s nim prózowasche, Aristow żłowczka wjazy njepraji. Duż njeshonichu, schtó běsche jamu ryk.

Bliżschu nóz, hdyż běsche żo Aristow na żwoju kawu lehnuk a sdrěmnuk, wón pytnu, so so něchtó bliżesche a żo jemu k nohomaj żydże. Runjež běsche cżma, wón Makarja spósna a praji: „Schto hischcże wote mnje chzesch? Schto tu pytasch?" Makar Iwanowicż żo wotmjelcża. Aristow postaże a dale dżesche: „Schto chzesch? Dżi żwoje pucże, hewak strażu sawokam." Makar Iwanowicż żo k Aristowej skhili a scheptasche: „Jurjo Pětrowiczo, wodaj mi!" — Aristow snapschecżiwi: „Schto mam tebi wodacż?" — „Ja żym teho pschekupza skónzowak, ja żym tón nóż tebi do měschka tyknuk. Też tebje chzych moricż, na dworje pak so někajki ropot sběże, rucże nóż do twojeho měschka żunuch a s woknom won salěsech."

Aristow niczo njewotmolwi; wón njewjedżesche, schto budżesche prajicż dyrbjak. Makar Iwanowicż s kawy sleże, so hacż do semje pokloni a praji: „Jurjo Pětrowiczo, wodaj mi, wodaj mi Boże dla! Ja żam wosjewju, so żym pschekupzowy mordar. Tebje s jastwa puschcża, ty so domoj wróczisch." Aristow snapschecżiwi: „Ty masch lóhko rěczecż, ale ja mam cżežko cżerpjecż! Hdże nětko póńdu? Żona, moje żamżne dżěcżi żu na mnje sabyłe, a nihdże domowiny nimam." Makar Iwanowicż njestaże, wón s cżołom wo semju bijesche a praji: „Jurjo Pětrowiczo, wodaj! Lózscho, hacż nětle na tebje pohladacż, mi běsche, hdyż mje s kschudom pjerjechu . . . a ty ży so hischcże nade mnu żmilik . . . mje pscheradżik njejży. Wodaj mi Khrysta dla! Wodaj mi saklatemu słóstnikej!" A wón płakasche.

Sslyscho, so wón płacże, Aristow żam płakacż pocża a dżesche: „Bóh tebi woda; żnano żym dżeżacż krócż hórschi, hacż ty!"

A na jene dobo bu jemu tak lóhko na wutrobje; jemu so wjazy sa domom njeschkasche, jemu so wjazy s jastwa hicż nochzysche, wón jenoż na poßlenju hodżinu spominasche.

Makar Iwanowicż Aristowa njepoßkuchasche; wón so żam pscheradżi. Hdyż wußud dóńdże, so ma so Aristow puschczicż, běsche tutón hižo morwy.

Ze Serbow.

S Budyschina. K twarjenju Budysko=Rakeczanskeje żelesnizy żu sapoczatk sańdżeneho tydżenja nětkotre sta italskich a czěskich dźěłaczerjow pschiczahnuke. Wschitzy s nich njejżu móhli dźěło dostacż; duż żu saso wotjěli, so bychu w druhich stronach pschi żelesniskich twarach dźěła hladali. S pschikhadom zusych dźěłaczerjow je so ratarjam Budyskich stronow wulka staroscż wotewsaka. Bojachu so, so wo pschichodne żně dźěłaczerjow njesměja abo so budża jim tola nimo měry wjele msdy płaczicż dyrbjecż. Teho so nětko sminu; duż żu zusy dźěłaczerjo naschim ratarjam jara witani, bjes tym so drje budża tudomni dźěłaczerjo na nich trochu kschiwje hladacż.

— Sańdżenu njedżelu staj w tudomnej Pětrowskej zyrkwi jena żydomnaczelětna holza s Ameriki a jedyn schtyrnaczelětny hólczez, kotrehoż starschej, narodne městno a narodne lěto snate njejżu, żwjatu kschczenizu dostałoj.

— Na tudomnym krajnostawskim seminarje żu sańdżeny tydżeń pruhowanje k bozpiczu kandidatury wucżerstwa pjeczo Sserbjo wobstali, mjenujzy kk. Freischlag s Wulkich Debżez, Kruschwiza s Budyschina, Schubak s Komorowa, Haser s Daliz a Kmoch se Ssowrjez.

— Na kralowskim gymnasiju w Lipsku je sańdżenu póndżelu k. Marcżin Domaschka s Noßaczig maturitatne pruhowanje s zensuru 2a wobstak. Da=li Bóh, budże k. Domaschka w Lipsku theologiju studowacż.

— Wutoru 18. měrza rano 1/4 4 hodżin je w Draždżanach po krótkej khorosczi na sczěhwki influenzy knjes dr. theol. Franz Bernert, tachant Budyskeho kapitla, Azotski biskop, domjazy romski hrabja, japoschtowski vikaŕ w sakskim kraleŕstwje atd. skoro 79. lěto dozpiwschi semrjeŕ. Wón je so 4. haprleje 1811 w Grafensteinje w Czechach narodźik, 4. augusta 1834 měschnisku żwjeczisnu dostak a je hacż do lěta 1854 bjes druhim też w Sakskej a to w Draždżanskej diözesy na někotrych městnach, na pschikład w Mischnje a w Zwikawje s kapłanom a farskim administratorom byk. Jako farak pschi dwórskej zyrkwi do Draždżan powołany, bu wón jako tajki 13. oktobra 1869 sa kanonika pschi Budyskim tachantstwje pomjenowany. 28. julija 1875 jeho po żmjerczi knjesa biskopa Forwerka sa tachanta Budyskeho kapitla pomjenowachu a 19. měrza 1876 bu wón w Litoměrizach jako biskop poświęczeny. Semrjety bě jako prawy żkužobnik Boži se żwojej ponižnoscżu, wyżokomyślnoscżu a wutrobnej dobrocżiwoscżu niz jenoż żwojim katholskim wěrybratram s dobrym pschikładom, ale bě też hinak wěrjazym kschesczijanam derje smyśleny pschecżel.

— Měżacznika „Łužica" je cżiżko 3. (měrz 1890) wuschło. Wobżah: Dopomnjenju na zbožnje wusnjeneho sławneho wótčinca, swěrneho Serba, wysokočesćeneho knjeza professora a dr. phil. Křesćana Bohuwěra Pfula, rycerja kralowskeho pruskeho krónskeho rjadu, znamjenitelho serbskeho ryčespytnika a spisaćela, sobuzałożerja, dołholětneho wubjerkownika a čestneho sobustawa Maćicy Serbskeje. — Doktor. Ze „Serbskich wobrazkow" A. Cerneho. (Skónčenje.) — Dundanki a dróhowanki po Serbach. Podawa dr. E. Muka. — Serbski wjerch Jaco abo Jacko z Kopjenika. H. Jordan. — Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. (Pokračowanje.) — Serbske pismowstwo. — Słowjanske nowinki. — Należnosće towarstwow. — Připis redaktorej. — Nawěstk.

S Małeho Wjelkowa. W poßlednim poßedżenju tudomneho poboczneho towarstwa żerbskich burow żu někotre żobustawy sa 1100 hriwnow akzijow s fonda „Towarstwa Sserbskich Burow" wotewsałe. Tak nětko tutón fond 3400 hriwnow wucżini. Wón je s tym samérom sałożeny, so bychu żo s njeho twory, kotrež towarstwo skasuje, po możnoscżi rucże sapłacżiłe. Cżim spěschnischo móże towarstwo płacżicż, cżim lěpje a tuńscho wone na wużitk wschěch towarstwowych żobustawow kupuje. Dokelż pak towarstwo po liczbje żobustawow dżeń a bóle pschiběra, dyrbi żo na to myßlicż, so by żo fond s najmjeńscha na 10,000—15,000 hriwnow powyschik. Małowjelkowske towarstwo je s wotewsacżom akzijow s dobrym pschikładom do prěbka schło; njech druhe pobocżne towarstwa nětko też żwoju winowatoscż cżinja. Schtóż akziju wosmje, s tym na żane waschnje njeschkoduje; pschetoż wona so jemu s 3 1/2 % sadani. Dokelż fond stajnje żamo wot so se składowanjom pschinoschkoweho pjenjesa roscże, budża so sa někotre lěta akzije po nječim saso wróczo płacżicż móz.

S Mnischonza. Ssrjedu 19. měrza pschipołdnju je so na Mnischonskej horje w lěżu, knjesej kublerjej Wicżežkej w Pschischezach żłuschazym, njedaloko hajnischeho doma połdra kórza dżeżaczlětnych

ſchmrěkow wotpaliło. Woheń budźiſche ßo też na ßußodny tachantſtwowy reběr rosſchěrik, njebudźiſchtaj=li dwaj dźěłacźerjej, kotrajž w bliſkoſcźi pjenki kopaſchtaj, woheń ſ tym ſamjeſowałoj, ſo wokoło njeho rucze dorn hacž na pjerſchcź wotryſchtaj. Woheń je najſkerje pſches to nastał, ſo je něchtó nimo duzy żehliwu zigaru do ßucheje trawy cźißnuł.

S Wósborka. Wutoru 18. měrza ßu w dworje jeneho tudomneho ratarja w hnójnizowej jamje, hdyž ſ njeje juchu cźerpachu, małe morwe dźěcźo mużſkeho ſpłaha, do běłeho ruba ſawalene, namakali. Po lěkarjowym wobßwědcźenju je wone něhdźe dwě njedźeli w jamje leżało. Hacž dotal hiſchcźe wußlědźili njeißu, ſ wotkel je dźěcźo, a ſchtó je jo do jamy cźißnuł.

S Kortnizy. Ssobotu 15. měrza wjecźor ½9 hodźin ſtej ßo tu bróżeń a domſke ſwudowjeneje Hennersdorfoweje wotpaliłej. Dokelž ſchkrě ßylnje a daloko lětachu, delnjemu dźělej wßy wulki ſtrach hrożeſche. Ssykawy, kotrež ſe wſchěch ſtron na pomoz pſchijědźechu, pak bórſy wóhnjej mjeſu ſtajichu. Woßebje ßo Bartſka dobrowólna wóhnjowa wobora pſchi tym wuſnamjenjeſche, kotraž ßkómjane tſěchi pſched pſchilětowazymi ſchkrami ſchkitaſche. Běſche widźecź, ſo běchu Barcźenjo pod wuſtojnym nawjedowanjom ſtejo derje wuwucźeni a ſo wſchě pſchikaſy ſ wěſtoſcźu a ſpěſchnoſcźu wuwjedźechu. Też wóhnjowe wobory ſ Hrodźiſchcźa a Rakojdow ßwoju wěz derje dokonjachu. S khwalbu dyrbi ßo pſchipóſnacź, ſo ßo Kórtnicźenjo ſpróznym wóhnjowym wobornikam ſ tym dźakowni wopokaſowachu, ſo jich nanajhoſpodliwiſcho ſ jědźu a ſ picźom wokſchewichu. Tajke dźakowne ſmyßlenje je najlěpſche myto wóhnjowym wobornikam a jich pohonja, ſo njewuſtanu, ßwojim ßobucźłowjekam w cźaßu ſtracha na pomoz khwatacź.

S Łomſka pola Minakała. Wutoru 18. měrza ßu ßo tu twarjenja żiwnoſcźe Jurja Puſcźiny a domſke a toroż kublerja Nowaka wotpaliłe. Woheń w nozy ¾11 hodźin w Puſcźinowej bróżni wudyri a ßo pſchi ßylnje dujazym wětrje njewopißomnje rucze roſſchěri. Dokelž běchu wſchě mjenowane twarjenja ſe ßkómu kryte, bě jenož ſ wulkej nuſu móżno, ſkót ſ płomjenjow wutorhnucź. Wſcha draſta, domjaza nadoba, hoſpodarſki grat a ſkłady ßkómy, ßyna atd. ßu ßo wot płomjenjow ſaniczłe. Puſcźinowy cźeladnik, kiž chżyſche ſ palazeje kólnje wós wucźahnucź, je ßebi pſchi tym cźěko, wołebje ruzy ſtraſchnje wopalił. Kak je woheń nastał, njeje ſnate.

S Draždźan. Naſche ßerbſke kemſchenje w Draždźanach ſańdźenu njedźelu běſche ſaßo jara bohacze wopytane. Wjele pſches tyßaz kemſcherjow tu běſche. S nich 264 Boże wotkaſanje wuźiwaſche. Spowjednu wucźbu mějeſche knjes farař lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija a prědowanje knjes farař dr. Rjencź ſ Ketliz. Hižom rano ½8 mějeſche k. farar lic. Jmiſch wudowje Lenje Ssykorinej ſ Maleſchez, kotraž hižo ßydom lět w Draždźanach pola ßwojeju dźowkow na Schcźěžynej haßy w Nowych Draždźanach bydli, na jejnym ßmjertnym łożu Boże wotkaſanje wudźělicź.

Přilopk.

* S Draždźan ßo piſche: Pola tak mjenowaneho „Holanſkeho hrodźika pſchi Radebergſkej dróſy je, kaž ßo powjeda, Napoleon w lěcze 1813 franzowſku wójnſku pokkadnizu w holi ſahrjebacź dał. Něſkajki profeßor běſche tule leżomnoſcź kupił, ſo by pokkadnizu pytał; ßnano też je ſkradźu ſa njej kopał, ale namakał ju njeje. Nětko je twarz leżomnoſcź kupił; ale jeho prjedownik je ßebi na ßudniſtwje ſ nim wucźiniłe, ſo dyrbi twarz położu pokkada jemu wotedacź, je=li ſo jón hdy namaka.

* Piwarz ſ Myslowitza w Schleſynſkej dźenßa tydźenja w nozy na hoſpodźe w Mönchenholzhauſenje pola Erfurta zyle nahi dwaj ſkhodaj wyßoko ſ woknom bele ſkoczi, ßo ßnano 200 metrow hacž k małej rěcźzy dowlecze a ßo do wody leżnu. Hakle naſajtra wokoło wjecźora tam jeho cźěko nadeńdźechu. Na ßwoje kożo běſche liſcźik ßwojemu nanej położił.

* Hróſbny podawk je ßo ßrjedu tydźenja wjecźor w Ottendorfje pola Mittweidy ſtał. Żona jeneho dźěławeho muża, kotraž je pſches dołhu khoroſcź do cźeźkich myßlow pſchiſchła, ßwoju 6lětnu dźowcźiczku a ßwojeho 3lětneho ßynka moricź ſpyta, jimaj něſkajku kußatu juſchku do rta lijo. Hdyž ßo ji to njeradźi, wona dźěſcźomaj ſ britwju wulku żiku wotewri. Dźěſcźi wołacź ßłyſcho nan wotzucźi a ſtaże, ſo by pohladał, cźeho dla wołatej. Tón ßamßny wokomik żona najmjeńſche, hakle lěto ſtare dźěcźo hrabnu a ſ nim ſe jſtwy won běżeſche. Wuſtróżany muż ſa njej hacž do khěże běżeſche, ale ßo potom dó jſtwy wrócźi, dokelž ſtarſchej dźěſcźi wótſtje żałoſcźeſchtej. Wobě wón w krwi leżo nadeńdźe. Na jeho wołanje ßußodźo na pomoz pſchiběżachu; ale pomozy wjazy njebě. Wulke boloſcze pſchětrawſchi 3lětny hólczk hiſchcźe tu ßamßnu nóz wumrje; jeho ſtarſcha ßotra běſche ſańdźenu njedźelu hiſchcźe żiwa, ale bórſy ſa bratrom póndźe, je=li ſo mjes tym hižo ſemrjeła njeje; pſchetoż też wona běſche na ßmjercź. Macź, kotraž je krwawny njeſkutk bjes dwěła w cźeźkich myßlach dokonjała, naſajtra dopołdnja w rěcźzy bliſko jich doma nadeńdźechu, hdźež běſche ßo tepiła. Njeſbożowna najmłódſche dźěcźo, kotrež je ßo ßobu tepiło, hiſchcźe krucze w rukomaj dźerżeſche.

* Jara ſtraſchne je, durje woſow na żeleſniznu nahle ſapraſkowacź. Pſched někotrymi lětami ßym na puczu do Shorjelza ßam widźał, kak w Rychbachu něchtó zyle njenadźizy woſowe durje ſapraßnu a jenej żónſkej, kotraž w woſu ßedźeſche, ruku pſchitußnu. Na ſboże durje do ſamka njeſleczichu, ale ßo ſaßo wotewrichu. Ruka njeſbożowneje pak běſche njedźiwajcy na to ſtraſchnje ſmjeczena; na wulke ſboże w tym ßamßnym woſu lěkař ßedźeſche, kiž ruku hnydom ſawjaſa. Podobne njeſboże je ßo wóndano wjecźor w Barlinje ſtało. S jenym najpoßleńſchich cźahow żónſka ſe ßwojim 4lětnym hólczkom na Schleſynſke dwórniſchcźo jědźeſche. Hdyž cźah na jenym druhim dwórniſchcźu ſaſta, mużſki ſ woſa ſkoczi a woſowe durje ſ zykej mozu ſa ßobu ſapraßnu. Spomnjeny hólczk ſtraſchnje ſakſchicźa: durje ſapraßnuwſchi běſche jemu mużſki lěwu ruku pſchitußnuł. S wulkej prózu durje ſaßo wotewrichu, a nětko ßo pokaſa, ſo mějeſche wbohe dźěcźo tſi porſty hacž do ßrjedźneho ſtawcźka zyle rosmjecźene, ſo jeno ſ kaha hiſchcźe ſa mjaßo a kuſki kóſtkow wißachu. Cźah dale jědźeſche, a hakle na pſchichodnym dwórniſchcźu běſche żónſka ſe ßwojich ſtróżelow tak daloko k ßebi pſchiſchła, ſo ſ woſa wuléſe a ſa ßwoje dźěcźo lěkarſkeje pomozy pytacź dźěſche. Tule póſnju hodźinu pak běſche cźeźka wěz, lěkarja doma nadeńcź, a hakle na něſkajkej dalokej pólzajſkej ſtraži wboheho hólczka ſawjaſachu, kotryž běſche ſ boloſcźu a telko krwě ſhubiwſchi wſchón woſßłabnuł.

* W Löwenbergu běchu pſched krótkim dźěławemu mużej, kiž mějeſche bolazu nohu, woſjewili, ſo dyrbja jemu tſi porſty na noſy wotrěſacź. Ale prjedy hacž lěkař k temu dóńdźe, dźěłacźer operaziju ßam dokonja, pſchi cźimž dyrbjeſche jemu jeho dźowka pomhacź. Nětko pak budźa jemu najſkerje zyku nohu wotrěſacź dyrbjecź.

* S Hillersdorfa w Schleſynſkej ßo piſche: Straſchnu ßmjercź mějeſche tudy 76 lět ſtary wumjeńkał w mkynje, kiž jeho ßynej ßłuſcha. Kaž běſche ſwucźeny, ſtarz na dźěłacźerjow w mkynje khodźo kedźbowaſche. Pſchi tym do gratu pſchińdźe a bu zyle rosmjecźeny. Hacž je ßebi někak pſchehladał był abo hacž je něſkajki wjercźaty bycź počźał, nichtó njewě. S wulkej prózu ßo dźěławym ludźom radźi cźěko ſ koleßow wucźahnucź.

* Na moſcze khěżora Wylema w Barlinje ßo póndźelu wjecźor wokoło ßedmich rosbuchnjenje ſta, kotrež móſt ßylnje wobſchkodźi. Rosbuchnjenje ßo něhdźe woßrjebź moſta ſta, na tym boku, kotryž je k kralowſkemu hrodej wobroczeny. Bubot a ſatſchaßnjenje ßu daloko koło wokoło ßłyſcheli a cźuli. Cźeźke kamjenje ſ pěſkowza, ſ kotrymiž je móſt wukładźeny, ßo pſchi tym wuſběżechu, ßo na hromadu nakopichu a ßo ſ dźěła rosbichu; wjerſchki elektriſkich lampow, kotrež ßu na ſornowzowy ſtołp pſchicźinjene, ßo roſkłamachu. Hdyž ßo njeſboże ſta, běchu ludźo na moſcze; někotſi wot nich ßo ſranichu, ale ßmjertnje ranjeny, kaž ßo ſda, nichtó njeje. Njeſboża dla khwilu po moſcze khodźicź a jěſdźicź njemóżachu. Wo tym, kak je ßo njeſboże ſtało, hacž na dalſche niczo wěſte njewjedźachu; wſchelake powjeſcze wo tym khodźachu, ſ dźěła jara ſtraſchne. S wjetſcha pak maju ſa to, ſo je płun (gas) rosbuchnuł.

* W Weißenſeju pola Barlina wóndano na měſcze, hdźež pjerſchcź, rosbite zyhle a druhe twarſke wotpadanki wotwożuja, żónſku nohu namakachu, kotraž hiſchcźe njetkajeſche. Něchtó wjedźeſche, ſo je nohu někajki wóſka ſ Barlina ſ twarſkimi wotpadankami ßobu pſchiwjeſł. Hacž ßo tudy wo někajki hróſbny njeſkutk jedna, abo hacž ßu nohu ßnano ſ hojerńje ßobu pſchiwjeſli, wyſchnoſcź bórſy wußlědźi.

* Młody rjemjeßlnik, kiž w Spandawje w fabriży dźěła, běſche na to ſabył, ſo ma kwaß. Kwaß běſche na ßobotu poſtajeny a dyrbjeſche w Schcźecźinje bycź, hdźež njewjeſta pſchebywaſche. Ssobotu pak młody cźłowjek po ſwucźenym waſchnju na dźěło pſchińdźe. Pſchipołdnju wón wot njewjeſty, kotraž ſ boloſcźu na njeho cźakaſche, telegram doſta, kiž jeho należnje na jeho pſchißłuſchnoſcź dopominaſche. Sabycźiwy nawożenja hnydom dźěło leżo woſtaji, ßo kwaßnu draſtu ſwobleka a do Schcźecźina dojědźe, hdźež njewjeſtu, pſchichodneho nana a kwaßnych hoſcźi w wulkej ſrudobje nadeńdźe. Wěrowanje je ßo póndźelu ſtało.

* Rěſnik w měſtaczku Treyſa mějeſche khore dźěcźo, kotrež w łożu leżeſche, mjes tym ſo ſtarſcha ßotra pſchi łożu ßedźeſche. Wjecźor poſdźe ſtarſchej do dwora won dźěſchtaj, na blidku pódla dźěſcźoweho łoża petrolejowu lampu ſaßwěcźenu ſtejo woſtajiwſchi. Mjes tym, ſo

běschtaj starschej wonka, běsche starscha holczka ßedźo wußka, a dźěczo lampu powali, petrolej rosbuchnu, kožo ßo sapali, a make dźěczo ßo na zykym cźěle tak straschnje wopali, so w najwjetschich bolosczach sa khwilu ducha spuschczi.

* Pola Elberfelda je ßo sańdźenu njedźelu tworny cźah, kiž s Bohwinkela pschijědźe, s mosta dele walik do rěki Wupper. Dźěłaczerjo se želesnizy a wóhnjowe wobory s Elberfelda a Sonnborna ßu zyku nóz dźěłali a cźahowe rospadanki wotstronjeli. Dwaj spinarjej staj wo žiwjenje pschischkoj; jeju cźěle hischcze wutoru namakali njeběchu. Jedyn spinar, kiž je s wosa skocziwschi ßmjercźi wucźeknuł, ranjeny w hojetni leži. Wón mało wo tym wě, kak je ßo njesboże stako. S pschiczinu njesboża je, kaž ßo sda, koło byko, kotrež běsche ßo skamako a hižo psches móst wotleczіko, a kotrež ßu posdźischo mjes kolijemi namakali. Koło shubiwschi wós s kolijow skoczi a bu kolije drějo hacž do ßrjedź mosta ßobu wleczeny. Tam ßo wós, mostowe wobkoženje pscherasywschi, 20 metrow hłuboko do rěki Wupper dele wali a 32 wosow, kotrež sa nim jědźechu, ßobu do hłubiny storže. Ropot a praskot běsche satraschny. Jedyn wós pschi brjosy leżeshe, druhe 32 w rězy, jedyn na druhim leżo a hobrsku hromadu tworjo. Spody nich njesbožownaj spinarjej pohrjebanaj leżeschtaj. Na želesnizy a na mosczе je ßo wjele schkody stako. Kolije, wobkoženje, telegrafowe groty psches móst won tcźachu; murjowane mostowe stołpy ßu njewobschkodźene wostake. Po druhich kolijach mózachu jěsdźicź. Hdyž ßo njesboże sta, běsche lokomotiwa s prěnimi schtyrjomi wosami na sboże hižo psches móst pschejeła. Hromada rospadankow w rězy straschne sapuscźenje pokasowasche. Rospadanki rosebracź a swotwosyczź je wjele dnjow trjeba; schtó wě hacž ßu hacž do dźenßnischeho dnja s tymle dźěłom hotowi. So by s wotwoženjom spěschnischo schło, ßu na khwilu kolije hacž k rězy pokožili.

* Sańdźene dny je ßo s Elberfelda kralowski notar dr. Sondag shubił. Hdyž ßudnistwo jeho bydło wobhladowacź pschińdźe, jeho pokładnizu prósnu namakachu. Schtož je dotal snate, je notar 160,000 mk. pschekschiwił, kotrež měješe sa druhich ludźi khowacź.

* Na dwórnischczu w Braunschweigu tamnischi nózny straźnik psched wczerawschim tydźenja w nozy w 11 hodź. cźěło holczki namaka, kotrež běsche žałostnje roszychnowane; kaž bě widźecź, běsche mordaŕ holzu wonjeczeszcźik. Njesbožownej běsche schija hłuboko pscherěsana, so ßo hłowa jenož s dźěła hischcze cźěła dźerżeshe; tež žiwot běsche rosrěsany. Lěkaŕ, kotryž s poliziju bórsy pschińdźe, spósna, so je mordaŕ holzu najprjedy do hłowy prak, so by ju pohłuschił, a ji na to schiju pscherěsał. Bědźenja mjes mordarjom a jeho woporom bycź móhło njeje; pschetož w cźaßu wot 9 hacž do 10 hodźin wjeczor, hdyž je ßo njeskutk stał, ßu w twarjenju, kotrež je lědma 30 krocźel sdalene, hischcze sastojnizy pschi wotewrjenych woknach dźěłali; ropota abo wokanja pak žaneho błyscheli njejßu. Skónzowana je 25 lět stara njeżenjena dźěłaczerka a, kaž praja, schikowana, cźeßtna a ródna holza była. Schtó mordaŕ je, njewjedźa; někotrych ludźi pak ßu sajeli. Dokelž je ßo słóstnik njeskutk dokonjejo najskerje jara s krwju sapanzał, ßebi myßla, so jeho bórsy wußlědźa.

* We wßy Wendisch-Buchholz je sańdźene dny tamnischemu blidarjej dźěczo wumrjeło, kotrež běsche na schiju khore, a kotrež běsche w dalokej wokolnosczi snate, dokelž bě cźělnje wurjadnje roswite. Holczka, kotraž je 8 lět a 10 měßazow stara semrjeła, běsche ßnano dwě sczi puntow cźežka a nimale poltsecźa łóhcźa wulka. Hobrske cźělne roswicze pak buchownemu roswiczu schkodźało njeje; pschetož buchownje běsche holczka bóle sraka, hacž druhe dźeczi w jeje starobje.

* W Hagenje sańdźene dny zirkus pschebywasche. 16lětny hólz, kiž chzysche też ßmjercź rady wohladacź, schto je w nim widźecź, ale pjenjes njemějesche, sastupny pjenjes sapkacźicź, wjeczor na tšechu twarjenja salěse, so móhł s wuhladkami, kotrež we wjerchu běchu, nuts kukacź a pschihladowacź. Wczipny pachoł pak ßo wobßuże, s tšechi dele padże a ßebi wobej nosy skama.

* W Nordhausenje je psched krótkim schewz ßwoje make dźěczo do mkynskeje hrjebje cźißnuł. Hdyž běchu dźěsczowe cźěło namakali, schewz njeprějesche, so je dźěczo do wody cźißnuł, ale wobkrucźesche, so je dźěczo prjedy wumrjeło było.

* Psched krótkim blisko Stuttgarta tsjóch pucźowazych rjemjeßlniskich wotroczkow sajachu a jich drastu pschepytachu. Pschi tym ßo pokasa, so běsche jedyn s nich — žónska, kotruž s jeje towarschomaj hnydom ßadźichu. Bórsy ßo wukopa, so je to ßnano 25 lět stara žona, kotrejež mandźelski w Bajerskej pschebywa.

* We wßy Oberscheld pola Dillenburga staj sańdźenu wutoru mandźelskaj semrěłoj, kotrajž staj loni ßwój słoty kwaß ßwjeczikoj. Khory žadyn wot njeju pobył njeje. Žona tsi hodźiny po mužu wumrje.

* W Mnichowje wóndano rano połkownika Sauera morweho w łožu leżo nadeńdźechu. Bórsy wußlědźichu, so běsche ßo gasowa roła pukła, a so je płun (gas) połkownika morił.

* W Rittersdorfje je njedawno schewz, kiž ma druhu žonu, ßwoje dwajadwazete dźěczo kschcźił.

* Jerje w ßudźe liczo wóndano pschekupz w Wallendorfje ßnano woßrjedź ßuda cźěło noworodźeneho dźěscza namaka, schtož hnydom wyschnoscźi wosjewi. Na sboże hischcze nichtó žaneho jerja s tehole ßuda sjědł njebě.

* Nóznaj straźnikaj we wßy Csombord w sbožownej Wuherskej wóndano w nozy wikowarja, kotryž s wikow domoj dźěshe, nadpadżeschtaj a wurubischtaj. Sso potom na ßwoje sastojnske pschiłkuschnoscźe dopomniwschi ßo wurubjeneho sa jeho wopißmami prascheschtaj. Dokelž pak běschtaj jemu wschitko sebrakoj, wbohi rapß žanych wopißmow njemějesche. Duž jeho nóznaj jako bundaka bjes wopißmow do dźěry tyknuschtaj. Pschipadnje ßo nasajtra wukopa, so staj straźnikaj psched něschto cźaßom wjazy krócź kranukoj, a pschi tej składnoscźi tež jeju najnowischi skutk na ßwětko pschińdźe. Duž wboheho wurubjeneho rucże puschczichu a na jeho město ßwědomiteju nózneju straźnikow do dźěry ßadźichu.

* Nózny straźnik Niedenthal w Brnje, kiž běsche wóndano se ßwojej žonu swadu poměł, ßo po połnozy se ßłużby domoj wrócźi a ßebi po žonu dóńdźe, kotraž běsche tejele swady dla k ßußodźinej cźełka. Hdyž domoj pschińdźeschtaj, ßo mandźelskaj s nowa wadźicź počeschtaj, a muž se ßwojim teßakom do žony pjerjesche, doniž po sdaczu morwa njebě; na to ßo s teßakom do žiwota kło a bórsy wumrje. Žonu, kotraž je ßmjertnje ranjena, ßu do hojetnje donjeßli.

* W Peterburgu je ßo psched wczerawschim tydźenja wjeczor mkody pschißyda tamnischeho franzowskeho poßołstwa satšělik, kotryž hakle je psched krótkim do Peterburga pschischoł. Mkodźenz běsche ßo do žónskeje salubował, kotraž wo njeho njerodźesche. Sadwělujo je ßo satšělik.

* Pschi hońtwje na mjedwjedźe pola Minska w Ruskej prynz Ratiborski mjedwjedźa tšěli, ale jeho jenož rani. Swěrjo na njeho dźěsche a jeho porasy. Prynzej najwjetschi strach hrožeshe. Tón ßamßny wokomik pak dwaj druhaj hońtwjerjej na dobo tšělischtaj a mjedwjedźa satšělischtaj. Swěrisko, kotrež je wukutlene 300 puntow cźežke, ßu prynzej do Barlina pschiwjesli.

* Južno-ruske nowiny pißaju, so chze ruske knježerstwo na nowy měßaz dwě jendźelskej parnej łódźi s mórskeho dna sběhacź spytacź, kotrejž stej ßo w krymskej wójnje w Cźornym Morju podnurikej. W jenej tejule łódźow je, kaž praja, kschinja, w kotrejž 800,000 mk. pjenjes leži. S tymile pjenjesami chzychu Jendźelczenjo tehdom ßwojim wojakam msdu płacźicź.

* W połnóznym Texasu w Amerizy je sańdźene dny wichor wulke sapuscźenje nacźiniŕ. W měscźe Santa Fé je dom ßwobodnych murjerjow a ßudnistwo, w měscźe Gainesville pak dwórnischczo a 20 domow spowalak.

* W Połnóznej Amerizy je s wulkej wodu dale hórje. Po telegrafiskich powjesczach s New-Yorka je w dolinje wulkeje rěki Mississipi straschnje wulka woda, kajkejež tam hischcze ženje njemějachu. W kraju Arkansas w mjenowanej rězy woda 25 łóhczi wysche steji hacž hewak. Na wschěch dróhach woda někotre łóhcze wyßoko steji; hacženja ßo wschudźom pschedrěwaju, a žołmy ßo njepschestawajzy do nizinow Louisiany waleja. Njeßměrnje wjele skotu je ßo tepiło; mnohe pola, na kotrychž ßo bawma plahuje, ßu sapuscźene. Wschitko cźěka. S městow Cairo a St. Louis wjazy po želesnizy do merikanskeho saliwa (golfa) jěsdźicź njemóża. — S města St. Louis ßo telegrafuje: Dokelž w rězy Mississipi woda spochi pschibywa, ßu ßo w nozy hacženja pschedrěke, a zyły dźěł města, kiž blisko rěki leži, je powodźeny. Wodu do jeneho jězora cźěraju, ale ßo boja, so budże to mało pomhacź, a so ßo hischcze druhe dźěle města powodźa.

* W Amerizy cźaß jara lutuja, dokelž maju stajnje nusne. Amerikanski pschekupz, kiž mějesche wschelake pschekupske należnoscze w Jendźelskej wobstaracź, lětßa 12. makeho rózka popołdnju w 5 hodź. 30 min. s parnej łódźu „Germanic" s New-Yorka wotjědże a 20. makeho rózka do Queenstowna w Jendźelskej pschijědźe. Tam schěsć hodźin na kraju pobywschi a mjes tym ßwoje należnoscze s Londonom a druhimi městami telegrafisky wobstarawschi ßo wón tón ßamßny dźeń s parnej łódźu „Teutonic" do Ameriki wrócźi a 26. mak. rózka popołdnju w 4 hodź. 30 min. saßo do New-Yorka pschijědże. Na zyły pucź s Ameriki do Europy a saßo domoj běsche po tajkim jenož 13 dnjow a 23 hodźin trjebaŕ, mjes tym hischcze 6 hodźin na kraju pobywschi.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kapłan Räda němski předuje. — Popołdnju ½2 hodźin budźa so němšcy konfirmandojo pruhowacź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Jurij, Jana Kucharja, žandarma na Židowje, ß. — Hana Marja, Handrija Michała Bartuscha, khěžerja a korbarja na Židowje, dź. — Marja, Ferdinanda Roberta Müllera, zigarnika na Židowje, dź. — Jaroměr Willy, Jaroměra Wylema Rychtarja, fabrikskeho blidarja pod hrodom, ß. — Ernst Pawoł, Augusta Hermanna Lischki, dźełaćerja na Židowje, ß. — Ernst Hugo, Ernsta Augusta Schmidta, kamjenjećežarja w Jeńkezach, ß. — Marja Martha, njemandź. dź. w Rabozach. — Jan August, njemandź. ß. w Cźichońzach.

W Katholskej zyrkwi: Bertha Hedwig, Franza Leglera, samkarja tuby, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 13. měrza: Richard Ernst, Jaroměra Ernsta Pilaka, dźełaćerja na Židowje, ß., 5 m. 15 d. — 18. Marja Martha, Jana Augusta Neumanna, skałarja na Židowje, dź., 3 m. 2 d. — Jurij August Förster, žiwnoscźeŕ w Sajdowje, 73 l. 10 m. 18 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2698 měchow.	W Budyschinje 15. měrza 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 20. měrza 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	71	10	14	9	56	10	—
" . . . . . žołta	9	41	9	71	9	26	9	59
Rožka	8	63	8	75	8	44	8	62
Jećmjeń	9	28	9	42	8	67	9	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	40	8	50	7	80	8	5
Hroch	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	20	2	40
Pšeńcžna muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	14	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	70	2	70	3	30
Sslóma . . 600 " . . .	34	—	36	—	32	—	34	—
Prošata 441 schtuk, schtuka . .	18	—	36	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 76 np. hač 10 hr. 15 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 59 np. hač 8 hr. 75 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 30 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 63—67 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. měrza: Mokrosymne.

4000 mk. ßu na dobru hypotheku wupožcźicź na swonkownej lawskej haßy 12.

Žiwnoscź na pschedań.

Tsecźi dźeń jutrow, **wutoru** 8. **haprleje** popołdnju w 2 hodźinomaj budźe ßo w Sserbskich Paslizach w Kralez hoscźenzu tamnischa žiwnoscź cźišło 8 bjes hospody a wuměnka na pschedawanje pschedawacź. Wona ma 5¾ kórza pola, łuki a łěßa a je s 53,15 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena. Tsecźi dźěl kupneho pjenjesa móże po 4 % danje stejo wostacź. Ratarski grat, drjewo, ßłóma atd. móże ßo pschedewsacź. Na kupjenje smyßleni ßmědźa ßebi statok kóždy cźaß wobhladacź. Dokelž je wscho wobßyte, budźe sapoczatk hospodarstwa lóhki.

W Sserb. Paslizach, 20. měrza 1890.

Wobßedźeŕ.

Žiwnoscź na pschedań.

Swoju žiwnoscź s maßiwnymi twarjenjemi a 12 jutrami pola a łuki, kotraž ßo sa kóždeho rjemjeßlnika hodźi, chzu pschedacź.

Jan Němz w **Manjowje** pola Delnjeho Wujesda.

W Hlinje pola Hucźiny je **khěža** cźišło 5 s zyhelom kryta se ßadowej a ßolotowej sahrodu na pschedań.

W Małej Huszy je **khěža** cźo. 6 s 1 kórzom pola na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Holbje ßo kupuja.

Kóždu dźělbu **młodych holbjow** kupuje **E. Krauße** na Židowje njedaloko hoscźenza k jelenjej.

Wschě družiny **cźrjewow** k **dźěłanju kolbaßy** porucza **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźišło 23.

Drjewowa awkzija.

W hajnischich rewěrach, **Minakalskemu** knjejstwu ßłuschazych, ma ßo scźěhowaze dny sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 24. měrza t. l. na Minakalskim rewěrje
180 ßuchich dołhich hromadow,
6 twjerdych dołhich hromadow.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin na khischiźu pschi Miklichez polu.

Schtwórtk 27. měrza t. l. na Khróscźanskim rewěrje
170 rm. khójnowych pjeńkow,
6900 stotnjow khójnowych walcźkow,
50 hromadow khójnoweje walcźiny.
Sapoczatk ½10 hodźin w pěskowej jamje pschi Khróscźanskim drjewischcźu.

W Minakale, 17. měrza 1890.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Bartskim rewěrje.

Póndźelu 24. měrza dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo 150 mjehkich ßuchich dołhich hromadow sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Dubrawskim hoscźenzu.

A. Kobanja.

Hajniske sarjadnistwo w Lasu porucza: **jenołętne khójnowe ßadźenki** w Strózanskim, Stycźinskim a Kißylkowskim rewěrje, **tsiłętne němske** a **amerikanske dubowe** a **2—3łętne brěsowe ßadźenki,** kaž tež 2000 kop derje wotroscźeneho **karpoweho schtrycha.**

Wenzel, wyschschi hajnik.

Kury, holbje a wschu druhu pjerisnu kupuje a płaći najwyschschu płaćizsnu

J. H. Ulbrich w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 22.

Dwójzyschěroki cźistowołmjany **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaćizsnach:

meter po	1	mk.		stary łóhcź po	60	np.,		
" "	1	"	60 np.	" "	"	90	"	
" "	1	"	75 "	" "	"	1	mk.	
" "	1	"	95 "	" "	"	1	"	10 np.
" "	2	"	40 "	" "	"	1	"	40 "
" "	3	"	— "	" "	"	1	"	70 "
" "	3	"	50 "	" "	"	2	"	— "

Ssmužkaty a **róžiczkaty kaschemir** teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Płatowe a gumijowe
khornarje, manschety a pschedkoschliki,

běłe a pißane **dźełaćerske koschle,** kaž tež **normalne schaty** w jara wulkim wubjerku po tunich płaćizsnach.

Leopold Posner
cźišło 7 na bohatej haßy cźišło 7.

Sa konfirmandow
cźorne a cźěmnobrune
cźistowołmjane wobleczenja

w družinach, derje ßo noschazych, wurjadnje tunjo poručam.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Drjewowa awkzija.

Pondźelu 24. měrza popołdnju w 3 hodźinach budźe so na Pfulez kuble w Rachlowje dźělba twjerdych dołhich hromadow na pschesadźowanje pschedawacz.

August Nowak.

Sbytny **rólny kóń** je na pschedań na kuble czo. 1 w Czornezach pola Panczig.

Na knjezim dworje w Malej Worschczi so tymjeńtne běrny (rózowe) na pschedań.

---

3 kopy rzanych **woklepow** so na pschedań pola swud. **Forkeroweje** w Rakezach.

Khójnowe sadźenki.

Wulku dźělbu rjanych, sylnych, strowych jenolětnych khójnowych sadźenkow mam na pschedań.

R. Wenzel w Lasu.

K nalětnjemu sadźenju poruczam **jenolětne khójny,** wschelake jehlinowe a liszczodrjewowe sadźenki.

Sarjadnistwo
hajnischeje schtomownje w Lipiczu
pola Minakała.
Curt Pjech.

Rjane sadowe schtomiki

wschěch druzinow su na wubjerk na pschedań w schtomowni

A. Poldraka
w Skanezach pola Barta.

Spěwarske

serbske a němske w prostych a wosebnych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haszy 17
knihiwjasarnja
a pschedawarnja papjery.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druzina, woprawdze czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haszy.

Turkowske sslowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjasowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Würzburgske runklizowe symjo,

zołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na zitnej haszy.

Nowe
turkowske sslowki

su po puncze a po litrje tunjo dostacz pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haszy 6.

Czisty palenz

jenotliwje a w picelach, kaz tez wschě dobre druziny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haszy.

Najlěpschi
sswinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.,

sschcheny połcz

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haszy.

K nalětnemu czasej

porucza jako jara tunjo:

zwjernowe rubischcza po 25 np.,			
schtrympy k wukhodźenju	por	po	25 np.,
dźěczaze schtrympy, běle a pisane	„	„	20 „
nužaze soki, běle a pisane	„	„	10 „
rukajzy we wschěch barbach	„	„	25 „
mužaze schlipsy, czorne a pisane	„		25 „

schemisety, khornarje, manschety, strowotne schtalty s wołmy a s balmy, **zonjaze** a **dźěczaze schórzuchi,** běle a pisane, **dźěczaze mězy** a **wobleczenja, nohajzy** s rukowanjom, so barbu njepuschcza, s pschedźenom atd. atd.

Lětnju vigoniju } njedźiwajcy powyschenja } 1 mk. 50 np.
woprawdźitu vigoniju } płaczisny zkowny punt po } 3 „ 50 „

Ernst Scheer

jenoz na bohatej haszy 9 w Budyschinje.

Najtuńsche zórło k kupowanju w Budyschinje.

Wubjernje so noschaze tkaniny!

Drastne tkaniny we wschěch barbach, dwójzyschěroki łóhcz po 40, 50, 60, 70 np., 1 mk. atd. **Czorny czistowołmjany kaschemer,** hładki a mustrowany, łóhcz po 60 np. hacz 2 mk. 50 np., **czorne zidźane tkaniny** k njewjesczinskej drascze, najlěpschi wudźěłk, łóhcz po 150 np. hacz do 3 mk. a wysche. **Plysch k wobsadźenju** po 85 np., **trikotowe taille** po 3 mk., najlěpschi **módroczischcz** po 25 np., **kalmukowe pjesle** po 1 mk. 30 np., **lama** po 60 np., **barchent k koschlam** po 17 np., 7/4 schěroke **tkaniny k sukanjam** po 28 np., **czistowołmjane** po 90 np., **běle a pisane gardiny** po 16 np., **płat a tkaniny k posleschczam** po 20, 25, 30 np., **konjaze krywy** po 4 mk., hewak po 6 a 7 mk., **lamowe sbytki** po 1—3 mk., **pschedeschczniki** po 2 mk. a wschelake druhe wězy.

Hermann Beermann

na snutskownej lawskej haszy 6 s napschecza radneje pinzy.

Najwjetschi skład w Budyschinje.

Filzowe a zylindrowe klobuki

sa muzow a hólzow

po najnowschej nalětnjej modze, jara hódne, po

směschnje tunich płaczisnach,

konfirmandske klobuki

jenoz w dobrych kajkosczach hizo po **2 mk.,**

mězy

wosebje sa ratarjow, krasne wězy, **wurjadnje tunje.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haszy 22.

Klobuki sa konfirmandow

twjerde hizo po 2 mk.

Klobuki sa konfirmandow, mjehke	po	2 mk.	50 np.
mězy sa konfirmandow	=	1 =	50 =
schulerske mězy, czorne	=	1 =	40 =
nowe mjehke klobuki	=	4 =	hacz 6 mk.
nowe twjerde klobuki	=	3 =	6 =
nowe mězy	=	1 =	3 =

nowe dźěczaze mězy, schulerske mězy wschěch schulow, **dźěłaczerske mězy** po 1 mk. porucza

A. Rinke na zitnej haszy.

Emma swud. Vorwerckowa

na hlownym torhoschczu czisło 5 s napscherza hlowneje straze

porucza po tunich płaczisnach swój wulki skład **zaketow, deschczownych mantlow** a **pjeslow,** s dobrych tkaninow dźěłanych, a proszy pschi potrjebje wo dobrocziwe wobkedźbowanje.

E. Flegel, kózkař

na zitnej haszy w khěži czasnikarja Köchlera

swój skład nowych modnych **muzazych** a **hólezazych klobukow** a **mězow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.

Palenz.

Czisty a zitny **palenz,** dobre druziny, a **likěry** porucza tunjo

Th. Grumbt.

Khosej

wot najtuńschich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haszy.

Ludowa kucheń.

Jědźne marki po 18 **np.** ſa 1 czopły wobjed ßu dostacź pola

J. G. Klingſta Nachf.
na bohatej haßy.

No. 85. Union. No. 85.

Dobru družinu **zigarow** ſ jeneho wupſchedawanja kupjenu, woprawdźe 60 mk. po tyßazu hódnu, pſchedawam w kaſchćikach po 4 mk. 50 np., 500 ſcht. po 20 mk.

Proſchu tole wurjadnje pſchihódne poſkićenje wobkedźbowacź.

W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

ff. pſcheńcznu muku,
„ rjanu muku,
rjany gris,
k piźy zentnar po 6 mk. 76 np.,
rjane wotruby,
zentnar po 5 mk. 50 np.,
pſcheńcźne wotruby,
zentnar po 4 mk. 75 np.,
wſcho w najlepſchej kajkoſczi porucźataj **Hajnka a ßyn**
w hamorowym młynje pſchi żeleſnym moſcże.

Pſchiſpomnjenje: Też pſcheńzu a rožku ſtajnje po najwyſchſchej płaczíſnje kupujemoj a pſcheńzu a rožku ſa muku wuměnjamoj.

Tunje

zigary

ſto po 2 mk. 25 np.
porucża

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej dróſy.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

po jara tunich płaczíſnach porucża

A. Tschentscher
w kupnizy na torhoſchczowej ſtronje.

Mlokowy wužitkowy pólver,
Kloßowy ſkótny pólver,
pólver pſche ſalſy,
wobjerny pólver ſa ßwinje,
butrowy pólver k dźełanju dobreje butry,
reſtituzionſki ſluid,
Hartenſteinſke kapki
porucża w wubjernej kajkoſczi

měſchczańſka haptyka.

Woſjewjenje.

S tutym proſchu ßwojich czeſczenych wotebjerarjow, ſo bychu ßebi **ßuche droždże** hacź do njedźele palmarum ſkaſali. S dobom k wjedźenju dawam, ſo pleczene **kmótſjaze zakty** po 5 a 10 np. a **póprjauzy** po 5 a 10 np. k jutram pſchedawam a proſchu tele twory do prědka ſkaſacź.

S poczeſczowanjom
Otto Säuberlich w Laſu.

Budyska Bjesada

zmeje **póndźelu 24. měrca** wječor w 8 hodźinach w Budyskej třeleŕni hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Namjety. 2. Nowowólby.

Předsydstwo.

Pſcheproſchenje

k porjadnej hłownej ſhromadźiſnje

konſervatiwneho towarſtwa
ſa 3. ſakſki wólbny wokrjeß khěžorſtwoweho ßejma
ßobotu 29. měrza 1890
popołdnju w 3 hodźinach
w Lauez hotelu w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Woſjewjenja a roſprawa wo pokładnizy.
2. Wólba pſchedßydſtwa.

Ssobuſtawy ßo proſcha, ſo bychu ßo wjeleliczbnje ſeſchli.

Pſchedßyda.

W ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej** a **ſadrodniſkej ſchuli,** ſ prěńſchej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 14. haprleje 1890** nowy wuczbny kurs ſapocznje.

Pſchipowjedźenje ſchulerjow pſchijima

direktor **J. B. Brugger.**

Barbjerńja, czíſchczerńja a chemiſka płokarńja

Heinricha Hoppſtocka

w Wósborku

ßo naležnje porucża a pſchi najtuniſchich płaczíſnach najlepſche wuwjedźenje lubi.

Sa **Bukezy** a wokolnoſcź kóžde ſkaſanje darmo a bjes pſchiliczenja ſa pſchipóßłanje k. kóżkarſki miſchtr **Michael** w **Bukezach** wobſtara.

Najnowiſche **muſtrowe kharty** ßu tam na wobhladanje wupołożene.

Schpihele

gardinowe žerdźe, kaž też **roſety** w wulkim wubjerku po poniženych płaczíſnach porucża

Rudolf Wilhelm
na ßerbſkej haßy 16.

Špěwarſke

jenož do **dobreje kože** a **ßomota** ſwjaſane,
porucża w wulkim wubjerku tunjo

Oskar Klahre, knihiwjaſar
na jerjowej haßy 11.

Ssobotu na hłownym torhoſchczu, hermank bliſko póſty.

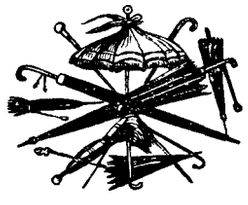

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dźełane
jako **dar k konfirmaziji** ßo hodźaze
porucża po tunich płaczíſnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pſchedeſchczníkaŕ pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźełarni tunjo.

Wuſtojnych cźěßłow a murjerjow

pyta w Budyſchinje

F. Mörbitz, twarſki miſchtr.

Tunje jerje

kopu po 35 np. a 45 np. porucża

Adolf Rämsch.

Schlipſy, němſko-univerſalne ßwěczate ſchtrynzuſchki, pſchedkoſchliki, khornarje a **manſchety** a k nim ßłuſchaze **kneſle,** ſa žónſke hotowe **banty pod hubu, trodle** k rubiſchkam we wſchěch barbach po ſnatych mózno tunich płaczíſnach porucża

J. Sareng w Poſdezach.

Hermank mam pſchedawarnju w rynkach pſchi haptyzy w Budyſchinje. Też ßu tele wězy pola **Mayowcje** w Radworju a pola **M. Wjazławka** w Ralbizach doſtacź.

Kedźbu.

Wot jutrow ſměju kóždy tydźeń **ßuche czerſtwe droždże,** kotrež njedźelu rano czerſtwe dóńdu, na pſchedań.

S poczeſczowanjom
Otto Säuberlich w Laſu.

Jedyn ſchuleŕ doſtanje dobru penſiju a maczerſke wothladanje na ßukelnſkej haßy 5 po 1 ſkhodźe.

Schuleŕ móże tunju penſiju doſtacź na kamjeńtnej haßy 25 po 1 ſkhodźe.

Hejtmanow, pohonczow, czeladnikow a dźowki, ßłužobnikow, domſke a ſtwowe holzy pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Ssylne dźiki, wotroczy a dźowki doſtanu darmo dobru ßłužbu pſches **Binderowu** w Mnichowſkim dworje (Münchener Hof) po 2 ſkhodomaj.

Knjeżeho pohoncza, rólnych pohonczow, ßrěnzy, hródźne a domſke dźowki pyta pſchiſtajaza žona **Spannowa** na prědarſkej haßy 3.

Krawſkeho pyta krawſki miſchtr **Pilak** w Bukezach.

Dweju **tyſcherſkeju** pyta tyſcherſki miſchtr **Měrczin** w Rabozach.

Wuczobnik, po móżnoſczi Serb, móże jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do kolonialtworowych khlamow ſaſtupicź. Wopyt pſchekupkeje ſchule a nuſna ſchulſka wědomoſcź ßo żada.

J. G. Klingst Nachf.

Krawſkeho wuczobnika pyta **Jan Nowak,** krawſki miſchtr pſchi ſwonkownych bohatych wrotach 1.

Krawſkeho wuczobnika
pyta
Carl Mühlbach, jednocziny miſchtr
w Panjezach pola Porchowa.

Kowarſkeho wuczobnika k jutram pyta **Pawol Tſchirner,** pruhowany konjekowaŕ na Židowje 260.

Shubiło je ßo ſańdźeny tydźeń w Małym Wjelkowje židźane rubiſchko. Namakaŕ chzył jo w Małym Wjelkowje (w koloniji) cźiłko 12 wotedacź.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 29. měrca 1890.** **Lětnik 49.**

Čejesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **2. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S wutrobnym postrowom krala Alberta, kiž je ßo k ßwojej wyßokej mandźelskej, w poknóznej Italskej pschebywajej, podał, je statny a wójnski minister hrabja s Fabrice ßrjedu poßedźenja sakskeho ßejma wobsamknuł. Kral krajnym stawam mikosćiwy dźak sćele, wón ßwoju wyßoku spokojnosć a wjeßełosć nad tym wupraji, so ßu wone teź na poßlednim ßejmje wopokasma ßwěrneho a wótczinskeho smyßlenja a sadźerźenja dawałe a ßo ßwěru a stajnje prózowałe, lěpsche wótzneho kraja spěchowacź. Woprawdźe je teź wjetschina sakskeho ßejma w poßlednim ßejmje bóle hacź hdy prjedy pschileżnosć měła, ßwoje kraloßwěrne smyßlenje snapschecźa schćuwanskich rěczow sozialdemokratiskich sapósłkanzow wobßwědczicź. Teź poßlednje dny, prjedy hacź ßu ßo sapósłkanzy roseschli, ßu sozialdemokratojo se ßwojimi wobcźežowanjemi, kotrež ßo, hdyž ßo pschi ßwětle wobhladaju, pschezo jako njewěrne wupokasuja, ßejm wobcźežowali. Bebel ßo na to hórschesche, so ßu jeho loni prěni dźeń ßwjatkow bjes prawa sajeli. Knjeześtwowym sastupjerjam pak bě lohko dopokasacź, so ßo s tym Bebelej njeprawda stała njeje. Bebel je tehdy k jastwu na dlěschi cźaß wotßudźeny był a je s Lipska cźeknuwschi spytał, ßo khostanja sminucź, tak so ßu jeho w Draždźanach sajecź dyrbjeli. So sozialdemokratojo a židźa w wuskim swjasku steja a ßo bjes ßobu podpjeraju, je s praschenja sjawnje widźecź, s kotrymž chzyschе Bebel sakske knjeześtwo do cźeßna sahnacź. Bebel ßo praschesche, hacź je wěrno, so ßo wot sawjedźenja noweho ßudniskeho porjada žadyn židowski referendar k ßudniskej pschißasy pschipuschcźił njeje. Justizny minister ßo wotmolwjenja sdźerża, dokelž ßo pschipuschcźenje k ßudniskej pschißasy wot justizneho sarjadnistwa po jeho rosßudźenju porucźa a ßo pschicźiny sa dopjelnjenje abo wotpokasanje njehodźa ßamo proßycźelej wosjewicź a hischcźe wjele mjenje k sjawnemu wjedźenju dacź. Bebel na to snapschecźiwi, so budźe wo tej naležnosći w khěžorstwowym ßejmje rěcźecź. Teź jene tsecźe Bebelowe wopraschenje dla pscheměnjenja hórniskeho sakonja ßo wotpokasa. — Druha komora je wobsamkła, na sběhnjenju rěsneho dawka sa ßwinje, kotremuž prěnja komora pschihłoßowała njeje, runje kaž na ßwojim wobsamknjenju wo pschetwarjenju Draždźanskich dwórnischcźow wobstacź. — Prěnja komora je ßo pschi podaczu rosprawy wo krajnym wohenńawěscźazym wustawje wobsamknjenjam druheje komory pschisamkła, po kotrychž dyrbi ßo sawěscźenje po mózhnosći położicź. Pschi tym major s Wiedebach žadasche, so by wohenńawěscźaza komora próstwam wo podpjeru pschi pscheměnjenju mjehkeho do twjerdeho krycźa wjetschu pschikhilnosć pschiwobrocźała, hacź je ßo to hacź dotal stało. W nastupanju spuschcźenja rěsneho dawka sa ßwinje ßo bjes prěnjej a druhej komoru na to waschnje pschesjenosć dozpi, so budźe ßo wot wobeju komorow knjeześtwu namjetowacź, so by wone, jeli so to krajne finanzy dowola, pschichodnje rěsny dawk ponižiło.

— W konferenzy sastupjerjow europiskich statow w Barlinje wurabźowanja wo sakonjach, kitanje fabriskich dźěłacźerjow nastupazych, rucźe postupuja. Wotcźakuje ßo, so ßo dźěła hižo kónz tuteho tydźenja wobsamknu. Pschijało je ßo pjecźa, so ßmědźa w podkopkach jenož woßoby po dokonjanym schtyrnatym lěcźe dźěłacź a so ßo sakaże, žónske do dźěła w podsemskich hórnistwach pschijecź. Dale je ßo wobsamkło, dźěcźi niz prjedy do fabrikow pschipuschcźicź, doniž schulu wukhodźili njeßu. Nózne dźěło ßo dźěcźom do 14. lěta njedowoli, a dale dźěcźi do 14. lěta dleje hacź 6 hodźin wob dźeń dźěłacź njeßmědźa. Teź ßo dźěcźi wot wscheho straschneho a njestroweho dźěła wusamknu. Jara nadrobne ßu wucźinjenja w nastupanju njedźelskeho dźěła, pschi cźimž ßo se wschěch stron pósnawasche, so dyrbi ßo sa wschitkich dźěłacźerjow sa tydźeń jedyn dźeń k wodychnjenju pschikasacź. Wuwsacźe sa wěste dźěła, w kotrychž ßo dźěłacź pschestacź njehodźi, abo w kotrychž ßo jenož wěsty cźaß sa lěto dźěła, ßo pschiswolichu, tola dyrbi teź w tutym dźěle kóždy dźěłacźer kóždu druhu njedźelu ßwobodnu dostacź. — W „khěžorstwowym nawěschtniku“ staj ßo listaj, kotrajž staj ßebi khěžor a bamž w nastupanju konferenzy pißałoj, wosjewiłoj. Khěžorowe pißmo, wot wjercha Bismarka ßobu podpißane a 8. měrza wotpósłane, kotremuž je konferenzyny program pschipołożeny, pschipowjedźi, so je ßo wjerch-biskop dr. Kopp do konferenzy powołał, a proßy bamža, so by konferenzu dobrocźiwje podpjerał. Bamžowe pißmo je 14. měrza wotpósłane. Bamž khěžorej sbožo pscheje k temu, so ßo horliwje sa naležnosć sajimuje, kotraž zyły ßwět nastupa, a nadźiju wupraji, so by ßo se shromadnym skutkowanjom knjeześtwow wottyknjeny kónz dozpił. S dobom pak bamž ßobuskutkowanje zyrkwje a naboźiny wusběhuje, dokelž móże jenož naboźniska myßl sakonjam wuspěch dacź. Dokelž je ßo tale saßada s wocźow puschcźika, je ßo podkłoźk wobstejaceho porjada potschaßł. Jenož hdyž saßo na njón dźiwaju, budźe saßo mózno, podkłoźki měra a porjada postajicź. Skónczńje ßo bamž sa to dźakuje, so ßu wjerchа-biskopa dr. Koppa sa ßobustaw konferenzy pomjenowali.

— K cześcźi jendźelskeho krónprynza a wuja němskeho khěžora, Waleskeho prynza, kiž je pjatk se ßwojim ßynom do Barlina pschijěł, je ßo w běłym salu khěžoroweho hroda w Barlinje woßobna hoscźina wotbywała. Khěžor ßwojeju hoscźow s wutrobnym pschipitkom ßławjesche.

— W pruskim ßejmje je ßo pschi wuradźenju pjenježnych žadankow sa schule stajnje a nimoměry ßylnje roscźaza liczba židowskich dźěcźi w kschescźijanskich schulach rospominała. Dwórski předar Stöcker na to pokasowasche, so ßu gymnasije, universitу a wyschsche holcze schule se židowskimi źiwjelemi pschecźežene a so liczba židowskich schulerjow liczbje židowskeho wobydlerstwa njewotpowjeda. Teho dla ßo teź w wjele kschescźijanskich schulach židźa sa wucźerjow powołaju. Duž by pschihódne było, hdy bychu ßo sa židowskich schulerjow woßebite schule sałoźiłe, kaž je ßo to na pschikład w Frankfurcze nad Mainom stało. Na kajke źiwe waschnje židźi sozialdemokratiju poßylnjuja, je s teho najlepje widźecź, so židowszy pjenježnizy sozialdemokratisku agitaziju podpjeraju, a so židowszy prawisnizy wot demokratije k sozialdemokratiji pscheńdu. Teź minister kultußa, s Goßler, podtwjerdowasche, so je wulke požadanje, so bychu ßo wyschsche schule po wěrywusnaczu dźěliłe. W Póznańskej a w Schlesynskej židow dla wyschschim schulam wulke wobcźežnosćze nastawaju; dla ßabbatha a židowskich ßwjatych dnjow dyrbi ßo wucźbny plan pscheměnicź, schtoż ßo jara cźežko pschewjesć da.

— Wotstupjenje wjercha Bismarka je wschě druhe politiske podeńdźenja do sad sćźischcźało. Niz tukrajne, ale teź wschě wukrajne politiske nowiny ßo wschědnje s nim nakładuja a jo na najdróbnischo wukožuja. S rospominanjow němskich nowin, wo kotrychž je snate, so ßwoje politiske powjesćze cźasto wot wjercha Bismarka dostawachu, thonimy, so wjerch Bismark tola tak dobrowólnje se ßłużby stupił njeje, kaž móhło ßo to po khěžorowych wosjewjenjach měnicź. Pische ßo wo podawkach, kotrež ßo k wěrje podobne bycź sdadźa a s kotrychž je widźecź, so ßo khěžor a kanzler s dobrym a w pschesjenosći dźe-

likoj njejstaj. Powjeda ßo, so je kněžor pschi shromadźisnje komanděrowazych generalow, hdyž jim noweho kanzlera, generala ſ Caprivia, pschedstaji, na rosdźěl bjes jeho a Bismarkowymi nahladami pokasak. Schto je kněžor pschi tejle skkadnoscźi prajik, njeje do sjawnoscźe pschischko. Wscho, schtož ßwobodomyßlne, Bismarkej njepschecźelne, nowiny, kotrež ßamo kněžorowe ßkowa mjenuja, pißaju, ßu hoke wumyßlenki. Nikomu tajke falschowanje a pschewjercźenje wěrnoscźe njelubsche njeje, hacž kněžorej. Tele dny je kněžor schefej generalneho staba, hrabji Walderseeej ſ wulkej hněwnoscźu skorźik, so je ßo to, schtož je wón w shromadźisnje generalow rěcźak, wot ßwobodomyßlnych nowinow pschehnako a zyle wopak wukkadowako. Njepschesjenoscź bjes kněžorom a Bismarkom je pjecźa dla Bismarkoweho stejnischcźa w pruskim ministerstwje nastaka. Kněžor, jako muž wulkeje dźěkawoscźe, kiž chze wscho ßam widźecź a ßkyschecź, sa tym žadasche, so by se ßwojimi ministrami bjes poßrědnistwa někoho druheho wobkhadźak. Bismark na wopak na tym wobstawasche, so dyrbja ministrojo, prjedy hacž kněžorej wo někajkejźkuli wězy rosprawu podadźa, najprjedy jemu, Bismarkej, jako ministerstwowemu pschedßydźe, jeje wopschijecźe k wjedźenju dacź. Duž kněžor Bismarkej namjetowasche, so by ministerstwowe pschedßydstwo složik, tola ministerstwo swonkownych naležnoscźow wobkhowak. Bismark dyrbjesche kněžorej pißomnje ßwój rosßud hacž do wěsteho cźaßa wosjewicź. Dokelž ßo Bismark dlějesche, ßo kněžor hischcźe tón ßamy wjecźor se ßwojim adjutantom sa jeho rosßudom praschecź dasche. Bismark wotmolwi, so jemu mózno njeje, kněžorowy namjet pschijecź, a so dyrbi teho dla kněžora proßycź, so by jeho se skužby puschcźik. Lohko Bismarkej byko njeje, kněžorstwowe kanzlerstwo složicź, w kotrymž bě do jeho ruki njeßmerna politiska móz data, kajkuž hacž dotal w žanym konstituzionalnym statu žadyn minister měk njeje. Hacž do poßlednjeho wokomika wón wocźakowasche, so jeho kněžor se skužby njepuschcźi, a wón bě nanajhkubscho hnuty, hdyž jemu pißmo pschepodachu, w kotrymž jemu kněžor sjewi, so jeho próstwu dopjelni. So budźe wjerch Bismark hdy saßo w pschichodźe kněžorej ſ radu a se skutkom k boku stejecź, je po nětcźischich wobstejnoscźach do zyka wusamknjene. Tež jeho ßyn, hrabja Herbert Bismark, wo kotrymž měnjachu, so budźe jako statny sekretar němsku swonkownu politiku wodźicź, je statnu skužbu wopuschcźik, a kněžor je ministerstwo swonkownych naležnoscźow ßwojemu nowemu kanzlerej, Capriviej, pschepodak. Ssrjedu je wjerch Bismark pola kněžora rosžohnowansku awdijenzu měk. Wona poknu hodźinu trajesche. Na to ßo wjerch Bismark tež ſ kněžorku rosžohnowa. Na pucźu k kněžorej a na dompucźu lud, kiž bě ßo po tyßazach psched kněžorowym hrodom sestupak, Bismarkej se sahorjenoscźu napscheczo wyskasche. Knjenje róże Bismarkej pschepodachu abo je do wosa mjetachu, k kotremuž ßo ludowe cźrjódy cźischcźachu. Psches schumjaze skawawokanje ßo konjej Bismarkoweho wosa spkóschischtaj. Jedyn kóń ßo do postromkow saschmjata. Wjerch Bismark dyrbjesche wustupicź a kruch pucźa pěschi hicź. Wyskanje ludu bu pschi tym hischcźe wótsische. Wjerch Bismark ßo ſ pschecźelnym kiwanjom dźakowasche a někotrym najbliżscho stejazym ruku dawasche. Dźěl ludu też spyt, ßo ßam do wosa sapschahnucź, tola wjerch Bismark temu wobarasche. Sskawa wokajo lud Bismarka hacž do kanzleroweho hroda pschewodźesche.

— Po wudawanju ßwobodomyßlnych nowin „Voss. Ztg." je wjerch Bismark wotstupik, dokelž je kněžor jeho wobkhad se sapóßkanzami kontrolowacź chzyk. Psched krótkim je Bismark někajke wujednanje ſ Windthorstom měk. Kněžor, ßo teho dla roshoriwschi, je k kanzlerowemu hrodej pschijěk, so by ßo wjercha Bismarka wopraschak, wo cźim je ßo rosrěcźenje wjedźo. Wjerch Bismark, kiž runje w kožu leżesche, hnydom staže a ßo k kněžorej podawschi, tutemu na jeho wopraschenje wotmolwi, so je ßo jenož wo privatne naležnoscźe jednako. Kněžor snapschecźiwi, so ma prawo, žadacź, so by wo kanzlerowym jednanju ſ wjednikom politiskeje strony, kajkiž je Windthorst, hnydom ſ cźaßom powjescź dostak, schtož Bismark něhdźe ſ tymi ßkowami wotpokasa, so wón ßwój wobkhad se sapóßkanzami žanej kontroli njepodcźißnje. K temu wón pschispomni, so je w ßwojim sastojnstwje jenož teho dla wostak, dokelž je kněžorej Wylemej I. ras ßlubik, so budźe junu też jeho wnukej ßkužicź, so pak chze radlubje wotstupicź, hdy by ßo kněžorej wjazy njepschihodźik. — So kněžorej lóhko byko njeje, ßo wot wjercha Bismarka dźělicź, sa to scźěhowazy telegram, wot kněžora jenemu němskemu wjerchej póßkany, ßwědcźi: „Wutrobny dźak sa Wasch pschecźelny list. Ssym woprawdźe hórke nasshonjenja a jara bolostne hodźiny pschětrak. Mje wutroba boli, kaž so budźich ßwojeho dźěda hischcźe ras shubik. Tola mi je to wot Boha tak wotßudźene; duž mam to njescź, hdyž też bych psches to sahubik. Sastojnstwo strażowazeho offizěra na statnej kódźi je mi pschipanuko, jeje běh tón stary wostanje, a nětko wjele dźaka do prědka. Wylem I. R."

— Wjerch Bismark je pjenježny dar, kiž ßu jemu po jeho wotstupjenju pschepodacź chzyli, wotpokasak, na to pokasujo, so jón wón runje w tym cźaßu pschijecź njemóże, hdyž je nusa dźěkacźerjow dnjowe praschenje.

— Wjerch Bismark je ßwoje rjady (ordeny) a drohotne dary, kotrež ßu ßo jemu sa dołhi cźaß pschi wschelakich skkadnoscźach darike, wot jeneho juwelěra takšerowacź dak. Rjady, kotrež ßu ßo jemu ſ wjetscha ſ brillantami wudebjene spožcźike, ßu něhdźe 100,000 hriwnow hódne, a nimale tak wyßoko ßo też dostate dary takšeruja. Wjerch Bismark chze hódnoscź ßwojich rjadow snacź, dokelž ma myßle, je w jenym Barlinskim banku khowacź dacź. W Friedrichsruhe wón žaneje wěsteje khowanki sa nje nima a ßo boji, so móhke ßo ras wot paduchow kranucź. Juwelěrej, kotremuž bě sche Bismark do Friedrichsruhe pschińcź dak, wón w běhu rosrěcźenja praji, so drje Barlin saßo njewohlada. Powschitkownje sajimawe je, so Bismark praji: „Hdy bych ja ſ zyka hischcźe ras nusowany byk, ßo pschi dworje pokasacź dacź, bych ßo frak woblekk a pschityknuk bych ßebi Johanitski abo želesny kschiž. Do uniformy mje wjazy njekrydnu", wjerch žortujo pschistaji. Też ßo powjeda, so je ßo dźělej skužobnikow wjercha Bismarka skužba k 1. meji wupowjedźika. Hižo ßo pschihoty k wotwjedźenju konjow cźinja, kotrež ßo do Varzina dowjedu.

— Nowy kněžorstwowy kanzler ſ Caprivi se stareho semjanskeho splaha wotkhadźa. Jeho prjedownizy mějachu w ßrjedźnym wěku ßwoje ßydka w Friulskim a w Gorizskim wójwodstwje. Někotre stawy ßwójby ßo też skowjanszy Kopriwa (Kopschiwa) pißachu a woprawdźe ma też Caprivi kopschiwu w ßwojim woponje. Posdźischo ßo ßwójba do Krajna, Schtyrskeje a Wuherskeje wobrocźi a awstriske semjanstwo ſ pschimjenom ſ Nesselthal dosta. W wójnach ſ Turkami ßo někotre stawy ßwójby w awstriskim wójsku wusnamjenichu. Do Pruskeje hakle woni pschińdźechu, hdyž ßo Korla Leopold Kopriwa ſ Nesselthal ſ jenej schlesynskej knježnu lutherskeho wěrywusnacźa woženi a ßebi w Schlesynskej kubko kupi. Jeho ßyn bě prěni, kotryž mjeno Kopriwa do Caprivi pscheměni, ßo na to sepjerajo, so po starych liscźinach jeho ßwójba ſ italskej ßwójbu Caprivi de Carrara-Montecuculi swißuje. Kněžorstwowy kanzler Caprivi, kiž je 59 lět stary, ßo woženik njeje; jeho ßotra jemu hospodarstwo wjedźe. Wón je samožity, tola je jara jednorje žiwy.

— Prěni krócź ßu jeneho njesemjanskeho offizěra sa komanděrowazeho generala jeneho armeekorpsa pomjenowali. Je to generalny lieutenant Lentze, kiž je hacž dotal ſ komanděrom 16. divisije w Trierje byk; wón je komando noweho sałoženeho 17. armeekorpsa dostak.

— W Köpenicku pola Barlina ßu kónz tamneho tydźenja njeměry byke, kotrež ßo woprawdźitemu sběžkej runachu. Ropot ßo hižo póndźelu sapocza, hdyž bě ßo wot polizije shromadźisna sozialdemokratow, do jeneho tamnischeho hoscźenza swołana, w poßlednjej hodźinje rospuschcźika. Někotsi dźěkacźerjo, kotsiž pjecźa wo sakasni njewjedźachu, chzychu ßo do hoscźenza dobycź, buchu pak teho dla sajecźi. To sku krwej bjes dźěkacźerjemi w tamnischich a wokolnych fabrikach sbudźi a wutoru wjecźor sběža ßo na tyßaz dźěkacźerjow w Köpenicku a jich cźrjódy ßo po dróhach walachu. Też tón wjecźor ßo někotre woßoby sajachu. Ssrjedu wjecźor ßo njeměry wospjetowachu; žandarmojo ſ nahej brónju do njeměrnikow pjerjechu a mnohe woßoby sranichu. Najhórje pak bu schtwórtk wjecźor. Herjekarjo, ſ wokolnych wßow poßylnjeni, do žandarmow a poliziſtow ſ kamjenjemi mjetacź sapocźachu. Na dobo, nichtó njewě ſ wotkal, ßo wutsěli a wjazore kulki do žandarmow frunczachu, kotsiž nětko ſ karabinow, tola psches hkowu ludźi, wutsělichu. Shromadnemu rasnemu prózowanju žandarmow ßo poradźi, herjekarjow nasad scźischcźecź a roshonicź. Bjes tym bě ßo w Müggenheimskej drósy, hdyž ßo teho runja ludowe cźrjódy stajachu, žandarmej Müllerej porucźiko, ludźi rosehnacź. Wokoko dźeßacźich hodźin wjecźor ßo do žandarma wjetscha cźrjóda dźěkacźerjow da a jeho do jeneje kněže sacźischcźa. Tam se skhoda něchtó do njeho tšěli, bjes tym so wot sady něchtó do njeho wospjet ſ dokhim njebosom kaknu. K semi panuwschi žandarm hnydom ducha spuschcźi. Prjedy pak mějesche hischcźe telko mozy a myßlow, so móżesche ßwojeho mordarja, blidarja Bienera, mjenowacź. Psches tónle njeskutk ßo rosnjemdriwschi, žandarmojo mjecźe wucźežechu a do ludu rubachu, kotryž ßo ſ nožemi a kamjenjemi wobarasche. Skóncźnje buchu ludowe cźrjódy do ßußodnych dróhow scźischcźane a rosehnate. Pschi ropocźe buchu w mnohich kněžach wokna a durje rosbite; pschekupzy a hoscźenzarjo běchu rucźe durje a wokna sawrjeli. Na sto woßobow je ßo franiko; bjes nimi dwaj polizajskaj sastojnikaj cźežko. Liczba sajatych je jara wulka; bjes nimi je też blidarski pomoznik Biener, kiž je pjecźa žandarma Müllera sakłók. Hdyž bě bitwa bjes sozialdemokratiskimi njeměrnikami a žandarmami najhórscha, se spěsch-

nym cžahom kompagnija pěschkow pschijědže, kotraž nětko na dróhach stražuje. Wojakam je žo pschikasało, sa pschipad nowych njeměrow s kulkami tšělecž. Kóždy wojak je 30 wótrych patronow dostał. Rosnorjenosćž w měsćže je njeßměrna. Strażnizy s naßadženymi bajonetami po měsćže khodža, mosty žu s wójskom wobßadžene. Korczmy a hosćženzy dyrbja žo hacž na dalsche wjeczor w 6 hodžinach samknucž. — Knjeżerstwo je pschihoty poruczilo, so bychu žo w pschichodže dżěłaczerske njeměry a ropoty sozialdemokratow rasnischo porasyke. Wójsko njebudže hakle woczakacž, so jo zivilna wyschnosćž na pomoz sawoła, ale budže ßamostatnje sakroczicž.

Franzowska. Hižo dołhi czaß rěsnizy a jercharjo knjeżerstwo nadběhuja, so by dowolilo, saßo żiwy skót s wukraja do Franzowskeje wosyczž. Ministerstwowa rada je wo tymle praschenju wuradżowała a je spósnała, so dyrbi žo na dalsche hischcże pschezo mjesa wukrajnemu skotej sawrjecž, dokelž w wukraju na mnohich městnach skót na nakażliwe khorosćże khori. Polěpschenje nětczischich wobstejnosćžow móże žo woczakacž, hdy by žo s Algira wjazy skotu pschiwosyło.

Turkowska. Wjednizy turkowskich provinzialnych wójskow žu kruty pschikas dostali, so bychu wscho czinili, czehoż je k mobilisaziji w najkrótschim czaßu trjeba. Wójnski grat ma žo na najßwěrnischo pruhowacž a žo wójnskemu ministerstwu w Konstantinoplu k wjedżenju dacž, schto měło žo hischcże wudospołnicž. S němskich fabrikow stajnje nowe poßyłki brónjow pschikhadżeja.

Afrika. W afriskim kraleśtwje Ugandże, w kotrymž běchu žo Arabszy knjeżerstwa mozowali a kscheścżijanskich mißionarow wuhnali, je žo knjeństwo Arabskich saßo powróciło. Arabszy žu 4. oktobra czežke poraženje poczerpiwschi do prjedawscheje mißionskeje stazije Nubaga zosali, kotraž pak je žo jim 5. oktobra wotdobyła. Najwjazy s Arabskich je panuko.

Haj jej płomjo, tak dołho hdyž žo hischcże żehli.

Pschełožk s ruskeho.

Wo wßy běsche bur Jwan Schczerbakow, a jemu žo derje dżěsche. Wón ßam, w połnej mozy, běsche najbóle dżěławy w zyłej wßy a mějesche tsjóch ßynow, kotsiž jemu pomhachu: najstarschi běsche žo hižo woženił, ßrěni bě runje dorosłk, tež tsecżi bě hižo tak wulki, so mózesche s konimi dżěłacž a sa płuhom khodżicž. Jwanowa stara běsche mudra żona a dobra hospoša; czicha a dżěława bě jeho pschichodna dżowka. Tajkich, kotsiž žobu dżěłali njebychu, w ßwójbje njebě, khiba jeho stary nan; tón, mějo krótki dych, hižo ßedme lěto sa helu lěhasche. Jwan mějesche wscheho doscż: tsi kouje a srěbza, kruwu s czeleczom, pjatnacże wowzow. Żónske sa mużskich schijachu a na polu dżěłachu; muższy ßwoje burske dżěło dżěłachu. Hdyž běsche nowe żito domoj sebrane, mějachu stareho hischcże na doscż. S wowßom žo dawki wotedachu, a schtoż bě hewak trjeba. Jwan mějesche s dżěczimi, schtoż trjebachu. Ale dwór pschi dworje běsche ßußod, khromy Gawril, Garděja ßyn. Mjes nimaj njepscheczelstwo nasta.

Doniż běsche stary Garděj żiwy, a Jwanowy nan hospodarjesche, běschtaj buraj dobraj ßußodaj. Hdyž żony kschidu abo bow trjebachu, mużojo koło abo hewak něschto, dha jedyn k druhemu póßłaschtaj a żebi wupomhaschtaj. Hdyž žo ßußodowe czelo do brózńje saběża, jo wuczěrichu a jenoż prajachu: Hladajcże ßwoje czelo, my hischcże domłóczili njejßmy. Njedaj Bóh, so by jedyn psched druhim schto khował, so by brózeń samkał abo na ßudnistwo skorżicž khodżił, — tajke něschto waschnje njebě.

Takle běsche sa czaß stareju. Hinak pak bu, hdyž młodżi hospodarjachu.

S něczim zyle ßnadnym žo sapocża.

Jwanowa pschichodna dżowka k jutram jeja sběrasche, khodżo żebi wschědnje po jejo, kotrež bě kokosch na wós w brózni snjeßka. Najskerje běchu junu dżěczi kokosch sescherili; wona psches płót k ßußodej slecżi a na jeho dworje snjeße. Sskyscho kokosch dakotacž żebi młoda żona myßli: nětkle khwile njeje, k jutrownicżzy dyrbi žo w domje rjedżicž; posdżischo po jejo póńdu. Wjeczor wona do brózńje dże, — żane jejo na wosu. Wona žo pschichodnu macž prascha, žo ßwaka prascha, hacž jejo s wosa wsałoj njejßtaj. Ně, taj prajitaj, mój jo brałoj njejßmoj. Ale Taraśka, najmłódschi ßwak, rjekńje: „Twoja kokosch je na dworje pola ßußoda snjeßka, tam je dakotała, wot tam pschilecżi.“ Młoda żona na ßwoju kokosch hlada: ta pódla khapona na prěczniży żedżi, ma mutnej wocżi, chże runje wußnucž. Rada budżesche žo wona kokosch praschała, hdże je snjeßka, — ale kokosch dżě wotmolwjecž njemóże. A młoda żona k ßußodżizam dżěsche.

Stara ji runje napschecżo pschińdże. „Schto chżesch, żona?“ — „Moja kokosch, macżerka, je dżenża psches płót k Wam slecżiła, — njeje něhdże jejo snjeßka? — „Niczo wo tym widżała njejßym. Nasche Bohu dżakowano hižo dawno njeßu; nasche jeja ßmy seběrali, sus ych njetrjebamy. My, moja luba, po sus ych dworach jeja sběracž njekhodżimy.“

Tale rěcž młodu żonu samjersa; wona njetrjebawsche ßłowo praji, ßußodżina dwě njetrjebawschej ßłowje na to wuraśy, — a swada bě hotowa. Jwanowa żona wodu nosscho nimo pschińdże, tež wona žo do njeju měschesche; Gawrilowa żona pschiběża, ßußodżinej poroki cżinjesche, naspomni, schtoż běsche było, a pschistaji, schtoż było njebě. To běsche hołk! Wschitke na pschemo wołaju, a hrosne ßłowa žo ßypaju. „Ty ßy tajka a hinaka .... ty ßy paduschniza .... żonischczo někajke ... ty ßwojeho stareho s jědom morisch. — A ty ßy proscherka ... moju kschidu ßy mi pscherasyła ... tež nasche kwakle masch, kwakle žu moje!“

Duż sa kwakle torhaju, wodu rosliwaju, ßebi rubischcża s cżeła dreja, žo tołku. Runje Gawril s pola domoj pschijědże; wón ßwojej żonje pomhasche. Wot ßwojeho najstarscheho ßyna pschewodżany nětko tež Jwan pschihna, a bórsy běchu wschitzy w kuli; wón běsche ßylny muż, tych, kiž jemu hrożachu, wot žo sestorka, Gawrilej cżecż kożmow s brody wutorże. Żyła wjeß běsche žo sběżała; s prózu žo wadżazych rósno krynuchu.

To běsche sapocżatk.

Gawril ßwój cżecż do někajkeje papjery sawali a na ßudnistwo jědżesche. „Teho dla ßebi njejßym brodu roscż dał“, wón praji, „so by mi ju Wańka, tajkile ßlěpz, wutorhał.“ A jeho żona žo psched ßußodami khwalesche, so žu Jwana na ßudnistwo żadali, a so dyrbi do Ssibiriskeje.

Wot prěnjeho dnja stary sa helu k dobremu radżesche, ale młodżi na njeho njepożłuchachu. Wón k nim dżesche: „Prósne wězy wy sapocżinacże, dżěczi; psche niczo a wo niczo, Bóh wě kajku haru secżericże. Wopomńcże tola, swada žo jejka dla pocża. Dżěczi žu tam něka jke jejko sběhnuli, nó — w Bożim mjenje. Schto je wo jene jejko! Pola Boha lubeho Knjesa sa wschěch doßaha. Je=li žo ske ßłowo prajiło, scżiń jo saßo dobre a powucż, kak žo lěpje rěczi. Scże=li žo potołkli, — ludżo žu pokni hrěcha, — tež to móże žo stacż. Nětko dżicże, snjescże žo — a potom wěz sabudżcże. Macże=li pak ske w myßlach, — wam ßamym to k skemu tyje.“

Młodżi starzowe ßłowa sańcż njemějachu; myßlachu ßebi: wón jenoż tak rěczi, so by žo wobusył, każ stari ludżo cżinja. „Brodu jemu wutorhał njejßym“, Jwan wobkrucżesche; „wón ßam je ßebi ju wuskubał, a jeho ßyn je mi zyku koschlu rósdrěł, — jowle je koschla“.

Teje koschle dla wón skorżicż pocża. Skorżeschtaj pola směrza a na ßudnistwje. Mjes tym so skórżba trajesche, běsche žo pola Gawrila hósdż wot woja s wosa shubił. Gawrilowe żónske na Jwanoweho ßyna srěczachu, so je hósdż kranuł. Ssmy widżake, prajachu, kak wón w nozy skradżu k wosej dżěsche, a kmótra je prajika, so je psched korczmu sastał a korczmarjej wojowy hósdż pschedacż chżył.

Saßo skorżicż póczny. A na dworje žo dżeń wote dnja ßwari, a druhdy k pukam dóńdże. Tež dżěczi ßwarja, wuknu wot wulkich. Setkaju=li žo żony pschi rězy, dha mjenje schaty tunkaju, hacž s jasykom schczebotaju, — a wschitko na sko.

S wopredka mużojo na žo ßwarjachu; posdżischo pak, hdyž jenoż něschto samknjene njebě, žo tež wobkranuchu; a tak běchu tež ßwoje żony a dżěczi nawucżili. Jich żiwjenje běsche dale hórsche, pschezo hórsche. Jwan Schczerbakow a khromy Gawril po rjadu skorżeschtaj: w khromadże, na ßudnistwje, pola směrza, so běsche žo hižo wschěm ßudnistwam wostudżiło. Pak Gawril bozpěje, so dyrbi Jwan khostanje płaczicż, abo so jeho do dżěry tyknu, pak Jwan, so dyrbi Gawril ßedżecż. A czim wjazy jedyn druhemu schkody naczinitaj, czim bóle žo s njembrosczu pyritaj. Pßaj žo swadżitaj: czim dleje žo kußataj, czim njembrischej staj. Pßa wot sady kopnjesch, a wón ma sa to, so jeho druhi kußa, a žo hischcże bóle rosskobi. Tak tež tajle buraj: se ßwojimi skórżbami s jeneho ßudnistwa na druhe běhataj; pak teho, pak tamneho s pjenjesami khostaju abo jeho do dżěry tyknu, — a sa wscho to žo czim hórscho hidżitaj. Ty žo hladaj, ja tebi sa to wupłaczu! A takle pola njeju schěsczlět pospochi dżěsche. Sa helu stary pschezo saßo ßwojemu ßynej do ßwědomja rěczi. „Schto wy cżinicże, dżěczi? Sabudżcże na to, schtoż je žo mjes wami stało, pschińdżcże mjes žobu na czíste, njekrjudujcże žo bóle, — tak budże lěpje. Czim bóle žo rosskobicże, czim hórje budże.“ Na starza njepożłuchachu.

W ßedmym lěcźe běšche pschekora tak daloko dóschka, so na jenym kwaßu Jwanowa pschichodna dźowka Gawrila pschede wschěmi ludźimi hanješe, powjedajo, so ßu jeho lepili, hdyž je konja kranuł. Gawril, kiž bě pjany, ßo sdźerżećź njemóžeše, wón żónsku morßnu, — ju tak morßnu, so dyrbješe zyły tydźeń leżećź; a żónska běšche ßamadruha. Jwan s radoscźu njewjedźeše, schto sapoczećź. Wón próstne pißmo na ßudnistwo póßka. Nětko, ßebi myßli, ßußoda wotbudu, Ssibirskeje ßo njesminje. Ale hinak ßo zofasche; ßudnistwo próstne pißmo wotpokasa. Żónsku wobhladachu: wona staże, a żaneje schkody ßo ji stako njebě. Jwan k směrzej jědźeše; tutón wěz na wjeßne ßudnistwo póßka. Jwan wscho móżne sapocza, pißarjej a starschim mużam pok cźwizy ßłódkeho palenza k lěpschemu da a dozpi, so dyrbješe Gawrilowy khribjet pokucźićź.

Pißař cźita: Wjeßne ßudnistwo je wußudźiło, so ma ßo bur Gawril Gardějew s dwazeczi pukami s prutom khostacź.

Mjes tym so ßo cźita, Jwan na Gawrila hlada, — schto wón nětko sapocźnje? Gawril běšche woblědnuł, każ twjela, wón ßo sawróczi a se jstwy won dźe. Jwan, kiž chze sa ßwojim konjom pohladacź, też won dźe a ßkyschi, kak Gawril praji: „Dobre; wón budźe mój khribjet schwikacź, mje budźe palicź; jeno so jeho bóle palicź njebudźe!“ Tele ßłowa saßkyschawschi ßo Jwan k ßudnikam wróczi. „Sprawni ßudnizy! Wón mi statok sapalicź hrosy. Pschi ßwědkach je to prajił.“ Gawrila sawokaju a ßo jeho prascheja. „Ja niczo prajił njejßym. Schwikajcźe mje, macźe-li mozy na to. Ja po tajkim dyrbju ßam sa ßwoju wěrnosćź cźerpjećź, a wón ßmě wschitko.“ Wón chze hischcźe wjazy prajicź, ale jeho hubje a lizy tschepjetatej. Wón ßo k scźenje wobroczi. Ssami ßudnizy ßo sastróża, na njeho hladajo. Jeno so ßebi ßamomu abo ßußodej niczo złeho njesćźini!

A jedyn se ßudnikow, schědźiwz, praji: „Poßkuchataj mje: sjednajtaj ßo radscho s dobrym. Ssy ty prawje cźinił, bratśje Gawrilo, so ßy ßamudruhu żónsku prał? Derje dźě je, so je ju Bóh schkitował, — ale kajki hrěch budźeśche s teho nastacź móhł! Wusnaj ßo, so ßy winowaty, a prosch jeho, so cźi woda. A wón cźi woda. My tónle wußud pscheměnimy.“

Do teho ßo pißař tykasche: „Po § 117 ßo to stacź njeßmě. S dobrym ßo wujednakoj njejstaj, ale ßudnistwo je wußudźiło, a wußud dyrbi ßo wukonjećź.“

Schědźiwy ßudnik pak na pißarjowe pschecźiwjenje njedźiwasche. „Pśeśtań“, wón praji, „tebje drje do jasyka ßmudźi. Prěni paragraf, bratśiko, je tón: pomyßl ßebi na Boha. A Bóh je porucził ßo sjednacź.“ A wón buromaj s dobrym rěcźeśche, ale jimaj dorěcźećź njemóżeśche. Gawril na njeho poßkuchacź nochzyśche.

„Sa lěto“, wón praji, „budu pokśta lět stary, mam woženjeneho ßyna, żenje schwikany njebuch, a nětko dyrbju tehole ßlěpza Wańki dla s prutami khostany bycź a dyrbju jeho hischcźe wo wodacźe proßycź! Njech je doscź ... Wańka budźe na mnje spominacź ...“ Saßo jeho hłóß tschepjetasche; dokelž dale rěcźećź njemóżeśche, wón won dźěśche.

Dźeßacź wjerśt ßnano běšche wot ßudnistwa hacź do wßy. Posdźe Jwan domoj pschijědźe. Żónśke běchu hižo na pastwu won, so bychu śkót domoj pschihnałe. Jwan konja wupscheże, wós do kólnje storcźi a do domu dźěśche. Wó jstwě nikoho njenadeńdźe. Ssynojo s pola hischcźe domoj njeběchu. Jwan ßo na ławu ßydźe a ßo samyßli. Wón na Gawrila spominasche, kak jemu wußud cźitachu, kak wón woblědnu a ßo k scźenje wobroczi. Jeho wutroba bolesche. Kak budźeśche jemu ßamomu byko, hdy budźechu jeho k pukam saßudźili każ Gawrila! Gawrila běšche jemu żel.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarśtwo ßerbśkich burow śmeje sa někotre njedźele hłownu shromadźisnu na tśeleŕni w Budyschinje. Towarśtwowe pschedßydstwo ma myßle, pschi tejle składnosćźi po wobsamknjenych wuradźenjach ßobustawam mały bal wuhotowacź. Mandźelske a dźowki towarśtwowych ßobustawow, kotreż maju ßerbśku drastu, na bal ßerbśku drastu wobleczene pschińdu. Móże bycź, so ßo na tole swjeßelenje też knjeżny pscheproscha, kotreż ßu ßo jako druźki pschi lonschim Wettinskim ßwjedźenju wobdźěliłe.

— Wurjadne rjane, cźopłe nalětnje wjedro je wschu pschirodu k nowemu żiwjenju sbudźiło. Sda ßo skoro, każ so by ßo lětßa pornjo druhim létam pschiroda pscherucźe roswiwała. Pola a kerki ßo s mozu selenja a tu a tam ßo wschelakore waczki, brucźki a mjetle pokusuja, kotreż hewak hakle w meji wohladamy. Tak ßu pola Zicźenja wóndano wjecźor mejśke bruki psches miły wjecźorny powětr bruncźećź ßłyscheli a na ßłóncźnych brjózkach snate mejśke waki widźeli, kotreż ßo skotu jako lěkarśtwo dawaju. Druhe léta ßo mejśke waki, każ hižo to jich mjeno praji, hacź do meje w semi khowaju.

— Lědma je wulki maskerabny bal nimo, a hižo ßo Budyśka. Bjeßada saßo hotuje, ßwojim ßobustawam nowe swjeßelenje poskicźićź. Ssrjedu po jutrach budźe ßo w Budyśkej tśeleŕni wot někotrych ßobustawow wjeßelohra: „Prażśki wuj“ hracź, a po tym budźa ßo někotre ßerbśke spěwy pschednoschecź.

— Niz jedyn, każ wóndano pißachmy, ale dwaj Sserbaj staj lětßa w Budyśkim gymnasiju maturitatne pruhowanje wobstałoj, mjenujzy k. Michał Żur s Hóśki a k. Gustav Sarink s Hrodźiscźa. Prěńśchi budźe, da-li Bóh, w Wrótßławju, poßledniśchi w Lipśku theologiju studowacź.

— Sańdźenu póndźelu wjecźor je ßo na tudomnym dwórnischczu holza H., s Lipicźa rodźena, wot żelesnistkeho cźaha, kiž 1/4 9 hodźin s Lubija do Budyschina pschijěsdźuje, sajěcź daka. Hacź runje lokomotiviny wjednik, holzu wuhladawschi, cźah sastajicź spyta, ßo holza tola morwa sajědźe, hdyž běchu ju lokomotivine rumowarje někotre metry daloko ßuhałe. Holzyne cźěło bě żałoßnje wohidźene, jeje ruzy a nosy do zyła rosmjecźene. Holza je poßledni cźaß pola ßwojeje ßotry, kotraż je ßo w Draźdźanach woženika, bydlika a je s khwilemi duchakhora była. Psched krótkim je ßo wona wot tam pod wobstejnosćźemi wotßalika, kotreż jaßnje na to pokasowachu, so je ßebi wotmyßlika, ßebi żiwjenje wsacź. Sswój cźaßnik bě wona jenej woßobje darika prajizy: „Dyrbju prjecź, mje żenje saßo njewohladacźe“. W ßamomordarzynej drascźe 20 mk. pjenjes a jěsdnu khartu se Żitawy do Draźdźan namakachu.

— Knjesej fararjej Selli, kiž je pruhowanje w Hali khwalobnje wobstał, ßu dostojnosćź doctora philosophiae spożcźili. Wón je pißał: de Aramaismis Ezechielis prophetae.

S Konjez. 20. měrza ßu tu pßa sarasyli, kotryż je po lěkarskim wobßwědcźenju skażeny był. Poß je s Nowych Porschiz cźeknuł a też w Kumschizach wokoło běhał. Duż dyrbja ßo nětko w naschej wßy a w wokolnosćźi na cźaß 3 měßazow, po tajkim hacź do 19. junija, pßy na rjecźas wjasacź. Sa pßy, każ sa jich wobßedźerjow je to woprawdźita cźwila. Je to nětko sa krótki cźaß hižo tscźi krócź, so je ßo w Budyskim hamtskim wokrjeßu skażeny poß pokasał.

S Rakez. Zyła ßwójba je ßo tu w nozy wot ßrjedy k schtwórtkej wot wuhloweho dyma, kiž je s khachlow stupał, morika. Dokelž cźeßła Strympa, kiž je hewak stajnje a porjadnje na dźěko khodźił, ßo schtwórtk rano pschi dźěle njepokasa, jeho mischtr do jeho bydła dóndźe, so by ßo wobhonił, hacź je Strympa skhorił. Durje wotewriwschi, mischtr Strympowu mandźelsku, jenoż koschlu wobleczenu, bliśko durjow na semi leżazu namaka; w kožu Strympa a jeho 9létne dźěcźo morwaj leżeschtaj. Wschě tśi woßoby běchu, każ lěkař spósna, psches sadychanje wuhloweho dyma wumrjeke. Hdyž ßo do khachlow pohlada, w nich hischcźe żehlaze wuhlo leżesche.

S Rósbórsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeßa.

Sswobodomyßlni, każ ßo sda, cźeźke poraźenje nihdy sabycź njemóża, s kotrymż je jich nasch wólbny wokrjeß powucził, so pola naß niczo pytacź nimaju. S najmjeńscha na to sadźerżenje doprědkarskich nowin pokasuje, kotreż po wólbje móhł rjez hischcźe bóle schkrěcźachu, hacź do wólby. Mjersanje na to, so buchu pschi wólbje tak hanibnje poraźeni, wschak mało było njeje; pschetoż tydźeń do wólbow ßo doprědkarskim nowinam pißasche: „Sa dr. Friedemanna mamy najrjeńscheje nadźije; dźeń 20. mak. rózka pokaże, kak ßu ßwobodomyßlni w tudomnym wokrjeßu do prědka pschischli.“ So by ßo poraźazy sacźischcź wólby, kotraż je dopokasała, kak mało pschiwiska doprědkarjo w naschim wokrjeßu maju, pola nich towarschow w zyłym kraju trochu woßkabik, jich narěcźećź spytachu, schtó wě kajke straschne njesakońske ßrědki ßu kraloßwěrni wużiwali, so by ßo wólba po jich woli stała. Jene Shorjelske nowiny pißachu, so ßo wuspěschny protest pschecźiwo wólbje hrabje Arnima pschihotuje, a nowiny „Berl. Tagebl.“ wěschcźachu, so ßo tale wólba zyle wěscźe jako njepłacźaza spósnaje. Kraloßwěrna strona móże protesty směrom woczakacź; pschetoż wschitke tamne njesakońske ßrědki pschi wólbje budźa ßo, hdyž ßebi je schtó bliże wobhlada, runje tak jako hoke blady wupokasacź, każ wudawanja doprědkarskich wólbnych agentow do wólby. Schtoż je nam k dobrycźu pomhako, to njesakońske ßrědki pschi wólbje byke njejßu, też niz wulke pjenjeżne wopory, niz „kuże piwa“, każ doprědkarske nowiny pißaju. W tychle a podobnych ßrědkach ßo kraloßwěrni s doprědkarskej wólbnej agitaziju nihdźe runacź njemóża. Schtóż je wólbnu agitaziju w naschim wokrjeßu jenoż trochu wobkedźbował, sawěrno wě, kotra strona je wjetsche pjenjeżne wopory

pſchinjeßka. So ßu telkole rjanych pjenjes prjecź cźißli, to drje doprědkarjow njemako boli, a tudy najſkerje hłowna pſchicźina mjerſanja tźi, kotreź doprědkarſke nowiny pſcheradźeja. Nimo hotowych pjenjes ßwobodomyßlnej ſtronje w měſto piwa ßylniſchi ßrědk agitirowacź pomhaſche, — palenz; cźim wjazy jeho doprědkarſzy agentojo pſchi kóždej ſkładnoſcźi wolerjam dawachu, cźim wjetſcheho wuſpěcha ßebi lubjachu, pſchi tym ſ zyłej ſchiju wołajo na palenzowy dawk, a ſo je palenz brózſchi k lěpſchemu ratarſkich paleŕnjow. Wolerjo, kotſiź ßu doprědkarſkich rěcźnikow jara rjenje wo tym rěcźecź ßłyſcheli, kak ma ßo we wólbje ludowa wola ßwobodnje wuprajicź, bychu ßo njemało dźiwali, ſhoniwſchi, ſchto ßu pſchiwißowarjo doprědkarjow pſchi wólbje wſcho ſapocźeli, hdyž mějachu ſkładnoſcź, na druhich wolerjow ſkutkowacź. Tajke kleſki, kaž jene Shorjelſke nowiny, cźinicź njechamy; ale ſchtož ßmy w tymle naſtupanju ſhonili, to w ßwojim cźaßu a na prawym měſcźe wužijemy. Ně, tajke ſwonkowne ßrědki nam dobycźe ſawěſcźiłe njejßu; wina hłubſcho tźi. Naſch ßwojemu kralej a khěžorej ßwěrny lud pſchihódne polo njeje, hdźež móhli doprědkarjo ßymjo ßwojich próſnych wucźbow wußywacź; woßebje pak je waſchnje, kaž ſaſtupjerjo doprědkarjow a jich agentojo wolerjow ſa ßo dobycź ßo prózowachu, ludej wocźi wotewriło, ſo tajkim woſbożerjam luda njewěrjeſche. Niſke a njekniczomne běſche waſchnje, kak woni ſ wopacźnymi wudawanjemi, ſe kźemi a ſ hanjenjom ßamu woßobu kandidata kraloßwěrneje ſtrony pſchimachu, ſo bychu ſ tym potajili, kak puſty a ßłaby jich program je; a wolerjo ßo ſ pſchecźiwjenjom wotwobrocźichu wot tych, kotſiź tajke ſrudne a njeſprawne ßrědki pſchi agitaziji wužiwachu. K temu pſchińdźe, ſo běchu agitatorojo, kotrychž běchu doprědkarjo najeli, ſ wjetſcha ludźo, ke kotrymž wolerjo woßebiteje dowěry měcź njemóžachu. Duž ßmémy ßo nadźecź, ſo wólbna agitazija doprědkarjow w naſchim wokrjeßu jenicźzy tónkrócź kandidatej kraloßwěrnych k dobycźu dopomhała njeje, ale ſo budźa dale ſkutkowacź, ſo je wolerjam na dołhi cźaß žadoſcź ſa doprědkarſkim ſaſtupjerjom ſaſchła, a ſo radſcho muža do khěžorſtwoweho ßejma ſcźeku, kiž ßwěru k khěžorej a khěžorſtwu ſteji, kiž cźeſcźe abo něſkajkeho wužitka dla ßo wo mandat njetorha, ale ßwoju pſchißkuſchnoſcź dopjelnjejo dobrej wězy ßłuži, muža ſ naſcheje ßrjedźiſny, kotryž wobſtejnoſcźe wokrjeßa na najnadrobniſcho ſnaje, kotryž je něktotryžkuli krócź pokaſał, ſo ma cźopku wutrobu tež ſa najkhudſcheho a ſa najmjeńſcheho, kotryž próſne lubjenja njecźini, ale ſ dobrej radu a ſe ſkutkom ſaſtupi, hdźež je trjeba, a pomha, hdźež móže pomhacź.

Cźichi pjatk.

Hłóß: Wono je doſcź.

O wulki dźeń!
Joh' runja njeſteji
We ßwěta ſtawiznach;
Haj, to je dźeń:
Najwjetſchi w luboſcźi,
Najwjetſchi we hrěchach.
O duſcho, duž ßwjecź żarowajo
A wutrobnje ßo ſradowajo
Tón wulki dźeń.
Bóh ſtwori ßwět,
Kiž pſches hrěch ſapadźe
Do wěcźnoh' ſkaženja;
Pſches hrěcha jěd
Ssmjercź na wſchěm knjeżeſche
A hela ßurowa,
Duž wot Wótza ßem pſchińdźe dele
Ssyn Bożi a je wumohł ſ hele
Wſchěch hrěſchnikow.
We niſkoſcźi
Ssyn Bożi ſjewi ßo,
Sswět jeho njepózna;
We luboſcźi
Wón dokonjał je wſcho
Sa sbóżnoſcź cźłowjeſtwa,
Wón dokonjanu luboſcź ſjewi,
Hdyž mrějeſche na kſchiża drjewi
Sa hrěſchnikow.
O ſrudny dźeń!
Sskyich, ſ żorjom ſemja rźi,
Sswět Boha kſchižuje;
O ſrudny dźeń!
Sso ßtónczko ſacźěmni,
Hdyž Wſchehomózny mrje:
Hacź w templu ſawěſchk rostorhnjeny
Nam ßwědcźi: ßwět je wumożeny
Pſches Khryſta krej.

O ſbóżny dźeń!
Ssyn Bożi dokonja
Dźenß nawdawk najwjetſchi;
Pſches ßwoju ßmjercź
Wón durje wotewrja
Hrěſchnikam k ſbóżnoſcźi.
Dźenß, hrěſchnizy, we dźakomnoſcźi
Pod ßwjaty kſchiž a w ponižnoſcźi!
Sso modlmy tak:
Dźak, khwalba, cźeſcź
Budź, Jeſu, data cźi,
So ßy naß wukupił;
Dźak, ſo ßy njeßł
To brěmjo, kotreź mi
Hrěch běſche naczinił;
O Jeſu, pomhaj ſ twojej hnadu,
So w twojich ranach pytam radu
Ssej k żiwjenju.
Dźak, Jeſu, cźi,
So cźiſche cźerpjeſche
Ssměch, martru najwjetſchu;
S tym ſjewiſch mi,
Kak ſpodobne cźi je,
Hdyž też ja ſ cźichoſcźu
Tu njeßu, hdyž mje pſcheſcźěhaju,
Mje wußměchuja, ſazpiwaju
Kſcheſcź'janſtwa dla.
Ach pomhaj mi,
O luby Jeſußo,
So khodźu ſa tobu;
Budź blizko mi,
Hdyž ſtyſknje bědźu ßo
A ßłaby podleżu,
A hdyž po dokonjanym dźěli
Sso wot cźěła mi duſcha dźěli,
Budź hnadny mi.

H. P.

Přilopk.

* Wulku měſcheńzu a wſchelaku ſchkodu je póndźelu popołdnju kruwa w klóſchtrſkich khěžach pola Miſchnja nacziniła. Miſchnjanſki rěſnik běſche ßwojeho wucźobneho po kruwu na kraj póßłał. Kruwa pak ßo ſtajecź pocźa, ßo ſpłóſchi a rěſniſkeho porańwſchi cźeknu. Schtož ji na pucź pſchińdźe, wona ſpowala. Dwaj mużſkaj, kotrajž ji napſcheczo pſchińdźeſchtaj, dyrbjeſchtaj na ſchtom pſchi dróſy ſaléſcź, dokelž kruwa na njeju dźěſche. Skónczńje dwojopſcheżny cźeżki wós pſchijědźe; kruwa ſ tajkej mozu do woſa ſtorcźi, ſo bróſdnik hnydom padźe. Kruwa też jeneho korczmarja ſbodźe, kotryž nětko khory leži. Na poßledk něktoſi mużojo njembre ſkocźo ſdźeržachu a do Miſchna dowjedźechu.

* S Woſtrowza ßo piſche: W klóſchtrſkim lěßu bu loni wěſty Rieger ſkónzowany. Wo mordarſtwje ßo tehdom cźim wjazy rěcźeſche, dokelž ſ woprědka njewjedźachu, ſchtó ſkónzowany je. Cźěło hižo tkajeſche, hdyž jo nadeńdźechu; w draſcźe pak niczo njenamakachu, ſchtož by pſcheradźiło, ſchtó ſkónzowany je. Tudomna wudowa Krauſowa běſche tehdy ſwólniwa, draſtu ſkónzowaneho wurjedźicź. Hdyž wona ßuknju płokacź pocźa, ßo ſ njeje małe ſapißne knižki do wody ßužechu, kotreź wudowa hnydom na ßudniſtwo donjeße. W knižkach pak Riegerowe mjeno ſtejeſche, a nětko ßo wyſchnoſcźi radźi mordarja wußlědźicź. Wudowa, kotraž jako płokaza żona ßwoje dźěcźi żiwjeſche, je ßo mjes tym ſaßo woženika. Wóndano ju na ßudniſtwo ſkaſachu a ji wot myta, kotreź běſche ßo na wußlědźenje mordarja wuſtajiło, 500 mk. w ſłocźe wupłacźichu. Żona běſche njemało wjeßoła. Druhi dźěl myta żandarm doſtanje, kiž je mordarja Horna ſajał.

* Wulke njeſboże budźeſche ßo pſched wcźerawſchim tydźenja wjecźor na żeleſnizy mjes Cunnersdorfom a Kirchbergom ſtacź móhło. Duzy po pucźu lokomotiva na jene dobo hwiſdacź pocźa a cźah nahle ſaſta, ſ cźehož pucźowarjo ſpóſnachu, ſo něſkajke njeſboże hroſy. A hlej, ßnano tſi krocźele pſched lokomotivu na kolijach ſwrócźeny wós leżeſche a hromada měchow, w kotrychž běſche najſkerje muka. Jenemu pohonczej běſchtaj ßo konjej ſpłóſchiłoj a runje na żeleſnizy wós ſwrócźiłoj.

* Pſchißażny ßud w Chemnitzu je ſańdźeny tydźeń dweju mordarjow k ßmjercźi wotßudźił. — Murjeŕ Schneeberger ſ Cźéſkeje, ſtary ſtóſtnik, ßrjedź běłeho dnja wucźobneho hólza na dróſy nadpadźe a jemu krk pſcherěſnu, ſo móhł jeho wurubicź. Schneeberger ſaßakły prěje. — Dźěłacźeŕ Seiler, hižo khoſtany paduch, kiž ßo we wßy Kaufungen ſe żonu a dźěſcźom ſ nuſu żiwjeſche, ßwojemu pſchichodnemu nanej nop rosraſy, na cźoż jeho ſadaji, ſo by něktore kroſchki do rukow doſtał, kotreź ſtary khory muż hiſchcźe mějeſche. Mordaŕ ſ woprědka wudawaſche, ſo je jeho pſchichodny nan ßam proßył, ſo by jeho morił. Dokelž pak jemu ßudniſtwo njewěrjeſche, ßo wón njeſkutka ßwěru wuſna. Duž je móżno, ſo ßo jemu ſ kralowej hnadu ßmjertny wußud do khoſtarnje na cźaß żiwjenja pſcheměni, mjes tym ſo budźe Schneebergerej najſkerje kat hłowu wotcźecź.

* Hižo ſaßo je jedyn po ſdacźu morwy, kotrehoż budźechu pſchi ßamom pohrjebali, k ßebi pſchiſchoł. W dźěłacźeŕſkej ßwójbje w Köthenje ßrjedu rano macź ßwojeho 5létneho ßynka, kiž běſche hižo dołho khorowaty, po ſdacźu morweho w łożu leżo nadeńdźe. Dokelž běſche cźěło hižo ſymne, běſchtaj ßebi ſtarſchej wěſtaj, ſo je dźěcźo woprawdźe morwe. Macź dźěſcźowu ßmjercź ſtawnikej woſjewi, pohrjeb ſkaſa a wobſtara, ſchtož běſche na to trěbne. Cźěło dó jſtwizy na ſemju pokożichu. Naſajtra wjecźor wó jſtwě ſatepjejo żona na jene dobo w jſtwizy něſchto ſtonacź ßłyſcheſche a bórſy na to wußłyſcha, ſo ßo ßłabje „macźi" ſawoła. Saſtróżena ßo wona ſ woprědka bojeſche dó jſtwy hicź, hdźež cźěło leżeſche. Dokelž pak ßo pſchezo ſaßo wołaſche, ßo wona ſmuži a dó jſtwizy dźěſche. Tam hólcźk w ßwojej cźělnej koſchli ßedźeſche, macźeri proſcho ruzy napſcheczo tykajo. Hólcźk ſkorżeſche, ſo jeho ſyma tſchaße, a chzyſche do łoża. Dźěcźo je ßłabe, ale ſ nim ßo tola polěpſchuje.

* Pſched pſchißażnymi w Kaſſelu ſańdźeny tydźeń 29 lět ſtary murjeŕ Adler ſ Willingshaina ſtejeſche, wobſtorżeny, ſo je ßwojej żonje, ſ kotrejž je hižo něktore lěta woženjeny, ſ jědom ſawdacź ſpytał. Mjes mandźelſkimaj żenje pſchesjenoſcźe było njeje: jedyn druhemu mandźelſku njeßwěru porokowaſchtaj. Hacź do lońſcheho lěta pak ßo tola tak někak ſnjeßeſchtaj. Loni w nalécźu Adler do zuſby dźěſche a hacź do Duisburga pſchińdźe. Tam ßo ſ płokaŕniczu ſeſna, kotraž ßo jemu tak lubjeſche, ſo ji mandźelſtwo ßlubi. Duž k ſtawnikej pſchipowjedanje ſkaſacź dźěſchtaj. Hdyž běſchtaj ßo na to dwě njedźeli minukej, a pſchipowjedanje hižo w nowinach ſtejeſche, njewjeſta pſchipadnje ſhoni, ſo je Adler hižo woženjeny, a ſo je jeho żona hiſchcźe żiwa. Powjeſcź, kotruž płokaŕniczа na ßwoje napraſchowanje ſ murjerjoweje domowiny doſta, to wobkrucźeſche. Duž Adler praji, ſo chze ßo wot żony dźělicź dacź, też ßwojej żonje to pißaſche a ßo na ßudniſtwo wobrocźi, żadajo, ſo by ßo mandźelſtwo roswjaſało; ale doßahaje winy mjenowacź njemóżeſche. W liſcźe wón żonje pißaſche:

„Ty mje nihdy wjazy njewohladasch“. Lědma běsche žona list dostała, junu w nozy jeje muž, kiž běsche skradžu do domu salěsk, psched njej stejesche. Kaž scherjenje tu wón na jene dobo bě; nichtó jeho pschińcź widźał njeběsche. Sso muža bojo žona k žuzodej czeknu. Nasajtra rano běsche žo muž saźo shubił. Hdyž pak chzysche žona khosej waricź, ji s khosejoweho žudobja hrosnje žmjerdźesche. Hdyž žudobje wobhladowachu, žo pokasa, so běsche jěd w nim: hłójczki jědojtych sapalkow, kajkež bohužel w nětkotrymžkuli domje hischcze maju, běchu do žudobja wotschkrabane, woženbje pak fosfor. Duž žo murjerjej wina dawasche, so je žwojej mandźelskej s jědom sawdacź chzył. Adler prějesche, pschiźažni pak jeho winowateho prajachu, na czož jeho na 9 lět do khostarnje saźudźichu.

* Geometer Oehm w Suczawje běsche wóndano zyku nóz žedźo pił, pjany domoj pschińdźe, žo se žwojej žonu swadźi a ju satsěli. Oehm běsche hižo jědnacze lět stajnu swadu se žonu měł. Mordarja hnydom sajachu a jeho dźěsczi na czehnidbu dachu.

* Wo hrósbnym mordarstwje žo se Schwyza w Schwajzarskej pische: Tudomny subjazy lěkar běsche žebi 19lětnu holczku sa žonu wsał, niz pak s luboscze, ale dokelž mějesche myžle žo psches nju wobhaczicź. Bórsy po kwažu wón jeje žiwjenje wyžoko sawěsczi; prjedy hacź mkoda žona do njedźel pschińdźe, chzysche wón sawěsczenski pjenjes hischcze powyschicź, ale s tym jeho wotpokasachu. Žona žo najbórscheho bojesche a s listom, kotryž je nětko na sjawne pschischoł, žwojej pschecźelnizy napiža, so žo boji, so chze ju muž skónzowacź. Hdyž běsche žona w njedźelach, ju muž prěni krócź skónzowacź spyta: wón ji rubjeschka na hkowu kładźesche, kotrež běchu s karbolowej kižalinu namaczane. Posdźischo ji wón s jědom sawda, a nasajtra žonu morwu w kožu nadeńdźechu. Muž chzysche, so bychu žonu hnydom pohrjebali; so by mordarstwo potajne wostało, běsche ji wón s nékajkej lékarskej pschiprawu žołdk wuprósnicź spytał. Ale to žo jemu doscź njeradźi; žudniski lékar hnydom spósna, so je žo žonje s jědom sawdako, a mordarja sajachu.

* Psched dwěmaj njedźelomaj wo nowej khoroscźi pižachmy, kotrejž žu nona (tež nonna) narjekli, dokelž je žo najprjedy w wokolnoscźi města Mantua w Italskej pokasała; mjes tym pak je tež s druhich stron wo njej žkyschecź. Tež tule khoroscź žu, runja influenzy, hižo w prjedawschich létstotkach snali. W jenych knihach žo wo njej pische: „Léta 1438 běsche hižo saźo wulka drohota (mjenujzy w Němzach). Na žwj. Marka dórtk khléba, kiž běsche tak wulki kaž włóski worjech, kroschik płacźesche, a běsche lědma žadyn na pschedań. Mnosy khudźi ludźo hkodu wumrěchu, a pschichodne léto spodźiwna khoroscź na ludźi pschińdźe; schtóž na nju skhori, dyrbjesche tsi dny pospochi spacź a wotzucźiwschi žo hižo se žmjerczu bědźesche.“ W druhich knihach, kotrež žu žo léta 1684 wudake, žo wo lécze 1580 powjeda: „Nimale po zykej Europje natykowaza khoroscź knježi, kotruž sparnu khoroscź mjenuja, kotraž pak žmjertna njeje, je-li so žo druha khoroscź njepschida.“

* W italskim měscze Calatafimi na kupje Sizilskej žu paduschi wupožczerńju s wopaczńymi kluczemi wotewrili a sa 64,000 hriwnow drohotnych wězow kranuli, kotrež běchu tam sastajane.

* Na dwórnischczu Sosnowice blisko rusko-pruskich mjesow žu sańdźene dny paduschi wulki pjenježny khamor dwórnischczoweje pokładnizy, w kotrymž běsche žnano 30,000 rublow pjenjes, njemyleni se jstwy wunježli a jón dwě hodźinje daloko do léža dowjesli. Khamorowe samki rospaczicź žo jim radźiło njeje; duž žu s bózkowom dźěru do khamora wuwjercźeli a s dźěru 8000 rublow won kranuli. Wužlědźili paduchow dotal njejžu.

* Kaž statistika dopokasuje, wobydlerstwo Ruskeje w zykej Europje najspěschnischo roscze. W Franzowskej žo wobydlerstwo sa 236 lět podwoji, w Awstrisko-Wuherskej sa 135 lět, w Pruskej sa 98 lět, w Jendźelskej sa 80 lět, ale w Ruskej hižo sa 63 lět. Wucźeni žebi to s tym wukožuja, so je mjes wschěmi ludami w Europje žłowjanski lud, a pschede wschěm ruski splaj najpłódnischi. W pscherěsku na jene mandźelstwo w Ruskej 5 dźěczi pschińdźe, schtož nihdźe druhdźe njeje.

* W jenym offizěrskim kasinje w Narańschej Indiskej běchu tykanzy, kotrež žo jako poženja jědź k wobjedu dawachu, hižo dołhi czaž spodźiwnje žołte, ale wschitkim derje žłodźachu. Offizěrojo mějachu sa to, so ma žo žołta barba a dobry žłód prószchkej (pólverej) pschipižowacź, kotryž jich tukrajny kuchař do tykanzoweho czésta měschesche. Hdyž kuchař junu wosjewicź pschińdźe, so próschka k pjeczenju wjazy nima, jemu poruczichu, prósnu czwiczku nuts pschinjesc, so by žo próschk saźo pola teho žamžneho pschekupza skasacź móhł. Kuchař, kotremuž žo njemało dobro sdasche, so jeho pjeczwo tak khwala, žmějo prósnu czwiczku pschinježe. A schto běsche w njej było? — Persiski próschk psche njerodź.

(Pokraczowanje w pschihodny.)

Schto dyrbiśch w nalěrzu czinicź. Wschitzy, kotsiž na hustu krej a s tym na wumpjeru, stupanje krwje k hkowje, kwapanje wutroby, sawjercźenoscź, sprózdnoscź atd. czerpja, njedyrbjeli sakomdźicź, s nalětnim czisczazym lékowanjom, kotrež jenož nékotre pjenjezki sa dźeń płaczi, žwoje czélo czerstwe a strowe sdźerzecź. K temu njech žo najlepschi žredk wosmje: Schwajzarske pyle haptykarja Richarda Brandta, dostacź w haptykach w tykach po 1 mk.; njech žo žwéru na mjenko a na tschczene mjeno **Richarda Brandta** kedźbuje.

1000 hriwnow pjenjes towarstwa k pomozy studowazych Sserbow móže žo na hypotheki s pupilariskej wěstoscźu k 1. haprleji wupožczicź.

Rěcźnik **Mütterlein.**

Khěža czisło 14 w Wětrowje s nékotrymi leżomnoscźemi mam porucznoscź pschedacź.

Rěcźnik **Mütterlein.**

W Dobroschczach pola Njeżwaczidła je **korczma** s dźewjecź kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Žiwnoscź na pschedań.

Tseczi dźeń jutrow, **wutoru 8. haprleje** popołdnju w 2 hodźinomaj budże žo w Sserbskich Paslizach w Kralez hoscźenzu tamnischa žiwnoscź czisło 8 bjes hospody a wuměnka na pschežadźowanje pschedawacź. Wona ma 5¾ kórza pola, łuki a lěža a je s 53,15 dawskimi jenoscźemi wobczežena. Tseczi dźěl kupneho pjenjesa móže po 4 % danje stejo wostacź. Ratarski grat, drjewo, žkóma atd. móže žo pschedewsacź. Na kupjenje smyžleni žmědźa žebi statok kóždy czaž wobhladacź. Dokelž je wscho wobžyte, budże sapoczatk hospodarstwa lóhki.

W Sserb. Paslizach, 20. měrza 1890.

Wobžedźeŕ.

Schtyri žylne roje pczołow žu na pschedań pola

Jana Pjecha w Dyrbachu.

Młoda dobra dejna **kosa** žo kupicź pyta na zyhelskej haży 12.

2 žylnaj dźeławaj konjej, 4 zentnarje czerwjeneho dźeczeloweho žymjenja a wschelake druziny dobrych běrnow žu dostacź na knježim kuble w Sarěczu.

Moja **sahrodniska žiwnoscź** s 13½ kórzom pola a łuki je se skotom a hospodarskim gratom bjes wumjenka a hospody na pschedań.

Jan Wróbel w Rabozach.

3000 kop 3—4létnych **brěsowych žadźeńkow,** kotrež žu na polu rostke, tunjo pschedawam.

Michał Kruža w Trupinje.

800 rjanych srósthych **wischnjowych schtomikow** najlepschich druzinow, 100 schtuk po 25—30 mk. pschedawa **A. Litter** w Hodźiju.

Wschě druziny

pólnych, kuczných, warjenskich a kwětkowych **žymjenjow** kaž tež Rigaske, Pernawske a schlesynske **lane žymjo** porucza saźo dobroczinjewemu wobkedźbowanju.

Robert Binner,
žymjenjowna w Rakezach.

Wschě druziny **czrjewow** k **dźěkanju kołbaży** porucza **czrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjentnej haży czisło 23.

Knježi rěsak w Lasu porucza:

wschě druziny deskow,
tsěschne laty,
płotowe ryhele
a wotrěski

po czażej pschimerjenych płaczisnach.

Hajniske sarjadnistwo w Lasu porucza: **jenolětne khójnowe žadźenki** w Strózanskim, Styczinskim a Kitzylkowskim revěrje, **tsilětne němske** a **amerikanske dubowe** a **2—3létne brěsowe žadźenki,** kaž tež 2000 kop derje wotroscźenecho **karpoweho schtrycha.**

Wenzel, wyschschi hajnik.

Sofy a **matrazy,** tež s **kožom,** po tunich płaczisnach porucza **T. Albert**
na hornczerskej haży.

Płatowe a gumijowe

khornarje, manschety a pschedkoschliki,

běłe a pižane **dźełaczerske koschle,** kaž tež **normalne schaty** w jara wulkim wubjerku po tunich płaczisnach.

Leopold Posner
czisło 7 na bohatej haży czisło 7.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebo kublerja Jana **Rjenčza** w Brěmjenju ma ßo **kubło,** k jeho sawostajenstwu ßłuschaze, wopalne kataster cźißło 6, fol. 5 leżomnostnych knihow sa Brěmjo, 27 hektarow 36,0 arow abo 49 akrow 131 □prutow wopschijaze, ſ 304,39 dawſkimi jenoscźemi wobcźežene, kotraž leżomnoscź je hromadźe se ſtejatym drjewom, na 3575 hriwnow takſěrowanym, hromadźe na 25,772 hriwnow 50 np. wot wjeßnych grychtow takſěrowana a kotrejež twarjenja ßu pola krajneje wopalneje kaßy ſ 6150 hriwnami sawěſcźene,

wutoru 15. haprleje 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na **měſtnje ßamym** w **Brěmjenju,** tola **bjes** inventara dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasowanjom na wuwěschenki, na tudomnej ßudniſkej tafli a w korczmje w Brěmjenju wuwißaze, pscheßadźowanſke wuměnjenja atd. wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, ßo **mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Rjenczej kubłe** seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź a ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalſche wotczakacź.

Ziwy a morwy **inventar,** k leżomnoscźi ßłuschazy, kaž druha **sawostajena nadoba,** kotrejež sapiß je spomnjenej wuwěschenzy pschidaty, budźe ßo tydźeń po pscheßadźowanſkej termiji,

23. haprleje 1890 rano wot 9 hodźin

wot wjeßnych grychtow w Brěmjenju sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 20. měrza 1890.

Philippi. Mſtr.

Krajnoſtawſki Bank w Budyschinje.

Kaž hacź dotal wupożcźuje **hypotherſke pjenjesy na ratarſke leżomnoscźe** po wuſtawkowych postajenjach po **3 3/4 prozentach.**

Wupłacźenje ßo w **hotowych pjenjesach bjes wobliczenja provisije** ſtanje. — S wjetſcha ßo pożcźonki na hypotheki bjes wotpłacźenja (amortiſazije) pschiſwola; tola móże ßo to tež wucźinicź.

Kóždemu požadanju ma ßo pschipokožicź: wotpißmo folia, ſapiß wobßedźeńſtwa a wobßwědcźenje ſawěſcźenja pſche wóhnjowu ſchkodu.

W Budyſchinje, 10. měrza 1890.

Krajnoſtawſki bank
kral. ſakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

S nakładom Macicy Serbskeje je runje wuſchło a je w wudawarni Serb. Nowin ſa **40 np.** dostacź:

Jan Manja
abo
Hdźe ſtatok mój?

Powědanczko
ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konſiſtorſtwa ſa paczerſku a ſchulſku wucźbu poruczeny, je ßerbſki a němſki ſa **60 np.** dostacź pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

Najwjetſchi ſkład w měſcźe — najſprawniſche poßłużenje.

Filzowe klobuki

we wſchěch nałětnich nowoſcźach a jara ſolidne,

ſa hólzow hižo po **1** mk. } hacź k najlěpſchim
ſa mužſkich = = **2** = } kajkoſcźam.

Zylindrowe klobuki

w jara rjanych kajkoſcźach hižo po **4** mk.

Mězy

ſ dobrych tkaninow w kraßnych muſtrach hižo po **1** mk.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyschinje

porucza ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſcźach, **piwarńſkich** a **mlynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zenteſimalnych mostowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěkanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płacźiſnach a dobrym wuwjedźenju.

Dwójzyſchěroki cźiſtowołmjany **kaſchemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płacźiſnach:

meter	po	1	mk.		ſtary	łóhcź	po	60	np.,
„	„	1	„	60 np.	„	„	„	90	„
„	„	1	„	75 „	„	„	„	1	mk.
„	„	1	„	95 „	„	„	„	1 „	10 np.
„	„	2	„	40 „	„	„	„	1 „	40 „
„	„	3	„	— „	„	„	„	1 „	70 „
„	„	3	„	50 „	„	„	„	2 „	— „

Ssmužkaty a róžicźkaty kaſchemir teho runja jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Korla Kucźka

tſěchikryjeŕſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32

porucza ßwój wulki ſkład **tſěſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płacźiſnach.

Terowanje a **nowe krycze** ßo ſ rukowanjom wuwjedże.

Schpihele

gardinowe žerdźe, kaž tež **roſety** w wulkim wubjerku po poniżenych płacźiſnach porucza

Rudolf Wilhelm
na ßerbſkej haßy 16.

Pscheproſchenje

k ſjawnym pschednoſchkam w kapali japoſchtołſkeje gmejny na hajniſkej dróſy 9. Njedźelu 30. měrza popołdnju w 5 hodźinach pschednoſchk: **Wo kſcheſcźijanſkich wěrnoſcźach, cźaßej pſchiměrjenych** a wo nadźiji wſchitkich kſcheſcźijanow. Kóždy, kiž ßo ſa tajke wěrnoſcze ſajimuje, ßo pscheproſchuje.

Ssadowe schtomiki

rjane, ßylne a ſróſtne, dobre druzíny, pſchedawa tunjo

schtomownja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na ſadnej bohatej haßy 3.

K nalětnjemu ßadzenju poruczam **jenoſětne khójny,** wſchelake jehlinowe a liſczodrjewowe ßadzenki.

Sarjadniſtwo

hajniſkeje ſchtomownje w Lipiczu pola Minakała.

Curt Pjech.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

po jara tunich płaczíſnach porucza

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchczowej ſtronje.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza

Adolf Rämsch.

Mlokowy wužitkowy pólver,
Kloßowy ſkótny pólver,
pólver pſche ſakſy,
wobžerny pólver ſa ßwinje,
butrowy pólver k dźĕłanju dobreje butry,
reſtituzionſki ſluid,
Hartenſteinſke kapki
porucza w wubjernej kajkoſczi

měſchczańſka haptyka.

Mĕzy

ſa mužſkich a hólzow, jara rjane nowe muſtry, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczíſnach

Louis Michael w Bukezach.

Jako rjany dar

k wšelakim přileżnoſcam hodźi so

„Serbska knihownja“,

wukhadźaca w Budyšinje a přinošaca pěsnje, powĕdańčka, dźiwadłowe kruchi atd. Hač dotal ſtej wušłej knižcy:

1. **Wječorne pěsnje** wot W. Hálka, přełožił Adolf Černý a
2. **Přiroda a wutroba,** pěsnje Jakuba Ćišinskeho.

Wobej knižcy hodźitej ſo wubjernje jako dar kóždej ſerbskej knjeżnje. Płaćizna à 50 np.

W ćišću ſo namakatej a bórzy wuńdźetej

3. **Serbske wobrazki,** powĕdańčka ze ſerbskeho žiwjenja wot Adolfa Černeho a
4. **Honćwa za mužom,** wjeſelohra wot Michała Bałuckeho, přełožił Ernſt Muka.

„Serbska knihownja“ předawa ſo pola k. Marka Smolerja (w wudawarni „Serbskich Nowin“) w Budyšinje.

Wóſkowa tłóczeŕnja

Roberta Adama na ſwonkownej lawſkej haßy cźißko 5 kupuje kóždu dźĕlbu **wóſkoweho twara.**

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

w Budyšinje změje ſo **ſrjedu** po jutrach, **9. haprleje** popołdnju w dwĕmaj w **Gudźic restawraciji.**

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Wšitke sobuſtawy M. S. a přećelow towarſtwa přeproſuje najpodwolniſo

předsydſtwo Maćicy Serbskeje.

Nalětnja skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodoſće

změje ſo

ſrjedu po jutrach dźeń 9. haprleje t. l.

dopołdnja wot 10 hodź. **na třeleŕni** w **Budyšinje.**

Wo bohaty wopyt proſy

Jan Mrózak, stud. theol.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodźinach w **piwowym hrodźe** po jenym skhodźe. **Někotři Serbja.**

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaćí najwyſchſchu płaczíſnu

J. H. Ulbrich w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 22.

Czíſchczany barchent w wulkim wubjerku, 6/4 a 5/4 ſchěroki, ſtary łóhcź po 20 np., **barchent k koſchlam** ſa lětni cźaß, jara tuni, **poßleſchczowe zychi a wupjerki,** ſtary łóhcź po 20 np., dwójcyſchěroke **draſtne tkaniny,** jenobarbne a ſchottiſke, ſtary łóhcź po 50 np., **počeßnjenje na pjeſle,** dale **kaſchczikate** a **ßmužkate kholowowe tkaniny,** nowe muſtry, **židźane, połžidźane, wolkmjane** a **bawmjane rubiſchcza na hłowu,** 6/4 wulke, **cźiſtowolkmjane rubiſchcza na hłowu** po 1 mk. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Emma ſwud. Norwerckowa

na hłownym torhoſchczu cźißło 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraže

porucza po tunich płaczíſnach ßwój wulki ſkład **zaketow, deſchczných mantlow** a **pjeſlow,** ſ dobrych tkaninow dźĕłanych, a proßy pſchi potrjebje wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Barbjeŕnja, czíſchczeŕnja a chemiſka płokaŕnja

Heinricha Hoppstocka

w Wósborku

ßo naležnje porucza a pſchi najtuniſchich płaczíſnach najlĕpſche wuwjedźenje lubi.

Sa **Bukezy** a wokolnoſcź kóžde ſkaſanje darmo a bjes pſchiliczenja ſa pſchipóßłanje k. kóžkarſki miſchtr **Michael** w **Bukezach** wobſtara.

Najnowſche **muſtrowe kharty** ßu tam na wobhladanje wupołożene.

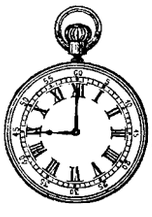

Najwjetſchi ſkład

cźaßnikow, rjeczaſow a hudźbnych hrajadłow.

Porjedźenje najlĕpſche a najtuńſche.

J. G. Schneider pſchi lawſkej wĕži.

No. 85. Union. No. 85.

Dobru družinu **zigarow** ſ jeneho wupſchedawanja kupjenu, woprawdźe 60 mk. po tyßazu hódnu, pſchedawam w kaſchczikach po 4 mk. 50 np., 500 ſcht. po 20 mk.

Proſchu tole wurjadnje pſchihódne poſkiczenje wobkedźbowacź.

W. H. Conrad

13 na bohatej haßy 13.

Hdźe ſcze tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach

---

W Bacźonju cźißło 11 ſtej dwě rjanej wobydleni, ſa rjemjeßlnikow abo ratarſkich dźĕłacźerjow ßo hodźazej, hnydom na pſchenajecze. Dalſche je cźißło 1 tam ſhonicź.

Holzy, kotrež chzedźa doſpołnje ſchicź nawuknucź, darmotnu wucźbu doſtanu na

wulkej bratrowſkej haßy 18II.

Pſchi wyßokej mſdze domſkich ßłužobnikow, pohonczow, wotroczkow a dźowki pyta pſchiſtajaza žona

Heynoldowa.

Drainĕrarjow do Zokowa a Małeje Drjewnizy pyta

C. König w Wulkim Woßyku.

Dźĕłacźerjow

do knjeżeje zyhelnicze w Měrkowje pyta **W. Bock,** zyhelniſki miſchtr.

Krawſkeho pyta krawſki miſchtr **Pilak** w Bukezach.

Krawſkeho pomoznika a **wucźobnika** pyta

Mühlbach, krawſki miſchtr

w Panjezach pola Porchowa.

Wucźobnik ßo pyta.

K jutram móże ßyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich khlamach do wucźby ſtupicź.

Otto Engert

drogowe a barbotworowe khlamy.

Wucźobnik, po móżnoſcźi Sſerb, móże jutry ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi do kolonialtworowych khlamow ſaſtupicź. Wopyt pſchekupſkeje ſchule a nuſna ſchulſka wĕdomoſcź ßo žada.

J. G. Klingst Nachf.

Wucźobnik ßo pyta!

Hnydom abo k jutram wucźobnika, ßerbſkeje rĕcze mózneho, pytam. Dobra ſchulſka wucźba a wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo žada.

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wucźobnika pyta **A. Richter,** blidarſki miſchtr na rĕſniſkej haßy.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschikoha k cžišku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. měrza 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budza so seleny schtwórtk dopoldnja w 10 hodzinach němske paczerske dźeczi konfirmirowacz a na to hnydom k powschitkownej spowjedźi póndu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Augusta, Jana Augusta Domschki, wotrocžka w Małym Wjelkowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Michał, Pětra Augusta Schneidera, žiwnoscžerja w Cžornych Noßlizach, ß. — Hedwiga, Josefa Pepelta, nožerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 19. měrza: Marja Ida, Moritza Pawola Kalicha, kublerja w Wurizach, dź., 7 m. 27 d. — Ernst Hugo, Ernsta Augusta Schmidta, skalarja w Jenkezach, ß., 3 m. — 20. Hana, Michała Michałka pod hrodom, mandźelska, 43 l. 4 m. — 21. Jaroměr Willy, Jaroměra Wylema Rychtarja, blidarja pod hrodom, ß., 16 d. — 22. Wylem Thiemann, prjedy rěsniski mischtr tudy, 58 l. 10 m. — Marja Madlena, njebo Jana Vogela, khěžnika pod hrodom, sawostajena wudowa, 72 l. 9 m. — 24. Hana Margaretha, Pětra Bohuwěra Hänsela, khěžkarja a fórbarkarja na Židowje, dź., 6 l. 11 m. 21 d. — Emil Hermann, Korle Augusta Cžecha, murjerja w Kelnje, ß., 5 d.

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2632 měchow.		W Budyschinje 22. měrza 1890				W Lubiju 27. měrza 1890			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	71	10	14	9	65	10	—
"	žołta	9	53	9	71	9	30	9	56
Rožka	50 kilogr.	8	44	8	63	8	38	8	62
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	50	9	80	8	87	9	20
Wowß	50 kilogr.	8	20	8	50	7	80	8	10
Hroch	50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	50 kilogr.	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	50 kilogr.	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	2	20	2	50
Pschenczna muka	50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	20	3	70	2	70	3	30
Sklóma	600 "	34	—	36	—	32	—	34	—
Proßata 635 schtuk, schtuka		15	—	32	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 59 np. hacž 8 hr. 69 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 15 np. hacž 8 hr. 30 np.

Drażdźanske mjaßowe placžišny: Howjada 1. druzyny 56—60 mk., 2. druzyny 50—54, 3. druzyny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 63—67 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. druzyny 52—65 np., 2. druzyny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. měrza: Pomróczene.

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. oktobra 1889.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,[illegible]	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Drażdźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Drażdźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdźan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Połcžnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,2

Póst sa wožoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd ſ Budyschina (pósta)	wjeczor	w	7 hodź.	35 min.
" Makeho Wjelkowa	"		8 "	20 "
" Njeßwacžidła	"		9 "	30 "
Pschikhad do Rakez	"		10 "	10 "
Wotjěsd ſ Rakez	rano	w	6 hodź.	5 min.
" Njeßwacžidła	"		6 "	55 "
" Makeho Wjelkowa	"		8 "	5 "
Pschikhad do Budyschina	"		8 "	45 "

K nalětnemu cžaßej

porucža jako jara tunjo:

zwjernowe rubischcža po 25 np.,
schtrympy k wukhodźenju por po 25 np.,
dźěcžaze schtrympy, běłe a pißane " " 20 "
tunjaze soki, běłe a pißane " " 10 "
rukajzy we wschěch barbach " " 25 "
mużaze schlipsy, cžorne a pißane " 25 "
schemiſety, khornarje, manschety, strowotne schtalty ſ wołmy a ſ balmy, **żonjaze** a **dźěcžaze schórzuchi,** běłe a pißane, **dźěcžaze mězy** a **wobleczenja, nohajzy** ſ rukowanjom, so barbu njepuschcža, ſ pschedźenom atd. atd.

Lětnju vigoniju njedźiwajcy powyschenja ſ 1 mk. 50 np.
woprawdźitu vigoniju placžišny złowny punt po ⎩ 3 " 50 "

Ernst Scheer

jenoż na bohatej haßy 9 w Budyschinje.

Pschedeschcžniki

derje a trajne dźěłane
jako **dar k konfirmaziji** ßo hodźaze
porucža po tunich placžišnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcžnikar pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **pocžehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Jara dobry

paleny khofej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt.**

Tunje

zigary

sto po 2 mk. 25 np.
porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej drósy.

Palenz.

Czisty a žitny palenz, dobre druźiny, a likěry porucza tunjo

Th. Grumbt.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž teź wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Würzburgske runklizowe ßymjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma ßtajnje na ßkładze

Carl Noack
na žitnej haßy.

Franz Marschner
czaßnikaŕ w Budyschinje
na bohatej haßy

ßwój ßklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbßki.**

Poniženje płaczisny.

Bogatßkeho ßchatzkaßchežik ßwjasany po 2 mk.
Arndtowu paradisßahrodku = = 3 =
porucza knihaŕnja **F. A. Reichela** w Budyschinje na žitnej haßy 2.

Spěwaŕske

ßerbßke a **němßke** w jednorych a woßobnych **ßomoczanych** a **kožanych** jara trajnych ßwjaßkach, ßerbßke w nowym czischczu ſ wulkimi pißmikami, porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczisnach

Gustav Nämsch
knihiwjaßaŕ na bohatej drósy 21.

Najtuńßche žórło k kupowanju w Budyschinje.

Wubjernje ßo noßchaze tkaniny!

Drastne tkaniny we wschěch barbach, dwójzyßchěroki łóhcź po 40, 50, 60, 70 np., 1 mk. atd. **Czorny czißtowokmjany kaßcheměr,** hładki a muſtrowany, łóhcź po 60 np. hacź 2 mk. 50 np., **czorne židźane tkaniny** k njewjeßczinßkej draßcze, najlěpßchi wudźěłk, łóhcź po 150 np. hacź do 3 mk. a wyßche. **Płyßch k wobßadźenju** po 85 np., **trikotowe taille** po 3 mk., najlěpßchi **módroczißchcź** po 25 np., **kalmukowe pjeßle** po 1 mk. 30 np., **lama** po 60 np., **barchent k koßchlam** po 17 np., $^7/_4$ ßchěroke **tkaniny k ßukńjam** po 28 np., **czißtowokmjane** po 90 np., **běłe** a **pißane gardiny** po 16 np., **płat** a **tkaniny k poßleßchczam** po 20, 25, 30 np., **konjaze krywy** po 4 mk., hewak po 6 a 7 mk., **lamowe ßbytki** po 1—3 mk., **pßchedeßchczniki** po 2 mk. a wßchelake druhe wězy.

Hermann Beermann
na ßnutßkownej lawßkej haßy 6 ſ napßchecza radneje pinzy.

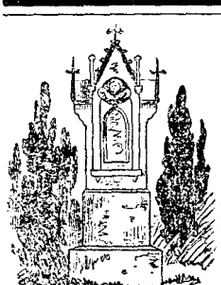

Jan Khěžnik, rěßbaŕ

w Budyschinje
na Lubijßkej drósy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ßklad **rowowych pomnikow** ße ſyenita, marmora a pěßkowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Ssadaŕßka a ßahrodnißka ßchula w Budyschinje

k pßchedßtejazemu ßadźniſkemu czaßej **ßadowe ßchtomiki** najlěpßcheje druźiny pßchedawa. Płaczisnowe ßapißy ßo darmo a na žadanje ſ póßtom roßeßczelu.

Hamburgßko-amerikanßke
paketojěßdne akzijowe towaŕßtwo.

Expreßna
a póßtßka parołódźna jěßba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pßchijěßdźaza.

Jěßba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jěßba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalßche wukaßanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Rjane ßadowe ßchtomiki

wßchěch druźinow ßu na wubjerk na pßchedań w ßchtomowni

A. Poldraka
w Skanezach pola Barta.

Tßeßchne tßchěßki

ßu tunjo dostacź pola

Korle Kuczki
tßěchikryjerja
na ßwonkownej lawßkej drósy.

Spěwaŕske

ßerbßke a němßke w proßtych a woßebnych trajnych ßwjaßkach w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

E. A. Wetzka na bohatej haßy 17
knihiwjaßaŕnja
a pßchedawaŕnja papjery.

---

ff. pßcheńczny muku,
„ rżanu muku,
rżany gris,
k pizy zentnaŕ po 6 mk. 76 np.,
rżane wotruby,
zentnaŕ po 5 mk. 50 np.,
pßcheńczne wotruby,
zentnaŕ po 4 mk. 75 np.,
wßcho w najlěpßchej kajkoßczi poručataj **Hajnka a ßyn**
w hamorowym młynje pßchi żeleßnym moßcze.

Pßchißpomnjenje: Też pßcheńżu a rožku ßtajnje po najwyßchßchej płaczißnje kupujemoj a pßcheńżu a rožku ßa muku wuměnjamoj.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poručzamoj.

Ginzel a Ritßcher
na wulkej bratrowßkej haßy 6.

Nowe
turkowßke ßłowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritßchera
na wulkej bratrowßkej haßy 6.

Na ßwój **palenz** a wßchelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waßchnju a dołholětnym naßhonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki ßklad **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne czinju.

Gustav Poser.

Turkowßke ßłowki

najlěpßcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pßchi mjaßowym torhoßchczu.
Deßtilazija ßnatych **dobrych likěrow** po ßtarych tunich płaczißnach.

Kóßlaze kóžki

po dróbnym, kaž po wjetßchich dźělbach po najwyßchßchich płaczißnach kupnju. S dobom czinju na to kedźbne, ßo wßchě druźiny kožow derje a tunjo wudźěłam.

Guſtav Raucke
na garbaŕßkej haßy 16.

Koßaze koże naßymßke, ßajecze, kaž teź wßchě druhe koże pßchezo po najwyßchßchich płaczißnach kupuje

Heinrich Lange
pßchi ßerbßkej katholßkej zyrkwi a pßchi žitnych wikach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 5. haprleje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Konferenza sastupjerjow europiskich industrialnych statow w Barlinje, na kotrejž su so sakonje, kitanje fabriskich dźěłaćerjow nastupaze, wuradźake, je so konz tamneho tydźenja skónčiła. Wobsamknjenja w nastupanju dźěła w hórnistwje maja sćěhowaze wopschijećе:

Dźěćzi do schtyrnateho lěta a w połodnischich krajach do dwanateho lěta w hórnistwje dźěłać njeßmědźa. (Jendźelska pschećziwo temu hłoßowasche.) Žony pod semju s zyła dźěłać njeßmědźa. W straschnym hórnistwje dyrbi so liczba dźěłanskich hodźinow pschikrótschicź.

Se statnym dohladowanjom dyrbja so wschě wobhladniwostne naprawy činicź, kotrež su k wobarnowanju dźěłaćerjow a k sprawjenju wuwoženja wuhla trěbne.

Strajki dyrbja so po móžnosći sadźěwacź. To so jenoż s pschesjenosću bjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi dozpicź da. Dźěłaćerjam dyrbi so móžnosć dacź, swoje skórźby bjes sadźěwka na prawym měsće wuskorźicź, a stat a towarstwo dyrbitej hromadźe skutkowacź, so bychu so dźěłaćerjo psched khorosću, snjesboženjom a psched čaßnej njekhmanosću k dźěłu wobarnowali.

W nastupanju dźěła žonow a dźěćzi je so wobsamkło:

Dźěćzi do dwanateho lěta dyrbja so wot wscheho fabrikskeho dźěła wusamknucź, a so žane wuwsacze njepschisiwoli.

Dźěćzi do schtyrnateho lěta dyrbja so wot wscheho njedźelskeho a nózneho dźěła wusamknucź, runje tak wot njestroweho a straschneho dźěła.

Woßoby do schěßnacze lět njedźelu a w nozy dźěłać njeßmědźa a wschědnje niz dłeje, hač dźeßacź hodźinow s pschestawku, s najmjeńscha połdra hodźiny trajazu. Dalsche samjesowanje móže so pschi woßebitych industrijach wunusowacź.

Žony a holzy psches 16 lět njeßmědźa njedźelu a w nozy dźěłacź a na běłym dnju nanajwyschsche jědnacze hodźin s pschestawku, s najmjeńscha połdra hodźiny trajazu. (Němska namjetowasche dwě hodźinje pschestawki k wotpočenju, Jendźelska dźeßacźhodźinski dźěłanski dźeń, kotrajž namjetaj pak so njepschijeschtaj.) Skónčnje: Žana žona njeßmě do schtyrjoch njedźel po porodźe dźěło pschijećz.

— Pjekarśzy pomoznizy w Chemnizy su wobsamkli, ßebi wot swojich mischtrow sa lěto s najmjeńscha tři dny měra žadacź. Wone dyrbja so tak rosdźělicź, so so róčne čaßy po jenym dnju njepjecze. Pjekarśzy pomoznizy chzedźa wyschnosć wo rosßud proßycź, jeli so mischtrjo jich žadanje njedopjelnja.

— Němski khěžorstwowy ßejm so nanajposdźischo w druhej połojzy tuteho měßaza seńdźe. Dźěła smeje doscź. Najprjódzy so ßejmej sakoń pschedpołoži, kiž je so na konferenzy sastupjerjow europiskich industrialnych statow k sakitanju fabrikskich dźěłaćerjow wuradźił a pschijał. S wěstosću móža so tež nowe žadanki sa rosmnoženje brónitosće wójska a sa kolonije wočakacź. Duž drje budze khěžorstwowy ßejm hač do podlěcza ßydacź dyrbjecź.

— Němske knjeżerstwo ma po sdaczu myßle, swoje kolonije w narańschej Afrizy powjetschicź. Emin pascha, kiž je dołhe lěta w jendźelskej służbje w snutskownej Afrizy pschebywał a so skónčnje do němskeje narańscho-afriskeje kolonije pschedobył, je do němskeje służby pschescholł. Wón so ßrjedź haprleje s Bagamoyo s pschewodom někotrych němskich offizěrow a 2000 sudanskich wojakow s wulkej karawanu na pucź do snutskowneje Afriki nastaji. Kraj, kotryž wón pschecźehnje, dyrbi so pod němske knjejstwo stajicź. So bychu Němzy w narańschej Afrizy swoje mozy rospjerschicź njetrjebali, su woni s wjednikom arabskich sběžkarjow, Banaheriom, měr sčinili.

— Pschichodny syn wjerńcha Bismarka, hrabja Rantzau, w tu khwilu s pruskim pośłanzom w Mnichowje, je proßył, so bychu jeho se statneje służby puschcźili. Tež hrabja Wylem Bismark, kiž je s knjeżerstwowym presidentom w Hannoverje, chze pjecza w bliščim čaßu se statneje służby stupicź.

— Pschi hoscźinje, kotraž je so wóndano pola statneho ministra s Boettichera měła, je nowy khěžorstwowy kanzler s Caprivi powjedał, kak je jeho khěžor na čzoko khěžorstwowych dźěłow powołał. Hdyž je so khěžor jeho w februarje praschał, hač by khěžorstwowe kanzlerstwo pschedewsacź chzył, je wón jenoż wotmolwicź móhł: „Hdyž byschcźe mje jutsje na wójnu póßkali a mje na najstraschnische městno bitwischcza stajili, bych so njerosmyßliwschi poßłuchał a bych wjedźał, sa Waschu Majestosću na bitwischczu wumrjecź, na kotrymž mózu cźeßnu ßmjercź namakacź.“ — S teho je widźecź, so je hižo w februarje rosrißane było, so wjerch Bismark se służby stupi, a so je hižo tehdy khěžor knjesa s Caprivia sa noweho kanzlera wuswolił. Schto je khěžora pohnuło, jeho sa Bismarkoweho nastupnika powołacź, wo tym so scźěhowaze powjeda. General s Caprivi je muž hischcźe „żelesnischi“ hač Bismark. Pschi lonschich manevrach w Hannoverskej Caprivi swój armeekorps pschecźiwo wójsku wjedźesche, kotrež pod khěžorowym roskasowarstwom s Bramborskeje postupowasche. Caprivi nad khěžorom dobu a jeho wójsko do wschěch stron rospróschi. Khěžorej so lubjesche, so je muża naschoł, kiž swoju winowatosć tež pschecźiwo khěžorej wukonja.

— Powschitkownische a wótsische, tola tež bóle hnujaze, hač cześćowanja, kotrež běchu so wjerchej Bismarkej wopokasałe, hdyž so wón s khěžorom roszohnowasche, su ludowe hołdowanja pschi Bismarkowym wotjěsdźe s Barlina byłe. Wot nowinow bě so rosschěriło, so wón sobotu popołdnju w 3 hodźinach wotjědźe. Duž so hižo pschipołdnju w Wylemskej dróhi ludźo shromadźowachu. Hač runje bu pomału snate, so Bismark hakle w 5 hodźinach kanzlerowy hród wopuschcźi, tola ludowe sbyły, kotrež k njeliczomnym tyßazam narosćzechu, scźerpliwje wutrachu. Wokoło 5 hodźin schwadrona Bismarkowych kyraßěrow s hudźbu pěschi s bramborskimi wrotami won cźehnjesche, so by jemu wotßalny postrow piskała. Schumjaze hura bě po 5 hodźinach s Wylemskeje dróhi k Parižskemu městu ßłyschecź. Polizija wjele widźecź njebě, tak so bě Bismark woprawdźe wot luda husto wobstupany. Wón w wotewrjenym wosu, kyraßěrsku uniformu se žołtym khornarjom wobleczeny, ßedźesche a bě hižo s daloka spósnacź. Machanje s rubischkami se wschěch woknow, njepschestawaze schumjaze hurawołanje a pschicźischcźowanje luda k Bismarkowemu wosej — to wscho so wopißacź njeda, a Bismark bě widomnje hnuty a wjeßeły. Tole hibanje s najhłubscheje ludoweje wutroby pschińdźe a so njebě khumschtnje pschihotowało. Jězdba so triumfnemu cźahej runasche, kajkehož hischcźe Barlin wohladał njeje. Wokna wschěch domow, nimo kotrychž Bismarkowy wós jědźesche, běchu s ludom wobßadźene, kotryž hura wołajo jemu wotßalne postrowy pschikiwasche, po bokomaj dróhi stejachu hłowa pschi hłowje mužojo s najwoßebnischich a najnižschich ludowych stawow; sdasche so, kaž so so wschitzy na pschemo prózowachu, Bismarkej nanajwutrobnischo hołdowacź. Na Lehrtskim dwórnischczu běchu so teho runja njeliczomne sbyły luda sestupałe, žony, mužojo, offizěrojo, wyßozy sastojnizy a dźěłaćerjo. Psched dwórnischczom běchu so pschedawarjo rózow postajili; tak połne hač tež jich korby běchu, w bližschim wokomiku běchu wone prózdne. Wschě žony w ruzy kwětkowe wonjeschka njeßechu. Na dobo so hurawołanje wunjeße, tak schumjaze a sahorjene, so so s nim wscho ßobu storhnu; kaž na hrimot, so pschibližaźy, so na hurawołanje poßłuchasche; powětr so s nim tschaßesche. Wjerch Bismark na perron stupi; wschitzy pschitomni kłobuk sejmachu; hłuboko hnuty a so poßměwajo wjerch Bismark blisko stejazym ruku tłóczeše a potom pomału nimo eskadrony kyraßěrow, jemu k cześći postajenych, krocźeše. Psched kupejom swojeho salonskeho wosa

wjerch sasta; a nětko žo hurawokanje wunjeße, tak mózne a žylne, kaž drje žo w Barlinje ženje žkyschako njeje. Hdyž wokanje na jenej stronje woßkabnu, žo wone na druhej cźim móznischo posběhnu. Wjerch Bismark hłuboko hnuty stejesche; se wschěch stron žo nětko jeho pschecźeljo a snaczi k njemu cźischczachu a jemu ruku tłóczachu, a žo s nim roszžohnowachu. Khěžor wjerchej kraßny fijałkowy puzak pschepodacź da, na kotrymž seleny kawrjenzowy wěnz se skotymi płodami leżesche, wěnzej bě czorno-běło-czerwjena žekla pschityknjena. Tak wjerch Bismark 5 mjeńschinow wot hurawokanja wobschumjeny a wobhowrjeny na perronje stejesche, potom žo wón do kupeja poda. Se wschěch stron do njeho kwětki lětachu; zyły salonski wós žo kwětkowemu hajej runasche; swón saswoni, kyraßerojo presentěrowachu, hudźba piskasche; jeje synki pak žo shubichu w móznym hurawokanju. Pomaku žo czah s dwórnischcźa hibasche, pschezo žo wjerchej wotßalne postrowy kiwachu, žony s rubjezkami machachu. Bě to wschě saczucźa pschemózazy wokomik; „Na saßowidźenje! na saßowidźenje!" žo sa rucźe wotjědźazym czahom s tyßaz ertow wołasche. Wschitzy, kotziž žu pschi tymle roszžohnowanju pschitomni byli, tež strósbi, symnokrejni mużojo, praja, so žo na tajke waschnje hischcźe ženje žadyn statnik wot luda czescził njeje. Njedźelu s Hamburga wjele ludu do Friedrichsruhe pschińdźe a Bismarkej wospjet schumjaze czesczowanje wopokazowasche. Hamburgsky měschczenjo póndźelu wieczor Bismarkej saklowy czah wuhotowachu. Někotrych knjesow s czaha Bismark k žebi pscheproßy. S nimi žo rosmołwjejo wón bjes druhim praji, so je jemu zyle spodźiwno, hdyž nětko rano s wědomosczu wozuczi, so niczo dźěłacź nima a niczo samolwicź, schtož žo w žwěcze podawa, abo so, hdyž nowiny czita, žebi myßlicź njetrjeba, schto dyrbi k temu prajicź. Hdyž žo rěcź k wólbam a sozialdemokratiji wobrocźi, Bismark spomni: „Strajki njejžu najhórsche; pschetož wone nimo du, ale najsrudnische sa dźěłacźerjow by było, hdy bychu ras, strajkow dła roshněwani, dźěłodawarjo dźěłacź njedali". Na praschenje, hacź wón wójwodski titul, jemu wot khěžora spožczeny, pschiwosmje, wón wotmołwi: „Ta wěz je w khěžorstwowym nawěschtniku staka: schtož tam steji, je wěrno". Dale je Bismark pjecza prajił, so dźě móże žebi, hdyž ras inkognito do Italskeje abo nědhźe druhdźe pojědźe, s titulom Lauenburgskeho wójwody najlěpje wupomhacź.

— W wotßalnej awdijenzy, kotruž je statny minister hrabja Herbert Bismark pola khěžora měł, je khěžor hrabi rjeczas Hohenzollernskeho domoweho rjada wokoło schije pokožił, jeho koschik a wospjet wobjimał jemu prajizy, so je runje tón rjad, kiž wón jara s rědka spožczi, wuswolił, dokelž je rjeczas snamjo sjenocźenja a wobkrucźenja a niz dźělenja. Wón žo nadźija, so hrabja, kotrehož strowosczę je pod czežu sastojnskich dźěłow czežko czerpiła, bórzy poknje wocźerstwi, so móhł potom jeho wuspytowane mozy, kaž je to hižo w liscźinje, s kotrejž je jeho se žłużby puschcził, wusběhnuł, saßo w khěžorstwowej žłużbje trjebacź. Khěžor nochzysche pak wotßalnej awdijenzy woprawdźite roszžohnowanje bycź dacź, wón žo wjele bóle prěnje dny po jutrach k hrabi Bismarkej k wobjedu pscheproßy.

— Wjerch Bismark je žo wot Barlinskeje samkarskeje jednoty sa czežneho samkarja a wot města Augsburg sa czežneho měschczana pomjenował.

— Aachenske nowiny s Barlina powjescź pschinjeßu, s kotrejež je widźecź, so je knježerstwo pschecźiwo sozialdemokratam žwoje stejnischczo pscheměniło. Wschěm pruskim polizajskim sarjadnistwam je žo kralowski kabinetny wukas póßłał, po tytrymž žo w dźěłacźerskich shromadźiznach po móznosczi wulka rěczna žwoboda pscheje. Shromadźizny dyrbja žo jenož rospuschczicź, hdyž žo wyßokostejazym wołbam statneho knježerstwa kschiwda czini, abo hdyž žo dźěłacźerjo pschecźiwo druhim stawam wobydlerstwa a k wójnje pschecźiwo kapitalej schczuwaju. Jeli so je khěžor woprawdźe tutón wukas wudał, wón drje s czežka na to myßli, so by žo rosscherjenje sozialdemokratije s nowym sozialistiskim sakonjom sahacziło.

— Němszy sozialdemokratojo psches jene njejžu, hacź bychu 1. dźeń meje, kaž je žo to loni w Parisu na skhadźowanzy sozialdemokratow a anarchistow wobsamkło, žwjeczili abo dźěłali. Mnohy dźěłacźerjo s tym s pokojom njejžu, so dyrbja 1. meje msdu shubicź. Ssamo sozialdemokratiski sapóßłanz Liebknecht wotradźuje, 1. meje žwjeczicź, dokelž žo tola žwjedźeń we wschěch stronach pschewjesczę njeda. Barlinszy sozialdemokratojo pak chzedźa žo nawopak Parižskeho wuczinjenja dźerżecź a žylnje sa to agitěruja. S wonka wulkich městow budźa žo dźěłacźerjo wo tu wěz mało staracź.

— W rheinskej krajinje a w Westfalskej žo snamjenja noweho wulkeho strajka hórnikow pokasuja. Dźěłacźerjo w wuhlowych podkopkach chzedźa dźěło złożicź, so bychu s tym dozpili, so bychu žo dźěłacźerjo, kotziž žu žo dła lonscheho strajka s dźěła puschczili, saßo pschistajili. Garnisona w Münsterje je stajnje na marsch hotowa, dokelž žo nowe njeměry w wuhlowych podkopkach wocźakuja. Też s wukraja powjescze wo mnohich strajkach pschikhadźeja. W połodnischej Schpanskej na 43,000 dźěłacźerjow strajkuje. W Winje žu póndźelu někotre tyßazy murjerjow a podawarjow dźěłacź pschestałe a s cźrjódami po měscze cźahałe, so bychu dźěłazych namołwiłe, žo k strajkej pschisamknucź. Na někotrych městnach strajkowazy s poliziju srasychu, pschi cźimž policistojo s nahim teßakom rubachu. Někotre woßoby buchu sranjene a na 60 sajate. W połnóznych Czechach wokoło Libjerza a Jabłonza žu nimale wschitzy schkleńczerjo dźěłacź pschestali. Hischcze ženje bjes schkleńczerjemi tak wulkeho strajka było njeje. Měr pak žo hacź dotal kasyk njeje. So bychu žo ropoty, kotrež žu žo psched dwěmaj měßazomaj w tamnych stronach měłe, njewospjetowałe, je knježerstwo poruczilo, w Libjerzach stajnje wójsko hotowe dźerżecź.

Franzowska. Ssudnistwo w Briey je nědhuscheho němskeho lieutenanta Niemayera, wóndano w Ardennach sajateho, dła wobhonjerstwa k jastwu na tsi lěta a k sapłacźenju 1000 frankow khostanja saßudźiło. Jeli so žmě žo franzowskim nowinam wěricź, je lieutenant Niemayer, kiž je prjedy w 17. pěschim regimencze žłużił, dokha dła žłużbu wopuschczicź dyrbjał a žo potom w Franzowskej s wobhonjerstwom sa němske knježerstwo nakładował. Pschepytanje je žo pschecźiwo njemu tajnje wjedło, a Niemayer je žo pjecza žam winowaty wusnał. Hdyž žu jeho sajeli, je hižo wón na druhim wobhonjerskim pucźowanju był. Pschi nim žu list s Barlina a sapiżne knižki namakali, s kotrychž je žo wupokasało, so je Niemayer w stajnym wobkhadze s powěscźerstwom němskeho wulkeho generalneho staba był a wot tuteho nadawki dostawał. Poßledni roskas jemu poruczi, dospołne wobhonjerstwo w połnózno-narańschich franzowskich twjerdźišnach sakožicź. Pschi wuwjedźenju tuteho roskasa je Niemayer pjecza tukanje polizije pschecźiwo wschelakim woßobam sbudźił. Snate pak je jenož, so je polizija tele dny měschczanostu w Epinalu sajała a pola druhich woßobow wobydlenje pschepytała. Loni w oktobrje a novembrje je žebi Niemayer města Nancy, Luneville, Epinal, Remiremont a Saint-Dié wobhladał. Hdyž jemu wußud wosjewichu, wón sawoła: „Sskława khěžorej!" Hdyž žo žudnizy wußmjachu, wón pschistaji: „Měnju, žo rosumi, žwojeho khěžora". Niemayer, kiž je prjedy w Mühlhausenskim regimencze stał, je žo s jenej Franzowskej woženił, kotraž ma hischcze pschecźelstwo w Nancyu. Niemayerowe saßudźenje je pjate, kotrež je žo na sakkadze sakonja psche wobhonjerstwo stako.

— Njepschestawazemu nadběhanju Parižskich rěsnikow je žo skónczinje poradźiło, knježerstwo k temu pohnucź, so rěsny skót s Němzow a Awstriskeje saßo pschiwosycź dawa. So bychu žo s wukrajnym skotom skótne khorosczę njesanjeßke, dyrbi žo tónle skót w sawrjenych wosach pschiwosycź a žo hnydom sarěsacź.

— W nawjecźornej Afriziy žu franzowszy wojazy dahomejske wójsko, kotrež bě žo do franzowskeje kolonije waliło, pobili a pjecź dahomejskich wßow dobyli a spalili.

Rußowska. W Ruskej žo s wěstosczu na to liczi, so němski khěžor na létnje manevry w Kraßnym Sselu (pola Peterburga) pschijědze. Niczo sa dobre poměry, bjes Ruskej a Němskej w tu khwilu wobstejaze, lěpje žwědczicź njemóże, hacź pschedstejazy wopyt němskeho khěžora. — Na wjazorych ruskich universitach žu sańdźeny tydźeń ropoty byke. Studencza pschecźiwo krutosczam wobstejazeho universitneho porjada protestowachu, kotryž jim wjazy žwobody hacź wuczomzam na gymnasijach njewostaji.

Turkowska. Bjes tym so turkowske knježerstwo njepschestawa wobkrucźecź, so na kupje Krecze dospołny měr knježi, pschezo saßo powjescze, wot tam pschikhadźaze, sa to žwědczja, so ma žo s tym runje na wopak. Turkojo po swucźenym waschnju dale kschescźijanow pschesczěhaja, tak so dyrbja žo czi s brónju pscheđ Turkami wobaracź. 27. měrza je bjes kschescźijanskimi sběžkarjemi a turkowskimi wojakami krwawne sraženje było, pschi czimž je jich na woběmaj stronomaj wjele panuło. Kschescźijanske žony a dźěczi na kódze, do Grichiskeje jědźaze, czěkaju.

Haschej płomjo, hdyž žo hischcze žehli.

Pschełožk s ruskeho.

(Pokracźowanje.)

Na starza sa helu kaschel pschińdźe, wón žo wobrocźi, wón nosy powßnje, dele lěse, žo hacź k kawje doschtynka a žo žynje. Wón je wschón wustak wot tehole pucza, žo wukaschluje a žo na blido sepřewschi žo prascha: „Kak je, — žu jeho saßudźili?" — „K dwaczeci pukam žu jeho saßudźili." — Stary s hłowu wije. „Ty žy njeduschny, Iwano, takle njeduschny! Niz jemu, žamomu žebi kschiwdu czinisch. Hdyž jemu khribjet bolazy schwikaju, budźe tebi

ſ tym lóžo?" — „Pſchichodnje budże ßo tajkeho nĕczeho paſcz." — „Czeho budże ßo paſcz? Schto dha wón hórſche czini hacz ty?"

Jwan mjerſazy bycz pocza. „Wón budżeſche moju pſchichodnu dżowku ſaraſycz móhł", wón ſawoka. „A nĕtko mi dwór ſapalicz hroſy. Dyrbju ßo ſa to pſched nim kkonjecz?"

Starz ſdychnu a dżeſche: „Ty w dalokim ßwĕcże wokolo pobudżeſch, Jwano, a ja hižo telkole lĕt ſa helu leżu; duż dha też ßebi myßliſch, ſo ty wſchitko widżiſch, a ſo ja niczo njewidżu. Nĕ, hólcże, ty niczo njewidżiſch, tebi je hida wocżi ſeßlepika. Zuſy hrĕch czi do woka kaka; ſa khribjetom ßwój — tón njewidżiſch. Hdy by wón ßam njeduſchny byk, wĕr mi, dha niczo ſke naſtako njeby. Pſchetoż ſke bjes człowjekami wot jeneho njewukhadża. Ske je mjes dwĕmaj. Jeho ßłaboſcz ty widżiſch, niz pak ßwojeje. By=li wón ßam njeduſchny byk, a ty by duſchny byk, dha tu niczo ſkeho byko njeby. Schtó je jemu brodu wutorhał? ſchtó je wſchitko nadrjebik? ſchtó je jeho na ßudniſtwo wlekł? A wſchitku winu ty jemu pſchizpiwaſch. Dokelż ty ßam ſke czinisch, teho dla też je ſke. Takle, hólcże, ja żiwy njebĕch a tak też waß wucżik njejßym. Bĕch ja takle ſe ſtarym, jeho nanom? Kak mój ſ nim bĕchmoj? Dobraj ßußodaj. Hdyż wón muki njemĕjeſche, jeho żona pſchińdże. „Wujko, my muki nimamy." — „Dżi do domu, żona, a bjer ßebi, kelkoż trjebacże." Nima=li wón nikoho, kohoż móhł ſ konimi póßkacz, — „dżi, Wanjadka, wjedż jeho konje! A njedoßaha=li pola mje, k njemu du. „Wujo Gardĕjez, to a to trjebam." — „Bjer ßebi, wujo!" Takle bĕſche bjes namaj. A też wy byſchcże lóhke żiwjenje mĕli. Schto pak nĕtko je? Wóndano wojak wo Plewnje powjedaſche. Je mi to żiwjenje? A tajkile hrĕch! Ty ßy muż, ty ßy knjes w domje. Ty maſch to ſamolwjecz. Schto ty żony a dżĕczi wucżiſch? Sso wadżicz je wucżiſch. Haj wóndano ßebi Taraſka, tale krodawa maka, ſważy na czetu Arinu ßwaricz. A macz ßo jemu ßmĕje. Je dha to pĕknje? Ty maſch to ſamolwjecz. Spominaj tola na duſchu. Dyrbimy takle czinicz? Ty mi ßkowo, — ja tebi dwĕ ßkowje; ty mi pliſtu, — ja tebi dwĕ. Nĕ, hólcże! Khryſtuß na ßwĕcże khodżo naß kopoky to wucżik njeje. Praji=li czi ſchtó ſchto ſke, to khĕtſje pózrej; jeho budże ßwĕdomje hrjebacz. Tak je Wón, tón Knjes, naß wucżik. Tebje kleßnu, a ty tam druhe lizo wobrocz: jowle, bij, je=li ſo ſaßkużu. Ja czi praju, jeho ßwĕdomje wotzucżi, wón ß_poniżi a budże na tebje poßkuchacz. Tak je nam Wón kaſak, ſo bychmy hordżi njebyli. Pſche czo dha mjelcziſch? Nĕczu ja prawdu?"

Jwan niczo njewotmolwi.

Starz ßo wukaſchluje, ßo ſ prózu ſaßo ſhraba a dale rĕczi. „Ty ßebi myßliſch, Khryſtuß je naß ſchto hubjene wucżik. Jeho wucżba je jenoż k dobremu ſa naß. Spominaj ſ najmjeńſcha na żiwjenje tudy na ſemi. Je tebi nĕtko lĕpje abo hórje wot teho czaßa, ſo je tale Plewna naſtaka? Woblicz dżĕ ßebi, ſchto ßy pſcheczinił na ßudniſtwa, ſchto ßy pſchejĕſdżik, ſchto ßy wokolo jĕſdżo pſchetrjebak. Twoji ßynojo ßu hižo mkode worjoky, ty by jeno żiwy bycz trjebak a na horu horje hicz. Ale ſ twojim hoſpodarſtwom ſ hory dele dże, — a czeho dla? Dokelż ßy pokny horboſcze. Ty dyrbiſch ſ dżĕczimi na polo jĕſdżicz a ßam ſa wſchĕm hladacz, tebje pak ſky njepſcheczel k ßudnikej honi abo k nĕkajkemu człowjekej, kiż ſ prawdy njeprawdu czini. Hdyż w prawym czaßu njeworaſch, w prawym czaßu njeßyjeſch, czi maczerka ſemja żohnowanje ſapowjedżi. Czeho dla ßo nĕtkle wowß radżik njeje? Hdy ßy jón ßyk? Hdyż ſ mĕſta pſchińdże. A ſchto ßy wucżinik? Schtó wĕ ſchto ßy ßebi na ſchiju powßnuk. Ach, hólcże, myßl ßebi na ßwoju ßamßnu wĕz, dżĕkaj a hoſpodar ſe ßwojimi ßynami na polu a na dworje; czini=li czi ßußod kſchiwdu, dha jemu wodaj, każ Bóh tón Knjes kaſa, — a ty ſmĕjeſch ßwobodniſchu ruku, a tebi budże lóżſcho na duſchi."

Jwan mjelczi.

„Hlej, Wanja, poßkuchaj mje, ſtareho. Sapſchehń konja, dojĕdż na mĕſcze na ßudniſtwo, ſcziń tej zykej wĕzy kónz a naſajtra dóńdż k Gawrilej, ſjednajtaj ßo, każ Bóh luby Knjes porucża, a pſcheproſch jeho k ßebi, jutſje je runje ßwjaty dżeń (— bĕſche wjeczor do ßwjedżenja naroda ßwjateje knjeżny —), nawar czaja, też palenza jemu porjedż — a wottſchaß hrĕchi wot ßwojeje duſche ſa nĕtko a ſa pſchichod. A tak też żónſkim a dżĕczom krucże porucz."

Sdychujo ßebi Jwan myßli: ſtary prawdu rĕczi. A wón żaneho hněwa wjazy njeſaczuwa. Wón jenoż njewĕ, kak dyrbi ſapoczecz, ßo nĕtko ſjednacz.

Jako by ßynowe myßle ſhódak byk, ſtary dale rjekńe: „Njewotſtorkuj to, Wanja, dżi na mĕſcze. Haſchej płomjo, hdyż hiſchcże ßo żehli; hdyż ras wupraßnje, jo wjazy njedoßahnjeſch."

Starz chżyſche hiſchcże wjazy prajicz, ale pſcheſta, dokelż bĕchu żony domoj pſchiſchłe a każ ßroki ſchczekotachu jena pſchemo druhu. Bĕchu hižo ßkyſchake, ſo bĕchu Gawrila k pukam ſaßudżili, a ſo bĕ wón hroſyk ſkórżbnikej ſapalicz. K temu, ſchtoż bĕchu ßkyſchake, ßwoje pſchiczinichu. Runje ſ paſtwy pſchińdżechu, hdżeż bĕchu ſ Gawrilowymi żonami ſwadu pomĕłe, a powjedachu, ſo je jeho pſchichodna macz ſ pſchepytowanſkim ßudnikom hroſyła, ſo tón nĕtko zyku wĕz pſchewobroczi; a ſo je wjeßny wucżeŕ hižo druhu ſkórżbu pſcheczíwo Jwanej zarjej ßamomu póßkał, a ſo je w tymle pißmje wſchitko napißane, to wo wojowym hoſdżu, a to wo ßolotwjowej ſahrodzy, a ſo nĕtko Gawril pokojzu Jwanoweho kubła doſtanje. Jwan je rĕczecz ßkyſchesche, jemu bu lodojcże wokolo wutroby, a wón ßwoje myßle, ſo chze ßo ſ Gawrilom ſjednacz, pſcheměni.

Se żonami ßo wón do żanych rĕczow njeda. Wón ſtaże a na ßwoje dżĕko do bróżnje dżĕſche. Boże ßkónczko bĕſche ßo ſkhowako, a ßynojo ſ pola domoj pſchińdżechu. Woni bĕchu rolu, hdżeż bĕchu jerzu mĕli, na ſymu ſworali. Jwan jich duzy ſ bróżnje ſetka, ßo jich ſa jich dżĕkom praſchesche, jim wupſchahacz pomhaſche a ßebi rósdrjeny khomot pſchihotowa, ſo by jón wuporjedżak. Bĕſche hižo zyle czma. Nĕtkle powjeczerjecz a potom lehnucz hicz, ßebi Jwan pomyßli; wón khomot ßobu wſa a do domu dżĕſche. Na Gawrila a ßkowa, kotreż bĕ nan rĕczak, ßebi wón wjazy njemyßleſche. Hdyż chżyſche do domu ſaſtupicz, wón ßkyſchesche, kak ßußod ſ dybawym hłoßom k nĕkomu praji: „Czert njech jeho woſmje! Saraſycz jeho dyrbja!" Wokomik wón ſtejo woſta a ſ hłowu wijo dó jſtwy ſtupi.

Wó jſtwĕ ßwĕczachu. Mkoda żona w kucżiku pſchi koleſku ßedżeſche, ſtara wjeczeŕ warjeſche, najſtarſchi ßyn ſ kyka czrije pleczeſche, ſa blidom ſ knihu druhi ßedżeſche, Taraſka ßo hotowaſche ſ konimi na polu nozowacz.

Kak by w domje tak ſchikowanje byko bjes tehole kurjazeho woka, teho hroſneho ßußoda.

Wobużny bĕſche Jwan ſaſtupił, wón kóczku ſ kawy dele ſchmórnu a ßo na żony huntorjeſche, ſo bow na ßwojim mĕſcze njeſteji. Wón bu dale bóle khmurny a czoko morſchczo khomot płataſche, mjes tym ſo jemu Gawrilowe ßkowa, jeho hrożenje na ßudniſtwje a tamne „Saraſycz jeho dyrbja!" ſ hkowy njechaſche.

Stara Taraſzy wjeczeŕ ſtaji; wón powjeczerja, ßo kuntuſch woblecże, ßo płaſchcz wodże, ßebi paß ſapinu, ßebi krjeńzu khlĕba do ſaka tyknu a won dżĕſche k konjom. Najſtarſchi bratr chżyſche jeho pſchewodżecz, ale Jwan ßam ſtaże a ſe ßynom won dżĕſche.

Na dworje bĕſche zyle czma, wĕtſik ßo ſbĕże, mróczele ßo po njebju honjachu.

Jwan Teraſzy na konja pomhaſche, ſrĕbza pohonjeſche, ſtejo woſta, ſa hólzom hladaſche a poßkuchaſche, kak wón po wßy jĕchaſche a ßo ſ towarſchemi ſetka, — doniż wſchitzy tak daloko ſe wßy njebĕchu, ſo niczo wjazy wo nich ßkyſchecz njebĕ. Dokho wón pſched khĕżu ſtejeſche, a Gawrilowe ßkowa „Jeno ſo jeho bóle palicz njebudże!" jemu ſ myßlow njepſchińdżechu.

Wón ßam ſe ßobu ßmilnoſcże njeſmĕje .... ßuchotu mamy .... hroſny wĕtſik duje. Wón nĕkak ſkradżu k poßleńzy pſchilĕſe .... ſtatok ſapali .... ma ßo ſ procha. Moje kubko a wobßedżeńſtwo mi ſpali, njekraßnik .... a prawo wokkhowa. Hdy bych jeho lepicz móhł! S rukow jeho puſchczik njebych.

Wot tychle myßlow ſajaty Jwan w mĕſto teho, ſo by ßo do domu wróczik, na bróhu dżĕſche. Ja chżu wokolo dwora dóńcz, ßebi wón myßli. Schtó wĕ, ſchto ma tónle Gawril w myßlach. A mjelczo ſtupajo wón nimo wrótkow pſchińdże. Hdyż ßo wo rózk winje a po płocze dele hlada, ßo jemu ſeſdanje, jako by ßo na druhim rózku nĕſchto nimo ßunuko a ßo hnydom ſaßo ſkhowako. Wón ſtejo woſtanje a ßo njehiba. Czicho je koło wokolo, jeno ßkóma rjepoze a w hakuſach ſchumi, ſo je lĕdma ßkyſchecz. Po czmĕ wón ſ wopredka ruku pſched wocżomaj widżecz njemóżeſche; nĕtko pak ſtej ßo jeho wocżi na czmu ſwucżikej, a jaßnje wón bróny a płuh pod torożom widżi. Wocżi napinajo wón hlada: nikoho widżecz njeje.

To drje je ßo mi jeno tak ſeſdako, ßebi wón myßli; ale lĕpje je, hdyż wokolo dóńdu. A pſchi bróżni wón mjelczo dale dże; tak mjelczo wón w ßwojich łykowych czrijach ſtupa, ſo ßwoje ßamßne krocżele njeßkyſchi. Hdyż wón do rózka dóńdże, blisko pſchi płuſy nĕſchto ſabkyſknje a ßo hnydom ſaßo ſhubi. Jemu wutrobu hromadu czehnje, a wón ſaſtanje. Na tym ßamßnym mĕſcze ßo nĕtko ſaßwĕczi, a jaßnje Jwan pſchi nahkym ßwĕtle widżi, kak, ſ wopjecżizu k njemu wobrocżeny, nĕkajki człowjek ſ czapku na hkowje ßo na ſemju czapnuwſchi walczk ßkómy ſapala, kotryż w ruzy dżerżi. Wot ſtróżelow ſajaty Jwan wocżi na to mĕſto wuwala, potom ßo ſebjerje a ſ wulkimi krocżelemi runy pucz na teho muża dże. Wón mi njeczeknje, — hnydom jeho pſchimnu.

Wón hiſchcze daloko pſchiſchoł njebě, dha na jene dobo płomjo wupraßnu — na druhim měſcze — ßłóma pod tſěchu ßo ſapopanje, płomjo tſěchu liſa — a tam Gawril ſteji — jaßnje jeho wón widźi.

Kaž ſchkraholz na ſchkowronczka Iwan na khromeho cžěri. Ja jeho ſwjaſam, — cžeknucź mi njemóże. Ale Gawril drje je krocžele ßłyſchał, wón ßo wohladnje a kaž ſajaz — ſ wotkel też to ſpěſchnoſcź bjerje! — klazajo pſchi bróżni dale běži.

„Mi njecžeknjeſch!“ Iwan woka a ſa nim cžěri.

(Pokracžowanje.)

Jutrowny khěrluſch.

Nam ſanoſchujcże pſalmy,
Wy Boże njebjeßa!
Wy duſche, ſcželcże palmy
Hacž k roham woktarja!
Wo Knjeſu ſaſpěwajcże
A jeho dobycžu,
Na dźeßacź trunach hrajcże
Piches Bożu ßwjatnizu!
Hlaj, jandźeljo a trony
A ßyły njebjeſke
A wſchitke legiony
We wěnzu hromadźe
Pſched kralom naſchim ſteja
Se ßwojim khwalenjom
A jeho pſchewodźeja
Se ßwojim khěrluſchom.

Kiž bě bjes wußmjewzami
Tak jara hanjeny,
Tón knježi nětk nad nami
Se ßmjercze ſbudźeny.
Wón jara kraßny ſtawa
We ßwojim dobycžu
A ſbóżnoſcź wěcžnu dawa
Po tutym żiwjenju.
Duż ſhromadźcże ßo, ludy,
Nětk wſchitke pſched njeho!
Wón ſteji hiżo tudy
A wjedźe kraleſtwo.
Sso wſchitzy pokorjejcże
Nětk kralej naſchemu!
Cžeſcź jeho powyſchujcże
We wulkim wjeßelu! D.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Cźi wjedrawuſtojni ratarjo, kotſiž ßu, na ſtare prawidła ßo ſkožujo, wěſchcźili, ſo létßa w naléczu hiſchcze wjele ſymnych dnjow doſtanjemy, ßu prawo měli. Njedźelu je ſaßo khłódniſche wjedro ſaſtupiło. Schtwórtk rano bě ſyma tajkeje ßylnoſcże nabyła, ſo běchu łuże ſ cźeńkim lodom pſchikryte. Na wulke ſboże hiſchcze ßadowe ſchtomy njekcźěja, hewak by ſchkoda, kotruż by ſyma naczińika, jara wulka była. — Dokelż ßo létßa dub prjedy hacž jaßeń ſeleni, ſmějemy po ſtarym wjedrowym prawidle mokre léczo. Hacž pak tole prawidło pſchitrjechi, ſa to rukowacź nochzemy.

— Cźeżke njeſboże je tudomneho agenta a něhduſcheho inſpektora k. Meiſela podeſchło. W ſchkórnju ßebi nohu ſrybowawſchi je ßebi ſ barbu, ſ kotrejž ſtej jeho nohajzy barbjenej, krej ſajědojcźił. Lékarjo ßu, ſo bychu ſadźěwali, ſo ßo jěd po zyłym cźéle roſcheri, Meiſelej nohu pſchi kolenje wotrěſali. Wón je ſtraſchnu operaziju ſbożownje pſchětrał a maja nadźiju, ſo ßo jemu żiwjenje ſdźerži.

— Tudomne konſervatiwne towarſtwo je tu 29. měrza w Lauez hotelu ßwoju porjadnu hłownu ſhromadźiſnu wotbywało. Hdyż bě ßo rosprawa wo ſkutkowanju towarſtwa podała, ßo k nowowólbam dóńdże. Dotalne pſchedßydſtwo je ßo hacž na krajneho ſtarſcheho, knjeſa ſ Zezſchwitza, kiž bě pſchipowjedźił, ſo wólbu ſaßo njepſchiwoſmje, ſ nowa wuſwoliło. Měſto knjeſa ſ Zezſchwitza knjeſa rěcžnika Seyferta wuſwolichu.

— 160 lět je ßo minuło, ſo je naſcha ſakſka artillerija wojerſku draſtu abo uniformu doſtała. Hiżo léta 1620 běſche kurwjerch Jan Jurij I. kompagniju artillerije ſałożił, kotraż běſche pak ßylniſcha, pak ſaßo ßłabſcha. Sa prěnjeho nawjedowarja tejele kompagnije bu krótko do Jana 1620 ryczeŕ Jan Małchaŕ Schwalbachſki pomjenowany. Kral Auguſt Ssylny kompagniju 1698 na bataillon ſe ſchtyrjomi kompagnijemi roſcheri, k kotrymż 1700 hiſchcze dwě nowej pſchińdźeſchtej, kotrejž buſchtej poſdźiſcho ſaßo ſběhnjenej. Hacž do léta 1730 běchu artilleriſtojo něſchto kaž rjemjeßlniſka jednota, w kotrejž ßo wucžobne liſty wudawachu a ßo pruhowanja ſtachu. Léta 1763 ßo artillerija ſaßo pſchetwori a mějeſche nětko dwaj bataillonaj artillerije, bataillon füſilěrow a kompagniju bombarděrow. Hnydom w prěnim léczе ßwojeho wobſtacża mějeſche artillerija ßwoju wójnſku pruhu wobſtacź. Měſta Hornjeje a Delnjeje Łużizy, kotrež ßo jemu ſ dobrym njepodachu, kurwjerch woblehnu a nadběhowaſche. Najbóle ſmużicże ßo naſche měſto wobaraſche; ale ſa ſchtyri njedźele kurwjerch też Budyſchin dobu, kaž běſche ßebi druhe měſta hiżo podcźißnuł. S kónz auguſta 1620 běſche ßo wójna, na kotrejž ßo młoda ſakſka artillerija wuſnamjeni, ſapoczała a w dezembrje ßo hiżo ſkónczi. A wot teho cżaßa Łużiza pod ßławnym Wettinſkim ſzeptarjom ſteji.

S Lemiſchowa. Ssrjedu rano je ßo tu njewobydlene bydlenſke twarjenje cźißko 9, khěžerjej Auguſtej Mjetaſchej ßłuſchaze, ſpaliło.

S Rakez. Telko ludu, kelko bě ßo ſańdźenu njedźelu k pohrjebej njeſbożowneje Schtrympiz ßwójby ſběżało, ſ rědka hdy ſa kaſchczom dże. Wjele ſtow ludźi ßo hiżo do cżaßa wokoło Schtrympiz khěże, na dróſy a na pohrjebniſchczu cźiſchczeſche, ſ dźěła ſ woprawdźitym żelenjom, ſ dźěła, ſo bychu ßwoju wczipnoſcź ſpokojili. Wutrobu hnujazy ſaczińſchcź cźinjeſche, hdyż ßo tſi kaſchcze ſa ßobu ſ domu njeßechu, hdyż chor ſ jaſnym hłoßom „O, cźłowcże, wopomń ſkónczenje“ ſanjeße, hdyż ßo tſi kaſchcze ſa ßobu ſe ſwonjenjom ſwonow k rowu njeßechu a ßo jedyn ſa druhim do ſemje puſchczi. Srudny podawk, kiž ßo jara wobżaruje, napomina naß, ſo ßo khachle prjedy ſawrjecź njeßmědźa, hacž ßo wuhło, w nich ßo paleze, ſpaliło njeje. Podawk je hiżo tydźenja tak na dróbne wopiſany, ſo niczo dale pſchiſtajicź nimamy. Naſpomnicź jenoż chzemy, ſo bě ßobuſaduſchena 91étna holczka khětro wjele krwě wubluwała. Wěſcze je ßo wona ſe ßmjercżu bědźicź dyrbjała, bjes tym ſo je Schtrympa po ſdacżu zyle cźiſche wußnuł. Schtrympowa mandźelſka je najſkerje hrożazy ſtrach ſpóſnała a ßo k durjam wlekła, ſo by je wotewrika a ſtrach wotwobrocźika. Pſchi tym pak je ßo wot womory ſajała a ßo ſadußka.

S Hatka. Holza F., kiž je ſe Żahanja ßem pſchicźahnuła a na poßled w Minakale ßłużika, je tele dny trójniki, dwě holzy a jeneho hólza, porodźika. Wſchě tſi dźěcźi ßu ßylne, wulke a ſtrowe. W tu khwilu ßo wone wot tudomneje baby wothladuja. Najſtarſchi ludźo njepomnja, ſo ßu ßo tu něhdy trójniki narodźiłe.

S Khróſcźiz. Sańdźenu wutoru rano je ßo bjes wobydlerjemi naſcheje wſy njemało njeměra a roshorjenja ſbudźiło. Wſchitzy wjeßnjenjo ßo na wſy hromadu ſběżachu, ſo bychu ßebi wo njewuſchnoſcźach powjedali, kotrež bě něſkajki njekniczomnik w minjenej nozy wo wſy ſkucźił. Schulſke dźěcźi běchu ßo rano ſe ſchule ſ powjeſcżu wróciłe, ſo ßo tón dźeń ſchulſka wucżba dźerżecź njehodźi, dokelż je w ſchuli wſcho ſpowróczene a prěki a pódlu rosmjetane a roſcźiſkane. W nozy bě něchtó ſ wotewrjenym woknom do ſchulſkeje ſtwy ſaléſł, w njej wſchě ſchulſke ławki ſpowróczał a ſ woknom won wſcho wunjeßł, ſchtoż bě wotnjeſcź móhł. Něktore ławy dźěczom ßłuſchazych pißanſkich knihow, zenſurowe knižki, ſchulſke formulary atd. běchu po zyłym wulkim pohrjebniſchczu a w ßußodnych ſahrodach a polach roſßyte. Wulke drjewjane ſchulſke tafle, liczenſke maſchiny a wſchelaka druha ſchulſka potrjeba běchu teho runja won ſnoſchene. Jenu taflu pſched zyrkwinſkimi durjemi namakachu, druha na pohrjebniſchczowej muri ſtejeſche a tſecża pſchede wßu w jenej hrjebi leżeſche. W druhej ſchulſkej ſtwje běchu wucżerjowy pult a ſchulſke ławki powróczene; ſchtyri ławki běchu koło wokoło lampy, ſ wjercha wißazeje, na wyßoke ſtajene. Też tu běchu wſchě knihi a lohſche wězy ſ woknom won ſwumjetane. S nuſnika, pódla ſchule natwarjeneho, běchu ßo durje wußadźiłe a do pódlanſkeho hłubokeho pucża cźißke. Bjes tym ſo ßebi ludźo ſapuſczenu ſchulu wobhladowachu, ßo powjeſcź roſnjeße, ſo ßu ßo w nozy wo wſy na někotrych měſtach nutſkamali a kranuli. Pola hoſczenzarja Wjenki bě něchtó pſches żeleſny wyßoki wótrokónczaty płót ſaléſł, wokno do hoſczenſkeje ſtwy wutłóczíwſchi do khlamow ſaléſł a tam někotre tobakowe truby (ſajfy) a hłowczki a wſchelake druhe wězy pokranuł. Dale bě ßłyſchecź, ſo je paduch też pola korczmarja Graſa pobył. Tam bě wón ſ wotewrjenym woknom do jſtwy ſaléſł a něhdże 100 zigarow kranuł. Spodźiwne bě, ſo ani pokranjeni, ani wobydlerjo ſchule w nozy ropota pytli njeběchu, hacž runje a to woßebje w ſchuli pſchi powróczenju ławkow bjes ropota woteńcź njeje móhło. Duż ßebi hiżo myßlachu, ſo ßo nózna podawiſna tak bórſy njewujaßni. Pſchipadnje pak ßo poradźi, hiſcheże tón ßamy dźeń woßobu paducha, kiž bě ſ dobom też ſapuſczeŕ naſcheje ſchule, wußlédźicź. Jedyn krawz ſ naſcheje wſy bě w nozy ſ dźěła domoj duzy widźał, kak jedyn mużſki do hłubokeho pucża pódla ſchule durje dele cźißnu a bě tuteho mużſkeho ſa młodeho cżeladnika Jurjanza, pola jeneho tudomneho kublerja ßłużazeho, ſpóſnał. Krawz to żandarmej woſjewi, a tón na to hnydom Jurjanza ſaja. Jurjanzowu komoru a draſtu pſchepytawſchi niczo ſ kranjenych wężow njenamakachu, też Jurjanz pſched żandarmom prějeſche, ſo je kranuł abo w ſchuli njewuſchnoſcże ſłucźił. Hakle po puczu do Kamjenza ßo jaty po dołhim napominanju paduchſtwa a worakawſtwa w ſchuli wuſna. Kranjene zigary, tobakowe truby a hłowczki bě wón w komorje ßwojeho hoſpodarja do pluwow ſahrjebał, hdżeż je, hdyż ſa nimi pytachu, też nadeńdżechu. Praji ßo, ſo je Jurjanz dźiwnuſchki cźłowjek, kiž po ſdacżu druhdy ſtroweho roſuma nima.

Přilopk.

* W Dołhim Burkersdorfje pola Stołpnja wóndano žónska ßwojej dźěśći, wot kotrejuž běśche jene 3 lěta a druhe 10 měßazow stare, do młynskeje hrjebje cźißnu a potom ßama sa nimaj skoczi. Ale žonu ludźo ſ wody wucźeżechu, dźěśći pak ßo tepischtej.

* W Barlinje běśche ßo muž, kiž je w pißarni jeneho pschekupza sastojnik, se ßwojimi towarschemi na jenej tamnischej lotteriji wobdźělił. Wo tym shoniwschi pak jemu jeho žona hórke poroki cźinjeśche, so je pjenjesy takle ſ woknom won cźißnuł, a tak dołho do njeho rěcześche, doniž ji wón njeßlubi, so ßwój dźěl woteda a so budźe ßebi pjenjesy wróczo žadacź. Wóndano wjeczor muž domoj pschińdźe a ßwojej mandźelskej wosjewi, so je tamón lóß 30,000 mk. dobył, so by wón po tajkim 3000 mk. dostał, hdy by, wot njeje k temu nusowany, ßwój dźěl pschedał njebył. Nětko hakle ßo žona mjersaśche; zyku nóz ſ hněwom wußnucź njemóżeśche. Nasajtra dopołdnja, hdyž běśche muž do pißarnje schoł, ßo žona se skobami wó jstwě wobwěßnu. Muž pak hischcźe cźaßa doscź domoj pschińdźe, so móżeśche žonu wotrěśnucź, prjedy hacž běśche ducha spuschcźika. Zyke wobwěschenje pak trjeba byko njebě; pschetoż mużej do myßlow pschischko njeběśche, ßwój dźěl loßa pschedacź; wón běśche žonje to k lubu samjelczał.

* W někotrych wßach po prawym brjosy Łobja pola Mischna je ſ nowa panochtniza wudyrika. S wopŕědka ßo khoroscź na jenym kuble w Bohnitzschu pokasa, nětko pak je też howjasy skót jeneho kublerja w Dierje, jeneho winizarja w Hornim Spaarje a rěsnika w Cöllnje nad Łobjom na panochtnizu skhorił.

* Hdźež ßo Łóbjo do morja wuliwa, a po zykym wokolnym mórskim pobrjosy ßu lětusche nałécze hižo telko małych jerjow nakojili, so dyrbja wulki dźěl rybow, kotrež do Hamburga pschiwjesu, ratarjam jako hnój pschedawacź. Dokelž ßo tajki hnój derje płaczi, rybazy wjele pjenjes wuwikuja, mjes tym so hewak ryby wotbyli njebychu, hdyž ßu ſ tajkimi hromadami. Na torhoschcźu w Hamburgu je sańdźene dny rybak burej 600 korbow jerjow sa sto toleŕ pschedał.

* Młody rjemjeßlnik ſ Cannstadta billet, ſ kotrymž chzysche na żelesnizy do Eßlingena jěcź, a kotryž 35 pjenjezkow płaczesche, wužił njebě. Duž chzysche jón nasajtra wužicź a teho dla datum wotrěśnu, ßo nadźejo, so nětko konduktor njepytnje, so billet njepłaczi. Ale sastojnik ßo tola na to dohlada a rjemjeßlnika pscheradźi. Pschißażni w Stuttgarcze młodeho cźlowjeka winowateho spósnachu, a falschowanja dla jeho k jastwu na běrtl lěta saßudźichu.

* Hrosne waschnje, jehłu do rta bracź, schtoż někotrażkuli żónska cźini, je hižo saßo wopor żadało. 17lětna holcźka w Hoiersdorfje pola Schöningena wóndano jehłu, ſ kotrejż ſ wołmu wuschiwasche, do rta wsa a ju pózrě a hižo bliżschu nóz njewurjeknite bolosce pschětrawschi wumrě. Ta ßamßna holcźka běsche hižo pscheđ dleschim cźaßom schitu jehłu pózrěła, schtoż pak ji dale njeseschkodźi. So budźesche ßebi tole tola ſ wucźbu bycź daka!

* Krwawny njeskutk je ßo pscheđ wczerawschim tydźenja w nozy wokoło dwanacźich w Mainzu stał. Hdyž wyschk Salm, wjednik 2. kompagnije heßenskeho regimenta pěschkow cźo. 118 domoj pschińdźe, jemu pscheđ khěžnymi durjemi premierleutnant Stoll, kiž pschi inżenerskej inspekziji w Kölnje ßkuži, ſ revolverom w ruzy napschecźo stupi a ßkowcźka njeprajiwschi jeho ſ revolverom dwójzy do żiwota tśeli. Salm ſ bolosczu sawoła a chzysche do khěžnych durjow stupicź, ale Stoll jemu hischcźe kulku do khribjeta tśeli, so njesbożowny po sdaczu morwy leżo wosta. Tśelenje ßußodow wubudźi; bórsy někotsi mużaży na město njesboża pschiběżachu. Widźo leutnanta Stolla cźěkacź pschekupz Otto sa nim běżesche; leutnant ßo duzy po puczu wobroczi a tśeli; kulka mjenowanemu pschekupzej nimo wucha fruncźesche. Na to Stoll revolver ßam na ßo skoži, dwójzy tśeli a na měscze morwy leżo wosta. Cźeżzy ranjeneho wyschka a też morweho do hojerńje donjeßechu. Wo pschicźinje krwawneho podawka ßo pische: W lěcze 1888 bu Stoll na khwilku k heßenskemu regimentej pěschkow cźo. 118 pscheßadźeny, psched krótkim pak běsche ßo na ßwoje stare město do Kölna wrócził. Wyschk Salm a premierleutnant Stoll pak ßo, każ ßo sda, snjescź móhkoj njejstaj; woßebje ßo Stollej sdasche, so je psches wyschka Salma pschikrótscheny. Sa to je ßo na wyschku wjecźicź chzył a je jenicźzy na to ſ Kölna do Mainza pschijeł, so by njeskutk dokonjał. Salma wschitzy jako snjeßliweho a měrniweho offizěra khwala, mjes tym so běsche Stoll nahły cźlowjek. — Nasajtra rano khěżorej wo srudnym podawku nadrobny telegram do Barlina póßłachu. Wyschk Salm je jara cźeżzy ranjeny; hischcźe w nozy dyrbjachu jeho operěrowacź.

* Rěsnikowa w Ronneburgu wóndano staru kschinju rósno bijesche a pschi tym w njej potajny kaschczik namaka, w kotrymž pjecź kożanych měschkow leżesche. W měschkach běsche 60 ßlěbornych a 17 skotych pjenjesow, kotrež ßu wjele pjenjes hódne, dokelž ßu ſ prěnja jara wulke a ſ druha jara stare a rědke.

* W Rodewischu je wěsty Tiepner, kiž ßuschene ryby khodźo pschedawa, tamnischeho ßedkarja skónzowacź spytał, so by jeho wurubił. Dokelž pak ßo jemu to njeradźi, wón niczo njerubiwschi se strachom cźeknu. Tiepner, kotrehoż ßu sajeli, je ßo njeskutka wusnał.

* Mjes Oberawom a Hermsdorfom pola Goldberga ßu wczera tydźenja popołdnju pschedźenaka a kublerja Hoffmanna ſ Lauterseiffena w rězy Katzbach morweho namakali. Hoffmann běsche se ßwojim wosom, na kotrymž mějesche dźěło, w nozy wokoło dwanacźich ſ korczmy w Goldbergu wotjeł a domoj jěcź chzył. Wón mějesche móscheń pjenjes a hischcże knižki ſ papjerjanymi pjenjesami pschi ßebi; hdyž pak jeho cźěło nadeńdźechu, ani móscheń ani knižki ſ pjenjesami pschi nim njenamakachu. Duž je nimale wěste, so ßu jeho rubjeżnizy duzy po puczu nadpanuli a sadajili, jemu pjenjesy a cźaßnik rubili a cźěło ſ dróhi hacž k rězy dowlekli a jo do wody cźißnuli. Na cźěle běchu wschelake rany; cźěło na khribjecze w rězy leżesche. Rubjeżnikow hischcze nimaju; wyschnoscź temu, schtóż jich wußlědźi, pjenjeżne myto lubi.

* W Freiburgu běsche ßo wóndano dźěkacźeŕ ſ jeneje fabriki, hdźež cźaßniki dźěkaju, trochu wopik, duž ßebi wumyßli, wětrnik sa wokschidło sastajicź. Dokelž ßo jemu to njeradźi, wón pak njedźiwajcy na to njepuschcźi, jeho wokschidło ßobu wusběże. Hdyž běsche wokschidło ſ nim w najwjetschej wyßokoscźi, wón puschcźi, na hłowu dele padźe a pscheraženy delekach leżo wosta. Zyke cźěło běsche rosbite, prawa ruka rósdrjena. Lěkarjo praja, so je na ßmjercź.

* W Jendźelskej ßu wjele ßkawneho jendźelskeho wowczeŕskeho pßa Christophera sa 20,000 mk. pschedali. Bratr tehole pßa, kotrehoż ma něchtó w Frankfurcze, budźe na wulkej pßyczej wustajenzy w Barlinje-Charlottenburgu wot 15. hacź do 18. meje ßobu wustajeny.

* W schpanskim měscze Barcelona běchu pscheđ krótkim do cźělneje komory tamnischeho pohrjebnischcża morweho pschiwjesli. Straźnik cźělneje komory ßo bórsy dohlada, so tamón cźlowjek ſ zyka morwy njeje, ale jenoż po sdaczu morwy; w nim hischcze ßo ßkabe snamjeschka żiwjenja pokasowachu. Straźnik wěz ßwojemu bližschemu pschedstajenemu wosjewi, ale po sdaczu morweho směrom w kaschczu w cźělnej komorje leżo wostaji. Straźnikowy pschedstajeny wěz saßo ßwojej wyschnoscźi wosjewi, ßo teho runja wo to njestarajo, so bychu khoreho do hojerńje donjeßli abo jeho ßwójbje pschepodali. Mjes tym ßo wjazy hacź 24 hodźin minu; a hdyž skónczńje sa nim hladacź pschińdźechu, běsche morwy woprawdże morwy.

* Satraschny wichor je pscheđ wczerawschim tydźenja w měscze Louisville w Połnóznej Amerizy njeßměrneje schkody naczinił. Wichor wjeczor w dźewjatej hodźinje pschicźeże a sa jenicźki wokomik najwjetsche kamjeńtne twarjenja, dwórnischcża a mnohe domy do zyka saniczi. Najwjazy ludźi je na radnej khěži wo żiwjenje pschischko, kotruż wichor też powali; pod rospadankami radneje khěże bu ßnano 200 cźlowjekow pohrjebanych, mjes nimi 70 dźěcźi, kotrež se ßwojimi starschimi na reje pschihladowachu. Po tśjóch skhodach na radnej khěži mějesche někajke dobrocźelske towarstwo ßwoju lětnu shromadźisnu, kotraż běsche derje wopytana; ßobustawy towarstwa, kotrychż běsche wjazy hacź sto, ßu najskerje wschitzy wo żiwjenje pschischli. Mnohe domy, kotrež běchu spadałe, ßo sapalichu. S rospadankow jeneho doma muż a żona ſ dźěsczom żałoscźizy ruzy ſ płomjenjow won tykachu a wo pomoz wołachu, dokelž běchu mjes rospadankami tak pschipreczi, so won njemóżachu; ale nichtó jim pomoży posliczicź njemóżesche; duž ßo pscheđ wczomaj shromadźeneho ludu spalichu. Wichor dołho njetrajesche, mróczele rospkunuchu, Boži měßaczk seskhadźa a srudnje na żałostne sapuscźenje dele hladasche. Wóhnjowa wobora ßo hnydom do dźěła da a saßypanych ſ rospadankow cźahacź pocża. Wichor běsche też psches rjane a wulke tabaczne wiki cźahnuł a nimale wschitke składy, hdźež njeßměrnje wjele tabaka leżesche, sapuscźił. Wjele tyßaz ßudow tabaka bu saßypanych. Schtoż je ßo nasdala wobliczisko, je wichor 2500 domow spowalał; 3000 ludźi je ranjenych, 500 morwych. W měscze Metropolis w kraju Illinois ßu wschitke zyrkwje a wucźernje, ßudnistwo a jastwo spowalane, a hischcze 200 abo 300 druhich domow. Też město Bowlingreen w kraju Kentucky a druhe městaczka buchu sapuscźene, a wschudźom je pschi tym wjazy abo mjenje ludźi wo żiwjenje pschischko. W měscze Racine w kraju Wisconsin wichor tśechu dźiwadła wotnjeße, hdźež runje hrajachu. Wschitke ßwězy haßnuchu; mjes wustróżanymi pschihladowarjemi njemdra měschenża nasta; wschitzy ßo k durjam cźischczachu, pschi cźimż ßo mnosy sranichu. — Meteorologiska stazija běsche straschny wichor pschipowjedźiła, ale nichtó ßo wo to starał njebě, a nihdże ßo na njón pschihotowali njeběchu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże druhi ßwjaty dżeń jutrow dopołdnja w 10 hodź. diakonus Räda němski prědowacź. — Pschi zyrkwinych durjach budże ßo sa sakske bibliske towarstwo kollekta sběracź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Pawoł, Handrija Pawlinusa, polleńka w Jeńkezach, ß. — Hana Martha, Gustava Eduarda Rachlowza, zigarnika na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Jakub August, Jakuba Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, ß. — Johanna, Adolfa Hermana Fabiana, schewskeho mischtra tuby, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 28. měrza: Franz Kasper, rodź. z Hainichena, seminarist tuby, 20 l. — Hana, njebo Michała Handrika tuby, sawostajena dź., 53 l. 2 m. — 30. Korla Bohußlaw Matthes, kubleŕ w Tšelanach, 72 l. 10 m. 6 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2434 měchow.	W Budyschinje 29. měrza 1890 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 2. haprleje 1890 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	9	71	10	20	9	59	10	—
" . . . . . žołta	9	53	9	71	9	30	9	65
Rožka	8	44	8	56	8	31	8	50
Jeczmjeń	9	64	9	80	8	7	9	33
Wowß	8	30	8	70	7	90	8	20
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	60	2	20	2	60
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	14	30	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 " . . .	3	20	3	70	2	70	3	30
Sšłóma . . 600 " . . .	34	—	36	—	30	—	33	—
Proßata 866 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacź 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hacź 8 hr. 59 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 50 np.

Draždżanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. haprleje: Rjane.

Dźeczel

rjany stejazy na 3 kórzach pola pschi Draždżanskej drósy ma ßo **wutoru 8. haprleje** popołdnju w 3 hodźinach po woßrědkach pschedawacź.

A. Mißgang.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 8. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo w lěßu, **Huaschczańskej gmejnje** ßłuschazym, wjetscha dźělba schmrěkowych schtomow wschelakeje tołstoscze, bjes nimi psches 100 twarskich schtomow, po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

A. Lehmann, gmejnski pschedstejiczeŕ.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 10. haprleje 1890 ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym revěrje** scźěhowaze wužitkowe a palne drjewo a to:

něhdże 80 khójnowych pjeńkow,
60 " klozow,
25 " krutych žerdźow,
100 rm. khójnowych schcźěpow,
90 " " kuleczkow,
175 " " pjeńkow,
26 stotnjow khójnowych walczkow,
104 rm. khójnoweje walcziny

se swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Rieschske hajniske sarjadnistwo.
H. Njepraschk, wyschschi hajnik.

Wupschedawanje.

Skład **tkaninow** sa mužske wobleczenja a něschto **hotoweje drasty** s konkursstwa firmy **J. G. Bock** ma ßo **wutoru 8. haprleje** dopołdnja wot 8 hodźin w dotalnej pschedawarni na bohatej haßy 18 na pscheßadźowanje pschedawacź.

Konkursowy sarjadnik
Clemens Niecksch.

Knježi rěsak w Lasu porucża:

wschě družiny deskow,
tšěschne laty,
plotowe ryhele
a wotrěski

po cźaßej pschimèrjenych płaćišnach.

Rjane **kubło** w Wósborku, pschi torhoschcźu leżaze, s maßiwnymi twarjenjemi, 35 kórzami rjanych polow a łukow, 430 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene, je s inventarom płaćišny hódno hnydom na pschedań. Dalsche je pola lokalneho ßudnika **Boocka** tam shonicź.

W Hornim Wujesdże je maßiwna **khěża** cźišło 41 s brózynju a wulkej ßadźeńskej sahrodu na pschedań. Położa kupneho pjenjesa móże stejo wostacź.

Moja **sahrodniska žiwnosćz** s 13½ kórzom pola a łuki je se skotom a hospodarskim gratom bjes wumjenka a hospody na pschedań.

Jan Wróbel w Rabozach.

W Rodezach cźišło 24 pola Pomorz ßu młode mopsy a rjany kruwjazy wós tunjo na pschedań.

Kóń

9létny běłusch, wallach, skludny, bjes bracha, je jako sbytny na pschedań w Barcźe cźišło 65.

3000 kop 3—4létnych **brěsowych hadźeńkow,** kotrež ßu na polu rostłe, tunjo pschedawam.

Michał Kruža w Trupinje.

Würzburgske runklizowe ßymjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na žitnej haßy.

Ssadowe schtomiki

rjane, ßylne a srósstne, dobre družiny, pschedawa tunjo

schtomowmja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnej bohatej haßy 3.

Tunje zigary

sto po 2 mk. 25 np.
porucża
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej drósy.

ff. pschenicznu muku,
„ rjanu muku,
rjany gris,
k pizy zentnaŕ po 6 mk. 76 np.,
rjane wotruby,
zentnaŕ po 5 mk. 50 np.,
pschenične wotruby,
zentnaŕ po 4 mk. 75 np.,
wscho w najlěpschej kajkosczi porucźataj **Hajnka a ßyn**
w hamorowym młynje pschi żelesnym mosczе.

Pschispomnjenje: Też pschenżu a rožku stajnje po najwyschschej płaćišnje kupujemoj a pschenżu a rožku sa muku wuměnjamoj.

Lěkarski dorschowy jaterny wolij

snaty najlěpschi ßrědk psche płuzowe khorosczе, skrofle, lischawu, ßłabosćz dźěczi, wumpjeru atd. porucża w bleschach po 50 a 75 np., kaž też po wasy

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Carbolineum

najlěpschi wolij psche hrib
porucża tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Schwablowu kißalinu, ßłonu kißalinu

w ballonach a po wasy k ratarskej potrjebje ma pschezo na składze po tunich płaćišnach

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Palenz.

Cźisty a **žitny palenz,** dobre družiny, a **likěry** porucża tunjo

Th. Grumbt.

Kofaze kože nasymske, sajecze, kaž też wschě druhe kože pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Cźiſchczany barchent w wulkim wubjerku, 6/4 a 5/4 ſchěroki, ſtary łóhcź po 20 np., **barchent k koſchłam** ſa lětni cźaß, jara tuni, **poßleſchczowe zychi a wupjerki,** ſtary łóhcź po 20 np., dwójzyſchěroke **draſtne tkaniny,** jenobarbne a ſchottiſke, ſtary łóhcź po 50 np., **poczeßnjenje na pjeſle,** dale **kaſchczikate** a **ßmnßkate kholowowe tkaniny,** nowe muſtry, **zidźane, polzidźane, wolmjane a bawmjane rubiſchcza na hlowu,** 6/4 wulke, **cźiſtowolmjane rubiſchcza na hlowu** po 1 mk. porucźa

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

K nalětnemu cźaßej

porucźa jako jara tunjo:

zwjernowe rubiſchcźa po 25 np.,			
ſchtrymphy k wukhodźenju	por po	25 np.,	
dźěcźaze ſchtrymphy, běle a pißane	„ „	20	„
ß. užaze ſoki, běle a pißane	„ „	10	„
rukajzy we wſchěch barbach	„ „	25	„
mužaze ſchlipſy, cźorne a pißane	„	25	„

ſchemiſety, khornarje, manſchety, ſtrowotne ſchtalty ſ wołmy a ſ balmy, **zonjaze** a **dźěcźaze ſchórzuchi,** běle a pißane, **dźěcźaze mězy** a **wobleczenja, nohajzy** ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchcźa, ſ pſchedźenom atd. atd.

Lětnju vigoniju njedźiwajzy powyſchenja 1 mk. 50 np.
woprawdźitu vigoniju płaczíſny zkowny punt po 3 „ 50 „

Ernst Scheer
jenož na bohatej haßy 9 w Budyſchinje.

Najwjetſchi ſklad w měſcźe — najſprawniſche poßłuženje.

Filzowe klobuki

we wſchěch nalětnich nowoſcźach a jara ſolidne,
ſa hólzow hižo po **1** mk. } hacź k najlěpſchim
ſa mužſkich = = **2** = } kajkoſcźam.

Zylindrowe klobuki

w jara rjanych kajkoſcźach hižo po **4** mk.

Mězy

ſ dobrych tkaninow w kraßnych muſtrach hižo po **1** mk.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Emma ſwud. Vorwerckowa

na hlownym torhoſchczu cźißło 5 ſ napſchecźa hlowneje ſtraże

porucźa po tunich płaczíſnach ßwój wulki ſklad **zaketow, deſchczńych mantlow** a **pjeſlow,** ſ dobrych tkaninow dźěłanych, a proßy pſchi potrjebje wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Najwjetſchi ſklad

cźaßnikow, rjecźaſow a hudźbnych hrajadłow.

Porjedźenje najlěpſche a najtuńſche.

J. G. Schneider pſchi lawſkej wěži.

Sofy a **matrazy,** też ſ **ložom,** po tunich płaczíſnach porucźa **T. Albert**
na hornczerſkej haßy.

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaczi najwyſchſchu płaczíſnu
J. H. Ulbrich w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 22.

Barbjerńja, cźiſchczerńja a chemiſka płokarńja
Heinricha Hoppstocka
w Wósborku

ßo naležnje porucźa a pſchi najtuniſchich płaczíſnach najlěpſche wuwjedźenje lubi.

Sa **Bukezy** a wokolnoſcź kóžde ſkaſanje darmo a bjes pſchiliczenja ſa pſchipóßłanje k. kóžkarſki miſchtr **Michael** w **Bukezach** wobſtara.

Najnowiſche **muſtrowe kharty** ßu tam na wobhladanje wupołożene

---

Pſcheproſchenje

k ſjawnym pſchednoſchkam w kapali japoſchtołſkeje gmejny na hajniſkej dróſy 9.

Někotre njedźele dołho budźa ßo njedźelu popołdnju wot 5 hodź. a kóždy ſchtwórtk wjecźor wot 8 hodźin nabożniſke pſchednoſchki dźeržecź.

Njedźelu 6. a ſchtwórtk 10. t. m.:

Wo kſcheſcźijanſkich wěrnoſcźach, cźaßej pſchiměrjenych.

Kóždy, kiž ßo ſa tajke wěrnoſcźe ſajimuje, ßo pſcheproſchuje.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Wſchě **kolonialne twory, khoſej, zokor, rajſk** atd. ßu najtuńſcho dóſtacź pola **Schiſchki a Rjeczki** w Budyſchinje.

Tinkturu pſche ſchcźóny
w bleſchach po 50 np.,
pólver pſche ſchcźóny
w tyſkach po 40 a 60 np.,
pólver pſche ſchwoby
w tyſkach po 40 a 60 np.
porucźa

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Wóſkowa tłoczerńja

Roberta Adama na ſwoukownej lawſkej haßy cźißło 5 kupuje kóždu dźelbu **wóſkoweho twara.**

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucźa
Adolf Rämsch.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucźa
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucźa jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Nowe
turkowſke ßłowki

ßu po puncźe a po litrje tunjo dóſtacź pola
Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchě družiny **cźrjewow k dźěłanju kołbaßy** porucźa **cźrjewowa pſchedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźißło 23.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe drużiny,

myjerśku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu a schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje drużiny, schablony**

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucża a ma pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kolmas

najlěpschu kajkosć w czwizach po 1/2 a 1 zentnarju, kaž w kaschczikach po 2 puntomaj porucża po najtunischich płaczisnach

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Na ßwój **palenz** a wschelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waschnju a dołholětnym nashonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki skład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne czinju.

Gustav Poser.

Zyrkwinski konzert

pónđelu 7. haprleje 1890 w zyrkwi w Rakezach.

Sapoczatk popołdnju w 3 hodźinach.

Czisty wunoschk konzerta je sa dobroczelski saměr postajeny. Duż dobroczinstwu mjesa stajena njeje.

Ratarske towarstwo sa Scheschow a wokolnosć

smeje, da-li Bóh, 3. dżeń jutrow popołdnju w 4 hodźinach w Fallantez hoscżenzu w Koßlowje shromadźisnu. Ssobustawy a hoszi pscheproschuje

pschedsydstwo.

Budyska Bjesada.

Srjedu 9. haprleje w Budyskej třeleŕni **dźiwadłowe předstajenje.** Hrać budże so: **Pražski wuj.**

K temu so někotre spěwne přednoški přizamknu. Pozdźišo je mały bal. Započatk w 7 hodźinach.

Bjesadnych a sobustawy Maćicy Serbskeje wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

w Budyšinje změje so **srjedu** po jutrach, **9. haprleje** popołdnju w dwěmaj w **Gudźic restawraciji.**

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Wšitke sobustawy M. S. a přećelow towarstwa přeprošuje najpodwolnišo **předsydstwo Maćicy Serbskeje.**

Nalětnja skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

srjedu po jutrach dźeń 9. haprleje t. l.

dopołdnja wot 10 hodź. **na třeleŕni** w **Budyšinje.**

Wo bohaty wopyt prosy

Jan Mrózak, stud. theol.

Towarstwo Serb. Burow.

Chilisk salpeter, sa „Towarstwo Serbskich Burow" skasany, je na składże pola k. **Schirmera** na tworowym dwórnischczu w Budyschinje. **Rjencz** w Czornezach.

Stajnje, tež w nozy k wopytanju khorych rad swólniwy, proschu, so by ßo mi, hdyž ßo moja pomoz **w sdalenischich wßach** żada, woßebje pschi **porodźenjach w nozy, wós póßlat.**

Dr. s Boetticher w Hodźiju.

No. 85. Union. No. 85.

Dobru drużinu **zigarow** s jeneho wupschedawanja kupjenu, woprawdże 60 mk. po tyßazu hódnu, pschedawam w kaschczikach po 4 mk. 50 np., 500 scht. po 20 mk.

Proschu tole wurjadnje pschihódne posticzenje wobkedźbowacz.

W. H. Conrad

13 na bohatej haßy 13.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Tunje płaczisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcżu **serbski.**

Jara dobry

paleny khofej,

nowe drużiny, punt po 1 mk. 40 np.

porucża **Th. Grumbt.**

Wosjewjenje.

Cżesczenym Serbam w **Bukezach** a wokolnosczi ßebi dowolam k wjedżenju dacz, so ßym ßo w Bukezach jako **bětnarski mischtr** saßydlik. Juchowe ßudy, 5—7 łóhczi dołhe, dźěłam.

S poczesczowanjom

Korla Liebelt,

s bydłom pódla Heimrichez hoscżenza.

Starscha ßłużobna holza, kotraž je hižo ßłużiła, ßo k prěnjej meji do dobreje ßłużby pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Now."

Pilnu młodu holzu sa lohke domjaze dźěło pyta **Leopold Posner** na bohatej haßy 7.

Dźěłaczer ßo pyta!

Sa ßwoje destillaziske khlamy k 15. haprleji ßylneho, strósbeho młodeho człowjeka pytam. Msda 20 mk. měßaczńje pschi ßwobodnej hospodze. **Gustav Poser.**

Na wjetsche kubło pola Lipska ßo młoda dźěłaczerska ßwójba pyta. Letna msda sa muża 300 mk. wuczini, żónske dźěło ßo woßebje płaczi. Teho runja dźowka, kotraž 180 mk. msdy dostanje. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin."

Dwoju **tyscherskeju** do trajneho dźěła pyta **E. Mérczin,** tyscher w Rabozach pola Budyschina.

Krawskeho pomoznika a **wuczobnika** pyta

Mühlbach, krawski mischtr w Panjezach pola Porchowa.

Wuczobnik, po mózności Sserb, móże jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi do kolonialtworowych khlamow sastupicz. Wopyt pschekupskeje schule a nusna schulska wědomosć ßo żada.

J. G. Klingst Naehf.

Wuczobnik ßo pyta!

Hnydom abo k jutram wuczobnika, ßerbskeje rěcże mózneho, pytam. Dobra schulska wuczba a wopytanje pschekupskeje schule ßo żada.

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Tyscherskeho wuczobnika

pyta **Korla Barthel**

na lawskich hrjebjach 2.

Sso wrócziwschi wot rowa ßwojeho lubeho, njesapomniteho mandźelskeho, nana a bratra,

knjesa pschekupza a restawratěra

Friedricha Ernsta Arnolda,

hnuje naß, knjesej fararjej **Mrósakej** sa troschtowaze ßłowa a wóhnjowej woborje a wschitkim tym, kotriž ßu njeboczicznego k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodźili, kaž tež sa jara nadobnu kwětkowu pychu, s daloka a bliska darjenu, najwutrobnischi dźak wuprajicz.

W Hrodźischczu, 2. haprleje 1890.

Srudźeni sawostajeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 12. haprleje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W pruskim wójsku skoro we wschěch regimentach infanterije a kavallerije mnohe offizěrske městna wobsadźene njejsu. So by so tutemu njedostatkej wotpomhało, je kněžor s kabinetskim wukasom poručił, so dyrbja so niz jenoż synojo semjanow a sastojnikow, ale też synojo cźeßnych měschczańskich swójbow jako offizěrojo pschijimacź. Młodym ludźom, kotsiž chzedźa jako offizěrojo słužicź, njeßmě so jich wotpohladanje s pschewyßokimi wědomostnymi žadankami počźežicź, a njeje trjeba, so su woni abiturientne pruhowanje na gymnasiju wobstali. Kněžor nima sa dobre, so so wot komanděrow sa offizěrow privatne pjenježne pschikohi žadaju, a so so po nich nahladnosćź offizěrskich korpsow měri. Kněžor woßebje te regimenty wyßoko waži, kotrež se snadnymi srědkami swoju winowatosćź s wjeßełosćźu a spokojnosćźu dopjelnjeja, kotraž je pruskich offizěrow pschezo wusnamjenjała. Komanděrojo so s nowa napominaju, wschelakore wurostki pscheczinjerstwa samjesowacź. — S kněžorowym poßlednim wukasom swißuje, so su někotsi offizěrojo s najbohatschich semjanskich swójbow, kotsiž běchu w Barlinje s wulkej pychu žiwi, s wójska wustupili, bjes nimi prynz Egon Fürstenberg, baron Podbělski a hrabja Stienstopff. Drusy offizěrojo buchu do mjeńschich městow pscheßadźeni. Kněžor je pjecźa wo tychle offizěrach prajił: „Hižo hospodarstwo, kotrež cźile knježa wjedu, a pschikład, kotryž mjenje samožitym towarschom dawaju, duch staropruskeje prostosćze w mojim wójsku podrywa“.

— Wjerch Bismark je jako kněžorstwowy kanzler stajnje, runje kaž w Barlinje, tak też w Friedrichsruhe někotrych polizistow k schkitowanju swojeje woßoby w swojej słužbje měł. Nowy kněžorstwowy kanzler, Caprivi, je polizistow se swojeje służby hnydom prěnje dny puschcził. Wón je prajił, so jemu woni trjeba njejsu, a so móže so jako wojak sam schkitowacź.

Awstrija. W někotrych pschedměstach Wina su so wutoru njeměry měle, podobne tym, kotrež su sozialdemokratisy dźěłacźerjo w Köpenicku pola Barlina wobeschli. Hižo wutoru dopołdnja so strajkowazy dźěłacźerjo s wulkimi hromadami na Schmelzu sběžachu. Polizija měješe nusu, dźěłacźerske cźrjódy, kotrež so s wjetscha s młodostnych dźěłacźerjow tworjachu, rosehnacź. Popołdnju bjes dundazym ludom a dźěłazymi murjerjemi w Hernalsu k wjetschemu ropotej dóńdże. Něhdże sto dundakow psched jedyn twar pschicźahnuwschi murjerjow namołwjesche, dźěłacź pschestacź. Dokelž murjerjo na schczuwarjow njeposłuchachu, tuczi s kamjenjemi do nich mjetachu. Hakle sylnemu wotdźělenju polizistow so poradźi, herjekarjow rosehnacź. Hdyž so cźmicźkasche, so cźrjódy prósnikow se Schmelza do Ottakringskeho a Neulerchenfeldskeho pschedměsta wrócźachu. Herjekajo a wołajo so njeliczomne sykły pschiwalachu. Najwjazy s njeměrnikow bě so hižo wonka s kamjenjemi a druhimi wězami, k mjetanju so hodźazymi, sastarało. Schtóž běsche na to sabył, sebi s dróbnymi kamjenjemi, s kotrymiž bě dróha s nowa posypana, wupomha. Dołho njetrajesche a wokna twarjenjow a gasowych latarnjow saschczerczachu. Sskabe polizajske mużstwo na Hasnerskej drósy, kotrež měješe prěni stork wotdźerżecź, do wulkeho cźeßna pschińdże, a jemu niczo druhe njewubu, hač do njeměrnikow s nahim mjeczom rubacź. Wojowanje kónza njeměješe a herjekarjo njezosachu. Na woběmaj stronomaj buchu mnosy sranjeni, a skónczńje polizistojo swoje poßlednje wobaradło, revolwer, wužichu. Někotsi nadpadnizy buchu drje sranjeni, tola ludowe cźrjódy so s tym satrajschicź njedachu, ale cźim bóle njembrowachu, tak so dyrbjachu polizistojo psched pschemozu zosacź. Nětko so njekrańniz s njewopißomnym hołkom do bliższich dróhow walichu. Wustróżeni mějeczeljo khlamow s domow skoczichu, so buchu swoje khlamy psched njembrosczu so pschihanjazych sapuscźerjow schkitali. Tola jenoż małemu dźělej so to s nusnej spěschnosczu schlachczi. Sykły rjad khlamow bu dospołnje wurubjeny a sapuscźeny. Prěni nawal měješe Thalinska dróha wutracź. Tu so njembrosczź njeměrnikow woßebje pschecźiwo palenzarnjam wobroczi. Pola pschekupza Wittrusa pjenjesy s kaßy kranuwschi, wscho na małe kuski rosbichu. S jeneje druheje palenzarnje palenzowe sudy na haßu wunjeßechu a so potom wonka do picza dachu. Sapuscźenje w khlamach so wopißacź njeda. Žana deska zyła njewosta a žane wokno njerosražene. Dalsche sapuscźenje so na Abeleskej haßy sta. Też do jeneje polizajskeje straże, w kotrejž bě polizajski inspektor samlutki pschitomny, so herjekarjo dobuchu a w njej wscho rosbichu. Schtož so na kruchi rosrasyсź njeda, so na dróhu cźißnu, bjes druhim żelesne kožo. Inspektorej so s nusu poradźi, so dźiwucham wukhowacź. Na najhórje pak w jenej palenzarni na Liebhartskej drósy sakhadźachu. Kaž wrótni so do khlamow walichu a pschekupzowu żonu, tam runje samu pschitomnu, k semi porasychu. Jako dźiw dyrbi so wobhladacź, so je żonje mózno było, pod pjascźemi njemdrakow, hdyž też sylnje krwawjo, cźeknucź. Sakhadźenje, na to scźehowaze, so pschedstajicź njemóże. Honacże, kotrež w sudach tczachu, buchu wotwjertnjene a spiritußej k semi běžecź dachu. Pjenjesy w pokkadnizy kranuwschi, dźiwuchojo palazu papjeru a drjewo do spirituża a palenza cźißnuchu. Zyke khlamy hnydom w płómjenjach stejachu, kotrež wyßoko hač k tšesche s woknow a durjow sapachu. Se wschěch stron wóhnjowa wobora s pschedměstow pschihna. Ludowe cźrjódy pak jej wobarachu haschecź, tola móżesche so woheń po wjazyhodźinskim dźěle poddußycź. Spósnawschi, so je pscheßkaba, njeměr podtłóczicź, polizija wo wojerску pomoz proschesche. Wjeczor w 8 hodźinach jěsdni pschihnachu a porjad saßo postajichu. Wot teho cźaża pocźa w pschedměstach měrnischo bycź. Na druhi dźeń popołdnju so s nowa ludowe cźrjódy na dróhach shromadźowachu, tola wojazy, kotrež na wjecźornych smerkach po dróhach cźahachu, je bórsy rosehnachu. So by so měr a porjad sdźerżał, je knježerstwo wobydlerjam Neulerchenfeldskeho, Ottakringskeho a Hernalskeho pschedmesta pschikasało, domy hižo wjecźor w 8 hodźinach sawrjecź. Korczmy a hoscźenzy dyrbja so wjecźor w 9 hodźinach wot hoscźi wopuschcźicź a so samknucź.

— W poßlednischim cźaßu su khorosce bjes skotom w Awstriskej widomnje wotebérake. Tejele pschicźiny dla je so něko dowoliło, s Awstriskeje żiwe swinje hač na dalsche do Mnichowa, Nürnberga a do Beuthena w Hornjej Schlesynskej saßo wosycź, tola s tym wuměnjenjom, so so w mjenowanych městach hnydom sarěsaju. Też do Žitawy budźa snadź so w bliższim cźaßu s Awstriskeje żiwe swinje saßo pschiwosycź smęcź. Sakske knježerstwo je pjecźa namjet, na to so pocźahowazy, w swjaskowej radze hižo stajiło.

Franzowska. Kaž w němskim, je so też w franzowskim wójsku pólver bjes kura sawjedł. 1. haprleje je so w pschitomnosczi Parižskeho gouverněra, generala Saussiera, prěni manever wotbywak, pschi kotrymž je so pólver bjes kura wužiwał. Franzowske nowiny wo tym pißaju, so budże so pschi wužiwanju noweho pólvra po zyle hinaschim waschnju wójna wjesc dyrbjecź, kaž hač dotal. Derje kryczi wojazy so wot njepscheczela spósnacź njemóża, hdyž tšeleja, dokelž kura widźecź njeje. Na wopak njekryczi wojazy, kotsiž so sadу kurowymi mróczelemi wjazy khowacź njemóża, žane swoje hibanje psched njepscheczelom potajicź njemóża. S teho je spósnacź, so budże so krajina kedźbliwje studowacź a po mózhosczi wuwucźicź dyrbjecź. Pschihladowarjo a wojowarjo pschi manevrje běchu pschekwapjeni s lohkosczu, s kotrejž mózachu pschi najwótsischim wojowanju wschelakore barby uniformow rosesnacź. Najbóle cźerwjene kholowy pěschkow do wocźow padachu. Jaßna cźerwjena barba po tajkim franliwosczź pěschkow powyschi. Duż hižo wójnske ministerstwo rospomina, hač budże trěbne, sa wójsko nowe cźěmnobarbne uniformy shotowicź dacź. To same nasnonjenje, kaž Franzowsojo, su też Němzy s pólvrom

bjes kura cźinili. Němske „Wojerske nowiny“ hižo poruczeja, so byschtaj žo helm a stejaty khornar wotpołožikoj. Wobaj staj wojakej wobcźežnaj, hdyž dyrbi ležo tšelecź; na to pak budźe wón cźasto pokasany, dokelž dyrbi pschezo na to myślicź, so by njepschecźel jeho njewidźał. S zyka žnadź budźe po sawjedźenju noweho pólvra nusne, so žo s uniformow wschě jažne barby a wscha błyskotata pycha wotstronja. W pschichodźe budźe žo wojak jenož s cźémnobarbnej drastu drascźicź, kotraž žo w seminej barbje shubjuje.

— Powjesce, kotrež žu poślednje dny s Dahomeja do Parisa dóschke, franzowske knježerstwo bjes dwěla k rasnemu sakroczenju pohnucźa. Na franzowsku koloniju w nawjecźornej Afriki wójsko Dahomejskeho krwjelacźneho krala Gléglé najhórsche nadpady cźini. Wójnske cźahi, kotrež žu franzowske wotdźělenja cźiniše, žu jenož na wokomik Dahomejskich satraschiše. Tak je tež s poślednim cźahom byko. Franzowsojo po rězy Queme horje cźehnjechu a wóžom njepschecźelskich wžow sapalichu. Pschi tym dweju offizerow shubichu, hejtmana Oudarda, kiž 27. měrza w bitwje padźe, a lieutenanta Mousseta, kotrehož je žłónzo sežahako. Franzowske knježerstwo je žo nětko rosžudźiko, dowós brónje k dahomejskemu brjohej samjesowacź, schtož žo jenož dozpicź hodźi, hdyž žo mórski brjóh s franzowskimi wójnskimi łódźemi wohlehnje. Tak bórsy hacź budźe franzowske wójsko žylne doscź, žo wone na marsch do dahomejskeho hłowneho města, Abomeja, nastaji, kotrež je wot mórskeho brjoha jenož něhdźe 14 mil sdalene.

Jendźelska. Pschedsyda jendźelskeho ministerstwa, lord Salisbury, je tele dny w Newportu wo jendźelskim schulstwje sjawnu rěcź měł, w kotrejž je žwoje nahlady wo hódnosći naboženskeje wucźby w schulach k wjedźenju dał. Lord Salisbury prajesche: „Žadam, so by kóždy, wscho jene, k kajkej zyrkwi abo kschesćijanskej sekcźe žo dźerži, žwoje dźěći w žwojej žamžnej naboženje wotcźahnucź dał, město so je do schulow scźele, kotrež žo wot dźěći wschelakorych wěruwusnacźow wopytuja, a w kotrychž žo nabožina sa wschěch swjerschnje a bjes ducha wucźi. W waschnju naboženskeje wucźby leži, so dyrbi wucźer wěricź, schtož wucźi, a so wón dźěcźom zyke pożołstwo wěry sdźěli, kaž je ju wón žam dostał. Je-li so dźěcźo pscheżwědcźene njeje, so je wucźer napschecźo njemu sprawny, njemóže bjes woběmaj nusna pschesjenosću wobstacź, a naboženska wucźba je potom žměschna hra a jebanstwo. Duž bych rad widźał, so by žo wschěm kschesćijanskim wěrywusnacźam w kraju najwjetscha žwoboda dała, so bychu bjes sadźěwka žwoje dźěći wucźicź žměli, schtož maja sa najwjetsche wěrnosće kschesćijanstwa. Ssmy poślednje dny wjele, žnadź pschewjele wo njeskutkach, hrěchach a hubjenstwje žłyscheli, wo wězach, na kotrež žamo spomnicź, hanibicźiwosću sakasuje. Ssmy wo shnikosći waschnjow žłyscheli, wo kotrejž žebi hacź dotal njejžmy ani dźecź dali. Ssu ludźo, kotsiž žebi žadaju, so by žo se sakonjemi ske wotstroniko. Je pak jenož jedyn wěsty žrědk: wotcźehnjenje dźěći w kschesćijanskej wěrje. Duž Wam radźu, prawo sakitacź, so žo nasche dźěći poknu wěrnosću kschesćijanstwa, kajkuž my wěrimy, nawucźa a žo žanej stronje, kotraž sa tym žada, so by žo stat do naboženskeje wucźby měschał, njedowoliko, tole najwyschsche prawo, kotrež kschesćijenjo wobžedźa, pschikrótschicź“.

Ružowska. Pódla wulkich manevrow blisko Peterburga, k kotrymž žo němski khežor wotcźakuje, budźa žo létža manevry pola Kowna blisko awstriskich mjesow wotbywacź. Wójsky Kijewskeho a Warschawskeho wojerskeho wokrježa budźetej, 150,000 muži žylnej, se žobu manevrěrowacź. Kaž je hacź dotal waschnje byko, wójnska potrjeba blisko manevrěrnischcźa sawostanje. S tym žo s nowa wójnska hotowosću s napschecźa Awstriskeje powyschi. Njeje pak trjeba, žo teho dla bojecź, so je wójna blizka. Ruska žebi na wójnu myślicź njemóže, doniž žwoje wójsko s repetěrowanskej tšelbu njewuhotuje. Prjedy pak hacź žo to stanje, žo hischcźe nětkotre léta minu.

Haschej płomjo, hdyž žo hischcźe žehli.

Pscheložk s ruskeho.

(Pokracźowanje a skónczenje.)

Nimale ma jeho hižo sa khornar, ale Gawril žo wijo dale běži, mjes tym so wón žam se žuknju wišajo wostawschi panje. Rucźe wón na nosy poskoczi, wo pomoz woła a sažo běži.

Mjes tym bésche Gawril na žwój dwór dobéžał; ale Iwan sa nim pschihna, chze jeho runje pschimnucź, tu jeho nješchto kaž kamjeń s mozu do hłowy prażnu a jeho pohłuschi. Gawril bésche dubowy kolik sběhnuwschi Iwana s zyłym wotmachom na hłowu morżnuł.

Iwanej žo psched woczomaj sacźmi, a wón padacź pocźa. Hdyž wón k žebi pschińdźe, tu Gawril wjazy njebě. Koło wokoło bésche žwětko kaž wodnjo, a tam, hdźež bésche jeho dwór, nješchto schumjesche a praskotasche. Sadnja brózeń jeho dwora žo palesche, też mjeńscha brózeń žo palicź pocźa. Wětsik płomjo a dym, schkrě wot žłómjaneje tšěchi, s kurom měschane, na jeho domske honjesche.

„Schto to je, hólzy!“ Iwan ruzy sběhajo sawoła a žo na bjedra plazasche. „Ja dźě budźech to jenož pod tšěchu won wucźahnucź trjebał a rosteptacź.“

Wón chzysche wokacź, ale dycha njemějesche, hłóž jemu sapraji, wón chzysche běžecź, ale nosy žo lědma hibaschtej a žo schmataschtej, — wón krocźel sczini, dwě krocźeli, dych žrěbacź spyta, dale dźěsche. Hdyž bésche na žwój dwór dóschoł, žo mjeńscha brózeń hižo zyka palesche, a toroż; s domu płomjo žapasche, so nichtó won njemóžesche. Wjele ludu bésche žo sběžako, ale cźinicź niczo njemějachu. Ssužodźa žwoju nadobu s dworow noschachu a žwój skót s hródźow honjachu. S Iwanoweho dwora płomjo na Gawrilowy dwór pscheskocźi a, hdyž bu wětsik wjetschi, bróhu pschekrocźi. Kaž s khoschczom bésche woheń poł wžy wotmjetł.

S Iwanoweho domskeho běchu starza won wunjeżli, wschitka nadoba žo spali, domjazy móhł rjez jeno s hołym žiwjenjom płomjenju wucźeknuchu. S wuwsacźom koni w nóznym léhwje žo wschón skót spali, kury žo spalichu, płuhi, bróny, wós, žonjaze kschinje, na hunach žito — wschitko žo spali.

Pola Gawrila běchu skót a nješchto gratu płomjenjam wutorhnuli.

Zyku nóz žo palesche. Iwan pódla žwojeho dwora stejesche a na płomjo hladajo pschezo wospjetowasche: „Schto to? Hólzy! Ja dźě budźech to jenož won wucźahnucź trjebał a rosteptacź.“

Hdyž pak žo tšěcha saživnu, wón do domu salěse, wopalenu hrjadu wsa a ju s wóhnja njeżesche. Žony žo prózowachu jeho sdźerżecź, wón pak sažo do domu lěsesche. Pocźinajo wjercźaty bycź žo wón motasche a padźe. Jeho najstarschi žyn sa nim salěse a jeho won wucźeże. Brodu a wkožby bésche žebi seżmudźił, ruku žebi wopalił. Ale spalene jeho njeboleschе. S horjom wón rosum shubi, ludźo prajachu. Pomału woheń hażnu, Iwan pak hischcźe pschezo na wopalnischcźu stejesche a jenož prajesche: „Schto to? Hólzy! Ja dźě budźech to jenož won wucźahnucź trjebał.“

Nasajtra starostowy žyn k njemu pschińdźe. „Wujo Iwano, twój nan mrěje, wón cźe k žebi woła žo s tobu roszohnowacź.“

Iwan bésche też nana sabył a njesrosumi, schto žo jemu prajesche. „Kajki nan?“ žo wón praschesche. „Schtó woła?“ — „So by žo s tobu roszohnował, cźe wón k žebi woła. Wón mrěje w naschim domje. Pój, wujo Iwano.“ S nusu jemu Iwan srosumi a sa starostowym žynom dźěsche.

Mjes tym so běchu starza s domu njeżli, bésche jeho dele padaza žłóma straschnje wopaliła. Donjeżli běchu jeho k staroscźe do druheje wžy.

Hdyž Iwan k nanej pschińdźe, běchu wó jstwě jeno starostowa žona a na pjezy dźěcźi. Drusy běchu na wopalnischczo schli. Starz se žwězu w ruzy na kawzy ležesche a na durje hladasche. Widźo žyna pschińcź žo wón trochu hibnu. Iwan k njemu stupi.

„Nó, Wanjadka“, wón pocźa, „njeżym cźi prajił? Schtó je woheń sakożił?“

„Wón, nanko, wón. Ja žym jeho pschi tym lepił. W mojej pschitomnosći wón woheń pod tšěchu sakoži. Ja budźech jeno žo palazy walcźk žłómy won wutorhnucź a rosteptacź trjebał, — a niczo žo stako njeby.“

„Moja žmjercź je pschischka, Iwano, a też ty wumrjesch. Praj mi: cźeji hrěch to je?“ Iwan wulkej woczi na nana cźinjo mjelcźesche, wón žaneho žłowcźka prajicź njemóżesche. „Rjekń psched Bohom: cźeji hrěch? Schto žym cźi ja prajił?“

Iwan k žebi pschińdźe, wón wschitko srosumi. Wón žo psched nanom klaknu, sapłaka a praji: „Mój nanko, wodaj mi Khrysta dla; winowaty žym psched tobu a psched Bohom.“

Starz žwězu do léweje ruki wsa, chzysche žebi s prawej kschiž sczinicź, ale hacź do cźoła njedożahnu a pschesta. „Khwalba tebi, Bożo! Khwalba tebi, Bożo!“ wón bórbotasche, na žyna hladajo. „Wańka, ach, Wańka!“ — „Schto nanko?“ — „Schto nětko sapoczecź?“ Iwan hischcźe pschezo płakasche. „Njewěm, nanko, kak budźemy žo nětko žiwicź.“

Stary woczi sandźeli, s hubomaj mikotasche, jako by wschitke mozy w hromadu brał, sažo woczi wotewri a dźesche: „Wy wschak žo sežiwicźe. Scźe-li s Bohom žiwi, dha žo sežiwicźe.“ Wón žo wotmjelcża, žo wužmja a dale dźesche: „Nikomu prajicź njeżměsch, Wańka, schtó je woheń sakożił. Wodźej zusy hrěch, a Bóh cźi dwójzy woda.“

A starz žwězu s woběmaj rukomaj pschimnu, sdychnu, žo rospschéstrje a žwoju duschu Bohu poda.

Jwan Gawrila njepſcheradźi, a nichtó njeſhoni, kak běſche woheń wuſchoł; jeho hněw na ßußoda běſche ßo ſhubił.

Gawril ßo dodźiwacz njemóżeſche, ſo Jwan mjelczeſche; ſ wopředka mějeſche wón hroſu, poſdźiſcho pak ßo na njeho ſwuczi. Hdyż běſche pſchekora mjes muſſkimaj wotſtronjena, ßo też ßwójbni ſnjeßechu. Mjes tym ſo ſaßo twarjeſchtaj, wobej ßwójbje hromadże w jenym dworje pſchebywaſchtej. Twarjenja wjazy tak bliſko hromadże njeſtajichu, ale każ prjedy Jwan a Gawril ßußodaj woſtaſchtaj.

A dobraj ßußodaj, każ běchu něhdy ſtari byli, hromadże běſchtaj. Jwan Schczerbakow na ſtarzowu kaſnju ſpomina: płomjo dyrbi ßo haſchecz, hdyż ßo hiſchcze żehli.

Cżini-li jemu něchtó kſchiwdu, ßebi wón na to njemyßli, ßo wjeczicz, ale ßo wo měr prózuje; praji-li jemu něchtó hroſne ßłowo, wón hiſchcze hroſniſcho njewotmolwi, ale jeho ſkerje powuczicz hlada, ſo by ſke njerěczał. Tak też żony a dźěcźi cżinjachu. A Jwan Schczerbakow ßo wot njeſboża ſhraba a jeho bohatſtwo pſchiběraſche.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Każ kóżde lěto ßrjedu po jutrach, tak też ßo lětßa 9. haprleje hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje tudy wotbywaſche, a to tón krócź w Gudźiz hoſczenzu. Lětuſcha hłowna ſhromadźiſna běſche woßebje bohacze wopytana; mjes tym ſo ſapiß pſchitomnych na hłownych ſhromadźiſnach poßlenich lět mjenje abo mało wjazy hacź 60 mjenow pokaſowaſche, běſche ßo lětßa 76 ßobuſtawow a hoſczi na nju ſeſchło. Poßedźenje popołdnju w tſeczej hodźinje wotewriwſchi pſchedßydba, k. farař Hórnik ſ Budyſchina, ßobuſtawy a hoſczi wutrobnje powita, ſ radoſczu na to pokaſujo, ſo je też Delnja Łużiza cźrjódku ßwojich ſaſtupjerjow póßłała. Pſchede wſchěm knjes pſchedßydba hłownu rosprawu poda wo ſkutkowanju towarſtwa w minjenym 43. lěcze jeho wobſtacza. W mnohich poßedźenjach ßu ßo ßobuſtawy pſchedßydſtwa a wubjerka prózowali Macźicżne należnoſcze k lěpſchemu zyłeho ßerbſkeho luda ſchtoż mózno ſpěchowacź. Schtoż literariſke ſkutkowanje Macźizy naſtupa, ßu ßo loni wudałe: 1. dwaj ſeſchiwkaj towarſtwoweho organa „Časopis Maćicy Serbskeje“ ſ mnohimi ſajimawymi naſtawkami, mjes kotrymiż je dźěło knjeſa dr. Muki, ſběrka ludowych pěßni, najwjetſche a najwjazy prózy żadaze, a 2. „Pſchedźenak“, protyka na lěto 1890, wot knjeſa Kſchiżana, kapłana w Hodźiju, wuſtojnje ſpißana. Sa evangelſke wucźerńje ważne knihi, „Bibliſke Stawiſny“ dr. Wilda, wot k. Bartka pſchełożene, bórſy wuńdu. Też nowy wudawk „Spěwneje Radoſcze“ ßo bórſy dohotowi; każ ſtaj kk. farař lic. theol. Jmiſch a ſeminarſki wyſchſchi wucźeř Fiedler ſ knjeſom ſchulſkim radźicźelom wujednałoj, ßo w nowym wudawku něſchto němſkich ſpěwow wuwoſtaji, ſa cżoż ßo dodawk ßerbſkich ſpěwow pſchiwjaſa. Dokelż je w nowym prawopiſu wudata, ßo „Spěwna Radoſcź“ ſa wucźerńje wobeju wěruwuſnacźow hodźi. Na powjedańcźko wo bitwje pod Budyſchinom wupißane myto je ßo wußłużenemu wyſchſchemu wucźerjej k. Wjeli tudy pſchißudźiło; tale rjana knižka hacź do naſhmy wuńdze. W běhu ſańdźeneho lěta ßu towarſtwu někotſi jako wurjadne ßobuſtawy pſchiſtupili, jako rjadny k. Pawoł Räda, kapłan tudy. Dokelż bjes pſchinoſchkow, t. r. bjes pjenjes, towarſtwo wobſtacź njemóże, knjes pſchedßydba horliwje napominaſche, ſo by ßo wot nětka ſtaremu njeporjadej w płacźenju mjeſa ſtajiła. Semrěkoj ſtaj w minjenym lěcze dwaj rjadnaj ßobuſtawaj: k. kubleř Korla Wanak ſ Banez a k. profeßor dr. Kſcheſczijan Bohuwěr Pful. Wo poßleniſchim wjeleſaßkużbnym cżeſtnym ßobuſtawje Macźizy Sserbſkeje knjes pſchedßydba krótki żiwjenjoběh poda a ſ horliwej, hnutej rěczu na to pokaſa, kajke njeſahinite ſaßkużby njebocźiczki k. profeßor dr. Pful wo Macźizu a wo zyły ßerbſki lud ma. Pſchi kóżdym dobrym ſkutku w Sserbowſtwje je ßo njebocźiczki wobdźělił. Wón je, ſo jenoż něſchto ſ krótka ſpomnimy, narodnu myßl w Sserbach ßobu wubudźił; wón je Macźizu Sserbſku ßobu ſałożił; wón je nowy ſhromadny prawopiß ſeſtajał, w kotrymż je ßo Časopis M. S. wot ſpoczatka cźiſchcźał; wón je Časopis ßobu ſałożił, prěni naſtawk w nim napißał a hacź do ßmjercze najpilniſchi ßobudźěłacźeř tehole cżaßopiſa był; wón je ſ njebo Sejlerjom a knjeſom Hórnikom wulki ßerbſko-němſki ßłownik ſ němſko-ßerbſkim pſchidawkom ſpißał; wón je ßerbſku rěcźnizu napißał; wón je w ßerbſkej rěczi wucźene wěży pißał, wón je też ſa lud pißał; wón je w ßerbſkej rěczi pißał ſa Sserbow a ſa Sserbowſtwo, wón je w němſkej rěczi pißał wo Sserbach a ſa Sserbowſtwo. K cześcźowazemu wopomnjeczu njebocźiczkeho, a ſo bychu jemu do rowa horzy dźak Macźizy Sserbſkeje a zyłeho Sserbowſtwa wuprajili ſa jeho nadobne wótcźinſke ſkutkowanje, pſchitomni ſe ßwojich ßydłow ſtażechu, pſchi tym ſe rtom knjeſa pſchedßydby wobßwědczujo: „Bóh płacź naſchemu dr. Pfulej, naſchemu ßobu-Sserbej a ßobu-Macźicźnikej, wſchitke jeho dźěła nadobnje, a mjeno naſcheho Pfula woſtań mjes Sserbami w żohnowanym wopomnjeczu!“ Poſtrowiwſchi ſhromadźiſnu wot k. kantora Jordana a k. Parczewſkeho — poſdźiſcho hiſchcze wot Delnjołużiczana k. stud. phil. Broniſcha, kiż ßwój poſtrow telegrafiſzy póßła, — a woſjewiwſchi, ſo je tudomna Bjeßada pſchitomnych na wjeczor w 7 hodź. na ſabawu pſcheproßyła, knjes pſchedßyda ßwoju rosprawu ſkónczi, pſchejo, ſo chżył Bóh naſchu Macźizu a naſche Sserbowſtwo żohnowacź. — Na to knjes farař Jakub ſ Njeßwaczidła poſtaże a ſ hnutymi ßłowami wobkrucźiwſchi, kak je Sserbowſtwo jenicźke wjeßele njebo profeßora dr. Pfula było, jeho wutroba a jeho ſdychowanje hacź do poßlenjeje hodźiny, wón towarſtwu horzy dźak praji ſa wſchitku luboſcź a cześcź, kotruż je Macźiza njebocźicźkemu wopokaſała, dźak ßwojeje wutroby a dźak ſawoſtajeneje ßwójby njebocźicźkeho. A każ je Macźicżny dom pſchezo wutrobna należnoſcź ſemrěteho wótcźinza była, tak też je jeho ſawoſtajena wudowa, dźěl jeho knihownje pſchedawſchi, ſ teho wuwikowany pjenjes — wjazy hacź ſto hriwnow — na Macźicżny dom woprowała. — Spominajo na to, kak je ßo luboſcź njebocźicźkeho prof. dr. Pfula też na Delnju Łużizu wupſchěſcźerała, kak je „Bramborſki Sserſki Zaßnik“ cźopkeho pſcheczela a podpjerarja, a redaktor „Zaßnika“ dobreho radnika w nim měř, też k. redaktor Schwjela ſemrětemu wutrobny dźak do rowa praji w ßwojim ßamßnym mjenje, w mjenje „Brambor-ſkeho Zaßnika“ a w mjenje zyłeje Delnjeje Łużizy. — Na to towarſtwowy pokładnik k. pſchekuz Mjeŕwa wo pokładnizy rosprawu poda, ſ kotrejež ſhonichmy, ſo mějeſche towarſtwo wot 1. wulkeho różka hacź do poßlenjeho bezembra 1889 ſ zyła 2656 mk. 59 np. dokhodow a 2619 mk. 22 np. wudawkow, ſo pola pokładnika 37 mk. 67 np. ſbytka woſta. Samożenja ma towarſtwo 2150 mk. 17 np. Fond k twarjenju Macźicżneho doma mějeſche 1543 mk. 35 np. dokhodow a 1300 mk. wudawkow; duż pola pokładnika 243 mk. 35 np. ſbytka woſta. S zyła ma fond k twarjenju Macźicżneho doma nětko 9417 mk. 72 np. ſamożenja. — Sa ßwěrne wobſtaranje pokładnizy ßo knjeſej Mjeŕwje ßława doſta. Po namjecze k. rěcźnika Mütterleina ßo wobſamknu, ſo knjes pokładnik pſchichodnje zyle nadrobneje rosprawy podawacź njetrjeba, dokelż dźě je jeho ſliczbowanje hižo w towarſtwowym pſchedßydſtwje a wubjerku pſchehladane a ſa dobre ſpóſnate, ale ſo ma ßo rosprawa bóle ſ zyła ſtacź. — S rosprawy towarſtwoweho knihownika, k. ſeminarſkeho wyſchſcheho wucźerja Fiedlerja, chżemy wuſběhnucź, ſo je knihownja w běhu ſańdźeneho lěta wot 18 jenotliwych daricźelow 46 cźißkow a wot 25 wſchelakich wucźenych towarſtwow a wuſtawow, ſ kotrymiż Macźiza Sserbſka ßwoje ſpißy wuměnja, 87 cźißkow doſtała a ßo po tajkim ſ zyła wo 133 cźißkow pſchiſporika. — Rosprawu wo knižnym ſkładze podawajo towarſtwowy knihiſkładnik, k. wucźeř Kapleř tudy, woſjewi, ſo je w lěcze wot 1. haprleje 1889 hacź do 31. měrza 1890 ſ knižneho ſklada Macźizy Sserbſkeje 7425 wſchelakich knihow a ſpißow wudał, mjes nimi 5846 protykow, 9 ßłownikow atd. — Na praſchenje k. fararja Jencża, kak móhłe ßo wobraſy naſcheho njeßmjertneho wótcźinza njebo Jana Ssmolerja, kotrychż ma Macźiza hiſchcze wjele na ſkładze, lěpje do luda pſchinjeſcź, k. pſchedßyda wotmolwi, ſo je to woßebje wež ßerbſkich towarſtwow, pſchede wſchěm dyrbjał wſchudźom, hdźež ßo żane ßerbſke towarſtwo ſkhadźuje, wobras prěnjeho Sserba na ſcźenje wißacź; też w ßerbſkich nowinach a cżaßopißach dyrbjake ßo tele kraßne wobraſy bóle poruczecź. — Na to ſarjadnik macźicżneho doma, k. rěcźnik Mütterlein tudy, ßwoju rosprawu na lěto 1889 poda, po kotrejż mějeſche dom loni 2216 mk. 66 np. dokhodow a 1511 mk. 13 np. wudawkow; cźiſteho wunoſchka běſche po tajkim 705 mk. 53 np. S radoſczu woſjewjejo, ſo macźicżny dom lěto wot lěta wjetſcheho cźiſteho wunoſchka dawa, k. rěcźnik hnydom ſrudnu powjeſcź pſchida, ſo ßo k lětu wulkeho cźiſteho wunoſchka nadźecź nimamy, dokelż ſměje ßo w domje bórſy wjele twaricź. — Wo Delnjołużiſkim wotrjedze Macźizy Sserbſkeje w mjenje k. kantora Jordana k. pſchedßyda farař Hórnik rosprawu podawaſche. Delnjołużiſki wotrjad je ßwoju hłownu ſhromadźiſnu loni 20. junija w Khoczebuſu měł. Doſtali ßu ßobuſtawy loni „Kejżora Wylema I. żiweńe a ſtatki“, ſpiß k. fararja Teſchnarja, a pſched krótkim „Na ſcheſty maj 1890“, ſpiß k. fararja Broniſcha. Wotrjad ma wuſtojneho rosnoſchowarja, kiż jara wjele knihow roſpſchedawa. Sserbſki wótcźinz k. farař Teſchnař je prawo, jeho prědarſke knihi wudawacź, Macźizy darił; duż ma Delnjołużiſki wotrjad nětko ſtaroſcź wo pjenjeſy ſa cźiſchcź tejele kraßneje a wobſchěrneje knihi. — Też k. redaktor Schwjela wobkrucźeſche, ſo Delni Sserbjo radźi cźitaju a knihi kupuja, jeno ſo ßo jim do domu noſcha. Delnjołużiſki wotrjad Macźizy ſ wulkim żohnowanjom ſkutkuje, a też w Delnjej Łużizy ßo narodny duch hiba. — Hdyż běchu rosprawy ſkónczene, ßo k druhemu dźělej dźeńſkeho po-

rjada krocžeſche. To běchu namjety. — Pſchede wſchěm ßo po namjecže pſchedßydſtwa a wubjerka wobſamknu, ſo ßo jako ßobuſtaw Macžizy Sserbſkeje jenož tón wobhladuje, kiž je ſ najmjeńſcha na jene lěto pſchinoſchk ſapkacžik. Sapkacžicž maju ßo pſchinoſchki hacž do poßlenjeho dezembra kóždeho lěta; ſchtóž hacž do tehole cžaßa njepkacži, ma ßo pißnje napominacž, ſo ßwój pſchinoſchk hacž do jutrow woteda. Pominanje ma ßo po namjecže k. fararja lic. theol. Jmiſcha, kotryž ßo jenohlóßnje pſchija, ſtacž ſe ßkowami: „Po wobſamknjenju poßlenjeje hlowneje ſhromadžiſny ma kóždy ßobuſtaw ßwój pſchinoſchk hacž do pſchichodneje hlowneje ſhromadžiſny ſapkacžicž.“ — Jako nowe ßobuſtawy ßo pſchijachu: kk. Bjarnat Hizka, stud. theol. w Praſy; Jurij Kſchižan, stud. theol. w Praſy; Jakub Schewcžik, stud. theol. w Praſy; Michał Žur, stud. theol. w Wrótßkawju; Guſta Hatas ſ Makeje Dubrawki, rosnoſchawar knihow Sserbſk. Luth. Knih. Towawarſtwa; kubleŕ Auguſt Schrybar ſe Stachowa, provinzialny ßejmſki ſapóßkanz; kubleŕ Jakub Rjencž ſ Cžornez; Mikławſch Hila, tachantſki wucžeŕ tudy; Korla Ssykora, kapłan w Ketlizach; Kurt Henczka, farar w Wochoſach, a rentier Simon tudy. — Sso wjeßelo, ſo je ßo na lětuſchu hlownu ſhromadžiſnu telko ßobuſtawow a hoſcži ſeſchło, ale wobžarujo, ſo tu někotryžkuli njeje, kiž móhł a měł tu po prawom bycž, k. farar Domaſchka Delnjokužiczanej k. Schwjeli, redaktorej „Zaßnika“, jako jenemu ſ tych, kotſiž ßu ſ najdalſcheho kónza pſchiſchli, ßkawu wunjeße, na cžož k. Schwjela ſ horliwymi wótczinſkimi ßkowami wotmolwi. — Na namjet k. rěcžnika Mütterleina, ſo by maczicžny dom te 1500 mk., kotrež ma wot knihowneho wotrjada pożczene, temule wotrjadej wróczik, a ſo by ßo ſ tymi 4000 mk., kotrež ma dom na nalutowarni, wobczežny dołh, ſchtož ßo hodži, ſapkacžik, k cžemuž woßebje kk. fararjej Jencž a lic. theol. Jmiſch rěczeſchtaj, ßo wobſamknu tule naležnoſcž pſchedßydſtwu a wubjerkej poruczicž. — Na to k. farar lic. theol. Jmiſch roſeſtaja, kajku wulku ſaßkužbu ſtaj ßebi naſchej ßerbſkaj ßejmſkaj ſapóßkanzaj ſ tym dobyłoj, ſo ſtaj w miniſterſtwje ſ dokładnoſczu roſeſtajałoj, ſo ßo ſchulſki ſakoń, kiž tola ſa zyły kraj płacži, w naſchich Sserbach ſ dželа wuwjeſcž njemóže, dokelž mamy mało ßerbſkich wucžerjow, tak ſo je wjele ßerbſkich ſchulow, hdžež ßerbſkeho wucžerja nimaju. Tule nuſu połnje ſpóſnawſchi je k. miniſter hnydom nuſnu pſchikaſnju do Budyſchina póßłał, ſo dyrbi ßo wěſta liczba Sserbow do ſeminara pſchijecž, ſ cžimž budže naſcha potrěbnoſcž ſpokojena. Sa to k. rěcžnik knjeſej ſapóßkanzej Kokli — k. Kerk tu bycž njemóžeſche, dokelž je khory — ßkawu wunjeße, kotruž ſhromadženi poſtanuwſchi wospjetowachu. — K. Kokla ßo ßobu w mjenje k. Kerka ſa to džakowaſche, wobkrucžejo, ſo mataj wobaj ſa ßwoju ßwjatu pſchißkuſchnoſcž, ſtajnje a wſchudžom ſa ſboże ßerbſkeho luda ſkutkowacž. — W dalſchim běhu poßedženja ßo najwjazy wo maczicžnym domje rěcžeſche a wo ßrědkach, kak móhła ßo tale naležnoſcž najlěpje ſpěchowacž. Towarſtwowy wubjerk je wo tym wuradžował, hacž by móżno było, ſo ßo dom, na dołh, bórſy twaricž poczina, ale je twar hacž na dalſche wotſtorczik, dokelž ßo tu khwilu cžežzy wuwjeſcž hodži. Na ſkóržbu, ſo je w ßwojim cžaßu něchtóżkuli na 5 lět wěſty pſchinoſchk ſa dom lubił, kiž je nětko ſabył płacžicž, ßo wubjerkej poruczi, ſapiß tychle lubjenych darow pſchehladacž. Mjes druhim k. farar Kubiza na to pokaſa, ſo je trěbne, ludej doſcž roſjaßnicž, ſo ßo ßerbſki dom w Budyſchinje ſa towarſtwo Macžizy Sserbſkeje ßamo a ſa wucženych twarił njeby, ale ſa lud, ſa zyły ßerbſki lud, a praji, ſo budže pſchede wſchěm wěz „Towarſtwa Sserbſkich Burow“, ludej roſjaßnicž, ſo ſmeja Sserbja w ßerbſkim narodnym domje ważne ßrjedžiſchczo a ßwoju burſu w Budyſchinje. W mjenje „Towarſtwa Sserbſkich Burow“ k. kubleŕ Rjencž wobkrucžeſche, ſo budže tole towarſtwo w tymle naſtupanju ßwoju pſchißkuſchnoſcž ſtajnje dopjelnjecž. S zyłeho dołheho jednanja wo maczicžnym domje ßo pokaſa, ſo běchu wſchitzy ſhromadženi w tym pſchesjene, ſo dyrbi ßo tale najważniſcha ſhromadna naležnoſcž ſe wſchěmi mozami ſpěchowacž, ſo bychmy ſkerje lěpje twaricž poczecž móhli. Duž też ßo jenohlóßnje wobſamknu, ſo chzedža ßo wſchitzy na wſche waſchnje prózowacž, tule naležnoſcž do ſkutka ſtajicž. — W mjenje ſhromadženych k. dr. Muka próſtwu wupraji, ſo chzyłoj knjeſaj wußkużeny kantor Kozor, naſch ßkawny hudžbny miſchtr, a ſeminarſki wyſchſchi wucžeŕ Fiedleŕ ßerbſkemu ludej na Michała ſaßo wulki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedženi wuhotowacž, k cžemuž běſchtaj wobaj k najwjetſchej radoſczi pſchitomnych ſwólniwaj. — Knjes farar Domaſchka pſchitomnych ßynow Delnjeje Łużizy proſcheſche Delnim Łużiczanam wot jich hornich bratrow wjele dobreho prajicž, na cžož k. wucžeŕ Rieſa ſe Strażowa pola Khocžebuſa w ſahorjenej rěcži ſwjaſk mjes Hornimi a Delnimi Sserbami, mjes Budyſchinom a Bórkowami ßkawjeſche. — Hdyž běſche ßo protokol cžitał, pſchijał a podpißał, k. pſchedßyda, ſhromadženych hiſchcže ras na Bjeßadžinu wjecžornu ſabawu pſcheproßywſchi, poßedženje ſkónczi, na cžož ßo po ſwucženym waſchnju ſe ſahorjenjom wuſpěwa: Hiſchcže Sserbſtwo njeſhubjene! J. B. Š.

— Na ſpěwny konzert a dživadłowe pſchedſtajenje, na kotrež bě Budyſka Bjeßada Bjeßadnikow a Macžicžnikow ſańdženu ßrjedu do Budyſkeje tſélernje pſcheproßyła, bě ßo wurjadnje wjele poßłuchaŕſtwa ſeſchło. Konzertowy program jenož ſpěwy naſcheho ßkawneho ßerbſkeho hudžbnika, knjeſa kantora Kozora, wopſchijeſche. Knjes Kozor bě ßam pſchi konzercže pſchitomny a ſ klavěrom ſpěwne pſchednoſchki pſchewodžeſche. Kóždemu ſpěwej, njech bě chorowy, duet abo ſolo, na kónzu poßłucharjo ſ plazanjom khwalbu dawachu. Najwótſiſche a najßylniſche bě kóżdy krócž plazanje pſchi duetach a ſołach, kotrež knjes wucžeŕ Hanka a knježna Ssuſchkez ſpěwaſchtaj. Woſpjet ßo poßłucharjo prjedy njeſměrowachu, hacž knježna Ssuſchkez a knjes Hanka ßwój ſpěw woſpjetowaſchtaj. K konzertej ßo dživadłowe pſchedſtajenje pſchiſamknu. Hrajeſche ßo wjeßelohra „Pražſki wuj“. W zyłym kruchu jenož tſi woßoby wuſtupja: wobſtarny bur Wjeßela, jeho džowka Lenka a młody bur Jurij. Hacž runje ßu teho dla hrajerjo khětro wjele wuknucž dyrbjeli, ßu woni tola ßwój nadawk derje dokonjeli. Běchu ßwoju rólu niz jenož derje nawukli, ale ju też ſ wulkej wuſtojnoſczu pſchedſtajecž wjedžachu. To je cžim bóle pſchipóſnacža hódne, dokelž ßo „Pražſki wuj“ trochu cžežko hraje. Wón je do ſtucžkow ſeſtajeny, kotrež hrajerjej jeho nadawk jara pocžeża. Bura Wjeßelu knjes wucžeŕ Zemjeŕ, jeho džowku Lenku knježna Wicžežkez ſ Pſchiſchez a młodeho bura Jurja knjes wucžeŕ Pawlik pſchedſtajeſche. S móznym plazanjom a ßkawawołanjom poßłucharjo hrajerjam poſtónczenju hry derjeſaßkużeny džak a pſchipóſnacže wobßwědczichu.

— Nowe a khmane maſchiny ßo druhdy teho dla pomałku kupuja, dokelž ludžo ſ wopředka njewjedža, ſ nimi prawje wobkhadžecž a tu nichtó njeje, kiž by wukaſował, kak ma ßo maſchina trjebacž. Tak ma ßo też ſ ruczným ſeparatorom a ſ ruczněj zentrifugu, kotrajž ßo w nowſchim cžaßu ſa ratarſtwo dżěkataj. Ruczne ſeparatory ßo pola naß tu a tam jenož ſ rědka trjebaju, a tola by tale maka maſchina ſa mnohe hoſpodarſtwa ſ wulkim wužitkom była. S ruczným ſeparatorom ßo jara wjele dżěła ſalutuje, ßmjetana ßo lěpje wotſběra, a butry ßo wjazy nadżěła hacž po ſwucženym waſchnju, a pódła teho ßo dobra butra dobudže, ſa kotruž ßo na wikach wjazy płacži hacž ſa druhu butru. So by ßo nětko młodym holzam ſkładnoſcž poſkicžiła, trjebanje ruczneho ſeparatora, kaž ſ zyła mlokarſtwo po nowych ſaßadach ſeſnacž, je ßo ryczerkubleŕka knjeni ſ Tenneker w Hornim Kumwałdze ſwólniwa pokaſała, wucžbne kurſy wotdžerżecž, w kotrychž ßo wobdżělniży ſcžěhowaze nawucža: Dejenje. Wobkhadženje ſ kruwinym wumjenjom a mlokowym ßudobjom. Sběranje ßmjetany po dejenju ſ ruczným ſeparatorom abo ſ ruczněj zentrifugu. Dżěkanje butry ſe ßłódkeje abo ſ nakißaneje abo kißaneje ßmjetany. Wužiwanje ſeparatorſkeho mloka k pſchedawanju, k twarożkam a k pizy ſa cželata a ßwinje. Proſte knihiwjedniſtwo, mlokowe wobſtawki, dejny cžaß kruwow, wobkhadženje ſ kruwami pſchi cželenju atd. atd. Ratarſke wokrjeßne towarſtwo ma myßle, wucžbny pjenjes na diſpoſiziſki fond ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa pſchedewſacž a tajkim wobdżělnizam pſchi kurſu, kotrež wo to proſcha, po 30 mk. pſchidawka k khóſtam pſchiſwolicž. Wucžbny kurſus ſchtyri njedżele traje a ßo ſa wucžbu 55 mk. żada. Pſchipowjedženja k wobdżělenju pſchi tutym wucžbnym kurſu ßo wot knjenje ſ Tenneker a wot hornjokužiſkeho ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa pſchijimaju. Jeli ſo ßo pjecž wobdżělnizow ſeńdże, może ßo bliżſchi kurſus hižo 15. haprleje ſapocžecž.

— Wuſpytany ßrědk ſa tajkich, kotſiž wußnucž njemóża, dr. Reclam radži, kiž piſche: Hdyž cže woſtudka bolosčz, wſchelaka ſtaroſcž, abo hołk a ropot w ßußodſtwje myli, ſo wußnucž njemóżeſch, ßo pſchede wſchěm tak lehń, kaž ßo cži najlěpje ſpi. S wjetſcha ßo ludžom najlěpje ſpi, hdyž na prawym boku leża, prawu ruku na lěwe ramjo położiwſchi a kolenje trochu ſhibnuwſchi. Hdyž derje leżiſch, ßo cžopły wodžej; ale pſches měru ßo njewodžewaj. Potom licž pospochi 1, 2—1, 2—1, 2 atd. Liczbu 2 kóżdy krócž praj, hdyž dych ßrěbnjeſch; liczbu 1, hdyž dych wuſtorczíſch. Na tole waſchnje ſtajniſcho a hłubſcho dychaſch, hacž hewak, a wěſcže bórſy wußnjeſch. So pak bychu cže trjebaj pſchi tym druhe myßle njemyliłe, kotrež cže ßaßo wubudża, dyrbiſch ßebi ſpomnjenej liczbje, jej ſ myßlemi wuprajejo, też w wobraſu myßlicž. Ja pſchi tym wulku czíſchczanu arabiſku jenku (1) a też tajku dwójku (2) ſ myßlemi pſched ßobu widžu. Wobkedżbowacž pak ßo ma, ſo dyrbitej tejle liczbje po rjadu na tym ßamßnym měſcže ſtacž: jenka tam, hdżež runje dwójka ſtejeſche atd. Hdyž ßo to njeſtanje, nimo wole wocži, runjeż ßy jej ſandżelik, ſ jeneje ſtrony do druheje wobrocžeſch, a tole ßnadne hibanje czi njedżiwajzy na wſchu prózu wußnucž njeda.

Se Zidowa. 4. haprleje je ßo tu tſěchikryjeŕ L., kiž bě ßo na poßled ſa kojerja pßow wot Budyſkeje rady pſchiſtajicź dak, wobweßnuk. Kajkeje pſchiczíny dla je wón ßamomordarſtwo wobeſchoł, njeje ſnate.

S Njeßwaczidła. Naſch knjes kantor Frenzel, kotryž je wot lěta 1876 ßem pola naß ſ zyrkwinym wucźerjom byk, je po dołholětnej ſchulſkej ßłużbje tute jutry na wotpoczink ſchoł. Kralowſke miniſterſtwo kultußa a ſjawneho roswucźenja je Frenzelej dla wulkeje a wurjadneje wuſtojnoſcze w hudźbnych wězach titul „kantor“ ſpożczíło. Na tym je ßo naſcha woßada jara ſradowała, dokelž je ju ſ wubjernym byrglowanjom huſto ſwjeßelik. Tele dny tež pſchi roszohnowanju ſ k. Frenzlom naſche zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo jemu ſnamjo pſchipóſnawanja a cźeſcze pſchepoda, mjenujzy jara rjany wulki ſtoł a wulke ſtwine wodźecze, wot dźakownych woßadnych jemu poßwjecźene. — Bóh ſpożcź k. kantorej Frenzelej żohnowany, dołholětny, měrny wotpoczink.

S Wósborka. Nahku ßmjercź je cźichi pjatk tudomny cźaßnikaŕ Kleditſch wumrjeł. Wón bě popołdnju jeneho pſchecźela ſ Budyſchina, kiž bě jeho wopytał, na velozipedze pſchewodźał. Wot tuteho ßo Kleditſch njejabzy wali a ſe ſadnej hłowu tak ßylnje na ſemju praßnu, ſo jeho hnydom womora ſaja. Jeho do blížſcheje kheže donjeßechu, hdźež wón, myßle wjazy njenabywſchi, w nozy w 12 hodźinach wumrje. Młody pſchecźelniwy muž, kotrehoż wſchudze rad widźachu, ßo powſchitkownje wobžaruje; wutoru ßu jeho cźeło w jeho domowinſkim měſcze, w Lubiju, pohrjebali.

S Lubija. 3. haprleje je tu żeleſniſki ſaſtojnik Hubrig ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz ſcźinił. Cźeźke myßle ßu jeho k ßamomordarſtwu pohnuke.

Se Żitawy. W tudomnym hamtſkim hejtmanſtwje je ſaßo ſkótna khoroſcź na wjazorych měſtnach a to bjes ſkotom w Waltersdorfje, w Schleglu, na knježim dworje w Gießmannsdorfje, w Eckartsbergu a w Seitendorfje wudyriła.

S Bórka pola Wojerez. Druhi dźeń jutrow wjeczor w 10 hodźinach je w twarjenju tudomneho pokleńka Kſcheſcźijana Pětſcha woheń wuſchoł, kiž ßo tež na ßußodnaj dworaj wupſcheſtrje a je wſchě do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Pola Pětſcha ani ſkót, ani domjazu a hoſpodarſku nadobu płomjenjam wukhowacź njejßu móhli. Woheń je najſkerje wot ſtóſtniſkeje ruki ſakożeny.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Kontrolne ſhromadźiſny mużſtwow tudomneho wokrjeßa, kotrež ßu w wotpuſku (urlaub), ſměja ßo ſcźěhowaze dny: W Kulowje 21. haprleje dopołdnja w 10 hodź., w Wojerezach 21. haprleje popołdnju w 3 hodź., w Blunju 22. haprl. dopołdnja w 10 hodź. ſa Bluń, Lejno, Lubuſch, Parzow, Sabrod, Ptacźezy a Drětwju, w Ruhlandze 23. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodź., w Bukowje 23. haprleje popołdnju w 3 hodź., w Běłym Khołmzu 24. haprleje dopołdnja w 10 hodź., w Delnim Wujeſdze 24. haprleje popołdnju w 1 hodź.

S Rósborſkeho wokrjeßa. Kontrolne ſhromadźiſny mużſtwow tudomneho wokrjeßa, kotrež ßu w wotpuſku (urlaub), ſměja ßo ſcźěhowaze dny: 21. haprleje dopołdnja w 10 hodź. w Krjebi, 21. haprleje popołdnju w 2 hodź. w Delnjej Wólſchinje, 22. haprleje dopołdnja w 10 hodź. w Běłej Wodze, 22. haprleje popołdnju 1/2 3 hodź. I. w Mużakowje, 22. haprleje popołdnju w 4 hodź. II. w Mużakowje, 23. haprleje dopołdnja w 11 hodź. w Dubzu, 25. haprleje popołdnju w 2 hodź. w Niſkej.

S hole. Pſche ſchkódne hußańzy ßo ßlědowazy jara tuni ßrědk porucźa: Wokoło ſdomka kóždeho ßadoweho ſchtoma ßo meter wyſche ſemje ſchtyri porſty ſchěroka ſchlebjerda wſchědneje waty ſwije; wata dyrbi ßo prjedy ſchcźěpicź a ßo tak wobwicź, ſo hruby bok won pſchińdze. Pſches tajku ſchlebjerdu żana hußańza njepſchelěſe. Wata wjele měßazow dołho dźerži; jeniczka tafla na zyku ſahrodu doßaha. Pſchi tymle ßrědku po tajkim maſanje ſe ßmjerdźatej żiwizu wjazy trjeba byko njeby. — S druheje ſtrony ßo pſche hußańzy porucźa ſdomki ſchtomow ſ poſtromkom wobwjaſacź, kotryž je ſ kokoſowych niczow pleczeny a khwilu do ßmjerdźateje żiwizy namaczeny byk.

S Dubrawki pola Hródka. Schtwórtk tydźenja je ßo tu 27-lětny dźěłacźeŕ Krautzig w podkopkach „Hermann“ ſaßypnuk. Hakle dźeń poſdźiſcho ßo poradźi, jeho morweho wuhrjebacź.

Se Zarowa. Na jeneho ſahrodnika ſ Reichersdorfa wóndano bliſko Schenkendorfa na dróſy dwaj dundakaj pſchińdźeſchtaj a pjenjeſy wot njeho żadajo hnydom ſe ßochoromaj do njeho pracź poczeſchtaj, doniż pohłuſcheny leżo njewoſta. Hdyż ſaßo k ßebi pſchińdze, ßo wón dohlada, ſo w holi leži, hdźež běſchtaj jeho rubjeżnikaj dowlekkoj. Rubiłoj běſchtaj jemu ßlěborny cźaßnik a druhe wězy. S nuſu ſahrodnik domoj dóńdze, hdźež nětko khory leži.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Jordan, kantor w Popojzach	10 hr.	— np.
Dopomnjecźe na 13. februara	8 „	— „
Njemjenowany w Hodźiju	15 „	— „
Knjeni ſwud. Ssmolerjowa	10 „	— „
Hromadźe:	43 hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* S Draždźan ßo piſche: Dokelž dyrbi ßo dźěł ſnutſkoweho měſta zyle pſchetwaricź, budźe ßo w běhu bliżſchich lět tež jeniczka zyrkej tudomneje reforměrowaneje woßady wottorhacź dyrbjecź. Tale woßada je ßo ſa 60 lět wot 1600 na 10,000 duſchow pſchiſporika. Woßadźine konſiſtorſtwo je ſ měſchcźanſkej radu wucźiniło, ſo ma ßo zyrkej, kotraż wěże nima, hacź do lěta 1894 wuprósnicź. Měſto woßadźe ſa to pſchihódnu twarſku leżomnoſcź ßrjedź měſta darmo da, 320,000 mk. na nju doda a na twar noweje zyrkwje 100,000 mk. pſchida.

* Druhi ßwjaty dźeń jutrow ßu w Kötzſchenbrodze wikowarku Nollonowu w jeje bydle ſkónzowali a jej 300 hriwnow, ſkoty cźaßnik a ſkoty rjecźas kranuli. Na murjerja Begera ſ Chemnitzy, kiž bě tón ßamy dźeń ſe ßwojim njeměrnym ſadźerżenjom ludźom nadpadował a ßebi wós wotnajał, ſo by ſ nim do Draždźan jěł, ßo hnydom tukanje wobrocźi, ſo je mordarſtwo wobeſchoł. Dźeń poſdźiſcho hižo Begera w Draždźanach w bydle jeho pſchecźela ſajachu. Cźaßnik a rjecźas, Nollonowej kranjenaj, w jeho draſcze namakachu; tež bě jeho draſta ſ krwju womaſana. Njedźiwajzy tychle ſatkócźazych dopokaſmow Beger ſ wopřědka přecź ſpyta. Sſo pſcheßwědczíwſchi pak, ſo jemu njewěrja, ßo wón mordarſtwa wuſna a ßo na ſdacze ßwojeho njeſkutka kajeſche. Wón ſacźiſchcź zyle ſlemjeneho a roſkateho hřeſchnika cźinjeſche.

* Tſecźi ßwjaty dźeń jutrow wjecźor ßu rubjeżnizy w Plauenſkim dole pola ville Coſel jenu ßwójbu, kotraż ßo wukhadźowaſche, nadpanuli. Nana ſakłóchu, ßyna cźeźko ſranichu. Jeneho dźěłacźerja, na kotrehoż tukaju, ſo je mordał, ßu w Coſchützu ſajeli.

* Dwacźi howjaſych běrtlow, kotrež ßu ßnano 1000 mk. hódne, a kotrež na torhoſchcźu w Barlinje na woſu leżachu, ßu paduſchi ſ konjomaj a woſom kranuli. Wós a konjow ßu mjes tym w Rixdorfje nadeſchli. Rěſnik, kotremuż mjaßo ßłuſcha, 200 mk. myta temu lubi, ſchtóż paduchow wußlědźi.

* 17lětny wucźobny hólz w Barlinje ßo w ßwojich próſnych hodźinach ſ tym ſabawjeſche, ſo ßebi dołhi kruch żeleſa hłuboko do ſchije nuts tykaſche. Kruch żeleſa běſche na nóż podobny, 16 1/2 zentimetra dołhi a zentimeter ſchěroki. Junn pak ßo jemu pſchi tym żeleſo ſ porſtow wußuże a jemu do żołdka dele ſjědze. Boloſcze wón njemějeſche; ale w żołdku jeho ſtajnje tłóczeſche. Duż nan hólza do hojerńje da. Tam ßo podarmo prózowachu żeleſo ſe ſchiju won ſe żołdka wucźahnucź; pſchetoż hólczeza hižo jara boleſche, hdyż jeho ſ kaha na żołdk tłóczachu. Duż ßo profeßor dr. Roſe roſßudźi khoremu żołdk roſrěſnucź, ſchtoż tež ßo ſbożownje radźi; ſ roſrěſnjeneho żołdka żeleſo wucźeżechu. Sa ſchěſcź njedźel hólczez cźiły a ſtrowy hojerńju wopuſchcźi.

* Tſi holzy, kotrež w Laufenburgu w fabrizy dźěłachu, běchu wóndano popołdnju k ßwojemu wjeßelu do Hauenſteina ſchłe, ſchtoż je hodźinu wyſche Laufenburga. Potom ßo wot tſjóch hólzow na cźołmje po Rheinje domoj wjeſcź dachu. Duzy po pucźu pak cźołm do nětkajkeho kamjenja w rězy ſakoži a ßo ſwrócźi. Dwaj hólzaj hacź k brjohej dopkowaſchtaj; jena holza ßo na měſcze tepi. Dwě holzy a tſeczi hólz ßo wo pomoz wołajo powróczeneho cźołma dźerżachu; rěka, kotraż je tam dale bóle torhata, jich ſ cźołmom ßobu njeżeſche. Nichtó njeſbożownym pomozy ſkicźecź njemóżeſche, a wbohe woporу wódneho muża ßo tepichu.

* Profeßor Wallraf, wucźeŕ chemije w techniſkej wyßokej ſchuli w Aachenje, je nowe waſchnje wußlědźił, po kotrymż ßo ſ běrnow ſpiritus dźěła. Běrny ßo wjazy njepala, ale ßo ßyre woběla, ßo rostokku a ßo potom ſ mokſchiſnu ſměſcheja, kotraż ſ běrnow cźiſty ſpiritus wucźehnje. Fuſeloweho wolija w ſpirituſu njeje, kotryž je po Wallrafowej methodze dźěłany. Wallraf je mjenujzy pſches ſbożowny pſchipad naſhonił, ſo fuſelowy wolij jenoż ſ běrnazych bělíſnow wukhadża. Teho dla wón běrny bělicź dawa, prjedy hacź je wón roſtokcze a ſ nich ſpiritus wukuhuje. Knježeŕſtwo hiſchcze njewě, kak dyrbi ßo ſ napſchecźa Wallrafoweho wunamakanja ſadźerżecź. Hdy by ßo ſpiritus po jeho waſchnju dźěłał, by ßo ſběranje ſpirituſoweho dawka do zyła pſcheměnicź dyrbjało, haj móżno je, ſo ßo potom ſ zyła wjazy kontrolowacź njeby dało, kelko ſpirituſa nětchto nadźěła. Tola

też w ratarſtwowym dźěle Wallrafowe wunamakanje doſpołne pſchewróćenje ſa ſwobu poczehnje. Sbytki ſ dźěkanja ſpirituſa njebudźa ſwo wjazy k kormjenju ſkota wužiwacź, ale budźa ſwo w papjernikach pſchetrjebacź. Běrnaze pimpußojte ſbytki ßu ſwo mjenujzy jako wurjadnje dobry wjaſazy ſrědk pſchi dźěkanju papjery wupokaſake. Papjera, kotraž je nimale ſ wjetſcheho dźěla ſ drjewa dźěkana, ſwo w naſtupanju twjerdoſcźe a njerostorhniwoſcźe najlěpſchej chineſkej papjerje runa, hdyž ſwo k njej tele běrnaze ſbytki pſchi jeje pſchihotowanju pſchidadźa. Schtož pak Wallrafowe waſchnje dźěkanja ſpirituſa najbóle porucźa, je to, ſo ſwo po tymle waſchnju ſ běrnow wo ſchtwórcźinu wjazy ſpirituſa wudobycź hodźi, hacž je to pſchi palenju běrnow móžno było.

* Naſchi cźitarjo ßu wěſcźe hižo mjeno Schweninger cźitali. To je mjeno Bismarkoweho lěkarja. Kak ſtaj ſwo Bismark, tehdy khěžorſtwowy kanzler, a Schweninger ſeſnałoj, a kak je ſwo prěniſchi ſe ſwojim lěkarjom ſpſcheczělik, wo tym ſwo takle powjeda: Wulka cźwila ſa ſtareho kanzlerja běſche jeho drjenje, kotrež bu dale hórſche, dokelž wón wjele dźěkaſche, wjele a dobre kuſki jědźeſche, wjele pijeſche a ſylnje kurjeſche. Żadyn lěkař jemu pomhacź njemóžeſche, doniž dr. Schweninger ſ Bajerſkeje njepſchińdźe. Bismarkej běſche runje doſcź hubjenje. Lěkař ſwo khoreho, kiž żałoſtnje ſtonaſche, praſcheſche, kak je prjedy żiwy był, kak je nětko żiwy, a to a druhe. To ſwo Bismarkej woſtudźi a wón ſwebi tajke wuwopraſchowanje ſakaſa, na cźož lěkař wotmolwi: „Dha wſchak ſwebi ſkótneho lěkarja powołajcźe, tón ſwo ſwojich pazijentow wuwopraſchowacź njetrjeba.“ Bismark ſ woprědka njewjedźeſche, ſchto na tajku hruboſcź prajicź; potom pak ſwo pſchi wſchej boloſczi ſmjecź pocźa a hrubeho bajerſkeho lěkarja hacž do dźenßniſcheho dnja ſdźerża. Schweninger běſche jenicźki cźłowjek, kiž mějeſche nad Bismarkom móz.

* Muž ſ Wuherſkeje, kiž běſche ſ Wuherſkeje do Antwerpena pſchijěł, ſo by potom ſ kóbzu do Ameriki wotjěł, ſwo w korcźmje w Antwerpenje ſ mużſkimaj ſeſna, kotrajž wudawaſchtaj, ſo ſtaj też ſ Wuherſkeje. Wſchitzy hromadźe pijachu. Hdyž běſche ſwo Wuher trochu napił, jemu mużſkaj powjedaſchtaj, kajki njeduſchny lud w Antwerpenje je. Wudawajo, ſo ſwo wo ſwoje ſamoženje bojitaj, ſkóncźnje Wuherja proſcheſchtaj, ſo by jeju pjenjeſy ſwobu do ſwojeho waczoka wſak, do cźehoż wón ſwoli, ſwebi na niczo ſke njemyßło. Bórſy na to ſwo mużſkaj na khwilku wotßaliſchtaj. Hdyž pak ſwo wjazy njewrócźiſchtaj, ſwo Wuher dohlada, ſo jemu do zyła żanych pjenjes do waczoka pokożikoj njeběſchtaj, ale ſo běſchtaj jemu jeho pjenjeſy ſ waczoka kranukoj. Tajke podawki w Antwerpenje a w kóždym druhim pſchimórſkim měſcźe rědke njejßu.

* Pſchißażny ßud w Hainaucźe w Franzowſkej běſche pſched něſchto cźaßom hajniſkeho na cźaß żiwjenja do khoſtarnje poßłał, dokelž ſwo jemu wina dawaſche, ſo je, ſo by ſwo na njej wjecźił, marquiſu Chaſteleere ſatſělik. Sańdźene dny pak je rubježny honćwjeř, kiž je hižo cźaſto pokhoſtany, ßudniſtwu wojſewił, ſo je wón marquiſiny mordař. Junu, hdyž běſche prawje ſyma, a wón ani ſchcźěpki drjewa w domje njemějeſche, běchu, kaž wón powjeda, jeho małe dźěcźi do lěża drjewo ſběracź ſchłe. Tam ßu marquiſu ſetkałe, kotraž je je ſ kſchudom tak pſchebiła, ſo dźěcźi bjes pomjatka ležo woſtachu. Krwawe a poł morwe nan dźěcźi w lěżu namaka. Wón je domoj donjeße a je wohrě, ſhoniwſchi pak, ſchto je ſwo ſtało, ſwoju tſělbu natyka a marquiſu duzy ſ honćwy ſatſěli.

* W měſtaczku Mansfield w awſtraliſkej koloniji Victoria je ſwo pſched krótkim wěſty Pětr Hinde wobwěßył, 70lětny ſtarz, kiž ſkoto kopaſche. Starz pijeſche a běſche, hdyž ſwo wobwěßnu, ſmjertnje pjany. Pſched dołhimi lětami mějeſche Hinde, tehdy hiſchcźe młody cźłowjek, ſkoto kopajo wurjadne ſwoże a ſa lěto zyły zentnař cźiſteho ſkota nahromadźi; duž Awſtraliſkej na wěcźne wbożemje praji a ſwo do Jendźelſkeje wrócźi. Hinde hiſchcźe połne lěto w Jendźelſkej njeběſche, a hižo bě ſwoje zyłe wulke ſamoženje hacž na poßleni kroſchik pſchecźinił. Hotowy proſcheř dyrbjeſche wón jako morjak na kóbz hicź, jeno ſo by ſaßo do Awſtraliſkeje pſchiſchoł. Ale jeho nadźija, ſo ſaßo ſa krótki cźaß a bjes wulkeje prózy wulke ſamoženje nakopi, ſwo njedopjelni. Wón tajkeho ſboża wjazy njemějeſche, ſwo ſ mjerſanjom do picza da a pijeſche, doniž ſwebi jako 70lětny ſtarz żiwjenje njewſa. A tak je ſwo někotremużkuli mjes tymi tyßazami ſchło, kotſiž ßu do Awſtraliſkeje ſkoto kopacź a ſwoje ſwoże pytacź ſchli. W ſwojim cźaßu wſchak běſche tam hinak; ale tónle ſkoty cźaß je ſwo dawno hižo minuł. Tehdom mějachu n. pſch. w Ballaracźe, hdźež ßu tehdy w wokolnoſczi ſkoto móhł rjez ſ hromadami namakali, ſtajnu kermuſchu. Zyły dźeń woſy połne ſchampańſkeho wina po měſcźe jěſdźachu; ſchtóž nimo pſchińdźe, dyrbjeſche ſwobu picź; drobne pjenjeſy ſ zyła njebjerjechu; ſa kóždu ſchkleńzu wina 20 mk. płacźachu; konje běchu ſe ſkotymi póbkowami kowane. Ale dźenßa — je hinak.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michałſkej zyrkwi ſměje jutſje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź a 1/2 9 hodźin diakonus Räda němſke prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin je katechismuſowe rosrěcźenje ſ konfirmirowanej němſkej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michałſkej zyrkwi**: Jan Gollmer, fabrikſki dźěłacźeř na Żidowje, ſ Hanu Pinzelez tam. — Jan Auguſt Kilian, żiwnoſcźeř-najeńk w Małßezach, ſ Hanju Pawlinu Kaplerjez ſ Wownjowa. — Handrij Hermann Schuba, hoſcźenzař w Sſlonej Borſchcźi, ſ Marju Berthu Ungerez tam. — Jan Jurij Hermann Weitmüller, moleř na Żidowje, ſ Khryſtianu Ziegenbalgez ſ Krónży. — Jan Ernſt Ducźmann, dźěłacźeř na Żidowje, ſ Hanu Marju Müllerez ſe Sajdowa. — Handrij Měrſch, cźeßła w Druźkezach, ſ Marju Auguſtu Mażkez ſ Cźichońz.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi**: Hana, Jana Ernſta Kobanje, rěſniſkeho miſchtra na Żidowje, dź. — Pawoł Auguſt, Jana Handrija Nucźana, dźěłacźerja w Hněwßezach, ß. — Ernſt Wylem, Jana Auguſta Běbracha, połleńka w Jeńkezach, ß. — Marja Hana, Korle Auguſta Langi, kowarja w Rabozach, dź.

W **Katholſkej zyrkwi**: Hańża, Jana Auguſta Kindermanna, khěžkarja w Hněwßezach, dź. — Hana, Jana Dilgera, kommißara tudy, dź. — Hana, Jana Gärtnera w Małych Debßezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. haprleje: **Morwa** narodźena dź. Handrija Kaiſera, ſkałarja na Żidowje. — 2. Alfred Jan, Emila Alwina Näthera, fabrikarja na Żidowje, ß., 1 m. 19 d. — Jan Korla Janak, fabrikař na Żidowje, 30 l. 3 m. 2 d. — 4. Wylem Auguſt Löſſler, tſěchikryjeř na Żidowje, 42 l. 10 m. 2 d. (ſwo wobwěßnuł). — Ida Alma Rebske, njemandź. dź. w Hornjej Kinje, 8 l. 10 m. 11 d. — 5. Bohuwěr Hermann, Handrija Bohuwěra Pětſchki, żiwnoſcźerja w Zyżezach, ß. 6 m. 7 d. — 8. Joſef Fiſcher, rodź. ſ Ehrenberga, dźěłacźeř, 61 l. — 9. Marja Mjenjez ſ Hornjeho Wunjowa, 71 l. 11 m. 15 d.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2382 měchow.	W Budyſchinje 5. haprleje 1890				W Lubiju 10. haprleje 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	9	71	10	20	9	65	10	—
„ . . . . . żołta	9	53	9	71	9	41	9	65
Rožka	8	50	8	56	8	24	8	44
Jeczmjeń	9	64	9	80	9	—	9	50
Wowß	8	50	8	80	8	—	8	25
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	17
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	50	2	80	2	40	2	70
Pſcheńcźna muka 50 „ . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 „ . . .	8	50	14	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „ . . .	3	20	3	70	2	70	3	30
Sſłóma . . 600 „ . . .	34	—	36	—	30	—	33	—
Proßata 526 ſchtuk, ſchtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; pſcheńza (żołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hacž 8 hr. 59 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 35 np.; wowß wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 50 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 50—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 52—65 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 11. haprleje: Mokroſymne.

Na pſcheßadźowanje ma ſwo pſches ßudniſtwo dobrowólnje pſchedawacź: pónd źelu 21. haprleje pſchipołdnju w 1 hodź. połleńſke kubło cźiſło 22 w Błóżanach, na 15,600 mk. takſerowane.

Privatne pjenjeſy wot 600 mk. mam kóždy cźaß po 4% hypotheka-riſzy wupożcźicź. Ruczne pożcźonki ſwo wobſtaraju. Wobkhodny agent **Iröde** pſchi rybowych wrótkach 10.

Ssyno a **běrny** pſchedawa **Kudźela** w Brěſynje pola Hucźiny.

Pluwy a **kłoßy** ßu na pſchedań na hornczeřſkej haßy 19.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **khěża** cźiſło 1 ſ połdra kórzom pola a ſahrody na pſchedań.

100 zentnarjow zyblowych běrnow je na pſchedań pola **Makacźa** w Drobach pola Minakała.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebo kublerja Jana **Rjenča** w Brěmjenju ma ßo **kubło,** k jeho ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze, wopalne kataſter cźišło 6, fol. 5 leżomnoſtnych knihow ſa Brěmjo, 27 hektarow 36,0 arow abo 49 akrow 131 □prutow wopſchijaze, ſ 304,39 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżene, kotraž leżomnoſcź je hromadźe ſe ſtejatym drjewom, na 3575 hriwnow takſěrowanym, hromadźe na 25,772 hriwnow 50 np. wot wješnych grychtow takſěrowana a kotrejež twarjenja ßu pola krajneje wopalneje kaßy ſ 6150 hriwnami ſawěſcźene,

wutoru 15. haprleje 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na **měſtnje ßamym** w **Brěmjenju,** tola **bjes** inventara dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokaſowanjom na wuwěſchenki, na tudomnej ßudniſkej tafli a w korcźmje w Brěmjenju wuwißaze, pscheßadźowanſke wuměnjenja atd. wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pscheproſchuja, ßo **mjenowany dźeń w poſtajenej hodźinje w Rjenčeż kubłe** ſeńcź, ßo k ßadźenju ſamolwicź a ßwoju płaćenjakhmanoſcź dopokaſawſchi ßwoje ßadźenje woſſewicź a dalſche wotcźakacź.

Ziwy a morwy **inventar,** k leżomnoſcźi ßłuſchazy, kaž druha **ſawoſtajena nadoba,** kotrejež ſapiß je ſpomnjenej wuwěſchenzy pſchidaty, budźe ßo tydźeń po pscheßadźowanſkej termiji,

23. haprleje 1890 rano wot 9 hodźin

wot wješnych grychtow w Brěmjenju ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 20. měrza 1890. **Philippi.** Mſtr.

Najwjetſchi ſklad

draſtnych tkaninow

kraßne nowoſcźe ſa naléczo a léczo najtuńſcheje hacź do najdróżſcheje druźiny,

cźorne a pißane źidźane tkaniny ſa njewjeſcźińſku draſtu

teho runja

ſatin, madapolam a katun

najnowſche muſtry tuteho léta porucźa po niſkich, twjerdych płaćišnach.

Julius Hartmann Sohn

na różku mjaßoweho torhoſchcźa 16. **Nowa wulka pſchedawarńja.**

Tunje

zigary

ſto po 2 mk. 25 np.

porucźa

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej dróſy.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

po jara tunich płaćišnach porucźa

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchcźowej ſtronje.

Palenz.

Cźiſty a **żitny palenz,** dobre druźiny, a **likěry** porucźa tunjo

Th. Grumbt.

Tſeſchne tſchěſki

ßu tunjo doſtacź pola

Korle Kučźki

tſěchikryjerja

na ſwonkownej lawſkej dróſy.

Na ßwój **palenz** a wſchelake **likěry,** po ßwojim ßamßnym waſchnju a dołholětnym naſhonjenju dźěłane, teho runja na ßwój wulki ſkład **ruma, araka, kognaka** a derje wothladanych **winow** kedźbne cźinju.

Gustav Poser.

Rěſak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucźa k twarſkemu cźaßej w ßuchej tworje:

ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcźe a ſcźinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſcźach,
tſěſchne laty, ſacźahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu krycźu a
ſpalěrowe laty

po cźaßej pſchiměrjenych tunich płaćišnach.

Gustav Adolf Leuner.

Cźiſchcźany barchent w wulkim wubjerku, 6/4 a 5/4 ſchěroki, ſtary łóhcź po 20 np., **barchent k koſchlam** ſa lětni cźaß, jara tuni, **poßleſchcźowe zychi a wupjerki,** ſtary łóhcź po 20 np., dwójzyſchěroke **draſtne tkaniny,** jenobarbne a ſchottiſke, ſtary łóhcź po 50 np., **poczehnjenje na pjeſle,** dale **kaſchcźikate a ßmuźkate kholowowe tkaniny,** nowe muſtry, **źidźane, połźidźane, wołmjane a bawmjane rubiſchcźa na hłowu,** 6/4 wulke, **cźiſtowołmjane rubiſchcźa na hłowu** po 1 mk. porucźa

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Korla Kučźka

tſěchikryjerſki miſchtr

na ſwonkownej lawſkej dróſy 32

porucźa ßwój wulki ſkład **tſěſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płaćišnach.

Terowanje a **nowe krycźe** ßo ſ rukowanjom wuwjedźe.

Rjane ßadowe ſchtomiki

wſchěch druźinow ßu na wubjerk na pſchedań w ſchtomowni

A. Poldraka

w Skanezach pola Barta.

Kóſlaze kóžki

po dróbnym, kaž po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaćišnach kupuju. S dobom cźinju na to kedźbne, ſo wſchě druźiny kožow derje a tunjo wudźěłam.

Guſtav Nauke

na garbarſkej haßy 16.

Koſaze koże naſymſke, ſajecźe, kaž tež wſchě druhe koże pſchezo po najwyſchſchich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Lěkarſki

dorſchowy jaterny wolij

ſnaty najlěpſchi ßrědk pſche płuzowe khoroſcźe, ſkroſle, liſchawu, ßłaboſcź dźěcźi, wumpjeru atd. porucźa w bleſchach po 50 a 75 np., kaž też po waſy

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail 10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Nowe ručne wosy a dwěkoleßate ßu tunjo na pschedań pola **W. Helbiga**, kowarskeho mischtra na hornczerskej haßy 51.

Jara dobry

paleny khosej,

nowe druźiny, punt po 1 mk. 40 np. porucza **Th. Grumbt.**

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza **Adolf Rämsch.**

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny porucza **Moritz Mjerwa**
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdróźschich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaź tež wschě dobre druźiny kaź
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Nowe
turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola
Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě druźiny **czrjewow** k **dźěkanju kolbaßy** porucza **czrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy czißko 23.

Ssadowe schtomiki

rjane, ßylne a fróstne, dobre druźiny, pschedawa tunjo
schtomownja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnej bohatej haßy 3.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

Poboczne towarstwo ßerbskich burow w Klukschu

směje **njedźelu 13. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach w Pjetaschez hosczenzu w Klukschu poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy
pschedßydstwo.

Poboczne towarstwo ßerbskich burow w Bukezach

směje jutsje **njedźelu 13. haprleje** s dypkom popołdnju 3 hodź. w Heimrichez hosczenzu poßedźenje. Wschě ßobustawy ßo woßebje na to kedźbne czinja, so budźe ßo wo ważnych wězach wuradźecź. Duź je nusne, so ßo po móżnosczi wschě ßobustawy seńdu. **Pschedßydstwo.**

W něhdźe dwazeczi tyßaz składach ßo pschedawazy a wschudźe sa najlěpschi ßrědk psche pschekaßanzy spósnaty

je ßo
saßo stunischil.

Woprawdźite blesche pokasuja mjeno **J. Zacherl** a płacza wot nětka:
30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk saniczi s pschekwapjazej mozu a spěschnosczu wschu njerodź w bydłach, kuchinjach a hosczenzach, w meblach a w drasce, teho runja na domjazym skocze, w hródźach, na rostlinach w schkleńczanych kěßkach a w sahrodach. Schtoź ßo w papjerje po wasy pschedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = G. Holdaw měschcź. hapt.
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischczu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschiżanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach ßu składy tam, hdźež ßu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

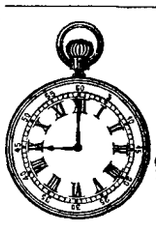

Najwjetschi skład

czaßnikow, rjeczasow a hudźbnych hrajadłow.

Porjedźenje najlěpsche a najtuńsche.

J. G. Schneider pschi lawskej wěži.

Würzburgske runklizowe ßymjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na žitnej haßy.

Rjepikojty tobak

punt po 110 np. porucza
Ad. Rämsch.

No. 85. Union. No. 85.

Dobru druźinu **zigarow** s jeneho wupschedawanja kupjenu, woprawdźe 60 mk. po tyßazu hódnu, pschedawam w kaschczikach po 4 mk. 50 np., 500 scht. po 20 mk.

Proschu tole wurjadnje pschihódne poskiczenje wobkedźbowacź.

W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu, młode jutry, posedźenje, započatk popołdnju z dypkom 5 hodź. Přednošk k. Wojnarja ze Žornosyk „wo židowskich nabožinach". Wšitke sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja, tež hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Derje srjadowane **rěsnistwo** s wjele wobkhadom, blisko dwórnischcza w zyrkwinskej wßy je 1. julija 1890 na pschenajecze.
Hosczenzar **A. Wauer**
w Delnim Wujesdźe.

Starscha, sprawna žónska, ßerbskeje rěcze mózna, ßo k wjedźenju prosteho hospodarstwa po móżnosczi hnydom pyta. Dalsche je shonicź w wudawarni „Serb. Nowin".

Dweju **tyscherskeju** do trajneho dźěła pyta **E. Měrczin,** tyscher w Rabozach pola Budyschina.

Wucźobnik, po móżnosczi Sserb, móże jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi do kolonialtworowych khlamow sastupicź. Wopyt pschekupskeje schule a nusna schulska wědomosćź ßo żada.
J. G. Klingst Nachf.

Wucźobnik ßo pyta!

Hnydom abo k jutram wucźobnika, ßerbskeje rěcze mózneho, pytam. Dobra schulska wucźba a wopytanje pschekupskeje schule ßo żada.
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Sjawny dźak.

Wyßokodostojnemu knjesej pomoznemu duchownemu **Janej Golczej** w Budestezach sa jeho kraßne natwarjaze jutrowne prědowanje najwutrobnischi dźak praja
mnosy ßerbšzy kemscherjo.

Najwutrobnischi dźak

ßwojemu dotalnemu knjesej wucźerjej **Janej Bartkej,** kiž je psches 33 lět nasche dźěczi se wschej ßwěrnosczu wucźił a naschu schulu jara wusběhnuł a s zyka jara pilny ßo wopokasał, dawa s horzym pschecźom, so by jemu Bóh hischcze dołhe lěta žiwjenje a strowotu sdźerżał,
W Noßaczizach, 9. haprleje 1890.
schulske pschedstejerstwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 19. haprleje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy kanzler, Caprivi, je w prěnim poŕedźenju pruskeho krajneho ßejma jako pruski ministerstwowy pschedßydu ßwoju nastupnu rěcź dźerżał. Jeho wukoŕenja ßu powschitkownje najlěpschi sacźischcź cźiniłe a buchu wjazy krócź ſ pschihłoßowanjom pschetorhnjene. Ssamo ßwobodomyßlni buchu spokojeni, a to woßebje ſ tym, so wón ßlubi, dobre pschijecź, ſ kajkejeźkuli strony wone pschińdźe. Jebawe nadźije pak ßebi ßwobodomyßlni cźinja, hdyž měnja, so ßo nětko cźaß bliži, w kotrymž ßo sakitanske zło sběhnje. Wschak je Caprivi w ßwojej rěcźi wusběhnuł, so knjeżerstwo ßwoju dotalnu politiku njepscheměni. Rěcź mějesche ßo takle: „Wot Jeho Majestosćze khěžora a krala ſa pschedßydu statneho ministerstwa pomjenowany, man dźenßa prěni krocź cźesćź, psched wyßoki ßejm stupicź. Hdyž ßym ßebi psched dnjowym porjadom ßłowo wuproßył, njeje ßo to teho dła stało, so bych w mjenje statneho ministerstwa psched wami nękajki program roswił. Politiſkim należnosćam hacź dotal zusy, ßym do saſtojnſtwa postajeny, kotrehoź wokrjeß hiſchcźe dźenßa powſchitkownje pschewidźecź njemóżu. Ssym ſa ßwoju winowatosćź měł a ßebi pschał, tu prěnju krocźel cźinicź, so bych ſ wami do wobkhada stupił. Wopschimnjecźe, so dyrbju pornjo ßwojemu wulkemu pschedkhadnikej wulke požadanje měcź, ſ wami parschonszy wobkhadźecź, tak daloko hacź ßebi to nasche dźěła żadaju. Dyrbjał sacźucźe ministra měcź, kiž ßwoje saſtojnſke dźěło ſ wulkim njedostatkom sapocźnje, hdy bych jenoź na ßwoju woßobu na tymle měſcźe dźiwał. Hdyž ßym njedźiwajcy na to bjes bojosćze ßwoje nowe saſtojnſtwo nastupił, ßym wopomnił, so mi druhe momenty móżnosćź dadźa, hdyž też niz w tej měrje, każ mój wulki pschedkhadnik, dha tola w pomérnej měrje dźěła k żohnowanju kraja wjesćź. Ssym pschesßwědczeny, so je twarjenje, kotreż je ſe ſnamjenitym ßobuſkutkowanjom, ſ genialnej mozu, żelesnej wolu a hłubokim wótcźinſtwom wjerćha Bismarka nastało, twjerdźe dosćź sałożene, so by, hdyž też jeho sepjerazeje ruki wjazy njeje, wětr a wjedro wudżerżiło. Mam ſa jara hnadne dopuſchcźenje, so je w tym wokomiku, w kotrymž je ßo wjerch Bismark wot ſjawneho żiwjenja dźělił, woßoba naſcheho młodeho nadobneho khěžora w ßwojej ważnosćźi ſa ſnutskowny kraj a ſa wukraj tak jaßnje wuſtupiła, so tale woßoba samóże, wuprósdnjene město wupjelnicź a psched rospuk stupicź. Mam twjerdu wěru do pschichoda Pruſkeje. Wěrju, so je wobstacźe pruſkeho stata a němſkeho khěżorſtwa, na jeho ramjeni ßo ſepjerazeho, hiſchcźe dołho nuſnosćź ßwětowych ſtawiſnow, a ja wěrju, so tutón kraj a tole khěżorſtwo hiſchcźe nadźije poknemu pschichodej napschecźo dźe. Scźe ßłowo Jeho Majestosćze cźitali, so ſtatowa łódź tón ßamy běh wobkhowa, a hižo to, so moji knjeża kollegojo ßwoje saſtojnſtwo dale wjedu, wam dopokaże, so ſtatne knjeżerſtwo myßle nima, ßwoju dotalnu politiku pschemeńicź. To pak w waſchnju cźłowjeka a wobſtejnosćźow leži, so pornjo mozy, kajkaż je móz wjerćha Bismarka, druhe mozy města njenamakaju, so dyrbjachu pod nim druhe ſaměry do sady ſtupicź, so ßo wjele druhich myßlow a pschecźow, też hdyž běchu prawe, do ſkutka ſtajicź njehodźachu. Prěni ſcźěhwk woßoboweho pschemeńenjena na knjeżerſtwo budże tajki, so jenotliwe wotdźělenja ministerſtwa wjazy ßamoſtatnosćze hacź dotal dostanu. Potom w pruſkim ſtatnym ministerſtwje něhdusha kollegialnosćź saßo wjazy płacźiwosćze nabudże, hacź je to pod Bismarkowym móznym ministerſtwowym pschedßydſtwje móżno było. Hacź runje poknomóż k temu nimam, měnju, so móżu w pschesjenosćźi ſe ßwojimi knjesami kollegami rjez, so budże ſtatne knjeżerſtwo wſchudże hotowe, tajke nasad sdźerżane myßle a pschecźa pschijimacź, je ſ nowa pruhowacź a je do ſkutka ſtajicź, tak daloko hacź je pscheßwědczene, so ßo pschewjesćź dadźa. Budźemy dobre bracź, ſ kajkeźkuli strony ßo nam wone poſkicźi a budźemy po nim cźinicź, hdyž to po ßwojim pscheßwědczenju k lěpſchemu ſtata samóżemy. Hdyž je ſtatne knjeżerſtwo hotowe, wyßokemu ßejmej a żadanjam kraja napscheczo pschińcź, ßměm nadźiju wuprajicź, so ßměm na to licźicź, so mi też ßejm napscheczo pschińdźe. Budźemy rad ſe wſchitkimi hromadźe dźěłacź a nadźijemy ßo, so ßo wſchitcy cźi wuſko ſjenocźa — dźiwajo na pschezo wobcźeżne połoženje ſnutſka kraja, psched kotrymž budźemy po ſdaczu ſtejecź — kotſiž maju wutrobu ſa Pruſku, so bychu pomhali khěżorſtwo w narodnym ſmyßle dale wjesćź, ſakożowacź a wutwarjecź.“

— Shromadźisna ſakſkich rěſniſkich miſchtrow, kotraż je ßo wóndano w Hainichenje wotbywała, je wobſamkła, ministerſtwu ſnutskownych należnosćźow petiziju pschepodacź, so by ſakſke knjeżerſtwo ſa wſchě te ſakſke města, kotreż maju ßamßne rěſarnje, ſ njepoßrědnej koliju ſ dwórniſchcźom ſjenocźene, żadało, so by ßo wukas sběhnuł, po kotrymž je ſakaſane, żiwe ßwinje ſ wukraja pschiwosyć.

— W tutym lěcźe smeje ßo wjetſchi kavalleriſki manever, pschi kotrymž budźe ſchěſćź ſakſkich jěſdnych regimentow pschecźiwo runje telko pruſkim jěſdnym regimentam manevrěrowacź. Tónle manever pjecźa ſ pscheměnjenym wojowanſkim waſchnjom a ſ powſchitkownym ſawjedźenjom lebijow ſwiżuje.

— Khěżor Wylem je pjatk tydźenja Wiesbaden wopytał. K cźesćźi awſtriſkeje khěżorki, kotraż tamniſche ſtrowotne kupjele wużiwa, bě ßo wón uniformu ßwojeho regimenta wuherſkich huſarow woblekł. Khěżor połnej dwě hodźinje pola awſtriſkeje khěżorki pschebywaſche. W mjenje ßwojeje mandźelſkeje jej wón kwětkowy korb, ſ Barlina ßobu pschinjeßeny, pschepoda. Popołdnju 15 mjeńſchinow po 4 hodźinach khěżor Wiesbadenſku garniſonu allarměrowacź da. Dokelź bě garniſona na to pschihotowana, ßo ſeſtupanje jara rucźe ſta. — Wo pschedſtejażych khěżorowych pucźowanjach do wukraja ßo piſche, ſo khěżor w juliju Norwegſku wopyta a ſo ßo tam ſe ſchwejbſkim kralom w Khryſtianiji ſetka. Do Peterburga khěżor na łódźi „Hohenzollern“ w pſchewodźe dweju nawěſchtnych parnych łódźow pojěźe. W Kronſtadtſkim wójnſkim pschiſtawje jeho wulke ruſke wójnſke łódźſtwo powita. Khěżor budźe pſchi wulkich manevrach pola Kraßneho Ssela a w nawjecźornej Ruſkej pschitomny. Na to budźe ßo k jeho cźeſćźi wulka honitwa wotbywacź.

— Poßlednje wólby do khěżorſtwoweho ßejma ßu dopokaſake, ſo ßu dźěłacźerjo w Chemnitzy a w wokolnych wßach ſ wulkeho dźěła ſozialdemokratoju. Ssamo w wojerſkich towarſtwach maju tam ſozialdemokratoju pschewahu a w nich ſa ſozialdemokratiju dźěłaju. Schtyrjom tajkim towarſtwam je nětko knjeżerſtwo pschikaſało, kralowſki wopon ſ towarſtwoweje khorhoje wotſtronicź a dary, khorhojam wot krala darjene, wrócźicź. Dale je ßo jich ßobuſtawam ſakaſało, pschi ßwjedźenjach tſélbu noßycź; też woni w pschichodze pſchi khěżorowym abo kralowym narodnym dnju reveillu piſkacź njeßmědźa. S tym ßu ßo tymle towarſtwam cźeßne prawa wſake, kotreż ßu ßo wojerſkim towarſtwam ſpołcźiłe.

— Dr. Windthorſt je w pruſkim ßejmje namjet ſtajił, po kotrymž bychu ßo ſa ludowych wucźerjow jenoź tajke wożoby postajicź ßmeke, pschecźiwo kotrymž zyrkwinſka wyſchnosćź w zyrkwinſko-nabożenſkim nastupanju niczo wuſtajicź nima. Zyrkwinſzy pschedſtajeni ßami dyrbja woßoby postajicź, kotſiž maju prawo w ludowych ſchulach nabożenſku wucźbu wodźicź. Tele woßoby maja prawo, nabożenſku wucźbu ßame wucźicź, pſchi wucźbje pſchitomne bycź, do njeje ſapſchimowacź a wucźerjej pſchi wucźenju wukaſowacź. Dale dyrbi zyrkwinſka wyſchnosćź wucźbne knihi, ſa nabożenſku wucźbu trěbne, postajicź.

— Komitej ſa postajenje Bismarkoweho pomnika w Barlinje je napominanje k ſběranju pjenjes wojjewił. Też najmjeńſche dary ßo pſchijimaju, dokelź dyrbi liczba dawarjow pokaſacź, w kak ſchěrokich worſchtach němſkeho luda je ſacźucźe dźakownosćze ſa dozpite ſjenocźenje Němſkeje żiwe.

— W Pruſkim krajnym ßejmje je ſchtwórtk dwórſki prědaŕ Stöcker knježerſtwo napominaŕ, njepózcźiwoſcź, kotraž ßo w Barlinje žałoſtnje rosſcherja, ſamjeſowacź. — Dr. Brien a dr. Windthorſt wot knježerſtwa žadaſchtaj, ſo bychu ßo ßynej wotehnateho hannoverſkeho krala pjenjeſy, tak mjenowany Welfenſki fond, wróćiłe, kotrychž je ßo Pruſka w lěcze 1866 mozowaka. Miniſter Herrfurth wotmolwi, ſo móże ßo jenož ſe ſakonjom poſtajicź, ſchto ma ßo ſ Welfenſkim fondom ſtacź.

— Kónz měrza je w Pruſkej natykowaza khoroſcź bjes howjaſym ſkotom w 120 wokrjeßach a 297 gmejnſkich podkrjeßach knježika.

— Cźim bóle ßo dźeń 1. meje bliži, cźim wěſcźiſche je, ſo jón ſozialdemokratiſzy dźěłacźerjo w Němzach ßwjecźicź njebudźa. Kaž je ſnate, běchu ſozialdemokratiſzy wotpóßłanzy loni na ßwojej ſkhadźowanzy w Pariſu wobſamkli, ſo ma ßo ſa to ſkutkowacź, ſo bychu dźěłacźerjo wob dźeń dłěhe hacź wóßom hodźin njedźěłali. Pſchichodneje 1. meje bychu dźěłacźerjo, ſozialdemokratiji pſchiwißowazy, ßwjecźicź dyrbjeli jako ſnamjo, ſo tamnemu Parižſkemu wobſamknjenju ſjawnje pſchihłoßuja. S dobom by ßo pſchi tejle ſkładnoſcźi pokaſacź dyrbjako, kak wulka je liczba tych dźěłacźerjow, na kotrychž móhli ſozialdemokratiſzy wjednizy liczicź, hdy bychu wobſtejazy porjad ſwrócźicź chzyli. Sswjedźeń 1. meje dyrbjeſche po tajkim wulka pruhowanſka mobiliſazija bycź. Sswět dyrbjeſche ßylnoſcź ſozialdemokratije ſpóſnacź a ßo do ſtracha a do hroſy ſtajicź. Wěz je ßo na dróbne wumudrowaka, a ſozialdemokratojo ßebi ſ njeje wulki wuſpěch lubjachu. Tola běchu na to ſabyli, wopomnicź, hacź dźěłodawarjo do teho ſwolja, ſo jich dźěłacźerjo 1. meje ſ dźěła wuwoſtanu a ßo ſjawnje k ſozialdemokratiji wuſnaja. Mnoſy wobßedźerjo fabrikow ßu bjes ßobu ſwjaſk ſcźinili, ßebi ßlubiwſchi, ſo wſchitkich tych dźěłacźerjow, kotſiž ßo pſchi ßwjedźenju 1. meje wobdźěła, ſ dźěła puſchcźa. Žadyn ſ tutych dźěłacźerjow pola nich dźěło ſaßo njedoſtanje. Runje tak ßo dźěłacźerjam póńdźe, kotſiž ßu w ſtatnej ßłužbje. So budźe pſchi tajkich wobſtejnoſcźach jara mało dźěłacźerjow 1. meje na wukas ſozialdemokratiſkich wjednikow poßłuchacź, tucźi do prědka widźa. Duž ßu ſozialdemokratiſzy ſapóßłanzy khěžorſtwoweho ßejma w wuradźowanju, kotrež ßu tele dny w Hali měli, wobſamkli, němſkim ſozialdemokratam wotradźicź, dźeń 1. meje ßwjecźicź. Sozialdemokratiſka wěz by jenož ſchkodowaka, hdy by demonſtrazija 1. meje ſchpatnje wupanuka. Duž maja ſa lěpſche, ſo by ßo 1. meje w Němzach ſ zyła njeßwjecźiło. Telko tyßaz dźěłacźerjow, kelkož je pſchi poßlednich wólbach potajnje ſ wólbnej papjerku ſa ſozialdemokratiju hłoßowało, by ſ cźeźka 1. meje ſjawnje ßwoje ſozialdemokratiſke ſmyßlenje wobkrucźiło, też hdy bychu ſtat a dźěłodawarjo njepytali, ßwjedźeń pſchekaſycź. S zyła pak mnoſy dźěłacźerjo ßebi wóßomhodźinſki dźěłanſki cźaß njeżadaju, a to woßebje cźi, kotſiž dyrbja w ſymje wjedra dla njedobrowólnje ßwjecźicź. Sswjedźeń 1. meje njeby ßylnoſcź ſozialdemokratije wobßwědczik, bychmy wjele bóle ſ nim ſhonili, ſo ßo ſozialdemokratiſke ſcherjenje hróſbniſche bycź ſda, hacź w tu khwilu woprawdźe je.

Awſtrija. Strajkowazy dźěłacźerjo w Winje ßu ſańdźenu ßobotu ſ nowa ſpytali na dróhach herjekacź. Prjedy pak hacź k njeſkutkam dóńdźe, kajkeż běchu ßo někotre dny prjedy ſtake, wojazy ſakrocźichu a njeměrnikow nuſowachu, ßo roſſeńcź. Pſchekupzy, ſ wóndanſchimi podeńdźenjemi powucźeni, ſ cźaßom ßwoje khlamy ſawrjechu. So dyrbi wyſchnoſcź próſdnokhodźazych dźěłacźerjow hiſchcźe pſchezo ſ wótrym wokom wobkedźbowacź a ſo měrej wěricź njeßmě, ſa to ropot ßwědcźi, kiž je ßo hakle ſańdźenu wutoru w Brigittenauſkim pſchedměſcźe měł. W jenej tamniſchej palenzarni dźěłacźerjo wſchu nadobu rosraſychu, dokelž ßo palenzaŕ ſarjeknu, jenemu dźěłacźerjej, kiž pjenjes njeměješche, palenz porjedźicź.

— Bjes tym ſo ßu ſtrajki w Winje nimale ſkóncźene, je nowy ſtrajk hórnikow w Morawſkim Woſtrowje wudyrił. K Salmowſkim podkopkam je ßo 15. haprleje w nozy wójſko póßłacź dyrbjako, dokelž ßo dźěłacźerſkich njeměrow bojachu. Wojazy ßu ßo, dokelž ſtrajkowazy do nich ſ kamjenjemi mjetachu, do njeměrnikow ſ bajonetom dali, pſchi cźimž buſchtaj dwaj hórnikaj ſranjenaj. Też k Hermenegildſkim podkopkam je ßo wójſko na pomoz ſawokacź dyrbjako. Tam chzychu ſtrajkowazy dźěłacźerjo hórnikow, kotſiž ßo pſchi ſtrajku njewobdźělachu, ſ mozu wot dźěła wotdźerżecź, wójſko pak porjad wobnowi, tak ſo móże ßo w tamniſchich podkopkach dale dźěłacź. Strajk hórnikow ßo ſ kóždym dnjom dale roſcherja.

— Saßo ßu Młodocźeſcha jedyn wokrjeß ſa khěžorſtwowu radu Staroczechami wotdobyli. Pſchi dopjelnjowazej wólbje w Młodoboleßławſkim-Rudniźſkim měſchczańſkim wokrjeßu je młodocźeſki kandidat Schpindler ſe 1462 hłoßami pſchecźiwo 1370 hłoßam, kotrež ßo ſa ſtaroczěſkeho kandidata Tonnera wotebachu, dobył. Wunoſchk wólby je ſ nowym dopokaſmom, ſo je cźeſki lud ſ knježerſtwom a ſe ſtaroczěſkej ſtronu, kotraž je knježerſtwu we wſchěm ſwólniwa, njeſpokojom. Pſchi tejle wólbje pak je ßo też lud pſchecźiwo němſko-cźeſkim wurunanju, kotrež je ßo wot němſkich a ſtaroczěſkich ſapóßłanzow wujednako, wuprajił. Snajerjo cźeſkich wobſtejnoſcźow měnja, ſo pſchi pſchichodnych newowólbach, kotrež ßo k lětu ſmeja, ſtaroczěſka ſtrona wjetſchinu ſhubi. Podarmo Staroczechojo lud na to kedźbny cźinja, ſo ßo podtłóczenje cźeſkeho luda pohórſchi a ſo ßo jeho žadanja hiſchcźe wjele mjenje dopjelnja, hdyž ſ knježerſtwom wjazy njepóńdźe. Lud na dobru radu ßwojich naſhonitych wjednikow njepoßłucha a ſ cźrjódami k młodocźeſkej ſtronje pſcheſtupuje.

Franzowſka. Preſident republiki, Carnot, je ßo wutoru na pucźowanje do pokodniſcheje Franzowſkeje naſtajił.

— Wójnſki miniſter wulke manevry w połnóznej Franzowſkej pſchihotuje, kotrež budźa ßo pod roskaſowarſtwom generala Billota wotbywacź. Pſchi nich budźe ßo bjeskurny pólvr dale wuſpytowacź a ßo wo tym rosrißacź, hacź ma ßo uniforma franzowſkeho wójſka noweho pólvra dla pſcheměnicź.

Schpaniſka. Strona, kotraž chze prynza Dona Carloſa, wuja knježazeho krala, na ſchpaniſki trón ßadźicź, w poßlednim cźaßu ſaßobóle na ſjawnoſcź ſtupa. Markis Cerralbo, hłowny ſaſtupjeŕ dona Carloſa, je hižo měßazy dołho agitacźne pucźowanja cźiniŕ a lud k revoluziji ſchcźuwaŕ. Na tajkim pucźowanju je wón ſchtwórtk do měſta Valenzije pſchiſchoł, hdźež pſchiwißowarjo dona Carloſa jeho ſjawnje witachu. Wobydleŕſtwu w Valenziji, kotrež je karliſtam po wjetſchim dźěle njepſchecźelſzy ſmyßlene, pak bě pſchikhad markiſa Cerralba ſ pohórſchenjom. Ludowe cźrjódy jeho a jeho pſchiwißowarjow herjekajo po měſchczańſkich dróhach pſchewodźachu a jemu ſkónczńje wós, w kotrymž ßo wjeſeſche, rosbichu. W hoſcźenzu, w kotrymž karliſtiſki wjednik wucźeŕ pytaſche, roshorjeny lud wokna wubi, woknowe wobkuki ſwutorha a je ſpali. Dokelž ßo lud do hoſcźenza, kiž běchu ſawrjeli, dobywaſche, měſchczański prefekt pſchecźiwo herjekarjam wotdźělenje jěſdnych póßła. Dóńdźe k krwawnej ſražzy a mnohe woßoby buchu ſranjene. Njepſchecźelſki nadpad ßo też na twarjenje karliſtiſkeho towarſtwa ſta, pſched kotrymž ßo na 2000 woßobow ſběža. Dobychu ßo do twarjenja, ſapalichu domjazu nadobu w nim a wobarachu wóhnjowej woborje, kotraž chzyſche woheń haſchecź. Druſy w dworje woſy, tam ſtejaze, rosbichu. Też zyrkej ſpytachu ſapalicź, tola wojazy dźiwuchow ſ cźaßom roſehnachu. Dokelž ßo jeſuitojo k karliſtiſkej ſtronje dźerża, cźrjóda luda na jeſuitiſki klóſchtr nadpad ſcźini, prjedy pak hacź ßo do njeho dobu, ßo wotdźělenje wójſka do njeměrnikow da a jich roſpjerſchi. Na druhi dźeń bě porjad ſaßo poſtajeny.

Portugalſka. Wobydlerjo makaloloſkeho kraja, w pokodniſchej Afriży leżazeho, kotrehož dla ſtej ßo portugalſke a jendźelſke knježerſtwo wóndano ſwadźikej, ßu wotdźělenje portugiſiſkich wojakow nadpanuli a ſkónzowali. Wot 150 wojakow žadyn ßmjerczi wucźeknuł njeje.

Serbija. Knježerſtwo je wobſamkło, ſerbſke wójſko ſ repetěrowanſkej tſělbu wuhotowacź. 80,000 nowych tſělbow je ßo hižo ſkaſało.

Turkowſka. Němſki póßłanz w Konſtantinoplu, ſ Radowitz, je w rosrěcźenju ſ turkowſkim wulkoweſirom Kiamilom paſchu a miniſtrom Saidom paſchu po poruczńoſcźi němſkeho khěžora wobkrucźił, ſo ßo ſ wotſtupjenjom wjerſcha Bismarka ſwonkowna němſka politika njepſcheměni.

Jaty na Kawkaſu.

Žilin běſche ruſki wyſchk na Kawkaſu.

Junu liſt ſ domowiny doſta. Stara macź jemu piſche: Ssym ßo ſeſtariła a bych pſched ßwojej ßmjercźu lubowaneho ßyna rada ſaßo wohladaka. Pój ßo ſo mnu roszßohnowacź a potom w Božim mjenje ßwoju ßłužbu ſaßo naſtup. Ja mam ſa tebje njewjeſtu; wona je mudra a duſchna a ma kubło, — ßnano ßo woženiſch a tu woſtanjeſch.

Žilin ßebi to rospomni. Sawěrno, macź je ßłaba bycź poczaka, ßebi wón pomyßli; ßnano ju wjazy njewohladam. Chzu ßo na pucź naſtajicź; a je-li mi njewjeſta prawa, dźě mózu ßo też ženicź.

Wón k ßwojemu pokkownikej dźěſche, wotpuſk doſta, towarſcham wboženje praji, ßwojim wojakam ſchtyri picźele palenza k lěpſchemu da a ßo na pucź hotowaſche.

Tehdom Ruſzy ſ wobydlerjemi Kawkaſa wójnu wjedźechu. Wodnjo kaž w nozy běchu pucźe njewěſte; lědma běſche jedyn ſ Ruſkich twjerdźiſnu wopuſchczik, jeho Tatarojo morichu abo jeho

ßobu do horow wlecžechu. Duž wukas wuńdže, so ma dwójzy sa tydźeń wot jeneje twjerdźišny k druhej cźah s wojeŕskim pschewodom woteńcź: prědku a sady wojazy, ßrjedźa pucźowarjo.

Běsche w lěcźi. Sahe rano běsche ßo sa twjerdźišnu rynk wosow shromadźik, wojazy wustupichu, a wschitzy ßo na pucź nastajichu. Žilin běsche na konju; jeho wós s wězami w cźahu jědźesche.

Pjecźadwazecźi wjerst mějachu pucźa. Pomaku cźah s wosami dźěsche. Pak wojazy stejo wostachu, pak koło wotpadźe, abo kóń sasta, so wschitko cźakasche.

Boże ßłónczko běsche hižo psches połdnjo, a cźah běsche hakle do poł pucźa dóschoł. Próch a horzota, a ßłónzo ßmudźi, nihdźe žaneho wucźeka. Hołe łučźnischcźa; žaneho schtoma, žaneho kerka pschi pucźu.

Žilin, kiž běsche do prědka jěchał, sastanje a na cźah cźaka; sady ßebje wón ßłyschi, kak truba satrubi, — po tajkim saßo cźah stejo wostanje. Duž ßebi Žilin myßli: njedyrbjał ja ßam jěchacź bjes wojakow? Pod ßobu mam dobreho konja; pschińdu-li Tatarojo na mnje, — ja ßym w skoku prjecź.

Mjes tym so ßebi wón to rospomina, druhi wyschk, Kosthylin, s tšělbu k njemu pschicźěri, prajizy: „Jěchajmoj ßamaj, Žilino; ßym ßmjercź hłódny, a takle satraschnje horzo je. Swoju koschlu móhł žimacź."

Kosthylin, tołsty muž, je wschón cźerwjeny mjeswocži; pót tak po nim cźecźe. Žilin ßebi khwilku myßli a praji: „Je tšělba natykana?" — „Haj." — „Jěchajmoj. Ale jene wuměnjenje: so ßo njedźělimoj."

A wonaj do prědka jěchataj po pucźu, jěchataj po łučźnischcźach, ßebi powjedataj, ßo do wobeju stronow wohladujo. Daloko je koło wokoło widźecź. Lědma je łučźnischcźow kónz, pucź mjes horomaj do wusćziny wjedźe. Duž Žilin praji: „Jedyn dyrbimoj na horu jěchacź a ßo roshladacź, hewak ßo na poßledku s hory do naju dadźa, so njewěmoj kak." Kosthylin pak snapschecźiwi: „Pšche cźo ßo roshladowacź? Chzemoj po pucźu jěchacź." Žilin na njeho njepoßłuchasche. „Ně", wón rjeknu, „wocžakń ty tu delekach; ja chzu ßo horjekach khwilku roshladowacź".

A wón konja k lěwizy na horu sawróćźi. To běsche hońtwjeŕski kóń; sa ßto rublow bě jeho wón srěbza w stadle kupił a jeho ßam wuwucźił; — spěschnje, jako by kschidka měł, jeho kóń po nahlisnje horje njeßesche. Lědma běsche wón horjeka, hlej, blisko psched nim je cźrjóda Tatarow na konjach ... ßnano tšizecźi muži. Jich wohladawschi ßo wón sawróćźi; teź Tatarojo ßo na njeho dohladachu, sa nim pschihnachu, jěchajo tšělby do rukow bjerjechu. Wusdu popuschcźiwschi Žilin ßwojemu konjej s hory dele běžecź dasche a na Kosthylina sawoła: „Wšmi tšělbu!" A konjej rěcźesche: „Mój koniko, pomhaj mi s nusy, njesakopuj ßo; — sakopnjesch-li ßo, dha ßym shubjeny."

Kosthylin pak w město teho, so by cźakał, Tatarow wohladawschi k twjerdźišnje cźerjesche, schtož móžesche kóń běžecź. Pak s jeneje, pak s druheje strony wón ßwojeho konja pohonjesche. Na prósche je widźecź, kak kóń s wopuschu pjerje.

Žilin spósnawa, so s nim hubjenje steji, — tšělba je prjecź, s teßakom ßamym niczo njesapocźnjesch. Wón wrócźo cźěri — hischcźe ma nadźiju cźeknucź. Ale schescźo Tatarojo s boka pschicźěrja, jemu pucź wotrěsnu. Jeho kóń wschak je dobry, tamni pak maju hischcźe lěpsche konje. Wón krucźe sa wusdu pschimnje, chze ßo saßo wrócźicź, ale kóń, w jenym skoku, dale cźěri — runy pucź na njepschecźelow. Tatar s cźerwjenej brodu na schěrym konju ßo bliži. Wón ßo woschcźěrja a ma tšělbu hotowu.

Waß cźertow snaju, ßebi Žilin myßli. Hdyž cźi jeneho žiweho popanu, jeho do jamy tyknu a jeho schwikaju. Žiweho mje njekrynu ...

Runjeź wulki njebě, běsche Žilin khróbły muž. Wón ßwój teßak wucźehnje, konja runu ßmuhu na teho cźerwjeneho muža puschcźi, ßebi myßlo: pak jeho mój kóń potepta, abo ja jeho s teßakom morßnu, so śmeje doscź.

Žilin hischcźe k njemu dojěchał njebě, tu wot sady tšělecź pocźachu, — jeho kóń ßo s zyłym wotmachom na semju wali a ßwojemu jěsdnemu na nohu.

Žilin chze stanucź, ale dwaj tajkaj ßmjerdźataj Tataraj hižo na nim ßedźitaj a jemu ruzy na khribjet wjasataj. Wón drje ßo jimaj wutorhnje a njepschecźelow wot ßo sestorka, ale hischcźe tšjo s konjow seskakaju a s tšělbinym toporom na jeho hłowu pjeru. Jemu ßo psched wocžomaj mucźicź pocźa, a wón ßo cźumpasche. Tatarojo jeho sepschimachu, jemu se ßwojimi ßedkowymi paßami ruzy na khribjet swjasachu a tatarski ßuk sćzinichu. Cźapku jemu s hłowy srasychu, jemu schkórnje wusuchu, wschitko pscherychu, pjenjesy, cźaßnik sebrachu a jemu drastu rostorhachu. Žilin ßo sa ßwojim konjom wohladnu. Jeho luby konik, kaž běsche na bok panuł, tak hischcźe leżesche a s nohami pjerjesche; kóń ma wulku dźěru do hłowy, a zyrcžo ßo cźorna krej žórli, kótrež koło wokoło próch maczejo.

Jedyn Tatar ßo konjej bliži a wobhladniwje ßedko wotpaßa. Dokelž kóń hischcźe pschezo pjerje, jemu wón se ßwojim kinžałom krk pscherěsnje. Se schije saßyczi — cźěko ßo satorhuje ...

Ssedko a grat Tatarojo bjeru. Cźerwjenobrodaty ßo saßo na konja ßynje. A nětko Žilina k njemu na ßedko ßadźa; so by njepanuł, jeho s paßom sa khribjet teho, kiž psched nim ßedźi, pschipaßaju — a khětsje do horow.

Sady Tatara Žilin ßedźi, ßo cžumpajo a khabłajo. Psched ßobu ma schěroki tatarski khribjet, žiłatu schiju, ßo ßwěcźatu, kulowatu, hołu wottruhanu sadnju hłowu. Žilin ma hłowu straschnje rosbitu, wocźi s krwju sapjecźenej. A wón ßo na konju prawje ßynucź a ßebi krej wutrěcź njemóže. Tak krucźe stej ruzy sespinanej, so jeho ramjo boli.

Dołho s hory na horu jěchachu, psches někajku rěku pschebrodźichu, na někajki pucź pschińdźechu a w dole dale jěchachu.

Kak rady budźesche Žilin pucź w pomjatku wobkhował, — ale jeho wocźi běschtej s krwju salěpjenej, a wón ßo wohladowacź njemóžesche.

Sso saßměrka; hischcźe psches jenu rěku pschebrodźichu; hdyž na nětkajku schěroku skału doječhachu, ßo kur walesche, pßy sascheźowkachu, — běchu w aulu*. Tatarojo s konjow seskakachu, tatarske hólczata pschiběžachu, ßo wokoło jateho cźischcźachu, herjekajo, juskajo a s kamjenjemi do njeho mjetajo.

Hólczišća wotehnawschi tón cźerwjeny Žilina s konja sběhnje a s poruczeŕskim khłoßom nješto sawoła. Jedyn Nogaiski pschińdźe; cźeleßna jemu mjeswocži ßylnje wustupuja; wón je jeno w koschli. Koschla je sedrjena, wutrobno nahe. Cźerwjeny nješto na njeho sawoła. Hnydom dźěłacźer kłódu sa nohi pschinjeße: dwaj tołstaj kruchaj s duboweho drjewa se żelesnymi wójmidkami, na jenym tych wójmidkow samk wiža.

Žilinej ruzy roswjasaju, jeho do kłódy ßadźa a jeho do nětkajkeje kólnje wjedu; tam jeho nuts storcźa, a potom ßo durje samknu. Wón ßo na hnój wali. Khwilku poležawschi wón pó cźmje maßasche, najmjehsche město pytajo, a ßo lehnu.

(Pokracžowanje.)

---

* a-ul rěka tatarska wjeß.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dołho wotcźakowane knihi „Wschědny Boži Khlěb" ßu nětko docźischcźane. Prěni hižo swjasany eksemplar ßym ßebi snutskach a swonkach s wjeßelom wobhladował. Nětko widźu, so tajke wulke knihi njemóžachu prjedy hotowe bycź. Ssydom a połsta listnow, a to s rjanymi, wulkimi pißmikami na tak tołstej běłej papjerje, kajkejeź hischcźe w žanych ßwojich knihach nimamy. Kaž ßłyschu, nětko w schtyrjoch knihiwjasańnjach schtyrnacźo mužojo na jich wjasanju pilnje dźěłaju. A schto śmějetaj naschej lubaj póßelnikaj Hataß a Sswětosch ßo pocźicź, prjedy hacž budźeja te cźeźke knihi rosnoschene. Wosyczk dyrbjał ßo jimaj kóždemu na to wobstaracź. Płacźišna tutych wulkich knihow je schěsćź hriwnow sa njeßobustawy, kotšiž wschak žaneho dźěła na samóženju naschesche pokkadniży nimaju. Hdy by tele knihi knihaŕnik (knihikupz) se ßwojim nakładom tajke wudał byk, s najmjeńscha dźewjecź abo dźeßacź hriwnow bychu płacźiłe. Duž je zyle sdobne a prawe, so ßobustawy, kotrymž ßo tele knihi sa tši hriwny dostanu, tón krócź dobrowólny dar s luboscźe pschidadźa, a to cźim bóle, dokelž knihi 57 listnow ßylne dostanu, hdyž běchu jim tola jenož 52 listnow ßylne ßlubjene. Schtož wěmy, njeje jim towaŕstwowe pschedßydstwo tuteje wjetscheje ßylnoscźe dla jich płacźišnu powyschicź chzyło, dokelž ma tu nadźiju a dowěru, so kóždy, kiž samóže, ßam wot ßo na póßelnikowu próstwu tón krócź lubjerad nješto pschida. Cźim bóle ßo nascha towaŕstwowa pokkadniza poßylni, cźim bóle móże w tunim wudawanju lubych dobrych ßerbskich knihow pokracžowacź. Dotalnej ßylnoscźi nascheje pokkadnizy mamy ßo dźakowacź, so mójeja ßobustawy sa tšiłętne pschinoschki, mjenujzy lětow 1886, 1888 a nětko 1889 tute wulke woßebne knihi dostacź. S wotkel bě ta ßylnoscź? Kaž s roscźenja liczby naschich ßobustawow, tak teź s rospschedatych knihow naschego składa a woßebje s luboscźiweho wotkasanja naschego njesapomniteho ßobustawa njebo rěcźnika Gustawa Jakuba. Stejmy sa tym, so ßo

nascha pokładniza po tym nětčzišchim wulkim napinanju ßwojich mozow saßo prawje rosßylni na dalsche wjeßeke, pożohnowane skutkowanje na poli nascheho lubowaneho ßerbskeho pißmowstwa! — Wo naschich nowych knihach „Wschědny Boži Khleb“ chzu hischcże pschispomnicź, so masch jich wuźiwanje niz s prěnim tydźenjom w advencze, ale s dnjom teho tydźenja sapoczećź, w kotrymż te knihi k tebi dóńdźeja. W tych knihach ßo tebi twoje wschědne natwarjenje posficźi, njech ma zyrkwine lěto 1 abo 2 abo 3 abo 4 abo 5 abo 6 njedźel po tsjóch kralach a 27 abo 26 abo 25 abo 24 abo 23 abo 22 njedźel po ßwjatej Trojizy.

— Městno měschczańskeho měschczanosty, se ßmjerczu měschczanosty Löhra wuprósdnjene, ßo, schtoż je ßkyschecź, pjecza w bliższim czaßu wupißa.

— Sańdźenu ßobotu ßu pschi radnej khěži żonu s jeneje hórskeje wßy sajeli, kotraż bě na torhoschczu se wschelakich bndow tkaniny, czrije atd. kranuka. Wikowař, kotremuż bě wona kruch czerwjeneje wołmjaneje tkaniny kranuka, bě bórsy po tym paduchstwo pytnuł. Pschipadnje pakostniza posdźischo saßo nimo wikowarjoweje budy pschińdźe. Pschi tym ßo wikowař dohlada, so s jeje korba czerwjena tkanina kuka, kajkaż bě ßo jemu krótko prjedy kranuka. Duż ßo wón sa zusej żónskej puschczi a ju pscheßkyscha, s wotkel ma czerwjenu tkaninu. Żónska ßo pytasche wurěczećź, dyrbjesche pak skónczńje k paduchstwu stacź. Hacź runje wona wikowarja wutrobnje proschesche, so by ju puschcził, ju tón tola poliziji pschepoda. Pschi pschepytanju żoninecho korba ßo wupokasa, so je na wschelakich druhich městnach kranuka.

— Symna nóz sańdźeneje póndźele, w kotrejż je thermometer hacź do 3 grabow symy pokasował, je w sahrodach a na polach jenoż ßnadnu schkodu naczinika. Powschitkownje hischcże ßadowe schtomy kczéke njejßu; jenoż sażne wischnje, brjóski a marule ßu trochu se symu czerpike, a to bóle w dołach hacź na hórkach. Do zyła pak ßu poßlednje symne nozy mjenje se schkodu hacź s wużitkom byke, dokelż je ßo w nich wschelaka schkódna njerodź, kotraż bě ßo sahe w czopłych měrzšich dnjach roswika, saniczika.

— Na jenym nowotwarje njedaloko nowych kasermow je sańdźeny schtwórtk murjeř Handrij Kobanja s Maleschez k njesbożu pschischoł. Hdyż wón dwaj schoßaj wyßoko na rěblu stejo murju wobmjetowasche, ßo rěbl wobßunu a Kobanja s wyßokoscze dele k semi padże, pschi czimż ßebi prawu nohu skama a hłowu wobodrje.

— Wobhladanje kobłow a śrěbjatow budże lětża w Pancźizach 9. meje dopołdnja wot 9 hodźin, w Tšělanach 10. meje dopołdnja wot 9 hodźin, w Lubiju 13. meje dopołdnja wot 9 hodźin.

Se Židowa. Wóndano rano ßo służobna ßwudowjeneje ratańki Schusteroweje dohlada, so je w nozy paduch wó jstwje pobył a tam 5 hriwnow s kamora kranuł. Każ ßlěb pokasowasche, bě paduch wot wonka s woknjeschkom do pinzy salěśł a wot tam pucź do jstwy namakał. Dokelż je woknjeschko trochu wuske a k temu hischcże se żelesnej żerdku pschetyknjene, bě jaßne, so je paduch małeho a schwiźneho cźeka, najschkerje jedyn hólz, był. Na 15 létneho pachoła Prochnera, w Schusterez ßußodstwje bydlazeho, kiż je hiżo wschelake njewuschnoscze skucźił, ßo hnydom tukanje sbudźi. A njeběchu ßo mylili. Hdyż jeho drastu na jeho cźele pschepytachu, w njej kranjene 5 hriwnow namakachu.

— Wokrjeßne hejtmanstwo je tachantskemu schulerjej Kurtej Wicźasej na Židowje, kiż je 6. februara s khróbłoscźu a se straschnoscźu sa ßamßne żiwjenje dweju hólzow ßmjercźi tepjenja wukhował, pjenjeżne myto pschiswoliło.

S Porschiz. Mandźelsku tudomneho khěżerja B. ßu sańdźenu póndźelu morwu s rěki wucźahnuli. Żona bě ßo rano s domu wotßaliła, prajiwschi, so k lěkarjej póńdźe.

S Njeßwaczidła. Hdyż je w poßlednischim czaßu, każ ßmy to hiżo tudy naspomnili, nasch knjes kantor Frenzel po dołholětnej służbje se sastojnstwa zyrkwineho wucźerja pschi naschej woßadźe na wumjenk schoł, dha ßmy nětk noweho zyrkwineho wucźerja dostali, knjesa Kalicha se Židowa pola Budyschina, kiż bě napoßledk s wucźerjom w Boschezach. — Schtwórtk 10. haprleje t. l. je ßo k nam pscheßyblił. Nasch knjes baron bě wós po njeho do Budyschina póßłał; nětkotsi k temu swólni woßadni běchu po jeho nadobu jěli. Schulske dźěcźi pod wjedźenjom schulskich pschedstejicźerjow cźehnichu w pyschnym czahu nowemu wucźerjej napschecźo hacź blisko k Bowez mostam. Tam witachu knjesa Kalicha jeho kollega k. wucźeř Hilbrig a schulski pschedstejicźeř k. Fallant s Koßlowa, na czoż knjes Kalich se ßerbskimi a němskimi ßłowami ßo luboscziwje podźakowasche. Teho runja wón s němskej a ßerbskej rěczu pschi durjach naschesche schule wotmolwjesche, hdyż bě jemu nasch knjes farař wutrobne „Bóh żohnuj nutskhód“ pschiwołał. Jara rjenje běsche, so ßo pschi ßwjedźeńskim czahu, kiż też psches rjane cźeßne wrota dźěsche, nasche wojerske towarstwo wobdźěli. Njedźelu 13. haprleje bu knjes wucźeř Kalich wot knjesa fararja Jakuba na ßerbskich a němskich kemschach do zyrkwineje służby ßwjedźeńszy sapokasany. Psched ßwjatym woktarjom s „haj“ a ruku sawdawschi wón tutu służbu w Božim ßwjatym mjenje pschija. — Wutoru 15. haprleje knjes schulski radźicźeł dr. Wild knjesa Kalicha do schulskeho sastojnstwa w pschitomnoscźi schulskich a zyrkwinych pschedstejicźerjow sapokasa. Pschi tutej ßwjatocznoscźi mějesche knjes dr. Wild rjanu sapokasansku rěcź, po kotrejż knjes Kalich s němskej a ßerbskej rěczu ßo na dźěcźi wobrocźi. Knjes farař Jakub skónczi se ßerbskej modlitwu. — Tón ßamy dźeń bě mała hoscźina, pschi kotrejż pschedstejicźerjo a někotsi knjesojo s Njeßwaczidła a s naschesho schulskeho wokrjeßa ßo wokoło knjesa schulskeho radźicźela a naschesho fararja a naschesu wucźerjow shromadźichu, a pschi kotrejż bě rjana sabawa. — Bóh luby Knjes pak żohnuj naschesho noweho schulskeho wucźerja nětko a stajnje!

Přilopk.

* Wo mordarju Begeru, wo kotrymż tydźenja pißachmy, so je w Kötßschenbrodze żónsku skónzował, se żaneje strony niczo dobreßkyschecź njeje. Beger je hiżo czasto ßedźał. Hakle psched někotrymi měßazami běsche ßo k żonje a dźeśću wrócźił. Jeho żona je jeho stajnje żiwicź dyrbjała a ßo ßwěru prózowała a ßo dreła. Dokelż pak Beger jedyn kruch domjazeje nadoby po druhim, kotruż běsche żona sa ßwoje pjenjesy nakupowała, rospscheda, żona se sbytkom ßwojeho wobßedźenstwa k ßwojej macźeri cźehnjesche. Tam s macźerju a se ßwojim dźeśćom ßama sa ßo bydlesche. Jeje muż pak ju czasto, hdyż wona s fabriki domoj dźěsche, wocźakowasche, a dobrocźiwa żónska jemu pschezo saßo dawasche. So ßo někajke njesboże stanje, je ßebi żona dawno hiżo myßliła; pschetoż jeje muż je wospjet na tajke nješchto spominał. — Kak lohkomyßlny cźłowjek Beger je, wo tym ßlědowazy podawk ßwědcźi: Tón ßamßny dźeń, hdyż běsche rubjeżne mordarstwo dokonjał, wón wjeczor do Zschertnitza na reje dźěsche, na rejwanskej kubi jenej holzy skoty cźaßnik pokasowasche, kotryż běsche skónzowanej rubił, a na holzyne praschenje, s wotkel cźaßnik ma, wotmolwi, so je jón po cźecźe w Lößnitzu namrěł.

* W Tharandcze je skótny lěkar, kiż mjaßo wobhladuje, w sarěsanym ßwinjecźu trichiny namakał. Sswinjo běsche tak mjenowane tukrajne. Trichinojte mjaßo je polizija hnydom saniczicź dała.

* Korczmař w Oelsnitzu běsche dwě ßwinjecźi sarěsał a mjaßo na trichiny wobhladacź da. W mjaßu jeneho ßwinjecza wobhladowar trichiny namaka. Na schkodu pak běsche korczmař kruchi mjaßa wobeju ßwinjecźow tak smješchał, so wjazy njewjedźesche, kotry kruch wot jeneho abo druheho je. Duż dyrbjesche zyke mjaßo wot wobeju sahrjebacź.

* W jenej zyrkwi w Barlinje ßo druhi ßwjaty dźeń jutrow 28 porow na dobo wěrowasche. Wschitke 28 porow běchu ßo wokoło woktarja sestupake. Duchowny běsche s kóždym porom woßebje porěcźał; duż mózesche jim shromadnu wěrowansku rěcź dźerżecź. Potom wón kóždemu porej pjerschcźenjej wuměnjecź dasche a jón swěrowa, na czoż jim ßwjatocźne pożohnowanje da, a to kóżdy krócź dwěmaj poromaj na dobo.

* Na jenym kuble w Engelsdorfje je mjes howjasym skotom panochtniza wudyrika.

* Na żelesniży pola Goldsteina w wokolnoscźi Frankfurta n. M. je sańdźeny tydźeń cźah s kolijow wujeł. Cźah mějesche dwanacźe wosow, w kotrychż běsche wjazy hacź 400 dźěłacźerjow. Lokomotiva ßo hłuboko do semje sary; dokelż psches to cźah nahle sasta, wosy, kotreż sa lokomotivu běżachu, se satraschnej nahłoscźu w hromadu praßnuchu. Tworny wós, kiż běsche prěni sa lokomotivu, lěwu koliju wotrěsnu a ju s hobrskej mozu tak na prawy bok shibnu, so wona nimale dwaj meteraj psches prawu koliju won tcźesche. Dalsche pjecź parschonskich wosow, kotreż běchu hacź na poßlednje město wobßadźene, s dźěła jedyn do druheho, s dźěła jedyn na druhi sjědźechu a ßo rosbichu, tworjo wulku hromadu rospadankow. Ludźo, kotsiż w nich ßedźachu, buchu pod rospadankami sahrjebani abo mjes nimi pschipręcźi. Dalsche tsi wosy ßu mało wobschkodźene, poßlednje schtyri ßu njesranjene wostake. Wot 200 ludźi, kotsiż ßu w prěnich 5 wosach ßedźeli, ßu ßo jenoż 23 sranili, a to s wjetscha jenoż lohśy; mnosy drusy ßo jenoż trochu wobodrěchu.

* Ssnano psched tsjómi měßazami běsche ßo wojak 118. regimenta heßenskich husarow w Mainzu shubił. Wojerska wyschnoscź mějesche sa to, so je s wójska cźeknuł, a to też jeho starschimaj wosjewi. Wojakowy nan pak praji, so to móżno njeje, a so je ßo ßynej najschkerje někajke njesboże stało. Mjes tym wěsty murjeř s Uffhofena, kiż je hiżo wospjet pokhostany, nanej wo jeho ßynje tajke wězy powjedasche, so tón statnemu rěcźnikej w Mainzu dźěsche

a jemu to wupowjeda. Nětko maju ſa to, ſo je murjeŕ ſe ßwojim towarſchom wojaka ſkónzował. Wobeju ßu ſajeli. Wobaj běſchtaj ſe ſhubjenym wojakom wot młodoſcże pſcheczełej bykoj. Dokelž je wojak pjenjeſy pſchi ßebi měŕ, pſchi cżěle, kotrež ßu mjes tym w Rheinje namakali, pak jenož mało wjazy hacž ſchěßnak namakachu, maju ſa to, ſo ſtaj morbarjej ßwój wopor wurubiłoj a cżěło do rěki cżißłoj.

* Sańdżenu njedżelu khlamy a bydło konditora Rolle w Thumje hacž do dopołdnja ſawrjene woſtachu. Dokelž Rolla hewak ſahe ßwoje khlamy wotewrja, durje k jeho bydłu ſ mozu wotewrichu, měnjo, ſo je w nozy Rolli něſchto ſwadżiło. Do jſtwy ſaſtupiwſchi Rollu w kožu mrějazeho nadeńdżechu. W pódlanſkej komorzy, kotraž je wot ſtwy jenož ſ drjewjanej ſcżěnu dżělena, jeho ßotra, kotraž běſche pola njeho ſ hoſpoſu, w kožu morwa leżeſche. Najprjódzy ßebi myßlachu, ſo ſtaj ßebi wobaj ſ jědom ſawdałoj. Pſchi pſchepytanju cżěła Rolloweje ßotry pak ßo wupokaſa, ſo je ßo wona ſ wuhlowým dymom ſadußła. Dym bě ßo ſ pjezy runje ſpody ſtwy natwarjeneje, pſches wjerch do jſtwy dobył. Rolla je w cżerſtwym powětſje ſaßo woživił. So jeho tón ßamy dóńt, kaž jeho ßotru, podeſchoł njeje, ma ßo temu pſchipißacź, ſo je wón bliſko wokna ſpał.

* Pſched krótkim premierlieutenant ſ Barby wot 12. regimenta huſarow ßwojich wojakow pſched Merſeburgom wuwucżowaſche. Na jene dobo ßo jeho kóń ſpłóſchi, a podarmo ßo jěſdny prózowaſche konja ſdżerżecź. W měſto teho, ſo by hiſchcże w prawym cżaßu ſ konja ſkocżił a tutemu běżecź dał, hdżež chze, wyſchk na konju woſta, ßo nadżejo, ſo jeho tola hiſchcże ſdżerži. Poſdżiſcho żaneje ſkładnoſcże wjazy njemějeſche, dele ſkocżicź. Kóń runy pucź k rězy cżěrjeſche; bórſy dyrbjeſchtaj ßo kóń a jěſdny do rěki walicź. Poßledni wokomik wyſchk ßwój teßak wucżeże a ſ zyłym wotmachom konja ſ nim do hłowy rubnu. Kóń ßo na měſcże morwy wali, mjes tym ſo jěſdny dele ſkocži. Sswojeho konja woprowawſchi běſche ßo wěſteje ßmjercże ſminuł.

* Na jenym kuble w Roſenthalu pola Delnjeho Schönhauſena 20lětna holza ſe Schcżeczina ßłuži, kotraž je, kaž je tamniſchi żandarm wußłědżił, lětßa 8. měrza dżěcżo porodżiła. Dokelž nichtó njewjedżeſche, hdże je dżěcżo woſtało, holza prějeſche, ſo je porodżiła, zyły dom pſchepytachu a ſkónczńje hłuboko w pinzy ſahrjebane dżěſcżowe cżěło, kotrež hižo tłajeſche, namakachu. Mordarku ßu ſajeli.

* Wojak w Hamburgu běſche ßebi ſańdżeny tydżeń dowolnoſcź wuproßył, ßwoju njewjeſtu w Oldenburgu wopytacź. So by ju ſwjeßelił, ji rjany dar ßobu wſa. Hdyž pak wón do Oldenburga pſchijědże, jeho njewjeſta ſe ßwojimi ßwójbnymi a ßwojimi towarſchkami pſchi wjeßołej hoſcżinje ßedżeſche: runje běſche ßo ſ druhim ßlubiła. Wojak ßebi to tak k wutrobje wſa, ſo ßo ſatſěli.

* Na nowej żeleſnizy pola Bernburga běſche něſkajki njekniczomny cżłowjek tołſte hrjady mjes kolijemi ſapŕěł a kamjenje mjes nje ſabił. S Nienburga cżah pſchijědże, ſ kotrymž ßo wulka cżrjóda dżěłacżerjow wjeſeſche. Dokelž tam nahle ſ hory dele dże, cżah njebudżechu ſaſtajicź móhli, byrnjež ßo cżaßa doſcź na ſadżěwk dohladali, kotryž bějche tam ſtóſtnika ruka pſchihotowała, ſo by cżah ſ kolijow ſkocżił a ßo ßnano ſwrócżił. Ale dżiwa doſcź, cżah tole ſtraſchne měſto pſcheſkocži a dale ſadżewka ſaßo na kolije ſkoži. Duž ßo, njedżiwajo na ßylne ſatſchaßnjenje, nikomu ſchkody njeſta.

* Tjeczi dżeń jutrow popołdnju tjjo mkodżi hólzy bliſko żeleſniczneho moſta pola Schlettawa muża nadpadżechu, kiž ſ měſta Halle twory na hermank do Querfurta wjeſeſche. Jedyn ſ nich konja ſa wuſdu pſchimnu, ale nadpanjeny jeho ſ kſchudom wotpokaſa. Duž hólzowaj towarſchej pſchińdżeſchtaj, a wſchitzy tjjo ßo ſ nożemi do wóſki dachu a jeho ſtraſchnje ſkałachu. Wjeßny ſtražnik, kiž k temu pſchińdże, jich ſeſcheri. Dokelž běſche jeho jedyn też do pkuzow kłók, ranjeneho do Halle do klinika dowjeſechu, hdżež na ßmjercź khory leži. Tjjóch nadpadnikow ßu ſajeli.

* W Niederbühlu w Badenſkej ßo pſched krótkim dragunar 111. regimenta, kotryž běſche tam w kwartěrje, ſ bubnarjom ſwadżi, po ßwoju lebiju dobeża a bubnarja ſ lebiju ſakło. Mordarja ßu ſajeli.

* We wßy Wolle pola Golluba ßo bórſy po nowym lěcże najſtarſchi ßyn jeneho khěžkarja ſe ſchikowanej holzu, dżowku dżěławeho muża, woženi. Podružnikow, kotſiž w ßußodnej jſtwě bydła, wóndano w nozy něſkajka hara wubudżi; dokelž pak bórſy ſaßo wſcho wocżichnu, ſaßo wußnuchu. Naſajtra ßußodowe jſtwine durje ſamknjene woſtachu; a dokelž na wſchě klepanja nichtó njewotewri, durje wuraſychu. Wó jſtwje ßo ßußodam ſtraſchny napohlad ſkicżeſche. S krwju wopanzany a ſ pěnu na hubje muž pódla ßwojeje morweje żony leżo ßmorczeſche; poßleſchcżo běſche rósdrjene a połne krwě; żona mějeſche nóß a wuſchi wotkußnjene a wutrobno roſtorhane. Bórſy ßo pokaſa, ſo běſche muża pſched krótkim poß ſkußał; poß je po tajkim ſkażeny był, a też na njeſbożowneho muża běſche tule nóz ſtraſchna khoroſcź pſchiſchła. Wón ßo krucże wobaraſche, prjedy hacž jeho pſchemóchu, ale bórſy na to wumrje.

* Na żeleſnizy pola Weſtdorfa w Süderdithmarſchenje je wóndano wjecżor cżah dwojopſchežny wós jeneho bura pſchejěł, na kotrymž wobßedżeŕ a jeho ßwak ßedżeſchtaj. Hdyž ßo cżah bliżeſche, ßo mkodaj konjej ſpłóſchiſchtaj, ſo jeju bur ſdżerżecź njemóżeſche. Hdyž běſche cżah hacž na to měſto dojěł, hdżež dróha pſches żeleſnizu dże, konjej ſaracżenje roskłamawſchi ſ woſom na żeleſnizu pſchihnaſchtaj. Cżah jeneho konja ſ kolijow ſtorcżi a druhemu, kiž ſ jenej nohu na kolijach leżeſche, nohu dwójzy wotjědże. Woſowy prědk bu roſbity. Mużſkaj ſ woſa ſleczeſchtaj: jedyn ſ wonka kolijow leżo woſta a ßebi jenož hłowu trochu ſrani; druhi pod konja padże, kotryž bu pſchejědżeny, a ma lěwu ruku ſtraſchnje ſmjecżenu.

* Wo ſpodżiwnym podawku ßo ſ Leobſchütza piſche. Żona jeneho kublerja ſ tamniſcheje wokolnoſcże pſched krótkim do Wrótßławja pucżowaſche. Ale bórſy kubleŕ wot ßwojeje żony ſ Raſſelwitza telegrafiſku powjeſcź doſta, ſo je wona na tamniſchim dwórniſchczu ſaſtacź dyrbjała a tam hólcżatko porodżiła. Żona ßo domoj wrócźi. Mjes tym pak běchu w Wrótßławju ßłużobnu holzu ſajeli, kotrejž ßo wina dawaſche, ſo je dżěcżo porodżiła a jo ſkónzowała. Holza ſ woprědka ſaßakle prějeſche, potom pak ßo wuſna, ſo je woprawdże porodżiła, ſo pak dżěcżo moriła njeje, ale jo kublerjowej żonje dała, kotraž běſche wudawała, ſo je w Raſſelwitzu na dwórniſchczu porodżiła. Dokelž móżeſche holza wěrnoſcź ßwojich ßłowow ſ liſtami dopokaſacź, kotrež běſche ji kublerjowa żona piſała, polizija w Wrótßławju, wěz dale pſchepytujo, kublerjej powjeſcź wo tym póßła. Tutón ſe ßwojej żonu k ßławnemu lěkarjej dżěſche. Ju wobhladawſchi lěkaŕ wobkrucżeſche, ſo żona, kotraž je hižo někotre lěta woženjena, ſ zyła hiſchcże żenje porodżiła njeje. A tola ma wona hiſchcże dwě ſtarſchej dżěſczi, jeneho 3lětneho a jeneho 6lětneho hólcżka, kotrejž je kubleŕ dotal ſa ßwojej měŕ. Wón je żonu do někajkeho wuſtawa dał a chze ßo wot njeje dżělicź dacź.

* W Wulkim Chelmje pola Myslowitza běſchtaj ßo dwaj burſkaj hólzaj do ßłużobneje dżowki ſalubowałoj. Druhi dżeń jutrow wjecżor wobaj holzu wopytaſchtaj. Tón, wo kotrehož wona njerodżeſche, bórſy ſaßo dom wopuſchczi, mjes tym ſo druhi, kotremuž běſche holza pſchikhilena, poſdżiſcho dżěſche. Ale jeho pſchecżiwnik na njeho kakaſche a ßo ſ pukami do njeho da. Ludżo, kotſiž nimo pſchińdżechu, nadpanjenemu pomhachu a jeho pſchecżiwnikej kožu wuklepachu. Se ſłobami poßleńſchi nóż wucżeże a jenemu ſkótnemu wikowarjej wóczko wukłó. Na to ſ njembroſczu po kožu běżeſche a chzyſche ßwojich pſchecżiwnikow ſ njej porubacź. Ale wſchitzy běchu roſczékali, jenož jedyn bur ßo ſ kijom w ruzy wobaraſche, ale dyrbjeſche na poßledk też cżękacź. Njembry cżłowjek pak ſa nim cżěrjeſche, jeho doſcżeże a njewinowatemu cżłowjekej, kiž běſche ſ woprědka na puki jeno ſtejo pſchihladował, ſ kožu ruku wot cżěła wotrubnu. Njedocżinka tón ßamßny wjecżor hiſchcże ſajachu.

* Żadkawy podawk je ßo w Maconje w Franzowſkej ſtał. Wěſty Debarnot bě ſhonił, ſo ſtej dwě jeho dżěſczi pola jeneho pſchekupza ſardinowe tyſy kranukej a ſo polizija ſa nimaj ßlědżi. Rosnjembrjeny wón dżěſcżomaj pſchikaſa, ßo w rězy tepicź; dżěſczi jeho poßłuchaſchtej. Potom wón ßwoju żonu ſkónzowa, tepi też ßwoje tſecże dżěcżo a ßo ßam ſkónzowa.

* Tajkich, kotſiž ßu na tyfus khori, lěkaŕ dr. Barr w jenej hojeŕni w Liverpoolu w Jendżelſkej na to waſchnje hoji, ſo jim dołhi cżaß w cżopkej wodże leżecź dawa. 16lětna holcżka, kotraž mějeſche jara ſły tyfus, dyrbjeſche 6 dnjow w cżopkej wodże leżecź, na cżož běſche zyle ſtrowa. 38 lět ſtary mużſki 31 dnjow poſpochi w cżopkej wodże leżeſche a ßo wuſtrowi. Wot 12 khorych, ſ kotrymiž je mjenowany lěkaŕ ßwój nowy ßrědk ſpytał, żadyn jeniczki wumrěł njeje.

* 250 chineſiſkich dżěłacżerjow, kotſiž ßo ſ němſkej parnej łódżu wjeſechu, bliſko Singapore ſběžk ſapocżachu, chzychu łódź ſapalicź a offizěrow moricź. Sběžkarjow pak pſchemóchu.

* Prěnja mandżelſka perſiſkeho ſchaha je ßo na pucź do Europy naſtajiła. S woprědka chze do Wina, hdżež chze ßo tamniſchich lěkarjow wo radu praſchecź a ßo wuſtrowicź. Perſiſki generalny konſul w Tiflisu je ji napſchecżo jěł a budże ju hacž do Wina pſchewodżecź.

* W awſtraliſkim měſcże Melbourne je tajka nuſa wo cżeledź, ſo ßu pſched krótkim měſchczańſke hoſpoſy ſhromadżiſnu wotdżerżake a wulki pjenjes nawdake, ſo uóhke ßebi ßłużobne holzy ſ Jendżelſkeje ſkasacź. Sſłużobna holza w Melbournje wjazy mſdy doſtawa, hacž pola naß wucżeŕ abo pſchekupſki.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Hermann Donath, blidař w Porschizach, ſ Marju rodź. Wanakez ſ Libuchowa.

W **Katholskej zyrkwi:** Emil Gaſer, twarožkař tudy, ſ Madlenu rodź. Gurkez tudy. — Jan Jurij Domſchka, hornčeŕ tudy, ſ Emmu rodź. Dunſchez ſ Njeßwačidła.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Hermann, Korle Hermanna Auguſta Harmſa, ßukelnika na Židowje, ß. — Korla Richard, Korle Pawoła Wilibalda Wieſenberga, ſahrodnika w Dźěžnikezach, ß. — Bertha Ida, Ernſta Emila Hoyera, žiwnoſćerja-najeńka w Hrubjelčizach, dź. — Hana Selma, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Martha Madlena, Roberta Bernoka, kowarja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 11. haprleje: Marja rodź. Polanez, njebo Jana Bohuwěra Schěra, khěžnika na Židowje, ſawoſtaj. wudowa, 66 lět. — 14. Hana Khryſtijana Kruſchwizez, njebo Jurja Frenzla, krawza na Židowje, ſawoſtajena wudowa w Bórku, 71 lět 2 měßazaj. — 16. Hańža rodź. Bjenadźiz, Handrija Hejtmana, wumjenkarja w Małßezach, mandźelſka, 61 lět 4 měßazy 6 dnjow.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2486 měchow.	W Budyſchinje 12. haprleje 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 17. haprleje 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	9	82	10	20	9	65	10	—
" . . . . . žołta	9	53	9	71	9	41	9	71
Rožka	8	56	8	75	8	24	8	50
Jećźmjeń	9	64	9	80	9	—	9	50
Wowß	8	50	8	80	8	10	8	40
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	9	72	10	—	8	61	9	58
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	70	2	—	2	—
Pſchenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	14	30	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 " . . .	3	20	3	70	2	70	3	30
Sſłóma . 600 " . . .	33	—	35	—	30	—	33	—
Proßata 864 ſchtuk, ſchtuka . .	12	—	27	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 15 np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 75 np.; jećźmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 60 np.

Draždźanske mjaßowe płaćiſny: Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. haprleje: Pomróczene.

Awkzije: Trawa, wrjóß a poch (torf) w holi Wojerowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa budźe ßo wutoru 22. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin w Schieblichez hoſćenzu w Wojerezach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pſcheßadźowanje ſkotu.

Ssobotu 19. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach ma ßo na tachantſkim fórbarku w Budyſchinje wſchón **ſkót,** jako 2 rólnaj konjej, 24 dobrych dejnych kruwow oldenburgſkeje raßy, 6 jałojzow, 1 byk, někotre połtuczne ßwinje a wſcha pjerisna ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, wot podpißaneho po poručnoſći tachantſtwa ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. **Karl Weigelt.**

Awkzija.

Schtwórtk 24. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na Sderjanſkim knježim dworje wſchón žiwy a morwy inventar, jako 4 dobre konje do dźěła (2 ſchtyrilětne a 2 ſtarſchej), howjaſy ſkót, pjerisna, 5 hoſpodarſkich wosow, 1 kučzowy a 1 korbowy wós, rólny grat a 3 pory kučzoweho grata, ratarſka, rybaſka a domjaza nadoba, 1 göplata młócźaza maſchina, 1 ßykanjowa maſchina, 1 krajerſka maſchina, wſchelake meble a druhe hoſpodarſke wězy ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

P. Weńka, najeńk na knježim dworje w Sderi.

W **něhdźe dwaceći tyßaz ſkładach ßo pſchedawazy a wſchudźe ſa najlěpſchi ßrědk pſche pſchekaßanzy spóſnaty**

je ßo

ſaßo ſtuniſchił.

Woprawdźite bleſche pokaſuja mjeno **J. Zacherl** a płaćza wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk ſaniči ſ pſchekwapjazej mozu a ſpěſchnoſću wſchu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoſćenzach, w meblach a w draſće, teho runja na domjazym ſkoće, w hródźach, na roſtlinach w ſchkleńčanych khěžkach a w ſahrodach. Schtož ßo w papjerje po waſy pſchedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
" " " k. Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
" " " " Ernſta Mittaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrot. čźo. 1,
" " " " G. Holda w měſchcź. hapt.
" **Biſkopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Hrodźiſchću** " " Friedricha Arnolda,
" **Bukezach** " " Herm. Kſchižanka,
" **Ketlizach** " " Pawoła Mikla,
" **Wósborku** " " J. Rämſchez herbow.

W druhich měſtach a wßach ßu ſkłady tam, hdźež ßu Zacherlinſke wuwěſchenki wupowßnjene.

Privatne pjenjeſy wot 600 mk. mam kóždy cźaß po 4% hypothekariſzy wupožčźicź. Ruczne pożčźonki ßo wobſtaraju. Wobkhodny agent **Fröde** pſchi rybowych wrótkach 10.

W Huczinje je **žiwnoſć** čźo. 45 ſe 14 kórzami pola a łuki, ſ 151 dawſkimi jenoſćemi wobcźežena, bjes wumjeńka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola k. **Vogela** w Huczinje.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **khěža** cźiſło 1 ſ połdra kórzom pola a ſahrody na pſchedań.

Nowe ruczne woſy a dwěkoleßate ßu tunjo na pſchedań pola **W. Helbiga,** kowarſkeho miſchtra na hornczeŕſkej haßy 51.

Pčołazy wósk a twar, tež wuwarjene panki kupuje
H. Puy,
mydłarńja na ßerbſkej haßy.

Rjepikojty tobak
punt po 110 np. porucza
Ad. Rämſch.

Próſdne wulke tukowe, wolijowe a kojowe ßudy, jara trajne, ſa juchu a ſa ſahrodnikow ßo hodźaze, ßu na pſchedań w mydłarni H. Puya na ßerbſkej haßy.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćiſnach.

Khoſej
wot najtuniſchich hač do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručźamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wosjewjenje.

Pscheßadžowanje žiweho a morweho inventara a druhich wězow w kuble wop. kat. cžišło 6 w Brěmjenju, na džeń 23. haprleje tuteho lěta postajene, žo **njewodžerji.**

W Budyschinje, 15. haprleje 1890.

Kralowske hamtske žudnistwo tam.
Philippi.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Carbolineum

najlěpschi žrědk, s kotrymž žo **drjewo macza,** so by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Nowe
turkowske žłowki

žu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

No. 85. Anion. No. 85.

Dobru družinu **zigarow** s jeneho wupschedawanja kupjenu, woprawdze 60 mk. po tyßazu hódnu, pschedawam w kaschczikach po 4 mk. 50 np., 500 scht. po 20 mk.

Proschu tole wurjadnje pschihódne posticzenje wobkedžbowacź.

W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

Nowe
pscheßłónczniki a pschedeschczniki, kije k wukhodzenju

w wulkim wubjerku porucza tunjo

Otto Brandt, draschlerski mischtr
na hauensteinskej haßy 2.

Wuporjedzenje a poczehnjenje žo rucze a tunjo wobstara.

Najwjetschi skład
draßnych tkaninow

kraßne nowosczе sa naléczo a léczo najtuńscheje hacź do najdróżscheje družiny,

czorne a pißane židžane tkaniny sa njewjesczinsku drastu

teho runja

satin, madapolam a katun

najnowósche mustry tuteho lěta porucza po niskich, twjerdych płaczisnach.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza 16. **Nowa wulka pschedawarnja.**

W brunizowych podkopkach **Piwarza a Frenzla** w Khwaczizach žu saßo wschě družiny žucheje brunizy dostacź.

Emma swud. Vorwerckowa

na hlownym torhoschczu cžišło 5 s napschecza hlowneje straže
porucza po tunich płaczisnach žwój wulki skład **žaketow, deschczežnych mantlow** a **pieslow,** s dobrych tkaninow džełanych, a proßy pschi potrjebje wo dobroczіwe wobkedžbowanje.

Rèsak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucza k twarskemu cžaßej w žuchej tworje:
schindželowe deski, 21 a 24 mm tołste,
schpundowanske deski, 24 a 30 mm tołste,
deski sa tyscherjow, kaschcze a sczinowe wjerchi we wschelakich tołstosczach,
tsèschne laty, saczahowanske laty,
laty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
spalěrowe laty
po cžaßej pschimèrjenych tunich płaczisnach.

Gustav Adolf Leuner.

Schtóž nochze schkodowacź

kedžbuj wótrje na firmu: **A. Hodurek,** Ratibor. Mój njejèdojty mortèin je snaty jako najlěpschi a najwèsczijschi žrědk k saniczenju wobczežnych a schkódnych pschekaßanzow, kaž **muchow, molow, schwobow, tarakanow, schczónow, tkow** atd. Dostacź po 10, 20, 30 a 50 np., teho runja gumijowe žykawy s grotom pschiczinjene po 30 a 50 np. pola **Oty Säuberlicha** w **Łasu** a pola **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

A. Hodurek w Ratiborje,
fabrika chemiskich wudžełkow.

Woßebitosczе: mortèin, mydłowy pólver, žwěczata schterka, schatowa módrowina, wußwětlazy pólver, włoßowa pomada, kožowy mas, žwětladło, tinta, błyschczaty lak na schpundowanje, korki.

Njech žo płaczisnowy sapiß žada.

Kolmas

najlěpschu kajkosczі w czwizach po ½ a 1 zentnarju, kaž w kaschczikach po 2 puntomaj porucza po najtunischich płaczisnach

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu psche schczónу
w bleschach po 50 np.,
pólver psche schczónу
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver psche schwobу
w tyskach po 40 a 60 np.
porucza

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Schwablowu kißalinu, žłonu kißalinu

w ballonach a po wasy k ratarskej potrjebje ma pschezo na składze po tunich płaczisnach

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza

Adolf Rämsch.

Würzburgske runklizowe žymjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na žitnej haßy.

Zohnowanja połny wuspěch, kotryž je žo ſ khudymi, žłabuſchkimi dźěćźimi w Bethlehemſkich wuſtawach w Auguſtußowych kupjelach, w Halſchtrowſkich kupjelach a w Lauſigku dozpił, je **provinzialnemu towarſtwu ſa ſnutskowne mißionſtwo w Budyſchinje** naſtork dał, ſa to ſkutkowacź, ſo by žo tajki wuſtaw tež **w Budyſkim wokrjeżnym hejtmanſtwje** ſałożił.

W tymle wuſtawje dyrbja žo khude khorowate dźěćźi, wot 3. hacź do 15. lěta, jeli ſo na akutne abo natykowaze khoroſcze njeczerpja, w wodźělenjach po 20 hacź 30 w cźaßu meje hacź w kónz ſeptembra bjes pjenjes pſchijimacź, ſo bychu žo pſches 4= hacź 6 njedźelſki pſchebytk w ſtrowym, cźerſtwym powětſje pſchi wobhladniwym cźělnym a duchownym wothladanju kaž tež pſchi žylnjazej jěźi a pſchiſprawnych kupjelach wuhojili a poßylnili.

Podpißany komitej je wobſamknuł, w Wjaſońzy leżomnoſcź, kotraž pod horami leżo žo woßebje k tutemu ſaměrej hodźi, kupicź a proßy, ſo bychu žo dary k ſałoženju a k ſdźerźenju wuſtawa póßłam, pjenjesy ſběrazym, abo žobuſtawam podpißaneho komiteja abo pokładnikej, knjeſej haptykarjej **Menznerej** w Budyſchinje, dobrocźiwje dawałe.

Nichtó njeje žmilnoſcze potrjebniſchi hacź khore dźěćźo khudych; jemu pomhacź, je luboſcze winowatoſcź, wot kotrejež žo nichtó wotwlakowacź njebudźe.

W Budyſchinje, 2. haprleje 1890.

Hans ſ Criegern w Sprembergu, pſchedßyda. Hamtſki hejtman **ſ Boxberg** w Budyſchinje. Hrabja **Einſiedel** w Minakale. Měſchćanoſta dr. **Feig** w Kamjenzu. Wobßedźeŕ fabriki **Ernſt Großmann-Herrmann** w Biſkopizach. **Oskar Haebler** w Wulkim Schönawje. Dr. med. **Hoepner** w Budyſchinje. Wyſchſchi zyrkwinſki radźicźel **Keller** w Budyſchinje. Haptykaŕ **Menzner** w Budyſchinje. Pſchekupz **W. Müller** w Budyſchinje. Swobodny knjes **ſ Oppen-Huldenberg** w Wjaſońzy. **S Planitz** w Pěſkezach. Wokrjeżny ſchulſki radźicźel **Rabitz** w Lubiju. **Hermann Roſcher** w Žitawje. Rěcźnik **Reimund Sachße** w Budyſchinje. **Speck**, wyſchſchi wucźeŕ realneho gymnaſija w Žitawje. Farař **Thomſen** w Wjaſońzy. Krajny ſtarſchi **ſ Zezſchwitz** w Budyſchinje.

Woſjewjenje.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo žym w Budyſchinje na

hauenſteinſkej haßy cźißło 2

draſchleŕſtwo a **pſchedeſchcźnikaŕſtwo** wotewrił a proſchu, pſchi potrjebje žo na mnje dobrocźiwje wobroćicź.

Počźehnjenje a wuporjedźenje žo rucźe a tunjo wobſtara.

S počźeſcźowanjom

Otto Brandt, draſchleŕſki miſchtr.

Ssym žo w Budyſchinje jako

rěcźnik

ſaßydlił.

Ekspedizija: **na hłownym torhoſchcźu 9 po 2 ſkhodomaj.**

W Budyſchinje, 17. haprleje 1890.

Rěcźnik dr. jur. **Schultze.**

Hamburgſko-amerikanſke paketoſějędne akzijowe towarſtwo.

Expreßna a póſtſka parokłódźna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěſba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſleje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa Carl Meisel w Budyſchinje.

W wudawarni Serbskich Nowin žu dóſtacź:

Sſerbſke kmótſſaze liſty.

Kóſlaze kóžki

kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach.

Derje ſrjadowane **rěźniſtwo** ſwjele wobkhadom, bliſko dwórniſchcźa w zyrkwinſkej wßy je 1. julija 1890 na pſchenajecźe.

Hoſcźeńzaŕ **A. Wauer** w Delnim Wujeſdźe.

Do płokarnje Małowjelkowſkeje žotrowńje žo hnydom 3 holzy pytaju. Pſchedſtejicźeŕka pſchipowjedźenje pſchijima.

Tyſcheŕſki wucźobnik

móže hnydom ſaſtupicź pola **Wilhelma Jähny** pod burklinom 8.

Ssylnu holzu abo njewotwißnu žónſku do wjeßneho hoſcźenza, teho runja žylnu dójku do dobreho měſta pyta **Binderowa** na hornczeŕſkej haßy w mnichowſkim dworje (Münchener Hof).

Rólneho pohoncźa, dźowku a hólza k mlokej pyta dr. **Otto** na knjeźim dworje w Počźaplizach.

Lubym knjezam spěwarjam a hrajerjam a česćenymaj knjeżnomaj spěwarcy a hrajercy při swjedźeńſkej zabawje, wot Budyšſkeje Serbskeje Bjesady přitomnym sobuſtawam Maćicy Serbskeje ſrjedu po jutrach wuhotowanej, praja za wubjerne spěwanje a předſtajenje swój najhorcyši dźak

mnohe sobuſtawy Maćicy Serbskeje
přez E. M.

25. haprleje žym ſaßo w Kamjenzu k rěcźam. Rěcźnik **Mütterlein.**

Njeſapomniczka

k lětnemu žmjertnemu dnjej **Madleny Hobrakoweje,**

bětnarki w Maleſchezach.

Narodźi žo 16. winowza 1816, ſemrje 19. haprleje 1889.

Hłóß: Ja wutrobnje mam lubo cźe.

Hdyž naſcha luba njeboha
Pſches žmjertnu koßu podleża,
Kaž kucźna kwětka w lěcźe,
To woſpjet pſchidacź dyrbjachmy,
So Bóh Knjes nicźo wobſtajne
Njej' poſtajił na žwěcźe,
Hacź jenož, wo cźimž kſchescź'jan wě,
So wot naß wußywacź žo žmě
Pſchi hnadnym cźaßu w žiwjenju
Na njeſachodnu nadźiju,
So w njebjeßach pſchi jandźelach
Tam měli dźěl na wěcźnych žnjach.
Knjes wěcźnych žnjow je pſchitomny,
Hdyž runiž njej' nam widomny,
Hacź jenicźźy pſches wěru.
Tež ſa nim tale kſchescź'janka
Pſchi ſrudźbach a dnjach wjeßela
Tu žłědźiła je žwěru.
Pſchi powolanju po domje
Tež noſchesche we wutrobje
To jene, ſchtož nam nuſne je,
Hdyž žmjertny khód tu wotžał dźe,
So pſchi jandźelach we raju
By měła wěcźnu domiſnu.
Na waźnym cźichoh' pjatka dnju,
Hdyž Jeſuß mrěł je na kſchiżu
A dokonjał tu běſche,
Tež na tym dnju ſe žiwjenja
Ta droha njeſapomnita
Tu loni wotžał dźěſche.
Wot lubowanoh' mandźelikoh'
A tež wot žyna jenicźkoh',
Haj tež wot džowki pſchichodnej'
Bóh wotwołał ju běſche žej,
So w njebjeßach pſchi jandźelach
Měr měła w bójſkich pſchitwarkach.

Nětk wutrobny dźak do rowa
Wam Marja Liſchkez pſchiwoła
S Delnjeje Hórki tudy,
Kiž waſchej' žotry džowka je
A kotruž wotcźehnjeſchcźe wy
Kaž žwoje dźěcźo lube.
Schtož wy ſcźe nad njej cźinili
Kaž nad žwojimi lubymi,
Hdyž pſchebywaſchcźe na ſemi,
Bóh ſapłacź wam we wěcźnoſcźi
We njebjeßach pſchi jandźelach,
We ſbóžnych duſchow ſtatokach.
Hdyž runje waſche cźěło ſpi
Na Maleſchanſkim kerchowi,
Hdźež cźěła pokoj maju,
Dha waſchoh' ducha tu wſchak my
Bjes morwymi njepytamy,
Ně, ale w Božim raju.
Hdyž junu naſch próch we rowi
Pſches žwoju móz Bóh woživi,
K tam ſteji naſche žadanje
Na rjane ſaßowidźenje
We njebjeßach pſchi jandźelach,
We duchownych tam wjeßelach.
O ſłote měſto zionſke,
Po tebi mamy žedźenje
Wot kolebki do rowa,
Hdyž we duchownym cźěle my
Tam Boha widźicź budźemy,
Kiž žo nam dotal khowa,
Hacź žmjertne wokomiknjenja
Naž ſ hrěſchnoh' cźěła pſcheßadźa
Do kraja bójſkej' jaßnoſcźe,
Hdźež Bóh žam jaßne žłónzo je
We njebjeßach pſchi jandźelach,
We žwjatej' Troj'zy bydlenjach.

Srudni ſawoſtajeni
pſches **Gustu Hataßa.**

Dźenża rano 1/2 3 hodźin je po krótkim ale cźeźkim cźerpjenju naſch luby drohi žyn a bratr **Jan** w ſtarobje 12 lět ſemrjeł.

Wo cźiche dźělbracźe w hórkim boloſtnym cźaßu hłubokoſrudźeni ſtarſchej a bratſja a žotry proſcha.

W Delnim Hunjowje, 17. haprleje 1890.

Jan Zur.

Pohrjebny cźah njedźelu 20. haprleje popołdnju w 3 hodźinach wot žarowanſkeho doma woteńdźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 26. haprleje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kěžorstwo. Kněžor Wylem je póndźelu Bremen wopytał. S bjeskónčnym radowanjom a wyskanjom je wobydleŕstwo stareho hanseatiskeho ßwjedźeńszy pyscheneho města kněžora witako. W kněžorowej pschitomnoscźi ßo sakkadny kamjeń k pomnikej kněžora Wylema położi. Kněžor pschi tym s hamorom tsi króćź na kamjeń dyri, prajizy: „Semrjetemu k wopomnjenju, žiwym k dopomnjenju a pschichodnym narodam k pohonjenju!“ Wot pomnikoweho města ßo kněžor do staroßławneje Bremenskeje radneje pinzy poda, hdźež stare wino, jemu ßo porjedźaze, woptowasche. Wjeczor ßebi kněžor Bremenski pschistaw wobhladowasche. Pschi wobjedźe kotryž ßo tam na łódźi „Fulda“ mějesche, kněžor rěcź dźerżesche, kotraž, kaž wschě dotalne kněžorowe rěcże, wulku kedźbnoscź w Němzach a w wukraju sbudźi. Kněžor bjes druhim w ßwojej rěcźi praji: „Kajkeźkuli cźěmne cźaßy bychu na nasch wótzny kraj pschischkle, bychmy tola khróble postupujo wottyknjeny kónz dozpili po rjanej saßadźe: My Němzy ßo Boha bojimy a hewak nikoho na ßwěcźe.“ Hdyž ßo w nowinach a w sjawnym žiwjenju snamjenja stracha pokasuja, dyrbimy ßo s tym troschtowacź, so pschezo tak ske njeje, kaž ßo na to hlada. Kněžorej dyrbja wěricź, so chze měr schkitacź, a hdyž ßo w nowinach jeho ßłowa hinak wukožuja, dyrbja stare ßłowo wopomnicź, kotrež je tež něhdy jedyn kněžor prajił: „Kněžorowe ßłowo ßo njeßmě pschewjercźecź a pschetołkowacź“. Kněžorowa rěcź schumjaze sahorjenje sapłomjeni, kotrež po wschěch Němzach wothłóß namaka. S Bremena je kněžor k oldenburgskemu wjerchej na wopyt pucźował a ßo potom do Elsaßa na honćtwu podał. Hacź kněžor po Elsaskich honćtwach wjercha Bismarka w Friedrichsruhe wopyta, kaž je ßebi wón to prjedy wotmyßlił, jenicźzy wot wjercha Bismarka wotwißuje. Bjes kněžorom a Bismarkom pjecźa hischcźe należnoscź, wrócźenjeważnych pißmow nastupaza, kotrež je kněžor jako krónprynz wjerchej Bismarkej pschepodał, wujednana njeje. Tele pißma ßo pjecźa na postajenje regentstwa sa cźaß knjeżenja khoreho kněžora Friedricha poczahuja. Wocźakuje ßo, so budźe ßo Bismark pschi tym jenicźzy wot wótcźinstwa a sacźucźa ßwědomnja wodźicź dacź. Nawopak by ßebi Bismark ßam nahladnoscź a cźeścź, kotruž w Němzach wuživa, pschikrótschił. So ßo Bismark na to hotuje, sjawnje tym wołobam napscheczo stupacź, kotrež ßu kněžora nucźili, jeho se ßłużby puschcźicź, skoro k wěrje podobne njeje. Po wudawanju nowin „Hamburger Nachrichten“ chze Bismark pjecźa w krajnym a w kněžorstwowym ßejmje ßwojim njepschecźelam pschecźiwnistwo cźinicź. Teho ßo Bismark wěscźe wostaji. Němski lud ßo nadźija, so budźe wón ßwojemu kněžorskemu knjesej se ßwojej radu ßłużicź, hdyž budźe ßebi ju kněžor žadacź, so pak njebudźe ju sjawnje knjeżerstwu podtykowacź, hdyž wo nju njerodźa.

— 3. a 4. meje budźe kněžor Wylem w Altenburgu pschebywacź, hdźež budźe ßo 4. meje jemu k cźeścźi wulke jěchanje altenburgskich burow wothywacź. Sa prěnje dny meje je pjecźa wopyt awstriskeho kněžora w Potsdamje pschipowjedźeny.

— Po žadanju sakskeho knjeżerstwa je kněžorstwowy kanzler s Caprivi pschiswolił, so ßmědźa ßo wot 22. haprleje žiwe ßwinje s Wuherskeje psches Steinbruch pola Budapesta do Chemnitzy a Zitawy s tymi ßamymi wuměnjenjemi pschiwożecź, kajkeż ßu sa pschiwos do Draždźan postajene.

— W pruskim krajnym ßejmje je pschi tsecźim wurabźenju pjenježnych žadankow, wot ministra kultußa ßo žadazych, sapóßłanz Windthorst s zyłym rjadom žadanjow wustupił, kotrež ßo na saßopostajenje katholskeho wotdźělenja w kultußowym ministerstwje, nasadpowołanje rjadow, sběhnjenje sakonja, po kotrymž ßmě ßo katholskim buchownym mjsda njewupłacźicź, a na dźělenje schulow po wěrywusnacźu pocźahowachu. Wón ßwoju rěcź wobsamknu se ßłowami, so móże jenoż ßwobodna zyrkej a kscheścźijanska schula sozialdemokratiju pschewinucź. Kultußowy minister s Goßler prajesche, so Windthorstowe skórźby praweje pschicźiny nimaju. Katholskeho wotdźělenja w ministerstwje trjeba njeje. Katholszy radźicźeljo njepobrachuja, na kotrychž radu ßo pschi wschěch praschenjach, katholsku zyrkej nastupazych, poßłucha. Sakoń, katholskim buchownym mjsdu bjerjazy, ßo sběhnje. Sakoń wo dohladanju schulow knjes Windthorst namjetowacź njemóże. Se ßobustawow rjadow je ßo 10,500 do Pruskeje wrócźiło. Sapóßłanz hrabja Limburg ßo ministrej pschisamknu, prajizy, so schula statej ßłuscha. Windthorst ministrej wotmolwi, nowe pschedłohi dyrbi knjeżerstwo wudźěłacź, sa to wone mjsdu dostawa. Hdyž je jenak, kajke ma minister wěrywusnacźe, potom móhli jeho, Windthorsta, ministra scźinicź. Wón ßo na tu wěz tež wustupi. Wón pschi tym wostanje, so je katholske wotdźělenje w ministerstwje kultußa nusne a chze teho dla posdźischo ras kralej adreßu pschepodacź. Sapóßłanzaj Stablewski a Johannson na pscheněmcźenje Pósnańskeje a Schleswigskeje skorżeschtaj. Minister s Goßler měnjesche, so ßu tajke skórźby pschehnate. Sapóßłanz s Eynern praji, so Windthorst jenoż na to dźěła, so by zyrkej nad statom knjeżika. Nadźijomnje budźe ßo knjeżerstwo pschecźiwo tutemu prózowanju pschecźiwjecź. Windthorst wusběhowasche, so jeho strona niczo druhe njeżada, hacź so by katholske wobydleŕstwo po ßwojich nahladach žiwe bycź ßměło, kaž je temu hacź do lěta 1870 było. Cźeho dla ßo sapowjedaju, tónle staw saßo postajicź, wón njerosumi. Mózno drje je, so ßo jeho žadanja dźenßa a jutsje njedopjelnja, tola wón njedwěluje, so ßo to junu stanje. Skóncźnje ßo pjenježne žadanki sa kultuß pschiswolichu.

— Dopißowar „Moskowskich Wědomoscźow“ tutym s Friedrichsruhe pißa, so ßo Bismark stajnje wot polizije wobkedźbuje. Polizija žaneho pschespolneho cźłowjeka ani zusobnika njepschepuschcźi, kiž do Friedrichsruhe pschińdźe. Tež dopißowar je polizajskemu sastojnikej k wjedźenju dacź dyrbjał, s kajkej pschicźinu je do Friedrichsruhe pschischoł. Hdyž je prajił, so je Ruß a so w ßamßnych należnoscźach pucźuje, ßu jeho puschcźili. Poliziji je pschikasane, Bismarka ani na minutu s woczow puschcźicź a jeho sa kóždej krocźelu ßlědowacź. Po wopißanju ruskeho dopißowarja ßo sda, so knjeżerstwo Bismarka wobkedźbowacź dawa. Woprawdźe pak je ßebi Bismark ßam žadał, so bychu ßo jemu jedyn straźniski mischtr a dwaj polizistaj w jeho ßłużbje wostajili, so by ßo wcźipnych ludźi wobrócź móhł, kotriž cźasto do Friedrichsruhe pschikhadźeja. Hdyž bě wjerch Bismark hischcźe s kněžorstwowym kanzlerom, stajnje wjetscha liczba polizistow w Friedrichsruhe pschebywasche.

— Kaž ruske nowiny pißaju, je ßo wjerch Bismark napscheczo němskim poddanam, w Ruskej bydlazym, trochu njelubosnje pokasał. Tucźi běchu k Bismarkej deputaziju póßłali, so by jemu k 75. narodnemu dnjej sboże pschała. K wulkemu wobžarowanju pak Bismark deputaziju s zyła pschijał njeje.

Awstrija. W połnóznej Morawje a w awstriskej Schlesynskej hischcźe měr a porjad bjes strajkowazymi dźěłacźerjemi postajeny njeje. W někotrych podkopkach ßu drje dźěłacźerjo saßo dźěłacź sapocźeli, w druhich pak dale na ßwojich žadanjach wobstawaja. Pola Witkowiz je bjes dźěłacźerjemi a wojakami krwawne sraženje było. Hdyž ßo tworowy cźah po żelesnizy se Schönbrunna do Witkowiz wjesesche, chzychu jón dźěłacźerjo sadźerżecź. Wyschk, kiž s wotdźělenjom wojakow żelesnizu straźowasche, dźěłacźerjam tsi króćź pschiwoła, so dyrbja ßo ßwojeho spocźinanja wostajicź a żelesnizu wopuschcźicź. Tola dźěłacźerjo ßo jemu ßmějachu a do njeho s kamjenjemi mjetachu. Na to wyschk pschikaja: „Tsělicź!“ a w tym ßamym wokomiku ßo dźewjecźo dźěłacźerjo, wot kulkow trjecheni, k jemi walichu. Dwaj s nich běschtaj hnydom morwaj, dwaj druhaj na ßmjercź sranjenaj a hischcźe tón ßamy dźeń wumrjeschtaj. Někotsi dźěłacźerjo buchu s bajonetom sranjeni, a to jedyn tak straschnje, so ßo s cźežka saßo

ſhraba. — W Miſteku ßu ſtrajkowazy po dróhach cźahajo židowſkim pſchekupzam wokna wubili. W Fulneku próſnokhodźazy dźěłacźerjo wrota Polakez fabriki ſ mozu wotewrichu a tamniſchich dźěłacźerjow nuſowachu, dźěłacź pſcheſtacź. Potom ßo njeměrniźy do Miſteka wróćźichu a tam dwě palenzarni a tobakowe khlamy wurubichu. Podobne njeměry ßu ßo w Bělowzach měke. Na ſnamjo jeneho dźěłacźerja w jenej tamniſchej kneſlikarni dźěło wopuſchćźichu a nuſowachu tež dźěłacźerjow w ßußodnej židarni dźěło ſaſtajicź. Potom k pſchedawarjej muki Eißlerej cźehnjechu, rosbichu wſchu jeho nadobu a ju ſ woknom won ſmjetachu abo ju ßobu wſachu. Runje tak ſtrajkowazy pola korcźmarja Markuſa ſakhadźachu, kotrehoż tež hiſchcźe pſchebichu. Poſdźiſcho woni na torhoſchcźo cźehnjechu a tam khlamy pſchekupza Knöpfelmachera ſapuſcźichu a wurubichu. Bjes tym běchu wojazy ſ Opawy pſchiſchli, kotſiž 90 njeměrnikow ſajachu. — W Biali, hdźež ßu ßo teho runja njeměry měke, buchu tſjo dźěłacźerjo wot wojakow ſakakani a dwanacźo na ßmjercź ſranjeni. S poßledniſchich ßu dźeßacźo dźeń poſdźiſcho wumrjeli.

— Awſtriſke wójſko ßo ſaßo poßylni. Bliźſchim delegazijam, kaž ßo ſhromadźiſna wotpóßłanzow awſtriſkeho a wuherſkeho ßejma mjenuje, ßo wojerſka pſchedkoha pſchedpokoži, po kotrejź ma ßo 34 nowych regimentow pěſchkow a 2 nowaj regimentaj jěſdnych ſakoźicź.

Franzowſka. Preſidenta franzowſkeje republiki, Carnota, je lud na jeho pucźowanju po połodniſchej Franzowſkej wſchudźe ſ wulkej cźeſcźu witał. Ludowa ſahorjenoſcź tajku wyßokoſcź dozpi, ſo jeho, hdyž ßo w Toulonje wukhodźeſche, muźojo na ßwoje ramjenja ſběhnuchu a jeho ſ triumfom do hoſcźenza, w kotrymž byhleſche, donjeßechu. W ßwjatocźnej awdijenzy preſident italſkeho kóđźſtwoweho komandanta Loveru pſchija, kiž ßamorucźny liſt italſkeho krala pſchepoda. Carnot ßo ſa tole powitanje wutrobnje đźakowaſche. Hdyž Carnot ſ Toulona na kupu Corſiku wotjěđźe, italſke wójnſke kóđźe runje kaž franzowſke jako wotßalny poſtrow tſělachu. Tež na korſiſkej kupje ßu preſidentej wulkotne powitanje pſchihotowali. W korſiſkim hłownym měſcźe Ajaccio Carnot dom woppyta, w kotrymž je ßo Napoleon I. narodźił.

— Franzowſojo ßu w ßwojej afriſkej nawjecźornej provinzy małe poraženje pocźerpili. Sſkabe franzowſke wotdźělenje je po horzej bitwje ſ Dahomejſkimi zoſacź dyrbjało. Dahomejźy, ſ kotrychž je wjele panuko, ßu ßo na ßwoje ſtare ſtejniſchcźo wróćźili; na franzowſkej ſtronje je ßo na 50 muži ſ lóhka ſraniko.

— Bywſchi kral Milan, kiž je w tu khwilu w Pariſu žiwy, tajke đźiwnuſchke pryſle cźini, ſo měnja, ſo je na duch ſkhorił. Tele dny je polizija na běłym dnju pſcheczíwo njemu ſakrocźicź dyrbjała.

Rußowſka. Wulke roshorjenje je w Ruſkej pſcheradniſtwo jeneho ruſkeho wyſchka, wyſchſcheho lieutenanta Schmidta, ſbudźiło. Schmidt, kiž mějeſche ſaſtojnſtwo w kóđźſtwowym miniſterſtwje, je wſchelakore plany mórſkich twjerdźiſnow, njepſchecźelej pſchikhad po morju do Peterburga wobarazych, kranuł a je wojerſkemu ſaſtupjerjej jeneje europiſkeje wulkomozy, pjecźa Jendźelſkeje, ſa 1200 rublow pſchedał. Maſana naležnoſcź je pſches jeneho žida, kiž bě w njej ſ pſchinoſchowarjom, na ſjawne pſchiſchka. Winowateho offizěra je wójnſki ßud k khoſtanſkemu dźěłu w Ssibirſkich podkopkach ſaßudźił, tola ruſki khěžor je wußud pſcheměniwſchi poſtajił, ſo ma ßo Schmidt ſatſělicź. W tym ßamym cźaßu, w kotrymž ßo Schmidtowe pſcheradniſtwo wotkry, ßo powjeſcź rosſchěri, ſo ſtaj dwaj mandźelſkaj ſpytakoj, jeneho pißarja w miniſterſtwje ſ pjenjeſami ſa to dobycź, ſo by jimaj wotpiß noweho ruſkeho mobiliſaziſkeho plana wobſtarał. Pißař pak ßo njeje pokupicź dał, ale tu wěz ßwojim pſchedſtajenym woſjewił. Mandźelſkeju ßu na to hnydom ſajeli a jeju wobydlenje pſchepytajo pißma namakali, ſ kotrychž je widźecź, ſo ſtaj do teje wězy tež dwaj wojerſkaj pomoznikaj dweju europiſkeju wulkomozow ſapleczenaj. Sswěrnemu pißarjej je zar ſ pſchipóſnacźom rjad Sswj. Hany a pjenježne myto pſchiſwolił. Nadpadne trochu je, ſo ruſke nowiny w naſtupanju ſpytaneho kupjenja mobiliſaziſkeho plana mjelcźa. Duž ßo ſda, ſo ßnadź je ta wěz pak wumyßlena, pak pſchehnata. — Khěžor Wylem ßo ſ połnej wěſtoſcźu k wulkim manevram, kotrež budźa ßo w auguſcźe wotbywacź, wočakuje. Powjeda ßo, ſo wón prjedy Warſchawu, Kijew a Moſkwu woppyta a ſo budźa jeho pruſki prynz Albrecht, ſakſki prynz Jurij, badenſki wulkowójwoda a generalojo Caprivi, Blumenthal, Walderſee, wójnſki miniſter Verdy a druſy pſchewodźecź.

Sſerbija. Ruſke knježerſtwo je po woßebitym zarowym wukaſu ßerbſkemu knježerſtwu 60,000 berdanſkich tſělbow, kajkež ßu ßo hacź dotal w ruſkim wójſku trjebałe, a 5 batterijow Kruppſkich kanonow ſ trěbnej muniziju pſchewoſtajiło. Pſchichodny tydźeń ßerbſke knježerſtwo wotpóßłanzow do Peterburga póſcźele, ſo bychu darjene brónje pſchedewſali. Zarej je ßo knježerſtwo w mjenje ßerbſkeho luda ſ telegramom đźakowało. So wuſki politiſki ſwjaſk bjes Ruſkej a Sſerbiju wobſteji, niczo lěpje dopokaſacź njemóže, hacź brónje, wot Ruſkeje Sſerbiji darjene.

— Skupſchtina je pſchiraźku na wobrónjenje wójſka pſchiſwoliła. Móže ßo dawk hacź do 10 milijonow frankow lětnje ſběracź, tola ßmě ßo jenoź k wójſkowej potrjebje wužicź.

Japanſka. Kſcheſcźijanſtwo ßo w Japanſkej dźeń a bóle rosſchěrja. Jeho poſtupy drje ßu pomałe, tola cźim wěſcźiſche. Lětna liczba wobroćenych a pſchiroſt mißionſkich ſtazijow njeje do wočzow padaze. Tola ſchtož je ßebi kſcheſcźijanſka wěra dobyła, to ßebi wona ſakhowa a ženje njepuſchcźi. Samóžnoſcź kſcheſcźijanſtwa na japanſki lud ßo cźežko měricź da. Tola luboſcźiwa ſtaroſcźiwoſcź ſa wotcźehnjenje holzow a ſa połěpſchenje położenja žonow kſcheſcźijanſtwu wutroby luda wotewrja. Kſcheſcźijanſtwo pomału ſe ſaßłužbami, kotrež ßebi bjes ludom dobywa, k mozy pſchińdźe. Je-li ſo wone dale tak poſtupuje, kaž hacź dotal, jemu pſchichod ßłuſcha.

Ameriſka. Braſilſke knježerſtwo je w Braſilſkej ſemjanſtwo a wſchě rjady ſběhnuło. Jenoź cźeßne titule a wuſnamjenjenja, wot wuhnateho khěžora Doma Pedra ſpožcźene, hiſchcźe dale płacźa. Wo nowej konſtituziji chze knježerſtwo lud wothłoßowacź dacź, hacź ma ßo wona pſchijecź, abo ſacźißnucź.

— Na bliźſchej ßwětowej wuſtajenzy, kotraž budźe ßo w Chikago w Amerizy wotbywacź, chzedźa żeleſnu wězu natwaricź, kotraž budźe hiſchcźe 500 ſtopow wyſchſcha, hacź ſnata Eiffelowa wěża w Pariſu. Eiffel ma myßle, tež twar wěże Chikagoſkeje wuſtajenzy wuwjeſcź a je hižo wuſtajenzynym direktoram namjet ſtajił, ſo bychu jemu jón pſchewoſtajili.

Jaty na Kawkaſu.

(Pokracźowanje.)

Žilin móžeſche mało ſpacź. Nozy běchu kuſche. Pſches ſchkałbu w drjewje wón widźi, kak dźeń ßwitacź pocźina. S nuſu wón poſtanje, ßo k ſcźěnje dobjerje a ſchkałbu rosſchěrja.

Do doka, kaž wón ſe ſchkałbu won widiź, pucź wjedźe; na prawu ruku khěžka ſteji, dwaj ſchtomaj pſchi njej. Na proſy cźorny poß leži, koſa ßo ſ kóſlatami paße, kóſlatka ſ wopuſchkami mikotaju. Wón widźi, — po horje horje młoda Tatarka dźe w pißanej koſchli bjes paßa, w kholowach a ſchkórnjach, ßebi ßuknju na hłowu wodźewſchi, a na hłowje wulki blachowy wódny karan. Wona ma cźežko njeſcź, ſkhilena dźe, ſa ruku małeho truhaneho Tatara wjedźe, kiž je jenoź koſchlu wobleczeny. Tatarka ſ karanom do khěžki dźe, ſ kotrejež nětko tón cźerwjenobrodaty ſtupi — w židźanym kuntuſchu, ßlěborny kinžał w paßu, w cźrijomaj na boßy nohomaj; ſady na hłowu je ßebi wyßoku cźornu cźapku ſ jehnjazeje koże ſtajił. Wón ßo roscźahuje, ßebi brodu hładźi, poſaſtawſchi na dźěłacźerja něſchto ſawoła a dale dźe.

Dwaj młodaj hólzaj konje do łuže cźěritaj. Druhe tajke hólcźiſka ſ wottruhanej hłowu, w koſchli, bjes kholowow, ßo ſhromadźuja, ßo kólni bliża a ßuche kijeſchki ſe ſchkałbu nuts tykaju. Hdyž Žilin na nje ſawoła, roscźěkaju, — jich nahe kolena ßo ßwěcźa.

Žilinej chze ßo picź, jeho ſchija je ßucha. Wón by chzył, ſo bychu nětkle ſa nim hladacź pſchiſchli. Poßłuchaj, — durje ßo wotewrjeja. Tón cźerwjeny Tatar ſaſtupi, ſ nim druhi Tatar, mjeńſchi, ſ cźornymi włoßami. Cźornej wocźi ßo błyſchcźitej, wón ma cźerwjenej lizy, rědku brodu ma pſchitſihanu; jeho mjeſwocźe ßo wjeßołe ſda, pſchezo ßo wón ßměje. Wón je hiſchcźe woßobniſcho ſdraſcźeny, hacź tón cźerwjeny: ſłote wobſchiwki cźěmnomódry židźany kuntuſch pyſcha; wulki kinžał ſ drohotnymi ßlěbornymi cźronami w paßu tcźi; tež jeho cźerwjenaj ſaſjonowaj toflaj ſtaj ſe ßlěbrom wobſchitaj; cźeńkaj toflaj w tołſtymaj cźrijomaj tcźitaj. Na hłowu ma wyßoku běłu cźapku ſ jehnjazeje koże ſtajenu.

Cźerwjeny Tatar něſchto bórbota, jako by ßwarił, na proſy ſtejo woſtanje, ßo na wudwjerna ſlehnje a ſe ßwojim kinžałom hraje, kaž wjelk ſ boka na Žilina hladajo.

Tón cźórny pak, ſpěſchny, hibicźiwy, jako by na pjerach ßedźał, runu ßmuhu na Žilina dźe, ßo k njemu cźapnje, ſuby ſchcźěri, jeho na ramjo° plaza, ſ wocźomaj mikota, ſ jaſykom mjaſka a ßłowa ſchcźebota, kotrež ßu Žilinej njeſrońumliwe.

„Picź! wody mi dajcźe!“ Žilin ſtona.

Cźorny ßo ßměje a dale ſchcźebota.

S hubomaj a ſ rukomaj Žilin pokaſuje, ſo chze ßo jemu picź.

Nětko cžorny ſrosumi, ßo ſaßo ßměje a ſ durjemi won pohladawſchi ſawoka: „Dina!“

Schwižne, ſchikowane, ßnano tſinacželětne holczo pſchiběhnje; na teho cžorneho je jara podobna; wěſcže je jeho dźowka; to ſtej tej ßamßnej cžornej ßo błyſchczażej wocži w rjanym mjeswocžu. Wona je dokhu cžěmnomódru koſchlu ſe ſchěrokimaj rukawomaj bjes paßa wobleczena, laz a rukawaj ßu cžerwjene wobrubjene. Wona je w kholowach a toſlach; toſlaj w cžrijomaj ſ wyßokimaj pjeńkomaj tcžitaj. Wokoło ſchije ma pyſchny rjeczas ſ ruſkich pokrublow. Holza je ſ nahej hkowu, jeje cžornu wopuſch mjedźowa pycha a ßlěborny rubl debi.

Nan něktore ßkowa na nju ſawoka. Wona prjeczku běži, ßo ſ blachowym karanom wróczi, jatemu wodu poda, ßo cžapnje a ßo tak khila, ſo ma kolenje wyſche ramjenjow. Wocži wudźerajo wona pſchihladuje, kak Žilin pije, jako by wón něſkajke ſwěrjo byk.

Hdyž chze ji Žilin karan wróczo dacź, wona ſ kólnje won ſkoczi, kaž dźiwja koſa. Jeje nan ßo ſ zykej ſchiju ßměje a ſa njej woka. Wona ßo wróczi, karan woſmje, won běži, ßo duzy wróczi ſ njekißanym khlěbom na deſczicžzy, ßo cžapnje a ßo do Žilina ſahlada.

Tatarojo du a durje ſamknu.

Sa khwilku tón Nogaiſki pſchińdźe a jeho kiwa. Też wón ruſki njemóże. Ale Žilin roſumi, ſo dyrbi ſ póßkom ßobu hicź.

Wón ſe ßwojej kłódu cžercha, ſchtynka, naſtupicź njemóże, noſy ßo do boka ſhibujetej. Tajki ſa tym Nogaiſkim dźe. Wón aul widźi, ßnano dźeßacź khěžkow, moſcheju ſ minaretom (t. r. mohamedańſku modlernju ſ wyßokej ſchwižnej wěžu). Pſched jenej khěžku tſi ßedłane konje ſteja, hólczata je ſa wuſdu dźerža. Tón cžorny Tatar won ſtupi a Žilina k ßebi kiwa. Sso ßmějo wón na ßwoje waſchnje rěczi a ſaßo do khěžki dźe. Žilin ſa nim. Wón do dobreje jitwy ſtupi; ſcžěny ßu ſ hlinu wuhładkowane, pſchi prědkownej ſcžěnje pißane mjehke kawy ſteja, drohe wuſchiwane płachty koło wokoło wißaju, pſched nimi ßo bohacże ſe ßłěbrom wupyſchene tſělby, piſtole, teßaki błyſkotaju. Pſchi jenej ſcžěnje je niſka pěz. Hlinjane huno ßo ßwěcži. W zykym prědkownym kucże je filz wupſchěſtrjeny, na nim wuſchite płachty leża, na tutych mjehke hkowaki. A na płachtach, wſchitzy w toſlach, Tatarojo ßedźa: tón cžorny, tón cžerwjeny a tſjo druſy. S khribjetom ßu na mjehke hkowaki ſlehnjeni; pſched nimi na kulojtej deſzy jahkowe blinzy ſteja, a w nopachu ſchkrjena butra, w karanje tatarſke piwo, buſa, kaž ßo mjenuje. Woni ſ porſtami jědźa; ruzy ßu tucžne wot butry.

Tón cžorny poſkoczi a Žilina ſ boka ßadźicź poruczi, niz na płachtu, ale na hoku ſemju. Potom ßo ſaßo na płachcże cžapnje a ßwojim hoſcžom blinzy a buſu podawa. Tón Nogaiſki Žilina na pſchipokaſane měſto ßadźi, ßo ßwoje cžrije ſuje, kotrež k durjam ſtaji, hdźež też te druhe ſteja, a ßo na filz bliže k knježim ßynje: žedźiwje wón pſchihladuje, kak woni jědźa, a ßebi ßłěny trěje.

Hdyž běchu Tatarojo ſ blinzami hotowi, Tatarka pſchińdźe, w koſchli a kholowach, kaž to holczo, na hkowje rubjeſchczo. Wona ſwotnoßy a rjany karan ſ wuſkej ſchiju podawaſche. Tatarojo ßebi ruzy wumychu, jej ſtyknuchu, ßo klaknuchu, do wſchěch ſtron dujachu a ßo modlachu. Hdyž běchu hiſchcże khwilu na ßwoje waſchnje pobjeßadowali, ßo jedyn ſ hoſcži w ruſkej rěczi na Žilina wobroczi.

„Tebje“, wón praji, „je Kaſi-Mohamet popanuk“. Wón na teho cžerwjeneho Tatara pokaſa. „Wón cže Abdulej-Muradej wotſtupi.“ Pſchi tym na teho cžorneho pokaſowaſche. „Abdul-Murad je nětko twój knjes.“ Žilin njewotmolwi. Abdul-Murad nětko rěczecź pocža, woſpjet na Žilina pokaſujo. Tołmacž praji: „Wón tebi kaſa liſt domoj napißacź, ſo ſa tebje wukupny pjenjes póſcżeku. Wukupny pjenjes doſtawſchi cže wón puſchczi.“ Žilin ßebi pomyßli a praji: „Kelko wukupneho pjenjeſa chze měcź?“

Tatarojo ßo mjes ßobu ſrěczachu. Tołmacž rjeknje: „Tſi tyßazy rublow.“ — „Ně“, Žilin ſnapſchecźiwja, „tſi tyßazy ſapkacźicź njemóžu“.

Abdul poſkoczi, ſ rukomaj mjetaſche a ßebi myßlo, ſo jemu tón ſrosumi, něktore ßkowa na Žilina ſawoka. Tołmacž pſchekožuje: „Kelko chzeſch dacź?“ Žilin ßebi khwilu pomyßli a praji: „Pjecź ſtow rublow.“

Tatarojo wołachu jedyn pſchemo druheho. Abdul na teho cžerwjeneho rejeſche, wón telko ſchcżekotaſche a ßo tak roshori, ſo jemu ßlěny ſ rta lětachu. Tón cžerwjeny pak jeno ſ wocžomaj mikota a ſ jaſykom mjaſka.

Saßo tołmacž pocžina: „Twojemu knjeſej je pjecź ſtow rublow mało. Wón ßam je ſa tebje dwě ſcžě rublow płacźił; Kaſi-Mohamet běſche jemu je dołžny. Wón tebje ſa dołh wſa. Tſi tyßazy rublow, — ſa mjeńſchi pjenjes cže puſchcźicź njemóže. Njechaſch-li pißacź, tebje do jamy cžißnu a cže ſ kſchudom ſchwikaju.“

Ej, ßebi Žilin myßli, hdyž pokaſaſch, ſo ßo bojiſch, ßo cžežzy ſaßo ſhrabaſch; wón tołmacžej wotmolwi: „A ty jemu rjekń, temu pßej, chze-li mje ſatraſchicź, ani kroſchka njedoſtanje, — dha ſ zyka njepißam. Ja ßo waß njeboju a ßo waß nihdy bojecź njebudu, pßy!“

Tołmacž pſchekožowaſche, a ſaßo Tatarojo hromadźe rěczachu.

Dołho woni ſchcżebotachu; potom tón cžorny poſkoczi, ßo Žilinej bliżeſche a ßmějo něktore ßkowa na njeho ſawoka. Tołmacž pſchekoži: „Daj tyßaz rublow!“ Žilin pſchi ßwojim woſta: „Wjazy hacž pjecź ſtow rublow njedam. Hdyž mje moricże, ſ zyka niczo njedoſtanjecże.“

Saßo ßo Tatarojo rosrěczowachu, teho Nogaiſkeho won póßkachu a pak na Žilina, pak na durje pohladowachu. Nětko ßo tón Nogaiſki wróczi, a ſa nim někajki tołſty cžłowjek cžercha; jeho draſta je ſedrjena, boßy noſy w kłódźe tcžitej.

Žilin ſe ſpodźiwanjom ſawoka, Koſtylina ſpósnawſchi. Też jeho ßu doßahnuli! Jeju pornjo ßebi ßadźichu. Mjes tym ſo Tatarojo wocži na njeju wudźeraju, ßebi wonaj powjedataj, kak je ßo jimaj ſeſchko. Koſtylin powjeda, ſo jeho kóń nihdy dale njechaſche a ſaſta, też tſelba ſapraji; Abdul běſche jeho doſcżahnuł a ſajał.

Abdul poſkoczi, na Koſtylina pokaſowaſche a něktore ßkowa praji.

Tołmacž pſchekožowaſche, ſo wobaj jenemu knjeſej ßkuſchataj; cžejiž wukupny pjenjes prjedy dóńdźe, teho prjedy puſchcża. „Widźiſch“, wón k Žilinej rjeknu, „ty ßy dźiwi, a twój towarſch je ſměrom. Wón je liſt domoj pißał, ſo pjecź tyßaz rublow póſcżelu. Wón dyrbi dobre jěſcź doſtacź, a žaneje kſchiwdy ßo jemu njeſtanje.“

„Njech mój towarſch cžini, ſchtož chze; wón to móże, wón je bohaty, ja pak bohaty njejßym. Kaž ßym prajił, tak woſtanje. Sarażcże mje, je-li ſo chzecże. Wužitka ſ teho njeſmějecże. Ale wjazy hacž pjecź ſtow rublow njepißam.“

Khwilu mjelcżachu, na cżoż Abdul ſaßo poſkoczi, maku kſchinku pſchinjeße, ſ njeje pjero a ſchlebjerdu papjery wſa, woboje Žilinej ßuże, jeho na ramjo plazaſche a jemu kiwajo pokaſa, ſo dyrbi pißacź. Duž běſche do pjecź ſtow rublow ſwolił.

„Wocżakńcże hiſchcże“, Žilin k tołmacżej praji. „Rjekń jemu, ſo by naju pſchiſtojnje žiwił a draſcżik, kaž ßo ßkuſcha, ſo by naju njedźelił — hromadźe budźemoj wjeßelſchej — a ſo by naju w kłódźe njedźerżał.“

Hdyž pſchi tym na Abdula hlada, chze ßo jemu ßmjecź. Też Abdul ßo ßměje a wotmolwi: „Najlěpſcheje draſty wamaj dam: cžerkeßiſku ßuknju a ſchkórnje; tajkaj móżetaj na kwaß hicź. Jědźe dyrbitaj doſtacź kaž kralej. Hdyž chżetaj hromadźe woſtacź, w kólni woſtańtaj. S kłódy pak waju puſchcżicź njemóżu, — wój byſchtaj ßo ſ procha měkoj; ale na nóz wamaj ju wotewſacź dam.“

Wón hiſchcże bliže k Žilinej ſtupi, jeho na ramjo plaza a hubjenje ruſki praji: „Ty dobry — piſcheſch — ja dobry.“

Žilin něſkajki liſt napißa; ſo by liſt njedóſchoł, wón wopacznu adreßu napißa. A pſchi tym ßebi myßli: ja cżeknu.

Žilina a Koſtylina do kólnje dowjedźechu, jimaj pſcheńcżnu ßkómu a karan wody, khlěb, dwoju ſtaru cžerkeßiſku draſtu a ſedrjene wojerſke ſchkórnje pſchinjeßechu, kotrež běchu bjes dwěla morjeneju wojakow ſuli byli. Na nóz jimaj kłódu wotewſachu a jeju do kólnje ſamknuchu.

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž po naſchim zykym rjanym ſakſkim wótznym kraju je ßo też wot wobydlerſtwa Budyſchina ßrjedu 23. haprleje narodny dźeń naſcheho lubowaneho krala Alberta ſ wulkej wótcžinſkej ſahorjenoſcżu ßwjeczili. S měſchczańſkich wěžow a domow ßo w wulkej liczbje khorhoje ſmahowachu, pſchi kotrychž napohladże ßo ßwjedźeńſke ſacżucża w wutrobach wótcžinſzy ſmyßlenych wobydlerjow ſbudźowachu. Dopołdnja ßo na žitnych wikach w pſchitomnoſcżi mnohich pſchihladowarjow ſ luda ßwjedźeńſka wojerſka parada wotbywaſche. W měſchczańſkich ſchulach ßo kralowy narodny dźeń ſe ßwjedźeńſkimi aktami ßwjecżeſche. Měſchcżenjo, kralowſzy ſaſtojnizy, wojerſke towarſtwa atd. k cżeſcżi kralowych narodninow ßwjedjeńſke hoſcżiny, pſchednoſchki a ſwjeßelenja wotdźerżachu.

— Ssrjedu 23. haprleje wotbu ßo na tudomnym tachantſtwje woßebita ßwjatocżnoſcż. Wjeledoſtojny knjes kanonikus a farař Jakub Herrmann ſ Wotrowa, pſchewodźany wot kk. kublerjow Pjecha ſ Baczonja, Wrobla ſ Cžornez a mkynka Wawrika ſ Kanez pſchepoda ſ hnujazymi ßkowami tudomnemu wjeleſaßkužbnemu k. kapłanej Jakubej Skali, jako

redaktorej „Kath. Posoła", rjenje wuhotowanu adreßu ſ jara mnohimi podpißami a drohotny dar, wumjekſzy cźiſchcźanu a ſwjaſanu knihu ſa zyrkwinſke Boże ßkużby. Mějeſche to ſarunanje ſa hanjenja bycź, kiž běchu ßo pſchecźiwo „Kath. Posołej" a woßebje jeho redaktorej na ſhromadźiſnje w Lejnje ſtake teho dla, dokelž bě jako naſhonity a rosſhladny muž w ßwojim cźaßopißu pſchecźiwo twarjenju żeleſnizy ſ Kamjenza do Budyſchina pißak. S mnohich podpißmow najnahladniſchich woßbędźerjow katholſkeje ſtrony je jaßnje widźecź, kak prawje je „Kath. Posoł" měł, ſo je pſchecźiwo ſpomnjenej żeleſnizy pißak. Pſchi tutej ßwjedźeńſkej ſkładnoſcźi, kotraž bě ſ dobom kraßne radoſtne pſchipóſnacźe dołholětneho ßwěrneho a njeżebicźneho ſkutkowanja żerbſkeho ſpißowacźela, běſchtaj też k. kanonikus a dwórſki kapłan Jakub Buk, präſes katholſkeho konſiſtoria w Draždźanach, a k. kanonikus a farař Jakub Wernar ſ Khróſcźiz pſchitomnaj. Też nam je wulka radoſcź, ſo je ßo tak woporniwemu wótcźinzej, pilnemu a wuſtojnemu żerbſkemu ſpißowacźelej, kajkiž je k. redaktor „Kath. Posoła", ſjawna cześcź a derje ſaßkużene myto doſtało. Bóh ſdźerž jeho ſtroweho a cżerſtweho jeho kraßnemu powołanju!

— Krwawne puki ßu ßo ſańdźenu njedźelu wjecźor bjes wojakami 1. kompagnije Budyſkeho regimenta a ziviliſtami pſched tudomnym dwórniſchcźom měłe. Něktoſi wojazy běchu ßo ſ Tſělanſkeje Albertſkeje ſahrody duzy na dróſy ſ něktorymi dźěłacźerjemi ſetkali. Tuczi ſe Ssokolzy domoj dźěchu, hdźež běchu ßo runje ziviliſtojo ſ wojakami bili. Hiſchcźe rosnjembrjeni a rospyrjeni dźěłacźerjo, wojakow wuhladawſchi, tutych ſ kſchiwduczinjazymi wudmami hanicź poczachu. Tola wojazy na to njekedźbujo ſ měrom dale dźěchu. Pſched dwórniſchcźom wojazy ſaſtachu, ſo bychu ßo ſrěczeli, hdźe bychu ſbytk ßwobodneho cźaßa pſhecźinili. Pſchi tym dźěłacźerjo nimo nich duzy jich ſ nowa hanichu a ſchkřejachu a do nich ſtorkachu. Na tajke waſchnje bjes woběmaj ſtronomaj k ßurowym pukam dóńdźe. Dźěłacźerjo jeneho wojaka ſ kijom pſches hłowu morßnuchu a jenemu bubnarjej nimale porſt ſ ruki wotkußnuchu. Sſo ßwojeje koże wobarajo wojazy na to teßak wucźeżechu a jeneho dźěłacźerja, wěſteho Thoniga, ſlě ſrubachu. Cźi druſy dźěłacźerjo teßaki wuhladawſchi ſkoku roscźěkachu. Sranjeny Thonig żałoßnje krwawjeſche, hiſchcźe naſajtra rano běchu wulke krwawe blaki widźecź, hdźež bě bijenza była. Straſchne pak Thonigowe rany njejßu móhłe bycź; pſchetoż naſajtra rano hižo wón po měſcźe khodźeſche a ſe ßwojim ſapkatanym a ſapleſtrowanym wobliczom powſchitkowne ſpodźiwanje wſchitkich tych ſbudźowaſche, kotrymž wón na wocźi pſchińdźe.

— Po ſtarym rataŕſkim prawidle rěka: kelkoż njedźel ßo wjerba do Walpory ſaſeleni, telko niedźel do Jakuba budźa żně. Lětßa bě wjerba hižo 3 njedźele do Walpory ſelena; duż bychmy, hdy by ßo tamne prawidło, każ je ßo to hižo cźaſto ſtało, jako prawe wupokaſało, 3 njedźele do Jakuba, po tajkim hižo prěni tydźeń julija, żně měli.

— Sa korczmarjow a też ſa ludźi, kotſiž na piwo khodźa, je ßudniſke jednanje ſajimawe, kotrež ßo pſched krótkim pſched khoſtanſkej komoru krajneho ßudniſtwa w Magdeburgu ſta. Korczmarka ſ Löbnitza běſche wobſkorżena, ſo je ßwojim hoſcźom do dobreho piwa tajke piwo panzała, kotrež nimo běži a ſe ßuda do podſtajeneho ßudobja naběži abo nakapa. Korczmarka iſt bertłki ſchkleńzy ſ dobrym piwom napjelni a je potom ſ naběżanym a nakapanym doliwaſche. Wobſkorżena ßo ſ tym ſamolwjeſche, ſo ſchkleńzy połne natocźicź njemóże, dokelž piwo jara jeſchcźi; duż dyrbi ſe ſpomnjeneho ßudobja doliwacź. A w tymle ßudobju je tajke, hewak runje tak dobre piwo, kotrež pſchi tocżenju nimo běži. Piwo ßo ſ tym njekaſy, dokelž ßo ſpomnjene ßudobje ſtajnje rjedźi a cźiſte dżerži. Wězywuſtojny chemik pak dopokaſa, ſo je tajke naběżane a nakapane piwo ſtrowoſcźi ſchkódne, a ſchtóż jo do dobreho piwa panza, ſ tym piwo falſchuje. Duż korczmarzy 50 markow pjenjeżneho khoſtanja napołożichu. — Pola naß a w naſchej wokolnoſcźi je też něktoryżkuli korczmař, kiž na tole waſchnje piwo panza.

Se Zidowa. Dżeßacźlětny ſchulſki hólcźeż Pawoł Rychtař bě ßo wóndano ſ nożom do nohi ſ lóhka rěſnuł a ßo bórſy potom ranu njewobaliwſchi cżerwjenej barbjenej nohajzy wobuk. Tón ßamy dźeń hiſchcźe ſranjena noha ſacźěkacź pocźa. Pſchiwołany lěkař ſpóſna, ſo je barba, ſ kotrejż běſchtej nohajzy barbjenej, jědojta a ſo je ßo ſ njej hólzej krwej ſ jědom ſawdała. Pjatk tydźenja je hólz na ſajědojcźenje krewje wumrjeł; lěkarſka pomoz bě pſchepoſdźe pſchiſchła.

Se Ssokolzy. Sańdźenu njedźelu popołdnju je w tudomnym hoſcźenzu na rejwanſkej łubi wulka bijenza bjes ziviliſtami a wojakami 7. kompagnije Budyſkeho regimenta była. Na kajke waſchnje je ſwada naſtała, njeje ſnate, jenoż to ßo ſ wěſtoſcźu powjeda, ſo ßu ziviliſtojo jenemu wojakej naramko wottorhnuli. Hoſcźenzarjej a gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej, kotrajž chżyſchtaj měr a porjad ſaßo poſtajicź, herjekarjo ſ zyła do ſale njedachu. Duż hoſcźenzař do Tſělan po wojeńſku ſtražu, kotraž w tamniſchej Albertſkej ſahrodźe njedźelu pſchi rejach na porjad hlada, póßła. Tola ta ßo wot tam bjes dowolnoſcźe wotßalicź njeßmědźeſche, a tak hoſcźenzař na hłownu ſtražu do Budyſchina doběża. Też tam wón pytanu pomoz njenamaka, pſchetoż patrouille ſ hłowneje ſtraże měſto wopuſchcźicź njeßmědźa. Hakle hdyż ßo na regimentowy komando wobroczichu, ßo wotdźelenje wojakow na Ssokolzu póßła. Bjes tym pak běchu ßo biczży ßami ſměrowali a ßo roſeſchli, rosražene wokna a rosbite piwowe ſchkleńzy jako němych ßwědkow ßwojeho ſakhadźenja ſawoſtajiwſchi. Duż wojeńſkeje pomozy wjazy trjeba njebě.

S hór. Tu a tam wyſchnoſcź ſa morjene ſmijizy myto płacźi. Najlěpje tehole jědojteho hada, kotrehoż też pola naß mamy, ſe ſchmutajzu wot lěßneho worjeſchka moriſch, abo ſ kſchudom, kajkež jěſdni maju. Smijizu wſchak móżeſch też ſ kóżdym druhim kijom ſaraſyczź; ale tajka ſchmutajza ßo k temu woßebje derje hodźi, dokelž ßo, hdyż ſ njej praßnjeſch, niz jeno ſ kónczkom, ale ſe ßwojej zyłej dołhoſczu ſemje dótknje; duż maſch ſkerje wěſtoſcź, ſo njemißnjeſch, ale ſmijizu woprawdźe ſaraſyſch.

S Brěſynki pola Delnjeje Hórki. Sańdźenu wutoru 22. hapr. je tu pſchipołdnju w 1 hodźinje pola żiwnoſcźerja Langi woheń wudyrił. Dokelž běſche wo dnjo, běſche móżno, ſ wjetſcha wſchu domjazu nadobu płomjenjam wutorhnucź; jenoż něktore poßleſchcźa a khamory ßu ßo ſpaliłe. Kak je woheń naſtał, ſnate njeje.

S Boranez. Sańdźenu ßobotu popołdnju je pſchi njewjedrje, kiž nad naſchej wßu cźehnjeſche, błyſk do ſchtoma, pſchi hródźi Kucharjez żiwnoſcźe ſtejazeho, dyrił. Wot ſchtoma do hródźe pſcheſkocźiwſchi je błyſk tam jenu kruwu trjechił a jeneho kornikla wobßmudźił. Na kruwje, kotraž bě ßo wot błyſka ſaraſyła, żaneho ſnamjenja widźecź njebě; wobßmudźeny kornikl bě żiwy woſtał.

S Rakez. Zyły ßwět ſchtrajkuje. Kak móhłe teho dla ſtare a młode roboczanki wuwoſtacź? Do naſchich bě njedawno dundyr ſajěł. Wone ßo ſmużichu dźěłacź pſcheſtacź, wot knjeſa wjazy mſdy żadajo. Wſchě na njeho cźehnichu a ßebi woprawdźe 10 pjenjeżkow dźeńſkeje mſdy wjazy wudobychu, tak ſo ſměja nětko 60 měſto 50 pjenjeżkow na dźeń.

S Draždźan. Pſchichodnu njedźelu 4. meje wjecźor wot ½8 hodźin ſměje nowe żerbſke towaŕſtwo „Cźornobóh" w Draždźanach w Meinholdez ſalach ßwjedźeńſki wjecźor. Pſchi tejle ſkładnoſcźi budźe ßo w Draždźanach prěni krócź żerbſke dźiwadło a to ſnata wjeßelohra „Kak Pětr lěkari" hracź. Do dźiwadła budźe ſpěwny konzert ſe ßobuſkutkowanjem konzertneje ſpěwarki knjeżny O. Felvelez, ſ Laſa rodźeneje. Konzertowy program ſpěwy knjeſa Kozora a knjeſa Krawza wopſchija. Wſchitzy żerbſzy hoſczo, woßebje cźi ſ Łużizy, ßu lubje witani. Komuż ßo něka hodźi, njech tola tónle ßwjedźeń woppta. Saſtupne khartki móża ßo wotebjeracź pola k. hoſcźenzarja O. Dietricha na kſchiżnej dróſy 19 w liſchcźej jamje (Kreutzſtraße 19, „Fuchsbau").

S Rukowa. Hdyż ßo 17. haprleje rano wokoło 7 hodźin — tehdom běſche huſta mhła — tworny cźah, kiž ſ Kohlfurta do Ssokolnizy jědźeſche, naſchemu dwórniſchcźu bliżeſche, ßo lokomotiviny wjednik na jene dobo dohlada, ſo ßnano 20 metrow pſched lokomotivu, na puczu, kiž bliſko dwórniſchcźa pſches żeleſnizu wjedźe, deſkowany wós prěki na kolijach ſteji. Lokomotiva hwiſdaſche, wjednik ßo prózowaſche cźah ſaſtajicź, ale cźah hiſchcźe ßnano 25 metrow dale jědźeſche, prědk woſa rosraſy a ſadk na bok ſchwyrnu. Na ſboże ſkót do woſa ſapſchehnjeny njebě. Kak je wós na kolije pſchiſchoł, pſcheſpytowanje pokaże. Jeho wobßędźeŕ ſměje ßo ſamolwjecź. Pucź pſches kolije běſche ſaraczeny.

Přilopk.

* W wſchelakich ſtronach Sakſkeje mějachu ßrjedu tydźenja prěnje lětuſche njewjedro. S Frankenberga n. pſch. ßo piſche: 16. t. m. popołdnju w ſcheſtej hodźinje pſchi jaßnym błóncźnym wjedrje cźeżke hrimanje ſ krupami k nam pſchicźeże. Krupy běchu ſ wjetſcha każ łěßne worjeſchki, něktore każ hołbjaze jejka. Dokelž je hiſchcźe ſahe, krupy na polach ſchkody naczinikе njejßu. — W Goldbachu je błyſk pjatk tydźenja do Kaſperez kubka dyrił a ſapalił. W płomjenjach je zyły ſkót — 4 kruwy, ßwinje, 6 konjow a kury — kónz wſak. Wóhnjowe ſawěſcźenje, kotrež bě loni wotběżało, Kaſper wobnowił njeje. — W Boſewitzu pola Dohny je 19. haprleje błyſk kublerja Büttnera, kiž pſchi wotewrjenym woknje pódła ßwojeho ßyna ßeżo liſt cźitaſche, ſaraſył. Ssyn bu na ßmjercź pohkuſcheny.

* W Wrótßkawju je hižo tſeczi krócź młodźenz w měrje pobył, kotryż ma, każ ßu pſchitomni lěkarjo ſpóſnali, wutrobu na prawej

ſtronje cźeła. Młody cźlowjek je ſaſtojnik. Dokelž je trochu ßłabuſchki, jeho do wojakow wſali njeßu. — Runjež ßo to rěbko ſtanje, ßo tola druhdy ßłyſchi, ſo je tu abo tam cźlowjek, kiž ma wutrobu na prawej ſtronje.

* Korczmarzyne noworodźene dźěcźatko w Eiſenbergu pola Sprottawa běſche trochu njeměrne; duž jemu baba, kotruž ßo wo radu praſchachu, něſkajku wodźiczku da. Tón ßamy dźeń wjeczor chzyſche wowka dźěczo ſ wodźiczku napojicź, ale wopaczny bleſchku hrabnuwſchi dźěcźatko ſ karbolowej wodu napoji. Bórſy na to dźěczo wumrje. Dokelž bleſchka ſ karbolowej wodu napißmo „jěd“ měła njeje, kaž ßebi ſakoń żada, ſtatne rěcźniſtwo podawk nadrobnje pſchepytuje.

* Hrjadki kopajo żona jeneho kublerja w Langenbachu pola Schneeberga ſańdźeny tydźeń hlinjany hornz wukopa, w kotrymž běſche 220 ßlěbornych pjenjeſow, tak wulkich kaž naſcha hriwna. Pjenjeſy je najſkerje něchtó w cźaßu 30 lětneje wójny do ſemje ſahrjebał.

* Pißane ſchórzuchi ſchijo běſche 23 lět ſtara ſchwalcźa w Barlinje wóndano wjeczor tkaniny k ſchórzucham wſchelako wobroczała a ßo jich ſ rukomaj wjele dótkacź dyrbjała. Dokelž běſche na tkaninach huſta barba, ßo barba ſ dźěla puſchcźeſche a ßo holzy ſa nóhcźe ßydaſche. Na to njedźiwajo ßebi ſchwalcźa jětſeſchko na ſchiji rosdrapnu; ale ßnadna ranka ſa něktore hodźiny ſtraſchnje ſacźeknu, wulka boloſcź ßo pſchida, kotraž dale bóle pſchibjeraſche, ſchija a zły lěwy bok hroſnje ſacźekaſche, a khora błudnje rěcźecź pocźa. Spósnawſchi, ſo je ßebi ſchwalcźa krej ſawdała, ßebi lěkař wſchu prózu bjerjeſche, ale holza naſajtra wumrje.

* W Pósnanju běſche wczera tydźenja ßwójba dźěłacźerja Ludwicźaka jědojte hriby k wjeczeri jědła. Hižo naſajtra dopołdnja jeho 3 lětny ßyn wumrje, popołdnju dwě dźowzy, jena 7 lět a druha 10 lět ſtara. Żonu ſ jeje poßlenim dźěſcźom do hojernje donjeßechu, hdźež hiſchcźe na ßmjercź khoraj leżitaj. Ludwicźak, kiž běſche jenož mało hriboł jědł, jenož lóhzy ſkhori a je nimale ſaßo ſtrowy.

* K burej w Geißmannsdorfje, kiž ma khoru żonu, martrowny tydźeń zuſy muž pſchińdźe, kotryž ßo ſa kuſkarja ſ Czech wudawaſche a praji, ſo móże żonu wuſtrowicź, je=li ſo bur wěſty pjenjes wobſtara. W burowym lěßu, zuſy praji, pjenjeſy ſahrjebane leża, a runje telko dyrbi bur w ßwojim dworje ſahrjebacź; potom jeho żona wotkhori. Bur, kotryž je ſamożity, telko pjenjes doma njemějeſche; duž ßebi 800 toler pożcźi. Nětko kuſkař pſchińdźe, ale w nozy. Pjenjeſy do hornza ßypnuwſchi wón w kuchni ſatepi, ſo bychu ßo pjenjeſy ſhrěke; pſchetož cźopke dyrbja ßo ſahrjebacź, kaž wón praji. Bur dyrbjeſche ßebi khoſchcźo do horſchcźe wſacź a kóżdy krócź, hdyž běſche kuſkař w kuchni jedyn — dwaj — tſi prajił, wonka ſ khoſchcźom do kuchinych durjow praßnucź. Potom dyrbjeſche ſa bróżnju jamu wurycź, do kotrejež kuſkař w jeho pſchitomnoſcźi hornz ſahrjeba, w kotrymž běchu ßo pjenjeſy hrěke. Kuſkař burej krucźe ſakaſa pjenjeſy wurycź abo nekomu ßłowcźko wo tym prajicź; hewak ſły njepſcheczel pſchińdźe a jemu ſchiju ſwinje. Wón pſchiſtaji, ſo doma w ſchpihelu widźi, je=li ſo bur ſa pjenjeſami hladacź dźe. Skónczńje burej woſjewi, ſo hiſchcźe doſcź pjenjes njeje, a ſo poſdźiſcho ſaßo pſchińdźe a do hornza pſchida, ſchtož je pjenjes hiſchcźe trjeba. Hdyž běſche ßo kuſkař wotßalił, ßo bur tola bojecź pocźa; chzyſche ßo pſcheßwědczicź, hacź pjenjeſy hiſchcźe w hornzu ßu; dokelž pak jemu żona wotradźowaſche, wón to njeſcźini. Skónczńje pak potajnoſcź ßußodej pſcheradźi. Ssußod na ßwoju ruku ſa pjenjeſami ryjeſche, ale jeno cźrjopy w jamje namaka; pjenjeſy běchu ßo ſhubiłe. Duž wěz ßudniſtwu woſjewichu. Někajku żónſku ßu jako pomoznizu jebaka ſajeli a do jaſtwa w Sprottawje dowjedli. Jebaka ßameho hiſchcźe nimaju.

* Bywſchi khěżorſtwowy kanzler wjerch Bismark bu lětża k ßwojemu narodnemu dnjej woßebje bohacźe wobdarjeny. Dary běchu jara wſchelake: wulke a małe, ßnadne a jara drohotne. Dwaj dźěłacźerjej mějeſchtaj dołho dźěłacź, prjedy hacź běſchtaj wſchitke kaſchcźe a kaſchcźiki ſwotewrjałoj. Mjes druhimi też prawje wulki kaſchcź wotewrjeſchtaj, njewjedźo, ſchto w nim budźe. Wěko wotewriwſchi a wſchelake wobałki wotſtroniwſchi dźěłacźerjej na jene dobo wuſtróżanaj woſtajiwſchi wſcheho cźeknuſchtaj, pſchetož — w kaſchcźu cźert ßam tcźeſche. Poſtawa cźerta je jara wumělſzy ſ drjewa wurěſana a wudypana; wobleczena je drohotnu draſtu, w kajkejž ßu w 17. lětſtotku khodźili. Cźert mějeſche w wupſcheſtrjenej prawej ruzy ſbożopſchejazy liſt; mjes porſtami rukow ma kóżku, kaž hußyza mjes paſorami. Tehole cźerta je wjetchej Bismarkej jako najdrohotniſchu wěz, kotruž je wobßedźił, knjes ſ Barlina darił, kiž je poſtawu ſ Italſkeje ßobu pſchiwjeſł.

* Pſched domom jeneho korczmarja w Hamburgu ſańdźenu njedźelu tſi hólcźata, 12—14 lět ſtare, wojaki hrajachu. Jedyn běſche korczmarjowy ßyn, druhaj běſchtaj ßynaj jeneho blidarja. S roskaſowarjom běſche blidarjowy 14 lětny ßyn. Wobróniłe běchu ßo hólcźata ſe ſtarymi tſělbami, kajkež běſche něhdy tamniſcha měſchcźańſka garda měła. Jich roskaſowař poruczeſche: „Natykajcźe tſělby! měrcźe ßo! tſělcźe!“ Bliżſchi wokomik jena tſělba wrjeßnu, a roskaſowař, blidarjowy 14 lětny ßyn, do hłowy tſěleny na měſcźe morwy leżo woſta. Něktore żónſke, kotrež runje nimo dźěchu, ßo tak wuſtróżachu, ſo je womor wobja. Tſělbu, kotraž je njeſboże ſawinowała, běſche pjekař korczmarjej na khowanje dał. Ani korczmař, ani hólcźata ßebi myßlili njeběchu, ſo móhła tſělba natykana bycź.

* Wjeßny pſchedſtejeř ſ Noweho Gernsdorfa běſche pſched krótkim na někajkim pſcheßadźowanju, hdźež wſchelaku domjazu a hoſpodarſku nadobu pſchedawachu. Druhi muž běſche żeleſko k ßykanju (ſcharbu) kupił a ſ nim na ſemju klepaſche, pſchi cźimž ßo pſchehladawſchi pſchedſtejerja do nohi praßnu a jemu nohu ſrani. Żeleſko je najſkerje jara ſerſawe było; pſchetož ranjeny bórſy na to nahle ſemrje: jemu běſche ßo krej ſawdała.

* Pſchi lětuſchim prěnim hrimanju, kotrež pſched wczerawſchim tydźenja w nozy w Kienitzu mějachu, Boże njewjedro do domu tamniſcheho krawza dyri a wobßedźerja, kiž běſche w ßwojej jſtwizy, na měſcźe ſaraſy.

* 1. haprleje mějachu nowiny „Kobl. Ztg.“ ßwojich cźitarjow ſe ßlědowazym żortom k lěpſchemu: „Kaž ſ wěſteho źórła ſhonichmy, ßu ſ dźenßniſchim dnjom też wſchitzy korczmarjo na dwórniſchcźach uniformu doſtali. To je cźěmna ßuknja ſ krótkim klinom, ſ dwěmaj rynkomaj kneſlow a ſahornjenym khornarjom, na kotrymž ſtaj dwaj ſkotaj wuſchitaj piwowaj karancźkaj, kuſchi teßak a běła cźapka ſe ſkotej khromu a wuſchita, kaž khornař. Tule draſtu dyrbi ßo korczmař wobleż, hdyž na dwórniſchcźu ßam korczmari, a woßebje, hdyž kralam a wjerćham poßłużuje.“

* Schtyrjo woßebnje ſdraſcźeni mużſzy pſched krótkim k jenemu kublerjej w Nawrje pola Kulma ſ wulkim korbom pſchińdźechu. Wudawajo, ſo ßu cźah ſkomdźili, kublerja proſchachu, ſo chzył jim korb, w kotrymž maju drohotne wězy, na nóz derje ſkhowacź. Dokelž pak jich kubleř wotpokaſa, mużſzy k fararjej dźěchu, kotryž ßlubi, jim korb na nóz ſkhowacź. Pſchipadnje kubleř wjeczor hiſchcźe k fararjej pſchińdźe; rosrěcźowaſchtaj ßo wo korbje. Kublerjowy poßz zyły wjeczor wokoło korba khodźeſche a na njón nuchaſche. Dokelž ßo kublerjej wěz ſ korbom ſ woprědka po prawom ſdaka njebě, po żandarma póßłachu. Hdyž tutón ſe ßwojim teßakom do korba kałaſche, nutſka něſchto ſtonacź pocźa. Nětko korb wotewrichu a mużſkeho ſ njeho wucźeżechu, kiž mějeſche dołhi nóż a revolver. Rubjeżnika ſajachu; na jeho towařſchow łakachu a jich w nozy wſchitkich popadźechu.

* W Finſterrothu mějeſche burik tſi dny w jaſtwje ßedźecź. So by ßo jaty w nozy w mjehkim kóżku na to poßylnicź móhł, wo dnjo w jaſtwje ßedźecź, jeho pěkny jaſtwowy wothladowař kóżdy wjeczor domoj puſchcźi. Sahe rano „jaty“ ſaßo pſchińdźe a ßo do dźěry tyknucź da. Nětko je krajne ßudniſtwo jaſtwoweho wothladowarja ßameho na běrtl lěta ßadźiło, dokelž je jateho ſe ſamyßłom ſ jaſtwa puſchcźał.

* Hajniſki w Starym Chriſtburgu dźowku tamniſcheho pjekarja lubowaſche; ale holzyny nan jeho ſa pſchichodneho ßyna njerodźeſche. Pſched krótkim ßo hajniſki ſ holzu ſhubi; dokelž ßo naſajtra hiſchcźe domoj wrócźiłoj njeběſchtaj, pjekař ſhubjeneju pytacź dźěſche. Hdyž na tamniſche hrodźiſchko pſchińdźe a ßwoju dźowku ſ mjenom wołaſche, ßo wotwoła: „Jowle ßmój!“ To běſche hłoß hajniſkeho, kiž pſchi cźěle ßwojeje njewjeſty ßedźeſche, kotruž běſche ſatſělił. Prjedy hacź pjekař k njemu doběża, ßo też młodźenz ſatſěli.

* Na južnym pobrjoſy Franzowſkeje je ßrjedu tydźenja hroſny wětr ſakhadźał, ſo ſe żaneho pſchiſtawneho měſta łódźe na morjo puſchcźecź njemózachu. W měſcźe Marſeille je wětr tſěchu jeneho dźiwadła wottorhnuł a w Toulonje tſěchu jeneho twarjenja na wuſtajenzy roſtorhał.

* Hobrſki meteor ſ nahłym běłym ßwětłom je 2. małeho rózka bubotajo wo wjerſchk hory Comache praßnuł, hromadu ſkałow wot wjerſchka wotraſył a potom ſchkrě ßapajo pod horn do ſemje ſjěł. Kubleř, kiž naſdała, ßnano 2000 krocźelow daloko, meteor panucź widźeſche, bu k ſemi poraženy. Meteor je ſ něłajkeje żołteje mjedźe a ßnano 80 abo 100 zentnarjow waži. — Druhi meteor ſ podobneje mjedźe, 12 puntow cźeżki, je ßrjedź wulkeho rózka pola Terni w Italſkej, kaž wichor ſchumjo, dele panuł a ßo poł metera hłuboko do ſkały ſarył.

* W Edgertonje w kraju Kanſas w połnóznej Amerizy ßu ßebi żónſku ſa měſchcźanoſtu wuſwolili. Też ßudnizy, měſchcźańſzy radźicźelja a półzajſzy ſaſtojnizy ßu żónſke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Muzk, dźěłaćeŕ w Wurizach, ſ Hanu ſwudow. Kokorowej rodź. Blažijej tam. — Gustav Adolf Wjeńk, moleŕ na Židowje, ſ Marju Pawlinu Jährigez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ida Jenny, Korle Jaroměra Wylema Maczki, tkalskeho mischtra pod hrodom, dź. — Ernst Hermann, Handrija Augusta Mitascha, kněžerja a cźěžle na Židowje, ß. — Alma Hedwiga, Jana Augusta Stangi, žiwnoscźerja w Małbezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 17. haprleje: Madlena rodź. Kmochez, Jana Kmocha, kněžerja a fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, mandźelska, 67 lět 11 měßazow 28 dnjow. — Jan Sswora, fabrikski dźěłaćeŕ na Židowje, 44 lět 3 měßazy 23 dnjow. — 18. Pawoł Rychtaŕ, schulski wuczomz na Židowje, 10 lět 8 měßazow 26 dnjow. — 21. Madlena, Jana Mikławscha Krala, kublerja a rychtarja w Cźemjerzach, mandźelska dźowka, 26 lět 5 měßazow.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2271 měchow.

		W Budyschinje 19. haprleje 1890				W Lubiju 24. haprleje 1890			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	10	10	10	24	9	71	10	—
"	žołta	9	53	9	71	9	41	9	71
Rožka	50 kilogr.	8	44	8	69	8	12	8	44
Jeczmjeń		9	42	9	80	9	—	9	50
Wowß		8	50	8	80	8	20	8	40
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		9	72	10	—	8	75	10	—
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	60	2	20
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	20	3	50	2	50	3	10
Ssłóma	600 "	33	—	35	—	28	—	31	—
Proßata 1068 schtuk, schtuka		15	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 85 np. hacž 10 hr. 15 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacž 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hacž 8 hr. 63 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 60 np.

Dražbjanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. haprleje: Deschcźikojte.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pscheładźowanje pschedawacź: 30. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach kubło cźišło 25 w Wyßokej pola Kamjenza, na 8850 mk. takšerowane.

Mam poručnoscź, khěžnu leżomnoscź cźišło 9 w Wětrowje se sahonom cźišło 256 tamnischich sahonskich knihow, 170 □prutow wulkim, pschedacź. Pschedewsacź móže ßo hnydom.

Rěcźnik **Mütterlein.**

Na Ssokolzy je khěża cźišło 6 hnydom na pschenajecźe. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

W Hodźiju je jenoschoßna khěża cźišło 36 ſ 1 kórzom pola a ßadoweje a ßadźenskeje sahrody na pschedań.

W Hucźinje je **žiwnoscź** cźo. 45 se 14 kórzami pola a łuki, ſ 151 dawskimi jenoscźemi wobcźežena, bjes wumjeńka a hospody na pschedań. Dalsche je shonicź pola k. **Vogela** w Hucźinje.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je khěża cźišło 1 ſ połdra kórzom pola a sahrody na pschedań abo na pschenajecźe.

Rožkowu ßłómu w woklepach a ſ maschinu młócźenu ma na pschedań **Kruwjaz** w Rodezach pola Pomorz.

Korbowy wós k wujěšdźenju, kucźowy grat a ßylny jenopschežny hospodarski wós, wscho w dobrym rjedźe, ma na pschedań **Jan Grofa** w Minakale.

W Kortnizy cźišło 5 pola Barta je **ručzna młócźaza maschina,** kiž je w dobrym rjedźe, tunjo na pschedań.

Wschě družiny **cźrjewow** k **dźěłanju kolbaßy** porucźa **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na kamjeńtnej haßy cźišło 23.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 30. haprleje 1890 ma ßo na

Njeßwaczidliskim majoratnym revěrje

scźěhowaze **palne drjewo** a to

dopołdnja wot 9 hodźin pschi Lischej horje a Scheschowskej mjesy

38 rm. khójnowych schcźěpow,
5 " liscźodrjewowych kuleczkow,
10 " jehlinoweho drjewa,
70 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
110 dołhich hromadow jehlinoweho drjewa,

} w drjewischczu 32. wotdźělenja w Lomscźanskim revěrje.

popołdnju wot 3 hodźin pschi wětnikowej horje

1 rm. schcźěpow liscźoweho drjewa,
5 " " jehlinoweho drjewa,
8 " wólschowych kuleczkow,
107 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
13 " " jehlinoweho drjewa,

} w drjewischczu 35. wotdźělenja a pola Małeho Holeschowa,

ſ wuměnjenjemi, tu ſwucźenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske sarjadnistwo.

H. Njepraschk, wyschschi hajnik.

Awkzija.

Schtwórtk 1. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin maja ßo w Hnaschezach cźišło 14 domjaza a hospodarska nadoba a skót, małolětnym Wustmannez dźěcźom ßłuschaze, ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na pschedań pschińdu: 2 rólnaj konjej, 1 byk, 3 kruwy, 3 jałojzy, 1 płachtaty wós, 1 korbowy wós, 2 hospodarskaj wosaj a wschelaka rólna a hospodarska nadoba, dale też hnój.

Wjeßne grychty.

Rehda, wjeßny rychtaŕ.

Knježi rěsak w Lasu porucźa:

wschě družiny deskow,
tšěschne laty,
płotowe ryhele
a wotrěski

po cźaßej pschimerjenych płaczisnach.

Sslómjane kłobuki

ſa mužskich po 40 np. hacž po 6 mk.
ſa žónske po 40 np. hacž po 5 mk.
ſa hólzow po 30 np. hacž po 5 mk.
ſa holzy po 25 np. hacž po 4 mk.

jenož woprawdźe nowe, hódne kajkosćze;

wupyschene kłobuki

po 2 mk. hacž k najwoßebnischim a najdróžschim.

Zidźane banty, cźorne a pißane, ſa **khapy, schórzuchi** a **scherpy** po fabrikskich płaczisnach.

We wschěch wězach

najwjetschi wubjerk pschi najtunischich płaczisnach w Budyschinje.

Albert Schlesinger

w Budyschinje 9 na hłownym torhoschczu 9 ſ napschecźa hłownreje straże.

W brunizowych podkopkach **Piwarza a Frenzla** w **Khwacźizach** ßu saßo wschě družiny ßucheje brunizy dostacź.

Moleŕske a **murjeŕske barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,** němski a franzowski, **terpentinowy wolij, bernsteinske laki, damarske laki, kopalske laki, laki na schpundowanje,** ſ barbu derje ſchnyjaze, **lak na kožu, ſpiritußowy lak, myjnu krydu, portlandski zement, gyps, wſchelaki klij, barbiže** atd.
poručataj tunjo
bratraj Mĕrſchej
pſchi žitnych wikach 8 w ſtotej hwĕſdže.

Draſtne tkaniny,
wjele pod płaczíſnu, **beige,** czíſta wołma we wſchĕch barbach łóhcź po 60 np., hewak 1 mk. 10 np., ☛ **ſbytki wołmjanych draſtnych tkaninow** k wulkim ſchórzuchám a rubiſchczam atd. ſa połowzu płaczíſny, **czorne muſtrowane tkaniny** k pjeſlam łóhcź po 175 np., **módroczíſchcź** k pjeſlam a ßuknjam łóhcź po 25 np., hewak 35 np., **trikotowe taille** po 3 mk. ☛ Tkaniny k wobßadźenju a k podſchiwanju po jara niſkich płaczíſnach.
Hermann Beermann
w Budyſchinje
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Prózdne wulke tukowe, wołijowe a łojowe ßudy, jara trajne, ſa juchu a ſa ſahrodnikow ßo hodźaze, ßu na pſchedań w mydlarni H. Puya na ßerbſkej haßy.

Czíſty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchĕ dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likĕry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Khoſej
wot najtuńiſchich hacź do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Kóſlaze kóžki
kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Najwjetſchi ſkład
draſtnych tkaninow
kraßne nowoſcźe ſa naléczo a léczo najtuńſcheje hacź do najdrózſcheje druźiny,
czorne a pißane židźane tkaniny ſa njewjeſczińſku draſtu
teho runja
ſatin, madapolam a katun
najnowſche muſtry tuteho léta porucza po niſkich, twjerdych płaczíſnach.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcźa 16. **Nowa wulka pſchedawarńja.**

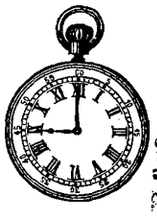

Najwjetſchi ſkład
czaßnikow, rjeczaſow a hudźbnych hrajadłow.
Porjedźenje najlĕpſche a najtuńſche.
J. G. Schneider pſchi lawſkej wĕži.

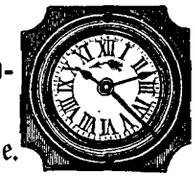

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaczi najwyſchſchu płaczíſnu
J. H. Ulbrich w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 22.

Sofy a **matrazy,** tež ſ **łožom,** po tunich płaczíſnach porucza **T. Albert**
na hornczeŕſkej haßy.

Barbjeŕnja, czíſchczeŕnja a chemiſka płokarńja
Heinricha Hoppstocka
w Wósborku
ßo naležnje porucza a pſchi najtuńiſchich płaczíſnach najlĕpſche wuwjedźenje lubi.
Sa **Bukezy** a wokolnoſcź kóžde ſkaſanje darmo a bjes pſchiličenja ſa pſchipóßłanje k. kóžkarſki miſchtr **Michael** w **Bukezach** wobſtara.
Najnowſche **muſtrowe kharty** ßu tam na wobhladanje wupołożene.

Sſym ßo w Budyſchinje jako
rĕčźnik
ſaßydlił.
Ekspedizija: **na hłownym torhoſchczu 9 po 2 ſkhodomaj.**
W Budyſchinje, 17. haprleje 1890.
Rĕčźnik dr. jur. **Schultze.**

Kóſlaze kóžki
po dróbnym, kaž po wjetſchich dźĕłbach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuju. S dobom czinju na to kedźbne, ſo wſchĕ druźiny kožow derje a tunjo wudźĕłam.
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

Turkowſke ßłowki
najlĕpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likĕrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Carbolineum
najlĕpſchi ßrĕdk, ſ kotrymž **ßo drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza
Gustav Poser.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne czinimoj a je poručzamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Würzburgſke runklizowe ßymjo,
žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma ſtajnje na ſkładze
Carl Noack
na žitnej haßy.

Nowe turkowſke ßłowki
ßu po puncze a po litrje tunjo doſtacź pola
Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu doſtacź:
Serbſke kmótſjaze liſty.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

po jara tunich płaczišnach porucza

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchczowej ſtronje.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pſchi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucza,

Ad. Rämſch.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza

Adolf Rämsch.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cžerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poruczataj

bratraj Měrſchej

w ſtotej hwězdže.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróžſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Khoſej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczišnach porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Nowe

pſcheßłónczniki a

pſchedeſchczniki,

kije k wukhodženju

w wulkim wubjerku porucza tunjo

Otto Brandt, draſchlerſki miſchtr na hauenſteinſkej haßy 2.

Wuporjedženje a poczehnjenje ßo rucze a tunjo wobſtara.

Wóſkowy twar

po wjetſchich a mjeńſchich dželbach kupuje tłóczerńja wóſka

Roberta Adama

na ſnutskownej lawſkej drósy cžo. 5.

Wóſk,

wóſkowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny

Hermann Lehmann, mydlař na horncžerſkej a žitnej haßy.

Pczolazy wóſk a twar, tež wuwarjene panki kupuje

H. Puy,

mydlarńja na ſerbſkej haßy.

Towarſtwo Sſerbſkich Burow.

Dokelž ßmy k pſchichodnemu naſymſkemu ßywej hižo **4000** zentnarjow **tołczenych koſczi** kupili, dha njech ßebi naſche ßobuſtawy **nětko hižo** pola woßadnych wubjerkownikow ſkaſaja, kelko budža tołczenych koſczi trjebacz, ſo bychmy **ſ cžaßom** wjedželi, kak wjele dyrbimy hiſchcže ſa towarſtwo tołczenych koſczi kupicz! — Wſchitzy wubjerkownizy ßo na paragraf 6 naſchich wuſtawkow woßebje kedžbni cžinja, po kotrymž maju ßo hnydom pſchi ſpoczatku kóždeho lěta pſchinoſchki (1 hriwna) wot ßobuſtawow ſběracz a ßo hłownemu pokładnikej hnydom póßłacz ſ napißanymi mjenami wſchěch, kiž ßu pſchinoſchk wotwjedli. Kónz lěta doſtanu lokalni pſchedßydojo po pſchipóßłany mſliczbowanju wudawkow, kotrež ßu ſa poboczne towarſtwa měli, ſ hłowneje kaßy ſaßo ſarunanje.

Hłowne pſchedßydſtwo.

Lokalna ſhromadžišna „T. Ss. B." w Khróſczizach

budže **njedželu 27. haprleje** popołdnju ſ dypkom na poł ſheſczich hodžin. Dnjowy porjad: Rosprawa wo druhej pokoizy ſaůdženeho ßejma, woßebje ſchtož burſtwo naſtupa, a druhe wězy. Wo bohaty wopyt, tež ſ druhich poboczných towarſtwow, proßy **pſchedßydſtwo.**

Sſerbſke towarſtwo „Czornobóh"

w Draždžanach

ßwjeczi **njedželu 4. meje** 1890 wjeczor ½8 hodž. w Meinholdez ſalach ßwój prěni ßwjedžeń ſ konzertom a dźiwadłowym pſchedſtajenjom. Wſchitzy ſerbſzy hoſczo, woßebje ſ domiſny, ßu lubje witani. Saſtupne kharty maja ßo wotebjeracz pola hoſczenzarja k. O. **Dietricha,** Kreuzſtraße 19, Fuchsbau.

Pſchedßydſtwo.

Wotewrjenje khlamow.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym ſchtwórtk 24. haprleje na **kamjeńtnej haßy czišło 23** ſ napſchecza Gambrinuſoweje reſtawrazije

rěſniſtwo ſ kolbaßarnju

wotewrik. Lubju, ſo budu jenož najlěpſchu ſtworu pſchi najtuńſchich płaczišnach pſchedawacz a proſchu, moje pſchedewſacze dobroczinje runje tak wjele podpjeracz, kaž je ßo to mi hižo prjedy doſtawało.

S poczeſczowanjom

August Eissler, rěſniſki miſchtr.

Derje ſrjadowane **rěſniſtwo** ſ wjele wobkhadom, blisko dwórniſchcza w zyrkwinſkej wßy je 1. julija 1890 na pſchenajecze.

Hoſczenzař **A. Bauer**
w Delnim Wujeſdže.

Kuchařki, ßłužobne holzy, domſke a hródžne dźowki, pohonczow, mlokowych hólzow, dželacžerſke ßwójby pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Rólneho pohoncza, dźowku a hólza k mlokej pyta dr. **Otto** na knježim dworje w Poczaplizach.

Tyſcherſki wucžobnik

móže hnydom ſaſtupicz pola **Wilhelma Jähny** pod burklinom 8.

Wucžobnika

hnydom pyta

August Berndt, bětnař na Wjeleczanſkej drósy w Budyſchinje.

Džak.

Sa jara drohotne cžeßne dary, mi 8. haprl. w pſchitomnoſczi lubych pſcheczelow wot naſcheho cžeſczeneho knjeſa fararja **Jakuba** pſchepodate, a ſa wutrobne ſbožopſchecza, pſchi tym wuprajene, ſ tutym najwutrobniſchi džak praju ſ nutrnym pſcheczom, ſo chžył Bóh luby Knjes dobroczinym daricželam ſe ßwojim žohnowanjom ſapłacžicz.

W Njeßwaczidle, 18. haprl. 1890.

Kantor **Frenzel.**

Sa mnohe dopokaſma wutrobneho džělbracza pſchi ſemrjeczu a khowanju naſcheho lubeho **Jana,** ſa troſchtowaze poſběhowaze ßłowa k. fararja lic. theol. **Imiſcha** a k. kapłana **Kſchižana** w Hodžiju, ſa nadobnu kwětkowu pychu a pſchewodženje k poßledniemu wotpoczinkej jenož ſ tutym najwutrobniſchi a najhorzyſchi **džak** wupraji

W Delnim Hunjowje, 20. haprleje 1890.

ſrudžena Žurez ßwójba.

Njeſapomniczka

k lětnemu ßmjertnemu dnjej

Jana Auguſta Rjeczki,

kublerja w Maleſchezach, narodži ßo 25. junija 1861, ſemrje 1. meje 1889.

Hłóß: Po krótkim bědženju na ßwěcze.

My dženß we duchu pſchibliżamy
Sſo k lubej hórzy rowowej,
Se ßylſami ju wobkrjepjamy
Na Bożej roli ßwjeczenej,
Tu, hdžež naſch drohi njebohi
Nětk lěto w Božim měrje ſpi.

Wón wopuſchczi naß w ßmjertnym kraju,
Hdžež naſch dóńt rěka dželenje,
Jom' padże lóß we Božim raju
Na město wjele wjeßelſche,
Kiž ſa njeho Knjes Jeſuß ßam
Je ſ hnady pſchihotował tam.

Ssmy dyrbjeli cže pſchewoſtajicz
Pſchejſahe ßmjertnom' jandželej,
Ssmy měli bożemje tež prajicz
Sa wſchitkón cžaß na ſemi ßej,
Hdyž lět bě pobył na ßwěczi
Niż zyle wóß'm a dwaczecži.

Tak ſo to mandželſtwo je tralo
Na jenož ſchtyri lěta tu,
Tſi ßyroty ßu ſawoſtałe
Pſched lětom na tym ßmjertnym dnju,
Wot nich je Marka najmłódſcha
Sa nanom k njebju woteſchła.

Sſo loni běſche narodźiła
Nam k wjeß'lu měrza pjatnatoh'
A je naß pſches ßmjercz wopuſchczíła
Septembra jenadwažytoh',
So by kaž jandžel njebjeſki
Pſched Bohom ſtała w njewinje.

My, kotříž pomhacz twaricz mamy
Na ſemi Bože kraleſtwo,
Tu woprawdże njewuhladamy
W tym cžěle Boha ßameho;
Cži pak ßu pſchijſchli k widženju,
Kiž we tym Knjeſu wußli ßu.

Ja pytam cže we zuſym kraju,
Tak naſch duch hiſchcže ſdychuje,
Cži ſbožni pak h'žo wužiwaju
Pſchi Boſy wěry wjeßele,
Kiž pſches Khryſtuſa ſaßłužbu
Sſu ſaſchli k wěcznom' žiwjenju.

My dospołnje ßo njenam'kamy
Do Bożoh' hnadnoh' wodženja,
Doſcz k pſcheßwědczenju njepſchińdžemy,
Schto Bóh nam k ſbožu wudžěła,
S najmjeńſcha hdyž pſches ſrudobu
Naß k ßebi cžehnje ſ luboſczu.

Hdyž ßyrotzy dwě pola rowa
Tu luboh' nana kleczitej
A ſ pſchiwuſnymi džaka ßkowa
Jom' do wěcznoſcze ſcželetej
Sa wſchitko, ſchtož wón běſche tu
Nam we tym cžaßnym žiwjenju.

Hdyž wětr pſches mejſke kwětki duje
A ſhibuje je njeßmilnje,
S tym wobraſom ßo poſběhuje
Zdyn myßl we naſchej wutrobje,
Kak ßmjertny powětr na ſemi
Tež naſchoh' luboh' podlemi.

Pſches wěru dżerżimy ßo teho,
Kiž najprěńſchi pſches rownu móz
Je ſchoł do raja njebjeſkeho,
A tež pſches ßwoju wſchehomóz
Nam naſche rowy wotewri,
Hdyž ſeſkhadża dżeń poßledni.

Dha ſpi po cžěle ßłódke ſpanje
Naſch bratſje, ßyno, mandželſki
A nano, w rowje hacz na ranje,
Hdżež junu ſtanjeſch kraßniſchi,
Tu ßadżamy my we duchu
Cži wěcznu njeſapomniczku.

Hdyž Bóh ßej ßwojich jatych ſaßy,
Kiž rowna nóz je dżerżała,
Dom powjedże pſches ſłote haßy
Do ßwjatoh' města Ziona,
Tam ſaůdżemy pſches nadżiju
K tom' rjanom' ſaßowidženju.

Njebocžiczkeho wud. rodž. Mikanez,
ſtarſchej ßotſje a dżěczi
pſches Guſtu Hataßa.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 3. meje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dźeń 1. meje je so w Němcach, kaž druhe wschědne dny, s měrom minuł. Wulki dźěłaćerski swjedźeń, kiž bě so sa tutón dźeń loni w Parisu na skhadźowanzy sozialdemokratiskich a anarchistiskich wotpósłanzow sa zyku Europu wobsamknuł, so w Němcach njeje pschewjesć dał. Se swjedźenjom dyrbjachu dźěłaćerjo sjawnje wobswědčić, so wobsamknjenju swojich sastupjerjow w Parisu pschihłosuja, po kotrymž ma dźěłaćer wob dźeń jenoz wósom hodźin dźěłać. S dobom chzychu so sozialdemokratiszy wjednizy pschi tejle składnosći pscheswědčić, kak wulka je liczba jich pschiwisowarjow, kiž so sjawnje k sozialdemokratiji wusnawaju. Duž dyrbjesche po prawom dźeń 1. meje s pruhu bycć, hač je europiska sozialdemokratija swlna doscć, swoje wotpohlady do skutka stajić a wobstejazy porjad powróćić. Tale pruha je nětko jara schpatnje sa sozialdemokratiju wupanuła. Je so wupokasała, so mnohe tysazy dźěłaćerjow, kotsiž su pschi wólbach do kněžorstwoweho sejma sa sozialdemokratiskich kandidatow tajnje s wólbnej papjerku hłosowali, pak sebi njeswěrja se swojim sozialdemokratiskim smysłenjom na sjawne stupić, pak sozialdemokratiji njepschiwisuja a pschi wólbach jenoz s pschećiwnistwom pschećiwo knježerstwu se sozialdemokratami du. Pschi swětle wobhladana, je so němska sozialdemokratija jako słabe dźěćo wupokasała, kotrehoz schkrěčenja su so pschiwisowarjo wobstejazeho porjada njetrjebawschi bojeli. Sjenoćene postupanje knježerstwa, wobsedźerjow fabrikow a rjemjeslniskich jednotow je doshało, pruhowansku mobilisaziju sozialdemokratow do zyła pschekasyć. Dźěłaćerjo w Němcach, s wuwsaćom tych w wulkich městach, njejsu na wukas sozialdemokratow posłuchali a jim k woli msdu a dźěło puschćili. Sadanje sa wósomhodźinskim dźěłanskim cźasom su rosumni dźěłaćerjo sa błudnosć spósnali, kotraž dźěłaćerjam niz wužitka, ale schkodu pschinjese. Ssamo w Barlinje, w Hamburgu a w Wrótslawju, kotrež města su hłowne lěhwa sozialdemokratije, je wobdźělenje pschi swjedźenju 1. meje jara słabe było. Porjad so nihdźe kasył njeje, duž tež polizija a wojazy, kotsiž běchu wschudźe pschihotowani, njeměry podtłóczić, njejsu sakroczić trjebali.

Niz tak měrnje, kaž w Němcach, je dźeń 1. meje w Awstriskej nimo schoł. Na wjazorych městnach su so dźěłaćerjo wot zusnych schkerjednikow k nasylnosćam naschćuwacź dali. W Prosnizach (na Morawje) je so 4000 dźěłaćerjow do tamnischeho jastwa dobyło a s njeho někotrych dźěłaćerjow wuswobodźiło, kotrychž bě polizija dźeń prjedy dla herjekanja sajała. S Lwowa (Lemberga) piszaja, so su tam dźěłarnju Karlo-Ludwigskeje želesnizy sapalili a s tym sa 100,000 schěsnakow schkody nacźinili. W Brnje je so w nozy k 1. meji jena pschadownja wotpaliła. Tukaja, so su sozialdemokratojo a anarchistojo woheń sakozili, tola njeje wusamknjene, so je woheń psches někajku druhu pschicźinu nastał.

Franzowszy dźěłaćerjo su so 1. meje powschitkownje s měrom sadźerželi. Jenoz w Parisu su snadź sto herjekarjow sajeli, kotsiž so psched policistami s revolvrom a nožom wobarachu.

W Belgiskej a w Hollandskej je w wjazorych městach k njeměram dóschło.

— Jeju Majestosći kral Albert a kralowa Karola stej so, wjazy njedźel w poknóznej Italskej pschebywawschi, wutoru strowej a czerstwej do Draždźan wróćiłej. Woseebje bě cźiły napohlad kraloweje swjeselazy, kotraž bě so w symje khorowata do pokodnischeho kraja podała. Wulka syła ludu kralowskeju mandźelskeju se sahorjenjom do wótzneho kraja witasche.

— W pruskim krajnym sejmje je so pschi wuradźenju wo pjenjesach, kotrež su so w cźasu kulturneho wojowanja njepodwolnym katholskim duchownym wot knježerstwa njewupłacźiłe, jara žiwe wuréčźowanje rospschadło. Sapósłanz Windthorst sebi žadasche, so dyrbi knježerstwo wschě tele pjenjesy s danju katholskej zyrkwi wróćić. Je-li so so to njestanje, pruszy kathoiikojo swoje žadanja k podnosy trona pokoja a nadźijomuje pola pruskeho krala swlnische sacźuća sa prawo nadeńdu, hač w krajnym sejmje. Kultusowy minister s Gosler Windthorstej wotmolwi, so so njehodźi, wschě nahromadźene pjenjesy wróćić a so su katholszy zyrkwinszy wyschschi s namjetami knježerstwa w nastupanju tychle pjenjes spokojom a jim pschihłosuja. — Petiziju wo statnu pomoz k twarej nowych zyrkwjow w Barlinje je krajny sejm wotpokasał.

— Setkanje khěžora Wylema, kotrež je wón pjatk s jendźelskej kralowej Viktoriu w Darmstadtu měł, je nastork k wschelakim powjesćam dało. Khěžor je pjecza pschi tym s jendźelskej kralowej w nastupanju tak mjenowaneho Welfenskeho sonda jednał. Pokasuje so na to, so jendźelska kralowa zykemu Hannoverskemu domej pschedsteji a so ma wona teho dla tež sa to skutkowacź, so by so wuhnateho hannoverskeho krala samoženje, kotrehoz je so w lěcze 1866 Pruska mozowała, stawam hannoverskeho kralowskeho domu wróćiło.

— „Hamburgske nowiny“, kotrež běchu wóndano pisałe, so chze wjerch Bismark w sejmje ministram, kotsiž su na jeho padze wina, pschećiwnistwo cźinicź, su tele wudawanja wróćiłe. Wone wobkrucźeja, so so wjerch Bismark pschi sejmskich wuradźenjach w blizschim cźasu njewobdźěli.

Awstrija. Na połnóznej Morawje su so njeměry tež nětko na wsy rosschěriłe. W Morawzy, w hórskej wsy pschi wuherskich mjesach, su so njedźelu wjecźor drjeworubarjo, wot zusnych dźěłaćerjow naschćuwani, shromadźili a k hajnkowni cźahnuli, dokelž bě so jim pjecza pschenjska msda wupłacźiła. Hajnik mózesche so jenoz rucze cźeknuwschi wukhowacź a dyrbjesche so, tak dołho hač herjekanje trajesche, psched drjeworubarjemi tajicź. Tucźi někotre khlamy wurubichu a budźichu hischcże wjele schkody a sapuscźenja nacźinili, hdy budźische wotdźělenje ulanow, kotrychž běchu s Friedeka na pomoz sawołali, porjad saso njepostajiło. Hłownych ludźipacźerjow su sajeli. — W morawskim měscze Frankstadtu so strajkowazy dźěłaćerjo do Bumballoweje fabriki dachu, wokna a durje rosbichu a hotowy płat s wóknami a durjemi na błóćanu dróhu wumjetachu. Měschcźanostu, kiž chzysche njeměrnikam wobaracź, krwaweho sbichu. Wojakow, so k fabrizy bliżazych, woni s halekanjom powitachu. Hdyž pak so wojazy s bajonetom na njeměrnikow puschćichu, so woni rospróschichu. Naschćuwarjo buchu sajeći. Někotsi herjekarjo buchu sranjeni. Najhórje žony sakhadźachu. Fabrikant Bumballa bě w strasche, so jeho sabija. Tež běchu strajkowazy spytali, sudnistwo sapalicź. — W Marienthalskej pschadowni (w Delnjej Awstriskej) 1300 strajkowazych dźěłaćerjow jene fabrikske twarjenje sapali. Direktor fabriki dyrbjesche zosacź. Najhórschich herjekarjow, kotrychž běchu żandarmojo sajeli, dźěłaćerjo, nadpad na żandarmow cźiniwschi, wuswobodźichu.

— Němsko-cźeske wurunanje hrosy na kruchi hicź, prjedy hač je dowobsamknjene. Wupisanje Prazskeho wyschscheho krajneho sudnistwa, w kotrymž so wot wjazorych sudniskich sastojnikow w městach, w kotrychž wulka liczba Cźechow bydli, wědomosćź cźeskeje rěcze njeżada, je bjes Cźechami swlne roshorjenje a njespokojnosćź sbudźiło. Jako snamjo tuteje njespokojnosćze ma so wobhladacź, so su wolerjo Želesnobrodskeho wokrjesa, kotsiž su dr. Riegera do cźeskeho krajneho sejma wuswolili, tutemu adresu njedowěry dla jeho wurunanskeho dźěła pschepodali. Wot 90 wolerjow je adresu 56 podpisało.

— Posledńje dny su bjes ratarjemi w Galizinskej njeměry wudyriłe. Ratarjo su wobsamkli, na kubkach polskich semjanow niz wjazy dźěłacź. W wschelakich wsach do knježich twarjenjow s kamjenjemi mjetachu, wokna wubiwachu a sklužobnych pschebiwachu. Jenu wozobu su pschi tajkich pukach sarasyli. Kandidata advokatstwa, Danilowicza, kotryž je pjecza ratarjow naschćuwał, je wyschnosć sajała.

Franzowska. President franzowskeje republiki, Carnot, je ßo se ßwojeho pucźowanja po połodnischej Franzowskej do Parisa wrócźił. So by ßwoju pschißłuschnosćź a winowatosćź na pucźowanju jako president dopjelnił, ßo wón ani wot prózy ani wot wschelakorych wobcźeżnosćźow wotwlakował njeje. Dwójzy je wón mórsku khorosćź pschętrał, k kotrejž je wón jara pschikhileny. Nękotre nozy je wón w żelesniczynym wosu spacź dyrbjał. Kóždźicźki dźeń je pschi ßwjedźeńskich hosćźinach ßnędał a wobjedował, na kóždym żelesniczynym sastawnischćźu na ręcźe poßłuchał a na nje, hdyž tęż s krótka, wotmolwił, wjeßnym pschedstejicźerjam a hejtmanam wóhnjowych woborow ruku tkócźił, młode holzy, kwętkowe wonjeschka pschepodawaze, wobjimał, starym sastojnikam, kotśiž ßu ßo na wotpocźink podali, na ramjo klapał a ßo wot pschedstejicźerkow pschedawatkow seleniny a rybow mużniwje koschicź dał. W kóždym męścźe, hdźež je ßo jenoż nękotre hodźiny sadźerżał, je wón schule a hojernje wopytał, khorym, będnym a dźękacźerjam pjenjesy darił. Do zyła tele dary, kotrež ßu ßo se ßwędomitym wobliczenjom wudźęliłe, psches 60,000 frankow wucźinja. Powschitkowne sahorjenje, s kotrymž je wobydlerstwo wschudźe Carnota witało, pschecźiwnikam republiki ßylnje do noßa biwa. Woßebje ßo prynz Napoleon skobi, so ßu Carnotej na kupje Corsizy cźeßne powitanje pschihotowali, a so je tam Carnot dom, w kotrymž je ßo Napoleon I. narodźił, wopytał. Prynz Napoleon je teho dla Carnotej sjawny list napißał, w kotrymž wón bjes druhim praji: „Hdyž scźe uarodny dom mojeho wuja wopytali, scźe ßebi dwojaku njeßłuschnosćź dopuschcźili. Tutón dom knjeżerstwu njeßłuscha. Njejscźe prawa měli, jeho proh pschekrocźicź. Bjes prěnim konsulom (Napoleonom I.), kiž je sa nękotre męßazy Franzowsku s nowa stworił, a bjes Waschim knjeżerstwom, kotrež Franzowsku dźeń a bóle rostschaßuje, żaneho swißa njeje. Kak móżecźe ßebi sważicź, Wy, kiž scźe jeho potomnika bjese wscheje pschicźiny s kraja wuhnali, kolebzy wulkeho muża ludanske hołdowanje wopokasacź? Nawjedujcźe dale ßwoje stroniske knjeżerstwo, kotrež Franzowsku niczi a sahubjuje, ale wostajcźe nam nasche wopomnjenje a njehańcźe mje w mojim wuhnanstwje. Wasch wopyt je jenoż wußměschenje, pschecźiwo kotremuž dyrbju protestowacź. Napoleon Jerome."

— Pschi gmejnskich wólbach w Parisu ßu pschiwißowarjo generala Boulangera cźeżke porażenje pocźerpili. Wuswoliło je ßo 12 republikanskich, 8 monarchistiskich a jedyn jenicźki boulangistiski kandidat. 59 wudospołnjazych wólbow je trjeba, s kotrychž maja boulangistojo jenoż w 13 wuhlady na dobycźe. Wot teho cźaßa, so je Boulanger s Franzowskeje cźeknuł, licźba jeho pschiwißowarjow rucźe wotběra. Dołho njebudźe tracź, so budźe wón palitiszy morwy muż.

Sserbija. Wurjadne poßydanje ßerbskeje skupschtiny (ßejma) je ßo 30. haprleje wobsamkło. Knjeżer Ristićz ßo ludowym sastupjerjam sa to dźakowasche, so ßu ßwój nadawk dopjelnili, sakonje pschijawschi, s kotrymiž je ßo nowa konstituzija wobtwjerdźiła. S wobsamknjenjemi skupschtiny je ßo runowaha w statnych finanzach dozpika a ßo prjedawschi njedostatk wo połojzu ponižił. Teho runja je ßo skupschtina wo poßylnjenje brónitosćźe wójska staraka. Knjeżerstwo s dźakom pschipósnawa wótcźinstwo, kotrež je skupschtina pschi pschiswolenju dawkoweho pschirażka sa powjetschenje wójska wobßwędcźiła. — W nastupanju pjenjes, kotrež je skupschtina sa wójsko pschiswoliła, jendźelske nowiny „Daily News" kedźbnosćź sbudźowazy nastawk pschinjeßu. Ministerstwowy pschedßyda Ssawa Gruicź, je skupschtinje ważne tajne pißma pschedpołożił, s kotrychž je wukożił, so pschichodej Sserbije strach hrosy, a je 10 milijonow dinarow sa poßylnjenje wójska żadał. Hdyž bě skupschtina tule sumu pschiswoliła, je ßo jedyn póßłanz praschał, hacź by Sserbija w pschipadźe wójny woßamocźena była a hacź ßo knjeżerstwo s cźaßom wo swjaskarja postara. Po tymle wopraschenju je skupschtininy pschedßyda rosprawu wo ßwojim pucźowanju w Ruskej podał a prajił, so Sserbija w wójnje njebudźe woßamocźena, ale so hromadźe s Ruskej pak dobudźe pak panje. Paschicź je ßłowa wospjetował, kotrež je zar k njemu rěcźał, so wón żenje na ßwojich ßerbskich bratrow njesabudźe. To trochu straschnje klinczi, tola hdyž pomyßlimy, so je wójnski minister jenoż 10 milijonow żadał, dha drje wójnski strach tak wulki njebudźe. S tajkej ßnadnej sumu ßo wulke wójnske pschihoty cźinicź njehodźa.

Jaty na Kawkasu.

(Pokracźowanje.)

Takle Żilin s towarschom zyły męßaz pscheczźinischtaj. Abdul stajnje żortowasche: „Ty, Jwan, dobry; ja, Abdul, dobry." Ale żiwjesche jeju hubjenje. Dostawaschtaj jenoż njekißany khleb s jahłoweje muki abo njepjeczene cźęsto.

Kostylin běsche hischcźe ras domoj pißał; dokelž pjenjesy dóschłe njeběchu, běsche jara srudny. Po zykych dnjach ßebi wón w kólni ßedźo hkowu kama, hdy móhł list dóńcź, abo leżo spi. Żilin pak wjedźesche, so tón list, kotryž běsche wón pißał, dóńcź njemóżesche, a wón tęż druheho njepißasche.

S wotkel, ßebi wón myßli, dyrbi macź telko pjenjes wsacź, so by mje wukupika? Wona dźe je ßo s wjetscha s tym żiwika, schtoż ßym ji ßkał. Dyrbjała-li pjecź stow rublow nasběracź, by ßo sahubika. Bóh luby Knjes budźe mi spomożny, so ßebi ßam won dopomham.

A wón hwisdajo po wßy khodźi abo ßebi nęschto sa dźęło bjerje: s hornczerskeje hliny pópy dźęła abo nęschto s witkow plecźe, — w tajkim nęczim běsche wón zyły muż.

Junu pópu wudźęła, s noßom, s rukomaj a nohomaj a w tatarskej koschli, a ju na tśęchu staji.

Abdulowa dźowka, Dina, pópu wuhlada a Tatarki w hromadu swoła. Te ßwoje wódne karany staja, na tśęchu hladaju a ßo ßměja. Żilin pópu dele bjerje a jim ju tyka. Wone ßo ßměja, ale ßebi njewěrja ju bracź.

Hdyž běchu ßo Tatarki wotßaliłe, Żilin do ßwojeje kólnje dźe; pópu pak leżo wostaji.

Bórsy Dina pschiběża, ßo wohladujo pópu hrabnu a saßo běżesche.

Nasajtra pschi ßkónza skhadźenju Dina s khěżki stupi. Wona mějesche tu pópu w rukomaj, kotruž běsche ßebi mjes tym s cźerwjenymi schlapkami wudebika, a ßebi nękajku pěßniczku spewajo ju kolebasche kaž dźęcźo. Ale bórsy nękajka stara żona pschińdźe, ju naßwari, ji pópu s rukow wutorże, ju rosrasy a Dinu prjecź wucźęri.

Żilin druhu pópu wudźęła, kotraž běsche schikowańscha, hacź ta rosrażena, a ju Dinje da.

Junu Dina tón karan pschinjeße a jón staji; wona ßo ßynje, na njeho hlada a ßo ßměje, na karan pokasujo.

Cźemu tęż to ßo ßměje? ßebi Żilin myßli. Wón karan wsa, ßebi myßlo, so je woda w nim, a chzysche ßo napicź. Karan běsche pokny mloka. Sso napiwschi wón rjeknu: „Dobre!"

Kak Dinu to swjeßeli!

„Dobry, Jwan, dobry!" wona wyskajo poskocźi, s rukomaj kleskasche, jemu karan s rukow wutorże a dale cźerjesche.

Skradźu jemu nětko kóždy dźeń mloko noschesche. Hdyž Tatarojo s kosazeho mloka twarożki dźękachu, kotrež na tśęchach ßuschachu, jemu wona skradźu tęż twarożkow pschinjeße. Jeje nan skopa sarěsa; tęż skopjazeho mjaßa jemu cźasćź w rukawje pschinjeße. Wona jemu mjaßo cźißnu a saßo běżesche.

* * *

Junu cźeżke njewjedro pschicźeże; zyłu hodźinu pospochi ßo Boži deschcź jenoż tak lijesche. Hórske wody ßo smucźichu; hdźež běchu hewak psches rěku brodźicź móhli, běsche nětko na wschě tśi łohcźe hłuboko, so kamjenje ßobu torhasche.

Wschudźom rěcźki běża; w horach bubota. Hdyž běsche njewjedro nimo, je hischcźe zyła wjeß połna łużow. Żilin ßebi wot Abdula nóż wuproßy, s drjewa kuluschk a kolesko wurěsa a na wobaj kónzaj pópku ßadźi. Holzy jemu schlapki pschinjeßechu, a wón pópzy swobleka, jako bura jenu a jako burowku druhu. Hdyž běsche hrajka hotowa, ju na rěcźku ßadźi. Kolesko ßo wjercźi a pópzy rejwatej.

Zyła wjeß ßo shomadźi: hólcźata, holcźata, żony, tęż mużojo pschińdźechu a s wjeßelom s jasykom mjaskachu.

Abdul mějesche skónzowany cźaßnik. Wón Żilina sawoła a jemu jón pokasa. Żilin jón rosebra a jón wuporjedźa: cźaßnik dźęsche. Abdul ßo wjeßelesche. Wón Żilinej rostorhany kabat dari; runjeż hewak k niczemu njebě, mózesche ßo wón tola w nozy s nim wodźewacź.

Wot teho cźaßa mějesche Żilin ßkawu, so je mischtr. S dalokich wßow k njemu khodźachu: jenemu dyrbi tśelbiny samk, druhemu pistolu porjedźecź; saßo druhi cźaßnik pschinjeße. Abdul jemu grat da: kleschcze, njebos a filku.

Po nęczim Żilin trochu tatarski nawuknu. Nękotsi Tatarojo, kiž běchu ßo na njeho swucźili, pschecźelnje s nim rěcźachu, hdyž jeho pomozy trjebachu, a jemu Jwan rękachu; drusy hischcze pschezo kschiwje na njeho hladachu.

Tón cźerwjeny Tatar Żilina widźecź njemóżesche. Jeho wohladawschi cźoko morschcźeschche a ßo wotwobrocźi, haj na njeho ßwarjesche. Mjes Tatarami běsche tęż zyle stary muż. Wón we wßy njebydlesche, ale cźasto horje khodźesche. Żilin jeho jenoż wohlada, hdyž ßo wón do moscheje modlicź pschińdźe. Wón běsche

mólczki a mějesche wokoło swojeje czapki běku twjelku sadźernjenu; schědźiwu brodu mějesche pschitsihanu, mjeswocze běsche czerwjene, kaž rěczny kamjeń; se swojim schkraholczim nošom, kakatymaj scherymaj woczomaj, se rtom bjes subow, s kotrehož dwaj wulkaj subaj won tczeschtaj, so wón worakawy sky sdasche; so na swój sochor sepjerajo so wohladuje kaž wjelk. Žilina wohladawschi so wón jachlo wotwobroczi.

Junu Žilin po horje dele dźěsche, so by wohladał, hdźe tón stary bydli. Wón k kawje dóńdże a sahrodu widźi s kamjeńtnej murju; w sahrodze wischnje steja, a khěžka s pkonej isěchu. Bliže stupajo wón skómjane kołcze widźi, — fruncžo pczoły létaju. Starz klecžo wokoło jeneho kołcza něschto cžini. So by lěpje widźał, so Žilin s hkowu naczehnje, pschi cžimž se swojej kłobu saschczerczi. Starz so wohladnje, khwatajzy s paša pistolu wucżehnje a na Žilina tseli, kotryž ma lědma khwile, sady murje so skhilicz.

Starz pola Abdula skorżesche. Abdul Žilina sawoła, so směje a so prascha: „Psche cžo ty k temu starzej dźěsche? — „Ja sebi na niczo ske njemyślach; chzych jenož wohladacz, kak je wón žiwy."

Tole wotmolwjenje starza mjersa, wón sycži, mórczi, swojej wulkaj subaj pokasuje a Žilinej s rukomaj hrosy.

Žilin wschak wschitko njesrosumi, ale to bu jemu jasne, so je starz teju Ruskeju moricz kasak.

Žilin so Abdula woprasscha: „Schto to do stareho muża je?" Na to Abdul wotmolwi: „Wažny muž! a kajki muž! Mnohich Ruskich je wón sabił. A bohaty wón bě. Wón mějesche tsi žony a wošom synow. Wschitzy hromadu bydlachu. Duž Ruszy pschińdźechu, aul sapuscżichu a jemu sydom synow morichu. Jedyn syn so Ruskim poda. Stary k Ruskim dźěsche a so sam poda. Tsi měšazy pola nich pschebywasche, swojeho syna nadeńdże, jeho mori a cżeknu. Wot teho cżaša wjazy na wójnu njecżahasche, do Mekki pucżowasche a so modlesche. Teho dla ma turban. Schtóž je w swjatym měscże Mekka pobył, so hadźi mjenuje a w turbanje khodźi. Wón twojim bratram dobry njeje; tebje moricz je porucził; ja pak cże moricz njemóžu, — sym pjenjesy sa tebje sapłacził; tez mam cże lubo, Jwano; ja tebje s zyła wotsal puschcził njebych, njebych-li swoje skowo sawdał był." Wón so směje a hubjenje ruski praji: „Ty, Jwan, dobry; Abdul dobry."

* * *

Sašo běsche so měšaz minuł. Wo dnjo Žilin po wšy khodźi abo s wustojnymaj rukomaj wschelakore dźěło dokonja. Hdyž pak so nóz nakhili, a w aulu wocżichnje, wón w swojej kólni ryje. Sso psches kamjenje dobycz, běsche cżežko; pilnje wón s filku dźěłasche a pod scżěnu dźěru wury, runje wulku doscz, so móhł s njej won salěscz. So jeno so prawje roshladam, sebi wón myšli, so bych sebi do wopaczneho kónza njesaběžał.

Wužiwajo cżaš, hdyž běsche Abdul preczku jěł, so wón po wobjedze sa wšu na horu poda, so by so roshladał. Abdul pak běsche, prjedy hacž so na pucz nastaji, temu Nogaiskemu porucził, so jateju s woczow njepuschczi. Tónle pachoł sa Žilinom běžesche, wołajo: „Njekhodź! Knjes to dowolił njeje. Ja hnydom ludźi sawołam."

Žilin jeho narěczecz wjedźesche. „Ja dźě daloko njeńdu", wón rjeknu, „jenož na tamule horu. Pój sobu. W kłódze cźi njecżeknu. Pój! Jutsje cźi prok a kłoki wudźěłam."

Pachoł jeho na horu pschewodźesche. S kłobu na nohomaj khodźicz, je Žilinej jara cżežko; s prózu so wón dale wlecże. Hdyž je horje dóschoł, so synje a so do wschěch kónzow roshladuje. K połdnju semja spaduje, tam so stadko koni paše, a w dole aul leži. Druha hora so nahle posběhuje; sady njeje, ju pscheżahujo, je hischcże jena hora widźecz. Cźmowy lěš w schkałobach. Hory a hory — wysche a dale wysche so posběhuja, — a sněh na wjerschkach so syboli kaž zokor. A wysche hacž wschitke te běłe hory tam mózne horisko steji. Runje tajke hory — k ranju, k wjecżoru. Kurjawa so po schkałobach wala, w kotrychž samotne aule leża. Tole wschitko je tatarski kraj. Žilin na rusku stronu hlada: pod nim, daloko delekach, rěczka, wješ, sahrody koło wokoło; pschi rěczy, runja małym pópkam, žony sedžo schaty tunkaju. Dale sady je nisła hora, kotruž dwě s lěšom wobroscżenej horje pscheżahujetej; mjes horami skabe swětleschko cżehnje, kaž daloki kur. Žilin so dopomni, hdźe Boże skónczko skhadźesche, hdyž wón w twjerdźisnje pschebywasche, a hdźe so khowasche. Tamle w dole, sebi wón myšli, dyrbi nascha twjerdźisna bycz, — tam, mjes tejle horje, dyrbi cźekacz

Sskónzo so khowasche; na cżerwjeń swětko běłe hory poskocżesche; a nětko so smerkasche, a cżorne scżiny spadowachu; mhła je schkałobow stupasche; w dole, hdźez twjerdźisna leži, sa kotrejž wón jedźesche, so žehli kaž woheń. Žilin wocži napina, — a duž w nim sawoła: kur w dole je s ruskeje twjerdźisny.

Bu hižo posdze. S minareta mulla wołasche.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wulzy wažne sa nasche schulske dźěcźi je roswucżowanje w bibliskich stawisnach. Tuto roswucżowanje so jim najlepje polożuje s knižkami, bibliske stawisny wopschijazymi. Teho dla je tez najwyschscha schulska wyschnosc pschikasała, so dyrbja schulske dźěcźi tajke knižki w rukomaj měcz. Dokelž dyrbi so pak wscha nabožinska wucżba w naschich serbsko-němskich schulach w woběmaj rěczomaj po sakońskim postajenju wucżicz, je wužitne, so dźěcźi tez na hornym skhodźeńku „Bibliske stawisny" w woběmaj rěczomaj wobsedźa. Dźěcźi prěnich schtyrjoch schulskich létow na delnym skhodźeńku maju swoje Bibliske stawisny w woběmaj rěczomaj w jenych knižkach hromadze; ale sa dźěcźi horneho skhodźeńka staj dwaj seschiwkaj, kóždy wosebje w němskej a kóždy wosebje w serbskej rěcźi wudataj. Khudschi serbszy nanojo nětko na to sdychuja a skorża, so je jim njemózne kóždy krócz wobaj seschiwkaj, serbski a němski, sa swoje dźěcźi kupicz. Na napraschowanje pola k. schulskeho radźicźela dr. Wilda sym nětko nashonił a sněm tajkim khudschim starschim k směrowanju tu wuprajicz, so je sa nich polnje dosahaze, hdyž sa swoje serbske schulske dźěcźi horneho skhodźeńka jenož tón serbski seschiwk sa 20 pjenjezkow kupja, kiž so to léto w schuli trjeba. Lic. H. Jmisch.

— W Budyschinje je so dźeń 1. meje kóždemu druhemu dźěłanskemu dnjej runał. We wschěch sabrikach su dźěłacżerjo dźěłali, a nihdże so měr kasyk njeje.

— Psche subybolenje, a byrnjej hórsche bylo, slědowazy srědk, kaž so bische, wěscże pomha. Do dwónje sebi kusk krydy narybuj a něschto ruma na nju liń; nětko pak dołho njecżakaj, ale tejele židkoscże do noża nasrěbaj, schtož móżesch. Ssy sebi do noża nasrěbał, sebi jón $^1/_4$ abo $^1/_2$ minuty sapschimń, so nasrěbane hnydom sažo won njewuběži. Móhł rjez tón samsny wokomik, hdyž židkoscz do noża srěbnjesch, sub bolicz pscheschtanje, a byrnje bóle bolił był. Na wěczne tónle srědk tez njepomha; pschetoż tajkeho s zyła njeje. Ale hkowna wěz je, so srědk tón krócz pomha a kóždy krócz wěscże pomha, njech je pschiczina boloscże, kajkaž chze; a tuni tón srědk tez je, nimale darmo.

— Sa dołhe cżasy telko skaženych psow w Łužizy bylo njeje kaž létsa. Ssrjedz januara běchu skaženeho psa w Porschizach sarasyli, a wot teho cżasa so žadyn měšaz minuł njeje, w kotrymž so pak tu pak tam skaženy posz njebudźische pokasał. Wyschnosc je wospjet cżasz podlěschicz dyrbjała, w kotrymž dyrbja psy pranz nošycz a so na rjecżas wjasacz. Nětko su sašo jeneho skaženeho psa w Hornjej Kinje, Roswodezach, Korsymje a Scherachowje a druheho w Wownjowje, Nowych Małsezach, Dalizach, Lutobczu a w Měrkowje widźeli, kotrajž staj wobaj druhe psy skusałoj. W prěnischich wšach maja so teho dla psy hacž do 21. julija, w poslednischich hacž do 10. julija sawjeracz.

— Pschichodnje njebudże so w Budyskim wokrjesu reserva a krajna wobora wjazy s wosebitej ordru, ale s wosjewjenjom w hamtskich nowinach a s wjesnej poliziju k kontrolnym shromadźisnam skasowacz. Tajke shromadźisny směja so porjadnje w druhej połojzy oktobra a w druhej połojzy měrza.

— Meteory, kaž so žałke kule mjenuja, kotrez s njebja k semi padaju, su so minjeny měšaz wospjet wobkedźbowałe. Sańdźenu njedźelu wjecżor po 10 hodźin je jedyn tudomny měschczan na swonkownej lawskej haśy stejo na połodnischim njebju tajki meteor, běłu błyschczatu žałku kulu, něhdże tak wulku, kaž połny měšacżk, k semi leczicz widźał. Prjedy hacž kula k semi doleczi, wona do wjele kruchow rospražnu a s dobom swoju běłu barbu na módr pscheměni.

— Sańdźenu srjedu su pschi saksko-pruskich mjesach jeneho wojerskeho cżeknjeńza sajeli a jeho do Budyschina dowjedli. Nasajtra su jeho wot tam k jeho regimentej do Pruskeje, schtož je skhyschecz, do Shorjelza, wotwjedli.

— Měšacznika „Łužica" je cżišło 4. (haprleja 1890) wuschło. Wobsah: Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. (Pokračowanje.) — Dundanki a dróhowanki po Serbach. Podawa dr. E. Muka. (Pokračowanje a skónčenje.) — Pokazka ze zběrki rymowanych psalmow E. Wjelana, fararja w Slepom. — Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje srjedu po jutrach w Budyšinje. — Tři dwacetki worješkow. I. Radyserb. — Zabělogorske pohrjebnišco. Za Łužicu spisał Jenč-Drježdźanski. Přełožił E. M. — Dla hudasa prjatkarskich knigłow. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Listarnja redaktora.

Se Židowa. Na Židowje je stare waschnje, so na hómli w skale sady wětrnika wjeczor 30. haprleje kuskarnczje pala. Tež sańdżenu ßrjedu wjeczor, hdyž bě ßo sacźmiło, běchu ßo mnosy Židowczenjo, stari a młodźi, na mjenowanym městnje shromadźili. W skale běchu terowy ßud, s drjewom napjelnjeny, sapalili a wokoło wóhnja s palazymi khoschczemi hanjachu. Tak je to hacź dotal kóźde lěto było, tola lětßa dyrbjesche ßo tutemu staremu waschnju kónz cźinicź. Židowski żandarm Koch, kotrehoż ßu psched někotrymi njedźelemi na Židow pschesßadźili, nochzysche cźerpicź, so bychu Židowczenjo kuskarnczje palili, a spyta kuskarnczi woheń na hómli haschecź. To Židowczanow njemało roshori. Hdyž żandarm do wóhnja teptasche a pjerjesche, kiž pak pschi tym cźim bóle pkomjenjesche, woni do żandarma palaze khoschcza mjetachu. Někotre khoschcza jemu do wobliczа sleczichu, a jene khoschczo jemu mězu s hkowy storhnu. Hacź dotal hischcze mjena tych, kotsiž ßu do żandarmy mjetali a jemu kschiwduczinjaze wudma nawdawali, snate njejßu, tola ßo sa nimi kedźbliwje ßledźi. Bjes ßudniskeho pschepytanja drje tón podawk njewostanje.

S pola. W cźaßu nalětnich mrósow je sa sahrodnika, ale też sa ratarja a někohožkuli druheho, ważne, hdyž do prědka wě, hacź budźe bliżschu nóz mjersnucź abo niz, so by ßo cźaßa doscź wo te rostliny staracź móhł, kotrež lohzy smjersnu. W tymle nastupanju je jara sajimawe, schtoż je direktor botaniskeje sahrody w Dražďanach, professor dr. Drude, sepjerajo ßo na ßwoje 3lětne wobkedźbowanja a nashonjenja w tymle nastupanju, psched krótkim w Dražďanskim wokrjeßnym ßadarskim towarstwje rěczał. Po jeho ßkowach nimale s wěstoscźu shonisch, kak hłuboko thermometer bliżschu nóz spanje, t. r. kak syma abo cźopko budźe, hdyž popołdnju w dwěmaj na tak mjenowany wlóżny thermometer (hygrometer) pohladasch, a wot liczby gradow, kotrež wón pokasuje, $4\frac{1}{2}$ grada po Zelsiju wotcźehnjesch. Pokasuje-li hygrometer popołdnju w dwěmaj 10 gradow cźopkoty po Zelsiju, w nozy mjenje hacź $5\frac{1}{2}$ gradow njebudźe; pokasuje-li 6 gr., w nozy mjenje hacź $1\frac{1}{2}$ gr. njebudźe, t. r., na někotrych rostlinach budźe hižo mrós; pokasuje popołdnju w dwěmaj $4\frac{1}{2}$ gr. cźopkoty, mamy w nozy 0 gr., t. j. lód wotcźakowacź.

S Brěsynki. Po nashonjenjach wyschnoscźe ßo wjetschi dźěl wóhnjowych njesbožow wot małych dźěcźi, se schwablicźkami hrajkazych, sawinuje. Tak je też pschi wóhnjowym njesbožu było, kotrež je wóndano tudomneho khěžkarja Langu podeschko. Woheń je ßo wot jeneho małeho hólza saparał. Sroscźeni ßo njemoża doscź napominacź, so bychu schwablicźki na tajkich městach khowali, kotrež dźěcźom pschistupne njejßu.

S Boranez. Tydźeńsche wopißanje wo błyskowym dyrjenju do tudomneje něhbuscheje Kucharjez žiwnoscźe je s dźěła njedospołne, s dźěła wopacźne. Wěz je ßo takle měła: Boże njewjedro je do hródźineho symsa prażko a je psches hródźiny wjelb do hródźe sajěko a tam jeneho kornikla sarasyko, kiž je ßo pschi tym wobßmudźił. Kruwy ßo po wuprajenju skótneho lěkarja błysk s zyka dótknuł njeje; wona je ßo pjecza s dymom, wot kornikla stupazym, sadußka a je k semi padnuwschi dwě cźelecźi, katrejž pod njej stejeschtej, satkóczika. Hdyž mandźelska nětczischeho wobßedźerja žiwnoscźe, gmejnskeho rychtarja Žura, do hródźe stupi, bě hródź s hustym schwablowym dymom napjelnjena. Kruwa, na semi leżaza, bě hischcze trochu żiwa a je ßo, dokelž ju hnydom kłóchu, dospołnje wukrawicź móhła. Teho dla je też skótny lěkar dowolił, so ßmě ßo jejne mjaßo k jědźi wužicź a ßo rospschedacź. Hdyž kruwine kutko rosrěsnuchu, s njeho ßylny schwablowy dym stupasche, s kotrymž bě ßo kruwa sadußka. Zaneho snamjenja błyskoweho dyrjenja pak na skocźecźu widźecź njebě.

S Łomska pola Minakała. Njedźelu w nozy je tu žiwnoscźer J. Puscźina, kotrehoż dwór je ßo psched někotrymi njedźelemi wotpalił, w brózni ßwojeho ßußoda, kublerja Nowaka, ßo wobwěßnuwschi ßwojemu žiwjenju kónz cźinił. Cźežke myßle, do kotrychž bě ßo Puscźina se staroscźemi wo nowotwar samyßlił, ßu wobžaromneho k ßamomordarstwu pohnuke.

S Hórkow. Dźeń ßwjateho Jurja, 23. haprleje, wotbu ßo tudy žadny ßwjedźeń. Skakarjo tsjóch tudomnych skałow, do hromady 35 muži, běchu ßwojemu mischtrej, knjesej Jurjej Lebsy s Nuknizy, na dnju jeho mjena wulku cźesćz pschihotowali. Na spomnjenym dnju popołdnju shromadźichu ßo wschitzy skakarjo w ßrjedźanskej skale a pschepodachu jemu kraßny żiwy wěnz, kotryž mějesche nutska napißmo: „K wopomnjeću Jurijej Lebzy na dnju joho mjena, swjatoho Jurija 23. hapryla 1890, wot joho dźěłaćerjow z Hórkow.“ Jedyn s polirow ßwojeho mischtra pódla s pschihódnymi ßkowami postrowi. Mischtr, hłuboko hnuty, ßo jim wutrobnje podźakowa sa wulku jemu wopokasanu cźesćz a luboscź wot ßwojich dźěłaćerjow. Pódla kraßneho wěnza pschepodachu ßo mischtrej też hischcze druhe dary. Potom ßo hnydom dźěło skónczi a ßwjedźeń ßo dale w hoscźenzu pokraczowasche, hdyž pschi wjeßołej sabawje ßo wschelake ßławy wunjeßechu; mózne tsělenje hrimotaze pschihłoßowanje wobßwědczesche. Wot mischtra pak ßo dźěłaćerjam bohaty kužoł cźerstweho piwneho napoja wotewri. Rosumi ßo, so ßo pschede wschěmi kralej Albertej k narodnemu dnjej hrimotaza ßława wunjeße. — To je rjane ßwědczenje sa dźěłaćerjow, kotsiž ßwojeho mischtra tak cźesćza, hdyž runje dźenßnischi dźeń ßo na druhich stronach dźěłaćerjo se wschej njespokojnoscźu pschecźiwo ßwojim pschedstajenym sběhaju. M. —k.

S Ralbiz. Ssrjedu tydźenja wjeczor ßu tu dźiwne wosjewjenje pschirody wohladali. Po lohkim hrimanju sroscźenej dźowzy jeneho tudomneho kublerja a 10lětny ßyn tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja Manjoka po pólnej mjesy duzy żahku kulu, něhdźe pok kóhcźa w pscherěsku wulku, nad jecźmjenjowym polu kóhcź wyßoko wot wjeczora k ranju lecźicź widźachu. Holzy ßo pschi tutym napohladźe stróżischtej, bjes tym so hólz, kiž pschipadnje kij w ruzy dźerżesche, s tutym khróble do żahkeje kule dyri. Pschi tym ßo njebojasny khłópz k semi cźißnu. S kule ßo schkrě wußypnuchu, dele pak wona njepadźe, ale dale leczo ßo bórsy holzomaj a hólzej s wocźow shubi. Njedwělnje je kula meteor była, kajkeż ßu w poßlednim cźaßu wospjet s njebja k semi panuke. Bjes druhim ßu sańdżenu njedźelu jedyn meteor w Löbtowje pola Dražďan widźeli. Dražďanskim nowinam jedyn cźitar wo tym ßlědowaze pische: Sańdżenu njedźelu wjeczor psches Löbtow duzy wohladach na njebju ßo sabłysknucź. Sso nastróżiwschi ßo wohladnuch a widźach, so na njebju pkomjenjata kula rosbuchnu, kotrejež jenotliwe kruchi někotre wokomiki psches powětr leczecź widźach, na cźoż ßo shubichu. Njebjo bě jaßne, jenoż k ranju s lohka pomróczene. — Podobne njebjeske wosjewjenje ßu s dobom w Pirnje wobkedźbowali.

S Rakojdow. Pjatk 25. haprleje popołdnju $\frac{1}{2}$3 hodźin je w brózni tudomneho khěžnika Bjara woheń wuschoł, kotryž je ßo na Bjarowe domske a na wumjenk a brózeń ßußodneho sahrodnika Zachmanna wupschestrěł. Mjenowane twarjenja, kotrež běchu hacź na Zachmannowu brózeń se ßkómu kryte, ßo do cźista spalichu. Prózowanjam Bartskeje wóhnjoweje wobory ma ßo dźakowacź, so ßo wot pkomjenjow wjetscha schkoda naczinika njeje. Bjarej, kiž bě, hdyž woheń wuńdźe, se ßwojej mandźelskej na dźěło woteschoł, je ßo wscha hospodarska a domjaza nadoba spalika, jenoż kruwu ßu pkomjenjam wutorhnucź móhli. Kak je woheń nastał, njeje snate; měnja, so je pak wot dźěcźi saparany, pak so je żehliwy popjeł s pschicźinu był.

S Wojerowskeho wokrjeża. Wot 2. hacź do 11. meje budźa ßo we wschěch wosadach Wojerowskeho wokrjeża mißionske prědowanja, a to w ßerbskich wosadach wot knjesa archidiakona Dobruzkeho, wodźerżecź. Njedźelu 11. meje popołdnju w 2 hodźinomaj budźe ßo k wobsamknjenju tychle mißionskich prědowanjow w Wojerezach mißionski ßwjedźeń wotbywacź.

S hole. Něchtóžkuli ma sa to, so ßo drjewo, kotrež ßo w symje puschcźa, lěpje jako twarske drjewo hodźi, hacź tajke, kotrež ßo w lěcźi puschcźa. So je to smułk, ßu na ßwoju schkodu hižo něhdźeżkuli shonili. Sepjerajo ßo na ßwoje ßamßne nashonjenja psched krótkim hrabja Pfeil wo tejle wězy pißasche. Dopokasawschi, so w symje włoha a waczki drjewo bóle pschimaju, mjes tym so drjewo w lěcźu njehnije, wón pische, so drjewo, kotrež ßo w lěcźi puschcźa, rueże skhnje; a hdyž ßo skora wotstroni, waki drjewo njepschimaju, a drjewo njehinje. Duż w schleßynskim hórnischczu hižo teho dla móhł rjez jenoż w lěcźi drjewo puschcźeja; lětni cźaß też ßo wjele lěpje k temu hodźi, dokelž w symje w wulkim ßněsy tajke dźěło dokonjecź njemóża. W lěcźi puschcźane drjewo w twarjenjach dlěje hacź sto lět traje; 50 lět stare hrjady móża ßo sa nowe k nowemu twarej bracź. Kak mało w symje puschcźane drjewo traje, wo tym hrabja pische: „Nasymu lěta 1825 ßo dwór mojeho njebo nana wotpali. Někotre brózne, hródźe a domske, s zyka 9 twarjenjow, pkomjo saniczi. W symje khójny puschcźachu a s tehole drjewa pschichodne lěcźe nowe twarjenja natwarichu. Tsěchi a nutskowny twar, wożebje w hródźach, ßmy wot teho cźaßa s wjetscha wobnowicź dyrbjeli; to drjewo pak, kotrež s tamneho cźaßa hischcze w twarjenjach tczi, waka toczi.“

S Delnich Brußow. Ssobotu w nozy ßu pola tudomneho kublerja Lukascha paduschi pobyli. Psches ßkómjanu tsěchu, do kotrejež běchu dźěru wurěsali, ßu ßo paduschi na łubju domskeho dobyli a ßu tam wjetschu dźělbu poßleschczowych pjerjow kranuli.

S Jabłońza. Shorjelski pschißażny ßud je tudomneho pokleńka Jana Ganika, kotrehoż winowachu, so je ßwoju żonu ßmjertnje na cźěle sranił, njewinowateho wusnak. Każ ßmy hižo w ßwojim cźaßu pißali, bě Ganik loni w nozy 1. dezembra ßwoju żarliwu mandźelsku,

ßo ſ njej prjedy ſwadźiwſchi, ſ ło̱ża cźißnuk, pſchi cźimž bě ta tak njeſbožownje panuła, ſo je ßebi ſchiju ſwinuła.

S Kobjelina pola Mužakowa. 22. haprleje popołdnju w 5 hodźinach je ßo tu dwór połleńka Nika wotpalił. Pódla domjazeje a hoſpodarſkeje nadoby a ßyna a ßłómy ßu ßo jena kruwa, jedyn poß a jena hußyza ſpaliłe.

S Barlina. Njedźelu Rogate, 11. meje wječor w 6 hodźinach, ſmeje w tudomnej wojerſkej zyrkwi knjes archidiakonus Broniſch ßerbſku Božu ßłužbu ſe ſpowjedźu. Schtóž ma pſchiwuſnych, ſnatych a pſcheczelow w Barlinje, chzył jim to ſ liſtom woſjewicź. Mnoſy Sſerbjo w Barlinje ßebi wutrobnje żadaju, ſo móhli ßo ras ſ Božim ßłowom, w macźernej rěcźi ßo pſchipowjedazym, natwaricź, a je jim teho dla jara witane, hdyž ßo jim k wjedźenju da, hdy a hdźe ßo ßerbſka Boża ßłužba w Barlinje wodźerži.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Knjeni prof. dr. Pſulowa ſe ſawoſtajenſtwa knjeſa prof. Pſula	106 hr.	— np.
N. N.	1 „	— „
Bartko em. w Budyſchinje	1 „	— „
Hromadźe:	108 hr.	— np.

Přilopk.

* Sańdźenu njedźelu popołdnju w ſchtwórtej hodźinje w Draždźanach dwaj wulkaj jelenjej porno ßebi po Łóbju dele płowaſchtaj, pod Auguſtowym moſtom ßo wo pomoz roshladujo khwilku ſaſtaſchtaj a potom dale płowaſchtaj. Dwaj cźołmarjej chzyſchtaj jimaj ſ cźołmomaj pomoz poſkicźicź, ſchtož pak ßo jimaj njeradźi. Jelenjej też pod Marinym moſtom pſchepłowaſchtaj, na cźož ßo pſchihladowarjam ſ wocźow ſhubiſchtaj. Poſdźiſcho ſhonichu, ſo běſchtaj dwaj pßaj zyłe ſtadleſchko jelenjow w holi pſched Draždźanami ſeſcherikoj. Jelenje běchu cźěkajo do Łóbja ſeſkakałe, na brjóh won ſaléſłe, ale, dokelž je ludźo honjachu, ſaßo do rěki ſeſkakałe. Tepik ßo, ſchtož je ßkyſchecź, żadyn njeje; pſchetož jelenje móża derje płowacź. Jeneho běchu pſchi brjoſy tſjo mužojo doßahnuli, ale dyrbjachu jeho ſaßo puſchcźicź; jeleń ſaßo do Łóbja ſkocźi, pſchi cźimž jeneho muża potorże. Druhi jeleń, kiž běſche teho runja na brjóh won ſaléſł, po Melanchthonowej bróſy běżeſche a ßebi ſkónczńje do khlamow ſaběża, hdźež mloko pſchedawaju. Tam ſe ſadnim woknom won do dwora ſlecźa a pſches płót na ßußodowe ſkocźi, hdźež běſche tak wuſko, ſo dale njemóżeſche; duž bě ßo ßam popanuł.

* Na dwórniſchcźo w Lipſku běchu ſańdźenu ßobotu popołdnju něłotre łeta ſtareho ſchereho amerikanſkeho mjedwědźa pſchiwjeſli, kotryž w klětzy na rjecźaſu leżeſche; dokelž dyrbjeſche ßo dale do Chemnitza dowjeſcź, jeho mjes tym do tworneje kólnje tyknuchu. Ale bar bórſy jenu ſcźenu ßwojeje klětki wuraſy a klětku na rjecźaſu ſa ßobu cźahajo w kólni wokoło łażeſche. Korb ſ kurymi wußlědźiwſchi wón korb roſtorha a tſi kokoſche ſkónzowa. S wulkej prózu ſaſtojnizy njebołaka ſaßo do klětki ſawrjechu.

* S Hornjeje Schleſynſkeje ßo piſche: Někajki dźěłacźeŕ běſche ßwoju żonu, ſ kotrejž běſche na ſtawniſtwje ſwěrowany, dobremu ſnatemu na dwě łěcźe pſchedał. Dźiwajo na wſchitke żonine pocźinki běſchtaj jako kupny pjenjes 1 marku poſtajiłoj. Kupny pjenjes ſapłacźiwſchi běſche kupz ſ kupjenej żonu w dobrej pſchesjenoſcźi żiwy; wona też jemu dźěcźo narodźi. Junu pak prawy muž pſchińdźe, hiſchcźe 15 mk. dodawka żadajo. Wón praji, ſo je tehdom, hdyž je żonu pſchedał, na jenu jeje dobrych ßamotnoſcźow ſabył, — to ßu jeje rjane, ſtrowe ſuby, a ſa te ßebi ſ najmjeńſcha 15 mk. dźerži. Je-li ſo kupz tele 15 mk. njedoda, chzyſche prawy muž ßwoju żonu ſaßo ßobu wſacź. Kupz pak myßle njemějeſche, ſa ſuby 15 mk. ſapłacźicź, hdyž běſche ſa zyłu żonu jenoż marku dał; żonu pak też wrócźo njeda; pſchetož, wón praji, ſchtož je wucźinjene, je wucźinjene. Duž ßo prawy muž na poliziji wobcźežowaſche, a nětko budźe jemu kupz tola żonu wrócźicź dyrbjecź, prjedy hacž ßo wucźinjenej dwě łěcźe minjetej.

* „Kuſkarja“, kotryž je, kaž tydźenja pißachmy, bura w Geißmannsdorfje wo 800 toler ſjebał, ßu ſajeli a w Sprottawje ßadźili. To je korczmaŕ Pfeiffer ſe Shorjelza. Jeho pomozniza, kotruž běchu, kaž hižo tydźenja pißachmy, hižo prjedy ſajeli, je jeho ßotra, kotraž je ßebi, ſchtož ßo ßkyſchi, tónle mudry kuſt wumyßlika była.

* S roskaſowarjom němſkeho wójnſkeho łódźniſtwa běſche w ßwojim cźaßu general v. Stoſch, kotryž pak dyrbjeſche tole ſaſtojnſtwo ſkožicź, dokelž běſche, kaž ßo powjeda, wjerch Bismark njebocźiczkeho khěżora Wylema narěcźał, ſo Stoſch ſ doprědkarjemi pſchecźiwo kanzlerjej dźerži. Dale ßo Stoſchej wina dawaſche, ſo je jara dobry pſcheczeł tehdomniſcheho naßlědnika, poſdźiſcho khěżora, Friedricha, ſo na ßmjercź ſtareho khěżora cźaka a ſo chze potom khěżorſtwowy kanzler byccź. Nětko pak ßo w Barlinje powjeda, ſo je tónle podawk ſ Bismarkowymi pſchiwěrkami ſwißował. Hdyž běſche wón, tehdom hiſchcźe hrabja Bismark, w Peterburgu, je jemu tam, kaž ßo powjeda, żónſka, kotraž ßo ſa wěſchczerku wudawaſche, njewjedźo, koho ma pſched ßobu, wěſchcźika, ſo budźe wón něhdy najmózniſchi muž w wulkim kraju, ſo pak jeho poſdźiſcho druhi wotſtorcźi, kiž ma ſ łódźniſtwom cźinicź. Mějo ſa to, ſo je tónle muž general Stoſch, jeho kanzler wotſtroni; nětko pak je tola na jeho město muž ſtupił, kiž běſche ſ roskaſowarjom łódźniſtwa, — general Caprivi.

* W Weſterthalu w Schleswig-Holſchtynſkej je ßłużobna holza njemandźelſke dźěcźo porodźiła, dźěcźatko do měcha tykła a żiwe ſahrjebała. Njeſkutk na ßwětko pſchińdźe, dokelž poß cźěłko wuhrjeba.

* W Kopenhagenje, danſkim hłownym měſcźe, běſche ßo lětßa 7. wulkeho rózka poßoł Meyer ſhubił, kiž jenemu tamniſchemu pſcheкupzej pjenjeſy njeßeſche. Sańdźene dny je ßo mydłał, kotrehož běchu jebanſtwa dla ſajeli, wuſnał, ſo je tehdy mjenowaneho póßła ſadajił a cźěło do Ameriki póßłał.

* Se ſběrki brónjow w Winſkej brónjeŕni ßu marſchalſki kij kranuli, kotryž je awſtriſke wójſko w ßwojim cźaßu ßławnemu pólnemu marſchalej Radezkemu jako cźeſtny dar dariło, a na kotrymž běſche wjele drohotnych kamjenjow. Paducha hiſchcźe wußlědźili njeßu.

* Hdyž běſche wóndano w nozy parſchonſki cźah, kiž ſ Wina do Buda-Peſchta jědźeſche, a ſ kotrymž ßo ßyła pucźowarjow a wulka hromada pjenjes ßobu wjeſeſche, nimale hacž k dwórniſchcźu Schönfeld-Laſſee dojěł, na jene dobo lokomotiva ſahwiſda, a cźah ßrjedź pola ſaſta, dokelž běſche żeleſniczny ſtražnik ſnamjo podał, ſo cźahej ſtrach hroſy. Po ßwojej ßmuſy khodźo běſche ſtražnik dwě abo tſi żónſke pſches żeleſnizu hicź widźał. Poſdźiſcho ßo dohlada, ſo běchu na tym ßamßnym měſcźe ſchruby wucźehnjene, kotrež kolije dźerża, ſo běſche jena kolija wuſběhnjena, a ſo wulke kamjenje mjes kolijemi leżachu. Něktore minuty poſdźiſcho ſpomnjeny cźah pſchijědźe, kotryž pak dźak ſtražnikowej ßwěrnej kedźbnoſcźi w prawym cźaßu ſaſtajichu. Něktoſi anarchiſtam winu dawaju, ſo ßu cźah ſwrócźicź chzyli; druſy měnja, ſo běſche to ſkutk rubježnikow, kotrymž běſche wědomo, ſo ßo ſ cźahom wjele pjenjes ßobu wjeſe. Hdyž ßo cźah ſwrócźi, chzychu naſſkerje w měſcheńzy póſtſki wós wurubicź. Wyſchnoſcź tule wěc pſchepytuje.

* Po hórſkich wßach w Schtyrſkej pſched krótkim wikowar wokoło cźahaſche, ßukno pſchedawajo. Wón ludźom běłe a cźorne rěcźeſche, ſo bychu kupowali, a ſkónczńje hiſchcźe pſchiſtaji, ſo kóždemu, ſchtóž jemu ßukno wotkupi, hiſchcźe draſtu darmo ſeſchicź da. Kaž wón prajeſche, krawz, kotrehož je wón na to najał, ſa něktore dny ſa nim pſchińdźe, dokelž ma mjes tym hiſchcźe w druhich wßach dźěło, hdźež běſche wikowar hižo pobył. Duž něktoſi ßukno kupowachu a něłko doczakacź njemózachu, ſo by krawz ſkerje łěpje dóſchoł. We wßy wſchak běchu też tajzy, kotſiž njewěrjachu, ſo krawz hdy pſchińdźe. Tſi dny ßo minuchu, a hlej na ſchtwórty dźeń naſch krawz tola dóńdźe. Sſo praſchejo, ſchtó we wßy je wot jeho knjeſa ßukno kupował, wón kupzam ßwěru draſtu wotměri, ßukno wſa a prajiwſchi, ſo ſeſchitu draſtu bórſy pſchinjeße, ßo wotßali, ſo by w druhich wßach, hdźež je jeho knjes ßukno pſchedawał, kupzam draſtu měrił. Ale ſ hotowej draſtu ßo krawz dźenża hiſchcźe wrócźił njeje. Hkupi ludźo běchu jebakomaj do paßlow ſchli: jenemu běchu ßukno ſapłacźili, a druhi bě jim ßukno ſaßo wurěcźał.

* W Pariſu ßo ſtrajk totkow wocźakuje. Doſtawſchi dotal 4 mk. mſdy na dźeń, 125 měſchcźanſzy tótzy nětko 80 np. wjazy mſdy żadaju a wumjeńk na ſtary dźeń. Wo tejle należnoſcźi budźe Parižſka měſchcźanſka rada bliżſche dny wuradźowacź.

* S połnóznych amerikanſkich ſtatow pißaju, ſo je woda rěki Miſſiſſippi pſches ßylne deſchcźe ſaßo pſches brjohi ſtupika. Pjatnacźe woßadow je ſ dźěła powodźenych. Zokrowe plantaże w Luiſianje ßu w wulkim ſtrache.

* Na rězy Michigan w Połnóznej Amerizy ßo ßyła pucźowarjow ſ parnej łódźu po rězy wjeſeſche. Kapitan tepjerjej łódź wodźicź daſche, kotryž chzyſche ju pod żeleſniczńym moſtom pſchewjeſcź. W rězy woda wyßoko ſtejeſche, ſo łódź pod moſtom pſcheječź njemóżeſche, ale wo móſt praßnu, pſchi cźimž buchu łódźine moſcźiki ſwottorhane, a wjele pucźowarjow do wody ſpada. Dwanacźo ßo ßmjertnje ſranichu a ßo ſ dźěła tepichu. Kapitana a tepjerja ßu ſajeli.

* 15. haprleje je wichor měſtacźko Norwalk w kraju Ohio w Sſewjero-Amerikanſkich Sjenocźenych Krajach domapytał. Wichor fabriku powali, w kotrejž ßo pſchedeſchcźniki dźěłachu; 30 holzow a mnoſy mužſzy buchu pod roſpadankami pohrjebani. Tſi holzy a ſcheſcźo mužſzy ßu morwi; mnoſy ßo ſ roſpadankami ſranichu, kotreż wokoło łětachu.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe sa tydźeń němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Robert Gotthold Leberecht Giese, samkař w Plawenje pola Dražďan, s Emmu Theresiju Hanu rodź. Salmez na Židowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Hermann, Augusta Sendy, žiwnoscźerja w Libuchowje, ß. — Martha Ida, Korle Bohuwěra Schwiebsa, pomozneho listonoscherja na Židowje, dź. — Augusta Martha, Jana Augusta Kiliana, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Hejtmana, dźěłaćerja na želesnizy w Hrubocźizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 25. haprleje: Hańža Amalija Lückez, njebo Jana Bohuwěra Schustera, fórbarkarja na Židowje, wudowa, 78 lět 6 měßazow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2724 měchow.	W Budyschinje 26. haprleje 1890				W Lubiju 1. meje 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	—	10	17	9	71	10	—
" . . . . . žołta	9	53	9	71	9	71	9	95
Rožka	8	56	8	63	8	12	8	44
Ječmjeń	9	28	9	63	8	93	9	50
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	55	8	90	8	30	8	50
Hroch	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	9	72	10	—	8	75	9	72
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	50	2	50	3	10
Sslóma . . 600 " . . .	33	—	35	—	28	—	31	—
Proßata 995 schtuk, schtuka . .	15	—	31	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 15 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hač 8 hr. 63 np.; ječmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 60 np.

Dražďańske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 2. meje: Njewobstajne.

Drjewowa awkzija: pónďelu 5. meje dopołdnja w 9 hodź. w Huszy.

Dźećelowa awkzija.

Dźećel, na polach tachantskeho fórbarka w Budyschinje stejazy, ma ßo pschichodnu **wutoru 6. meje** popołdnju wot 2 hodźin po woßrědkach s wuměnjenjemi, do awkzije wossewjomnymi, sa hnydom hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni ßo pscheproschuja.

Shromadźišna: na flinzowej drósy sady tak mjenowaneje ßmolerńje.

Knježi rěsak w Łasu porucza:

wschě družiny deskow,
tšeschne łaty,
płotowe ryhele
a wotrěski

po cźaßej pschimèrjenych płaćišnach.

Mam poručnoscź, khěžnu ležomnoscź cźišło 9 w Wětrowje se sahonom cźišło 256 tamnischich sahonskich knihow, 170 □prutow wulkim, pschedacź. Pschedewsacź móže ßo hnydom.

Rěcźnik **Mütterlein.**

Na Ssokolzy je khěża cźišło 6 hnydom na pschenajecźe. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je khěża cźišło 1 s połdra kórzom pola a sahrody na pschedań abo na pschenajecźe.

50 zentnarjow dobreho **kuczneho ßyna** a dobre **jěďne běrny** ßu na pschedań pola

J. Mörbitza na Wilhelmskej drósy 3.

4 kopy rżaneje ßłómy ßu na pschedań w Janezach cźišło 8.

W něhdźe dwazeczi tyßaz sklada ßo pschedawazy a wschudźe sa najlěpschi ßrědk pśche pschekaßanzy spósnaty

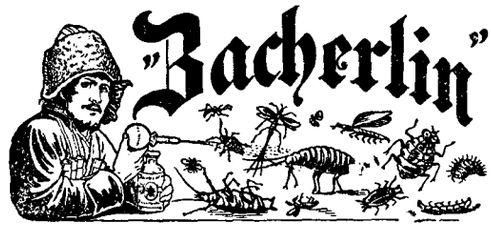

je ßo

saßo stunischil.

Woprawdźite blesche pokasuja mjeno **J. Zacherl** a płacźa wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk saniczi s pschekwapjazej mozu a spěschnoscźu wschu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoscźenzach, w meblach a w drasce, teho runja na domjazym skocze, w hródźach, na rostlinach w schkleńczanych khěžkach a w sahrodach. Schtož ßo w papjerje po wasy pschedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = Ernsta Mittascha psched schulerskimi wrot. cźo. 1,
= = = = G. Holda w měschcź. hapt.
= **Biskopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischcźu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach ßu sklady tam, hdźež ßu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

Korla Kuczška

tšěchikryjerski mischtr

na swonkownej lawskej drósy 32

porucza ßwój wulki sklad **tšeschneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikskich płacźišnach.

Terowanje a **nowe krycze** ßo s rukowanjom wuwjedźe.

Wosßebitoscźe
w mużazych a hólczazych klobukach.

Sslómjane klobuki

najwjetschi sklad w Budyschinje. — Najtuńsche płacźišny.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 pódla hoscźenza „k winowej kicźi".

Sofy a **matrazy,** tež s **łožom,** po tunich płacźišnach porucza. **T. Albert**

na hornczerskej haßy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo kubło, k sawostajenstwu njebo kublerja **Jana Rjencža** w **Brěmjenju** ßłuschaze, wopalny kataster cžißło 6, fol. 5 ležomnostnych knihow sa Brěmjo, 27 hektarow 36,0 arow abo 49 akrow 131 □prutow wopschijaze, s 304,39 dawskimi jenoscźemi wobcźežene,

póndźelu 19. meje 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Brěmjenju po žadanju s inventarom abo bjes njeho na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnej ßudniskej tafli a w Brěmjenjanskej korcžmje wuwißaze, pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, ßo **mjenowany dźeń** w **postajenej hodźinje** w **Rjenczez kuble seńcź**, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płacźenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche woczakacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 30. haprleje 1890. **Philippi.** Mstr.

Najwjetschi skład

drastnych tkaninow

kraßne nowoscźe sa nalěcźo a lěcźo najtuńscheje hacž do najdróžscheje družiny,

cžorne a pißane židźane tkaniny sa njewjescźinsku drastu

teho runja

satin, madapolam a katun

najnowsche mustry tuteho lěta porucža po niskich, twjerdych płacźisnach.

Julius Hartmann Sohn

na róžku mjaßoweho torhoschcźa 16. **Nowa wulka pschedawaŕnja.**

Würzburgske runklizowe ßymjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składźe

Carl Noack

na žitnej haßy.

Carbolineum

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macža**, so by **njehniło**, porucža

Gustav Poser.

Wschě **kolonialne twory,** khofej, zokor, rajß atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

Rěsak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucža k twarskemu cžaßej w ßuchej tworje:

schindźelowe deski, 21 a 24 mm tołste,
schpundowanske deski, 24 a 30 mm tołste,
deski sa tyscherjow, kaschcźe a scźinowe wjeŕchi we wschelakich tołstoscźach,
tsěschne łaty, sacźahowanske łaty,
łaty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
spalěrowe łaty
po cžaßej pschiměrjenych tunich płacźisnach.

Gustav Adolf Leuner.

Cžisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Włoßowe rjecźasy, pletwa a wopusche

s wucźeßanych włoßow dźěła

Ad. Herold, friseur

na žitnych wikach pschi póstskej kowaŕni.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Emma swud. Vorwerckowa

na hłownym torhoschcźu cžißło 5 s napschecźa hłowneje straže

porucža po tunich płacźisnach ßwój wulki skład **žaketow, deschcźnych mantlow** a **pjeslow,** s dobrych tkaninow dźěłanych, a proßy pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Ssłómjane kłobuki

sa mužskich po 40 np. hacž po 6 mk.	**sa žónske** po 40 np. hacž po 5 mk.
sa hólzow po 30 np. hacž po 5 mk.	**sa holzy** po 25 np. hacž po 4 mk.

jenož woprawdźe nowe, hódne kajkoscźe;

wupyschene kłobuki

po 2 mk. hacž k najwoßebnischim a najdróžschim.

Židźane banty, cžorne a pißane, sa **khapy, schórzuchi** a **scherpy** po fabrikskich płacźisnach.

We wschěch wězach

najwjetschi wubjerk pschi najtunischich płacźisnach w Budyschinje.

Albert Schlesinger

w Budyschinje 9 na hłownym torhoschcźu 9 s napschecźa hłowneje straže.

Ssylny jenopschežny hospodaŕski wós, kiž je w dobrym rjedźe, ma na pschedań **Jan Grofa** w Minakale.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucža

Adolf Rämsch.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje a płacźi najwyschsche płacźisny

Hermann Lehmann, mydłaŕ na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Pcžolazy wósk a twar, tež wuwarjene panki kupuje

H. Puy,

mydłaŕnja na ßerbskej haßy.

Portlandski

zement

wubjernje wjasazy pschezo cžerstwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj

bratraj Měrschej

w słotej hwěsdźe.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pschi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucža

Ad. Rämsch.

Wubjernu ſchokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózſchu,
kakao vero w kuſkach,
kuſk na ſchalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na ſwonkownej lawſkej drósy.

Koßy

kaž jěd rěſaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Draſtne tkaniny,

wjele pod płaczíſnu, **beige,** czíſta wołma we wſchěch barbach łóhcz po 60 np., hewak 1 mk. 10 np., ☛ **ſbytki wołmjanych draſtnych tkaninow** k wulkim ſchórzuchám a rubiſchczam atd. ſa połozju płaczíſny, **czorne muſtrowane tkaniny** k pjeſlam łóhcz po 175 np., **módroczíſchcz** k pjeſlam a ßuknjam łóhcz po 25 np., hewak 35 np., **trikotowe taille** po 3 mk. ☛ Tkaniny k wobßadzenju a k podſchiwanju po jara niſkich płaczíſnach.

Hermann Beermann
w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Moleríſke a murjeríſke barby,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicze atd.
poručataj tunjo
bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach 8 wſłotej hwězdże.

Woſjewjenje.

Wſchitzy dołžnizy a wěriczeljo njebo **Auguſta Nowaka** w Hornjej Borſchczi maja ßo hacž do 10. meje t. l. pola žiwnoſczerja **J. Schneidera** czíßko 5 w Praſkowje pſchipowjedžicz.

Herbjo.

Žohnowanja połny wuſpěch, kotryž je ßo ſ khudymi, ßłabuſchkimi dźěczimi w Bethlehemſkich wuſtawach w Auguſtußowych kupjelach, w Halſchtrowſkich kupjelach a w Lauſigku dozpił, je **provinzialnemu towaŕſtwu ſa ſnutskowne mißionſtwo w Budyſchinje** naſtork dał, ſa to ſkutkowacz, ſo by ßo tajki wuſtaw też **w Budyſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje** ſałožił.

W tymle wuſtawje dyrbja ßo khude khorowate dźěczi, wot 3. hacž do 15. lěta, jeli ſo na akutne abo natykowaze khoroſcze njeczerpja, w wodźělenjach po 20 hacž 30 w czaßu meje hacž w kónz ſeptembra bjes pjenjes pſchijimacz, ſo bychu ßo pſches 4- hacž 6njedźelſki pſchebytk w ſtrowym, czerſtwym powětſje pſchi wobhladniwym czělnym a duchownym wothladanju kaž też pſchi ßylnjazej jědži a pſchiſprawnych kupjelach wuhojili a poßylnili.

Podpißany komitej je wobſamknuł, w Wjaſońzy ležomnoſcz, kotraž pod horami ležo ßo woßebje k tutemu ſaměrej hodži, kupicz a proßy, ſo bychu ßo dary k ſałoženju a k ſdźerženju wuſtawa póßłam, pjenjeſy sběrazym, abo ßobuſtawam podpißaneho komiteja abo pokładnikej, knjeſej haptykarjej **Menznerej** w Budyſchinje, dobroczíwje dawake.

Nichtó njeje ßmilnoſcze potrjebniſchi hacž khore dźěczo khudych; jemu pomhacz, je luboſcze winowatoſcz, wot kotrejež ßo nichtó wotwlakowacz njebudże.

W Budyſchinje, 2. haprleje 1890.

Hans ſ Criegern w Sprembergu, pſchedßyda. Hamtſki hejtman **ſ Boxberg** w Budyſchinje. Hrabja **Einſiedel** w Minakale. Měſchczanoſta dr. **Jeig** w Kamjenzu. Wobßedźeŕ fabriki **Ernſt Großmann-Herrmann** w Biſkopizach. **Oskar Haebler** w Wulkim Schönawje. Dr. med. **Hoepner** w Budyſchinje. Wyſchſchi zyrkwinſki radźiczeł **Keller** w Budyſchinje. Haptykaŕ **Menzner** w Budyſchinje. Pſchekupz **W. Müller** w Budyſchinje. Sſwobodny knjes **ſ Oppen-Huldenberg** w Wjaſońzy. **S Planitz** w Pěſkezach. Wokrjeßny ſchulſki radźiczeł **Rabitz** w Lubiju. **Hermann Roſcher** w Žitawje. Rěcznik **Reimund Sachße** w Budyſchinje. **Speck,** wyſchſchi wucžeŕ realneho gymnaſija w Žitawje. Faraŕ **Thomſen** w Wjaſońzy. Krajny ſtarſchi **ſ Zezſchwitz** w Budyſchinje.

Bukiczanſke mužſke ſpěwanſke towaŕſtwo

budże **jutſje njedźelu 4. meje** w Handrikez hoſczenzu w **Porſchizach ſpěwanſki konzert** wothbywacz. Sapoczatk wjeczor w 1/2 8 hodź. Wo bohaty wopyt proßy

Handrik, hoſczenzaŕ a **Bukiczanſke ſpěwanſke tow.**

Sſerbſke towaŕſtwo „Czornobóh“

w Draždźanach

ßwjeczi **njedźelu 4. meje 1890** wjeczor 1/2 8 hodź. w Meinholdez ſalach ßwój prěni ßwjedźeń ſ konzertom a dźiwadłowym pſchedſtajenjom. Wſchitzy ſerbſzy hoſczo, woßebje ſ domiſny, ßu lubje witani. Saſtupne kharty maja ßo wotebjeracz pola hoſczenzarja k. D. **Dietricha,** Kreuzſtraße 19, Fuchsbau. **Pſchedßydſtwo.**

Poboczne Tow. Sſerb. Burow w Radworju

ſměje **njedźelu 4. meje** popołdnju ſhromadźiſnu. **Pſchedßydſtwo.**

Poboczne Tow. Sſerb. Burow w Małym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 11. meje** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hoſczenzu poßedźenje. Sſobuſtawy a pſcheczelow towaŕſtwa pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Hamburgſko-amerikanſke paketoješdne akzijowe towaŕſtwo.

Expreßna a póſtſka parołódźna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſleje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczíſny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ſerbſki.**

Hoſczenz w Droždźiju.

Njedźelu 4. haprleje reje.
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Bukečanske serbske towaŕſtwo

změje njedźelu 11. meje swoje poslednje nalětnje posedźenje. Započatk z dypkom 5 hodźin. Přednošk knjeza wučerja Šütcy z Rachlowa „wo hadach“. Dokelž ma so wo nalětnim wuléće jednać, je nuzne, zo so wšě sobustawy zeńdu, też hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Młoda dźěłaczeŕſka ßwójba doſtanje darmotne bydło a hoſpodu w Kaſchezach czíßko 15 a 16 pola Pancźiz.

K 1. julijej ſprawnu pilnu 16—18 létnu holzu pyta
Max Kuba w Budyſchinje
pſchi ſchulſkich hrjebjach czíßko 6.

Wucžobnika

hnydom pyta
Auguſt Berndt, bětnaŕ
na Wjeleczańſkej dróſy w Budyſchinje.

Wutrobny dźak.

Wyßokodoſtojnemu knjeſej pomoznemu duchownemu **Jancj Gólczej** w Budeſtezach ſa jeho kraßne natwarjaze prědowanje, njedźelu Jubilate wot njeho dźeržane, najwutrobniſchi dźak praja

mnoſy ſerbſzy kemſcherjo.

Wutrobny dźak.

Sſwojim ßußodam a wſchitkim tym, kotſiž ßu pſchi wóhnjowym njeſbožu, kotrež je pjatk 25. haprleje popołdnju mje a mojeho ßußoda podeſchło, pſchi haſchenju a wurumowanju pomozni byli, kaž też mužſtwam Bartſkeje ßykawy, kotrež ßu wóhnjej wobarake, ßo dale wupſcheſtrjecz, najwutrobniſchi dźak praju.

Auguſt Zachmann, ſahrodnik w Rakojdach.

Dźak,

wutrobny dźak k. fararjej **Běrnikej** w Klukſchu ſa jeho wutrobuhnujaze duchapołne ſerbſke a němſke prědowanje, pokutny dźeń 30. haprleje pola naß dźeržane.

W Dołhej Borſchczi, 1. meje 1890.

Wjele woßadnych.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 10. meje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nowy němski kněžorstwowy zejm je zo wutoru prěni króć zhromadźił. Kněžor Wylem je jón zam z trónskej rěču wotewrił, w kotrejž zo nawdawki, kotrež zo ludowym zastupjerjam k rosrižanju pschepodadźa, mjenuja. Wo schtworych pschedmjetach směje kněžorstwowy zejm wuradźeć: wo dźěłacerjow zakitaznym zakonju, wo rozsudźazych zudach, wo pozylnjenju wójska a wo pjenježnych žadankach za němsko-afriske kolonije. Zakoń k zakitanju dźěłacerjow je hižo z dźěła z wuradźenjow konferenzy znaty, kiž je zo w Barlinje wot wotpósłanzow europiskich industrialnych statow wotbywała. Zakoń zebi njedźelski měr a zamjesowanje žónskeho a dźěćazeho dźěła žada. S tym swizowajo zu zo wschelake hižo wobstejaze postajenja jako polěpschenja trěbne wupokazake. Ssem złuscheja wozebje postajenja k schkitowanju dźěłacerjow psched strachom, živjenju, strowosći a pózćiwosći dźěłacerjow hrožazym. Tež dźěłanskim knižkam je wudospołnjenje trjeba, so by zo važnosć starscheju pschecźiwo roscźazej bjeswusdnosći mkodostnych dźěłacerjow pozylnika. Druhi zakoń žada lěpsche sprawjenje rjemjezlniskich rozsudźazych zudow, so móhłe tele zudy pschi swadach bjes dźěłodawarjemi a dźěłacerjemi jako jednanske zudy płacźicź. Cźim bóle dźěłacerski lud zwědomitu khutnosć spósnaje, z kotrejž zo knjezerstwo prózuje, jeho wobstejnosćze polěpschicź, cźim bóle budźe zebi wón wědomny stracha, kotryž jemu nastawa, hdyž bjesměrne a njedopjelnjomne žadanja cźini. W prawej staroscźiwosći za dźěłacerjow widźi knjezerstwo pozylnjenje mozow, z kotrymiž chze wone kóždemu pospytej, z kotrymž bychu wobstejazy porjad powrócźicź spytali, napschecźiwo stupicź. Pschezo pak móže zo pschi tejle reformje jenož wo tajke naprawy jednacź, kotrež zo bjes wohroženja rjemjezlniskeje dźěławosćze wótzneho kraja pschewjesći dadźa. Za pozylnjenje wójska budźe khěžorstwowy zejm wjetsche sumy pschiswolicź dyrbjecź. Wot teho cźasa, so je zo zylnosć němskeho wójska na wěsty cźaz postajiła, zu zo wójskowe pschiprawjenja naschich zudow na njepschedwidźane waschnje wudokoniše. Pola naz drje zo tež niczo zanjechako njeje, so by zo brónitosć wójska w mjesach, wot zakonja cźehnjenych, pozylnika. Tola schtož je zo w tym nastupanju stało, njedozaha, so bychu zo poměry nam na schkodu njepscheměniše. Powyschenje liczby wójska w měrje a rosmnoženje wójskowych wotdźělenjow — wozebje pólneje artillerije zo dale wotstorkowacź njezmě. Pódla wulkich nowych pjenježnych žadankow za wójsko zu mjeńsche za němske narańscho-afriske kolonije trěbne, hdyž zo nadźijomnje měr a porjad w najblizschim cźasu zazo postaji. Skónczinje dyrbi zo msda za dźěł khěžorstwowych zastojnikow polěpschicź a zo k temu trěbne pjenjesy wot khěžorstwoweho zejma pschiswolicź.

— Jeju Majestosći kral Albert a kralowa Karola stej zo do zwojeho hroda Sibyllenorta podakoj. Sibyllenort w Schlesynskej pola Oelsa leži, a mózmota blisko leži, so zo khěžor Wylem se zakschimaj kralowskimaj mandźelskimaj tam seńdźe.

— Němske wójsko dyrbi zo, kaž je zo w trónskej rěči pschipowjedźiło, z kotrejž je zo khěžorstwowy zejm wotewrił, z dźiwanjom na wójnske pschihoty Ruskeje a Franzowskeje z nowa rosmnožicź. Po „Khěžorstwowym Nawěschtniku“ ma zo pólna artillerija wo 70 batterijow pozylnicź a zo pruskaj armeekorpsaj, kotrajž staj zo sapoczatk tuteho léta zakožiłoj, wudospołnicź. Dale je trjeba, so wotdźělenja infanterije a kavallerije pschi ruskich a franzowskich mjesach wjetscheje zylnosćze nabudźa. Tele wotdźělenja dyrbja pschi wudyrjenju wójny pschikhad reservow njewotczakawschi hnydom k mjesam postupacź, so by zo njepschecźelej wobaraco, zo do kraja walicź, a so by zo zhromadźowanje wotdźělenjow, se znutskowneho kraja pschikhadźazych, njepschekazyło. So móhłe wone tele nawdawki dopjelnicź, je jim pozylnjenje hižo w cźasu měra trjeba. Dale zo zakoženje jeneje bajerskeje schtwórteje divisije žada. Jenake dźělenje wjetschich wójskowych wotdźělenjow — z dobom zakožk zwuczowanja w měrje, kaž wjedniswo w wójnje — je w Sakskej hižo psched dleschim cźazom dozpite a zo w Pruskej se zakoženjom dweju noweju armeekorpsow wotmyzliło; tajke dźělenje dyrbi zo nětko tež w Bajerskej, hdyž staj wobstejazaj armeekorpsaj nimo měry zylnaj, pschewjesći. Se schkodu za wójsko je, so podwyschzy krótki cźaz zkuziwschi z wójska stupja. So bychu zo pschichodnje starschi podwyschzy dleschi cźaz w zkužbje zdźerzeli, zo za nich pjenježne myta za dleschu zkužbu postaja. Létny pjenjes za wotmyzlene rosmnoženje wójska pjecza 18 milijonow hriwnow njepschekrocźi.

— S nowym zakonjom, khěžorstwowemu zejmej pschedležazym, zo w wjetschim dźěle Němskeje dźěcźi niže 14 lět z fabrikskeho dźěła wusamknu. W fabrikach dźěłacź drje zo jenož dźěcźom niže 13 lět zakazuje, tola je pschistajene, so změdźa dźěcźi wyschе 13 lět jenož w fabrikach dźěłacź, je-li so zu ludowu schulu wukhodźiłe. W Sakskej, Württembergskej, zakskich wójwodstwach, Hezenskej a Oldenburgu schulska powinosći hacź do 14. živjenskeho léta traje, a w Pruskej zu runje na tym, za zyły kraj 14. léto jako mjesu schulskeje powinosćze postajicź.

— „Hamburgske nowiny“ zo pschezo z nowa z njepschecźelskimi nastawkami do tych wozobow dawaju, kotrež zu pjecza khěžora nucźiłe, wjerscha Bismarka se zkužby puschcźicź. Minjenu symu zu pjecza Bismarkowi pschecźiwniznj khěžorej powjedali, so Bismark wschědnje telko morfija wužiwa, so je psches to swizowanje myzlow zhubił. Khěžor je zo na to pola Bismarkoweho cźělneho lěkarja, dr. Schwenningera, wobhonił a wot tuteho zhonił, so na tamnym powjedanju niczo wěrno njeje. Dale „Hamburgske nowiny“ pizaju, so zu ludźo, kotziž mějachu jako zastojnizy z wjerchom Bismarkom wobkhadźecź, na tuteho zacźischcź cźinili, kaž so chze zo khěžor wot Bismarka na kóždy pad dźělicź, bjes tym so je zo nawopak z khěžoroweje strony rosscheriło, so je Bismark krucźe wobsamknuł, z kóždym wuměnjenjom zkužbu wopuschcźicź. Kajki wuspěch je tole schkaranje měko a wot koho je wone wuschło, to zo prjedy abo posdźischo rozzwětli. Napschecźo tutym wudawanjam „Hamburgskich nowin“ trjeba zo jenož na to pokasacź, so je wjerch Bismark w cźazu do zwojeho wotkhada skoro wschědnje z khěžorom rosrěcźowanja měł, a w tym cźazu, w kotrymž je wjerch Bismark w Friedrichsruhe pschebywał, je hrabja Bismark kóždy tydźeń z najmjeńscha dwójzy pola khěžora awdijenzu měł. Za wjercha Bismarka by z wjetschim dobytkom było, hdy by zo kleskam wo pschicźinje jeho wotkhada kónz cźiniło, město so dyrbi zo, kaž zo sda, njeluba wez hischcze dale rozzwacź.

— W němskej narańscho-afriskej koloniji je major Wizmann z nowa dobycze sczinił. Wón je pschimórske město Kilwa, kotrež bě w ruzy zbězkarskich Arabskich, tutym wotewsał. Bjes tym so wón z kraja města nadběhowasche, wón z morja z dweju wójnskeju kóždom do njeho z bombami tselecź dawasche. Wizmannowe wójsko je zo za cźěkazymi zbězkarjemi puschcźiło. Kilwa je wažne pschistawne město.

Awstrija. W Budapesćze wot zańdźeneje njedźele pjekarszy pomozniznj strajkuja. Po zyłym měsćze zu pjekarske khlamy zawrjene, běły khleb a zakty zo wjazy njepschedawaju. So by wobydlerstwo nusu w khlěbje njecźerpiło, zo za njo w wojerskich pjekarnjach trěbny czorny khleb pjecze. Pjekarszy pomozniznj zo prjedy k dźěku wrócźicź nochzedźa, doniž mischtrjo do jich zadanjow njeswola. Tele zadanja zu: wschědnje dwanacźehodźinski dźěłanski cźaz a wozebje wuměnjenje, so změdźa zebi jědź zami wobstaracź, bjes tym so mischtrjo na tym wobstawaju, so dyrbja zo pomozni z jědźu, kotruž zu hacź dotal wot mischtrow dostawali, spokojicź. Dokelž skórzby a žadanja pomoznikow bjes praweje pschicźiny njejzu, wobydlerstwo na stronje pomoznikow steji. 2000 pomoznikow je zo na jenej kupje w rězy Dunawje za-

ßydliko; woni tam pod hołym njebjom lěhaju a ßu ßo ſ khlěbom, połczom a winom ſaſtarali. S wukraja ßo ſtrajkowazym pjenjesy ſczelu. Duż budże ßnadź ſtrajk dlěſchi czaß abo tola tak dołho tracź, doniż ßo żadanja pomoznikow njedopjelnja. Srjadowarja ſtrajka, pjekarja Jana Kocżureka, kotrehoż běchu ſajeli, ßu puſchczili, dokelž wón po njeſakońſkim waſchnju agitěrował njeje.

Italſka. Pſchedßyda italſkeho miniſterſtwa, Criſpi, je w ſenacze pſchi wuradżenju ſakonja wo dobroczelſkich wuſtajenjach (opere pie) njenadźujzy poraženje poczerpił. W Italſkej w tu khwilu zyrkej ſamoženje, wot dobroczelow khudźinje, ſa czitanje Bożeje mſchě atd. wotkaſane, ſarjaduje, kotrež nětydże 3 milijardy lirow wuczini. Tole hoborſke ſamoženje chze Criſpi do knjeżerſtwoweho ſarjadniſtwa pſchedewſacź. Italſki ßejm je pſched nětotrymi měßazami ſakoń, na to ßo poczahowazy, pſchijał. Też ſenat bě hižo do paragrafa ſwolił, kiž duchownſtwo wot ſarjadniſtwa dobroczelſkich wotkaſankow wuſamknje. Na dobo pak je ſenat druhe ważne poſtajenje ſaczißnuł, ſ kotrymž dyrbjachu ßo zyrkwi pjenjesy ſa kultußowe ſamery, czitanje Bożich mſchow, wupyſchenje zyrkwjow atd. wſacź a ßo gmejnſkim khudźinſkim pokkadnizam pſchipokaſacź. Njedźiwajzy na to ßebi Criſpi njemyßli, ſkepßany ſakoń puſchczicź. Wón jón ſ nowa ßejmej pſchedpokoži, ßo nadźujzy, ſo ßo bjes ßejmom a ſenatom nětajke wurunanje dla ſawadneho paragrafa dozpije. Wuhladow wſchak je na to mało. Wjetſchina ßobuſtawow ſenata je zyrkwinſzy ſmyßlena a ßo wot duchownſtwa wodźicź dawa, kotrež by najradſcho widźało, hdy by zyły ſakoń panuł.

Franzowſka. W połnóznej Franzowſkej pſchi belgiſkich mjeſach, woßebje w ſtronach wokoło měſta Lilla, je wulki ſtrajk dźełaczerjow wudyrił. W měſtomaj Roubaixu a Tourcoingu, w kotrymajž je wjele fabrikow, pſches 100,000 dźełaczerjow ſtrajkuje. Prózdni khodźazy dźełaczerjo ßu ßebi naßylnoſcze dowolili; woni ßu ſchtyri wulke pſchadownje wurubili a wjele ſapuſczenja naczinili. Bjes wojakami a ropotarjemi je k bijenzy dóſchło. Skónczńje ßu wojazy dźełaczerjow k belgiſkim mjeſam ſczíſchczeli, kotrež ßu ßo wot dźełaczerjow pſchekroczíke. W druhich měſtach běchu dźełaczerjo ſ knjeſami, doniż wojazy wobydleŕſtwu na pomoz njepſchiczeżechu. Tak dyrbjachu w Lenſu żandarmojo pſched ſtrajkowazymi dźełaczerjemi na dwórniſchczo czeknucź a ßo tam pſched nimi ſaraczicź. Knjeżerſtwo ma myßle, ſa połnóznu Franzowſku woblehnjenſtwo pſchipowjedźicź, je-li ſo ßo tam njemery bórſy njelehnu. W Lionje je polizija khowanku anarchiſtow wußlědźika, w kotrejž tuczi bomby dźełachu.

— Boulangiſtiſka ſtrona je pſcheſtała bycź. Pſchi wudoſpołnjazych wólbach do Parižſkeje gmejnſkeje rady, na kotrež bě Boulangerowa ſtrona poßlednju nadźiju ſtajika, ßu ßo boulangiſtojo ſe ſaniczazym njewuſpěchom porasyli. Wſcha agitazija, też wumyßlena powjeſcź, ſo ßo general Boulanger ſ Jendźelſkeje do Franzowſkeje wróczi, njemóżeſche poraženje wotwobroczicź. Wuſwoliło je ßo 52 republikanſkich kandidatow, 6 monarchiſtow, a jedyn jenicźki boulangiſt. Boulangiſtiſke nowiny ßame ßwoje poraženje ſpóſnawaju a ßu nadźiju ſpuſchczike, ſo ßo nětydy ſa Boulangera lěpſche czaßy wrócza. Boulangiſtiſki agitazijſki komitej je ßo roswjaſał.

Jendźelſka. Dźełaczerjo w Londonje ßu ſańdźenu njedźelu hoborſku demonſtraziju ſa wóßomhodźinſki dźełanſki dźeń wotbywali. S dwěmaj wulkimaj czahomaj, kotrajž mnohe hudźbne chory a khorhoje ßobu wjedźeſchtaj, ßo dźełaczerjo do Hyde-parka podachu. Tam ßo ſ 15 tribunow pſched nětydże 200,000 dźełaczerjemi rěcze mějachu, w kotrychž ßo wóßomhodźinſki dźełanſki czaß żadaſche. Hacź runje bě Hyde-park pſchepjelnjeny, je w ludowej mjerwjenzy wſcho w dobrym měrje woteſchło.

Schpaniſka. W nětotrych wjetſchich ſchpaniſkich měſtach dźełaczerjo ſtrajkuja. Nihdże pak ßo měr kaſyk njeje, khiba w Barcelonje. Tam dyrbjachu wojazy dźełaczerjow, kotſiž běchu ßo na torhoſchczu ſhromadźili, ſ bajonetom roſehnacź. Wjeczor ßo ſtrajkowazy dźełaczerjo ſ nowa ſhromadźachu; wojazy, kotſiž dyrbjachu jich roshonicź, pſchi tym ſ kulkami tſělachu, tola ßo pjecza nichtó ſranił njeje. Knjeżerſtwo je ſa Barcelonu a wokolnoſcź nahły wójnſki ßud pſchikaſało. Wójnſki ßud je ßo hižo poſtajił a jeneho anarchiſta k khoſtarni a pjeczoch druhich k jaſtwu po 10 létach ſaßudźił. W horach wokoło Barcelony ßo pjecza wobrónjene dźełaczerſke czrjódy ſhromadźuja.

Rußowſka. Bjes ruſkim knjeżerſtwom a bamżom je ßo doſpołne wujednanje w naſtupanju ſtejniſchcza katholſkeje zyrkwje w Ruſkej dozpiło. Njedawno ßu ßo wſchě wuprófdnjene katholſke biſkopſtwa w Ruſkej wobßadźike. S pſchiczinu teho je za bamżej liſt pſchepodacź dał, w kotrymž ßo jemu ſa ſwólniwoſcź dźakuje, kotruż je pſchi wujednanju pokaſował, a wobtwjerdźuje, ſo budże jeho knjeżerſtwo ſtajnje katholſku zyrkej ſchkitowacź.

— W tu khwilu druhu koliju na kurſko-kijewſkej żeleſnizy łkaſcź poczinaju. Żeleſnizowe towarſtwo k temu wot knjeżerſtwa podpjernjedoſtanje, ſa to pak je dowolnoſcź k twarej żeleſnizy ſ Kurſka do Voroneża doſtało. Kurſko-Voroneżſka żeleſniza budże ſ początkom wulkeje linije, kotraž Kijew ſ Kaſanom ſjenoczi.

Jaty na Kawkaſu.

(Pokraczowanje.)

Stadło domoj cźerja, kruwy ruja. Tón pachoł jeho napomina domoj hicź. Żilin pak móże ßo jeno cźeżko dźelicź.

Dźeſchtaj domoj. Nětko wěm, do kotreho kónza, ßebi Żilin myßli. Czaß cźekacź je pſchiſchoł. Wón chzyſche hižo tule nóz cźeknucź. Měßaczk woteběraſche, cźma dyrbjeſche cźekanje položicź. Na ſchkodu ßo Tatarojo hižo wjeczor wróczichu. Woni njepſchińdźechu każ hewak, ſo ſkót pſched ßobu cźerjachu a wjeßeli do wßy jěchachu. Tón krócź niczo dobyli njeběchu; w měſto dobytka mějachu na ßedle morweho, bratra teho cźerwjeneho. Jim běſche ßo ſlě ſeſchko. Wſchitzy ßo na khowanje ſhromadźichu. Też Żilin ſe ßwojeje kólnjeſtupi. Morweho běchu do płatu ſawalili. Bjes kaſchcza jeho pod platany ſa wßu donjeßechu a jeho na trawu pokozichu. Mulla pſchińdże. Starzy w hromadu ſtupichu, ßwoje cżapki ſ twjelkami wobwjaſachu, ßo boßy wuſuwachu a ßo pſchi morwym cżapnuchu.

Prědku mulla, ſady njeho ſtarzy, w dwěmaj rynkomaj po tſjóch. Skhiliwſchi hłowu dołho mjelczachu. Skónczńje mulla hłowu poſběhnje a woła: „Allah!“ Woni hłowu ſběhaju, ju ſaßo khileja a dołho mjelczo ßedźa, ßo njehibajo. Saßo mulla hłowu ſběhnje. „Allah!“ — Allah!“ ßo wotwoła. Saßo mjelcża, — morwy na trawniku, ani żiwi ßo njehibaju. Jenoż Boži wětſik je ßłyſchecź, kak w liſczu platanow ſchumi. Nětko mulla modlitwu cźita, wſchitzy ſtawaju a na ßwojimaj rukomaj morweho k jamje njeßu; każ pinza ßo jama ſpody ſemje cźehnje. Woni morweho ſa ruzy a noſy pſchimnu, jeho ſhibnu, jeho ßedźo do jeho rowa puſchcża a jemu ruzy na klin położa.

Tón Nogaiſki ſelenu ßycźiſnu njeße. S njej jamu napjelnja; potom ju rucże ſaßypaju; pjerſchcź hładku ſteptaju a k hłowam kamjeń ſtaja. Saßo ßo pſchi rowje cżapnu a dołho mjelcża.

„Allah! Allah! Allah!“ ſdychowachu a ſtażechu.

Tón cźerwjeny pjenjesy mjes ſtarzow rosdźěli, potom ßebi kſchudwſa, ßo ſ nim trójzy na czoło praßnu a domoj dźěſche.

Naſajtra rano Żilin widźi, kak tón cźerwjeny kobku ſe wßy wjedże; tſjo Tatarojo ſa nim du. Tón cźerwjeny ßo kabat ßleka a ßebi rukawaj wuhoruje. Tajkejle ßylnej ruzy! Wón kinżał wucźehnje a jón na brußu wótſi. Tatarojo koble hłowu horje tłócża, tón cźerwjeny k njej ſtupi, ji krk pſcherěſnje, ju powali a ju ſe ßwojimaj krutymaj pjaſczomaj drěcź poczina. Żony a holzy pſchińdźechu a kutko wumychu. Potom kobku rosrubachu a cżaſcże do khěżki teho cźerwjeneho ſnoßychu. Tam ßo zyła wjeß ſhromadźi na pohrjebnu hoſcźinu.

K cżeſczi morweho tſi dny poſpochi wot teje kobły jědźichu a buſu pijachu. Wſchitzy Tatarojo běchu w aulu. Schtwórty dźeń pſchipołdnju ßo ſaßo na pucź hotuja, — wjedu konje, je ßedkaju a jěchaju; na wſchě dźeßacź muži, tón cźerwjeny mjes nimi. Jenoż Abdul doma woſta. Nozy běchu hiſchcże zyle cźmowe; na njebju ßerp pſchiběrazeho měßaczka ſtejeſche.

„Dźenßa dyrbimoj ßo naſtajicź“, Żilin ßwojemu towarſchej pſcheradźi. Koſtylin ßo boji. „Kak to ſapocźnjemoj? Mój dźe pucża njewěmoj.“ — „Ja pucź wěm.“ — „Sa jenu nóz do wěſteho měſta dóńcź njemóżemoj.“ — „Dha hacź na dalſche w lěßu woſtanjemoj. Ja mam blinzow ſa naju. Pſche cżo chzeſch jow ßedźecź? Derje, je-li ſo pjenjesy póſcźelu. Ale je-li ſo jich doſcź nimaju? Tatarojo ßu nětkle ſli, dokelž ßu jim Ruſzy jeneho muża morili. Rěcża wo tym, ſo chzedźa naju moricź.“

Sso dołho komdźiwſchi ßo Koſtylin rosßudźi towarſcha pſchewodźecź.

* * *

Żilin do teje dźěry ſaléſe a ju ſchěrſchu ſczini, ſo móżeſche też Koſtylin ſ njej won lěſcź. A nětko cżakataj, doniż w aulu njewocźichnje.

Hdyż běchu wſchitzy lehnucź, Żilin won ſaléſe a Koſtylinej ſchepnu: „Pój ſa mnu!“

Koſtylin ſa nim pſchiléſe, pſchi cżimž ſ nohu do kamjenja ſtorcźi, ſo ropot naſta. Abdul pak mějeſche ſtrażnika, pißaneho pßa, kußateho rapßa; poß Ulaſchin rěkaſche. Wěſtoſcże dla běſche jemu Żilin cżaſto żracź dawał. Ulaſchin ropot wußłyſcha a ſchcżowkajo pſchiběża; druhe pßy ſa nim pſchiběżachu. Żilin mjelcżo ſahwiſda a pßej blinz

cźißnu. Ulaſchin jeho ſpósna, ſ wopuſchu wijeſche a ſchcźowkacź pſcheſta.

Abdul bèſche ſchcźowkacź ßkyſchak a ſ khèźki na njeho ſawoła. Žilin pak pßa ſa wuſchomaj drapaſche. Ulaſchin je nětko zyle ſměrom, ßo Žilinej wokoło nohow wala a ſ wopuſchu wije.

Sady kólnje ſkhowanaj wonaj cźakaſchtaj, doniž ſaßo wſchitko njewocźichnu. Niczo ßkyſchecź njebě; jenoż koſa naſdala mjakotaſche, a hłuboko delekach hórſka rěczka po kamjenjach ſchwórcźeſche. Je zyle cźma; hwèźdki wyßoko na njebju ſteja; cźerwjeny ſa horami, runja rohomaj, Boži měßaczk ſkhadźa. W dolinach ßo mhła wala a ßo běli kaž mloko.

Mjelczo Žilin ſtanje a towarſcha kiwa.

Wobhladniwje do prědka krocźitaj. Hdyž k moſcheji dóńdźetaj, mulla ſ minareta ſpéwa: wón lud k poboźnoſcźi woła. Dołho dyrbitaj cźakacź, doniž wſchitzy w moſcheji njeßu. A nětko je ſaßo cźicho.

W Božim mjenje! Scźinitaj ßebi kſchiž a dźetaj. Nahku horu dele dźetaj, pſches rěczku brodźitaj, po dole krocźitaj. Huſta kurjawa jeju wobdawa. Nad nimaj ßo hwèźdki błyſkotaju. Po hwèſdach Žilin wě, hdźe mataj hicź. Tak cźerſtwje, tak lóhzy ßo w kurjawje dźe; jenicźzy wotnoſchene ſchkórnje jimaj ſadźéwataj ſtupacź. Žilin teho dla ßwojej prjecź cźißnje, boßy dźe, ſ kamjenja na kamjeń ſkaka, pſchi tym na hwèſdy hladajo. Koſtylin ſady woſtawacź pocźa.

„Njekhwataj tak!“ wón woła. „W tymaj wjedrowymaj ſchkórnjomaj ßym ßebi noſy ſcźiſchcźak.“ — „Wuſuj ßo, dha ßo cźi bórſy lózſcho póńdźe.“

Też Koſtylin nětko boßy dźèſche. Ale to bèſche hiſchcźe hórje ja njeho. Kamjenje do nohow rěſaju, a pſchezo wón ſady woſtawa. Žilin k njemu rjeknje: „Noſy ſaßo ſaźijetej, hdyž ßebi jej wotcźiſchcźiſch; je-li ſo pak naju dóſcźahnu, naju morja.“

Koſtylin njewotmolwi, ſtonajo ßo dale ſchtynka. Dołho po dole dźèſchtaj. K prawizy pßy ſchcźołkacź pocźachu. Poßłuchajo Žilin ſtejo woſta, ßo wohladowaſche, horje lèſeſche, ſ rukomaj maßajo.

„Ej“, wón praji, „mój ßmój ßo ſabèźałoj, ßmój pſchedaloko na prawu ruku ſchłoj. Jowle je zuſy aul. Wot horjeka mózach jón widźecź. Dyrbimoj ßo wrócźicź, k lěwizy na horu horje. Jow dyrbi lèß bycź.“

Koſtylin proßy: „Wocźakaj khwilku, daj mi wodychnucź. Mojej noſy krwawitej.“ — „Ej, bratſiko, tej ſaßo ſaźijetej.“

Spěſchnje Žilin wrócźo dźèſche, k lěwizy horu horje do lèßa. S nuſu Koſtylin ſa nim krocźi a wótſje ſtona. Žilin jemu kaſa ſměrom bycź a dale khwata.

Nětko bèſchtaj horjeka a do lèßa ſtupiſchtaj, ßebi wo cźerńje draſtu rósdrěſchtaj, ſo kruchi wot njeje wißachu, na ſcźeźku pſchińdźeſchtaj a dale khwataſchtaj.

Stój! Schto to! Kaž ſ kopytami na puczu tepta. Łakajo, ßo njehibajo wonaj ſtejo woſtanjetaj. Dokelž niczo wjazy njeßkyſchitaj, dale dźetaj, — a ſaßo ßo teptacź pocźina. Hdyž ſtejo woſtanjetaj, je ſměrom. Žilin do prědka lèſeſche, hdźež ßłabe měßaczkowe ßwětło na pucź pada: ſchtoż wón pſched ßobu widźi, je kaž kóń, a tola kóń njeje, na konju je nèſchto dźiwne, niz na cźłowjeka podobne. A wón ßkyſchi, kak to ßmorcźi. Wón mjelczo ſahwiſda. Duž to ſ puczа do lèßa nuts cźerjeſche, kaž wichor ſchumjo a hakuſy łamajo.

Koſtylin ſe ſtrachom njewě, ſchto. Žilin pak ßo ßměje a praji: „To je jeleń. Sſkyſchiſch, kak ßo ſ rohiſnami pſches kerki łama? Mój ßo jeho bojimoj, a wón ßo naju boji.“

Dźèſchtaj dale. Do ranja wjazy dołho bycź njemóże. Hacź ſtaj na prawym puczu, njewěſtaj. Žilinej wſchak ßo ſda, ſo ßu jeho po tym ßamßnym puczu jateho pſchiwlekli, ſo móże hacź k twjerdźiſnje jenoż hiſchcźe ßnano dźeßacź wjerſtow bycź. Njeſmylneho ſnamjenja pak wón nima. W nozy mało roſeſnawaſch. Nětko ſtaj pod hoke njebjo dóſchkoj. Koſtylin ßo na khromje lèßa ßynje, prajizy: „Kaž chzeſch, ja pak dale njeńdu, mojej noſy mje njenjeßetej.“ Žilin jemu ſ dobrym rěczeſche. — „Ja njemóżu, — ja njedóńdu, ja njemóżu.“ Žilin ßo dlèje njeſdźerża, hněwny wuplunu a towarſcha naßwari.

Hiſchcźe ras ßo Koſtylin ſebra a dźèſche.

Tak bèſchtaj dalſche ſchtyri wjerſty ſchłoj. Mhła bu hiſchcźe huſcźiſcha; wonaj niczo pſched ßobu njewidźeſchtaj, a hwèſdy bèchu lèdma widźecź.

Na jene dobo konja topotacź ßkyſchitaj, a kak kopyta wo kamjenje pjeru. Žilin ßo lehnje a na ſemi poßłucha. Woprawdźe, jimaj ßo jèſdny bliźi.

Wonaj ſ pucźa khwatataj, ßo ſa kerki ßynjetaj a cźakataj. Žilin k pucźej lèſe a hlada, — Tatar na konju krumu cźèri.

Nětko je nimo njeju.

Žilin ßo k Koſtylinej wobrocźi: „Nó, Bóh je jeho nimo wjedł. Stań. Pój.“ Koſtylin ſtaże a ßo k ſemi ſwjeſe. „Ja njemóżu ... ſawèrno! ja njemóżu ... mozy mje wopuſchcźeja ...“

Cźeźki tołſty muż, pót ßo ſ njeho lije; hdyž jeho mhła ſymna wobdawaſche, hdyž ßebi wo kamjenje noſy ſrani, wſchón padacź pocźa. S mozu jeho Žilin ſbèże. S boloſcźu Koſtylin wótſje ſawoła. Žilin ßo njemało naſtróża. „Pſche cźo wołaſch! Tón Tatar hiſchcźe daloko wot naju njeje. Kak lóhzy je naju ßkyſchecź móhł!“

A pſchi tym ßebi myßli: Wón je woprawdźe zyle woßłabnuł. Schto ſ nim ſapocźnu? Towarſcha wopuſchcźicź, to ßo njehodźi. „Jeno ſtań“, wón praji, „ßyn ßo mi na khribjet, ja chzu cźe njeſcź, dokelž wjazy hicź njemóżeſch“. Wón Koſtylina na khribjet wſa, jeho ſ rukomaj ſa noſy pſchimnu a jeho na pucź donjeße. „Njetkócź mje ſ rukomaj ſa kk, Boże dla; dźerż ßo ſa ramjeni.“

Cźeża Žilina jara cźiſchcźi; też jeho noſy ſtej krwawej, też wón je ßmjercź mucźny. Wón ſkhileny dźe, wſchelako ſpytuje, Koſtylin horje ſtorcźi, ſo tutón wyſche na nim ßedźi, — takle jeho ſ njewurjeknitej prózu njeße.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž w dźenßniſchim cźißle „Sſerbſkich Nowin“ woſjewjeja, budźe, kaž porjadnje ßo ſtawa, też lětßa ßrjedu po ßwjatkach hłowna ſhromadźiſna Towarſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow. So je ſpomnjene towarſtwo hacź dotal nanajſpomożniſcho ſkutkowało, je doſcź ſnate. Wo tym budźa najradſchi ſtudowazy ßwědcźicź, kotrymž ßu ßo ſe ßrědkow towarſtwa nahladne podpjery poſkicźake. Ma-li pak towarſtwo ßwój nawdawk lěto a lěpje dopjelnicź, trjeba k temu niz jeno dań, kotraž móże ßo po ſarjadowanſkim porjedźe ßobu rosdźělecź, ale też pſchinoſchki ßobuſtawow. Wo tute ßo też tudy a ſ nowa najpodwolniſcho proßy. Njech tola wſchitke ßobuſtawy ßwoju pſchißłuſchnoſcź hacź do ßwjatkow dopjelnja!

— Lětßa ßrjedź meje maja ßo pſchi wuſwolenju krajneje kulturneje rady ſ dobom ſ tej ßamej wólbu ſaſtupjerjo do ſjenocźenſkeje ſhromadźiſny rataŕſkeho a hajniſkeho powołanſkeho ſjenocźenſtwa wuſwolicź. Dotalnaj ſaſtupjerjaj w ſjenocźenſkej ſhromadźiſnje ſa Rósborſki, Budyſki, Rakecźanſki, Kinsbórſki a Połcźniczanſki hamtſki ßudniſki wokrjeß běſchtaj kk. rycźeŕkubleŕ Lindner na Horje a měſchcźanſki kubleŕ Jokuſch w Budyſchinje a jako ſaſtupnikaj rycźeŕkubleŕ Hetzer w Delnjej Kinje a žiwnoſcźeŕ Schmidt w Kindiſchu. Wuſwolerjam je pſchewoſtajene, tychle knjeſow ſaßo wuſwolicź. Prawo k wolenju do krajneje kulturneje rady maja wſchitzy wobßędźerjo a najenzy rataŕſkich leżomnoſcźow, kotrež ßu po wotliczenju dawkſkich jednotow, na twarjenjach a na dworje wotpocźowazych, ſ najmjeńſcha ſe 120 dawkſkimi jenoſcźemi wobcźeżene; też dyrbja woni ſakſzy poddanjo bycź a cźeßne prawa wobßędźecź. Do krajneje kulturneje rady wuſwolene woßoby ßwoje ſaſtojnſtwo jako cźeßne ſaſtojnſtwo ſaſtawaju a jenoż pucźowanſke wudawki ſarunane doſtawaju.

S Dobruſche. W tudomnym papjerniku je wutoru rano dźełacźeŕ Anton Keller k njeſbożu pſchiſchoł. Pſchi walzach ßuſchazeho filza dźełajo, wón ſ prawej ruku bjes walzy ſajèdźe, kotrejž ruku hacź do ramjenja k ßebi ſcźahnuſchtej a ju dwójzy ſłamaſchtej. Keller bu ſ hornim cźełom twjerdźe k walzam ſcźehnjeny, pſchi cźimž ßo jemu wobleczo wobodrje a wutrobno ſcźiſchcźa. Jeho ßu hnydom do měſchcźanſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S Njeßwacźidła. Sſrjedu 7. meje bèſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 305 howjadow, 86 ßwini a 210 proßatow.

S pola. Po wukaſu miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſcźow ſ lěta 1882 ßmě w Sakſkej kóżdy wobßędźeŕ doma abo ſahrody w ßwojim domje, na ßwojim dworje a w ßwojej ſahrodźe kóżdy cźaß wróble wojicź a kónzowacź, jich hnězda rostorhacź a młode wuběracź. W ſahrodach a na polach wróble tſělecź pak ßmě jenoż tón, kiž ma prawo na honſtwu, a komuž hewak je wyſchnoſcź to woßebje dowoliła. Na tule dowolnoſcź wyſchnoſcź woßebite wopißmo dawa, kotrež dyrbiſch pſchi ßebi měcź, hdyž chzeſch wróble tſělecź. — Też rapaki, wróny, kawki, ßroki a ſchkrěkawy ßo wot lěta 1882 wjazy njehaja, ale ßmědźa ßo kóżdy cźaß kónzowacź.

S Rakez. Wóndanſcha powjeſcź, ſ Rakez wo ſtrajku robocźankow redakziji póßłana, je trochu pſchehnata a doſpołnje wěrnoſcźi njewotpowjeda. Dźełakawe żony (niz robocźanki), kotrež hacź dotal wſchědnje jenoż 45 np. mſdy doſtawachu, njejßu ſtrajkowali, ale ßu ßo na knjeſa

barona ſ próſtwu wobroczili, ſo by jim mſdu powyſchił. S tym ßu dozpili, ſo ßo jim nětko na dźeń 50 np. płaczi, a to wěſcze pſchewjele njeje na dźeßacz hodźin wſchědneho dźěła w nětczišchim drohim czaßu. 60 np., kaž „Sserb. Now." pißachu, dźěławe žony hakle dostanu, hdyž ßo ßynowe žně ſapoczynu. Wyſchſchu mſdu dyrbja ßebi wone w pocze ßwojeho woblicza ſaßkužicz.

S Baczonja. Nasch nowy Boži dom je nětko też piſchczele dostał. W běhu ſańdźeneho tydźenja běchu tu někotſi wězy wuſtojni knjeża ſ Budyſchina, kotſiž je pruhowawſchi je ſa dobre ſpósnachu. Piſchczele, kotrež maja 16 regiſtrow, ßu ßo wot Jemlicha w Draždźanach ſa nětdze 6000 hriwnow natwariłe.

S hole. Nětdzežkuli ſchlinki w ſahrodach wjele ſchkody czinja. Wſchelake ßrědki pſche nje ßu ßo hižo radźiłe; ale tele ßrědki ßu ſ wjetſcha tajke, ſo ßame roſtlinam ſchkodża; dha njech je tola radſcho ſchlinki żeru, hacz ſo ßam ßwoje roſtliny kónzuja. Zyle proſty ßrědk pſche ſchlinki ßu mkode bělene wjerbowe witki, kotrež ßo na hrjadki kładu; na tajke witki ßo ſchlinki ſeßydaju, ſo mózeſch je lohzy moricz. Ale czaſto dyrbja ßo nowe witki kłaſcz.

S Wojerez. W nozy na 1. meje je w pißarni tudomneje ſchkleńczernje paduch pobył. Paduch je ſ woknom nuts ſaléſł, wěko pißneho blida wotpacził a ſ njeho 1140 mk. kranuł. Wußlědźili jeho hacz dotal njejßu. Ma ßo ſa to, ſo je paduch człowjek, kiž běſche ſ wobſtejnoſczemi w ſpomnjenej pißarni derje ſnaty.

S Hamorow. Schtwórtk tydźenja je w tudomnym rěſaku dźěłaczerja Rychtarja pſchi dźěle kulojta piła ſa ruku hrabła. Rychtarjej je ßo ruka tak ſtraſchnje ſraniła, ſo ßu jeho do Mużakowſkeje hojernje bowjeſcz dyrbjeli. Na druhi dźeń ßu jemu tam ruku wotrěſnuli.

S Grabina. 26. haprleje dopołdnja hewjer ſ podkopkow „Emilie" ßwoju 5lětnu dźowczičzku do ßußodneje korczmy pózßła, ſo by jemu ſa 10 np. palenza pſchinjeßła. Ssnano ſa 20 minutow žona druheho dźěłaczerja hewjerjej prajicz pſchińdże, ſo jeho dźowka wſcha ſchmotawa po dróſy khodźi: holczka běſche zyle pjana; nan ju hnydom domoj donjeße, ju do koża połoži a ji mloko dawaſche. Naſajtra rano wokoło tſjóch dźěczo, kotrež běſche ßebi palenz wupiwſchi ſ alkoholom ſawdało, wumrje.

Do Mużakowſkich ſtron. Barlinſki židowſki rěcznik dr. Friedemann, kiž je ßo pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma dwójzy jako kandidat němſkeje ßwobodomyßlneje ſtrony w Rósborſko-Wojerowſkim wokrjeßu poſtajicz dał, ſ tychle wólbow niczo nima, khiba wjele prózy, pjenjeżnych wudawkow a k temu hiſchcze ſkónczńje wjele mjerſanja. Kaž je ſnaty, je Friedemann dwójzy pſchi wólbach żałoßne poraženje poczerpił, ſchtož je niz jenoż jeho, ale też jeho židowſkich a njeżidowſkich pſchecželow hłuboko ſrudźiło. So by Friedemann ſa njewuſpěch pſchi wólbach ſ najmjeńſcha jene doſczczinjenje měł, bě jemu jedyn pſcheczel w Mużakowſkich ſtronach dobru radu dał, ſo by redaktora „Sserb. Nowin" wobſkorżił. Tutón bě, ſchtož bě Friedemannowych pſchiwißowarjow jara rosnjembriło, někotre naſtawki ſ pjera knjeſa fararja Wjelana Sslepjanſkeho wocziſchczał, w kotrychž ßo wuſwolerjam roſeſtajeſche, kajzy pěkni a ſprawni ludźo ßu żidża a kelko ma ßo jich ßlubjenjam a leßnym ßłowam wěricz. Friedemann bě po radze ßwojeho pſchecżela czinił a redaktora a poſdźiſcho też hiſchcze knjeſa fararja Wjelana kſchiwducżinjenja dla wobſkorżił. Sańdźenu wutoru bě termija, w kotrejż ßo pſched Budyſkim kawniſkim ßudom wo Friedemannowej wězy ßudżeſche. Budyſki rěcznik dr. Schnltze, kiž, ſchtož njech je tu naſpomnjene, Sserb njeje, kaž ßnadź ßebi to tón abo tamny Sserb myßli, Friedemanna ſaſtupowaſche a ßebi żadaſche, ſo byſchtaj ßo knjes farař Wjelan a redaktor Marko Ssmoler dla kſchiwdy, kotruż ſtaj pjecża Friedemannej czinikoj, czežko khoſtałoj. Po połdrahodźinſkim jednanju pak wußud do zyła hinak wupadże. Po namjecze knjeſa rěcznika Mütterleina, kiž wobſkorżeneju ſ wulkej wuſtojnoſczu ſakitaſche, ßo knjes Wjelan a redaktor Marko Ssmoler wuwinowaſchtaj. Skórżbnikej Friedemannej ßo ſkórżbne khoſty a pódła teho też hiſchcze te khoſty, kotrež běchu wobſkorżenymaj ſakitanja dla naſtałe, napołożichu. Najprjedy dwójzy pſchi wólbach pſchepanucz a potom hiſchcze ſa pſcheczіwnu ſtronu ßudniſke khoſty ſapłacżicz — dyrbjał człowjek pſchi tym ſymnokrejny woſtacz a ßo njeſapyricz?

S Delnich Brußow. Pola tudomneho kublerja Lukaſcha, kotremuż běchu wóndano w nozy ſ kubje pjerje kranuli, ßu w nozy 30. haprleje hižo ſaßo paduſchi pobyli a jemu běłoßmuhatu nětdze 12lětnu kruwu ſ hródze wotwjedli. Sslěd na to pokaſowaſche, ſo je ßo kruwa po ſtarym Hósniczanſkim puczu ſady Mikowa pſches żeleſnizu wjedła, ſo by ßo ſdało, ſo ßu ju wot tam do Barta hnali. Potom je ßo wona ſaßo do hole a wot tam bjes Domswakdom a Dyrbachom k ßamoſtejazym khěžam k invalidej Krügerej dowjedła. Tam je ßo ſa kruwu khowanka namakała. Dźeń poſdźiſcho je paduch ſ pomozu invalidy Krügera kruwu kantorej Voigtej w Klětnom ſa 40 toler pſchedał. Na ſboże je ßo prózowanjam knjeſa pěſcheho żandarmy Borsdorfa w Delnjej Wólſchinje bórſy poradźiło, paducha w jeho khowanzy pola invalidy Krügera wußlědźicz a ſajecz. Paduch Oskar Nauliſchke rěka a je ßo w Werdze pola Nęczizy narodźił. Pſched dwěmaj měßazomaj ßu jeho hakle ſ khoſtarnje puſchczili, w kotrejż je 3 lěta wotßedźał. Pſchi pſchepytanju wobydlenja invalidy Krügera bjes wſchelakimi nakranjenymi wězami derje wudźěłane falſchowane 5-hriwnowſke pjenjeſy ſ wobraſom badenſkeho wulkowójwody namakachu, kotrež bě Nauliſchke podrażował. Wón je też tón paduch, kiž je ßo ſa krótki czaß w naſchej wokolnoſczi na wſchelakich měſtnach nutſkamał. Jeho pomozniziy ßu ſtrażowali, hdyž je wón kranuł. Wobydlerjo tudomnych ſtron ßu wulzy ſpokojeni, ſo ßu hłowneho pakoſtnika lapnuli, kotrehoż njehańbiczіwoſcze a pſcheklepanoſcze ßowſchitzy bojachu. Wſcho móżne je wón nakranuł, kury, měd ſ kolczow, ſtare ßwěczniki atd. Bjes druhim je ßo wón też pola pſchekupza Czarnki w Mikowje do khlamow dobył. Wſchě jeho paduchſtwa hiſchcze wußlědźene njejßu.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. 20. februara wjeczor ßo w Kukowje twarjenja Schwannez a Teutez żiwnoſcze wotpalichu. Schkoda, kotruż krajna wóhnjowa pokkadniza ſ tym poczerpi, 6060 hriwnow wuczini. Woheń bě ſakoženy, a jako ſapaleŕ ßo bórſy 62lětny dźěłaczeŕ J. A. Leupelt ſ Worklez wußlědźi. Leupelt bě ßo mjenowany dźeń hacz do 10 hodźin wjeczor w korczmje w Kukowje ſadżerżał, doniż jeho tam ſ domu njewupokaſachu. Na to bě Leupelt k żiwnoſczerjej Schwannej, jemu do zyła njeſnatemu, ſchoł a tuteho wo nęſchto ßłómy proßył, ſo móhł na njej ſpacz. Schwann pak bě jeho wotpokaſał a ſa nim wrota ſamknuł. S tym rosnjembrjeny bě Leupelt wobſamknuł, Schwannez twarjenje ſapalicz. Prěnja ſchwabliczka, kotruż wón ſapali, ßo ſ wětſikom haßnu. Druhu ſchwabliczku ſażehliwſchi ju wón ſ prózdnej dłónju pſchikry a ju tak dołho k ßkanju, wokoło twarjenja pſche ſymu ſkładżenemu, dżerżeſche, hacz ßo wone ſapali. Potom ßo wón, ßo wo ſczěhwki ßwojeho njeſkutka dale njeſtarajo, do Wětenzy wotßali. Woheń ßo rucże po ßłómjanej tſęſche rosſchěri a Schwannez, kaž też ßußodny Teutez dwór ſa krótki czaß do prócha a popjeła pſcheměni. Leupelta k khoſtarni na 10 lět ſaßudźichu, jemu czeßne prawa na 10 lět wotprajiwſchi a jeho pod dowolomne polizajſke bohladowanje ſtajiwſchi.

Lawniſki ßud. Dźěłaczeŕ Frenzel w Radworju bě ßo loni 31. oktobra pola kublerja Schönfelda w Delnim Hunjowje ſa wotroczka pſchiſtajił a tſi hriwny ſawdawka wot Schönfelda pſchijał, ßkužbu pak pola njeho njenaſtupił. Dla jebanſtwa Frenzlej jaſtwo na pjecz dnjow pſchißudźichu. — Czeladnika Nowaka w Jitku winowachu, ſo je 1. januara czeladnikej Bjarej, na knjeżim kuble w Hucżinje ßkużazemu, kholowy, 2 hacz 3 hriwny hódne, kranuł. Nowaka k jaſtwu na pjecz dnjow ſaßudźichu.

Přilopk.

* S twjerdźiſny Königſtein je 1. meje wojak, kiž na twjerdźiſnje dźěłaſche, czeknuł. Dokelż běchu prjedy jenemu dźěławemu mużej ßuknju kranuli, maju ſa to, ſo je tamón wojak ßuknju kranuł był, ſo by w tajkej draſcze ſkerje dale pſchiſchoł.

* K pjekarjej w Barlinje běſche ßo pſched nęſchto czaßom 22lětna holza pſchiſtajiła, kotrejż pjekarjej poknje dowerjeſchtaj. Pſched nękotrymi njedźelemi pjekař do Meklenburgſkeje jědźeſche ßwoje pſcheczelſtwo wopytacz. Tam jeho Boża ruczka ſaja; duż dyrbjeſche tam dleſchi czaß khory leżecz. Jeho żona khoreho mandżelſkeho czaſto wopytowacz jědźeſche, dom a khlamy mjes tym ßkużobnej holzy pſchepodawſchi. Też ſpoczatk ſańdźeneho tydźenja běſche pjekarjowa na nękotre dny k mużej jěła, ale ßo hižo naſajtra wjeczor njenadźiży wróczi. Domoj doješchi pak ßo njemało dźiwaſche, widżo, ſo je we wſchěch woknach jich wobydlenja ßwětko. Khwatajzy żona dó jſtwy bóńdże, hdyż ßnano 16 ludźi pſchi wjeßołej hoſczinje ßedźeſche; pjekarjowu nichtó kedźbu njemějeſche. Do kuchnje ſtupiwſchi wona zuſu wobſtarnu żónſku nabeńdże, kotraż pſchi wóhniſchczu ſtejo warjeſche a pjecżeſche; pjekarjowej, kotraż na wſchěch ſtawach tſchepjetaſche, zuſa żónſka woſjewi, ſo ßu ju na tón wjeczor ſkaſali, ſo by tudy wariła. Pjekarjowa njewjedżeſche, ſchto k temu prajicz. Bórſy pak jeje ßkużobna holza, ßwjedżeńſzy wupyſchena, ſ pinzy pſchińdże, mějo w kóżdej ruzy dwě bleſchi wina. Nětko ßebi knjeni druheje rady njewjedżeſche, hacz ſo nózneho ſtrażnika a pólzajſkeho ſaſtojnika ſawoła, kotrymajż ßo holza wuſna, ſo je ßebi k ßwojemu narodnemu

dnjej hoscźi pscheproßyła. Zuſy lud na měſcźe ſ domu wucźěrichu; njeßwěrna ßkužobna pak, kotrejž nětko krucźe do ßwědomja rěcźachu, ßo dale wuſna, ſo je w khlamach, w kotrychž pſchedawaſche, doniž knjeni doma njebě, ſ pokkadnizy wjetſchu ſummu pjenjes kranuka a ſ tymile pjenjesami ßwojim dobrym ſnatym hižo wjazy krócź hoscźinu wuhotowała była. Holzu hnydom ſajachu.

* Dwaj ſ najhórſchich Barlinſkich paduchow, wěſty Perls a wěſty Belling, běſchtaj w lěcźe 1875 w Pariſu 615,000 frankow, to je nimale poł milliona markow, kranukoj. Prěniſcheho poſdźiſcho ſajachu a k 5 lětnemu jaſtwu ſaßudźichu. Perls ßwoje pjecź lět wotßedźa, ale njepſcheradźi, hdźe je kranjene pjenjesy ſkhował. Lědma ſ jaſtwa puſchczeny, wón Bellingej poruczi, ſo by ßo pola ſnateho pjenjeźnika wopraſchał, hacź jemu tutón 8000 mk. dacź njecha, ſo by Perls do Barlina dojěcź a ßebi te poł milliona wupkaczicź dacź móhł, kotrež je jenemu tamniſchemu bankej na khowanje dał. Spomnjeny pjenjeźnik dyrbjeſche ſa to wot kranjenych pjenjes 80,000 mk. doſtacź. Ale pjenjeźnik zyku wěz Parižſkej poliziji pſcheradźi, kotraž wobeju paduchow ſaja. Ssnano ßo poliziji tón krócź radźi, ſo ßo Perls wuſnaje, hdźe ßo w Barlinje kranjene pjenjesy khowaju.

* Hdyž ßo wjerch Bismark, kiž běſche tehdom ßobu w Franzowſkej na wójnje, 16. ſeptembra 1870 wjeczor do ßwojeho bydła wrócźi, wón noworodźene dźěcźatko płakacź ßkyſchesche, kotrež běſche jemu někajka ženſka na kožo położiła. K pjeluſchkam běſche papjerka pſchityknjena, na kotrejž ſtejeſche: „Mój muž je w Sedanje ſemrěł. Nimam kuſka khlěba. Sadwělujo dyrbju ßo wot ßwojeho dźěſcźa dźělicź. Dźěcźo je w ßwjatej kſchcźeńzy mjeno Vincent doſtało.“ Wjerch Bismark to kralej kupowjeda, prajizy: „Nětko ßym dźěcźo namrěł.“ Wylem I. na to wotmolwi: „Na wójnje ßo wſchitko ßobu woſmje, byrnjež dźěcźo było.“ Dźěcźo do Barlina póßłachu, hdźež jo Bismark ſa ßwoje pjenjesy ſkubkowacź da. Macź, kotraž běſche dźěcźo 4 njedźele ſtare Bismarkej pſchinjeßka, ßo ženje wjazy ſa nim praſchała njeje. Vincent je nětko Bismarkowy ßkužobnik w Friedrichsruh.

* Na parſchonſkim cźahu duzy ſ Halle do Erfurta wóndano kontrolěr konduktora (ſchaffnarja) W. pſchi tym lepi, hdyž tutón tak mjenowane „retourbillety“ ſaßo pſchedawaſche. Pſched Merſeburgom W. na jene dobo ſ woſa ſkocźi a ßo ſtraſchnje ſrani. Hdyž běſche cźah do Merſeburga dojěł, ranjeneho ſ woſom do měſta wjeſechu. Tutón pak duzy po pucźu ſ woſa ſkocźi, do polow běžeſche a ßo ſa rjemjeń wobwěßy. Hdyž jeho nadeńdźechu, běſche hižo morwy.

* S Gräfenwarta pola Schleiza ßo piſche: Njedźelu 27. haprl. je kubleŕ Zeh tudy ßwoju žonu a ſtareho wumjeńkarja Ludwiga ſe ßekeru ſaraſył a ßwojich tſjóch ßynow, w ſtarobje 5, 8 a 12 lět, ſe ßekeru cźežźy do hkowy ſranił. Kubleŕ běſche hižo dlěſchi cźaß na moſhy khory. Mjenowany dźeń rano w 6 hodźinach, hdyž jeho ßwójbni hiſchcźe w kožu leżachu, wrótny ſe ßekeru na nich pſchińdźe. Jeho dźowzy, 7 a 9 lět ſtarej, do domu ßußoda cźeknuſchtej. Tež jeho žona, kotruž běſche wón ſe ßekeru hižo ſrubał, na dróhu won pſchiběža, ale, dokelž ßwoje dźěcźi žałoſcźicź ßkyſchesche, ßo rucźe ſaßo do domu wrócźi, hdźež ju njembry muž móhł rjez rosruba. Bórſy na to najſtarſchi ßyn, ſ mnohich ranow krwawjo, na dróhu won pſchiběža. Sswojeju druheju ßynow wrótny cźežźy ſrani, jeneho ßmjertnje. Bliſchi wokomik wón w komorje, hdźež 75 lětny wumjeńkaŕ ſpaſche, ſe ßekeru durje wotpacźi a wumjeńkarjej ſe ßekeru nop rosraſy. Njeſkutk dokonjawſchi ßo mordaŕ dó jſtwy wrócźi a ßo k wotewrjenemu wókna ſtupi, ßo na ludźi ßmějo, kotſiž běchu ßo pſched domom ſběželi. Dokelž ßebi nichtó k njemu dó jſtwy njewěrjeſche, jemu něchtó ſ wóknom nuts ruku tykaſche, jako by jemu dobreho ranja pſchecź chzył. Tež wrótny jemu ruku poſkicźi; nětko pak jeho hnydom ſepſchimachu, a nětkoſi mužojo jeho ſ wóknom won ſcźežechu a jeho wuwjaſachu, na cźož jeho do Schleiza do hojeŕnje dowjeſechu.

* Schewzej w Wickerodźe je ſańdźeny tydźeń jeho mandźelſka ſchtyri dźěcźatka porodźiła. Dwě dźěſcźi bórſy ſemrěſchtej; dwaj hólcźkaj ſtaj žiwaj.

* Burſka žona w jenej wſy pola Reinfelda, kotraž ma wopacźne ſuby, njedawno ſpizy ſuby pózrě. S boloſcźu wotzucźiwſchi a hnydom ſpósnawſchi, ſchto běſche ßo ſtało, wona rucźe ßwojeho muža ſawoła. Muž khwatajzy ſapſcheże a ſe žonu k bliſchemu lěkarjej dojědźe. Ju nadrobnje wobhladawſchi lěkaŕ praji, ſo ji ßam pomhacź njemóže, a ji radźeſche, ſo by na měſcźe k profeßorej Esmarchej do Kiela dojěła. To ßo ſta. Esmarch doma njebě; ale jeho pomoznikej ßo ſbožownje radźi ſ pomozu ßwojich pſchiprawow ſuby ſe žołdka pſches pózeradło wucźahnucź. Žona je nětko ſaßo cźiła a ſtrowa.

* Harwarſki miſchtr w Coburgu běſche na někajkim pſcheßadźowanju ſtary wolijowy wobras kupił. Hdyž jón domach rjedźeſche a ſadnju deſku prjecź wſa, pod deſku pißmo nadeńdźe, w kotrymž ſtejeſche: „Schtóžkuli ßy, ſbožowny cźłowjecźe, kiž tele rynczki cźitaſch, budź wohladny a ßwěrny. W cźežkim cźaßu ßym w tejle jſtwě 4000 toleŕ ßlěbra ſkhował. Pjenjesy wó jſtwje pod pjezu leža. 2000 toleŕ khudym daj, druhu połowzu ßebi ſdźerž; njech Cźi na ſhoże a k žohnowanju tyje. Alexander Rotheneckſki. Pißane lěta 1752 w Coburgu.“ Na ſchkodu pak nichtó njewě, w kotrym domje je wobras nědy wißał, a hdźe ßu te 4000 toleŕ pod pjezu wó jſtwje ſkhowane.

* S wokolnoſcźe Stendala ßo piſche: Dźěkawy muž ſe wßy běſche pſched krótkim wot wikowarja, kiž ſe ßwinimi po kraju cźaha, dwě proßeczi kupił, ßlubiwſchi, ſo jej ſapkacźi, pjenjes po něcźim wotpkacźujo. Ale pjenjesy pſchezo njedoßahachu, a ſe ſtrachom dźěkawy muž a jeho žona dźeń wocźakowaſchtaj, ſo ßebi wikowaŕ ſaßo po pjenjesy pſchińdźe. Wjazy krócź hižo lubjeny pjenjes ſapkacźicź móhłoj njeběſchtaj, a wikowaŕ ſe ſkórźbu hrożeſche. Hdyž wón wóndano ſaßo do wßy pſchińdźe, jeho žona, kotraž běſche ßama ſ dźěcźimi doma, hižo naſdala wuhlada. Se ſtrachom ßo wona do kſchinje ſkhowa, dźěcźom poruczíwſchi, ſo dyrbja kſchinine wěko ſacźinicź a po nana běžecź. Wikowaŕ dó jſtwy ſtupi a wot dźěcźi, kotrež běchu ßamolutke wó jſtwje, ſhoniwſchi, ſo chzedźa po nana hicź, ßo na kſchinju ßydźe, njewjedźo, ſo wboha žona w njej tcźi. To widźo ßo dźěcźi hiſchcźe bóle naſtróżachu a khětſje rucźe po nana běžachu, kotryž tež duzy pſchiběža, ßo bojo, ſo ßo njeſboże ſtanje. Wón hnydom kſchinju wotewri; ale běſche hižo poſdźe, — žona bě ßo ſadußyła. Wikowaŕ ßo khwatajzy wotßali, prajizy, ſo žaneho kroſchka wjazy njeżada.

* W Falknowje w Cźechach je ßo ſańdźeny tydźeń dźěcźo ſ tſjómi nohami narodźiło. Nohi ßu doſpołnje roswite. Dźěcźatko je cźiłe a ſtrowe.

* W Pariſu ſańdźene dny proſcherku, kotraž je dołhe lěta pſched tamniſchimi zyrkwjemi proßyła, w jeje hubjenej komorzy morwu nadeńdźechu. W jenym hornczku nimale 20,000 mk. papjerjanych pjenjes a 90 toleŕ w ſkocźe namakachu. Radſcho hacź ſo budźeſche 10 frankowſki ſkoty (8 mk.) wuměniła, běſche proſcherka hłodu wumrjeła.

* Hacź do lěta 1850 w Amerizy wróblow njemějachu. Tehdy někotre wróble ſ Jendźelſkeje pſchiwjeſechu, kotrež pak bórſy wotemrěchu. Pſched dźeßacź lětami ſaßo něſchto wróblow do Ameriki pſchiwjeſechu, wot kotrychž jenicźki por woſta. Nětko pak ßu ßo wróble w Amerizy tak rosmnożiłe, ſo ßu tam najhórſchi ſapuſcźerjo ßywow. Kaž je ßo naſdala wobliczíło, je jich tam na wſchě 250 millionow. Tale njeßměrna ßyła je potomniſtwo jenicźkeho para, kotryž je ßo ſa 10 lět takle rosmnożił.

* W La Suze w Franzowſkej je jutrowniczku 100 lět ſtary tambourmajor Piron wumrjeł, poßleni ſ „wulkeho wójſka“ Napoleona I. Pod prěnim Napoleonom je wón na wſchěch wójnach a w wſchitkich bitwach ßobu byk. Ranjeny bu 32 krócź, a jeho cźěło běſche na wſche móżne waſchnje ſapkatane. Lěwe wucho běchu jemu móhł rjez wopaki pſchiſchili, nóß kſchiwje; jenu nohu ſhibowacź njemóżeſche. Lěwa ruka běſche dwaj porſtaj ſhubiła, prawa jedyn. Mjeswocźi mějeſche prěki ßydom bróſdow, wot njepſcheczelſkich teßakow wurubanych. Njedźiwajzy na to běſche Piron cźiły a ſtrowy a je ſe ßwojim małym wumjeńkom, 200 mk. na lěto, pokne ſto lět dozpił.

* W Běłogradźe liſtynoſcherjo ſtrajkuja, ſchtož wyſchnoſcźi a wobydleŕſtwu ßerbſkeho hłowneho měſta wjele ſtaroſcźe cźini.

* W San Auguſtina w kraju Texas w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenocźenych Krajach dwaj mużſkaj w jaſtwje ßedźeſchtaj, dokelž běſchtaj jenu ßwójbu ſkónzowacź chzyłoj. Na njeju njembry lud jaſtwowe wrota wobßadźi, hrożo zyłe twarjenje ſ dynamitom roſtſělicź, je-li ſo jaſtwowy wothladowaŕ ludej kluczje jaſtwa njeda, w kotrymž ſłóſtnikaj ßedźitaj. Sso khwilu wotwlakowawſchi wothladowaŕ na poßledk ludej kluczje da. Nětko jateju hrabnuchu, kóždemu poſtromk wokoło ſchije ſadżernuchu a jeju po měſcźe wodźachu. Jedyn ſ njeju ßo duzy po pucźu ſakopnu a padźe; duż jeho někotre ſta metrow daloko po kamjenjach wleczechu, doniž wón poł morwy, pokny ranow a zyły cźorny mjeswocźi njebě. Potom jeho w hacźe potunkachu, ſo by ſaßo woživił. Pſched rěſniſkimi khlamami cźrjóda ſaſta, ſa dwaj wulkaj hoſdźej jateju wobwěßy a kónzaj poſtromkow ſa hrjadu pſchiwjaſa, na cźož ßo lud rosběža, dokelž powjeſcź pſchińdźe, ſo ßo cźrjóda jěſdnych półzajſkich wojakow bliži. Hdyž wojazy pſchijěchachu, běſchtaj wobwěſchenaj hižo morwaj. Sajeli nikoho njeißu, dokelž zyłe wobydleŕſtwo pſchihkoßowaſche, ſo mataj ßo ſłóſtnikaj wobwěſchecź.

* W měſcźe Baltimore w Połnóznej Amerizy mějachu ſańdźeny tydźeń ſtraſchne krupybicźe, kotrež bértlik hodźiny dołho trajeſche. W 20,000 domach ßu krupy wſchitke wókna rosbiłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske předowanje.

Wěrowani:

W **Katholskej zyrkwi:** Michał Winkler, žiwnosćer w Sslonej Borschći, ſ Hanu rodź. Mětowskej tam. — Jakub Bjarsch, pohonc̀ w Maleschezach, ſ Marju rodź. Lubschez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Gustav, Hermanna Oty Hilbjenza, restawratěra a blidarskeho mischtra na Židowje, ß. — Oskar Emil, Handrija Augusta Urbana, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Max Emil, Ernsta Bohuwěra Domschki, murjerja w Dobruschi, ß. — Richard Max, Jana Ernsta Adolfa Preuskera, zyhelnika na Židowje, ß. — Marja Emma, Jana Ernsta Freiberga, schewza w Sslonej Borschći, dź. — Max Ota, Handrija Gocža, khěžerja a murjerja na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Josef, Adolfa Bobeka, krawza tudy, ß. — Kurt, Josefa Urbanskeho, pilkarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 30. haprleje: Ernestina Frieda, Ernsta Wylema Tannerta, dźěłaćerja w Sajdowje, dź., 11 měßazow 4 dny. — 4. meje: Emma Amalija, Korle Augusta Rjeczki, fabrikarja na Židowje, dź., 6 lět 6 měßazow 13 dnjow. — Hana Madlena, Michała Krala, khěžerja pod hrodom, dź., 12 lět 22 dnjow. — 5. Morwonarodź. ß. Augusta Berndta, dźěłaćerja w Cźemjerzach.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2444 měchow.	W Budyschinje 3. meje 1890				W Lubiju 8. meje 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	10	—	10	31	9	65	10	—
" . . . . . žołta	9	41	9	65	9	41	9	71
Rožka	8	44	8	63	8	12	8	44
Jećmjeń	9	28	9	42	8	67	9	33
Wowß	8	70	8	90	8	30	8	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	9	72	10	—	8	75	9	72
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	60	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	70	2	30	2	60
Pšeńčna muka 50 " . . .	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . .	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	30	2	50	3	—
Ssłóma . 600 " . . .	30	—	32	—	27	—	30	—
Proßata 1158 schtuk, schtuka . .	16	—	31	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńża (běła) wot 9 hr. 85 np. hač 10 hr. 15 np.; pšeńża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hač 8 hr. 63 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 60 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 9. mejc: Pomróčene.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na powodźomnych łukach pschi tak mjenowanym hospitalskim hacze a pola Wuriz ma ßo

ßrjedu 21. meje 1890 popołdnju wot 3 hodźin

na městnje ßamym ſ wuměnjenjom wuběranja bjes ßadźerjemi a se ſwuczenymi wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajecze smyßleni ßo prosch̀a, ßo w mjenowanym cźaßu pschi hospitalskim hacze seńcź.

W Budyschinje, 5. meje 1890.

Měschczańska rada.

Heerklotz. Schstr.

Khěža na pschedań.

W Hodźiju je nowa natwarjena khěža ſ brózńju a 5 kórzami pola a łuki se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań.

Ssuche drožd̀że

proschu ßwojich cześczenych wotebjerarjow k pschedstejazym ßwjatkam ſ cźaßom skasacź.

Otto Säuberlich w Lasu.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 13. meje ma ßo
300 khójnowych hromadow walczíny a
400 rm. khójnowych pjeńkow
ßa hnydom hotowe pjenjesy na pschedawacź. — Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w cźornych khójnach.

W Minakale, 7. meje 1890.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Pšeńczny muku

w najlěpschej družinje cźißło **0**, **1** a **2** porucza k ßwjatkownemu pjecźenju po najtunischej płaćišnje

A. Nagel,
młynk w Delnjej Hórzy.

Pschedeschczniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaćišnach w wulkim wubjerku
Ed. Schulze's Sohn
pschedeschcźnikař pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **pocześnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Woßebitoscze w mužazych a hólczazych klobukach.

Sskómjane kłobuki

najwjetschi skład w Budyschinje. — Najtuńsche płaćišny.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 pódla hoscźenza „k winowej kiczi".

Žiwnosćz na pschedań.

Pónd̀żelu 19. meje t. l. dopołdnja w 10 hodź. ma ßo w Hornjej Borschći žiwnosćz cźißło 13, k sawostajenstwu njebo **Augusta Nowaka** ßkuschaza, ſ 10 akrami 140 □prutami pola a łuki, ſ 172 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, ſ maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjeńka a hospody pschedacź.

Tón ßamy dźeń popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo 4 krowy, 2 ßwinjeczi, 1 kosa, 12 kur, ßykanjowa a cźisćaza maschina, wós, pluh, radło, bróny a wscha hospodarska nadoba na pschesadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Khěža na pschedań.

W Hodźiju je khěža cźißło 65 se ſahrodu a kórzom pola hnydom na pschedań.

Na rěsniſkej haßy w Budyschinje je **khěža** ſ dworom a se ſahrodu na pschedań. Dalsche je w wudawarni „Sserb. Nowin" shonicź.

W Kamjenej pola Rakez je **khěža** cźißło 17 ſ ¾ kórzom pola na pschedań.

W Małych Debßezach je **khěža** cźißło 35 ſ rjanej ßadowej ſahrodu na pschedań. Dalsche je pola **Ernsta Schmidta** tam shonicź.

Někotre sta dobrych **ßelowych měchow** po 15 a 25 np. porucza

Otto Säuberlich w Lasu.

Sakske mlokowe khany k transportej po najtunischej płaćišnje dźěła

E. Röschenthaler
na schulskej drósy 1 a 3.

100 zentnarjow runklizy

zentnar po 40 np., ma na pschedań kubleŕ **Klahre** w Tšelanach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Koßy

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Moleŕske a **murjeŕske barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němski a franzowski,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na schpundowanje,
s barbu derje skhnyjaze,
lak na kožu,
spiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandski zement,
gyps,
wschelaki klij,
barbicźe atd.
poručžataj tunjo
bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach 8 w słotej hwěsdźe.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho do-
stacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Portlandski
zement
wubjernje wjasazy pschezo czerstwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poručžataj
bratraj Měrschej
w słotej hwěsdźe.

Carbolineum
najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macža,** so by **njehniło,** porucža
Gustav Poser.

Cžisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Njepikojty tobak
punt po 25 np., pschi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucža
Ad. Rämsch.

Najwjetschi skład
drastnych tkaninow
kraßne nowoscźe sa nalěcźo a lěcźo najtuńscheje hacž do najdróž-scheje družiny,
cžorne a pißane židźane tkaniny sa nje-wjescźinsku drastu
teho runja
satin, madapolam a katun
najnowsche mustry tuteho lěta porucža po niskich, twjerdych płacźisnach.
Julius Hartmann Sohn
na róžku mjaßoweho torhoschcźa 16. **Nowa wulka pschedawaŕnja.**

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis
twarjeŕnja maschinow a porjedźeŕnja
na Draždźanskej drósy 2 w Budyschinje
porucža ßo
k **twarjenju ratařskich maschinow** a k jich **porjedźenju, kowaŕskich dujakow** (měchow) we wschěch wulkoscźach, **piwaŕnskich** a **młynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maschinow wschelakeje družiny** po tunich płacźisnach a dobrym wuwjedźenju.

Emma swud. Vorwerckowa
na hłownym torhoschcźu cźißło 5 s napschecźa hłowneje straže porucža po tunich płacźisnach ßwój wulki skład **žaketow, deschcźnych mantlow** a **pjeslow,** s dobrych tkaninow dźěłanych, a proßy pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Rěsak w Weigsdorfje pola Kumwalda
porucža k twarskemu cžaßej w ßuchej tworje:
schindźelowe deski, 21 a 24 mm tołste,
schpundowanske deski, 24 a 30 mm tołste,
deski sa tyscherjow, kaschcźe a scźinowe wjeŕchi we wschelakich tołstoscźach,
tsěschne łaty, sacźahowanske łaty,
łaty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
spalěrowe łaty
po cžaßej pschiměrjenych tunich płacźisnach.
Gustav Adolf Leuner.

Kury, hołbje a wschu druhu pjerisnu kupuje a płacźi najwyschschu płacźisnu
J. H. Ulbrich w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 22.

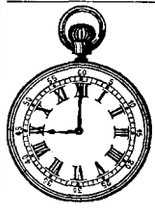

Najwjetschi skład
cžaßnikow, rjecźasow a hudźbnych hrajadłow.
Porjedźenje najlěpsche a najtuńsche.
J. G. Schneider pschi lawskej wěži.

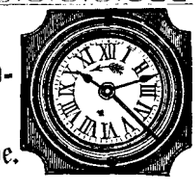

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a dróžschu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucža
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Würzburgske runklizowe ßymjo,
žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składźe
Carl Noack
na žitnej haßy.

Wósk,
twar a **panki** kupuje
Moritz Lehmann
na bohatej haßy.

Wósk,
wóskowy twar a **panki** kupuje a płacźi najwyschsche płacźisny
Hermann Lehmann, mydłaŕ
na horncžeŕskej a žitnej haßy.

Pcžołazy wósk a twar, tež wuwarjene panki kupuje
H. Puy,
mydłaŕnja na ßerbskej haßy.

Wóskowy twar
po wjetschich a mjeńschich dźělbach kupuje tłócžeŕnja wóska
Roberta Adama
na swonkownej lawskej drósy cžo. 5.

Kóslaze kóžki
kupuje po najwyschschich płacźisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **mydlarſtwo,** 30 lět wote mnje na bohatej haßy wjedźene, ßwojemu ßynej **Pawolej** pſchepodał.

Sa dowěrjenje, mi w bohatej měrje ſpožczene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu jo na mojeho ßyna pſchenjeſcz.

S počzeſczowanjom

Moritz Lehmann.

Na hornje woſſjewjenje ßo počzahujo najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **mydlarſtwo** ßwojeho nana pſchedewſał a ſo je pod dotalnej firmu **„Moritz Lehmann“** dale powjedu. Sprawne a tunje poßłużenje lubjo, proſchu najpodwolniſcho, moje pſchedewſacźe dobroczźiwje podpjeracz.

W Budyſchinje, 1. meje 1890.

S počzeſczowanjom

Pawol Lehmann.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khoſej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczźiſnach porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczźiſnach.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Nowe

turkowſke ßłowki

ßu po puncze a po litrje tunjo doſtacz pola

Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Franz Marſchner
cźaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczźaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczźiſny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Jako jara płaczźiſny hódno dźělbu **twjerdeho drella,** ſtary łóhcź po 25, 35 a 40 np., lěpſche kajkoſcźe ſtary łóhcź po 50 a 60 np., **zwjernowane kholowowe tkaniny,** kotrež ßo płokacź hodźa, w wulkim wubjerku tunjo porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Jan Khěžnik, rěſbaŕ

w Budyſchinje
na Lubijſkej dróſy 6
porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſkład **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczźiſnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Soſy a **matrazy,** też ſ **łožom,** po tunich płaczźiſnach porucza **T. Albert**
na hornczerſkej haßy.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Małym Wjelkowje
ſměje **njedźelu 11. meje** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hoſczenzu poßedźenje. Ssobuſtawy a pſcheczelow towarſtwa pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Porſchizach
ſměje jutſje **njedźelu 11. meje** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje dla ſkaſanja pſchikupnych hnojow.
Wſchě ßobuſtawy proßy ßo ſeńcz **pſchedßydſtwo.**

Sserbſkim burſkim towarſtwam w Kamjenſkich ſtronach
ßo jako ſkhadźowanſke měſtno kóždy ſchtwórtk
hoſczenz „k ſłotej krónje“ w Kamjenzu
porucza.

Towarſtwo Pomocy za studowacych Serbow

změje **srjedu po swjatkach, 28. meje,** popołdnju w 2 hodź. w **Müllerec** (Thiermannec) kolonnadach swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu.

Dźeńſki porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydstwo.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza

Adolf Rämsch.

Włoßowe rjeczźaſy, pletwa a wopuſche
ſ wucźeßanych włoßow dźěła
Ad. Herold, friſeur
na žitnych wikach pſchi póſtſkej kowarni.

Hdźe ſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje 15. różownika, ſwjedźeń Božeho k njebu ſtpića, do Stróže pola Rakec mały wulět, při kotrymž budźe ſo piwo za sobuſtawy w Michelec hoſcźencu z pokładnicy płaćić. Sobuſtawy ſo proſa, ſwoje mandźelſke — też njewjeſty — ſobu přiwjezć. Zhromadźenje popołdnju w 2 hodźinomaj, wotkhad 1/2 3 hodź. z Křižanec hoſcźenca. Přiſtup do knježeho parka je nam też dowoleny. Wo bohate wobdźělenje proſy

předsydstwo.

Cźeladnikow, dźowki, bójki a knježich pohonczow a dźěłacźerſke ßwójby pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Kowarſkeho wucźobnika
pyta
August Pallmer w Wjelecźinje.

Krawſkeho wucźobnika
hnydom pyta **H. Wenk** w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 32.

Woſſjewjenje.

Wſchitzy dołžnizy a wěricźeljo njebo **Augusta Nowaka** w Hornjej Borſchczi maja ßo hacž do 10. meje t. l. pola žiwnoſcźerja **J. Schneidera** cźißko 5 w Praſkowje pſchipowjedźicź.

Herbjo.

Pawoł Räda,
diakonus při Michalſkej cyrkwi,
Margareta Rädźina
rodź. Riesec,
zwěrowanaj.
W Budyšinje, 6. meje 1890.

Amalija Křižanec,
Jan Golč,
pomocny duchowny,
slubjenaj.
W Budestecach, 4. meje 1890.

Próſtwa.

Knjeſa fararja dr. **Kalicha** naležnje proßymy, ſo by kraßne předowanje, kotrež je ſańdźenu njedźelu dźerżał, wotcźiſchczecź dał.

Mnoſy kemſcherjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 17. meje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kherjorstwo. Hłownaj pschedmjetaj, wo kotrymajž je kherjorstwowy sejm sańdzeny tydzeń jednak, běschtaj nowa pjenjezna zadanka sa němsku narańscho-afrisku koloniju a posylnjenje němskeho wójska. Pschi kolonialnej debacze je kherjorstwowy kanzler s Caprivi w kherjorstwowym sejmje swoju nastupnu rěcz dzerzak. Wón jasnje a wobwrótnje rěczesche a je sebi pschi tym mjeno wobdarjeneho rěcznika dobył. Sjawnje so wón wusna, so, runje kaz nehdy wjerch Bismark, prjedy sa kolonije sahorjeny był njeje, so pak ma sa nusne, so so w sapoczanej kolonialnej politizy postupuje. Schtoz su Němzy dobyli a schtoz wobsedza, dyrbja twjerdze dzerzecz. Kherjorstwo njeje se samsneho pohonjenja, ale wot luda nuczene kolonije w samorskich krajach dobycz pytako. Wone budze so jenoz tak dołho s kolonialnej politiku nakładowacz, hacz budze to po ludowej woli. Němski lud pak sebi zada, so by tez wón pschi wudzelenju hischcze njerosdatych krajow semje swój dzel dostał. K temu wscho sa to rěczi, so je to, schtoz je kherjorstwo na swoje kolonije wažiło, wužitne pjenjezne nałoženje. Hizo wot tuteho pschekupskeho stejnischcza budze Němska so na to měricz, so by swoje kolonije žórko bohatstwa sa němski lud sczinika. Narańscho-afriske towarstwo budze srědki, kotrez kherjorstwo sa njo nětko wudawa, junu saso wróczicz dyrbjecz. W sejmje wschě strony wukoženjam kherjorstwoweho kanzlera pschihłosowachu, s wuwsaczom swobodomyślnych a sozialdemokratow. Tuczi w swojej krótkowidnosczi, a so bychu so se samyślkom knjezerstwu pschecziwjeli, kaz prjedy tez nětko na tym wobsteja, so je kolonialna politika Němskej schkódna. S pschecziwnistwa swobodomyślnych a sozialdemokratow pak kolonialnej pschedkosy strach njehrosy, je wěste, so so wot sejma skónczenje pjenjesy pschiswola, kotrez so sa narańscho-afrisku koloniju žadaju. Knjezerstwo by sebi sboże pschało, hdy by sejmowa wjetschina pschi pschiswolenju pjenjes sa posylnjenje wójska runje tak lóhko haj prajiła. Wscho wot teho wotwisuje, kak budze pschi tym zentrumska strona hłosowacz. Po rěczi dr. Windthorsta smělo so wocakacz, so zentrum to, schtoz je k sdzerzenju brónitosczе wótzneho kraja trěbne, njesarjeknje. Debata wo wojerskej žadanzy bě psches to sajimawa, so pólny marschal Moltke sa nju wustupi. S napjatej kedzbnosczu ludowi sastupjerjo na słowa schědziweho pólneho marschala posłuchachu, kiž so hnydom pschi sapoczatku posedzenja po wójnskim ministrje k rěczenju pschipowjedźi. S runa stejo a njedźiwajzy swojich dźewjeczdźesacz lět so jenoz s prawej ruku s lóhka sepjerajo wón s derje pschemyślenej, wschudze srosumliwej rěczu sapósłkanzow wo nusnosczi nowych wjetschich woporow sa wojerstwo pscheswědczicz pytasche. Hrabja Moltke praji: „Psched nješchto czasom je so strony lewizy prajiło: Wójny so jenoz k lepschemu wobsedzazych ludowych klasow wjedu. Bjes wójska bychu ludy spokojom a směrom žiwe byłe. Pschi wójnje pak ma kóždy nješchto słubicz a kóžde knjezerstwo so prózuje, měr sakhowacz. Wójny dzensa wjazy psches wolu jenotliwych wjerchow njenastanu; te czasy su nimo. Dzensa su požadanja luda, snadz sabłudnjeneho luda, kotrez k wójnje nucza. Wójna, kotraž kaz Damokleſowy mjecz nad naschej hłowu wisy, by, hdy by wudyriła, žałosna była. Nichtó njemóże rjez, hacz by wona 7 abo 30 lět trała. Pornjo tajkim stracham wudawki sa wójsko, kotrez je pschi dzensnischich wobstejnosczach najlepsche woboradło měra, mało do wahi padaju. Hdyž tez swoje finanzy rostschasacz njesměmy, budze tola měr czim lepje sakhowany, czim lepje su nasche wojerske mozy po kraju a po wodze wuhotowane. Knjezerstwa steja psched sozialnymi praschenjemi, kotrez móże wójna wotstorczicz, tola niz rosrisacz. Wschě knjezerstwa chzedza měr, ale budza jón móz sakhowacz? Naschi susodza na ranju a na wjeczorje měr lubja, ale w wójnskim brónjenju pokracuja. Tajku měrniwosczu sebi ważimy, tola bjesstraschnosczu nańdźemy jenoz w sebi samych.“

— Kherjor Wylem na swoje pucowanje kschinku s rjadami (ordenami) sobu bjerje, kotrez su pjecza wjazy hacz 80,000 hriwnow hódne. Jedyn tajny dwórski radziczel ma tutón pokład hladacz. Kherjor rad tajke wusnamjenjenja sam pschepodawa; duz dyrbja rjady pschezo k ruzy bycz. W tejle drohotnej sběrzy so wschě rjadownje rjadow s diplomami hromadze khowaju.

— Sakski prynz August je po narańschich krajach pucujo 9. meje sultana w Konstantinoplu wopytał.

— Pruski knjejski sejm je sańdzeny tydzeń namjet hrabje Pfeila pschijał, po kotrymž ma so pruske knjezerstwo napominacz, w wyschschich schulach, w kotrychž liczba zidowskich wuczomzow s kóždym létom pschiběra, zidowskich wuczomzow wot kschescźijanskich dźělicz a sa prěnschich wosebite wyschsche schule sałożicz. Konservatiwne „Kschižne nowiny“ wo tymle wobsamknjenju knjejskeho sejma pisaju: „Knjejski sejm je w czasu, w kotrymž je ‚zid s kralom czasa‘, khróbłosczu, kotraž so doscz wažicz njemóże, měr, prenju krocżel czinicz, so by so němski lud wot zidowskeho pschaha wuswobodził. To bě skutk! němski skutk, kschescźijanski skutk. Njech so njepraji, so chzemy zidow wot wyschscheho sdźěłanja wusamknucz. Schtóz strachi pschepósnawa, kotrez sylne pschiczischczenje zidow k powołanju wuczenych we sebi khowa, tón žadyn statnik njeje, s najmjenscha žadyn kschescźijanski statnik. Hdyž nasche schule, wosebje nasche gymnasije, pomału tak daloko pschińdu, so so s najmjenscha w wyschschich rjadownjach woprawdze do zidowskich schulow pschetworja, w kotrychž zidowstwo knjezi, potom njech so stroschtnje praji: Kónz Němskeje! dzerzimy sebi swoje wyschsche schule, so bychmy sebi duchowne semjanstwo asiskeho splaha tworili, kotrez by nasz posdźischo wobknjezikło? Temu dyrbi so hnydom mjesa stajicz, njesměmy so s tym kombzicz. Njesměmy tak daloko hicz, so so s bojoscu, so bychmy so wobarajo njesnjesni so bycz sdali, so wot straschneho pschecźiwnika pschewinucz damy. S warnowazym pschikładom je nam Awstriska, hdyž běchu pschezo ‚pschedobrocźiwi‘, nješchto pschecźiwo zidam czinicz, hacz do jich wotrocźstwa pschińdzechu. Hdyž so gymnasije tak dale pschezidza, potom budza tez pola nasz zidza w sjawnym a politiskim žiwjenju roskasowacz. Zidowska samóžnosczz budze, je-li někomu, swobodomyślnym, hewak pak sozialdemokratam spomožna. Hesko nětko réka: ‚Ja abo Ty!‘ Pak dyrbimy so shrabacz a nětko tak wjele hacz so hodźi, móz zidowstwa saraczicz pytacz, pak dyrbimy so podczišnucz.“

— Hamburg bě wutoru w nozy do tołsteje czmy sawaleny. Nihdze so na dróhach płynowe (gasowe) latarnje njeswěczachu. Płyn bě wuschoł, dokelz dźěłaczerjo w Hamburgskej płynarni strajkowachu. Pó czmje so mkodym prysłatym ludzom składnosczz posticzi, na někotrych dróhach harowacz a sebi wschelake njewusnosczе dopuschczicz. Herjekarjo do wschěch wosow konjazeje želesnizy, s Altona abo wot rjemjeślniskeje schule pschijědźazych, s kamjenjemi mjetachu, tak so buchu wosowe wokna rosražene. Tele njewuschnosczе so se spěwom, hwisdanjom a kschiczenjom pschewodźachu. Poliziſtojo, na drósy pschitomni, běchu njemózni pschecźiwo herjekarjam, w ludowej czrjódze, psches tyšaz wosobow sylnej, so khowazych, hacz w 12 hodźinach w nozy posylnjenje dostachu. Rosnjembrjeni poliziſtojo nětko s nahim mjeczom do kóždeho rubachu, kiž so jim napschecźiwo staji a tak bórsy lud rosehnachu. Mnosy njemérniznу buchu sajecźi, mnosy tez sranjeni. Na druhi dzeń bě hizo direkzija płynarnje telko nowych dźěłaczerjow najała, so mózesche so doscz płyna sa blizschu nóz nadźěłacz.

— Němska narańscho-afriska kolonija budze w blizschim czasu sazo zyła pod němske knjejstwo podczišnjena. Po nowschich powjesczach je khežorstwowy komisar, major Wisemann, sazo jene město, wot arabskich sběžkarjow wobsadzene, pschistawne město Lindi, se swojimi wojakami dobył. Lindi, kotrez trochu dale k pokodnju leži, hacz wóndano dobyte Kilwa, ma wažny mórski pschistaw. W septembrje 1888 so arabscy sběžkarjo do sastojnikow němsko-afriskeho towarstwa,

w Lindi pschebywazych, dachu; jenoż ſ wulkej prózu ßo Němzam tehdy poradźi, ßo na jenu němſku wójnſku kódź wukhowacź. Wot teho cžaßa je Lindi pschezo w ruzy ſbĕžkarſkich Arabſkich byko. Nětko je jenoż hiſchcże Mikkindani wot Arabſkich wobßadźene. Je=li ſo by też Mikkindani panuko — a to je jenoż praſchenje cžaßa — by móz arabſkich ſbĕžkarjow do zyka ſniczena byka, a ßo jim wikowanje ſe ſchklovami pſchichodnje njemóžne ſcžiniko.

Franzowſka. W pokodniſchej Afriziy ßu Franzowſojo ſkónczńje ßaßo jedyn wuſpĕch pſchecźiwo njepſchecźelſkim Dahomejſkim dozpili. S bombarděrowanjom dahomejſkeho měſta Vidah ßu woni Dahomejſkich tak ſatraſchili, ſo ßu ßo tucźi ſwólniwi pokaſali, europiſkich jatych Franzowſam wudacź. Jecźi franzowſzy mißionarojo ßu hižo wußwobodźeni. Franzowſke knježerſtwo nětko mako pokhilnoſcże pokaſuje, ſ Dahomejſkimi wójnu wjeſcź, dokelž wójna, hdy bychu Franzowſojo też dobyli, Franzowſkej wužitka pſchinjeßka njeby.

Jendźelſka. Wußlědźer ßrjedźneje Afriki, Stanley, kiž je wjazy lět po ſnutſkownej Afriziy pucźowawſchi ßo do Europy wrócźik, je do Londona pſchijěł. Pſchi jeho pſchikhadźe je jemu Londonſki Lordmajor (měſchcźanoſta) pißmo pſchepodał, ſ kotrymž ßo ßkawnemu wußlědźerjej cžeßne měſchcźanſtwo měſta Londona ſpožči. Stanley je na to rěcź dźerżał, w kotrejž jendźelſke nowiny ßwarjeſche, kotrež ßu ſe ßwojim ſadźerżenjom na tym wina, ſo ßo Jendźelſka ßrjedźneje a narańſcheje Afriki mozowaka njeje. Sſrjedźnu Afriku pſchi rĕzy Kongo nětko Belgiſzy ſe ſtoprozentowſkim wužitkom wobßedźa, a Němzam wjetſchi dźěl narańſcheje Afriki ßkuſcha. Stanley ßo dźiwaſche rasnemu ſkutkowanju a rosßudźenoſcźi khĕžora Wylema a ßkawjeſche khĕžorſtwoweho komißara majora Wißmana.

Rußowſka. Ruſke knježerſtwo ßo boji, ſo ßo nawjecžorna a pokodniſcha Ruſka, w kotrejž je ßo wjele němſkich ratarjow a fabrikantow ſaßydliko, pomaku pſcheněmcźi. So by ßo ſ wĕſtoſcźu naſhoniko, kelko Němzow w tamnych ſtronach w tu khwilu bydli, je knježerſtwo pjecźom ſaſtojnikam poruczíko, Němzow we wſchĕch tamnych městach a wßach liczicź. Tole liczenje pjecža ſ naprawami ſwißuje, ſ kotrymiž chze knježerſtwo dalſche ſaßydlenje Němzow w Ruſkej ſamjeſowaccź.

— Hrody w Ssmorgowje pola Brodow, kardinalej Ledochowſkemu ßkuſchaze, ßo k bydku ſa zara a němſkeho khĕžora, kotrajž ßo k manevram w Podolſkej a Volyńſkej wotcžakujetaj, pſchihotuja. Manevry budźa ßo bliſko k awſtriſkim mjeſam wupſcheſtrĕcź.

— Kurator Derpſkeho ſchulſkeho wokrjeża je wukas wudał, po kotrymž ma ßo wot bliſcheho ſchulſkeho lĕta w ſchulach baltiſkich provinzow ruſka wucžbna rěcź ſawjeſcź. Hacž dotal je ßo w tamniſchich ſchulach němſki wucźiko.

Bolharſka. W hkownym bolharſkim měſcże Sofii je ßo wußudźenje pſchecźiwo majorej Panizy a jeho towarſcham ſapočžako, kiž ßu pjecža loni nětcžiſche bolharſke knježerſtwo ſwrócźicź ſpytali. Liſty ruſko=bolharſkich pſchißahanzow, kotrež ßu w ſkórżbnych pißmach woſjewjene, khutneho ſacźiſchcża njecžinja. Pſchißahanzy ßo ſ woprĕdka nadźachu, ſo budże ßo też miniſterſtwowy pſchedßyda Stambulow wot nich dobycź dacź. Major Paniza ſtajnje piża, ſo bjes pjenjes niczo ſapočžecź njemóże, bjes tym ſo ruſki agent Kolobkow pospochi Panizu pohonja, ſo by wotrĕcžany pſchewrót do ſkutka ſtajił. Paniza drje njepſcheſtawa wobkrucźecź, ſo ßo k temu pſchihotuje, woprawdże pak ßo komdźi, ßwoje wotpohlady wuwjeſcź. Też dopokaſmo, ſo je ruſke knježerſtwo wo tej wĕzy wjedźako a ſo je do njeje ſapleczene, je jara ßkabe.

Turkowſka. So Němzy na lohke njewoſmu, hdyž ßo jich poddanam w Turkowſkej nĕhdźežkuli kſchiwda ſtanje, ßu wóndy Turkojo ſpóſnacź dyrbjeli. Pſched krótkim bĕchu w Konſtantinoplu pjecźo turkowſzy polizajſſzy wojazy morjaka Hundta ſ jeneje němſkeje pſchekupſkeje kódże na żabkawe waſchnje ſkónzowali. Powjeſcź wo njeſkutku ßo rosnjeßy, winowacźi buchu ſajecźi a jich njeſkutk ßo wot ßwĕdkow wobßwĕdcźi. Turkowſzy ßudnizy pak njedźiwajzy teho jatych wuwinowachu a jich puſchcźichu. Na tu němſki póßłanz Radowitz dla teje wĕzy ſakroczi a ßebi żadaſche, ſo bychu ßo ſkóſtnizy ſ nowa ſajeli a wußudźili. Turkowſke knježerſtwo pak ßo pſchecźiwo temu pſchecźiwjeſche. Duž němſki póßłanz, ſo by ßwoje żadanje pſchecźiſchcźak, hrożeſche, ſo Konſtantinopel wopuſchcźi. Sultan nětko jeneho ßwojich dowĕrnikow k němſkemu póßłanzej póßła a da jeho proßycź, ſo by jemu dźiwajo na pſcheczelne poměry, bjes Němſkej a Turkowſkej wobſtejaze, położik, naležnoſcź wurunacź. Póßłanz pak wotmolwi: „Tak jara hacž też jeho ſultanowe dowĕrjenje cžeſcźi, dha tola hinak njemóże, dokelž ßo tu wo cžežke pſchestupjenje prawa poddana, pod jeho ſakitom ſtejazeho, jedna, a wón by ßwoje ſaſtojnſtwo wopak ſrozumik, hdy by ßo hinak ſadĕrżał, hacž je hacž dotal cžinik.“ Na to ſultan juſtizneho miniſtra Djevdeta paſchu, kiž do teho ſwolicź nochzyſche, ſo bychu ßo winowacźi Turkojo khoſtali, wotßadźi a na jeho město Riſu paſchu poſtaji. Tutón ßo nadźijomnje komdźicź njebudże, mordarjow němſkeho morjaka Hundta k ſaßkużenemu khoſtanju ſaßudźicź.

— Ruſki póßłanz w Konſtantinoplu, Nelidow, je ſaßo ras turkowſke knježerſtwo napominak, ſo by lětnu wotpłatu wójnſkeho dołha, kotraž je lětża hižo ſ danju wyſche 20 milijonow frankow doſtupika, wotedako. Wulkowesir je wotmolwik, ſo turkowſke knježerſtwo ſtajnje na tutón dołh myßli, ſo pak je we wulkich pjenježnych wuſkoſcźach a teho dla ruſke knježerſtwo proßy, ſo by ſultanej hiſchcże wjetſchich njeluboſcźow njepſchihotowako a na ſapłacźenju dołha w tu khwilu njewobſtako a ſcźerpnoſcże mĕko.

Amerika. W poknóżnej Amerizy cžaſto ßylne wichory wulke ſapuſcźenje nacžinjeja. Tele dny je tajki wichor měſtacžko Akron w Ohioſkim ſtacże ſkoro runje tak ſapuſcźik, kaž wóndano město Lousville. Wjazy hacž 100 domow je ſpowalenych, druhe ßu ſlĕ roszychnowane. Domy na prawym brjoſy rĕki Ohio ßu doſpoknje ſapuſcźene. 15 woßobow je ßo ſaraſyko, 40 ßo wobſchkodźiko. Wichor je też wo wßach penſylvanſkeho, jowaſkeho, inidianaſkeho a kanſaſkeho ſtata ſakhadźak.

Jaty na Kawkaſu.

(Pokracžowanje a ſkónczenje.)

Ale tón Tatar je Koſtylina wokacź ßkyſchak. Žilin ßkyſchi, kak nĕchtó ſa nimaj jĕcha a woka. Žilin do lĕża bĕži. Tatar tſĕlbu woſmje a tſĕli. Dokelž mißnje, ßwari a po pucźu dale cźĕri.

„Mój ßmój ſhubjenaj, bratſje“, Žilin ſchepta. „Tónle rapak budże Tatarow wokoko ßo ſhromadźecź, cźi ſa namaj pſchicźĕrja. S najmjeńſcha tſi wjerſty dyrbimoj dale, hewak żaneje pomozy ſa naju njeje.“ Cžert je mi kaſak, ßebi wón myßli, tehole pjeńka ßobu bracź. Ssam bych hižo dawno na wĕſtym měſcże byk.

„Dźi ßam!“ Koſtylin proßy. „Pſche cžo dyrbiſch ſa mnje ſahinucź?“ — „Nĕ, ja njeńdu. Sso njehodźi towarſcha wopuſchcźicź.“

Saßo jeho wón na ramjeni wſa a dale khwataſche. Wjerſtu bĕſche ßnano póſchok. Spochi po lĕżu dże, a nihdy żaneho kónza njeje. Kurjawa, jako bychu mróczele cźahnuke, ßo roscźahuje a roſpkunje; żaneje hwĕzdki wjazy widźecź njeje. Žilin bĕſche ßmjercź wuſtak.

Pſchi pucźu je kužok, ſ kamjenjemi wobdaty. Wón ſaſta a Koſtylina dele ßadźi. „Wokomik chzu wotpocžnucź . . . chzu ßo napicź . . . chzemoj blinz ſjĕſcź . . . najſkerje daloko wjazy njeje.“

Runje bĕſche ßo pſchestrĕk . . . chzyſche ßo napicź . . . duž ßaßo topot wußłyſchi. A ßaßo, ſ towarſchom na ramjenjomaj, do kerkow bĕži, hdyž ſ hory dele dże. Tam ßo lehnjetaj.

Wón rĕcžecź ßkyſchi, tatarſke ßkowa roſeſnawa. Na tym ßamßnym měſcże, kotrež bĕſchtaj runje wopuſchcźikoj, bĕchu Tatarojo ſaſtali. Bórſy bĕſche wokanje ßkyſchecź, kaž ßo pßy ſchcźuwaju. Na ſemi praſkota, — pſches kerczinu, runy pucź na njeju, ßo poß dobywa. Pſched nimaj ſtejo woſtanje a ſchcźowka. Zuſi Tatarojo ßo bliża, jeju ſepſchimaju, jeju ſwjaſaju, jeju na konjow ßadźa a ſ nimaj dale jĕchaju.

Hdyž bĕchu lĕdma tſi wjerſty jĕchali, Abdula ſ dwĕmaj Tataromaj ſetkachu. Po krótkim wurĕcžowanju Žilina a Koſtylina na druheju konjow ßadźichu, — a ſaßo wróczo dźĕſche do aula.

Abdul ßo njeßměje, kaž hewak, a ßwojimaj jatymaj ßkowcźka njepopſcheje.

Hdyž pſchi rańſchich ſerjach do wßy dojĕchachu, jeju na dróhu ßadźichu. Wjeßne hólczińſka ßo ſecźĕrichu, ſ kſchudami jateju pjerjechu, ſ kamjenjemi do njeju mjetachu a pſchi tym rejachu.

Tatarojo ßo wokoko njeju cźiſchcźachu, mjes nimi też tón ſtary ſ delnjeje hory. Žilin ßkyſchi, ſo jeju ßudża. Dale do hór dyrbitaj ßo dowjeſcź, jeni praja. Tón ſtary pak porucża, ſo dyrbitaj ßo moricź. Pſchecźiwo temu ßo Abdul ſapjera, prajizy: „Ja ßym ſa njeju pjenjeſy ſapłacźik a chzu wukupny pjenjes měcź.“ Stary napſchecźiwja: „Niczo płacźicź njebudźetaj, jenoż horjo nacžinitaj. A hrĕch je, Ruſkich żiwicź. Moricź — a hotowe je!“

Bĕchu ßo roſeſchli. Abdul k Žilinej ſtupi, prajizy: „Jeli ſo ſa dwĕ njedźeli wukupneho pjenjeſa ſa waju njedoſtanu, budu waju ſchwikacź. Je=li ſo pak ßebi ſaßo wumyßliſch cźĕkacź, tebje ſarażu kaž pßa. Napiſch liſt, ale kaž ßo ßkuſcha.“

Jimaj papjeru pſchinjeßechu. Wonaj pißaſchtaj.

Saßo jeju do kłódy tyknuchu a jeju ſady moſcheje dowjedźechu. Tam bĕſche pſchĕrow pjecź łóhcźi hłuboki; do tehole pſchĕrowa jeju dele puſchcźichu.

* * *

Nětko bĕſche hubjenſtwo ſa njeju. Kłódu jimaj wjazy njewotewſachu, k ßwĕtku horje jeju njepuſchcźichu. Kaž pßam jimaj njepjecźene

cźěsto mjetachu, karan ſ wodu ßo dele puschcźesche. W jamje je ßmród, duschaty powětr, wkoha. Kostylin běsche cźeżzy skhorik, saczekasche a we wschěch stawach jeho bolesche; spochi wón stona abo spi. Też Žilin hkowu powschesche. Wón njewě, kak ßebi ſ nusy pomhacź.

Wón drje jamu podrycź spyta; hdźe pak ſ pjerschczu chzysche? Abdul też běsche to hižo pytnuk a hrożesche jeho moricź.

Skhileny wón ras ßedźi, ßebi na ßwobodne žiwjenje myßli, a tyschno jemu je w duschi. Blinz jemu na jene dobo na klin panje, hischcźe jedyn blinz, a nětko ßo ßkódke wischnje dele ßypaju. Wón horje pohlada a Dinu widźi. Wona ßo poßměwa a prjecź běži. Wón ßebi myßli: hacź mi Dina spomožna njebudźe?

Wón městaczko w jamje wurjedźi a hlinu wusběže, ſ kotrejež muziki, koniki a pßy naplaza. Pschi tym ßebi myßli: hdyž Dina pschińdźe, ji je horje smjetam.

Nasajtra pak Dina njepschińdźe. Žilin konje teptacź ßkyschesche. Zusi Tatarojo pschijěchachu. Pola mosceje radu skkadowachu. Rěčzachu wo Ruskich. Žilin teho stareho rěčzecź ßkyschesche. Doscź Žilin njesrosumi, wo cźim jednachu; jemu pak ßo sdasche, so ßu Ruszy blisko; so ßo Tatarojo bojachu, so ßo Ruszy do aula dobudu; so wuradźowachu, schto ma ßo nětko ſ jatymaj stacź.

Hdyž běsche ßo shromadźisna rosescha, Žilin horjekach něka̧ke schubrowanje saßkyscha. Wón horje pohlada. Dina pschi jamje kleczi, hkowu do prědka skhiliwschi, so ßo jeje wokoloschijaza pycha nad jamu bimba; kaž hwěźdzy ßo jeje wocźi błykotatej. S rukawa wona dwaj ßydrowaj blinzaj wsa a jemu jej dele cźißnu. Žilin ßo woprascha: „Psche cźo tu tak dołho była njeißy? Ja ßym cźi hrajkow nadźěkał. Jowle je masch."

Wón ji hrajki horje cźißnu. Wona pak ſ hkowu wijesche. „Njeje trjeba", wona rjeknu. Sa khwilu dale dźesche: „Jwano, tebje chzedźa moricź." Wona na schiju pokasa. — „Schtó chze mje moricź?" — „Nan. Starzy jemu tak poruczeja. Ale mi je cźe žel."

Duž Žilin praji: „Hdyž je cźi mje žel, mi dołhu žerdź pschinjeß." Wona ſ hkowu wijesche. Žilin ruzy stynknu a ju proschesche: „Dina, ja cźe proschu, — Dinuschka, pschinjeß mi ju!" — „To ßo njehodźi", wona napschecźiwi. „To budźa widźecź. Wschitzy ßu doma." Na to ßo wotßali.

Srudny Žilin wjeczor ßedźi a ßebi myßli: schto nětko budźe? Pschezo wón horje shladuje. Hwěsdy ßo sybola, Boži měßaczk hischcźe seskhadźak njeje. S minareta běsche mulla wotspěwak, wschitko wocźichnu. Žilin sdrěmnje a myßl wotbycź njemóże: to holczo ßo boji.

Na jene dobo ßo jemu hlina na hkowu ßypnu. Wón horje pohlada. Na druhim kónzu jamy ßo kruta dołha žerdź pomaku dele puschcźa; žerdź ßo do scźěny saschtapi, ßo saßo won wucźehnje a hkubscho dele jědźe. Žilin ju pschimnje a ju na semju puschcźi. Wón běsche prjedy tule žerdź na třesche Abduloweje khěžki widźak.

Dźakowny wón horje pohlada. Jaßnje ßo hwěźdki sybola; nad jamu ßo, kaž pola kóczki, pó cźmě Dininej wóczzy ßwěcźitej. Wona ßo ſ mjeswoczom na khromu jamy khila a schepta: „Jwano! Jwano! Wschitzy ßu prjecźku jěli. Jenož dwaj staj doma."

Žilin na Kostylina sawoła: „Pój. Poßleni krócź chzemoj spytacź. Ja tebje ponjeßu." Kostylin wo cźěkanju niczo wjedźecź njechasche. „Ně", wón praji, „ja ßebi na žane cźěkanje myßlicź njemóžu. Ja dźě ani telko mozy nimam, so móhł ßo wobrocźicź." — „Dha budź tu wboženje, a niczo sa sło."

Sso roszohnujo ßo wokoscheschtaj.

Žilin žerdź wsa, ju Dinje dźerżecź dasche a horje lěsesche. Dwójzy saßo dele padźe, — kłóda jemu wulzy sadźewasche. S prózu Kostylin delekach žerdź dźerżesche, ſ prózu Žilin skónczńje horje doleše. S zykej mozu jeho Dina se ßwojimaj rucźkomaj sa koschlu cźehnje a ßo pschi tym ßměje.

Žilin žerdź horje scźeże. „Donjeß ju domoj, Dina; hewak pytnu, so tam njeje, a tebje nabija."

Mjes tym so wona žerdź domoj njeßesche, Žilin po horje dele cźerchasche. Hdyž běsche dele dóschoł, ßebi wótry kamjeń wsa a samk wot kłódy wotrasycź spyta. Ale samk je kruty a ßo njedawa. Wón ßkyschi, kak něchtó khětsje po horje dele běži, a ßebi myßli: to je sawěscze Dina. Wujachlena wona pschiběža, jemu kamjeń ſ ruki wsa a rjeknu: „Daj mi cźinicź."

Wona ßo psched nim klaknu, bijesche, paczesche, ßo martrowasche. Jeje rucźzy pak stej wuskej kaž kschud a mozy nimatej. Wona kamjeń prjecź cźißnu a płakasche. Saßo Žilin spyta; Dina ßo pódla njeho cźapnu a jeho sa ramjo dźerżesche. Posastawschi a ßo k lěwizy wokrocźiwschi wón něka̧ku cźerwjenosću nad horu widźi, — Boži měßaczk skhadźa. Doniž měßaczk seskhadźa, ßebi wón myßli, dyrbju doł pschekrocźicź, do lěßa dóńcź. Na měscze wón staże a kamjeń prjecź cźißnu. Byrnjeż ſ kłódu było, hicź dyrbju.

„Budź wboženje, Dinuschka. Cźaß žiwjenja budu na tebje spominacź."

Dina na jeho ßukni maßasche, so by jemu blinzow natykała. „Měj dźak, pěkne dźěcźo!" wón scheptasche. „Schtó budźe cźi, hdyž ßym prjecź, pópki dźěkacź?" Wón jeje wkoßy majkasche.

Płaczo ßebi wona hkowu ſ rukomaj sakrywa a kaž kóslatko horu horje skacże; pó cźmě Žilin ßkyschi, kak pycha jeje wopusche na khribjecze schcźercźi.

Wón ßebi kschiž sczini, ſ ruku samk na kłódze pschimnu, so schcźerkotak njeby, a po pucźu cźerchasche. A wón na cźerwjenosću pohladuje, hdźež měßaczk skhadźa. Pucź wón snajesche. Runu ßmuhu mějesche ßnano wóßom wjerstow hicź. Jeno so by do lěßa byk, prjedy hacź je měßaczk seskhadźak! Wón rěčzku pschekrocźi. Na horje ßo hižo ßwětli. Ale ſ doka měßaczk hischcźe widźecź njeje; cźerwjenosć pak pschibywa, na jenej stronje doka ßo dale bóle ßwětli. Po horje dele ßo scźiny ßuwaju, ßo jemu bliżo.

Žilin dźe, pschezo w scźinje, wón khwata, schtoż móże, ale Boži měßaczk je spěschnischi, — też na prawej stronje ßo wjerschki horow ßwětła. Wón je lěßej blisko. Měßaczk hižo nad horu steji, — ßwětła jako dźeń je nóz. Lisce na schtomach je widźecź. Na rosßwětlenych horach, jako by wschitko wotemrěło było, je cźicho; jenož delekach rěczka schwórczi.

Nikoho njesetkawschi wón k lěßej dóńdźe, ßebi cźěmne městaczko wobhlada a ßo ßydźe, so by tróschku wotpocznuk. Wón blinz sjě, kamjeń namaka a saßo ßwoje dźěło ſ kłódu pocza; ale podarmo ßebi jenož ruzy rosbi. Duž staże a po schcźeżzy dźěsche. Hdyž běsche ßnano wjerschtu póschoł, jeho móz wopuschczi; nosy jeho boleschtej; wón hischcźe nětkotre krocżele scźini a stejo wostanje. Ja budu ßo dale schtynkacź, ßebi wón myßli, doniž móžu. Hdyž pak ßo ßynu, saßo stanucź móz njebudu. K twjerdźisnje wschak njedóńdu; kaž pak dźeń saßwita, w lěßu wostanu — a w nozy dale póńdu.

Zyku nóz wón dźěsche. Dwaj Tataraj jemu napschecźo pschijěchaschtaj, ale Žilin jeju nasdala ßkyschesche a ßo sa schtomom skhowa.

Měßaczk hižo blědnucź pocza, roßa padasche, pomaku ßwitacź pocza. Žilin hischcźe do khromy lěßa dóschoł njebě. Hischcźe tsizecźi krocżelow chzu dóńcź, ßebi wón myßli, — potom hłubscho do lěßa póńdu a ßo lehnu. Hdyž je ßnano tsizecźi krocżelow póschoł, widźi, so ßo lěß ßwětli. Hdyž hacź do khromy lěßa dóńdźe, je hižo zyle ßwětko. Psched nim, kaž na dłoni, twjerdźisna leži. A njedaloko, k lěwizy w dole, ßo wóhnje pala; nětko hascheja, a kur ßo sběha, a cźłowjekojo wokoło ßo żehlazeho drjewa teptaju. Wocźi napinajo rosesnawa Žilin w kurje ... ßo błyschcźaze tsélby ... kosakow.

S radoscźu sahorjeny wón poßlenje mozy sebjerje, ſ hory dele lěse. Njedaj Wschehomikoscźiwy, ßebi wón myßli, so mje tudy pod hołym njebjom Tatar na konju wohlada: takle blisko ßwojemu wumoženju, mi ßo radźiło njeby, cźeknucź.

Lědma běsche jemu tale myßl pschischła, hlej: k lěwej ruzy na hórzy tsjo Tatarojo steja. Hižo ßu jeho pytli, na njeho cźerja, schtoż móża konje běžecź. Jemu je, jako by ßo jemu wutroba łamała; — ruzy sběhnuwschi wón ſ zykej schiju woła: „Bratsja, wumóžcze mje! bratsja!"

Naschi jeho wołacź ßkyscha — kosakojo na konje seskakaju a pschicźerja ...

Ale kosakojo maju daloko, Tatarjo ßu blisko. Žilin, ſ jenej ruku kłódu na nosy dźerżo, ßo bjes dycha kosakam napschecźo schtynka, ßam ßwój wjazy njeje, ßebi kschiże cźini a woła: „Bratsja! bratsja! bratsja!"

Kosakow je na pjatnacze muži. Sastróżeni Tatarojo ßwoje konje sadźerżuja a sastanu.

A nětko kosakojo Žilina wobstupja, ßo jeho praschejo: schtó je a ſ wotkel? Žilin płacze a móże jenož prajicź: „Bratsja! bratsja!"

Drusy wojazy pschikhadźeja, też woni jeho wobstupuja. Tón jemu khlěba da, tamón hejduschki, druhi palenza, tón jeho ßwój płaschcź wodźewa, tón jemu kłódu wotbiwa.

Offizěrojo jeho spósnachu a jeho do twjerdźisny dowjedźechu. Wojazy ßo wjeßelachu, towarschojo ßo wokoło njeho shromadźichu.

Žilin powjedasche, kak je ßo jemu seschło: a skónczi: „Dha ßym tola doma pobył, dha ßym ßo tola woženił! Ně, to mi wotßudźene njebě."

A wón dale ßkużesche na Kawkasu. Měßaz posdźischo Kostylina sa pjecź tyßaz rublow wukupichu; lědy žiweho jeho pschiwjesechu.

Ze Serbow.

S Budyschina. „Pczołarske towarstwo w delnim dole Sprewje“ mějesche dżeń Bożeho stpicza popołdnju w 3 hodźinach swoju hłownu shromadźisnu tu w Lauez hotelu. Pschedsyda, k. farar Räda s Barta, powita wschitkich pschitomnych, porěcza wo wuspěchach minjeneho a wo wuhladach tuteho lěta sa pczołarja a wosjewi wschelake spisy, kotrez su so towarstwu pschipósłałe. Dokelz běschtaj towarstwowy pokkadnik, k. kantor Beyer s Hucziny, a k. kantor Ssuschka s Budyschina, kotryż bě pschednoschk pschilubił, sastojnszy sadźewanaj, shromadźisnu wopytacź, pschedpokoži tudomny wucżer k. Sommer towarstwu sliczbowanje wo lěcze 1889. Dokhodow bě 75,73 hr., wudawkow jenoż 4,05 hr. Te sobustawy, kotrez 3 abo wjazy lět pschinoschk sapkaczili njejsu, so dale jako sobustawy njewobhladuja. Dokelz běchu pjenjezne wobstejnosćze dobre, wuloszowa so sa kóżdeho pschitomneho 1 italska matka, kotrez towarstwo s Italskeje skasa. Na to wobsamknu so, so towarstwo sakskemu hłownemu pczołarskemu towarstwu pschistupi, jeli so tute towarstwo niz wjazy dyżli 20 np. pschinoschka wot jenotliweho sobustawa nježada. So by so wujaznikło, kelko, kajke a w kajkich kołczach so pczoły wot sobustawow plahuja, ma so statistika wot pschedsydstwa sběracź a dostanje teho dla kóżdy sobustaw w tutym lěcze listno s praschenjemi. Dale jednasche so wo mejjskej khorosczi a kak ma so jej wotpomhacź (pczołarjo běchu tu jara wschelakeho měnjenja), wo polěpschenju pastwy atd. A. Sommer, pisźmawjedźer.

— W Drażdżanach swjeczesche njedźelu, dżeń 4. meje t. l., wjeczor wot 1/2 8 hodźin w tamnischich Meinholdez salach nowosałożene serbske towarstwo „Czornobóh“ swój mejski swjedżeń se serbskim konzertom, serbskim dźiwadłom a balom. Program konzerta wopschijesche kompositzyje kk. kantora Kozora a wucżerja Krawza, wot prěnischeho 6, wot posledńscheho 3, a wysche teho tež 2 narodnaj spěwaj a jenu kompositzyju sa husle wot Beriota, kotruż k. Enes wustojnje hrajesche. Spěwy pschednoschachu kk. Bětka a Wiczas a konzertna spěwarka knjezna Felvelez, rodzena s Łasa, kotraż ma jara rjany, wumjekszy wudokonjany hłós a s hłubokim saczuwanjom spěwasche. Wjedźenje konzerta mějesche k. Krawz, kiż spěwy a husle na pianje pschewodźesche. Spěwy so jara spodobachu a dyrbjachu so wschelake czisźka wospjetowacź. Po konzercze sledowasche dźiwadło, pschi czimż so wjeselohra „Kak Pětr lekari“ hrajesche, kotrejež humor mjes bohatym pschitomnstwom wjele radosćze sbudźowasche. Dr. Rymsaka pschedstajesche k. Erkner, Pětra k. Krawz a Marju knjeni Velová, druhe róle běchu w rukomaj knjenje Weikertoweje, knjezny Schusterez a kk. Jurjeńza, Pětschki, Symneho a Rjeczki. Wschitzy jara pěknje hrajachu a žnějachu powschitkowne pschipósnacze. Po skónczenym dźiwadle wotewri so bal s Kozorowej rjanej Meju a je lohko doscź hacź do ranja trak. Pisźarjej tychle rynczkow je so „mejjski swjedżeń“ naschich lubych Drażdżanskich Sserbow wulzy spodobał a wón wobżarowasche, so dyrbjesche s nóznym czahom saso wotjěcź. Wosźebje bě jeho to pschekhwatało, so běsche spomnjeny swjedżeń tak sylnje wopytany a to, kaž so sdasche, wot samych Sserbow, Czechow a druhich słowjanskich bratrow, pschetoż wschudże běchu słowjanske synki słyschecź. K temu knjezesche mjes pschitomnymi tajka lubosna towarschnosćź, kaž budźichu wschě wutroby sbratrowane byke. Kóżdy sradowasche so swojeje narodnosćze, to bě sjawnje widźecź a swědczesche sa to, so człowjek hakle to prawje waži, schtoż dyrbi parowacź; wusnawasche dźě jedyn sobustaw dopisowarjej, so je hakle w zusbje swoju serbsku rěcź lubowacź nawuknuł. Sserbske towarstwo je po tajkim Drażdżanskim Sserbam woprawdźita potrjeba. Duż dźakna sława tym, kotsiż su jo s wótczinskej mysłu sałożili a so wo nje sasłużbni czinja! Njech wone pschezo rjenscho kczěje a móznischo pschibywa k wokschewjenju serbskich wutrobow a k sławje serbskeho mjena! *F.*

S Wuriz. Hdyż so wutoru popołdnju pohoncź tudomneho kublerja Petzolda we wsy sawróczi, spłóschischtaj so jeho konjej. Petzoldowy serěnk, to wuhladawschi, wuskoczi khětsje na pucź a machasche s mězu psched konjomaj, so byschtaj do Petzoldoweho dwora so sawróczikoj. Pschi tym slecźischtaj konjej do boka do pschěrowa, a podsobnik slemi sebi prědknu nohu a dyrbjesche so sakkócź. Kóń bě po Petzoldowym měnjenju 1500 hriwnow hódny.

S Wulkeho Wjelkowa. Tudomny 27lětny knjezi sahrodnik je so póndżelu w knjezej sahrodze sa jedyn schtom wobwěsnuł. Czežka njewuhojna khoroscź je jeho k samomordarstwu pohnuła. Wón żonu a dźěczi sawostaji.

S Hodźija. Tudomneho żandarma Kalaucha su pjatk 9. meje popołdnja na schczežzy bjes Prěczezami a Ssokschezami morweho namakali. Boża ruczka bě jeho sajała a jeho żiwjenju nahły kónz czinika. Krótko prjedy bě Kalauch w Prěczezańskim hoscźenzu pobył.

S Debrikez pola Hodźija. Sańdżenu njedźelu, 11. meje, wjeczor bě tudy pola nasz wokoło hrabinskeho hroda wulkotny wóhnjostroj a poswětlenje knjezeho dwora a parka po naprawjenju a srjadowanju k. ryczerskubleriskeho najeńka Böhmy widźecź, na to pokasujo, so je tam pschihot na wulki ważny swjedżeń najnadobnischeje hrabinskeje swójby. A kajki bě tutón swjedżeń? Nasajtra, póndżelu 12. meje, bu tudy w hrabinskim hrodze na jara swjedżeńske waschnje Jeho jasnoscź Wylem, wjerch Hanawski, se swojej najnadobnischej njewjestu Hilżu, hrabinku s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld, psches k. lic. theol. Imischa, fararja w Hodźiju, wěrowany. Wjerch Wylem je tsecźi syn Jeho kralowskeje wysokosćze njebo Friedricha Wylema I., khurwjercha Hessynskeho; ta njewjesta pak, nětczischa wjerchowka, je druha dźowka Jeho excellenzy njebo Franza hrabje s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Debrikezami. Jako kwasarjo běchu tu bjes druhimi pschitomni: Prynz Heinrich Hanawski s Parisa, prynzesyna Marja s Ardeck, hrabja Ernst s Lippe-Biesterfeld nad Nowej Wsu w Pósnanskej, tukhwilny swójbny senior, se swojej mandźelskej, jeho bratr hrabja Leopold s Barlina, hrabja Theodor s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Czichońzami s mandźelskej, hrabja Kurt s Zedtwiz nad Dupawom s mandźelskej, hrabja Ferdinand s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Bartom s mandźelskej, swobodny knjes s Beschwiz nad Warnowczizami s mandźelskej, a knjezna s Leipziger s Drjezdźan. Khěrlusche pschi wěrowanju piskasche Budyska wojerska hudźba. Pschi kwasnej hoscźinje wunjese njewjescźiny najstarschi bratr, hrabja Klemens s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld, słkawu na mkodeju wjerchowskeju mandźelskeju. Pschi tym jara wjele sbożopschejazych telegramow wysokich knjejstwow se wschěch krajinow, tež s dalokeho wukraja, kaž tež se strony wjerchowych poddanow a dźěkaczerjow jeho Hořowiczanskeho a Jineczanskeho knjejstwa w Czeskej pschikhadźesche. Bjes bohatymi darami a dobrotami, s kotrymiż Jeho jasnoscź swój wěrowanski dżeń wusnamjenjesche, běschtaj tež taj daraj, kotrajž wón psched swojim wotpucźowanjom k. fararjej lic. theol. Imischej pschepoda, mjenujzy 100 hriwnow sa Towarstwo Pomozy serbskeje studowazeje mkodosćze a 50 hriwnow sa khudych w Hodźijskej wosadze. — Boża mikosćź wobsbożuj a požohnuj rjenje a bohacze droheju wjerchowskeju mandźelskeju!

S pola. Po starych prawidłach rěka: Mokra haprleja, jasny junij; mokra meja, czopły julij. — Hdyż tshihane wowzy smoknu, maju zyke lěto doscź žracź. — Pankraz a Hórban bjes deschcza wjele wina lubitaj. — Hdyż su truskalzy swjatki srake, so wino radźi.

S Njeswaczidła. Njedźelu Cantate wobydlerjej Wylem Ziegenbalg a jeho mandźelska Hana rodź. Neumüllerez s Nowych Boschez žadny swjedżeń słoteho kwasa swjeczeschtaj. Popołdnju w 3 hodźinach buschtaj w Njeswaczidliskim Bożim domje wot knjesa fararja Jakuba požohnowanaj, pschi czimż jeju swójbni a pschiwusni a wulka syła wosadnych dźěl bjerjesche. Bóh wobradź jimaj rjany wjeczor żiwjenja.

S Kosłowa. Sańdżenu njedźelu wjeczor su so tu twarjenja sahrodnika Schneidera do czista wotpalike. Wone běchu wschě se słomu kryte; duż so płomjenja jara rucze po nich rosschěrichu. Hdyż woheń wuńdże, bě Schneiderowa mandźelska s małym dźěsczom sama doma. Jej so lědma poradźi, skót s hródże wuwjescź; wscho druhe, domjaza a hospodarska nadoba, słoma, syno atd., dyrbjesche so płomjenjam pschewostajicź. Kak je woheń nastał, njeje hischcze jasne. Możno je, so su schkrě psches stary njezyły wuheń na słomu letake a ju sażehlike.

Se Sderje. Sańdżenu wutoru je naschu wjeź czežke wóhnjowe njesboże podeschko. Popołdnju 1/2 4 hodźin w domskim gmejnskeho pschedstejicźerja Strawsa woheń wubyri, kiż so s njewopisźomnej spěschnosću na susodne twarjenje rosschěri. Se sylnym wětrom so rosduwaze płomjenja w słomjanych tsěchach, wot horzeho słónza wususchenych, zyrobu namakajo s jeneje tsěchi na druhu so wupschesecźerachu. Sa schtwórcź hodźiny, prjedy hacź mózachu sykawy se susodnych wsow na pomoz pschijecź, so sydom statokow palesche. S wulkej nusu so prózowanjam wjesnych poradźi, płomjenjam skót wukhowacź. Na někotrych městnach bě to jara wobcźežne, a tu a tam je so skót wopalił. Dwě rjanej swinjeczi dyrbjeschtej so hnydom doreśacź. S domjazeje nadoby su płomjenja wscho saniczike, khiba so je sebi tón abo tamny posledschcźo, abo schinju, abo schtoż jemu runje pschipadnje pod ruku pschińdże, s palazeho domu wunjesł. Budźische woheń w nozy wudyrił, njebudźische mnohim czasa wostało, s kozow wuskakacź a s komorkow wuběžecź, tak rucze so twarjenja płomjenjow popadnuchu. Mjena tych, kotrychž je wóhnjowe njesboże domapytało, su: Strawß, kubler Rychtar, khěžkar Michał Czorlich, khěžkar Rychtar, blidar Synda, czěßla Domaschka a kubler Libich (Kopacz). S nich

ma jeniczzy Libich sawěsczene. K haschenju wóhnja bě schěscź ßykawow pschijěło, bjes nimi bě Kupjanska prenja. Na wulke sboże je w Sderi wody doscź, hewak budźische njesboże hischcże wjetsche byko. Kak je woheń nastał, njehodźi ßo hischcże s wěstoscźu prajicź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Wotroczka Mikkawscha Jurjanza s Khróscźiz, kiž je, kaž hižo to psched někotrymi njedźelemi pißachmy, ßo rano 1. haprleje na wjazorych městnach w Khróscźizach nutskamał a ßebi w Khróscźanskej schuli njeßkyschane njewuschnoscże dopuschczik, je khostanska komora k jastwu na wóßom měßazow a k arrestej na schtyri njedźele saßudźika. Psched ßudom wobskorżeny wudawasche, so je tehdy pjany byk a so chze ßo pschichodnje palenzpicźa wostajicź.

Přilopk.

* Wutoru ßu w Draždźanach murjerjej Janej Schneebergerej, wot Chemnitzskeho pschißaźneho ßuda rubjeźneho mordarstwa dla k ßmjerczi saßudźenemu, hłowu wotrubnuli. Kaž je snate, bě Schneeberger loni 9. novembra murjerskeho wuczomnika Hetza skónzował a jeho wurubił. Saßudźenje Schneebergera, kotryž pschi wußudźenju psched pschißaźnym ßudom, kaž po tutym czaßu saßakle prejesche, ßo na saczischczaze dopokasma jeho winy sejerasche. Sda pak ßo, so je ßo slóstnik krótko psched ßmjerczu duchownemu wusnał a ßwoje ßwědomje polóżił. 44létneho, hižo 12 krócź khostaneho pschestupnika, běschtaj pjatk dwaj ßudniskaj ßkužobnikaj s Chemnitzskeho jastwa do Draždźan dowjedłoj, a póndźelu dopołdnja ßo jemu wot statneho rěczника dr. Bära wosjewi, so jeho kral wobhnadźił nje. Hischcże póndźelu wjeczor w dworje Draždźanskeho justizneho twarjenja kat Brand a jeho pomoznikaj guillotinu, kotraž ßo w pinzy justizneho twarjenja khowa, natwarichu. Wutoru rano na poł pjeczich hodźin ßo pódla sakońszy pscheproschenych ßwědkow s Draždźanskich měschczanow, někotsi justizni a polizajszy sastojnizy, a wjazori sastupjerjo nowinarstwa, něhdże sto woßobow, na městnje wotprawjenja seńdźechu. S Chemnitzy bě ßudniska deputazija pschischka, a runje tak bě Schneebergerowy sakitał, justizny radźicźel dr. Enzmann s Chemnizy se ßwědkom pschi wotprawjenju. Hdyž ßwón 5 czepjesche, slóstnik s pschewodom ßwojeho spowjedneho wótza, ßudniskeho direktora Burkhardta a někotrych ßudniskich sastojnikow do dwora stupi. Schneeberger, muż ßrěnjeje wulkoscże, kotrehoż bjeswurasne wobliczo bě s brodu saroscźene, měrny napohlad pokasowasche. Na guillotinu pohladnuwschi wón k jeje skhodam ruzy łamajo stupi. Statny rěczник na to hischcże ras wußud pschißaźneho ßuda wosjewi, pschispomni, so je Schneebergerowa próstwa wo wobhnadźenje wotpokasana a pschepoda potom khostanza katej, so by ßmjertne khostanje wukonjał. Bjes pschecźiwjenja ßo khostanz pschimnucź da, wospjet hischcże sastona a mjeńschinu posdźischo bě rubjeźne mordarstwo wotpokucźene. Cźěło, na městnje ßamym wot lěkarjow pschepytane, ßo posdźischo do Lipscźanskeje anatomije dowjesy.

* Mjes katholskimi wobydlerjemi Sakskeje ßo tu a tam na to dźěła, so bychu sakske katholske wucźernje woßebiteho katholskeho schulskeho inspektora dostałe. Hižo psched dlěschim cźaßom Draždźanske nowiny „Katholisches Kirchenblatt“ wo tym pißachu, so je nusnje trěbne, so by ßo sa Saksku katholski schulski inspektor postajił. Nowiny „Dresdner Nachr.“ pißaju, so je ßo 9 katholskich schulskich woßadow w ßerbskej Łužizy w tejle należnoscźi s próstwu na japoschtolski vikariat w Draždźanach wobrocźiło, a so chzedźa ßo jim katholske woßady južneje Łužizy pschisamknucź. Też towarstwo katholskich měschczanow w Draždźanach chze ßo s próstwu na japoschtolski vikariat wobrocźicź, so chzył tutón pola ministerstwa kulta sa to skutkowacź, so katholske wucźernje Sakskeje katholskich schulskich inspektorow dostanu.

* Wo njewjedrach, kotrež ßu sańdźenu njedźelu wjeczor we wschelakich dźělach Sakskeje, woßebje pak w dalschej wokolnoscźi města Chemnitz, sakhadźałe, ßu ßłědowaze powjesce dóschłe: Mjes Wolkensteinom a Wilischthalom mějachu krupy, wot kotrychž běchu najwjetsche kaž hołbjaze jejka. Pola Scharfensteina krupy na żelesnizy tak huste a tak wyßoko leżachu, so dyrbjachu psched poßlednim cźahom s Annaberga dźěławi ludźo běżecź a kolije prjedy wußypowacź; duż ßo cźah wo $^5/_4$ hodźiny sakomdźi. Póndźelu rano krupy s dźěła hischcże zol wyßoko leżachu; zyła krajina ßo s krupami běłesche. Hona wokoło Scheibenberga a Schlettawa běchu běłe kaž w symje. — Cźeżke hrimanje mějachu w Gleisbergu. Tam Boże njewjedro do zyrkwje dyri, tšěchu wotkry a někotre ßylne hrjady na cźěski rosschcźěpi, na klětzy a na woktarju wjele schkody naczini a mjes druhim dwaj jandźelej na woktarju wottorże. — Blisko Elterleina błysk sapali. — W Oederanje a w tšjóch wokolnych wßach ßo móhł rjez na dobo palesche. Mjes Oederanom a Falkenawom na żelesnizy po wobojich kolijach khwilu jěsdźicź njemóżachu. Jena lokomotiva spyta hacź do Falkenawa dojěcź, ale dyrbjesche ßo duzy po pucźu wrócźicź a w Oederanje wocźakacź, doniż s najmjeńscha s jenych kolijow błóto wurjedźili njeběchu. Tole błóto běsche ßo tam napławiło, dokelż bě ßo hacźenje jeneho hata blisko żelesnizy pschedrěło. — W wokolnoscźi Riesy mějachu cźeżke hrimanja; ale na polach, hdźež Boże dary na najrjeńscho steja, je ßo mało schkody stało. — W Zeithainje a pola Stauchi ßo palesche. — W Lunzenawje mějachu popołdnju w 5. hodźinje krupy. — W Grünje Boże njewjedro tši kruwy w hródźi sarasy. — W Glauchauskej wokolnoscźi cźeżke njewjedro hacź do nozy trajesche. Deschcź běsche na sliwk podobny; tu a tam krupy ßobu padachu, wot kotrychž běchu najwjetsche kaž lěßny worjeschk. — Nad Crimmitschawom ßo s tšjóch stron hrimanja w hromadu scźeżechu. Dokelż běsche ßo wětřik móhł rjez zyle slehnuł, njewjedro dwě hodźinje pospochi sakhadźesche. W jenym ßo błyskasche a hrimasche, so twarjenja rżachu; deschcź ßo lijesche, też krupy ßobu padachu. — W Werdawje ßo brózeń wotpali. — W Zwickawje mějachu někotre cźeżke hrimanja. W wokolnoscźi běchu wóhnje. Do strony k dołej rěki Elster běschtaj dwaj wulkaj wóhnjej. — Też w wokolnoscźi Harthy běchu wóhnje. — Wulki woheń běsche w wokolnoscźi Döbelna, druhi wulki woheń w wokolnoscźi Mittweidy. — W Kraußzigu pola Lommatzscha Boże njewjedro do bróżnje jeneho kublerja dyri; wschitke twarjenja ßo wotpalichu, jeniczzy druha brózeń, nowa a kamjeńtna, wosta. — W Cöllnje pola Mischna Boże njewjedro muża s Nieschütza sarasy, kotryż běsche na żelesnizy s Draždźan pschijěł a chzysche domoj.

* W Nemcze pola Wurzena ßu po poruczноscźi ßudnistwa sańdźeny tydźeń kublerjowe dźěczo, kotrež běchu hakle psched krótkim khowali, saßo wuhrjebali. Kaž ßo pokasa, je dźěczo wumrěło, dokelż je ßo jemu s wokojom sawdako byko. Dokelż běchu też dźěscźowaj starschej a hischcże druhe dźěczo skhorili, a to wschitzy, hdyž běchu wot khleba pojědli, kotryż běchu ßami doma pjekli, ßudnistwo muku wobhladacź da, s kotrejež běsche ßo khleb pjekł. Muka běsche s Geyez młyna. Duż w pschitomnoscźi lěkarjow a wězywustojnych młyn wobhladachu, pschi cźimż ßo pokasa, so běchu dźěle jeneje maschiny wokojane. Hdyž je młyn schoł, je ßo wokoj rosrybował a ßo po něczim do muki naproschił; duż běsche muka jědojta. Młyn je ßudnistwo samkko. W Nemcze ßu hižo někotsi ludźo semrěli, ßebi s wokojom sawdawschi, dokelż běchu s jědojteje muki pjeczeny khleb jědli. Młynk ßam je skhorił. Też w Wurzenje ßu schtyrjo s jeneje ßwójby skhorili, kotraž běsche ßwoje żito w młynje w Nemcze mlěcź dała.

* To ßo wěscze rědko stanje, so dom mjenje płacźi, hacź pěz, kotraž w nim steji. W Jeßnitzu w Anhaltskej ßo psched krótkim sa 500 mk. stara khěża pscheda, so by ßo wottorhała. Kupz w domje pěz nabeńdże, kotraž je se sańdźeneho lětstotka; do pjezynych khachlow běchu wobrasy ßławnych ludźi sańdźeneho lětstotka wupalene. Tele khachle kupz do Deßawa dowjese, hdyž je anhaltski wójwoda sa 600 mk. kupi.

* Student lěkarstwa w Parisu běsche njeßměrnje tołsty. Na brjusche mějesche telko tuka, so jemu tuk kaž schórzuch dele wißasche. Wschitke ßrědki, kajkež ßo hewak nakożuja tuk wotstronicź, niczo njepomhachu. Duż dwaj lěkarjej nowy ßrědk spytaschtaj. Młodźenza s chloroformom pohłuschiwschi jemu prěki do brjucha 40 zentimetrow dołhe schmary narěsaschtaj, na cźoż jemu worschtu tuka s brjucha wukraschtaj, kotraž běsche 12 zentimetrow tołsta. Wukraneho tuka běchu schtyri punty, schtož je jara wjele, pschetož tuk je lóhki. Potom brjuch saßo saschischtaj. Studentej je nětko wjele lózo; a dokelż jemu operazija na żane waschnje seschkodźała njeje, chze ju w bliżschim cźaßu wospjetowacź dacź.

* W Longuepoincze w Kanadze w Połnóznej Amerizy je ßo sańdźene dny wustaw sa błudnych wotpalik. S wopręddka rěkasche, so je ßo 150 cźłowjekow ßobu spaliło. Po poßlenich powjesczach pak dotal hischcże mózno njeje, prajicź, kelko ludźi je ßo spaliło, dokelż je wjazy stow khorych roscźěkało a ßo w blizkim lěßu skhowało. Woheń rano sahe w wschelakich kónzach hoberskeho twarjenja na dobo nasta; błudni ßu pjecza woheń ßami sakożili, ßo na to spuschczejo, so ßo jim pschi tej składnoscźi radźi, s wustawa czeknucź. Dźiwja měschenża, kotraž pschi wóhnju w wustawje nasta, ßo wopißacź njehodźi. Mjes tym, so ßo wothładowarjo prózowachu, schtož mózno, mnohich khorych, kotšiž w kożu leżachu, s płomjenjow wunjesczź, wrótni njemdrje sakhadźachu a na wothładowarjow dźěchu, druhi durje rosbichu a do polow roscźěkachu, saßo druhi na tšěchach wucźeł pytachu a, hdyž ßo hłowna tšěcha saßypnu, do płomjenjow spadachu. Mnohi s hornich poskhodow s wóknami won seskakachu a ßo na kamjenjach deleka sarasychu. Kelko khorych je pod rospadankami pohrjebanych, hischcże njewjedźa.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Ernst Henka, kamjenjećišćeŕ na Židowje, ſ Hanu Sidoniju rodź. Manjokez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Alwin Gustav, Jana Bohota, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — August Richard, Korle Augusta Pilza, hoſćenzarja na Ssokolzy, ß. — Marja Augusta, Korle Augusta Kſchižanka, žiwnoſćerja w Jeńkezach, dź.

W **Katholskej zyrkwi**: Korla Pawoł, Oty Lukaſcha, rěſnika na Židowje, ß. — Jakub Franz, Jurja Scholty, kublerja w Sskonej Borſchćži, ß. — Alexander, Alexa Menzela w Budeſtezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 8. meje: Ernſt August, Maxa Bieſolda, kublerja w Sskonej Borſchćži, ß., 5 měßazow 28 dnjow. — 11. Fryz, Maxa Hohlfelda, kamjenjećišćerja tudy, ß., 6 lět. — 12. Jan Pawoł Ritter, wumělz-ſahrodnik w Wulkim Wjelkowje, 27 lět 8 měßazow 12 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyſchinje: 2589 měchow.	W Budyſchinje 10. meje 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 14. meje 1890 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pſcheńza . . . . . běła	10	—	10	31	9	71	10	—
" . . . . . žołta	9	41	9	76	9	41	9	71
Rožka	8	31	8	56	8	12	8	31
Jećžmjeń	9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß	8	80	9	—	8	40	8	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	9	72	10	—	8	75	9	72
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	20	1	60	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	60	2	40	2	60
Pſcheńčna muka 50 " . . .	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	80	3	15	2	40	3	—
Ssłóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	27	—	30	—
Proßata 982 ſchtuk, ſchtuka . .	16	—	33	—	—	—	—	—
Pſcheńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 23 np.; pſcheńza (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 71 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hač 8 hr. 59 np.; jećžmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 75 np.

Dražďanſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 16. meje: Rjane.

W **němdźe dwaceći tyßaz ſkładach ßo pſchedawazy a wſchudźe ſa najlěpſchi ßrědk pſche pſchekaßanzy ſpósnaty**

je ßo

ſaßo ſtuniſchił.

Woprawdźite bleſche pokaſuja mjeno **J. Zacherl** a płaćza wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk ſaniczi ſ pſchekwapjazej mozu a ſpěſchnoſćzu wſchu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoſćenzach, w meblach a w draſćze, teho runja na domjazym ſkoćze, w hródźach, na roſtlinach w ſchkleńčzanych kěžkach a w ſahrodach. Schtož ßo w papjerje po waſy pſchedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
" " " k. Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
" " " " Ernſta Mittaſcha pſched ſchulerſkimi wrot. cźo. 1,
" " " " G. Holda w měſchcź. hapt.
" **Biskopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Hrodźiſchcźu** " " Friedricha Arnolda,
" **Bukezach** " " Herm. Kſchižanka,
" **Ketlizach** " " Pawoła Mikla,
" **Wósborku** " " J. Rämſchez herbow.

W druhich měſtach a wßach ßu ſkłady tam, hdźež ßu Zacherlinſke wuwěſchenki wupowßnjene.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Pónđżelu 19. meje t. l. dopołdnja w 10 hodź. ma ßo w Hornjej Borſchćži žiwnoſcź cźišło 13, k ſawoſtajenſtwu njebo **Augusta Nowaka** ßłuſchaza, ſ 10 akrami 140 □prutami pola a łuki, ſ 172 dawſkimi jenoſcźemi wobcźežena, ſ maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjeńka a hoſpody pſchedacź.

Wutoru, niz pónđżelu, kaž je ßo tydźenja woſjewiło, popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo 4 krowy, 2 ßwinjeczi, 1 koſa, 12 kur, ßykanjowa a cźiſćaza maſchina, wós, płuh, radło, brony a wſcha hoſpodarſka nadoba na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Herbjo.

Khěža na pſchedań.

W Wětrowje pola Njeßwacźidła ma ßo khěža cźišło 14b ſ 3 kórzami pola druhi dźeń ßwjatkow popołdnju 1/4 hodźin na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ßo do pſcheßadźowanja woſjewja.

Cźorny kóń,

7 lět ſtary abo bruna (liſchcźa) kobła ſe ſrěbjatom, wobej bjes ſnamjenjow, ßu na wubjerk na pſchedań w piwarni w **Lejnje** pola Pomorz.

Woßebna

4 np.-zigara

derje ßkodźaza a ßo derje palaza, ßo pod cźišłom 3 kóždemu porucza pſchi 100 ſcht. = 3 mk. 75 np. pod cźišłom 4 łohka a pod cźišłom 6 cźežka

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Sſłómjane kłobuki

ſa **žónſke, mužſkich** a **dźěcźi** po najtuniſchich płaćišnach w Budyſchinje,

nowe židźane banty

na **khapy, ſchórzuchi,** k **ſcherpam.**

Po fabrikſkich płaćišnach

ſchtałty, ſchórzuchi, kwětki, zanki, khornarje, rubiſchcźa, rukajzy.

Wulki wubjerk; najtuńſche płaćišny.

Albert Schleſinger

w **Budyſchinje** pſchi hłownym torhoſchcźu ſ napſchecźa hłowneje ſtraże.

Jako jara płaćišny hódno dźělbu **twjerdeho drella,** ſtary łóhcź po 25, 35 a 40 np., lěpſche kajkoſcźe ſtary łóhcź po 50 a 60 np., **zwjernowane kholowowe tkaniny,** kotrež ßo płokacź hodźa, w wulkim wubjerku tunjo porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Sofy a **matrazy,** tež ſ **łožom,** po tunich płaćišnach porucza **T. Albert**
na hornjeńerſkej haßy.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma žo kubło, k sawostajenstwu njebo kublerja **Jana Rjenča** w **Brěmjenju** žłuschaze, wopalny kataster čzišło 6, fol. 5 ležomnostnych knihow sa Brěmjo, 27 hektarow 36,0 arow abo 49 akrow 131 □prutow wopschijaze, s 304,39 dawskimi jenoscźemi wobcźežene,

póndźelu 19. meje 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje samym w Brěmjenju po žadanju s inventarom abo bjes njeho na dobrowólne waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnej sudniskej tafli a w Brěmjenjanskej korcźmje wuwišaze, pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, žo na kupjenje smyślenі pschesroschuja, žo **mjenowany dźeń** w **postajenej hodźinje** w **Rjenčez kuble sencź**, žo k žadźenju samolwicź, swoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi swoje žadźenje wosjewicź a dalsche wocźakacź.

Kralowske hamtske sudnistwo w Budyschinje, 30. haprleje 1890. **Philippi.** Mstr.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow njebo khěžkarskeho žiwnoscźerja **Jana Siegmunda** w Krakezach ma žo khěžkarska žiwnoscź, k jeho sawostajenstwu słuschaza, čzišło 11 wopalneho katastra a fol. 13 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Krakezy, wobstejaza se sahonow 18a, 18b, 21 a 158 Krakeczanskich sahonskich knihow, — hekt. 98 ara = 1 aker 231 □prutow wopschijaza a s 36,21 dawskimi jenoscźemi wobcźežena, kotraž ležomnoscź je na 2640 mk. taksěrowana, dla dźělenja herbstwa

póndźelu 2. junija 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym sudnistwje na dobrowólne waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnej sudniskej tafli a w Krakeczanskej korcźmje wuwišaze, pschesadźowanske wuměnjenja, wucźah s ležomnostnych knihow, wotpiš wobsedźenstwoweho sapiša a wobswědčenja wo sawěscźenju pschе woheń wopschijaze, žo na kupjenje smyšleni prosch, žo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje na **tudomnym sudnistwje** sencź, žo k žadźenju samolwicź, swoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi swoje žadźenja wosjewicź a dalsche wocźakacź.

W Budyschinje, 2. meje 1890.

Kralowske hamtske sudnistwo.

Philippi. Zbl.

Mužaze

kravaty

w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach porucza

A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschcźu.

Moleŕske a murjeŕske barby,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniš,
němski a franzowski,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na schpundowanje,
s barbu derje schnyjaze,
lak na kožu,
spiritušowy lak,
myjnu krydu,
portlandski zement,
gyps,
wschelaki klij,
barbicźe atd.
poručataj tunjo

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach 8 w słotej hwězdźe.

Turkowske šlowki
najlěpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjašowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim revěrje.

Póndźelu 19. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma žo

w Stróžanskej holi

w 19. wotdźělenju 33 rm. khójnowych schcźěpow, 27 rm. pjeńkow, 4,80 stotnjow khójnowych walcźkow,
w 20. wotdźělenju 1 hromada wětroweho slemka,
w 21. wotdźělenju 9 khójnowych hakosowych hromadow;

w Klinjanskej holi

w 7. wotdźělenju 11 rm. dubowych schcźěpow, 21 rm. khójnowych schcźěpow, 6 rm. dubowych klyplow a 5 rm. brěsowych klyplow, 3,60 stotnjow dubowych a 5,40 stotnjow khójnowych walcźkow,
w 8. wotdźělenju 11 rm. dubowych schcźěpow, 5 rm. dubowych klyplow, 2 stotniji dubowych walcźkow;

pschi fórbarku „Fleißig“

1 rm. lipowych klyplow, 20 wulěšowanych dołhich hromadow, 7 khójnowych hakosowych hromadow;

pschi Hucźinjanskim pschidróžnym hacze

10 hromadow walcźiny

na městnje samym se swucźenymi wuměnjenjemi na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w Stróžanskej holi pschi Turjanskim pucźu.

Hrabinske Schall-Riaucourske revěrske sarjadnistwo w Maleschezach, 11. meje 1890.

Po poručnoscźi
M. Fritsche.

Jablukowe kišalo

najlěpsche k šolotwi a k kładźenju sadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschcźate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjoluzišta tłóczerńja sadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnjej bohatej haśy 3.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdróžschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haśy.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručzamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haśy 6.

Carbolineum

najlěpschi sředk, s kotrymž žo **drjewo macza**, so by **njehniło**, porucza

Gustav Poser.

Wschě
kolonialne twory,
rhosel, zokor, rajs
atd. **šu najtuńscho do-**
stacź pola
Schischki a Rjerzki
w Budyschinje.

Würzburgske runklizowe sumjo,

žołty, kulojty płód, wulke kruchi, ma stajnje na składze

Carl Noack
na žitnej haśy.

ff. margarinu

(wumělsku butru)

porucza tunjo

C. A. Mickan
na bohatej haśy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Hermann Lehmann, mydlař
na hornjcźerskej a žitnej haśy.

Pčzołazy wósk a twar, tež wuwarjene panki kupuje

H. Puy,
mydlarńja na šerbskej haśy.

Sserbšzy ratarjo w Budyškim, Wósborškim, Rakeczańskim, Kamjeńskim, Kinsbórškim a Połczniczańskim wokrjeżu!

Wuswolcze žebi pschichodny tydžeń jako šastupjerja do **krajneje kulturneje rady**
k. kublerja **Michała Koklu** w Khróšczizach (Herr Gutsb. **Michael Kockel** in Kroštwitz)
a do **ratařskeho** a **hajniskeho powołanskeho sjenoczeństwa** jako šastupjerjow
k. ratarja **Jokuscha** w Budyschinje (Herr Stadtgutsbesitzer **Jokusch** in Bautzen),
k. kublerja **Ssmolu** w Spytezach (Herr Gutsbesitzer **Johann Schmole** in Spittwitz)
a ša teju šastupnikow
k. kublerja **Jakuba Libscha** w Hornim Hunjowje (Herr Gutsbesitzer **Jakob Liebsch** in Ober-Uhna),
k. kublerja **Rjencza** w Czornezach (Herr Gutsbesitzer **Jakob Rentsch** in Zscharnitz).

Mnohy šerbšzy ratarjo.

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózšchu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Koßy

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Portlandski

zement

wubjerne wjasazy pschezo czerstwy w šudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj
bratraj Měrschej
w slotej hwězdze.

Wóskowy twar

po wjetschich a mjeńschich džělbach kupuje tłóczerńja wóska
Roberta Adama
na swonkownej lawskej drósy czo. 5.

Kóslaze kóžki

kupuje po najwyschschich płaczišna
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wósk,

twar a **panki** kupuje
Moritz Lehmann na bohatej haßy.

Sakske mlokowe khany k transportej po najtunischej placzišnje džela
E. Röschenthaler
na schulskje drósy 1 a 3.

Mlode piwo

budze ßo wutoru 20. meje rano w 5 hodžinach w **Kuczinjanskej** piwarni pjelnicz.

Wotroczkow, džowki, džěłaczerske ßwójby, wowczerja pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Sserbšzy ratarjo

w Budyškim, Wósborškim a Rakeczańskim wokrjeżu!

Wuswolcze knjesa ßejmskeho sapółłanza, kublerja **Michała Koklu** w Khróšczizach, do krajneje kulturneje rady.

Mnohy šerbšzy ratarjo.

Budyska Bjesada

zmeje **wutoru 20. meje** wječor w 8 hodžinach w Budyskej třeleŕni **hłownu zhromadźiznu.** — Dnjowy porjad:
1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety. **Předsydstwo.**

Hłowny skład

najlěpschich Draždžanskich rožkowych droždžow
A. G. Hufelanda
wschědnje wjazy krócz czerstwych je pola
Ernsta Gliena na rózowej haßy.

!!! Najwjetschi skład w Budyschinje !!!
Po mózhnosczi tunje płaczišny sa
ßłómjane klobuki
filzowe klobuki
mě z y
w njedozpitym wulkotnym wubjerku.
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 pódla hosczenza „k winowej kicži".

Wotewrjenje rěsniskwa.

Sswojim czesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym ßwoje **rěsnistwo a kołbaßarńju** na **schulerskej haßy cžišło 4** saßo ßam pschedewsak; duž proschu, dowěrjenje, prjedy mi spožczene, mi saßo pschiwobroczicz. S dobom poruczam howjase mjaßo punt po 50—55 np., ßwinjaze mjaßo punt po 65 np., czelaze mjaßo po 50 np., pokcz po 80—90 np. S poczesczowanjom
Otto Lucas, rěsniski mischtr.

Czesczenym Sserbam,

kiž Draždžany wopytaja, poruczam ßwój hosczenz najnaležnischo, w bliskosczi wschitkich ßławnych ležomnosczow, torhoschczow, khlamow, musejow a konjazych dróhow. Sserbske towarstwo „Czornobóh" ma tudy ßwój pschebytk a ßobustawy ßo tež tudy porjadnje wjeczor skhadžuja. Piwo s najlěpschich wukrajnych piwarnjow, kaž tež dobru, tunju jědž ßwojim krajanam posticzam. S próstwu wo bohaty wopyt
W Draždžanach. **O. Dietrich,**
Fuchsbau, Kreuzstraße 19.

Wojerske towarstwo

w Porschizach.

Njedželu 18. meje popołdnju w 3 hodžinach wurjadna shromadžizna w towarstwowym lokalu. Nusne je, so ßo wschě ßobustawy seńdu.

A. Hennig, pschedßyda.

Skhadžowanka towarstwa „Lipy" tón króć wupanje, dokelž so młodžina wokoło meje zabawja, při kotrejž je wjele sobustawow pódla.

Předsydstwo.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Ssrjedu 21. meje t. l. wulět do mlokarńjow w Lutijezach a Hornim Wujesdže. Wotjěsd s **Pomorz** do **Semiz** rano 3/4 6 hodžin. K ßylnemu wobdźělenju ßobustawy a pscheczelow towarstwa pschepro-schuje **pschedßydstwo.**

Hródžne a mlokowe džowki, džěczaze žony, kuchinske holzy, skótne hosposy, hejtmanow, pohonczow, strażnikow a džěłaczerske ßwójby pyta **Heynoldowa.**

Džowka, kotraž ma sa czeledź waricz, ßo, dokelž ßo nětczišcha woženi, hnydom abo k 1. juliji pyta na **Wjeleczańskim** knježim dworje.

K czeßnemu wopomnjeczu

njebo **Augusta Ponicha**
s Rachlowa.

Schto srudny synk dženß ßmjertnych
swonow
Hlaj w czaßu rjanoh' nalěcza
Sso rosliwa hacz na kónz honow
Buk'czańskej' zyrkwje wokrjeża;
Ach! koho wone žaruja?
Ponichez Gustu s Rachlowa! —
Tón czichi młodženz, towarich sprawny,
Haj ßobubratr nasch najdróschi;
Nam luby wschěm a pscheczel dawny
Ach naß tak sahe wopuschczi;
Wón dobru nóz nam pschiwoła:
„Du wot waß k Bohu do njebja!"
Njech rózowník najrjeńscho kěže,
Wscho wonja a ßo syboli,
Ssmjercz wschak kaž žnjeńzar wschědnje
žneje
A pod semju wscho hromadži.
Schtož wot njej' běsche wsate tu,
To khowa wona k ßudnom' dnju.
Tak je ßo wón tež wot naß džělił
A prajił nam wschěm dobru nóz!
Bóh je ßo wěsče nad nim ßmilił
Psches Khrystußowu ßmjercze móz.
Czah czělny dołhi, ßwjatoczny
Joh' pschewodźał je žarujzy.
A Boža martra prjedy njeho
Kaž khorhoj wulkoh' dobyeża
Sso njeßesche, kiž wysche wscheho
Naß k wěrje mózne poßylnja
A kiwa naß wschěch k njebjeßam,
So móhli sa nim dóńcz tež tam.
Haj sbóžne saßowohladanje
Bóh spožcz nam s nim tež w wěczˇnosczi,
Hdžež ženje ßmjercz a žarowanje
Tu wutrobu wjaz' njesrani,
Hdžež w wonowjenej lubosczi
Psches wěczˇny swjask ßmy wobwiczi.

S wutrobnym džělbraczom s tymi srudženymi sawostajenymi:

August Stübnar se Ssowrjez
a **H. B.** se Schekez.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 24. meje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Doprědne wuradźenje swojich nawdawkow skónčiwschi su sobustawy kněžorstwoweho sejma do swjatkownych prózdninow woteschli. Do 9. junija so ludowi sastupjerjo pječa do Barlina njewróća s wuwsaćom tych, kotsiž maja jako sobustawy komišijow wulke sakońske nacźisći bliže rospominacź. Tuźi swoje dźěło hižo tydźeń prjedy sapoćnu. Schtwore pschedmjety su so kněžorstwowemu sejmej pschedpołožiše: 1) pjenježna žadanka sa němsku narańscho-afrisku koloniju, 2) nacźisk sakonja wo rjemjeślnisćich sudach, 3) pjenježna žadanka sa powjetschenje wójska a 4) nacźisk dźěłacźerjow kitazeho sakonja. Poslědni sakonjowy nacźisk so sozialdemokratam mało spodoba. Wosebje maja woni na nim wustajecź, so w nim najwyschscha liczba hodźin dźěłanskeho dnja teź sa muźskich dźěłacźerjow postajena njeje. Minister s Berlepsch, kiž je sakoń wudźěłał, wukožowasche, so tuchwilne wobstejnosće njedowola, praschenje wo liczbje hodźin dźěłanskeho dnja rosrišacź. Dźěłacźerjo sami su wo tym wschelakeho měnjenja. Najchmańscho by było, liczbu hodźin dźěłanskeho dnja po wobstejnosćach jenotliweho dźěła sprawicź, kaž je so to hižo w Jendźelskej stało.

— Sakski prynz Friedrich August je na swojim puczowanju njedźelu do romunskeho chlownego města pschijěł. Romunski herbski prynz bě prynza Augusta hižo w Giurgewo powitał, kral bě k jeho powitanju na dwórnischcźo w Bukaresće pschijěł. Schtwórtk je so prynz Friedrich August do wótzneho kraja wrócźił.

— W wojerskim wubjerku kněžorstwoweho sejma je wójnski minister Verdy dowěrnu rosprawu wo europiskich wójskach podał. Wot lěta 1880 — wón praji — so Franzowska prózuje Němsku pschewyschnucź a teź nětko pospyty k temu cźini. W tu chwilu ma wona 561 pěschich regimentow, Němska ma jenoź 534. Wschitzy snajerjo wobstejnosćow su psches jene, so ma franzowske wójsko s zyła druheho ducha hač w lěcźe 1870. Teź brónitosćź franzowskeho wójska je so slěpschiła, wosebje s nowymi tšělbami. Franzowska nětko 20 armeekorpsow do pola staji, tak so dyrbi sebi teź Němska na to myślicź, swoje wójsko powjetschicź. Wo ruskim wójsku wójnski minister praji, so je so wot lěta 1887 liczba wójska w słužbje s 880,757 na 992,389 muži rosmnožiła, a so je so w nim wojerska powinnosćź na 18 lět podlěschiła. Ruskemu wojerskemu ministrej su so na 3 lěta 3 milijardy a 3,400,000 hriwnow k wudospołnjenju wójska pschiswoliše. Ruska ma 22 armeekorpsow. Ruszy reserwistojo su so k dołhim swuczowanjam swołali, schtož so prjedy ženje stało njeje. S pjenjesami, kotrež su so ruskemu wójnskemu ministrej pschewostajiše, móže tutón na njenadpadowaze waschnje wójnske pschihoty wudospołnicź.

— Wjerch Bismark je s dopisowarjom ruskich nowin „Nowoje Wremja“ a s dopisowarjom franzowskich nowin „Matin“ sajimawe rosrěčenje měł. Na pschispomnjenje ruskeho dopisowarja Lvova, so so nastork k finanznej wójnje, kotruž je Němska psched nětkotrymi lětami pschecźiwo Ruskej wjedła, w Ruskej Bismarkej pschipisuje, Bismark snapscheźiwi, so w Ruskej tu wěz wopak srosumja. Wón je jenoź Němzam radu dał, so bychu zuse statne papjery pschedali a sebi radscho němske kupili. Dale wón schok njeje, a wójna němskich nowin je so pschecźiwo jeho woli wjedła. Jemu njepschecźelske, Ruskej schkodźaze wotmysłenja pschipisacź, je hižo teho dla wopak, dokelž je tola sjawne, so wón połoženje a mozy Ruskeje derje snaje. Wón ničzo sawinował a cźinił njeje, schtož móhło so s prawom wot Ruskich sa njepschecźelstwo k sebi wukładowacź. Na wójnu pschecźiwo Ruskej sebi wón ani pomysłił njeje, do prědka wjedźo, so by w njej Němzam cźežko było, dobycź. W Zanzibarje wójnu wjesć njeje straschne, tola w Ruskej by to tak straschne było, kaž w žanym druhim kraju, njedźiwajźy na njesměrnje wulku liczbu a hotowosćź němskeho wójska. Pódla teho ma Ruska hischcźe straschnu bróń — symu, kotruž jej wsacź njemóža, a jejnu daloku wupschestrjenosćź, kotraž so wupjelnicź njeda, potom te drjewjane domy, kotrychž twar telko kaž ničzo njepłacźi, a so by so hłowna wěz njesabyła, kotraž Rusku najsylnischeho a njepschemóžneho pschecźiwnika cźini — **wosebitosćze nadobneho ruskeho luda**, pschezo poddaneho a spokojneho, runje tak se swojim tukhwilnym, kaž s kóždym druhim położenjom — wschě tele njesměrne brónje — Ruskej najlěpsche rukowanje dawaju, so so žaneho wójnskeho nawała bojecź njetrjeba. A skónčnje, schto mamy my w Ruskej, a Ruska pola naš pytacź? Milijardy my ani wot was, ani wy wot naš njedostanjecźe, haj wěrju, so dobycźeŕ samo po najwjetschich dobycźach sapłacźenje hotowych wójnskich wudawkow njebudźe wunusowacź móz. Jenoź politiskim dźěćźom w Němzach móže so wo tym dźecź, so bychu so baltiske provinzy Ruskej wutorhnuke a so s Němskej sjenocźiłe. Bjes wójny to schło njeby, a wójna dyrbjała so s dobycźom Němzow skónčicź, schtož by bóle hacź dwělne było. Tola hdy bychu Němzy baltiske provinzy nabyli, by jim teź pólski kraj trěbny był, so bychu baltiske provinzy bjes sadnjeho kraja njebyke. S tym by sebi Němska telko Sslowjanow a katholikow na schiju nabraka, so by němski rysy narodny a naboženski ras pschetorhnjeny był. Ruska móže wo Němskej zyle bjes staroscze bycź a derje by cźiniła, hdy by do Barlina jenoź tajkeho póslanza, kiž je Němzam pschikhileny, póslała, póslanza wobrótneho a Němzam pschecźiwneho njech Ruszy do Wina póscźelu. W balkanskej politizy je Bismark stajnje rusku politiku podpjerał. Battenberg je so jenoź teho dla sa bołharskeho wjerćha podtwjerdźił, dokelž je ruski kandidat był. Hdyž pak je wón Rusku pscheradźił, bu Bismark jeho pschecźiwnik a wón je jeho žeńtwu s němskej prynzesynu pschekasył, hacź runje je tule žeńtwu sam kněžor Bjedrich II. chzył. Němskim kolonistam w Ruskej Bismark žaneje ważnosćze njepschikkaduje. Ssu to ludźo, kotsiž s wótzneho kraja teho dla wucźahnu, dokelž tam wobsedźenstwa nimaju. Ruska móže s nich jenoź wužitk měcź; pschetož woni do njeje kulturu a pjenjesy pschinoschuja a so w druhim abo w tsecźim stawje pscheruscźuja. Bismark je pschecźiwo dźěłacźerskemu hibanju. Na njespokojnosćź dźěłacźerskeho luda stat kedźbliwosćź wobroczecź njemóže. Njespokojnosćź je wosobna samownosćź jednotliwzow; runje tak kaž spokojnosćź. Njespokojny cźłowjek dźensa tsi pory schkórnjow trjeba; daj jemu je, a jutsje budźe saso njespokojny: budźe chzycź pjecź porow měcź. Duž konferenza wótpósłanzow europiskich industrialnych statow w Barlinje žaneho wosebiteho samera měła njeje a je same dyrjenje do wody. Wjele bóle dyrbi stat na spokojenje kapitalistow a pschedewsacźelow dźiwacź. Hdyž so ruski dopisowar praschesche, kajkeje pschicźiny dla je wjerch Bismark se słužby stupił, tutón wotmolwi: „Pschicźinow žanych njebě. Kněžor wjele dźěła a chze sam s kanzlerom bycź. Powjedaju sebi, so je kněžorka Friedrich na to hnała, so bych wotstupił, tola to wěrno njeje. Nawopak, moje wotstupjenje kněžorku Friedrich, s kotrejž njepschecźelstwa nimam, njepokojesche. Wona je s zyła jara mudra žona. Sa sebje sameho žanych požadanjow nimam, su mi samo wjazy poskicźili, hacź bě mi trjeba.“ Wjerch Bismark chwilu mjelcźesche, potom s nowa sapocźa: „Loni mi knjeźeŕ najmóznischeho europiskeho kraja praji: „„Wjercho, mam k Wam dowěru, tola scźe sam wo tym pschesswědcźeni, so je Wasche stejnischcźo wěste?““ Wotmolwich s pokrnej nadźiju: „„Maje-

ſtoſcź, ßym doſpołnje pſcheßwědčeny wo bjesmjeſnym dowěrjenju ßwojeho monarcha, a ſo do mojeje ßmjercze w ßwojim ſaſtojnſtwje ſawoſtanu, abo ſ najmjeńſcha tak dołho, hacź mam ſtrowoſcź a ßylnoſcź.““ Tola jenoź něktore měßazy ßo minuchu a moja nadźija ßo jako mylna wupokaſa. Tale wěz je mje jara ſrudźiła.“ Hdyž ßo dopißowaŕ praſcheſche, ſchto wjerch Bismark pſchichodnje ſapoczńje, wotmolwi wjerch: „Hdyž budźe ßo mojemu wótznemu krajej ſpodobacź, mje ſawołacź, a hdyž budu trěbny, potom budu, hdyž to moje mozy dowola, na tole ſawołanje poßłuchacź; ſ zyła budu ßwojemn wótznemu krajej ßłužicź, hdźež budźe to móžno.“ „Njebudźe pak Waſcha nětcziſcha njedźěławoſcź na Waſchu poſdźiſchu dźěławoſcź ſkutkowacź?“ ßo dopißowaŕ wopraſcha. „To wſchak!“ bě Bismarkowe wotmolwjenje, „cźaßnikowe koleßo, ſ kotrehoż je ſub wulemjeny, tak derje njeńdźe, kaž njewobſchkodźene koleßo“. Franzowſkemu dopißowarjej, Henriej des Hour, wjerch Bismark .bjes druhim praji, ſo Němſka Elſaß-Lothringſku ženje wjazy njewuda. Němſka Franzowſku pſchichodnje ženje njenadpanje. Němſki lud budźe runje tak měrny kaž wótczinſzy ſmyßleny. Tola wón budźe wſchu ßwoju krej ſa ſakhowanje wótzneho kraja woprowacź, a běda temu, kiž jón ſ wójnſkim nadpadom wot dźěła a měra wottorhnje. So by ſpróznjwje dobyte ſakitał, by khróblíſcho hacź něhdy był, tola wón ßwoje kubło ſ njeprawym nadpadom nochze do ſtracha ſtajicź. Nimo teho prawa na zuſy kraj nimamy. Naſch wótzny kraj je doſpołny. Njeźadamy niczeho, ani Hollandſkeje, ani baltiſkich provinzow. To by pſcheczéžko pſchetkacź było. Njewobrěſanu zyłoſcź Franzowſkeje, runje kaž Awſtriſkeje, mamy ſa europiſku nuſnoſcź. Derje wěmy, ſo by Ruſka Franzowſkej na pomoz pſchiſchła, hdy bychmy ju nadpanuli, runje kaž bychmy też my k ſakitanju Awſtriſkeje ſakroczicź dyrbjeli, hdy by ju Ruſka nadpanuła. Hacź ßym w knježerſtwje abo niz, je wſcho jene; wſchitzy Němzy tak myßla, khiba maka liczba młodych generalow niz, kotſiž ßo boja, ſo bychu ßo pſchepoſdźe polni marſchalojo ſczinili. Wjerch Bismark ßwoje rosrěczenje ſe ßłědowazymi ßłowami ſkónczi: „Sſym ßwój nawdawk dozpił a ßwoju winowatoſcź k wótznemu krajej dopjelnił. Bych hiſchcze rad dale w jeho ßłužbje dźěłał, ale naſtupuju wotpoczink w ſjenoczenej a w ßwojich mjeſach doſpołnej Němſkej, kotraż wot ßwojich ßuſodow niczo žadacź njetrjeba. So bych Němſku ſtworił, ßym wójny wjedł, ja, kiž měr lubuju. So bych ju njeſranliwu a njepſchiſtupnu ſczinił, ßym ſwjaſki ſczinił.“

— W němſkej narańſcho-afriſkej koloniji je ßo poßlednje měſto, wot ſběžkarſkich Arabſkich ßo dźerżaze, wot wójſka khežorſtwoweho komißara, majora Wißmanna, dobyło. Nětko je zyły kraj ſaßo w ruzy Němzow. Tu a tam ſnutſka kraja ßu ßnadź hiſchcze ſběžkarſke cźrjódy, tola te ßo dołho dźerżecź njebudźa móz, a ßame wot ßo roſſeńdu. Cźornochi, kotſiž běchu ßo prjedy ſ Arabſkimi ſjenocźili, ßu ßo nětko Němzam pſchiſamkli a ßo wſchudźe jich knjejſtwu podcźißli. Nadźijomnje ßo nětko też pjenježne wobſtejnoſcze němſkeho narańſcho-afriſkeho kolonialneho towarſtwa polěpſcha, kotreż je w minjenym lěcze wo něhdże 400,000 hriwnow pſchißadźiło. So by ßo wikowanje bóle woživiło, kolonialne towarſtwo w Bagamoyo wulki pſchebytk ſa pſchikhadźaze karawany twaricź da. S łódźu „Neptunom“ ßu ßo ſchtyri pſchekupſke domy ſ Hamburga pſchiwjeſke. Sajimawe je, ſo ßu ßo tele domy w Hamburgu doſpołnje ſhotowiłe, jich murje, ſczěny, haj ßamo hrjady a deſki ßu w Hamburgu dźěłane, tak ſo ßo w Afriźy na ßwojim měſtnje jenoź hromadu ſeſtajecź trjebaju.

Awſtrija. Wo cźěſko-němſkim wurunanju, wot cźěſkich a němſkich ludowych ſaſtupjerjow w Winſkej konferenzy wobſamknjenym, ßo w tu khwilu w cźěſkim krajnym ßejmje jedna. W poßlednim wokomiku je ßo wjele ſtow proteſtow ſ tyßazami podpißmow wot cźěſkeho luda ßejmej pſchecźiwo tutemu wurunanju pſchepodało. A tele dny je ßo pſchi wudoſpołnjazej wólbje do krajneho ßejma w horſchizłkim a nowopazkim wokrjeßu, kiž je hacź dotal ſtajnje ſtaroczéſkeho ſaſtupjerja měł, młodoczéſki kandidat ſ pſchemóžazej wjetſchinu wuſwolił, dokelž bě ßo ſtaroczéſki ſopóßłanz ſa wurunanje wuprajił. Też mnoſy ſtaroczéſzy ſapóßłanzy budźa, nuſowani wot ßwojich wuſwolerjow, pſchecźiwo wurunanju hłoßowacź. Njedźiwajzy teho pak je wěſte, ſo ßo wurunanje w ßejmje pſchecźiſchcźi. Młodoczéſka ſtrona, hacź runje ßo ſ něktorymi ſtaroczéſkimi ſapóßłanzami poßyłni, w mjeńſchinje woſtanje pornjo pſchiwißowarjam wurunanja, Staroczechам, Němzam a wobßedźerjam wulkich knježich kubłow. Druhe pruſchenje je, hacź ßo ſaměr, kotrehoż dla je ßo wurunaje ſcźiniło, dozpěje. Na tym nichtó njedwěluje, ſo budźe ſwada bjes Cźechami a Němzami po wurunanju hórſcha hacź prjedy. Jenicźke, ſchtoż móhło ßo wo wurunanju rjez, je, ſo ſ nim Němzy, hacź runje po liczbje jenoź tſecźinu wobydlerſtwa wucźinja, politiſku pſchewahu w Cźechach doſtanu.

— W podkopkach wokoło Nyržanow w Cźechach hižo ſaßo hórnizy ſtrajkuja. Wot jeneje jamy k druhej cźahajo ßu woni ßwojich towarſchow nuſowali, ßo ſtrajkej pſchiſamknucź. So by ßo ſ dźěłom pſcheſtacź dyrbjało, ßu woni woheń pod kótlemi haßnuli a wodowody rosbili. W jenej jamje je ßo 13 koni tepiło, dokelž ſ njeje wodu wjazy wucźerpacź njemóžachu. W Nyržanach je bjes ſtrajkowazymi a wotdźělenjom wojakow k krwawnej ſrażzy doſchło. Wojazy ßu do hórnikow ſ kulkami tſěleli a pſchi tym 12 woßobow ſatſěłili. 16 woßobow je ßo ßmjertnje ſraniło. Ssurowe poſtupanja wojakow pſchecźiwo dźěłacźerjam dźěłacźerſke wobydlerſtwo hłuboko roshori. Rosnjembrjeny lud bydło dweju hórniſkeju ſaſtojnikow, kotrajž ſtaj wot dźěłacźerjow dla ßwojeje krutoſcze hidźenaj, ſapuſczi a ſ wulkej nuſu wobaj ſaſtojnikaj ſakhadźazej cźrjódze wucźeknuſchtaj. Wojerſke a żandarmſke patrouille dyrbjachu w nozy a wodnjo po měſcze cźahacź a ßo ſběžazy lud cźaſto ſ bajonetom roshonjecź. Sakrocźenju wojakow je dźakowacź, ſo je ßo dźěłacźerſki lud ſaßo ſměrował; nadźijomnje ßo ropoty bliżſche dny woſpjetowacź njebudźa.

Hollandſka. W pochowiſchcźach pola Appelſcha je powſchitkowny ſtrajk wudyrił, w kotrymž ßo woßebje dźěłacźerki wuſnamjenjachu. Żandarmam móžno njebě, njembre żónſke ſkludźicź. Dyrbjachu ſkónczńje wojakow na żony póßłacź, ſo by ßo porjad ſaßo poſtajił.

Schpaniſka. Dźěłacźerſke njeměry w Schpaniſkej hiſchcze pſchezo pſcheſtałe njejßu. W Madridże 12,000 dźěłacźerjow ſtrajkuje, kotſiž w fabrikach dźěłacźerjam dźěłacź wobaraju. Pſchi ſběžku w Bilbao dwanacźo żandarmojo, jenu fabriku ſakitujo, do 4000 dźěłacźerjow tſělachu, pſchi cźimž ßo ſ tutych wjetſcha liczba ſrani a ſatſěli. Dla naßylnoſcźow, kotreż ßebi dźěłacźerjo dopuſchcźeja, je knježerſtwo wójnſki ßud poſtajiło.

Rußowſka. Wulke manevry w Wolyńſkej, pſchi kotrychž budźa zar, wſchitzy wulkowjerchojo, khežor Wylem a mnoſy wukrajni hoſczo pſchitomni, ßo w ſpoczatku auguſta ſapoczńu a budźa tſi njedźele tracź. W kubłach półſkich ſemjanow budźa jenoż ruſzy wſchzy a wukrajni hoſczo bydlicź, bjes tym ſo ßo ſa zara a wulkowjerchow ſtany poſtaja.

— Ruſke knježerſtwo ßebi khutnje rosmyßluje, kak móhło ßo Chineſam wobaracź, ßo w narańſchej Ssibirſkej ſaßydlicź. So by ßo pſchicźahanje ruſkich ratarjow do narańſcheje Ssibirſkeje połóżiło, dyrbi ßo ſkerje a lěpje żeleſniza do tamnych ſtron twaricź.

— General Cźernajew, kiž je w ßerbſko-turkowſkej wójnje ßerbſke wójſko nawjedował, je ſaßo do ruſkeho wójſka ſaſtupił a ßo wot zara ſa ßobuſtaw wójnſkeje rady pomjenował.

— Wot ruſkeho knježerſtwa ßo nowa naprawa pſchihotuje, ſ kotrejž dyrbi ßo roſſcherjenju żidow po Ruſkej wobaracź. Zarej je ßo wot miniſterſtwa ſakoń pſchedpołożił, ſ kotrymž ßo żidam prawo, leżomnoſcze w Ruſkej kupowacź, pſchikrótſchi.

— Nowe tſělby ſa ruſke wójſko ßo pjecża w Franzowſkej dźěłaju. Schtoż je złyſchecź, je ruſki póßłanz w Pariſu, baron Mohrenheim, prěnju milijonu tſělbow w brónjeŕni w St. Etiennje wujednał. Wſchědnje dyrbi ßo pjecża 2000 tſělbow ſhotowicź.

Braſilſka. Móz braſilſkeho nakhwilneho knježerſtwa ſda ßo potſchaßena bycź. W Porto Alegrje ßu gouvernéra, wot knježerſtwa poſtajeneho, wotßadźili. Po zyłej provinzy Rio Grande na wukaſy republikanſkeho knježerſtwa wjazy njepoßłuchaju.

Pſched pßyczim khlěwom.

Rudne hory ßu najwjetſcha a najhuſcźiſcho wobydlena krajina w ſakſkim kraleſtwje. Tudy je najwjazy horow, tudy ßu hory najwyſchſche. Tudy ßo najwjetſche a najhuſcźiſche lěßy wupſcheſcźeraju. Tudy je wótczina ſakſkeho hórniſtwa; tudy ßo wuhnje kurja, hdźež ßo żeleſo pławi; tudy tyßazy a tyßazy pilnych rukow w fabrikach dźěłaju. Tudy ſemja najwjetſche bohatſtwa w ßwojim klinje khowa, mjes tym ſo horjeka cźaſto najwjetſcha khudoba knježi.

Twjerda a kamjenjojta póda rataŕſtwo a ſahrobniſtwo jara wobcźeżne cźini, a ßurowe wjedro cźaſto w wyßoko leżazych krajinach dźěło pilnych wobydlerjow ſaniczuje. Wbohy ludźo żaneje prózy njelutuja, ſo bychu ſemi płody żnjow móhł rjez wotnuſowali. Woraju na nahłych horach, na kotreż jeno ſ wulkej prózu horje każa. Dźěłaju na khromach bjesdna, hdźež ßo cźi hłowa wjercźi, hdyž dele pohladaſch, a hdźež móżeſch, jenicźki krócź wopak ſtupiwſchi, do hłubiny dele panucź. S njewopißujomnej ſcźerpnoſcźu kamjenje ſe ßwojich polow ſběraju. A tola maju cźaſto jenoż jara khudobne žně. Khudoba a njedoſtatk w jich khěžkach bydlitej, a cźaſto woßebje ſrudne lěta pſchińdu, ſo nuſa a hubjenſtwo k nim pſchicźehnjetej. Tak je woßebje w krajinje pola Wieſenthala, Karlsſelda, Jöhſtadta a Johanngeorgenſtadta, hdźež je powětr najbóle ßurowy, a póda njepłódna.

Syma je w tamnej krajinje móhł rjez pſchezo jara kruta a ſymna. Potom ßo wjele njedźeł poſpochi ßněh dźe. Tſi haj ßydom łóhcźi

wyßoki ßněh w krutej symje niczo rědke njeje. A czasto ßo sa jenu jenicžku nóz tak husty ßněh nańdże, so móża wobydlerjo rano jeno s nusu se ßwojich khěžkow won, haj druhdy dyrbja s tješchu won kasycź. Wětry, kotrež nihdże satraschnischo njewuja, czasto 20 haj 30 kóhczi hłuboke ßepje nawěja, a rědko syma sańdże, so bychu cžłowjekojo w hłubokim ßněsy ßwoju ßmjercź a ßwój row njenamakali.

Syma lěta 1770 na 1771 běsche w Rudnych horach woßebje kruta. Hrosna mhła zyku krajinu wodżewasche. Ssněh s husthymi hromadami padasche. Ssurowe wětry po horach a psches doły wujachu. Tajka kußata syma běsche, so ßo khudzi ludzo w ßwojich hubjenych khěžkach móhł rjez s zyka shrěcź njemózachu. K temu hischcże wulki hłód pschińdże. Na wßach s wjetscha starschej a dżěczi nimale jedyn wjeczor kaž druhi hłódni do koża khodżachu. Wschudżom běchu jeno srudne, blěde a spanjene wobliczа widżecź. Prosscherjo s cžrjódami po kraju cžahachu, psched durjemi ßwojich samożitych bratrow wo ßnadnu jałmożnu abo skórku khlěba prosscho. A schtoż běchu hewak sazpiwali a prjecź mjetali, kaž na pschikład běrnjaze bělisny, to nětko pilnje hromadżachu, to żedźiwje pózerachu, so bychu cžwilowazy hłód s tym stajili.

Ssnano najsrudnischo běsche w małej khěżzy w wjeszy Grünstädtel. Tam wudowa khudeho hórnika bydlesche, kotryż bě psched tsjómi lětami pschi dżěle njesbożownje panuwschi semrjeł. Muż běsche se wschej pilnoscźu jeno s nusu telko saßkużił, schtoż jeho ßwójba k żiwjenju a na najnusnische trjebasche. Wbohim ludżom běsche lědma něłak doßahało. Żenje ßebi na to myßlicź móhli njeběchu, so bychu něłajki kroschik sa hórsche cžaßy w stronu pokożicź a ßebi něschto nalutowacź móhli. Hdyż nětko sežiwjeł semrje, wboha wudowa se ßwojimaj dżěsczomaj w nusy a hubjenstwje wosta. Zanki tykajo wona s njespróznej pilnoscźu wot sażneho ranja hacž do pósnjeho wjeczora dżěłasche, so hy wschědny khlěb sa ßwojej dżěsczi saßkużiła. Ale dżěło ßo jara hubjenje płacżesche, duż wschědna saßkużba na żane waschnje doßahacź njechasche. Dobra żónka ßebi ßamej to najnusnische njepopschewasche, jeno so by ßwojej dżěsczi naßycźika. Pschi tym pak jeje mozy hładajzy woteběrachu. Saßkużba bu psches to cžim ßnadnischa, a hubjenstwo cžim hórsche. A hdyż nětko tamna straschna syma se ßwojej nusu a brohotu pschińdże, běsche w jeje małej, cžmowej jstwiczży, kotraż bě skerje na pincżnu dżěru hacž na cžłowjeske bydło podobna, psche wschu měru hubjenje a srudnje. Macź bórsy skhori a wumrje. Wona wußnu w wěrje do ßwojeho Boha a sbóżnika, kotrehoż běsche ßo we wschej ßwojej nusy krucże a njekhabłajzy dżeržała, a s cžichej modlitwu sa ßwojej dżěsczi, kotrejż dyrbjesche nětko zyle wopuschczenej a bjes wscheje pomozy sawostajicź. Wona ßwojej wbohej, małej holczży temu Knjesej w njebjeßach poruczi, kotryż je prawy nan wschitkich syrotow, a potom do sbóżneho kraja dóńdże, hdyż ju żadyn hłód wjazy cžwilowacź a ßo jeje żana srudźba wjazy dótknucź njemózesche.

Nětko tu wbohej dżěsczi płaczo pschi kożu stejeschtej, w kotrymż jeju morwa macź leżesche. Hana, starscha, bě żydom lět, a jeje ßotra Marja hakle pjecź lět stara. Je-li so ßo Bóh tón Knjes a dobri ludżo na nimaj njeßmila, stej wopuschczenej a shubjenej. Żonu s cžicha a pschistojnje pohrjebachu. Jeje ßnadne sawostajenstwo rospschebachu, so by ßo pohrjeb sapłaczicź móhł. Ani pjenjezka sbytne njewosta, s cžimż běschtej ßo dżěsczi żiwicź a drasczicź móhłej.

Njebocźiczka běsche ßo, kaž też jeje muż, we wßy Königswalde pola Annaberga narodżika była. Wonaj běschtaj dżěsczi ßużobow bykoj a ßebi wot małoscże hromadże hrakoj a ßo lubo měkoj. Duż też běsche ßo stako, so běschtaj ßo posdżischo woženikoj. Młodeje żoniny bratr, bur Hartmann w Königswaldże, běsche jara njespokojom s tym był, so běsche ßebi jeho ßotra khudeho hórnika wsała. Wón běsche ji jenoż njerady ßnadny pjenjes wupłacził, kotryż běschtaj ji starschej sawostajiłoj. Potom pak běsche s mandżelskimaj do zyła wobkhadżecź pschestał, haj jimaj, kaźkuli a hdźeźkuli mózesche, někotruźkuli srudobu naczinił. Teho dla běsche hórnik se ßwojej żonu domjazu wjesku wopuschcził a bě do Grünstädtela cžahnuł. Też hdyż chzyschtaj ßo s nim roszohnowacź, běsche bratr ßwojemu ßwakej a ßwojej ßotsje saßakku wutrobu pokasał. Wonaj běschtaj do jeho domu pschischkoj, so chzyschtaj jemu ruku dacź a wbożemje prajicź. Wón pak ßo psched nimaj widżecź dał njebě; duż dyrbjeschtaj ßo wotßalicź, jemu ani wbożemje njeprajiwschi. Dobrocźiwy hórnik a jeho pěkna żona ßo teho dla jara rudżeschtaj, ale dale niczo cžinicź njemóżeschtaj, so byschtaj burowu krutu wutrobu smjehczikoj a jeho hordu myßl pschewinukoj. Kaž běsche tehdy było, tak też bě bohużel wostało. Schtoźkuli mandżelskaj spytaschtaj, ßo s hněwnym bratrom wujednacź, wschitko běsche podarmo było. Mjes burskim dworom w Königswaldże a khudeho hórnikowej khěžku w Grünstädtelu běsche schěroke, hłuboke bjesdno, kotrež ßo s niczim wotstronicź a wupjelnicź njehodżesche. Tole bě, schtoż běsche hórnikej tak czasto wutrobu tyschiło a żiwjenje hórke cžiniło. Tole bě, schtoż běsche jeho pěknej mandżelskej ßamu ßmjercź cżeźku cžiniło, dokelż wona żaneje nadżije njemějesche, so ßo jeje kruty, hordy bratr nad jeje wbohimaj dżěsczomaj ßmili a so jimaj se ßwojej żonu nanowu a macżernu luboscź saruna.

Poßlenje dny ßwojeje khoroscże, cžujo, so ßo jeje kónz bliži, běsche khuda wudowa hischcże s tschepjetazej ruku list pißała, so by, je-li někak móżno, bratrowu wutrobu smjehczika a hnuła. Ssmjercź běsche ruczischo pschischła, hacž běsche wudowa wocżakowała. Duż list wjazy wotpóßłacź móhła njebě. Nětko jón w jeje sawostajenstwje namakachu. W liscże stejesche:

Luby bratsje!

Tudy nětko na ßwojim kożu leżu a se ßłabej ruku tele ryncżki pißam. Ja ßym jara khora, a hdyż tónle list k Tebi dóńdże, je mje Bóh luby Knjes ßnano hižo wotwołał. Kaž wón chze! Ja ßo ßmjercże njeboju. Jesuß je sa mnje wumrjeł, a jeho ßmjercź je mój dobytk. Wón je mi sbóżnoscź wucżinił. Duż s radoscźu s tehole ßwěta do rjaneho njebjeskeho kraleństwa du, hdżeż budu Boha stajnje widżecź. Ja mózu też s Pawołom prajicź: Tón Knjes mje wumoži wote wscheho skeho a mi dopomha k ßwojemu njebjeskemu kraleństwu. Hamjeń. Ale ja ßym jara srudna, hdyż na ßwojej wbohej, małej holczży hladam. Wonej nana wjazy nimatej, a bórsy też macżerje wjazy njesmějetej. Schtó ßo potom nad nimaj ßmili! Ja wodnjo a w nozy płakam, hdyż na to spominam, kak hubjenje ßo jimaj póńdże. Ach, luby bratsje, mi je tola wutrobnje żel, so ßy hischcże pschezo tak sły. Schto byschtaj naschej lubej starschej prajikoj, hdy byschtaj to widżakoj a żłyschakoj! Mój ßmój tola wobaj pod wutrobu teje ßamßneje macżerje leżakoj. A nětko ßo telkole lět wohladakoj njeßmoj, a Ty wo mni a wo mojimaj dżěsczomaj do zyła niczo wjedżecź nochzesch. Ach, luby bratsje, wußłysch tola próstwu Sswojeje na ßmjercź khoreje, mrějazeje ßotry! Ja na Tebje ska njejßym a Tebi wschitko wodawam, schtoż ßy mi a mojemu mużej kschiwdy cžinił. Wodaj mi nětko też Khrystußowych ranow dla a staraj ßo sa mojej wbohej dżěsczi! Ja wjazy pißacź njemóżu, ßym pschejara khora. Ale ja pschezo saßo proschu, ßmil ßo nad mojimaj lubymaj małymaj holczżomaj! Budź wbożemje a njesabudź na mnje! Hacž do ßmjercże

Twoja ßwěrna ßotra

Khryста.

Hdyż běchu starschi mużojo w Grünstädtelu tónle list namakali, ßo hnydom rossßudżichu, schto sapocżecź. Sso nadżejachu, so napohlad wopuschczeneju dżěsczow wujowu wutrobu smjehczi. Na kóżdy pad mózachu na tole waschnje najruczischo a najlózscho czeżu wotbycź, kotraż wßy wulkich wudawkow naczinicź hrożesche. Bur se wßy chzysche nasajtra do Annaberga jěcź a tam něschto żita pschedacź. Dokelż je wjeß Königswalde wot tehole města jenoż małej dwě hodżinje, dżěsczi burej pschepodachu, a wón ßlubi, so jej ßwěru na prawe město wobstara.

Duż dha małej holczży domjazu wjesku wopuschczischtej, hdżeż běschtaj jeju starschej sahrjebanaj, a na dobre sboże do ßwěta won jědżeschtej. Macżerny list běchu jimaj k wujej ßobu dali. Městaczko, kotrež běsche jimaj bur na ßwojim wosu pschipokasał, ani czopke ani mjehke njebě. Ale wonej ßo blisko w hromadu tłóczeschtej a běschtej se strachom a stysskom zyle směrom. Skónczńje do Annaberga dojědżechu. Bur myßle njemějesche, dale jěcź a ßwojimaj konjomaj hischcże někotre hodżiny pucża pschizpiwacź. Wón konjow psched korczmu wupscheże, hdżeż hewak wupschahowasche. Potom dżěsczi sa ruku wsa a s nimaj s města won dżěsche na dróhu, kotraż do Jöhstadta wjedże. Tam stejo wosta a praji: „Takle, nětko jenoż pschezo runy pucź dżitej! Hdżeż ßo pucź dżěli, dyrbitej na lěwu ruku hicź. Ssnano sa dwě hodżinje mózetej zyle derje w Königswaldże bycź, a tam ßo sa burom Hartmannom praschetej, to je waju wuj. A nětko dżitaj wbożemje!"

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po ßwjatkach budża ßo w najwjazy wßach Wósborskeho, Budyskeho, Rakecżanskeho, Kinsbórskeho, Połcźniczanskeho a Kamjenskeho wokrjeża sastupjeć do krajneje kulturneje rady a s dobom dwaj sastupjerjej do sjenoczeńskeje shromadżisny ratarskeho a hajniskeho

powołanſkeho ſjenoczeństwa wuſwolicź. Wot ratarjow ßo jako nowy ſaſtupjeŕ w kulturnej radźe knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróſczizach a jako ſaſtupjerjej w ratarſkim a hajniſkim powołanſkim ſjenoczeństwje k. kubleŕ Ssmoka w Spytezach a k. ratař Jokuſch w Budyſchinje, a jako ſaſtupnikaj poßlednjeju k. kubleŕ Jakub Libſch w Hornim Hunjowje a k. kubleŕ Jakub Rjencź w Cźornezach poruczeja. Mjenowani ßu ßebi wo ratařſtwo wjele ſaßkužbow ſe ßwojej dźękowoſczu dobyli a ßo teho dla k ſaſtupjenju ratařſkich naležnoſczow derje hodźa.

— Sa noweho Budyſkeho měſchczanoſtu je ßo ſańdźeny ſchtwórtk k. dr. jur. Käubler w Frankenbergu w Sakſkej ſ 15 pſcheczźiwo 14 hłoßam wuſwolił.

— So je druhdy jara ſtraſchne, hdyž pſchekaßanzy (inſekty) cźłowjeka kolu, hiſchcźe pſchezo doſcź ſnate njeje. Pſchekaßanzy, kotreź ßo na naſchu kožu ßydaju, ßo niz jenoż ſ wódkami žiwych, ale też morwych ſwěrjatow žiwja, zyzaju po tajkim druhdy też tak mjenowany cźękny jěd. Hdyž pſchekaßanz, mucha abo kuntwora, cźłowjeka kole, móže ßo na tajke waſchnje cźękny jěd pſchenjeſcź a ßo krwej ſ jědom ſawdacź, ſchtož je hižo cźaſto ſ pſchiczinu cźłowjekoweje ßmjercźe byko. Tu najlěpje ſalmiakowy duch pomha, kiž ßo hnydom do rany ſarybuje. Duž ßo poruca, na wukhodach ſtajnje bleſchku ſalmiakoweho ducha pſchi ßebi noßycź.

— Wjebrawuſtojni chzedźa wjedźecź, ſo w prěnim běrtliku měßaczka cźopke wjedro wuſtudnje a ſo budźe w nozy 26. meje najkhłódniſcho, na ſymnych měſtnach ßamo mrós wěſchcźa. Nadźijomnje ßo tole wěſchcźenje njedopjelni.

Se Židowa. Ssrjedu w nozy je ßo w tudomnym papjerniku 17lětny dźěłaczeŕ Wobſt ſ podhroda maſchinu maſajo wobßunuł a ſ nohu do ſhubateho koła ſajěł. Dźěłaczerjej ßu ßo pſchi tym wot ſubateho koła hłuboke dźěry do nohi wudrěte.

S Radworja. Na knježich Łupjanſkich polach ßu wóndano dwě popjelnizy (urnje), ſ kotrejuž pak je ßo jena rosbiła, namakali. Wóndano ßu też w ßußodnych Mako-Bronjanſkich ſkałach, kublerjej Hantuſchej ßłuſchazych, kotreź ßu w tu khwilu jenemu Barlinſkemu knjeſej pſchenajate, popjelnizy wuryli. Pódla teho ßu tam někotre żeleſne wězy, lebije, kałacže a druhu bróń namakali. Wſcho to je ßo do Barlina póßłało.

S Klukſcha. Schtwórtk 15. meje, dźeń Bożeho k njebjuſtpicźa, ßwjeczeſche naſch zyrkwinſki wucźeŕ, knjes Schuſter, ßwój 25lětny jubilej ſtatneho wucźerſtwa. Popołdnju w 3 hodźinach běchu ßo ſchulſke dźěcźi, zyrkwinſzy a ſchulſzy pſchedſtejicźerjo, mnoſy pſchecźeljo a kollegojo jubilara na ſchuli ſeſchli. Też k. ſchulſki radźicźel dr. Wild běſche pſchitomny. Dźěcźi wuſpěwachu ſchtuczźy khěrluſcha: „Khwal teho Knjeſa“. Na to rěcźeſche knjes ſchulſki radźicźel wo dołholětnym žohnowanym ſkutkowanju knjeſa Schuſtera, jemu ſkónczńje ſjewjo, ſo je jemu miniſterſtwo ſa jeho ßwěrnu a ßwědomliwu dźěławorſcź titul „kantora“ ſpožczíło. W mjenje ßußodnych a dalſchich kollegow też knjes kantor Ssuſchka ſ Małeho Budyſchinka jubilarej ſbožo pſchejeſche a jemu pſchi tym rjany dar Maleſchanſkeje konferenzy pſchepoda. Też wot zyrkwinſkeho a ſchulſkeho prjódſtejerſtwa a ſchulſkich dźěcźi běchu ßo jemu hódne dary pſchepodałe. Sa wſchitku tule luboſcź a cźeſcź ßo knjes kantor Schuſter wutrobnje podźakowa, dźakowaſche ßo woßebje też Bohu, ſo je jemu hacź dotal ſtrowoſcź a žohnowanje k jeho ſkutkowanju mikoſcźiwje ſpožczík. W hnujazej modlitwje ſkónczńje knjes faraŕ Běrnich wo dalſche derjehicźe a žohnowanje ſa jubilara proſcheſche. — Bjes tym běſche ßo w hoſcźenzu rjana hoſcźina pſchihotowała, na kotrejž ßo na 70 woßobow wobdźěli. W dołhich a krótkich rěcźach ßo tón a tamny ßławjeſche, ßo wě, woßebje też knjes kantor Schuſter. — Na kónzu wjecźerje ßo ſběrka ſa Sderjanſkich wotpalenych hromadźeſche, kotraž pſchi pſcheliczenju 61 hriwnow wunjeße. — Luby Bóh ſpožcź pak naſchemu lubemu knjeſej kantorej hiſchcźe dołholětnu a žohnowanja połnu dźěławorſcź!

S Bukez. Naſche ratařſke towařſtwo ßo ßrjedu 21. meje na wulět do Lutijez a Hornjeho Wujeſda puſchcźi, ſo by ßebi tamniſchej mlokarni wobhładało. K powitanju Bukecźanſkich hoſcźow bě ßo Lutijecźanſka mlokarnja rjenje wudebiła. Pod wjedźenjom tamniſcheho kublerja k. Herrmanna mějachu Bukecźenjo ſkładnoſcź, mlokařſtwo do drobna ſeſnacź a ßo wo jeho wužitnoſcźi pſcheßwědczicź. Swjeßelaze by byko, hdy by wulět naſtork k temu dał, ſo bychu bórſy w Bukecźanſkej woßadźe mlokarnju ſakožili.

S Minakała. Njedźelu 10. junija budźe ßo tudy mißionſki ßwjedźeń wotbywacź. W ßerbſkej Bożej ßłužbje, popołdnju w 2 hodźinomaj, budźe knjes pomozny duchowny Gólcź, a w 4 hodźinach w němſkej knjes diakonus Ssykora prědowacź.

S Minakała. Njedźelu 16. junija ßo khorhoj tudomneho wojeřſkeho towařſtwa poßwjecźi.

Se Sderje. (Pſchipóßłane.) W poßlednim cźißle „Katholſkeho Poſoła“ je „ſjawny dźak“ wotcźiſchcźany ſ podpißmom woßoby ſe Sderje „w mjenje wſchěch katholſkich wobydlerjow“. Hdyž tutón ſjawny dźak cźitachmy, myßlachmy pſchi ßebi: Dźakniwoſcź je jena ſ najwjetſchich pózcźiwoſczow, wěrniwoſcź pak ßo tutej runa. S luboſczu też k poßledniſchej pózcźiwoſczi dyrbimy ſpomnicź, ſo tutón „ſjawny dźak“ njeßmě w mjenje „**wſchěch** katholſkich wobydlerjow“ wuprajeny bycź, dokelž je ßo tamny podpißany dźakniwy, kaž je to ßam wobßwědcził, jenoż „**někotrych**“ praſchał, hacź chzedźa ſjawny dźak wotcźiſchcźecź dacź. Cźi, kotſiž mějachu prawo k dźakowanju, ßu to cźinili, traſch prjedy hacź je ßo tamny na to dopomnił. A, wě ßo, je ßo tam podpißany dla tych ſaßkužbow ſjawnje dźakował, kotrychž je ßo wón wo wßy pſched druhimi woßobami wuſnał, potom dyrbimy to krucze wotpokaſacź, jako by ßo tamny „ſjawny dźak“ też w **naſchim** mjenje wuprajił.

Někotſi cźitarjo „ſjawneho dźaka“ w poßlednim cźißle „K. P.“

S Lubija. Knjes ſ Thielau, kiž je w tudomnym wokrjeżu 23 lět dołho ſ hamtſkim hejtmanom byk, je ßo jako tajny radźicźel do ſakſkeho miniſterſtwa powołał.

S Jěžowa pola Kamjenza. Tudomny kubleŕ Lorenz ſańdźenu ßobotu rano na polu dźěłaſche, hdyž w ſkale, 100 metrow ſdalenej, kamjenje rostſělachu. Dźeßaczpuntowſki kamjeń, wot rosbuchnjenja wuwrjeßnjeny, Lorenza do cźoła trjechi a jeho ſ dobom ſaraſy.

S Jawory. Tu bě wutoru 20. meje kwaß, kiž je ßwojeje wulkoſcźe dla nadpadny a teho dla ſpomnjenja hódny. Bě mjenujzy 51 blid, tak ſo ßam khwalbnje ſnaty braſchka Mikkawſch Bryl ſ Wudworja, kiž je hižo 30 lět braſchka a kiž je ſa tónle cźaß pſches 470 małych a też jara wulkich kwaßow wobſtawał, wuſna, ſo tak wulkeho kwaßa hiſchcźe měł njeje. Schtož je naß pſchi tutym ßerbſkim kwaßu woßebje ſwjeżeliko, bě braſchkowe ſtaroßerbſke ſdraſcźenje: krótke cźorne kholowy, běłe nohajzy a cźrije, rjany ſ bantom a różemi wupyſcheny 3 różkaty kłobuk a ſtary drohotny ſchpanſki kij ſ móznym ſelenym cźeczom. Tuta draſta, w kotrejž je też loni w Draždźanach na cźahu ßo wobdźělił, pſchiſteji jara derje a je ßo wſchěm wubjernje ſpodobała a pſchejachu ßebi wſchitzy, ſo by k. Bryl jako braſchka pſchi kóždym kwaßu tutu kraßnu ßerbſku draſtu měł. Też my dowolamy ßebi tutu próſtwu ſjawnje woſpjetowacź a pſchejemy wuſtojnemu a powſchitkownje cźeſcźenemu braſchzy, ſo by hiſchcźe dołho ßwoje cźeſtne ſaſtojnſtwo cźiły a ſtrowy ſaſtawacź móhł. Temu daj Bóh ſboże!

S hole. Lětuſche ſažne nalécźe a dotal nimale ſtajne, wobſtajne cźopke wjedro nadźiju ſbudźuje, ſo ſmějemy lětża prawje dobre mjedowe léto. Runjež tehdy, hdyž ßadowe ſchtomy ktu, njeſtajne wjedro pcźołkam mako hojeſche, maju tola tajke pcźólnizy, hdźež móża pcźoły ſ rapſa, holanſkeje jahody abo pßoweje jahodźiſny noßycź, hižo dźenża kokcźe, ſo móża ßo rojicź. Tajke léta mamy rědko, a cźim wuſtojniſchi pcźołaŕ je, cźim wjazy wužitka létża ſe ßwojeje pcźólnizy ſměje, ſchtož roje, a też ſchtož měd naſtupa.

Sswjatkowny khěrluſch 1890.

Witaj, ßwjatkowny nam cźaßo,
Pſchinjeß ſrudnym troſchtarja!
Ducho hnady, puſchcź ßo ſaßo
Na naß dele wot Boha!
Wutroby ßu ſawutlile,
Dokelž roßy nimaja;
Pój, ſo bychu ſ tebje pile,
Rěka kraßna njebjeſka.

Sswět ach khróbły nam je rubił
Wjele duzy po pucźu;
So naß zyle njeſahubił,
Pój k nam ſ twojej pomozu!
S płómjenjow njech twojich panje
Na naß miła jaßna ſchkra,
So nam ſeńdźe nowe ranje,
S nim też luboſcź prěniſcha!

Ssmił ßo, dokelž wuſtawamy
Pod horjom a ſtaranjom!
Darow twojich potrjebamy
S kóždym létom, ſ kóždym dnjom.
Wótz a Ssyn njech tebje ſcźele
Tradazemu cźłowjeſtwu!
Ducho hnady, puſchcź ßo dele,
Wußłyſch naſchu modlitwu!

P.

Dary ſa Towařſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Serbow.

Dale darichu kk. kubleŕ Młynk w Cźemjerzach 3 hr., kubleŕ Ryczeŕ w Ssolſchezach 2 hr., kantor Vogt w Klětnom 2 hr., faraŕ Lawcźek w Łupoj 2 hr., faraŕ dr. Kalich w Budyſchinje 5 hr., diakonus Kſchižan w Hodźiju 3 hr., pſchekupz Khěžor w Budyſchinje 1 hr., kapłan Żur w Radworju 3 hr., wjerch Wylem Hanawſki 100 hr.

S dźakom kwituje **E. Měrſch,**
pokładnik Towařſtwa Pomozy.

Přilopk.

* W Altleisnigu w Sakſkej ßu wóndano rano mandźelſku ſchewza Benedikta a jeje dźěćźo w wobydlenju ſkónzowanej namakali. Po ſdaćźu je muž ſkónzowaneje žony, ſchewz Benedikt, mordarſtwo wobeſchoł. Jeho ßu w Weiſenfelſu ſajeli.

* Njedaloko Krimmitſchaua je ßo tele dny młody cźłowjek na żeleſnizy k ſchěnam pſchiwjaſał a ßebi wot cźaha hłowu wot cźěła wotjěćź dał. — Pola Chemnitzy je ßo jena žónſka pſched pſchijědźazym cźahom na koliju lehnuła a je ßo teho runja ſajeła.

* Wo hróſbniwej namakanzy ſ Chemnitzy pißaju. Jedyn tamniſchi dźěłaćer 20. meje w rězy pod jenym moſtom w błóćze leżaze brěmjo nadeńdźe, kotreż bě twjerdźe ſaſchite. Wcźipny jo wón na kraj ſcźeże, wotewri jo ſ waha a ßo njemało ſtróži, hdyž w nim dźěćźaze cźěło, kotreż hižo tłajeſche, namaka. Najſkerje je brěmjo hižo dołho w wodźe leżało. Schtó je dźěćźo do wody cźißnuł, na to žadyn ßlěd njepokaſuje.

* Lědma ßo wěri, kak bjeßßwědomicźe je rěſnik a korcźmar w Ullersdorfje w Schleſynſkej pſchecźiwo ßwojim ßobucźlowjekam ſkutkował. Wón běſche dwě ßwinjecźi kupił, wot kotrejuž jene w khlěwje ßlaknu. Njedźiwajźy na to wón mjaßo wuži: hłowu do kołbaßy a nohi a wuſchi do tſchepjetawki, druhe mjaßo naßeli a wſchitko roſpſcheda. Poſdźiſcho wot ßwinjazeho wikowarja khore ßwinjo, kotreż dale wjazy njemóżeſche, ſa pjecź markow kupi. Sswinjo, kotreż běſche po ßwědcźenju jeneho ßwědka hižo pſchi kupi poł morwe było, naſajtra rano morwe w khlěwje leżeſche; njedźiwajźy na to rěſnik też mjaßo tehole ßwinjecźa wuži a jo roſpſcheda. Wſchelazy ludźo, kotſiž ßu mjaßo ſpomnjeneju ßwinjecźow a ſ njeho dźěłanu kołbaßu jědli, wobkrucźeja, ſo je jim na to ſlě było, a někotſi ßu wróćźecź dyrbjeli. Krajne ßudniſtwo w Hirſchbergu je bjeßßwědomiteho rěſnika k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźiło.

* S Altenberga pißaju: Wulki ſliwk je ßrjedu wſchě wßy Gerſtenbachſkeho doła powodźił. Daloku krajinu ßu wulke krupy do zyła ſapuſcźiłe.

* S jaſtwa w Glückſtadcźe ßu ſańdźeny tydźeń ſchtyrjo jeczi cźekli. Wſchitzy ſchtyrjo ßu młodźi ſkóſtnizy; jenoż jedyn je 20. lěto dokonjał. W jaſtwje běchu wſchitzy ſchtyrjo w blidarſkej dźěłarni hromadźe dźěłali. So bychu cźeknucź móhli, běchu ſ łožowych płachtow ſchlebjerdy narěſali a ſ nich dołhi ſchtryk ſwjercźeli, ſ kotrymž ßo ſ jaſtwa na dróhu dele ſpuſchcźachu. Statny rěcźnik a krajny radźicźel ſtaj ſańdźene dny jaſtwo wobhladowałoj. Schtoż ßo ßłyſchi, jaſtwo bórſy wojerſku ſtražu doſtanje: 40 mužow ſ leutnantom a někotrymi podwyſchkami.

* Pſchede wßu Braack pola Eutina ſańdźeny tydźeń cźěło żónſkeje namakachu, kotraž mějeſche nop rosraženy. Skónzowana, ratarjowa dźowka, běſche 22 abo 25 lět ſtara. Hižo dlěſchi cźaß běchu na njej pytli, ſo na moſhy khori. Ssrjedu tydźenja wjecźor běſche ßo ſe ßwojej młódſchej ßotru wukhadźowacź ſchła. Krótko do dźeßacźich ßo młódſcha ßotra ßama domoj wróćźi, mjes tym ſo běſche ſtarſcha dale ſchła. Naſajtra rano jeje cźěło ſa kerkami namakachu. Pſchi cźěle krwawy 22 puntow cźeżki kamjeń leżeſche. Cźěło wobhladawſchi lěkař ſpóſna, ſo je mordař na ßwojim woporje najprjódźy worakawy njeſkutk dokonjał a potom njeſbožownej ſe ſpomnjenym kamjenjom nop rosraſył. Sajeli ßu piwarſkeho ſe Schleſynſkeje, na kotrehoż mordarſtwa dla tukaju.

* W Barlinje je ſańdźenu ßobotu wjecźor dźěłaćer Auguſt Sackewitz ßwojeho bratra ſkónzował. Hiſchcźe ſ jenym bratrom wón pola bratra Korle bydleſche, kotryž bě cźěßla a woženjeny. Spomnjeny wjecźor běſche hiſchcźe ſchtwórty bratr pſchiſchoł, dokelž chzychu ßo rybykojenja dla ſrěcźecź. Dźěłaćer Auguſt Sackewitz běſche hižo dlěſchi cźaß bjes dźěła a ſ zyła radſcho widźeſche, hdyž dźěłacź njetrjebaſche. Mjes tym ſo ßo rosrěcźowachu, wón ßwakowu wo mark pjenjes proſcheſche, ale pjenjes njedoſta. Na to ßo rosſłobi, ßo wadźicź pocźa, ſakhadźeſche a pſchi ßwojim žadanju woſta. A dokelž jemu ßwakowa pjenjes njeda, prajiży, ſo je jemu hižo doſcź nadawała, a ſo pjenjeſy tola jeno ſabiwa, chzyſche ßo wón ſ pukami do njeje dacź. Ale bratr ßwojej žonje na pomoz pſchińdźe a jemu wobaraſche. Auguſt pak, kotryž běſche ßylniſchi hacź Korla, młódſcheho bratra ſa krk pſchimnu a jeho ſ burjemi do komory won ſtorcźi. Tam bu na jene dobo wſcho cźicho. Hdyž tſecźi bratr, ßebi niczo dobre njelubjo, do komory ſtupi, tam woženjeny bratr w ßwojej krwi płowaſche. Bratr Auguſt běſche w komori nóž wucźahnuł a bratra do ſchije kłók. Njeſbožownje běſche nóž wulku żiłu pſcheręſnuł, a cźěßla ßo wukrwawi, prjedy hacź lěkař dóńdźe. Mordař cźěkaſche, ale jeho doßažechu a ſajachu.

* Na Boże ſtpicźe je ßo bliſko wßy Slawikau 42 cźłowjekow w Wódrje (Oder) tepiło. Wjazy hacź poł ſta kemſchazych ludźi ſ wokolnych wßow, mjes nimi ßnano ſchtyrzecźi holcźkow, kotreż běchu na pacźerjach byłe, duzy domoj ſe Slawikowa k Wódrje pſchińdźe; chzychu ßo pſches rěku pſchewjeſcź dacź. Wobßedźeł cźołmow, na kotrychž ßo ludźo pſchewożuja, w korcźmje ßedźeſche; pſchi cźołmach běſche jeho wotrocźk. W měſto teho, ſo by, kaž ßo ſa telko ludźi ßłuſcha, wulki cźołm wſał, cźołmař mały cźołm wotwjaſa, do kotrehoż ßo wſchitke dźěcźi cźiſchcźachu, ſo běſche cźołmowa khroma, kotraž ma po ſakonju 35 zentimetrow nad wodu bycź, lědma ſ wody widźecź. Njedźiwajźy na to ßo njeſboże hakle bliſko tamneho brjoha ſta. Cźołm ßo ſwróćźi, a ludźo do wody ſpadachu. Ludźo, kotſiž na ſtronje Slawikowa pſchi brjoſy ſtejachu, wbohe dźěcźi ſtyſknje wołacź ßłyſchachu, ale pomhacź jim njemóżachu. Jene po druhim ßo podnuri. Na brjoſy, kotremuž ßo cźołm bliżeſche, daloko a ſchěroko żaneho cźłowjeka widźecź njebě. Jeno ſcheſcźo wot tych, kotſiž běchu na cźołmje byli, ßo ßmjercźe ſminuchu. Wſchitke dźěcźi ßo tepichu, też dwě doroſcźenej holzy, a żónſka, macź pjecźich małych dźěcźi. A wſchitzy ßu żiwjenje ſhubili, dokelž běſche cźołmař, ſo by dwójzy jěcź njetrjebał, do cźołma, do kotrehoż wjazy hacź 20 abo 25 cźłowjekow njeßłuſcha, wjazy hacź 50 ludźi brał. Doroſcźenu holzu, kotruž jeje ſchěroke ßuknje nad wodu ſdźerżachu, rěka dale hacź 900 metrow ßobu njeßeſche; potom ßo radźi ju ſ wody wucźahnucź; ſa nju ßo holcźka dźerżeſche, kotraž bě hižo morwa. Někotre hólcźata hacź na brjóh dopkowachu. Někotrych ludźi je cźołmař ſ rěki wucźahał. Cźołmarja ßu do Ratibora do jaſtwa dowjedli. Wón wobkrucźa, ſo je ßo pſcheczźiwo temu wobarał, ſo ßo telko ludźi na cźołm ſeßyda. Schtoż ßo dale ßłyſchi, je něchtó mjes ludźimi na cźołmje wina był, ſo je ßo cźołm ſwróćźił.

* Ssnano pſched dwěmaj lětomaj běchu w Küſtrinje wudowje dybſacźny cźaßnik kranuli, kotryž wona po ßwojim njebo mužu hiſchcźe khowaſche. Paducha njewußlědźichu. Wóndano rano, hdyž běſche wudowa lědma ßwoje khlamy wotewrika, a mjes tym, ſo nichtó w nich njebě, něchtó khwatajźy durje do khlamow wotewri. Wudowa bórſy pſchińdźe, ſo by kupzej poßkużika, ale w khlamach nikoho njenadeńdźe; ſa to na blidźe něſchto leżeſche, ſchtoż běſche do papjery ſawalene. Papjeru wotwaliwſchi ßo wudowa njemało dźiwaſche, hdyž cźaßnik ßwojeho njebocźicźkeho muża w njej namaka. Rucźe wona ſ durjemi won pohlada, ſo by ſprawneho paducha wohladała; ale tón běſche ßo hižo ſhubił.

* W Koburgu je jedyn kowarſki pomoznik kowarſkeho wucźobnika na żadkawe waſchnje krjudował. Bjes druhim wón nóż njeſbožowneho do ſchrubownje ſaſchrubowa, jemu powjas wokoło ſchije ſadżernu a jemu tak dołho wißacź daſche, doniż wobliczo módre njebě, potom jemu ſchkrjeny wokoj do wobliczа kinu a jeho tak pjerjeſche, ſo wbohi hólcźeż ſaßo ſpóſnacź njeje. Hrubeho pomoznika ßu ſajeli.

* Sſławny lěkař, profeßor Sklifaſowſki w Moſkwje, bu pſched krótkim k millionarej do Odeßy powołany, ſo by jemu operaziju w bjedrje dokonjał. Operazija ßo derje radźi, a profeßor wot bohacźka ſa to 11,000 rublow (25,000 mk.) doſta.

* Ratař ſ makeje wjeſki pſchi ßłónza ſkhadźenju ſ płuhom na polo pſchijěde a woracź pocźa. Hdyž běſche prěnju bróſdu ſworał, ſchěſcź ſchkórzow pſchilecźa, kotreż ßebi pjerſchcź w bróſdźe nadrobnje wobhladowachu. Bórſy pilnje waki a wacźki ſběracź pocźachu. Na jene dobo jedyn ſ nich ſběracź pſcheſta, ßo k druhim wobrocźi a ſchcźebotacź a ſchcźerczecź pocźa. Najſkerje jim něſchto ważne roſpowjedowaſche, pſchetoż też jeho towarſchojo ßobu ſchcźekotacź pocźachu. Skónczńje jedyn ſ nich prjecźka lecźeſche, a ßnano ſa 3 minuty někotre ſta ſchkórzow pſchilecźichu, ßo na rolu dele puſchcźichu a ratarjej ſa khribjetom wacźki ſběracź pocźachu. Prěnje ſchěſcź ſchkórzow běſche najprjedy wuradźowało, hacź bychu ßwojich towarſchow k ßnědanju pſcheproßyłe, a widźo, ſo je tam żratwy na doſcź, běſche poßoł po druhich towarſchow lecźał.

* W lěcźe 1877, hdyž mějeſche Ruſka ſ Turkowſkej wójnu, regiment koſakow, kotſiž dyrbjachu ßo na żeleſnizy do Rumunſkeje dowjeſcź, na dwórniſchcźo Minſk pſchijěde. Hižo duzy po pucźu běchu ßo koſakojo huntorili, dokelž w ſkótnych woſach, ſa wojakow pſchiprawjenych, wuſko ßedźachu; w Minſku bu hara wulka, a koſakojo żadachu, ſo by jim dwórniſchcźowy inſpektor wjazy woſow dał. Na dwórniſchcźu pak próſnych woſow njemějachu; ale inſpektor ßebi hinak pomhaſche. „Móżeſch cźitacź?“ ßo wón podwyſchka wopraſcha. „Haj“, koſak wotmolwi. „Nó, dha cźitaj, ſchto jowle na Waſchim woſu ſteji.“ Woprawdźe tam ſtejeſche: „40 muži abo 8 konjow“; wot ßłowcźka „abo“ pak běſchtaj poßlenjej dwaj pißmikaj wuwoſtajenaj. Duž koſak cźitaſche: „40 muži a 8 konjow“. — „Widźiſch“, inſpektor praji, „ſchto je wyſchnoſcź poruczika, a kak rjenje tam po prawom ßedźicźe. Je-li ſo ſakhadźecź njepſcheſtanjecźe, Wam, kaž mam

poručene, hischcże 8 konjow do wosa dowjescź dam." — „Njeczjiń to, nanko", kosak proschesche; „my wschak chzemy směrom bycź." A wjeßeli, so ßo jim hischcże wóßom konjow pschitowarschiko njebě, kosakojo dale jědzechu.

* Satraschne njesboże je město Huanchaca w kraju Bolivia w Amerizy podeschko. W mjenowanym měsczе 22. makeho rózka dynamitowy skład rosbuchnu, w kotrymž běsche 100 zentnarjow dynamita, a wulke hromady pólvera a patronow. Płomjo ßo spěschnje rosscheri, a bórsy wulki woheń nasta; zyku nóz a zyły druhi dzeń ßo pospochi ßudy pólvera a ßudobja s petroleom sapalachu. Hotowych patronow běsche tam połdra milliona. Bórsy ßo zyke město palesche. S wopředka mějachu wobydlerjo, kotrychž běsche tam ßnano 4000, sa to, so je semjerzenje; kur a płomjo wuhladawschi pak wjedzachu, schto je ßo stako, a wschitzy roscżékachu. Njesboże běsche hórsche, hacž semjerzenje. Pódla dynamitoweho składa ßo semja 20 metrow hłuboko puknu, a wokolne twarjenja do schkałby nuts spadachu. Praskot patronow ßo měschesche s hrósbnym wokanjom njesbožownych, kotsiž běchu ßo żiwi do schkałby ßobu walili; a dale wjazy murjow a rospadankow sa nimi dele padasche. Bórsy ßo w schkałbje wschitko palesche; s rospukanych petrolejowych ßudow, kotrež ßo palachu, ßo petrolej do schkałby dele kidasche, a njesbožowni, kotsiž nutska tczachu a sabiczi abo satkóczeni njeběchu, ßo żiwi spalichu. Tsi dny pospochi ßo palesche. Potom se schkałby 60 na wuhlo spalenych cżéłow swuczahachu, kotrež nichtó wjazy njespósna. Kelko ludzi je s zyła wo żiwjenje pschischło, hischcże dzenßa nichtó njewě. Pod rospadankami nimale wschitkich domow jene abo někotre cżéła namakachu. Naczinjena schkoda milliony wuczini. Městaczko Huanchaca je ßo móhł rjez se semje shubiło, s jeneho kónza městaczka hischcże někotre rostorhane a rospukane khěże steja. Město ßo najskerje s nowa njenatwari.

* W Birminhamje w Amerizy ßu sańdzeny tydzeń cżorneho słóstnika powscheli, kiž běsche cżaß żiwjenja woprawdźity cżert, ale je jako roskaty hrěschnik wumrjeł. Hižo 13létny hólczеż je Elsey schulskeho towarscha sarasył, s kotrymž běsche ßo pschi khartach swadźił. Sa to jeho k jastwu na 20 lět saßudzichu, ale dźiwajo na jeho mkodosczi jeho sa 8 měßazow saßo puschczichu. Dokelž wón na to cżeknu, jeho do wustawa dacź njemózachu, hdzеż ßo njeporadzene dźěczi skubkuja. Duż bu Elsey njedoczink a paduch a 16 lět stary druheho cżłowjeka skónzowa, tež saßo, dokelž běsche ßo pschi khartach na njeho rosskobił. Tón krócz ßo wyschnosczi njeradźi jeho doßahnucź, a 10 lět dołho je wón jedyn njefkutk po druhim dokonjał, a jedyn hórschi hacž druhi. W Temesseju ßo wón cżrjódże rubjeżnikow pschiba; rubjeżnizy běchu jenoż cżorni, ale běły jich nawjedowasche. Wo tymle běłym, kiž je jedyn s najstraschnischich słóstnikow w Połnózno-Amerikanskich Sjenoczenych krajach, amerikanska polizija dzenßa hischcże njewě, schtó je. Wón je mjes druhim khmany ßrědk wunamakał, żelesne pjenjeżne khamory rosbiwacź; tón ßrědk je wón wjazy hacž pjatnacże krócz s najlěpschim wuspěchom nałożował, a żenje jeho pschi tym lepili njeßu. K pjenjeżnikej, kotrehoż chzysche wurubicź, wón wjeczor jako sprawny rjemjeßlnik sdrascżeny pschińdże a do papjery sawaleny kaschczik woteda prosche, so chzył pjenjeżnik kaschczik hacž nasajtra skhowacź, dokelž ßu pjenjeżne papjery w nim. W kaschczіku pak běsche pólver, a pódla cżaßnik, kotryż pólver wěstu hodźinu sapali, so pjenjeżny khamor rosbuchnu. Duż mějachu rubjeżnizy ßnadnu prózu: w nozy ßo do domu dobuchu a s rosbiteho khamora ßwój dobytk wucżeżechu. Nimo teho pak woni rubjachu a kónzowachu. A Elsey běsche móż'sch rjez jich kat. W lěcże 1885 wón pschekupza w Fultonje skónzowa a wurubi, na cżoż rubjeżnizy pschekupzowy dom, kiž ßamotnje stejesche, sapalichu. Lěta 1886 Elsey tsjóch běłych puczowarajow sarasy a jich cżéła do réki smjeta, dweju druheju cżłowjekow skónzowa a schtyrjoch wurubi. W lěcże 1887 wón w Pintonje ßwoju 70 lět staru wowku sarasy a jeje sawostajenstwo, nimale pjecź stow toler, rubi. Na to wón hischcże zyły rynk mordarstwow dokonja; na poßledk pak jeho w Alabamje, hdzеż zuseho muża sarasy, doßażechu a k ßmjerczi wotßudźichu. Psched ßmjerczu je Elsey ßam wobkruczał, so je s najmjenscha jenadwazeczi cżłowjekow skónzowak: wóßomnacże muzskich a tsi żónske, dźewjatnacże běłych ludzi a dweju cżorneju. Kranuł a rubił je telko, so liczby ani nasdala mjenowacź njemóżesche.

* Po powjescżach, kotrež ßu do Franzisko doschke, je wětr kódź „Elisa Mary" s 79 wozobami na jěsbje do Awstralisheje na skały njedaloko Mallicolo hnał, hdzеż buchu 51 wozobow, muzstwa a puczowarjo, wot domorodnych wobydlerjow sajeczi a sabiczi. Ludźiżraczzy cżéła pjeczechu a sjěchu. Mallicolo je wulka kupa Hebridskich kupow, něhdże 60 jendźelskich mil dołha a 28 jendźelskich mil schěroka.

(Pokraczowanje w pschiłosy.)

Drjewowe awkzije.

Drjewo w hajnistich reweŕach **Rakeczanskeho** knjejstwa létßa puschczane, ma ßo błędowaze dny a na błędowazych lěßowych městnach na pscheßadzowanje pschedawacź:

Ssrjedu 28. meje rano wot 8 hodzin

na Jitkowskim rewěrje, pschi schěrokim dole (ptaczej humjenzy)

88 rm. khójnowych schczěpow,
69 „ „ kuleczkow,
271 „ „ pjeńkow,
41,75 stotnjow khójnowych walczkow.

Schtwórtk 29. meje rano wot 8 hodzin

na Trupinjanskim revérje pod czornymi wólschemi

10 rm. brěsowych schczěpow,
47,75 stotnjow brěsowych wólschowych walczkow,

dopołdnja wot 10 hodzin

w czornych wólschach

210 rm. khójnowych schczěpow,
60 „ „ pjeńkow,
44 stotnjow khójnowych walczkow.

Pjatk 30. meje rano wot 8 hodzin

na Jeuscheczanskim revérje w roczizy

108 rm. khójnowych schczěpow,
132 „ „ pjeńkow,
16,30 stotnjow khójnowych walczkow,

dopołdnja wot 11 hodzin

na Schczenczanskim revérje pschi Nowakez kusy

34 rm. khójnowych schczěpow,
12 „ „ kuleczkow,
60 „ „ pjeńkow,
80 khójnowych hakosowych hromadow,
20 kopjenow czěßliskich tschěskow,

popołdnju wot 2 hodzin

na Kołbiczanskim revérje pschi Hermanczanskim puczu

17 rm. khójnowych schczěpow,
3 „ „ kuleczkow,
37 „ „ pjeńkow,
32 khójnowych hakosowych hromadow a
3 kopjeny czěßliskich tschěskow.

Wuměnjenja ßo do sapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 17. meje 1890.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Trawowa awkzija.

Létuschi trawowy wużitk na knježich Sderjanskich Rasdowskich łukach, bjes Kupoj a Lehmannsdorfom leżazych, ma ßo

pjatk 30. meje 1890 popołdnju wot 3 hodzin

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacź. Shromadźisna w Lehmannsdorfskej korczmje.

Pscheßadzowanje.

Tseczi dzeń ßwjatkow dopołdnja wot 10 hodźin budźa ßo w Krónzy cżißko 1 blida, stólzy, schkleńczany khamor, kanapej, wschelaka druha domjaza nadoba a cżéßliski grat sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacź.

Korla Schołta w Krónzy.

W Brěsy pola Hodźija je rjana **khěża** cżißko 5 s połtsecza kórzom jara dobreho pola bjes hospody a wumjenka na pschedań.

W Krakezach je rjana **żiwnosczj** cżißko 5 s 13½ kórzom pola a łuki se spodobnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja **Jana Scholty** tam.

Pscheßadzowanje piwnych ßudobjow.

Wutoru 27. meje, tseczi dzeń ßwjatkow, maja ßo w Sderjanskej piwarni wschě piwne ßudobja, 1 schrótowanski mkyn, 1 wjechla sa ßłód, 1 koprowy zydźak sa khmjel, dźělba khmjela a ßmoły a wschelake druhe sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacź. Sapoczatk popołdnju w 1 hodźinje.

Meißner.

Wósk,

wóskowy twar a **pauki** kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny

Hermann Lehmann, mydłar na hornczerskej a żitnej haßy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebo khěžkařskeho žiwnoscžerja **Jana Siegmunda** w Krakezach ma ßo khěžkařska žiwnosć, k jeho sawostajenstwu ßłuschaza, cžißko 11 wopalneho katastra a fol. 13 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Krakezy, wobstejaza se sahonow 18a, 18b, 21 a 158 Krakeczanskich sahonskich knihow, — hekt. 98 ara = 1 aker 231 □prutow wopschijaza a ſ $36,_{21}$ dawskimi jenoscžemi wobcžeżena, kotraž leżomnosć je na 2640 mk. takšerowana, dla dźělenja herbstwa

póndźelu 2. junija 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacž.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnej ßudniskej tafli a w Krakeczanskej korczmje wuwißaze, pscheßadźowanske wuměnjenja, wucžah ſ leżomnostnych knihow, wotpiß wobßedźenstwoweho sapiße a wobßwědcženja wo sawěscženju pschе woheń wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje na **tudomnym ßudnistwje** seńcž, ßo k ßadźenju samolwicž, ßwoju płaczenjakhmanosć dopokasawschi ßwoje ßadźenja wosjewicž a dalsche wocžakacž.

W Budyschinje, 2. meje 1890.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Philippi. Zbl.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow Hany swudowjeneje Lehmannoweje rodź. Běrkez w Nowej Wjeßy ma ßo sahrodniska žiwnosć, k jeje sawostajenstwu ßłuschaza, cžißko 2 wopalneho katastra a fol. 1 leżomnostnych knihow sa Nowu Wjesku Bartskeho podźěla, 5 hektarow $4,_{9}$ ara = 9 akrow 37 □prutow wopschijaza a se $133,_{54}$ dawskimi jenoscžemi wobcžeżena, kotraž leżomnosć je ſ dźiwanjom na wumjenk a hospodu, na njej wotpocžowaze, sa Hanu swudowjenu Kißalowu, na 9400 mk. wjeßnogrychtsžy takšerowana,

9. junija 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Nowej Wjeßy pola Hucžiny na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacž.

Někotre dny abo dźeń po termiji, w kotrejž ßo leżomnosć na pscheßadźowanje pscheda, maja ßo žiwy a morwy inventar a druhe sbytne sawostajene mobilije wot wjeßnych grychtow w Nowej Wjeßy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacž.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnej ßudniskej tafli a w Bělez korczmje w Małej Subornicžzy wuwißaze a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch, mjenowany dźeń w postajenej hodźinje ßo w Lehmannez ſahrodniskej žiwnosći cžißko 2 w Nowej Wjeßy pola Hucžiny seńcž, ßo k ßadźenju samolwicž, ßwoju płaczenjakhmanosć dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicž a dalsche wotcžakacž.

W Budyschinje, 19. meje 1890.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Jäger, kommißionski radźicžel. Pg.

Khěža na pschedań.

W Wětrowje pola Njeßwacžidła ma ßo khěža cžißko 14b ſ 3 kórzami pola druhi dźeń ßwjatkow popołdnju $^1/_2$4 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacž. Wuměnjenja ßo do pscheßadźowanja wosjewja.

Juchowy wós ſ wulkim ßudom ma płaczisny hódno na pschedań
Otto Thiemann
na rybowej haßy 9.

Něhdže 30 zentnarjow dźeczełoweho ßyna ma tunjo na pschedań
Otto Thiemann
na rybowej haßy 9.

K ſaniczenju
molow
poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, woprawdźity dalmaziski polver pſche insekty, pólver a tinkturu pſche mole, naftalinowe łopjena, ſelo a papjeru pſche mole.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawskej haßy 10.

Najlěpschi ſkótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver
je na pschedań
w haptyzy w Kumwałdźe.
So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo ſkotu rad wobßwědcža.

Drjewowe awkzije: wutoru 27. meje dopołdnja w 8 hodźinach na Wujeschkowskim rewěrje. — Schtwórtk 29. meje dopołdnja wot 9 hodźin w Mjedźojskim hoſcženzu.

Na pscheßadź. ma ßo pschedawacž: 5. junija dopołd. w 11 hodź. khěža ſ polom a ſahrodu čo. 15 w Hornjej Hórzy, na 1550 mk. takšer.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Załožena w lěcze 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjesach:
38 millijonow 369 tyßaz 849 schěßnakow 10 krajz.
Woheń-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěscženje.
Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wustajeja.
K wukasowanju a k wobstaranju sawěscženjow poruczataj ßo jako agentaj:
hamtski ſkotolěkař **Ernſt Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczig.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu
ma n pschedań a kak ma ßo nałožecž, wukaże
Otto Engert na ſnutskownej lawskej haßy.

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózschu,
kakao vero w kuskach,
kuſk na schalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
poruča
Alwin Schrader
konditornja
na ſwonkownej lawskej drózy.

Carbolineum
najlěpschi wolij pſche hrib
poruča tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Runklizowe ßadźenki
ßo pschedawaju na hornczeŕſkej haßy cžißko 478 w ſahrodze.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacž: **Sserbſke kmótſjaze liſty.**

Mužaze
kravaty
w wulkim wubjerku a po tunich płaczisnach poruča
A. Tſchentſcher
w kupnizy
pſchi hłownym torhoſchczu.

Tinkturu pſche ſchczónу
w bleſchach po 50 np.,
pólver pſche ſchczónу
w tyſkach po 40 a 60 np.,
pólver pſche ſchwoby
w tyſkach po 40 a 60 np.
poruča
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawskej haßy 10.

A. Mager
cžaßnikař
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki ſkład wſchěch druźinow
cžaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńscho wobſtaraju.

Přiroda a wutroba.
Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Cišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihowne.

Sserbſzy ratarjo w Budyſkim, Wósborſkim, Rakeczanſkim, Kamjenſkim, Kinsbórſkim a Połczniczanſkim wokrjeżu!

Wuſwolcże ſebi jako ſaſtupjerja do **krajneje kulturneje rady**
k. kublerja **Michala Koklu** w Khróſcźizach (Herr Gutsb. **Michael Kockel** in Kroſtwitz)
a do **ratarſkeho** a **hajniſkeho powołanſkeho ſjenoczeństwa** jako ſaſtupjerjow
k. ratarja **Jokuſcha** w Budyſchinje (Herr Stadtgutsbeſitzer **Jokuſch** in Bautzen),
k. kublerja **Ssmolu** w Spytezach (Herr Gutsbeſitzer **Johann Schmole** in Spittwitz)
a ſa teju ſaſtupnikow
k. kublerja **Jakuba Libſcha** w Hornim Hunjowje (Herr Gutsbeſitzer **Jakob Liebſch** in Ober-Ullna),
k. kublerja **Rjencza** w Cžornezach (Herr Gutsbeſitzer **Jakob Rentſch** in Zſcharnitz).

Mnoſy ſherbſzy ratarjo.

Konzert

2. dżeń ſwjatkow w hrabinſkej roſtlinarni w **Minakale** ſe ſobuſkutkowanjom wumělſkich mozow.

Cziſty wunoſchk je ſa zyrkwinſki ſaměr poſtajeny. — Saſtup 50 np., pſchi czimž ſo dobroczelſtwu mjeſa njeſtaji.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pſchi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucza

Ad. Rämſch.

Bukeczanſke mužſke ſpěwanſke towarſtwo

budże **druhi dżeń ſwjatkow** w Heimrichez hoſczenzu w Bukezach

ſpěwanſki konzert

wotbywacz. Sapoczatk wjeczor w 8 hodź. — Wo bohaty wopyt proſy

O. Heimrich, hoſczenzar, **mužſke ſpěwanſke towarſtwo.**

Přeprošenje.

Do hłowneje zhromadźizny serbskeho duchownstwa srjedu po swjatkach dopołdnja 1/2 10 w Budyskej złotej krónje wutrobnje a należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Towarſtwo Pomocy za studowacych Serbow

změje **srjedu po swjatkach, 28. meje,** popołdnju w 2 hodź. w **Müllerec** (Thiermannec) kolonnadach swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydstwo.

Towarſtwo ſherbſkich ratarjow w Rakezach

ſměje **póndżelu, druhi dżeń ſwjatkow,** ſwoje měſacżne poſhedżenje, w kotrymž budże k. zyrkwinſki wucżeŕ Rjelka pſchednoſchowacź.

Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſhydſtwo T. Ss. R.**

NB. Tež hoſczo ſu witani.

Bukeczanſke ſherbſke burſke towarſtwo

ſměje **3. dżeń ſwjatkow** popołdnju w 4 hodźinach poſhedżenje w Heimrichez hoſczenzu. Jednacź budże ſo wo wotewſaczu ſkaſanych tworow, wo ſkaſanju pſchikupnych hnojow k naſymnym wuſhywam a ſkónczenje wo wulěcże. Wſchitke ſobuſtawy ſo k tutemu poſhedżenju należnje pſcheproſchuja, tež hoſczo a tajzy, kiž maja myſle, k towarſtwu pſchiſtupicź, ſu witani. **Pſchedſhydſtwo.**

Poboczne towarſtwo ſherbſkich burow w Hodźiju

ſměje tſeczi dżeń ſwjatkow popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu. Wſchě ſobuſtawy ſo należnje pſcheproſchuja, dokelž budże ſo wo pſchikupnych hnojach k naſymſkemu ſhywej jednacź. **Pſchedſhydſtwo.**

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Wurjadna hłowna ſhromadźiſna T. Ss. B. budże **ſobotu 7. junija popołdnju w jenej hodźinje** w Budyſchinje na **tſeleŕni.** Dnjowy porjad: Pſchednoſchk k. ſejmſkeho ſapóſtanza Keŕka ſ Rodez a namjety.

NB. W **dwanaczich** je poſhedżenje pſchedſhydſtwa a wubjerka.

Wo bohaty wopyt proſy **hłowne pſchedſhydſtwo.**

Wozjewjenje.

Bukečanske serbske towarſtwo změje, zjenoćene ze serbskim burskim towarſtwom, njedźelu młodych swjatkow, to je **1. junija,** wulět do Lutiječanskeje mlokarnje a wot tam do Hodźija. Wotjězd wot Pomorcskeho dwórniſća rano 45 mjeńšinow po 5 hodźin. Wšě sobustawy mjenowaneju towarſtwow chcyłe so w wulkej ličbje ze swojimi knjenjemi mandźelskimi, maćerjemi, sotrami a přiwuznymi w prawym času zeńć.

Předsydstwo.

K wólbje do ſjenoczenſkeje ſhromadźiſny ratarſkeho a hajniſkeho powołanſkeho towarſtwa ſa Wósborſki, Budyſki, Rakeczanſki, Kamjenſki, Kinsbórſki a Połcźniſki wokrjeż ſo poruczeja knjeſaj:

ryczerkubleŕ **Lindner** na Horje a
kubleŕ **Jockuſch** w Budyſchinje
a jako ſaſtupnikaj knjeſaj
ryczerkubleŕ **Hetzer** w Delnjej Kinje a
ſahrodniſki žiwnoſczeŕ **Schmidt** w Kindiſchu.

Mnoſy wolerjo.

Budyska Bjesada

zmeje **njedźelu 1. junija** wulět do Wownjowskeho doła, do Małsec atd.

Předsydstwo.

Sserbſkim burſkim towarſtwam w Kamjenſkich ſtronach

ſo jako ſhadźowanſke měſtno kóždy ſchtwórtk

hoſczenz „k ſłotej krónje" w Kamjenzu

porucza.

Czeſczenym Sserbam,

kiž Draždżany wopytaja, poruczam ſwój hoſczenz najnaležniſcho, w bliſkoſczi wſchitkich ſławnych leżomnoſczow, torhoſchczow, khlamow, muſejow a konjazych dróhow. Sserbſke towarſtwo „Czornobóh" ma tudy ſwój pſchebytk a ſobuſtawy ſo tež tudy porjadnje wjeczor ſhadźuja. Piwo ſ najlepſchich wukrajnych piwarnjow, kaž tež dobru, tunju jědź ſwojim krajanam poſkicam. S próſtwu wo bohaty wopyt

W Draždżanach. **O. Dietrich,**

Fuchsbau, Kreuzſtraße 19.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haſy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhod na rěſniſkej haſy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładże, piwalzy ſadża a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicza, kłócza, rěſnjenja, torhnjenja, kuſnjenja, ſtłóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ſwojeho powołanja ſłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löſſler, pruhowany hojeŕ.

Turkowſke ſłowki

najlepſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaſowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczijſnach.

Włoſowe rjeczaſy, pletwa a wopuſche

ſ wucżeſanych włoſow dźěła

Ad. Herold, friſeur

na žitnych wikach pſchi póſtſkej kowarni.

Jedyn druhi domownik (hausknecht) ſo pyta. Dalſche je ſhonicź pola domownika w ſłotej krónje.

Tyſcheŕſkeho pyta **H. Nowak,** tyſcheŕ w Rabozach pola Budyſchina.

Wuſtojny rólny pohoncź ſo pyta na knježim dworje w **Radworju.**

(K temu cźiſłu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. meje 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutsje, prěni dźeń ßwjatkow, dopołdnja w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pschi zyrkwinych durjach budźa ßo dary sa krajny zyrkwinski fond sběracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla August Dürrlich, fabrikaŕ na Židowje, ſ Hanu Lejnu rodź. Kalichez tam. — Jurij Ernst Bundermann, postillon w Draždźanach, ſ Hanu Lejnu rodź. Schmidtez w Sskonej Borschczi. — Jan Ernst Graf, mały ſahrodnik w Wulkim Wjelkowje, ſ Hanu rodź. Panachez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Jurij Mieźka, kubleŕ w Cźornym Hodlerju, ſ Marju rodź. Młónkez ſ Daliz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Lejna Martha, Jaroměra Louisa Hermanna Weitzmanna, expedienta na ſtatnym rěcźniſtwje, na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Wicźaſa, źiwnoſcźerja w Kelnje, dź. — Hana Martha, Jana Alwina Scholty, pjekaŕskeho mischtra na Židowje, dź. — Hana Lejna, Handrija Augusta Ackermanna, źiwnoſcźerja w Kelnje, dź. — Ernst August, Augusta Bohumiła Mehnerta, źiwnoſcźerja w Kelnje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Oswald, Pawoła Schneidera, ſamkarja, ß. — Jakub, Jurja Scholty, kublerja w Sskonej Borschczi, ß. — Marja, Kaſiměra Kościelskeho, ſchewza w Jikozach, dź. — Marja, Jakuba Mechela, dźěłaczerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 15. meje: Minna Martha, njemandź. dź. na Židowje, 5 měßazow 1 dźeń. — Theresija Emma, Handrija Pawoła Glina w Wowŋjowje dź., 4 dny. — 20. Jakub, Jurja Scholty, kublerja w Sskonej Borschczi, ß., 15 dnjow. — Augusta Hedwiga, njemandź. dź. na Židowje, 1 měßaz 28 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2451 měchow.		W Budyschinje 17. meje 1890				W Lubiju 22. meje 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	10	—	10	17	9	71	10	—
"	žołta	9	59	9	82	9	41	9	77
Rožka	50 kilogr.	8	50	8	56	8	6	8	31
Jeczmjeń		9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß		8	80	9	—	8	30	8	60
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		9	72	10	—	8	75	9	72
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	20	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	20	2	40	3	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	26	—	30	—
Proßata 972 schtuk, schtuka		10	—	34	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 29 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacź 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 38 np. hacź 8 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 60 np. hacź 8 hr. 85 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 23. meje: Kraßne.

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßołotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabłuko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jabłukowe wino, jahodkowe wino, jeſchczate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołużiska tłóczerńja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Korla Kuczška

tſěchikryjeŕski miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32
porucza ßwój wulki ſklad **tſěſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płaczišnach.
Terowanje a **nowe krycze** ßo ſ rukowanjom wuwjedźe.

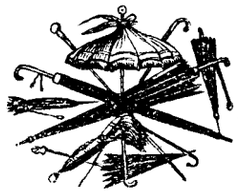

Pschedeſchczniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczišnach w wulkim wubjerku
Ed. Schulze's Sohn
pschedeſchczńikaŕ pschi bohatych wrotach 26.
Porjedźenje a **počeßnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

!!! Najwjetſchi ſklad w Budyſchinje !!!
Po móżnoſczi tunje płaczišny ſa
ßłómjane klobuki
ſilzowe klobuki
mězy
w njedozpitym wulkotnym wubjerku.
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 pódla hoſczenza „k winowej kiczi".

Jako jara płaczišny hódno dźělbu **twjerdeho drella,** ſtary łóhcź po 25, 35 a 40 np., lěpſche kajkoſcze ſtary łóhcź po 50 a 60 np., **zwjernowane kholowowe tkaniny,** kotrež ßo płokacź hodźa, w wulkim wubjerku tunjo porucza
Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Knježi rěſak w Łaſu porucza:
wſchě družiny deſkow,
tſěſchne łaty,
płotowe ryhele
a wotrěſki
po cźaßej pſchiměrjenych płaczišnach.

Jan Khěžnik, rěſbaŕ

w Budyſchinje
na Łubijſkej dróſy 6
porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſklad **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Soſy a **matrazy,** też ſ **łožom,** po tunich płaczišnach porucza **T. Albert**
na hornczerſkej haßy.

Moleŕske a maurjeŕske barby,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němski a franzowski,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na schpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbiceze atd.
poručataj tunjo
bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach 8 wſkotej hwězdze.

Portlandſki
zement
wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ſudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poručataj
bratraj Měrſchej
w ſkotej hwězdze.

Wožebna
4 np.-zigara
derje ſtłodzaza a ßo derje palaza, ßo pod czißkom 3 kóždemu poručza pſchi 100 ſcht. = 3 mk. 75 np. pod czißkom 4 lohka a pod czißkom 6 czejka
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne činimoj a je poručamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Koßy
kaž jěd rěſaze, poruczа
Paul Walther
na žitnych wikach.

Najwjetſchi ſklad
drſtanych tkaninow
kraßne nowoſcze ſa naléczo a léczo najtuńſcheje hacž do najdróžſcheje družiny,
czorne a pißane židžane tkaniny ſa njewjeſczinſku draſtu
teho runja
ſatin, madapolam a katun
najnowſche muſtry tuteho léta poruczа po niſkich, twjerdych płaczißnach.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza 16. **Nowa wulka pſchedawarńja.**

Rěſak w Weigsdorfje pola Kumwalda
poruczа k twarſkemu czaßej w ßuchej tworje:
ſchindzelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcze a ſczinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſczach,
tſěſchne laty, ſaczahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
ſpalěrowe laty
po czaßej pſchimérjenych tunich płaczißnach.
Gustav Adolf Leuner.

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaczi najwyſchſchu płaczißnu
J. H. Ulbrich w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 22.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojěſdne akzijowe towarſtwo.
Expreßna
a póſtſka parokłódzna jěſba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijěſdzaza.
Jěſba po morju traje něhdže 7 dnjow.
No. 840.
Pódla teho porjadna parokłódzna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.
Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Khofej
wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Tunje jerje
mandel po 35 np. a 45 np. poruczа
Adolf Rämsch.

Cziſty palenz
jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchě dobre druziny kaž
jednore a dwójne likěry
poruczа jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Wóſk,
twar a **panki** kupuje
Moritz Lehmann na bohatej haßy.

Zigary
w wulkim wubjerku,
dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, poruczа tyßaz po 20 mk. a dróžſcho
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khofej
paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczißnach poruczа
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Carbolineum
najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** poruczа
Gustav Poser.

Franz Marſchner
czaßnikař w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedžbowanju poruczа.
Hódna twora. Tunje płaczißny.
Pißomne rukowanje.
Porjedženje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ſerbſki.**

Kóſlaze kóžki
kupuje po najwyſchſchich płaczißna
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Pčžolazy wóſk a twar, tež wuwarjene panki kupuje
H. Puy,
mydlarńja na ſerbſkej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 31. meje 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W wulkim strasche je prěni dźeń swjatkow kněžor Wylem był. Wón popołdnju w Potsdamje se swojim swakom, saksko-meiningskim herbskim prynzom, s pschewodom pohonca w wyšokokoleśatym jenopschežnym wosu s noweho hroda k łódźnemu sastawnischczu jědźesche, s wotkal chzyšche šo po łódźi „Alexandriji“ na pawjazu kupu podacź. Kněžor konja šam wodźesche, pódla njeho bě šo meiningski herbski prynz šynuł. Na sadnim šydle cźelny pohoncź Johns šedźesche. Skoku lohki wós po Augusteinej dróšy jědźesche a do Marjineje dróhi sawinu, so by potom do honjerskeje aleje sajeł. Tu na lěwym rózku honjerskeje aleje lischka (kamjeń) steji, pschi kotrejž šu hižo wospjet offizěrojo Potsdamskeje garnisony k njesbožu pschischchli. So by tutu lischku wobjeł a s dobom ludźi, po dróšy duzych, njepschejeł, kněžor konja na prawizu storže, psches cźož šo wós na trottoir wrješnu. Kněžor, jemu hrožazy strach spósnawschi, wusdu pohoncźej pschicźišnu a prjedy hacź wós k semi dopadže, s njeho wuskoczi. S tym šo kněžor wulkemu njesbožu wukhowa, kotrež budźische šo wěsće stako, hdy budźische kněžor wokomik dleje w wosu wostał. Kněžor drje skoczíwschi padže, tola hnydom stanu a sa wosom dźěsche, kotryž bě šo bjes tym swrócźił. Ludźo nimo duzy pschiskoczichu a herbskemu prynzej, pod wosom leżazemu, s cźešna wupomhachu. W blišschim wokomiku, hdyž bě šo njesboże stako, kněžorka s tsjomi starschimi prynzami s noweho hroda pschijědže a khwatajzy s wosa stupiwschi kněžora a herbskeho prynza do bliskeho domu wyschka s Mitzlaffa dowjedže, hdźež hnydom wyšokeju knjesow pschepytachu. Kněžor bě šebi po sdacźu nosynu žiwku s lohka hnuł, bjes tym so bě šebi meiningski herbski prynz do sadneje hłowy šylnje krwawjazu ranu wurasył a šebi bjedro scźischczał. Pohoncź bě šo jenož s lohka franił. Kněžor a jeho šwak něhdže poł hodźiny w wobhdlenju knjesa s Mitzlaffa wostawschi a rany šebi wumywschi s kněžorku a herbskej prynzešynu k łódźnemu pschistawej wotjědźeschtaj a šo wot tam na pawjazu kupu podaschtaj. Po khwili kněžor w swinjenym nosynym shibadle bolosć sacźuwasche, kotraž šo pod wuskim schkórnjom pohórscheše a bu wječor w 8 hodźinach jara šylna. Noha bě, schtož bě bjes dźiwa, bjes tym trochu sacźekła, tak so bu cźežko, ju wuski schkórń wusucź. Tak bórsy hacź bě schkórń wotstronjeny, móžesche šo hakle noha bliže pschepytacź. Pschi tym šo wupokasa, so běchu nicże nosyneho shibadła roscźehnjene. Wobschkodźenje bě pak tak lohke, so šo tón dźeń wostajichu, prěnjemu cźělnemu lěkarjej, dr. Leutholdej, s Barlina pschińcź dacź. Hakle póndźelu tutemu podawk sjewichu, a dr. Leutholdowi tež w blišschej hodźinje do Potsdama pschijědže, po tym so bě wyschschi stabowy lěkař Ernesti kněžorej prěnju pomoz poskicźił. Lěkarjo kněžorowe wobschkodźenje do zyła sa straschne nimaju, tola budže šo kněžor do teho podacź dyrbjecź, w blišschim cźašu krucze s měrom leżecź. Wobschkodźene shibadło šo po móžnosći s zyła hibacź nješmě. Sa kněžora je tónle pschinusowany měr runje w cźašu nětcźišchich wojerskich wobhladanjow jara njesnješny. Tola temu šo wotpomhacź njeda. Kněžor je pschi wschěm tym dobreje myšle.

— Generalny pólny marschal, sakski prynz Jurij, generalny inspektor druheje wójskoweje inspekzije, je 27. meje do Pósnanja pschijeł, so by pschi wobhladanju wojakow tudomneje garnisony, kotrež je šo 28., 29. a 30. meje wotbywało, pschitomny był. Na dwórnischczu jeho komanděrowazy general 5. korpsa, generalny lieutenant se Seeckt, wyschschi president Zedlitz-Trützschler, wyschschi měschczanosta Müller a najwyschschi wyschnosćiny sastojnizy powitachu. Nimo cźešneje kompagnije krocźiwschi prynz k generalnemu komandej jědźesche, hdźež bě sa njeho bydło naprawjene. Wjecźor měješe šo prynzej k cźesći wulke wjecźorne piskanje.

— W nastupanju lětuscheho pucźowanskeho plana němskeho kněžora je šlyschecź, so kněžor 24. junija do połnózneho morja wotjědže. Najprjedy budže kněžor s hosćom danskeho krala w Fredensburgu a šo potom do Christianije k schwedskemu kralej na wopyt poda. Jow kněžorka šwojeho mandźelskeho pschewodźi, potom pak šo šama do Němskeje wrócźi. Kněžor šo s Christianije na něktore wukhody do snutskowneho kraja nastaji a w měšazu juliju na łódźi „Hohenzollern“ po norwegiskim brjosy pojěde. Sso domoj wrócźiwschi šo wón na pucźowanje do Jendźelskeje poda. Wot tam šo kněžor do Potsdama wrócźi, so by pschi swucźowanjach gardekorpsa pschitomny był a wulku paradu wotdźerżał, kotraž směje šo tón krócź hižo 12. augusta. Parada směje šo tak sahe, dokelž dyrbi garde-kavallerija hnydom po njej do Schlesynskeje woteńcź, so by šo tam pschi kněžorskich manevrach wobdźěliła. 14. abo 15. augusta šo kněžor po morju do Peterburga k ruskemu kněžorej poda. Wopyt budže hromadźe s manevrami pola Kražneho Ssela a Narwy dźešacź dnjow tracź. Njemózne njeje, so kněžorka šwojeho mandźelskeho do Ruskeje pschewodźi, tola hischcże to twjerdže postajene njeje. Kněžor potom w runej měrje k němskim manevram pojěde.

— Wjerch Bismark lubuje, šo wot dopišowarjow wukrajnych nowin wopytowacź dacź a šo s nimi wo politiskich należnosćach rosrěcźecź. Wóndano běschtaj dopišowarjej ruskich nowin „Noweje Wremja“ a franzowskich nowin „Le Matin“ s Bismarkom rosrěcźenje měłoj, a nětko je šo šašo dopišowarjej Parižskich nowin „Petit Journal“ cźesć dostała, so je šo wot Bismarka pschijał. Bismark franzowskemu dopišowarjej praji, so na šwój wošud skorźicź njemóže. Młody kněžor je płomjenity a žiwy a ma nadźiju, cźłowjestwo sbožowne cźinicź. To je w jeho starobje naturske. Ja, wjerch praji, šnadź mjenje do tuteje mózhnosće wěrju a šym jemu šwoje měnjenje k wjedźenju dał. Je dźě zyle naturske, so muž, kaž ja, šo k njemu njehodźi. Stary dźěkawy kóń a młody honjak tworitaj hubjeny pschah. Politika šo kaž chemiske swjasanje šama wot šo njecźini, ale šo wot ludźi cźini. Kněžor je pschezo mózny rjek. Mi šo lubi, so chze wón šam knježicź. Pscheju šebi, so by šo jeho wotpohlad poradźił. Wjerch potom spomni, so budźische jemu lubscho było, hdy bychu jeho prjedy se šłužby puschcźili, hdyž je šebi to šam žadał. Wón šo s wědomosću troschtuje, so je w Němskej monarchiji mózna. Wón wěri, so je wscho dobre do kolije swjedł, duž móže wěz bjes njeho hicź. Sa dalschimi pschicźinami pscheměnjenja w kanzlerstwje šo pytacź njetrjeba. Politiske strony šu sbožowne, so šo jeho wjazy bojecź njetrjebaju. Knjesa s Caprivi šebi wón bóle hacź někoho druheho sa najlěpscheho generala waži, jenož wobžaruje, so dyrbi šo nětko bóle s politiku nakładowacź. S zyła pak nowy kanzler dotalnu snutskownu a swonkownu politiku njepscheměni. W Europje je politiske pokoženje jašne a měrne. Schtož sozialne praschenje nastupa, ma wón sa njemózne, cźłowjekow hdy s jich dóńtom spokojicź. Sozialistojo njesamóža, swoje lubjenja do skutka stajicź, a konzešije, kotrež šo jim cźinja, jich wot jich wotmyšlenja njewotwobrocźa a budža jenož k temu skužicź, so šo jich móz dale powjetschi. Bismark pschipósnawa, so šu bjes sozialdemokratiskimi wjednikami wobdarjeni mužojo, na pschikład Liebknecht, tola jich system je błudnosćź, wrótnosćź. Wo kněžoromaj Wylemu I. a Bjedrichu Bismark s wobdźiwanjom rěcźeše. Po

Nobilingowym nadpadże je khěžor Wylem I. prajił: Tutón njelepy Nobiling je mudrischi byk, hacz moji lěkarjo. Wón je shódak, so je dobre puschczenje żiwy najlěpsche sa moju strowoscz. Mikoscz, luboſnoscz a měrniwoscz khěžora Bjedricha Bismark jara wusběhowasche. Khěžor Bjedrich je, hdyż je jeho czerpjenje najżakoßnische byko, Bismarka napominał, ſ nim hromadże dżěkacz. Bismark je to jenoż ſ wuměnjenjom ßlubił, so ßo parlamentariſki regiment njeſawjedże, a ſo ßo wukrajny wliw wuſamknje. Khěžor je hnydom tole wuměnjenje pschijał. Tež w Battenbergſkim praſchenju je tale pſchesjenoscz wobſtała. Skónczńje Bismark praji, ſo by ßo do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolicz dał, niz pak, ſo by ßwojemu naßlěbnikej wobczeżny byk, ale ſo by ßwoje pſcheßwědczenje ſakitał.

— Klima w němſkej nawjeczornej afriſkej koloniji ſtrowoſczi Europjanow jara mało hoji. Je ßo hižo ſtało, ſo ßu ßo wſchitzy ſaſtojnizy a ßlědżerjo, wot khěžorſtwa wupóßłani, na dobo do Europy wróczicz dyrbjeli abo ſo ßu prjedy teho wumrjeli. Kamerunſki gouverneur, ſe Soden, je khorowaty ßwoje měſto wopuſchczik a ßo do Afriki ſaßo njewróczi; khěžorſtwowy komißar w Togoſkim kraju, Zimmerer, je na dompuczu, runje tak je ßo ſekretar Reihelt wróczik. Lěkar L. Wolf a hejtman Zeuner ſtaj ruczе ſa ßobu wumrjekoj. Lieutenant Tappenbeck bě hižo prjedy njeju żiwjenje ſkonjak, a hejtmana Kunda je afriſke klima tak pſchimało, ſo ßo njeda pſchedwidżecz, hdy ßo wuhoji. Skónczńje je ßo dr. Zintgraff, kiż je tropiſke klima hiſchcże najlěpje ſnjeßk, k wotdychnjenju wróczik. Duż ßu na ſtazijach a w ſaſtojnſtwach nětko ſ wjetſcha tajke woßoby, kotrež Afriku a druhe horze kraje prjedy widżałe njejßu a kotrež dyrbja hakle tamniſche wobſtejnoſcże nawjedżicz.

Awſtrija. Wuradżenja w czěſkim krajnym ßejmje wo czěſkoněmſkim wurunanju nimo měry pomaku poſtupuja. Jaßne je, ſo ßo hacz do ſchtwórteho junija, kotryż dżeń ßo ßejmowe poßydanje wobſamknje, wurunanje dowuradżicz njemóże. Duż ßo wo tym powjeda, ſo ßo jednanje hacz do naſymy wotſtorczi. Tak ſmėja Młodoczeſcha, roshorjeni pſchecziwnizy tuteho wurunanja, ſaßo wjele khwile, czěſki lud namołwjecz, czěſkoněmſke wurunanje njepſchijecz, dokelż ßo ſ nim pjecża prawa czěſkeje rěcże na dobytk němſkeje pſchikrótſcha. Pſches nowu dołhotrajazu agitaziju Młodoczechow ßo ſtejniſchczo ſtaroczěſkeje ſtrony ſaßo bóle potſchaße.

Italſka. W romagniſkej provinzy ßu ßo w měſcze Conſelice krwawne podawki měke. Nětotre ſta dżěkaczerkow na rajßowych polach běchu ßo ſrěczeli, ſo je jich mſda, wſchědnje 60 zenteſimow = 50 nowych pjenjezkow wuczinjaza, k ſeżiwjenju njedoßahaza, a ſo dyrbi ßo jim wona na 1 liru = 80 nowych pjenjezkow powyſchicz. S pſchewodom nětotrych mużſkich woni pſched radnu khěżu do Conſelice pſchiczeżechu. Wo tym, ſchtoż ßo dale ſta, nowiny „Carlino“ takle pißaju: Měr bě hižo doſpoknje ſaßo poſtajeny, hdyż ßo lieutenant karabinierow, di Mauro, każ dżiwi do luda da, ſo by nětotre woßoby ſajak. Na to ßo ſ czrjódy kamjeń do lieutenanta czißnu, a ſranjeny tón k ſemi padże. W tym ßamym wokomiku ßo ſnamjo ſatrubi a ſ dobom ßo wojazy a karabinierojo ſa ludom honjachu a tſělachu ſa czěłazymi żónſkimi — czrjóda pjecża po pjecz ſcheſczinach ſe żónſkich a dżěczi wobſtejeſche. Scżěhwk ſhromadneho wutſělenja bě żakoſtny. Tſi żónſke morwe na ſemju padżechu, bjes nimi jena dwazeczilětna, kotraż bě wot ſady do ſchije tſělena a 21 woßobow, ſ wjetſcha żónſke a dżěczi, bu ſ kulkami, do nich ßo tſělazych, a ſ bajonetom ſ dżěła czeżko w khribjecże ſranjenych. Se ßurowym a njeroſumnym ſakroczenjom wojakow pſchecziwo żónſkim je ßo wobydlerſtwo w Romagni, kotrež je hižo tak doſcz njeſpokojom ſe ßwojimi wobſtejnoſczemi, hiſchcże bóle pſchecziwo knjeżerſtwu naſchczuwako. Czrjódy ſtrajkowazych po krajinje czahaju, dżěkaczerjow napominajo, ßo jim pſchiſamknucz. Hdyż tež dwělne njeje, ſo knjeżerſtwo njemėrnikow ſkónczńje ſkludżi, dha budża tola krwawne podawki w Conſelice pſchecziwnej ſtronje w ßejmje witany ßrědk, kotryż budże wona k powróczenju knjeżerſtwa nakłonczecz pytacz.

Ruſßowſka. Snaty ruſki general Czernajew je ßo do wojerſkeje ßłużby wrócził a je ßo niz jenoż ſa ßobuſtaw wojerſkeje rady pomjenowak, ale je ßo tež k generalnemu ſtabej pſchidżělik. General Czernajew je ſ njepſchecželom Awſtriſkeje, ſchtoż je ras ßam ſjawnje wuprajił. Wot minjenych 15 lět wón k aktivnemu ruſkemu wójſku wjazy ßłuſchał njeje. So tu ßame woſpjetne ſtupjenje do wójſka pſched ßobu nimamy, je ſjawne. Hdy by temu tak było, by ßo general Czernajew lědma ſa wjedniķa nękajkeje diviſije pomjenowak; wón pak je hnydom ſa ßobuſtaw wójnſkeje rady a generalneho ſtaba pomjenowany, a to dyrbi woßebity wuſnam měcz. Dyrbi w tym politiſke pohnucże byc, a dokelż je Czernajew w lěcże 1877 ſerbſke wójſko pſchecziwo Turkam wjedł, ſda ßo, ſo je jeho powołanje w wuſkim ſwjaſku ſ ruſkej politiku w Sſerbiji.

— Dżeń ßłowjanſkeju japoſchtołow, ßwjateju Cyrilla a Methodija, ßo w Peterburgſkim ßłowjanſkim towarſtwoje ßwjedżeńſka ſhromadżiſna wotbywaſche, w kotrejż běchu nětotſi metropolitojo, ſerbſki pópłanz a mnoſy nawjeczorni Sſkowjenjo pſchitomni. Jako prěni rěczнik wuſtupi profeſor Filewicz, kiż ſtawiſniſki běh podawkow wukożowaſche, kotrež ßu ſ pſchiczinu, ſo w pokodniſchej Ruſkej w nětcziſchim czaßu ſa němſkimi koloniſatorami njeżadaju. Praſchenje wo pomėrje Ruſkich k Němzam je dnjowa ſwada. Wójna Sſkowjanow ſ Němzami je tyßazlětna. Runina bjes Łóbjom a Wißłu je ſchěroki rów Sſkowjanow. K nohomaj Němzow ßo tež czi nawjeczorni Sſkowjenjo łkonjeja, kotſiż ßu ßebi żiwjenje wukhowali. Jenoż na ruſkej ſemi je němſka khorhoj, Sſkowjanſtwu ßmjercz a wutupjenje noſchaza, pſchezo porażena padała. To je ßo teho dla ſtało, dokelż ſtara Ruſka ani bamżoweho mjecża, ani nawjeczorneje wěry, ani nawjeczornych idealow potrjebała njeje. Na to A. Pogodin ßwoje dżěło wo tym czitaſche, kak ßu Czerwjenoruſzy żiwi. W ſawodże wón roſeſtajeſche, kak ſlě ßo ſ zyła wſchitkim awſtriſkim Sſkowjanam wjedże, kotſiż dyrbja w ſtajnej hotowoſczi bycz, ßwoju rěcz, wěru a te prawa ſakitacz, kotrež ßu jim ſ konſtituziju ſaruczene. Najhórje pak ßo Czerwjenoruſkim w Galiziſkej wjedże, kotſiż ßu pomozy jara potrěbni.

— Jako naßlěbnik miniſtra Gierſa, kiż w bliżſchim czaßu wotſtupi, ßo wjerch Lobanow Roſtowſki mjenuje.

Sſerbija. W ßerbſkim hłownym měſcze Beogradże ßo w tu khwilu prózuja, powſchitkowny ßłowjanſki ſjeſd do Beograda ſwołacz. Myßliczka tajkeho ſjeſda je ſ Ruſkeje wuſchła, a ßerbſka ruſkopſcheczelna ſtrona je tule myßl hnydom ſe ſahorjenjom pſchijała. Na tutym ſjeſdże ßo pjecża wo politiſke należnoſcże jednacz njedyrbi, ale jenoż wo pißmowſke ſjenoczenje wſchitkich Sſkowjanow. Dyrbi ßo tam wſcho ßłowjanſka pißmowſka rěcz poſtajicz.

Pſched pßyczim khlěwom.

(Pokraczowanje a ſkónczenje.)

Wón dżěſczi ſtejo woſtaji, ßo ſawróczi a ßo do měſta wróczi. Duż tam holczży ßamotnej a wopuſchczenej, hłódnej a ſymu mrėjo na dróſy ſtejeſchtej. Njeßmilny człowjek ßebi ani pomyßlik njebě na to, ſo by jimaj nęſchto k jėdżi dał. Wón jimaj ani telko khwile dał njebě, ſo byſchtej ßo w wutepjenej jſtwě w korczmje ſ najmjeńſcha trochu wohrėkej. Khudżi ludżo, pola kotrychż běſchtej dżěſczi po maczerńej ßmjerczi bykej, běchu ßami nuſu tradali a jimaj njeběchu niczo k jėdżi dawacz móhli. Duż ſa ſchtyriadwazeczi hodżin ſkórki khlěba wużikej njeběſchtej. Hłódnej a ſymu mrėjo ßwój pucz dale dżěſchtej. Wótry wětſik ſ ranja wbohimaj holczkomaj ſymny napſcheczo dujeſche, ſo w ßwojej czeńkej, hubjenej draſczicżży ſe ſymu dyrkotaſchtej. Sſněh ßo dżěſche, woſchkrut ßobu padaſche, a kónczojte lodowe krupiczki jeju do woczow rěſachu. Duż tyſchne ßylſy płakaſchtej, a Hana mėjeſche nuſy doſcz, mjeńſchu ßotru ſaßo ſmėrowacz. Skónczńje běſchtej do wſy Königswalde dóſchłej. Dżěſchtej do prėnjeho burſkeho dwora, kiż pſched nimaj leżeſche. Stupiſchtej do rjaneho domſkeho a ſakkapaſchtej do durjow.

„Dale!“ hruby hłóß wótſje ſawoła. Wbohej dżěſczi ßo ſtróżiſchtej a ſe ſtrachom tſchepjetaſchtej. Dokelż pak tak jara ſymu mrėjeſchtej a hłódnej tež běſchtej, durje wotewriſchtej a dó jſtwy ſtupiſchtej.

„Schto chzetej?“ bur na njeju ſahawkota, kotryż ſchikowanje pſchi czopłej pjezy ßedżeſche.

Hana proſcheſche: „Ach, budżcże proſcheni, dajcże namaj nęſchto k jėdżi! Ssmój tola tak jara hłódnej.“

„Dżitej ßwoje pucze!“ kruty hoſpodar hroſnje wotmolwi a na to ßam ſa ßo ſamórcza: „Lěni lud! Starſchim ani dżěczom ßo dżěkacz njecha, radſcho po proſcheń khodża.“

„Ach, naſchej ſtarſchej dżě ſtaj ſemrėkoj!“ holczka żałoſczeſche.

„Haj wſchak, haj!“ bur ßantorjeſche. „To je ſtara baßniczka, kotruż dawno ſ hłowy wėmy. Starſchej ſtaj potom pſchezo khoraj abo morwaj. Ale mje ſe ßwojimi rżemi njeſjebatej.“

„Ja ſawėſcże njeżu“, Hana wobkruczeſche. „Wėrcże mi! Naju nan je tſi lėta njebożiczki, a naju wbohu macz ßu pſched wczerawſchim khowali. Ach, dajcże namaj tola dórtk khlėba! S hłodom wjazy wutracz njemóżemoj.“

„Dżitaj mi ſ woczow!“ hroſny hoſpodar ſawoła. „Je-li ſo ſtaj waju ſtarſchej woprawdże morwaj, dyrbi waju gmejna żiwicz. Pola mje niczo pytacz nimatej. Czińtej, ſo mi ſ domu a ſ dwora pſchińdżetej, hewak wamaj pucże pokaſam.“

Wón hrożo ſtaże, każ by rjekł, ſo chze dżěſczi bicz. Hana rucże ßwoju maku ßotſiczku hrabnu a ſ njej ſ domu won khwataſche. Nětko wbohej holczży hłódnej a ſymu mrėjo na dworje ſtejeſchtej.

Pschezo hischcże rěsny symny wětsik dujesche, ßněh a krupy s husthmi hromadami mjetajo. Hdże dyrbjeschtej ßo wbohej wopuschczenej psched kußatej symu wukhowacź? Hdże něschto namakatej, ßwój hłód naßyczicź? Njewjedźeschtej, hdże dyrbitej hicź a kak ßebi pomhacź. Sso krucże wobjimajo s horjom a žakosczu hórko płakaschtej. Na jene dobo ßo maka Marja wot ßotry wottorže a w stronu běžesche. Tam wulki czorny poß na rjeczasu psched ßwojim khlěwom ležesche. Runje běchu jemu w drjewjanym kortku žracź stajili. Czopka juschka, w kotrejž kuski khlěba a běrny płowachu, tak rjenje wonjesche. A pßyczi khlěw, kotryž bě se wschěch kónzow s mjehkej ßkómu wutykany, ßo tajke schikowane bydko sdasche. Maka holczka ßo s rucźku naczeże a ßebi s drjewjaneho kortka něktore kuski wucżeże, kotrež žedźiwje spózera. Hanu s wopředka wottschaßowasche, wot pßyczeje žratwy bracź a jeschź. Ale jeje makej ßotsje, kaž ßo sdasche, tak wubjernje ßkodźesche, a wona běsche tak hłódna, tak jara hłódna! Wona ßo pschewinucź njemóżesche, ßo ßobu na semju czapnu a ßebi tež ßkodźecź dasche. Poß na zusej dźěschczi wulkej woczi czinjesche. Tajkichle hoschczi hischcże ženje měk njebě. Ale to běsche, jako by wón jeju hubjenstwo srosumił a czuk. Wón njeschczowkasche, ani njemórczeschе. Zyle czicho a směrom něktore krocżele wot kortka dźěsche, ßo potom na semju lehnu a na ßwojeju hoschzow pschihladowasche, kotrymajž, kaž ßo sdasche, tak derje ßkodźesche.

Bur běsche mjes tym se ßwojeho czopkeho města sa pjezu stanuk a pched khěžne durje stupik. Najskerje chzysche pohladacź, hacź stej proscherskej dźěschczi nětko też woprawdźe s dwora won. Na jene dobo ßo jemu spodźiwny napohlad pched pßyczim khlěwom poskiczi. Wón s wopředka ßwojimaj woczomaj wěricź njecha. Poß běsche mjenujzy tajki sky a kußaty, so ßebi nichtó k njemu blisko njewěrjesche. Jeniczzy dźowka, kotraž jemu wschědnje žracź noschesche, a hospodar ßam ßmědźeschtaj jemu blisko pschińcź. A nětko tej zusej dźěschczi! To dobreho kónza njesměje! Wón rucże něktore krocżele k nimaj dźe a woka: „Ale, dźěschczi, njewidźitej dha teho wulkeho pßa? Tón je jara sky a waju hischcże na kruchi rostorha!“ Mjes tym je bliże pschischoł a ßo wulzy spodźiwajo stejo wostawa. Jeho poß je se semje stanuk a ßo k dźěschczomaj stupik. Wón na ßwojeho knjesa se ßwojimaj mudrymaj woczomaj hlada a pschi tym tak pschecżelnje s wopuschu wije, jako by prajicź chzył: „Njeje to schikowanje? Takle jimaj ßkodźi! Nětko pak ßo też hladaj, so mi mojeju hoschzow njesescherisch!“

Poß běsche człowjeka, kschescźijana, wohańbik! Tuteho hewak tak kruteho muża tónle napohlad hłuboko hnujesche. Holczzy stej rucże stanukej a strachocźiwje woczakujetej, schto budże wón prajicź a schto sapocznje. Wón zyku khwilu mjelczi, dokelž je tak hnuty, so ßkowczka prajicź njemóże. Skónczjnje ßo prascha: „Stej dha woprawdźe tak jara hłódnej, wbohej dźěschczi, sa ßo ßameje pßyczeje žratwy pschimatej?“

„Haj, jara, tak jara!“ dźěschczi wokatej.

Duž wón rjeknje: „Nó, dha pójtej w Božim mjenje saßo nuts!“ Na to holczzy sa ruku do domu wjedźe. Lědma próh pschestupiwschi s móznym hłoßom woka: „Macźi, macźi, nawał rucże mlokowu poliwku a spjecź něschto jeji na butsje, ale prawje wjele!“

Mjes tym wón dźěschczi dó jstwy wjedźe a jej k czopkej pjezy ßadźi.

Potom s nimaj powjedacź poczina, ßo praschejo: „S wotkel dha po prawom stej?“

„S Grünstädtela“, maka Hana wotmolwi.

Tole mjeno ßkyscho ßo bur postróži a ßo dale prascha: „Kak dha waju nanej rěkachu?“

„Bohuměr Synda“, dźěczo praji.

„Tola niz tón hórnik?“ ßo wón rucże wopraschа.

„Nan běsche hórnik“, holczka snapschecźiwi, kotraž ßebi wukožicź njewě, pschе czo je bur tak saßtróżeny.

„A kak dha waju macźeri rěkachu?“ ßo hospodar dobrocźiwje a pschecźelnje prascha.

„Khrysta“, holczka saßo wotmolwi.

„Khrysta!?“ bur sawoka, a jeho hłóß pscheradźesche, so běsche jeho tole mjeno hłuboko hnuło. Wón ßo potom wotwobrocźi a njeměrny pó jstwě khodźesche. Horze bědźenje jeho duschu saja a satschaßowasche. Wón k wóknu stupi a won hladasche, hdźež pschezo hischcże husty ßněh padasche. S khwilemi saßo stejo wosta a na dźěschczi hladasche, kotrejž jeho njeměr njesrosumischtej a buschtej teho dla dale bóle strachocźiwej. Nichtó ßkowczka njepraji, ale czěßna czischina wó jstwě knježesche.

Nětko ßo bur dale praschesche: „Czeho dla dha stej wój do Königswalde, a runje ke mnje pschischkej?“

„Ludźo ßu naju do tejele wßy póßkali“, Hana wotmolwi. „Tudy nascheje macźerny bratr bydli, bur Hartmann. Ludźo prajachu, so naju wón k ßebi wosmje. Macź też je ßwojemu bratrej list pißała, kotryž dyrbimoj jemu dacź.“

„Hdże list matej?“ ßo bur rucże wopraschа.

Holczka staroscźiwje sawaleny list se saka wucżeże a jemu jón da. Wón k wóknu stupi a czitacź poczа. Ssylsy jemu do woczow stupachu, tak hłuboko bu wón hnuty, jemu derje snate pißmo ßwojeje ßotry wuhladawschi. Jeje proste ßkowa, jeje próstwy, so chzył ji wodacź, jeje staroscź a žakoscź wo jeje dźěschczi jeho kaž wótre nože do dusche rěsachu. Wón rjeknu: „A waju macź je morwa? woprawdźe morwa?“

„Haj; psched wczerawschim ßu ju khowali“, dźěczo wotmolwi.

Nětko wobras jeho lubowaneje ßotry w pschekraßnjenym ßwětle luboscże w burowej duschi wustupi. Nětko dopomnjenja na mkode léta w nim wotzucźichu. Nětko wón na to spominasche, kak běschtaj ßebi tak wjeßekej hromadźe hrałoj a ßebi tak dobraj byłoj. A kak běsche ßo wón potom se ßwojej hordoscźu a ßwojej ßurowoscźu na njej pschehrěschik! Kelko dobrych ßkowow běsche jemu wona stajnje dawała, kak nutrnje běsche jeho proßyła, so chzetaj ßo sjednacź! Wón pak běsche ruku, kotruž jemu wona skicżesche, pschezo saßo wotpokasowak. A nětko wona jeho hischcże mrějo wo wodacże proschesche. Ach, hdy by hischcże žiwa była! Kak rady by wón k njej khwatak, ju wo wodacże proßył a ji ßwoju bratrowsku luboscź wopokasowak! Bohu žel je morwa, w wulkej srudobje nad saßakkoscżu jeho wutroby je wumrjeła! Boloscź hłubokeho roskacża a praweje pokuty jeho duschu wobjima. Ale jowle dźě stej jeje dźěschczi, jeje najdrózsche wotkasanje. Na nimaj móże a chze wón nětko saßo dobre czinicź, schtož je na ßotsje sakombźik a sawinowak Wón k pjezy dźe, hdźež holczzy na kawje ßedźitej, ßebi je na klin ßadźi a jej wobjima prajizy: „Dźěschczi, ja dźě ßym waju njebo macźerny bratr! Ja ßym Hartmannez wuj! Wój nětko pola mje wostanjetej a wjazy wote mnje njeńdźetej. Ja chzu waju nan bycź, a wój smějetej mje lubo, njewěrno?“

Dźěschczi takle njenadźizy namakaneho wuja s nježnej luboscżu a nutrnej radoscżu wobjimatej a wokoschatej. Mjes tym ßo jstwine durje wotewrja, a burowa se schklu sastupi, s kotrejž ßo kuri. Sso spodźiwajo wona na muża a na dźěschczi hlada, njewjedźo, schto ma to na ßebi. Muž ji schklu s ruki bjerje a ju na blido staji. Potom žonje khwatajzy, s hnutym hłoßom a se ßylsami powjeda, schto je ßo stało, a skónczi, prajizy: „Hlej, macźi, teho dla namaj Bóh tón Knjes žanych dźěczi wobradźił njeje. Nětko masch na jene dobo dwě pěknej holczzy. A Ty směješ jej też prawje lubo a budźeš jimaj ßwěrna macź, njewěrno?“

Dobrocźiwa žónska je na jeho rěcź poßłuchajo mjelczo popłaknuła. Potom pak dźěschczi do rukow wosmje a jej k wutrobje tłóczi, prajizy: „W Božim mjenje, haj! Ja chzu wschitko czinicź, schtož mózu, so bych wamaj w město macźerje była, a Bóh luby Knjes ßwoje žohnowanje k temu da.“

Bur a jeho žona ßo nětko na dźěschczi nahladacź njemóżetaj a jej pschezo saßo wobjimataj a wokoschataj. Potom pak Hartmannez wuj holczzy k blidu wjedźe, prajizy: „A nětko pschede wschěm prawje pojěschtej, so ßo najěschtej a ßo shrějetej!“ Dźěschczi wulkeho kasanja njehladajo ßebi ßkodźecź datej. Wuj a jeho mandźelska s wjeßelom widźitaj, kak jimaj ßkodźi. A nětko je wschitko, wschitko dobre. Hana a Marja stej saßo wótzny dom a lubej, ßwěrnej starschiskej wutrobje namakałej. Wonej, kajkejž běschtej prjedy byłej, też w nowej domowinje a w tychle pscheměnjenych wobstejnoscżach pobožnej a pěknej wostaschtej a czinjeschtej, schtož mózeschtej, so byschtej ßwojimaj dobrocźelomaj se ßkowom a se skutkom ßwoju wutrobnu dźakownosco wopokasowałej. A też wulkemu, czornemu pßej nihdy sabykej njejstej, so běsche ßo něhdy nad nimaj ßmilik. Wón bu jeju ßwěrny pschecźel a jeju wjeßoły towarsch pschi hrajkach, s kotrymž ßo jara derje snjeßeschtej. Bur pak a jeho žona staj hischcże po létach Božu dobrotu khwalikoj, kotryž běsche ßyrocże do jeju domu pschiwjedł a s tym s njeho statok sboża, luboscże a radoscże sczinik.

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow je ßrjedu 28. meje w Müllerez hoscżenzu w Budyschinje ßwoju hłownu shromadźisnu měło. Shromadźisna bě pornjo prjedawschim létam ßylnje wopytana. To bě czim bóle swjeßelaze, dokelž Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow létża ßwoje dźeßaczlétne wobstacże ßwjeczi. S rosprawy, wot towarstwoweho pißmawjedźerja, knjesa kapłana Skale, podateje, shonichmy, so je też w minjenym lěcże Towarstwo spomožnje

skutkowało. Hačrunič bě runje w tutym lěcze porjadnych pschinoschkow najmjenje pschibywało, je wone tola 750 hr. pomozy móhło wudželicz, dokelž smědza so nětko po doscehnjenju 15,000 hr. sakładneho kapitala 3/4 danje na pomoz rosdželicz. Se spomnjenych 750 hr. je so w minjenym lěcze 14 studowazym pomoz swolika, a to 500 hr. 8 na universicze studowazym, 120 hr. 3 gymnasiastam a 130 hr. 3 wučerskim seminaristam. Wudželika je so pomoz bjes wscheho dziwanja na werywusnacze — kaž tež wustawki zebi zadaja — tež bjes rosdžela nastupazy krajne poddanstwo. Mjes podpjeranymi běchu 4 s Pruskeje. Pschedsydstwo a wubjerk Towarstwa stej tři shromadne posedzenja dzerzałoj. W posedzenju 11. měrza t. l. mózesche knjes pschedsyda swjezelazu powjescz podacz, so je k. kubler Ssmoła w Leschawje tamne 3000 hr., kotrez je njebo knjezna Langez s Hnaschez Towarstwu Pomozy wotkasała, do postajeneho czasa wupłaczik. Hdyž tež tudy knjesej kublerjej Ssmoli sjawny dzak wuprajamy sa spěschne wupłaczenje pjenjes, s czimž je samery Towarstwa podpjerał, dopjelnjamy hischcze junkrócz winowatosez najnutrnischeje dzakownosce napscheczo nadobnej dobrocželerzy, kotruž drje hižo khódna semja kryje, kotraž pak je w naschim Towarstwje a pola wschitkich, kotriž swój serbski narod lubuja, zebi njesachodny pomnik sałožika. Bóh chyl jej, schtož je swojim khudym bratram czinika, mytowacz s widzenjom swojeho wosbožazeho woblicza. S czesczu tež spomina letuscha rosprawa na semrjeteho serbskeho wótczinza k. dr. profesora Pfula, kiž bě Towarstwowy sobustaw wot spočatka. Jeho luboscz k serbskemu narodej, jeho swerna staroscziwosez wo powschitkowne derjemęcze nascheho małeho luda budze czim bóle w naschim poboznym wopomnjeczu sałožena, czim husczischo dyrbimy se srudobu nashonicz, so Sserbja někak pokojczneje sdžełanosce nahywschi swoju khwalbu w sazpęczu serbskeje krwje a rěcze pytaju. Žiwe a pohnuwaze wostanje nam wopomnjecze czesczowneho schędžiwza, kotryž nasche shromadzisny se swojej pschitomnosczu wokrasnjesche. Wróczejo so hischcze junu k skutkowanju a nadawkam Towarstwa spomina rosprawa hischcze ras na dotalne podpjery, kotrez je Towarstwo wot spočatka swojeho wobstacza podawało. Hacz do léta 1883 poda so 3 mkodzenzam 910 hr. pomozy, wot 1883 - 1888 44 mkodzenzam 2310 hr. a w minjenym lěcze 1889 14 mkodzenzam 750 hr. Po tajkim je Towarstwo hacz dotal 61 jenotliwych podpjerow t. j. w hromadze 3970 hr. pomozy wudželiło. Dziwajo na Towarstwowy wazny, wótczinski samer, kotryž žadyn druhi njeje, hacz sawěsczenje czestneho wobstacza Sserbowstwa, dyrbi so saso a saso na tych horliwych Sserbow s wulkim dzakom spominacz, kotriž su nastork k sałoženju towarstwa dali. Towarstwo je so jako jara žohnowanja polne sa nasche Sserbstwo wupokasało; wone je mnohim studowazym Sserbam s czischczazeje nusy pomhało a jim mózhotu dało, swoje studije skónczicz. Towarstwo njebudzische pak móhło w tak wulkej měrje podpjeru wudželicz, hdy by wone jenoz na pschinoschki swojich sobustawow pokasane było. Tele pschinoschki so mjenujzy jara žadnje wotedawaju, mnohe sobustawy dyrbja so wospjet napominacz, prjedy hacz płacza, a druhe s zyła njepłacza. Hłowny dżel Towarstwoweho samoženja s dobrocželskich wotkasanjow wótczinszy smyslenych Sserbowkow a Sserbow wobsteji. Bjes tutych wotkasanjow by Towarstwowe skutkowanje jara wobmjesowane bycz dyrbjało. Duz njech samoziczi Sserbjo, bliszschich pschiwusnych njemějazy, pschi napisanju swojeje posledniteje wole na Towarstwo Pomozy njesapomnja. Woni s tym dobrocželski skutk czinja, kiž je bjes pschestacza khudym a potrebnym studowazym Sserbam s wulkim žohnowanjom. Jako nowe sobustawy so w hłownej shromadzisnje kk. kapłan Ssykora w Ketlizach, pomozny duchowny Golcz w Budestezach a farar Lejnik w Klětnom pschijachu.

— Zyrkwine pschedstejerstwo tudomneje Pětrowskeje wosady je wobsamkło, so architekt Schramm w Drazdzanach, po kotrehoz namjetach so nowa Marina Marczina zyrkej twari, tónle twar wjazy wodzicz nima, ale je kralowskimaj twarskimaj radzicželomaj Giesy a Weidnerej poručiło, zyrkej dotwaricz.

— Hižo wospjet smy czitali, so su pucżowarjo w želesniskim czahu s tym k njesbožu pschischli, so su pschi wocžinjenych durjach s ruku sa wudwjerno pschimali. Prjedy hacz so dohladachu, so durje sapraznuchu, a jedyn abo wjazy porstow bě rosmjeczenych. Tajke njesboże je so druhi dżeń swjatkow wjeczor na Wjeleczanskim dwórnischczu stało. Jenemu krawskemu s Budyschina, kiž bě s ruku sa durine wudwjerno pschimnuł, so stawczk srjedzneho porsta lěweje ruki wottkusnu. S bolosczu so wobzaromny człowjek skoro wot womory saja. Na sboże so w tym samym czahu jedyn lěkar s Budyschina sobu wjesesche, wot kotrehoz so sranjenemu w Budyschinje rucze pomoz dosta.

— Měsačnika „Łužica“ je czišło 5. (meja 1890) wuschło. Wobsah: Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. (Pokračowanje.) — Spomnjenki na puczowanje po Serbach w l. 1888. Podawa dr. E. Muka. — Tři dwacetki worješkow. II. Radyserb. — Listy Handrija Zejlerja. Podawa jako přinošk za žiwjenjoběh basnika dr. Ernst Muka. — Knježna z Caen. Wobraz ze strašneho časa. Po F. Šmidtowym „Zónske wobrazy z bajki a stawiznow wšěch časow a ludow“ podał A. Žemr. — Serbske hrodźišco w Němcach. K. A. Polan, hajnik w Hohnstädce p. Grimmy. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Listarnja redaktora.

S Minakała. Mišionski swjedzeń njebudze so, kaž bě tydzenja wotczischczane, njedzelu, ale **wutoru 10. junija** w naschim Bożim domje wotbywacz.

S Rózanta. Schtwórtk tydzenja je w naschej krajinje sylny deschcz s pschewodom krupow wjele schkody naczinił. Wulke lodzane krupy s městnami tak sylnje padachu, so hischcze sa dwaj dnjej rostałe njeběchu. Najstarschi ludzo njepomnja, so je hdy podobne sylne njewjedro w Rózeńczanskich stronach było.

S pola. W lěczu w horzym czasu je jara wužitne, hdyž hospoša mlokej, kotrez chze do města wjesez abo njesez, schczepjatko dwójzy wuhlokišałeho natrona pschida, so so mlokowa kišalina w mlozy roswicz njemóze. Wjele dwójzy wuhlokišałeho natrona trjeba njeje: na sto litrow lědma pok łžizy.

S Kamjeńza. S njewjedrom, kotrez schtwórtk do swjatkow popołdnju k nam pschiczeże, mějachmy wulki deschczik. Ale hischcze hórschi, na sliwk podobny deschcz běsche dale k dołhemu ranju, hdyž w někotrych wsach woda hacz do hródzow stupasche. Tež na polach je woda wjele dréka, a Boże žita, kotrez su létza tak rjane, nětko leža.

S Bambrucha. Pschi njewjedrje, kotrez mějachmy schtwórtk do swjatkow popołdnju na naschich honach, tež wokoło Lubnjowa a dale k połnozy krupy bijachu; ale schkoda, kotruž su nacziniłe, je Bohu dzakowano snadna.

S Lubina. 19. meje popołdnju k nam njewjedro pschiczeże, kotrez je tudy a w wokolnosczi tak sakhadzało, so so wuprajicz njehodzi. Hižo nasdala straschne schumjenje sykyschachmy. Bórsy krupy padacz poczachu, tak wulke, kaž kurjaze jeja, a wschitke kulojte, trochu splaznjene. Krupy se satraschnej mozu bijachu a tak huste padachu, so běchu hischcze wjele hodzin posdźischo hona sněhběle, jako bychu s lodowej płachtu wodzete byłe. Schtož smy shonili, su krupy w Rańchowje, Małych Lubolzach, Hartmanojzach a Dwórach najhórjeschiłe, mjes tym so buchu nasche Lubinske hona jeno s małeho dżela domapytane. Zakoscžo mnohy maki wobsedzerjo po swojich do zyła sbitych polach khodzachu, kotrez Bohu žel psche krupy sawěsczene njemějachu, a hdzež běchu hischcze někotre hodziny prjedy najrjeńsche Boże dary stałe, bohate žně lubjo.

S Lejnoho. Pschi hrimanju, kotrez srjedu do swjatkow popołdnju k nam pschiczeże, Boże njewjedro do domskeho tudomneho khortez młyna dyri a wschelaku schkodu naczini. Dale Boże njewjedro do brózńje bura Mateja Hadanka tudy dyri, kotraž so wotpali.

S Wojerez. Ssrjedu do swjatkow popołdnju Boże njewjedro na naschim dwórnischczu w kólni, w kotrejž lokomotivy stej, do wuhnja dyri a jón wobschkodzi.

S Wokranczig. Schtwórtk tydzenja popołdnju je njewjedro do wěže (tórma) tudomneje zyrkwje dyriło. Kruch symsa wotrasywschi a delka w wěži wokno rosbiwschi je błysk na kruscheń, na 100 kroczel sdalenu, pscheleczik a wot njeje skoru wotdrěł.

S Ruhlanda. Tudy Boże njewjedro srjedu do swjatkow popołdnju do domu jeneho dżełacerja dyri a sapali. Woheń pak w prawym czasu salachu.

S Drětwje. Ssrjedu do swjatkow wjeczor w 11. hodzinje w domskim khěžkarja Mateja Nowaka tudy Boži woheń wuhdże. Nowakez statok, statok połbura Jurja Kosaka a statok połbura Kschesczijana Waznika so wotpalichu, jenoz Waznikez domske stejo wosta. Kak je woheń wuschoł, dotal snate njeje.

Přilopk.

* Zyrkwi klóschtra Marijneho Doła srjedu tydzenja wulki wóhnjowy strach hrozesche. Hdyž dyrbjachu so ranjsche sapoczecz, běsche zyrkej połna duschateho kura, a někotre ławki so žehlachu. Woheń so bórsy sabuhy. Ale kad je w rjanej zyrkwi wjele schkody naczinił, pschebe wschém schtož wobrasy na zyrkwinym wjerchu, mnohe druhe krasne wobrasy a wschelaku druhu zyrkwinu pychu nastupa.

* W swojej sahrodze plějo běsche psched tsjomi létami wučer w Mittelbachu swój wěrowanski pjerschczeń shubił. Podarmo běchu pjerschczeń we wschěch kutach pytali. Hdyž wučerjowa žona psched krótkim truskalzy plějesche, so wona dohlada, so kopjena jeneho

keraſchka ſpodźiwnje runje horje ſteja. Bliže hladajo pak widźeſche, ſo na kerčžku delekach pjerſchčeń tčži, kotryž běſche jeje muž pſched tſjómi lětami ſhubił.

* W Barlinje je žo pſched krótkim ſamožity pſchekupz ſe žwojej něhduſchej dójku woženił. Jeho nětuſcha mkoda žona běſche 17 lět ſtara, hdyž žo k jeho ſtarſchimaj ſa dójku pſchiſtaji, ſo by jeho čeſchiła. Pſchekupz je muž žrjedź dwazetych lět.

* So konje druhdy wjele tyžaz płačža, je powſchitkownje ſnate, mjenje ſnate pak budźe, ſo maja też dobre pžowje ražy wyžoku płačźiſnu. Poſž, kiž do Charlottenburgſkeje pžowjeje wuſtajeńzy pſchińdźe, wſchak jara rjane, wulke ſwěrjo nadobneje ražy, je žo ſa čaž pſchewjeſenja a traće wuſtajeńzy wot jeneho jendźelſkeho ſaweſčaźeho towaríſtwa ſe 40,000 hriwnami ſawěſčźik. Sa tule płačźiſnu pak žo poſž hiſchće pſchezo pſchedak njeby. Płačźiſna wſchěch pžow, kotrež žo na mjenowanu wuſtajeńzu póſčelu, wyžokoſčź milliony hriwnow doſahnje, abo žnadź hiſchće pſchekročži.

* Sslědowazy njeſkutk mazochi je w Hünſeldźe w Heſſenſkej na žwětko pſchiſchoł. Tamniſchemu wikowarjej, kotryž ma ſchtwórtu žonu, pſched krótkim 25lětna hłupikojta džowka ſemrje. Holzu zyle wuſkhnjenu a w jeje žamžnym njerjedźe ležo namakachu. Mazocha běſche wbohe ſtworjenje ſawrjeka byka a ji ničžo jěſčź dawała njebě, ſo njeſbožowna hłodu wumrje.

* W Blütlingenje w Altmarku běſche pſched krótkim wulki woheń. Na jene dobo žo powjedacź pocža, ſo je w jenym domje, kotryž žo hižo paleſche, hiſchće žónſka nutſka. Něchtó ſawoła: „Sto markow temu, ſchtóž žónſku wumoži!“ 27 lět ſtary khudy muž, wěſty Stegmann, nan dweju dźeſčźow, wotmolwi: „Sa pjenjeſy to njeczinju, ale ſpytacź chzu.“ Khróble žo wón do domu dobu, kotryž běſche hižo ſ płomjenjemi wobjaty, a jemu žo radźi, žónſku, kotruž běchu widliſchcža pſchimnuke, ſ domu wunjeſčź. Lědma běſche žo to ſtako, žo dom ſ dźěła ſažypnu. Krajny radźičźel, kotryž bórſy na to na wopalniſchčžo pſchińdźe, pěknemu mužej žwoje pſchipóſnacže wupraji, jemu wobkrućejo, ſo žwoje 100 markow doſtanje, byrnjež žo, ſchtož też žo ſta, dale pſcheczíwo temu wobarał.

* We wžy Salmbach w Württembergſkej pſched krótkim cźěło žónſkeje namakachu a mějachu ſ wopředka ſa to, ſo je žebi žama živjenje wſaka. Bórſy pak to a druhe na žwětko pſchińdźe, ſchtož na to pokaſowaſche, ſo žu žonu ſkónzowali, a nětko žu jeje muža a jeje tſi dźěčži ſajeli.

* Do hrobu Dogaly w Wuherſkej žo njedźelu do žwjatkow wječžor wokoło dźewječźich rubježnizy dobuchu. Knjes, Franz Kornis, běſche ſe žwojej mandźelſkej žam w hrodźe, mjes tym ſo cźeledź w delenzy wječerjeſche. Pſchede jſtwu kročele žkyſcho Kornis durje wotewri, won ſtupi a ſažabdźiteho mužſkeho pſched žobu wuhlada, kotrehož mějeſche ſ wopředka ſa jeneho žwojich ſaſtojnikow. Widžo pak, ſo ma mužſki revolver w ruzy, žo jeho wón wopraſcha, ſchto chže, na čož zuſy wotmolwi: „Pjenjeſy! wjele pjenjes!“ Kornis, jara žylny muž, zuſeho ſa ramjo hrabnu a jeho ſ durjemi won ſtorči; ale mjes tym druhi, też ſ revolverom wobrónjeny wulki muž, kotryž běſche wonka ſtał a mějeſche mjeswočze ſ rubjeſchčźom ſawjaſane, ſo běſchtej jenož wočži widźecź, žwojemu towaríſchej na pomoz pſchińdźe. Widžo, ſo žo jeje muž ſ rubježnikomaj bědźi, jeho knjeni proſchesche, ſo žo wobarał njeby, ale ſo by jimaj radſcho wſchitko dał. Kornis do druheje jſtwy džěſche, ſ kaſchcźika nětotre walcźki papjerjanych pjenjes po ſchěžnaku, po 5 a po 10 ſchěžnakach wſa a je rubježnikej poda. Tutón běſche, kaž žo ſ wopředka ſdaſche, ſ tym ſpokojom, bórſy pak rjeknu: „Hiſchće wjazy! ty dźě hakle žy pjatnacže tyžaz ſchěžnakow doſtał!“ Duž knjeni napſchečźiwi: „Schtó dha ſměje telkole pjenjes doma ležo?“ Ale rubježnik wjazy pjenjes žadaſche, a knjes jemu ſ kaſchcźika hiſchće móſcheń dróbnych pjenjes da. „Hlej, ty dźe maſch też ſloty cžažnik!“ rubježnik praji. „Tón je mi luba dopomnjeńka!“ knjes wotmolwi, na čož druhi rubježnik wonka ſawoła: „Woſtaj jemu cžažnik!“ Nětko rubježnik wó jſtwje dale ſ knjeſom jednaſche a žo wopraſcha: „Hdźe ſtary knjes je?“ měnjo 80lětneho ſtarza, Guſtava Dogaly, knjeſoweje macžerneho bratra. — „Tón w žwojej jſtwě khory leži.“ — „Dowjedź mje k njemu!“ rubježnik ſawoła a knjeni ſa ruku hrabnu, mjes tym ſo jeho towaríſch knjeſa nuſowaſche ſ nim do druheje jſtwy hičź a jemu pokaſacź, ſo tam žanych pjenjes njeje. Nětko dyrbjeſche knjeni rubježnika k žwojemu na žmjercź khoremu wujej wjeſcź, kotryž ropot žkyſcho wotzucži. „Daj mi pjenjeſy, ſtary!“ ſkóſtnik na ſtarza ſawoła a jeho ſa noſy ſ ložа won ſtorže. Widžo, ſo nad kožom revolver wiža, jón rubježnik ſe ſcźěny wſa a wboheho khoreho ſ nim pjerjeſche. Wó jſtwje praſtara želeſna kſchinja ſtejeſche, wo kotrejž žebi ludźo w wokolnoſczi powjedachu, ſo žu wulke pokłady w njej. Rubježnik kſchininy kluczž žadaſche; dokelž pak jemu ſtarz ſe ſtrachom kluczž dacź njemóžeſche, jemu rubježnik ſ jeho revolverom kulku do rta tſeli, kotraž jemu dwaj ſubaj wuraſywſchi ſa lěwym wuchom ſažo won ſlecža. Dokelž žo wuſtróžana žónſka, wot kotrejž chzyſche rubježnik něſko kluczža měcź, roczeſche, ſo njewě, hdźe kluczž je, rubježnik kſchinju rosbiwacź pocža. Mjes tym žo žónſkej radźi ſ durjemi won a do dwora czeknucź, pſchi czimž ju tſeczi rubježnik, kiž wonkach ſtražowaſche, na ſboże njepytnu. Ale w delenzy běſche wſchudźom czma; duž wona pſches płót ſaléſe a k žužodej běžeſche, hdźež běſche hiſchće žwěza. Wo pomoz wołajo wona dó jſtwy pſchiběža, na čož ju womor wobja. Ale prjedy hač žužodźa do hrodu doběžachu, běchu rubježnizy roscžékali. Knjes běſche mjes tym, dó jſtwy ſawrjeny, ſtyſknu hodźinu pſchětrał, wjedźo, ſo je jeho žona w rukomaj rubježnikow, běſche tſélicź žkyſchał a tola žwojej mandźelſkej na pomoz njemóžeſche. Nětko hakle ſhoni, ſo je žona živa, ale ſo žu rubježnizy jeho ſtareho wuja ſatſélili. Dale žo dohlada, ſo žu hiſchće 1000 ſchěžnakow pjenjes žobu wſali. Cželedź běſche wo rubježnikach hakle ſhoniła, hdyž chzyſche jedyn žkužobnik do hrodu hicź. Rubježnik, kiž na ſtraži ſtejeſche, jeho ſadźerža, prajizy: „Mjelcź, abo cže ſatſélu!“ Duž běchu w delenzy ſe ſtrachom lampy ſhaſcheli, na čož rubježnik durje ſa nimi ſamknu. Cželedź žo hakle ſažo pokaſa, hdyž běchu žo rubježnizy wotžalili. Ma žo ſa to, ſo žu rubježnizy ſ wobſtejnoſczemi w hrodźe derje ſnacži byli a ſo žu hižo wodnjo do ſahrody ſalésli byli. Stary Dogaly běſche poželdni žwojeho ſplaha a wobžedźeŕ wulkeho kubła, kotrež ma žnano 8500 kórzow a kotrež nětko Kornis, jeho žotſiny žyn, doſtanje. Dogaly je khudym a žyrotam wjele pjenjes wotkaſał.

* We Wuherſkej je žo hižo ſažo na želeſnizy njeſboże ſtako, kotrež ſ nowa wo njerodnoſczi žwědczi, kajkaž w Wuherſkej wſchudźom knježi. Prěni dźeń žwjatkow wječžor w 10 hodź. cžah ſ Gödöllö duzy do Buda-Peſta, hłownego měſta, na dwórniſchczu Cſaba ſaſta, hdźež žo nowi pucžowarjo do cžaha žydachu. Cžah poſtajenu minutu wotjědź njemóžeſche, dokelž chzyſche wjele ludźi žobu. Ale ſa nim tworny cžah na dwórniſchczo pſchijědźe, a to 7 minutow do cžaža. Runjež 500 kročelow pſched dwórniſchczom czerwjena latarnja ſtejeſche, wjednik tworneho cžaha ſ poknej ſpěſchnoſczu na dwórniſchczo pſchijědźe. Strach pytnuwſchi dwaj ſaſtojnikaj wokajo a ſ latarnjemi kiwajo tvornemu cžahej napſcheczo běžeſchtaj, ale podarmo. Cžah dale czérjeſche a ſ zykym wotmachom do parſchonſkeho cžaha ſajědźe. Bližſchi wokomik běſche bubot a praſkot a wokanje nětotrych ſtow pucžowarjow žkyſchecź. Widźecź pó czmě niczo njebě. Hakle hdyž ſaſtojnizy ſ latarnjemi pſchiběžachu, widźachu, ſo běchu poželenje ſchtyri wosy parſchonſkeho cžaha jena hromada roſpadankow, 5 abo 6 meterow wyžoka. Wſchitko běſche na ſchczěpki rosbite a na kuſki roſſłamane. Kolije ſekſchiwiwſchi běſche lokomotiva tworneho cžaha poželenje tſi wosy rosbiła, ſchtwórtemu wjerch wotraſyła a žo potom do ſemje ſaryła. Pod roſpadankami ſchtyrjoch morwych a mnohich czežzy ranjenych namakachu. Njeſboże budźeſche wjele wjetſche było, njebudźeſche-li ſbožowny pſchipad byk. Dwaj knjeſaj mjenujzy, kotrajž běſchtaj pſchecźelow na dwórniſchczo pſchewodźakoj a žo ſ nimi ſ wotewrjenymi durjemi hiſchće rosmolwjeſchtaj, ſtražnikow wołacź žkyſcheſchtaj a widžo, ſo tworny cžah jědźe, ſ zykej ſchiju wokaſchtaj: „Njeſboże! Seſkakajcže ſ wosow!“ Duž poželeni wokomik žnano 20 ludźi runje ſ tych wosow ſeſkaka, kotrež buchu bližſchi wokomik rosbite. Lěkarjo běchu bórſy k ruzy. Dwórniſchczowy inſpektor je žwěrny ſaſtojnik; też jeho ludźo žu žwoju pſchiſłuſchnoſcź dopjelnili. Ale wjednik tworneho cžaha, kotryž wobkrucža, ſo czerwjeneje latarnje widźał njeje, je pjany byk.

* Dwaj bratraj, žynaj duchowneho methodiſtiſkeje wołady w Mount-Vernonje w kraju Kentucky w Sſewjero-Amerikanſkich Sjenocźenych krajach, běſchtaj žo do korczmarjoweje džowki ſalubowałoj. Holza ſ nimaj po rjadu rjenje cžinjeſche. Duž žo bratraj bórſy ſwadźiſchtaj a na poželedk žam a žam na žo dźěſchtaj, a to ſ revolverom. Tak jara běſchtaj na žo ſaſkobjenaj, ſo wſchitke kulki wutſéleſchtaj a potom revolveraj ſ nowa natykaſchtaj. Wóžom kulkow kóždy wutſéleſchtaj. Jedyn morwy ležo woſta; druheho běſche pjata kulka czežzy do života raniła, njedźiwajzy na to pak běſche hiſchće trójzy tſélik. Prjedy běſchtaj wobaj ſ liſtom holzy wbožemje prajikoj, poſtajiwſchi, ſo ji tón, kiž živy woſtanje, bratrowy liſt pſchepoda. Pokſta mkodych holzow, korczmarjoweje džowzynych towaríſchkow, je ſ prozeſſionom ſa kaſchcźom ſatſéleneho ſchło.

* Kóžde ſtworjenje na žwěcže ma žwój ſaměr, žamo ſtraſchne ſwěriſka alligatory, kotrež žu egiptowſkemu krokodilej podobne. W měſcže Plaguemines w Luiſianje (w Amerizy) je wyſchnoſcź wobſamkła, kóžbeho ſ 25 dollarami abo ſ jaſtwom khoſtacź, kiž pſchichodnje alligatora ſkónzuje. S pſchiczinu tuteho wobſamknjenja je, ſo žu alligatory njepſcheczeljo biſamſkeje myſche, kotraž žo wot teho cžaža, ſo alligatorow kónzuja, rucže pſchiſporja a na polach wjele ſchkody naczinja.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutsje sa tydźeń němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Rjek, fabrikar na Židowje, s Hanu Augustu rodź. Gudźiz tam. — Alexander Bartusch, wyschschi pjekar w Budyschinje, s Hanu Khrystijanu rodź. Michalkez s Delnjeje Kiny. — August Ducźmann, źiwnoscźer w Ssupowje, s Hanu Amaliju rodź. Lindnerez s Jeńkez. — Maximilian Korla Macźi, kamjenjeczeßar na Židowje, s Lejnu rodź. Měrschez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Ernst Morcha, wucźer w Kamjenizy, s Marju rodź. Bergmannez tudy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Max, Jaroměra Bohußlawa Leunera, khěžerja a jěrcharja na Židowje, ß. — Max Ernst, Ernsta Edmunda Kästnera, murjerja na Židowje, ß. — Hana Lejna, Korle Ernsta Ungera, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Marja, njebo Jana Pawoła Rittera, sahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź. — Ernst Franz, njemandź. ß. w Wownjowje. — Hana Augusta, njemandź. dź. w Libuchowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Hermann Hugo, Pawoła Rößlera tudy ß. — Mechthildy Josefa, Josefa Hermanna Lukaneka, pschekupza tudy, dź. — Hana Marja, Ernsta Biele, krawza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. meje: Elsa Emma, njemandź. dź. na Židowje, 7 měßazow 2 dnaj. — 22. Richard Oskar, Oskara Klimanta Mlynka, skałarja na Židowje, ß., 4 měßazy 5 dnjow. — Hana Ssworiz, Handrija Hübnera, khěžerja w Jeńkezach, mandźelska, 70 lět 5 měßazow 2 dnaj. — 24. Marja, Jurja Korcźmarja, dźěłaczerja tudy, dź., 1 lěto 6 měßazow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1953 měchow.		W Budyschinje 24. meje 1890				W Lubiju 29. meje 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	82	10	17	9	71	10	—
"	žołta	9	53	9	82	9	41	9	71
Rožka	50 kilogr.	8	44	8	50	8	—	8	18
Jećźmjeń		9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß		8	80	9	—	8	20	8	50
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		9	72	10	—	8	75	9	72
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	1	70	2	—
Pschenična muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Rźana muka	50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	90	3	30	2	40	3	—
Sslóma	600 "	25	—	29	—	25	—	28	—
Prošata 785 schtuk, schtuka		16	—	33	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rźane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 29 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacź 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 38 np. hacź 8 hr. 56 np.; jećźmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 60 np. hacź 8 hr. 85 np.

Dražbźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 58—61 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 30. meje: Pomróczene.

Trawa na pschenajecźe.

Lětuscha trawa na pastwischczowych łukach (viehweide), na łuzy něhduscheje radźineje zyhelnicźe a pschi draczowni ma ßo po jenotliwych sahonach

ßrjedu 4. junija 1890 popołdnju wot 3 hodźin

na městnje ßamym s wuměnjenjom wuběranja bjes ßadźerjemi pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni ßo prošcha, ßo mjenowany dźeń pschi pastwischczowej łuzy seńcź.

Budyska měschczańska rada, 23. meje 1890.

Heerklotz, t. cź. pschedßyda.

Runklizowe ßadźeńki ßo pschedawaju na horncźerskej haßy cźišło 478 w sahrodźe.

Trjebana wulka **rybjaza łata** ßo kupicź pyta na knjeźim dworje w Sarěcźu.

W něhdźe dwazecźi tyßaz składach ßo pschedawazy a wschudźe sa najlěpschi ßrědk psche pschekaßanzy spósnaty

je ßo

ßaßo stunischil.

Woprawdźite blesche pokasuja mjeno **J. Zacherl** a płacźa wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk saniczi s pschekwapjazej mozu a spěschnoscźu wschu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoscźenzach, w meblach a w drascźe, teho runja na domjazym skocźe, w hródźach, na rostlinach w schkleńczanych khěžkach a w sahrodach. Schtoż ßo w papjerje po wasy pschedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
" " " k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
" " " " Ernsta Mittascha psched schuleŕskimi wrot. cźo. 1,
" " " " G. Holda w měschcź. hapt.
" **Biskopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Hrodźischczu** " " Friedricha Arnolda,
" **Bukezach** " " Herm. Kschižanka,
" **Ketlizach** " " Pawoła Mikla,
" **Wósborku** " " J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach ßu składy tam, hdźež ßu Zacherlinske wuměschenki wupowßnjene.

Khěža na pschedań.

Khěža cźišło 13 w Sdźaru pola Klukscha s rjanej sahrodu, sa murjerja abo schewza ßo hodźaza, je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w Klukschu cźišło 57.

Žiwnoscź na pschedań.

Dla dźełenja herbstwa ma ßo žiwnoscź cźišło 13 w Hornjej Borschczi s maßiwnymi twarjenjemi, 21 kórzami dobrych polow a łukow, se wschěm inventarom a žnjemi hnydom pschedacź.

Wšitke **kolonialne twory, thosej, zokor, raiß atd. ßu najtuńscho dostacź pola Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske źórło sa ßaßo-pschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Carbolineum

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macza,** so by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebo privatiera **Jr. Wilh. Ed. Thiemanna** tudy ma ßo k jeho sawostajenstwu ßłuschaza sahrodniska žiwnosćz cźißko 7 wopalneho katastra a fol. 6 ležomnostnych a hypothekiskich knihow sa Libuchow, wobstejaza se sahonow cźißko 12, 14a, 14b, 40, 156, 167, 168, 172, 175 a 186 sahonskich knihow sa Libuchow, 5 hekt. 70,94 arow = 10 akrow 95 □prutow wobßahaza a ſ 183,65 dawskimi jenosćemi wobcźeżena, kotraž ležomnosćz je wjeßnogrychtšzy na 11,400 mk. takšerowana, dla dźělenja herbstwa

16. junija 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnym ßudnistwje a w korczmje w Libuchowje wuwißaze, pscheßadźowanske wumënjenja, wucźah ſ ležomnostnych knihow, wotpiß wobßedźenstwa a wobßwědczenja, woheń sawěsćzazeho, wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch a, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje na tudomnym ßudnistwje seńcź, ßwoju płaczenjakhmanosćz dopokasawschi ßwoje ßadźenja wosjewicź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 19. meje 1890.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Philippi. Tbl.

Nëhdźe 30 zentnarjow dźeczźeloweho ßyna ma tunjo na pschedań
Otto Thiemann
na rybowej haßy 9.

Juchowy wós ſ wulkim ßudom ma płaczišny hódno na pschedań
Otto Thiemann
na rybowej haßy 9.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likëry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Carbolineum

najlëpschi wolij pschе hrib
porucza tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza
Adolf Rämsch.

Wubjernu schokoladu,
punt hijo po 1 mk. a drózschu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Najlëpschi skótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver
je na pschedań
w haptyzy w Kumwałdze.
So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo skotu rad wobßwědcźa.

Runklizowe (žolte Oberndorfske) a sellerijowe ßadźeńki

ßu w wjetschich dźělbach na pschedań
w **ßadarskej** a **sahrodniskej schuli** w **Budyschinje.**

Schtóž nochze schkodowacź,

kedźbuj wótrje na firmu: **A. Hodurek,** Ratibor. Mój njejëdojty mortëin je snaty jako najlëpschi a najwëscźischi ßrëdk k saniczenju wobcźežnych a schkódnych pschekaßanzow, kaž **muchow, molow, schwobow, tarakanow, schcźónow, tkow** atd. Dostacź po 10, 20, 30 a 50 np., teho runja gumijowe ßykawy ſ grotom pschiczinjene po 30 a 50 np. pola **H. Lemki** a **R. Lorenza** w **Budyschinje, Oty Säuberlicha** w **Lasu** a pola **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

Ssrëdk k spëschnemu blejchowanju płatu

ma n pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Knježi rëšak w Lasu porucza:
wschě družiny deskow,
tšëschne laty,
plotowe ryhele
a wotrëški
po cźaßej pschimërjenych płaczišnach.

Jablukowe kißało

najlëpsche k ßolotwi a k kładjenju ßadu liter po 20 np., teho runja
jabluko-winowy napoj
bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschcźate limonady** a **mineralne wody** porucza
Hornjołužiska tłóczërnja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Trawne a žitne kosßy,

kaž też **polëpschene ßerpy,** najlëpsche wudźëłki, kotrež w tychle wëzach ßu a kotrež ßu ßo w nastupanju rëšniwosćze jako jara dobre wupokasake, pschi tym też tunje a dobre **brußy** w najlëpje ßo hodźazych družinach ßwojim cźesćenym wotebjerarjam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručam.

Robert Jacob, gratokowař
ſ napschecźa realneje schule.

Krupowu schkodu sawěsćzaze towarstwo na wsajomnosćz w Lipsku.
Ratarske woheńsawěsćzaze towarstwo w Sakskej w Draždźanach.

Sastupjeŕ: **Clemens Lay** w Budyschinje
na sahrodniskej drósy cźißko 1, II.

Turkowske ßłowki

najlëpscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych **dobrych likërow** po starych tunich płaczišnach.

Mužaze
krawaty
w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach porucza
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschcźu.

K saniczenju
molow
poručam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
woprawdźity dalmaziski polver pschе insekty,
pólver a tinkturu pschе mole,
naftalinowe łopjena,
selo a papjeru pschе mole.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu pschе schcźóny
w bleschach po 50 np.,
pólver pschе schcźóny
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver pschе schwoby
w tyskach po 40 a 60 np.
porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy eń détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kóslaze kóžki

po dróbnym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczišnach kupuju. S dobom cźinju na to kedźbne, so wschě družiny kožow derje a tunjo wudźěłam.
Gustav Rauche
na garbarskej haßy 16.

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory**
w snatych najlěpschich kajkosćach
a po najtunischich płaćišnach
porucža

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Woßebna

4 np.-zigara

derje ßkodźaza a ßo derje palaza,
ßo pod cźißkom 3 kóždemu porucža
pschi 100 scht. = 3 mk. 75 np.
pod cźißkom 4 lohka a pod cźißkom
6 cźeźka

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Koßy

kaž jěd rěsaze, porucža

Paul Walther
na žitnych wikach.

Sswětoßkawny, hamtßzy pruhowany

Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a cźehnity beńtuch

hoji wschu sacźěklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßeloczek, rak, kosćožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, žołdkowe cźerpjenje, wicź, drjenje atd. rucźe a **dokladnje**.

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (ß pokaßu nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Žitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacźe, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucźe, Nowosalzu, Kumwaldźe, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachcźizach, Połcźnizy** ꝛc. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Franz Marschner
cźaßnikaŕ w Budyschinje
na bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płaćišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Serbski.**

Wosjewjenje.

Dźiwoćanske ßerbske ev.-luth. mißionske towaŕstwo śměje, da-li Bóh, jutsje, ßwjedźeń ßwj. Trojizy, popołdnju w 3 hodź. w Zokowje w Löhnertez domje ßwoju lětnu shromadźišnu, na kotruž pschećelow mißionstwa, woßebje pak ßobustawy towaŕstwa wutrobnje pscheproschuje

pschedßydstwo.

Budyska Bjesada

změje jutře **njedźelu 1. junija** wulět do Wownjowskeho doła. Wotkhad popołdnju w 2 hodźinomaj wot Budyskeje třělerńje. Wječor po wuléće budźe so w Budyskej třělerni mały bal wotbywać.

Předsydstwo.

Poboczne towaŕstwo ßerbskich burow w Radworju

śměje **njedźelu 1. junija** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Towaŕstwo Serbskich Burow.

Wurjadna hłowna shromadźišna T. Ss. B. budźe **ßobotu 7. junija popołdnju w jenej hodźinje** w Budyschinje na **tśelerni.**

Dnjowy porjad: Pschednoschk k. ßejmskeho sapóßłanza Kerka ſ Rodez a namjety.

NB. W **dwanaćich** je poßedźenje pschedßydstwa a wubjerka.

Wo bohaty wopyt proßy **hłowne pschedßydstwo.**

Towaŕstwo Sserbskich Burow.

Ssobustawam ßerbskeho burskeho towaŕstwa ßo k wjedźenju dawa, so je hischće pschezo pola k. **Schirmera** w Budyschinje **chiliski salpeter** dostacź. Pschedßydojo poboczných towaŕstwow ßo napominaju, skerje a lěpje skasanki pschikupneho hnoja sa nasymski wußyw k. kublerjej **Rjenczej** w Cźornezach wosjewicź. **Pschedßydstwo.**

Wot póndźele 2. junija namaka ßo moja

pschedawaŕnja wolmjanych a bělych tworow, bantow a pschedźena

dla pschetwarjenja mojich khlamow na

bohatej haßy cźißło 18

w khlamach, kotrež ßu hacź dotal k. J. G. Bockej ßłuschałe.

C. O. Henoch.

Subny lěkaŕ **Jentsch** ma w lětnim połlěcźe rěcźne hodźiny:

dopołdnja wot 8—1 hodź.,
popołdnju wot 3—5 hodźin

w **Budyschinje** na schuleŕskich hrjebjach cźißło 3 pschi staryh kasarnach.

„Borussia“,

krupowu schkodu sawěsćaze towaŕstwo a. G. w Barlinje,

druhe wjetsche němske towaŕstwo na wsajomnosć,

se sawěsćenskej sumu 1889: ℳ 125½ mil., wjazy pornjo 1888: **ℳ 11¼ mil.,** porucža ßo dźiwajo na ßwoje pschihódne pschiprawjenja a wuměnjenja knjesam ratarjam też w tutym lěcźe k sawěsćenju. Doprědna premija sa stwjelzowe płody 50 a 66⅔ np. pschi žadanym sarunanju 8. abo 12. dźěła sa 100 mk. sawěsćenskeje sumy. — Rabat 7½ % pschi 5 lětnym sawěsćenju. — Wjazore sawěsćenja pod 3000 mk. ßu na jenej žadanzy dowolene. — Sawěsćenja pschijimaju:

Poddirekzija w Draždźanach A. na Marjinej drósy 28, A. Melcher. W **Budyschinje:** C. A. Slems. Herm. Lemke. W **Hodźiju:** Theod. Mrós. W **Rukezach:** Herm. Kschižank. W **Rakezach:** Jan Miczka. W **Nowej Jaßońzy:** Jurij Smij. W **Hołkandźe u. Spr.:** C. E. Reitz. W **Wósborku:** Emil Riedel.

Rjane **tśešchne tschěški** ma na pschedań

J. G. Menzel w Budyschinje pod bórklinom 13.

Hoscźenz w Drožźiju.

Jutsje **njedźelu 1. junija reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Murjerjow a cźěßłow

pyta **Polak** w Hodźiju.

Džěłacźerjow

do lětnjeho a symskeho dźěła hischće pschijima

Margarecźina hěta
pola
Khwacźiz a Wulkeje Dubrawy.

Jedyn druhi domownik (hausknecht) ßo pyta. Dalsche je shonicź pola domownika w ßotej krónje.

Wustojny rólny pohoncź ßo pyta na knježim dworje w **Radworju.**

Tyscherskeho pyta **H. Nowak,** tyscher w Rabozach pola Budyschina.

Cźeßny wěnczk

na row
horzolubowaneje dźowcźiczki **Lenki,**

Augusta Herrmanna,
kublerja w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła,
k jeje lětnemu ßmjertnemu dnjej,
wumrje na dnju Božeho ßpicźa dźeń
30. meje 1889,
ßwojeje staroby 11 měßazow a 20 dnjow.

Hłóß: Božo, Knjeże teho ßwěta.

Tak kaž rjane kwětki shinu,
Hdyž je cźerwik podkuśnje,
Tak ßo lube dźěcźi minu,
Hdyž je khorosć pschewosmje,
K Jesußej du do njebja
Do wěcźneho wjeßela.
Jesuß ßej je k ßebi woła,
Koschi rady dźěcźatka,
Pschi ßebi je rady showa,
Hdźež ßo wěcźnje sraduja,
Da jim pychu jandźelstu,
K temu krónu njebjesku.
K ßebi žadał je też saßo
Jenu lubu dźowcźiczku.
O, kak minjesch ßo ty, cźaßo,
Dźenßa je na lětnym dnju,
So ju Jesuß sawola
A jej njebjo k herbstwu da.
Starschich srudźba wulka běsche,
Dźowcźiczka bě jeniczka,
Hdyž tam k Jesußej dom dźěsche,
Wot jandźelow njeßena,
Hdźež nětk w wěcźnym towaŕstwje
S nimi rjany jandźelk je.
Dźenßa ſ nowa pschikhadźeja
K jeje rowcźej w srudobje,
S płacźom wokoł njeho steja,
Skhowane je wjeßele,
Pyscha nětko jeje row,
Hdźež ma jeje cźěłko skhow.
Nětk njech spi we ßwojim rowje
Morwa kwětka ſwjadnjena,
Hdyž ju Bóh po ßwojim ßkowje
Wubudźi ras ſe ſpanja,
Tehdom saßo sakcźěwa
Rjana kwětka duchowna.
Duž dha, starschej, Boha khwalcźe,
Waju dźěcźo w njebju je,
Hdźež ma wjele wjeßelosće,
Dokelž wěcźnje sbóžne je.
Płacź a srudźbu wostajtaj
A ßo Bohu podajtaj.
Bóh, kiž dawa, saßo bjerje,
Kaž to jeho wola je,
Bóh wschak cźini wschitko derje,
Wschitko ßam najlépje wě,
Schto je cźlow'kej ßłužomne,
Srudźba abo wjeßele.
Na to, lubej starschej, ſpomńtaj,
So waj' Bóh też wotwoła,
A ſtaj junu też tam dóschloj,
Hdźež je waju dźowcźiczka,
Tam ju saßo smějetaj,
Bohu khwalbu ſpěwataj.

W mjenje srudźenseju starscheju
Ernst Helaß.

Sjawny dźak

ſ tutym **schlesynskemu wohenſawěsćazemu towaŕstwu** a jeho saſtupjerjej k. hoscźenzarjej **Wjeki** w Maleschezach sa myto prajimy, kotrež je nam poßledníschi sa pomozne dźěło pschi wóhnjowym njeßožu, w Sderi 13. meje ßo měwschim, pschepodał.

Mužstwo Klukschanskeje ßykawy
pśches gmejnskeho pschedstejicźerja
Schuſtera.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 7. junija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po najnowšich dwórskich powjesćach je kněžorowe nohowe cźerpjenje nimale zyle sběhnjene. — Wo njesbožu, kotrež je kněžora a meiningskeho herbskeho prynza 25. meje podeschło, ßu meiningske nowiny s dobreho žórka druhe wopißanje podałe. Po tym kněžor njeje s wosa skocził, ale je ßo, hdyž wós k bokej wrjeßnu, s njeho wucźißnuł. Połsta krocźel dale tuteho města ßo wós powali, meiningski herbski prynz a pohonc pschi tym na pucź wuleczíschtaj. Herbski prynz ßo niz kuska njesrani. Jemu jenoż psches rostschaßenje khwilu w hłowje schumjesche.

— Rosrěczenja wjerćha Bismarka s dopißowarjemi wukrajnych nowin ßu pjecza kněžora jara roshoriłe. Najbóle je kněžora Bismarkowe ßudzenje wo jeho snutskownej a swonkownej politizy roshněwało. Po kněžorowej pschikasni je pjecza kněžorstwowy kanzler s Caprivi němskim sastupjerjam w wukraju dowěrniwe wokolne pißmo póßłał, w kotrymž ßo praji, so wjerch Bismark zyle s wonka nětczíscheje kněžorstwoweje politiki steji, a so ßmědza ßo jeho rěcze jenoż jako tajke nětkajkeho privatneho cźłowjeka wobhladowacź. Kak je ßo Bismarkowe stejnischcźo pola němskich dworow pscheměniło, nastawk „Lipscźanskich nowin“, organa sakskeho knježerstwa, wujaßni. W nim cźitamy: „Tež my s wobzarowanjom widźimy, kak ßo błyschcźaty wobras wulkeho kanzlera, kotryž bychmy rad we wschěch wobstejnoscźach w wopomnjecźu twjerdze wobkhowali, se sacźischcźom tutych rosrěczenjow s najcźěmnischimi spißacźelemi wukraja bóle a bóle sacźmiwa.“

— Wubjerk němskeho kněžorstwoweho ßejma, kiž ma sakoń na schkitowanje dźěłacźerjow rospominacź, je wczera ßwoje wurabźowanje sapoczał. Knježerstwowy namjet na sawjedźenje 24hodźinskeho njedźelskeho měra a namjet zentrumskeje a sozialistiskeje strony na sawjedźenje 36hodźinskeho njedźelskeho měra (wot ßoboty 6 hodźin wjeczor do póndźele 6 hodźin rano) buschtaj sacźißnjenaj, sa to ßo namjet sapóßłanza Hähnela na sawjedźenje 30hodźinskeho njedźelskeho měra wot ßobotneje połnozy do póndźele 6 hodźin rano, a to s 15 hłoßami pscheczíwo 10 hłoßam pschija. W nastupanju njedźelskeho měra w wikowanju je ßo postajiło, so maja ßo jenoż róczne cźaßy tři najwyschsche prěnje ßwjate dny ßwjeczícź a so pschekupski dźěłanski cźaß dléje 5 hodźin tracź njeßmě. Tole wobsamknjenje bjesdwělnje sakońju płacźiwosćź dostanje.

— Ssrjedu popołdnju je w Potsdamskim měschcźanskim hrodźe prěnje narodźene dźěcźo prynza Bjedricha Leopolda ßwjatu kschcźenizu dostało. Sakski kral pschi ßwjatocźnoscźi kněžorku wjedźesche, bjes tym so kněžor mandźelsku prynza Bjedricha Korle wjedźesche. Na to ßo druhi wjerchowszy kschcźenszy hoscźo, kněžorstwowy kanzler, ministrojo atd. pschisamknuchu. Kschcźenje wyschschi dwórski předar dr. Kögel wukonjesche. Prynzeßyna dosta mjena Viktoria, Margaretha, Hilźbjeta, Marja, Adelheida, Ulrika. Kschcźenska woda bě s rěki Jordana.

— Wójnske ministerstwo ma myßle, nowe stražne khěžki sa stražowansku ßłużbu sawjescź. Dotalne ßu, kaž je snate, schtyrirózkate a twjerdze stejate, nowe pak, s kotrychž ßu hižo pruhi wudźěłane, ßu kulojte a wjertliwe, tak so je stražowazemu wojakej mózno, je tak wjercźecź, so je sastup psched wětrom a deschcźom schkitowany.

— Pschi kněžorskim dworje je ßo nowa dwórska drasta sawjedła. Wukas, s kotrymž ßo nowa drasta poruczi, je ßo wot kněžora podpißał, hdyž je tutón psched krótkim na Wartburgu był, a ßo se ßkowami sapoczina: „Pscheju ßebi, so bychu w žiwjenju pschi mojim dworje w nastupanju drasty rjane waschnja prjedawschich cźaßow saßo płacźiwosćź dostałe. S tutej pschicźinu postajam, schtož scźěhuje.“ (Na to scźěhuje nadrobne wukasanje s dźěła sa zywilnych sastojnikow, uniformu noschazych, s dźěła sa knježich, kotsiž bjes uniformy k dworej pschikhadźeja.) Nowa dwórska drasta je ta ßama, kotraž je ßo pod pruskim kralom Bjedrichom I. w sapoczatku 18. lětstotetka noßyła. Wona bě ßo najprjedy pschi dworje franzowskeho krala Ludwiga XIV. sawjedła a potom tež k němskim dworam, po pysche franzowskeho dwora cźinjazych, pucź namakała. Jejne hłowne dźěle ßu: tschasłkate (schnalate) stupnje, kholowy hacź do kolen, krótka ßuknja, tsiróżkaty kłobuk a mjeczik.

— Italski krónprynz, kiž w tu khwilu po Ruskej pucźuje, ßo 8. junija pschi kněžorskim dworje w Barlinje na wopyt wocźakuje.

— Scźěhwki njeporadźenja sozialdemokratiskeho mejskeho ßwjedźenja ßo w Barlinje wot dźěłacźerjow bolostnje sacźuwaju. Wschě strajki bjes wuspěcha wostawaju, a to teho dla, dokelž ßo podpjeranske pschinoschki k strajkam, kotrež ßo hewak bohacze dawachu, jara schpatnje dawaju, a so ßu wschě kaßy próschne. Duž bjes strajkowazymi njespokojnoscź maka njeje. Tak ßu wjercźerjo schrubowych faßonow napominanje wosjewili, w kotrymž rěka: „Kaž hižo wschitzy wěscźe, je dla bjesdźaknoscźe wulkeho dźěła naschich kolegow strajk wjercźerjow schrubowych faßonow do wody panuł, a je na tajke waschnje na 100 muži dźěło shubiło. Kolegojo nascheho powołanja chzedźa nam najskerje hłodu wumrjecź dacź; pschetoż wot 600 dźěłazych kolegow je ßo sa tydźeń jenoż 140 hriwnow nawdało sa tych, kotsiž ßu dla mejskeho ßwjedźenja s dźěła puschcźeni.“ Schto strajki płacźa, to někotre sajimawe wotliczenja pokasuja. Strajk Luckenwaldskich kłobukarjow, kiž ßo, kaž je snate, njeporadźi, 35,000 hriwnow płacźesche; hobrske sumy strajki formarjow pózrjechu, Hamburgski płacźesche 80,000 hriwnow, Braunschweigski 37,000, Altona-Ottensenski 20,000 a Hannoverski 16,000. Nětko ßu wschě kaßy wucźerpane, mozy dźěłacźerjow wustałe.

— Pjatk tydźenja je njenadźujzy rucze Pósnański arzybiskop dr. Julius Dinder semrjeł. Po skónczenju kulturneho wojowanja bě ßo Dinder sa arzybiskopa postajił. Dokelž bě wón rodźeny Němz, jemu Polazy s wopřědka mało dowěrjenja pokasowachu. Se ßwojim pscheczelnym a poniżnym waschnjom pak wón bórsy wjedźesche ßebi jich sdobricź a ßebi jich pschikhilnoscź dobycź.

— W Bajerskej je ßo ważne pscheměnjenje w ministerstwje měło. Ministerstwowy pschedßyda a minister kulta, Lutz, kotrehoż strowosćź je hižo dołho — je 64 lět stary — podryta, je wotstupił. Minister Lutz je snaty se ßwojim wojowanjom pschecźiwo katholskej duchownej stronje, kotrež ßo woßebje w ßydomdźeßatych lětach s wulkej rospalitoscźu wjedźesche. Kaž je snate, bě starokatholske praschenje a wobßadźenje biskopstwow nastork k wojowanju dało. Hněw katholskeje duchownskeje strony pschecźiwo Lutzej, kiž bě tež s Pruskej derje spschecźeleny, bě tak wulki, so jeho hischcźe njedawno sa wustorczeneho s zyrkwje pschipowjedźichu. Sa Lutzoweho naßlědnika w ministerstwje kulta je ßo dotalny Mnichowski polizajski pschedßyda Müller pomjenował. Tole pscheměnjenje pak duchownsku stronu njespokoji; pschetoż Müller je runje tak jejny pschecźiwnik, kaž je to Lutz był. Duž ßo s Lutzowym wotstupjenjom knježerstwowa politika njepscheměni. Lutz, ßyn jeneho wjeßneho wucźerja, bě prawisna studowak, potom bu kabinetny sekretar krala Mara II., kiž bě jeho pschipadnje sesnał, posdźischo bu ministerstwowy pschedßyda, jako tajkemu ßo jemu wot krala Ludwiga II. semjanstwo spožczi. Hacź runje staj wón, kaž tež jeho

žona katholskaj, je wón swoje dźěćźi evangelšzy wotcźahnucź dał. Sa ministerstwoweho pschedsydu je so Crailsheim, hacź dotal minister swonkownych naležnosćow, postajił. Crailsheim s evangelskeje frankiskeje swójby wotkhadźa, wón pschi bajerskim dworje w wulkej nahladnosćźi steji a je hižo cźasto s khěžorstwowym knježerstwom jednał.

— Jendźelske nowiny Times pišaju, so je dr. Peters, kiž je so psched někotrymi měsazami na pucź do snutskowneje Afriki nastajił, do Ugandaskeho kralestwa pschicźahnuł. Tam je wón kralej Mwansy pschecźiwo jeho pschecźiwnikej Karemje a jeho Arabskim k dobyczu dopomhał a Mwangu saso knježerja Ugandy sćinił. Kral Mwanga chze pjecźa sa to němske wikowanje w Ugandze podpjeracź.

Franzowska. Parišska polizija je zyle nihilistiske hnězdo wusledźiła. Psched krótkim běchu pytli, so su njedaloko Parisa w jenym lěsu s dynamitowymi bombami pospyty cźinili. Wjetscha liczba schtomow, bjes nimi jara tołste, běchu sylnje wobschkodźene, s cźehoż bě zasne, so bě rosbuchnjenje jara mózne było. Dale sledźo na semi želesne roły namakachu, kotrež běchu s rosbuchanskej maczisnu pjelnjene byle. Nashoniwschi, wot kotreho pschekupza bě so maczisna, k dźěłanju dynamita trěbna, kupiła, polizija bórsy kupza wusledźi, hacź runje bě so s wopacznym mjenom a wopacznej adresu sapisał. Shonichu, so wón k ruskej nihilistiskej stronje skuscha a so dynamitowe bomby, tak mjenowane helske maschiny dźěła. Pódla teho so poliziji mjena někotrych druhich sobustawow nihilistiskeje strony wosjewichu, a wona bórsy sa tym pschińdze, hdze bydlachu. Ssrjedu rano sahe policistojo spizych nihilistow pschekwapichu a 15 s nich sajachu. Bjes sajatymi su tsi žónske. Nadpadne je, so so wjetschi dźěl s nich k židowskej wěrje wusnawa. Skoro pola wschitkich namakachu želesne roły, pólver, mokschisny, kotrež směschane rosbuchnu, dale knihi a pisma wo dźěłanju helskich maschinow atd. Jeczi wschitzy w Montrougskim kwartěrje a w wokolnosćźi bydlachu. Tam ma s zyła wjetschi dźěl Parišskich nihilistow, něhdze 200, mužojo, žony a dźěczi, swój pschebytk. Woni maja tam schulu a knihownju. Skoro wschitzy su khudźi a su w masanych, hubjenych wobydlenjach žiwi. Wěste drje je, so helske maschiny sa Franzowsku postajene njeběchu; duž móża so winowaczi jenož dla tajneho dźěłanja rosbuchadkow k jastwu hacź na dwě lěcze sasudźicź. Pschepytanje a sudźenje pschecźiwo nihilistam so potajnje powjedze a so pjecźa nikomu wo konfiskérowanych spisach niczo njewosjewi. Hacź pak by tež knježerstwo potajnstwo krucze sakhowało, hdy by so ruske knježerstwo sa njo sajimało? Franzowsojo tajku skladnosćź njepschepuschcźa, s kotrejž móża ruskemu zarej k woli bycź. Woprawdze je tež wusledźenje a sajecze nihilistow w Ruskej najlepschi saczischcź cźiniło. Pschehnate drje je, hdyž franzowske nowiny wudawaju, so je so wo nihilistiski nadpad na zara jednako. Parišski nihilistiski wubjerk je pjecźa do Franzowskeje wschitkich pschiwisowarjow swołał, so bychu k pschewjedźenju wotpohladow pschistupili, kotrež su so hižo loni wobsamkle. Nihilistojo su s wukraja wjele pjenježnych skladow dostali a su do Ruskeje mnohe revoluzionarne pisma a dynamitowe bomby skali. Hdy by so nadpad poradźił, měł pjecźa w mnohich městach sbězk wudyricź. Měnja, so je so s Franzowskeje něhdze 20 nihilistow do Ruskeje podało, kotsiž su wschitzy dynamitowe bomby pschi sebi měli.

— President Carnot je Orleanskeho wójwodu wobhnadźił. Kaž drje so cźitat hischcze dopomni, bě Orleanski wójwoda Ludwig Philipp létsa 7. februara 21. leto žiwjenja dozpiwschi do Parisa pschischoł a tam žadał, so bychu jemu w franzowskim wójsku skužicź dali. Jeho sajachu na podkožku sakonja, s kotrymž je wschitkim franzowskim prynzam pschebytk w franzowskej republizy sakasany, a jeho k jastwu na dwě lecze sasudźichu. Orleanskeho prynza wobhnadźiwschi su jeho hnydom s najwjetschej potajnosćźu k schwajzarskim mjesam dowjedli. Se Schwajzarskeje je Orleanski prynz rekrutam swojeje staroby sćźehowaze sjawne pismo póslał: „Moji lubi towarschojo! Ssym swoje 3 léta jako wojak žadał. Město wscheho wotmolwjenja su mje k jastwu na 2 lecze sasudźili. Njejsym so wobcźežował. Prjedy hacź sym khostanje wotpokucźił, su mje k mjesam dowjedli. Wobhnadźenje mje saso cźerpjenju wuhnanstwa pschepoda. Měnjam jenož swoje jastwo. Ssym so twjerdze rossudźił. Niczo mje njeponucźi, horzu nadźiju spuschcźicź, wótznemu krajej skužicź. Skhowajcze mi město, wo kotrymž so mi wosrjedź was blisko khorhoje dźije. Pschińdu a wosmu jo sa Boha a Franzowsku".

— Ssylne rosbuchnjenje je so w klóschtrje Chartreuse pola Grenobla měko. Ssu tam list namakali, s kotrymž so hrosy, so klóschtr sa 20 mjeńschinow rostsěla, je-li so so na postajenym městnje 1 milijona frankow njeskoži. „Je-li so jeneho wot nasz jateho wosmu", w hrožazym pismje réka, „dyrbja to dźesacźo Chartreusźy wobydlerjo se swojim žiwjenjom wotpokucźicź". Ssnadź so tu wo někajki anarchistiski nadpad jedna.

Rusowska. W ruskich nowinach w posledninm cźasu cźasto praschenje rospominaju, kelko wojakow móhła Němska w pschichodnej rusko-němskej wójnje pscheczźiwo Ruskej postajicź. Pschi tym k scźehowazemu měnjenju dóndu: Je-li so by Němska s dobom pscheczźiwo Ruskej a Franzowskej wójnu wjedła, móhła Němska jenož 5 pschi mjesach leżazych armeekorpsam a sakskemu armeekorpsej pscheczźiwo Ruskej wojowacź dacź, po tajkim 20 divisijam infanterije, dwěmaj abo tsjom divisijam kavallerije a 30 batterijam artillerije, wscho bromadźe 347,000 mužom. Sso hnydom pschi sapocźatku do Ruskeje walicź, by po tajkim Němska njemóhła, wona dyrbjała jenož hladacź, swoje narańsche mjesy schkitowacź a hakle po mózným pschewinjenju franzowskeho wójska a po wrócźenju někotrych armeekorpsow s Franzowskeje by němskemu narańschemu wójsku mózno było, so do Ruskeje dacź. Je-li so pak by Němska jenož s Ruskej wojowacź trjebała, by tola hischcze dyrbjała s najmjeńscha dźewjecź armeekorpsow pschi franzowskich mjesach skhowacź. Potom by wona pschi sapocźatku wójny pschi ruskich mjesach 35 divisijow infanterije, 5 abo 7 divisijow kavallerije a 55 batterijow artillerije, abo 568 bataillonow, 208—240 eskadronow a 1542 hacź 1556 kanonow, s zyła 568,000 tsělbow a 31,200 hacź 36,000 mjeczow měła. Němska móhła po tajkim też pschi najlepschich politiskich wobstejnosćźach na narańschim bitwischcźu jenož 35 divisijow infanterije a 7 divisijow kavallerije pscheczźiwo 68 divisijam infanterije a 18 divisijam kavallerije ruskeho wójska postajicź. Pschi tymle wobliczenju pak ruske nowiny sabudu na to pomysslicź, so Němska sama pscheczźiwo Ruskej wojowała njeby, ale so by s Awstriskej, Rumunskej a snadź też s Turkowskej a po morju s Italskej a Jendźelskej sjenoczena była.

Bołharska. Kaž hinak wocźakacź njebě, su majora Panizu k smjercźi psches satsělenje a sydom sobu wobskorzenych k jastwu na wjazy lět sasudźili. Schescźoch wobskorzenych, kotsiž buchu wuwinowani, je njedźiwajcy na to knježerstwo s Bołharskeje wupokasało. Panizu je Koburgski prynz k jastwu na dźesacź lět sasudźił. Sajimawe je, so je bołharske knježerstwo wobskórzbu, so je ruske knježerstwo do Panizoweho prozesa saplecźene było, posdźischo po žadanju němskeho generalneho konsula, s Wangenheima, wrócźicź dyrbjało. — Lědma je sły Paniza njeschkódny sćinjeny, jendźelske nowiny „Daily News" hižo saso hrósbnje klinczazu podawisnu pschinjesu. Po tejle spodźiwnej powjescźi je pjecza 25 muži sylna czrjóda na želesniskim sastawnischcźu w Bellowje 27. meje na cźah kakała, w kotrymž so Koburgski prynz a jedyn minister wjeseschtaj. Chzychu prynza sajecź a jeho tak dołho jako sastajenza skhowacź, hacź so Panizy a jeho towarscham swoboda daka njeby. Minister Stambulow, wotmysslenje s cźasom shoniwschi, cźahej pjecź hodźinow posdźischo wotjěcź da. Hacź so ta wez jako werna wupokaże, sda so jara dwelne bycź.

— W bołharskim hłownym měsce Sofiji je 31. meje popołdnju satraschny wichor s pschewodom slimka a krupow sakhadźał. Schkoda je jara wulka. Twarjenja na połnóznej stronje města maja napohlad, kaž so bychu bombarděrowane byle. Wulke tsěchu buchu swottorhane, drjewjane twarjenje, w kotrymž so kanony a lafety khowachu, je so do zyła sasypko, pschi cźimž staj so dwaj wojakaj sarasyłoj a jědnacźo so sranili. Mnohe telegrafowe žerdze buchu wuwrócźene, skoro žana khěža na połnóznej stronje so njepschelutowa, wschě wokna su rosbite a tsěchi a wuhnje buchu pak swotnjesene, pak pscheszuhnjene. Schkoda, na prynzowym hrodze naczinjena, so sama na 15,000 frankow wobliczi. W Sofiji njepomnja, so je tam hdy wichor s tajkim sapuscźenjom sakhadźał.

Sserbija. Bywschi kral Milan je do Sserbije k swojemu synej na wopyt pschijěł. Nowiny knježazeje radikalneje strony, kotruž je kral Milan sa cźasz swojeho knježerstwa sle podtłóczował a pschescźěhał, na Milana dla jeho politiki, kotraž je sa kraj s wulkej schkodu była, s hanjazymi nastawkami swarja a jeho wobwinuja, so swój wopyt k dozpiczu swojich politiskich wotpohladow wuziwa.

— W starej Sserbiji, hischcze pod turkowskim knjesstwom stejazej, mohamedanszy Arnawtojo smalo, palo a rubjo po kscheścźijanskich wsach cźahaju. Na kosowym polu su 40 kscheścźijanow skónzowali. Na 100 kscheścźijanskich swójbow je psched rubjeznikami cźekko. Turkowska wyschnosćź hacź dotal Arnawtam wobaraka njeje. Něhdze 300 Arnawtow je serbske mjesy pola Orlischcza pschekroczilo, so bychu w Sserbiji rubili. Tola tu so do rubjeznikow Cźornohórzy dachu, kotsiž su so loni pschi serbskich mjesach sasydlili. Arnawtojo buchu wot Cźornohórzow rospróscheni a jedyn Arnawt bu sabity.

Schtó je wołał?

W Elsaßu w hórnischczu, koło wokoło ſ nahłymi horami wobdaty, tak mjenowany Wyßoki jězor leži. To je rjana, ßwětka woda, ſo hacz na dno dele widźisch, ßnano schtyrzeczi łóhczi hłuboko. Schtóz ßebi jězor a jón wobdawaze skały kedźbnje wobhladuje, ßo bórsy dohlada, ſo je jězor něhdy dwazeczi łóhczi wysche stał. A hdyż njewjedro ßwoje deschcze do njeho lije, abo syma ßwoje ßněhowe poßleschczo nad hórnischczom wutschaßuje. Wyßoki jězor dale wysche stupa, dokelż ßo ſe wschěch horow koło wokoło hromady ßněha do jeho hłubiny waleja, a dokelż móże jenoż na jenym boku mjes wyßokimaj skałomaj woda wotběžecz.

W advencze léta 1740 ßo jara wjele ßněha nańdże. Hižo zyłu nasymu běsche ßo pospochi Boži deschczik schok. Nětko ßněh pschezo saßo tajesche, dokelż běsche ßo straschna mjeczel bórsy saßo do njepschestawazeho deschcza pscheměnika. Młynk na rěsaku horjekach pschi rěczzy, kotryż tam mjes skałami bydlesche, psches kotrez ßo rěczka dele do doła dobywa, mějesche teho dla wody na doscz sa ßwój rěsak. Njedźiwajzy na to jemu pschi tym zyle derje njebě, hdyż na Wyßoki jězor spominasche, kotryż běsche horjekach mjes horami straschnje napjaty. Tez wobydlerjo doła, ludźo w Gebweilerje a Jsenheimje, a schtoż hewak w płoninje leżesche, tele dny wo niczim druhim njerěczachu a ßo jeniczzy teho bojachu, ſo móhł ßo Wyßoki jězor w herach pschedrěcz. Haczenje ſe spuschczadkom, kotrez tam, hdźez rěczka ſ jězora běžesche, skalisny sjenoczesche, běsche jara ßkabe a czenke, a jaßnje běsche widźecz, ſo haczenje pscheczíwo howrjazym żołmam móznje napjateho jězora na dołhe wobstacz njemóże.

Teho dla běsche tez młynk na rěsaku tehdom w wulkim njeměrje, niczo dobre njewoczakujo. Duż junu rano k ßwojej żonje dźesche: „Luba Khata, mi ßo prawje styschcze po mojimaj ßynomaj, kotrajż staj deleka w Elsaßu na dźěle. Njech dźenßa rěsak steji, a chzemy do Jsenheima k nimaj pohladacz hicz.“

Zona běsche ſ tym spokojom a wotmolwi: „Naju dźěsczi móhłoj potom ſ nami domoj hicz. Bórsy ßu lube hody, a tehdy masch wschitkich ßwojich rady wokoło ßo.“

Duż dha ßo w Bożim mjenje na pucz nastajischtaj, ßwoju mału dźowcziczku Borborku ßobu wsaschtaj a pschi rěczzy dele do Jsenheima dźěschtaj. Tam młynkowaj ßynaj w bróżni bohateho radneho knjesa ſ Egisheima młóczeschtaj, kotryż mějesche w Jsenheimje wulki dom ſ bohatymi winowymi pinzami. Mandźelskaj ſe ßwojej dźowcziczku tez sbożownje do Jsenheima dóńdźeschtaj, hdyż radny knjes runje psched bróżnju stejo na ßwojich dźěłaczerjow pschihladowasche. Młynk ßebi poniżnje czapku sejmowasche, knjesa wuhladawschi. Tutón pak, kruty a hordy muż, na njeho sahawkota, ßo praschejo, schtó je a schto chze.

„Ja ßym młynk ſ rěsaka pod jězorom, a jowle stej moja żona a dźěczo. A tamle w bróżni staj mojej ßynaj, k kotrymajż ßym pohladacz pschischoł.“

„Po tajkim horjekach pschi rěczzy pod jězorom bydlisch?“ ßo radny knjes wopraschа. — „Haj“, młynk wotmolwi. — „Daloko pod jězorom?“ — „Niz jara daloko.“ — „Je woprawdże jězor tak wyßoko napjaty, każ praja?“ — „Haj, jara wyßoko. Dźiwa bylo njeby, hdy by ßo bórsy pschedrěł. To by żałostne njesboże było, knjeże, hdy by ßo jězor haczenje pschedrěwschi wudobył.“

„Nó, dha bychmy jón bórsy saßo napjelnili“, radny knjes w ßwojej hordoscźi ſe ßměchom rjeknu. „Potom bychmy jón ſ winom pjelnili.“

Młynk ſnapscheczíwi: „Mi tak wokoło wutroby njeje, ſo móhł wo tym żortowacz a ßo ßmjecz. Bóh luby Knjes budź mi a mojim domjazym a wschitkim wobydlerjam doła tu hodźinu hnadny a ßmilny, hdyż ßo jězor pschedrěje! A tez Wy, knjeże, drje móhł takle proßycz; schkodźecz Wam niczo njemóhło.“

„Ale, ale! na tehole młynka!“ radny knjes sazpiwajo rjeknu. „Schto móża mi jowle w měsce hórske wody sczinicz? Khiba, ſo móhło ßo mi seńcz, ſo w wulkej wodze hudźo rěsakow a młynkow a druheje njerodźe nakoju w město pstruhow a schczukow.“

Młynk ßo nad tajkej hordoscźu w hubjenym ßmjertnym cłowjeku nastróża. Wón łhutnje a ſ krutym hłoßom dźesche: „Schtó wě, schtó wě, knjeże, koho bychu ſ wody cźahali, chzył-li Bóh tón Knjes tajke njesboże na naß póßłacz!“

„Nó, Waß ſ Waschim ßróczim hnězdom tam w skałach pschi rěczzy pod jězorom by tola sawěscze djaboł wsał“, radny knjes snapscheczíwi. „Wam tola żadyn bóh njeby pomhacz móhł.“

„Tola, luby knjeże; Bóh móże pomhacz!“ młynk rjeknu.

„Nó, dha by Wasche dla dźiw dokonjecz dyrbjał. Ale něka jkeho młynka dla ßo dźiwow njestanje. Bóh ſ zyła w naschim roswuczenym cżaßu żaneho dźiwa wjazy dokonjecz njemóże.“

„Bóh tón Knjes dźiw dokonja, knjeże!“ młynk łhutnje a krucze snapscheczíwi. Radny knjes pak ßo na pjeńku wobwjertnu a woteńdże, prajizy: „Jeno ßo na to spuschczejeczе, dha scze wopuschczeni!“

To prajiwschi wón psches dwór do ßwojeho bydła dźesche. Nětko ßynaj ſ bróżnje pschińdźeschtaj, starscheju a ßwoju maku ßotsiczku wjeßołaj witajo. Drusy młózzy pódla stejachu a ßo ſe ßwójbu nad saßowidźenjom sradujo k nanej dzachu: „Wy scze temu bohatemu hrěschnikej prawje wotmolwik. Bóh tón Knjes hischcze jeho ßměch a jeho hordoscź pokhosta. Naß pak a Waß wón wumóż wot skeho, kotrez nam hrosy, każ prajicze!“

Potom ßo ßwójba seßyda a wo tym a druhim porěcza, schtoż mějesche na wutrobje. Macz budźesche najradscho widźała, ſo budźeschtaj jeje ßynaj hnydom ſ njej domoj schłoj a ſo pola bohahanjerskeho Egisheimskeho radneho knjesa dłeje na dźěle wostałoj njebudźeschtaj. Ale ßynaj mějeschtaj hischcze dwaj dnjej młóczicz a dźěło prjedy wopuschczicz njechaschtaj. Na Domascha chzyschtaj poßleni krócz w radneho knjesowej bróżni w nozy spacz a ßo nasajtra ſ połnej msdu a rjanym bożim dźěsczom sa Borborku k starschimaj wróczicz. Duż pschi tym wosta, a ſ wutrobnym „Budźcze wbożemje!“ ßo skónczńje roszohnowachu. Macz ßwoju dźowczicżku saßo sa ruku wsa a ſ prawje czeżkej wutrobu porno ßwojemu mużej ſ dwora dźěsche. Ssněh a deschcz wjazy tak njeplazasche, a njebjo ßo wujaßni. Ale wutrobu mějeschtaj młynkez cłowjekaj połnu srudoby a staroscze.

„Ja czuju“, nan k maczeri dźesche, „so naß bórsy wulke njesboże podeńdże; a njedaj Bóh, ſo by ßo ßnano jězor pschedrěł, hewak ßmy wschitzy shubjeni!“

„Bóh tón Knjes móże pomhacz, Bóh tez dźenßa hischcze dźiwy dokonja“, macz nimale ſ tymi ßamymi ßłowami wotmolwi, kotrez běsche jeje muż prjedy k radnemu knjesej rěczał. „Schtóz ßo Bohu dowěri, nihdy na pěsk njetwari“, wona połna dowěry pschistaji. Duż pschi schumjazej rěczzy horje do ßwojeje domowiny dźěschtaj. Tez młynk bu bórsy saßo wjeßelschi a dobreje nadźije, ßameho ßebje a ßwojich lubych wschehomóznemu Bohu poruczíwschi.

W nozy na ßwj. Domascha léta 1740, tſi dny do hód, njebjeßa połne mutnych mróczelow wißachu, psches kotrez ßo jenoż tu a tam jenotliwa hwězdka syboleschе. Mjeczel běsche popschestała, a hrósbna cźischina w Božej pschirodze knjeżesche. Ani Boži wětsik wjazy njesaduwasche. Młynkowaj ßynaj na ßynje w bróżni wußnucz njemóżeschtaj. Njemějeschtaj żaneho měra a ßebi porokowaschtaj, ſo ßo hischcze tón ßamón wjeczor do wótczińskeho domu wróczikoj njeběschtaj. W bróżni pod tſěchu pschi wotewrjenym wuhladze stejo won hladaschtaj a ßo rosmolwjeschtaj. Dary k bożemu dźěsczu sa Borborku sawalene pódla njeju na ßynje leżachu. Jeju wocźi běschtej do hór skożenej, hdźez běsche jeju domowina. Ale w czmowej nozy ani rěsaka ani skałow njewidźeschtaj, kotrez jón wobdawachu. Na jene dobo tajki nahły stork wětra ſ hór sahowri, ſo ßo bojeschtaj, ſo bróżeń do hromady panje; pschi tym něka jki satraschny hrimot saßłyscheschtaj, kotryż wětr ſ daliny psches czichu nóz hacz k jeju wuschomaj pschinjeße. Njewjedźeschtaj, schto ma tole schumjaze wusskanje na ßebi. Wonaj dołho poßłuchaschtaj, wětr dale hórje howrjesche, pßy koło wokoło schczowkachu, a jeju hrósba pscheběracz pocza. W Elsaßu maju nóz na Domascha sa ßwjatu, a lud ßebi spodźiwne wězy wo tym powjeda, schto ßo tule nóz stawa. Tez młodźenzaj ßo pschiwěrkow ßwojeje domowiny dźerżeschtaj. Rucze wuhlado sapraßnuschtaj a ßo do ßyna saryschtaj, ſo byschtaj niczo wjazy njewidźałoj a njeßłyschałoj. Pschi njepschestawazym wuczu wětra a hrósbnym schumjenju a howrjenju, kotrez bě ſ hór ßłyschecz, bórsy wußnuschtaj, dokelż běschtaj zyły dźeń dźěławschi sprózniaj.

Jimaj ßo dźecz pocza. Bórsy pak ßo stysknе wo pomoz wołanje do jeju ßonow měschesche. Jedyn bratr wotzucźi a wokacz ßłyschesche: „Pomhajcze! Pomhajcze! Sebjerćze dźěczi a spuschczejecze skót! Wyßoki jězor je ßo pschedrěł! Wschitko je shubjene!“ Mjes tym howrjesche, wujesche a schumjesche, ſo bě hrosnje poßłuchacz. „Mi ßo dźije“, młodźenz praji a ßebi ſ ruku psches czoło sjędże. „To je tón stajny ßón, ſo je ßo jězor pschedrěł, schtoż naß pschezo saßo tyschi. Hlej! tez mojemu bratrej ßo wo tym dźije.“

„Seprěj ßo mjes spuschczadło, ja chzu Borborku na skału donjescź!“ druhi bratr spizy sawoła a ßo njeměrnje w ßynje mjetasche.

„Haj, jemu ßo runje tak dźije, każ mi“, bratr rjeknu a chzyschе ßo saßo do ßyna lehnucz. „Bohu dźakowano, ſo je to jeno ßón! — ale schto to!“

„Na pomoz, na pomoz! Boże dla pomhajcze mi!“ ßo wonka zyle jaßnje wołasche. A do teho czelata a wowzy bjeczachu, a krowy rujachu, każ w ßmjertnym strasche. A we wschěm tymle schumjenju

a howrjenju běsche žakoscźazy synk Jsenheimskeho swona žłyschecź, kotryž styск a strach do cźmoweje nozy wopowjedowasche.

„Na poźledku žo mi to tola njedźije!“ nětko młodźenz, kiž běsche wotzucził, praji a k wuhladu běžesche. Tudy jeho strach a hrósba wobja. Wón zyle jaźnje widźesche, so to žón njebě. Pschetož delekach wón wodu schumicź žłyschesche a widźesche, kak s latarnjemi do howrjazych žołmow žwecźa. W domje runje napschecźo, kotryž temu radnemu knjesej žłuschesche, žo něschto běle se žwězu w ruzy s woknom won khilesche a do nozy rejesche. Pschi žwězy wón radneho knjesa w koschli spósna. Koko wokoło žo wo pomoz wokasche, pžy wujachu, a skót rujesche; najstraschnischo pak žo na teho bohateho muža poźkuchasche, kotryž žo s woknom dele nacźahowasche, temu, schtóž jeho se žmjertneho stracha wumoži, wschitke žwoje bohatstwa a pokłady lubjo.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ranschi mrós, kiž je sańdźenu póndźelu rano panuł, je w sahrodach a na polach tu a tam wjele schkody nacźinił. Wokoło Budyschina žu w hłubokich wkóžnych městnach buny a kórki, a s dźělemi też běrnjaze selo smjersnuke. Hischcźe hórsche skórźby wo mrósowej schkodźe s holanskich a hórskich stron pschikhadźeja. Nadźija na bohate žně, kotrež rožka dotal lubjesche, žu snicźene. Na wulkich kruchach je rožzyny kcźěw smjersnuł. Też druhim žitam je dołhotrajaze symne wjedro schkodźiło. S rudnych hór (Erzgebirge) pišaju, so žu tam póndźelu rano łuže s lodom pschikryte byke.

— Jedyn wojak 1. kompagnije tudomneho regimenta, kiž je žo žwjatki, wotpusk dostawschi, domoj podał, žo hacź dotal sažo wrócźił njeje. Duź žebi myžła, so je cźeknuł. Wón je hižo 2 lěcźe žłużił a je na poźled se žłużobnikom pola jeneho offizěra był. Nichtó njewě, kajkeje pschicźiny dla je žo k cźeknjenju nawabicź dał.

— W Budyschinje žu žo kócźki nimo měry pschisporike. Cźasto wone doma doscź žracź njedostawaju a potom w sahrodach a w promenadach ptacźki koja a młode ptacźki s hnězdow kranu a sežeru. So by žo liczba kócźkow trochu pomjenschiła, bě měschcźanska rada namjet stajiła, so by žo w Budyschinje póbla dawka na pžy dawk na kócźki pokoźił. Sańdźeny schtwórtk žo w shromadźisnje měschcźanskich wukasanzow wo tejle należnoscźi jednasche. Pschi tym žo wjetschina sa to wupraji, so žu kócźki, byrnjež bychu ptacźki kojiłe, tola wužitne skocźata, bjes kotrychž woženbje ratarjo dla wotdźerźenja myschow bycź njemóža. Duź žo namjet, dawk na kócźki žadazy, wotpokasa. — Też w Žitawje žu měschcźanszy wukasanzy tele dny pschecźiwo sawjedźenju dawka na kócźki hłożowali.

— Ludźo njepomnja, so je hdy telko skaženych pžow w Łužizy było, kaž lětża. Lědma so je žo cźaž pschibliżił, w kotrymž žo pžy na rjecźas wjasacź wjazy njetrjebaju, žu hižo sažo w Wórbsu někajkeho pža sarasyli, kotryž je žo pschi lěkarskim pschepytanju jako skaženy spósnał. Duź maja žo w Bjedrusku, Callenbergu, Karlsbergu, Khroscźe, Jikozach, Bowžwjezach, Korsymju, Petersbachu, Rodezach, Scherachowje, Sohlandźe, Ssupowje a w Wórbsu pžy hacź do 22. augusta tuteho lěta sawjeracź.

S Bukez. Nasche tudomne žerbske towarstwo a wóndano sakoženе Bukečanske poboczne towarstwo žerbskich burow běschtej žo njedźelu młodych žwjatkow na wulět do Lutijez puschcźikej, so byschtej žebi tamnischu mlokarnju wobhladałej. Nahladna žyła Bukečanskich Sserbow bu w mlokarni, jim k cźesczi rjenje wudebjenej, wot knjesa kublerja Hermanna wutrobnje powitana. Pschiprawy w mlokarni žo nam hacź nanajdróbnischo rospokasowachu a žo nam wukožowasche, kak žo butra s nimi dźěła. Se spodźiwanjom widźachmy, kak spěschnje žo mloko s zentrifugu do žmjetany a módreho mloka dźěli. Ssebi też hischcźe twarožkarnju wobhladawschi žo s nabytymi nashonjenjemi jara spokojeni wotžalichmy a žo do Hodźija podachmy, hdźež žo w hoscźenzu „k jelenjej“ pschi wjeżełej sabawje s wobjedom wokschewichmy. Wot tam žo potom kóždy, kaž žo jemu spodobasche, domoj wrócźi.

S Lubija. Sa noweho hamtskeho hejtmana tudomneho wokrjeża je žo wot krala knježerstwowy radźiczel s Craushaar pomjenował. Sańdźenu žrjedu je žo mjenowany wot wokrjeżneho hejtmana se Salza do noweho sastojnstwa sapokasał.

— W Lubijskej krajinje je po něcźim liczba katholskich tak pschiběraka, so žu wobsamkli, w Lubiju katholsku zyrkej natwaricź. W bliżschim cźażu žo s twarom sapoczńje.

S Cźerwjeneje Wody. Tudomny khěžkał Adolf Balzer hižo lěta dołho na dwórnischcźu w Kohlfurcźe dźěła. W nozy wot 28. na 29. meje žo sastojnik na dwórnischcźu dohlada, kak Balzer do jeneho wosa lěsesche, so by tam kranuł, schtož žo hodźi. Krocźele žłyscho paduch s wosa skocźi a cźeknu, ale cźapku a kruch schkleńzy se žwojeje latarnje w wosu leżo wostaji, schtož jeho pscheradźi. Bórsy na to jeho sajachu a skoty žónski cźažnik pschi nim namakachu. Rano sahe jeho bydko tudy wobhladowacź pschińdźechu, pschi cźimž kranjene wězy s hromadami namakachu, kotrež běsche Balzer sa dołhe lěta nakranuł. Tam běchu skote a žlěborne wězy sa wjazy hacź 1000 mk., stara a nowa drasta s hromadami, płat, wołma, pschedźeno, rukajzy, tšélby, kije, schkleńcźane wězy a wschelaki druhi cźapor, też wjele wina a hromada prósnych winowych bleschow, s jenym žłowom telko, so s jenym wosom, kotryž běsche žudnistwo póžłako, wschitko na dobo wotwjesecź njemózachu. Wschitko tole je Balzer wot lěta 1882 nakranuł, wobkranuwschi s dźěła żelesnizu, s dźěła pucźowarjow.

S Klětneho. K jenemu tudomnemu wobydlerjej wóndano žudniski cźasał pschińdźe, so by pola njeho cźasał. W zyłym domje pak žo niczo prjecźwsacźa hódne njenamaka, khiba młoda kócźka. Duź cźasał wobsamknu, so njeby s prósdnymaj rukomaj woteschoł, maku mizu žobu wsacź. Pola žužodneho bura žebi kaschcźik pożcźiwschi, wón mizku do njeho žadźi a žo s njej na žudnistwo poda. Kak je žo posdźischo mizzy wjedko, hacź žu ju na pscheżadźowanje pschedawali abo ju sarěsali, njeje snate.

S Běłeje Wody. Prěni dźeń žwjatkow je žo tu skład schkleńczerńje firmy Hirsch Lange & Comp. wotpalił. Druhe fabrikske twarjenja žo wóhnjej wobróchu.

Dary za Towarstwo Pomozy za studowazych Sserbow.

Kł. farar Běrnik w Klukschu 1 hr., dar njebo Korle Wanaka w Banezach 60 hr., ratar Doman w Mikezach 1 hr., präses Luscźanski w Prasy 3 hr., wudowa Kumschowa w Ratarjezach 6 hr., rěcźnik Mütterlein tudy 3 hr., kantor emer. Mrósak w Wojerezach 1 hr., diak. emer. Mrós w Budyschinje 2 hr.

S džakom kwituje **E. Mětsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Přilopk.

* Jako najlěpschi žrědk k saniczenju hušanzow žo khlorowy kalk porucźa. Punt khloroweho kalka s poł puntom tuka směschany žo roskula a žo potom jako roły wokoło schtomow swije a žo s dźěłom swjasa. Hušanzy na schtomach potom sa krótki cźaž dele spadaju a wot delka žana wjazy po schtomje horje njeslěse. Ssamo mjetele žo pjecźa tajkich schtomow sdaluja. Też alaun do wody směschany žo jako dobry žrědk k saniczenju hušanzow porucźa, a to 150 gramow alauna do 20 litrow horzeje wody. S tutej měscheńzu dyrbja žo schtomy a jahodkowe kerki žylnje pomacźez. Tónle žrědk je žo pjecźa też pschе krwawu wosch jako wuspěschny wupokasał. Pschi pschiběrazej hušanzowej cźwili byschtaj wobaj žrědkaj pospytanja hódnaj byłoj.

* Pšched něktorymi dnjemi žu njedaloko Hainichena pola Döbelna rěsniskeho mischtra Müllera w jenej łuži morweho namakali. Dokelž cźěło wschelake rany pokasowasche, na mordarstwo tukachu. Tele dny žu nětko skótneho wikowarja Grundmanna w Roßweinje se žonu a žynom sajeli a do pschepytanja wsali. Pšched Grundmannez khěžu žu pjecźa wóndano krwawe łuże widźecź byke. Grundmannez žu też jedyn konjazy kryw, kotryž je Müller hacź do žwojeje žmjercźe pschi žebi měł, płokacź dali, dokelž je s krwju wopanzany był.

* Barlinski twarski „krach“ dźeń a wjetschi bywa. Wot 1. Barlinskeho hamtskeho žudnistwa žameho budźe žo w juniju wóžomadwazecźi khěžow na nusne pscheżadźowanje pschedawacź. Hypothekski dołh, na tutych domach wotpoczowazy, $8\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wucźini. Pod tajkimi wobstejnoscźemi je twarska dźěławoscź pornjo prjedawschim lětam jara žnadna. W někotrych stronach města zyłe rjady njehotowych nowych twarow steji, w kotrychž hižo sa někotre měžazy žadyn dźěłacźer wjazy njedźěła. Sa mnohe twary žu dowoleńske pižma hižo wustajene, tola wobžedźerjo žo twarjenja wostaja, hacź runje žu žo kamjenje stuńschiłe a hacź runje je žo msda ponižiła.

* Jeneje wudowina 16lětna dźowka w Barlinje žo sańdźene dny se žwojej macźerju swadźi, žekeru hrabnu a macź s njej do hłowy prażnu. Lěkar na cźole hłuboku ranu nadeńdźe, kotraž pak žmjertna njeje. Njeporadźene holcźiско žu žadźili.

* K lěkarjej w Barlinje pšched dołhim cźažom khory pschińdźe, kotryž je nětko wuhojeny. Tónle cźłowjek, mužski w dwazetych lětach, běsche dołhi cźaž stajnje wschědnje 20 haj 30 žylnych zigarow kurił a žebi s tym s nikotinom (tobakowym jědom) sawdał. Jemu žo nóž nutskach jětsicź poca, a bórsy žo jemu zyła nožowa scźěnka wujětsi. Hojenje je dołho trało; scźěnka w nožu je shubjena, nóž žam pšches to spanjeny a wohidźeny.

* Cźah, kiž ßobotu tydźenja popołdnju do Barlina jědźeſche, kruch dale Noweho Ruppina na jene dobo ſaſta, a pucźowarjam, kotſiž ſ woſow ſeſkakachu, ßo hróſbny napohlad ſkicźeſche. Zyle rosmjeczene na kolijach cźěło mužſkeho leżeſche. Na druhich kolijach běſche cźah ſaſtał, kiž bě ſ Barlina pſchijěł. S tehole cźaha ſaſtojnizy a pucźowarjo pſchiběžachu, powjedajo, ſo je tón, kotrehož cźěło wohidźene pſched nimi leżeſche, młody cźłowjek, kiž je ſ nimi pſchijěł a jim wjeßoły powjedał, ſo ſměje bórſy kwaß a ſo chze ßwjate dny ßwoju njewjeſtu w Nowym Ruppinje wopytacź. Prajizy „Chzu tola pohladacź, hacž tam ſkoro njejßmy“, běſche ſ woſa won na deſku pſched woſom ſtupił, ſchtož je krucźe ſakaſane. Sso lědma won ſtupiwſchi běſche młodźenz, dokelž ßo wós po kſchiwiſnje jědźo ßylnje ſatſchaßnu, dele a na druhe kolije panuł, hdźež runje ſ druheho kónza cźah pſchicźěri, kiž njeſbožowneho pſchejědźe.

* W Nowym Britzu pſched Barlinom koſa w kholowach khodźi. A cźeho dla? Wobßedźerka koſy ßo dźiwaſche, hdyž koſa, runjež ma pokne wumjeſchko, na jene dobo dejicź pſcheſta. So by ſhoniła, ſchtó ji koſu wudeji, chzyſche żona paducha wotkakacź; bórſy pak ßo dohlada, ſo ßebi koſa ßama mloko wuzyga. So by ßo temu wotpomhało, koſa dwoje kholowy ſ kruteho ßuroweho płatu doſta; a wot teho cźaßa hepa ſaßo deji, kaž ßo ßkuſcha.

* Sso ſ nim ſwadźiwſchi je ſchulſki hólcźez, kiž hiſchcźe dwanate lěto dokonjał njeje, w Weilu w Württembergſkej ßwojeho towarſcha ſaraſył. Wón ſe ßochorom ſ tajkej mozu ßwojeho 10 lět ſtareho pſchecźiwnika do hłowy pjerjeſche, ſo tutón morwy leżo woſta.

* We wßy Lukowo je ßo burowa wowrótniwſchi ßama ſpaliła. W nozy, hdyž muž a dźěcźi ſpachu, wona na polo dźěſche, hdźež bě jama wuryta. Do jamy ßłómy a walcźkow namjetawſchi wona ßłómu ſapali a potom do płomjenja ſkocźi. Naſajtra jeje cźěło na wuhlo ſpalene namakachu.

* W pruſkej wßy Krielow je mjes howjaſym ſkotom tamniſcheho ſchokty, kiž mějeſche ßnano 30 howjadow w hródźi ſtejo, ſtraſchny mór wudyrił, ſahorjenje ßkoſyny (Milzbrand). Spadany ſkót je dracź do lěßa ſwoſył a ſarył. Ale ſ tym dyrbjachu dołho cźakacź, dokelž dyrbjeſche pſchi tym wokrjeßny ſkótny lěkař pſchitomny bycź, kotremuž dyrbjachu prjedy pißacź. Nětko je lud w wokolnoſcźi w wulkim ſtraſche, dokelž je żeleſnizař, kotrehož běſche mucha kóła, jenož tſi hodźiny khory pobywſchi wumrjeł. Mucha je na ſpadanym ſkocźe poßedźała a na njeſbožowneho ſtraſchny jěd pſchenjeßła.

* Wjeřchowſki gothaſki hajnik ſ Oberhofa budźeſche ſańdźenu wutoru pſchi ßamom žiwjenje ſhubił. Saſtojnik w lěßu tſělicź ßłyſchesche, do lěßa khwataſche a ſatſělenu kruch dźiwiny nadeńdźe, pſchi kotrymž rubjeżny hońtwjeř ßedźeſche. Hajnik jeho pſchimnu, ale tón ßamón wokomik druhi rubjeżny hońtwjeř towarſchej na pomoz pſchiběža. Nětko mjes ſaſtojnikom a jeho pſchecźiwnikomaj ſtraſchna bitwa naſta, pſchi kotrejž hajnik pſchěhracź dyrbjeſche, dokelž ßwojeje brónje wužiwacź njemóżeſche. Jeho pſchecźiwnikaj jeho ſatraſchnje pſchebiſchtaj a jeho pok morweho leżo woſtajiſchtaj. Hakle ſa dołhi cźaß wón k ßebi pſchińdźe a nětkaŕ domoj dołeſe. Rubjeżnaj hońtwjerjej běſchtaj mjes tym cźełkoj a drje ßo khoſtanja ſminjetaj, dokelž jeju hajnik ſpósnał njeje.

* Hladajo, hdźe móhła ßebi hnězdko natwaricź, běſche w Hornim Wegfurcźe w Hornjej Heſſenſkej cźerwjena wopuſchka w tamniſchej zyrkwi ſ woknom nuts ſleczała, kotrež bě pſchipadnje wotewrjene woſtało. Móſchniczka, kotraž na ſcźěnje wißaſche, běſche ßo ji ſalubiła, a cźerwjena wopuſchka ßo w njej ſaßydli. Pſchichodnu njedźelu ßo khěbětaŕ mało njedźiwaſche, w móſchniczzy hnězdko ſ dwěmaj jejkomaj namakawſchi.

* Blisko Ulma wóndano cźrjódka holzow, kotrež běſche hrimanje na dróſy pſchekhwatało, pod ſchtomom wucźek pytaſche. Boże njewjedro do ſchtoma dyri, dwě holzy ſaraſy a tſi pohłuſchi; dwě druhej ſtej na ſtawy wokhromikej. Kruch dale Boże njewjedro młodźenza ſaraſy, kotryž běſche pod hołym njebjom na polu.

* Pohrjebniſchczo woßady Gautzſch bu w nozy na prěni dźeń ßwjatkow hroſnje ſapuſcźene. Pohrjebniſchczowe wrota běchu wuſběhnjene, nimale wſchitke pomniki na rowach ſpowalene a ſ wjetſcheho dźěła rosbite. Też ſ wobhrodźenych rowow běchu leżaze pomniki dele ſebrane a rosmjetane. Tole ſapuſcźenje je najeńk naczinił, kotryž na pohrjebniſchczu trawu wužiwa. Sso na to hněwajo, ſo na pohrjebniſchczo nichtó njekedźbuje, a ſo jemu teho dla trawu poteptaju, je wón njeſkutk dokonjał, ſo by ßo pſchichodnje na pohrjebniſchczo lěpje kedźbowało.

* Bengalſka polizija je ßlědowaze woſjewjenje na wſchitkich dwórniſchczach narańſcheje bengalſkeje żeleſnizy pſchibicź dała: „Pucźowarjo njech ßo hladaju jědźe abo napitki wot ludźi bracź, kotrychž njeſnaja; pſchetož mnoſy ludźo ßo ſ tym žiwja, ſo pucźowarjam ſ jědom ſawdawaju. Tajzy ludźo pſchede wſchěm hladaju ßo na żeleſnizy abo hdźekuli druhdźe ſ pucźowarjemi ſeſnacź a jich dowěru dobycź, wudawajo, ſo do teho ßameho měſta ſ nimi jědu. Pſchi pſchihódnej ſkładnoſcźi pucźowarjam jědźe abo napitki poſkicźuja, do kotrychž ßu jěda naczinili; a hdyž jich woporу pomjatk ſhubja, jich wurubja.“

* Kak ſchkódne konjom cźerſtwe, ſelene ßyno je, ßlědowaze podawk wucźi. W zirku Lorcka w Luzernje loni 24. julija w nozy konje na zyle ſpodźiwne waſchnje nahle ſkhorichu: wocźi běſchtej krejcźerwjenej, ſymiza konje tſchaßeſche, a wutroba jara njeſtajnje bijeſche. Něhdźe 30 konjow běſche ſkhoriło, a 9 jich kónz wſa, a to runje najrjeńſche a najlěpſche zyłeho zirka. Skótni lěkarjo wſcho móżne wobhladachu a pſchepytowachu, ale niczo wopacżne njenamakachu, khiba młode ßyno, kotrež běchu konje żrałe. Duž w Zürichu w anatomiji konjom młode ßyno dawacź ſpytachu, a hlej, też tele konje runja tamnym ſkhorichu. Duž ßo ſe ſelenym ßynom hladajcźe!

* W Grichiſkej budźa w bliżſchim cźaßu jědnacźe ſłóſtnikow wotprawjecź, kotſiž ßu hižo lěta dołho k ßmjercźi wotßudźeni. S wotprawjenjom ßu tak dołho cźakacź dyrbjeli, dokelž kata njemějachu. W Grichiſkej ßo mjenujzy rjemjeßko kata jako njecźeſtne wobhladuje, a lud katej ſa żiwjenjom dźe. Duž dyrbi ßebi miniſter kata mjes ſłóſtnikami pytacź, kotſiž ßu ßami k ßmjercźi wotßudźeni, a kotſiž ßo mjes ßobu na to ſpuſchcźeja, ſo ßo żadyn nawabicź njeda, ſaſtojnſtwo kata na ßo wſacź. So bychu jeho pſched ludowym hněwom wobróli, kata, hdyž żaneho maju, kóżdy krócź na wójnſkej kódźi w żeleſnej klětzy ſ jeneho měſta do druheho woża, ſo by tam ßwoje ſrudne ſaſtojnſtwo wukonjał. Pjecź lět kata pytawſchi běchu w lěcźe 1881 ſłóſtnika nadeſchli, kotryž běſche k ßmjercźi wotßudźeny, dokelž bě ßwoju żonu ſkónzował, a kotryž ßo ſa kata pſchiſtajicź da, hdyž běchu jemu ßlubili, ſo jeho k jaſtwu na cźaß żiwjenja wobhnadźa; ſa ſchtyri njedźele wón 17 towarſchow wotprawi. Tón krócź budźe ſ katom ſłóſtnik, kotrehož běchu k ßmjercźi wotßudźili, dokelž je někomu ſ jědom ſawdał.

* W Ssamarje, ruſkim měſcźe, je ſańdźeny měßaz żónſka wumrjeła, kotraž běſche 125 lět ſtara. Jeje młódſchi ßyn je tu khwilu 98 lět; ſtarz je hiſchcźe tak cźiły, ſo kóżde lěto do Wołynje do Poczajewſkeho klóſchtra pucźuje, ſo by w klóſchtrſkej pczólnizy kolcźe wothladował.

* Profeßor Geyer w Cincinnati je wudoſpołnjene wulke bundery wunamakał, na kotrychž je loni pſchi wulkim hudźbnym ßwjedźenju w ſpomnjenym měſcźe ßwoje wumělſtwo pokaſał. Wot teho cźaßa je w mnohich druhich měſtach w Amerizy w konzertach wuſtupował a pſched dwěmaj njedźelomaj do Europy jěł, hdźež chze pſchede wſchěm w Londonje, potom w Hollandſkej, Belgiſkej a też w Němzach konzerty dawacź. Jeho bundery ßu $7\frac{1}{4}$ łóhcźa wyßoke a $4\frac{1}{4}$ łóhcźa ſchěroke. W konzercźe profeßor Geyer na rěblu ſteji a na ßwoje wulke bundery piſkajo po rěblu horje a dele ſkaka.

* Wulke njeſboże je ßo ſaßo na żeleſnizy pola Oaklanda w Kaliforniſkej ſtało. Żeleſniza po cźahatym moſcźe, kotryž ßo horje cźaha a dele puſchcźa, pſches rěku jěſdźi. Njerodny ſtražnik pſchi moſcźe móſt dele puſchcźił njebě, hdyž ſpěſchny cźah pſchijědźe. Wjednik lokomotivy, kiž ßo ßam ßobu tepi, ßo na hrożazy ſtrach poſdźe dohlada a cźah cźaßa doſcź ſaſtajicź njemóżeſche; duž tutón do rěki padźe. Na ſboże ßo cźah pſchi tym rostorże; duž ßo jenož lokomotiva a prěni wós do rěki waliſchtaj. W tymle woſu běſche na wſchě pokſta pucźowarjow, wot kotrychž ßo ßnano tſicźezi, ſ wjetſcha żónſke a dźěcźi, tepi. Jich ßmjertne bědźenje je, kaž ßo poſdźiſcho pokaſa, żałoſtne było; mnohe cźěła zyle nahe namakachu a ſ pěnu w rcźe. Kelko ludźi je ßo tepiło, hiſchcźe wěſcźe njewjedźa; mnohe cźěła je najſkerje rěka ßobu do morja njeßła. Liczba woporow budźeſche hiſchcźe wjetſcha była, njebudźeſche-li ßo wós, kiž běſche ßo ponurił, ſaßo ſběhnuł; pſches to ßo někotſi, kotſiž běchu na woſowu tſěchu ſalěſli, ßmjercźe ſminuchu.

* Żónſke, kotrež běchu ßo, kaž pſched krótkim pißachmy, w Edgertonje w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenocźenych Krajach ſa měſchczańſkich ſaſtojnikow wuſwolicź dałe, ßu ßwoje ſaſtojnſtwa ſkożiłe, dokelž mużojo pſchi kóżdej ſkładnoſcźi wo jich ſkutkowanju ßudźachu, Żony nětko praja, ſo ßu mużſzy w Edgertonje tak njebuſchni, ſo pſchiſtojnych ludźi jako ſaſtojnikow njeſaßkuża.

* S New-Yorka pißaju, ſo ßu ßo wjazore parne łódźe w atlantiſkim morju ſ wulkej liczbu lodowych horow ſetkali. S łódźe „Elbe“ 49 hoborſkich lodowych horow wohladachu. Danſka łódź „Tingvalle“, kotraž je 25. meje ſ Kopenhagena do New-Yorka pſchijěła, bě 19. meje do 20 łóhcźi wyßokeje a 1000 łóhcźi ſchěrokeje lodoweje hory ſraſyła. Dokelž łódź ſpěſchnje njejědźeſche, je wona jenož ßnadnu ſchkodu poczerpiła. Pucźowarjo runje w cźaßu ſrażenja ſpachu. Praji ßo, ſo ßu tele lodowe hory ſ pſchicźinu ſymy byłe, kotraž je kónz meje a ſapoczatk junija w Europje knjeżiła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin diak. Räda němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Benjamin Schüttke, žukelnik na Židowje, ſ Hanu Marju Minnu rodź. Haschkez tam. — Jan Ernst Garbař, hospodarſki pomoznik na Židowje, ſ Hanu Khrystijanu rodź. Libschez tam. — Jan August Krakowski, skałař w Jeńkezach, ſ Hańźu rodź. Jeremiażez ſe Ssokolzy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Richard Max, Jana Bětnarja, dźěłaćerja na Židowje, ſ. — Ernst Pawol, Jana Ernsta Krawza, fabrikſkeho kowarja pod hrodom, ſ. — Jan August, Jana Böhmera, fabrikſkeho dźěłaćerja w Bobolzach, ſ. — Korla August, Ernsta Korle Heinricha, dźěłaćerja w Kelnje, ſ.

W Katholskej zyrkwi: Hana Aurelija, Josefa Weßekeho, krawſkeho mischtra tudy, ſ.

Zemrjeći:

Dźeń 29. meje: Hana Lejna, Korle Ernsta Ungera, fabrikarja na Židowje, dź., 7 dnjow. — 30. Morwonarodź. ſ. Bohuměra Eduarda Frenzela, khěžerja a dźěłaćerja pod hrodom. — 31. Jan Wobad, khěžkař a dźěłaćeŕ w Wulkim Wjelkowje, 66 lět 5 měßazow 6 dnjow. — Madlena rodź. Paschkez, njebo Jana Schpana, žiwnoſćerja w Małßezach, sawoſt. mandźelſka, wumjeńkařka w Sskonej Borschći, 70 lět 7 měßazow.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1978 měchow.	W Budyschinje 31. meje 1890 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 5. junija 1890 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pschenza . . . . . běła	10	—	10	37	9	65	10	—
" . . . . . žołta	9	53	9	59	9	41	9	71
Rožka	8	44	8	50	8	—	8	18
Jećźmjeń	9	28	9	42	8	67	9	17
Wowß	8	80	9	—	8	25	8	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	9	72	10	—	8	75	9	44
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	10	1	70	2	—
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	13	50	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 " . . .	2	90	3	10	2	40	3	—
Sskóma . . 600 " . . .	24	—	26	—	24	—	26	—
Proßata 636 schtuk, schtuka . .	17	—	33	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 29 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 28 np. hač 8 hr. 50 np.; jećźmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 80 np.

Dražđźanſte mjaßowe płaćiſny: Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 63—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. junija: Rjane.

Kubło na pschedań.

Moje 70 kórzow wulke kubło njedaloko Budyschina ſ korczmarſkim prawom je ſ rjanymi žnjemi wobſtejnoſćzow dla ſ jara pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalſche je ſhonicź na kamjeńtnej haßy 25.

Khěža

bjes wumjenka a hospody, ſa dźěłaćerſku žwójbu žo hodźaza, je płaćiſny hódno ſ pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań w Hněwßezach cźišło 7.

W Komorowje pola Rakez je **khěža** cźišło 40 ſ dwěmaj kórzomaj ſahrody, ſa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika žo hodźaza, na pschedań.

Žiwnoſćz na pschedań.

Dla dźělenja herbſtwa ma žo žiwnoſćz cźišło 13 w Hornjej Borschći ſ maßiwnymi twarjenjemi, 21 kórzami dobrych polow a łukow, ſe wſchěm inventarom a žnjemi hnydom pschedacź.

W Hlinje je **žiwnoſćz** cźišło 43 ſ maßiwnymi nowymi twarjenjemi, 9 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ssykory** w Bukojnje.

Turkowſke žłowki

najlěpſcheje družiny porucża

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaćiſnach.

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 12. junija t. l. dopołdnja wot 8 hodźin ma žo na **knježim Kupjanſkim revěrje**

trawa na dźěle Kobjelnjanſkich łukow a
trawa na dźěle Jatſobjanſkich łukow

ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschenajecź.

Pscheßadźowanſke wuměnjenja žo do awkzije wosjewja.

Shromadźiſna rano w 8 hodźinach pschi Kobjelnjanſkim młynje a dopołdnja w 11 hodźinach w Jatſobju.

Knježe Kupjanſke ſarjadniſtwo.

Pile (file) we wſchěch družinach a wulkoſćzach ſ najlěpſcheho lateho worzla tunjo poruczam.

Narubanje, tupjenje a **pilnikowanje** žo po tunich płaćiſnach najlěpje wuwjedźe.

Gustav Riedel w Budyschinje.

Hermanſka buda žo žobotu wjazy njepostaja.
Moja pilnikařnja je na rěſniſkej haßy 21.

Rěſak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucża k twarſkemu cźaßej w žuchej tworje:

ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcże a ſcźinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſćzach,
tſěſchne katy, ſacźahowanſke katy,
katy k lěpjenju a k papowemu krycźu a
ſpalěrowe katy

po cźaßej pſchiměrjenych tunich płaćiſnach.

Gustav Adolf Leuner.

Knježi rěſak w Laſu porucża:

wſchě družiny deſkow,
tſěſchne katy,
płotowe ryhele
a wotrěſki
po cźaßej pſchimèrjenych płaćiſnach.

Runklizowe (žołte Oberndorfſke) a ſellerijowe žadźeńki

žu w wjetſchich dźělbach na pschedań

w **žadarſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli** w **Budyſchinje.**

Jablukowe kiſßało

najlěpſche k žołotwi a k kładźenju žadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeſchcźate limonady** a **mineralne wody** porucża

Hornjoluźiſka tłóczerńja žadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Korla Kucžka

tſěchikryjerſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32

porucża žwój wulki ſkład **tſěſchneho tera** a **drjewowoho zementa** po fabrikſkich płaćiſnach.

Terowanje a **nowe krycże** žo ſ rukowanjom wuwjedźe.

Trawne a žitne koſzy,

kaž tež **polěpſchene žerpy,** najlěpſche wudźěłki, kotrež w tychle wězach žu a kotrež žu žo w naſtupanju rěſniwoſćze jako jara dobre wupokaſake, pſchi tym tež tunje a dobre **bruſzy** w najlěpje žo hodźazych družinach žwojim cźeſćzenym wotebjerarjam k dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam.

Robert Jacob, gratokowař
ſ napſchecźa realneje ſchule.

Termija na wyschsche ßadźenje.

Leżomnoscże, k konkurstwu žitneho wikowarja a kublerja J. A. Lelanza ßłuschaze a w najlěpschim rjedźe ßo namakaze, jako

a. **polkenske kubło cžißło 7** } w **Wadezach**
b. **sahrodniska žiwnoscž cžißło 17** } 1/4 hodźiny wot Kubschiskeho sastawnischcża,
a c. **hat, w Trjebjenczanskich honach leżazy,**

hromadźe 21 hektarow 23,3 ara = 38 akrow 111 □prutow leżomnoscże wopschijaze, s 899,33 dawskimi jenoscźemi wobcźežene, na cžož ßu, žiwy a morwy inventar pschisamknuwschi, na najwyschsche

45,000 mk.

ßadźili, maja ßo **póndźelu 9. junija dopołdnja w 10 hodźinach na kuble ßamym w Wadezach** s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacz. Wubjerk bjes ßadźerjemi ßo wuměni, kaž tež pschiraženje hacž k pschiswolenju wěricźelow w shromadźisnje, k temu hižo postajenej.

Wyschsche ßadźenja ßo wot podpißaneho tež hižo do pschedawanskeje termije pschijimaju, kaž je wón tež hotowy, po žadanju dalsche wukasacz.

W Budyschinje, 1. junija 1890.

Konkurstwowy sarjadowař.
Clemens Nieckisch.

Mužaze
kravaty
w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach porucza
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschczu.

Khofej
paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płaczišnach porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, zokor, raiß
atd. ßu najtuńscho do-
stacj pola
Kschischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Woßebna
4 np.-zigara
derje ßłodźaza a ßo derje palaza, ßo pod cžißłom 3 kóždemu porucza pschi 100 scht. = 3 mk. 75 np. pod cžißłom 4 lohka a pod cžißłom 6 cżežka
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Kóslaze kóžki
kupuje po najwyschschich płaczišna
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Hěblowane schpundowanja
zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju platu
ma n pschedań a kak ma ßo nałożecz, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Jan Khěžnik, rěsbař
w Budyschinje
na Lubijskej drósy 6
porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Wot póndźele 2. junija namaka ßo moja
pschedawarnja wołmjanych a běłych tworow, bantow a pschedźena
dla pschetwarjenja mojich khlamow na
bohatej haßy cžißło 18
w khlamach, kotrež ßu hacž dotal k. J. G. Bockej ßłuschałe.
C. O. Henoch.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje
na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładże, piwalzy ßadża a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja ßłuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Subny lěkař **Jentsch** ma w lětnim połłěcze rěczne hodźiny:

dopołdnja wot 8—1 hodź.,
popołdnju wot 3—5 hodźin

w **Budyschinje** na schulerskich hrjebjach cžißło 3 pschi starych kasarmach.

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózschu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Tunje jerje
mandel po 35 np. a 45 np. porucza
Adolf Rämsch.

Carbolineum
najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macza,** so by **njehniło,** porucza
Gustav Poser.

Cžisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je poručamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Tinkturu pschе schežóny
w bleschach po 50 np.,
pólver pschе schežóny
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver pschе schwoby
w tyskach po 40 a 60 np.
porucza
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Franz Marschner.
cžaßnikař w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pišomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: **Rěczu serbski.**

Kóslaze kóžki
po dróbnym, kaž po wjetschich dźelbach po najwyschschich płaczišnach kupuju. S dobom cžinju na to kedźbne, so wschě druźiny kožow derje a tunjo wudźěłam.
Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pſchi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucza

Ad. Rämſch.

Perſiſki pólver pſche inſekty, pólver pſche ſchwoby, zacherlin, kamfer, naftalin, tinkturu pſche mole

porucza

mĕſchczańska haptyka
w Budyſchinje.

Koßy

kaz jĕd rĕſaze, porucza

Paul Walther
na zitnych wikach.

Molerſke a murjerſke barby, dwójzy warjeny lanowolijowy ſirniß,

němſki a franzowſki,

terpentinowy wolij, bernſteinſke laki, damarſke laki, kopalſke laki, laki na ſchpundowanje,

ſ barbu derje ſkhnyjaze,

lak na kožu, ſpiritußowy lak, myjnu krydu, portlandſki zement, gyps, wſchelaki klij, barbiczе atd.

porucźataj tunjo

bratraj Mĕrſchej

pſchi zitnych wikach 8 w ſlotej hwĕſdze.

Portlandſki zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaz tez po wasy porucźataj

bratraj Mĕrſchej
w ſlotej hwĕſdze.

Hdze ſcze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Mißionſki ßwjedzeń w Minakale.

Wutoru 10. junija budze ßo w Minakalſkim Bożim domje mißionſki ßwjedzeń ßwjeczicz. W ßerbſkej Bożej ßłużbje, kotraz ßo po połdnju w 2 hodzinomaj ſapocznje, budze pomozny duchowny **Golcz** ſ Budeſtez, w němſkej Bożej ßłużbje w 4 hodzinach kapłan **Ssykora** ſ Ketliz prědowacz.

Wſchitzy pſchecźelo mißionſtwa bjes póhanami ßo wutrobnje pſcheproſchuja.

W Minakale, 4. junija 1890.

Handrik, farař.

W nĕhdze dwazeczi tyßaz ſkładach ßo pſchedawazy a wſchudze ſa najlĕpſchi ßrĕdk pſche pſchekaßanzy ſpósnaty

je ßo

ſaßo ſtuniſchił.

Woprawdzite bleſche pokaſuja mjeno **J. Zacherl** a płaczа wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrĕdk ſaniczi ſ pſchekwapjazej mozu a ſpĕſchnoſczu wſchu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoſczenzach, w meblach a w draſcze, teho runja na domjazym ſkocze, w hródźach, na roſtlinach w ſchkleńczanych kĥĕžkach a w ſahrodach. Schtoż ßo w papjerje po waſy pſchedawa, żenje „Zacherlin" njeje.

W Budyſchinje pola kk. bratrow Mĕrſchow,
= = = k. Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
= = = = Ernſta Mittaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrot. cźo.1,
= = = = G. Holda w mĕſchcź. hapt.
= Biſkopizach = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźiſchczu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kſchiżanka,
= Ketlizach = = Pawoła Mikla,
= Wósborku = = J. Rämſchez herbow.

W druhich měſtach a wßach ßu ſkłady tam, hdźež ßu Zacherlinſke wuwĕſchenki wupowßnjene.

Hamburgſko-amerikanſke paketojĕſdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna a póſtſka parołódźna jĕſba ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijĕſdźaza.

Jĕſba po morju traje nĕhdze 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jĕſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Koßy

porucza tunjo a ſa kóždu rukuje

A. Schuba, reſtawrazija
na ſwonkownej lawſkej dróſy 27.

Wóſkowy twar

po kóždej dźĕlbje kupuje wóſkowa tłóczĕrnja **Roberta Adama** na ſwonkownej lawſkej dróſy 5.

Kedźbu!

Kupuju kóždu ßobotu **twaroh** punt po 6 np. a ſteju pſchi bohatym tórmje.

Swoju **parnu pjerje cziſczazu maſchinu** pſchi potrjebje najnależniſcho porucza

Jakub Delenk
na hornczĕrſkej haßy czißko 24.

Swojim czeſczenym ßerbſkim krajanam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedzenju dawam, ſo ßym hoſczenz „k ſłotemu jehnjeczu", na rózku jerjoweje a wyßokeje haßy leżazy, pſchedewſak.

Budu ßo ßwĕru prózowacź, ßwojich hoſczi ſ dobrej ßłódnej jĕdzu, ſtajnje czerſtwymi piwami, brunym, czĕſkim, leżakom a bajerſkim, ſpokojicź a budu tez pytacź, ßebi ſpokojnoſcź pſchenozowazych hoſczi dobycź.

Wo dobrocźiwe podpjeranje ßwojeho pſchedewſacza proſcho porucźam ßo ſ najwyſchſchim poczeſczowanjom

J. Neumann ſ Jamneho.

Kobłarnja w Tſĕlanach hacz do 15. julija wobßadźena wostanje.

Hertel, kobłař.

Ssylna ródna hólza ßo jako ßłużobna holza k 1. julijej do Židowſkeho dźĕcźihladanſkeho wuſtawa pyta. Dalſche je ſhonicź pola pſchedſtejiczerki profeßoroweje **Kreußlerowеje,** Bergſtraße 5 delka w Budyſchinje.

Wotroczkow a dźowki, dźĕłaczerſke ßwójby, dójki pyta pſchiſtajaza żona **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Ssylne dójki pſchi wyßokej mſdze, kucharki, holzy ſa dom a ſa dźĕczi, wotroczkow a dźowki pyta pſchiſtajerſka żona **Winderowa** w Budyſchinje w Münchener Hof II.

Dźĕłaczerjow

do lĕtnjeho a ſymſkeho dźĕła hiſchcze pſchijima

Margareczina hĕta
pola
Khwaczіz a Wulkeje Dubrawy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 14. junija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po tsinjedźelskej pschestanzy je ßo kněžorstwowy ßejm póndźelu saßo seschoł. Hłowny pschedmjet prěnich wuradźenjow běchu pjenježne žadanki sa němske narańscho-afriske kolonije. S wulkej wjetschinu buchu žadane pjenjesy, jenož někotre milijony wuczinjaze, pschiswolene. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni jako saßakli pschecźiwnizy kolonialneje politiki pschecźiwo temu hłoßowachu. W bliżschich dnjach ßo ßejmej nowa wojerska pschedłoha pschedpołoži. Pódla nusneho rosmnoženja artillerije knježerstwo žada, so by ßo wójsko w měrje wo 18,000 muži poßylniło. Pornjo stajnemu pschiběranju wobydlerstwa tole žadanje prawu měru njepschestaha, też ßo s nim ludej pschewulke cźeże njenapołoża. Hacź ßo poßylnjenje wójska wot ßejma pschiswoli abo sacźißnje, wot sadźerženja zentrumskeje strony wotwißuje. Jeli so by zentrumska strona do poßylnjenja wójska jenož s wuměnjenjom swoliła, so ßo dwělětna wojerska ßłużba sawjedźe, by wona s tym wojersku pschedłohu s zyła wotpokasała. Po rosestajenjach wójnskeho ministra a kněžorstwoweho kanzlera je w nětcźischim cźaßu zyle njemóżne, so by prosty wojak hižo sa dwě lěcźe wójnsku wustojnosć nabył. Duž knježerstwo do dwělětneje wojerskeje ßłużby njeswoli. Powjeda ßo, so ma knježerstwo ßamo myßle, kněžorstwowy ßejm rospuschcźicź, jeli so zentrumska strona na ßwojim wuměnjenju wobsteji. Hacź ßo to tak ma, dźě ßo bórsy pokaże; wěrno pak je, so w kněžorstwowym ßejmje pschecźiwjenje pschecźiwo knježerstwowym žadanjam roscźe. Sda pak ßo, so budźe jenož dźěl zentrumskeje strony, woßebje sapóßłanzy s pokodnischich Němzow, ßwoje pschihłoßowanje wot dwělětneje ßłużby wotwißne cźinicź, bjes tym so budźe wjetschina sa wojersku pschedłohu hłoßowacź. Wo nusnosći poßylnjenja wójska je też zentrumska strona, dźiwajo na njepschestawaze wójnske pschihoty Ruskeje a Franzowskeje, pscheßwědcźena. Hacź runje Franzowska tak ßylne wobydlerstwo nima kaž Němska, maja Franzowsojo tola hižo w měrje wjetsche wójsko a ßylnischu artilleriju a ßu Němzow w bróniposći pscheßahnuli. — Bjes tym so ßmě ßo knježerstwo nadźecź, so ßo sa poßylnjenje wójska wjetschina hromadu swjedźe, ßu wuhlady cźim hubjeńsche sa druhu wojersku pschedłohu, kotraž sa powyschenje mšdy offizěrow 5 milijonow žada. Runje tak kněžorstwowy ßejm pjenježne pschihłohi, sa wyschschich a ßrěnich sastojnikow ßo žadaze, sarjeknje. Powschitkownje ßo měni, so dyrbi ßo pschi njepschestawajzy rosćazych wudawkach sa wójsko pschi mjenje nusnych wězach po móżnosći lutowacź.

— Italski kronprynz, kiž je dlěschi cźaß w Ruskej pucźował, je póndźelu do Potsdama pschijěł a ßo tam wot kněžora, prynzow, wschitkich generalow, dwórskich sastojnikow atd. ßwjedźeńszy powitał. Wczera je ßo kronprynz na dompucź do wótzneho kraja nastajił.

— W Khocźebusu chzedźa sozialdemokratojo 22. junija sozialdemokratisku skhadźowanku wotbywacź. Na njej dyrbi ßo praschenje rospominacź, cźeho dla ßo wjetschi dźěl strajkow njeporadźi, tak so dźěłacźerjo s nimi jenož schkoduja.

— Wjerch Bismark je hižo saßo s jenym wukrajnym dopißarjom, tón krócź s dopißarjom jendźelskich nowin „Daily Telegraph“, rosrěcźenje měł. Najprjedy wón wo ruskich nihilistach rěcźeschе, kotrymž dyrbi ßo jenož se želesnej ßurowosću napschecźo stupacź. Pschehnata schulska sdźěłanasć w Němzach k njespokojnosći, w Ruskej pak k njesakonosći a revoluziji wjedźe. Potom Bismark na dźěłacźerske praschenje pscheńdźe: Cźim wjazy ßo dźěłacźerjej dawa, cźim wjazy wón žada, to dźě je naturske. Stat pak ßo njeßměł do teho tykacź, so by skórźbam dźěłacźerjow wotpomhał, to wjazy schkodźi, hacź pomha. Wěrno njeje, so je ßo wón do dźěłacźerskich wobstejnosćow měschał a statny sozialismus sbudźił; wón je jenož cźiste dobroczelske saměry spěchował, woßebje se sastaranjom wobstarnych dźěłacźerjow. Semrjety kněžor Wylem I. najprjedy jeho wotpohlady sapschijał njeje, je pak sa nje potom s połnej wutrobu sastupił. Dźěłacźerjow pak se sakońskimi postajenjemi spokojicź chzycź, je myßliczka, kotraž ßo do skutka stajicź njeda. Kněžorstwowemu kanzlerej s Capriviej wjerch Bismark najwyschschu khwalbu dawasche; Caprivi je dospołny statnik, ma jaßnu hłowu, dobru wutrobu, je wulkomyßlny a ma spodźiwnje ßylnu dźěłansku móz. Bismarkowe wuprajenje wo swonkownej politizy chze jendźelski dopißował w bliżschich dnjach wosjewicź.

— Wo starym sbytku s kulturneho wojowanja ßu ßo w pruskim ßejmje kónz tamneho tydźenja wótre debaty wjedźe. Kaž je snate, pruske knježerstwo w ßwojim cźaßu katholskim duchownym, kotsiž ßo mejskim sakonjam njepodcźißnuchu, msdu wupłacźiło njeje. Tale nasad sdźerżana msda 16 milijonow hriwnow wucźini. Po wobsamknjenju měra s bamžom je pruske knježerstwo swólniwe, dań s tychle 16 milijonow katholskemu duchownstwu s wuměnjenjom dawacź, so by ßo wo nałoženju tutych pjenjes knježerstwu rosprawa podała. Tutón namjet pak je pola zentrumskeje strony ßylne pschecźiwjenja namakał. Katholszy duchowni ani žadanu rosprawu podacź nochzedźa, ani ßu se ßamej danju spokojom, ale ßebi połny kapital wrócźo žadaju. Wjednik zentrumskeje strony, Windthorst, rosestajesche, cźeho dla knježerstwowy namjet katholsku zyrkej njespokoji. Też bamž njeje namjet sa dobre spósnał, wěsći ludźo ßu jenož teho dla pola bamža cźuschlili. Kultußowy minster s Goßler Windthorstej wotmolwi, so wón stajnje žada, so by ßo na jeho cźucźa dźiwało, tola ßo niczo njecźini, so by ßo na cźucźe druhich stron licźiło. S bamžom je statne knježerstwo po swucźenym pucźu jednało, wo cźuschlenju ßo rěcźecź njemóże. Knježerstwo je ßwoju dobru wolu pokasało, jeli so ßo namjet wotpokasa, wone na tym wina njeje. Knježerstwowy namjet ßo na to pschecźiwo hłoßam ßwobodomyßlnych a sapóßłanza s Meyera s Arnswalde sacźißnu.

Awstrija. W Budapescźe ßu sańdźeny tydźeń delegazije, to je shromadźisna wotpóßłanzow awstriskeho a wuherskeho kněžorstwoweho ßejma, poßydanje měše. W delegazijach ßo należnosćze, kotreż shromadnje Awstrisku a Wuhersku, kaž na pschikład wójsko, nastupaju, wuradźuja. Kněžor ßam delegazijske poßydanje wotewrja a pschi tym swonkownu politiku wobßwětluje. Tón krócź je kněžorowa rěcź jara spokojiła, dokelž ßo w njej praji, so w tu khwilu nichtó se žaneje strony europiski měr kasycź njepyta. Spodźiwne pak je, so dyrbi ßo njedźiwajzy na swěsćeny měr awstriske wójsko pschezo a pschezo saßo rosmnožicź, a so dyrbi lud sa sdźerženje měra saßo pjenježne woporу pschinjesćź. Kaž je w Awstriskej, tak je też w druhich krajach; wschudźe ßo wojerska móz poßylnja a jedyn kraj pschemo druheho ßußoda w wójnskej wustojnosći a hotowosći pscheßahnucź hlada. — W rosrěcźenjach s jenotliwymi sapóßłanzami kněžor woßebje wusběhowasche, so dyrbi ßo cźěsko-němske wurunanje na něłajke waschnje dozpicź. Wjednika staroczěskeje strony, dr. Riegera, je kněžor dla jeho sadźerženja pschi wuradźenjach wo cźěsko-němskim wurunanju pokhwalił a jemu prajił, so je poßlednje dny cźeźke dny w Cźechach měł. Kněžor je s tym połnu wěrnosć rěcźał. Dr. Rieger je, dokelž cźěsko-němske wurunanje spěchuje, telko kschiwdy a hanjenja se strony młodoczěskeje strony wucźerpicź dyrbjał, so je ßebi wotmyßlił, w bliżschim cźaßu

sapóßłanstwo složicź, tola, doniż hischcźe to cźinił njeje, chze na tym wobstacź, so by ßo dokonferenza powołała, w kotrejż by ßo postajicź mělo, so dyrbi pschi cźěstkich ßudnistwach cźěska rěcź wobkhadna rěcź bycź. Na němskej stronje pak niz kuska swólniwi njeißu, Winske wucźinjenja k lěpschemu cźěskeho luda pscheměnicź. Na wopak bjes Cźechami pschecźiwjenje pschecźiwo wurunanju dźeń a bóle roscźe a ßamo staroczěszy sapóßłanzy, kotsiż ßu wurunanje ßobu wobsamkli, jo pschipósnacź nochzedźa a bychu jo najradscho sacźißli. Hdyż ßo cźěski krajny ßejm w nasymje saßo seńdźe, budźe liczba tych cźěskich sapóßłanzow, kotsiż budźa hischcźe sa wurunaje, po knjeżerstwowym namjecźe w Winje wobsamknjenym, kłoßowacź, najskerje jara ßnadna. Prascha ßo, hacź hischcźe potom s zyła staroczěska strona wobsteji. Se staroczěskeje, strony dźeń a bóle ßo ßłabjazeje, chze pjecźa 20 ßobustawow wustupicź, kotsiż ßami sa ßebje politiku stronu sakoża. Hdy by po tajkim wot sapóßłanzow cźěskeho luda wotwißako, njeby ßo wurunanje w cźěskim ßejmje pschecźiscźako. Tola wschitzy cźěszy sapóßłanzy, też hdy bychu ßo Staroczescha a Młodoczescha sjenoczili, njebudźa wjazy móz wurunanje wrócźicź. Dokelż je ßo khěżor ßam sa njo wuprajił, cźěszy semjenjo, kotsiż maja s Němzami hromadźe na ßejmje wjetschinu, wěscźe sa wurunanje sastupja a wone potom sakońsku płacźiwosćz dostanje, wscho jene, hacź ßu Cźescha s tym spokojom abo njespokojom.

— Wot teho cźaßa, so je kral Milan ßerbski trón wopuschcźicź dyrbjał, ßu ßo pomery bjes Awstriskej a Sserbiju bóle a bóle pohubjenschike. Bjes ßerbskim ludom, kiż je ßo pod Milanowym knjejstwom lěta dołho wot awstriskich pjenjeżnikow a židow wulichował a wobschudźał, je po Milanowym wotstupjenju ruskopschecźelna radikalna strona pschewahu dostała a awstriskim židam wuklukanje Sserbije pschekasyła. So pak je radikalne knjeżerstwo, runje każ je franzowskich pjenjeżnikow se sarjadnistwa ßerbskich żelesnizow wucźischcźało, awstriskim židam tobakowy a ßelowy monopol wotewsało, je na awstriske knjeżerstwo jara njeluby sacźischcź cźiniło; pschetoż cźim hłubscho Sserbija w pasorach pjenjeżnikow tcźesche, cźim bóle bě wona njeßamostatna a wot ßußodneje Awstriskeje wotwißna. K temu je ßo ßerbska radikalna strona wjele se ßußodnej Boßniju nakładowała, w kotrejż awstriske knjeżerstwo pjecźa ßerbski lud podtłoczuje. Wscho to ßo Awstriskej njespodoba. W delegazijach je awstriski minister swonkownych należnoscźow, hrabja Kalnoky, sjawnje na to skorżił, so w Sserbiji awstriskonjepschecźelna strona knježi, a so dyrbi teho dla Awstriska ßwoju dotalnu pschecźelnu politiku napschecźo Sserbiji pscheměnicź. Ministrowemu ßłowu je też hnydom skutk scźěhował. Awstriske knjeżerstwo je mjenujzy ßwinjom, w Sserbiji ßo plahowazym, awstriske mjesy sawrjeło. Je to cźežki ras sa ßerbske plahowanje skotua wikowanje. Sserbija je mjenujzy lětnje sa něhdźe schěscź milijonow schěßnakow ßwini do Awstriskeje wuwosyła. S dobom ßu Sserbjo druhe snamjo awstriskeje njepschecźelnoscźe nashonili. Na jenej kupje, w rězy Drinje leżazej, wo kotrejż hischcźe wucźinjene njeje, hacź Sserbiji abo Awstriskej ßłuscha, je awstriska wyschnosćz skót, ßerbskim ratarjam ßłuschazy, cźasaka, kotryż ßo tam paßesche. Sserbske knjeżerstwo je pschecźiwo tutemu cźasanju protestowało.

— Dźěłacźerske njeměry w Awstriskej hischcźe pschezo pschestałe njeißu. W Beneschu, w Awstriskej Schlesynskej ßu dźěłacźerjo wjecźor po měscźe cźahali, dźěłodawarjam wokna wubili a spytali ßo do domow łamacź a jeneho jateho wußłobodźicź, kotrehoż běchu żandarmojo dźeń prjedy sajeli. K podtłoczenju njeměrow hnydom s Opawy wojazy pschicźeżechu. S pschicźinu ropotow bě, so běchu fabrikantojo niz, każ běchu prjedy pschiswolili, mšdu wo tscźi ale jenoż wo dźeßaty dźěl powyschili. Fabrikantej Köhlerej suby wurasychu. Knjeżerstwoweho komißara jedyn dźěłacźer potschaßy; tuteho hnydom sajachu a budźa jeho cźežko khostacź. Mnosy dźěłacźerjo buchu wot żandarmow franjeni; 16 je ßo jich sajało.

— W awstrisko-wuherskich delegazijach je general Bauer bjes napominanja rosestajał, so budźa też w pschichodnych lětach dalsche pjenjeżne żadanki sa poßylnjenje wójska trěbne. Wójskowa brónitosćz każ też liczba wójska w měrje dyrbi ßo powyschicź. Dokelż wschón ßwět na to dźěła, so by ßwoju brónitosćz poßylnił, njeßmě Awstriska nasad wostacź. To, schtoż knjeżerstwo nětkole żada, je najmjenscha měra, a je zyle njemóżne, tule měru ponizicź. Na to je hnydom wuherski wotpósłanz Stefan Rakowsky wójnskemu ministrej do prědka wulicził, so ßo pjenjeżne wudawki sa wójsko w pschichodnym lécźe s najmjenscha wo dwadzecźi milijonow schěßnakow powyscha. S najmjenscha dwadzecźi milijonow, tola móże też jich hischcźe wjazy bycź. Kak dołho europiske ludy pschezo bóle roscźaze wojerske cźežkoty snjeßu?

Franzowska. Deputertska komora je s wulkej wjetschinu zło na wukrajne żito powyschika.

— President Carnot je 72 woßobow, kotsiż ßu pschi strajkach sapoczatk meje powschitkowny měr kasyli, wobhnadźił. S wobhnadźenja je ßo jenoż 24 woßebje straschnych njeměrnikow wusamkło; wjetschi dźěł s nich ßu wukrajenjo.

Rußowska. Sajecźe nihilistow w Parisu je w Ruskej powschitkowne spokojenje sbudźiło. Sacźucźe roshorjenoscźe nad mordarskim paßmom pak ßo trochu s tym směruje, so bjes sajatymi żadyn Rusti njeje, ale so ßu wschitzy židźa. Nowiny „Graždanin" na to pokasujo pißaju, so bohacźi židźa, w Parisu a druhdźe bydlazy a wscheho doscź mějazy, ßebi khudych rusko-židowskich studentow każ wotroczkow abo dźiwje swěrjata dźerża, so bychu jich na pschißahanstwa wuwucźili a jich na Rusku puschcźeli, schtoż je to ßame, każ so bychu jich k schibjeńzy póßłali, bjes tym so ßo schcźuwarjo wscheho stracha sminu a ßo dale rospuschcźeneho żiwjenja wjeßela. „Graždanin" knjeżerstwu radźi, ruskich židow do zyła s ruskich universitow wusamknucź.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand ßo na dwě njedźeli do wukraja, pjecźa něhdźe do awstriskich kupjelow, poda. Dokelż prynza justizny minister Tonczew pschewodźi, hódaju, so ßo prynz pschi tejle składnoscźi najskerje ßlubi.

Turkowska. Pod turkowskim knjeżerstwom ßo kschescźijenjo, njech je w Europje abo w Asiji, jenak ßurowje podtłoczuja a pschescźehaju. Hdyż mohamedanszy kschescźijanskich wobydlerjow wurubja, jich cźwiluja a kónzuja, knjeżerstwo smérom pschihladuje, a jenoż potom sakrocźi, hdyż ßo kschescźijenjo psched ßwojimi cźwilowarjemi wobaraju. Tola pschi tym kschescźijenjo jenoż s wody do błóta pschińdu. Mohamedanszy pschestupnizy ßo stajnje khostanja sminu, a wbosy krjudowani kschescźijenjo dyrbja spokojom bycź, hdyż jich knjeżerstwo do jastwow njesamknje. W tu khwilu maja runje kschescźijenjo w Starej Sserbiji żakostne pschescźěhanje cźerpicź. Woprawdźe njeßłyschana żadkawosćz je ßo psched krótkim w jenej tamnischej wěży stała, hdyż ßylna cźrjóda arnawtskich rubjeżnikow do njeje pschicźeże a kschescźijanskich wobydlerjow nusowasche, jim jich statoki wotstupicź. Sa to Arnawtojo ßwojim woporam lubjachu, so jim ßwobodny pschewod hacź k ßerbskim mjesam dadźa. Kschescźijenjo, něhdźe 90 woßobow, na to s pschewodom Arnawtow wotcźežechu; tola něhdźe hodźinu psched ßerbskimi mjesami na dobo wot sady do cźeknjeńzow tželachu. Se ßerbskich cźeknjeńzow bu 15 woßobow, bjes nimi tśi dźěcźi a dwě żónske, satźelenych, 35 franjenych; Arnawtojo pak wschitzy njefranjeni wostachu. Tole bě jara spodźiwne a ßo posdźischo wujaßni, hdyż ßo Arnawtszy pschewodźerjo s nadpadnikami — teho runja Arnawtami — sjenoczichu a wucźaharjow wurubichu. Nadpad bě ßo po tajkim wot Arnawtow prjedy wotrěcźak. Cźeknjeńzam, kotsiż běchu ßebi żiwjenje wukhowali, woni pjenjesy a drastu rubichu, żony a holzy psched wocźomaj jich pschiwusnych wonjeczesćźichu, rosrubachu jim żiwot a sranjenych żakostnje cźwilowachu. Jenoż schtyrjo abo pjecźo s tutych njesbożownych samóchu cźeknucź a ßerbske mjesy doscźahnucź. Wurubjenych a wohidźenych sranjenych mjenujzy do jastwow do Mitrowizy cźerjachu, hdźež jich hischcźe dźenża dźerża, wudawajo, so ßu bjes dowolnoscźe s kraja wucźahnucź spytali. Knjeżerstwowy wukas je mjenujzy wyschnoscźam poruczik, jenoż tajkim ludźom s kraja wucźahnucź dacź, kotsiż ßu dawki na dołhe lěta do prědka sapłacźili. Skoro pschezo ßo s tym wucźehnjenje njemóżne cźini, pschi tutym podawku je k njebju wołaza njeprawdźa, hdyż ludźi w jastwje dźerża, kotrychż ßu rubjeżnizy s jich statokow wuhnali, wurubili a draczowali. Podobne hrosnoscźe ßo skoro kóżdy dźeń w Turkowskej stawaju. Srudnje je, so ßo europiske knjeżerstwa hubjenych politiskich dobytkow dla njehibaju, hdyż mohamedanszy s kschescźijanami każ se skotom sakhadźeja. Skoro ßměschnje ßo na to poßłucha, so ßo lětßa w Belgiskej kongreß wotbywa, w kotrymż ßo wo tym wuradźuje, na kajke waschnje měko ßo schklovinstwo w dalokej Afriży sběhnucź, bjes tym so kschescźijenjo w Europje w najwjetschej bliskosćźi kschescźijanskich krajow w wjele hórschim turkowskim schklovinstwje stonaja a ßo żakostnje sahubjuja.

Amerika. Sjenocźene połnózno-amerikanske staty ßo na to hotuja, zło na twory, s wukraja ßo pschiwożaze, s nowa powyschicź. W domje ludowych sastupjerjow je ßo powyschene zło hižo pschijało. So by senat, kotryż ma poßlenje ßłowo wo złownej pschedłosy rjez, ju wjele pscheměnił abo sacźißnuł, sa to maja mało nadźije. S powyschenym złom by też sakska industrija, woßebje w Hornjej Łužizy, w rudnych horach a w Voigtlandze schkodowała. Boja ßo, so potom sakske wołmjane a bawmjane twory cźežko wotebjerarjow w Amerizy namakaju.

Schtó je wołał?

(Pokračowanje a skónčenje.)

„Bratśje, bratśje!“ nětko młodźenz połny stracha wołasche. „Bratśje, wotzucź! Wyšoki jěsor je šo pschedrěł! Ach nasch wbohi nan a nascha wboha macź! A nascha luba, mała Borborka!“

„Tebi šo džije, kaž je šo mi džało“, bratr wotzucźiwschi rjeknu a wustrózany stawasche.

„Ně, pój k wuhladu a hladaj šam!“

Bratr k wuhladu skočži a žałostne njesboże widźesche. Koło wokoło žołmy howrjachu a schumjachu. Bratraj po rěblu dele lěseschtaj, šamaj njewjedźo, schto chzyschtaj. Delekach běsche hižo zyła brózeń połna wody, połdra łóheza wyšoko. Wonaj dyrbjeschtaj sašo po rěblu horje, so byschtaj šo tak dołho hacź mózno na brózninej łubi wukhowałoj. Tudy sašo teho radneho knjesa hrósbnje wo pomoz wołacź šłyscheschtaj, kotryž šwojemu wumoženjerjej tyšaz, dźešacź tyšaz, połsta tyšaz schěžnakow lubjesche. Tudy se strachom poškuchaschtaj, kak wulka woda pschibywasche, a kak šo blisko a nasdala wo pomoz wołasche. Na jene dobo šo kopjeno šyna pod nimaj cźumpacź poča. S woprědka mějeschtaj ja to, so staj šo myślikoj. Ale ně, delekach woda plesk-tasche, — nětko zyła brózeń sarža, so jimaj włošy na hłowje stawachu, — potom šo kopjeno šyna na jene dobo na jenym boku sběhasche.

„Bratśje! Božo, Knježe, šmój shubjenaj!“ jedyn sawoła, krucźe do šyna pschimajo. „Woda brózeń rostorha!“

Straschna khwilka šo minu. Potom šo kopjeno cźumpasche, kaž kolebka. „Mój dyrbimoj wumrěcź!“ druhi bratr praji. „A tak też je najlěpje, pschetoż nan a macź a mała šotsiczka šu šo wěscze hižo tepili. Dźenša hischcźe jich w njebješach wohladamoj. Hlej, zyła brózeń khabka!“

Dale bóle šo brózeń cźumpasche, a na jene dobo šo móznje sa-torže. „Knježe Božo, budź namaj hnadny a šmilny!“ šo młódschi bratr woblědnuwschi modlesche. „Hamjeń!“ starschi pschistaji a bratra wobja. Brózeń šo do prědka hibacź poča a šo na pleskotazych žołmach pomału kolebajo dale płowasche. Jena stykna hodźina po druhej šo šmjercź pomału minu. Skónčnje ranje saświta. Bratraj hischcźe pschezo s brózju po wodźe płowaschtaj. Hakle wob dźeń wulka woda spadowasche a wjeczor běsche šo šadźiła. Młodźenzaj dele salěseschtaj a na twjerdu semju stupischtaj. Wonaj běschtaj wumoženaj, ale do zyła sabuschtaj šo Bohu sa šwoje wumoženje dźakowacź, widźo koło wokoło tajke wulke hubjenstwo. Schtyrnacźe khěžow běsche w nje-sbožownym Jsenheimje zyle sapuscźenych, a wjele druhich běsche tak wobschkodźenych, so dyrbjachu šo wottorhacź a nowe twaricź. Teho radneho knjesowy dom běsche šo zyle shubił, so wjazy widźecź njebě, hdźe běsche stał. Teho bohateho muža šameho pak nihdy wjazy wo-hladali njejśu. Ani jeho cźěło njenamakachu, schtoż też jo pytachu, so bychu jemu cźichi row w semi pschihotowali. Też w Gebweilerskim dole běsche sapuscźenje žałostne. Khěžki wobydlerjow doła běchu wschitke wotpławjene. Bratraj to płaczo widźeschtaj, hdyž s nje-wurjeknitym stysknom do wótzneho domu khwataschtaj. Kajke hakle tam budźe! Skónčnje běschtaj po dołhim, srudnym pucźowanju na město dóschkoj, hdźež běsche hewak rěsak stał. Ale wo nim ani próschka wjazy widźecź njebě. To město běsche šo zyle pscheměniko. Žadyn schtom tam wjazy njestejesche, žadyn jenicźki kamjeń to město njewosnamjenjesche, hdźež běsche jich luby wótzny dom stał. Jenož błóto a rostorhane skały, jenož cźernje a kerki běchu widźecź. Młodźenzaj płakajcy a w njeśměrnym horju ruzy łamaschtaj. Modleschtaj šo sa dusche šwojich semrětych lubych. Potom pak šo na pucź nastajischtaj do khěžki wuhlerja, kotryž běsche pscheczel jeju starscheju a jeju kmótr, so byschtaj pola njeho pschenozowałoj. Pschetoż jeho khěžka pscheđ wodu wukhowana wyšoko na khromje skalisny nad jěsorowym brjohom stejesche. Psches błóto a rospadanki skałow, psches cźernje a psches rosmjetane sdomki schtomow dale wysche lěseschtaj, doniž na pośledk do wuhlerjoweje khěžki nje-dóńdźeschtaj.

Ale kajke w tejle khěžzy běsche? Bóh tón Knjes běsche wo-prawdźe dźiw dokonjał.

Sańdźeny wjeczor młynk na rěsaku hischcźe pschi blidźe šedźesche, klětku sa ptacźka dźěłajo, mjes tym so jeho žona maku Borborku runje šlěkasche a do łoža hotowasche. Na jene dobo šo do wokeńzy sabucha a šo wótsje sawoła: „Młynko, wy dyrbicźe se žonu a dźěsćom k wuhlerjej pschińcź!“

Młynk šo stróži. Pschetoż tón hłóš běsche jemu zusy, a nóz na šwj. Domascha běsche też w jeho myślach potajna a dźiwna nóz. K wókna stupiwschi wón praji: „Schtó tu je? Schto dha pola kmótra dyrbju? Ssym dźe dźenša hakle s nim porěcźał.“

Ale nichtó njewotmolwi. Wókno wotewriwschi a do nozy won hladajo wón nikoho njewidźesche. Straschna, scherjata cźischina, w kotrejž běsche jeno schumjenje jěsoroweje rěcźki šłyschecź, nad dołom leżesche.

„Schto też to w nozy pola kmótra dyrbju?“ šo młynk dźiwasche. Potom šo s hłowu wijo sašo k šwojemu dźěłu šydźe. Ale sašo šo do wokeńzy sabucha, a tón šamón hłóš hischcźe bóle wótsje a naležnje hacź prjedy sawoła: „Młynko, wy dyrbicźe hnydom je žonu a dźěsćom k wuhlerjej pschińcź!“

Młynk sašo k wóknu stupi a šo wopraścha: „Schtó tu je?“ Nichtó šo njewotwoła. „Schtóž mi někajke poškołstwo nješe, njech mi šwěru pscheđ wocźi stupi“, wón do nozy won praji. „Schto pola kmótra dyrbju? Je wón skhorik, abo jeho mandźelska, abo jene s jeho dźěcźi?“ Sašo žaneje wotmoły. Duž młynk w šwojim strasche dó cźmy won sawoła: „Wschitke dobre duchi Boha teho Knjesa khwalcźe!“

„Do wěcźnoscźe, hamjeń!“ šo wotwoła, kaž šo jemu sesda.

Běsche ty to, luba Khata, šo młynk na žonu wohladnu. — „Schto dha?“ šo žona na njeho hladajo wopraścha. — „Njejšy ty runje hamjeń prajika?“ — „Ně, ja niz.“ — „Nó, dha njewěm, hacź na tole wołanje tola poškuchacź njedyrbju!“

A wón šwojej žonje, kotraž wo tym niczo šłyschała njebě, po-wjedasche, so je jemu kmótr wuhlerˇ hižo dwójzy prajicź dał, so by hischcźe dźenša se žonu a dźěsćom k njemu pschischoł. „To je šo cźi dźało, abo šo cźi sesdało!“ žona praji. Młynkej šo po něcźim šamomu sdasche, so hinak njeje, a wón šo sašo k šwojemu dźěłu šydźe. Mała Borborka runje sady njeho w łožu leżo pacźerje spěwasche:

„Jandźelo Boži, ty pěstonje mój,
Schkituj mje dźenša, mi na stronje stój;
Schkituj też — — —“

„Nano, něchtó bucha!“ dźěcźo wošrjedź modlitwy pschestawschi rjeknu. Nan a macź na wokeńzu hladaschtaj. Hłóš hischcźe bóle wótsje a naležnje hacź prjedy sawoła: „Młynko, wy dyrbicźe hnydom se žonu a dźěsćom k wuhlerjej pschińcź!“

Duž nan dźesche: „Žona, jenož Borborku sašo swoblekaj! Bóh tón Knjes wě, schto ma to na šebi. My dyrbimy šo na měscźe na pucź nastajicź a k naschemu kmótrej hicź.“ Žona šo njekomdźesche, a bórsy běchu wschitzy tsjo hotowi. Rěsak samknuchu. Młynk w jenej ruzy latarnju nješesche a sa druhu dźěcźo wjedźesche, a žona porno njemu krocźesche. Takle hischcźe w cźmowej nozy po wuscźinje horje dźěchu do wuhlerjoweje khěžki a też tam sbožownje dóńdźechu.

Kmótr šo nad tajkim póšnim wopytom jara spodźiwasche. Hdyž jemu młynk wupowjeda, schto běsche šo stało, wón praji: „Nó, dha je něchtó moje myšle shódał. Ja šym šebi dawno hižo pschał, so bych ras tajkule cźichu symsku nóz s tobu a twojimi domjazymi pobješadowacź móhł. Seśydajmy šo schikowanje hromadźe.“

Młynk pak wschón samyšleny šedźesche a šo skónčnje wopraścha: „Kmótsje, kajke dha s jěsorom je?“

„Nó, tón je wyšoko napjaty, kaž šym cźi hižo dźenša pschi-połdnju prajił. Ale hacźenje móže tola hischcźe wjele lět dźerźecź. Tajkeho stracha njeje, kaž šebi myślisch, a ja šym jěsor hižo cźasto takle połny widźał.“

Wón hischcźe dorěcźał njebě, dha na jene dobo tajki mózny hrimot a tajke satraschne howrjenje a schumjenje powětr satschaše, so wschitke scźěny khěžki rźachu a ropotachu, a jeje wobydlerjo běchu khwilku kaž pohłuscheni. Potom pak wuhlerjowe schěscź dźěcźi s Borborku na pschemo se strachom s zyłej schiju wołacź počachu, mjes tym so tam starschi se stróżelemi zyle němi šedźachu.

„Schto to bě?“ šo skónčnje wuhlerˇ praschesche. Ale na jeho mjeswocźu běsche widźecź, so wón to prawje derje wjedźesche a so to straschne šłowo jenož wuprajicź nochzysche. Tón žałostny bubot dale trajesche a s njembrym spěchom dale bliže pschińdźe. „Nětko je šo stało! Ssylny Božo na njebju, wopokaž nětko šwoju wschehomóz!“ ruzy k njebju sběhajo młynk dźesche. „Tak je! Nětko je šo stało!“ tschepjetajo wuhlerˇ wospjetowasche. Mužskaj běschtaj blědaj, kaž šněh na horach, runjež kabod šwoje cźerwjene šwětko pó jstwě ros-pschescźěrasche. Tak budźe šnano ludźom na semi na šudnym dnju wokoło wutrohy, hdyž budźa mórske žołmy schumicź a šo haj mozy njebješ hibacź. Skała, na kotrejž khěžka stejesche, pod nohomaj jeje wobydlerjow rźesche, jako by šo puknucź a do hromady panucź chzyła. Jedyn hrimot sa druhim, šylnischi hacź bubot kanonow, powětr satschašowasche, a dale bliže wucźe a rejenje njembrych žołmow pschińdźe, kotrež skały a schtomy powalachu a je pscheđ šobu wo hórske skalisny wrjeskachu. Woda šo tak wyšoko horje walesche, so

schěšcź stow hromadow drjewa, kotrež njedaloko khěžki stejachu, žobu wša. Ale hacž do khěžki žameje jeje móz tola njebožahasche, runjež žo wbosy ludźo w njej kóždy wokomik bojachu, so jich howrjaze žołmy dele storhnu do bjesdna. W žmjertnym strasche woni žałostnu nóz na žwj. Domascha pschětrachu. Hdyž pak ranje sažwita, a mkynk ſ woknom won pohlada na pleskotazu pěnu, na nježměrnje wulku wodu a na rosbite ſdomki schtomow, kotrež spěšchnje kaž wichor do doka dele hrimotachu, a hdyž žebi potom na žwoju khěžku a na warnowazy hlóž w nozy pomyžli, wón dźesche: „Ssylny Bóh je woprawdźe dźiw dokonjał. Wón też na mojeju žynow njesabudźe!“

Tón žamy dźeń wječor žynaj sbožownje a njesranjenaj do wuhlerjoweje khěžki pschińdźeschtaj. Starschej žo njemało dźiwaschtaj a žo wulzy sradowaschtaj, hdyž žynaj powjedaschtaj, kak spodźiwnje je jeju wottorhnjena brózeń po žołmach nješka a kak staj na to waschnje žmjercźi wucźekkoj. Wonaj žamaj pak žo hischcźe wjele bóle dźiwaschtaj a sradowaschtaj, hdyž nana a macź a maku Borborku, kotrychž běschtaj hižo jako morwych wopłakowałoj, žiwych a strowych nadeńdźeschtaj a ſ jich erta powjesćź wo jich dźiwnym wumoženju shonischtaj. Mkynk wschak běsche žwój dom a žwoje samoženje ſ wulkej wodu shubił. Ale teho dla skorźicź a žebi staroscźe cźinicź njemóžesche. Wón dyrbjesche se žwojimi lubymi psched wobliczom wschehomózneho Boha žo klonicź a jeho sa jeho žmilnosćź a pomoz ſ dźakownym ertom khwalicź. Woni ženje shonili nježdu, schtó je jich w tamnej dźiwnej nozy wokał, — ale wjedźeli to tola žu.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wusběhanje rekrutow w Budyskim wusběhanskim podkrježu budźe žo lětża sa mkodźenzow, kotsiž žu wojerskej skužbje powinowaczi, ſ Budyskeho a Schěrachowskeho hamtskeho podkrježa 23., 24., 25. a 26. junija t. l. dopołdnja wot 7 hodźin w Budyskej tšelerni, a sa powinowatych k wojerskej skužbje ſ Biskopskeho hamtskeho podkrježa 27. junija t. l. dopołdnja wot 7 hodźin w Biskopskej tšelerni wotbywacź.

— Sa sakskeho japoschtolskeho vikara a biskopa je žo prálat Wahl w Draždźanach pomjenował a žo wot bamža wobkruczik.

— W tudomnej Weigangez kamjenjoczischczerni pschińdźe wutoru 10. junija 20lětny wuczobnik Jan Handrik k njesbožu. Wuczobnik, kotryž pschi spěschnje czischczazej maschinje dźěłasche, pschikasa holzy, kotraž ma nutskkadźenje papjerjowych kopjenow pschi tutej maschinje wobstaracź, so dyrbi maschinje ras žo pschewjercźecź dacź a ju potom tak sastajicź, so fundament ſ czischczerskim kamjenjom w prědku maschiny stejo wostanje. Maschinska holza pak njebě wuczobnikej srosumika, maschinu njesastaji, ale dasche jej dale běžecź. Hdyž nětk fundament ſ kamjenjom do prědka sjědze, měnjesche wuczobnik, so maschina stejo wostanje, skoži žo ſ lěwej ruku krucźe na lěwu khromu kamjenja, mjes tym so chzysche na prawizy kamjeń se schrubowzom do sady seschrubowacź, a w bliščim wokomiku ſ lěwej ruku do walzow, kamjentrějazych, pschińdźe, tak so jemu te ruku straschnje smjeczechu. Hacž budźe lékař ruku wuhojicź móz, abo ju wotewsacź dyrbjecź, žo hischcźe njemóže prajicź; rana w dłoni lěweje ruki je tak schěroka, so móžetaj žo dwaj porstaj do njeje pokožicź. Na žwojim njesbožu je wuczobnik žam wina, dokelž je kóždemu kamjenjoczischczerjej w spomnjenej fabrizy krucźe sakasane, w maschinje něschto porjedźecź, hdyž žo wona cźěri.

H.

— W Budyskich stronach je 6. a 7. junija pschi njewjedrach błysk na wjazorych městnach dyrił. W Krjepezach stej žo ſ Božim njewjedrom domske a brózeń kublerja Rychtarja sapalikej a žo spalikej. Pola Scźijez błysk do telegrafowych grotow dyri. Pódla někotrych telegrafowych žerdźow błysk pschi wothladarskim twarjenju błyskowod wobschkodźi a schkitowanski kaschcź rosrasy. Wothladowar žaneje schkody poczerpił njeje, khiba so je žo jara wustrózał. Dale je błysk w Ssrjedźnym Sohlandźe Trautmannez khěžu a w Dornhennersdorfje brózeń, kólnju a wumjenk kublerja Henniga sapalik. Na poždlednim měscźe je žo wjele hospodarskeho grata a 12 huž žobu spaliko. Po dołhim žuchim cźažu bě žylny deschcź, kotryž njewjedra pschinjeżechu, jara witany. Nětko pak žebi ratarjo, hacž runje hischcźe domokało njeje, dla dźěłanja žyna sažo cźopke a stajne wjedro pscheja.

— Po wossjewjenju Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je bjes howjasym skotom žiwnoscźerja Soppy w Hažlowje klamowa a pasorowa khorosćź wudyrika.

— Sda žo skoro, so cźwila sawjeranja pžow w Łužizy žaneho kónza měcź njeżmě. Dokelž žu pža, kotrehož žu 19. meje w Konjezach pola Porschiz sarasyli, sa skaženeho spósnali, dyrbja žo po wukasu Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa w jara wulkej liczbje wžow pžy hacž do 18. auguſta na rjeczas wjasacź. Tón krócź wokrjeż, sa kotryž je sawjeranje pžow pschikasany, wžy wot Kanez pola Semiz hacž do Pomorz wobžahuje.

S Bukez. Nasche nowe byrgle žu žo w sańdźenym tydźenju dotwarike. Jutsje sa tydźeń, 22. junija, žo wone na kemschach, da-li Bóh, požwjecźa. Popołdnju pak směje žo w naschim Božim domje wulki zyrkwiny konzert, kiž žo wot Budyskeho khorskeho spěwanskeho towarstwa pod žobuskutkowanjom žkawneho hudźbneho direktora knjesa Fischera ſ Draždźan wuwjedźe. Dowolamy žebi hižo dźenža na njón kedźbliwe cźinicź.

*** S Minakała. Po pscheproschenju w „Sserbskich Nowinach“ žo sańdźenu wutoru do Minakała na žwjedźeń swonkowneho mižionstwa w prawym cźažu podachmy. Pschecźelniwa myžl a wustojne ruzy běchu Bozi dom jara lubosnje wupyschike. A nadobna zyrkwina myžl tsjóch knjenjow hrabinow bě Bozi wołtař ſ woženbnymi drohimi darami wobdarika. Kaž je pshed lětami nadobna darniwosćź njesapomniteho njebo knjesa hrabje Kurta ſ Einsiedel Minakalskeho Bozi dom najrjeńscho wobnowika a wuhotowała, tak žu nětko jeho sawostajena knjeni wudowa drohotnu wołtarnu płachtu ſ cźerwjeneho židźaneho plyscha ſ wuschiwanym skotym kschižom, kaž też swudowjena knjeni hrabina ſ Arnim žamoruczne wumjekšzy rjenje wuschiwane běše wołtarne wodźecźe a teje knjeni dźowka hrabina ſ Einsiedel Lipicźanska zyrkwinšzy dostojne krycźe pshed wołtař darike. Zyrkwini prjódkstejerjo, doroscźena a schulska młodźina se žwojimi khorhojemi w žwjedźeńskim cźahu pshed faru po shromadźene duchownstwo a k. wyschscheho zyrkwineho radźicźela pschicźeże. Boża žwjatniza bě bórsy tak pschepjelnjena, so najwjetschi dźěl schulskeje młodźiny wjazy nuts njemóžesche a tójschto kemscherjow móžesche jenoż stejo Božu žkužbu wuživacź. Na žerbskim kemschenju prědowasche k. pomozny prědar Golcź ſ Budestez po 2 Kor. 5, 14 a 15 se sałožkom: „Luboscź Khrystušowa naž pschinucźi; pschetož 1. ſ tuteho žórka žo też nascha luboscź k mižionstwu žórli a 2. ſ tuteho žórka cźerpamy móz a žylnosćź k skutkowanju sa mižionstwo.“ A na němskim kemschenju mějesche k. kapłan Ssykora ſ Ketliz po 2 Theš. 5, 25 tónle sałožk: „Lubi bratsja, proschcźe sa naž. Tuta próstwa japoschtoła Pawoła na Theżaloniskich je próstwa naschich mižionarow bjes póhanami dźenža na naž. Tak prožencź 1. naž nusuje wulke hubjenstwo póhanow, porno kotremuž žu žami pscheżłabi; 2. nam prawo dawa wurasna Knjesowa pschikasń, po kotrejž žo dyrbimy po wbohich póhanach horjebracź; a 3. nam wutrobu cźini bohatu Boże žohnowanje, kotrež jich mižionske dźěło krónuje.“ Wobaj žwjedźeńskaj prědarjej nam ſ pscheżwědczazej jažnosczu a ſ móznej sahorjenosczu wutrobu shrějeschtaj na žwjaty skutk mižionstwa. Wołtarnu Božu žkužbu sastarachu kk. fararjo Mrósak ſ Budestez, lic. theol. Jmisch ſ Hodźija, Garbař ſ Kotez a Matek ſ Hucźiny. Na wobojim kemschenju buchu też někotre schtucźki wot schulskich dźěcźi jara duschnje schtyrihłósnje wuspěwane. Kolletka, pshed zyrkwinymi durjemi składowana, wucźini 216 hr. 4 np. Po wobsamknjenju kemschenjow naž lubosczíwa hospodliwosćź farskeho doma ſ hrabinskimi žwójbami hischcźe dobru khwilku hromadu dźerżesche. Hischcźe budź też na to spomnjene, so bě žo też se žužobneje Pruskeje tójschto kemscherjow kaž na žerbskim tak też na němskim kemschenju naschło, bjes druhimi też Krjebjanske hrabinske knjejstwo.

S Rakez. Druhe wucźerske město w Rakezach, kotrež 1100 hriwnow lětnje wunjeże, žo w bližschim cźažu wuprósdni.

S Lejneho. Mandźelsku tudomneho bura Pinka, kotraž je žo w nozy wot 28. na 29. meje samyžlena mjelczo ſ domu wotžalika, žu wutoru 3. junija w Schkodowskej holi wobwěžnjenu namakali.

S Krjebje. W tudomnym hoscźenzu je sańdźenu njedźelu 8. junija mužske spěwanske towarstwo ſ Wósborka spěwako, mjes druhim dwaj žerbskaj kuskaj: Kozorowu „Meju“ a Schkroupowe „Hdźe statok mój?“

S Lubnjowa. Tudomny pschekupz ma hižo někotre léta jěża, kotryž je zyle skudny. Hdyž jeho knjes woła, wón poškucha a sa nim běži, kaž poš, jemu ſ ruki žerje, žo też ſ pžami derje snježe, haj žo ſ nimi pjerje, hdyž hromadźe žeru. Spodźiwne je, so jěż ženje njecźeka. Hdyž jeho pshed khěžu žadża, je bórsy saža wó jstwě. Psches symu w někajkim kucźe ležo spi. Prjedy pak žebi drobneje papjery nasběra, žebi ju wschu drobnu rostorha a žebi lěhwo ſ njeje pschihotuje.

Přilopk.

* Kralowska fabrika porzlinowych tworow w Mischnje je po zykym žwěcźe žkawna. Tale fabrika, kotruž léta 1710 natwarichu, běsche prěnja fabrika porzlinowych tworow w zykej Europje. Jeje prěni direktor běsche Jan Bjedrich Böttger, kotryž bě porzlin wunamakał. Hižo w lěcźe 1720, léto po Böttgerowej žmjercźi, fabrika

ſa 9694 toleŕ tworow rospſcheda; jeje dokhody ſpěſchnje roſcźechu, doniž w lěcźe 1746 ſ 222,560 tolerjemi najwyſchſchu liczbu w ſańdźenym lětſtotku njedoſcźeźechu. Potom dokhody ſaßo ſpadowachu, a hakle po Napoleonſkich wójnach ſaßo pſchibywachu. W njeměrnym cźaßu 1848 a 1849 ſ nowa ſpadowachu a ßo hakle ſ lětom 1867 ſaßo polěpſchowacź poczachu. Najwjetſchi dokhód wot cźaßa ßwojeho ſakoźenja mějeſche fabrika w lěcźe 1889, mjenujzy 1,911,744 markow.

* W Sakſkej liczba duchakhorych ſtraſchnje pſchibjera; na Sonnenſteinje je jich nětkle wjele wjazy, hacź je jich tam hdy prjedy byko. Tónle wuſtaw je tak pſchepjelnjeny, ſo dyrbjachu mnohich khorych ſe Sonnenſteina do druhich krajnych wuſtawow ßkacź, na pſchikkad do Hubertusburga a do Colditza.

* Ssnano pſched dwěmaj měßazomaj pißachmy, kak je něhduſchi korczmar Pfeiffer ſe Shorjelza ſe ßwojej ßotru, kotraź ma muża, ale ſ nim ziwa njeje, bura w Gießmannsdorfje wo 2200 mk. ſjebak, wudawajo, ſo je burowa ßona jenoź teho dla khora, dokelź je jeho zyły dom ſakuſkany. So by ßona wotkhoriła, běſche Pfeiffer ſady bróźnje pjenjeſy w hornzu ſahrjebak: prěni krócź 1100 mk., druhi krócź 825 mk. a tſeczi krócź 170 mk., wuwikowane ſa krumu, kotruź bě bur na Pfeifferowe rěcźe pſchedak. Woprawdźe pak běſche jebak prózne hornzy do ſemje hrjebak a pjenjeſy do ßwojeje kapßy ßuwak. Jeho ßotra běſche hiſchcźe wokoło domu 24 koruſchkow ſahrjebaka, ßebi ſa koruſchk po 2 mk. ßadajo, a ßebi ſa „lěkarſtwa“ 61 mk. ßadaka. Glogauſka khoſtanſka komora je Pfeiffera k jaſtwu na 4 lěta a jeho ßotru k jaſtwu na 3 lěta ſaßudźiła.

* Něktoſi mkodźenzy ſ Glogawa wóndano nimo wětrnika w Rauſchwitzu pſchińdźechu a ßo ſkhróblichu, mjes wětrnikowymi wokſchidkami, kotreź ßo wjercźachu, tam a ßem běhacź. Wětrnikaŕ jim tajku ſtraſchnu hru ſakaſa. Ale lědma běſche wón do ßwojeho wětrnika nuts, jedyn ſ tych mkodźenzow pſchiběża a jene wokſchidko hrabnu, ſo by wětrnik ſaſtajił. Wokſchidko pak jeho wuſběże a budźeſche lohkomyßlneho cźlowjeka wo ſemju wrjeßnuko, njebudźeſche-li wětrnikaŕ ßo na ſtrach dohladawſchi wětrnik rucźe ſaſtajił.

* Żakoſtne njeſboże je ßo 1. t. m. w Schlegelu pola Neuroda ſtako. Hdyż ſchkleńczeŕ Zenker ſ dźěka domoj pſchińdźe, wón na wyßoki topoł léſeſche, kiż bliſko jeho doma ſtejeſche, a na kotrymż mějachu ſchkórzy kukawu. Hdyż běſche hižo wyßoko horje, chzyſche ßo ſa ßuchu hakuſu pſchimnucź; ale hakuſa ßo wotkama, a ſchkleńczeŕ ſe ſchtoma padźe, a tak njeſbożownje runje na płót, ſo ßo jemu jedyn kolik do ziwota ſaſchtapi. Zenker mějeſche hiſchcźe telko mozy, ſo ßo ſ kolika wußwobodźi, ale bórſy na to wumrje.

* Hdyż ßobotu rano cźah na dwórniſchcźo Köpenick pſchijeźdźe, ßo wjednik lokomotiwy trochu daloko ſ boka lokomotiwy won ſkhili, ſ hłowu wo ſignalnu żerdź praßnu a ſ rosbitej hłowu ſ lokomotiwy padźe. Cźeżzy ranjeneho do dwórniſchcźoweho twarjenja donjeßechu, ale do hojeŕnje jeho dowjeſcź njemózachu, dokelź běſche na ßmjercź.

* W měſchczańſkej wucźeŕni w Marienwerderje wóndano w nozy Boźi woheń wuńdźe. Hdyż wucźeŕ, kiż po dwěmaj ſkhodomaj bydleſche, wotzucźi, wóu wjazy k ſkhodej njemózeſche. Duż poßleſchcźa ſ woknom dele mjetachu, a wucźeŕ, jeho ßona a dwě dźěſczi ßnano pjecźadwazeczi łóhczi wyßoko na poßleſchcźa dele ſeſkakachu. Dźěſczi móhł rjez njeſranjenej woſtaſchtej; ſtarſchej ßebi ſchkodu ſcźiniſchtaj, ale ßo, każ ßo ſda, też cźeżzy njeſraniſchtaj.

* Pſchi dróſy njedaloko Schwedta ßu wóndano cźéko mkynſkeho namakali. Mordaŕ je pjecźa mkynſkeho ſ mkyna, w kotrymż tutón dźěkaſche, won ſawabił, jeho nadpanuł a jeho ſ dokhim nożom ſakłół.

* Na żeleſnizy pola Nordhauſena pěſk mjetajo běſche ßo dźěkacźeŕ pſchecźiwo ßwojim towarſcham khwalił, ſo, hdyż cźah nimo pſchijeźdźe, mi a tebi niczo na njón ſkoczi. Bórſy cźah pſchijeźdźe, dźěkacźeŕ chzyſche na njón ſkocźicź, ale ßo wobßuże, a cźah jemu wobej noſy wotjěźdźe.

* Każ ßo ſ Pleßa piſche, maju tam lětßa njeßměrnje wjele mejſkich brukow. Duż je po poruczności wjerchowſkeho hajniſkeho ſarjadniſtwa do měchow ſběraju, je w měchach w wodźe tepja a je ßuſcha, ſo bychu trałe. S tymile ßuſchenymi brukami ßo wulke kharpy kormja, kotreź wjerch w ßwojej wulkej ſahrodźe ma.

* Ssnano dwazecźi wobydlerjow ſe wßy Luka bliſko kupjel Piſtyan ſańdźeny tydźeń pſchi cźeźkim njewjedrje pod wulkim ſchtomom pſche deſchcźik khowanku pytaſche. Boże njewjedro do ſchtoma dyri a ſcheſcźoch ſaraſy, mjes tym ſo ßo dwaj ſraniſchtaj.

* Każ ßo ſ Oldesloe piſche, tam wóndano 6 lětna holczka a jeje 3 lětny bratſik pſchi rězy Trave hrajkajo do wody padźeſchtaj. 12 lětny hólczeż na měſcźe ſa nimaj do wody ſkocźi, najprjedy holczku, kotraź běſche ſ hłowu do błóta na dnje rěki ſajéka, wucźeże a na brjóh donjeße a potom ſa hólczkom płowaſche, kotrehoż běchu żołmy baloki kruch wotnjeßke, a też tuteho ſbożownje na brjóh pſchinjeße. Smużity hólczeż, kotryż běſche ßo ßam do ßmjertneho ſtracha podak, myto wotpokaſa, kotreź jemu poſkicźachu.

* We wßy Schwiegershauſen pola Oſteroda běſche ſańdźenu ßobotu dom jeneho murjerja zyły dźeń ſamknjeny woſtak. Sańdźenu njedźelu murjerjowu żonu w bróżni ſa rěbl wobwěßnjenu nadeńdźechu; jeho pſchichodna macź a tſi dźěcźi ſ jeho prěnjeho mandźelſtwa we jſtwizy ſadajene leżachu. Każ ma ßo ſa to, je żona wowrótniwſchi ßwojich ßwójbnych ſkónzowała a ßo potom wobwěßyła. Jeje muż je něhdźe druhdźe na dźéle a zyły tydźeń doma byk njebě.

* Hdyż běſche khěżor pſched krótkim w Kralowzu (Königsbergu), tamniſche krajne ſtawy jemu k cźeſcźi hoſcźinu wuhotowachu, na kotruż běſche ßo 500 ludźi pſcheproßyło. Hoſcźinu je wěſty H. wobſtarał, ſ kotrymż běſche ßo wucźiniło, ſo na kóżdeho hoſcźa 30 mk. doſtanje. Nětko ßo jemu porokuje, ſo je na něktore blida druhe jěźdźe dawał, hacź na blido, ſa kotrymż khěżor ßedźeſche, a ſo tamne jěźdźe nihdy telko pjenjes hódne byłe njejßu. Hižo pſchi hoſcźinje běchu to pytli, ale hoſcźo niczo njeprajachu, ßo bojo, ſo móhł khěżor hewak woſtajiwſchi wſcheho hicź. Cźi, kotrymż běchu krajne ſtawy poruczike, ßo wo hoſcźinu ſtaracź, chzedźa, ſchtoż ßo ßkyſchi, ſpomnjeneho cźlowjeka wobſkorżicź.

* Pſched pſchißażnymi w Inſterburgu ſańdźene dny 19 lětna ßkużobna holza ſtejeſche, kotrejż ßo wina dawaſche, ſo je loni 11. auguſta ßwoje ſchtyri njedźele ſtare dźěczo żiwe ſahrjebała. Wobſkorżena njeſkutk njeprějeſche, ale ßo jeho ani próſchka njekajeſche. Pſchißażni ju winowatu ſpósnachu, ſo je dźěczo morika, ale ſa dopokaſane njemějachu, ſo je to ſe ſamyßłom cźiniła, ſchtoż by mordaŕſtwo byko. Duż holzu k khoſtarni na 8 lět ſaßudźichu.

* We wßy Gevenich pola Aachena běſche pſched něktrymi lětami něchtó khěżu kupił, kotraż ßo ßudniſzy pſchedawaſche. Nowy knjes, kiż we wßy njebydleſche, dotalneho wobßedźerja ſ domu wuhna. Na to ßo wjeßni wobydlerjo hněwachu a ßo ſrěczachu, dom, kiż nětko próſny ſtejeſche, ſapuſcźicź. Prěni běſche pjekaŕ, kotryż zyhle ſ tſěchi wotkry. W nozy bě wot nětka cźaſto ßkyſchecź, ſo ßo w domje ſ hamorom a piku dźěła; ale ſchtó tam dźěła, widźecź njebě, dokelż běchu wókna ſapowſchane. Po něczim ßo durje, wókna, ſkhody a druhe drjewjane kruchi ſhubichu, hrjady ßo ſwotwoſychu, dźěl murje ßo ſwottorha. Skónczńje tam jenoź hiſchcźe ſrudne rospadanki ſtejachu, kotreź ßo ſaßypnucź hrożachu; duż dyrbjachu ßo na poßledk po poruczności polizije wottorhacź. A nowy wobßedźeŕ, hdyż do wßy pſchińdźe, na měſcźe, hdźeż běſche jeho dom ſtak, jenoź hoku ſemju wuhlada. Se ßudniſkim pſchepytowanjom ßo tehdom niczo njewukopa. Nětko pak ßu něhduſchi wobydlerjo Gevenicha, kotfiż ßu mjes tym druhdźe ſacźahnuli, wěz pſcheradźili, a ßudniſtwo je pjekarja, blidarja a dweju tſěchikryjerjow k jaſtwu wot 8 měßazow hacź do lěta ſaßudźiło.

* Na Uralu ſtej ßo dwě wulkej ruſkej wßy wotpaliłej, jena 31. meje, druha 4. junija. S zyła je ßo 3000 domow wotpaliło, tſi hojeŕnje, ſchtyri wucźeŕnje a tſi zyrkwje; 40 cźlowjekow je w płomjenjach wo ziwjenje pſchiſchło. 18,000 wobydlerjow ſtatoka nima.

* W Sudanje w Afriзy je tajki wulki hłód, ſo tukrajni wobydlerjo tu a tam ani cźlowjeczeho mjaßa njeſazpiwaju. Pßy, kóczki, wulke myſche, wóßky, hady, jeſchcźelzy, haj ſtare koſcźe a kruchi koże ßeźdźiwje póżeraju, a ßylniſchi ßłabſchemu ßamu najwohidniſchu zyrobu ſ rukow torha. Dopißowaŕ jendźelſkich nowin je w Suakimje widźał, kak wjetſchi hólczeż mjeńſcheho ſa krk wſa a dajeſche a jemu ſe rta wſa, ſchtoż chzyſche tón runje póżrjecź. W Suakimje je wubjerk Europjanow ſeſtupił, kotryż nuſy ſchtoż móżno wotpomhacź hlada a wſchědnje 3000 ludźom nęſchto zyroby dawa. W Tokarje pak, w Kaßali, Berberje a druhdźe, hdźeż Europjenjo pomhacź njemóża, wſchědnje ſta ludźi hłodu mru. A na wſchěm tymle hubjenſtwje ßu Jendźelczenjo wina.

* W nawjecźornych poknózno-amerikanſkich ſtatach Ohio, Jowje a Wiſkonſinje ßu deſchcźowe ſliwy wjele ſchkody naczinike. W Manſfieldu w Ohio Boże njewjedro do pólverniка, w kotrymż ßo 5000 puntow pólvra khowaſche, dyri. Twarjenje ßo do cźiſta wotpali, a tſjo cźlowjekojo ßo ſaraſychu. W Glenwoodu w Jowje ßo dźěł hojeŕnje ſa błudnych wotpali; dwě woßobje ßo ſpaliſchtej, něktore buchu cźeźko ſranjene. Bradſchaw, 500 wobydlerjow liczaza wjeß w Nebraſzy, je ßo wot wichora ſaniczika. 20 woßobow je pſchi tym ziwjenje ſhubiło a 25 woßobow je ßo wobſchkodźiło. W New-Yorku a w wokolnej krajinje ſaßo wulka horzota knjeźi, kotraż je cźim bóle wobcźeżna, dokelż woda k picźu njedoßaha.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Eduard Kupka, pohonč na Židowje, ſ Hanu rodź. Runarjez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł, Handrija Scholtyj, fabrikarja na Židowje, ß. — Max Kurt, Korle Augusta Petziga, kopornikarja na Židowje, ß.

Zemrjeć:

Dźeń 5. junija: Hendrich Max, Handrija Hockera, dźěłaćerja na Židowje, ß., 11 měßazow 2 dnaj. — Korle Augusta Partuscha, murjerja na Židowje, morwonarodź. dź. — Ernst Pawoł, Hermanna Augusta Lischki, fabrikarja na Židowje, ß., 2 měßazaj 27 dnjow. — 7. Jan Grund, kněžeŕ w Jeńkezach, 74 lět 5 měßazow 7 dnjow. — 10. Kſcheſcźijan Dubſki, dźěłaćeŕ na Židowje, 61 lět 8 měßazow 9 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1848 měchow.		W Budyſchinje 7. junija 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 12. junija 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pšenza	běła	9	82	10	—	9	65	10	—
"	žołta	9	53	9	59	9	30	9	65
Rožka	50 kilogr.	8	44	8	56	8	—	8	18
Jećžmjeń		9	28	9	42	8	67	9	7
Wowß		9	—	9	20	8	40	8	60
Hroch		8	89	10	97	10	—	10	83
Woka		9	72	10	—	8	61	9	44
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	1	70	2	—	1	70	1	90
Pšeńčna muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	20	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	90	3	10	2	40	2	80
Sslóma	600 "	23	—	25	—	24	—	26	—
Proßata 954 ſchtuk, ſchtuka		16	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 29 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacž 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 28 np. hacž 8 hr. 50 np.; jećžmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 80 np.

Dražđźanſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—65 mk., 2. družiny 55—59, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. junija: Pomróčene.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. junija 1890.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražđan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,28	4,21	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,53	4,44	7,19	—
Lubija	12,31	2,13	—	5,28	8,45	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyſchina	1,20	2,36	4,0	6,2	9,21	12,14	2,52	3,50	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	—	4,51	7,1	10,22	1,16	—	4,51	—	9,20	—
Radeberga	—	—	5,2	7,11	10,32	1,26	—	5,1	6,43	9,31	10,25
Do Dražđan	—	3,35	5,29	7,40	11,3	1,55	3,54	5,31	7,5	10,4	10,48

S Dražđan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,10	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	—	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyſchina	—	7,59	10,44	11,29	1,57	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,36	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,54	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,15	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,48	3,14	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,54	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,2	3,33	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,10	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,15
Połcźnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,40
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,51
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,2

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,20	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,40	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,53	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,19	6,34	10,27

Kněža

bjes wumjenka a hoſpody, ſa dźěłaćeŕſku ßwójbu ßo hodźaza, je płaćišny hódno ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań w Hněwßezach cźišło 7.

W Hlinje pola HuczinY je **kněža** cźišło 5, ſ zyhelom kryta, ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macža**, ſo by **njehniło**, porucža

Gustav Poser.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Trawowe awkzije.

Lětuſchi trawowy wužitk na ſprejnych łukach **Kolbicźanſkeho, Wyßokowſkeho** a **Schcźeńcźanſkeho knjeżeho dwora,** Rakecźanſkemu knjeſtwu ßkuſchazeho, ma ßo ſcźěhowaze dny na pſcheßadźowanje pſchenajecź:

Pónđźelu 16. junija rano wot 8 hodźin w Kolbizach.
Sapočatk pſchi ſprejnym moſcźe.

Wutoru 17. junija rano wot 8 hodźin w Schcźeńcźy.
Sapočatk pſchi mkynowej łuzy pola Kolbiz.

W Rakezach, 7. junija 1890.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Sſrědk

k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma n pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaćI najwyſchſchu płaćišnu

J. H. Ulbrich w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 22.

Woßebna

4 np.-zigara

derje ßłodźaza a ßo derje palaza, ßo pod cźišłom 3 kóždemu porucźa pſchi 100 ſcht. = 3 mk. 75 np. pod cźišłom 4 łohka a pod cźišłom 6 cźežka

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Wſchě **kolonialne twory, khofej, zokor, rajß atd.** ßu najtuńſcho dostacź pola **Schſchki a Rjeczki** w Budyſchinje.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucźa

Adolf Rämsch.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow njebo privatiera **Fr. Wilh. Ed. Thiemanna** tudy ma žo k jeho sawostajenstwu žłuschaza sahrodniska žiwnosć cźišło 7 wopalneho katastra a fol. 6 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Libuchow, wobstejaza se sahonow cźišło 12, 14a, 14b, 40, 156, 167, 168, 172, 175 a 186 sahonskich knihow sa Libuchow, 5 hekt. 70,94 arow = 10 akrow 95 □prutow wobžahaza a s 183,65 dawskimi jenosćemi wobcźežena, kotraž ležomnosć je wjeżnogrychtšzy na 11,400 mk. taksěrowana, dla dźělenja herbstwa

16. junija 1890 dopoldnja w 10 hodźinach

na tudomnym žudnistwje na dobrowólne waschnje na pschežadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki, na tudomnym žudnistwje a w korcźmje w Libuchowje wuwiżaze, pschežadźowanske wuměnjenja, wucźah s ležomnostnych knihow, wotpiš wobžedźenstwa a wobžwědcźenja, woheń sawěsćazeho, wopschijaze, žo na kupjenje smyžleni prosch, žo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje na tudomnym žudnistwje sejcź, žwoju płacźenjakhmanosć dopokasawschi žwoje žadźenja wosjewicź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 19. meje 1890.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Philippi. Tbl.

Pschežadźowanje kubła.

Dla dźělenja herbstwa ma žo **žwobodna sahrodniska žiwnosć,** k sawostajenstwu 21. meje t. l. semrjeteho **Jana Wenscha** w Bukojnje žłuschaza, cźišło 3 wopalneho katastra, fol. 4 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa **Bukojnu,** sahony cźišło 125, 126, 157, 158, 159, 160, 161a, 161b, 162, 163, 168 a 169 Bukojnjanskich sahonskich knihow, hromadźe 10 akrow 292 □prutow = 6 hektarow 7,3 arow wopschijaza a s 239,77 dawskimi jenosćemi wobcźežena,

žrjedu 25. junija 1890 dopoldnja w 11 hodźinach

na městnje žamym w **Bukojnje** na pschežadźowanje pschedawacź.

Kupcy žo zyke lětusche žně pschewostaja a ma wón jako najenk w jenym najenskim wucźinjenju něhdźe 6 kórzow ležomnosćze pschedewsacź a hospodu a wumjenk, na ležomnosć swjasany, dale dawacź.

Na kupny pjenjes ma kupz 7125 mk. hypothekskich žadankow pschedewsacź, 3000 mk. w termiji s hotowymi pjenjesami sapłacźicź abo je swěsćicź a sbytk hacź do 1. oktobra teho lěta sapłacźicź.

S pokasanjom na pschibitk na deszy hamtskeho žudnistwa a na wuwěschenku w Neumannez korcźmje w Bukojnje, s kotrejuž móža žo pschežadźowanske wuměnjenja a wopisanje ležomnosćze a jeje cźežkoty, wožebje na nju swjasany wumjenk a najenske wucźinjenje, kiž ma žo pschedewsacź, sesnacź, žo na kupjenje smyžleni prosch, žo w postajenym cźasu w **Wenschez kuble** cźišło 3 **Bukojnjanskeho** wopalneho katastra sejcź a žwoju płacźenjakhmanosć dopokasawschi dalsche wotcźakacź.

Dźeń po termiji budźa **Bukojnjanske wjeżne grychty** kubłowy inventar na pschežadźowanje pschedawacź.

Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 11. junija 1890. P. p. **Jaeger,** komižionski radźicźel.

Molerske a murjerske barby,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniž,
němski a franzowski,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na schpundowanje,
s barbu derje skhnyjaze,
lak na kožu,
spiritužowy lak,
myjnu krydu,
portlandski zement,
gyps,
wschelaki klij,
barbicźe atd.
poruczataj tunjo

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach 8 w slotej hwězdźe.

Na žwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haži 6.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry
poruczа jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haži.

Franzowske, württembergske, schtyrske, westfalske, schwedske

koži,

žerpy, bruži, wschelakore **želesne twory, želesne platy** atd. poruczа

C. A. Mickan na bohatej haži 29
s napschecźa winoweje kicźe.

Rěsak w Weigsdorfje pola Kumwalda
poruczа k twarskemu cźažej w žuchej tworje:
schindźelowe deski, 21 a 24 mm tolste,
schpundowanske deski, 24 a 30 mm tolste,
deski sa tyscherjow, kaschcze a scźinowe wjerchi we wschelakich tolstoscźach,
tšěschne laty, sacźahowanske laty,
laty k lěpjenju a k papowemu krycźu a
spalěrowe laty
po cźažej pschiměrjenych tunich płacźisnach.

Gustav Adolf Leuner.

Schtóž nochze schkodowacź,
kedźbuj wótrje na firmu: **A. Hodurek,** Ratibor. Mój njejědojty mortšein je snaty jako najlěpschi a najwěscźischi žrědk k saničenju wobcźežnych a schkódnych pschekažanzow, kaž **muchow, molow, schwobow, tarakanow, schcźónow, tkow** atd. Dostacź po 10, 20, 30 a 50 np., teho runja gumijowe žykawy s grotom pschicźinjene po 30 a 50 np. pola **H. Lemki** a **A. Lorenza** w **Budyschinje, Oty Säuberlicha** w **Lasu** a pola **A. Hawendy** w **Wojerezach.**

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa sažopschedawarjow, poruczа tyžaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haži,
filiala na **bohatej haži 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płacźisnach poruczа

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haži.

Swětožkawny, hamtscy pruhowany
Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a cźehnity bentuch
hoji wschu sacźěklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, želočzek, rak, koscźožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjazewoka, wumpjeru, žołdkowe cźerpjenje, wicź, drjenje atd. rucze a **dokładnje.**

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacze, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Scherachowje, Hirschfeldze, Herrnhucze, Nowosalzu, Kumwaldze, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachcźizach, Połcźnizy** atd. **Wopisma** žu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech žo žwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Portlandski
zement
wubjernje wjasazy pschezo cźerstwy w žudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy
poruczataj

bratraj Měrschej
w slotej hwězdźe.

Towařstwo Pomocy
za studowacych Serbow.

Dokelž ma so lětuša pomoc za studowacych w bližšim rozdźěleć, njech so petenći wo tajku pomoc w **běhu dweju njedźelow** pisomnje na předsydu towařstwa, knjeza rěčnika **Mütterleina** w Budyšinje, wobroća.

Předsydstwo T. P.

Poboczne towařstwo ſerb. burow w Roßaczizach ſměje jutſje **njedźelu 15. junija** popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu. **Pſchedßydſtwo.**

Unionſke piwo

na rózku ßukeluſkeje a hoſpitalſkeje haßy.

Kóžde ranje ßo

Mnichowſke unionſke lětne piwo

kotrež je ßebi tak rucże powſchitkownu khwalbu dobyło, czerſtwe natoczi a to hnydom wot ßuba bjes apparata ſ najnowſchim khłódźadłom.

Kuchin je wubjerna, kouvert po 1 mk.

Krupownu ſchkodu ſawěſczaze towařſtwo na wſajomnoſcz w Lipſku.
Rataŕſke wohenſawěſczaze towařſtwo w Sakſkej w Draždźanach.

Saſtupjeŕ: **Clemens Lay** w Budyſchinje na ſahrodniſkej drózy czißło 1, II.

Pile (file) we wſchěch druzinach a wulkoſczach ſ najlěpſcheho lateho worzla tunjo poruczam.

Narubanje, tupjenje a **pilnikowanje** ßo po tunich płaczíſnach najlěpje wuwjedże.

Guſtav Riedel w Budyſchinje.

Hermanſka buda ßo ßobotu wjazy njepoſtaja.
Moja pilnikarnja je na rěſniſkej haßy 21.

Kedźbu!

Kupujemy nětkole pſchezo ßwoju

mužazu draſtu

po ßměſchnje tunich płaczíſnach w fabrizy mužazeje a žonjazeje draſty

C. F. Kloßa w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje druziny poruczа
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Koßy
kaž jěd rěſaze, poruczа
Paul Walther
na žitnych wikach.

Perſiſki pólver pſche inſekty, pólver pſche ſchwoby, zacherlin, kamfer, naftalin, tinkturu pſche mole
poruczа
měſchczańſka haptyka.

Swoju **parnu pjerje cziſczazu maſchinu** pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczа
Jakub Delenk
na hornczerſkej haßy czißło 24.

Mužaze
kravaty
w wulkim wubjerku a po tunich płaczíſnach poruczа
A. Tſchentſcher
w kupnizy
pſchi hłownym torhoſchczu.

Rakečanske tow. „Lipa“ změje jutře njedźelu 15. junija popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hoſcencu swoju měšačnu zhromadźiznu, na kotruž přećelnje přeproſuje **předsydſtwo.**

Hoſczenz w Droždźiju.

Jutſje **njedźelu 15. junija reje.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Wotdźělenje hłowneje serbskeje konferency w Kubšicach změje **ſrjedu 18. junija** rano w 9 hodźinach na dwórniſću w Kubšicach **prěnje lětuše posedźenje,** k kotremuž přećelnje přeproſuje

Kubica, ſ.

Kobłarnja w Tſělanach hacź do 15. julija wobßadźena woſtanje.

Oertel, kobłaŕ.

Ssylna ródna hólza ßo jako ßłužobna holza k 1. julijej do Židowſkeho dźěcźihladanſkeho wuſtawa pyta. Dalſche je ſhonicź pola pſchedſtejiczerki profeßoroweje **Kreußlerowеje,** Bergſtraße 5 delka w Budyſchinje.

Dźěłaczerjow

do lětnjeho a ſymſkeho dźěła hiſchcze pſchijima

Margareczina hěta
pola
Khwaczíz a Wulkeje Dubrawy.

Hnydom k naſtupjenju ßo wuſtojny **młynſki,** kiž móže ßamoſtatnje dźěłacź a ßerbſki rěczi, pyta w młynje w **Słyczinje** pola Laſa.

Wotroczkow, džowki a bójki pſchi wyßokej mſdże pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na ſchuleŕſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Wowczeŕ.

Na jene kubło pola Pirny ßo na Jana woženjeny wowczeŕ pſchi wyßokej mſdże a deputatom pyta. Dalſche je ſhonicź pola najenka **Sachſe** na Hlinjanſkim knježim dworje pola Hucźiny.

Ssobotu 7. junija je ßo na butrowych wikach **toſcha** ſhubiła. Sprawny namakaŕ chzyk ju w wudawarni „Sserb. Now.“ wotedacź.

Czeſczenemu knjeſej pſchekupzej **Pawołej Mikeli** w Ketlizach a jeho lubej mandźelſkej, rodźenej **Měrczinez** ſ Rodez, k jeju ßłeborneмu kwaßej najwutrobniſcho ßboże pſcheje **P.** w B.

Palma měra

na row k wěczņoſczi wotwołaneje **Haňže** rodź. **Jenczez,**
Handrija Handrika w Budyſchinje mandźelſkeje,
narodźi ßo 8. žnjeńza 1829, ſemrje 7. rózownika 1890.

Hłóß: Wſchitkich ſwjatkow pſchelamarjo.

Schto, ſo ßłónczne róże w lěczi
K ſtronje ßłónczka kčěwaja,
Schto, ſo luboſcź człowſkich dźěczi
W rjanym ſwjatku wobſtawa
S lubymi, kiž hižo wuſchli
S dala ßu pſches ßmjertnu nóz
A do Božoh' raja dóſchli,
Njeczińi to tajna móz?
Tajna luboſcź mje tež hnuje
Dżenß na hórku rowowu,
Hdźež po cźěle wotpočuje
Na Budyſkim Tuchorju
Moja ßotra lubowana,
Palmu měra położicź,
Kožo cźělnoh' ßmjertnoh' ſpanja
K wopomnjenju wudebicź.
Pſches dny pſcheměnjaze dźěſche
Dróha jejnoh' žiwjenja,
Wſchi cźimž podana tu běſche
Woli ßwojoh' ſbóžnika
A je ßwój dom ſaſtaraka,
Kaž bě Bohu ſpodobne,
Tak je wot njoh' wužiwaka
Semſkich kubłow dobroty.
Twjerdże je we wěrje ſtała
Tuta ßobuſkſcheſcź'janka,
K wěczņoſczi je wußywała
Płody Božoh' kraleſtwa.
S pjeczich dźěczi wotcźahnuła
K duchownſtwu dwej' ßynow je,
Wěſcze Boże ßłowo ßyła
Do duſche jim najprěnſche.
Poßlednje dny pak na ſemi
Wona cźežko cźerpjeſche,
S njebjeſkimi žadoſczemi
Też ßo k Bohu wołaſche
Po ßwobodże Božich dźěczi,
Kiž ßo ſbóžnoſcź mjenuje,
Kaž we putach ßmjercze w ßwěczi
Wſchitko cźěło ſdychuje.
Jej' ßyn faraŕ Maleſchanſki
Wotkaſanje Jeſuſa
Poßledni krócź wudźěliwſchi
Na dompucź ju ſtroſchtowa,
A ßyn faraŕ Minakalſki
Na jej' ſbóžnej' ßmjercze dnju
Zohnowanje ßobu da ji
K ſbóžnom' wotßalcźehnjenju.

„Do twojeju rukow podam
Moju duſchu k wumrjeczu,
Aba Wótcze, ßo cźi dodam,
Wußłyſch moju modlitwu.“
Poßlednje to ßłowo běchu,
Hdyž tym ßwojim božmje da,
Kotrež ſ jeje rta dźěchu,
Jako Bóh ju wotwoła.
Tak je ßwój běh doběžała
K krónje, kiž tam horkach je,
Sſo we duchu pſcheßydlika
K ßabatej do wěczņoſcze,
Kiž je tam we ſtotych dworach,
Hdźež je kraßnoſcź Knjeſowa,
Hdźež ma dom na bójſkich horach
Sbóžna džowka zionſka.
Hdyž na ſemi dale cźehnje
Jedyn narod ſa druhim,
Wěczne bycze, nimo tebje,
A ty takle rěcźiſch k nim:
Cźłowſke dźěcźi, pſchindźcze ſaßy,
Hdyž ſcze w rowje poſpali,
Ke mni na njebjeſke kwaßy
K njewuprajnej kraßnoſcźi.
Tu naß wěra poſběhuje
Se ſchidłomaj nadźije,
S hory Nebo pokaſuje
Kanaan, kraj chwalobny,
Dolina pak ßmjercze leži
Widomnje doſcź pſched nami,
Hdźež po tudybycza rejźi
Sahinjemy po cźěle.
Schto pak takle tlacze ſchkodźi,
Jeſuß, naſch kral žiwjenja,
Pſches ßmjercź k žiwjenju naß wodźi
Do njebjeſkoh' Ziona.
Junu ſměja wróczo dawacź
Saßo ßwoje rubjenſtwo
Rowne hórki, hdyž ſ nich ſtawacź
Budu naſchi pſcheczeljo.
Dobru nóz měj, ßotra luba,
Hacź do tamnoh' naranja,
Hdyž też błyſchecź dawa truba
Tebi ßwój hłóß do rowa,
Hdyž my pyſchni wonowjeni
Saß' ßo widźecź budźemy
A wot Boha wobhnadźeni
K hětam Božim pſchindźemy.

Njebocźiczkeje ßotra ſwud. **Madlena Ponichowa** w Khwaczizach pſches Guſtu Hataßa.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 21. junija 1890.** **Lětnik 49.**

☛ Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedza sa nje na **3. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadza. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jendźelska Němskej kupu Helgoland wotstupi! Tale powjesćz je wschudze w Němzach wježelke pschekwapjenje a druhdze w Europje spodźiwanje pschihotowała. Dobytk Helgolandskeje kupy je prěni ważny wuspěch noweho kněžorstwoweho kanzlera Caprivia. Jako znamjo swojeje spokojnosćze a pschipósnacza je jemu kněžor sa to rjad czornego worka spožczik. Wotstupjenje Helgolanda je žo w czażu stako, w kotrymž to w Němzach najmjenje wocźakowachu. Jednanja wo tym žu žo jara tajnje wjedke. Tola Jendźelska sa niczo a wo niczo kupu njewuda. Wona žebi sa to w narańschej Afriźy sarunanje żada. Zanzibarski sultan dyrbi wjetschi kruch kraja, němskemu narańscho-afriskemu towarstwu pschenajaty, Jendźelczanam wotstupicź, a Němska dyrbi žlubicź, so žo krajow mozowacź nochze, kotrež w wokrjeżu jendźelskich interežow leża. Dale Němska žwoje schkitowanske knjejstwo nad Wituskim a Somaliskim krajom Jendźelskej pschewostaji. Sa někotre njesnate puste krajiny w dalokej Afriźy Jendźelska Helgolandsku kupu wuměni. Tak je němska kolonialna politika prjedy Němzam ważny wužitk pschinjeżka, hacź žu žo teho nadźeli. Němzy žu žebi móhł rjez Helgolandsku kupu w narańschej Afriźy dobyli. Hižo wjazy krócź je Němska w prjedawschich lětach s Jendźelskej dla wotstupjenja kupy jednaka, tola Jendźelska ženje Helgoland puschczicź njechasche. Hakle nětko, hdyž Němzy Jendźelczanow s narańscheje Afriki wucźischczecź hroża, žo Jendźelska swólniwa pokasuje. Helgoland w tu khwilu sa Jendźelsku žaneje wojeŕskeje ważnosćze nima; kupa by jenož w wójnskich czażach samolwitosćz Jendźelskeje powjetschika a jejnu kódźnisku móz žłabika. Pjenježneho wužitka Jendźelska s njeje ženje měka njeje, wjele bóle je sa jejne sarjadnistwo lětnje někotre tyžazy sterlingow wudaka. Hakle w lěcze 1807 je Helgoland pod jendźelske knjejstwo pschischoł. Prjedy teho nad nim danszy kralojo knjeżachu. Dokelž Danska w Napoleonowych wójnach na stronje Franzowskeje stejesche, žo w lěcze 1807 Helgolanda Jendźelczenjo mozowachu, kotrymž žo wón też na Winskim kongreżu pschirjeknu. Helgolandska kupa, w połnóznym morju s napschecza Łóbjoweho wuliwa do morja leżaza, jenož 4000 metrow wobžaha, po tajkim wona lědma stoty dźěl kwadratneje mile wopschija. Wona je wot 2000 człowjekow, s wjetscha rybakow a kódźnikow, wobydlena. Wobydlerjo žu Němzy friesenskeho splaha, wobkhadna, žudniska a zyrkwinska rěcź je němska. Bjes tym so wobžedźeństwo Helgolanda sa Jendźelczanow wjazy wjele hódne njeje, je jeho ważnosćz sa Němsku cźim wjetscha. Psched saliwomaj rěkow Łóbja a Wesery a blisko němskeho wójnskeho pschistawa Wilhelmshavena leżazy, móhł s Helgolanda njepschecźel w pschichodnej wójnje operazije němskeho wójnskeho kódźstwa pocźeżicź a němskemu brjohej s nadpadami hrosycź. Hdyž budze kanal, połnózne a narańsche morjo sjenocźazy, hotowy, Helgolandowa hódnosćz hischcze bóle roscze. Helgoland, kotrehoż cźerwjene kalkowe skały nahle s morja stupaju, je natursa twjerdźizna; wón budze sa němske wójnske kódźstwo nusne sepjeranischczo, kotrež žo wot němskeho knjeżerstwa njepschemózne sczini. Helgolandszy wobydlerjo, hacź runje žu Němzy, žnadź žo nad sjenocźenjom s Němskej radowacź njebudza. Maja k temu wjele pschicźinow. Hacź dotal běchu móhł rjez do zyła njewotwiżni, njetrjebachu w wójsku žkužicź a sa twory, do Helgolanda žo pschiwożaze, zło płacźicź. Dokelž žo w naschim cźażu njehodźi, so knjeżerstwo žwojich poddanow druhemu knjeżerstwu pscheda, žo Helgolandskim pschewostaji, jendźelszy poddanjo wostacź abo do němskeho poddanstwa stupicź. Tak žo jim němske poddanstwo njepschinusuje. S wuwsacźom wojerstwa budza pak žo Helgolandszy němskim sakonjam podcźiżnucź dyrbjecź. Wschelake waschnja, kaž na pschikład, so žmětaj žo nawoženja a njewjesta bjes wschěch wopiżmow wot Helgolandskeho duchowneho swěrowacź, budza spanucź dyrbjecź. Na druhej stronje němske knjeżerstwo wschelake požadanja Helgolandskich dopjelni, kotrychž Jendźelska kedźbu měka njeje. Pschede wschěm budze žo němske knjeżerstwo sa to staracź, so mórske žołmy wot kupy stajnje kruchi semje njewottorhaju. Jendźelska niczo cźiniła njeje, so by žo saniczazej mozy morja wobarako, kotrež kupiny wobžah s kóždym lětom bóle a bóle pomjeńschowasche, tak so móżesche žo cźaž wobliczicź, w kotrymž by žo kupa do zyła rosdrjebiła. Prjedy hacź Helgoland do němskeho wobžedźeństwa pscheńdze, dyrbi hischcze jendźelski parlament do teho swolicź. Tutón žo pschecźiwo wucźinjenjam jendźelskeho a němskeho knjeżerstwa spjecźowacź njebudze; pschetož Jendźelska pschi tutym měnjenju wjazy dobudze, hacź shubi.

— Pruske knjeżerstwo je s nowa tsi pólske kubła w Pósnanju, Bjechowo, Sslowikowo a Orchowo, kupiło, so by je roskuskowało a němskim ratarjam pschenajało. Poślednjej dwě kuble pólskemu sapóžłanzej Gravje žkuscheschtej. Tutón je nětko, wot žwojich wuswolerjow k temu nusowany, žwoje sapóžłanstwo skožicź dyrbjał.

— Khěžorowa starscha žotra, prynzeżyna Viktorija, je žo s prynzom Adolfom se Schaumburg-Lippe žlubiła.

— W wójskowym wubjerku khěžorstwoweho žejma je žo wjetschina sa žadane požylnjenje wójska wuprajika. S teho žo da scźěhowacź, so žo też w khěžorstwowym žejmje wjetschina sa to nadeńdze. S wuwsacźom sozialdemokratow bychu sa požylnjenje wójska s zyła wschitzy ludowi sastupjerjo hłožowali, hdyž by knjeżerstwo do teho swoliko, so by žo wojerska žkužba wot 3 na 2 lěcze ponizika. Na tole wuměnjenje pak je knjeżerstwo žo sarjekko, žo swjasacź, dokelž je njemózno, so móhł prosty wojak w nětczischim cźażu sa dwě lěcze dožahazu wójnsku wustojnosćz nabycź. Wo druhim žadanju sa wójsko, powyschenje msdy offizěrow nastupazym, je žo hižo w khěžorstwowym žejmje jednako. Kaž bě do prědka widźecź, žo žejm pschecźiwja, offizěram a wyschschim khěžorstwowym sastojnikam msdu powyschicź, a chze pjenježne pschikohi jenož potrěbnym nižschim sastojnikam pschiswolicź. — Pschi druhim wurabżenju wo rjemjeżlnischich žudnistwach je žo postajenje pschijało, so žo do nich dźěłacźerjo, kotsiž hischcze 30. lěto dozpili njejžu, wuswolicź njeżmědza. Runje tak žo namjet sozialdemokratow sacźižnu, so žměte žónske žobustawy tychle žudnistwow bycź.

— Normalny dźěłanski dźeń žo njesawjedze, to je hižo nětko wěste. W komižiji khěžorstwoweho žejma, kotraž wo dźěłacźerjow kitazym sakonju jedna, je žo tele dny wo normalnym dźěłanskim dnju jednako. Sozialdemokratiski namjet, so by žo najprjódzy dźežacźhodźinski dźěłanski dźeń sawjedł, kiž dyrbjał žo posdźischo po-

maku ponižicź, je ßo pschecźiwo 4 kłoßam sacźißnuk. Teź namjet zentrumskeje strony, 11 hodźinski dźełanski dźeń żadazy, ßo pschijał njeje. Pschi wuradźenjach je ßo wupokasało, so je njerosum, sa wschitkich dźełacźerjow jenak dołhi dźełanski dźeń sawjesćź; wón je schtódny a ßo w skutku pschewjesćź njeda. W Awstriskej, hdźeź je dźełanski dźeń sakońszy pschikasany, dyrbja ßo stajnje wuwsacźa dowolecź, tak so ßo woprawdźe tam nichtó jeho njedźerži.

— Schlesynszy tkalzy krajiny Eulengebirge ßu khěžorej petiziju pschepodali, w kotrejž wulku nusu, jich cźischcźazu, pschedstajeja. Mšda je tak poniżena, so doma dźełazy tkalz pschi 14hodźinskim dźełanskim cźaßu sa tydźeń jenoź pjecź hriwnow saßłuži. Wina na niskej saßłužbje je, so ßo ruczne tkalstwo s mechaniskimi kroßnami měricź njemóże.

— W mnohich stronach Němskeje je saßo bjes howjasym skotom khlamowa a paserowa khorosćź wudyrika. Tele dny je ßo straschna khorosćź, s kotrejž němske ratarstwo cźeźko schkoduje, w Wrótßławju w tamnischej hejerni (rěsarni) pokasała. Wschón skót, kiž je ßo na skótne wiki do Wrótßławja pschihnał, njeßmě město wopuschcźicź, ale dyrbi ßo w Wrótßławju sarěsacź.

Franzowska. Pschedßyda franzowskeje republiki, Carnot, je ßo wot zara s brillantowymi wotsnamjenjenjemi ruskeho rjada ßwjateho Handrija wusnamjenił. Minister snutskownych należnosczow, Constans, je wulki kordon ruskeho rjada ßwjateje Hany dostał. Tejle wusnamjenjeni stej s dopokasmom, so je sakrocźenje franzowskeho knježerstwa pschecźiwo nihilistam w Parisu na ruski dwór najlepschi sacźischcź cźiniło a politiske swjasky bjes Ruskej a Franzowskej wobtwjerdźiło.

— Po pschikładze połnóznych amerikanskich statow je franzowske knježerstwo wobsamkło, brasilsku republiku pschipósnacź. Brasilska sa to Franzowsam wikowanje połóži a dale Franzowsam, w Brasilskej bydlazym, spuschczi, do brasilskeho poddanstwa sastupicź. Teź Brasilska do teho swoli, so by ßo swada w nastupanju mjesy bjes franzowskej Guyany a Brasilskej rosßudnemu ßudej pschepodała. Runje tak ma Italska pjecźa myßle, brasilsku republiku pschipósnacź.

— Franzowski kardinal Lavigerie, kiž je we wschěch europiskich krajach katholske towarstwa k sběhnjenju schklowinstwa w Afriziy sałożił, je wot afriskeho krala Mwangi s Ugandy list dostał. Mwanga.w tutym liscźe kardinalej Lavigeriej pische, so je ßo na Ugandaski trón wrócźił, a so ßo kschescźijanam, kotsiž ßu pjecź měßazow dołho sa njeho wojowali, sa to dźakuje. Dale Mwanga kardinala Lavigeria proßy, so by kschescźijanow do Ugandy pósłał, so bychu wucźbu Jesom Khrysta wucźili, a teź dźeczi do Ugandy pósłał, kotsiž ßu lěkarjenje nawukle. (Kardinal Lavigerie je mjenujzy dźeczi cźornochow do Europy pósłał, so bychu lěkarjenje studowale.) Mwanga w tym liscźe dale praji, so je ßłyschał, so je bamž kardinala Lavigeriea wupósłał, so by schklowinstwu kónz cźinił; teź wón (Mwanga) móhł schklowinstwu sadźewacź, hdy by podpjery dostał. Podpißany je list: Twój ßyn Mwanga, Ugandski kral.

Schpaniska. W połodnischej Schpaniskej, w Valenziskej provinzy, je kholera wudyrika. W něhdźe 30 wßach a městach je ßo hižo hrósbna khorosćź rosschěrika. S nakaženych wßow wobydlerjo s cźrjódami cźěkaja, s cźimž ßo kholera do dalschich stron rucźe pschenoschuje. W měscźe Puebla de Rugat je 15. junija 120 wołobow na kholeru skhoriło a bjes nimi 52 wumrjeło. Khorosćź je pjecźa psches to nastała, so ßu rowy wotewrili, do kotrychž ßu ßo psched dwěmaj létomaj cźěła na kholeru semrjetych khowale. Knježerstwo je naprawy k samjesowanju kholery poruczilo.

Bołharska. W Bołharskim ministerstwje je ßo saßo ras pscheměnjenje stało. Minister swonkownych należnosczow, Stranski, a minister finanzow, Salabaczew, staj s ministerstwa wustupiłoj, dokelž ßo s ministrom Stambulowom snjesćź njemóżeschtaj.

Sserbija. Sakas pschiwożenja ßwini je Sserbije do Awstriskeje je w Sserbiji wulke roshorjenje sbudźił. Sserbske knježerstwo je pschecźiwo sakasu pola awstriskeho knježerstwa hnydom protestowało a k wjedźenju dało, so jón jako sapocźatk hospodarskeje wójny Awstriskeje pschecźiwo Sserbiji wobhladuje. Dokelž je ßo Sserbija s ruki awstriskich pjenjeznikow wußwobodźika a ßo pschecźiwo politiskim wotpohladam awstriskeho knježerstwa na Balkanje pschecźiwja, pyta ßebi Awstriska Sserbiju s hospodarskej wójnu skludźicź a swólniwu scźinicź. Tak lóhko pak, kaž ßebi to awstriske knježerstwo pschedstaja, ßnadź to njepóndźe. Sserbski pósłanz Ssimicź je awstriskemu ministrej swonkownych należnosczow sjawnje prajił, so ßo Sserbija w hospodarskej wójnje tak bórsy njepoda a so budźe ßo khróble wobaracź. Sserbija ma dosćź ßrědkow, s kotrymiž móże Awstriskej w hospodarskim nastupanju schkodźicź. Po ßwojich żelesnizach a po rězy Dunaju je ßebi Sserbija wschón ßwět wotewrika. Fabriske twory, kotrež ßu ßo hacź dotal s Awstriskeje pschiwożowake, móże Sserbija s Němskeje, Franzowskeje a Jendźelskeje bracź. Awstriska by s tym w Sserbiji wiki shubika, na kotrychž je w poßlednich létach sa něhdźe 50 milijonow schßßnakow tworow létnje wotbyka. Wěrno wschak je, so budźe teź Sserbija w hospodarskej wójnje cźeźko schkodowacź. Sserbszy ratarjo sa ßwój skót a sa ßwoje żito a wino, kotrež ßu do teho cźaßa do Awstriskeje ßkali, niżsche płacźiny dostanu, byrnjeź bychu ruske wicźne łódźe ßerbske pólne wupłody k cźornemu morju wuwosyke. Jako poßleni ßrědk pschecźiwo Awstriskej by Sserbiji tón wostał, so by wona awstriske twory po ßwojich żelesnizach do Bołharskeje a Turkowskeje wjazy njewosyka. Tola tak daloko drje ßo hospodarska wójna njepschiwótsi, w kotrejž wobej stronje wużitka nimatej, ale jenoź schkodu. Duż ßo wotcźakacź da, so ßo bórsy wujednanje dozpije, po kotrymž ßo Awstriska napschecźo Sserbiji wscheho njepschecźelstwa wostaji.

Rußowska. Wulke manevry, k kotrymž ßo němski khěžor wocźakuje, budźa niz jenoź sajimawe psches wulku liczbu wojakow, ale teź psches wschelakore spezialne drużiny wójska, kotrež ßo pschi nich wobdźěla. Pódla żelesniczných bataillonow budźe ßo brigada powětrnych łódźnikow, velozipedistow a wotdźělenje listonoschazeho hołbjazeho póstа pruhowacź. Dale ma ßo wusběhnucź, so budźa někotre wotdźělenja, kotrež ßu s nowymi repetěrowanskimi tšělbami wobrónjene, pschi manevrach bjeskurny pólver trjebacź.

— Rufki krónprynz (zarjewicź) ßo 1. augusta na pucźowanje wokoło semje nastaji. Wón ßo najprjedy s Peterburga do Odeßy poda, hdźeź ßo s wulkowjerchom Jurjom setka. Wobaj ßo s Odeßy do Palästiny podataj, so byschtaj potom nimo Ceylona, Awstralskeje, Chiny a Japanskeje do Wladiwostoka jěkoj. Psches sjenocźene połnózne amerikanske staty ßo wonaj do Europy wrócźitaj.

Turkowska. Mohamedanszy arnawtszy rubjeżnizy bjes pschestacźa kschescźijanow w Starej Sserbiji kónzuja a wurubja. Pschedkrótkim ßu Arnawtojo wjele kschescźijanskich ßwójbow sabili. S zyła je ßo 20 wßow spaliło a 20,000 kruchow skotu rubiło. Podobne żakoßne wobstejnosczе na kupje Krecźe knjeja.

Wulki dobytk.

Nad wulkej rěku, nad Rheinom, pěkne, rjenje wutwarjene a cźiste město Neuwied w schikowanej wokolnosczi leži. Evangelsz- a katholszy, kschescźijenjo wschelakich druhich wěruwusnacźow a żidźi ßu w tymle měscźe hižo létstotki dołho w dobrej pschesjenosczi hromadźe żiwi.

Tam ßnano psched sto létami teź mużej bydleschtaj, kotrajž jako dobraj pschecźelej a ßußobaj ßwěru hromadu dźerżeschtaj. Jedyn s njeju běsche stary cźaßnikaŕ Kětan.

Wón běsche ßrjedź sańdźeneho létstotka s hór, s tak mjenowanehw Schwarzwalda, do Neuwieda pschicźahnuł, hdźeź pod schkitom mudreho knježerja Jana Bjedricha Alekßandera wjele ßwobody knježesche, wosebje schtoż wukonjenje naboźiny nastupasche, a ßo teź rjemjeßka na wsche waschnje podpjerachu a spěchowachu. Kětan tak mjenowane schwarzwaldske cźaßniki dźełasche, kotrež dźě maju dźenßa hischcźe daloko a schěroko dobru ßławu, a kotrychž ßo wob léto wjele tyßaz hacź do samórskich krajow scźele. Cźaßnikaŕ, kiž ßobu teź klavěry twarjesche, běsche w ßwojim wuměłstwje nasłonjeny a wustojny. Jeho domjaze cźaßniki ßo hischcźe dźenßa w měscźe Neuwiedźe a jeho wokolinje rad kupuja a maju ßo sańcź, dokelž mózesch ßo na nje spuschczecź. Kak wustojnje tón muż dźełasche, ßo teź s teho spósnawa, so dyrbjesche sa pruskeho krala Wylema Druheho cźaßnik sa schěßnacźe stów toleŕ wudźełacź. Wołebje wustojnje stary Kětan tak mjenowane hrajate cźaßniki twarjesche, kotrež, hdyż poknu hodźinu cźepeja, něka ku schikowanu schtucźku hraja.

Tón druhi teju mużow, wo kotrymajž chcemy powjedacź, běsche tkalz Pětr Dórnik, kiž wołmu pschedźesche.

Ssußobaj mějeschtaj wschelake smyßlenje a běschtaj teź w jara wschelakich wobstejnosczach żiwaj. Kětan běsche bohabojasny a poboźny muż, w kotrehoż domje a wutrobje ßłowo Boże bydlesche a knježesche. Teź běsche wón dźak ßwojej pilnosczi a ßwojej wustojnosczi móhł rjez samożity muż, kiž pak bě w poniżnych wobstejnosczach spokojom a sbożowny. Ale Dórnik móżesche ßo a ßwoju wulku ßwójbu s dźełom ßwojeju rukow jeno s nusu sežiwicź. Duż běchu sa jeho blidom jeno ßuche kuski, a nusa se wschěch kutow jeho doma kukasche. Sskowo Boże w jeho domje jara mało płacźesche, a praschenje: schto mam cźinicź, so bych sbóżny byk? sa njeho do zyła ważne njebě. Cźim ważnische běchu jemu praschenja: schto smějemy k jědźi? schto budźemy picź? s cźim budźemy ßo drascźicź? schto mamy sapocźecź, so bychmy pokkady nasběrali a bohatstwo nahromadźili? a podobne wězy.

Wobaj mužej běſchtaj ſ teje ßameje hórſkeje wjeſki. Sa małe běſchtaj na ławkach teje ßameje wuczerńje ßydałoj a ſa młode ßebi hromadźe hrałoj a ßo wjeßelikoj. Duž ßo ſta, ſo ßebi wěſtu pſchikhilnoſcz a pſcheczelſtwo tež w mužſkej ſtarobje a na ſtary dźeń wobkhowaſchtaj. Duž dha běſchtaj ßwěrnaj ßußodaj hromadźe. Pſchi wjeczornych ßměrkach a lubu njedźelu ßo pſcheczelej ſe ßwojej ßwójbu mjes ßobu wopytowaſchtaj. Mužej ßo wo wſchelakich wězach rosrěczowaſchtaj, kotrež ßo w jeju domje abo na ßwěcźe ſtachu. Žonje ßebi wo hoſpodarſtwje powjedaſchtej a ßebi tež ßwoju nuſu ſkorżeſchtej. A tež dźěczi ſ wobeju domow běchu móhł rjez kaž bratſja a ßotry mjes ßobu. W rjanym létnim cźaßu, lubu njedźelu, wobej ßwójbje po horach a dołach, po lěßu a honach khodźeſchtej a ßo hromadźe na rjanej Bożej pſchirodźe wjeßeleſchtej. Kětan a Dórnik wſchak ßo druhdy khětro wurěczowaſchtaj, woßebje hdyž ßo rěcź na ßkowo Boże a na wěru ſkoži. W tymle naſtupanju běſchtaj mjes ßobu zyle njepſchesjene, a wobaj mužej móżeſchtaj ßwoje wſchelake měnjenje ſ wulkej horliwoſcźu ſaſtawacź. Ale, hdyž běſchtaj ßo doſcź wurěczowałoj, ßebi ſaßo pſcheczelnje bratrowſku ruku ſawdaſchtaj. Stary Kětan ßo potom w komorzy cźim ßwěrniſcho a wutrobniſcho ſa ßwojeho pſcheczela modleſche. A hdyž tutón w cźaßu nuſy a ſtaroſcźe pola bóle ſamożiteho ßußoda rady abo podpjery pytaſche, wón żenje domoj njeńdźeſche, pomozy njenamakawſchi.

Nimo wěry běſche hiſchcźe jena wěz, wo kotrejž ßo mužej horliwje a krucźe wurěczowaſchtaj. To běſche praſchenje, hacź ßmě kſchefcźijan w lotteriji hracź abo niz. Dórnik běſche mjenujzy hižo léta dołho ſpytował ßwoje hubjene wobſtejnoſcźe ſ dobytkom w lotteriji polěpſchicź. Wón ßamemu ßebi a ßwojim ßwójbnym to najnuſniſche njepopſchejeſche, ſo by jenoż pjenjes ſa lóß měł a ſaßo do lotterije ßadźecź móhł. Nadźija na wulki dobytk jeho wo dnjo a w nozy napjelnjeſche. Wón ſe ßwojej żonu, kotraż běſche w tymle kruchu zyle ſ nim pſchesjene, hižo do prědka wuradźowaſche, kak ſbożowni a kak rjenje żiwi chzedźa potom bycź. Jeho nadźija wſchak jeho wot jeneho cźehnjenja lotterije k druhemu pſchezo ſaßo jebaſche. Njedźiwajzy na to pak wón nadźiju njeſpuſchcźi. S nuſu ſaßkużene a nalutowane pjenjeſy ßo pſchezo ſaßo do lotterije dawachu, a mandźelſkaj ßebi ſ kóżdym nowym loßom, kotryž mějeſchtaj w rukomaj, nowu nadźiju twarjeſchtaj.

Stary Kětan pak to ſa dobre ſpósnacź njemóżeſche. Wón ßo ßkowa ßwjateho pißma dźerżeſche: „Derje temu, ſchtóż ßo Boha boji a po jeho pucźach khodźi. Ty budźeſch ßo ſ dźěłom ßwojeju rukow żiwicź; derje tebi, ty maſch ßo derje.“ Wón radźe japoſchtoła wěrjeſche: „Cźi, kotříž chzedźa ßo wobohacźicź, do ſpytowanja pſchińdu a do paßlow a do mnohich ßměſchnych a ſchkódnych żadoſcźow, kotrež cźłowjekow do hubjenſtwa a ſatamanja ſahubja.“ W tejle wěrje dyrbjeſche wón pocźinanje ßwojeho ſtareho pſcheczela ſaßudźicź. Wón ßwoje myßle njetajeſche a tež ßwěru wotradźowaſche. Dórnik dyrbjeſche jara cźaſto ſ jeho rta napominanje ßkyſchecź, ſo ma najwjetſchi dobytk tón, kiž ßo na Boha ſpuſchcźa a ßo jemu dowěrja. Ale wſchitke jeho rěcźe w tymle naſtupanju běchu do wětra rěcźane. Ssußod ßo ßwojemu ſtaremu pſcheczelej ßmějeſche a ßnano měnjeſche, ſo ßo temu derje rěcźi, hdyž ßam żanych ſtaroſcźow wjazy nima. Hdyž wón to něhdy dozpěje, chze tež ſpokojom bycź. Hacź do teho cźaßa pak budźe cźinicź, ſchtoż móże, a wſchitko ſpyta, ſo by ßebi a ßwojej ßwójbje lepſchi dóht pſchihotował. Stary Kětan dyrbjeſche na poßledk, je-li ſo ßo pſcheczelej zyle roskoricź nochzyſchtaj, ſměrom bycź a mjelczecź. Wón potom w ßwojej wutrobje ſdychowaſche, ſo je ßußod tak ſaßlepjeny. To pak Dórnik njewjedźeſche; a je-li ſo to wjedźeſche, ßo wo to njeſtaraſche. Wón ßwoje pjenjeſy dale do lotterije noſcheſche a ſe ßwojej żonu njeſpróżnje jenu kraßnu nadźiju na druhu twarjeſche.

Něhdy wjeczor ſtary Kětan w ßwojej iſtwicźży ßedźo lube modleriſke cźitaſche, kaž běſche ſwucźeny. Na jene dobo ßo nahle durje wotewrichu, a ßußod Dórnik ßo ſradujo a wyſkajo nuts pſchibéża. „Widźiſch, ſtary pſcheczelo!“ wón wótſje wołaſche. „Widźiſch! Ja ßym wulki lóß w lotteriji dobył!“ To prajizy wón ſ njembrym wjeßelom pola pſcheczela pó iſtwě wokoło ſkakaſche.

Kětan ßebi nawocź ſ noßa wſa, je do modleriſkich położi, knihi pomału ſacźini a ſ hłowu wijo khwilu na ſtareho pſcheczela pſchihladowaſche. Tutón ſkónczńje ſtejo woſta a dźeſche: „Schto nětko prajiſch? Njejßym prawo měł? Njewjeßeliſch ßo ſo mnu nad mojim ſbożom? Juch! Nětko pak też dyrbi ßo zyle hinaſche żiwjenje ſapocźecź. Nětko ßo wjazy drěcź njetrjebam. Dołho doſcź ßym w pocźe ßwojeho wobliczа wokmu pſchadł, ßwój khribjet tulał a ßo ßwěru drěł. Nětko pak ßo dobre dny ſapocźnu; nětko chzemy ßebi wjeßołe żiwjenje cźinicź. To budźe kermuſcha!“

Stary, ſprawny cźaßnikaŕ ſnapſchecźiwi: „Pětrje, ja ßo wutrobnje wjeßelu nad twojim ſbożom, kaž jo mjenujeſch, a tebi Boże żohnowanje k temu pſcheju. Ja cźi też ſ zykej wutrobu popſcheju, ſo móżeſch ßo trochu lépje měcź hacź dotal. Ale poßłuchaj, ſtary pſcheczelo, wokmu pſchaſcź teho dla pſcheſtacź njedyrbiſch. Ty dźe wěſch, ſo prósne żiwjenje cźłowjeka kaſy. A w bibliji ſteji: »Schtóż dźěłacź nochze, też jeſcź njedyrbi.« Duž poßłuchaj mje a njecźiń żanych hłupoſcźow, kotrež měł ßnano droho ſapłacźicź.“

„To by było!“ Dórnik rjeknu; „pſche cźo dyrbju hiſchcźe dźěłacź? Jeno ßebi pomyßl, hotowe dźeßacź tyßaz ſchéßnakow ßym dobył! Dha dyrbjał tola zyły kłaſn bycź, bych-li hiſchcźe jenicźkeho porſta hibnucź chzył. Ně, to niczo njebudźe. Hiſchcźe dźenßa ßwoje koleſko, ſa kotrymž ßym ßo telko lět ßedźo drěł, na tyßaz kuſkow rosražu. Moja żona njech nam k wjeßelu ſ nim ſatepi a njech nam pſchi tym khoſeja nawari, kajkiž naſch wjerch ßam lépſchi picź njemóże. Pój, ßußodźe, ty dyrbiſch ßo jeho też na bjeßadu ßobu napicź.“

„Ja ßo dźakuju“, Kětan jara ſ krótka wotmolwi. Wón widźeſche, ſo bě njenadźite ſboże jeho ſtaremu pſcheczelej do hłowy ſtupiło. Wſchitke jeho napominanja běchu tu khwilu ſ najmjeńſcha podarmo. Duž wón dale dźeſche: „Nó, kaž chzeſch, Pětrje. Dobra rada błaſnej nimo pada. Ale wo něſchto bych cźe proßył. Ja ßym cźi druhdy, kaž wěſch, něſchtożkuli k woli ſcźinił. Scźiń mi nětko też telko k woli, ſo ßwoje koleſko njerosbijeſch a njeſpaliſch, ale daj jo mi ſtareho pſcheczelſtwa dla!“

„Haj, haj, ſ wutrobu rad“, ßo ßmějo Dórnik rjeknu. „Ale praj, ſchto chzeſch ſ nim ſapocźecź? Ty tola ßnano na ßwoje ſtare dny cźaßnikarſtwo ſpuſchcźicź a wokmu pſchaſcź poczecź njechaſch?“

„To wſchak niz, Pětrje“, Kětan ſnapſchecźiwi. „Alе to koleſko ßo mi lubi, a ja bych jo jako ſtareho ſnateho ſ najmjeńſcha pſched ßmjerczu w wóhnju rady wukhował. Schtó wě, komu móżeſch poſdźiſcho ſ nim hiſchcźe dobrotu wopokaſacź a ſpomożny bycź!“

Sbożowny Dórnik ſaßo domoj běżeſche, ſo by ßo ſe żonu a dźěcźimi nad wulkim dobytkom ſradował. Sswoje koleſko a wſchitkón ßwój grat wón hižo naſajtra k ßußodej pſchinjeße, kotryž wſchitko pſcheczelnje pſchija a na wobſchěrnej łubi w ßwojim domje ſkhowa.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Se ßylnym deſchcźom, kiž je pjatk a ßobotu tydźenja panuł, ßu wſchudźe rěki wjele wody nabyłe a pſches brjóh ſtupiwſchi wokolny kraj powodźiłe. W Hornjej Łużizy je najbóle krajina pola Klukſcha, Bukojny, Hermanez a Łaſa cźerpika. Hdźež je trawa na łukach poßyczena leżała, je wulka woda ßyno wotwjedła, a tam, hdźež hiſchcźe trawa ſtejeſche, je ju woda tak womaſała, ſo ßo ſkotej dawacź njemóże, dokelż by tón hewak ſkhorił. Tola wjele wjazy ſchkody hacź w Łużizy je wulka woda w połnóznych Cźechach naczińła. W něktorych městach ßu ßo tam zyłe dróhi města póczrjeke. W poßlednich dnjach woda hiſchcźe wjele ſpanuła njebě.

— Saczmicźe błónza, kotrež je ßo ſańdźenu wutoru měło, je, hacź runje bě njebjo trochu pomróczene, pſches ßaſatu ſchkleńzu abo w wodźe, do kotrejež błónzo runje ßwěcźeſche, derje doſcź widźecź było. Na dróhach ludźo ſtejo pſches ſcźornjene ſchkleńzy ſajimawe podeńdźenje na błónzu wobkedźbowachu, a ſchulſkim dźěcźom ßo ſacźmicźe wot wucźerjow pokaſowaſche a wukożowaſche. Kaž je ſnate, ßo ſa naß wobydlerjow ſemje błónzo potom ſacźmi, hdyž měßacźk na ßwojim pucźu bjes ſemju a błónzo tak ſtupi, ſo ſa naß ſ tym błónzo ſ dźěła abo do zyła wjazy widźecź njeje. Tón krócź bě błónzo jenoż ſ dźěła a to na wjecźornym delnim kruchu ſacźmite. Saczmicźe ßo w 9 hodźinach 18 minutow ſapocźa a bě w 11 hodźinach 54 minutow ſkónczene. Létża mamy hiſchcźe jene ſacźmicźe błónza a to 12. dez. wotcźakacź.

— Sańdźenu póndźelu je do Budyſchina wotdźělenje 70 heßenſkich dragunarjow a jěſdnych artilleriſtow pſchijěchało a tu pſches nóz woſtało. Heßenſzy jěſdni do Schleſynſkeje k ruſkim mjeſam po konje jěchaju. Woni wſchědnje dléje hacź 6 abo wóßom hodźin po pucźu njejßu, a je teho dla bjes dźiwa, ſo ßo do ßwojeje domiſny, kotruž ßu 15. meje wopuſchcźili, do ßrjedź auguſta njewrócźa. Kóżdy ſ tutych 70 jěſdnych ma tſi konje do Heßenſkeje wodźicź; duž je transport konjow trochu drohi. Prjedy ßo konje ſ Ruſkeje po żeleſnizy wożachu, tola pſchi tym kóżdy krócź wjetſcha liczba ſ nich ſkhori, tak ſo je ßo wojerſke ſarjadniſtwo rosßudźiło, je po krajnej dróſy do poſtajeneho městna wodźicź dacź.

— Żidowſkemu rěcźnikej dr. Friedemannej ßo tola na żane waſchnje naczahnucź nochze. Cźeſcźenym cźitarjam je drje hiſchcźe ſnate, ſo je Friedemann, kiž je dwójzy pſchi wólbach do khěżorſtwo-

weho ßejma jako kandidat ßwobodomyßlneje strony pschepanuk, redaktora Marka Ssmolerja a knjesa fararja Wjelana w Sslepom wobskorżik, dokelż bě prěńschi wólbny nastawk, wot knjesa fararja Wjelana spißany, w „Sserbskich Nowinach" wotczischczak, w kotrymż ßo kschesczijenjo warnowachu, ßebiczíwych żidow do khěżorstwoweho ßejma wuswolicz. Lawniski ßud w Budyschinje bě psched měßazom Friedemanna s jeho skórżbu wotpokasowak. Friedemann pak ßo s tutym wußudom njespokoji a ßo pschecźiwo njemu powoka. Tola też w druhej instanzy skórżbnik wuspěcha njemějesche. Druha khostanska komora, kotraż sańdżenu ßobotu wo Friedemannowej skórżbje jednasche, wobskorżeneju wuwinowa a Friedemannej wschě ßudniske khosty napokoży. Pódla teho dyrbi Friedemann wobskorżenymaj khosty sarunacz, kotreż ßu jimaj s teho nastakoj, so staj ßo psched ßudom wot sakitowarja saskupicz dakoj. Każ hižo psched lawniskim ßudom, tak je też psched khostanskej komoru knjes rěcznik Mütterlein wobskorżeneju wustojnje sakitowak.

— Hdyż sańdżenu wutoru 6. kompagnija tudomneho regimenta na pólne swuczowanje s města czehnjesche, kóń, na kotrymż lieutenant Hesse jěchasche, na żitnych wikach njejabzy saskoczi a ßwojeho jěsdneho wotczißnu. Tutón na plestr panuwschi ßebi hkowu krwawu srasy a dyrbjesche ßo, dokelż ßo rany straschne bycź sdachu, domoj dowjesczź.

— Sańdżenu wutoru pschipołdnju je ßo 50 lět stary dźěłaczeŕ Bar na sprejskej haßy w sahrodże sa schtom wobwěßnuk. Pschiczíny, kotreż ßu jeho k ßamomordarstwu pohnuke, njeißu snate.

S pola. Kunjeż nam sahroda nětkle hižo wschelaku seleninu do kuchinje dawa, je tola luba nusa, dokelż běrny, na kotreż ßmy ßo tak swuczeli a kotreż tak nusnje trjebamy, tak ßytne a też tak dobre wjazy njejßu, każ prjedy. A dobre nowe běrny hakle smějemy pschichodny měßaz; pschetoż zuse nowe běrny, kotreż ßo nětkle hižo pschedawaju, ßu sa naß tola trochu jara drohe: sa zentnaŕ ßebi s najmjenscha 5 toleŕ dźerża, mjes tym so ßo nasche stare sa 2 mk. pschedawaju. My pak mamy ßrědk, kotryż, runjeż starym běrnam prjedawschi dobry ßkód njedawa, jim tola hrosny ßkód bjerje. A tónle ßrědk móże kóżda hospoda nakożowacz. Stare běrny ßo woběla a czischcze wumyja, w město symneje wody ßo krop na nje linje, na to ßo k wóhnju staja a ßo jenoż sawarja, potom ßo woda wotzydźi, saßo ßo krop na nje linje, a nětko ßo k wóhnju staja a ßo swarja każ hewak.

S Hodźija. Jenemu tudomnemu hoscźenzarjej ßu sańdżenu njedźelu w nozy paduschi na 4000 zigarow a něhdże 10 hriwnow dróbnych pjenjes kranuli. Każ ßo sda, ßu pakostniży ßwoje rubjenstwo na wosyczku wotwjesli. Hacz dotal ßo jich ßłěd hischcze nadeschoł njeje.

S Pomorz. Srudźazy podawk je ßo tu sańdżenu póndźelu stak. Hdyż ßo wot tudomneho dwórnischcźa knjes s Rex s dwěmaj knjenjomaj hromadże w wosu do Rodez wjesesche, ßo konjej spkóschischtaj. Pschi tym buchu knjes s Rex a wobej knjeni s wosa wrjeßnjeni. Knjeni buschtej do Budyschina dowjesenej, bjes tym so knjes s Rex hižo wutoru rano na ßwoje czężke wobschkodźenje w Rodezach wumrje.

S Bukez. Nasch rjany Boži dom je nowu kraßnu pychu dostak. Po wobsamknjenju wschitkich sastupjerjow woßady ßu ßo wot knjesa mischtra Euly w Budyschinje rjane wulkotne a też po swonkownym pohladże wubjernje pyschne byrgle natwarike. Wone ßo jutsje 3. njedźelu po ßwj. Trojizy poßwjecza a ßo potom popołdnju w 4 hodźinach w zyrkwinskim konzercze wot najßkawnischeho mischtra na byrglach, knjesa kralowskeho hudźbneho direktora Fischera s Draźdźan, woßadże w ßwojej zykej rjanosczi pokaża. Zyrkwinskemu prjódkstejerstwu je ßo poradźiko, sa spěwny dźěl tuteho konzerta też knjesa kantora Ssymanka w Budyschinje s jeho spěwanskim towarstwom dobycź. Duż budźemy na tutym dnju nješchto wurjadnje rjane a natwarjaze s zyrkwineje hudźby a spěwa ßkyschecź. Schtóż na tajke nješchto rady poßkucha, njech k nam pschińdże. Wschitży ßu wutrobnje witani. Żelesniske czahi pschihodnje leża. —a.

S Worzyna. Rjany a lubosny ßwjedźeń mějesche sańdżeny pjatk ratarske towarstwo w Worzynje. Sa dokhu ßwěrnu ßkužbu pola jeneho a teho ßameho knjesa ßu ßlědowazy czężne wopokasma dostali: Poskoczanu ßlěborna medaillu hejtman Korla Ernst Matusch w Maleczizach, hejtman Pětr Nejdo s Czornjowa a pohoncź Bohumik Seibt s Kuska; poskoczany ßlěborny kschiż hejtmanka Hana Nejdźina s Czornjowa; ßlěborny kschiż Khrystijana Kalichowa s Worzyna; czeßny diplom Hana Reckowa s Worzyna, hejtman Jan Korla Ernst Jurk a jeho mandźelska Hana Jurzyna, palenzaŕ Gustav Adolf Mlynk a pohoncź Jan August Mlynk, poßledni schtyrjo wschitzy s Kuska. Mjenowani ßu dokhe czaßy, haj nětotsi hacz do 24 lět pola jeneho knjesa ßkużili, Matusch pola knjesa najeńka Stowßa w Maleczizach, Kalichowa a Reckowa pola knjesa najeńka Zschuki w Worzynje, a czi drusy wschitzy pola knjesa najeńka Schmula w Kusku. Knjes pschedßyda wokrjeßneho ratarskeho towarstwa pschepoda czeßne wusnamjenjenja se ßwjedźenskej a wutrobu hnujazej rěczu, w kotrejż wón woßebje na ßwěrnosczź jako na najrjeńschi poczink bjes ßkużownymi a knjeżimi pokasowasche. S rěczu knjesa fararja Kubizy s Bukez, kiż ßo na Luk. 12, 42 sakożowasche, skónczi ßo khutny dźěł ßwjedźenja; s hoscźinu, kotruż knjeża ßwojim ßkużobnym wuhotowachu, wobsamknu ßo sabawny dźěł. Na wosach, kiż běchu s pletwami a wěnzami wudebjene, wróczichu ßo tak rjenje czesczeni saßo wjeßeli do ßwojeho psches dołhe léta lubeho domu. Czesczomnje ma ßo hischcze pschispomnicź, so ßu hižo psched někotrymi létami ßkużobni knjesow Schmula a Zschuki na podobne waschnje wyßoku czesczź dostali. Bóh daj, so bychu ßo jich wjele sa nimi namakali!

S Minakała. Sańdżenu njedźelu tudomne wojerske towarstwo ßwjedźeń poßwjeczenja ßwojeje noweje khorhoje ßwjeczesche. Nascha wjeß bě ßo teho dla ßwjedźenski schat woblekka. Mnohe czeßne wrota běchu ßo natwarike a domy ßo s pletwami wudebike. Hižo rano w 5 hodźinach wjeßeke synki wojerskeje hudźby pschipowjedźichu, so je ßwjedźenski dźeń saßwitak. W 11 hodźinach prěnje bratrowske towarstwa s hudźbu do wßy pschiczeżechu a ßo wot tudomnych towarschow witachu. Hacz do 1 hodźiny pschipołdnju bě 20 towarstwow pschischło a to: Reibersdorfske, Zidowske, Korsyńske, Budyske, Hodźijske, Klětnjanske, Delnjowujesdźanske, Krjebjanske, Njeßwaczidliske, Lasowske, Radworske, Wulkodubrawske, Wulkosdźarowske, Wokranczanske, Hbjelsczanske, Porschiske, Bartske, Rakeczanske, Klukschanske a Palowske. Jako ßwjedźeńske město bě ßo wot hrabje s Einsiedel kraßny hrodowy park pschewostajik, w kotrymż běsche ßo wulka rěcznika klětka natwarika. $^1/_2$2 hodźin ßo ßwjedźeński czah sestupa, kiż potom psches zyku wjeß po czeßnych hoscźow czehnjesche a ßo potom na ßwjedźeńske městno poda. Tam běsche ßo jara wjele ludu seschło. Se spěwom: „Witaj" spěwarske towarstwo czah powita. Hdyż bě też knjes Schokta se sahorjenymi ßkawami czah postrowik, khorhojina knjeżna kraßnu khorhoj pschedßydstwu pschepoda. Poßwjeczenje khorhoje knjes farar Handrik wukonja. Prjedy teho wón wutrobu jimazu ßwjedźeńsku rěcz dźerżesche, w kotrejż wón sczěhowazu myßl wukożowasche: S czim dyrbi wam wascha nowa khorhoj bycź? 1. S dopomnjeńskim snamjenjom; 2. s napominanskim snamjenjom. Kralowske dary na to knjes pschekupz Winter s Budyschina pschepoda. Kraßny bandelier wot hrabinskich Einsiedelskich ßwójbow a wschelake druhe dary sa khorhoj ßo wot jenotliwych wojerskich towarstwow, żonow a holzow tudomnych stron pschepodachu. Poßwjeczazy rěcz ßo teho runja wot spěwanskeho towarstwa spěwasche. S wutrobnymi ßkowami ßo pschi wobsamknjenju knjes pschedßyda Schokta sa dary, sa wopokasanu pschecźelnosczź a sa wjeleliczbny wopyt dźakowasche. S khěrluschom: „Njech Bohu dźakuje" ßo ßwjedźeń skónczi. Czah, psched kotrymż ßo nowa khorhoj njeßesche, psches park, Hatk a Minakał czehnjesche a ßo potom saßo na ßwjedźeńske městno wróczi, hdźeż ßo rospuschczi. Na to ßo w parku ßwjedźeński konzert wotbywasche. Sswjedźeń je ßo do zyła derje poradźił.

S Wjasonzy. Ssrjedu 18. junija bu tu „Bethlehemski wustaw" sa khude khore dźěczi Budyskeho wokrjeßneho hetmanstwa ßwjedźeńszy poßwjeczeny a s 20 khorymi dźěczimi wotewrjeny, pschi czimż ßwjedźeńske ßkowa rěczachu kk. s Criegern nad Hornym Hródkom, farar Thomsen w Wjasonzy, lic. theol. Jmisch s Hodźija a kaplan Hironymuß w Wjasonzy.

S Rakez. Tudomne druhe wuczerske městno, kotrehoż mějeczeł pódla darmotneho bydła létnje 1100 hriwnowa msdy dostawa, ßo s wotkhadom knjesa wuczerja Kerka wuprósdni. Schulske pschedstejiczerstwo je wobsamkło, wuprósdnjene městno jenoż s tajkim wuczerjom wobßadźicź, kotryż je połnje ßerbskeje rěcze mózny. Duż wóndanske wosjewjenje w Budyskich nowinach, w kotrymż réka, so ma wuczeŕ, ßerbskeje rěcze mózny, pschi wobßadźenju prědnoscź, zyle prawe njeje, a ßo wocźakuje, so ßo w bliżschim cźaßu s porjedźenjom wospjetuje, so ßo wot wuczerja snajomstwo ßerbskeje rěcze krucze żada.

S Wyßokeje pola Kamjenza. Poßlednje cźißko „Mißionskeho Póßka" je naß saßo ras na to dopomniło, kak srudne a zyle njesakońske wobstejnosczę ßu pola naß. Krajny sakoń ßebi żada, so ma ßo w schuli s naschej maczernej ßerbskej rěczu wuczicź, nasche dźěczi pak w naschej zyle ßerbskej wßy ßu nětko hižo wjele lět bje wscheho ßerbskeho roswuczowanja, a nadźija, kotruż prjedy mějachmy, so by nětsischi wuczeŕ s najmjenscha tak wjele nawuknuł, so móhł nasche dźěczi ßerbski czitacź a ßerbski katechismus nawuczicź, njeje ßo dopjelnika a ßo też njedopjelni. Kak srudne pak je, hdyż dyrbja nasche dźěczi teho parowacź, schtoż ßamo sakoń a wjele bóle hischcze kschesczijanska wutroba sa nje żada, a kak mało pschi tajkim paro-

wanju schula naschim dźěćźom sa žiwjenje žobu da. Hdy by tola nascha luba schulska wyschnosćź tu pomhacź chzyła, hdźež je najnusnische. Wschudźom w žušodnych evangelskich a katholskich wšach maja žerbskich wucžerjow, my pak dyrbimy tradacź a schkodowacź. Wyschnosćź s zyła njewě, kajka srudźba a njespokojnosćź je tychle njesakońskich wobstejnosćźow dla pola naš; Bóh daj, so by wona junkrócź wo tym shoniła a pomhała!

S Draždźan. Na žerbskim kemschenju, kotreź tu sańdźenu njedźelu dźakownje mějachmy, dźerżeschtaj kk. fararjej Mrósak s Budestez spowjednu wucžbu a lic. theol. Jmisch s Hodźija prědowanje. Spowjednych ludźi bě naš pschi wschěm deschćźikojtym wjedrje 189.

S hole. Sskawnemu pólskemu pčelarjej, wušluženemu fararjej dr. Dzierzonej, je bajerski prynz knježeŕ Luitpold sa jeho wulke sažłužby, kotreź je žebi wón wo pčelarstwo po zyłej Němskej dobył, kónz měrza rycžerski kschiž sažłužbneho rjada žwjateho Michała spožčźił. Pruski minister sa ratarstwo je dr. Dzierzonej tónle rjad psched krótkim s Barlina póslał.

K poždwjeceńju nowych byrglow w Bukezach

22. junija 1890.

Klincźće mi rjenje, byrgle nowe,
Sso k Božej žłužbje poždwjecźće,
Nas prěni hłoždy kherluschowe
Dźenž' s wožadnymi sanježće:
Haj klincźće, so by sradowała
Sso nad tym zyła woždada
A Bohu Knjesej podawała
Sso khwalba, dźak, cźesć, modlitwa.
O klincźće móznje, byrgle nowe,
We naschim domje modlenja,
Hdźež wowzy, stadło Jesušowe,
Pschi pastyrju žo shromadźa,
O klincźće, so by dožłyschała
Wasch hłóž też wowza bludźaza,
Kiž hischće njeje pschiwjesćź dała
Sso k zyrkwi, stadku jehnjecźa.
Hdyž k Božej žłužbje shromadźowacź
Sso budźemy tu w žwjatnizy,
Pobožne spěwy sanoschowacź
K cźesći žwjateje Trojizy;
Njech wasche synki posběhaju
Nasch duch na město njebjeske,
Hdźež Boże žyły saspěwaju:
Bóh žwjaty, žwjaty, žwjaty je.
Hdyž na Palmarum pschiwjedźena
Sso młodosćź bliži k woltarjej,
Kiž w kchesćźijanstwje roswucžena
Sso žlubicź žada Jesušej,
Tehd' klincźće, so by saklincźało
Też w tutych młodych wutrobach,
A so by žo jim wobkrucźało:
Bóh žłyschi wasch žlub w njebjeßach.
Hdyž k Božom' blidu pschibližamy
Sso khudźi, žłabi hrěschniźy,
Sso srudnje hrěchow wusnawamy
A Božu hnadu pytamy;
Njech waschich synkow saklincźenje
A žwjaty, žwjaty spěwanje
Je nam kaž bójske wotmolwjenje:
Wam žu wschě hrěchi wodate.
Hdyž k mandźelskemu sjenocźenju
Dwě wutrobje žo seńdźetej
A k zyrkwinemu poždwjecźenju
Psched Božeho woltaŕ krocźitej:
Tehd' klincźće, so žo sahoritej
Tej wutrobje wschak s luboseźu
A s khutnosću žej polubitej
Psched Bohom žwěrnosćź mandźelsku.
A hdyž ras k rowu pschewodźowacź
Sso budźa naschi semrjecźi,
So do žwjatniźy pschikhadźowacź
Tu budźemy pod žołsami:
Njech wasche synki setrěwaju
Wschě žołsy srudnje plakažych
A k njebjeßam naš posběhaju,
Hdźež dom je sbóžnje wušnjenych.
Tak nětk' waš Bohu porucźamy,
Wón wobarnuj waš psched schkodu,
So we waš pschecźela my mamy
W wschěch žwjatocźnosćźach w žiwjenju.
K njom' njesće nasche dźakowanje,
Hdyž wješeli pschi sbožu žmy,
K njom' njesće nasche sdychowanje,
Hdyž pod kschižom žo bědźimy.

A hdyž tu budźe dokonjany
Mój cźaš, so s tutoh' zusnistwa
Kaž dźěłacźeŕ b'du wotwołany,
Mje luboseć k rowu pschewodźa,
A hdyž cźi, kiž mje lubo maju,
Do žwjatniźy žo seńdu nuts,
Njech wasche synki pschiwołaju
Jim tehdy moju dobru nóź.

H. P.

Přilopk.

* W jastwowym dworje w Draždźanach bu wcźera tydźenja rano w 5 hodź. mordaŕ Stöckig s Pausy wotprawjeny, kotryž je holcźku s Pausy, kotraž hischće 6 lět stara njebě, sadajił a rosrubał. Mordaŕ, kiž běsche prjedy saßakły prěŕ, je žo poßlenju nóz wyschschemu statnemu rěcźnikej njeskutka wusnał. Wón je holcźku skónzował, so by žo na jejnym nanom, kiž je žandarm, wjecźił. Na žwojim poßlenim pucźu běsche wón doscź měrny, runjeż běsche w jeho mjeswocźu žmjertny strach widźecź.

* Hdyž dyrbjesche wcźera tydźenja wjecźor parschonski cźah s Lipska do Chemnitz wotjěcź, w jenym wosu horjekach na deszy, hdźež žo waczoki kładu, do rubjeschcźa sawalene małe dźěcźo namakachu, kotreź běsche hakle mało njedźel stare. Na njo hakle žo dohladachu, hdyž dźěcźo žałoscźicź pocźa. Kaž je polizija wušlědźiła, je dźěcźo jeho žamžna macź do wosa położiła, — žónska, kotraž běsche popołdnju dźěcźo w Lipsku na cźehnidbu dacź chzyła, a kotruž běchu wjecźor s dźěsćźom na dwórnischcźu widźeli. Žónska běsche žnano 20 lět stara a je najskerje pincźniza.

* Se Shorjelza. Wotdźělenje 1. kompagnije tudmneho regimenta žo 17. junija na kasarmskim dworje w měrjenju swucźowasche. Jedyn dźežatnik, kiž mějesche hischće wótry patrony, kotreź bě na straźu žobu dostał, w žwojej patronskej toschi, s pschehladanjom žwoju tšělbu s tajkej patronu natyka, a kulka jeneho wojaka wotdźělenja, s napschecźa stejazeho, trjechi. Hacź runje žo sranjenemu hnydom lěkarska pomoz dosta, wón tola hižo sa hodźinu wumrje. Kulka bě jeho žiwot zyle pschetšěliła.

* W Zalenze pola Königshütte staj žebi žobotu tydźenja dwaj mužskaj na hrósbne waschnje žiwjenje wsakoj. Jedyn hewjeŕ žebi dynamitowu patronu wokoło schije powžnu a ju sapali. Hrimotajo patrona rosbuchnu a hewjerjej hłowu a schiju rostorha, wutrobno puknu a žiwot rospró. Druhi, pomoznik brodutruharja, žebi dynamitowu patronu do rta tyknu a ju sapali. Patrona jemu hłowu a schiju na kuski rostorha. Někotre žónske, kotreź blisko njeho dźěłachu, žo žmjercź wustróžachu, cźim bóle, hdyž kuski mjaža a mosłow na nje lětachu.

* W Karchowitzu w Hornjej Schlesynskej běchu pjecź njedźel stare dźěcźatko jeneho bura žamolutke wó jstwě wostajili. Dokelž běchu jstwine durje wotewrjene wostałe, žwinjo dó jstwy pschińdźe a dźěsćźu wobej nosy hacź do kulkow woteźra. Hacź žo radźi, dźěsćźu žiwjenje sdźerżecź, žo prascha.

* Na krkonoschach (Riesengebirge) žu tamón tydźeń grad symy pověli, pschi cźimž žo žněžk seńdźe. Też se wschelakich druhich stron Němskeje, wožebje s hłubokich dolinow pschi rěkach a s hór, srudne powjesćźe pschikhadźeja. Tam mějachu tehdom dwaj gradaj symy, so žu wischnje, worjechi, buny (fasolki), kórki a wino smjerske.

* W nowym pólverniku w Spandawje je wcźera tydźenja w někotrych kólnjach tšělna bawłma rosbuchła, kotraž žo tam žuschesche. Někotsi dźěłacźerjo žo pschi tym sranichu. Nowy pólvernik s wonka murjow twjerdźišny leži a s twarjenjow žameje fabriki, s pólverowych składow a s kólnjow k žuschenju wobsteji, kotrychž je dwacźi. Tele kólnje połdra sta meterow rósno leža, a mjes nimi žu s pjerschćźe naždypje naždypane. Wcźera tydźenja pschipołdnju, hdyž dźěłacźerjo w pólverniku, kotrychž je žnano 1500, hrosneho wjedra dla w kólnjach, hdźež žwoju drastu khowaju, wobjedowachu, žo na jene dobo hrimotazy bubot saždyscha, kotryž žo wjazy krócź wospjetowasche. W jenej kólni, hdźež žo tšělna bawłma žuschi, běsche žo tale bawłma najskerje žama wot žo sapalika, kólnja rosbuchnu a hischće tsi druhe žobu. Rosbuchnjenje běsche tak mózne, so jena drastna kólnja, w kotrejž 180 muži wobjedowasche, do hromady padźe a wschitkich tychle dźěłacźerjow pod žwojimi rospadankami pohrjeba. Dwě s tych kólnjow, w kotrychž žo mjenowana bawłma žuschesche, běschtej žo zyle shubiłej; kamjenje běchu daloko wokoło rosmjetane, tołste hrjady běchu na tschěski rosschćźěpjene, wulke kruchi murje buchu wyšoko do powětra wusběhnjene. Wot teju druheju kólnjow běschtej tšěsche wuraženej, a scźěny běchu žo s dźěła saždypke. We wschěch schtyrjoch kólnjach je s zyła žnano 110 zentnarjow tšělneje bawłmy byko. Sso s prěnjeho stracha shrabawschi dźěłacźerjo pschede wschěm towaŕscham na pomoz khwatachu, kotsiž pod rospadankami spadaneje drastneje kólnje pohrjebani ležachu, a sa poł hodźiny wschitkich 180 won swucźahachu; pjatnacźo mjes nimi běchu žo franili, ale na sbože jenož lóhko. — W fabriży, hdźež patrony dźěłaju, a kotraž je wot pólvernika žnano 5 minutow sdalena, 16 holzow se strózelemi do womory padźe. W starym pólverniku, kiž je běrtlik hodźiny wot noweho, dźěłacźerjo se strachom s durjemi won khwatachu, žylnischi žłabscheho w stronu storkasche, a mnosy buchu w cźischcźeńzy poteptani. W nowym a w starym pólverniku a w fabriży patronow buchu nimale se wschitkich wóknow schkleńzy wuražene; też w měscźe Spandawje žo wjele woknowych schkleńzow rospuka, pschede wschěm w wulkich wóknach někotrych khlamow. Wot hustych mróczelow kura a procha běsche w wokolnosćźi wscho cźorne. S popołdnischimi cźahami cźrjódy wcźipnych s Barlina do Spandawa pschijědźechu, ale wojazy běchu pólverniki wobžadźili a nikoho blisko njepuschcźichu.

* Prěnja powschitkowna němska konjaza wustajenza w Barlinje je žo schtwórtk tydźenja pschipołdnju w Charlottenburgu wotewrika. Wustajene konje w rjanych konjemzach steja, kotreź žu jara cźiste a w kóždym nastupanju khmane a pschisprawne. S zyła je žnano 1600 koni wustajenych. Wustajenza žo do dweju dźělow dźěli: konje k plahowanju a konje k wužitku. Hłowny dźěl je prěnischi; koni k plahowanju je 1027 wustajenych, a to jeniczźy konje wobžedźerjow s Němskeje. W druhim wotdźělenju žu też konje wobžedźerjow s Awstriskeje a Wuherskeje; koni k wužitku je žnano 600 wustajenych, a to wot 34 wustajerjow, wot kotrychž žu někotsi hacź do 40 koni pschiwjedli. — Ssobotu popołdnja je khěžor na wustajenzy pobył a tam žnano połdra hodźiny pschebywał.

* Pschižažny žud w Ambergu w Bajerskej je burskeho žyna k žmjercźi wotžudźił, dokelž je žłužobnu dźowku skónzował, s kotrejž běsche žo sanoschował a kotruž bě bóschoł. Wón běsche žo mjenujcy

ſ bohatej burſkej dźowku ſeſnać; duž bě jemu tamna na pucźu była. Mordar běſche do Tirolſkeje cźeknuł; ale jeho nan to wyſchnoſcźi pſcheradźi. Duž jeho awſtriſka wyſchnoſcź ſaja a do Bajerſkeje pósła.

* S tych ſtron Cźech, hdyž ßo najwjazy ßadu plahuje, ßo piſche, ſo budźe létża hiſchcźe mjenje ßadu hač loni. Płody běchu bohacźe naßadźowake, ale ßu prénjej dwě njedźeli junija nimale wſchitke ſwotpadake. Woßebje mako budźe kruſchwow, jabłukow a ßłowkow. — Też ſ druhich krajinow, hdyž je hewak wjele ßadu, podobne ſrudne powjeſcźe pſchikhadźeja.

* Też w Franzowſkej ßo nětko na to dźěła, ſo bychu njewinowaczi ſaßudźeni nékajkeho ſarunanja doſtawali. Wěſteho Borraſa, kotremuž ßo wina dawaſche, ſo je ßo pſchi mordarſtwje wobdźélił, běchu w ßwojim cźaßu k ßmjercźi wotßudźili, ale jeho k khoſtarni na cźaß żiwjenja wobhnadźili. Hdyž běſche tſi léta w khoſtarni poßedźał, ßo wupokaſa, ſo je njewinowaty. Ale po franzowſkim ſakonju njewinowateho ſaßudźeneho ani njewinowateho njepraja. Duž je präſident republiki Borraſa wobhnadźił, na cźož jeho ſ jaſtwa puſchcźichu. Ale pſches prozeß, dokhe jaſtwo, a ßo prózujo dopokaſacź, ſo je njewinowaty, je Borras ßwoje ſamoženje pſchißadźił. A kelko je jemu tſilétny pſchebytk w khoſtarni ſeſchkodźał! Duž nětko franzowſke nowiny jenohłóßnje żadaju, ſo by ßo ſakoń pſcheměnił, ſo by pſchichodnje ßudniſtwo ujewinowateho ſaßudźeneho ſjawnje njewinowateho prajiło, a ſo by tajki też pjenjeżne ſarunanje doſtał.

* Najcźežſchi muž w Jendźelſkej je w tu khwilu Domaſch Lumley. Wón 402 puntaj waži, 2 metraj 7 zentimetrow měri a ſcźehno kóždeje jeho nohi 1 meter a 30 zentimetrow wobßahuje. Knjes Lumley do proſteho żeleſniſkeho woſa ſaſtupicź njemóże; dokelž pak rad pucźuje a je bohaty, je ßebi tworny wós wotnajał, kotryž ßo k żeleſniſkemu cźahej pſchipowßnje. Woßebity ſtoł je ßo do tworneho woſa ſtajił, a tak móże knjes Lumlay bjes wobcźeżnoſcźow pucźowacź.

* W Schpaniſkej lud krwawne hry lubuje, bitwu ſ njembrymi cźélzami. Sſkužobna holza w Cordovje chzyſche pſched krótkim też na tajku hru pſchihladowacź hicź, ale jeje knjejſtwo ji to njedowoli. Duž holza knjeſa a knjeni, dwě dźeſcźi a hiſchcźe dweju druheju cźłowjekow ſkónzowa a njeſkutk dokonjawſchi tola na hru hladacź dźěſche. Tam pak ju ſajachu.

* Żałoſtny njeſkutk je ßo, kaž ßo pólſkim nowinam „Kaliszanin“ piſche, pſched krótkim w Michałowje, pólſkej wßy w wokolnoſcźi Kaliſcha, ſtał. Samożity bur běſche na ſtary dźeń ßwoje kubło ſtarſchemu ßynej dał, ßam ſa ßo jenoż někotre jutry role wobkhowawſchi a ßebi na léto 60 rublow, to je ßnano 45 toler, wumjeńka wucźiniwſchi. Ssyn ßo woženi a ſ nanom a pſchirodnej macźerju, ſ kotrymajż ßo cźaſto wadźeſche, w jenym domje bydleſche. Dokelž ßyn nanej wucźinjeny wumjeńk płacźicź njechaſche, ßo nan na ßudniſtwo wobrocźi, kotrež poſtaji, ſo ma ßyn ſaſtate pjenjeſy hnydom nanej wupłacźicź. Duž ßyn hrożeſche, ſo chze ßo na nanje wjecźicź, a tole hroženje też bórſy dopjelni. Katholſki ßwjaty dźeń, na „Boże cźéło“, hdyž běchu wſchitzy w zyrkwi, wón ſ pſchichodnym nanom do domu pſchińdźe, nana a pſchirodnu macź ſe ßekeru ſaraſy a, ſo by njeſkutk potajny woſtał, wokeńzy ſeſacźinja a khěżu ſapali. Ssußodźa pak k wóhnjej pſchiběžachu, płomjo ſalachu a w domje ſtareju cźłowjekow ſaraženeju nadeńdźechu.

* W ſwěrinſkej ſahrodźe w Moskwje někotre dny ßrjedź ſańdźeneho tydźenja żanych pſchihladowarjow do teho wotdźélenja njepuſchcźachu, hdyž ßu ßłony (helfanty), dokelž běſche wulki ßłon tak njembry bycź poczał, ſo ßebi na to myßlachu, jeho moricź. Jedyn dźeń wojakow na ßłona pósłachu, druhi krócź wóhnjowu wodoru ſ dwěmaj ßykawomaj. S kónz tydźenja pak běſche ßo njembry ßłon ſměrował.

* W Nowej Kaledoniſkej ßu w haprleji ſchtyrjom khoſtanzam, kotſiž běchu wſchitzy mordarſtwa dla k ßmjercźi wotßudźeni, hłowu rubali. Dwaj běſchtaj jenemu ßwojich towarſchow ſe żeleſnej wobruczu wot někajkeho ßuda hłowu wotrěſakoj.

* W Tamſui w Chinje ßu wóndano generalej Tſcheng-Tſi-tu a jenemu ſ jeho wyſchkow hłowu wotcźeli. Wobeju offizěrow běchu k ßmjercźi ſaßudźili, dokelž běſchtaj ſtatne pjenjeſy pſchekſchiwikoj a wopacźnu rosprawu wo liczbje wojakow, pod ßwojim komandom ſtejażych, dawali. Katowy mjecź bě tak tupy, ſo żałoßnje dołho trajeſche, doniž ßo hłowje ſaßudźeneju wot cźéła wotcźeſchtej.

* Najnowſche ſ Ameriki je, ſo ſtaj dwaj ſamożitaj młodźenzaj na konju ßam a ßam na ßo ſchłoj. W poknym ſkoku jěchajo ſ wulkimaj piſtolomaj na ßo tſeleſchtaj, pſchi cźimż buſchtaj wobaj woſpjet ranjenaj. Skónczńje jedyn morwy ſ konja padże; bórſy na to druheho womór wobja, dokelž běſche wjele krwě ſhubił. Tutón poßledniſchi najſkerje żiwy woſtanje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budźe jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt Kopacź, żeleſniczny dźěłacźeŕ na Židowje, ſ Marju Lejnu rodź. Nowakez tam. — Ernſt Schmidt, ſkałaŕ w Bónjezach, ſ Hanu Marju rodź. Neumannez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt, Jana Ramſcha, żiwnoſcźerja w Dobruſchi, ß. — Pawoł Max Ota, Hendricha Hermanna Kühna, rěſniſkeho miſchtra na Židowje, ß. — Marja Elfrida, Wylema Juliuża Iſraela, póſtſkeho aſſiſtenta w Tſélanach, dź. — Korla, njebo Jana Korle Janaka, fabrikarja na Židowje, ß. — Hilżbjeta Lina, Jana Ernſta Krebſa, wjedníka grata w Dobruſchi, dź. — Amalija Lejna, Jana Auguſta Rjelki, kublerja w Sſkonej Borſchcźi, dź. — Martha Amalija, Jana Auguſta Poldraka, żiwnoſcźerja w Brěſowje, dź. — Hana Khryſtijana, Jana Auguſta Bjarſcha, fabrikarja w Dźěżnikezach, dź. — Korla Kurt, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 10. junija: Khryſtijana Dubſkez, dźěłacźerka na Židowje, 61 lět 8 měßazow 9 dnjow. — 11. Khryſtijana Karolina rodź. Schäferez, njebo Khryſtofa Jaroměra Königa, wóſnika w Nowym Měſcźe, wudowa na Židowje, 73 lět 10 měßazow 7 dnjow. — 12. Marja, Matěja Ssucheho, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź., 3 měßazow 19 dnjow. — Handrij Kudźela, żiwnoſcźeŕ w Sſkonej Borſchcźi, 66 lět 1 měßaz 20 dnjow. — 13. Richard Max, Jurja Maxa Bräuera, dźěłacźerja na Židowje, ß., 1 léto 9 měßazow 9 dnjow. — Morwonarodź. njemandź. ß. w Budyſchinje.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 1727 měchow.	W Budyſchinje 14. junija 1890				W Lubiju 19. junija 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	9	82	10	—	9	65	10	—
„ . . . . . żołta	9	53	9	59	9	30	9	59
Rożka	8	50	8	63	8	6	8	18
Jeczmjeń	9	28	9	42	8	67	9	13
Wowß	8	70	9	10	8	40	8	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	9	72	10	—	8	61	9	44
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	1	80	2	—	1	70	2	—
Pſchenična muka 50 „ . . .	9	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 „ . . .	8	50	13	20	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „ . . .	2	90	3	10	2	40	3	—
Sſlóma . . 600 „ . . .	23	—	25	—	23	—	25	—
Proßata 515 ſchtuk, ſchtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np.; pſchenża (żołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 71 np.; rożka wot 8 hr. 28 np. hač 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. 30 np.; wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 75 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. drużiny 60—65 mk., 2. drużiny 55—59, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 55—60 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. junija: Pomróczene.

Na pſchedań: Khěžkarſka żiwnoſcź cźiſło 9 ſ 3½ kórz. w Delnim Hunjowje. — Małoſahrodniſka żiwnoſcź w Demjanach pſches Guſtava Hantſcha tam. — Khěża cźiſło 30 w Demjanach. — Rěſniſtwo cźiſło 23c ſ polom a ſahrodu w Hornim Wujeſdźe pſches gmejnſk. prjódkſt. Korlu Krala tam. — Fórbark cźiſło 250 na Židowje, na 19,225 mk. takſér. pſches hamtſk. ßudn. radźicźela Wetzlicha w Budyſchinje na Hoſchiż haßu 42.

W Łomſku pola Minakała je nowa natwarjena **khěża** cźiſło 9b hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **Auguſta Nowaka** w Kamjenej.

Leżomnoſcź cźiſło 41 w Hrodźiſchcźu ſ rjanej ßadźeńſkej ſahrodu, dworom a pinzu, ßo hodźaza ſa měrniwych ſtarſchich ludźi, je niże wopalneje kaßy a ſ druhimi pſchihódnymi wumeńenjemi na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

W Hlinje pola Hucźiny je **khěża** cźiſło 5, ſ zyhelom kryta, ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań.

W Brěſezach pola Barta je **khěża** ſ kórzom pola a kórzom ßadźeńſkeje ſahrody płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je pola **Wicźaſoweje** tam ſhonicź.

Tſi **ßuproſchne ranzy** ßu na pſchedań w młynje w Hermanezach pola Laſa.

Pschesadzowanje kubła.

Dla dźělenja herbstwa ma žo **swobodna sahrodniska zimnoscz,** k sawostajenstwu 21. meje t. l. semrjeteho **Jana Wenscha** w Bukojnje žłuschaza, cžišło 3 wopalneho katastra, fol. 4 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa **Bukojnu,** sahony cžišło 125, 126, 157, 158, 159, 160, 161a, 161b, 162, 163, 168 a 169 Bukojnjanskich sahonskich knihow, hromadze 10 akrow 292 □prutow = 6 hektarow 7,3 arow wopschijaza a s 239,77 dawskimi jenoscžemi wobcžežena,

žrjedu 25. junija 1890 dopoldnja w 11 hodžinach

na městnje žamym w **Bukojnje** na pschesadzowanje pschedawacz.

Kupzej žo zyke lětusche žně pschewostaja a ma wón jako najenk w jenym najenskim wucžinjenju něhdze 6 korzow ležomnoscze pschedewsacz a hospodu a wumjenk, na ležomnoscz swjasany, dale dawacz.

Na kupny pjenjes ma kupz 7125 mk. hypothekskich žadankow pschedewsacz, 3000 mk. w termiji s hotowymi pjenjesami sapkacžicz abo je swěscžicz a sbytk hacz do 1. oktobra teho lěta sapkacžicz.

S pokasanjom na pschibitk na beszy hamtskeho sudnistwa a na wuwěschenku w Neumannez korczmje w Bukojnje, s kotrejuž móža žo pschesadzowanske wuměnjenja a wopisanje ležomnoscze a jeje cžežkoty, wožebje na nju swjasany wumjenk a najenske wucžinjenje, kiž ma žo pschedewsacz, sesnacz, žo na kupjenje smyšleni proscha, žo w postajenym cžasu w **Wenschez kuble** cžišło 3 **Bukojnjanskeho** wopalneho katastra sencz a žwoju płacženjakhmanoscz dopokasawschi dalsche wotcžakacz.

Dzeń po termiji budža **Bukojnjanske wjetsne grychty** kubkowy inventar na pschesadzowanje pschedawacz.

Kralowske hamtske sudnistwo w Budyschinje, 11. junija 1890. P. p. **Jaeger,** komišionski radzicžel.

Wosjewjenje.

Podpisana měschczanska rada je s pschihłosowanjom měschczanskich wukasanzow žlědowazy pod ⊙ wotczischczany dodawk k wicžnemu porjadej sa město Budyschin wot 16. novembra 1877 wobsamkła a jón s pschisspomnjenjom wosjewja, so postajenja, w nim žo namakaze, 1. julija t. l. płacžiwoscz dostanu. Wot tuteho cžasa maja běrkojo pschi lawskich wrotach, bohatych wrotach, zyhelnskich wrotach a garbarskich wrotach, kaž tež běrka pschi dwórnischczu, poruczność, kwitowanki sa městny pjenjes wudawacz; pódla teho budža žo wot 1. julija pschi mjasowym torhoschczu a to w pschedstwje nózneje polizajskeje straže a blisko snutskownych bohatych wrotow w tamnischej kólni, sa běrkownju k temu pschiprawjenej, papjerki sa městny pjenjes wotedawacz.

Budyska měschczanska rada, 9. junija 1890. **Heerklotz,** w tu khwilu pschedžyda. St.

⊙

Dodawk
k wicžnemu porjadej sa město Budyschin wot 16. novembra 1877.

S pschihłosowanjom měschczanskich wukasanzow su žo žlědowaze pscheměnjenja a wudospołnjenja wicžneho porjada wot 16. novembra 1877 postajike.

I.

§ 35b wicžneho porjada, kaž je s dodawkom, 30. měrza 1887 wosjewjenym, k poslednjemu postajeny, žo sažo fběhnje a žo se žlědowazymi wuměnjenjemi wudospołni.

§ 35b.

Wschitzy, kotsiž chzedža wicžne dny na sjawnym měschczanskim městnje pschedawacz, dyrbja najprjedy městny pjenjes (§ 47b), w tarifu C wustajeny, pschi běrkownjach, k sběranju městneho pjenjesa postajenych a wot měschczanskeje rady wosjewjenych, sapkacžicz. Tola je tež dowolene, žebi na cžaž 6 měžazow a dleje k wopytanju tydzeńskich wikow kharty sa městny pjenjes kupicz, kotrež žu k wopytanju wobeju abo jeneho tydzeńskeho wicžneho dnja a na wěste měžazy wustajene.

Wustajenje tutych khartow ma žo wot běrkowskeho inspektora žadacz. Płacžisna tajkeje kharty wucžini 50 prozentow městneho pjenjesa, po tarifje žo wobliczazeho.

II.

Wo sapkacženym městnym pjenjesu žo cžischczane kwitowanki pschepodawaju, kotrež dyrbi pschedawar hacz do skónczenja wikow pschi žebi khowacz a po žadanju měschczanskim sastojnikam pschedpokožicz. Pschedawarjo, kotsiž žo pschi revisiji s kwitowanku wo prawje sapkacženym městnym pjenjesu wupokasacz njemóža, dyrbja pódla dopkacženja njesapkacženeho abo pschemało sapkacženeho městneho pjenjesa dla njesapkacženja městneho pjenjesa jako khostanje tutón pjenjes na schtwore sapkacžicz. Jeli so pschedawar w běhu tsjóch lět wot wotpokuczenja abo postajenja pschedkhadneho khostanja sažo městny pjenjes njesapkacži, jeho pschi prěnim wospjetowanju s wožmorym a pschi kóždym dalschim wospjetowanju s dwanacžorym pjenjesom khostaja. Sakoženje formalneho khostanskeho waschnja móže tón, kotrehož winuja, so městny pjenjes sapkacžił njeje, s tym wot žo wotwobrocžicz, so dohladowazemu sastojnikej wotstemplowanu kwitowanku dostawschi khostanski a njesapkacženy pjenjes woteda.

III.

Pódla wicžnych dnjow na sjawnych dróhach a městnach pschedawacz, je jenož tak daloko dowolene, hacz je žo k temu wot měschczanskeje rady wožebita dowolnoscz daka. Jeli so žo dowolnoscz da, dyrbi žo městny pjenjes runje kaž wicžne dny sapkacžicz. Runje tak dyrbi tón městny pjenjes sapkacžicz, kiž dzeń do wicžneho dnja s dowolnosczu měschczanskeje rady na sjawne měschczanske městno pschijedze a tam pschedawa.

W Budyschinje, 31. měrza 1890. Měschczanska rada.

Heerklotz, w tu khwilu pschedžyda.

Khosej

wot najtunischich hacz do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej hazy.

E. Flegel, kózkař

w **Budyschinje** na **žitnej hazy** w domje knjesa radneho cžažnikarja Köchlera, poruczа žwój skład **mužazych** a **hólczich filzowych klobukow** a **mězow,** jenož s najlepschich tkaninow, hižo po **75** np. hacz k najlepschim družinam, dobrocziwemu wobkedzbowanju. **Sslómjane klobuki** žo tunjo wupschedawaju.

Molerske a **murjerske barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniš,
němski a franzowski,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na schpundowanje,
s barbu derje skhnyjaze,
lak na kožu,
spiritužowy lak,
myjnu krydu,
portlandski zement,
gyps,
wschelaki klij,
barbicze atd.
poruczataj tunjo
bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach 8 w slotej hwězdze.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajs
atd. su najtuńscho dostacz pola
Schischki a Rjerzki
w Budyschinje.

Portlandski
zement
wubjernje wjasazy pschezo czerstwy w žudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj
bratraj Měrschej
w slotej hwězdze.

Rjepikojty tobak
punt po 25 np., pschi 5 puntach po 1 mk. 10 np. poruczа
Ad. Rämsch.

Sswojim cześćenym ßerbſkim krajanam w Budyſchinje a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

hoſćenz „k ſtotemu jehnjeczu“

na rózku jerjoweje a wyßokeje haßy

leżazy, pſchedewſał.

Budu ßo ßwěru prózowacź, ßwojich hoſćži ſ dobrej **ßkódnej jědźu**, ſtajnje **czerſtwymi piwami, brunym, czěſkim, leżakom** a **bajerſkim**, ſpokojicź a budu też pytacź, ßebi ſpokojnoſcź pſchenozowazych hoſćži dobycź.

Wo dobroczźiwe podpjeranje ßwojeho pſchedewſacźa proſcho poručam ßo

ſ najwyſchſchim poczeſćowanjom

J. Neumann ſ Jamneho.

Jutſje njedźelu 22. junija

k poßwjeczenju nowych byrglow

zyrkwinſki konzert

w Bukezach

wuwjedźeny wot **Budyſkeho měſchaneho khórſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa** ſe ßobuſkutkowanjom kralowſkeho hudźbneho direktora knjeſa **A. Fiſchera** ſ Draždźan.

Sapoczatk w 4 hodźinach.

Wulki wojeŕſki konzert.

Podpißane wojeŕſke towaŕſtwo budźe **njedźelu 29. junija** w rjanym **hrabinſkim parku** w **Njeßwaczidle konzert** wotbywacź, kiž ßo wot ßylnje wobßadźeneje hudźbneje kapały 4. pěſcheho regimenta czißło 103 pod parſchonſkim nawjedowanjom jeho direktora k. **Gitzelta** wuwjedźe. Tutón konzert ſměje ßo pſchi ſtarym hrodźe pod khłóbkom wulkich kćějatych lipow; jeli ſo pak by njelube wjedro ſaſtupiło, by ßo konzert w rjanej wulkej oranžeriji wotbywał. Sa dobre picźe atd. budźe ßo hoſćenzaŕ Göbel nanajlěpje ſtaracź. Dokelž ma konzert pódla ſabawy też ſaměr dobroczelſtwa, ßo wſchitzy pſchecźeljo rjaneje hudźby a dobroczelſtwa wutrobnje proſcha, ßo w prawje wulkej liczbje ſeńcź. Sapoczatk w 4 hodźinach. Saſtupny pjenjes ſa woßobu 50 np. Dokelž je czíſty ſbytk ſa podpjerazu pokkadnizu khorych towaŕſchow poſtajeny, ßo darniwoſćži mjeſy njeſtaja.

Po konzercze budźe jeno ſa jeho wopytowarjow **bal.**

Wojeŕſke towaŕſtwo w Njeßwaczidle.

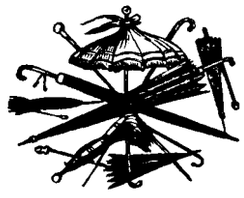

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dźěłane

porucza po tunich płaczíſnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchczníkaŕ pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłaŕni tunjo.

Loßy

kralowſkeje ſakſkeje krajneje lotterije

czehnjenje 1. klaßy 118. lotterije **7.** a **8. julija.**

Dostacź pola

Heinricha Braetera, conzeß. kollektěra

w Kamjenzu na Budyſkej dróſy.

Franzowſke, württembergſke, ſchtyrſke, weſtfalſke, ſchwedſke

koßy,

ßerpy, brußy, wſchelakore **żeleſne twory, żeleſne platy** atd. porucza

C. A. Mickan na bohatej haßy 29

ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Ernſt Ullrich

na ſchuleŕſkej haßy

porucza ßwój ſkład **porzelana, kamjeniny** a **ſchkleńczanych tworow, ſchpihelow, gardinowych żerdźow, roſetow, poſkoczanych lejſtow, wobraſowych wobkukow, piwowych karanczkow,** ſ wobbitkom a bjes njeho, **woknowe ſchkleńzy** po jara tunich płaczíſnach. Saßopſchedawarjam ßo tuńſche płaczíſny woblicza.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych druźinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hontwjeŕſkich** a **ſelowych likěrow ſa żołdk** poručam ßwój **derje czíſczeny palenz czißko I** a **czißko II** w czwiſach a po měrje, kaž też ßwój **Budyſki naturſki khimjeſczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Wuſtojni ſkałarjo

ßo **hnydom** do dźěła bjeru pſchi Kamjenſko-Halſchtrowſkim żeleſniſkim twarje. Mſda po hodźinje 25—27 np. Pſchipowjedźenja pſchijima ryjeŕſki miſchtr **Langheinrich** w Brěſni (Wieſe) pola Kamjenza.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 22. junija 1890 popołdnju 1/2 4 hodźin ma ßo trawowy wužitk na Hněwßeczańſkej gmejnſkej łuzy po loßach a ſa hnydom hotowe pjenjeſy po wuměnjenjach, prjedy woſjewjomnych, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźíſna na tamniſchej gmejnſkej łuzy.

G. Hartmann,
gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.

Żito cźíſcźaza maſchina, hiſchcźe w dobrym rjedźe, je na pſchedań na Żidowje cźißko 221.

Sſłómu

ma knježi dwór w **Delnim Hbjelſku** na pſchedań.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnaŕ po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje poruczа

Th. Grumbt

na ſwonkownej ławſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Róbnu **łkużobnu holzu** pyta k 1. julijej **Hańża Marſchnerowa** pſchi żitnych wikach.

Sſylna róbna hólza ßo jako łkużobna holza k 1. julijej do Żidowſkeho dźěcźihladanſkeho wuſtawa pyta. Dalſche je ſhonicź pola pſchedſtejicźerki profeſoroweje **Kreußlerowеje,** Bergſtraße 5 delka w Budyſchinje.

Hejtmanow, pohonczow, ſtražnikow, wotroczkow, hoſpoſy, kuchaŕki, ſkótne hoſpoſy, domſke a hródźne dźowki pyta pſchiſtajaza żona

Heynoldowa.

Wotroczkow, dźowki a dójki pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajaza żona **Schmidtowa** na ſchuleŕſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Dźěłaczerjow

do lětnjeho a ſymſkeho dźěła hiſchcźe pſchijima

Margareczina hěta

pola

Khwaczíz a Wulkeje Dubrawy.

Kobłaŕnja w Tſělanach hacź do 15. julija wobßadźena woſtanje.

Oertel, kobłaŕ.

Na Wyßoczańſkich honach holanſke jahody ſchczípacź je bjes dowolnoſcze ſakaſane. Dowolenſke wopißma ßu ſa 1 mk. pola żiwnoſczerja **Kraja** doſtacź. **Wobßedźerjo lěża.**

Dźensa rano 1/4 7 hodźin wobradźi namaj Bóh luby Knjez ſtroweho ſynka.

W Bukecach, 18. junija 1890.

Kubica, faraŕ
a mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 28. junija 1890.** **Lětnik 49.**

☞ Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa śa nje na **3. śchtwórtlěto 1890** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotśiž śebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkasacź. Na śchtwórtlěto śapłaći śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorstwa **1 mk.**, ś pschinjeśenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pschikohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pschinjeśenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Połne tśi dny je kněžorstwowy śejm sańdźeny tydźeń pschi druhim čitanju wo pośylnjenju němskeho wójska jednak. Hłowni rěčźnizy wschěch stronow śo pschi debacźe wobdźělichu a ś dołhimi rěčemi śa abo pschećiwo knježeŕstwowemu namjetej rěčźachu. Pschi skónčnym wothłośowanju śo 18,000 muži, wo kotrychž dyrbi śo wójsko pośylnicź, pschiśwolichu. Wot nětka hač do 31. měrza 1894 po tajkim śylnosći němskeho śtejateho wójska 486,983 muži wucźini. Śa pośylnjenje wójska konśerwatiwni, narodno-liberalni, Polazy a zentrumśka strona ś wuwśacźom 20 śobustawow ś pokodnischich Němzow hłośowachu, pschećiwo temu běchu śwobodomyślni, demokratoju, Welfoju a sozialdemokratoju. So śo śa pośylnjenje wójśka w kněžorstwowym śejmje wjetschina nadeńdźe, bě wěśte, tak bórśy hač bě śo wjednik zentrumskeje strony, dr. Windthorst, śa njo wuprajik. Tutón je śwoje prěńśche žadanje śa dwělětnu wojeŕśku śkužbu spuschćiwschi śo śe ślubjenjom kněžorstwoweho kanzlera spokojik, śo śo pschichodnje kóžde lěto 6000 muži wjazy, hač dotal, po dwělětnej śkužbje k dispośiziji puschći. S tym móže śo 58,500 muži po dwělětnej śkužbje śaśo k śwojemu powołanju wróćźicź. To budźe niz jenoź ś dobytkom śa statnu kaśu, kotraž śebi ś tym lětnje dwě milijonje hriwnow śalutuje, ale budźe śo teź wot wobydleŕśtwa jako wulke wołóženje sačźuwacź. Dwělětnu wojeŕśku śkužbu wschak by lud radscho wśak. Ta pak śo, kaž wschitzy wojeŕśzy wěźywuśtojni prajachu, w naschim čźaśu śawjesćź njemóže. Pěśchk móže drje, hdyž je derje wobdarjeny, śa tutón čźaś telko wojeŕśkeje wuśtojnosćźe nabycź, kelko śo dźenśa žada. To knježeŕśtwo śamo pschidawa, a teho dla śo teź wulka liczba wojakow po dwělětnej śkužbje k dispośiziji puschći. So pak móhł śo teź artilleriśt a kavalleriśt śa dwě lěcźe dośpołnje wuwucźicź, śa to nichtó rěčźećź njebudźe, kiž wo wojeŕśtwje něschto rośumi. Hdy by śo po tajkim dwělětna śkužba śawjedła, dyrbjeli śo ś njeje artilleriśtoju a kavalleriśtoju wuwśacź. Teź by potom knježeŕśtwo, dokelž by kóžde lěto połoja wojakow wójsko wopuschćiła, lětnje wjele wjetschu liczbu rekrutow wusběhacź dyrbjało. Pjenjeś, kiž dyrbi lud dla noweho pośylnjenja wójśka ś dawkami nawdacź, wschak mały njeje. Dyrbimy pak śo ś tym troschtowacź, śo śo druhim ludam w Europje teź lěpje njeńdźe, śo wschudźe wudawki śa wójnśke pschihotowanja rośtu. Po pośylnjenju němskeho wójśka wo 18,000 muži je wone hischćźe pschezo wo 7500 muži śkabśche hač franzowśke wójśko, hač runje Franzowśka 10 milijonow wobydlerjow mjenje hač Němśka liczi. Duž bě najwyschschi čźaś, śo Němśka tutón rośdźěł trochu wuruna. Tak dołho, hač nam Franzowśojo wójnu pschipowjedźa, śo wona komdźicź njeśmědźiśche.

— Kněžor Wylem je kónz sańdźeneho tydźenja Kruppowu fabriku w Eśśenje wopytał, pschi čźimž je pśched dźěłacźerjemi rěčź dźerżał, w kotrejž je prajił, śo je śo Hohenzollernśki ród śtajnje śa dźěłacźerjow śtaraŕ. Wón je śwětej pschipowjedźił, po kotrym pucźu chze hicź a po tym pucźu wón dale póńdźe. Dobre śadźerženje dźěłacźerjow dopokaśuje, śo śu jemu śrośumili, a śo je na dobrym pucźu.

— K najlubschim śtudijam, ś kotrymiž śo kněžor Wylem nakładuje, wuknjenje ruśkeje rěcźe śłuścha. Wot śwojeho poślednjeho wopyta w Peterhofśe je kněžor w tym tak postupował, śo ruśku wobkhadnu rěčź nimale wobknježi. Pschi pschedśtejazym wopycźe w Peterburgu budźe po tajkim śo kněžor ś zarom w jeho macźeŕnej rěcźi rośrěcźećź móz. Hižo dlěschi čźaś kněžor Wylem teź něktore ruśke wschědne nowiny čźita.

— Wobydleŕśtwo Barlina je wjeŕchej Bismarkej tele dny adreśu ś 30,000 podpiśmami pschepodało. Pśched deputaziju, kotraž ś adreśu do Friedrichsruhe pschińdźe, je wjeŕch Bismark ś nowa pschičźiny śwojeho wotkhada śe śtatneje śkužby roskładował. Śa śnamjo pschećźeleneho wopomnjenja śo dźakowawschi wón praji, śo je śe śkužby schoł, dokelž śe śwojimi kollegami w miniśterśtwje wjazy pschesjene njeje byk, a dokelž bjes pschesjenosćźe žane knježeŕśtwo móžne njeje. Wón je wośtaŕ, kajkiž je prjedy byk, a wo nim śo njemóže rjeź: komuž Bóh śaśtojnśtwo wośmje, temu teź rośum wośmje. Kóždy čźaś wón śwoje nahłady śjawnje wupraji, wón śo njemóže kaž němy poś sadźeržećź. Prawo śjawneje rěcźe ma hižo jako śtaćźan. Tola wón jenoź k wužitkej kralowskeho doma a měra rěcźi. Dla rośrěcźenjow ś dopiśowarjemi zuśych nowin śo jemu poroki čźinicź njeśmědźa; pschetoź prjedy, hdyž běśche hischćźe w śaśtojnśtwje, śo jemu ruśke nowiny śa śwět njewotewrichu, so by tźě, kotrež śo tam rośchěrjachu, porasyk. Hdyž śo jemu dźenśa śkładnosćź poskićźi, ś pomozu nahładnosćźe, kotruž hischćźe pschezo ma, w nowinach, po stotyśaz exemplarach w Ruśkej rośschěrjenych, politizy měra śkužicź, kotruž je pschezo jako nawdawk žiwjenja wobhładował, dyrbjeli jemu śa to dźakowni bycź a śo niz na njeho śkobicź. Byrnjeź bychu na njeho śwarili, dha je tola śwucźeny to čźinicź, schtoź ma śa prawe. Je-li so śo njebudźiśche 40 lět dołho ś politiku nakładował, by śo ś měrom wo śwój wowś a śwoje běrny staraŕ. Tola dźenśa śebi wot njeho žadacź, so by na dobo ś čźichim ratarjom byk, to njeńdźe. Najśwětlischi dźeń jeho žiwjenja je jeho 70létny narodny dźeń byk. Tehdy budźiśche dyrbjał śe śaśtojnśtwa śtupicź, tola luboscź k kněžorśkemu domej je jeho dźerżała. Wot kněžora Bjedricha a jeho mandźelśkeje je jenoź dobre śhonik; wo Battenbergśkej naležnosćźi je pschezo w połnej pschesjenosćźi ś kněžorom byk. Hnydom po skónčenju tejele wěźy je jeho kněžor wobjimał. Wo nětčźischej politizy, teź wo wucźinjenjach ś Jendźelśkej w naśtupanju narańścheje Afriki, śudźicź, śebi wón njedowoli. — Wjeŕch Bismark bě zivilnu drastu śwoblekany a mějesche cźeŕśtwy napohlad.

— Kněžorśtwowy komiśar Wißmann je w němśkej narańscho-afriśkej koloniji arabśkich śběžkarjow pobiwschi a tam měr a porjad śaśo postajiwschi śo do Europy wróćźik. Sańdźeny tydźeń je wón do Barlina pschijeł a kněžorej w Potśdamje rośprawu podak. Do Afriki śo pjecźa Wißmann śaśo njewróćźi, dokelž je tam śwój nawdawk dopjelnik. Wón śo najśkerje do śaśtojnśtwa w kolonialnym śarjadniśtwje, jeho wědomosćźam a naśhonjenjam pschiměrjeneho, powoła.

— Pruśki finanzny miniśter śe Scholz je śwoju śkužbu śkožik. Hižo dlěschi čźaś bě wěśte, śo wón dołho wjazy ś miniśtrom njebudźe. Scholz je hižo dołho khory na wočźi. Tola jeho khorosćź njeje jenicźka pschicźina k jeho wotśtupjenju. Se śwojimi finanznymi pla-

nami ßo jemu na ßane waſchnje ſchlachczicz njechaſche. Wón ßanej ſtronje prawje czinicz njemózeſche. Duz je ßebi khéßor druheho finanzneho miniſtra pytał a jeho w woßobje ſapóßłanza Miquela, méſchczanoſty w Frankfurczе nad Meinom, namakał. Pſched nékotrymi méßazami je khéßor Miquelej rjekł: „Wy ſcze mój muz!“ a je drje hißo tehdy myßle mék, jeho miniſtra ſczinicz. W Frankfurczе Miquelej njerad wotßal czahnucz dadza. Pod jeho wodßenjom je Frankfurt kraßnje ſakczék, a Miquel ßam ßo wot ßwojeho dotalneho ſaſtojnſtwa czéßko dßéli. Nadßéjomnje ßo wyßoke wotczakanja, kotreß knjeßerſtwo na jeho wobdarjenoſcz ſtaja, dopjelnja.

Awſtrija. Mako ſwjeßeleni budza Czeſcha nad rosréczenjom, kotreß je khéßor Franz Joſef pſchi hoſczinje delegazijow w Budapeſtu ſ wjednikom ſtarocßéſkeje ſtrony dr. Riegerom mék. Po tutym rosréczenju dyrbja Czeſcha nadßiju ſpuſchczicz, ſo ßo jich ßadanje pſchi czéßko-némſkim wurunanju, ſawjedßenje czéßkeje réczе jako ßudniſkeje réczе w czíſtocßéſkich wokrjeßach, dopjelni. Khéßor Riegerej praji: „Haj, ſcze wjele dßéła méli, hdyß ſcze do khéßorſtwoweje rady, do krajneho ßejma a do delegazijow ſchli.“ Rieger wotmolwi: „Bych ßebi pſchał, ſo móhł ſ najmjeńſcha létnje próſdniny ſ mérom wuzywacz. Ale pſchi ßylnym hibanju, w Czechach knjeßazym, njebudße nam to popſchane.“ Khéßor wotmolwi: „Haj, wobydleŕſtwo w Czechach je ſe ßamymi hołymi réczemi njetrjebawſchi roshorjene.“ Dr. Rieger ménjeſche: „By pſchezo trjeba było, ſo by ßo ſe ſtrony knjeßerſtwa ſtako, ſchtoß ma ßo ſtacz, woßebje ſchtoß ſnutskownu hamtſku réczˇ naſtupa.“ Khéßor praji: „Pſchi tutym praſchenju dyrbimy pſchezo intereßy ſtatneje ßłużby w wócżku méczˇ.“ Dr. Rieger: „Njeje trjeba, ſo bychu intereßy ſtatneje ßłużby pohrożene byłe, hdy by ßo po pſchikładße Galiziſkeje, pokodniſcheje Tyroliſkeje a Dalmatiſkeje na wobſtejnoſcze dßiwało, ani ſo bychu pſchi tym ſtatne intereßy ſchkodowałe.“ Khéßor: „Njeßmé tak daloko dóńcz, ſo bychu ſaſtojnizy némſkeje réczе mózni njebyli.“ Dr. Rieger: „To wſchak njeby dobre było, temu dyrbi ßo wobaracz ſ pſchimérjenym ſrjadowanjom ßrjedßnych ſchulow a ſ khmanym wuwuczenjom réczе. S najlépſchim ßrédkom w tejle wézy by namjet hrabje Klama Martiniza był, po kotrymz maja ſtudencza druhu krajnu réczˇ nawuknucz, je-li ſo ßo jim to po ßadanju jich ſtarſchich njeſpuſchczi.“ Khéßor ſkónczˇnje praji, ſo by to jara dobre było, tak daloko hacz ßo to po wuſtawje pſchewjeſcz da.

Franzowſka. Franzowſke wójnſke kódßſtwo w Breſcze je ßo njejabzy mobiliſérowało. Tola ßo tu jenoß wo manever w wjetſchich rosmérach jedna. Pariſke nowiny ſe ſpokojenjom pißaju, ſo je ßo telegrafiſzy poruczena mobiliſazija jara ſpéſchnje wuwjedła. Wuſbéhuje ßo, ſo hiſchcze ßenje tajki wobſchérny mobiliſaziſki poſpyt był njeje. Mobiliſazija franzowſkeho kódßſtwa w léczе 1888 w Toulonje bé połny méßaz prjedy pſchipowjedßena, bjes tym ſo je ßo tón krócz wſcho njenadßizy ſtako. „Kaß ſo bychmy pſchi pſchedwjeczorje wójny ſ Jendßelſkej ſtali“, nowiny „Matin“ pſchiſpomnja, kotreß pak ſ tutym naſpomnjenjom nikoho do hroſy ſtajicz nochzedßa.

— W poßlednich létach je ßo woſpjet w Franzowſkej ſtako, ſo ßu ßo wot ßudniſtwa k czéßkim khoſtanjam ludßo ſaßudßili, kotrychß njewinowatoſcz je ßo poſdßiſcho wupokaſała. Hacz dotal czile wobßaromni ſa ſchkodu, kotruß ßu pſches njeprawe ſaßudßenje poczerpili, wot ſtata ßaneho ſarunanja njedoſtawachu. Tu dyrbi ßo w pſchichodße pſcheméńjenje k lépſchemu ſtacz. Miniſterſka rada je wobſamkła, deputértſkej komorje ſakoń pſchedpokłoßicz, po kotrymz ßo woßobam, pſches molenje ßudnikow ſ njeprawdu ſaßudßenym, wot ſtata pjenießne ſarunanje wupłaczi.

— S napjatej kedßbnoſczu w Pariſu wußudßenju pſcheczíwo ruſkim nihiliſtam, wóndano ſajatym, napſcheczo hladaju. Prjedy hacz je Pariſka polizija ſtraſchnych pſchißahanzow ſajała, je ßo ßwéru wobhonjała, kak woni bomby dßéłaju. Fabrikant Fontaine je nihiliſtam ſchkleńczane roły ſpodßiwneho twara wobſtarał, kotreß je prynz Nakatſchidße kupował. Namkane bomby ßu tym podobne, ſ kajkimiß ßu nihiliſtojo zara Alexandra II. morili. Nihiliſtojo ßu tak pſcheklepani byli, ſo ßu rosbuchadła rosdßélene pſchi ßebi khowali; duß ßo k czéßkemu khoſtanju ſaßudßicz njemóża, tola ßo woni wſchitzy ſ kraja wupokaſaja. Hacz runje je polizija ſ najwjetſchej wobhladniwoſczu ſajecze nihiliſtow pſchihokowała, je ßo tola dwémaj ßobuſtawomaj nihiliſtiſkeho paßma, dr. Halpernej a Güntzburgowej poradßiło, w poßlednim wokomiku ſ Pariſa twóchnucz a do Jendßelſkeje czeknucz, hdßeß je w tu khwilu hłowne ßydło nihiliſtow a anarchiſtow.

Jendßelſka. W jendßelſkim hłownym méſcze chzedża nétko ßamo poliziſtojo ſtrajkowacz. Dokelß je jim knjeßerſtwo ſakaſako, ſhromadßiſnu wotbywacz, w kotrejß chzychu ßo wo pſchewulkich wobczeßnoſczach w ßłużbje a wo ßwojich ßadanjach rosréczecz, ßu ßo mnoſy poliziſtojo ſarjekli, ßwoju ſaſtojnſku winowatoſcz dopjelnicz. Tutych je knjeßerſtwo hnydom ſe ßłużby puſchczíło. Na to ßu ßo poliziſtojo ſréczeli, w bliſchim czaßu wſchitzy hromadße ßłużbu wopuſchczicz.

— Jendßelſki gouverner na Helgolandſkej kupje, kotruß Jendßelſka w bliſchim czaßu Némſkej wotſtupi, je dopißowarjej jendßelſkich nowin „Standard“ wuméńjenja ſjewił, ſ kotrymiß Helgoland pod némſke knjeſſtwo pſchińdße. Po tychle wuméńjenjach Némſka kupu bjes dowolnoſcze Jendßelſkeje wobtwjerdßicz njeßmé; teß budße jedyn jendßelſki generalny agent intereßy jendßelſkich poddanow na Helgolandße hladacz. S wobydlerjow Helgolanda, kotſiß ßu ßo do wotſtupjenja kupy narodßili, ßadyn w némſkim wójſku abo wójnſkim łódßſtwje ßłużicz njetrjeba. Wuczinjenja, wot némſkeho a jendßelſkeho knjeßerſtwa pſchijate, ßo ßrjedß julija jendßelſkemu parlamentej a potom w naſymje némſkemu khéßorſtwowemu ßejmej pſchedpokłoża.

Schpaniſka. Njedßiwajßy naprawow, wot knjeßerſtwa pſcheczíwo kholeri, w pokodniſchej Schpaniſkej wudyrjenej, ßo hróſbna khoroſcz dale rosſchérja. W dßeßacz wßach Valenziſkeje provinzy je wjele woßobow na nju ſkhoriło. W ßamym méſcze Valenziji a po ßeleſnizy bjes Valenziju a Madridom ßu ßo na kholeru khori podeſchli. W Madridße ßo wobhladniwoſtne naprawy pſchihotuja, ſo by ßo kholeri, hdy by ßo tam ſanjeßła, hnydom ſadßéwało, ßo dale rosſchéricz.

Sſerbija. Hoſpodarſka wójna Awſtriſkeje pſcheczíwo Sſerbiji je po zyłej Sſerbiji mózne hibanje ſbudźiła. Wſchě worſchty wobydleŕſtwa knjeßerſtwo napominaju, ſo by kraj ſ hoſpodarſkeho wuliwa Awſtriſkeje wußwobodźiło a mjeſy awſtriſkim tworam ſawrjeło. Najwjetſchi pſchekupzy w Beograđe ßu wobſamkli, ſo pſchichodnje ßane twory ſ Awſtriſkeje wjazy ſkaſowacz njebudße a ſo hißo ſkaſane twory wróczo póſczelu. Njedßiwajßy wulkeho roshorjenja luda ßo knjeßerſtwo komdßi, njepſchecżelſke poſtupy Awſtriſkeje ſ njepſchecżelnoſczemi wotpłaczicz, a ßo próżuje, ſ Awſtriſkim knjeßerſtwom poméry dotalneho pſchecżelneho ßußodſtwa wobnowicz.

Turkowſka. Ska dopomnjeńka ſ poßlednjeje wójny ſ Ruſkej je ſa turkowſkeho ſultana wójnſki dołh, kiß hiſchcze pſchezo ſ wulkeho dßéła ſapłaczeny njeje. Dokelß Ruſzy létßa ani danje wot ſaſtateho dołha doſtali njeißu, ßu woni hißo wjazy króczˇ Turkowſku dla płaczenja napominali. Méſto pjenjes pak ßu ßo wot turkowſkeho knjeßerſtwa Ruſkej pſchezo jenoß hołe lubjenja dawałe. Nétko je ſkónczˇnje Ruſkim ſczerpnoſcz wuſchła; woni ßebi krucze pjenjeſy ßaduju, hrożo, ſo dyrbja hewak ßami hladacz, ſo k ßwojim pjenjeſam pſchińdu. — Pódla wulkeho ſtatneho dołha ſultana pjecza hiſchcze druhe ſtaroſcze cżwiluja. Je ßo pjecza pſchißahanſtwo, pſcheczíwo ſultanowemu żiwjenju ßo méŕjaze, wußłédźiło. Mohamedanſzy méſchniży (ulemojo) maja pjecza wotpohlad, ſultana ſ tróna ſtorczicz. Krute pſchepytanje je ßo ſapoczało, do kotrehoß je ßamy najwyſchſchi méſchnik, ſcheik-ul-islam, wſaty.

Amerika. Wulki ſtrach, kiß europiſkej induſtriji hroſy, ßnadß ßo hiſchcze ſboßownje minje. Kaß je ſnate, je dom ludowych ſaſtupjerjow ſjenoczenych połnózno-amerikanſkich ſtatow ſakońſku pſchedkohu, dotalne zła na wukrajne twory nimo méry powyſchazu, pſchijał. Nétko ma hiſchcze ſenat wo nowym ſakonju wothłoßowacz. Wjele nadßijeje, ſo ßo ſakoń wot ſenata ſaczißnje. Statny ſekretar Blaine je w ſenatowym wubjerku prajił, ſo je nowy złowny ſakoń najſtraſchniſcha, je-li niz najhłupiſcha wéz, kotruß je republikanſka ſtrona wumudrowała. Schtóß ſa nowy złowny ſakoń hłoßuje, tón republikanſku ſtronu ſahubicz pomha. „Hdy bych ja ſe ſenatorom był, bych ßebi prjedy prawu ruku wutorhnucz dał, hacz bych ſa ſakoń hłoßował.“ Nadßijomnje budße ſenatowa wjetſchina teho ßameho ménjenja, kaß Blaine. Nawopak by némſka induſtrija czéßko ſchkodowała. Wjele fabrikow, kotreß wjetſchi dßél ßwojich tworow do Ameriki ſczeleja, bychu wotebjerarjow ſhubiłe a bychu dyrbjałe dßéłacz ſaſtacz.

Wulki dobytk.

(Pokraczowanje a ſtónczenje.)

W Dórnikeß domje ßo nétko zyle nowe żiwjenje ſapocza. Muß a żona ani próſchka nakhilnoſcze wjazy k dßéłu njemészeſchtaj. Jimaj dße teß to trjeba njebé, kaß mészeſchtaj ſa to, dokelß mészeſchtaj nétko pjenjes doſcz. Teß dßéczi ßo po ſtarſchimaj ſkłożowachu. W domje derje jéßdßachu a pijachu, dokelß dyrbjeſche ßo tola ſarunacz, ſchtoß béchu prjedy tradali. To tak néſchto njedßel zyle derje dßéſche. Potom pak ßo jim tola woſtudßicz pocza. Miſchtr Dórnik nétko trochu czaſto do korczmy khodßeſche. Tam pſchezo dobrych pſcheczelow doſcz nadeńdße, kotſiß jeho ſboße wuſbéhowachu a khwalachu, ßebi teß lubicz dachu, hdyß mózachu ßo ſa jeho pjenjeſy najéſcz a napicz. Duß Dórnik ſabawu namaka, kotruß trjebaſche. A hdyß ſabawa druhdy tola popſcheſta, korczmaŕ kharty pſchinjeße, a ßebi ſehrachu. Dórnik wſchak jara czaſto pſchi tym pſchéhrawaſche a dyrbjeſche teß

cžasto ſa teho a tamneho pſcheczela ßobu płaczicz. Ale, ſchto to wo to? Wón dźě mějeſche pjenjes doſcz, a hkowna wěz bě, ſo mějeſche ßo pſchi tym derje a ßo rjenje ſabawjeſche. Hdyž muž w korczmje ßydaſche, ßo żonje doma tež bóle hacz hewak woſtudzi. Wona na poßledk na to pſchińdże, ſo ßebi někotre dobre pſcheczelnizy na khofej a tykanz pſcheproßy. Żony ßo prawje rade pſchepreſchowacz dachu. Duž tež ßo w domje móhł rjez dźeń wote dnja towarſtwo ſkhadzowaſche, kotrež ßebi Dórnikoweje khofej a tykanz derje ßłodzecz daſche a ju pſchi tym kraßnje ſabawjeſche, jeje bohatſtwo wukhwalujo a na ßußodow kleſkajo. Sso ßamo wě, ſo ßo ſtara domjaza nadoba k nowym wobſtejnoſczam njehodzeſche. Duž dyrbjeſche runje tak derje ſ domu, kaž w ßwojim cžaßu to ſtare, ßwěrne koleſko. Nowa błyſchczata domjaza nadoba ßo nakupowa a ßo dó jſtwy ſeſtaja. Sswójba dyrbjeſche ßo tež po ßwojich nětcziſchich wobſtejnoſczach a po ßwojim ſamoženju draſczicz. Dórnik a jeho ßynojo woßobni khodzachu. Woßebje pak ßo żona na to wuſtejeſche, ßo ſ dzowkami jenu rjanu draſtu po druhej woblekacz abo ßebi jenu drohotnu pychu po druhej kupowacz, kotruž potom dobre żónki pſchi khofeju ſa blidom ßedzo, runjež ſ mjelczazej ſawiſczu, wukhwalowachu, kaž ßo ßłuſcha.

Stary, ßwěrny Kětan na tajke cžinjenje w ßußodnym domje ſ hkowu wijo pſchihladowaſche. Na ßwoju ſrudobu wón widzeſche, ſo ßo ſtary pſcheczel ſe ßwojej ßwójbu jeho zyle ſdalowaſche. Dórnik ßo w ßwojim ſchikowanym żiwjenju do zyła mylicz dacz njechaſche. Duž cžaßnikarjej, kotrehož napominanjow ßo bojeſche, ſ pucża khodzeſche. W korczmje jeho njewohlada, dokelž Kětan do żaneje njekhodzeſche. Tež żonje ßo wjazy njewohladaſchtej, a tež dźěczi, kotrež běchu hewak pſchezo tak pſchesjene hromadże byłe, nětko zyle wſchelake pucże khodzachu. Skónczńje Kětan dłeje wjazy njewutra. Wón ſtareho pſcheczela a ßußoda, kotryž jemu widomnje ſ pucża khodzeſche, wopyta a ßo ſamylicz njeda, runjež jeho ſymnje witachu. Wón chzyſche cžinicz, ſchtož mějeſche pſcheczíwo pſcheczelej ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcz, a ßo ſe ßwojimi napominanjemi komdźicz njechaſche, doniž poſdże njebě. Ale ſ tym bohużel hroſnje trjechi. Dórnik jemu zyle ſ krótka wotmolwi, ſo móże ſe ßwojimi pjenjesami cžinicz, ſchtož chze. A hdyž ßo ſtary pſcheczel nětko tež bóle roshori, ßo mużej khętro ſwadzíſchtaj. Poßledk wſcheho bě, ſo něhduſchi tkalz ßwojemu ßußodej móż'ſch rjez runy pucz ſ durjemi won kaſaſche. Kětan něhdy tak pěkny a pſcheczelny dom ſ wulkej boloſczu wopuſchczi. Wón běſche cžinik, ſchtož jako ſprawny pſcheczel cžinicz dyrbjeſche. Ale jeho napominanja běchu ßo ſazpiwake a wußměſchake. Wot nětka bě, jako by ßo mjes woběmaj domomaj wyßoka murja ſtajika była. S nuſu ßo ſtari ßußodża hiſchcże mjes ßobu ſtrowjachu. Hewak pak bě wſchitkón wobkhad mjes ßwójbomaj do zyła pſcheſtak. W cžaßnikarjowym domje běchu żiwi, kaž prjedy, w bohabojoſczi a ſ modlitwu a dźěkom. W tkalzowym domje pak běſche zyle hinak. Czi mějachu, kaž tón bohaty muž w ßwjatym ſczenju, móhł rjez dźeń wote dnja kermuſchu a ßo w towarſtwje dobrych pſcheczelow ſeſtarjenym nahladam ßmějachu, kotrež ßo pola ßußoda hiſchcże namakachu.

Tak někotre lěta nimale bjes pſcheměnjenja dale dźěſche. Hdyž ßo ſ hromady pſchezo jenož bjerje a ßo niczo njepſchidawa, hromada hladajzy woteběra. A byrnjež ſ woprědka wjetſcha była, tola dźeń wote dnja woteběra a ßo junu dopſchetrjeba. Tak běſche tež ſ tkalzowymi dźeßacz tyßaz ſchéßnakami. Wſchědnje muž, żona a ßnano tež dźěczi wot nich bjerjechu, kelkož runje trjebachu. Sa ſchtyri, pjecz lět běchu pjenjesy hižo jara rostake. Hiſchcże budźeſche cžaßa doſcz było, budźichu-li ſbytk ſ roſumom wužili a nowe żiwjenje ſ pilnoſczu a ſlutniwoſczu ſapoczeli. Dokelž pak běchu w tychle lětach dźěkacz wotwukli, tym hkupym ludźom dźěło ßmjerdźeſche. Pětr Dórnik wěz po ßwojim měnjenju wjele khmańſcho a mudriſcho ſapocża. Hdźež běſche tehdom dobyk, tam dźě móżeſche hiſchcże wjazy dobycz. Wón nětko někotre loßy kupi a ſ nimi ſboże w lotteriji ſ nowa ſpyta. A hdyž to prěki dźěſche, chzyſche ßebi wón dobytk ſe wſchej mozu wunuſowacz a hiſchcże wjazy loßow pſchikupi. Ale, ale, pſcheměnjate ſboże bě tón krócz kaž ßlepe a hłuche. Jena lotterija po druhej ßo czehnjeſche, a Pětr Dórnik niczo njedobu. S jenym ßłowom, ſ zyła běſche ßo ßnano pjecz abo ſchéſcz lět minuło, a wot tych dźeßacz tyßaz ſchéßnakow kroſchka wjazy ſbytne njebě. Prózne dny a pyſchna draſta, do korczmy khodzenje a khofejowe bjeßady, kharty a lotterija běchu te zyke pjenjesy pózrjeke. Hkupi ludźo ßebi hiſchcże khwilu pomhachu, rjanu domjazu nadobu, draſtu, pychu a podobne wězy pſchedawajo. S nich wuwikowane pjenjesy ſ wulkeho dźěła ſaßo do lotterije ſnoſchachu, ſo bychu tola ſkónczńje czeknjene ſboże doſczahnuli a doßahnuli. Ale wſchitko běſche podarmo, a ſrudny kónz ßo czim ſpěſchniſcho bliżeſche. Na poßledk bě Pětr Dórnik khudſchi hacz prjedy. Jeho dom, kaſchczíki a kſchinje běchu prózne. Sswójba běſche dźěkacz wotwukka a jeno ſa rjanymi dnjemi żedźeſche, kotrež běchu měli a nětko ſhubili. Hłód a nuſa do duri a woknow klapaſchtaj, a dokho njetrajeſche, tež do njeſbożowneho domu pſchicżeżeſchtaj.

Junu wjeczor běſche ſtary Kětan, kaž běſche pſchi wjeczornych ßměrkach ſwuczeny, ſe żonu a dźěczimi w ßwojej jſtwiczzy. Wón pſchi klawěrje ßedźeſche, kotryž běſche runje ſa ßwojeho wjerćha a knjeżerja ſe wſchej pilnoſczu dokonjak, a chzyſche jón pruhowacz. Na to běſche ßwój najlubſchi khěrluſch wuſwolik: Ach porucz Bohu ßwěru. Żona a dźěczi khróble ßobu ſpěwachu. A runje poßlenja ſchtuczka tehole ſtareho, rjaneho khěrluſcha ſaklincża.

Na jene dobo ßo do duri ſakkapa. Kětan khěrluſch doſpěwa a potom wótſje a pſcheczelnje ſawoła: „Dale!“

Na tole kaſanje miſchtr Dórnik zyle poniżnje ſaſtupi a pſchi jſtwinych durjach ſtejo woſta, ßwoju cžapku ſtrachocżiwje w rukomaj pſcheběrajo. Jeho woßobna draſta běſche ßo do prawje khudobneje pſcheměnika, ſo teho muża lědy ſchtó ſpózna. Ale ſtary cžaßnikar mějeſche jara dobrej wocżi. Wón ſtareho pſcheczela na prěnje pohladnjenje ſpózna a rjeknu: „Hlej, to dźě je rědki a luby wopyt. Ssyń ßo, Pětrje, a witaj k nam!“ To prajizy běſche ſtanuł a ſtaremu pſcheczelej ruku dał. Jeho żona a dźěczi cżiſche ſe jſtwy dźěchu, w ßwojej wutrobje ßnano ſhudawſchi, ſchto nětko pſchińdże. Kětan ßo k tkalzej ßydże a ßo potom pſcheczelnje a dowěrniwje, kaž w prjedawſchich dnjach, wopraſcha, „Schto dha chzeſch, a ſ czim mózu czi ſpomożny bycz?“

„Mój Knjeże!“ nětko Dórnik jakotajo a ſ wulkim ſtrachom pocża. „Ty dźě budźeſch hižo wjele lěpje wjedźecz, kak ßo mam, hacz mózu czi to doprajicz. Bóh daj, ſo budźich na twoju dobru a ßwěrnu radu poßłuchał! Ale ja běch kaž wot ſkeho njepſcheczela wobßtynjeny, a ta hromada pjenjes běſche mje zyle ſaßlepika. Nětko je poſdże. Te dźeßacz tyßaz ſchéßnakow ßu hacz na poßleni kroſchik pſcheczinjene, a w mojim domje niczo njeje, khiba hłód a nuſa.“

„Widźiſch, Pětrje“, ſtary cžaßnikar dźeſche, „tak je ßo ſtako, kaž ßym ßebi myßlik a kaž też ßym czi ßwěru prajik. A hinak ßo ſ zyła ſtacz njemózeſche. Pſchetoż kaž dobudźeſch, tak wotbudźeſch. To ßo ludźom wo zyle woßebitym ſbożu dźije, hdy bychu w lotteriji wulkeho dobytka ſczinicz móhli. Ale na Boże żohnowanje ßo wſchitko ſkożuje. Teho dla też ludźi tajki dobytk ſ wjetſcha njeſbożownych ſczini a ſahubi. Tak też je ßo tebi ſeſchło. Dobra rada błaſnej nimo pada. Ale, ja czi wutrobu hiſchcże czeżſchu cžinicz nochzu, hacz ſawěſcże hižo je. Duž jenož hiſchcże jene: Njeſhub teho dla dowěry! Stary Bóh je hiſchcże żiwy a hiſchcże pſchezo kóżdemu pomha, ſchtóż chze ßebi wot njeho pomhacz dacz.

„Ty maſch ſawěſcże prawo“, Dórnik ſe ſrudnym hłoßom praji, „a ſo mnu a ſ mojim domom dyrbi wot nětka zyle hinak bycz. Pſchede wſchěm pak, maſch ty moje koleſko a mój grat hiſchcże? Dej mi woboje Boże dla ſaßo! To je moje jenicżke wumoženje a moja jenicżka pomoz, je-li ſo ſe żonu a dźěczimi hłodu wumrjecz njedyrbju.“

„Haj, Pětrje“, ſtary Kětan wotmolwi, „twoje koleſko a twój grat, woboje ßo njeſranjene na mojej kubi horjeka khowa. Ja tehdy prawje derje wjedźach, cżeho dla ßebi jo wot tebje wuproßych, a ty możeſch jo kóżdu hodzinu ſaßo doſtacz.“ Potom wón ſtaże, k ßwojemu khamorej dźěſche, ſchwarnu horſtku pjenjes ſ njeho wſa a je pſcheczelej do horſchcże ſtkóczi prajizy: „Jowle maſch něſchto pjenjes, kotrež dźě możeſch mi, hdyž ßo czi hodzi, po nęczim ſaßo ſwotpłacżowacz. Kup ßebi ſa to Bożeho khléba a wokmy, ſchtož na prěni ſapocżatk trjebaſch. Je-li ſo pilnje dźěkacże, budże po cžaßu hižo ſaßo lěpje. Ale njeſabudź, Pětrje, ſchtož ßym tebi tak cżaſto prajik: Spuſchczej ßo jenicżzy na Boha, dowěr ßo jemu zyle, — a wón cże nihdy njewopuſchczi!“

Pětr Dórnik ſ hańbu a hłuboko hnuty płakaſche. Wón ßwojemu pſcheczelej wutrobnje ruku tłóczeſche, ßo jemu ſa jeho pomoz dźakujo a lubjo, ſo chze na jeho dobru a ßwěrnu radu nětko lěpje hacz hewak poßłuchacz. A potom domoj khwataſche, ſo by ßwojim domjazym doſtatu pomoz pſchinjeßł a jich ſ tym troſchtował.

Naſajtra rano ßebi Dórnik zyle ſ cżaßom na cżaßnikarjowu kubju po koleſko a po druhi grat dóńdże. Wokmy bě hižo nakupił, ſchtož běſche trjeba. A nětko ßo pilnje ſaßo do dźěła da. Schtož běſche pſcheczelej ßlubił, je ßwěru a ſprawnje dżerżał. Zyke prjedawſche puſte żiwjenje běſche nětko ſabyte. Wón ßo w ßwojim dźěle ßwěru prózowaſche a ſe ßwojimaj rukomaj też ſchwarny kruch nadźěła. Żona ßo też pomału ſaßo na pilnoſcz, ſlutniwoſcz a porjadk

ſwucži. Mandźelſkaj też ſwoje dźěćži k temu pohnuwaſchtaj. A nuſa, kotruž běchu pſchětrali, běſche wſchěm ſ krutej, ale dobrej wucžbu była. A ſchtož běſche najlěpſche, woni nětko pſchede wſchěm ſa kraleſtwom Božim dźěchu, jeho ſkowo lubowachu a, ſchtož mózachu, po jeho puczach khodźachu a k jeho ſpodobanju.

Njecham prajicź, ſo ſo Dórnikez ſwójbje hnydom na jene dobo lěpje dźěſche. To ſo ſtało njeje. Cźaſto dny pſchińdźechu, ſo dyrbjachu hiſchcźe hórku nuſu tradacź. Haj pſchińdźechu dny, ſo chzychu dowěru ſhubicź a ſebi ſa ſtarej kraſnoſcźu wrócźo žadachu. Ale, ſmilny Bóh jim panucź njeda. Wón dale bóle ſe ſwojim žohnowanjom a ſe ſwojim měrom do jich domu pſchikhadźeſche. Też ſtary Kětan jim ſwoju dobru radu a ſwoju ſwěrnu pomoz nihdy njeſapowě. Wón ſtaroſcźiwym a ſadwělowazym pſchecźelam potom ſe ſkowom a ſkutkom pomhaſche. A ſkónczńje ſ Bożej pomozu tola tak daloko pſchińdźechu, ſo ſo nuſa ſ domu ſhubi, a ſo ſo jim ſaſo derje dźěſche. Tkalz ſwojemu ſwěrnemu pſchecźelej ženje ſabył njeje, ſchtož je tutón w cźaſu nuſy na nim a na jeho ſwójbje cźinił. Wón cźaſnikarjej w dźakownej luboſcźi ſwěrnje podaty woſta. A hdyž Kětan bórſy na to ſemrě, jeho wopomnjecźe a mjeno w ſuſodnym domje hiſchcźe dołho w dobrym wopomnjenju a w žohnowanju woſta. Ale w lotteriji miſchtr Dórnik nihdy wjazy hrał njeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na hroſne wjedro ſańdźenych njedźel je ſo něchtóžkuli mjerſał. Kaž je hroſne wjedro ſynowym žnjam jara ſchkodźało, tak je ſtajnje mokre a ſymne wjedro hiſchcźe bóle wiſchnjam ſeſchkodźało. Cźaſto doſcź deſchcźa dla wiſchnje ſchcźipacź njemózachu, a ſrake wiſchnje ſo pukaju. A mjes tym ſo mamy my tajkele hroſne wjedro, mějachu w Amerizy, ſ wuwſacźom krajinow w dole rěki Miſſiſſippi a najdalſcheho kraja k kuſchemu wjecźoru, najrjeńſche ſkónczne wjedro. Kaž pak na to pokaſuje, ſo rjane wjedro ſ wjecźora też k nam pſchibliżuje. — Po ſtarym prawidle wſchak bórſy hiſchcźe rjaneho wjedra wocźakowacź měli njebychmy. Pſchetož tole prawidło praji: Kaž je na Madarda, tak 6 njedźel poſpochi woſtanje. Na Madarda, to je 8. junija, pak mějachmy hroſne wjedro; duž ſo nětkle hiſchcźe rjeńſcheho nadźecź měli njebychmy. Schtó ſměje nětko prawo? — Tajke ſtare prawidła wſchak ſo ženje po ſkowje wukkadowacź njeſmědźa. Ale nękajka wěrnoſcź pſchezo w nich tcźi; pſchetož naſchi prjedownizy ſu ſwoje ſtalětne naſhonjenja ſ tajkimile prawidłami wuprajili. — Tak je n. pſch. też ſ dnjom 7 ſpanzow, kiž bě wcźera, a wo kotrymž ſo praji: Hdyž ſo na 7 ſpanzow deſchcźik dźe, ſo hiſchcźe ſydom njedźel dźe, a deſchcźik je wcźera pokapał, hdyž też jenoż mało. — Nękomužkuli budźe ſnano ſajimawe ſhonicź, ſchtó cźile 7 ſpanzy běchu? W cźaſu pſcheſcźěhanja kſcheſcźijanow w lěcźe 251 ſo ſedmjo trabantojo romſkeho khěžora Dezija, kotſiž běchu potajnje też kſcheſcźijenjo, w nękajkej prósnjeńzy ſkhowachu. Wo tym ſhoniwſchi khěžor prósnjeńzu ſamurjowacź da, trabantojo krucźe wuſnuchu, a hakle léta 446, hdyž běſche ſa kſcheſcźijanow lěpſchi cźaſ, wſchitzy ſedmjo ſaſo wotzucźichu a ſiwi ſ prósnjeńzy wuſtupichu.

— Tudomny wobhladowar mjaſa, Bennewitz, je tele dny w mjaſu ſwinjecźa, tu ſarěſaneho, trichiny wuſlědźił. Trichinate mjaſo je ſo w tudomnej płunatni ſpaliło.

S Pluſznikez. Sańdźenu wutoru, na dnju ſwjateho Jana, naſta tudy popołdnju ½4 hodź. na tak mjenowanej knježej pinzy woheń. Sſkónczneho wjedra dla, kiž bě po dołhich deſchcźach ſaſtupiło, běchu ſ wjetſcha wſchitzy ludźo na ſynach. Duž tu ſ prědka nichtó k pomozy njeběſche, a woheń móżeſche ſo ſe žałoſnej khwatnoſcźu roſſchěricź. Doſahny też žiwnoſcź wudowy Schuſterki a žiwnoſcźerja Ssykory. Hakle tudy ſo ſykawam, kiž běchu ſ Maleſchez, Delnjeje Hórki a ſ Małeho Budyſchinka k pomozy pſchijěłe, poradźi, woheń ſdušycź. Sswójbam dźěłacźerjow Rjecźki, Mróſa a Bamſcha, kiž na knježej pinzy bydlachu, je ſo wſcho do cźiſta ſpaliło, a dokelž žadyn ſawěſcźene njemějeſche, je nuſa wulka. Jenoż wudowa Schuſterka je we wojeńſkim ſawěſcźenju. — Kaž ſo ſ wěſtoſcźu powjeda, je też tutón woheń wot dźěćži, kiž ſu bjes tym, hacž běchu ſtarſchi na dźěle, ſo ſe ſchtrychowancźkami parałe, wuſchoł. Duž ſo pſchezo ſaſo doſcź napominacź njemóże, ſo bychu ſtarſchi ſapałki jenoż na tajkich měſtach khowali, ſ wotkal je dźěćži wſacź njemóża.

S Bukez. Tſecźa njedźela po ſwjatej Trojizy, na kotruž bě naſcha woſada tak dołho cźakała, bě nam pſchiſchła; na njej mějachu ſo naſche nowe byrgle poſwjecźicź a prěni krócź pſchi Bożej ſkužbje ſwoje hłoſy ſłyſchecź dacź. Natwarjene ſu wone wot ſnateho byrglowtwarza knjeſa Ssowy (Eule) w Budyſchinje a maju 32 klinczazych hłoſow na dwěmaj manualomaj a w pedalu. Płacźa 14,000 hriwnow. Sakožny fond k nim běchu 3000 hriwnow, kotrež je něhdy knjes ryczerkubler Wjela w Něcźinje ſa nje wotkaſał, a tutón fond je ſo potom ſ danju, kaž też ſ pſchinoſchkami pſchiſporił. Ssobotu pſched poſwjecźenjom buchu wone wot Draždźanſkeho hudźbneho direktora a organiſta pſchi nowoměſchcźanſkej zyrkwi tſjoch kralow, knjeſa Fiſchera, wobſchěrnje a ſwědomliwje pruhowane. Tutón knjes je potom zyrkwinemu pſchedſtejicźerſtwu wobſwědcźił, ſo ſu ſo po jeho ſpósnacźu byrgle woſebje derje radźiłe a ſo je knjes Ssowa wubjerny twar ſa naſch Boži dom dokonjał. A ſo temu tak je, wo tym mózachmy ſo njedźelu pſchi poſwjecźenju pſcheſwědcźicź. Luboſny cźah, wobſtejaze ſ prěnjeju rjadownjow ſchulſkich dźěćži ſ wucźerjemi, ſo pſchi ſpocźatku wobeju Bożeju ſkužbow wot ſchule do farſkeho dwora, hdźež ſo knjeża zyrkwini pſchedſtejicźerjo pſchiſamknuchu, a potom do Bożeho doma poda. Kaž běchmy njedźele dołho bjes byrglow ſpěwali, tak ſo też prěni khěrluſch bjes nich ſanjeſu, na cźož po wołtarnej Bożej ſkužbje knjes farař Kubiza duchapołnu a wubjernu poſwjecźeńſku rěcź dźerżeſche, pokaſujo po ſkowach ſwjateho piſma: Dajcźe ſkowu Khryſtuſowemu bohacźe bjes nami bydlicź. Kak maju naſ tute kraſne nowe byrgle natwarjowacź a ſ naſchim hłoſom naſche wutroby poſběhowacź w ſwjatej nutrnoſcźi. Na to wón nowe byrgle k jich ſwjatemu dźěłu poſwjecźi. Běchu to mózne a tola też miłe luboſne ſynki, kotrež ſo wot nowych byrglow ſłyſchecź dawachu; ſwjata cźiſchina pſchi tutych prěnich ſynkach w jara bohacźe wobytanym Bożim domje knježeſche a ſ nětkotreho wócźka ſo ſylſa wutrobneho ſacźucźa a wjeſela źorleſche, a mózne w ſwjatej radoſcźi potom woſada na pſchemo ſ nowymi byrglemi ſanjeſu: „Hdy bych ja ſ tawſynt jaſykami tu też tak wjele ertow měł“. Po prědowanju knjes kantor Hatnik ſe ſchulſkimi dźěćžimi a pod ſobuſkutkowanjom wucźerjow a ſobuſtawow ſpěwanſkeho towarſtwa tſihłóſnu motetu: Dawacźe Knjeſewi dźak! ſpěwaſche, na cźož ſo němſka Boża ſkužba runje kaž ſerbſka wotbywaſche. — Popołdnju měješe ſo w Božim domje konzert, na kotrymž k. organiſt Fiſcher zyku móz a kraſnoſcź Ssowoweho twara ſłyſchecź dawaſche, a khorſke ſpěwanſke towarſtwo ſ Budyſchina pod knjeſom kantorom Ssymankom luboſne a natwarjaze khěrluſche pſchinoſchowaſche, pſchi cźimž ſo woſebje knježna Keublerjez pſches ſwoje ſola wuſnamjenjeſche. Hacž runje bě njebjo cźmowe a deſchcźikojte, dha bě ſo tola ſ bliſka a też ſ daloka wjele wjazy wopytowarjow ſeſchło, hacž běchmy ſo nadźeli, tak ſo ſo też tutón dźěł poſwjecźenja derje poradźi. — Bóh luby Knjes pak dźerž ſwoju miku ruku nad tuthym nowym twarom, ſo móhł naſchej woſadźe, kaž naſche ſtare byrgle, dołhe dołhe cźaſy ſkužicź k poſběhowanju naſchich wutrobow a khěrluſchow k njebjeſam horje!

S hole. W poſledním cźiſle „Sserbſkich Nowin“ dopiſ ſ Wyſokeje cźitajo ſym ſe ſrudobu ſhonił, ſo ſu tam a ſem w Sakſkej ſerbſke ſchule, w kotrychž ſo ſerbſke dźěćži ſ pomozu ſwojeje ſerbſkeje macźerneje ryczе njeroswucźuja. S tym ſo krajny ſchulſki ſakoń pſcheſtupuje, kiž ſebi žada, ſo dyrbi ſo w tych woſadach, w kotrychž zyrkwi ſo ſerbſki prědźuje, naboźina ſa ſerbſke dźěćži też ſerbſki wucźicź. So Wyſokocźanſki wucźeŕ, kiž je Němz, ſerbſki njewuknje, ſo móhł žadanja ſakonja dopjelnicź, dyrbi ſo wobžarowacź; nadźějmy ſo, ſo jeho ſchulſka wyſchnoſcź na jeho pſchiſkłuſchnoſcź dopomni. Tak dołho pak, hacž w tej abo w druhej ſerbſkej ſchuli ſo ſerbſke wuczenje hiſchcźe njenaprawi, dyrbja ſwědomnja dla ſtarſchi ſami wucźicź ſwoje dźěćži ſerbſki cźitacź, a je ſerbſke modlitwy, hawptſchtuki a ſchpruchi nawucźicź. To njeje tak cźężko, kaž ſo na prěni wokomik bycź ſda. Starſchi trjebaju jenoż k temu dobru a krutu wolu měcź. Poſłuchajcźe, kak ſym ja ſwoje dźěćži w ſerbſkim cźitanju roswucźował. Ssym jim najprjedy krótke naſtawki ſe „Sserbſkich Nowin“ a ſ „Póſłe“ cźitacź dał. S woprědka drje ſo dźěćži wotwlakowachu, tola ſerbſke pišmiki trochu ſpósnawſchi, ſo jim ſerbſke cźitanje bórſy ſalubi. Dołho njetrajeſche, ſo cźaſa doczakacź njemózachu, ſo jim najnowſche nowinki do domu pſchińdu. Mój ſtarſchi ſyn dyrbi mi póndla teho njedźelu popołdnju, hdyž ſo hodźi, ſe ſerbſkich prědarſkich prědowanje cźitacź a nětko, hdyž je ſo wot ſerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa rjana kniha „Wſchědny khlěb“ wudała, wón też ſ tutych wſchědne modlitwy cźita. Sserbſki wótcźenaſch móża moje dźěćži, też najmjeńſche, ſpěwacź. Duž, lubi ſerbſzy ſtarſchi, widźicźe, ſo móżecźe ſami buchownej nuſy wjele wotpomhacź, hdyž ſwoju ſwjatu ſtarſchiſku winowatoſcź dopjelnicźe. Tola też ſerbſke pišmowſtwo dyrbjało tu pomhacź, a to na to waſchnje, ſo by ſerbſkich ſtarſchich na jich pſchiſkłuſchnoſcź napominało. W „Sserbſkich Nowinach“ a w „Póſłe“ dyrbjało ſtajnje ſ tucźnymi pišmikami wocźiſchcźane bycź: **„Sserbſzy ſtarſchi, wucźcźe ſwoje dźěćži ſerbſki cźitacź.*** Měnju, ſo by tajke napominanje podarmo njebyło. Hdyž nam wyſchnoſcź njepomha, ab-

* To ſo pſchichodnje ſtanje. Redakzija.

pomhacź njemóże, dyrbimy ßebi ßami pomhacź, potom budźe nam teź Bóh luby Knjes pomhacź.

Sserbski nan, kotremuż cżaßne a wěcżne ßoże ßwojich dźěcźi na wutrobje leži.

S Wojerez. Tudy je ßo 16. t. m. wjecżor podwyschk Gutsche w ßwojim bydle satsělił. Lěkař, po kotrehoż běchu hnydom běżeli, jeho hischcże żiweho nadeńdźe; ale Gutsche sa hodźinu wumrje. Kulka běsche jemu do praweho spanja schła a pódla wóczka saßo won sleczała. Wokrjeßne kommando w Mużakowje běsche podwyschka psched dleschim cżaßom k nam pósłało, so by feldwebela tudomneje wokrjeßneje kompagnije, kotrehoż běchu na khwilu do wójska powołali, mjes tym sastupował. Gutsche dyrbjesche 25. t. m. do Mużakowa, hdźež mějesche, każ ßo praji, tsi dny w arrescże poßedźecź. Nikomu pak ßo wěricź njecha, so je ßebi żiwjenje wsał, ßo tehole khostanja bojo.

Dary sa Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Dale darichu: Bukecżanske ßerbske towarstwo 5 hr., kk. farař Wowcżerk w Hubertusburgu 1 hr., kubleŕ Welz w Hnéwßezach 1 hr., swud. Kumschowa w Ratarjezach 9 hr., ratař Lukasch w Bónjezach 1 hr., kubleŕ Huschman w Lutijezach 1 hr., kantor Sarink w Hrodźischczu 2 hr., kubleŕ Rjelka w Koblizach 3 hr., farař Wjazka w Wujesdźe 1 hr., kantor Kerk w Maleschezach 1 hr., farař Matek w Hucźinje 2 hr., kubleŕ Dreßler w Brěsynzy 1 hr., farař Matek w Małym Budyschinku 1 hr., farař em. Rychtař w Budyschinje 1 hr., ratař Ryczeŕ w Schekezach 1 hr., farař Räda w Barcze 3 hr.

S dźakom kwituje **E. Mërsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Přilopk.

* Żadławy njeskutk je ßo pjatk tydźenja w Draždźanskim jastwje stał. Mordař murjeŕ Beger s Kötzschenbrody, kotrehoż ßu 13. junija k ßmjercźi saßudźili, dokelż je ßwoju lubku skónzował, a cżaßnikař Neubauer, wospjetneho jebanstwa dla k khostarni na dwě lěcże a dwaj měßazaj saßudźeny, staj w jastwje jastwoweho wachtmischtra Rüppela skónzowakoj a potom kóżdy po druhim pucźu psches twarjenje krajneho ßudnistwa cżekkoj. Sso wot Neubauera dźěliwschi je Beger do pschedstwy krajneho ßudnistwa pschischoł, hdźež runje dwaj ßudniskaj ßkużobnikaj pschi wobjedże ßedźeschtaj. Hdyż Beger sastupi, ßo jeho jedyn s njeju woprascha: „Njejscże wy to, Begero? Kak ßem pschińdźecże?“ Rucże hotowy skóstnik s ludanym żiwym wjeßelom wotmolwi: „Nó, myßlcże ßebi, ßym ßwobodny! Moja njewinowatosćź je ßo runje wujaßnika. Ssu praweho mordarja lepili, tón w Riesy ßedźi. Na, chzu nětko rucże k ßwojej żonje.“ Wěstosćź, s kotrejż Beger tele wudawanjo s dospołnym měrom cżinjesche, ßudniskeju skużobnikow pschekwapi, a prjedy hacź móżeschtaj wěz prawje rosmyßlicź, bě hižo Beger s durjemi won. Ssudniskimaj skużobnikomaj ßo to wscho jara spodźiwne bycź sdasche, tola město so byschtaj ßo sa Begerom puschcźikoj, do jastwa dźěschtaj, so byschtaj ßo wo wěrnosći Begerowych skowow pschewjedcźikoj. Powjedaschtaj wěz jastwowemu wothladarjej, kiż hnydom do zele dźěsche a tam wustróżany skónzowaneho Rüppela namaka. Na ßoże ßo poradźi, Begera tón ßamy dźeń popołdnju w Draždźanach wußlědźicź a jeho w jenej pinzy, do kotrejeż bě ßo skował, sajecź. Druhi skóstnik Neubauer pak s Draždźan do Draždźanskeje hole twóchnu a w njej wokoło błudźo njedźelu rano do Stołpnjanskich stron pschińdże. Tam jeho kralowski revěrski hajnik Simon se Seligstadta w lěßu nadeńdże, a dokelż ßo jemu podhladny bycź sdasche, wón na njeho sawoła. Neubauer na hajnika dźěsche, każ so by ßo do njeho dacź chzył. Duż Simon ßwoju tsělbu k tsělenju pschihotowa a zusemu pschikasa, so ßo ani krocżele k njemu dale pschibliżicź njeßmě, ale so dyrbi psched nim hicź, a tak jeho wón do Seligstadta dowjedże. Wot tam Neubauera do Stołpna dowjedźechu, hdźež jeho jaka Rüppeloweho mordarja spósnachu a do Draždźan wróczo póßłachu. 500 hriwnow, kotrež je ministerstwo na sajecże Neubauera wustajiło, hajnik Simon pschijał njeje, ale je postajił, so maja ßo tele pjenjesy wudowje skónzowaneho Rüppela a jejnym 5 dźěcźom daricź. Se sajateju mordarjow pjecża jedyn druheho winuje so je Rüppela skónzował. Kak je ßo mordarstwo wuwjedło, hischcże dźeńßa wußlědźene njeje. Sda ßo, so staj jeho skóstnikaj sadajikoj a jemu s dobom nop rosrasyłoj.

* Dźěłacźeŕ w Annabergu chzysche wóndano wjecżor do ßwojeje petrolejoweje lampy, kotraż chzysche haßnucź, petroleja nalecź. Wotwjertnjeny horni dźěl saßwěcźeneje lampy s jenej ruku dżeržo wón s druhej ruku s blesche petrolej do lampy lijesche. Ale lampiny petrolejowy pucheŕ rosbuchnu, a hnydom ßo zyke blido palesche. Dźěłacźeŕ chzysche płomjo samjascź, ale jeho drasta ßo sapali, a wo pomoz wokajo wón na dróhu won běżesche, hdźež też jemu bórsy na pomoz pschiběżachu. Ssußodźo woheń podußychu, so ßo wjetscheje schkody njesta. Dźěcźaze poßleschka wó jstwje ßo hižo palachu, dźěłacźerjowa żona a dźěcźo ßo wopalischtej. Wón ßam je ßo straschnje wopalił a ßnano widżenje shubi.

* W Oranienbaumje je ßo dźěławemu mużej na spodźiwne waschnje krej sawdała. Muż w lěßu dźěłasche. Na jene dobo jeho sady na schiji palicź pocża. Jeho towarschojo sa tym pohladachu a hußańzu wuhladachu, kotraż běsche ßo krucże do schije sakußka. Hußańzu wotstronichu, ale bórsy na to schija sady sacżełacź pocża. Lěkarjo prajachu, so je ßo dźěłacźerjej krej sawdała, a njesbożowny też na to wumrje, wulku ßwójbu sawostajiwschi.

* S Czech ßo wo krwawnym podawku pißasche, kiż je ßo w małej wjeszy Drżkow pola Jabłonza stał. W Drżkowje běsche sańdźene dny kwaß. Hdyż kwaßarjo do zyrkwje k wěrowanju dźěchu, njewjesczinu něhduschi luby nawożenju a njewjestu satsěli. Na kwaß běsche też wojak pschijěł, njewjesczinu bratr, kiż pola dragunow ßłuży. Tutón ßo sa mordarjom, kotryż běsche ßo do cżękanja dał, puschczi, jeho doscżeże a jeho s teßakom sakkó, so wón na měscże morwy leżo wosta.

* W městaczku Werl wóndano rano w hnójnizy, kotraż je pół metera hłuboka, cżeko zuseho pucżowarja namakachu, kotryż s mjeswoczom w jusche leżesche. Wón mějesche ranu do hłowy; dokelż pak mějesche pjenjesy, cżaßnik a druhe wězy pschi ßebi, je wěste, so ßo rubjeżne mordarstwo stało njebě. W mjenowanym městaczku je mjenujzy hrosny njeporjad, so hnójnizy, byrnjeż zyle pschi dróży leżake, ani wobhrodżene ani sawodżete njejßu. A do tajkeje hnójnizy je zusy pó cźmje panuk.

* Psched dleschim cżaßom pißachmy, so je ßo italski lěkař na ßwojim pucżowanju po Afriży pscheßwědcźik, kajki wustojny ßrědk psche schlebjerdźak kokosowy worjech je. Nětko ßo s Hollandskeje pische, so ßu tam tónle ßrědk spytali, a so je ßo jara wuspěschny wopokasał. Małe dźěcźo mějesche hižo dołhi cżaß schlebjerdźaka, a żadyn ßrědk psche njeho njepomhasche. Duż na poßledk dźěscźu rano nacź wutroby najprjedy mloko a potom żro kokosoweho worjecha dachu. Schtyri hodźiny posdźischo zyły schlebjerdźak s hłowu wot dźěscża dźěsche. Tónle ßrědk ani najmjeńscheje wobcżeżnoscże njecżini a móże ßo wospjetowacź, hdyż ßo prěni krócź njeradźi.

* Podobnje każ w Wuherskej je w Italskej horjo a hubjenstwo we wschěch kutach a w kóżdym nastupanju. Rubjeżnizy ßu tam móhł rjez s knjesom w kraju, pschede wschěm w hórskich a lěßojtych krajinach. Na kupje Siziliskej sańdźeny měßaz rubjeżnizy, kotsiż běchu ßo jako żandarmojo sdrascźili, pjenjeżnika Arrigo s města Termini popadźechu a sajachu a do ßamotneje, pusteje krajiny do hór ßobu wsachu. Jemu wocźi sawjasawschi jeho do cźmoweje, włóżneje a wuskeje prósnjenży dowjedźechu, psched kotrejż tsjo rnbjeżnizy strażowachu. Millionarowe lěhwo běsche wowcża koża a walczk ßyna; jako zyrobu rżany khlěb a twarożk a marsalske wino dostawasche. Psched wocżomaj rubjeżnikow dyrbjesche dwaj listaj domoj pißacź, żadajo, so jeho ßwójbni 200,000 mk. wukupneho pjenjesa sa njeho póscźelu. Hdyż běsche dwazecźi dnjow w sajecźu pschebył, pjenjesy dóńdźechu, rubjeżnizy jeho puschcźichu a jeho kruch pucża pschewodźachu. Hdyż běsche dołho dosć wokoło błudźił, Arrigo do ßamotneje khěżki dóńdże; bur jeho pschecźelnje pschija a jemu ßwojeho wóßka da, so by domoj jěchacź móhł. Duzy domoj Arrigo dweju żandarmow setka, kotrajż mějeschtaj jeho sa rubjeżnika, dokelż mějesche pjenjeżnik tajki dźiwi napohlad. Żandarmaj jemu ßwój natykany revolver napscheczo tykaschtaj a chzyschtaj jeho sajecź. Arrigo pak mějesche sa to, so staj to saßo rubjeżnikaj, kotrajż staj ßo żandarmsku drastu swoblekakoj, a so chżetaj jeho popanucź. A dołhu khwilu trajesche, prjedy hacź ßo doręczachu. Potom pak pjenjeżnik na wóßliku sbożownje domoj dojécha.

* W Warschawje budże bliscze dny wulki prozeß pschecźiwo tsjóm żidowskim pschekupzam, kotrymż ßo wina dawa, so ßu kraj wo wjazy hacź 2 millionaj markow zła sjebali. Wobskórżbne akty 307 stronow wobjimaju. Statne rěcźnistwo chże 160 ßwědkow a 17 wězywustojnych skasacź; też rěcźnizy wobskorżenych ßnano telko ßwědkow skasaju. Prozeß budże ßnano schěscź njedźel tracź.

* Saßo je ßo njesboże na kanadskej żelesnizy w Ameriży stało. Mjes tym so lokomotiva, na kotrejż běsche pjecź muży, s wulkej spěschnoscźu psches móst cźérjesche, ßo móst pschekama, lokomotiva ßo do rěki wali, a wschitzy pjeczo ßo tepichu. Móst ßo pschekama, dokelż běsche wulka woda mostowe stołpy wobschkodźiła.

* W Elpase w kraju Texas w Ssewjero-Amerikanskich Sjenoczenych Krajach Indianojo cźrjódu kruwarjow nadpadźechu. Mjes nimi straschna bitwa nasta. Runjeż běsche Indianow wjazy, hacź kruwarjow, ßo tucźi smużicże wobarachu a mnohich Indianow morichu. Na poßledk pak kruwarjo pschěhrachu. Schtóż w bitwje morwy leżo wostał njebě, tych Indianojo ßobu wsachu a ßurowje do ßmjercże cżwilowachu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Waltaŕ Steglich, polizajski expedient tudy, ſ Hanu Theresiju Wićzaſez na Židowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Martha Elſa, Jana Auguſta Bieſolda, fabrikarja w Sajdowje, dź. — Jan Alfred, Jana Siebera, wósnika w Dobruſchi, ß.

W Katholskej zyrkwi: Bertha, Franza Rupprechta, pikarja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. junija: Lejna Thereſija, njemandź. dź. w Nadźanezach, 9 měßazow 19 dnjow. — 23. Ernſt Pawoł, Jana Ernſta Krawza, kowarja na Židowje, ß., 1 měßaz 17 dnjow. — Hana Khryſtijana, Ernſta Maŕa Koſta, agenta tudy, mandźelſka, 43 lět 11 měßazow 16 dnjow. — 24. Maŕ, Jana Lorenza, dźěłaczerja tudy, ß., 1 lěto 6 měßazow 5 dnjow. — 25. Pawoł Auguſt, Jana Ernſta Łukaßa, dźěłaczerja na Židowje, ß., 8 měßazow 6 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2102 měchow.		W Budyſchinje 21. junija 1890 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 26. junija 1890 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pſchenża	běła	9	82	10	—	9	65	10	—
"	žołta	9	53	9	74	9	41	9	71
Rsžka	50 kilogr.	8	44	8	56	8	18	8	38
Jeczmjeń		8	57	8	92	8	50	9	—
Wowß		8	60	9	—	8	50	8	70
Hroch		8	89	10	97	10	—	10	83
Woka		9	72	10	—	8	61	9	44
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	1	70	2	—	1	80	2	10
Pſchenična muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	13	20	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	10	2	20	3	—
Sslóma	600 "	23	—	25	—	23	—	25	—
Proßata 716 ſchtuk, ſchtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 94 np. hacž 10 hr. 6 np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 47 np. hacž 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 28 np. hacž 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 8 hr. 63 np.; wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 75 np.

Draždżanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 60—65 mk., 2. družiny 55—59, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. junija: Miholazy deſchcź.

Kedźbu.

Jutſje njedźelu 29. junija popołdnju ma ßo na tak mjenowanym wětrniku w Kubſchizach dla njedoßahazeho ruma wſchelakora k trjebanju khmana domjaza a hoſpodarſka nadoba, też dobra draſta, wulka nowa dźěża, konjazy grat, wjele rjeczasow ſa ſkót atd. pſchedawacź.

Khěża ſe ſahrodu, kotraž ßo wubjernje dani, w jara dobrym twarſkim ſtawje, na drózy ſwjele wobkhadom w Budyſchinje, je ſe ßwobodneje ruki pſchi niſkim napłaczenju na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Leżomnoſcź cžišło 41 w Hrodźišchczu ſ rjanej ßadźeńſkej ſahrodu, dworom a pinzu, ßo hodźaza ſa měrniwych ſtarſchich ludźi, je niže wopalneje kaßy a ſ druhimi pſchihódnymi wumenjenjemi na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

W Sarěczu je **khěża** cžišło 10 ſe ßadźeńſkej a ßadowej ſahrodu hnydom abo poſdźiſcho na pſchedań.

W Łuczu pola Delnjeho Wujeſda (w Wojerowſkim wokrjeßu) je **ſahrodniſka žiwnoſcź** ſ 41 jutremi pola, łuki a hole ſa 1200 toleŕ hnydom na pſchedań.

Handrij Schimann, wobßedźeŕ.

Dla kupjenja wjetſcheje mkócźazeje maſchiny chzu ſkoro zyle nowu **patentowanu ruczu mlócźazu maſchinu,** kotraž ßo też ſ göpelom cžeŕicź da, pſchedacź. Maſchina je ßo hakle njedawno wot Lenza w Mannheimje kupiła. Sa dobre dźěło rukuju.

Greger w Brěſynje.

Koßy

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Drjewowa awkzija

na Bartſkim revěrje.

Pónjelu 30. junija t. ł. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo
105 rm. twjerdych palnych knyplow,
200 " mjehkich ſchcźěpow,
74,90 ſtotnjow mjehkich walczkow
ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Shromadźišna w Běliz hoſcźenzu w Suborniczy.

A. Koban.

Jablukowe kišałko

najlěpſche k ßolotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeſchezate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołužiſka tłóczerńja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Korla Kuczžka

tſěchikryjeŕſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32
porucza ßwój wulki ſkład **tſěſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płaczišnach.
Terowanje a **nowe krycze** ßo ſ rukowanjom wuwjedże.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych družinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hontwjeŕſkich** a **ſelowych likěrow ſa žołdk** poručam ßwój **derje cžiſczeny palenz cžišło I** a **cžišło II** w cžwizach a po měrje, kaž też ßwój **Budyſki naturſki khimjelcžkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Pſchedeſchcźniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczišnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchcźnikaŕ pſchi bohatych wrotach 26.
Porjedźenje a **pocźehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Schtóž nochze ſchkodowacź,

kedźbuj wótrje na firmu: **A. Hodurek,** Ratibor. Mój njejědojty mortein je ſnaty jako najlěpſchi a najwěſcźiſchi ßrědk k ſaniczenju wobcźežnych a ſchkódnych pſchekaßanzow, kaž **muchow, molow, ſchwobow, karakanow, ſchcźónow, tkow** atd. Dóſtacź po 10, 20, 30 a 50 np., teho runja gumijowe ßykawy ſ grotom pſchiczinjene po 30 a 50 np. pola **H. Lemki** a **R. Lorenza** w **Budyſchinje, Oty Säuberlicha** w **Łaſu** a pola **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

E. Flegel, kóžkaŕ

w **Budyſchinje** na **žitnej haßy** w domje knjeſa radneho cžaßnikarja Köchlera, porucza ßwój ſkład **mużazych** a **hólczich filzowych klobukow** a **mězow,** jenož ſ najlěpſchich tkaninow, hižo po **75** np. hacž k najlěpſchim družinam, dobrocźiwemu wobkedźbowanju. **Sslómjane klobuki** ßo tunjo wupſchedawaju.

Loßy

kralowſkeje ſakſkeje krajneje lotterije

cžehnjenje 1. klaßy 118. lotterije **7.** a **8. julija.**
Dóſtacź pola

Heinricha Braetera, conzeß. kollektěra
w Kamjenzu na Budyſkej dróſy.

Termija na wyschsche ßadźenje.

Na ßwobodnu sahrodnisku žiwnosćz, k sawostajenstwu njebo **Jana Benscha** w **Bukojnje** ßłuschazu, cžißko 3 wopalneho katastra, fol. 4 leżomnostnych knihi sa Bukojnu, se žnjemi a inventarom je ßo 12,400 hriwnow ßadźiko.

Cži, kotśiż chzedźa tole ßadźenje pscheßadźicz, ßo prosćha, ßo

ßobotu 5. julija 1890 dopoldnja w 10 hodźinach

na hamtskim ßudnistwoje w Budyschinje seńcz. Kupz ma w termiji ſ najmjeńscha 3300 mk. ſapłacźicz abo ſwěscźicz.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 26. junija 1890. P. p. **Jaeger**, komißionski radźiczel.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo leżomnoscże, ſahrodniskemu žiwnoscźerjej **Pětrej Ryczerjej** w **Radworju** a jeho pschirodnymaj makolětnymaj dźěscźomaj **Grögerez** tam ſhromadnje ßłuſchaze, jako: khěžkarska žiwnosćz cžißko 4 wopalneho katastra a fol. 71 leżomnostnych knihi ſa Radwor a ſahony, na fol. 35 leżomnostnych knihi ſa Radwor Mikkeczanskeho podźěla pschenjeßene, cžißko 292 ſahonſkich knihi, hromadźe 1 hkt. 91,7 arow = 3 akry 139 □prutow wopschijaze a ſ 80,16 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene, se ſtejatymi žnjemi

wutoru 8. julija 1890 dopoldnja w 11 hodźinach

na **městnje ßamym** w **Radworju** na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchenku, na tudomnej ßudniſkej tafli a w Meißnerez hoſcźenzu w Radworju wuwißazu, pscheßadźowanske wuměnjenja atd. wopschijazu, ßo na kupjenje ſmyßleni prosćha, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w pscheßadźomnej khěžkarſkej žiwnoſcźi seńcź, ßo k ßadźenju ſamolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoſcź woſjewicź a dalſche woczakacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 21. junija 1890. **Philippi.**

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 1. julija dopoldnja w 11 hodź. w Jenkezach ſahrodniſka žiwnoſcź cžißko 19/15, na 11,300 mk. takſer. — 30. julija dopoldnja w 11 hodź. w Wulkej Dubrawje kowarnja ſ korczmarſtwom cžißko 4, na 3360 mk. takſer.

Mužaze
kravaty
w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach porucza
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hlownym torhoschcźu.

Spěwarske
ßerbske a **němske**, w **jednorym** a **pyschnym trajnym ßomocźanym** a **kožanym ſwjaſku** mam pschezo w wulkotnym wubjerku na ſkładźe.
Stare knihi ßo **derje** a **tunjo pschewjaſuja.**
Gustav Rämsch,
knihiwjaſarſki mischtr na bohatej haßy 21.

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho dostacź pola
Schischki a Rjeżki
w Budyschinje.

Zigary
w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko ſa ſaßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Kedźbu!
Kupujemy nětkole pschezo ßwoju
mužazu draſtu
po ßměſchnje tunich płaczišnach w fabrizy mužazeje a žonjazeje draſty
C. F. Kloßa w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Molerske a **murjerske barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernsteinske laki,
damarske laki,
kopalske laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandski zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicze atd.
poruczataj tunjo
bratraj Měrſchej
pschi žitnych wikach 8 w ſlotej hwězdźe.

Portlandſki
zement
wubjernje wjaſazy pschezo cžerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž też po waſy poruczataj
bratraj Měrſchej
w ſlotej hwězdźe.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyschinje
na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.
Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicźa, kłócźa, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtłócźenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler**, pruhowany hojeŕ.

Hamburgsko-amerikanske
paketoježdne akzijowe towarſtwo.
Expreßna
a póſtſka parołódźna jězba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěždźaza.
Jězba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.
Pódla teho porjadna parołódźna jězba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſ Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.
Dalſche wukaſanje dawa Carl Meisel w Budyschinje.

Carbolineum
najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza**, ſo by **njehniło**, porucza
Gustav Poser.

Rajß
jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Pschemĕnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je lĕta dołho na wulkej bratrowskej haßy cžißło 6 byka, namaka ßo wot 1. julija t. l. na

mnischej haßy cžißło 7, rózk jerjoweje haßy (stary seminar) po 1 skhodze.

Dobre wězy wscheje druzinу kupuju a pschedawam a sprawne poßkuzenje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Pschewlónczniki a pschedeschczniki,

kije k wuthadzenju, tobakowe trubki

w wulkim wubjerku tunjo porucza

Otto Brandt na hauensteinskej haßy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salożena w lĕcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

38 millijonow 369 tyßaz 849 schĕßnakow 10 krajz.

Woheń-, schkleńzu-, transport- a ziwjenje-sawĕschczenje.

Polizy ßo w **khĕzorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawĕschczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolĕkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczicz.

Wożebna

4 np.-zigara

derje ßkodzaza a ßo derje palaza, ßo pod cžißkom 3 kózdemu poruca pschi 100 scht. = 3 mk. 75 np. pod cžißkom 4 lohka a pod cžißkom 6 cžezka

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedzbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hróch k wußywej, woku k wußywej, hejduschku k wußywej, hoborski kolij, ßrĕni kolij } **k wußywej**

po wjetschich a mjeńschich dzĕlbach tunjo poruczataj

Wollmann & Co.

w Budyschinje.

Hdze scze tónle rjany cžaßnik kupili? Pola cžaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Rjecžasy a **pletwa** s **włoßow** ßo derje a tunjo dzĕkaju. **Hotowe wopusche,** hizo po 1 mk. 50 np., ßu pschezo na składze.

Ad. Herold, friseur

w Budyschinje pschi zitnych wikach.

20—30 dzĕlacžerjow pschi wyßokej msdze pyta ryjerski mischtr Langheinrich w Njeßwacžidle.

K nowemu lĕtu pschi wyßokej msdze wotroczkow a dzowki do tudomnych a Drazdzanskich stron pyta pschistajaza zona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhod.

Hejtmanow, wotroczkow, ßrĕnkow a wolazych, domske, hródzne a mlokowe holzy pyta pschistajaza zona **Heynoldowa.**

W nĕhdze dwazeczi tyßaz składach ßo pschedawazy a wschudze sa najlĕpschi ßrĕdk psche pschekaßanzy spósnaty

je ßo

ßaßo stunischił.

Woprawdzite blesche pokasuja mjeno **J. Zacherl** a płacza wot nĕtka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrĕdk saniczi s pschekwapjazej mozu a spĕschnoscu wschu njerodz w bydłach, kuchinjach a hoscenzach, w meblach a w drascze, teho runja na domjazym skocze, w hródzach, na rostlinach w schkleńczanych khĕzkach a w sahrodach. Schtoz ßo w papjerje po wasy pschedawa, zenje „Zacherlin" njeje.

W Budyschinje pola kk. bratrow Mĕrschow,
= = = **k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,**
= = = = **Ernsta Mittascha psched schulerskimi wrot. cžo. 1,**
= = = = **G. Holda w mĕschcz. hapt.**
= **Biskopizach** = = **Pawoła Schockarta,**
= = = = **Alfreda Böhmy,**
= **Hrodzischeczu** = = **Friedricha Arnolda,**
= **Kukezach** = = **Herm. Kschizanka,**
= **Ketlizach** = = **Pawoła Mikla,**
= **Wósborku** = = **J. Rämschez herbow.**

W druhich městach a wßach ßu sklady tam, hdzez ßu Zacherlinske wuwĕschenki wupowßnjene.

Wurĕsne twory

ßo, so bychu ßo rucze rospschedale, po najnizschich płaczisnach wupschedawaju pola

W. Arnolda w Hrodzischeczu.

Dwĕ ßylnej dzowzy ßo na lĕto 1891 pytatej w hoscenzu w Prĕczezach.

Kowarskeho wuczobnika pyta s pschihódnymi wumĕnjenjemi **Pawoł Rychtař** w Delnjej Hórzy.

9999 króczna ßkawa k. **Handrijej Kucharjej** a jeho mandzelskej **Hanje** w Brĕsynje k jeju ßlĕbornemu kwaßej. **Jeju snaczi.**

10 lĕtna njesapomniczka

na rowczk

Augusty,

Jurja Herza w Margareczinej Hĕcze mandzelsk. dzowki s prĕnjeho mandzelstwa, po njesbożu semrjeteje 29. junija 1880, 6 lĕt 8 mĕßazow 9 dnjow stareje.

Dzenßnischi dzeń sawostanje
Sa mnje pomnik srudoby,
Jeho dónt njewuwostanje
Zyle s mojej wutroby,
Nad nim wulku srudzbu mĕjach
W Hĕcze Margareczinej,
Hdyz tam smĕschk sa roky mlĕjach,
Po ßwaczinu wundzech ßej.
Bjes tym moja dzowka bĕsche
Do fabriki bĕzała,
Hdzez mje, ßwojoh' nana, chzysche
Wopytacz ßej myßlika.
Tam, hdzez zelesnej dwĕ walzy
Wjercžitej ßo s napischecza,
Bĕsche wona njenadzizy
Bjes njej' s uohu stupika.
Hnydom ßyła dzĕlacžerjow
K pomozy ji khwatasche,
S jeje cžĕßna, wumozerjow
Wjele na tym dzĕkasche.
Prjed' hacz walzow wschitke schruby
Buchu rósno spuschczane,
W nich je mĕło dzĕczo lube
Czerpicz półdra hodziny.
Tez ja, Hataß, dzĕlach tehdy
We fabrizy spomnjenej,
Wutrobnje bĕch wobdzĕleny
Pschi tej wbohej czerpjazej,
Po tym so ji wotewsata
Noha prjecz bu lĕkarsky,
Dha na tsecži dzeń se ßwĕta
Bóh ju wsa do wĕcznoscze.
Junu, hdyz Bóh pschindze k ßudu,
Tez ßo nadzecz mózemy,
So wschĕ bĕdne stawy budu
Stawacz cžiwe, duchowne.
Duz nĕtk spi po cžele w rowje
Dzeczo sbóznej' nowiny
W Klukschu w ßwojim cžichim skhowje
Hacz na saßowidzenje.

Twój luby nan **Jurij Herz**
psches Gustu Hataßa.

Wutrobny dzak

wyßokodostojnemu knjesej fararjej **Krügerej** w Porschizach sa jeho wubjernje kraßne, troschtowaze, duchapolne prĕdowanje, 18. junija t. l. pschi pohrjebje nascheje lubeje maczerje, **Hanje** swud. **Poldrakoweje** w Boschezach, dzĕrzane. Wone je naschej wutrobje jara derje cžiniło.

Srudzeni sawostajeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 5. julija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy ßejm je ßo, ßwoje dźěła, jemu wot knjeżerstwa pschedpokoženе, wotbywschi, ßrjedu roseschoł. Hakle 18. novembra ßo wón saßo ſ nowa ſhromadźi. W jeho poßlednich poßedźenjach je ßo wojerska pschedkoha, poßylnjenje wójska žadaza, też w tsećim cźitanju runje tak pschijała, kaž pschi druhim cźitanju. Runje tak ßo też pschedkoha wo rjemjeßkniſkich ßudniſtwach pschi tsećim cźitanju pscheměnika njeje. Do powyschenja mſdy ſa offizěrow a wyschſchich ſaſtojnikow ßejm ſwolić njeje, hacź runje ſtatny ſekretar Maltzahn a wójnſki miniſter Verdy ſa to naležnje rěčeſchtaj. Namjet, postajenje pomnika kněžora Wylema I. naſtupazy, ßo wot ßejma do dróbna wuradźił njeje, ale je ßo wobſamknuło, tule naležnoſcź kněžorowemu rosßudej pschewostajicź.

— Kněžor Wylem je ßo lětßa saßo na dleſchi pschebytk k norwegſkemu mórſkemu brjohej podał. Po puczu je wón ßobotu danſkeho krala w Fredensburgu wopytał a wutoru wječor po ródźi do Khriſtianije, hłowneho norwegſkeho města, pschijěł, hdźež je jeho ſchwedſki kral Oskar wutrobnje powitał. W Khriſtianiji kněžor někotre dny ſ hoſcźom krala Oskara wostanje.

— Hdyž ßo kněžorſtwowy ßejm naſymu saßo hromadu ſwoła, njebudźe ßnadź nětcźiſchi wójnſki miniſter Verdy wjazy ſ miniſtrom. Jeho njewobhladniwe rěcze wo pschichodnych wojerſkich wotpohladach je ludowych ſaſtupjerjow naſtróžało; khwilu bě ſtrach, ſo budźe ßejm teho dla pschecźiwo poßylnjenju wójſka hłoßowacź, a kněžorſtwowy kanzler je ßo wjele prózowacź dyrbjał, prjedy hacź je ßejm ſa wojerſku pschedkohu dobył. Tehdy je ßo Verdy dohladał, kak je mißnuł, a je teho dla proßył, ſo ßměł wójnſke miniſterſtwo ſkóžicź. Jeho wotſtupjenje je ßo też nětko wobſamkło, a jeho naßlědnik ßo hižo poſtajił.

— Wjerch Bismark ßo pjecza w pschichodźe do zyła wjazy ſ politiku nakładowacź nochze. Też wón myßle nima, ßo do kněžorſtwoweho ßejma wuſwolicź dacź, dokelž měni, ſo by bjes ludom mało podpjery nadeſchoł. Pjenjeſy, ſa ßwój pomnik naſběrane, je wón pjecza kněžorej poſkicził, ſo by je k twarej wopomnjeńſkeje zyrkwje ſa Wylema I. nakožił.

— W Ulmje w Württembergſkej ßu njedźelu ponowjenu kraßnu zyrkej poßwjecźili, kotraž ma najwyſchſchu zyrkwinu wěžu w Europje. Jako kněžorowy ſaſtupjeŕ bě pruſki prynz Leopold pſchitomny, dale běchu k poßwjecźenju pſchiſchli württembergſki prynz Wylem, hohenzollernſki wjerch, ſakſko-weimarſki prynz Bernhard a wodźicźeŕ generalneho ſtaba, hrabja Waldersee, a zyła měſchczańſka wyſchnoſcź.

— Židam njepſchecźelna ſtrona w Heſſenſkej wulkich rosměrow nabywa. To je hižo wuſwolenje wjazorych antiſemitiſkich (židam njepſchecźelnych) ſapóßłanzow pſchi poßlednich wólbach do kněžorſtwoweho ßejma dopokaſało. Woßebje je bjes ratarſkim wobydlerſtwom, kotreż je ßo wot židowſkich žitnych a ſkótnych wikowarjow wuklukało, rosßorjenje pſchecźiwo židam jara ßylne. Duž ßu židowſzy ſkótni wikowarjo wobſamkli, ratarjam ßwoju móz cźucź dacź a jich ſ tym kłoſtacź, ſo na ſkótne wiki wjazy njepſchikhadźeja, na kotreż ratarjo ſkót na pſchedań pſchiwjeduja. Tak běchu woni też wiki w Langgönſu ſa njekhódne ßwojeho wopyta wuſnuali. Žadyn žid ßo na nich pokaſacź njeßměděſche. To běchu kſcheſcźijenjo ſhonili, a runje teho dla běchu Langgönſke ſkótne wiki ſe wſchěch ſtron ßylnje wopytane. Ratarjo chzychu dopokaſacź, ſo je jara derje móžno, też bjes židow ſkótne wiki wotbywacź. Nahnało bě ßo 157 howjadow, pſchedało bě ßo ſ nich 131. Na wikach ßo wupokaſa, ſo běſche ßo tón krócź wjele lěpſchi ſkót nahnał, dokelž bě prał, kotryž židowſzy wikowarjo hewak pſchiwjeduja a khudym ratarjam pſchepožcźuja, do zyła wuwoſtał. Ratarjo, kotſiž běchu ßo na wiki ſeſchli, pſchi tejle ſkładnoſcźi židam ßwoje ſazpicźe woſjewichu. Wokoło 12 hodźin na wiki tſjo antiſemitiſzy ſapóßłanzy pſchicźežechu, kotrychž 4000 burow ſ hudźbu a ſpěwom powita. S cźahom po měſcźe a ſ rěcźemi ſapóßłanzow ßo wiki wulkotny ludowy ßwjedźeń pſchecźiwo židam ſcźinichu. Židowſzy ſkótni wikowarjo ßu dyrbjeli ſlě ſakhadźecź, to roshorjenje ratarjow dopokaſuje. W pſchichodźe drje ßo saßo njeſarocźa, ſo na ſkótne wiki njepóńdu; ßu ſhonili, ſo móža burjo ßami ſkót kupowacź a pſchedawacź, a dobytk, kiž je hewak židam pſchipanuł, w móſchni ſkhowacź.

— Barlinſke nowiny „Poſt“, kotreż ßu hižo woſpjet ſ powjeſcźemi, ſo bórſy wójna bjes Němſkej a Franzowſkej wudyri, ſatraſchiłe, ßu ſcźěhowazu powjeſcź ſ Pariſa dóſtałe:

„Nadpaduje jara, ſchtož pak ßo wot franzowſkich nowin ſamjelcźuje, ſo wſchitzy reſerviſtojo, kotſiž bychu dyrbjeli hižo dawno puſchcźeni bycź, ßo pod khorhoju ſdźerżuja. S léta 1870 je to prěni krócź, ſo wójnſki miniſter tole prawo wužije.“

Na powjeſcź ßo wo prawdźe hróſbnje poßłucha, tola ßměmy ßo nadźecź, ſo hiſchcźe tak ſlě njeje, a ſo wójna pſched durjemi njeſteji. W bliſchich dnjach drje ßo wußwětli, cźeho dla hiſchcźe franzowſkich reſerviſtow ſe ßłużby puſchcźili njeßu.

— Na němſko-franzowſkich mjeſach je ßo saßo ras krwawny podawk ſtał. Schtyrjo Franzowſojo, kotſiž běchu pſches mjeſy drjewo kranucź ſchli, buchu wot němſkich ſaſtojnikow pſchekwapnjeni. Dokelž ßo do cźěkanja dachu a na ſawołanje njeſaſtachu, ſaſtojnizy do nich tſělichu a jenu woßobu ſranichu. Politiſkich ſcźěhwkow tole podeńdźenje ſa ßobu njepocźehnje.

Franzowſka. Něhduſchi a ßnadź junu saßo pſchichodny miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, Goblet, wjecźerſku wójnu pſchecźiwo Němzam ſ myßlow puſchcźicź njemóže. Wón je wóndano w Verſailleſu ſchcźuwanſku rěcź dźerżał, w kotrejž wo ſwonkownej politizy praji: Měr je hłowne wuměnjenje ſa dźěło a poſtup, tola njeßmě ßo wo měr jednacź, njech płacźi, ſchtož płacźi. Naſcha ſwonkowna politika móže měrniwa bycź, tola ſ dobom kruta a mużniwa, ale niz bojaſna a ſtruchliwa. Pſched dwazecźi létami je ßo nam rana, hiſchcźe pſchezo wotewrjena, narańła, na kotruž dyrbimy ßebi, kaž Gambetta prajeſche, pſchezo myßlicź, ani ſo bychmy wo njej rěcźecź dyrbjeli. Derje, njerěcźmy wo njej, ale njeſapomnímy na nju. Njeßměmy pſchipuſchcźicź, ſo by kraj na myßl ſwuknuł, ſo je wohidźenje, 1870 pocźerpjene, ſkóncźne a ſo ßo njetrjeba wuporjedźicź.

— Ruſki wójnſki miniſter Wannowſki je rosrěcźenje ſ wójnſkim miniſtrom Freycinetom a generalom Sauſſierom měł. Wobkhad bjes ruſkim a franzowſkim wójnſkim miniſtrom ſda ßo jara pſcheczelniwy bycź.

Jendźelſka. Nětko, hdyž je ßo jendźelſko-němſke wucźinjenje, Helgoland a narańſchu Afriku naſtupaze, w Barlinje podpiſało, ßu ßo też w Jendźelſkej cźi wotmjelkli, kotſiž prjedy na njo doſcź ßwaricź njemóžachu. Ssu ſpóſnali, ſo Helgolandſka kupa w naſchim cźaßu a pſchi nětcźiſchich politiſkich wobſtejnoſcźach ſa Jendźelſku žaneje ważnoſcźe nima, a ſo je wona nimo měry narunana ſ krajami, kotreż je Němſka ſa nju Jendźelſkej w Afriży wotſtupiła. Sa najważniſche pak maja politiſki ſwjaſk bjes Němſkej a Jendźelſkej, kiž je ßo ſ tutym wucźinjenjom dozpił. W pſchichodnej wójnje ſ Franzowſkej a Ruſkej budźetaj ßo jendźelſke a němſke kłódźſtwo bjes ßobu podpjeracź.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand, wot europiskich wulkomozow hischcże njepschipósnaty bołharski wjerch, je pjatk Bołharsku wopuschcził a ßo do Awstriskeje podał. Prjedy hacz je ßo na pucz do wukraja nastajił, je po nuczenju ministerstwoweho pschedßydy Stambulowa wußud, majora Panizu pschißahanstwa dla k ßmjercźi saßudźazy, wobkrucźił. Stambulow je ßo ßobotu rano ſ wobkrucźenym ßmjertnym wußudom do Sofije wrócźił, a hnydom na to ßu Panizu do pólneho lêhwa pola Sofije dowjesli. Każ w żiwjenju, tak je ßo Paniza tež w ßmjercźi jako khróbky pokasał. S blêdym wobliczom, tola ſ mêrom a ſ horda stupajo wón na mêsto wotprawjenja krocżesche. Pschedßyda wojerskeho ßuda, wyschschi lieutenant Drandirewski, tam hischcże ras ßmjertny wußud czitawschi wosjewi, so je Koburgski prynz namjet wojerskeho ßuda, so by ßo Paniza wobhnadźił, wotpokasał. Na to wotdźelenje wojakow, k wukonjenju wußuda postajenych, wustupi. Paniza wo dowolnosch prosche, so ßmêł ßebi ßam ſ rubischczom wocźi sawjasacź, schtoż jemu dowolichu. Hrósbna czischina na dalokim mêsczu knjeżesche. S czicha ßo wojakam pschikasa, tjêlby natyknucź a hnydom na to ßo sawoła: „Tsêlicź!" Wote wschêch kulkow trjecheny — jedynadwanaczi muži bê na dobo wutsêliko — Paniza morwy k semi padże. Wojerski lêkar pschistupiwschi wobßwêdczi, so je Paniza hnydom wumrjeł. Pschitomny wojerski duchowny modlitwu sa duschu wotprawjeneho wuspêwa. S tym bê wotprawjenski skutk dokonjany, a wojazy ßo saßo do ßwojich pschebytkow wrócźichu. W Bołharskej a w wukraju je satsêlenje Panizy hłuboki sacźischcź cziniło. Nowiny awstriskeho knjeżerstwa doscź ßkowow namakacź njemóża, so bychu Koburgskeho prynza a Stambulowa dla rasnosczje a khróbkosczje, kotruż staj pschi Panizowym wußudźenju wobßwêdczikoj, wukhwalake. S tym staj pjecża njekhabkatosczź a krutosczź ßwojeho knjeżerstwa na pruhu stajikoj a wschitkich tych satraschikoj, kotsiż ßu ſ Panizu jeneho smyßlenja. S druheje strony wschak ßo wotprawjenje runje na wopak wukkaduje. Maja sa to, so je knjeżerstwo, kotreż politiskeho jateho skónzuje, kotrehoż ßu ßudnizy sa wobhnadźenja hódneho poruczili, bojasne, a so ſ tym jenoż wopokaże, so ßo tak ßylne njeczuje, so by prawe byko. Ruske knjeżerstwowe nowiny „Journal de St. Pétersbourg" pischu: Koburgski prynz je ßmjertny wußud wobkrucźiwschi dopokasał, so niz wón w Bołharskej knjeżi, ale so je tam Stambulow ſ knjeżerjom. Schtoż Stambulowa nastupa, njeje tuteho noweho krwawneho skutka trjeba byko, so by ßo waschnje jeho knjeżerstwa wusnamjeniko, kotreż je ßame tyranstwo. Wón je na to waschnje jenoż pscheradźił, so jeho knjejstwo dołheho tracźa njesmêje.

Sserbija. Bywschi kral Milan hórko wobżaruje, so je krónu skożił. Knjeżerjo, kotsiż sa jeho makolêtneho ßyna knjeżerstwo wjedu, ßu hkuchi pschecźiwo jeho stajnym żadanjam sa pjenjesami. A pjenjes Milan żenje doscź dostacź njemóże. Tele dny je Milan w shromadźisnje pschiwißowarjow awstrisko-pschecźelneje strony ßwoju wutrobu ſ rêczu wolóźił, ſ kotrejż knjeżazu radikalnu stronu wótrje pschimasche. Wón pschipowjedźi, so ßebi prawo njeda wsacź, w Sserbiji bydlicź a wotcźehnjenje ßwojeho ßyna wodźicź. Radikalne knjeżerstwo je na to Milanej wosjewiko, so jeho rêcź jako pschipowjedźenje wójny pschecźiwo ßebi wobhladuje, a je jeho napominako, so by Beograd wopuschcził, jeli so nochże wupokasany bycź. Pśches to je Milan hnydom khróbkosczź, ſ kotrejż bê ßo prjedy wupjerał, sbył a ßo po żadanju knjeżerstwa ſ Beograda wotßalił a ßo do Awstriskeje podał. Bjes tym so je knjeżerstwo tak na lohke waschnje Milana wothyko, jemu nowe wobczeżnosczje ſ Turkowskej nastawaju. W Prischtinje, w Starej Sserbiji, kotraż je hischcże pod turkowskim knjeżerstwom, ßu Turkojo ßerbskeho konsula Marinkowicża skónzowali. Sserbskemu póßłanzej w Konstantinoplu je ßo poruczilo, so ma wot turkowskeho knjeżerstwa najkrucźische pschepytanje a polne doscźczinjenje żadacź. Jeli so by Turkowska tu snatu kombu a liwkosczź pokasała, móhła ßo tale należnosczź lohko pschiwótsicź a k njelubemu wuschparanju wjesczź.

Turkowska. W Armenskej ßu njemêry wudyrike. Kscheschczijenjo, wot Turkow pscheschczêhani, ßu ßo rossßudźili, ßo pschecźiwo turkowskemu knjejstwu sbêhnucź. W Erzerumje, w hkownym armenskim mêsczu, je knjeżerstwo w jenej zyrkwi sa brónjemi ßlêdźiko. Dokelż turkowszy wojazy zyrkej pschi tym wonjeczeschczichu, ßo rosnjembrjeni kscheschczijenjo do nich dachu. Wojazy ßo ſe ßwojej brónju wobarajo woßmjoch Armenskich skónzowachu a tsizeczoch ranichu. Tola buchu tež nêkotsi wojazy wot Armenskich satsêleni.

Amerika. Sakoń, po kotrymż ma ßo zko na twory, ſ wukraja ßo do sjenocźenych poknóznych statow wożaze, w tak wyßokej mêrje powyschicź, so ßo poknózna Amerika europiskim tworam sawrje, ma dźeń a mjenje wuhladow, so płacźiwosczź dostanje. Nêmska, Franzowska, Awstriska, Italska a Schpaniska ßu ßo mjenujzy srêczake, so, jeli ßo sakoń pschiwosmje, na amerikanske wupkody tak wyßoke zko pokoża, so ßo wone w Europje wjazy kupowacź njemóża. Hdźe dha pak móhła poknózna Amerika ßwoje żito, bawkmu, tobak atd. wotbycź, jeli niz w Europje? Duż je wêste, so senat poknóznych statow sakoń saczißnje.

— W pokodnischej Kalifornischej ßu krajinu, wjele skota wopschijazu, wußlêdźili. S tyßazami tam ludźo czehneja, so bychu skoto kopali.

Domjaza wójna.

Pschesjenosczź ßej domy twari, pschekora je torha! To je sawêsczje wêrno — ale nêkotrym ludźom ßo to wêricź njecha.

Nad delnim Rheinom je maka wjeß, schikowana a czista, a samożicźi ludźo tam ßu, pschetoż role a łuki ßu płódne, a lud je pilny a ródny. Najbohatschi bur pak bê stary Handrij; jeho domske a hródże najbliże pschi rêzy leża, prêdku, hdźeż ßo dróha nimo wßy czehnje. Hdyż jeho ßmjercź dóndże, wschitke jeho kubko jeho ßynaj dostaschtaj: starschemu Kaschpor rêkachu, młódschemu Sebulon.

Kaschpor bêsche wot młodosczje strowy pachoł byk, saßadźity a ramjenjaty, kotryż ſ pjatnacze lêtami ßwój płuh wodźesche a ßyczesche, se starymi na pschemo; a hdyż wieczor domoj pschińdże, wón tež bêrnam a kałej czesczź wopokasa, każ prêni wotrocźk. Sebulon pak bêsche sa make jendźelsku khorosczź pomêr a tsi lêta jatrowy wolij picź dyrbjał w mêsto piwa. Tež wschitke druhe dźeczaze khorosczje jemu żiwjenje hórke czinjachu. Wón wschak ßo po schtyrnatym lêczje shraba, ale kschiwej nosy skhowa, a truhaŕ żenje wjele wot njeho czahnuł njeje, dokelż jemu broda njerosczesche. K skotej a k ratarskemu dźêku wón lubosczje njemêjesche; najradscho sa helu lêhasche, ſ dźeczimi se ßußodstwa hrajesche, kotreż bêchu wjele młódsche, hacz wón, a jim wschelake hrajki dźêkasche, swêrjatkam wotkamane khowy a nohi ſ wóska saßo pschilêpjesche a pópjaze ßukniczki schijesche. Widżo, so hólz do ratarskeho dźêka njeje, jeho stary Handrij k krawzej na wuczbu da. Wón tež ßwoje krawstwo ßwêru nawuknu a hiżo wjele na schicze khodźesche, hischcże prjedy hacz nan wumrje. Jenoż holzy niczo wo nim wjedźecź njechachu, tež te niz, kotrymż bêsche nêhdy pópjaze koschulki schił; skerje jeho wußmêschachu a jeho hnêwachu, jemu jeho kschiweju nohow dla wudma dawajo. Duż wón ani njespyta, so by ßo salubował, a ßo czim bóle ßwojemu bratrej Kaschprej pschikhili. Tutón pak ßo, schtoż je dobre waschnje na kraju, hiżo sahe wożeni a tež kóżde lêto kschcźisna hotowasche.

Hdyż bêsche nêtko stary Handrij semrjeł, ßo bratraj zyle lóhzy a ſ dobrym sawostajenstwa dla srêczeschtaj. Kaschpor ßebi wschitku rolu ſ hospodarskimi twarjenjemi wsa, Sebulon dom ſ wulkej sahrodu a łuki, kotreż pódla leża. Sswojemu bratrej wón w domje wschitko pschipokasa, schtoż bêsche pschi semi, a sa to k ßwakowej k jêdźi khodźesche. Wón ßam na najstwje bydlesche; tam mêjesche wulku, schikowanu jstwu; ſ woknami won ſ jeneje strony psches kuczku na rêku Rhein widźesche a ſ druheje strony na pucz do wßy. Tam na ßwojim blidże ßedźo pilnje schijesche; wschitko, schtoż ßo w ßußodstwje sta, mózesche derje widźecź a ſ kóżdym kódźnikom, kiż delekach pschi brjosy sasta, wón porêcża, ßo praschejo, schto w Mainzu abo w Emmerichu czinja. Duż mêjesche zyle wjeßoke żiwjenje a ßo pschi tym sestari, to ßam prawje njepytnuwschi.

Na wsche dwazecźi lêt bêschtaj bratraj w pschesjenosczźi hromadźe bydlikoj. Najlêpje pschi tym Kaschprowe dźêczi woteńdźechu; te bêchu zyły luby dźeń na najstwje pola wuja, ſ wulkimi woknami won hladachu a ßebi wot njeho pschi wieczornych ßmêrkach pópy schicź a druhe hrajki dźêkacź dachu. Hakle hdyż bê saßo jene ſ nich tak daloko, so do schule khodźesche, pschecźiwo wujej Sebulonej njepoßkuschne bycź pocża, dokelż w schuli ßłyschesche, kak jeho druhe dźêczi wußmêschachu. Potom bu jene każ druhe spjeczźiwe pschecźiwo njemu, doniż jo wón na poßledk sa khornaŕ njewsa a po skhodźe dele njewucźêri. To bê wón hiżo pola wschitkich bratrowych dźêczi swucżeny.

Na jene dobo pak jim djabok dźêżu swrócźi. Kaschpor mêjesche nêtko dwanacze dźêczi, wulke a make na wubjerk. Dokelż bêsche derje hospodarił a noweje role pschikupiwschi namrête kubko powjetschik, tež wjazy cżeledźe trjebasche hacz prjedy; duż jeho żonje delni dźêl jeho starschiskeho doma wjazy njedoßahasche. Wona ßwojemu mużej stajnje prêdowasche, so by trjeba byko ßebi nowy dom pódla stareho natwaricź, a tón dyrbjał ſ zyhlow bycź a niz lêpjeża, a tež molowana jstwa dyrbjała w nim bycź. Kaschpor ßo dołhu khwilu wotwlakowasche, prajizy: w mêsto noweho domu mózu ßebi hischcże dźeßacź abo dwanacze krumow do krumarnje stajicź a ßebi hischcże jutro role pschikupicź; ale żona chzysche schikowanu khêżu a wo krumy njerodźesche. Luby czitarjo, hdyż chzesch ty krumy mêcź, a twoja

žona nowu khěžu, dha wschak žo te kruwy njekupja, ale ta nowa khěža žo sawěsče natwari.

Ale hdže twaricź? Dha dyrbjesche bratr Sebulon prjedy haj prajicź. Pschetoż jemu wschitka leżomnosćz koło wokoło domu žkuschesche, a wón mějesche w sahrodže rjanu seleninu, na kukach pak schtomy se žkódnym žadom; seleninu a žad wón s cžołmom dwójzy sa tydžeń do Nesa abo do Cleve dele na wiki sczelesche a běsche někotryžkuli kulojty tolerk s teho wuwikowak, so mějesche schwarny pjenjes na dani. Woženbje sahroda bě jeho najwjetsche wježelе: jemu běsche tak derje, hdyž mózesche s krawskeho blida stanuwschi lóhke dźěło w sahrodže wobstaracź, žycź a žadźecź, plěcź a schczěpicź, jahodki a žad schczipacź.

Kaschpor drje mějesche wonka na honach leżomnosczow na doscź, ale tudy pschi wžy jemu jenoż wuska hubjena žmužka žkuschesche, kotraž runje mjes wótczinskim domom a dróhu sa wžu leżesche: tu běsche žebi pschi dźělenju žona wucźiniła, so by tam mjes schtomami schaty žuschicź móhła. To bě njeruna hubjena pěskjocžna póda a tak nahle k rězy spadowasche, so ju nimale kóžde lěto wulka woda powodźesche.

Najlěpje wschak budźesche žo dom do Sebulonoweje sahrody hodźak; ta wyžoko leżesche a běsche žucha, s njeje schikowanje na rěku widźachu, a póda běsche kruta a dobra, so mózesche žo pinza twaricź. To też běchu s wopředka žonine myžle byke, a nětko wona s nimi wustupi. To žkyschо žo jeje muž sa wuschomaj drapasche a měnjesche, so budże najlěpje, so wona žama s bratrom Sebulonom porěczi.

To žo hnydom wjeczor sta, hdyž běchu po wjeczeri paczerje wuspěwali a dźěczi do koża wuhnali. Žona wo tej wězy rěczesche kaž wo něczim, schtoż dźě žo zyle žamo wot žo rosumi, a hischcże rjeknu, bratr Sebulon budże žo tola jako bratr wopokasacź a jim sahrodu prawje tunjo pschedacź. Sebulon niczo njewotmolwi, ale staže, Kaschprej kaž hewak kóždy wjeczor schczipku tobaka poskiczi a, hdyž tón poržnu, „Bóh daj strow!“ a wschém hromadże dobru nóz praji. Potom po sthodże horje na najstwu dźěsche.

Ale spacź tule nóz njemóżesche. Prěnju hodźinu žebi na rjane brěczki myžlesche; schěsćz krócź běsche podarmo wotnožki žadźak a psched tsjómi létami s wulkej, wulkej prózu skónczнje dozpěk, so jemu roscźechu a tyjachu. Druhu hodźinu na žwoje naliki spominasche, kotrymž běsche najrjeńschu a najbóle žkónczнu hrjadku w sahrodže pschipokasak; jeho naliki běchu jeho hordosćz; nichtó w žužodstwje jich telko druzinow njemějesche, kaž wón, też žadyn wustojny sahrodnik w wokolnych městach niz. Po połnozy žo na rjane, czíste sczežki w sahrodže dopomni, na kotrež běsche žam pěsk, na wschě dwě sczě kopatych karow, w pocze žwojeho woblicza a sprózniwje s rěczneho hrjoha horje wosyk. Hdyž běsche nózny straznik prěnju hodźinu wotspěwak, jemu tón rjany tolsty krěn do myžlow pschinźe, kotrehoż wón wob lěto s teje wulkeje hrjadki pschi bosowych kerkach telko na wiki sczelesche, w dwěmaj te wulke kakowe hłojczki, w tsjóch tón seleny hróch, — a na ranje jemu wschitke tele myžle, brěczki a krěn a kakowe hłojczki a naliki a hróch, w hłowje wokoło skakachu a fruncźachu. Wschitko tole dyrbjesche žo nětko swutorhacź, pobicź, wurunacź, jenicžzy teho dla, so by žo tam khěža stajika, sa kotruž žo runje tak derje něhdźežkuli druhdże město nadeńdże. Hischcże junu na stary dźeń dyrbjak žebi wón zyle nowu sahrodu naprawicź, kotrejež płody žnano wjazy wužiwacź njebudże!

(Pokraczowanje.)

Snutskowne mižionstwo.

S wulkej radosczu žkyschimy, so budże žo w Hucźinje po dokonjanych žitnych žnjach zyrkwinski žwjedźeń žwjeczicź, a to žwjedźeń snutskowneho mižionstwa. Sso wježelo tych darow, kotrež je nam Bóh, luby Knjes, wonka na naschich polach wobradźił a kotrež smějemy tehdy hižo do žwojich brózнjow dom khowane, budźemy na tutym žwjedźenju žkyschecź, kak ma tón žamy Knjes w kschesczijanstwje polo žwojeho kralestwa a na nim žwojich dźěłaczerjow a žnjeńzarjow, kiž wježelе dokonjeja jim poruczene dźěło, žo dźerżo žlubjenja: „Tak dołho hacž semja stacź budże, njedyrbi pschestacź žyw a žně (1. Mójs. 8, 22)“. Jenoż s krótkim budź spomnjene na někotre płody, kotrež nam Bóh, luby Knjes, wobradża na polu snutskowneho mižionstwa w naschim lubym wótznym kraju. S kajkim wježelom sczelesch žwoje dźěczatka, luby žerbski nano, do naschich schulow, hdyž wesch, so žo do nutrnych wutrobow twojich małych tu wužnje žymjo Bożeho słowa w synkach žerbskeje maczerneje rěcže psches naschich žwernych žerbskich wucźerjow. Bychmy-li pak jich dožahazu liczbu měli, hdyž njeby bjes nami sakczěło tak jara požohnowane towarstwo pomozy sa studowazych Serbow? Kak poczežene by pak dźěło tutych naschich wucźerjow było, njemóhli woni pola žwojeho roswucźowanja žerbske knihi nakožowacź: žerbsku czitanku, žerbske biblisке stawišny atd. A hdyž je twoje dźěczo se schule wustupiło a žo s dobom hotuje, twój dom wopuschczicź, schto ty jemu wysche twojeho žohnowanja žobu dasch na pucź do tak sawjedneho žwěta? Dobru žerbsku knihu, pak prědarsku, pak khěrluschowu, pak historisku. Schtó pak tebi poskiczi móżnosćz, twojemu dźěsczu sa schulske a dalsche léta sa tuni pjenjes daricź hódny dar žerbskeje knihe? Nasche žerbske biblisке towarstwo, kiž je runje jako najnowischi płód žwojeje dźěławosczе tak žłódny „Wschědny Boži khléb“ wudało. „Dźi nětk a pytaj žebi žwěrneho towarscha“, tak rěkachu poždlednje słowa Tobiaža, kotrež wón k žwojemu do zusby žo podawazemu žynej rěczesche. „A młody Tobias wuńdże a nadeńdże pěkneho młodźenza!“ Luby žerbski nano, hdyž snajesch wěrnosćz pschižłowa: „Ske towarstwo skasy dobre poczinki“, kak njeby też ty chzył žwojemu žynej, kiž ma w zusbje do wuczby abo do žłužby stupicź, pschiwołacź: „Pytaj žebi žwěrneho towarscha“? Hdże pak też twój žyn namaka pěknych młodźenzow, kotrymž móże žo połnje dowěricź, w kotrychž wobkhadże w jeho wutrobje saseleni w starschiskim domje wužyty žyw Bożeho słowa a kschesczijanskich roswucźowanjow? Hlaj, w naschim lubym wótznym kraju wobsteja w tu khwilu 106 tak mjenowanych młodźenskich towarstwow s wjazy dyžli 5000 žobustawami. Hdyž niz huscźisco, dha žo stawy tutych towarstwow junkrócź wob tydźeń w wjeczornych hodźinach skhadźuja, so bychu žo pod wjedźenjom žwojich duchownych pschedstejiczerjow s Bożeho słowa natwarjowali, psches žłyschenje wschelakich powucźazych pschednoschkow na pósnaczu pschibjerali, też khěrlusche, husto s pschewodom posaunow, spěwali atd. W létnim czažu žo też na njedźelskich popołdnjach wuléty czinja, na kotrychž žo bjes schkódneho žwětneho rospróschenja swježeluja nad kražnej pschirodu Bożej. Daj, luby nano, twojemu žynej radu, so by žo k tajkemu towarstwu pschisamknuł, a hlaj, twój žyn žreba też w zusbje czisty powětr a je „jako drjewo, płodźene pschi wódnych rěkach, kotrehoż liscze njeswjadnje a kotrež žwój płód dawa w žwojim czažu (Ps. 1, 3)“, bjes tym so czi, kotsiž tajkim towarstwam khribjet wobrocża a rabscho žydaja na stole wužměwzow a khodźa po radźe bjesbóżnych, žu „jako pluwy, kotrež wětr rosmjeta“. Ma pak twój žyn s města, hdźež je žobustaw młodźeńskeho towarstwa był, žo dale podacź a je nusowany, žwoju nohu sažo na dróhu stajicź, kotraž hischcże njewjedże do lubeho starschiskeho domu, hdże mucznemu napscheczіwo klincza lube synki, kiž je s radosczu žłyschał w domje žwojeho nana, kotrež žu jeho wokschewjake w jeho lubym towarstwje? Tam steji khěža s wulkim napižmom: „Hospoda k domisnje“. Kak žo wócźko rosjažni pschi czitanju tuteho napižma. Wona jemu kaž postrow s lubeho starschiskeho doma, hacž runje je tón wjele mil sdaleny. A je sastupił, kak pscheczelnje žo powita, niz wot korczmarja, kiž pschi prěnim pohladanju hižo liczi, kak wjele kroschkow budże móz na tym zusym hosczu sažłużicź, ale wot „hospodźineho nana“, kiž žo s wutrobnym dźělbraczom prascha sa wótczinu a rjemjeżłom a spróznemu s jědźu a s piczom sa tuni pjenjes pożłuża, kajkež je wot dohladowarstwa nad wschěmi hospodami w domisnje pschikasany a sawěsczeny. A hdyž je žo putnikowe czěło wokschewiło, też duscha žwoje dostanje. Bórsy je žiwa rosmołwa bjes nim a druhimi, kiž žu też jako hosczo tuteho doma pschipucźowali, njesnacźi a wschak tola snacźi, psches jene we wěrje, luboscźi a nadźiji, dźěczi teho žameho njebjeskeho Wótza, kiž chzedża wschitke do jeho wěczneje domisny w hornim Jerusalemje. Prjedy hacž žo na to k nóznemu měrej podadża, wobdźěła žo wschitzy pschi domjazej Bożej žłužbje, kotraž žo pod wodźenjom hospodźineho nana wodźerżuje a se spěwanjom khěrluschowych schtuczkow, s czitanja wotdźělenja se žwjateho pižma a s nutrneje modlitwy wobsteji. Schtó pak, luby kschesczijano, je sakožił tajke młodźenske towarstwa a twarił tajke „Hospody k domisnje“, schtó jim sczele wodźerjow a pschedstejiczerjow atd.? Snutskowne mižionstwo. Ty pak, luba kschesczijanska macźer, masch dźówku, czíku a czerstwu na czěle a na duschi. Runje je wona schulu wukhodźiła. Ty masch myžle, dokelž jejnu pomoz sa twoje žamžne hospodarstwo njepschetrjebasch, jej na žłužbu czahnycź dacź, žnano do města. Ma pak hižo twoja dźówka wschitke wědomnosczе, wschu wuschiknosćz, kiž dyrbi mecź, je-li chze lěpsche město dostacź pola dobreho knjejstwa a je-li chze žebi spokojnosćz a dobre wopižmo dobycź? Ty žama, luba macźe, žebi prajisch, kak je twojej dźówzy trěbne, so hischcże wschelake dźěła nawuknje, prjedy hacž móże lěpsche žłužbne město sastacź a s dobom, so jutry žama we wschěch tajkich dźěłach dospołnje njemóżesche roswucźicź, dokelž je s dźěła njesnajesch. Hdże masch twoju dźówku pósłacź, so by žo w wschelakich domjazych dźěłach wudokonjała? Daj ju žnano léto dołho do wustawa, w kotrymž žo w tajkich dźěłach naj-

dróbnischo wuwuczi, a ty masch wěstoscź, so twoja dźówka, ſ wustawa wustupiwschi, hnydom dobru ſłužbu pola kſcheſczijanſkich knježich doſtanje a ſ dobom masch wjeſele, so je twoja dźówka tebi ſwarnowana wostała pſched wſchelakim ſwětnym rospróſchenjom a, kaž je rostka po cźěle, tak też pſchiběrała na buchownym póſnaczu. Niz jenoż w hoſpodarſkich dźěłach, niz jenoż w ſchulſkich wědomoſczach kaž w liczenju a w pißanju, ale też w nabožinje je ßo twojej dźówzy w tajkim wuſtawje lěto dołho ſa tuni pjenjes dalſche roswuczowanje poſkiczowało. Hdźe pak je tajki wuſtaw? ßo ty ſapoczinaſch praſchecź. Lěta dołho wſchak bě wón kheſtro daloko wot naſcheje lubeje ßerbſkeje Łužizy a wot twojeho ßerbſkeho doma ſdaleny, w Draždźanach. Ale wot 1. novembra 1888 ßem masch tajki dom zyle w bliſkoſczi, w Budyſchinje. Kóždu ßobotu, hdyž ſ twojej butru na wiki dźeſch, mózeſch w „Marczinym domje“ (n. „Marthaſtift“, tak rěka tutón naſch nowy wuſtaw a nuſno njeje, wukaſcź, czeho dla) twoju dźówku wopytacź a ßo pſcheßwědczicź wo jeje derjehiczu. A widźiſch na to, luba ßerbſka maczi, hižo ſa lěto twoju dźówku jako ſtwinſku abo kuchinſku holzu pola wyßokeho a tola kſcheſczijanſzy ſmyßleneho knjejſtwa, w kotrehoż ſłužbje ßebi ſchwarny pjenjes ſaßłuži, dha budźeſch wutrobnje dźakowna naſchemu Łužiſkemu provinzialnemu towarſtwu ſa ſnutskowne mißionſtwo, kiž ſahorjene w luboſczi k Jeſußej, kaž tamna Marja w Bethaniji, ſa twoje wotroſczaze a na ſłužbu ßo hotowaze dźówki dom Marczineho wuſtawa je ſałożił w naſchej ßerbſkej Łužizy.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Czeźke njeſboże je ßo ſańdźenu ßrjedu na twarje tudomneje noweje zyrkwje ßwj. Marje a Marthy ſtako. Horni drjewjany, 36 metrow wyßoki twar jejneje hłowneje wěże je ßo wot ßylneho wichora, kiž dopołdnja w 11 hodźinach pſches město czehnjeſche, wotſběhnuł a ßo po dołhoſczi zyrkwje dele czißnuł. Padajo je wotlemjena pyramida, ſ wjele ßylnych hrjadow wobſtejaza, zyrkwinu tſěchu ſ dźěła pſcherasyła, jenu mjeńſchu wěżu na ſadnim zyrkwinym twarje rosraſyła a wot murjow ſ dźěła ſymſy wotraſyła. Teho runja je żeleſne zankate wudebjenje, na pónoſchku zyrkwineje tſěchi pſchiczinjene, ßrjedźa pſcherażene a ſeſhibowane. Bohu żel ſtaj pſches powróczenje wěże dwaj cźłowjekaj k njeſbožu pſchiſchłoj, dźěłacźer Schander, kotremuż je ßo ruka ſłamała, a murjerſki wuczobnik Leſchka, kotremuż je hłowa ſtraſchnje rosražena a ruka wobſchkodźena. Poßledniſchi na ſadnim zyrkwinym twarje dźěłaſche a bu tam wot padazeho wěžineho wjetſchka poraženy. Njeſboże budźiſche hiſchcźe wjetſche było, njebudźiſche-li krótko prjedy cźěßliſki polěr cźěßlam, na wěži dźěłazym, pſchikaſał, ſo dyrbja ßylneho wětra dla ſ dźěłom pſcheſtacź a wěżu wopuſchcźicź. Pjenjeżna ſchkoda, pſches wěžiny pad naſtata, nětdźe 15 hacź 20,000 hriwnow wuczini. Wěżywuſtojni měnja, ſo ßo njeſboże njebudźiſche ſtało, hdy budźiſche drjewjany twar k wěżinej muri ſ kótwizami (ankerami) ſwjaſany był, kotrež budźichu dyrbjałe někotre łohcźe hłuboko do murje ſamurjowane bycź. Draždźanſki miſchtr Gyſa, kiž twar wjedźe, je ßo pſched dwěmaj njedźelomaj, hdyž hižo drjewjany twar na wěži ſtejeſche, dohladał, ſo je ßo na kótwizy ſabyło, a pſchikaſał, ſo dyrbja ßo wone hnydom ſhotowicź a ßo k wěži pſchiczinicź. Jeho dźěłacźerjo pak po jeho pſchikaſni czinili njejßu a kótwizy pola ſamkarja ani ſkaſali njejßu.

— Wjazori tudomni rjemjeßlnizy ßu tele dny ſ mjerſanjom naſhonili, ſo je jich żona jeneho tudomneho pohoncża na njehańbicźiwe waſchnje ſjebała. Żona je pola nich wſchelake wězy na wotpłacźenje kupiła, tola niczo ſa nje njeſapłacźiła. Bjes druhim je wona ſcheſczom cźaßnikarjam ſchéſcź rjanych drohich regulatorow a dwěmaj pſchedawarjomaj ſchijazych maſchinow dwě ſchijazej maſchinje wurěczała a je potom hnydom w měſchczańſkej pożczerni ſaſtajiła. Sjebani rjemjeßlnizy ßu nětko, ſo bychu wſcho njeſhubili, ßwoje wězy ßami wukupicź dyrbjeli.

— S winom, pſchede wſchěm ſ cźerwjenym, ßo wjele panzanja czini. Kak pak ſhoniſch, hacź je cźerwjene wino cźiſte abo niz? Wſmi běku ſchkleńczanu bleſchu, liń pruhu wina do njeje a pſchidaj pjaty dźěl teho, ſchtoż wino waži, glyzerina. Tutón ßo hnydom na dno ſeßyda a ßo njebarbi, je-li wino cźiſte; hewak pak ßo glyzerin ſijakkojty, cźerwjeny abo błędy żołty wobarbi, po ßrědku, ſ kotrymż je ßo wino barbiło.

S Wjeleczina. Tudomne ßerbſko-němſke zyrkwinſkowuczerſke město ßo lětßa 1. novembra wuproſdni. Pódła wobydlenja a pſchiłohow na ſtarobu město 960 mk. wot ſchulſkeje ſłużby a 885 mk. wot zyrkwinſkeje ſłużby lětnje wunjeße. Cźi, kotſiž ſa městom żadaju, maja ßo hacź do 19. julija pola k. ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda ſamolwicź.

S pola. Wuſpěſchny ßrědk pſche mole je tołczeny żeleſowy vitriol. So by ßo lepje tołk, ßo vitriol prawje wußuſchi, na cźoż ßo na próch rostołcże. Tónle próch ßo do kożucha naßypa, a to mjes koßmy na ßamu kożu. W tajkim kożuſche ßo nihdy molow njenalehnje. Tónle ßrědk ßo też pſchi rubjeſchczach, wokmjanych wězach, do włoßankow, ſ kotrymiż ßu ſofy a ſtólzy wutykane, a druhdźe nałożicź hodźi.

S Wojerez. Lětuſche wyſchſche ſarunowanſke wuſběhowanje (Ober-Erſatz-Geſchäft) ſa naſch wokrjeß, ſ kotrymż budźe na dobo wobhładowanje invalidow a khorych wobornikow, budźe ſchtwórtk 6. julija rano wot ſcheſczich na tudomnej tſeleźni.

S Klětneho. Sańdźenu njedźelu tydźenja je ßo tu pſches naležne prózowanje naſcheho knjeſa farara Lenika burſka pokładniza po Reifeiſenowym ſyſtemje ſałożiła, kiž ma wotpohładanje, ßwojim ßobuſtawam w nuſy pjenjesy wupożczowacź, jich nalutowanja ſadanicź (dawamy 3¼ % a bjerjemy kóždu ſummu wot 1 hr. horje), dale ſhromadne hoſpodarſke potrěbnoſcze, kaž wuhlo, ßymjenja a pſchikupne hnoje tunjo wobſtaracź, ſ zyła na wſcho mózne waſchnje ſwonkowne a ſnutskowne wobſtejnoſcze ßwojich ßobuſtawow polěpſchowacź, a kiž ma, dokelż je ſtatne ſawěſcźenje ſkota jara wobcźeżne a je jenoż ſa wěſte khoroſcze poſtajene, ßo ſe wſajomnym ſawěſcźenjom ſkota ſjenoczicź. Towarſtwowy pſchedſtejicźer je knjes farar Lenik, towarſtwowy pokładnik knjes druhi wucźer Mannigel a wubjerkowy pſchedßyda knjes hamtſki prjódkſtejer Běrka tudy. Towarſtwo ma hacź dotal 18 ßobuſtawow, je pak nadźija a wutrobne požadanje, ſo woßebje wſchitke bóle ſamożite ſtawy naſcheje woßady ßwoje ßnadź hiſchcźe napſcheczíwne nahlady k lěpſchemu dobreje wězy pſchewinja; pſchetoż je ſkutk kſcheſczijanſkeje luboſcze, kotryż hajimy, a jenoż jednota czini naß mózných! — Sańdźenu njedźelu ßo w ßußodnej wßy Koſchli rjany ßwójbny ßwjedźeń, kwaß a kſchczíſny na dobo — tón krócź pak czeſtnje! — ßwjeczeſche. Wumjeńkał Rjek a jeho mandźelſka rodź. Běliz, bydlazej pola ßwojeho pſchichodneho ßyna, ſahrodnika Stopiry, mějeſchtaj ſloty kwaß. Požohnowanje mějeſche ßo, dokelż jubilejny nawoženja na nohu czerpjeſche, niz w Božim domje ale domach, na cźoż knjes farar Lenik jubilejnymaj mandźelſkimaj, kotrajż běſchtaj wot 7 dźěczi a 24 dźěczidźěczi luboſnje wobdataj, wot Jeho Majeſtoſcze naſcheho kněżora pſchiſwoleny hnadny dar, 30 hriwnow wuczinjazy, pſchepoda, ſo by potom hiſchcźe najmłódſcheho wnuka wukſchcźił. Jara woſnamjenjaze ſa konſervativnu myßl naſchich Serbow je, ſo běſchtaj jubilejſki nawoženja a njewjeſta na ſlotym kwaßu tußamu draſtu ſwoblekanej, kotruż mějeſchtaj nětdy na ſelenym kwaßu. Běſchtaj ju wſchak jenoż njedźelu ke mſchi trjebałoj, ale běſchtaj też ſkoro kóždu njedźelu ke mſchi khodźiłoj. Bóh luby Knjes ſpożcź hódnymaj mandźelſkimaj měrny ßwjatok a w ßwojim cźaßu ſbóżne domhicźe!

Přilopk.

* S lohkomyßlnoſczu, ſkoro k wěrjenju njepodobnej, je jedyn ßudniſki pſchewodnik w Draždźanach ſańdźeny tydźeń ſawinował, ſo je jemu jaty, kotrehoż dyrbjeſche pſchewodźicź, cźeknuł. Jaty bě wěſty Kobus ſ Hródka, kiž bě ßo ſ Ohlau mjenujo w Draždźanach ſłużbu jako ſłużobnik namakał a potom ßwojeho knjeſa wobkranuł. Po żadanju ſakſkeje wyſchnoſcze bě jeho polizija w Barlinje, hdźež bě cźeknuł, ſajała. Sakſki ßudniſki pſchewodnik bě ßobotu ſ jatym do Draždźan pſchiſchoł. Tam je Kobus ßwojeho pſchewodnika narěczał, ſo by ſ nim do jeneje korczmy ſchoł. Wjeczor w 7 hodźinach wón ſe ßudniſkim ſłużobnikom do reſtawrazije „Tivoli“ ſaſtupi. Tu ßebi tintu a papjeru wuproßy, ſo by po ßwoju njewjeſtu półłał. Ta też hnydom pſchińdźe, a na to jaty ſtruchliwe waſchnje puſchczíwſchi tſi bleſche wina, hußazu pjeczeń atd. ſkaſa, tak ſo ſa krótki cźaß worczíſna 20 mk. wuczinjeſche. Na to ßo wjeßele towarſtwo wotßali, prědku ßudniſki ſłużobnik ſ jenym njeſnatym knjeſom, kiž ßo ſa pſcheczela jateho wudawaſche, ſady jaty ſe ßwojej njewjeſtu. Hdyž ßo ßudniſki ſłużobnik bliſko Albrechtsſkeje dróhi ras wohladnu, bě ßo jaty ſ njewjeſtu ſhubił a ßo hacź do dźeńßniſcheho dnja ſaßo pokaſał njeje. Na lohkomyßlneho ßudniſkeho ſłużobnika cźeźke khoſtanje cźaka.

* W Zadelu pola Miſchna wóndano cźeło 16lětneje holzy ſ Wulkeho Hojna, kotraż je w Miſchnje ſłużiła, ſ Łobja wucźeżechu. Holzu ßu najſkerje ſkónzowali byli. Cźeło ßu ſańdźenu ßrjedu khowali. Wczera ſaßo pola Nieſchütza cźeło żónſkeje ſ Łobja wucźeżechu, kotruż ßu bjes dwěła ſkónzowali byli. Jeje włoßy běchu ſ grotom wobwite, kotrehoż kónzy najſkerje w hłowje tcża; nop běſche rosražený, prawa ruka ſ grotom krucźe wobwjaſana. Też tale żónſka je najſkerje ſłużobna była. Ssnano pſched tydźenjom je ßo ſ Miſchna hiſchcźe druha holza ſhubiła, kotraż běſche ßo bójſchła.

* W Plauenje běſche rěſniſki wowzu ſarěſak. Nětko ßo pokaſa, ſo je wowza khora była a ſahorjenje ßkoſyny měła. Runjeż běſche rěſniſki prjedy zyle ſtrowy a też żaneje rany na ßebi njemějeſche, wón tola pjecź dnjow poſcźiſcho cźeżży ſkhori, a lěkarjo ſpóſnachu, ſo je ßo jemu krej ſawdała. W hojeŕni, hdżeż rěſniſki cźeżży khory leži, ßu dopokaſali, ſo ßu w jeho krwi te ßamßne pazile, kotreż ßo pſchi ſahorjenju ßkoſyny namakaju.

* Kublerjej w Mittelbachu pola Chemnitza ßu wóndano w nozy ſ pißneho blidła, kotreż běſche ſamknjene, nješchto pjenjes kranuli. Paduch je wotroczk, kotryż je paduſchſtwa dła hižo woſpjet khoſtany. Pjenjeſy kranuwſchi chżyſche paduch khwilku wotpocźnucź a ßo wó jſtwje, hdżeż bě pjenjeſy kranuł, na ſoſa lehnu, ale ßebi pſchěſpa, a rano wokoło ſchtyrjoch jeho kubleŕ wó jſtwje nadeńdże a jeho pſchimnu. Żandarmej je ßo paduch wuſnał, ſo je w běhu poßlenjeju dweju njedźeł hiſchcźe dwójzy druhdże kranuł.

* Na Jana mějeſche liſtynoſcheŕ Matzelt w Starym Kemnitzu w domje wudowy S. liſt wotedacź. Hdyż wón do domu pſchińdże, ßo wudowa runje ſ mużſkim wadżeſche, kotrehoż běſche jako ßyna ſkubkowała. Hdyż ßo tutón tak daloko ſabu, ſo ſtarej żonje ſ piſtolu hrożeſche, jemu Matzelt ſ dobrym rěczecź pocża. Ale njembry cźlowjek jeho ſatſěli a do druheje jſtwy doběża, hdżeż ßo ßam ſatſěli. Lěkaŕ, wo kotrehoż ßo hnydom póßła, wobeju mużſkeju morweju nadeńdże. Piſtola běſche ſ drobom natykana była. Liſtynoſcherjej běſche 32 ſornjatkow do khribjeta ſlecźało, a nětkotre běchu płuza pſcherasyłe. Matzelt běſche 27 lět ſtary muż, kotremuż běchu wſchitzy ludźo a też jeho wyſchſchi dobri.

* W Planitzu pola Zwickawa běchu wóndano kekleŕjo na torhoſchcźu. Na kekliju běſche ßo ßnano 5000 pſchihladowarjow ſeſchko, ſo bě torhoſchcźo kopate pokne ludźi. Jedyn kekleŕ na rěbl ſalěſe, ſo by petrolejowe lampy ſeſaßwěcźak. Ale lud ßo tak wokoło rěbla cźiſchcźeſche, ſo ßo rěbl cźumpacź pocża, kekleŕ lampu powali, petrolej ßo ſapali a ßo na ludźi dele kidaſche, kotrymż ßo draſta ſapali. Mjes naſtróżanymi pſchihladowarjemi wulka cźiſchcźenza a měſchenza naſta. Na ſboże pak nikoho ſatokkli njejßu. Nětkotſi ludźo ßo ßylnje wopalichu. Dźěcźi poteptane a ſatokcźene njebuchu, dokelż wobhladniwi mużojo dźěcźi ſhrabachu a je nad hłowu dźerżachu.

* W krkonoſchach (Rieſengebirge) bu wutoru pſchekupz Schowler ſ Züllichaua duży ſe Sſněhowki wot rubjeżnika nadpanjeny. Se ßylnym ßochorom wot rubjeżnika pſches hłowu morßnjeny, Schowler bjes myßlow k ſemi padże. Rubjeżnik jemu pjenjeżnu móſcheń ſe 70 hriwnami kranuwſchi cźeknu. Droheho cźaßnika a liſtownje, w kotrejż ßo 180 hriwnow khowaſche, ßo rubjeżnik dohladał njebě a bě je teho dła nadpanjenemu woſtajił. Prózowanjam żandarma Matthiſa w Arnsdorfje ßo poradźi, rubjeżnika bórſy pſchimnucź. Wón je 33lětny dundak Hühnerjoch ſ Arnsdorfa, kiż je ßo hižo rubjeżniſtwa wuſnał. Hühnerjoch bě ſpomnjeny dźeń pſchipołdnju do hór ſchoł, ſo by tam někoho wurubił. Tam je wón wokoło 5 hodźin popołdnju Schowlera wohladał a ßo w kerkach ſkhowawſchi jeho nadpanuł, hdyż tón nimo njeho pſchińdże; potom je wón do Hampelbauda ſchoł a ßebi ſa 80 np. liter palenza kupił. Naſajtra rano je do Hirſchberga wotjěł a tam ſ dźěłacźerjom Marſinokom 20 mk. pſcheczinił.

* Rěſnik w Schneebergu běſche ſa 80 mk. krowu kupił a ju ſarěſał, runjeż běſche jemu wobßedźeŕ krowy prajił, ſo je ſkoczo khore. Na ſboże pak ßo rěſnikej radźiło njeje mjaßo rospſchedacź. Krowa běſche na ßkoſynu khora; duż mjaßo k jědźi njebě. Wo tym ſhoniwſchi tamniſcha polizija mjaßo ſkoczecźa ſahrjebacź da.

* Na ßudniſtwo w Nowym Měſcze n. W. wóndano bur ſ Lindy pſchińdże a tam ßwoju poßlenju wolu (ßwój teſtament) pſchepoda, prajizy, ſo dźě cźlowjek njewě, hdy ßebi ßmjercź po njeho pſchińdże. Duży domoj wón padże a běſche na měſcze morwy.

* W Hamburgu běſche wóndano ſpodźiwna hońtwa. Cźornoch, kiż na jenej łódźi ßłuži, w korczmje morjakej wołmjane wodźewadło kranu, kotreż běſche ßebi tutón runje kupił, a mějeſche ßo khwatajzy ſ nim ſ prócha. Morjak ſe ßwojimi towarſchemi ſa nim běżeſche. Hdyż běchu cźorneho paducha nimale doſcźahnuli, tutón do Łóbja ſkoczi a dale płowaſche, kranjene wodźewadło krucze w ruzy dźerżo. Dokelż jemu draſta ſadźewaſche, ßo wón w wodze wußłeka, draſtu do wodźewadła ſawali a dale płowaſche. Morjak pak běſche mjes tym złonikow na pomoz ſawołał, kotriż na cźołmje paduchej napſcheczo jědźechu. Dołho trajeſche, prjedy hacź ßo jim radźi jeho doßahnucź. Hdyż jeho na poßledk mějachu a na cźołm ſcźeżechu, ßo pokaſa, ſo běſche cźorny cźełnahi, a draſtu a wodźewadło běſche tola ſhubił abo ſ dobrej wolu do rěki puſchcźił. Dokelż pak jeho naheho do měſta wjeſcź njemóżachu, jemu ſ bliżſcheje pólzajſkeje ſtraże někajku draſtu wobſtarachu a jeho potom na poliziju dowjedźechu.

* Do wßy Topper je 28. meje popołdnju nědźe 15lětna holza pſchiſchła, kotraż powjedaſche, ſo ßu ju w jejnym ſcheſtym lěcźe zyganjo wotwjedli, hdyż je ßwojemu nanej, kiż je hórnik, wobjed njeßła. Po jejnym wudawanju je wona ſ Hederslebena (w Braunſchweigſkej), hdżeż je jejny nan ſ hórnikom a hdżeż je wona ſe ßwojimaj ſtarſchimaj pola khěżnika Krauſy bydliła. Wona ßama Clara Sachs rěka. Zyganjo ßu ju ſhrabnuli a na wós ſwjaſali. Woſpjet je wona ſpytała cźeknucź, tola kóżdy krócź ßu ju ſaßo popanuli. Ssu ju też zyganſke khumſchty, po proſchenju khodźicź, pakoſcźicź a zyganſku rěcź nawucźili. Najprjedy je pſchezo ſ pſchewodom a potom ßama po proſchenju khodźiła, a pſchi tym je pſched dźewjecź dnjemi cźekła. Zyganſki wyſchk Klemt rěka, a jeho cźrjóda ſ tſjóch woſow wobſteji. Nětkotre dny prjedy, hacź je cźekła, ßu zyganjo ſaßo jeneho 3—4lětneho hólza kranuli. Holza bě wſcha ſanjerodźena, njemóżeſche ani pißacź ani cźitacź, a ſ pjenjes wona jenoż pjenjeżki a podwunowarje ſnajeſche. Jejna jeniczka modlitwa bě: „Luby Bożo, pſchinjeß mje ſaßo k mojimaj ſtarſchimaj.“ S luboſcźiwym dźělbracźom ßu holzu ſaſtarali a jej draſtu a jědź dawali. S Toppera ßu ju do Schwiebuſa póßłali a tam poliziji pſchipokaſali, ſo by ßo ta wo dalſche ſtaraka.

* W Peterburgu je ſańdźene dny wěſty Martinow ſemrjeł, kiż mějeſche rjany dom a běſche jara bohaty. Njedźiwajzy na to běſche wón żiwy, każ najhubjeńſchi proſcheŕ, a ßwojemu ßynej hłodu tradacź daſche. Hdyż ſ domu dźěſche, ßebi wón ſtajnje pod prawe koleno drjewjanu nohu pſchipaßa, kotruż mějeſche w nozy pod hłowakom leżo a ſ dołhim rjemjenjom wokoło ſchije pſchiwjaſanu. Po jeho ßmjercźi ani kroſchka pjenjes w domje njenadeńdźechu. Njembry jeho ßyn drjewjanu nohu wo ſemju wrjeßnu, ſo ßo ſłama. A hlej, drjewjana noha běſche nutſkach próſna; w njej mějeſche ſemrjety ßwoje pjenjeſy ſkhowane. W njej 300,000 rublow pjenjes tcźeſche. — Podobny podawk je ßo pſched nětkotrymi lětami w Moskwje ſtał. Tam lichownik, kiż běſche ßmjercź bohaty, woprawdże hłodu wumrje, wjazy hacź dwaceźi millionow rublow ſamoženja ſawoſtajiwſchi. Skupy cźlowjek cźaż żiwjenja wjazy hacź 12—15 pjenjeżkow wſchědnje trjebał njebě.

* Eſtiſkim nowinam Olewik ßo piſche: Wóndano burſka żona rano ſahe kury do Derpta na wiki njeßeſche. Duży po měſcze ji jena kokoſch wuſkoczi a do bliżſcheho dwora ſaběża. Żona klepaſche, a bórſy ji dwórnik wotewri, kokoſch w rukomaj dźerżo. Żona chżyſche ßo jemu dźakowacź, ale dwórnik praji, ſo je to jeho kokoſch. Duż żona k ßudnikej dźěſche. Tutón ßebi ſ woprěbka rady njewjedźeſche, dokelż kóżda ſtrona pſchi ßwojim woſta, a ßwědkow tu też njebě. Duż ßudnik dwórnika na khwilu do druheje jſtwy póßła a ßo potom żonu praſchefche, hacź je rano kurom ſchó dawała. „Haj“, żona wotmolwi, „jeczmjeń ßym jim dawała.“ Na to ßo ßudnik dwórnika wopraſcha, ſchto je kokoſchi rano dawał. „Pſcheńzu“, dwórnik wotmolwi. Nětko ßudnik kokoſchi hordleſchko rosrěſnucź da, a hlej, w hordleſchku běchu zyłe jeczne ſorna. Duż ßudnik wußudźi, ſo ma dwórnik żonje kokoſch ſapłacźicź a 20 rubli khoſtanja.

* Horze wjedro hiſchcźe pſchezo nad ſjenocźenymi ſtatami lěha. Horzoty dła je wulki dźěł wicźneho wobkhada pſcheſtał. W Burlingtonje, w Jowaſkim ſtacźe, je horzota w khłódku na 32½ grada po Reaumurje ſtupika, w ßrjedźnym Miſſiſſippiſkim dole na 28—30 gradow, w Kaliforniſkej a Georgiſkej na 32 gradow. Horza wětrowa żołma ßo jara pomału k ranju hiba, a ßnadź ßo pſchezo khwila minje, prjedy hacź wona wjeczornu Europu dóſcźehnje, tola budźe potom trochu wuſtudźena pſches wodu atlantiſkeho morja. W Europje hižo dawno na cźopke wjedro ſ Ameriki cźakaju; pſchetoż lětßa ßo tu hiſchcźe jara ſhrěli njejßu. W Němzach hiſchcźe nětkole wokoło pßowich dnjow ſymu mrěja.

* W Hecklingenje w Deſſauſkej běſche pſchi poßlenich wólbach do khěżorſtwoweho ßejma woprawdźity ſběżk. Dokelż kandidat ſozialdemokratow mało hłoßow doſtawaſche, ſozialdemokratiſzy ſchkerjedźakojo haru cźinjachu, pſchi liczenju wólbnych liſcźikow wólbneho pſchedſtejerja jebaka mjenowachu a jemu wſchelake wudma dawachu a wo blido bijachu. Skónczńje blido k ſcźenje tłóczachu, ſo dyrbjachu ßo cźi, kiż ſa blidom ßedźachu, wotßalicź. Hdyż wólbny pſchedſtejeŕ herjekarjow napominaſche, ſo dyrbja ßo wotßalicź, jeho tucźi pſches blido ſcźeżechu, pſchi cźimż ßo blido ſłama, a wólbny pſchedſtejeŕ padże. Nětko ßo ſ pukami do njeho dachu a jemu rukaw wutorżechu. Něchtó piwowu ſchkleńzu do njeho cźißnu, ale ſchkleńza do ſcźeny ſlecźa a khěżorowy wobras rosraſy. Na to wſchitke lampy hacź do jeneje rosbichu, teho runja ſtółzy. Mjes tym hamtſki pſchedſtejeŕ dóńdże a ludźom kaſaſche, ſo dyrbja ßo roſeńcź. Ale też wón dyrbjeſche do kuchnje cźeknucź, hdżeż běſche hižo wólbny pſchedſtejeŕ ſ pſchißydami wucźeŕ pytał. Ale herjekarjo, mjes kotrymiż běſche jedyn ſ revolvrom, ßo też do kuchnje dobuchu; duż pſchedſtejeŕ a pſchißydojo pſches ſa-

hrody domoj roscźěkachu. Tehole sběžka dla mějachu žo sańdźene dny 21 herjekarjo w Dessawje pšched žudnikom samolwicź. Ssudniske jednanje tši dny trajesche. Pšchiběžni dwaceźoch winowatych prajachu, kotrymž žo khostanje wot schtyrjoch měžazow jastwa hacź do dweju lětow khostarnje napokoži.

* Njepěkne nawucźenje dźěcźi, wischnje s bócźkami póžrjecź, je hižo wjele njesboža nacźiniko. Njedźiwajcy na to starschej žo wostajetaj, dźěcźi pšched tym warnowacź. Wospjet je žo žamo hižo stako, so žu sroscźeni póžrjecźe bócźkow se žwojim žiwjenjom sapkacźicź dyrbjeli. Tele dny móžesche dwórski radźicźel profesor Nothnagel w Winje žwojim poškucharjam tajki wopor póžrjecża bócźkow na rosrěsanskim blidźe pokasacź. Bě to 16létny blidarski wucźomnik Jan Brunnecker, kiž bě pšched někotrymi dnjemi maku licźbu wischnjow s bócźkami sjědł, a kotrehož hižo dźeń posdźisko se snamjenjom sahorjenja cźrjewow do hojerne pschinjeżechu. Tu lěkarjo hnydom měnjachu, so žu wischnjowe bócźki cźrjewo pšchedrěke. Pšchi rosrěsanju cźěka žo tole měnjenje sa prawe wupokasa.

* Kišaku žmjercź je žebi murjeŕ w Nußbachu w Awstriskej pšched krótkim pytak. Wón do pinzy dźěsche, hdźež kotoł s kišakom steji, žo nahi wušlěka, na kotoł tši kschižiki sćini a žwoje mjeno napiža, do kišaka skocźi a žo w nim tepi. Nasajtra rano jeho morweho w kótle namakachu.

* Strajk tkalzow w Greizu je skónczeny. Dźěkacźerjo, kotsiž běchu jón sapocźeli, móhł rjez žanych žrědkow njemějo, žu pschěhrali. Hubjenstwo mjes nimi je wulke. Wjazy hacź 400 tkalzow, kotsiž maju s wulkeho dźěła žwójbu a wjele dźěcźi, žu dźěło pschižadźili; pschetož fabrikantojo žu strajka dla zusnych dźěkacźerjow powokali, kotrychž nětko sažo s dźěka póžkacź nochzedźa. Strajk je jara wjele žwójbow do hubjenstwa storcźił.

* W Parisu žu sańdźene dny pincźnika k jastwu na běrtl léta sažudźili, dokelž je žwojej žonje, žo s njej swadźiwschi, nóž wotkužnuł a jón póžrěł. Wobskorženy žo s tym samolwjesche, so je jeho něhdy poš skužał, so wschak žam na skaženosćz skhorił njeje, dokelž je jeho žkawny Pasteur wulěkował, so pak wot teho cźaža rady kuža.

* W Brüsselu žebi něcźajki knjes w korcźmje karancźk piwa skasa a, dokelž dróbnych pjenjes njemějesche, pincźnikej 1000 frankowski papjerjany pjenjes da, to je 800 mk. Pincźnik pjenjesy wsa, s burjemi won dźěsche a žo wjazy njewrócźi. Hdyž běsche hóscź dołho doscź na žwoje pjenjesy cźakał, žo pokasa, so je pincźnik s pjenjesami cźeknuł. Dokelž korcźmar hoscźej schkodu sarunacź nochzysche, žo na to powokajo, so je žebi spomnjeneho pincźnika jenož na khwilu na pomoz wsał, jeho hóscź wobskorži. Ale žudnistwo skórźbu wotpokasa, prajizy, so je skórźbnik žam wina, so je zyle zusemu cźlowjekej lóhkomyślnje telko pjenjes dowěrił.

* Hdyž wóndano tótka w Aumje na nowym pohrjebnischcźu do žwojeho noweho sastojnskeho bydła pschicźeże, žo jemu spodźiwne powitanje dosta: wó jstwě mužski wišasche, kiž bě žo tam khwilku prjedy wobwěsnuł.

* Blisko norwegskeho mórskeho pobrjoha je jena wjelryba, kotraž bě hižo ranjena, do boka parneje łódże taiku dźěru wurasyła, so žo łódź na měscźe podnuri. Mužstwo łódże žo žmjercże sminu.

* Najhrósbnische, schtož móże žo cźlowjekej stacź, drje je, so jeho žiweho sahrjebaju. Wospjet hižo žmy tajke něschto žłyscheli, a druhdy je tola wěrno byko. Nětko žo sažo wo tajkim podawku s wulkeho amerikanskeho města Chicago pische. Dokelž chzychu tam hischcźe druhe cźěko khowacź, pšched krótkim row wěsteho Cantora wotewrichu, kotryž běsche 25. makeho rózka wumrjeł; po lěkarskim wopišmje je jeho Boża ruczka sajała była. Row wotewriwschi žo dohladachu, so je kaschcź powrócźeny. Duž žo bojecź poczachu, so žu Cantora žnano žiweho sahrjebali byli. Kaschcź s rowa wsachu a pšched woczomaj někotrych ludźi s pschecźelstwa semrjeteho wotewrichu. Nětko widźachu, so je njesbožowny woprawdźe žiwy sahrjebany był. Wón w kaschcźu na woczomaj leżesche; sadwělujo je wschitke mozy napinał žo s kaschcża wudobycź a žo pschi tym w kaschcźu wobrocźił.

* S Rjeki (Fiume) žo khorwatskim nowinam pische: Na wěsteho Majonni, kotryž wojakow a druhich płowacź wucźi, wóndano w tamnischim mórskim pschistawje akuka (Haifisch) pschińdźe. Majonni płowasche, schtož móżesche, so by žmjercźi wucźeknuł. Sstyschjo, kak wón na jene dobo straschnje sawoka, jemu jeho žona na cźołmje na pomoz pschijědźe; hdyž pak běsche jemu hižo bliško, žo woda wokoło njeje cźerwjena barbicź pocża. Wschitke mozy napinajo wona muža shrabnu a jeho s wulkej prózu s wody na cźołm sćeże. Ale akuka běsche jemu hižo nohu wokoło kulki wotkužła; noha běsche kaž s teżakom wotrubnjena.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutsje sa tydźeń **němska** spowjedź a prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Hermann August Harm, žukelnik pod hrodom, s Marju Augustu Rjenczej tam. — Robert Bernhard Bjar, bětnar tu, s Lejnu Sommerez s Hkupońz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst, Jana Hendricha Glauscha, žiwnoscźerja w Ratarjezach, ž. — Klimant Jan, Ernsta Emila Strohbacha, kublerja w Bórku, ž. — Ernst Emil, Ernsta Moritza Seiferta, khěžerja a cźěžle na Židowje, ž. — Jan, Handrija Měrscha, cźěžle na Židowje, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 28. junija: Jan Ernst, Jana Hendricha Glauscha, žiwnoscźerja w Ratarjezach, ž., 4 dny. — 2. julija: Augusta Emilija Wylemina Wenzelez, wothladarka khorych s Biskopiz, w wokrjeżnej dźěłacźeńi na Židowje, 58 lět 10 měžazow 23 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1704 měchow.		W Budyschinje 28. junija 1890				W Lubiju 3. julija 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	82	10	—	9	71	10	6
"	žołta	9	53	9	74	9	41	9	71
Rožka	50 kilogr.	8	56	8	63	8	44	8	62
Jeczmjeń		8	44	8	56	8	33	8	67
Wowž		9	—	9	20	8	70	8	90
Hroch		8	89	10	97	10	—	10	83
Woka		9	17	9	44	8	61	9	44
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	1	70	2	—	1	90	2	10
Pschenczna muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	—	2	20	2	80
Sslóma	600 "	23	—	25	—	22	—	24	—
Prožata 851 schtuk, schtuka		12	—	30	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 94 np. hacź 10 hr. 6 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 47 np. hacź 9 hr. 82 np.; rožka wot 8 hr. 38 np. hacź 8 hr. 59 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 63 np.; wowž wot 8 hr. 65 np. hacź 8 hr. 90 np.

Dražbźanske mjažowe placźisny: Howjada 1. druzyny 60—65 mk., 2. druzyny 58—61, 3. druzyny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 60—63 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druzyny 55—60 np., 2. druzyny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 4. julija: Miholazy deschcź.

Na pschedań: Žiwnoscź cźišło 10 w Sslonej Borschcźi s 10 kórzami. — Zschalerez kublo w Kožarni s 58 akrami psches agenta Dittricha w Budyschtnje.

Na pschenajecźe: Hoscźenz s rěsnistwom a pjekarnja s khlamarnju w Bacźonju psches A. Ssmoku tam.

Drjewo kralowskeje wyschscheje hajnkownje w Wojerezach budźe žo w 3. schtwórcźělěcźe 1890 schtwórtk 10. julija, schtwórtk 14. augusta a schtwórtk 11. septembra w Schieblichez hoscźenzu a to kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pschežadźowanje pschedawacź.

Khěža se sahrodu, kotraž žo wubjernje dani, w jara dobrym twarskim stawje, na drósy s wjele wobkžadom w Budyschinje, je se žwobodneje ruki pschi niskim naplacźenju na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserb. Nowin“.

W Sderi je **sahrodniska žiwnoscź** cźišło 23 se wschěm inventarom se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź na Wjeleczanskej drósy cźo. 14 a pola wobžedźerja w Sderi.

Žito cźiscźaza maschina, hischcźe w dobrym rjedźe, je na pschedań na Židowje cźišło 221.

Prožata na pschedań.

Młode žwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje raży, kotrež žo lohko wukormja a rucże rostu, žu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwczizach.**

W Rakezach cźišło 24 staj **kosa** a **kosok** s dobreje raży na pschedań.

Poch (torf)

rjany žuchi, je sažo na pschedań w **Drobach** pola **Kreczmarja.**

Licźbu wulkich **wolijowych žudow,** k wódnym žudam žo hodźazych, ma na pschedań

Robert Adam

na swonkownej lawskej drósy 5.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo leżomnoscże, **Arnoldez** dźěćom w **Hrodźiſchczu** ßłuſchaze, na fol. 10, 57 a 58 leżomnoſtnych knihow ſa Hrodźiſchczo a fol. 42 leżomnoſtnych knihow ſa Brěſezy ſapißane, cźißko 16 wopalneho kataſtra ſa Hrodźiſchczo a 31a, 32, 172 a 320 leżomnoſtnych knihow ſa Hrodźiſchczo a cźißko 38 leżomnoſtnych knihow ſa Brěſezy, hromadże 2 akraj 261 □prutow = 1 hkt. 58,8 ara wulke a ſ 99,01 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżene,

ſchtwórtk 17. julija 1890 dopoldnja w 11 hodźinach

na **měſtnje ßamym** w **Hrodźiſchczu** na pscheßadźowanje pſchedawacź.

W leżomnoſcźi cźißko 16 wopalneho kataſtra ſa Hrodźiſchczo ßo **khlamarſtwo** a **korczmarſtwo** ſ dobrym dobytkom wjedźe. Kupz ma twory, na ſkładze leżaze, a khlamarſku nadobu, kaž tež lětuſche žně po ſapißu inventury abo po takſy pſchedewſacź.

Na kupny pjenjes ma kupz 11,620 mk. hypothekſkich žadanjow pſchedewſacź, 3000 mk. w termiji ſapkaczicź abo ſwěſczicź a ſbytk ſa pok lěta wupkaczicź.

S pokaſanjom na wuwěſchenki na deſzy hamtſkeho ßudniſtwa, w Jurakez hoſcźenzu a w Arnoldez korczmje w Hrodźiſchczu, ſ kotrychž ßu pscheßadźowanſke wumĕnjenja a ſwjerſchne wopißanje leżomnoſczow a jich cźeżkoſcźe widźecź, ßo na kupjenje ſmyßleni proſcha, ßo **w poſtajenym cźaßu w Arnoldez leżomnoſcźi** cźißko 16 Hrodźiſchczańſkeho wopalneho kataſtra ſeńcź, ßwoju płaczenjakhmanoſcź dopokaſacź a dalſche woczakacź.

Dalſche ſaſtarař Arnoldez dźěcźi, knjes pſchekupz **Kaſtner** w Hrodźiſchczu, wukaſa.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 26. junija 1890.

P. p. **Jaeger**, komißionſki radźicźel.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchĕ dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likĕry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnař po 15 mk., jako nĕſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Carbolineum

najlĕpſchi ßrĕdk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza**, ſo by **njehniło**, porucza

Gustav Poser.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucza tunjo

Moritz Lehmann

pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

Rĕſak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucza k twarſkemu cźaßej w ßuchej tworje:

ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcze a ſcźinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſcźach,
tſĕſchne laty, ſacźaßowanſke laty,
laty k lĕpjenju a k papowemu krycźu a
ſpalĕrowe laty
po cźaßej pſchimĕrjenych tunich płaczíſnach.

Gustav Adolf Leuner.

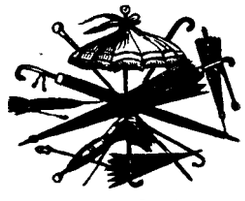

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dźĕłane
porucza po tunich płaczíſnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchcźnikař pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźĕłarni tunjo.

C. Flegel, kóžkař

w **Budyſchinje** na **žitnej haßy** w domje knjeſa radneho cźaßnikarja Köchlera, porucza ßwój ſkład **mużazych** a **hólczich ſilzowych klobukow** a **mĕzow**, jenož ſ najlĕpſchich tkaninow, hižo po **75** np. hacź k najlĕpſchim druźinam, dobroczíwemu wobkedźbowanju. **Zſłómjane klobuki** ßo tunjo wupſchedawaju.

Pſcheßłónczniki a pſchedeſchczniki,

kije k wukhadźenju, tobakowe trubki

w wulkim wubjerku tunjo porucza

Otto Brandt na hauenſteinſkej haßy.

Kokoſowe worjechi ſ mlokom

wot nowych žnjow ßu póndźelu ſaßo doſchłe. **Wone ßu jeniczki weſty ßrĕdk k wotehnaczu ſchlebjerdźaka** a pſchi tym njeſchkódne, hdyž ßo jich tež wjele wužije.

Cźerſtwe po tunjej płaczíſnje pſchezo doſtacź pola

Gotthardа Behrendſa

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 42.

Sſrĕdk

k ſpĕſchnemu blejchowanju płatu

ma n pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Telegrafy, telefony, elektriſke ſwony, automatiſke woſſjewjerje wóhnja, ſawĕſczaze telegrafy a wſchĕ do tejele rjadownje ßłuſchaze dźĕła naprawja a wuporjedźa

Richard Otto,

mechanik na hornczerſkej haßy 18.

Moleŕſke a **murjerſke barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicze atd.
poručataj tunjo

bratraj Mĕrſchej

pſchi žitnych wikach 8 w ſłotej hwĕzdźe.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cźerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poručataj

bratraj Mĕrſchej

w ſłotej hwĕzdźe.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hróch k wußywej,
woku k wußywej,
hejduſchku k wußywej,
hoborſki kolij
ßrĕni kolij } **k wußywej**

po wjetſchich a mjeńſchich dźĕlbach tunjo poručataj

Wollmann & Co.

w Budyſchinje.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscžach a po najtunischich płaczisnach porucža

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórło sa saßopschedawarjow, porucža tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Grunwald

woprawdzity selowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk psche wschě wobczežnoscze žołdka a delnjeho žiwota, porucža liter po 90 np.

Hermann Bensch
naßlědnik **G. Magera**
na garbarskej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucža

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpschi skótne pólver, mlokowy a wužitkowy pólver

je na pschedań

w haptyzy w Kumwałdze.

So je pólver dobry, wokolni wobßedžerjo skotu rad wobßwědcža.

Franz Marschner
cžaßnikař w Budyschinje
na bohatej haßy

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedženje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **Serbski.**

Wyßokorukata schijaza maschina

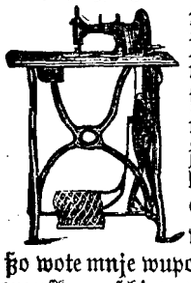

Bicsolda a Locki je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnoscž dołhe lěta rukuju.

Schijaze maschiny wschěch druzinow ßo wote mnje wuporjedžeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornczerskej haßy 18.

Wotewrjenje hosczenza.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscži najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym něhduschi

Hättaschez hosczenz na kamjentnej drósy 23

kupił a so jón po nětczischim cžasu ponowiwschi pod mjenom

„hosczenz k sakskemu dworej“

dale powjedu.

S dobom ßwoje rjenje pschiprawjene stwy sa zusych, wupschahanje, kaž tež dobru jědź a picže porucžam a lubju dobre a sprawne poßkuženje.

Wo dobroczinwe podpjeranje mojeho pschedewsacža prosscho a sa dowěrjenje ßo džakuju, kotrež je ßo mi w hajnischim dworje (Jägerhof) spožczilo, porucžam ßo

W Budyschinje, 1. julija 1890.

ſ poczesczowanjom
Jan Liebusch.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowskej haßy cžißło 6 była, namaka ßo wot 1. julija t. l. na

mnischej haßy cžißło 7, rózk jerjoweje haßy (stary seminar) po 1 skhodze.

Dobre wězy wscheje druziny kupuju a pschedawam a sprawne poßkuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Wot 6. julija hacž do 15. augusta ßym sapuczował.

Dr. Rudloff,
wocžny a wuschny lěkař.

Dženża ßym lěkarjenje knjesa **dr. med. Strohbacha** w **Huszy** pschedewsał.

K rěczam ßym rano hacž do **9 hodźin,** popołdnju wot **1** do **3 hodźin.**

W Huszy, 1. julija 1890.

K. Otto,
praktiski lěkař, hojeŕ a łasenk.

Kury, holbje a wschu druhu pjerisnu kupuje a płaczi najwyschschu płaczisnu

J. H. Ulbrich w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 22.

Koßy

kaž jěd rěsaze, porucža

Paul Walther
na žitnych wikach.

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózschu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ßß. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucža

Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucža

Adolf Rämsch.

Pschepołożenje pschedawarnje.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym ßwoju pychańnju ſ bohateje haßy 12 na **butrowe wiki** (rózk) pschepołożił. Sswój skład wupyschenych žonjazych kłobukow, kaž tež mužazych kłobukow po poniženych płaczisnach porucžam.

E. B. Deutter.

Kobłarnja w Tšelanach hacž do 15. julija wobßadzena wostanje.

Oertel, kobłař.

Rjeczasy a **pletwa ſ włoßow** ßo derje a tunjo dźěłaju. **Hotowe wopusche,** hižo po 1 mk. 50 np., ßu pschezo na składze.

Ad. Herold, friseur
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Holzu, kotraž je se schule, pyta do lohkeje ßłužby **Jan Löffler** na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj.

20—30 dźěłaczerjow pschi wyßokej msdze pyta ryjerski mischtr Langheinrich w Njeßwaczidle.

Wotroczkow a džowki k nowemu lětu pschi wyßokej msdze pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhod.

Dźěłaczerjow

do lětnjeho a symskeho dźěła hischcze pschijima

Margareczina hěta
pola
Khwaczig a **Wulkeje Dubrawy.**

Hejtmanow, strażnikow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, ßłužobne, hródźne a mlokowe džowki pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Kowarskeho wuczobnika pyta ſ pschihódnymi wumělenjemi **Pawoł Rychtař** w Delnjej Hórzy.

Kowarski pomoznik ßo hnydom do trajneho dźěła pyta wot **Augusta Jurza,** kowarskeho mischtra w Scheschowje pola Njeßwaczidła.

Wutrobny džak.

Sswój statok ſ Božej pomozu natwariwschi, kiž bě ßo loni 6. junija ſ wóhnjom saniczik, prajimoj wschitkim tym, kotsiž ßu namaj pschi nowotwarje ſ pschiwoženjom twarskeho materiala, ruczným dźěłom a pjenježnymi darami k pomozy byli, najwutrobnischi džak. Woßebje pak ßo knjesej **Janej Steglichej** a jeho mandželskej, kotrajž staj namaj darmotnu hospodu dałoj, džakujemoj. Bóh luby Knjes chzył naschim dobroczelam jich ßmilne skutki ſ cžaßnymi a wěcžnymi kubłami sarunacž.

Korla Khwač
a mandželska.

Najwutrobnischi džak

wuprajamy wschitkim sa luboscž a poßlednju czesc, kiž ßu pschi pohrjebje nascheje lubeje, jenicžkeje džowki **Hany** semrjetej, kaž tež nam w tak bohatej měrje wopokasali, woßebje k. fararjej **Rädži** sa jeho wutrobu posběhowaze, troschta polne ßłowa, kaž tež jeje wucžerjej, knjesej **Rachlowzej,** sa wschitku wopokasanu dobrotu, pschede wschěm pak tež **Stróżanskej młodosczi,** kiž njeje prózy lutowała, něhduschej towarschzy ſ hódnje sfotowanym pschewodom wopokasacž, kak wyßoko je ju ßebi ważiła.

Bóh žohnuj wschitkich sa to bohacże.

W Stróži pola Hucžiny.

Srudžena Pěterkez ßwójba.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 12. julija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert so póndźelu na wjazydnjowne puczowanje do Rudnych Hór (Erzgebirge) a Voigtlanda poda.

— Psched Lipsczańskim kněžorstwowym sudom je so schtwórtk wuslubjenje pschecziwo schtyrjom pschiwisowarjam sozialdemokratiskeje strony dla wyšokeje pscherady sapoczało. Wobskorzeni su psched swjedzenjom 1. meje bjes dźěłaczerjemi w Barlinje leczaze listy rosscherjeli, w kotrychž so dźěłaczerjo napominaju, wobstejazy statny porjad powróczicz, samožitych ludźi sabicz, jim jich wobsedźenstwo rubicz a němskeho kněžora skónzowacz. Skónczńje so w leczazych listach kněžor z najnjehornischimi wudmami hanjesche. Sozialdemokratiske pisma su so w Londonje czischczałe a so wot tam wobskorzenym do Barlina póslałe. Kaž je pschepytanje wupokasało, su sebi wobskorzeni hižo lěta dołho z anarchistami w Londonje, Parisu, Petersburgu a Amerizy dopisowali.

— Kněžor Wylem je so sobotu w Khrystianiji se schwedskim kralom Oskarom na najwutrobnischo roslohnował a pschi norwegskim brjosy dale k połnozy wotjěł. Sso domoj wróczíwschi kněžor sapoczatk augusta jězbu do Jendźelskeje nastupi, hdźež hacz do 7. augusta sawostanje.

— Hamtske powjesce wo stawje zywow a wo wuhladach na žně su w pruskim kralestwje do zyła dobre a spokojaze. Na někotrych městnach wschak je smjersk a wutrajny deschcz wjele schkodźił.

— Wopschijecze němsko-jendźelskeho wuczinjenja je so nětko wosjewiło. W nastupanju wotstupjenja Helgolanda němske knježerstwo wobydlerjam Helgolanda dowoli, so 1. januara 1892 wuprajicz, hacz chzedza jendźelszy poddanjo wostacz. Wobstejaze sakonje a waschnja dyrbja so, tak wjele hacz so hodźi, sakhowacz. Němske knježerstwo slubi, so hacz do 1. januara 1910 zkowny tarif, na kupje w tu khwilu płaczazy, njepowyschi. Prawa jendźelskich rybakow, pschi kóždym wjedrje pschi kupje sastacz, zyrobu a wodu pschijecz, porjedźenja czinicz, twory pschekkasczc, ryby pschedawacz a zycze zuschicz, dale wobsteja.

Awstrija. Njesnate městačko Denysow w Galizijskej w tu khwilu kedźbnosć na so wobrocza dla swady, kotraž je bjes tamnischim fararjom a Tarnopolskim wokrjesnym hejtmanom wudyrika. Rušinski farar Witoschinski je so prózował, swojich wosadnych wot najhórscheho njepoczinka galizijskich burow, wopikstwa, wušwobodźicz. Wón je towarstwo strósboscze sakožił, kotrehož zobustawy su sebi zlubili, so so wscheho palenzpicza wostaja. Schtož so w druhich stronach njeje pschewjesc hodźiło, to je skónczńje Denysowski farar se swojim njewustawazym prózowanjom dozpik: jeho wosadni su do zyła palenz picz pschestali. Tole pscheměnjenje w wobstejnosczach Denysowskeje wosady pak bě se schkodu tamnischim semjanskim kublerjam a židowskim korczmarjam. Tuczi su so teho dla z wobczezowanjom na wyschnosć wobroczili, so Denysowski farar swobodnu wolu swojich wosadnych podtłóczuje a so je so pschecziwo sakonjej z tym pschescholi, so wosadnym wobara, do korczmow khodźicz. Na to je Tarnopolski wokrjesny hejtman fararjej list póslał, w kotrymž jeho napomina, so by Denysowskim korczmarjam a palenzarjam dale njeschkodźił. Po tajkim palenzarjow a korczmarjow dla dyrbi Denysowski farar wopikstwu swojich wosadnych polékowacz, jim duchownje sahubicz a jim wokhudźicz dacz! Człowjek njeby wěrił, so so něhdze knježerstwo nadeńdze, kotrez wozłokanstwo bjes swojimi poddanami podpjera a spěchuje. Galizijska ma nětko tule srudnu khwalbu. W druhich krajach je Bohu dźakowano runje na wopak. W Němzach, Schwajzarskej, Schwedskej, Franzowskej atd. knježerstwo wschě srědki nakožuje, so by so wopikstwo po możnosczi samjesowało.

— Awstriske knježerstwo je „Ratarske towarstwo za czeske kralestwo“ roswjasało. W towarstwje je so pschecziwo czesko-němskemu wurunanju rěczało a so wobsamknjenja a petizije pschecziwo njemu pschijimałe. S tym je pjecza towarstwo mjesy swojich wustawkow pschekroczilo.

— Na wuhersko-romunskich mjesach je so woprawdźita bitwa bjes 300 romunskimi ratarjemi a wuherskimi zandarmami biła. S jeneje pschimjesneje wsy je na 300 romunskich ratarjow z kosami wobrónjenych, psches mjesy pschischło, zito na polach, knježerstwu słuschazych, posykło, a ludźi, kotriž jim wobarachu, wotehnało. Dzeń posdźischo 60 druhich Romunow z tym samym wotpohladom pschińdze; czi pak so zandarmami, kotriž běchu wo prěnim podawku shonili, trjechichu. Jedyn Romun bu pschi tym satsělany a mnosy druzy franjeni. Swojich franjenych su Romunoju sobu psches mjesy wsali.

Franzowska. Njedawno sajeczi ruszy nihilistojo su so wot Parizskeho khostanskeho suda hacz na dwě zónskej winowaczi spósnali a so k jastwu po 3 létach a k pjenjeznemu khostanju po 200 hriwnach sasudźili. Jich wurěczam, so rosbuchadka, w jich wobydlenjach namakane, k pjelnjenju bombow njejsu trjebacz chzyli, sudnizy czim mjenje wěrjachu, dokelž je so wupokasało, so su někotsi wobskorzeni hižo sapoczatk tuteho léta w Schwajzarskej z dynamitowymi bombami pospyty czinili, a so je so tehdy jedyn nihilist czezko sranił. Sasudźenje nihilistow njeje sama sudniska naležnosć. Wone hłuboko do swonkowneje politiki pschima a wobsamknjenje franzowsko-ruskeho swjazka pospěschi, jeli so tutón hischcze wobsamknjeny njeje. Franzowsojo njejsu sebi z niczim bóle pschikhilnosć ruskeho zara dobycz móhli, hacz se sasudźenjom straschnych nihilistow, kotriž se sasakkosczu srědki a składnosć pytaju, so bychu zara skónzowali.

— Franzowsa Giffard je sebi nowu tsělbu wumyslik, z kotrejež so kulki niz z pólvrom, ale z płunom (gasom) wutsěleja. Želesna prósdnjenza pod roku je z 300 kapkami běžiteho płuna pjelnjena. Pschi tłóczenju na tłóczník kapka psches ventil sa samk panje, pscheměni so w powětsje do płuna a kulku z wjetschej mozu wucźeri, hacz pólver. Tutón system so tez hacz do najwjetschich rosměrow pschi artilleriji nakožicz dawa. Płun sa tsistakróczne wutsělenje zenoz dźesacz centimow (8 np.) płaczi. Tsělby po Giffardowym systemje so mjenje samasaja a so tak bórsy horze njesrybuja, kaž tsělby, pschi kotrychž so pólver nakožuje.

— Wotpohlad, z Algiera želesnizu psches pusczinu Saharu natwaricz, so bórsy wuwjedźe. Ruszy a franzowszy pjenjeznizy su hižo franzowske knježerstwo wo dowolnosć prosyli, so změlí twar želesnizy sapoczecz. Želesniza hacz k Tsadskemu jězorej powjedźe.

Jendźelska. W Jendźelskej so hacz dotal hischcze powschitkowna wojerska powinnosć sawjedźa njeje. Wójsko tam z najatych ludźi wobsteji, kotriž su so wschěch stron swěta sběželi. So tole wójsko wjele hódne njeje, a so so na njo w czasu nusy spuschczecz njemóża, na to je so hižo czasto w jendźelskim parlamencze skorziło. Měnjenje wo jendźelskim wójsku je jara hubjene, so pak su w nim podeńdźenja możne, kajkez su so psched krótkim w Londonskim garderegimencze měle, to so hacz dotal wěriło njeje. Muzstwa druheho bataillona mjenowaneho regimenta su so sjawnje sarjekle, na pschikasy swojich offi-

žerow poßkuchacź. Hdyž ßo jim wosjewi, so dyrbja ßo w Wellingtonskich kasarmach sestupacź, ßo nichtó s nich na postajenym městnje njepokasa. Wojazy běchu shonili, so offizěrojo jich tornistry pscheßytaju. Pscheczíwo temu ßo woni spjeczowachu a ßo do ßwojich stwow samknuchu. Po wuradźenju něktorych offizěrow generalneho staba s regimentowym wyschkom ßo wobsamknu, ßo pschehladanja tornistrow wostajicź, wyschk pak mużstwam pschikasa, ßo sestupacź, a jim jich njepoßkuschnosću porokowasche. Na tele poroki wojazy s hwisdanjom a wokanjom wotmolwichu. Nasajtra rano ßo też bataillon sapowjedźi, na paradu wucźahnucź. Regimentowy wyschk dyrbjesche ßo s tym spokojicź, so ßo wojazy, na to ßo wobczeżowazy, so jich njetrjebawschi dreja, swólniwi pokasachu, pschipołdnju w Buckinghamtskim hrodze strażowacź. Kak bychu w Němzach a w druhich europiskich krajach s tajkimi wojakami wobkhadźeli? Kulka by jim wěsta była, a to s poknym prawom. Kak by hewak możno byko, porjad w wójsku sdźerżeczź, hdy by ßo tajkej njeßkyschanej njepoßkuschnosći polěkowako? Też po jendźelskim wojerskim sakonju ßo njepoßkuschnosću krucźe khosta. Tola sakonjowe krute postajenja wschak ßo tam po sdacźu pscheczíwo njepoßkuschnym wojakam njenakożuja. Město so by spjeczíwych wojakow sajecź dał, regimentowy wyschk s nimi jedna a ßwój wukas, kiž ßo jim njespodoba, wróczo wosmje. Bjes dźiwa bě, so ßo s tajkej kahodnosću a ßkabosću spjeczíwosću wojakow powjetschi. Woni ßwojeho wyschka wuhwisdachu, hdyž jich tón jich njepoßkuschnosće dla ßwarjesche. So by ßo sa ßwoju spjeczíwosću khostako, ßo bataillon pjecźa do jeneje jendźelskeje kolonije póscźele. To je jara mike khostanje, kotrež druhe wotdźelenja wójska njesatraschi a jich rospuschczenosći njesadźewa. Sda ßo skoro, so ßebi knjeżerstwo njeswěri, s krutosću porjad w wójsku postajicź; njeje hewak srosumicź, cźeho dla se spjeczíwymi wojakami tak nežnje wobkhadźa. Podobne ske wobstejnosće kaž w wójsku ßu w jendźelskej poliziji. Hischcźe w žanym europiskim kraju ßo stako njeje, so polizistojo strajkuja. Tola w Jendźelskej je wscho możno. Tam ßu polizistojo runje kaž dźełacźerjo ßo sarjekli, pschißłuschnosće ßwojeje służby dale dopjelnicź, jeli so ßo jim msda njepowyschi a ßo jim służba njepołóži. W Bowstreetskej straźnizy je ßobotu 130 polizistow poßkuschnosću sapowjedźiło jako protest pscheczíwo pscheßadźenju dweju towarschow, kotrajž staj agitaziju wjedłoj. Polizajski pschedstejer je na to 50 polizistow wotßadźił a wupomoz s druhich wokrjeßow powołał, schtož njepscheczelske wustupy wokrjeßnych polizistow a wobydlerstwa, na stronje strajkowazych polizistow stejazeho, sbudźi. Lud do pschiwołanych polizistow s kamjenjemi a tschěskami mjetasche, na cźoż ßo polizistojo do luda s nahimi teßakami dachu a jón rossehnachu. Rosnjembrjenosću je jara wulka. W njedźelskej skhadźowanzy polizistow ßu wobsamkli, so dyrbi zyła Londonska polizija służbu skožicź, jeli so minister snutskownych należnosćow do žadanjow polizistow njeswoli. Też w hkownej telegrafowni a bjes listynoscherjemi ßo strajk wocźakuje. W Němzach by tajke něschto do zyła njemóżne byko.

Schpaniska. Schpaniska po sdacźu na pschedwjeczorje nowych sběžkow steji. Dotalne liberalne ministerstwo je po nucźenju kraloweje knjeżerki Khrystiny wotstupicź dyrbjało, a kralowa je na to konservatiwne ministerstwo powołała. Pscheměnjenje w knjeżerstwje je liberalnu a republikansku stronu ßylnje roshoriło. W něktorych městach ßu njeměry wudyriše, kotrež pak je knjeżerstwo hnydom podtłóczilo. So by k powschitkownej revoluziji njedoschło, ßo w Madridze a we wschěch wjetschich městach wójsko stajnje w hotowosći dźerži. S pschiczinu pscheměnjenja w ministerstwje je byko, so bě liberalne ministerstwo pschejara wot republikanskeje strony wotwißne a so dyrbjesche pschi wschěch nowych sakonjach na žadanje republikanskich dźiwacź. Se swonkownej politiku powołanje konserwatiwneho ministerstwa njeswißuje. Knjeżerstwo w ßwojich nowinach powjescźam napscheczíwo stupa, so ßo Schpaniska w pschichodze ßwojeho dotalneho neutralneho stejnischcza dźerżecź njebudze. Republikanszy njewěrnosće rosschěrjeja, hdyž praja, so je kralowa liberalne ministerstwo teho dla puschczíła, dokelž je ßo jeho pschedßyda Sagasta wobarał, khežora Wylema w Schpaniskej pschijecź. To ßu tež, jenož s tym wotpohladom wumyßlene, so by ßo lud pscheczíwo monarchiji nascheczuwał. Franzowsojo ßo njetrjebawschi boja, měnjo so budze konservatiwne ministerstwo na to dźełacź, so by Schpaniska s Němskej politiski swjask sczíniła.

— W krajinje, w kotrejž je kholera wudyriła, ßo sato ras jaßnje pokasuje, kak hłuboko hischcźe schpaniski lud w barbarischich waschnjach, pschiwěrje a hłuposći tczi. Bjes tym so ßo druhdze pschi nakażliwych khorosćach knjeżerstwo a wobydlerstwo sa khorych s kscheschczijanskej luboscźu stara, ßo w Schpaniskej wyschnosćź a wobydlerjo jenož wot žadanja, so bychu ßebi ßwoje ßamßne žiwjenje wukhowali, wot njerosuma, wot bojosćze a njeczłowskeje ßebiczíwosćze wodźicź dawaju. Wobydlerstwo je w ßwojim zykym sadźerżenju woprawdźe swěriske. Hdyž je khorosćź do jeneje wßy sacźahnuła, ßo na nju klatba da; jeje wobydlerjo něhdze se skażenymi pßami na jenym skhodźenku steja. Hdyž chzedźa ßwój statok wopuschczicź, jich, s kijemi do nich bijo a s kamjenjemi do nich mjetajo, wróczo cźerja. To je wina, so wjeßna wyschnosćź, wot ßamßneho wobydlerstwa pohrożena, wudyrjenje kholery po możnosći dołho samjelcźa. Hischcźe wjele hórje hacź gmejnje ßo cźlowjekej seńdze, kiž na nakażliwu khorosćź skhori. Ssußodźa njepschipuschcźa, so bychu jeho doma wothladali, jeho s koża storhnu a do hubjeneho spitala dowjesu, hdźež je tón najßožownischi, kiž rucźe wumrje. Niz wjele lepje ßo ßwójbnym khoreho dźe. Ssußodźa, nakażenja ßo bojo, jich s domu a s dwora na polo wucźerja, hdźež njeßožownym město jich wobydlenja, w kotrymž ßo wscha nadoba, drasta a schaty spala, hubjenu baraku abo stan pschipokasaja, druhdy pak też to niz. Hacź kholera w tu khwilu w Schpaniskej pschiběra abo wotběra, njeje shonicź. Knjeżerstwo wschak wudawa, so khorosćź bórsy sańdze, tola ßo na to spuschczecź njemóże, dokelž knjeżerstwo se samyßkom njewěrne powjesće rosschěrja.

Sserbija. Hospodarska wójna Awstriskeje pschecźiwo Sserbiji ßo pschezo bóle jako schkódnischa sa Awstrisku hacź sa Sserbiju wupokasuje. Awstriske knjeżerstwo je ßo myliło, hdyž je ßebi myßliło, so Sserbija sa ßwoje ßwinje kupzow njenamaka, jeli so je do Awstriskeje wuwosycź njemóże. Bohate jendźelske towarstwo po zyłej Sserbiji rěsnistwa sakoži, w kotrychž budźa ßo ßwinje s hromadami rěsacź. Jendźelcźenjo budźa ßwinjaze mjaßo ßelicź a jo potom do Jendźelskeje póscźelu. Po wucźinjenju s knjeżerstwom dyrbi towarstwo hnydom rěsnistwa twaricź sapoczecź a w prěnim lěcźe sto tyßaz, w druhim lěcźe pokdra sta tyßaz a posdźischo létnje tsi sta tyßaz ßwini sarěsacź. Towarstwo sa to dźeßacź lět dołho dawki dawacź njetrjeba, dostanje leżomnosćze k twarej rěsnistwow darmo a ßmě rěsnisku nadobu bjes zła do kraja pschiwjescź. Jako kawziju je wone hižo knjeżerstwu 50,000 puntow sterlingow (milijonu hriwnow) pschepodako. Na tajke waschnje ßo Sserbija pjenjeżneje schkody sminje, kotruž dyrbjesche po sakasni wuwożenja ßwini do Awstriskeje pocźerpicź. Pschi tajkich wobstejnosćach ßebi knjeżerstwo pschipanucź njeda, psched awstriskim knjeżerstwom zofacź. W tym ßo wone też wot luda podpjera. W wjazorych městach ßu pschekupzy shromadźisny wotbywali a wobsamkli, knjeżerstwo napominacź, so by ßo w hospodarskej wójnje Awstriskej njepodwoliło, ale Sserbiju njewotwißnu wot Awstriskeje cźiniło. Sserbszy pschekupzy chzedźa w pschichodze twory niz wjazy w Awstriskej, ale w Němzach, Jendźelskej a Franzowskej kupowacź. Awstriska industrija by s tym cźežko schkodowała.

— Bywschi kral Milan je Sserbiju wopuschcził, so by ßo do Karlowarskich kupjelow podał. W Sserbiji pschebywajo je wón wóndano knjeżerstwo a radikalnu stronu hanjo bjes ludom wulke pohorschenje sbudźił. Radikalna strona by nětko najradscho Milanej sakasała, w Sserbiji pschebywacź abo jeho pschebytk na jara krótki cźaß wobmjesowacź. W bliższej skupschtinje chzedźa radikalni sakoń namjetowacź, po kotrymž Milan pschichodnje wob lěto dlěje hacź měßaz w Sserbiji bydlicź njeßmě.

— Woßoby, kotrež ßu ßerbskeho konsula Marinkowicza w Prischtinje skónzowale, ßu wußlědzene. Ssu to tsjo mohamedanojo a jedyn zygan, po mjenje Cigo. Ssu ßo pjecźa na Marinkowiczu sa to wjecźicź chzyli, so je wón Ciga pschebił. Winizy ßu sajeczi s wuwsacźom jeneho, kiž je wupjerchnuł, tola ßo nadźeja, so jeho hischcźe popanu. Też bróń je ßo namakała, s kotrejž je ßo najßerje mordarstwo wobeschko.

Cźorna Hora. Bjes Cźornohórzami a Albanskimi ßu ßo poßlednje dny krwawe wojowanja měle dla něktorych pastwischczow, kotrež Cźornohórzam ßkuscheja, na kotrychž pak Albanszy ßwój stót paßu.

Afrika. Hižo psches léto w narańschim Sudanje žałoßny hłód knježi. Nusa je nětko tak wulka, so domoródni ßamo ludźi nadpaduja, so bychu jich sežrali. Jendźelske knjeżerstwo ma nětko cźaß sa pschihódny, ßebi Sudansku s nowa podcźißnucź. Wójnski cźah pscheczíwo sudanskemu hłownemu městu Khartumej ßo bórsy wotcźakuje.

Domjaza wójna.

(Pokracźowanje.)

Rano ßo Sebulon smuži, ßebi wěz pschemyßli a směrom a wjeßoły k wobjedu dele dźesche. Žona jemu hnydom tajke pscheczelne mjeswocze nieczinjesche kaž hewak; ju mjersasche, so wón wczera hnydom s dobrym haj prajił njebě. Ale wona ßo wotmjelcźa, mějo sa to, so dyrbi wón ßam wo tej wězy rěcźecź poczecź. To ßo njesta; wona bu njescźerpna a ßo skónczńje jara s krótka wopraschа:

„Nó, knjes ßwako, ſcże ßo nětko domaßak? Kelko ßebi ſa ſahrodu dżerżicże?“

Duż Sebulon praji: „Póſcżeltaj prjedy dżěcźi won, dha móżemy ßo ſkerje ſrěcżecź.“ Hdyż běchu dżěcźi won, wón dale dżeſche: „Luba ßwakowa, ſahrody wamaj dacź njemóżu; ſ njeje mam telko wużitka, ſa ju tunjo wotſtupicź njemóżu, każ ßo tola mjes bratromaj ßkuſcha. Kuczniſchcżo ßo ſa kwětki a kak njehodźi; tam ßebi noweje ſahrody ſakożicź njemóżu; to też mi pſchedołko traje. Ale wamaj móże wſcho jene bycź, hacź něktore krocżele k prawizy abo k lěwizy twaritaj. Duż ßebi na łuzy město ſa domſke a hiſchcże ſa rjany dwór wubjertaj. Móżetaj ßebi khróble zyłe poł jutra wſacź. Schtoż ja mam, dżě tola waju dżěcźi doſtanu, a mi wo to njeje: te poł jutra wamaj darju.“

To běſche bratrowſzy rěcżane, a Kaſchpor chzyſche Sebulonej hižo ruku ſawdacź a ßo wjeßoły podźakowacź. Ale żona ſ tym ſpokojom njebě, dokelż běſche ßebi ſamyßliła, ſo dyrbi tak bycź a niz hinak. „Ně“, wona rjeknu, „do waſchich bahnojtych dżěrow njetwarju; radſcho w ſtarym domje ßedżo woſtanu.

„Każ ßebi myßlicże“, Sebulon praji, „a Bóh żohnuj!“ To prajiwſchi zyle pſchecżelny ſ durjemi won a do ßwojeje krawſkeje iſtwy horje dżěſche.

Nětko żoniny hněw wupraßnu. Hdy budżeſche ji Sebulon hrubje wotmolwił, budżeſche ßo na njeho wutſchaſcź móhła, a po wótrej ſwadże budżeſchtaj ßo ßnano ſjednakoj byłoj. Nětko pak dyrbjeſche muż wſchitko wutunkacź.

„Schto ßy mi ty do muża“, ßo wona do njeho da, „ſo ßwojej żonje ßamej rěcżecź daſch: ßwak dżě dyrbi ßebi myßlicź, ſchtó wě kajka ſka ja ßym. Tak ßo wbohim żonam dże: wy mużojo ßo ßmorże wo něſchto ſtaracże, a hdyż ßebi my potom na ßwój ſtatok a na ßwoje wbohe kurjatka myßlimy, dha rěka, ſo ßmy ſte huby.“

„Żona“, Kaſchpor rjeknu, „łuka ßo derje hodźi, ſo ßebi ſtatok na nju natwarimy, a my dżě ju darmo doſtanjemy“.

„Ja pak łuku njerodźu“, wona wrjeſkotaſche. „Radſcho na klin pſchi wodże twarju, kotryż nam ßkuſcha, ſo dyrbi ßo tón khſchiwonohaty krawz hněwacź, hdyż wjazy na rěku widżecź a ſ łódźnikami kleſkacź njemóże, ſtara kleſkawa ta.“

„Tón by prawy kopoł był, ſchtóż chzył tam twaricź“, Kaſchpor praji; „dha khěża ani dżeßacź lět ſtaka njeby, ſchkrutow dła. Nětko dyrbju na polo.“ To prajiwſchi też wón ſe iſtwy won dżěſche.

Mjes tym Sebulon na ßwojim krawſkim blidże ßedżo ſ małych wotrěſkow ßuknicżku ſchijeſche, kotruż běſche bratrowej najmłódſchej holcżży, Hańżży, ſa jeje nowu pópu lubił. Holcżka běſche tam hižo trójzy pobyła; nětko běſche ji ßlubił, ſo ßmě ßebi w tſjóch po nju pſchińcź.

Tſi cżepjeſche: ßuknicżka běſche hotowa, ale Hańżka njepſchińdże. Krawz druhe dżěło do rukow wſa: dżěcźi ßnano ryby łoja, wón měnjeſche. Schtyri cżepjeſche: dżěcżo njepſchińdże, też te druhe niz, kotrež hewak ſtajnje po ſchuli ßwoju twarohowu pomaſku pola njeho dojědowachu. Sebulon ßam pſchi ßebi dżeſche: ſawěſcże ßu ßebi ſ běrnjazym ſelom na polu woheń ſadżěłałe, abo hacź je ßo jim ßnano ſchto ſtako?

Hdyż pak pjecź cżepjeſche, wón ſaßłyſcha, kak ßo mały lud pſched khěżu deleka honi a woła. Wón na ſkhód ſtupi a dele ſawoła: „Hańżka, pſchinjeß pópu, ßuknja je hotowa!“

„Ně, wujo“, ßo holcżka wotwoła, „ja twojeje ßuknje njerodźu“.

Sebulon k ßwojemu krawſkemu blidu dżěſche, ſchikowanu pißanu ßuknicżku wſa a ju dżěcżom pokaſujo rjeknu: „Schtó chze ju měcź, hdyż ju Hańżka njerodźi?“

Mały Michał ſawoła „ja!“ a hižo ſ nohu na prěnim ſkhodowym ſkhodżenku ſtejeſche; duż ſtarſcha holcżka, hubata Hana, pſchiſkocźi, Michała nahle ſa ruku dele ſcżeże, ſo ßo tón na ſemju wali a praji: „Ty ßebi ßwoju ßuknju ſdżerż, wujo. Macź je prajiła, ty ßy mi ſchwarny wuj, ſo ßwojeho bratrowym dżěcżom niczeho dobreho njepopſchejeſch, a duż ſ zyła niczo wjazy wot tebje njerodźimy. A macź też praji, ſo do zyła wjazy k tebi na najſtwu khodźicź njedyrbimy.“

„Haj“, jedyn ſ tych hólcżatow ſawoła, „ja też wjazy k tebi njepſchińdu, ty wujo kſchiwonohaczo! Wujo, kſchiwonohaczo!“

A to zyke paßmo, mali a wulzy, Michał ßobu, ſ zykej ſchiju wokaſche: „Wujo kſchiwonohaczo, wujo kſchiwonohaczo!“

Sebulon ßo tak roshněwa, ſo wſchón woblědnu, a ßebi na to pomyßli, njekraßnikow ſ łóhczom pſchemłócźicź, ale wón ßo motacź poczа a ßo pomału dó iſtwy wróczi. Pópjazu ßuknicżku na małe kuſki rósdrě a je ſ woknom won ſmjeta. Potom ßo na ßwoje krawſke blido cżapnu a njembry něſkajki łabat ſchicź poczа. Hdyż běſche hotowy, ßo dohlada, ſo je rukaw wopaki pſchiſchił: duż łabat do kuta ſchwyrnu, ßo ßuknju woblecże, ßwój kijeſchk wſa a won dżěſche — do korczmy.

Kaſchpra, hdyż běſche na polu hotowy, też něſchto ſcherjeſche. Jemu ßo domoj njechaſche, a wón ßebi pomyßli: żona je ßebi prěkk ſtupiła pola bratra Sebulona, njech ßo dżenża pſchi wjecżeri ſ nim dorěczi; — ja do korczmy du.

Duż, dokelż ßo wobaj tónle wjecżor wohladacź njechaſchtaj, ßo nětko hakle prawje ſetkaſchtaj, a hiſchcże pſchi druhich ludźoch.

Hdyż Kaſchpor do korczmy ſtupi, Sebulon w kucżiku ßedżo protyku cżitaſche. Wón běſche błędy a bě ßebi pſchecżiwo ßwojemu waſchnju ßylne wino porjedźicź dał. Hewak běſchtaj ſtajnje hromadże piłoj a ſ jeneje bleſche; nětko pak Kaſchpor bratra wohladawſchi hnydom ſ romom ſapocża. Koło wokoło cżrjódka ludźi ſe wßy ßedźeſche.

„Nó, Kaſchprje“, ſchokta praji, „wy chzecże twaricź, ſchtoż ßłyſchu?“ — „To hižo wěſcże?“ Kaſchpor wotmolwi. „Haj, da-li Bóh, bliżſche nalěcże.“ — „A hdże to?“ — „Hiſchcże njewěm; njejßym ßo ſe ßwojim bliżſchim ßußodom hiſchcże doręczał.“

Sebulon protyku khwilku połoži, wocźi bratrow ßo ſetkaſchtej. Kaſchpor rjeknu: „Wſchitzy ludźo tajzy njejßu, ſo cźi něſchto k woli ſcżinja.“

Sebulon protyku w ſtronu ßuże, ßebi nawocźi ſ noßa ſcżeże, ale ßłowczka njepraji.

„Ja mam ſa to“, ſchokta rjeknu, „na waſcheho bratrowej łuzy by ßo najlěpje hodźało“. — „Haj“, Kaſchpor wotmolwi, „tak drje też budże“.

Nětko ßo Sebulon pſches blido wopraſcha: „Na kotrej łuzy ty měniſch, Kaſchprje?“ — „Nó, każ ßmy ßebi dżenża ſrěcżeli, na twojej!“ — „Wo tym niczo njewěm, ſo by ßo ſchto ſrěcżało było“, Sebulon ſnapſchecźiwi. „Wot dżenßniſcheho wjecżora wot pjecźich hodźin ßo wot mojeje łuki ani pjedże njepſcheda ani njewoteda.“ — „Jo“, Kaſchpor dżeſche, „to wjedźał njejßym. Ja ßebi myßlu, jutſje pſchi wobjedże hiſchcże ras wo tym porěcżimoj.“ — „Ja pola twojeje żony wjazy k jědźi njekhodźu“, Sebulon wotmolwi. „Schtoż jědź naſtupa, to ßym ßebi tudy ſ korczmarjom wucżinił, hacź do nalěcża.“ — „A w nalěcżu?“ — „Potom ßwoje hoſpodarſtwo ſapocżnu a ßebi kucharku pſchiſtaju; ja na najſtwje bydlu, a ta delekach.“ — „Deleka dżě my bydlimy“, Kaſchpor praji. — „Ně“, Sebulon wotmolwi, „delekach wy w nalěcżu wjazy njebydlicże. Ja ßym runje ſchoktu proßył, ſo dyrbi wam na poł meje wupowjedźicź.“

„Sebulono“, Kaſchpor ſawoła a ſ pjaſcżu wo blido dyri. „Twarju ja na twoju łuku abo niz?“ — „Ně!“ — „Abo do twojeje ſahrody?“ — „Ně!“ — „A też w ßwojeho nanowym domje wjazy bydlicź njeßměm?“ — „Ně!“ — „Dha budu na klinje mjes domom a mjes rěku twaricź, abo djabołnjech mje woſmje, a palenz w ſchkleńczży njech ßo mi w żołdku ſapali. Dobru nóz, ludźo!“

To prajizy wón ßwój rum do ßo linu a domoj cżěrjeſche.

Naſajtra rano ſ cżaßom woprawdże ſchokta pſchińdże a w Sebulonowym mjenje Kaſchprej a jeho żonje hoſpodu wupowjedźi. Żonje ßo nětko ſtyſkacź poczа, hdyż wona widżeſche, ſo to żorty njejßu, a rada budżeſche nětko to město na łuzy wſała. Wona mużej praji, ſo by tola na najſtwu dóſchoł a bratrej dobreho ßłowa dał. Ale nětko bu Kaſchpor ſpjecźiwy, dokelż bě pſchehordy, ſo by bratrej dobreho ßłowa popſchał. Se ßwojimaj najſtarſchimaj hólzomaj wón k rězy dżěſche a bórſy ſchtomy ſpuſchcża, kotrež tam ſtejachu. Sebulon ras horjeka hłowu ſ wóknom won tyknu a zyle ſměrom praji: „Dobre ranje, a daj Bóh ſboże!“

Ale běſche to hubjene twarjenje na tajki wuſki klin, hdżeż bě lědma ſa něktore iſtwy města doſcź! Cżim lěpje, Kaſchpor měnjeſche, dha tu dom ſ tſjomi poſkhodami ſtaju a Sebulonej ſ tym najlěpſche ßwětko woſmu. Ale ſe ſtrony rěki dyrbjeſche ßo też mózna kamjeńtna murja natwaricź, ſchtoż łóhka próza njebě. Sa hródże tak mało města woſta, ſo běſche w ſtarym ſtatoku ſchěſcź wokow wjazy w hródźi ſtacź móhło. Ale hródże Kaſchpor ſa to tak ſtaji, ſo Sebulonej też wokno na druhim boku ſatwari, ſ kotrymż tutón na dróhu won dó wßy widżeſche. Tak jemu wón najwjetſche wjeßele ſkaſy, kotrež bratr pſchi dżěle mějeſche.

S kleczom a mjerſanjom ſtatok hiſchcże do ſymy pod tſěchu pſchińdże. Bratraj ßo wjazy njeſtrowjeſchtaj, hdyż ßo ſetkaſchtaj, wo wßy ßo jimaj ßmějachu, ſchtoż jeju hiſchcże bóle hrjebaſche. Hdyż mějeſche Kaſchpor něſchto ſchicź, ßebi krawza ſ druheje wßy do domu wſa. Jeho dżěcźi pak wujej k lubu cżinjachu, ſchtoż mózachu, a ani kwětkow a płodow w jeho ſahrodże njepſchelutowachu.

Trochu lěpje bu, hdyž w nalěčzu Kaschpor woprawdźe do noweho domskeho sačeže, ale wjele lěpje tola niz. Hižo hdyž w měsčze bydlisch, rjenje njeje, hdyž masch njepscheczela; na wšach je hischcze hórje. Pschetož w měsčze móžetaj žebi ſ pucza hicź, je-li so chzetaj. Ale na wšach žo ſ druhim dźeń wote dnja setkasch, w korczmje, w hromadźe, pschi wschědnym dźěle, čim bóle, hdyž staj žušodaj; a potom czi wobjed nješkodźi.

(Pokračowanje.)

Snutskowne mišionstwo.

(Skónčenje.)

Ssnano masch pak ty, luby nano, luba mačze, žynka abo dźowčičku, na kotrejuž twoje wóčko njemóže pohladacź, ani so by tebi kóždy krócź ſ nowa njesaboliła twoja želniwa wutroba. Blěde je wschak wobliczo twojeho dźěsčza, lědma žo hdy požměwknje, bjes jažnosčze je wóčko, žłabe stawčki, kiž husto dosčź bola. Twoje wbohe dźěčzo je khore. Lěkař je tebi prajił, so dyrbi do strowotnych kupjel, do czerstweho powětra. Ty njemóžesch twój dom, twoje hospodarstwo wopuschczicź, so by ſ twojim dźěsčzom schoł na tajke strowotne město. A dźěsčzu žamemu dacź bycź njedźele, haj měžazy dołho na dalokim měsčze, bjes zusymi cžłowjekami, do teho swolicź tebi cžežko panje. Tola cžiń w Božim mjenje po lěkarjowej radźe. Twoje dźěčzo žo bórsy na tajkim strowotnym měsčze stowarschi ſ druhimi dźěčzimi, kiž žu tež khore a braschniwe kaž twoje, a kiž budža wschitke hacž najlěpscho wothladane wot mikych knježnow, ſ kotrychž wóčkow žo žwěczi luboscź Jesušowa, w Bethlehemje narodźeneho dźěčzatka. Bethlehemske wustawy mjenuja žo teho dla tež tajke kupjelne domy sa khore dźěczi. A žy ty, luby nano, luba mačze, tež ſ cžežkej wutrobu do tajkich kupjelow twojemu dźěsčzu wotencź dał, cžim wježelscha budźe wona, hdyž po wěstym cžažu žo twój lubuschk czerstwy a po cžěle a po duschi požylnjeny k tebi domoj wróczi, a hdyž žo ty žy pschežwědczik, kak je žo w tym Bethlehemskim wustawje namakała sa njeho woda se Siloha a žałba Gileadska.

W Delnjej Jasonźy, tam hdźež žo rjana hora „Hochwald" posběhuje, blisko pschi Jurjowych kupjelach, steji nahladna khěža, kotraž je žo sa 10,000 hr. wot kužiskeho provinzialneho towarstwa kupika a k wustawej sa khore dźěczi, kiž wustrowjenje psches kupjele a strowy powětr pytaja, pschihotowała. 18. junija tuteho lěta sta žo žwjatocžne poswjeczenje tuteho dobroczelskeho doma. S dobom žo 18 kužiskich khorych dźěczi do njeho pschiwsa, kiž směja w nim dleschi cžaž darmotne bydlenje a wothladanje.

S wotkal pak pschińdu te knježny, kiž ſ Jesušowej luboscźu w Bethlehemskich khěžach hladaju khore dźěczi a w druhich khorownych khěžach tež doroscźenych?

Wone žu wupóžłane ſ Draždźanskeho diakonišiskeho wustawa, w kotrymž žu žo lěta dołho pschihotowake na žwoju žwjatu žłužbu.

Tutón wustaw bu psched 46 lětami wotewrjeny ſ 2 žotromaj a se 6 khorymi w wotnajatej khěži a dźenža ma 302 žotrow, kiž 19,940 khorych wothladuja na 103 městnach nascheho wótzneho kraja. Hdyž žo tež sda, kaž bychmy na tutych 300 žotrach doscź pomoznych mozow měli sa naschich khorych, dha wone tola hischcze njedožahaju. Lěto wot lěta proža wodźerstwo nascheho diakonišiskeho wustawa młode kschescźijanske holzy a wudowy, so bychu do njeho sastupiłe. Njecha žo nichtó wot waž, wy kschescźijanske młode holzy a wudowy, naproščycź dacź, sastupicź do wobsbožazeje a wutrobu spokojazeje diakonišiskeje žłužby? Bórsy žo nimo Draždźanskeje psches nadobny legat wuwołaneho lěkarja Wagnera nowa wuczerńja w Lipsku wotewri.

Tež žu wot 1. oktobra 1888 wrota Hubertusburgskeho hroda wotewrjene sa cžežne młode holzy a wudowy, kiž chzedźa jako „wothladarki" w khorownjach žo wuwuczicź dacź. Wuwuczenje pod wjedźenjom duchowneho a wschelakich lěkarjow je darmotne, haj hnydom žo tym, kiž na nim dźěl bjeru, pjenježna podpjera, 2 hriwnje sa tydźeń wuczinjaza, podawa. Hdyž pak je wothladarka tak wjele nawuknyła, so móže žamostatnje pod nadkedźbowanjom lěkarja liczbu khorych sastaracź, dha žo pschi darmotnym bydlenju kaž drasčenju sa tydźeń podpjera na 4 hr. 90 np. powyschi. Skónčnje wuczini lětna msda wothladarki 360—540 hr. a po 10lětnej žłužbje žo ji pensija sarucži.

Tež Sserbowki žu wutrobnje witane w Hubertusburgu. Njecha žo žana tam podacź?

Abo sačuwasch ty, luby žerbski młodźenzo, we žebi hibanje, žo stajicź dacź do žwjateje žłužby sa žwojich khorych žobubratrow? Tež twoja móz budźe pytana a ważena. Njechasch sastupicź do „Bratrowskeho" wustawa w Obergorbitzu pola Draždźan? Bjes tymi 45 bratrami, kiž žu jón po skónčenym roswuczowanju a pschihotowanju ſ khwalbu wopuschczili a nětko w hospodach k domisnje, w młodźenskich towarstwach, w spomožerskich khěžach, w žyrotownjach atd. žwojemu njebjeskemu Knjesej a žwojim žobuczłowjekam žłuža, žu tež hižo někotsi Sserbja. Njechasch ty jich liczbu powjetschicź? Abo chzesch žłužbu cžinicź jako „wothladař" w hojerni, dha dźi do Hochweitschena w Döbelnskim hamtskim hejtmanstwje. Tam žo sa młodźenzow runje tajke kursy sa pschichodnych „wothladarjow" pod tymi žamymi wuměnjenjemi a wobstejnosczemi wodźerżuja, kaž w Hubertusburgu sa „wothladarki". Ssyn nascheje Huczinjanskeje woždy, kiž je w sańdźenym lěcze žobu dźělbrał na tajkim kursu w Großweitschenje, ma nětko hižo trajnu žłužbu w jenej kralowskej wothladarni a ſ njej sastaranje sa zyły cžažny pschichod, ſ dobom pak tež dźěło, kiž bóle hacž žane druhe sawěsčze spokoja wutrobu a duschu.

„Žně žu wulke, ale mało je dźěłaczerjow." Tole Knjesowe žłowo płaczi tež na polu snutskowneho mišionstwa. Ssy-li, luby kschescźijano, hacž dotal na nim prózny stał, daj žo najecź sa žnjeńzarja tak dołho hacž je dźeń. Hdyž wjeczor pschińdźe, sawoła Knjes žwojich dźěłaczerjow a da jim msdu a sapočnje wot poslenich hacž do prěnich.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi tudomnym kralowskim tšelenju žu na běłej tarczi k. korczmar E. Brüchner kralowsku a kopornikař Marczink marschalsku, na cžornej tarczi k. pschekupz Nonnenmacher kralowsku a k. bywschi korczmar Pešto marschalsku dostojnosčź dobyli.

— Twar noweje zyrkwje žwj. Marje a Marthy, ſ kotrehož wěže je žo žrjedu tydźenja horni drjewjany twar powalik, je žo wot statneho rěčnistwa wobhladowak. Schtó je na njesbožu wina, pschepytanje wupokaže. Winika wušlědźicź wschak budźe jara cžežko. Profesorojo Draždźanskeho polytechnika, wo kotrychž měnjenje je žo žudnistwo praschało, žu prajili, so žo w nowischim cžažu horni drjewjany twar wěžow k wěžinym murjam ſ kótwizami njepschiwjasuje. Drjewjany twar njebudźische panuk, hdy budźichu wokoło njeho schtyri 7 metrow wyšoke swižle stake, kotrež dyrbjachu žo po twarskim planu hischcze natwaricź. Tež w twarskej ryžowanzy Draždźanskeho twarza Schramma, po kotrejž žo zyrkej twari, kótwizy w wěžinym twarje wosnamjenjene njejžu. Hakle Draždźanski twarz Gysa, kotremuž je žo posdźischo wuwjedźenje twara pschipokasało, je sa nusne spósnak, so dyrbi žo horni twar ſ kótwizami k murjam pschiwjasacź. Tale pschikasnja je pak žo hakle krótko do teho dnja dała, na kotrymž je žo njesboże stało. Hacž žmě žo pschi tajkich wobstejnosczach ſ zyła někomu wina pschipisacź, žo jara prascha. Duž budźe najskerje Budyska gmejna schkodu njesć dyrbjecź.

— Draždźanske žerbske towarstwo „Cžornobóh" chze njedźelu 20. julija wulět do Łužizy cžinicź a Budyschin a potom horu Cžornobóh wopytacź. Towarstwo hižo dopołdnja w 8 hodźinach do Budyschina pschijědźe a 1/2 11 hodźin dale do Pomorz wotjědźe. Wot tam wone ſ pschewodom hudźby do Bukez pocźehnje, hdźež budźe žo wobjedowacź. Po wobjedźe žo potom na Cžornobóh nastaji. Schtož je žłyschecź, chzedźa žo tež druhe žerbske towarstwa pschi wulěcźe wobdźělicź.

— Pschi njelubym wjedrje, kotrež nětle stajnje mamy, žo se strachom wěste dny wocžakuja, po kotrychž žo po starych prawidłach dalsche wjedro složuje. Tajki dźeń je tež jutsischi, 13. julija. Stare prawidło praji: deschczik na Marhatu dwě njedźeli traje a hubjene žně wěschczi. A tež: Hdyž žo na Marhatu deschczik dźe, wšelke worjechi hnija a padaju, a lěžne worjeschki žu czerwe. — Deschczik w druhej połojzy julija rady traje.

— Měžacznika „Łužica" je cžišło 7. (julij 1890) wuschło. Wobžah: Swěrny Serb. (Pod. J. Š.) — Jancec Jurij. Wobraz z Napoleonskich wójnow spisał Mikławš Zarjenk. (Skónčenje.) — Listy Handrija Zejlerja. Podawa jako přinošk za žiwjenjoběh basnika dr. Ernst Muka. — Syłojk a stšělnik. (Ludowa štucka z Bórkow.) Dr. Juro Sauerwein. — Hrodźišća. Něšto nowe za Łužicu spisał Jenč-Drježdźanski. Za Łužicu přełožił E. M. — Serbski wjerch Jaco abo Jacko. — Žiwjenje a skutki Kukečanow. (Druhi rjad směškow z luda.) — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Listarnja redaktora. — Nawěsće.

Se Židowa. Sańdźenu póndźelu w tudomnym papjerniku jena kóczka 5lětneho žyna tamnischeho domownika nadpadze a jeho lóhko na brodźe skuža. Kschiki žwojeho žyna wušlyschawschi, domownik pschiběža, so by dźěczo wot kóczki wušwobodźił. Pschi tym kóczka domownikej dwójzy k wutrobje skoczi a žo potom do 10lětneho hólza gratmischtra da a jemu ruku skuža. Kóczka bě se žuždonieze Schusterez ležomnosčze pschischła, hdźež žu ju a pódla njeje hischcze jenu druhu, kotraž runje tajku dźiwjosčź pokasowasche, posdźischo sabili. Pschi lěkař-

ſkim pſchepytanju ßo wobej kóczży jako ſkażenej ſpósnaſchtej. Na to ßu po lékarſkim poruczenju wſchě kóczki w papjerniku ſkónzowali.

Se ßerbſkich wßow. Rada, kotruž je nam jedyn ßwědomity ßerbſki nan w czißku 26 „Sserbſkich Nowin“ dał, je jara dobra. Nadźějomnje budźa ßerbſzy ſtarſchi, kotrychž dźěczi ſkładnoſcze nimaju, w ſchuli ßerbſki czitacź nawuknucź, po tamnej radze czinicź. Pißar tamneho naſtawka ma zyle prawje, hdyž piſche, ſo dyrbja ßebi Sserbjo ßami pomhacź, a ſo njeßmědźa czakacź, hacž ßo jim ſ knjeżerſtwa pomoz doſtanje. Bohu żel pak ßu mnoſy ßerbſzy ſtarſchi ßami ſkażerjo a ſahubjerjo Sserbowſtwa. Snaju tajkich ßerbſkich ſtarſchich, kotſiž ßwojim dźěczom po móżnoſczi wobaraju, ßerbſki czitacź, haj woni ſ nimi ani ßerbſkeho ßkowczka njerěcza. To ßo woßebje w trochu poněmczenych wßach ßerbſkich woßadow ſtawa, hdźež tola woprawdze nuſne njeje, ſo bychu ßerbſke dźěczi doma němſku rěcź wukke, dokelž dźe ju hižo w wobkhadze ſ němſkimi dźěczimi ßamo wot ßo nawuknu. Czaſto ßym ßkyſchał, kak ſtare ßerbſke żony a pěſtoncze, kotrež ßame lědma němſki roſumja, ſ makymi dźěczimi němſku rěcź łamaju. A kajku němſku rěcź tajke wobżaromne ßerbſke dźěczi nawuknu? Najhubjeńſchu, ſkepſanu němſku rěcź, kotruž dyrbi wucźeŕ, hdyž dźěczo do ſchule pſchińdze, ſ wulkej nuſu a prózu ſ jeho pomjatka ſaßo wukorjenicź pytacź. Druhdy ßo to poradźi, druhdy pak niz, dokelž je ßo ſkepſana rěcź pſche twjerdze do dźěſczoweho pomjatka ſakorjeniła. Dopominam ßo na ludźi, kotſiž ßu, hacž runje mějachu ßerbſkeju ſtarſcheju, jako dźěczi doma jenoż hrubu hórſku němſku rěcź rěczeli. W poſdźiſchim żiwjenju tule njelepu ſkepſanu rěcź, kotraž ßo bjes ſdźěłanymi Němzami wſchudze wußměchuje, żenje zyle wotbycź njeißu móhli. Sswojeje hrubeje horjanſkeje rěcze dla mějachu wjele ſchkody a mjerſanja; pſchetoż ſnata wěz je, ſo ßo cźłowjek cźaſto po rěczi, ſ jeho rta wukhadźazeje, waži. Sserbſke dźěczo, kotrež je najprjedy ßwoju maczernu ßerbſku a potom w ſchuli ſaßo ſ pomozu ßerbſkeje němſku rěcź nawukko, ßo tajkeho mjerſanja a ſchkodowanja ſminje. Wone němſku rěcź cźiſtu a njeſkepſanu w ſchuli nawuknje a hdyž ras do Němzow pſchińdze a ma ſ Němzami wobkhadźecź, njetrjeba ßo tejele rěcze hańbowacź, ale móże ßo wſchudze ſ njej ßkyſchecź dacź. Sserbſzy duchowni a rěcźnizy ßo cźaſto ſe ßwojej ſrěcźniwoſczu w němſkej rěczi ßławnje wuſnamjenjeja a ßo wot Němzow pytaju a wyßoko waża. Njech je tu jenoż jako pſchikład na knjeſa ſuperintendenta Panka w Lipſku a na knjeſa rěcźnika Móßaka Kłoßopólſkeho w Lubiju ſpomnjene, kotrajž ſtaj w ßwojim ſtarſchiſkim domje jenoż ßerbſki rěcźałoj. To ßu rěcźaze dopokaſma ſa to, ſo ſnajomſtwo ßerbſkeje rěcze nawuknjenju němſkeje rěcze njeſadźewa, ale ſo wjele bóle jo połóži a ſpěchuje. Sserbſka rěcź ma tak wſchelakore ſwuki a ſynki, ſo ßo dźěſczowy jaſyk wot makoſcze ſhibicźiwy ſcźini, tak ſo ßo k wuknjenju druhich rěcźow derje hodźi. Duž, ßerbſzy ſtarſchi, kotſiž ſe ßwojimi dźěczimi ßerbſki njerěcza, tutym jenoż ſ tym ſchkodźa a jim ſnajomſtwo rěcze ſdźerża, kotraž móże jim jenoż ſ wużitkom bycź. —*n.*

S Barta. W poßedźenju zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa je ßo ſańdźeny ſchtwórtk knjes Matek, kiž je w tu khwilu ſ fararjom w Budyſchinku, ſa Bartſkeho fararja wuſwolił.

Se Sslepeho. Mandźelſka dźěłacźerja Peiſkera, w naſchej wßy bydlazeho, bě wóndano hriby pytała a ßebi je ſwariła. Hdyž bě hriby ſjědła, nahle ſtraſchnje ſkhori a hižo na druhi dźeń wumrje. Też jejna dźowka, kotraž bě teho runja hriby jědła, je ſkhoriła. Lěkaŕ, kiž je Peiſkeroweje cźěło pſchepytał, je ſpósnał, ſo ßu hriby jědojte byłe a ſo ßu wina na jejnej ßmjercźi. Hacž ßo Peiſkerez holzy żiwjenje ſdźerżi, je po lékarjowym ménjenju hiſchcze njewéſte.

— Naſch farał, knjes Wjelan, hižo dléſchi cźaß dweju kandidatow duchownſtwa, k. Harcźika a k. Malinka, w ßerbſkej rěczi roswucźuje. Knjes Malink je hižo telko nawuknuł, ſo je ſańdźenu njedźelu préni krócź ßerbſki prědowacź móhł.

Přilopk.

* W jenej wßy pola Auerbacha ſchibały burik w korcźmje ßedźo wobkrucźeſche, ſo wón „a jedyn druhi“ ſa 10 minutow ßud piwa wupijetaj. Druſy, kotrymž ßo to wěricź njechaſche, wéſty pjenjes pſchecźiwo njemu ßadźichu. Schibak woteńdźe a ßebi „teho druheho pſchiwjedźe, — a hižo ſa 5 minutow běſche piwo wupite. A ſchtó tón „druhi“ bě? Burowy wulki wół, kotryž běſche wot makoſcze ſwucźeny, piwo picź.

* W Barlinje je 16létna ſchwalcża ßwoju macź wurubicź ſpytała. Schwalcża, njerodne holcźiſko, je dźowka cźeſtneje żony, kotraž ßo ſ wikowanjom żiwi, a je macźeri hižo wjele ſtaroſcze nacźiniła. Runjeż je hižo trójży paduſchſtwa dla pokhoſtana, ju macź tola ſaßo k ßebi wſa, hdyž běchu holzu ſańdźene ßwjatki ſ jaſtwa puſchcźili, hdźež bě ſchěſcź njedźel poßedźała. Wona ßlubi, ſo chze ßo polěpſchicź, ale ßkowo njedźerżeſche, niczo njedźěłaſche, ale ſaßo njerodne żiwjenje wjedźeſche. 1. junija rano macź a dźowka hromadźe ßnědaſchtaj. Holza, kotraž běſche ſaßo w nozy poſdze domoj pſchiſchła, chzyſche ſaßo wot macźerje pjenjes měcź; ale macź ji żanych njeda, prajiży, ſo ſ zyła wjazy k njej khodźicź njetrjeba a ſo dyrbi ßo ßama dale ſtaracź. Duž njekniczomne holcźiſko ßekeru hrabnu, kotraž w wuhlowym kaſchcźiku leżeſche, a, prjedy hacž móżeſche wuſtróżana żona ſawołacź, ju dźowka ſ wótrym ßekery do hłowy praßnu. Macź rucze ſa ßekeru pſchimnu a dźowku, kotraž ßekeru njepuſchcźi, k ſtwinym durjam ſcźeże, durje wotewri a wo pomoz wołaſche. Hdyž ßußodźa pſchiběżachu, holza praji: „Macźi, jenoż njewołaj, ja dźě czi niczo njeczinju!“ Ranjenu mjes tym womora wobja. Jeje rana, 4 zentimetry dołha, pak na ſboże ſtraſchna njebě a je ſa někotre dny ſażiła. Na ßudniſtwje ßo holcźiſko njeſkutka njekajeſche a praji, ſo je macź jenoż pohłuſchicź chzyła, wjedźo, ſo ma macź wſchitke ßwoje pjenjeſy pſchi ßebi; tele pjenjeſy je ji wotewſacź chzyła, teho runja néſchto ſchatow, a potom je do ßwéta hicź chzyła. Njeporadźenu dźowku k jaſtwu na tſi léta ſaßudźichu.

* Ssnano pſched 25 létami běſche pjekaŕ w Adorfje ßwój wěrowanſki pjerſchcźeń ſhubił. Duž běſche ſańdźeny tydźeń wulke wjeßele w domje, hdyž pjekarjowa dźowka ſhubjeny pjerſchcźeń na polu namaka, hdźež maju běrny ßadźane.

* Każ wſchitzy prynzojo pruſkeho kralowſkeho ſplaha Hohenzollerow, tak też ßynojo prynza Albrechta, Braunſchweigſkeho knjeżerja, někajke rjemjeßko wuknu. Jeho ſtarſchej ßynaj na murjerſtwo khodźitaj, tſecźi blidarſtwo wuknje. W Kamjenzu w Schleſynſkej, hdźež prynzojo pola wuſtojnych miſchtrow wuknu, móżeſch dźeń wote dnja widźecź, kak ſtarſchej murjujetaj, mjes tym ſo mkódſchi blidarſke dźěło dźěła. Pod nawjedowanjom ßwojich miſchtrow tam wſchitzy tſjo khěżku twarja. Prynz knjeżer je wospjet hižo na nich pſchihladowacź pſchiſchoł. Nan cźaſto doſcź zyle njenadźizy pſchijědźe a wjeßoły pſchihladuje, kak jeho hólzy pilnje dźěłaju.

* W Croſſenje n. W. ßo wóndano wjeczor po méſcze powjeſcź roſſchěri, ſo ßo zyrkwina wěża pali. Bórſy ßo wulka czrjóda ludu wokoło zyrkwje ſběża, a woprawdze běchu huſte mróczele kura widźecź, kotrež, każ ßo ſdaſche, ſ wéże ſtupachu. Skónczńje pak ßo pokaſa, ſo běchu to kuntwory, kotrež ſ huſtymi mróczelemi tam horjeka hrajachu.

* Na njeżenjeneho pſchekupza Lüderſa w Hamburgu, kotryž w někajkej pinzy bydli, wóndano rubjeżnizy pſchińdżechu. W nozy w druhej hodźinje ßo dwaj zuſaj cźłowjekaj do komory dobuſchtaj, hdźež Lüders ßam ſpi. Pſchekupz chzyſche wo pomoz wołacź, ale rubjeżnikaj jemu rubjeſchko do rta tyknuſchtaj, ſo wołacź njemóżeſche. Jedyn jeho pſchimnu, a druhi jeho ſ kruchom żeleſa do hłowy pjerjeſche. Mjes tym pak ßebi pſchekupz tola rubjeſchko ſe rta wucźeże, a ſ zyłej ſchiju wo pomoz wołacź poczа. Duž rubjeżnikaj niczo njekranuwſchi cźeknuſchtaj.

* Hdyž wóndano dopołdnja artillerija krajneje wobory pola Swinemünde na morju tſélеſche, jena granata, kotruž runje do kanony tykachu, rosbuchnu, jeneho wojaka mori, tſjóch cźeżzy a ſchtyrjoch łóhzy rani. Podwyſchkej bu ruka wottorhnjena.

* W Rendsburgu ſchěſcź chineſiſkich offizérow pſchebywa, kotſiž chzedźa tamniſche wojerſke wuſtawy a naprawy ſeſnacź. Hdyž běchu ßo njedawno ſ hoſcźenza, w kotrymž bydla, wotßalili, jim jich ßkużobnik, Němz, wſchitke drohotne wězy pokranu, kotrež běchu ßebi na ßwojim pucźowanju nakupili: ſkote a ßléborne cźaßniki, rjecźaſki, pjerſchcźenje a druhe wězy. Paduch je ſe ßwojim dobytkom cźeknuł a po żeleſnizy do Hamburga wotjěł. Kranjene wězy běchu wjazy hacž 10,000 mk. hódne.

* W wokolnoſezi Tweelbäka pola Oldenburga je tydźenja wjercźaty wichor wjele ſchkody nacźinił. Sańdźenu ßobotu popołdnju w pjatej hodźinje tam cźeżke njewjedro pſchicźeże. Na jene dobo ßo njebjo ſacźmi, ſo běſche nimale zyle cźma; potom běſche ſtraſchne ſchumjenje a howrjenje ßłyſchecź, a bórzy ſatraſchny wjercźaty wichor pſchicźeże, kiž ſchtomy ſpowała a ſ mnohich twarjenjow tſěchi wotkry, ſo hakuſy, ßłóma a zyhle w powětſje wokoło lětachu. Někotre ſchtomy běchu ſ korjenjemi wuwalene, druhe wyſche korjenja wotlemjene; też najßylniſche ſchtomy buchu ſpowalane. S někotrych twarjenjow bu jenoż tſécha wuſběhnjena, druhe ßu do hromady ſpadałe. Na ſboże żadyn cźłowjek wo żiwjenje pſchiſchoł njeje; jena żona, kotrejż hrjada na ruku padze, je ßebi ruku ſłamała.

* Krwawny podawk je ßo wczera tydźenja wjeczor wokoło ßedmich pſchede wßu Hettau pola Bilina w Cźéſkej ſtał. Jeneho kublerjowy léßny ſtražnik duzy ſ léßa dweju bratrow ſetka, kotrejuż běſche hižo wospjet lepił, hdyž běſchtaj w léßu drjewo kranułoj, a kotrajž běſchtaj

teho dla hižo wjazy krócź ßedźakoj. Duź ßo na ßwěrneho sastojnika skobjeschtaj, a woßebje starschi bratr bě dawno hižo składnosćze hladak, so móhł ßo na straźniku wjeczicź. Hdyź jeho nětko na polu wohladaschtaj, starschi bratr hižo nasdala na njeho wokasche, so dyrbi ßo na ßmjercź pschihotowacź, so je ßo wo njeho stako. Wón teź hnydom na njeho pschicźěri, ßo na to spuschczejo, so budźe jemu bratr pomhacź; ale tón běsche ßwoje pucźe schoł. Nětko mjes njepschecźelomaj straschna bitwa nasta; straźnikej pak ßo pschi tym radźi, so ßwoju tšélbu s ramjenja storže a pschecźiwnika satšěli. Tutón na měsćze morwy leżo wosta; kulka běsche jemu do wutroby schła. Lěßny straźnik ßam wyschnosćzi wosjewi, schto je ßo stako.

* Dwaczeźi lět stara ßkužobna holza s Hoděschowiz pola Pardubzi w Czechach, kotraź na kuble w Wěkoschu pola Kraloweje Hradza ßkużesche, hižo dlěschi cźaß s khěźkarskim ßynom s Pouchowa khodźesche. Tutón žadasche, so jemu njewjesta 2000 schěßnakow do domu pschinjeße, kotreź pak holza njemějesche. Duź ßebi wona samyßli ßwojej mkódschej ßotsje, wot kotrejuź běsche jena 14 a druha 12 lět stara, moricź, so by teź jeju dźěl po starschimaj do rukow dostała. Ssotsje, kotrejź běschtej ji jara dobrej, ju 30. junija wopytacź pschińdźeschtej. Hdyź chzyschtej saßo domoj, jimaj starscha ßotra tykanza ßobu na pucź da, kotryź bě s zokorom poßypany. Holczźy pak tykanz hakle doma s maczerju sjěschtej, ale wschitke tsi skhorichu. Starscha holczka tón ßamón dźeń wumrje, mkódscha sa dwaj dnjej; macź źiwa wosta. Lěkarjo spósnachu, so je ßo wschěm tsjóm s jědom sawdako. Pola najstarscheje ßotry w Wěkoschu teź arsenik namakachu. Jeje knjeni běsche jeje ßotromaj tykanz njezokorowany dacź chzyła, ale wona běsche jón zokorowała, to rěka s arsenikom poßypała. Holza, kotruź ßu sajeli, prěje, so je ßotromaj s jědom sawdała.

* W Anamje w Narańschej Indiskej je kholera. Wschědnje 25 abo 30 ludźi mrěje.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: August Dolg, wojnar na Židowje, s Hanu Khrystijanu swud. Klingstowej rodź. Pětschkez tam. — Ernst Michał Herzog, cźeladnik w Brěsowje, s Marju Theresiju Mitaschez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Emil Jan Walther, Ernsta Emila Wustmanna, wucźerja na Židowje, ß. — Hana Marja, Korle Augusta Weinerta, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź.

W Katholskej zyrkwi: Anton, Antona Hanki, skałarja w Debßezach, ß. — Albert, Ferdinanda Altmanna, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 5. julija: Marja Madlena Hajniz, Jurja Wünsche, khěźerja a dźěłacźerja na Židowje, mandźelska, 63 lět 6 měßazow 17 dnjow. — Jakub Wojak, wumjeńkaŕ w Nowych Cźichońzach, 69 lět 3 měßazy 3 dny. — 6. Korla August Rychtaŕ, tkalz s Wehrsdorfa, w wokrjeßnej dźěłacźerni na Židowje, 54 lět 6 měßazow 20 dnjow. — Morwonarodź. ß. Korle Augusta Khěźnika, khěźerja a dźěłacźerja na Židowje. — 8. Morwonarodź. dź. Jana Wawera, dźěłacźerja w Bobolzach.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1897 měchow.		W Budyschinje 5. julija 1890 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 10. julija 1890 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenza	běła	9	82	10	10	9	77	10	29
"	žołta	9	53	9	74	9	47	9	85
Rožka	50 kilogr.	8	56	8	88	8	62	8	94
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	44	8	56	8	20	8	67
Wowß	50 kilogr.	9	10	9	50	8	80	9	10
Hroch	50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	50 kilogr.	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1 kilogr.	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	1	90	2	30
Pschenczna muka	50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	90	2	20	2	80
Sstóma	600 "	23	—	25	—	22	—	24	—
Proßata 726 schtuk, schtuka		12	—	27	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 94 np. hacź 10 hr. 15 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 56 np. hacź 9 hr. 85 np.; rožka wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 75 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 63 np.; wowß wot 8 hr. 85 np. hacź 9 hr. 10 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druźiny 63—66 mk., 2. druźiny 58—61, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 55—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. julija: Rjane.

Wosjewjenje awkzije.

Hospodarska nadoba, na tachantskim fórbarku w Budyschinje ßo namakaza, jako: wschelake wosy, rólny grat, maschiny, skótna waha, wschelaka druha nadoba, teź wulka hromada hródźneho hnoja, ma ßo pschichodnu

wutoru 15. julija dopołdnja wot 9 hodźin

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź, schtoź ßo s tutym sjawnje k wjedźenju dawa.

W Budyschinje, 9. julija 1890.

Po poruczności **Gruhl.**

W něhdźe dwaczeźi tyßaz składach ßo pschedawazy a wschudźe sa najlěpschi ßrědk psche pschekaßanzy spósnaty

je ßo

saßo stunischił.

Woprawdźite blesche pokasuja mjeno **J. Zacherl** a płacza wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk saniczi s pschekwapjazej mozu a spěschnosćzu wschu njerodź w bydłach, kuchinjach a hosćenzach, w meblach a w drasćze, teho runja na domjazym skocze, w hródźach, na rostlinach w schkleńczanych khěźkach a w sahrodach. Schtoź ßo w papjerje po wasy pschedawa, ženje „Zacherlin" njeje.

W Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = Ernsta Mittascha psched schulerskimi wrot. cźo. 1,
= = = = G. Holda w měschcź. hapt.
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischcźu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach ßu składy tam, hdźeź ßu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo leżomnoscże, **Arnoldez** dźěćom w **Hrodźischću** ßłuschaze, na fol. 10, 57 a 58 leżomnostnych knihow sa Hrodźischćo a fol. 42 leżomnostnych knihow sa Brěsezy sapißane, cźißło 16 wopalneho katastra sa Hrodźischćo a 31a, 32, 172 a 320 leżomnostnych knihow sa Hrodźischćo a cźißło 38 leżomnostnych knihow sa Brěsezy, hromadże 2 akraj 261 □prutow = 1 hkt. 58,8 ara wulke a ſ 99,01 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene,

schtwórtk 17. julija 1890 dopoldnja w 11 hodźinach

na **městnje ßamym** w **Hrodźischću** na pscheßadźowanje pschedawacź.

W leżomnoscźi cźißło 16 wopalneho katastra sa Hrodźischćo ßo **khlamarstwo** a **korczmarstwo** ſ dobrym dobytkom wjedźe. Kupz ma twory, na składze leżaze, a khlamarsku nadobu, kaž tež lětusche žně po sapißu inventury abo po taksy pschedewsacź.

Na kupny pjenjes ma kupz 11,620 mk. hypothekskich žadanjow pschedewsacź, 3000 mk. w termiji sapłacźicź abo swěscźicź a sbytk sa poł léta wupłacźicź.

S pokasanjom na wuwěschenki na deszy hamtskeho ßudnistwa, w Jurakez hoscźenzu a w Arnoldez korczmje w Hrodźischću, ſ kotrychž ßu pscheßadźowanske wumënjenja a swjerschne wopißanje leżomnoscźow a jich cźežkoscźe widźecź, ßo na kupjenje smyßleni prosch, ßo **w postajenym cźaßu w Arnoldez leżomnoscźi** cźißło 16 Hrodźischcźanskeho wopalneho katastra seńcź, ßwoju płacźenjakhmanoscź dopokasacź a dalsche wocźakacź.

Dalsche sastarar Arnoldez dźěcźi, knjes pschekupz **Kastner** w Hrodźischću, wukasa.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 26. junija 1890.

P. p. **Jaeger,** komißionski radźicźel.

W Rakezach cźißło 24 kosa a kosoł na pschedań njejstaj. Slósťnik budźe ßudnischy khostany.

W Hodźiju je jenoschoßna twjerdźe kryta khěża cźißło 36 ſ kórzom pola a ßadoweje a ßadżeńskeje sahrody na pschedań. Połozja kupneho pjenjesa móże stejo wostacź.

W Budyschinku je **khěża** se sahrodu na pschedań. Dalsche je w korczmje tam shonicź.

W Lichanju je khěża cźißło 20 ſ kórzom pola na pschedań. Dalsche je nashonicź pola gmejnskeho pschedstejicźerja **Zawnika** tam.

W Bóschizach je **khěża** cźo. 32 na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

W Wadezach je **sahrodniska žiwnoscź** cźißło 17, ſ 200 dawskimi jenoscźemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoscźe, ſ najrjeńschimi stejatymi žnjemi na pschedań. Dalsche je shonicź pola kublerja **O. Czemjery** (Zimmer) w Kolwasy.

Lohki **korbowy wós** je tunjo na pschedań. Hdźe? je shonicź w wudawarni „Sserb. Nowin".

Poch (torf)

rjany ßuchi, je saßo na pschedań w **Drobach** pola **Korczmarja.**

Najlěpschi skótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver

je na pschedań

w haptyzy w Kumwaldze.

So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo skotu rad wobßwědcźa.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pschi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucźa

Ad. Rämsch.

Leńcźk, strózawe selo a lipowe kcźenje

kupuje **hrodowska haptyka.**

Spěwarske

ßerbske a **němske,** w **jednorym** a **pyschnym trajnym ßomoczanym** a **kožanym swjasku** mam pschezo w wulkotnym wubjerku na składze.

Stare knihi ßo **derje** a **tunjo pschewjasuja.**

Gustav Rämsch,

knihiwjasarski mischtr na bohatej haßy 21.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje, pschi buntrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych druźinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hontwjerskich** a **selowych likěrow sa žołdk** poruczam ßwój **derje cźiscźeny palenz cźißło I** a **cźißło II** w cźwizach a po měrje, kaž tež ßwój **Budyski naturski khimjelcźkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot léta 1868 wobsteja.

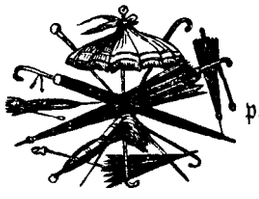

Pschedeschcźniki

derje a trajne dźěłane

porucza po tunich płacźisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcźnikař pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschcźate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołużiska tłoczernja ßadu

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na ſadnjej bohatej haßy 3.

Chirurgiska wobalernja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładże, piwalzy ßadża a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja ßłuschazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler,** pruhowany hojeŕ.

Moleŕske a **lakirerske barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,** němski a franzowski, **terpentinowy wolij, bernsteinske laki, damarske laki, kopalske laki, laki na schpundowanje,** ſ barbu derje skhnyjaze, **lak na kožu, spiritußowy lak, myjnu krydu, portlandski zement, gyps, wschelaki klij, barbicźe** atd.

porucźataj tunjo

bratraj Měrschej

pschi žitnych wikach 8 w skotej hwěźdźe.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Mohornski strowotny balsam,

schkleńza po 50 np., pschi 12 schkleńzach pschipóßkanje darmo.

Wuspytany domjazy ßrědk ſ wuspěschnym nałoženjom snutskownje pschi: **żołdkowym ſpinje, njemóznoſczi, bjesappetitnoſczi, bolośczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pschе **drjenje,** na **rany, ſczilschczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdźity dostacź pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakſkej.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk pschе wschě wobczeżnoſcze żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Benſch
nałožownik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

porucza po tunich płaczisnach

A. Tschentscher
w kupnizy pschi torhoſchczu.

Ssuſchenу polcź

porucza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Portlandſki zement

wubjernje wjaſazy pschezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž też po wasy poruczataj

bratraj Měrſchej
w ſtotej hwězdze.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wot 6. julija hacź do 15. auguſta ßym ſapuczował.

Dr. Rudloff,
woczny a wuſchny lěkar.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Moja pſchedawarnja ſtarych wězow, kotraż je lěta dołho na wulkej bratrowſkej haßy czißko 6 była, namaka ßo wot 1. julija t. l. na

mniſchej haßy czißło 7, rózk jerjoweje haßy (ſtary ſeminar) po 1 ſkhodźe.

Dobre wězy wſcheje druźiny kupuju a pſchedawam a ſprawne poßkuźenje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Laſowſke ßerbſke towarſtwo

směje **njedźelu 20. julija** wjeczor w 6 hodźinach w Wenzlez hoſczenzu ſhromadźiznu. Ssobuſtawy ßo napominaju, ſo chzyke ßo po mózhoſczi w połnej liczbje ſeńcź. **Pſchedßydſtwo.**

Hamburgſko-amerikanſke paketoješdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna a póſtſka parokódźna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pschijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jěſba ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje, ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny, ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Merika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

G. Flegel, kózkar

w **Budyſchinje** na **żitnej haßy** w domje knjeſa radneho czaßnikarja Köchlera, porucza ßwój ſkład **mużazych** a **hólczich filzowych klobukow** a **mězow,** jenoż ſ najlěpſchich ſkaninow, hižo po **75** np. hacź k najlěpſchim druźinam, dobroczińwemu wobkedźbowanju. **Sſłómjane klobuki** ßo tunjo wupſchedawaju.

Tunje jerje

mandel po 35 np. a 45 np. porucza

Adolf Rämsch.

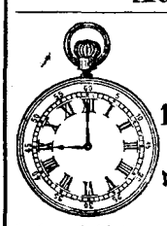

A. Mager

czaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11.
Wulki ſkład wſchěch druźinow **czaßnikow** ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Pſchepołożenje pſchedawarnje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju pychárnju ſ bohateje haßy 12 na **butrowe wiki** (rózk) pſchepołożił. Sswój ſkład wupyſchenych żonjazych klobukow, kaž też mużazych klobukow po poniżenych płaczisnach poruczam.

E. B. Deutter.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacź: **Sſerbſke kmótſjaze liſty.**

Bukečanske serbske towarſtwo

změje jutře njedźelu 13. julija popołdnju w 5 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Wšitke sobuſtawy ſo wosebje na to kedźbliwe činja, zo ſo ważne wěcy k wuradźenju předpołoża, čehoš dla ſo proſy, zo bychu ſo po mózhoſci wšitcy zešli. **Předſydſtwo.**

Wotdźělenje hłowneje ſerbſkeje konferency w Kubšicach změje **ſrjedu 16. julija** rano w 9 hodźinach na dwórniſću w Kubšicach **prěnje lětuše posedźenje,** k kotremuž přećelnje přeproſuje

Kubica, f.

Rjeczaſy a **pletwa** ſ **włożow** ßo derje a tunjo dźěłaju. **Hotowe wopuſche,** hižo po 1 mk. 50 np., ßu pschezo na ſkładze.

Ad. Herold, friſeur
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Kobłarnja w Tſělanach hacź do 15. julija wobßadźena woſtanje.

Oertel, kobłar.

Holzy, kotrež chzedźa ſchicź darmo nawuknucź, ßo pſchijimaju na tuchorſkej drózy czißko 2.

Holzu, kotraż je ſe ſchule, pyta do lohkeje ßłużby **Jan Löffler** na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj.

Dźěłaczerjow

do lětnjeho a ſymſkeho dźěła hiſchcze pſchijima

Margareczina hěta
pola
Khwaczicz a Wulkeje Dubrawy.

Młody cłowjek, kiž wě ſ konjemi wobkhadźecź, ßo jako knježi pohoncź pyta na hauptſtraße czißko 12, I.

20—30 dźěłaczerjow pſchi wyßokej mſdze pyta ryjerſki miſchtr Langheinrich w Njeßwaczidle.

K nowemu lětu wotroczkow a dźowki pyta pſchiſtajaza żona

Spannowa
na prědarſkej haßy 3.

Dokelž dyrbi mój nětcziſchi pohoncź do wojakow, pytam pſchi wyßokej mſdze ſtróſbeho rólneho pohoncza, kiž móhł ſkerje a lěpje zaſtupicź. **Sſmoka** w Spytezach.

Wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, ſtrażnikow, ſkótne hoſpoſy, holzy do hródże a k pſchedawanju mloka pyta pſchiſtajaza żona

Heynoldowa.

Na puczu ſ Holeſchowa do Kelna je ßo **liſtna toſcha** pjatk wjeczor ſhubiła. Sprawny namakar chzył ju ſa myto w Holeſchowſkim hoſczenzu abo w wudawarni „Sſerb. Nowin" wotedacź.

Dźak.

Knjeżna **Marja Wylemina Langez,** njebo **Wylema Hermanna Laugi,** hoſczenzarja w Hnaſchezach, jeniczka dźowka, kotraż je 9. měrza 1889 w Hnaſchezach wumrjeła, je w ßwojej poßlednjej woli ev.-luth. diakonißiſkemu wuſtawej w Draždźanach 3000 mk. wotkaſała. Tole pſchiwobroczenje ſjawnje k wjedźenju dawajo ſemrjetej dobroczelzy naſcheho domu ßwój najwutrobniſchi dźak do wěczności pſchiwołamy.

Pſchedßyda diakonißiſkeho wuſtawa.
Hrabja **Vitzthum.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 19. julija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Puczowanje krala Alberta po městach a wšach w Rudnych Horach a Voigtlandze je šo triumfnemu cžahej runało. Njeje mózno, wschě nabróbnoscze naliczicz, w kotrychž šo jemu wutrobna pschiwißnoscz, šwěrnoscz a poczescowanja jeho šwěrnych poddanow wobšwědczachu. We wschěch městach a wšach, kotrež kral wopyta, bě njewopißomna radoscz; swonjenje swonow, tšělanje, hudźba, spěwy, šwjedźeńšzy swoblekane knježny, dźěczi se selenobělymi scherpami, towarstwa, rjemjeßlniske jednoty a dźěkacżerjo jemu se sahorjenjom witanje a postrow pschiwołachu. S wošebitej kedźbnoscżu je šebi kral wschudźe naprawy w fabrikach a jich wubdźěłki wobhladował a šo sa wobstejnoscżemi bjes dźěkacżerjemi wobhonjał.

— Bjes tym so budźe wjetschi dźěl sakskeho armeekorpsa w krajinje wokoło Chemnitzy manevrěrowacz, smeje sakska kavallerija šwoje swuczowanja w Lipscżanskich stronach pschi sakskich mjesach, so by šo tu pschi „wójnje w měrje“ s pruskimi wojakami měrika. Manevry, pschi kotrychž šo pjecza 6 jěsdnych regimentow wobdźěli, budźa šo hacz do Torgauskich stron wupscheścżěracz.

— S wobskorženych dla wyšokeje pscherady, wo kotrychž je kněžorstwowy šud w Lipsku šudźik, šu jenicžzy jenu žonu, wěstu Reinholdowu, winowatu wusnali a ju k khostarni na 6 lět a k shubjenju cżeßnych prawow na 6 lět saßudźili. Druhich wobskorženych njewinowatych wusnachu. Reinholdowa bě 1. meje w Barlinje bjes dźěkacżerjemi leczaze listy rosschěrjała, w kotrychž šo dźěkacżerjo napominachu, wobstejazy statny porjad powrócżicz, samožitych ludźi sabicz, jim jich wobßedźenstwo rubicz a němskeho kněžora skónzowacz.

— Powjescże s Norwegskeje wobkrucżeja, so je derjemęcże kněžora Wylema spokojaze, a so je šo saměr jeho puczowanja, wocżerstwicz a wot napinazeho dźěła wotdychnucz, dospołnje dozpił. Wjedro je šo tež tam stajiło, a tak budźe šo kněžor šwojeho puczowanskeho programa dżerżecz móz. Zyle wěste je, so šo wón do postajeneho cżaša, 27. julija, do Němzow njewróczi. Wudawanje franzowskich nowin, so kněžor Wylem šwoje puczowanje dla nowschich podawkow na Balkanje, wěstoscżi měra pohrożazych, pschikrótschi, šu wumyßlenki. Tajke strach sbudźaze powjescże šo najlěpje s tym poraża, hdyž šo na to pokasa, so kněžor połny cżaš, sa puczowanje postajeny, wuwužije.

— K manevram, kotrež budźa šo w Schlesynskej wotbywacz, šo kněžor Franz Josef a awstriski minister swonkownych należnoscżow, Kalnoky, wotcżakuje. Połlednischi směje pschi tejle składnoscżi w Lehnizach (Liegnitz) skhadźowanku s kněžorstwowym kanzlerom Capriviom.

— Psched někotrymi njedźelemi němske nowiny pißachu, so chze knježerstwo Wrótšławi wobtwjerdźicz. Nětko šo saßo powjescże pschinoschuja, so šo niz wobtwjerdźenja, ale magaziny w wokolnoscżi Wrótšławja twarja. W magazinach šo niczo khowacz njeßmě, schtož móhło s rosbuchnjenjom pschimjesowazym twarjenjam schkódne bycz.

— Wjerch Bismark je šo hižo saßo ras, tón krócz wot nowinskeho dopißarja „Frankfurtskeho Journala“, wo šwojich politiskich nahladach wuwoprascheczdak. Wón hórko na bojasnoscz němskich nowin skorżesche. Nowiny „Póst“ a „Kölnische Zeitung“, kotrež prjedy s nim w žiwym wobkhadźe stejachu, psched nim cżěkaju, kaž psched mórom. Se wschěch nowin, kotrež je wón podpjerał, ani jene k njemu pschischke njejßu. Wo nowym finanznym ministrje Miquelu wón s khwalazymi wurasami rěczesche. So by šo wón do kněžorstwoweho šejma wuswolicz dał, k temu hischcże cżaš pschischoł njeje. Je-li so knježerstwo dale tak se sozialismom wobkhadźa, kaž hacz dotal, šo wón do opposizije scżischczi. Wuczinjenja s Jendźelskej Bismark sa dobre nima, teho runja niz kněžorowe sozialpolitiske wukasy, hacz runje je wón je hischcże šam nastajał. Konferenza k kitanju dźěkacżerjow žaneho wuspěcha měła njeje, sběhnjenje sozialistiskeho sakonja je schkódne, wjele bóle dyrbjał šo wón hischcże bóle napjecz. Wo pschicżinje šwojeho wotstupjenja rěczecz, šo Bismark sapowjedźi. Wón jenož praji, so s kněžorom a s ministrami s jena był njeje. — Sańdźeny schtwórtk je jedyn redaktor „Draždźanskich nowin“ s wjerchom Bismarkom rosrěczenje měł.

— Dźeń 1. oktobra płacziwoscz sozialistiskeho sakonja spanje. Sozialdemokratojo šo pschihotuja, s tutym dnjom agitaziju k rosschěrjenju šwojich błudnych wucżbow se wschěmi mozami sapoczecz. Wot teho cżaša budźa wschě sakasane sozialdemokratiske pißma šwobodne, w kotrychž šo powróczenje wobstejazeho porjada prěduje a šo wustajenja kscheścżijanskeje wěry wußměchuja. Mózemy šebi myßlicz, s kajkimi schczuwanskimi pißmami šo potom Němzy powodźa.

— Jedyn knjes, kiž je šo pschi wschěch wójnach nowschehočaša wobdźělił, je „Kschižnym nowinam“ scżěhowaze pißmo pósłał, kotrež je sajimawe k wosnamjenjenju smyßlenja Židow: „W poßlednjej němsko-franzowskej wójnje běch pschi 10. armeekorpsu. Generalej Voigts-Rhetzej bě šo 100,000 toleŕ pschipokasało, so by je pschi wobhonjenju trjebał a wošebite šłužby s nimi sapłacził. Wón pak s tychle pjenjes niczo pschetrjebał njeje. Duž dyrbjesche zyku sumu saßo wrócżicz; pschetož Franzowsojo běchu jara wótczinszy smyßleni a šo jako wobhonjerjo najecz njedachu. Runje na wopak běsche w lěcże 1866 w Czechach. Židźa s hromadami k nam pschiběhachu a nam sa najnižschi pjenjes wschě hibanja awstriskeho wójska pscheradżachu, a bjes wuwsacża běchu to pschezo židźi, kotsiž běchu šo w Awstriskej narodźili.“

Hollandska. Hižo dołhe lěta šo franzowske a hollandske knježerstwo wo krajinu, pschi mjesach jeju Guyanskeje kolonije w połnocnischej Amerizy leżazu, wadźitej. Franzowska je nětko namjetowała, so by ruski zar rosrißał, komu dyrbi sawadna krajina šłuschecz. Hollandska prěnja komora je tutón namjet pschijała.

Franzowska. Dwazecżi lět je šo minuło, so je Franzowska Elsaß a Lothringsku shubiła. Franzowsojo pak hischcże pschezo k myßli pschiwukli njejßu, so staj wobej krajej trajnje s Němskej swjasanaj. Se žadanjom, jej s dobyczerskej wójnu Němzam saßo wotdobycz, je zyły franzowski lud napjelnjeny, s nim šo tež franzowska politika wodźi. Franzowske knježerstwo wschudźe, hdźež šo hodźi, interežy Ruskeje spěchuje a podpjera, měnjo, so budźa w bližschej wójnje Ruszy swjasakarjo Franzowsow. Ruski wójnski minister Wannowski, kiž hižo někotre njedźele w Franzowskej pschebywa, šo wot luda, hdyž šo w sjawnoscżi pokasa, s wopokasmami cżesczowanja a pschecżelnoscże woprawdźe poßypuje. W Vichy šo wóndano pschi wjeczornym piskanju bjes franzowskimi khorhojemi tež ruska njeßesche. Wobydlerstwo ruske barby wohladawschi je s wyskanjom witasche. Do wocżow padaze je, so minister Wannowski wjele s najwyschschimi franzowskimi generalemi wobkhadźa. Hižo loni je ruski wójnski minister do Franzowskeje pucżował, schtož s woprédka samjelczecz pytachu, a hdyž šo to njehodźesche, jeho pschebytkej wschu politisku ważnoscż wotprajichu. Lětša wschak wjazy sa nusne nimaju, jeho politiske poßołstwo prěcz; je dźě doscz dopokasmow sa to, so bjes Ruskej a Franzowskej wuski politiski swjask wobsteji. S kajkim wotpohladom je

tutón swjask se strony Franzowsow sčinjeny, wo tym frawzowske nowiny naß w njewěstosči njewostaja. Parišske nowiny „National“ pißaja: „Njekombdžimy ßo wusnacź, so ruskopscheczelne wosjewy pschede wschěm se žadanja sa wjeczenjom wukhadženja. Ludowe saczucze ßo ženje w tajkich wězach njemyli, a saprěcź ßo njeda, so je nascha pschirodžena pschikhilnosčź k Ruskej s wěstosčzu seßylnika, so je ruski lud s hidu pschecźiwo Němskej napjelnjeny, jako my, s hidu, kotraž jenož na skkadnosčź cžaka, so by ßo potom cźim wěsčzischo a rasnischo wukonjaka.“ To dosčź jaßnje klinczi. Schtó chzyk hischcze do směrowanskeho wobkruczenja wěricź, so je ßo myßl na wjeczenje w Franzowskej shubika?

— Wulka wojerska parada, kotraž je ßo w Parisu s pschičzinu ludoweho ßwjedženja póndželu měka, je ßo pschi rjanym wjedrje s wulkim błyschczom wotbywała. Presidenta Carnota pschihladowazy lud s juskanjom witasche. Hdyž bě president s parady ßo wróczejo skoro k ßwojemu hrodej dojěł, ßo njedaloko njeho wot cźlowjeka, pschi puczu stejazeho, s revolvrom do powětra tšeli. Cźlowjeka hnydom sajachu. Wón ßo Jakob mjenuje a je po powołanju chemik. Po sdaczu je teho dla blisko presidenta tšelił, so by kedźbnosčź na ßo wobrocził. Hdyž jeho pscheßłyschachu, wón praji, so je wjele wunamakanjow sčinił, s kotrymiž pak wuspěcha měł njeje. S tšelenjom je jenož kedźbnosčź polizije na ßo wobroczicź chzyk. S dobom wón dopokasa, so je revolver jenož s pólverom, niz pak s kulkami napjelnjeny był.

Jendželska. Londonske polizajske a póstske wyschnosčze ßu ßo se ßwojimi sastojnikami wujednake a s tym strajkowy strach w tu khwilu wotstroniłe. Generalny póstski mischtr je ßwojim sastojnikam ßlubił, so jim msdu powyschi a puschczenych listonoscherjow saßo pschistaji, je-li so njejßu sakoń pschestupili. Tež polizistojo, strajka dla wotßabdženi, ßu ßo hacź do 15 muži saßo do ßkužby wsali. Je-li so ßo tajke njewuschnosčze krucźischo njekhostaju, móže ßo wotczakacź, so ßo bórsy saßo wospjetuja.

— W cžaßu, hdźež ßo wschě europiske kraje na pschemo brónja, a hdźež ßo wěste bycź sda, so ßo wulkeje europiskeje wójny sminucź njemóžemy, ßo w Londonje pschecźeljo měra s Europy a Ameriki skhadźuja. Wotpohlad jich skhadźowanki je, sa to skutkowacź, so bychu ßo w pschichodze wschě swady bjes ludami niz s mjeczom, ale s wujednanskimi ßudami rosrißake. To je jara dobry a khwalobny wotpohlad. Hacź pak ßo wón hdy do skutka stajicź da, je jara dwělne. Bojimy ßo, so czi prawo wobkhowaju, kotsiž měnja, so wójny njepschestanu, tak dołho hacź budza cźlowjekojo na semi bydlicź.

Schpaniska. W połodnischej Schpaniskej ßo kholera straschnje rosscherja. Wschědnje wjazy ludźi na nju skhori. Dwě tsecźinje skhorjenych je wumrjeło.

— Bjes fabrikskimi dźěłacźerjemi w Schpaniskej ßu hižo saßo njeměry wudyriłe. Wojazy ßu w Manrese do strajkowazych dźěłacźerjow tšeleli a mnohich sranili. Wjetschi dźěl fabrikow w Manrese je samknjeny. 8000 dźěłacźerjow dźěła nima.

Norwegska. Ssylne semjerženje je tele dny w Norwegskej było. W Bollnäsu ßo khěže tschaßechu, so ßo sdasche, so ßo powala, a w Söderhammje ßo swony wot ßamo saswonichu, durje a wokna ßo wotewrichu. Hischcze ßylnische bě semjerženje w Langsörje, hdźež ßo domjaza nadoba wo jstwach mjetasche. W Ljußnje, hdźež bě teho tunja rženje jara ßylne, ßebi wobydlerjo myßlachu, so je ßo ßudny dźeń pschibliżił.

Rußowska. Pschi rusko-turkowskich mjesach w Małej Asiskej Ruszy ßylne wójskowe wotdźělenja shromadźuja. Ssu to pjecza pschihoty k nasymskim manevram, kotrež budźa ßo w tamnych stronach wotbywacź. Derje nasłonicźi ludźo pak měnja, so ßo Ruska na pschipady pschihotuje, k kotrymž móhko dóńcź, hdy bychu ßo Armenojo pschecźiwo ßwojim turkowskim pschesczěharjam sběhnuli. Žadkawe wobstejnosčze w Armenskej ßu ßo tak shórschike, so ßo wot tamnischich kschesczijanow wjazy snjesčź njedadźa. Skoro wěrje podobne njeje, kajke hrosnosčze ßebi Turkojo pscheczíwo kschesczijanam dowoleja. We wßy Alakrilesse ßu 15. junija turkowszy żandarmojo cźrjódu kschesczijanskich ratarjow żiwych na schczěpowzu spalili, dokelž ßwoje dawki sapłacźicź njemóžachu. Njedźiwajzy wobcźežowanja armenskeho patriarcha knježerstwo skóstnikow jich njeskutka dla khostako njeje. Tež ruski póßłanz Nelidow w Konstantinoplu je turkowske knježerstwo na to kedźbne cźinił, so ßnadź njeměry w Armenskej wudyrja, je-li so knježerstwo dale směrom pschihladuje, kak Turkojo tamnischich kschesczijanow wurubja, pschesczěhaja a kónzuja.

Sserbija. Powjesčź, so bywschi kral Milan Sserbiju wopuschczi, je pschedczaßna była. K mjersanju radikalneje strony, kotruž je Milan njedawno hódnje wucżescził, wón dale w Sserbiji sawostawa. Nětko radikalne nowiny powjesčze rosscherjeja, so Milan pomału snamjenja wowrótnosčze pokasuje. Wón praji, so je „europiski khežor“. Hacź ßo temu tak ma, abo hacź ßu to wumyßlenki radikalnych nowin, ßo njeda rosßudźicź, dokelž s balkanskich krajow wschědnje kopiza selkarnych powjesczow wukhadża.

Domjaza wójna.

(Pokraczowanje.)

Junu běsche Kaschpor korczmarjej prajił: Ja tola rjenje bydlu, mózu koło wokoło ßo hladacź a wam prawje do wßy widżecź; to tež moju żonu wjeßeli, wona ma tola trochu rospjerschenja. Korczmar to Sebulonej dopowje, a nasajtra murjerjo pschińdżechu, s tsjóch bokow wokoło Kaschproweho domu na bratrowej leżomnosczi dwě wyßokej muri natwarichu a jej horjekach pilnje se samurjowanymi schkleńczanymi czrjopami wobtykachu. Mjes tejle muri Sebulon se ßwojimaj rukomaj mkodych topołow naßadża, ßebi je dżeń wote dnja khodżo wobhladowasche a jim pschiliwasche a nóznemu straznikej schwarny pjenjes sa to da, so dyrbi kóżdu hodżinu w nozy kedźbowacź, hacź ßo jim żaneje schkody njestanje. Kaschprowe dźěczi wot hrosnych murjow cżasto s rosrěsanymi rukami a kolenami domoj pschińdżechu, topoły pak spěschnje roscżechu a běchu w bliższim nalěczu Kaschprowy dom hižo tak sapschadłe, so dyrbjachu popołdnju w schtyrjoch saßwěczecź. Duż tež żona niczo wjazy do wßy njewidżesche. A schtož bě hischcze hórje, dźěczi ßo murje dla wjazy tam honicź a ßebi tam hracź njemóżachu, hdźež hewak, a ßo nětko zyliczki dżeń pschi wodze wokoło tołczechu; macź je tam prjecź dobicź njemóżesche, a hdyž běsche wulka woda, mějesche wona zyły dżeń staroscź a nusu. Na poßledku dyrbjesche ßebi Kaschpor woßebje żónsku pschistajicź, jenicżzy so by dźěczi hladała.

Junu nasymu, bórsy po wotawach, Sebulon ßedżo schijesche. Na jene dobo bratrowy najstarschi ßyn ani do durjow njesakkapawschi dó jstwy pschińdże, ßo psched krawske blido stupi a pocża: „Wujo Sebulono, nan wam prajicź da —“

„Sczehń ßebi cżapku“, Sebulon rjeknu, „hdyž se ßwojeho nanowym bratrom rěczisch“.

„To mi nan kasak njeje“, pachoł wotmolwi a ßebi cżapku njesczeże. „Wón pak wam prajicź da, so horjeka, hdźež ßo wasche łuki póczinu, haczenja wjazy njedźerża. Nan ma sa to, so to waß tak derje nastupa każ jeho, a hacź chzecze wy pomhacź a tež ßwoje k temu dacź, so zyle nowe kamjeńtne haczenje natwarimy a wjerbowna njo naßadżamy. Potom chze wón tež ßwoje cźinicź.“

Duż Sebulon dźesche: „Jemu je to bóle trjeba hacź mi; hdyž nalěto wulka woda pschińdże, a haczenje ßo tule nasymu porjedźiłonjeje, wo jeho dom póndże. S zyła ßwojemu nanej rjekń: ja budźech ßo tola wobdźělił, njeby-li mi wón tajkeho njeplecha póßłał był, kajkiž ty ßy.“

Pachoł ßo sawróczi a ani wboženje njeprajiwschi ßwoje pucze dźěsche. Hdyž ßwojemu nanej wotmolwjenje pschinjeße, tutón praji: „Ssam ßwojich pjenjes do teho njetyknu, so bych temu skupemu rawßej jeho łuki schkitował. Bohu dźakowano, bohaty ßym, a moja rola wyßoko leži; byrnjež cźert domske wsak, ja wutraju.“

Duż ßo haczenje s zyła njeporjedźesche. Rěka pak hižo tule nasymu wysche wustupi hacź hewak, a hdyž bě saßo spanuła, ßo Sebulon s tyschnej wutrobu na ßwoje łuki won poda. Haj, haj: tam běchu poßlenje sbytki stareho haczenja wotpławjene, wulki kruch trawnika běsche sebrjeny, so tam hoła semja leżesche, a na wschě pokdra jutra bě s njepkłobnym błótom a pěskom pokryte. Sebulon ßebi bórsy wobliczi, so je wo tyßaz toleŕ khudschi, hdyž nowe haczenje ßobu liczesche, kotrež dyrbjesche ßo tola twaricź. Wokomik ßebi wón pomyßli: nětko by tola lepje było, hdy by mój bratr to pok jutra łuki sa ßwój statok měł, a ja to zyłe jutro, kotrež je nětko hischcze sapuscżene. Ale wón ßebi bórsy pschemyßli, hdyž po puczu, kiž bě hischcze mokry, nimo Kaschproweho domu pschińdże; pschetož tam wschitzy, mali a wulzy, s bokami wodu s pinzy noschachu, a żona ruzy łamasche, dokelž běchu ßo ji nakładżene buny a kißały kak w ßudach skasyłe. Tajki napohlad běsche Sebulonej ßkódki měd.

Ale wón bórsy tež wótre kißako wopta. Hischcze tu ßamu nasymu wón w zyrkwi ßłyschesche, so ßo bratrowa najstarscha dżowka Hilża s mkodym burom se ßußodstwa s kletki pschipowjedasche. To běchu po tajkim wucżinili, ßo jeho, najbliższcheho s pschecżelstwa, wo to ani njeprascheje; Hilżu běchu s kletki pschipowjedacź dali, prjedy hacź běchu jemu ßkowczka wo tym popscheli! Hilża běsche jeho mótka, wón bě ji stajnje woßebje dobry był a léta dołho cżeżki skoty rjecżas s wuschkatymi dukatami, kotryž běsche po njebo macżeri namrěł, sa nju khował. A nětko —

Bórsy bě kwaß. Jeho na kwaß njeproschachu, ale dokelž nasyma hischcże někotre cžopke dny wobradźi, blida zyle blisko pschi jeho kheżnych durjach pschi drósy sestajachu. Sebulon wot horjeka to wjeßoke żiwjenje widżesche a ßwoje mjersanje podtłóczi; hdyż pak njewjestu ßamu w jeje rjanej nowej drascże wohlada, kotruż wón wotměrił a schił njebě, a kotraż ji, tak ßo jemu sdasche, prawje hubjenje pschistejesche, ßo jemu dwě tołstej, hórkej ßylsy se starju woczow kulischtej. Wón pschi tajkim wjeßelu wutracž njemóżesche, kotrež k njemu psches wjerschki topołow horje klinczesche; duż ßo mjelczo swobleka, ßebi něhdy sa Hilżu postajeny skoty rjeczas s klinkotazymi dukatami do saka tyknu a po skhodże dele dżesche.

Hdy budżesche hrosna murja njebyła, budżesche ßo s poßleńżu won pschi rězy skradżu wotßalicž móhł; nětko dyrbjesche prědku won a ßrjedża psches kwaßne blida. Mjelczo stupajo a skhiliwschi hłowu wón ßwój pucž dżesche. Hilża jeho wohlada a bu krej czerwjena, jeje macž jeho widżesche a bu ßmjercž bleda; hrosny ßměch po wobliczach hosczi pscheběża pschi tajkimle njeßkhyschanym, tak rasnje wustupowazym hanjenju wscheho ßwójbneho waschnja a wscheje ßwójbneje luboscże. Kaschpor rucże ßtaże: ja mam sa to, wón chżysche ßwojemu bratrej pschipicž, a mi też ßo sda, Sebulon budżesche potom wostak, a kwaßna radoscž budżesche dołhu boloscž wuhojika. Ale najmjenesche s Kaschprowych dżeczi na wulkeho pßa, kotrehoż běchu dżenßa pschi shromadnym wjeßelu s rjeczasa puschczili, a kotryż pod blidom leżesche, wołachu: Muraßo, Muraßo, wuj kschiwonohacž! Poß běsche hewak dobre skoczo, kotrež żanemu dżesczu żaneje kschiwdy njeschini; ale małe njedoczinki běchu jeho wospjet, hdyż běsche na rjeczasu, na wuja schczuwake, so bychu jeho nastrożake; duż jemu nětko poß njembry do nohow sjědże. Sebulon, kiž bě na wscho pschihotowany, jeho s zykym wotmachom s kijom do hłowy morßnu, a na dobo jeho Kaschpor satraschnje do boka kopnu, so ßo poß wujo pod blidom khowasche. Ale hněwny Sebulon na ßwójbu pohlada a dżesche: „Ja dżě s dobrym du; psche cżo dha najbliższeho pschecżela ßwojeho domu s jeho bratroweje dżowzyneho kwaßa s pßami prjecž schczuwacże?“ Spěschnischo hacž prjedy wón psches rynki kwaßarjow kroczesche a ßo wo rózk ßußodneho domu winu.

Cżicho po schczernischczach a po łukach do bliżscheho města k stótnikej dżěsche, rjeczas pscheda a skote, kotrež sa njón dosta, směrom do teho ßameho saka ßuże, hdżež běsche rjeczas byk. Potom na torhoschczo k rěcznikej dżěsche, s nim hodżinu porěcża a jeho nasajtra rano k ßebi do wßy skasa. Na to ßo domoj wróczi, ßo w korczmje k druhim hosczam ßydże a truharja a kowarja, dokelž běschtaj taj najhórschej kleskawje wo wßy, teho runja nasajtra rano jako ßwědkow k ßebi pscheproßy. Potom jimaj najlěpscheho wina porjedżicž da a hacž do pósnjeje nozy s nimaj wyßoko hrajesche. Pschi tym dwaj wot tych skotych pschěhra, kotrež běsche sa rjeczas dostak: to pak wón chżysche. Ssrjedž nozy, hdyż běsche ßo kwaßny hołk slehnuk, wón domoj dżěsche a ßo do koża lehnu.

Rěcznik pschińdże, ßwědkaj też. Sebulon mějesche hischcże czetu w horach, kotrejž dobry njebě, dokelž wona jako holza dobre czinika njeběsche a bě potom s wulkej nusu muża dostała. Tej a jeje dżeczom wón nětko po prawdże ßwój domjazy statok a ßwoje leżomnoscże a wschitko, schtož mějesche, wotkasa, s tym wuměnjenjom, so wotkasanje spanje, hdyż herbjo muri sańcz a topołam sahinucz dadża abo jeho bratrej Kaschprej abo jeho potomnikam někajki kruch wobßedżenstwa pschedadża. Rěcznik sa ßwoju prózu runje sbytk tych skotych dosta; poßlenje wóßom ßlěbornych, kotrež běchu wot rjeczasa hischcże wysche, Sebulon pschichodnu njedżelu do móschniczki da. Sswědkomaj pak woßebje hischcże sakasa wo tej wězy rěczecz. Duż ju taj nětko na měscże do ßwěta wutrubischtaj, a wjeczor w korczmje dwazeczi jasykow Kaschprej sabawny podawk pscheradżi.

Pjenjesy wschudżom wjele płacża, najwjazy pak na wßach, hdżež maju muża po tym sańcz, schtož wobßedżi, a holzu druhdy też. Kaschpor bórsy pytnu, so jeho nětko sa pok tak bohateho wjazy njemějachu każ prjedy. Ludżo prawje derje wjedżachu, so mějesche Sebulon se ßwojeje sahrody, s rjanych łukow a pódla krawzujo ßnano runje telko dokhodow wob lěto, każ Kaschpor se ßwojeho wulkeho ratarstwa, so pak Sebulon, dokelž dżeczi njemějesche, ani dżeßaty dżěl ßwojich dokhodow pschetrjebacz njemóżesche. Wysche teho mějesche wón rjany a derje wutwarjeny statok, Kaschpor pak njewěsty, stajnje wróżny nowotwar pschi rězy; s dwanacże dżeczimi dyrbjesche ßo jeho samożenje jara rosmasacz. Tole ßebi bórsy stari a mkodżi burja koło wokoło w ßußodstwje wobliczichu. Wo hubatu Hanku, Kaschprowu druhu dżowku (— to bě ta ßama, kotraż tehdom Michała s wujoweho skhodu dele storże —), běsche ßo hižo dołhi czaß schołtowy ßyn se ßußodneho dwora prózował a ßo pschi Hilżinym kwaßu s njej móhł rjez doręczak; nětko tón wjazy njepschińdże, a Hana dawno wjazy tak nasdata njeběsche każ prjedy. Kaschpor ßam bě ßo na to spuschczak, so jeho schołtu sczinja, w město dotalneho. Hdyż pak woprawdże k wólbje pschińdże, nětko wschitzy měnjachu, so ßo tola njehodżi někoho schołtu sczinicz, schtóż je s někim we wßy njepscheczel, a duż bohatscheho bura wuswolichu, runjeż mějesche tón w město jeneho pjeczoch — scheschczoch njepscheczelow. Też w ßwojim domje mějesche Kaschpor, dokelž ßo sestari, dżeń a wjazy mjersanja. Żona jemu wumjetowasche, so dże na to hubjene město s zyka twaricz chżyka njeje, so je wón se ßwojej twjerdej hłowu na wschém hubjenstwje wina. Dżeczi, do kotrychż wutroby běsche ßo sahe jěbojte ßymjo hidy woßyło, běchu se ßwojimi worakawstwami pschecżiwo wujej, kotrež jim starschej stajnje płaczicz daschtaj, starobu sazpiwacz nawukke a tole sazpiwanje nětko też bohacze nanej czucz dawachu. Starschi ßynojo a starsche dżowki pak ßwojimaj starschimaj winu dawachu, so wujowe bohate herbstwo shubichu, a wot Hanki, wo kotruż nětko żadyn bohaty hólz wjazy njerodżesche, nan a macz żaneho dobreho słowa wjazy njeßkhyschechtaj. Saklecże hidy na czole wschitkich wotpoczowasche, a Kaschpor, hdyż ßam na polu sa wokomaj dżěsche, ßebi nětko czasto pomyßli: hdy bychmy tsi lěta młódschi byli, ja drje bych wjedżak, schto bych činik. Hdyż pak je nětko tsi lěta trako, njech też tak wostanje hacż do mojeje ßmjercze! A pschi tym s wótku tak ßurowje do wokow praßnu, so wokaj poskoczischtaj, a bróśda ßo kschiwa swora. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowy Budyski měschczanosta, knjes dr. jur. Konrad Jan Kaeubler, je ßo sańdżenu wutoru w pschitomnoscži měschczanskeje rady, wukasanzow, sastojnikow, duchownych a wucżerjow wot knjesa wokrjeßneho hetmana se Salza ßwjedżeńszy do noweho sastojnstwa sapokasak. Tón ßamy dżeń wjeczor nowemu měschczanoscże tudomne mużske spěwanske towarstwa powitaze sastaniczko spěwachu.

— Po dołhim, deschczikojtym khłódnym cżaßu je ßo Bohu dżakowano ßobotu wuwjedriło a scżopliło. Natarjam je rjane wjedro jara pschileżne pschischko; pschetoż rożkowe żně běchu ßo pschibliżiłe. Hojaze żnjowe wjedro je ßo też wot pilnych ratarjow poknje wuwużiwało. Sa někotre dny ßu ßo nimale wschě rożki w Budyskej wokolinje poßykke. Hdyż też ßu ßo rożki pschi njepscheßtawazym deschczu slehnuke, maja tola sa to, so s tym wjele poczerpike njejßu, dokelž bě ßo hižo sorno tehdy trochu roswiko. Rożka je wschudże husta staka; duż budże lětßa wjele wjazy kop, hacž loni. Runje każ rożka, też druhe żita, jeczmjeń, pschenża a woßebje wowß rjany dobytk lubja. — Ssyna a dżeczela je jara wjele byko, hacž runje ßtej ßo wobej s dżěła s deschczikom skasykej. Běrny po dotalnym roscżenju a nětczišchim stawje powschitkownje najlěpsche wuhlady na rjanu domkhowanku wotewrjeja, runje tak je staw druhich wobkopnych wupkodow spokojazy. Też s wunoschkom ripika, kiž je mało pschi mokrym wjedrje schkodował, ßu powschitkownje spokojom. Ssadu budże po sdaczu lětßa runje tak mało, każ loni.

— Lěta 1883 je profeßor dr. Reis spiß wudak, w kotrymż dopokasuje, so ßo na semi mokry cżaß se ßuchim stajnje wotměnja, so na dołhi rynk ßuchich lět saßo dołhi rynk mokrych pschińdże. Wón ma sa to, so hacž do spoczatka pschichodneho lětstotka kóżde ßlěbowaze lěto wjazy deschcża pschinjeße, hacž prjedawsche. Po jeho wobliczenju bychmy hischcże 14 mokrych lět woczakowacz měli, kóżde ßlěbowaze s wjazy deschczom, hacž jeho prjedownik; hakle s lětom 1904 by mokry cżaß pschestak, na czoż by saßo 28 ßuchich lět pschischko. Nětko je direktor meteorologiskeho wustawa w Chemnitzu, rrofeßor dr. Schreiber, wulzy sajimawy spiß wo tym wudak, kelko deschcża mamy sa bliżsche lěta woczakowacz. Schtoż je dr. Schreiber dotal wobkedżbował, dopokasuje, so ßo dr. Reis s tym mylik njeje, schtoż je lěta 1883 pißak. Dr. Schreiber w ßwojim spißu dopokasuje, so je wot lěta 1864 kóżde ßlěbowaze lěto wjazy deschcża pschinjeßko, hacž jeho prjedownik, a so ßu dny se ßuchim wjedrom s kóżdym lětom wotebjerake; wón ma też sa to, so budża bliżsche lěta dale bóle mokre, a smějemy lětßa w lěczu a też w nasymje dale mokre wjedro.

Se Żidowa. Dokelž ßu tu wóndano kóczku sabili, kotraż je ßo po lěkarskim pschepytanju jako skażena spósnała, dyrbja ßo pßy na Żidowje a w wokolnoscži hacž do 7. oktobra t. l. sawrjene dżerżecz.

S Makeho Wjelkowa. Formarjej a lijerjej Faltenej s Wulkeho Wjelkowa, kiž je w tudomnej Gruhlez lijerni swonow 50 lět dołho pospochi dżěłak, je ßo wot knjesa hamtskeho hejtmana s Borberga w pschitomnoscži wschitkich dżěłaczerjow ßlěborna madailla sa ßwěrnosc w dżěle pschepodała.

S Korsymja. Njedżelu 13. julija je ßo nowa khorhoj nascheho wojerskeho towarstwa, wot Beßerta a Nettelbecka w Draždża-

nach kraßnje wudźěłana, poßwjeczíka. Pschi rjanym ßwjedźenju howjazym wjedrje bě ßo tu na 30 wojeńskich towarſtwow a wjele ludu ſeſchko. Sswjedźeńſku rěcz mějeſche knjes farar dr. Rjencz ſ Wjeleczina, kiž wukožowaſche, kak ma khorhoj ßkužicz Bohu k czeſczi, kralej k radoſczi a k ſhožu wótzneho kraja. Kral bě ſa khorhoj drohe dary póßłał, pódla teho ßo 34 darow wot towarſtwow a privatnych woßobow pſchepoda. Naſcha wjeß bě hacz na najrjeńſcho ſ czeßnymi wrotami, pletwami a wěnzami wudebjena. Sswjedźeń, kiž je ßo na najlěpje radźił, ßo ſ tym ſkónczi, ſo wſchě towarſtwa ſe ßwojimi khorhojemi a hudźbu po wßy czehnjechu.

Se Schunowa. Schtwórtk tydźenja je tu pſchi njewjedrje błyſk do kruwarnje a ßwinjazeho khlěwa khěžkarja Michała Kozora dyrił a ſapalił. W kruwarni buſchtej dwě krowje ſaraženej, tſeczá kruwa, bjes nimaj ſtejaza, njeranjena woſta. S wóhnjom je ßo něhdźe 25 zentnarjow ßyna a wſchelaka hoſpodarſka nadoba ſaniczíka. Kozor ſaweſczene nima.

S Wochos. Dźeń wulkeje radoſcze bě ſa naſchu woßadu ſańdźena njedźela. Po ßydom lětach, w kotrychž dla njedoßahanja ßerbſkich duchownych duchowneho měli njeběchmy, kandidat duchownſtwa, knjes Hénczka ſ Budyſchina, 1. meje 1888 farſke ſaſtojnſtwo w naſchej woßadźe pſchedewſa. W czaßu ßwojeho dwělětneho ſaſtojnſkeho ſkutkowanja je ßebi wón luboſcz a dowěrjenje wſchitkich woßadnych dobył, kaž bě to jaßnje ſańdźenu njedźelu widźecź, hdyž jeho jako naſcheho fararja ſapokaſachu. Stari a młodźi běchu ßo prózowali, Boži dom na najrjeńſcho wudebicź, czeßne wrota ſ napißmami hłubokeje myßle běchu ßo poſtajiłe a pucz ſ fary do zyrkwje bě ßo najkraßniſcho wupyſchił. Do němſkeje, kaž tež do ßerbſkeje Bożeje ßłużby wojeńſke towarſtwo ſ hudźbu, ßyła czeßnych knježnow, gmejnſzy a zyrkwinſzy pſchedſtejiczerjo a wucžeŕ knjeſa fararja Henczku ßwjedźeńſzy pſchewodźachu. Tež patron naſcheje woßady, knjes hrabja Arnim-Mużakowſki, bě pſchi ßwjatoczńoſczi pſchitomny. Knjes farar Stanga ſ Rychwałda jeho w ßerbſkej a knjes ſuperintendent Wendt ſ Zybalnje w němſkej Bożej ßłużbje ſapokaſa. Jako podłožk k ßwojemu prědowanju bě ßebi knjes Henczka ßłowa 1. Kor. 1—4 Sa tych dźerž naß kóżdy, jako ſa Khryſtußowych ßłużomnikow a ſaſtojnikow na Božich potajnſtwach — wubrał, wo kotrychž wón na hłuboko pſchemyßlene, wutrobu jimaze a woczerſtwjaze waſchnje prědowanje dźerżeſche. W woběmaj Božimaj ßłużbomaj běchu w zyrkwi wſchě měſtna wobßadźene. Tež ſhromadne poßedźenje, kotreż ßo k ſapokaſanju pſchiſamknu, prawje jaßnje wo dowěrjenju ßwěbczeſche, kotreż ßo naſchemu knjeſej fararjej ſpožczuje. Bóh luby Knjes daj, ſo by wón wjele lět w naſchej woßadźe w ſnatym luboſczíwym waſchnju k žohnowanju wſchitkich woßadnych ſkutkował.

Přilopk.

* 22. julija do Budyſchina zyrkus Pinder pſchińdźe, kiž je hižo pſched 3 lětami naſche měſto wopytał a hiſchcze wot teho czaßa w dobrym wopomnjenju ſteji. Tón krócz budźe tu wón jenož dwaj dnjej pſchebywacź. Po nowinſkich rosprawach ma zyrkus wjele rjanych a derje wuwucženych konjow a wuſtojnych khumſchtarjow. Bjes druhim pſchedſtajenja elefantow powſchitkowne ſpodźiwanje ſbudźuja. Žorty klownow pſchihladowarjow ſtajnje we wjeßelej myßli dźerża.

* W Žitawje ßo ſańdźenu ßobotu ſchikowana młoda holza, dźowka twarſkeho miſchtra, duzy po ſkhodźe wobßuže a tak njeſbožownje padźe, ſo ßebi ſchiju ſwinu. Hdyž jeje ßwójbni pſchiběžachu, běſche hižo morwa.

* Hólzaj w Ohornje pola Połcznizy ſańdźenu póndźelu wjeczor ſ piſtolomaj hrajkaſchtaj. Na dobo ßo ſ jeneje ſ natykaneju piſtolow wutſěli a kulki jeneho hólza do tyła trjechichu. Hólczez je na czeźke rany hnydom wumrjeł.

* 11. julija pſchipołdnju je Boże njewjedro do dwora rěſnika Weſera w Mirſchwizach pola Miſchna dyriło. Jedyn kóń a jedyn poß buſchtaj ſaraženaj. Twarjenje, do kotrehož je błyſk dyrił, je nowe a ſ dwěmaj błyſkowodomaj ſchkitowane.

* W Okrillu pola Miſchna ßu pſched někotrymi dnjemi ßwinjo ſarěſali, kotreż bě 21 lět ſtare. Wone je ßwojemu wobßedźerjej kóżde lěto dwójzy proßata mějo w pſcherěſku wob lěto 200 hriwnow dobytka pſchinjeßko. Sswinjeczowa koża bě 4 zentimetry tokſta. Wobhladowar mjaßa je wobßwědcził, ſo je mjaßo ſtrowe a bjes trichinow. — W Nowej Wßy ma kubler G. 45 lětneho konja, kotryž je hiſchcze czíły a ßylny a ſ kóżdym młódſchim konjom na pſchemo dźěła. Dobre wothladanje a wobkhadźenje, kaž tež ßylnjazu pizu je wſchak tónle kóń ſtajnje doſtawał.

* Jedyn ſtawnik njedaloko Shorjelza bě, měſto ſo by ſaſtojnſke pſchipowjedźenja ßam pſchijał, je huſto wot ßwojeje dźowki napißacź dał a je potom podpißał. Stawnika teho dla wobſkorżichu a jeho, hacz runje wobkrucźeſche, ſo je ßwojej dźowzy tole dźěło jenož teho dla pſchewoſtajił, ſo by ludźom, hdy by doma njebył, ſalutował, ßo woſpjet na ſtawniſtwo podawacź, k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźichu.

* 25lětny ßyn kublerja Mórki w Zühlsdorfje pola Arnswalde póndźelu wjeczor w 8 hodźinach trubku kurjo wokno wotewri, ſo by ſa pſchikhadźazym njewjedrom pohladał. Na dobo ßo ſabłyſknu a wot błyſka poraženy młody cźlowjek k ſemi padźe. Jeho ßotry, wo jſtwje pſchebywaze, buchu pohłuſchene, tola ßo bórſy ſaßo ſebrachu.

* Hdyž ſańdźenu njedźelu 76 lět ſtara wudowa w Crimmitſchawje, kotraž běſche ßwoje pſchecźelſtwo wopytacź była, poſdźe w nozy domoj pſchińdźe, w jeje jſtwě zuſy mużſki na ſtólzu ßedźo krucze ſpaſche. Jſtwine wókno běſche wuražene, a wſchitko wó jſtwje na to pokaſowaſche, ſo bě tam paduch pobył. Sso ſ krótka rosßudźiwſchi ſtara žona ßußoda ſawoła, kotryž po poliziju dóńdźe; paducha ſajachu a wudowiny ßłěborny cżaßnik pola njeho namakachu. Ssebi kbróbłoſcź pſchipiwajo běſche paduch najſkerje trochu hłuboko do palenzoweje bleſche pohladał a ßebi pſchi ßwojim dźěle ßedźo wußnuł.

* Spodźiwny podawk je ßo w Charlottenburgu pola Barlina ſtał. Bratraj dwójnikaj běſchtaj ßo ſ dźowkomaj ſamożiteho měſchcźana ßlubiłoj. Ale krótko do kwaßa běſchtaj ßebi nawożeni hinak pſchemyßlikoj: kóżdy mějeſche ſa to, ſo by ſ bratrowej njewjeſtu ſhožowniſchi był. Duż ßo doreczeſchtaj, ſo chzetaj ßo ſ njewjeſtomaj měnicź. Ssotſje buſchtej, wo tajkim měnjenju ßłyſcho, ſ woprědka trochu ſaſtróżenej, ale bórſy haj prajiſchtej. Duż ßo wopißma, kotreż běchu k wěrowanju trěbne a hižo wobſtarane, pſcheměnichu, a bórſy běſche wjeßoły kwaß.

* W Hörſte je wóndano w nozy něſkajki rubjeżnik w jenym domje ſ woknom nuts ſaléſł a holzy, kotraž tam leżo ſpaſche, wopuſch wotrěſnuł. Skutk wjecźenja to był njeje, pſchetož naſajtra rano je něchtó rubjenu wopuſch w Bielefeldźe pſchedacź chzył. Holza je krucze ſpała, ſo pytka njeje, ſo ßo ji wopuſch prjecź rěſa.

* Blisko Düſſeldorfa ßu ſańdźene dny cźěło 12lětneje holczki ſe ßußodneje wßy ſ pſcherěſnjenym krkom a roſprótym žiwotom na žitnym polu namakali.

* Na pola wßy Meßowa w Bramborſkej ßu ßo ſkopczki ſ hromadami puſchczili. Wone ßu žitne pola ſapuſczíke, kłoßy wot ſtwjelzow wotkußawſchi. Schkódniki ßu do pſchirowow honili a ſpalili; žito na jenym polu dyrbjeſche ßo poßyz a ßo ſpalicź. To pak wjele pomhało njeje; na polach ßo hiſchcze pſchezo ſe ſkopczkami mjerwi.

* W Ludwigluſtu w Meklenburgſkej je ßo w nozy 6. julija žadkawe rubjeżne mordarſtwo wobeſchło. Wikowarja Bethku ßu ſkónzowali, a jemu 600 hriwnow a cżaßnik rubiwſchi, jeho cźěło do rěki cźißli. Jeneho mużſkeho, na kotrehož tukaju, ſo je njeſkutk ſkuczík, ßu ſajeli. Sda ßo, ſo ßu Bethku w jeho wobydlenju ſaraſyli a wurubili a hakle potom jeho cźěło do rěki cźißli.

* Młoda žona ſ wokolnoſcze Stuttgarta, kotraž běſche ßo ſ mużom ſwadźíka, ßebi wumyßli jeho ſatraſchicź a jemu ſe Stuttgarta telegram póßła, ſo je w tymle měſcze nahle ſemrěła. Muż ßo wuſtróżany do Stuttgarta poda a tam ſ pomozu polizije cźěło ßwojeje mandźelſkeje pytaſche, mjes tym ſo bě ßo žona cźíła a ſtrowa domoj wrócźíła. Hdyž muż wjecźor domoj pſchińdźe, ßo wulzy wjeßeleſche, ſo je žona žiwa, a bórſy ßo ſaßo ſjednaſchtaj. Telegram běſche pomhał a muża powucźił. Njedźiwajzy na to ßo žona něſko kaje, ſo je tajku hłupoſcź ſworała; pſchetož hdyžkuli ßo ſ wonka domu pokaſa, dźěcźi ſa njej wołaju: „Tamle cźěło dźe!“

* S Marienbauma pola Niederrheina ßo piſche: Se žałoßnym mordarſtwom ßu ßo wobydlerjo naſcheje cźicheje wjeſki do roshorjenja dali. Młody cźlowjek, kiž bě ßo tele dny wot ſchtyrinjedźelſkeho wojeŕſkeho ſwucżowanja domoj wrócźił, ßo w lěżu njedaloko wßy ſ někotrymi młodymi holzami ſetka. Sso jim pſchibliżiwſchi wón revolwer wucźahnu a jenu ſatſěli. Na to mordar cźeknu a ßo wobwěßnu. Njeſbožowna luboſcź je pjecza ſ pſchicźinu tehole njeſkutka.

* Žona ſe wßy Willinghuſen pola Wardsbecka běſche wóndano ſe ßwojej 12lětnej dźowku na polu. Dokelž njewjedro pſchicźeże, ßo macź pod wyßoke kerki khowaſche a dźowku wołaſche, ſo by k njej pſchiſchła. Holczka pak praji, ſo chze radſcho khětſje domoj běżecź, dokelž je ſtraſchne, pſchi njewjedrje w kerkach abo pod ſchtomami ſtacź. A to běſche jara mudrje, ale bu tola holzyne njeſbože. Wona domoj doběża, ale hdyž chzyſche khěżne durje wotewricź, Boże njewjedro do domu dyri a holczku poraſy, kotraž nětko cźeżzy khora leži. Khěża ßo ſapali, ale wóhnjowa wobora ju ſdźerża; jenož na ponoſchku a na tſeſche ßo něſchto ſchkody ſta.

* Wulki ſtrach je njedźelu tydźenja wěſty Wolff ſ Kölna w ßwojim powětrowym ballonje pſchětrał. Njedźiwajzy na deſchcź a wětr ßo wón wokoło wjecźora w Kölnje ſ ballonom do powětra poſběże, mějo dweju paßażerow ßobu. Ballon na Bensberg lecźeſche a běſche bórſy

2400 meterow wyßoko. Ssylny wětr ballon ſ korbom žałoſtnje torhaſche. Na hokym měſcźe ßrjedź lěßa ßo dele puſchcźichu. Ludźo pſchiběžachu a ſ wulkej prózu ballon ſdźeržachu. Jedyn teju paßažěrow běſche hižo ſ korba won ſaléſł; druhi runje won léſeſche. Na jene dobo ßylny ſtork wětra ballon, kiž běſche nětko trochu lózſchi, ſaßo wuſběže. Nětko ßo Wolff dohlada, ſo ſa khromu korba dwaj mužſkaj wißataj: jedyn běſche jeho paßažěr, kotryž delekach hiſchcźe won doléſł njebě, a druhi bě bur, kiž běſche ballon dźeržecź pomhał. Bura bórſy mozy wopuſchcźichu: wón ſ wyßokoſcźe dele padźe, ſo dyrbjachu jeho cźežźy ranjeneho do hojeŕnje donjeſcź. Saßo wolóżeny, ßo ballon hiſchcźe wyſche ſběhaſche. Duž ßo Wolff prózowaſche ßwojeho paßažěra, kiž běſche też hižo woßłabnuł, do korba nuts ſcźahnucź, ſchtož pak ßo jemu njeradźi. Na to wón ſpyta, jeho pſchiwjaſacź, jemu poſtromk wokoło nohi ſadźernuwſchi, a jeho też ſe ſubami krucźe dźeržeſche. Na dobo wón ventil ſcźeže, ſo ballon padacź poča. Nětko pak paßažěrej ſtrach hrožeſche, ſo jeho ballon ſamjecźe; duž jeho Wolff wotwjaſa a jemu radźeſche, ſo by dele ſkocził. To ßo ſta. Saßo lózſchi ßo ballon ſ nowa poſběže. Saßo ventil ſcźahnuwſchi, na cźož ballon trochu padacź poča, Wolff pola Kleva ſ ballona dele ſkoczi; ballon pak dale lecźeſche, ſchtó wě hdźe. Dele ſkoczíwſchi běſche ßebi Wolff jeno ßnadnu ſchkodu ſcźinił; duž ßo do Bensberga poda, hdźež ßwojeho druheho paßažěra nadeńdźe, kotremuž ßo też wjele ſtako njebě.

* W Nowocźerkaßu ßu tele dny kußaze zyganki wobydlerjow měſta do njeměra ſtajiše. Jedyn zygan bě hłownika cźrjódy proßył, ſo by jeho njeßwěrnu žonu powucźił. Wobſamknuchu, mkodu žónſku pſchebicź. Hdyž chzychu ſ tym ſapocźecź, žony, kotrychž běſche hiſchcźe ras tak wjele kaž mužſkich, ſaßudźenu wußwobodźichu. Na to wulka bijeńza naſta. Mužſzy ſ kjemi bijachu, žony pak do ßwojich pſhecźiwnikow kußachu. Zyše cźaſcźe mjaßa buchu mužam wukußane; krej jenož tak bežeſche. Hakle poliziſtojo móžachu po wulkej prózy bicźkow dźělicź. Dwaj mužſkaj ſtaj tak cźežko ſranjenaj, ſo ßo praſcha, hacž ßo jimaj žiwjenje ſdźerži.

* W wjetſchim dźěle Europy je w poßlednim cźaßu njeßměrnje wjele deſchcźa panuło. W ßrjedźnej Europje a w połnóznej Italſkej, hdźež wjele wody ſ wyßokich horow wotběhnje, ßu rěki pſches brjóh ſtupiše a kraj daloko powodźiše. Pola Wina ßu wſchě niſke łuki a pola wot Dunaja póczrjene, tak ſo ßu ratarjo nuſowani, běrny njeſrake ſ wody kojicź. Też ßyno a rožka je ſ dźělemi wjele cźerpiła. W Preßburgu je teho runja Dunaj pſches brjohi ſtupił a niżſche dźěle měſta powodźił. Wulka woda je na moſtach a pſchi ſprawjenju Dunaja wjele ſchkody nacziniła. Wſchě wßy Schüttſkeje kupy ßu cźiſcźe póczrjene. — Prjedy hacž je ßo wjedro ſcźopliło, je ſańdźenu ßobotu w Schwajzarſkej a Tyrolſkej ßylny ßněh panuł. Zyła krajina bě ſ wyßokim ßněhom pſchikryta, ſ dobom bě tołſta mhła. W St. Morizu bě ßo telko ßněha naſchło, ſo móžachu tam ſe ßanjemi jěſdźicź. Dokelž běchu pucźe a želeſniza na Arlbergu a Brennerje ſawěte, tam na dléſchi cźaß wſchón wobkhad pſcheſta. W Schottlandſkej je teho runja ßylny ßněh panuł, a horje Grampian a Monadliadh běſchtej kaž w ſymje ſe ßněhom pſchikrytej. Wſchě rěki běchu wyßoko ſ wodu napjate a ßu w nékotrych ſtronach wokolny kraj powodźiše.

* Dwaj awſtriſkaj offizěraj ßo wóndano wjecźor w Winje do powětroweho ballona ßynuſchtaj a wokoło dźewjecźich do powětra wotjědźeſchtaj. S wopŕedka ßylny wětſik dujeſche; w dwanatej hodźinje ßo deſchcźik hicź poča, kotryž dléje hacž hodźinu trajeſche a offizěrow a ballon zyle pſchemacža. Rano we woßmej hodźinje běſchtaj 4000 meterow wyßoko a Baltiſke morjo naſdala widźeſchtaj. Duž ßo dele puſchcźiſchtaj a we dźewjatej hodźinje ballon we wokolnoſcźi Pósnanja na ſemju dele pſchijědže.

* Kajke žałoſtne wobſtejnoſcźe we wſchěch kutach w Wuherſkej knježa, je naſchim cźitarjam dawno ſnate. A hdy bychmy wo wſchitkich njeſprawnoſcźach, jebanſtwach a ßurowoſcźach pißacź chzyli, wo kotrychž ſ Wuherſkeje móhł rjez wſchědnje powjeſcźe pſchikhadźeja, dha bychmy jenož wo Wuherſkej pißacź měli. Duž jenož druhdy nékotre kwětki podawamy. — W Roczkeve pſched dléſchim cźaßom blidarſkeho ſajachu, jemu winu dawajo, ſo je ſto ſchěßnakow kranuł. Jaty wobkrucźeſche, ſo je njewinowaty. So by ßo paduſchſtwa wuſnał, jeho wjeßny ſchokta ſa noſy powßnucź da. Hdyž pak blidarſki pſchi ßwojim woſta, jeho ſchokta ßurowje cźwilowacź daſche. Wboheho cźłowjeka ſeſpinachu a po dróhach do jaſtwa wleczechu, hdźež wón poł léta woſta, cźaſto ſa 48 hodźin žaneje zyroby njedoſtawſchi. Pſched krótkim ſtatny rěcźnik duzy po pucźu do Roczkeve pſchińdźe a wo blidarſkim ſhoniwſchi ßo k njemu do jaſtwa poda. Bórſy ßo pokaſa, ſo je wbohi cźłowjek, kotrehož běchu tak ßurowje dŕeli, zyle njewinowaty. Duž jeho ſtatny rěcźnik ſ jaſtwa puſchcźi.

* Se ßelowych kupjel Bizakna (Salzburg) pola Hermannſtadta w Ssedmihórſkej ßo wo ſpodźiwnym podawku piſche. 3. julija popołdnju w tſecźej hodźinje tam cźežke njewjedro pſchicźeže. Satraſchny ſlíwk ſ krupami, wot kotrychž běchu najwjetſche kaž kurjaze jeja, ſa nékotre minuty Boże dary na honach dweju wßow ſaniczi. Tam ßu dwoje ſtare ßelowe podkopki, kotrež pak hižo dawno puſte leža; worſchta ſemje, kotraž podkopki dźěli, je ßnano 90 meterow tołſta. Na jene dobo ſ jenych tychle podkopkow ſ hłubiny ſtokp ßeloweje wody wupraßnu, kiž běſche ßnano 15 metrow wyßoki a poł metra tołſty; ſchumjo a ßyczo ßo woda do wſchěch bokow lijeſche. To ßnano bértlik hodźiny trajeſche. W ſemi běſche hroſne ſchumjenje a bubotanje ßłyſchecź: 90 metrow tołſta ſcźěna mjes podkopkami běſche ßo pſchedrěła, pſchetož bórſy ßo też te druhe podkopki, kotrež ßu ßnano 200 meterow hłuboke, ſ wodu pjelnjachu, kotraž bórſy ſ nich wuſtupi. Na jěſorje, kiž pſches to mjes wobojimi podkopkami naſta, hrjady a deſki płowachu, ale też morwe ßwinje, pßy, kóczki, morwa kruwa, haj też cźěła někotrych cźłowjekow; wſchitko tole běſche woda ſ tych druhich podkopkow wupławiła. W tym ßamym cźaßu ßo někotſi kupjelni hoſcźo w kupjelach ßamych w hacźe kupachu, ale khwatajzy ſ hata wulěſechu, dokelž bu woda dale bóle cźopka a na poßledk móhł rjez horza. Dwaj mužſkaj cźěła ſe ſpomnjeneho jěſora mjes podkopkami ſwucźahachu; jich běſche pjecź. 6. julija je ſudniſki lěkař wobhladowacź pſchińdźe. Wſchitzy pjecźo běchu mužſzy; cźěła běchu tak derje ſdźeržane, ſo kóždeho hnydom ſpósnachu. Prěni běſche něhduſchi ſtražnik ſ Hermannſtadta, kotryž je ßebi něhdy žiwjenje wſak a w koſchli do ſtarych podkopkow ſkocził byk. Druhe ſchtyri cźěła běchu nahe. To běchu wuherſzy wojazy, kotſiž běchu, kaž mnohe rany na cźěkach ßwědcźachu, 4. makeho rózka 1849 w bitwje tam panuli. Dźeń poſdźiſcho ßu tehdom ſmjerſke cźěła wſchitkich panjenych wojakow do ſpomnjenych podkopkow ſmjetali. Wſchitke cźěła běchu ßo tak derje ſdźeržałe a zyle tajke, kaž cźěła w ſpiritußu, kajkež maja na univerſitach, hdźež lěkarjo wuknu; też ſnutſkowne dźěle běchu ßo zyle derje ſdźeržałe. Ale na ſnutſkownych dźělach tu a tam ßwětłe ſornjatka ßele wißachu.

* W Török-Becſe w Wuherſkej běſche pſched krótkim hermank. Pſchipołdnju nékotſi burſzy ludźo hromadźe na hermanku ßedźachu. Po hermanku zyganjo po proſcheń khodźachu, kotſiž mějachu ßlepu, ßnano pjecź lět ſtaru holczku pſchi ßebi. Na jeje mjeſwoczu běſche widźecź, ſo ma wulku boloſcź. Jena burowka wbohe dźěcźo wobžarowaſche. Žoniny hłóß ßłyſcho ßlepa holczka ſakſchicźa a ji k nohomaj padźe, „macźi! macźi!“ wołajo. Žona ßo ſaſtróži, pſchetož loni běſche ßo jeje maka holczka ſhubiła a macź běſche ju jako morwu wopłakowała; ale ßlepe proſcheŕſke dźěcźo wona ſa ßwoje njeſpósna. Hdyž pak holczźy koſchlu wotpinu, na jeje wutrobnje błuſnu wuhlada, kotruž pytaſche. To běſche jeje dźěcźo. Zyganjo běchu w ßwojim cźaßu holczku kranuli, ji wobě wóczzy wukłóli a ju tak wohidźili, ſo ju ani jeje macź ſaßo njeſpósna. Zyganjo běchu ßo mjes tym ſkradźu wotßalili, ale jich doßažechu, a lud budźeſche jich ſabił, njebudźechu-li jich žandarmojo wobróli a do jaſtwa dowjedli.

* Po ſapißach wyſchnoſcźow je dopokaſane, ſo je liczba błudnych w Jendźelſkej w poßlednich dwazecźoch lětach wot 55,000 na 110,000 ſroſtka. Na tymle ſrudźazym pſchibéranju buchakhorych je wopikſtwo wjele wina. Woßebje ßo na to ſkorži, ſo ßo žony, też ſ lépſchich ſtawow, wopikſtwu poddawaju. Tele dny ßu w Londonje wulku hojeŕnju ſa błudnych twaricź ſapocźeli. Pokaſuje ßo na to, ſo liczba błudnych w Londonje létnje wo 400 woßobow roſcźe. Dokelž budźe tamna hojeŕnja 2000 khorych hoſpodowacź, dyrbjała ßo ſa pjecź lět hižo ſaßo nowa hojeŕnja natwaricź.

* Se ſchottiſkeho měſta Dartmouth ßo piſche; W tudomnym pſchiſtawje wóndano tyßazy ludu nowu parnu łódź wocźakowachu. Na jene dobo ßo moſty ſkamachu, na kotrychž lud ſtejeſche. Ssnano ſto ludźi do wody ſpada; mnoſy ßo tepichu.

* Njedźiwajzy wſchěch wobhladniwoſtnych naprawow ſkopcźki w Algierje njeßměrne ſapuſcźenja naczinjeja. K ſaniczenju ſchkódnych ſwěrjatow ßu ßo wojazy wupóßłali.

* W połodniſchej Ruſkej ſatraſchna horzota knježi; thermometer wſchědnje 45 a wjazy gradow po Reaumurje pokaſuje. Mnoſy ludźo ßu na žołdkowe khoroſcźe ſkhorili.

* S Chikago w połnóznej Amerizy pißaju: Na łódźi „Ticga“, ſ kotrejež ßo twory wunoſchachu, je ßo pſchi tym rosbuchnjenje ſtako, najſkerje ſe ſapalenjom wolijoweho ßuda. Na dwazecźi dźěłacźerjow je ßo ſaraſyło, pucźowarjo a mužſtwo ßo do wody wrjeßnuchu. Rosbuchnjenje ßu wjele mil daloko ßłyſcheli.

* W kraju Illinois w Ssewjerno-Amerikanſkich Sjenoczenych krajach ßo pſched krótkim wěſty Black ſe ßwojim powětrowym ballonom pokaſowaſche, ſ kotrehož chzyſche ßo ſ wyßokoſcźe ſ padazej pſchiprawu na ſemju dele puſchcźicź. Hdyž běſche Black ſ ballonom ßnano

200 kóhczi wyßoko, ßo jeho padaza pschiprawa ſapali, dokelž ſ wulkeho wuhnja w ßußodſtwje ſchkrě na nju lětachu. Black pschiprawu wotwjaſa, a tuta dele padźe. Ale tež Black ſ wyßokoſcze dele padźe, a dwě mili wot teho měſta, hdźež běſche ßo ſ ballonom do powětra poſběhnuł, jeho cźěło žałoſtnje rosbite namakachu.

* Zyle nowu družinu prědarjow maju w jenym kraju w južnym dźěle Połnózneje Ameriki. To ßu tak mjenowani prědarjo-ſpokojerjo. Hdźežkuli woßada ſe ßwojim dotalnym popom ſpokojom njeje, tajkeho „ſpokojerja“ powołaju. Tón tak ßmjercź hubjenje prědуje, ſo je woßada, hdyž je jeho ras abo dwójzy prědowacź błyſchała, zyle „ſpokojom“ ſe ßwojim dotalnym popom a wjeßoła, ſo móże jeho ſdźerżecź.

* W jenych němſkich nowinach tajkile nawěſchtk cźitachmy: Schikowana wudowa ſ tſjómi dźěcźimi, 8—12 lět ſtarymi, ſ doſpoknym hoſpodarſtwom, jenej kruwu a 100 tolerjemi pjenjes ma ßo woženicź. Dalſche ßo ſhoni w młynje w Goldapje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Jan Bergan, wotrocźk w Dobruſchi, ſ Hańžu Wjeńkez tam.

W **Katholſkej zyrkwi:** Korla Auguſt Domſch, tyſcheŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Knappe ſ Falkenau w Schleſynſkej.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Jan Willy, Auguſta Cźemjery, ßudniſkeho pißarja na Židowje, ß. — Hermann Guſtav, Jana Ernſta Kaplerja, żiwnoſcźerja a korczmarja w Kelnje, ß. — Korla Hermann Oswald, Korle Oswalda Hermanna Weinerta, ſtudnjerja na Židowje, ß. — Maximilian Korla a Korla Ernſt, Maximiliana Korle Maczija, kamjenjecźeßarja na Židowje, dwójniſkaj ßynaj. — Emma Madlena, Korle Guſtava Wicźaſa, zigarnika na Židowje, dź. — Frieda Gertruda, Korle Auguſta Khěžnika, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje, dwójniſka dźowka.

Zemrjeći:

Dźeń 10 julija: Ernſt Hermann, Auguſta Seifrieda, dźěłacźerja pod hrodom, ß., 5 měßazow 19 dnjow. — 11. Korla Bjedrich, njebo Jana Auguſta Kocha, khěžerja a korczmarja w Žornoßykach, ß., w Nadźanezach, 8 lět 9 měßazow 5 dnjow. — 13. Pawoł Max, Jana Měrka, dźěłacźerja na Židowje, ß., 11 měßazow 9 dnjow. — 14. Woldemar Kurt, Juliuſa Bohaboja Leberechta Burkhardta, wikowarja na Židowje, ß., 7 měßazow 5 dnjow. — Maximilian Korla, Maximiliana Korle Maczija, kamjenjecźeßarja na Židowje, ß., 7 dnjow. — 15. Pawoł Ota, Jana Schtrympy, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß., 8 měßazow 26 dnjow. — 16. Hana Wjeńkez, Jana Auguſta Żura, małeho ſahrodnika w Sſtonej Borſchcźi, mandźelſka, 31 lět 8 měßazow 9 dnjow.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2108 měchow.	W Budyſchinje 12. julija 1890				W Lubiju 17. julija 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	9	82	10	30	9	82	10	29
" . . . . . žołta	9	53	9	76	9	53	9	88
Rožka	8	94	9	7	8	75	8	94
Jećźmjeń	8	44	8	56	8	17	8	67
Wowß	9	—	9	50	9	—	9	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	1	90	2	10	1	90	2	20
Pſchenična muka 50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	9	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	50	2	90	2	20	2	80
Sſłóma . . 600 "	23	—	25	—	22	—	24	—
Proßata 711 ſchtuk, ſchtuka	11	—	26	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 24 np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 71 np. hacž 9 hr. 88 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. — np.; jećźmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 8 hr. 63 np.; wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 20 np.

Dražbźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. družiny 63—66 mk., 2. družiny 58—61, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. julija: Tužno.

W **něhdźe dwaceźi tyßaz ſkładach ßo pſchedawazy a wſchudźe ſa najlěpſchi ßrědk pſche pſchekaßanzy ſpóſnaty**

je ßo

ſaßo ſtuniſchił.

Woprawdźite blesche pokaſuja mjeno **J. Zacherl** a płacźa wot nětka:

30 np., 60 np., 1 mk. a 2 mk.

Tónle wubjerny ßrědk ſaniczi ſ pſchekwapjazej mozu a ſpěſchnoſcźu wſchu njerodź w bydłach, kuchinjach a hoſcźenzach, w meblach a w draſcze, teho runja na domjazym ſkocze, w hródźach, na roſtlinach w ſchkleńczanych khěžkach a w ſahrodach. Schtož ßo w papjerje po waſy pſchedawa, ženje „Zacherlin“ njeje.

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
" " " k. Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
" " " " Ernſta Mittaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrot. cźo. 1,
" " " " G. Holda w měſchcź. hapt.
" **Biſkopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Hrodźiſchcźu** " " Friedricha Arnolda,
" **Bukezach** " " Herm. Kſchiżanka,
" **Ketlizach** " " Pawoła Mikla,
" **Wósborku** " " J. Rämſchez herbow.

W druhich měſtach a wßach ßu ſkłady tam, hdźež ßu Zacherlinſke wuwěſchenki wupowßnjene.

Kokoſowe worjechi ſ mlokom

wot nowych żnjow ßu póndźelu ſaßo doſchke. **Wone ßu jeniczki wěſty ßrědk k wotehnaczu ſchlebjerdźaka** a pſchi tym njeſchkódne, hdyž ßo jich tež wjele wužije.

Cźerſtwe po tunjej płacźiſnje pſchezo dostacź pola

Gotthарda Behrendſa
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 42.

Jablukowe kißałko

najlěpſche k ßołotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabłuko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jabłukowe wino, jahodkowe wino, jeſchczate limonady** a **mineralne wody** porucźa

Hornjołużiſka tłóczerńja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Pſchedeſchcźniki

derje a trajne dźěłane
porucźa po tunich płacźiſnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchcźnikat pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Wokoło 3000 mk. (też mjenje) móża ßo hnydom abo posdźischo na leżomnosćz ſ dobrej hypothekſkej weſtoſczu ſa $3^3/_4$ % wupożczicz (bjes agentow). Wumĕnjenja ßu hischcże lĕpſche hacz pola krajnoſtawſkeho banka. Dalſche je ſhonicz w wudawarni „Sserb. Nowin".

Młyn na pſchedań.

Młyn ſ tſjómi mlĕjidłami, w jara dobrym twarſkim ſtawje, hakle pſched krótkim po najnowiſchim waſchnju pſchihotowany, pſchi Sprewi njedaloko Budyſchina leżazy, ſ doßahajej wodu, też ſ dobrymi polami a łukami, je na pſchedań. Dalſche wukaſa wobßedźeŕ, knjes ryczerkubleŕ **Löſer** nad Małßezami (Malſitz), ſ bydłom w Budyſchinje na Lubijſkej bróſy 2 po 1 ſchodźe.

W Bŕĕſowje je **khĕžkarſka żiwnoſcź** cżißko 22 ſe 4 kórzami pola a ſ 3 kórzami ſahrody, łuki a kerkow na pſchedań.

W Bóſchizach je **khĕża** cżo. 32 na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicz.

W Wadezach je **ſahrodniſka żiwnoſcź** cżißko 17, ſ 200 dawſkimi jenoſczemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoſcże, ſ najrjeńſchimi ſtejatymi żnjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola kublerja **O. Czemjery** (Zimmer) w Kołwaſy.

Młócżaza maſchina ſ göpelom je tunjo na pſchedań pola ſwudowjeneje **Jorkeroweje** w Rakezach.

Dżeßacz próſdnych **ßłómjanych kolczow** je tunjo na pſchedań w Bukojnje cżißko 16.

Leńczk,
ſtrózawe ſelo
a lipowe kćzeuje
kupuje **hrodowſka haptyka.**

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucża tyßaz po 20 mk. a drózſcho
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khofej

paleny a njepaleny,
każ też wſchĕ **kolonialne twory**
w ſnatych najlĕpſchich kajkoſczach
a po najtuniſchich płaczińach
porucża
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Koßy

każ jĕd rĕſaze, porucża
Paul Walther
na żitnych wikach.

Powſitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)

Salożena w lĕcże 1831.

Wobſanknjenje ſliczbowanja na lĕto 1889 dopokaſuje, ſo towarſtwo ßlĕdujze rukowaze fondsy wobßedźi:

Pſchitomne wobſtatki:

Towarſtwowy kapital:	ſchĕßnakow	5,250,000. —.
Reſervy ſa bĕżaze riſki a ſchkodowanja:	„	29,888,881. 71.
Dobytkne reſervy:	„	5,184,934. 52.
Reſervy ſa dobytkne dźĕle, żiwjenjeſawĕſczenym wudźĕlomne:	„	434,422. 19.
	ſchĕßnakow	40,758,238. 42.

W lĕcże 1889 bu 38,787 ſchkodowanjow ſe ſnamjenitej ſummu **10 milijonow 114 tyßaz 545 ſchĕßnakow a 47 kr.** ſapłaczenych. Wot kóżdeho agenta towarſtwa móże ßo cżiſchczany ſapiß wſchĕch ſchkodowanjow dostacź.

Wot wobſtacża towarſtwa bu ſ zyła wulzyſchna ſumma **227 milijonow 371 tyßaz 940 ſchĕßnakow a 22 krajzarjow** ſa ſapłaczenje ſchkodowanjow wudata.

Powſchitkowna aſſekurauza ſawĕſczuje:

a) **twory, mobilije, żnjeńſke ſarady** atd., każ też, je-li to krajne ſakonje dowoleja, kajkeżkuli **twarjenja** pſche **wohenjowu** a **błyſkowu ſchkodu, parokótkowe** a **gaſowe rosbuchnjenje;**
b) **ſchkodowanja pſchi dowożenju** po wodźe a po kraju;
c) **rosrażenje ſchpihelowych ſchkleńzow** a **ſchpihelow,** a
d) **żiwjenje cżłowjekow** na jara wſchelake waſchnje

ſa **najtuniſche twjerde prămije** a poliży w **nĕmſkich pjenjeſach** wuſtaja.

K kóżdemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawĕſczenjow porucżataj ßo agentaj:

hłowny agent hamtſki ſkotolĕkaŕ **E. Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Mäther** w Kukowje p. Pancżiz.

Wodunjepſchepuſchczaty mas na ſchkórnje,
kożane ſchórzuchi wſcheje drużiny,
dobre kożane pódruſche,
kożu na drjewjanzy,
wĕzy ſa ſchewzow
porucża po jara tunich płaczińach
Reinhold Giersch,
pſchedawarnja koże **pſchi mjaßowych jĕdkach cżißko 4.**

Ratarſke wohenſawĕſczaze towarſtwo ſa ſakſke kraleſtwo.

Sawĕſczenſki kapital: 244 milijonow hriwnow.

Samożenje do zyła: 792,796 hr. 74 np., kónz 1889 ßobuſtawow 30,658, dividenda ſawĕſczenym 20 %.

Podwolnje podpißany ſawĕſczenja po pſchihodnych wumĕnjenjach pſchijima a rad bliżſche wukaſuje.

W Błózanach p. Pomorz, w juliju 1890.

F. E. Locke,
pſchedawaŕ wurĕſnych tworow a ſaſtupjeŕ ratarſkeho wohenſawĕſczazeho towarſtwa.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucża
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Hróch k wuſßywej,
woku k wuſßywej,
hejdnſchku k wuſßywej,
hoborſki kolij } k wuſßywej
ßrĕni kolij
po wjetſchich a mjeńſchich dźĕlbach tunjo porucżataj
Wollmann & Co.
w Budyſchinje.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdróżſchich druzinow w wulkim wubjerku porucża
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Carbolineum

najlĕpſchi ßrĕdk, ſ kotrymż ßo **drjewo macża,** ſo by **njehniło,** porucża
Gustav Poser.

Moleŕſke a **murjerſke barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
nĕmſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kożu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbieże atd.
porucżataj tunjo
bratraj Mĕrſchej
pſchi żitnych wikach 8 w ſkotej hwĕſdże.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cżerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, każ też po waſy porucżataj
bratraj Mĕrſchej
w ſkotej hwĕſdże.

Budyska Bjesada.

Jutře njedźelu Draždźanske serbske towarstwo Čornobóh Budyšin wopyta a so pozdźišo na horu Čornobóh poda. Zo by so sobustawam Budyskeje Bjesady składnosć poskićiła, so z Draždźanskimi hosćemi zetkać, so Bjesadnicy přeprošuja, **njedźelu popołdnju** w **2 hodźinomaj** z Budyšina po železnicy do Kubšic dojěć a so wot tam na Čornobóh nastajić.

Předsydstwo.

Předběžne wozjewjenje.

Lětuša hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodosće

budźe **9., 10.** a **11. augusta** w **Barće** pola Wósporka.

Sobotu je posedźenje a wuradźowanje wubjerkownikow, njedźelu hłowna zhromadźizna a wječor serbske dźiwadło, wuwjedźene wot studentow a póndźelu wulět.

Wšo nadrobniše přichodnje.

Jan Mrózak, stud. theol.,
podstarši.

Mydło

do hospodarstwa, jara spore a derje myjaze, porucza tunjo

Moritz Lehmann
pódla pósta 6 na bohatej haży 6.

Na zwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haży 6.

Ssuscheny połcz

porucza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haży.

Emil Wehrle

porucza dźělbu 6/4 šěrokich **zychow** staru kóžcź po 20 np., **běły płat** we wšěch šěrjach, dwě kóžcź šěroki staru kóžcź po 38 np., kaž też dźělbu **płatowych šutkow, trjenja** staru kóžcź po 10 np., **modrocźišćej** staru kóžcź po 17 np., 6/4 šěroke **tkaniny k kholowam** po 25 np., **luftre** po 17 np., 6/4 šěroke **tkaniny k žukninam** po 30 np., **kattun** jara tuni, **tibetowe rubišćo** po 80 np.

Chunijowe schaty, universalne schaty

porucza po tunich płaczinach

A. Tschentscher
w kupnizy pschi torhoschću.

Drainěrowanskich dźěłaczerjow

pschijima na knježim dworje w Družkezach pola Žiczenja **A. Proska.**

Pschepołożenje pjekarstwa.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi a zwojim czesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so 22. julija zwoju

khlěbowu a zaltowu pjekarnju

do zwojeje zamznеje khěže na **swonkownej lawskej haży czišło 36** pschepołożu.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal spožczene, zo wutrobnje dźakujo, proschu mje s nim tež w nowej pjekarni požczesczicz. Budu zo stajnje prózowacz, so bych zebi spokojnosć zwojich wotebjerarjow s dobrej tworu dobył a sdźerżał.

W Budyschinje, 18. julija 1890.

S požczesczowanjom
Ernst Schütze.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowskej haży czišło 6 była, namaka zo wot 1. julija t. l. na

mnischej haży czišło 7, rózk jerjoweje haży (stary seminar) po 1 skhodze.

Dobre wězy wscheje druziny kupuju a pschedawam a sprawne poskuzenje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Skladnostna kup.

So bych je rucze a tunjo rospschedał, zu zo mi dźělba **muzazych lustrowych zaketow** po 2 mk. 50 np. a noschene a nowe **muzaze symske swjerschniki** pschepodake.

Julius Bächmann, awkzijonator
na mnischej haży 7 po 1 skhodze na lěwizy
na rózku jerjoweje haży.

Jenoż dwaj dnjej
w Budyschinje.

Wulki

Londonski zyrkus Pinder

wutoru 22. a zrjedu 23. julija
w wulkim stanje na zitnych wikach.

Jenoż 4 pschedstajenja.

Prěnje w 4 hodźinach, druhe w 8 hodźinach.

Najwjetschi a najstarschi zyrkus tuteje druziny: 110 konjow, ponnyow, elefantow, wjelbłudow, dromedarow atd.

Wulki galaczah po měsczе w 3 hodźinach.

Płaczizny městnow: reserwěr. městno po 2 mk. 50 np., wotdźělene městno po 2 mk., 1. městno po 1 mk. 50 np., 2. městno po 1 mk., 3. městno po 50 np.

W popołdnischim pschedstajenju dźěczi na wschěch městnach połojzu płaczа.

Pschecźelnje pscheproschuje sa direkziju zyrkusowy sarjadowar
David Block.

Wschě **kolonialne twory,** rhotel, zokor, rajs atd. zu najtunscho dostacz pola **Schuschki a Rjeczki** w Budyschinje.

Rjeczasy a **pletwa** s **wložow** zo derje a tunjo dźěkaju. **Hotowe wopusche,** hižo po 1 mk. 50 np., zu pschezo na skladze.

Ad. Herold, friseur
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Bukečanske serbske towarstwo.

Sobustawy našeho towarstwa přeprošujemy, zo bychu so jutře njedźelu dopołdnja 1/2 12 hodźin na dwórnišću w Pomorcach k powitanju sobustawow Draždźanskeho serb. towarstwa „Čornoboha“ zešle, so potom při zhromadnym wobjedźe w Heimrichec hosćencu w Bukecach wobdźěliłe a so popołdnju k wulětej na horu Čornobóh přizamkłe.

Predsydstwo.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje njedźelu 20. pražnika popołdnju w 5 hodźinach w Křižanec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Hosczenz w Drožđžiju.

Jutsje **njedźelu 20. julija reje.** Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Sprawna dźěkawa zerbska holza, 17—20 lět stara, zo pschi wyšokej msdze na blizsche lěto do khlamarstwa w jenej zyrkwinskej wšy pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Holza zo 1. augusta do zkužby pyta na zerbskich hrjebjach czo. 22 po 1 skhodze.

20—30 dźěłaczerjow pschi wyšokej msdze pyta ryjerski mischtr Langheinrich w Ajeżwaczidle.

Wotroczkow a dźowki do tudomnych a Draždźanskich stron pschi wyšokej msdze pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haży 12 po 2 skhod.

Dokelž dyrbi mój nětczischi pohoncz do wojakow, pytam pschi wyšokej msdze strósbeho rólneho pohoncza, kiž móhł skerje a lěpje sastupicz. **Ssmola** w Spytezach.

Młody czlowjek, kiž wě s konjemi wobkhadźecz, zo jako knježi pohoncz pyta na hauptstraße czišło 12, I.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola pjekarja **G. Wirtha** na rózowej haży czišło 2.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 26. julija 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski japoschtokski vikar, nowopomjenowany biskop dr. theol. Ludwig Wahl, je sańdźenu njedźelu w Kölnje nad Rheinom wot arzybiskopa dr. Kremenza ßwjećiśnu dostał. Biskop dr. Wahl ma nětko titul Episcopus Cocussensis (Cocuski biskop). Město Cocusso, kotrež bě něhdy ßydko katholskich biskopow, w Armenskej leži. W bliźschim cźaßu ßo wón wot Budyskeho tachantstwa sa tachanta wuswoli; jako tajki wón rěka Administrator ecclesiasticus w sakskej hornjej Łužizy.

— Sakske knježerstwo ma wotpohladanje, wjetsche wokrjeßy k rjemjeßlniskim saměram s elektrizitetu sastaracź. Najprjódźy dyrbja Draźdźany a 168 wokolnych wßow a městow s elektriskim kabelom njepoßrědnje s wuhlowych podkopkow Plawenskeho doła ßwětko a mechanisku cźěrjatu móz dostacź. Dźenßa drje hischcźe nichtó do prědka widźecź njemóże, hacź ßo s tutym pschedewsacźom wulki pschewrót w industriji njestanje, tola móże ßo pschi tejle składnosczi na ßkowo jeneho ßkawneho inźeněra spomnicź, so dyrbi elektrizitetá w małym rjemjeßle saßo sdobricź, schtoż je para na nim sawinowała. Ssnadź je elektrizitecźe pschißudźene, ßrjedźny staw sdźerźecź, kiž s kóždym létom bóle a bóle psches fabrikske dźěło sahubjuje.

— Wjazore sakske wojerske towarstwa ßu ßo w běhu poßlednich lět do sozialdemokratiskich towarstwow pscheměniłe. Na shromadźijnje swjaska sakskich wojerskich towarstwow, kotraź je ßo pscheds krótkim w Draźdźanach wotbywała, ßu ßo tele towarstwa se swjaska sakskich wojerskich towarstwow wusamkłe. Dale je ßo na tejle shromadźijnje wucźiniło, so ma kóźde towarstwo do ßwojich wustawkow postajenje pschijecź, po kotrymź ßo sozialdemokratiske ßobustawy s towarstwa wustorcźa.

— Kněžor Wylem je knjeże kupło Urville pola Metza sa 500,000 hriwnow kupił

— Rosrěčenje, kotrež je wóndano jedyn redaktor „Draźdźanskich nowin“, Erwin Reichhardt, s wjerchom Bismarkom w Friedrichsruhe měł, je ßo njedźelu w mjenowanych nowinach wotcźischcźało. Bismark jo se ßwojim wóndanschim wuprajenjom sapocźa, so ßu ßo nowiny, kotrež je wón jako minister a kněžorstwowy kanzler podpjerał, bojałe, jeho po jeho wotstupjenju psched nadpadami jeho njepschecźelow sakitacź. Měnjenje, so bjes nim a kněžorom wěsta napjatosćź wobsteji, je zyle wopacźne, runje kaž ßo cźi myla, kotsiž na njeho tukaja, so chzył ßo wón saßo do sastojnstwa wrócźicź. K temu je wón pschestary, a ßo tež jeho ßebjesacźucźe pscheniśko waži. Wón ßebi jenoż pscheje, so by ßwět w pschichodźe wo nim wopak njeßudźił. Teho dla wón njemóże mjelcźecź, hdyž jeho skutkowanje hanja. Bjes nim a kněžorom niczo njepschecźelne njeleźi. Wón je jenoż s nim w jenym praschenju hinascheho měnjenja był, kotrež pak je wón, wjerch, sa pschewažne měł, so by ßo teho dla podwolicź ßměł. Wón je ßwěrny pschiwißowar kněžora a Hohenzollernskeho domu. W nastupanju sozialdemokratije Bismark praji, so ma sozialistiski strach sa najwjetschi, kiž s zyła w politizy leźi, na pschikład wjele wjetschi hacź tón, kiž Němskej s Franzowskeje abo někajkeje druheje strony hrosy. Sozialdemokratija stajnje roscźe. We wschěch cźaßach, tak daloko hacź stawisny snajemy, ßu cźescźelakomni ludźo njespokojnych k ßebi wabili a ßebi s nich stronu stworili. Njespokojni ludźo budźa tak dołho, kaž dołho hacź budźe cźłowjek widźecź, so ßo druhemu lěpje wjedźe. Sozialistiskeho stracha móźemy ßo jenoż po dwěmaj pucźomaj sminucź: pak dyrbja ßo sozialistiske žadanja dopjelnicź, pak dyrbi ßo pscheciwo nim wojowacź. Prěńsche pak jenoż požadliwosćź sozialdemokratow powjetschuje, bjes tym so ßo woni w wojowanju tola w wěstych mjesach dźerźecź dadźa. Kněžor, kiž hischcźe ske nashonjenja ßydombźeßacźlětneho sady ßebje nima, je ßo sa měr rossßudźił; wón, Bismark, je wojowacź chzył, cźim skerje, cźim lěpje. Wón je myßle měł, postajenja sozialistiskeho sakonja na to waschnje wudospołnicź, so by město wupokasanja s gmejny wuhnanstwo s kraja stupiło. To pak w statnym ministerstwje pschecźischcźecź njeje móhł. Na poßlednim kónzu je sozialistiske praschenje móhł rjeź wojerske praschenje. Rosdźěl měnjenja bjes nim a kněžorom w nastupanju podlěschenja sozialistiskeho sakonja je ßobu s pschicźinu był, so je ßwoje sastojnstwo słożił. Sakonje k kitanju dźěłacźerjow, Bismark praji, wón sa niczo nima. Tola wón wo tym bjes pschesßudkow ßudźi. Tak dołho pak, hacź jemu nichtó njepraji, s cźimź ßo dźěłacźerjej mjsa, s pschikrótschenym dźěłanskim cźaßom ponižena, saruna, wón tutym sakonjam pschihłoßowacź njemóże. Wón je pschecźiwo wschěm nusowanskim wukasam, kotrež dźěłacźerjowu woßobinu ßwobodu samjesuja, a, kaž pschi sprawjenju žonjazeho a dźěcźazeho dźěła, do prawow ßwójbneho nana pschimaju.

— S grichiskeho hłowneho města je wjeßeła powjesćź dóschła, so je mandźelska grichiskeho krónprynza, ßotra němskeho kněžora, sańdźenu ßobotu ßynka porodźiła.

Awstrija. Wjednik staroczěskeje strony, dr. Rieger, je jenym cźeskim nowinam s listom pschipowjedźił, so ßo s myßlu noßy, s politiskeho skutkowanja wotstupicź. Po tśicźilětnej wuspěschnej dźěławosczi sa cźěski lud ßo Rieger dźenßa wot wjetscheho dźěła tuteho luda wopuschcźeny widźi. Tak mjenowane cźěsko-němske wurunanje, kotrež je Rieger po kněžorowym žadanju podpißał, je jemu bjes Cźechami, kotsiž prjedy na njeho we wschěch politiskich praschenjach, kaž dźěcźi na nana, poßłuchachu, nahladnosćź a dowěrjenje rubiło. Bychmy pak ßo mylili, hdy bychmy pschicźinu jeho wotstupjenja s politiskeho jewischcźa jenicźźy scźěhowkam cźěsko-němskeho wurunanja pschipißali. S hłownej pschicźinu pschewróta w smyßlenju cźěskeho luda je pschecźiwne sadźerźenje awstriskeho knježerstwa napschecźo Cźechom. Wot teho cźaßa, so je ßo po wukasu ministra Gautscha wjetscha licźba cźěskich gymnasijow sběhnuła, ßu Cźescha cźasto nashonili, so knježerstwo swólniwe njeje, jim dalsche politiske prawa pschiswolicź. Hacź runje Cźescha w Winje na kněžorstwowym ßejmje k wschěm knježerstwowym žadanjam haj prajachu, ßo tola kóždy krócź s prósdnymaj rukomaj domoj wrócźichu. Tajke sadźerźenje knježerstwa je s pschicźinu było, so je mkodocźěska knježerstwu pscheciwna strona njewotcźakany pschiwiß bjes ludom nabyła, a so je staroczěska strona rospanuła.

Franzowska. Pschi manevrach franzowskeho wójnskeho kódźstwa ßu ßo wjazore kódźe jako hubjene w twarje wupokasałe. Schěsćź kódźow je ßo wobschkodźenjow dła do pschistawa wrócźicź dyrbjało. Na druhich ßu ßo maschiny pukke a ßo tepjerjo pschi tym wopalili. Franzowske nowiny k temu pschispominaju, so ßo s tajkimi njesbožownymi podawkami dobre měnjenje w franzowskim kódźstwje njesbudźuje.

— Starscha dźowka ruskeho póßłanza barona Mohrenheima je ßo s franzowskim lieutenantom vikomtom de Seze ßlubiła. Dostatk njewjesta wot zara dostanje. W Parisu ßo tutón ßlub žortniwje „mały franzowsko-ruski swjask“ mjenuje.

Jendźelska. W jendźelskim parlamencźe je ßo jendźelsko-němske wucźinjenje w nastupanju Helgolandskeje kupy w prěnim cźitanju pschijało. Druhe cźitanje wo tym je ßo na dlěschi cźaß wotstorcźiło. Jendźelska chze ßo bjes tym s Franzowskej rosrunacź, kotraź je trochu hnewna na to, so je ßo Helgoland Němcam wotstupił. Franzowsoja

běchu ßebi wotmyßlili, w pschichodnej wójnje Helgoland jako shromadźischczo ßwojeho wójnskeho łódźstwa wužicź a wot tam ßwoje łódźe pschecźiwo němskemu brjohej wußłacź. Tónle wotpohlad ßo nětko wjazy pschewjesć njeda. Duž Franzowsojo pytaju, jendźelsko-němske wucźinjenje po móżnosći pschekasycź, abo s najmjeńscha s njeho też sa ßebje nękajki dobytk wudobycź. Po jenym prjedawschim wucźinjenju, bjes Jendźelskej a Franzowskej wujednanym, njeßmě ßo żana europiska wulkomóz Zanzibarskeje kupy mozowacź. Schto teho dla Jendźelczanam pomha, so jim Němzy Zanzibar pschewostaja, hdyż Franzowsojo do teho njeswola, so by Jendźelska Zanzibar pod ßwoje knjejstwo wsała? Jendźelczenjo dyrbjachu Franzowsow s nękajkim sarunanjom swólniwych cźinicź. Duž ßu jim jenicźke knjejstwo na kupje Madagaskarje a w Tunisu pschiswolili. Tole wujednanje je pak saßo sa Italsku cźeźke poraźenje. Hdyż też je Franzowska psched 9 lětami Tunis wobßadźiła, ßo tola hischcze pschezo Italszy nadźachu, so jim Tunis ras pschipanje, kotryż je jenoż psches wusku morjowu ßmuhu wot Italskeje dźeleny. So bychu Jendźelczenjo, kotriż ßu pschezy cźinili, każ so bychu najßwěrnischi swjaskarjo Italskeje byli, franzowskim poźadanjam w Tunisu polěkowali, to Italszy ženje wotczakali njeßu. Jendźelska pak pschi tajkich wězach pschezo jenoż ßwój ßamßny wužitk hlada, tajka je jendźelska politika pschezo była.

Rußowska. Każ ruske nowiny pißaju, budźa ßo wulke ruske manevry, pschi kotrychż budźe khěźor Wylem pschitomny, bjes Gacźinu a Narwu wotbywacź. Wone ßo 19. auguśta sapocźnu a ßo 25. aug. skónczа. 85. regiment pěschkow, kotrehoż mějeczel je khěźor Wylem, hakle poßledni dźeń do manevrow sastupi.

Sserbija. Skónczńje je na sjawne pschischko, cźeho dla je ßo bywschi kral Milan s Parisa do Sserbije wrócźił a cźeho dla hischcze pschezo Sserbiju wopuschcźił njeje. Jeho wulki dołh cźischcźi, sa krótki cźaß w Parisu a w druhich městach naprashany, kotreż je se ßwojim wopytom wobsbożił. Hacź runje wón létnje wyßoku pensiju, sto tyßazy frankow wucźinjazu, wot knjeżerstwa dostawa, jemu tola pjenjesy ženje njedoßahaju. Duž je ßo na knjeżerstwo se żadanjom wobrocźił, so by jemu na dobo s někotrymi milijonami s cźeßna wupomhało. S tym pak njeje sboża měł. Knjeżerstwo, każ ministerstwo, stej ßo sapowjedźiłoj, jemu pódla wyßokeje pensije se statneje pokładnizy wulke sumy wudawacź. W nastupanju pjenjes pak je Milan najnjedótkliwischi; duž je bjes dźiwa, so je ßo na spjecźiwosćź knjeżerstwa roshněwał a so je w roshorjenosći s njehornymi rěcźemi na njo wupady cźinił. Hdy by Milan móhł, by wěsće wobstejaze knjeżerstwo powrócźił. Tola k temu wón mozy nima. Wón w Sserbiji wopuschcźeny steji; ani bjes ludom, ani bjes wójskom wón pschiwißowarjow njenadeńdźe. Jenoż doprědkarska strona, s wjetscheho dźela s wotßadźenych sastojnikow wobstejaza, k njemu dźerži. Cźile sastojnizy ßo nadźeja, so bychu ßo, hdy by ßo Milan knjeżerstwa mozował, do tucźnych sastojnstwow saßo postajili. Tale nadźija ßo s cźeźka dopjelnja. Milan ßam je ßo nětko po sdacźu pschewßědcźił, so je s jeho knjejstwom na wschě cźaßy nimo. Wón je ßwój hněw stużił, pomyßliwschi na to, so by ßo też trón jeho mkoduschkeho ßyna powalił, hdy by ßo revoluzija pschecźiwo knjeżerstwu njeschlachcźiła. Duž je myßl na statny powrót spuschcźił a ßo prózuje, s pomozu wukrajnych nowin měnjenje rosschěrjecź, so ßo ženje s tajkimi wotpohladami noßył njeje. W rosrěcźenju, kotreż je Milan tele dny s dopißowarjom nowin „Kölnische Ztg." měł, je wón prěł, so je do Sserbije s njepschecźelskimi wotpohladami pschecźiwo knjeżerstwu pschischoł. Hacź ßo s tym tak ma, ßo rosßudźicź njeda. Wěrnosćź ßwojich łkowow móhł Milan najlěpje s tym dopokasacź, so by skerje a lěpje Sserbiju wopuschcźił. To ßo najskerje w bližschim cźaßu stanje. Milan ßo pjecźa do wukraja a to najprjódy do Karlowarskich kupjel do Cźech poda.

— Bjes ßerbskim a turkowskim knjeżerstwom hischcze pschezo w nastupanju skónzowanja ßerbskeho konsula Marinkowicza w Prischtinje rosrunanje dozpite njeje. Każ bě wotczakacź, ßu ßo Turkojo sarjekli, Sserbiji doscźcźinjenje dacź, a ßamo Marinkowiczowej wudowje sarunanski pjenjes wupłacźicź nochzedźa. Wójnu teje wězy dla drje Sserbija wjescź njebudźe chzycź; po druhim pucźu pak ßwoje prawo s cźeźka namaka.

— Bywscha kralowa Natalija ßo w bližschim cźaßu se Sserbije wotßali a budźe pjecźa do Beßarabiskeje pucźowacź, hdźeż budźe na ßwojich kubłach bydlicź, kotreż ßu jej po jejnym nanje namrěłe.

Turkowska. Załoßne pschesceźěhanje ksheschcźijanow w Armenskej hischcze pschezo pscheshako njeje. W wokolnosći armenskeho łkownego města Erzeruma wschědnje ksheschcźijanow kónzuja. Pola knjeżerstwa ksheschcźijenjo schkitowanja njenamakaju, cźehoż dla ßebi Turkojo dźeń a wjetsche ßurowosće pschecźiwo nim dopuschcźejа. W Erzerumje ßo woßoby shubjuja, a nichtó njewě, hdźe ßu wostałe, khiba so jich cźeła nadeńdu. W poßlednim krwawnym sraźenju bjes kscheschcźijanami a turkowskimi wojakami jendźelske nowiny pißaju, so je turkowska wyschnosćź, prjedy hacź je ßo armenska zyrkej w Erzerumje wot turkowskich wojakow wonjecźeschcźiła, domy Armenskich sa brónjemi pschepytowała. Dokelž pschi tym ani brónje, ani podhladnych pißmow njenamakachu, Turkojo tukachu, so maja Armenszy sa to khowanku w ßwojej zyrkwi. S woprědka ßo Armenszy spjecźowachu, so bychu Turkojo do jich zyrkwje stupili, tola skónczńje do teho swolichu, ßebi wuměniwschi, so ßo Turkojo woktarja dótknucź a dale klětki dóńcź njeßmědźa. Turkojo pak ßo ßwojeho łkowa njedźerźachu, dachu ßo do woktarja a zyrkej s njehornym sadźerźenjom wonjecźeschcźichu. Młody Armenski, s tym roshorjeny, do offizéra, kiž pschepytanje wodźeschе, tscheli a jeho hnydom satscheli. Na to puki nastachu, kotreż ßo s tym skónczichu, so Turkow s zyrkwje wuhnachu. Podawk shoniwschi turkowski guverneur tsi regimenty wojakow wupóßła, kotsiž bjes ßmilnosćze do luda tscelachu, pschi cźimż bu 100 Armenskich satscelenych a 400 sranjenych. Bjes tym bě ßo muhamedanske wobydlerstwo sběżało a psched jendźelskim konsulatom ropot sehnało. Wókna konsulatskeho domu buchu wschě wubite. Psched franzowskim konsulatom ßo ropot po tym ßamym waschnju wospjetowasche. — Kajka njewěstosćź we wschěch dźelach turkowskeho kraja knježi, wo tym saßo nowy podawk ßwědczi. Wóndano ßu w Anatolskej cźerkeßyszy rubjeżniszy dweju awstriskeju inżenérow, Gersona a Mejora, kotrajž staj tam pschi żelesniskim twarje postajenaj, nadpanuli a wotwjedli. Gersona do hór ßobu wsachu, bjes tym so Mejora puschcźichu, so by wukupny pjenjes pschinjeßł. Awstriski póßłanz w Konstantinoplu je turkowskemu knjeżerstwu wobcźeżowanske pißmo dla tuteho rubjeżniskeho kuska podał. Hacź pak ßo s tym něschto dozpi, je pschi snatej njemozy turkowskeho knjeżerstwa jara dwělne.

Ameriка. W pokodnischej a ßrjedźnej Amerizy je s dobom w wjazorych krajach revoluzija a wójna wudyriła. W Argentinskej je ßo pschißahanstwo pschecźiwo knjeżerstwu bjes wójskom wußłědźiło, prjedy hacź je k sběżkej doschło. Psches ßußodnu chilisku republiku ßylne anarchistiske hibanje dźe. W hłownym měscźe Valparaiso je 5000 strajkowazych dźełacźerjow domy a khlamy wurubiło a na wschelakich městnach woheń sakoźiło. Wobydlerjo ßu ßo skónczńje wobrónili a ßo sjenocźiwschi njeměrnikow pobili a porjad saßo postajili. Boja pak ßo, so móhke ßo ropoty bórzy wospjetowacź. Banki a mnohe privatne domy ßu sawrjene a saracźene, wójsko ßo do města scźahuje a wscho je na ßurowe wojowanje pschihotowane. W ßrjedźnej Amerizy wjazore tamniske republiki bjes ßobu wójnu wjedu. San Salvadorske wójsko je pod wjednikom Ezety pjecźa Guatemalske wójsko pobiło. Swadu bjes ßrjedźnoamerikanskimi republikami chze pjecźa Meriko sa ßwoje wotpohlady wužicź a se ßwojimi wojakami Guatemalu wobßadźicź.

Domjaza wójna.

(Pokracźowanje a skónczenje.)

Kruta syma pschińdźe. Wulkeho a małeho rózka ßo pospochi ßněh dźěsche, po nozach mjersnjesche, a ßněh leżo wosta. Stysknje pschi Delnim Rheinje wulku wodu wocźakowachu. Tak hacź hłuboko do měrza wosta: potom ßo wětsik, kiž běsche dotal s połnozy duk, s dołheho wjeczora wobroczi, a sa jedyn dźeń ßněh rosta, a ßo wschudźom cźorna rola pokasowasche. Réka pschibywasche; wulki strach hrożesche, je-li so też w horach tak nahle tacź poczina, a je-li so tacźe traje. Hdy by ßo jenoż to hacźenje nasymu prawje wuporjedźało było! Ale nětko běsche posdźe; duž dyrbjachu ßebi někak s nusu pomhacź. Kaschpor w ßmjertnym strasche wo żonu a dźeczi a wo ßwój statok ßwoju twjerdu hłowu klonicź nawuknu. Tón krócź bratroweje pomozy njehładajo wón na město hacźenja dobry dźeßatk najßylnischich jědłowych sdomkow w kóßnym rynku do semje sabi, so by ßo nawal żołmow s kaha do boka naprawjak, a sdomki s wjerbowymi witkami husto saplecźe. Duž mějesche, budźe-li nusa, khwile, ßwoje najlěpsche wobßedźeństwo s najmjeńscha wukhowacź.

Żołmy dale wysche stupachu: żonu a dźeczi dyrbjesche wón hižo na cźołmje wotwjesćź; woda jemu w druhim poskhodźe stejesche. Wón ßam hischcze w straschnym twarjenju wosta, każ roskasowaŕ na łódźi, kiž łódź njewopuschcźi, doniž ßo njepodnuri. Haj pod schkitom do semje sabitych jědłow, kotreż krucźe stejachu, ßo jemu radźi, so wulke ßylne bróżnine wrota k temule ßwojemu sahrodźenju dopławi a, so by sahrodźenje hischcze poßylnił, wrota psched wjerbowej plecźeńzu wobkrucźi. Duž běsche dom hischcze bóle schkitowany. Hdyż ßo żołmy na sahrodźenje walachu, wschak ßo jědle praskotajo shibowachu; ale, dokelž ßo dawachu, też kóżdy krócź saßo stawachu. Woda wjazy

njepschibywasche; je=li so pschi tym wosta, Kaschpor ßwój dom sdźerża.

Ale wokoło wjeczora ßo njebjo samróczi. Wětr ßo nahle wot wjeczora wobroczi, a smohi ßo runy pucź na wjeß walachu. Ssylny deschcź kaž sliwk ßo lijesche, wulka woda kóždu hodźinu łóhcź pschibywasche a nětko też hižo po Sebulonowym domje horje stupasche.

Tutón ßo na najstwě swoblekany na łožo lehnu. Dokelž jeho dom hewak pschezo pschelutowany wosta, wón cźěkał njebě a ßo ani wo cźołm starał njeběsche; bratrej pak, kiž też se ßwojeje twjerdźisny njemóžesche a cźołm mějesche, wón teho dla dobreho ßkowa dacź njechasche. Wón też ßebi wulkeje staroscźe njeczinjesche, dokelž móžesche ßo na ßwój kruty dom spuschcźecź. Mějo lampu saßwěcźenu pódla ßebje stejo w prědarskich cźitasche.

Na jene dobo pak jemu wkoßy na hłowje stawacź poczachu, hdyž ßo dohlada, so ßo woda psches jstwiny próh dó jstwy nuts žórlesche. S koża skoczjwschi wón jstwine durje wotewri: zyła smoha ßo jemu napschecźo wali; a lědma běsche na ßwoje krawske blido skoczik, woda hižo porno woknam stejesche. Žałostna ßmjercź jemu hrožesche; je=li so woda hischcźe pschibywasche, so wokna wupjelni, bu wón pod jstwinym wjerchom samjecźeny abo dyrbjesche ßo sadußyćź. Wón k woknu běžesche, kotrež do wßy dźěsche, a wo pomoz wołasche; ale žołmy tak howrjachu, a wětr tak hwisdasche, so ani synka s jeho rta ßłyschecź njebě; woda jemu wonka a nutska hacź do wutrobna pluskotasche. S teje strony žaneho wumoženja njebě, ale k rězy maka nadźija wosta. Tam zyle blisko psched wokeńzu jedyn tych topołow stejesche, kotrež běsche wón bratrej k lubu naßadźał. Wón ßo s nusu hacź k łožu dobra, wołmjanu płachtu, kotraž bě hischcźe ßucha, krucźe hromadu sawali a ßebi ju wokoło schije pschiwjasa. Potom wobhladniwje na wókno salěse: haj, topoł hischcźe stejesche a jemu ßylnu hakusu napscheczo tykasche; hnydom sa topołom też tšěcha bratroweje kněže hischcźe s wody won kukasche. Wón widźesche, so Kaschpor s latarnju na łubi s woknom won do cźołma lěsesche; wón na njeho sawoła, ale bratr jeho wußłyschecź njemóžesche. Kaschpor wschitke mozy napinasche, so by s cźołmom pod jědle k sahrodźenju dojeł; Sebulon pak na ßwojim topole tak wyßoko horje salěse, doniž ßylne hakusy namaka, ßo horjekach někak ßydźe a wocźakowasche, so dźeń saßwita a pomoz pschińdźe. Wón bórsy widźesche, so woda runje tak khětsje spadowasche, kaž běsche pschibywała: hižo niže wókna stejesche. S kotrymž běsche wón won lězł, a hižo ßebi wón na to myßlesche, so chze ßo dó jstwy wrócźicź.

Na jene dobo pak, hdyž ßo runje ranje schěricź pocźa, ßo s nowa wětsik sběže. Žołmy njembrischo howrjachu, topoł ßo ßylnje cźumpacź pocźa. Hdyž chzysche ßo Sebulon runje dó jstwy wrócźicź, wón satraschny wrjeskot saßłyscha; tšěcha bratroweho doma ßo psched jeho wocźomaj schumjo do wody wali, a do wodowrota, kiž psches to nasta, ßo topoł ßobu ponurjesche. Sebulon ßo krucźe dźerżesche. Žołmy mózny sdomk do koła wokoło wjercźachu, topoł ßo pak do teho pak do druheho boka hłuboko khilesche, a Sebulon dyrbjesche ßobu rejwacź. Na jene dobo wón mózny stork saczu; hakusa, sa kotruž ßo wón dźerżesche, jeho w stronu schwyrnu, a wón ßo na něschto twjerde wali. Myßle jemu sańdźechu; ale wón cźujesche, so jemu krej s noßa cźecźesche, a so wón s tym, na cźimž leżesche, spěschnje po rězy dele płowasche. Pomału wón ßwoje myßle saßo sebra; hdyž ßwoje lěhwo wobmaßa a ßebi wobhlada, běchu to wulke bróžnine wrota, a na druhim kónzu wrotow mužski ßedźesche, — a tón mužski bě jeho bratr Kaschpor.

Dokelž bě ßo khěža cźumpacź pocźała, běsche Kaschpor pytnuł, so je wulki cźaß won s nim. Teho dla na cźołm saléše, ale ßebi njewěrjesche do wßy jěcź, hdźež móžesche po cźmě a pschi njembrje sakhadźazych žołmach lóhzy do wjerschka něka jkeho schtoma sakožicź a swróczicź; duž w bóle cźichej wodźe k ßwojemu sahrodźenju dojěźe, hdźež běchu sdomki wjeczor prjedy hischcźe krucźe stałe. Tam běsche wón psched wětrom a torhatymi žołmami wukhowany a runje tak wjeßoły, kaž Sebulon, pytnu, so woda spaduje. Ale hdyž ßo na ranje wětsik s nowa sběže, njembre smohi do jeho sahrodźenja pjerjechu, schtyri jědlowe sdomki ßo skónczńje s rosryteje semje wuwalichu, a wschitke druhe ßo tón ßamón wokomik na kuski roskamachu. Cźeźke bróžnine wrota Kaschprej pschi ßamom na hłowu padźechu a jemu kónz cźołma wotraschychu. Duž jemu niczo njewubu, khiba s cźołma, kiž ßo podnuri, na ßame wrota skoczicź. Sahrodźenje pschedrěwschi ßo žołmy na jeho dom walichu, a Kaschpor, kaž Sebulon, widźesche, kak ßo khěža saßypnu; wrota a topoł ßo do teho ßameho wodowrota walichu, a Sebulon na wrotach lěpscheje khowanki namaka. Cźłowjeka na wrotach wohladawschi mějesche Kaschpor s wopředka myßle, jeho dele cźißnucź, so by cźeża pschewulka njebyła; ale jeho dobra wutroba tule myßl saczißnu. Pschi ßłabych rańschich ßměrkach wón hidźeneho bratra spósna, ale ßo s tym spokoji, so ßo schtoż mózno daloko wot njeho prjecź ßydźe. Duž dha bratraj s napschecźa ßebje ßedźeschtaj, kóždy s jeneho kónza wrotow, kotrež njembrje spěschnje s nimaj po rězy dele płowachu.

Hdyž ranje jaßne saßwita, ßo jimaj srudny napohlad skicźesche. Mróczno ßo roscźeże, wětr ßo slehnu; ale njeßměrnje daloko ßo mutna woda psched jeju wocźomaj rospschescźěrasche; schtomy, domjaza nadoba a morwy stót po wodźe płowasche. S cźołmom ßebi nichtó do torhazych žołmow njeswěri. Runjeż jeju wrota druhdy bliże pschi brjosy nimo jědźechu, hdźeż budźechu jeju ludźo widźecź móhli, — ale cźi ßo pschejara bojachu abo mějachu se ßwojim hubjenstwom telko nusy, so ßebi na to njemyßlachu, bratromaj pomozneje ruki poskicźicź. Kóždy wokomik jimaj ßmjercź hrožesche, hdyž ßo wrota blisko pschi wjerschkach schtomow, kotrež s wody won tczachu, nimo ßužechu abo s hrjadami a druhim drjewom w rězy hromadu praßnuchu. K temu ßo wětsik saßo wot połnozy wobroczi a jimaj lodojty psches mokru brastu dujesche. Sebulon ßebi wołmjanu płachtu, kotruž běsche ßebi wokoło schije pschiwjasał, wotwjasa, ju roswali a widźo, so je hischcźe trochu ßucha, ßo do njeje sawali. Njedźiwajzy na to na wschěch stawach dyrkotasche.

W ßmjertnym strasche ßo na někotrejkuli rjane ßkowo dopomni, kotrež běsche wo bratrowskej luboscźi cźitał a wo tym, so dyrbiśch ßwojemu bližschemu wodacź. Ale lědma ßo jeho wutroba trochu wohrě, wón zyle se samyßkom na to spominasche, kak běchu jemu na najstwě wschitke wokna satwarili, a na ßwakowu, pschede wschěm pak na Hilžiny twaß, a potom bu jemu wutroba saßo symna, kaž jeho ruzy.

Kaschprej běsche hischcźe bóle stysknó w ßwědomju, a wón mjelczo ßam sa ßo jedyn wótczenasch po druhim wusněwa. Też wón dale bóle symu mrějesche. Na jene dobo ßo dopomni, so běsche ßebi prjedy hacź bě do cźołma saléšł, bleschu žitneho palenza do saka tyknuł. Duž do saka pomaßa, a hlej, blescha bě zyła; wón ßo napi a ßo hnydom khróblischi cźujesche.

Widźo, so Sebulon hischcźe bóle dyrkota, ßo Kaschpor zyle pomału, jako by ßkowa liczicź chzył, woprascha: „Sebulono, chzesch też ßrěbnucź?“

Krawzowe wobliczo ßo rosjaßni; nusa běsche pschewulka, jeho wutroba bě slemjena. Mjelczo wón psches suby pschezydźi: „Haj“.

Duž Kaschpor wobhladniwje do ßrjedź wrotow lěsesche, a Sebulon runje tak wobhladniwje jemu napscheczo; pschetoż stanuwschi khodźicź njeßmědźeschtaj, hewak budźesche ßo jeju łódź swróczika. Jedyn bleschu poda, druhi ju wsa a ßo khróble napi.

Ale kaž ßo jeho krej wohrě, też skoby saßo wotzucźichu. Sebulon bleschu wróczo da, praji: „měj dźak!“ a ßo k Kaschprej s wopjeczizu wobrocźiwschi na ßwoje prjedawsche město wróczo lěsesche.

Saßo ßnano hodźinu płowaschtaj. Boże ßłonzo jaßne sesskhadźa, pschiroda ßo směrowa. Wot wulkeho napinanja sańdźenych dnjow a nozow ßmjercź mucźny ßo Kaschpor spara dowobrócź njemóžesche a kiwacź pocźa.

Widźo, kajki strach bratrej hrosy, Sebulon dźesche: „Kaschprje, lehń ßo a pospi, hewak ßo mi tepisch; ja chzu kedźbowacź a cźe sawołacź, je=li so ßo žana pomoz pokaże.“

Bratr ßebi to dwójzy kasacź njedasche, ßo na brjuch lehnu, ßebi ruzy pod hłowu podepreě a ßmorczecź pocźa. Sebulon mjelczo k njemu saléše, wołmjanu płachtu, kotraž běsche nětko zyle ßucha, se ßwojeju ramjenjow wsa a wobhladniwje bratra s njej wodźe.

Hischcźe hodźina ßo minu; Sebulonej ßo sdasche, so bóle pomału jědźetaj. Wón ßo wohladowasche a ßo njemało swjeßeli, ßo dohladawschi, so ßo hłowny sliw nětko dale k prawizy wala, mjes tym so wonaj w bóle cźichej wodźe na něschto cźorne płowaschtaj, schtoż ßo brjóh sdasche. Ssebi wschitko wobhladawschi wón Kaschpra sawoła.

Tutón staże a praji: „Haj, tule krajinu ja snaju. To cźorne je hacźenje, psched kotrymž budźe cźicha woda. Je=li so tam dojěźemoj, móžemoj po hacźenju dale hicź a na kraj pschińdźemoj, kiž wysche leži.“

S wjeßełoscźu ßebi hischcźe ras pschipischtaj, a Kaschpor bratrej płachtu wróczo da, na jene dobo pak sawoła: „Schto to, so takle spěschnje jědźemoj, mějo tola hacźenje psched ßobu?“

Wón tam, wocźi napinajo, hischcźe ras pohlada, na cźoż mjelczo dźesche: „Nětko ßmój shubjenaj; hacźenje ma dźěru, a mój ßmój runje ßrjedźa, so runy pucź na dźěru płowamoj. Njecźujesch, kak naju woda dale spěschnischo njeße? Tamle hižo njembre žołmy howrja: mój do hacźenja sakožimoj a wo naju je ßo stako!“

A tak tež běsche. Spěschnischo hacž parna kódź wrota runy pucź na wusku dźěru w haczenju jědźechu. „Hischcźe pjecź minutow", Kaschpor rjeknu a ßo poklaknu, kaž k ßmjercźi wotßudźeny psched katowym pjeńkom, — „hischcźe schtyri — lědma hischcźe tři".

Sebulon pak wjazy na dźěru w haczenju njehladasche, ale na Kaschpra, a wótsje a ſ krutym hłoßom dźesche: „Bratsje, chzemoj dha jako njepschecźelej psched Boži ßudny stok stupicź?"

Duž ßo Kaschprej wutroba hnujesche a prajizy: „Wodaj mi, bratsje!" wón Sebulona wobja. Tutón pak dźesche: „Tak chzemoj wumrjecź!" A widźo ßmjercź psched woczomaj běschtaj sbožownischej hacž hdy prjedy, dokelž běschtaj ßo bratrowskej wutrobje saßo namakałej.

Na jene dobo ßo wrota nahle cźumpacź poczachu. Wobaj sa haczenjom pohladaschtaj, ßmjercź woczakujo, — ale tam žaneho haczenja wjazy njebě. Sso spodźiwajo ßo Kaschpor wohladnu, — hlej, haczenje mějeschtaj hižo sa ßobu: tón ßamón wokomik, hdyž běschtaj ßo sjednakoj, běsche ßmjercź nimo njeju schła, a jeju kódź běsche sa dźiw runje ßrjedźa psches dźěru ßo ßunuła, ani k prawizy ani k lěwizy njesałoźiwschi. Běschtaj wumoženaj: psched nimaj wyschschi kraj leżesche, na kotryž jeju žołmy, kotrež ßo dale bóle směrowachu, pomału njeßechu. Duž ßo ſ wjeßokoscźu hischcźe ras wobjeschtaj a ßo nětko wjazy njepuschcźischtaj, doniž ßo wrota pod nimaj ſ kaha na mjehku rolu horje njeßużechu.

Nětko hromadźe do bliźscheje wßy dźeschtaj, tam ßwoju drastu wußuschischtaj a ßo najěschtaj a napischtaj. Rady budźeschtaj tam w nozy wotpocźnukoj, ale na to spominaschtaj, kajkeje staroscźe Kaschprowa žona a dźěcźi směja. Kaschpor ßwoje wrota pscheda, Sebulon wołmjanu płachtu, něschto pjenjes mějeschtaj kóždy hewak pschi ßebi, a duž ßo na pucź nastajischtaj. Wschitke dróhi běchu powodźene; duž dyrbjeschtaj po wyschschim kraju daloko wokoło hicź, a ſ pucźa, kotryž běschtaj wóßom hodźin jěkoj, buchu tři dny. Ale te jimaj tak dołho njetrajachu, kaž tamne wóßom hodźin; pschetož sa tele tři dny, kotrež běschtaj zyle ßamaj hromadźe, ßebi wschitko wupowjedaschtaj, schtož běschtaj sańdźene schtyri lěta pschětrakoj. Jeju wutrobje ßo krucźe sroscźeschtej, kaž prjedy, a wonaj wuradźowaschtaj, kak chzetaj nětko doma wschitko naprawicź k shromadnemu sbožu. W poßlenim měsce psched domjazej wjesku pak k rěcźnikej dóńdźeschtaj, a Sebulon wotkasanje saniczi, kotrež ßo tam khowasche.

Tsecźi dźeń wjecźor posdźe do wßy dóńdźeschtaj a ßo domjazemu statokej bliżeschtaj. Woda spadowasche; topoły ſ wokolnej muriu a nowy dom, po tajkim runje pschicźina pschekory, běchu ßo shubiłe, so niczo wjazy wo nich widźecź njebě; jeno starschiski dom hischcźe krucźe a njekhabłazy stejesche. Kaschpor trochu sady wosta; Sebulon pak stradźu wo rózk khěže pohlada a ßwakowu ſ dźěcźimi sadwělujo na měsce jich prjedawscheho domskeho ßedźecź widźesche, hdyž běsche woda runje hakle wotběžała. „Proschcźe", wona k małym praji, „sa nana, pschetož jowle je jeho wulka woda ßobu wsała; proschcźe pak też", wona k starschim dźěcźom dźesche, „sa macź, pschetož ja ßym nana morika — a wboheho ßwaka Sebulona też".

„Mje niz", Sebulon sawoła a do prědka stupi. Wschu swadu sabywschi ßo dźěcźi na njeho powßnuchu. „A dokelž ßo wy, luba ßwakowa, kajecźe a rudźicźe, ßo Bóh tón Knjes ßmili, a dokelž też na Sebulona spominacźe, wam muża saßo domoj wjedu."

Duž też Kaschpor wo rózk stupi, a žona jeho ſ jenej ruku a Sebulona ſ druhej wobja. Tutón pak dźesche: „Dźěcźi, my ßmy dobru wucźbu dostali sa tele schtyri lěta, a hdy budźesche hischcźe jene schtyri lěta trako, dha mózachmy po proscheń hicź. Nětko pak hischcźe doczinimy. Jutsje hromadźe nowe haczenje twaricź pócźnjemy. Noweho domu njetrjebacźe: jeno saßo ke mnje pójcźe; schtož je moje, je waju a waju dźěcźi!"

Ze Serbow.

S Budyschina. S wołebitej radoscźu wosjewjamy lubemu ßerbskemu ludej, so ßo na wjelestronske požadanje ßrjedu, dźeń **1. oktobra** t. l., w tudomnym Lauez hotelu saßo ras **wulki ßerbski spěwanski ßwjedźeń** se ßwjedźeńskej **hoscźinu** a pyschnym **balom** wotdźerżi. Spěwacź budźe ßo zyle nowy a hischcźe njeßkyschany opus **„Nazyma"**, schtož je 4. dźěl „Počasow", poesije-polneje, hłuboko pschemyßleneje lyriskeje pěßnje nascheho wulkeho ßerbskeho pěßnjerja, k. fararja **Handrija Zejlerja** ſ Łasa, do hudźby sestajaneje wot nascheho najßkawnischeho ßerbskeho hudźbnika, k. kantora **K. A. Kozora** ſ Ketliz. My ßebi wutrobnje pschejemy, so by ßo też tónle narodny ßwjedźeń, kotryž wótczinska luboscź sa ßerbski lud pschihotuje, k ßkawje ßerbskeho mjena derje poradźił. Duž daj Bóh ſboże! *F.*

— Na lěto 1889/90 móżesche pokładnik ßerbskeho wokrjeßneho mißionskeho towarstwa, knjes farar dr. Kalich tudy, w běhu tuteho tydźenja na pokładnizu hłownego towarstwa w Draždźanach bohatu sběrku, mjenujzy **4822** hriwnow wotpóßkacź, bjes nimi sa mißionstwo bjes Židami **60** hr. **80** np. (ſ Bukez 34 hr., ſ Hrodźischcźa 10 hr., ſ Hornjeho Wujesda 9 hr. 80 np., ſ Noßacźiz 7 hr.); **919** hr. **88** np. kollektow na ßwjedźenju Tsjóch Kralow a to ſ Michałskeje woßady tudy 137 hr. 21 np., ſ Bukez 106 hr. 71 np., ſ Budestez 105 hr. 12 np., ſ Hrodźischcźa 98 hr., ſ Barta 69 hr. 70 np., ſ Hornjeho Wujesda 64 hr., ſ Kotez 60 hr. 57 np., ſ Porschiz 60 hr., ſ Njeßwacźidła 55 hr. 81 np., ſ Noßacźiz 43 hr. 45 np., ſ Minakała 33 hr., ſ Klukscha 26 hr., ſ Rakez 22 hr. 30 np., ſ Maleschez 19 hr. 86 np., ſ Hucźiny 12 hr. 15 np., ſ Łupoje 6 hr. a wysche teho **3841** hriwn. **32** np. ßwobodnych darow, mjenujzy ſ Michałskeje woßady 501 hr. 12 np., ſ Budesczańskeje 480 hr. 38 np., ſ Bukecźańskeje 467 hr. 29 np., ſ Hrodźischcźańskeje 426 hr., ſ Njeßwacźidlskeje 418 hr. 33 np., ſ Porschiskeje 337 hr. 76 np., ſ Hodźijskeje 222 hr. 15 np., ſ Minakańskeje 217 hr., ſ Hornjo-Wujesdźańskeje 144 hr. 20 np., ſ Noßacźiskeje 128 hr. 31 np., ſ Ketlicźańskeje 93 hr., ſ Rakecźańskeje 68 hr. 30 np., ſ Hußcźańskeje 65 hr., ſ Klukschańskeje 55 hr. 53 np., ſ Maleschańskeje 37 hr. 28 np., ſ Wóßliczańskeje 34 hr. 95 np., ſ Budyschinskeje 34 hr. 51 np., ſ Hucźinjanskeje 28 hr. 45 np., ſ Bartskeje 24 hr., ſ Kotecźańskeje 23 hr. 86 np., ſ Kamjencźańskeje na dnju ßwjat. Hany 16 hr., ſ Lubijskeje na dnju ßwjat. Jana 15 hr., ſ Krjebjanskeje 2 hr. a ſ Łupjanskeje 1 hr.

— Hdyž też ßo profeßor Falb ſ wěschcźenjom wjedra druhdy myli, ſ wjetscheho dźěła jeho wěschcźenja tola trjecha. Dźeń 17. julija, kiž bě wón jako kritiski dźeń 3. rjadownje wosnamjenił, ßu w wulkim dźěle Europy a połnóżneje Ameriki cźeźke njewjedra a wětry sakhadźake a na mnohich městnach wjele sapuscźenja naczinike. S Gera, Zeitza, Weißenfelsa, Barlina, Prahi atd. ßu powjescźe pschischłe, so ßu krupy wulki dźěł žnjow saniczike. Też sakska a pruska Łuźiza stej ßo wot krupow cźeżko domapytałej. W Sakskej je najbóle krajina, bjes Lubijom, Barnacźizami, Herrnhutom a Habrachcźizami leżaza, potrjechena. Krupy ßu w wulkoscźi kurjazeho jeja padake a niz jenoż na sahrodach a na polach wschě wupkody saniczike, ale też na twarjenjach wschelakoru schkodu naczinike. W Barnacźizach je ßo w wobydlenjach 2398 woknowych schkleńzow, w zyrkwi něhdźe 70 pißanych kulojtych schkleńzow a w sahrodnistwach a rostlinownjach 940 schkleńzow rosrasyło. Zita ßu ſ městnami kaž swalzowane, kak a rěpa rosražena a se schtomow wschě płody a hałosy hacž do 2 metrow tołstoscźe wotražene. W Lubiju je Boże njewjedro do telefona dyriło, jón roseschkrěło a na dróhu dele storhnuło. Też jena tołsta worjeschina bu tam wot błyska trjechena. W Habrachcźizach błysk konjow korczmarja Schrötera saraſy, kotrajž dyrbjeschtaj wós dźecźela domoj dowjescź. Pohoncź njeſranjeny wosta. W Niedersohra błysk do rožkoweje pópy dyri, kotraž ßo hnydom sapali. Holzy, na tym ßamym polu dźěłaze, ßo na sboże wot błyska pschelutowachu. W hornim Starym Lubanju błysk do domu khěžkarja Weisy dyri, a zyłe twarjenje w bliźschim wokomiku w płomjenjach stejesche. Też khěża tkalza Rielicha w Starym Lubanju a Queiserez fabrika ßo wot błyska trjechischtej, tola wjetscheje schkody njepocźerpischtej. Hdyž straźnik w Queiserez fabrizy hischcźe ras tśěchu pschepyta, ßo pschehladawschi na jěsdny stok stupi a tak njesbožownje do hłubiny padże, so bě na měsce morwy. W Hennersdorfje błysk pólnika Endersa w jeho wobydlenju saraſy, bjes tym so Endersowej žonje a dwěmaj druhimaj wołobomaj, wo jśtwje pschebywazymaj, niczo njeswadźi. Też w sakskej a cźeskej Schwizy, wołebje bjes Königsteinom a Schandawu je njewjedro satraschnje sakhadźako. Błysk sa błyskom ſ njebjeß lětasche, hrimot sa hrimotom sahrima, k temu krupy w wulkoscźi włóskich worjechow padachu. W druhich stronach sakskeje Schwizy pola Symskeje a Cźirnskeje hory ßylne sliwy padźechu. W Leukersdorfje w cźeskej Schwizy błysk ratarja Rychtarja saraſy. Rychtař bě se ßwojim ßwakom B. po poßledni wós ßyna na łuku wujěł. Błysk do wosa dyri a Rychtarja ſ wosa dele straſy, sapali ßyno a Rychtarjoweho ßwaka B. pohłuschi a k semi poraſy. Myßle saßo nabywschi B. wuhlada, so konjej ſ wosom cźěkaschtaj a so ßo ßyno palesche. Rychtarja bě błysk do schije dyrił, po jeho cźěle jěł a ſ pjatu praweje nohi wujěł. Schkórń Rychtarjoweje praweje nohi bě ſ nohi wottorhnjeny a do kruchow rostorhany. Dybsacźny cźaßnik w jeho lazu bě ßo roseschkrěł.

— Na Prażskej universicźe staj psched dwěmaj njedźelomaj dwaj ßerbskaj katholskaj theologaj, knjes Jakub Nowak ſ Hory a knjes

Mikławsch Sarink ſ Dźěžnikez, pruhowanje khwalobnje wobſtawſchi ßwoje ſtudije ſkónczikoj.

S Bukez. Do wießekeho żiweho hibanja bě ſańdźenu njedźelu naſchu wieß wopyt ßobuſtawow Draždźanſkeho ßerbſkeho towarſtwo „Czornoboha“ ſtajik. K powitanju Draždźanſkich hoſczow bě ßo nimale zyke Bukeczanſke ßerbſke towarſtwo na dwórniſchczu w Pomorezach ſeſchło. K czeſczi a k poſtrowjenju lubych hoſczi běchu ßo pſchi dwórniſchczu czeßne wrota natwariłe, ſ kotrychż jim napißmo w wěnzu prěnje „Pomhaj Bóh Wam“ napſchecżo wokaſche. Drohich hoſczi ſ wonjeſchkami, ßerbſke barby pokaſowazymi, wupyſchiwſchi a jich w Pomorſkim hoſczenzu wokſchewiwſchi, ßo Bukeczanſke towarſtwo ſ nimi ßerbſke ſpěwy ſpěwajzy ſ pſchewodom hudźby do Bukez naſtaji. Pſched Bukezami ſaßo czeßne wrota ſ napißmom: Wutrobnje witani ſtejachu. S zyła běſche ßo k czeſczi Draždźanſkich Sserbow 5 czeßnych wrotow natwariło, mjenujzy jene w Pomorezach, tſi w Bukezach a jene w Wujeżku. Wſchě běchu ſ wěnzami, pletwami, bantami a khorhojemi w ßerbſkich barbach na najrjeńſcho wudebjene. Wot Bukeczanſkeho wobydlerſtwa ſ wyſkazym ßława-wołanjom powitany ßo ßwjedźeński cżah do Heimrichez hoſczenza poda. Pſched hoſczenzom ßo pſchedßyda Draždźanſkeho towarſtwa ſa ßwjedźeńſke, pſchecżelne powitanje podźakowa a Bukeczenjam tſikróczu ßławu wunjeßy. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcżinje, na to ßlědowazej, knjes krajnoßejmſki ſapóßłanz Kerk ſ miſchtrſkej rěczu Draždźanſkich hoſczi witaſche, jim pſchejo, ſo by ßo jim w ßerbſkej domowinje lubiło a ſo bychu ſ njeje dobre wopomnjecże do rjanych Draždźan ßobu wſali. S druhim powitanjom knjes Kerk knjeſa wokrjeßneho żandarma Buka a knjeſa pjekarſkeho miſchtra Bieſolda, kotrajż běſchtaj jako wotpóßłanzaj Budyſkeje Bjeßady pſchitomnaj, poczeſczi. Na to ßo ſ mnohimi ßławami pſchitomne knjenje a knjeżny, Draždźanſzy hoſczo a druſy knjeża ßławjachu. Po ſběhnjenju hoſcżiny ßo cżah na horu Czornoból poda. Po pucżu do tam buchu w Wujeżku pſchi czeßnych wrotach, tam natwarjenych, Draždźanſzy hoſczo ſ nowa powitani. Na horu pſchicżahnuwſchi Draždźanſzy, Bukeczanſzy a Budyſzy Sserbjo nimale zyku reſtawraziju wobßadźichu, tak ſo druſy hoſczo měſtna dostacz njemóżachu. Pſchi ſpěwanju ßerbſkich wótczinſkich ſpěwow a pſchi ſynkach wjeßełych kuſkow, kotrež ßo wot Bukeczanſkich herzow piſkachu, ßo bórſy hodżina dźělenja pſchibliżi. W mjenje Bukeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa knjes kubleŕ Czemjera ſ Kołwaſy roszohnowanſku rěcż dżerżeſche, w kotrejż wótczinſke ſmyßlenje Draždźanſkich hoſczi ßławjeſche a jich proſchesche, ſo bychu dźeń ßwojeho wuléta na łużiſke hory w dobrym wopomnjenju ſakhowali. Na to ßo dołhi pißany cżah Sserbow na dompucz poda. Schtóż je ßo pſchi ſkhadżowanzy ßerbſkich towarſtwow na Czornym Boſy wobdźělił, a komuż wutroba wótczinſzy biwa, temu rjane hodżiny tejele ſkhadżowanki njeſapomnite woſtanu. So je ßo wulét, k kotremuż najrjeńſche wjedro hojeſche, tak derje poradźił, to mamy ßo pſchede wſchěm wótczinſkim prózowanjam Bukeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa dźakowacz. So budża Bukeczenjo ßwojim hoſczom tak woßebne a horliwe powitanje pſchihotowacz a jich ſ tajkej wutrobnoſczu a pſchecżelnoſczu hoſpodowacz, to ſ Draždźanſkich a druhich hoſczi nichtó wotczakał njebě. Duż bě wjeßełe pſchekwapjenje bjes nimi czim wjetſche, a dopomnjenje na tutón rjany dżeń w jich wutrobje żenje njewuhaßnje. Sława wótczinſkemu Bukeczanſkemu ßerbſkemu towarſtwu!

S Njebjelczicz. Tudy ſemrje 23. julija Jurij Wrobel w ßwojim 75. lěcże. Pſchi wſchej burſkej jednoroſczi bě njebohi ſ pilnym privatnym ſtudowanjom, czitanjom a ſ dźěla też pucżowanjom ßebi mnoho wědomoſczow nahromadźił, kajkež ßu hewak mjes wſchědnym ludom żadne. Woßebje ſnajeſche dokładnje roſtliny, kiż w ßerbſkej a němſkej Łużizy dźiwje roſtu, a mějeſche doſpołnu wulkotnu ſběrku tutych roſtlinow. Hiſchcże ſnaczíſchi bě njebo J. Wrobel jako wuſtojny a wědomoſtnje ſdźěłany pczołař; mějeſche ßam druhdy hacz na 70 kołczow. Pódla też pilnje w pczołarſkim towarſtwje, kotrehoż pſchedßyda wón bě, w Ssmjeczkeczanſkej kupjeli pſchednoſcheſche. Też je něſchto naſtawkow wo pczołarſtwje w pczołarſkich nowinach woſjewił. S nim ſhubja ßerbſzy pczołarjo jeneho ſe ßwojich najwubjerniſchich towarſchow. Też w ßadowniſtwje a we wſchěch druhich wotdźělach ratarſtwa bě njebohi jara naſhonity, tak ſo ßměmy ſ dobrym prawom prajicz, ſo je ſ tutym zyle jednorym ratarjom jedyn ſ najſdźěłaniſchich aſtupnikow ßerbſkeho burſtwa wumrjeł. Budź jeho ſpróżnym ſtawam wótzna ßerbſka ſemja, kotruż je pſches 50 lět ſ pilnej ruku wuſtojnje wobdźěłał, lohka, jeho duſchi pak ſpożcz Bóh wěczny njebjeſki pokoj!

S Wojerowſkeho wokrjeża. Praktiſki lěkaŕ dr. med. Otto Haſſenſtein w Angerburgu je ßo ſa wokrjeßneho fyſikuſa Wojerowſkeho wokrjeża pomjenował.

S Hory pola Mużakowa. Jara wobżaromny njeſbożowny podawk je ßo tu ſtał. 19. junija 21lětnu dźowku ſahrodnika Jochmanna poß, kiż Jochmannej ßkuſcha, do woblicża kußnu. Pßa hnydom ſaraſychu, a hdyż jeho pſchepytachu, ßo wupokaſa, ſo je ſkażeny. Bohu żel ſczěhwki kußnjenja wuwoſtałe njejßu. Tſi njedźele poſdźiſcho, hdyż bě rana hiżo ſażika, kußnjena na ſkażenoſcz ſkhori. Njeſbożownu holzu je 16. julija ßmjercz ſe żałoßneje thoroſcże wumóhła.

Přilopk.

* Hdyż ſańdźenu njedźelu w Hußdorfje w Schleſynſkej jena żona do korczmy pſchińdże, hdżež běſche wiſchnjowy ßwjedźeń, ji korczmarjowy bratr napſchecżo pſchińdże a ſa żort rjeknu, ſo by ju ſatſélik, je-li ſo ſkoro pſchiſchła njeby. Woprawdże też wón tſélbu wſa a ßo ſa żort do żony měrjeſche. Tſélba wrjeßnu, a wboha żona, do wutrobna tſélena, na měſcze morwa leżo woſta. Dźěczo, kotrež běſche na rukomaj měła, njeſranjene woſta. Mordarja hnydom ſajachu.

* S Hirſchberga w ßußodnej Schleſynſkej ßo piſche: Sańdźene dny njenadźizy wyſchſchi ſaſtojnik intendantury ſ Pósnanja k nam pſchińdże a pokładnizy hojerńje tudomneho bataillona tſélzow pſchehladowaſche. Pſchi tym ßo pokaſa, ſo běſche w pokładnizy něſchto tyßaz markow mjenje, hacz dyrbjeſche tam bycz. Sarjadowarja hojerńſkeje pokładnizy, wěſteho Hallmanna, hnydom ſajachu. Ale hiżo bliżſchu nóz ßebi wón żiwjenje wſa, ßebi ſ jědom ſawdawſchi. Hallmann je ſpomnjene pjenjeſy ſ njeſbożownymi ſpekulazijemi pſchecżinił.

* W Barlinje je wóndano 84lětny ſtarz, wobßedźeŕ doma, kiż běſche wot ßwojich pjenjes żiwy, do rěki ſkocził a ßo tepił. Dokelż běſche na żołdk khory, bě hiżo woſpjet ßwojej dźowzy prajił, ſo by ſa njeho najlépje było, hdy by ßebi żiwjenje wſał.

* Na łubi jeneho doma w Barlinje wóndano rano cżéło ſchtyrilětneho dźěſcża namakachu, kotremuż běſche ſchija ſwinjena, ſo běſche mjeſwocże na khribjet wobrocżene. W zykym domje nichtó dźěczo njeſnajeſche. Polizija ßo prózuje, hróſbny podawk wujaßnicz.

* W Barlinje wóndano wjeczor w 11 hodź. żonu niżſcheho póſtſkeho ſaſtojnika pſched měſtom ſkónzowanu namakachu. Żónſka běſche dwójzy do wutrobna tſélena a mějeſche ſchiju na prawym boku hłuboko rosrěſnjenu. Wo rubjeżne mordarſtwo ßo tudy njejedna. S pſchicżinu njeſkutka je ßnano żarliwoſcz była; ßnano też je ßo mordaŕ na żónſkej něczeho dla wjecżicz chzył.

* Żałoſtne njeſboże je ßo wczera tydżenja dopołdnja na artilleriſkim tſélniſchczu w Kummersdorfje pola Jüterbogka ſtało, hdżež ſ granatami tſélachu. Hdyż 65 zentimeterow dołhu granatu horje cżahachu, ſo bychu ju do kanony tykli, granata dele padże a rosbuchnu. Pſchi tym ßo też ſhrapnel ſapali, kiż bliſko leżeſche, a rosbuchnu. Wrjeſkot běſche ſatraſchny; ſemja bu hłuboko rosryta, a koło wokoło w ßwojej krwi a ſ bolosczu ſtonajo dwaj offiżeraj a ſchéßnaczo artilleriſtojo leżachu. Scheſczo bórſy feſtawachu, dokelż běchu jenoż pohkuſcheni byli aba lóhzy ranjeni. Wſchitzy druſy, mjenujzy offiżeraj a dźeßaczo wojazy, běchu cżeżzy a ſ dźěła na ßmjercz ranjeni. Wo njeſbożu ßo hnydom do wojerſkeje hojerńje w Tempelhofje a do Barlina telegrafiſka powjeſcz póßła, a bórſy ranjeni prěnju pomoz dostachu. Jedyn wojak bórſy wumrje; druhi, kotryż mějeſche żiwot żałoſtnje rózdrjeny, duzy po pucżu wumrje, hdyż jeho do hojerńje wjeſechu.

* W wokolnoſczi Hamburga mějachu tydżenja cżeżke hrimanja. Boże njewjedro je tſjóch cżłowjekow ſaraſyło a pjecżoch pohkuſchiło, ſo ßu wokhromili.

* Pola Uedena wóndano mkodżenz do mkodeje holzy dwójzy ſ revolverom tſéli a ju ſatſéliwſchi ji krk pſcherěſnu, na cżoż ßo pódla jeje cżéła na ſchtomje wobwěßnu.

* W Lübenſcheidże běſche wóndano ßwjedźeń wojerſkeho towarſtwa. Hdyż ſaſtupjerjo druhich wojerſkich towarſtwow do měſta cżehnjechu, ßo ſ tokkacżow tſélesche, pſchi cżimż jedyn tokkacz roslecża. Wokołołétaze kruchi dweju bratrow morichu a dweju druheju cżłowjekow cżeżzy ranichu.

* W Tſchiefern pola Neuſalza n. W. běſche ſańdźene dny poß, kiż hakle bě nékotre njedźele ſtary, ßwojeho knjeſa a tſi dźěczi ſkußał. Dokelż mějachu ſa to, ſo móhł pßyczk ſkażeny bycz, jeho ſaraſychu, a ſkótny lěkaŕ ſpósna, ſo je poß woprawdże ſkażeny byk. Nětko wyſchnoſcz wußlědźi, ſo je poß ſ zyła 13 cżłowjekow we wßy ſkußał, ſ wjetſcha dźěczi. Dale ßo wukopa, ſo je ſańdźeny měßaz nékajki ſkażeny poß macz tehole pßa a jeje mkode ſkußał; ſtaru běchu ſaraſyli, mkode pak niz.

* W hajku pola Mühlhauſena w Elſaßu ſańdźene dny morweho mużſkeho na ławje ßedżo nadeńdżechu a pſchekupſkeho, kiż ſa winoweho pſchekupza pucżuje, w nim ſpósnachu. Jeho běchu ſ revol-

verom ſatſělili; na hkowje a mjeswoczi běſche ſ nožom roskakany. Pſchi nim pißmo namakachu, w kotrymž ſtejeſche, ſo chze ßebi wón žiwjenje wſacź. So pak ßebi ßam žiwjenje wſak njeje, ale ſo ßo tudy wo rubjeżne mordarſtwo jedna, běſche hižo ſ teho widźecź, ſo bě njeſbožowny ſ nožom do hkowy ſkakany. Też revolvera pſchi nim njenamakachu. Cźěło běſche wurubjene; wot cźaßnikoweho rjeczaſka, kotryž bě rubjeżnik wottorhnuk, bě jenož cźwaczk wißajo wostak.

* W Köllerthalſkim lěßu w hórſkej krajinje w wokolnoſczi Saarbrückena běchu ßo ſańdźeny tydźeń rubjeżnizy ſaßydlili, ßo ſ dołhimi nožemi, revolverami a wſchelakej druhej brónju wobróniwſchi. Krótko prjedy běſche do ſpomnjeneje krajiny cźrjóda italſkich dźěłaczerjow pſchiſchła, kotſiž ßebi myßlachu, ſo w tamniſchich fabrikach dźěło dóſtanu. Dokelž pak ßo jim to njeradźi, ßo do lěßa ſczežechu, a w wokolnoſczi rubjachu a kranjechu. Skónzowali wſchak nikoho njejßu. Ludźi nadpanuwſchi jim pjenjeſy a drohotne wězy ſebrachu, na cźož jich ſaßo puſchcźichu. Jenemu muźſkemu pak ßo hórje ſeńdźe. Dokelž ßo wobaraſche, jemu rubjeżnizy pjenjeſy a też wſchitku draſtu ſebrachu, ſo dyrbjeſche cźělnahi ſ lěßa hicź. Sańdźene dny wokolni wobydlerjo, wot polizajſkich ſaſtojnikow pſchewodźani, lěß pſchepytachu a wjetſchi dźěl rubjeżnikow ſkojichu. Nětko rubjeżnizy w jaſtwje ßedźa, a w krajinje je ßaßo měr.

* Sańdźene ßwjatki běſche w Temeſchwarje we Wuherſkej hermank; w nozy něchtó na torhoſchcźu paſtyrja ſkónzowa a ſchtyrjoch cźłowjekow cźeżzy rani. S woprědka na dweju zyganow tukachu a jeju ſajachu; dokelž pak dopokaſaſchtaj, ſo ſtaj njewinowataj, jeju ßaßo puſchcźichu. Nětko ßu, kaž ßo ſda, mordarja pſchipadnje wußlědźili. We wßy Gattaja běſche weſty Deak, hižo wospjet khoſtany cźłowjek. Wón bě pſchecźiwo ßwojej žonje žakoſtnje hroſny a ju pſched krótkim ſe ßochorom krwawu pſchebi. Hněwna žona ſawoła: „Cźakaj, ty nikoho wjazy njeſaraſyſch; ja twoje mordarſtwo pſcheradźu.“ Duž Deak ſ domu cźeknu. Naſajtra pſchi wjeczornych ßměrkach wón žonje prajicź da, ſo by k rězy pſchiſchła. Hdyž tam žona, ßebi na niczo ſe njemyßlo, pſchińdże, ju muž hrabnu a chzyſche ju do rěki cźißnucź. Wo pomoz wołajo ßo žona khróble wobaraſche, doniž ludźo njepſchiběžachu, na cźož ßo Deak pó cźmje ſhubi. Duž žona wyſchnoſcźi pſcheradźi, ſo ma ſa ta, ſo je jeje muž paſtyrja w Temeſchwarje na hermanku ſkónzował, dokelž je wſchón ſaſtróżeny a ſ krwawymi ſchatami ſ hermanka domoj pſchiſchoł. Deaka nětko ſajachu; też ſahrjebane krwawe ſchaty namakachu. Jaty ſ woprědka přejeſche, ſo je na hermanku był; hdyž pak jemu dopokaſachu, ſo je tam tola był, wón to pſchida, ale njeſkutk hiſchcźe přeje.

* W Tiſchnowje, cźěſkej wßy, je wóndano korczmarka ſchtwórniki porodźiła. Dźěcźatka, wſchitke ſchtyri hólcźatka, ßu cźiłe a ſtrowe.

* W hollandſkim měſcźe Gent mějachu wóndano ßylny ſliwk. Wětr mnohe tſěchi wotkry, ſchtomy ſ korjenjemi wuwala a jara wjele wóknowych ſchkleńzow rosbi. Pſched měſtom, hdźež ßo wuběhowanje konjow wotbywaſche, wichor woſy a budy ſpowala; mnoſy pſchihladowarjo dyrbjachu ßo po dołhoſczi na ſemju lehnucź, je=li ſo powaleni bycź njechachu. Schtom, kotryž wětr powali, na žónſku padże, kotraž tam napitki pſchedawaſche, a ju cźeżzy ſrani. Wětr dwaj wulkaj wuhnjej powali; wſchitke pinzy běchu połne wody. Telefonowe groty po měſcźe buchu ſ wjetſcha rostorhane.

* Nimale po zyłej Franzowſkej mějachu pſched wcźerawſchim tydźenja cźeżke njewjedra ſ krupami. Krupy hacź do Hollandſkeje a a Belgiſkeje dźěchu. Na polach ßu krupy, kotrež mějachu zentimeter w pſcherěſku, wſchitko ſbiłe, a zyłe bohate žně ßu ſaniczene. Telefonowy grot ſ Pariſa do Brüſſela a też telegrafowe groty ßu na mnohich měſtnach rostorhane. Też něktorych cźłowjekow je Boże njewjedro ſaraſyło.

(Pokracźowanje w pſchiłoſy.)

6000 mk., 3000 mk., 1000 mk., 600 mk. ma na hypotheki po 4 % twjerdźe wupožcźicź wobkhadny agent **Fröde** pſchi rybowych wrótkach 10.

W Wadezach je **ſaßrodniſka žiwnoſcź** cźißko 17, ſ 200 dawſkimi jenoſcźemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoſcźe, ſ najrjeńſchimi ſtejatymi žnjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola kublerja **O. Cźemjery** (Zimmer) w Kołwaſy.

Konjej na pſchedań.

Dwaj ſtarſchej rólnaj konjej, do cźeżkeho cźaha ßo hodźazej, ſtaj płacźiſny hódno na pſchedań na knježim dworje w **Budyſchinku.**

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucźe roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwcźizach.**

Pſcheßadźowanje rožki.

Pónjelu 28. julija t. l. popołdnju w 6 hodźinach ma ßo

40 kop rožki

w pópach ſtejateje, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna pſchi Nowowjeſcźanſkej hajnkowni pola Barta.

A. Kobanja.

Sa kurjerjow

a **ſaßopſchedawarjow zigarow** ſprawne

wupſchedawanje,

kotrež ßo dla pſcheſtacźa pſchekupſtwa

Paula Giebnera w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu pódla měſchcźanſkeje haptyki

wotbywa, ſkładnoſcź poſkicźa, ßebi dobre, tunje zigary nakupicź.

100	ſchtuk	3	np.	zigarow	jenož po	2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100	=	4	=	=	=	3 mk., 3 mk. 10 np. a 5 mk.,
100	=	5	=	=	=	3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100	=	6	=	=	=	4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njeſakomdź, tutu ſkładnoſcź wužicź. Wupſchedawanje wot **1. auguſta** hacź do **ßrjedź ſeptembra** traje.

Zigary ßu jara dobre a pala ßo (też najtuńſche druźiny) ßněhběłe.

Po połožy prjedawſcheje płacźiſny

cźorne židźane tkaniny łóhcź po 1 mk. 25 np. hacź do 3 mk., **draſtne tkaniny,** derje ßo noſchaze, wołmjane, cźorne a pißane, łóhcź po 35 np., **ſbytki k rubiſchkam** a **ſbytki lamy k ſchórzuchám, barchent k koſchlam, tkaniny k ßuknjam,** cźiſta wołma, łóhcź po 75 np., **módrocźiſchcź** łóhcź po 25 np., **wupjerki, tkaniny k zychám, płat,** běłe a pißane **gardiny** po 15 np., **tkaniny k poczeßnjenju ſofow, kalmukowe pjeſle** po 1 mk. 25 np., wulke **pſchedeſchcźniki** po $2\frac{1}{2}$ mk., **ſchtakty** po 1 mk. 25 np., **trikotowe taille** po $3\frac{1}{2}$ mk., **mantle do deſchcźa** po 6 hacź 12 mk. a wjele druhich wězow porucza

Hermann Beermann

w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Ed. Schulze's Sohn

draſchlerſki miſchtr

pſchi bohatych wrotach 26 pódla winoweje kicze

porucza

ßwój wulki ſkład

tobakowych trubkow (fajfow)

ſ najrjeńſchimi wurěſanymi hłowami, ſ khěžorowym wobraſom, wěnzami atd. we wſchěch druźinach a dołhoſcźach.

Kije k wukhodźenju

we wſchěch móžnych druźinach ſ muſiku a bjes njeje.

Zigarowe natrubki (ſchpizy)

ſ pěny a drjewa, influenza=natrubki jako nowoſcź.

Stajnje nowe wězy pſchikhadźeja.

Saßopſchedawarjam a kurjerſkim klubam ßo niżſche płacźiſny wobliczа.

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26 pódla winoweje kicze.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž też wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcźach a po najtuniſchich płacźiſnach porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Termija k wyschschemu ßadźenju.

Na **Arnoldez dźěćźom** ßłuschaze leżomnoscźe cźißko 16 wopalneho kataſtra ſa **Hrodźiſchcźo,** a fol. 10, 57 a 58 leżomnoſtnych knihow ſa Hrodźiſchcźo a fol. 42 leżomnoſtnych knihow ſa Brěſyzy, bjes inventara, żnjow a khlamarſkeje twory, je ßo 20,200 mk. ßadźiko.

Cźi, kotſiž chzedźa tole ßadźenje pſcheßadźicź, ßo proſcha, ſo bychu ßo

wutoru 5. auguſta 1890 dopoldnja $^1/_2$10 hodźin

na **ßudniſkim měſtnje w Budyſchinje** ſeſchli, ßwoje ßadźenje woſſewili a dalſche wotcźakali.

W khěźi cźißko 16 wopalneho kataſtra w Hrodźiſchcźu **khlamarſtwo a korcźmarſtwo** derje dźe. Kupz ma w termiji hnydom 3000 mk. ſapkacźicź abo ſwěſcźicź.

W Budyſchinje, 21. julija 1890.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
P. p. **Jaeger,** komißionſki radźiczel.

Wulke ſprawne wupſchedawanje
khoſeja, zokora, rajßa

a druhich kolonialnych tworow dla pſchestacźa pſchekupſtwa.

Khoſej paleny	měſto	1 mk.	40 np.,	punt	jenoż	po	1 mk.	25 np.,		
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	„	— „	28 „		
rajß najlěpſchi Karol.	„	— „	40 „	„	„	„	— „	30 „		
rajß najlěpſchi jědźny	„	— „	30 „	„	„	„	— „	22 „		
rajß „ „	„	— „	24 „	„	„	„	— „	18 „		
rajß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	„	— „	16 „		
ſoda	„	— „	5 „	„	„	„	— „	4 „		
mydło	„	— „	40 „	„	„	„	— „	32 „		
mydło	„	— „	35 „	„	„	„	— „	27 „		
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	„	— „	6 „		
ßwěży	„	— „	40 „	paket	„	„	— „	28 „		

a wſchě druhe twory, kotrež napißacź, by mje pſchedaloko ſwjedło, po tych ßamych poniżenych nutskupnych płacźiſnach.

Paul Giebner
w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje porucźa
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho dostacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Koſcźina

jenoż ſe ßyrych koſcźow tołczena leži na pſchedań w koſcźowej tołczeŕni w **Łuſy** pola Małeho Wjelkowa.

Rjeczaſy a **pletwa** ſ **włoßow** ßo derje a tunjo dźěłaju. **Hotowe wopuſche,** hižo po 1 mk. 50 np., ßu pſchezo na ſkładźe.

Ad. Herold, friſeur
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucźa tunjo

Moritz Lehmann
pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

(Sapóßłane.)

Wot lěta 1848 ßym cźerpjazy na **lěwej hwiſdźeli;** pokaſachu ßo na njej małe pucherki, ſ kotrychž **tſi hłuboke dźěry** naſtachu. Njewutrajne boloſcźe mje nuſowachu, wſchelakore lěkarjenje a ßrědki nałożecź, hacź ſkónczńje ßo ſdaſche, ſo dyrbi ßo noha wotewſacź. K temu na ſboże doſchło njeje; pſchetož ſpytanje ſ **Ringelhardtſko-Glöcknerſkim hojazym a cźehnitym beńtuchom*** da mi ſpóſnacź, ſo ßo mi **noha ſdźerži.** Sacźuwajzy najwjetſchi dźak ſa ßwoje **doſpołne wuhojenje** ſ njepſchestawazym trjebanjom tuteho **dźiwnje ſkutkowazeho beńtucha** tele rynczki woſſewjam na wužitk podobnje cźerpjazych.

Wilhelm Kramer, dźěłacźeŕ pſchi bajerſkej żeleſnizy w Lipſku, w Janſkim wuſtawje, 13. měrza 1890.

* Se ſakitanſkej marku na ſchachtliczkach doſtacź po 25 a 50 np. (ſ pokalku nałożowanja) w **haptykach w Budyſchinje, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wóſborku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldze, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Kumwałdźe, Seifhennersdorfje, Halſchtrowje, Eibawje, Habrachcźizach, Połcźnizy** atd. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejſchu ſakitanſku marku** kedźbuje.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucźa tunjo

Moritz Lehmann
pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

Woſſewjenje.

Cźeſcźenym wobydlerjam w Delnjej Hórzy a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **Delnjohórcźanſki młyn** pſchedewſał. Lubjo, ſo budu ſtajnje ßo prózowacź, ßwojich wotebjerarjow na kóżde waſchnje ſpokojicź, dowolam ßebi ßwoju **pſcheńcźnu a rjanu muku, wotruby, gris** a wſchu **potrjebu k pizy** porucźecź.

S poczeſcźowanjom
Jurij Schmidt.

Skladnoſtna kup.

So bych je rucźe a tunjo roſpſchedał, ßu ßo mi dźěłba **mużazych luſtrowych żaketow** po 2 mk. 50 np. a noſchene a nowe **mużaze ſymſke ſwjerſchniki** pſchepodałe.

Julius Bächmann, awkcijonator
na mniſchej haßy 7 po 1 ſkhodźe na lěwizy
na rózku jerjoweje haßy.

Pſchepołożenje pjekarſtwa.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi a ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo 22. julija ßwoju

khlěbowu a żaltowu pjekarńju

do ßwojeje ßamßneje khěże na **ſwonkownej lawſkej haßy cźißko 36** pſchepołożu.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpołożene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu mje ſ nim też w nowej pjekarni poczeſcźicź. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ßebi ſpokojnoſcź ßwojich wotebjerarjow ſ dobrej tworu dobył a ſdźerżał.

W Budyſchinje, 18. julija 1890.

S poczeſcźowanjom
Ernst Schütze.

Jara ważne ſa

woczi kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot **Traugotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringſkej ſo dla ſwojeje ſwětoſławnoſcże cžaſto podražuje, cžehož dla proſchu, ſlědowaze wopißanje dobroczźiwje wobkedźbowacź. Wona ſo w podobnych ſchkleńczanych bleſchach ſe ſlamanymi rózkami a ſ wuſtejatym pißmom: **„dr. Whitowa woczowa wodźiczka“** pſchedawa. Kóžda bleſcha je ſe žoltej papjerku ſ tymle ſakitowanſkim ſnamjenjom a ſ mojej firmu polěpjena a je ſe ſyglom ſakitowanſkeho ſnamjenja ſamknjena. K temu je maka knižka pſchidata. [redacted] Pſched podražowanjom ſo warnuje. [redacted]

Woczowa wodźiczka je w wjele haptykach dostacź, tak też w **měſchczańſkej haptyzy** w Budyſchinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauſſe** w Bjarnacźizach a **Groſze** w Woſtrowzu.

Žnjowe khěrluſche, khěrluſche k narodninam, khěrluſche k kwaſzej, ſhožopſchejaze khartki, žohnowanje ſa dom

poruča w najnowſchich muſtrach po tunich płaczíſnach

Gustav Rämsch,

knihiwjaſař na bohatej haſzy 21.

Hdźe ſcže tónle rjany cžaſznik kupili? Pola cžaſznikarja **Magera** na ſerbſkej haſzy pſchi kaſarmach.

Pſchepołoženje pſchedawarńje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym ſwoju pychařnju ſ bohateje haſzy 12 na **butrowe wiki** (rózk) pſchepołožił. Sswój ſkład wupyſchenych žonjazych kkobukow, kaž też mužazych kkobukow po poniženych płaczíſnach poručam.

E. B. Deutter.

Sprawna holza k wjedźenju jednoreho hoſpodarſtwa ſo hnydom pyta na mjaſzowym torhoſchcźu cžißko 11.

Holza, w kucheni naſhonita, namaka dobru ſkužbu. Dalſche ſhonicź pola k. **Beermanna** na ſnutskownej lawſkej haſzy 6.

Wotrocźkow, dźowki a dójki pſchi wyſzokej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na ſchuleńſkej haſzy 12 po 2 ſkhod.

K nowemu létu wotrocźkow, dźowki a 1 woženjeneho hetmana a hnydom 1 hoſpoſu pyta **Krauſch** na ſadnej bohatej haſzy 6.

XVII. hłowna skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

zmėje so

njedźelu 10. auguſta popołdnju w 4 hodź.

w Vogtec hoſćencu w Barće.

Njedźelu wječor 1/2 8 hodźin ſo ſerbſke dźiwadło wot ſtudowaceje młodosće wuwjedźe. Hrać budźe ſo: „Kak Pětr lěkari“ a „Pražſki wuj“. Sobotu zmėje ſo poſedźenje wubjerka; póndźelu je wulět. Wſitkich ſtudowacych Serbow, kaž też wſitkich Serbow, kiž swój narod a swoju maćerńu rěč lubuja a wutrobu maja za ſtudowacu młodoſć, hač nanajwutrobniſo přeproſuje

Jan Mrózak, ſtud. theol.

Přeproſenje.

K lěpšemu ſerbſkeho domu M. S. a na žadanje wótčinſkich Serbow, z mnohich ſtron wuprajane, zmėje ſo w tudomnym **Lauec hôtelu** za čas lětuſich nazymſkich ſulſkich prózdninow a to

ſrjedu, dźeń 1. oktobra,

wulki ſerbſki spěwanſki ſwjedźeń,

zjenoćeny ze ſwjedźeńſkej **hoſćinu** a pyšnym **balom.** K přednoſkej přińdźe cyle nowy a teho dla hiſće njeſłyšany opus **„Nazyma“,** lyriſki spěw **Handrija Zejlerja,** do hudźby zeſtajany wot **K. A. Kocora.** Duž dowolam ſebi, wšě česćene ſerbſke knjenje a knježny, kotrež po notach derje spěwać wjedźa, kaž też wſitkich spěwa wuſtojnych młodych Serbow k dobroćiwemu ſobuſkutkowanju při ſpomnjenym narodnym ſwjedźenju podwólnje přeproſyć, z tej naležnej prózſtwu, mi za pad wobdźělenja **prawje bórzy** přećelniwje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

We wěſtej nadźiji, zo horješi wótčinſki wotpohlad ze ſtrony wšěch horliwych Serbowkow a wſitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča ſo z najwyššim počeſćowanjom

W Budyšinje, 25. julija 1890.

K. A. Fiedleŕ,
wyſſi ſeminarſki wučeŕ.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Moja pſchedawarńja ſtarych wězow, kotraž je léta dołho na wulkej bratrowſkej haſzy cžißko 6 była, namaka ſo wot nětka na

mniſchej haſzy cžißło 7, rózk jerjoweje haſzy (ſtary ſeminar) po 1 ſkhodźe.

Dobre wězy wſcheje družiny kupuju a pſchedawam a ſprawne poſkuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Dźěłacźerjo ſo pytaju.

Dwaj zyhelnikaj a druſy dźěłacźerjo dostanu dźěło w zyhelnicźinje w Tſjoch Hwězdach.

Häßler.

Wuczobnika

do ſwojeje pſchedawarńje želeſnych a krótkich tworow na Michała pytam. Pſchekupſku ſchulu dyrbi wón wopytacź.

Bernhard Fiſcher
na ſerbſkej haſzy.

Jenož z tutym k wjedźenju dawam, zo ſym ſo z knježnu **Augustu Garbarec,** dźowku k. młynka Garbara w Njechornju, ſlubił.

W Budyšinje, 20. julija 1890.

K. A. Pawlik, měšćanſki wučeŕ.

Slub ſwojeje dźowki **Hilży** z knjezom kapłanom **Sykoru** w Ketlicach wozjewitaj

W Hrodźišću, 22. julija 1890.

farař **Mrózak**
a mandźelska.

Ssłowa dźělenja,

rěcžane pſchi kaſchcźu ſemrjeteje njedźelnicže

Marje Hany,

Auguſta Mitaſcha w Mjeſchizach mandźelſkeje.

† 9. julija 1890, 36 lět ſtara.

Ja wumru, hlaj, Bóh Knjes mje woła,
Ja khwatam jemu do rukow;
Ja mějach tu ſe žylſow doła
Hicź pucź tak cźežkich boloſcźow:
Mój mandźelſti! wjedź, Bóh mje woła,
Duž njepłakaj, ſo wotžal du;
Mje cźiſiche pſchewodźuj do rowa,
Mój duch je nětk pſchi Jeſuſu.

Ja k Jeſuſej běch pſchinjeſena
We ſaźnym ranju žiwjenja,
Pſches ſtarſchich luboſcź roswucźena,
Ssym Jeſuſej ſo ſlubiła.
Wón je mje wodźił ſ lutej hnadu
We mojim dalſchim žiwjenju,
Ja ſkicźiła na jeho radu
Ssym tebi ruku k mandźelſtwu.

Kaž podała ſym tebi měrnje
Ja ſwoju ruku, wutrobu,
Tak ſ tobu noſzyła ſym ſwěrnje
Wſcho wjeſele a ſrudobu.
Ja ſym pſches Boże žohnowanje
Cźi luboh' ſynka podała:
Wón ma mój wobraz — pohladanje —
Chzył wotcźahnucź joh' ſ luboſcźu.

Ja ſ nadźiju ſaſ' wobdarjena
Cźi ſ dobym dach dwě dźowcźiczźy,
Pſches prěńſchej' narod ſwjeſelena,
Bě druhej' porod boloſtny,
So ſ dźěcźatkom, kiž morwe běſche,
Wſcha moja móz bu ſlemjena,
A ſa tydźeń, hlaj, hižo dźěſche
Macź ſa dźěcźatkom do rowa.

Tak dobru nóz cźi praju nětko,
O lubowany mandźelſti,
Njech ſapłacźi Bóh tebi wſchitko,
Schtož k luboſcźi ſy cźinił mi.
O njepłakaj, ſo pſches ſmjercź wunůdu,
Naj wěcźnoſcź ſaſo ſtowařſchi;
Ja nětko k dźěcźatkomaj dóńdu,
Kiž witatej mje w ſbóžnoſcźi.

Ja w ſwěcźe tebi woſtajiła
Ssym herbſtwo, maku dźowcźiczku;
Ju ſ boloſcźu ſym wopuſchcźiła,
Cźiń ty jej wſchitku dobrotu.
Haj ſtaraj ſo ſa mojej dźěſcźi,
Budź jimaj luboſcź macźerna:
Jej roswucźuj na kóždym měſcźi,
Kak pytacź mataj Jeſuſa.

O dźěcźatzy, wój njeſnajetej,
Schto ſhubitej tu ſ macźerju,
To ženje ſpóſnacź njebudźetej,
Ja waj' nětk Bohu poruczu.
Wón wobarnuj we ſwojej hnadźe
Waj pſched ſtóſcźu a pſched ſchkodu,
Sdźerž luboh' nana wamaj k radźe
Też dołho tu pſchi žiwjenju.

Budź dobra nóz wam, macźe moja,
Też lubi ſtarſchi pſchichodni,
Waſz jara ſrudźi ſmjercź nětk moja,
Bóh Knjes naſz bórzy ſjenoczi.
O bratſja, ſotry, njepłakajcźe,
Wſcho Bohu Knjejej poruczźe,
Sswój dom tu ſ cźaſom ſaſtarajcźe,
Schtož cźini Bóh, wſcho dobre je.

Dha pohladajcźe na mnje wſchitzy,
Wy ſtari, młodźi hromadźe;
Wopomnicźe, ſo wy zuſobnizy
Na njewobſtajnym ſwěcźe ſcźe,
So cźłowjekej je poſtajene
Tu wumrjecź, potom ſudźenje;
Ach proſchcźe, ſo by wobradźene
Wam było ſbóžne ſkónczenje.

W luboſcźi podał **H. P.**

Wutrobny dźak

wyſzokodoſtojnemu k. duchownemu **Wirnichej** w Klukſchu ſa jeho duchapołne rjane prědowanje, 5. njedźelu po ſwj. Trojizy wot njeho pola naſz w Minakale dźeržane.

Wjele kemſcherjow.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschikoha k cžißku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. julija 1890.

* Dopißowar jendželſkich nowin ſańdžene dny na dwojokole po dróſy bliſko Alforda jědžeſche. Hrimanje pſchicžeže, Boże njewjedro do koka dyri a jo rosraſy. Meuž njeſranjeny woſta.

* Na želeſnizy w kraju Ohio w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenocženych Krajach ßo ſańdženy tydžeń tworny cžah ſapali. Na nim běſche 16 ßudow pólvera; pólver rosbuchnu a zyky cžah rostorha. Na dobo ßo bliſka fabrika patronow ſapali a rosbuchnu. Tež někotre domy ßo wotpalichu. Pſchi njeſbožu 10 cžłowjekow žiwjenje ſhubi; ranjenych je tſizeczi, mjes nimi někotre žónſke.

* W krajach New-York a Pennſylvania a w mnohich krajinach k wjeczoru w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenocženych Krajach ßu poßleni cžaß pſchi wulkej horzocže cžežke njewjedra měli. Sskónzo je mnohich ſežahało, mnohich druhich je Boże njewjedro ſaraſyło. Tež hewak ßu njewjedra wjele ſchkody nacžiniłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budże jutſje njedželu dopołdnja w 10 hodžinach diakonus Räda němſki předowacž.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Pawoł Röthig, pſchekupz w Lubiju, ſ Eugeniju Minnu Lisbethu Trägerez na Židowje. — Korla Ota Hermann, pohonczˇ w Draždžanach, ſ Marju Marthu Naumannez pod hrodom. — Jan Pawoł Waltař, podoffižer w tudomnym regimencže, ſ Minnu Marju Marthu Klingſtez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Korla Hermann, Korle Auguſta Vogta, džełacžerja na želeſnizy w Tſělanach, ß. — Hana Lejna, Guſtava Klawßa, kublerja w Hornjej Kinje, dž. — Guſtav Pawoł, Guſtava Pawoła Cžirnera, kowařſkeho miſchtra na Židowje, ß. — Thereſija Bertha, Korle Ernſta Scholty, žiwnoſcžerja a ßedlarja w Wownjowje, dž. — Marja Martha, njemandž. dž. na Židowje. — Auguſta Martha, njemandž. dž. na Židowje.

Zemrjeći:

Dżeń 17. julija: Ernſt Pawoł, Mikławſcha Jurſchika, džełacžerja w Kelnje, ß., 2 lěcže 1 měßaz 13 dnjow. — 19. Jan Khryſtof Kuba, khěžeŕ a pólnik na Židowje, 78 lět 29 dnjow. — 23. Hedwiga Hilžbjeta, Jana Pětſchki, hoſcženzarja na Židowje, dž., 5 lět 6 měßazow 13 dnjow.

Płacžiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1746 měchow.	W Budyſchinje 19. julija 1890				W Lubiju 24. julija 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	10	10	10	44	10	29	10	59
" . . . . . žołta	9	53	9	76	9	59	10	24
Rožka	8	88	9	12	8	44	9	6
Jeczmjeń	8	44	8	56	8	33	8	80
Wowß . . . . . 50 kilogr.	9	40	9	80	9	30	9	50
Hroch	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	30
Pſchenicžna muka 50 "	9	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	9	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	50	3	—	2	30	2	80
Ssłóma . . 600 "	23	—	25	—	22	—	24	—
Proßata 671 ſchtuk, ſchtuka	10	—	26	—	—	—	—	—
Pſchenicžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 10 hr. 24 np. hacž 10 hr. 59 np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 88 np. hacž 10 hr. — np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 6 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 8 hr. 63 np.; wowß wot 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 30 np.

Draždžanſke mjaßowe płacžiſny: Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 60—65, 3. družiny 25 po 100 punktach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 63—66 mk. po 100 punktach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. julija: Tužno.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. junija 1890.

4. woſowa klaßa njedželu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,28	4,21	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,53	4,44	7,19	—
Lubija . .	12,31	2,13	—	5,28	8,45	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyſchina .	1,20	2,36	4,0	6,2	9,21	12,14	2,52	3,50	5,40	8,17	—
Biſkopiz . .	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa .	—	—	4,51	7,1	10,22	1,16	—	4,51	—	9,20	—
Radeberga .	—	—	5,2	7,11	10,32	1,26	—	5,1	6,43	9,31	10,25
Do Draždžan .	—	3,35	5,29	7,40	11,3	1,55	3,54	5,31	7,5	10,4	10,48

S Draždžan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,10	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	—	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	1,57	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,36	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	2,54	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,15	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dżężnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,48	3,14	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,54	3,22	6,6	9,30
Dżężnikez	6,32	9,7	12,2	3,33	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,10	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,15
Połcžniziy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,40
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,51
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,2

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,20	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,40	6,5	9,59
Połcžniziy	7,42	10,50	1,53	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,19	6,34	10,27

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke**, w **jednorym** a **pyſchnym trajnym ßomoczanym** a **kožanym ſwjaſku** mam pſchezo w wulkotnym wubjerku na ſkładže.

Stare knihi ßo **derje** a **tunjo pſchewjaſuja.**

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarſki miſchtr na bohatej haßy 21.

Jablukowe kißało

najlěpſche k ßolotwi a k kładženju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeſchczate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołużiſka tłóczerńja ßadu

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na ſadnjej bohatej haßy 3.

Mohornski strowotny balsam,

schkleńza po 50 np., pschi 12 schkleńzach pschipósłanje darmo.

Wuspytany domjazy ßrědk ſ wuspěschnym nakoženjom ſnutskownje pschi: **żołdkowym ſpinje, njemóznoſczi, bjesappetitnoſczi, boloſczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pſche **drjenje,** na **rany, ſczischczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdźity dostacź pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakſkej.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpſchi ßrědk pſche wſchě wobczeżnoſcze żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Bensch
naßlědnik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotlinje a w piczelach, kaź tež wſchě dobre druźiny kaź

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymż ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pſchi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucza

Ad. Rämſch.

Leńczk, ſtrózawe ſelo a lipowe kćenje

kupuje **ſrodowſka haptyka.**

Koßy

kaź jěd rěſaze, porucza

Paul Walther
na żitnych wikach.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych druźinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěżorowych, hońtwjerſkich** a **ſelowych likěrow ſa żołdk** poruczam ßwój **derje cziſczeny palenz czißko I** a **czißko II** w czwizach a po měrje, kaź tež ßwój **Budyſki naturſki khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza dźělbu 6/4 ſchěrokich **zychow** ſtary kóhcź po 20 np., **běły płat** we wſchěch ſchěrjach, dwě kóhczi ſchěroki ſtary kóhcź po 38 np., kaź tež dźělbu **płatowych ſbytkow, trjenja** ſtary kóhcź po 10 np., **módroczischcz** ſtary kóhcź po 20 np., **twjerde dreſle k khołowam** po 25 np., **luſtre** po 17 np., 6/4 ſchěroke **tkaniny k ßuknjam** po 30 np., **kattun** jara tuni, **tibetowe rubiſchcza** po 80 np.

Wodunjepſchepuſchczaty mas na ſchkórnje, kożane ſchórzuchi wſcheje druźiny, dobre kożane pódusche, kożu na drjewjanzy, wězy ſa ſchewzow

porucza po jara tunich płaczisnach

Reinhold Giersch,
pſchedawarnja kože **pſchi mjaßowych jědkach czißko 4.**

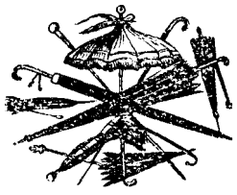

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchczníkar pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

porucza po tunich płaczisnach

A. Tschentscher
w kupnizy pſchi torhoſchczu.

Rěſak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucza k twarſkemu cżaßej w ßuchej tworje:
ſchindzelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcze a ſczinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſczach,
tſeſchne laty, ſaczahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
ſpalěrowe laty
po cżaßej pſchiměrjenych tunich płaczisnach.

Gustav Adolf Leuner.

Hamburgſko-amerikanſke paketoſějeſdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna a póſtſka parokłódzna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódzna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Moleŕſke a murjeŕſke barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniß, němſki a franzowſki, **terpentinowy wolij, bernſteinſke laki, damarſke laki, kopalſke laki, laki na ſchpundowanje,** ſ barbu derje ſkhnyjaze, **lak na kożu, ſpiritußowy lak, myjnu krydu, portlandſki zement, gyps, wſchelaki klij, barbicze** atd.

poruczataj tunjo

bratraj Měrſchej

pſchi żitnych wikach 8 w ſkotej hwěźdże.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaź tež po waſy poruczataj

bratraj Měrſchej
w ſkotej hwěźdże.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ssuſcheny

polcz

porucza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Hróch k wußywej, woku k wußywej, hejduſchku k wußywej, hoborſki kolij, ßrěni kolij } k wußywej

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach tunjo poruczataj

Wollmann & Co.
w Budyſchinje.

Franz Marſchner

cżaßnikař w Budyſchinje
na bohatej haßy

ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna tworа. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 2. augusta 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Se swojeho pućowanja po Norwegskej je so khěžor Wylem strowy a čerstwy do Němzow wrócźił a póndźelu w Wilhelmshavenje na wótzny kraj stupił. Tu jenož nětkotre dny pschebywawschi je khěžor schtwórtk do Ostende wotjěł, hdźež je w tu khwilu s hosćom belgiskeho krala. Póndźelu khěžor do Jendźelskeje na kupu Wight na wopyt jendźelskeje kraloweje pschijědźe. W Jendźelskej so schtyri dny sadźerżawschi so wón 11. auguśta do Barlina wrócźi a so potom do Ruskeje nastaji. Khěžor po morju s pschewodom maneverskeho ródźstwa 16. auguśta do Revala pschijědźe a so 17. auguśta po želesnizy do Narwy poda, hdźež so wot ruskeho wójska postrowi. Wot 18.—24. auguśta budźe wón pschi manevrach ruskeho wójska pschitomny. Po jich skónčenju wón s zarom do Peterhofa wotpućuje, s wotkal so na dompućz do Barlina poda. Zar budźe po wotjěsdźe swojeho wyšokeho hosća na swojim kuble Spali w pólskim kralestwje hač do srjedź septembra pschebywacź, na čož na wulke wojerske manevry na Wolyń wotjědźe. W tychle manevrach budźetaj sebi general Dragomirow jako wjednik kijewskeho wojerskeho wokrjeża, a general Gurko jako wjednik warschawskeho wojerskeho wokrjeża napschećiwo stejecź. Němske nowiny, kotrež maja swiš s knježerstwom, na to pokasuja, so khěžorowe pućowanje do Ruskeje politiskich samerow nima a so na žane waschnje němsko-awstriskeho swjaska njedótka. Pschedstejaza skhadźowanka khěžora Wylema s zarom Alexandrom III. móže jenož k temu słužić, pschećelne poměry, bjes Němskej a Ruskej w tu khwilu wobstejaze, sa pschichod swěsćić, tola politiski staw europiskich krajow so s njej wěsće njepscheměni.

— Pruske knježerstwo chce pjecża Welfenski fond bjes potomnikow poslednjeho hannoverskeho krala rosdźělić. Welfenski fond so te pjenjesy mjenuja, wostajiwschi kotrychž bě hannoverski kral w lěće 1866 psched dobyćerskim pruskim wójskom s kraja cźeknuł. Pruske knježerstwo je so tehdy tychle pjenjes mozowało a je swólniwe było, je s tym wuměnjenjom hannoverskemu kralej wudacź, so by so tón sjawnje swojeho prawa na hannoversku krónu wsdał. Ani hannoverski kral, ani jeho syn pak tole wuměnjenje dopjelnił njeje; duž su so jeju pjenjesy, wjele milijonow toleŕ wuczinjaze, wot pruskeho knježerstwa hač dotal sdźerżake.

— Wjednizy němskeje sozialdemokratiskeje strony maja myslu, po spanjenju sozialistiskeho sakonja s nowa wschě te spisy cźischcźecź dacź, kotrež su w czasu płaćiwosće sakonja w Němzach sakasane byle. Tele spisy, wosebje wot Lassalla a Engla spisane, budźa so w hoborskej liczbje cźischcźecź a so po wschěch Němzach rosschěrjecź. Nadźějomnje knježerstwo srědki namaka, sadźěwacź, so bychu so wot sozialdemokratow spisy do luda pschenjesłe, w kotrychž so dźěłaćerjo pschećiwo dźěłodawarjam schćuwaju a so napominaju, wobstejazy statny porjad powróćić.

— Dopisowar ruskich nowin „Nowoje Wremja“ je hižo druhi króć tele dny wjerha Bismarka w Friedrichsruhe wopytał. Bismark je so s nim tón ras wosebje wo swonkownej politizy rosrěčował. Wón praji: „W tu khwilu mam sa swój hłowny nawdawk, też se swojeje strony na wobtwjerdźenju měra sobuskutkowacź. K wójnje bjes Ruskej a Němskej njeje žanych pschicźinow, tajka wójna by też žaneho wužitka sa žanu stronu njeměła. So by Němska Rusowsku nadpanucź chyła, na to žanych myslow njeje. Najwjetschi strach Němzam wot sozialdemokratow hrosy, cźim posdźischo so sozialistiske praschenje rosriša, cźim bóle krawny budźe kónz. Dla njepschesjenosće s khěžorom w tymle praschenju sym se skužby stupił. To so wot wjetschiny mojich pschećelow a njepschećelow wočakało njeje. Njelubuju pschirunanja, tola zyle pschi wěrnosći wostawajo móhł rjez, so je so pschi powjesći wo mojim wotstupjenju s mojimi njepschećelemi to samo stało, schtož je so pschi smjerći Bjedricha Wulkeho podało. Wschitzy dobri pschećeljo wotdychnuwschi prajichu: »Skónčnje!« Haj, mi njemóžachu wodacź, so běch 28 lět dołho prěni minister był. Wósomadwazyći lět! Pomyslće, kajka nasdatosćź!! Haj, tajkemu njehańbićiwemu cźłowjekej budźichu dawno durje pokasacź dyrbjeli. A wschitzy, kotsiž běchu w tychle 28 lětach pschezo podarmo so nadźeli, so bychu so prěni minister sćinili, wschitzy, kotsiž mějachu so sa sranjenych, pschewidźenych, pschemało ważenych, pschenisko mytowanych — cźi wschitzy podpisachu. A sa wósomadwazyći lět so mało tajkich ludźi nahromadźiło njeje.“ Na dopisowarjowe pschisspomnjenje, so je wón swonkownych njepschećelow w wukraju pschezo lóhko pschewinuł, so pak su jemu snutskowni pschezo hromadu wulkich a małych staroscow a njelubosćow nacźinjeli, wjerch Bismark praji: „Haj, jich je po liczbje też pschezo wjazy było, hač swonkownych. Woni su so nětko jenož sjawnje wusnali. Hdyž ras jenemu franzowskemu ministrej dwórnizy ludowe cźrjódy pokasowachu, kotsiž běchu pschischli, so bychu jeho postrowili — wón wotmolwi: »O, moji lubi, jich by hischće wjele wjazy było, hdy bychu mje wobjeschyć móhli widźecź.« Moji njepschećeljo sebi po sdacźu myslła, so je tale rjana minuta sa mnje pschischła, a wschitzy so nad tym wjeselela.“

— Bajerskeho prynza-knježerja Luitpolda je njedźelu wječor njehoda podeschła, kotraž je na sboże bjes słych sćěhowkow wostała. Ekwipaža prynza-knježerja so w Mnichowskim pschedměsće Neuhausenje s wosom konjazeje želesnizy srasy. Pschi sraženju so prynz-knježer s wosa morsnu, tola dospołnje njesranjeny wosta, adjutant, kiž sobu s wosa padże, so s łóhka srani.

Awstrija. Staroczěska strona je po sdacźu pschestała bycź. Jejny wjednik, dr. Rieger, je pschipowjedźił, so so s myslu nosy, wot politiskeho skutkowanja wotstupicź. Sa druhim wjednikom Staroczěscha hischće pytali njejsu. Ta próza by też podarmo była; pschetoż w tu khwilu w staroczěskej stronje wscho prěki a pódlu dże. Wjazori staroczěszy sapósłanzy su swoje sapósłanzstwo skožili, drusy su sasu swojim wuswolerjam wosjewili, so so k staroczěskej stronje wjazy njedźerża. Na rospanjenju staroczěskeje strony je tak mjenowane cźěsko-němske wurunanje wina. Zyły cźěski lud je so s wjele stow petizijemi pschećiwo tomule wurunanju wuprajił, a wjetschina staroczěskich sapósłanzow je też teho dla pschećiwo wurunanskim postajenjam hłosowała. Njedźiwajzy teho je so prěni dźěl wurunanja na cźěskim sejmje pschijał, dokelž maja Němzy, mjeńschi dźěl cźěskich sapósłanzow, a cźěszy semjenjo, kotsiž sa wurunanje swój hłós wotedachu, wjetschinu w sejmje. Hač pak so dalsche wurunanske postajenja na pschichodnym cźěskim sejmje dowuradża a pschiwosmu, je jara njewěste. Też cźi cźěszy sapósłanzy, kotsiž prjedy wurunanje dołhwalicź njemóžachu, nětko měnja, so so s nim politiske prawa cźěskeho luda k lěpschemu Němzow pschikrótscha. W sjawnych shromadźisnach, w kotrychž su staroczěszy sapósłanzy w poslednim czasu rosprawu wo swojim politiskim skutkowanju psched swojimi wuswolerjemi podali, su so woni wusnali, so su so w nastupanju wurunanja lepicź dali, a so knježerstwo njecha s wurunanjom měr bjes Cźechami a Němzami postajicź, ale jenož Němzam knjejstwo w Cźechach pschiwobrocźicź. Cźěszy sapó-

ßłanzy na to skorża, so knjeżerstwo też sa Morawsku a Schlesynsku, hdźež Němzy knjeża, hacž runje ßu tam Czescha a Polazy po liczbje duschow w wjetschinje, se žanym wurunanjom njewustupi.

Italska. S njerodnosczu a jebanstwom ßwojich sastojnikow je město Rom do wulkich pjenježnych wuskosczow pschischło. Rom je móhł rjez bankrot. Nětko je knjeżerstwo měschczańske sarjadnistwo pschedewsako, so by ßo njerodnosczi kónz cźiniło. Dla pjenježneje nusy ßu na wschěch měschczańskich twarach dźěłacź pschestali. Duž je w tu khwilu w Romje na tyßaz dźěłaczerjow bjes khlěba. Polizija, ßo njeměrow bojo, wschitkich dźěłaczerjow, kotsiž ßo njejßu w Romje narodźili, do jich domowiny sczele. S tym wschak wjele njeměrnych a njespokojnych ludźi na wßy pschińdże, hdźež ma lud runje telko pschicźiny k njespokojnosczi kaž w městach.

Hollandska. Druha komora hollandskeho ßejma je wubjerk wuswolika, kiž ma rosprawu wo nowym wojerskim sakonju dacź. Knjeżerstwo na to cźěri, so by ßo w Hollandskej nětko też powschitkowna wojerska powinoscź sawjedła. So by pak ßo knjeżerstwowy namjet pschijał, na to ßu hubjene wuhlady. Niz jenož w ßejmje je wjetschina pschecźiwo powschitkownej wojerskej powinosczi, też lud wo nju njerodźi. Hollandszy ßu swukli, k wojerskej ßłužbje sa ßwojich ßynow khudych rawßow najimacź, kotsiž rad do wójska sastupja, so bychu ßebi tam na lóhke waschnje rjany pjenjes sabłužili.

Rußowska. Ruske knjeżerstwo nowe naprawy psche rosscherjenje židow po Ruskej pschihotuje. Po nich ßmědźa židźi w Ruskej a Polskej w pschichodże jenož w městach, niz pak na wßach bydlicź. Žadyn žid njeßmě wjazy kraj wobßedźecź abo ratarske hospodarstwo wjesczź. So by ßo liczba městow, w kotrychž ßmědźa židźa pschebywacź, samjesowała, je knjeżerstwo wjele małych městaczkow k wßam pschiliczilo. Wschitzy židźi, kotsiž s wonka 16 gubernijow, židam k wobydlenju pschipokasanych, bydła, ßo wupokasaja. Duž budźa židźa města kaž Rigu, Liebau a Rostow wopuschczicź dyrbjecź. Dale dyrbi ßo židam sakasacź, wyschsche schule a universitety wopytacź. So ßo woni wot statnych sastojnstwow wusamknu, ßo ßamo rosumi. Po nowym sakonju by ßo něhdże milijona židow nusowała, ßebi nowe statoki pytacź.

Turkowska. Rubjeżniske nadpady ßu w Turkowskej nětkole wschědne podawki. Najnowsche w tymle nastupanju je, so ßu rubjeżnizy dweju awstriskeju inżenerow, wěsteho Gersona a Mejora, kotrajž běschtaj pschi twarje anatolskeje żelesnizy najataj, njedaloko Biledschika sajeli. Běsche wutoru 15. julija, hdyž ßo inżener Gerson s pschewodom ßwojeho pschecźela Mejora do wßy Karaköy wjesesche, so by dźěła na żelesnizy wobhladował. Na dobo woßmjo wobrónjeni rubjeżnizy jeju nadpadżechu, a to na sjawnej drósy 300 krocźelow daloko wot straże! Rubjeżnizy inżeneromaj kasachu, so byschtaj sa nimi schkoj, schtož też taj cźinjeschtaj, dokelž bě jimaj njemóżne, ßo wobaracź. Po khwilzy ßo wotdźelenje żandarmow pschibliżi. Tutych wuhladawschi, ßo rubjeżnizy se ßwojimaj jatymaj do cźěkanja daschtaj. To mózachu bjes sadżerżenja cźinicź; pschetož żandarmojo ßo sa rubjeżnikami ani njepuschczichu, ale jenož na sdala wjazy krócź do nich tšělichu. Rubjeżnizy běchu ßamo tak khróbli, so, widźiwschi, so ßo żandarmojo wotßala, jeneho se ßwojich towarschow k pohonczej inżenerow, kotrehož běchu na pokoj wostajili, póßłachu a jemu prajicź dachu, so ßebi sa jateju inżenerow 3000 frankow wukupneho pjenjesa żadaju. Wjeczor ßo Mejor, kotrehož běchu rubjeżnizy puschczili, s powjesczu wrócźi, so ßu rubjeżnizy wukupny pjenjes na 1500 frankow ponižili, kotrež dyrbi Mejor na wěste městno pschinjesecź, hewak Gersona stónzuja. Żelesnizyna direkzija ßo spěchowasche, tule sumu wupłaczicź, kotruž dyrbjesche Mejor rubjeżnikam pschepodacź. Tutón na postajene městno pschińdże, so by wukupny pjenjes sa Gersona sapłacził, tola rubjeżnizy ßo njepokasachu, a Mejor dyrbjesche zyliczki dźeń hacž do nozy na nich cźakacź. Na to rubjeżnizy jateho puschczichu. Se sajeczom inżenerow ßu ßo dźěłaczerjo na anatolskej żelesnizy rubjeżnikow tak nabojeli, so ßu skoro wschitzy s dźěła cźekli. S twarjenjom żelesnizy je ßo pschestacź dyrbjało, żadyn cźlowjek ßo wjazy na nju njeswěri a nichtó njewobrónjeny njeje. Twarzy ßo w ßwojich domach khowaju a ßu se żelesnizynymi sastojnikami stajnje na straži, so bychu ßo psched rubjeżnikami sakitali. Tucźi ßu s wjetscheho dźěła Czerkeßojo, kotsiž ßu w cźaßu, hdyž Ruszy Kawkasus bobuchu a tamnische rubjeżne hnězda roszychnowachu, do Turkowskeje cźekli, hdźež ßu jich jako muhamedanow hospodliwje pschijeli. Nětko Czerkeßojo w Małej Asiskej na rubjeństwo khodźa, wurubja kóždeho, też najkhudscheho, kotrehož nadeńdu, kranu konje a druhi skót, ratarjo ßebi njeswěrja wjazy na polo hicź; ratarstwo cźežko pod tajkimi wobstejnosczemi cźerpi, a wschón wobkhad je dla bojosczе psched rubjeżnikami pschetorhnjeny. Skórżby niczo njepomhaju. Żandarmojo, kotrychž liczba je w tamnych stronach jara ßkaba, ßo s rubjeżnikami měricź njemóża, a rubjeżnizy ßo wot nich njewotcźerja a ßo hischcze mjenje jecźi wosmu, hdyž psched wrotami městow rubja. Wschědnje ßo powjesczе wo nowych rubjeżniskich podawkach pschinoschuja. Rubjeżnizy, kotsiž ßu dohladowarja Ahmeda Effendia s kubkow Mahmuda Damata pasche wotwjedli, tuteho hischcze jateho dźerża a ßu do Rumeliskeje cźekli; wo woßudże jateho niczo snate njeje. W Kara-Oluk pola Smyrny pjeczo rubjeżnizy jedyn dom nadpadżechu, wurubichu jón a żonu, kotruž tam ßamu nadeńdżechu, na żałoßne waschnje krjudowachu, jej se żahłym żelesom wutrobno, prawu ruku a prawu nohu wobßmudźo. Tón krócź ßu słóstnikow na sboże sajeli. W Dirsimskim wokreßu je 32 kurdskich rubjeżnikow wobydlerjow jeneje wßy nadpanuło a jim skót, pjenjesy a wschu nadobu rubiło. Kóždy dźeń nowiny wo nowych rubjeżnistwach powjedaju. Ludźo ßu ßo na to hižo tak jara smuczili, so teho wjele kedźbu nimaju. So móhł ßo pod turkowskim knjeżerstwom hdy porjad w kraju postajicź, nichtó wot knjeżerstwa njewotcźakuje, dokelž je knjeżerstwo k temu pscheßłabe.

Amerika. W argentiniskej republizy w pokodnischej Amerizy je w běhu poßlednich dnjow krwawna revoluzija była. Hacž runje bě knjeżerstwo s cźaßom wo wotpohladanjach revoluzionarneje strony shoniło a hłownych sběžkarskich wjednikow hnydom sajało, je tola revoluzija wudyrła. Sběžk je s wójska wuschoł, k kotremuž ßo posdźischo wobydlerstwo pschisamknu. Sběžkarjo s woprědka dobywachu a president Celman dyrbjesche s hłowneho města Buenos Aires cźeknucź. Tola bórsy ßo won s nowymi wojakami, bjes kotrymiž běchu też wobrónjeni khostanzy s jastwow, wrócźi. Nowe wojowanje ßo sapocza, w kotrymž skónczńje sběžkarjo, dokelž jim kulki wuńdżechu, podležachu. Hacž dotal knjeżaza strona je saßo s knjeżerku; tola sjawne je, so wobydlerstwo na stronje sběžkarjow steji. Njeda ßo pschedwidźecź, kak dołho budże ßo president Celman dźerżecź, a hacž bórsy saßo revoluzija njewudyri. Bjes ludom je njespokojnosczź s wobstejazym knjeżerstwom jara wulka. S njerodnosczu a njeßwěrnosczu ministrow a knjeżerstwowych sastojnikow je ßo argentiniska republika k statnemu bankerotej dostjedła.

W **ßrjedźnej Amerizy** je po sdaczu wójna bjes Guatemalu a San Salvadorom skónczena. S najmjeńscha poßledni tydźeń wot tam žanych dalschich wójnskich powjesczow dóschło njeje. Salvadorszy wudawaju, so ßu w schěsczi bitwach Guatemalskich pobili a so je ßo jich wójsko pod generalom Ezetu do Guatemaly waliło. Nawopak guatemalske knjeżerstwo powjesczź rosscherja, so ßu Guatemalszy salvadorske wójsko, kotrež bě mjesy pschekrocźiło, porasyli a s kraja wuhnali.

Krótke wjeßele, dołha cźwila.

„Jenož njerada tebi hicź dam, Jurjo“, burowka k ßylnemu hólzej, ßwojemu ßynej, dźesche; „ale radscho, hacž so tebje do wojakow wsacź dam, chzu ßo bjes tebje dréczź. Je-li so ßo stanje, so ßama docźinicź njemóżu, ßebi wot khromeho Handrija pomhacź dam, kotryž je se ßwojej krótkej nohu psched wojerstwom wěsty. Praj mojemu bratrej Bohußławej w Draždźanach jara wjele dobreho wote mnje a rjekń jemu, so by tak dobry był a tebje tu žołtu ßuknju s módrymi wuhorkami woblekł a ßo też hewak wótzowszy sa tebje starał. Potom ßy psched wojakami hischcze bóle wěsty, hacž Handrij se ßwojej khromej nohu; a nasch schokta budże ßo njemało mjersacź, shoniwschi, so ßy jeho koßydłam a wojakam sbożownje wucźeknuł! So budże wójna, je tak wěste, kaž hamjeń na klětzy. To wschitke snamjenja na njebju wěschcźa; a psche cźo też bychu hewak nětkle po zyłym kraju telko rekrutow do wojakow brali? Kaž ßo powjeda, na bramborskeho krala pocźahnu. Ale schtó to wě? Telko pak je wěste: hdyž ßy ras dwórski portechaise-noscher, tebi ani generalny pólny marschal na kožu njemóże, a ty ßy tak derje wukhowany, jako by w klinje Abrahamowym wotpocźował.“

„Ale macźi“, młodźenz se staroscźu rjeknu, „schto dha mam jako dwórski portechaise-noscher sa dźěło? Schto to je: dwórski portechaise*?“

„Niz dwórski portechaise, ale dwórska portechaisa“, jeho burowka powuczi. „To je mała khěžka, móżesch rjez kaž wowczerska abo pólna khěžka, kotraž pak ma na tsjóch bokach wókno a je też hewak zyle schikowana. Spodźiwna khěžka, do kotrejež cźlowjek nuts salěse, ßo na dwěmaj dołhimaj żerdźomaj noßy, a to dże ßu dwórszy portechaise-noscherjo.“

„Ale macźi“, Jurij snapscheczíwi, „ja tola žana dołha żerdź njejßym?!“

„Kopole ty!“ žona sawoła. „Schtó to praji? Cźi, kotsiž te

* Cźitaj: porczes.

dołhe żerdźe ſ khěžku noſcha, ßo portechaiſe=noſcherjo mjenuja, a w Draždźanach ßu dwórſzy portechaiſe=noſcherjo, ale też radni portechaiſe=noſcherjo, kotſiž pak ßo ſ dwórſkimi portechaiſe=noſcherjemi ani naſdala runacź njemóža. Hdyž do měſta pſchińdżeſch, ßo ſa hrodowſkej dróhu a ſa kurwjerchowſkim hrodom praſcheſch. Zyle pſchi hrodowych wrotach na prawu ruku maju dwórſzy portechaiſe=noſcherjo ßwoje měſto, mjes kotrymiž bórſy ßwojeho wuja ſpósnajeſch. Wohladawſchi butrowe blinzy a koſaze twaroźki, kotrež ßym cźi ßobu do brěmjeſchka ſwjaſaka, budźe ßo mój bratr ßmjecź, kaž tachant na twaroh, a duž ßo pſched nim bojecź njetrjebaſch."

Sso ſ cźežkej wutrobu ſ macźerju roſžohnowawſchi ßo Jurij na pucź do měſta naſtaji a tam ſa dwě hodźinje dóńdźe. Kurwjerchowſki hród běſche njelepe twarjenje, kotrež ßo wot ßußodnych domow jeno ſ tym roſeſnawaſche, ſo mějeſche wulke wrota. Nad wrotami běſche ptak do kamjenja wurubany, pelikan, kiž ßwoje mkodźata ſ mjaßom ſe ßwojeho wutrobna ßyczi. To je ſawěſcźe rjane ſnamjo ſa krajnowótzowſki hród, woßebje hdyž ßo ſ pelikanom krajny wótz měni, a ſ mkodymi pelikanami jeho poddani. Sa tehdomniſcheho krajneho wótza Sakſkeje pak ßo tole ſnamjo runje tak mało hodźeſche, kaž na jeho prjedownika, pſcheczinjerſkeho Auguſta II. Pſchetož w měſto teho, ſo byſchtaj ſe ßwojim mjaßom ßwojich poddanow naßyczakoj, jich wobaj ſkubaſchtaj a jimaj žiwnoſcź prjecź hrabaſchtaj, ſo jeno byſchtaj ßamaj wſcheho doſcź měkoj. Kamjeńtne ſnamjo pak Jurjowu kedźbnoſcź tak jara na ßo njecźehnjeſche, kaž wojazy na ſtraži, kotſiž pod torožom horje a dele khodźachu, kotſiž ßo ſchwajzarjo mjenowachu, ßo kaž ſtari, něhduſchi Schwajzarjo draſcźachu, ale běchu wſchitzy krajne dźěcźi. Pſchi dworje běſche runje nękajki ßwjedźeń, hdyž Jurij pſchińdźe. Duž běchu ſchwajzarſzy ſtražniży w žołtych ßuknjach ſ módrymi ſaſchiwkami, w runje tajkich ſchěrokich kholowach, w módrych nohajzach ſe žołtymi wuſchiwkami, w cźrijach ſ wulkimi ſpinami, mějo wulku kudźerjawu periku a mały, tſirózkojty kłobucźk na hłowje, na lěwym boku mjecź a w prawej ruzy lebiju na dołhej żerdźi a ſe żeleſnym kónczkom, pod kotrymž ßo tołſty, žołty a módry cźecź bimbaſche.

Mjes tym ſo Jurij wulkej wocźi wudźěrajo na ſchwajzarjow ſtejo hladaſche, dwórſki ſchkleńczany wós pſchijěžde a ßo do hrodowych wrotow winu. Duž ßo wobliczo jencho ſchwajzarja pokhmuri. Wón ßwoju lebiju mkodźenzej napſchecźo tykaſche a na njeho ſahawkota: „Dźi ſ pucza, burſki kopole, je=li ſo pſchejěždźeny byc̀ njechaſch!"

Spěſchnje Jurij w ſtronu ſkocźi a nětko pſched niſkej kólnju ſtejeſche ſ drjewjanymi torožemi, kotraž běſche kaž kaſtowcźe hněſdo k wulkemu a wyßokemu hrodowſkemu twarjenju pſchilěpjena. Pod kólnju a jeje torožemi portechaiſy abo noſchadła ſtejachu, kotrež chzyſche Jurij ßobu noßycź pomhacź.

Nětkotſi noſcherjo w žołtej a módrej draſcźe tam próſni ſtejachu, tobak kurjo a ßebi mjes ßobu powjedajo, mjes tym ſo jedyn ſ nich w kólni w kucźiku ßedźo drjewjane kijeſchki truhaſche. Na njeho pohladawſchi Jurij ſpósna, ſo ma ßwojeho wuja pſched ßobu, kotrehož běſche hižo woſpjet na kermuſchi pola ßwojeje macźerje widźał.

Hdyž Jurij k njemu ſtupi a jemu wot macźerje wjele dobreho praji a, ſchtož běſche jemu macź bratrej prajicź poruczika, tutón ßwoje kijeſchki truhacź pſcheſta a ßo ſpodźiwajo na mkodźenza hladaſche, kotryž ßwoje butrowe blinzy a twaroźki wuwalecź pocza.

„To ßu dźiwne wězy!" wuj ſamyßleny praji.

„Ně, wujo", Jurij ßwěru ſnapſchecźiwi, „to ßu twaroźki!"

„Ha! ha!" ßo wuj ßmějeſche, „to ja njeměnju. Nó, chzemy wohladacź, hacź budźemy cźe jako dwórſkeho portechaiſe=noſcheŕſkeho eŕſpektanta pſchijecź móz, pſchetož woprawdźitych dwórſkich portechaiſe=noſcherjow je hižo wjazy, hacź ma jich byc̀."

Dołhe ßłowo „ek=ſchpek=tanta" Jurjej ſpodźiwnje w wuſchomaj klinczeſche, ale wón ßo njewopraſcha, ſchto ma to ſpodźiwne ßłowo na ßebi, ßo bojo, ſo móhł ßo jemu wuj trjebaj ſaßo wußmjecź.

„To ßo bórſy praji", wuj ſaßo pocza, „ja chzu dwórſki portechaiſe=noſcheŕ byc̀. Ale praſcha ßo, hacź budźeſch ßo k temu hodźecź. To je hłowna wěz, kotruž dyrbimy najprjedy wujaßnicź. Najważniſche pſchi tym je prawa krocźel, ſo ſe ßwojim towaŕſchom ſtajnje jenak ſtupaſch; hewak ßo portechaiſa, a tón, kiž w njej ßedźi, hroſnje ſatſchaßuje a ſtorka. Nětko pak dyrbju kijeſchki k nalikam ſa knjeſa dwórſkeho ſekretara Wuſtlicha dotruhacź, dokelž dyrbju je jutſje k njemu pſchinjeſcź."

„Daj je mi dotruhacź, wujo!" ßo Jurij podwólny poſkicźeſche.

„Nękajke koliki by ſe ßwojimaj njelepymaj rukomaj nadźěkał, ale niz ſchikowanych kijeſchkow k nalikam", wuj rjeknu.

„Jenož mi ſpytacź daj, wujo!" Jurij proſcheſche, a dowolnoſcź na to doſtawſchi tak wuſtojnje kijeſchki truhacź pocza, ſo jeho dwórſki portechaiſe=noſcheŕ khwaleſche, prajizy: „Nó, ja widźu, ſo w tebi moja krej cźecźe. Je=li ſo ſmějeſch k noſchenju portechaiſow telko ženija, kaž k truhanju, dha ßym dobreje nadźije."

Ženija! ſaßo Jurjej njeſroſumliwe ßłowo. „Ně, tale dwórſka rěcź!" mkodźenz ßam pſchi ßebi dźeſche, „tu nawuknucź budźe mi cźeźſcho, hacź kijeſchki truhacź a te małe khěžki noßycź!"

Poſdźiſcho dyrbjeſche Jurij w mjeńſchim hrodowſkim dworje pruhu wotpokožicź, hacź móže noſchadło noſcho ſ towaŕſchom jenak a ſtajnje ſtupacź. Potom, ſo bychu ſhonili, kelko mozy Jurij ma, ßo noſcheŕ do khěžki ßydźe, na to dwaj noſcherjej, a na poßledk tſjo; „pſchetož", Jurjowy wuj praji, „my mamy druhdy wulku cźežu noßycź, kaž na pſchikład teho tucźneho pokkownika, kiž je ßwoje tſi zentnarje cźežki".

Na Jurjowu pruhu wſchitzy noſcherjo ſtejo pſchihladowachu, ale też cźrjóda wſchelakeho dwórſkeho ludu, kotryž mějeſche pſchipadnje próſny cźaß, a kotryž běſche wcźipnoſcź pſchiwabiła. Mjes nimi běchu dwórſki drjewodźěkaŕ, dwórſki lampyrjedźeŕ, dwórſki wónzuchirjedźeŕ, dwórſki blidakryjeŕ, dwórſki ſahrodnik, dwórſki ßwězyſapißowaŕ, dwórſki gratopißaŕ, kuchinſki pißaŕ, dwórſki ßłěbrokhowaŕ, dwórſki tórka, komorny wrótnik, a dwórſki pßyczi hólz, kiž mějeſche ſelenu ſe ßłěbornymi khromami bohacźe wobſchitu draſtu a běſche wulki rjany mużſki. Jemu pak knjes dwórſki pßyczi hólcźe njerěkachu, ale: knjes Klibora.

Naſajtra Bohußław Schubert, Jurjowy wuj, ſchikowane wudźěkane kijeſchki k nalikam do walcźka ſwjaſa a Jurjej ßobu hicź kaſaſche, prajizy: „Chzemoj knjeſa dwórſkeho ſekretara Wuſtlicha wopytacź, wot kotrehož wußuda wotwißuje, hacź ßmeſch ßo draſtu dwórſkich portechaiſe=noſcherjow woblez abo niz. Duž budź prawje pſchiſtojny a knjeni dwórſkej ſekretarowej, je=li ſo ßo namaj pokaže, ſdwórliwje ruku koſch. S zyła ženje njeſabudź: pſchezo budź ſdwórliwy a pſcheczźiwo wyſchſchim ßo hłuboko klonjej. Woßebje pſchi dworje, hdźež ženje niczo njeſchkodźi, hdyž někomu wyſchſchi titul dawaſch, hacź jemu woprawdźe ßkuſcha."

Bórſy wobaj pſched waźnym dwórſkim ſekretarom ſtejeſchtaj, kotremuž wuj kijeſchki k nalikam pſchepoda, kajkužkuli ſapkatu ſa to wotpokaſujo. „Mojeje ßotſiny ßyn jowle, Jurij Mjetleŕ", wón praji, „je je truhał a ßwoju prěnju pruhu wotpokożił. Wón by rady dwórſki portechaiſe=noſcheŕſki eŕſpektant byk, a teho dla knjeſa dwórſkeho ſekretara wo jeho wyßoke ſaſtupniſtwo proßymoj."

Dwórſki ſekretar ßebi mkodźenza wot hłowy hacź do nohow wobhlada, na cźož ßo jeho wopraſcha: „Wěſch dha, hólcźe, ſchto eŕſpektant je?"

„Ně!" Jurij bojaſliwje wotmolwi.

Dwórſki ſekretar pokaſował ßwojeje praweje ruki na ßwój wot wina cźeŕwjeny, wulki nóß pokoži a ſ hordym ßamoſacźucźom rjeknu: „Ex a spectare ſtej kacźanſkej ßłowje, a eŕſpektant je tajki, ſchtóž nęſchto wocźakuje abo ßo na nęſchto nadźeja. Ty wocźakujeſch a ßo nadźejeſch, ſo tebje dwórſkeho portechaiſe=noſcherja ſcźinja. Nó, chzemy hladacź, ſchto ßo ſa tebje cźinicź hodźi. Twój wuj —"

Dwórſki ſekretar njedokónczźiwſchi wona ſaſtróżena ſakſchicźa, pſchetož Jurij běſche, ſpěſchnje kaž kóczka, jeje ruku hrabnuł, na kotruž koſch ßadźi, jako by plaznuł.

„Kopole!" wuj Jurja mjelczo ßwarjeſche, „to dźě knjeni dwórſka ſekretarowa njeje, ale jenož jeje ſtara kuchaŕka".

Dwórſki ſekretar pak ßo woſchczěrjeſche, ſo bu wſchón cźeŕwjeny mjeswocźi. „Hana! ha, ha, ha! tajkale cźeſcź — ha, ha! ßo cźi cźaß žiwjenja — ha, ha! ſawěſcźe hiſchcźe ſtała njeje. Tónle kraßny žort dyrbju — ha, ha! knjeſej dwórſkemu marſchalej wupowjedacź. Je=li ſo ty", ßo wón k Jurjej wobrocźi, kiž krej cźeŕwjeny pſched nim ſtejeſche, „hiſchcźe budźeſch, ſchtož ßebi pſchejeſch, dha ſmějeſch ßo to jeniczźy koſchej dźakowacź, ſ kotrymž ßy naſchu ſtaru Hanu poczeſcźik." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pjatk tydźenja wjecźor do dźewjecźich hodźin ßo hacź dotal jaßne njebjo nahle pomrócźi. S cźornych mrócźelow, ſ wjecźora ſe ßylnym wětrom ßo k nam rucźe noſchazych, ßeklate błyſki ſ pſchewodom hróſbneho hrimota lětachu. Jene ſahrimanje bě tak mózne, ſo wſchě wokna w měſcźe ſaſchcźerczachu. Błyſk bě po ſdacźu do telefonowych grotow bjes piwarnju a ſpitalom k ßwjatemu Duchej ſ dobom na wjazorych měſtnach dyrik. Groty běchu bjes mjenowanymaj měſtnomaj pak roſtorhane, pak roſeſchkrěte a k ſemi dele ſtorhnjene. Naj=

ßylniſche dyrjenje bě pola ſpitala było. Błyſk bě ſ telefonoweho grota na tſěſchiny žłob ſpitaloweho twarjenja pſcheſkočił a jón ſ dźěła roſeſchkřewſchi a rostorhawſchi pſches dróhu do lipy, na ſtarym pohrjebniſchczu ſtejazeje, ſjěk, ju rosſchczěpił a ſ dźěła wobělił a potom do ſtareje pohrjebniſchczowеje murje praßnuł, ſ kotrejež je hromadu kamjenjow na dróhu wudyrił. W ſpitalowym twarjenju je ßo pſches ſtſchaßenje powětra na 49 woknowych ſchkleńzow, a to też w tajkich woknach, kotrež běchu ſ wokenzami ſawrjene, rosraſyło. S nutſka twarjenja je ßo kalk wot ſczěnow wotraſył, ſ mnohich wobydlerſkow pak ßo žana ſtraniła njeje. Kaž pſches dźiw ßu ßo na tym ßamym měſtnje wóſnik Rjeczka ſ Budyſchina a něktore woßoby, kotrež tutón w ßwojim woſu do měſta wjeſeſche, ſe ſhožownym pſchipadom njeſboža ſminuli. Sto kročelow pſched ſpitalom wětr jenej knjeni, kotraž ßo ßobu wjeſeſche, kłobuk ſ hłowy ſtorže a jón na dróhu cźißnu. Duž Rjeczka ſaſta a ſ woſa ſtupi, ſo by kłobuk ſběhnuł. W tym ßamym wokomiku ßo ſabłyſknu a ſatraſchnje ſahrima. Spital a pohrjebniſchczo na wokomik pſches zyło w módrym wóhnju ſtejeſchtej. S błyſkowym ſawrjeßnjenjom ßo wuſtróżawſchi ßo Rjeczkowy kóń k ſemi cźißnu a hiſchcze na wſchěch ſtawach tſchepotaſche, hdyž jeho ſběhachu. Rjeczka mějeſche pſchi ſabłyſknjenju ſaczucze, kaž ſo bychu jemu na ruzy a do wobliczа ſchkře lětake. Hdy budźiſche Rjeczka njeſaſtał, budźiſche runje k ſpitalej pſchijěł, hdyž błyſk do njeho dyri. W twarjenjach, nad kotrymiž ßu telefonowe groty naczehnjene, ßo, hdyž ßo groty rostorżechu, tak ßylnje ſawrjeßnu, ſo ßo wobydlerjo w nich ßmjercze wuſtróżichu. S grotow pſchi tym, kaž to w ſahrodże w hoſczenzu „k tſjóm lipam“ wohladachu, módre płomjo wudyri. Wrjeſkot bě tak mózny, ſo ſchěſcź koni, w konjemzach „tſjóch lipow“ ſtejaze, ſe ſtrachom k ſemi padże. Mózno je, ſo je błyſk do hoſczenzoweho twarjenja dyrił, tola tam ſchkody naczinił njeje. — W tym ßamym cźaßu je błyſk w Kelnje wo wßy do jeneho topoła dyrił. Też tu bě ſtſchaßenje powětra pſchi tym tak ßylne, ſo ßo w ßußodnych twarjenjach woknowe ſchkleńzy puknuchu. — W Jiłozach je Boże njewjedro teho runja do jeneho topoła, bliſko domu żiwnoſczerja Krjenza ſtejazeho, praßko. Wot tam je wone do ßwißłow ßußodneho domu kněžkarja Stiebitza pſcheſkočiło a tam 18 woknowych ſchkleńzow rosraſyło a něktore woknowe wobłuki rosbiło. — W ſtronach ſa Lubijom a pola Shorjelza je njewjedro ſaßo krupobicze pſchinjeßło. Korczmarku Wunderlichowu ſ Kottmarsdorfa błyſk ſaraſy, hdyž po polu dźěſche. Dźowku rěſnika Duczki, kotraž pódla njeje kročeſche, błyſk k ſemi poraſywſchi pohłuſchi. Holza běſche na wobej noſy wokhromiła, tak ſo dyrbjachu ju ſ pola domoj donjeſcź. S Bernſtadta pißaju, ſo ßu tam krupy dźeßacź minutow dołho padałe a ſo ßu 110 gramow cźeżke byłe. W Lubiju je błyſk telefonowe groty na 30 měſtnach rostorhnuł. Żałoßnje ßu pola w Biſchdorfje, Ebersdorfje, Herwigsdorfje a Ottenhainje ſapuſczene. W Shorjelzu ßu krupy wjele woknow rosbiłe. W Shorjelſkej żeleſolijerni ani wokna zyłeho woſtało njeje, runje tak w tſělerni a w reſtauraziji na horje Landskrónje. Hiſchcze wjele wjetſcha je ſchkoda, kotruž ßu krupy na polach w Shorjelſkej wokolnoſczi nacziniłe. Pólne płody ßu w Rauſchwalde a pod Landskrónu do zyła ſaniczene.

— Mnoſy ludźo, kotſiž wot wonka do Budyſchina pſchikhadźeja, ſo bychu tam na ſjawnym měſchczańſkim měſtnje twory pſchedawali, hiſchcze njewjedźa, ſo létßa wot 1. julija nowy wiczny porjad ſa měſto Budyſchin płaczi. Wſchitzy, kotſiž ſ tworami do měſta pſchińdu, dyrbja hnydom, hdyž do měſta ſaſtupja, pſchi běrkownjach, k ſběranju měſtneho dawka poſtajenych, měſtny pjenjes ſapłaczicź. Dowolene je też, ßebi na cźaß 6 měßazow a dléje k wopytanju tydźeńſkich wikow kharty ſa měſtny pjenjes kupicź, kotrež ßu k wopytanju wobeju abo jeneho tydźeńſkeho wiczneho dnja a na wěſte měßazy wuſtajene. Wuſtajenje tutych kharтow ma ßo wot běrkowſkeho inſpektora żadacź. Płaczińſna tajkeje kharty wuczini jenoż połojzu měſtneho pjenjeſa, po tarifje ßo wobliczażeho. Pſchedawarjo, kotſiž ßo pſchi reviſiji ſ kwitowanku wo prawje ſapłaczenym měſtnym pjenjeſu wupokaſacź njemóża, dyrbja pódla dopłaczenja njeſapłaczeneho abo pſchemało ſapłaczeneho měſtneho pjenjeſa dla njeſapłaczenja měſtneho pjenjeſa jako khoſtanje tutón pjenjes na ſchtwore ſapłaczicź. Duž njech ßebi pſchedawarjo, kotſiž ßu dawk ſapłaczili, kwitowanku wo tym derje khowaju, ſo bychu ßo khoſtanja ſminuli. Pódla wiczných dnjow na ſjawnych dróhach a měſtnach pſchedawacź, je jenoż tak daloko dowolene, hacž je ßo k temu wot měſchczańſkeje rady woßebita dowolnoſcź dała.

— Knjes kandidat theol. Matěj Handrik ſ Jamneho, kiž je loni ßwoje ſtudije w Lipſku wobſamknuł a w tu khwilu w Budyſkim regimencze jako jenolétny dobrowólnik ßłuži, je ßo wot zyrkwinſkeje wyſchnoſcze jako pomozny prědar do Bukez powołał. Knjes Handrik 1. oktobra ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupi.

S Barta. Sſerbſka ſtudowaza młodoſcź ſměje 10. auguſta w Barcze ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. Tón ßamy dźeń wjeczor poſkhadźowanzy ſtudencza w tudomnym Vogtez hoſczenzu dźiwadłowe pſchedſtajenje wuwjedu. Hracź budźetej ßo ſnatej žorta połnej wjeßełohrě: „Kak Pětr lékari“ a „Prażſki wuj“. Pjenjeżny wunoſchk ſ dźiwadła je ſa wótczinſki ſaměr, ſa wudacze ſpißow naſcheho ßławneho ßerbſkeho pěßnjerja Handrija Sejlerja, poſtajeny. Schtóž chce ßo ras na hodźinku ſawjeßelicź, njech njeſkomdźi, dźiwadłowe pſchedſtajenje wopytacź. S wjeßelom, kotrež ßebi ſ tym pſchihotuje, ſ dobom khwalobny wótczinſki wotpohlad naſchich ßerbſkich ſtudentow podpjera.

S Wósborka. Pjatk tydźenja je ßo tu dom pſchekupowarja W. Kunzy wotpalił.

S Khróſczіz. Sańdźeny pjatk (na ßwjateho Jakuba) cźehnjeſche pſches naſchu wjeß ſtraſchne hrimanje, a dyri tu błyſk dwójzy w bliſkoſczi. Prěni krócź do tak mjenowaneje Fulkez lipy, 14 metrow wot bliżſcheho twarjenja, na gmejnſkim měſtnje ſtejazeje. Błyſk běſche pokdra metra wyſche króny nuts ſajěł a běſche tak ßylny, ſo ju wotraſywſchi ſdomk zyle rosſchczěpi. Kruchi drjewa, kaž pězne ſchczěpy wulke, buchu 12 a 20 metrow daloko rosmjetane. Jenemu ßußodej, 26 metrow ſdalenemu, běſche kruch drjewa wokno rosraſyło a dó jſtwy nuts ſlecźiło. Też w Fulkez domſkim ßo tſi woknowe ſchkleńzy rospuknuchu. Najſtarſchi ludźo njewjedźa ßo tajkeho ſapuſczenja ſchtoma ſ Božim njewjedrom dopomnicź. J. K.

S Pancźiz. Po dléſchej khoroſczі je tu 31. julija knjes wucźer M. Haſcha wumrjeł. S jeho ßmjercźu ßo njedoſtatk katholſkich ßerbſkich wucźerjow ſ nowa powjetſchi. Hakle pſchichodne jutry dwaj Sſerbaj Budyſki katholſki ſeminar jako wucźerjej wopuſchczitaj.

S Wojerez. Sańdźenu njedźelu je ßo w tudomnym Božim domje knjes diakonus Nowak do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſał.

Přilopk.

* Na ptaczim tſělniſchczu w Draždźanach ßu wóndano na rejwanſkej łubi pucźowazeju rjemjeßlniſkeju, ſamkarja a wojnarja, ſajeli, dokelž běſchtaj tam wopaczne pjenjeſy wudawałoj. Jeju draſtu pſchehladujo żandarm pola jeneho wopaczny pódwumarkowſki, pola druheho 39 runje tajkich a jedyn wopaczny połſtanowarſki namaka. Też něhdźežkuli druhdże ßu ßo tajke wopaczne pjenjeſy pokaſałe, kotrež ſtaj najſkerje taj ßamaj cźłowjekaj wudawałoj. Na cźeſkim dwórniſchczu w Draždźanach jeju waczok wußlédźichu, w kotrymž běſche hiſchcze hromadka wopaczných pjenjes a grat, ſ kotrymž ßu ßo dźěłałe.

* Straſchnu winowu woſch, kotraž zyłe winizy ſapuſcźa, ßu pſched krótkim w Lößnitzy pola Draždźan ſaßo namakali, a to w něktorych winizach, hdźež ßo prjedy ženje pokaſała njeje, ale też w tajkich, hdźež ßebi myßlachu, ſo ßu ju zyle wutupili. Wſchitke tele winizy ßu ßo wobhrodźiłe, ſo nichtó do nich njemóże.

* Pſchi wulkej horzocze ſańdźene dny wotroczk ſ knježeho dwora Jbsdorf w Schleſynſkej wóndano w dworje do ſtudnje po wodu dźěſche, mějo ßwoje pokdralętne dźěczo na ruzy. Ale drjewjane wěko, ſ kotrymž bě ſtudźeń wodźeta, běſche pſchehnite. Na wěko ſtupiwſchi ßo žona pſchekłama a do ſtudnje pabże a ßo ſ dźěſcźom tepi. Njeſboże nichtó pytnuł njebě. Hdyž muž, kiž běſche mjes tym na polu był, poſdźiſcho domoj pſchińdże, wón żonu a dźěczo nihdże njenamaka. Sa nimaj hladajo ßo ſkónczńje dohlada, ſo je ßo wěko na ſtudni pſchekłamało; na wodze dźěſcźowa khapiczka płowaſche. Cźéle hnydom ſ wody wucźežechu; ale lékař, kotrehož běchu rucze powołali, ani macź ani dźěczo woživicź njemóżeſche.

* Pſched něhdźe tſjomi njedźelemi je ßo w Schwarzenburgu pola Eisfelda jedyn mkynk ſhubił. Nětko ßu jeho cźéło w hnojowej jamje pſchi domje jeho ßyna namakali. Wupokaſało je ßo, ſo ſtaj ßo ßyn a nan dla cźaſtki mjaßa ſwadźiłoj; ßyn nana ſ pomozu ßwojeje pſchitomneje njewjeſty dajeſche a jemu potom ſe ßekeru nop pſcheraſy. Njeczłowſkaj młodaj cźłowjekaj cźéło w hnoju ſkhowaſchtaj. Jedyn ſnaty ſkónzowaneho nana, kiž je ſ Ameriki wóndano pſchijěł, ßyna tele dny wopyta a ßo pſchi tym ſtajneho njeměra rjeczaſnika dohlada, kiž ßo pſchezo k hnojej ſaběhowaſche. Wón pßa ſ rjeczaſa puſchczi a widźeſche, kak ßo wón na hnój da a ſ njeho cźéło wury. Ssyna a njewjeſtu ßu ſajeli.

* W Elberfeldze je ſańdźeny tydźeń pohoncź Volbrecht ßwoju żonu ſaraſył. Żona hižo něktore léta ßylnje pijeſche. Wóndano dopołdnja běſche ßo ſaßo tak wopiła, ſo pſchipołdnju, hdyž muž domoj pſchińdże, pjana ßrjedź jſtwy leżeſche. Hněwny muž tołſtu bleſchu wſa a żonu ſ njej wjazy krócź ſ mozu do hłowy praßnu, ſo żona bjes

pomjatka leżo wosta. Bjes pomozy ju muż leżo wostaji a ßo wjeczor wokoło scheścźich, hdyż domoj pschińdże, ſ nowa do njeje da a ſ khoschczom njeßmilnje do njeje pjerjesche. Ju do koża pokoźiwschi ßo muż ſ domu wotßali. Dwě dźeścźi, 5lětny hólczez a 10lětna holczka, běschtej wschitko tole widźałej. Nasajtra rano żonu ſ rosbitym nopom a wschu krwawu morwu w kożu leżo namakachu. Duż muża sajachu a jeho posdźischo k cźeku dowjedźechu. Ale pohoncz prějesche, so je ßwoju żonu sarasył, wobkrucźejo, so je jenoż bleschu do njeje cźißnuł a so njewě, so by ju trjechił był. Ale dźeścźi pscheczíwo njemu ßwědczitej.

* W Flensburgu wóndano pohoncz ſ cźeźkej dróżnej walzu, kotraż běsche k wosej pschipowßnjena, domoj jědźesche, njewidźo, so někotre hólczata sa nim běża. Jedyn hólczez ruku na walzu położi, so ßo jeje pschi tym ſ cźełom dótkasche; duż jeho walza pschewali a wobwjertnu, a cźeźki kamjeń jemu psches hłowu a cźeło dźesche. Hólczez běsche woprawdźe rosmjeczeny; hłowa běsche scheroko rosplaznjena. W khěżnych durjach stejo ßo jeho macź na njesboże dohlada; prjedy pak, hacź wona na pomoz pschiběża, bě ßo njesboże hižo stało.

* W Hamburgu wóndano k 11lětnemu hólzej, kiż ßebi ßedźo hrajesche, schwižny młody mużski pschińdże, khwilu ſ nim popowjeda a chzysche jeho skónczńje do ßußodneje kólnje sawabicź. Dokelż hólczk ßobu njechasche, jeho zuſy shrabnu, jeho sady hromady deskow dowleczе, jeho na semju cźißnu a woczi straschnje wuwalejo wulki nóż wucźeże. Wo hólczeza budźesche ßo stało było, njebudźesche-li jeho 8lětna ßotra podawk widźała a kschiczo wo pomoz wołała. Duż mordař khwatajzy cźeknu. Dokelż stej jeho dźeścźi nadrobnje wopißałej, jeho polizija nadźijomnje wußlědźi.

* W Kirchradże pola Aachena je błysk hólza, kiż ſ někotrymi druhimi dźećźimi po drósy se schule domoj dźěsche, sarasył. Hólzowe zyłe cźeło bě módre poběżane, na wutrobnje bě wulki czorny blak widźecź. Holzy, kiż pódla trjecheneho hólza dźěsche, błysk rukaw ſ wobleczenja wutorże a jón sapali, tola ßo płomjo wot deschcża shascha. Hólz, kiż na druhim boku saraženeho dźěsche, njesranjeny wosta.

* Wo spodźiwnym podawku, kiż je ßo w Lesumje stał, ßo ſ Bremena pische: W jenym domje běsche ßo wjeßołe towarstwo seschło. Na jene dobo ßo něchtó dohlada, so na blidku schikowany revolver leži, kotryż, każ ßo bórsy pscheßwědczichu, natykany njebě. Revolver wschelako spytowachu a jón saßo na stare město położichu. Bórsy na to ßo zyłe towarstwo se jstwy wotßali. Wonkach wobßedźerja doma setkachu, kotremuż radźachu, so by ßebi revolver tola radscho samknuł. Sa khwilu dwě holczźy ſ jenym knjesom dó jstwy pschińdżeschtej, hdźež revolver leżesche. Wjedźo, so bróń natykana była njeje, jena holczka revolver wsa a ßebi jón do spanja sałoži, prajizy: „Ja chzu ßo satſělicź!“ Ssobu żortujo knjes praji: „Ssama ßo moricź njedyrbicźe; ja chzu was satſělicź.“ Wón revolver wsa, ßo do holczki saměri a chzysche runje honaczk puschczicź, hdyż holczźyny nan do jstwy stupi a sawoła: „Měrcźe ßo tola radscho do teho běłeho mużika tamle pschi scźěnje; byrnjez bróń natykana njebyła, — tajke hrajki ßu pschezo straschne.“ Duż ßo knjes do scźěny měrjesche. Ale kak ßo wschitzy wustróżachu, hdyż revolver wrjeßnu, kulka do scźěny praßnu, ale wotlecźa a młodej holczźy do schije slecźa, so wona krwawjo ßwojemu nanej do rukow padże. Lohkomyßlny tſělz běsche tak sastróżeny, so bróń ſ ruku krucźe tłóczesche; duż revolver saßo wrjeßnu, ale kulka na sboże do schpundowanja sjědże. Bórsy lěkař pschińdże, kotryż ranjenej kulku ſ rany wucźeże a wobkrucźesche, so je rana jenoż lohka. Duż je holczka hischcźe derje woteschła. Wona budźesche ßo satſělika, njebudźesche-li ji ßußod bróń ſ rukow wsał; ale też potom budźesche najſkerje wo żiwjenje pschischła, njebudźesche-li nan k temu pschischoł. Ale revolver tola prjedy natykany był njebě!? To je wěrno. Ale wobßedźer běsche, k temu namołwjany, dó jstwy schoł a revolver skhowacź chzył. Prjedy pak jón hischcźe natyka. A prjedy, hacź jón do kaschcźika samknu, běchu jeho rucźe won sawołali; duż běsche revolver natykany na blidku leżo wostał.

* Młody hrabja Konrad Stolberg, najstarschi ßyn hrabje Udy Stolberga, běsche psched krótkim ſ Kassela, hdźež poßlenje léto na gymnasij khodźesche, k nanej do Dönhofstädta na prósdniny pschischoł. Wóndano wón ſ nanom na jězorje kaczki honjesche. Hrabja Udo Stolberg běsche na jenym cźołmje, hrabja Konrad se ßwojim hajnikom na druhim. Hajnik ßo do kaczki měrjesche; hdyż wón tſěli, ßo młody hrabja nahle skhili, a hajnik młodźenza sady do hłowy tſěli. Młody hrabja běsche na měsce morwy. Sadwělujo chzysche ßo hajnik hnydom satſělicź, a ſ nusu jemu tſělbu ſ rukow wuwinuchu. Wón hakle ßo trochu směrowa, hdyż jemu stary hrabja hłuboko hnuty ruku na ramjo położi, prajizy: „Směrujeże ßo, młody cźłowjecże, ja wam wodam; to je wola Boża była.“

* Ssylny wichor je psched wczerawschim tydźenja w měsce Osterburg wjele schkody naczinił. Wichor wot wjecźora pschicźeże, psched městom żitne popy na polach rosmjeta, jenu brózeń powali, mnohe tſěchi wotkry, schtomy ſ korjenjemi swuwala, ſ druhich wschitke hakusy, też najßylnische, sedrě, wulke wokna w khlamach rosbi a twory ſ khlamow daloko wokoło rosmjeta, 30 metrow dołhu murju każ ßkaby płót powali a ſ kónz města ßylne schtomy hacź do 60 metrow daloko do polow smjeta. Wichor poł hodźiny trajesche.

* Na twjerdźisnje w Straßburgu wóndano w nozy wojaka, kiż psched wrotami na straži stejesche, tſělicź a wo pomoz wołacź ßłyschachu. S hłowneje straże wotdźělenje wojakow won póßłachu, kotſiż ßwojeho towarscha ſ rostſělenej ruku nadeńdźechu. Psched wrotami wojazy ſ natykanej tſělbu strażuja. Ranjeny powjedasche, so je někajki mużski na njeho pschischoł a jemu tſělbu ſ ruki wutorhnucź chzył. Hdyż je ßo wobarał, je ßo ſ jeho tſělby wutſěliło, a kulka je jemu ruku rosdrěła. Ranjeneho do hojeńnje dowjedźechu. Pscheпytanje pokaże, hacź ßu jeho woprawdźe nadpanuli, abo hacź je ßebi ſ tſělbu ßam někak pschehladał.

* Tele dny jena kucharka w Rostowje k rěsnikej po mjaßo pschińdże. Rěsniski pomoznik wulki kruch mjaßa na pjeńk położi, so by żadanu cźasćź wotrubnuł. Bjes tym so nětko rěsniski ßekeru sběże, ßo kucharka hischcźe junkrócź na mjaßo skhili, so by jo wobnuchała, w tym ßamym wokomiku też ßekera dele praßnu a njesbożownej nop rosschcźepi.

* Njedźiwajzy ßwojich wyßokich lět hischcźe pschezo jara żiwa a hibicźiwa awstriska khěżorka ßo kónz augusta na pucźowanje do Ameriki a Afriki poda a budźe na domojjěsbje na kupje Korfu wotdychnucź, hdźež ßebi k temu rjany dom twaricź da.

* S městaczka St. Johann a. Saar ßo wo ßlědowazym podawku pische, kiż je ßo tam sańdźeny tydźeń pschi wěrowanju stał. Prjedy hacź nawoženja ſ njewjestu na stawnistwo pschijědźeschtaj, běsche ßo wulka cźrjóda ludźi psched radnej khěżu sescha. Mjes nimi běsche schikowana młoda holza, ſ dźeścźom w běłej drascźe na rukomaj. Hdyż ßo wós bliżesche, ßo wona zyle blisko k skhodej stupi, kiż na radnu khěżu wjedźe. Hdyż pak chzysche nawoženja ſ wosa won, jemu holza, jeho prjedawscha lubka, dźěczo napscheczo tykasche, wołajo: „Jowle, ßlěpzo, masch ßwoje dźěczo!“ Nawoženja trochu sastróżeny do boka hladasche, holzu w stronu ßuże a ßo se ßwojej njewjestu na radnu khěżu poda, hdźež ßo na stawnistwje wěrowanje sta. Mjes tym běsche ßo hischcźe wjazy ludźi sběżało, kotſiż ßwarjachu a ßantorjachu; ſ nusu jich pólzajszy sastojnizy rospjerschichu. Kruch dale pak ßo lud saßo sestupa, herjekacź a hwisdacź pocza, hdyż nawoženja ſ njewjestu ſ radneje khěże pschińdżeschtaj, a ßo sa wosom hacź k zyrkwi cźerjesche. Tam holza ſ dźeścźom ſ nowa spyta wěrowanju sadźewacź, ale pólzajszy sostojnizy ju w stronu dowjedźechu, so by ßo trjebaj w Božim domje měr njekasył. Młodu żonu je tónle podawk tak tyschił a rosborił, so je nětko khora.

* Wo spalenju jendźelskeje parneje łódże „Egypt“, kotraż je 17. julija ſ New-Yorka do Jendźelskeje wotjěła, ßu nětko powjescźe doschłe, ſ kotrychż shonimy, so ßebi łódźine mużstwo dale niczo hacź nahe żiwjenje wukhowało njeje. 17. julija wjecźor w 11 hodźinach ßrjedź łódże woheń pytnuchu. Nakład ſ wjetscha ſ bawmy a żita wobstejesche, 640 howjadow na hornjej łubi w hródźach stejesche. Hacź runje mużstwo wobdźiwanja hódnu symnokrejnoscź a wutrajnoscź pokasowasche, ßo tola njeporadźi, woheń poddußycź. Nasajtra rano wokoło 4 hodźin łubje rospraßnuchu, hdyż běchu najprjedy maschinistojo a tepjerjo maschinownju wopuschczicź dyrbjeli, so bychu ßo tam njesadußli. Nětko bě dóńt wulkeje łódże wěsty; se ßrjedź łódże ßylny woheń ßapasche, mużstwo na łódźiny sadni a prědni dźěl cźeknu, a też dźěl skotu, kotremuż bě ßo poradźiło, ßo wottorhnucź, tutón wupucź namaka, bjes tym so ßo někotre sta howjadow ßrjedź łódże woprawdźe spjeczechu. Kapitan, prěni maschinist a někotſi matrosojo a tepjerjo ßebi straschnje woczi wopalichu. Jenoż ſ wulkej prózu samóchu mużstwa někotre cźołmy do morja dele puschczicź a ßebi na nich ßwoje żiwjenje wukhowacź. Cźołmy běchu wośebje psches to w wulkim straschе, so wjele howjadow do morja skocźi, so bychu ßmjerczi wucźekli. Hischcźe někotre hodźiny posdźischo widźachu někotre howjada, kak ßo wo ßwoje żiwjenje bědźachu. Na sboże bórsy Bremenska płachtata łódź „Gustav a Oskar“ pschijědże, kotraż mużstwa pschija. Posdźischo snjesbożene mużstwa jendźelskej łódźi „Manhattau“ pschepodachu, kotraż wobżaromnych 24. julija wjecźor w Doverje w Jendźelskej na kraj dowjesy. Hdyż běchu snjesbożene mużstwa na łódźi „Gustav a Oskar“ wucźek namakali, běchu ßo scźeżory łódże „Egypt“ hižo powaliłe a łódź bě ßo hižo ſ dźěla spaliła. Spalena łódź je ßo w lěcze 1871 w Londonje natwarika.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje sa tydzeń němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Jurk, pohonč w Pinkowizach pola Mischna, s Marju Augustu Schwibsej se Židowa, Ernst Gustav Hermann Kießlich, pohonč w Małych Debßezach, s Theresu Renčez s Jeńkez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Korla August, Wylema Ernsta Kučźki, skakarja na Židowje, ß. — Max Richard, Jurja Hugoa Natuscha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Marja Emma, Ernsta Bohuwěra Stobera, khěžerja a murjerja na Židowje, dź. — Martha, Jana Ernsta Wičasa, rěsnika w Jeńkezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 24. julija: Oskar Emil, Handrija Augusta Urbana, khěžerja a sabrikarja na Židowje, ß., 3 měßazy 3 dny. — 28. Handrij Pilak, dźěłačer s Rachlowa, w wokrjeßnej dźěłačerni na Židowje, 53 lět 3 měßazy 21 dnjow. — 29. Pětr Wičas, cźěßla s Koßlowa, wobydleŕ na Židowje, 78 lět 6 měßazow. — 31. Max Albert, Jana Pětschki, hosćenzarja na Židowje, ß., 3 lěta 9 měß.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2211 měchow.	W Budyschinje 26. julija 1890				W Lubiju 31. julija 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	10	10	44	10	29	10	59
" . . . . . žołta	9	71	10	30	9	71	10	88
Rožka	8	88	9	38	8	44	9	—
Jećmjeń	8	44	8	56	8	33	8	80
Wowß . . . . . 50 kilogr.	9	50	9	75	9	40	9	60
Hroch	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	10	2	20	2	80
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	9	50	14	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	—	2	30	2	80
Sslóma . . 600 " . . .	23	—	25	—	22	—	24	—
Proßata 535 schtuk, schtuka . .	12	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 24 np. hač 10 hr. 59 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 24 np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hač 9 hr. 38 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 8 hr. 63 np.; wowß wot 9 hr. 10 np. hač 9 hr. 60 np.

Dražđźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 68—72 mk., 2. družiny 62—66, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—64 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. augusta: Deschcźikojte.

Žadna składnosć. Žadna składnosć.

Hermankowy nawěschtk.

Jenož w cźaßu hermanka dyrbja ßo scźěhowaze twory po twjerdych płaćišnach

wupschedawacź:

Žonjaze kordowe tosle po 50 np., žonjaze filzowe tosle po 1 mk., dźěcźaze filzowe stupnje po 50 np., žonjaze filzowe stupnje po 1 mk., žonjaze stupnje sa dom s kožanej póduschu po 1 mk. 50 np., žonjaze filzowe a kožane stupnje po 4½ mk., mužaze stiflety a pokojcźne stupnje po 5½ mk., ☛ dźěłba normalnych koschlow, kholowow, pjeslow (po Jägerowym systemje) sa mužskich a žónske hižo po 1 mk. 25 np., tkane spódne kholowy sa mužskich a žónske po 1 mk., barchentowe koschle sa mužskich a žónske po 1 mk.

Jenož na hermanku na mjaßowym torhoschcźu w rjedźe filzowych stupnjow ßo pschedawa. Stejnischcźo je na wupowßnjenej firmje sesnacź.

Dražđźanski basar sa składnostne kupje

w Dražđźanach na kschižnej drósy 6.

Saßopschedawarjam a wikowarjam ßo nižsche płaćišny woblicža.

Składnostna kup.

So bych je rucze a tunjo rospschedał, ßu ßo mi dźěłba **mužazych lustrowych zaketow** po 2 mk. 50 np. a noschene a nowe **mužaze symske swjerschniki** pschepodałe.

Julius Bächmann, awkzijonator
na mnischej haßy 7 po 1 schodźe na lěwizy
na rózku jerjoweje haßy.

Pschełßwědcźcze ßo dobroćiwje, so je

woprawdźe najkhmansche pschе pschekaßanzy, dokelž wón — kaž žadyn druhi ßrědk — s pschekwapjazej mozu a spěschnoscźu wschu njerodź hač na poßledni ßled saniczi.

Njedajcźe pak ßo pschi kupowanju mylicź, ale žadajcźe ßebi woprawdźity „Zacherlin" **w bleschach s mjenom J. Zacherla.**

Zenje pak njewsmicźe sjawnje wuważeny pólver abo jebawe podražowanje sa to.

Njesabudźcźe też ßebi s „Zacherlinom"

Zacherlin-kutowaŕ sa 60 np.

kupicź, pschetož tónle nowowunamakany rospróschеŕ skutkowanje „Zacherlina" tak powyschi, so wón wopschijecźe bleschki móhł rjez stroji.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = Ernsta Mittascha psched schulerskimi wrot. cźo. 1,
= = = = G. Holda w měschcź. hapt.,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischcźu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach ßu składy tam, hdźež ßu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza dźěłbu 6/4 schěrokich **zychow** stary kóhcź po 20 np., **běły płat** we wschěch schěrjach, dwě kóhcźi schěroki stary kóhcź po 38 np., kaž też dźěłbu **płatowych sbytkow, trjenja** stary kóhcź po 10 np., **módrocźischcź** stary kóhcź po 20 np., **twjerde drelle k kholowam** po 25 np., **lustre** po 17 np., 6/4 schěroke **tkaniny k ßukњjam** po 30 np., **kattun** jara tuni, **tibetowe rubischcźa** po 80 np.

W Wulkim Wjelkowje je **žiwnoscź** cźišćo 5 s 13 kórzami pola a kuki na pschedań.

Rjany wulki **dźěcźazy wós** je na pschedań na Hoschiz haßy cźo. 9 pola **Eberta.**

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucza

Adolf Rämsch.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaćišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Termija k wyschschemu ßadźenju.

Na **Arnoldez dźěćom** ßłuschaze leżomnoscze cźißko 16 wopalneho katastra ſa **Hrodźiſchcźo,** a fol. 10, 57 a 58 leżomnoſtnych knihow ſa Hrodźiſchcźo a fol. 42 leżomnoſtnych knihow ſa Brěſyzy, bjes inventara, żnjow a khlamarſkeje twory, je ßo 20,200 mk. ßadźiko. Cźi, kotſiž chzedźa tole ßadźenje pſcheßadźicź, ßo proſcha, ſo bychu ßo

wutoru 5. auguſta 1890 dopoldnja $^1/_2$10 hodźin

na **ßudniſkim měſtnje w Budyſchinje** ſeſchli, ßwoje ßadźenje woſjewili a dalſche wotcźakali.

W khěži cźißko 16 wopalneho katastra w Hrodźiſchcźu **khlamarſtwo a korcźmarſtwo** derje dźe. Kupz ma w termiji hnydom 3000 mk. ſapkaczicź abo ſwěſcźicź.

W Budyſchinje, 21. julija 1890.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
P. p. **Jaeger,** komißionſki radźicźel.

Ssrěnjowulka **ſchatowa róla** ſa wjetſche hoſpodarſtwo je tunjo na pſchedań, teho runja 6 nowych **woknowych pſchedſtawkow,** ſa reſtawrazije ßo hodźazych, na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotreż ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwrźizach.**

Ssuſcheny

polcź

porucźa tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Moleŕſke a **murjeŕſke barby, dwójzy warjeny lanowolijowy ſtniß,** němſki a franzowſki, **terpentinowy wolij, bernſteinſke laki, damarſke laki, kopalſke laki, laki na ſchpundowanje,** ſ barbu derje ſhnyjaze, **lak na kožu, ſpiritußowy lak, myjnu krydu, portlandſki zement, gyps, wſchelaki klij, barbicźe** atd.

porucźataj tunjo

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach 8 wſkotej hwěſdźe.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něſchto jara tunje porucźa

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wulke ſprawne wupſchedawanje

khofeja, zokora, raißa

a druhich kolonialnych tworow dla pſchestacźa pſchekupſtwa.

Khofej paleny	měſto	1 mk.	40 np.,	punt	jenož	po	1 mk.	25 np.,
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	„	— „	28 „
raiß najlěpſchi Karol.	„	— „	40 „	„	„	„	— „	30 „
raiß najlěpſchi jědźny	„	— „	30 „	„	„	„	— „	22 „
raiß „ „	„	— „	24 „	„	„	„	— „	18 „
raiß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	„	— „	16 „
ſoda	„	— „	5 „	„	„	„	— „	4 „
mydło	„	— „	40 „	„	„	„	— „	32 „
mydło	„	— „	35 „	„	„	„	— „	27 „
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	„	— „	6 „
ßwězy	„	— „	40 „	paket	„	„	— „	28 „

a wſchě druhe twory, kotreż napißacź, by mje pſchedaloko ſwjedło, po tych ßamych poniżenych nutskupnych płaczißnach.

Paul Giebner

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Ed. Schulze's Sohn

draſchleŕſki miſchtr

pſchi bohatych wrotach 26 pódla winoweje kicźe

porucźa

ßwój wulki ſkład

tobakowych trubkow (fajfow)

ſ najrjeńſchimi wurěſanymi hłowami, ſ khěžorowym wobraſom, wěnzami atd. we wſchěch družinach a dołhoſcźach.

Kije k wukhodźenju

we wſchěch móżnych družinach ſ muſiku a bjes njeje.

Zigarowe natrubki (ſchpizy)

ſ pěny a drjewa, influenza-natrubki jako nowoſcź.

Stajnje nowe wězy pſchikhadźeja.

Saßopſchedawarjam a kurjeŕſkim klubam ßo nižſche płaczißny woblicźa.

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26 pódla winoweje kicźe.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cźerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž też po waſy porucźataj

bratraj Měrſchej

w ſlotej hwěſdźe.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucźa tunjo

Moritz Lehmann

pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rjeczaſy a **pletwa** ſ **wložow** ßo derje a tunjo dźěłaju. **Kotowe wopuſche,** hižo po 1 mk. 50 np., ßu pſchezo na ſkładze.

Ad. Herold, friſeur

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Cziſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Poboczne towarstwo serb. burow w Radworju
smeje **njedzelu 3. augusta** popołdnju w 6 hodzinach posedzenje.
Pschedsydstwo.

XVII. hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodosće
zmeje so
njedźeln 10. augusta popołdnju w 4 hodź.
w Vogtec hosćencu w Barće.

Njedźelu wječor 1/2 8 hodźin so serbske dźiwadło wot studowaceje młodosće wuwjedźe. Hrać budźe so: „Kak Pětr lěkari“ a „Pražski wuj“. Sobotu zmeje so posedźenje wubjerka; póndźelu je wulět. Wšitkich studowacych Serbow, kaž tež wšitkich Serbow, kiž swój narod a swoju maćernu rěč lubuja a wutrobu maja za studowacu młodosć, hač nanajwutrobnišo přeprošuje

Jan Mrózak, stud. theol.

Přeprošenje.

K lěpšemu serbskeho domu M. S. a na žadanje wótčinskich Serbow, z mnohich stron wuprajane, zmeje so w tudomnym **Lauec hôtelu** za čas lětušich nazymskich šulskich prózdninow a to

srjedu, dźeń 1. oktobra,

wulki serbski spěwanski swjedźeń,

zjenoćeny ze swjedźeńskej **hosćinu** a pyšnym **balom.** K přednoškej přinidźe cyle nowy a teho dla hišće njesłyšany opus **„Nazyma“,** lyriski spěw **Handrija Zejlerja,** do hudźby zestajany wot **K. A. Kocora.** Duž dowolam sebi, wšě česćene serbske knjenje a knježny, kotrež po notach derje spěwać wjedźa, kaž tež wšitkich spěwa wustojnych młodych Serbow k dobroćiwemu sobuskutkowanju při spomnjenym narodnym swjedźenju podwólnje přeprosyć, z tej należnej prostwu, mi za pad wobdźělenja **prawje bórzy** přećelniwje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

We wěstej nadźiji, zo horješi wótčinski wotpohlad ze strony wšěch horliwych Serbowkow a wšitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča so z najwyššim počesćowanjom

W Budyšinje, 25. julija 1890.

K. A. Fiedler,
wyšši seminarski wučer.

J. T. Büttner, wobšćedź. Curt Klepl
pschi bohatych wrotach

porucza swój wulki wubjerk broschow, nawuschnikow, naruczników, rjeczasow wokoło schije, czaßnikowych rjeczasow, medaillonow, wěrowanskich pjerschćenjow, nowoßlěbornych kižow, widlicžkow, nožow, solingskeje twory, khofejowych deskow, pjenježnych móschniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydłowych tyskow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, šwěcznikow, wobrasow na sczenu, Božich martrow atd.

Sa schewzow, šedlarjow a sa bunzlerjow a drjewjanzarjow

mam wschě druziny **koże, nakoleńzow** (schäfte), **lejsty, kord** atd. w wulkim wubjerku.

Jale s czelazeje koże s rjemjenjom a bjes njeho, we wschěch wulkosczach a po tunich płaczisnach.

Mój kožowy wures swjerschneje a spódneje koże je jara wulkotny, wschědnje so wureśuje.

J. G. Schneckenberg, garbarski mischtr,
pschedawarnja koże a kožowy wures na šerbskej haßy czišło 9.

Sa kurjerjow

a **faßopschedawarjow zigarow** sprawne

wupschedawanje,

kotrež so dla pschestacza pschekupstwa

Paula Giebnera w Budyschinje
na hlownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki

wotbywa, składnosć poskicza, šebi dobre, tunje zigary nakupicź.

100	schtuk	3	np.	zigarow	jenoz po	2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100	=	4	=	=	=	3 mk., 3 mk. 10 np. a 3 mk. 20 np.,
100	=	5	=	=	=	3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100	=	6	=	=	=	4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njesakombdź, tutu składnosć wužicź. Wupschedawanje wot **1. augusta** hacź do **šrjedź septembra** traje.

Zigary šu jara dobre a pala šo (tež najtuńsche druziny) šneßbeße.

Nowosczę

w **pschedeschczńikach, kijach k wukhadźenju, tobakowych trubkach, zigarowych natrubkach** (schpyzach) w wulkim wubjerku porucza

Otto Brandt, draschlerski mischtr
na hauensteinskej haßy 2.

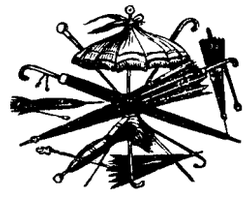

Pschedeschczniki

derje a trajne dźełane
porucza po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschczńikar pschi bohatych wrotach 26.

Porjedzenje a **poczehnjenje** je w mojej dźełarni tunjo.

Kurjerjam

poručam
czistoßkodźazy tobak,
tobakowe rjepiki punt po 35 np.,
žwanski tobak punt po 60 np.,
zigary 100 po 3 mk. hacź 5 mk.

C. G. Hanske
pschi žitnych wikach.

Skład

najlěpscheje **Dürrenbergskeje skótneje a warneje šele** porucza

C. G. Hanske
pschi žitnych wikach.

Carbolineum

najlěpschi šrědk, s kotrymž šo **drjewo macza,** so by **njehniło,** porucza
Gustav Poser.

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory**
w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtuńschich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

W wudawarni Serb. Now. šu dostacź: **Serbske kmótsjaze listy.**

Kosczina

jenoz se šyrych koscżow tołczena leži na pschedań w koscżowej tołczeřni w **Łusy** pola Małeho Wjelkowa.

Sprawna šłužobna holza šo hnydom pyta na kotołskej haßy 6 w Budyschinje.

Starscha kschescżijanska holza abo wudowa šo nasymu do lohkeje šłužby pyta wot swudowjeneje **Balzerowej,** kotraž p. samkarskeho mischtra Niertha s napschecża starych kasermow bydli.

Ssylnu **dźowku** a **wuczobnika** pyta mkyn w Přěčežach.

Wotroczkow a dźowki pschi wyßokej msdźe, dźowku pschi 50 hacź 60 toler, pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haßy czišło 12.

Pohonczow, wotroczkow, šrěnkow, wolazych, rólnych pohonczow, hejtmanow, strażnikow, skótne hospoły, dźowki do domu a do hródže pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wuczobnika

do swojeje pschedawarnje želesnych a krótkich tworow na Michała pytam. Pschekupsku schulu dyrbi wón wopytacź.

Bernhard Fischer
na šerbskej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 9. augusta 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W belgiskich pschimórskich kupjelach Ostende je ßo kněžorej Wylemej jara pyschne a sahorjene powitanje a to niz jenoż wot belgiskeho krala Leopolda a jeho ßwójbnych, ale też se strony wobydleŕstwa dostako. Njedźelu popołdnju je kněžor Ostende wopuschćił a póndźelu do Jendźelskeje pschijeł. Na trón stupiwschi wón nětko hižo druhi krócź jako hóscź ßwojeje nadobneje wowki, kraloweje Viktorije, na jendźelskej semi pschebywa. Hischće s wjetschim sahorjenjom hacź loni ßu němskeho kněžora lětźa w Jendźelskej witali. Hischće ženje Jendźelcźenjo ßanemu zusemu wjerchej telko pocześcźowańja wopokasali njejßu, kaž němskemu kněžorej. Jendźelske nowiny jeho jako najlěpscheho sastupjerja dobreje měrniweje politiki wschěch ludow ßkawja. Jendźelcźenjo wschak maja wjele pschicźinow, so němskeho kněžora wukhwaluja a jeho wutrobnje witaju. Jeho měraluboscź je jim wulke a wobschěrne krajiny w Afriźy pschewostajiła, kotrychž dla by hewak posdźischo swada a ßnadź ßamo wójna bjes Němskej a Jendźelskej nastała. Wěste je, so nětko po němsko-jendźelskim wurunanju bjes Němskej a Jendźelskej najlěpsche pscheceźelstwo wobsteji, haj, so ßnadź je ßo pschi tym politiski swjask bjes Němskej a Jendźelskej wobsamknuł.

— Helgolandska kupa je ßo wczera wot němskeho kněžorstwa pschedewsała. Jendźelski gouverněr je hnydom po pschepodaczu kupu wopuschćił. Na domojjěsbje s Jendźelskeje kněžor Helgoland wopyta.

— Bjes snamjenjemi dobycźa, kotreż ßu muźstwa němskeho wójnskeho łódźstwa ßobu do Němzow pschiwjesli, ßu też někotre kanony, sběžkarskemu wjednikej Buschiriej wotewsate. Saczíschcź straschnoscźe wschak tele kanony njeczinja. Ssu to prastare, njelepe, wot sersawza roszrane kanony. Wone na cźežkich drjewjanych lafetach s drjewjannymi hrubje wotczeßanymi koleßami wotpočuja. S zyła jich wjazy njeje hacź tśi, dwě wjetsche połdra metra dołhe a mjeńscha 1 meter dołha se ßydomzentimetriskim kalibrom. Sa wulkej hoborskej kanonu, kotruż chzysche po powjesćzach jendźelskich nowin Buschiri do bitwow pschecźiwo Němzam ßobu bracź, ßu podarmo pytali.

— W Barlinje je ßo póndźelu w pschitomnoscźi pruskich statnych ministrow a měschcźanskeje wyschnoscźe dźeßaty mjesyludny lěkarski sjěsd wotewrił. Na njón je ßo 2500 lěkarjow s Němzow, a na 2500 s wukraja, bjes nimi 500 s Ameriki, seschło. Dokelž w Barlinje tak wulkich salow njeje, w kotrychž by sa 5000 woßobow města było, ßo sjěsd w Renzowym zyrkusu wotbywa.

Jendźelska. S poßłuschnoscźu bjes jendźelskim wójskom jara srudnje steji. Runje kaž w tamnych garde-grenaděrach, kotsiž ßu ßo wóndano ßwojim offiźeram spjecźowali, tak też ßo w druhich stawach jendźelskeho wójska duch njepoßluschnoscźe schěri. Sły pschikład garde-grenaděrow a kahodne khostanje, kotreż je ßo spjecźiwym wojakam napołożiło, bjes hubjenych scźěhwkow wostało njeje. Też muźstwa artillerije w Exeterje ßu ßwojim offiźeram poßłuschnoscź sapowjedźiłe. Wutoru w nozy ßu wone wschón konjazy grat rosrěsałe a s tym paradu njemóżnu scźiniłe, kotraż dyrbjesche ßo dźeń posdźischo wotbywacź. W jendźelskim wójnskim łódźstwje niczo lěpje njeje. S wójnskeje łódźe „Bellerophon“ je tele dny 24 wojakow cźekło, hdyż łódź w Newportskim pschistawje stejesche. Na łódźi ßo bórsy jich cźeknjenja dohladachu a do nich tśelachu. Na cźołmje ßo rucźe sa nimi puschcźichu a jich na jenej kupje doscźeżechu. Cźeknjeńzy ßo wobarachu, tola buchu pschewinjeni, hdyż běchu jeneho s nich satšelili a jeneho druheho s mjeczom sarubali. Tśjo wupjerchnuchu, morjo pschepłowawschi a ßo w Newporcźe skhowawschi. Wschitkich druhich 19 cźeknjeńzow sajachu a na łódź „Bellerophon“ wrócźichu. W pschichodźe budźe hłowny nawdawk jendźelskeho knježerstwa, so ßwojich wojakow k poßłuschnoscźi wotcźehnje.

Schpaniska. Hrósbna kholera, kotraż je psched někotrymi njedźelemi w Valenziji w Schpaniskej wudyriła, njeje ßo hacź dotal podtłóczicź dała. Wona je ßo wjele bóle na dalsche schpaniske krajiny rosscherila a hižo portugalske mjesy pschekrocźiła. Portugalske knježerstwo se wschej mozu pyta kholerje pucź saracźicź, a je teho dla ßamo wobkhadej na želesnizy sastacź dało. Hacź je powjescź wěrna, so je ßo kholera też do połodnischeje Franzowskeje sanjeßka, njeda ßo hischće prajicź. Sswój wukhód ma s wjetscha kholera w Mekka w Arabskej, hdźež stajnje muhamedanszy putnizy po tyßazach k rowej selhańneho profety Muhameda pschikhadźeja. Wot nich ßo kholera do wschěch krajow, w kotrychž muhamedanszy bydla, sanjeße.

Rußowska. Nowy sakoń psche rosschěrjenje židow po Ruskej pjecźa w septembrje t. l. płacźiwoscź dostanje. Po nim ßo židam bydlenje a seźiwjenje w Ruskej jara pocźeži. Kaž hižo tydźenja pißachmy, ßo židam sakasa, s wonka 16 gubernijow (wokrjeßow) bydlicź, kotreż ßu hižo w jenym starschim sakonju k temu postajene. Hacź dotal ßo židźa tuteho sakonja dźerźeli njejßu, a knježerstwo je jim pschi tym psches porsty hladało; w pschichodźe ßo židam tajka kahodnoscź wjazy njewopokaże. Po dalschich postajenjach noweho sakonja njeßmě žadyn žid město wopuschćicź, so by khwilu na wßach bydlił. Žadyn žid njeßmě s korczmarjom bycź abo něhdźe wopojawe wopoje pschedawacź. Žid, kiž je do lěta 1882 na kraju žiwy był, może tam wostacź, doniž jeho wotnajecźe wotběžało njeje, tola njeßmě ßwoju wjeß wopuschćicź. Je-li so pak to tola cźini, ßo njeßmě saßo wrócźicź, ale dyrbi ßebi w měscźe wobydlenje pytacź. Wschitzy drusy židźa, kotsiž ßu ßo wot lěta 1882 na wßach saßydlili, dyrbja do městow cźahnucź. Tele postajenja mnohim židam njemóżne scźinja, w Ruskej dlěhe wostacź. Woni budźa, so bychu ßo sežiwili, do druhich krajow wucźahnucź dyrbjecź, a to woßebje do Jendźelskeje a pokrózneje Ameriki. Hižo psched dźeßacź lětami je do Jendźelskeje wjele tyßaz židow s Ruskeje pschicźahnuło, kotsiž ßu, dokelž běchu s wjetscha khudźi, jendźelskim wyschnoscźam wjele wobcźeżnoscźow pschihotowali. Duž jendźelske knježerstwo njeby swjeßelene było, hdy bychu s nowa cźrjódy židowskich wucźahowarjow Jendźelsku powodźiłe. Sminucź pak budźa ßo Jendźelcźenjo s cźeźka teho.

— Pschi jara pschihódnej składnoscźi je ßo ruski zar ßwojeje měraluboscźe wusnał. Ruski wójnski minister njedźelu ßwój 50lětny offiźerski jubilej ßwjecźesche. S pschicźinu teho je zar jeho se ßlědowazym, jeho saßłužby pschipósnawazym pißmom wusnamjenił. „Ruska bjes praschenja ßylne a derje srjadowane wójsko trjeba, kotreż na wyßokoscźi cźaßez pschimérjeneho wojerstwa steji; tola niz so bychu ßo s nim ßußodźa nadpadowali, ale jenicźzy k sakhowanju njesranliwoscźe a cźesćze ruskeho stata. Dobroty měra kitajo, kotreż ßo nadźiju hischće dołho s Božej pomozu Ruskej sakhowacź, ßebi pscheju, so by ßo bróńitoscź kraja w tej ßamej měrje roswika a wudospołnika, kaž druhe stawy statneho žiwjenja, njepschekrocźo mjesy ßrědkow, kotreż roscźaze wobydleŕstwo a ßo połěpschaze hospodarske statne poměry poskicźuja.“ Zar ßo jako sprawny pscheceźel měra ßwojemu wójnskemu ministrej wusnawa, kiž je ßo runje po schtyrinjedźelskim pschebywanju w franzowskich kupjelach Vichy do Ruskeje wrócźił. To je jara směrowaze sa tych, kotsiž ßo boja, so je Wannowski w Franzowskej plan sa

pschichodnu wójnu ſ Němzami nastajił a franzowsko-ruski swjask wobsamknuł.

Turkowska. Wo rubjeżnistwach a hrosnoscźach muhamedanskich Arnawtow w Starej Sserbiji a Makedonskej ßu jene Londonske nowiny ſ Prischtiny dopiß dostake. Jedyn wukrajny konsul sa wěrnoscź scźěhowazych podawkow rukuje, kotrež pokasuja, schto ma ßerbske kschescźijanske wobydlerstwo wot dźiwich Arnawtow czerpicź. Sańdźeny měßaz ßu ßo Arnawtojo do ßerbskeje schule w Prischtinje dobyli, tſjóch wuczerjow a wuczerku wotwjedli; prěnjschich ßu sawrjeli, poßlednischu ßu wonjeczeſczili. Turkowske knjeżerstwo mějesche po tutym podawku sa dobre, schulu na pschezo samknucź. Arnawtſzy rubjeżnizy ßo khostali njejßu. W jenym ßußodnym měscźe wuczerja teho runja do jastwa sawrjechu a schulu samknuchu. Duż ßu starschi nusowani, ßwoje dźěcźi do muhamedanskich schulow ßkacź. Druhi, ßo czasto wospjetowazy njeskutk Arnawtow je, so domy ßerbskich a bołharskich ratarjow wobstupja, wobydlerjam pjenjesy a skót rubja a jich nusuja, kschescźijansku wěru wotpschißahacź. Hdyż ßo spjeczuja, jich tak dołho żadkawje krjuduja, hacź wjeß wopuschcza a psches mjesy czeknu. Psched někotrymi dnjemi 40 Arnawtow kubło wěsteho Mutara Tijamowicza njedaloko Prischtiny woblehnu, kiž ßo se 16 derje wobrónjenymi czeladnikami khróble wobarasche. S pschemozu pak bu wón tola pschewinjeny. Hdyż ßo wjeczor pschibliži, běchu hacź na kublerja a jeho tſjóch ßynow wschitzy psches kulki Arnawtow spadali. Arnawtojo ßo do sbytnych dachu a jich po ßkowje do czaſczow rosrubachu. Potom cźeła na ßußodne pola cźißnuchu, hdźež rubjeżne ptaki wschědnje jich mjaßo żerjechu. Dwaj hólzaj, ßynaj ratarja Lasarewicza w Prisrendże, psched tydźenjom skót na polach ßwojeho nana paßechu. Jedyn Arnawt jeju nadpadże a jeju na ßwojim konju domoj wotwjedschi jeju krjudowacź poczа. Hólzaj ßo wobaraschtaj, schtoż Arnawta tak rosnjembri, so jeju rosruba. Potom wón jeju nosy, ruzy, hkowje a cźěle do měcha styka, pschijěcha ſ nim k domej jeju nana a jón tam psched durje cźißnu. Nanajhkubscho rosrudźeny a roshorjeny nan ſ měchom do Ueskueba pschijědże, wußypa rosßykanej cźěle psched ßudnika a wuwoła: „Tu, pascha, stej mojej dźěſcźi! Schto dyrbju cźinicź?“ Turkowske knjeżerstwo wschědnje wobkrucza, so w jejnej mozy njesteji, tele wobstejnoscźe pscheměnicź. Jara k wěrje podobne pak je, so knjeżerstwo rad widźi, hdyż Arnawtojo kschescźijanow cźwiluja a kónzuja. Duż kschescźijenjo nadźije nimaju, so ßo jich hubjenstwo połóži. Wot europiſkich wulkomozow ßo turkowske knjeżerstwo nanucźicź njeda, pschescźěhanju kschescźijanow sadźěwacź. Jenoż ſ wójnu móhło ßo kschescźijanam pomhacź.

Japanska. Dla hubjenych rajßowych żnjow w Japanskej żałoßne hubjenstwo bjes ludom knježi. Na dróhach cźlowjekojo ſ hkodom a ßkaboscźu padaju. Nusa je ßo wot bjesßwědomitych spekulantow hiſchcźe pohórschika, kotſiž ßu wschón rajß na wikach pokupowali a jón nětko dwójzy tak droho pschedawaju, kelkoż je loni płacźił. S dźěla jón ſ zyła pschedawacź nochzedźa, ßo nadźujzy, so ßo płacźisna hiſchcźe powyschi. Psched krótkim je japanske knjeżerstwo 30,000 tunow rajßa w Chinje a Indiſkej nakupiło, so by jón bjes khudych wudźěliło. — W tu khwilu je w Japanſkej wjele ludźi na straschnu influenzu khorych. W Tokio, w hkownym japanskim měscźe, je ßamo na 100,000 woßobow skhoriło. Nadźějomnje ßo influenza saßo do Europy njesanjeße.

Amerika. Revoluzija w Argentiniſkej je drje poražena, tola wobstejnoscźe ßu tam hiſchcźe pschezo jara njewěste. Sadźerżenje wobydlerstwa hkownego města Buenos Aires k presidentej Celmanej wostanje njepscheczelske. Jeli so Celman njewotstupi, móże bórsy saßo revoluzija wudyricź. Ssamo na wójsko ßo wón wjazy spuschczecź njemóże, kotrež ßo ſ njespokojnymi sbratruje. Celman ßwój dom wot polizije a wóhnjoweje wobory strażowacź dawa, dokelž ßo na wójsko spuschczecź njemóże. Nadźija ßo, so Celman skóncźnje tola wotstupi. Po najnowschich powjeſczach je Celman to cźinił.

Hiſchcźe dźiwische wobstejnoscźe hacź w Argentinſkej ßu w ßrjedźnej Amerizy. W Salvadorskej je, bjes tym so je general Ezeta pschecźiwo Guatemalskim wojował, general Rivas ſ 2000 indianskimi wojakami hkowne město San Salvador nadpanuł, so by knjeżerstwowu móz na ßo storhnuł. Wo tym shoniwschi je ßo general Ezeta ſ Guatemalskeje do Salvadora wrócźił, sběžkarskeho Rivasa sbił a jeho satželicź dał. Na to je ßo general Ezeta ſ nowa ſ wójſkom do Guatemale walił a Guatemalskich pjecża w schtyrjoch bitwach pobił.

Krótke wjeßele, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Dwórski sekretar běsche prawo měł. Jurja Mjetlerja dwórskeho portechaiſe-noscherſkeho exspektanta scźinichu a tu żoltu ßuknju wobleczechu, kotruż dyrbjesche ßebi sa ßwoje pjenjesy kupicź. Wo kajkejżkuli mſdźě teho runja żaneje rěcże njebě, a też wot płaty, kotruż noscherjo sa ßwoju prózu dostawachu, ßo na Jurja jeno zyle mały dźěl dóndże. Njedźiwajzy na to běsche wón se ßwojim dóntom spokojom, na to spominajo, kak by było, hdy by wojak był. W cźaßu, hdyż ßłużby njemějesche, ßebi někotrezkuli schtyri ßlěborny a někotryżkuli toleť saßłuži, drjewo truhajo, po poßołstwje khodżo a někajkeżkuli druhe dźěło dźěkajo. Sstużbu, kotruż podwólny pachoł dwórskim ludźom wopokasowasche, tucźi ſ tym płacźachu, so jemu wschelake jědże abo někajke khłoschcże kuski, kruchi mydła, kónczki ßwězow, winowe a piwowe sbytki a druhe wězy dawachu, kotrež ſ wulkimi hromadami w kralowskim a kurwjerchowskim hospodarstwje wotpadowachu, abo lěpje — ßo kranjechu.

„Daj mi, so ßo napiju“, kuchar k pinczнemu mischtrej praji, „dha cźi wopjeku kołbaßu“. Wschitkón druhi dwórski lud ßo prawidła dźerżesche: Jena ruka druhu myje. Wote wschěch jědżow, napitkow a druhich potrjebnoscźow sa kurwjerchowsku ßwójbu w kóżdej ruzy, psches kotruż dyrbjachu tele wězy hicź, něschto wißajo wosta. Niz jeno, so ßo ßwójbni dwórskich ludźi, jich żony, dźěcźi a pschecźelstwo, se ßróbkami żiwjachu, kotrež ſ blida krala a kurwjercha wotpadowachu, ně — tychle wotpadankow běsche telko, so mózachu je hiſchcźe zusym pschedawacź.

Prěnje dny w Draždźanach pschebywajo mějesche Jurij ßwoje wjeßele, wschědnje pschihladujo, kak schwajzarjo na straży pschicźeżechu. Nad wulkej cźrjódu hoborskich, sastarszy drascźenych wojakow mały, ßuchi Franzowsa ſ cźeńkimaj nózkomaj a ſ dróbnym kwicźatym kłoßom roskasowasche. Na jeho ßkowo hoborszy wojazy poßkuchachu, każ murje do prědka krocźo a każ pschikowani stejo wostawajo, hłowu do boka wobrocźejo abo runje psched ßo hladajo, każ jim mały Franzowsa poruczesche. Hdyż woni cźorne toporo ßwojeje lebije na wulke kamjenje w hrodowskim dworje sastajichu, běsche, jako by semja sarżała. Hdyż pschicźeżechu abo se straże cźehnjechu, jich synki piſchcźakkow ßo ſ bubonami wotměnjejo pschewodżachu.

Sso se schwajzarjemi bliże sesnawschi Jurij spósna, so běchu cźile wojazy, kotſiž tak hrosnje hladachu, prawje duschni ludźo, kotſiž mkodemu portechaiſe-noscherſkemu exspektantej někotrużkuli dwórsku zakłku darichu a jemu někotrużkuli schkleńzu ßwojeho dwórskeho piwa porjedźichu.

S dwórskimi rěsnikami, dwórskimi kucharjemi a dwórskimi vizekucharjemi ßo Jurij bórsy tak dobry scźini, so wot nich cźasto doscź hornczk dobreje mjaßoweje juschki abo někajkeje jědże, abo cźascź mjaßa, pjecżenje, dźiwiny abo kruch kołbaßy dosta. Jeho żołta ßuknja ſ módrymi wuhorkami to cźinjesche, so běsche jemu dowolene, po wschitkich khodach a pschedjſtwach wobschěrneho hroda khodźicź.

„Luby wujo“, Jurij junu praji, „ja tu nětko tola hižo khětro khwilu ßym a tola hiſchcźe wobliczo nascheho krala-kurwjercha wohladak njejßym. Hdyż wón w ßwojim wotewrjenym hońtwjerſkim wosu na hońtwu abo ſ hońtwy domoj jědże, wot njeho niczo widźecź njeje, khiba nosy wot kolen dele, tak khłuboko je wón kożanu wosowu tſeschku nad ßobu dele puschczicź dał. Psche cźo to?“

„Mjelcź, hólcże“, wuj wotmolwi. „Hdyż chzesch ſ mozu nascheho najhnadnischeho krajneho knjesa ſ blisko wohladacź, tebje pschichodnu njedźelu na khody powjedu, hdźež kral-kurwjerch se ßwojim zykym dwórskim pschewodom do katholskeje zyrkwje khodźi. Tule składnoscź wschitzy tajzy hladaju, kotſiž chzedźa ßo nadobne kralowske wobliczo widźo sradowacź.“

Jurij pschichodneje njedźele doczakacź njemóżesche. Dopołdnja w 11 hodźinach ßo Boża mscha sapocza, a dołhi cźaß prjedy běsche ßo Jurij, każ bě jemu wuj pschikasał, do jeneje tych jſtwow stupił, psches kotrež zyły cźah do zyrkwje dźěsche. Telkole ludu psched knjeżerjom dźěsche! a telkole ludu sa nim! Telkole ludu jeho se wschěch bokow wobdawasche! Dwórszy skużobnizy, komorni, turkojo, hajdukojo, dwórszy furěrojo, komorni skużobnizy, pażojo, komornizy, offizěrojo, generalni adjutantojo, dwórszy marschalojo a druſy woßobni knjeża ſ cźrjódami! Kak ßo to wschitko błyskotasche a sybolesche ſ hwězdami a rjadami, drohotnymi kamjenjemi, skotym a ßlěbornym wuschiwanjom, skotymi a ßlěbornymi wobschiwkami a podobnej pychu! Wulkej wocźi cźinjo Jurij njewjedźesche, hdźe prjedy hladacź. Wón krala pytasche, a hdyż mějesche sa to, so je jeho wußlědźił, běsche tutón spěschnje nimo. S zyła wschitzy móhł rjez khětſje do zyrkwje běżachu, a spěschny tupot někotrych stow nohow w dalokich khodach móznje klinczesche. Wulzyschnje tołsty wyschschi offizěr ſ kraloweho pschewoda móżesche jeno ſ najwjetschej prózu ſ druhimi ßobu. Jeho wobliczo běsche zyke cźerwjene, a tołste krjepjele potu na nim stejachu; wón wótſje jachleschę a ert schěroko wotewriwschi stonajo dych wudu-

waſche. Pſchi tym běſche na jeho mjeswoczu jaßnje widźecź, kak jara ßo wón na tole kemſchi khodźenje mjerſaſche. A wſchitzy, kotſiž ſa nim pſchińdźechu, ßo jemu ſkradźu ßmějachu a mjes ßobu ſ woczomaj na ßo mikachu.

„To je ſawěſcźe tón tokſty pokkownik, kiž je tſi zentnarje cźežki", Jurij ßam pſchi ßebi praji. „Wbohi cźlowjek! kak ßo tón ßnano ſkobi, ſo je takle tokſty! Na, hdy bych teho ras w noſchadle njeſcź byrbjak! Dha drje bych ßo runje tak poczicź byrbjak, kaž wón nětkle."

Mjes tym ſo Jurij takle ßam ſe ßobu rěcźeſche, ßo jemu na jene dobo zyle ſpodźiwny napohlad poſkicźi. Wón mjenujzy widźeſche, ſo ßo žónſke bliža, kotrež pak běchu jenoż po hornjej pokojzy cźěła žónſke, mjes tym ſo ßo delnja pokojza do prědka ßo ßuwazej horje runaſche, ſ kotrejž běſche hornja, kaž ßo ſdaſche, wuroſtka. Tale ſ drohotnych tkaninow wobſtejaza a ſ nimi wodźeta khodźaza hora běſche tak wobſchěrna, ſo žónſka, kotraž w njej tcźeſche, runy pucź ſ durjemi won njemóžeſche, runjež běchu durje jara ſchěroke, ale dyrbjeſche ßo w durjach ſ boka wobroczicź, na cźož ßo ßměſchnje doſcź hladaſche. Tele khodźaze kopjena, kaž mózachu ßo tež mjenowacź, běchu kralowa, prynzeßny a dwórſke knjenje, kotrymž wſchitkim wkoßy ßnano pok kóhcźa wyßoko na hkowje ſtejachu. Wſchě tele wkoßy pak běchu ſchlewjer běke, kajkež maju jenicźzy zyle ſchědźiwi ſtarzy. To běſche wot teho, ſo ßebi do wkoßow, kotrež běchu po pſchirodźe rjane žołte, brune a cźorne, zyku hromadu najcźeńſcheje pſcheńcźneje muki ßypachu, je ſ tukami wſchěch druźinow žałbowachu a ßebi ßnano hiſchcźe zuſe wkoßy na hkowu tykachu. Po tymle waſchnju ßo tehdy pſchi wſchěch europiſkich wjerchowſkich a kralowſkich dworach žónſke draſcźachu. Spodźiwna moda bě ßo wot Franzowſow wumyßlika a ßo, kaž je to hiſchcźe dźenßniſchi dźeń, ſ Pariſa po zykej Europje roſchěrika.

„Hdy by nětkle na jene dobo Boži woheń wuſchoł!" ßebi Jurij pomyßli, mjes tym ſo ßo woßobne žónſke nimo ßuwachu, „abo hdy by ſemja rzecź počzała! Kak bychu tele žiwe kopjena cźěkacź a ßo ßmjerczi wukhowacź chzyke?"

Jurij běſche dźenßa wjele widźał, ale ßwojeho krajneho wótza jenoż tak khwatniwje, ſo ßebi jeho wobliczo wobhladał njebě.

Hdyž ßo ſyma pſchibliži — běſche w lěcźe 1755 — Jurij ſpósna, ſo dwórſki drjewodźěkar tola tajka ßnadna woßoba njeje; pſchetož nětko dyrbjachu ßo wſchědnje někotre kloſtry drjewa roſrěſacź, roſrubacź a po hrodźe roſnoßycź. Kralowſki hród wob lěto tyßazy kloſtrow najrjeńſcheho bukoweho, brěſoweho a khójnoweho drjewa pózrě, dokelž ßo niz jeno w jſtwach a komorach, ale tež we wſchěch pſchedjſtwach, ſalach, khodach, a ſchtož tam hewak bě, wo dnjo a w nozy tepjeſche.

Hdyž niczo ſa dźěło njemějeſche, Jurij drjewo rěſacź, kakacź a nakakane do hrodu noßycź pomhaſche, hdźež drjewo dwórſzy jſtwytepjerjo bjerjechu a po hrodźe roſnoſchachu. Mjes nimi běſche wěſty Knot, kotryž běſche pjecża hkuchi, ale kotrehož mějachu hewak ſa pſcheklepaneho muźika. Tónle Knot junu wjeczor dowěrliwje k Jurjej praji: „Mjetlerjo, ty ßy, kaž ßo mi ſda, ſprawny cźlowjek a wot ſchkódneho dwórſkeho powětra hiſchcźe nakaženy njejßy; ty móhł mi něſchto k woli ſcźinicź a tónle korb drjewa na wulku bratrowſku haßu knjeni tajnej ſekretarowej Menzelowej donjeſcź. Rjekń ji, ſo ji prajicź dam, ſo dyrbi drjewo wobhladniwje ſ korba bracź, dokelž ſpody hiſchcźe něſchto druhe namaka. Chzeźa=li cźe, ſchtož drje ßo njeſtanje, ſchwajzarjo deleka pſchi wrotach ſadźeržecź a je=li ßo cźe praſcheja, jim ßwěru rjeknjeſch, ſo ßym cźe ja póßłał, abo ſo drjewo do waſcheje noſcherſkeje khěže njeßeſch."

Běſche krucźe pſchikaſane, ſo nichtó ſ hrodu niczo won njeſcź njeßmě, khiba ſo móže ßo doſcź wupokaſacź. Njedźiwajzy na to Jurja nichtó njeſadźerži a ßo jeho nichtó njepraſcheſche, dokelž wón k dwórſkim ßkužobnikam ßkuſcheſche, a ſa tych tamnych ſakaſnja njepłacźeſche.

Knjeni tajna ſekretarowa Menzelowa ßama durje wotewri, hdyž běſche Jurij ſaſwonił. To běſche błěda žona, na kotrejž ßuchim wobliczu běſche widźecź, ſo je wjele horja a ſrudoby pſchětraka. Mjes tym ſo wona korb próſnicź pocza, tſi dźěcźi pſchiběžachu, ßnano 7létny hólczež, a dwě holczzy, jena 5 lět a druha 4 léta ſtara, kotrež wſchitke žedźiwje do korba hladachu. Hdyž ßo na poßledku pod ſchcźěpkami drjewa něſkajke brěmjeſchko pokaſa, ßo dźěcźi ſradowacź poczachu a chzychu, ſo by je macź khětſje rucże roswjaſaka. Ale žona dźěcźi wotpokaſa a do ſaka pomaßa, pytajo něſkajki pjenjes, kotryž chzyſche póßłej daricź. Ale jeje ruka ßo próſna wrócźi, a ſdychnuwſchi wona k Jurjej dźeſche: „Ja dyrbju wam mſdu ſa pucź dźenßa winojta woſtacź. Prajcźe mojemu — prajcźe knjeſej dwórſkemu jſtwytepjerjej, ſo ßym ßo jara dźakowacź daka, a ſo je mi wulku luboſcź wopokaſał."

Jurij dźěſche a dwórſkemu jſtwytepjerjej praji, ſchtož mějeſche poruczene, mějo ſa to, ſo dyrbi, dokelž je tón hkuchi, wótſje rěcźecź, haj wokacź na njeho. Ale Knot rjeknu: „Njewokaj tak, hólcźe! ale rěcź prawje pomaku a bóle mjelczo, dha cźi na hubomaj widźu, ſchto chzeſch prajicź. To njeſabudź: pſchi dworje ženje wótſje rěcźecź ani wokacź njeßměſch." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu ßobotu je lokomotiva tworoweho cźaha, kiž pſchipołdnju ſ Budyſchina do Wjeleczina jěſdźi, njedaloko dwórniſchcźa ſ kolije wuſkoczika a ßo na jenym boku połdra kóhcźa hłuboko do ſemje ſaryła. Dwaj woſaj, ſa lokomotivu jědźazaj, ßo powaliſchtaj a ßo do zyła roſbiſchtaj. Tež lokomotiva je ßylnje wobſchkodźena. Kaž pſches dźiw je ßo lokomotiviny wjednik ßmjercźi wukhował. Hdyž lokomotiva ſ kolije wuſkoczi, ßo wón ſe ßylnym ſtorkom ſ njeje k ſemi wrjeßnu a tam myßle ſhubiwſchi khwilu leżo woſta. Hdyž jeho ſběhnuchu, mějeſche jeho wobliczo ßmjercźłóbły napohlad. Schto je na njeſbožu wina było, ßo njeje ſpósnacź dało, dokelž ßu ßo na měſcźe, hdźež je ßo njeſboże ſtało, ſchěny a tramy do zyła roſkamake.

— Sa dołhe léta njepomnja, ſo je ßo telko rožki do Budyſchina na pſchedań pſchiwjeſko, kaž sańdźenu ßobotu. Hiſchcźe pſchipołdnju wjele ſtow kórzow njepſchedaneje rožki na wikach ſtejeſche. Pſchewulki dowos bě ſ pſchicźinu, ſo płacźiſna rožki nahle wot 15 na 11 hriwnow ſpanu. — Nětkole po domkhowanju rožkow móže ßo rjez, ſo je létża w pſcherěſku tſecźina kop wjazy hacź druhe léta. Duž ſměja ratarjo ßłómy doſcź, kotraž wſchelakim do žnjow wjazy doßahacź nochzyſche. Njedźiwajzy wjele kop pak pſchewjele ſorna njebudźe; pſchetož kopa létża w pſcherěſku wjazy 14 nowych měrzow njedawa.

— Sańdźenu pónđelu popołdnju je dźeßaczłětny ſchulſki hólczež Peſchel w ſkale, pſchi Lubijſkej dróſy leżazej, ßo kupajo, ßo tepił. Peſchel bě ſe ßydomłětnej holczku Geierez do ſkały ſchoł, a ßo tam wußłękawſchi hnydom do wody ſkoczik. Dokelž na ſwjerch wody ſaßo njepſchińdźe, holczka po pomoz wokajo prjecź cźěrjeſche. Blidarſki pomoznik Ssikola a kamjenjecźiſchcźer Hajna, pſches holczżyne kſchiki pſchiwokanaj, hnydom ſa hólzom w 3 metry hłubokej wodźe pytaſchtaj, tola jeju prózowanja bjes wuſpěcha woſtachu. Hakle ſ pomozu wulkich żeleſnych hrabjow ßo ſkóncźnje po wjazyhodźinſkim pytanju ſahrodnikej Kobani poradźi, hólzowe cźěło ſ hłubiny wucźahnucź.

— Njedźelu wjecźor je wobſtarna dźěkaczerka Fleiſcherowa, kotraž w Scźijecźanſkej korczmje bydli, tam po ſkhodźe dele panuka. Wobżaromna žónſka pſchi tym tak ßylnje ſ hłowu do kamjeńtneho ſkhodźenka praßnu, ſo ßebi na cźole żiku pſcheraſy a myßle ſhubi. Ju hnydom do Budyſkeje hojernje dowjeſechu.

— Židowſkemu rěcźnikej Friedemannej w Barlinje ßo ſe ſkórżbu pſchecźiwo knjeſej fararjej Wjelanej w Sſlepom a redaktorej Markej Ssmolerjej w Budyſchinje też w tſecźej inſtanzy ſchlachcźiło njeje. Friedemann ßo ſ wußudomaj Budyſkeho ławniſkeho ßuda a khoſtanſkeje komory, ſ kotrymajž běſchtaj ßo k. Wjelan a Ssmoler wuwinowakoj, ſpokojił njebě a bě ßwoje ſboże w tſecźej inſtanzy, w hornim krajnym ßudniſtwje w Draždźanach, ſpytał. Tola też w Draždźanach wuſpěcha měł njeje. Jeho powołanje ßu ſacźißli a jemu ſapłacźenje wſchěch ßudniſkich khoſtow, a to niz jenoż ſa njeho ßameho, ale też ſa wobſkorżeneju, napołożili.

Se Židowa. Ssobotu dopołdnja je ßo njedaloko Ratarjez na jenym polu, Židowſkemu ratarjej Dietzy ßkuſchazym, nimale jeczmjeń na ſtwjelzu ſpalił. Se ſchkrjemi, ſ lokomotivy lětazymi, kotraž po nowej żeleſnizy twarſke wosy wjeſeſche, bě ßo jeczmjeń ſapalił. Prjedy pak hacź płomjo wjetſchich rosměrow nabu, jón cźrjóda dźěkaczerjow, ſ kopacźemi do njeho bijo, poddußy.

S Maleſchez. Wot 9. hacź do 11. auguſta budźe 103. pěſchi regiment ſ Budyſchina na polach, k ranju wot Maleſchez leżazych, po wójnſkim waſchnju tſělecź. So by ßo njeſbożownym pſchipadam wobróło, ßo na polach, k tſělnemu ſwucźowanju poſtajenych, ſa cźaß wot 9. hacź do 13. auguſta dźěkacź njeßmě a je też wſchón wobkhad na nich ſakaſany.

S Hodźija. Tudy je ßo ſchtwórtk 7. t. m. pſchipołdnju w jenej hodźinje maka ſe ßłómu kryta khežka wotpaliła, kotraž wudowje Herzogowej ßkuſcheſche. Hdyž woheń wuńdźe, wobßedźetka doma njebě; wona běſche kłóſki ſběracź ſchła, cźrjódu dźěcźi, kotrež ma na wotcźehnjenju, ßamelutke doma woſtajiwſchi. Ludźo, kotſiž k wóhnjej prěni pſchiběžachu, make dźěcźatka ſ wóhnja wunoſchachu, tak ſo ßo žane ſpaliło njeje. Kak je woheń wuſchoł, dotal nichtó njewě. Domja-

zeje nadoby ßu mało płomjenjam wukhowali; wjele wschak drje w zykej khěžzy było njeje. Wulke ſboże, ſo běſche cźicho: hewak budźeſche ßo wjele wotpalicź móhło; pſchetoż najbliſchi ßußodźa maju ßłómjane tſěchi. Nascha wóhnjowa wobora, kotraž je ßebi dotal ſtajnje khwalbu ſaßłużiła, běſche też tón krócź jara ſpěſchnje k wóhnjej pſchijeła.

S Rakojdow. Na tudomnym knjeźim dworje, Bartſkemu hrabi ßłuſchazym, ßu ßo ßrjedu pſchipołdnju w bróźni wyſche huna hrjady ſłamałe. Wſcho źito, na bróźninej łubji ſworſchtowane, ßo dele ßypnu a padajo ſe ßwojej cźeźu wós, na hunje delka ſtejazy, do zyła rosraſy. Njeſboże budźiſche ßebi pſchi ßamym cźłowſke źiwjenje jako wopor źadało. Někotre mjeńſchiny, prjedy hacź ßo hrjady ſłamachu, běchu wjazori dźěłacźerjo w bróźni dźěłali. Dokelź běchu ßwoje dźěło ſkónczili, bě jich ſchoßał, kiž jim njebě chzył do pſchipołdnja nowe dźěło ſapoczećź dacź, něſchto prjedy hacź hewak domoj puſchczik. Jenoź tutemu ſbożownemu pſchipadej ma ßo dźakowacź, ſo nichtó k ſchkodźe pſchiſchoł njeje. Bróźeń je ßo hakle pſched někotrymi létami nowa natwarika. Tola tehdy njeißu nowe hrjady do njeje wſali, ale ſtare ſe ſtareje wottorhaneje bróźnje.

— Wóndano ßu w Bartſkej knjeźej zyhelniczi, ſ wonka wßy w polach leżazej, rubjeźnizy tamniſcheho zyhelnſkeho miſchtra nadpanucź a wurubicź ſpytali. Tutón runje w zyhelnſkej pjezy dźěłaſche a ßo ſ cźaßom rubjeźnikow dohladawſchi ſa tſělbu běźeſche, ſ kotrejž do rubjeźnikow tſěli. Tuczi ßo naſtróźawſchi zoſachu, jemu pſchiwołajo, ſo ßo bórſy ſaßo wrócźa. Hódaju, ſo ßu rubjeźnizy cźi ßami ludźo, kytſiž ßu ßo wóndano pola pſchekupza Kaſtnera w Hrodźiſchczu nutſkłamali a tam pjenjeſy, revolver a ſłoty cźaßnik kranuli. Cźi ßami paduſchi ßu ßo pjecźa też pſched dleſchim cźaßom w Rodezach na knjeźim dworje nutſkłamali. Tola wot tam ßu ſ próbnimaj rukomaj woteńcź dyrbjeli. Prjedy hacź bě jim móźno, něſchto kranucź, jich kuchatka, kotraž bě ſ ropotom wozucźika, pytnu a ſ hłoßom kſchicźećź pocźa. Duž ßo paduſchi rucźe do cźěkanja dachu. Hacź runje żandarmojo hižo dawno pilnje ſa nimi ßłědźa, jich hiſchcźe tola popadnucź njeißu móhli. Móźno je, ſo maja paduſchi něhdźe w ßußodnej Pruſkej ßwoju khowanku a ſo ßo wot tam na rubjeźniſke cźahi do Sakſkeje podawaju.

S Wósborka. Ssobotu wjecźor w 7 hodźinach je tu do doma blidarſkeho miſchtra Wagnera błyſk dyrił. Na dźiwne waſchnje ſtaj ßo pſchi tym Wagner a jeho ßyn, bjes kotrymajž błyſk dele ſjědźe, wobarnowałoj; błyſk je w domje wſchelake małe wobſchkodźenja nacźiniwſchi do lipy, ſ napſchecźa Wagnerez doma ſtejazeje, pſcheſkocźił a po njej do ſemje ſajeł.

S Łaſa. Knjes Ota Jurk, ßyn naſcheho knjeſa kantora, je ſańdźeny tydźeń w Wrótßławju kandidatne pruhowanje khwalobnje wobſtawſchi ßwoje theologiſke ſtudije wobſamknuł.

S Wojerez. Cźeźke njeſboże je ßo njedźelu rano na żeleſnizy pſched tudomnym dwórniſchczom ſtało. Tworny cźah je wěſteho Mjetuſcha, kiž ſtražnika na żeleſnizy ſaſtupowaſche, pſchejeł a na měſcźe morił. Hdyž druhi cźah pſchijědźe, ßo dohladachu, ſo pódła kolijow něſchto leži, a cźah ſaſtajichu. Duž tam Mjetuſcha morweho leżo namakachu. Hłowa běſche jemu rosbita a łéwa ruka wotjědźena. Ruku někotre metry dale namakachu. Mjetuſch je najſkerje pſchebliſko pſchi kolijach ſchoł, a deſka, na kotruž ßo ſtupa, hdyž chzeſch do woſa ſaléſcź, je jeho poraſyła. Njeſbożowny je żonu ſ dźěſcźom ſawoſtajił.

Přilopk.

* Schtwórtk ßu w Draždźanach mordarja Hannaſa ſ Miſchna, kiž je ßwoju żonu ſkónzował, ſ gouillotinu wotprawili.

* Schtwórtk 7. auguſta ßu krupy w Draždźanach a wokolnoſcźi wjele ſchkody nacźiniłe. Krupy w wulkoſcźi hołbjazych jejow padachu.

* Pſchi Łóbju ßu ßo tele dny wulke muchi, kotreż tam kóżde lěto ſ milijonami pſchilecźa, pokaſałe. Lětßa pak ßu wone prjedy pſchiſchłe, hacź hewak, a dokelź po dawnym wobkedźbowanju 100 dnjow po jich pſchikhadźe prěni ßněh panje, ſaźnu ſymu wěſchcźa. Na to też po ſdacźu pokaſuje, ſo lipy a platany lětßa ſchtyri njedźele prjedy hacź hewak liſcźe ſhubjuja.

* Na tſělniſchcźu pola Zeithaina wóndano generalmajor v. Wolf w pſchitomnoſcźi krala Alberta a prynza Jurja 2. regiment pólneje artillerije cźiłko 28 wobhladowaſche. Pſchi tym ßo njeſboże ſta, ſo major Schubert, kiž ſe ßwojej batteriju njepſcheczela pſchimaſche, ſ konja padźe; jena kanona jeho pſchejědźe, ſo cźeźzy ranjeny a bjes pomjatka leżo woſta, kajkehoż jeho do měſta donjeßechu.

* Winowa woſch ßo létßa na dobo w Sakſkej, w krajinje nad Rheinom a prěni krócź też w ſchampanſkej krajinje w Franzowſkej pokaſuje. Winizarjo ßu w wulkim ſtraſche, ſo ßo woſch rucźe dale rosſchěri, dokelź je nětcźiſchi cźaß k temu jara pſchihódny. W Franzowſkej je winowa woſch w poßlednich létach njeßmérnje wjele ſchkody nacźiniła; nimale tſecźina wſchěch winizow je wot njeje ſapuſcźena.

* W Glogawje je ßo pjatk pionérſki magazin ſe wſchěm pionérſkim gratom, woſami, pólnym telegrafom atd. ſpalił. Dźeń poſdźiſcho dyrbjeſche ßo magazin wot generalneho lieutenanta ſ Bergen wobhladowacź.

* W Altenburgſkej je 6. auguſta ßylne njewjedro ſ krupami wſchě płody na polach a ſahrodach ſaniczíło. W ſchtyrjoch wßach ßu ßo ſ błyſkom twarjenja ſapaliłe. — W Heſſenſkej ßu krupy tſecźi dźěł żnjow ſapuſcźiłe.

* Kubleŕ ſ Mückenberga wóndano rożku domoj woźeſche. Hdyž wokoło wjecźora ſ jeneho ſahona poßlenjej dwě popje na wós dawachu, ßo ſ jeneho ßnopa někotre ßuſchene kołbaßy walichu. Kubleŕ mějeſche ſ wopŕědka ſa to, ſo ßu to cźorne hady, doniž ßo njedohlada, ſo ßu to kołbaßy, kotreż běſche ßebi tam někajki paduch ſkhował. Poſdźiſcho ßo wukopa, ſo je w Naundorfje paduch pobył a hromadu kołbaßow pokranuł. Dokelź ſa nim ßłědźa, wón pak tamniſchu krajinu njewopuſchcźi, ale tam wokoło kaſy, je ßebi kołbaßy na wſchelakich měſtnach pod hokym njebjom ſkhował. Dźěł kranjenych kołbaßow pak ma najſkerje pſchi ßebi. Sańdźene dny ßo na njeho dohladachu, hdyž bliſko rěki Halſchtrow ßedźo ßwacźeſche. Dokelź na njeho pſchińdźechu, wón pſches rěku cźeknu, někotre kołbaßy leżo woſtajiwſchi.

* W Barlinje chzedźa w lěcźe 1896 wulku ßwětowu wuſtajenzu wotbywacź. Cźaß ſa nju je ßo teho dla tak daloko wotſtorcźił, dokelź je ßo bjes tym ſa lěto 1893 ßwětowa wuſtajenza ſa San Franziſko w połnóznej Amerizy poſtajiła.

* Pola kublerja w Baldawje běſchtaj ßebi na bróźni na tſěſche bacźonaj hněźdo natwarikoj a tſi mkode wuhlanukoj. Hdyž běchu mkode tak daloko, ſo budźechu blizſche dny ſ hněźda lecźećź móhłe, ßo rój pcźołow do hněźda puſchczi a ßo na mkode bacźony ſeßyda. Sskyſcho mkode żałoſcźicź ſtaraj pſchileczeſchtaj a ßo njemdraj do roja daſchtaj. Ale pcźoły jeju tak ſkakachu, ſo dyrbjeſchtaj cźěkacź. Pſchezo ſ nowa ßo bacźonaj do pcźołow daſchtaj, ale pſchezo ſaßo dyrbjeſchtaj cźěkacź. Woßkabnjenaj a ſtraſchnje roskakanaj ßo ſkónczníje na ßußodnu tſěchu ßynuſchtaj a ſrudnje klepotajo pſchihładowaſchtaj, kak pcźoły jeju mkode ſakakachu. Dokelź ßykawy bórſy k ruzy njeběchu, běchu mkode bacźony bórſy morwe.

* Pſched dwěmaj létomaj běchu pola Greiza żeleſniczneho ſtražnika na żeleſnizy pſchejeli. Po tym, kajkehoż jeho tehdom leżo nadeńdźechu, mějachu hnydom ſa to, ſo je jeho něchtó najprjódźy pohłuſchił a jeho potom na kolije położił. Někotre ßłowcźka, kotreż wón mrějo hiſchcźe praji, też na to pokaſowachu. Ale wyſchnoſcź niczo njewußłědźi, ſchtoż by na mordarſtwo pokaſowało. Pſched krótkim pak ßu w Schwajzarſkej pucźowarſkeho rjemjeßkniſkeho ſajeli, kotryž mějeſche wojerſke wopißma pſchejědźeneho ſtražnika pſchi ßebi, ſchtoż ßnano tamón cźemny podawk rosjaßni.

* Żadławe njeſboże je ßo pſched někotrymi dnjemi w hojerni ſa błudnych w Lauenburgu ſtało. Jedyn khory, ſtudent, kiž bě hižo tak daloko wuhojeny, ſo móźachu jeho ſ hojerńje puſchczicź, a kotrehoż pſchiwuſni běchu też hižo pſchijeli, ſo bychu jeho domoj dowjeſli, bu wot jeneho druheho khoreho, jeneho wojerſkeho wyſchka, ſ kotrymž w tej ßamej ſtwje bydleſche, ſaraženy.

* Khróbły mordarſki nadpad je ßo wóndano w holi pola Bromberga ſtał. Ssuche drjewo ſběrajo dźěcźi w holi cźeźzy ranjeneho hajnika nadeńdźechu a to bórſy někotrym wojakam dopowjechu, kotrychž duzy po pucźu ſetkachu. Duž ßo wojerſki lékař ſ někotrymi wojakami do hole poda, hdźež hajnik na ßmjercź ranjeny leżeſche, a jemu prěnju pomoz poda. Mjes tym běſche wojak do Bromberga po lékarja ſchoł, kotryž hnydom do hole dojědźe a ranjeneho do hojerńje dowjeſcź da. Tudy ßo pokaſa, ſo je hajnik trójzy do wutrobna tſěleny a ßmjertnje ranjeny, dokelź mějeſche płuza pſchetſělene; hacź ßo jemu źiwjenje ſdźerźi, ßo jara praſcha. Wo tym ſhoniwſchi polizija hnydom ſa mordarjom błědźicź pocźa. Żandarm ßo do domu ſchewza w Adlershorſcźe poda, kotryž běſche jako rubjeźny honſtwjeŕ ſnaty. Tam ßo kruch mkodeje ßorny na wóhniſchczu w hornzu warjeſche. Nadpadne też bě, ſo běſche ßebi ſchewz krótko prjedy ßwoju połnu brodu wottſihał. Też hromadku patronow pſchi nim nadeńdźechu. Duž jeho ſajachu. Schtoż ßo ßłyſchi, je ßo ſchewz njeſkutka wuſnał.

* Paßmo paduchow a rubjeźnikow krajinu wokoło Waldbreitbachu pſchi delnim Rheinje w ſtraſche a hroſy dźerźi. W nozy wot njedźele k pónduźeli ßu ßo rubjeźnizy do fary w Kurtſcheidźe dobyli a tam na najnjehańbicźiwiſcho rubili, dwě nozy poſdźiſcho ßebi kubło k „Cźerwjenemu kſchižej“ pola Linza jako měſtno ßwojich rubjeźniſtwow wuſwolichu a pjatk w nozy ßu ſkónczníje ſahrodnika Hendricha Schucha

w Spreitchenje w kožu skónzowali. Fararja w Kurtscheidze běchu hakle krótko prjedy teho do sastojnstwa japokasali. Wón faru se swojej zotru a hospodu wobydlesche. Wokoło 2 hodźin rano bě so banda s mozu do fary nuts łamała. Rubježnizy fararja a wobej žónskej wuwjasachu a potom dom do zyła wurubichu. Po tym samym waschnju woni w kuble k „Czerwjenemu kschižej“ czinjachu. Se žadławym njeskutkom pak woni swoje rubježniske wotpohlady w Spreitchenje pola sahrodnika Schucha dozpichu. Stóstnizy su shonicz dyrbjeli, so Schuch wjetschu sumu pjenjes — 500 hriwnow — w swojej komorje khowasche. Dźěru do hlinjaneho domu sebi wukamawschi, so k swojemu woporej dobuchu. Na tajke waschnje woni do Schuchoweje komory pschindźechu. Dyrbjachu pak sebi rjez, so Schuch wozuczi, hdyž bychu so chzyli pjenjes mozowacz; pschetoż Schuch pjenjesy w kamorje khowasche, psched kotrymž jeho kožo stejesche. W kožu Schuch a jeho mandźelska po czežkim dźěle na žnjach twjerdze spaschtaj. Rubježnikaj staj po sdaczu jako bróń želesnu žerdź a sekeru trjebalój. S tutymaj spizemu Schuchej nop rosrasyschtaj. Njesbožowneho žona pschi tym wozuczi, a nětko njekrażnikaj tež do njeje pjerjeschtaj. Na sboże pak žonu njesarasyschtaj. Rubježnikaj kamor wotewrischtaj, wurubischtaj s njeho, schtoż jimaj do rukow padźe, a czeknuschtaj. Rubjeństwo njebě jara wulke, pschetoż wjetschi dźěl pjenjes bě tak derje skhowany, so so jeho njedohladaschtaj.

* Duzy s Flensburga do Kiela wóndano wjeczor czah bliško Eckernförde do stadła howjadow sajědze, kotrež běchu so sabkudźike a so na želesnizu sestupake. Czah srjedźa do stadła sajědze, so schěsć abo symdom howjadow na měsćze morwych ležo wosta. Jedyn wós s kolijow sjědze; ale žanemu człowjekej so schkody stako njeje.

* Wěrowanje se sadźěwkami, kajkež so s rědka nadeńdu, je so wóndano w Delnim Weissachu w Württembergskej měko. Dźeń do wěrowanja so wupokasa, so nusne wopismo pobrachuje; duž wsachu telegraf a telefon k pomozy, a sadźěwk bě wotstronjeny. Na dnju wěrowanja, hdyž stawnik runje sastojnske papjery rjadowasche, jeho Boża ruczka saja a jeho žiwjenje wobsamknu. Hdyž chzysche na to stawnikowy sastupjeć swoje sastojnstwo wukonjecz, swón na dobo woheń pschipowjedźi, a winowatosćz wobdźělnikow k wóhnju woła. Hakle, hdyž bě woheń podduscheny, mózeschtaj nawoženja a njewjesta do swjateho mandźelstwa stupicz.

* Awstriski inženér Gerson, kotrehoż su njedawno w Małej Asiskej rubježnizy wotwjedli a potom sa wukupny pjenjes sažo puschczili, w jenych wuheŕskich nowinach wobschěrnje swoje nashonjenja w jatbje a małoasiatiske rubježnistwo wopisuje. Rubježnizy su lepje wobrónjeni hacz sultanowi wojazy; maja wjele pjenjes a wotwjedźenje pucźowarjow kaž swoje rjemjeslko wobhladuja. Maju wjele wobhonjerjow w kraju a so tež Gersona sa druhimi inženérami praschachu, kotrychž swuczenja woni s zyła psches swojich wobhonjerjow derje snajachu. Hdyž Gerson jim prajesche, so anatolske želesniske towarstwo, w kotrehoż skužbje wón steji, 1500 frankow wukupneho pjenjesa njesapłaczi, rubježnizy pscheswědčeni prajachu: „Sultan sapłaczi!“ Kaž je snate, je tež turkowske knježerstwo sa Gersona 1500 frankow rubježnikam sapłacziło.

* Winizar w Schtyrskej běsche psched krótkim wulki bow połny czerwjeneho wina psched khežu stejo wostajił. Dźeń běsche horzy był a so k wjeczorej khilesche. Na dworje běchu woła wupschahnuli, kotryž běsche zyły dźeń w czežkim pschahu khodźił. Duzy do hródże wół nimo domu pschindźe, hdyž bow s winom stejesche. Wół sasta, hłowu skhili, nuchasche, picz pocza a pijesche, doniž bow prózny njebě; na to směrom do swojeje hródże czampasche. Ale nětko wino skutkowacz pocza. Pjany wół sakhadźecz pocza, rujesche, teptasche, so walesche a wschitke puta rostorha. Njebudźechu-li so na prózny bow dohladali, sebi rady wjedźeli njebudźechu. Skótny lěkař, wo kotrehoż hnydom pósłachu, wschelake srědki nakoži, woła do płachtow sawalecz dasche, kotrež běchu w symnej wodze namaczane, a jeho se symnej wodu wobliwacz dasche. Skónczje so skoczo směrowa. So pak wół tak hłupy njeje, kaž něchtóžkuli měni, je so tudy wopokasało. Mudrischi, hacz nětkotryžkuli człowjek, wół wot teho czasa bowej, hdyž jón wohlada, s pucza khodźi a radscho daloko wokoło dźe.

* W Terni pola Roma su 29. sańdz. měs. rubježnizy hrabinku Casali, staru wudowu, skónzowali. Rano wokoło tsjóch pytnywschi, so su rubježnizy w domje, wona wo pomoz wołasche. Duž jedyn rubježnik na nju pschiběża a ju s nožom tak czežzy do schije srani, so ji hłowu nimale wot czéła wotrěsnu. Nětko jeje skužobna holza s woknom won wo pomoz wołasche; hdyž pak pólzajsjy sastojnizy dóndźechu, běchu so rubježnizy hižo shubili, hrabinzyne pjenjesy a drohotne wězy sobu sebrawschi. Czéło swojeje knjenje wohladawschi skužobna holza do womory padźe. Njedźiwajzy na to pak su ju sajeli, teho runja jeje lubeho, kotremuž so dotal niczo porokowacz njemóże, a hischcze nětkotrych druhich ludźi. Kaž so powjeda, su pola holzyneho lubeho nětkotre wězy namakali, kotrež su so hrabinzy rubiłe, a je so wón njeskutka wusnał. Czažnik a drohotne kamjenje, kotrež hrabinka duzy do koža pschi sebi na blidko kładżesche, rubjene njejsu.

* Po najnowschich powjesczach, kotrež je ruske knježerstwo se wschěch stron kraja dostało, budźa letusche žně w Ruskej runja žnjam létow 1887 a 1888, sawěsćze pak wjele lepsche, hacz srěnje žně. Wosebje dobre žně w južnych gubernijach wocakuja. Krajiny dale k ranju, kotrež tak płódne njejsu, kaž te w srjedźnej a južnej Ruskej, žně lubja, kotrež hubjeńsche njebudźa, hacz lońsche, ale wjele lepsche, hacz žně létow 1888 a 1887. Duž je dobra nadźija, so budźa nimale po zykym kraja létsa rjane žně domkhowacz.

* S Athena so wo žałostnym njesbožu pische, kotrež je so na horje Athos stało. Tale hora ma hižo dlěje hacz 2000 lět sławne mjeno a so nětko s wjetscha Hagion Oros abo Sswjata hora mjenuje. Hora so s kónz wuskeje smuhi kraja 1935 metrow nad morjom posběhuje. Wot kónza dźewjateho létstotka běsche hora Athos tak rjez srjedźischczo prawosławnych hrjekskich a słowjanskich mnischich klóschtrow. Hischcze dźensa je na horje dwaczecži klóschtrow. Jara wjele kapałkow a putniskich khěžkow po polkupje rospjerschenych leži. Putniskich khěžkow samych je 190. S zyła je na horje Athos schtyri abo schěsć tysaz mnichow. Hora je s wulkotnymi, prastarymi lěsami pokryta, a wjetschi dźěl tychle lěsow je so psched krótkim spalił. Schkoda 4 miliony hriwnow wucżini. Ale tež wjele człowjekow je pschi tym wo žiwjenje pschischło. S najmjeńscha 20 mnichow je so sobu spaliło; najsserje su to jenoż putnizy byli, kotsiž srjedź lěsa bydlo płomjenjam wuczeknucz njemózachu. Płomjo a czerwjenosćz su wot makedonskeho pobrjoha daloko hacz do ägäiskeho morja widżeli.

* W Chinje je sašo ras wulke powodźenje. Města Peking, Tungchow a Tinsin pod wodu steja, a wschón wobkhad bjes nimi je pschestał. Pschiwěrny lud wěri, so su powodźenja, kotrež kóžde léto Chinu domapytaju, khostanja bohow, kotsiž su so s tym rosskobili, so so knježerstwo starych waschnjow njedźerži a wukrajanam w Chinje bydlicz dawa. Teho dla su tež želesnizy, kotrež so w Chinje twarja, ludej s pohórschenjom. Psched krótkim je czrjóda wojakow a ratarjow želesnizu pola Latai rostorhała.

* Schtwórtk tydźenja je njedaloko sastawnischcza Lajunda w Colorado w połnóznej Amerizy czrjóda rubježnikow želesniski czah nadpanuła. Rubježnizy lokomotiwineho wjednika satsělichu a tepjerja sranichu. Na to pucżowarjow a póstski wós wurubichu, a czeknuchu. Tepjeŕ czah hacz do Lajundy dowjesy a wyschnosczi podawk wosjewi. Sa rubježnikami su wotdźělenje wojakow póslali.

* W połnóznej Amerizy su prěni krócz jeneho k smjerczi sasudźeneho mordarja, wěsteho Kemmlera, po elektriskim pucżu wotprawili. Pschi tym su spósnali, so je elektriske wotprawjenje sa człowjeka woprawdźita draczina. Kemmler bu pschi prěnim elektriskim rasu jenoż na nětkotre wokomiki pohłuscheny, wotewri potom sašo woczi a žałostnje stonasche. Hakle po tseczim elektriskim rasu so sdasche, so je myšle shubił, hacz runje hischcze schtwórcz hodźiny pod rasami, pschezo so wospjetowazymi, dychasche. Wotprawjeneho khribjet bu wot elektrizitety dospołnje spaleny. Po tutym prěnim pospyczże drje so elektriske wotprawjenje sašo sběhnje. Duž budźa snadź w połnóznej Amerizy dale, kaž hacz dotal, mordarjow wobjeschecz.

* We wšy H. staj buraj sušobaj, kotrajž běschtaj léta dołho wodu se studnje czerpakoj, kotraž mjes jeju statokomaj na mjesy leżesche. Na jene dobo sebi jedyn wumyšli, so chzysche sušobej sakasacz se studnje wodu bracz. Duž so wobskorzischtaj. Kóždy sebi rěcznika wsaschtaj. Hdyž so jedyn s njeju k swojemu rěcznikej praschecz pschindźe, hacz skórzba skoro wucżinjena njeje, jeho rěcznik s listom k swojemu towarschej pósła. Bur sebi myšlesche, so w liscze něschto wažne wo skórzbje steji, a wczipnosczi jeho wabjesche, so list wotewri. Ale nětko mudrischi njebě, hacz prjedy: pschetoż list běsche kacżanski pisany. Duž bur s nim k duchownemu do sušobneje wšy dźěsche, jeho proscho, so chzył jemu list pschekožicz. List pschecżitawschi so duchowny smjecz pocza a praji, so jemu list njepschekoži. Czim wczipnischi pak bur nětko běsche, a dokelž duchownemu měra njeda, tutón czitasche: „Kopoł, kiž czi tónle list pschinješe, je bur, kotryž studnje dla pschecziwo sušobej skorži, kotrehoż ty sastupujesch; chzemoj jeju prawje skubacz, doniž jimaj kožu psches wuschi njesczehnjemoj!“ Bur doscz wjedźesche, runy pucz domoj dźěsche, a — sušobaj so sjednaschtaj.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Korla Ernst Wiczas, sahrodnik w Hnaschezach, s Hanu Lejnu Mukez s Makeje Borschcze.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Emma, Korle Hermanna Fahrsa, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja, Gustava Pawola Kschižanka, fórbarkarja w Ssmolizach, dź. — Felix, Ernsta Huga Rechenberga, fabrikarja na Židowje, ß. — August, Augusta Lischki, pólvernikarja na Židowje, ß. — Jaroměr Max, Jana Augusta Bergana, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Jan August, Jana Augusta Krakowskeho, skałarja na Ssokolzy, ß.

W Katholskej zyrkwi: Marja Madlena, Pětra Měrćinka, žiwnosćerja w Běłczezach, dź. — Jan Pawoł, Mikławscha Pjekarja, dźěłaćerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 2. augusta: Marja Martha, Jana Augusta Krawza, dźěłaćerja na Židowje, dź., 6 měßazow 2 dnaj. — Hana Augusta Mitaschez, Korle Kowarka, murjerja w Jenkezach, mandźelska, 38 lět 2 měßazy 7 dnjow. — Hedwiga, Hendricha Tietzy, nožerja tudy, dź., 9 měßazow. — 5. Madlena Ssymankez s Wotrowa († w měschćanskej hojeńi), 59 lět 7 měßazow. — Rosina, Josefa Döllingera, dźěłaćerja na Židowje, dź., 1 lěto 2 měßazaj.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2783 měchow.	W Budyschinje 2. augusta 1890				W Lubiju 7. augusta 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	10	10	44	10	44	10	88
" . . . . . žołta	9	71	10	30	9	88	10	59
Rožka	6	88	8	13	7	50	9	50
Jećmjeń	7	14	8	57	7	33	8	13
Wowß	9	—	9	80	9	—	9	50
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	80
Butra . . . . 1 kilogr. . .	1	90	2	10	2	—	2	20
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	9	50	14	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	—	2	20	2	80
Sstóma . . 600 " . . .	22	—	25	—	22	—	25	—
Prožata 855 schtuk, schtuka . .	12	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 44 np. hač 10 hr. 69 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 44 np.; rožka wot 8 hr. 13 np. hač 8 hr. 44 np.; jećmjeń wot 7 hr. 86 np. hač 8 hr. 39 np.; wowß wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 50 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 68—72 mk., 2. družiny 62—66, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. augusta: Cźiche.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschedawanje pschedawacz: 14. augusta 1890 dopołdnja w 11 hodź. w Budyskim ßudnistwje kowarnja w Wulkej Dubrawje, na 3360 mk. takser.

Na pschenajecze: Sahrodnistwo cźißko 1B w Wulkich Bobolzach, městu Budyschinej ßluschaze, ma ßo wot 1. oktobra dale pschenajecź. Schtóž ßo sa to sajima, chzył ßo hač do 14. augusta w radnej pißarni samolwicź.

Młyn na pschedań.

W Mikkezach pola Makeho Wjelkowa je młyn a rěsak s 3 mlějidłami a 10 kórzami pola a łuki a korczmarskimi prawisnami na pschedań. Twarjenja ßu wschě maßiwne. Pokojza kupneho pjenjesa móże stejo wostacź.

Kosćzina

jenož se ßyrych kosćzow tołczena leži na pschedań w kosćzowej tołczerni w **Łusy** pola Makeho Wjelkowa.

W Wadezach je **sahrodniska žiwnosć** cźißko 17, s 200 dawskimi jenoscźemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoscże, s najrjeńschimi stejatymi žnjemi na pschedań. Dalsche je shonicź pola kublerja **O. Cźemjery** (Zimmer) w Kołwasy.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucza
Adolf Rämsch.

Sa schewzow, ßedlarjow a sa bunzlerjow a drjewjanzarjow

mam wschě družiny **koże, nakoleńzow** (schäfte), **lejsty, kord** atd. w wulkim wubjerku.

Jale s cźełazeje koże s rjemjenjom a bjes njeho, we wschěch wulkoscźach a po tunich płaćišnach.

Mój kožowy wurěs swjerschneje a spódneje koże je jara wulkotny, wschědnje ßo wurěsuje.

J. G. Schneckenberg, garbarski mischtr,
pschedawarnja koże a kožowy wurěs na ßerbskej haßy cźißło 9.

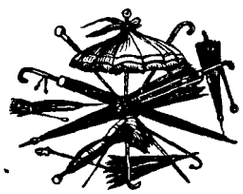

Pschedeschćźniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaćišnach w wulkim wubjerku
Ed. Schulze's Sohn
pschedeschćźnikar pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **pocźehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

K nasymskemu wußywej

poruczam po najtunischich płaćišnach:

ff. parjenu koscźinu (koscźowu muku),
ff. ßyru tołczenu koscźinu,
woprawdźity peru-guano,
norwegski rybjazy guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
woprawdźity worlowy kainit,
superfosfatowy gyps k ßypanju do hródźow.

Tele pschikupne hnoje steja pod kontrolu **ratarskeje spytowarnje** w **Pomorzach;** sa jich prawe wopschijecze rukuju.

Paul Mattheis
w Budyschinje na hospitalskej drózy 8.

J. T. Büttner, wobßedź. Curt Klepl

pschi bohatych wrotach

poruca ßwój wulki wubjerk broschow, nawuschnikow, naruczníkow, rjecźasow wokoło schije, cźaßnikowych rjecźasow, medaillonow, wěrowanskich pjerschcźenjow, nowoßlěbornych kžizow, widliczkow, nožow, solingskeje twory, khofejowych deskow, pjenjeżnych móschniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydkowych tyskow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ßwěcźnikow, wobrasow na scźěnu, Božich martrow atd.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje, pschi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych družinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, houtwjerskich** a **selowych likěrow sa žołdk** poruczam ßwój **derje cźišczeny palenz cźißko I** a **cźißko II** w cźwizach a po měrje, kaž tež ßwój **Budyski naturski khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobsteja.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjenitnej haßy.

Wulke ſprawne wupſchedawanje
khofeja, zokora, rajßa

a druhich kolonialnych tworow dla pſchestacza pſchekupſtwa.

Khofej paleny	měſto	1 mk.	40 np.,	punt	jenož	po	1 mk.	25 np.,
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	„	— „	28 „
rajß najlěpſchi Karol.	„	— „	40 „	„	„	„	— „	30 „
rajß najlěpſchi jědźny	„	— „	30 „	„	„	„	— „	22 „
rajß „ „	„	— „	24 „	„	„	„	— „	18 „
rajß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	„	— „	16 „
ſoda	„	— „	5 „	„	„	„	— „	4 „
mydło	„	— „	40 „	„	„	„	— „	32 „
mydło	„	— „	35 „	„	„	„	— „	27 „
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	„	— „	6 „
ßwěžy	„	— „	40 „	paket	„	„	— „	28 „

a wſchě druhe twory, kotrež napißacź, by mje pſchedaloko ſwjedło, po tych ßamych poniženych nutskupnych płaczíſnach.

Paul Giebner
w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Wodunjepſchepuſchczaty mas na ſchkórnje, kožane ſchórzuchi wſcheje druziny, dobre kožane pódusche, kožu na drjewjanzy, wězy ſa ſchewzow

porucza po jara tunich płaczíſnach

Reinhold Giersch,

pſchedawaćnja koże **pſchi mjaßowych jědkach cźißło 4.**

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucze rostu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach.**

Ssuſcheny

połcź

porucza tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Wſchě **kolonialne twory,** **khofej, zokor, rajß** atd. ßu najtuńſcho dostacź pola **Schſchka a Rjerźki** w Budyſchinje.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Molerſke a murjerſke barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniß, němſki a franzowſki, **terpentinowy wolij, bernſteinſke laki, damarſke laki, kopalſke laki, laki na ſchpundowanje,** ſ barbu derje ſkhnyjaze, **lak na kožu, ſpiritußowy lak, myjnu krydu, portlandſki zement, gyps, wſchelaki klij, barbicze** atd.

porucźataj tunjo

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach 8 w ſtotej hwězdze.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cźerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy porucźataj

bratraj Měrſchej

w ſtotej hwězdze.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza

Gustav Poſer.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kakoſcźach a po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

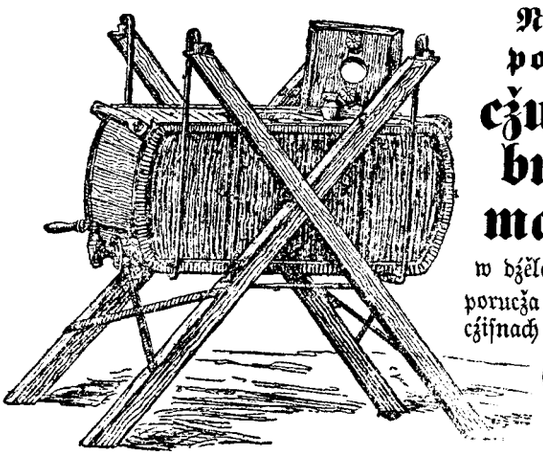

Najnowſche polěpſchene

cźumpawe butrowe maſchiny,

w dźěle njedoſcźehnjene, porucza po fabrikſkich płaczíſnach

Oskar Butter.

Sa kurjerjow

a **ſaßopſchedawarjow zigarow** ſprawne

wupſchedawanje,

kotrež ßo dla pſchestacza pſchekupſtwa

Paula Giebnera w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki

wotbywa, ſkładnoſcź poſkicźa, ßebi dobre, tunje zigary nakupicź.

100	ſchtuk	3 np.	zigarow	jenož	po	2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100	=	4 =	=	=	=	3 mk., 3 mk. 10 np. a 3 mk. 20 np.,
100	=	5 =	=	=	=	3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100	=	6 =	=	=	=	4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njeſakombź, tutu ſkładnoſcź wužicź. Wupſchedawanje wot **1. auguſta** hacź do **ßrjedź ſeptembra** traje.

Zigary ßu jara dobre a pala ßo (tež najtuńſche druziny) ßněhběłe.

Skład

najlěpscheje **Dürrenbergskeje** skótneje a **warneje** sele porucza

C. G. Hanske

pschi žitnych wikach.

Znjowe khěrluſche, khěrluſche k narodninam, khěrluſche k kwaßej, ſbožopſchejaze khartki, žohnowanje ſa dom

porucza w najnowſchich muſtrach po tunich placžiſnach

Gustav Rämsch,

knihiwjaſař na bohatej haßy 21.

Wubjernu ſchokoladu, punt hižo po 1 mk. a drózſchu,

kakao vero w kuſkach, kuſk na ſchalku doßaha,

kakao, ff. vanillu, kakaowy thej, thej atd.

porucza

Alwin Schrader

konditornja

na ſwonkownej lawſkej dróſy.

Najlěpſchi ſkótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver

je na pſchedań

w haptyzy w Kumwaldze.

So je pólver dobry, wokolni wobßedžerjo ſkotu rad wobßwědcza.

Mohornſki ſtrowotny balſam,

ſchkleńza po 50 np., pſchi 12 ſchkleńzach pſchipóßkanje darmo.

Wuſpytany domjazy ßrědk ſ wuſpěſchnym nakoženjom ſnutskownje pſchi: **žołdkowym ſpinje, njemóznoſczi, bjesappetitnoſczi, boloſczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pſche **drjenje,** na **rany, ſcziſchczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdžity dóſtacz pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakſkej.

Wyßokorukata ſchijaza maſchina

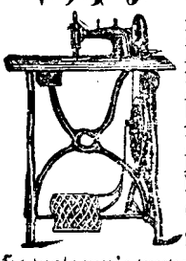

Bieſolda a Lotki je najlěpſcha a najkhmańſcha ſa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźěło. Sa jeje hódnoſcz dołhe léta rukuju.

Schijaze maſchiny wſchěch družinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanſke maſchiny po fabrikſkich placžiſnach pſchedawam.

Richard Otto,

mechanik na hornczerſkej haßy 18.

W wudawarni Serb. Now. ßu dóſtacz: **Sserbſke kmótſjaze liſty.**

XVII. hłowna skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

njedźeln 10. augusta popołdnju w 4 hodź.

w Vogtec hoscencu w Barće.

Njedźelu wječor 1/2 8 hodźin so serbske dźiwadło wot studowaceje młodosće wuwjedźe. Hrać budźe so: „Kak Pětr lěkari“ a „Pražski wuj“. Sobotu změje so posedźenje wubjerka; pónděelu je wulět. Wšitkich studowacych Serbow, kaž tež wšitkich Serbow, kiž swój narod a swoju maćernu rěč lubuja a wutrobu maja za studowacu młodosć, hač nanajwutrobnišo přeprošuje

Jan Mrózak, stud. theol.

Poboczne towarſtwo ßerb. burow w Małym Wjelkowje ſměje **njedźelu 20. auguſta t. l.** popołdnju w 5 hodź. poßedźenje w Kobaniz hoſczenzu. **Pſchedßydſtwo.**

Ratarſke wohenſawěſczaze towarſtwo ſa ſakſke kraleſtwo.

Saſtupjeŕ:

F. E. Locka w Błózanach

pola Pomorz.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Moja pſchedawarnja ſtarych wězow, kotraž je léta dołho na wulkej bratrowſkej haßy cžißło 6 byka, namaka ßo wot nětka na

mniſchej haßy cžißło 7, rózk jerjoweje haßy (ſtary ſeminar) po 1 ſkhodźe.

Dobre wězy wſcheje družiny kupuju a pſchedawam a ſprawne poßkuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Hamburgſko-amerikanſke paketojěſdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna a póſtſka parokłódźna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěſba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſ Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje

na ſchuleŕſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicža, kłócža, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtłóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler,** pruhowany hojeŕ.

Sſym ßo w **Wósborku** jako **ſkótny lěkař** ſaßydlił. S bydłom ßym w **měſchczańſkej pinzy.**

J. Ilse,

approb. ſkótny lěkař.

Kurjerjam

poruczam

cžiſtołkodźazy tobak, tobakowe rjepiki punt po 35 np., **žwanſki tobak** punt po 60 np., **zigary** 100 po 3 mk. hacž 5 mk.

C. G. Hanske

pſchi žitnych wikach.

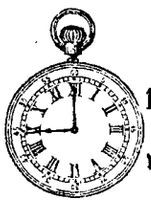

A. Mager

cžaßnikaŕ

11 naßerbſkej haßy 11.

Wulki ſkład wſchěch družinow **cžaßnikow** ſ dwělětnym rukowanjom.

Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Towarſtwo ßerb. burow w Bukezach

ſměje jutſje **njedźelu 10. auguſta** popołdnju w 5 hodź. ſhromadźiſnu.

Dnjowy porjad: Rosrěcženje wo wſchelakich nuſnych naležnoſczach.

Pſchedßydſtwo.

Woſjewjenje.

Dźiwocžańſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje, da-li Bóh, jutſje, jako 10. njedźelu po ßwj. Trojizy, popołdnju w 3 hodź. w Zokowje w Löhnertez domje mißionſku hodźinu. Wo bohaty wopyt teje ßameje proßy

pſchedßydſtwo.

Sprawna holza k wjedźenju jednoreho hoſpodarſtwa ßo hnydom pyta na mjaßowym torhoſchczu cžißło 11.

Młódſcha ſprawna ßłužobna holza ßo k 1. oktobrej do Draždźan pyta. Shonicz na dwórniſchczowej dróſy 4 (Bahnhofſtraße) delka.

K nowemu lětu džowku pyta młyn w Přěčzezach.

Wotročkow a džowki pſchi 50—55 toleŕ mſdy, pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Pyta

ßo k 1. ſeptembrej dźěława ßłužobna holza k pſchiſtojnemu dobremu knjejſtwu. Dalſche je ſhonicz na ſwonkownej lawſkej dróſy 12 po 1 ſkhodźe w Budyſchinje.

K 1. ſeptembrej woženjeneho róbneho **pohončza** pſchi 15 mk. tydźeńſkeje mſdy a darmotnym bydle ſ wuměnjenjom pyta, ſo jenoz ſ rědka a jenoz krótki cžaß do korczmow ſaſtupi

Margarezina hěta

pola Budyſchina.

Cžeſczranjaze ßłowa, na **Kubſchez** mandźelſkeju w Brěſezach ſrěczane, naſad bjeru.

W Brěſezach, 2. auguſta 1890.

Ernſt Hantuſch, khěžkaŕ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho ryńcka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 16. augusta 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wot žoboty nad Helgolandskej kupu němska khorhoj smahuje. Poslednji staw němsko-jendželskeho wuczinjenja je so wuwjedł: Helgoland je do němskeho wobsedźeństwa pscheschoł. S pschewodom wulkeje liczby němskich wójnskich łódźow je kněžor Wylem njedźelu k kupje pschijěł a žebi wot swojich nowych poddanow hołdowacź dał. S proklamaziju je wón Helgolandskim žlubił, so dyrbja so sakonje a waschnja, kotrež su hacź dotal na jich kupje płaćiše, jim dale po możnosći wostajicź. So by so jim pschekhód do nowych wobstejnosćow położił, so rodej, kiž je nětkole na kupje žiwy, spuschći, w wójsku a w wójnskim łódźstwje skužicź. Po pschečitanju proklamazije je kněžor k mužstwam wójnskeje mariny slědowazu rěcź měł:

„Towaršchojo wójnskeho łódźstwa!

Schtyri dny su so minule, so smy wopomjenja hódny dźeń bitwy pola Wörtha swjećili, na kotrymž je so pod mojim njebo dźědom wot mojeho knjesa nana prěni raz k sałożenju noweho němskeho kněžorstwa srasył. Dźenža po 20 lětach ja tutu kupu jako poslednji kruch němskeje semje s němskim wótznym krajom sjenoczu, bjes wojowanja a bjes krwje. Kupa je k temu powołana, so by mórska twjerdźizna była, němskim rybakam se schkitom, se sejeranischćom mojim wójnskim łódźam, schkit němskemu morju pschećiwo kóždemu njepschećelej, kotremuž móhło pschipanucź, so na nim pokasacź. S tutym so tehole kraja jimam, kotrehož wobydlerjow sym powital, a pschikažu, so by so jako znamjo teho moja khorhoj a pódla ta mojeho wójnskeho łódźstwa nacźahnuła.“

S postrowjazym wutsělom kupineje batterije a kanonow wschěch łódźow so kněžorowy wukas wukonja. Na to deputazija Helgolandskich kněžorej hołdowansku adresu pschepoda. — Po pschedewsaczu Helgolanda su so tam s dobom němszy sastojnizy postajili. Nakhwilna wojerska wobsada wobsteji jenož s podoffizěra s dźesaczimi wojakami. Wójnska ważnosć Helgolanda pak so, kaž je to hižo s kněžoroweje rěcze widźecź, bórsy powyschschi. Hižo w bliższim czasu so Helgoland sylnje wobtwjerdźi. Helgoland so njebudźe kaž Elsaß-Lothringska jako kněžorstwowy kraj sarjadowacź, ale so k pruskemu kralestwu pschidźěli.

— Schtwórtk je so kněžor Wylem s Kiela na dawno pschipowjedźene pucźowanje do Ruskeje nastajił. Zar je jeho pscheproshył, so by pschi wulkich manevrach ruskeho gardekorpsa, kotrež budźa so pola Narwy wotbywacź, pschitomny był. Kněžor Wylem po morju do Ruskeje pschijědźe a w Revalu na rusku semju stupi. Wot tam wón w runej měrje do Narwy pojědźe, hdyž smeje bydło pola wjelekrócźneho milionara Polowzewa. Tutón, kiž je swoje hoborske samoženje psched někotrymi lětami po smjerći swojeho pschichodneho nana, barona Stieglitza, hischće s herbstwom 50 milijonow rublow pschisporił, je zarej a němskemu kněžorej pjecź swojich domow poskicźił, na kotrychž wuhotowanje je wón pjecza njesměrne sumy wudał. Saměr, kotryž němskeho kněžora do Ruskeje wjedźe, je w prěnim rjedźe wojerskeho waschnja. Njedźiwajzy na to pak budźe kněžor Wylem, hdyž budźe s zarowym hosćom, też wo politiskich należnosćach s nim jednacź. Na to pokasuje, so kněžora kněžorstwowy kanzler s Caprivi a jedyn pschednoschazy radźicźel s ministerstwa swonkownych należnosćow pschewodźataj. Wo czim budźetaj knježerjej jednacź, so hacź dotal tajne dźerži. Mylili pak bychmy so, hdy bychmy měnili, so móhł wopyt kněžora Wylema w Ruskej němsko-awstriski swjask do praschenja stajicź. Jednanja bjes woběmaj knježerjomaj budźa drje so jenož na rusko-němske należnosće pocźahowacź. Hacź dotal su poměry bjes Němskej a Ruskej s najmjeńscha swonkownje dobre byle, nadźějomnje so wone s wopytom kněžora Wylema pschi zarowym dworje hischće polěpscha.

— Do Sibyllenorta je runje sběrka narańscho-afriskich brónjow dóschła, kotrež je lieutenant s Behr-Negendank, kiž w němskim narańscho-afriskim wójsku skužy, kralej Albertej darił. Wschě sběrzyne pschedmjety su so pschi dobyczu Buschirioweho lěhwa 9. meje 1889 pola Bagamoyo nadobyle. Ssu to mnohe lebije, heje, proki, tykowy, schipy, žekery, mjecze, pólrowe rózki, patronowe tosche, truby, khorhoje a wschelaka pycha na hłowu a wokoło schije.

— Wjerch Bismark, kiž w tu khwilu w Kissingskich kupjelach pschebywa, je so wóndano wot wuherskeho sapósłanza Abranyia wopytał. Tutemu je wjerch Bismark skorżił, so so jeho rěcze cźasto wopak wukožuja. Skowólne wunamakanje je, so wón pschecźiwo kněžorowej politizy schkara. Kaž prjedy, tak też wón hischće dźenža sa tym steji, so by so Němska po pucźu stroweje politiki wodźiła, kotrejež saměr je sakhowanje měra. Wo sadźerženju někotrych němskich nowin, kotrež su so wot njeho podpjerake, hdyž je wón s kanzlerom był, wón s jěrym žortom spomni, je s pšami pschirunajo: „Te mje najbóle kušaju, kotrež prjedy najlěpje posłuchachu, tola jich kušanje mje njeboli, dokelž je so s tym ludowa luboscź cźim bóle na hnujaze waschnje ke mni pschiwobrocźiła.“ Wo semrjetym awstriskim ministrje Andraßyu Bismark praji: „Lěto, kotrež je Andraßya pohrjebało, je też mje pohrjebało“, a hdyž Abranyi praji: „Waschа swětkosć tola do stawanja morwych wěri?“ wón wotmolwi: „To je potajnosć pschichoda; w politizy wschak niczo njemózne njeje“.

— K nasymskim manevram pruskeho wójska w Schlesynskej 17. septembra kněžor Franz Josef pschijědźe. W hłownym kwartěrje na hrodźe Rohnstocku so wón s kněžorom Wylemom setka. Pschi skhadźowanzy kněžorow budźe sakski kral pschitomny. Němski kněžorstwowy kanzler Caprivi a awstriski minister swonkownych należnosćow, hrabja Kalnoky, budźetaj njedaloko Rohnstocka w hrodźe hrabinki Schweinitz bydlicź.

Franzowska. W Dahomeju w nawjeczornej Afriziy su Franzowsojo sašo maku bitwiczku wobstacź měli. Cźrjóda wojakow dahomejskeho krala so w nozy 12. augusta k naßypam města Kotonu bliżesche. Franzowskej wójnskej łódźi „Najade“ a „Roland“ mórski brjóh s elektriskim swětkom posswětlischtej, tak so mózachu Franzowsojo do Dahomejskich tsělecź a so sa cźěkazymi puschcźicź. Rano krwawe slědy namakachu a jeneho franjeneho sajachu.

Jendželska. Duch njepossłuschnosće a njespokojnosće so w jendželskim wójsku a łódźstwje pschezo bóle schěri. Psched krótkim su muźstwa trainskeho bataillona, w Chatamje stejazeho, swojim offizěram possłuschnosć sarjekke, swucźowanischćo wopuschcźike a so někotrych magazinow mozowake, kotrychž durje a wokna wone saracźichu. S pomozu druhich wojakow buchu spjecźiwe muźstwa pokorjene. Chatamski komandant, generalny major Goodenough, je njepossłuschnych do pschepytanja wsał a spjecźowarjow, něhdże 15 hacź 20 muži, s arrestom po 28 dnjach sasudźił. Muźstwa so wobcźežowachu, so su podwyschzy wojakow bjes dowolenja offizěrow nusowali, njedźelu konjazy grat, bróń atd. rjedźicź. Dokelž wobcźežowanja niczo pomhake njejsu, su swoju njespokojnosć se sjawnej njepossłuschnosću pokasali. Poslednju njedźelu su so někto sasu wojazy w Chatamje spjecźowali. Njespokojni wojazy konjazy grat a sedka rosrěsachu. Sasu běsche njedźelska skužba, na kotruž skorżachu. Dla směschka, kiž je sandźeny tydźeń w trainskim bataillonje był, su posdźischo hischće dweju podwyschkow se skužby puschcźili a jeneho sajeli. K sdźerženju porjada wotdźělenje wojakow pschezo pschihotowane steji.

Schpaniska. Pschi mórskim brjosy poknózneje Afriki Schpaniska nětkotre twjerdźišny wobšedźi, kotrež je marokkowskemu khěžorstwu wotdobyła. Jena tychle twjerdźišnow réka Melila. W njej schpaniske knježerstwo nětkotrych hłownikow kabylskich splahow jatych dźerži, kotsiž šu schpaniskich pschekupzow njedawno nadpanuli a wurubili. Kabylojo šu nětko 12,000 muži šylni psched Melilu pschicźahnuli a šu k schpaniskemu guvernérej póšłow se žadanjom póšłali, so by jatych Kabylow hnydom puschczik. Kabylojo hroža, so šo do Melily dobudu a město snicža, je=li so šo jich žadanje hnydom njedopjelni. Schpaniske knježerstwo je do Melily rucže wjetschu liczbu wojakow póšłało a s dobom marokkowskeho sultana namołwjało, so by njemérnych Kabylow rosehnał a porjad postajił. Je=li so by šo sultan kombźił, pschecźiwo Kabylam sakroczicź, chze schpaniske knježerstwo kraj wokoło Melily wobšadźicź. Tež franzowske knježerstwo je šwoje wójskowe wotdźelenje pschi algirsko=marokkowskich mjesach poššylniło, so by Kabylam wobarało.

— Na Karolinskich kupach, kotrychž dla bě šo psched nětkotrymi létami Schpaniska s Němskej swadźika, Schpaniska po sdaczu jenož po mjenje, niž pak se skutkom knježi. Na kupje Jap šu tamnischi dźiwi wobydlerjo wotdźelenje schpaniskich wojakaw, kotsiž njewobrónjeni w lěšu drjewo puschczachu, nadpanuli. Jedyn lieutenant a 27 muži bu saraženych, drusy czeknuchu. Karolinski guvernér parnu łódź k kupje Jap póšła, so by domoródnych wobydlerjow khostał, tola dwaj wupóšłanaj czołmaj dyrbjeschtaj šo psched šylnymi czrjódami domoródnych wrócicź. Nětko dyrbitej šo dwě wójnskej łódźi k kupje Jap póšłacź; pschetoż njekhostani dźiwi domoródni wostacź nješmědźa.

Rußowska. Khěžorske manevry pola Narwy, na kotrež je zar němskeho khěžora pscheproššył, šo 19. augusta sapocznu. Pschi nich budże wjele sajimaweho widźecź. Budże šo šylnje tšelecź, dostanje dźe kóžda kanona 120 wutšelow, pěschkojo po 120, jězdni po 50 patronach sa tšélby a 15 sa revolwry. Budźa šo najnowsche wunamakanja wójnskeje techniki nakoženź, kaž poššwětleńske pschiprawy k wojowanju w nozy, powětrowe ballony, velozipedy atd. Baltiska želesniza budże sa cžaš manevrow wójnšzy pschiprawjena. S najwyschschim rosšudźerjom budże wulkowjerch Wladiměr. Manevry šo sopocznu a skóncza s zarskim pschikasom. W Zischkowizach a Janiburku šo pólne hojernje sarjaduja. Bjes tymaj městomaj budże šo, kaž šebi myšla, rosšudna bitwa bicź.

— Ruske nowiny šo žiwje s podawkom nakkaduja, kiž je šo w Bělostoku stał a šo na šlědowaze waschnje měł: Loni je do Bělostoka lékał dr. Granowski pschicźahnuł a šo tam na Lipowej drósy sašydlił. K domej šlušcha šadowa sahroda, kotrejež jena strona s prósdnym městnom mjesuje, na kotrymž židowske dźěczi s wulkim harowanjom hraja. Tak bórsy hacž šad srawicź póczne, židowske hólczišta do sahrody šad kranucź khodźa. Popanu=li nětkotrych pakostnikow a khostaja jich, židźa do domu s kamjenjemi mjetaju a žiwjenje jeho wobydlerjow wohroža. Dr. Granowski ma 8 dźěczi wot 2—15 lět. Wě šo, so dźěczi w lěczi zyły dźeń w sahrodze šydaju. Pschi jenym židowskim bombardemencze doktorowy 11létny hólczež s kamjenjom ranu do wóczka dosta, kotraž šebi 14dnjowe hojenje žadasche. Dźešacź dnjow posdźišcho pjeczlětnej dźowczičžzy kamjeń do hłowy sleczi a ju tak czežko srani, so bórsy wumrje. Schtó chzył šo temu dźiwacź, so šo nana, dr. Granowskeho, rosnjembrjenje smozowa. Dźeń 18. julija popołdnju w 4 hodźinach 15létne židowske hólcziško lepichu, runje hdyž bě šad kranuko. Hólza do konjemza sawrjechu a dr. Granowski jemu na czoło a do woblicza se žerjatym kamjenjom šlowo paduch w ruskej, němskej a hebrejskej rěczi napiša. Nasajtra šo židźa tehole pokhostanja dohladachu. Wot 1 hodźiny popołdnju šo psched doktorowym domom sběžecź poczachu. Najprjedy bě jich něhdże 200, kotsiž tam herjekachu a hwisdachu. Hromada bjes pschestacza roscżesche. Wokoło 7 hodźin bě šo hižo na 1000 židow tam nahromadźiło, a wobkhad po drósy bě njemózny sczinjeny. Polizija napschecźiwo židam sakroczicź njemóżesche, dokelž běchu 6 polizistojo pschešłabi pschecźiwo wulkej czrjódze herjekarjow. Dyrbjachu šo s tym spokojicź, so dom dr. Granowskeho psched židami schkitowachu. Dźeń 24. julija šo cžełko Granowskeho dźowki, kotraž bě na ranu, s kamjenjom sraženu, wumrjeła, khowasche. Židźa pohrjebny cžah wobstupichu a jón wušměchowachu. Wjele kamjenjow na kaschcź saraženeho dźěcźa padasche. Polizija bě do zyła hłowu shubiła a njewjedźesche, kak móhła židam wobaracź.

Amerika. W Argentinskej šu šo po wotstupjenju presidenta Celmana wobstejnosce trochu polěpschiłe. W hłownym měsce Buenos Aires je wulke wješele bjes wobydlerstwom, so je hidźeny Celman knježerstwo složicź dyrbjał. Revoluzija, s brónju poražena, je na pošled tola hischcże dobyła. Sa noweho presidenta šu Pellegrinia wuswolili.

— W New=Yorkskim stacże na želesnizach wschitzy sastojnizy a dźěłacźerjo strajkuja. Direktorojo želesnizy šu hacž dotal wschě žadanja strajkowazych wotpokasali a šu mnohich nowych sastojnikow pschistajili. So bychu strajkowazy njespytali, wobkhad na želesnizy s mozu pschetorhnucź, ju 1000 polizistow strażuje.

Krótke wješele, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Sa nětkotre dny Jurja a hischcże jeneho jeho towarschow sawołachu, so byschtaj w tajnej kenzliji wulki a cźežki aktowy khamor pschestajiłoj. Sskužobnik s kenzlije jimaj pomhasche; nětajki wyschschi sastojnik jim pschi tymle dźěle roskasowasche. Mjes tym so šo cźi tšjo s khamorom cźahachu, se sadnjeje jstwy kenzlije wošobny knjes pschinidźe.

Tutón knjes nichtó druhi njebě, hacž wjele mjenowany minister hrabja Brühl. „Menzelo!“ wón praji, „hdyž budże tale wěz jowle srjadowana, seschiwk aktow, kotryž šym wam na wasche pišne blido położił, hnydom wyschschemu finanznemu direktorej pschepodajcże.“

„Kaž poruczecże, wascha exzellenza!“ Menzel šo hłuboko klonjo wotmołwi, a Brühl šo do šwojeje jstwiczki wróczi.

Tole bě po tajkim tajny sekretar Menzel, do kotrehož bydła běsche Jurij tón korb drjewa nošył! Jurij šebi muža tamneje blědeje, wurudźeneje žónskeje bliže wobhlada. Muž běsche zyle hinaschi, hacž žona: s kulojtym brjuschkom, połnymaj lizomaj, wot wina cžerwjenym mjeswoczom a šo šmějazym kulojtym wobliczom.

Jurjowy towarsch šo skónczńje wotšali, mjes tym so Jurij hischcże wosta, dokelž mějesche hischcże khwilku popomhacź. Hdyž běsche hotowy, tež wón po skhodźenkach šewjerneje kulojteje wěze w kucże wjetscheho hrodowskeho dwora dele dźěsche a tam hólczka setka, kotryž na skhodze w kucźiku stejo hórke šylsy ronjesche.

Želninwy šo Jurij woprascha: „Psche cžo płaczejesch? Hdże dha chzesch?“

„Ja chzych“, hólczež wotmołwi, „k šwojemu dźědej. Ale ja jeho w tym wulkim hrodze njenamakam. Duž k šwojemu nanej dźěch, ale —“

„Ale?“ šo Jurij woprascha, dokelž šo hólczež wotmjelcża.

„Ale mój nan je mje won wucźerił“, hólczež s bolosczu móht rjez sawoła, „a je mje nabicź chzył, dokelž šym do hrodu k njemu pschischoł. A ja šym tola tak jara hłódny, a mojej šotsje tež. A macź pjenjes nima — a s zyła niczo — a jara płacże.“

„Schtó twój nan je a kak dha réka?“ šo Jurij praschesche.

„To prajicź nješměm“, dźěczo wotmołwi, „hewak mje wón nabije, ach! a kak mje pschebije!“

„A twój dźěd? Je=li so mi tež wo nim njerjeknjesch, kak réka a schtó je, cże k njemu dowjesczź njemózu.“

„Mój dźěd je duschny“, dźěczo wješoke praji; „tón mje njebije a nam tež hłodu tradacź njeda. Wón jstwy tepi a šo Knot mjenuje.“

Nětko Jurij doscź wjedźesche, wošebje, hdyž šo dohlada, kak je dźěczo na tajnu sekretarowu Menzelowu podobne. „Njejšy ty maly Menzel?“ šo wón hólczka woprascha. „Ja šym wóndano twojej maczeri połny korb drjewa a hischcże brěmjeschko pschinješł.“

Hólczež šo strachocźiwy wohladowasche. Potom s hłowu kiwajo a dowěrnje wotmołwi: „Haj, ja šym Menzelez Gusta. Ale to Bože dla nikomu njepraj. A nětko, dobry pschecźelo, mje k mojemu lubemu dźědej dowjedź.“

Jurij jeho k dźědej dowjedże, pschi šebi rospominajo, kajke šu to dźiwne wobstejnosce mjes dźěsczom a jeho nanom a dźědom.

W symje, kotraž wjele swješelenjow pschinješe, mějachu wschitzy noscherjo wošebje napinazu šłužbu a dyrbjachu po nozach s wjetscha ani njepósnawschi na šwojim měsce pschebywacź, dokelž šebi ani minuty wěsczi njeběchu, so šo njesawoła: „Noschadło!“ Potom dyrbjachu noscherjo, na kotrychž běsche šo runje rjad dóschoł, šwoju cźopku jstwiczku wopuschczicź a w kušatej symje, cžasto w hustym mjeczelu a pschi woschkrucże baloke pucże noschadło, kotrež běsche druhdy doscź wobczežene, po wulkim měsce nošyczź. Tajkele pucże mějachu porjadnje pschi spočatku dwórskeho bala khodźicź a saso s kónz bala, schtož běsche s wjetscha w sažnych rańschich hodźinach.

S tepjerjom Knotom běsche šo Jurij trochu spschecżelił, a tamón šo wjazy njetajesche, so je tajny sekretar Menzel jeho pschichodny šyn, so pak šo teho hańbuje. „Tajkile šlępz“, Knot šwarjesche, „mje saprěwa, ale dobry doscź šym, so jemu žonu a dźěczi žiwju, mjes tym so wón šwoje rjane dokhody jenicžzy na šo wužiwa a hrěschnje

pschecźinja. Se ßwojim cžaßnym ſbožom dyrbi moja wboha dźowka ſapokuczicź, ſo je ßo knjeni tajna ſekretarowa ſcźiniła. Hdy by tola radſcho knjeni dwórſka wónzuchirjedźerjowa abo knjeni dwórſka pßycźa hólzowa rěkała, pſchetoż wobaj ſtaj pěknaj, duſchnaj muźej. Juſje, luby hólcźe, je ſaßo komorny bal, a rjad ßłużby je ßo na mnje dóſchoł. Mam khachle w pokojzy lěweho dźěla hroda w prěnim poſkhodźe tepicź. Je=li ſo ſmějeſch khwilku prósneho cžaßa, ke mnje jowle horje pohladacź pſchińdź. Mój kmótr, dwórſki ßłużobnik Walter, chze mi něſchto ſkhowacź wot teho, ſchtoż wot hoſcźiny wyſche woſtanje, wot cźehoż potom też ßwój dźěl doſtanjeſch. Do poknozy pak njekhodź."

Jurij ßebi to dwójzy kaſacź njedaſche. Jemu a Knotej ßłóbne kuſki, kotrež běchu wot kralowſkeje hoſcźiny wyſche woſtałe, wubjernje ßłodźachu; mjes nimi běſche też bleſcha wuherſkeho wina, wot kotrejež běſche jara mało wotpite. Wonaj wjecźerjeſchtaj, ßo pſchi jenych ſ tych njeßmérnje wulkich khachlow cžapnuwſchi, kotrež ſchcźěpy drjewa hnydom ſ hromadami pózerachu. Pſchedjſtwa, w kotrejž muźſkaj pſchebywaſchtaj, běſche ſ lampu, kotraž ſ wjerćha dele wißaſche, jeno ßłabje rosßwětlena, a woßebje w kucźe wokoło khachlow běſche kaž poł cźma. Dokelž běchu ſale a jſtwy, w kotrychž ßo komorny bal wotbywaſche, w druhim kónzu hroda, běchu ſynki ſchumjazeje hudźby a hołk, kajkiž hewak pſchi rejach je, tudy jenoż mało ßłyſchecź.

Tepjeŕ k Jurjej dźěſche: „Ty trjeba nimaſch, tak jara wótſje ſo mnu rěcźecź. Hdyž je wokoło mje tak cźicho, kaž nětkle, dha nimale zyle derje ßłyſchu. S zyła ßo ſ mojej hłuchoſcźu pſcheměnja, pſchi cźimž wjedro wjele cźini. Druhdy mi je, jako by mi hórniſchcźo pſched wuſchomaj leżało, a druhdy ſaßo zyle derje ßłyſchu. Poßłuchaj! něchtó pomału dźe! To ſtaj muźſkaj, ale ßłużobnaj njejſtaj! Skhowaj ßo a ſkoč ſa khachle — ale khětſje!"

Knot ſbytki wjecźerje rucźe ſady khachlow ſkhówa, hdźež Jurij hižo ſtejeſche. Knot ßam ßo pſched nješcźu cžapnu, ßo poł waliwſchi, jako by wußnuł byk.

Dó jſtwy muźſkaj ſtupiſchtaj, wot kotrejuž mějeſche jedyn tſirózhojty kłobuk ſ cźecźom na hłowje a dejmantowe ſpiny na rejwanſkimaj cźrijomaj, kotrajž runja źidźanymaj wuſchitymaj nohajzomaj pod płaſchcźom won kukaſchtaj, mjes tym ſo druhi draſcźeny njebě, kaž ſemjan.

„Wěrno je", prěniſchi praji, „pſchecźiwo nam ßo něſchto plecźe. Ale nětko je ważne, ſo někajki wěſty dopokaſ doſtanjemy, ſo ſhonimy, ſchto naſchi pſchecźiwniźy — ha! też tudy ßamaj njejßmój!"

Wón na tepjerja pokaſowaſche, kotryž cźinjeſche, jako by krucźe ſpak.

„Exzellenza", druhi ſnapſchecźiwi, „teho ßo hladacź njetrjebacźe. Byrnjeż njeſpak, tón cźłowjek je hłuchi kaž pjeńk".

„Hdy bychmy", tón ſ cźecźatym kłobukom bóle mjelcžo dale dźeſche, „tudy muża nadeſchli, kotryž wo potajnſtwje wě a nam ſa wulku hromadu ſłota wěſtych dopokaſmow ſa pſchißahanſtwo pſchecźiwo nam wobſtaracź ſamóże: dha by nam pomhane było. Luby Grundmano! Hladajcźe, ſo někajkeho krajneho ſaſtojnika wußlědźicźe, kotryž je njerodny, pſchecźinjerſki, abo nawopak ſkupy doſcź, ſo ſa pjenjeſy wſchitko dokonja, ßebi wſchitko ſwaži. Je=li ſo tajkeho nadeńdźecźe, dha ßo ſpuſchcźejcźe na moju a ßwojeho knježerjowu dźakownoſcź."

„Ja chzu cźinicź, ſchtoż móžu", druhi wotmolwi, „a ßebi też hižo na tajkeho cźłowjeka myßlu".

„A ſchtó by tón był?"

Tudy Knot, jako by ſ hłubokeho ſpanja wotzucźił byk, nahle poſkoczi, ſ woběmaj rukomaj ſe ſchcźěpami mjetacź a je do khachlow ßuwacź pocźa. Muźſkaj, kotrajž běſchtaj ßo dotal poł wótſje roſrěcźowałoj, hnydom womjelknuſchtaj a ßebi ſcheptajo ßo ſe jſtwy wotßaliſchtaj. Hakle, hdyž jeju krocźele wjazy ßłyſchecź njeběchu, Knot ſe ßwojimi ſchcźěpami mjetacź pſcheſta. Wón ruzy ſpuſchcźi a ſe ſtyſknym hłoßom ßam ſa ßo dźeſche: „Dźi mi, helſki ſpytowarjo! Sanicź, o Bożo, ſky ſamyßł tehole Mefiſtofela!"

„Mefiſtofel tón muż rěkaſche?" ßo Jurij praſcheſche, ßo ſe ſady khachlow won drapajo. „Ssměſchne mjeno! Schtó dha tónle Mefiſtofel je? a ſcźe wy ßłyſchak, ſchto wón bamborjeſche? Schto wón měnjeſche ſe ßwojim pſchißahanſtwom, ſ tym krajnym ſaſtojnikom a ſe ſłotom?"

„Hacź teho ſpytowarja ſnaju?" Knot khmurny wotmolwi. „Po rěcźi ßym ſhódak, ſchtó je. Běſche to dobry jandźel, abo ſchibały cźert, kiž je hórniſchcźo pſched mojimaj wuſchomaj wotwalił, ſo bych ſpytowarjowu rěcź ſroſumicź móhł?"

„Kak wy ſpodźiwnje rěcźicźe?" Jurij ſaſtróżeny rjeknu. „Wy ßo tola wot cźerta ſaßlepicź dacź njebudźecźe a Mefiſtofelej ßłużicź njeſechzecźe?"

„Ja? Bóh ſwarnuj!" Knot praji. „Radſcho njech mje ſe ſchtyrjomi konjemi rostorhaju. Ale — ale — hdyž chzyſche tón druhi mjeno pſcheradnika wuprajicź, kotryž ßo ſe ſłotom kupicź da, mje tajki ſtrach pſchewſa, ſo ſe ſchcźěpami ſakhadźecź pocźach a teju dweju ſeſcherich. Ty pak, luby pſchecźelo, mjelcź, — Bože dla mjelcź wo tym, ſchtoż ßy wot teju muźſkeju a wote mnje něſchto ßłyſchał."

„Ty mój knježe!" Jurij ſe ſtrachom pocźa, „pſchi wſchěm bledźenju dźě ßym zyle ſabył, ſo mje delekach trjebaju". A wón běżeſche, ſchtoż móżeſche. (Pokracźowanje.)

Znjowy khěrluſch.

Pójcźe, wy ludy, nětk pokna je wutroba naſcha,
Njech ßo też ſ płómjenjom ſahori wutroba waſcha!
Radne ßu žně,
Staroſcź wſcha podarmo bě,
S kotrejž ßo ludźo ßnadź traſcha.

Pyſch ßo, ty woltarjo, dźenßa ßo dźakowacź dźemy,
Bohu we njebjeßach khěrluſch ßwój ſaſpěwacź chzemy!
Dźakujcźe ßo,
Dobroty Boże khwal wſcho,
Kajkeż je hromadźe žnjemy!

Wſchitzy ßo na jene ſhromadźcźe, ſtari a młodźi,
Pósnajcźe móz, kiž tu ſ niczeho wjele nam ſplodźi!
W nozy, hdyž ſpach,
Wotehna wona wſchón ſtrach,
S nami też dźenßa h'ſchcźe khodźi.

Dźiwy najkraßniſche Boże ßmy widźeli wſchitzy,
Cźinił je nad nami Bóh je, hdyž leżachmy ſpizy.
Haleluja!
Stworjenje wjeßele ma
Na Božej bohatej pizy.

Bożo, ach daj, ſo te dobroty w pomjatku maju
Wſchitzy cźi, kotrychž ßy žohnował po zyłym kraju!
Pomhaj też nam
K pſchichodnym duchownym žnjam
We twojim njebjeſkim raju! D.

Ze Serbow.

S Budyſchina. S pſchihotami ſa wulki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń je ßo hižo ſapocźało. Knjes wyſchſchi ſeminarſki wucźeŕ Fiedleŕ, kiž je wot lěta 1860 ſ knjeſom kantorom Kozorom wſchě wulke ßerbſke ſpěwanſke konzerty wodźił, hižo pilnje ſpěwarki ſpěwacź wucźi. Kóždy tydźeń ßo ſchtyri krócź ſpěwarki pſched nim ſhromadźeja. W bliżſchim cźaßu też ſpěwarjo na rjad pſchińdu.

— Knjes Jakub Nowak ſ Kaſchez, kiž je w Prahy ßwoje theologiſke pruhowanje wobſtawſchi w Budyſchinje jako jenolětny dobrowólny wojak ßłużił a potom hiſchcźe na duchownſkim ſeminarje w Kelnje lěto ſtudował, je ßo do Sſerbow wrócźił. W bliżſchim cźaßu wón duchownſke ſaſtojnſtwo jako kapłan w Ralbizach naſtupi.

— Tſi ßamomordarſtwa, dwě w Budyſchinje a jene na Židowje, ßu ßo w běhu někotrych dnjow ſa ßobu wobeſchłe. Ssobotu popołdnju je ßebi fotograf Leue, pod bórklinom bydlazy, ſ jědom chankaliom, kotryž ßo wot fotografow pſchi fotografowanju trjeba, ſawdał. Leue je hižo dołhi cźaß bědny byk a ßebi teho dla niczo ſaßłużicź njeje móhł. So by ßo wot ßwojeje žony ſeźiwicź dacź njetrjebał, je pjecźa ßwojemu žiwjenju kónz ſcźinił. Druhi ßamomordaŕ je jedyn wojak, ſ mjenom Axt, wot 6. kompagnije tudomneho regimenta. Axt bě póndźelu rano někotre mjeńſchiny prjedy ßwojich towarſchow ſ łoża ſtanuwſchi koſchlaty na potrjeb doběžał a ßebi tam ſ magazinſkeje tſělby kulku do hłowy tſělił. Kulka bě nop pſcherasywſchi do wjerćha ſlecźiła. Najſkerje je ßo Axt khoſtanja ßo bojo ſatſělił. Pſchi półvrowym magazinje ſtražujo bě wón njedźelu w nozy ſ mucźnoſcźu wußnuł a ßo ſpizy wot patrouille pſchekwapił. Wótru patronu, ſ kotrejž je ßwój ßamomordarſki wotpohlad dozpił, je ßebi najſkerje ßobotu pſchißwojił, hdyž je ßo pola Maleſchez pſchi ſwucźowanju wójnſkeho tſělenja wobdźělił. Móżno je, ſo je ßo hižo tehdy ſe ßamomordarſkimi myßlemi noßył. Njemóża ßebi hewak wukożicź, kajkeje pſchicźiny dla je wótru patronu ſpakoſcźił. Je pſchi tym wjele pſcheklepanoſcźe nakożicź dyrbjał; pſchetoż hnydom po ſwucźowanju, a poſdźiſcho hiſchcźe ras w Budyſchinje, ßu wojakow pſchepytali, hacź ßnadź žadyn ſ nich patrony ſkhował njeje. Tſecźe ßamomordarſtwo je ßo wutoru rano na Židowje ſtało. Dźěłacźeŕ Měrcźin tam je ßo w ßwojim wobydlenju w pinzy ſpody ſtwineho ſchpundowanja woběßnuł. Hdyž bě ßo jeho žona

wotßaliła, je wón durje ſ nutska ſe ſaßuwakom ſawrjeł, pinzu wotewrił a pſches pinzynu dźěru wuſku tołſtu deſku położił, ſa kotruż bě powjas pſchiwjaſał. Potom je ßo na pinzynu kromu ßynuł, ßebi powjas wokoło ſchije ſadźernuł, ßo do pinzy puſchcził a na tajke waſchnje ßwojemu žiwjenju jako ßamomordar kónz cźinił. Měrcźinowa žona ßo domoj wrócźiwſchi a ſtwine durje ſawrjene namakawſchi, hnydom na něſchto ſke tukaſche a jenemu hólzej ſ woknom do jſtwy nuts ſaléſcź da, ſo by durje wocźinił. Do jſtwy ſtupiwſchi ßo žona dohlada, ſchto bě ßo ſtało a hnydom muža wot powjaſa wotrěſnu. Tola bě hižo pſchepoſdźe, w jeho cźěle žiwjenja wjazy njebě. Pſchiwołany lěkař móžeſche jenoż Měrcźinowu ßmjercź wobkrućicź. Měrcźinowe, kaž też Artowe cźěło ßu do Draždźan do kliniki póßkali.

— Sańdźenu wutoru popołdnju je dźěkacźeŕ Liebmann, kruſchwy ſe ſchtomow na nowoſalzſkej dróſy ſchcźipajo, ſ kruſchenje panuł a ſe ſadnjej hłowu tak njeſbožownje na kamjeńtnu dróhu ſraſył, ſo je hnydom myßle ſhubił. Snjeſboženeho ßu do měſchcźańſkeje hojerńje donjeßli, hdźež je hiſchcźe tón ßamy dźeń w nozy wumrjeł.

— Měßačnika „Łužica“ je cźißko 8. (auguſt 1890) wuſchło. Wobßah: Wot njeje list. J. F. K. — Lěs šumi. (Hońtwjeńska legenda.) Spisał Wladimir Korolenko. Přełožił Adolf Sommer. — Listy Handrija Zejlerja. Podawa jako přinošk za žiwjenjoběh basnika dr. Ernst Muka. — Łužica so womłodźuje. J. Šewčik. — Tři směški H. Zejlerja. — Holčo bjez khiby. Bolesl. Jablonský. Přełožił J. B. — Drobnostki wo H. Zejlerju. Podał H. Jordan. — Dopis za Łužicu. Wo hrodźišćach zwonka serbskich Łužicow. Wot Jenča-Drježdźanskeho. Za Łužicu přełožił E. M. — „Hory módre, ja was znaju!“ J. L. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Należnoſće towarſtwow. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Wuhódanje kamjenjoweho napisma. — Nawěſće.

S Boſchez. Pſchi njewjedrje, kotreż ßo ſańdźenu póndźelu nad naſchej wßu a wokolnoſcźu ſcźeże, błyſk do jeneje pſcheńcźneje pópy dyri a ſapali.

S Noweje Wßy pola Huſki. Wóndano ßo poß tudomneho žiwnoſcźerja Hänchena ſhubi. Hdyž bě ßo poß ſa dwaj dnjej ſaßo domoj wrócźił, bě kußaty a dźiwi a Hänchena a Hänchenoweho ßyna ſkuſza. Někotre dny poſdźiſcho poß ßwitnu. Dokelž běchu naſhonili, ſo je poß prjedy teho w Koßarni někotre druhe pßy ſkuſał, dachu jeho wot lěkarja pſchepytacź. Tutón ſpóſna, ſo je poß ſkaženy był. Duž je ßo nětko wot hamtſkeho hejtmanſtwa poručiło, ſo dyrbja ßo pßy w Nowej Wßy a wokolnych wßach hacź do 6. novembra na rjeczas wjaſacź. Schto je ſ pſchicźinu, ſo ßo pßy létßa woßebje w Łužizy pſchezo ſaßo ſkaža, ſkótni lěkarjo hiſchcźe dowußlědźili njejßu. Hubjene wothladanje pßow njemóže jeniczźy na tym wina bycź, pſchetož runje pola tajkich pßow je ßo ſkaženoſcź pokaſała, kotreż ani tradacź ani ſymu mrěcź ani na rjeczaſu ležecź njetrjebaju.

Se Sdźara pola Klukſcha. Poßlednje dny tamneho tydźenja je mandźelſka tudomneho wobydlerja Schuſtera na žałoßne waſchnje žiwjenje ſhubiła. Schuſterka, kotraž dźěcźo cźěſcheſche, je w nozy k ßo palazej nóznej lampzy petrolej pſchilinuła. Pſchi tym je ßo petrolej w bleſchi ſapalił a bleſcha je rosbuchła. Sſo palazy petrolej je ßo na Schuſterku kinuł, tak ſo je ßo ta na dobo pſches zyło paliła. Jeje muž pſches jeje kſchiki wozucźiwſchi drje hnydom płomjenja podbuſy, tola wobžaromna žona bě ßo hižo žałoſtnje wopaliła. Jeje rany běchu tak ſke, ſo wona hižo na druhi dźeń w wulkich boloſcźach ducha ſpuſchcźi. Tutón ſrudny podawk je ſaßo ſ warnowazym pſchikładom a powucźenjom, ſo ßo petrolejowym lampam nowy wolij pſchilinucź njeßmě, prjedy hacź ßo wuhaßke njejßu. Kelko cźłowjekow je tola hižo dla njewobhladniwoſcźe a njewědomoſcźe pſchi pjelnjenju petrolejowych lampow boloſtnu ßmjercź wumrjeło.

S Barta. Sańdźenu njedźelu wotměwaſche ßerbſka ſtudowaza młodoſcź w Vogtez hoſcźenzu w Barcźe ßwoju 17. hłownu ſkhadźowanku po programje, kaž bě jón wubjerk ßobotu poſtajił. Popołdnju w 4 hodźinach hižo běſche ßo łubja ſe ſtudentami a hoſcźemi napjelniła. Saſtupnik hłowneho ſtarſcheho k. stud. theol. Mróſak wotewri ſkhadźowanku ſe ſpěwom „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ a powita ſ wutrobnymi ßkowami hoſcźi a ſtudentow. Potom wuſwoli ßo knjes Jakub Schewcźik jako nowy hłowny ſtarſchi ſa pſchichodne lěto a poſtaji ßo měſtno pſchichodneje hłowneje ſkhadźowanki. S rosprawow ſtudentſkich towarſtwow, kotreż ſcźěhowachu, widźachmy, ſo jenoż hiſchcźe „Sserbowka“ a „Sorabicum“ po ſnatym waſchnju dźěłatej. Druhe towarſtwa ßu dyrbjałe dla njepſchihódnych wobſtejnoſcźow w ßrjedźnych ſchulach nakhwilnje dźěłacź pſcheſtacź. Knjes farař Răda powita ßo ſ hrimotazej ßkawu do ſkhadźowanki. Dale ßkawjachu ßo hiſchcźe pſchitomne knježny a knjenje. S rosprawy wo Sejlerjowych ſpißach ſhonichmy, ſo ßo ſchtwórty a poßleni ſwjaſk bórſy docźiſchcźi, ſo pak mamy hiſchcźe tójſchto dołha. Knjes farař Wjelan běſche na wudacźe Sejlerja 100 hriwnow ſtudentam darił. Wě ßo, wunjeße ßo też tutemu wótcźinzej hrimotaza ßkawa. Po pſchecźitanju protokola ſkónczi ßo ofizialny dźěł ſkhadźowanki ſe ſpěwom „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“. — Wjecźor hrajeſche ßo ßerbſke dźiwadło: „Prażſki wuj“ a „Kak Pětr lěkari“. S daloka a ſcěroka bě ßo ßerbſki lud ſeſchoł, ſo by widźał ßerbſke dźiwadło. Hacź do poßlednjeho kucźika bě wſcho pſchepjelnjene, wjele, wjele, kotſiž do cźaßa pſchiſchli njeběchu, dyrbjachu delekach wostacź. Sahroda, haj też dróha pſched korcźmu bě pokna ludu, kotryż podarmo na ſaſtup cźakaſche. Dźiwadło ßo wubjernje hrajeſche. Woßobnje lubjeſche ßo hra a pyſchna draſta knježnow Wicźaſej a knjenje Ramſchoweje. Też hrajerjo ßwoju wěz hacź na najlěpje pſchedſtajowachu. Žiwy ßměch a mózne plazanje ßwědcźeſchtej wo ſpokojnoſcźi pſchihladowarjow. W pſcheſtawzy mjes woběmaj kruchomaj roſpſcheda knježna L. Wicźeźkez ſa 12 hriw. 36 np. rózicźkowa na wudacźe Sejlerjowych ſpißow. Po dźiwadle ſabawjachu ßo pſchitomni hiſchcźe hacź do ßrjedź nozy we wjeßelej ſabawje. Cźiſty wunoſchk wucźini něhdźe 50 hr. — Póndźelu běſche ſhromadny wulět do Hrodźiſchcźa. Tu poczeſcźi naß k. kantor Sarjenk ſe ßwojim wopytom a dari ſa wudacźe Sejlerjowych ſpißow 6 hr. Pſchi wulécźe ſpominaſche ßo na dweju ſemrjeteju dobroczerjow ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe, na njebo k. prof. dr. Pfula a njebo knježnu Langez, a poczeſcźi ſhromadźiſna jeju wopomnjecźe ſ poſtanjenjom. — Kóždy, kiž ßo nà ſkhadźowanzy wobdźěli, mějeſche ſkładnoſcź, póſnacź wjeßelo ßerbſkeho ludu, hdyž ßo jemu něſchto ßerbſke poſkicźi a hdyž ſahorjenoſcź ßerbſkich ſtudentow ſa ßwoju narodnoſcź widźi. Njech Sserbowſtwo w Barcźe a wokolnoſcźi ſaßo ſ nowa ßo womłódni a njech woſtanje ßwěrne ßerbſkej khorhoji! hł. st.

S Lěſkeje. Schtwórtk tydźenja w nozy je ßo domſke ſ hródźu a kólnju tudomneho khěžkarja Lady wotpaliło. Ladźiz ßwójba hakle woheń pytnu, hdyž hižo domſke zyłe w płomjenjach ſtejeſche. Duž dyrbjachu woſtajſchi wſcheho ſ domu cźeknucź a mózachu ßebi jenoż nahe žiwjenje wukhowacź. Bohu žel je ßo w płomjenjach 11 njedźel ſtare dźěcźo Ladźiz mandźelſkeju ſpaliło. Ladźina bě hnydom na to myßlo, ſo by dźěcźo wukhowała, dźěcźazy wós ſ płomjenjow wuwjeſła, w ſtróżelach na to ſabywſchi, ſo dźěcźo w wosu njeleži, ale ſo je pſchi njej w łožu ſpako. Hakle, hdyž poſdźiſcho do wosa ſa dźěſcźom pohlada, wuſtróżana widźeſche, kak žałoßnje bě ßo myliła.

Přilopk.

* Njewjedra, kotreż pſched wczerawſchim tydźenja po wulkim dźěle Sakſkeje cźahachu, ßu wjele ſchkody nacźiniłe. Se wſchelakich ſtron ßo piſche, ſo ßu ßo twarjenja wotpaliłe, ſo je Boże njewjedro ludźi a ſkót doma a na polu ſabiło, ſo je wulka woda pſchi nahłych ſliwkach mosty ſpowalała, dróhi a żeleſnizy roſtorhała atd. W Seidewitzu Boże njewjedro 14 lět ſtareho burſkeho hólza ſaraſy, kotryż runje wó jſtwě wókna ſacźinjeſche. W Schwarzenbergu mějachu ſliwk; duž běſche w rězy Mulde wulka woda. Do Glauchawa po rězy morwe pßy, ßwinje a cźelata pſchipłowachu, a wſchelaki hoſpodarſki grat. We wßy Tauſcha běſche ßo knježi hat, kiž ßrjedź wßy leži, tak napjał, ſo ßo pſchipołdnju woda kóhcź wyßoko pſches hacźenje waleſche. Sſußodne ſtatoki běchu bórſy powodźene. W hródźach ſkót w wodźe ſtejeſche, wó jſtwě ludźom woda do khamorow a kſchinjow běžeſche. W jenym domje koſy wó jſtwě na blidźe ſtejachu, w druhim na łubi.

* Wot pſchißaźneho ßuda w Draždźanach je ßo ſchtwórtk wo ſtóſtnikomaj murjerju Begerje a cźaßnikarju Neubauerje ßudźiło, kotrejuž winowachu, ſo ſtaj 20. junija wachtmiſchtra Jana Rüppela w Draždźańſkim jaſtwje ſkónzowałoj. Pſchi pſcheßłyſchenju ßo wobaj ſtóſtnikaj wuſnaſchtaj, ſo ſtaj ßebi plan wumyßlikoj, po kotrymž by jimaj móżno było, ſ jaſtwa cźeknucź. Beger, kiž bě k ßmjercźi ſaßudźeny, dokelž bě ßwoju hoſpoſu, ſwudowjenu Nollau w Kötzſchenbrodźe, ſkónzował, je ßo wot Neubauera narěcźecź dał, Rüppela ſaraſycź. Stóſtnikomaj je ßo ſ Rüppelowej dobroczíwoſcźu a dowěrliwoſcźu jara położiło, ßwój wotpohlad wuwjeſcź. Dźeń prjedy hacź ßu jeho ſkónzowali, je wón Begera k pſcheßłyſchenju wjeſcź dyrbjał. Hdyž dyrbjeſche poſdźiſcho w klětzy Begera ſaßo k ſemi ſputacź, njeje wón to ßam cźinił, ale to Begerej ßamemu pſchewoſtajił a ßo też njeje pſcheßwědcźił, hacź je Beger prawje ſputany. Beger bě ßebi pak puta tak pſchicźinuł, ſo bě jemu móżno, nohu ſ nich wucźahnucź. Na to je Beger ſe łžizu ſchruby ławki, k ſcźeńje pſchiſchrubowaneje, wuwjercźał a ßebi na tajke waſchnje bróń wobſtarał, ſ kotrejž je Rüppela ſaraſył. Nětko ßo hodźina, wot Begera k wuwjedźenju mordarſtwa ſhladana, pſchibliži. Jako woſpjet khoſtany khoſtanz wón wjedźeſche, ſo ßo w jaſtwje pſchipołdnju połdrahodźinſka pſcheſtawka měwa. W tutym wokomiku móżeſche ßo mordarſtwo najlěpje ſkucźicź. Tola ſ cźim móżeſchtaj Rüppela k ßebi wabicź? Stóſtnikaj dyrbjeſchtaj dity lěpicź a k temu lěpidło trjebaſchtaj. Duž w pſchipołdniſchej hodźinje wot Rüppela lěpidło żadaſchtaj. Tutón k nimaj do klětki ſtupi

a Neubauera po lěpidło póšła. Bjes tym so bě Neubauer woteschoł, Beger Rüppelej nałži, so je klětzyne salěšowane wokńeschko na kruchi. Rüppel chze ßo pscheßwědčićz, hač temu tak je, a bjes tym so na wokńeschko hlada, jemu Beger wot sady ſ ławku mordarſki ras saßadźi. Na to njekraßnikaj ſ jastwa cźeknuschtaj. Pschißaźni wobeju słóstnikow winowateju wusnaschtaj, na cźoż ßud Begera k ßmjercźi a k ſhubjenju cźeßnych prawow, Neubauera k khostarni na 14 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět saßudźi.

* Psched wczerawschim tydźenja korczmar Zscheyge ſ Draždźan, kiž běsche w Strehlenje pobył, pschi njewjedrje na ßwojim wosu se Strehlena domoj jědźesche. Duzy po puczu dyrbjesche psches żelesnizu. Dokelž mějesche bórsy cźah pschijěcź, běsche pucź psches żelesnizu saraczeny. Straźnik pak saraczenje horje scźeże a chzysche wós rucże hischcźe psches żelesnizu puschcźicź. Na jene dobo ßo sabłyſknu, kóń ßo spłóschi, a prjedy hač běchu psches kolije, cźah pschicźěri, wós powali a na kusi rosrasy. Korczmar běsche na měscźe morwy; jeho ßyn bě pohłuscheny; pohoncź běsche ßo ßylnje sranił.

* W Draždźanach ßu jeneho měschczańskeho eksekutora sajeli, kiž je pjecźa 3000 hriwnow, jemu dowěrjene, pschekschiwił.

* Straźnik Entelez fabriki w Zitawje je njedźelu na skaźenoscź wumrjeł. Straźnika bě jeho ßamßny poß psched dleschim cźaßom skußał, na cźoż je straźnik pßa psched něhdźe 8 njedźelemi nikomu niczo wo tym njeprajiwschi sarasył. Hakle ßydom njedźel posdźischo ßo żałostna khoroscź pokasa, ſ kotrejež je straźnika bórsy ßmjercź wumohła. Pschi tejle jkładnoscźi njech je na to spomnjene, so je po nasłonjenjach franzowskich lěkarjow najlěpschi ßrědk psche skaźenoscź ßylne poczenje w ruskich kupjelach.

* Żandarmojo ſ Johanngeorgenstadta ßu ſ pomozu awstriskeje polizije zyłe paßmo ludźi wußlědźili, kotziž ßu wopaczne pjenjesy dźěłali. Wot kónza sańdźeneho měßaza ßu schtyrnaczoch sajeli, kotziž ßu ſ wjetscha ſ Cźeskeje. Pola něktorych ßu wschelaki grat a pschiprawy k dźěłanju wopaczných pjenjes, tež awstriskich papjerjanych pjenjes, namakali, pola druhich hotowe wopaczne nasche a awstriske pjenjesy. Tež je dopokasane, so ßu cźile ludźo ßami wopaczne pjenjesy wudawali. Tjjo ßu nawjedowarjo zyłeho paßma byli. Jeneho ſ nich hischcźe nimaju. Wón je graver, muż, kiž do mjedźe, zyna, kopra atd. pißmo dypa, a je hižo 12 lět w jastwje poßedźał, dokelž je wopaczne pjenjesy dźěłał byk.

* Něłajke ßudnistwo w Schlesynskej hižo lěto dołho wokhudźeneho semjana pytasche, kotryż běsche po dalokim pschecźelstwje 200,000 toler namrěł. Nětko ßu jeho w Fürstenwaldźe wußlědźili, hdźež je wjele lět ſ domownikom byk. Dokelž je sprawny a pilny cźłowjek, jemu njenadźate sboże wschitzy popscheja.

* W ßwojich ßamßnych rjecźasach je ßo kónz sańdźeneho tydźenja w jastwje w Lukawje ßyn hoscźenzarja Heinicki ſ Falkenberga pola Dahme wobwěßnuł. Heinicka bě psched někotrymi njedźelemi ßkużobnu holzu, ſ kotrejž bě lubkowanje měł, skónzował, a potom na żelesnizu pokożił, so by skónzowanu cźah pschejeł. S tym ßo wón nadźesche mordarſtwo potajicź. Dźěłacźerjo pak pschipadnje cźěło prjedy namakachu, a Heinicka bu sajaty. Spodźiwne je, so je ßebi Heinicka, hdyž je ßo woběßnuł, tež hischcźe jenu nohu skamał.

* Hižo něktoryżkuli paſtyr je ßebi wulku schkodu scźinił abo wo żiwjenje pschischoł, dokelž běsche ßebi hotežku, na kotrejž skocźo paßesche, wokoło żiwota sadźernuł abo wokoło ruki swjasał. Sańdźeny tydźeń je ßo saßo tajke njesboże pola Osterwieka stało. Schěscźlětny hólczeż krumu paßesche, mějo hotežku wokoło żiwota sadźernjenu. Na jene dobo ßo kruwa spłóschi a czelczkacź pocża, pschi czimż hólczeża potorże a sa ßobu wleczesche. Wbohi hólczeż běsche na zyłym cźěle żałostnje wobodrjeny a mějesche tajke mjeswocże, so jeho nichtó wjazy njespósna. S cźeżka ßo jemu żiwjenje sdźerżi.

* W měschczańskej hojerni w Nordhausenje je 12. augusta 13lětny hólczeż wumrjeł, kiž je hižo wjele lět dołho na ßylne hłowubolenje skorżił. Pschi rosrěsanju jeho cźěła w jeho moshach dwaj wulkaj pucheraj namakachu, ſ kotrejuż bě jedyn ſ wodu, druhi ſ pßowimi wakami napjelnjeny. Hólczeż je wjele ſ jenym pßom hrajkał a ßo wot njeho lisacź dał.

* Straschna mjetel, kotraż ßo němski „Nonnenfalter" mjenuje, a kotrejež hußańzy w lěßach, hdźež ßu ßo sahněhdźiże, njeßměrneje schkody naczinja, je ßo w wokolnoscźi Kölna, Münstera, Mainza a Pleßa pokasała. W schlesynskich lěßach ßo ſ tymile mjetlemi wscho mjerwi. Tam spytuja je na to waschnje saniczicź, so w nozy wulke wóhnje sapaleja.

* Hdyž wóndano 16. regiment pěschkow w Kölnje jako w bitwje tšělesche, wojakej, kotryż mějesche pokasowacź, hdże je schtó tšělił, a kotryż běsche pschesahe se sady ßwojeje khowanki wustupił, kulka wysche praweho spanja do cźoła slecźa a jeho na měscźe mori. Tež ſ druhich městow ßo pische, so je ßo tu a tam pschi tajkim tšělenju něłajke njesboże stało.

* Skużobna holza w Berchumje běsche hižo dołhi cźaß na to skorżiła, so ju żałostnje hłowa boli, a tež pola wschelakich lěkarjow pobyła, ale żadyn ji njebě pomhacź móhł. Skónczńje k lěkarjej do Remscheida dźěsche, a temu ßo sdasche, so w holzynym wusche něschto prawe njeje. Wón wucho wobhlada a żiwu stonóżku ſ njeho wucźeże. Ale holza ßo bórsy wrócźi, skorżo, so ju nětko hischcźe bóle hłowa boli. A lěkar hischcźe dwazecźi stonóżkow ſ wucha wucźeże.

* Dokelž běsche ßylny deschcź naßypł na żelesnizy mjes dwórnischcźomaj Blowizy a Neswetizy pschemaczał, tam w nozy wot wutory na ßrjedu tydźenja cźah duzy ſ Pilsena do Egera ſ kolijow sjědźe. Lokomotiwa a 10 wosow ßo po 16 meterow wyßokim naßypje dele kuli. To běsche satraschny wrjeskot a praskot. Hdyž ßo wosy po naßypje dele kulachu, wschitke ßwězy w nich haßnuchu. Pucźowarjo, kotrychž běsche 86 w cźahu, do błóta spadachu; wschitzy ßo sranichu, ſ wjetscha lohzy; cźeżzy ranjenych běsche 37, morwych 5, mjes nimi tepjer ſ lokomotiwy. Nimale hodźinu trajesche, doniž lohzy ranjeni cźeżzy ranjenych w stronu snoßechu. Dwě hodźinje dyrbjachu pod hołym njebjom wostacź; potom cźah na pomoz pschijědźe, ale bjes lěkarja a mějo jenoż jenicźki tworny wós. Jara mało ranjenych w nim města nadeńdźe. Hakle hodźinu posdźischo druhi cźah wschitkich ßobu wsa.

* W wodowódźe, ſ kotrehoż wuherſke hłowne město Pescht wodu k picźu dostawa, ßu wóndano żónske cźěło namakali. Něłajki sastojnik pschi wodowódźe běsche ßwoju lubku, ßo ſ njej swadźiwschi, sarasył a cźěło do wulkeho kótła wodowóda cźißnuł, hdźež jo hakle sa něłotre dny namakachu.

* Każ ßo ſ Cźeskich hór pische, ßu tam wóndano satraschne krupy měli, kotrež ßu wschitko sbiże, żně do zyła saniczike, se schtomow a kerkow liscźe sedrěte a wjele tšechow rosbiże. Wulka woda je na dróhach, na pucźach a na polach hłuboke jamy do semje wudrěła. Sta kórzow łuki ßu pokne pěska. Jena rěczka je ßebi nowe rěcźnischcźo wudrěła a nětko wulki jězor twori. Hubjenstwo mjes wobydlerjemi je wulke. Tež ſ poknózneje Cźeskeje ßo pische, so ßu tam cźeżke hrimanja měli, a so je Boże njewjedro tu a tam cźłowjekow sabiło.

* Jene ſ tych jědojtych lěkarſtwow, ſ kotrymiž ßo cźucźiwoscź nerwow pohłuschi, je kokain. W Lillu w Franzowskej je ßo tele dny jena holczka ſ kokainom sajědojcźika, kotryż bě jej jedyn subjazy lěkar do dźaßnow ßyknuł, so by pschi operaziji suba bolosce njesacźuła. Tjjo lěkarjo, hnydom sawołani, mózachu jenoż jejnu ßmjercź wobkrucźicź.

* Hdyž tele dny Sangerowy swěrjenz do Portsmoutha cźehnjesche, skludźeny law se ßwojeje klětki cźeknu. Swěrjo po dróhach, ſ cźłowjekami napjelnjenych, do parka cźěrjesche, hdźež jo jedyn se swěrjenzowych bajazow bjes wulkeje prózy popanu.

* Schibali ludźo ßu naschi podwyschzy. Jedyn ßo prascha: „Dundra tola, grenaděro Pusolako, schto pschi marscherowanju pschezo k njebju hladacze? Njemyßlcze ßebi tola, so je tam horjeka rjeńscho hač pola wojakow!" — Druhi ßo pěschka Pimpußa prascha: „Cźeho dla ßu żně w lěcze?" Hdyž Pimpuß saměschany mjelczi, wón dale rěcźi: „Khadlojo, prajicze pschezo, so scze ßo na wßach narodźili a ßo wotcźahnuli! Wěscze, so bychu pola sa nasymske manevry próśne byke.

* Se Sadonska ßo ruskim nowinam pische: Pola ßußodneho kublerja běsche kublerjowa cźeta na wopycze, holczka ſ jara błabej strowoscźu. Wóndano rano holczku po sdacźu morwu we kożu ležo nadeńdźechu. Dokelž běsche stajnje na cźuwy (nervy) khora byka, mějachu sa to, so je ju Boża rucźka sajała. Póßłachu po popa, kotryż dźeń khowanja postaji, ale dokelž běsche ßwědomity muż, żadasche, so bychu ßmjertne wopißmo wot lěkarja wobstarali. Duż po lěkarja póßłachu, kotryż běsche na sboże tež ßwědomity muż; cźěło dwě hodźinje wobhladowawschi a pschepytawschi wón niczo wěste prajicź njemóżesche a teho dla proschesche, so by ßo ſ khowanjom hischcźe dwaj dnjej wocźakało. Dźeń ßo minu. Ssrjedź nozy, hdyž w domje wschitzy spachu, na jene dobo někoho wótse stonacź błyschachu. Kublerjowa ßwójba sestawa, a wschitzy dó jstwy běżachu, hdźež holczka na marach leżesche; ale morwa tam leżesche każ prjedy a żaneho żiwjenja njepokasowasche. Wo tym ßoniwschi ßo lěkar bojecź pocża, so je holczka jenoż po sdacźu morwa; duż poruczi, so ma ßo khowanje hač na dalsche wotstorczicź. Schěscź dnjow ßo minu, a w holczży ßo żane żiwjenje njepokasowasche. Ale ßedmy dźeń rano, hdyž kublerjowi ßwójbni dó jstwy pschińdźechu, hdźež běsche morwa leżała, tam holczku njenadeńdźechu. Duż ju pytacź dźěchu a ju w sahrodźe na trawniku leżo namakachu; ale każ prjedy ßo tež nětko żaneho żiwjenja w njej

njepokasowasche. Nětko pak tola wjedźachu, so je žiwa. Duž ju dó jstwy donjeżechu a nětko wo dnjo a w nozy pschi njej strażowachu. Hischcże pjecź dnjow holczka w letargiskim spanju leżesche, potom na jene dobo wocźi wotewri, s koża staże a chzysche s durjemi won. Lěkař, po kotrehož rucże pósłachu, so pschede wschěm prózowasche, so by holczka saso njewuźka. Wona běsche tak wośłabka, so pjecź dnjow posdźischo hischcże sama khodźicź njemóżesche. Każ powjedasche, je druhdy wotzuczźika, wschitko słyschała, schtoż su wó jstwje rěczeli, ale ji so radźiko njeje žaneho stawczka hibnucź.

* Nowe waschnje, sebi suby torhacź, je 85lětny ratař Josef Catley, kiž 10 mil dale forta Wayne w Indianje bydli, wunamakał. Prjedy bě waschnje, so cźlowjek, kotrehož suby cźwilowachu, a kiž so subjazemu lěkarjej njeswěri, nicź wokoło hubjeneho suba sadźernu, ju potom sa klinku wotewrjenych duri swjasa a durje s mozu sapraźnu. Pschi tym so sub s wjetscha wutorże. Ssrědk knjesa Catleya je pak hischcże wjele sylnischi. Schědźiwz teho runja tolstu nicź trjebasche, tola jejny swobodny kónz sa durinu klinku njeswjasa, ale sa cźwak papjery a tutón do flinty sabi. Potom wón hubu wotewri, tak schěroko hacź mózno, wottłóczi a cźwilowak do dalokosćze wuleczi.

* W něktajkim towarstwje w Norfolku w kraju Virginia w Ssewjero-Amerikanskich Sjenoczenych krajach wóndano něchtó měnjesche, so ani najsylnischi muž njewutraje, so jemu gallona wody (nimale 4 litry) po kapkach do ruki nakapa. Něchtó druhi 500 dollarow (wjazy hacź 2000 mk.) pscheczíwo temu sadźi, wobkrucźejo, so to dokonja. Ale wón so jara mylesche. Wón dłóń wupschestrje, a wodu jemu snano pokdra łóhcza wyśoko do ruki kapacź dachu. Ale lědma běsche 500 kapkow wukapało, wón žałosćzo praji, so je dosćź: kóżda kapka jeho nětko tak bolesche, jako bychu jeho s kijom na ruku bili. W dłóni pak běsche so na koži pucheř nacźahnuł, wjetschi hacź nasch toleř.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Wylem Dornik, knježi pohoncź w Kumwaldze, s Amaliju Hanžu Gramadkez na Židowje. — Eduard Hermann Dittrich, mlókarnik-najeńk w Hajnizach, s Hanu Augustu Helaßez w Hajnizach. — Julius Wylem Bernhard Mahler, zigarnik na Židowje, s Minnu Pawlinu Königez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Hermann, Jana Augusta Kudźele, cźěsle na Židowje, s. — Lejna Doris, Hendricha Moritza Maja, sahrodnika w Cźichońzach, dź.

W **Katholskej zyrkwi**: Max Kurt, Pawoła Marschnera, korcźmarja tudy, s. — Jakub, Michała Domscha, kublerja w Bosankezach, s. — Alwin Jakub, Jakuba Heiny, krawskeho mischtra w Khwacźizach, s. — Franz Benno, Miklawscha Hermanna, dźěłacźerja tudy, s.

Zemrjeći:

Dźeń 8. augusta: Marja Khrystijana Zenkerez, njebo Jana Wicźasa, kublerja w Ssklonej Borschczi, sawostajena wudowa w Bórku, 69 lět 4 měsazy 27 dnjow. — 9. Jan August, Jana Augusta Krakowskeho, skalarja na Ssokolzy, s., 8 dnjow. — 10. Jan Dorżan, dźěłacźer na Židowje, 48 lět 11 měsazow 1 dźeń. — 12. Frieda Gertruda, Korle Augusta Khěžnika, khěžerja na Židowje, dź., 1 měsaz 6 dnjow. — Korla, Jana Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra tudy, s., 3 měsazy 16 dnjow.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2698 měchow.		W Budyschinje 9. augusta 1890				W Lubiju 14. augusta 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	10	10	10	44	9	71	10	71
"	žołta	9	29	10	—	9	12	10	47
Rožka	50 kilogr.	8	13	8	44	7	50	8	38
Jećźmjeń		6	57	7	29	6	93	7	67
Wowß		7	—	9	—	6	80	9	20
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka		18	—	18	50	16	50	17	50
Bérny		2	30	2	60	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	10	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka	50 "	9	—	19	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	—	13	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	—	2	20	2	80
Sklóma	600 "	22	—	24	—	20	—	24	—
Prossata	681 schtuk, schtuka	10	—	29	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 35 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 71 np. hacź 10 hr. — np.; rožka wot 8 hr. 13 np. hacź 8 hr. 38 np.; jećźmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 57 np.; wowß wot 8 hr. 25 np. hacź 9 hr. — np.

Drażdźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druźiny 68—72 mk., 2. druźiny 62—66, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 66—72 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 55—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. augusta: Rjane.

Na pschenajecze: 2 kórzaj pola njedaloko Cźichońz psches E. Lehmanna na Židowje 172.

Na sudnistwje ma so na pschesadźowanje pschedawacź: 22. aug. dopoldnja w 10 hodźinach khěża s polom w Hruborźizach cźisło 20/22.

7000 a 2500 mk. su na 1. hypotheku na wšy na ležomnosćź wupožcźicź na swonkownej lawskej drósy 12.

Khěża na pschedań.

Khěża na prědarskej haßy cźo. 10, kotraž so se 7% dani, je na pschedań. Dalsche pola wobsedźerja na swonkownej lawskej drósy 12.

W Ssklonej Borschczi je **khěża** s polom na pschedań. Dalsche je shonicź cźisło 28 tam.

W Wadezach je **sahrodniska žiwnosćź** cźisło 17, s 200 dawskimi jenosćźemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßivnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami ležomnosćze, s najrjeńschimi stejatymi žnjemi na pschedań. Dalsche je shonicź pola kublerja **O. Cźemjery** (Zimmer) w Kokwasy.

Młyn na pschedań.

W Mikkezach pola Małeho Wjelkowa je młyn a rěsak s 3 mlějidłami a 10 kórzami pola a łuki a korcźmarskimi prawisnami na pschedań. Twarjenja su wschě maßivne. Połojza kupneho pjenjesa móże stejo wostacź.

Kosćźina

jenoź se syrych koscźow tołcźena leži na pschedań w koscźowej tołcźerni w **Lusy** pola Małeho Wjelkowa.

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosćźach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Carbolineum

najlěpschi sredk, s kotrymž so **drjewo macza**, so by **njehniło**, porucza

Gustav Poser.

Wschě **kolonialne twory**, thatej, zokor, raiß atd. su najtuńscho dostacź pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

W wudawarni Serb. Now. su dostacź: **Sserbske kmótrjaze listy.**

Sa kurjerjow

a **saßopschedawarjow zigarow** sprawne

wupschedawanje,

kotrež so dla pschestacza pschekupstwa

Paula Giebnera w Budyschinje

na hlownym torhoschcźu pódla měschczańskeje haptyki

wotbywa, składnosćź poskicza, sebi dobre, tunje zigary nakupicź.

100 schtuk 3 np. zigarow jenoź po 2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100 " 4 " " " " 3 mk., 3 mk. 10 np. a 3 mk. 20 np.,
100 " 5 " " " " 3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100 " 6 " " " " 4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njesakomdź, tutu składnosćź wužicź. Wupschedawanje wot **1. augusta** hacź do **srjedź septembra** traje.

Zigary su jara dobre a pala so (tež najtuńsche druźiny) sněhběle.

Na sserbskej haßy **Meblowy magazin** Na sserbskej haßy cźisło 16. **Augusta Jannascha** cźisło 16.

porucza swój skład meblow wscheje druźiny, woprawdźitych a molowanych, **sofy** a **stoły** w wulkim wubjerku po najnižšich płaczisnach.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Raiß

jara rjany a wulkosornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako nješchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Portlandski

zement

wubjernje wjasazy pschezo czerstwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj

bratraj Měrschej
w slotej hwězdze.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wulke sprawne wupschedawanje

khofeja, zokora, raißa

a druhich kolonialnych tworow dla pschestacza pschekupstwa.

Khofej paleny	město	1 mk.	40 np.,	punt	jenož	po	1 mk.	25 np.,
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	„	— „	28 „
raiß najlěpschi Karol.	„	— „	40 „	„	„	„	— „	30 „
raiß najlěpschi jědźny	„	— „	30 „	„	„	„	— „	22 „
raiß „ „	„	— „	24 „	„	„	„	— „	18 „
raiß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	„	— „	16 „
soda	„	— „	5 „	„	„	„	— „	4 „
mydło	„	— „	40 „	„	„	„	— „	32 „
mydło	„	— „	35 „	„	„	„	— „	27 „
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	„	— „	6 „
ßwěžy	„	— „	40 „	paket	„	„	— „	28 „

a wschě druhe twory, kotrež napißacź, by mje pschedaloko swjedło, po tych ßamych poniženych nutskupnych płaczisnach.

Paul Giebner

w Budyschinje

na hłownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre druziny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Sa schewzow, ßedlarjow a sa bunzlerjow a drjewjanzarjow

mam wschě druziny **koże, nakolenzow** (schäfte), **lejsty, kord** atd. w wulkim wubjerku.

Fale s czelazeje koże s rjemjenjom a bjes njeho, we wschěch wulkoscźach a po tunich płaczisnach.

Mój kožowy wurěs swjerschneje a spódneje koże je jara wulkotny, wschědnje ßo wurěsuje.

J. G. Schneckenberg, garbarski mischtr,
pschedawarnja koże a kožowy wurěs na ßerbskej haßy czißko 9.

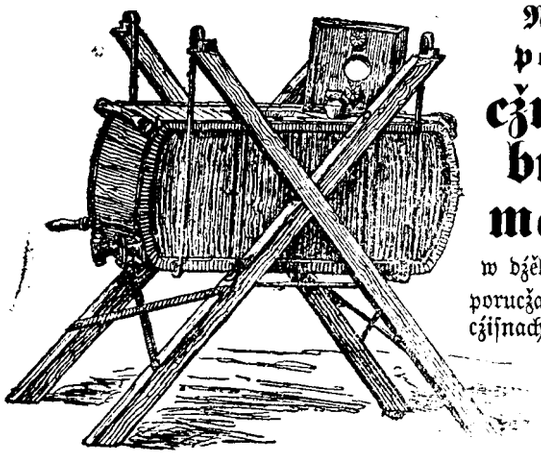

Najnowsche polěpschene

czumpawe butrowe maschiny,

w dźěle njedoscźehnjene, porucza po fabrikskich płaczisnach

Oskar Butter.

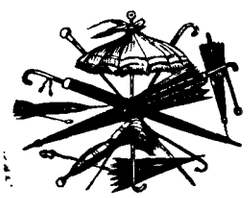

Pschedeschczniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschcznikar pschi bohatych wrotach 26.

Porjedzenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

K nasymskemu hnojenju

poruczam po najtunischich płaczisnach:

ff. parjenu koscźinu (koscźowu muku),
ff. ßyru tolczenu koscźinu,
woprawdźity peru-guano,
norwegski rybjazy guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
woprawdźity worlowy kainit,
superfosfatowy gyps k ßypanju do hródźow.

Tele pschikupne hnoje steja pod kontrolu **ratarskeje spytowarnje** w **Pomorzach**; sa jich prawe wopschijecźe rukuju.

Paul Mattheis
w Budyschinje na hospitalskej drózy 8.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je léta dołho na wulkej bratrowskej haßy czißko 6 była, namaka ßo wot nětka na

mnischej haßy czißło 7, rózk jerjoweje haßy (stary seminar) po 1 skhodźe.

Dobre wězy wscheje druziny kupuju a pschedawam a sprawne poßkuzenje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Ratarske wohenjsawěscźaze towarstwo sa sakske kralestwo.

Sastupjer:

F. E. Locka w Błózanach
pola Pomorz.

Ssuschenu

połcž

porucža tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Rjepikojty tobak

punt po 25 np., pschi 5 puntach po 1 mk. 10 np. porucža

Ad. Rämsch.

Rajß

rjany, wulkosornaty, punt po 14 np.,

rósynki

wulke, ßkódke jahodki, punt po 26 np.

ßu dostacž w wupschedawanju

Paula Giebnera

na hlownym torhoschcžu pódla měschczanskeje haptyki.

Moleŕske a murjeŕske barby,

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

němski a franzowski,

terpentinowy wolij,

bernsteinske laki,

damarske laki,

kopalske laki,

laki na schpundowanje,

ſ barbu derje ſkhnyjaze,

lak na kožu,

ſpiritußowy lak,

myjnu krydu,

portlandſki zement,

gyps,

wſchelaki klij,

barbicže atd.

porucžataj tunjo

bratraj Měrſchej

pschi žitnych wikach 8 wſkotej hweſdže.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucža tunjo

Moritz Leßmann

pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

Franz Marſchner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haßy

ßwój ſklad cžaßnikow a cžaßnikowych rjecžaſow dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płacžiſny.

Pißomne rukowanje.

Porjedženje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

Rjecžaſy a pletwa ſ wkoßow ßo derje a tunjo dźěłaju. **Hotowe wopuſche,** hižo po 1 mk. 50 np., **ßu** pschezo na ſkładze.

Ad. Herold, friſeur

w Budyſchinje pschi žitnych wikach.

Poboczne towaŕſtwo ßerb. burow w Małym Wjelkowje ſměje jutſje **njedželu 17. auguſta t. l.** popołdnju w 5 hodź. poßedženje w Kobaniz hoſcženzu. **Pschedßydſtwo.**

Přeprošenje.

K lěpšemu serbskeho domu M. S. a na žadanje wótčinskich Serbow, z mnohich stron wuprajane, změje so w tudomnym **Lauec hôtelu** za čas lětušich nazymskich šulskich prózdninow a to

srjedu, dźeń 1. oktobra,

wulki serbski spěwanski swjedźeń,

zjenoćeny ze swjedźeńskej **hościnu** a pyšnym **balom.** K přednoškej přińdźe cyle nowy a teho dla hišće njesłyšany opus **„Nazyma“,** lyriski spěw **Handrija Zejlerja,** do hudźby zestajany wot **K. A. Kocora.** Duž dowolam sebi, wšě česćene serbske knjenje a knježny, kotrež po notach derje spěwać wjedźa, kaž też wšitkich spěwa wustojnych młodych Serbow k dobroćiwemu sobuskutkowanju při spomnjenym narodnym swjedźenju podwólnje přeprosyć, z tej należnej prostwu, mi za pad wobdźělenja **prawje bórzy** přećelniwje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

We wěstej nadźiji, zo horješi wótčinski wotpohlad ze strony wšěch horliwych Serbowkow a wšitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča so z najwyššim počesćowanjom

W Budyšinje, 25. julija 1890.

K. A. Fiedleŕ,

wyšši seminarski wučeŕ.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodźinach w **piwowym hrodźe** po jenym skhodźe. **Někotři Serbja.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Symſki ſemeſter ßo **póndželu 20. oktobra t. l.** ſapočnje. Pschipowjedženje wucžomzow pschijima a na wſchě praſchenja wukaſuje

direktor **J. B. Brugger.**

Woſjewjenje.

Cžeſcženym Sserbam w Dźěžnikezach a wokolnoſcži k wjedženju dawam, ſo ßym ßo w **Dźěžnikezach** jako **bětnaŕ** ſaßydlił.

Wſchě dźěła, do mojeho rjemjeßła ßłuſchaze, rucže a derje wuwjedu a budu ßo prózowacž, wſchěch, kotſiž ßo na mnje wobrocža, połnje ſpokojicž. Duž proſchu, na mnje, jeli ßo bětnaŕſke ßudobja trjebaja, dobrocžiwje pomyßlicž.

S počeſcženjom

Jan Měrcžink, bětnaŕ w Dźěžnikezach.

Ratarſke wohenſawěſczaze towaŕſtwo ſa ſakſke kraleſtwo.

Saſtupjeŕ: **T. Belke** w **Brěſy** pola Žicženja.

S pucžowanja ßym ßo wrócził.

Dr. Rudloff,

woczny a wuſchny lěkaŕ.

Hacž do 26. auguſta ſapucžuju.

Knjes **dr. Falch,** w mojim domje bydlazy, budže mje ſaſtupowacž.

Dr. v. Boetticher w Hodźiju.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucža

Adolf Rämsch.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje njedźelu 17. žnjeńca popołdnju w 5 hodźinach swoju měsačnu hłownu zhromadźiznu w Křižanec hoscencu.

Dnjowy porjad: Rozprawy, předpołożenje zličbowanja, nowowólby a skónčnje jednanje wo założeńskim swjedźenju. Zeńdźenje wšitkich sobustawow je nuzne.

Předsydstwo.

Hoſcženz w Droždžiju.

Jutſje **njedželu 17. auguſta reje.** Pſchecželnje pſcheproſchuje

Tſchieter.

W Wulkej Dubrawje je rjana wulka ſtwa na pſchenajecže, tež je tam něſchto pola pilnym ludžom na pſchenajecže. **Ed. Rjencž.**

Sprawna holza k wjedženju jednoreho hoſpodarſtwa ßo hnydom pyta na mjaßowym torhoſchcžu cžißło 11.

K 1. ſeptembrej wuſtojneho pohoncža pytam.

Dr. v. Boetticher w Hodźiju.

Pohonczow, wotroczkow, hejtmanow, ßrěnkow, wolazych, dźěłacžerſke ßwójby, ſtražnikow, dźowki do domu a do hródže pyta **Heynoldowa** na wyßokej haßy.

K 1. ſeptembrej woženjeneho róbneho **pohoncža** pſchi 15 mk. tydženſkeje mſby a barmotnym bydle ſ wuměnjenjom pyta, ſo jenož ſ rědka a jenož krótki cžaß do korczmow ſaſtupi

Margarecžina hěta

pola Budyſchina.

Wuſtojny **twarſki tyſcheŕ** ßo pyta wot tyſcherja **Zyža** w Njeßwacžidle.

Kowaŕſkeho a wucžobneho hólza hnydom pyta kowaŕſki miſchtr **Radon** w Sſkonej Borſchcži.

Baba, kotraž wſchědnje brodateho hólza kumpacž khodži, njech radſcho doma woſtanje a ßwoje dźěcži hlada.

Pětr Pumpak w Kukezach.

Najwutrobniši dźak

čescenymaj knježnomaj **Lency** a **Gustlcy Wićežkec,** knjeni **Ramšowej** a wšěm hrajerjam za njesebičnu prócu a wustojnu hru wupraja za serb. stud. młod.

hłowny starši.

Wutrobny dźak

wšěm hospodliwym Barćanam, kotříž su serb. stud. młodosć z lubosću přijeli a podpjerali, wosobnje też k. fararjej **Rädže** a k. **H. Voglej!**

Za serb. stud. młod.

hłowny starši.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 23. augusta 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wot njedźele khěžor Wylem w Ruskej pschebywa. W Revalu, hdźež je na rusku semju stupił, kaž tež w Narwje ßu jemu jara wutrobne powitanje pschihotowali. Do ßwojeho wotjěsda do Ruskeje, kaž w běhu nětčišcheho lěca khěžor žaneje składnosće pschepuschćił njeje, pschezo a pschezo saßo na to pokasacź, so maja jeho pućowanja w wukraju jenož jedyn saměr — europiski měr sakhowacź a poßylnicź. S tym ßamym saměrom je wón tež pućowanje k zarej nastupił. Schtoż wunoschk jeho pschebywanja w Ruskej nastupa, drje tón wot jednanjow wotwißuje, kotrež směja ßo bjes khěžorom a zarom wo ważnych politiskich praschenjach, w tu khwilu europiskemu měrej hrožazych. So je ßebi khěžor tajke jednanja wotmyßlił, na to hižo pokasuje, so jeho khěžorstwowy kanzler Caprivi a nětkotsi sastojnizy s ministerstwa swonkownych należnosćow pschewodźeja. W Ruskej khěžorowym wotpohladam s dobrej wolu napschećžo pschińdu. Tamnische nowiny bjes wuwsacźa jeho pschikhadej jara pschećźelniwe nastawki poßwjećźuja, pschejo, so bychu ßo jeho prózowanja wo sakhowanje měra s dobrym wuspěchom mytowake.

— Psched ßwojim wotjěsdom do Schlesynskeje je khěžor Wylem tsjóch hórnikow se Schlesynskeje k ßebi do awdijenzy powołał. Hórnizy drje po khěžorowym pschenju mjelćenje wo pschičinje sakhowaju, kotrejež dla ßu ßo k ßłyschenju powołali, tola huda ßo, so tole rosrěčenje se sjěsdom hórnikow swißuje, kiž ma ßo bórsy w Halli wotbywacź. Na tymle sjěsdźe chzedźa delnjoschlesynszy hórnizy rasnje wóßomhodźinski dźěłanski cźaß žadacź, kotryž je generalny direktor Ritter w pruskim ßejmje s wuměnjenjom pschilubił, so by ßo pschikrótscheny dźěłanski cźaß najprjedy w hornjoschlesynskich a sakskich podkopkach sawjedł.

— Skoro w tej ßamej hodźinje, w kotrejž je khěžor Wylem kupu Helgoland do němskeho wobßedźeństwa pschedewsał, je mandźelska jeneho tamnischeho khudeho schewza ßynka porodźiła. Tónle hólcźk je prěni, kiž je ßo pod němskim knjejstwom narodźił a kiž ma po tajkim junu w němskim wójsku ßłužicź. Wschemu druhemu muźskemu wobydlerstwu, kotrež je ßo pod jendźelskim knjejstwom narodźiło, je ßo po jendźelsko-němskim wucźinjenju wojerska ßłužba w němskim wójsku spuschćźiła. Kupjelszy hoscźo, na Helgolandźe pschebywazy, ßu nětko sa ßynka tamneho khudeho schewza jako sa prěnjeho němskeho rekruta pjenjesy składowali. Dokelž prěnjschi ßnydom po 20 hriwnach dawachu, je ßo khětry pjenjes nawdał. Starschej „prěnjeho rekruta“ běschtaj njemało pschekwapjenaj a swjeßelenaj, hdyž ßo jimaj nahladna suma pschepoda. Na wopak tutemu najmłódschemu Helgolandskemu bě pschi pschedewsacźu kupy tež najstarschi Helgolandski, 90lětny schěźiwz, pschitomny. Tutón hischcźe cźerstwy starz je drje jenicźki, kiž je druhi krócź pschi pscheměnjenju wobßedźeństwa kupy pschitomny był; wón je widźał, hdyž ju w lěcźe 1807 Jendźelcźenjo wobßadźichu. Schěźiwz hischcźe na dróbno wjele podawkow s tamnych cźaßow pomni. W tu khwilu je wón na wotpocźinku w Bremerhavenje žiwy, hdźež bě prjedy dołhe lěta s pjekarskim mischtrom.

— Wjerch Hohenlohe je dla ßwojeho ruskeho herbstwa s khěžorom Wylemom do jeho wotpucźowanja do Ruskeje wjazy krócź rosrěčenje měr. Wjerchej je mjenujzy wot jeho ßwaka, wjercha Wittgensteina, herbstwo, na 20 milijonow ßo wobliczaze, pschipanuko, kotrež woßebje s leżomnosćow, w Ruskej leżazych, wobsteji. Pschedewsacźe tuteho hoborskeho herbstwa pak je s wulkimi wobcźeżnosćemi sjenocźene, dokelž po ruskim sakonju žadyn wukrajan w Ruskej leżomnosćze wobßedźicź njeßmě. Wjerch Hohenlohe bě ßo rosßudźił, jenemu se ßwojich ßynow do němskeho poddanstwa stupicź dacź, tola ruske knjeżerstwo je ßo temu sapowjedźiło. Duž by nětko wjerch Hohenlohe nusowany był, ßwoje leżomnosćze, kotrež ßu nimale dwójzy tak wulke, kaž sakske kralestwo, pschedacź. Pschi tym pak by jara niskeje płacźisny dostał a ßnadź pokojzu ßwojeho herbstwa na tajke waschnje pschißadźił.

— W narańschich pruskich provinzach ßo wjele petizijow pschihotuje, w kotrychž knjeżerstwo napominaju, so by ßo sakas, pschiwoženje ßwini s Ruskeje sakasazy, sběhnuł. Spomnjenja hódne je, so w nowschim cźaßu tež wyschschi sastojnizy tajke žadanja wobydlerstwa podpjeraju. Tak je knjeżerstwowy president w Brombergu sa nusne měł, statnemu ministerstwu poruczicź, so by ßo mjesa ßwinjom s Ruskeje saßo wotewrika. S dobom s tutymi powjesćemi wschak s Ruskeje pißaja, so je w nětkotrych stronach njedaloko mjesow ßibirisći mór bjes skotom wudyrił. Jeli so by ßo tale powjesć jako wěrna wupokasała, potom wschak ßebi knjeżerstwo njemóhło na to myßlicź, so by ßo sakas pschiwoženja ruskich ßwini sběhnuł.

— Madźarske nowiny „Hirlap“ ßu ßo wot madźarskeho sapóßłanza Abranyia njehańbicźiwje sabłasniłe. Tutón bě mjenowanym nowinam rosprawu wo rosrěčenju podał, kotrež bě pjecza s wjerchom Bismarkom měł. Nětko je ßo wupokasało, so je ßebi Abranyi zyłe rjane rosrěčenje wot sapoczatka hacź do kónza wumyßlił. Wjerch Bismark je w Hamburgskich nowinach wosjewił, so jemu žadyn sapóßłanz Abranyi snaty njeje a so ßo s nim ženje rosrěčał njeje. Wot redakzije „Hirlapa“ napraschowany, je Bismark to ßamo wobkrucźił. Němske nowiny móža ßo po tajkim směrowacź, kotrež ßu ßo nětdy wot Bismarka podpjerake a wo kotrychž ßo jich nětcźišcheho Bismarkej pschecźiwneho sadźerženja dla w tejle rosprawje prajesche, so te nětko najbóle Bismarka kußaju, kotrež ßu prjedy najlěpje na njeho poßkuchake. Wjerch Bismark wo nich na tajkele waschnje ßudźił njeje.

Awstrija. Do Wina staj sańdźeny tydźeń dwaj bataillonaj boßniskich pěschkow, ßamych muhamedanow, pschicźahnułoj, so byschtaj ßo pschi manevrach wobdźělikoj. Je to prěni krócź, so boßniskich wojakow w Winje widźa. Hacź dotal Boßnjakojo ßwoju domowinu wopuschćźili njejßu, so bychu wojersku ßłužbu w Awstriskej cźinili. Jako awstriszy wojazy ßo Boßnjazy dźenßa hižo wobhladacź njemóža; pschetoż Boßniska po prawom hischcźe, hdyž tež jenož na sdacźe, k Turkowskej ßkuscha. Po poßlednjej rusko-turkowskej wójnje Awstriska po postajenjach Barlinskeho měra nawdawk dosta, Boßnisku na khwilu wobßadźicź a tam měr a porjad postajicź. Hižo dawno je Awstriske knjeżerstwo tónle nawdawk dopjelniło, tola Boßnisku saßo sultanej pschepodacź, kaž ßebi to wucźinjenja Barlinskeho měra žadaju, na to ßebi Awstriska njemyßli. Hdyž ßo cźaß k temu pschihodźi, Awstriska europiskim wulkomozam pschipowjedźi, so je Boßnisku annektěrowała. Po pschikhadźe boßniskich wojakow do Wina da ßo wotcźakacź, so tutón cźaß wjazy daloki njeje. Pschecźiwo annekźiji ßo europiske wulkomozy, s wuwsacźom Ruskeje, pschecźiwjecź njebudźa. Poßlednischa drje budźe pschecźiwo temu protestowacź, tola s tajkim protestom runje tak mało napschećžo Awstriskej samóže, kaž se ßwojimi protestami pschecźiwo nětcźišchemu stawej w Bołharskej dozpika. Jeli so Ruska s brónju postajenja Barlinskeho měra sdźerżecź njemóže, budźa drusy žnjecź, schtoż je wona něhdy ßyła.

— W Wuherskej ßu lětßa ßrěnje a s dźěła hubjene žně. Wutrajneje ßuchoty a horzoty dla je ßo roswicźe rostlinow sadźerżała.

Woßebje majß pſchi tutym njehowjazym wjedrje wjele cžerpi. Majßowe hłowy ßu ſchcžerbe, wjele ſtwjelzow je też próſnych. Zokorniza a rèpa k pizy jara hubjena ſteji. Wino je w dołhej horzocže a ßuchocže wjele ſchkodowało.

Franzowſka. Nadpadne je, ſo w poßlednim cžaßu wyßozy ruſzy ſaſtojniży cžaſto ſ franzowſkimi miniſtrami a generalemi jara pſchecželnje a dowèrniwje wobkhadźeja. Ruſki wójnſki adjutant Wannowſki, kiž je lètßa dleſchi cžaß w franzowſkich kupjelach Vichy, tamniſchu ſtrowotnu wodu wuživajzy, pſchebywał, je do ßwojeho wotpucžowanja do Peterburga ſ franzowſkim generalom Miribelom rosrèčenje mèł. Pſchi tym je pjecža Miribela pſcheproßył, ſo by ßo pſchi wulkich ruſkich manevrach wobdźělił. Franzowſke nowiny ſe ſahorjenoſczu wo pſchecželnym ſmyßlenju ruſkeho wójnſkeho miniſtra napſcheczo Franzowſkej pißaju; k jenemu Franzowſy je wón pjecža prajił: „Khory a ſprózny do Franzowſkeje pſchiſchedſchi, ßym tu bórſy ſaßo cžerſtwoſcže a ſtrowoſcže nabył. Waſch klima, waſcha woda a franzowſki lud je tutón dźiw cžinił. Njetrjebam wo pſchecželnym pſchijecžu rèčecž, kotreż ßym w Franzowſkej nadeſchoł; nowiny ßu wo podeńdźenjach pißałe, kotreż ßu mje cžaſto k ßylſam hnuke. Pſchikhilnoſcž Franzowſkeje k Ruſkej a Ruſkeje k Franzowſkej njeje hołe ßłowo; tale pſchikhilnoſcž je żiwa w wutrobje wobeju ludow, wona je pſchezo wobſtała a budże pſchezo wobſtawacž. Franzowſki lud je w Ruſkej tak lubowany, kaž hiſchcže to żadyn lud był njeje. Njerèčzu wo ſdźěłanych ludźoch, kotſiž ßu pſchezo waſch kraj cžeſcžili, ale rèčzu wo proſtym mużu, kotryž po zykej Ruſkej, hdyž ſ nim wo Franzowſkej rèčža, wotmolwi: Franzowſa je naſch pſchecžel a bratr!“ Wójnſki miniſter pjecža ſe ßłowami ſkónczi: „Jednota poßylnja — tola njerèčzmy wo politizy“. Sba ßo, ſo je dopißował franzowſkich nowin ßłowa wójnſkeho miniſtra Wannowſkeho trochu pſchehnał a ßwoju rosrawu tajku ſpißał, kajkuž ju Franzowſojo najradſcho cžitaju.

Jendźelſka. Wulki ſtrajk żeleſniſkich dźěłacžerjow w Waleſu je ſkónczeny. Bjes ſarjadniſtwom a dźěłacžerjemi je ßo doſpołne wurunanje dozpiło. Sa to ßu pak ſaßo w wjele fabrikach ſtrajki wudyrike.

— W Irlandſkej a Schottlandſkej khudźi ratarjo lètßa ſ cžèßnoſczu do pſchichoda hladaju. Jich hłowna zyroba, ſ kotrejż ßo żiwja, běrny, wſchudże hnija. W nèkotrych ſtronach njebudża ſ zyła żanych běrnow domkhowacž móz.

Schpaniſka. W krajinach, do kotrychž je ßo kholera ſanjeßła, żałoßne wobſtejnoſcže knjeża. Wobydlerjo, kotſiž hiſchcže ſkhorili njejßu, cžèkaju a tak khoroſcž do dalſchich ſtron noſcha. Najhórje khoroſcž w Villayoſa w Alikantſkej provinzy a w Arges pola Toleda ſakhadźa. W měſtacžku Arges je 123 cžłowjekow ſkhoriło, ſ kotrychž je hacž dotal 44 wumrjeło. Strowi wobydlerjo ßu roscžèkali, jenož khori a jich wothladarjo ßu tam ſawoſtali. Knjeżerſtwo drje ßo próżuje, kholeru podtłóczicž, tola wobydlerſtwo ßo ſe ſaßakloſczu pſchecžiwo knjeżerſtwowym wukaſam ſpjecžuje a na lèkarjow, wot knjeżerſtaw poſtajenych, njepoßłucha.

Rußowſka. Knjeżerſtwo je pſchikaſało, wſchitkich zuſych żidow, kotſiž w ruſkich měſtach bydła, ſ kraja wupokaſacž. Po tutym wukaſu je ßo ſ Warſchawy 14 pruſkich, 18 awſtriſkich a 7 turkowſkich żidow wupokaſało.

— Wo pſchijeżdże khèżora Wylema ſ Revala pißaju: Njedźelu wokoło 12 hodźin ßo pſchi podnjebju němſke łódże pokaſachu. Němſki póßłanz, general Schweinitz, němſki wojeŕſki poknomóznik, wyſchk Villaume, a němſki konſul khèżorowe łódże na morju powitachu. Nèhdże wokoło 1 hodźiny ßo yachta (łódź) „Hohenzollern“ k pſchiſtawiſchcžu pſchibliżi a ßo ſ wutſèlom 21 kanonow powita. Na poł dweju ßo khèżor do cžołma pſcheßadźi a ßo w nim k pſchiſtawiſchcžu wjeſeſche. Hdyż ßo cžołm k brjohej pſchibliżi, ßo ſ nowa ſ 21 kanonow wutſèli. Dżeßacž mjeńſchinow poſdźiſcho wyßoki hóſcž na pſchiſtawiſchcžo ſtupi a ßo wot wulkowjerſcha Wladiměra wutrobnje powita. S runa, majeſtetiſzy khèżor po ſkhodach pſchiſtawiſchcža horje ſtupaſche, bliżeſche ßo k wojeŕſkim ſaſtojnikam a tłóczeſche ßmèjo ruku komandantej ßwojeho Wyborgſkeho regimenta, wyſchkej Zerpizkemu, jeho ſe ßłèdowazymi ßłowami w ruſkej rèčzi powitajo: „Sſym ſbożowny, Waß ſ nowa na cžole ßwojeho wobdźiwanja hódneho, mi droheho regimenta widżecž“. Pomaku khèżor, kiž bě uniformu Wyborgſkeho regimenta ſ bantom rjada ßwjateho Handrija ſwoblekany, po froncže cžeßneje ſtraże pſchi ſynkach pruſkeje narodneje hymny krocžeſche, pſchi cžimž wojakow ruſki ſtrowjeſche, ßebi jich kedźbliwje wobhladujo a ßo ſa hurawołanje miłoſcziwje dźakujo. Na to ßo khèżorej wot offizèrow Wyborgſkeho regimenta drjewjana, kraßnje wurèſana ſchkła ſe ßelu a khlèbom pſchepoda. „Waſcha majeſtoſcž chzyła“, regimentowy komandant khèżora poſtrowi, „na ruſku ſemju ſtupiwſchi ßół a khlèb wot regimenta, mjeno Waſcheje Majeſtoſcže noſchażeho, dobroczíwje pſchijecž“. Wyßoki hóſcž, khlèb, ßół a kwaß woptawſchi, dźakujzy praji: „Sſym khuboko hnuty ſ powitanjom, mi ßo doſtatym, a ſ kraßnymi, pèknymi, cžeßnymi darami, kotreż khèżorzy póſcželu“. Cžeßna kompagnija na to ſ khorhoju a hudźbu pſched khèżorom nimo cžehnjeſche, pſchi cžimž poßledniſchi kóżdemu wotdźělenju „Sſo dźakuju!“ pſchiwoła. Khèżor ßo na to ſe ßwojim pſchewodom do woſa, na njeho cžakażeho, ßyże a ßo na dwórniſchcžo baltiſkeje żeleſniży poda, hdżež khèżor ſ wulkowjerchami do zarſkeho cžaha Moſkowſko-Kurſkeje żeleſniży ſtupi. Na poł tſjoch hodźin cžah k Narwje wotjèdże. Zyłe měſto a pucž, po kotrymż zarſki cžah jèdżeſche, bě ſ khorhojemi wudebjeny, bjes tym ſo k bokomaj pucža wulke ßyły ludu ſtejachu. Na poł dżewjecžich hodźin khèżor Wylem do Narwy pſchijèdże. Powitanje bě jara wutrobne. Na dwórniſchcžu, na kotrymż bě cžeßna ſtraża preobraženſkeho regimenta poſtajena, zar a wulkowjerch Mikławſch khèżora na najwutrobniſcho poſtrowiſchtaj. Khèżor Wylem bě uniformu ßwojeho Wyborgſkeho regimenta, zar pak uniformu ßwojeho Barlinſkeho Alexanderſkeho regimenta wobleczeny. Po pſchedſtajenju pſchewoda khèżoraj ſ woſom do Polewzewoweje ville wotjèdżeſchtaj, hdżež zarowa ßwojeho wyßokeho hoſcža powita. Po zyłym pucžu ßo knjeżerjej, kaž też němſzy hoſcžo wot wobydlerſtwa na najżiwiſcho ſ powitazym pſchiwołanjom pſchewodżachu. Hnydom po pſchijèdże bě wulka hoſcžina, po kotrejż mèjeſche ßo wóhnjoſtroj a a illuminazija. Jara nadpanuło je wuſnamjenjenje, kotreż je ßo khèżorſtwowemu kanzlerjej Capriviej pſchi kóżdej ſkładnoſczi wot zara doſtawało. Woſpjet je zar ſ nim dołhe rosrèčenje mèł. Pónđżelu dopołdnja je khèżor po konju nèkotre wotdźělenja wojakow a manevrirniſchcžo wobhladował. Poſdźiſcho bèſchtaj khèżoraj pſchi regimentowym ßwjedżenju preobraženſkeje gardy, wot Pètra Wulkeho ſakoženeje, pſchitomnaj. Pſchi paradże zar Alexander wojakow ßam pſched ßwojim hoſcžom nimo wjedżeſche; po hoſcžinje ßo hiſchcže wojeŕſke lèhwo pola Narwy wopyta. Wutoru khèżoraj pola Narwy ſ baſtiony, ſa njeju woßebje natwarjeneje, manevram pſchihladowaſchtaj. Pſchi rèzy Luſy wobej wójſzy na ßo ſraſyſchtej. Narańſche wójſko bu poraženo, tola wone ſchkitowane wot ßwojeje ßylneje artillerije a ſpèſchneho tſèlenja pèſchkow moſty do powètra praßnu. Bě wulkotny ſacžiſchcž, hdyż ßo cžèżke hrjady na ſto kóhcži wyßoko wjerhnuchu. Miny, kotreż w wodże rosbuchnuchu, wyßoke mózne wodowe ſtołpy wuſtorcžichu. Miny w wodże ßo ſ tyroxolinom ſapalichu. Manevry ßo popołdnju ſkóncžichu, hdyż bě wjecžorne wójſko po pontonach rèku pſchekrocžiło a měſto Yamburg ſ nadbèhom dobyło. 22. auguſta ßo manevry pola Gomontowo a Cžerkowizach ſkónczа. Wot Narwy ßo khèżoraj do Peterhofa podataj. 24. auguſta ßo khèżor Wylem do Němzow wrócži.

— Ruſki ſinanzny miniſter Wiſchnjegradſki ßo w bliżſchim cžaßu na pu żowanje do ßrjedźneje Aſije naſtaji. Samèr jeho pucžowanja je ſakoženje ruſkich wikowarnjow w tamnych ſtronach.

Sſerbija. K wjeßelu ßerbſkeho knjeżerſtwa a luda je bywſchi kral Milan Sſerbiju ſkóncžnje wopuſchcžił. Wón je ßo w runej měrje do Pariſa podał a ßo tam ſ bohatej wudowu nèhduſcheho guatemalſkeho preſidenta Bariosa woženił, kotremuż ßu jeho njepſchecželjo w Guatemale ſ jèdom ſawdali. Milan chze ßebi nètko titul hrabje ſ Takowy pſchijecž.

— 20,000 berdanſkich tſèlbow, kotreż je ruſke knjeżerſtwo Sſerbiji dariło, ßu ßo ſańdżeny tydżeń na ruſkich łódżach po Dónaju do Beograda pſchiwjeſe.

Marokkowſka. Dny knjejſtwa marokkowſkeho ſultana Mulleya Haſſana ßu po ſdaczu liczene. Mózne kabylſke ſplahi ßu pſchecžiwo njemu poſtanuke a jeho wójſko pola Rabata do cžiſta ſbike. Sultanowych wojakow, kotrymż ßo njeje poradźiło, ſ bitwy cžeknucž, ßu ſbèżkarjo ſabili. Ssyn Rabatſkeho guverněra ſbèżkarjam do rukow padże a bu na żadkawe waſchnje do ßmjercže cžwilowany. S khwilemi jemu cžaſcže mjaßa ſ cžèła wureſowachu a je pſchi wóhnju pjecžechu. Potom jeho nucžachu, ßwoje ßamßne mjaßo jèſcž. Hdyż bě ſkoro docžerpił, jemu hłowu wotcžachu a ju po kraju jako ſnamjo dobycža a wjecženja wokoło noſchachu. Po tymle dobycžu ßu ſbèżkarjo pſched twjerdźiſnu Sefro pſchicžahnuli a ju woblehnuli. Też ſchpaniſkej twjerdźiſnje Melilli, pſchi mórſkim brjoſy leżażej, Kabylojo hroża. Schpaniſki póßłanz w Marokkowſkej je teho dla dołhe rosrèčenje ſ marokkowſkim wulkoweſèrom mèł. Tutón je póßłanza proßył, ſchpaniſke łódźſtwo pſchi pſchimórſkich twjerdźiſnach ſhromadźicž, tola ſchpaniſkim wojakam niz na kraj ſtupicž dacž, dokelž by ßo potom ſbèżk pſchecžiwo ſultanej po zyłym kraju wupſcheſtrèk. Schpaniſke knjeżerſtwo budże ſ cžeżka po tejle radże cžinicž. Wone do ßwojich afriſkich měſtow ßylne wotdźělenja wójſka póſcžele, ſo by na wſchě

pschipady pschihotowane było. Boji ßo, so maja Franzowsojo myßle, ßo dźěla, abo zyłeje Marokkowskeje mozowacź, je=li so bychu sběžkarjo nad sultanom dobyli. Duž maja Schpanischy sa nusne, stajnje wójsko hotowe měcź, so móhli Franzowsow, je=li trjeba, pschekhwatacź. Marokko, kotrež s napschecźa Schpanskeje, psches wusku mórsku dróhu wot njeje dźělene, leži, Schpanischy hižo dawno jako ßwoje herbstwo wobhladaju. Wulke staroscźe jim cźini, so franzowska Algirska s Marokkowskej mjesuje, a so je teho dla Franzowsam wjele lózscho, ßo do Marokkowskeje walicź, hacź Schpanskim. Schpanske nowiny franzowske knjeźerstwo napominaju, so by ßo wschěch wotpohladow na Marokko wsdało. Hewak by ßo pschecźelstwo, bjes Franzowskej a Schpanskej w tu khwilu wobstejaze, rosrasyło, a Schpanska by potom na stronu politiskich pschecźiwnikow Franzowskeje stupiła.

Amerika. W republikanskich statach połodnischeje a ßrjedźneje Ameriki ßu knjeźerstwowi sastojnizy do zyła s jebanstwom a pokupnistwom nakaženi. Shnike wobstejnoscźe knjeźerstwow ßu s pschicźinu, so w tamnych krajinach bórzy ras revoluzije wudyrja. Lědma so je porjad w argentinskej republizy postajeny, hrosy w ßußodnej Uruguayskej revoluzija wudyricź. Lud a wójsko stej tam hłuboko rosnjembrjenej, so ßu president Herrera a ministrojo wulke sumy statnych pjenjes pschekschiwili. Zivilne sarjadnistwo je teho runja do zyła pschekażene.

Krótke wjeßele, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Sa maku khwilku ßo něhdźe w hrodźe wótsje wokacź pocźa, a bórzy běsche po wschěch jstwach a khodach wokańza a běhańza. Knot ßkowa saßkysha: „Pschimńcźe jeho! dźerźcźe jeho!“ a ßo khwatajzy městu bliżesche, s wotkelź ßo wokasche. Tam běsche ßo cźrjóda wschelakeho dwórskeho ludu sběžała, s kotrejež ßrjedźisny ßo mózny hłóß tołsteho połkownika ßkysheshe, kotryž ßwarjesche a ßantorjesche. Sswary wbohemu Jurjej płacźachu, kotrehoż běchu se sady nékajkich khachlow wucźahnuli a kotrehoż nětko pscheßkyschowachu.

„Ja“, połkownik komornikej powjedasche, „s kralowskich jstwów pschińdźech a chzych ßo domoj podacź, ßebi nihdy na żadyn njepscheczelski nadpad njemyßlo. Lědma běch nékotre krocźele scźinik, ßo nékajki cźłowjek, kotrehoż w prěnich stróżelach spósnacź njemózach, s zyłym wotmachom do mnje saběża, so ßo motacź pocźach a budźech ßo pschi ßamom snak walik. To chze wěscźe wjele prajicź, pschetoż hacź dotal hischcźe nichtó dokonjak njeje, so by mje sacźumpak abo powalik. Sastróżeny ja wołach: ho! ho! zusy cźłowjek wokasche: hi! hi! a ßo blischi wokomik shubi, doniż jeho ßkużobnizy w ßußodnej jstwě sa khachlemi njewußlědźichu. Schto ma, ßo ja praschama, tajkile noscheŕ jowle horjeka w hrodźe pytacź abo cźinicź? Najskerje chzysche nješto spakoscźicź. Ja połneho doscźcźinjenja żadam, pschetoż mje w żiwocźe boli, a je=li mi tón njekraßnik ßo do mnje saběżawschi nutskach nješto puknuł, dha ßym najdlěje na ßwěcźe był.“

Sso samolwjejo ßo Jurij na tepjerja Knota powokasche a chzysche ßo s tym wurěcźecź, so je jenicźzy jeho horliwoscź w ßkużbje s pschicźinu była, so je ßo do połkownika saběżał. Knot, kotrehoż ßo nětko se wschěch stron praschachu, běsche na jene dobo saßo hłuchi abo — ßo tajesche, jako by hłuchi był. Wón tak błudnje a ßměschnje wotmolwjesche, so ßo wschitzy woschcźérjecź pocźachu, a na poßledk běsche połkownik tón, kotrehoż mějachu k lépschemu. Pschetoż też s Knotowych sawjercźanych rěcźow ßo tak jaßnje pscheßwědcźichu, so je Jurij njewinowaty, so jeho wyschschi komornik, jeho krucźe poßwariwschi, puschcźi, schtoż połkownikej na żane waschnje doscź a prawje njebě.

„Ja chzu ßebi teho hrubeho pachoła w pomjatku sdźerźecź“, wón morkotajo ßam sa ßo dźesche, „a běda jemu, je=li so mi jumi saßo do rukow pschińdźe. Dundyr tola! płacźi dha tónle hłuchi kopoł, tepjeŕ, pola wyschscheho komornika wjazy, hacź ja, połkownik a semjan? Też to wam njesabudu“.

Nowe Léto 1756 běsche pschi dworje wulka ßwjatocźnoscź. Wschitzy ministrojo, generalojo, póßłanzy, wschitzy wyschschi sastojnizy, wschitzy offizěrojo a, schtóż mějesche hewak hischcźe pschistup pschi dworje, běchu kralej=kurwjerchej ßboże pschecź pschischli, sa cźoż ßmědźachu jemu ruku koschicź. Runje tak běsche pola kraloweje=kurwjerchowoeje a pola prynzow a prynzeßynow kralowskeho domu. So běsche tołsty połkownik też pódla, ßo ßamo rosumi. Wostudke ßbożepschecźe pschětrawschi ßo wón wotßali a duzy po pucźu dó jstwy pschińdźe, hdźež Knot runje psched khachlemi kleczo pschikkadowasche. Schibały połkownik k njemu stupi, prajizy: „Tebi hłuchemu kopołej na Nowe Léto pscheju, so bychu cźi druhdy kożu prawje pscheklepali, so bychu cźe wschi sezrake, a so by cźe na wschěm poßledku djabok wsak!“

Dokelź ßo Knot jenoż hłuchi tajesche, wón kóźde ßłowcźko ßłyschesche. S poniżnym hłoßom a k semi hladajo wón wotmolwi: „Ja ßo najpodwólnischo a hłuboko hnuty dźakuju, hnadny knjeże, a wam pscheju, so by ßo wam wschitko to dobre, schtoż scźe mi runje pschak, sto krócź stako.“

Połkownik ßo sawróczi a mjersazy mórcźesche: „Djaß njech wěri, so je tón cźłowjek hłuchi“.

Sso schibale ßmějo Knot sa nim hladasche. „Tebi ßym wuschi wutrěk!“ wón pschi ßebi dźesche. „Kóźda waczka dźě ßo wije, hdyż na nju stupisch. Nó wschak, ßnano ßo tola nékak zosa, mój tołsty połkowniko, so móże cźe tón hłuchi kopoł ßmoknucź.“

Néschto dnjow posdźischo, rano w dwěmaj, ßo wokno w kralowskim hrodźe wotewri, a ßkużobnik dele sawoła: „Noschadło! ale to wulke sa knjesa połkownika!“ Tónle pschistawk běsche teho dla trjeba, dokelź dyrbjachu sa najtołscheho a najschěrscheho muża w zyłych Draždźanach stajne najwjetsche noschadło bracź.

Jurij a hischcźe druhi ramjenjaty noscheŕ s wulkim noschadłom s wrotami nuts khwataschtaj hacź k schěrokemu skhodej, hdźež połkownik hižo na njeju cźakasche. Wón na dwórskim balu rejwak njeběsche, ale cźim wjazy bě jědł a pił. Jurja saßo spósnawschi wón rjeknu: „Jo, jo, ty ßy? Tu cźesćź cźi popscheju, so ßměsch mje domoj njesćź. Je=li so pak pschi tym saßo někajku hłuposćź sworasch, dha ßo mje hladaj!“

Te żiwe tsi zentnarje do noschadła salěsechu, a noscherjej ßo na pucź daschtaj, mjes tym so schkleńcźane wosy bubotajo s hrodowymi wrotami nuts a won jěsdźachu. Noschadło běsche tak njeßměrnje cźeźke, so Jurij samyßleny rospominasche, hacź s nim psches Kóbjowy móst a do dalokeho Noweho města dóńdźe, duzy po pucźu njewotpocźujo. Na jene dobo wóknowe schkleńzy w noschadle saschcźercźachu, a s njeho ßo wokacź pocźa: „Stój! stój! na pomoz!“

Wustróżanaj noscherjej sastaschtaj, noschadło na semju stajischtaj, a ßo rosbitym wóknam bliżeschtaj, ßo staroscźiwaj s wóknom nuts praschejo: „Schto je ßo stało, hnadny knjeże?“

„Wocźińtaj, njekraßnikaj!“ połkownik njembry wokasche. „Puschcźtaj mje won! To je mój kónz, to je moja ßmjercź!“

Jurij ßwoju żerdź wucźeże, noschadłowu tsěschku wotkry a durje wotewri. Ssmjercź njembry połkownik s noschadła wulecźa. Sswój teßak wucźahnuwschi ßo wón do wustróżaneho Jurja da. „To ßy mi ty klubu scźinik“, wón hněwny wokasche, „so dyrbjesche ßo ßydko pode mnu skamacź, so dyrbjach panucź, dno w noschadle pscherasycź a w nim zyły kruch wuměsy sa wamaj teptacź. Jenicźzy twoja krej, twoje żiwjenje móże tole cźorne pscheradnistwo wotmycź.“

To prajizy wón s teßakom do Jurja kło, ale do jeho schěrokeho a tołsteho kożaneho noscheŕskeho paßa saschtapi; duž ßo Jurjej żaneje schkody njesta. Prjedy pak, hacź połkownik druhi krócź kło, Jurij hižo wrócźo cźérjesche, schtoż móżesche, ßłyscho, kak tołsty połkownik sa nim seli a ßantori.

* * *

Wóßom njedźel posdźischo w połnóznej hodźinje na tamnym stołpje Kóbjoweho mosta w Draždźanach, hdźež wulka mjedźowa Boża martra stejesche, kotruż je wulka woda 31. měrza 1845 s zyłym stołpom pózrjeła, wojeŕska straża stejesche. Wojak na straži běsche Jurij Mjetleŕ, kotrehoż bě wjecźiwy połkownik chaisy=noscheŕsku ßuknju wußlekł a wojeŕsku drastu woblekł. Hacź bě ßo tehdy ßydko a dno w noschadle pschekamało, dokelź běsche połkownik pschejara cźeźki, abo hacź běsche jemu to nécht klubu scźinik był, Jurij njewjedźesche; ale wón ßam mějesche cźiste ßwědomje, a to bě jeho jenicźki troscht. Dołholétne wojeŕske wotrocźstwo jeho wocźakowasche, khiba so jeho kulka abo teßak prjedy wumoži. Ssněh wějesche; běsche spocźatk měrza; liwki wětsik dujesche, a ßněh rostawasche; s Kóbja běsche ßo hižo ló shubił; duž ßo rěcźne żołmy w ßwětle hwěźdkow błyskotajo mjes stołpami mosta dele walachu. Jenoż s rědka ßo krocźel cźłowjeka po mosćze saßłyscha, a wojeŕska straża duž niczo strażowacź njemějesche, khiba ßamu ßo.

Cźicho a hłowu na wutrobno skhiliwschi postawa bóżskeho wumóżnika na kschiżu wißasche. Sswojej wocźi na skotu ßo błyschcźazu Bożu martru skożiwschi Jurij scheptasche: „Ty, Knjeże, dyrbjesche wjele wjazy cźeŕpjecź, hacź ja, runjeż běsche bjese wscheje winy a bjes hrěcha. Spożcź też mi sćeŕpnosćź a njedaj mi sadwělowacź.“

Nětko ßo nózny pucźowaŕ bliżesche. Wón tak krucźe a spěschnje njewustupowasche, każ druhy. Wón też porjad njewobkedźbowasche, kajkiż na tymle mosćze płacźesche, a duzy se Stareho města na wopacźnym boku dźěsche. S khwilemi stejo wostawasche, do rěki dele hladasche, něktore krocźele dale dźěsche, ßo saßo wrócźi, s nowa stejo wosta a ßo dale motasche. Tajke cźinjenje po dobrym njeje a ßo

ſ wjetſcha na tajkich wobkedźbuje, kotſiž maju myßle ßo w rěźy tepicź. Teho ßo też Jurij bojeſche; duž ßo, ſo by ßamomordarſtwo ſadźěłał, mjelczo temu muźſkemu bliźeſche, kotryž ſaßo w wutwarku jeneho ſtołpa ſtejo woſta a ßo do poł cźěła pſches żeleſne wobkłoženje dele khileſche. Na jene dobo wón na kamjeńtnu ławku ſkocźi, — ſ nohu pſches żeleſne wobkłoženje ſaléſe a budźeſche do hłubiny dele ſkocźił, njebudźeſche=li někajki druhi muźſki, kiž prjedy Jurja pſchiběża, njeſbožowneho pſchimnuł. Zuſy k Jurjej dźeſche: „Tehole muża, wojako, do ßwojeje ſtražniſkeje khěźki tykń a jeho ßwěru hladaj, doniž cźe wotměnicź njepſchińdu, ſo móżecźe jeho ßobu wſacź. Tón cźłowjek je bjes dwěła pjany, ſo njewě, ſchto cźini.“

Tele ßłowa pjaneho ſtróſbeho ſcźinichu, a wón nětko dobre ßłowa dawacź pocża. „Njeſcźińcźe na dobo ſo mnu też moju żonu a moje tſi dźěcźi njeſbożowne“, wón proſcheſche. „Je=li ſo pſcheradźicźe, ſchto ßym w myßlach měł, ſaſtojnſtwo a khléb ſhubju a potom dyrbju cźim bóle ßmjercź pytacź.“

Schtó ty ßy?“ ßo zuſy praſcheſche, „a pſche cźo ßy ßebi żiwjenje wſacź chcył?“

„Sslépz ßym“, tamón wotmolwi, „a na ßwěcźe k niczjemu wjazy njejßym. Ja ßym wſcho pſchecźinił, ßym dołha naczinił a — hiſchcźe wjele hórſche!“

„Je=li ſo ßo zyle njemylu“, Jurij k zuſemu rjeknu, „je tónle muż kralowſki tajny ſekretar Menzel“.

„Je wěrno?“ zuſy móhł rjez wjeßoły praji. „Haj, dha wſchak dyrbimy ßo nad wbohim cźłowjekom ßmilicź a jeho hrěch ſ płaſchcźom kſcheſcźijanſkeje luboſcźe ſawodźecź. Je=li ſo ſcźe ſe mnu pſchesjene, teho muża mi pſchepodajcźe; ja chzu jemu do ßwědomja poręcźecź, ſo ßo ßwojich ßamomordarſkich myßlow na ſtajne wotrjeknje. Jowle macźe tolerſ a ßlubcźe mi pſchi ßwojej wojerſkej pſchißaſy, ſo nikomu ani ßłowcźka wo tymle podawku njepiknjecźe.“

Jurij to ßlubi, ale ſkerje hrěſchnikowej ßwójbje a jeho pſchichodnemu nanej k luboſcźi hacź Menzela dla.

Zuſy ßo motazeho tajneho ſekretara pod ruku wſa a ſ nim woteńdźe.

„Błaſno wy!“ wón duzy po pucźu k njemu praji, „próſneje móſchnje dla chzecźe ßo tepicź!“

„Radſcho do Łóbja, hacź do khoſtarnje!“ Menzel jakotaſche.

„Pſche cźo to?“ ßo zuſy praſcheſche. „Schto dha ſcźe ſkucźił, ſo ßo ſ pjenjeſami njeby ſapokucźicź hodźało?“

„S pjenjeſami? o haj!“ Menzel ſ tupym hłoßom wotmolwi. „Ale wjele, jara wjele pjenjes by trjeba było, — niz nětotre hubjene tolerje, — niz nětchto ſtów, — ně, tyßazy! A ſchtó by mi te dał abo pożcźił? Ach, wjazy hacź tyßaz tolerſ ßym jeniczźy ſ mi dowěrjeneje kralowſkeje pokładnizy pſchekſchiwił! Duž mi dajcźe hicź, pſchecźelo, ſo w rěźy kónz wſcheho hubjenſtwa namakam.“

„Pjenjeſy dyrbicźe doſtacź, pſchecźelo Menzelo!“ zuſy troſchtujo dźeſche, „wjele pjenjes! tyßazy tolerſ! a ſa to macźe jeno zyle ßnadneje prózy nałożicź. Pójcźe ſo mnu ßobu, ſo ßo dale frěcźimoj.“

Zuſy běſche komorny ßłużobnik pruſkeho póßłanza von Malzahna; wón Menzelowe ſadwělowanja wuži, ſo by jeho ſa wotpohlady ßwojeho knjeſa, kaž ßwojeho krala, dobył. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W naſtupanju wulkeho ßerbſkeho ſpěwanſkeho ßwjedźenja, ßrjedu dźeń 1. oktobra wotdźerźomneho, ßłyſchimy, ſo ſmeja ßo pruhi ſa měſchane a muźſke chory wot 30. auguſta kóždu ßrjedu a ßobotu wot 4 hodźin w ſali tudomneje tſeleŕnje; generalne pruhi pak budźa ßo w ſali Lauez hótela wotbywacź a to 29. a 30. ſeptembra wot 4 hodźin a 1. oktobra dopołdnja wot 9 hodźin. Woßebje nuſne je wobdźělenje na generalnych pruhach; na kóždy pad pak dyrbi ßo poßłednja pruha wopytacź. Kaž ßłyſchimy, njejßu muźſke hłoßy hiſchcźe tak wobßadźene, kaž je to mózneho żónſkeho chora dla trěbne. Duž ßo pſcheje, ſo bychu cźi wuſtojni ßerbſzy ſpěwarjo, kiž to hiſchcźe cźinili njejßu, ßo prawje bórſy k ßobuſkutkowanju ſamkowili, a to cźim bóle, dokelž budźa ßo w tychle dnjach noty k privatnemu ſtudowanju roſpóſcźełacź. Pſchiſpominamy, ſo maju ſpěwarjo bal darmo, mjes tym ſo dyrbja jón druſy płacźicź.

S Budyſchina. Sso na to ſepjerajo, ſo deſchcźe a njewjedra ßnano po 90 prozentach (to rěka: dźewjecź krócź mjes dźeßacźimi) pſches to naſtawaju, ſo elektrizita, kotraž je w ſemi nakopjena, ſe ſemje wuſtupuje, wucźeny meteorolog wobkrucźa, ſo ßo nimale wſchědnje wjedro do prědka prajicź hodźi. Hdyž elektrizita ſe ſemje ſtupa, ßo to najlóżſcho rano wobkedźbuje. Schtóż chze ßo wo tym pſcheßwědcźicź, njech rano na tym boku doma, hdźež je cźicho, na najſtwě abo na łubi maku, lóhku ſchlebjerdku papjery ſ wóknom wonpuſchcźi. Je=li ſo żana elektrizita ſe ſemje ſtupa, papjera horje lecźi; hewak pak dele pada. Pſchi tym ma ßo na to hladacź, ſo dyrbi papjera runu ßmuhu horje lecźecź; pſchetoż hdyž někak do boka lecźi, je někajki wětſicźk ſ pſchicźinu, niz pak elektrizita. Sa tym hacź papjera bóle abo mjenje ſpěſchnje runje horje lecźi, ma ßo wjazy abo mjenje deſchcźa, maju ßo bóle abo mjenje cźeźke njewjedra wocźakowacź. Spomnjeny wucźeny wobkrucźa, ſo je ßo w běhu minjenych tſjóch lět, hdyž je tule pruhu wſchědnje woſpjetował, lědma dźeßacź abo dwanacźe krócź mylił. Po tejle pruſy ßo jenoż tehdom ſ wěſtoſcźu ßudźicź njehodźeſche, hdyž jara ßylne wětry a jara cźeźke hrimanja ſ balokoſcźe pſchicźeźechu.

— W Praſy ſtaj njedawno dwaj wucźomzaj tamniſcheho ßerbſkeho ſeminara, knjes Jan Juſt a knjes Jakub Stranz, gymnaſialne maturitatne pruhowanje wobſtałoj.

— Dwacźilětny wopomnjeńſki dźeń Sedanſkeje bitwy budźe ßo w Budyſchinje na woßebje ßwjedźeńſke waſchnje ßwjecźicź. Pſchi wojerſkim pomniku, kiž ßo ſ wěnzami wupyſchi, budźa ßo ßwjedźeńſke rěcźe dźerźecź a ßo ſpěwy pſchednoſchecź. Schulſkim dźěcźom, kotrychž liczba je w tu khwilu na 3200 ſroſtka, ßo wulkotny ſchulſki ßwjedźeń pſchihotuje. Kóżde dźěcźo medaillu, k wopomnjenju tuteho dnja bitu, doſtanje.

— W połnóznych Cźechach je połkhroma bjes howjaſym ſkotom pſcheſtała. Duž ßmě ßo nětko ſ Cźech ſaßo howjaſy ſkót do Sakſkeje woſycź.

Se Židowa. W poßłednich njedźelach je na Židowje wjetſcha liczba woßobow na tyfus ſkhoriła. Maja nadźiju, ſo wjetſchi dźěł ſkhorjenych ſaßo wotkhori; hacź dotal je jenoż jena woßoba na tyfus wumrjeła.

Se Żiczenja. Pjatk tydźenja wjecźor je bliſko tudomneho ſaſtawniſchcźa w tworowym cźahu, kiž tu nimo pſchijěźe, próſdny tworowy wós ſ kolije wuſkocźił. Prjedy hacź bě mózno, wós ſaßo do kolije ſwjeſcź, ßo dwě hodźinje minuſchtej. Wo tutón cźaß pſchepoſdźe cźah do Biſkopiz pſchijěźe. Na ſboże pſchi wuſkocźenju woſa żadyn cźłowjek do njeſboża pſchiſchoł njeje.

S Wjeleczina, 21. Aug. Naſch cźeſcźeny k. kantor Rjeczka (rodźeny ſ Maleſchez), kotryž ßo 1. novembra na derje ſaßkużeny wotpocźink poda, doſta dźenßa ſ kralowſkej hnadu ſaßkużbny kſchiž. W pſchitomnoſcźi zyrkwinſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa ßo jemu wot ſaſtupjerja kralowſkeje ſchulſkeje inſpekzije tutón rjad ßwjedźeńſzy pſchepoda. Knjes kantor Rjeczka je w Wjeleczinje 38 lět ſe żohnowanjom ſkutkował.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu ßo w naſchim Bożim domje żnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźeſche. S wjazy hacź 500 wěnzami, wjele pletwami a pólnymi a ſahrodnymi płodami běchu dźakowni woßadni zyrkej a wołtař wudebili. Bożi dom móżeſche lědma poßkucharjow wobpſchijecź, telko bě ßo jich ſeſchło. Też ſ hudźbnym pſchednoſchkom ßo ßwjedźeń w ßerbſkej a němſkej Bożej błużbje porjeńſchi. — S wobżarowanjom dyrbimy tu na to pokaſacź, ſo je ßo w Rakeczańſkej ſchuli jako druhi wucźeŕ Němz poſtajił, dokelž Sſerba doſtacź njemóżachu. S tym budźe w naſchej ſchuli nabożeńſka wucźba w bliźſchim cźaßu cźeźko cźerpicź. Bóh daj, ſo bychmy bórſy ßerſkeho wucźerja doſtali.

Přilopk.

* Na dróhowej żeleſnizy, ſ Draždźan do Blaſewitz wjedźażej, ßo woſy wjazy ſ konjemi njecźahaju, ale ßo ſ elektrizitetu cźerja. Schtwórtk popołdnju je elektriſki dróhowy wós prěni krócź jěł.

* Rekrut regimenta huſarow, kotryž w Grimmje ſteji, ßo lětßa naléto w rěźy Mulde ſ hańbu tepi, dokelž běſche jeho podwyſchk (Gefreiter) hroſnje ſ nim ſakhadźał. Podwyſchka k jaſtwu na nětotre dny ſaßudźichu. Ale nan ßamomordarja, ſchewz w Stauchitzu pola Oſchatza, ßo ſ tym njeſpokoji a ßo na wójnſke miniſterſtwo wobrocźi. Miniſterſtwo podawk nadrobniſcho pſchepytowacź daſche, a nětko ßu podwyſchka k jaſtwu na wjazy njedźel ſaßudźili.

* Kajke bohate żně lětßa w Vogtlandźe maju, ßo ſ teho ſpóſnawa, ſo ma jedyn jeniczki ratař ſ wokolnoſcźe Plauena lětßa dwě ſcźě kop rożki wjazy hacź loni; loni mějeſche 250 kop, lětßa ma jich 450; a pſchi tym je rożka, ſo rjeńſcha bycź njemóże.

W zyhelńzy pſched měſtom Chemnitz je ßo wóndano pſchipołdnju 16 lět ſtary dźěłaczeŕ w wodowej jamje tepił. Wón na khromje jamy na drobnych ßo ßuwatych kamjenjach ſtejeſche a ßo ſtejo myjeſche, pſchi cźimż ßo wobßuże a na hłowu do jamy padże, hdźež běſche 2 meteraj wody. Sso na njeſboże dohladawſchi jemu nětotſi towaŕ-

schojo se žerdźu na pomoz pschibĕžachu. Wón pak žerdź doßahnucź njemóżesche a ßo podnuri. Hakle sa nĕkotre hodźiny jeho cźĕło s wody wucźeżechu.

* Hdyž wóndano pschipołdnju parschonski cźah s Höhlteicha do Chemnizy wotjĕdże, ßo wjednik lokomotivy dohlada, so ßu cźah na wopaczne kolije skožili. Wón paru napscheczo da, psches cźož woßrjedź cźaha parschonski wós, w kotrymž 15 pucźowarjow ßedźesche, s kolijow skocźi, prĕki na kolije sjĕdże a kolije s dźĕla rostorha. Na sboże ßo nikomu schkody stako njeje. Sa poł hodźiny bĕ wschitko saßo w rjedże, so mózachu po kolijach saßo jĕsdźicź.

* W Oberfrohna mĕjesche listynoscheŕ kóždej dwĕ njedźeli wulki cźaßnik na póstowskim twarjenju nacźahowacź. Hdyž wóndano wjecźor na łubju cźaßnik nacźahowacź pschińdże, wón nĕkajku hrosnu wóń saczu. Sso po łubi roshladujo w kopjenje ßyna cźĕłko małeho dźĕscźa nadeńdże. Jako mordarku ßu dźowku widźaneju starscheju sajeli, kotraž pak njeskutk prĕje.

* Hdyž wóndano w Döbelnje żelesniski wós, s kotrymž bĕchu ßo hußy s Boleßlawa w Schlesynskej pschiwjesłe, wotewrichu, 15lĕtneho hólza nadeńdźechu, kiž bĕ ßo w wosowym kucźe sa hußami skhował. Hólcźeż, kiž bĕ ßebi tule khowanku najskerje pytał, so njeby doma dźĕłacź trjebał, na 24 hodźinskim pucźowanju s Boleßlawa do Döbelna ani niczo jĕd ani pił njeje. Jeho namakawschi ßu jeho poliziji pschepodali.

* W Lipsku bĕsche ßo póndźelu w nozy jenemu pschekupzej w jeho khlamach se samknjeneje kschinje 1200 hriwnow kranuło. S wopręddka żaneho ßlĕda sa paduchom njemĕjachu, posdźischo pak ßo pomału tukanje na 15lĕtneho hólza, kiž bĕ w khlamach jako bĕhak pschistajeny, wobrocźi. Polizija khłopza saja a skónczńje tutón, najprjedy dołho prĕwschi, ßo wusna, so je pjenjesy kranuł. Wón bĕ wjecźor saßuwak burjow, s khlamow do khĕże wjedźazych, wotßunuł a w nozy tak bjes sadźĕwka do khlamow stupił.

* Żałostne njesboże je ßo dźenßa tydźenja popołdnju na dwórnischcźu w Rummelsburgu psched Barlinom stało. Dźĕłacźeŕ Seefeld bĕsche na khwilku wotstupił. Bórsy na to ßłyscho, so jeho wołaju, wón khwatajzy pschibĕża. Hdyž pak psches kolije pschekroczesche, wós pschijĕdże a jeho powali, a koleßa jemu wobĕ nosy pod kolenom pschejĕdźechu a rosmjecźechu. Njesbożowny myßle njeshubi a też njeskorżesche, ale wodu picź żadasche. Sso napiwschi wón towarscham, kotsiž srudni wokoło njeho stejachu, ruku dawasche, prajizy: „Nosy stej prjecź; jenoż mi sahinucź njedajcźe.“ Na noßydłach jeho do wosa donjeßechu, hdźeż jeho na nusu sawjasachu, na cźož jeho s woßebitej lokomotivu do Barlina dowjesechu. W hojerni dyrbjachu jemu wobĕ nosy wotrĕsacź. Seefeld ma mkodu żonu a 4lĕtne dźĕcźo.

* W Barlinje ßu sańdźene dny 21lĕtneho mkodźenza khowali, kotryž je psches njewobhladniwosćź friśĕra wo żiwjenje pschischoł. Cźiły a strowy mkodźenz k friśĕrej pschińdże a chzyschе ßebi włoßy tsihacź dacź. Friśĕr tsihacź pocźa, widźo pak, so nĕkajki snaty nimo dże, ßo nahle wohladnu a pschi tym s wótrym kónzom ßwojich nożizow mkodźenza sady do hłowy schtapi. Ranka bĕsche zyle ßnadna. Dwaj dnjej posdźischo mkodźenz cźeżzy skhori; jemu bĕsche ßo róża do hłowy daka, a lĕkaŕ spósna, so róża s nakłóteje ranki wukhadźa, pschetoż s rany bĕsche ßo cźerwjenosćź po zyłej hłowje rosbĕżała. A, schtoż pschi tajkej róźi niczo rĕdke njeje, też kóżki, kotreż mosły wodźewaju, ßo sahorichu, — a sa nĕkotre dny mkodźenz, jenicźka nadźija ßwojeju starscheju, semrje, runjeż bĕsche ßebi lĕkaŕ wulku prózu dawał, jemu żiwjenje sdźerżecź.

* S Halle pišaju: Ssobotu wjecźor ßo w jenych khlamach gratmischtrej W. muż pschida, kotryž jeho namołwjesche, so by s nim schkleńzu piwa w akzijowej piwarni wupił. W. temu pschihłoßowasche. Nĕkotre schkleńzy hromadźe wupiwschi, ßo na dompucź podaschtaj. Domoj duzy zusy gratmischtra na dobo s tajkej mozu do wobliczа dyri, so jeho k semi porasy, na cźož gratmischtra dajesche, hacź tón myßle shubi. Potom nadpadnik ßwojemu woporej pjenjeżnu mósceń s 30 hriwnami pjenjes rubi, wußleka jeho swjetschnik, wusu jeho schkórnje, wutorże jemu ßlĕ a ßo se ßwojim rubjenstwom shubi. W tutym położenju nózny straźnik gratmischtra w połnozy nadeńdże. Jako nadpadnika ßu wĕsteho kowarja Lohmanna wußlĕdźili a jeho w dźiwadle, do kotrehoż bĕ rjanu nowu drastu swoblekany a wot pßa pschewodźeny pschischoł, sajeli. W jeho wobydlenju rubjene wĕzy, pódła teho kałacź a revolver namakachu.

* Rybak Grotius w Wittenbergu je jenu wudru (Fischotter) tak skludźił, so jeho wona bjes powjasa na wukhadźowanje pschewodźa a na njeho runje tak każ poß poßkucha. Hdyž Grotius se ßwojej wudru na dróhn stupi, ßo hnydom cźrjóda ludźi wokoło njeho sbĕżi, kotsiž maja wjeßele nad swĕrjecźom a jeho skludźenjom. W prjedawschich cźaßach ßu cźasto wudry skludźili; snate je, so ßu wjerchojo skludne wudry mĕli, kotreż ßu ßamo na łojenje rybow wuwucźene byłe.

* Cźeżke njewjedra s kónz sańdźeneho tydźenja, kotreż żałostne krupy pschinjeßechu, ßu w nĕkotrych krajinach Hessenskeje jara wulkeje schkody nacźiniłe, a żnĕ ßu do zyła saniczene. Tam hakle bĕchu ßynowe żnĕ skónczene, a jenoż rożka bĕsche domoj sebrana. Najhórje je we wokolnosćźi Marburga, Kirchhaina, Ziegenhaina a w ßußodnych krajinach Hornjeje Hessenskeje; tamón płódny kraj je do zyła sapuscźeny, a schkoda jeniczży w tejle wokolnosćźi nĕkotre mile wucźini. Na honach 16 wßow wokoło ßameho Marburga ßu wĕzywustojni nacźinjenu schkodu na 400,000 tolerow wobliczili. Sa wbohich ludźi chzedźa pjenjeżnu sbĕrku składowacź, dokelż je jeno ßnano schtwórty dźĕl saniczenych pólnych płodow sawĕscźeny był. Druhe krajiny, n. pšch. wokolnosćź Hanawa, ßu s dźĕla też cźeżzy schkodowałe.

* Wczera tydźenja pschipołduju poł bĕrtlika do 12 hodź. ßu w nĕkotrych stronach Thüringskeje ßylne semjerżenje mĕli. Se semjerżenjom ßo w podkopkach njedaloko Liebensteina wjazy hacź 200 meterow saßypnu. Mału khwilku prjedy bĕ hischcźe 11 dźĕłacźerjow w podkopkach dźĕłało.

* W jenej wßy pola Hildesheima pšched krótkim slutniwy burik we wyßokej starobje semrje. Jeho wnukojo tołsty walcźk papjerjanych pjenjes do jeho hłowaka saschity namakachu, s zyła sa nĕkotre tyßazy tolerow. Ale pjenjesy — tolerske, pjecźtolerske a dźeßacźtolerske — bĕchu s dźĕla hannoverske, s dźĕla wopony druhich němskich krajow pokasowachu, kotreż ßu dawno hižo pschestałe ßamostatne bycź. Zyły pokład, na kotrymž je slutniwy dźĕd lĕta dołho wotpocźował, po tajkim nĕtko wjazy hódny njeje, hacź schtoż ßo sa staru papjeru dawa.

* Sańdźenu póndźelu 9. regiment bajerskich pĕschkow rano na poł ßedmich s Würzburga wustupi a dałoki pucź do Eibelstadta sa połdra hodźiny dóńdże. Scźĕhwki tehole wurjadnje spĕschneho marscha, kotryž bĕsche cźim bóle napinazy, dokelž bĕsche 26 gradow cźopłoty po Reaumurje, ßo bórsy pokasachu. Sa Sommerhausenom dale Eibelstadta prĕni leżo wostawachu. Na dalschim pucźu jich dale wjazy padasche. Cźeżzy khorym, kotrymž wojerszy lĕkarjo doßahazeje pomozy skicźecź njemóżachu, wobydlerjo ßußodnych wßow s wosami na pomoz pschijĕdźechu. Njebudźesche-li ßo to stako, budźesche liczba morwych jara wulka była. Mjes tym jenoż dwaj semrĕschtaj. 170 wojakow bĕsche na ßmjercź khorych leżo wostako; dwĕ scźĕ druhich dyrbjesche wustupicź. Morweju do Marktbreita do hojerne dowjesechu, hdźeż też wjele na ßmjercź khorych wojakow leži; nĕkotsi wot nich nasajtra sakramenty mrĕjazych dostachu.

* W Liebertwolkwizach je ßo pjekarski mischtr Werchau żałoßnje wopalił. Wón do petrolejoweje lampy, pschi pjezy wißazeje, ju njewuhaßnuwschi petrolej pschilinu. Pschi tym ßo petrolej w lampje sapali a ßo na pjekarskeho mischtra wukinu. Tutón na dobo wschón w płomjenjach stejesche a ßebi woßebje prawu pokojzu cźĕła wopali. Rany ßu jara bolostne, tola ßo nadźijeja, so jeho żiwjenje w strachu njeje.

* Pšched wczerawschim tydźenja w nozy je wulki wĕtr s krupami daloku wokolinu wokoło mĕsta Pavia w Italskej sapuscźił. Na honach 15 wßów ßu rajßowe pola sapuscźene. W krajinje Mantua ßu krupy na honach schtyrjoch wßów wschitko sbiłe. Schkoda je jara wulka. Psches schtomy, kotreż wĕtr powali, buchu nĕkotsi ludźo sranjeni.

* W połnóznej Franzowskej je wulki wĕtr żnĕ sanicził. W mnohich mĕstach a wßach buchu tsĕchi wotkryte. Wjele tyßaz schtomow bu wuwróczenych. W mĕscźe Dreux ßo 500 domow wobschkodźi a 20 ßo jich wot wichora spowala. Mnosy ludźo buchu sranjeni a nĕkotsi saraźeni. W Tournayu krupy w wulkosczi hołbjazych jejow padachu. Pola bucha tak sapuscźene, so ßo wo żnjach wjazy rĕczecź njemóże. Tajke njewjedro tam wot lĕta 1812 wjazy bylo njeje. S Perigneura pišaju: Nascha krajina je ßo wot cźeżkeho njesboża domapytała. W wokrjeßu 1500 kwadratnych kilometrow ßu wschĕ żnĕ saniczene.

* Sskawny franzowski lĕkaŕ Boernage, kotryž je 30 lĕt dołho s najlĕpschim wuspĕchom skutkował, je lĕkaricź pschestał a ßo sjawnje wusnał: „Mi je ßo wostudźiło hudacź a pschezo jenoż hudacź.“

* W Warschawje a wokolnosćźi mĕjachu sańdźeny tydźeń cźeżke njewjedro se sliwkami a wulkim wĕtrom. Naczinjena schkoda je jara wulka, woßebje schtoż spowalane domy a schkodu na domjazej a hospodarskej nadobje nastupa. Też ludźi je wjele wo żiwjenje pschischło.

* Pschi sbĕżku, kotryž pšched krótkim w Erzerumje w turkowskej Armenskej bĕsche, ßu też 14 Němzy wo żiwjenje pschischli. W sapisku morwych, kotryž je turkowska wyschnosćź wosjewiła, ßu schtyrnacźo, kotsiž ßo „Němzy s Persiskeje“ mjenuja. Dokelž dotal nikomu wĕdomo njebĕ, so by w Erzerumje wjele Němzow było, ßu ßo wobhonjeli a shonili, so ßu ßo w bĕhu minjenych dźeßacź lĕt nĕkotre tyßazy němskich

ßwójbow w ßußodnej Perſiſkej ſaßydlike, wot kotrychž ßu nětkotre ßo kholery bojo lětßa w naléčzu do turkowſkeje Armenſkeje cžahnuke. Cžile Němzy ßu wuſnawarjo noweje wěry, kotruž ſtaj Němzaj ſ Württembergſkeje ſakožiłoj. Wuſnawarjo tejele wěry dyrbja lubicž, ſo nikomu njepſcheradža, kak ßo jich wěra mjenuje a ſchto wucži; w pſchitomnoſczi druhich ßo mjes ßobu jenož „bratſja“ mjenuja. Prawoßławne wobydleŕſtwo tamneho kraja pak wobkrucža, ſo maju wuſnawarjo noweje wěry mandżelſtwo naſtupajzy zyle hinaſche měnjenje, hač druſy kſcheſczijenjo.

* W jendżelſkej Indiſkej je, kaž tamniſche knježeŕſtwo wojſjewja, tu khwilu 79,000 wudowow, kotrež ßu młódſche hač dżewjecž lět. Hindojo ßwoje dżowczičzki bórſy, hdyž ßu na ßwět pſchiſchłe, ſ hólczatkami wěruja, kotrež tež hiſchcże w kolebzy leža. Wumrje-li hólczk, je holczka wudowa a ßo po krutych hinduſkich ſakonjach nihdy wjazy wudacž njeßmě.

* W jaſtwach w New-Yorku w Połnóznej Amerizy hiſchcże ſcheſczo mordarjo ßedża, kotſiž ßu k ßmjerczi wotßudżeni, a kotrychž chzedża ſ pomozu elektrizity wotprawjecž. Wſchitzy ßu w wulkim ſtraſche, dokelž ßu ſhonili, ſchto ßu nowiny wo Kemmlerje pißake, kotrehož ßu pſched krótkim ſ elektrizitu wotprawili. Dwaj wot nich ſtaj hižo poł wrótnaj; druhi, Japanſki, je proßył, ſo bychu jemu radſcho hłowu wotczeli.

* W měſcże Joltet w kraju Illinois w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenoczenych Krajach ßo wóndano pěz puknu, w kotrejž ßo 400 zentnarjow mjedże ſchkřejeſche. Rosbuchnjenje běſche tak mózne, ſo wſchitke twarjenja w měſcże ſarżachu. Schtyrjo dżěłaczerjo buchu ſaraženi, jedyn ßo ſpali, zyła czrjóda druhich ßo ſtraſchnje wopali.

* W kraju Pennſylvania w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenoczenych Krajach je ßo nimale zyłe měſto Auſtin wotpaliło. Płomjo tak ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, ſo ßo ſa nětkotre hodżiny 42 domow ſpali. Naczinjena ſchkoda wjazy hač dwaj millionaj markow wucžini.

* Na żeleſnizy, kotraž ſ Baltimore do Ohio w Połnóznej Amerizy jěżdži, pſched krótkim parſchonſki cžah ſ kolijow ſjędże. To běchu rubježnizy naczinili, kotſiž chzychu cžah wurubicž. Tſjo pucžowarjo ßu morwi, mnoſy ranjeni.

* W mydłarni w Providence w kraju Rhode-Island w Połnóznej Amerizy ßo pſched krótkim ſatraſchne rosbuchnjenje ſta, pſchi cžimž ßo dwazeczi dżełaczerjow cżeżzy ſrani. Pſchi tym woheń wuńdże, a płomjo ßo tak ſpěſchnje roſſchěrjeſche, ſo ßebi dżěłaczerjo druheje rady njewjedżachu, khiba ſo ſ woknom won ſeſkakachu; nětkotſi na měſcże morwi ležo wostachu, druſy ßo ſ wjetſcha cżeżzy ſranichu.

(Pokračowanje w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija: wutoru 26. auguſta dopołdnja wot 8 hodżin w Wujěžkowſkim rewěrje.

Na pſchedań: W Mjeſchizach khěża 37 ſe ſahrodu.

Na pſchenajecże: w wobydlenju agenta Franza 26. auguſta dopołdnja w 9 hodż. 6 kórzow pola, pſchi nowych kaſarmach ležazeho.

Khěża na pſchedań.

Dla dżělenja herbſtwa ma ßo maßivna khěża cžiſło 116 w Rakezach, pſchi Budyſko-Wojerowſkej dróſy ležaza, ſ polom ſe ßwobodneje ruki pſchedacž. Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo hač do 30. auguſta pola podpißaneho ſamokwicž.

A. Müller, wjeßny rychtař.

W Luſku pola Pomorz je jenoſchoßna **khěża** ſe ſahrodu na pſchedań. Dalſche je pola **J. Schletzy** tam ſhonicž.

W Bŕěſowje pola Kubſchiz je **żiwnoſcž** cžiſło 15 ſ 3 kórzami pola a łuki na pſchedań. Twarjenja ßu ſ zyhelom kryte. Dalſche je ſhonicž pola **T. Glätty** tam.

W Wadezach je **ſahrodniſka żiwnoſcž** cžiſło 17, ſ 200 dawſkimi jenoſczemi, 1800 tolerjemi wopalneje kaßy, 2 maßivnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami ležomnoſcże, ſ najrjeńſchimi ſtejatymi żnjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicž pola kublerja **O. Czemjery** (Zimmer) w Kołwaſy.

Młyn na pſchedań.

W Mikkezach pola Makeho Wjelkowa je młyn a rěſak ſ 3 mlěcjidłami a 10 kórzami pola a łuki a korczmarſkimi prawiſnami na pſchedań. Twarjenja ßu wſchě maßivne. Połojza kupneho pjenjeſa móże ſtejo wostacž.

Ssuproſchna ranza je na pſchedań w Dalizach cžiſło 11.

Wotawa na pſchedań.

Rjana ſtejaza wotawa na 15 kórzach łuki je na pſchedań.

Sarěczanſki knježi dwór.

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 28. auguſta t. l. dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo na **knježich Kupjanſkich łukach,** w **Jatſjobjanſkich** a **Kobelnjanſkich** honach ležazych, ſtejata wotawa po ſahonach ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacž.

Pſcheßadżowanſke wuměnjenja ßo do awkzije wojſjewja.

Shromadżiſna w Jatſjobjanſkej korczmje.

Kupjanſke knježe hajniſke ſarjadniſtwo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dla pſchedacża jeneje fabriki ßym wulku dżělbu tworow po jara tunjej płaczišnje kupił. Duż mózu pſchedawacž:

5/4 **köprowy luſter Ia,** ſtary łóhcž po 32 np., kiž hewak płaczi 45 np.,

dwójzy ſchěroki hładki a ßmużkaty, ſtary łóhcž po 57 np., kiž hewak płaczi 75 np.,

kreton, ßylnonicżaty katun, ſtary łóhcž po 20 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

poßleſchczowe zychi, prawje 6/4 ſchěroke, ſtary łóhcž po 25 np., kiž hewak płaczi 28 np.,

ſchtepowane zychi, ſtary łóhcž po 33 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

módroeżiſchcž Ia, ſtary łóhcž po 22 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

ſłotocziſchcž Ia, ſtary łóhcž po 30 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

wołmjana tkanina, 6/4 ſchěroka k ßuknjam, ſtary łóhcž po 28 np., kiž hewak płaczi 35 np.,

7/4 ſchěroke, 7/4 dołhe hotowe ſchite, cžiſtopłatowe **ſchórzuchi** po 1 mk., kiž hewak płacża 1 mk. 30 np.

Sa kurjerjow

a **ſaßopſchedawarjow zigarow** ſprawne

wupſchedawanje,

kotrež ßo dla pſcheſtacża pſchekupſtwa

Paula Giebnera w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki

wotbywa, ſkładnoſcž poſkicża, ßebi dobre, tunje zigary ßakupicž.

100	ſchtuk	3 np.	zigarow	jenož	po	2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100	=	4 =	=	=	=	3 mk., 3 mk. 10 np. a 3 mk. 20 np.,
100	=	5 =	=	=	=	3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100	=	6 =	=	=	=	4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njeſakombž, tutu ſkładnoſcž wužicž. Wupſchedawanje wot **1. auguſta** hač do **hrjedź ſeptembra** traje.

Zigary ßu jara dobre a pala ßo (też najtuńſche drużiny) ßněhběle.

Kury, holbje a wſchu druhu pjeriſnu kupuje a płaczi najwyſchſchu płaczišnu

J. H. Ulbrich w Budyſchinje

na ßukelnſkej haßy 22.

Jabłuka

móża też tſchaßene bycž, tola ſrake, kupujetaj wot ſapočzatka ſeptembra po najwyſchſchich płaczišnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke

hornjołużiſka tłóczerńja ßadu

w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 3.

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a ruče roſtu, ßu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwčizach.**

Schatowa róla

k wjerčenju

je tunjo na pschedań pola

Ernſta Němčžka,

blidarſkeho miſchtra w Maleſchezach.

Koſčina

jenož ſe ßyrych koſčow tołčena leži na pschedań w koſčowej tołčerni w **Łuſy** pola Małeho Wjelkowa.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucža

Adolf Rämsch.

Rajß

rjany, wulkoſornaty, punt po 14 np.,

róſynki

wulke, ßłódke jahodki, punt po 26 np.

ßu dostacź w wupſchedawanju

Paula Giebnera

na hłownym torhoſchču pódla měſchčanſkeje haptyki.

Wſchě
kolonialne twory,
thoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho dostacź pola
Schſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Moleŕſke a **murjeŕſke barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbiče atd.
porucźataj tunjo

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach 8 wſtotej hwěźdże.

Sofy, matrazy, też ſ ložom, porucža tunjo T. Albert na hornčerſkej haßy 13.

Korla Kuczka

tſěchikryjeŕſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32

porucža ßwój wulki ſkład **tſěſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płaczišnach.

Terowanje a **nowe krycze** ßo ſ rukowanjom wuwjedže.

Rěſak w Weigsdorfje pola Kunwalda

porucža k twarſkemu cžaßej w ßuchej tworje:

ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcze a ſcźinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſcźach,
tſěſchne laty, ſacźahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu krycźu a
ſpalěrowe laty
po cžaßej pſchiměrjenych tunich płaczišnach.

Gustav Adolf Leuner.

J. T. Büttner, wobßedź. Curt Klepl

pſchi bohatych wrotach

porucža ßwój wulki wubjerk broſchow, nawuſchnikow, naručnikow, rjecźaſow wokoło ſchije, cžaßnikowych rjecźaſow, medaillonow, wěrowanſkich pjerſchćenjow, nowoßlěbornych łžizow, widliczkow, nožow, ſolingſkeje twory, khoſejowych deſkow, pjenježnych móſchniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydłowych tyſkow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ßwěcźnikow, wobraſow na ſcźěnu, Božich martrow atd.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych družinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hońtwjerſkich** a **ſelowych likěrow ſa žołdk** poručam ßwój **derje cźiſčeny palenz cźißko I** a **cźißko II** w cźwizach a po měrje, kaž też ßwój **Budyſki naturſki khimjelcźkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Hamburgſko-amerikanſke
paketoježdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna
a póſtſka parokłódźna jězba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijězdźaza.

Jězba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jězba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutſkhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładże, piwalzy ßadża a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicża, kłócża, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtłóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler,** pruhowany hojeŕ.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacź: **Sſerbſke kmótſjaze liſty.**

Khoſej

wot najtuńiſchich hacź do najdróſchich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Ssuſchenu
polcź
porucža tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara ſpore a derje myjaze, porucža tunjo

Moritz Lehmann
pódla póſta 6 na bohatej haßy 6.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucža

Gustav Poser.

Jara waźne ſa
wocźi kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa wocźowa wodźicźka wot **Traugotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringſkej ßo dla ßwojeje ßwětoßławnoſcże cžaſto podražuje, cžehož dla proſchu, ßlědowaze wopißanje dobroczinje wobkedźbowacź. Wona ßo w podołhojtych ſchkleńczanych bleſchach ſe ſłamanymi rózkami a ſ wuſtejatym pißmom: **„dr. Whitowa wocźowa wodźicźka“** pſchedawa. Kóždа bleſcha je ſe žołtej papjerku ſ tymle ſakitowanſkim ſnamjenjom

a ſ mojej firmu połěpjena a je ſe ſyglom ſakitowanſkeho ſnamjenja ſamknjena. K temu je mała knižka pſchidata. Pſched podražowanjom ßo warnuje.

Wocźowa wodźicźka je w wjele haptykach dostacź, tak też w **měſchčanſkej haptyzy** w Budyſchinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauſſe** w Bjarnacźizach a **Großе** w Woſtrowzu.

Franz Marſchner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy

ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecźaſow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ſerbſki.**

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózšchu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doßaha,
kakao,
ßß. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drósy.

Khosej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě kolonialne tworny
w snatych najlěpschich kajkoscžach a po najtunischich płaczisnach porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Mydło,
soda,
schterku,
ßwězy
dobre a tunje
ma na pschedań
Moritz Lehmann
6 na bohatej drósy 6.

Najlěpschi skótny pólver,
mlokowy
a wužitkowy pólver
je na pschedań
w haptyzy w Kumwaldze.
So je pólver dobry, wokolni wobßedžerjo skotu rad wobßwědcza.

Mohornski strowotny balsam,
schkleňza po 50 np., pschi 12 schkleňzach pschipósłanje darmo.
Wuspytany domjazy ßrědk s wuspěschnym nakoženjom snutskownje pschi: **zoldkowym spinje, njemóznosczi, bjesappetitnosczi, bolosczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pschě **drjenje,** na **rany, sczischczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdžity dostacz pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakskej.

Hdže scže tónle rjany cžaßnik kupili? Pola cžaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Bant k scherpam,

rüsche, zanki, wutykanje, mull, batist, schórzuchi, schtalty
porucza w wulkim wubjerku
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Pschełwědczcze ßo dobroczliwje, so je

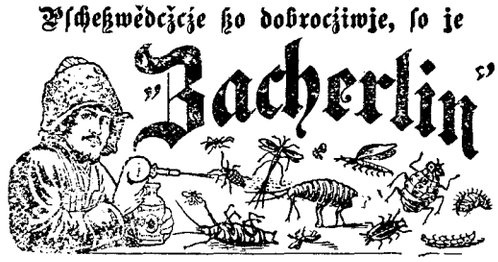

woprawdže najkhmansche pschepschekaßanzy,
dokelž wón — kaž žadyn druhi ßrědk — s pschekwapjazej mozu a spěschnosczu wschu njerodž hacž na poßledni ßled saniczi.
Njedajcze pak ßo pschi kupowanju mylicz, ale žadajcze ßebi woprawdžity „Zacherlin" **w bleschach s mjenom J. Zacherla.**
Zenje pak njewsmicze sjawnje wuwaženy pólver abo jebawe podražowanje sa to.
Njesabudźcze tež ßebi s „Zacherlinom"
Zacherlin-kutowar sa 60 np.
kupicz, pschetož tónle nowowunamakany rospróschenk skutkowanje „Zacherlina" tak powyschi, so wón wopschijecze bleschki móhł rjez stroji.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = Ernsta Mittascha psched schulerskimi wrot. cžo. 1,
= = = = G. Holda w měschcz. hapt.,
= **Biskopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodžischczu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.
W druhich městach a wßach ßu sklady tam, hdžež ßu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadženskemu cžaßej **ßadowe schtomiki** wschěch druzinow najlěpscheje kajkoscze porucza. Sapißy płaczisnow darmo a franko.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so s dnjom 7. septembra t. l. w domje krawskeho mischtra **Jeschki** w **Khroscžizach pschedawarnju drastnych tkaninow, modnych wolmjanych a platowych tworow, židžanych pórtow a rubischkow, knesłow, pórtow, schnórow** atd. wotewrju. Moja pschedawarnja je njedželu a ßwjaty džeń jenož rano wot 7 hacž hodžinu po nyschporje s wuwsaczom cžaßa Božich skužbow wotewrjena. Pschi potrjebje tworow, wote mnje ßo pschedawazych, wo dobroczliwy wopyt proschu.

S počesczowanjom
Jurij Sarenk s Posdez.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodžinach w **piwowym hrodze** po jenym skhodze. **Někotři Serbja.**

K rosrěczenju dla sałoženja mlokarstwa w Kubschizach wschitkich, kotriž ßo sa to sajimuja, **njedželu 24. augusta** popołdnju w 4 hodžinach do **Kubschiskeho hosczenza** pschecželnje pscheproschuje po poruczności
O. Czemjera w Kołwasy.

Rjana hornja stwa s kuchinju a druhim rumom, kaž tež nowonatwarjene rjane ßłónczne wobydlenje (stwa, komora, kuchinja, pschedstwiczka, płokarnja a trawnik k bělenju schatow) stej Michała abo posdžischo na pschenajecze na rěsniskej haßy 15.

Wotroczkow, džowki pschi 45—50—60 tolerjach msdy, dójki hnydom pyta pschistajaza žona
Schmidtowa
na schulerskej haßy 12 po 2 skh.

Wuczobnika
do ßwojeje pschedawarnje želesnych a krótkich tworow na Michała pytam. Pschekupsku schulu dyrbi wón wopytacz.
Bernhard Fischer
na ßerbskej haßy.

Wosjewjenje.

Wschitzy, kiž maja wot semrjeteho **Korle Scholty** w Krónzy hischcze něschto dostacz, kaž tež cžiz, kiž maja jemu něschto sapłaczicz, abo kotrymž je wón ßwoju drastu k skhowanju pschepodał, njech ßo hacž do **15. septembra t. l.** pola žiwnosczerja **Bohuwěra Scholty** w Sarěczu samołwja. Posdžischo ßo wěz ßudnistwu pschepoda.
Herbjo.

Křiwdučinjace słowa, na **Königec** swójbu w Holešowskej Dubrawcy zrěčane, nazad bjeru.
Marja Šołćic w Hol. Dubr.

Serbskemu towarstwu w Bukecach
a druhim Serbam Bukečanskeje wosady kaž tež sobustawam **Budyskeje Bjesady,** kiž su nas při wuléče na Čornobóh tak bratrowscy powitali, tak woporniwje počesćili a tak bohače so wobdźěleli, wosebje stajerjam čestnych wrotow a daricelej rjanych wonješkow w serbskich barbach wupraji z tutym najwutrobniši dźak
serbske tow. **„Čornobóh"**
w Draždžanach.

Wutrobny džak
knjesej fararjej **Matekej** w Budyschinku sa kraßnu rěcž, w Porschiskej zyrkwi pschi pohrjebje naschcho dźěda, knjesa **Vogela** w Kumschizach, džerżanu.
Sawostajeni srudźeni pschiwuzni.

(K temu cžißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czißłu 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. auguſta 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budże jutſje ſa tydźeń **dźakny žnjowy ßwjedźeń**: ßerbſki dopołdnja 1/2 9 hodźin, němſki w 10 hodźinach.

Křćenl:

W **Michalſkej zyrkwi**: Richard Max, Bohuwěra Wylema Rittera, krawza pod hrodom, ß. — Korla Max, Auguſta Mróſka, fabrikarja na Židowje, ß. — Jaroměr Auguſt, Ernſta Bohuwěra Kozora, cźěßle na Židowje, ß. — Hana Emma, Jana Ernſta Mjeřwy, fabrikarja na Židowje, dź. — Auguſta Frieda, Korle Auguſta Kadnera, ſtudnjetwarza na Židowje, dź. — Alma, Jana Ernſta Wjeńka, ſkałarja na Židowje, dź. — Korla Ota, Korle Auguſta Ungera, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Jan Ernſt, Jana Ernſta Schmidta, pohonca w Sſkonej Borſchćži, ß. — Ernſt Ota, Jana Jaroměra Auguſta Urbana, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Auguſt Hermann, Jana Ernſta Hančźki, kamjenjecźeßarja w Rabozach, ß. — Marja Martha, Khryſtoſa Zyža, pólnika a dźěłacźerja w Nowych Cźichońzach, dź.

W **Katholſkej zyrkwi**: Auguſt, Jana Ernſta Ducźmanna, kublerja w Němßezach, ß. — Bernhard Benno, Michała Folwarcznehо, tyſcherja tudy, ß. — Bernhard, Konſtantina Cźornaka, klampnarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 14. auguſta: Michał Lowka, dźěłacźeŕ ſ Kóſłow (w wokrjeßnej dźěłacźerni na Židowje), 46 lět 7 měßazow 16 dnjow. — 15. Hana rodź. Rumlichez, Ernſta Domaſcha, murjerja tudy, mandźelſka, 53 lět 5 měßazow 20 dnjow. — Hana Marja Kulkez, Jana Auguſta Juraka, pohonca na Židowje, mandźelſka, 26 lět 4 měßazy 26 dnjow. — Michał Rjencź, žiwnoſcźeŕ w Sajdowje, 88 lět 10 měßazow 11 dnjow. — Marja ſwudowjena Krawzowa, rodź. Skopez, dźěłacźerka ſ Rakez (w wokrjeßnej dźěłacźerni na Židowje), 75 lět. — 17. Marja Madlena Rjekez, ſwudowjena bywſcha Schkleńcźerjowa, njebo Pětra Voigta, murjerja na Židowje, wudowa, 73 lět 5 měßazow 28 dnjow. — 19. Max Ernſt, Ernſta Edmunda Käſtnera, murjerja pod hrodom, ß., 3 měßazy 23 dnjow. — Ernſt Ota, Jana Jaroměra Auguſta Urbana, fabrikarja w Dobruſchi, ß., 11 dnjow. — 20. Hermann Jurij, Jana Auguſta Petrika, blidarja na Židowje, ß., 7 měßazow 2 dnaj. — Hana Marja, Korle Auguſta Peinerta, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź., 1 měßaz 21 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2364 měchow.		W Budyſchinje 16. auguſta 1890				W Lubiju 21. auguſta 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza	běła	9	53	9	71	9	59	10	—
"	žołta	9	6	9	41	8	94	9	53
Rožka	50 kilogr.	8	—	8	44	7	50	8	12
Jeczmjeń		7	14	7	43	6	83	7	50
Wowß		7	—	7	50	6	40	6	80
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduſchka		18	—	18	50	16	50	17	50
Bérny		2	—	2	40	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	60
Pſchenicźna muka	50 "	9	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	—	13	80	—	—	—	—
Sſyno	50 "	2	50	3	—	2	20	2	70
Sſłóma	600 "	22	—	24	—	20	—	24	—
Proßata 584 ſchtuk, ſchtuka		11	—	24	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 71 np. hacź 10 hr. — np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 13 np. hacź 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 43 np. hacź 7 hr. 71 np.; wowß wot 7 hr. 25 np. hacź 8 hr. 25 np.

Dražďźanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 68—72 mk., 2. družiny 62—66, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. auguſta: Pomróczene.

Telegrafiſki bureau namaka ßo w ſadnym twarjenju póſta (na kotołſkej haßy 5) po jenym ſkhodźe a je pſchezo wotewrjeny.

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěſd ſ Budyſchina (póſta)	wjeczor	w 7	hodź. 35	min.
" Makeho Wjelkowa	"	8 "	20	"
" Njeßwacźidła	"	9 "	30	"
Pſchikhad do Rakez	"	10 "	10	"
Wotjěſd ſ Rakez	rano	w 6	hodź. 5	min.
" Njeßwacźidła	"	6 "	55	"
" Makeho Wjelkowa	"	8 "	5	"
Pſchikhad do Budyſchina	"	8 "	45	"

Jěſdny plan żelesnizow wot 1. junija 1890.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďźan.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,28	4,21	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,53	4,44	7,19	—
Lubija	12,31	2,13	—	5,28	8,45	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyſchina	1,20	2,36	4,0	6,2	9,21	12,14	2,52	3,50	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	—	4,51	7,1	10,22	1,16	—	4,51	—	9,20	—
Radeberga	—	—	5,2	7,11	10,32	1,26	—	5,1	6,43	9,31	10,25
Do Dražďźan	—	3,35	5,29	7,40	11,3	1,55	3,54	5,31	7,5	10,4	10,48

S Dražďźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďźan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,10	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	—	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyſchina	—	7,59	10,44	11,29	1,57	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,36	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,54	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,15	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,48	3,14	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,54	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,2	3,33	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,10	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,15
Połcźniży	6,23	9,8	12,21	4,17	8,40
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,51
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,2

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,20	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,40	6,5	9,59
Połcźniży	7,42	10,50	1,53	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,19	6,34	10,27

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke**, w **jednorym** a **pyſchnym trajnym ßomoczanym** a **kožanym ſwjaſku** mam pſchezo w wulkotnym wubjerku na ſkładze.

Stare knihi ßo **derje** a **tunjo pſchewjaſuja.**

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarſki miſchtr na bohatej haßy 21.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Raj ß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako nješchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej ſawſkej haßy.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj

bratraj Měrſchej
w ſtotej hwězdze.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wulke ſprawne wupſchedawanje

khofeja, zokora, raißa

a druhich kolonialnych tworow dla pſchestacza pſchekupſtwa.

Khofej paleny	měſto	1 mk.	40 np.,	punt	jenož	po	1 mk.	25 np.,
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	„	— „	28 „
raiß najlěpſchi Karol.	„	— „	40 „	„	„	„	— „	30 „
raiß najlěpſchi jědźny	„	— „	30 „	„	„	„	— „	22 „
raiß „ „	„	— „	24 „	„	„	„	— „	18 „
raiß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	„	— „	16 „
ſoda	„	— „	5 „	„	„	„	— „	4 „
mydło	„	— „	40 „	„	„	„	— „	32 „
mydło	„	— „	35 „	„	„	„	— „	27 „
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	„	— „	6 „
ßwězy	„	— „	40 „	paket	„	„	— „	28 „

a wſchě druhe twory, kotrež napißacź, by mje pſchedaloko ſwjedło, po tych ßamych poniżenych nutskupnych płacźiſnach.

Paul Giebner

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

K naſymſkemu hnojenju

poruczam po najtuniſchich płacźiſnach:

ff. parjenu koſcźinu (koſcźowu muku),
ff. ßyru tolczenu koſcźinu,
woprawdźity peru-guano,
norwegſki rybjazy guano,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
woprawdźity worlowy kainit,
ſuperfoſfatowy gyps k ßypanju do hródźow.

Tele pſchikupne hnoje ſteja pod kontrolu **ratarſkeje ſpytowarnje** w **Pomorzach**; ſa jich prawe wopſchijecźe rukuju.

Paul Mattheis
w Budyſchinje na hoſpitalſkej dróſy 8.

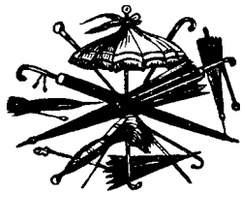

Pſchedeſchcźniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płacźiſnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pſchedeſchcźnikar pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

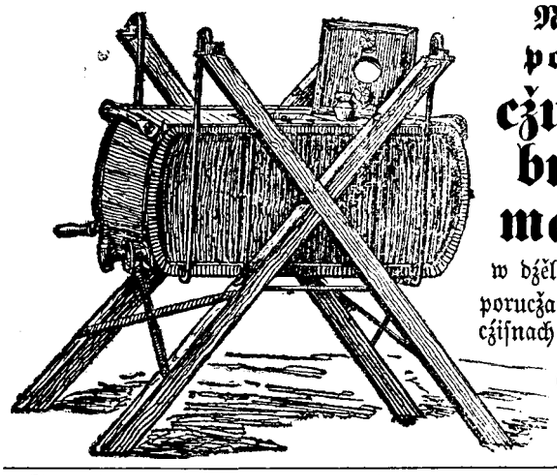

Najnowſche polěpſchene

czumpawe butrowe maſchiny,

w dźěle njedoſcźehnjene, porucza po fabrikſkich płacźiſnach

Oskar Butter.

Ja ſchewzow, ßedlarjow a ſa bunzlerjow a drjewjanzarjow

mam wſchě druźiny **kože, nakolenzow** (ſchäfte), **lejſty, kord** atd. w wulkim wubjerku.

Fale ſ czelazeje kože ſ rjemjenjom a bjes njeho, we wſchěch wulkoſcźach a po tunich płacźiſnach.

Mój kožowy wurěs ſwjerſchneje a ſpódneje kože je jara wulkotny, wſchědnje ßo wurěſuje.

J. G. Schneckenberg, garbarſki miſchtr,
pſchedawarnja kože a kožowy wurěs na ßerbſkej haßy cźißko 9.

Jablukowe kißało

najlěpſche k ßolotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeſchezate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołużiſka tłoczernja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnjej bohatej haßy 3.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Moja pſchedawarnja ſtarych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowſkej haßy cźißko 6 była, namaka ßo wot nětka na

mniſchej haßy cźißło 7, rózk jerjoweje haßy (ſtary ſeminar) po 1 ſchodźe.

Dobre wězy wſcheje druźiny kupuju a pſchedawam a ſprawne poßkuženje ſubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 30. augusta 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je Rußowsku saßo wopuschćił. Po skónčenju manevrow ruskeje gardy je ßo wón s zarom do Peterhofa podał, hdźež ßo ßobotu woßebna hosćina wotbywasche, pschi kotrejž ßo zyła zarowa ßwójba, kněžorstwowy kanzler Caprivi, minister Giers a drusy wyßozy sastojnizy wobdźělichu. Zar, kiž bě prusku uniformu swoblekany, franzowski rěčo, strowosći němskeho kněžora pschipi. Hnydom na to němski kněžor rusku wotmolwi: „Piju na strowosć ruskeho zara a jeho wójska!“ Po hosćinje ßo park a mórski brjóh kraßnje poßwětli. Wječor w 9 hodźinach ßo kněžor Wylem s zarowej ßwójbu roszohnowa a ßo potom s zarom k wußadźeńskemu mostej poda, hdźež bě ßo wjele ruskich offizěrow sestupało. Kněžor Wylem mnohim pschitomnym ruku tłóčeše, wobjimasche a kosches wospjet zara a ßo potom na łódź „Hohenzollern“ pscheßadźicź da. Hdyž łódź wotjědźe, zar wospjet kiwajo sa kněžorom wołasche: „Na saßowidźenje, sbožowne puczowanje!“ Pónd̀źelu dopołdnja je kněžor w Memelu saßo na němsku semju stupił. Se swonjenjom wschěch swonow a sahorjenym wyskanjom wobydlerstwa ßo kněžor do města wjesesche, kotrehož dróhi běchu kraßnje wudebjene. S Memela je kněžor njesastanuwschi do Tauerlaukena wotjěł. Tam ßo jemu deputazija Litwjanow a Litwjankow na konju pschedstaji.

Kaž prjedy samery a wotpohlady, tak ßo nětko tež wuspěch puczowanja kněžora Wylema do Ruskeje potajne dźerži. Wo jenym pak ßu europiske nowiny psches jene, mjenujzy so ßo s wopytom němskeho kněžora politiske położenje pscheměniło njeje. Derje nawjedźite nowiny chzedźa wjedźecź, so je ßo bjes kněžorom Wylemom a zarom jenoż wo hospodarskich należnosćach, pschimjesny wobkhad a położenje złownych wobcźežnosćow nastupazych, jednako. Zła na zuse twory wschak Ruska ponižicź nochze, tola je swólniwa, naprawam, s kotrymiž ßo pschiwoženje wukrajnych tworow pocźežowasche, spanucź dacź. Sarunanje sa to Němska Ruskej w finanznych należnosćach poda. Kaž je znate, němski kněžorstwowy bank a kralowska pruska mórska wikowarnja ruske statne papjery w poßlednich lětach wjazy pschijakej njejstej. Wjerch Bismark bě ruske statne papjery wot němskich bursow wusamknuł, so by ßebi Rusku swólniwu sčinił. Tutón wotpohlad wschak ßo njeje dozpił, tola ßu tehdy ruske finanzy psches Bismarkowu politiku cźežko schkodowake. Nětko dyrbja ßo ruske statne papjery saßo k kněžorstwowemu bankej a k kralowskej pruskej mórskej wikowarni pschipuschćicź. Mnohim němskim pjenjeznikam budźe to jenoż lubo, dokelž ßo jim tak składnosć poskiczi, ßwoje pjenjesy derje a s wužitkom sakožicź. Tola njech staj němski a ruski kněžor wo tychle wězach abo wo něczim druhim jednakoj, to je wěste, so staj ßo w dobrym pschecźelstwje dźělikoj. Zar je kněžorstwowemu kanzlerej Capriviej, s kotrymž je wospjet dlěsche rosrěczenja měr, najwyschschi ruski rjad, rjad ßwjateho Handrija, spožcził. Tole wyßoke wusnamjenjenje najlěpje sa to ßwědczi, so politiske jednanja bjes wuspěcha wostałe njeßu a so je ßo zarowe njedowěrjenje do němskeje politiki wot kněžora Wylema pschewinuło.

— Wójnski minister s Verdy wostanje. Pschi jednanjach w kněžorstwowym ßejmje wo poßylnjenju wójska bě s Verdy pschichod trochu cźorny barbił a hischcźe wjele wjetsche wudawki sa wójsko wěschcził. S tym ßo jednanja jara pocźežichu; pschetoż ludowi sastupjerjo ßo bojachu, so knježerstwo bórsy s nowymi žadanjemi sa wójsko pschińdźe. Skónčnje pjenjesy sa poßylnjenja wójska pschiswolichu, hdyž bě wójnski minister wschelake położenja w wojerskej służbje pschilubił. Swoje njepschihódne sadźerženje spósnawschi, bě s Verdy tehdy kněžora proßył, so ßměł wot wójnskeho ministerstwa wotstupicź. Hakle nětko je ßo kněžor w tejle wězy rosßudźił. S Verdy wójnski minister wostanje. Kněžor je prajił: Njemóžu ßo tola wot znamjeniteho muża jeho smylkow dla, kotrež ßo pschezo wobeńdu a kotrež kóždy wobeńdźe, dźělicź, hdyž mje wschelakosć měnjenja w ważnych praschenjach wot njeho njedźěli.

— Němszy katholikojo kóžde lěto kónz měßaza augusta wulku shromadźisnu wotbywaju. Tón krócź ßu ßo woni w Koblenzu skhadźowali. Windthorst, nawjedźity wjednik zentrumskeje strony, je tam plan sa pschichodne parlamentariske wojowanje roswił: w zyrkwi wróczenje stawa, kiž je do kulturneho wojowanja byk, nasadswołanje wschěch wupokasanych zyrkwinskich rjadow a wojowanje wo ludowu schulu. Katholska zyrkej dyrbi w ludowej schuli saßo te ßame prawa dostacź, kotrež je prjedy měła, woßebje ßwobodu, ßebi ßamßne schule sałożicź. Tónle program wuhlady na krute wojowanje w pruskim a kněžorstwowym ßejmje wotewrja. Na druhe knježerstwo pschecźelne stejnischczo je ßo shromadźisna w nastupanju dźěłaczerskich praschenjow stajika. Po Windthorstowym namjecźe je shromadźisna kněžorej telegram póßłała, w kotrymž ßo kněžorej horzy dźak sa kněžorske wukasy w wězach sozialneje reformy praji a ßo knježerstwu pschilubi, so budźe zentrumska strona saměry kněžorskich wukasow do skutka stajecź pomhacź.

— W cźaßu wobstacźa sozialistiskeho sakonja ßu ßo němszy sozialdemokratojo do dweju stron, do starych a młodych, dźělili. W poßlednich njedźelach ßu ßo shromadźisny měke, w kotrychž ßo wobej stronje s najhórschimi wobskórżbami wobskorżeschtej a slě na ßo sakhadźeschtej. Schtóż pak je ßebi myßlik, so sozialdemokratiska strona psches tajku roskoru rospanje, je ßo jara mylik. Stari wjednizy ßu ßebi bórsy saßo knjejstwo nad spjecźiwymi młodymi dobyli. Na skhadźowanzy němskich sozialdemokratow, kotraž budźe ßo po sběhnjenju sozialistiskeho sakonja w Halli wotbywacź, budźa drje młodźi ßwoje podtłóczene skoby wutschascź chzycź, tola schtóż tyranstwo sozialdemokratiskich wjednikow snaje, njebudźe na tym dwělowacź, so tež w Halli morkotazy młodźi, kotsiž chzedźa ßo se starymi do knjejstwa dźělicź, wotmjelknu. Ssměschnje ßo na to hlada, kak sozialdemokratiszy wjednizy spjecźenje a njepoßłuschnosć napschecźo knježerstwu wucźa, tola sa ßebje wot ßwojich pschiwißowarjow ßlepu poßłuschnosć a poddanosć žadaju.

— Schtó budźe s Pósnańskim biskopom, hischcźe pschezo rosßudźene njeje. Kněžor Wylem je kandidatnu liscźinu, kotruž ßu jemu s pschiczinu wobßadźenja arzybiskopskeho stoła podali, sacźißnuł. Wschitzy kandidatojo běchu Polazy, a teho dla drje liscźina knježerstwu hódź była njeje. Pólske nowiny „Kuryer Pósnański“ s wulkej hórkosću wo tutym nowym njepschecźelskim postupje knježerstwa pschecźiwo Polokam pißaju. Wina na sacźißnjenju pólskich kandidatow je po jich měnjenju minister kultußa Goßler, kiž chze fararja Radoma biskopa sčinicź. Polazy pak ßo na to spuschcźeja, so bamž žadanja pruskeho ministra kultußa njedopjelni. Saßada, wot ministra kultußa postajena, rěka: W Pósnańskej ßmě arzybiskop, wyschschi president a krajny radźicźel jenoż Němz bycź. Tale saßada Polakow w najßwjeczišchich sacźucźach rani, a teho dla ßo Polakam dźiwacź njemóže, hdyž ßwoje sacźucza na sjawne dadźa. Druhe pólske nowiny „Dziennik Pósnański“, organ pólskich semjanow, ßu teho runja wulzy

roshorjene a praja, so je wotpokasanje kandidatneje lisćiny bjes Polakami hłuboke roshorćenje sbudźiło, a to cźim bóle, dokelž Polazy k temu žaneho ponućenja dali njejšu, ale šu na wopak s kóždej krocželu šwoju směrniwosćz a pokhilenje, s knježerstwom šo dorosumicź, pokasali.

Awstrija. Młodocžěskej stronje, kotraž šo hischcze psched lětom jenož s małej cźrjódku sapóšłanzow w cžěskim krajnym šejmje a w khěžorstwowej radze we Winje sastupowasche, je šo sa krótki cźaš zyły cžěski lud pschiwobrocził. S němsko-cžěskim wurunanjom, sa kotrež je staroczěska strona hłošowała, je šo w Cžechach tole nahle politiske pscheměnjenje w ludowym smyšlenju dozpiło. Cžěski lud ma sa to, so šo jeho politiske prawa s cžěsko-němskim wurunanjom na dobytk Němzow pschikrótscha a so šo s nim Němzy knježa nad Cžechami scźinja. Widźo, so je w tu khwilu se šwojim knjesstwom nimo, šo Staroczesća prózuja, šo s Młodocžechami wujednacź a sjednocźicź. Tola s tym šo jim njeschlachcźi. Młodocžesća wo wujednanju niczo wjedźecź nochzedźa, šebi žadajo, so bychu Staroczesća šwoje sapóšłanstwo skožili. „Hdyž scźe šo wobleścźicź dali, wotstupcźe!" jim Młodocžesća pschiwołaju. So šo pschi tajkich wobstejnosćzach cžěsko-němske wurunanje do skutka staji, to šamo Němzy wjazy njewoczakuja. Na pschichodnym cžěskim krajnym šejmje šebi šnadź ani jedyn staroczěski sapóšłanz njeswaži wurunanje sakitacź.

Franzowska. Republikanšy šo nadźějeja, so monarchiska strona w parlamencze bórsy rospanje. Ssu šebi hižo wuliczili, so šo něhdźe sto sapóšłanzow s monarchiskeje strony wotdźěli a so šo s poměrnymi republikanskimi sjenoczi. Jeli by šo tale nadźija dopjelniła, by republika stajnosćze a šylnosćze nabyła a šo jeje wobstacze s najmjeńscha sa bliższi cźaš swěsćiło.

— Žně w Franzowskej šu lětša w pscherěsku spokojaze, hacž runje šu někotre strony se sliwami a krupobicźom cźežko cźerpiše.

Jendźelska. Irlandskej sašo ras hłód hrosy. Běrny, kotrež šu khudym irlandskim najenkam s hłownej zyrobu, we wschěch stronach hnija. Hłódny lud słniše běrny je, psches cžož khorosćze nastawaju. Nusu, po Irlandskej šo schěrjazu, wjedniży irlandskeje ligi sa šwoje wotpohlady wuwužiwacź pytaju. Napominaju najenkow, so njebychu najenski pjenjes płacźili, ale šebi jenož na pschedstejazu nusu myšlili.

Schpaniska. Powjescze wo kholerje w Schpaniskej pschezo hischcze pschipowjedźicź njemóža, so je žadława khorosćz saschła. W provinzach Alikante, Bajadoz, Toledo a Valenzia móz kholery hischcze wošłabła njeje. Skerje móže šo rjez, so šo wona dale pschi mórkim brjosy a pschi rěkach rosschěrja. Boja šo, so šo wona hacž do schpaniskeho hłowneho města dobudze. Ministerstwowy president je teho dla kralowu napominał, so by šo do Madrida njewrócźiła, ale šwój lětny pschebytk w baskiskich provinzach podleschiła. Podtłóczenje khorosćze šo s błudnymi nahladami njesdźěłaneho schpaniskeho luda jara poczežuje abo s zyła njemózne cźini. Wjele ludźi praji, so kholera s zyła njeje, a so šu šebi lěkarjo ju wumyšlili, so bychu khudych ludźi wuklukali a bohatych s kraja wuhnali. Druhdze lěkarjow wobskoržuja, so šu s pschedczašnej desinfekziju khorosćz sanješli, hdźež hacž dotal kholery było njeje. Tajke hłupe a njerosumne pschišłodźenja šu taiku hidu pschecźiwo lěkarjam sbudźiše, so šu njedźelu wjeczor w měscze Valenziji jeneho lěkarja, kiž je hižo wjele njedźel dołho desinfekziju khudschich dźělow města wodźił, na sjawnej drósy sakaknuli. Sa mordarjom šo s zyła pytało njeje, dokelž žaneho šłéda sa šobu sawostajił njeje. Hižo dwaj dnjej posdźišcho s Lerdy powjescź pschińdze, so je tam jena žona, kotrejež dwě dźěsći stej na kholeru wumrjekej, lěkarja teho dla tak se šekeru nabiła, so je tón na druhi dźeń na dostate rany wumrjeł. W jenej druhej wšy, w Mogento, šu tšjo mužojo lěkarja nadpanuli a jeho žałošnje pschebili. Knježerstwo šebi rady njewě, kak móhło ludowemu błudej napscheczíwo stupicź.

Rušowska. Ruska šo s niczim wotdźerżecź njeda, šwoje wójsko powjetschicź. Hnydom po wotjěsdze němskeho khěžora je zarki wukas wuschoł, po kotrymž matej šo dwě nowej eskadronje jězdnych w Kawkasu s domoródnych Ošetow tworicź.

Turkowska. Kaž w Starej Sserbiji, tak šu wobstejnosćze w Armenskej bjes kschesćzijanami dźeń a hórsche. W měscze Muschu šu wóndano wjele kschesćzijanow sabili. Liczba skónzowanych hischcze snata njeje, tola je pjecza jara wulka. Njepschestawajzy powjescze pschikhadźeja, so we wšach Muschkeho wokrješa kschesćzijanow kónzuja. W Armenskej je drje dosćz turkowskich wojakow, kotsiž móhli porjad sdźerżecź, tola turkowske knježerstwo po sdaczu temu pschihłošuje, so muhamedanszy Kurdojo kschesćzijanske wobydlerstwo wutupja. Duž wone Kurdam dowola, wschě słóstnistwo pschecźiwo kschesćzijanam wobeńcź. Pschitomnosćz turkowskich wojakow je sa Kurdow skerje pohonjenje hacž satraschenje. Wojazy ženje njesakrocža, so bychu kschesćzijanow schkitowali, tola cźasto sadźěwaju, so šo kschesćzijenjo psched Kurdami wobaraju. Jenicžzy w Wanje šu kschesćzijenjo w bjesstraschnosćzi psched Kurdami, dokelž jich tam ruski a jendźelski konsul schkitujetaj. Po napominanju ruskeho knježerstwa je drje turkowske knježerstwo šlubiło, skórżby kschesćzijanow w Armenskej pschepytacź a rubježniskim Kurdam wobaracź, tola schtóž wě, so turkowske knježerstwo hischcze ženje sprawnu wolu pokasało njeje, pschesćěhanju šwojich kschesćzijanskich poddanow napscheczo stupicź, wot tajkich šlubow niczo njewoczakuje. Kschesćzijanam móhło šo jenož pomhacź, hdy by Ruska Armensku s wójskom wobšadźiła. To šo bjes wójny s Turkami njeby hodźiło. Po nětczischich politiskich wobstejnosćzach pak šebi Ruska na žanu wójnu s Turkami myšlicź njemóže, dokelž dyrbi šwoju zyłu kedźbliwosćz na Balkan wobroczecź.

Marokkowska. Na cźoło sběžkarjow w nawjeczornej Marokkowskej je Arab Drisista stupił. Wón je hórske kabylske splahi namołwjał, so bychu wot sultana Muleya Hassana wotpanuke, a nětko s 25,000 muženi k hłownymaj městomaj Mequines a Fez cźehnje. Drisista je staw najstarscheje arabskeje šwójby w Marokko, kotraž je wjele stow lět dołho dostojnosćz muhamedanskeho wyschscheho měschnika, Wasanskeho scheriffa, wobšedźiła. Dokelž je Drisista jako staw tejele šwójby sjawnje khorhoj sběžkarstwa pschecźiwo sultanej posběhnuł a šo jako cźakanz marokkowskeho tróna pschipowjedźił, maja sa to, so wschitzy měschnizy na stronje sběžkarjow steja. Sultana Muleya Hassana hižo dołho wobskorżuja, so chze kschesćzijanam a Europiskim prawa pschiswolicź, kotrež muhamedanstwu schkodźa. Na druhej stronje pak šo praji, so šu schpanischy agentojo Drisistu wobrěcźeli, šo sběžkarjam pschisamknucź, so by šo knježerstwo Muleya Hassana skerje powrócźiło.

Krótke wješe, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Bjedrich II., pruski kral, běsche zyle prawje shódał, so běchu šo Awstriska, Ruska a Saksa pschecźiwo njemu mjelczo sjenocźiše a so chzychu jemu Schlesynsku, kotruž bě s dwěmaj wójnomaj prjedy dobył, sašo s rukow wutorhnucź. So pak by došahazeje pschicźiny měł, šwojim tšjóm móznym pschecźiwnikam wójnu pschipowjedźicź a jich pschekhwatacź, wón wěstych dopokasmow sa to trjebasche, so tamón potajny swjask wobsteji. Sa Judaschowu msdu 6000 toler a jemu šwój schkit lubjo pruski kral psches šwojeho pósłanza w Draždźanach tajneho sekretara Menzela samó, so tutón pišne wucźinjenje spomnjenych tšjóch móznarstwow, kotrež šo w tajnym kralowskim archiwje khowasche, wotpiša a wotpiš pruskemu pósłanzej pschepoda.

S wěstosczu šo prajicź njehodźi, so budźesche bjes Menzeloweho pscheradnistwa k wójnje njedóschło, kotraž šydom lět dołho zyłu Němsku, wošebje Saksku, sapuscźesche a wuzyza, sta tyšazam žiwjenje a strowosćz rubi, milliony do hubjenstwa a khudoby storczi. Ale bjesdwělne je, so běsche pschede wschěm Menzel wina, so pruski kral wójnu sapocža a so pschede wschěm na Saksku pschicźeže.

* * *

Saske wójsko, kotrež na papjerje 30,000 muži licžesche, woprawdže pak jeno 17,000 muži, dokelž minister hrabja Brühl msdu sa sbytknych 13,000 muži do šwojeje móschnje šuwasche, běsche šo do wobtwjerdźeneho lěhwa pola wšy Struppen, hodźinu wot Pirny, scźahnuło.

W auguscźe teho šameho lěta 1756 běsche šo Bjedrich II. s tšojim wójskom, kotrež 60,000 muži licžesche, njenadźizy do Saskeje walił, na šwoje napraschowanje pola awstriskeho dwora, pschecźiwo njemu šo měrjazy swjask nastupajzy, došahazeje wotmołwy njedostawschi. K šwojemu wusprawnosćzenju wón wucźinjenja swjaska po šłowje wosjewi, Draždźany wobšadźi a saske wójsko wot šylnischeho pruskeho se wschěch stron wobstupicź da. So běsche šo hanibna pscherada stała, bě s teho widźecź, so pruski general, kotryž Draždźany wobšadźi, prawje derje jstwu w kralowskim hrodze a w njej potajny khamork w scźénje namakacź wjedźesche, hdźež šo na swjask pschecźiwo Pruskej šo pocźahowaze pišma khowachu.

Pólski kral a saski kurwjerch bě, hdyž šo Pruszy bliżachu, s Draždźan do wobtwjerdźeneho lěhwa šwojeho wójska cźeknuł, s wotkelž šo, hdyž strach pschibywasche, na blisku hórsku twjerdźisnu Königstein poda. Jeho mandźelska bě, šo na wulkomyšlnosćz dobycźerja spuschczejo, w kralowskim hrodze wostała; krajny archiw pak do wěsteje khowanki donješli njeběchu. Do Draždźan sastupiwschi šo pruski roskasował hnydom do kralowskeho hrodu poda, so by šo papjerow, na swjask pschecźiwo Pruskej šo pocźahowazych, mozował. Wo jeho wotpohladze shoniwschi šo kralowa schkitujo psched potajny khamork w scźénje stupi a praji, so pucź k njemu jenož psches jeje

cźěko wjedźe. Ale pruski general khutnje dźesche: „Nochzyła mje Wascha Majestoscź Boże dla nusowacź, so bych sabycź dyrbjał, kajku wyšoku knjeni mam pšched šobu, a chzyła mi najhnadnischo spuschczicź, so bych móz nałožowacź dyrbjał.“

Ale kralowa šo s města njehibasche. Sso s krótka rossudźiwschi pruski general kralowu sa ruku pschimnu, ju wot khamora prjecź sczeže, jón, dokelž jemu kralowa klucza dacź nochzysche, rosrasy a papjery, kotrež běchu tam skhowane, s njeho sebra, na czož šo wotšali, šo pšched płakazej kralowej hłuboko pokkoniwschi.

Haj, na wójnje, hdźež Boże kasnje tak mało płacza, też druhdy króna niczo wjazy njepkaczi, a zyle prawje je, so czi, kiž s czeščelakomnosczu, wjecziwosczu abo nahrabnosczu krwawnu wójnu sapocznu, też jeje horjo saczuja.

Jurij Mjetler se šwojim regimentom w twjerdym lěhwje stejesche. Lěhwo dobycź, jo nadběhujo, šo Pruszy bojachu; pschetoz to budźesche šebi wjele czlowjeczeje krwe a nekotry tyšaz morwych Pruskich žadało. Woni jara derje šłabu stronu czlowjeka snajachu, hdźež je najlózscho, jeho pschimacź a na nim dobycź. Tale šłaba strona je žołdk! Straschneho swjaskarja Pruszy mějachu, kotryž je na dobo najhórschi njepscheczel žołdka: hłód. Pšched nim dyrbjachu, kaž nehdy měschczanske murje Jerichowske pšched synkami trubow dźeczi Israelskich, šylne s kanonami wobšadźane naššypje, hłuboke hrjebje pšched nimi, a kajkežkuli druhe woborne šrědki, a byrnjez straschnische byke, padacź. Tónle njepscheczel njebubnowasche, njepiskasche, njerubasche ani njetšělesche, ale mjelczo pschilése a nikoho njepschelutowa. Pruszy dale niczo trjeba njemějachu, khiba želesny, njepschedrjomny paš wokolo sakskeho lěhwa połozicź a jón dale krucźischo w hromadu sczahnucź, so žaneje zyroby k hłodu tradazym Sakskim bónčz njemózesche.

Tucźi pscheczíwo czichemu, nješmilnemu njepscheczelej khróble a dołho wutrachu, dlěje, hacž běchu šo Pruszy nadželi. Hdyž běchu wschitku zyrobu, kotrejež šo dale mjenje na muža bóndže, sjědli, hłódni Sakszy wschitko łojachu, schtoz na semi běha, kasy, w powětsje lěta, a schtoz spody semje pschebywa. Wadźachu šo a pjerjechu šo wo kózdy kałowy hłub, kotryž nadeńdźechu, wo kózdu běrnu, wo mjašo spadanych koni. Měschki s mucźku, kotruž šebi do włošow šypachu, kotrež dyrbjachu wojazy też šobu na wójnu bracź, běchu dawno hižo wuprósnili a šebi s mucźki poliwku nawarili. Bohatschi offizěrojo s woprědka šlěboro, posdźischo skoto sa zyrobne šrědki dawachu, kotrež nekotsi ludźo se strachom sa šwoje žiwjenje pšches pruske rynki noschachu.

A tón wbohi, tołsty pokkownik! Wón, kiž hewak sa tsjóch jědźesche a pijesche, dyrbjesche šo nětko runja šwojim druhim towarschom s najmjeńschimi a najšnadnischimi šrjódkami spokojicź. Spodźiwnje je, kak spěschnje nekotry czlowjek mjašo pschišadźi. To bě na pokkowniku widźecź, kotryž spadowasche, kaž bo pónowczki dyrjene jejo. Koža jeho hewak pokneju lizow a podbrodka nětko dele wišasche, jeho wulzyschnje tołsty brjuch bésche šo kaž sesknuł a, kaž šo sdasche, s zyła k cźeku nješkuschesche; šuknja a kholowy lědma nekak na nim wišachu, a scherokaj, wyšokaj jesdnaj schkórnjej wot nehdy wobscherneju nohow daloko wotstejachu. Niz mjenje, hacž czlowjekoju, wbohe konje tradachu, kotrež se subami žerdže rymsachu, sa kotrež běchu pschiwjasane, schtoz wošebje w czichej nozy straschnje klinczesche, kaž dypanje šmjertneje waki.

Niz daloko, niz tak daloko, schtoz s kanonu dotšělisch, na wyšokim skalnischczu twjerdzisna Königstein leżesche. Tam horjekach běsche dobra khowanka, pokoj a wscheho doscź. Wot tam August III. na šwoje hłodu stradane wójsko dele hladasche, kotremuž pomozy posliczecź njemózesche. Haj, haj, jeho wojazy dyrbjachu wutunkacź, schtoz bě wón jim a zykemu krajej nadrjebił.

Na czo hłodu stradani Sakszy czakachu, so šo se šwojeho lěhwa njehibachu? Ach, woni dźeń wote dnja wočakowachu, so jich s nimi swjasana Awstriska wumoži, kotraž mějesche wójsko pod roskasowarstwom pólneho marschala Browna w bliskej Czěskej prósne stejo. Ale jedyn dźeń sa druhim, jedyn tydźeń sa druhim šo minu, a Awstriszy njepschiczežechu, kelkožkuli póšłow Sakszy skradzu k nim wo pomoz sczelechu. Skónczńje Brown šlubi, so chze Pruskich pschimacź, a Sakszy wobsamknuchu, njepscheczela na dobo też se šwojeho lěhwa pschimacź a jeho na to waschnje mjes dwaj wóhnjej pschinjesczź. Běsche czmowa, wětrojta a deschczojta oktoberska nóz, hdyž chzychu pschimacź. Zyle s czicha dźěl Sakskich s lěhwa wustupi, mjes tym so druhi w lěhwje wosta. Wuhłodźeni Sakszy khróble na njepscheczela dźěchu. Počzachu tšělecź, rubacź, kakacź, kónzowacź, krej pscheliwacź. Smužicze jeni pschimachu, smužicze šo drusy wobarachu. Nózna czma straschne wobrasy wojowanja bratrow pokrywasche, kotrež hischcze pschezo k hańbje sa kscheschczijanstwo wobsteji. Ale njembre wokanje a himot kanonow a praskot tšělbow czim straschnischo po lěšu a po lěšnych skalinach klinczesche.

Sakszy šylny rjeczas šwojich njepscheczelow pschekamacź njesamóchu a dyrbjachu šo po krwawnej bitwje do šwojeho lěhwa wróczicź.

Jurij Mjetler běsche šobu w bitwje byl, běsche šobu tšělał a s bajonetom kakał, kaž jeho towarschojo czinjachu. Skónczńje bě šo w lěšu na hłowu do nekajkeje jamy walił a pohkuscheny leżo wostał. Hdyž saš k šebi pschińdże, wón žaneho hołka bitwy w wokolnosczi wjazy nješłyschesche. Hłowa jeho jara bolesche, a wón šo na zykym czěle tajki rosbity czujesche, so šo bojesche, so je šebi wjazy hacž jedyn staw skamał. Na šboże tak njebě, pschetoz Jurij mózesche šo s rukomaj a nohomaj hibacź, kaž chzysche, schtoz bě jemu s wulkej radosczu. Hdyž pak běsche bolosczi popschestała, šo hłód czim nahlischo pschipowjedowacź pocza. Wokoło šo maššajo šo Jurij nětko pschešwědczicź hladasche, hdźe je, a bórsy spósna, so je w nekajkej hłubinje, kotruž nahłe, ale niz wyšoke skały wobdawachu. Sa wukhodom pytajo a wobhladniwje stupajo wón s nohu do symneho konjazeho czeła kopnu, kotrež jemu dalschi pucź saraczesche. Sso prózujo pšches konja saléscź wón nješchto hłuboko dychacź a druhdy saš šmorczecź šłyschesche. To mózesche jeno czlowjek bycź, kotryž tam czežzy ranjeny abo se skamanymi stawami abo wot czeže konja, kiž bě na njeho panuł, smjeczeny leżesche. Kaž šo Jurij konja wobmaššujo pschešwědczi, woprawdźe nechtó pod nim leżesche; ale Jurjej mózno njebě, pó czmje morweho konja wotstronicź, njechasche-li czlowjekej, na kotrymž morwe skoczo s dźela leżesche, hischcze wjetscheje schkody sczinicź. Jurij na poššledk spósna, so dyrbi ransche šmerki wočakacź, je-li so chze bjes stracha pucź s tejele schkałoby namakacź. Niczo schikowane njeje, hdyž dyrbisch symnu deschczojtu oktobersku nóz niczo njeczinjo pod hołym njebjom abo w lěšu pschetracź, a hdyž cze pschi tym žałostny hłód czwiluje. Poskakujo, s nohomaj teptajo a s rukomaj wokoło šo machajo Jurij šwoje czěło czopke sdźerżecź hladasche. Ssmjercź pomału šo nózne hodźiny minuchu; jenu po druhej šlěbrojašny, daloko klinczazy swónczk na Königsteinje wopowjedowasche. Skónczńje psches czemny lěš ranje šwitasche. Pschi šłabych šmerkach Jurij město wuhlada, hdźež mózesche hacž na skalisny horje saléscź, a też hnydom horje salése, dokelž jeho hłód pohonjesche. „Błasn ja!“ wón nekotre kroczele sczinjiwschi šam sa šo dźesche, „tudy na šlepe šboże běžu šebi nekajkeje zyroby pytacź, wostajiwschi morweho konja, kiž mi, runjež šyru, ale tola šytnu mjašnu jědź poskicza.“ Sso sawróczíwschi wón morweho Pruskeho wuhlada, kotryž s wobliczom na wrjóšu leżesche a mějesche tornister na khribjecze.

Tutón napohlad Jurja tak roshori, so jemu ruzy tschepjetaschtej, hdyž morwemu wojakej torniśterowy rjemjeń wotpinasche. Nutrnje wón proschesche: „Ssmilny Božo, daj, so bych khléba namakał! Božeho khléba!“ A wón jón namaka, — wjetsche pok pokruty czorneho wojerskeho khléba! Hlej, luby czitarjo, wbohi czlowjeczk, kiž nětko pódla morweho, s krwju samasaneho bratra šebži a s najwjetschim wokschewjenjom czorny khléb se šwojimi subami kuša, jón lědma pok rosežwany pózerajo! Jurij šebi wjazy na symu, na deschczik, na njepscheczela njemyšli, ani na bolosczi w šwojim czěle, ani na pschichod. Jenicźzy njewurjeknicze šłódke saczucze stajeneho hłodu jeho napjelnja; kózdy dórtk wón se šylsami radosczе macza. Sso naššyczíwschi šo Jurij też na zuse horjo dopomni. W jenej ruzy sbytknu krjenzu khléba a w druhej njepscheczelowy torniśter šo wón hnydom wróczo nastaji do wopuschczeneje schkałoby.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźeny schtwórtk, 28. augusta, běsche sa tudomne staroślawne tachantstwo a šobu sa wschitkich katholskich wobydlerjow sakskeje Łužizy wulzy ważny dźeń: tónle dźeń šu noweho tachanta wuswolili, a s dobom šu katholikojo łužiskeje diözesy saš wyschscheho duchowneho pastyrja dostali. Tachanta wschitzy knježa kanonikojo tudomneho tachantstwa wuswoleja, a sakski kral wólbu wobkrucza, schtoz je prjedy a hacž do léta 1845 awstriski khěžor czinił. Jeho Majestoscź kral Albert běsche sa šwojeho sastupjerja knjesa s Hausen, wokrješneho hejtmana w Zwickawje, wuswolił, kotryž je šam katholski. Tónle kralowski kommišar hižo sańdźenu wutoru popołdnju do města pschijédże a bu tudy šwjatoczńje powitany. Knježo kanonikojo, kotrychž je bjes tachanta jédnacze, běchu šo hižo prjedy seschli hacž na dweju, kotrajž pschińcź njemózeschtaj; a taj běschtaj k. konsistorialny pschedšyda can. Buk w Draždźanach, kotryž w kupjelach pschebywa, a k. farar can. Ssmoła w Njebjelczizach, kotryž je khory. Hischcze

wutoru popołdnju a nasajtra kanonikojo w nětkotrych poßedźenjach wo ważnej wólbje wuradźowachu, ſ dźěla w pſchitomnoſczi kralowſkeho kommißara. Wólba ßama ſta ßo ſchtwórtk dopołdnja po ßwjatoczńej Božej mſchi w kapale tudomneje Pětrowſkeje zyrkwje pſchi ſamknjenych durjach. Sa tachanta wuſwoleny bu k. biſkop dr. theol. Ludwik Wahl, japoſchtołſki vikar ſa Sakſku, ordinarius Draždźanſkeje diözeſy. Knjes tachant Wahl je ßo w lěcze 1831 we Württembergſkej narodźił, doſta 1856 měſchniſku ßwjecźiſnu a bu 1859 wot njebo krala Jana do Draždźan powołany, hdźež je poſdźiſcho jako dwórſki prědar a wot lěta 1884 jako prěni vikariatſki radźicźel ſkutkował. Po ßmjerczi njebo knjeſa biſkopa Bernerta ſa japoſchtołſkeho vikara ſa Sakſku a ordinarija Draždźanſkeje diözeſy pomjenowany, je nětko też ſamolwjomne ſaſtojnſtwo Budyſkeho tachanta doſtał, kotrež je czim ważniſche, dokelž je tachant po ſakſkej konſtituziji ßobuſtaw prěnjeje komory ſakſkeho ßejma.

— Žadnu namakanku w naſymje je tele dny ſahrodnik Schrader ſczinił. W ßwojej ſahrodze hromadu pjerſchcze roskopajo je dweju mejſkeju brukow namakał.

— Pónd̆zelu rano je ßebi jedyn pſchedawaŕ produktow, na ſwonkownej lawſkej haßy bydlazy, kulku ſ revolvra do cžoła ſe ßamomordarſkim wotpohladom tſělił. Ssamomordarja ßu do měſchczańſkeje hojerńje donjeßli, hdźež je tón ßamy dźeń pſchipołdnju wumrjeł.

— Hdy ßu na naſchej ſemi žně? je ßo ßnano něchtóžkuli hižo praſchał, a my na to wotmolwimy: pſchezo! Po kulojtej ſemi ßu pſches zyłe lěto žně; žadyn jeniczki měßaz ßo njeminje, ſo bychu něhdźe na ſemi žně njebyłe. Wulkeho rózka w Awſtraliſkej, Nowej Seelandſkej a ſ dźěla w krajomaj Chile a w Argentiniſkej žně domoj bjeru. W małym rózku ßo žně w Indiſkej a Hornjej Egyptowſkej poczinaju, mjes tym ſo w Delnjej Egyptowſkej w měrzu poßlenje domkhowaju. W haprleji maju na kupje Zyprſkej, w Perſiſkej, Małej Aſiſkej, w kraju Meriko a na kupje Kuba žně; w meji w Alžériſkej, w Ssrjedźnjej Aſiſkej, w Chinje, Japanje, w Marokkowſkej a w krajomaj Teras a Florida w Ssewjero-Amerikanſkich Sjenoczenych Krajach. Junij wobradźi žně w Sserbiſkej, Rumunſkej, Bołharſkej, Hrjekſkej, Wuherſkej, w Južnej Ruſkej, w Italſkej, Schpaniſkej a Portugalſkej, w južnej Franzowſkej a w mnohich krajach Ssewjero-Amerikanſkich Sjenoczenych Krajow. W juliju ßmy my ſwuczeni, ſaßyz, a ſ nami maju žně w Awſtriſkej, Połnóznej Franzowſkej, Schwajzarſkej, Ruſkej, Pólſkej, Jendźelſkej a w połnóznych ſtronach Amerikanſkich Sjenoczenych Krajow. W auguſcze ßo rjad na Belgiſku, Hollandſku, Połnóznu Jendźelſku, Columbiſku a Monitobu dóńdźe, w ſeptembrje na Schottiſku, Schwediſku, Norwegſku a Połnóznu Ruſku, a w Amerizy ßo mais ſaßycze. W oktobrje w połnóznej Schottiſkej poßlenje domkhowaju, mjes tym ſo w Połnóznej Auſtraliſkej, w kraju Peru, w Južnej Afrizy a w Sadnej Indiſkej w novembrje a dezembrje žně domoj bjeru.

S Maleſchez. Sańdźenu ßobotu, 23. auguſta, ßu tu w jenej bróžni morwe nowonarodźene dźěczo namakali. Schtož je ßkyſchecź, je žona Hucźinjanſkeho knjeżeho hejtmana dźěczo porodźiła, kotraž je w cźežkich myßlach dom wopuſchczíła a do Maleſchez pſchiběhnuła, hdźež je w mjenowanej bróžni nozowała. Po roſßudźenju lěkarjow je dźěczo bórſy po narodźenju wumrjeło. Sańdźenu wutoru ßu jo na naſchim pohrjebniſchczu khowali. Dźěſczowu macź, kotraž je porodźiwſchi cźežko ſkhorika, ßu ßaßo k jejnemu mužej dowjedli.

S Budyſchinka. Wuprózdnjene farſke měſtno w Budyſchinku ßo po wotkhadźe knjeſa fararja Mateka hnydom ßaßo wobßadźi. Sa naßlědnika knjeſa fararja Mateka je zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo knjeſa Jana Golcža wuſwoliło, kiž je w tu khwilu ſ pomoznym duchomnym w Budeſtezach.

S Ketliz. Tudomnemu hoſcźenzarjej Auguſtej Scholczi ßu paduſchi bruneho konja ſ konjemza kranuli a jeho do Scholtoweho woſa ſapſchahnuwſchi ſ nim wotjěli. Hacž dotal ßo poradźiło njeje, paduchow lapnucź.

S Ptaczez. Ssobotu w nozy ßu ßo tu bróżeń, hródź a domſke, khěžkarjej a wojnarjej Koborje ßkuſchaze, wotpaliķe. Twarjenja ßu ſawěſczene.

S Draždźan. „K 800lětnemu jubilejſkemu ßwjedźenjej Wettinſkeho wjerchowſkeho doma“ ßu ßo knižki też Sserbam, woßebje ßerbſkim ſchulam, wot knjeſa fararja Jakuba w Njeßwaczidle poſkiczike. Wone ſakožichu ßo na ßwjedźeńſki dar ſakſkeho Peſtalozziſkeho towarſtwa w Draždźanach a ßo k lěpſchemu jeho „wuſtawa kraloweje Karoly“ wudachu. Zyły nakład tutych ßerbſkich ßwjedźeńſkich knižkow, 3000 exemplarow, ßo hnydom w běhu jeneho tydźenja ſa ßerbſke ſchule pokupi, tak ſo ßo njemóżeſche žane roſpſchedawanje bjes ludom ſtacź; tola ßu runje pſches ſchulſke dźěczi do luda pſchiſchkle. Pſches k. redaktora Ssmolerja, w kotrehoż cźiſchczerni bě ßo tuto ßwjedźeńſke pißmo jara rjenje wuhotowało, je ßo roſeßłanje a wobſtaranje wotpłaczenjow do Draždźan dobrocźiwje wobſtarało. Knižki ßu pſchi wſchej ßwojej jara tunjej płaczińje tola 202 hriwnow, 12 np. dobytka ſa ſpomnjeny wuſtaw wunjeßke. Dźiwajo na to je ßo w tutych dnjach offizialne pißmo pſchedßydſtwa ſakſkeho Peſtalozziſkeho towarſtwa ſ Draždźan knjeſej fararjej Jakubej póßłało, w kotrymż ßo jemu wutrobny dźak praji ſa jeho wulku prózu a ſa dozpity rjany dobytk. Njech knižki pola wſchěch, do kotrychż rukow buchu położene, luboſcź k naſchemu drohemu ſakſkemu wjerchowſkemu domej pſchiſporja.

S Wojerez. Wóndano ßu tu jeneho mkynſkeho ſajeli, kiž bě hakle nětkotre dny pola mkynka Muntela w Koſchynje pola Skeho Komorowa dźěłał. Wón bě ßwojemu miſchtrej ſe ſamknjeneje komory por kholowow a 90 hriwnow pjenjes kranuwſchi cźeknuł. Dokelž wobkranjeny wěz hnydom poliziji woſjewi, bě mózno, pakoſtnika hižo na druhi dźeń popadnucź. Kranjene pjenjeſy, ſ kotrychż jenož 50 np. pobrachowaſche, pola njeho namakachu a mózachu je miſchtrej ßaßo wróczicź.

S Wojerez. Natarſke zło je na lěto 1889/90 ſ zyła 62,364,921 mk. pſchinjeßło. Wot tychle pjenjes je ßo 15 millionow krajnej pokładnizy pſchipokaſało, 47,364,921 mk. pak ma ßo gmejnam rosdźělicź. Na Schleſynſku ßo 6,043,443 mk. dóńdźe, mjes tym ſo naſcha krajina loni jenož 3,744,878 mk. doſta. Loni 28,343 mk. doſtawſchi, naſch Wojerowſki wokrjeß lětßa 45,375 mk. doſtanje, mjes tym ſo ßo na ßußodny Rósborſki wokrjeß, kiž je loni 41,586 mk. doſtał, lětßa 66,583 mk. dóńdźe. So ßo tele pjenjeſy ſkerje lěpje wupłacza, je ßo w miniſterſtwje hižo 22. julija porucziło.

S hole. So by ßwoje ßadowe ſchtomy pſched hußańzami dowobrók, je trjeba, ſo lěpjeńzu ſ dźěła wobnowiſch, ſ kotrejž ßy ſchtomy pſche hußańzy wobwik. Směſchej 250 gramow żiwizy, 175 gramow ſchmałza a 150 gramow rapſoweho wolija, a ſchkřej měſcheńzu pſchi ßkabym wóhnju. Doniż je měſcheńza hiſchcże cźopka, 5 zólow ſchěroke ſchlebjerdy papjery w njej tunkaj a je, doniż hiſchcże zyle wuſtudke njejßu, wokoło ſchtomow woblěp. Theer njech ßo njebjerje, dokelž ſchtomowej ſkorje a też ſchtomej ßamemu ſchkodźi.

S pruſkich Sserbow. Nowiſche powjeſcże, wunoſchk žnjów w Pruſkej naſtupaze, ßu jara ſwjeßelaze. Hižo pſched nětkotrymi měßazami ßo prawje dobre žně wocźakowachu. Hroſne wjedro w juliju tule nadźiju trochu ſkaſy. Hdyž pak nětko ſ kónz julija, po tajkim w cźaßu, hdyž bě ſymne deſchczojte wjedro hižo nimo a ßo ſpóſnacź hodźeſche, kelko je tole wjedro žnjam ſchkodźało, ratarſke towarſtwa ſhromadne žně, ſchtož naſche hłowne płody naſtupa, wjele lěpſche wocźakuja, hacž ßrěnje, — ſ tym móżemy jara ſpokojom bycź.

S Rukowa. S tudomneho dwórniſchcza ßu ſańdźeny měßaz 1420 zentnarjow holanſkich jahodow roswoſyli.

Přilopk.

* 19lětny dźěkacźer Growa ſe Židźina pola Wojerez je ßo 15. auguſta w wuhlowych podkopkach w Kleſchiſchcźach ſaßypnuł. Hacž runje jeho ſa nětkotre mjeńſchiny wurychu, bě ßo tola hižo ſadußył; też hnydom pſchiwołany lěkaŕ jemu żiwjenje wrócźicź njemóżeſche.

* We Žandowje pola Khocźebuſa bě kowarſki miſchtr Borſa wumrjeł. Dokelž ßo jeho cźěło ſjawnje njepohrjeba a ßo dźiwne wězy wo mužowej ßmjerczi bjes ludom powjedachu, polizija wudowu pſcheßkyſcha. Žona ßo wuſna, ſo je cźěło ßwojeho muża w ſahrodze ſahrjebała. Hdyž na mjenowanym měſtnje ryjachu, też cźěło namakachu. Spodźiwne běſche, ſo měſtno, hdźež cźěło leżeſche, ßo ſwonkownje niz kuſka w ſahrodze njeroſeſnawaſche. Ssamo roſtliny, kotrež běchu ßo pſchi wuryczu jamy wotſtronicź dyrbjałe, běchu ßo na ſtare měſto ßaßo ßadźiłe. Kaſchcź bě jara proſty a njebě wupyſcheny. Cźěło hižo pjecź dnjow w rowje leżeſche. W pſchitomnoſczi wyſchnoſcze kaſchcź wotewrichu a cźěło wobhładowachu; wone bě nowu draſtu wobleczene a ſ kwětkami wudebjene. Pſchi roſrěſanju lěkarjo ſpóſnachu, ſo bě Broſa na ſahorjenje cźrjewow wumrjeł. Duż mandźelſku a jejneho ßyna, kotrehoż běchu teho runja ſajeli, ßaßo puſchczichu. Semrjety bě pſchiwißował ſekty baptiſtow a bě do ßwojeje ßmjercze żadał, ſo bychu jeho w ſahrodze a niz ſ druhimi hřeſchnymi cźłowjekami hromadze pohrjebali. Jeho, teho runja k baptiſtiſkej ſekcze ßkuſchaza mandźelſka bě jeho żadanje dopjelniła, ßebi na to njepomyßliwſchi, ſo ßo ſ tym pſchecźiwo ſakonjej pſcheńdźe. Cźěło ßu nětko na nowym pohrjebniſchczu khowali.

* Ratař ſ Brjaſy pola Lubnjowa bě wóndano na Kalawſkich ſkótnych wikach woka kupił, kotryż bě ßo jemu jako bjes bracha wukhwalił. Hdyž ratař wjeßeły woka domoj cźěrjeſche, ßo wón njemało wuſtróża, hdyž wok na dobo jedyn róh ſhubi. Dokelž ſkocźo po pucźu

ſ rohomaj bodło njebě, ßebi ratař ſ wopřědka wěz wukožicź njemóżeſche. Hakle róh bliże wobhladawſchi wón ſpósna, ſo běchu wokej róh pſchilěpili. Pſcheklepany wikowař, kiž je ſ Piznanſkich ſtron, budże ßo pſched ßudom dla ßwojeho klijenja ſamolwicź dyrbjecź; pſchetoż ratař je jeho jebanſtwa dla wobſkorżił.

* S Barlina ßo wo ßlědowazym podawku piſche: Na tamniſcheho krawza, kotryž wjele pijeſche, cżaſto palenzowa wrótnoſcź khodżeſche. Pſched krótkim krawz w nozy ſaßo ſakhadżecź a ßwojim ßwójbnym hroſyczź pocża. So by jeho ſměrował, jemu lěkař, wo kotrehoż bě ßo rucże póßłało, ßylnu doſu chloralhydrata da. Khory hakle ßo ſměrowa, wjazy krócź lěkarſtwo doſtawſchi. Hdyż lěkař naſajtra dopołdnja ſaßo pſchińdże, krawzowa żona, kotraż mějeſche wot ſapiteho muża wjele wutracź, k njemu dżeſche: „Mój muż hiſchcże ſpi; ſo by tola radſcho pſchezo ſpał!" Wjeczor lěkař krawza morweho nadeńdże. K pohrjebej wſchitko wobſtarachu, morweho do kaſchcża pokožichu a na druhi dżeń wjecżor chzychu jeho na pohrjebniſchcżo do cżělneje komory donjeſcź. Popołdnju pak krawzowa żona we wulkim ſtraſche k lěkarjej pſchiběża a praji: „Mój muż je ſaßo żiwy! wón wjazy na khribjecże w kaſchcżu njeleži, ale na brjuſche". Lěkař ſe żonu, kotraż ſe ſtrachom tſchepjetaſche, ßobu dżěſche a krawza, ke kotremuż żadyn druhi cżłowjek pſchiſchoł njebě, tajkeho nadeńdże, każ běſche jemu żona powjedała. Wón jeho nadrobnje wobhlada a ſpósna, ſo je krawz nětko woprawdże abo druhi krócź wumrjeł. Cżěło hiſchcże někotre dny wobkedżbowachu, na cżoż krawza pohrjebachu.

* S wóhnjom, kiž ßobotu w wojeŕſkim proviantſkim magazinje w Weißenfelſu wudyri, je ßo na 40,000 zentnarjow ßyna a ßłómy ſaniczińło. Schkoda ßo na 60—70,000 hriwnow wobliczi. Woheń je pjecża pſches to naſtał, ſo je ßo ßyno, ſ dżěła mokre domkhowane, wot ßamo ſapaliło.

* S Oldesloe piſaju: Hdyż 24. auguſta popołdnju żeleſniſki cżah do dwórniſchcża pſchijědże, ßo dohladachu, ſo bě ßo w jenym kupeju tſecżeje klaßy jedyn mużſki wobwěßnuł. Każ papjery, pola cżěła ßo namakaże, pokaſachu, bě praſchobna woßoba jedyn montěr ſ Kaiſerslauterna, kiž dyrbjeſche w ßwojej ßłużbje do Kiela jěcź. Powjedaju ßebi, ſo je ßamomordař hižo na dwórniſchcżu w Schwarzenbecku ſpytał, ßo na ſchěny cżißnucź, ſo by ßo pſchejěcź dał.

* W ſahrodże knježeho dwora we wßy Farnroda w Thüringſkej njedawno tſjo dundazy gymnaſiaſta nadpadżechu, jeho ſeſpinachu a k ſchtomej pſchiwjaſachu a jemu 5 markow pjenjes rubichu. Hakle ſa někotre hodżiny knježi ſahrodnik hólcżeza nadeńdże a wußwobodżi.

* Schkleńczerſzy wotroczży w Magdeburgu ßu ßo ſozialdemokratow wotrjekli a chzedża towarſtwo ſałożicź, kotreż by w dobrej pſchesjenoſcźi ſ miſchtrami na to dżěłało, wobſtejnoſcże wotroczkow polěpſchicź. Wo politizy a nabożinje ßo w towarſtwje rěcżecź njeßmě. Někajkeho agitatora, kotryž ſ tajkimi myßlemi ſpokojom njebě, ſe ſhromadżiſny wucżěrichu.

* Pola Hettſtadta ßu paduſchi ratarjej 4 kopy a 15 ßnopow rożki w nozy na polu wumłócźili a ſorno, kotrehoż ßu ßnano 10 kórzow namłócźili, ßobu wſali. Rano běchu ßnopy ſaßo ſwjaſane a do pópow ſeſtajane. Pópy běchu ßama ßłóma, a na polu běſche widżecź, kajke dżěło ßu tam w nozy dokonjeli.

* Pola Saarbrückena ßu ſańdżene dny cżěle 17létneho hólza a 18létneje holzy ſ rěki Saar wucżahnuli. Wonaj běſchtaj na dobo do wody ſkocżikoj a ßo hiſchcże w ßmjercźi wobjataj dżerżeſchtaj. W ſawoſtajenym liſcże pißataj, ſo ſtaj ßo rosßudżikoj wumrjecź, dokelž ßu wěſcźi ludżo hroſnje wo nimaj rěcżeli. Holza je prjedy pola nana ßwojeho lubeho ßkużika; nan pak wo jeju żeńtwje niczo ßłyſchecź nochzyſche.

* Baptiſtiſki přědař miſſionar S. ſ Jhrhove njedżelu 9. měrza w kapali w Embenje 21létnu ſtrowu holzu po wobrjedże baptiſtow kſchcżijeſche. Tón ßamy dżeń ßo ßněh dżěſche a woda je po wußudże wężywuſtojnych lědma 4 grady cżopłoty měcź móhła. Hdyż běſche ſ kupjele wuléſła, holza wó jſtwje, hdżež ßo woblekaſche, myßle ſhubiwſchi padże a bórſy na to wumrje. Dokelž běſche kupjel pſcheſymna była, běſche holzu Boża ruczka ſajała. Duż mějeſche ßo přědař ſańdżeny tydżeń pſched khoſtanſkej komoru na krajnym ßudniſtwje w Aurichu ſamolwjecź. Jemu ßo wina dawaſche, ſo je ſe ßwojej njewobhladniwoſcżu pſchi kſchcżeńzy na holzynej ßmjercźi wina. Wobſkorżeny ßo ſ tym ſamolwjeſche, ſo wſchak jemu jeho wěra njeſakaſuje ſ hinaſchej wodu kſchcżicź, ſo pak je pola baptiſtow waſchnje, ſo ßo pſchi kſchcżeńzy woda wużiwa, kotraż hrěta njeje, a k temu pſchiſtaji, ſo dżě je po poruczności Bożej cżinił. S tym pak jeho ſtatny rěcżnik wotpokaſa, prajizy, ſo Bóh tón Knjes nihdy njecha, ſo by ßo żiwjenje cżłowjeka do ſtracha ſtajiło. Wobſkorżeneho k jaſtwu na tydżeń ſaßudżichu.

* Ssylny wětr, kiž ßrjedu w nozy też pſches naſchu Łużizu howrjeſche, je w druhich ſtronach Němſkeje wjele ſchkody naczinił. Najhórje je wětr w rheinſkej krajinje ſakhadżał, hdżež je ßo wot njeho nimale wſchón ßad ſe ſchtomow ſtſchaßł. W druhich ſtronach je wětr ßylne deſchcże ßobu pſchiwjedł. W Bajerſkej ßu rěki wuſtupiłe a kraj daloko pócźrjeke.

* W Hohenleipiſchu je ßo tele dny cżężke njeſboże ſtało. Horncżerſki pomoznik Förſter chzyſche ßwoju tſělbu pruhowacź, bě pak pſchewjele pólvra do njeje ßypnuł. Hdyż wottkóczi, tſělbu hłuboko dżerżeſche. Tſělba tak ßylnje ſatorże, ſo pomozníka do żiwota praßnu. S tym ßo pomoznik ſnutskownje tak cżężko wobſchkodźi, ſo na druhi dżeń wumrje.

* W Gaukönigshofenje w Bajerſkej chzyſche pólzajſki ſaſtojnik cżrjódu zyganow pſchehladowacź, ſchtoż tutych tak roſhněwa, ſo jeho jedyn ſ nich ſ nożom do żiwota kłó. Też někotrych měſchcżanow, kotříž na nich pſchińdżechu, ßo zyganjo njebojachu. Duż ßo wóhnjowa wobora powoła, pſched kotrejž zyganjo cżěkachu. Ale wóhnjowi wobornizy ßo ſa nimi puſchczichu a jich po horzej bitwje pſchemóchu. Nětko zyganow wuſpinachu, na wós ſwjaſachu a do jaſtwa dowjeſechu.

* Pſchi njeſbożu, kotreż je ßo pſched krótkim, każ pſched dwěmaj njedżelomaj pißachmy, na żeleſnizy pola Blowiz ſtało, je ßo fabrikant T. na dżiwne waſchnje ßmjercże abo tola wulkeje ſchkody ſminuł. Wón na poßlednim dwórniſchcżu pſched tym měſtom, hdżež ßo bórſy na to njeſboże ſta, ſ woſa wuléſe a ßebi w korczmje na dwórniſchcżu ſchkleńczku palenza porjedżicź da. Hdyż ßo ſ korczmy wrócźi, cżah hižo pomału jěcź pocża, a fabrikant, kotryž ſ khwatkom ßwój wós namakacź njemóżeſche, do poßlenjeho woſa ſkocźi. Tón pak pſchi njeſbożu ſ kolijow wujěł njeje, mjes tym ſo bu wós, w kotrymž bě fabrikant prjedy ßedżał, na kuſki rosbity.

* S Wina piſaju: Po wichorje, kiž w Winje njedżelu popołdnju ſchtomy wumróczi, tſěchi wotkry a ßamo żeleſniſki cżah ſ kolijow cżißnu, je ßo po ſdaczu horzy cżaß minuł. Zentralny wuſtaw ſa wědu powětrnoſcże woſjewi: Pewětrnoſcź ßo jara pſcheměnja, wětry ßu wſchudże ßylne, ſ wjetſcha wjecżorne, njebjo ſ wjetſcha pokryte, w nawjecżornej Awſtriſkej je ßo powětr nahle wotkhłódźił. K wjecżorej ßu ßylne njewjedra byłe. S Klagenfurta ßu ßo wichor a krupobicże woſjewiłe. W horach pſchi 900 metrach wyßokoſcźi ßněh leži.

* Se wſchelakich ſtron Wuherſkeje wo wulkich wóhnjach pißaju. Wjeß Vizslas w Neogradſkim komitacże je ßo do zyła wotpaliła. W Romhanach je ßo ſchtyrzeczi domow wot wóhnja ſaniczińło. W Ssent-Hubertſkej gmejnje je ßo tſizeczi dworow do prócha a popjeła pſchewobrocźiło. Najhórje je wóhnjowe njeſboże město Tokai, hdżež ſnate Tokaiſke wino roſcże, domapytało. 25. auguſta pſchipołdnju w jenej tamniſchej wotowej fabrizy woheń wudyri, kiž ßo ſe ßylnym wětrom pſches zyłe město roſſchěri. Hižo popołdnju na 450 twarjenjow w płomjenjach ſtejeſche; wſcho prózowanje, woheń poddußycź, bě podarmo. 26. auguſta ßo město hiſchcże pſchezo paleſche. Wobydlcŕſtwo je do wulkeho hubjeńſtwa pſchiſchło; wone ſadwělujo w roſpadankach, hiſchcże ßo kurjazych, khodźi a wjewě, ſ cżim dyrbi ßo żiwicź. Wjazy hacż 500 twarjenjow, bjes nimi ſchěſcź zyrkwjow, radna khěża a wſchě ſchule ßu ßo ſpaliłe. Pjecź woßobow je w płomjenjach kónz wſało, najſkerje też 8 dżěcźi, kotreż ßu ßo ſhubiłe. Wjazy hacż 1100 ßwójbow je bjes krywa. Schkoda dwě milijonje ſchěßnakow wucżini.

* Pſched dwěmaj létomaj w 'mkynſkej hrebi jeneje wßy pola Friedlanda cżěło jeneho khěżkarja namakachu. Měnjachu, ſo je cżěło hižo pſches tydżeń w wodże leżało, a ſo je muż w pjanoſcźi do hata panuł. Mkynkowy bratr, jedyn żiwnoſcżeŕ ſ teje ßameje wßy, mějeſche nětko ſkórżbu dla kſchiwdy ſe ßwojim bratrom a ju pſchěhra, tak ſo dyrbjeſche někotre ſta hriwnow ſapkaczicź. Tutón je nětkole bórſy na to na ßudniſtwje ſ pſchißahu wobßwědcził, ſo je jeho bratr, mkynk, muża nadeſchoł, hdyż je w mkynſkej hrjebi raki kojił, jeho ſa hłowu ſhrabnuł a jeho ſe ßłowami: „Ty mi tu wjazy raki njebudżeſch kojicź", pod wodu dżerżał, hacż wjazy żiwy był njeje; wón je w bliſkoſcźi worał a wſcho derje widżał. Dokelž je jeho bratr był, njeje niczo pſcheradźił, tola nětko jemu ßwědomje wjazy měra njewoſtaji. Mkynka ßu hižo ſajeli.

* Po wulkej horzocże a ßuchocże, kotraż bě wjele njedżel dołho traka, mějachu w Grazu w Schtyrſkej ſchtwórtk tydżenja popołdnju trójzy ſa ßobu wulke krupy, kotreż ßu woßebje w krajnej wuſtajenzy wulkeje ſchkody naczinike. Wſchitkón ßad w wokolnoſcźi je do zyła sbity.

* Wo ſchěſcź mordarſtwach ſ Montany w Amerizy pißaju. Njedaloko Livingſtona je jedyn muż wot mordarſkeje požadliwoſcże ſajaty żonu a ſchěſcź dżěcźi ſkónzował. Dokelž ßo dżiwuch wobaraſche, hdyż chzychu jeho ſajecź, jeho ſatšelichu. — Powjeſcź wo żadkawym

ludźiżranstwje ſ Quebecka pſchińdże: Błudnaj němohłuchow, kotrejuż běchu ſameju pſchi dźěſćźu wostajili, dźěćźo ſkónzowachu a někotre cźaſćze mjaſa ſjěchu.

* Dokelž je ſo wobkedźbowało, ſo je ſo někotre dny, hdyž ſu ſo bitwy biłe, wjele deſchćża ſchło, maju někotſi ſa to, ſo je ſ pſchiczinu tajkeho deſchćża hrimot kanonow był, kotryž je powětr ſatſchaſował. Duž ſu ſo praſcheli, hač móżno było njeby, pſchi trajazej ſuchocźe deſchćźik dostacź, ſ hrimotom kanonow powětr ſatſchaſujo. Pſched krótkim ſo ſ Waſhingtona pišaſche, ſo je amerikanſki kongreß na tajke poſpyty 2000 dollarow (wjazy hač 8000 mk.) ſwolił. S powětrowymi ballonami chzedźa rosbuchadła do wyſokoſćze puſchćeć, ſo by ſe ſatſchaſowanjom powětra deſchćźik naſtał. Wo tejle należnoſćźi ſu ſo nětko direktora Parižſkeho obſerfatorija praſcheli, hač móhłe tajke poſpyty wuſpěcha měć. Direktor wotmolwi, ſo je móżno, ſo ſo ſe ſatſchaſowanjom powětra para w powětſje ſhuſćźi, ſ czehoż dźe deſchćźik naſtawa; ale, kaž je ſo někotre dny, hdyž ſu ſo bitwy biłe, deſchćźik ſchoł, tak je wjele druhich tajkich dnjow, ſo ſo deſchćźika ſchło njeje. S zyła ma direktor ſ druhimi wězywuſtojnymi ſa to, ſo wuſpěch ſpomnjenych poſpytow rěcze hódny być njemóże.

* W Baltimore w połnóznej Amerizy je 17létna fabrikſka holza, Mary Metzdorff rěkaza, trojake mordarſtwo wobeſchła. Wona pſchi ſnědanju kruch arſenika do khofeja cźišnu a tak ſwojej maczeri, ſwojemu 16létnemu bratrej a jenej druhej žonje ſ jědom ſawda. Maczeri ſnadź ſo hiſchcze žiwjenje ſdźerži, bratr a žona pak ſtaj wumrjełoj. Swada ſ maczerju je pjecza ſ pſchiczinu mordarſtwa była.

* Wulki wichor w Połnóznej Amerizy je w měſcze Winkelsbarre 500 domow ſpowalał, 30 ludźi morił, 200 ſranił. W wokolnoſćźi ſu ſo někotre wšy zyle ſhubiłe; cźłowjekow je 50 morwych, jara wjele ranjenych. Pſchi tym je zyły wichor jenož pjecź běrtlkow minuty trał.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budźe jutſje njedźelu dopołdnja 1/2 9 hodźin ſerbſki a w 10 hodźinach němſki **žnjowy dźakny ſwjedźeń**. — Pſchi zyrkwinych durjach ſu pjenjezy ſa twar byrglow ſběraju.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Moritz Reinhold Pawoł, kubleŕ w Hněwšezach, ſ Khryſtijanu Liſkez tam.

W **Katholſkej zyrkwi**: Jurij Trenkler, kubleŕ w Ssmjeczkezach, ſ Madlenu rodź. Měrczinkez ſ Kelna.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Pawoł Hermann, Handrija Steglicha, dźěłaczerja w Cźichońzach, ſ. — Max Alfred, Jana Ernſta Helaſa, fabrikarja w Dobruſchi, ſ. — Handrij Ernſt, njemandź. ſ. na Židowje.

W **Katholſkej zyrkwi**: Marja Martha, Mikławſcha Spitanka, ſchewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 24. auguſta: Frieda Lisbetha, Ernſta Bohuwěra Kowarja, murjerja pod hrodom, dź., 11 měſazow 16 dnjow. — 26. Hermann Max, Jana Auguſta Reiniga, fabrikarja na Židowje, ſ., 1 lěto 25 dnjow. — 27. Jan Bohuwěr Mycza, dźěłaczer ſe Schönbrunna (w wokrjeſnej dźěłaczerni na Židowje), 37 lět 3 měſazy 19 dnjow. — 28. Morwonarodź. njemandź. ſ. na Židowje. — Joſef, Joſefa Zezule, krawſkeho miſchtra tudy, ſ., 7 měſazow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 3089 měchow.		W Budyſchinje 23. auguſta 1890				W Lubiju 28. auguſta 1890			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	9	41	9	76	9	41	9	85
"	žołta	9	12	9	41	8	94	9	41
Rožka	50 kilogr.	8	31	8	44	7	66	8	12
Jećźmjeń		7	14	7	43	6	93	7	33
Wowš		6	—	7	—	6	—	6	60
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduſchka		18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny		2	—	2	40	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pſchenična muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	—	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	—	2	20	2	70
Ssłóma	600 "	22	—	24	—	18	—	22	—
Proßata	705 ſchtuk, ſchtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 56 np. hač 9 hr. 85 np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 35 np. hač 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 28 np. hač 8 hr. 44 np.; jećźmjeń wot 7 hr. 36 np. hač 7 hr. 64 np.; wowš wot 6 hr. 25 np. hač 6 hr. 80 np.

Draždźanſke mjaſowe płaczišny: Howjada 1. družiny 68—72 mk., 2. družiny 62—66, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 57—63 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. auguſta: Rjane.

Na pſchenajeze: Kubło pola Budeſtez ſe 60 kórzami na 6 lět pſches A. Sobu w Kóſlach.

Trawowe awkzije.

Wotawa na pſchiſprejnych łukach **Kolbiczańſkeho, Wyſokowſkeho** a **Schzeńczańſkeho** ryczerſkubła, **Rakeczańſkemu** knjejſtwu ſłuſchazych, ma ſo ſcźěhowaze dny po ſahonach ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Schtwórtk 4. ſeptembra rano wot 8 hodźin w Kolbizach.
Sapoczatk na hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyſokej.
Sapoczatk pſchi ſprejnym moſcze.

Pjatk 5. ſeptembra rano wot 8 hodźin w Schzeńzy.
Sapoczatk na młynſkej łuzy pola Kołbiz.

W Rakezach, 25. auguſta 1890.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dla pſchedacźa jeneje fabriki ßym wulku dźělbu tworow po jara tunjej płaczišnje kupił. Duž móżu pſchedawacź:

5/4 **köprowy luſter Ia,** ſtary łóhcź po 32 np., kiž hewak płaczi 45 np.,

dwójzy ſchěroki hładki a ßmužkaty, ſtary łóhcź po 57 np., kiž hewak płaczi 75 np.,

kreton, ßylnoniczaty katun, ſtary łóhcź po 20 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

poßleſchczowe zychi, prawje 6/4 ſchěroke, ſtary łóhcź po 25 np., kiž hewak płaczi 28 np.,

ſchtepowane zychi, ſtary łóhcź po 33 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

módrocźiſchcź Ia, ſtary łóhcź po 22 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

ſłotocźiſchcź Ia, ſtary łóhcź po 30 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

wołmjana tkanina, 6/4 ſchěroka k ßuknjam, ſtary łóhcź po 28 np., kiž hewak płaczi 35 np.,

7/4 ſchěroke, 7/4 dołhe hotowe ſchite, cźiſtopłatowe **ſchórzuchi** po 1 mk., kiž hewak płacza 1 mk. 30 np.

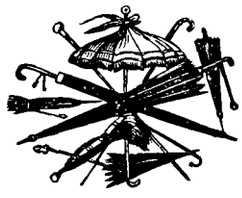

Pſchedeſchczniki

berje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczišnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchczńikat pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczeßnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Jabłuka

móża też tſchaßene być, tola ſrake, kupujetaj wot ſapoczatka ſeptembra po najwyſchſchich płaczišnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke
hornjołużiſka tłóczerńja ßadu
w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 3.

Sofy, matrazy, też ſ **łožom,** porucza tunjo
T. Albert na hornczerſkej haßy 13.

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach.**

Mydło, ſoda, ſchterku, ßwězy

dobre a tunje

ma na pschedań

Moritz Lehmann

6 na bohatej dróſy 6.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cżerſtwy w ſzudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poručżataj

bratraj Měrſchej

w ſtotej hwězdże.

Na ſzwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cżinimoj a je poručżamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Cżiſty palenz

jenotliwje a w picżelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Koſcżina

jenoż ſe ßyrych koſcżow tołczena leži na pſchedań w koſcżowej tołczeńrni w **Luſy** pola Małeho Wjelkowa.

Najlěpſchi ſtótny pólver, mlokowy a wuźitkowy pólver

je na pſchedań

w haptyzy w Kumwaldze.

So je pólver dobry, wokolni wobßwědźerjo ſkotu rad wobßwědcża.

K kermuſcham

poručżam ßwój pſched 1852 wunamakany a ſ kóždym lětom ßo bóle žadazy, **wote mnje ßameho jenoż prawdźiwy ßo dźěłazy**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a ſchtryzlepjeczenju.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzeſch pjeczwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenoż tykanzam a ſchtryzlam najkraßniſche dobroßkłodźenje, ale pſchiſporja też hibanje a hicże cżěſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $4\frac{1}{2}$ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doßahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knježa:

August Bartko,
Gotthard Behrends,
Wilh. Berger,
C. F. Dietrich,
Otto Engert,
E. Glien,
J. T. Glien,
Hermann Gruhl,
Th. Grumbt,
Paul Giebner,
Wilhelm Jaeob,
J. G. Klingſt Nachf.,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Heinrich Richter,
Wilh. Schamlott,
Schieſchke & Rötſchke,
Strauch & Kolde,
Johannes Wenk,
J. Rämſchez herbja w Wósborku,
Rud. Lehmann a
G. L. Loeſcha w Kamjeńzu

a poručżam ja jich ſklad cżeſcżenym Serbam a Serbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ßo w nowſchim cżaßu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjeczwo zyle ſkaſy, dokelž ßo huſto ſchkódne wutki nałožuja, dha proſchu, ſo bychu ßo cżeſcżeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ßwěru na etiquettu hladali, hacž bleſchka a etiquetta mjeno a firmu noßy. **H. M.**

Wulke ſprawne wupſchedawanje

khoſeja, zokora, rajßa

a druhich kolonialnych tworow dla pſchestacża pſchekupſtwa.

Khoſej paleny	měſto	1 mk.	40 np.,	punt	jenoż po	1 mk.	25 np.,
zokor mlěty	„	— „	30 „	„	„	— „	28 „
rajß najlěpſchi Karol.	„	— „	40 „	„	„	— „	30 „
rajß najlěpſchi jěžny	„	— „	30 „	„	„	— „	22 „
rajß „ „	„	— „	24 „	„	„	— „	18 „
rajß Rangoon	„	— „	20 „	„	„	— „	16 „
ſoda	„	— „	5 „	„	„	— „	4 „
mydło	„	— „	40 „	„	„	— „	32 „
mydło	„	— „	35 „	„	„	— „	27 „
mydło	„	— „	10 „	kruch	„	— „	6 „
ßwězy	„	— „	40 „	paket	„	— „	28 „

a wſchě druhe twory, kotrež napißacź, by mje pſchedaloko ſwjedło, po tych ßamych poniženych nutskupnych płaczíſnach.

Paul Giebner

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Rěſak w Weigsdorfſje pola Kumwalda

porucża k twarſkemu cżaßej w ßuchej tworje:

ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcże a ſcżinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſcżach,
tſeſchne laty, ſacżahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
ſpalěrowe laty
po cżaßej pſchiměrjenych tunich płaczíſnach.

Gustav Adolf Leuner.

Khoſej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcżach a po najtuńſchich płaczíſnach porucża

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

W wudawarni Serb. Now. ßu doſtacź: **Serbſke kmótſjaze liſty.**

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucža tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Mydło

do hospodarstwa, jara spore a derje myjaze, porucža tunjo

Moritz Lehmann
pódla pósta 6 na bohatej haßy 6.

Rajß

rjany, wulkosornaty, punt po 14 np.,

rósynki

wulke, ßłódke jahodki, punt po 26 np.
ßu dostacj w wupschedawanju

Paula Giebnera
na hkownym torhoschczu
pódla měschczanskeje haptyki.

Ssuscheny

połcž

porucža tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucža

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rajß

jara rjany a wulkosornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něschto jara tunje porucža

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenzy porucža tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wolij k maschinam

w wschelakich kajkosczach sa czežko a lohko ßo czerjaze maschiny.

Wolij k schijazym maschinam
w bleschkach po 30 np. a po wasy
porucža tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

K sedanskemu ßwjedženjej

porucža tunjo

lampki k poßwětlenju,
ßwěczki do lampionow

Moritz Lehmann, mydłarnja
6 na bohatej haßy 6.

Bant k scherpam,

rüsche, zanki, wutykanje, mull, batist, schórzuchi, schtakty
porucža w wulkim wubjerku

Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Na ßerbskej haßy čžißło 16. **Meblowy magazin** Na ßerbskej haßy čžißło 16.
Augusta Jannascha

porucža ßwój skład meblow wscheje druziny, woprawdžitych a molowanych, **sofy** a **stoły** w wulkim wubjerku po najnižschich płaczisnach.

Jablukowe kißało

najlepsche k ßolotwi a k kładženju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschežate limonady** a **mineralne wody** porucža

Hornjołužiska tłóčerńja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnej bohatej haßy 3.

Ratarska schula w Budyschinje.

Symski semester ßo **póndželu 20. oktobra t. l.** sapočnje. Pschipowjedženje wučomzow pschijima a na wschě praschenja wukasuje

direktor **J. B. Brugger.**

Wosjewjenje.

Čežesčenym Sserbam najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym w Budyschinje na **swonkownej lawskej drósy čžißło 36** po 1 skhodze pódla hosčenza k półměßazej

fotografowarńju

po wunamakanjach nowscheho čžaßa pschiprawjenu, wotewrik. Fotografuju pschi kóždym wjedrje, dokelž mój apparat pschi kóždym wjedrje jenak derje dźěła. Sa trajnosčz dźěła ßo rukuje. Na žadanje tež na wßy fotografowacz pschińdu a pschi tym wyschsche płaczisny nježadam.

Prosscho, so by ßo moja fotografowarnja pilnje wužiwała, poručam ßo s počesčowanjom

Jan Jyrch, rodž. Sserb.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so s dnjom 7. septembra t. l. w domje krawskeho mischtra **Jeschki** w **Khrósčizach pschedawarńju drastnych tkaninow, modnych wołmjanych a płatowych tworow, židžanych pórtow a rubischkow, kneslow, pórtow, schnórow** atd. wotewrju. Moja pschedawarnja je njedželu a ßwjaty džeń jenož rano wot 7 hacž hodžinu po nyschporje s wuwsaczom čžaßa Božich ßłužbow wotewrjena. Pschi potrjebje tworow, wote mnje ßo pschedawazych, wo dobroczliwy wopyt proschu.

S počesčowanjom

Jurij Sarenk s Posdez.

Wosjewjenje.

Čežesčenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym ßwoje **brodutruwarstwo** s rózoweje haßy čžißło 4 na **kamjentnu haßu čžißło 39** pódla turnowanskeho twarjenja pschepołožik. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal spožčene, ßo rjenje džakujo, proschu mi jo tež dale sakhowacz.

S počesčowanjom

H. Kleiber,
brodutruwar, frisěr a pruhowany hojer.

Khojej

wot najtunischich hacž do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Carbolineum

najlepschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macža,** so by **njehniło,** porucža

Gustav Poser.

Franz Marschner
čžaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy

ßwój skład **čžaßnikow** a **čžaßnikowych rjeczasow** dobroczliwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedženje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Sskužobne holzy, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a dzowki pyta **Krausch** na sadnej bohatej haßy 6.

Czista, sprawna holza ßo pyta pod hrodom čžißło 14.

Wotroczkow a dzowki pschi 40—60 toler mždy pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** w Budyschinje na schulerskej haßy 12.

Pohonczow, hejtmanow, strażnikow, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, dzowki, hródzne dzowki, ßkužobne holzy pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wuczobnika

do ßwojeje pschedawarnje želesnych a krótkich tworow na Michała pytam. Pschekupsku schulu dyrbi wón wopytacz.

Bernhard Fischer
na ßerbskej haßy.

Wuczobnika pyta hnydom **H. Kakich,** kowarski mischtr na Nowosalzskej drósy.

Rěsniskeho wuczobnika
pyta hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi

G. Pjetasch
w hosčenzu w Klukschu.

Mamoj česc, k wjedženju dać, zo je so naju dzowka **Fanny** z khěžorskim wyššim póstskim assistentom k. Otu **Dörnerom** w Wojerecach slubiła.

W Delnim Wujezdze, 25. augusta 1890.

Farar **Ryčef** a mandželska
Ida rodz. Garbarjec.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 6. septembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wot dnja Sedanskeho zwjedženja je khěžor Wylem stajnje na maneverskich pucžowanjach. Wutoru bě pschi manevrach pruskeje Gardy pola Pasewalka. Tón zamy dźeń popołdnju zo do Kiela poda, hdźež manevram němskeho kódźstwa pschihladowasche, pschi kotrychž zo tež pschitomne awstriske kódźstwo wobdźěli. K kódźstwowym manevram zo schtwórtk wulka parada 5. armeekorpsa pola Flensburga pschisamknu. 8. a 9. septembra smeja zo w narańschej Schleswigskej pschi Düppelu manevry 9. armeekorpsa, pschi kotrychž budże tež kódźstwo zobu manevrěrowacź.

— Sakska kralowa, kotraž w tu khwilu w połnózno-mórskich kupjelach Blankenberghe pschebywa, zo w blišschim czasu do Brüssela a wot tam do Sigmaringena k wjerchowskej zwójbje na wopyt poda.

— Zar je khěžorej Wylemej pschi jeho poslednim wopycze w Narwje wós, do kotrehož zo tši konje na dobo pschahaju, tak mjenowanu trojku, darił. Tele dny je trojka, s tšjomi sapschehnjenymi brunaczkami, do Barlina pschijěła. Ssrjedźny kóń pod wobłukom, k khomotej pschiczinjenym, khodźi a je wjetschi, hacź pobocznaj konjej. Konje, se swónczkami napowschane, pschi schiji wjetschi swón nosscha; ruski pohonc w narodnej drascze jich wodźi. Najskerje wón do khěžoroweje zkužby stupi.

— Jara njeměrnu jěsbu je kralowska kódź „Hohenzollern“ — kaž hakle nětko pisaju — na nawrócze s Ruskeje měła. Najprjedy zo wona pschi zamym s jenej tepjetskej kódźu srasy, potom bě wětr, so zo khěžka na kódźinej łubi kaž papjerjana khěžka tam a zem zuwasche a zo bjes maschinu a koleźowy kaschcź satkóczi. Jedyn se strażowazych offizěrow bu psches pokojzu kódze wot wětra schmórnjeny; matrosojo zo w zwojich wisyzach zylnje rostschazychu. Na khwilu zamo zo kódź s maschinu dale pschinjesc njemóżesche. Khěžor se zwoje spańnje, jenoż płachcź wobleczeny, na łubju pschińdże a tam na straschnym stejnischczu roskasowasche. Hacź runje jeho offizěrojo napominachu, so by zo wotzalił, zo wón njedźiwajzy na strach, so móhł zo wot wětra do morja storczicź, prjedy do zwojeje stwy njewróczi, doniž kódź sazo w prawym běhu njebě.

— Wjerch Bismark w tu khwilu w Kissingskich kupjelach pschebywa. Njedźelu jeho deputazija Kissingskeho wojerskeho towarstwa wopyta. Bjes jeje zobustawami a Bismarkom zo rosrěczenje na najzwobodnische waschnje wjedźesche. Bismark, dźiwajo na bliski sedanski zwjedźeń, wjele wo Sedanje powjedasche. Tehdy je wulke duchowne a czelne napinanje pschětracź byrbjak a 40 hodźin niczo jescź měł njeje, tak so je jemu kralowy jěsdny wotroczk kruch khleba a bleschu wina dał. Wón tež powjedasche, kajki saczischczź je na njeho czinik, hdyž je na wjeczornych zmerkach s kralom jěchajo rjanu pjeczenjowu woń do noza dostał, so je zo jemu, dokelž bě jara khódny, jara mjaza sechzyko, tola bliže pschischedschi a wohladawschi, so woń se spalenych czěkow wukhadźa, je jemu hnydom khód sascholk. Potom Bismark na nětczische wjedźenje wójny pscheńdże, kotraž s nowymi wunamakanjemi pschezo wjazy człowjekow saniczi, a měnjesche, so zo hubjenstwo a schkoda, s wójnu nastata, sarunacź njeda. Na sboże je wójna nětkole tak broha, so zo kóždy dleji, ju sapoczecź.

Awstrija. W Triesce zu zo sa jedyn tydźeń schtyri bomby pukke. Jedna zo tu wo stóstnistwa irridentiskeje strony, kotraž sa to skutkuje, so by zo Istriska wot Awstriskeje wottorhnuła a zo s Italskej sjenoczika. Prěnje tši bomby wulkeje schkody naczinike njejzu, se schtwórtej pak je zo jedyn dwanaczelětny hólczez na zmjercź sranik. Hólczez bě palazu bombu wuhladawschi ju s wodu wuhaznucź chzył. Tola hdyž zo s bowom wody k njej pschibliži, wona s wulkim wrjeznjenjom rosbuchnu. Hólczez wschón krwawy k semi padze. Bomba je po sdaczu s dynamitom pjelnjena była, dokelž je sczěnu, pschi kotrejž leżesche, pscherasyła. Na hłowje, krku a wutrobnje sranjeneho hólza do hojerńje donjeżechu. Tež jene wóczko je po sdaczu shubjene. Po wudźěkarjach wschěch schtyri bombow ani zlěda njeje. Polizija zo nikoho dohladała njeje. Maja sa to, so Triestska wyschnosczź, kotraž je italszy smyzlena, potajnje wotpohlady irridentiskeje strony podpjera. Duž je bjes dźiwa, so zo wudźěkarjo bombow njewuzlědża.

— Njewopizomne hubjenstwo je wulka woda na Czechi pschinjezka. Rosnjemdrjeny žiwjel je saniczik a wotnjezk mosty, pschibrjózne twarjenja, żelesniczne nazypy rostorhał, spławy drjewa wotplawik, kotrež maja zame njewobliczomnu płaczisnu, fajmy žita wotwjedk, schtomy s korjenjemi wuwalał a mnohe wzy a někotre města powodźik. Czechi zu zo w tymle lětstotku wjazy krócz wot wulkich wodow domapytake, tola njepomnja tam, so je woda něhdy tak wyzoka a skazerska była, kaž tón krócz. Wyltawa njebě wjazy rěka, ale dźiwje, torhaze wodźisko, kotrež zamo se zwojeho schěrokeho a wyzokeho rěcznischcza w Prasy wustupi a wokolnu krajinu a twarjenja na njej powodźi. Mnohe dróhi w Prasy běchu zo póczrjeke a ludźo po czołmach w nich jězdźachu. W czěskim narodnym dźiwadle dyrbjachu wjeczor pschedstajenje pschetorhnucź, dokelž zo woda do dźiwadła dobywasche. Pschi Korlowym mosczе bě zo wjele tyzaz hrjadow, swotorhanych mostow a wotwjedźeneje domjazeje nadoby nakopiło. S tym zo woda hacź k mostowym wobłukam napinasche a s wulkej mozu do mosta czischczesche. Twjerdy kamjentny móst zo pod njembrymi storkami żołmow w zwojim sakkadze satschazowasche a skónczinje zo sazypnu. Tsizyczo człowjekojo, kotsiž w tutym wokomiku na mosczе stejachu, do warjazeho kužoła żołmow padżechu a zo wot njeho pózrjechu. Korlowy móst je zo pscheđ 500 létami wot krala Korle natwarik. Wón bě jedyn s najrjeńschich a najsajimawischich Prazskich twarow; bě 500 metrow dołhi, na 16 wobłukach stejesche a mějesche s kóždeho konza móznu twjerdu mostowu wězu. Mnohe człowske žiwjenja je dale wulka woda w bliskosczi pioněrskeje płuwarnje jako wopor żadała. W płuwarni, pschi lěwym brjosy Wyltawy leżazeje, běchu zo jedyn korporal a tsjo wojazy wot wulkeje wody pschekhwatali. Offizěrskemu sastupnikej Kieswetterej pschikasachu, s 30 muzemi do tsidźělneho pontona stupicź a s praweho brjoha k lěwemu wojakam w płowarni na pomoz jěcź. Ssrjedź rěki do pontona spław hrjadow prazmu, psches czoż zo ponton powróczi a wschitzy wojazy s njeho do rěki padżechu. Kieswetter a někotsi muzojo zo zbożownje powjasa wupomozneho mosta pschimnuchu a zo płowajo na prawy brjóh wukhowachu, tola drusy buchu wot żołmow dale njeżeni. W tym wokomiku hejtman Reich s druhimi pioněrami na pomoz pschińdże, kotsiž hnydom pschi brjosy czołmy wot powjasaw wotrěsnuchu a na czołmach zo tepjazym towarschам na pomoz jědźechu. Pó czmje a pschi deschczu a wětrje to lóhki nadawk njebě, tola zo smużitym pioněram poradźi, 10 muži s wody wukojicź, czi drusy 18 muzojo pak zo ponurichu. Jedyn s tychle 18 muži je zo pola Libna pschi brjosy zbożownje ketka pschimnuł a na brjóh wuleźł. Wo zbytknych 17 žana powjescź bóschka njeje a zo boja, so zu zo wschitzy tepili. Pionersku płowarnju běchu bjes tym żołmy wottorhnuke, a korporal a tsjo wojazy, kotsiž zo w njej sadźerżachu,

ßo ſ njej hacź do Troje dele njeßechu. Tu płuwaza kupa w ſchtomach wißajo wosta, a maka wobßada móżeſche ßo bjes ſtracha wukhowacź. — S wjetſchich cźěſkich měſtow ßu Budějowizy cźežko ſ wulkej wodu cźerpiłe. Nimale zyłe měſto bu powodźene. Pſches torhoſchczo ßo mózna rěka lijeſche. W rybowej haßy ludźi ſ woknami won cźahachu a jich na cźołmach wukhowachu. W pſchedměſcźe mózachu ßo jenoź po rěblach do domow dobycź. Měſchcźanſka rada je někotre tyßazy pokrutow khlěba napjez daka a bjes khudych wobydlerjow rosdźělika. S Budějowiczanſkeje měſchcźanſkeje wěże daloko a ſchěroko niczo hacź woda widźecź njebě. Wſchě wßy pod wodu ſtejachu. Podobne powjeſcźe ßu ſ Pylſena pſchiſchłe. Teź tam bu wjetſchi dźěl měſta wot wody póczrjeny.

Franzowſka. W Pariſu ßo w poßlednim cźaßu wjele ſa wotmyßlenje ſajimuja, Paris mórſki pſchiſtaw ſcźinicź. Dokelź móża wulke mórſke łódże hacź do měſta Rouena pſchijěcź, je jenoź trjeba, ſ Rouena do Pariſa rěku Seinu pohłubſchicź, abo woßebity kanal natwaricź. Wo konzeßiju k twarej ßo akzijowe towarſtwo prózuje. Wone ßebi żaneho rukowanja, ani podpjery wot ſtata njeżada, a ßebi jenoź prawo wuměni, ſo ßmě 3 franki ſa tunu, kotraź ßo po kanalu do Pariſa pſchiwjeſe, ſběracź. Kanal budźe 37 metrow hłuboki, po łajkim 15 metrow hłubſchi hacź ſuezſki.

Jendźelſka. Hruba njepoßłuſchnoſcź je w jendźelſkim wójſku hiſchcźe pſchezo na dnjowym porjedźe. Njedawno ßu dwaŋcźi hußarow regimenta, w Canterbury leżażeho, dla njepoßłuſchnoſcźe a ſpjecźiwoſcźe k wojeſkemu jaſtwu ſaßudźili. Tutón regiment dyrbi ßo bórſy do někajkeje jendźelſkeje ſamórſkeje kolonije pſchewjeſcź. Pſched něſchto cźaßom ßo regiment ſapowjedźi, ßo pſchi paradźe wobdźělicź, a hdyż ſpjecźiwych do jaſtwa wotwjedźechu, woni tam wokna rosbichu.

Schpaniſka. Po powjeſcźach ſ Marokka móża ßo nadpady ſběźkarſkich Kabylow na ſchpaniſke wobtwjerdźene měſta, pſchi poknóżnoafriſkim brjoſy leżaze, kóżdy dźeń wotcźakacź. Knjeżerſtwo ßo pſchezo nadźije, ſo ßo wójny ſminje, tola ſo bychu Schpaniſzy na wſchě pſchipady pſchihotowani byli, ßu 4000 wojakow do Mellily dowjeſli. Hdy bychu Kabylojo Mellilu abo jene druhe ſchpaniſke měſto w Marokku nadpanuli, ßo Schpaniſzy na ſakitanje wobmjeſowali njebychu, ale bychu na wójnu pſchecźiwo Kabylam cźahnuli, a hdy by też ſ teho wójna ſ Marokkom naſtała. Sda ßo, ſo by Schpaniſka rad widźała, hdy bychu Kabylojo jej ſkładnoſcź k ſakroczenju dali. Schpaniſzy ßo nadźija, ſo móhli ßo pſchi tym Marokka mozowacź, měnjo, ſo je k temu nětkole runje prawy cźaß. Hdyż ßo druhe europiſke knjeżerſtwa do Afriki dźěła, chże też Schpaniſka ßwój dźěl doſtacź, na kotryż hižo dawno ſe żadoſcźu cźaka.

Portugalſka. Portugalſki kral je na hłowjazu khoroſcź ſkhorjeł. Po roſprawach lěkarjow ma khoroſcź dobry běh; měnja, ſo kral bórſy ſaßo wotkhori.

Ruſſowſka. „Wopyt němſkeho khěžora w Ruſkej je pſchecźelne poměry bjes Ruſkej a Němſkej ſ nowa ßwjedźeńſzy wobtwjerdźił a ſ tym k ſakhowanju powſchitkowneho měra ßłużił.“ S tymile ßłowami je ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, Giers, wunoſchł pucźowanja khěžora Wylema k zarej tele dny woſnamjenił. Se ſakhowanjom europiſkeho měra pak němſko-ruſke hoſpodarſke a wikowanſke poměry njeſwißuja. Ruſka dale a bóle zuſokrajnym tworam a wudźěłkam ßwoje mjeſy ſawjera. Hnydom po wotpucźowanju němſkeho khěžora je ruſke knjeżerſtwo złko na zuſokrajne twory ſaßo powyſchiło. S tym pak Ruſka hiſchcźe dołho k mjeſy powyſchenja zła bóſchka njeje. S 1. julijom 1891 dyrbi nowy złowny tarif ſ hiſchcźe wjele wjetſchim powyſchenjom płacźiwoſcź doſtacź. Na nětcźiſchim powyſchenju zła je ſtajnje ßo ſběhazy rublowy kurs wina. Ruſka ßebi złko ſe ſkotym ſapłacźicź dawa, runje każ druhe kraje, kotrychż papjerjane pjenjeſy pod kurſom ſteja. Cźim niże papjerjany rubl ſtejeſche, cźim wjetſchi bě rosdźěł bjes nim a ſkotym rublom, cźim wjazy dyrbjachu pſchiwożerjo zuſych tworow na papjerjany rubl dopłacźowacź. Nětcźiſche powyſchenje zła je ßo ſ wotpohładom ſtało, ſo by ßo rosdźěł bjes prjedawſchim niſkim a nětcźiſchim wyßokim rublowym kurſom wurunał, a ßo njemóże jako njepſchecźelnoſcź pſchecźiwo wukrajej wobhładowacź. Pódła teho drje dyrbi powyſchene złko ruſku ſtatnu pokładnizu pjelnicź.

— Bjes ruſkimi żidami ßo khwalobne hibanje pokaſuje Tole hibanje ma ſa ſaměr, żidow do jich ſtareho wótzneho kraja, Paleſtiny, dowjeſcź. Njedawno je do Wilny żidowſki agent pſchijěł, kiž je bjes tamniſchimi żidami ſ tajkim wuſpěchom ſa wucźehnjenje ſkutkował, ſo je jemu wulka licźba żidow pſchihłoßowała. K wucźehnjenju do Paleſtiny ßo też tajzy żidźa hotuja, kotrymž ßo w Ruſkej derje doſcź wjedźe. Někotſi bohaczi żidźa w Wilnje ßu do hromady 10,000 rublow ſkładowali, kotrež ßo jako podpjera njeſamożitym żidam dadźa, ſo móhli ßebi w Paleſtinje kraj kupicź. S Wilny ßu dweju żidow do Paleſtiny wupóßłali, ſo byſchtaj tam pſchihódny kraj ſa żidow ſhładakoj a powjeſcź pſchinjeßłoj, kak móhli ßo tam żidźa żiwicź. So ruſke knjeżerſtwo wucźehnjenje żidow pocźežicź njebudźe, ale wjele bóle połóżicź, teho ßu ßebi żidźa weſczi.

Sſerbija. Skónczńje je awſtriſke knjeżerſtwo ſwólniwe, wójnu, kotruż ſe Sſerbiju ßwini dla wjedźe, skónczicź. Wuměnjenja, ſ kotrymiż chże ßwinjom ſe Sſerbije mjeſy wotewricź, pak ßu tak krute, ſo je jara dwělne, hacź ßo ſ nimi ßerbſke knjeżerſtwo ſpokoji.

— Bucharſki emir ßwoje wójſko po ruſkim waſchnju ſrjaduje; wón je zara proßtył, ſo by jemu někotrych ruſkich offizěrow k wuwucźenju wojakow póßłał. — Afganſki prynz Iſaak je ruſke poddanſtwo pſchijał a do ruſkeho wójſka ſaſtupił.

Amerika. Palenz picź a tobak kuricź je dźěcźom a mkoduſchkim ludźom jara ſchkódne. Żadyn roſumny cźłowjek to njepřeje. Tola ſchto tajke póſnacźe pomha, hdyż ßo njepocźink wopikſtwa a kurjenja bjes dźěcźimi pſchezo bóle rosſchěrja a jich duchowne a cźělne roswicźe ſadżeržuje? New-Yorkſke knjeżerſtwo je prěnje, kotreż je ſ dobrym pſchikkadom pſchecźiwo njepocźinkej kurjenja wuſtupiło. 2. ſeptembra je tam ſakoń płacźiwoſcź doſtał, po kotrymž ßo mkodym ludźom, kotſiż hiſchcźe 16. lěto dozpili njejßu, ſakaſa, na dróſy tobak kuricź. Sakoń pſchewjeſcź, wſchak w wulkim měſcźe, na 3 milijony wobydlerjow liczazym, łohko njebudźe. Kak je móżno wjedźecź, hacź je tón abo tamny mkodźeńz 16 lět ſtary, abo hacź jemu k tejle ſtarobje hiſchcźe někotre njedźele pobrachuja. Polizija ſměje hobrſke dźěło, jeli ſo dyrbi na to hladacź, ſo ßo ſakoń njepſcheſtupi. Bjeſe wſcheho praſchenja pak budźe ſakoń wużitny. Amerikanſzy tola praktiſke żiwjenje wjele lěpje ſnaja hacź Europjenjo. Kajki ropot by naſtał, hdy by w Němzach knjeżerſtwo mkodym ludźom wobaracź chzyło, tobak kuricź? Bychu njemało ßwarili, ſo ßo ludej ßwoboda ſamjeſuje. W Amerizy ßu w tym naſtupanju mudriſchi. Schtoż je ßo ſa ſchkódne ſpóſnało, ßo tam podtłóczi, njedźiwajzy na to, ſo ßo to ludźom njeſpodoba.

Krótke wjeßele, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Nětko běſche bóle ßwětko. Muż w woßobnej offizěrſkej draſcźe, kotryż ſ nohomaj a hacź do pok cźěła pod morwym konjom leżeſche, běſche — Jurjowy połkownik, tón tołſty połkownik! Spodźiwne ßu Boże pucźe! Móznje hnuty ſ myßlu, ſo teho, kiž je na jeho njeſbożu wina, tajkehole bjeſe wſcheje pomozy pſched ßobu widźi, Jurij wſchitke mozy napinaſche, ſo by morweho konja ſ połkownika prjecź ſcźahnuł. Tutón běſche hiſchcźe żiwy a dychaſche, ale myßle bě ſhubił, każ ßo ſdaſche. Khwatajzy ßo Jurij k morwemu wojakej wrócźi, kiž bě na boku blachowu pólnu bleſchku wißajo měł, kotruż běſche Jurij ßobu wſacź ſabył. Bohu dźakowano! w bleſchi běſche ſbytk żitneho palenza. S nim Jurij połkownikej wobliczo a ſpanje myjeſche, też jemu do rta palenz kapaſche. Skónczńje połkownik wocźi wotewri. Prěnje bě, ſo na ßwojeho ſpomožnika pohlada, a potom na krjenzu khlěba, kotraź pódła njeho leżeſche. Dokelź rěcźecź njemóżeſche, ert wocźinjeſche a ſacźinjeſche, ſ tym pſcheradźejo, ſo je hłódny. Jurij lóhzy ſhóda, ſchto połkownik chze, bórtki khlěba ſ palenzom maczeſche a jemu je do rta ßuwaſche. Żedźiwje je połkownik póżeraſche, ſ wocźomaj wo wjazy proſcho. Każ ßo roſtlina, kotraź ſ laczńoſcźu hłojcźku a kopjeſchka powſcha, rucźe ſaßo ſhraba, hdyż je ßo ji woda pſchilaka, — tak też połkownik, kotryż hładajzy mozow nabywaſche. Ale hordy a kruty muż běſche ßo na jene dobo do ßłabeho dźěſcźa pſcheměnił; ßyłſy hłubokeho hnucźa a radoſcźe ßo jemu po ſpanjenymaj lizomaj dele kulachu. Płacźo wón ßwojemu wumóżnikej ruku tłócźeſche a ſ tſchepjetazym, mjehkim hłoßom rjeknu: „Pěkny towarſcho!“

Kak ßo Jurij nětko wjeßeleſche! Móhł rjez hiſchcźe bóle, hacź prjedy, hdyż běſche ßwój kußaty hłód ſtajił byk. Duż też jemu ſbytka pokruty żel njebě, wot kotrejež połkownik ani ſtrjódki wyſche njewoſtaji.

Nětko běſche ważna wěż, ßo wobhonjecź, hdże njepſcheczel ſteji, kotremuż ani połkownik, ani Jurij do rukow panucź njechaſchtaj. Tole dźěło Jurij ſ trěbnej wobhładniwoſcźu wobſtara a ßo ſe ßwojeho wobhonjerſtwa ſ powjeſcźu wrócźi, ſo je najlěpje, ſo hacź na dalſche w ßwojej ſchkałobje ſkhowanaj woſtanjetaj, doniż pucź cźiſty njebudźe. Dokelź jeju khowanka ſ wonka ſakſkeho lěhwa a pruſkich ſtražow leżeſche, Jurij hromadku ſrakych brußnizow naſchcźipa; tele brußnizy běchu ſ dymjenym konjazym mjaßom jeju jenicźka zyroba. Druhi dźeń jeju putniſkeho żiwjenja Jurij na wjetſchk bliſkeje hory ſalěſe, ſ wotkelź móżeſche zyłe ſakſke lěhwo widźecź. Tu ßamu hodźinu też kral Auguſt III. ſ wyßokeho Königſteina dele hladaſche. Schtoż pak widźeſche, dyrbjeſche jeho bolicź. Jedyn regiment pſchi druhim ßo

w lěhwje dobyczerskim Pruskim poda, kotsiž Sakskich jatych wotwjedžechu, wschitko sebrachu, schtož w lěhwje namakachu, a lěhwo puste wopuschczichu. Jatych Sakskich, kotsiž dyrbjachu pruskemu kralej pschisahać, do pruskich regimentow rostykachu. Sakski krajny knjes — krajny wótz žo s dobrym prawom mjenować njemóžesche — s Königsteina do Czeskeje a Pólskeje czeknu, hdyž nasdala pschihladujo wočakowasche, schto žo s jeho krajom a jeho poddanami stanje.

Hdyž běchu žo Prusy s jatymi Sakskimi wotžalili, polkownik a Jurij hač na dalsche pola bura w žušodnej wšy Naundorf wuček namakaschtaj.

Mjes tym pak so sakske wójsko w žwojim lěhwje hłodu tradasche, běsche pscheradnik Menzel w Draždžanach czim wježelscho žiwy. Hischcze na žwětko pschischko njebě, schtó je tamne wučinjenje, kotrež běsche žo mjes tsjómi móznatstwami stako, pscheradźik. A dokelž tež běchu Draždžany w pruskej mozy, a pruski pósłanz bě pscheradnikej schkit žwojeho mózneho krala žlubik, žo Menzel bjes staroscze žwojej nakhilnoscži k njerodnemu žiwjenju zyle poda, na czož mějesche nětko pjenjes doscz. A khwile doscz k temu tež mějesche; pschetož nimale wschitkich krajnych sastojnikow a wjetschi dźěl sakskich dwórskich žlužobnikow běchu s dźěla se žlužby puschczili, s dźěla jenož pokojzu msdy dostawachu, a Prusy běchu krajne sarjadnistwo do rukow wsali a žo tež wschitkich krajnych pokkadnizow mozowali. Bohate, wožobne sakske a pólske žwójby, kotrež běchu dotal stajnje w Draždžanach pschebywake a wjele pjenjes wudawake, běchu psched Pruskimi roscžěkake; duž budźesche w Draždžanach trochu puste bylo, njebudźesche-li telko pruskich offizěrow se žwojej czeledzu po měscze khodźiko.

Kralowski-kurwjerchowski hród bě nětko kaž wotemrěty. Jeho sale a jstwy žo wjazy njepjelnjachu s błyschczatymi uniformami, s hwězdami, rjadami, s wyžokimi knježimi w pyschnej, se skotom a žlěbrom wuschiwanej drasce, se semjanami a wyžokimi sastojnikami, tež niz s wěnzom rjanych, wyžokich, s drohotnymi kamjenjemi a parlemi debjenych žónskich; shubika běsche žo zyła czrjóda ludźi pschi dworje, kotsiž jenož prósni khodźachu; jenož maka czrjódka nizschich žlužobnikow hischcze s khwalobnej žwěru kralowej-kurwjerchowej žlužesche, kotraž w najsnutskownischich jstwach w hrodze pschebywasche, kaž knježna w klóschtrje, wot wonkowneho žwěta dźělena. W dwórskej kuchni, hdźež běsche hewak wscho pokne bylo s dźiwinu, ptaczinu, mjažom wschěch druzinow, butru, tukom, jejemi a wschelakimi dobrymi kuskami, budźechu žo nětko dźěczi honicz móhke, bjes stracha, so do někoho sakoža. Tež dwórszy herzy, s wutkym žołdkom khodźo, s nowymi wobstejnoscźemi do zyła spokojom njeběchu. Ssami dwórszy portechaisy-noscherjo wjele žwjeczachu a mózachu khróble w nozy lezo spacz. S jenym žlowom: na město žedmich tucznych a płódnych lět bě na jene dobo žydom žuchich a njepłódnych stupiło. Derje wschitkim tym, kotsiž běchu žebi, kaž něhdy Josef, w prjedawschim dobrym czažu něschto nalutowali! Tajny kralowski sekretar Menzel žo pschede wschěmi ludźimi khwalesche, so je to dokonjak. Pschi tym khróble na Pruskich žwarjesche a jim se samyžkom wschudźom s pucza khodźesche, hdźež budźesche žo s nimi setkacz móhł.

Schwajzarska straża wschak hischcze pschezo pschi hrodowskich wrotach a pod torožom wustupujo khodźesche; ale schwajzarjo běchu jara skludni, czischi a sdwórliwi bycz počeli a też tak hrosnje wjazy njehladachu. Hischcze wschědnje woni s hudźbu na strażu pschiczežechu. Ale też jim běchu Prusy dokhody wo pokojzu pschikrótschili. Duž też pischczalki jich herzow prawje srudnje klinczachu, jako bychu minjeny rjany czaž wopkakowake. Czim njembrischo jich bubnarjo na žwoje bubony pjerjechu, wobžarujo, so w město czelazeje kože Bjedricha II. na bubon naczehnjeneho nimaju, dokelž jeniczzy pruskemu kralej winu dawachu na wschěm hubjenstwje, mjes tym so tola woprawdźity winik, Menzel, hischcze pschezo žwobodnje s hrodu a do hrodu khodźesche.

W tymle póstnym czažu, hdyž dwórske noschadka spochi žwjeczachu, Jurjowy wuj czim pilnischo žwoje drjewo žedžo truhasche, czeńke kijeschki, wóknaze žerdki, suwaki, myschaze paźle a ptacze klětki dźěkajo, s czimž žo někak žiwjesche. Hdyž pruska straża abo někajki dobyczerszy wustupowazy offizěr nimo njeho pschińdźe, wón žwój hněw na njewinowatym drjewje wutschaže, se žwojim wótrym nožom hłubscho do njeho rěsajo, hač bě trjeba. Wón ani rady wot žwojeho dźěka njepohlada, so by trjebaj hidźeneje módreje pruskeje uniformy njewohladak.

Junu wón pschi žwojim dźěle žónski hłóž sažłyscha, kotryž kaž płaczo sawoła: „Ach, Bohu dźakowano! Bratsje! nimasch powjescze wo mojim wbohim, njesbožownym Jurju?“

Na žónsku pohladawschi Schubert srudny wotmolwi: „Ně, luba žotra! Bóh tón Knjes wě, hač je tón dobry hólz hłodu wumrjeł, abo hač žu jeho satsělili abo runja jeho towarscham do pruskich wojakow tykli, so by pschecziwo žwojemu wótznemu krajej wojował. Krwawe žylsy móhł czi na to płakacz.“

„Na zykym njesboži je jeniczki tón tołsty polkownik wina, a hłupa wěz s tym noschadkom“, Mjetlerjowa snapschecziwi. „Na kruchi móhła teho wohidneho brjuchacza rostorhacz, hdy by mi do rukow pschischoł. Jeno so bych s najmjenscha někajkeje dopomnjenki wot žwojeho Jurja měła!“

„Tamle sady jeho žokta žuknja wiža“, Schubert praji, „a jeho kožany paž, na kotrymž móżesch hischcze dźěru widzecz, kotruž je polkownik wukłół. Woboje žebi w Božim mjenje žobu domoj wsmi; pschetož ja hischcze dočakam, so Prusy też naž noscherjow s hrodu wučerja, a so dyrbimy potom jow wschitko stejo a lezo wostajicz. Nó, dha k tebi pschiczahnu a chzu czi w ratarstwje pomhacz.“

S płaczitymaj wočomaj Mjetlerjowa žuknju a paž do žwojeho korba styka a žo domoj wróczi. Doma ji khromy Handrij, kiž bě mjes tym dom a dwór hladak, s hrosnej powjescu napscheczo pschiběža: „Maczi Mjetlerjez! Wy scze sažo wojakow krynuka — dweju mužow! Ale taj móżetaj jeszcz! Woženbje tón jedyn, runjež je hižo stary pachoł. Wonaj nutskach wó jstwje žedźitaj, a ja žo boju, so wot wulkeje pokruty khléba, wot kschinzy butry a wot talerja twarožkow ani próschka wysche njewostajitaj. Zyku khanu bruneho piwa je tón stary na jene dobo sa laz linuł. Je-li so tu dołho wostanjetaj, scze po prosceń hotowa.“

To hischcze bě rjeńscho! Mjetlerjowa žo sapyri. Pschetož to móżeschtaj jenož Prusakaj bycz, pschiczina jeje maczerskeje bolosczе, kotrajž chzyschtaj nětko hischcze khudu wudowu wujeszcz. Ani žłowczka njewotmolwiwschi wona hischcze, s korbom na khribjecze, dó jstwy czerjesche a chzysche njeproscheneju hoszow witacz, ale niz jara pschecželnje. W město hidźeneje módreje uniformy wona k žwojemu wulkemu spodźiwanju dweju burszy sdrasczeneju mužskeju wuhlada, kotrajž sa czisce wumytym lipowym blidom žedžo žebi khléb, butru, twarožk a piwo žłodzecz daschtaj.

„Ně, to je mi tola psche wschu —“, Mjetlerjez macz hněwna sawoła. Dale pak njepschińdźe; pschetož jedyn teju hoszow, a to młódschi, rucže poskoczi a wustróżanu žonu s woběmaj rukomaj wobja, radosczіwy wyskajo: „Maczi! tu mje saža macze!“

Haj, to běsche Jurij, morwy prajeny, wjele wopkakowany, kotryž macz w rukomaj dzerżesche. Pschi tym wona wschitko sabu. Haj, nětko budźesche wona k czeszczi saža namakaneho žyna rada korme czelatko sarěsała, jemu pjerschczeń na porst tykła a jeho nosy nowaj czrijej wobuła, hdy budźesche to móhła.

Mjes tym so Jurij powjedasche, kak je žo jemu seschło, a schto je pschětrał, pschi czimž macz a žmějaty Handrij jara kedžbnje na njeho poškuchaschtaj, jeho wobstarny towarsch žwoju žmuhu dale jědźische a pijesche, niz žłowczka njeprajo.

Skónczinje Mjetlerjowa s porstom skradźu na němeho hoszа pokasowasche.

„To je“, Jurij pok wótsje praji, „towarsch s mojeho regimenta, mój prjedawschi furer, kiž je na dobo so mnu Pruskim czeknuł. Wboheho stareho muża je hłód w lěhwje jara storhał, kaž na nim widźicze.“

„Nó, schtož někak k jědźi w domje mam“, Mjetlerjowa želniwa wotmolwi, „dyrbi twój towarsch s tobu dźělicz“. Wona k blidu stupi, zusemu ruku da a pschecželnje praji: „Witajcze k nam, knjes furěro, Bóh žohnuj a njehladajcze kasanja! Jutsje pschipołdnju smějecze wobjed s mjažom, kaž dobry mózu jón nawaricz.“

K furerej powyscheny polkownik žonje ruku sawda a žebi hubje wutrěwschi pschecželnje wotmolwi: „Mějcze džak, maczerka! Sapkacz wam Bóh tón Knjes, schtož na mni czinicze. Hdyž žo mi saža lěpje pónźe, chzu žo wam a waschemu žynej džakowny wopokasacz.“

„Zaneje wjetscheje dobroty žo mojemu Jurjej a mi žobu stacz njemóhło“, Mjetlerjowa rjeknu, „hacz, so by mój Jurij saža do wojakow njetrjebak, a woženbje niz pod roskasowarstwo teho hrosneho tołsteho polkownika. Tón dźe je woprawdźity dracz —“

Tudy Jurij, njewjedžo, schto prajicz, kaschlowacz počza a na žwoju macz porokujo kiwasche. Ale ta czim horliwischo dale rěczesche: „Korjeń wscheho sleho wón je a jeniczzy wina, so žu mojeho Jurja do wojakow wsali, a so je na wójnu czahnucz dyrbjak. Hdy by po nim schko było, mój Jurij hižo dawno wjazy žiwy był njeby. W žwojim korbje jowle mam Jurjowy paž, w kotrymž je dźera hischcze widźecz wot kónczka teżaka, kotryž dyrbjesche mojeho žynowu wutrobu pschekłócz; jenož Bóh je to se žwojej hnadu wotwobroczik. Zaneje sprawnoscze wjazy na žwěcze było njeby, hdy by tajki žurowz na pośledk žwojeje msdy njedostał —“. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lyriska pěžeń „Nasyma", wot nascheho žkawneho žerbskeho hudźbnika knjesa kantora Kozora do hudźby sestajena, kotraž budźe žo 1. oktobra na wulkim žerbskim spěwanskim žwjedźenju spěwacź, žo wot nascheho wulkeho pěžnjerja Handrija Sejlerja dohotowika njebě, dokelž jeho žmjercź pschekhwata. Po prostwje knjesa Kozora je knjes farar Domaschka w Nožaczizach po sawostajenym Sejlerjowym naczisku a w Sejlerjowej myžli „Nasymu" dopěžnik. Ssu to pěžnje, na wotroczka, dźowku, hospodarja, pschasu, kermuschu a prěni žněh žo poczahowaze. Dokelž žo jutsje rjad kermuschow w žerbskich wožadach s Hodźijskej kermuschu sapoczinje, sda žo nam pschihódne bycź, kermuschny spěw s „Nasymy" wotczischczecź.

Kermuscha.

Hospodar: Witajcźe s bliska a s daloka k nam!
Ruku dźě bratrowsku dawamy wam;
Hosczina kermuschna hižo je hotowa,
Khětsje duž sa blido žydajcźe žo!
Khor: Hosczina kermuschna hižo je hotowa,
Khětsje duž sa blido žydajmy žo!
Hospodar: Sajaz a hužyczka pjeczenej stej,
Sjědźenej rucźe bycź žadatej žej;
Noźe žu toczene, schkleńzy žu nalate,
Jěsczé a pijcźe a njekombźcźe žo!
Khor: Noźe žu toczene, schkleńzy žu nalate,
Jěžmy a pijmy a njekombźmy žo!
Hospodar: Pschecźelstwa swjatski žo njetorhaju
Nihdy, dóńž khodźi žo na kermuschu;
Kermusch budź khwalena, pschecźelstwow wjasatka,
Czesczena wobstajnje bjes Sserbami!
Khor: Kermusch budź khwalena, pschecźelstwow wjasatka,
Czesczena wobstajnje bjes Sserbami!

Michał Domaschka.

— Khownego sastupjerja mkynstwa w Budyschinje, Gustava Lehmanna, je žobotu nahła žmjercź pschekhwataka. Hdyž w nozy 1/2 11 hodźin s Frankensteinskeho mkyna domoj dźesche, jeho na swonkownej lawskej haži Boża ruczka saja. Wón morwy k semi panuwschi žo wot jeneho nózneho straźnika do běrkownje pschi swonkownych lawskich wrotach donježy, s wotkel jeho domoj k jeho žwójbje dowjesechu. Semrjety bě psched 24 lětami do Budyschina pschischoł a tak mjenowany Frankensteinez mkyn wotnajał. Schtyri lěta posdźischo wón schleifmkyn kupi a psched někotrymi lětami twarjenje něhduschcje Weigangez fabriki kupiwschi wón w nim nowe mkynstwo naprawi.

— Bohu dźakowano! Skónczinje je žo sažo wjedro stajiło. Na mokry, deschczowazy czaž ratarjo hórko skorżachu. Njebě jim mózno, wotawu domoj khowacź. Najwjazy skórżbow bě dla hnijazych běrnow žkyschecź. Wodźane a skažene, kaž žu, wone lětża nješkodźa, kaž hewak. Najlépje žu žo wone lětża na žuchich, pěskojczných polach, dobry spad mějazych, poradźiše. Nadźijomnje nětko dlěschi czaž žuche, žkónczne wjedro wobkhowamy.

— Dwazyczilětny wopomnjeński dźeń Sedanskeje bitwy je žo kaž po wschěch Němzach tež w Budyschinje s wulkej žwjatoczinoscźu žwjecźik. W schulach žo dźěczom se žwjedźeńskimi pschednoschkami a rěczemi wažnoscź Sedanskeje bitwy rosjažni. Pschipołdnju žo wojeństi pomnik s pschewodom spěwow a rěczow žwjedźeńšzy wobwěnzowa. Wožebitu žwjecźisnu dyrbjesche dźeń s wulkim schulskim žwjedźenjom dostacź. Popołdnju w 2 hodźinomaj na 3400 žwjedźeńšzy drasczenych dźěczi po měsczе, s korhojemi wupyschenym, na tšelnischczo czehnjesche. Bohu žel pak žo wjedro, kotrež bě hacź do pschipołdnja sniežne było, do deschcźa da. Na tšelnischczo pschicźahnuwschi dźěczi njedźiwajzy na miholazy deschcź a khłódny powětr wjeżele hracź poczachu. Tola bórsy dyrbjachu pschestacź se symu a mokrotu tschepotajzy. Pschezo bóle a bóle žo njebjo schěrjesche a pschezo huscźischo žo s mróczelow kapasche. Dźěczom bě njepschestawazy symny deschcź wschu wjeżekoscź skasył, srudne tam wone stejachu, ani piwa, ani wina njerodźo, kotrež žo jim poskicźowasche. Wscho prózowanje srjadowarjow žwjedźenja, wjeżeku myžlicźku bjes dźěczimi sbudźicź, bě podarmo. Jene po druhim se žwojimaj starschimaj abo žame lutke pschemaczane a hłowu powschejo dyrkotajo domoj czehnjesche. Wschudże bě wulke wobžarowanje žkyschecź, so žo žwjedźeń, na kotryž bě žo telko dźeła, prózy a pjenjes ważiło, poradźił njebě. Najbóle bě ludźom dźěczi żel, kotrež běchu žo dołho do žwjedźenja na njón wjeżelike. Radoscźiwische žiwjenje hacź wonka na tšelnischczu knježesche bjes czrjódu spěwarjow a turnarjow, kotsiž běchu žo pod žuchim w tšeletni seschli a tam k wopomnjenju dnja piwnu sabawu wotbywachu.

— Pruhowanje kowarjow, w krajnostawskej kowarni w Minakale wuwuczenych, smějе žo póndźelu 13. oktobra w Bayrez kowarni w Budyschinje.

— Psche spalene, je-li so rany jara czežke njejžu, je najlépschi žrědk, so žo rana s někajkim wolijom, n. psch. lanym wolijom, vaselinu abo glyzerinom, pomasa, potom žo husta worschta bunazeje muki abo tołczeneho drjewoweho wuhla na nju naložypa, na czoż žo s płatowej lapu abo watu wodźeje. Bolosczi bórsy puschczi a pucherjow žo njenaczehnje. Ssu-li žo pucherje hižo prjedy naczahnuke, maju žo s kaha rospukacź; ale czwaczki koże žo wottorhacź njeżmědźa. Je-li so žo bolosczi wróczi, žo lapa prjecź wosmje, rana žo s nowa s muku položypa, ale stara muka ležo wostanje. Dobru žałbu psche spalene mózesch žebi pschihotowacź se 100 gramow laneho wolija, 100 gramow kalkoweje wody a 3—5 gramow karboloweje kižalinу. Tež njeżelena butra s czornikom je dobra: na łżizu butry czornik jeneho jeja. Żenje pak žo spalene abo wopalene do symneje wody tykacź njeżmě abo žo s petrolejom abo tintu namasacź.

S Tšelan. Njedźelu rano žo tudomny kublet Bart dohlada, so je w nozy něchtó s jeho kołczow měd wurěsał. Paducha bórsy wużlědźichu. Bě to czeladnik, kiž pola žužodneho kublerja žłuži. Pschi kranjenju mjeda běchu jemu pczoły wobliczo žałożnje roskakałe, so bě na druhi dźeń zyłe saczekko a saczekko wosta, hacź runje žebi pilnje hlinu na njo kładźesche. Jeho wurěcź, so je do czernjow panuł a žo pschi tym roskakał, bě mało na wěrnoscź podobna; wón bu wot żandarma pscheżłyschany, pschi czimž žo paduchstwa wusna. Paduschny czeladnik s pakoscziweje žwójby wotkhadźa. Jeho bratra žu wóndano w Budyschinje k jastwu wotžudźili, dokelž je zyrkwinu pokładnizu w Budestezach wobkranuł.

S Korsymja. W Kaiserswaldźe pola Sskankowa w žužodnej Czěskej je sańdźene dny żónska dźěczo s dwěmaj khowomaj porodźiła. Dźěczo morwe na žwět pschińdźe.

S Huczíny. Sswjedźeń snutskowneho mižionstwa budźe žo pola naž žrjedu **17. septembra** (potajkim niz 16. septembra) žwjecźicź. Prědowanje smějе na žerbskim kemschenju k. farar Dr. Rencź Wjeleczanski, na němskim k. farar Krügar Porschiski. Po žerbskim prědowanju budźa tež hischcźe kk. fararjo lic. theol. Jmisch Hodźijski, Mrózak Hrodźischczanski a Kubiza Bukeczanski s woltarja rěczecź.

S kraja. Sahrodnik Michał Kokla pola Ssmjeczkeczanskeje kupjele je pschi twarje noweho twarjenja na žwojim mór namakał a wodu, zyle podobnu, kajkaž je w pódlanskej kupjeli. Někotsi, kotsiž žu ju spytali, žu měnili, so hischcźe lépje skutkuje, dyžli tamna w kupjeli. Kokla je teho dla někto w žwojim domje tež kupjel sarjadował, teho runje ma někotre wobydlenja, hdźež móża hosczo bydlicź. (K. P.)

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Farar Lawczek w Lupoj	1 hr. — np.
Hejtman K. Schewczik w Debrizach	1 = 65 =
Hromadźe:	2 hr. 65 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* S **Draždźan.** Pjatk rano 1/2 6 hodźin žu tu mordarja Begera wotprawili.

* W **Draždźanach,** pjatk dopołdnja w 9 hodźinach: Woda w Łobju 4 m. 30 cm. wysche 0 dožaha. Po poslednich powjesczach s Litoměržiz ma žo wotczakacź, so woda w Łobju wyžokoscź 5 m. 50 cm. wysche 0 nabudźe. Wot lěta 1845 w Draždźanach tak wulku wodu wjazy měli njejžu.

* S **Prahi.** Dźeń 4. septembra sa wobydlerjow Prahi njesapomnity jako dźeń stracha a hrosy wostanje. Schtoż nichtó wěrił njeby, je žo stało: starožławny Korlowy móst, najwjetscha hordoscź Prahi, je žo w tsjoch wobłukach se pomnikami žwjatych, na nich stejazych, saždypnuł psches žałostnje wulku wodu a hromadu drjewa, psched mostom nakopjeneho. Kelko woždobow je žo tepiło, njeje snate. Bjes druhim je žo mlokowoža żona se žwojim wosom wot żokmow pózrjeła. Roshorjenoscź w měsczе je njeżměrnje wulka; pschi tym je wulka nusa na zyrobje, dokelž je wschón wobkhad po dróhach a poželesnizach wot wulkeje wody pschetorhnjeny.

* Żałostne njesboże je žo wóndano we Wilschdorfje stało. Tam s parnej maschinu młóczachu. Mjes tym so běchu młóczicź popschestali, chzyschе žo wotroczk, kiž fajmu stajecź pomhaschе, s fajmy dele puschczicź, rěbla, kotryž mějesche tam stejo, njewužiwajo. Sso dele puschczejo pak žebi rózk žynowych widkow, kotrež běchu s rózkomaj horje, na fajmu slehnjene, do žiwota saschtapi, a na njesboże hischcźe žo rózk wotkama. Lékar, kiž bórsy pschińdźe, 8 abo 10 zolow dołhi

kruch żelesa se żiwota wucźahnucź njemóżesche; duż dyrbjachu njesbożowneho do Draždżan dowjesćź.

* Pśched wczerawśchim tydżenja w nozy je wulki wětr w Chemnitzu a wokolnosćźi wjele śchkody naczinił: najbylnische śchtomy ſ korjenjemi śwuwalał abo śkamał, tśěchi śwotkrywał a mnohe twarjenja wobśchkodźił.

* W Neuhauśenje pola Olbernhauwa żu śańdżeny tydżeń wojnarja śajeli, kotremuż winu dawaju, śo je po rjadu śchěśćź dźěćźi żwoje mandżelśkeje, bórśy hdyż żu na żwět pśchiśchke byke, morił.

* W Weißenśeju żo śańdżenu njedżelu na pśchemo wujěśdźowachu. Pśched kóżdej nowej jěźdu żo pucź śe żelesnej walzu runaśche, kotraż je dwaj zentnarjej cźeżka. Hdyż walza pśched śchtwórtej jěźdu śażo pucź runaśche, konjej, kotrajż běśchtaj dotal zyle śmérom khodźiłoj, na jene dobo śtawacź pocześchtaj a pohonczej hotežku ſ rukow storżeśchtaj. Pohoncź dele padże, ſ wobliczom na śemju a runje pśched walzu, kotraż jemu pśches hornje cźěło a pśches hłowu dźěśche, a jeho zyle rosmjecźe, prjedy hacź móżeśche śchtó na pomoz doběżecź. Pohoncź, dźěławy muż, je żonu ſ dwěmaj makymaj dźěśćźomaj śawośtajił.

* W Delnim Rabenśteinje běśche żrjedu tydżenja wjeczor żurowy wětr, kotryż je zyrkej a mnohe twarjenja wobśchkodźił, śchtomy ſ korjenjemi śwuwalał a też runje dotwarjeny 15 metrow wyżoki parny wuheń żrjedża wotkamał a na żużodne domśke cźiżnuł. Domśke je jara wobśchkodźene, tśěcha zyła rosbita a pścheraźena. Wo żiwjenje nichtó pśchiśchoł njeje. Woprawdźity dźiw pak je, śo je małe dźěćźo njeśranjene wośtało, kotreż horjekach w domje leżo śpaśche. Hdy budźeśche żo njesboże trochu posdźíścho śtało, budźeśche padazy wuheń wobydlerjow doma w kożu leżo śarasył.

* S Mindena pišaju: Jenolětny dobrowólnik Kelb ſ tudomneho artilleriśkeho wotdźělenja wóndano ſ konja padże, kotrehoż dyrbjeśche ſ jenym druhim konjom hromadże do konjemza dowjesćź. W tym żamym wokomiku druhe do njeměra śtajene śkoćźo wukopnu a wojaka do hłowy dyri. Njesbożowny bě śa nětkotre wokomiki morwy. Pśched nětkotrymi měżazami bě Kelbśoweho nana Boża ruczka śajaka.

* (Żadne wumóżenje.) W nozy 25. auguśta jedyn pjany cźeladnik ſ Brawnsberga w Narańśchej Pruśkej ſ dwajpścheżnym wośom na żelesnizu śajédże a po njej w runej mérje napśchecźiwo cźahej jědźeśche. Konjej a wós buchu do cźiśta rosmjecźene. Cźeladnika na lokomotivinym śtorkaczu njeśranjeneho namakachu. S wośa żo śchmórnuwśchi bě runje tak panuł, śo bě na lokomotivinym śtorkaczu żedźo wośtał.

* Śańdżene dny żylnje wobśchkodźenu lokomotivu teho cźaha, kotryż je pśched śchtyrjomi njedżelmi pola Blowiz w Cźechach ſnjesbożił, do Pilśena pśchiwjeśechu, hdźeż ma żo wuporjedźecź. Każ je żo pokaśało, je to ta żama lokomotiva, kotraż je 4. novembra 1875 pola Schwarzenawa ſ kolijow wujěła, pśchi cźimż żo parśchonśki cźah rosbi, a buchu mnośy pucźowarjo ſ dźěła morjeni, ſ dźěła ranjeni.

* W Tokaju we Wuherśkej póndżelu tydżenja pśchipołdnju woheń wuńdże; dokelž na dobo żylny wichor naśta, woheń tak śpěśchnje wokoło żo hrabaśche, śo żo śa hodźinu nimale zyke měśto paleśche, Widźo, śo żwoje wobżedźeńśtwo pkomjenjam wutorhnucź njemóża, wobydlerjo hladachu ſ najmjeńścha żwoje żiwjenje wukhowacź. Dokelž pak běchu tamniśche měśchczańśke dróhi jara wuśke, żo mnohim ludźom, kotśiž ſ měśta cźěkachu, draśta na cźěle śapali; haj żame żykawy żo śpalichu, kotreż běchu k wóhnju pśchijěźe. Pśchi dwórniśchczu je 40 abo 50 domow śtejo wośtało; hewak je żo zyke měśto śpaliło. Woheń je też wśchitke zyrkwje a wucźerńje a židowśku synagogu śanicził. Pśchekupzy maja wulku śchkodu a żu ſ dźěła hotowi proścherjo, dokelž żu żo mnohim wśchitke twory śpaliże. S wjetścheho dźěła żu żo też wulke śkłady twarśkeho drjewa śpaliże, haj żame drjewo, kotreż běśche hiśchcze na rězy Tyży. Pjecź cźlowjekow je żo żobu śpaliło.

* So żo w Italśkej, runje każ w Wuherśkej, ſ rubjeżnikami mjerwi, a to niz jenoż w dźiwich hórniśchczach a żamotnych lěżach, wo tym ſ nowa podawk żwědczi, kotryż je żo śańdżeny tydżeń móhł rjez pśched wrotami wulkeho měśta Bologna śtał. Pśchi dróśy, kotraż ſ Bologny do Ancony wjedże, bliśko měśtaczka Jmola żamotny hrodźik leži. Wobżedźeł, wěśty Gardi, śańdżeny tydżeń wjeczor posdże domoj pśchińdże. Pśched khěżnymi durjemi śchtyrjo śababjeni mužojo na njeho pśchińdźechu, żo ſ nim do domu dobuchu a jemu ſ dołhimi nożemi hrožo 40,000 mk. wot njeho żadachu. Hdyż wón wobkrucźeśche, śo pjenjes w domje nima, rubjeżnizy jeho a też żłużobnika, kiž běśche mjes tym pśchiběžał, śeśpinachu, zyły dom pśchepytachu, jeho żonu, dźěćźi a kucharku śawrjechu a żo śkónczńje śażo k njemu wrócźichu, żadajo, śo dyrbi pjenjeśy někak wobśtaracź. Widźo, śo jemu a jeho żwójbje żmjercź hrośy, Gardi żwojeho żłużobnika k żwojemu bohatemu pśchichodnemu nanej do měśtaczka Jmola po pjenjeśy póżła. Běśche wokoło poknozy. Pśchichodny nan, żławny ręcznik, dyrbjeśche żebi hakle na nalutowarńju po pjenjeśy hicź. Ssrjedź nozy wón direktora nalutowarńje wokaśche, kotryż jemu poruczńoścź śa pokładnika napiża, śo ma pjenjeśy wupłaczicź. Nětko ręcznik pokładnika wokacź dźěśche a żo ſ nim a nětkotrymi żwědkami na nalutowarńju poda, hdźeż pjenjeśy dośta. Mjes tym běśche poł měśta śeśtawało. Tśchepjetajo żo żłużobnik domoj naśtaji. Gardi a jeho żwójbni mjes tym żałośtne hodźiny pśchětrachu; rubjeżnizy jich ſ pistolemi a nożemi w rukomaj śtražowachu. Dokelž pak żłużobnik telko pjenjes ſ Jmole njepśchinjeże, kelkoż chżychu rubjeżnizy měcź, tśjo ſ nich wśchelaku pychu, cźażniki a druhe drohotne wěży w domje rubichu, haj żłużobnej holży 16 pjenjeżkow, jeje zyke śamoženje, wśachu. Na to żebi śapśchahnucź dachu a żłużobnik dyrbjeśche jich pśched wrota Jmole dowjesćź. Hakle tam jim żandarmaj napścheczo śtupiśchtaj. Rubjeżnizy jeju ſ lóhkej prózu pśchemóchu a potom żwoje pucźe dźěchu. — Rubjeżnizy żu po tajkim někotre hodźiny w Gardijowym domje pśchebywali, poł měśtaczka Jmola je na nohomaj byko, ale po poliziju nichtó w prawyn cźażu póżłał njeje! Tajke nęśchto móże żo jenoż w Italśkej śtacź — a we Wuherśkej! — Knjeżerśtwo 1600 mk. temu lubi, śchtóż rubjeżnikow wużlědźi. So je to podarmo, je wěśte.

* S deśchcźom, wjazy dnjow bjes pścheśtacźa padazym, je w pśchirheinśkej a pśchidunajśkej krajinje w Schwajzarśkej a w Cźechach wulke powodżenje naśtało. W Vorarlbergśkej krajinje je Rhein pśches brjohi śtupiwśchi, hacźenja pśchedrěł, zyke wży póczrjeł a daloko a śchěroko pola a łuki powodźił, tak śo żu wjele mil daloko jenoż śchtomowe króny wyśche wody widźecź. Njeżměrna dalokosćź żo dźiwjemu torhazemu morju runa, kotreż wścho pózera a śaniczuje, śchtoż żo ſ cźażom wukhowało njeje. Njesboże żo pśchewidźecź njeda a pśchi tym njeje żanych wuhladow, śo móhła woda wotběžecź. Żelesniza bjes Bregenzom a St. Margarethenom je na tśi kilometry powodżena a je na njej wśchón wobkhad pścheśtacź dyrbjał. Pola Dornbirna je Rhein 4000 metrow śchěrokosćźe nabył. Pola Bregenza żo wożobam, w żelesniśkim cźahu jědźazym, hiśchcźe njewidźany napohlad poskicźi. W wyżokonapjatym jěśorje wětr ſ tajkej mozu żołmy brjohej pśchiraźowaśche, śo żo żołmy pśches wośowe tśěchi a k wośowym woknam mjetachu, a śo pucźowarjo żo bojachu, śo żo wośy kóżdy wokomik rosraża. Cźah móżeśche jenoż jara pomału dale jěcź, tak śo k pśchejědźenju cźary, 20 mjeńśchiny dalokej, poł hodźiny cźaża trjebaśche.

Pola St. Gallena 8 wżow pod wodu śteji; wobkhad je tam jenoż po cźołmach móżny. Krajina, wot Rheina tam powodżena, je śchěśćź hodźin dołha a dwě hodźinje śchěroka. Żelesnizyne nażypy żu żo na wjele měśtnach pśchedrěke a żo do zyła śhubiże. Wobydlerjo na hory cźěkaju, hdźeż żo też śkót cźěri. Hubjeńśtwo żo wopiżacź njeda. S Luzerna w Schwajzarśkej powjeśćź pśchińdże, śo je tam wyżoki żněh padnuł, kiž hacź do doła dele dożaha a pomału taje. Réki Limmat, Aara a Reuß żu pśches brjohi śtupiże. Jeli śo żo bórśy njewuwjedri, żo wulke powodżenje wotwobrocźicź njeda. W Teśśinśkim kantonje je wulka woda wjele mośtow śwotorhała. Pola Capolago je żo cźah St. Gotthardśkeje żelesnizy śwrócźił, dokelž bě żo na żelesnizu ſ hory pjerśchcź dele żypka. Jedyn konduktor pśchi njesbożu żiwjenje śhubi, tśjo pucźowarjo buchu śranjeni. Rheinśki móśt pola Tardiśa w Graubündtenje je wotpławjeny, jena żónśka a jedyn hólz śtaj żo pśchi tym tepiłoj. Rhein je też pola Koblacha hacźenja pśchedrěł, każ w lěcze 1888, tola je tón krócź powodżenje wjele wobśchěrniśche. Wży Koblach, Maeder, Altach, Luśtenau śteja pod wodu. W powodżenych wżach żo boja, śo twarjenja rosmokaja a żo śażypnu. Dunajśka réka je Leopoldśke měśto w Winje powodźiła. S wonka Wina je żo wjele twarjenjow do zyła w żołmach póczrjeło.

* W Tirolśkej je 13. julija paśtyr na horach w mjecźelu śmjerśnuł, a hižo śażo żo ſ tamneho kraja wo tajkim njesbożu piśche. Śańdżeny tydżeń żo tam żněh dźěśche. 16lětny paśtyr śe żwojim towarśchom po horje khodźo wowzy pytaśche, kotreż běchu żo w żněży śabkudźiże. Hodźinu w żněży pokhodźiwśchi běśche tak wuśtał, śo dale wjazy njemóżeśche. Jeho towarśch jeho kruch pucźa njeżeśche, dokelž pak bórśy żam zyle wożłabnu, jeho cźopłeho śawali a na paśtyrńju po pomoz běżeśche. Ale pomoz posdże pśchińdże; pśchetoż paśtyr bě hižo śmjerśnuł.

* Kawniśki żud w Witzenhauśenje je bura k jaśtwu na 5 dnjow śażudźił, dokelž je bur żwojej kruwje wopacźnu wopuśch pśchityknuł, kruwu pśchedawśchi pak wo tym żłowcźka prajił njeje, śo by kupza śjebał.

* Żadkawy podawk je żo njedżelu w żelesnicźnym cźahu nęhdże 15 mil dale Cincinnati śtał. Nětotśi pjeni dźěłacźerjo do wośa śaśtupichu a żo bjes żobu wadźicź poczachu. Bórśy revolvry wucźeżechu a na żo tśělachu. Hdyż běchu żo śkónczńje śmérowali a żo półrowy kur wucźahnuł, śchěśćź wożobow morwych namakachu, bjes nimi dweju pucźowarjow, kotśiž do śwady ſ zyła śapleczeni byli njeběchu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutśe sa tydźeń němska spowjedź a prědowanje.

W **Budeśćańskim Božim domje** budźe šo jutśe na žnjowym dźaknym šwjedźenju spěwać: Dźakna kantata sa měšany khor wot Gasta ſ 104. psalma wot 2.—16. schtuczki.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Handrij Nowak, cželadnik w Scźijezach, ſ Hanu Ernestinu Selezigez ſ Cźemjerz.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Wylem, Jana Wylema Riedela, želeśniskeho twarza w Małym Wjelkowje, š. — Hermann Ota, Jana Augusta Dejki, kublerja w Sajdowje, š. — Hermann Bruno, Willia Kurta Darschawa, fabrikarja pod hrodom, š. — Korla Gustav, Jaroměra Augusta Wylema Dornika, najeńka skały w Hornjej Kinje, š. — Marja Elsa, Eduarda Hermanna Popitza, formarja w Scźijezach, dź. — Lejna Elsa, Jana Bohuwěra Kubizy, murjeńskeho poléra pod hrodom, dź. — Hana Martha, Jana Augusta Hohlfelda, kamjenjećežarja w Delnjej Kinje, dź. — Ota Hendrich, Ignaza Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom, š. — Hana Martha, Korle Augusta Dürrlicha, fabrikarja na Židowje, dź. — Lejna Wylemina, Jana Nowaka, dźěłaćerja w Scźijezach, dź. — Ernst Hermann, Jaroměra Ernsta Steglicha, dźěłaćerja na Židowje, š.

W **Katholskej zyrkwi:** Herta Marja, Pawoła Michała Kamprada, šedlarja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. augusta: Marja Martha, Jana Augusta Wićzasa, žiwnoscźerja w Kelnje, dź., 3 měšazy 20 dnjow. — 29. Hana Aurelija, Josefa Weßeleho, krawskeho mischra tudy, dź., 4 měšazy. — 31. Gertruda Rößlerez, Handrija Augusta Urbana, khěžerja a skałarja w Delnjej Kinje, mandźelska, 61 lět 28 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2162 měchow.	W Budyschinje 30. augusta 1890				W Lubiju 4. septembra 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	71	10	—	9	56	9	85
" . . . . . žołta	9	18	9	24	9	6	9	41
Rožka	8	31	8	50	7	81	8	24
Jećmjeń	7	14	7	36	7	—	7	50
Wowš	6	30	6	80	6	50	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	1	90	2	30	2	—	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pšeńcžna muka 50 " . . .	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	9	—	13	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	3	—	2	20	2	70
Sslóma . . 600 " . . .	19	—	23	—	18	—	21	—
Proßata 610 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 56 np. hacž 10 hr. — np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 28 np. hacž 8 hr. 44 np.; jećmjeń wot 7 hr. 36 np. hacž 7 hr. 44 np.; wowš wot 6 hr. — np. hacž 6 hr. 50 np.

Dražbźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 70—73 mk., 2. druźiny 64—68, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěńeje wahi. Dobre krajne šwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 57—63 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěńeje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. septembra: Rjane.

3000 mk., 1000 mk., 600 mk. ma po 4% na hypotheki wupožčicź wobkhódny agent **Fröda** w Budyschinje.

Khěža na pschedań.

Khěža na prědarskej haßy čo. 10, kotraž šo se 7% dani, je na pschedań. Dalsche pola wobšedźerja na šwonkownej lawskej bróšy 12.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. poruczа

Adolf Rämsch.

Khěža na pschedań.

W Banezach pola Njeßwaczidła je khěža se šahrodu cźišćo 15a dla dźělenja herbstwa na pschedań. Dalsche je pola wjeßneho rychtarja tam shonicź.

Proßata na pschedań.

Młode šwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje raßy, kotrež šo lohko wukormja a rucže rostu, šu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwcźizach.**

Pschešwědčcźe šo dobrocźiwje, so je

woprawdźe najkhmansche pschе pschekaßanzy, dokelž wón — kaž žadyn druhi šrědk — ſ pschekwapjazej mozu a spěschnoscźu wschu njerodź hacž na poßledni šlěd saniczi.

Njedajcźe pak šo pschi kupowanju mylicź, ale žadajcźe šebi woprawdźity „Zacherlin" **w bleschach ſ mjenom J. Zacherla.**

Ženje pak njewsmicźe sjawnje wuważeny pólver abo jebawe podražowanje sa to.

Njesabudźcźe też šebi ſ „Zacherlinom"

Zacherlin-kutowar sa 60 np.

kupicź, pschetož tónle nowowunamakany rospróschеr skutkowanje „Zacherlina" tak powyschi, so wón wopschijecźe bleschki móhł rjez stroji.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = k. Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = Ernsta Mikasscha psched schulerskimi wrot. cźo. 1,
= = = = G. Holda w měschcź. hapt.,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischcźu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikla,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W druhich městach a wßach šu składy tam, hdźež šu Zacherlinske wuwěschenki wupowßnjene.

Sa kurjerjow

a **saßopschedawarjow zigarow** sprawne

wupschedawanje,

kotrež šo dla pschestacźa pschekupstwa

Paula Giebnera w Budyschinje

na hlownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki

wotbywa, składnoscź poskicźa, šebi dobre, tunje zigary nakupicź.

100 schtuk 3 np. zigarow jenož po 2 mk. 20 np., tyßaz po 20 mk.,
100 = 4 = = = = 3 mk., 3 mk. 10 np. a 3 mk. 20 np.,
100 = 5 = = = = 3 mk. 80 np., 4 mk., 4 mk. 10 np. a 4 mk. 20 np.
100 = 6 = = = = 4 mk. 40 np., 4 mk. 50 np. a 4 mk. 80 np.

Nichtó njech njesakomdź, tutu składnoscź wužicź. Wupschedawanje wot **1. augusta** hacž do **hrjedź septembra** traje.

Zigary šu jara dobre a pala šo (też najtuńsche druźiny) šněhběłe.

Jabluka

móža też tschaßene bycź, tola srake, kupujetaj wot sapoczatka septembra po najwyschschich płaczišnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke

hornjołužiska tłóczerńa šadu

w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 3.

W Wadezach je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźiško 17, ſ 200 dawſkimi jenoſcźemi, 1800 tolerjemi wopaleneje kaſy, 2 maſiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoſcźe, ſ najrjeńſchimi ſtejatymi žnjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola kublerja **O. Czemjery** (Zimmer) w Kokwaſy.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 7. ſeptembra 1890 popołdnju 1/2 4 hodźin ma ſo **trawa** na łuzy, Hněwſźeczańſkej gmejnje ſkuſchazej, po loſach a ſa hotowe pjenjeſy ſ wumĕnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheſahdźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna na gmejnſkej łuzy.

G. Hartmann,
gmejnſki pſchedſtejicźer.

Molerſke a **murjerſke barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniſź,** nĕmſki a franzowſki, **terpentinowy wolij, bernſteinſke laki, damarſke laki, kopalſke laki, laki na ſchpundowanje,** ſ barbu derje ſkhnyjaze, **lak na kožu, ſpirituſowy lak, myjnu krydu, portlandſki zement, gyps, wſchelaki klij, barbieże** atd.
poručataj tunjo

bratraj Mĕrſchej
pſchi žitnych wikach 8 wſkotej hwĕźdźe.

Cźiſty palenz

jenotlìwje a w picźelach, kaž tež wſchĕ dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likĕry

poručza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haſy.

Na ſwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je poručzamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Emil Wehrle na jerjowej haſy.

Dla pſchedacźa jeneje fabriki ſwym wulku dźĕlbu tworow po jara tunjej płacźiſnje kupił. Duź mózu pſchedawacź:

5/4 **köprowy luſter Ia,** ſtary łóhcź po 32 np., kiž hewak płaczi 45 np.,

dwójzy ſchĕroki hładki a ſmužkaty, ſtary łóhcź po 57 np., kiž hewak płaczi 75 np.,

kreton, ſylnoniczaty katun, ſtary łóhcź po 20 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

poſłeſchcźowe zychi, prawje 6/4 ſchĕroke, ſtary łóhcź po 25 np., kiž hewak płaczi 28 np.,

ſchtepowane zychi, ſtary łóhcź po 33 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

módrocźiſchcź Ia, ſtary łóhcź po 22 np., kiž hewak płaczi 30 np.,

ſłotocźiſchcź Ia, ſtary łóhcź po 30 np., kiž hewak płaczi 40 np.,

wolmjana tkanina, 6/4 ſchĕroka k ſuknjam, ſtary łóhcź po 27 np., kiž hewak płaczi 35 np.,

7/4 ſchĕroke, 7/4 dołhe hotowe ſchite, cźiſtopłatowe **ſchórzuchi** po 1 mk., kiž hewak płacźa 1 mk. 30 np.

Korla Kuczška

tſĕchikryjeŕſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej dróſy 32

poručza ſwój wulki ſkład **tſĕſchneho tera** a **drjewoweho zementa** po fabrikſkich płaczíſnach.

Terowanje a **nowe krycźe** ſo ſ rukowanjom wuwjedźe.

J. T. Büttner, wobſźedź. Curt Klepl

pſchi bohatych wrotach

poručza ſwój wulki wubjerk broſchow, nawuſchnikow, naruczníkow, rjecźaſow wokoło ſchije, cźaſnikowych rjecźaſow, medaillonow, wĕrowanſkich pjerſchcźenjow, nowoſłĕbornych kžizow, widliczkow, nožow, ſolingſkeje twory, khofejowych deſkow, pjenjeżnych móſchniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydłowych tyſkow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ſwĕcźnikow, wobraſow na ſcźĕnu, Božich martrow atd.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ſwojich wubjernych druźinow **dwójnych likĕrow,** jako **rózowych, khĕžorowych, houtwjeŕſkich** a **ſelowych likĕrow ſa žołdk** poručam ſwój **derje cźiſcźeny palenz cźiſtko I** a **cźiſtko II** w cźwizach a po mĕrje, kaž tež ſwój **Budyſki naturſki khimjelcźkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lĕta 1868 wobſteja.

Seſźmahnjena

zonjaza draſta, jako **mantle, pjeſle, ſuknje, wolmjane rubiſchcźa, khapy** atd. ſo ſ najnowſchimi barbami barbja a kaž nowe ſhotuja w

W. Kellingez barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Woſſjewjenje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſ dnjom 7. ſeptembra t. l. w domje krawſkeho miſchtra **Jeſchki** w **Khróſcźizach pſchedawarnju draſtnych tkaninow, modnych wolmjanych** a **płatowych tworow, židźanych pórtow** a **rubiſchkow, kneſſow, pórtow, ſchnórow** atd. wotewrju. Moja pſchedawarnja je njedźelu a ſwjaty dźeń jenoż rano wot 7 hacź hodźinu po nyſchporje ſ wuwſaczom cźaſa Božich ſkužbow wotewrjena. Pſchi potrjebje tworow, wote mnje ſo pſchedawazych, wo dobrocźiwy wopyt proſchu.

S poczeſcźowanjom
Jurij Sareńk ſ Poſdez.

Rajſź

rjany, wulkoſornaty, punt po 14 np.,

rózynki

wulke, ſłódke jahodki, punt po 26 np.

ſu doſtacź w wupſchedawanju

Paula Giebnera
na hłownym torhoſchcźu pódla mĕſchcźańſkeje haptyki.

Mydło,
ſoda,
ſchterku,
ſwĕžy
dobre a tunje
ma na pſchedań
Moritz Lehmann
6 na bohatej dróſy 6.

Carbolineum

najlĕpſchi ſrĕdk, ſ kotrymž ſo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** poručza

Gustav Poser.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
poručza

Hermann Lemke
na jerjowej haſy.

Ssuſcheny

połcź

poručza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haſy.

Koprowy vitriol

zyky a tołczeny
k nacźinjenju pſcheńcźy poručza tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Wolij k maſchinam

w wſchelakich kajkoſcźach ſa cźežko a lohko ſo cźĕrjaze maſchiny.

Wolij k ſchijazym maſchinam

w bleſchkach po 30 np. a po waſy poručza tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Rajſź

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako nĕſchto jara tunje poručza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadzeńskemu cżaßej **ßadowe schtomiki** wschěch drużinow najlěpscheje kajkoscże porucża. Sapißy płaczisnow darmo a franko.

Wulke wupschedawanje

sofow, matrazow a zytych garniturow

dla pschecżehnjenja po najtunischich płaczisnach.

R. Hennig w Budyschinje
na taschbarku 7 psched tšelnischczom
wot 12. septembra pschi mjaßowych jědkach čžo. 3.

Wodunjepschepuschczaty mas na stupnje a schkórnje,
kožane schórzuchi kóždeje drużiny,
dobre **schkórnjaze póduschе**
kaž wschu **schewsku potrjebu** porucża tunjo

Reinhold Gierisch,
pschedawarnja koże pschi mjaßowych jědkach 4.

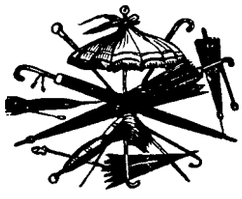

Pschedeschczniki

derje a trajne dźěłane
porucża po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschczníkař pschi bohatych wrotach 26.

Porjedżenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Albin Schirmer w Budyschinje

pschedawarnja pschikupnych hnojow

porucża **ßyru** a **parjenu kosczinu,** ßa kotrejež **hódnoscz** a **njefalschowanoscz** ßo rukuje, po najtunischich płaczisnach, woßebje tež jako **najwubjernischu** ßwoju

njewuklijenu normalnu kosczinu

(rusći wudźěłk), kotraž je ßo pschi wjelekróčnym pschepytanju jako **najlěpscha** a **najczisczischa kosczina** spósnała.

Teho runja mam wschě druhe pschikupne hnoje: jako **Amoniak superfosfat, ßyry norwegski rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfski peruski guano I** a **II, chiliski salpeter, schwablokißaky amoniak** atd. jenož w najlěpschich kajkoscżach stajnje na składze.

S dobom k wjedżenju dawam, so je mój **skład na tudomnym tworowym dwórnischczu** (pódla wusskładzischcża ßkómy) wot nětka hacž kónz wußywneho cżaßa teho runja wotewrjeny, tak so może ßo tam w kóždym cżaßu wotwosyczź.

Seßmahnjene

symske nadwobleczе, ßukuje, kholowy, lazy atd. ßo s trajnymi barbami s nowa wobarbja w

W. Kellingez barbjerni
w Budyschinje pschi żitnych wikach,
w Draždżanach na rosmarinskej drósy.

P. P.

Cżesczenym Sserbam, woßebje ratarjam, dowolam ßebi k wjedżenju dacź, so ßym ßebi kowarnju njebo k. Hüblera w Cżornym Hodlerju wotnajak.

Proschu dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej w tak bohatej měrje spożczene, dobroczźiwje na mnje pschenjesczź.

S poczesczowanjom
Richard Leichsenring
w Cżornym Hodlerju.

S puczowanja ßym ßo wrócził.

Rěcznik Mütterlein.

Poboczne towarstwo ßerbskich burow w Radworju

smeje jutsje **njedżelu 7. septembra** popołdnju w 5 hodźinach shromadżisnu.

Pschedßydstwo.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Khróscżizach

smeje **póndżelu** 8. **septembra** (na ßwj. Marju) **popoldnju w schtyrjoch hodźinach** shromadżisnu. Dnjowy porjad: Něschto s Bajerskeje, woßebje wo tamnym burstwje, a skasanje hnojow a ßymjenjow, tak daloko hacž hischcże pobrachuja.

Pschedßydstwo.

J. Flechtner

krawski mischtr w Budyschinje

s bydłom na kamjeńtnej haßy cżißło 41

porucża ßo cżesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscże k shotowjenju wschěch **muzskich drastow** po najnowschej módże a lubi sprawne a tunje poßkuženje.

Wosjewjenje.

Cżesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwoje **brodutruwarstwo** s rózoweje haßy cżißło 4 *na* **kamjeńtnu haßu cżißło 39** pódla turnowanskeho twarjenja pschepokożik. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal spożczene, ßo rjenje dźakujo, proschu mi jo tež dale sakhowacź.

S poczesczowanjom
H. Kleiber,
brodutruwar, frisěr a pruhowany hojer.

Wosjewjenje.

Cżesczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym w Budyschinje na **swonkownej lawskej drósy cżißło 36** po 1 skhodże pódla hosczenza k pólměßazej

fotografowarnju

po wunamakanjach nowschеho cżaßa pschiprawjenu, wotewrik. Fotografuju pschi kóždym wjedrje, dokelž mój apparat pschi kóždym wjedrje jenak derje dźěła. Sa trajnosez dźěła ßo rukuje. Na żadanje tež na wßy fotografowacź pschińdu a pschi tym wyschsche płaczisny njeżadam.

Proscho, so by ßo moja fotografowarnja pilnje wużiwała, poruczam ßo s poczesczowanjom

Jan Jyrch, rodź. Sserb.

11. septembra t. l. ßym w Kamjenzu w hosczenzu „k jelenjej" k rěczam.

Rěcznik **Mütterlein.**

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.
jara wulke
porucża
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wotroczźk a **ßrěnk** ßo pschi wyßokej mjedże k nowemu létu pschistajitaj wot **Schramma** w Prěcżezach.

K 1. oktobrej pytam ródnu ßylnu holzu, kotraž je w kuchini trochu nawjedźita.

H. Kayser na żitnej haßy 10.

Sprawnu, swólniwu holzu, 15—16létnu, k 1. oktobrej do ßkużby pyta **Jrödżina** pschi rybowych wrótkach 10.

Sserbska ßkużobna holza ßo do ßerbskeho farskeho doma pyta. Dalsche je shonicź w redakziji „Sserbskich Nowin".

Wotroczkow, dźowki a dźěłacźerske ßwojby pyta pschistajaza żona
Schmidtowa na schulerskej haßy 12.

Wucżobnika pyta hnydom **H. Kalich,** kowarski mischtr na Nowosalzskej drósy.

Rěsniskeho wucżobnika
pyta hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi
H. Pjetasch
w hosczenzu w Klukschu.

Póndżelu je ßo wot Ssmochczanskeho knjeżeho dwora hacž do Wulkeho Wjelkowa **wal schatow** shubił. Sprawny namakar chżyk je sa myto w wudawarni „Sserbskich Nowin" wotedacź.

Sjawny dźak

sa krażne, natwarjaze żnjowe dźakne prědowanje, wot wyßokodostojneho knjesa kapłana **Kschižana** s Hodżija w Huscżanskim Bożim domje dźerżane praji

Huscżanska woßada.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 13. septembra 1890.** **Lětnik 49.**

☛ Čežećeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **4. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dźeń wote dnja je khěžor sańdźeny tydźeń pschi manevrach w Schleswig-Holsteinskej pschitomny był. Jeho wyšoka mandźelska, kotraž je rodźena Holsteinska, je jeho pschewodźaka, niz jenož, so by žebi sajimawe manevry wobhladaka, ale so by tež se swojim wopytom swoju domowinu a jeje wobydlerjow cžesćźika a swjeseliła. Pschi hosćźinach, kotrež je tamnische wobydlerstwo k cžesćźi khěžora wuhotowało, je tutón wospjet spomnjenja hódne rěcže dźerżał. W Glücksburgu je khěžor krajnoženjmskemu marschalej, hrabi Reventlowej, kiž bě khěžorej a khěžorzy skawu wunjesł a nadźiju wuprajił, so khěžor mroki, kiž snutskowne Němzy sacźemnjeja, roshoni, wotmolwił, so žo nadźija, wottyknjeny kónz dozpicź a hrožaze mroki rossehnacź. Khěžor pschistaji, so pak je jenož potom móžno, hrožaze strachi sozialneho pschewróćenja wotwobrocźicź, jeli so kóždy Němz po swojim dźělu jeho pschi tym podpjera. Manevry žo póndźelu po kraju a po morju sapoczachu a mějachu žo w tej samej krajinje, kotraž je 1864 bitwischcźo w dansko-němskej wójnje była. Düppelske nazypy buchu s napschecźneje strony, hacź 1864, s nadběhom dobyte. Pola Düppelskeho pomnika khěžor offizěrow wokoło žebje shromadźi a jim swoje pschipósnacze wupraji. Wožebitu khwalbu admiral Deinhardt sa spěschny a derje wjedźeny nadběh dosta. Wot Düppela žo manever do Flensburga cžehnjesche.

— Jeho Majestosćz kral Albert je tele dny w wokolnosćźi Chemnitzy manevram pschihladował. Schtwórtk je kral Chemnitzu wopytał. Pschi jeho pschikhadże jeho swonjenje wschěch swonow powita. Wjecžor jemu měschcźanska kapała psched hosćźenzom, w kotrymž bě s bydłom, wjecžorne sastaniczko pikasche.

— Njepschestawaze skórżby, so žu mjažowe płacźisny tak wyšoke, so žebi dźěłacźer wjazy cžasstku mjaža kupicź njemóże, žu sakske knježerstwo ponucźiłe, pschiwoženje wuherskich žwini po móžnosćźi połóżicź. Postajenje, so dyrbja wuherske žwinje w Steinbruchu dźežacź dnjow stejecź a žo wobkedźbowacź, prjedy hacź žo k mjesam pschiwjesu, spanje. Nusne je jenož, so žo s pišmom wupokaże, s wotkel žwinje pschińdu a so žo w Bodenbachu a Teczenje wot skótnych lěkarjow pschepytaju. Wot tam dyrbja žo skocźecźa w sawrjenym wosu bjes pscheżadźenja do postajeneho městna dowjesćź a žo tam hnydom sareśacź. Runje kaž sakske, žo tež pruske knježerstwo prózuje, wobstejazu nusu na mjažu wotstronicź. Wone je dowoliło, so žmě žo warjene žwinjaze a želene howjase a skopjaze mjažo hacź do pjecź puntow bjes sapłacźenja zka a prjedawscheho pschepytanja s Ruskeje do Pruskeje pschinjesćź. Nětko wschědnje s cžrjódami ludźo do Ruskeje khodża, so bychu žebi tam mjažu nakupili. S teho maja pruszy rěsnizy pschi mjesach wulku schkodu; pschetoż pola nich žo nichtó wjazy sa jich drohim mjažom njeprascha. Duž žu žo rěsnizy na knježerstwo s próstwu wobrocźili, so by pschinoschenje mjaža s Ruskeje samjesowako. W swojej petiziji wudawaju, so žwinjaze mjažo njeje, kaž je pschikasane, warjene, ale jenož s horzej wodu sparjene, snutska pak žyre. Podobnje howjase a skopjaze pscheżelene njeje. Rěsnizy směja s cźežka se swojej petiziju wuspěch.

— Kelko pschecźiwnikow je wjerch Bismark měł a hischcźe ma, žo nětko po jeho wotstupjenju se statneje służby dźeń a bóle pokasuje. Niž jenoż sozialdemokratojo, doprědkarjo a židźi, tež mužojo, kotsiž prjedy s pokna do Bismarkoweje truby trubjachu, prózuja žo, dopokasacź, so je jeho snutskowna a swonkowna politika schkódna a wopacžna była. Jara hanjazy rosžud wo Bismarku a jeho politizy je tele dny nahladny cžažopiž „Pruske Lětniki“ s pjera profežora Delbrücka pschinjeżł. S pschihłoženjom knježerstwa žo tutón nastawk wěscze spiżał a wosjewił njeje. Nowiny sakskeho knježerstwa „Lipscźanske Nowiny“ wo nim pižaju, so budźische lěpje było, hdy budźische jón profežor Delbrück njespiżał. W praschobnym nastawku žo poślednje pucźowanje khěžora Wylema rospomina a žo praji, so je khěžorowy wopyt w Ruskej cźisćze bjes samerow był, a so žu manevry ruskeho wójska pola Narwy hoka wojerska komedija byke. Dale w nastawku rěka: „Hischcźe pschezo njeje wujażnjene, schtó je nastork k wopytej němskeho khěžora pola ruskeho dwora dał. Hdyž bě němski khěžor knježerstwo nastupiwschi zara prěnjeho se wschěch druhich knježerjow w jeho Peterhoffskim hrodże wopytał, hdyž bě žo tutón postrowjenski wopyt, k kotremuž bě khěžora najwjetscha sdwórliwosćź ponucźiła, hakle kónz lěta 1889 se skoro njesdwórliwym nusowanjom wotpłacźił, bě tak rucže scźěhowazy wopyt němskeho khěžora pschi ruskim dworje s najmjeńscha njetrěbny. Po prajenju, kotremuž žo hacź dotal napschecźo stupiło njeje, je wjerch Bismark, tehdy hischcźe s kanzlerom, pschi zarowej pschitomnosćźi w Barlinje oktobra sańdźeneho lěta khěžora ponucźił, tutón wopyt zarej poskicźicź. Po druhim wudawanju je wjerch Bismark zara nawabił, němskeho khěžora pscheprożycź. Po prjedawschich powjesćźach ruskich nowin je žo naležnosćź po prěnschim waschnju měła. Kažkuli je nětko k tutemu wopytej pschischło, wón tola jara njeswjeżelazy podawk wostanje. Ruski dwór je swojeho hosćźa wjele dnjow dołho s paradami a wojerskimi kuskami, žaneho samyżła njemějazymi, kormił. Woprawdźite manevry to njeběchu, a so bychu cźi, kotsiž pschi tamnych paradach pschitomni byli njejżu, w njewěstosćźi njebyli, je ruske wójnske sarjadnistwo hnydom po tamnych paradach wosjewiło, so budża žo w połodnischim dźěle ruskich nawjecźornych mjesow jara khutne a wulkotne manevry wotbywacź. Pschi tychle manevrach w bliskosćźi Kijewa dyrbitaj roskasowarjej wójskow, žebi napschecźiwo stejateju, general Gurko a general Dragomirow, po planje, do prědka njepostajenym, jedyn pschecźiwo druhemu wojowacź. Pschi tym pak žo, tak ruske nowiny se spokojenjom pižaju, žaneho zuseho wócźka njepschipuschcźi, khiba „nasch franzowski pschecźel“. Wusamknjenje zusych wocźow, s wuwsacźom tych najlěpschich pschecźelow, Ruskim sa sło nimamy. Bóh dał, so budźichmy my Němzy po tesle strowej a dostojnej sażadże hižo dawno cźinili, bjes tym so žwoju wojerstu wustojnosćź cźrjódże zusych offizěrow pokasujemy a ju pomału zuse wójska nawucźimy. So pak Ruszy hnydom po pschitomnosćźi ruskeho khěžora pschi němskich a awstriskich mjesach žwoje wulkotne manevry wotbywaju, bjes tym so khěžorskemu wopytej jenoż hole parady pokasaju, temu samemu knježerjej, kiž je jim lěto wot lěta němskim manevram pschihladowacź dał, to je tola žylny kuż.“

Roshorjenosćź nastawkoweho spiżacźela trochu pschepossdże pschińdże. Prjedy hacź je nastawk wuschoł, je hižo „Khěžorstwowy Nawěschtnik“ wudawanjam, so staj žo zar a khěžor w njejednocze dźěliłoj, jako wumyżlenkam napschecźo stupił a wo spokojenju pižał, s kotrymž je ruski minister swonkownych naležnosćźow, Giers, wo wopycze khěžora Wylema w Narwje psched sastupjerjemi europiskich knježerstwow rěcźał.

Awstrija. Dopjelnjowaze wólby do cźěskeho krajneho žejma, kotrež žu žo w tsjóch wokrjeżach 4. a 5. septembra měke, žu na dobytk młodocźěskeje strony wupanuke. Hacź dotal běchu žo wschě tsi wokrjeży wot starocźěskich sapóżłanzow sastupowake. Wuswoleni sapóżłanzy žu swojim wuswolerjam žlubili, so budża pschecźiwo cźěsko-němskemu wurunanju hłożowacź. Duž žo wólby jako snamjo pschе-

cźiwjenja pschecźiwo wurunanju wobhladuja. Hubjeńſche, hacź nětkole, wſchak teź wuhlady na dozpicźe wurunanja bycź njemóża. Njepſchecźelnoſcź, bjes awſtriſkimi, Němzami a Sſkowjanami knjeżaza, ßo ſ nowa pſchi kóždej ſkładnoſcźi tak ſaßakla pokaſuje, ſo na wujednanje bjes Němzami a Sſkowjanami myßlow njeje. Hdyż cźeſke ßokolſke (turnſke) towarſtwo w Opawje ſańdźenu njedźelu ſ pſchicźinu poßwjecźenja ßwojeje khorhoje po Opawſkich dróhach cźehnjeſche, bjes Němzami, na dróhach ſtejazymi, a cźeſkimi Ssokolemi k pukam dóńdźe. Podobnje je ßo w měſcźe Zeli w Schtyrſkej měko. Tam teho runja mjes Němzami a Sslowjenami puki padachu, hdyż ßwjedźeńſki cźah ßlowjenſkich Ssokołow nowu poßwjecźenu khorhoj po měſcźe njeßeſche.

— Hrwatſki biſkop Stroßmayer w Dakowarje je 10. ſeptembra ßwój 40létny biſkopſki jubilej ßwjecźił. Stroßmayerej ßu ßo wot hrwatſkeho luda, kiż jeho dla jeho wótcźińſkeho, ßłowjanſkeho ſmyßlenja a dla jeho dobroczelſkich ſkutkow, hrwatſkemu ludej wopokaſanych, wyßoko waži a cźeſcźi, mnohe wopokaſma poczeſcźowanja a pſchipósnacźa doſtałe. Se ßłowjanſkich krajow ßo jemu mnohe ſbożopſchecźa pósłachu, dale teź wot bamża, cźeſkeho biſkopa Schwarzenberga a pólſkeho wjerćha Ssaphjehy.

Franzowſka. Něhduſchi boulangiſtiſki ſapósłanz Mermeix je ſajimawe ſtawiſny wo bywſchim generalu Boulangerje woſſewił. Rjany wobras njeje, kiż ßo wo Boulangerje moluje. Boulanger ßo jako muż wopißuje, kiż je ſe wſchěmi ſtronami dźeržał, kiż jeho ſ pjenjeſami podpjerachu a jeho wotpohladam połěkowachu. Nětkoſi něhduſchi Boulangerowi pſchiwißowarjo, kotrychž je Mermeix w ßwojim ſpißu na cźeſcźi ſranił, ßu tuteho teho dla na duel żadali. Wjetſchi dźěł pjenjes k agitaziji je wójwodka ſ Uzès daka, kotrejż je ßo po něcźim wot Boulangerowych pſchecźelow $3\frac{1}{2}$ milijona frankow wuklukało. Skupi orleanſzy prynzojo běchu pſchi dawanju pjenjes dohladliwiſchi. Woni Boulangerej pjenjeſy a wyßoke ſaſtojnſtwa lubjachu, tola chzychu ßwoje ßluby hakle dopjelnicź, hdyż bě wón republiku powrócźił.

Jendźelſka. W běhu ſańdźeneho a tuteho léta w Jendźelſkej ſtrajki pſcheſtałe njejßu. Hdyż běchu na jenym měſtnje pſcheſtałe, druhdźe ſaßo druhe wudyrichu. W tu khwilu w pſchimórſkim měſcźe Southamtonje pſchiſtawni dźěłacźerjo ſtrajkuja, kotſiż ſ łódźow twory wuwożuja abo je k nim pſchiwożuja. Dokelž ßo do żadanjow dźěłacźerjow njeſwoli, tucźi dźěłacźerjow, po ſtarej płacźińſnje dźěłazych, wuhnachu a żanemu żeleſniſkemu cźahej do měſta, a żanej łódźi k brjohej pſchijěcź njedachu. Sſkaba polizija wulkej cźrjódźe dźěłacźerjow wobaracź njemóżeſche. Dokelž dźěłacźerjo wobydlerjow měſta nadpadowachu a ßebi gwaltnoſcźe dopuſchcźachu, wyſchnoſcź 200 wojakow ſ Gasporta na pomoz ſawoła. Rosnjembrjeni dźěłacźerjo wojakow, każ teź wóhnjowu woboru, kotraż ſ parnej ßykawu do halekowarjow ßykaſche, ſ deſchcźom kamjenjow powita. Mnoſy wojazy buchu cźeżko ſranjeni. Jenemu offizěrej kamjeń do hłowy ſlecźi a jeho na ßmjercź ſrani. Slě ßu njeměrnizy w měſchcźanoſtowym domje ſakhadźeli. Hdyż bě tutón ſakoń wo ſběżku woſſewił, ßo do jeho domu dachu a w nim wſcho do kruchow rosbichu, ſchtoż ßo rosbicź da. Wojazy ſtónczńje ſ natyknjenym bajonetom poſtupowachu, njemóżachu pak, dokelž běchu pſcheßłabi, dźěłacźerjow ſ měſchcźańſkich dróhow wuhnacź a dyrbjachu ßo ſ tym ſpokojicź, ſo pſchiſtaw wobßadźichu a dźěłacźerjam pſchiſtup k njemu ſalehnuchu. K podtłóczenju ſběżka je wjetſche wójſkowe wotdźělenje duzy po pucźu do Southamptona.

Schpaniſka. Do tych krajow, hdźež hiſchcźe powſchitkowneje wojeńſkeje powinoſcźe nimaju, też Schpaniſka ßkuſcha. Knjeżerſtwo by ju rad ſawjedko, a wójnſki miniſter hižo ſakoń, na to ßo poczahowazy, pſchihotuje, kiż ßo ßejmej pſchepoda. S pſchijecźom ſakonja pak drje tak rucźe njepóńdźe. Bjes wojeńſkeje powinoſcźe ßo Schpaniſzy ßwobodniſchi cźuja.

Rußowſka. Hiſchcźe żenje w cźaßu měra ßo w Europje na małym wupſchestrjenju 10 mil. telko wójſka wſcheje druźiny — 150,000 muži — ſhromadźiło njeje, każ runje nětkole bliſko ruſko-awſtriſkich mjeſow w wokolnoſcźi Luźka, Dubna a Rowna. Zyle, każ by w wójnje było, ruſke regimenty k mjeſam pſchicźahnu, ſo bychu tam wulkotny manever wothbywali, kajkehož hacź dotal hiſchcźe w Ruſkej było njeje. To je wulke podeńdźenje w wojeńſkim a politiſkim ßwěcźe. Ruſzy drje praja, ſo ßebi na wójnu njemyßla a ſo maja teho dla wulke wójſko w ruſkej Pólſkej ſtejo, ſo móhli ßo pſched móżnymi nadpadami Němſkeje a Awſtriſkeje wobaracź. Pſchezo pak ſhromadźenje ruſkeho wójſka pſchi mjeſach ßußodow Ruſkeje traſchi, a dowěra do ſdźerżenja měra je teho dla jara ßłaba. Sa manevrěrniſchcźo je ßo runje měſtno wubrało, na kotrymż by ßo w pſchichodnej wójnje prěnja bitwa bjes ruſkim a awſtriſkim wójſkom biła. Manever dyrbi ßo po móżnoſcźi wójnje runacź. Ssamoſtatnoſcź niżſchich komandantow budźe napſchecźo waſchnju dotalnych manevrow po móżnoſcźi wobſchěrna. Pólny marſchal Nikolaj Nikolajewicź ſtarſchi jako pſchedßyda roſßudnikow budźe woběmaj wójſkomaj wſchědnje nadawki jenoż ſ krótka dawacź, ſo bychu komandantojo poknu wólnoſcź w wjedniſtwje měli. Nadawki budźa ßo krucźe po maneverſkim planje ſkładowacź. Pjecźatſizyczo generalojo ſ offizěrami generalneho ſtaba budźa we wſchěch ſtronach manevrěrniſchcźa roſſtajeni. Woni budźa kóżdy poſtup manevra wobkedźbowacź.

Sſerbija. Pſched nětrotrymi měßazami ßu w Priſchtinje Turkojo ßerbſkeho konſula Marinkowicźa ſkónzowali. Po żadanju ßerbſkeho knjeżerſtwa je turkowſki ßud nětrotrych morderjow k ßmjercźi a mjenje winowatych wobdźělnikow k pjecźlětnemu jaſtwu ſaßudźił. K dalſchemu doſcźcźinjenju turkowſke knjeżerſtwo ſwólniwe njeje.

Krótke wjeßele, dołha cźwila.

(Pokracźowanje.)

Nětko teź furěr ſakaſchlowa, a Jurij macźerne ßantorjenje pſchetorhnu, prajizy: „Njeßwarcźe na mojeho hnadneho knjeſa połkownika, macźi! Wón bě jara duſchny knjes, a hdyż běſche druhdy trochu kruty na naß, to ßebi ßłużba żadaſche, wo kotrejż wy niczo njeroſumicźe. Podawk ſ noſchadkom, na kotrymż wſchak běch ja njewinowaty, budźeſche ßameho najſcźerpniſcheho cźłowjeka roſpyrił.“

„To hiſchcźe je mi rjeńſcho“, macź rjeknu. „Hdyż chzeſch ßwojeho połkownika hiſchcźe ſaſtupowacź, dha niczo wjazy njepraju.“

„Wy macźe prawo, macźi!“ furěr praji. „Ale hroſny połkownik je hižo ßwoje khoſtanje doſtał a ßebi w nětajkej lěßnej ſchkałobje horjeka pola Struppena ſchiju ſwinuł. W brěmjeſchku tamle na ławje ßmój jeho draſtu ßobu pſchinjeßkoj, kotruż ßmój cźěko ßlekkoj a ſa kotruż ßebi ſchwarny pjenjes doſtacź myßlimoj.“

„Je wěrno?“ Mjetlerjowa wotmolwi, a jeje hněw ßo hnydom ſhubi. „Dha je mi wboheho knjeſa ſaßo żel. Ně, ſchiju wſchak ßebi ſwinucź njedyrbjeſche; jenoż tak trochu ſchkrěcź a krjudowacź budźechu jeho móhli, ſo by wjedźał, kak ßo nam wſchědnym ludźom dźe.“

Tón tydźeń, ſo tak mjenowany furěr a Jurij w Bockwitzu pſchebywaſchtaj, a Jurjowa macź ßo na najlěpje ſa njeju ſtaraſche, bu prěniſchi dźeń a wjeßelſchi, ſ cźimž Jurjowu macź zyle ſa ßo dobu. S hlinjaneje tobakoweje trubki furěr tobak kurjeſche, wo kotrymż ſa żort prajachu, ſo jeho ſa kroſchik telko doſtanjeſch, ſo móżeſch ßebi trubjel trójzy wokoło żiwota wobwicź, a ſo ſ dymom tehole tobaka ſleho ducha runje tak derje ſacźěriſch, każ něhdy młody Tobias ſ jatrami teje ryby.

„Tajkile pěkny muż, twój furěr!“ Mjetlerjowa k ßwojemu ßynej dźeſche. „Hdy by wón tola połkownik był, dha by lóżſcho było, wojak bycź.“

Hdyż wojakaj poßylnjenaj do Draždźan woteńdźeſchtaj, běſche ßo furěr Jurjowu portechaiſy-noſcherſku ßuknju wobleki, kotraż, hewak hižo jara ſchěroka, wopanjenemu tołſtemu połkownikej wuſka njebě, wo cźimż wón ßam wjeßele żortowaſche. Jeho wjeßelokoſcź pak ßo ſaßo ſhubi, hdyż wón Pruſkich wohlada, kotſiż mějachu hiſchcźe pſchezo Draždźany wobßadźene. W měſto teho pak, ſo by ßo do dwórſkeje portechaiſy-noſcherſkeje khěże podał, połkownik ſ Jurjom do domu ßwojeho pſcheczela, ſemjana, dźěſche, kotryż jeho na najwutrobniſcho witaſche a jeho w ßwojim domje ſkhowa, je-li ſo bychu trjebaj ſa nim ßlědźili.

* * *

Běſche poſdźe w nozy. Draždźanſke dróhi běchu cźiche a puſte. Jenoż rědko běchu ſtajne krocźele pruſkeje ſtraże ßkyſchecź. We wſchěch woknach wyßokich domow běſche cźma. Nědko hdźe ßo ßkabe ßwětko nózneje lampki wó jſtwě ßwěcźeſche, hdźež khory leżeſche, a hdźež ſtaroſcź wo jeneho lubeho ßwójbnym ſpacź njedaſche. Też w bydle tajneho ſekretara Menzela ßo lampka ßwěcźeſche, a jeho żona běſche w wulkej ſtaroſcźi, runjež nichtó ſ jeje ßwójby khory njebě. Pſchetoż we jſtwizy, kotrejż durje běchu ſchěroko wotewrjene, wſchitke tſi dźěcźi krucźe a, każ ßo ſdaſche, ßkódzy ſpachu. Ale nanowe a też macźerne kożo běſchtej prósnej. Novemberſka nóz běſche ſymna, a wó jſtwě ßo wjazy njetepjeſche; duż żona, kotraż jara czopka ſwoblekana njebě, ſe ſymu dyrkotaſche a woſpjet kaſchlowaſche. Wot nutſkowneho njeměra honjena wona ſpěſchnje pó jſtwě tam a ßem khodźeſche. S khwilemi ßo k wóknu bliżeſche, won poßłuchaſche a ßo ſ cźołom na ſymne wokno ſlěhowaſche. Skónczńje, wokoło tſjóch rano, něchtó teptajo po dróſy pſchińdźe, khěżne durje ßo wotamknuchu, a ſa khwilku też durje do Menzeloweho bydła; żona jemu ſ lampu w ruzy napſchecźo dźěſche. Menzel bě, każ jeho poł ſandźelenej, ſchkleńczanej woczi, jeho njewěſty poſtup, a jeho jakotata rěcź pſcheradźachu, poł

pjany, ale niz tak, so by bjes rosuma byk, schtoż ßo ſ picźkom rědko ſtanje.

„Ty ßy hižo ſtanuka?“ wón ßo dźiwajo k ßwojej żonje rjeknu. „Schto ma to na ßebi?“

„Ja ßo ſ zyka hiſchcźe lěhaka njejßym“, żona ſdychnuwſchi wotmolwi.

„Cźeho dla niz, he?“ ßo Menzel praſcheſche. „Je ßnano jene naju dźěcźi ſkhoriko?“

„Ně, ſtaroſcź wo tebje mi ſpacź njedaſche“, żona ſnapſchecźiwi.

„Wo mnje? Tajkale hłuposcź! Cźeho dla? Ja dźě běch w dobrym towarſtwje!“

„W dobrym?“ ßo żona ſ bolosczu woprascha.

„Nó haj! Ja běch w Lafonerez khofejowni, hdźež bě wjeßoke żiwjenje.“

„Ach, mužo!“ żona żałoſcźeſche.

„Pſche cźo żałoſcźiſch?“ ßo Menzel hrubje woprascha.

„Mje ſtrach tyſchi“, żona wotmolwi, „ſo do ßwojeho ſahubjenja běžiſch, a ſo dobreho kónza ſ tobu njebudźe.“

„Ty ßy wobuſa ſtara!“ Menzel hněwny rjeknu. „Hdyż ßo ſ khudobu żiwjachmy, a ja dyrbjach cźi kóždy kroſchik woßebje wotliczicź, ßy mi połnej wuſchi naſkorżika. A nětko, hdyż jenoż prajicź trjebaſch, a ja cźi zyku horſchcź kulojtych tolerjow do ſchórzucha ßypnu, hakle prawje ſkorżicź a ßo wobuſycź njepſcheſtanjeſch. Kak móże ßo mi to doma lubicź? Ty dźě mje ßama nuſujeſch, ſo wjeßokeho towarſtwa hladam, hdźež mózu ßo rospjerſchicź a powjeßelicź!“

„So je ßo takle rucźe, ſpodźiwnje pſcheměniko ſ naſchej khudobu, ſo mamy na jene dobo wſcheho doſcź, to dźě je, ſchtoż mje tak tyſchi“, żona dźeſche. „Ja ßo boju, a mój nan ſo mnu, ſo ßebi — telkole wjele pjenjes — na żane — ſprawne waſchnje ſaßkużik njejßy.“

„To je moja wěz“, Menzel cźmowy ſnapſchecźiwi, „a tebje niczo njeſtara ani twojeho nana, kiž je też wobużny, każ ſtary ſtupjeń. Składnoſcźe k ſbożu dyrbiſch ßo pſchimacź, dokelž ßo nihdy wjazy njewrócźi. Żiwjenje dyrbiſch wużicź, doniż ßy żiwy, a ßebi na pſchichod myßlicź njeßměſch. Żiwy ßy jenoż junu. Praſcha dha ßo pruſki kral ſchto wo to, ſo je nětko hižo tſeczu wójnu ſapoczał? ſo krej ſ rěkami cźecźe? Na wopak! wón zyle ſměrom jě a pije a ſpi, ßebi wjeßele ßwoju piſchcźel duje a ßo wulki muż mjenuje. A każ wón, tak też druſy knjeżerjo cźinja.“

„Jich budźe něhdy Bóh tón Knjes ßudźicź!“ żona ßwjatocźnje dźeſche. „Běda pak temu, ſchtóż je kajźkuli k tejle wójnje ſpomożnu ruku poſkicźał.“

Menzel ßo wotmjelcźa a khmurny k ſemi hladaſche.

„Móżeſch hiſchcźe ßo modlicź, mužo?“ żona na jene dobo ſ khwatkom rjeknu. „Wuſpěwaj pobożny wótcźenaſch! Nětkle hnydom! ſpěwaj!“

„Ty ßebi tola něſchto wumyßliſch!“ Menzel mjerſazy ſnapſchecźiwi. „Ja ßym ſprózny, a mi chze ßo ſpacź. Dobru nóz!“ Wón cźumpajo dó jſtwizy dźěſche, a jeho żona ßamalutka wó jſtwě woſta.

„Mój nan ma prawo“, wona ſ błukim hłoßom dźeſche. „Ja ßym pſcheradnikowa żona. Ach, moje njeſbożowne dźěcźi!“

Wona do jſtwizy dźěſche, kóżde dźěcźo mjelcźo na lizo koſcheſche a płaczo a ſ bolosczu ſdychowaſche: „Njekhodźcźe po ßwojeho nanowych pucźach, — budźcźe cźeſtne a ſprawne!“

Potom lampu haßnu a ßo ſwoblekana na ßwoje łożo lehnu, ale wóczka njeſandźeli, mjes tym ſo jeje muż wótſje ßmorcźeſche.

* * *

Mnohoſcź jeho njepſchecźelow pruſkeho krala nuſowaſche, ſo ßwoje wójſka pak do teho, pak do tamneho kraja ſcźeleſche; duż Sakſku a jeje hłowne měſto pſchezo wobßadźenej dźerżecź njemóżeſche. Hdyż nětko Pruſzy Draždźany wopuſchcźichu, Menzel wo ßwoju dalſchu ßudźbu njeměrny bycź pocźa, ale ßwój njeměr poddußycź pytaſche ſ myßlu, ſo jeho pſcherada na ßwětko pſchińcź njemóże, a ſo wón pod ſchkitom mózneho pruſkeho krala ſteji. Druhi ßrědk, wſchitku ſtaroſcź wotbycź, wón w ſtajnym wobkhadźe ſ wjeßołymi towarſchemi a w winowej bleſchi namaka. Ale Menzel ßo myleſche, ßo na to ſpuſchcźejo, ſo jeho pſcherada potajna woſtanje, a ſo dźě pod ſchkitom pruſkeho krala ſteji. Każ běſche tutón pſchi ſakſkim dworje pſcheradnika namakał, tak też kral Auguſt III. pſchi pruſkim dworje muża namaka, kiž ſa rjany pjenjes pſcheradźi, ſchtó je wucźinjenja ſwjaſka tſjóch móznarjow wotpißał a tole pißmo Pruſkim pſchepodał. Pſcheradnikej wſchak jara droho płacźa, pſcheradnika ßameho pak ſazpiwaju a jeho dóńtej pſchewoſtaja, hdyż jeho ßłużby wjazy njetrjebaju.

Menzel běſche runje w prawje wjeßołym towarſtwje a chżyſche runje wjeßele a wino ſ pſchipitkom ßławicź, hdyż jemu prajicź pſchińdźechu, ſo chze něchto ſ nim porěcźecź.

Wonkach maka holcźka na ſekretara cźakaſche, w kotrejż wón dźowku ßwojeho domownika ſpósna.

„Schto chzeſch?“ ßo wón dźěcźo mjerſazy woprascha.

„Waſcha żona je mje póßłała“, dźěcźo wotmolwi. „Wona wam prajicź da, ſo ßu pola waß mużoju, kotsiž ßo ſa wami praſcheja a wſchitko pola waß ſaſygluja, a ſo budźecźe wy hižo wjedźecź, ſchto macźe cźinicź.“

Tele ßłowa běchu najwuſpěſchniſchi woſtróſbjazy ßrědk, kotryż Menzelej winowu paru na jene dobo ſ hłowy ſacźěri. Prěni lěpſchi płaſchcź wón ſ hoſdźa ſtorże a ßo jón wodźe a ßebi prěnju lěpſchu cźapku na hłowu ſtaji. Něktore ſkhodźenki na dobo pſcheſkakujo po ſkhodźe dele cźěrjeſche, ſ domu won a po dróhach a ſ měſta won. Dokelž běſche wjecźor poſdźe a cźma, móżeſche lěpje njepytnjeny khwatajzy cźěkacź. Kruch běżeſche, kruch ſaßo jědźeſche, hdźežkuli ßo jemu ſkładnoſcź k temu poſkicźeſche, a tak do wßy Struppen pſchińdźe a zyle bliſko nimo wopuſchcźeneho ſakſkeho lěhwa, kotrehoż ſ dźěła rostorhane naßypy a hrjebje hanibne ſajecźe ſakſkeho wójſka a Menzelowu hanibnu pſcheradu prědowachu. (Pokraczowanje.)

K wobſamknjenju żnjow 1890.

S Bożej pomozu
K ßwoj'mu kónzej du
Saßo jene żně tu w ßwěcźe;
Saſtarak też w tutym lěeże
Pſches ßwoj' wſchehomóz
Je naß Bóh, tón Wótz.

Wobßwědcź, wutroba,
Schtoż ßy widźała:
Kak je Bóh wſchón miloſcźiwy
Cźinił wulke ſkutki, dźiwy,
So by cźłowjeſtwu
Byle k wużitku.

Hdyż ſtrach ſaja tu
Naſchu wutrobu,
So ßnadź lětßa mjenje ſměje
A ſo njeſpore żně żněje,
Je Bóh żohnował,
Kraßne żně nam dał.

Schtó naß ſakhowa,
Jako njewjedra
S móznym deſchcźom pſchikhadźachu,
S krupami nam pohrożachu,
So nam wutroba
Běſche ſtyſkniwa?

Njejßmy ßłyſcheli
A też widźeli,
Kak ßu krupy, wulke wody
Saniczike żně a płody!
Naß pak we hnadźi
Bóh ſ tym pſchepuſchcźi.

So my hromadźi,
Khudźi, bohacźi,
Hdźež na nadźiju ßmy ßyli,
Płody bohate ßmy żnęli,
Kotrež ſ wjeßelom
Khowali ßmy dom.

Swět drje wudawa:
Bóh ßo njeſtara
Wo ſemju a jeje płody,
Wo naſch wużitk, abo ſchkody,
Schtoż ßo podawa,
Cźini pſchiroda.

To pak njeſchkodźi
Bożej luboſcźi,
Wſchědnje jeho żohnowanje
Na dobrych a na ſłych panje;
Haj wón ſcźedriwi
Wſchitkich ſeźiwi.

Tak nětk ſ wjeßelom,
S dźakným thěrluſchom
K njebjeßam ßo poſběhamy,
Haleluja ſaſpěwamy:
Tebje khwalimy,
Wótcźe luboſny,

Swarnuj dale nam
Žně, kiž dał ßy ßam,
So je ſtrowi wużiwamy;
A hdyż běh tu dokonjamy,
Wſmi naß k njebjeßam,
Twojim wěcźnym żnjam.

H. P.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Każ je ſahorjeny cźeſcźowar Tiziana prajił, ſo ßu ſ tymle ßławnym wumělzom ßłóncźne molerſtwo k rowu njeßli, tak móżemy my Sserbjo prajicź, ſo je ßo ſ naſchim Sejlerjom naſcha ßłóncźna poëſija, naſche ßłóncźne baßniſtwo k rowu njeßło. Sa to ßo nam naſche hudźbne ßłónzo hiſchcźe jaßnje ßwěcźi w naſchim Kozorje. Wobaj, naſch Sejler a naſch Kozor, ſtaj tak prawje „naſchej“, w połnym ſmyßle ßłowa — naſchej, wupłód ßerbſkeho narodneho ducha. Pſchetoż, ſo ludej tajzy duchowni rjekoju, tajzy wot Boha wobhnadźeni, naſtawaju, to niczo pſchipadne njeje, ale wupłód hiſtoriſkeho roswicźa luda. A je-li ſo je wěrno, ſchtoż ßo praji, ſo ma kóżdy lud tajkich wulkich mużow, kajkichž ſaßkuži, dha dyrbi ßerbſki lud wulkich ſaßkużbow pſched Bohom měcź, hdyż je nam Bóh Sejlerja a Kozora na dobo wobradźił. Naſch Kozor je hiſchcźe mjes nami, a my wěmy, ſo wón żaneje khwalby njerodźi. Ale rěka dha to khwalicź? Khwalimy dha my ßłónzo, ßo nad tym ſradujo, ſo nam ßwětko a cźopłotu a płódnoſcź dawa? Wón khwalby naſcheho ßłabeho pjera njetrjeba; naſcha khwalba jeho ßławu njemóże pſchiſporjecź, każ ju ſawiſcź pſchikrótſchecź njemóże. — Sserb ßo Bohu ſa wſchitke Bože dary dźakuje. Njeſabudźmy ßo jemu też ſa to dźakowacź, ſo je nam tajkeho baßnika a tajkeho hudźbnika darił, kajkajž naſch Sejler a naſch Kozor ſtaj. Tónle dźak najlěpje ſ tym wopokaſamy, ſo mamy ßwojich wulkich mużow, ſo mamy jich ſkutki ſańcź. Praweje ſkładnoſcźe k temu nam ſaßo wulki ßerbſki ſpěwanſki

ßwjedźeń poſkiczuje, kotryž smĕje ßo ßrjedu 1. oktobra w Lauez hoſczenzu w Budyſchinje. Tónle ſpĕwanſki ßwjedźeń budź ſhromadny dźakowny wopor zyłeho ßerbſkeho luda! Spĕwacź budźe ßo tam „Nazyma“, lyriſka baßeń ſe ſawoſtajenych ſpißow njebo Handrija Sejlerja, kotruž je knjes farař Domaſchka w baßnikowym ſmyßle a duchu wudokonjał a dokónczik, a knjes kantor Kozor do hudźby ſeſtajał. Hudźba je zyle nowa; „Nazyma“ ßo hiſchcźe ženje ſpĕwała njeje. Duž pójmy wſchitzy na tónle wulki ſpĕwanſki ßwjedźeń a dopokaſajmy ſ tym, ſo ma ßerbſki lud ßwojich wulkich mužow ſańcź a — ſo je jich hódny! J. B. Š.

— Łaſtojczki ßo lĕtßa ſahe hotuja, naß wopuſchczicź. Hłód jich wot naß czĕri. Wone wjazy zyroby njenamakaju, dokelž muſchki a mjetele w powĕtſje njelĕtaju, kotrež wone lĕtajzy łoja. W poßlednich deſchczowych dnjach ßu wjele morwych łaſtojczkow namakali, kotrež ßu ſ hłodom kónz wſałe. Druhe cźahate ptaki, kaž baczony, dźiwje kaczki a wjeraby ßu ßo hižo pſched dwĕmaj njedźelomaj ſ czrjódami na pucźowanje do połodniſchich krajow naſtajiłe.

— Po wobkedźbowanjach kralowſkeho ſakſkeho meterologiſkeho wuſtawa w Chemnizy je wot lĕta 1864 padanje włóhi (deſchcźa a ßnĕha) ſtajnje pſchibĕrało. Druhdy drje bĕ w jenym lĕcźe mjenje włóhi hacź w pſchedkhadźazym, tola w pſcherĕſku je włóha ſtajnje pſchibĕrała. Po mĕnjenju wjedrawuſtojnych ßmy w rjedźe mokrych lĕtow žiwi a ßo pſchewidźecź njeda, hdy ßo rjad ßuchich lĕtow ſapoczńje.

S horow. S lĕtuſchimi žnjemi ßmy jara ſpokojom. Bóh luby Knjes je bohacźe ßwoje dary wobradźił a ßmy je móhli pſchi dobrym wjedrje domoj khowacź. Sſtómy je jara wjele, tež ſorna ßu wulke a połne; jenož wowß je tam a ßem nĕſchto ſ mokrotu cźerpik, tola mało. Sſyna ßmy telko mĕli, kaž porĕdko, a njepſchińdźe pſchemokre wjedro, ſmĕjemy tež rjanu wotawu. Tež ſ bĕrnami ßmy ſpokojom, je jich jenož mało khorych. Ssadowe žně ßu ßrĕnje; wina je jara wjele, tola, jeli cźopłe wjedro njepſchińdźe, drje njedoſrawi.

S Wjeleczina. Na tudomne zyrkwinſke ſchulſke mĕſto bu wot zyrkwinſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejerſtwa jenohłóßnje jako zyrkwinſki wuczeŕ wuſwoleny knjes Kurt Hanka, kiž je nĕtkole ſ druhim wuczerjom w Hodźiju.

Se Sſeho Komorowa. 18. ſańdźeneho mĕßaza popołdnju ſtaj dwaj mužſkaj pola Sdźarka w Kalawſkim wokrjeßu krawza Markwirtha ſ Warmbrunna ſkónzowałoj, ſkónzowanemu pjenjeſy rubikoj, kotrychž wſchak wjele pſchi ßebi njemĕjeſche, jemu wuſchi wotrĕſałoj a jemu ſuby wubikoj. Temu, ſchtóž mordarjow doßahnje, kralowſke ſtatne rĕczniſtwo w Khoczebuſu 200 mk. myta lubjeſche. 2. ſeptembra wjeczor w Wußokej pola Wĕtoſchowa bundaka ſajachu, kotryž hižo tydźeń w tamniſchej wokolnoſczi po proſcheń khodźeſche. Dokelž je bundak w wokolnoſczi Sdźarka pſchebywał, hdyž je ßo mordarſtwo ſtało, a dokelž tež nĕſchtožkuli druhe na to pokaſuje, ſo je bundak ßobu krawza ſkónzował, ßu jeho ſwjaſaneho k nam do jaſtwa pſchiwjedli; pſchetož prĕnje pſchepytowanje ma ßo na tudomnym kralowſtim hamtſkim ßudniſtwje ſtacź.

S Worliz pola Sslepeho. Tudy je ßo wutoru 9. ſeptembra pſches njewuſchne hrajkanje ſ tſĕlbu cźłowſke žiwjenje ſaniczko. Bur Nowuſch mĕjeſche w khĕži natykanu tſĕlbu wißajo. Jeho bratr, ſchulſki hólczez, tſĕlbu tam wuhladawſchi, ju ſe ſcźĕny wſa, ſo by ßebi ju ſ dźĕcźazej wcźipnoſczu wobhladował a ſ njej hrajkał. Njedaloko njeho w tym ßamym cźaßu ßłużobna holza Marja Kowaliz butru dźĕkaſche. Na dobo ſakußnu. S tſĕlby bĕ ßo kulka wutſĕlika a holzu do ſchije trjechika. Holza k ſemi padnuwſchi ſa nĕkotre mjeńſchiny wudycha. Wobžaromny njeſbožowny podawk je ſ nowym warnowanjom ſa wobßedźerjow tſĕlbow. Njech tola kóždy, kiž ma tajke ſtraſchne wĕzy doma, je derje khowa a ſ nimi lohkomyßlnje njewobkhadźa.

S Khoczebuſa. Hroſne mordarſtwo je ßo wóndano na pucźu mjes Trjebejzami w tudomnym wokrjeßu a Kólſkom w Gubinſkim wokrjeßu ſtało. W korczmje w Trjebejzach ßo dwaj mužej ſ Kólſka ßedźo rosrĕczowaſchtaj. Dokelž pak ßo pſchi tym ſwadźiſchtaj, jedyn ſ njeju, kiž mĕjeſche jene ßwojich 5 dźĕczi, ßnano 13 lĕt ſtaru holczku, pſchi ßebi, ſtaże a ßo na pucź domoj naſtaji. Wón hiſchcźe daloko njebĕ, dha jeho pſchecźiwnik ſa nim pſchińdźe a jeho wot ſady ſ nožom ſakło; ſkónzowany na ßwoje dźĕczo padźe. Cźĕło ßu do Trjebejz donjeßli; mordarja pak ßu ſajeli a do Gubina do jaſtwa dowjedli.

Přilopk.

* Njedźelu w nozy ßu w Bertsdorfje pola Žitawy 20lĕtneho cźeladnika Kahlerta pſched hoſcźenzom „k jelenjej“ ſ wulkim nožom ſkónzowali. Mordař, ſ mjenom Kaufmann, je ſajaty a ſtatnemu rĕcźnikej pſchepodaty.

* Wutoru popołdnju ßu w Zehrenje pola Miſchna mandźelſku ßadnika Kuntzy w Kuntzez domje ſe ßekeru abo podobnym tupym inſtrumentom ſaraſyli. Mordař je ßo potom do pulta dobył, tola pjenjes tam namakał njeje. Na dźĕkacźerja Hausdorfa w Miſchnom tukaju, ſo je mordarſtwo ſkucźił, a ßu jeho teho dla ſajeli. Kuntzowa mandźelſka bĕ, hdyž ßu ju ſkónzowali, ßama doma. Jejny muž a jejna dźowka bĕſchtaj wutoru pſchipołdnju do Brokwiz woteſchłoj, ſo byſchtaj tam ßad ſchcźipakoj. Hdyž ßo Kuntza wutoru wjeczor domoj wróczi, khĕžu ſamknjenu namaka. Mĕnjo, ſo je jeho žona ſa nim do Brokwiz ſchła a ſo jeho ßnadź w Miſchnom ſetkała njeje, ßo wón do Brokwiz ſaßo wróczi a tam pſchenozowa. Ssrjedu rano ßwoju dźowku domoj póßła, tola ta hiſchcźe pſchezo durje ſawrjene namaka. Duž je wotewricź da. Saſtupiwſchi holza ßwoju macź w krwi płuwazu pſched pultom leżazu wuhlada. Pſchepytanje je wupokaſało, ſo ſtaj wutoru dwaj mužſkaj wokoło Kuntzez doma khodźiłoj. Jedyn ſ njeju je pjecza Hausdorf był. Hausdorf je hižo woſpjet khoſtany, na poßled dyrbjeſche w khoſtarni 6 lĕt wotßedźecź. Pſched mĕßazom bĕ ßo wón pola Kuntzy jako ßadſchcźipar pſchiſtajił a je tehdy woſpjet w Kuntzez domje pobył.

* Runje kaž pola Rieſy je Kóbjo tež dale k połnozy pola Torgawy haczenja na prawym brjoſy pſchedrĕło a kraj daloko powodźiło. Wulka liczba wßow je ßo tam póczrjeła. Scźĕhwki powodźenja ßo hakle ſpóſnacź dadźa, hdyž ßo woda ſbĕži. Bĕrny, zokorniza a rĕpa k pizy ßu ſkażene. Runje tak je ſ rjanymi žnjemi, do bróžnjow khowanymi. Daloko a ſchĕroko je widźecź, kak ſajmy po wodźe płowaju. W hródźach wjele ſkotu w wodźe ſteji, tu a tam ßu ſkót wyßoko ſwjaſali, ſo by ßo njetepił. Wjele ſkotu je tež kónz wſako. W Zſchakawje, Kreyſchawje, Eulenawje, Zwethawje a Roſenfeldźe je ßo wjele khĕžow ſaßypko, abo ßu bliſko k ſaßypnjenju.

* Wulka woda w Rheinje, Dunaju a Kóbju a jich póblanſkich rĕkach je ßo pomału ſbĕžała. Hakle nĕtko je ſapuſczenje pſchewidźecź, kotrež je wona naczińika. Mnohe ßwójby ßebi niczo hacź nahe žiwjenje wukhowali njejßu. Žołmy ßu domy wottorhałe, domjazu nadobu a draſtu wotnjeßłe. Hiſchcźe ßu tu a tam niżiny, kotrež ßo dalokim jĕſoram runaju, w kotrychž ßu zyłe wobßedźeńſtwa póczrjene. Wody drje bórſy ſaßo ſbĕhnu a wuſkhnu, tola naczinjena ſchkoda ßo tak bórſy njewotruna. Khudemu wobydlerſtwu nuſa, hłód a khoroſcźe hroża, a ſpĕſchna pomoz je nuſna, ſo bychu w powodźenych ſtronach ſtraſchne khoroſcźe njewubyriłe. — Wulka woda, kotraž je na Czechi njeßmĕrnje wulke hubjenſtwo pſchinjeßła, je tež w Sakſkej wſchĕ mĕſtna, pſchi Kóbju leżaze, powodźiła. Schandawa, Pirna, Königſtein, Draždźany a Miſchno ßu cźeżko ſ wulkej wodu cźerpiłe. Pſchi ßamym budźiſche tón ßamy dónt Schandawſki żelesniczny żelesny móſt potrjechił, kaž Prażſki Karlowy móſt. Hromady dołhich hrjadow, ſ Czech dele pſchipłuwazych, ßo pſchi ßrjedźnym moſtowym ſtołpje nakopichu a do njeho ſtorkajo jón wobſchkodźichu. Budźiſche-li woda hiſchcźe meter wyſche ſtupika, budźichu pſchipłuwaze hrjady żelesny móſt roſtołkke. Schandawa ßama bĕ do zyła powodźena. Pſches nĕkotre bróhi woda dwaj metraj wyßoka ſchucźeſche. W Draždźanach bĕ woda njedźelu rano w 4 hodźinach najwyſche ſtupika; wona tehdy 537 zentimetrow wyſche 0 ſtejeſche. Auguſtußowy móſt bĕchu hižo ßobotu popołdnju w 5 hodźinach ſa wobkhad ſawrjeli, dokelž bĕchu pjecza w jenym moſtowym ſtołpje wobſchkodźenja namakali. Móſt njeje tak twjerdźe twarjeny, kaž ßo to bycź ſda. Stołpy, na kotrychž wobłuki wotpocźuja, njejßu pſches zyłe kamjeńtne, ale ſnutſka ſ pjerſchczu wußypane. Marjiny a woßebje Albertſki móſt ſtaj wjele krucźiſchaj, na nimaj ßo tež wobkhad pſchetorhnuł njeje. Dróhi pſchi Kóbju bĕchu wſchĕ hłuboko powodźene, ßamo ßrjedź ſtarych Draždźanow, kaž w kralojanſkej bróſy, woda do pinzow ſtupaſche. W wjele dróhach ßo po cźołmach wożachu a po rĕblach ludźom do hornich ſchoßow żyrobu podawachu. Hiſchcźe bóle hacź Draždźany je Miſchno cźerpiło. Nimale zyłe mĕſto bĕ powodźene. Ssamo wyſcheleżaze haßy ßo wot powodźenja njepſchelutowachu. Pola Rieſy a Promnitz je Kóbjo haczenja na wjazy mĕſtnach pſchedrĕło a ßo woßebje na hona pola Promnitz wulako. Zyła ſtrona na prawym Kóbjowym brjoſy ſ Hrodźiſchcźa hacź do Langenberga, Zeithaina, Röderawa, Boberſena, Gohliſa, Lorenzkirchena a Kreinitza bĕ jedyn jĕſor, kotrehož woda bĕ ſ najmjeńſcha 3 metry hłuboka. Rycźerkubło Gohlis wo ßrjedź wody leżeſche; najeńkej ßu žołmy dwĕ wulkej pſcheńcznej fajmje po 80 kopach a wjele poßyczeneje wotawy wotnjeßłe. Wjeß Gröba po ßłowje w wodźe ſtejeſche. Wobkhad pĕſchi a po woſu bĕ njemóżny. Wożachu ßo tam po dwĕmaj cźołmomaj, na ſwjaſanych hrjadach, ſtwinych a khĕżnych durjach, dźĕżach atd. Dla ſcźĕhwkow powodźenja ßo runje w Gröbje boja. Strowotne wobſtejnoſcźe runje tam dobre njejßu, ſ najmjeńſcha ßo tam tyfus ſa zyłe lĕto ſhubił njeje. Wojazy, kotrymž bĕchu ßo w Gröbje ſa cźaß

manevrow kwartěry pschipokasake, žu žo do Riesy pschepokožili. Riesaski pschistaw bě polny wody, pschistawowe murje pod wodu stejachu a někotre želesniczne wosy jenož mały kusk s wody kukachu. W składžischczu sady pschistawa prózdne a polne petrolejowe žudy płowachu, a wulka hromada měchow žita je žo w wodze ponurika.

Kelko ludźi je s wulkej wodu žiwjenje shubiło, njeje hischcze snate. Powjedaju, so žu tu a tam ludźo, kotsiž žu se žołmow pschipkuwaze wěży wuczahali, pschi tym do wody panuli a žo tepili. Pola Tolkowitz pjatk dopołdnja wós s mlokom do njesboża pschińdze. Pohonc s powodzeneje dróhi do hłubiny saje, w kotrejž žo kóń tepi. Pohonczej žo poradźi, žmjerczi tepjenja wuczeknucz; žudobja s mlokom wotpkuwachu. Pola Wehlena stej k brjohej cźele dweju awstriskeju pioněrow pschipkuwakej, kotrejž k tym 19 mužom žkuschatej, kotsiž žu žo w Wołtawje pola Prahi tepili.

Wulke wjeżele je shudźiło, so je njedźelu popołdnju kral Albert powodzene Draždźanske dróhi wopytał. Wón, hdyž žo hodżesche, do khěžow stupi a žo na pschecźelniwe, dźělbjerjaze waschnje sa schkodu wobhonjesche, kotruž žu ludźo psches wodu poczerpili. Běsche hnujaze, widźecz, s kajkim wjeżelom kralowy wopyt pschijachu; njepschestawajo jemu žkawu wołachu a s woknow a durjow s rubischczami machajo jeho witachu. Wutoru je žebi kral tež w Schandawje a Pirnje sapuscźenja, wot powodzenja naczinjene, wobhladował. Wschudze žo wón s wulkim dźělbraczom napraschowasche a na sdźělenja s powodzenjom schkodowanych s najwjetschej kedźbnoscźu požkuchasche.

* W Barlinje běsche psched krótkim rěsnikej poš žlaknuł, kotrehož bě wón pschahał. W město jeho, so by jeho draczej pschepodał, jeho wón sarěsa a mjažo do kołbažow styka. Nětko je rěsnika wotroczk pscheradźił, kotrehož bě mischtr nabił.

* Ssobotu popołdnju wěsty S. w Barlinje se žwojej njewjestu k stawnikej pschipowjedanje skasacź dźěsche. Duzy domoj do korczmy sastupischtaj a žebi schkleńzu piwa porjedźicź daschtaj. Tam nawoženja pytnu, so jeho njewjesta někak spodźiwnje rěczi. Ssebi myšlo, so wona s wjeżokoscźu njewě, schto bledźicź, žo wón prózowasche, wo druhich wězach s njej rěczecź. Ale to niczo njepomhasche. Holza dale błudnischo rěczesche, wulkej woczi na druhich hoscźi wuwalejo, a žo s zykej schiju woschczěrjecź pocža. Nětko žo nawoženja bojecź pocža; dokelž jeho napominanja niczo njepomhachu, wón wós skasa a chzyshce s njewjestu domoj jěcź. Na jene dobo pak holza poskoczi, nawoženju w stronu žuže, s durjemi won a w jenym skoku k žwojej maczeri běžesche. Dó jstwy stupiwschi wona macź płaczo wokoło schije wsa, ju prosscho, so by ju wobarała pschecźiwo scherjenjam, kotrež sa njej cźerja. Macź njewjedźesche, schto dyrbi žebi myšlicź, doniž nawoženja njepschińdze a ji njedopowje, schto je žo stako. Widźo, so je holza rosum shubiła, po lěkarja póšłachu, kotryž holzu do hojerńje sa błudnych dowjescź da.

* Sańdźeny tydźeń je parschonski cźah na želesnizy s Czempina do Schrimma w Pósnańskej wós pschejěł. Dwaj cźowjeka na wosu buschtaj morjenaj, pohonc je žo franił. Lokomotiwa je žylnje wobschkodźena.

* Muž w Stetžschu běsche wulke samoženje namrěł. Njenadźite bohatstwo dostawschi wón kaž zybnjeny a pscheczinjerski bycź pocža. Jeho pschecźelstwo jeho pschecźinjerstwo samjesowacź pytasche, schtož jeho tak roshněwa, so wón njemdricź a wschitko rosbiwacź pocža. Duž dyrbjachu jeho sputacź a na poždledk do hojerńje sa wrótnych dacź.

* Sańdźeny tydźeń zyganjo, kotsiž psches kupjele Petersthal pschicźežechu, jenemu kupjelnemu hoscźej 9 lětne dźěczo rubichu. W kupjelach žo na žoże bórsy dohladachu, so je žo dźěczo shubiło. Po khwilu podarmo pytawschi žebi na zyganow myšlachu, kotsiž běchu psched krótkim w kupjelach pobyli; duž žo ruce sa nimi puschczichu, jich doscźežechu a jim dźěczo sažo wsachu. Zyganow žu w Oberkirchu do jastwa žadźili.

* Sso khwalo, kelko mozow ma, a woždebje žwoje krute suby wukhwalujo, samkał K. w Friedrichsbergu wóndano wjeczor pscheczíwo druhim hoscźom wobkrucźesche, so połny žud piwa (bertlik tuny) se subami wusběhnje. Duž połny žud piwa pschinjeżechu. Samkał žo se subami do khromy žudobja sakužnu a žud woprawdże wusběże. Lědma pak běsche žo poł srunał, žo jemu někotre suby wukamachu, a cźežki žud jemu na nohu padże, so žo wón wołajo dó jstwy wali. Dokelž tež skorżesche, so ma w belnim cźeleżnje wulku bolosc, po lěkarja póšłachu. Lóhkomyšlny cźłowjel běsche žebi belne cźeleżno straschnje sranił a mějesche prawu nohu smjecźenu; duž dyrbjachu jeho hnydom do hojerńje donjescź.

* Podobny podawk, kaž psched nješchto cźažom w Draždźanach, je žo psched krótkim w Karlsruhe stał. Tsjo jecźi, kotsiž na pschepytowanje žedźachu, běchu hromadże w jenej jastwowej komorzy, dokelž žo jastwo pschetwarjowasche. Woni žo srěczachu, so chzedźa jastwoweho wothladowarja skónzowacź, žo kluczow mozowacź, druhich jatych spuschczecź a cźeknucź. Duž do durjow klepachu, wodu žadajo. Wothladowař durje wotewri, a jedyn jaty s karanom dźěsche, jako by po wodu hicź chzył. Mjes tym žo jeho towarschej do wothladowarja daschtaj, jeho powalischtaj a chzyschtaj jeho sadajicź. Wón pak žo krucze wobarasche, straschneju pschecźiwnikow bórsy pschemó, ale pschi tym zyle woškabnu. Wschitzy tsjo žylnje krwawjachu. Jataj na to wothladowarja do khoda w druhim poskhodze samknuschtaj a sa towarschom dźěschtaj, kiž běsche mjes tym k wothladowarjowej žonje schoł; tam žebi klucze žadachu. Žona pak jim je njeda a žo wobarasche; duž ju jecźi dajicź pocžachu. Druha žónska, kotraž běsche ju wopytacź pschischła, se jstwy cźeknu a s wóknom won wo pomoz wołasche. Sastojnik, kotryž ju wušłyscha, rucze pólzajskich sastojnikow powoła, kotsiž w bliskoscźi pschebywachu; s telefonom druhich pólzajskich powołachu, kotsiž potom s jastwowym wothladowarjom sběrkarjow do rjeczasow sputachu. Jeneho druheho jateho běchu tucźi hižo s jastwa puschcźili.

* (Hobrski dom.) Tajki žo w Winskim pschedměscze Wiedenje nadeńdże. Wón 1500 stwow, 13 dworow a 13 skhodow licźi; wón hospoduje 2112 wožobow se wschěch worschtow wobydlerstwa. Dom ma žam sa žo žwojeho listonoscherja. Schto žo wscho wob lěto w tutym jenicźkim domje stanje!

* S morawskich pomjesnych stron žo wo žlědowazym podawku pische: Czeladnik Jank, rodźeny Hanák, žwojeho knjesa fararja na wosu po lěžu wjesesche. Ssrjedź lěža jimaj rubježnikaj pucź sastupischtaj a fararja nadpadżeschtaj. Jemu pjenjesy rubischtaj, jeho brastu seželěkaschtaj a jemu wschitko sebraschtaj, schtož mějesche pschi žebi. Hdyž běsche žo to stało, farak k nimaj dźesche: „Sdźerżtaj žebi, schtož staj mi sebrałoj, ale wo to waju proschu, — mojemu Jankej jowle mi pěknje kožu wuklepajtaj sa to, so mi pomhał njeje". Rubježnikaj žebi to dwójzy kasacź njedaschtaj a Janka klepacź poczeschtaj. Hdyž pak jeho jedyn s kschudom sa wucho morżnu, žo Jank na jeno dobo sruna, s kóždej ruku jeneho rubježnika sa krk hrabnu, jeju dajesche a na semju powali a jimaj wschitko sažo sebra, schtož běschtaj fararjej rubiłoj. Jeju pok morweju leżo wostajiwschi na wós skoczi a dale jědżesche. „Ale Janko", žo farař wopraschа, „psche cźo dha mi hnydom pomhał njeży?" — „Kaž wam to je, knjeże. Pola mje dołho traje, prjedy hacź žo shrěju. Ale kaž mje tón njeplech s kschudom sa wucho dyri, žo wjazy sdźerżecź njemóżach; a potom scże widźał, schto je žo stako."

* W pschistawje La Pallice pola Rochella, kotryž hakle žu psched krótkim dotwarili, chzychu wóndano sbytki stareho hacźenja rostsělicź. K temu chzychu dwaj zentnarjej dynamita nałożicź, kotryž blisko pschistawa leżesche. Ale dźěkacźer žebi wokoło dynamita někak pschehlada, jena potrona rosbuchnu, a s dobom zyła hromada dynamita. Ssedmjo dźěkacźerjo buchu na kruchi rostorhani, žedmjo druhi žu s dźěła cźežzy, s dźěła lóhzy ranjeni.

* (Kurjoze wjeschowki.) Awstriska khěžorka, tak powjedaju jene jendźelske nowiny, wschědnje 30 hacź 40 turkowskich a ruskich zigaretow wukuri. Khrystina, schpaniska kralowa-knjeżerka, teho runja tobak jara lubuje. Wona wjele egiptowskich zigaretow pschetrjeba a niczo jejnemu žynkej, makemu kralej Alfonsej, wjetsche wjeżele njeczini, hacź hdyž jemu macź dowoli, so žmě sapalku sapalicź a jej zigaretu w hubje sażehlicź.

* Wo sajimawym podawku žo s jeneje wžy w južnej Ruskej pische. W tamnischim lěžu pastyr stadło wjeżneho skotu pażesche. Po lěžu khodźo wón žaneje bróńje pschi žebi njemějesche, khiba žwój kschud. Na jene dobo mjedwědź na njeho pschicźěri, bariza s dwěmaj młodymaj. Swěrisko jeho powali, jeho kužacź a wot njeho torhacź pocža. Kruch dale žo cźělz pażesche. Widźo a žyschо, w kajkim strasche pastyr je, cźělz na mjedwědża pschicźěri. Noweho, žylnischeho pschecźiwnika wohladawschi mjedwědź pastyrja puschcźi a žo na cźělza wobrocźi, kotryž pak jeho tak s rohomaj powita, so žo mjedwědź do cźekanja da, a młodaj sa nim. Sso wot stróżelow trochu shrabawschi a mějo wulku bolosc žo pastyr někak dó wžy dobra, s wotkelž jeho do žužodneje wžy do hojerńje dowjesechu, hdyž žo jeho rany hoja. Mjedwědź běsche jemu kruch kože s włožami s hkowy sedrěł, jeho do khribjeta ranił a jemu cźasc mjaża s cźeka wutorhnuł.

* W rumunskim měscze Braila žo sańdźeny tydźeń zusy muž s powětrowym ballonon pokasowasche, kotryž žo s horzym powětrom pjelnjesche. Ssrjedu běsche rjany dźeń; duž bě žo popołdnju wulka žyła ludu w korczmje pschi Dunaju seschła, hdyž mějesche žo ballon na sahrodże puschcźicź. Czołmika, kajkiž žo hewak k ballonej pschi-

wjasuje, zusy njemějesche; wón ßo ßam ſ postromkami k ballonowym ßyczam pschiwjasa. Hdyž chzychu ballon runje puschczicz, ßo zusy dohlada, so ßo jeho ballon pali, a wokasche, so jón puschczicz njedyrbja. Dokelž pak jara hubjenje rumunski rěczješche, jemu wopak frosumichu, mějo sa to, so dyrbja puschczicz. Njewurjeknicze spěschnje ballon hnydom 400 meterow wyßoko slecza, so běsche po zyłym měsczе widzecz; płomjo dale móznischo ßapasche; ſ wulkeho dźela spaleny, ballon skónczńje padacz pocza. Łóhki wětřik jón na rěku czerjesche. Njesbožowny muž ſ zyłej mozu sa postromki torhasche a sa ßyczе czahasche a chzysche do rěki skoczicz. Někotre sta czołmow a łódźow na to městno khwatachu, hdźež ßebi myßlachu, so do wody panje. Ale podarmo. Wón ßnano 20 meterow ſ tamneho boka brjoha na hoku semju padże a ſ rosbitymi stawami mormy leżo wosta. Lědma tři łóhcze dale ßynowe kopjeno na łuzy leżesche.

* Na praschenje, hdże skoto wostawa, kelkoż ßo kóżde lěto telko se semje kopa, je wuczeny Franzowsa statistiszy wobliczik, so amerikanszy subjazy lěkarjo ßami k wupjelnjenju wukażenych subow wobhydlerjow Połnózneje Ameriki wob lěto ßnano 16 zentnarjow skota trjebaju. To je sa dwaj millionaj markow skota, schtoż semrjeczi ſ wjetscha ßobu do rowa bjeru. Je-li so 300 lět tak dale dże, budże na pohrjebnischczach Połnózneje Ameriki sa 600 millionow markow skota sahrjebaneho, to je telko, kelkoż maju nětkle w Ssewjero-Amerikanskich Sjenoczenych Krajach se skota bitych pjenjes.

* W měsczе K., kotrež na brjosy jěsora leži, je błědowaze wosjewjenje pschibite: „Hdyž żónska do wody panje, a něchtó chze ju won wuczahnucz, tón njech ju sa drastu pschimnje, a niz sa włoßy, dokelž je ßo pokasało, so tón, schtóż chze żónsku sa włoßy ſ wody wuczahnucz, ſ wjetscha jenoż włoßy won wuczehnje."

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź, ½9 hodźin němske prědowanje a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Pschi zyrkwinych durjach budża ßo dary sa khudych sběracz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** August Emil, Jana Augusta Bjedricha, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst Pawoł, Handrija Nowaka, cżeladnika w Scżijezach, ß. — Martha Lejna, njemandź. dź. w Jenkezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Max Bernhard, Ambrosa Sturma, dźełaczerja w Wulkim Debßezach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 6. septembra: Madlena rodź. Schołczig, njebo Jana Sarjenka, żiwnoscżerja w Dźěżnikezach, sawostajena wudowa, 80 lět 8 měßazow. — 9. Jan Bohuwěr Wiczas, pocżahowar sczinowych stolow pod hrodom, 65 lět 3 měßazy 3 dny.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2487 měchow.	W Budyschinje 6. septembra 1890				W Lubiju 11. septembra 1890			
	wot		hacz		wot		hacz	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	9	71	10	—	9	53	9	85
" . . . . . żołta	9	18	9	56	9	12	9	41
Rožka	8	31	8	63	8	—	8	38
Jeczmjeń	7	14	7	71	7	—	7	50
Wowß	6	20	6	60	6	40	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	1	90	2	20	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 " . . .	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	9	—	13	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	3	—	2	20	2	70
Sslóma . . 600 " . . .	18	—	22	—	16	—	21	—
Prožata 651 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 56 np. hacz 10 hr. — np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 35 np. hacz 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 31 np. hacz 8 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 36 np. hacz 7 hr. 44 np.; wowß wot 6 hr. — np. hacz 6 hr. 40 np.

Drażdżanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. drużiny 70—73 mk., 2. drużiny 64—68, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. drużiny 60—65 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. septembra: Rjane.

Albin Schirmer w Budyschinje

pschedawarnja pschikupnych hnojow

porucża **ßyru** a **parjenu koscżinu**, sa kotrejež **hódnoscż** a **njefalschowanoscż** ßo rukuje, po najtunischich płaczisnach, woßebje też jako **najwubjernischu** ßwoju

njewuklijenu normalnu koscżinu

(ruski wudźěłk), kotraż je ßo pschi wjelekróczným pschepytanju jako **najlěpscha** a **najczistsczischa koscżina** spósnała.

Teho runja mam wschě druhe pschikupne hnoje: jako **Amoniak superfosfat, ßyry norwegski rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfski peruski guano I a II, chiliski salpeter, schwablokißaky amoniak** atd. jenoż w najlěpschich kajkoscżach stajnje na składze.

S dobom k wjedżenju dawam, so je mój **skład na tudomnym tworowym dwórnischczu** (pódla wuskładźischcża ßłomy) wot nětka hacż kónz wußywneho cżaßa teho runja wotewrjeny, tak so móże ßo tam w kóżdym cżaßu wotwoscyc.

Na ßerbskej haßy **Meblowy magazin** Na ßerbskej haßy
czisło 16. **Augusta Jannascha** czisło 16.

porucża ßwój skład meblow wscheje drużiny, woprawdźitych a molowanych, **sofy** a **stoły** w wulkim wubjerku po najnižschich płaczisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dla pschedacża jeneje fabriki ßym wulku dźělbu tworow po jara tunjej płaczisnje kupił. Duż mózu pschedawacz:

5/4 **köprowy luster Ia**, stary łóhcż po 32 np., kiż hewak płaczi 45 np.,

dwójzy schěroki hładki a ßmużkaty, stary łóhcż po 57 np., kiż hewak płaczi 75 np.,

kreton, ßylnonicżaty katun, stary łóhcż po 20 np., kiż hewak płaczi 30 np.,

poßleschczowe zychi, prawje 6/4 schěroke, stary łóhcż po 25 np., kiż hewak płaczi 28 np.,

schtepowane zychi, stary łóhcż po 33 np., kiż hewak płaczi 40 np.,

módrocżischcż Ia, stary łóhcż po 22 np., kiż hewak płaczi 30 np.,

słotocżischcż Ia, stary łóhcż po 30 np., kiż hewak płaczi 40 np.,

wolmjana tkanina, 6/4 schěroka k ßuknjam, stary łóhcż po 27 np., kiż hewak płaczi 35 np.,

7/4 schěroke, 7/4 dołhe hotowe schite, czistopłatowe **schórzuchi** po 1 mk., kiż hewak płacża 1 mk. 30 np.

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßołotwi a k kładżenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschczate limonady** a **mineralne wody** porucża

Hornjołużiska tłóczernja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnjej bohatej haßy 3.

Jabluka

móża też tschaßene bycz, tola srake, kupujetaj wot sapoczatka septembra po najwyschschich płaczisnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke
hornjołużiska tłóczernja ßadu
w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 3.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Khěža na pschedań.

W Banezach pola Njeßwaczidła je khěža se ſahrodu cžißko 15a dla dżělenja herbſtwa na pſchedań. Dalſche je pola wjeßneho rychtarja tam ſhonicź.

W Wadezach je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cžißko 17, ſ 200 dawſkimi jenoſcżemi, 1800 talerjemi wopalneje kaßy, 2 maßiwnymaj twarjenjomaj a 15 kórzami leżomnoſcże, ſ najrjeńſchimi ſtejatymi žnjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola kublerja **O. Cżemjery** (Zimmer) w Kotwaſy.

Proßata na pſchedań.

Mkode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach.**

6 wulkich **wolijowych ßudow,** k juchowym ßudam ßo hodźazych, runje tak derje ſdżeržana **ſchatowa róla** je na pſchedań na ſwonkownej lawſkej dróſy 5.

Wulke

cżehnite harmoniki

ma na pſchedań po ßměſchnje tunich płaczišnach

Rich. Pötschke,
ſpeditěr na hłownym torhoſchczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdróżſchich drużinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Cżiſty palenz

jenotliwje a w picżelach, kaž tež wſchě dobre drużiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucża tyßaz po 20 mk. a dróżſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcże 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

40 millijonow 758 tyßaz 238 ſchěßnakow 42 krajz.

Woheń=, ſchkleńzu=, transport= a žiwjenje=ſawěſczenje.

Poliży ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow porucża ßo jako agent:

hamtſki ſkotolěkaŕ **Ernſt Walther** w Budyſchinje.

Wodnjepſchepuſchczaty mas na ſtupnje a ſchkórnje,
kožane ſchórzuchi kóždeje drużiny,
dobre **ſchkórnjaze póduſche**
kaž wſchu **ſchewſku potrjebu** porucża tunjo

Reinhold Gierisch,
pſchedawarńja koże pſchi mjaßowych jědkach 4.

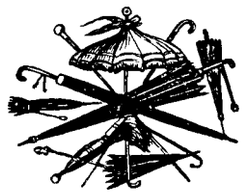

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dżěkane
porucża po tunich płaczišnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
pſchedeſchczńikaŕ pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedżenje a **poczeßnjenje** je w mojej dżěkarni tunjo.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Moja pſchedawarńja ſtarych wežow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowſkej haßy cžißko 6 byka, namaka ßo wot nětka na

mniſchej haßy cžißko 7, rózk jerjoweje haßy (ſtary ſeminar) po 1 ſkhodże.

Dobre wežy wſcheje drużiny kupuju a pſchedawam a ſprawne poßkuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhod na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładże, piwalzy ßadża a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicża, kłócża, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtłóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löſſler,** pruhowany hojeŕ.

Woſſewjenje.

Cżeſczenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym w Budyſchinje na **ſwonkownej lawſkej dróſy cžißko 36** po 1 ſkhodże pódla hoſcżenza k półměßazej

fotografowarńju

po wunamakanjach nowſcheho cżaßa pſchiprawjenu, wotewrik. Fotografuju pſchi kóždym wjedrje, dokelž mój apparat pſchi kóždym wjedrje jenak derje dżěła. Sa trajnoſcź dżěła ßo rukuje. Na żadanje tež na wßy fotografowacź pſchińdu a pſchi tym wyſchſche płaczišny njeżadam.

Proſcho, ſo by ßo moja fotografowarńja pilnje wužiwała, poruczam ßo ſ poczeſczowanjom

Jan Jyrch, rodź. Sserb.

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcżach a po najtuniſchich płaczišnach porucża

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Rajß

rjany, wulkoſornaty, punt po 14 np.,

rózynki

wulke, ßłódke jahodki, punt po 26 np.
ßu doſtacź w wupſchedawanju

Paula Giebnera
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczanſkeje haptyki.

Mydło,
ſoda,
ſchterku,
ßwěžy
dobre a tunje
ma na pſchedań

Moritz Lehmann
6 na bohatej dróſy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedżbne cžinimoj a je porucżamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnaŕ po 15 mk., jako něſchto jara tunje porucża

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macża,** ſo by **njehniło,** porucża

Gustav Poser.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo cžerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poruczataj

bratraj Měrſchej
w ſkotej hwěżdże.

Mohornski strowotny balsam,

schkleńza po 50 np., pschi 12 schkleńzach pschipóßkanje darmo.

Wuspytany domjazy ßrědk ſ wuspěschnym nakoženjom ſnutskownje pschi: **żołdkowym ſpinje, njemóznoſczi, bjesappetitnoſczi, bolośczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pschе **drjenje,** na **rany, ſczischczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdźity dostacź pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakſkej.

Mydło

do hoſpodarſtwa, jara spore a derje myjaze, porucza tunjo

Moritz Lehmann
pódla pósta 6 na bohatej haßy 6.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Ssuſcheny polcź

porucza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.
jara wulke
porucza

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoſchczu 8.

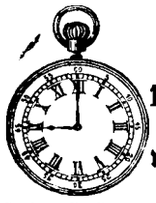

A. Mager

czaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11,
Wulki ſkład
wſchěch druźinow
czaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczźiny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Hódna pilna holza ßo k 1. oktobrej pyta pſchi zyrkwinym měſcze 1 (pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi).

Sběrarjo běrnow ßo pſchi wyßokej mſdźe pytaju na knjeźim dworje w **Wrěſynje** pola Hucźiny. Po żadanju ßo mſda kóżdy wjeczor wuplaczźi.

Sserbſke wokrjeßne towaŕſtwo Budyſkeho provinzialneho towaŕſtwa ſa ſnutskowne miśionſtwo ßwjeczźi ßwój **ſětuſchi ßwjedźeń**

ßrjedu 17. ſeptembra
w Hucźinjanſkim Bożim domje.

Sserbſke ßwjedźeńſke prědowanje je knjes farar dr. phil. **Renč** Wjeleczańſki, němſke knjes farar **Krügaŕ** Porſchiſki pſchecźelnje pſchijaŕ. Pódla nju budźa tež hiſchcze wo wſchelakich dźěłach na polu ſnutskowneho miśionſtwa ſe ßerbſkim kaž němſkim jaſykom ſ woktarja rěczeć kk. duchowni lic. theol. **Jmiſch** Hodźijſki, **Kubiza** Bukeczańſki a **Mróſak** Hrodźiſchczańſki.

W 2 hodźinomaj ſpočźatk ßerbſkeje, w 4 hodźinach němſkeje Boźeje ßkužby.

Pſchecźelow Bożeho kraleſtwa, woßebje ſnutskowneho miśionſtwa, na tutón ßwjedźeń najwutrobniſcho pſcheproſchuje

Farar **H. Matek.**

Poboczne towaŕſtwo ßerbſkich burow w Radworju ſměje jutſje **njedźelu 14. ſeptembra** popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu dla ſkaſanja **hnojow, ßymjenjow** a **wotrubow.**

Pſchedßydſtwo.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Symſki ſemeſter ßo **póndźelu 20. oktobra t. l.** ſapoczńje. Pſchipowjedźenje wucźomzow pſchijima a na wſchě praſchenja wukaſuje

direktor **J. B. Brugger.**

Meble

w wulkim wubjerku porucza tunjo

meblowy magazin ſjenoczenych blidaŕſkich miſchtrow
na bohatej dróſy cźo. 14.

K ſpěſchnemu roſpſchedaczu po tunich płaczźiſnach ßym pſchedewſak dźěłbu **czehnitych harmonikow, mužaze ſymſke mězy** w wulkim wubjerku, něktore **ſtare** a **nowe mužaze ſymſke ſwjerſchniki, czorny kožuch, ſchpihele** a **hródźne katarnje.**

J. Bächmann, awkzionator
na mniſchej haßy czißko 7 na rózku jerjoweje haßy po 1 ſkhodźe.

Sofy, matrazy, tež ſ **ložom,** porucza tunjo
T. Albert na hornczeŕſkej haßy 13.

Hamburgſko-amerikanſke paketoſeſdne akzijowe towaŕſtwo.

Expreßna
a póſtſka parokłódźna jěſba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijeſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Wutrobny dźak.

Sa mnohe wopokaſma luboſcze a dźěłbracźa, kotrež ßu ßo nam pſchi ſemrjeczu a khowanju naſcheho lubowaneho mandźelſkeho, nana, bratra, pſchichodneho nana a dźěda, wumjeńkarja a rentiera

Jana Auguſta Kſchiżana
w Prěczezach

dostałe, kaž tež knjeſej fararjej lic. theol. **Jmiſchej** a knjeſej kapłanej **Kſchiżanej** w Hodźiju ſa troſchtowaze a posběhowaze wotproſchenje a czělnu rěcź najwutrobniſchi dźak praja

hłuboko ſrudźeni ſawoſtajeni.

Dwě czíſtej żónſkej k wunoſchenju zakty pyta **Jan Hajnza,** pjekaŕſki miſchtr w Baczonju.

Młoda holza do lohkeho domjazeho dźěła ßo pyta k 1. oktobrej na ſwonkownej lawſkej dróſy 5.

Sserbſka ßkużobna holza ßo do ßerbſkeho farſkeho doma pyta. Dalſche je ſhonicź w redakziji „Sserbſkich Nowin".

Wotroczźkow, dźowki, dźěłaczźerſke ßwójby hnydom a k nowemu létu pyta pſchiſtajaza żona **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12.

Młynſkich pohonczźow, wotroczźkow, rólnych pohonczźow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczźerſke ßwójby, dźowki a hródźne dźowki pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Schewſkeho pomoznika, ßrěnjeho dźěłaczźerja, pyta

Jan Schneider
na Hoſchiz haßy 24.

Palma měra

na row
czeßneje młodeje holzy **Auguſty, Handrija Wjatzki** w Rakezach dźowki,
wumrje 25. auguſta 1890.

Runjeź róże rjenje kczéja,
Tola bórſy ſwjadneja,
Jeli wětry na nje duja
A ßo pſches nje wotlemja,
Człowjek tón jim runa ßo,
Hdyż we młodych létach jo.
Tak tež człowjek rjenje kczéje,
Rjany we młodoſczi je,
Hróſbna ßmjercź pak ßo jom' ßměje
A joh' bórſy poßnycze,
Rjanoſcź jeho wußlecze,
Do rowa joh' dowjedźe.
Bjes ßmilnoſcze je ßmjercź ſaßy
Poßykła tu towaŕſchku
W kczéwje rjanoſcze a kraßy,
Młodu holzu luboſnu,
Kiž po dléſchej khoroſczi
Tam nětk dźeſche k wěcznoſczi.
Tam jej napſchecźiwo dźěchu
Bratr a ßotſje wjeßeli,
Prjedy njej' tam dóſchli běchu
Nětko pſched pjecź létami,
Rjenje ju tam witachu,
K Jeſußej ju wjedźechu.
Starſchej, wulku ſrudźbu macze,
Ssotra a tež bratſja wſchě,
Nětko pak ſ tym troſchtom dźicze,
Hdyż je wam tu jara ſlě,
So je nětko rjeniſcha
Jeſußowa njewjeſta.
W njebju wjeßeli ßo rjenje
Tam pſchi ſtole jehnjecza,
Nima żanu żałoſcź żenje
A tež żane boloſcza,
Tam je wěcźny ſbóżny cźaß,
Jehnjecźowy ßwjaty kwaß.
Jeje cźěło w khłódnym rowje
Spi we měrje, w pokoju,
Junu Bóh po ßwojim ßłowje
Wubudźi ju k żiwjenju
A ju cźěło njeßmjertne
Kraßniſche ſaß' woblecze.
Starſchej, bratſja, ßotra nětko
Srudźbow wſchěch ßo woſtajcze,
A ßej wopomńcze to wſchitko,
So tam wy tež dóńdźecze,
Tam wſchěch ſaßo widźicze,
S nimi Boha khwalicze.

S luboſcze poßwjeczźiła

Lejna Wagnerez ſ Bohowa
pſches Ernſta Helaßa.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 20. septembra 1890.** **Lětnik 49.**

Sſrjedu, dźeń 1. oktobra t. l.,

ſměje ßo w **Lauez hôtelu** w **Budyſchinje** wulki a pyſchny

ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń.

Spěwacź budźe ßo pod wjedźenjom k. kantora **K. A. Kozora „Naſyma“**, lyriſki spěw wot k. fararja **H. Sejlerja**, do hudźby ſeſtajany wot K. A. Kozora.

Konzert ſapočnje ßo **wječor w 7 hodźinach.** Cźišłowane ſaſtupne billety I. klaßy po 1 hriwnje, teho runja tajke II. klaßy po 75 np., njecźišłowane pak po 50 np., kaž też tekſtowe knižki ſe ßerbſkim a němſkim tekſtom ßu pola k. pſchekupza **Mjerwy** na mjaßnym torhoſchcźu, kaž też poſdźiſcho pſchi kaßy, w **6 hodźinach** wotewrjenej, doſtacź.

Po konzercźe ſměje ßo **ßwjedźeńſka hoſcźina** a po tej ßamej **pyſchny bal.** Hoſcźinſki kouvert budźe 1,50 hr. płacźicź. Liczba jědźnych kouvertow ma ßo, je-li něſkak móžno, najpoſdźiſcho hač do 1. oktobra popołdnju w 4 hodź. w wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ ſkaſacź. Komuſch na tym leži, pſchi hoſcźinje dobre město doſtacź, njech ßebi jědźny kouvert někotre dny prjedy kupi.

Sswjedźeńſki wubjerk.

☛ Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chcedźa ſa nje na **4. ſchtwórtlěto 1890** do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa **1 mk.**, ſ pſchinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póſtach **1 mk. 25 np.**, ſ pſchinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. W ſchleſynſkim hrodźe Rohnſtocku ſtaj němſki a awſtriſki khěžor ßrjedu ſkhadźowanku mělkoj. Prěni naſtork pſchikhada awſtriſkeho khěžora do pruſkeje Schleſynſkeje ßu drje manevry byłe, kotrež ßo tam nětkole wotbywaju. Tola to njebě jenož wopyt na manevry. Khěžor Franz Joſef je hiſchcźe druhe wotpohladanje měł, hacź maneverſkim ſwucźowanjam wojakow ßwojeho ſwjaſkarja pſchihladowacź. W jeho pſchewodźe bě jeho miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, hrabja Kalnoki, runjež kaž němſkeho khěžora khěžorſtwowy kanzler Caprivi pſchewodźeſche. Pſchitomnoſcź wobeju wodźazeju miniſtrow njeby trěbna była, hdy by ßo pſchi Rohnſtockſkej ſkhadźowanzy jenož wo wopyt pſchecźelſtwa a niz wo politiſke wuradźenja jednało. Sſo ßamo roſumi, ſo wo tychle jednanjach niczo do ſjawnoſcźe njepſchińdźe. Měnjenje, ſo ſtaj wobaj wjerchaj wo tym radu ſkładowałoj, kak móhł ßo europiſki měr dale ſdźerżecź, je drje k wěrje podobne. Tak jara hacź pak ßo też Němſka a Awſtriſka prózujetej, měr ſakhowacź, nadźija dźeń a bóle ßo ſhubjuje, ſo ßo wobſtejaze politiſke róſnoſcźe bjes europiſkimi ſtatami na měrniwe waſchnje wurunacź hodźa. By-li temu tak było, njeby trjeba było, ſo by jedyn kraj pſchemo druheho ßo na wójnu hotował a ßo ludam njeſnjeßne a pſchezo bóle roſcźaze wopory na pjenjeſach a krwi nakładowałe. Cźežkoty, kotrež dyrbja ludy dla ſakhowanja měra w tu khwilu njeſcź, ßu tak wulke, ſo praſchenje blisko leži, hacź by wójna hórſche njedobre było, hacź wobrónjeny měr, kiž najlěpſche mozy ludow ſežerje a je w jich hoſpodarſkim roswiczu ſadźerżuje. Kajkiżkuli wupucź ſtaj khěžoraj namakałoj, jene je wěſte, ſo ßo ſa wójnu roſßudźiłoj njeſtaj. Němſki khěžor, tak wjele hacź też wojerſtwo lubuje, je wjerch měra. Skutki jeho dotalneho knježenja ſa to ßwědcza, ſo njeje ſa wójnſkej ßławu łakomny; ßwoje wulkotne ſozialne nadawki, kotrež je ßebi jako ſaměr knježenja ſtajił, móže jenož w měrje do ſkutka ſtajicź. Duž budźe wón měr ſdźerżecź pytacź, ſchtožkuli też płacźi. S tym ßamym měrniwym ſmyßlenjom je też khěžor Franz Joſef napjelnjeny. Saměr němſko-awſtriſkeho ſwjaſka je dźě ſdźerżenje měra, a hdyž je ßo tutón ſwjaſk pſchi Rohnſtockſkej ſkhadźowanzy ſ nowa poßylnił a wobkrucźił, je ßo też móžnoſcź wudyrjenja wójny wotſtorcźiła.

— Jeho Majeſtoſcź kral Albert je ßo ßrjedu na manevry do Schleſynſkeje podał.

— Sozialdemokratiſka ſhromadźiſna w Barlinje, w kotrejž napominachu, ſo bychu ſozialdemokratojo ſ zyrkwje wuſtupili, je njewoczakany kónz měła. Najprjedy někotſi rěcźnizy ſa a pſchecźiwo wězy rěcźachu. Jedyn ſozialdemokrat ßo wuſna, ſo ſozialdemokratam lóhko njebudźe, lud zyrkwi wotzuſobnicź, dokelž ma zyrkej w ludu twjerdy ſakoŕk. Wulki njeměr bjes ſozialdemokratami naſta, hdyž ßo na to jedyn kandidat theologije, wěſty Regeli, k rěcźi pſchipowjedźi. Tutón praji: „Nochcźu dołhu rěcź dźerżecź, też niz na wſcho wotmolwicź, ſchtož je ßo tu rěcźało, k temu ßym hiſchcźe pſchemłody a njenawjedźity. Ssym hakle někotre dny w Barlinje. W dołhej rěcźi pſchednoſcherja njejßym ßłyſchał, ſo by wón do ſtawiſnow kſcheſcźijanſtwa ſaſchoł. Hdy budźiſche ßo pſchednoſcher do tychle ſtawiſnow ponurił, budźiſche ſpóſnał, ſo ſdźěłanoſcź nihdźe wjetſcha njeje, hacź tam, hdźež kſcheſcźijanſtwo knježi. Pola kſcheſcźijanow je ſdźěłanoſcź, niz pola njewěrjazych. Je ßo prajiło, ſo bibliſka wucźba njepózcźiwoſcź ſpě-

chuje. Wyßokostejaze woßoby ßu ßo pschimake, ſ kotrymiž ßo nadźijomnje hiſchcże ſesnaju (dwórki prědar Stöcker). Ssu dha wſchitzy bjes wami tak cźiſcźi w nastupanju pózcźiwoſcże? Ssu to waſchi wjedniźy? Dopomnicże ßo na to, ſchto wſcho ßo wo waſchich wjednikach w ſjawnoſcźi powjeda. Mjenujcże mi tſi hrónczka ſ biblije, kotrež bychu njepózcźiże byke! Mjenujcże pak mi też tſjóch „póhanow", kotrychž pózcźiwoſcź móhka kſcheſcźijanam ſ dobrym pſchikkadom bycź. Hdyž ßebi myßlicże, ſo zyrkwi klubu cźinicże, hdyž ſ njeje wuſtupicże, měnju ja, ſo ſcże jej ſ tym k woli. Hdyž ßo wy ſjenocźicże, potom ßo kſcheſcźijenjo cźim twjerdſcho ſjenocza k ßkowu naſcheho ſbóžnika Jeſom Khryſta." Pſchi poßlednich ßkowach ſozialdemokratojo tak wótſje harowacź a rejicź poczachu, ſo pſchitomny polizajſki lieutenant ſhromadźiſnu rospuſchcźi. Na dróſy chzychu ßo rosnjemdrjeni ſozialdemokratojo do khróbkeho mkodźenza dacź, tola jeho pſcheczeljo jeho wobſtupichu, ſo mózeſche njeſranjeny ßwojim njepſcheczelam wucźekknucź.

— W němſkim wójſku ßo Bohu dźakowano ſ rědka ſtawa, ſo wojazy ßwojim pſchedſtajenym poßkuſchnoſcź ſapowjedźa. Hdyž pak ßo ras něhdże ſpjeczowanje pokaſa, ßo wone hnydom ſe ßurowym khoſtanjom podtkócźi. Pola aktivnych wojakow drje ßo pſcheſtupjenje pſcheczíwo poßkuſchnoſcźi ſkoro ženje njenadeńdże, ßmy to hacź dotal jenoź pola reſerviſtow namakali. Tucźi ßo cźaſto ſ aktivneje ßkužby ſtupiwſchi ſ jědom ſozialdemokratiſkich błudnoſczow nakaſycź dadźa a chzedźa ßo, hdyž ßo do wójſka ſaßo ſwokaju, ſe ßwojim ſozialdemokratiſkim ſmyßlenjom wupjeracź. Tak je tele dny w 78. (narańſcho-friſynſkim) regimencże było. Hejtman bě w manevrach na dnju wotpocźinka pſchikaſał, ſo dyrbja ßo reſerviſtojo dla wobhladanja ſchkórnjow ſeſtupacź. Wóßomnaczo ſ nich wuwoſtachu, prajiwſchi, „ſo jim to trjeba njeje". Woßmjoch najhórſchich ſpjeczowakow hnydom wotwjedźechu, druſy ßu po ſkónczenju manevrow ßwoje khoſtanje naſtupili, kotrež wot 3 hacź do 8 lět doßaha. Bjes khoſtanymi ßu tſjo ſ Hamburga, w kotrychž draſcże ſozialiſtiſke pißma namakachu. Jedyn ſ Hamburgſkich ſjawnje praji, hdyž ßo jeho ſa tym praſchachu, ſo je ſozialdemokrat.

Schwajzarſka. Schwajzarſka ſ wjazorych ſtatow abo kantonow wobſteji. W jenym tychle kantonow, w Teſſinſkim, je 11. ſeptembra revoluzija była. Liberalna ſtrona je ſ mozu klerikalne knjeżerſtwo powrócźiła. Pſchi tym ßu jeneho klerikalneho ſaſtojnika ſatſělili. S pſchicźinu revoluzije je było, ſo ßo klerikalne knjeżerſtwo pſcheczíwjeſche, wuſtawu porjedźicź. Hdyž dyrbi ßo wuſtawa pſcheměnicź, je trěbne, ſo ßo 7000 wólbokmanych wobhdlerjow ſa to wupraji. Liberalni běchu 10,099 hłoßow ſa to ſwjedli. Knjeżerſtwo dyrbjeſche ßo nětko w běhu jeneho měßaza, hacź do 7. ſeptembra, lud praſchecź, hacź ßebi pſcheměnjenje żada. Knjeżerſtwo pak ßo ſ tym dlijeſche, ßo bojo, ſo wothłoßowanje pſcheczíwo njemu wupanje. Wone wudawaſche, ſo ßo pſchi ſběranju hłoßow po prawdże měko njeje. Jenoź 3000 hłoßow je ßo wot liberalnych wotedało, 2000 pak wot bundakow, 1000 je ßo wot wukrajanow nabrało a 1000 ßo na mjena ſemrjetych ſapißało. Knjeżerſtwo ßebi ſapißy wothłoßowarjow wot gmejnſkich radow żadaſche, ſo móhło podpißma pruhowacź a te, kotrež běchu ßo bjes prawa wotedake, wußmuſchknucź. To pak ßo hacź do 7. ſeptembra dokonjecź njemóżeſche, a tak bě też njemóżne, ludowe wothłoßowanje wotbywacź. Móżno drje je, ſo ßu ßebi liberalni pſchi ſběranju hłoßow wſchelake jebanſtwa dopuſchcźili, tola woni to prějachu a ßo rosßudźichu, ſ naßylnoſcźu pſchewjeſcź, ſchtoż po ſakońſkim puczu dozpicź njemóżachu. Skradźu ßo wobróniwſchi woni 11. ſeptembra we wſchěch měſtach ßobuſtawy klerikalneje wyſchnoſcże ſajachu a nowe nakhwilne knjeżerſtwo poſtajichu. Liberalne ſpſchißahanſtwo klerikalnych doſpołnje pſcheßkapi, tak ſo ßo nihdże wobaracź njemóżachu. Tola ſběžkarſzy liberalni ßo dołho ßwojeho dobycża wjeßelicź njemóżachu. Swjaſkowa raba w Bernje ſwjaſkoweho komißara ſ bataillonom wojakow do Teſſina póßła, ſo by tam liberalne knjeżerſtwo roswjaſał a knjeżerſtwowe dźěła tak dołho wjedł, doniž ſaßo ſakońſke knjeżerſtwo njewobſteji. Swjaſkowemu komißarej njeje cźežko było, ßwój nawdawk dozpicź. Měſto wocźakaneho ſpjeczowanja ßo jemu a jeho wojakam pſcheczelne powitanje doſta. W teſſinſkim hłownym měſcże jeho liberalni ſ hudźbu powitachu a wojakow ſpěwajo do měſta pſchewodźachu. Liberalni ßo ſ hołej nadźiju noſchachu, ſo ſwjaſkowy komißar revoluzionarne knjeżerſtwo pſchipósnaje. To ßo wſchak ſtało njeje. Tutón je ßo pſchikaſow ſwjaſkoweje rady dżerżo liberalnemu knjejſtwu hnydom kónz ſcźiniť. Hacź je cźaß njemerow w Teſſinje nětko nimo, dyrbi ßo hakle wotcźakacź. Pſchiwißowarjo prjedawſcheho klerikalneho knjeżerſtwa ßu ßo ſe ſtracha, do kotrehoż bě jich njewotcźakana revoluzija ſtajiła, bjes tym ſaßo ſhrabali. 500 wobrónjenych ſ nich je żeleſnizu, ſ Bellinzony do Locarna wjedźazu, wobßadźiło. Schtó móhł rjez, kak budźa ßo wězy w Teſſinje dale pleſcź.

Franzowſka. Pſchi manevrach franzoweſkeho wójſka je ßo lětßa ſ wjetſcha bjeskurny pólver nawożowak. Jaßny powětr poßlednich dnjow bě jara pſchihódny ſa ſpósnacże ſkutkowanja noweho pólvra. Kura njebě widźecź, ßamo hdyž zyke kompagnije a bataillony ſ tſělbu tſělachu. Hdyž běchu wojazy derje krycźi, bě njemóżno, ſtronu mjenowacź, ſ kotrejež tſělachu. Wobhonjenje wo njepſcheczelowym ſtejniſchczu a jeho ßylnoſcźi ßo ſ tym jara poczeži. Wjazy krócź ßo teho dla wjetſche wotdźělenja pěſchkow a jěſdnych wot njepſcheczela pſchekwapichu a ſajachu. Pſchi tſělanju ſ kanonow ßkaby kur naſta. Wot barby wokolneje krajiny wotwißowaſche, hacź bě wón bóle abo mjenje widźecź. Dokelž pak je płomjo, pſchi wutſělenju naſtawaze, ſpósnacź, ßo měſtno wutſěla potajicź njeda. Wot wſchitkich generalow, kotříž běchu pſchi manevrje pſchitomni, ßo wusběhowaſche, ſo dyrbi ßo pſchi nakoženju bjeskurneho pólvra wot wjednikow wjazy ſymnokrejnoſcże a wobhladnoſcże, wot wojakow wjazy khróbkoſcże a poßkuſchnoſcże żadacź. Draſta franzowſkich wojakow budże bórſy pſcheměnjenja trěbna, dokelž je ßo pſchi nětczíſchich manevrach ſ nowa wupokaſało, ſo je cźerwjena barba kholowow ſa jich noſcherjow jara ſtraſchna; wona ßo na wulke dalokoſcże, woßebje wot ſeleneho pola, jaßnje wotſběhuje.

— Sſo hańbujo, ßo Franzowſojo nětko wuſnawaju, ſo ßu ßo wot ßlěpzowſkeho ßlěpza ſa nóß wodźicź dali, hdyž ßu ſelharnym lubjenjam bywſcheho generala Boulangera wěrili. Boulanger njepréje, ſo je wójwodzy de Uzès 3 milijony frankow wuklukał, tola chze ßwoje wobſchudźenſtwo porjeńſchicź, wudawajzy, ſo je wójwodka tehdy jeho lubka była. Parižſke nowiny „Figaro" na to Boulangerej pißaju: „Hdy bychu njewěrne wudawanja, kotrež ßebi Boulanger pſcheczíwo wójwodzy de Uzès dowoluje, wěrne byke, by ßo wón tola wuſnał, ſo je ßłaboſcź knjenje wuwużitkował, ſo by jej 3 milijony wuliſchczíł. A to ßo wot njeho zyle ſ měrom wupraji, kaž wěz, kiž ßo ßama reſumi. Myßlimy ßebi Franzowſku w rukomaj tehole dyrdombejnika a jeho hłódneho pſchiwißa! Bychmy ßo San Salvador abo Guatemala nětko ſtali. Republikanſkemu knjeżerſtwu a jeho miniſtram móżemy wſchelake porokowacź, ale ſawěſcże, dyrbimy ßo jim dźakowacź, ſo ßu ßo pſcheczíwo ludowemu běhej poſtajili a Boulangerej prozeß cźinili. W prozeßu bě wjele njeſmyßlow, tola ſ zyka bě wobras, kiž prozeß wo generalu Boulangerje poda, ſprawny. Ssmy ßo nětko wo tym pſcheßwědczili."

— Hižo wot někotrych lět ßmy ſwuczeni, ſo ßo franzowſzy a ruſzy offizěrojo ſbratruja a ßo pſchi ßwjedźeńſkich hoſcźinach ßkawja a ßebi ßwěrnoſcź pſchißahuja. Tajke podeńdźenja drje dalſcheje politiſkeje ważnoſcże nimaju, wone pak nam pſchezo wobſtejaze politiſke położenje w wěrnym ßwětle pokaſuja. Pſchi wobſamknjenju manevrow wóßomnateho armeekorpſa ßu ßebi franzowſzy a ruſzy offizěrojo ſ nowa ßwěrnoſcź ſa pſchipad wójny ſalubili. Něhduſchi franzowſki wójnſki miniſter, general Ferron, pſchi hoſcźinje pſchitomnemu ruſkemu hejtmanej Chabalowej pſchipitk ſe ſcźěhowazymi ßkowami wunjeße: „Myßlu ßebi, ſo móże ruſki lud ßkowo ‚koalition' (němſko-awſtriſki-italſki ſwjaſk) bjes roshorjenja ßłyſchecź; pſchetoż wón ma w ßwojim njepſchirunjanomnym wójſku najwěſcźiſchi ßrědk, kóždy ſwjaſk rostorhnucź. Je-li ſo jena wójna njedoßaha, by Ruſka na wjazore cźahnuła a ſkónczńje dobyła. Wupijmy na bratrowſke wójſko, na ruſke!" Hejtman Chabalow wotmolwjejo pſcheczelne cźucźa ruſkeho wójſka ſa franzowſke wobkrucźeſche a potom po ruſkim waſchnju ßwoju ſchkleńzu roskama.

Jendźelſka. Sda ßo, ſo je ßo duch njepoßkuſchnoſcże a ſpjecźiwoſcże do jendźelſkeho wójſka hłuboko ſażrał. W poßlednim cźaßu ßu w wſchelakich regimentach njepoßkuſchnych wojakow kruże khoſtali, tola wocźakane dobre ſcźěhwki kruteho ſakrocźenja hiſchcże widźecź njejßu. Njedawno ßo wojazy regimenta w Corku ſapowjedźichu, na pſchikaſy ßwojich offizěrow poßkuchacź. Regiment ßo w paradże poſtaji, a wußud wójnſkeho ßuda pſcheczíwo 5 wojakam ßo pſched frontu cźitaſche. Tſjo ſaßudźeni wojazy na to ßwoju cźapku k ſemi cźißnuchu a ßo ſapowjedźichu, ßebi ju ſaßo na hłowu ſtajicź, doniž jich ſ pſchedtyknjenym bajonetom k temu njenuſowachu. Na to ßebi cźapku wopak ſtajichu a ßo na offizěrow woſchcźerjachu. Niz wjele lěpje hacź ſ proſtymi wojakami też ſ offizěrami a wojerſkimi ſaſtojnikami njeſteji. W Chatamje ßu njedawno někotrych wyſchſchich ſaſtojnikow a telegrafiſtow ſajeli, dokelž ßu jenemu zuſemu knjeżerſtwu ważne wojerſke potajnſtwa pſcheradźili. Chatam je ważny wójnſki pſchiſtaw, pſchi wuliwje rěki Themſy leżazy. S nim ßo pſchikhad do Londona wobknježi.

Portugalſka. Lětſtotetki dołho je Jendźelſka Portugalſku k temu

wuźiwaka, so by Schpaniskej knejstwo na morju wutorhka. Nětko Jendźelska žłužbu Portugalskeje s njedźakom wotpłaćži. Portugalske knježerstwo je, dokelž s móznej Jendźelskej wójnu wjesć njemóže, do teho swolicź dyrbjako, so žo Jendźelska wulkeho dźěła portugalskich kolonijow w Afriziy mozuje. Pschećiwo tutemu hanibnemu a Portugalskej schkódnemu wuźinjenju pak je žo portugalski lud sběhnuł. Ludowe cźrjódy pscheđ ministerstwo pschićežechu a s revoluziju hrožachu, je-li so žo wuźinjenje s Jendźelskej njesaćižnje. Ministerstwo dyrbjesche wotstupicź. S tym je tež jendźelsko-portugalske wuźinjenje rostorhnjene. Republikanska strona składnosć wuwuźiwajo lud tež pschećiwo kralej schćuwa. Kralowe stejischćo sda žo pohrožene bycź.

Ružowska. Sa poślednje wulke manevry ruskeho wójska pola Luzka je žo woźebje želesniza s Kiwerzow do Luzka twarika. Tale želesniza je žo wot dweju želesničneju bataillonow, hromadźe 30 offizěrow a 1400 wojakow, sa 18 dnjow shotowika. Wona je dwě mili dołha a s městnami psches tonidła a bahnischća wjedźe. K twarej je žo 65,000 rublow pschetrjebało. Pornjo wudawkam sa manevry je pak tale suma jara žnadna. Sa manevry je žo pjeća schěsć milionow rublow wudało. Hacź runje je hižo dźěl wójska wotcźahnuł, je w Luzku a wokolnych městaćkach wulka drohota.

Krótke wjeźele, dołha cźwila.

(Pokraćowanje a skónćenje.)

K prawizy pschi drósy žo hrožo a cźemny Königstein do hwězdneje nozy posběhowasche, a pod nim žo běła žmuha Łobja syboleschе. Pscheradnik žebi na to njemyślesche, so na Königsteinje něhdy žwój row namaka; w jeho duschi žo jeniczka myšl a jeniczke žadanje horjesche, so by žo jemu radźiko cźeknucź. Menzel sbožownje hacź do Prahi pschińdźe. Tam pak jeho ruka sprawnosće dóńdźe. Jeho sajachu a do Brna dowjedźechu, hdźež w jastwje wosta, doniž žo wójna s Hubertusburgskim měrom njeskónći, na cžož pscheradnika na Königstein dowjedźechu.

Hdyž běsche Menzel cźeknuł, dwórski tepjer Knot prěni krócź do žwojeho pschichodneho žynoweho bydła pschińdźe. K žwojej dźowzy a jeje dźěćźom, kotrež na pschemo žałosćachu a płakachu, wón dźesche: „Wy ke mnje cźehnjecźe a budźecźe so mnu jěsćź, schtož mam. Doža hacź budźe nam wschěm. Menzel žo mje hańbowasche a mje saprěwasche. Nětko móhł ja runje tak s nim cźinicź. Bohu dźakowano, ja žym jenož jedyn s najnišich dwórskich žłužobnikow, ale sprawny muž. Khléb, kotryž wam poskicźam, žo s pscheradu pjekł njeje, ale sprózniwa ruka je žebi jón saślužiła. Wy pak, dźěćźi, budźecźe pěkne a žwěrne a wumyjcźe s tym hańbu, kotraž psches wascheho nanowy hrěch na waschim mjenje wotpocźuje.

* * *

A schto běsche žo s Jurjom mjes tym stało?

„Luba macźi", wón domoj pišasche, „njepschecźel je s kraja, a wschitkón strach je žo minuł. Duž budźecźe tak dobra a pschinjesćźe, schtož žym wam na khowanje dał, drastu, teżak a kłobuk mojeho něhduscheho knjesa pokkownika, do města a k žwojemu bratrej, wot kotrehož wscho dalsche shonicźe. Wasch poślušchny žyn Jurij."

A Mjetlerjowa cźinjesche, kaž běsche jej žyn pišał. W Draždźanach ju jeje bratr Schubert do wulkeho domu na Morizowej drósy pschewodźesche, hdźež wona s nim po schěrokim skhodźe horje dźěsche a do jeneje jstwy w prěnim poskhodźe sastupi. Tam ju jeje Jurij wočakowasche a powita; wón pak we wojerskej drascźe ani w žukni dwórskich portechaisy-noscherjow njebě, ale běsche žłužobnisku drastu wobleczeny, kotraž bě bohacźe se žlěbornymi khromami wobschita. Mjes tym so žo Mjetlerjowa wulzy nad tym dźiwasche, Jurjowy furěr s jenymi durjemi won pschińdźe a žonu pscheczelnje witasche. Wón běsche w židźanym županje a saźo kulojty kaž něhdy.

„Njejsćźe mi žaneho twarožka žobu pschinjeźka?" žo wón žmějo woprascha. „Wasche twarožki mi hischcźe dźenža žkodźa, hdyž na nje spominam, a tež wasch spory cźorny khléb, a wascha rjana žołta butra."

„Pžej skubano!" žo njemało dźiwajo Mjetlerjowa praji, „waž nihdy saźo spósnała njebudźech. Je dha furěr tajke žmjercź wulke swěrjo, so móžecźe žebi tajkile drohi kabat kupicź? A takle scźe žo saźo wujědł! Wojerski cźorny khléb dyrbi tola prawje žytny bycź."

„Luba žona", pokkownik snapscheczíwi, „wěcźnje tola furěr njewostanjesch, a wójna ma s najmjeńscha to dobre, so cźe bórsy powyscha. To móžecźe tež na žwojim Jurju jowle widźecź; tón wjazy wschědny wojak njeje, ale nětko woźobny komorny žłužobnik. Wy scźe drastu nascheho něhduscheho pokkownika žobu pschinjeźka? Dajcźe jow! Chzu hladacź, kak mi steji. Ale drasta drje budźe jara wužmahnjena a wot molow sežrana."

„Ně, ně!" Mjetlerjowa wotmolwi. „Ja žym ju pilnje klepała a na žłónzo powschała. Hlejcźe, kak rjana hischcźe je."

„Pój, Jurjo!" pokkownik rjeknu, „a pomhaj mi žo swoblekacź". Mužskaj do druheje jstwy woteńdźeschtaj.

Sa khwilu Jurij žwoju macź nuts sawoła. Wó jstwě jej tołsty pokkownik napscheczo pschińdźe, žwoju drastu wobleczeny, kotraž pschiplaznjena na nim žedźesche, w kłobuku, s teżakom a schćerkotazymaj wotrohomaj na wulkimaj schkórnjomaj, na wutrobnje s kschižomaj dweju rjadow.

„Lubju žo wam tajkile, macźi?" žo pokkownik žmějo woprascha.

„Dundyr tola!" žona sawoła, „tudy prawje widźisch, so žuknja muža cźini. Wy macźe woprawdźe napohlad, kaž woźobny knjes a woprawdźity pokkownik."

„A to hnadny knjes tež je", Jurij wurasy. „Njejsćźe dha to hischcźe pytka? Pruskich dla dyrbjesche tehdom njepósnaty wostacź. A nětko budźecźe žo rjenje mjersacź, so scźe tehdy tak hrosnje na hnadneho knjesa pokkownika žantorika a žwarika. Nětko hladajcźe, so wam to woda."

„Ach ty mój knježe!" žmjercź nastróžana žona žałosćesche, „schto žym se žwojej khuposću sworała? Kak dyrbju to saźo sarunacź? Ach, mój hnadny knjes pokkowniko, —"

„Směrom!" tutón dźesche. „Stary, wobužny pokkownik w lěžnej schkałobje pola Struppena sahrjebany leži. Druhi a lěpschi je sa to stanuł, kotryž chze saźo sarunacź, schtož je stary sawinował. Wón budźe se žwojim wumožerjom, waschim žynom, kotryž je žwój poźleni dórtk khléba s nim dźělił, tež žwój poźleni dórtk dźělicź a žo tež po žwojej žmjercźi sa njeho staracź. Wy scźe mje hospodliwje pod žwój kryw pschijała a mje hospodowała, runjež jeno jako furěr k wam pschińdźech. Tež to wam njesabudu; sa to žym wam wasche wótre rěcźe, kotrež je stary sahrjebany pokkownik žnano saźłužił był, wodał a sabył. Jowle masch dźeźacź toleŕ, Jurjo; sa to žebi se žwojej macźerju, žwojim wujom a žwojimi něhduschimi towarschemi, dwórskimi portechaisy-noscherjemi, wjeźele scźiń. Dźenža cźe wjazy njetrjebam. Wbožemje!"

Tsjo sbožowni dźěchu, a bórsy na to běsche niska khěžka dwórskich portechaisy-noscherjow pokna wjeźela, a jeje wobydlerjo jedyn pschemo druheho tołsteho pokkownika žławjachu, kotremuž něhdy nichtó s nich dobry był njebě.

* * *

Schtyrzecźi lět běsche žo wot spocźatka žydomlětneje wójny minuło; sa tónle dołhi cźaž běchu dwórski tepjer Knot, dwórski portechaisy-noscheŕ Schubert, tołsty pokkownik, a na pośledk tež Jurjowa macź semrěli. Jurij Mjetleŕ měrne a derje žo płacźaze sastojnstwo twjerdźiniskeho wachtmischtra na Königsteinje sastawasche, běsche nětko schćećdźeźat lět stary a mějesche duschnu žonu a poradźene dźěćźi, wot kotrychž tři najmłódsche hischcźe w starschifkim domje bydlachu. Jedyn dźeń w meji lěta 1796 pscheđ samknjenymi wrotami twjerdźiny wós sasta; w wosu žydom woźobow žedźesche, kotreż chzychu nuts puschcźene bycź.

„Knjeni tajna kralowska sekretarowa Menzelowa se žwojimi tsjómi dźěćźimi a tsjómi pschichodnymi dźěćźimi!" wojak, kiž pscheđ wrotami strażowasche, na skaku horje sawoła, hdźež druhi wojak na straži stejesche, kotryž powjescź dale praji.

„Ssmědźa nuts!" žo sa khwilu s wyšokosćе dele sawoła, a cźeźke želesne saźuwaki wrotow žo wotžunuchu. Schtyri žónske a tsjo mužzy w žarowanskej drascźe s wosa slěschu, kotryž pschi wrotach stejo wosta, a pěschi s wrotami nuts dźěchu. Tam jim wachtmischtr Mjetleŕ napscheczo pschińdźe a jich do jeneje jastwoweje komorki dowjedźe, hdźež žrjedźa wotewrjeny kaschcź bjese wscheje pychi na marach stejesche. W kaschcźu cźěło žydomdźeźatlětneho Bjedricha Wylema Menzela leżesche, kotryž se stuknjenymaj rukomaj a krucźe saćinjenymaj wočomaj w žwojim poźlenim ložu wotpočowasche. Haj, sawěrno wotpočowasche! Pschetož blědožołte a jenož hischcźe s kožu pocźehnjene wobliczo žaneje bolosćе njepscheradźesche. Spore, schědźiwe włoźy hłowu, wyšoke cźoło a spanjenej spani pokrywachu. Žaneje žylsy njeronjo a mjelczo Menzelowe dźěćźi a pschichodne dźěćźi wokoło kaschcźa stejachu. Dźěćźi žo jenož někak hischcźe domnichu, so semrěty luboscźiwy, staroscźiwy nan był njebě, ale so běsche jich macź někotru sakražnu bolosćiwu žylsu na njeho wupłakała. Pschichodne dźěćźi pak žwojeho pschichodneho nana ani snałe, ani wohladałe njeběchu. A žane s nich žo ženje sjawnje s tym njepokhwali, so wot pscheradnika Menzela wotkhadźa, ale wschitke to staroscźiwje samjelczachu; duž je žo stało, so dźenža nichtó wjazy

njewě, schtó wote wschěch tych, kotsiž ßo Menzel mjenuja, je potomnik tamneho krajneho pscheradnika. Jeho mjeno a skutk pak w stawisnach napißanaj stejitaj a ßo k jeho trajazej hańbje też ženje s nich njewumasataj. Sa prósne wießele, kotrež bě ßo bórsy minuło, běsche Menzel jenicžzy na Königsteinje tsiatsizeczi lět dołho w czežkim jastwje pokuczik, kotrež běchu jemu, starzej, hakle poßleni czaß s tym połóżili, so běchu jemu czežke rjeczasy a puta wotewsali, jemu lěpschu jědź dawali a jemu dowolili, so ßmědźesche ßo krótki czaß wukhodźowacź. Ale njeje dha wjele ludźi, runja Menzelej, kotsiž ßebi sa krótke czaßne žiwjenje połne czělneho wießela wěczne satamanje wuměnjeja?

Jenož Menzelowa wótsje płakacź pocza, ßwojeho mandźelskeho, kiž běsche ju jako młody a rjany muž wopuschczik, jako sesłhnjeneho starza saßo wohladawschi, kotryž ßam na ßo wjazy podobny njebě. Wona ßo pschewinucź njemóżesche, so by jeho módrej, łodojtej hubje na poßlenje wboženje koschika. Jenož jeho symneju, stłknjeneju rukow ßo wona s rukomaj dótknu, płaczo prajizy: „Ja ßym czi woda. Njech czi też wschehomikoscziwy Bóh woda!“

Nětko kaschczowe wěko pschiklepachu. Schesczo wojazy s twjerdźisny kaschcź na ramjo wsachu a jón won njeßechu. Wudowa se ßwojimi ßwósbnymi sa kaschczom dźěsche, a też Jurij Mjetleŕ se ßwojej ßwójbu ßo jim pschisamknu. S dołheho wieczora pod Königsteinom je małe pohrjebnischczo, hdźež semrětych wobydlerjow twjerdźisny do kłóbneje semje khowaju. Tam ßo pschewodźenje poda. Tam Menzelowe stawy wotpoczuja, ale žadyn kamjeń ani kschiž jeho row njewosnamjenja. Czichi wótczenasch wuspěwawschi ßo Menzelowi sawostajeni wotßalichu, ßo na ßwój wós seßydachu a ßo do Draždźan wróczichu.

Jurij Mjetleŕ hłuboko hnuty a na sańdźene czaßy spominajo sa wosom hladasche, doniž ßo tutón w dalokim dole Łóbja njeshubi, na kotrehož najswonkownischej khromje ßo Draždźanske wěže k módremu njebju posběhuja. Wón běsche sbožowny a ßo se ßwojimi lubymi do ßwojeho czicheho, měrneho bydła wróczi.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dźeń prěnjeho oktobra ßo bliži, a s nim wulki ßerbski spěwanski ßwjedźeń. Nasche spěwanske ßwjedźenje ßu pschezo woprawdźity ßwjedźeń sa zyły ßerbski lud byłe, móhł rjez shromadna kermuscha, na kotruž ßo wschitzy ßwěrni ßynojo a wschitke ßwěrne dźowki wulkeje ßwójby skhadźuja, kotraž ßo ßerbski lud mjenuje. Zyroba, kotraž ßo nam tam poskiczuje, je duchowna zyroba, a wokschewjenje — duchowne wokschewjenje. Nasche spěwanske ßwjedźenje ßu woprawdźe ßerbske ßwjedźenje; pschetož, schtož ßo nam tam poskicza, je duchowny wupkód ßerbskeho pěßnjerja, do hudźby sestajany wot ßerbskeho hudźbnika. Nasch Sejleŕ je zyle ßerbski pěßnjeŕ, wjele bóle ßerbski, hacž je na pschikład Göthe němski baßnik, abo Shakespeare jendźelski. Pschetož Göthe a też Shakespeare staj kosmopolitiskaj pěßnjerjej, schtož ßo wo Sejlerju prajicź njehodźi. Ně, nasch Sejleŕ je tak rjez spezifiszy „ßerbski“ pěßnjeŕ. Schtož czi w Sejlerjowych spißach napschecžo stupa, je ßamo Sserbowstwo; kraj a lud, kotryž s nich spósnawasch, je ßerbski kraj a ßerbski lud; wołoby, kotrež w jeho baßnjach wustupuja, ßu Sserbjo, kajzyž my ßmy, a kajzyž naß žiwi wobdawaju; jich waschnja a poczinanja ßu waschnja a poczinanja, kotrež mózesch w Sserbach wschędnje wobkedźbowacź; jich rěcź je rěcź ßerbskeho burskeho cłowjeka, druhdy idealisirowana, ale niz pscheměnjena; radoscze, kotrež czi se Sejlerjowych pěßnjow napschecžo klincza, ßu radoscze ßerbskeho luda, a horjo, kotrež s nich ßłyschisch, je horjo ßerbskeho luda; s jenym ßkowom: Sejlerjowe spißy ßu wobras ßerbskeho žiwjenja, wothłóß ßerbskeho narodneho ducha. A so je nasch Sejleŕ tajkile zyle ßerbski pěßnjeŕ, runje w tym ßo potajnoscź khowa, so je wón skubkowaŕ a wucžeŕ ßwojeho luda, kajkiž lěpschi bycź njemóże. Njech ßy ty sdźěkany abo wucženy cłowjek, abo njech ßy prosty muž s jaßnym rosumom a czuczliwej wutrobu: hdyž ßebi Sejlerjowe spißy do rukow wosmjesch abo hdyž je czitacź ßłyschisch, dha ßo czi duscha rosjaßni, a wutroba ßo czi sahori. Tajki baßnik, kajkiž nam nasch Sejleŕ je, ßo ludej jenož jedyn narodźi. Khiba, so ßo dołhe czaßy minu, a so lud na zyle hinaschi skhodźenk kultury stupi, dha je móżno, so druheho tajkeho spłodźi. A nasch lud ßebi ßwojich wulkich mužow ważicź wě. Teho dla też ßu nasche wulke ßerbske spěwanske ßwjedźenje, na kotrychž ßo nam shromadny wupkód Sejlerjoweho pěßnjerstwa a Kozoroweho hudźbneho genija poskicza, žiwy dźakny pomnik jenemu — a wießoke czestne pschipósnacze druhemu; teho dla ßu pschezo tak bohacze wopytane, so bóle wopytane bycź njemóża. Kajka hudźba „Nasymy“ je, kotraž budże ßo lětßa prěni krócź spěwacź, njewěmy; ale to wěmy, so ßo kóżdy mischtr skerje wudospołnja. Duž ßměmy ßo na to spuschczecź, so ßo „Nasyma“ Kozorowym prjedawschim kompozizijam hódnje pschisamknje, a so nam też lětuschi spěwanski ßwjedźeń tajke radostne wokschewjenje poskiczi, kaž prjedawsche spěwanske ßwjedźenje. W kóżdym nastupanju ßo wschitko pschihotuje, a ßo žana próza njelutuje, so by ßo spěwanski ßwjedźeń prawje derje radźił. Najwjetscheje prózy ma bjes dwěla knjes — wón mjenowany bycź nocze —, kotryž hižo wjele njedźel dołho s njeßebiczнej woporniwosczu spěwarki a spěwarjow wuwuczuje. Kelko prózy ßebi tole dźěło žada, kóżdy shóda, hdyž pscheradźimy, so je knježnow spěwarkow psches połsta, a spěwarjow wjazy hacž sto. Też spěwarki a spěwarjo wjele czaßa a prózy na dobry skutk wopruja. Sawěscze budże ßerbski lud njeßebiczну prózu wschitkich wobdźělenych s tym mytowacź, so ßo prawje bohacze na spěwanski ßwjedźeń seńdże, s czimž hakle k temu dopomha, so ßo ßwjedźeń dospołnje poradźi, a so budże ßo też wo wulkim ßerbskim spěwanskim ßwjedźenju 1. oktobra 1890 runja jeho prjedownikam prajicź móz, so je na jenej s najrjeńschich stronow ßerbskich stawisnow sapißany.

J. B. Š.

— Měßacznika „Łužica“ je czißło 9. (september 1890) wuschło. Wobßah: Sonettaj Jakuba Čišinskeho. — Łšs šumi. (Hońtwjeńska legenda.) Spisał Wladimir Korolenko. Přełożił Adolf Sommer. (Pokračowanje.) — Stara dróha. Za Łužicu spisał Jenč-Drježdźanski. Za Łužicu přełożił E. M. — Sydomnata hłowna skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodosće. Jakub Šewčik, hł. st. Serb. Stud. Młod. — Žiwjenje a skutki Kukečanow. (Druhi rjad směškow z luda.) — Poł sta drobničkow. I. połojca. Mrowjan. — Dodawki k drobnostkam wo H. Zejlerju. K. A. Kocor. — Handrija Zejlerjowe posudźenje paedagogiskeho přednoška wučerja Kulmana, spisane a přednošane w jenej wučeŕskej konferency wokoło l. 1850.

S Budeschez. Sańdźenu njedźelu je ßo żelesniza, s Budeschez do Kumwałda wjedźaza, ßwjedźeńszy wotewriła.

S Porschiz. Lětßa powschitkownje ratarjo na to skorża, so je mało běrnow narostło. Ssu pak tola też strony, hdźež ßu ßo běrny poradźiłe. Tak je tu na pschikład knjes Marczink na ßwojim polu pod jenym jenicžkim pjeńkom 78 běrnow wukopał. S wjetscha drje běchu wone małe, tola běchu bjes nimi też někotre pjasczе wulke. — Njedawno ßo w Serb. Now. pißasche, so je jedyn sahrobnik w Budyschinje w ßwojej sahrodze sapoczatk septembra mejske bruki nadeschoł. Też pola naß ßu wóndano tsi mejske bruki na polu wuworali. Wjedrawustojni tehdy s teho wěschczachu, so hischcze rjane płónczne dny w nasymje dostanjemy. Tole wěschczenje je ßo, kaž ßmy w běhu sańdźeneho tydźenja widźeli, jako wěrne wupokasało.

S Delnjeje Hórki. Schtwórtk tydźenja popołdnju bě ßydomlětna dźowka tudomneho kublerja Lejnerta hußy na hußaze pastwischcza, pola tak mjenowaneho krutwjazeho mosta leżaze, dowjedka. Wjeczor pó czmje hußy ßame bjes holzy domoj pschińdźechu. Holzynej starschej hnydom sa ßwojim dźěsczom hladacź dźěschtaj, ßo bojo, so je jemu něschto swadźiło. Tola hacžrunje hacž do hłubokeje nozy pytaschtaj, njemóżeschtaj holczku namakacź. Hakle pjatk popołdnju ju w Sprewi niže krutwjazeho mosta pod jenym kerkom tepjenu nadeńdźechu. Kak je ßo stało, so je ßo holczka tepiła, njeje hischcze wujaßnjene. Měnja, so je hußy s wody wuhnacź chzyła, a so je ßo w kótleschczu, kiž ma nahły spad, do hłubiny ßunuła a tam ßmjercź namakała.

S Hucžiny, 17. sept. Dźenßnischi dźeń běsche sa naschu zyłu wołsadu dźeń wutrobneho sradowanja a bohateho wokschewjenja. Sserbske pobocžne towarstwo sa snutskowne mißionstwo mjenujizy w naschim Božim domje ßwój lětuschi ßwjedźeń ßwjecźesche. Pod wustojnym nawjedowanjom nascheho lubowaneho duchowneho k. farara Mateka běsche wołsada wscho móżne cźiniła, so byschtaj wjeß a zyrkej ßo ßwjedźeńsku pychu woblekloj. Popołdnju w 2 hodźinomaj ßo ßerbska Boża ßkužba sapocza. Do njeje cźah rjenje s wenzami wudebjenych schulskich dźěczi a młodych holzow do farskeho dwora po ßwjedźeńskich hosczi pschicźeże a potom psches rjane cźeßne wrota, pschi schuli stejaze, ßo do wupyscheneje zyrkwje poda. Wuhladachmy 17 duchownych a w jich ßrjedźisnje też k. schulskeho radźicźela dr. Wilda. Sserbske prědowanje k. farař dr. Rjencź s Wjeleczina dźeržesche. Na podkładku Japoscht. sk. 9, 36—42 sa thema postaji: Tabea stawaj: wubudźeński hłóß snutskowneho mißionstwa, kotryž morwych k žiwjenju sbudźuje, a nětko wukładowasche: 1. schtó ma ßo k žiwjenju sbudźicź, 2. kak ßo to stanje a 3. kajka móz a nadźija naß pschi tym poßylnujetej. To běsche mózne, jadriwe a na pschikładach sa žiwjenje bohate, s wulkej sahorjenosczu pschednoschane a wschěch wołsadnych wutroby do dna hnujaze prědowanje. S wjeßelosczu ßłyschimy, so je k. farař dr. Rjencź, se wschěch stron proscheny, tute prědowanje cźischczecź dacź, to też polubik. Cźi, kiž ßu prědowanje ßłyscheli, budźa jo s wjeßelom saßo a saßo cźitacź, a drusy w nim rjane natwarjenje namakaju. Tajke prědowanje ßo porědko ßłyschi. Na to po wuspěwanej

schtuczży knjeża fararjo lic. theol. Jmisch ſ Hodźija, Kubiza ſ Bukez a Mrósak ſ Hrodźischcźa wożadźinej woczi na wschelake pola dźěławoscże ſnutskowneho mišionſtwa wobroczichu. Prěni rěčnik nam ſpomožerſke domy, kotrychž je w Sakſkej 21, a bjes kotrymiž je tež jedyn w Sserbach, wopišowasche, druhi tak wulzy žohnowany Marczíny wuſtaw w Budyſchinje, hdźež mkode holzy ſa ſemſke a njebjeſke powołanje ßo pſchihotuja, a tſeczi towarſtwa ſa mkodźenzow, kiž ßu mkodźenzam w zuſbje kaž ſchkitowaza domowina. Hacž runjež Boża ßłużba tak na poltſecźa hodźiny trajesche, wożada tola, kaž na prědowanje, tak tež na tute wulzy ſajimawe rěcże ſ woltarja ſ napjatej nutrnoſczu kedźbowasche. Woltarnu Bożu ßłużbu knjeſaj farař Matek, wożadźiny duchowny, a Jakub ſ Njeßwaczidła wobſtaraſchtaj. — Němſke kemſchenje ßo 1/2 5 ſapocża. Hdyž běſche Boži dom na ßerbſkim kemſchenju pſchepjelnjeny, ſo wjele w durjach ſtejo poßłuchaſche, dha běſche tež němſke kemſchenje w pſchimérje jara derje wopytane. Sswjedźeńſki prědar běſche knjes Krygař ſ Porſchiz, kiž po Mat. 9, 35—38 wo ſpomožerſkim ſkutku ſnutskowneho mišionſtwa rěczeſche jako wo ſkutku, kiž je 1. wot nuſy pſchikaſany, 2. ſ luboſcże rodźeny a 3. wot modlitwow njeßeny. Tež tute wulkotnje kraßne prědowanje kaž mózny hłóß hrimanja do naſchich wutrobow rzeſche a naß ſahori ſa ßwjaty ſkutk mišionſtwa. Na němſkim kemſchenju knjeſaj fararjej lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija a Mrósak ſ Hrodźiſchcźa k woßadźe ſ woltarja rěczeſchtaj, bjes tym ſo běſchtaj ßwjedźeńſkaj liturgaj knjeſaj Domaſchka ſ Noßacźiz a něhduſchi Hucźinjanſki duchowny Räda ſ Barta. K porjeńſchenju Božeje ßłużby jara ßłużeſche, ſo pod wuſtojnym nawjedowanjom k. kantora Beiera ſchulſke dźěcźi ſ wulkej wuſtojnoſczu a ſ jaßnymi hłoßami ariju: „Dźowka Zionſka, wjeſel ßo“ ſanjeßechu a to tak derje na ßerbſkim kaž tež na němſkim kemſchenju. — Kollekta wucźini 94 hr. 70 np. — Bóh luby Knjes bě rjane wjedro a zyłemu ßwjedźenjej ßo derje radźicź dał. Jemu budź ſa to cześcź. Wón žohnuj date dary, ßwjedźeńſku woßadu a ßwjaty ſkutk ſnutskowneho mišionſtwa!

S Rakez. Dokelž jim wjedro hoji, je nětkle ßmjercź wjele hribow; wſchitke ßu jenak rjane, žaneho czerwja w nich njenamakaſch. Pola naß ßu wóndano dwaj prawakaj namakali, wot kotrejuž je kóždy 20 zentimetrow wyßoki, a hłojczka je 30 zentimetrow ſcherока.

S Lubija. Jutſje njedźelu 21. ſept. pſchipołdnju ßo ſakładny kamjeń k tamniſchej katholſkej zyrkwi połoži. — Nowa katholſka zyrkej w Zitawje je nětko dotwarjena. Wona ßo Michała wot knjeſa biſkopa Wahla ßwjatocźnje poßwjeczi.

Se Shorjelza. Tudy ßu 67 lět ſtaru žónſku, kotraž małe dźěcźi na czehnidbu bjerjeſche, ſajeli, dokelž je dwěmaj dźěcźatkomaj ſawutlicź dała.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Na Gudźiz kwaßu w Kubſchizach ſkładowane . . . . . 15 hr. 55 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa, pokładnik M. S.**

Přilopk.

* Hdyž pſchi wulkej wodźe w Draždźanach prěni krócź ſpytachu rjady wotſtronicź, kotrež běchu ßo pſched Auguſtowym moſtom ſaracźiłe, ßo dźěławy muž tepi, kotryž pſchi tym pomhaſche. Mjes ludom je tónle ſrudny podawk wulke roshorjenje ſbudźił; pſchetož mnoſy mějachu ſa to, ſo ßo pſchi tymle dźěle doßahazeje wobhładniwoſcże wobkedźbowako njeje.

* W Barlinje dale wjazy pożczeńnjow naſtawa. Sa tuni pjenjes tam pożczene doſtanjeſch: domjazu nadobu, klawěr, ßudobje a blidny grat k hoſcźinje, roſtliny a kwětki dó jſtwy, draſtu a wſchitko druhe, ſchtož ßo pſchi ßwjatocźnoſczach, na reje abo na bjeßadny wjeczor trjeba, a hiſchcże něſchtožkuli druhe. S nowiſcheho czaßa ßo też njewjeſczińſka draſta wupożczuje. Duž ßo bjes wulkich pſchihotow bórſy a tunjo kwaß wuhotowacz hodźi.

* Pſched někotrymi dnjemi bě ßebi pſchekupz W. w Barlinje ſ roſraženej piwowej ſchkleńzu ruku ſrěſak a ßebi ranu ſ pißanej wołmjanej lapu wobwik. Někotre dny poſdźiſcho ruka ſaczekacź poczа, pſchi czimž wobžaromny wulke boloſcże ſaczuwaſche. Pſchiwołany lěkař ſpóſna, ſo bě ßebi ſkhorjeny krej ſ jědom ſawdak. Kaž ßo pſchi pſchepytanju wupokaſa, bě lapa, kotraž bě ßo jako woballa trjebała, ſ anilinom barbjena, a maliczkoſcź barby bě do rany pſchiſchła. Po lěkarjowym měnjenju budźe ßo, dokelž je ſaczeklińna hižo pſchedaloko poſtupiła, wbohemu mużej ruka wotrěſacź dyrbjeć.

* Na dworje jeneho ſtatoka w Reinickendorfje je pſched ſtudnju wulki ßud do ſemje ſaryty, ſo by ßo woda w nim hromadźiła. Sańdźene dny ßebi jeneho podróżnikowa 3lětna dźowczicźka ßamalutka bliſko ßuda ßedźo hrajkaſche a ßebi někak pſchehladawſchi na hłowu do ßuda nuts padźe, kotryž běſche zyle połny. Hakle ſa khwilu ßo podružniza, kotraž po wodu pſchińdźe, dohlada, ſo dźěſczowej noſy ſe ßuda won tczitej, a nětko cźěło ſ wody wucźežechu. Dokelž je wobßedźeł doma, kiž ßud na žane waſchnje wobhrodźił njebě, na dźěſczowej ßmjerczi wina, ſměje ßo pſched ßudnikom ſa to ſamolwjecź.

* Pola Gaterslebena běſche ſańdźene dny hońtwa na kurotwy. Leutnant, kiž běſche ßobu na hońtwje, chzyſche tſělicź, ale tſělba ſapraji. Duž chzyſche wón tſělbiny ſamk porjedźicź, pſchi czimž jemu 15lětny hólczež pomhaſche, kotryž patrony noſcheſche. Na jene dobo tſělba wutſěli, a hólczež, do żiwota tſěleny, padźe a bórſy na to ducha ſpuſchczi.

* Pólzajſki faſtojnik w Beuthenje ßo wóndano dohlada, ſo ßo ſ jenej dźěru ſe ſemje won kuri. Bliže ſtupiwſchi wón dwě do ſemje wurytej jamje nadeńdźe, a w kóždej jamje jedyn zyhelńſki dźěłacźer ſe žonu a dźěcźimi bydleſche. W jenej ßwójbje běſche pjecź dźěcźi. Woknow żane teju wobydlenjow njemějeſche; do njeju ßo ſ dźěru nuts łażeſche, ſ kotrejž kur won ſtupaſche, a ßwětko nuts pſchińdźe. S tajkeho bydła polizija ßwójbje bórſy won wucźěri.

* Pſched ławniſkim ßudom w Hamburgu mějeſche ßo wóndano tamniſchi korczmař S. ſamolwjecź. Dokelž jědźe wurjadnje tunjo pſchedawaſche, běſche poßledni czaß jara wjele hoſczi k wobjedu měł. Bórſy pak běchu ſhonili, ſo je korczmař ſa krótki czaß 66 zentnarjow a 43 puntow konjazeho mjaßa nakupował, kotrež je ßo ſtajnje ßrjedź nozy k njemu woſyło. Wot tehole mjaßa běſche wſchědnje 4 abo 5 zentnarjow mjaßowych kulkow, howjaſeje pjeczenje a t. d. napjekł, ßwojim hoſczom njeprajiwſchi, ſo jim konjaze mjaßo dawa. Sa to jeho k jaſtwu na tſi njedźele ſaßudźichu.

* W jenym domje we wßy Einecke pola Soeſta wóndano wó jſtwje pod ſchpundowanjom derje ſdźerżany koſczowz ßnano 18- abo 20lětneho mużſkeho namakachu. Koſczowz je tam na wſche 80 lět leżał. Najſkerje ßu tam něhdy mkodźenza ſkónzowali byli; pſchetož w ſpomnjenym domje je něhdy hoſpoda była, hdźež ßu zyganow, kekkerjow a wſchelaki tajki lud hoſpodowali.

* Do měſta Dülmen we Weſtfalſkej běſche wóndano wjeczor muž, kotryž ſ mjedwědźom po kraju wokoło cźahaſche, na nóz pſchiſchoł. Wjeczor wokoło dźewjeczich ßo na jene dobo po měſcże powjeſcź roſchěri, ſo je ßo mjedwědź wudobył. Swěriſko też běſche ßo woprawdźe ſ hródże won wudobyło a po měſchczańſkich dróhach wokoło hanjeſche; ludźo ſe ſtrachom pſched nim cźěkachu. Mjedwědź ßebi do jeneho domu ſaběża a runy pucź do kuchnje dźěſche. Hoſpoſa ßmjercź wuſtróżana wo pomoz wołaſche; duž někotſi mużojo do kuchnje pſchiběżachu. To pak mjedwědźa ſamjerſa, pſchetož wón hnydom na jeneho ſ nich dźěſche a jeho poraſy. Sſo ſe ſwěriſkom bědźo muž někak ſaßo ſtaże, ale mjedwědź jeho hnydom ſaßo poraſy a jemu wulku ranu do tołſteho mjaßa praweje nohi wukußnu. Mjes tym druſy mużojo ſe ßekerami pſchińdźechu a do njembreho ſwěriſka pjerjechu, doniž mjedwědź ßwój wopor njepuſchczi. Woni budźechu jeho ſabili, njebudźeſche-li mjes tym jeho knjes dóſchoł, kotryž jeho ſ lohkej prózu ſměrowa a na rjeczas ſwjaſa, na cźoż jeho do hródże dowjedże a tum krucźe ſawrje.

* Hdyž wóndano popołdnju kubleŕ ſ Kleſchwitza pola Winziga na polo dźěſche, ßo něhdże tſěli, a kubleŕ ranjeny na ſemju padźe. Kulka běſche jeho do praweho boka raniła a jemu na to wyſche kóhcża do ruki ſleczała. Kaž ßo praji, je na njeſbożu kanonĕr wina, kotryž běſche w Gräbſchenje w kwartĕrje, a kotryž je ſe ßwojeje tſělby ſa żort wutſělił. Je-li to wěrno, dha je kulka dale hacž 1500 metrow ſleczała. Ranjeneho je wojerſki lěkař bórſy ſawjaſał; ale kulku ſ ruki wucźahnucź ßo dotal radźiło njeje.

* W Tillendorfje běſche ßo wot njedźele tydźenja 68 lět ſtary dźěławy muž, podružnik Menzel, ſhubił. Duž wczera tydźenja dopołdnja ſ rĕblom do jeho bydła na najſtwě ſaléſechu, hdźež ſtarza morweho w kożu nadeńdźechu. Dokelž běſche na cźěle widźecź, ſo ßebi ßam żiwjenje wſak njeje, maju ſa to, ſo je jeho Boża ruczka ſajała. Najſkerje hižo wot njedźele morwy w kożu leżeſche. Pſchecźelſtwa wón njemějeſche. Dokelž běſche jara khudobnje żiwy byk, běchu ßo jemu dawki ſpuſchcźiłe. Sa jeho ſawoſtajenſtwom hladajo w kożu w ßłómje brĕmjeſchko namakachu, w kotrymž běchu nalutowańſke knižki na 10,000 mk. Kaž ßo ſda, je ßebi ſkupy cźłowjek telkole pjenjes nalutował. W jeho ſawoſtajenſtwje też wotkaſanje namakachu, kotrež pak hiſchcże ßo wotewriło njeje.

* Se Schleswig-Holſchtynſkeje ßo piſche: Na żeleſnizy mjes Nortorfom a Bockelholmom ßu wóndano popołdnju roſbite cźěło reſerviſta namakali, kotryž běſche wot wojakow domoj jěł. Wón mějeſche nop a wobě ruzy ſkamanej. Na wojerſkim woßebitym cźahu,

ſ kotrymž běſche do Mecklenburga domoj jěł, je njeſbožowny najſkerje na ſwonkownej deſzy jeneho woſa ſtał a dele panuł. Spodźiwne pſchi tymle ſrudnym podawku je, ſo druſy reſerviſtojo, wot kotrychž ßu tola někotſi pytnucź dyrbjeli, ſo je towarſch dele panuł, cźah ſaſtajicź dali njejßu. Na dwórniſchcźu w Nortorfie, hdźež cźah khwilku ſaſta, běchu někotſi reſerviſtojo ſ woſow ſeſkakali; hdyž jich wjednik cźaha napominaſche, ſo bychu ßo ſaßo do woſa podali a ßo prawje hladali, jedyn ſ nich wotmolwi: „Wo jeneho abo druheho ſchkoda njeje; jeneho ßmy hižo ſhubili.“ Mějo tele ßkowa ſa žort ſaſtojnik cźah dale puſchcźi. S Neumünſtera pak ßo tejele wězy dla telegrafiſzy praſchachu, a mjes tym też hižo powjeſcź pſchińdźe, ſo ßu cźěko namakali.

* Spłóſcheny byk (cźělz) je ſańdźeny tydźeń wulku ſchmatańzu w zyłym Neapolu naczinił. Wulki byk, kiž dyrbjeſche ßo ſ kódźe na kraj dowjeſcź, ßo ßwojim pſchewodźerjam wutorže a ßo ſe ßlepej njembroſczu do pſchiſtawneje dróhi, kotraž bě poła ludźi, puſchcźi, a porańywſchi a ſraniwſchi wjele ludźi, na torhoſchcźo del Plebiſcito pſchihna. Tu ßo jedyn cźłowjek powjaſa pſchimnu. kiž bě ſa bykowaj rohaj ſwjaſany a ßo khětry kruch po ſemi wleczeſche. Byk ſ tym hiſchcźe bóle ßo rosnjemdriwſchi ſ wulkimi ſkokami k kralowſkemu hrodej cźěrjeſche. Wojak na ſtraži pſched hrodom ſtejazy do ſwěriſka ſ revolvra tſěli; byk ßo na nadpadnika wali a jeho porańy. Cźako, kiž wojakej ſ hłowy padźe, wſa na rohi a cźěrjeſche dale do kwartěra Santa Lucia, hdźež jeho njewoczakane ſjewjenje njemało ſtracha bjes khudymi wobydlerjemi, na dróſy abo pſchi wotewrjenych durjach dźěłazymi, ſbudźi. Byk ßo na žane waſchnje ſ tym mylicź njeda, ſo do njeho ławki, ſtowy, bowy, ßekery atd. mjetachu, wſcho wón powróczi a wſchudźe najdźiwiſcha měſcheńza knježeſche. Byk na to na dróhu Nazionale, ſjawnu Neapolſku ſahrodu, cźěrjeſche. Wſcho ßo do cźěkanja da. Jeneho běđneho ſtarza byk porańy. Pſched khoſejownju di Napoli ſkoczi bjes marmorowe blida, pſchi kotrychž někotre woßoby khoſej pije ßedźachu. W tu khwilu woſpjet do byka tſělichu, tola na njeſbože kula jeneho cźěkazeho muża trjechi, kiž bu ſtraſchnje ſranjeny. Njembroſcź ludźi, ſa bykom ßlědźazych, na najwyſche ſtupi; wobrónjeni ſe wſchěmi mózhnymi wězami, khoſchcźemi, widłami, kopatami, mjeczemi atd. ßo kſchiczo ſa ſpłóſchenym bykom puſchcźichu. Tón bě bjes tym k Torettu dohnał, hdźež na khwilu wotpoczowaſche; pſchetož wón ſ wjele ranow krwawjeſche. Jedyn żandarm ßo njedaloko wujachleneho ſkoczecźa ſtupi a jo tſi krócź runje do cźoła tſěli. Potom hakle byk k ſemi padźe, a poliziſtojo jeho poſdźiſcho na měſchcźańſki hamt dowjeſcź dachu.

* Też w Chineſiſkej je lětßa ſaßo ſatraſchnje wulka woda była. W juniju a w prěnjej połojzy julija mějachu we wſchitkich ßrjedźnych krajinach a w krajinach k dołhemu ranju wulku ßuchotu; runjeż po poruczność knježerſtwa wſchudźom próſtne prozeſſiony khodźachu a bohow wo deſchcź proſchachu, ßo deſchcźika pſchińcź njechaſche, a pola wuſkhnuchu. 17. julija ßo ſkónczńje w krajinje pſchi hornim Hoango deſchcźik hicź poča, ale ßo tak lijeſche, ſo tale rěka ſa někotre dny ſ brjohow wuſtupi a hižo 21. a 22. julija zyłu krajinu pſchi ßrjedźnim dźěle rěki powodźi, to rěka nižinu, kotraž je jenož wo tſeczinu mjeńſcha, hacź zyła Pruſka. Schkoda, kotruž je wulka woda naczinika, je žałoſtna; wjele tyßaz ludźi je ßo tepiło. Deſchcź pak ßo dale lijeſche hacź do poßlednich dnjow julija, ſo woda dale bóle pſchibywaſche. Wulka woda ßo też do wulkeho kanala wali, kotryž ſ rěki Hoango do Pekina wjedźe a też krajinu wokoło hłowneho měſta powodźi. W Pekinje ßamym wobydlerjo wo njeſbožu hakle ſhonichu, hdyž bě ßo wulka woda hižo do měſta Tung-ſho nawaliła, kotrež 6 mil pſched Pekinom leži. Jenož ſamožite ßwójby hłowneho měſta mózachu ßmjerczi wuczeknucź a ßwoje wobßedźeńſtwo pſched wodu wukhowacź; pſchedměſta pak ſ tyßazami hubjenych ſ deſkow někak ſklepanych khěžkow wulka woda powodźi a ſwottorha. Mjes tym ſo ßo žołmy nawalichu, prěni miniſter kraja a połſta najwyſchſchich ſaſtojnikow a offizěrow nimale ſchěſcź hodźin dołho w templu Ta-Ma-Miao pſched poſtawu boha kleczachu, jeho proſcho, ſo chzył kraj a lud ſchkitowacź. 2. aug. běſche ßo, kaž ßo ſdaſche, najwjetſchi ſtrach minuł.

* Semjerżenje je wjetſchi dźěł ſchpaniſkich provinzow Granady, Almarije a Jaena potrjechiło. W měſcze Alhama je wjele twarjenjow roſtſchaßenych. Schtoż je hacź dotal ſnate, cźłowjekojo pſchi ſemjerżenju żiwjenje ſhubili njejßu, tala wſchudźe wulki ſtrach knježi, dokelž běchu podſemſke ſtorki jara ßylne, a ßo po dotalnych naſhonjenjach boja, ſo budźe ßo ſemjerżenje wospjetowacź.

* Spěſchny cźah, kiž na żeleſnizy ſa hodźinu ßydom naſchich mil dojědźe, by, hdy by na ßkónzo dojěcź chzył a móhł, 330 lět trjebał. A hdyž by ßo ſa kilometer jenož pjenježk żadał, by billet ſa tajku jěſdu na ßkónzo 1,480,000 mk. płacził.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi budźe jutſje njedźelu rano w 7 hodźinach ſpowjedna rěcź, 1/29 hodźin ßerbſke prědowanje a w 12 hodźinach ßerbſki nyſchpor.

Wěrowanaj:

W Michalſkej zyrkwi: Wylem Oskar Riedel, pomoznik pſchi měſchcźańſkej hłownej pokładnizy, ſ bydłom na Židowje, ſ Almu Pjetraſchez tam.

Křćenі:

W Michalſkej zyrkwi: Marja Elſa, Ernſta Eduarda Kreßnera, liſtynoſcherja w Małym Wjelkowje, dź. — Pawoł Hendrich, Korle Juliuſa Seiferta, zyhelnika w Hrubjelcźizach, ß. — Jan Hermann, Ernſta Auguſta Schuſtera, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 16. ſeptembra: Auguſta Martha, Jana Auguſta Kiliana, fabrikarja w Dobruſchi, dź., 4 měßazy 29 dnjow. — 17. Marja Kſchižankez, njebo Handrija Wicźaſa, kublerja w Scźijezach, wudowa, 65 lět 8 měßazow 6 dnjow.

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2198 měchow.	W Budyſchinje 6. ſeptembra 1890				W Lubiju 18. ſeptembra 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza . . . . . běła	10	36	10	60	9	71	10	15
" . . . . . żołta	9	12	10	—	9	12	9	56
Rožka	8	75	9	38	8	44	8	75
Jeczmjeń	7	29	8	7	7	20	7	87
Wowß	6	40	6	90	6	50	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Wołka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduſchka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	1	90	2	40	1	80	2	40
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	20
Pſcheńczna muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 "	2	50	3	—	2	20	2	70
Słóma . . 600 "	18	—	22	—	18	—	21	—
Proßata 790 ſchtuk, ſchtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np.; pſcheńza (żołta) wot 9 hr. 85 np. hacź 10 hr. — np.; rožka wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 75 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 86 np. hacź 8 hr. 4 np.; wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 6 hr. 80 np.

Draždźańſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 70—75 mk., 2. druźiny 64—68, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 60—65 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. ſeptembra: Njewobſtajne.

Na ßudniſtwje ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 24. ſeptembra dopołdnja w 9 hodź. wſchelake meble. — Na tudomnym ßudniſtwje 23. ſeptembra dopołd. w 11 hodź. khěžkarſka żiwnoſcź cźišło 6 w Kſchiwej Borſchcźi.

Żiwnoſcź na pſchedań.

Żiwnoſcź wop. kat. cźišło 19 w Jeńkezach, hodźinu wot Budyſchina daloko, ſ dźěła ſ nowymi twarjenjemi a nětdźe 16 kórzami pola a łuki, ſ kotrychž ßo na żadanje dźěł wotdźěli, je hnydom na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola wjeßneho rychtarja Schmidta tam.

Ša wojnarjow

ſwjena a **ſtpizy** we wſchěch druźinach ma na pſchedań wojnař

G. A. Steglich w Budyſchinje pola piwarnje.

Jendźelſke origin. **Humberſke trojokoło** mam poruczność tunjo pſchedacź.

Wilhelm Fuchs,
fabrika velozipedow w Budyſchinje.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucze roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach.**

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy, czerſtwy a derje ſkutkowazy, poruczataj

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.
jara wulke
porucza
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoſchczu 8.

Molerſke a murjerſke barby,
dwójzy warjeny lanowolijowy ſtrniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicze atd.
poručataj tunjo

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach 8 wſtotej hwězdže.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. poručza
Adolf Rämsch.

Najlěpſchi ſtótny pólver,
mlokowy
a wužitkowy pólver
je na pſchedań
w haptyzy w Kumwaldze.
So je pólver dobry, wokolni wobſtedźerjo ſkotu rad wobſtwědcza.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy poručza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Wolij k maſchinam

w wſchelakich kajkoſczach ſa czežko a lohko ſtó czerjaze maſchiny.
Wolij k ſchijazym maſchinam
w bleſchkach po 30 np. a po waſy poručza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
poručza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ſtudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poručataj

bratraj Měrſchej
w ſtotej hwězdže.

Albin Schirmer w Budyſchinje

pſchedawarńja pſchikupnych hnojow

poručza **ſtyru** a **parjenu koſczinu,** ſa kotrejež **hódnoſcz** a **njefalſchowanoſcz** ſto rukuje, po najtuniſchich płaczišnach, woſtebje tež jako **najwubjerniſchu** ſtwoju

njewuklijenu normalnu koſczinu

(ruſki wudžěłk), kotraž je ſto pſchi wjelekróczným pſchepytanju jako **najlěpſcha** a **najcziſtiſcha koſczina** ſpósnata.

Teho runja mam wſchě druhe pſchikupne hnoje: jako **Amoniak ſuperfosfat, ſtyry norwegſki rybjazy guano, mlěty ſtyry Ohlendorfſki peruſki guano I a II, chiliſki ſalpeter, ſchwaßlokißaky amoniak** atd. jenož w najlěpſchich kajkoſczach ſtajnje na ſkładze.

S dobom k wjedženju dawam, ſo je mój **ſkład na tudomnym tworowym dwórniſchczu** (pódla wuſkładziſchcza ſtkómy) wot nětka hacž kónz wuſtywneho czaſa teho runja wotewrjeny, tak ſo móže ſto tam w kóždym czaſu wotwoſyczź.

Jabluka

móža tež tſchaſtene bycź, tola ſrake, kupujetaj wot ſapočatka ſeptembra po najwyſchſchich płaczišnach
dr. Herrmann & dr. Wetzke
hornjokužiſka tłóczernja ſtadu
w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 3.

J. T. Büttner, wobſtedź. Curt Klepl

pſchi bohatych wrotach

poručza ſtwój wulki wubjerk broſchow, nawuſchnikow, naruczníkow, rjeczaſow wokolo ſchije, czaßnikowych rjeczaſow, medaillonow, wěrowanſkich pjerſchczenjow, nowoßlěbornych kžizow, widliczkow, nožow, ſolingſkeje tworu, khofejowych deſkow, pjenježnych móſchniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydkowych tyſkow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ſtwěczníkow, wobraſow na ſczěnu, Božich martrow atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dla pſchedacza jeneje fabriki ſtym wulku dželbu tworow po jara tunjej płaczišnje kupił. Duž móžu pſchedawacź:

5/4 **köprowy Inſter Ia,** ſtary łóhcź po 32 np., kiž hewak płaczi 45 np.,
dwójzy ſchěroki hładki a ſtmužkaty, ſtary łóhcź po 57 np., kiž hewak płaczi 75 np.,
kreton, ſtylnoniczaty katun, ſtary łóhcź po 20 np., kiž hewak płaczi 30 np.,
poßleſchczowe zychi, prawje 6/4 ſchěroke, ſtary łóhcź po 25 np., kiž hewak płaczi 28 np.,
ſchtepowane zychi, ſtary łóhcź po 33 np., kiž hewak płaczi 40 np.,
módroczišchcź Ia, ſtary łóhcź po 22 np., kiž hewak płaczi 30 np.,
ſlotoczišchcź Ia, ſtary łóhcź po 30 np., kiž hewak płaczi 40 np.,
wolmjana tkanina, 6/4 ſchěroka k ſtuknjam, ſtary łóhcź po 27 np., kiž hewak płaczi 35 np.,
7/4 ſchěroke, 7/4 dołhe hotowe ſchite, cziſtopłatowe **ſchórzuchi** po 1 mk., kiž hewak płacza 1 mk. 30 np.

Seßmahnjene

ſymſke nadwoblecże, ſtuknje, kholowy, lazy atd. ſto ſ trajnymi barbami ſ nowa wobarbja w
W. Kellingez barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach,
w Draždžanach na rosmarinſkej dróſy.

Sofy, matrazy, tež ſ **ložom,** poručza tunjo
T. Albert na hornczerſkej haßy 13.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku poručza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Wſchě
kolonialne tworу,
khofej, zokor, raiß
atd. ſu najtuńſcho dostacź pola
Schiſchki a Rjerzki
w Budyſchinje.

Na ſtwoje

jednore a dwójne **palenzy a likěry** kedžbne czinimoj a je poručzamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Carbolineum

najlěpſchi ſtrědk, ſ kotrymž ſto **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** poručza
Gustav Poser.

Cziſty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poručza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje poručza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne tworу**
w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczišnach poručza
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Mydło,
ſoda,
ſchterku,
ſtwězy
dobre a tunje
ma na pſchedań
Moritz Lehmann
6 na bohatej dróſy 6.

Jara ważne ſa

woczi kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot **Traugotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringſkej ßo dla ßwojeje ßwětoßławnoſcże cžaſto podražuje, cžehož dla proſchu, ßlědowaze wopißanje dobroczíwje wobkedźbowacź. Wona ßo w podołhojtych ſchkleńczanych bleſchach ſe ſlamanymi rózkami a ſ wuſtejatym pißmom: **„dr. Whitowa woczowa wodźiczka“** pſchedawa. Kóžda bleſcha je ſe žoltej papjerku ſ tymle ſakitowanſkim ſnamjenjom

a ſ mojej firmu polěpjena a je ſe ſyglom ſakitowanſkeho ſnamjenja ſamknjena. K temu je mała knižka pſchidata. [redacted] Pſched podražowanjom ßo warnuje. [redacted]

Woczowa wodźiczka je w wjele haptykach dóſtacź, tak też w **měſchczańſkej haptyzy** w Budyſchinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauſſe** w Bjarnacźizach a **Groſze** w Woſtrowzu.

Kharty k hraczu

po nutſkupowanſkej płacźiſnje porucza **Louis Gaſtorff**

pſchi žitnych wikach na rózku ßukelnſkeje haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Ssuſcheny

połcź

porucza tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyſchinje

na bohatej haßy

ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecźaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płacźiſny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

W wudawarni Serb. Now. ßu dóſtacź: **Sſerbſke kmótſſaze liſty.**

Najlěpſche **kuſki na božodźeſcźowy ſchtom** ßu dóſtacź w pjekarni **Wilhelma Kuczki** w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchcźu 15. Wikowarjo a ſaßopſchedawarjo dóſtanu najwyſchſchi rabat. Skaſanja ßo hižo nětko pſchijimaju.

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń

w Porſchizach.

Poboczne towarſtwo **Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa** w **Budyſchinje** chze, da-li Bóh,

wutoru 30. ſeptembra

ßwój **lětny ßwjedźeń** w **Porſchiſkej zyrkwi** ßwjecźicź. Sſerbſka Boża ßłužba ßo popołdnju w 2 hodźinomaj, němſka w 4 hodźinach ſapoczńje. Sſerbſke ßwjedźeńſke prědowanje je knjes farař **Handrik** Minakaſki, němſke knjes farař **Langa** Pózkowſki pſchedewſak.

Wſchitzy lubi ſaſtojnſzy bratſja a pſchecźeljo Guſtav-Adolfſkeje wězy ßo wutrobnje pſcheproſchuja.

Krüger, farař.

C. E. Rinke,

ſklad mězow a pelzowych tworow,

porucza tunjo cžerſtwe **běle** a **cžorne kóžki** k kožuchom, teho runja **kóžki k wobßadźenju** wſcheje druźiny.

Wołmjane

ſchtrykowanſke pſchedźeno

w wubjernej kajkoſcźi a najwjetſchim wubjerku barbow, teho runja **zeſirſku a wołmu k ßuknjam** po najtuniſchich płacźiſnach porucza

Leopold Posner

na bohatej haßy 7.

Pſchiſpomnjenje: Proſchu na moju firmu kedźbowacź.

Sswój wulkotny ſkład hotoweje mužaze draſty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeſlow, ſwjerſchnikow, kněžorſkich mantlow,** kaž też najnowſche tkaniny k ſeſchicźu draſty ſa pſchedſtejazu naſynu a ſynu dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam. Pſchi najlěpſchim dźěle pſchezo najtuńſche płacźiſny.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Wodunjepſchepuſcźaty mas na ſtupnje a ſchkórnje,

kožane ſchórzuchi kóždeje druźiny,

dobre **ſchkórnjaze póduſche**

kaž wſchu **ſchewſku potrjebu** porucza tunjo

Reinhold Gierisch,

pſchedawarnja koże pſchi mjaßowych jědkach 4.

Jako **najtuńſche** kupowanſke žórko wſchěch **wołmjanych wězow,** kaž:

rukawatych lazow, dźěcźazych a žonjazych khapow, dźěcźazych mězow, pjeſlikow, wobleczenjow, ſokow, nohajzow, rubiſchkow na hłowu a na khribjet, rukajzy, barchendowe bluſy, wołmjane pſchedkoſchliki, ſpódne kholowy, ſpódne ßuknje atd. atd.,

porucza ßo pſchedawarnja wołmjanych tworow

Ernſta Scheera w Budyſchinje

9 na bohatej haßy 9.

Pſchi poßłużenju ßo ßerbſki rěcźi.

K ſpěſchnemu rospſchedacźu po tunich płacźiſnach ßym pſchedewſał dźělbu **cžehnitych harmonikow, mužaze ſymſke mězy** w wulkim wubjerku, někotre **ſtare** a **nowe mužaze ſymſke ſwjerſchniki, cžorny kožuch, ſchpihele** a **hródźne latarnje.**

J. Bächmann, awkzionator

na mniſchej haßy cžißło 7 na rózku jerjoweje haßy po 1 ſchodźe.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula w Budyſchinje

k pſchedſtejazemu ßadźeńſkemu cžaßej **ßadowe ſchtomiki** wſchěch druźinow najlěpſcheje kajkoſcźe porucźa. Sapißy płacźiſnow darmo a franko.

Bratřa studenća!

Dźeń 1. okt. t. l. popołdnju w 2 hodź. na zabawny karanćk serbskich studentow do **Gudźic** hotela w Budyšinje!

Jakub Šewčik, hłowny starši.

Rakečanske tow. „Lipa“

njezměje swoje posedźenje kaž hewak njedźelu, ale hakle **srjedu,** to je 24. požnjeńca, wječor w 8 hodźinach w Křižanec hosćencu.

Dokelž so wšelakich přičinow dla njehodźi posedźenje njedźelu wotdźeržeć, so sobustawy přećelnje proša, so mjenowany dźeń w postajenym času zeńć.

Předsydstwo.

Hoſcźenz w Droždźiju.

Jutſje **njedźelu 21. ſeptembra reje.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Tſchieter.

2 ſchwalcźi pyta **Marſchner** w Lejnje pola Budeſtez.

17—18lětnu holzu ſe wßow do domjazeho dźěła pyta rěſniſki miſchtr **Pětſchka** na ßerbſkej haßy.

Sběrarjo běrnow ßo pſchi wyßokej mſdźe pytaju na knježim dworje w **Brěſynje** pola Hucźiny. Po žadanju ßo mſda kóždy wjecźor wupłacźi.

Hejtman ßo pyta.

Na knježim dworje w Delnjej Hórzy ßo k 1. januarej 1891 nawjedźity, ſtróſby, wuſtojny hejtman pyta.

Wotrocźkow a ßrěnkow pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajer

Schramm w Prěcźezach.

Wotrocźkow, bžowki pſchi 45—50—55 tolar mſdy, dźěłacźerſke ßwójby a bójki pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſchulerſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kiž chze **rěſniſtwo** nawuknuć, móže hnydom do wucźby ſtupicź pola

Guſtava Michela,

rěſniſkeho miſchtra.

Najlěpſchi khofej pija wopytarjo wikow a kemſchow w Budyſchinje kóždy cžaß najtuńſcho w pjekarni **Wilhelma Kuczki** na mjaßowym torhoſchcźu cžißło 15 pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Z tutym k nawjedźenju dawam, zo sym so z knježnu **Hanku Michałkec** w Šešowje slubił.

W Rakecach, 16. požnjeńca 1890.

Jan Lukaš, młynk.

Hanka Michałkec,
Jan Lukaš,
slubjenaj.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 27. septembra 1890.** **Lětnik 49.**

Sſrjedu, dźeń 1. oktobra t. l.,

ſměje ſo w **Lauez hôtelu** w **Budyſchinje** wulki a pyſchny

ſerbſki ſpěwanſki ſwjedźeń.

Spěwacź budźe ſo pod wjedźenjom k. kantora **K. A. Kozora „Naſyma“**, lyriſki spěw wot k. farara **H. Sejlerja**, do hudźby ſeſtajany wot K. A. Kozora.

Konzert ſapočźnje ſo **wječor w 7 hodźinach.** Cźišłowane ſaſtupne billety I. klaſy po 1 hriwnje, teho runja tajke II. klaſy po 75 np., njecźišłowane pak po 50 np., kaž tež tekſtowe knižki ſe ſerbſkim a němſkim tekſtom ſu pola k. pſchekupza **Mjerwy** na mjaſnym torhoſchcźu, kaž tež poſdźiſcho pſchi kaſy, w **6 hodźinach** wotewrjenej, dostacź.

Po konzercźe ſměje ſo **ſwjedźeńſka hoſcźina** a po tej ſamej **pyſchny bal.** Hoſcźinſki kouvert budźe 1,50 hr. płacźicź. Liczba jědźnych kouvertow ma ſo, je=li něſkak mózno, najpoſdźiſcho hacź do 1. oktobra popołdnju w 4 hodź. w wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ ſkasacź. Komuž na tym leži, pſchi hoſcźinje dobre měſto dostacź, njech ſebi jědźny kouvert něſkotre dny prjedy kupi.

Sswjedźeńſki wubjerk.

☛ Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chcźedźa ſa nje na **4. ſchtwórtlěto 1890** do prědka płacźicź, njech něſko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkasacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho kněžorſtwa **1 mk.**, ſ pſchinjeſenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płacźa na póſtach **1 mk. 25 np.**, ſ pſchinjeſenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němſke kněžorſtwo. Kněžorſke manevry w Schleſynſkej ſu ſo ſobotu ſkónczyłe. Tón ſamy dźeń ſtaj ſo kněžoraj Wylem a Franz Joſef w Lehnizach ſo wobjimawſchi a wokoſchawſchi na najwutrobniſcho roſžohnowakoj. Wjeleliczne ludowe ſkupy wobeju knježerjow, hdyž pſches měſto k dwórniſchcźu jědźeſchtaj, ſe ſahorjenjom witachu. Poſłedni dźeń manevrow bě kněžor ſam 5. a 6. armeekorps pſchecźiwo woſnamjenjenemu njepſchecźelej nawjedował, nad kotrymž generalny lieutenant ſ Wittich roskaſowaſche. Skónczńje dyrbjeſche njepſchecźel pſched pſchecźiwnikowej pſchemozu zoſacź. Na to ſo paradny marſch wobeju armeekorpſow pſched kněžoromaj Franzom Joſefom a Wylemom a ſakſkim kralom Albertom wotbywaſche. Kněžor 1. regiment kyraſěrow, kotrychž uniformu bě wón wobleczeny, ſam pſchedwjedźe. Po powſchitkownym roſſudźenju wo wotbytym manevrje ſo kněžor **Wylem** awſtriſkemu kněžorej a ſakſkemu kralej ſa to dźakowaſche, ſo ſtaj ſe ſwojej pſchitomnoſcźu pſchi ſchleſynſkich manevrach pruſke wójſko cźeſcźikoj a ſ khwalbu wo wukonach jeho wójſka ſudźikoj. Wobaj dźě ſtaj ſwěrnaj pſchecźelej wójſka, w kotrehož mjenje ſo wón ſa wopokaſanu cźeſcź podźakuje. „My młódſchi“, kněžor ſ cźopłym ſynkom praji, „móžemy hiſchcźe wjele wot ſeſchědźenych wojakow nawuknucź. Nam je derje wědome, ſo pſchi njeſapřejomnym roswiczu dobrych ſamownoſcźow ſo hiſchcźe wjele mylimy, tola ſmy hordźi na to, ſo tak wupruhowanaj wězywuſtojnaj prajitaj, ſo ſo wójſko po ſmjercźi kněžora Wylema pohubjeńſchiło njeje.“ Na to kněžor ſławu, k kotrejž ſo ſ hrimotom pſchihłoſowaſche, woběmaj ſpſchecźelenymaj knježerjomaj wunjeſy. Běſche wopomnjenja hódny napohlad, hdyž wjerchojo, wot wjele ſtow offizěrow wobſtupjeni, na manevrěrniſchcźu jako pſchecźelſko hromadźe ſtejachu, a koło wokoło nich w dalokim wokrjeſu tyſazy wojakow. Na to ſo kněžor Franz Joſef kněžorej dźakowaſche, prajizy, ſo ſo cźeſcźeny cźuje, ſo je derje poradźenym wójſkowym ſwucźowanjam pſchihladowacź ſměł. **Wón** ſo jara wjeſeli, ſo móže ſ pſchipóſnaczom wo dobrym wuwucźenju pruſkich wojakow ſwědczicź. Runje ſańdźene dny jemu njeſapomnite woſtanu. Sſwěrne pſchecźelſtwo je ſa wſchě cźaſy njerostorhniwe, a wón ma twjerdu nadźiju, ſo budźetaj, jeli ſo budźe ras trěbne, ſchtož chzył Bóh wotwobroczicź, potom němſke a awſtriſke wójſko tež ſwěrne wojerſke bratrowſtwo dźerżecź. Na to ſo wobaj kněžoraj a ſakſki kral do Lehnitz podachu, hdźež ſo na najwutrobniſcho dźělichu. Bórſy ſo woni ſaſo wuhladaja. Awſtriſki kněžor je kněžora **Wylema** a krala Alberta na hońtwy w Schtyrſkej pſcheproſyk. Tele hońtwy ſo 1. oktobra ſapočźnu a budźa pjecza dwě njedźele dołho tracź.

— Wójnſki miniſter Verdy 1. oktobra wotſtupi. Po tajkim ſo powjeſcź jako wěrna njewupokaſa, ſo wón po kněžorowym žadanju w ſaſtojnſtwje woſtanje. Verdy je proſyk, ſo bychu jeho ſe ſłużby puſcźili, dokelž bě kněžorſtwowy kanzler Caprivi w kněžorſtwowym ſejmje jemu napſcheczo ſtupił. Hdyž ſo wo poſłednim powjetſchenju wójſka jednaſche, Verdy ſwoje wotpohlady w naſtupanju pſchichodneho pſchetworjenja wójſka wukožowaſche. Sſejmſzy ſapóſłanzy ſo do njeměra dachu, ſhoniwſchi wot njeho, ſo dyrbjeli ſo w pſchichodze wſchitzy młodźi ludźo do wojakow wſacź, kotſiž ſu kmani, bróń noſycź, a ſo wo poniženju ſłużbneho cźaſa žaneje rěcze bycź njemóże. Pod tajkimi wuhladami ſo wjetſchina ſapóſłanzow wottraſchi, do žadaneho ſnadneho pſchiſporjenja wójſka ſwolicź. Duž měješche Caprivi ſa nuſne,

ſapóßłanzow ſměrowacź, prajizy, ſo Verdy ſe ßwojimi nahladami ßam ſteji a ſo knjeżerſtwo ſ nimi pſches jene nieje. Poßwarjeny Verdy ßo ſ tym ranjeny cžujeſche, a ſchtož bě tehdy wobſamknuł, to nětko wuwjedże, wón wotſtupi.

— W Metzu ſměje ßo w bliżſchim cžaßu prozeß dla krajneje pſcherady. Jedyn technik ſ Nürnberza, ſ mjenom Ludwig Stöckel, hižo wot noweho lěta pſchi wobtwjerdżenju Metza dźěłaſche. W cžaßu, hdyż běchu pißańnje ſawrjene, je wón ſkładnoſcź namakał, twjerdźiſnowe plany wotryßowacź a je do Franzowſkeje pſchedacź. Jena franzowſka žónſka, ſ kotrejż běſche wón w dźiwim mandźelſtwje żiwy, ſ wotryßowanymi planami do Franzowſkeje wotjědże a je tamniſchemu knjeżerſtwu ſa pjenjeſy poſkicźi. Stöckel woſpjet ſ Franzowſkeje pjenježne poßykki doſta. To prěnje tukanje ſbudźi, a Stöckela krucże wobkedźbowachu. 25. auguſta jeho ſajachu, runje hdyż chzyſche na póſcże liſt pſchijecź, kiż bě tam ſa njeho doſchoł. Jeho wobydlenje pſchepytajo pißma, jeho winu dopokaſaze, namakachu. Stöckel je plany Mateuffelſkeho, Göbenſkeho a Manſtrinſkeho forta wotryßował.

Awſtrija. Wjele ſajimanjc je ßo w tu khwilu w Winje prozeßej pſchiwobrocźiło, kiż nětbuſchi general baron Scudier pſchecźiwo redakziji Winſkich nowin „Vaterland“ wjedźeſche. W Vaterlandże běchu Scudiera winowali, ſo je ßo w lěcże 1870 ſe 100,000 ſchežnakami pokupicź dał. Jako preſident awſtriſko-wuherſkeje żeleſnizy je wón ſtatne twarjenja, leżomnoſcże atd. bjes pſchedpißaneho ſjawneho wupißanja pſchedawał, a kupny pjenjes ßo wot nikoho pruhował njeje. Nowotwary ßu ßo pod jeho dohladowanjom tak njerodnje twariłe, ſo ßu ßo hižo ſa krótki cžaß ſaßypke. Duż je bjes dźiwa, ſo je Scudier, kiż prjedy ſamoženja njemějeſche, nětko bohaty muż. Pſched ßudom wobſkorżenymaj redaktoromaj a ſpißacźelej praſchobneho naſtawka móżno njebě, Scudierej wobwinowanja, pſchecźiwo njemu cžinjene, dopokaſacź. Duż buchu wſchitzy tſjo ſaßudżeni.

Schwajzarſka. Teſſinſki kanton, w kotrymż ßu liberalni klerikalne knjeżerſtwo powrócźili, ßo wójnſkemu lěhwu runa. Njebudźichu-li hnydom wojazy ſwjaſkoweje rady po wudyrjenju ſběžka kraj wobßadźili, budźiſche ßo najſkerje wjele krwě Teſſinſkich wobydlerjow pſchelało. Wobej ſtronje ſtej nětk lěpje wobrónjenej, hacž pſchi ſpocżatku ſběžka, a matej w potajnych khowankach ßwoje brónje. Jena ßo druheje hlada, ſo by ßo pſchekhwatacź njedała. Schtóż pſches kraj pucźuje, drje wo tymle brónjenju mało pytnje. W tu khwilu pak je mało Teſſinſkich, kotrychž politiſke wuſnacże je ſnate, kotſiž pod ßuknju revolvr abo kałacź noßyli njebychu, drje jenoż dla wobaranja pſched nadpadami, tola kak lohko móże ßo pſchi tajkich wobſtejnoſcżach k krwawnym ſwadam dóńcź. 5. oktobra dyrbi ßo pſchi powſchitkownym wothłoßowanju wupokaſacź, kotra ſtrona je ßylniſcha, liberalna abo klerikalna. Sa kotruż ßo wjetſchina hłoßow woteda, tej knjejſtwo pſchipanje. Wójſko ſwjaſkoweje rady budże też po wothłoßowanju w Teſſinje hiſchcże tak dołho woſtacź dyrbjecź, doniż ßo wobydleŕſtwo ſměrowało a ßo nowe knjeżerſtwo wobtwjerdźiło njeje.

Italſka. W Turkowſkej ſe ſtatnym porjadom hubjenje ſteji. Hdyż tam rubjeżne cžrjódy ßmala, pala a rubja, ßo temu nichtó wjele njedźiwa. Je dźě to w Turkowſkej, w njekſcheſcźijanſkim kraju. Tola w Europje mamy hiſchcże jedyn kraj, w kotrymż ßu, hacž runje je kſcheſcźijanſki, podobne wobſtejnoſcże każ w Turkowſkej. Je to Italſka. Tam ßo bórſy w tej abo tamnej ſtronje rubjeżniży pokaſuja, abo nětkaſki ſběžk wudyri, abo ßo nadpad ſ dynamitowymi bombami ſtanje. Wóndano ßu w połnóżnej Italſkej, w městačku Caramanic, ſtraſchne njeměry byłe. Rano ſahe na dobo do městačka 600 wobrónjenych ratarjow pſchicźeże a ßo radneje khěże ſmozowa. Woni ßo tam do archiva dobychu, ſ kotrehož akty, regiſtry, dawſke liſcźiny atd. ſ woknami na dróhu ſmjetachu. Potom pokładnizy rosraſychu a ſ nich pjenjeſy kranuchu. W dobyczerſkim cžahu na to po dróhach cžahachu a mějachu město w ßwojej mozy, doniż dwě kompagniji pěſchkow ſe ßußodneho města Chieti njepſchińdźeſchtej. Wojazy njeměrnikow do zyła njewuhladachu; tucźi běchu město wopuſchcźili a ßo na polach rosběżeli, ſhoniwſchi, ſo ßo wojazy bliża. S pſchicźinu ſběžka je było, ſo ßu ratarjo njeſpokojom ſ nowymi dawkami, jim wot knjeżerſtwa nakładżenymi.

Franzowſka. Pſchi kóżdej ſkładnoſcźi ßo Franzowſo:o prózuja, Ruſkej ßwoje pſchecźelſke ſmyßlenje a pſchikhilnoſcź wopokaſacź. Ruſkeho wojerſkeho ſaſtupjerja, Generala Frederikſa, ßu ſa zyły cžaß manevrow na wſcho móżne waſchnje cżeſcźili a ßławili. Njeje k wěrje podobne, a tola je wěrno, ſo je wobydleŕſtwo na wjele městnach na preſidenta Carnota, republiku a wójſka zyle ſabyło a Ruſku ßławiło. Wołanje: „Sſława Ruſkej!“ je ſ wjetſcha wſcho druhe wołanje pſchehłoßowało. W městach, na wßach, na dróhach, każ na manevrěrniſchcźu, wſchudże, hdyż ßo wukrajni wojerſzy ſaſtupjerjo pokaſachu, jich ſ wołanjom „Sſława Ruſkej“ witachu, tak ſo bě to generalej Frederikſej ſkoro njelubo. Tele ſjewjenja wobßwědcżuja, ſo je niz jenoż w městach, ale też w provinzy ſwjaſk ſ Ruſkej heßko. Njeje prawje roſumliwe, ſchto dźěławe wobydleŕſtwo, kotrež ßebi wěſcże wójny nježada, wot ruſkeho ſwjaſka wocżakuje; najſkerje Parižſkim nowinam wěri, kotrež, każ je ſnate, wudawaju, ſo je ruſko-franzowſki ſwjaſk najlěpſche rukowanje ſa ſakhowanje měra.

— Powodżenja w połnoſchej Franzowſkej ßu njewopißomne njeſboże nacźiniłe. Wjele rěkow je pſches brjohi ſtupiło. Gordonſka rěka ſchtomy, wulke ßudy, wowzy atd. na ßwojich żołmach wała. Zyłe ſahrody, żeleſnizy, dwory ßu wotpławjene a wſchě twarjenja wot njembrych wodow ſwotorhane. Woßebje cżeżko je město Beaucaire cżerpiło, hdyż ßo runje maßa wotbywaſche. Rěka Rhona maßyne městno powodźi a wotwjedże wſchě twory. Mnohe fabriki buchu powodżene, domkhowane żně ſaniczene a winizy ſapuſcżene. Na żołmach wjele tepjeneho ſkotu a ßamo cżełowe kaſchcże płowachu. W kupjelach Bichy ßu ßo tſjo cżłowjekojo tepili. Schkoda ßo na 60 milijonow frankow liczi. Strony, kotrež ßu ßo wot powodżenja pſchelutowałe, ßu wichor a krupy domapytałe. W Marſeilleſu krupy w wulkoſcźi kurjazeho jeja padachu. Dróhi ßo do rěkow pſchetworichu. Někotre khěże ßo powalichu. Jena żona a jene dźěcźo ßo tepiſchtej.

Schpaniſka. Knjeżerſtwo ßo ſ myßlu noßy, powſchitkownu wojerſku powinoſcź ſawjeſcź. Wojerſka ßłużba dyrbi, każ w Němzach, 3 lěta tracź. W měrje měło wójſko 100,000 muži, w wójnje 300,000 muži ßylne bycź. W tu khwilu je lud w Schpaniſkej mało ſa powſchitkownu wojerſku powinoſcź ſahorjeny. Duż ßnadź w ſchpaniſkim wójſku hiſchcże wſcho pſchi ſtarym ſawoſtanje.

Portugalſka. W Portugalſkej ßo wobſtejnoſcże pſchezo bóle na ſły kónz wótſa. Republikanſka ſtrona na powrócźenje kralowſkeho tróna ſe wſchej mozu dźěła. A jeje dźěło bjes wuſpěcha njeje. Hižo dołhi cżaß ßo w portugalſkim wobydleŕſtwje wulka njeſpokojnoſcź pokaſuje, ſo chze knjeżerſtwo dźěl portugalſkich kolonijow Jendźelczanam pſchewoſtajicź. Lud ßebi żada, ſo by Portugalſka niczo ſe ßwojich kolonijow jendźelſkej nahrabnoſczi njewoprowała. To wſchak ßo lożſcho praji, hacž ßo wuwjedże. Jeli ſo Portugalſka dobrowólnje do jendźelſkich żadanjow njeſwoli, ßo Jendźelczenjo ſ naßylnoſczu krajow mozuja, kotrež ßo jim ſpodobaja. Wójnu pak mała Portugalſka ſ móżnej Jendźelſkej wjeſcź njemóże, dokelż by w njej podležała. Duż je jaßne, ſo dyrbi Portugalſka pſched pſchemozu zofacź. Swjaſkarjow ßebi wona bjes europiſkimi krajemi pſchecźiwo Jendźelſkej dobycź njeje móhła. Schtó by ßo też makeje Portugalſkeje dla ſ Jendźelczanami ſwadźicź chzył? W tu khwilu ßo portugalſki kral prózuje, ſe ßußodnej Schpaniſkej ſwjaſk pſchecźiwo Jendźelſkej ſcźinicź. Hdy by ßo tajki ſwjaſk dozpił, by ßnadź ßo w Portugalſkej hiſchcże monarchija ſdżerżecź hodźiła. Republikanſzy, kotrymż bychu ßo ſ tym jich wotpohlady pſchekaſyłe, wſchak ßo nadżěja, ſo Schpaniſka Portugalſkej na pomoz njepſchińdże, wjele bóle wocżakuja, ſo wuwołanje portugalſkeje republiki ſnamjo da k wuhnaczu ſchpaniſkeje kralowſkeje ßwójby. Nětdże tak je ßo jedyn ſ prědnich republikanſkich wjednikow pſched dopißowarjom jenych franzowſkich nowin wuprajił. Wuwołanje republiki w Braſilſkej je republikanſkich w Portugalſkej móżnje wubudźiło. Bohaczi Braſilianſzy pokładnizy portugalſkich republikanſkich pjelnja. W republikanſkim lěhwje maja hižo ſa wěſte, ſo republika tydźeń po ßwojim wuwołanju w Liſſabonje, w hłownym portugalſkim měſcże, żanych pſchecźiwnikow wjazy njeſměje. Duchownſtwo by pjecża ßamo ſ nimi ſchło. Ssu hižo pjecża w januarje revoluziju cžinicź móhli, tola ßu ßo tehdy bojeli, ſo by Schpaniſka pſchecźiwo nim była. Dżenża njeje trjeba, ßo jeje bojecź: nawopak, republiku w Portugalſkej budże bórſy republika w Schpaniſkej ſcźěhowacź.

Cżorna Hora. We wſchěch cżornohórſkich wyſchſchich a ßrěnich ſchulach ßo ſ nowym ſchulſkim lětom wucżba w ruſkej rěcźi ſawjedże. W Zetinſkim duchownym ſeminarje a holczim wuſtawje ßo hižo dawno ruſki wucźi.

Sjewjenje ſchwedſkeho krala Korle Jědnateho.

Schwedſki kral Korla w ſtarym kralowſkim hrodże w Stockholmje ßedźeſche; pſched krótkim běſche jeho mandźelſka Ulrika Eleonora ſemrěła. Nóz ßo nakhili, we wulkej jſtwě cźmno bycź poczа. Pſchi knjeżerju běſchtaj jenoż jeho lubuſchk hrabja Brahe a cźelny lěkaŕ Baumgarten. Kral wjeßołeje myßle njebě; hacž běſche ſ pſchicźinu naſymſki deſchcźik, kiż ßo hižo někotre dny pospochi dźěſche, abo hacž woprawdźite horjo jeho wutrobu tyſchesche, — wón hižo hodźiny dołho němy a ſamyßleny ßedźeſche.

Hrabja na poßledk dołhe mjelczenje pſchetorże, ßo ſdwórliwje praſchejo, hacž ßo kral k wotpoczinkej podacź nocze. Lěkaŕ jemu

pschihłoßowasche a pschiſpomni, ſo knjeżeŕ ßwojej ſtrowoſczi ſchkodźi, hdyż po nozach njeſpi. Mjerſazy jimaj kral mjelczećz kaſaſche a praji: „Wostańtaj tu! Mi ßo hiſchcże ſpacz njecha.“ A ſaßo ßo ßedźo ſamyßli, każ prjedy.

Jeho towarſchej wo druhich wězach porĕczećz ſpytaſchtaj, ale podarmo. Mĕjo ſa to, ſo kral ſe ſrudobu wo ſemrĕtu mandźelſku mjelczi, kotruż wſchak ženje lubował njebĕ, hrabja Brahe pocza: „Tónle wobras w Bosy ſemrĕteje kraloweje je na njebocźiczku zyle podobny. Tale wyßokoſcz a ſ dobom nĕžnoſcz w jeje wobliczu!“

Poſkocźiwſchi kral hrubje ſnapſchecźiwi: „To wĕrno njeje! Wobras kźi! Hroſna wona bĕſche.“

Jako by tejele hruboſcże dla ßam na ßo hnĕwny byk, kral njemĕrny pó jſtwĕ khodźeſche. Khwilu pó jſtwĕ pokhodźiwſchi pſchi woknje ſtejo woſta a do cźmoweje nozy won hladaſche.

Potom na wókna wulkeho kralowſkeho ſala pohlada, kotrež bĕchu runje ſnapſchecźa kralowſkeje jſtwy. Kral ßo poſtróži: wſchitke wókna bĕchu ßwĕtke. Hacž ßnano ßkužobnik po ſalu dże, ſo ßo jeho ßwĕża takle ßwĕcźi? Ale ſchto by tón tule póſnju hodźinu w ſalu pytacź mĕł, do kotrehoż hižo dołho nichtó pſchiſchoł njebĕ? A potom jena ßwĕża telkole ßwĕtka dawacź njemóżeſche; ſdaſche ßo, jako bychu wſchitke ßwĕży na wſchitkich ßwĕcźnikach ſeſaßwĕcźane byke, jako by wulki ſal ßwjatocźnje rosßwĕtleny był.

Kral ſamyßleny na ßwĕtke wókna hladaſche. Duż chzyſche hrabja Brahe ßkužobnika ſawołacź, ale kral rjeknu: „Nĕ! Chzemy ßami pohladacź, ſchto tam je.“

Khwilku wón ſaſta, woblĕdnuwſchi ſe ſtrachom pſched tajkim poczinanjom, potom krucże wuſtupujo ſe jſtwy dźĕſche. Se ſaßwĕcźenymaj ßwĕzomaj jeho komornik a lĕkaŕ ſa nim dźĕſchtaj.

Poßledniſchi wrótnika ſawoła a jemu w kralowym mjenje porucźi durje do kralowſkeho ſala wotewricź. Staremu ßkužobnikej ßo to jara ſpodźiwne ſeſba, ale wón rucże ſ kluczemi pſchibĕża.

Kaŕ pak ßo kral a jeho pſchewodźerjo dó jſtwy pſched ſalom kralowſkeje rady ſtupiwſchi dźiwachu, widźawſchi, ſo ßu murje hacž do wjerćha horje cźorne ſapowſchane.

„Schtó je tole błaſniſtwo porucźił?“ ßo knjeżeŕ hnĕwny wopraſcha.

„Waſcha Majeſtoſcź!“ wrótnik wſchón ſaſtróżeny wotmolwi, „hdyż ßym wóndano tudy rjedźicź daŕ, bĕſche wſchitko każ hewak; ſ dubowym drjewom wußadźane ſcźĕny bĕchu nahe. Najſkerje tele cźorne płachty ſ komorow Waſcheje Majeſtoſcże njejßu.“

Spĕſchnje kroczo kral dale dźĕſche; hdyż bĕſche hižo nimale hacž k durjam kralowſkeho ſala dóſchoł, ßo ſtary ßkužobnik pſched nim poklaknu: „Niz dale, knjeże, Boże dła! To je helſke kuſtarſtwo. Chzyła Waſcha Majeſtoſcź wopomnicź, ſo je runje poknozy. A potom ßo też powjeda, ſo njebocźiczka, naſcha prjedawſcha hnadna kralowa, po ßwojej ßmjercźi po tymle ſalu khodźi ... Bóh ſchkituj Waſchu Majeſtoſcź!“

Też hrabja ßo tejle próſtwje pſchiſamknu, prajizy: „Njekhodźcże dale, najhnadniſchi knjeże a kralo! Njeßłyſchicże nutſkach buki hołk a bórbotaze hłoßy mnohich ludźi? Schtó wĕ, kajkemu ſtrachej Waſcha Majeſtoſcź napſchecźo dźe?!“

A też hewak pſchezo njewĕriwy cźĕlny lĕkaŕ proſchepſche: „S najmjeńſcha chzyła Waſcha Majeſtoſcź dowolicź, ſo ſpuſchcźomnu woboru ſe ßwĕrneje cźĕlneje ſtraże powołam.“

Kral niczo njewotmolwi, ale praji: „Nuts! Wotamkń, wrótniko!“ Na to ſ nohu do krutych dubowych durjow kopnu, — bubotajo wothłóßz po dołhim ſalu rźeſche.

Na wſchĕch ſtawach tſchepjetajo ßkužobnik poruczność dopjelnicź njemóżeſche.

Sazpiwajo kral ſ ramjenjomaj ſcźeże a rjeknu: „Stara żona ßy, ale niz nĕhduſchi wojak! Wotamkńcże, hrabja Brahe!“

Hrabja krocźel wrócźo ſtupi, prajizy: „Njech mje mój knjes w bitwje ßrjedźa nuts do ßyły naſchich njepſchecźelow póſcźele, — ßo njekombźo chzu poßłuchacź. Ale jowle nuts, — radſcho do hele!“

Wrótnikej kral klucże ſ ruki wutorże a ſ krutymi krocźelemi k durjam dźĕſche.

„Nó, dha dyrbju to ßam dokonjecź“, wón ſawoła, rucże wotamknu a durje nahle wotewri. Potom praji: „Bóh budź ſ nami!“ a do ſala ſtupi.

Runjeż ßo bojachu, jeho tſjo pſchewodźerjo wohańbjeni ſa nim pſchińdźechu.

Do ſala bĕſche ſtraſchnje hladacź; też tudy bĕchu ſcźĕny zyłe ſ cźornymi płachtami ſapowſchane, a na ſcźĕnach ßo wjele ſtów ßwĕzow ßwĕcźeſche, ſo bĕſche po zyłym ſalu ßwĕtko każ wodnjo. Każ hewak na ſcźĕnach dobycźerſke ſnamjenja ſ wójnow krala Guſtava Adolfa wißachu, ale ſchwedſke khorhoje bĕchu cźorne ſawalene. Każ pſchi ſhromadźiſnje wulkeje rady bĕchu wſchitke ławki wobßadźene, a na ßwojich mĕſtach ßedźachu ſaſtupjerjo a ſapóßłanzy ſchtyrjoch ſtawow: ſemjanſtwa, wyßokeho duchownſtwa, mĕſchcźanow a burow. Wſchitzy khutnje hladachu. — S wulkeje ßyły ludźi kral a jeho tſjo pſchewodźerjo nikoho ſpóſnacź njemóżachu.

Na ßydle tróna, ſ wotkelż hewak kral k ſtawam rĕcźeſche, krwawe cźĕło leżeſche, kralowſku draſtu ſwoblekane. K jeho prawizy krónowane dźĕcźo ſtejeſche, mĕjo kralowſki ſzeptaŕ w ruzy; k lĕwizy ßo na trón ſepjerajo wobſtarny muż ſtejeſche. Wón bĕſche w draſcże nĕhduſchich krajnych bohotow ſ tamneho cźaßa, hdyż Waſa Schwedſku hiſchcże kraleſtwo ſcźinił njebĕ. Jim napſchecźo ſa blidom, na kotrymż ſtare pißma a knihi leżachu, cźrjódka mużow w cźornej draſcże ßedźeſche, kotſiż, każ ßudnizy w cźeźkej wĕży, cźmowe, krute mjeſwocże cźinjachu. Mjes nimi wſchĕmi a ſhromadźiſnu cźorny ſawaleny pjeńk ſtejeſche, pódła ßekera leżeſche.

Wot wſchitkich tychle ſcherjenjow w cźłowſkej podobje krala Korlu a jeho pſchewodźerjow nichtó njedźiwaſche.

Khwilu bĕſche nĕkajke bórbotanje po zyłej ſhromadźiſnje ßłyſchecź; duż najſtarſchi tamnych mużow w cźornej draſcże ſtaże a pomału ßwjatocźnje trójzy ſ dłónju na wulke knihi dyri, kotrež wotewrjene pſched nim leżachu, — hłuboka cźiſchina hnydom knjeżeſche. Na druhim kónzu ſala ßo małe durje wotewrichu, a nĕkotſi knjeżo w woßobnej draſcże, ſemjenjo, każ bĕſche widźecź, ſaſtupichu a hordże hladajo dale krocźachu, runjeż mĕjachu ruzy na khribjecże ſputane. Sa nimi hoborſki muż w brunym kożanym kabacże dźĕſche; wón kónzy putow w ruzy dźerżeſche.

Pſched katowym pjeńkom prĕni tych ſputanych ſaſta; wón bĕſche najſkerje hłowna woßoba pſchi tymle ſtraſchnym podawku; ſazpiwajo wón na hróſbne pſchihoty hladaſche. Cźĕło na trónje ßo nĕtko, każ ßo ſdaſche, ſcźahowaſche, huſta cźerwjena krej ſ jeho hłubokich ranow cźeczeſche. Muż pſched pjeńkom ßwoju hłowu ſkhili — nĕſchto praßnu — tołſta pruha krwĕ ſ cźĕła wupraßnu a ßo ſ kralowſkej krwju mĕſcheſche, kotraż ſ tróna cźeczeſche. Hłowa daloko wotlecźa a ßo hacž k nohomaj krala Korle kuli, kotrejż ſ krwju ſamaſa.

Knjeżeŕ, kotryż bĕſche hacž dotal nĕmy ſtejo pſchihladował, dokelż bĕſche jemu ſe ſtrachom jaſyk ſproſtnuł, tónle żakoſtny podawk widźo ßo ſmużi, wón ßo k trónej wobrocźi a k ſcherjenju w draſcże krajneho bohota wótſje dźeſche: „Ssy-li wot Boha póßłany, dha rĕcź! Ssy-li pak wot djaboła pſchiſchoł, dha cźehń ßwoje pucze!“

S błukim hłoßom a ßwjatocźnje ßo wotmołwa ſaßłyſcha: „Kralo Korla! Pod twojim knjeżerſtwom tale krej njecźecże!“

A bóle błuki hłóßz mjenje jaßnje dale ſaklincźa: „Pod pjatym knjeżerjom po tebi! Bĕda, bĕda, bĕda ſplahej Waſa!“

Duż ßo ſcherjenja ſhubichu, ßwĕży haßnuchu, a jenoż ßwĕży, kotrež mĕjachu kralowi pſchewodźerjo w rukomaj, ßo mutnje w ſalu ßwĕcźachu, a dołhe ſcźiny wot nich na pißane tapety padachu, ſ kotrymiż bĕchu nĕtko każ hewak pſchezo murje pocźehnjene. Naſdala hiſchcże bĕ ßłabe ſchumjenje ßłyſchecź, każ ſchumjenje liſcźa, a ſynk ſaklincźa, jako by ßo na harfje truna puſkła. Potom bĕſche wſchitko cźicho. Wſchitko bĕ ßo ſhubiło ſ duchami, wotprawjeny a jeho krej, katowy grat a ßudnizy. Jenoż kralowy cźrij mĕjeſche cźerwjenu ßmuhu a tak wo ſtraſchnoſcźach tejele nozy ßwĕdcźeſche.

Hdyż bĕchu ßo do jeho jſtwy wrócźili, kral wo ſpodźiwnym podawku nadrobnu rosprawu napißacź da, a jeho pſchewodźerjo ſe ßwojim podpißmom wobkrucźichu, ſo je wſchitko wĕrno a prawe, ſchtoż w njej ſteji; jenohłóßnje mĕjachu ſa to, ſo je wſchitko hromadże ßnano dźeßacź minutow trało. Kral Korla ßam je rosprawu podpißał, a hiſchcże dźenßa ßo tole pißmo w Stockholmje khowa. S kónz rosprawy pak ſteji:

„A duż kral dźeſche: Ja chzu ſhubicź ſbóżnoſcź ßwojeje duſche, je-li ſo tudy prawje ßwĕdcźił njejßym, chzu ßo wotrjez wſcheje hnady, kotruż ßym ßebi ßnano pola Boha ſaßłużił ſe ſtajnej horliwoſcźu, ſ kotrejż ßym ßwĕru k ſbożu ßwojeho luda ßłużił a wĕru ßwojich wótzow ſchkitował.“

Hiſchcże pſchi żiwjenju krala Korle ßo powjeſcź wo tymle dźiwje mjes ludom rosſchĕri, a hacž do dźenßniſcheho dnja hiſchcże nichtó podawk prĕk njeje, kajkiż ßo w ſpomnjenym pißmje wopißuje.

Hdyż pak ßo dopomnimy, ſo buſchtaj kral Guſtav Tſecźi ſkónzowany a Ankarſtröm wotprawjeny, mamy ſwjaſk mjes ſjewjenjom krala Korle a woprawdźitoſcźu.

Młody ſemjan, kotremuż bu w pſchitomnoſcźi ſtawow hłowa wotcźata, by potom Ankarſtröm byk; cźĕło w kralowſkej draſcże — Guſtav III.; dźĕcźo — jeho ßyn a naßlĕdnik, Guſtav Adolf IV. Starz pak by wójwoda Sördermanlandſki byk, Guſtav Adolfowy wuj

a krajny bohot, kotrehoż, hdyż běchu Gustuva Adolfa IV. wotbadźili, schwedskeho krala sćinichu.

Ze Serbow.

Na serbski konzert! Hdyż wot staroślawneho Budyschina po krasnym dole wótcźneje Sprewje k pokodnju dźesch a pornjo prěnim Hajniczanskim twarjenjam pschińdźesch, stejisch na dobo psched hustej cźmowej schmrokowinu, kotraż so psched twojimaj wocźomaj dale wysche na horu wupscheścźera.

Bě to rjane nalětnje ranje, so mje mój pucź wot Sprewje po khłódnej scźeżzy psches schmrokowy a jědlowy lěs na horu wjedźesche. Cźrjódy pschistojnje a jednorje serbszy sdrascźenych kemscherjow mje setkowachu, wschitzy mje njesnateho lubje strowjachu, s baloka scźelechu swony se seleneho doła do módrych horow swoje zunje wutrobu hnujaze synki. Bě njedźelske ranje.

Ssame njebjo měješche nad tym swoje spodobanje: bě-li też zyły cźasz s mróczelemi pschikryte było, dźensa, njedźelske ranje, rosdźělichu so na dobo cźorne mróczele a złónzo pohlada s najmjeńscha na wokomik do dołow a do horow a postrowi wschěch khwatnych kemscherjow.

Mjes tym běch s lěsa na horu dóschoł a pschede mnu leżesche w dolinje w samych horach — **Sahoŕ.** Sahoŕ? Hdźe to je? Teho mjena hischcze swój żiwy dźeń słyschał njejsym? — A tola so hižo wjele stow krócź słyschał hłosy, kotrychž kolebka je stała w Sahorju. Pschetoż w Sahorju je so narodźił — mischtr **Kozor.**

Sahoŕ ma wěscze swoje mjeno wot teho, so je sa horami sakhowana wjeska, ale hdy bych po swojej myśli a żadosczi tuto mjeno wotwodźowacź směł, bych prajił: Sahoŕ ma mjeno wot „sahoricź". Abo njeje mischtr Kozor se swojimi móznymi, wutrobu hnujazymi a myźle posběhowazymi hłosami Sserbow k nowej luboscźi k swojej wótcźinje, k serbskej macźerńej rěczi a narodnosczi sahorjał bóle dyźli schtó druhi? Njeje wón krasne wótcźinske pěsnje sławneho Sejlerja hakle se swojimi hłosami jako drohe skoto s hłubinow swojeho wulzy wobdarjeneho ducha wusběhował a wschěm serbskim wutrobam hakle prawje pschistupne scźinił?

To njeje Sserb, schtóż hischcze żaneho Kozoroweho hłosa słyschał njeje. Njeje dźě waźnischeho podawka w cźłowóskim żiwjenju, wo kotrymż by Kozor njespěwał, njeje nadobne cźucze, kotrež by jeho synk w naschej wutrobje njesbudźił, njeje krasna myślicźka, sa kotruż by naš jeho spěw njesahorił. Psches zyłe żiwjenje, wot kolebki hacź do rowa, pschewodźa naš Kozorowy spěw, raduje so s radostnymi, rudźi so se srudnymi, sawjeżela naš w sbożownych, troschtuje naš w njesbożownych dnjach: jeho spěw bě nasch najźwěrnischi towarsch hižo w dźěscźowskich dnjach a je nam najźwěrnischi pschecźel wostał hacź do dźensźnischeho cźasa. Kak njewuprajicze rjenje, móznje, s tajnym kuskom spěwa Kozor wutrobu k wutrobje, duschu k duschi w cźistej, njewinowatej, haj njebjeskej luboscźi! Njesapomnite, njesachodne su mi tamne wokomiki, tamne sbożowne hodźinki, hdyż smy s pschecźelom a s pschecźelemi w lubym towarstwje sebi Kozorowe spěwy sanoschowali a trjebam jeno na tamne rjane dny spominacź, a zyła luboscź, zyła sahorjenosczź a zyła radosczź, s kotrejż Kozorowe lubosne nježne a tola tak jimaze hłosy moju wutrobu napjelnjachu, wotucźa kaž same wot so w mojim pomjatku.

Sejlerjowa pěsen a Kozorowy spěw staj s tobu, hdyż w „Selenej tej meji" Boża stwórba burej wutrobu s nowej nadźiju napjelnja, staj s tobu, hdyż „popy steja po polu" a twoja nadźija so dopjelnja, posběhnjetej k móznej dźaknej modlitwje twoju wutrobu, hdyż pod wěsty kryw so skhowak, schtoż je cźi Bóh wobradźił, staj s tobu, hdyż s nowa rolu bróndźisch a jej sorno dowěrjesch, staj s tobu, hdyż so na kermuschi se swojimi lubymi pschecźelemi sabawjesch, hdyż so na bjesadźe s towarschemi radujesch, ale też — tehdom, hdyż w cźichej komorzy Bohu samemu swoju nusu skorźisch abo na rowje lubych drohich „s horzej sylzu" krjepisch njesapomniczki.

Cźitasch-li Sejlerjowe pěsnje, njewostanjesch symny, spěwasch-li sebi Kozorowy hłós sam sa so, so sahorisch, słyschisch-li pak wot zyłeho mózneho khora wustojnych spěwarjow a spěwarkow Sejlerjowe pěsnje w Kozorowych hłosach spěwacź, pomjenisch so! Schtoż cźi Sejlerjowa pěsen jeno s cźichim hłosom schepta, to Kozorowy hłós kaž swón, kaž hrimot móznje rěczi a wutrobu hacź nanajźylnischo sahori.

Nimam po tajkim prawje, hdyż sebi swérju Sahoŕ wot „sahoricź" pomjenowacź, dokelž je so w Sahorju sławny mischtr narodźił, kiż je też najsymnische wutroby se swojim spěwom sahorił a hischcze sahorja!?

Běch do Sahorja dóschoł. Je to mała, njebohata, haj khuda wjeska, s niskimi s wjetscha starymi khěžkami a w dólczku mjes horami skhowana je lědma widźecź. Ale mi wona njeje mała, dokelž je nam najwjetscheho, mi njeje khuda, dokelž je nam najbohatscheho, mi njeje njesnata, dokelž je nam najsnacźischeho, haj najślawnischeho serbskeho spěwarja dała: mischtra Kozora.

Schtó sebi njeby s zyłej wutrobu żadał, tuteho nascheho slawneho kompositora s najmjeńscha junu s bliska widźecź, lubje postrowicź a spósnacź? — Schtóż sebi to njeżada, tón żaneje wutroby nima, żaneje dźakownosczе njesnaje. A Sserbow bjes wutroby, bjes luboscze, bjes dźakownosczе drje tola sawěscze wjele njeje, a wěscze mjes wami, kiż tute Nowiny cźitacze, ani jedyn. So pak byschcze to też wopokasali, so macze serbsku wutrobu, w kotrejż so dźak a luboscź horitej, pschińdźcze wschitzy se swojimi lubymi na wulki serbski spěwanski swjedźeń, so bychmy so jow w staroślawnym Budyschinje pschi krasnych spěwach mischtra Kozora sahorili, pschi „Selenej tej meji" mischtra Kozora so sawjeżelili a tak wopokasali, so sebi jeho ważimy, so mamy jeho lubo — wěcźnje, wěcźnje njewurjeknicze lubo!

(Wscho bliżsche hladaj we wosjewjenju na 1. stronje.)

S Budyschina. Knjes tajny schulski radźicźel Kockel je w běhu sańdźeneho tydźenja schule w Dźiwocźizach, Bolborzach, Myschezach, Koblizach, Hodźiju, Minakale, Pšowjach, Komorowje pola Rakez a w Bukezach wopytał a wulzy spokojeny pschipósnał, so su so w mjenowanych schulach swjeżelaze postupy cźiniłe.

— Sańdźeny pjatk pschipołdnju je domownik w hoscźenzu „k hwězdze" do njesboża pschischoł, hdyż na dwě metrje wyšokim ryble stejo swónczkowe cźehnidło k scźenje pschibiwasche. Runowahu shubiwschi wón na plestr dele padze a sebi nop straschnje pscherasy. Wobżaromneho, kiż je woženjeny a nan jeneho dźěscza, su do měschczańskeje hojerńje donjeśli.

— Gratmischtrej Hennigej w tudomnym Krantzez pólverniku je so s pschipósnaczom dołholětneje swěrneje służby wulka słéborna medailla sa swérnosczź w dźěle spożcźiła.

— Se wschelakich stron powjesce dostawamy, so jabłonje druhi krócź kcźeja, tak na pschikład w Nowych Boranezach a w Tsjoch Hwězdach. Kaž w Łužizy, je też druhdze jara wjele hribow narostko. Stare ludowe prajidło praji: wjele hribow, wjele sněha. Duż bychmy w pschichodnej symje wjele sněha wotcźakacź měli.

— Ssmorkawu — abo „schnupu", kaž też praja — masch bórsy na schiji; ale ju wotbycź, je druhdy cźeżko. Jako dobry srědk psche nju so tole porucza: Do hornza abo druheho sudobja, kotrež je bóle hłuboke hacź schěroke, so maka łžicźka rostokcźeneho kamfera sypnje, na kotryż so krop linje, so woda hacź do pok sudobja steji. Na sudobje so tsiróżkojta papjerjana tita tyknje, kotrejż horni kónczk so tak daloko wottorhnje, so móżesch zyły nóż nuts tyknucź. S nożom cźopku paru 10 abo 15 minutow do so srěbasch. Sa 4 abo sa 5 hodźin so tole wospjetuje, a najsaźaklischa smorkawa so shubi, s wjetscha hižo, hdyż sy kamforojtu paru trójzy posrěbał.

S Budestez. Město nascheho pomozneho duchowneho, kotrež so s wotkhadom knjesa Gólcza do Budyschinka wuprósdni, je so wot duchowneje wyschnosczе s nowa wobsadźiło. Sa noweho pomozneho duchowneho je so knjes cand. theol. Handrik postajił, kiż Michała w wójsku jako jenolětny dobrowólnik dosłużi.

S Hodźija. Też lětsa so na swucźowanjach serbskeho prědarskeho seminara pod wustojnym wodźenjom knjesa fararja lic. theol. Jmischa w Hodźiju wschitzy w tón cźasz w Lipsku na duchownstwo studowazy Sserbjo wobdźělichu: kk. Moritz Domaschka s Nosacźiz, Mrósak s Budestez, Dub se Subornizy, Marcźin Domaschka s Nosacźiz a Sarjenk s Hrodźischcza.

S Kelna. Hdyż bě wóndano tudomny kubleŕ Handrik prjecźku, jeho wotrocźk dźowzy narěcźa, so dyrbi do Radworja po konjazy grat jěcź. Konja sebi do wosa sapschahnuwschi wotrocźk po pucźu do Radworja wotjědze. Domoj pschischedschi so Handrik njemało dźiwasche, cźeho dla je wotrocźk do Radworja wotjěł, a dokelž so hischcze na druhi dźeń domoj njewrócźi, po njeho do Radworja dóndze. Tola tam nihdze wotrocźka njenamaka. Pschipadnje shoni, so je so wotrocźk njedaloko Radworja sa pucźom, do Wojerez wjedźazym, wobhonjak. Duż bě nětko jasne, so bě s konjom a wosom cźeknuł. Puschcźichu so sa nim do Wojerez a jeho tam sbożownje lapnuchu. Nětkole njeswěrny wotrocźk w Budyskim jastwje sedźi a swojemu wusudźenju napscheczo hlada.

S Draždźan. Sańdźenu njedźelu 21. septembra mějachmy tu sasso lubu witanu składnosczź, na serbskim kemschenju swoju wutrobu wokschewicź a posylnicź. Spowjedna wucźba so nam psches knjesa lic. theol. Jmischa, fararja w Hodźiju, dosta, a prědowanje wot

knjeſa fararja Kubizy ſ Bukez ßkyſchachmy. Spowjednych ludźi běchmy 180.

S Rudnych Horow. (Erzgebirge.) Na naſchich polach a łukach je létßa wurjadnje wjele naroſtko. Duž ßu naſchi ratarjo ſe žnjemi jara ſpokojom. Jenož domkhowanje je jim deſchczowa wjedro druhdy poczeżiło. W hornich Rudnych Horach, hdźež je jěre a ſymne wjedro, hakle nětko rožku a wowß domkhowaju. Pſcheńzu, jeczmjeń, jahły, hejduſch a len w Rudnych Horach ſ zyła njeplahuja, dokelž tam klima doſcź cźopły njeje. Cźim bóle pak ßo běrny ßadźeja; ſ nimi ßo woßebje naſch khudy lud żiwi. Lětuſcheje mokroty dla ßo wone poradźiłe njejßu a tam a ßem cźornicź poczinaja. M. w Stollbergu.

S Delnjeho Wujeſda. W Manjowje a Rudej je zuſy poß wo wßy wjele pßow ſkußak. Dokelž ßo boja, ſo je poß ſkażeny byk, dyrbja wot nětka na cźaß tſjóch měßazow w Delnim Wujeſdźe, Rudej, Tranjach, Manjowje a Léſkej pßy pranz noßycź a ßo na rjeczas wjaſacź.

Přilopk.

* W Miſchnje je ßo ſaßo njeſboże ſ njewobhladniwym wobkhadźenjom ſ petrolejom ſtako. Jena żona na drjewo, hižo na pjezaku ßo palaze, petrolej ſ bleſche linu. Bleſcha rosbuchnu a w tym ßamym wokomiku żona w płomjenjach ſtejeſche. Żona je ßo ſtraſchnje wopaliła, a ſ cźeżka ßo jej żiwjenje ſdźerži.

* Po nĕcźim Lóbjo ßwoje wopory wudawa, kotreż ßu pſchi poßlednim powodźenju ßmjercź w żołmach namakali. Wyſche Miſchna je 22. ſeptembra cźĕło nĕhdźe 35 létneje mużſkeje woßoby pſchipłuwało. Na prawej ruzy bě jemu móbra kótwiza wupalena. Druhe cźĕło, pola Batzendorfa pſchipłuwane, bě 20—25 lĕt ſtare. W płatowym měſchku mějeſche 72 hriwnow pſchi ßebi. Niże Miſchna ßu cźĕło, nĕhdźe 40—50 lĕt ſtare, ſ Lóbja wucźahnuli.

* W krajinje pſchi Lóbju wokoło Torgawa, hdźež je rĕka hacźenja pſchedrĕwſchi a ſ brjohow ſtupiwſchi jara wulkeje ſchkody naczińiła, je nuſa a hubjenſtwo mjes wbohimi ludźimi wulka. Pola Werdawa n. pſch. je ßo hacźenje dobre ſto metrow daloko pſchedrĕło; hdyž woda wotběži, hakle ßo pokaże, kajke ſapuſcźenje je ßo na rolach a na łukach ſtako. Domkhowane żně ßu ſ wulkeho dźĕła ſaniczene; ſkotu je ßo jara wjele tepiło, a w mnohich wßach je wulka woda domy, hródże a brózńje wottorhała. W jenej wßy je wóßomnacże khĕżow ſpadako. W nĕkotrych wßach wulka woda hacź do tſĕchow ſtejeſche, ſo dyrbjachu wboſy ludźo na łubji wucźek pytacź. Mjes khudſchimi je hłód a wulka nuſa. Mnoſy ßu ſ wulkej nuſu ßmjercźi wucźekli. W jenej wßy dyrbjeſche dwanacże ßwójbow na pohrjebniſchczu khowanku pytacź, kotreż běſche jenicźke w zyłej wßy ßuche woſtało. Tam ßu wboſy wjele dnjow wodnjo a w nozy pod hołym njebjom pſchebywali. Jenu żonu ſ tſĕchi jeje khĕże dele ſcźeżechu, kotraż bě ßo hižo ſaßypnuła. Druha je ßo 18 hodźin dołho na woknje ſtejo woknoweho kſchiża dźeržała. Podobne powjeſcże ſ druhich wßow pſchikhadźeja.

* Wot 22. auguſta běſche ßo wĕſty Kurzwelly ſ Lipſka ſhubił, kotryż bě na pucźowanje ſchoł. Jeho ſnaczi mějachu ſa to, ſo je pſchi nĕkajkim hroſnym wjedrje na wyßokich horach w Tirolſkej wo żiwjenje pſchiſchoł. Tamniſchi hórſzy wjedniży a żandarmojo ßu zyłu krajinu pſchekhodźili, ale żaneho ßlĕda wo nim namakali njeßu. Nětko pak je ßo cźĕmna wĕz wujaßniła. 15. ſeptembra ßu pola Jglawa na Morawje w rĕzy Jglawje cźĕło njeſnateho mużſkeho namakali, kotryż mějeſche wulku ranu do hłowy wurażenu a ruzy ſ rjemjenjom na khribjet ſwjaſanej. Dołho njewjedźachu, ſchtó zuſy mużſki je; nětko je ßo pokaſało, ſo je to ſpomnjeny Kurzwelly ſ Lipſka, kotrehoż ßu, każ ßo ſda, pola Jglawa ſkónzowali.

* W palenzowej korczmje w Barlinje wóndano knihiwjaſar a murjeŕ ßedźo kharty hrajeſchtaj. Knihiwjaſar pſchĕhrawaſche, pſchi cźimż ßo tak roſhněwa, ſo murjerja ſ nożom do ramjenja kło a ßo jemu tak krucźe do wobliczа ſakußnu, ſo jeju jeno ſ wulkej nuſu rósno khrydźechu.

* W prĕnim poſkhodźe rjaneho noweho doma w Barlinje wĕſty Fuchs, ſamożity muż, ſe ßwojej ßwójbu bydleſche: wón a żona, ſchtyrjo ßynojo w ſtarobje wot 13 hacź do 19 lĕt, dwĕ dźowzy, 11 a 14 lĕt ſtarej, jeju wucźerka a dwĕ łkużobnej holzy. W dwĕmaj w nozy běſche najſtarſchi ßyn domoj pſchiſchoł, niczo wopacźne njepytnuwſchi. Bórſy po tſjóch wucźerka wotzucźi, ßłyſcho nĕſchto ſchcźerczecź; w jeje jſtwĕ běſche ßłaby kur. Do jĕdźneho ſala pohladawſchi wona widźeſche, ſo je wulki ßwĕcźnik ſchcźerczo dele panuł: tam ßo paleſche. Strach ſpóſnawſchi wona pſches komoru holcźkow běżeſche, hdźež hiſchcze kura njebě, pſched komoru łkużobneju holzow do durjow ſabucha a potom knjeſa a knjeni ſawoła. Hdyž chzyſche ßo ſaßo wrócźicź, ßo jej tajki huſty kur napſchecźo waleſche, ſo dyrbjeſche wona ſ knjeſom a knjenju a jeju ſchtyrjomi ßynami khwatajży po ſkhodźe dele cźeknucź. Se ſtrachom najnuſniſche ſabuchu, — wóhnjowu woboru powołacź. Mjes tym móżne płomjo ſ jich wobydlenja ßapacź pocźa, a bórſy ßo też po dwĕmaj ſkhodomaj a po tſjóch ſkhodach paleſche. Hdyž ßo wóhnjowa wobora powoła, ßo hižo ſ tſĕchu won paleſche. „Wumożcże mi moje dźĕcźi!“ jim nan ſ boloſczu napſcheczo wołaſche. Jedyn podrużnik, kotryż běſche w prĕnim poſkhodźe ſnaty, ßo poſkiczi po dźĕcźi hicź, ale wóhnjowa wobora jeho do domu njepuſchcźi. Doniż ßobuſtawa wóhnjoweje wobory, kotryż chzyſche po dźĕcźi do płomjenjow nuts, draſtu ſwoblekachu, kajkaż je k temu trjeba, ſo by ßo njeſadußnył, ßo khĕtro khwila minu. Hdyž běſche wón ſkóncżnje nuts ſaléſt, ßo jemu żałoſtny napohlad poſkiczi: ßłużobnej holzy běſchtej ßo na wuhło ſpaliłej; dźĕcźi pak běſchtej ßo ſadußnyłej, a jeju cźĕle běſchtej ßo jara mało wopaliłej. Dokelž ßo ſdaſche, ſo je w jenej holcźzy żiwjenje, běſche lĕkaŕ trjeba, ſo by holcźzy wożiwicź ſpytał; ale dołho trajeſche, hacź lĕkarja nadeńdźechu, a lĕkaŕ — poſdźe pſchińdźe. Fuchſez bydko je ßo zyle wupaliło, a też jſtwy w druhim a tſecźim poſkhodźe.

* Druhe cźeżke njeſboże je ßo w Barlinje na wyßokej dróſy ſtako. Tam ßo kwaß wóſnika Kleſſena ßwjecźeſche. Towarſtwo běſche w najlĕpſchim ſabawjenju, hdyž ßo na dobo ſakußnu a ſtwa w płomjenjach ſtejeſche. Jedyn hóſcź bě do wißazeje lampy dyrił, ta bě dele panuła a rosbuchła a palazy petrolej bě ßo na draſtu hoſcźi kinuł. Młoda 23 létna holza prĕnja ſe ßwojej palazej draſtu na dróhu wubĕża, kotraż bě, dokelž bě wo poł nozy, próſdna ludźi. Bjes tym běchu ßo w wobydlenju, kotrehoż wſchĕ meble ßo palachu, żałoſtne poḑeńdźenja mĕłe; wſchitzy ſ boloſczu kſchicżachu a tola ſe jſtwy njemóżachu dokelž běchu nĕkotre ßo palaze woßoby pſched durjemi panułe a wukhód ſawrjechu. Na ſboże wóhnjowa wobora rucże pſchińdźe, też lĕkarjo khwatachu na pomoz, a tak bu woheń ſhaſchany a ſranjeni ſawobaleni. Młoda holza, kotraż je w ſtraſche po ſkhodźe dele bĕżała, je na ßmjercź wopalena; cźeżko ſranjeni ßu dale ſchtyrjo mużojo, bjes nimi młody mandźelſki, a jena żona. Nĕkotre żony ßu ſ lohkim wopalenjom woteſchłe. K njeſranjenym njewjeſta a jeje macź ßłuſchatej.

* Pola jeneho wóhnja w Wilhelmsmarku w Póſnańſkej ßu ßo tſi dźĕcźi ſpaliłe a dwĕ cźeżko ſraniłej.

* W Rädnizach pola Kroßena je ßo pſched krótkim ſcźĕhowaza ſpodźiwna podawiſna mĕła. W Rädnizach je wjele bohatych kublerjow, kotſiž maju druhdy wjetſche ſumy pjenjes doma. Tak běſche też pola kublerja X. Muż, żona a dźĕcźi wóndano na polo dźĕchu. Żonje pak pſchipanu, hdyž ſ dwora dźĕſche, ſo ma 1200 hriwnow papjerjanych pjenjes doma, kotreż běchu ßo jej, hdy by na pſchikład w jejnej njepſchitomnoſcźi woheń wudyrił, ſpaliłe. Duž ßo wrócźi, ßwoje 1200 hriwnow do dybſacżneho rubiſchka ſwjaſa a ßo ſa druhimi puſchcźi. Na polo pſchiſchedſchi wona, dokelž ſaka w ßwojej ßukni njemějeſche, rubiſchko ſ druhej draſtu, kotruż ßo wußlecże, na mjeſu położi a ßo do dźĕła da. Po khwili wona naſdala wuhlada, kak jena wróna ſa mjenowanym rubiſchkom cźahaſche a ßuk roscźahnucź pytaſche, najſkerje mĕnjo, ſo je tam nĕſchto k żranju nutſka, każ dźĕ ßo ſtawa, ſo wróny ratarjam ßnĕbanje, do rubiſchka ſawalene, kranu. Żona w runej mĕrje k wrónje cźĕrjeſche, tola hdyž ßo k njej pſchibliżi, ßo cźorne ptacźiſcźo ſběhny a ſ rubiſchkom ſ 1200 hriwnami wotleczi. Kublerka żałoſcźo a ruzy łamajo ſa wrónu cźĕri, ſ hłoßom kſchiczo: „Wróna ma moje pjenjeſy“. Cźeledź, na polu dźĕłaza, runje każ żoniny muż a dźĕcźi ßo ſpodźiwajzy ſa njej ſhladuja, hdyž każ wot ſkeho ducha wobßydlena ſa ptakom cźĕri. Druſy na polach dźĕłazy ludźo, nimo kotrychż wona kſchiczo a do njebeß hladajo hańja, na nju wołaju, ſchto je jej ſwadźiło — wona móże pſchezo jenoż żałoſcźicź: „Wróna ma moje pjenjeſy!“ — Muż a dźĕcźi a ſchtóżkuli bě na polu ßwĕdk tuteho podawka byk, móżachu ßebi jenoż myßlicź, ſo je żona njejabzy wowrótniła, a tak ßo wſchitzy ſa hańjazej żonu puſchcźichu. Wona daloko pſchede wſchitkimi do prĕdka cźĕrjeſche pſches pſchĕrowy, pola a łuki k holi, hdźež ßo wona dohlada, ſo bě wróna na ſchtom ſlecźiła a ſo tam ſe ßwojim pyſkom rubiſchko roszychnowaſche. Skóncżnje ßo ßuk puſchcźi a w ßwojim wotcżakanju ſjebana wróna rubiſchkej dele panucź da. Papjerjane pjenjeſy k ſemi ſmahowachu a ſ khwatkom je żona, runje pſchihanjawſchi, ſeſbĕra; ani jeneje papjery njepobrachowaſche! — Nětko běchu też muż a dźĕcźi a druſy ſcźĕhowarjo měſtno doſcźahnuli a móżachu ßo hnydom pſcheßwĕdcźicź, ſo njebě trjeba, wowrótnjenu żonu łojicź, a ſo bě żona poknu wĕrnoſcź rĕcźała, wołajo: „Wróna ma moje pjenjeſy!“

* W Elberfeldźe ßu jara ſrudni, dokelž ßo knjes Haydt, najbohatſchi muż měſta, do Barlina pſcheßydli. Měſto Elberfeld ſ tym létnje 38,000 hriwnow dokhodow ſ gmejnſkich dawkow ſhubi.

* Wóndano rano, hdyž dźeń lĕdma ßwitacź pocźa, ßo nózny ſtrażnik w Münſterje dohlada, ſo w hoſcźenzu ſe jſtwy pſchi ſemi

cłowjek ſ wóknom won lěſeſche, kotryž ſwjerſchnik, pſchedeſchćźnik, někotre brěmjeſchka a na poßledku wulki waczok ſa ßobu won cźahaſche. „Schto to?“ ßo jeho nózny woprascha. Duž jemu zuſy powjedaſche, ſo dyrbi ſ prěnim cźahom do Bremena wotjěcź, a ſo jeho domownik wokał njeje, runjeż je to kaſany měk; na tajku njerodu a na ſaſpanza ßwarjo wón nózneho ſtražnika proſchesche, ſo chzył jemu ſa dobre myto wězy na dwórniſchcźo njeſcź pomhacź. Nózny ſtražnik běſche dobrocźiwa duſcha a zuſemu njeſcź pomhaſche, a bórſy na to tutón ſ waczokom a druhimi wězami wotjědże. Rano ßo w hoſcźenzu dohladachu, ſo běſche tam paduch pobył a ſa někotre ſta markow wſchelakich wězow pokranuł. Wo tym ſhoniwſchi ßo też nózny ſtražnik domaßa, kajkemu ptaczkej je cźěkacź pomhał.

* Njemaſko ſtróżił je ßo wóndano bur w Utzbergu, hdyž ſ pola domoj pſchińdże a ſhoni, ſo je wuhnjemjeczeŕ w jeho domje wuheń wupalił. W tymle wuhnju běſche mjenujzy bur dwě ſcźě toleŕ papjerjanych pjenjes ſkhowane měł, wo kotrychž ßo ani próſchka wjazy namakało njeje.

* Pjekaŕ w mórſkich kupjelach Ahlbeck pola Swinemünde je wobſkorżeny, ſo je ßwoju ßłużobnu holzu tak ranił, ſo je na to ſemrěła. Obkelž běſche něchtó ſ jeje ßwójbnych wumrěł, chzyſche holza na pſchewodżenje hicź, a jeje knjes ju na dżeń domoj puſchcźi. W město teho pak, ſo by ßo wjeczor na ßwoju ßłużbu wrócźiła, ßo holza, kotraż běſche ßo někak ſakombdźiła, hakle naſajtra rano wrócźi. Zakty, kotreż mějeſche holza rosnoßycź, běchu hižo napjeczene, a pjekaŕ chzyſche, ſo dyrbi ſ zaktami hnydom hicź, kajkaż běſche, w ßwojej njedżelſkej draſcźe. Holza pak chzyſche ßo prjedy pſchewoblez. Na to ßo pjekaŕ tak roſhněwa, ſo ſchcźěpu drjewa hrabnu a holzu ſ njej praßnu; wón pak ju tak njeſbożownje runje do ſpanja morßnu, ſo holza pomjatk ſhubiwſchi leżo woſta. Duž ju do Greifswalda do kliniki dowjeſechu, hdźež je ſańdżene dny wumrěła.

* W Warnsdorfje ßo pſched krótkim mkoda holza wobwěßnu. Wjeczor, hdyž ßußodża wo tym ſhonichu, ßo pſched domom, hdźež bě ßo holza wobwěßyła, cźrjóda ludźi ſeczěri, kotſiž holzynej pſchirodnej maczeri hrożachu, dokelž ßo powjedaſche, ſo je macź pſchecźiwo pſchirodnej dźowzy jara hroſna była. Jeje pſcheczelſtwo jej teho dla radżeſche, ſo by ßobu na pſchewodżenje njekhodźiła; ale żona ßebi rěczecź njedaſche. Na pohrjebniſchcźu ßo jej niczo njeſta, dokelž běſchtaj tam dwaj pólzajſkaj ſaſtojnikaj pſchitomnaj. Pſchewodżerjo pak duzy domoj hiſchcźe daloko wot pohrjebniſchcźa njeběchu, dha lud ſe wſchěch ſtron ſ kamjenjemi, hruſlemi a njerjadom do holzyneju ſtarſcheju mjetacź poczа. Prěni kamjeń mużej kłobuk ſ hłowy ſraſy, ſo kłobuk daloko w ſtronu flecźa. Sakliwajo a ſpochi do njeju mjetajo lud ſa mandżelſkimaj cźerjeſche, kotrajž domoj khwataſchtaj. Ale tam druſy na njeju cźakachu, kotſiž jeju lěpje njewitachu. Wobaj běſchtaj wot hłowy hacź do nohow maſanaj, a muż krwawjeſche. S nuſu ßo do domu pſchedobuſchtaj, hdźež khwatajzy durje a wokeńzy ſatykaſchtaj; hewak budżeſche jeju lud ſabił. Hacź do 10 hodź. wjeczor cźrjóda pſched domom ſtejeſche, a polizija mějeſche lubu nuſu, ſo ßo dale niczo njeſta.

* Na żałoſtne waſchnje je ßo w Löwenje w Belgiſkej jena wowrótnjena dźěłacźerka ſtónzowała. Wona poßleſchcźa w ßwojim kożu ſ petrolejom namaczawſchi ßo naha do nich lehnu a je ſapali. Na jeje żałoſtne kſchiczenje ßußodża pſchiběżachu, tola bě njeſbożowna hižo tak wopalena, ſo ſa krótki cźaß wumrě.

* Naſcha ſemja ma nětkle 1468 millionow wobydlerjow. Każ je wucźeny Jendźelczan, kiž mějeſche pſched krótkim wo tym pſchednoſchk w Londonje, wobliczik, móże ſemja 5994 millionow cźłowjekow ſeżiwicź. Schtoż by jich wjazy było, ſa tych doßahało njeby. Hdy pak ßo cźłowjeſtwo na 5994 millionow pſchiſpori? Spomnjeny wucźeny wobkrucźa, ſo ßo to ſa 182 lět ſtanje. W lěcźe 2072 by jich potom runje telko było, ſo jich ſemja hiſchcźe ſeżiwi. Schtoż ßo jich poſdźiſcho hiſchcźe pſchiſpori, cźi bychu hłodu wumrěcź dyrbjeli. To ßo prawje ſrudnje poßłucha. Ale ßnano tak ſlě njebudże! Lóhzy doſcź je móżno, ſo je ßo ſpomnjeny wucźeny ſe ßwojim wobliczenjom mylił, ſchtoż je ßo, każ ßo praji, hižo někomużkuli ſtako.

* Pod äquatorom, hdźež Boże ßłónzo ludżom runje na hłowu bele ßwěcźi, n. pſch. w kraju Ekuador w Južnej Amerizy, kotryž ma po äquatorje ßwoje mjeno, żanych poczaßow njeroſeſnawaju; tam je móhł rjez nalěcźe, lěcźe, naſyma a ſyma na dobo: na tej ßamej hakużzy na ſchtomje maſch na dobo kćenje a ſrake płody. Dokelž ßłónzo ſtajnje rano w 6 hodźinach ſkhadża a ßo w 6 hodź. wjeczor khowa, ſtaj dźeń a nóz pſches zyłe lěto jenak dołhaj, zyłe hinak hacź pola naß. A Boża pſchiroda je hody tajka każ jutry a każ ßwjatki a każ na Jana abo na Michała.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budże jutſje njedżelu rano w 7 hodźinach ßerbſka ſpowjedź, 1/2 9 hodźin ßerbſke a w 10 hodźinach němſke předowanje. — Pſchi zyrkwinych durjach budża ßo dary ſa nowotwar zyrkwje w Halſchtrowſkich kupjelach ſběracź.

Křćenł:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt Kurt, Jana Auguſta Ernſta Soby, pſcheknpza na Židowje, ß. — Ernſt Auguſt, Ernſta Michała Herzoga, dźěłacźerja w Nadżanezach, ß. — Jan Max, Jana Auguſta Kokuſchki, murjerja na Židowje, ß. — Marja Otilia, Handrija Scholty, młynſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Meta Frieda, Korle Ernſta Ducźmana, krawza na Židowje, dź.

W **Katholiſkej zyrkwi:** Max, Maxa Weißa, kowarja tudy, ß. — Marja Martha, Jana Kucźanka, dźěłacźerja tudy, dź. — Hańża, Korle Huſchmana, dźěłacźerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 18. ſeptembra: Handrij Bartuſch, rentier w Jeńkezach, 84 lět 3 měßazy 12 dnjow. — 23. Pawoł Ernſt, njebo Ernſta Hendricha Schwära, zyhelniſkeho miſchtra w Hornich Oderwitzach, ß., w Wownjowje, 11 měßazow. — 24. Arthur, Jana Auguſta Lehmanna, murjerja, ß., 1 lěto 4 měßazy.

Płaczíſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2164 měchow.		W Budyſchinje 20. ſeptembra 1890				W Lubiju 25. ſeptembra 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	10	12	10	60	9	82	10	15
„	żołta	9	76	10	—	9	41	9	71
Rożka	50 kilogr.	9	6	9	44	8	62	9	22
Jeczmjeń		7	32	8	21	7	20	8	—
Wowß		6	60	7	—	6	60	7	—
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduſchka		18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny		2	—	2	40	1	90	2	40
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	1	80	2	20
Pſchenična muka	50 „	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 „	9	—	14	75	—	—	—	—
Sſyno	50 „	2	50	3	—	2	20	2	70
Sſtóma	600 „	17	—	21	—	16	—	20	—
Proßata 745 ſchtuk, ſchtuka		10	—	23	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 60 np.; pſchenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np.; rożka wot 9 hr. 6 np. hacź 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 86 np. hacź 8 hr. 4 np.; wowß wot 6 hr. 75 np. hacź 6 hr. 85 np.

Drażdżanſke mjaßowe płaczíſny: Howjada 1. druzíny 70—75 mk., 2. druzíny 64—68, 3. druzíny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druzíny 60—65 np., 2. druzíny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. ſeptembra: Rjane.

Zíwnoſcź na pſchedań.

Zíwnoſcź wop. kat. cźiſßko 19 w Jeńkezach, hodźinu wot Budyſchina daloko, ſ dźěła ſ nowymi twarjenjemi a něhdże 16 kórzami pola a łuki, ſ kotrychž ßo na żadanje dźěł wotdźěli, je hnydom na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola wjeßneho rychtarja Schmidta tam.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotreż ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwcźizach.**

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy, cźerſtwy a derje ſkutkowazy, poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Awkzija.

W farſkim dworje w **Barcźe** dyrbja ßo **pónjelu 29. ſeptembra t. l.** wot **dopołdnja 10 hodź.** wſchelake meble, domjaze a hoſpodarſke wězy, 6 kołczow a druhi pczołarſki grat na pſcheßadżowanje pſchedacź.

Awkzija.

Njedżelu 5. oktobra popołdnju wot 2 hodźin maja ßo w Boſchezach cźiſßko 21 poßleſchcźa, draſta a meble, k ſawoſtajenſtwu ſemrjeteje Marje Schołcźineje rodź. Janez ßkuſchaze, wot wjeßnych grychtow na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczíſnje ſtajnje kupuje

parna mlokarnja Otty Eversa

w Małych Debßezach.

Drastne

tkaniny, ßo wusnamjenjaze nowoscze sa nasymu a symu, w wulkej wschelakoscźi po **niskich, twjerdych** płaczisnach porucza

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza. — Telefon 4.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske żórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Carbolineum

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macza,** so by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Ssuscheny

połcz

porucza tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Raj ß

jara rjany a wulkosornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něschto jara tunjc porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Albin Schirmer w Budyschinje

pschedawarńja pschikupnych hnojow

porucza **ßyru** a **parjenu koscźinu,** sa kotrejež **hódnoscź** a **njefalschowanoscź** ßo rukuje, po najtunischich płaczisnach, woßebje tež jako **najwubjernischu** ßwoju

njewuklijenu normalnu koscźinu

(rusti wudźěłk), kotraž je ßo pschi wjelekrócźnym pschepytanju jako **najlěpscha** a **najcźiscźischa kosezina** spósnała.

Teho runja mam wschě druhe pschikupne hnoje: jako **Amoniak superfosfat, ßyry norwegski rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfski peruski guano I a II, chilski salpeter, schwablokißaky amoniak** atd. jenoż w najlěpschich kajkoscźach stajnje na składze.

S dobom k wjedźenju dawam, so je mój **skład na tudomnym tworowym dwórnischcźu** (póbla wuskładźischcźa ßkómy) wot nětka hacź kónz wußywneho cźaßa teho runja wotewrjeny, tak so móże ßo tam w kóždym cźaßu wotwoscyć.

Sswój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjesslow, swjerschnikow, khěžorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschicźu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtuńsche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje, pschi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych druźinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, houtwjerskich** a **selowych likěrow sa żołdk** poruczam ßwój **derje cźiscźeny palenz cźißko I** a **cźißko II** w cźwizach a po měrje, kaž tež ßwój **Budyski naturski khimjelcźkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobsteja.

Jako **najtuńsche** kupowanske żórko wschěch **wokmjanych wězow,** kaž:

rukawatych lazow, dźěcźazych a żonjazych khapow, dźěcźazych mězow, pjeslikow, wobleczenjow, sokow, nohajzow, rubischkow na hłowu a na khribjet, rukajzy, barchendowe bluzy, wolmjane pschedkoschliki, spódne kholowy, spódne ßukuje atd. atd.,

porucza ßo pschedawarńja wokmjanych tworow

Ernsta Scheera w Budyschinje

9 na bohatej haßy 9.

Pschi poßłużenju ßo ßerbski rěcźi.

C. E. Rinke,

skład mězow a pelzowych tworow,

porucza tunjo cźerstwe **běłe** a **cźorne kóźki** k kożuchom, teho runja **kóźki k wobßadzenju** wscheje druźiny.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.

jara wulke

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschcźu 8.

Portlandski

zement

wubjernje wjasazy pschezo cźerstwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poručataj

bratraj Měrschej

w słotej hwězdźe.

Wschě **kolonialne twory, khosej, zokor, rajß** atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schiłschki a Rjeczki** w Budyschinje.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Najlěpschi słótny pólver, mlokowy

a wużitkowy pólver

je na pschedań

w haptyzy w Kumwaldze.

So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo słotu rad wobßwědcza.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

w bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźi, asow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.

Pißomne rukowanje.

Por jedźenje dobre a tunje.

Pschi spomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Najlěpsche **kuski na božodźěsćowy schtom** ꝛu dostacź w pjekarni **Wilhelma Kuczki** w Budyschinje na mjaꝛowym torhoschczu 15. Wikowarjo a saꝛopschedawarjo dostanu najwyschschi rabat. Skasanja ꝛo hižo nětko pschijimaju.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku poruczа

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haꝛy.

Kharty k hraczu

po nutskupowanskej płaczisnje poruczа **Louis Gastorff**
pschi žitnych wikach na rózku ꝛukelnskeje haꝛy.

Wubjernu schokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózschu,
kakao vero w kuskach,
kusk na schalku doꝛaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
poruczа
Alwin Schrader
konditornja
na swonkownej lawskej drózy.

Lojowe mydło

stary sbytk, rjane ꝛuche, hischcze sa tunju płaczisnu punt po 25 np. poruczа **Moritz Lehmann**
6 na bohatej haꝛy 6.

Hdże scze tónle rjany cžaꝛnik kupili? Pola cžaꝛnikarja
Magera
na ꝛerbskej haꝛy
pschi kasarmach.

Mojim cžesczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so niz jenoż schtrympy pschedawam, ale so je tež schtrykuju a pschischtrykuju.
Hana Strauchowa
w Budyschinje, Uferweg 3.

Bratŕa studenća!

Dźeń 1. okt. t. l. popołdnju w 2 hodź. na zabawny karančk serbskich studentow do **Gudźic** hotela w Budyšinje!
Přećeljo serbskeho studentstwa su witani.
Jakub Šewčik, hłowny starši.

2 ratarskaj schulerjej dostanjetaj dobru pensiju a maczerske wothladanje pola spudowjeneje **Wagneroweje** na ꝛukelnskej haꝛy 5 po 1 schodze.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki, dźěłaczerske ꝛwójby ꝛo pschi wyꝛokej msdze pytaju wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje.**

Schtwórtk 2. oktobra ꝛym saꝛo w Kamjenzu w „slotym jelenju" k rěczam.

Rěčnik **Mütterlein.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Symski semester ꝛo **póndźelu 20. oktobra t. l.** sapoczinje. Pschipowjedźenje wuczomzow pschijima a na wschě praschenja wukasuje
direktor **J. B. Brugger.**

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowskej haꝛy cžiꝛko 6 byka, namaka ꝛo wot nětka na

muischej haꝛy cžiꝛko 7, rózk jerjoweje haꝛy (stary seminar) po 1 schodze.

Dobre wězy wscheje družiny kupuju a pschedawam a sprawne poꝛkuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Hamburgsko-amerikanske paketoježdne akzijowe towarstwo.

Expreżna a póstska parokódzna ježba ſ Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pschiježdżaza.

Ježba po morju traje nětdże 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódzna ježba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Seꝛmahnjena

žonjaza drasta, jako **mantle, pjesle, ꝛuknje, wołmjane rubischcza, khapy** atd. ꝛo ſ najnowschimi barbami barbja a kaž nowe ſhotuja w
W. Kellingez barbjerni
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Czesczenym Sserbam ꝛwoju pschedawarnju
lamy a wołmjanych ꝛuknjow
kaž tež **barchenta** po tunjej płaczisnje poruczam.
F. G. Dietza pschi mjaꝛowych jědkach.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje ꝛo k nowemu lětu 1891 dwaj wustojnaj rólnaj pohonczej pytataj.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki po 40—60 tolerjach, dobre městna, dźěłaczerske ꝛwójby hnydom k nastupjenju, domske holzy a dójki pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haꝛy 12 po 2 schodomaj.

Woženjeny prěni dźěłaczeŕ ꝛo na knježim dworje w Radżanezach pyta.

Czeledź se wꝛow pyta pschistajaza žona **Spannowa** na prědarskej haꝛy 3.

Sběrarjo běrnow ꝛo pschi wyꝛokej msdźe pytaju na knježim dworje w **Brěsynje** pola Hucźiny. Po žadanju ꝛo msda kóždy wjecžor wuplaczi.

Hejtman ꝛo pyta.

Na knježim dworje w Delnjej Hórzy ꝛo k 1. januarej 1891 nawjedźity, strósby, wustojny hejtman pyta.

Ssobustawam ꝛerbskich burskich towarstwow ꝛo k wjedźenju dawa, so je woprawdźita **Probstajska ꝛymjentna rožka** pola žitneho wikowarja **Grafa** na kamjentnej haꝛy w Budyschinje dostacź.
Mlynk w Czemjerzach.

15 mk. myta temu lubju, kiž mi njekniczomnika mjenuje, so móžu jeho ꝛudnischy khostacź dacź, kiž w Bronjanskej skale hamory, żelesne žerdże a njebosy kranje. Starschi ꝛu sa ꝛwoje dźěczi samolwiczi.
Wilhelm Wolf w Radworju.

Pschi kaschczu

Wjedricha Augusta,
Handrija Langi w Mjeschizach
młódscheho ꝛyna.
† 11. sept. 1890, 4½ lěta stary.

Sso njerudźcze,
O starschi najlubschi,
Dla ꝛmjercze dźěczatka;
Wy njem'żecze
Dacź jemu na ꝛwěcze,
Schtož wone w njebju ma.
O wěrtaj, waju ꝛynk je žiwy,
Joh' duschu dźerži Jesuß miły
We rukomaj.
Sso poruczтaj
Do Bożoh' wodźenja,
Hdyž też pod ꝛylsami.
Ach wopomńtaj,
Kohoż Bóh lubo ma,
Teho wón powuczi:
Cžim potajnischo Bóh naß wodźi,
Cžim wěsczischo tón cžłowjek khodźi
Pucź k sbożnosczi.
Kak spodźiwne
Bě Boże wodźenje
Pschi waju dźěczatku.
Hdyž stysknjwje
Joh' bratr tu czerpjesche,
Bě blisko k wumrjeczu,
Dha tón dźeń, hdyž bu khory strowy,
Ssmjercź wuswoli ꝛej wopor nowy
Psches khorosczi stu.
Tak wumrje tón,
Kiž dotal strowy bě,
Po dźeńskej khorosczi.
Kak běsche wón,
Ssyn polny lubosczе,
Nam wschitkim k radosczi!
Kaž husło pupki swotpadaju,
Prjedy hacž rjenje sakczěwaju,
Tak wumrje wón.
Se srudobu
Wój jeho podaschtaj
Do semje khłódniwej'.
Kak ſ bolosczu
Tam k rowu stupischtaj
Waj' dźowki jenicžkej',
Kiž psched krótkim kaž kwětka rjana
Se žiwjenja bu wotwołana
Tak njejabzy.
Tak sawosta
Wot schtyrjoch dźěczi tu
H'schcze ꝛyn nětk jenicžki.
Te druhe spja
Hacž k horjestawanju
We měrje, pokoju.
O njepłacžtaj, so ꝛu wam wsate,
Kak sbożne budża wamaj date
Na ꝛudnym dnju.
Kak sbożowne
Ssu waju dźěczatka,
So sahe wumrjechu;
Ssu dostałe
Nětk krónu žiwjenja
A sbożnoscź njebjesku.
Nětk pschekraꝛnjene saspěwaju:
Bóh ꝛwjaty, ꝛwjaty, ꝛwjaty! sawyskaju,
Dźak, Jesu, cži!

Hermann Wawrik,
Marja Schmitez
w Mjeschizach.
(H. P.)

Khurt Henčka,
farař,
Klotilda Henčkec
rodź. Repmannec,
mandźelskaj.
W Wochozach, 16. sept. 1890.

Wutrobny dźak

knjesej stud. theol. **M. Domaschzy** sa kraꝛne natwarjaze prědowanje, w Bukeczanskim Bożim domje sańdźenu njedźelu dźerżane.

Mnosy kemscherjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 4. oktobra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khežorstwo. Se sahorjenym wyskanjom je Winske wobydlerstwo 1. oktobra pschikhad khežora Wylema do hłowneho awstriskeho města witało. Wulkotne powitanje w prěnim rjedze hoscżej awstriskeho khežora a potom najmóznischemu swjaskarjej Awstriskeje płaczi, jenoż někotre hodziny je so khežor w Winje sadżerżał a sa tutón krótki czaß bě so město pychu wobleklo, kotraż wscho druhe, schtoż je so pschi podobnych składnoscżach widżało, do czěmneho staji. To je czim bóle spomnjenja hódne, dokelż so so swjedżeńske pschihoty po żadanju khežora Franza Josefa stake. Zykemu swětej dyrbjesche so psched woczi pschiwjescż, so je němsko-awstriski swjask njerostorhniwy a so so wobej stronje prózujetej, jón pschezo twjerdscho swjasacż. Duż móże so rjez, so pschi wopycże khežora Wylema w Winje pychipokne wonkownoscże tak daloko póblanske njejsu, hacż wone politisku ważnoscż khežoroweho wopyta wosnamjenja. — S dobom z khežorom Wylemom je so sakski kral do Wina podał. K jeho powitanju běchu so czeßna kompagnija a sakski póßkanz arzywójwoda Ludwig w awstriskej generalnej uniformje, se sakskim rjadom debjenej, na dwórnischczo podali. Sakski kral bě awstrisku dragunsku uniformu z wulkokschižom Schczěpanoweho rjada wobleczeny. Po wobhladanju czeßneje kompagnije pschi piskanju sakskeje hymny arzywójwoda se swojim hoscżom do Schönbrunna wotjědże. Popołdnju su khežor Wylem, khežor Franz Josef, sakski kral a toskanski wójwoda hromadże po żelesnizy do Mürzstega na honćtwy wotjěli.

— Pschi manevrach w Schlesynskej, w kotrychž je so jenoż z bjeskurnym pólvrom tšélało, su wschelakore pscheměnjenja uniformow sa nusne spósnali. Jaßne barby uniformow su pschedaloko widżecż a dyrbja so teho dla z czěmnymi barbami wuměnicż. Błyschczate żelesne a moßasne dżele so z bronsu czornja. Pschi nowych tšélbach je so to hižo stało.

— S prěnim oktobrom je so sozialistiski sakoń sběhnuł. Sozialdemokratiskej agitaziji su so z tym saßo durje a wrota wotewrike. Se żanymi sakońskimi postajenjemi njesadżěłani, budża nětko sozialdemokratojo po snatym waschnju lud pschecżiwo wobstejazemu statnemu porjadej schczuwacż. Winowatoscż porjad dżerżazych stron je, sozialdemokratiskej agitaziji napscheczo stupacż a ju, tak wjele hacż so hodzi, njeschkódnu czinicż. Hdyż sozialdemokratojo zyły swój pschiwiß na wójnu wołaju, dyrbja so pschiwißowarjo wobstejazeho porjada na wobaranje pschihotowacż. W Barlinje, hdżež je hłowne lěhwo němskich sozialdemokratow, je hižo psched wjele létami dwórski prědar Stöcker kschescżijansko-sozialnu stronu do żiwjenja swołał, kotrejež samer je, rosschěrjenju sozialdemokratije a żidowstwa sadżěwacż. Loni běsche tale strona pschestała, sjawne shromadżisny wotbywacż. Nětkole po sběhnjenju sozialistiskeho sakonja je wona z nowa psched sjawnoscż stupiła. Tele dny su kschescżijansko-sozialni prěnju sjawnu shromadżisnu měli. W njej jedyn něhduschi sozialdemokrat, wobstarny nimale ßlepy knjes, wo wotpohladanym shromadnym wustupjenju sozialdemokratow z zyrkwje rěczesche. Wón sozialdemokratow warnowasche, z zyrkwje wustupicż, dokelż pschi tym wjetschi dżěl z nich njewě, schtoż czini. Wobschěrna wědomoscż k wěrje, pokojcznata wědomoscż k njewěrje wjedże. Pschetoż hdyż je so dżěczaza wěra shubiła, czaß dwělowanja do młodoscże pschińdże, a hdyż je cżłowjek wjele nashonjenjow nabył, so saßo mnosy k wěrje pschedobydu, je-li so so prjedy sahubili njejsu. W czaßu powschitkowneje agitazije sa wustupjenje z krajneje zyrkwje mnosy wustupja, tola woni jenoż tak dołho z wonka zyrkwje wostanu, hacż do nusy njepschińdu. Hdyż niczo wjazy nimaju, hdyż su pomozy potrěbni, potom do zyrkwje saßo sastupja. Sozialdemokratojo wjele wo tyranstwje rěcża, tola hdyż so něchtó na to wusteji, druhich tyranisowacż, su to sozialdemokratojo. Niż jenoż w sjawnym żiwjenju a w należnoscżach swojeje strony, ale tež w swójbnym żiwjenju. Schtoż sozialdemokratojo swobodu mjenuja, je potłóczenje hinak smyßlenych, swoboda słóżcżiwoscże a wobschudżenstwa.

Hollandska. Wobstarny hollandski kral je saßo cżežko skhorik. Kóždu hodzinu so jeho smjercż wocżakuje. Liberalna strona sebi żada, so bychu so postajenja sa smjertne skhorjenje krala, w wustawje wustajene, dopjelniwe.

Franzowska. Se swojeho politiskeho pscheczelstwa z Franzowskej Ruszy w hospodarskim nastupanju wużitka hladaju. Każ je snate, je franzowske knjezerstwo sakasało, żiwe skopy do Franzowskeje wosycż, so bychu so z nimi skótne khoroscże njesanjeßke. Ruska nětko Franzowsku nusuje, so směke so skopy z Ruskeje żiwe psches franzowske mjesy wosycż. Po nětczischim naprawjenju ruszy skótplahowarjo schkoduja, a dobytk jenoż němskim wikowarjam a rěsnikam pschipaduje. S ruskeje strony so namjetuje, so by sa pjenjesy ruskeho knjezerstwa komißija franzowskich lěkarjow w Odeßy pschebywała, kotraż měła skopy, kotrež so po kódzi do Franzowskeje woza, na jich strowoscż pschepytacż.

— Rěki w pokodnischej Franzowskej su saßo spanuke, a schkoda so hakle nětko pschewidżecż da. W Ardecheskim wokrjeßu schtyri gmejny same z $1/2$ milijonu frankow schkoduja. Schkoda zyłeho wokrjeßa so na 5—6 milijonow frankow liczi. Na 40 cżłowjekow je so tepiło. W Annonayu je 3000 dżěłacżerjow bjes dżěła, dokelż su fabriki sapuscżene. W La Souche je woda 25 twarjenjow powaliła. Żelesniza bjes Lionom a Nimesom je pschedrěta a móże so hakle sa měßaz saßo wuporjedżicż.

— Franzowsojo so pilnje prózuja, nashonjenja, kotrež su pschi poßlednich wulkich manevrach nabyli, sa swoju wójnsku hotowoscż wuwużicż. Po rosprawach dohladowanskich offiżerow dyrbi so wjetscha liczba starschich offiżerow se ßłużby puschczicż, dokelż wobcżežnoscże wójny snjeßli njebychu. Każ w němskim wójsku, dyrbja so tež w franzowskim wschě moßasne a żelesne swěcżate dżěle uniformy a brónje z bronsu cżornicż, so bychu mjenje widomne byke.

Rußowska. W Żitomerje su jeneho něhduscheho awstriskeho offiżera, hrabju Krażnizkeho, sajeli. Wón je so pjecża po poruczności awstriskeho wójnskeho ministerstwa wo ruskich twjerdżisnach wobhonjał.

Serbija. S nowowólbami do skupschtiny (ßejma) so politiske wobstejnoscże w Serbiji pscheměnike njejsu. Knjezaza ruskopscheczelna radikalna strona je se satkóczazej wjetschinu liberalnu a doprědkarsku awstriskopscheczelnu stronu porasyła. Se 134 skupschtinskich wokrjeßow je radikalnym 113, liberalnym 17 a doprědkarjam jenoż 2 pschipanuło. Wscho hromadże je pschi wólbach 180,000 wuswolerjow swój hłoß wotedało. S nich je 150,000 radikalnym, 22,000 liberalnym a 800 doprědkarjam pschipanuło. Wulkotne wólbne dobycże radikalneje strony je politiske wotpohlady bywscheho krala Milana pschekasyło. Milan chże pjecża nětko Serbiju wopuschczicż.

— Póndżelu so se Serbije powjescż rosnjeße, so je so na młoduschkeho serbskeho krala Alexandra nadpad z dynamitowej bombu sczinił. Posdżischo je so tale powjescż jako njewěrna wupokasała

Hdyž ßo kral po měsćze wjesesche, pod koleßami druheho wosa, kiž sa kralom jědźesche, tšělbina patrona rosbuchnu, kotruž je najskerje něchtó pschi skkadnosczi ßwjedźenja tšělzow shubik. Wo nadpadze žaneje rěcze bycź njemóże.

Turkowska. Turkowska wójnska łódź „Ertogul“ je ßo pschi japanskim brjosy ponurika a je 557 turkowskich morjakow do mokreho rowa ßobustorhnuka. Łódź bě stara drjewjana s wobschkodźenej maschinu, tola to njebě s pschiczinu jeje ponurjenja. Wona bu na morju wot njembreho wichora nadpanjena, kotryž ßamo najnowschim a najlěpschim łódźam se sahubjenjom hrosy.

Amerika. Ludowi sastupjerjo połnóznych amerikanskich statow ßu nowy zkowny sakoń, kiž ßo po jeho namjetowarju, Maku Kinleyu, sakoń Maka Kinleya mjenuje, s wulkej wjetschinu pschijeli. Samér noweho sakonja je, wukrajne twory po móżnosczi s połnóznych statow wusamknucź. Na wukrajne twory je ßo zło wo 50—100 prozentow powyschiło. S tym ßo dozpi, so ßo europiske twory, kotrež tu jenoż do praschenja pschińdu, tak podroża, so, hdyž do Ameriki pschińdu, tam žanych kupzow wjazy njenamakaju. K nowemu zkownemu sakonjej je ßo pschistawk pschistajił, kiž je sjawne hroženje pschecźiwo Europje. Na twory tych krajow, kotrež ßo w běhu $^5/_4$ lět njerosßudźa, amerikanske ratarske wupkody bjes zła k ßebi wosyczź dacź, dyrbja ßo woßebite wyßoke zła pokoźicź. Sjenoczene staty ßmědźa ßebi tajku njehańbicźiwosczź s napschecźa Europy dowolicź, dokelž je Europa na pschiwós amerikanskeho petroleja a amerikanskich žitow pokasana. Europiske industrialne staty hižo nětko ske scźěhwki nowych amerikanskich złow sačzuwaju. Bjes tutymi krajemi ßobu najbóle Sakska schkoduje. W mnohich tkajernjach, w kotrychž je ßo hacź dotal nimale jenoż sa Ameriku dźěłako, ßu dźěłaczerjow puschczicź dyrbjeli, dokelž žaneho dźěła wjazy njeje.

Kelko semje człowjek trjeba?

Starscha ßotra s ruskeho města młódschu na wßach wopyta; starscha běsche s pschekupzom woženjena, młódscha mějesche bura. Ssotsje hromadze ßedźo czaj pijeschtej a ßo rosmolwjeschtej. Starscha ßebi ßwoje žiwjenje w měsćze dokhwalicź njemóżesche: kajke wulke bydło ma, kak pyschna ßo drascźi a kak wupikane jeje dźěczi khodźa, kajke dobre kuski jě a pije, kak w schkleńczanym wosu jězdźi a do dźiwadła khodźi.

Młódschu ßotru to bolesche, wona na pschekupzowe žiwjenje ßwarjesche, khwalo ßebi burske žiwjenje.

„Ja ßo s tobu njeměnjam“, wona praji. „My wschak ßmy prosćze žiwi, ale staroscze njesnajemy. Wy pak, runjeż scźe kraßnischo žiwi, macźe pak wulki dobytk, pak wschitko pschißadźicze. Stare ßkowo praji: Sboże a njesboże po jenej scźežzy khodźitej. Dźenßa bohaty a jusje proscheŕ. Nasche burske žiwjenje je wěscźische. Ssuche žiwjenje, dołhe žiwjenje. Wysche niczo nimamy, ale žiwimy ßo kóżdy czaß.“

„Žiwicze ßo, haj!“ ju starscha wußměschesche. „Se ßwinimi a czelatami hromadze! Žaneje pychi, žaneho pschistojneho waschnja! Schtoż też ßo twój muż dreje, wy scźe na hnoju žiwi, a tam wumrjecze. Wasche dźěczi ßo też lěpje njesměja.“

„Nó, schto to wo to?“ młódscha snapschecźiwi. „My ßo tola wěscźe žiwimy, a na ßwojim, ßo psched nikim njekłonjamy a ßo nikoho njebojimy. Na waß w měsćze stajne spytowanje łaka. Dźenßa ßo derje zosa, jutsje pak twojemu mužej djaboł prěki pschińdze a jeho sawjedze, kaž by ßo wohladak: wón hraje, pije, sa žónskimi běha. A potom je wobrada hotowa. Njeje wěrno?“

Pachom, młódscheje muż, na pjezy leżo ßkyschi, schto žonje bledźitej. Moja žona ßamu wěrnosczź rěcźi, wón ßam sa ßo praji. Schtóż, kaž ja, wot małoscze rolu dźěła, temu tajke hłuposcze do hłowy njekhodźa. Schkoda jeno, so mam mało semje. Hdyž pak mam role doscź, ßo nikoho njeboju, ani czerta niz.

Czert runje sady pjezy ßedźesche a wschitko ßkyschesche. Wón běsche njemało wjeßoły, so běsche burowa žona ßwojeho muża na horde myßle pschinjeßła: hdy by wjele role měł, czert jeho wsak njeby.

To chzemy wohladacź, ßebi wón myßlesche. Wjele semje chzu czi dacź. Se semju cźe popanu.

* * *

Mała kubleŕka běsche Pachomowa ßußodźina. Wona mějesche schtyri sta a wóßomdźeßat kórzow. Prjedy běsche s burami w dobrej pschesjenosczi a jim žaneje kschiwdy njeczinjesche. Psched krótkim pak běsche ßebi wußkuženeho wojaka sa schoßarja pschistajiła, tón burow s pjenježnymi khostanjemi drějesche. Schtoż też ßo Pachom hladasche: pak jemu kóń do kubleŕzyneho wowßa saběhnje, abo kruwa ßo do jeje sahrody sabkudźi, abo czelata na jeje łuku du. Sa wschitko khostanje ßyda.

Pachom płaczesche, ßwarjesche, ßwojich domjazych pjerjesche, — wjele hrěcha w běhu lěcza schoßarja dla wobeńdze. Sa njeho běsche wołoženje, hdyž mózesche skót na dworje dźeržecź; schkoda wschak jemu bě wo to, schtoż skót njetrjebawschi doma sežra, ale s najmjeńscha w stajnym strasche bycź njetrjebasche.

W symje powjedacź počzachu, so chze ßußodźina ßwoju rolu pschedacź, a schoßar chze ju kupicź. Wo tym shoniwschi ßo burjo jara nastróżachu.

Hdyž budze schoßar s knjesom, tak woni ßudźachu, dha khostanja kónza njebudze.

Woni kubleŕzy na schiju běhachu, so njeby schoßarjej kubło pschedała, ale gmejnje. Dokelž wjazy ßadźachu, wona haj praji. Kubleŕzyne wobßedźenstwo dyrbjesche ßo po tajkim do gmejnskeho pschemeńnicź. Burjo na hromadu pschińdźechu, ßo druhi krócź seńdźechu, ale ßo doreczecź njemóżachu. Sły njedobry pschekoru do nich woßy. Duž ßo rosßudźichu, so dyrbi kóżdy po ßwojim samoženju na ßwoju ruku kupowacź; też do teho ßußodźina swoli.

Sskyschо, so je jeho ßußod wóßomdźeßat kórzow kupił, pschi czimž pokojza kupneho pjenjesa hacź na dalsche stejo wosta, Pachom sawistny bycź počza. Na poßledk ßo wschitko rospscheda, ßebi wón pomyßli, a ja tu s prósnymaj rukomaj steju. Wón se ßwojej žonu radu skkadowasche.

„Burjo kupuja“, wón rjeknu; „my dyrbimy też hladacź, so ßnano schtyrzeczi kórzow dostanjemy“.

Wonaj ßebi rospominaschtaj, kak dyrbitaj to sapočzecź.

Sto rublow běschtaj ßebi nalutowakoj; nětko srěbjo pschedaschtaj, pschedaschtaj połojzu ßwojich kołczow, ßyna sa dźěławeho muża pschistajischtaj — a tak połojzu pjenjes seczěrischtaj.

Pachom ßebi nětko schěsczdźeßat kórzow s hajkom wobhlada a se ßußodźinej rěczesche, schěsczdźeßat kórzow kupi a sawdawk da. Potom s njej do města dojědze, tam ßo kupny list napiša, wón połojzu tych pjenjes połnu sczini a druhu połojzu sa dwě lěcze sapłaczicź ßlubi. Pachom mějesche po tajkim role doscź.

Wón ßebi pola ßwaka pjenjesy požczi, ßymjenja kupi a na kupjenu rolu woßy. Wschitko ßo derje radźi. Hižo sa lěto mózesche wón ßußodźinej a ßwakej dołh sapłaczicź. Pachom běsche nětko ßam kubleŕ. Wón ßwoju rolu dźěłasche, na ßwojej łuzy ßyno ßyczesche, na ßwojim ßwój skót paßesche. Wón ßo dowjeßelicź njemóże: hinascha ßo jemu trawa sda, a hinasche kwětki w njej ktu; prjedy běsche jemu tale rola, kajkaž druha bě, nětko pak je to woßebity kruch Bożeje semje.

* * *

Pachom je wjeßoły žiwy. Wschitko by dobre było, jeno so bychu burjo jeho pola na pokoj wostajili, jeno so na jeho łukach paßli njebychu. Wón zyle s dobrym s nimi rěczesche. Woni pak njepschestachu ßwoje kruwy na jeho pastwu honicź, a w nozy zuse konje do jeho žita khodźachu. Pachom je wucźěri a ßo na burow njeskobjesche. Na poßledku pak ßo roshněwa a jich na ßudnistwoje wobskorži. Wón prawje derje wjedźesche, so to burjo nusy dla czinjachu, a niz s nakhilnosczje k skemu. A tola, ßebi wón pomyßli, dyrbju jim pokasacź, hewak mi wschitko wotpaßu. Dobra wuczba budze s wužitkom.

S pomozu ßudnistwa jich wón wjazy hacź junu powucźi, wjazy hacź jedyn bur bu pokhostany. Duž ßo sta, so ßußodźa Pachomej dobri njeběchu a jemu radźi něschto klubu sczinichu. Junu běsche bur w nozy do hajka salěsł a, dokelž łyko trjebasche, na wschě dźeßacź młodych lipow swutorhak. Pachom psches hajk pschijědze, a hlej — na semi ßo něschto běli. Bliže stupiwschi wón wobělene schtomiki s korjenjemi na semi leżo widźesche. Wón ßo roshněwa. Ani jeneje lipy mi njekraßnik wostajił njeje. Jeno so bych shonicź móhł, schtó je to sworak, na tym chzył ßo wutschascź. Wón ßebi myßlesche a myßlesche, schtó móhł to bycź. To nichtó druhi był njeje, khiba Grischa. So by ßo pschewědcził, wón na Grischowy dwór dźěsche, ale niczo njenamaka. To běsche swada! A wot teje hodźiny běsche Pachom pschewědczeny, so to nichtó druhi był njeje, khiba Grischa. Wón jeho wobskorži. Ssudnizy ßo seńdźechu a bura, dokelž ßo jemu niczo dopokasacź njemóżesche, wuwinowachu. Mějo sa to, so je ßo jemu s tym kschiwda staka, ßo Pachom rosnjembri a na schoktu a na ßudnikow sakhadźesche. „Wy“, wón wołasche, „paduchaм dołhe porsty czinicze. Hdy byschcze ßami po prawdze žiwi byli, paduchow puschczeli njebyschcze.“ Se wschěmi ßußodami běsche wón w njepschecźiwstwje. Jeho wobßedźenstwo wschak bě ßo powjetschiło, w gmejnje pak jemu wusko a dale wužscho bycź počza.

W tymle cžaßu ßo powjeſcź roſſchĕri, ſo wjele ludu do nowodobytych krajow cžehnje. Pachom ßebi pomyßli: pſche cžo dyrbjak ja ßwoje hona wopuſchcžicź? Je-li ſo pak bychu nĕkotſi ſ naſchich ſchli, tudy by lĕpje bycź poczžako. Jich leżomnoſcže bych pokupił a ſe ßwojim wobßedźenſtwom ſjenoczžił. Sa naß je tudy pſchewuſko.

Hdyž wón junu doma ßedźeſche, bur, kotryž nimo pſchińdże, do jeho durjow kapaſche. Pachom jeho pſches nóz ſkhowa, jeho bohacže ſ jĕdźu a piczžom naßyczži, ßo jeho praſcheſche, ſ wotkel jeho Bóh wjedże, a wo nĕczžimžkuli ſ nim porĕcža. Bur powjedaſche, ſo ſ delnjeje Wołgi dże, hdźež je na dźĕle byk; ſo je ßo tam wjele ludu ſaßydliko; ſo jich do gmejny ſapißuja a jim na kóždu duſchu ſchtyrzeczži kórzow wotmĕrja: rjany kraj, a radoſcź je, tajke pokne kłoßy widźecź. Jedyn bur je tam nahi a khudy pſchiſchok, jeniczžy ßwojej ruzy bĕſche ßobu pſchinjeßk, a nĕtko ma na wſchĕ dwĕ ſczže kórzow ſ pſcheńzu wobßyte. Loni je ßameje pſcheńzy ſa pjecź tyßaz rublow pſchedak.

S radoſczu bĕſche Pachom poßkuchak. Wón ßebi myßleſche: pſche cžo ßo tudy w wuſkoſczi drĕcź, hdyž mózeſch derje żiwy bycź? Rolu a ſtatok chzu pſchedacź a ßebi ſa wuwikowany pjenjes pſchi delnjej Wołſy ſemje kupicź a hoſpodarſtwo ſałożicź. Tudy w wuſkoſczi je ſtajnje ſwada. Chzu ßo na pucź naſtajicź a ßo na mĕſcže ßamom wobhonjecź.

Hdyž lĕcže pſchińdże, ßo wón na pucź poda: hacž do Ssamary na kóbźi po Wołſy, wot tam pĕſchi ßnano ſchtyri tyßazy wjerſt. Hdyž na mĕſto dóńdże, wón wſchitko nadeńdże, kaž bĕſche ßo jemu prajiło: ſchtyrzeczži kórzow ßo na duſchu wotmĕri, a burjo zuſeho radźi do gmejny woſmu; ſchtóž pjenjeſy ßobu pſchinjeße, móże role pſchikupicź, kelkož ßo jemu ſpodoba; tſi ruble ſa ſchtyri kórzy najlĕpſcheje póły.

Wſchitko ſhoniwſchi ßo Pachom naſymu domoj wróczži, ſ wużitkom ßwoje hona pſcheda, ßwój ſtatok roſpſcheda, ßo ſ gmejny dźĕli, nalĕcže woczžaka a ſe ßwójbu do nowodobytych krajow pucžowaſche.

* * *

Hdyž bĕſche ſe ßwójbu na mĕſto dóſchok, ßo Pachom w wulkej wßy ſaßydli, ßo do gmejny ſapißacź da a bórſy wſchitke trĕbne wopißma doſta. Na pjecź duſchow jemu dwĕ ſczže kórzow w wſchelakich ſahonach wotmĕrichu a paſtwiſchczo wyſche teho. Wón ßebi ſtatok natwari a ſkotu nakupowa. Na ßame duſche mĕjeſche nĕtko dwójzy telko, ſchtož prjedy, — a kajki płódny kraj! Wſcheho mĕjeſche doſcź a móżeſche ſkotu mĕcź, kelkoż chzyſche.

S wopŕedka, mjes tym ſo wón hiſchcže twarjeſche a hoſpodarſtwo ſarjadowaſche, ßo jemu wſchitko na najrjeńſcho ſeſda; hdyž pak khwilu hoſpodarjeſche, ßo jemu też tudy wuſko ſdaſche. Bórſy chzyſche ßo jemu, kaž druſy cžinjachu, pſcheńzu ßycź, ale wón mĕjeſche mało role, kotraž ßo pod pſcheńzu hodźeſche. Pſcheńza ßo na nowiſchczo abo na ßmahu ßyje; jene lĕto ßo woßyje, a dwĕ lĕcže polo ßmaha leżo woſtanje. Mjehkeje póły bĕſche tam doſcź, ale ta ßo jenoż ſa rożku hodźi, a pſcheńza ßebi krutu pódu żada. Sa krutu pódu ßo ſtajnje kupzow doſcź namaka. Wona ſa wſchitkich njedoßaha. Teho dla je pſchezo ſwada. Samoźiczži chzedźa ßami ßycź, a ſadołżeni pſchekupzam dobru pódu ſa dołh wotſtupuja. Prĕnje lĕto Pachom pſcheńzu na ßwojim woßy; pſcheńza ßo derje radźi, duż ßebi wón myßleſche, ſchtó by wjazy kraja mĕk! Wón k pſchekupzej dojĕdże a ßebi nĕſchto kraja na lĕto wotnaja. Ssyw jemu bohate żnĕ pſchinjeße. Ale pola bĕchu daloko wote wßy, ßnano pjatnacže wjerſtow daloko dyrbjeſche ßo żito domoj woſycź. Pachom widźeſche, ſo ßu w wokolnoſczi burjo na nutnizach, kotſiž ßo ſ wikowanjom żiwja a bohatſtwa hromadża. Lĕpje by było, ßebi wón myßleſche, hdy bych ßebi w mĕſto teho, ſo najimam, kraja nakupił a też nutnizy ſałożował, dha bych rjane wobßedźenſtwo w rukomaj mĕk. A wón roſpominaſche, kak by ſapočžał, ſo by dobreje póły kupicź mógł.

Duż wón bura ſeſna, kotryž mĕjeſche dwazeczži ſtów kórzow, kotryž pak bĕſche dohoſpodarił a chzyſche tunjo pſchedacź. Wonaj ßo dorĕczeſchtaj: Pachom dyrbjeſche pjatnacže ſtów rublow płaczicź, pokojzu hnydom, druhu pokojzu poſdźiſcho. (Pokračžowanje.)

Sserbſki ſpĕwanſki ßwjedźeń

1. oktobra 1890 w Budyſchinje.

„Wjele ßmy wocžakowali, ale wjazy ßmy doczžakali!“

Podachmy ßo ſ krótka do 7. hodźiny wjeczor do tudomniſcheho Lauez hoſcźenza. Se wſchĕch kónzow hižo hoſcźo khwatachu a w domje ßamym bĕ hižo cžiſchcźenża.

Saſtupichmy do ſale, a hižo prĕni napohlad bĕ lute radoſtnepſcheßłapnjenje. Podium bĕ rjenje wudebjene. Po khromje bĕ ßamy żiwy płót ſe ſelenych łopjenatych roſtlinow naſtak, kotrež woßrjedża wulki ſe ſkotymi ramami wobrubjeny wobras Handrija Sejlerja kaž kawrjenzowy wĕnz abo kaž „hola ſelena“, kiž bĕ naſchemu baßnikej tak luba, wobdawachu. Lubje a mile też jeho wobras hiſchcže na jeho lubych Sserbow, kiž ßo ſ horow, ſ pola, ſ hole a ſ nižinow wótcžneje Sprewje ſkhadźowachu, ſhladowaſche, kaž by nam hiſchcže mnoho mnoho prajicź chzył. — Ach — pomyßlich ßebi — hdy by tola twój ßerbſki lud też tebje, drohi wulki wótcžinzo! tak lubo mĕł, kaž ßy ty jón lubował hacž do poßlednjeho ſdychnjenja!

Sa ſelenym łopjenowym płotom bĕchu, runjež wonka hižo naſymſke wĕtry ſaduwaju, kraßne kwĕtki, róże ſ lilijemi wukcžĕke — cžeſtne knjeżny ſpĕwarki, ſ bĕłej draſtu a ſ młódnym wĕnzom debjene. A ſady nich — runja ſchwižnym ßylnym ſchtomam łużiſkich horow — ſtejachu muż pſchi mużu ſpĕwarjo. Prĕdku ßrjedża mĕjeſche miſchtr Kozor pſchi klavĕrje ßwoje mĕſtno a njedaloko njeho k. wyſchſchi wucžeŕ Fiedleŕ. Wot mózneho khora 112 ſpĕwarkow a ſpĕwarjow, khwalbnje ſnatych ſoliſtkow a ſoliſtow, wot miſchtra Kozora, kiž ma hižo bjes maka pokſta lĕt jako naſch prĕni komponiſta ßkawne mjeno, a wot njewuſtajneje prózy a wulkeje wuſtojnoſcže k. wyſchſcheho wucžerja Fiedlerja, kiž je ſpĕwanje wucžił, wocžakowachmy też dźenża wſchitzy wjele, ale ßmy hiſchcže wjaz doczžakali.*

Spĕw ßo ſapocža. Hižo prĕni khor „Naſymy“ wſchĕch wutrobu ſ njewſchĕdnej mozu ſaja a ſpósnachmy bórſy, ſo Kozorowy talent też w „naſymje“ żiwjenja hiſchcže njewotebjera. ale ſo je ßebi ßwoju zyłu cžerſtwoſcź a młódnoſcź wobkhował. Kóżdy pſchichodny khor a ſolowy ſpĕw bĕ nowy dopokas ſa to, haj, jeli ſo ßo njemylimy, ßmy wot poßlednjeho konzerta ßamy poſtup wobkedźbowali.

Prĕnja wubjerna ßamotnoſcź Kozoroweje hudźby wobſteji w tym, ſo wón ſtajnje na ßkowa, na ſmyßk pĕßnje dźiwa, ſe ſynkami myßle, cžucža a pſchedſtajenja baßnikowe też ßkyſchomnje w naſchej wutrobje wubudża, taž ſo ßu jeho kłoßy najlĕpſchi wukożk Sejlerjowych pĕßni. To bĕ wſchudźom ßnadnje ſpósnacź. W najwjazy dźĕlach „Naſymy“ ßu ſrudne „naſymſke“ myßle wo ſachodnoſczi wuprajene a miſchtr Kozor je ßo pſchi komponowanju zyle po tym mĕł, teho dla bĕ w mnohich kłoßach tamny ſrudźbny ton, kotryž nam żołte „padaze liſcžiczka“ na wſchĕch ſcžeżkach prĕduja. — Zyle w Sejlerjowym jednorym, ale jimawym duchu je k. farař Michał Domaſchka w Noßacžizach nĕkotre kruchi k „Naſymje“ pſchidźĕkał. Najkraßniſchi mjes nimi je baßoſolo wo kermuſchi: „Witajcže ſ bliſka a ſ daloka k nam!“ W nim wupraja ßo rjany ludowy humor po ßerbſkim żortniwym waſchnju a k. kantor Kozor je k tutemu textej kłóß wunamakał, kiž rjeńſchi a pſchikódniſchi bycź njemógł.

Kak woprawdźe wutrobu jimazej, hnujazej ſtej ſolowej kruchaj: „lecžcže, lecžcže mróczele“ a „ſchka ßyrotka do haja“, kłóß a text ſtej doſpołnje jedyn druhemu pſchimĕrjenej, tak ſo je ſacžiſchcź woprawdźe njeſmylny.

Druha wubjerna ßamotnoſcź Kozoroweje hudźby wobſteji w tym, ſo je narodna ßerbſka. Bĕ dźĕ nam kaž bychmy ßerbſki lud ſpĕwacź, ßerbſke ludowe pĕßnje, narodny ſpĕw płyſcheli. Teho dla ßu jeho kłoßy tak witane, dokelž ßu to naſche, niz zuſe ſynki, kiž ſ jeho pak radoſtneje, pak ſrudneje, zunjeje nĕżneje lĕry nam do wucha a wutroby klincža.

Sejlerjowe baßnje ßu woprawdźite pĕßnje, k ſpĕwanju baßnjene, Kozorowe kłoßy ßu woprawdźite melodije, k ſpĕwanju wunamakane: w tym a w jich wſajomnej pſchihodnoſczi je ſkhowana tamna tajna ßylna móz, ſ kotrejż jeju ſhromadne wumjeńſke dźĕło ſkutkuje. Sejler a Kozor ſtaj njerosdźĕlnaj, jimaj mĕł ßo nĕhdy ſhromadny pomnik ſtajicź: „nĕhdy“, pſchetož Bóh ſdźerż nam miſchtra Kozora hiſchcže dołho, dołho!

Wĕ ßo, runje tutych wubjernych ßamotnoſczow dla ßu Kozorowe kłoßy nimale cžežki nadawk ſpĕwarjej, kiž dyrbi wſcho, ſchtož chzetaj baßnik a kompoſitor prajicź, ßam doroſymicź a druhim ſroſymliwe ſcžinicź. A dyrbimy wuſnacź, cžeſcžene knjeżny ſpĕwarki a knjeża ſpĕwarjo ßu runje na tutym konzercže ßwoju wĕż móhł rjez bjes kóżdeho, też najmjeńſcheho poroka wuwjedli. Woßebje dowolamy ßej hižo dźenża naſpomnicź ſoliſtzy knjeżnje Kordinez, kiž ſe ßwojim wyßokim, cžiſtym, móznym kłoßom, ſ najwĕrniſchim, njetajenym ſacžuczom woprawdźite triumfy ßwjecžeſchtej. Też knjeżnje Ssuſchkez a Fiedlerjez ſtej, runjež ſtej mjenje wuſtupowałoj, ßebi wulku khwalbu ſaßkużikej. Runje tak dyrbi ßo wo k. kantoru Hanzy prajicź, kiž

* Nadrobnu roſprawu wo hudźbje a ſpĕwje wĕzywuſtojneho podamy ſa tydźeń.

ma wubjerny tenor połny metala, a k. wučerju Kerku, kiž ſ njewſchědnej žiwoſću pſchednoſcheſche. Też k. wučer Kral ſ Budyſchina wjedźeſche žebi w „baſſoſolo“ wjele khwalby a pſchipósnacża dobycź. Baſſoſolo bu najhuſćiſcho ſ rjanym žylnym khłoßom k. ſtud. Ssykory wubjernje ſaſtupjeny. Njech je jim wſchěm — ſpěwarkam a ſpěwarjam — też dźenża hižo ſa jich wulku prózu, ſa jich wulke wopory a horliwoſcź też tu hiſchcźe junu najhorzyſchi dźak wſchěch poßłucharjow, haj zyłeho žerbſkeho luda wuprajeny. Najrjeńſche myto pak budź jim wědomje, ſo žu žwoje mozy dobrej, kraßnej wězy poßwjeccźili!

Pſchipoßłuchacź je žnadna wěz, ſpěwacź je cźeźka, derje ſpěwacź je jara cźeźka wěz, ale ſnaju hiſchcźe cźeźſchu, to je wuwuczowanje. A tutu najcźeźſchu, najwobcźeźniſchu wěz je też lětża k. wyſchſchi ſeminarſki wučer Fiedler we žwojej njewſchědnej woporniwoſcźi na žo wſak, ſ tajkej luboſcźiwoſcźu napſchecźo kóždemu, kiž mějeſche ſ nim cźinicź, a ſe žwojej ſnatej pokornoſcźu, kiž nihdźe žwojeje žamßneje khwalby njepyta, wuwjedź, ſo je kóždy dźak pſchemały, kiž žo jemu wupraja. Ale ſchtóž ma ſbože, tuteho wubjerneho wótcźinza bliže ſnacź, tón wě, ſo je jeho radoſcź, hdyž móže druhim radoſcź pſchihotowacź, ſo je jeho ſbože, druhich ſbože pſchiſporjecź a ſo je jeho najwjetſcha radoſcź a najwjetſche ſbože, ſbože žwojeho žerbſkeho luda ſpěchowacź.

„Łužiza žłowjanſka,
Sserbſkich wótzow krajo,
Kolebka Sserbowſtwa,
Sbóžnych žonow rajo!
Ty žy mój kraj wótzny,
Tebje w myßlach noſchu,
Sa tebje njebjeſke
Zohnowanje proſchu.“

Tak ſpěwa baßnik Fiedler žam a ſawěſcźe, to, ſchtož wón žam w tutym pſchelubosnym ſpěwje žebi pſcheje, to budźe, to budź jemu w cźaßu a we wěcźnoſcźi najrjeńſche, njehinite myto: njebjeſke zohnowanje, kiž ſa žwój horzo lubowany žerbſki lud proßy.

Zyłu móz žwojeho wulzy wobdarjeneho ducha a wſchě žrědki žwojeho wumjekſtwa bě kompoſitor hiſchcźe junu w poßlednim khorje: „Na Ssymana Judy“ ſjednocźił a ſ tym doby wulkotny ſkónczny wuſpěch, tak ſo dyrbjeſche žo zyły khor na powſchitkowne požadanje woſpjetowacź. Tute mózne, wubjernje ſpěwane ſynki klincźa hiſchcźe dźenża w mojej wutrobje, kaž bych je hakle žłyſchał a woſtanu mi njeſapomnite.

Spěwanje je nimo, ale jeho ſacźiſchcź budźe tracź, tracź w dźakownym pomjatku žerbſkeho ludu. Jeho ſacźiſchcź žu nětk hižo ſpěwarjo a poßłucharjo rosnjeßli po zyłym žerbſkim kraju, wot móbrych horow hacź do ſelenych nižinow wótzneje Łužizy a ſawěſcźe ſaklincźi bórſy wothłóß tutych ſpěwow w holi a w poli. To budźe naſchemu žławnemu kompoſitorej najrjeńſchi dźak, najnadobniſche myto, kiž žebi niczo bóle njepſcheje, hacź ſo by to, ſchtož je wón ſ ducha žwojeho naroda cźerpał, žo jako cźiſte wokſchewjaze žórko ſaßo do naſcheho naroda wrócźiło.

Duž klincźcźe, ſynki ſpěwanſkeho žwjedźenja! po zyłym wótznym kraju, woźiwcźe, ſchtož je wotemrjeło, ſahorcźe, ſchtož je woliwko, požylnjejcźe, ſchtož je woßłabło! Sbudźcźe radoſcź, ſacźěrcźe žakoſcź, ſapalcźe woheń luboſcźe w žerbſkich wutrobach a ſjednocźcźe wſchěch we žwojich harmonijach! Njech duch pſchekory pſched wami twochnje a duch pſchesjenoſcźe a bratrowſkeje luboſcźe wſchě žerbſke wutroby napjelni a k wulkim rjanym ſkutkam mozy khudych a bohatych, małych a wulkich ſjednocźi. To budźe najkraßniſchi, najradoſtniſchi wothłóß ſpěwanſkeho žwjedźenja temu, kiž je waß, luboſne ſynki, we wutrobje noßył a waß dźenża po žerbſkim wótznym kraju roſpóßłał.

Móžeſche-li Lumĕr ſe žwojim ſpěwom žamu ſkału pohibowacź, kak njemóhł naſch žławny žerbſki ſpěwar wutrobu žwojeho ludu pohnuwacź! Duž noſchcźe je w dźaknym pomjatku, ſanoſchujcźe je ſaß a ſaß, pſchekraßne hłoßy ſpěwanſkeho žwjedźenja, ſo wot nich ſaklincźi ſ jenym ſhromadnym, móznym wothłoßom po wótznej Łužizy žława miſchtra Kozora Bohu k cześcźi a Sserbam k wužitku!

(Wo hoſcźinje a balu podamy ſa tydźeń roſprawu.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sa fabriki a mkny, w Sprejinym dole ſ połnozy Budyſchina leżaze, budźe žo najſkerje k lětu żeleſniza twaricź, kotraż žo ſ Budyſko-Rakecźanſkej żeleſnizu bjes Cźemjerzami a Židowom ſjenocźi. W bliżſchim cźaßu žo leżomnoſcźe, kotreż żeleſniza pſcherěſnje, wumĕrja.

— „Naſyma“, lyriſka pěßeń njebo fararja Sejlerja, kotraż je žo pſchi ſkładnoſcźi poßlednjeho ſpěwanſkeho žwjedźenja jako knižka ſ pſchidawkom němſkeho pſchekožka cźiſchcźała, žo w wudawarni „Sserbſkich Nowin“ po 20 np. pſchedawa.

— Wjeleſtronſke wobkedźbowanja a pſchepytowanja žu dopokaſale, ſo picźk žwoju ſku nakhilnoſcź też na žwojich potomnikow pſchenjeße. Pſchede wſchěm to tajkich naſtupa, kotſiž jeno ſ khwilemi pija a žo na to ſaßo khwilu picźa ſdźerża. Snaty němſki farar Hirſch, direktor hojerńje ſa picźkow w Lintendorfje, wobkrucźa, ſo je mjes 9000 mużemi w jeho wuſtawje 2700 tajkichle picźkow było, a ſo žu cźile nimale wſchitzy žwoju ſku nakhilnoſcź po nanje, po dźěde abo po macźeri namrěli. Każ žo nimale wſchitkim picźkam pomhacź hodźi, móża też tajzyle žwoju ſku nakhilnoſcź ſ krutej wolu pſchewinucź. Cźaſto je žo wobkedźbowało, ſo dźěcźi pija, kotrychż ſtarſchej njepijeſchtaj; ſa to běſche dźěd picźk byk. Dale je žo wobkedźbowało, ſo dźěcźi picźkow lóhzy ſahe mrěja, abo ſo žu hłupikojte, ſo maju padawu khoroſcź, ſo hewak lohzy khorja, ſo maju žłaby pomjatk. Hrěch je, dźěcźom piwo abo palenz dawacź; dźěcźi, kotrež tajke napitki doſtawaju, hubjenje wuknu a žo ſ druhimi w ſchuli měricź njemóża.

S Porſchiz. Sańdźenu njedźelu žwjecźeſche Budyſchinſke pobocźne towarſtwo Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa žwój lětuſchi žwjedźeń w Porſchizach. Snata luboſcź Porſchiſkeje woßady k Božemu domej a žłowu bě zyłu zyrkej hacź nanajbohatſcho ſ pletwami a wěnzami wupyſchiła. Sserbſka Boża žłužba ſapocźa žo popołdnju w 2 hodź. Ale hižo prjedy hacź žo ſaſwoni, bě Boži dom ſ nutrnymi poßłucharjemi hacź do poßlednjeho měſtacźka napjelnjeny. Bożu žłužbu wotewri khĕrluſch „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh žam“. Prědowanje mějeſche knjes duchowny Handrik ſ Minakała. Jako podkožk žwojeho prědowanja, kotreż w mkodoſtnej mozy a ſ wutrobu hnujazej ſahorjenoſcźu dźerżeſche, bě žebi 2 Kor. 9, 12—15 wuſwolił. Woſpjijecźe jeho prědowanja wobſtejeſche w „należnym napominanju na poßłuchaŕſtwo: Dźěkajmy dale na ſkutku Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa 1) ſ wjeßelej wěru, 2) ſe žwĕrnej luboſcźu a 3) ſ wutrobnej poniżnoſcźu“. Nutrna ſhromadźiſna poßłuchaſche na jeho duchapołne žłowa ſ pſchezo pſchibjerazej kedźbliwoſcźu hacź do kónza. Wołtaŕnu žłužbu wotdźerżeſchtaj knjes duchowny Birnich ſ Klukſcha a knjes duchowny dr. Kalich ſ Budyſchina. — Němſke žwjedźeńſke prědowanje bě knjes duchowny Langa ſ Pózkowow na žo wſak. Po 9. a 10. ſchtuczży 6. ſtawa ſ liſta na Galat. wukładowaſche wón ſamĕr Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa: „Cźińmy dobrotu na wſchitkich ludźoch, najwjazy pak nad tymi, kiž žu naſcheje wĕry.“ W žwojim ſara rjanym prědowanju dopokaſa wón, ſo je naſcha žwjata pſchiſłuſchnoſcź, ſo na žwojich wĕrybratrow, kiž a hdźež žu w nuſy, 1) ſpominamy, 2) žo ſa nich ſtaramy a 3) žo ſ nimi wjeßelimy. — Nahromadźena kollekta wunjeßy ſ zyła 208 hr. 86 np., a to wot Sserbow 126 hr. 85 np. a wot Němzow 82 hr. 1 np. Bóh luby Knjes ſapkacź wſchěm wjeßełym dawacźerjam jich bohaty wopor!

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 1. oktobra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 310 howjadow, 130 žwini a 290 proßatow.

S Prěcźez. Sańdźenu njedźelu popołdnju tu dwaj kołojěcharjej pſchihnaſchtaj, ſo bě ſtrach na njeju hladacź. Pſchi khlamarni jedyn tak njeſbożownje ſe žwojim kołom padże, ſo bě bórſy pod jeho rosbitej hłowu łuża krwe. Tón bě žłużobny ſe Żuriz, rodźeny ſ Tradowa. Na pomoz ſawołanemu Hodźijſkemu lĕkarjej ſ Böttícherej žo ſ Božej pomozu poradźi, žmjertnje ſranjeneho ſaßo woźiwicź.

S Barta. Sańdźenu njedźelu je žo naſcha woßada wot žwojeho žwĕrneho duſchowpaſtyrja, naſcheho wyßokoſaßłużbneho knjeſa fararja Redy, dźěliła, kiž je tu ſkoro 28 lět dołho ſe žohnowanjom ſkutkował a žo nětko, 48 lět dołho duchownſke ſaſtojnſtwo ſaſtawawſchi, na wotpocźink poda. Hdyž je žebi hdy jedyn duchowny prawo na dźakownoſcź a cześcźowanje w žwojej woßadze dobył, to wo knjeſu fararju Redze płacźi. Zenje njewuſtawazy muż je niz jenoż ſtajnje duchowne ſbože žwojich woßadnych hladał, ale też žo prózował, jich hoſpodarſke należnoſcźe ſpěchowacź. S tutym ſamĕrom je wón w žwojim cźaßu wupożcźerńju ſa Bart a wokolnoſcź a towarſtwo ſa ludowe hoſpodarſtwo ſakożił a jako dołholětny pſchedžyda pcźołarſkeho towarſtwa pcźołarſtwo ſběhnucź pytał. Też na polu žerbſkeho pißmowſtwa wón dołho pilnje ſkutkowaſche, na tſizecźi lět je wón žerbſku protyku „Pſchedźenak“ pißał. Duž je bjes dźiwa, ſo je žebi wón bjes Sserbami a Němzami luboſcź a nahladnoſcź dobył, a ſo žo dźělenje wot njeho bolоſtnje ſacźuwaſche. Wulka luboſcź a pſchikhilnoſcź, ſ kotrejż jeho woßadni na nim wißachu, žo ſańdźenu njedźelu na hnujaze waſchnje pokaſa, hdyž žo wón w Božej žłużbje ſe žwojej woßadu roſžohnowa. Nichtó naſad woſtacź nochzyſche, ſo by hiſchcźe ras na jeho žłowa poßłuchał. Hacź na poßlednje měſto bě Boži dom

napjelnjeny. Popołdnju ßo zyrkwinske a schulske pschedstejiczerstwo w poßedżenju, woßebje k temu powołanym, ſ nim jako se ßwojim njewusprózniwom a stajnje sprawnym pschedßydu roszohnowa. Woßebite poczesczowanje pak ßu wotßalazemu duschowpastyrjej tſi Bartſke towarſtwa: Bartſke wojerſke towarſtwo, Bartſka dobrowólna wóhnjowa wobora a Bartſke towarſtwo ſa ludowe hospodarſtwo pschihotowake, kotrez ſ khorhoju a hudżbu psched faru pschiczeżechu. S wutrobnej narecżu pschedßyda Bartſkeho wojerſkeho towarſtwa, knjes Lubijſki męſchczańſki wucżer Krecżmar, jeho jako ßwérneho duschowpastyrja a woporniweho ludoweho pschecżela ßkawjesche. Bóh daj, ſo bychu ßo wutrobne żohnowanske pschecża, knjesej ſararjej Redże na pucż ßobu date, dopjelnike, ſo by jeho wjecżor żiwjenja wjeßeły a bjesſtarostny był a ßo jemu bohacże ſarunako, schtoż je wón ſa Bartſku woßadu ſkutkowak.

S Wulkeje Dubrawy. Sańdżenu njedżelu ßwjecżesche tudomne khorych podpjeraze towarſtwo w ßwojich ſkhadżowanſkich rumach ßwój dżeßacżlětny ſakożeńſki ßwjedżeń. Wot popołdnja hacż do wjecżora běchu ßo ßobuſtawy, kotrychż liczba je w tu khwilu hacż psches 100 ſrostka, ſe ßwojimi lubymi ßwójbnymi wjeleliczbnje ſeſchli. Pschi wſchelakej pschihódnej ſabawje, ſpěwach a pschednoſchkach ßo ſpěſchnje hodżinki minuchu. Pschi ſhromadnej hoſczinje knjes Gusta Hataß ſczěhowazy pschednoſchk dżerżesche, kiż ßo tu po żadanju towarſtwowych ßobuſtawow wocżiſchczi.

Niż ſ dżiwanja na ſachodnoſcż,
Kiż w kraju żiwych knjeżi,
Ach ně, psches ßwjatu pschißkuſchnoſcż,
Kiż psched nami dżenß' leżi,
Ja dowolam ßej ſpominacż
Na towarſtwo a ſhladowacż
Na dżeßatk lětow naſad.
Dżak Bohu, ſkutk ßo ſeleni,
Kiż ßmy tu tehdom ßyli,
So my a dalſchi pschichodni
Pót jeho bychu żnjeli,
Każ dotal w naſchim towarſtwje
Ssu hižo w padach w ſchtwórtym ſcże
Sso khori podpjerali.
Ja ßkawju tajkich mużow ßej
We naſchim ßerbſtim kraju,
Kiż myßl na ſemi Knjeſowej
Sa ſdobne wěży maju,
Też tych, kiż pschińdu ſ podpjeru
Tu czerpjazemu cżłowjeſtwu
Sa kſchiża ſchuln w ßwěcże.

Schtóż k lěpſchom' ßwojoh' naroda
Hdy wuſtupował njeje,
Sswój dostaty punt ſahrjeba,
Każ ſtuchła ßól je ſemje,
Wón tu każ ſpiży nimo dże
Psches krótke ſemſke żiwjenje
A tak wón mój muż njeje.
Njech wěra, luboſcż, nadżija
Każ nětk, też dalſche cżaßy
Ssu nadawk naſchoh' towarſtwa,
Hdyż njebudżemy wjazy
Tu khodżicżi bjes żiwymi,
Hdyż ſ liſczom wětſik w naſymi
Nam hracż na rowje budże.
Hdże ßmy dha nětk cżi tſinaczo,
Kiż ras na tymle męſczi,
Ssmy ſakożili towarſtwo,
A njejßmy byli wěſczi,
Hacż wone budże kżěcż a roſcż,
Ssmy nawożeli prózy doſcż,
Do żiwjenja jo ſtajicż?

Ach, woni wſchitzy njemóża
Pſchińcż k naſchom' poßwjeczenju,
Jich kryje trawnik kherchowa
Pschi cżichim wotpoczenju;
Jich duch je w rjeńſchim towarſtwi,
Duż dha chżył kóżdy bjes nami
Jich cżeſczicż ſ poſtanjenjom.

Po namołwjenju, ſ poßlednimi ßłowami wuprajenym, wſchitzy pschitomni k poczeſczenju wopomnjenja ſemrjetych ſtażechu. Blidowa ſabawa wobdżělnikow dołhe hodżiny hromadże dżerżesche. Hakle, hdyż rańſche ſera nowy dżeń pschipowjedachu, ßo poßledni na dompucż naſtajichu.

S hole. Hižo nětko je nimale wěſte, ſo ſměja běrny lětßa wyßoku płacżiſnu; pschetoż w Jendżelſkej a Irſkej ßo radżiše njejßu, a duż budże ßo wjele naſchich běrnow do wukraja pschedawacż.

S Kobliz pola Wojerez. Wóndano je wotdżělenje jěſdnych gardekorpſa na dompucżu ſ manevrow w naſchej wßy kwartěr wſako. Jedyn ſ wojakow bě ſe ßwojim kwartěrſkim hoſpodarjom na hońtwu ſchoł. Pschi tym je ßo wobżaromne njeſbože ſtako. Hdyż wojak ſe ßwojeje tſelby wutſěli, jejna roka rosleczi a wojakej palz lěweje ruki do zyła wottorże a ruku ſtraſchnje ſrani. Sranjeneho ßu hnydom do Wojerowſkeje hojerńje donjeßli. Wo jeho woßobowych wobſtejnoſcżach je ſnate, ſo je woßmy ßyn ſ mandżelſtwa ßwojeju ſtarſcheju. Każ wón, ßu też jeho ſtarſchi ßedmjo bratſja wſchitzy w pruſkim gardekorpſu ßłużili. Pschi jeho kſchczenizy je njebocżiczki khěżor Wylem kmótſik.

S Bukowki pola Sleho Komorowa. Murjerſki wucżobny hólz ſ naſcheje wßy ßo 19. ſeptembra pschecżiwo nětotrym towarſcham ſarocżi, ſo chże ßebi wot cżaha na żelesnizy nóhcże „wotrěſacż“ dacż, ßo njebojo, ſo ßo ßamym porſtam żaneje kſchiwdy ſtanje. Duż ßo wokoło wjecżora hromadże k żelesnizy podachu, kotraż ſ Lubnjowa do Kamjeńza wjedże. Hdyż w 6 hodżinach cżah pschijědże, ßo hólz pornjo kolijam na ſemju lehnu a ruzy tak blisko k koliji tyknu, ſo jeho nóhcże, kotrez běchu trochu dołhe, woprawdże na koliji leżachu. Cżah pschicżěri. Hdyż pak lokomotiva nimo jědżeſche, hólz bjes hłoßa wołacż pocża, na cżoż jeho womór wobja; pschetoż lokomotiva běſche jemu ſ nóhcżemi też kóncżki porſtow wotjěła. Duż jeho, hdyż běſche ſaßo k ßebi pschiſchoł, k lěkarjej dowjedżechu, kotryż jeho ſawjaſa a jeho do hojerńje póßła, hdżež lóhkomyßlny cżłowjek nětko ſa ßwój njeroſum pokucżi.

Přilopk.

* Każ ßo ſ Draždżan piſche, ßu ßo w tamniſchej wokolnoſcżi wopacżne poſtamarkowſke papjerjane pjenjeſy wudawake. Tele wopacżne pjenjeſy ßu fotografowane a ßu na woprawdżite 50 markowſke papjerjane pjenjeſy zyle podobne.

* Nawabjeni wot rjaneho wjedra, kotrez wot ßrjedż ſeptembra maju, ßu w krajinje wokoło Lommatzſcha lětßa wjele prjedy běrny ſběracż pocżeli hacż druhe lěta. Strach, ſo běrny jara cżornja, ßo dopjelnił njeje; ſażniſche drużiny trochu cżornja, ale póſnje ßu ſtrowe a rjane mucżnate. Woßebje ßebi ſaßo drużinu Magnum bonum khwala, kotraż jara bohaty wunoſchk dawa.

* Pſchezo ſaßo ßo ſtanje, ſo ßebi tu abo tam něchtó kehele kulejo nékajku ſchkodu ſczini. Pſched nékotrymi njedżelemi korczmař w Barlinje, każ běſche ſwucżeny, ſ nékotrymi pſchecżelemi kehele kuleſche. Kulu trochu hłuboko ſakożiwſchi ßebi wulki ſchpak wot deſki pod nóhcż ßrjedżneho porſta praweje ruki ſakkó. Jeho próza, ſchpak wucżahnucż, běſche podarmo; duż jón tczazy woſtaji, ßo nadżejo, ſo ßo ſchpak poſdżiſcho ßam puſchczi. Ale porſt trochu ſaczekacż pocża, też ruka ſaczekaſche a ſkónczńje tak ſaczeknu, ſo dyrbjachu korczmarja do hojerńje dowjeſcż. Tam je, dokelż bě ßo jemu krej ſawdała, ſańdżenu njedżelu ſemrěł, żonu a dżěcżi ſawoſtajiwſchi.

* Ssebi żiły pſcherěſawſchi je ßebi pſched krótkim major v. Normann w kaſarmach w Potsdamje żiwjenje wſak. Dżěl jeho jſtwineje nadoby ßu ſańdżeny tydżeń na dworje kaſarmow ſpalili, dokelż běſche ſ krwju ſamaſana. Major je ßo dlěje hacż hodżinu ſe ßmjercżu bědżił. Pſchi blidże ßedżo běſche ßebi żiły pſcherěſak a ßedżo ßmjercż wocżakowaſche. Hdyż běſche hižo wjele krwě ſhubił, kotraż běſche ſ dżěła na ſcżěny a hacż na wjerch pluſkała, wón ſe ſtólza padże, pſchi cżimż ßo ſtólzej noha wotkama. Na to ßo major hacż k durjam wleczeſche, ale ßo, każ krwawe ßmuhi ßwědcża, podarmo prózowaſche, ſe ſemje klinku doßahnucż. Widżo, ſo ßo jemu to njeradżi, je najſkerje do ßwojeje komory lěſk, pſchetoż tam ßu jeho morweho leżo namakali. Pſchi wſchěm tym je wſchitko wó jſtwě ſ krwju ſamaſak, duż dyrbjachu ßo wěży ſpalicż.

* Wěſty Feodor ſ Freimann w Sackenhofje pola Mitawa je 115 lět ſtary wumrjeł. Wón bě ßo nawucżił, kóżdy wjecżor prjedy hacż lehnycż dżěſche, bleſchku kognaka wupicż. Stary knjes je w lěcże 1812 na wójnje ßobu pobył a je ßo ſ Jurjowym kſchiżom wuſnamjenił. W ßwojim ſtotym lěcże wón ßwoje pjate mandżelſtwo wobſamknu. Wón ßo ſe ßydomnacżelětnej holcżku wożeni a mějeſche ſa krótke lěta wjeßele, dwě dżěſcżi, jemu każ ſ wocżow wurěſanej, na kolenomaj kowßacż móz.

* W jenej korczmje w Hamburgu wóndano wjecżor w dżeßatej hodżinje něchtó do duri klepaſche a ſawoła, ſo dyrbja wocżinicż. Wobßedżerżyna dżowka, młoda holza, kotraż bě njewjeſta, durje wotewri, na cżoż ju hnydom nékajki mużſki ſ nécżim do hłowy praßnu. Holza na ſemju padże, ale mordař ju dale do hłowy pjerjeſche. Na jeje wołanje a kſchicżenje jeje macż pſchiběża, kotraż je wudowa; też ju mordař ſ zyłym wotmachom do hłowy praßnu, ſo ju na měſcże poraſy. W domje tu nóz wikowař ſpaſche, kotryż běſche ſeleninu na wiki pſchiwjeſk. Sskyſcho żónſkej wołacż wón na pomoz pſchiběża a wobě w krwi leżo namaka. Holza móżeſche hiſchcże prajicż, ſo je wotroczk ſe ßußodſtwa na nju pſchiſchoł, na cżoż pomjatk ſhubi. Wikowař żónſkej dó jſtwy donjeße, ßußodow ſawoła a po lěkarja póßła. Wudowa mějeſche cżežku ranu do hłowy, ale pomjatk ſhubika njebě. Jeje dżowka pak wjazy k ßebi njepſchińdże a duzy do hojerńje wumrje, hdżež chżychu ju donjeſcż. Wotroczka, kotrehoż běſche holza mjenowała, polizija hnydom ſaja. Jeho cżrije běchu hiſchcże krwawe.

* W Oberſteinje w Oldenburgſkej ßu wóndano mandżelſkeju ſajeli, kotrajż ſtaj ſe ßwojim pokdra lěta ſtarym ßynom tak wobkhadżakoj, ſo je widżecż, ſo ſtaj jeho wotbycż chżykoj. Mjes tym ſo běſchtaj ſtarſchej tſi a ſchtyri dny pospochi na hermankach, běſche dżěcżo doma ßamolutke dó jſtwy ſamknjene. Hdyż běſchtaj ſtarſchej wóndano ſaßo na hermanku, druſy podružnizy poliziju do domu ſawołachu, kotraż jſtwu wotewri. Wó jſtwě ßo jim żałoſtny napohlad poſkicżi. W drjewjanym kaſchcżiku, kotrehoż wěko běſche hacż na maku ſchkałbu ſaczinjene, na hromadzy poł ſhnikych łapow a w ßwojim njerjedże dżěcżo leżeſche, kotrež běſche na koſczowz wuſkhnute, połkne njerodże, ſ nabubnjenym żiwotom. Dżěcżo běſche, każ ßo ſdaſche, bjes myßlow a jeno ßkabje ſtonaſche. Wokoło ſchije mějeſche

trunu, kajkeż ßo na hußle napinaju, tak krucże ſadżernjenu, ſo ßo ſda, ſo ſtaj ſtarſchej chżykoj, ſo dyrbi ßo dźěczo ſadajicż. Mjes tym běſchtaj ſtarſchej na hermanku na rejach a ßebi pjeczeń a piwo ßłodżecż daſchtaj. Hdyż ßo domoj wróczíſchtaj, jeju ſajachu. Polizija je dźěczo do dobrych rukow daka; a dokelż jo derje wothladuja, je mózno, ſo ßo dźěſczu żiwjenje ſdżerži, runjeż je jenoż kóſcz a koża.

* W nozy na ſańdżenu ßobotu je ßo w Bremenje ſkład wotpalił, w kotrymż ßo wjele tobaka khowaſche. Naczinjena ſchkoda je ßo na million markow wobliczika.

* So je wulki wětr, każ wulka woda, też w ſtarych cżaßach druhdy wjele ſchkody naczinił, ßlědowaza powjeſcz wucżi. Schkoda, kotruż je wulki wětr w novembrje lěta 1703 w Londonje naczinił, je w ßamym měſcże pokſta millionow wucżinika. Dróhi běchu polne rospadankow ſpadanych twarjenjow. W Severnje a Themſe je ßo tehdy na wſche 8000 cżłowjekow tepiło; jara wjele kódżow je ßo rosbiło. Wyſche teho je ßo bliſko jendżelſkeho mórſkeho pobrjoha 12 wójnſkich kódżow ſ 1800 muži a 524 kanonami podnuriło. W Kencże bu 1700 ſchtomow ſ korjenjemi ſwuwalanych. Na kuble w Glocesterſhire je wětr 600 ſtarych ſchtomow, kotreż běchu pſches zyło 40 kóhczi wyßoke, ſpowalak. W Eddyſtonje wětr majak (Leuchtturm) powali a do morja cżißnu. Jara wjele ſkotu je tehdom wo żiwjenje pſchiſchło; na pſchikład je ßo 15,000 wowzow tepiło.

* Domoródni wobydlerjo noweje Guineje ßu mużſtwa jendżelſkeje kódże „Iſabel“, kotreż parle w morju kojachu, nadpanuli a żakoſtnje ſkónzowali. Kódż woni wurubichu.

* W Chikago je ßo wulka kurjerńja mjaßa wotpalika. 7000 ſarěſanych ßwini a wulka hromada ßeleneho mjaßa je ßo ſpaliło. Schkodu na 2 milijonaj hriwnow wobliczuja.

* Pſchi cżeżkim hrimanju 17. ſeptembra Boże njewjedro w New-Yorku do domu tamniſcheho telefonoweho towarſtwa dyri. Wulke twarjenje, wyßoke każ wěża, běſche ſa wokomik jene płomjo. Najwjetſchi ſtrach wſchitkich wobja, kotſiż w domje dźěkachu; ale wſchitży ſbożownje roscżěkachu, jenoż 15 holzow w jenym ſ najwyſchſchich poſkhodow ſ wóknami won wo pomoz wołaſche; holzy cżeknucż njemózachu, dokelż ßo ſkhody hižo palachu, a chżychu hižo ſ wóknami dele ſeſkakacż. Ale ludźo, kotrychż běſche ßo wjele tyßaz ſběżało, ſ dróhi na nje horje wołachu, ſo dyrbja tola wocżakacż, doniż wóhnjowa wobora ſe ßwojimi wyßokimi rěblemi njepſchijědże. Ale najwyſchſchi rěbl hiſchcże wyßoki doſcż njebě a hacż do wóknow njedoßahaſche. Wóhnjowi wobornizy pak holzam ſ rěbla ſchtryk horje cżißnuchu, kotryż holzy k wóknu pſchiwjaſachu a po kotrymż ßo na kónz rěbla dele ſpuſchcżachu. Radoſcż běſche wulka, hdyż běchu ßo wſchitke 15 holzow dele ſpuſchcżałe. 2000 telefonowych grotow je ßo ſpaliło.

* W měſcże Toronto w krajinje Ontario w kraju Kanada w Połnóznej Amerizy ſtary jendżelſki ſakoń ſaßo nakożowacż poczinaju, po kotrymż ßo pſchißłodżate a ßwarjate żónſke na to waſchnje khoſtaju, ſo je ſjawnje w rězy potunkaju. Tónle ſtary jendżelſki ſakoń poſtaja: „Żónſka, kotrejż ßo dopokaże, ſo je pſchißłodżata, ſo rady kleſki cżini a na druhich ſrěcżi, ſo ſtajnje ßwari, ſo mjes ßwojimi domjazymi abo mjes druhimi měrnymi cżeſtnymi wobydlerjemi pſchekoru ßyje, a kotraż je teho dla ſ cżwilu ſa wſchitkich, — tajka dyrbi ßo pſchede wſchěm ludom ſ pomozu woßebiteje, na to dźěłaneje pſchiprawy do wody tunkacż.“ W Toroncże ßu pſched krótkim wobſamknuli, na tole waſchnje żónſku pokhoſtacż, kotraż ſe ßwojim njeſnjeßliwym waſchnjom a ßwojim ſtajnym ßwarjenjom wſchitkim měrnym ßußodam pohórſchk dawa.

* Cżorni ludźižraczży w połnóznym Queenslandże w Awſtralſkej pſchede wſchěm Chineſow rad żeru. S pſchicżinu teho je, ſo je mjaßo Chineſow nężne a ßłódne, dokelż ßo woni ſkoro jenoż ſ rajßom żiwja. W połnóznej Awſtralſkej je w tu khwilu ßylne chineſke wobydleŕſtwo. Wjetſchu liczbu ſ nich, kotſiż ßu ßo do puſcżiny pſchedaloko ſważili, ßu dźiwi popanuli a ſeżrali. To je tam tak krajne waſchnje. Jedyn ſemjeměrjeŕ w połnóznym Queenslandże je pſched krótkim ßwojej wyſchnoſcżi wosjewił: „Cżorni ßu mi wſchě ſkłady kranuli a dweju ſ mójich Chineſow ſeżrali. — Leßne wobſtejnoſcże!

(Pokracżowanje w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija: Na Wujężkowſkim reverje 7. oktobra dopołdnja w 8 hodźinach.

Na ßerbſkej haßy czißło 16. **Meblowy magazin Auguſta Jannaſcha** Na ßerbſkej haßy czißło 16.

porucża ßwój ſkład meblow wſcheje drużiny, woprawdżitych a molowanych, **ſofy** a **ſtoły** w wulkim wubjerku po najnižſchich płaczišnach.

Dom

w najwjetſchej bliſkoſcżi Budyſchina, hdżeż ßo hižo wjele lět ſ dobrym dobytkom khlamari a korczmari (ſ korczmarſkim prawom) je khoroſcże dla na pſchedań a móże ßo jutry pſchedewſacż. Dalſche je ſhonicż pſches pſchekupza **Hermanna Kunaka** w Budyſchinje.

W Běłej Horje je **khěża** cżo. 9 ſe ßadowej a ßadżenſkej ſahrodu na pſchedań. Dalſche je pola żiwnoſcżerja **Handrija Jeremiaßa** tam ſhonicż.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotreż ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwcżizach**.

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczišnje ſtajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konſiſtorſtwa ſa paczeŕſku a ſchulſku wucżbu poruczeny, je ßerbſki a němſki ſa **60 np.** dostacż pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

Sswětoßławny, hamtſzy pruhowany

Ringelhardtſko-Glöcknerſki hojazy a cżehnity beńtuch

hoji wſchu ſacżęklišnu, ſawſy, liſchawu, ſahorjenje, ßelocżek, rak, koſcżožer, bolaze porſty, ſwoſabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, żołdkowe cżerpjenje, wicż, drjenje atd. rucże a dokładnje.

* Se ſakitanſkej marku na ſchachtliczkach dostacż po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje, Rakezach, Lubiju, Žitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernſtacze, Großſchönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Schěrachowje, Hirſchfeldże, Herrnhucże, Nowoſalzu, Kumwałdże, Seifhennersdorfje, Halſchtrowje, Eibawje, Habrachcżizach, Potcżnizy** ꝛc. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejſchu** ſakitanſku marku kedźbuje.

S nakładom Maćicy Serbskeje je runje wuſchło a je w wudawarni Serb. Nowin ſa **40 np.** dostacż:

Jan Manja

abo

Hdże ſtatok mój?

Powědanczko
ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cżaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

K naſymſkemu hnojenju

poruczam po najtuniſchich płaczišnach:

ſſ. parjenu koſcżinu (koſcżowu muku),
ſſ. ßyru tolczenu koſcżinu,
woprawdżity peru-guano,
norwegſki rybjazy guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
woprawdżity worlowy kainit,
ſuperfoſfatowy gyps k ßypanju do hródżow.

Tele pſchikupne hnoje ſteja pod kontrolu **rataŕſkeje ſpytowarńje** w **Pomorzach**; ſa jich prawe wopſchijecże rukuju.

Paul Mattheis
w Budyſchinje na hoſpitalſkej drózy 8.

Jabłuka

móża też tſchaßene bycż, tola ſrake, kupujetaj wot ſapoczatka ſeptembra po najwyſchſchich płaczišnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke
hornjołużiſka tłóczeŕnja ßadu
w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 3.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Nowoſcże ſa naſymu a ſymu.

Dolmany, paletoty, żakety, dźěćźaze mantle, matroſke pjeſliki, trikotowe ſukniczki, trikotowe hólczaze wobleczenja, trikotowe taille, ſpódne ſuknje, taille, lama, flanell, ſuknjany lama, poł-ſukno (meter po 1 mk.), **tkaniny k ſuknjam** (meter po 50 np.), **barchent k koſchlam** (wjazy hacź 500 wubjerkow, łóhcź po 15 np.) a **cźorne** a **piſane židźane tkaniny.**

Hlowny ſklad cźiſtowolmjanych Greizſkich a Geraſkich

draſtnych tkaninow.

Pſchedawarńja po prěnjotnych fabrikſkich płaczíſnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haſzy.

W pſchedawarni ſo **ſerbſki** rěczi.

K ſpěſchnemu rospſchedaczu po tunich płaczíſnach ſym pſchedewſał dźělbu **cźehnitych harmonikow, muźaze ſymſke měch** w wulkim wubjerku, někotre **ſtare** a **nowe muźaze ſymſke ſwjerſchniki, cźorny kožuch, ſchpihele** a **hródźne latarnje.**

J. Bächmann, awkzionator
na mniſchej haſzy cźiſzko 7 na rózku jerjoweje haſzy po 1 ſkhodźe.

W wudawarni Serb. Now. ſu dostacź: **Sſerbſke kmótſſaze liſty.**

Petrolejowy ſklad.

Prima amerikanſki petrolej

porucza w **barellach**

J. Angermann w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haſzy.

Prózdne petrolejowe ſudy ſo po najwyſchſchej płaczíſnje kupuja.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draždźanſkej drózy 2 w Budyſchinje

porucza ſo

k **twarjenju rataŕſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowaŕſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſczach, **piwarńſkich** a **mlynſkich maſchinow, clevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zenteſimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płaczíſnach a dobrym wuwjedźenju.

Meble

w wulkim wubjerku porucza tunjo

meblowy magazin ſjenoczenych blidaŕſkich miſchtrow

na bohatej drózy cźo. 14.

Sofy, matrazy, też ſ łožom, porucza tunjo
T. Albert na hornczerſkej haſzy 13.

Wubjernu ſchokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózſchu,
kakao vero w kuſkach,
kuſk na ſchalku doſzaha,
kakao,
ſſ. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucza
Alwin Schrader
konditornja
na ſwonkownej lawſkej drózy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haſzy.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnaŕ po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Seßmahnjene

ſymſke nadwobleczе, ſuknje, kholowy, lazy atd. ſo ſ trajnymi barbami ſ nowa wobarbja w

W. Kellingez barbjerńi
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach,
w Draždźanach na rosmarinſkej drózy.

J. T. Büttner, wobſzedź. Curt Klepl

pſchi bohatych wrotach

porucza ſwój wulki wubjerk broſchow, nawuſchnikow, narucznikow, rjeczaſow wokoło ſchije, cźaßnikowych rjeczaſow, medaillonow, wěrowanſkich pjerſchczenjow, nowoßlěbornych łžizow, widliczkow, nožow, ſolingſkeje twory, khofejowych deſkow, pjenjeżnych móſchniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydkowych tyſkow, kneflow k liwrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ſwěcznikow, wobraſow na ſcźenu, Božich martrow atd.

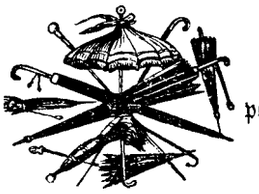

Pſchedeſchczniki

derje a trajne dźěłane
porucza po tunich płaczíſnach w wulkim wubjerku
Ed. Schulze's Sohn
pſchedeſchczníkaŕ pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Cźeſczenym Sserbam ſwoju pſchedawarnju

lamy a wolmjanych ſuknjow

kaž też **barchenta** po tunjej płaczíſnje poruczam.

F. G. Dietza pſchi mjaßowych jědkach.

Seßmahnjena

žonjaza draſta, jako **mantle, pjeſle, ſuknje, wokmjane rubiſchcza, khapy** atd. ſo ſ najnowſchimi barbami barbja a kaž nowe ſhotuja w

W. Kellingez barbjerńi
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Cžesczenym Sserbam w **Budyschinje** a wokolnosczi k wjedženju dawam, so sym swoju

pschedawarnju galanterijowych, krótkich, bělych a wošebitych wolmjanych tworow

se sserbskeje haly na **bohatu halu cžisło 12** do domu knjesa pschekupza **Neulinga** pschepołožił.

Moritz Höniger.

Grunwald

wprawdžity selowy hórki palenz, najlěpschi srědk pschě wschě wobcžežnosczě žołdka a delnjeho žiwota, porucža liter po 90 np.

Hermann Bensch
nasledźnik **G. Magera**
na garbarskej halu.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej halu 6.

Koprowy vitriol

zyky a tolczeny

k nacžinjenju pschenžy, cžerstwy a derje skutkowazy, poruczataj

Strauch & Kolde
na kamjentnej halu 3.

Kharty k hraczu

po nutskupowanskej placžisnje porucža **Louis Gastorff**
pschi žitnych wikach na rózku sukelnskeje halu.

Najtuńsche placžisny w Budyschinje!

Najwjetschi wubjerk, jenož najlěpschu tworu!

Dobre 7/4 **tkaniny k sukanjam,** łóhcž po 30 np., cžista **wolma** 90 np., **lama** 60, 70 np. atd., **drastne tkaniny,** dwójzy schěroke łóhcž po 50 np., krasne cžorne a pisane hacž k najlěpschim wězam, **barchent k koschlam,** łóhcž 20, 25, 30 np. atd., hotowe **barchentowe koschle** po 1 mk., **pschedeschcžniki** po 2 1/2 mk., **barchentowe bluzy** 2 1/4 mk., cžorny a pisany **žomot,** łóhcž po 50 np., **tkaniny k podschicžu** do swjetschnikow, 10/4 schěroke łóhcž 60 np., **konjaze pschikrywy** po 2 mk. 75 np.

Sa wikowarjow, krawzow a schwalcže wošebite tunje placžisny.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na nutskownej lawskej halu 6.

Swoju pschedawarnju wjele powjetschiwschi dowolam sebi, cžesczenych Sserbow na to kedžbnych cžinicz, a poruczam wulki skład **lamy, barchentow k koschlam, bluzow, kalmuka, tkaninow k sukanjam, rubischczow** atd. po jara tunich placžisnach.

Emil Wehrle na jerjowej halu 7.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu sadžeńskemu cžasej **sadowe schtomiki** wschěch druzinow najlěpscheje kajkosczе porucža. Sapisy placžisnow darmo a franko.

Pschedawarnja koże

Reinholda Gierischa pschi mjasowych jědkach 4 porucža swój skład **hornjeje** a **spódnjeje koże, wodunjepschepuschczateho masa na stupnje a schkórnje, kožanych schórzuchow** wscheje druziny a wscheje **schewskeje potrjeby** po najtunischich placžisnach.

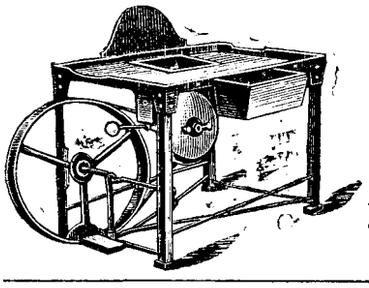

F. Kamps & Co.

na sukelnskej halu cžo. 10
twaritaj jako wošebitosc
ventilatorske pólne kowarnje
njepschesahnjeneje hódnosczе.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawarnja starych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowskej halu cžisło 6 byka, namaka so wot nětka na

mnischej halu cžisło 7, rózk jerjoweje halu (stary seminar) po 1 skhodze.

Dobre wězy wscheje druziny kupuju a pschedawam a sprawne poskuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej halu 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej halu.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładze, piwalzy sadža a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicža, kłócža, rěsnjenja, torhnjenja, kusnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do swojeho powołanja skuschazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler,** pruhowany hojeŕ.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodzinach w **piwowym hrodze** po jenym skhodze. **Někotři Serbja.**

Ssuscheny polcž

porucža **Tr. Mickel** w Ketlizach.

Lojowe mydło

stary sbytk, rjane suche, hischcže sa tunju placžisnu punt po 25 np. porucža **Moritz Lehmann**
6 na bohatej halu 6.

Ssuscheny polcž

porucža tunjo
Hermann Lemke
na jerjowej halu.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórło sa sabopschedawarjow, porucža tysaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej halu, filiala na **bohatej halu 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich placžisnach porucža

Richard Neumann
na snutskownej lawskej halu.

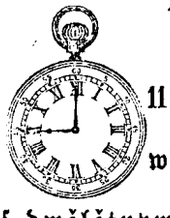

A. Mager

cžasnikaŕ
11 na sserbskej halu 11.
Wulki skład wschěch druzinow **cžasnikow** s dwělětnym rukowanjom.
Porjedzenja so, kaž je snate, najlěpje a najtunscho wobstaraju.

Hosczenz w Drožditju.

Jutsje **njedželu 5. oktobra reje.** Pschecželnje pschepruschuje
Tschieter.

Wotroczkam, srěnkam, wolazym, domskim a hródznym dźowkam a dźěłacžerskim swójbam skužbu pschi wysokej msdze darmo pschipokasuje do tudomnych a Drazdanskich stron **Winderowa** w „Münchner Hof" na hornczerskej halu II.

Dwě dźěłacžerskej swójbje so na jene kubło blisko Budyschina k nowemu lětu pytatej. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Now."

Sakasuju, psches swoje polo mjes Jenkecžansko-Raboczanskim puczu a Wuriskimaj skakomaj khodzicz.

G. Herrmann,
kubleŕ w Wurizach.

(K temu cžisłu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. oktobra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach ßerbska spowjedź, 1/2 9 hodźin ßerbske prědowanje a w 12 hodźinach ßerbske prědowanje. — Sa tydźeń budże němska spowjedź a prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Madlena, Jana Bergana, cželadnika w Dobruschi, dź. — Amalija Theresija, Augusta Schustera, murjerja w Brěsowje, dź. — Ernestina Martha, Ernsta Gustava Hermanna Kießlicha, pohonča w Malych Debßezach, dź. — Marja Theresija, Ernsta Bohuwěra Wawrika, murjerja na Židowje, dź. — Arthur Richard, njemandź. ß. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Hilźbjeta, Franza Marschnera, cźaßnikarja tudy, dź. — Pawoł, Jurja Korczmarja, dźěłaczerja tudy, ß. — Josef, Jana Prokescha, dźěłaczerja w Budestezach, ß.

Zemrjeł:

Dźeń 26. septembra: Martha Elsa, Eduarda Hermanna Popiza, formarja w Scźijezach, dź., 3 měßazy 9 dnjow. — 28. Marja Martha, Jana Kuczanka, dźěłaczerja tudy, dź., 20 dnjow. — 29. Handrij Běły, dźěłaczeŕ na Židowje, 50 lět 6 měßazow 17 dnjow. — Martha, Handrija Steglicha, dźěłaczerja w Czichońzach, dź., 3 lěta 11 měßazow 15 dnjow. — 1. oktobra: Josefina, Josefa Schmideka, wucżerja emer. tudy, mandźelska, 67 lět 2 měßazy.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2221 měchow.		W Budyschinje 27. septembra 1890				W Lubiju 2. oktobra 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	10	30	10	60	9	88	10	29
"	žołta	9	82	10	—	9	53	9	77
Rožka	50 kilogr.	9	24	9	56	9	6	9	38
Jeczmjeń		8	—	8	43	7	50	8	7
Wowß		6	60	7	—	6	70	7	—
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka		18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny		2	—	2	30	1	80	2	40
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	1	80	2	10
Pschenczna muka	50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	20	2	60
Sslóma	600 "	17	—	21	—	16	—	20	—
Prožata 706 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 60 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 18 np.; rožka wot 9 hr. 25 np. hacź 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 97 np. hacź 8 hr. 28 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hacź 6 hr. 95 np.

Dražďźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. družiny 70—75 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 60—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. oktobra: Rjane.

Telegrafiski bureau namaka ßo w sadnym twarjenju pósta (na kotolskej haßy 5) po jenym skhodże a je pschezo wotewrjeny.

Póst sa woßoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s	Budyschina (pósta)	wjeczor	w 7 hodź.	35 min.
"	Maleho Wjelkowa	"	8 "	20 "
"	Njeßwaczidła	"	9 "	30 "
Pschikhad do	Rakez	"	10 "	10 "
Wotjěsd s	Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
"	Njeßwaczidła	"	6 "	55 "
"	Maleho Wjelkowa	"	8 "	5 "
Pschikhad do	Budyschina	"	8 "	45 "

Jěsdny plan železnizow wot 1. oktobra 1890.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

S Shorjelza do Dražďźan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,28	4,21	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,53	4,44	7,19	—
Lubija	12,36	2,13	—	5,28	8,45	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina	1,20	2,36	4,0	6,2	9,21	12,14	2,52	3,50	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	—	4,51	7,1	10,22	1,16	—	4,51	—	9,20	—
Radeberga	—	—	5,2	7,11	10,32	1,26	—	5,1	6,43	9,31	10,25
Do Dražďźan	—	3,35	5,29	7,40	11,3	1,55	3,54	5,31	7,5	10,4	10,48

S Dražďźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďźan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,10	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	—	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	1,57	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,36	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,54	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,15	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,48	3,14	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,54	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,2	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,10	3,44	6,28	9,46

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,20	11,10	5,15	9,34
Wbohowa	6,32	11,22	5,27	9,46
Kebliz	6,36	11,28	5,32	9,50
Kumwalda	6,44	11,37	5,41	9,56
Ssrjedźneho Kumwalda	6,51	11,44	5,48	
Do Hornjeho Kumwalda	6,57	11,50	5,54	

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,13	2,34	8,0
Ssrjedźneho Kumwalda		8,20	2,41	8,7
Kumwalda	5,3	8,29	2,50	8,14
Kebliz	5,8	8,36	2,57	8,19
Wbohowa	5,12	8,40	3,1	8,23
Do Budestez	5,23	8,51	3,12	8,34

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,15
Polcznizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,40
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,51
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,2

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,20	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,40	6,5	9,59
Polcznizy	7,42	10,50	1,53	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,19	6,34	10,27

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi a k kładzenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschczate limonady** a **mineralne wody** porucża

Hornjoluzišska tłóczerńja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnjej bohatej haßy 3.

Draſtne

tkaniny, ſo wuſnamjenjaze nowoſcze ſa naſynnu a ſynu, w wulkej wſchelakoſczi po **niſkich, twjerdych płaczíſnach** porucza

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchcza. — Telefon 4.

Molerſke a **murjerſke barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicze atd.
poručataj tunjo

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach 8 w ſtotej hwěſdže.

Tunje jerje
mandel po 40 np. a 50 np. porucza
Adolf Rämsch.

Mohornſki ſtrowotny balſam,
ſchkleńza po 50 np., pſchi 12 ſchkleńzach pſchipóßłanje darmo.

Wuſpytany domjazy ßrědk ſ wuſpěſchnym nałoženjom ſnutskownje pſchi: **žołdkowym ſpinje, njemóznoſczi, bjesappetitnoſczi, bolosczach w wutrobnje** atd. Swonkownje: pſche **drjenje,** na **rany, ſczíſchczenje, wuwinjenje** atd. Woprawdźity dóſtacz pola haptykarja **R. Wolka** w Mohornje w Sakſkej.

Carbolineum
najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza
Gustav Poser.

Czíſty palenz
jenotlíwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Albin Schirmer w Budyſchinje

pſchedawarńja pſchikupnych hnojow

porucza **ßyru** a **parjenu koſczinu,** ſa kotrejež **hódnoſcz** a **njefallſchowanoſcz** ßo rukuje, po najtuníſchich płaczíſnach, woßebje tež jako **najwubjerniſchu** ßwoju

njewuklijenu normalnu koſczinu

(ruſki wudźěłk), kotraž je ßo pſchi wjelekróčnym pſchepytanju jako **najlěpſcha** a **najeźiſczíſcha koſczina** ſpóſnała.

Teho runja mam wſchě druhe pſchikupne hnoje: jako **Amoniak ſuperfoſfat, ßyry norwegſki rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfſki peruſki guano I** a **II, chiliſki ſalpeter, ſchwablokißaky amoniak** atd. jenož w najlěpſchich kajkoſczach ſtajnje na ſkładze.

S dobom k wjedźenju dawam, ſo je mój **ſklad na tudomnym tworowym dwórniſcheźu** (pódla wuſkładźiſchcza ßłómy) wot nětka hač kónz wußywneho czaßa teho runja wotewrjeny, tak ſo móže ßo tam w kóždym czaßu wotwoſyc.

Swój wulkotny ſklad hotoweje muźazeje draſty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeſſow, ſwjerſchnikow, khěžorſkich mantlow,** kaž tež najnowſche tkaniny k ſeſchiczu draſty ſa pſchedſtejazu naſynmu a ſynu dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam. Pſchi najlěpſchim dźěle pſchezo najtuńſche płaczíſny.

Louis Gadt, krawſki miſchtr
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Rěſak w Weigsdorfje pola Kumwalda

porucza k twarſkemu czaßej w ßuchej tworje:
ſchindźelowe deſki, 21 a 24 mm tołſte,
ſchpundowanſke deſki, 24 a 30 mm tołſte,
deſki ſa tyſcherjow, kaſchcze a ſczinowe wjerchi we wſchelakich tołſtoſczach,
tſěſchne laty, ſaczahowanſke laty,
laty k lěpjenju a k papowemu kryczu a
ſpalěrowe laty
po czaßej pſchiměrjenych tunich płaczíſnach.

Gustav Adolf Leuner.

Jako **najtuńſche** kupowanſke źórło wſchěch **wołmjanych wěžow,** kaž:

rukawatych lazow, dźěczazych a ženjazych khapow, dźěczazych měžow, pjeſlikow, wobleczenjow, ſokow, nohajzow, rubiſchkow na hłowu a na khribjet, rukajzy, barchendowe bluſy, wołmjane pſchedkoſchliki, ſpódne kholowy, ſpódne ßukuje atd. atd.,

porucza ßo pſchedawarńja wołmjanych tworow

Ernsta Scheera w Budyſchinje
9 na bohatej haßy 9.

Pſchi poßłuženju ßo ßerbſki-rěczi.

C. E. Rinke,

ſklad měžow a pelzowych tworow,

porucza tunjo czerſtwe **běłe** a **czorne kóžki** k kožuchom, teho runja **kóžki k wobßadźenju** wſcheje druźiny.

Najlěpſchi ſkótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver
je na pſchedań
w haptyzy w Kumwałdze.
So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo ſkotu rad wobßwědcza.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.
jara wulke
porucza
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoſchczu 8.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po waſy poručataj

bratraj Měrſchej
w ſtotej hwěſdže.

Wſchě
kolonialne twory,
khofej, zokor, raſß
atd. ßu najtuńſcho doſtacz pola
Schtſchyki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Franz Marſchner
czaßnikař w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczíſny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 11. oktobra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem a sakski kral stej so po skónčenju honitwy w Schlesynskej, na kotruž bě jeju awstriski kněžor pscheproßył, domoj wrócźiłoj. Wobaj wjerchaj staj s kněžorom Franzom Josefom wschěbnje wjele wobcźežnosćze pschětrałoj a często njelube wjedro měłoj. Ssamo w smjertnym strachu staj ras kněžoraj Wylem a Franz Josef byłoj. Hdyž wonaj psches wjeß Lanau jědźeschtaj, so kóń splóschi a do jeneho potu sakoži, pschi čimž so wojo roskama. Kněžor Wylem prěni s wosa skoczi a sawoła: „Wustupicź!“ Kněžor Franz Josef bě wjetschemu strachej wustajeny, dokelž na stronje pota sedźesche. Jeho cźelny hajnik so psches pót do pola skoczíwschi strachej pschitkóčenja wukhowa. Na sboże runje jedyn dźěłaczeŕ napscheczo pschińdźe, kiž konja sadźerža. Kněžoraj na to wjeßołeje myßle w wosu sakskeho krala dale jědźeschtaj.

— Kněžor Wylem je generala Verdya po jeho žadanju se sastojnstwa wójnskeho ministra puschcźił a sa jeho naßlědnika generala Kaltenborna-Stachaua pomjenował. Nowy wójnski minister je pjecza jedyn s najwobdarjenischich offizěrow pruskeho wójska. W lěcze 1866 so wón na wójnje pschecźiwo Awstriskej w 2. (Wrótßławskej) diwisiji wobdźěli. Na wójnje pschecźiwo Franzowskej bě wón major pschi schtabje 7. armeekorpsa a bu se želesnym kschižom 1. rjadownje wusnamjenjeny. W lěcze 1878 jeho wyschka, w lěcze 1884 generalneho majora a naczołnika generalneho staba gardoweho korpsa sczinichu. W lěcze 1888 wón komando 3. diwisije w Schcźecźinje a potom hischcze w tym samym lěcze komando 2. gardoweje pěscheje diwisije w Barlinje pschedewsa a bu s dobom sa generalneho lieutenanta pomjenowany.

Awstrija. Tele dny su so wólby do delnjoawstriskeho krajneho sejma měle. Tež hłowne město Wien do tuteho sejma swojich sastupjerjow sczele. Wjele lět dołho su w Delnjoawstriskej liberalni wjetschinu měli. Hacź budźe temu tež pschichodnje tak, je jara praschomne. Pschese wšy a města w Delnjej Awstriskej sylne, židam njepscheczelne hibanje dźe. A dokelž liberalni se židami dźerža, so woni s tutymi wot luda do jeneho hornza cźisnu. Sjenoczeni kschesczijenjo su na wšach a městach liberalnych pobili; woni bychu na sejmje wjetschinu nabyli, je-li so bychu tež wikowanske komory a wulzy ležomnosćerjo sa nich hłosowali. Wot wikowanskich komorow wschak so to wocźakacź njemóže, pschetoż w nich židza a jich pschecźeljo wulke słowo wjedu. Nětcźischе wólby niz jenoż poměry mozy jenotliwych stron w delnjoawstriskim sejmje pscheměnja; wone nam tež pokasuja, so lud strach, jemu wot židow hrožazy, spósnawa a so budźe tež pschi pschichodnych wólbach do kněžorstwoweho sejma pschecźiwo liberalnym hłosowacź. To liberalnym hižo nětkole wulke hłowubolenje cźini.

Schwajzarska. W Tessinskim kantonje su pschi powschitkownym wothłosowanju ludu s małej wjetschinu liberalni dobyli. Knjejstwo klerikalnych, kotrež běchu liberalni s revoluziju powrócźili, je po tajkim nětko tež po sakońskim waschnju wotstronjene. S pschicźinu ludoweho wothłosowanja běchu so Tessinszy, kotsiž su w wukraju žiwi, s hromadami do wótzneho kraja wrócźili, so bychu swój hłós wotedali. Se wschěch stron Italskeje, s Parisa, Liona, Nizzy, Londona a druhich městow wulka liczba s nich k wothłosowanju pschińdźe; je to dopokasmo wulkeje politiskeje horliwosćze, kajkaž so s rědka w druhich krajach nadeńdźe.

— Kaž je snate, běchu w Tessinje pschi revoluziji liberalnych pschecźiwo klerikalnemu knjejstwu statneho radźicźela Rossia satšelili. Rossiowy mordaŕ, wěsty Castioni, bě do Jendźelskeje cźeknuł. Tele dny su Castionia w Londonje sajeli. Hižo pscheđ dwěmaj njedźelomaj bě knjeżerstwo porucźiło, jeho sajecź, tola to móżno njebě, dokelž so w někajkej khowanzy khowasche. Ssobotu w nozy jeho dom polizistojo wobstupichu a so do domu dachu, hacź runje Castioniowa dźowka wudawasche, so jeje nan doma njeje a so njewě, hdźe pschebywa. Castionia w sjednotsinje jeho politiskich pschecźelow w sahrodnej kněžzy wußlědźichu. S wopřědka chzychu Castioniowi pschecźeljo jeho psched polizistami sakitacź, tola Castioni so dobrowólnje poliziji pschepoda. W jeho wobydlenju polizistojo někotre sta tšělbow, revolwrow, brónje a pólver namakachu. Hacź jendźelske knjeżerstwo Castionia Schwajzarskej wuda, je hischcze njewěste. Je-li so so jeho cźin jako politiske mordarstwo spósnaje, budźe jeho jendźelske knjeżerstwo sašo puschcźicź dyrbjecź, pschetoż po jendźelskim sakonju so politiskim cźeknjeńzam w Jendźelskej wucźek dawa.

Hollandska. Powjesćze wo strowotnym stawje hollandskeho krala praja, so kral w swojim hrodźe Loo w womorje leži. Hižo dołhi cźaš so wón wo knjeżerstwowe naležnosćze wjazy staracź njemóže. Wobkhad bjes nim a ministrami je dawno pscheskał, hižo sa wjele njedźel žanych wopytow pschijał njeje, jenoż lěkaŕ ma k njemu pschistup. Nichtó njewěri, so je kral duchownje strowy. Jeho tajny radźicźel, hrabja Dumouceau, je so sapowjedźił, někajke wosjewjenje wo kralowym strowotnym stawje podacź. Hollandske nowiny žiwje pschecźiwo temu protestuja, so so ludej samjelczi, schtož wjedźecź ma połne prawo a schtož so w prěnim rjedźe jeho interesow dótka. Žadaju sebi, so by so tutemu potajenju kónz cźiniło a so by so, kaž sebi to sakoń žada, regentstwo postajiło. Sda so, so ministerstwo na dlěschi cźaš njebudźe ludowe žadanje wotpokasacź móz. Jeli so by kral wumrjeł, by so Luxemburgska wot Hollandskeje dźělika a Naßawskemu wójwodźe pschipanuła. Hižo loni bě sa cźaš kraloweje khorosćze Naßawski wójwoda regentstwo w Luxemburgu pschedewsał. Tehdy pak kral njenadźijcy sašo wotkhori a Naßawski wójwoda dyrbjesche po jeho žadanju regentstwo, kotrež bě so jenoż někotre dny wot njeho wjedło, skónčicź. Po tymle podeńdźenju je lohko srozumliwe, so so Naßawski wójwoda se žanym wuměnjenjom prjedy do Luxemburga wrócźicź nochze, doniž kral wumrjeł njeje.

Franzowska. S wulkej spokojnosću franzowske nowiny wo sćěhowazych wusnamjenjenjach pišaju, kotrež je zar wyšokim franzowskim offizěram spožcźił: Stanišławowy rjad I. rjadownje generalej Grasej, tón samy rjad druheje rjadownje wyschkej Andréjej, komandantej Joindej a direktoromaj najwjetscheju franzowskeju pólvernikow w Lambertu a Sepran-Livryu. Pódla teho je zar Stanišławowy rjad 3. rjadownje hischcze pjecźom druhim franzowskim offizěram spožcźił.

Jendźelska. Wojowanje bjes jendźelskim knjeżerstwom a irskim ludom so bjes pschestacza dale wjedźe. Schtó budźe w nim skónčnje s dobycźerjom? Jendźelske knjeżerstwo s cźežka; pschetoż hacź dotal je wone telko kaž niczo pschecźiwo spjecźiwosći irskeho luda dozpiło. Wo prawdźe irska liga a niz jendźelske knjeżerstwo w Irskej knježi. Knjeżerstwo so w kraju jenoż se swojej wulkej wojerskej a polizajskej mozu dźerži. Město Tipperary, hłowne sydło irskeje ligi, ma na pschikład jenoż 7000 wobydlerjow, tola na kóždeho druheho wojak abo polizist pschińdźe. Pódla polizajskich a wojerskich kasarmow so hischcze mnohe domy wot wobrónjeneje mozy wobydluja, kotrychž podružnizy su so wot jendźelskich wobsedźerjow wuhnali a kotrež so po pschi-

kasni ligi wot Irskich wjazy wotnajecź njeßmědźa. Kóždy, kiž s knjeżerstwom dźerži, je do kladby daty, kotraž ßo w Irskej boykot mjenuje. W Tipperary je boykot najkrucźischi w zykej Irskej. Wojakam a policistam tam ßo wot pjekarjow khlěb a wot korczmarjow palenz njepschedawa, a mnohim s poßledníschich ßu ßo teho dla wot knjeżerstwa korczmarske prawa wsake. W wokrjeßu Kerry je hrabja Kenmare dozpił, ßwoje farmy, s wupokasanjom spjeczíwych najenkow wuprósdnjene, s druhimi najenkami wobßadźicź. Knjeżerstwo pak je nusowane, so by źiwjenje najenka a jeho skotu schkitowało, na kubłach policajske straże, s najmjeńscha po schesczoch mužach, postajicź, pomyßlmy ßebi na schkitowanje kubła, kotrež ßnadź sa lěto 320 hacź 400 hriwnow najenskeho pjenjesa wunjeße! W Tipperary je wobkljenjenstwo tak krute a ßurowe, kaž so by kraj wot njepschecźelskeho wójska wobßadźeny był.

Rußowska. Tele dny je wyschschi policajski mischtr w Warschawje wschitkich Warschawskich rabbinarow k ßebi skasał a jim sczěhowaze wosjewił: Sadźerźenje źidowskeho wobydlerstwa a woßebje źidowskeje mkodosczе w Warschawje je kschesczijanam s wulkim pohórschenjom. Khudsche wobydlerstwo je nimo měry masane, njerodne a njepózczíwe, bjes tym so bohaczi źidza s wulkej njehańbiczíwosczu pschecźiwo kschesczijanam wustupuja. Mnohi źidza njeißu ßwěrni a spuschczenja hódni poddanjo. Rabbinarjo dyrbja s pschikkadom, ßkowom a pißmom ske waschnja źidowskeho wobydlerstwa polěpschicź. Nětko ßu we wschěch Warschawskich synagogach wulke tafle s hebrejskim pißmom wupowěßnjene, na kotrychž rabbinarjo ßwojich wěrybratrow k nabožnosczi, k luboscźi k bliżschemu, k pózczíwemu, ponižnemu a czeßnemu źiwjenju napominaju. Hacź pak ßo s tym źidza polěpscha?

— Sebastopol ßo w bliżschim czaßu saßo wobtwjerdźi a ßo do wójnskeho pschistawa pschetwori. Źidowskim pschekupzam, kotriž ßu po něczim zyke wikowanje tam na ßo sczahnuli, knjeżerstwo w wobtwjerdźenym Sebastopolu njebudźe bydlicź dacź, dokelž ßo boji, so móhli w wójnje město njepschecźelej pscheradźicź.

Bołharska. Ruske nowiny „Nowosti“ ßu sajimawy list bołharskeho cźeknjeńza Risowa, w tu khwilu w Serbiji pschebywazeho, wocźischczake. List wopißuje, s kajkimi naßylnosczemi je bołharske knjeżerstwo pschi poßlednich wólbach wjetschinu dozpiło. S pomozu wójska je knjeżerstwo postajenja konstituzyje wo prawdźe sběhnuło a ludej sakońske ßrědki k protestej wsako. Pódla teho je mjelczenje Ruskeje wólbne dobycze knjeżerstwu połóżiło. Sdźěkani Bołharjo ßu pschesßwědczeni, so je wojowanje po sakońskim puczu w Bołharskej njemóżne. Ssamo hdy by ßo Stambulow s Ruskej wujednał, by wón politiszy morwy był. Połdnischi Bołharjo ženje Stambulowej wodali njebychu, so je Panizu satsělicź dał, kiž je na czole komiteja k wußwobodźenju połodnischeje Bołharskeje stał. Połodnischi Bołharjo wěrja, so jich pschichod wot Ruskeje wotwißuje. Bołharszy wótczinzojo ßu ßo nad Stambulowym wólbnym dobyczom jenoż ßwjeßelili; pschetoż wone je jich s nowa pscheßwědcziło, so móże ßo jenoż s naßylnosczu postajenje konstituzyje w Bołharskej dozpicź.

Amerika. Nowy złowny sakoń w sjenoczenych statach połnózneje Ameriki, kiž je nětko do płaczíwosczе stupił, je poßlednje dny woprawdźe dźiwi wikowanski wobkhad sbudźił. W poßlednim tydźenju je na amerikanskich złonistwach psches 24 millionow hriwnow zła doschło. Ssobotu w New-Yorku złonistwo hacź do poł nozy wotewrjene wosta, dokelž ßo bjes pschestacza twory pschiwożachu, so bychu ßo hischcze po starym tarifje pschipuschczíke. Kapitan parneje łódźe „Eturije“ hischcze minutu do połnozy ßwoje papjery złonistwu pschepoda. To dwě millionje hriwnow dobytka wuczini; pschetoż telko by ßo sa pschiwjesene twory po nowym tarifje wjazy zła płaczicź dyrbjało.

— Bjes Guatemalu a San Salvadorom s nowa wójna wudyricź hrosy. Pschi wujednanju měra bě ßo wuczinikło, so dyrbja ßo jeczi wojazy wot wobeju stronow wuměnicź. San Salvadorske knjeżerstwo nětko generalej Barilli poruczi, jatych wuměnicź; poßlednischi pak po pschikasni czinicź njemóżesche, dokelž běchu wschitkich jatych w wójnje satsělili. 118 muži ßu pschi jenej składnosczi na dobo satsělili.

— Sekta mormonow je wobsamkła, wjeleżónstwo sběhnucź. Knjeżerstwo połnóznych amerikanskich statow bě 42 mormonow, kotriž běchu ßebi wjazy hacź jenu żonu pschiwěrowacź dali, sajecź dało, a hrosyschе, mormonow s jich města Salt-Lake-City wupokasacź, je-li so ßo wjeleżónstwa njewotrjeknu. Tutemu naczischczej ßu ßo mormonojo podwolili.

Kelko semje człowjek trjeba?

(Pokraczowanje.)

W tymle czaßu pschekupz duzy po puczu na jeho dwór pschińdźe, so by ßwojim konjom ßypnuł. Wonaj czaj pijeschtaj a ßo wo tym a tamnym rosrěczowaschtaj. Pschekupz powjedasche, so daloko s kraja Baschkirow jědźe; tam je kraja nakupił, na wschě dwazeczi tyßaz kórzow, a sa to je tyßaz rublow sapłacził. Pachom ßo jeho wuwopraschowacź pocza. Pschekupz jemu wschitko nadrobnje rospowjeda.

„Ale jich starschim mužam“, wón praji, „dyrbisch dobrotu wopokasacź. Kabaty a płachty ßym mjes nich rosdźělił, ßnano sto rublow ßym na to wudał; też kaschczík czaja ßym rosdźělił, a kóždy móżesche palenza picź, kelkoż chzysche. Sa kórz ßym pjecź kopějkow dał, — jowle je kupny list, — kraj pschi rězy a kuczníschcza, wschitko je najrjeńscha pscheńczna póda.“

Pachom ßo jeho dale swuwopraschowa.

„Tón kraj“, pschekupz powjedasche, „sa lěto njewobeńdźesch, — to wschitko je baschkirski kraj. Ludźo tam ßu czi njerosumni, kaž wowzy, wot nich móżesch móhł rjez darmo kupowacź.“

Pachom ßebi myßlesche: Ej, pschе czo dyrbju ßebi sa ßwoje tyßaz rublow dwazeczi stów kórzow kupicź a ßebi wysche teho hischcze dołh na schiju powßnucź, hdyž móżu ßebi sa tele pjenjesy njeßměrnje wulke wobßedźeństwo kupicź.

* * *

Pachom ßo sa puczom k Baschkiram wobhonjesche. Hdyž běsche pschekupza kruch pschewodźił, ßo na pucź hotowasche. Pola a statok dyrbjesche żona hladacź, wón ßebi jenoż wotroczka ßobu wsa. W bliskim měsczе duzy po puczu kaschczík czaja, wschelake dary a palenza kupischtaj, kaž běsche pschekupz prajił.

Wonaj jědźeschtaj a jědźeschtaj — pjecź stow wjerst běschtaj hižo jěkoj — ßedmy dźeń do lěhwa Baschkirow pschińdźeschtaj a wschitko tak nadeńdźeschtaj, kaž běsche pschekupz powjedał. Pschi rězy, na kuczníschczach Baschkirojo w kibitkach (filzowych stanach) bydla; woni rolu njedźěkaju, Bożeho khlěba njejědźa; krumy a konje ßo na kuczníschczu paßu; sady stanow ßu srěbjata pschiwjasane, a dwójzy sa dźeń ßo kobły k nim pschiczěrja; s mloka kobłow kumyß dźěkaju; żony kumyß tschaßu a twarožki dźěkaju; bur niczo njedźěła, jenoż kumyß a czaj pije, skopjaze mjaßo je a ßebi na pischczeli piska. Wschitzy ßu tolsczi, wjeßeli, zyke lěcze ßwjecza. Njesdźěłany lud ruski njerosumi, ale je pschecźelny.

Pachoma wohladawschi Baschkirojo se ßwojich stanow pschiběżachu a hosczа wobstupichu. Tołmacź tam běsche, kotremuż Pachom rospowjeda, so je kraj kupicź pschischoł. Baschkirojo ßo sradowachu, Pachoma sa ruku wsachu, jeho do ßwojeho dobreho stana dowjedźechu, jemu kasachu, ßo na rjanu wuschitu płachtu ßynucź, jemu mjehkich sahłwkow podtykachu a jeho s czajom a kumyßom wokschewichu; potom skopa sarěsachu a jemu czaszcź skopjazeho mjaßa pschinjeßechu. Pachom na ßwój wós po kaschczík czaja a po druhe dary dźěsche a je mjes Baschkirow rosdźěli. Tuczi ßo wjeßelachu, mjes ßobu schczekotachu a schczekotachu, na czoż tołmaczej rěczecź kasachu.

„Woni czi prajicź badźa“, tołmacź pocza, „so ßu czi dobri. Pola naß je waschnje, so ßo hosczej wschitko móżne wjeßele czini, so ßo jemu s darami sa jeho dary dźak praji. Ty ßy naß wobdarił, duż nětko rjekń, schto ßo czi pola naß lubi, so cze wobdarimy.“

„Najbóle ßo mi pola waß wasch kraj lubi“, Pachom wotmolwi. „Pola mje doma je wusko, a nimo teho je hižo wschitko pod płuhom. Wy pak macze wjele kraja, a dobry kraj. Sswoje żiwe dny tajkeho kraja widźał njejßym.“

Schtoż běsche Pachom rěczał, tołmacź pschekoži.

Saßo Baschkirojo schczekotachu. Schto bledźa, Pachom njerosumjesche; ale wón widźesche, so ßu wjeßeli a ßo ßměja. Na to womjelknuchu, na Pachoma hladachu, a tołmacź rjeknu: „Woni czi prajicź badźa, so ßu czi sa twoju dobrotu dźakowni a chzedźa tebi kraja wotstupicź, kelkoż sechzesch. Pokaż jeno s ruku, kotry kraj ßo czi lubi, — a jón dostanjesch.“

Baschkirojo radu składowachu a na poßledk ßo wadźicź poczachu. Pachom ßo wopraschа, czeho dla ßo wadźa. Tołmacź wotmolwi: „Jeni měnja, so dyrbja ßo starscheho praschecź, so ßo bjes njeho niczo wuczinicź njeßmě; to ßo też bjes starscheho hodźi, drusy wobkruczeja.“

* * *

Mjes tym so ßo Baschkirojo hischcze wadźachu, muż w lischczej czapzy na hłowje mjes nich stupi. Wschitzy womjelknuchu a sestawachu. A tołmacź rjeknu: „To je starschi.“

Pachom jemu hnydom najrjeńschi żupan a pjecź puntow czaja pschinjeße. Starschi dary pschija a ßo na prěnje město ßydźe. Baschkirojo k njemu rěczachu. Wón poßłuchasche, ßo wußmja a ruski rěczecź pocza.

„Nó“, wón praji, „to ßo hodźi, — bjeŕ ßebi, hdźeż ßo cźi lubi. Kraja tu doscź je.“

Kak dha chzu ßebi bracź, kelkoż chzu, ßebi Pachom pomyßli. Nĕkajke ßudnijke wopißmo dyrbju tola mĕcź. Hewak praja: bjeŕ ßebi, — a potom mi ßaßo sebjeru.

Duż wótsje k nim dźesche: „Mĕjcźe dźak ßa wasche dobre słowo. Kraja macźe wjele, a ja mało trjebam. Ale ja dyrbju wjedźecź, schto mi ßłuscha: kraj dyrbi ßo wotmĕricź, a potom wopißmo trjebam. Pschetoż Boża wola nad ßmjercźu a żiwjenjom knjeźi. Wy dźĕ scźe dobri ludźo, wy mi kraj dacźe; ale móźe ßo stacź, so mi jón wasche dźĕcźi saßo sebjeru.“

Starschi ßo ßmĕjesche.

„To ßo wĕ, so ßo to hodźi“, wón wobkrucźesche, „tak krucźe, so ßo krucźischo scźinicź njehodźi“.

Duż Pachom praji: „Ja ßym ßłyschak, so je pola waß pschekupz pobył. Wy scźe jemu kraja dali a kupny list sestajeli. Tak bych ja też rady scźinił.“

Starschi jemu hnydom srosumi.

„To ßo wschitko hodźi“, wón sawoła. „My dźĕ mamy pißarja; dojĕdźemy do mĕsta a tam wschitko podpißamy.“

„A kelko ßebi dźerżicźe?“

„My mamy jenoż jeneje płacźisny: tyßaz rublow sa dźeń.“

Pachom srosumicź njemóźesche, kajka mĕra dźeń je.

„Kelko kórzow to ßnano budźe?“

„Tak my njeliczimy. Sa dźeń telko kraja pschedamy, kelkoż sa dźeń wobeńdźesch. Płacźisna sa dźeń je tyßaz rublow.“

Pachom ßo dźiwasche.

„Sa dźeń“, wón rjeknu, „wjele kraja wobeńdźesch“.

Starschi ßo wußmja.

„Wschitko budźe twoje. Ale jene wumĕnjenje: je-li so ßo w bĕhu dnja na to mĕsto njewrócźisch, s wotkelż ßy wuschoł, dha ßu twoje pjenjesy shubjene.“

„Ale kak móźe ßo wosnamjenicź, hdźe ßym schoł?“

„Na mĕscźe, s wotkelż chzesch woteńcź a kotreż ßebi wubjerjesch, ßo seńdźemy, — my tam wostanjemy, a ty dźesch, — sa tobu naschi hólzy jĕchaju, — hdźeż jim poruczisch, koliki do semje saraźa, — potom s płuhom bródu scźehnjemy wot jeneho kolika k druhemu. Dźi swoju ßmuhu, każ ßo cźi spodoba, — jenoż budź do ßłónza khowanja na mĕscźe, s wotkelż ßy wuschoł. Wschón kraj, kotryż wobeńdźesch, je twój.“

Pachom do teho swoli. Duż ßo srĕczachu, so chzedźa ßo rano s cźaßom na pucź nastajicź, ßo hischcźe rosrĕczowachu, kumyß a cźaj pijachu a skopjaze mjaßo jĕdźichu. Hdyż ßo nóz nakhili, Pachom lehnucź dźĕsche; Baschkirojo ßo roseńdźechu. Rano sahe chzychu ßo shromadźicź a do ßłónza skhadźenja na postajene mĕsto dojĕcź.

(Skónczenje pschichodnje.)

Sserbski spĕwanski ßwjedźeń

1. oktobra 1890 w Budyschinje.

Po spĕwanju bĕ ßwjedźeńska shromadna hoscźina, na kotrejż ßo na schtyri sta hoscźi wobdźĕli, tak so bĕchu cźißkowane mĕstna wschĕ rospschedate a hischcźe njedoßahachu.

Ssnadź móhł ßebi nĕchtóżkuliż myßlicź, so je schkoda pjenjes na tajku drohu hoscźinu, hdyż móżesch ßo druhdźe tuńscho najĕscź. Też ja bych ßebi tak myßlił a tebi pschihłoßował, ale —. Ale s prĕnja drje je tutón pjenjes wulki, tola niz pschewulki. Nimo teho pak — a to je hłowna wĕz — njebĕ nam wo jĕdźenje a picźe, ale wo shromadnu hoscźinu, wo hoscźinu, na kotruż móża ßo Sserbjo, kiż maja ßerbsku wutrobu, ßerbszy wótcźinzy, wucźeni a njewucźeni, se wßow a mĕstow, s wyschschich a nizschich powołanjow, s blíska a s daloka, wschitzy abo tola jara mnosy s najmjeńscha junu sa telko lĕt seńcź, so bychu ßo saßo widźeli, s nowa a lĕpje spósnali, sawjeßelili, nowe pschecźelstwo scźinili, stare wobnowili a ßwoju wutrobu s nowej luboscźu k pschecźelam — Sserbam napjelnili. A na to tolerja schkoda njeje, hewak njeßmĕli s zyka żaneho kroschka wudacź.

Ssydźechmy ßo sa blida. Mi s napschecźa lute lube woblicźa, woßebje pak cźeścźedostojny starz, kotremuż drje ßu wkoßy w sahorjenym dźĕle a wojowanju sa ßerbski lud hižo dawno seschedźiwike, kotremuż pak ßo wutroba hischcźe s jenak móznej luboscźu k wschemu dobremu hori. Bĕ mi radoscź, jemu sa dołhi cźaß saßo do ßwĕrneho wócźka hladacź a nad jeho młodostnym duchom a lubymi radostnymi a żortniwymi słowami ßo sawjeßelicź! Mnohich druhich jeho rojeńkow kryje dawno wótzna semja, ale wón tu hischcźe mjes nami steji każ dub, kotryż drje je mnohi wichor pschetrał, a tola ßo njekhabła. Wón je hischcźe żiwy ßwĕdk prĕnjeho wotucźenja ßerbskeje narodnoscźe, prĕnich ßerbskich spĕwanskich ßwjedźenjow. Wĕ ßo, w tajkim lubym towarstwje „mamy pschezo wjeßelow żiwjenja doscź“, a też mi ßo wutroba horjesche a bĕch ßo rady słowa pschimnuł a ßwoju radoscź nade wschĕm, schtoż słyschach, schtoż widźach, schtoż sacźuwach, wuprajił, ale knjes redaktor bĕ porucził, so dyrbju pißacź, hewak ßnadź nasajtra nichtó hižo wjedźał njeby, schto je schtó rĕcźał.

Jĕdźachmy. Najprĕnju sławu wunjeße knjes dr. Grolmus, wyschschi seminarski wucźeŕ a pschedßyda ßerbskeje Bjeßady w Budyschinje, kotrehoż wulke saßkużby wo nasch ßwjedźeń drje ßo swonkownje njepokasuja, ale kiż ßu teho dla wscheho pschispósnacźa cźim hódnische. Knjes dr. Grolmus sławjesche sakskeho krala Alberta, kotryż je swoju luboscź k nam Sserbam pschi Wettinskim jubileju sjawnje wuprajił se słowom: „To ßu moji ßwĕrni Sserbja“, a pruskeho krala nĕmskeho kheżora Wylema II. Tuta mischtrowszy sestajana a srosymliwje wunjeßena sława namaka mózny wothłóß we wschĕch wutrobach. Hnydom saspĕwa ßo: „Krala Bóh požohnuj!“

Dokelż knjes pschedßyda hoscźiny wjedźesche, so budźa hischcźe mnosy a nĕkotsi dołho rĕcźecź chzycź, hrożesche se ßurowym khostanjom: „so cźescźene knjeżny a knjenje s nikim rejwacź njebudźa, schtóż budźe dlĕje tsjóch mjeńschinow rĕcźecź“. A hlej, to pomhasche: też knjeża, kotrymż ßu reje dawno sashke, rĕcźachu jara s krótka. — Mjes tym saklinczachu pschelubosne słowjanske truny po pólskich narodnych khoßach zunjo, nĕżnje a tola tak rjenje wjeßele wutrobnje.

Knjes wyschschi wucźeŕ emer. Wjela wunjeße na ßerbski lud sławu we wjasanej rĕcźi:

Nam s wutroby ßu powitani
Cźi hoscźo lubi cźescźowani
Se luboh'-ßerbskoh' naroda.
Sso sesłkhadźachu se wschĕch stronow:
Haj s horow, holow a s tych honow,
Kiż haji ßerbska Łużiza.

To je tón lud, kiż cźescźi krala,
A schkarakow ßej dźerży s dala
A ßwjate kemsche lubuje.
To je tón lud, kiż ßwĕru dźĕła,
Tón ßerbski lud, kiż rady spĕwa
A ßwjecźi spĕwne ßwjedźenje.

Wón s Boha wospjet dźĕkaj, spĕwaj,
Każ dźenża skhadźowanki mĕwaj,
A ßerbska khorhoj sejhrawaj!
Budź ßerbska dusha wĕcźnje prawa!
Njech rosekcźĕwa ßerbska sława!
Sskawa sa ßerbski lud a kraj!

Tuta s wulkej sahorjenoscźu pschednjeßena sława nascheho khwalbnje snateho baßnika bu s wulkim sapalom pschijata.

Knjes kanonik farar Hórnik spominajo na to, so móża a maja ßo Sserbja w macźernej rĕcźi sdźĕkacź, wunjeße sławu naschim hoscźom s Delnjeje Łużizy. Bĕ jich tu wjazy, woßebje knjes farar Teschnar s Nĕdy, k. farar Hadank, k. kantor Jórdan, k. cand. phil. Bronisch a dwĕ knjeni w pyschnej drascźe Delnjołużiczankow. — Na to spĕwachmy: „Nasche Sserbstwo s prócha stawa!“

Knjes kantor emer. Bartko spominasche na pschesjenoscź mjes Nĕmzami a Sserbami a wunjeße derje pschijatu sławu na Nĕmzow.

Knjes seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedler sławjesche knjesa kantora Kozora, wopominajo, kak je mischtr Kozor psched 45 lĕtami prĕni ßerbski spĕwanski ßwjedźeń pschihotował a kak ßu ßo wot tamneho cźaßa ßem mnohe podobne rjane ßwjedźenje ßwjecźiłe, kiż bĕchu a ßu hischcźe dźenża żórko wulkeho żohnowanja sa ßerbski lud. Schtó móhł snacź a liczicź wutroby, kotreż je mischtr Kozor se ßwojej hudźbu swjeßelił, troschtował, sahorił? Ale to ani mózno ani nusne njeje, dokelż jeho mjeno wostanje żiwe we wutrobach wschĕch Sserbow a ßerbska Klio* je hižo dawno se słotym pißmom do stawisnow je sapißała. Hrimotaza powschitkowna wutrobna „sława“ rosnjeße ßo po zykym wulkim salu mischtrej, kotryż je nam a zykemu Sserbowstwu też tutón kraßny sbożowny dźeń pschihotował, a knjeżna Fiedlerjez staji mischtrej synkow seleny kawrjenzowy wĕnz na hłowu. Dobyczerjam na grichiskich wubĕhowanjach bĕ najwjetsche myto jednory

* Klio bĕ grichiska bohowka stawisnow.

seleny wěnz, ale tutón wěnz, kiž mischtra Kozora tak jednorje, ale rjenje debjesche, je wjazy. Pschetož tutón wěnz je psches ruku knježny Fiedlerjez zyky žerbski narod žwojemu prěnjemu hudźbnemu mischtrej podał jako znamjo wěrneho dźaka a nutrneho pschecźa, so by žo jeho žiwjenje hischcże dołho we wschěm sbožu seleniło, kaž budże jeho mjeno klinczecź s jeho spěwom, hacź jazyk žerbski žadyn spěwacź budże.

Knjes kantor Kozor, radostnje pscheżkapnjeny, dźakowasche žo a wunjeże „žławu“ na woporniwe spěwarki a spěwarjow, wožebje na jich wubjerneho wjednika knjesa seminarskeho wyschscheho wucźerja Fiedlerja. Wě žo, bu tuta žława móznje pschijata. — Na to scźěhowasche spěw: „K blidam seżydani atd.“

Knjes redaktor Marko Ssmoleŕ wunjeże s wulkim sapalom sahorjenu žławu na žerbskich wótcźinzow, kiž žu psched 50 lětami lud wubudźecź poczeli. — Knjes stud. theol. Schewcźik s Bacźonja žławjesche žerbskich wjednikow. — Knjes dr. Muka, wyschschi gymnasialny wucźeŕ w Freibergu, wunjeże žławu na žerbske knježny a knjenje. — Knjes farař Teschnař žławjesche knjesa fararja lic. theol. Imischa jako žławneho nawjedowarja Hornjołużiskich Sserbow a wobžarowasche, so w Delnjej Łużizy tajkeho nimaja. — Knjes kantor Kozor wopominasche, so je mjes nami hischcże prěnja solistka, kiž je w lěcże 1845 na prěnim žerbskim konzercże spěwała: knjeni Wanakowa, kotrejž žo dźakna žława wunjeże. — Knjes wucźeŕ Kral s Budyschina žławjesche knjesa fararja Domaschku, kiž je, kaž žmy hižo prajili, něktore spěwy k „Nasymje“ pschibažnił. — Knjes farař lic. theol. Imisch žławjesche knjesa sapóžłanza kublerja Koklu-Ližaka s Khróscźiz, kiž je też burski lud sa naschu wěz sahorił. — Knjes kapłan Libsch s Budyschina wunjeże krótku žławu na knjesa kanonika fararja Hórnika. — Knjes farař Jencź s Palowa na „sažowidźenje!“

Njech klincza te schkleńzy jun' snaliwane,
So Boź'mje žej prajimy wutrobite! (Sejleŕ.)

Dawno hižo cźakachu wuskocźne rejwarki a rejwarjo na — kónz rěcźow a bychu-li też žame rjenjsche byłe. Pschetož bě-li też wonka dawno meja hižo pschekcźeła, dha tola Kozorowa pschekražna „Selena ta meja“ se žwojimi wěcźnje jenak młódnymi hłožami „wabi k rjanom' wjeżelu“.

Kak lubosny hnujazy napohlad to bě, hdyž by Ssmoleŕ, nasch njesapomnity wulki wótcźinz Ssmoleŕ, jako cźesćzedostojny starz, k kotremuž wschitzy Sserbjo s lubosću a s dźakownosću shladowachu, s młodej kcźějazej dźowku žwojeho lubeho žerbskeho luda hischcże na stary dźeń prawy „wjeżoły Sserb“ reju-polonaisu wotewrił! Wón žam drje tu wjazy njeje, ale jeho skutki žwědcza a budźa hacź do najdalschich cźažow žwědcźicź wo tym, schto je nam wón był, a wo jeho duchu, duchu cźicheje pobožneje myžle. W duchu rysy žerbskeje scźerpnosćze, wjeżelosćze a radosćze, kiž jeho wusnamjenjesche, skutkujmy też my podobnje, kaž wón, sa žerbski lud a jeho narodnosćź.

Wschо pod žłónzom je sachodne, jeno to, schtož khwalbu psched Bohom a psched dobrymi cźłowjekami ma, to wěcźnje wostanje. Teho dla wobkhowajcźe žerbsku wěru a žwěru, pobožnosćź a njewinosćź, to žu kwětki, kiž wěcźnje kcźěja a žerbskemu ludej doma a w zuzbje khwalbne mjeno wobkhowaja. To budź poźledni wothłóž kražneho wulkotneho žwjedźenja:

Něhdy žněhi nańdu,
Liczkow róże sańdu:
Róża njewinosćze
Wěcźnje rjana kcźe! (Sejleŕ.)

K rosprawje spěwanskeho žwjedźenja mamy hischcże pschispomnicź, so žmy na nim stareho žwěrneho Sserba nadeschli, kiž je wot lěta 1846 žem žo na wschěch spěwanskich žwjedźenjach wobdźělił a jako Sahorjan narodnu wjeż knjesa kantora Kozora sastupował; je to knjes M. Bjenada se Sahorja. Duž žława tutemu horliwemu wótcźinszy smyślenemu Sserbej!

Ze Serbow.

S Budyschina. Nahłu žmjercź je pjatk 3. oktobra żelesniski wothladowaŕ Rjek s Jeńkez wumrjeł. Hdyž wón mjenowany dźeń popołdnju bjes schěnami stejo sa tworowym cźahom shladowasche, kiž bě 1/2 4 hodźin se Shorjelza nimo pschijěł, bu wón wot parschonskeho cźaha pschekwapnjeny, kiž hórsy po tworowym cźahu pschijědźe. Lokomotiwa drje Rjeka njepschejědźe, tola jeho s wulkej mozu na bok storcźi. S dycha wuraženy wón se słamanej ruku a nohu na hro madu pjerschcźe panu, hdźeż sa krótki cźaž wudychnu. Rjek mandźelsku a schtyri dźěcźi sawostaji.

— Pschi wuprósdnjenju hnojowеje jamy w jenej khěži pschi mjažowych jědkach žu sańdźenu wutoru dźěsćzowe cźełko namakali. Wone je tam hižo dołhi cźaž dyrbjało leżecź; pschetož wone bě hižo trochu pschetłate. Wožobu, kotraž je njeskutk skucźiła, hischcże wužłědźili njejžu. Tukaju na jenu holzu, kotraž je w mjenowanym domje psched dlěschim cźažom na podružstwje bydliła.

— Mnosy ludźo, kotsiž jeja na wiki noscha abo je doma pschedawaju, maju sa to, so nakażene jeja wrócźo bracź njetrjebaju. Někotryžkuli s nich praji: „Ja w jejach tcźecź njemóžu, so bych wjedźał, kotre žu dobre, a kotre niz.“ Tajzy ludźo pak žo jara myla. Pschedawaŕ je nusowany, nakażene jeja wrócźo bracź; haj pschedawanje hrosnych jeji žo khosta po sakonju, zyrobne žrědki nastupazym.

— Hdy bychu dny njewotebjerałe a liscźe se schtomow njepadałe, móhli žebi skoro myžlicź, so žmy w nalěcźu žiwi. Niz jenoź jabłonje, też truskalzy na mnohich městnach na najrjeńscho kcźěja. K temu je nam lětuscha nasyma s hromadami mejstkich brukow nawobradźiła. Po prěnjej powjescźi wo namakanju mejstkich brukow je někto se wschěch stron žłyschecź, so žu zyle wuroscźene mejske bruki na roli wuworali. Jedyn s naschich pscheczelow bě nam žamo tsjóch tajkich cźerwjenokhabatnikow do redakzije pschinjeżł. Najstarschi ludźo njepomnja, so žu něhdy mejske bruki w tak wulkej licźbje w nasymje namakali.

S Hodźija. Wulki strach je Bóh tón Knjes sańdźenu njedźelu wot naž wotwobrocźił. Tudomny rěsnik E. ma k žwojej bróžni lodownju pschitwarjenu, do kotrejež žo s bróžnje dele khodźi. Sańdźenu njedźelu dopołdnja w 11. hodźinje rěsniski do lodownje po žadleschcźo dźěsche, k cźemuž žwězu trjebasche. Duž žebi w bróžni sapalku sažehli, žwězu saswěcźi a sapalku prjecź cźiżnu, ale žo njedohlada, so sapalka do hromadki cźěskow w bróžni slecźa. Mjes tym so wón hischcże w lodowni w pinzy delekach pschebywasche, žo na wulke sboże kemscherjo, kotsiž nimo dźěchu, dohladachu, so žo w bróžni pali. Duž hnydom hospodarja sawołachu, a s Bożej pomozu žo poradźi płomjo salecź. W žužodstwje je wjazy bróžnjow, a wschitke žu nětkle s Bożimi darami napjelnjene. Wětsik pak runje na nje a dale na nasch luby Boži dom stejesche. Duž je straschnje, žebi haj pomyžlicź, schto budźesche žo stacź móhło, njebudźechu-li žo wóhnja hischcże w prawym cźažu dohladali. — Podobny strach je naschej wsy hižo psched žnano tsjómi njedźelemi hrosył. W domje pschi drósy žrjedź wsy khudy podružnik bydli. Tam běchu žebi, dokelž žucheho drjewa njemějachu, drjewa na žuschenje do róle nakładli a kruchi drasty na khachle napowscheli. Na jene dobo wobžedźeŕ doma sacźu, so sa kurom žmjerdźi. Po domje khodźo wón pola spomnjeneho podružnika s kukacźkom w jstwinych durjach dó jstwy pohlada a žo dohlada, so žo wó jstwě pali. Na sboże žo też tudy poradźi woheń salecź, prjedy hacź běsche žo wjetscha schkoda stała.

S Nowych Spytez. Tudomnu wudowu Kubaschowu tamny tydźeń srudźaza powjescź nastróża, so je jeje jenicźki žyn, kiž w Draždźanach pola artillerije žłuži, nahle wumrjeł. Hdyž bě w konjemzu žwojeho konja sastaraŕ, bě jeho tón s tajkej mozu do žiwota kopnuł, so bě Kubasch na měsće morwy k semi panuł. Nahle se žiwjenja wotwołany młodźenz běsche pschezo dobry, pěkny, pożkuschny žyn był a jeho macź teho dla se žedźenjom na cźaž cźakasche, so bychu jeho s wojakow puschcźili.

S Khwacźiz. Schtwórtk 2. oktobra pschipołdnju tu w domje pjekarja Husaka na łubi woheń wudyri. S pomozu žykawow, kotrež běchu rucze na pomoz khwatałe, žo poradźi, płomjo na łubji samjesowacź. Njedźiwajzy teho budźe žo dom, dokelž mažiwny njeje, swottorhacź dyrbjecź; pschetož s wodu, kotraž je žo do płomjenjow žykała, žu murje pschemokałe. Wot wóhnja žameho je žo jenoź mało schkody naczinilo, jenoź něschto womjeschka a žita, pod tšěchu leżazeho, je žo spalilo. Wjetschu schkodu je Husak psches njeknicźomneho cźłowjeka pocźerpił, kiž je wóhnjowe njesboże k temu wužił, so by pschi tym s paduchstwom žwojeho dobytka hladał. Husakej žu pschi wurumowanju jeho nadoby sto toleŕ kranuli. Nichtó njewě, cźeja njesprawna ruka je žo pjenjes mozowała.

S Biskopiz. Tudomny měschcźanosta Sinz je 5. oktobra žwój 25 lětny sastojnski jubilej žwjecźił.

S Kulowza. W nozy 29. septembra je žo tu s domkhowanymi žnjemi napjelnjena bróžeń Hendricha Kuby wotpaliła. Woheń je žo wot słóstniskeje ruki sakožił.

S Kinajchta. Wutoru 30. septembra w nozy wokoło jeneje w hródźi khěžkarja Mateja Mara tuby Boži woheń wuńdże. Hródź,

brózeń a dwě kólni ꝑo wotpalichu. Teź Marez domske bu wschelako wobschkodźene. Dwě wowzy, schtyri huꝑyzy, dwě kokoschi, dwaj kaniklej, 30 kop żita a 24 zentnarjow ꝑłómy ꝑu ꝑo ꝑobu spaliłe, teho runja wschelaki hospodarski grat. Hródź a brózeń mějesche Mar sawěscźenej. Kak je woheń wuschoł, dotal ꝑhonicź njemóżachmy.

S Khoczebuza. Ssrjedu 1. oktobra wjeczor je na dworje tudomneho ꝑkowneho jastwa wojak na ꝑtraži jeneho muża satsělik. Krótko do jěbnaczich njesnaty muźski runu měru na wojaka ꝑchiǹdże. Wojak, muschketěr Kowalik 9. kompagnije 52. regimenta, na zuseho, kaź ma poruczene, trójzy sawoła, so dyrbi stejo wostacź. Zusy dale kroczesche. Wojak hischcze ras trójzy na njeho sawoła, ale zusy ꝑo mylicź njedasche a dale bliże ꝑchiǹdże. Duź wojak tšěli. Kulka zusemu do lěweho boka wutrobna slecźi a jeho porasy; wón na hromadu ꝑłómy padze, hdźeź bórsy na to ducha spuschcźi. Kak je zusy do krucze sawrjeneho dwora ꝑchischoł, dotal nichtó njewě. W morwym tudomneho khěźerja samkarja Zescha spósnachu. Tón ꝑamy wjeczor je ꝑo wón ꝑchi makej hoscźinje wobdźělił był. Zesch ꝑo na ꝑwoje samkarstwo wustejesche a je jako wojak ꝑobu na wójnje w Franzowskej był. Wón je wudowu s dwěmaj dźěsczomaj sawostajił.

Přilopk.

* Ssrjedu 1. oktobra popołdnju w pjatej hodźinje mějachu w Kottmarsdorfje czeźke hrimanje se ꝑylnym deschczom. Boże njewjedro do domu sahrodnika Wünsche dyri, do ponoźka dźěru wurasy, jenu hrjadu rosschczěpi a na łubi len a ꝑłómu sapali. Na sboże běsche wjele ludźi w bliskoscźi, kotsiź na pomoz ꝑchiběźachu, domjazu nadobu s domu noßycź pomhachu a s wulkej prózu płomjo salachu. Wobßedźeŕ pak ma tola schkodu: żito, kotreź běsche na łubi naßypane, je ꝑo s dźěła skasyło, někotre hrjady ꝑu ꝑo seßmudźiłe, a domjaza nadoba, kotruź běchu s domu wunoßyli, je ꝑo wschelako wobschkodźiła. Dom je s zyhlemi kryty. Wünsche ma sawěscźene.

* W Rohna pola Königshaina je błysk na polu kublerja Schäfera 16lětneho pachoła Ernsta Sittu s dwěmaj konjomaj sarasył a wotroczka pohkuschił.

* S Löbtawy ꝑo pische: Na dwě scźě wozobow, kotreź ꝑu tu rubane howjase mjaßo jědli, ꝑu skhorili. Rěsanje w żiwocze, běhanza, mucźnoscź stawow, hłowubolenje a bluwanje ꝑu ꝑnamjenja khorosce. Kaź je ꝑo wupokasało, je skhorjenje po wuźiwanju mjaßa nastało, kotreź je ꝑo s dźěła jako rubane mjaßo, s dźěła jako kołbaßa wot rěsnikow Bartha a Wolschki wotewsało. W kak wyßokej měrje je mjaßo khoroscze wubudźiło, je s teho widźecź, so ꝑwójby, se 6 wozobow wobstejaze, kotreź běchu hromadze jenoź sa 15 np. rubaneho mjaßa sjědke, wschě skhorichu.

* Załostne njesboże je ꝑo w jenej wßy pola Pegawy stało. Jenemu hólzej, kiź běrny sběrasche, bu wot jeho ꝑamßneje macźerje, tola bjes jejneho sawinowanja, s widłami wóczko wukkóte.

* Hróßbnu namakanku ꝑu 4. oktobra rano w Shorjelzu pschi starym Nißynym moscze sczinili. K młynowemu warej měch pschipłuwa, kotryź wucźeźechu. A schto běsche w měsche? — człowjecza hłowa. Měch a hłowu ꝑu poliziji pschepodali, kotraź dyrbi někto wuꝑłědźicź, hacź ꝑo tu wo hrosne wonjecześcźenje czeła abo wo njeskutk jedna. Hłowu ꝑu na khwilu na pohrjebnischczu khowali.

* We Wrótßławju je psched krótkim stara źonka wumrjeła, kotraź na jenym tamnischim torhoschczu w nozy kołbaski pschedawasche a wot kotrejeź woßebje studencza a druhi młody lud rad kupowachu. Dokelź běsche źonka khuda a w měscze pscheczełstwa njemějesche, dyrbjesche khudoba pohrjeb wobstaracź. Ale kaschcź, kotryź pschinjeßechu, wulki doscź njebě. Hdyź pschi tejle składnoscźi jeje bydło pschehładachu, dwaj měschkaj poknaj ꝑwětkych tolerjow namakachu, s zyła 92 puntow. Nětko běsche rada k pschihódnischemu kaschczej.

* „Kschiźne nowiny“ pißaju: Doprědkarske nowiny lubuja stajne na to skorźicź, so je na wyßokich żitnych płaczisnach żitne zło wina. Woprawdźe pak wěz hinak leźi; pschetoź spekulazija żitnych wikowarjow płaczisny wyßoko cźěri. Pschi Barlinskej bursy w tu khwilu wo tym jenoź rěcza, so ꝑu knjes Josef H. a knjesaj Markus a David K., jara bohaczi źidza, kotsiź ꝑu ꝑebi ꝑwoje pjenjesy jenoź se żitnej spekulaziju dobyli, njeßměrne hromady żita sa oktober kupili a so ꝑu ꝑo s notarskim wuczinjenjom pschi wyßokim khostanju sa pschipad pschestupjenja tuteho wuczinjenja na to swjasali, so nichtó bjes druheho niczo wot ꝑwojeho żita njepscheda, so bychu ꝑo płaczisny ani wo pjenjeźk njeponiźike. Tón ꝑamy manever ꝑu tuczi ludźo hiźo w měßazu auguscze czinili.

* 2. t. m. wulki wětr pschi puczu s Dessawa do wßy Jonitz wulki dub powali. Padajo dub 10lětneho hólczka sarasy, kotryź s někotrymi druhimi dźěczimi runje nimo dźěsche.

* W Dessawje a w wokolnoscźi ꝑo psched krótkim powjedacź pocza, so tam rubjeźnizy wokoło czahaju, kotsiź źónskim wopusche prjecź rěsaju. A bórsy hrósba psched rubjeźnikami źónske po zykym kraju wobja. Prěnjej běchu schtwórtk tydźenja wjeczor schulskej holzy w Coswigu pola Dessawa jeje rjanej wopuschi wotrěsali, a bliźsche wjeczory ꝑo schtyrjom druhim tak seńdze. Kaź tamnische nowiny pißaju, běschtaj pschi tajkej składnoscźi kóźdy krócź dwaj rubjeźnikaj; jedyn holzy ruzy na khribjet pschimnu a ji ert sapschimnu, druhi ji wopusch puschczi a ju wotrěsa. Polizija ꝑwěru sa rubjeźnikami ꝑlědźesche a teź człowjeka saja, na kotrehoź tukachu. Dźěczi ꝑame wjazy do schule khodźicź njechachu. Doroscźene źónske jeno s domu khodźachu, schtoź bě nusnje trjeba a ꝑebi wopusche krucze sawjasowachu, abo — je doma wostajichu. Na poßledku pak ꝑo wukopa, so ꝑu ꝑebi holczki ꝑame mjes ꝑobu wopusche swotrěsowake; czeho dla, to hischcze doscź jaßne njeje. Duź je saßo měr w městaczku a po zykym kraju.

* S Koburga wo njerosumnej spjecziwoscźi reserwistow pißaju. Tam jedyn reserwist poßledni wuwuczowanski dźeń poßkuschnoscź sapowjedźi; druhi psched shromadźenym muźstwom sawoła: „Njech je sozialdemokratija żiwa.“ Dźěczazy ludźo budźa ꝑwój njerosum s czeźkim khostanjom wotpokuczicź dyrbjecź.

* W Kösenje dyrbjesche ꝑo wóndano kwaß na někotre dny wotstorczicź, dokelź běchu w nawoźenjowej domisnje w nozy kaschczik kranuli, w kotrymź ꝑo stawniske pschipowjedanja wupowscheja.

* W měscze Karlsruhe běsche. ꝑo psched dwěmaj měßazomaj 13lětny ꝑyn jeneho tepjerja shubik, a nichtó njewjedźesche, hdźe je dźěczo wostało. 30. septembra ꝑu dźěsczowe czeło w jenej studni namakali. Wo ꝑamomordarstwje rěcze bycź njemóże; pschetoź studźeń ma czeźke żelesne durje sa wěko, a dźěczo mějesche kŕk pscherěsnjeny. Duź je wěste, so je někchtó hólczka skónzował a czeło do studnje czißnuł.

* Hacź do poßlednjeho muża staj ꝑo w manevrje Magdeburgskaj pěschej regimentaj czißko 27 a 93 sajałoj. Manever ꝑo w Altmarku blisko Osterburga wotbywasche. Wjednik njepscheczełskeje brigady, hrabja Wartensleben, wo połnozy wucźeże a njepytnjeny k prěnim ꝑtražam, kotreź twjerdze spachu, dóńdze a potom do njepscheczełskeho lěhwa. Tu wulke pschekwapjenje a nastróżenje knjeżesche, woßebje pola offizěrow, kotsiź buchu s dźěła wot ꝑwojich njepscheczełskich towarschow se spanja wubudźeni. Woni s wjetscha jara njedospołnje swoblekani se ꝑwojich stanow czěkachu. Jena khorhoj ꝑo dobu, wo nju ꝑo wadźo jeje drewz roskamachu. Artilleriji ꝑo s wulkej nusu poradźi, czeknucź. Nadźija někotrehoźkuli offizěra na avancement drje ꝑo s tym pschekasy.

* Ssynej schewskeho mischtra Hornsmanna na Helgolandskej kupje je khěźor ꝑlubił kmótsicź. Hólczk je ꝑo 13. septembra, na dnju, na kotrymź je ꝑo Helgoland s Němskej sjenocźił, narodźił. Wón je po tajkim prěni Helgolandski, kiź budze, jeli so ꝑo jemu żiwjenje sdźerźi, a jeli so budze k wojerstwu kmany, w němskim wójsku ꝑłużicź dyrbjecź.

* Duzy s wikow ꝑo dwě żonje s Rohrbeka wóndano dohladaschtej so w pschidróżnej hrjebi tlamu rosdajejo wulki krokodil czampa. Ssmjercź wustróżanej żonje czěkaschtej, ale bórsy se strachom myßle shubiwschi leżo wostaschtej. Krokodil, jedyn s najwjetschich a najskludnischich wote wschěch, kotreź ꝑu ꝑo hdy pokasowake, běsche se swěrjenza czeknuł. S lóhkej prózu jeho saßo doßażechu.

* W Czechach ꝑu ꝑo wopaczne dwazyczihriwnowske skoty dźěłake a wudawake. Duź ꝑo jich hladajcze!

* Rjanu wobradu je jedyn bur naczinił, kiź bě w Aschaffenburgu kermuschu wopytał. So by ꝑwoju żonu njewubudźił, wón sbożownje ꝑo domoj wróczíwschi do ꝑwojeje komory skradźu saleśy a ꝑo ꝑwězu njesaßwěczíwschi a ꝑo njewußlěkawschi rucze do łoża czißnu. Łoźo móznje sawrjeßnu, bur bě jo pscherasył a połny radoscze ꝑrjedź 2000 jejow leżesche, kotreź bě jeho żona tam w hornzach a schklach nahromadźiła. Schto je ꝑo dale stało, to bur nikomu njepscheradźi.

* Do Parisa je ruski artilleriski lieutenant pschijeł, kiź je s Peterburga hacź do franzowskeho ꝑkowneho města 30 dnjow po velozipedze jěł.

* Franzowski ꝑud je 27. sańdź. měßaza wuprajił, so ꝑo kleptomanija khostacź nima. Kleptomanija je khorosci, kotraź człowjeka wabi kranucź, byrnjeź wón hewak zyle sprawny człowjek był, byrnjeź wjedźał, so kranucź njeßmě, a byrnjeź kranucź njechał. W Parisu běchu pschistojnje sdrascźenu źónsku lepili, hdyź runje starschemu knjesej mósceń se saka czahasche. Na poliziji ꝑo pokasa, so je źónska mandźelska jeneho sekretara w wójnskim ministerstwje. Pschi njej tši móschnje s pjenjesami namakachu, kotreź běsche to ꝑame ranje kranuła. Polizija bórsy wußlědźi, so je jeje muź ꝑwěrny sastojnik a zyle sprawny

cžłowjek, a so je tež jeho žona jara cžesćomna žónska. Psched khostanskej komoru, hdyž mějesche so paduschstwa dla samolwjecź, žona praji: „S cžažami na mnje khodźi, kaž někajka wyschscha móz. Někajki snutskowny hłóz mje potom nusuje kranucź. Ssym=li runje w khlamach, prěnje lěpsche bjeru, schtož mózu shrabnucź. Ssym=li na drósy, prěnjemu lěpschemu, kohož setkam, se saka wucźahnu, schtož namaßam. Hacź dotal mje hischcże ženje pschi tym lepili njeßu.“ Pólzajski lěkar na to w dołhej rěcźi rosestaja, so je žónska na kleptomaniju khora. Wón praji, so je to hrosna khoroscź, kotraž cžłowjesku wolu do zyła saniczi a cžłowjeka nusuje sakoń pschestupicź, runjež wón wě, so s tym sakoń pschestupi. A wot cžłowjeka, na kotrehož kleptomanija khodźi, sakoń samolwjenja žadacź njemóże. Ssud na to žónsku puschcźi.

* Franzowszy zkonizy ßu sańdźene dny na namjesnym dwórnischcźu tworny wós sadźerżeli, w kotrymž běsche 40 hektolitrow alkohola (sprita). Na wosu, kotryž běsche dźeń prjedy s Luxemberga pschijeł, běchu wulke kamjenje. Rano pak běsche so straźnik dohladał, so s jeneho tych kamjenjow někajka židkoscź kapa, kotraž sa palenzom wonja. Ssebi je bliże wobhladujo so dohladachu, so běchu kamjenje snutska prózne, a so běchu w nich wulke blachowe ßudobja se spritom.

* W Dublinje so wóndano snaty swěrjenz poßleni krócź pokasowasche, na cžoż mějachu so swěrjata na pscheßadźowanje rospschedacź. Pschi tejle składnoscźi so spodźiwna wjeta sta. Wěsty Dillon, agent sa nawěschtki do nowin, so sarocźi, so sa sto skotych do klětki lawow póndże a tam bleschu schampańskeho wina wupije. W 9 hodź. Dillon woprawdże pschińdże. Cžorny skludźer lawow běsche pschitomny, a Dillon pschihladowarjam, kotrychž bě so jara wjele seschło, rospowjeda, wo cžo so jedna. Potom sa skludźerjom do klětki dźěsche, bleschu wotewri, cžornemu schkleńcźku nala, potom ßam jenu po druhej wupi, doniž bleschа prózna njebě, na cžoż směrom klětku wopuschcźi. Pschihladowarjo jemu saporjeni ßławu wokachu.

* Do ruskeho pschimórskeho města Odessa sańdźene dny někajki schpanijski baron pschijědźe, kotryž ma tajku spodźiwnu khoroscź — jeli so wumyßleny njeje — so hinak spacź njemóże, khiba na żelesnizy w wosu, hdyž cźah jědźe, abo w komorzy na parnej łódźi, abo w wulkim wosu, kiž so omnibus mjenuje. Dléje hacź schtyri léta hižo wón po ßwěcźe wokoło jěsdźi, dléje hacź schtyri léta do žaneho koża pschischoł njeje. Do Odeßy běsche s parnej łódźu pschijeł, w nozy po żelesnizy do Moskwy wotjědźe, s wotkelž chze do Peterburga a potom dale.

* Ssrjedź oktobra budźe w Peterburgu wulki prozeß, w kotrymž so wo wjazy hacź tsizecźi millionow rublow w hotowych pjenjesach, wo njeßmérnje wulke leżomnoscźe a wo stadło wowzow jedna, kotrychž mjenje hacź 1,200,000 njeje. Skórżbniza je wudowa Falz=Feinowa, kotraž pschecźiwo dźěcźom swojeho muża s jeho prěnjeho mandźelstwa skorži. Psched ßnano pokšta létami so na krymskej pokkupje němski bur Falz=Fein s wójwodstwa Sachsen=Koburg=Gotha saßydli. Wón so pola wjerćha Woronzowa sa wowcźerja pschistaji a posdźischo ßam wowzy plahowasche. Se swojej wustojnoscźu a pilnoscźu wón wjele pjenjes saßłuži, běsche bórsy millionar a psched krótkim jako wulki bohacźk semrje. Wón je kubła na wjele stow tyßaz kórzow a jara wjele domow w mnohich južno=ruskich městach sawostajił. Pschi wschém bohatstwje pak hacź do ßmjercże prosty ratař wosta. Wospjet je so jemu semjanstwo poskicźało, ale wón je jo kóždy krócź wotpokasał. Wschelake žortniwe kuski so wo nim powjedaju. Junu wón na Cžornym Morju s Odeßy do Khersona jědźesche. Na łódźi běsche kubler, kotryž jara mudrje wo plahowanju wowzow rěcźesche. Na njeho poßłuchajo so Falz=Fein druhdy wußmja. Duž kubler, kiž jeho njesnajesche, k njemu dźesche: „Wy, kaž so sda, so mnu pschesjene njesscże; a tola mam sa to, so mam prawo, wo tejle wězy rěcźecź, dokelž mam ßam 6000 wowzow.“ — „A ja mam 6000 pßow, kotrež mi million wowzow paßu“, Falz=Fein wotmolwi.

(Pokracžowanje w pschichosy.)

Wulke wupschedawanje

porzelana, kamjeniny a schkleńcźanych tworow.

Pschedawanje sapocźnje so wot pjatka 10. oktobra a ma so w dworje na lěwizy po jenym skhodźe.

Ernst Ullrich

na schulerskej haßy 12.

Anna Prasser

porucźa k hodam swój skład **pißanych tykanjow,** jako puzakow, tepichow, noscherjow, stupnje po 1 mk. 50 np. hacź k najwoßobnischim. Pódla teho domjaze žohnowanja, wschě družiny **wołmy,** tež k **schtrykowanju** a **wołmu k ßuknjam** w snatej dobroscźi po **tunich** płacźisnach.

= S napschecźa theatra. =

Najtuńscha pschedawarnja

kofrow, toschow, schulskich tornistrow, schulskich toschow, mapow, listnych toschow, portemonejow, žonjazych paßow a wschěch móžnych do tehole rjada ßluschazych dźěłow.

Lindner a Lehmann,

fabrika kofrow a toschow w Budestezach.

Najlěpschi material, dobre dźěło, tunje płacźisny. — Najtuńsche žórło sa saßopschedawarjow.

Sastupjenje sa Wósbork a wokolnoscź ma **Julius Beyer,** rjemjenjerski mischtr w Wósborku.

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabłuko=winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jabłukowe wino, jahodkowe wino, jeschežate limonady** a **mineralne wody** porucźa

Hornjołużiska tłóczerńja ßadu

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na sadnjej bohatej haßy 3.

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje rasy, kotrež so lohko wukormja a rucźe rostu, ßu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwcźizach.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nowe.

Kaltruhata maschina „Rucźe“

rostruha sa **hodźinu 5—6 kop.**

Dostacź pola

Oskara Buttera

w Budyschinje.

Wubjernu schokoladu,

punt hižo po 1 mk. a drójschu,

kakao vero w kuskach,

kusk na schalku doßaha,

kakao,

ff. vanillu,

kakaowy thej,

thej atd.

porucźa

Alwin Schrader

konditornja

na swonkownej lawskej drósy.

Kharty k hraczu

po nutskupowanskej płacźisnje porucźa **Louis Gastorff**

pschi žitnych wikach na rózku ßukelnskeje haßy.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacź: **Serbske kmótsjaze listy.**

Nowa maßiwna **khěža** se schescźimi wobhydlenjemi w Porschizach cźißko 18, sa krawza abo druheho rjemjeßlnika so hodźaza, je na pschedań.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

W Běłej Horje je **khěža** cžo. 9 se ßadowej a ßadźenskej sahrodu na pschedań. Dalsche je pola žiwnoscźerja **Handrija Jeremiaßa** tam shonicź.

Mloko

w najwjetschich a najmjeńschich dźělbach po najwyschschej płacźisnje stajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa

w Małych Debßezach.

Draſtne

tkaniny, ſo wuſnamjenjaze nowoſcze ſa naſymu a ſymu, w wulkej wſchelakoſczi po **niſkich, twjerdych płaczišnach** porucza

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſcheza. — Telefon 4.

Czeſczenym Sserbam w **Budyſchinje** a wokolnoſczi k wjedzenju dawam, ſo ßym ßwoju

pſchedawarńju galanterijowych, krótkich, bèlych a woßebitych wolmjanych tworow

ſe ßerbſkeje haßy na **bohatu haßu czißło 12** do domu knjeſa pſchekupza **Neulinga** pſchepołożił.

Moritz Höniger.

Ssuſcheny polež

porucza

Tr. Mickel w Ketlizach.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlèpſchi ßrèdk pſche wſchè wobczeżnoſcze żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Benſch
naßlèdnik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Portlandſki

zement

wubjernje wjaſazy pſchezo czerſtwy w ßudach po 280 a 90 kilo, każ tež po waſy poruczataj

bratraj Měrſchej
w ſlotej hwězdze.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Drażdżanſkej dróſy 2 w Budyſchinje

porucza ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſczach, **piwarńſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentеſimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje drużiny** po tunich płaczišnach a dobrym wuwjedźenju.

C. E. Rinke,

ſkład mězow a pelzowych tworow,

porucza tunjo czerſtwe **běłe** a **czorne kózki** k kožuchom, teho runja **kózki k wobßadźenju** wſcheje drużiny.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych drużinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hońtwjerſkich** a **ſelowych likěrow ſa żołdk** poruczam ßwój **derje cziſczeny palenz czißło I** a **czißło II** w czwizach a po měrje, każ tež ßwój **Budyſki naturſki khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Jabluka

móża tež tſchaßene byez, tola ſrake, kupujetaj wot ſapočatka ſeptembra po najwyſchſchich płaczišnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke
hornjołużiſka tłóczerńja ßadu
w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 3.

Seßmahnjene

ſymſke nadwoblecze, ßuknje, kholowy, lazy atd. ßo ſ trajnymi barbami ſ nowa wobarbja w

W. Kellingez barbjerni
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach,
w Drażdżanach na rosmarinſkej dróſy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróżſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Mój wulkotny ſkład

filzowych klobukow, zylindrowych, hońtwjerſkich a dźěczazych kłobukow, mězow, kraßne wězy ſa **mużſkich** a **hólzow,**

filzowe ſtupnje a tofle,

najlèpſchi w tym wobſtejazy wudźělk,

poruczam pſchi potrjebje dobroczżiwemu wobkedźbowanju.

Jara tunje płaczišny pſchi krucze ſprawnym poßłużenju.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22
pódla hoſczenza k winowej kiczi.

J. Flechtner

krawſki miſchtr w Budyſchinje

ſ bydłom na kamjentnej haßy czißło 41

porucza ßo czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze k ſhotowjenju wſchěch **mużſkich draſtow** po najnowſchej módze a lubt ſprawne a tunje poßłużenje.

2400 mk., tež mjenje, móža žo hnydom abo posdźišcho na ležomnosćze pšchi dobrej hypothekšej wěstoszći wupožčicź (na dawkšku jenosćz wokoło 30 mk., bjes agentow). Dalšche je shonicź w wudawarni „Serb. Nowin".

Juchowe plumpy, juchowe dźělerje, hnójne widła, korta, rjeczaśy, hródźne wokna, łubine wokna a **druhe wězy ša ratarśtwo**

porucza

Jan Miessner

w Budyschinje na kotołšej haśy.

Bukečanske serbske towarśtwo

změje přichodnu njedźelu 19. oktobra popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje prěnje nazymske posedźenje. — Dnjowy porjad: Přednošk knjeza wučerja Šütcy z Rachlowa. Wšitke sobustawy so wutrobnje přeproša, tež hosćo su witani. **Predsydstwo.**

Holza se wšy, 17 hacź 18 lět stara, kotraž wšchě domjaze dźěła wobstara a ma luboscź k dźěćzom, žo **hnydom** abo k **1. novembrej** pyta. Hdźe? je shonicź na šerbšej haśy čzo. 6.

Wotroczkow, dźowki, wolazych a dójki pyta pšchi wyšokej msdźe pšchistajaza žona **Schmidtowa** na schulerśkej haśy 12 po 2 skhodomaj.

Wotroczk

žo k nowemu lětu na knježim dworje w Hornim Hunjowje pyta.

Dweju **rólneju pohonczow** pyta knježi dwór w **Radworju.**

Wotroczkow, dźowki, pohonczow, žłužobne holzy hnydom knastupjenju pyta pšchistajaza žona **Schmidtowa** na schulerśkej haśy 12.

K nowemu lětu 1891 strowego žylneho 15—17lětneho hólza sprawneju starscheju, po móžnosći se wšy, do domjazeho dźěła, a dale dweju wustojneju rólneju pohonczow pytam. **Fiedler** w Sarěczu.

Młody cźlowjek, kiž chze **schewstwo** nawuknucź, móže do wucźby stupicź pola **Augusta Scholty** na różowej haśy.

Ratarśka schula w Budyschinje.

Symski semester žo **póndźelu 20. oktobra t. l.** sapocznje. Pšchipowjedźenje wucźomzow pšchijima a na wšchě prašchenja wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

Fotografowarnja „Apollo".

Mějeczel: **Rich. Huth** ſ Draždźan.

Na Gickelšej horje (w nowotwarje).

Najwjetšcha fotografowarnja w Budyschinje!

Poručam wyšokocžesćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosćzi žwoju nowemu cžažej pšchiměrjenu fotografowarnju.

Portraity žo hacź do žiwjenskeje wulkosćze wudźěłaja, teho runja žo fotografuja **krajiny, domy, architektury, meble, maschiny** atd.

S počžesćzowanjom

Rich. Huth.

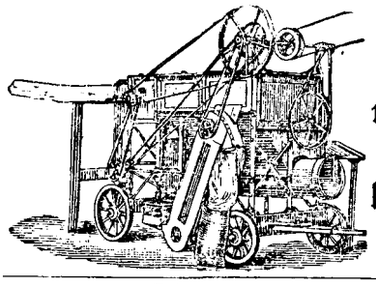

F. Kamps & Co.

na žukelnskej haśy čzo. 10

poručataj žo

k wuporjedźenju ratarśkich maschinow.

= Želesne khachle =

we wschěch družinach a wulkosćzach

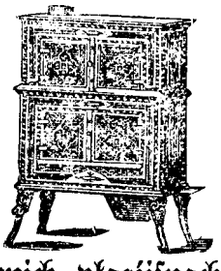

ša kóždu žwójbu žo hodźaze

porucza po jara tunich płaczišnach

Jan Miessner

w Budyschinje na kotołšej haśy.

Serbske blido

je wot nětka kóždu **wutoru** wječor w 8 hodźinach w **piwowym hrodźe** po jenym skhodźe. **Někotři Serbja.**

W symskim połłěcze mam rěczne hodźiny

dopołdnja wot 9—1 hodź., popołdnju wot 2—5 hodź.

B. Jentsch,

approb. subjazy lěkař,

woženbje ša khorosćze subow a erta.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na šerbšej haśy čzo. 10 po 2 skhodomaj.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładze, piwalzy šadža a kunki staja, suby torha, wšchě rany wot tšělenja, bicza, kłócza, rěšnjenja, torhnjenja, kušnjenja, stłóczenja, šahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do žwojeho powołanja žłuschazu pomoz derje a tunjo podawa **Jan Löffler,** pruhowany hojeł.

Palma měra

na row

Jana Augusta Kschižana,

narodźi žo 24. žmažnika 1817 w Scźijezach, semrje 27. žnjenža 1890 w Prěczezach.

Hłóž: Wješel žo, o moja duscha.

S pschirunanja Jesušowoh',
Datoh' nam wo sigowzu,
Spósnawamy, so wjaz' dołho
Njeb'dźe tracź hacź k žudnom' dnju,
Staroscźiwje stražuju
Dźěczi žwětła sa duschu,
So by ſ Jesušom wuńcź móhła
S hrěschnej' cźělnej' hěty skhowa.
Tak tež nasch nan lubowany
Pschi połnozy w modlitwje
Wot Boha bu namakany
S knihemi tam pschi blidze,
Hdyž tón jandźel sblědnjenja
Pschistupi k njom' ſ potajnstwa,
Njej' był we duchownym spanju,
Ale wschak na stražowanju.
K njemu je Bóh samóht prajicź:
Pój dom, žwěrny wotroczko,
Ja chzu cźe na wyschsche stajicź
Hornjoh' města zionskoh',
Kiž žy w małym žwěrny był,
Twjerdu wěru ke mni měł,
K njewuprajnej wješelosći
Pój nětk nuts bjes njebja hoscźi!
Hdźež cźesćź Boža w bydle, běsche
Jom' tu město najlubiche,
Do Božeho domu dźěsche
S wjetscha wón wschě njedźele;
Poślednju h'schcźe pšched žmjerczu
W žwjatniży we Hodźiju
Wužiwał je tež tam strowy
Wotkasanje Jesušowe.
Wasche dźěło je žo stało,
Kotrež w žwěcźe wostanje,
Njewěmy, kak jara mało
Naschich dnjow hacź k rowu je,
Duž žmy wschědnje sa wami
K njebju horje smyšleni,
Hacź tež k nam cźaž sbóžny dóńdźe,
So žo k wěcźnom' žwětku póńdźe.
Sa wami bu wotwołana
Sa tři njedźele, móhł rjez,
Wascha žotra lubowana
Wicźasowa se Scźijez
Ssydomnatoh' požnjenža,
Bóh jej sa wami pschińcź da
Do pschecźelstwa Božich dźěczi
Njerosdźělnoh' w tamnym žwěcźi.
Kóždeho žmjercź, semšte dźěczi,
Nowy pschikład sa naš je,
Psches kotryž Bóh sjawnje rěczi:
Kiž scźe mudri, stražnjcźe.
Duž nam dajcźe wopomnicź,
So, hdyž mamy wotžal hicź,
Kónz je naschoh' hnadnoh' cźaža
Sa dźeń Khrystušowoh' kwaža.
Njewidomnu dróhu cźahnu
Pod njebjom te mróczele,
Cźěr tež njewostaja žanu,
Po kotrejž žu wotžal schle.
Junu tež wschak wo naš praju,
Woni nimo schli tu žu.
Tudy žwět wschak niczo nima,
Cźehož šachod žo njepschima.
W tamnej sbóžnej domowini,
Hdźež to jehnjo trónuje,
Hdźež tón Knjes wscho nowe cźini,
Je to, schtož je wobstajne.
Hnadny kralo žiwjenja,
Kotryž tam na Golgatha
Sswoju krej tež pschela sa naš,
Spomni pschi naschej žmjercźi na naš.
Prajimy dźak do wěcźnosćze,
Nano nasch a mandźelski,
Sa wscho wam, schtož wot młodosćze
Dobroh' scźe nam cźinili,
Hacź we tamnym žiwjenju
My pschi sabowidźenju
Na wěcźne žo sjenocźimy,
K Salemej žo pschewodźimy.

Wot želazeje luboscźe mandźelskeje, dweju žynow a dweju dźowkow požwjecźene psches Gustu Hataža.

(K temu cźišću pschiloha.)

Pschiloha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. oktobra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedżelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź, 1/2 9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske předowanje.

Wěrowani:

W **Katholskej zyrkwi:** Franz Ježábek, dźěłaćeŕ w Budestezach, ſ Paulinu Kumlerez. — Franz Kotik, dźěłaćeŕ w Budestezach, ſ Antoniju Paŕiſkez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hilžbjeta, Roberta Emila Krausy, kowarja a korčmarja w Bórku, dź. — Hana Ernestina, Wylema Schardta, zigarnika na Židowje, dź. — Rudolf Max, Bruna Pawola Behrischa, fabrikarja na Židowje, ſ. — Alma Augusta, Handrija Bohuwěra Probsta, młynskeho gratmiſchtra w Hrubjelčźizach, dź. — Kurt Reinhold, njemandź. ſ. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 2. oktobra: Hana Augusta Schkleńčerjez, Jana Augusta Kokuschki, dźěłaćerja na Židowje, mandźelika, 28 lět 22 dnjow. — 3. Hana Marja Wićaſez, Hermana Oty Hilbjenza, blidaŕskeho miſchtra a reſtawratěra na Židowje, mandźelska, 26 lět 10 měſazow 22 dnjow. — Handrij Rjek, żeleſniſki wothladowaŕ w Jeńkezach, 51 lět 5 měſazow 19 dnjow, do njeſboża pſchiſchoł. — 5. Jan Wjela, kněžeŕ w Dobruſchi, 56 lět 10 měſazow 19 dnjow. — Richard Max, Bohuwěra Wylema Rittera, krawza pod hrodom, ſ., 2 m. 9 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1771 měchow.	W Budyſchinje 4. oktobra 1890				W Lubiju 9. oktobra 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . běła	10	42	10	78	9	85	10	29
" . . . žołta	10	—	10	14	9	53	9	77
Rožka . . .	9	38	9	50	9	6	9	38
Jećmjeń . . .	8	21	8	43	7	50	8	13
Wowš . . .	6	80	7	10	6	60	7	—
Hroch . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka . . .	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły . . .	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduſchka . . .	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny . . .	2	10	2	50	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pšeńčna muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	50	2	80	2	20	2	60
Sstóma . . . 600 "	17	—	21	—	16	—	20	—
Proßata 614 ſchtuk, ſchtuka	8	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 59 np.; pšeńza (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 24 np.; rožka wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 53 np.; jećmjeń wot 8 hr. 4 np. hač 8 hr. 29 np.; wowš wot 6 hr. 85 np. hač 6 hr. 95 np.

Dražđźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 70—73 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 60—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. oktobra: Rjane.

Pſchedawaŕnja koże

Reinholda Gierischa pſchi mjaßowych jědkach 4 poruczа ßwój ſkład **hornjeje a ſpódnjeje koże, wodunjepſchepuſchczateho maſa na ſtupnje a ſchkórnje, kožanych ſchórzuchow** wſcheje družiny a wſcheje **ſchewſkeje potrjeby** po najtuniſchich płaczišnach.

Sswoju pſchedawaŕnju wjele powjetſchiwſchi dowolam ßebi, cźeſcźenych Sserbow na to kedźbnych cźinicź, a poruczam wulki ſkład **lamy, barchentow k koſchlam, bluſow, kalmuka, tkaninow k ßuknjam, rubiſchczow** atd. po jara tunich płaczišnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Albin Schirmer w Budyſchinje

pſchedawaŕnja pſchikupnych hnojow

poruczа ßyru a **parjenu koſcźinu,** ſa kotrejež **hódnoſcź** a **njefalſchowanoſcź** ßo rukuje, po najtuniſchich płaczišnach, woßebje tež jako **najwubjerniſchu** ßwoju

njewuklijenu normalnu koſcźinu

(ruſki wudźěłk), kotraž je ßo pſchi wjelekróčnym pſchepytanju jako **najlěpſcha** a **najcźiſcźiſcha koſcźina** ſpóſnała.

Teho runja mam wſchě druhe pſchikupne hnoje: jako **Amoniak ſuperfoſfat, ßyry norwegſki rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfſki peruſki guano I** a **II, chiliſki ſalpeter, ſchwablokißały amoniak** atd. jenož w najlěpſchich kajkoſcźach ſtajnje na ſkładźe.

S dobom k wjedźenju dawam, ſo je mój **ſkład na tudomnym tworowym dwórniſchcźu** (pódla wuſkładźiſchcźa ßtómy) wot nětka hač kónz wußywneho cźaßa teho runja wotewrjeny, tak ſo móže ßo tam w kóždym cźaßu wotwoſycź.

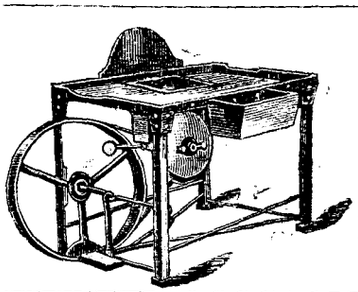

F. Kamps & Co.

na ßukelnſkej haßy cźo. 10

twaritaj jako woßebitoſcź

ventilatorſke pólne kowaŕnje

njepſcheßahnjeneje hódnoſcźe.

Sswój wulkotny ſkład hotoweje mužazeje draſty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeſſow, ſwjerſchnikow, kněžorſkich mantlow,** kaž tež najnowſche tkaniny k ſeſchicźu draſty ſa pſchedſtejazu naſynu a ſynu dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam. Pſchi najlěpſchim dźěle pſchezo najtuńſche płaczišny.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

K naſymſkemu hnojenju

poruczam po najtuniſchich płaczišnach:

ſſ. parjenu koſcźinu (koſcźowu muku),
ſſ. ßyru tolczenu koſcźinu,
woprawdźity peru-guano,
norwegſki rybjazy guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
woprawdźity worlowy kainit,
ſuperfoſfatowy gyps k ßypanju do hródźow.

Tele pſchikupne hnoje ſteja pod kontrolu **rataŕſkeje ſpytowaŕnje** w **Pomorzach;** ſa jich prawe wopſchijecźe rukuju.

Paul Mattheis

w Budyſchinje na hoſpitalſkej dróſy 8.

Sofy, matrazy, tež ſ ložom, poruczа tunjo

T. Albert na hornjerſkej haßy 13.

Nowoscźe sa nasymu a symu.

Dolmany, paletoty, žakety, dźěcźaze mantle, matroske pjesliki, trikotowe ßukniczki, trikotowe hólcžaze wobleczenja, trikotowe taille, spódne ßuknje, taille, lama, flanell, ßuknjany lama, pol-ßukno (meter po 1 mk.), **tkaniny k ßuknjam** (meter po 50 np.), **barchent k koschlam** (wjazy hacž 500 wubjerkow, łóhcź po 15 np.) a **cžorne** a **pißane židźane tkaniny.**

Hlowny sklad cžistowołmjanych Greizskich a Geraskich

drastnych tkaninow.

Pschedawaŕnja po prěnjotnych fabrikskich płacźisnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

W pschedawaŕni ßo **ßerbski** rěcži.

Najtuńsche płacźisny w Budyschinje!

Najwjetschi wubjerk, jenož najlěpschu tworu!

Dobre 7/4 **tkaniny k ßuknjam,** łóhcź po 30 np., cžista **wołma** 90 np., **lama** 60, 70 np. atd., **drastne tkaniny,** dwójzy schěroke łóhcź po 50 np., kraßne cžorne a pißane hacž k najlěpschim wězam, **barchent k koschlam,** łóhcź 20, 25, 30 np. atd., hotowe **barchentowe koschle** po 1 mk., **pschedeschcźniki** po 2 1/2 mk., **barchentowe blusy** 2 1/4 mk., cžorny a pißany **ßomot,** łóhcź po 50 np., **tkaniny k podschicźu** do swjeŕschnikow, 10/4 schěroke łóhcź 60 np., **konjaze pschikrywy** po 2 mk. 75 np.

Sa wikowarjow, krawzow a schwalcže woßebite tunje płacźisny.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy 6.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Rajß

jara rjany a wulkosornaty, punt po 16 np., zentnaŕ po 15 mk., jako něschto jara tunje porucža

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

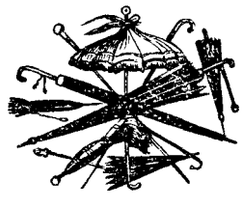

Pschedeschcźniki

derje a trajne dźěłane

porucža po tunich płacźisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcźnikaŕ pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **pocźehnjenje** je w mojej dźěłaŕni tunjo.

Seßmahnjena

žonjaza drasta, jako **mantle, pjesle, ßuknje, wołmjane rubischcźa, khapy** atd. ßo s najnowschimi barbami barbja a kaž nowe shotuja w

W. Kellingez barbjeŕni

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Expreßna a póstska parołódźna jěsba

s Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pschijěsdźaza.

Jěsba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jěsba

s Havra do New-Yorka,	s Hamb. d. Wjecž. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka,	s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore,	s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Moja pschedawaŕnja starych wězow, kotraž je lěta dołho na wulkej bratrowskej haßy cžißło 6 była, namaka ßo wot nětka na

mnischej haßy cžißło 7, róžk jerjoweje haßy (stary seminar) po 1 skhodźe.

Dobre wězy wscheje družiny kupuju a pschedawam a sprawne poßłuženje lubju.

Julius Bächmann, awkzionator.

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcźe sa tunju płacźisnu punt po 25 np. porucža **Moritz Lehmann**

6 na bohatej haßy 6.

Wschě **kolonialne twory, khofej, zokor, rajß** atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

Ssuscheny

połcž

porucža tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Cžisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płacźisnach porucža

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.

jara wulke

porucža

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschcźu 8.

Carbolineum

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macža,** so by **njehniło,** porucža

Gustav Poser.

Franz Marschner

cžaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Tunje płacźisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 18. oktobra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Halli je so w minjenym tydźenju skhadźowanka němskich sozialdemokratow wotbywała. Po sběhnjenju sozialistiskeho sakonja su so sozialdemokratiszy wjednizy prěni krócź saso w Němzach sjawnje shromadźili. S wukraja bě wjele sastupjerjow sozialdemokratiskeje strony pschischło. Niczo nowe sozialdemokratojo w Halli wulahnuli njejsu. S najmjenischa je to, schtož su sjawnje rěčeli, powschitkownje snate. Hdyž na pschikład Bebel žada, so dyrbi so agitazija na wjesne wobydlerstwo wupschestrjecź, wón žaneje potajnosće wotkrył njeje. Hižo pschi poslednich wólbach do kněžorstwoweho sejma su sozialdemokratojo ratarskich dźěłacźerjow do swojich syczow kojili. W Pomorskej, Bramborskej, Pruskej a Mecklenburgskej je so na wsach wulka liczba hłosow sa sozialdemokratiskich sapósłanzow wotedała. Robocźenjo, kněžkarjo a czeladnizy su snadź sa sozialdemokratow hłosowali, so bychu na tajke waschnje swojemu knjesej, gmejnskemu pschedstejiczerjej abo wyschnosczi klubu czinili. Wěsce pak budźische wuspěch sozialdemokratow wjele wjetschi byk, njebudźische-li jim strowy rosum ratarskeho luda jich schkerjedźenje pschekasyk. Tu a tam, hdźež njehańbicziwosć sozialdemokratow mjesow njesnajesche, su so ratarjo do tychle ludźipaczerjow s pukami dali. Na konserwatiwnym smysłlenju ratarskeho wobydlerstwa so tež w pschichodze błudne wucźby sozialdemokratow rosraża, trjeba jenoż je, so so ratarjo hladaju, so so bjes nimi sozialdemokratojo skradu njesahnjesdźa. Jako druhi hłowny dypk w sozialdemokratiskim programje je so wójna pschecźiwo zyrkwi a to wosebje pschecźiwo katholskej zyrkwi, kotraž ma w Němzach wulku politisku móz, pschipowjedźiła. Poslednischeje samóznosć su sozialdemokratojo loni pschi strajku hórnikow w Westfalskej a rheinskej krajinje s mjersanjom saczuli. So je so tehdy wjetschi dźěl hórnikow wot sozialdemokratiskich naschczuwarjow wotrjekł, je sakrocźenju katholskeje zyrkwje pschipisacź. Wot teho czasa su sozialdemokratojo jeje surowi pschecźiwnizy. To bě pschi poslednich wólbach do kněžorstwoweho sejma widźecź. Hischcze ženje prjedy woni s tajkej njembroscźu pschecźiwo katholskej zentrumskej stronje wojowali njeběchu. Duž tež pschipowjedźenje wójny pschecźiwo katholskej zyrkwi hižo k snatym wězam sozialdemokratiskich wotpohladow słuscha. Schtóž je wotczakał, so sozialdemokratojo s nowymi wotmysłlenjemi na sjawne stupja, widźi, so je so w tym jara sjebak. To, schtož su sozialdemokratojo hacź dotal potajne dźerźeli, tež w pschichodze na sjawnosć njedadźa. Hdyž Bebel w swojej rosprawje praji, so ma sozialdemokratiska strona 104 nowin s něhdże 600,000 wotebjerarjemi, wón wo wězach rěczi, kotrež je knježerstwo dawno wobhoniło, teho runja, so sozialdemokratiskej stronje bohate pjenježne srědki k pomozy steja. Fond k wólbam a k podpjerje sozialdemokratiskich sapósłanzow je w poslednich tsjóch lětach něhdże 198,000 hriwn. dokhodow a jenoż 95,300 hriwnow wudawkow měł. Do podpjeranskeho fonda je 104,000 hriwnow dóschło a s njeho 60,000 hriwnow wuschło. Samóżenje sozialdemokratiskeje strony po tajkim w tu khwilu 172,000 hriwnow wucźini.

— Jeho Majestosć kral Albert so na nowy tydźeń po kněžorowym pscheproschenju do Barlina poda, so by so pschi kněžorskich honćwach wobdźělił a po wosebitym kněžorowym pschecźu pschi swjeczenju 90lětneho narodneho dnja hrabje Moltki pschitomny byk.

— Po krótkej khoroscźi je srjedu sakski justizny minister s Abecken w starobje 64 lět wumrjeł. Semrjety je so w lěcze 1826 jako syn jeneho pschekupza w Drazdźanach narodźił. Hižo w 40. lěcze bu wón swojeje znamjeniteje wobdarjenosće dla sa tajneho justizneho radźicźela w justiznym ministerstwje pomjenowany a w lěcze 1871 po smjerczi justizneho ministra Schneidera wot krala Jana na czoło justizneho ministerstwa powołany, w kotrymž sastojnstwje wón s wulkej wustojnosću, horliwosću, njewustawazej pilnosću a wótrym rosumom samolwite nadawki swojeho powołanja dopjelnicź so prózowasche.

— Kwaß pruskeje prynzesyny Viktorije, kněžoroweje druheje sotry, s prynzom Adolfom se Schaumburg-Lippe, budźe so 21. nowembra, narodny dźeń kněžora Bjedricha, s wulkej pychu w Barlinskim kralowskim hrodźe swjeczicź. Prynz Adolf w tu khwilu w regimencze w Bonnje słuži a tam tež po kwaßu wostanje.

— Po sawjedźenju bjeskurneho pólwra je so wjedźenje wójny wjele pocźeżiło. Pschi jeho wuziwanju njeje mózno, so w pólwrowych mrócźelach psched njepscheczelowym wócźkom skhowacź. Němske wojerske wjednistwo je so nětko prózowało, srědk wußlědźicź, s kotrymž by mózno było, je-li trjeba, rucze huste a wulke kurowe mrócźele dźěłacź. Tutón nawdawk su kněžorsy chemikojo psched krótkim dozpili.

Awstrija. Ssrjedu su so wschě awstriske krajne sejmy, je jich wscho hromadze sydomnacze, wotewrike. Najwjetscha kedźbliwosć s nich so cźěskemu krajnemu sejmej pschiwobrocźa, dokelž ma tutón wo praschenjach rosrißacź, kotrež maja niz jenoż sa Czechi, ale sa cyłu Awstrisku wulku ważnosć. Nawdawk, kiž dyrbi wón wotbycź, je cźěsko-němske wurunanje. Bjes cźěskim ludom ma tole wurunanje mało pschecźelow. Starocźěska strona, kotraž bě w sańdźenym sejmowym posydanju sa njón hłosowała, je s tym wulki ludowy hněw pschecźiwo sebi sbudźiła. Duž so njeda wocźakacź, so budźa starocźěšzy sapósłanzy pschi dalschim wuradźenju postajenjow wurunanja runje taku swólniwosć kaž prjedy pokasacź. Najprjódzy woni swoje dalsche sobuskutkowanje pschi wuradźenju wurunanja wot teho wotwißne czinja, so so na cźěskich sudnistwach a statnych sarjadnistwach cźěska rěcź jako sastojnska rěcź pschipósnaje. Je-li so knježerstwo do tehole żadanja njeswoli, chzedźa starocźěšzy, runje kaž młodocźěšzy sapósłanzy, pschecźiwo wurunanju hłosowacź. Hacź dotal je so knježerstwo po mózności sepjerało, cźěskej rěczi runoprawosć s němskej rěczu w statnych sastojnstwach w Czechach dacź, a by spodźiwno było, hdy by nětko swoje smysłlenje napschecźo Czechom pscheměniło. Duž su pschecźeljo wurunanja bjes Czechami a Němzami wschu nadźiju spuschczili, so so někajke wurunanje dozpi.

Schwajzarska. W Tessinskim kantonje sašo měr a porjad knježi. Prjedawsche klerikalne knježerstwo je so wot swjatkoweje rady sašo postajiło. K njeměram, s kotrymiž běchu liberalni hrosyli, pschi tym dóschło njeje.

Franzowska. W franzowskich statnych finanzach so lětša njedostatk, 19 milijonow frankow wucźinjazy, pokasuje. Kak ma so wupad statneje kaßy sarunacź, sa to wschak sebi finanzny minister Rouvier radu wě. Wón namjetuje, so by so na zokor, rajß a na wschelake haptykarske twory wjetschi pschiwožny dawk położił. Pschi tym chze wón hischcze samo schtyri milijony wusbytkowacź. Prascha so jenoż, hacź budźe deputertska komora s nim teho samego měnjenja.

Jendźelska. Sašo je so w Jendźelskim wójsku podawk wojerskeje njepoßkuschnosće měł. W Guernseyu stej dwě kompagniji Surreyskeho regimenta poßkuschnosć sapowjedźiłej, hdyž dyrbjeschtej so na kódź podacź, s kotrejž mějeschtej do Indiskeje wotjěcź. Sadźerjenje wojakow bě tak hrožaze, so dyrbjachu so drusy wojazy sawołacź, kotsiž spjeczowarjam brónje wotewsachu. Wojazy, kotsiž do

Indiſkeje nochzychu, buchu potom ſ mozu na ſódź dowjedźeni, kotraž ſ nimi hnydom wotpkuwa.

Ruſſowſka. Franzowſke nowiny „Temps“ běchu wóndano ruſkemu knježerſtwu porokowałe, ſo židow pſcheſcěhuje a jim woſebje wobara, leżomnoſcże nabywacź. Na to ſu nětko ruſke knježerſtwowe nowiny „Nord“ ſcźěhowaze wotmolwike: „Cześcźeny dopiſowaŕ „Tempſa“ ſo myli, je=li ſo ſo na ſakoń hórſchi, kotryž židam ſamjeſuje, leżomnoſcże kupowacź a wotnajecź. Tónle ſakoń je jara nuſny. Ssobudźełaczer „Tempſa“ ſam njepokhilnoſcź židow k ratarſtwu doſnawa. Kak wulke je jich pſchecźiwjenje pſchecźiwo płuhej, to dopokaſuja ſtawiſny kolonijow, kotrež je ruſke knježerſtwo ſpytało w połodniſchej Ruſkej ſałożicź. Tele ſtawiſny ſu pſchejara wobſchěrne ſa nowinarſki naſtawk a poměrnje doſcź ſtare, mózemy wſchak też na nowiſchi pſchipad pokaſacź: W Wilenſkej guberniji buchu po knježerſtwowym naſtorku tſi židowſke kolonije ſałożene. Židźa, kotſiž chzychu ſo tam ſaſyhdlicź, doſtachu po 35 hacź 45 hektarach woraniteje ſemje ſa ſwójbu, dale kruch łuki a kruch łěża a k temu hiſchcże 50—100 rublow na pjenjeſach. Schto pak židźa cźinichu? Sswój dźěl łěża pſchedachu a ſ pjenjeſami, takle dobytymi, a ſ prjedawſchej doſtatej pjenjeżnej podpjeru ſałożachu tu a tam korczmy a palenzarnje, pſchenajawſchi ſ dobom pola wokolnym kſcheſcźijanſkim ratarjam abo je proſcże wopuſchcźiwſchi . . . K czemu po tajkim židam leżomnoſcże ſłuża? S zyła ſo prajicź njemóże, ſo woni je njedoſtawaju. Wot lěta 1861 ſu w dwanaczoch gubernijach, wo kotrychž mamy wyſchnoſcźine wukaſy, židźa tu ſedminu, tam tſecźinu a druhdźe ſaſo połozu leżomnoſczow, wot ſemjanow pſchedatych, pokupili. Tola nihdźe ſo bychu je wobdźěłali, ale ſo bychu ſ nimi ſpekulěrowali! Je mózno wotpuſchcźicź, ſo by ſo wſcha rola w Ruſkej do židowſkich rukow daka? Sjawne intereſy temu napſcheciwo ſteja!“

Bołharſka. Trón bołharſkeho wjerćha, Koburgſkeho prynza Ferdinanda, je pjecza lětża ras jara pohroženy był. Kaž ruſke nowiny „Nowoje Wremja“ piſchu, je Němſka ſrjedź lěcza ſ romunſkim kralom Korlu wo tym jednała, hacź tutón bołharſku krónu pſchijał njeby, tak ſo byſchtej ſo Rumunſka a Bołharſka wot jeneho wjerćha wobknježałoj. Namjet Němſkeje pak ſo njeje do ſkutka ſtajił, dokelž Awſtriſka jemu pſchihłoſowała njeje. Kral Korla je w lěcźi do Iſchlſkich kupjelow pſchijeł, ſo by ſ awſtriſkim khěžorom wo tym radu ſkładował. Skónczńje pak ſtaj wobaj dopósnałoj, ſo ma namjet Němſkeje mało wuhladow, Ruſku ſpokojicź; duż ſtaj jemu ſpanucź dałoj. Hacź je wudawanje mjenowanych ruſkich nowin wěry hódne abo wumyſlene, ſo ſ cźeżka roſſudźicź da. Najſkerje pak ſu to wumyſleńki; pſchetoż hdy budźiſche ſo wo tajkej należnoſcźi bjes awſtriſkim a němſkim knježerſtwom jednało, budźiſche ſo to ſ najwjetſchej potajnoſcźu ſtało a nowinſzy dopiſowarjo bychu najpoſledniſchi byli, kotſiž bychu wo tym ſhonili.

Paläſtina. Saſyhdlenje židow w Paläſtinje je w poſlednim cźaſu wjele pſchiběrało, dokelž ſo woſebje w Romunſkej židowſke podpjeranſke towarſtwa pilnje ſa pſcheſyhdlenje ſwojich wěrybratrow do Paläſtiny ſtaraju. Ssu ſo k temu roſſudźili, dokelž móżno njebě, wſchitkim židam, ſ Ruſkeje wuhnatym, w Romunſkej ſtatok dacź, tak ſo ſu nětko wſchě parne ſódże, ſ Dunaja do Syriſkeje jěſdźaze, ſe židowſkimi wucźahowarjemi napjelnjene. Jedyn bohaty žid w Odeſy je hakle poſlednje njedźele ſaſo wulki kruch kraja, něhdźe 20,000 jutrow wopſchijazeho, w Paläſtinje kupił, kotryž ſo w małych ſahonach židowſkim koloniſtam pſchewoſtaja. W bliſkoſczi tejele krajiny leži židowſka ratarſka kolonija „Tſchesa Tikwa“, w kotrejž ſu ſo tſi ſta ſwójbow w běhu połdra lěta ſaſyhdliłe. Pſchi wſchěm tym pak ma ſo pſchiſpomnicź, ſo wucźaharjo kraj darmo njedoſtanu, ale ſo jich ſaſyhdlenje židowſzy ſpekulantojo wobſtaraju, kotſiž pſchi tym rjany pjenjes ſaſyhkuża.

Braſilſka. Pſchi wólbach do Braſilſkeho kongreża ſu nimale ſamych pſchiwiſowarjow republikanſkeje ſtrony wuſwolili. Knježerſtwo bě wuſwolenje tak naprawiło, ſo běchu kandidatojo druhich ſtron móhł rjez wot wuſwolenja wuſamknjeni. Jako wólbni komiſarojo běchu jenoż knježerſtwowi ſaſtojniczy abo offizěrojo poſtajeni, ſ czimž bě druhim ſtronam njemóżne, wuſwolenje kontrolowacź. Pſchi tajkich wobſtejnoſczach bě falſchowanje wólbneho wunoſchka knježerſtwowym ſaſtupjerjam jara położene.

Perſiſka. Lětża w lěcźi je Perſiſku cźeżke ſemjerżenje podeſchko. Młody ruſki pucźowaŕ Jeliſejew, kiž tehdy runje w Perſiſkej pucźowaſche, je nowinam „Nowoje Wremja“ ſajimawy dopiſ wo tym póſłał. Jeliſejew bě runje w Aſtrabadze někotre dny wot wukhoda ſemjerżenja ſdaleny. Też tam bě wone hiſchcże tak ſylne, ſo wón w nozy ſe ſpanja wozucźi. Aſtrabad a wokolny kraj je wjele cźerpił. Tam je ſo wjele domow ſaſyhpko, a wobydlerjo buchu pod jich roſpadankami pohrjebani. Najhórje pak ſo ſemjerżenje w Taſchu pokaſa. Wobydlerjo běchu ſ dźěła na polach, żony a dźěcźi wo wſy. Na dobo w horach ſatraſchny podſemſki hrimot ſawrjeſkota, ſo wſchitcy ſe ſtrachom k ſemi padźechu, a nětko noſtróżani ratarjo ſjewjenje natury widźachu, kajkež hiſchcże żiwe dny wohladali njeběchu. Hoborſke ſkały kaž ſucha hlina roſſkakowachu a ſo w bjesdnje ſhubichu, paſtwiſchcża ſe ſtadłami a paſtyrjemi ſo wot hłubiny późrjechu a ſkaliſny ſo ſa nimi walachu a jich rowy pokrywachu. Żyke hory ſo tſchaſechu. Wjeſ Taſch pak bě ſo ſhubiła ſe wſchěmi njeſbożownymi, kotſiž běchu doma woſtali.

Kelko ſemje cźłowjek trjeba?

(Skónczenje.)

Pachom wuſnucź njemóżeſche. Pſchezo ſebi na tón kraj myſlesche. Schto tudy wſchitko ſapoczecź njemóżu! Směju zyke małe kraleſtwo; — pokſta wjerſt ſa dźeń du; — dźeń je nětkle tak dołhi; — ſ pokſta wjerſtami ſchtyrzecźi tyſaz kórzow wobeńdu. Pſched nikim ſo khilecź njetrjebam, — ja woram, kelkoż chzu, — ſbytk paſtwiſchcża woſtaju. Żyku nóz wón njeſpaſche, jenoż na ranje tróſchku ſdrěmnu. Lědma běſche ſdrěmnuł, ſo jemu dźecź pocza: wón w tej ſamej kibitzy leži a ſłyſchi, ſo ſo wonka něchtó ſměje. So by pohladał, ſchtó też to ſo ſměje, wón ſ kibitki won ſtupi. Tam ſtarſcheho Baſchkirow ſedźo widźi, tón ſebi ſ woběmaj rukomaj brjuch dźerži a ſo ſměje, ſo ſo wſchón tſchaſe. Pachom bliże ſtupi a ſo praſcha, pſche cźo ſo wón ſměje, — ale tu ſo dohlada: to ſtarſchi Baſchkirow njeje, ale tón pſchekupz, kotryž běſche na jeho dwór pſchiſchoł a jemu wo tymle kraju powjedał. A runje ſo wón pſchekupza praſcha: „Ssy hižo dołho jow?“ Ale duż to wjazy pſchekupz njeje, ale tamón bur, kotryž běſche w jeho ſtarym ſtatoku ſ delnjeje Wołgi k njemu pſchiſchoł. Nětko to też wjazy bur njeje, — ſły duch to je, tón tam ſedźi ſ rohomaj a wopuſchu a ſo ſměje a na něcźo hlada. A Pachom ſebi myſli: na cźo wón hlada? pſche cźo ſo ſměje? Wo ſnje wón widźi, ſo tam muż leži, boſy, jenoż w koſchli a kholowach, ſ noſom k njebju a běły, kaž twjela. Bliże hladajo, kajki cźłowjek to je, wón jaſnje widźi: wón ſam to je. Se ſtrachom wón wotzucźi. Dźiwnuſchke wězy ſo cźłowjekej tola ſedźija! Wón ſo wohladnu. Dźeń hižo ſwitacź pocza. Wón dyrbjeſche ludźi wołacź; běſche cźaſ, ſo na měſto dojědu.

* * *

Pachom ſtaże, ſwojeho wotroczka ſawoła, kotryž na wosu ſpaſche, ſapſchahnucź da a Baſchkirow wołacź dźěſche.

„Cźaſ je“, wón wołaſche, „ſo na łucźniſchcźo jědźemy“.

Baſchkirojo ſtawachu, ſo ſhromadźowachu, też ſtarſchi pſchińdźe. Woni ſaſo kumyſ pijachu a chzychu Pachoma ſ cźajom wokſchewicź. Tón pak honjeſche, ſo bychu jěli.

„Chzemy=li jěcź“, wón praji, „dha chzemy hnydom jěcź. Je wulki cźaſ.“

Baſchkirojo ſo na pucź naſtajichu: někotſi jěchachu, druſy ſ woſom jědźechu. Pachom, wot wotroczka pſchewodźany, na ſwojim woſu jědźeſche. Woni na łucźniſchcźo pſchijědźechu, hdyż rańſche ſerja njebjo poſłoczachu, na hórku dojědźechu a ſo ſhromadźichu. Starſchi k Pachomej pſchińdźe a ſ ruku na łucźniſchcźo pokaſujo praji: „Tole wſchitko, ſchtoż móżeſch ſ woczomaj widźecź, je naſche. Wubjer ſebi po ſwojim ſpodobanju.“

Pachomej ſo wocźi błyſchcźeſchtej: daloko a ſchěroko wón płódnu pódu widźeſche, hładku kaž dłoń, cźornu kaž mak; w dólcźkach wſchelaka trawa roſcźeſche, tak wyſoka, ſo jemu hacź do wutrobna doſahaſche. Starſchi ſebi liſchcźu cźapku ſcźeże, ju ſrjedź hórki połoži a dźeſche: „Tole je ſnamjo; jowle ſwoje pjenjeſy położ. Twój wotroczk też jow ſtejo woſtanje. S tehole měſta dźi a na tole měſto ſo wrócź. Wſchitkón kraj, kotryž woheńdźeſch, je twój.“

Pachom pjenjeſy wucźeże a je do cźapki połoži, ſo ſuknju ſlecże, ſo w kabacźe woſta, ſebi krjenzu khlěba do rubjeſchka ſawali, ſebi płonu bleſchu ſ wodu k paſej pſchiwjaſa, ſebi ſchkórnjej dale horje ſcźeże a ſo hotowaſche hicź. Wón ſebi myſlesche a myſlesche, do kotreho kónza dyrbi hicź. Wſchudźom je tudy kraſnje. Wón ſebi pomyſli: wſcho jene, ja k ranju póńdu, a ſo ſ mjeſwoczom k ſłónzu wobroczi a cźakaſche, ſo ſłónzo ſeſkhadźa. Cźaſa ſebi ſkomdźicź njeſměm, wón měnjeſche; w khłódnym ſo lěpje poběhnje. Jěſdni ſo ſady njeho ſeſtupachu. Lědma ſo Boże ſłónczko pokaſa, wón woteńdźe, — jěſdni ſa nim.

Wón ani pomału njeńdźeſche ani ſpěſchnje. Hdyż běſche ſnano wjerſtu ſchoł, wón njepoſaſtawſchi kolik ſaraſycź poruczi. Po khwili ſpěſchniſcho krocźicź pocza a bórſy druhi kolik ſaraſycź da. Wón ſo

wohladnu: hórka bě hischcże widźecź, też ludźo na njej. Na ßkónzo pohladawschi mějesche wón ſa to, ſo je ßnano pjecź wjerſt ſchok. Dokelž běſche ßo ſahrěł, ßo kabat wußlecże. Po dalſchich pjecź wjerſtach jemu horzo bycź pocża; ßkónzo jeho powuczi, ſo je cżaß poßnědacź. Schwarnu ßmuhu mam hižo ſa khribjetom, ßebi wón pomyßli, — ſchtyri tajkich wſchak mam wob dźeń pſcheńcź, — ale nětkle je hiſchcże ſahe, ßo na bok winucź. Schkórnjej chzu ßo ſucź. Wón ßo ßydźe, ßo ſchkórnjej wuſu a dale dźěſche; nětko ßo jemu lózo dźěſche. Wón ßebi pomyßli: hiſchcże pjecź wjerſt mózu hicź, potom ßo k lěwizy winu. Cżim dale, cżim rjeńſcho tu je. A wón hiſchcże pſchezo runu ßmuhu dale dźěſche. Hdyž ßo wohladowaſche, běſche hórka lědma widźecź, a ludźo na hórzy ßo kaž mrowje ſdachu.

Nětko pak dyrbju ßo na bok winucź, wón měnjeſche. Takle ßym ßo pſchepocźił! Mi chze ßo picź. Wón bleſchu wſa, ßo duzy napi, hiſchcże kolik ſaraſycź da a ßo na lěwizu winu. Wón dźěſche a dźěſche, — trawa wyßoka ſtejeſche, jemu dale bóle horzo bycź pocża. Kaž ßkónzo na njebju pokaſowaſche, běſche połdnje. Ja dyrbju wotpocznucź, wón měnjeſche. Duž ſtejo woſta a kruch khlěba ſjě. Je=li ſo ßo ßynjeſch, dha wußnjeſch. Duž khwilu ſtejeſche a potom dale dźěſche. S wopřědka ßo cźinjeſche; jědź běſche jemu noweje mozy daka. Ale pocża tužno horzo bycź, a ſpar na njeho pſchińdźe, — wón cźujeſche, ſo je ßo pſchewſał. Ně, ßebi wón pomyßli: pſchětracź dyrbiſch, ſa to ßo cźi ſloty pſchichod ßměje.

Na tymle boku ßnano dźeßacź wjerſt dźěſche. Wón chzyſche ßo na lěwizu winucź, ale hlej, — krajina je tajkale rjana — wulzy płódny dólczk, — ſchkoda by było, jón ſpuſchcźicź: len dyrbi ßo tudy wubjernje radźicź. Wón runu ßmuhu dźe, tak dólczk dobudźe a kolik ſaraſycź da. Nětko hakle druhi krócź wo rózk winu. Na daloku hórku hladajo mózeſche ludźi na njej lědma wuhladacź. Hacź k nim budźe ßnano pjatnacże wjerſt. Taj dwaj bokaj ßym pſchedołhaj wſał, tſecźi dyrbi ßo teho dla pſchikrótſchicź. Na to waſchnje wſchak wobßeđženſtwo ſ njerunymi bokami doſtanu, ale ſchto ßebi hewak chzu? Wo rózk winucź ßo dyrbju, — potom runu ßmuhu na hórku, — dyrbju khwatacź, — ßo niz njetrjebawſchi komdźicź, — kraja dźě mam nětko na doſcź. A wón ßo ſawrócźi a runy pucź na hórku dźěſche.

* * *

Noſy Pachoma bolitej, wón ma wotſtup. Wón ßo podklakuje, — by rady wotpocznuł, — ale njeßmě; — njeje khwile, — do ßkónza khowanja dźě dyrbi na hórzy bycź. Sskónczko njecżaka. Jako by jeho něchtó honił, tak wón běżeſche.

Njejßym ßo ßnano ſjebak? njejßym pſchewjele wſak? Je=li ſo w prawym cżaßu dóſchoł njebych! Je hiſchcże daloko a ja ßym hižo ßmjercź wuſtał. Jeno ſo wſchitka moja próza a wſchitke moje wudawki ſhubjene njejßu! Pſchětracź dyrbju, a byrnjež hórje było!

Wón ßo ſatſchaßnu, w ſkoku běżeſche. Noſy jemu krwawjeſchtej, — wón běżeſche. Wón cźerjeſche a cźerjeſche, kabat prjecź cźißnu, ſchkórnje, bleſchu, cżapku. Ja ßym pſchejara nahrabny był, — ßym ßebi wſchitko ſkaſył, — do ßkónza khowanja njedóńdu.

Hiſchcże hórje bu: ſe ſtrachom ßo jemu dych hacżeſche. Wón běži, koſchla a kholowy ßo jemu ſa cźěło lěpja, — ert je kaž wuſthnjeny, — kaž ſ měchami w kowarni jemu w wutrobnje dźěła, — w wutrobje kaž ſ hamorami bije, — jako byſchtej kolenje jeho njebykej, ßo wón podklakuje.

Lědma hiſchcże na kraj ſpomina; wón ßebi myßli, kak ſapocżecź, ſo by ſ mucżnoſcźu njewumrěł. Haj, wón ßo boji, ſo wumrje, ale ſtejo woſtacź tola njemóże. Takle daloko ßym běżał, a je=li ſo nětko ſaſtanu, budźa mje błaſna mjenowacź.

Wón jaßnje ßłyſchi, kak Baſchkirojo wokaju. Duž jeho wutroba hiſchcże bóle pali. Sswoje poßlenje mozy napinajo wón běži, — ßkónzo nimale na khromje ſteji, — ale hacź na hórku je hižo zyle bliſko. Baſchkirojo kiwaju, wokaju, — wón koßmatu cżapku widźi, — widźi pjenjeſy w njej, — widźi ſtarſcheho, kak ßo na ſemju cżapnuwſchi ßebi brjuch dźerži. A wón ßo na ßón dopomni. Semje, ßebi wón myßli, wjele mam, — ale ſpożeżi mi Bóh žiwjenje? Ach, ja ßym ßo ſahubił, — a pſchi tym běži, běži . . .

Wón na Boże ßkónzo pohlada.

Sskónzo je wulke, cżerwjene, ßo ſemje dótka, ßo hižo podnurjecź pocżina.

Nětko je hórku doſcżahnuł, — ßkónzo je ßo ſkhowało.

Wón běda woła, mějo ſa to, ſo je wſchitko ſhubjene. Mjes tym pak ßo dopomni, ſo dyrbi ſ wyſchſcheho měſta ßkónzo hiſchcże widźecź bycź. Wón na hórku horje cźěri, — tamle cżapka leži. Wón ßo ſakopnje, panje, ſ rukomaj hacź do cżapki doßaha.

„Zyły muž!“ ſtarſchi ſawoła. Ssy wjele jemje dobył.“

Hdyž chzyſche wotrocźk Pachomej pomhacź, jeho ſběhnucź, wón widźeſche: ſe erta jemu krej cźecże, wón je morwy.

Wotrocźk żałoſcźeſche.

Na ſemju cżapnjeny ßo ſtarſchi wótſje ßměješe a ßebi brjuch dźerżeſche. Nětko ſtaże a wotrocźkej kopacź cźißnu. „Jowle, ryj!“

Baſchkirojo ſtażechu a prjecźka jědźechu.

Wotrocźk ſ cźěłom ßam woſta. Wón Pachomej row wury, runje tak wulki, ſchtož wón wot hłowy hacź do nohow měrjeſche, a jeho ſahrjeba.

Wulki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń

1. oktobra 1890 w Budyſchinje

je nimo; lyriſke hłoßy naſymſkeje pěßnje ßu wuklincżake, a to, kaž naſch njeſapomnity Ssmoleŕ pſchezo prajeſche, hdyž by ßo nowy ßerbſki wótcźinſki ſkutk dokonjecź měł: „Bohu k cżeſcźi a Sserbam k wužitku.“

Haj, to běſche ßwjedźeń, ſawěſcże wulki a ßerbſki. Wulki najprjódzy po liczbje konzertowych cźißkow; pſchetož zyła pěßeń, kiž ßo ſpěwaſche, wobſteji ſ tſjóch dźělbow, kóžda ſ dźeßacź cźißkami. To wucźinja 30 cźißkow, kotrychž pſchednoſchk poknej dwě hodźinje bjes wſcheho ſakomdźenja žadaſche. Dwě hodźinje! Sa tón cżaß ßo hodźi wjele wuſpěwacź, ale kóždy by hiſchcże rady wjazy ßłyſchał. Cżaß bě ßo nam rucże minuł, dokelž běchmy, kaž w njebjeßach ßedźo na jandźelow chory poßłuchali.

Też po liczbje ſpěwarkow a ſpěwarjow bě ßwjedźeń wulki. Skoro njeje k wěrje podobne, ſo móhło w Budyſchinje a wokolnoſcźi 112 woßobow ßo ſnamkowacź, kiž bychu ßerbſkeho ſpěwanja wuſtojne byłe. A tola na ſpěwanſkim podiju tale liczba runje tak wulka pſched woczomaj ſtejeſche, kaž prjedy w nowinſkich woſſjewjenjach na papjerje. Sto a dwanacże hłoßow! To dyrbjeſche móznje a wulzy klincżecź — też k ßławje naſchebo knjeſa ſeminarſkeho wyſchſcheho wucżerja Fiedlerja, kiž ma tu ſaßłużbu, ſo je tajkule ßyłu hłoßow nahromadźicź wjedźił.

Wulki pak bě ßwjedźeń też po liczbje pſchitomnych hoſcźi. W ſalu, najwjetſchim w zyłym měſcże, ſkónczńje žaneho próſneho měſtna wyſche njewoſta. Niz jeno mnoſy němſzy hoſcźo, woßebni knjeża, naſch ßwjedźeń ſe ßwojej pſchitomnoſcźu poczeſcźichu a tak naſche wótcźinſke prózowanje ſa pěkne a khwalobne pſchipóſnachu; ale běſche ßo też pódla wucżenych Sserbow jara wjele, haj wjazy hacź druhe raſy, ſ burſkeho powołanja ſ dalokeje wokolnoſcże ſeſchło. To bě nam woßebje lubo; pſchetož widźachmy ſ toho, ſo ma naſch lud pſchezo žadanje po dobrych ßerbſkich ſpěwach, ſo naſchu prózu wo poſběhnjenje ßerbſkeje ſdźěłanoſcże pſchezo bóle podpjera a ſo móżemy w pſchichodźe ſaßo ſ połnym dowěrjenjom na narodne ſmyßlenje ßwěrnych Sserbow a ſ dobrej nadźiju na rjany wuſpěch tajki ſpěwanſki ßwjedźeń wuhotowacź.

Ale też ßerbſki bě ßwjedźeń, a tuta jeho woßebnoſcź ma ßo tehodła wusběhnucź, dokelž ſtaj ßerbſki kraj w ßwojej naſymſkej pſchirodźe a ßerbſki lud w ßwojim burſkim žiwjenju ſe žórkom byłoj, ſ kotrehož je naſch njeßmjertny Sejler poetiſke myßle a ßkowa ßwojeje pěßnje cżerpał; ſ kotrehož je naſch talentny Kozor rjane hłoßy ßwojich kompoſitiow pißał, a ſ kotrehož je naſch luby ſpěwanſki chor prawe ſapſchijecże poetowych a komponiſtowych idejow cżerał.

Sacżucża, kiž pſches wutrobu ſpěwarjow a poßłucharjow cżehnichu, hdyž ßo prěni chor ſanjeßy, wěſcże mnohim praſchenje wubudźichu: Kak je nam Sserbam tola móżno, tajke kraßne wězy wuwjeſcź? Nód młodeho luda ſpěwa, wutroba ſtareho wyſka: kajki je mjes nami duch? Hlej, to je tón „nowy duch, kiž nam mozy dawa, ſbudźi ßwjatu horliwoſcź!“ Tu njebě widźecź, ſo Sserbowſtwo w próſchi leži a narodnoſcź woteběra, abo ſo ſ lětuſchej naſymu w naſchim ludu „wſcho ßo na bożmje hotuje, dny mike ßwěcża poßlednje.“ Tajku ſahorjenoſcź ſa ßerbſke mjeno dołho ſacżuli njeběchmy. Haj ſpěw, naſch rjany ßerbſki ſpěw je tola woßebny kužoł ſa wſchě wyſchſche ſacżucża a my ßmy jemu niz małeho dźaka ſa tracże naſcheho naroda winojcźi.

Pohlejmy nětko na ſpěw naſcheho ßwjedźenja. Jeho napißmo rěka „Naſyma“. Text je ſ wjetſcheho dźěła wot Sejlerja, wóßom ſpěwkow pak wot k. fararja M. Domaſchki. Njebychu poßlednje ſ pißmikom M. D. podpißane byłe, bychu ßo cżežko wot Sejlerjoweje poeſije roſeſnawacź hodźiłe; haj, nětkotre ßu ſawěſcże kraßne, n. pſch. „Kaž žiwjenje bě w mrowiſchczu.“ Spěwny text je ßo pſches to wudoſpołnił a pſchedſtaja nam nětko wobras naſymſkeje pſchirody w najrjeńſchich barbach. Jara derje je komponiſta wſchelakim barbam a wobraſkam wjedźił w hudźbje wuras dacź, a to je hłowna wěz wuměłſtwa.

Najprjódzy ßo blizaza naſyma wot zyłeho chora powita. Tónle powitanſki chor ßo derje ſpěwaſche a tak mózny ſaczíſchcz na poßłucharjow ſczini, ſo běchu zyle pſcheßłapnjeni. S nowa naſymu powita ſoloquartett, kotryż knjeżnje Bogumila a Hilża Kordinez a kk. wucżeŕ Hanka a gymnaſiaſt Ssykora ſpěwachu. To běchu dobri ſpěwarjo, kiż hižo ſa to rukowachu, ſo budże ßo konzert lubicz. S błukiſchimi hłoßami chor nětko ſaſpěwa, ſo ßo pycha rjaneho lěcża ſhubjuje, tola k. Hanka ſ wubjernym tenorom do horow hicz wabi a wjeßele jemu chor pſchiwyſka:

Tón wobras pójcże wohladacz
A radoſcz hórſku wużiwacz!

Nowe quartettſolo, w kotrymż ßo tón krócz rjany jaßny tenor knjeſa wucżerja Kerka a dobry baß k. ſeminariſty Hajnki ßłyſchecz daſchtaj, pokaſuje, ſchto ßrjedża njebjeß a ſemje naß k pucżowanju namołwja, a hnydom tež mużſki chor jemu pſchihłoßuje a nohu naſtajicz radźi. Tež tón chor ßo derje ſpěwaſche, a tenor k. Hanki jón doſcz jaßnje a móznje wożiwjeſche. W ſpěwku: „Sso ſkoczi hižo naſymje“, kiż je drje we wſchěch ßerbſkich ſchulach ſnaty, ßo jako nowy khmany baß k. ſtud. Held pſchedſtaji. W ßłědowazym duettu (wotroczk a dźowka) knjeżna Suſchkez ſ Wujeſda ſopran a k. Hanka tenor ſpěwaſchtej. Sopran ßmy hižo pſchi druhich ſkładnoſczach ſ wulkim ſpodobanjom ßłyſcheli, duż bě bjes dźiwa, ſo tež duett wubjernje klinczeſche a ßebi wulku khwalbu doby. S chorom winizarjow: „Sso njehordź, ßo njekhwal, ty rózojta meja“, ßo prěni dźěl konzerta ſkónczi. Je to jedyn ſ najrjeńſchich chorow zyłeho konzerta, połny żiwjenja a ſahorjenoſcże. Wón bě ßo derje nawuknuł a ſapoczatki ſhromadnych a jenotliwych hłoßow běchu zyle prażiſne.

Druha dźělba konzerta ſapocża ßo ſ tenorſolom, kiż k. wucżeŕ Kerk ſ rjanym, jaßnym a wuraſapołnym hłoßom wo wotemrěczu pſchirody ſpěwaſche. Potom ßłědowaſche chor: „Ha liſczicżka łopjeńka padaja“, kiż je wumělſzy a khětro cżežko ſeſtajany a ſ błukeho moll do jaßneho dur pſchekhadża. Wón ßo ßwobodnje bjes pſchewoda klavěra ſpěwaſche a to ſpodźiwnje derje, hacz runje bě horzota na podiju nimo měry wulka. Kraßnje ßo tež na baßſolo: „Każ żiwjenje bě w mrowiſchczu“ poßłuchaſche, kiż k. Ssykora ſpěwaſche a k kotremuż ßo chor pſchiſamkowaſche; teho runja tež na ſopranſolo: „Schła ßyrotka do haja“, ſpěwany wot knjeżny Bog. Kordinez. Mjenje radźi ßo w derje komponowanym mużſkim ſoloquartettu „Ach ſpadke“ baßej praweje cziſtoſcże dozpicz. Rjany bě woßebje tež żónſki chor pſchelczow „Schwórczo bórczo“. Wobżarujemy jeno, ſo je tajkich ſpěwatych pſchelczow a ſchwórczatych pſchaſow w ßerbſkim kraju pſchezo mjenje. Knjeżna Hilża Kordinez nětko altſolo wo wotßalenju ptaczinu ſ derje wuwucżenym hłoßom ſpěwaſche. Tež w ßłědowazym ſoloquartettu: „Ha widźuli ptaczata czahnucz“ ju ſ knjeżnju Olgu Fiedlerjez ſaßo ßłyſchachmy. Knjeżna Fiedlerjez prěni ras jako ßerbſka ſpěwarka wuſtupi. Mějachmy ſkładnoſcz, ju hižo w pruhach ßłyſchecz. Jeje ſtrachocziwoſcz ſ kotrejż tehdy ſpěwaſche, bě ßo pſchi konzercži poſhubiła, a pſches to bě jeje hłoß wjele dobył. My ji tehodła dobry wuſpěch w ſpěwanju wěſchczimy. S kermuſchnym baßſolom a chorom: „Witajcże ſ bliſka a ſ daloka k nam!“ ßo druha dźělba konzerta na żiwe a wulzy ſpodobne waſchnje ſkónczi.

W tſeczej dźělbje mamy woßebje baßſolo k. wucżerja Krala, tenorſolo k. wucżerja Kerka a ſopranſolo knjeżny Bog. Kordinez khwalobnje naſpomnicz; teho runja tež mużſki khor hońtwy, kotryż ßebi wulku ßławu ſaßłuži. Woſpjetowacz dyrbjeſche ßo poßledni chor: „Na Ssymana Judy.“ Jeho żiwe hłoży běchu mjes poßłucharjemi woßebitu kedźbliwoſcz a ſahorjenoſcz wubudźiłe.

Po wuſpěwanju tehole chora bě w zyłej ſali jeno jedyn rosßud wo konzercże, mjenujzy tón, ſo bě konzert kraßny excellentny. Njech bě tu a tam dobre wucho tež ſmylki ſaßłyſchało, njech tež bě klavěr druhdy pſche wótſje pſchewodżował, dha běchu ßo tola tajke maliczkoſcże pſched wulkim a kraßnym ſaczíſchczom zyłeho konzerta ſhubiłe. Teho dla ßo tež ſ hłubokeje wutroby hnuczi ſaczuwamy, w mjenje wſchitkich ßwjedźeńſkich hoſczi wſchěm, kiż ßu ßo ſa wuhotowanje rjaneho ſpěwanſkeho wjeczora w tak bohatej měrje prózowali, najpſcheczelniſchi dźak wuprajicz a jim ſa narodny ſkutk tſi krócz pſchiwołacz: Sſkawa! ßława! ßława! *J. K.*

Ze Serbow.

S Budyſchina. S tudomneho 4. regimenta cżiſżko 103 je tele dny wojak Beichler ſ 10. kompagnije cżeknuł. Wot regimentoweho komanda je ßo ſa nim kojeŕſki liſt woſjewił.

— Poßlenja roſprawa naſcheho krajneho mediżinalneho kollega ſtatiſtiſke ſeſtajenje wo woporach ßuchoczíny (Lungentuberkuloſe) w Sakſkej podawa, w kotrejż woßebje do wocżow pada, kelko ludźi na tule khoroſcz w ſakſkich khoſtaŕnjach mrje. Mjes tym ſo je w naſchich rataŕſkich wokrjeßach liczba tych, kotſiż na tule khoroſcz mru, 8 prozentow (to je: 8 na 100 ſemŕětych), a mjes tym ſo tale liczba tež w fabrikſkich wokrjeßach wjele wyſchſcha njeje, je w khoſtaŕni we Waldheimje na tule khoroſcz nimale 66 prozentow (to je: 66 na 100 ſemŕětych) wumrjeło, a w něktorych druhich ſakſkich khoſtaŕnjach 16 prozentow. We wuſtawach ſa błudnych je na tule khoroſcz ſemrjeło: na Sonnenſteinje dobre 12 prozentow, w Hochweitżſchenje nimale 27, w Kolditzu dobre 13, w Hubertusburgu nimale 20 prozentow.

— Skażenoſcz bjes pßami wjazy pſcheſtacz nochze. Pſched krótkim je ſaßo jedyn ſkażeny poß w Wopakej kónz wſak, a tele dny ßu w Żitawje jeneho ſkażeneho pßa ſatſělili. Poßledniſchi je Bohu żel dwě dźeſczi a jeneho pßa ſkußak.

Se Spytez. 25 lět ſtary ßyn tudomneje żiwnoſczerki Bartoweje ſańdźenu póńdźelu tu na knjeżim dworje ßyno na wós mjetaſche. Pſchi tym ßo wokaj, do woſa ſapſchehnjenej, ſnjembrſchtaj. Barto chżyſche wokow ſadżerżecz, tola bu wot njeju k ſemi ſtorhnjeny; na njeſboże pſchi tym pod koło pſchińdże a ßebi nohu ſłama.

S Lětonja. Hdyż pjatk tydżenja kubleŕ Bukan ſ Klukſcha nimo tudomneje korczmy jědżeſche, ßo jeho kóń ſpłóſchi a wós ſwróczíwſchi a wojo wotkłamawſchi czeknu. Bukan, kiż na woſu ßedżeſche, pſchi tym ſ woſa panu a ßebi nohu ſłama. Jedyn ſ naſchich burow je ſnjeſboženeho Bukana do jeho domiſny dowjeſk.

S Radworja. Dowolamy ßebi ſcżěhowaze „Sserb. Nowinam“ podacz, dokelż wone móhł rjez jako khrónika ſa Sserbowſtwo płacża. Lětſtotki je ßo tudy pſchi kermuſchi wucżlany a deſkowy hermank, tak mjenowana „wucżlana maßa“, wotbywaka. Pſchedawarjo pſchijěżdżachu hižo ßobotu ſ wjeczora k nam a běchu najbóle ſ Wochos a wokolnoſcże. Pſchiwożachu najbóle zyku ßwójbu, żony a dźěczi, ßobu a běchu to prěni a najwěſczíſchi kermuſchni hoſczo. Dokelż tež wjele kupowarjow ſ bliſka a daloka pſchikhadżeſche, běſche wulke żiwjenje w Radworju, a běſche tajki prawy „ßerbſki“ hermank, dokelż ßo tež wſchelake druhe wězy pódla pſchedawachu. W prjedawſchich lětach běſche huſto tak wjele woſow, ſo bě torhoſchczo połne; woſy hacz k hoſczenzej „Tſjóm lilijam“, nětko Czechez, hižo pſched 300 lětami pola naß naſpomnjenym, a hacz k kſchiżnej zyrkwi ſtejachu. Radworſke knjejſtwo doſtawaſche naměſtny dawk wot pſchedawarjow, kotſiż na hermank pſchińdżechu. W něktorych druhich wßach ßo drje tež podomne hermanki pſchi kermuſchach wotdżerżowachu, tola běſche Radworſki najważniſchi, tak ſo ßamón k. Sejleŕ jón w ßwojich ſpißach naſpomni. — Czaßy pak ßo pſcheměnichu. Kadołby, hdżeż ßo najwjazy wucżka trjebaſche, buchu ſwotſtronjene, a deſki mózachu ßebi tuńſcho wobſtaracz, hacz mózachu je Wochożenjo pſchiwjeſcz. Wucżko, kotreż mózachu ßebi tamni holenjo prjedy darmo w Mużakowſkej holi kopacz, bu żadne, hdyż běſche tute prawo ſpadnuło. Tak lěto wot lěta mjenje woſow pſchijědże. Loni bě hiſchcże jenoż jedyn wós pſchijěł a lětßa żadyn. S tym bu naſch ßławny hermank ſkónczeny. *J. K.*

Se Scheſchowa. Pjatk 10. oktobra w nozy w 12 hodźinach je w domje tudomneho khěżkarja Jana Běrki woheń wuſchoł. Płomjenja dom a pſchitwarjenu brózeń, ſe żnjemi napjelnjenu, do prócha a popjeła pſchewobroczíchu. W wóhnju ſtej dwě koſy kónz wſakoj, Běrka, kiż do Wulkodubrawſkich podkopkow na dźěło khodźi, hiſchcże ßo domoj wrócził njebě, hdyż woheń wuńdże.

S Barta.Ważny ßwjedźeńſki dźeń bě wutoru 14. oktobra ſa naſchu woßadu ſaßwitał. Na nim dyrbjeſche naſch nowy wuſwolony duchowny, knjes Matek, hacz dotal ſ fararjom w Budyſchinku, k nam pſchiczahnucz. K powitanju a k cżeſczi noweho knjeſa fararja bě ßo wjeß ſ cżeßnymi wrotami a khorhojemi wupyſchika. Pſched ſchulu ßo ßwjedźeńſki cżah ſeſtupowaſche. Na jeho cżole dźěczi Bartſkeje a Stróżanſkeje ſchule ſtejachu, k nim ßo pſchiſamknuchu mkodżenzojo Bukonjanſkeje gmejny ſ hudźbu a ſe ßwojej kraßnej nowej khorhoju, k wopomnjenju tuteho dnja kupjenej. Na to pſchińdżechu cżeßne mkode holzy, woßadźine zyrkwinſke, ſchulſke a gmejnſke pſchedſtejiczeŕſtwa, Bartſke wojeŕſke towaŕſtwo ſ khorhoju a Bartſka dobrowólna wóhnjowa wobora. Sswjedźeńſki cżah pſches rjenje wupyſchenu Bukojnu hacz k woßadźinym mjeſam cżehnjeſche, a tam knjes zyrkwinſki wucżeŕ Wehſer knjeſa fararja ſ wutrobnymi ßłowami powita. S krótka ale wutrobnje ßo knjes faraŕ ſa ßwjedźeńſku, ſ wutroby wukhadżazu a wutrobu dobywazu poſtrowjeńſku rěcz dżakowaſche. Se ſwjedźeńſkimi ſynkami naſchich zyrkwinych ſwonow cżah ſ knjeſom fararjom do farſkeho dwora, ſ wjele ſtow pſchihładowarjemi napjelnjeneho, pſchicżeże a ßo tam po naprawjenju naſcheje wóhnjoweje wobory tak ſeſtupa, ſo móżeſche kóżdy ſ pſchitomnych po narěczi knjeſa fararja Mróſaka

Hroschczańske hoßerbſku a němſku pſchikhadnu rěcz knjeſa farara Mateka derje ſrosumiczy, kotrejež wopſchijiecze wutrobu pſchitomnych hłuboko jimaſche. Czeßne holzy a ſchulſke dźěczi na to ßwoje dary pſchepodachu, ſa kotrež ßo jim wutrobne dźakne ßłowa doſtachu. K wobſamknjenju ßwjedźenja wſchitzy pſchitomni khěrluſch: „Njech Bohu dźakuje“ wuſpěwachu. Bóh chzył naſchemu nowemu duſchowpaſtyrjej dołhe žohnowane ſkutkowanje w naſchej woßadze ſpožczicz!

S Kamjenza. Kamjenſko-Halſchtrowſka želeſniza ßo 20. oktobra ſjawnemu wobkhadej pſchepoda.

S pruſkeje Hornjeje Łužizy. Wot 1. oktobra parſchonſki czah rano 15 mjeńſchinow po 6 hodźinach ſ Běłeje Wody do Mużakowa wjazy njeježdźi. — Drjewowe awkzije kralowſkeje wyſchſcheje hajnkownje w Wojerezach ſměja ßo w tamniſchim Schieblichez hoſczenzu w 4. ſchtwórczłěcze 23. oktobra, 13. novembra, 11. dezembra a 18. dezembra. — Móſt pola Noweje Schczeńzy na puczu bjes Schczeńzu a Rakezami je ßo ſaßypnuł.

Czerwjena Woda. Guſta Adolf Bałzar ſ naſcheje wßy, kotryż na dwórniſchczu w Kohlfurcze dźěłaſche a mějeſche tam woſy wobhłarowacz, bu ſańdźeny tydźeń wot khoſtanſkeje komory krajneho ßudniſtwa w Shorjelzu k 5 lětam khoſtarnje a ſhubjenju czeſtnych prawow na 5 lět ſaßudźeny. Bałzar je, kaž wam w ßwojim czaßu pißach, na Kohlfurtſkim dwórniſchczu telko nakranuł, ſo w jeho bydle tudy wulke hromady wſchelakich wězow namakachu, kotrež běſche wón ſ waczokow, korbow a kaſchczikow ſebrał abo we woſach nadeſchoł. Paduch je ßo ßam wuſnał, ſo je w lětach wot 1871 hacz do 1890 ſ najmjeńſcha 80 krócz na dwórniſchczu w Kohlfurcze kranuł.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

S knižkow ſa ßerbſki dom wuwikowa: Mikławſch Andrizki ſ Pancziz 80 hr., ſtudent Jakub Schewczik ſ Baczonja 70 hr., gymnaſiaſt Michał Schewczik ſ Baczonja 21 hr., gymn. Marczin Jmiſch ſ Hodźija 10 hr., ſtud. Jan Mrózak ſ Budeſtez 9 hr. 20 np., krawz Narczik w Schunowje 7 hr. 30 np., ſtud. Czervinka ſe Zizkowa 6 hr. 50 np., H. Handrikowa w Budyſchinje 6 hr, gymn. Ernſt Herman ſ Wuriz 5 hr. 60 np., ſtud. Michał Zur ſ Hóſka 5 hr., ſtud. Schkába ſe Zizkowa 3 hr. 20 np., kantor Keik w Maleſchezach 2 hr. 60 np., gymn. M. Rjebiſch ſ Baczonja 1 hr. 60 np., kandidat M. Handrik ſ Jamneho 1 hr., kanzliſta M. Holka ſ Klóſchtra 1 hr., ſtud. Jurij Błażik ſ Bukez 60 np., dr. Muka w Freibergu 50 np., ſtudent Jan Scholta ſ Wrótßławja 50 np., ſtudent M. Domaſchka ſ Noßaczizz 50 np., kandidat M. Sarjenk ſ Dźěznikez 20 np. — Hromadże 232 hr. 30 np., ſa kartonowanje knižkow 16 hr., ſbywa 216 hr. 30 np. Dale wot Sserbowki w Praſy 100 hr., ſ Nowakez kermuſchki na Horje 3 hr. 70 np. — Shromadna ſuma 320 hr., kotrež pjenjeſy ßym pokładnikej ßerbſkeho domu, knjeſej Mjerwje, wupłaczik.

Jakub Schewczik.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Czežke njeſboże je ßo njedźelu rano na Schleſynſkim dwórniſchczu w Draždźanach ſtało. Tworowy czah, ſe Shorjelza pſchijěżdżazy, pſchi pſchekhodnym moſcze, kiž pſchi Łößnitzkej dróſy wyſche želeſnizy wjedże, do ranžěrowanſkeho czaha ſtorczi. Wobej lokomotiwje ßo czežko wobſchkodźiſchtej a mnohe woſy tworoweho czaha ßo roſraſychu. Pſchekhodny móſt bu wot woſow, na ßo ßo kopjazych, wuſběhnjeny. Bohu žel ßu też człowjekojo do njeſboża pſchiſchli. Dwaj lokomotiwnaj wjednikaj buſchtaj czežko ſranjenaj, teho runja jedyn ſpinał.

* Po Łóbjowym brjoſy w Draždźanach wóndano jedyn tamniſchi pſchekupz kaž ſadwělujo wokoło běhaſche a chzyſche ſkónczńje do wody ſkoczicz. Wón běſche wjele pjenjes pſchěhrał, něhdże 1000 mk., kaž ßo praji, a tola tele pjenjeſy w ßwojim pſchekupſtwje nuſnje trjebaſche. Dokelž běſche wot hry czeknuł, prajizy, ſo ßebi żiwjenje woſmje, pſcheczelej, kotrajž běſchtaj ſ nim hrakoj, ſa nim pſchiběżeſchtaj a jeho hiſchcze hrabnuſchtaj, hdyž chzyſche runje do rěki ſkoczicz. Runjež běſche jeju wón k hrě nawabił, jemu pſcheczelej, kotrajž běſchtaj pjenjeſy dobykoj, dobytk wróczíſchtaj.

* W Rieſy ßu ſańdźeny tydźeń czežko ßnano pokpjata lěta ſtareje holczki ſ Łóbja wuczahnuli. Holczka běſche pyſchnje ſdraſczena, mějeſche zankaty kłobuk na hłowje, wokoło ſchije rjeczaſk ſ korallow ſe ſłotym kſchižikom a też naruczniżu ſ korallow. Czežko wobhładawſchi je lěkaŕ ſpóſnał, ſo ßu dźěczo ſadajili a potom czežko do wody czißli.

* W Rieſy, hdyž běchu pſched krótkim czežko dźěſcza ſ Łóbja wuczahnuli, nětkotre dny poſdźiſcho też czežko woßobnje ſdraſczeneho mużſkeho w Łóbju namakachu, kotryż mějeſche wulku fotografiju tamneho dźěſcza k wutrobnu pſchiwjaſanu. Kaž je ßo wupokafało, je ßo zyła ßwójba ſ Apoldy w Łóbju tepika. Kaž ßo ſda, je nan, kiž běſche pſchekupz, najprjódzy ßwoje dźěczo ſadajił a czežko do Łóbja czißnuł a potom ſe żonu do rěki ſkocził. Żonine czežko hiſchcze namakali njejßu. Sswójba běſche ſ Lipſka pſchijěła a, runjež mějeſche billety hacz do Draždźan, w Rieſy czah wopuſchczika a do tamniſcheho hoſczenza ſchła. Wjeczor wokoło 6 hodź. ßo mandźelſkaj ſ dźěſczom ſ hoſczenza wotſtaliſchtaj, prajizy, ſo chzedźa ßebi město wobhładacz a ſa tſi hodźiny do Draždźan wotjecz. Ale do hoſczenza ßo nichtó ſ nich njewrócźi. Schto je ſ pſchiczinu było, ſo ßu njeſbożowni ßmjercz pytali, nichtó prawje njewě. Maju ſa to, ſo je pſchekupz, hewak pilny a ſprózniwy muż, w pjenjeżnych wuſkoſczach był.

* Na dwórniſchczu w Oſchatzu ßu wczera tydźenja wjeczor, krótko prjedy, hacz czah do Lipſka wotjědże, jenej holzy nowy revolwer prjecz wſali. Holza chzyſche ßwojeho nehduſcheho lubeho, kotryż w Lipſku pſchebywa, moricz, na czož chzyſche ßo ßama ſatſélicz. Dokelž njemóżne njeje, ſo ßebi holza druhu bróń kupi, ßu temu, kotremuż dyrbjeſche jeje luboſcziwy wopyt płaczicz, hnydom powjeſcz do Lipſka póßłali, ſo by ßo holzy hladał.

* W Barlinje běſche ßo wóndano picżk w korczmje ſarocził, ſo ſa 10 minutow 4 litry palenza na dwaj raſaj wupije a k temu 8 czopłych jatrowych kołbaſkow ſjě. Na to wo 12 mk. wjetowaſche. Na prěni ras wſchitko derje dźěſche. Ale hdyž ſchkleńczane ßudobje ſ palenzom druhi krócz naſtaji, jemu ßudobje ſ rukow padże, a wón ßam ßo dó jſtwy wali. Krej ßo jemu ſe erta a ſ noßa lijeſche. Póßłachu po lěkarja, kotryż khoreho domoj donjeſcz da. Tam picżk bórſy wumrje.

* W Pelplinje pſched krótkim proſcherka żonje dźěławeho muża ßwoje běrtl lěta ſtare dźěczo ſa dwaj markaj pſcheda. Hdyž bě ßo to ſtało, żona dźěławeho muża praji, ſo myßle nima, ßama dźěczo ſdźerżecz, ale ſo chze jo knjejſtwu dacz, kotrež ßame dźěczi nima a by rade ſa pjenjeżne ſarunanje dźěczo pſchijało. Duż proſcherka ßwoje dźěczo wróczo żadaſche, a dobroczíwa żona też ji jo wróczi, na czož proſcherka ſ dźěſczom woteńdże, ſo by ßama wuſtajeny pjenjes doſtała.

* S Grünberga ßo piſche: Kaž wſchudźom druhdże, tak też pola naß ſ fabrikami, hdźež ßukna a druhe tkaniny dźěłaju, jara hubjenje ſteji. Tudomna Jankez fabrika je tamón tydźeń pokſta dźěłaczerjam dźěło wupowjedźiła; druſy praja, ſo ßo jich ſto ſ dźěła puſchczi. A dokelž njedźiwajzy na to hiſchcze dźěło njedoßaha, w fabrizy po nozach dźěłacz pſcheſtanu. Też ſarjadniſtwo tudomneje jendźelſkeje manufaktury wołmjanych tworow je muradźowało, ſ kajkimi ßrědkami měło ßo hubjenym wobſtejnoſczam wotpomhacz.

* Pſchißażny ßud w Hirſchbergu je ſańdźenu póńdźelu dźěłaczerja Hinderjocka ſ Arnsdorfa k khoſtarni na czaß żiwjenja ſaßudźił, dokelž je na Jana pſchekupza Scholwera na krkonoſchach wurubił.

* Ratarjowy ßyn w Machernje pſched dwěmaj lětomaj na žnjach drohi pjerſchczeń ſhubi, kotryż dołho pytachu, ale podarmo. Sańdźeny tydźeń ßu jón pſchi běrnyſběranju namakali, a to w běrnje. S wopręd̆ka je běrna do pjerſchczenja nuts roſtka a poſdźiſcho wokoło njeho ſroſtka, ſo pjerſchczeń hłuboko nutſka w běrnje tczeſche.

* W piwarni w Lohmje je ßo pſched krótkim żałoſtne njeſboże ſtało. Piwo warjo ßo najenk-piwarz wobßuże, do kótka padże a ßo we warjazym piwje tak ſtraſchnje wopari, ſo bórſy na to ducha ſpuſchczi. Jeho żona, kotraž běſche runje w piwarni, khěcſe pſchiběża a ßo prózujo, ßwojeho muża ſ kótka wuczahnucz ßebi wobě ruzy hacz do łóhcża wopari.

* W Krobsdorfje pola Friedeberga je tamón tydźeń wěſty Knittelmann ſchwalczu ſatſélił, kotraž běſche tam na ſchiczu. Wón ſ wóknom uuts tſéli, kulka ſchwalczi do hłowy ſlecża a ju mori. Mordar pak ſchwalczu ſ zyła njeběſche ſatſélicz chzył, ale ßwoju prjedawſchu hoſpoſu, kotraž w tamnym domje bydli, a kotraž běſche jeho wobſkorżiła, dokelž mějeſche 41 mk. wot njeho doſtacz.

* Pſchi porjedźenju Prażſkeho Karloweho moſta, wot poßledńjeho powodźenja ſ dźěła wottorhaneho, je póndźelu wjetſcha czrjóda dźěłaczerjow a pionerow do njeſboża pſchiſchła. Wjazy hacz ſto woßobow pſchi moſcze dźěłaſche. Na dobo ßo wulki kruch murje, na kotrejž mnoſy dźěłaczerjo ſtejachu, wotłama a ßo ſ wulkim wrjeſkotom do hłubiny wali. Żałoßne kſchiki běchu ßłyſchecz wot tych, kotſiž běchu ſ murju panuli, kaž też wot tych, na kotrychž běchu roſpadanki panuke. Dźěłaczerjo, kotſiž běchu njeſranjeni woſtali, huydom ßwojim towarſcham na pomoz khwatachu. Běſche żałoßnje, na jenotliwych ſranjenych hladacz. Wſcho hromadże ßo 17 ſranjenych liczeſche.

* Spodźiwny napohlad krajina w Altenburgſkej poſkicza, hdźež ßu 6. a 7. auguſta krupy ſbiłe. Ssadowe ſchtomy ßu tu a tam tak

połne kčenja, jako by nalěčze było, a niz nasyma. Njerědko na schtomach kčenje a płody, młode a sezołtnjene liščze na dobo widźiśch. Schčernischcza ßo runje łukam selenja, pschetoż sorno, schtoż ßu krupy s kłoßow wubiłe, je sesthadźało. Wschudźom na tajkich polach ßo na najrjeńschej paśtwje skót paße. Tu a tam też wulke stadła huß khodźa, wupadane sorno sběrajo. Kał a rěpa staj ßo někak shrabakoj, ale s běrnami je hubjenje.

* Wokrjeßny wojerski ßud w Mnichowje sańdźeny tydźeń wo podwyschku ßudźesche, kiž bě wojaka plistował, dokelž bě tón hischcże w konjemzu w cžaßu dźěłał, sa kotryž bě jeho podwyschk k ßebi skasał, so by hladał, hacž je ßwój mjecž wußwětlik. Podwyschka k ßrěnjemu arrestej na tśi dny saßudźichu. Plistowany wojak pak teho runja ßrěni arrest na tśi dny dosta, dokelž hnydom wosjewik njebě, so bě jeho podwyschk plistował.

* Knjesej, kotryž po żelesnizy s Frankfurta do Wina jědźesche, duzy po pucžu mjes dwórnischczomaj Markt Bibart a Langenfeld kaschczik s woknom won padże, kotryž běsche połny drohotnych kamjenjow. Jich běsche wjazy hacž sa 800,000 mk. Wón rucže snamjo da, so cžah sasta, praji, schtó je a s wosa wulěse, na cžož cžah dale jědźesche. Wón pak ßwój shubjeny połkład pytacź dźěsche a jón też sbožownje namaka. S wjeßokosczu w Langenfeldże wschitke dróbne pjenjesy rosdawa, kotrež mějesche pschi ßebi, s bliščim cžahom dale jědźesche a w Nowym Měsczе 30 mk. khostanja sa to sapłacźi, so běsche cžah duzy po pucžu njewuschnje sastajicź dał.

* Franzowske towarstwo pjenjeżnikow chze móst twaricź, kotryž Europu s Asiskej sjenoczi, a chze turkowske knjeżerstwo wo dowolnoscź k temu proßyсź. Blisko Konstantinopla ßo móst twaricź njemóże, dokelž je Bosporus tam jara schěroki. Duž ßu ßebi najwużische město wuswolili, hdźež je europski pobrjóh wot asiskeho jeno 780 metrow sdaleny. Móst směje jedyn jeniczki wobłuk, kotryž budże 70 metrow wyßoki, so móża też najwjetsche mórske parne łódże pod nim pschejěcź.

* Pschi brjosy Noweho Schottlanda je satraschny wichor sakhadźał. Jendźelska łódź „Melmeily“ ßo na skałach rosrasy. Kapitan a 16 matrosojo spytachu na cžołmje k krajej dojěcź, tola w rosnjemdrjenych żołmach ßo wschitzy tepichu, wschitzy, s wuwsacźom tśjóch, kotsiž płuwajo brjóh doscźeżechu. Tśi njesnate łódże ßo se wschěm, schtoż bě na nich, pola Bretonskeho kapa ponurichu.

* **Młody molerſ Bristola, kotryž, njemějo rukow, s pinslom we rcże moluje, je psched krótkim na wustajenzy w Londonje sa ßwoje wubjerne dźěło myto dostał. Jeho wucžer jemu błyschcźaty pschichod wěschcźi.**

* W Jendźelskej je ßebi muž 4 abo 5 hosdźow do hłowy sabił, schtoż jemu niczo schkodźało njeje. Hosdże běchu 3 zole dołhe. Prěni ßebi do cžoła połdra zola hłuboko sarasy a druhe do nopa zyle do hłowy nuts. A niczo jemu njeswadźi; ani hłowa jeho njebolesche. W hojerni, hdźež ßu jemu hosdże s hłowy swucžahali, je dobre schtyri njedźele pobył; potom jeho puschczichu, dokelž běchu jeho rany sażiłe.

* Farař w měscże Birmingham w Jendźelskej je dowolił, so ßo bydła jeho woßadnych s zyrkwju s telefonom sjenocza, so bychu woßebje khori, kotsiž do zyrkwje khodźicź njemóża, domach prědowanje ßłyschecź móhli.

* Hdyž je někajki nasch ßobucžlowjek do nusy a hubjenstwa pschischoł, drje jeho něchtóžkuli, schtóž jeho snaje, wobžaruje a wo tym rěcži, kak żel jemu wboheho cžłowjeka je. Sskowa pak tajkemu ßmorže pomhaju, a byrnjež rjeńsche byłe. Na to pak ßebi rědko schtó pomyßli, so by se skutkom pomhał. Na to naß saßo podawk dopomni, kiž je ßo psched krótkim w New-Yorku stał. W jenej tamnischej woßobnej němskej ßwójbje ßo wo srudnym podawku rěcżesche, kiž bě ßo w snatej ßwójbje stał, kotraż běsche bjes teho hižo w hubjenstwje. S wuwsacźom jeneho Amerikanczana wschitzy pschitomni s rjanymi słowami wbohu ßwójbu wutrobnje wobžarowachu. Amerikanczan, każ ßo sdasche, tule ßwójbu s zyła njesnajesche a, jako by jeho wěz niczo njestaraka, w ßwojich pjenjeżnych knižkach něschto pytasche. Na jene dobo pak pjenjeżnu papjeru s knižkow wsa, ju na talerˊ połoži, ßußoda proschesche, so by s talerjom wokoło schoł a praji: „Ja wbohu ßwójbu se sto dollarami (500 mk.) wobžaruju; kak wy?“

* W kraju Nicaragua w Ssrjedźnjej Amerizy je psched krótkim woheń pluwaza hora saßo dźěłacź początka, kotraż sa wjele stów lět niczo wo ßebi słyschecź daka njebě. Semjerżenje je pjecź wokolnych městow na połozju sapuscźiło, a jich wobydlerjo ßu roscźěkali.

* „Wy chzecże ßo s jenej mojich dźowkow woženicź?“ — „To ßebi wutrobnje pscheju.“ — „Sswojej najmłódschej 50,000 mk. ßobu dam, druhej 100,000 a najstarschej 150,000 mk.“ — „Nimacże dźowku, kotraż je hischcże starscha?“

(Pokracžowanje w pschilosy.)

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucże rostu, ßu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwcźizach.**

Ssuscheny połcź

porucza

Tr. Mickel w Ketlizach.

Kóżda dźělba **kosczow, łapow, żeleſa** ßo kupuje a najwyschsche sapłacźi na **garbarskej drósy 9** w Budyschinje.

Mloko

w najwjetschich a najmjeńschich dźělbach po najwyschschej płacźisnje stajnje kupuje

parna mlokarnja Otty Eversa

w Małych Debßezach.

Sajecże, kosaze, karniklaze, kocże, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płacźisny sa nje dawa

L. Fleischer, kóżkař

na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druzˊiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźisnach.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, każ też wschě dobre druzˊiny każ

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Albin Schirmer w Budyschinje

pschedawarnja pschikupnych hnojow

porucza **ßyru** a **parjenu kosczinu,** sa kotrejež **hódnosczˊ** a **njefalschowanosczˊ** ßo rukuje, po najtunischich płacźisnach, woßebje też jako **najwubjernischu** ßwoju

njewuklijenu normalnu kosczinu

(ruski wudźěłk), kotraż je ßo pschi wjelekrócźnym pschepytanju jako **najlěpscha** a **najczischcischa kosczina** spósnała.

Teho runja mam wschě druhe pschikupne hnoje: jako **Amoniak superfosfat, ßyry norwegski rybjazy guano, mlěty ßyry Ohlendorfski peruski guano** I a II, **chilijski salpeter, schwablokißały amoniak** atd. jenoż w najlěpschich kajkosczach stajnje na składze.

S dobom k wjedźenju dawam, so je mój **skład na tudomnym tworowym dwórnischczu** (pódla wusskładźischcża ßłómy) wot nětka hacž kónz wußywneho cźaßa teho runja wotewrjeny, tak so móże ßo tam w kóżdym cźaßu wotwosycź.

Zonjaze a dźěcźaze kapoty

rubischcża na hłowu a wokoło taille

(wołmjane, schenillowe a żidźane)

dźěcźaze khapiczki a **mězki, ßukniczki** a **pjeslki, rukajzy, natykaczki, schawle, gamasche, soki, schtrympy, nohajzy,**

barchentowe błusy,

mużaze a **żonjaze normalne schaty**

każ też

wołmjane schtrykowanske pschedźeno

wubjerneje kajkosczе po tunich twjerdych płacźisnach porucza

Bruno Schulze

pschi żitnych wikach 8.

Sofy, matrazy, też s łožom, porucza tunjo

T. Albert na horncżerskej haßy 13.

Symske mantle

ſ hładkich dublowych tkaninow po **10** mk., ßmuhowanych tkaninow po **20** mk., ſe ßmuhateho krimera po **20** mk.,

žakety

ſ hładkeho dubla, cžorne a cžěmnomódre, po **6** mk., krimera po **10** mk., ſ fantaſiſkich tkaninow po **10** mk., **12** mk., **15** mk., **20** mk.,

buffallowſke plyſchowe pjeſle

po **6** a **10** mk.,

dźěcźaze mantle

we wſchěch wulkoſcźach hižo po **3** mk.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

W pſchedawarni ßo **ßerbſki** rěcźi.

Knježi młyn w Delnjej Hórzy

porucža wſchě družiny **pſcheńcźneje muki** w cžiſtej a dobrej tworje, kaž tež wſchitku potrjebu k pizy po cžaßej pſchimerjenych płacźiſnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Jurij Schmidt, młynk.

Swój ſkład
dwójzyſchěrokeho cžiſtowołmjaneho

lama

poſkicža tež ſa tule ſymu wulki wubjerk najmodniſchich muſtrow k **wobleczenjam, ßuknjam pjeſlam atd.** łóhcź po 60, 80, 100, 120, 150 np.

Woßebje poručzam jenobarbny, nětkole ßo rad noſchazy

ßuknjany lama

łóhcź po 80, 120, 150, 200 np.,

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

$^6/_4$ ſchěroke łóhcź po 25, 30, 35, 40, 50 np.
$^7/_4$ „ „ „ 50, 60 np.,

barchent k koſchlam

401 ſchtuk ſtajnje na ſkładze
łóhcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 np.,

pjeſlazy barchent

w wjazy hacź **100** muſtrach
łóhcź po 25, 30, 40, 50 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

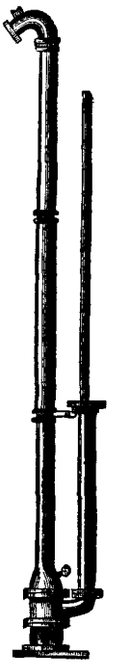

Juchowe plumpy,
juchowe dźělerje,
hnójne widła,
korta,
rjeczaſy,
hródźne wokna,
łubine wokna a
druhe wěžy ſa ratarſtwo

porucža

Jan Miessner

w Budyſchinje
na kotołſkej haßy.

Nowe.

Kaltruhata maſchina „Ruče“

roſtruha ſa **hodźinu 5—6 kop.**
Dostacź pola
Oskara Buttera
w Budyſchinje.

Ssuſcheny

połcź

porucža tunjo
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcźach a po najtuniſchich płacźiſnach porucža

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něſchto jara tunjc porucža

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Nowe jerje

po 4, 5 a 6 np.
jara wulke
porucža

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoſchcźu 8.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macža,** ſo by **njehniło,** porucža

Gustav Poser.

Jara ważne ſa

woczi kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźicźka wot **Traugotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringſkej ßo dla ßwojeje ßwětoßławnoſcze cžaſto podražuje, cžehož dla proſchu, ßledowaze wopißanje dobroczźiwje wobkedźbowacź. Wona ßo w podołhojtych ſchkleńcžanych bleſchach ſe ſłamanymi rózkami a ſ wuſtejatym pißmom: **„dr. Whitowa woczowa wodźicźka“** pſchedawa. Kóžda bleſcha je ſe žołtej papjerku ſ tymle ſakitowanſkim ſnamjenjom

a ſ mojej firmu połěpjena a je ſe ſyglom ſakitowanſkeho ſnamjenja ſamknjena. K temu je mała knižka pſchidata. Pſched podražowanjom ßo warnuje.

Woczowa wodźicźka je w wjele haptykach dostacź, tak tež w **měſchcźanſkej haptyzy** w Budyſchinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauffe** w Bjarnacźizach a **Große** w Woſtrowzu.

Jan Jurij Pahn

na žitnej haßy — w Budyschinje — na hłownym torhoschczu

porucza

symske mantle, dolmany, mantle do deschcza, dublowe a plyschowe žakety

pschileżaze a prědku wotstejaze, w najmodnischich **faßonach** a **tkaninach** s **rukowanjom** sa dobre **noschenje** a dobry ßedźazy srěs.

Kožuchowe poczehnjenja po **měrje** s **plyscha** a **czeßanych tkaninow** ßo sa krótki czaß **rjenje** a **derje** ßedźaze seschija.

Najwjetschi wubjerk — woprawdźe tunje płaczisny — sprawne poßkuženje.

Barchentowe a lamowe kholowy,
barchentowe koschle
we wschěch wulkosczach porucza tunjo
August Reiss
na ßerbskej haßy.

Korsety,

czorne schórzuchi,
pißane
módrocziscsczowe schórzuchi,
filzowe a lamowe ßukuje,
zidźany kaschenej,
połzidźany
barchent,
lamowe rubischcza
porucza w wulkim wubjerku
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Naßymske nowoscze
kravatow
ßu doschłe a je porucza
A. Tschentscher
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Hdże scze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Derje sdźerżane **wobleczenje** s czeßaneje tkaniny, kaž tež dwaj **symskaj swjerschnikaj**, sa ßylnischeho muża ßo hodźazaj, ßu na pschedań na jerjowej haßy 19 po 2 schodomaj.

Leopold Posner

czißko 7 na bohatej haßy czißko 7

porucza ßwój wulki skład

symskich kłobukow a kapotow

najjednorischeho hacz k najlěpschemu wuwjedźenju w najnowschich derje drasczazych formach; dale

wolmjane a trikotowe wobleczenja sa dźěczi

rukawate kazy, spódne koschle, kholowy, schtrumpy, rukajzy a schawle kaž tež **rubischcza na hłowu, wokoło schije** a **wokoło taille** w wulkim wubjerku a po najtunischich płaczisnach.

Najlěpsche kupowanske žórko **wokmy k schtrykowanju a hekłowanju.**

Swój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeslow, swjerschnikow, khěžorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschiczu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobroczinemu wobkedźbowanju poruczam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtunsche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Swoju pschedawarnju wjele powjetschiwschi dowolam ßebi, czeßczenych Serbow na to kedźbnych czinicz, a poruczam wulki skład **lamy, barchentow k koschlam, blusow, kalmuka, tkaninow k ßukujam, rubischczow** atd. po jara tunich płaczisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

J. Flechtner

krawski mischtr w Budyschinje

s bydłom na kamjentnej haßy czißko 41

porucza ßo czeßczenym Serbam Budyschina a wokolnosczе k shotowjenju wschěch **mužskich drastow** po najnowschej módze a lubi sprawne a tunje poßkuženje.

Wotewrjenje schewstwa.

Czeßczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym na **swonkownej lawskej drósy czißko 42** schewstwo wotewrik. Wo dobroczinwe podpjeranje mojeho pschedewsaczа prosscho, lubju, so budu ßo stajnje prózowacz, so bych tych, kotziż mje poczesczа, s dobrym dźěkom a tunimi płaczisnami spokojik.

Jan Rose (ßerbski **Wrjóß**).

Hosczenz w Barcze.

Njedźelu 19. oktobra ßo

wulki spěwanski konzert

khutneho a wjeßeleho wopschijecza wot Ketliczanskeho mužskeho spěwanskeho towarstwa wuwjedźe.

Sapoczatk w 8 hodźinach.

Wo wjeleliczbny wopyt proßytaj
Kneisel, dirigent. **C. Vogt.**

Po konzercze budźa sa jeho wopytarjow **reje.**

Rakečanske tow. „Lipa“

změje přichodnu njedźelu 19. winowca popołdnju w 5 hodźinach w Křižanec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž so sobustawy luboznje přeprošuja, so prawje **z dypkom** zeńć.

Předsydstwo.

K **friśěrowanju** ßo czeßczenym Sserbam porucza **Petrichowa** w domje pschekupza Klemma na kamjentnej haßy.

Hołza se wßy, 17 hacz 18 lět stara, kotraz wschě domjaze dźěła wobstara a ma luboscz k dźěczom, **hnydom** abo k **1. novembrej** pyta rěsnika mischtrka **Pětschyna** na ßerbskej haßy czo. 6.

Dźěłaczerjow do pschekupskich khlamow, rólnych pohonczow, wotroczkow, ßrěnkow a tscheczakow, dźowki do domu a do hródże pyta

Heynoldowa.

Wotroczkow, ßrěnkow, wolazych, dźowki a dójki do tudomnych a Draždźanskich stron pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 schodomaj.

Njewoženjeny mkody muž, po możnosczi bywschi offizerski ßkužobnik, może k 15. novembrej t. l. a hródźny hólz sa konjemz hnydom město dostacz na knježim dworje w Delnjej Hórzy.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. oktobra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach ßerbska spowjedź, 1/2 9 hodźin ßerbske prědowanje a w 12 hodźinach ßerbski nyschpor.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Max, Korle Augusta Neumanna, pohoneża w Czichońzach, ß. — Ernst Pawoł, Handrija Mikanje, dźěłaćerja w Wurizach, ß. — Ida Martha, Alwina Maxa Neumanna, fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Augusta, Augusta Ernsta Teicha, kopornikarja w Dobruschi, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Paulina, Josefa Augusta Elsnera, tyscherja tudy, dź. — Jakub, Michała Hejduschki, khěžerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 8. oktobra: Marja Elsa, Ernsta Eduarda Kreßnera, listonoscherja w Małym Wjelkowje, dź., 1 měßaz 24 dnjow. — 10. Amalia Augusta Rjenczez, njebo Jaroměra Bohaboja Klugi, schtrympparja w Draždźanach, wudowa w Dobruschi, 51 lět 7 měßazow 12 dnjow. — 11. Hermann Jurij, Jana Kucharja, żandarma na Židowje, ß., 8 měßazow 10 dnjow. — 13. Hańża Ducźmanez, swudowjena Wicźasowa, wobydlerka wokrjeßneje dźěłaćerńje na Židowje, 84 lět 9 měßazow 6 dnjow.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2033 měchow.	W Budyschinje 11. oktobra 1890				W Lubiju 16. oktobra 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	30	10	78	9	85	10	29
" . . . . . żołta	9	82	10	—	9	53	9	71
Rożka	9	18	9	81	9	6	9	38
Jeczmjeń	8	14	8	57	7	50	8	17
Wowß	6	70	7	20	6	70	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	10	2	50	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	1	90	2	20
Pschenczna muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . .	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	80	3	20	2	20	2	60
Sslóma . . 600 " . . .	17	—	21	—	16	—	19	—
Prożata 565 schtuk, schtuka . .	6	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 59 np.; pschenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np.; rożka wot 9 hr. 22 np. hacź 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 4 np. hacź 8 hr. 57 np.; wowß wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. družiny 70—72 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 60—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 17. oktobra: Rjane.

Jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschczate limonady** a **mineralne wody** porucża

Hornjoluzisika tłoczerńja ßadu

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na sadnjej bohatej haßy 3.

Meble

w wulkim wubjerku porucża tunjo

meblowy magazin sjenoczenych blidarskich mischtrow

na bohatej drósy czo. 14.

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

k pschedstejazemu ßadzeńskemu czaßej **ßadowe schtomiki** wscheč družinow najlěpscheje kajkoscze porucża. Sapißy płaczisnow darmo a franko.

Na ßerbskej haßy czißło 16. **Meblowy magazin Augusta Jannascha** Na ßerbskej haßy czißło 16.

porucża ßwój skład meblow wscheje družiny, woprawdźitych a molowanych, **sofy** a **stoły** w wulkim wubjerku po najnizschich płaczisnach.

= Żelesne khachle =

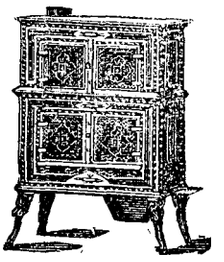

we wscheč družinach a wulkoscźach

ßa kóždu ßwójbu ßo hodźaze

porucża po jara tunich płaczisnach

Jan Miessner

w Budyschinje na kotolskej haßy.

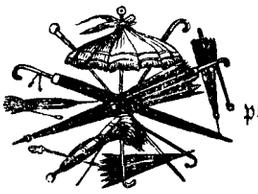

Pschedeschczniki

derje a trajne dźěłane

porucża po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschczńikar pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Anna Prasser

porucża k hodam ßwój skład **pißanych tykanjow,** jako puzakow, tepichow, noscherjow, stupnje po 1 mk. 50 np. hacź k najwoßobnischim. Pódla teho domjaze żohnowanja, wschě družiny **wolmy,** tež k **schtrykowanju** a **wolmu k ßuknjam** w snatej dobroszi po **tunich** płaczisnach.

= S napschecża theatra. =

J. T. Büttner, wobßedź. Curt Klepl

pschi bohatych wrotach

porucża ßwój wulki wubjerk broschow, nawuschnikow, naruczníkow, rjeczasow wokoło schije, czaßnikowych rjeczasow, medaillonow, wěrowanskich pjerschczenjow, nowoßlěbornych kżizow, widliczkow, nożow, solingskeje twory, khofejowych deskow, pjenjeżnych móschniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydłowych tyskow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ßwěczníkow, wobrasow na scźěnu, Božich martrow atd.

Seßmahnjena

żonjaza drasta, jako **mantle, pjesle, ßuknje, wolmjane rubischcża, khapy** atd. ßo s najnowschimi barbami barbja a każ nowe shotuja w

W. Kellingez barbjerni

w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Drastne

tkaniny, ßo wusnamjenjaze nowoscźe sa nasymu a symu, w wulkej wschelakoscźi po **niskich, twjerdych płacźisnach** porucza

Julius Hartmann Sohn

na róžku mjaßoweho torhoschcźa. — Telefon 4.

Najlěpschi skótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver

je na pschedań

w haptyzy w Kumwałdźe.

So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo skotu rad wobßwědcźa.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucza

Adolf Rämsch.

Mohornski strowotny balsam,

schkleńza po 50 np., pschi 12 schkleńzach pschipóßłanje darmo.

Wuspytany domjazy ßrědk s wuspěschnym nałoženjom snutskownje pschi: **żołdkowym spinje, njemóznoscźi, bjesappetitnoscźi, bołoscźach w wutrobnje** atd. Swonkownje: psche **drjenje,** na **rany, scźischcźenje, wuwinjenje** atd. Woprawdźity dostacź pola haptykarja **R. Wolfa** w Mohornje w Sakskej.

Moleŕske a **murjeŕske barby, dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,**

němski a franzowski,

terpentinowy wolij, bernsteinske laki, damarske laki, kopalske laki, laki na schpundowanje,

s barbu derje skhnyjaze,

lak na kožu, spiritußowy lak, myjnu krydu, portlandski zement, gyps, wschelaki klij, barbicźe atd.

poruczataj tunjo

bratraj Měrschej

pschi žitnych wikach 8 w słotej hwěsdźe.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórło sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróžscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy** 28.

Cźescźenym Sserbam w **Budyschinje** a wokolnoscźi k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju

pschedawaŕnju galanterijowych, krótkich, běłych a woßebitych wołmjanych tworow

se ßerbskeje haßy na **bohatu haßu cźißło 12** do domu knjesa pschekupza **Neulinga** pschepołožił.

Moritz Höniger.

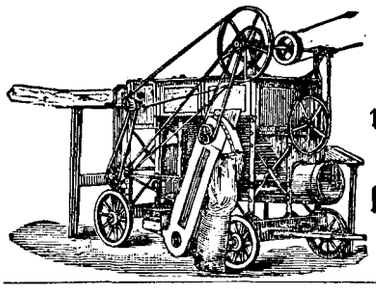

F. Kamps & Co.

na ßukelnskej haßy cźo. 10

poruczataj ßo

k wuporjedźenju rataŕskich maschinow.

Pschedawaŕnja kože

Reinholda Gierischa pschi mjaßowych jědkach 4

porucza ßwój skład **hornjeje a spódnjeje kože, wodunjepschepuschcźateho masa na stupnje a schkórnje, kožanych schórzuchow** wscheje družiny a wscheje **schewskeje potrjeby** po najtunischich płacźisnach.

Fotografowaŕnja „Apollo“.

Mějecźel: **Rich. Huth** s Draždźan.

Na Gickelskej horje (w nowotwarje).

Najwjetscha fotografowaŕnja w Budyschinje!

Poruczam wyßokocźescźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi ßwoju nowemu cźaßej pschiměrjenu fotografowaŕnju.

Portraity ßo hacź do žiwjenskeje wulkoscźe wudźěłaja, teho runja ßo fotografuja **krajiny, domy, architektury, meble, maschiny** atd.

S pocźescźowanjom

Rich. Huth.

Jabłuka

móža tež tschaßene bycź, tola srałe, kupujetaj wot sapocźatka septembra po najwyschschich płacźisnach

dr. Herrmann & dr. Wetzke

hornjołužiska tłóczeŕnja ßadu

w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 3.

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcźe sa tunju płacźisnu punt po 25 np. porucza **Moritz Lehmann**

6 na bohatej haßy 6.

Kharty k hracźu

po nutskupowanskej płacźisnje porucza **Louis Gastorff**

pschi žitnych wikach na róžku ßukelnskeje haßy.

Portlandski zement

wubjernje wjasazy pschezo cźerstwy w ßudach po 280 a 90 kilo, kaž tež po wasy poruczataj

bratraj Měrschej

w słotej hwěsdźe.

Wschě **kolonialne twory,** khofej, zokor, rajß atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schischki a Rjecźki** w Budyschinje.

Grunwald

woprawdźity selowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk psche wschě wobcźežnoscźe žołdka a delnjeho žiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Bensch

naßlědnik **G. Magera**

na garbaŕskej haßy.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płacźisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 25. oktobra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Najšławnischi němski wójnski wjednik, pólny marschal Móltka, jutsje njedźelu swój 90. narodny dźeń swjeczi. W swojej ponižnoszczi budźische so schědźiwy marschal wschěch czeszczowanjow w swojim samotnym statoku w Kraisau sminuk, njebudźische-li jemu dźakowne smyślenje kněžora Wylema II. do hłowneho němskeho města pschińcź nuczźiło. Tam chze kněžor, jako najwyschschi wójskowy wjednik, jeho czeszczicź, kaž hischcze žadyn němski knjeżeŕ jeneho swojich poddanow czeszczik njeje. We wschěch Němzach dyrbi so w schulach a zyrkwjach na Móltkowym narodnym dnju na Móltkowe sašłužby wo sašopostajenje němskeho kněžorstwa spominacź. W Barlinje pak budźa so jemu wulkotne poczeszczowanja pschihotowacź. W wojerskej zyrkwi směje so s pschiczinu jeho narodninow swjedźeńska Boża słužba, pschi kotrejž budźa kněžor, němszy wjerchojo a deputazije wschěch Barlinskich wójskowych dźělow pschitomni. W Móltkowym wobydlenju w twarjenju generalneho staba, Moltzy k czeszczi se wschěmi khorhojemi Barlinskeje garnisony pyschenym, budźe kněžor s pschewodom sakskeho krala, badenskeho a heßenskeho wulkowójwody a se wschitkich prynzow a generalow Móltzy w mjenje wójska a ľódźstwa sboże pschecź. Wjeczor směje so wulkotny faklowy cźah, kotrehož wobdźělerstwo so na 40,000 woßobow woblicźi. Tola niz jenoż w jeho wótznym kraju, też w wukraju budźa Móltku pschi składnoszczi jeho 90. narodninow sławicź. Psched 51 lětami je ras Móltka s někotrymi pruskimi offizěrami w turkowskim wójsku jako wojerski roswucźowaŕ słužił. Tehdy je so wón jako hejtman w bitwje pola Niesiba wobdźělił. Sultan je nětko pschikasał, so by so sa starymi wojakami, kotriž su w tejle bitwje sobu byli, sledźiło. Hacź dotal su 17 tajkich wojerskich starzow nadeschli. Tutym so na Móltkowym narodnym dnju w sultanowym hrodze swjedźeńska hoscźina wuhotuje, a posdźischo jim sultan samorucźnje dar jako wopomnjeńku na Móltkowy swjedźeń pschepoda.

— Pruski krajny sejm a semjanski sejm so po wosjewjenju „Statneho nawěschtnika“ 12. novembra wotewritaj. Kněžorstwowy sejm pjecza do kónza novembra swoje posedźenja njesapocznje.

— Belgiski kral Leopold pschichodnu wutoru k němskemu kněžorej na wopyt do Potsdama pschijědźe. Franzowsow tutón wopyt do wulkeho njeměra staja. Schto belgiskeho krala do Potsdama wjedźe? Woni tukaju, so chze kral Leopold pak s Němskej swjask sczinicź, pak so tajki swjask hižo tajnje wobsteji a so dyrbi so nětko jenoż wobtwjerdźicź. Nětko su Franzowsojo też pschesswědczeni, so su so belgiske wobtwjerdźenja pschi franzowskich mjesach jenoż po ponucźenju Němskeje natwarike. Pódla teho chzedźa franzowske nowiny wjedźecź, so je njedawno belgiski wójnski minister Pontus potajnje w Barlinje pschebywaŕ a so je tam wjele wuradźenjow s němskimi generalemi měŕ.

— Na sozialdemokratiskej skhadźowanzy w Halli je so, kaž hižo tydźenja pisachmy, wot sozialdemokratow wobsamkło, sozialistisku agitaziju na wšy wupschestrjecź. Tak lóhko, kaž sebi to sozialdemokratojo myšla, drje to njepóńdźe. Hižo nětkole so burja pschecźiwo temu wobaraju, so bychu so k nim błudne sozialdemokratiske wucźby sanjesłe. Sapósłanz Schorlemer-Alst, sakoŕeŕ burskich towarstwow, po kotrychž pschikładze je so też towarstwo serbskich burow sakoźiło, je sebi s cźasom na to pomyślił, sozialdemokratisku agitaziju bjes wjesnym wobydlerstwom pschekasycź. W mjenje pschedsstawa je wón wschěm sobustawam wulkeho Westfalskeho burskeho towarstwa sczěhowaze napominanje póssłał: „Wjednizy sozialdemokratow su w nowschim cźasu wospjet wosjewili, so chzedźa na to dźěłacź, so bychu wjesne wobydlerstwo sa swoje skazliwe wotpohlady dobyli. S tym so nam hižo dawno pschedwidźane wojowanje pschinusuje, kotrež jako kschescźijenjo, jako swěrni poddanjo sakitujo swoje wobsedźeństwo, swójbu a wobstejazy porjad pschijecź dyrbimy a chzemy. Sozialdemokratojo sacźisznu kschescźijanstwo; woni so prózuja, trón a monarchiju powróćicź, so bychu swoje wotpohlady do skutka stajili, a nadźija so, so dobudu, je-li so so jim poradźi, też wjesne wobydlerstwo do swojich syczow sczahnucź. Sjes bojosczе, krucze hladajo hrožazemu strachej napschecźiwo stupmy, kiž pschewysoko wažicź, by njemuszy, kiž pschenisko wažicź, by hrěschna lohkomyslnosczź była. Hdyž też je a wostanje to, wo czoż so sozialdemokratojo prózuja, njewuwjedźomne, bychu so tola, hdy bychu też jenoż s dźěła dobyli, njewopisomne njesboże, hubjenstwo, krwjepschelecze a sylsy na wótzny kraj pschinjesłe a na město nětczischeho porjada by so swět roswalinow a rospadankow stajił. Nowiny „Westfalski bur“ w bliszschich czisłach ske sasady a wotpohlady sozialdemokratow wopischu a wozebje na strach pokaża, kotryž wot sozialdemokratown aschemu wobsedźeństwu a sdźerżenju naschich dworow hrosy. Tola hižo dźenza so na wschě sobustawy, wozebje na sobustawy pschedsydstwa a wubjerka s prósstwu wobrocźamy, so bychu pschipowjedźenu agitaziju sozialdemokratow w wjesnych wokrjesach w wóczku sdźerżeli, a so bychu, hdyž so wona něhdze tajnje abo sjawnje pokasa a wustupuje, hnydom nam wo tym k wjedźenju dali, so móhli s cźasom napschecźiwo skutkowacź.“ Wojowanju pschecźiwo sozialdemokratiskim ludźipaczerjam, k kotremuž Schorlemer Alst takle sobustawy Westfalskeho burskeho towarstw napomina, też serbske burske towarstwo, kaž s zyła nasche serbske burstwo, s pucza hicź njesmě. Schtoż so wot Westfalskich burow žada, to też serbskim buram płaczi. So sozialdemokratojo też serbske strony se swojej agitaziju njepschelutuja, smy dźe pschi posledních wólbach do kněžorstwoweho sejma nasonili. Do wschěch wsow, do wschěch dworow a kněžkow běchu woni swoje sabłudnjaze pisma a wólbne papjerki sa swojeho kandidata nanosyli. A tehdy hischcze sozialistiski sakoń płaczesche, s kotrymž so sozialdemokratam agitazija jara poczežowasche. Kak to nětko budze, hdyž je sozialistiski sakoń sběhnjeny? Ssnadź hižo w bliszschim cźasu sozialdemokratojo spytaju, w sjawnych shromadźisnach wjesnemu ludej hłowu sawjercźicź a jemu strowy rosum smucźicź. Je-li so so to stanje, dyrbja serbszy burja s rossudźenoszczu a krutoszczu sozialdemokratiskim schczuwarjam napschecźo stupicź, a wótczinska pschisłuschnoszcź serbskich duchownych a wucźerjow je, so burow pschi tym s dobrej radu a skutkom podpjeraju. Potom budze wscha agitazija sozialdemokratow w Sserbach podarmo, a hdyž sozialdemokratojo spósnaju, so so jim pola Sserbow njeschlachczi, bórsy Sserbow na pokoj wostaja.

Awstrija. Hižo druhi ras su letsa pschistajenzy Winskeje konjazeje želesnizy strajkowali. Sańdźenu njedźelu 1600 muži s nich k słužbje njepschińdźe. Jenoż 600 muži bě swólniwych, swoje dźěło dale wobstaracź. Tola tucźi dyrbjachu też swjecźicź. Towarstwo konjazeje želesnizy so mjenujszy bojesche, so bychu so strajkowazy do swojich towarschow, kotriž so pschi strajku njewobdźělichu, s pukami dali, je-li so bychu so s wosami na dróhach pokasali. Duž dyrbjesche wschón wobkhad na konjazej želesnizy pschestacź. Na tajke waschnje su so krwawnych njeměrow sminuli, kotrež su so pschi prěnim strajku pschistajenzow Winskeje želesnizy měke. S pschiczinu strajka

bě žłužbny porjad, kiž chzychu pschistajenzy pschemënjeny měcź. Towarstwo konjazeje żelesnizy pak tole żadanje wotpokasa, dokelž bychu žo ſ tym jeho pjenjeżne dokhody pomjenschiłe. Skónczńje pak je tola do pschemënjenja žłużbneho porjada swolicź dyrbjało. Se strajkom je towarstwo wo 100,000 schëżnakow schkodowało.

— Njesboże, kotrež je lětusche powodźenje na Czechi pschinjeżko, je tak wulke, so dyrbi žo wo zyłe sto lět nasad hicź, so by žo podobne nadeschko. Schkoda po wußudźe ſnajerjow na 50 hacź 60 milijonow schëżnakow wucźini. Mësto Praha je ſ wulkej wodu cźeżko schkodowało, tola hórje potrjechene je hischcźe wjeżne wobydlerstwo. Ratarjo maja žo pschi nětcźischich wobstejnoscźach w Czechach cźeżko bëdźicź, ſ powodźenjom je žo jim seźiwjenje hischcźe pocźeżiło. W Czechach lětża telko żita njeje, kelkož je trjeba, so by žo wobydlerstwo seźiwiło, tak so dyrbi žo żito ſ wukraja pschiwosycź. Też bërny žo poradźiłe njejżu a jich wunoschk žo hischcźe ſ hnilinu pomjenschuje. Duż khudźi ludźo, kotsiž žo w nékotrych stronach skoro do zyła ſ bërnami żiwja, jara ſrudnemu cźażej napschecźo du. S dobrowólnymi żmilnymi darami žo nusy wotpomhacź njehodźi, dokelž je wona pschewulka. W cźeſkim krajnym żejmje je teho dla sapóżłanz dr. Rieger namjet stajił, so by žo ſ krajneje pokładnizy telko milijonow schëżnakow, hacź je trjeba, pschiswoliło. Podpjera žo njeżmë wulkim leżomnoscźerjam, ale jenož najpotrjebnischim ludźom dawacź.

— W cźeſkim krajnym żejmje je żrjedu k wulkemu ropotej dóschło. Młodocźeſki sapóżłanz Vaschaty žo wobcźeżowasche, so je khëżorſtwowy mëſtodźerżicźel, hrabja Thun, hacź dotal na wschë wopraschenja, w cźeſkej rëcźi podate, w nëmſkej rëcźi wotmolwił. Vaschaty mëſtodźerżicźelej porokowasche, so żwoje lońſche żlubjenje, so budźe žo prózowacź, cźeſki nawuknucź, dopjelnił njeje, a jeho na to dopominasche, so je jeho powinoſcź, so jako prëni płaczeny krajny ſastojnik wobej krajnej rëcźi ſnaje. Wopraschenje w żejmje wulke pohnucźe a spodźiwanje sbudźi. Najwyschschi marschal praſcherja dla njepschistojnoscźe k porjadej sawoła. Pschi hołku, teho dla nastawazym, mózesche mëſtodźerżicźel jenož ſ wulkim napjecźom wosjewicź, so na tajke wopraschenje wotmolwicź njetrjeba. Na to najwyschschi marschal pożedźenje sbëhnu, njedawschi sapóżłankej Vaschatemu rëcźecź, kiž chzysche pschecźiwo ſadżerżenju najwyschscheho marschała protestowacź.

Franzowska. Po ſtatiſtiſkich sapiżach žo w Franzowſkej ſ kóżdym lëtom mjenje dźëcźi narodźi. W poślednich 13 lëtach je 86,000 wożobow wjazy ſemrjeło, hacź žo narodźiło. Najwjetschi njedostatk narodow je w lëcźe 1889 był. Też liczba żeńtwow bë w tutym lëcźe jara niska, je žo jich jenož 272,000 naliczicźiło; to je najniżscha liczba wot lëta 1870. Na tajke waschnje wobydlerstwo Franzowſkeje pschezo bóle wotebjera. Franzowſojo żebi njeſamjelcźa, so žo ſ wotbëranjom wobydlerſtwa móz Franzowſkeje żłabi. Tola kak móhło žo temu wotpomhacź, żebi rady njewjedźa.

Ruśowska. W połodnischej Ruſkej knjeżerſtwo żidow ſ pschimjeſnych krajinow w pschezo wjetſchej liczbje wupokasuje. Żidam nochzedźa pschi mjesach bydlicź dacź, dokelž žo wożebje wot nich twory ſ wukraja pscheſ mjesy paschuja. Też žo knjeżerſtwo boji, so bychu žo woni w pschipadźe wójny njepschecźelej ſa pjenjesy jako wobhonjerjo poſkicźili. — W Charkowje, Kijewje a Odeży je pſches dwë ſcźë żidowſkich ſtudentow k ſchesćijanſtwu pschestupiło, so móhli na ruſkich univerſitach dale ſtudowacź. Po nowym ſakonju żmë žo na ruſkich univerſitach jenož maka liczba żidowſkich ſtudentow k ſtudijam pschipuſchczicź.

— Nacźołnik ruſkeho generalneho ſtaba w tu khwilu w Franzowſkej pschebywa. Zar je jemu pjecźa porucził, nětcźischi ſtaw franzowſkeho wójſka ſtudowacź a wo tym rosprawu podacź.

— Wójnſke miniſterſtwo je kupko Rakitin, w połodnischej Ruſkej pschi mjesach leżaze, kupiło, so bychu žo tam ſa wójſko wulke mkyny, pjekarnje a mjażowe żuſcherńje naprawiłe.

Ameriſka. W Nowym Orleansu w ſjenocźenych połnóznych amerikanſkich ſtatach żu polizajſkeho pschedżydu ſkónzowali. Njeſkutk je pjecźa italſke tajne wjecźerſke towarſtwo „Maffia“ ſkucźiło. Tole towarſtwo bë prjedy w nowoorleanſkej italſkej koloniji na 40 Italſkich ſkónzowało. Dokelž polizija, wo tym ſhoniwschi, pschecźiwo wjecźerſkemu towarſtwu ſakrocźi, jedyn ſ jeho żobuſtawow polizajſkeho pschedżydu ſatſëli. Na to je polizija wulku liczbu żobuſtawow wjecźerſkeho towarſtwa ſajała a pschi tym wußlëdźiła, so je żebi wjecźerſke towarſtwo wotmyżliło, wſchitkich polizajſkich ſaſtojnikow w Nowym Orleansu ſkónzowacź. Tole wußlëdźenje je bjes tamniſchim wobydlerſtwom wulke roshorjenje sbudźiło. W pschichodźe nochzedźa żanym Italſkim wjazy žo w Nowym Orleansu ſażydlicź dacź. S najmjenſcha chzedźa jim to po móżnoſcźi pocźeżicź.

Cźëkanzaj w bahniſchcźach rëki Miſſiſſippi.

Bëſche w lëcźe 1858, po tajkim w tym cźażu, hdyž mjecź żewjernych krajow wohidne njewólniſtwo w južnych krajach Połnózno-Amerikanſkich Sjenocźenych Krajow hiſchcźe wukupił njebëſche.

Na jenej nutnizy pſchi rëży Yazoo w kraju Miſſiſſippi cźorni a cźorne njewólnizy bawmu ſchcźipachu, ſchtož je napinaze dźëło a żebi jara ſpëſchnu a wuſtojnu ruku żada. Jenož jena młoda njewólniza, ſchikowana holza, runjeż bëſche cźorna każ kołmas, žo na ſchcźipanje bawmy, każ žo ſdasche, hiſchcźe prawje njewuſtejeſche.

Każ bëſche na tajkich nutnizach waſchnje, dyrbjachu njewólnizy na żnjach wſchëdnje żwoju wëſtu mëru nadźëkacź, żylniſchi wjazy, żłabſchi mjenje, po tajkim muśſy wjazy hacź żónſke. Tale mëra bëſche na to wobliczena, so žo jich mozy ſchtož móżno wuwużichu, tola tak, so žo njewólnizy pſchi tym njeſahubichu, pſchetož hewak dźë by pjenjes, kotryż w cźornych tcźeſche, ſhubjeny był. Hdyž mëjeſche njewólnik abo njewólniza korb bawmy naſchcźipany, korby do bliſkeje kólnje noſchachu, hdźež druhi dohladowar pſchebywaſche, kotryż ſapiżowaſche, mëjo ſapiż wſchitkich njewólnikow pſched żobu a pſchi żebi wahu ſtejo. Schtož żadyn cźorny pſchinjeże, žo wotważi a žo w ſapiżu pſchi jeho mjenje ſapiża, ſchtož žo tak cźaſto woſpjetowaſche, doniż wón telko puntow wotedał njebë, ſchtož mëjeſche poruczene.

Boże żłónzo tak żmaleſche, ſo bëſche prëni dohladowar, kotryż ſ kſchudom w ruzy na dźëło cźornych kedźbowaſche, w khłódku hakuſateho ſchtoma na hórzy wucźek pytał. Tam hoberſki ramjenjaty muż hroſnje hladajo na ſdomk ſlehnjeny ſtejeſche, żwoju zigaru kurjo a žo po dalokim polu roshladujo, hdźež njewólnizy bawmu ſchcźipachu.

„Hejda, Davido!“ wón na jene dobo ſawoła.

„Maſſa!“ žo młody żylny cźorny wotwoła a khwatajcy pſchibëża.

„Kelko korbow bawmy ży dźenża naſchcźipał?“

„Schëſcź.“

„Kelko puntow?“

„Sto a dwazecźi.“

„Pëknje, to ży pilny był. Duż maſch hiſchcźe tſizecźi puntow ſchcźipacź, potom maſch na dźenża żwjatok.“

Cźorny ſ hłowu wijeſche.

„Schto? Schto chzeſch prajicź?“

„Ja hiſchcźe dwazecźi puntow ſa Liſu naſchcźipam.“

„To by było! Njemóże lënje holcźiſko ſażo żwoje dźëło dokonjecź?“

„Maſſa, wona żo na pólne dźëło hiſchcźe tak njewuſteji, każ my druſy, kiž żmy jo ſwucźeni. Liſa dźë je wot małoſcźe hacź do ſańdźeneho tydźenja ſtajnje w domjazym dźële była . . .“

„Hdźež by hiſchcźe była, hdy by kranuła njebyła.“

„Liſa kranuła njeje.“

„Mjelcź, hólcźe! Chzeſch żo na knjeżich hórſcicź?“

David żo wotmjelcźa a hłowu ſkhili.

„Wona je kranuła, cźi praju, ſkotu broſchku, każ knjeżna prajeſche, a ta tola kżecź njebudźe. Sa to żu Liſu naſchwikali, ſchtož je ſażkużiła. Wona je żama wina, ſo je lóhke domjaze dźëło ſhubiła a dyrbi nětko na polu dźëkacź.“

Cźorny bolostnje ſdychnu, ale żebi niczo ſnapſchecźiwicź njeſwëri.

„Ssmilni żu byli pſchecźiwo njeduſchnemu holcźiſku“, dohladowar dale dźeſche. „Wot njeje żo jeno ſchëſcźdźeżat puntow wſchëdnje żada, a wona to dokonjecź njemóże; to wëſch.“

„Wona hiſchcźe żo na naſche dźëło tak njewuſteji, hiſchcźe tak ſpëſchneje ruki nima, każ je trjeba.“

„Mjelcź! Schëſcźdźeżat puntow je żort ſa doroſcźenu njewólnizu. Liſa je wóżomnacźe lët ſtara, a je-li ſo by tajka lënja a njelepa njebyła, by prawje derje wjazy do kólnje wotedacź móhła, hacź żo wot njeje żada.“

„Ssnano żo ſwucźi, a żo ji to bórſy radźi.“

„Kſchud drje budźe dopomhacź dyrbjecź.“

„Ach, Maſſa! Ja dźë chzu rady ſa Liſu żobu dźëkacź!“

„Ty ży kopoł, Davido! So telko nadźëkaſch, dźë je nam jara lubo; żmy żo na tym dźiwali. Hacź dotal żmy ſa to mëli, ſo je połdra ſta puntow doſcź na dźeń ſa żylneho a ſtroweho njewólnika; ty pak ży nětko pokaſał, ſo żo hiſchcźe wjazy nadźëkacź hodźi. Ty ży pſches to dwë ſcźë dollarow wjazy hódny. To je knjes prajił, hdyž jemu dopowjech, kak jara pilny ży. Wczera ży nimo żwojeho dźëła ſa Liſu tſizecźi puntow naſchcźipał.“

„Wona dźë to wboha żama dokonjecź njemóżeſche!“

„Wona dyrbi, wona dyrbi!“

„Ju budźechu hewak wuſchwikali! Duż żym żo tak pſches mëru napinał a ji pomhał.“

„A schtó běsche tebi dowolił, so ßwoje mozy sa někoho druheho wuziwasch hacz sa knjesa?"

„To dźě běsche sa knjesa."

„Ně, hłupe skoczo ty, to bě sa to lěnje holczisko, kotraz dyrbi ßama ßwoje dźěło dźěłacz."

„Ja ßebi myßlach ..."

„Czorny ßebi niczo myßlicz nima."

„Ach, Massa!"

„Schto?"

„Ja Lisu nutrnje lubuju a ßo nadźejach ..."

„Czorny lubowacz njeßmě, khiba na knjesowu poruczność. Lisa, to lěnje, njekhmane stworjenje, budze blizsche dny w Vicksburgu na wikach pschedata, dokelz knjezna tole czorne paduschne holczisko wjazy widzecz njemóże."

„Mój Bożo!"

„Njedrěj ßo, Davido! To dźě je tola podarmo. Schtoz tebje ßameho nastupa, ty masch wot jutsischeho dnja w město połdra sta puntow wschědnje sto a ßydomdźeßat puntow bawmy naschczipacz."

„Massa ..."

„Mjelcz! Dźi na ßwoje dźěło! Ty wěsch, knjesowe ßłowo płaczi!"

Njewólnik ßo stonajo k bawmowym kerkam wróczi, hněw a żałosć w ßebi podtłóczejo. Wón ßo s nowa do dźěła da a zyle spěschnje dźěłasche, runjez jemu ruzy tschepjetaschtej.

Mużzy a żónske woßebje a ßami sa ßo na polu dźěłachu. Tak, so by dohladowar to njepytnuł, David k Lisy dóńcz njemóżesche.

Sa hodźinu pak dohladowar ßwoje město wopuschczi a k towarschej do kólnje dźěsche, so by tam běrtlik hodźinki wotpocznuł a schkleńzu wina wupił. Tule składnosć David wuzi a sady rynka bawmowych kerkow skradzu k czornemu holczu dźěsche. Pokojzu teho, schtoz w ßwojim korbje mějesche, wón do jeje korba ßypnu, schtoz běsche hižo wjazy krócz tón dźeń czinił.

„Schto ty s dohladowarjom rěczesche?" ßo rjana njewólniza mjelczo a strachocziwje woprascha.

„Niczo dobre!" David schepnu.

„Běsche wo mni rěcz?"

„Haj."

„Ja tola niczo ske cziniła njeßym."

„To wschak wěm, Lisa. Ty wěscze niczo ske njeczinisch."

„Ja bawmu lěpje schczipacz njemóżu."

„To czi knjezo spósnacz nochzedźa."

„Knjeża budźechu mje pschi domjazym dźěle wostajicz dyrbjeli, na czoz běch swuczena; pschetoz ja tola teje skoteje pychi braka njeßym. Bóh tón Knjes na njebju wě, so ßym njewinowata!"

„Ty ßy sprawna holza, Lisa. Ale woni czi winu dawaju, czi mózni, pschecziwo kotrymz my żaneje mozy a żaneho prawa nimamy."

„Ach, hdy bych radscho morwa była!"

„Haj, radscho morwy bycz, hacz tajkele żiwjenje pokne stracha a czwile. Ja czi pschi dźěle wjazy pomhacz njeßměm."

„Czeho dla niz?"

„Ja sa tebje dźěłacz njedyrbju, ale sa knjesa, dohladowar praji. Wot jutsischeho dnja dyrbju wschědnje dwazeczi puntow wjazy wotedacz hacz hewak."

„To dołho njewutrajesch."

„Jenoz tebi k luboscżu mózach to někotre dny wutracz; hewak mózno njeje. Duz tez jutsje s zyła s tym njesapocznu."

„Ty chzesch ßo naschim czwilowarjam stajecz? Ale dha budża cze ßurowje krjudowacz."

„Poßłuchaj, schto chzu! Knjes nihdy na nihdy do naju żeńtwy njeswoli. Ale wón ma myßle, tebje na blizschim pscheßadźowanju njewólnikow w Vicksburgu pschedacz, dokelz ßy knjezńje wohidna, a wona cze wjazy widzecz nochze."

Holzu syma pscheběża; wona sapłaka, ßebi ruzy do woblicza kłóczo.

„Mój Bożo, kak dyrbju ja czerpjecz, runjez ßym njewinowata!"

„Ty dlěje czerpjecz njedyrbisch tudy ..."

„Chzesch ty czeknucz?"

„Haj."

„Hdze?"

„Do bahnischczow rěki Missisippi."

„K alligatoram!"

„Haj, k alligatoram, kotrez tak straschne njejßu, kaz tudy běli ludźo bjes wutroby a bjes żelnosczе, kotsiz ßu horschi, hacz pohanjo, runjez ßo kscheszczijenjo mjenuja. Chzesch so mnu ßobu?"

„Haj, chzu!"

„Ale dźeßacz strachow namaj hrosy, so do sahubjenja, do ßmjercze bězimoj, skerje hacz jeniczka nadźija na wumożenje ..."

„Ja s tobu póńdu, Davido."

„Tez do ßmjercze?"

„Haj."

„Alligatorow ßo bojecz njebudźesch?"

„Ně."

„Tez niz pßyczińskow, kotrez sa namaj puschcza?"

„Ně. Hdyz ßy ty pschi mni, ßo njeboju; a je=li so wuczeknucz njemóżemoj, hromadże wumrjemoj."

„Dha ßo hotuj dźenßa w nozy, hdyz ßowa dwójzy saßuta."

„Ja budu poßłuchacz."

„Potom se ßwojeje khěżki psches kerki hacz k brjohej rěki Yazoo doběz, hdzez tsi ßamotne sykomory steja."

„Masch dha czołma?"

„Czołm wobstaram. Dale horjeka je jedyn pschiwjasany. Ale hladaj ßo, schtoz mózno s czicha, so cze pßy njepytnu, kotrez kóżdy próschk ßłyscha. Nikomu niczo njepraj! Dyrbju cze někto wopuschczicz. Budźe=li mózno, czi hischcze někotre punty bawmy pschinjeßu. Potom ßy ßwoje dźěło dźenßa dokonjała, duz ßo czi niczo njestanje. Wbożemje, Lisa!"

„W Bożim mjenje, dobry Davido!" (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu, dźeń 19. oktobra t. l., mějesche ßo w Braunez hótelu w Draždźanach sa naß Sserbow sajimawy, wulzy wopytany konzert. Pod wustojnym wjedźenjom nascheho krajana k. dr. phil. Pilka, rodźeneho s Hodźija, buchu wschě czißka programma, s tsjoch dźělow wobstejazeho a wot k. dirigenta s dobrym srosymjenjom sestajaneho, wot tamnischeho mużskeho spěwanskeho towarstwa „Echo" wubjernje derje s wulkej exaktnosczu pschednoschowane. S wurjadnym spodobanjom pschija ßo 2. dźěl programma, kotryż zyklus ßerbskich kompozizijow nascheho hudźbneho mischtra, k. kantora K. A. Kozora, wopschijesche. Běchu to ßlědowaze spěwy sa solo, chor a orchester: 1. Dźělenje. Pěßeń wot dr. Sauerweina; 2. Wowczeŕ pschi żitnym sahonje. Pěßeń wot H. Sejlerja; 3. Luby jako prosceŕ. Delnjołużisko=ßerbski ludowy spěw; 4. Sastaniczko. Pěßeń wot H. Sejlerja; 5. Sserbska Meja. Pěßeń wot H. Sejlerja; 6. Wěrowanski spěw. Text wot dr. Pilka; 7. Kwaßny spěw. Pěßeń wot H. Sejlerja. Tele 7 spěwow běsche k. dr. Pilk swjasał psches snoschowazy poetiski text, kotryż lubosna knjezna Aurelia Hörnigez s hłubokim sacżuwanjom, s wutrobu jimazym wurasom a s mikym jaßnym organom pschednoschesche. O kak na jejny wokschewjazy pschednoschk mjenowane spěwy, wuhotowane s kraßnym orchestralnym pschewodom, kotryż bě k. dr. Pilk s wulkej wustojnosczu sestajał, na duschu skutkowachu! Tudy hakle rjanoscz Kozorowych kompozizijow poknje k płacziwosczi pschińdże, a pißarjej tychle rynczkow sawostanje tón wokschewjazy sacżischcz njesapomnity, kiż ßo s tym jeho wutrobje dosta. A tónle sacżischcz běsche powschitkowny. Poklesk njechasche teho dla żaneho kónza wsacz a ßo hakle powjetschi, hdyz k. dirigent po dokónczenju 2. dźěła nascheho mischtra Kozora na podium wjedźische a jeho bohacze shromadźenemu poßłuchaŕstwu pschedstaji. Pschi tym pschepodachu ßo jemu 3 wulke kawrjenzowe wěnzy, na kotrychż źidźanych bantach běchu pschisprawne dedikazije wotczischczane. Prěni wěnz běsche wot spěwanskeho towarstwa „Echo", druhi wot ßerbskeho towarstwa „Cornobóh" a tseczi wot nascheho krajana k. wuczerja Bjarnata Krawza poßwjeczeny. S hłuboko hnutej wutrobu ßo k. kantor Kozor sa wschu wopokasanu czesez a luboscz dźakowasche. Po skónczenym 3. dźělu, kiż běsche humoristiskeho wopschijeczа, sapocza ßo bal s Kozorowej lubosnej „Sserbskej Meju" a je lohko dosez hacz do ranja trak. *F.*

— Pjatk 24. oktobra bu wjeledostojny knjes kanonikus farar Michał Hórnik, nasch ßławny wótczinz a spißaczel, sa kanonika kapitulara scholastika a k. kanonikus a direktor katholskeho wuczerskeho seminara Hermann Blumentritt sa kanonika kantora pomjenowany. Wobaj knjesaj staj jako tajkej ßobustawaj tudomneho tachantskeho konsistorija.

— Sswinje běchu lětßa w naléczu tak żadne poczake bycz, so mějachu rěsnizy wjele roboty, prjedy hacz jene k rěsu sa drohi pjenjes nadeńdźechu. Ludźo, kotsiz běchu hewak swuczeni, ßebi lětnje ßwinko kupicz a sareśacz, dyrbjachu ßo tón krócz teho wostajicz. Bjes tym pak ßu ßo nětko w nastupanju plahowanja ßwini cżaßy polepschike. Je ßo telko ßwini naplahowało, so płaczisny sa nje spadowacz poczinaju. Sa krótki cżaß budże doscz ßwini k rěsu na pschedań. Tajku składnosez tez towarstwo „Budyska Bjeßada" njepschepuschczi. Schtoz je błyschecz, budże ßo wutoru 4. novembra w Budyskej tscheterni sa

„Budyšku Bjeßadu“ wulka kołbaßa dźěłacź. W minjenych lětach je ßwjedźeń wulkeje kołbaßy w Budyškej Bjeßadźe pschezo rjane śwießelenje było, nadźějomnje budźe też lětßa temu tak.

— Po kraju nětkle wikowarjo wokoło cźahaju ſ tkaninu, kotruż ſa dobru wołmjanu wukhwaleja. Kruchi ßu ſa mužſke wobleczenja hotowe pschirěſane, 3 metry dołhe; ale wołma je jeno ſ wjerćha a ſpody, ßrjedźa nutska je bawma. Tkanina do zyła k niczemu njeje; runjeż ßo meter jeno ſa dwaj markaj pſchedawa, ßu kupzy tola ſjebani. — Duż ßo hladajcźe, ludźo, a njekupujcźe wot tajkich, ßebi myßlo, ſo tunjo kupujecźe!

— „Na Ssymana Judy ßněh pada na budy“ ludowe prawidło praji: Lětßa pak wone prawo wobkhowało njeje. Nimale dwě njedźele do Ssymana Judy je ßo ſyma ſe ßněhom a mjerſnjenjom pſchipowjedźiła. Sańdźeny tydźeń je kóždu nóz mjerſło. W hórſkich ſtronach, na pſchikład na Rudnych Horach (Erzgebirge), ßu ſchtwórtk w nozy hižo 8 gradow ſymy po Celſiju měli. Rano běchu wokna wobydlenjow ſchědźiwe a wody ſ krutym lodom pſchikryte. Kaž do naſcheho wótzneho kraja je też do druhich europiſkich krajow ſyma hižo ſacźahnuła. Se wſchěch ſtron powjeſcźe wo ſaßnym mjerſnjenju a padanju ßněha pſchikhadźeja.

— Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny ſměja ßo póndźelu 3. novembra w Gudźiz hotelu w Budyſchinje, wutoru 4. nov. w Njeßwacźidle, ßrjedu 5. nov. w Klukſchu a Worzynje, ſchtwórtk 6. nov. w Biſkopizach a pjatk 7. nov. w Scheřachowje.

— Měßacźnika „Łužica“ je cźißko 10. (oktober 1890) wuſchło. Wobßah: Sonettaj Jakuba Čišinskeho. — Lěs šumi. (Hońtwjeńska legenda.) Spisał Wladimir Korolenko. Přełožił Adolf Sommer. (Pokračowanje.) — Žiwjenje a skutki Kukečanow. (Druhi rjad směškow z luda.) — Poł sta drobničkow. II. połojca. Mrowjan. — Hudźbny dźěl serbskeho spěwanskeho swjedźenja w Budyšinje 1. oktobra 1890. J. Kapleř. — Khudźink a Kopat. (Bajka z ludu ze zapiskow H. Zejlerja.) — Kał a Hał. (Bajka z luda.) X. — Zběrka přisłowow z ludu. (Ze zapiskow H. Zejlerja wozjewja dr. E. Muka.) — Rozprawa literarneho towarſtwa „Serbowki“ w Prazy 1889—1890. Jakub Šewčik, starši „Serbowki“. — Powěść wo khójnje. (Z ludu napisał H. Zejleř.) Wozjewił E. M. — Wójna štyrinohakow a lětakow. (Z ludu zapisał H. Zejleř.) Wozjewił E. M. — Druzy wo Serbach.

S Budeſtez. Sańdźenu wutoru bu tudy naſch dotalny pomozny prědar knjes Jan Gólcź ſ knjeżnu Amaliju Kſchižankez ſ Raſchowa ſwěrowany. Pſchi tym bu jemu rjana ßerbſka wěrowanſka biblija jako dar dźakomneho zyrkwineho prjódkſtejeńſtwa na wokſarju pſchepodata. Kwaßna hoſcźina bu ſ tym dobrocźelſkim ſkutkom pyſchena, ſo bu ſa „Towarſtwo Pomozy ſtudowazych Sserbow“ ſběrka 27 hr. 30 np. ſkładowana. Wyſche teho bjes kwaßarjemi dwaj nadobnaj Sserbaj, jedyn kubleŕ ſ Trjebeńz a jedyn kubleŕ ſ Raſchowa, kóždy ſto hriwnow ſa tute ważne podpjeraze towarſtwo ſe ßmilnoſcźu ßlubjeſchtaj. Bóh luby Knjes jimaj ſarunaj jeju wulku ßmilnoſcź ſ bohatym žohnowanjom!

S Hodźiſſkeje woßady. Ssobotu tydźenja naſche lube „Sserbſke Nowiny“ rjanu „Palmu měra“ na row njebo J. A. Kſchižana ſ Přečźez podachu. Wón, tón luby njeboczičźki, je też woprawdźe tajkeho dźakneho wopomnjecźa wulzy jara doſtojny. Bohate žohnowanje je wot njeho wukhadźało do jeho ßwójby, kotraż w nim najluboſcźiwiſcheho mandźelſkeho a najßwěrniſcheho nana cźeſcźeſche, a do naſcheje woßady, kotrejż je dołhi rjad lětow hacź do ßmjercźe ſa zyrkwineho prjódkſtejerja ſ radoſcźu ßłužił, a do naſcheho ßerbſkeho knihowneho towarſtwa. Kaž běſche wón to ßame ſa ßwoje žiwjenje kóžde lěto wyſche ßwojeho pſchinoſchka ſ pſchidatym dobrowólnym darom podpjerał, tak też nětko jeho ſawoſtajena knjeni wudowa po jeho wuprajenej woli naſchemu ßerbſkemu knihownemu towarſtwu ſchěſcź ſtow hriwnow (600 hr.) jako luboſcźiwy dar wupłacźi. Bóh ſapłacź jemu a jej tule wulku dobrotu ſ hnadnej mſdu a daj, ſo by tónle wulkotny dar požohnowane ſkutkowanje knihowneho towarſtwa mózne poßylnił!

S Huſki. S hłubokej żelniwoſcźu ßłyſchimy, ſo naſch lubowany knjes farař Měto, kiż běſche loni dezembra ßo do hojerńje podał, ſo by tam wuſtrowjenje wot cźežkeje khoroſcźe pytał, to ßame hacź dotal namakał njeje, a ſo chze teho dla lětßa ſ 31. dezembrom ſe ßłużby ſtupicź a ßo emeritirowacź dacź. Pſcheď 6 lětami ßmy jeho ſ wulkej luboſcźu do woßady witali a 5 lět dołho kóždu njedźelu na jeho wulzy rjanych prědowanjach ßo wokſchewjeli. Duż ſ jeho ßwójbu zyła woßada ſ zyłeje wutroby wobžaruje, ſo jeho, kaž ßo prjedy nadźijeſche, wjazy ſtroweho ßo wrócźicź widźicź njebudźe.

S Bukez. Pjatk tydźenja wjecźor w 8 hodźinach ßo wobydlerjo naſcheje wßy ſ wóhnjowym wołanjom do ſtracha ſtajichu. Na ſboże wěz ſtraſchna njeběſche; bě ßo jenoż wuheń w Iſraelez hoſcźenzu wupalił, a ßo žana dalſcha ſchkoda ſtała njeje.

S Budyſchinka. Sańdźenu ßrjedu je naſch nowy farař, knjes Gólcź, ßwój ßwjedźeńſki pſchikhad do naſcheje woßady měł. Jeho pucź pſches tſi cźeßne wrota, pſchi mjeſach naſcheje woßady, pſched farſkim dworom a farſkim domom jemu k cźeſcźi poſtajene, wjedźeſche. K jeho powitanju bě ßwjedźeńſki cźah jemu napſcheczo wucźahnuł. Na cźole cźaha ſchulſke dźěcźi dźěchu. Hólzy hordźe ſ khorhojemi ſmahowachu, holcźki na běłych žerdkach kſchiže a rjane wěnzy njeßechu. S nimi, kaž ſ mnohimi khorhojemi cźah kraßny, pißany a žiwy napohlad doſta. K dźěcźom ßo hudźbny chor pſchiſamknu a potom woßadźina młodoſcź a zyrkwinſke, ſchulſke a gmejnſke pſchedſtejicźerſtwo ſcźěhowaſche. Pſchi woßadźinych mjeſach ßo cźah ſ nowym knjeſom ſararjom, kiž ßo ſe ßwojej młodej knjenju mandźelſkej w kucźi knjeſa ratařſkeho radźicźela Steigera pſchiwjeſe, ſetka. Tu knjeſa ſararja w mjenje zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa knjes Schcźěpan ſ Budyſchinka, w mjenje ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa knjes Pětſchka ſ Pſchiwcźiz, w mjenje Budyſchinſkeje gmejny tamniſchi gmejnſki pſchedſtejicźer knjes Frycźa, w mjenje Pſchiwcźanſkeje gmejny tamniſchi gmejnſki pſchedſtejicźer knjes Mjerwa a w mjenje małych wobydlerjow zyrkwineje woßady knjes kantor Ssuſchka ſ wutrobnymi ßerbſkimi narěcźemi powitachu. Na to prěnja ſchulſka klaßa ßerbſku poſtrowjenſku ariju wuſpěwa. Hłuboko hnuty ßo knjes farař ſa wjeßołe pſchekwapjenje dźakowaſche. Se ſynkami hudźby ßo na to cźah do Budyſchinka naſtaji. Pſched faru tam knjeſa ſararja knjes kantor Ssuſchka powita. K ßłowam knjeſa kantora ßo pſchiſamknuwſchi ßobuſtaw zyrkwinſkeje rady, knjes Holan ſ Budyſchinka, knjeſej ſararjej kraßnu bibliju a ſchulſki hólcźej Schenk ſ Budyſchinka ſpěwarſke knihi, wot ſchulſkeje młodoſcźe poßwjecźene, ſ narěcźu pſchepodaſchtaj. Woßebite cźeſcźowaze poſtrowjenje ßo młodej knjeni farařy doſta. Hdyž bě ju knjes kantor Ssuſchka wutrobnje do fary powitał, ju ſchulſkej holzy Ssuſchkez a Bartkez ſ Budyſchinka ſ pſchednoſchkom poſtrowjenſkeju pěßnjow a pſchepodacźom kwětkowych darow pſchekwapiſchtej. S wjeßele hnutej wutrobu ßo knjes farař ſa rjane počeſcźowaze powitanje dźakowaſche. K wobſamknjenju wſchitzy pſchitomni ſ pſchewodom hudźby 1. ſchtuczku khěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje“ wuſpěwachu. Hdyž běchu ßo ſchulſke dźěcźi ſ khoſejom a załtami wokſchewiłe, ßo cźah hiſchcźe ras ſcſtupa, ſo by k poczeſcźenju knjeſa ſararja, ratařſkeho radźicźela Steigera a cźahoweho ſrjadowarja nimo cźahnuł. Wſcho bě ßo derje poradźiło, ßamo njebjo ßo wujaßni, a ßłónzo ſe ßwojimi woživjazymi ſłotymi pruhami ßwjatoczноſcź porjeńſchejeſche. Bóh luby Knjes chzył ſkutkowanju naſcheho noweho knjeſa ſararja ßwoje žohnowanje ſpožcźicź.

S Bukojny pola Wulkich Sdźarow. Pſchiſßažny ßud w Shorjelzu je ſańdźeny tydźeń tudomneho khěžkarja Makacźa a jeho mandźelſku dla ſakoženja wóhnja k khoſtakni po 3 lětach, k ſhubjenju cźeßnych prawow po 5 lětach a k dowolomnemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźił. Wobaj běſchtaj wobſkorženaj, ſo ſtaj ßwoju khěžku ſapaliłoj, ſo byſchtaj 600 hriwnow, ſ kotrymiž bě wona pſche woheń ſawěſcźena, doſtałoj.

S Barta. Sańdźenu njedźelu je ßo naſch nowy farař, knjes Matek, najprjedy w ßerbſkej Božej ßłużbje wot knjeſa ſararja emer. Redy a potom w němſkej Božej ßłużbje wot knjeſa ſararja Mróſaka Hrodźiſchcźanſkeho ßwjedźeńſzy ſapokaſał.

S klóſchtra Marijneje Hwěſdy. Tudomnemu blidokryjerjej Jurjej Wjenzy je miniſterſtwo ſnutskownych należnoſcźow medaillu „ſa dołholětnu ßwěrnoſcź w dźěle ſpožcźiło.

Se Zahana. We wßy Coſel w naſchim wokrjeßu je ßo wóndano prawe njeſboże ſtako. Tam tſjo cźěßlojo brózeń torhachu; murje běchu hižo ſwottorhali, jenoż drjewjana ſcźěna hiſchcźe ſtejeſche. Na jene dobo ſwißle do hromady padźechu, a cźěßlojo buchu pod roſpadankami pohrjebani. Jim bórſy na pomoz pſchiběžachu a wſchěch tſjóch žiwych ſ roſpadankow wucźeżechu. Jedyn mějeſche cźežke rany do hłowy a běſche ßebi ſchtyri rjebła ſłamał; druhaj ſtaj ßebi nutskach ſchkodu ſcźiniłoj, a ſ cźežka ßo radźi, jimaj žiwjenje ſdźerżecź.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Zyž w Sſkonej Borſchcźi	2 hr.
Domowy wunoſchk na lěto 1889 I. dźěł pſches k. rěcźnika Mütterleina	250 =
Hromadźe:	252 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Młody bohoßłowz ſ Draždźan je w jenej fabriziy w Chemnitzu, hdźež maſchiny dźěłaju, nětotre měßazy jako proſty dźěłacźer dźěłał, ſo by wobſtejnoſcźe tamniſchich dźěłacźerjow, jich žiwjenje, jich duchowne

a cźělne potrěbnosćze, jich nusu a jich horjo ßam sesnak. Njepósnaty je mjes dźěłacźerjemi bydlik, ſ nimi jědk, ſ nimi po ßwjatoku wobkhadźowak, ſ zyła w kóždym nastupanju jako prosty dźěłacźer žiwy byk, kotryž ßo ſ dźěłom ßwojeju rukow žiwi. A to je ßo jemu tak derje radźiło, so ani wobßedźer fabriki a jeho sastojnizy, ani dźěłacźerjo njeſhódachu, schtó mkody cźlowjek po prawom je. Pohnuło je jeho k temu žadosćź, so by wěrnosćź spósnak a nusu a prózu dźěłacźerja na ßebi ßamym nashonik, so by něhdy jako duchowny ſ cźim wjetschim žohnowanjom skutkowacź móhł, sesnawschi potrěbnosćze cźaßa a horjo khudoby.

* Mjes ßwinimi, kotrež běchu sandźenu ßrjedu w Drażdźanskej rěsarni sarěsali, běsche jene trichinojte. To je lětßa hižo tsinate.

* Kaž ßo ſ Riesy pische, wobě wotdźěleni pólneje artillerije, kotrejž hacź dotal w Freibergu stejitej, do Riesy pschińdźetej. Nowe kasarmy sa njej chzedźa w Riesy skerje lěpje twaricź poczecź.

* Sańdźenu ßobotu je ßo w hornim Vogtlandźe ßněh schok.

* W Frankenbergu je psched krótkim schěsćź cźlowjekow skhoriło, a dwaj wot nich staj wumrjekoj, dokelž běchu jědojte hriby jědli. Dźěłacźer běsche 24. septembra popołdnju zyłe brěmjo hribow nasběrak. Hosposy, pola kotrejež wón bydlesche, ßo nětotre hriby wopacźne sesdachu. Njedźiwajzy na to je wschitke swarichu, juchu wotlachu, je spjeczechu a k wjeczeri sjědchu. Do hornza, w kotrymž hriby warjachu, zyblu roskrachu; a dokelž zybla ßwoju barbu njepschemění, běchu wschitzy pscheßwědcźeni, so hriby schkódne njejßu. Hdyž ßo hriby warjachu, něchtó měnjesche, so je wóń nękajka wopacźna; nękotrym tež dźiwnje ßkodźachu. Ale dźěłacźer, kotryž bě je nasběrak, praji, so ßu te, kotrež běchu ßo hosposy wopacźne sesdake, schampinjony, a so schampinjony hinak njewonjeja a njeßkodźa. Mjes tymi, kotsiž ßu hriby jědli, běchu pjecźo doroscźeni a dźěcźo; wumrjekoj staj dwaj doroscźenaj. Hakle 7 hodźin po wjeczeri prěni skhorichu; najprjedy jich brjuch bolicź poča, potom dyrbjachu wot ßo dawacź a běhacź. Najposdźisscho 13 lětna holcźka skhori, kotraž nasajtra rano hischcźe do schule dźěsche, ale sa hodźinu khora domoj pschińdźe. Jědojty hrib běsche Agaricus bulbosa, kotryž je na dobry schampinjon podobny. Wón ma tež stary běke kopjena, mjes tym so ma schampinjon rózojte, posdźisscho cźerwjene abo brune. Mjaßo jědojteho ſ wjetscha ßylnje sa ßyrymi běrnami wonja, schtož pola schampinjona ženje njeje. Tón ßamón jědojty hrib běsche loni ſ pschicźinu ßmjercźe tsjóch cźlowjekow w Zschopawje.

* Wo žadkawych krwawnych njeskutkach ſ Barlina pißaju. Cźeßliski mischtr Schaaf tam je pjatk tydźenja ßwoju žonu a ßwoje schtyri dźěcźi se ßekeru sabik, a jedyn bywschi ratař, wěsty Gast, je ßwojim tsjom dźěcźom ſ jědojtymi plazkami sawdak. Schtwórte dźěcźo, 8 létna holza, bě plazki saßo wuwróczaka a ßo jej ſ tym žiwjenje wukhowako. Staroscźe wo wschědny khlěb běchu ſ pschicźinu njeskutkow.

* Wudowa psched dlěschim cźaßom semrjeteho wulkeho pschekupza w Hamburgu psched krótkim wot ßwojeho 19 létneho ßyna, kotryž na jenej universtcźe studowasche, list dosta. Ssyn pißasche, so jeho macź žiweho wjazy njewohlada, so je ſ towarschom roskoru měk, so staj ßo po amerikanskim waschnju na ßam a ßam žadakoj, a so je ßo njeſhožowny lóß na njeho dóschok; duž dyrbi ßo satsélicź. Macź na měscźe k ßynej jědźesche, ale posrźe pschińdźe. Mkodźenza běchu hižo ſ rostsélenej hłowu w kerkach namakali. Statne rěcźnistwo je ßo dotal podarmo prózowako jeho pscheciźiwnika wußlědźicź. Tež pschicźinu roskory studentow nichtó njesnaje; ßyn w ßwojim liscźe macźeri niczo wo tym pißak njeje.

* Se Skórena pola Kaufehmena ßo nowinam „Tilsit. Ztg." pische: Nascheho kowarjowa macź, 79 lět stara žona, kotraž běsche hacź dotal cźika a strowa, 8. t. m. wjeczor w hródźi runklizu ßykasche. Na jene dobo ßebi ſ lěwej ruku na hłowu pomaßa a sawoła: „Moja hłowa!" Na to pomjatk shubi a krucźe wußnu. Ju do łoża donjeßechu, a wot teho cźaßa wona ßo njehibajo spochi spi. Wona stajnje a hłuboko bycha, kaž strowy, ale prawje mucźny cźlowjek, kotryž je runje wußnuł; rědko hdy ßkabje sakaschluje. Zyroby žaneje njetrjeba, pschetoż wob dźeń lědma dwójzy kźiczku cźaja abo wina ßrěbnje, schtoż ji ßyn abo pschichodna dźowka do rta dawataj. Jeje prawy bok je, kaž ßo sda, sprostnjeny, dokelž ßo jeno ſ lěwej ruku a lěwej nohu druhdy tróschku hibnje. Wocźi druhdy poł wotewri, ale, kaž ßo sda, niczo psched ßobu njewidźi. Hacź ju wokaju, hacź ju cźahaju abo sběhaju — niczo njepomha: wona krucźe spi.

* W Rathenowje běchu sańdźenu njedźelu reje. 18 létna ßkužobna holza ßobu k reji nastupi, ale Boża ruczka ju saja, a holza běsche na měscźe morwa. A schto bě ſ pschicźinu jeje ßmjercźe? Holza běsche ßo njerosumnje krucźe saschnórowaka.

* W Essenje nad Rheinom bu wóndano w nozy wuhnjemjecźerski mischtr satsélany. Mordař běsche w nękajkej khowanzy na njeho łakał a jeho do žiwota tsěli, so jeho wopor na měscźe morwy leżo wosta. Mordař, kiž hižo w jastwje ßedźi, je stary slósstnik, kotrehoż běchu hakle tydźeń prjedy ſ khostarnje puschczili.

* S Heilbronna n. N. ßo pische: W nozy wot 14. na 15. okt. na wojaka, kotryž pschi tudomnej pólverowej wěži strażowasche, pjecźo abo scheścźo mużzy pschińdźechu, někotsi ßo ſ mozu do pólverowego sklada dobywachu. Wojak, kotryž wótrych patronow njemějesche, ßo pschecźiwo nadpadnikam ſ bajonetom wobarasche a saswoni; duž jemu se straże na pomoz pschińdźechu. Sskyscho swón swonicź nadpadnizy roscźékachu. Nětko dwaj wojakaj, ſ wótrymi patronami, psched wěžu strażowaschtaj. Sa khwilu ßo cźi mużzy wrócźichu; duž wojakaj tsélischtaj, ale nikoho njesranischtaj, a nadpadnizy po cźmě roscźékachu.

* Ssrjedu tydźenja je wěsty Teichert se Solingena w Rheinskej krajinje pěschi ſ Wina do Budapeschta pschischok. Teichert, 34 lět stary žikaty, ßuchi cźlowjek, je w towarstwje někotrych měschcźanow w Solingenje salubik, so pěschi do Jerusalema póńdźe. Se Solingena je 1. oktobra popołdnja woteschok. Jemu ßu towarscha ßobu dali, kotryž ma sa tym hladacź, so Teichert ßwoje lubjenje ßwěru dopjelni; towarsch pak ſ nim pěschi njekhodźi, ale jědźi, a jeho na postajenym měscźe wocźakuje. Khwilku w wuherskim hłownym měscźe pobywschi chzyschtaj dale do Konstantinopla, hdźež chzyschtaj ſ kónz novembra bycź. Tole pucźowanje prěni wulki pucź njeje, kotryž Teichert pěschi dźe. 23. novembra 1886 ßo wón pěschi na pucź do Roma poda, hdźež 3. makeho rózka 1887 dóńdźe; tam pjecź dnjow pobywschi ßo na pucź domoj nastaji a běsche sa 32 dnjow saßo w Solingenje. S wěstych městow jeho towarsch telegrafiske powjesćze domoj scźele, so je Teichert saßo dóschok.

* Kaž ßo ſ Lothringskeje pische, je psched krótkim hońtwjeŕ se Saargemünda na hońtwje blisko Metza pjecź wjelkow sesatsélak.

* Po powjesćzach, kotrež sańdźenu póndźelu ſ Dünkirchena a ſ Calais pschińdźechu, běsche ßurowy wětr na morju; jena jendźelska a jena hollandska łódź běschtej ßo rosbikej.

* Franzowsa Giffard je tsélbu wunamakał, kotraž bjes pólvera tséla. Franzowske wójnske ministerstwo je ßo rosßudźiło wójsko ſ tajkimi tsélbami wobrónicź. Dokelž pak Giffardowa tsélba jenoż 500 meterow daloko tséla, mjes tym so Lebelowa tsélba, ſ kotrejž je franzowske wójsko nětkle wobrónjene, 650 meterow daloko tséla, je Giffard poruczność dostał, ßwoju tsélbu pschede wschěm w tymle nastupanju wudospołnicź, a wójnski minister je jemu někotrych offizérow dał, so bychu jemu pschi tym pomhali. Ale hońtwjerske a druhe tsélby sa zivilnych, kaž tež revolvry po Giffardowym waschnju ßo hižo ſ hromadami w mnohich fabrikach w Franzowskej, Połnóznej Ameriży a Jendźelskej dźěłaju, k cźemuž ßu ßo tam wschelake akzijowe towarstwa sałożike. Wěsta knjeni de Veysy, kotrejž běsche Giffard ßwoje wunamakanje sa 640,000 mk. pschedał, je ſ njeho hižo 18 millionow mk. wuwikowała. Psched tsjómi létami chzysche Giffard ßwoje wunamakanje sa 240,000 mk. pschedacź, ale žaneho kupza njenamaka.

* Na jenym dworje w Cźernigowje w Ruskej ßebi psched krótkim dźěcźi ſ běłymi sornami hrajkachu; žónska, kotraž k temu pschińdźe, spósna, so ßu běke sorna woprawdźite drohotne parle. Wot dźěcźi shoniwschi, hdźe ßu sorna namakake, wona na měscźe, kotrež ji dźěcźi pokasachu, hrjebacź poča a bórsy wulki hornz wuhrjeba, kopaty połny słotych pjenjes a drohotneje pychi ſ parlow. Wustrózana, so je tajki wulki pokład namakała, wona wołacź poča; duž cźrjóda wcźipnych ludźi pschiběża, kotsiž słote khwatajzy do saka tykachu. Polizija, kotraž posdźisscho dóńdźe, je rubjene słote jeno ſ dźěła wrócźo dostaka; jich je 375, a wschitke ßu w spočatku sańdźeneho lětstotka bite.

* Na dworje jenych awstriskich kasarmow wojak pschi muri leżesche, pjany kaž scźehnk. „Je tón muż khory, korporalo?" ßo leutnant jeho wuhladawschi woprascha. — „Ně, knjes leutnanto; ale trochu skurjeny je." — „Ale njemóże dha ſ zyła stawacź?" — „Ně wschak; takle skurjeny tež knjes leutnant stanucź móhł njeby, — ani ßam knjes major!"

* W jenych nowinach ßlědowazy nawěschk cźitachmy: „Dokelž je sakasane, mi ßylne napitki pschedawacź, ſ tutym wosjewjam, so budźe moja žona korczmarjow khostacź dacź, kotsiž mi tajke napitki pschedawaju. Teho runja kóždeho napominam, so by mi pjenjes njepożcźowak, dokelž, hdyž ßym ßo napił, njewěm, schto cźinju a rěcźu; duž sa dołh, kotryž ßym w tajkim cźaßu cźinił, dobry njeßym. W Gródersby 13. okt. 1890. A. Azemar.

* Žalostne njesboże je ßo w Thistedfeldźe w Danskej stako. Tamnischi bur chzysche wjeczor w hródźi cźélza, kotryž bě ßo wottorhnuł, saßo pschiwjasacź, pschi cźimž jemu žona pomhasche. Rujo njembre skoczo na njeju pschińdźe. To ßkysscho burowy ßyn na pomoz pschiběża, ale ßebi do hródźe swěricź njeßmědźesche; duž po tsélbu doběża

a njembre skoczo satsěli. Mjes tym pak běsche cźělz jeho stareju starscheju tak žałostnje roszychnował, so hischcze tu ßamu nóz wumrjeschtaj.

* Po starym waschnju ßo psched krótkim w Emaelu w belgiskej Limbórskej ludowy ßwjedźeń wotbywasche, na kotrymž herzy tsi dny sa ßobu na pschemo piskaju. Tón krócź dwaj khoraj herzow wustupischtaj: czerwjeni a módri. Tsi dny sa ßobu běschtaj wobaj khoraj ßwoje najrjeńsche kuski piskałoj; na poßledk dyrbjeschtaj wobaj hromadźe piskacź, a myto tón dosta, kotryž najdlěje wutraje. Duž herzy dujachu a bubnowachu, schtoż mózachu; hižo sa hodźinu žadyn wjazy njewjedźesche, schto czini; mjeswocze ßo jim pyrjesche; wkoßy jim na hłowje stawachu; kóždy piskasche, schtoż ßo jemu sesda, ale žadyn njepschesta. Pschipoßłucharjo, kotrychž běsche ßo wjele stow seschko, wokachu a wyskachu, rejwachu a spěwachu. Hdyž běsche dźiwi hokk połschwórta hodźiny dołho trał, módri dobuchu, dokelž bě ßo czerwjenym wulki bubon pukmk.

* Jendźelski wurjadny póßłanz w Persiskej, Drummont Wolff, je wowrótnik. Lěkarjo ani sa mózne njespósnachu, so bychu jeho s jeho kubła, na kotrymž wón pschebywasche, do hłowneho města Teheran dowjesli.

* Schpaniski lud krwawne hry lubuje, hdźež ßo cźłowjekojo s cźělzami běduja, kotrež ßu prjedy s mozu njembre cźinili. Też w Parisu je nětkle zyrkus, hdźež ßo tele hry stawaju. Sańdźenu njedźelu běsche zyrkus połny pschihładowarjow. Na bitwischczo cźělza puschczichu. Bórsy czorny pschińdźe, kotryž žaneje brónje njemějesche khiba kij, s kijom do cźělza kałajo ßo wón prózowasche jeho rosnjembricź. Dołhu khwilu ßo jemu radźi ßo psched nadpadami njembreho skoczecza wukhowacź. Skónczńje pak jeho cźělz tola doscźeże, jeho na rohaj wsa a jeho wjazy krócź do powětra cźißnu, doniž czorny kaž morwy leżo njewosta. Mjes tym czornemu jeho towarschojo na pomoz pschińdźechu a hładachu cźělza wot jeho wopora wotstronicź; ale cźělz běsche ßo tak rosnjembrik, so dyrbjachu psched nim cźěkacź. Duž ßo wón k ßwojemu woporej wrócźi, czorneho s nowa boscź a po nim teptacź poczа, doniž njesbożowny na krwawy czwak mjaßa podobny njebě. Skónczńje ßo radźi cźělza do druheho kuta bitwischcza sawabicź, so mózachu ßmjertnje sranjeneho won donjescź. Ale s tym wohidneje krwawneje keklije hischcze kónz njebě. Na bitwischczo druhe cźělzy puschczichu, s kotrymiž ßo saßo drusy bědźachu.

(Pokraczowanje w pschihosy.)

Drastne

tkaniny, ßo wusnamjenjaze nowoscze sa nasymu a symu, w wulkej wschelakoscźi po **niskich, twjerdych płaczisnach** porucza

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza. — Telefon 4.

Pisches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź na hrodze w Budyschinje: ßrjedu 29. okt. dopołdnja w 9 hodź.: ßanje, kucza, poßleschcza, drasta, wschelake meble.

Drjewowa awkzija: 28. okt. dopołd. 1/4 9 hodź. w Rodeczanskim lěßu.

Do Wósborskich stron.

„Serbske Nowiny" ma nětko knjes pschekupz **Klawß** w Wósborku na pschedań.

W Bónjezach je **khěża** cźißko 7 s 5 kórzami pola na pschedań.

Kóżda dźělba **koscźow, łapow, żelesa** ßo kupuje a najwyschsche sapłaczi na **garbarskej drósy 9** w Budyschinje.

Wschě **kolonialne twory, khosel, zokor, raßk** atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schtschyki a Rjeczki** w Budyschinje.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) kože kupuje a najwyschsche płaczisny sa nje dawa

L. Fleischer, kóżkar

na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Nasymske nowoscze

k r a v a t o w

ßu doschłe a je porucza

A. Tschentscher

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacź: **Serbske kmótrjaze listy.**

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

cźißło 1 na schulerskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuńischej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedżena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńische płaczisny!

Żonjaze mantle, holczaze mantle, żakety

w wulkotnym wubjerku po hischcze żenje ßłyschanych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

Swój skład

dwójzyschěrokeho cźistowołmjaneho

lama

poskicza też sa tule symu wulki wubjerk najmodnischich mustrow k **wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam atd.**

łóhcź po 60, 80, 100, 120, 150 np.

Woßebje porucźam jenobarbny, nětkole ßo rad noschazy

ßuknjany lama

łóhcź po 80, 120, 150, 200 np.,

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

6/4 schěroke łóhcź po 25, 30, 35, 40, 50 np.

7/4 " " " 50, 60 np.,

barchent k koschlam

401 schtuk stajnje na składze

łóhcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 np.,

pjeslazy barchent

w wjazy hacź **100** mustrach

łóhcź po 25, 30, 40, 50 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

porucza

wurjadne nowoscze w
draſtnych tkaninach
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach,
židžane tkaniny
czorne a pißane k towarſtwowej a njewjeſczínſkej draſcze,
czorny židžany plyſch,
czorny židžany ßomot,
krymer a aſtrachan k mantlam,
krymer a plyſch k wobßadženju,
plyſch k pjeſlam,
hladke a ßmuhate dublowe
czeßane tkaniny,
muſtrowane tkaniny k mantlam,

ßukno k žonjazej draſcze
polwolmjanu a **czíſtowolmjanu tworu** po wſchěch płaczíſnach,
bawmjane czíſchczane flanele
w najkraßniſchich muſtrach k **domjazej draſcze, bluſam, pjeſlam** a **dźěczazym wobleczenjam,**
ſymſke mantle,
wobwěſchki,
žakety,
měchojte pjeſle,
dźěczaze mantle
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

ſpanſke, ložowe,
puczowanſke a
konjaze pſchikrywy,

Tkaniny k poczehnjenju na kožuchi
w zyle nowych muſtrach jenož dobreje trajazeje kajkoſcze.

ſpódne kholowy
ſ **barchenta** a **flanela,**
barchentowe bluſy,
barchentowe pjeſle,

lama
w wulkim wubjerku po wſchěch płaczíſnach,
barchent k koſchlam
w wulkim wubjerku ſtary kóhcź po 20 np.,
tkaniny k ſpódnym ßuknjam
a
tkaniny k ßuknjam
w wſchelakorych druźinach,

barchentowe koſchle,
barchentowe ßuknje,
velurſke ßuknje,
ſtepowane ßuknje,
mowarejowe ßuknje,
filzowe ßuknje,
trikotowe taille
w najwjetſchim wubjerku w měſcze.

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

w domje k. pſchekupza **Korle Nowaka.**

Dźělbu **mužazych** a **hólczazych ſymſkich mězow, ſpódnych kholowow, mydło** a noſchene a nowe **ſwjerſchniki** a **ßuknjane kholowy** ßym pſchedewſak, ſo bych je rucze pſchedał.

Julius Bächmann, awkzijonator
w Budyſchinje na mniſchej haßy 7, vózk jerjoweje haßy.

Konjaze pſchikrywy (deki)

w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach porucza
T. Albert na kamjeńtnej haßy.

Hiſchcze dobry wulki **ſymſki ſwjerſchnik** je tunjo na pſchedań.
K. Vogel, rukajzar pſchi lawſkim tórmje.

Wotewrjenje ſchewſtwa.

Czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym na **ſwonkownej lawſkej dróſy czíßło 42** ſchewſtwo wotewrił. Wo dobroczíwe podpjeranje mojeho pſchedewſacza proſcho, lubju, ſo budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych tych, kotſiž mje poczeſcza, ſ dobrym dźěkom a tunimi płaczíſnami ſpokojił.

Jan Roſe (ßerbſki **Wrjóß**).

Knjesam gmejnskim pschedstejiczerjam porucza **běle scherpy** po wukasni

C. O. Henoch
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Kapoty,
rubischcza na hłowu,
taillowe rubischcza,
lamowe rubischcza,
rubischcza wokolo schije
barchentowe a zidzane,
barchentowe blusy,
schtrympy, soki,
rukajzy,
natykaczki,
fllzowe spódne ßuknje,
kaz tez
wolmjane schtrykowanske pschedzeno
porucza po tunich twjerdych płaczisnach

Bruno Schulze
pschi zitnych wikach 8.

Khyschowe a ßuknjane pjelle
jenicke najlepsche kupowanske zórko pola
C. F. Klossa na zitnej haßy 4.

C. E. Rinke
— **skład mężow a pjelzowych tworow** —
na zitnej haßy
porucza swój wulki skład **symskich mężow, ßuknjanych a pjelzowych kožuchow, czornych a błych.** Stare kuchi tunjo pocznjun a wuprijedam.

Zidzane banty,
zaki,
rysche,
schórzuchi,
schtalty
porucza

Bruno Schulze
pschi zitnych wikach 8.

Mloko
w najwjetschich a najmjenschich dzelbach po najwyschschej płaczisnje stajnje kupuje
parna mlokarnja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Mużaze a hólczaze symske swjerschniki
kaz tez **wobleczenja** w wulkim wubjerku po snatych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na zitnej haßy 4.

Kedźbu!
Sawěsczenja do **ratarskeho wohenßawěsczazeho towarstwa** pschijima
Curt Möschler w Kschiwej Borschczi.

Winarńja
a
winownja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje
18 na bohatej haßy 18
s nutskhodom na theatrowej haßy
ßo **njedzelu 26. oktobra**
wotewri.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Małym Wjelkowje smeje **njedzelu 2. novembra** popołdnju w 4 hodzinach w Kobaniz hosczenzu posedzenje. **Pschedßydstwo.**

Czesczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßym s hospitalskeje haßy

na rózowu haßu czißło 4

pschecznuk. S dobom ßebi dowolam ßwoje **czaßniki** a **bryle** należnje poruczecz.

Johannes Gäth, czaßnikar a optikus.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi k wjedzenju dawam, so ßym na **garbarskej haßy czißło 9 schewstwo** zakoźik. Sprawne hódne poßkuzenje lubjo wo dobroczinwy pschistup proschu.

S poczesczowanjom
Jan Lehmann, schewski mischtr.

Najlepschi skótny pólver, mlokowy a wużitkowy pólver
je na pschedań
w haptyzy w Kumwałdze.
So je pólver dobry, wokolni wobßwedzerjo skotu rad wobßwedza.

Barchentowe a lamowe kholowy, barchentowe koschle
we wschech wulkosczach porucza tunjo
August Reiss
na ßerbskej haßy.

Khosej
paleny a njepaleny,
kaz tez wschě **kolonialne twory** w snatych najlepschich kajkosczach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hosczenz w Drożdżiju.
Njedzelu 26. a póndzelu 27. oktobra kermuschne reje.
Pschecznelnje pscheproschuje
Tschieter.

Knjezeho pohonca k 1. novembrej pyta pschistajer **König** w Hodżiju.

Ródna 15—17 letna ßłużobna holza sprawneju starscheju ßo k 1. dezembrej pyta w **Dittrichez** hosczenzu w Barcze.

Wotroczkow, ßrěnkow, wolazych, dżowki pschi wyßokej msdże do tudomnych a Draždżanskich stronow pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Wustojnaj **rólnaj pohonczej** ßo na knjezim dworje w **Delnjej Kinje** pytataj.

Rólnych pohonczow
18 letnych, pschi 150 hacz 180 mk.
letneje msdy, **wolazych** wot 15.
leta ßem pschi 75 hacz 100 mk.
letneje msdy pyta hischcze k nowemu letu
knjezi dwór w Klětnom.

K nowemu letu wotroczkow a dżowki pschi wyßokej msdże pyta pschistajer **König** w Hodżiju.

Hólczez, kiz chze pjekarstwo nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Augusta Wiesolda** w Budyschinje na bohatej haßy.

Swoju **żonjazu** a **mużazu drastu** kupujemy nětko jenoż hischcze pola **Klossa** na zitnej haßy 4.

S. W. K. A. V.

Jan Gólč,
farar w Budyšinku,
Amalija Gólčowa
rodz. **Křižanec,**
zwěrowanaj.
Budestecy, 21. dżeń oktobra 1890.

Wutrobny dżak
naschemu wyßokoczesczenemu knjesej fararjej **Jakubej** w Njeßwaczidle sa jeho mózne duchapokne a wutrobu hnujaze kermuschne prědowanje. Bóh spożez jemu hischcze wjele żohnowanych let.
Wjele dżakownych kemscherjow.

Sandżenu njedżelu w nozy 1/4 1 hodżiny je po krótkej khorosczi w wěrje do ßwojeho sbóżnika moja luba macz

swud. **Marja Voigtowa** rodz. **Krjenzez**

s Wyßokeje pola Budyschina czicho wußka, schtoz s tutym pschezelam a snatym srudzeny k wjedzenju dawam.

W Klětnom, 21. oktobra 1890.

F. W. Voigt, kantor.

(K temu czißłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. oktobra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach šerbšla spowjedź, 1/2 9 hodźin šerbske prědowanje a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pschichodny pjatk (**reformazionski šwjedźeń**) budże rano w 7 hodźinach šerbšla spowjedź, 1/2 9 hodźin šerbske prědowanje a w 12 hodźinach šerbski nyschpor. Na tutym dnju budża šo pschi zyrkwinych durjach sa Gustav-Adolfske towarstwo dary sběracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij Ferdinand Pfützner, towarstwowy registrator w Draždźanach, s Marju Marthu Schumannez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Martha, Augusta Hendricha Klinki, dźěłaczerja w Czichońzach, dź. — Marja Bertha, Augusta Pawlika, kamjenjeczežarja w Rabozach, dź. — Hana Ernestina, Jana Ernsta Kalicha, sahrodnika a wojnarja w Jenkezach, dź. — Emma Martha, Korle Augusta Mulki, mlynskeho pohonca na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 16. oktobra: Jan Korla August Scherz, wojerski invalida s Wolbramoz, 49 lět 3 mežazy 28 dnjow († w wokrježnej dźěłaczerni na Židowje). — Max Alfred, Augusta Arthura Urbana, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, š., 1 lěto 7 mežazow 14 dnjow. — 17. Arthur Richard, njemandź. š. pod hrodom, 1 mežaz 2 dnaj. — 21. Gustav Pawoł, Gustava Pawoła Czirnera, kowarja na Židowje, š., 3 mežazy 15 dnjow.

Telegrafiski bureau namaka šo w sadnym twarjenju pósta (na kotolskej haży 5) po jenym skhodże a je pschezo wotewrjeny.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2499 měchow.	W Budyschinje 18. oktobra 1890				W Lubiju 23. oktobra 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	30	10	75	9	94	10	29
" . . . . . žołta	10	—	10	14	9	56	9	85
Rožka	9	38	9	81	9	6	9	38
Jeczmjeń	8	21	8	50	7	67	8	33
Wowš	6	60	7	10	6	70	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	30	2	70	2	10	2	70
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	90	3	10	2	20	2	60
Sslóma . . 600 " . . .	17	—	21	—	16	—	19	—
Proßata 881 schtuk, schtuka . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 59 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hacž 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 4 np. hacž 8 hr. 57 np.; wowš wot 6 hr. 85 np. hacž 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 70—72 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 63—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 24. oktobra: Rjane.

Jan Jurij Pahn

na žitnej haßy — w Budyschinje — na hlownym torhoschczu

porucza

symske mantle, dolmany, mantle do deschcza, dublowe a plyschowe zakety

pschileżaze a prědku wotstejaze, w najmodnischich **faßonach** a **tkaninach** s **rukowanjom** sa dobre **noschenje** a dobry šedžazy srěs.

Kožuchowe poczehnjenja po **měrje** s **plyscha** a **czeßanych tkaninow** šo sa krótki czaß rjenje a derje šedžaze seschija.

Najwjetschi wubjerk — woprawdże tunje płaczišny — sprawne poßłużenje.

Leopold Posner

czišło 7 na bohatej haży czišło 7

porucza šwój wulki skład

symskich kłobukow a kapotow

najjednorischeho hacž k najlěpschemu wuwjedźenju w najnowschich derje drasczazych formach; dale

wolmjane a trikotowe wobleczenja sa dźěczi

rukawate lazy, spódne koschle, kholowy, schtrympy, rukajzy a schawle kaž tež **rubischcza na hlowu, wokolo schije** a **wokolo taille** w wulkim wubjerku a po najtunischich płaczišnach.

Najlěpsche kupowanske žórło **wolmy k schtrykowanju a heklowanju.**

Sswoju pschedawarnju wjele powjetschiwschi dowolam šebi, czesczenych Serbow na to kedźbnych czinicz, a poruczam wulki skład **lamy, barchentow k koschlam, blusow, kalmuka, tkaninow k šuknjam, rubischczow** atd. po jara tunich płaczišnach.

Emil Wehrle na jerjowej haży 7.

Seßmahnjene

symske nadwobleczo, šuknje, kholowy, lazy atd. šo s trajnymi barbami s nowa wobarbja w

W. Kellingez barbjerni

w Budyschinje pschi žitnych wikach,

w Draždźanach na rosmarinskej drózy.

Symske mantle

ſ hładkich dublowych tkaninow po **10** mk., ßmuhowanych tkaninow po **20** mk., ſe ßmuhateho krimera po **20** mk.,

žakety

ſ hładkeho dubla, cžorne a cžěmnomódre, po **6** mk., krimera po **10** mk., ſ fantaſiſkich tkaninow po **10** mk., **12** mk., **15** mk., **20** mk.,

buffallowſke plyſchowe pjeſle

po **6** a **10** mk.,

dźěcźaze mantle

we wſchěch wulkoſcźach hižo po **3** mk.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

W pſchedawarni ßo **ßerbſki** rěcži.

Turkowſke ßlowki
najlěpſcheje družiny porucža
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcžu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczišnach.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucža
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje porucža
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Cžiſty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je porucžamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

= Želeſne khachle =

we wſchěch družinach a wulkoſcźach

ſa kóždu ßwójbu ßo hodźaze

porucža po jara tunich płaczišnach

Jan Miessner
w Budyſchinje na kotolſkej haßy.

Sswój wulkotny ſkład hotoweje mužazeje draſty, jako **khołowow, wobleczenjow, pjeſſow, ſwjerſchnikow, khěžorſkich mantlow,** kaž tež najnowſche tkaniny k ſeſchicžu draſty ſa pſchedſtejazu naſymu a ſymu dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucžam. Pſchi najlěpſchim dźěle pſchezo najtuńſche płaczišny.
Louis Gadt, krawſki miſchtr
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcžu.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych družinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hontwjerſkich** a **ſelowych likěrow ſa žołdk** porucžam ßwój **derje cžiſcženy palenz cžißko I** a **cžißko II** w cžwizach a po měrje, kaž tež ßwój **Budyſki naturſki khimjelcžkowy palenz,** liter po 40 np.
Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Nowe.
Kaltruhata maſchina
„Ruže“
rostruha ſa **hodźinu 5—6 kop.**
Dostacź pola
Oskara Buttera
w Budyſchinje.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpſchi ßrědk pſche wſchě wobcžeżnoſcže žołdka a delnjeho žiwota, porucža liter po 90 np.
Hermann Benſch
naßlědnik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macža,** ſo by **njehniło,** porucža
Gustav Poser.

Moleŕſke a **murjeŕſke barby,**
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
němſki a franzowſki,
terpentinowy wolij,
bernſteinſke laki,
damarſke laki,
kopalſke laki,
laki na ſchpundowanje,
ſ barbu derje ſkhnyjaze,
lak na kožu,
ſpiritußowy lak,
myjnu krydu,
portlandſki zement,
gyps,
wſchelaki klij,
barbicže atd.
porucžataj tunjo
bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach 8 wſtotej hwězdže.

Franz Marſchner
cžaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. Tunje płaczišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 1. novembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. 90lětny narodny dźeń hrabje Moltki je so sobotu a njedźelu po wschěch Němzach na najdostojnische waschnje swjećił. Ssrjedźischćo powschitkowneho němskeho swjedźenja bě město Barlin, do kotrehož bě po khěžorowym žadanju hrabja Moltka pschischoł, so by na swojim cześnym dnju tu sbožopschecźa a cześcźowanja pschijał, kotrež su so jemu se wschěch stron dostałe. Faklowy cźah sobotu wječor wulkotny napohlad skicźeśe. Na 30,000 wožobow so w cźahu wobdźěli. Schumjazy poklesk wožebje pschihladowarjo wumělskemu towarstwu dawachu, kiž bě w cźahu s wosom, wójnske wědomoscźe pschedstajazym, sastupjene. Njedźelu hižo sahe rano njedźiwajzy njelubosneho wjedra njeliczomne ludowe cźrjódy k twarjenju generalneho staba khwatachu, w kotrymž ma hrabja Moltka swoje słužbne wobydlenje. Najprjódzy, krótko po 8 hodźinach, hrabi Moltzy jeho swójbni sboże pschejachu. Bórsy na to, kaž w prjedawschich lětach, Barlinszy kurrendszy schulerjo pschińdźechu, kotsiž khěrluschi „Khwal teho Knjesa“ spěwachu. Bjes tym běchu so wschitzy offizěrojo a sastojnizy generalneho staba a deputazija wójnskeje akademije w twarjenju generalneho staba shromadźili a pod nawjedowanjom naczołnika generalneho staba, hrabje Walderseea, nimo hrabje Moltki duzy jemu swoje sbožopschecźa wuprajichu. Krótko do dwanaczich hodźin, hdyž běchu so wschě khorhoje a standarty Barlinskeje garnisony do Moltkoweho bydła donjesłe, khěžor psched twarjenje generalneho staba pschijědźe. Wón so hnydom do sale poda, hdźež běchu so hižo sakski kral a generalojo shromadźili. S wutrobnej narěczu khěžor Moltzy pólnomarschalske żezło pschepoda, kotrež na módrym somocze schtyri rjady małych słotych krónow a workow, na jenym kónzu khěžorowe mjenko w brillantach, wobdate wot rubinateho wěnza, na druhim kónzu khěžorstwoweho worła na běłym emaillowym dnje pokasuje. Hrabja Moltka so hłuboko hnuty s krótkimi słowami khěžorej dźakowasche, na to pokasujo, so jemu tutón dźeń a jeho cześcźowanje njesapomnite wostanu. Na to pschińdźechu khěžorsźy prynzojo, meiningski herbski prynz a wójwoda Cannaught se swojimi sbožopschecźami a deputazija awstriskeho 71. pěscheho regimenta. Swjaskowa raba abreżu pschepodacź da. Dalsche sbožopschecźa pschinjeżechu pschedsydstwo khěžorstwoweho a krajneho sejma, konserwatiwna strona khěžorstwoweho sejma, deputazija Kolbergskeho pěscheho regimenta, wulka deputazija němskich městow, kotrež su hrabju Moltku sa swojeho cześneho měschcźana pomjenowałe a deputazije městow Draždźan, Magdeburga a Kölna. Narodne město sławneho jubilara, Parchim, mapu s napohladami města pschepoda. Se swonkownych sbožopschecźow ma so wusběhnucź, so je awstriski khěžor Franz Josef sbožopschejaze pismo s offizěrskej deputaziju 71. pěscheho regimenta pschepodacź dał. Zar, jendźelska kralowa, schwedski kral a mnosy drusy wjerchojo depesche póslachu, bjes druhim tež sultan, kiž w swojim telegramje na służby, wot Moltki Turkowskej wopokasane, spomni. Ruczne pisma běchu póslali würtembergski kral, badenski wulkowójwoda a wjele druhich němskich wjerchow. Wjerch Bismark bě teho runja s telegramom sboże pschał.

— Khěžorstwowy kanzler Kapriwi so blizsche dny do Italskeje poda. 6. novembra smeje wón s italskim ministerstwowym presidentom Crispiom w Mailandze skhadźowanku. Italski kral w swojim hrodze Monza k cześcźi khěžorstwoweho kanzlera hoscźinu wuhotuje.

— Khěžor je hrabju se Stollberg-Wernigerode do herbskeho wjerchowskeho stawa posběhnuł. Ota, hrabja se Stollberg-Wernigerode, je so 30. oktobra 1837 w Geldernje w hessenskim wulkowójwodstwje narodźił a so w lěcze 1863 s Hanu prynzeżnu Reuß-Schleitz-Köstritz woženił. S jeho mandźelstwa je 6 dźěcźi wuschło, tsjo synojo a tsi dźowki. Wjerchowym dźěcźom je so titul „prynz“ a „prynzeżna“ schipósnał.

— Belgiski kral Leopold je wutoru do Potsdama k khěžorej na wopyt pschijěł. K cześcźi kralowskeho hoscźa mějesche so tón samy dźeń wječor psched Potsdamskim nowym hrodom wulke wječorne piskanje, pschi kotrymž něhdże 13,000 muži piskasche, bjes tym so mužstwa Potsdamskeje garnisony s magnesiowymi faklemi městno wobswětlichu.

— Něhduschi bołharski wjerch prynz Alexander Battenberg, kiž je Bołharsku wopuschczíwschi so s jenej dźiwadłownizu woženił a so potom pod mjenom hrabje s Hartenaua do Awstriskeje podał, hdźež je poslednje lěta s cźicha jako privatny cźłowjek żiwy był, je so wot khěžora Franza Josefa sa druheho wyschka pěscheho regimenta „Belgiskeho krala“ pomjenował. Sastup hrabje s Hartenaua do aktiwneje służby awstriskeho wójska so jako snamjo wobhladuje, so je se swojej politiskej sańdźenoscźu wobsamknuł a wschě myśle na politiske wotpohlady sa pschichod spuschcził.

— Do wulkeho roshorjenja su so Polazy s tajnym listom Wrótżławskeho biskopa Koppa stajili, w kotrymž tutón katholskich duchownych napomina, pólske wożady pscheměnicź. Hacź dotal njesnaty katholski duchowny je tutón list do Krakowa jenym tamnischim pólskim nowinam pósłał, kotrež su jón do sjawnoscźe dałe. Pólske nowiny biskopa Koppa dla jeho lista s wótroscźu pschimaju. „Dziennik Posnański“ pische, so pschescźěhanje jich rěcze se swětneje strony Polakow boli, tola tyżaz krócź bóle Polakow boli a roshorja, so so tež w zyrkwi do pólskeje rěcze dawaju. Sakasanje a samjesowanje pólskeje rěcze w zyrkwi so sakasni modlenja runa. Schtóž je katholik a temu njerosumi, běda temu! tola trójzy běda temu, kiž je biskop a Polakow s cześcźu sańcź nima, hdyž so wěry a swojeje rěcze dźerża. Bjes tym so na tajke a podobne waschnje pólske nowinarstwo do biskopa Koppa jěsdźi, su so Polazy na pólskich kardinalow w Romje s napominanjom wobrocźili, so bychu so bamża prascheli, na kajkim stejnischcźu wón s napschecźa Koppoweho lista steji.

— Namjet bajerskeho knježerstwa, sběhnjenje skótneje sawjery žadazy, kiž so tež wot sakskeho a badenskeho knježerstwa podpjera, je so tež w pruskim statnym ministerstwje w dołhim poradźenju rospominał, tola so tam hischcźe k žanemu rosnudej dóschło njeje. Wot hłoża Pruskeje pak wotwiżuje, hacź so namjet w swjatkowej radźe pschiwosmje abo sacźiżnje. Pruski minister ratarstwa s Lucius je pschecźiwo namjetej rasnje rěczał, bjes tym so je jón minister wikowanja a rjemjeślnistwa poruczał. — Pschi jednanju wo nowym herbskim dawku je so dawk pschi herbstwach dźěcźi a mandźelskich na pół prozenta postajił.

Awstrija. W Ssedmihórskej, kotraž je so 1866 Wuherskej pschidźeliła, pódla Němzow něhdże tsi milijony Romunow bydła. Madźarojo Romunow a jich rěcz runje tak jara kaž Němzow a Ssłowjanow podtłóczuja. Wuherszy Romunojo su dołhi cźaż scźerpniwje madźarske podcźischcźowanje snjeżli; nětko so skónczne bjes nimi żiwische narodne hibanje pokasuje, kotrež pak drje je so tež hakle se swużodneje samostatneje Romunskeje w nich sbudźiło. W Hermanstadtu je so tele dny shromadźisna romunskich wótcźinzow měła, na kotrejž su radu składowali, na kajke waschnje móhli swoju romunsku ma-

cźetnu rěcź dalschemu podcźischcźowanju wukhowacź. Chzedźa khěžorej deputaziju póßłacź a wo to proßyćź, so by ßo romunska rěcź jako ßudniska rěcź sawjedła a ßo w romunskich stronach jenoź Romunjo jako sastojnizy postajeli.

Hollandska. Dla khorosćze krala Wylema III. je ßo w minjenym tydźenju regentstwo postajicź dyrbjało. Po rosprawje kraloweju dołholětneju cźělneju lěkarjow kral na njewuhojnu duchakhorosćź cźerpi. Smjehcźenje moshow je hižo tak pschiběrało, so kral cźasto woßoby, wschědnje w jeho bliskosćzi pschebywaze, spósnacź njemóże. Pschi poßlednim podpißanju statnych aktow bě kral ßamo sabył, kak rěka. Dale ßo kral jara spjecźuje cźitacź a pißacź. Po cźěle je kral hischcźe dosćź cźiły a po měnjenju lěkarjow móże wón, je-li so ßo druhe khorosćze njepschidadźa, hischcźe někotre lěta żiwy bycź.

Franzowska. Dopokasy, so bjes Franzowskej a Ruskej jara dowěrne dorosumjenje wobsteji, stajnje pschiběraju. W pschichodnym naléczu chze pjecźa president Carnot Rusku wopytacź. W Moskwje smjeje ßo w meji 1891 wustajeńza franzowskich industrialnych wudźěłkow. Blisko leži, so budźe president Carnot pschi wotewrjenju tejele wustajeńzy pschitomny. Wěsćze wón teź do Peterburga pschijědźe a smjeje tam skhadźowanku s zarom. So bjes Ruskej a Franzowskej pißany abo ertnje wucźinjeny tajny swjask wobsteji, ßo nětko skoro wěste bycź sda. Dawno snate hižo je, so ßu franzowske statne bróńjetnje skasanku na wulku liczbu repetěrowanskich tselbow sa ruske wójsko pschijeli. Pódla teho je franzowske knjeżerstwo sarjadnikej statneho pólvernika w Moulin-Blancu dowoliło, so móhł w Peterburgu sa ruske knjeżerstwo pólvernik naprawicź, w kotrymż dyrbi ßo bjeskurny pólver dźěłacź, kajtiż ßo wot franzowskeho wójska wužije. Skónczńje je ßo w poßlednjej radze franzowskeho ministerstwa na nusnosćź pokasało, so by ßo telegrafny kabel bjes Franzowskej a Ruskej psches Dansku pokoźił, so by ßo Franzowska wot wotwißnosćze wußwobodźiła, w kotrymż je pschi nětcźischim psches Němsku wjedźazym telegrafnym sjenocźenju. Sa pschipad wójny by ta wěz jara ważna była.

Turkowska. W Armenskej bjes tamnischimi kschesćzijanami wulka njespokojnosćź knjeżi. Pschesćzěhanja, kotrež ßu kschesćzijenjo wot turkowskeho wobydlerstwa snjesćź dyrbjeli, ßu bjes nimi myßl na postanjenje pschecźiwo turkowskemu knjejstwu sbudźiłe. Tajne pschißahanstwo pjecźa wobsteji, kotrež tole wotpohladanje do skutka stajicź pyta. Wóndano ßu armenszy pschißahanzy jeneho armenskeho, na kotrehoż tukachu, so je pschißahanstwo Turkam pscheradźił, skradźu skónzowali. Mordarja a jeho towarschow je knjeżerstwo sajako a jich s najżadławischimi cźwilemi nusowało, ßobustawy tajneho armenskeho komiteja mjenowacź. Na to drje je ßo wjele pscheradźenych woßobow sajako, tola tajny armenski komitej ßo wußlědźił njeje. Njeměry dale traja, a schtoż ßebi armenszy prjedy żenje swěrili njejßu, woni ßami Turkow nadpaduja. W Zaitunje ßu woni někotrych turkowskich wojakow sabili, kasarmy sapalili a turkowskeho ßudnika satšélili. Nadróbnische powjesćze hischcźe dóschłe njejßu, a s zyła s tamnych stron żenje niczo shonicź njeje, khiba to, schtoż ßo wot knjeżerstwa do sjawnosćze da. Psched někotrymi dnjemi ßu pjecźa w armenskim hłownym měsćze Erzerumje njeměry wudyrike, kotrež pak ßu ßo wot wójska hnydom podtłóczike. Je-li so Armenszy w spjecźiwosćzi pschecźiwo turkowskemu knjeżerstwu njewoliwknu, njebudźa ßo skónczńje europiske wulkomozy sminucź móz, wot Turkowskeje żadacź, so w Armenskej reformy sawjedźe, kotrež ßu ßo hižo po poßlednjej rusko-turkowskej wójnje w Barlinskim měrje wujednake. S tutymi reformami by Armenska wěstu ßamostatnosćź dostała. S europiskich wulkomozow woßebje Jendźelska na to dźěła, so by ßo Armenska ßamostatny kraj sćziniła; teho dla też Jendźelczenjo sběhł Armenskich tajnje podpjeraju. Derjemécze armenskeho luda wschak pschi tym Jendźelska w wocźomaj nima; jej jenoź wo to dźe, so by ßo se ßamostatnym armenskim statom Ruskej pucź do Małej Asiskej sawrjeł, runjeż każ je ßo Ruska se ßamostatnej Romunsku a Bołharskej s Balkana wucźischcźała. Dźiwajzy na tele ponucźidła nětcźischich armenskich njeměrow je bjes dźiwa, so Ruska mało horliwosćze pokasuje, sa Armenskich pschecźiwo Turkowskej sakrocźicź.

Awstralska. W wulkich awstralskich městach ßu ßo w sańdźenych měßazach hoborske strajki méke. Pschenischeje msdy abo pschecźeżkeho dźěła dla ßo njestrajkowasche; pschetoż nihdże druhdże ßo dźěłacźer pschi krótkim wschědnym dźěle tak drobo njepłacźi, każ w Awstralskej. Każ jendźelszy maja też awstralszy dźěłacźerjo bjes ßobu sjenocźeństwa. Tele sjenocźeństwa chzychu ßebi se strajkom wot dźěłodawarjow prawo wunusowacź, so ßo bjes jich dowolnosćze dźěłacźerjo, kotsiż ßobustawy dźěłacźerskich sjenocźeństwow njejßu, do dźěła bracź njeßmědźa. Do tehole żadanja dźěłodawarjo swolicź njemóżachu. Hacź runje dźěłacźerske sjenocźeństwa strajk s wulkej njembrosćzu wjedźechu, wone w nim tola skónczńje podležachu. Budźichu-li dźěłacźerjo dobyli, njeby dźěłodawarjam lědma wjazy hacź prawo wupłacźenja msdy wostało, wo wschěm druhim, każ wo pschistajenju dźěłacźerjow, wo dźěłanskim cźaßu atd. bychu dźěłacźerske sjenocźeństwa rossßudźiłe. Pschi strajku je ßo na sto tyßaz dźěłacźerjow wschěch powołanjow wobdźěliło. Nastork k strajkej ßo s tym da, so na jenej łódźi s dźěła puschcźeneho kucharja saßo pschistajicź nochzychu. Bórsy teho dla na wschěch łódźach mużstwa dźěło složichu. S łódźow ßo strajk na dźěłacźerjow w mórskich pschistawach wupschestrje, kotsiż ßo sapowjedźichu, sa łódźe dźěłacź, kotrychż mużstwa strajkuja. Posdźischo ßo hórnizy a dźěłacźerjo w płunarnjach (gasowych fabrikach) strajkej pschisamknuchu. Tak ßo sta, so bě wulke město Melbourne někotre dny bjes poßwětlenja. Na sboże bě tehdy runje polny měßacźk, hewak budźichu dróhi s kojowymi ßwězami poßwětlicź dyrbjeli. Strajkowarjo pak niczo njedozpichu, dokelż ßo po něcźim dosćź dźěłacźerjow, njeßobustawow dźěłacźerskich sjenocźeństwow, namaka, kotsiż najnusnische dźěło dokonjachu. Dźěłacźerske sjenocźeństwa bórsy spósnachu, so ßo jich wotmyßlenje njeschlachcźi a ßo skónczńje s dźěłodawarjemi wujednachu.

Cźěkanzaj w bahnischcźach rěki Missisippi.

(Pokracźowanje.)

Cźorny a jeho luba saßo k ßwojemu dźěku khwataschtaj, wón e ßwojej wustojnosćzu, wona se ßwojej njeleposćzu. Hischcźe ras ßo Davidej radźi lubej skradźu hromadku bawmy tyknucź. Hdyż krótko do ßkónza khowanja rěsny synk swona wopowjedźi, so ma ßo s dźěłom pschestacź, a ßo w kólni bawma wotedawasche, sapißowasche a na tón dźeń wobliczesche, ßo pokasa, so běschtaj wobaj ßwoju měru wjazy hacź poknu wotedakoj. Drusy njewólnizy tak sbożowni njeběchu, duż jich napißachu. Hdyż běsche jenoź malicźkosćzą, schtoż běchu mało wotedali, dyrbjachu nasajtra telko wjazy naschcźipacź; hdyż běsche teho wjele, ßo jim lěnjosćze dla khostanje napokoźi. Na żnjach ßo ßnano wschědnje sta, so teho dla někotrych wuschwikachu.

Njewólnizy do ßwojich bydłow dźěchu, schtoż běchu hubjene khlěwy sady kraßneho knjeżeho domskeho, wot kotrehoż je mała sahroda dźělesche, so wjerschki schtomow hubjenstwo w khlěwach wocźomaj knjeźich sakhowachu, runjeż jo tucźi prawje derje snajachu.

Cźorni majßowy wóßmuż a skażene naßelene mjaßo k jědźi dostawachu; hdyż dźěłacźerjo s pola domoj pschińdźechu, mějachu domjazy njewólnizy wjecźeŕ sa nich pschihotowanu. Mucźni woni s wjetscheho dźěła potom hnydom lehnucź dźěchu, so bychu ßo k dźěku pschichodneho dnja poßylnili.

Cźicho bu w jich khlěwach. Ale s bliskeho bydła dohladowarjow ßo płacź a wołanje ßłyschesche. Tam tych njewólnikow schwikachu, kotsiż po měnjenju ßuroweju dohladowarjow na polu ßwoju pschiłuschnosćź dopjelnili njeběchu.

A do tehole rejenja ßo, pak cźicho, pak bóle wótsje, s knjeżeho domskeho harmoniske synki kraßneho kschidła měschachu, na kotrymż wustojnej ruzy někajku wjeßoku reju hrajeschtej. To běsche knjesowa schikowana dźowka, kotraż tam hrajesche. Hdyż běsche rejenje a wrěschcźenje cźwilowanych cźornych w domskim ßłyschecź, to wjeßełosćź knjeźich mało mylesche, dokelż běchu na to swucźeni.

Skónczńje bu směrom w knjeźim domskim a też w bydle dohladowarjow. Płacź a rejenje a synki kschidła sa ßobu woněmichu. Hłuboka cźischina nastupi, jeno s khwilemi běsche ßłabe mórcźenje pjecźich wulkich kubaskich pßow ßłyschecź, kotrež koło wokoło khlěwow cźornych w ßwojich khlěwach leżachu a jako ßwěrni straźnizy ßurowzam służachu.

Běsche jaßna hwězdna nóz; Boži měßacźk njeßwěcźesche. Wokołodwanacźich ßo wětsik sběże a psches wjerschki schtomow w sahrodźe saschumi.

Zyle mjelczo s khlěwa cźorny wustupi a na druhi bok dźěsche, hdźež żónske njewólnizy pschebywachu.

To běsche David.

Wón ßwoju ruku każ trubu k rtej nastaji, a dwójzy sa ßobu ßo sdasche, jako by ßowa sastonała.

Minutu posdźischo ßo jemu zyle mjelczo cźorny sćzin bliżesche, Lisa; wona bě ßwoje towarschki wopuschcźiła, kotrež wschitke spachu, a wot kotrychż żana wotzucźiła njebě, hdyż běchu durje ßłabje sarjepotałe.

Wonaj ani ßłowcźka njerěcźeschtaj. Każ nóznej scherjeni, runje tak cźornaj, każ tute, wonaj po schcźeżzy dźěschtaj, kotraż k rězy Yazoo wjedźesche. Pschi tym dyrbjeschtaj nimo pßyczeho khlěwa. W najstraschnischim wokomiku David na ßuchu hakużku stupi, kotraż pod jeho nohu sarjepota. Pßyczisko samórcza. Cźěkańzaj mějeschtaj telko

pschitomnosćze ducha, so dźeßacź minutow dołho kaž pschikowanaj stejo wostaschtaj. Straschny poß ßo smérowa a, kaž ßo sdasche, saßo sdrémnu. Potom wětšik psches schtomy saschumi, a tule skkadnosćz wuživajo lubaj njemylenaj k rěčnemu brjohej dóńdźeschtaj, hdźež te tši sykomory stejachu.

David mějesche ßwoju ßekeru a ßwój nóž, hewak žaneje brónje pschi ßebi njemějesche. Lisa želesnu pónowčžku a hlinjany hornz njeßesche, schtož běsche woboje po ßwojej njebo maczeri namrěka. Ani wona, ani David na nutnizy ßwójbnych njesawostajischtaj, duž móżeschtaj ßo bjes srudoby dźělicź. Też nješchto zyroby mějeschtaj ßobu, kotruž běschtaj ßebi někak wobstaracź wjedźakoj.

Wonaj pschi rězy horje dźěschtaj, doniž kolik njenadeńdźeschtaj, sa kotryž běsche czołmik pschiwjasany. David rjeczas puschczi a ßo s Lisu do czołma ßydźe. Potom s czołmom prěki psches rěku sjědźe a pschi druhim brjosy, wot spěschnych žołmow njeßeny, po rězy dele jědźesche, doniž rěka k wjeczoru běži. Sa dwě hodźinje běschtaj daloko doscź wot nutnizy. Rěka nětko koło sczini a k ranju běżesche. Duž czołm wopuschczischtaj; David dźěru do czołma wuruba, wulkich kamjenjow do njeho namjeta a jón podnuri. Potom k wjeczoru krocżeschtaj, k bahnischczam rěki Missisippi, njeßmérnje wulkej puschczinje, połnej sczíny, tonidłow a jěsorow, do kotrejež na ranje dóńdźeschtaj. Khróble dale dźěschtaj a ßo w bahnojtej puschczinje shubischtaj, hdźež wschak móżeschtaj ßo prawje derje skhowacź. Ale kak dyrbjeschtaj tam ßwoje hubjene žiwjeńczko sdźerżecź? Kak móżeschtaj ßo tam na wumoženje nadźecź? To wschak njewjedźeschtaj; to dyrbjeschtaj Bohu poruczicź.

* * *

Kraßne wobßedźeństwo pschi rězy Yazoo, hdźež ßo najrjeńscha bawma plahowasche, a kotrež létnje s najmjeńscha 250,000 hriwnow dobytka dawasche, wěstemu Grammontej ßkuschesche, hordemu mužej se stareho franzowskeho splaha. Tónle bohaty cłowjek mějesche dweju ßynow a dźowku, kotrejž Róża rěkachu, a kotraž bě s mkodym bohatym nutnizarjom Belmonte s kraja Alabama ßlubjena, kotryž běsche runje pola ßwojeje njewjesty na wopycze. Róża běsche schikowane, luboscźiwe holczo, ale kaž wschitke druhe mkode holzy bohatych nutnizarjow w njesbožownych nahladach skubkowana, kotrež w tamnych krajach knježachu, hdźež njewólnistwo kczějesche. Wona běsche ßwojej mkodej ßkužobnizy, njewólnizy Lisy, njesprawnje, ale mějo sa to, so hinak njeje, winu dawaka, so je ju wobkranuka, a wbohe, žaneho prawa njemějaze stworjenje ßurowje schwikacź daka, ani próschka ßobuželnosćze njesaczuwajo. Jeje nan bě ji druhu mkodu czornu jako ßkužobnizu dał; ale s tej wona hakle prawje spokojom njeběsche, dokelž w žanym kucze ßwědoma njebě w małych domjazych naležnosćzach ßwojeje knjenje, w czimž běsche Lisa pschezo tak wustojna była.

„Ně, se Saru tola žaneho czinjenja njeje!" Róża junu rano sdychowasche, hdyž dyrbjesche nowa ßkužobna někajki kruch pychi pytacź a jón rucze namakacź njemóżesche. „Ja dyrbju woprawdźe ßama sa nim hladacź!"

A wona ßwěru pytacź pocza a wschitke ßwoje kschinje a khamory pschery. Sa pok hodźiny namaka, schtož pytasche, ale nimo teho też, w schkałbje jeneho kaschczika pschiprětu, tu skotu broschku, kotruž běsche po jeje myßlach Lisa kranuka była.

„Hlej!" wona ßo dźiwajo ßama sa ßo praji, „dha běch ßo tola mylika! Lisa paduschniza njeje! Dha njech saßo ke mni pschińdźe! Njelepa Sara njech na jeje měscze na polu dźěła."

Wona k ßwojemu nanej běżesche, kotrehož s bratromaj a nawoženju pod khěžnym wutwarkom nadeńdźe. „Nanko!" wona wołasche, „runje ßym ßwoju broschku saßo namakała!"

„Jo, to dźě je rjenje."

„Duž Lisa paduschniza njeje."

„Jo; dha je holza njewinowata czerpjecź dyrbjała."

„Haj, nanko. Njech saßo ke mni pschińdźe. Wona ßo k wschemu wjele lěpje hodźi, hacź Sara."

„Twoja wola ßo stań. Hnydom chzu poruczność dacź. Na sboże mkodu njewólnizu hischcze pschedali njejßmy."

„Lisa budźe ßo sawěscze jara wjeßelicź, so ßo ji takle zosa", Belmonte ßmějo rjeknu. „Pschetož kaž dohladowaŕ Murraj prajesche, ßo ji schczipanje bawmy nihdy njeczini."

„Tamle dźě Murraj dźe", knjes praji. „Dha nam runje prawje pschińdźe."

Woprawdźe prěni dohladowaŕ jara khwatajzy pschiběža.

„Schto też to je ßo stało?"

„Wón je wschón wujachleny!"

„Knježe!" dohladowaŕ jachło wołasche.

„Nó, luby Murrajo?"

„Czekkoj staj!"

„Schtó?"

„Njewólnik David a njewólniza Lisa!"

„Czert a hela! Hdy dha?"

„Dženßa w nozy."

„Hdźe ßlědy pokasuja?"

„K rězy. Staj ßebi czołm wsakoj, rjeczas puschczikoj."

„Po tajkim k wjeczoru staj czekkoj?"

„Hdźe hewak chzetaj? Wonaj dźě dyrbitaj ßo strachocźiwje khowacź; pschetož we wobydlenych krajinach ßo nihdźe pokasacź njeßmětaj, hewak jeju bórsy doßahnu. Wěscze staj do bahnischczow rěki Missisippi czekkoj."

„Bjes dwěla."

„Póscźelmy hnydom ludźi sa nimaj."

„S pßami czuchakamy: hewak jeju ßlěda njenamakamy."

„To ßo wě."

„Tši pßy budźa doßahacź?"

„Haj. Schtó chze ßobu?"

„Mój!" ßynaj sawołaschtaj.

„Ja chzu ßobu na hońtwu sa czornymaj!" Belmonte ßmějo praji. „Sswojej lubej Róži bych rady saßo k jeje Lisy dopomhał!"

„Lisy pak ßo niczo stacź njeßmě!" Róża poruczi. „Ju ßu, runjež běsche njewinowata, wuschwikali, duž dyrbi ßo ji nětko wodacź, so je czekka."

„Moje dła. Ale schtož Davida nastupa . . ."

„Tón njekraßnik najkrucźische khostanje saßkuži!"

„Wo to pokoj. Najprjedy dyrbimy jeho měcź."

„Mój towaŕsch Norris ßo wubjernje na to wusteji, czornych kojicź", Murraj praji.

„Haj, Norris dyrbi pschede wschěm ßlěd wußlědźicź."

„Duž ßo druhi dohladowaŕ na měscze s jenym czuchakom na pucź poda. Wón psches rěku pschejědźe a na tamnym brjosy pschi rězy dele dźěsche, doniž poß město njewucźucha, hdźež běschtaj czekkanzaj na kraj stupikoj. Khwilu pytawschi wón też podnurjeny czołm wußlědźi, wot kotrehož kónczk s wody won tczesche. S tymile powjesczemi ßo Norris na nutnizu wrócźi.

Duž ßo sręczachu, so chzedźa ßo nasajtra sa czekkanzomaj puschczicź. Na hońtwje ßo knjesowaj ßynaj, Belmonte a Norris jako wjednik wobdźělichu, potom hischcze jedyn nutnizaŕ se ßußodstwa, kotryž pschipadnje k temu pschińdźe a chzysche pschi „wjeßelu" rady pódła bycź, dokelž hońtwu na czornych jako sajimawu sabawu wobhladowasche. Tši najlepsche czuchaki ßebi sa hońtwu wusholichu.

W wulkim czołmje tole towaŕstwo hońtwjerjow po rězy dele jědźesche, na tym měscze, hdźež podnurjeny czołm leżesche, na kraj stupi a potom k wjeczoru czehnjesche k bahnischczam rěki Missisippi.

Hacź do bahnojteje puschczíny běchu pßy stajnje ßlědy czekkanzow wucźuchake; nětko pak w błocze, kužach a tonidłach druhdy njewjedźachu, hdźe; czasto dołhi czaß czuchajo tam a ßem běhachu, doniž na ßuchim ßlěda saßo wucźuchachu. Hońtwa na czorneju w tychle tužnych, horzych bahnischczach, połnych ßmjerdźateje pary, běsche jara napinaza; to czi knježo bórsy spósnachu, ale smužicze dale krocżachu. W nozy ßebi na wyschschim, ßuchim měscze lěhwo pschiprawichu, woheń sadźěkachu a ßebi wot teho, schtož běchu ßebi ßobu pschinjeßli, dobru wjeczeŕ swarichu. Potom ßo lehnuchu, khiba jedyn niz, kotryž strażowasche, a kotrehož sa dwě hodźinje druhi wotměni.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. K naschej tydźeńschej rosprawje wo Draždźanskim konzercze, w tamnischim Braunez hótelu 19. okt. wotdźerżanym, dowolamy ßebi pschistajicź, schtož „Dresdner Nachrichten" wo spomnjenym konzercze podachu. Wone takle pißachu: „Knjesej kantorej emer. Kozorej s Ketliz, kiž je jako najßławnischi synkowpěßnjeŕ łužiskich Sserbow też w dalschich stronach wyßokowaženy, ßo njedźelu wurjadne hołdowanje dosta. Tudomne mužske spěwanske towaŕstwo „Echo" pschinjeße w Braunez hótelu psched wukupjenym salom zyklus jeho ßerbskich spěwow pod pschewodom tšélskeje kapelle se sbožownym wuspěchom k ßłyschenju. S napjatej kedźbliwosću ßlědowasche poßłuchaŕstwo tym melodije-žórlazym spěwam, kiž ßo po waschnju spěwow wschěch ßkowjanskich ludow woßebje rady w mollsynkach, husto w ßonjeŕskej czěłkomyßlnosći, potom saßo we wohniwych rhythmach a druhdy w nawalnym tempo rubato hibaju. Text spěwow bě metrišzy do němskeho pschekoženy, a swjasowaza deklamazija ßo wubjernje derje a s zunym saczuczom pschednoscheše. Pschitomny komponist bu po skónczenym

konzercźe pod hrimotazej ßkawu wokany a ſ tſjomi kawrjenzowymi wěnzami cźeſcźeny. Pſches jedyn tychßamych tudomne towarſtwo ſakſkich Sserbow hudźbneho miſchtra ßwojeho naroda wuſnamjeni. Hnuty dźakowaſche ßo wón Draždźanczanam ſa pſchecźelne pſchijecźe ßwojich ſpěwow, ſ kotrychž ßu někotre, hižo pſched wjazy dyžli 40 létami naſtate, dawno ßwójſtwo ſpěwazeho ßerbſkeho luda." *F.*

— Pſchedźenak, protyka ſa Sserbow na léto 1891, kaž hacź dotal pſchezo, Budyſki hermank wuńdźe.

— W Köhlerez pěſkowej jamje w tak mjenowanych hatach njedaloko Hornjeje Kiny je wutoru dopołdnja dźěłacźer Pětr Krakowſki do njeſboža pſchiſchoł. Hdyž wón pěſk na wós mjetaſche, ßo na dobo ſcźěna pěſka puſchcźi a ßo na njeho waliwſchi jeho k woſej pſchiprě, ſo ßebi wón pſchi tym nohu ſkama. Snjeſboženeho ßu do tudomneje měſchcźanſkeje hojernje donjeßli.

S Bónjez. Póndźelu tydźenja wjecźor podružnik a pomocznik tudomneho wojnarja Schórſcha ſ korcźmy domoj duzy płómjo na łubi Schórſchez doma wohladaſchtaj. Rucźe ſ wodu na łubju doběžawſchi, namakachu łubine durje ſamknjene, tola je ſ mozu wotewrichu a woheń, ſ hromady lapow ßapazy, hnydom ſalachu. Woheń je pjecźa ſakoženy; cźłowjeka, na kotrehož tukaju, ſo je to ſkucźił, ßu ſajeli.

S Hajniz. „Kath. Poßoł" piſche: W tudomnej zyrkwicźzy je někajki ſłóſtnik tydźenja w nozy wot ßoboty na njedźelu wſchě ſchulſke a kapalne wokna rosbił. Saſtróżeni ßo tamniſchi katholſzy woßadni praſcheja, hacź je to ſchtó ſ nich był, kiž je tajki njeſkutk ſworał.

S Budeſtez. Po wotkhadźe knjeſa Gólcźa, kiž je někto ſ fararjom w Budyſchinku, je naſch nowy pomozny prědar, k. M. Handrik, ßwoje ſaſtojnſtwo w naſchej woßadźe naſtupił a ſańdźenu njedźelu prěni krócź prědował.

S pola. Wóndano „Sserbſke Nowiny" piſachu, ſo ßu něhdźe na polu běrnu namakali, w kotrejž je ſkoty pjerſchcźeń ſaroſcźeny był. To cźitawſchi, měnjach, ſo drje je wěz wumyłlena. Nětko wſchak wěrju, ſo móże ßo tajke něſchto ſtacź. Ssym ßo ßam wo tym pſcheßwědcźił. Moja žona je tele dny ſ mojeho pola rěpu domoj pſchinjeßła, w kotrejž bě żeleſny hóſdź do zyła ſaroſcźeny. Žona bě ßo dohladała, ſo bě rěpa na jenym boku trochu twjerda. Duž ju pſcherěſnu a hóſdź namaka. Je drje to na ſboże było; pſchetož budźichmy-li rěpu krumje dali, budźiſche to ſkocźecźu ſe ſchkodu móhło bycź. *P.*

S Mjeſchiz. Ssobotu 25. oktobra dopołdnja wokoło dźewjecźich hodźin je w kólni tudomneho kublerja Handrija Pjekarja woheń wudyrił, ſ kotrymž ſtej ßo mjenowana kólnja a pſchitwarjena bróżeń do prócha a popjeła pſchewobrocźiłej. Bróżeń, kotraž běſche ſ domkhowanymi žnjemi napjelnjena, kaž też kólnja, běſchtej ſ zyhelom krytej. Měnja, ſo ßnadź je woheń ſ horzym popjełom naſtał. Pjekał ma ſawěſcźene. Tych Mjeſchcźenjow, kotſiž běchu, hdyž woheń wuńdźe, runje w Budyſchinje na wikach, je powjeſcź wo wóhnju do njemałeho ſtracha ſtajiła. Woſtajiwſchi wſcheho woni ſ měſta domoj khwatachu ßo bojo, ſo ßnadź jich ſtatok w płomjenjach ſteji.

S Budyſchinka. Sańdźenu njedźelu je ßo w naſchim lubym Božim domje naſch nowy knjes farał Gólcź na ßerbſkim a na němſkim kemſchenju ſapokaſał. Rano w 8 hodźinach ßo ßwjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſ tſjóch duchownych (nowy farał dźěſche ßrjedźa knjeſa fararja Krügerja a Garbarja) a ſ zyrkwinſkeho prjódkſtejeńſtwa, do Božeho domu poda. Sapokaſanje mějeſche w ßerbſkej Božej ßkužbje knjes farał Krüger Porſchiſki. Knjes ratarſki radźicźel Steiger jako kollator vokaziju pſchepoda. Po ſapokaſanju ſchulſke dźěcźi pod wjedźenjom knjeſa kantora Ssuſchki rjanu ariju wuſpěwachu. Na to dźerżeſche nowy farał ßwoje naſtupne prědowanje wo poßlednjej ſchtucźzy njedźelſkeje epiſtole (1 Pětr. 1, 25) ſe ſakožknej myßlu: Prawa ßkužba na ßkowje. Na němſkej Božej ßkužbje mějeſche knjes farał Garbaŕ Kotowſki ſapokaſańſku rěcź.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Cźiſty wunoſchk ßerbſkeho ſpěwanſkeho ßwjedźenja, 1. okt. t. l.
wotdźerżaneho . . . . . 120 hr. 20 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa, pokładnik M. S.**

Wo ſawěſcźenju ſa pſchipad invalidnoſcźe a cźaß ſtaroby.

Sakoń ſawěſcźenja ſa pſchipad invalidnoſcźe a cźaß ſtaroby najſkerje 1. januara 1891 do płacźiwoſcźe ſtupi. Saměr tuteho ſawěſcźenja je, wſchitkim dźěłacźerjam a dźěłacźerkam

1) w ſtarobje ſtarobnu rentu jako pſchidawk k mſdźe, w ſtarobje ßo ſ wjetſcha pomjeńſchazej, dawacź a

2) ſa pſchipad docźaßneho ſhubjenja dźěłakhmanoſcźe invalidnu rentu ſa cźaß invalidnoſcźe ſwěſcźicź.

1) Starobnu rentu

móża hnydom wot ſpoczatka ſawěſcźenja (1. januara 1891) cźi ſawěſcźeni dźěłacźerjo żadacź, kotſiž ßu 70. léto żiwjenja dozpili a móża dopokaſacź, ſo ßu w létach 1888, 1889 a 1890 ſ najmjeńſcha 141 njedźel dołho dźěłali. Pſchi tychle 141 njedźelach ßo też njedźele wobßwědcźeneje khoroſcźe a pſchetorhnjenja dźěła pola nacźaßnych dźěłacźerjow, kaž na pſchikład pola cźěßlow a murjerjow atd., ßobu licźa, kaž ſo bychu wone dźěłanſke njedźele byłe.

Cźi dźěłacźerjo, kotſiž pſchi ſpoczatku ſawěſcźenja (1. januara 1891) hiſchcźe 70 lět ſtari njejßu, tola kotſiž ßu 40. léto pſchekrocźili, maja teho runja wot teho cźaßa, w kotrymž 70. léto dozpja, prawo na ſtarobnu rentu, jeli ſo móża ßo ſ prjedy mjenowanymi dopokaſmami wupokaſacź a jeli ſo ßu wot ſpoczatka ſawěſcźenja (1. januara 1891) porjadnje ßwój tydźeńſki pſchinoſchk wotedali.

Wyßokoſcź wudźělomneje ſtarobneje renty ßo po mſdźiſkich klaßach wſchelako wotměrja. Starobna renta ſ najmjeńſcha létnje 106 hriwnow 40 np. a na najwyſchſche 191 hriwnow wucźini.

Pſchi wobliczenju renty ßo 1410 pſchinoſchnych njedźel jako ſakožk bjerje, a to tak, ſo ßo kóżdy pſchinoſchny tydźeń renta

wo 4 np. powyſchi w I. mſdźiſkej klaßy,
„ 6 „ „ „ II. „ „
„ 8 „ „ „ III. „ „
„ 10 „ „ „ IV. „ „

I. mſdźiſka klaßa płacźi ſa létnu mſdu hacź do 350 mk.,
II. „ „ „ „ „ „ wyſche 350—550 „
III. „ „ „ „ „ „ 550—850 „
IV. „ „ „ „ „ „ 850 „

Hdyž je dźěłacźer 10 tydźeńſkich pſchinoſchkow wot 1. januara 1891 ſa tſecźu mſdźiſku klaßu ſapłacźił a hdyž móże dopokaſacź, ſo je w minjenych tſjóch létach 1888 hacź 1890 w pſcherěſku jeho létna mſda 875 mk. wucźiniła, ma ßo ſa tamne 10 njedźel rentſka liczba tſecźeje mſdźiſkeje klaßy ſ 8 np. a ſa ſbytne 1410 — 10 = 1400 pſchinoſchki rentſka liczba ſchtwórteje mſdźiſkeje klaßy ſ 10 np. wobliczicź. Létna renta ßo po tajkim wobliczi na 10 × 8 np. + 1400 × 10 np. = 140 mk. 80 np. K temu khěżorſtwo 50 mk. pſchida, tak ſo by létna renta 190 mk. 80 np., měßacźna renta 15 mk. 90 np. wucźiniła.

2) Invalidſka renta

móże ßo hakle po ſapłacźenju wěſteje liczby pſchinoſchkow pſchiſwolicź. Powſchitkownje ßo cźakanſki cźaß ſ pjecźimi létami, kóżde léto dźiwajo na cźaß bjes dźěła město po 52 po 47 pſchinoſchnych njedźelach wobliczi, tak ſo dyrbi wſcho hromadźe 5 × 47 = 235 pſchinoſchkow ſapłacźenych bycź.

Tajke woßoby pak, kotrež hižo w prěnich pjecź létach po ſapoczatku ſawěſcźenja, po tajkim w létach 1891 hacź 1895, dźěłakhmanoſcź ſhubja, maja teho runja prawo na invalidſku rentu, jeli ſo ßu

a) ſ najmjeńſcha 47 tydźeńſkich pſchinoſchkow wotedałe,

b) jeli ſo dopokaſaja, ſo ßu w poßlednich pjecź létach do ſhubjenja dźěłakhmanoſcźe w hiſchcźe pobrachowazych 188 njedźelach dźěłałe.

Też tu ßo wobßwědcźeny cźaß khoroſcźe a cźaß wojeńſkeje ßkužby a te njedźele ßobu wobliczą, w kotrychž dyrbjachu nacźaßni dźěłacźerjo atd. ßwoje dźěło abo ßkužbu pſchetorhnucź.

Wyßokoſcź invalidſkeje renty ßo kaž ſtarobna renta po mſdźiſkich klaßach, ſa kotrež ßu ßo pſchinoſchki dawałe, a po liczbje woprawdźe wotedatych pſchinoſchkow ſkłoźuje.

Pſchi wobliczenju renty ßo ſa wſchě mſdźiſke klaßy 60 mk. jako ſakładny pjenjes wobliczi a ßo potom ſa kóżdy tydźeńſki pſchinoſchk

ſa I. mſdźiſku klaßu renta wo 2 np.,
„ II. „ „ „ „ 6 „
„ III. „ „ „ „ 9 „
„ IV. „ „ „ „ 13 „

powyſchi. Sa wobßwědcźene njedźele khoroſcźe a wojeńſkeje ßkužby, kotrež ßo jako pſchinoſchne njedźele licźa, ßo ſa kóżdy tydźeń powyſchenje renty druheje mſdźiſkeje klaßy wobliczi.

Hdyž je na pſchikład invalidny dźěłacźer ſawěſcźenju dłéhe hacź 18 lět pſchißłuſchał a hdyž móże

50 pſchinoſchkow ſa II. mſdźiſku klaßu,
300 „ „ III. „ „
600 „ „ IV. „ „
10 wobßwědcźene njedźele khoroſcźe

dopokaſacź, ßo jeho prawo na rentu ſe 60 mk. + 50 × 6 np. + 300 × 9 np. + 600 × 13 np. + 10 × 6 np. = 168 mk. 60 np. wobliczi.

K temu khěžorſtwo, kaž pola ſtarobneje renty, 50 mk. pſchida, tak ſo lětna renta do zyła 168 mk. 60 np. + 50 = 218 mk. 60 np. abo měßačna renta něhdźe 18 mk. 25 np. wučini.

(Pokračowanje.)

Přilopk.

* W Lipſku a w Barlinje je ßo w poßlednim čaßu wjele podražowanych jenohriwnowſkich pjenjes bjes ludźi wudako. Falſchowane pjenjeſy ßu pak na lěto 1881 pak 1886 bite. Wone ßu zynowe a poßlěbornjene a tak derje dźěłane, ſo ßu cźežko wot prawych pjenjes rozeſnacź. Po waſy ßu wone něſchto lóhſche, hač prawa hriwna.

* W jenej wßy pola Glauchawy je jena žona ßwojeho muža ſ dwójnikomaj, ſe ßwojim 25. a 26. dźeſcźom, ſwjeßelika. Bohate žohnowanje!

* Njehańbicźiwe rubjeżniſtwo je ßo ſańdźenu ßobotu w Reichenbachu w Voigtlandźe ſkučźiło. 19lětnej dźěłacźerzy w wuſkej cźěmnej haßy muž pucź ſaſtupi a ßebi wot njeje někotre pjenjeżki žadaſche. Hłuboko wuſtróżena ſ jeho hrubymi ßłowami, holza wotmolwi, ſo drobnych pjenjes pſchi ßebi nima. Na to dundak wjetſchi pjenjes žadaſche, ſchtož pak holza ſapowjedźi. Duž njekraßnik holzu ſa ſchiju ſhrabnu, hrożeſche jej, ſo ju ſaraſy, ſtłóčźi ju k ſahrodźinej muri a ju ſ pjaſcźu do woblicža dyri, ſo jej ſ noßa krej wuklußnu. Na to jej ručźny korbik wutorže a ſ njeho pjenjeżnu móſchniczku ſ 8 hriwnami rubi. Ludźo, pſches haſku duzy, próſdnu móſchniczku w kuži krwje namakachu, bjes tym ſo bě rubjeżnik hižo wupjerchnuł.

* W Kundracźizach pola Hirſchberga je poßlednju njedźelu žona jeneho wußkuženeho liſtonoſcherja, kotraž je tam ſ babu, ßwojemu mužej w ſpanju ßylny ſpanſki napitk daka, potom ßwoje wězy do brěmjenja ſwjaſaka a ßo ſe ßwojim 20lětnym ßynom a 13lětnej dźowku wotßaliła, ſo by do Ameriki wučźahnuła. Wot jeneje ßwojeje dźowki, w Hirſchbergu ßłužazeje, bu nan ſ pomozu druhich ludźi ſ wulkej prózu wubudźeny, tola hiſchcźe dłéſchi čźaß poł pohłuſcheny woſta.

* Jenemu pſchekupzej w Schweidnitzy je jedyn roſkaty hřeſchnik wjeßele pſchekwapjenje ſ tym pſchihotował, ſo je jemu 600 hriwnow póßłał, kotrež bě jemu wón jako pomoznik w jeho pſchedawatni po něčźim kranuł. Dokelž jeho ßwědomje hrjebaſche a jemu měra njewoſtaji, ßo wón ſararjej ßwojeho hrěcha ſpowjeda, a tutón młodeho cźłowjeka ponučźi, pjenjeſy lutowacź a hdyž bě 600 hriwnow nalutował, je pſchekupzej póßłacź.

* Niczo bóle pſchiběranje židowſkich wučźomzow na pruſkich wyſchſchich ſchulach dopokaſacź njemóže, hač poßlednje abiturientne pruhowanje w Werderſkim gymnaſiju w Barlinje. Pruhowanje w naboženje dyrbjeſche wupanucź, dokelž běchu wſchitzy dwanaczo abiturientojo židźi.

* S roſpraßnjenjom tſělbineje roły je ßo, hdyž ßo w Wittenbergu reſerviſtojo w tſělenju wuwučźowachu, wobžaromne njeſbože ſtało. Jedyn reſerviſt bě hižo ſchtyri krócź ſ tſělby wutſělił, hdyž pſchi pjatym wutſělu na dobo tſělba rosbuchnu a njeſbožownemu tſělzej porſty lěweje ruki rostorha, tak ſo dyrbjachu ßo porſty wot ruki wotřeſacź. Schtož je ſnate, je to prěni krócź, ſo je ßo po ſawjedźenju noweje tſělby w němſkim wójſku tajke njeſbože ſtało.

* Njedźelu rano w 6 hodźinach je tworowy cźah na moſcźe nad řeku Ssolawu wós pſchejeł, w kotrymž muž ſe ßwojej žonu pſches želeſniczny koliju jědźeſche. Mužej buſchtej wobej noſy wotjědźenej, bjes tym ſo žona a kóń njeſranjenaj woſtaſchtej. Wós bu do zyła rosmjeczeny. Hdyž muža do hojerńje njeßechu, wón po pucźu wumrje.

* W kaſarmach 45. regimenta w Lyzku w narańſchej Pruſkej je ſańdźeny tydźeń woheń wudyrił, w kotrymž je ßo wulki dźěł wojerſkeje draſty a dwě ſcźě tſělbow ſpaliło. Schkoda na 90,000 hriwnow wučźini.

* Kijerſkeho pomozníka Rodera, kotrehož ßu pſchißažni w Wrótßławju k ßmjercźi wotßudźili, dokelž bě jenu wóßomlětnu holczku ſkónzował, ßu tele dny w Wrótßławju wotprawili. Wotprawjenje je kat Reindel ſ Magdeburga wukonjał.

* Pſched dołhimi lětami ßu w Merſeburgu jeneho komornika k ßmjercźi ſaßudźili a wobwěßnuli, dokelž bě pjecźa ſłotu pychu ßwojemu knjeſej kranuł. Po komornikowym wotprawjenju pſchipadnje w jenym rapaczim hnězdźe pjecźa kranjenu pychu namakachu. Rapak, kotryž, kaž je ſnate, błyſkotate wězy lubuje, bě ſłotu pychu nadeſchoł a do ßwojeho hnězda wotnjeßł. Nětko bě jaßne, ſo běchu ßo ßudnizy mylili, a ſo bě komornik njewinowaty na ſchibjeńzy wumrjecź dyrbjał. K wopomnjenju na tutón podawk rapaka popanuchu a jeho w klětzy w hrodowym dworje w Merſeburgu ßudnikam jako žiweho warnowarja wupowßnuchu. Rapaki maja dołhe žiwjenje, a też mjenowany rapak je hiſchcźe dźenßniſchi dźeń žiwy. Tele dny bě něchtó rapakej ſkradźu ſ jědom ſawdatu žratwu do klětki cźißnuł. Jěd pak njeje doſcź ßylny był, ſo by rapakowemu žiwjenju kónz ſcźinił. Rapak je jenož ſkhorił, a ſo móhli jeho lěpje wothładacź, ßu jeho na khwilu ſ klětki wſali.

* Jedyn 77lětny wojerſki cźeknjeńz je ßo dobrowólnje wojerſkej wyſchnoſcźi w Maaſtrichtcźe w Hollandſkej ſtajił. Wón bě ßwój regiment pſched 50 lětami wopuſchcźił a ßo do Algiera podał, hdźež do legije zuſbnikow ſaſtupi. S wojerſkeje błużby puſchcźeny, bě w Franzowſkej woſtał. Na ßwoje wulke wjeßele ſchědźiwz ſhoni, ſo ßo jeho pſchеſtupjenje khoſtacź njemóže, dokelž je ſalětnjene.

* Wo njeprawym ſaßudźenju ſ Waßelnheima ſcźěhowaze pißaju: W lěcźe 1882 bě ßo rěſnikej Krjenzej 80 khmjelowych pjeńkow wot ſłóſtniſkeje ruki wotrěſło. Na dźěłacźerja Davida Fiſchera tukachu, ſo je to ſkučźił. Tſjo ßwědzy běchu Fiſchera bliſko khmjelniſchcźa widźeli; pódla teho ßo cźěř ſ jeho ſtupnjom kryjeſche. Podarmo wón wobkruczeſche, ſo je njewinowaty a ſo je tehdy na ßwojim njedalokim dźeczelowym ſahonje kamjenje ſběrał. Jeho k jaſtwu na ſchěſcź měßazow, k 350 hriwnam ſarunanja ſchkody a k ſapłacźenju prozeßowych khóſtow ſaßudźichu. So móhł wſcho ſapłacźicź, dyrbjeſche Fiſcher ßwoju khěžku a ßwój ſahon pſchedacź. Potom wón do jaſtwa dźěſche a po ſchěſcź měßazach jo wón wopuſchcźi jako ſlemjeny, wokhudźeny muž, kotryž bórſy ßwój jenicźki troſcht jenož w palenzu pytaſche. A hlej, wóßom lět poſdźiſcho, hdyž bě nětko 60 lět ſtary a ſ njeprawom ſaßudźeny Fiſcher ſkoro wſchón do ſahubjenja pſchiſchoł, jeho njewinowatoſcź na ßwětko pſchinđże. Do ßwojeje ßmjercze je ßo mjenujzy rubjeżniſki morbař Michał Ems, kotrehož ßu pſched tſjómi měßazami wotprawili, ſe ßamßneho pohnucźa wuſnał, ſo je tehdy khmjelowe pjeńki wotrěſnuł. Po ſběhnjenju prěnjeho wußuda ßo wo wězy tele dny wot Waßelnheimſkeho hamtſkeho ßuda ſ nowa jednaſche. Fiſcherowu njewinowatoſcź ßudniſzy ſpóſnachu a wußudźichu, ſo dyrbja ßo jemu jeho tamniſche wudawki ſ danju wrócźicź. Schtó pak ſtaremu, ſlemjenemu mužej ſarunanje ſa pſchětrate jaſtwo da? Schtó jemu wuruna hańbu a hórke ſaczucza, kotrež je wóßom lět dołho pſchi ßebi noßył? Schtó jemu jeho khěžku a prjedawſche khudobne, tola ſpokojne žiwjenje wrócźi? Mamy tu ſaßo podawk, dopokaſowazy, ſo je nuſne, ſo ßo ſ njeprawdu ſaßudźenym ſakońſke ſarunanje dońtanje.

* Wo hroſnym draczowanju jeneho wojaka ſ Regensburga piſaju. Tſilětneho dobrowólnika Regnera, pěkneho cźłowjeka a ródneho wojaka, je dźeßatnik (gefreiter) Holzner dłéſchi cźaß žałoſtnje dřeł a jeho ſkónczńje ſ tſělbinym toporom tak do hłowy prał, ſo wón někotre dny bjes myßlow leżeſche a ſo dyrbjachu jeho potom do hojerńje ſa duchakhorych pſchewjeſcź. Regensburgſki wojerſki ßud je dźeßatnika Holznera teho dla k jaſtwu na tſi měßazy a tſi dny ſaßudźił. Jedyn vizefeldwebel a jedyn podwyſchk, kotrajž běſchtaj pſchihładowałoj, kak Holzner wboheho Regnera krjudowaſche, buſchtaj teho runja ſaßudźenaj, dokelž Holznerej wobarałoj njeběſchtaj; vizefeldwebel doſta pjecź dnjow ßrěnjeho, podwyſchk tſi dny lohkeho arreſta.

* Hdyž pſched krótkim pſched Winſkim wokrjeßnym ßudom wo jenym pjekarſkim pomozniku dla khodźenja po proſchenju jednachu, ßo pſchedßyda Winſkeho pjekarſkeho ſjenoczeńſtwa jako ßwědk pſcheßłyſcha. Tutón praji, ſo ßu w tu khwilu wobſtejnoſcźe ſa pjekarſtwo w Winje jara ſrudne, a ſo tam na 1700 pjekarſkich pomoznikow próſdnych khodźi, dokelž dźěła dońtacź njemóža.

* W poßlednim wichorje pſchi belgiſkim mórſkim brjoſy ſtej ßo norwegſka łódź „Militius“ a němſka łódź „Eliſa“ ponuriłej. Mužſtwa prěnjeje łódźe ßu ßo wukhowałe, ſ mužſtwa poßlednjſcheje je 9 woßobow w žołmach ßmjercź namakało. Wjele cźełow a wulka hromada nadoby ſ łódźow, k brjohej pſchipławjenych, na to pokaſuje, ſo ßu ßo hiſchcźe druhe, tola hacź dotal njeſnate łódźe, ponuriłe.

* W Chantelu w Franzowſkej ßu ßwaka tamniſcheho prefekta, knjeſa Bes de Bergue, na ßamotne měſto wabili, wudawajzy, ſo chzedźa ſ nim pißma pſchirunacź. Tam ßu jeho ſe ſcheſcźimi kulkami ſ revolvra ſaſtrělili a jemu ſkónczńje krk pſcherěſnuli. Mordarjo hiſchcźe wußlědźeni njejßu.

* S łódźow, kotrež ßu ßo hižo pſched dołhim čźaßom na morju ponuriłe, nětko po wunamakanju ſběhanſkich maſchinow jich nakład khowaju. Tak na pſchikład w tu khwilu nakład ſ łódźe khowaju, kotraž je ßo pſched 32 lětami pſchi hollandſkim brjoſy ponuriła. Nakład ſ kopra a ßlěbra wobſteji a khowarjam wulki dobytk njeßy. S dobrym wuſpěchom ßo też nakład Bremenſkeje łódźe „Urſula“ khowa, kotraž je ßo loni pola Terſchellingſkeje kupy ponuriła. Wón ſe 6000 měchow rajßa wobſteji. K jědźi drje ßo tajki rajß njehodźi, tola móže ßo k dźěłanju rajßoweje ſchterki derje wužicź.

* „Ssmy w cžaßu žiwi, hdźež ßo na dróhach wosy wot rubjeżnikow nadpaduja?“ ßo hněwniwje franzowske nowiny „Temps“ prascheju a ßlědowazy podawk wotcźiſchcźeja: W nozy 20. oktobra krótko do 12 hodźin w Pariſu na drósy de la Chapelle ſcheſcźo rubjeżnizy kuczu nadpadźechu, w kotrejž ßo dwaj knjeſaj a jena knjeni wjeſechu. Jedyn ſ rubjeżnikow konje dźerżeſche, druhi ßo woja pſchimnu, druſy ßo do ludźi w kuczi dachu. Tola tón krócź knjeża paduſchi ſlě pobychu. Jedyn ſ knjeſow w kuczi, hobrſzy ßylny cžłowjek, dweju ſ rubjeżnikow ſ tajkim wotmachom ſ hłowomaj do hromady ſraſy, ſo krwawjo a bjes myßlow k ſemi padźeſchtaj, tſeczemu pak nóß rosbi. Druſy ßo do cžékanja dachu, a wós móżeſche dale jěcź. Krucże khoſtani rubjeżnizy buchu poſdźiſcho wot polizije ſebrani a do hojeńnje dowjedźeni.

* W wokolnoſczi Charkowa w Ruſkej pſched krótkim cžaßom mkody knjes woßebneho napohlada pucźowaſche. Wón wſchitkich wobßedźerjow wjetſchich kubkow wopytowaſche a pſchedſtajeſche ßo jim jako ſkótny lěkař, wot knježerſtwa wupóßłany, ſo by naprawy pſchecźiwo ſkótnemu mórej wukaſał. Zuſy knjes jara ßebjewědomje a ſ horda wuſtupowaſche, dawaſche ßebi wſchón ſkót pſchedwjeſcź, wosnamjenjeſche ſkót, kiž dyrbjeſche ßo ſakkócź, na cžoż pſchi ßnědanju ſe ßobu rěcžecź dawaſche. S 10 abo 15 rublemi w kapſy wón woteńdże, ſo by ßwój kuſk w ßußodnym kuble ſpytał. Skónczńje wyſchnoſcź wo tym ſhoni, tola wón ßo bjeſe ſtopy ſhubi, runje hdyž chzychu jeho na jenym żeleſniczńym ſaſtawniſchcźu napominacź, ſo by ßo ſe ßwojimi papjerami wupokaſał.

* W Ohio w Połnózno-Amerikańſkich Sjenocźenych Krajach ßu pſched krótkim muża k ſchibjeńzy ſaßudźili, dokelž je ßwoju żonu ſkónzował. Wón mějeſche żonu ßytu, duž ju do rěki cźißnu, hdźež ßo żona tepi. Hłowny ßwědk pſchecźiwo njemu běſche jeho ßotra, pſchecźiwo kotrejž běſche ßo mordał ſe ßwojim njeſkutkom khwalił.

(Pokracźowanje w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija: Schtwórtk 6. novembra w Huſcźanſkim hoſcźenzu.

Do Wósborſkich ſtron.

„Sserbſke Nowiny“ ma nětko knjes pſchekupz **Klawß** w Wósborku na pſchedań.

Mam poručnoſcź rucże zyle nowy ſtołpaty **cźělowy wós** ſ potrjebu, kaž też **landawſki wós**, hiſchcże w dobrym ſtawje, po tunjej płacźiſnje pſchedacź.

Julius Wächmann,
awkzionator na mniſchej haßy 7
na rózku jerjoweje haßy.

Ssuſcheny połeż

porucża

Tr. Mickel w Ketlizach.

Kapoty, rubiſchcźa na hłowu, taillowe rubiſchcźa, lamowe rubiſchcźa, rubiſchcźa wokoło ſchije

barchentowe a židźane,

barchentowe bluſy, ſchtrympy, ſoki, rukajzy, natykaczki, flizowe ſpódne ßukuje,

kaž też

wołmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno

porucża po tunich twjerdych płacźiſnach

Bruno Schulze
pſchi žitnych wikach 8.

Tunje jerje

mandel po 40 np. a 50 np. porucża

Adolf Rämsch.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpſchi ßrědk pſche wſchě wobcźeżnoſcże żołdka a delnjeho żiwota, porucża liter po 90 np.

Hermann Benſch
nałędnik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něſchto jara tunje porucża

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Lěkarſki

dorſchowy jaterny wolij

ſnaty najlěpſchi ßrědk pſche płuzowe khoroſcże, ſkrofle, liſchawu, ßłaboſcź dźěcźi, wumpjeru atd. porucża w bleſchach po 50 a 75 np., kaž też po waſy

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucża

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Wſchě
kolonialne twory,
rhotej, zołor, raſk
atd. ßu najtuńſcho do-
ſtacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Wucżeßane włoßy

kupuje

Hugo König, barběr a friſěr
w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy.

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płacźiſnje ſtajnje kupuje

parna mlokarnja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Kóždu dźělbu koſcźow kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach koſcźetołkarnja w Łuſy.

Strowe kruſchenjowe drjewo

niz mjenje 6 zołow tołſte na cźeńkim kónzu kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Koſaze koże

kaž wſchě druhe ßyre koże kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

Gustav Naucke.

S dobom porucźam ßwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płacźiſnach, kaž też ßo wſchě druźiny ßyrych kožow derje a tunjo wobdźěkaju.

Knježi młyn w Delnjej Hórzy

porucża wſchě druźiny **pſcheńcźneje muki** w cźiſtej a dobrej tworje, kaž też wſchitku potrjebu k pizy po cžaßej pſchimérjenych płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Jurij Schmidt, młynk.

Dźělbu **mužazych** a **hólcźazych ſymſkich měžow, ſpódnych khołowow, mydło** a noſchene a nowe **ſwjerſchniki** a **ßukњane khołowy** ßym pſchedewſak, ſo bych je rucże pſchedał.

Julius Bächmann, awkzijonator
w Budyſchinje na mniſchej haßy 7, rózk jerjoweje haßy.

Meble

w wulkim wubjerku porucża tunjo

meblowy magazin ſjenocźenych blidarſkich miſchtrow
na bohatej dróſy cžo. 14.

Wulke
hodowne wupſchedawanje.

Wſchě twory
po a niže nutſkupowanſkeje płacźiſny
pola **Herrmanna Beermanna**
w ſnatej trajnej tworje.

Porucźam **cžorne židźane tkaniny,** wobleczenje po 27 mk., **cžorne** a **pißane draſtne tkaniny,** wobleczenje po 4½ mk., **wołmjane tkaniny k ßukњam,** žonjaza ßukња po 1½ mk., **koſchlazy barchent, lama,** teho runja ſkytki, **konjaze pſchikrywy** po 3 mk., **wołmjane kapoty, płyſch k pjeſſam, ſchtakty, trikotowe taille, pſchedeſchcźniki** po 1½ mk., a wſchelake druhe wěży.

Herrmann Beermann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy ſ napſchecźa radneje pinzy.

Rjane dobre wołmjane łóhcź po 70 np., **dobry koſchlazy barchent** łóhcź po 20 np., **zyhi** łóhcź po 28 np., **wupjerki** łóhcź po 50 np., **běły płat,** ſchěroku ſchěř łóhcź po 4 np., **wołmjane ſchtrympy** najtuńſcho, **khołowy, pjeſſe, ßukњe, koſchle** a wſchu druhu **hotowu ſeſchitu draſtu, trikotowe taille** po 2 mk. 50 np. porucźam k hermankej hacź na najtuńſcho.

A. Grafe,
na ßerbſkich hrjebjach pódla Schubiz reſtawrazije.

Jan Jurij Pahn

na žitnej haßy — w Budyschinje — na hlownym torhoschcžu

porucža

symske mantle, dolmany, mantle do deschcža, dublowe a plyschowe žakety

pschileżaze a prědku wotstejaze, w najmodnischich **faßonach** a **tkaninach** s **rukowanjom** sa dobre **noschenje** a dobry ßedžazy srěs.

Kožuchowe poceżehnjenja po **měrje** s **plyscha** a **cžeßanych tkaninow** ßo sa krótki cžaß rjenje a derje ßedžaze seschija.

Najwjetschi wubjerk — woprawdże tunje placžisny — sprawne poßłuženje.

Drastne

tkaniny, ßo wusnamjenjaze nowoscże sa nasymu a symu, w wulkej wschelakoscži po niskich, twjerdych placžisnach porucža

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcža. — Telefon 4.

Pschedawarnja

mužazeje a hólczazeje drasty

na bohatej haßy 14 **Max Wolff** na bohatej haßy 14

porucža ßwój wulki skład **symskich swjerschnikow, khežorskich mantlow, jupow, žaketow, županow, měchojtych wobleczenjow, ßuknjojtych wobleczenjow** we wschěch kajkoscžach po najtunischich placžisnach,

hólczaze paletoty

sa 2 hacž 14lětnych po 3 mk. 50 np.,

džeczaze wobleczenja s cžistowołmjanych tworow jara tunjo.

Swój wulki **skład ßuknja** poručam k seschicžu drasty po měrje pschi najtunischim a khwatniwym poßłuženju dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Swój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **khołowow, wobleczenjow, pjeßlow, swjerschnikow, khežorskich mantlow,** kaž tež najnowjsche tkaniny k seschicžu drasty sa pschebstejazu nasymu a symu dobroczinwemu wobkedžbowanju poručam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtunjsche placžisny.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hlownym torhoschcžu.

Mój wulkotny skład

filzowych klobukow,

zylindrowych, hońtwjerskich a dźěcžazych klobukow,

měžow,

kraßne wězy sa **mužskich** a **hólzow,**

filzowe stupnje a tosle,

najlěpschi w tym wobstejazy wudžělk,

poručam pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Jara tunje placžisny pschi sprawnym poßłuženju.

Hugo Lehmann **na bohatej haßy 22** pódla hoscženza k winowej kicži.

Anna Prasser

porucža k hodam swój skład **pißanych tykanjow,** jako puzakow, tepichow, noscherjow, stupnje po 1 mk. 50 np. hacž k najwoßobnischim. Pódla teho domjaze žohnowanja, wschě druziny **wołmy,** tež k **schtrykowanju** a **wołmu k ßuknjam** w snatej dobroscži po **tunich** placžisnach.

S napschecža theatra.

Na ßerbskej haßy cžisło 16. **Meblowy magazin** **Augusta Jannascha** Na ßerbskej haßy cžisło 16.

porucža swój skład meblow wscheje druziny, woprawdžitych a molowanych, **sofy** a **stoły** w wulkim wubjerku po najnižschich placžisnach.

Mužaze a hólczaze symske swjerschniki

kaž tež **wobleczenja** w wulkim wubjerku po snatych tunich placžisnach porucža

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Nowa wotewrjena

winárnja

sjenóczena s winownju a ßnědanskej stwu

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haszy

ßwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** należnje porucza.

K ßwěczenju a k palenju

porucza

benzin, ligroin, plunowu maczisnu, Ia amerikanski petrolej, khěžorski wolij, czisczeny schlesynski ripikowy wolij, palny spiritus

w mjeńschich a wjetschich dźělbach tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail na snutskownej lawskej haßy 10.

Sapalidła

k dźěkanju wóhnja, pakczik po 15 np. porucza

Otto Engert.

Židźane banty, zaki, rysche, schórzuchi, schtalty

porucza

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8.

Khosej

wot najtuńischich hacz do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Hollandske jerje!

Wulke, młódne ryby po 4 a 5 np., 15 scht. po 60 np. porucza

Gustav Poser.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

6/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** stary łóhcź po 27 np., **koschlazy barchent** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach, **kalmuk,** cźěmny muster, stary łóhcź po 30 np., **lama,** dwójzy schěroki, stary łóhcź po 40 np., **poczehnjenja** na kožuchi, stary łóhcź po 30 np., **barchent,** rjany mjehki, małe mustry k pjeslam a blusam, stary łóhcź po 30 np., **wupjerki** a **zychi** stary łóhcź po 20 np., **barchentowe rubischka** po 30, 40, 50 a 60 np., **lamarubischcza** po 60 np., **kaschenej** po 25 np., **czistowolmjane rubischka** po 45 np. a druhe porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń wulkeje kołbasy změje so **wutoru 4. novembra** w Budyskej třeleŕni. Kouvert po wosobje płaći 75 np. Započatk 1/2 8 hodźin.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Radworju

směje jutsje njedźelu **2. novembra** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Malym Wjelkowje

směje **njedźelu 2. novembra** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hosczenzu poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Lahowje

směje **njedźelu 16. novembra** w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Expreßna a póstska parokłódźna jězba s Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pschijesdźaza.

Jězba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jězba

s Havra do New-Yorka, s Hamburga do New-Yorka, se Stettina do New-Yorka, s Hamburga do Havanny, s Hamburga d. Baltimore, s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Cześczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym s hospitalskeje haßy

na rózowu haßu czißło 4

pschecźahnuł. S dobom ßebi dowolam ßwoje **czaßniki** a **bryle** należnje poruczecź.

Johannes Gäth, czaßnikaŕ a optikus.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na ßerbskej haßy czo. 10 po 2 schodomaj.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcze za tunju płaczisnu punt po 25 np. porucza **Moritz Lehmann**

6 na bohatej haßy 6.

Nasymske nowoscze

kravatow

ßu doschke a je porucza

A. Tschentscher

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

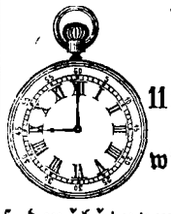

A. Mager

czaßnikaŕ

11 na ßerbskej haßy 11.

Wulki sklad wschěch družinow **czaßnikow** s dwělětnym rukowanjom.

Porjedźenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Młode piwo

budźe ßo **póndźelu 3. novembra** popołdnju wot 5 hodźin w **Rakeczanskej** piwaŕni pjelnicź.

K 1. januarej 1891 ßo na Delnjołkinjanske knjeże kubło derje poruczena **stwinska holza** pyta.

Knjeże kubło w Brěsynje pola Huczinu pyta sa 1891 pschi wyßokej msdże hródźnu dźowku a dźowku do doma.

Wotrocźkow, dźowki a dźěkaczerske ßwójby do tudomnych a Draždźanskich stron pyta **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Wuczobnik ßo pyta.

Blizsche jutry młody człowjek czeßneju starscheju w naju kolonialtworowych a spirituosowych khlamach město jako wuczobnik dostanje.

Schieschka a Rötschka.

Hólczez, kiž chze pjekarstwo nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Augusta Wiesolda** w Budyschinje na bohatej haßy.

Swoju **żonjazu** a **mużazu drastu** kupujemy nětko jenoż hischcze pola **Klossa** na žitnej haßy 4.

S. W. K. A. V.

Wschitkim tym, kotsiž ßu kaschcź naju sahe semrjeteho ßynka tak bohacze s kwětkami pyschili, najwutrobnischi **dźak** prajimoj.

A. Tschirner a mandźelska na Židowje.

(K temu czißłu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. novembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje sa tydżeń němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowanl:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Adolf Jan, fabriski dźěłaćeŕ w Dobruschi, ſ Emmu Amaliju Pětkez ſ Holzy. — Handrij Mjertink, ßedlaŕ a tapezěraŕ na Židowje, ſ Marju Ernestinu Dürrlichez w Budyschinje.

W Katholskej zyrkwi: Franz Kubasch, pschekupz w Draždźanach, ſ Marju Retschkez tudy. — Josef Kubiza, dźěłaćeŕ na żelesnizy, ſ Hanu Domaschkez. — Jakub Kasimirek, kolodźij tudy, ſ Hanu Nowakez. — Wylem Marisch, sastojnik pschi měschćanskej pokładnizy, ſ Emmu Reichez tudy.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Marja Augusta, Ernsta Bohuwěra Radzy, dźěłaćerja w Ratarjezach, dź. — Hana Marja, Ernsta Bohuwěra Schmarandera, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Mina Augusta, Handrija Jeremiaßa, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Richard, Korle Bohuwěra Wojnarja, wikowarja w Sslonej Borschćzi, ß.

W Katholskej zyrkwi: Jan Jurij, Franza Brauna, schewskeho mischtra tudy, ß. — Max, Wójćźěcha Berghofera, schewskeho mischtra na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. oktobra: Marja Janaschez, wobydlerka tudy, 79 lět 4 měßazy. — 27. Hana Rjekez, Handrija Granicha, skakarja w Delnjej Kinje, mandźelska, 43 lět 3 měßazy 18 dnjow.

Płaćizna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1821 měchow.	W Budyschinje 25. oktobra 1890				W Lubiju 30. oktobra 1890			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	59	10	65	10	—	10	29
" . . . . . žołta	9	88	10	—	9	53	9	85
Rožka	9	38	9	50	9	6	9	38
Jećźmjeń	7	86	8	43	7	60	8	33
Wowß	6	80	7	—	6	70	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	12	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	30	2	70	2	10	2	70
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	10	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	80	3	—	2	20	2	60
Ssłóma . . 600 " . . .	17	—	21	—	16	—	19	—
Proßata 960 schtuk, schtuka . .	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 44 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hač 9 hr. 38 np.; jećźmjeń wot 8 hr. 4 np. hač 8 hr. 59 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hač 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 69—72 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 63—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. oktobra: Deschćźikojte.

C. E. Rinke

sklad měžow a pjelzowych tworow

na żitnej haßy

porucża ßwój wulki sklad **symskich měžow, ßuknjanych** a **pjelschćźowych** wschelakeje formy, kaž tež wulki sklad **kožow,** hotowych **żonjazych kožuchow, czornych** a **běłych.** Stare kožuchi tunjo poćźahuju a wuporjedźam.

Plyschowe a ßuknjane pjesle

jeniczke najlěpsche kupowanske žórko pola

C. F. Klossa na żitnej haßy 4.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow ſ wowćźeje wołmy

czißło 1 na schulerskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki sklad schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuńischej hač k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschćźatej tworje a w rjanych mustrach porucża.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaćizny!

Sswój sklad

dwójzyschěrokeho czistowołmjaneho

lama

poskicża też sa tule symu wulki wubjerk najmodnischich mustrow k **wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam atd.**

łóhcź po 60, 80, 100, 120, 150 np.

Woßebje porucźam jenobarbny, nětkole ßo rad noschazy

ßuknjany lama

łóhcź po 80, 120, 150, 200 np.,

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

$^{6}/_{4}$ schěroke łóhcź po 25, 30, 35, 40, 50 np.

$^{7}/_{4}$ " " " 50, 60 np.,

barchent k koschlam

401 schtuk stajnje na składze

łóhcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 np.,

pjeslazy barchent

w wjazy hač **100** mustrach

łóhcź po 25, 30, 40, 50 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Konjaze pschikrywy (deki)

w wulkim wubjerku po tunich płaćizńach porucża

T. Albert na hornczerskej haßy.

Żonjaze mantle, holeżaze mantle, żakety

w wulkotnym wubjerku po hischcźe żenje ßłyschanych tunich płaćizńach porucża

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

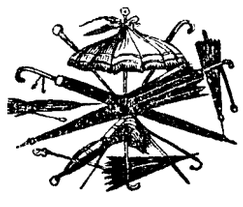

Pschedeschćźniki

derje a trajne dźěłane

porucża po tunich płaćizńach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschćźnikaŕ pschi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **poćźehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

porucza

wurjadne nowoscze w

drastnych tkaninach

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach,

židzane tkaniny

czorne a pißane k towarstwowej a njewjesczinskej drascze,

czorny židzany plysch,
czorny židzany ßomot,
krymer a astrachan k mantlam,
krymer a plysch k wobßadzenju,
plysch k pjeslam,
hladke a ßmuhate dublowe
czeßane tkaniny,
mustrowane tkaniny k mantlam,

ßukno k žonjazej drascze
polwolmjanu a **czistowolmjanu tworu** po wschěch płaczisnach,

bawmjane czischczane flanele
w najkraßnischich mustrach k **domjazej drascze, blusam, pjeslam** a **dźěczazym wobleczenjam,**

symske mantle,
wobwěschki,
žakety,
měchojte pjesle,
dźěczaze mantle
w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

spanske, kožowe,
pucźowanske a
konjaze pschikrywy,

Tkaniny k poczehnjenju na kožuchi
w zyle nowych mustrach jenož dobreje trajazeje kajkosczе.

spódne kholowy
ſ **barchenta** a **flanela,**
barchentowe blusy,
barchentowe pjesle,

lama
w wulkim wubjerku po wschěch płaczisnach,

barchent k koschlam
w wulkim wubjerku stary kóhcź po 20 np.,

tkaniny k spódnym ßuknjam
a
tkaniny k ßuknjam
w wschelakorych druzinach,

barchentowe koschle,
barchentowe ßuknje,
velurske ßuknje,
stepowane ßuknje,
mowarejowe ßuknje,
filzowe ßuknje,
trikotowe taille
w najwjetschim wubjerku w měsczе.

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

Pola mje ßo ßerbski rěczi. w domje k. pschekupza **Korle Nowaka.** Pola mje ßo ßerbski rěczi.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žorko ſa ſaßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy** 28.

J. T. Büttner, wobßedz. Curt Klepl

pschi bohatych wrotach

porucza ßwój wulki wubjerk broschow, nawuschnikow, naruczникow, rjeczasow wokoło schije, czaßnikowych rjeczasow, medaillonow, wěrowanskich pjerschczenjow, nowoßlěbornych łžizow, widliczkow, nožow, solingskeje tworу, khofejowych deskow, pjenjeznych móschniczkow, zigarowych etwijow, albumow, mydłowych tyskow, kneflow k livrejam a uniformam, wotrohow, bjecharjow, ßwěczникow, wobrasow na sczénu, Božich martrow atd.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje
na bohatej haßy
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pißomne rukowanje.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 8. novembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžorstwowy kanzler Caprivi ßo w tu khwilu w Mailandze ſ italſkim ministerſtwowym pſchedßydu Crispiom a italſkim kralom Humbertom ſkhadźuje. Kajki ſaměr drje je khěžorſtwoweho kanzlera do Italſkeje wjedł? Nowiny, kotrež ßebi ſdacze dadźa, ſo powjeſcze wot němſkeho knjeżerſtwa dostawaju, chzedźa wjedźecź, ſo budże ßo na Mailandſkej ſkhadźowanzy niz jenoż wo politiſkich, ale tež wo wikowanſkich naležnoſczach jednacź. Dże pjecźa wo to, ſo bychu Němſka, Awſtriſka a Italſka pódla politiſkeho ſwjaſka tež hoſpodarſki ſwjaſk bjes ßobu ſcźiniłe. Na dompucźu Caprivi awſtriſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow, hrabju Kalnokia, wopyta, ſo by ßo ſ nim wo wunoſchku ßwojeho pucźowanja do Mailanda rosrěčał.

— Khěžor Wylem je ßobotu wjecźor, hdyž ſ Pótsdamſkeho dwórniſchcźa w Barlinje do kralowſkeho dźiwadła jědźeſche, ſ konjomaj maku njehodu měł. Na asfalcze wobaj konjej khěžoroweje ekwipaże panuſchtaj. Khěžor hnydom wuſkoczi a konjow ſběhacź, wupſchahnucź a ſaßo ſapſchahnucź pomhaſche, tak ſo mózeſche ßo ſa maku khwilu ſaßo dale jěcź.

— Grichiſki krónprynz, ßwak němſkeho khěžora, tele dny pſchi němſkim dworje pſchebywa. Jeho wopyt ſe žanymi politiſkimi ſaměrami njeſwißuje. Wón je do Barlina pſchiſchoł jenoż ſ wotpohladom, ſo by ßo ſe ßwojimi pſchiwuſnymi ſaßo wohladał a ſwjaſki ßwójbneho pſchecźelſtwa twjerdſcho ſwjaſał.

— Se židowſkich nowinow wjeßeke juſkanje klinczi. Skónczńje ßu pjecźa dozpili, ſo je dwórſki prědar Stöcker proßył, ſo by jeho khěžor ſe ſaſtojnſtwa dwórſkeho prědarja puſchcźił. Hacź je tale powjeſcź wěrna, dyrbi ßo najprjedy wotcźakacź. Tola hdy by tež woprawdźe Stöcker ßwoje ſaſtojnſtwo ſłożił, měli židźi mało pſchicźiny, nad tym juſkacź. Cźim bóle by wón potom ſnutskownemu miſſionſtwu ßwoje bohate duchowne mozy poßwjecźał. Runje jeho dźěławoſcź na tutym polu je židam ſ wulkim pohórſchenjom była; pſchetoż Stöcker je tu prěni byk, kiž je ſchkódnemu wupjeranju židow a jich hanjazym nadpadam na kſcheſcźijanſku zyrkej napſchecźo ſtupił.

— Hižo, hdyž pſchi manevrje, kiž ßo w lěcze 1889 w pſchitomnoſcźi awſtriſkeho khěžora pola Spanda mějeſche, prěni krócź bjeskurny pólver na pruhu nałożachu, ßo offizěrojo ſa to wuprajachu, ſo budźa ßo po ſawjedźenju bjeskurneho pólvra uniformy pſcheměnicź dyrbjecź. Bjes tym ßu ßo ſ tejle naležnoſcźu dale nakładowali a ßo pſcheßwědcźili, ſo ßo wſchelake pſcheměnjenja wotpokaſacź njehodźa. Najprjódzy dyrbja ßo helmy a cźerwjene uniformy huſarow na bok położicź. Město błyſkotateho helma dyrbi ßo zyle nowa forma k pokryczu hłowy ſawjeſcź. Dale je ßkyſchecź, ſo dyrbja pola jěſdnych żeleſne mjeczowe nóžnje ßo ſ drjewjanymi wuměnicź, kotrež bychu prědnoſcź pornjo żeleſnymi w tym měli, ſo njebychu ßo błyſkotałe a ſo bychu lohſche a wjele tuńſche byłe.

Awſtrija. Hižo lěta dołho ßebi Awſtriſka a Ruſka pſches pucź njewěritej. Wot teho dnja, ſo je wjerch Battenberg w Bołharſkej ſtatne powróczenje do ſkutka ſtajił, ßu ßo poměry bjes Ruſkej a Awſtriſkej tak ſhórſchiłe, ſo ßo powſchitkownje měnjeſche, ſo budźetaj wobaj krajej ſkónczńje ßo ſ mjeczom rosrunacź dyrbjecź. Ruſka kaž Awſtriſka wulke wójſka pſchi ßwojich mjeſach ſhromadźowaſche, a wudyrjenje wójny ſdaſche ßo jenoż praſchenje cźaßa bycź. Zyle njejabzy a njenadźujzy je nětko podeńdźenje ſaſtupiło, kotrež na jene dobo ſ pruhu nadźije ruſko-awſtriſke pſchecźiwniſtwo wobßwětluje. Wobkhad bjes Peterburgom a Winom, hižo lěta dołho pſchetorhnjeny, je ßo ſaßo ponowił ſ tym, ſo je ruſki krónprynz na ßwojim pucźowanju wokoło ßwěta khěžora Franza Joſefa w Winje ſe ßwojim wopytom poczeſcźił. Pſchikhad ruſkeho krónprynza k awſtriſkemu khěžorſkemu dworej je ſawěſcze ważny politiſki podawk. Wón je ſ dopokaſmom ſa to, ſo je ßo politiſke położenje polěpſchiło. Njebudźiſche-li ßo wójnu hrożaze mróczno ſ politiſkeho njebja ſhubiło, by do zyła wuſamknjene było, ſo by zarowy ßyn awſtriſkeho khěžora wopytał.

Hollandſka. Dokelž nadźije njeje, ſo by wobſtarny kral Wylem ſaßo wotkhorił, je ßo niz jenoż ſa Hollandſku, ale tež ſa Luxemburgſku, ſ Hollandſkej ſjenoczenu, regentſtwo postajiło. Je-li ſo by kral wumrjeł, by ßo, dokelž wón żaneho ßyna nima, Luxemburgſka wot Hollandſkeje dźěliła. Po ſakonju by potom trón małeho Luxemburgſkeho wulkowójwodſtwa naſſawſkemu wójwodze Adolfej pſchipanuł. Tutón je po namołwjenju luxemburgſkeho knjeżerſtwa regentſtwo w Luxemburgu pſchedewſał. Ssejm a wyſchnoſcź ßu jemu hižo ßwjatocźnje ßwěru pſchiſßahakle. So dyrbjał naſſawſki wójwoda ſaßo regentſtwo ſłożicź, kaž je ßo to jemu loni ſeſchło, teho ßo wón wjazy bojecź njetrjeba; lěkarjo krala Wylema ßu na najwěſcźiſcho wobßwědczili, ſo, hdy by tež kral cźělnje wotkhorił, wón tola połnych duchownych mozow njenabudze.

Franzowſka. Wſchudźe, hdźež ßo trochu hodźi, Franzowſojo Rußam ßwoju podanoſcź a pſchikhilnoſcź wobßwědczicź hladaju. Tak ſ Pariſa wo ſcźěhowazym podeńdźenju piſaju: Offizěrojo ruſkeje wójnſkeje łódze „Minina“ dźiwadło w Cherburgu wopytachu. Hdyž woni do ſale ſaſtupichu, pſchitomni kaž jedyn muż poſtanuchu, wyſkachu jim napſchecźo, Ruſku a zara ßławjachu a hudźbu napominachu, ruſku hymnu piſkacź, na kotruż ſtejo poßłuchachu. Ruſzy offizěrojo niz mjenje ſdwórliwi na to marſeillaiſki ſpěw piſkacź dachu, na cźoż ßo ſahorjeni Franzowſojo pomaku ſměrowachu.

— W poßlednjej němſko-franzowſkej wójnje ßu Franzowſojo ſpósnali, ſo ßu twjerdźiſny bóle ſe ſchkodu, hacź ſ wuźitkom, je-li ſo ſ doßahazej zyrobu ſaſtarane njejßu. Kaž je ſnate, dyrbjeſche ßylny a twjerdy Metz kapitulěrowacź, dokelž bě wſcha zyroba ſa krótki cźaß pſchetrjebana. W pſchichodze chzedźa ßo Franzowſojo tajkich pſchipadow ſminucź. Preſident Carnot je ſakonjej do płacźiwoſcze ſtupicź dał, po kotrymž dyrbi wobydleŕſtwo w franzowſkich twjerdźiſnach ſtajnje na połnaj dwaj měßazaj ſ zyrobu ſaſtarane bycź.

— Po nowym franzowſkim ſakonju dyrbja wot nětka tež katholſzy ſtudentojo theologije w wójſku ßłużicź. Pariżſki arzybiſkop je ſ pſchicźinu ſaſtupjenja ſtudentow do wójſka ßwjatocźnu Bożu ßłużbu wotbywał. Do jejneho wobſamknjenja ßo arzybiſkop na ſtudentow ſ narěcźu wobroczi, w kotrejž jich napominaſche, ſo bychu wojerſku pſchißłuſchnoſcź doſtojnje a ſwólniwje dopjelnili a ßo jako najlěpſchi wojazy pokaſali. Zyrkej budźe ßo ſa nich modlicź, ſo bychu pruhowanje ſpokojnje ſnjeßli. Wona budźe tež ſtajnje ſa wójſko proßycź; pſchetoż cźeſcź Franzowſkeje jej jara na wutrobje leži.

Jendźelſka. S němſko-jendźelſkim wucźinjenjom je ſ druhimi afriſkimi krajinami, kotrež hižo pod němſkim knjejſtwom ſtejachu, Jendźelcźanam tež wituſki ſultanat pſchipanuł. Wituſki ſultan, njembry pſchecźiwnik Jendźelcźanow, ßo hłuboko roshori, ſhoniwſchi, ſo ßu jeho Němzy, ſ kotrymiž bě ßo prjedy pſchecźiwo Jendźelcźanam ſjenocził, tutym jeho ßurowym njepſchecźelam podali. W hněwje wón woßoby němſkeje expedizije, w jeho kraju pſchebywazeje, ſkónzowacź da. Sa tutón njeſkutk ßu nětko Jendźelcźenjo Wituſkeho ſultana

khostali. Jendźelske wójsko je jeho pschi morju leżaze hłowne město Witu dobyło a jo do cźista spaliło. Sultanej je ßo schlachcźiło, do snutskowneho kraja cźeknucź, tak so móże ßo bjes nim a Jendźelcźanami sa posdźischi cźaß wójna wotcźakowacź. Pschi nětcźischim cźahu ßu ßo s Jendźelcźanow jenoż schtyrjo wojazy sranili, bjes tym so je na stronje Wituskich psches pół sta muži panuło a ßo jich wjele sraniło. Jendźelske łódże a mużstwa ßu ßo wot Witua do Zanzibara wrócźiłe, jenoż małe wotdźělenje je pschi wituskim brjosy sawostało.

Rußowska. W ruskej Pólskej ßu židowszy agentojo pólskim buram s najhłupischimi bladami hłowu sawjercźeli a jich narěcźeli, ßwój statok pschedacź a do Brasilskeje wucźahnucź. Na pschikład powjedaju: Stary Bismark je schelma, ale młody je hódny cźłowjek. Wón je katholsku wěru pschijał a w Brasilskej nowu Pólsku sałoži. Tam je wjele zyrkwjow natwarił, powołuje duchownych a woła pólski lud, do Brasilskeje wucźahnucź, so by ßo wulkeho hubjeństwa sminuł, kotrež jeho wot noweho lěta w wótznym kraju wotcźakuje: wot noweho lěta budże kóżdy Polak sa kschcźenizu 15 rublow, sa wěrowanje 25 rublow płacźicź dyrbjecź, a je=li so budże ßo spjecźowacź, dyrbi nowu wěru pschijecź. — Druha bajka je: Brasilska kralowa 13 milijonow Polakow trjeba. Wona je jara dobra, miłoscźiwa a khudemu ludej dobru mšdu pscheje. Nichtó tam nusy njecźerpi, dokelž bohaty cźłowjek, tak bórsy hacź khudeho setka, hnydom do móschnje hrabnje a jemu 5 rublow da. Semja je tak bohata, so móże ßo słoto kopacź. A ludu je mało. Kóżdy dostanje darmo telko role, kelkoż trjeba, pije khofej a jě rósynki. Brasilski lud pólskim rosumi; duż tebi, hdyż wot někoho żadasch, so by tebi horschcź żele dał, wón tebi mašku zokora da. Na łódźi je teho runja rjenje, a ßu tajke łódże, kotrež sa dwaj dnjej morjo pschelecźa, a ßy w Brasilskej. Je=li so něchtó na łódźi skhori, łódź hnydom k brjohej dojědże a tam tak dołho cźaka, hacź ßo khory wustrowi. Łódź po pucźu pschi kupje Sswj. Heleny sastanje: tam ßo pucźowarjo spowjedaju, a potom łódź dale wotjědże. Hdyż k brasilskemu brjohej pschijědu, wuńdu jim duchowni s prozeßiju napschecźo, dźěła pucźowarjow do městow, hdźež je jim bydlischcźo wukasane. Cźi, sa kotrychž hischcże město postajene njeje, dowjedu ßo do wulkeje hospody, dwě mile dołheje, a tu kóżdy ßwoju jstwu dostanje, płatowe schaty, jěscź a picź, schtož wutroba požada, a móże ßo tu darmo derje měcź, tak dołho hacź ßo jemu chże. — Druhy agentojo powjedaju: S Brasilskeje je blisko do wschěch ßwjatych městow: do Jerusalema 10 mil, a hdyż bamž w Romje Bożu mschu cźita, je w Brasilskej swonicź błyschecź. — Knjeżo, ßo bojo, so dźěkanske mozy doßahacź njebudźa, ßu wschě nowiny, duchownych, haj ßamo biskopa podkupili, kotsiž nětko ludej radźa, so by tam njecźahnuł. W nalěcźu budźa pak ßo do tam też knjeża pschecźahowacź. Wscho powucźenje, warnowanje, napominanje a wotradźenje wot pucźowanja do Brasilskeje je podarmo. Burski lud nikomu njewěri, khiba židowskim agentam. Prjedy jenoż wobydlerstwo, pschi mjesach bydlaze, wucźahowasche, nětko pak je ßo też burski lud w snutskownej Pólskej s błudnymi bladami narěcźecź dał. Dokelž ßo lud s rosumom powucźicź njeda, jón knjeżerstwo s mozu pyta w domowisnje sdźerżecź. Mjesy ßo kedźbnje wot wojakow wobstražuja, kotsiž wucźahowarjow, hdyż ßo s nimi setkaja, wrócźo honja.

— W lětuschim nalěcźe ßu ruskeho wyschscheho lieutenanta Schmidta w Kronstadtu sajeli. Schmidt bě pjecźa jendźelskemu wojerskemu sastupjerjej w Peterburgu, wyschschemu lieutenantej Herbertej, kotrehoż je bjes tym jendźelske knjeżerstwo wot jeho městna wotwołało, ważne tajne pißma pschedał. Tehdy nowiny pißachu, so je knjeżerstwo wěstych pschicźinow dla pschepytanje pschecźiwo njeßwěrnemu offizérej podcźischcźiło. Nětko pak chzedża „Kölnske nowiny“ s wěsteho žórła wjedźecź, so je psched někotrymi njedźelemi wójnski ßud Schmidta wotßudźił, a so ßu jeho na to jako pscheradnika wótzneho kraja na schibjenzy wobwěßnuli.

Amerika. Republikanska strona w sjenoczenych poknóznych statach je ßo se sakonjom, s kotrymž je ßo wukrajnym tworam pschiwos do sjenoczenych statow móhł rjez sawrjeł, do ßamßneho mjaßa rěska. We wschěch stronach ßo na to skorži, so ßu ßo s tymle sakonjom wschě twory, kotrež s wukraja pschikhadźachu, nimo měry podróżiłe. Ludowa njespokojnosć se sakonjom, kiž amerikanskim wobstejnosćam do zyła pschiměrjeny njeje a tamnischej industriji wužitk njepschinjeße, kajkiž ßu wot njeho wotcźakali, je jara wulka. Kajke ma lud wo sakonju měnjenje, je ßo pschi statnych wólbach pokasało, kotrež ßu ßo w minjenym tydźenju měle. Republikanszy w nich dospołne poraženje poczerpichu. Najrjeńsche je, so je Mac Kinley, kiž je sakoń na powyschenje zła na wukrajne twory namjetował a po kotrymž je ßo sakoń Mac Kinleyowy sakoń pomjenił, w liczbje tych republikanskich kandidatow, kotsiž ßu pschepanuli. Sa dwě lěcźe ßo cźaß nětcźischeho republikanskeho presidenta Harrisona minje. Je=li so wschě snamjenja njemyla, potom saßo demokratojo, pschecźiwnizy nětcźischeho wyßokeho sakitneho zła, na wjerch pschińdu. So ßo potom Mac Kinleyowy sakoń saßo sběhnje a ßo s tym tworam europiskeje industrije saßo mjesy sjenoczenych statow wotewrja, ßo ßamo rosumi.

Cźěkanzaj w bahnischcźach rěki Mississippi.

(Skónczenje.)

W tym ßamym cźaßu běschtaj ßebi też David a Lisa na hórzy woßrjedź bahnischcźa lěhwo pschiprawikoj. Sadźěkaschtaj ßebi woheń a ßebi maku nopawu wopjecźeschtaj, kotruż běsche David popanuł a morił. Wobcźeżnosćе, kotrež běschtaj pschětrakoj, běchu żakostne. Wjazy krócź běschtaj w jěsorach alligatory widźakoj; ale na sboże běschtaj běsmanam s cźaßom wucźekkoj. Pschezo k wjecźoru, sa ßłónzom, běschtaj do prědka krocźikoj. Něka jka potajna móz jeju k wulkemu „nanej wodow“, k rězy Mississippi, cźehnjesche.

Hdyż běsche Lisa nopawu wopjekła, wobhladniwaj woheń haßnuschtaj. Cźma běsche koło wokoło; psches schěru paru, kotraż s tonidłow stupasche, ßo s błukim błyschcźom hwěźdki na njebju sybolachu.

„Hlej!“ David praji, k ranju pokasujo, hdźež ßo něhdże daloko něka jke ßwětko błyskotasche.

„Tam hwězda skhadźa?“ ßo Lisa woprascha.

„Ně, to je woheń.“

„Duż ßu nimo naju hischcże drusy cźłowjekojo w bahnischcźu?“

„To ßu naju njepschecźelojo, Lisa. Dobre pół hodźiny wot naju je jich lěhwo. Sawěscże ßu s cźuchakami naju ßłěd wußlědźili. Na sboże je wulki jěsor mjes jich a mjes naju lěhwom; s najmjensha tři hodźiny trjebaju jěsor wobeńcź. Ty wěsch, kak wobcźeżny namaj pucź běsche.“

„Ale woni naju ßłěd saßo wußlědźa?“

„S pomozu pßow, haj.“

„Schto dyrbimoj sapocźecź, so jim wucźeknjemoj?“

„Njewěm. Chzemoj hischcże w nozy dale hicź, so jutsje k rězy Mississippi dóńdźemoj.“

„A schto potom?“

„Da=li Bóh ßrědk namakamoj, so psches wulku rěku pschińdźemoj.“

„A je=li so żaneho njenamakamoj?“

David srudny hłowu skhili a ßo wotmjelcża.

„Je=li so naju doscźahnu, hdyż dale njemóżemoj, schto potom?“ Lisa dale dźesche; „potom budże cźaß, so ßo rucże rosßudźimoj“.

„Dyrbimoj ßo doßahnucź dacź?“

„Ně! Radscho chzemoj do rěki skoczicź a hromadże wumrjecź!“

„Prawje tak, Lisa! Bóh tón Knjes namaj tónle hrěch woda. Naju cźěle njech cźi běli cźerćźi popanu. Ziweju naju doßahnucź njedyrbja!“

Schtyri hodźiny posdźischo dale cźěkaschtaj. W scźinje a po tonidłach, cźasto na pschepadowatej, straschnej pódze wjele hodźin dźěschtaj. Potom wotpocźnuschtaj, so byschtaj ßo wot mucźnosćе shrabakoj, a ßnadny sbytk ßwojeje zyroby sjěschtaj. „To je ßnano naju poßlenja jědź na semi“, David khmurny dźesche. Lisa srudna s hłowu kiwnu.

Potom dale dźěschtaj hacź do popołdnja. Rězy Mississippi dyrbjeschtaj nětko nimale blisko bycź.

Na jene dobo ßo psched nimaj rucże sa ßobu dwójzy tsěli.

„Schto!“ David praji. „Tam ßu ludźo!“

„Dyrbimoj ßo wrócźicź!“ Lisa tschepjetajo rjeknu.

Mjes tym sa ßobu, kaž ßo sdasche, niz jara daloko, hrosne schcźowkanje pßow cźuchakow saßłyscheschtaj.

„Pschescźeharjo ßu namaj blisko!“ David praji. „Dyrbimoj dale, Lisa! Sa nětkotre minuty naju pßycziška doscźahnu. Boża wola ßo stań!“

A wonaj dale běżeschtaj hacź do khromy tonidła. Wuska ßmuha wody psched nimaj leżesche, sady njeje hórka, kupa w rězy Mississippi. K połnozy a k połdnju ßo schumjate żołmy „nana wodow“ w ßwětle sakhadźazeho ßłónza błyschcźachu.

Cźěkanzaj niwku wodu pschebrodźischtaj a na kupje na krutu semju stupischtaj. Hdyż běschtaj na hórku doběżakoj, ßo dohladaschtaj, so ßo na druhim boku mała parna łódź na rězy cźumpa, ßnano dwazyczi metrow wot brjoha. Na łódźi nětkotsi mużzy s tsělbu w rukomaj stejachu, kotsiž, kaž ßo sdasche, alligatory tsělachu. Jene tajke swěriško morwe po rězy płowasche.

Sady cźěkazeju njewólnikow tři cźuchaki schcźowkachu; pßycziška niwku wodu pschepkowachu a wujo na kupu pschicźěrichu. David

prěnjeho pža se žwojej žekeru sarasy; druhi sastróżeny posasta; tsecźi chzysche runje cžornemu na schiju skoczicź.

„Schto to!“ hłuboki mužski hłóž s łódze wokasche. „Kajke je mi to worakawstwo? Jow pžy na wbohich cžornych schczuwaju! Tsěl, Ralfje! Wsmi teho njeplecha, kiž chze to cžorne holczo pózrjez! Temu druhemu ja dopomham.“

Dwě tsělbje nimale na dobo wrjeżnuschtej, a pžycźiszy žo morwej walischtej.

David a Lisa żakoscźo wokaschtaj: „Pomhajcźe! pomhajcźe! Wumożcźe naju!“

„Puschcźcźe cžołm dele!“ tón hłuboki hłóž poruczi. „Chzemy wboheju rapžow na łódź wsacź!“

Sa khwilku cžołm na kupu pschijędźe, cźékanzow pschija a jeju na łódź dowjese, hdźež pscheczelniwy stary knjes k nimaj pschińdźe.

„Wój staj njewólnikaj a cźékataj?“

„Haj, Massa!“

„Staj kschescźijanaj abo pohanaj?“

„Kschescźijanaj żmój, Massa. Wěrimoj do Bożeho żkowa.“

So byschtaj to dopokasałoj, żo David a Lisa klaknuschtaj a dźakownu modlitwu sa żwoje wumoženje wuspěwaschtaj.

„Pěknje“, stary knjes dźesche. „Nihdy na żwěcźe nichtó prajicź njedyrbi, so je Jeremias Rowan hdy žanej kschescźijanskej duschi pomoz sapowjedźik, a byrnjez w cžornej koži tcźała. Jowle na mojej krutej łódźi staj derje skhowanaj!“

„Mějcźe dźak, Massa“, David praji. „Bóh tón Knjes wam sapłacź, schtoż sa naju cžinicźe! To běsche pomoz w najhórschej nusy, pschetoż naju żurowi pscheścźěharjo żu blisko. Bórsy jich tamle na hórzy wohladamy.“

„Njech jeno pschińdu!“

„Wy naju do jich rukow njedacźe?“

„Radscho chzu satamany bycź! Ja żym cžestny żewjerjan a saklate njewólnistwo hidźu. Sa mnje je woprawdźe najwjetsche wjeżele, so mózu tymle južnym bawmjanym prynzam, kiž wbohich cžornych drěja, tak prawje k lubu scžinicź. Njewěrno, hólzy s Wisconsina, my chzemy tejule wboheju cžorneju schkitowacź?“

„To żo wě!“ mużstwo wokasche. „Djabok wsmi wschitkich draczow, kiž cžornych cžwiluja!“

Mjes tym żo pscheścźěharjo na kupje pokasachu.

„Woni żu jenoż pjecźo, a my żmy dwazycźo“, knjes praji.

„Wrócźcźe nam njewólnikow, kotrajž staj nam cźekkoj, a kotrejuž scźe na łódź wsali!“ starschi Grammont wokasche.

„K djabołej s wami!“ stary knjes sawoła.

„Wy scźe nasche pžy sesatsěleli . . .“

„Je-li so na měscźe njecžinicźe, so mi s wocžow pschińdźecźe, waż tež potsělecź dam kaž skażene pžy, wy hubjeni ludźidraczojo! Wy żwojej woporaj do paforow njekrynjecźe, ale ja jeju do Wisconsina dowjesu, do žohnowaneho kraja żwobody!“

„Rubježniko! Wjedrowy paduscheł!“

„Tsělejcźe do tych żlěpzow!“

Tole żkowo dożahasche, so żo pscheścźěharjo cžorneju khětsje do cźékanja dachu a żo na kupje skhowachu.

„Je prawidło w rjedźe?“ żo Rowan maschinista praschesche. „Możemy dale jěcź?“

„Haj, knjeże.“

„Dha w Bożim mjenje!“

Maschina sahwisda, swón saswoni, a s poknej paru łódź na rěku sjędźe a potom k poknozy jědźesche, s wopředka pomału, potom dale spěschnischo . . .

Sso se skobami pyrjo tamni pjecźo na kupje stejo sa łódźu hladachu, doniž běsche widźecź. S prósnymaj rukomaj dyrbjachu wobcźeżny pucź domoj nastupicź.

Na parnej łódźi cźékanzaj hromadźe stejeschtaj, żo sa ruku dźerżo, a żwoje njenadźite sboże lědma wopschijejo. Ruka Boża běsche jeju spodźiwnje schkitowała a wumóhła s njewólnistwa. Nětko běschtaj żwobodnaj! . . .

* * *

Jeremias Rowan běsche mudry, samožity muž, kiž bě pscheđ krótkim w Wisconsinje pschi rězy Missisippi wobschěrnu koloniju sałożił, kotraž běsche dźak jeho rosumej a jeho njespróżniwosczi w najrjeńschim kcźěwje.

Wón běsche wupłody tejele kolonije se żwojej parnej łódźu do Noweho Orleansa wosył; ale duzy domoj, k poknozy wot Vicksburga, běsche żo na łódźi nješto skónzowało, schtoż dyrbjesche żo hnydom wuporjedźicź. Duž běsche łódź na nětotre hodźiny pschi małej kupje w rězy sastała — na sboże wboheju cźékanzow.

Żelniwy, duschny Rowan běsche s Davidom a Lisu jara pscheczelny, sa cžož wonaj na łódźi pomhaschtaj, schtoż móżeschtaj.

Hdyž běchu do kolonije dojěli, żo swjask jeju wutrobow pscheđ woktarjom Bożim sa zyke żiwjenje wobsamknu.

Rowan jimaj kruch kraja, khěžku, něschto skotu a, schtoż běsche hewak do ratarstwa a do domu trjeba, pod tym wuměnjenjom da, so jemu posdźischo, hdyž samożetaj, wschitko sapłacźitaj.

Dźěło jeju pilneju rukow běsche bohacze žohnowane. Sa nětotre lěta móżeschtaj dołh sapłacźicź a żwoje wobżedźeństwo powjetschicź . . .

Potom wójna nasta mjes połnóznymi a južnymi krajemi. Ssewjerjenjo Južanow pobichu, a njewólnistwo w južnych krajach bu sběhnjene.

Nětko móżeschtaj żo David a Lisa bjes sadźěwka do cžopkeho južneho kraja wrócźicź, kotryž bě sa njeju spodobnischi, hacź symny żewjer. Wonaj sa dobru płacźisnu żwoje wobżedźeństwo němskej żwójbje pschedaschtaj, kotraž hakle běsche do Ameriki pschicźahnuła, duž mějeschtaj rjany pjenjes w rukomaj, sa cžož żebi w Louisianje druhe wobżedźeństwo kupischtaj. Tam staj se żwojimi dźěcźimi w měrje a pokoju dźěławaj a sbožownaj hischcze dźenża żiwaj. —

Grammontez żwójbje a nutnizarjej Belmonte, kotryž běsche żebi rjanu Róžu sa żonu wsał, żo w wójnje a po wójnje hubjenje seńdźe. Grammontowaj żynaj w wójsku južnych krajow żłużeschtaj a buschtaj w bitwje satsělenaj. Dobycźerjo nutnizy sapuscźichu a cžornych njewólnikow wużwobodźichu; wulki pjenjes, kotryž w nich tcźesche, běsche shubjeny. Belmonte, kiž bě nimale wo wschitko pschischok, żo se żwojej żonu do Texasa pscheżydli. Tam dyrbjesche nětko horda Róża żama pilnje dźěłacź, dokelž žaneje njewólniży wjazy jako żłużobnizu njemějesche, kotruž móżesche krjudowacź.

Podobnje żo hischcze mnohim druhim nutnizarskim żwójbam seńdźe. Hdyž běsche s njewólnistwom kónz, żo tež jich rjane dny skónczichu. Pschetoż nětko żo k wotroczstwu satamani njesbożowni cžłowjekojo wjazy w pocźe żwojeho woblicża njedrějachu a wjazy pod kschudom bohatstwa njehromadźachu sa lěnich, wumyślenych, żurowych knjesow.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wo Draždźanskim konzercźe, dźeń 19. okt. t. l. wotdźerżanym, hischcźe jena druha tamnischa nowina takle pišasche: „W pschepjelnjenym salu Braunez hôtela mějesche żo 19. oktobra pod roshladnym wjedźenjom k. dr. Pilka prěni pschednoschny wjecžor mužskeho towarstwa „Echo“. Wschě poskicźowanja dawachu żwědczenje wo wustojnym studowanju. Wurjadne spodobanje dobu żebi sajimawy zyklus żerbskich spěwow sa solo, chor a orchester, sa kotryž bě towarstwowy dirigent k. dr. Pilk zunjocźucźiwy a snoschowazy text spišał. Chor interpretirowasche te zusobne spěwanja s najlěpschim poradźenjom a knjeżna Aurelia Hörnigez poda se żwojim rjanym modulazijo-khmanym organom a s najdospołnischim podaczom na żwój nadawk wubjerny deklamatoriski pschednoschk. Hudźba wukhadźa wot narodneho żerbskeho synkow-pěżnjerja K. A. Kozora a wopschima zyku wożebitych rjanosczow. Wschudże setkujesch kcźějazej melodizy, nětczischemu cžażej nimale shubjenej, kotraž żo niz jeno we wyskajzy pokraczowazych żwjedźeńskich chorach, ale tež w elegiskich mollnych żadach wupraja. Spomnjeny zyklus wobsteji se 7 czišłow. Poślenje 3 czišła, wot kotrychž żo czo. 5 jako narodna polonaisa pschi wschěch żwjedźeńskich składnosczach Sserbow rejwa a spěwa, wubudźichu wożebje mózny poklesk a pschitomny komponista bu se sahorjenjom wokany a dźakowasche żo, s kawrjenzom pokryty, s hnutymi jednorymi żłowami towarstwu, kotrež je jeho pscheđ dlěje dyžli 40 lětami do żwěta wupóżłanym dźěczom tež tudy luboscźiwe pschijecźe pschihotował.“ *F.*

— Pschi měschczańskich běrkownjach żu w poślednim cžażu měschczańszy běrkojo wot ludźi, butru do města pschinoschazych, městny pjenjes żadali, hacź runje tucźi ludźo żwoju butru na měschczańskich dróhach a torhoschczu pschedawali njejżu, ale żu ju do domow wěstym wotebjerarjam nożyli. Běrkojo żu pschi tym żo mylo měnili, so dyrbja wot kóždeho, kiž butru do města noży, městny pjenjes żadacź. Woprawdźe pak woni k temu prawa nimaju. Měschczańska rada je wo tejle wěży shoniwschi nětko běrkow na jich smylk kedźbnych cžiniła, tak so w pschichodźe nichtó, kiž s butru do města pschińdźe, so by ju do domu wěstemu wotebjerarjej donjeżł, městneho pjenjesa płacźicź njetrjeba.

— Sa lětuschu nasymu je żo wobschěrne swokanje k wojerskemu swucžowanju poruczilo. Wschitzy reserwistojo a krajni wobornizy prěnjeje hotowosczе, kotsiž żu pola pěschkow, honjerjow abo tsělzow żłużili, żu żo swokali, so bychu żo na trjebanje noweje repetérowanskeje tsělby wuwucźili. Tole wuwucźowanje żo sapocźatk novembra

ſapočnje a dyrbi hač do 17. dezembra ſkónčene bycź. Najprjedy reſerviſtojo na rjad pſchińdu, na poſledk krajni wobornizy.

— Po Budyſko-Nakečanſkej želeſnizy njedźelu 16. novembra prěni cźah ſ woſobami pojědže.

— W pinzy, hdźež maſch ſpirituß abo petrolej, na měſcźe, hdźež ßo pólver kowa, w brózni a na ßynowej kubi, a něhdźežkuli druhdźe, hdźež lóhzy wóhnjowy ſtrach hroſy, je druhdy tola trjeba, ſo ßebi rucźe ßwězu ſaßwěcźiſch. Na tajkim měſcźe ſapalku ſažehlicź, pak je jara ſtraſchne, a někotrežkuli njeſboże je ßo ſ tym hižo ſtako. Duž je wulzy waţne, ſo mamy ßrědk, ſ kotrymž móžemy ßebi kóždy cźaß a rucźe ßwězu wobſtaracź, ſapalkow njeſaţehlejo. Tónle ßrědk je zyle proſty a tuni, ale mako ſnaty. Do podołhojteje běkeje ſchkleńčaneje bleſchki ßo kuſk foſfora tyknje, tak wulki, kaž hróſchatko; potom ßo do bleſchki horzy olivowy wolij linje, kotryž je ßo ſawarił, na cźož ßo bleſchka krucźe ſatyka. Ale wjazy hač tſecźi dźěl bleſchki ßo ſ wolijom napjelnicź njeßmě. Hdyž ßwězu trjebaſch, ſatykacźk wocźiniſch, ſo móže powětr do bleſchki, na cźož ju ſaßo ſatykaſch. Zyła bleſchka, kaž daloko je próſna, ßo něſko ßwěcźi a jara rjanu ßwězu dawa. Pócźnje-li ßwěza ßłabſcha bycź, ſatykacźk ſ nowa wocźiniſch a ſa khwilku ſaßo krucźe ſatykaſch; a bleſchka ßo ſaßo jaßnje ßwěcźi, kaž prjedy. Hdyž je jara ſyma, je druhdy trjeba, ſo bleſchku w ruzy ſhrějeſch, dokelž ßo wolij w krutej ſymje lóhzy ßydnje. Tajka bleſchka pjecźa na zyku ſymu doßaha. Też móžeſch ju ſtajnje w ſaku pſchi ßebi měcź.

S Hodźija. Měſtno tudomneho druheho wucźerja, kotrež je ßo ſańdźeny tydźeń ſ wotkhadom knjeſa Hanki wuprózdniło, kiž je ßo jako zyrkwinſki wucźeŕ do Wjeleczina powołał, je ßo ſ knjeſom Wuſtmanom, w tu khwilu ſ wucźerjom na Židowje, wobßadźiło. Dokelž móže knjes Wuſtman hakle po hodźoch ßwoje nowe měſtno naſtupicź, je ßo naſch ßławny ßerbſki hudźbnik, knjes kantor emer. Kozor, naproßyćź dał, jeho někotre měßazy ſaſtupowacź.

S Wjeleczina. Sſrjedu 5. novembra je tu naſch nowy zyrkwinſki wucźeŕ, k. Hanka ſ Hodźija, pſchicźahnuł. Dołhi ßwjedźeńſki cźah jemu hač na mjeſy naſcheje woßady pola Woſtaſchez napſcheczo cźehnjeſche: wſchitke ſchulſke dźěcźi (460), wucźerjo, zyrkwinſke a ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo, gmejnſka rada a wjele woßadnych. Cźah ßo wot hudźbneje kapały pſchewodźeſche. Pola cźeßnych wrotow, wot Woſcźanſkeje a Sdźerjanſkeje młodoſcźe natwarjenych, powita k. farař dr. Rjencź k. Hanku na najpſcheczelniſcho, kotryž na to wotmolwi. Też pſchi kantoracźe w Wjeleczinje bu k. Hanka wot ſpěwanſkeho towarſtwa a wot ſchulſkich dźěcźi poſtrowjeny. Wjeczor běſche wjeßeła ſkhadźowanka. Bóh knjes ſpožcź k. Hanzy wjele lět žohnowaneho ſkutkowanja.

S Radworja. Sańdźenu njedźelu dopołdnja ſtaj ßo do kucźe ſapſchehnjenaj knjeżej konjej hrabje ſ Einſiedela Radworſkeho na pucźu bjes Kelnom do Radworja ſpłóſchikej. W kucźi ßo hrabjowej knjeżnje dźowzy wjeſeſchtej, kotrejž běſchtej w Wjelkowje ke mſchi byłej. Na kucźowym kóſliku pódla pohoncźa wucźerka ßedźeſche, kotraž bě knjeżnje pſchewodźika. Spłóſcheneju konjow ſtóncźnje pohoncź wjazy ſdźerżecź njemóžeſche, a wonaj do jeneho ſchtoma ſałožiſchtaj. Pſchi ßylnym ſaſtorku ßo pohoncź a wucźerka ſ woſa dele ſwjerhnuſchtaj. Bjes tym pak ſo ßo wucźerka do zyła njewobſchkodźi, pohoncź tak njeſbožownje panu, ſo ßebi ruku a nohu dwójzy ſłama. Radworjan, kiž pſchipadnje nimo pſchińdźe, po poručenju wucźerki pohoncźa do Budyſkeje hojernje dowjeſe, ſo by ßo jemu tam lěkarſka pomoz doſtała, kotruž w Radworju, hdźež žaneho lěkarja njeje, tak rucźe namakał njeby. Knjeżnje kompteßy běſchtej ßo runje kaž wucźerka wſcheho ſranjenja ſbožownje ſminułej a ßo ſ wucźerku pěſchi do Radworja domoj podaſchtej.

S Khwacźiz. Reformazionſki ßwjedźeń wjeczor w 8 hodźinach ſ kólnje, na naſchich leżomnoſcźach ſtejazeje a Guſcźe Libſchej w Brěmjenju ßkuſchazeje, woheń wudyri. W kólni, kotraž bě ſe ßłómu kryta, ßo něſchto tyßaz brunizowych zyhelow, wjele tyßaz kórzow ßucheje brunizy, wſchelaki grat, w brunizowych podkopkach ßo trjebazy, a lětuſche žně a něſchto nadoby wobydlerja Zura khowachu. Dokelž ßo woheń rucźe pſches zyke twarjenje wupſcheſtrje, ßo wone ſe wſchěm, ſchtož bě w nim, do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Se ſwonkownych ßykawow prěnja Lutobcźanſka k haſchenju pſchijědźe. Hač je ßo woheń wot ſłóſtniſkeje ruki ſakožił abo wot dźěcźi ßo ſamiſchkrił, ßo hiſchcźe wupokaſako njeje. Ani Libſch, ani Zur niczo ſawěſcźene nima.

S Njeßwacźidła. Sſrjedu běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 320 howjadow, 112 ßwini a 250 proßatow.

S Budyſchinka. S naſchich ſchulſkich dźěcźi je wulka liczba na woßypizy (maſry) ſkhoriła. Duž je ßo ſchula tele dny ſamknucź dyrbjała.

Wo ſawěſcźenju ſa pſchipad invalidnoſcźe a cźaß ſtaroby.

(Pokracźowanje a ſtónčenje.)

Kaž je hižo ſpomnjene, móża ßebi dźěłacźerjo, kotſiž ßu 70. lěto dozpili, ſtarobnu rentu žadacź, hdyž ßu ßłědowaze wuměnjenja w prawym cźaßu dopjelnili:

a) Hižo nětkole dyrbja ßebi wſchitzy ſtarſchi dźěłacźerjo a dźěłacźerki liczbu dźěłanſkich njedźel (nacźaßni dźěłacźerjo też pſchetorhnjenje dźěła) a lětnu mſdu lětow 1888 a 1889 wobßwědcźicź dacź, ſchtož maja dźěłodawarjo abo nižſche wyſchnoſcźe (gmejnſki pſchedſtejicźeŕ, polizajſtwo) darmo cźinicź. Wobßwědčenje dźěłodawarja dyrbi ßo wot wyſchnoſcźe darmo wobkrucźicź.

b) Pódla teho je waţne, ſo ßo njedźele khoroſcźe lětow 1888 a 1889 wot khoroſtnych kaßow abo wot nižſchich wyſchnoſcźow wobßwědča.

c) Wſchitzy dźěłacźerjo a dźěłacźerki dyrbja ßo ſa to ſtaracź, ſo ßo ſ prawym cźaßom ſawěſcźa.

Też mjenje ſtarſchi dźěłacźerjo ßmědźa, jeli ſo w lětach 1891 hač 1895 ſ khoroſcźu abo druhej pſchicźinu dźěłakhmanoſcź ſhubja, invalidſku rentu žadacź.

Schtóž chce prawo na invalidſku rentu doſtacź, dyrbi ßebi horka naſpomnjene wobßwědčenja hižo wot kónza novembra 1886 wobſtaracź. Jenoż naſpomnjenja wo lětnej mſdźe tu trjeba njeje. Waţne tu je pſchedpołoženje wojerſkich papjerow, dokelž ßo wojerſka ßłužba, w lětach 1886 hač do kónza 1890 wotbyta, jako pſchinoſchny cźaß wobliczi.

3. Sawěſcźeńſka powinoſcź.

Sawěſcźicź dyrbja ßo woſoby wot 16. lěta, kotrež prawa na ſtatnu abo gmejnſku penſiju nimaju a ßamoſtatnje rjemješko atd. njewukonjeja (dźěłacźerjo, pomoznizy, wotroczzy, wucźomnizy atd.) bjes rosdźěła muſkeho abo žónſkeho ſplaha, a kotrež ſa mſdu w ratarſtwje, hajniſtwje, rybaſtwje, induſtriji, twarſtwje, rjemješle, pſchekupſtwje, ſjawnym wobkhadze, domjazym hoſpodarſtwje (ßłužobne holzy atd.) a we wſchěm druhim mſdźiſkim dźěle dźěłaju. Saſtojnizy, pſchekupſzy pomoznizy a wucźobnizy pak jenoż potom, hdyž jich lětna mſda 2000 mk. njepſchekrocźi. Pomoznizy a wucźobnizy w haptykach ßo ſawěſcźicź njetrjebaju.

Sawěſcźenje ßo na to waſchnje ſtanje, ſo ßebi ſawěſcźena woßoba na k temu poſtajenym měſtnje hnydom 1. januara 1891 kwitowanſku khartu ţada, kotraž ßo darmo wudźěli. Do kwitowanſkeje kharty ßo wot dźěłodawarja abo hoſpodarja ſa kóždy ſapočzany dźěłanſki tydźeń pſchinoſchna marka, na póſcźe doſtajomna, ſalěpi, kotrejež płacźiſna ma ßo po połojzy wot ſawěſcźeneje woßoby a po połojzy wot dźěłodawarja abo hoſpodarja njeſcź.

4. Pſchinoſchne marki.

Pſchinoſchne marki, do kwitowanſkeje kharty ſalěpjomne, ßo po mſdźiſkej klaßy ſłožuja, do kotrejež ma ßo ſawěſcźomna woßoba po jeje lětnej mſdźe ſtajicź. Jeli ſo dźěłodawaŕ a ſawěſcźomny dźěłacźeŕ njewucźinitaj, ſo ma ßo wyſchſcha mſda wobliczicź, płacźi jako lětna mſda:

1) ſa woßoby, w ratarſtwje a hajniſtwje dźěłaze, kotrež do ţaneje khoroſtneje kaßy njeßkuſcheja, pſcherěſna lětna mſda, wot ſarjadniſkeje wyſchnoſcźe ſ dźiwanjom na doſtawanje jědže atd. poſtajena, kaž ßo to po ſakonju ſawěſcźenja pſche ſnjeſboženje ſtawa;

2) ſa woßoby, na mórſkich łódźach dźěłaze, lětna mſda, pſchi ſawěſcźenju pſche ſnjeſboženje na morju poſtajena;

3) ſa ßobuſtawy hórniſkeje kaßy tſiſtakrócźna ſuma pſcherěſneje wſchědneje mſdy naſtupazeje dźěłanſkeje klaßy, tola niz mjenje hač tſiſtakrócźna mſda mſdy, kotruž proſcźi dźěłacźerjo na naſtupazym měſcźe doſtawaju;

4) ſa ßobuſtawy jeneje měſtneje, fabrikſkeje, twarſkeje abo jednocźineje kaßy tſiſtakrócźna ſuma pſcherěſneje dnjoweje mſdy, ſa pſchinoſchki jich khoroſtneje kaßy pſchimĕrjeneje, abo woprawdźiteje mſdy.

5) ſa wſchěch druhich tſiſtakrócźna ſuma dnjoweje mſdy proſtych dźěłacźerjow na naſtupazym měſcźe.

Jeli ſo po tajkim lětna mſda hač do 350 mk. wucźini, ma ßo pſchinoſchna marka I. mſdźiſkeje klaßy po 14 np., wucźini wona pſches 350 mk. hač do 550 mk., ma ßo pſchinoſchna marka II. mſdźiſkeje klaßy po 20 np., wucźini wona pſches 550 mk. hač do 850 mk., ma ßo pſchinoſchna marka III. mſdźiſkeje klaßy po 24 np., a jeli ſo wona pſches 850 mk. wucźini, ßo pſchinoſchna marka IV. mſdźiſkeje klaßy po 30 np. ſa kóždy dźěłanſki tydźeń do kwitowanſkeje kharty ſalěpicź.

Jara waţne ſa ſawěſcźenych je, ſo, hdyž ßu nakhwilnje bjes dźěła, ſawěſcźenje ſ tym dale wjedu, ſo ßebi ſa kóždy tydźeń bjes-

dźěłanoscźe na bliźšchej póscźi dwójnu marku ša 28 np. kupja a tu ßami salěpja. To ßame ša te woßoby płacźi, kotśiž ś tym, so ßo ßamostatni scźinja, ßo dale sawěscźicź njetrjebaju, tola kotśiž prawo na sawěscźenje śhubicź nochzedźa. Też tucźi dyrbja, hdyž chzedźa posdźišcho rentu wužicź, ßebi trěbne marki kupowacź a do kwitowanskeje kharty salěpicź.

Pschi pschetorhnjenju dźěła pola nacźaßnych dźěłacźerjow doßaha, so ßo ša kóždy tydźeń marka ša 20 np. salěpi.

5. Dozpicźe renty.

Chze jedyn sawěscźeny rentu dostacź, njetrjeba dale niczo cźinicź, hacź so ßwoje prawo na rentu nišschej sarjadniskej wyschnoscźi (hamtskemu hejtmanstwu, krajnemu radźicźelstwu, w městach poliziji atd.) pschipowjedźi, tam ßwoju kwitowansku khartu a druhe nusne wobßwědcźenja wotedawschi. Wscho dalsche potom wyschnoscź wobstara. Jeli so sawěscźeny starobnu rentu žada, dyrbi wón też dale pschinoschki płacźicź. Jenož, hdyž dźěłacźer dźěłakhmanoscź śhubi, njetrjeba dale pschinoschki płacźicź, a potom na město starobneje renty invalidska renta sastupi.

Přilopk.

* W korcźmje w Wulkim Sedlitzu běchu sańdźenu njedźelu mjes wojakami a zivilistami krwawe puki, pschi cźimž buchu mnohi cźežźy ranjeni. Bohu žel je pschi tym też zyle njewinowaty cźlowjek žiwjenje śhubił. Tamnischi molerˇ Günther, kotryž ßo pschi pukach ś zyka wobdźělił njebě, směrom psched durjemi ßwojeho doma stejesche. Na jene dobo jeho něchtó — hacź wojak abo zivilist, hischcźe njewjedźa — ś katu, w kotrejž hischcźe hósdź tcźesche, do khowy ßuže, so Günther pomjatk śhubiwschi na měscźe leżo wosta a nasajtra wumrě, wudowu se schtyrjomi dźěcźimi sawostajiwschi. Statne rěcźnistwo pschi Drażdźanskim krajnym ßudnistwje podawk pschepytuje.

* W Möckernje pola Lipska je 8lětny khuchoněmy hólcźez do rěki panuł a ßo tepił, runjež woda khuboka njebě. Na dnje w rězy běsche tajke błóto, so ßo hólcźez ßam ś njeho wudobycź njemóżesche; dokelž běsche němy, pak wo pomoz wokacź njemóżesche; duž ßo tam tepi.

* S Thorna ßo pische: W ßußodnej wßy Mocker, kotraž ma wjazy hacź 5000 wobydlerjow, mějeschtaj dwaj ßudniskaj póßkaj holzu sajecź. Pschi tym mjes nimaj a ßnano 15 wojakami 61. regimenta pěschkow puki nastachu, a jedyn teju ßudniskeju póßkow schtyrjoch wojakow ś revolwerom cźežźy rani. Roshněwani wojazy ßo do njeho dachu a jeho sarasychu. Wojerska wyschnoscź je poruczika, so ma ßo srudny podawk krucźe pschepytacź.

* Korcźmaŕ na wulkim skótnym dworje w Barlinje běsche mużej, kotryž pola njeho piwo toczi, sańdźenu ßobotu popołdnju dowolił, so ßmě hacź nasajtra domoj hicź. Tutón też ßo wotßali, ale ßo ša khwilu saßo wrócźi a na najstwě, hdźež jeho knjes bydli, do komory salěse a ßo tam spody koża skhowa. Hdyž běschtaj ßo korcźmarjez mandźelskaj wjecźor do koża lehnukoj a wußkoj, wón se ßwojeje khowanki wulěse, ś blidka skoty cźaßnik a jehku ś drohotnym kamjenjom kranu, ś knjesowych kholowow, kotrež pschi kożu na stólzu leżachu, klucźe k pjenježnemu khamorej wucźeże a chzyische ßo skradźu wotßalicź. Ale mjes tym korcźmarjowa žona wotzucźi a paducha wó jstwě wohladawschi wo pomoz wokacź pocźa. So by ßo stracha sminuł, paduch ś wóknom won a do dwora dele skocźi, ßnano 15 kóhcźi wyßoko. Pschi tym pak ßebi tajku cźežku schkodu scźini, so ßo jenož hacź do bliźšcheje kólnje dowlecźe, hdźež jeho nadeńdźechu. Duž paducha na połzajsku stražu dowjesechu, hdźež cźaßnik, jehku a klucźe hischcźe pschi nim namakachu.

* Pschekupz ś Barlina běsche psched krótkim do jeneje ßußodneje wßy na honitwu pscheproschen. W lěßu jemu klětku pschipokasachu, kotraž běsche na schtomje natwarjena, so by tam honitwjer na dźiwinu łakacź móhł. W nozy běsche syma; a dokelž běsche trochu khuboko do blesche pohladał, ßebi pschekupz bórsy krucźe wußnu a tak ßmorcźecź pocźa, so jeho towarschojo daloko ßmorcźecź ßłyschachu. Wjedźo, so jim tak žana dźiwina blisko njepschińdźe, jeho towarschojo wołacź dźěchu. Pschekupz pak spizy něchajke schudrowanje wußłyscha a mějo sa to, so ßo dźiwina bliži, sasparny ßwoju tśělbu hrabnu a chzyische tśělicź. Pschi tym ßo wobwali a se ßwojeje klětki schěscź metrow wyßoko dele padże. S jeho tśělby ßo wutśěli, kulka jemu khowu wobodrě a jeho do cźoła a do lěweho spanja lóhzy rani; panuwschi ßebi wón lěwu nohu skama a ßebi prawu ruku wuwinu. We wßy jeho na nusu sawjasachu, na cźož jeho do Barlina dowjesechu.

* Najwjetschi wojak němskeho wójska běsche léta dołho wyschk ś Plüskow 1. regimenta gardy w Potsdamje. Psched krótkim pak je do tehole regimenta dobrowólnik sastupił, kotryž je wjele wjetschi. Mjes tym so je měra mjenowaneho wyschka 2 metraj 5 zentimetrow, ma nowy dobrowólnik, kiž je ś pschirheinskeje krajiny, 2 metraj 25 zentimetrow. Wot léta 1850 w prěnim regimencźe tajkeho wulkeho wojaka bylo njeje. Tehdy běsche tam hajnik, kiž mějesche po staręj měrje 7 stopow a 2 zolej. Sa njeho dyrbjachu woßebje drastu schicź, wón woßebite kożo, woßebity stólcźk atd. dosta. Jeho hobrske schkórniska hischcźe ßo dźeńßnischi dźeń na komorje prěnjeho regimenta khowaju. Pschi jenej paradźe w Potsdamje wón kedźbnoscź ruskeho zara sbudźi, kotryž ma tola też jara wulkich wojakow. Zar ßebi jeho wobhladacź dźěsche. So by zarej pokasał, kajkej wulkej nosy wojak ma, prynz Karl Pruski wojakowu nohu wusběże. Ale pschi tym ßo hobor pschewali a też towarschow ßobu powali, kotrajž sady njeho stejeschtaj. Runjež wón wjazy jědźe, hacź drusy wojazy, a też wschědnje ßwoje piwo dostawasche, hobor pschi wojakach na ßuchocźinu wumrje, dokelž cźežku ßłużbu poßlenje léto njesnjeße. Wulki dobrowólnik, kiž je psched krótkim sastupił, ßo teho bojecź nima, dokelž je niz jenož wulki, ale też ßylny a zyle strowy muż. Mjes dotalnymi wschědnymi wojakami prěnjeho regimenta mějesche najwjetschi 1 meter a 96 zentimetrow.

* Pod mostom w Erfurcźe wóndano pschipołdnju 12létneho hólza namakachu, kotryž běsche cźežźy khory, hłodu stradany, połny ranow a połny njerodźe. Se ßłabym hłoßom wón praji, so je ś města Gotha a so je se starschiskeho domu cźeknuł, dokelž je jemu wucźeŕ hrosył, so jeho do wustawa ša njeporadźene dźěcźi badźa. Hólcźeza poliziji pschepodachu.

* Wo krwawnym podawku ßo ś Baireutha w Bajerskej pische. Wucźeŕ Bauer ś Nürnberga, kotrehoż běchu hakle psched krótkim ś hojerńje ša błudnych puschcźili, pola ßwojeho pschichodneho nana, kiž je też wucźeŕ, w Baireuthu pschebywasche. Wóndano pschipołdnju ßo wón ś domu wotßali, prajizy, so chze ßebi zigarow kupicź hicź. Woprawdźe pak ßebi schěscźerokkaty revolwer kupi, kotryž staroscźiwje skhowa. Popołdnju wokoło tśjóch wón ßwoju młodu žonu narěcźa, so ś nim na horu blisko města dźěsche, hdźež je wjele lěża. Dwě hodźinje posdźišcho ludźo na polu dźěłajo ßłyschachu, so ßo w lěßu wjazy krócź ša ßobu tśěli. Hdyž do lěża hladacź dźěchu, tam młodu žonu leżo nadeńdźechu, kotruž běschtej dwě kulzy sady do khowy ranikej. Bórsy też jeje muża morweho namakachu; wón mějesche revolwer hischcźe na spanje složeny, kotrež běsche ßebi pschetśělił. Žoninej ranje stej tak cźežkej, so je njewěste, hacź žiwa wostanje.

* Do klinika w Solingenje sańdźeny tydźeń burska žona se ßußodneje wßy pschińdźe, skorźo, so je ju, hdyž je kosam dawaka, kosoł do lěweho wóczka sbodł. Ssebi jeje njesranjene prawe wóczko wobhladujo lěkaŕ spósna, so je wóczko khore, a so žona na njo bórsy woßlepi; duž je najskerje ś lěwym wóczkom też tak było. W nim běsche kosoł ś rózkom běłu kóżku puknuł, a wóczko běsche połne krwě. Hdyž bě ßo ša někotre dny krej śhubiła, ßo pokasa, so běsche jabłuczko ś dźerku w puknjenej kóżzy ś wóczka wustupiło. Kosoł běsche po tajkim to ßame dokonjał, schtoż lěkaŕ cźini, hdyž chze tajke woßlepjene wóczko hojicź. Žona na lěwe wóczko hižo saßo trochu widźi a budźe bórsy, hdyž pschihódne nawoczi dostanje, ś wóczkom saßo cźitacź móz, mjes tym so prawe dale bóle woßłabnje, doniž žona zyle na njo njewoßlepi. Kosoł je ji po tajkim wulku dobrotu wopokasał, jemu ma ßo wona dźakowacź, so na wobě wóczzy njewoßlepi. Ale kaž je njedźeł ßwěta msda, tak też je ßebi kosoł tehdom ßwoje puki krynuł; nětko pak jeho majkaju.

* Hižo wospjet ßmy wo tym pißali, so je tu abo tam něchtó cźežźy sthorił, dokelž je ßo wot pßa lisacź dał. Psched krótkim je saßo profesor Nothnagel pschi Winskej universicźe ßwojim wucźomzam. žónsku pschedstajił, kotraž běsche na jatra khora. Tam běchu ßo jej hrosne a zyle drobnuschke waczki saßydliłe, kajkež maju pßy w žiwocźe. Žónska je ßo wot ßwojeho pßyczka lisacź dała, a tak ßu tele pßyczje waczki do jeje cźeła pschischłe a ßo jej w jatrach saßydliłe, hdźež ßu najradscho žiwe.

* S Wuherskeje móhł rjez wschědnje powjesćze wo mordarstwach a rubjeżnistwach pschikhadźeja, pschezo jena hórscha hacź druha. W Jagrje ßu wóndano rubjeżnizy ßrjedź běłeho dnja wußłuženeho sastojnika a jeho młodu hosposu skónzowali. Sastojnika ßu sadajili a sa wókno wobwěßyli a hosposu też sadajili. Nimo druhich pjenjes ßu 70,000 schěßnakow rubili, kotrež wußłużeny sastojnik jako woßadny pokkadnik w ßwojim domje khowasche. Mordarjo ßu pjecźa zyganjo. Kaž ßo praji, je knjesowa młoda hosposa, kotraž běsche ßama zyganka, rubjeżnikow nawjedowała a jim njeskutk dokonjecź pomhała. Bojo ßo, so jich wona ßnano pscheradźi, pak ßu rubjeżnizy też ju skónzowali.

* W Wuherskej je ßo saßo žałostne rubjeżne mordarstwo stało. Dwaj dźěłacźerjej w nozy na bura pschińdźeschtaj a jemu ś nożom

schiju pscherěšnuschtaj. Dokelž pjenjes njenamakaschtaj, wschelake druhe wězy sebraschtaj a žo ſ nimi wotžaliſchtaj. Posdźiſcho žo wróczischtaj a chzyſchtaj hladacz, hacž niczo wjazy njenamakataj, schtož by jimaj hódź było. Ale bura, kotrehož běschtaj sa morweho měkoj, doma njenadeńdżeschtaj. Wón běſche k žebi pschiſchoł a žebi w rězy, do kotrejež daloko njebě, žwoju ranu myjeſche. Dokelž Boži měžaczk žwěczjeſche, jeho rubježnikaj krwaweho pschi rězy ſtejo widźeſchtaj; duž žo do njeho daſchtaj a jeho ſ hłowu do wody tłóczeſchtaj, doniž žo sažrěbnuł njebě.

* Pjekarjowa žłužobna dźowka w Saignolles w Franzowſkej wóndano popołdnju ſe žwězu do pinzy po petrolej dźěſche. Petrolej žo ſapali, ale pjekarſzy płomjo ſ pěſkom podušychu. Mějo ſa to, ſo je žo wſchitkón ſtrach minuł, žo wóhnjowa wobora posdźiſcho do pinzy poda ju wurjedźicz. Hdyž pak ſe žwězu do pinzy pschińdźechu, žo žałoſtne rosbuchnjenje ſta. Ludźo, kotſiž na dróſy nimo dźěchu, buchu k ſemi poraženi, žušodne twarjenja ſarżachu, wokna žo rospukachu, a domjaza nadoba žo rosbi. W pinzy žo 27 cžłowjekow ſtraſchnje wopali. Jich posdźiſcho ſe ſpalenej draſtu a ſeſmudźenymi włoſami nadeńdźechu; někotſi běchu widźenje ſhubili; druſy běchu zyle wopaleni, ale hiſchcze żiwi. Hdyž běchu wopory rosbuchnjenja ſ pinzy ſnoſyli, žo druhe rosbuchnjenje ſta, kotrež pak žaneje ſchkody njenaczini.

* 28. julija łódź „Fri" ſ Natala do Sanſibara wotjědże, 6. auguſta pak bliſko kupy Jaoa de Nora njedaloko wulkeje kupy Madagaskar na podmórſku ſkału ſajědże a žo rosbi. Łódźnizy, kotrychž běſche ſ kapitanom dźewjecź, ſ cžołmom na bliſku kupu dojědźechu, hdźež jara dźiwi ludźo bydła. Hdyž běchu łódźnizy na kraj ſtupili, dźiwi na nich pſchińdźechu a jim wſchitko rubichu; žamu draſtu jim ſebrachu. Łódź žo bórſy roswali, a łódźnizy dyrbjachu žo ſ naželenym mjažom żiwicź, kotrež jim żołmy ſ łódże na brjóh pſchipławichu. Jim ſtajny ſtrach hrożeſche; pſchetož dźiwi k wježelu ſe ſtarymi tſělbami do nich tſělachu. Dwójzy budźechu pſchi žamym kapitana ſatſělili. Dokelž žo dołho žana łódź njepokaſa, kotraž by łódźnikow wumożiła, dwaj ſ nich na kupu Madagaskar wo pomoz jědźeſchtaj, k czemuž pjecź dnjow trjebaſchtaj. Nětko tamniſchi jendźelſki konſul jeju towarſcham pomoz póžła a wſchitkich hromadźe do Natala dowjeſcź da, ſ wotkelž je kapitan ſ tſjomi žwojich ludźi mjes tym do Jendźelſkeje pſchijěł.

* Duzy ſ New-Yorka do Havany je parna łódź „Biskaja" bliſko mórſkeho pobrjoha w wokolnoſczi New-Jerſeja ſ druhej łódźu hromadu praſła. Wobej łódźi ſtej žo podnuriłej. Kapitan a mnoſy druſy ſ parneje łódże „Biskaja" žu žo tepili.

* W měſcze Minneſota w Amerizy běchu mandźelſku pſchiſtojneho muża woſpjet pſchi tym lepili, ſo běſche w khlamach kranuła. Ssudnik ju kóždy krócź puſchczi, dokelž wona wobkrucżeſche, ſo na kleptomaniju cżerpi. Kleptomanija je hroſna khoroſcź, ſo cżłowjeka wabi kranucź, byrnjež kranucź njechał. Muž pak mějeſche hańbu, kotruž jemu žona tak cżaſto cżinjeſche, žytu a na žudniſtwo dźěſche, žadajo, ſo by žo jeju mandźelſtwo roswjaſało. Wón praji, ſo je hakle pſched krótkim wot žonineje žwójby ſhonił, ſo je jeho žona hižo do żeńtwy na kleptomaniju cżerpiła, ſo pak wón wo tym žłowczka wjedźał njeje. Khoroſcź žu jemu ſamjelczeli, duž žu jeho ſjebali, a teho dla chze žo wot żony dźělicź. Wyſchſche žudniſtwo pak jeho wotpokaſa.

(Pokracžowanje w pſchiloſy.)

Dobrowólne pſcheſžadźowanje.

Po namjecże poruczníka małolětnych herbow ſemrjeteje Hany ſwudowjeneje **Piſchczanoweje** rodź. Borſchez w Sdźaru pola Huczíny maja žo leżomnoſcże, k ſawoſtajenſtwu poſledniſcheje žłuſchaze, jako:

a) **dom** wop. cżiſžko 14, ſol. 14 leżomnoſtnych knihow ſa Sdźar, kotrehož twarjenja žu ſe 390 mk. pſche woheń ſawěſczene —

kaž tež b) **pólny** a **kuczny ſahon** cżiſžko 253 a 256 ſahonſkich knihow poczežnje ſahonſkich knihow ſa Sdźar ſol. 80 tych žamych leżomnoſtnych knihow,

kotrež leżomnoſcże, hromadźe 48 arow = 260 □prutow wopſchijaze, žu ſ 18,02 danſkimi jenoſczemi wobczežene a wjeżnogrychtiſzy na 1335 mk. takſerowane,

póndźelu 24. novembra 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na **tudomnym hamtſkim žudniſtwje** na dobrowólne waſchnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchenki, na tudomnej žudniſkej tafli a w korczmje w Nowym Sdźaru wuwiżaze a pſcheżadźowanſke wuměnjenja wopſchijaze, žo na kupjenje ſmyżleni proſcha, ſo bychu žo na mjenowany dźeń w poſtajenej hodźinje na tudomnym žudniſtwje ſeſchli, žo k žadźenju ſamolwili, žwoju płaczenjakhmanoſcź dopokaſawſchi žwoje žadźenje woſjewili a dalſche wotczakali.

Kralowſke hamtſke žudniſtwo w Budyſchinje, 24. oktobra 1890.

Philippi. Mſtr.

W Koporzach je dwajſchożna **khěża** hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Bódlenka** w Bukezach.

Kóždu dźělbu koſczow kupuje po najwyſchſich płaczíſnach koſczetołkarnja w Łuſy.

Zigary

4 ſchtuk po 10 np.,
100 = = 2 mk.,
poruczataj jako ſkładnoſtnu kup
Schieſchka a Rötſchka.

Palenzy

jednore a dwójne
poruczataj w ſnatej dobrej kajkoſczi
Schieſchka a Rötſchka.

Jerje

tucżne a wulke
po 3, 4, 5 np.,
mandel po 50 a 60 np.,
poruczataj
Schieſchka a Rötſchka.

Powſchitkowna awkzija

žrjedu 12. novembra, pſchi cżimž budźe žo wjetſcha dźělba **mužazych kožuchow** a **ſwjerſchnikow, wolmjanych rubiſchczow na hłowu** a **wokoło taille, poželeſchczow, mužazeje draſty, ſchkórnjow, draſtnych khamorow, komodow, regulatorow, blidow** a druhe pſchedawacź.

Th. A. Wällnitz,
awkzijonator na žukelnſkej haży 9.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 13. novembra 1890 ma žo
180 žuchich khójnowych dołhich hromadow a
28 khójnowych wulěžowanych hromadow
ſa hnydom hotowe pjenjeży ſjawnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Sslinje pſchi Łupjanſkim pucżu.

W Minakale, 2. novembra 1890.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Spěwanſke knihi w najwożobniſchim a najproſcźiſchim ſwjaſku, **domjaze žohnowanja, albumy, liſtnu papjeru, kwětki do wopomnjeńſkich knihow, ſbožopſchejaze kharty** poruczа w kraſnych nowoſczach po wurjadnje tunich płaczíſnach

Guſtav Rämſch,
knihiwjaſarnja na bohatej haży.

Nowe.

Kaltruhata maſchina „Ruże"

rostruha ſa **hodźinu 5—6 kop.**
Doſtacź pola
Oskara Buttera w Budyſchinje.

Koſaze, cżelaze, ſajecże, kocże, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wſchě druhe drużiny kožow pſchezo po najwyſchſich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
na żitnych wikach.

Koſaze kože

kaž wſchě druhe žyre kože kupuje po najwyſchſich płaczíſnach
Guſtav Naucke.
S dobom poruczam žwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płaczíſnach, kaž tež žo wſchě drużiny žyrych kožow derje a tunjo wobdźěłaju.

Strowe kruſchenjowe drjewo niz mjenje 6 zolow tołſte na cżeńkim kónzu kupuje po najwyſchſich płaczíſnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

porucza

wurjadne nowoscze w

draſtnych tkaninach

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach,

židzane tkaniny

czorne a pißane k towarſtwowej a njewjeſczinſkej drascze,

czorny židzany plyſch,

czorny židzany ßomot,

krymer a aſtrachan k mantlam,

krymer a plyſch k wobßadzenju,

plyſch k pjeſlam,

hladke a ßmuhate dublowe

czeßane tkaniny,

muſtrowane tkaniny k mantlam,

ßukno k žonjazej drascze

polwolmjanu a **cziſtowolmjanu tworu** po wſchěch płaczíſnach,

bawmjane czíſchczane flanele

w najkraßniſchich muſtrach k **domjazej drascze, blufam, pjeſlam** a **dźěczazym wobleczenjam,**

ſymſke mantle,

wobwěſchki,

žakety,

měchojte pjeſle,

dźěczaze mantle

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

ſpanſke, ložowe,

puczowanſke a

konjaze pſchikrywy,

Tkaniny k poczehnjenju na kožuchi

w zyle nowych muſtrach jenož dobreje trajazeje kajkoſczе.

ſpódne kholowy

ſ **barchenta** a **flanela,**

barchentowe blufy,

barchentowe pjeſle,

lama

w wulkim wubjerku po wſchěch płaczíſnach,

barchent k koſchlam

w wulkim wubjerku ſtary łóhcź po 20 np.,

tkaniny k ſpódnym ßuknjam

a

tkaniny k ßuknjam

w wſchelakorych druźinach,

barchentowe koſchle,

barchentowe ßuknje,

velurſke ßuknje,

ſtepowane ßuknje,

mowarejowe ßuknje,

filzowe ßuknje,

trikotowe taille

w najwjetſchim wubjerku w měſczе.

H. Kayser w Budyschinje

10 na žitnej haßy 10

Pola mje ßo ßerbſki rěczi. w domje k. pſchekupza **Korle Nowaka.** Pola mje ßo ßerbſki rěczi.

Swój wulki ſkład **hotowych pjelzowych tworow,** kaž tež wſchelakich **kožow** naležnje porucza

Heinrich Lange pſchi žitnych wikach.

Skaſanja ßo nanajlěpje wuwjedu.

Wulki wubjerk **darow k kwaßej a k narodnemu dnjej** ſ noweho ßlěbra a alfenida, **broſche, nawuſchniki, rjeczaſy wokolo ſchije, wěrowanſke pjerſchczenje** atd. porucza po tunich płaczíſnach

J. T. Büttner, mějeczel **Curt Klepl**

pſchi bohatych wrotach.

Kožane ſchórzuchi wſcheje druźiny, **wodunjepſchepuſchczaty mas** na ſchkórnje, **kord, plyſch, drjewjanzowe kopjena, wſchu kožu** porucza tunjo **Reinh. Gieriſch,** pſchedawarnja kože pſchi mjaßowych jědkach 4.

Plyſchowe a ßuknjane pjeſle

jeniczke najlěpſche kupowanſke žórko pola

C. F. Klossa na žitnej haßy 4.

Nowa wotewrjena

winańja

sjenoczena s winownju a žnědanskej stwu

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haßy

žwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** należnje porucza.

Barchentowe a lamowe kholowy, barchentowe koschle

we wschěch wulkosczach porucza tunjo

August Reiss

na žerbskej haßy.

W wudawarni Serb. Now. žu dostacź: **Sserbske kmótsjaze listy.**

Rakečanske tow. „Lipa“.

Skhadźowanka towarstwa Lipy, kiž měła so po prawym 16. nazymnika wotbywać, wupadnje, dokelž so na mjenowanym dnju nowa železnica poswjeći, na čimž so też „Lipa“ wobdźěli. Duž chcyłe so kk. sobustawy prawje bohaće do Rakec zeńć. Zhromadźizna je w Křižanec hosćencu, čas wotjědźenja njeje hišće postajeny, je pak pozdźišo pola předsydstwa zhonić. Wěste pak je, zo so dopołdnja wotjědźe.

Předsydstwo.

Towarstwo žerb. burow w Bukezach

směje **njedźelu 16. novembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje. Wschitke žobustawy žo najpschećelnischo pscheproschuja.

Pschedžydstwo.

Kermuscha w Sderi!

Jutsje **njedźelu a pondźelu reje.** Pschećelnje pscheproschuje

Schmarander.

Na kubło pyta pohonczow, wotroczkow, rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, bźowki do domu a do hródže, dźěłaczerske žwójby pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wotroczkow, wolazych, žrěnkow pschi wyßokej msdže pyta **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Na Delnjokinjanski knježi dwór žo k nowemu lětu ródny muž jako straźnik, kiž žo też na wothladanje koni a hospodarske dźěła wusteji, pyta.

K 1. januarej žo do knježeho sahrodnistwa w Lusku pola Pomorz pilny, ródny sahrodny dźěłaczer pyta.

Franz Golle, sahrodnik.

Swoju **žonjazu** a **mužazu drastu** kupujemy nětko jenož hischcże pola **Klossa** na žitnej haßy 4.

S. W. K. A. V.

Přeprošenje.

Na **hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa** póndźelu 24. novembra rano 1/2 10 w Budyskej złotej krónje a po njej připołdnju 12 na **hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Pscheproschenje.

Na wobdźělenje na **hłownej shromadźisnje** provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo **póndźelu 17. novembra** popołdnju 3 w Lawez hotelu, sa kotruž je po rosprajenju towarstwowych należnoscźow a po wuradźenju wo wudźělomnych pjenjesach knjes farar lic. theol. **Wicźas** Zwenkawski, prjedy direktor towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Lipsku, wo praschenju **„žony a snutskowne mißionstwo“** pschednoschk dobrocźiwje žlubił, tu najnależnischo pscheproschuje

W Budyschinje, 3. novembra 1890.

towarstwowe pschedžydstwo.

Hamtski hejtman **s Zezschwitz.**

Na žitnych wikach w Budyschinje.

W. Burgholdtez wulki anathomisko-pathologiski musej

je wot **žoboty 8. novembra** hacź do **wutory 11. novembra** wschědnje wotewrjeny.

W nim žo namakaju mischtrske kruchi noweho cźaßa.

Khěžorski rěs, anatomiska venus, muskulaty cźlowjek, roswicźe cźlowjeka hacź do naroda, wschě operazije po profeßorje s Bergmanna a Esmarcha, wschě dźěcźaze khorosce, wobakenje snjesbožnych, wschě khorosce s Florenzskeje schule k warnowanju a powucźenju wustajene. Prěni ras wustajene: **Nadkrkowy rak s operaziju, kajkaž je žo na khěžorje Friedrichu wuwjedka, skhorjenje na influenzu atd.**

Sastup do muscja je jenoż doroscźenym woßobam dowoleny.

Sastup 30 np., sa wojakow 15 np.

K wopytej pscheproschuje **W. Burgholdt.**

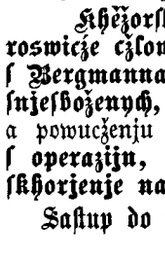

Cźesćcźenym Sserbam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym s hospitalskeje haßy

na rózowu haßu cźisło 4

pschecźahnuł. S dobom žebi dowolam žwoje **cźaßniki** a **bryle** należnje poruczecź.

Johannes Gäth, cźaßnikaŕ a optikus.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1891.

Wuczobnik žo pyta.

Bliżsche jutry młody cźlowjek cźeßneju starscheju w naju kolonialtworowych a spirituosowych khlamach město jako wuczobnik dostanje.

Schieschka a Rötschka.

Wopomnik

na row

njebo **Handrija Rjeka,**

żelesniskeho dohladowarja pola Jeńkez,

narodźi žo 14. haprleje 1838,

wumrje 3. sept. 1890 w starobje 52 lět.

Schtó wě žwój kónz, hdy nimo budźe
A hdźe žo bědźicź se žmjercźu?
Kak pschewodźuje žmjercź naß wschudźe
A mori w wokomiknjenju,
Nam móznje staja pšched woczi
Ssmjercź twoja, nano, mandźelski.

Wot sprawnych starschich narodźeny
Ssy w Hlinje pola Hucźinu,
Bu w Hucźinjanskej zyrkwi kschcźeny,
Do schule khodźił w Porschizu;
Tam, hdyž žo cźaß bě pschibliżił,
Kschescź'janski žlub žy wobnowił.

Dwazyte lěto pschekrocźiwschi
Ssy wótznom' krajej žłużicź měł;
Dwaj krócź we wójsku poßłużiwschi
Ssy w Cźechach a Franzowskej był.
Hdyž w cźeńcźi s wójska wustupi,
Na żelesnizu sastupi.

Ty k mandźelskemu stowarschenju
Ssej Hańžu Gudźiz s Porschiz wsa;
Lět wóßomnacźe w sjenocźenju
Ssy dźělił s njej, schtož Bóh wam da.
Bóh pšches tußamu darił je
Dwej' žynow cźi, też dźowzy dwě.

Ty sprawny nan bě dźěcźi žwojich
A luboscźiwy mandźelski,
Ty wschědnje žo a wschitkim žwojich
W modlitwje Bohu poruczi;
Cźi pschede wschitkim snajomna
A luba běsche biblija.

Lět wóßomnacźe dohladował
A žłużił žy bjes poroka,
Sta tyßaz cźahow spschepuschcźował
Ssy wodnjo, w nozy bjes stracha;
A runje, hlaj, žrjedź žwětkoh' dnja
Cźah nahłu žmjercź cźi shotowa.

Hdyž tworny cźah, kiž dołhi běsche,
Pšched tobu nimo jědźesche,
Parschonski cźah, kiž blisko běsche,
Dla kura widźecź njeběsche;
Ty wot maschiny storczeny
Bu hnydom žmjertnje sranjeny.

Strach wobja naß, hdyž saßłyschachmy
Cźah sahwisdacź tu w bliskoscźi;
O styk! pšches wokno wuhladachmy
Cźe ležo tam we pschěrowi,
A hnydom, hdyž cźe sběhachmy,
Ty hižo duschu wudychny.

Twój nahły kónz drje napjelnjuje
Naß s bolosczu a srudźenjom,
Wschak kóždy, hdyž žo pschepytuje,
Je womasany s hrěschenjom;
Ta wěra pak naß troschtuje,
So, schtož Bóh cźini, dobre je.

Ty Jesußej žy sapißany,
Też ty bě jeho cźěła staw;
So by był žwěrny namakany,
Ssy wutrobnje žo prózował;
Tak stejimy we nadźiji,
So je twój sbóžnik hnadny cźi.

Spij derje nětk we Božej roli,
Bóh Knjes je tebje lubował;
Cźe wotwołał po žwojej woli,
Nam žiwym s tym pak pschiwołał:
Budź wschědnje k žmjercźi hotowy,
Spomń, so twój kónz je njewěsty.

Spij derje, srudnje pscheliwamy
Nětk žylsy a žmy dźěleni,
My wěstu nadźiju pak mamy,
So žmjercź naß wecźnje njedźěli:
Hdyž nowe ranje saßwita,
Naß sbóžnik s hnady sjenocźa.

Srudźeni sawostajeni.

(H. P.)

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschikoha k czišku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. novembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje, na czoż směje w 10 hodźinach farar dr. Kalich serbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Bohumił Wylem Jeschka, kamjenjecześar w Nadźanezach, s Ernestinu Pawlinu Sprigodez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Alois Klimke, skałar w Semizach, s Hanu Thammez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawol Richard, Handrija Schustera, khěžerja a dźěłaczerja na Židowje, ß. — Moritz Waltar, Gustava Adolfa Pjecha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Bertha Jenny, Jaroměra Ernsta Schülera, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Augusta, Ernsta Bohuwěra Radzy, dźěłaczerja w Ratarjezach, dź. — Martha Hilžbjeta, njemandź. dź. na Židowje. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje. — Korla Ernst, njemandź. ß. w Hněwßezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Emil Rudolf, Rjehorja Gottwalda w Lejnje, ß. — Madlena Theresija, Jana Jakuba Krala, žiwnoscerja w Czemjerzach, dź. — Hilža, Jana Maßlowskeho, truharja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 30. oktobra: Jan Malksch, wulki sahrodnik w Jeńkezach, 68 lět 3 měßazy 21 dnjow. — 1. novembra: Martha, Gustava Hermanna Schuberta, krawza tudy, mandźelska, 27 lět 5 měßazow. — 2. Hańża Ssykoriz, Handrija Wicźasa, khěžkarja a dźěłaczerja w Kelnje, mandźelska, 54 lět 6 měßazow 28 dnjow. — 4. Hańża Eißlerez, Jana Augusta Petrika, blidarja na Židowje, mandźelska, 28 lět 11 měßazow 8 dnjow. — Njekschczena semrjeta dź. Gustava Handrija Liebschera, murjerja pod hrodom.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1746 měchow.	W Budyschinje 1. novembra 1890				W Lubiju 6. novembra 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	44	10	65	10	—	10	29
" . . . . . žołta	9	88	10	6	9	56	9	88
Rožka	9	38	9	50	9	6	9	38
Jeczmjeń	8	43	8	57	7	83	8	47
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	80	7	10	6	80	7	10
Hroch	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	20	2	70	2	10	2	70
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	90	3	10	2	20	2	70
Sklóma . . 600 " . . .	17	—	24	—	16	50	20	—
Proßata 745 schtuk, schtuka . .	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 44 np.; pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hacž 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 21 np. hacž 8 hr. 57 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hacž 7 hr. — np.

Dražďanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. družiny 69—72 mk., 2. družiny 64—68, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 64—68 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 63—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. novembra: Rjane.

Žonjaze mantle, holczaze mantle, žakety

w wulkotnym wubjerku po hischcze ženje ßłyschanych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Pschedawarnja muzazeje a hólczazeje drasty

na bohatej haßy 14 **Max Wolff** na bohatej haßy 14

porucza swój wulki skład **symskich swjerschnikow, khěžorskich mantlow, jupow, żaketow, żupanow, měchojtych wobleczenjow, ßuknjojtych wobleczenjow** we wschěch kajkosczach po najtunischich płaczisnach,

hólczaze paletoty

sa 2 hacž 14lětnych po 3 mk. 50 np.,

dźěczaze wobleczenja s czistowołmjanych tworow jara tunjo.

Swój wulki **skład ßuknja** poruczam k seschiczu drasty po měrje pschi najtunischim a khwatniwym poßłuženju dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czišło 1 na schulerskej haßy czišło 1

k symskemu czaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukaßzatych łazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedżena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtunšche płaczisny!

C. E. Rinke

skład mězow a pjelzowych tworow

na žitnej haßy

porucza swój wulki skład **symskich mězow, ßuknjanych** a **pjelschczowych** wschelakeje formy, kaž tež wulki skład **kožow,** hotowych **żonjazych kožuchow, czornych** a **běłych.** Stare kožuchi tunjo poczahuju a wuporjedźam.

Swój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeslow, swjerschnikow, khěžorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschiczu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtunšche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

6/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** stary łóhć po 27 np., **koschlazy barchent** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach, **kalmuk,** cžemny muster, stary łóhć po 30 np., **lama,** dwójzy schěroki, stary łóhć po 40 np., **poczehnjenja** na kožuchi, stary łóhć po 30 np., **barchent,** rjany mjehki, małe mustry k pjeslam a blusam, stary łóhć po 30 np., **wupjerki** a **zychi** stary łóhć po 20 np., **barchentowe rubischka** po 30, 40, 50 a 60 np., **lamarubischcza** po 60 np., **kaschenej** po 25 np., **czistowołmjane rubischka** po 45 np. a druhe porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Draſtne

tkaniny, ſo wuſnamjenjaze nowoſcze ſa naſynnu a ſynnu, w wulkej wſchelakoſczi po niſkich, twjerdych płaczíſnach porucza

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchcza. — Telefon 4.

Hollandſke jerje!

Wulke, młódne ryby po 4 a 5 np., 15 ſcht. po 60 np. porucza

Gustav Poser.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako nĕſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

K ßwĕczenju a k palenju

porucza

benzin, ligroin, plunowu maczíſnu, Ia amerikanſki petrolej, khĕžorſki wolij, czíſczeny ſchleſynſki ripikowy wolij, palny ſpiritus

w mjeńſchich a wjetſchich dźĕlbach tunjo

Otto Engert

en gros **drogowe khlamy** en détail na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Sapalidła

k dźĕlanju wóhnja, pakczik po 15 np. porucza

Otto Engert.

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najdróżſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czíſty palenz

jenotlíwje a w picźelach, kaž tež wſchĕ dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likĕry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

= Żeleſne khachle =

we wſchĕch druźinach a wulkoſczach

ſa kóżdu ßwójbu ßo hodźaze

porucza po jara tunich płaczíſnach

Jan Miessner

w Budyſchinje na kotołſkej haßy.

Mużaze a hólczaze ſymſke ſwjeŕſchniki

kaž tež **wobleczenja** w wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaczíſnach porucza

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

Najwjetſcha fotografowarnja w Budyſchinje!

Fotografowarńja „Apollo".

Mĕjeczel: **Rich. Huth** ſ Draźdźan.

Na Gickelſkej horje (w nowotwarje).

Poruczam wyßokocześczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi ßwoju nowemu cżaßej pſchimĕrjenu fotografowarńju.

Portraity ßo hacz do żiwjenſkeje wulkoſcze wudźĕlaja, teho runja ßo fotografuja **krajiny, domy, architektury, meble, maſchiny** atd.

S poczeſczowanjom

Rich. Huth.

Kedźbu!

Sawĕſczenja do **ratarſkeho wohenſawĕſczazeho towarſtwa** pſchijima

Curt Möschler w Kſchiwej Borſchczi.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſerbſkej haßy cźo. 10 po 2 ſkhodomaj.

Jan Löſſler, pruhowany hojeŕ.

Turkowſke ßłowki

najlĕpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likĕrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Kapoty, rubiſchcza na hlowu, taillowe rubiſchcza, lamowe rubiſchcza, rubiſchcza wokolo ſchije

barchentowe a źidźane,

barchentowe bluſy, ſchtrympy, ſoki, rukajzy, natykaczki, fllzowe ſpódne ßuknje,

kaž tež

wołmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno

porucza po tunich twjerdych płaczíſnach

Bruno Schulze

pſchi żitnych wikach 8.

Khoſej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchĕ **kolonialne twory** w ſnatych najlĕpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczíſnach poruczа

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlĕpſchi ßrĕdk pſche wſchĕ wobcżeżnoſcze żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Benſch

naßlĕdnik **G. Magera**

na garbarſkej haßy.

Sajecze, koſaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) koże kupuje a najwyſchſche płaczíſny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kóżkar

na ſwonkownej lawſkej haßy 18 w Budyſchinje.

Wucżeßane włoßy

kupuje

Hugo König, barbĕr a friſĕr w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 15. novembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pruskemu krajnemu zejmej, wutoru s trónskej rěcu wotewrjenemu, je zo jara wobschěrny dźěłanski program pschedpokožił. W prěnim rjedźe ma zo waschnje direktnych dawkow reforměrowacź. Wobstejazy dawk po klaßach dyrbi spanucź a zo dokhodny dawk sawjesćź, kajkiž hižo wjele lět dołho w Sakskej płaćźi. Knjeżerstwo nochze s nowym dawkom zwoje dokhody powjetschicź, ale jemu jenoź wo to dźe, so by zo napokoženje direktnych dawkow po prawischim a stajnischim waschnju stako a so bychu zo dawki se zrěnich a mjeńschich dokhodow ponižiłe. W wuskim swißu s nowosrjadowanjom direktnych dawkow steji pscheměnjenje herbskeho dawka. Pschi nowym herbskim dawku zo małym herbstwam dawk do zyka spuschćźi. Je=li so by s nowymi dawkami statna kaßa wjazy dokhodow dobyła, hač jejne wudawki wuczinja, by zo sbytk, kaž je to w Sakskej waschnje, k położenju ležomnostnych a twarjenjowych dawkow nałožił. Pódla finanznych sakonjow zo pschede wschěm na schulske sarjadnistwo dźiwa. Pschihotowane sakonjowe nacźiski dyrbja prawische rosdźělenje schulskich dawkow pschewjesćź, darmotnosćź wuczby w ludowych schulach powschitkownu sčinicź a wuczerstu msdu po poměrnym wěstym waschnju saruczicź. Stat chze zwoje pschinoschki k msdze, starobinym pschikłoham a pensijam wuczerjow w ludowych schulach powyschicź. Wschě tele knjeżerstwowe wotpohlady bychu pak zo s cźeźka do skutka stajicź dałe, hdy by zo porjad sa wjeßne gmejny njepscheměnił. Sa to dyrbi zo nacźisk porjada wjeßnych gmejnow sa narańsche pruske provinzy staracź. Tymle tsjom wulkim sakonjowym nacźiskam zo tsi mjeńsche pschedkłohi pschisamknu. Prawu na pensiju wuczerjow pschi zrjedźnych schulach dyrbi zo twjerdschi sakoźk stajicź, wudowjaze a zyroczaze kaßy wuczerjow pschi ludowych schulach dyrbja zo sběhnucź. Sa twarjenje puczow zo po provinzach nowy porjad sawjedźe a zo w sakskej provinzy s tym sapoczatk sčzini. Wjele stórźbam a wobczežowanjam chze sakoń wotpomhacź, kiž zo na wudospołnjenje zyczе statnych żelesnizow a rosmnoženje wosow měri. So zo trónska rěcź kněžora Wylema II. teź sozialnych wobstejnosćźow dótknje, bě wotczakacź. Trónska rěcź pschipowjedźi, so budźe zo rjemjeßlniska inspekzija s nowa srjadowacź a wusběhuje, so kněžor roswiczu dźěłaczerskich wobstejnosćźow stajnu kedźbliwosćź pschiwobroczа. S pschedpokoženjom nacźiska měschczanskeho porjada sa Wiesbadenski knjeżerstwowy wokrjeß a sakońskich nacźiskow dla powyschenja dawka na pßy budźe zo na žadanje zejma, w jeho poßlednim poßydanju wuprajene, dźiwacź. K wschemu temu zo hischcze kněžorowe wobkruczenje pschida, so zu zo pscheczelne poměry Pruskeje k wschěm wukrajnym krajam w běhu lěta hischcze bóle skruczіłe a so móže zo teho dla s dowěrjenjom dalsche sakhowanje měra woczakowacź.

— Afriski puczowar dr. Peters je zobotu w Draždźanach w pschitomnosćźi krala Alberta a kralowskich prynzow pschednoschk wo swojich puczowanjach w narańschej Afriзy a wo swojim wojowanju s tamnischimi dźiwimi ludami dźeržał. Nasajtra kral dr. Petersa a jeho pschewodźerjow, dr. Borcherta a Rusta, w awdijenzy pschija, w kotrejž dr. Petersej k jeho dalschim puczowanjam w njesnatej Afriзy najlepsche zbožopschecza na pucź zobu da. Kral je dr. Petersej rycerski kschiž prěnjeje rjadownje Albrechtoweho rjada spožcził.

— Kněžor je do próstwy dwórskeho prědarja Stöckera, so by jeho se sastojnstwa puschcził, swolił. Stöcker, zo rosumi, s połnej pensiju na wotpočink dźe. Wón je wot lěta 1874 s dwórskim prědarjom w Barlinje był. Židowske nowiny zo nad jeho wotstupjenju jako nad wjeßelej powjesći raduja, kajkuž sa dołhe lěta saßłyschake njejßu. A wone zo nad tym po swojim waschnju wjeßela; žane hanjaze wudmo njeje dosćź njehorne, so bychu jo sa wotkhadźazym pschecźiwnikom njewokake. Njemóża zo dosćź nawjeßelicź nad myßlu, so je móz njepschecźela, wot nich najbóle hidźeneho, slemjena, a je=li změli židowskim nowinam wěricź, by Stöckerowa agitazija pschecźiwo židam na pschezo poražena była, tak bórsy hač zo wón měschnisku zuknju wußlecze. Woprawdźe změschnje je, kajku samóznosćź židża na dobo kschescźijanskemu duchownstwu pschizpiwaju, kotrež woni hewak jenoź hanicź a wußměchowacź wjedźa. Jich juskanje je pak drje tola pschecžaßne. Je=li so měnja, so budźe Stöcker nětko s měrom na wotpočinku zedźecź, a so zo jeho dale bojecź njebudźa trjebacź, zu zo zylnje sjebali. Wón budźe nětko wschu swoju dźěławosćź k snutskownemu mißionstwu poßwjecźicź móz. Stöcker ma sa to, so na nětczišej njespokojnosćźi dźěłacźerjow stat wina njeje, ale liberalny, wožebje wot židow zo sastupowazy system wulichowanja dźěłacźerjow. Pódla teho zo němski lud se židowskim pißmowstwom kasy, kotrež jón wot kschescźijanstwa wotwobroca. Duž dyrbi zo schkódny wliw židowskeho a liberalneho pjenježnistwa a židowskeho pißmowstwa podtłóčcźicź, pschi cźimž dyrbi runje tak kschescźijanski duchowny, kaž kóždy druhi dobry kschescźijan zobuskutkowacź.

— Do swjatkoweje rady je sliczbowanje wo wojerskich wudawkach a wo dawkach, kiž maja jenotliwe němske kraje sa kněžorstwo wotwjesćź, dóschło. Zadanka sa wójsko 372 milijonow hriwnow wuczini, s kotrychž 320 milijonow na stajne wudawki, 31 milijonow na jenokróczne porjadne a 21 milijonow na jenokróczne wurjadne wudawki pschinźe. Stajne wudawki sa wójsko lońsche wobliczenje wo 21 milijonow pschezahaju, jenokróczne wudawki wo 2 milijonje. Wurjadne wudawki zebi wobschěrne nowotwary žadaju. Wobliczenju pschidate wopomnjeńske pißmo rospomina nusnosćź, so zo kadetski korps s nowa powjetschi, dokelž je pschi stajnym powjetschenju wójska wjazy offizěrow trjeba.

— Pschi skhadźowanzy, kotraž je zo tydźenja w Mailandźe bjes němskim kněžorstwowym kanzlerom Capriviom a italskim ministerstwowym pschedsydu Crispiom měła, je zo pjecza wo zkowny swjask jednako, kiž měł zo w lěcze 1892 wot Němskeje, Awstriskeje, Italskeje a někotrych mjeńschich krajow pschecźiwo Franzowskej sčzinicź, kotraž se swojimi wyßokimi zkami wukrajnym tworam zwoje mjesy sawjera. Crispi je pjecza teź Capriviej spiß pschepodał, w kotrymž dopokasuje, so je sa Italsku trěbne, so by Němska zko na płody a tworу, s Italskeje zo wuwožaze, wožebje na wino, wolij a płat, ponižiła. Caprivi je pjecza zlubił, tole pschenje se swojim wliwom podpjeracź.

— W blišschim czaßu zo wossjewjenje noweho kněžoroweho wukasa woczakuje. Wukas pschikaże, so ma zo w wyschschich schulach w nabožnischej wuczbje s kłowy wuknjenje samjesowacź a zo wjetscha ważnosćź na czehnidbny bok wuczby kłasćź. Dale zo žada, stawisnisku wuczbu hač do najnowscheho czaßa pschewjesćź. Wuczomzy dyrbja shonicź, so zu zo pruszy kralojo stajnje sa swojich podczišschczanych poddanow starali, tak w poßlednim lětdźeßatku se sozialnej reformu. Schula dyrbi zo pschi wojowanju pscheczіwo sozialdemokratiji wobdźělicź a zo k temu wuhotowacź, sozialistiske błudne wuczby jako tajke spósnacź. S tejle pschiczinu dyrbja zo wuczerjo w seminarach w najważnischich wuczbach ludoweho hospodarstwa roswuczicź.

Franzowska. W deputertskej komorje je zo loni dawk s zusobnikow, w Franzowskej bydlazych, namjetował. Parizska wikowanska

komora je ßo nětko rasnje pschecźiwo tajkemu dawkej wuprajika. Po komorinym měnjenju njeje woprawdźite hibanje pschecźiwo zusobnikam, woßebje tak daloko hacź ßo na konkurenzu poczahuje, kotruż tucźi w fabrikach a dźěłarnjach franzowskim dźěłacźerjam cźinja. W komorinej rosprawje ßo na dopokas teho wuwjedźe, so wulka wjetschina zusnych dźěłacźerjow w Franzowskej jenoż zyle niske dźěło wukonja. Jako pschicźinu pschecźiwo dani s zusnych Parižska wikowanska komora też ßłabe pschisporjenje franzowskeho wobydlerstwa mjenuje. Wot lěta 1851 hacź do 1886 je liczba zusobnikow s 380,000 na 1,126,000 srostka, bjes tym so je ßo liczba domjazeho wobydlerstwa, kotreż je w lěcze 1851 35,388 milijonow duschow liczilo, sa tón czaß jenoż na 36,700,000, po tajkim jenoż wo 1,311,000 pschisporika. S teho wscheho je widźecź, praji ßo w rosprawje, so w Franzowskej ßamej njeje doscź mozow sa ruczne dźěło, a so ßu Franzowsojo pomozy zusnych dźěłacźerjow potrěbni a so je runje s pschicźahanjom zusnych dźěłacźerjow franzowske rjemjeßko wjele spěchowało.

Bołharska. Stara Sserbija a Mazedonska stej s wulkeho dźěła wot Sserbow wobydlenej. Tychle Sserbow bołharske knjeżerstwo s najnjeduschnischimi srědkami pschebołharschcźicź pyta. Bołharjo ßo pschi tym na to měrja, zyku Mazedonsku a Staru Sserbiju, je-li so by ras Turkowska rospanuka, s Bołharskej sjenocźicź, wudawajo, so ßu wobydlerjo tychle krajinow ßami Bołharjo. Woßoby, kotreż ßo bołharskej agitaziji napschecźiwo stajeja, ßo wot Bołharow s naßylnoscźu wotstronjeja. Tak je ßo ßerbskemu popej Stojanej w Podgorizy blisko Ochridy seschło. Tuteho ßu agentojo bołharskeho biskopa Sinesia w nozy nadpanuli a skónzowali. Pop Stojan bě wjednik ßerbskeje strony w Ochridskim wokrjeßu; wón ßo pschecźiwo postajenju bołharskeho biskopa se wschej mozu sepjerasche a wossjewi, so niz bołharskemu biskopej, ale Konstantinopelskemu patriarchej podsteji. Hdyž ßo njedźiwajcy na to bołharski duchowny Sinesius wot sultana jako biskop nad Ochridskim wokrjeßom postaji, pop Stojan ßwoju zyrkej samknu a biskopej Sinesijej do njeje sastupicź njeda. Tutón pak s pomozu turkowskich wojakow zyrkej s mozu wotewricź da a w njej mschu cźitasche. Pop Stojan k turkowskemu ßudnikej khwatasche ßo wobcźežowacź a ßo ßamo na Konstantinopelskeho patriarcha a sultana wobrocźi. Bjes tym so wón tak na-cźole wojowanja stejesche a wschě podtykowanja Bołharow s horda wotpokasowasche, jeho w cźmowej nozy na ßamotnym pucźu najecźi mordarjo skónzowachu. Bołharjo drje ßu na tajke waschnje nad ßerbskim popom dobyli. Tola schtó móhł wjedźecź, hacź ßebi s tutym dobycźom ßwoje wotpohlady ßami pschekasyli njeißu. Powjescź wo skónzowanju popa Stojana je njepschecźelstwo, bjes Bołharami a Sserbami wobstejaze, pohórschika a ßamo najměrnischich ludźi roshorika.

Amerika. W ßrjedźnoamerikanskej republizy Hondurasu je saßo wojerski sběžk wudyrił. Dotalny president bu wotßadźeny. S teho saßo powschitkowna wójna bjes ßrjedźnoamerikanskimi republikami hrosy. Nadróbnischich powjescźow hischcźe dóschko njeje.

— Sda ßo skoro, kaž so by połnózna Amerika chzyła niz jenoż pschiwoženje europskich tworow, ale też pschicźahanje Europjanow samjesowacź. Pola schwajzarskeho póßłanza w Waschingtonje je ßo knjeżerstwo wopraschało, kak bychu to w Schwajzarskej pschijeli, hdy bychu połnózne amerikanske sjenocźene staty pschicźahanje do ßwojich krajow sakasake, a kajke scźěhwki měł tajki sakas sa powschitkowny wobkhad. Schwajzarska swjaskowa rada na tole wopraschenje hischcźe wotmolwika njeje.

Stary Zieten.

Wot wschitkich ßławnych generalow s cźaßa Bjedricha Wulkeho drje žadyn njeje, kotrehoż wopomnjecźe by w ludźe tak žiwe było, jako general Hans Joachim von Zieten. Takle prajizy ßławu tych druhich wójskowjednikow na žane waschnje prěcź ani pschikrótschicź nochzemy. Wjerch Leopold Dessauski, abo, kaž jeho s krótka mjenowachu, stary Dessauski, ßo se ßwojim schepjerawym a jadriwym waschnjom tak lóhzy njesabudźe. Wschu cźescź schědźiwemu pólnemu marschalej, hrabi Schwerinskemu, kiž je s khoroju w ruzy ßwojim wojakam w krwawnej bitwje pod Prahu smužicźe do prědka schoł a, wot schtyrjoch kulkow poražený, tam sa krala a wótzny kraj rjekowszy wumrěł. A doniž hischcźe žana pruska wutroba pukota, budźa ßebi wo generalu von Seydlitz rady něktryžkuli khróbły rajtarski kusk powjedacź. Ale wot wschitkich wójskowjednikow ßydomlětneje wójny je tola stary Zieten ludej najlubschi, a jeho mjeno wulzy a mali derje znaja.

Najlěpje ßo nam na starym husarskim generalu lubi, so je smužity rjek na dobo też pobožny a ßwěrny kscheseźijan był. Wěra do jeho Boha a sbóžnika běsche jeho ßylnoscź, a modlitwa k njemu bě jeho wutrobne wjeßele. Tole běsche, schtoż jemu w hrimocźe bitwow njekhabłazu rjekowsku smužitoscź dawasche, schtoż jeho w cźežkej srudobje se sczerpnoszu a nadźiju napjelnjesche. W tejle wěrje wón pschi kaschcźu ßwojeho jeniczkeho ßyna s prěnjeho mandźelstwa stejo dźesche: „Tón Knjes chze jeho měcź! Jeho wola ßo stań!“ W tejle wěrje wón ßwoju mandźelsku, hdyž ßo ta hłuboko rudźesche a chzyshe sadwělowacź, napominasche: „S wěru a ßwěru do Kanaanskeje dóńdźesch, niz pak s makomyßlnoscźu a dwělujo!“ W tejle wěrje wón ßwojeho krala, hdyž tutón w wulkej cźěßnoscźi nimale nadźiju spuschcźi, se ßłowami troschtowasche: „To ßo móže radźicź, to ßo dyrbi radźicź, a to ßo poradźi; wschitko ßo sa naß cźestnie skónczi.“ — „Masch to sapißane?“ ßo kral praschesche, na generala se ßwojimaj błyskotazymaj wocźomaj hladajo; „ßy ßebi ßnano noweho swjaskarja wobstarał?“ — „Noweho niz!“ Zieten wotmolwi a k njebju pokasa; „jenoż teho stareho tam horjeka! Tón naß njewopuschcźi.“ S hłowu wijo kral praji: „Tón dźiwow wjazy njecźini.“ — „To też trjeba njeje“, Zieten snapschecźiwi; „wón tola sa naß wojuje a nam spanucź njeda.“ A jeho pobožna wěra jeho njesjeba. Cźěßne wobstejnoscźe krala ßo bórsy na to na jene dobo tak polěpschichu, so ßo wón na tamne ßłowo dźakownje dopomni a k ßwojemu ßwěrnemu generalej praji: „Tehdy ßy tola prawo měł, a twój swjaskař je ßłowo dźerżał.“ W tejle ßwojej wěrje khróbły muž, kiž bojoscźe psched cźlowjekami njesnajesche, Bjedrichej Wulkemu, hdyž jeho tutón junu jeho pobožnoscźe dla schkrějesche, snapschecźiwi: „Wojakam Wascheje Majestoscźe hischcźe ženje schkodźako njeje, hdyž na cźole ßwojich jěsdnych wótsjekhěrlusch spěwajo do njepschecźelow ßwojeho krala rubach.“ Druhi krócź běsche Bjedrich Wulki ßwojeho Zietena na cźichi pjatk k wobjedu pscheproßycź dał. Pobožny general ßo samolwjesche, so pschińcź njemóže, dokelž tónle wyßoki ßwjaty dźeń k Božemu blidu khodźi a ßo potom w ßwojej nutrnoscźi rady mylicź njeda. Hdyž ßo pschichodny krócź saßo pschi dworje pokasa, jeho kral wußměschesche, so Boże wotkasanje wuživa. Hoscźo sa blidom ßo wschitzy ßmějachu nad žortom wyßokeho knjesa. Stary Zieten pak hněwny se ßwojej schědźiwej hłowu wijesche, postaže a ßo hłuboko psched ßwojim kralom pokloniwschi wótsje a s krutym hłoßom dźesche: „Wascha Kralowska Majestoscź wě, so ßo na wójnje žaneho stracha bojał njeißym a so ßym wschudźe, hdźež běsche trjeba, khróble ßwoje žiwjenje sa Waß a sa wótzny kraj waził. Tole smyßlenje mje też dźenża hischcźe wodźi, a je-li trjeba, a Wy poruczicźe, ßwoju schědźiwu hłowu poßłuschnje k Waschimaj nohomaj połožu. Ale jedyn nad nami je, tón je wjazy, hacź Wy a ja, wjazy, hacź wschitzy cźlowjekojo: to je sbóžnik a wumóžnik ßwěta, kiž je sa Waß wumrěł a naß wschitkich se ßwojej krwju drohowukupił. Tehole sbóžnika sa ßměch měcź njedam, pschetoż na njeho ßo moja wěra skožuje, mój trosch a moja nadźija w žiwjenju a w ßmjercźi. W tejle wěrje ßylne je Wasche pěkne wójsko smužicźe wojowało a dobywało; hdyž Wascha Majestoscź tule wěru podrywa, na dobo też sboże kraja podrywacźe. To je sawěscźe wěrno. Niczo sa sko!“ Tole sjawne a sprawne wusnacźe stareho wojaka ßkyscho ßo hoscźo sa blidom ßmjecź pschestachu a na měscźe womjelknuchu. Na krala pak smužite a rjane ßłowo jeho ßwěrneho generala hłuboki sacźischcź sczini. Sswoju njeprawdu spósnawajo ßo wón njehańbowasche ju sjawnje wusnacź, ale starzej prawu ruku sawda a lěwu pschecźelnje jemu na ramjo połoživschi hłuboko hnuty praji: „Sbožowny Zietenje! Hdy bych to też wěricź móhł! Ja mam twoju wěru wulzy sańcź. Dźerż ju krucźe: to ßo wjazy stacź njedyrbi.“ Dokelž běsche po tychle ßłowach bjeßada satorhnjena, Bjedrich Wulki hnydom hoscźinu sběže a druhich hoscźi wotpuschcźi, ßwojemu Zietenej pak prawu ruku da a pschecźelnje k njemu praji: „Pój so mnu ßobu do mojeje jstwy!“ A schto staj taj mužej tam hromadźe rěcźałoj, jenicźzy wschehowědomy Bóh wě; žadyn cźlowjek nimo njeju to ßkyschał ani shonił njeje.

Tole wschak je jenoż jenotliwy, wěsty podawk, so Zieten ßwojemu kralej takle krucźe a rossbudźeny napschecźo stupi. Ale dołhi cźaß je też był, so mjes kralom a jeho wulkim wójskowjednikom wschitko tak njebě, kaž budźesche bycź dyrbjało. Hischcźe w druhej schlesynskej wójnje (1744—1745) běsche ßo tehdyschi generalmajor von Zieten wulzy wusnamjenił, a kral běsche jemu po wobsamknjenju měra jako znamjo ßwojeje dźakownoscźe kraßny turkowski teßak darił. Ale bórsy na to ßo jenemu s jeho sawistnikow a njepschecźelow, kotryž běsche s dobom lubuschk Bjedricha Wulkeho, radźi ßo mjes krala a jeho generala stupicź a tutemu kralowu dowěru rubicź. Stary Zieten tón muž njebě a pschi smyßlenju, kotreż jeho wodźesche, to też sazpiwasche, so by pschecźiwo schibakstwu a worakawstwu wojowak. Duž běsche jeho saskobjenemu pschecźiwnikej cźim lózscho, ßwoje paßle wlez a ßwoje njepschecźelske samyßły wukonjecź. Pschede wschěm wón krala narěczecź hladasche, so Zieten nětko ßwój połk (regiment) a s zyła

ßwoju ßkužbu ſanjerodźa. Potom ßo jemu radźi, Zietenowe ſkutki do wopačneho ßwětka ſtajicź a wuſpěchi, kotrež bě wón dozpił, ſkerje pſchipadej a ſbožu hač jeho ſaßkužbje pſchipißowacź. Pſches wſchitke tajkele woſpjetne donoſchowanja ßo ſkónčnje ſta, ſo Bjedrich Wulki k ßwěrnemu mužej po něčim dowěru ſhubi a jeho pſchi kóždej ſkładnoſczi ſ jěrymi ßkowami ranjeſche. Zieten to jako muž a kſcheſczijan ſ nadobnej doſtojnoſczu a czichej ſczerpnoſczu ſnjeße. Wón ßwojeho krala pſchejara lubowaſche, hač ſo by ßo teho dla wot njeho wotwobrocził, a ßo pſchezo hiſchcze nadźijeſche, ſo ßebi jeho dowěru a jeho luboſcź ſaßo dobudźe. Widźo pak, ſo ßo w tym myli, wón wjercha, kotrehož běſche prjedy tak czeſczował, ſa njeſprawneho a njedźakowneho měcź počza a wſchitkim jeho porokam a wſchej kſchiwdźe, kotruž měješche czerpjecź, ſe ſymnej hordoſczu ranjeneje czeſcze a ſ pokojom dobreho ßwědomja napſcheczo ſtupi. Duž ßo kral czim bóle na njeho roshněwa. Junu wón ſ někotrymi generalemi, mjes kotrymiž běſche tež jeho pſchecźiwnik, ſa kralowſkim blidom ßedźeſche. Rěczeſche ßo wo wſchelakich bitwach, hdźež běſche ßo Zieten a jeho połk woßebje wuſnamjenik. Bjedrich Wulki wot ßwojeho generalmajora žadaſche, ſo by jemu roskožił, kak je tehdy njepſchecźela pſchimacź chzył a pſche czo je to tak činił. To pak Zietenowa wěz do zyła njebě. Wón ſ zyła jenož jara njerady wo ßwojich wójnſkich ſkutkach rěczeſche, dokelž ßo rady ſ nimi njekhwaleſche. Na druhej ſtronje běſche jemu pſchecźiwne, ſo dyrbjeſche ßo pſched ßwojimi njepſchecźelemi, kotſiž na kóžde jeho ßłowo a na kóždu ßłaboſcź kotruž ßnano pſchi tym pſcheradźi, ſ napjatej kedźbnoſczu łakachu, kaž ſchulſki hólczej pſcheßkyſchowacź a wuwopraſchowacź dacź. Duž jara ſ krótka wotmolwi: „Shoniwſchi, hdźe njepſchecźel ſteji a kak ßylny je, na njeho dźěch, jeho pſchihoty wobkedźbowach, jeho pſchimach a jeho ſbich.“ Jeho pſcheczźiwnizy mjelczachu, a kral rěcź na něſchto druhe ſkoži. Sſo ßamo roſumi, ſo ßo jeho měnjenje wo Zietenje ſ tym njepołěpſchi.

W tymle czaßu wußkużeny awſtriſki połkownik do Barlina pſchińdźe a Bjedrichej Wulkemu ßwoju ßkužbu poſkicźeſche. Wón běſche duchapołny muž, kiž ſ wulkimi knježimi pěknje wobkhadźecź wjedźeſche, a bě tež rodźeny Wuher. Woboje krala pohnu, ſo jeho do ßwojeje ßkužby wſa; pſchetož wón měješche ſa to, ſo ßo Wuherjo bjes wumſacźa ſa huſarſku ßkužbu derje hodźa a ßu tak rjez ſa nju rodźeni. Hdyž jeho nětko tónle muž narěcźa, ſo to, ſchtož ßu pruſzy huſarojo dotal dokonjeli, rěcźe hódno njeje pſcheczźiwo temu, ſchtož woprawdźe dokonjecź móhli a dyrbjeli, jemu kral połnje wěrjeſche. Tež ſ tym ßo Zietenowe jaßkužby w jeho wočzomaj ßylnje ponižichu a pomjeńſchichu. Wuher poručnoſcź doſta, Zietenſkich huſarow zyle po ßwojim waſchnju wuwučźicź a tak wudokonjecź. To běſche prěnja, wulka kſchiwda, kotraž ßo Zietenej wot jeho krala ſta. Zuſeho połkownika jemu na bok ſtajichu, a tón ßmědźeſche w jeho połku zyle po ßwojim ſpodobanju činicź a ſakhadźecź. Ale wón běſche ſměrom a pſchikaſnju ßwojeho krala czeſczeſche, runjež běſche jemu to jara czežko. Hdyž měješche ßo lěta 1753 wulke wojeńſke lěhwo pola Spandawa wotdźerżecź, tamón Wuher ſaßo ſe ßwojimi mudrymi rěczemi a namjetami wuſtupi. Zieten pak ßkowczka k temu njepraji. „Schto k temu měniſch?“ ßo jeho kral woprașcha. — „Hdyž na měſto dóndu, to pokaſam!“ Zieten wotmolwi a ßo ſaßo wotmjelcža. Krala njemało mjerſaſche, ſo jeho general na jeho praſchenje nadrobniſcho njewotmolwi. Wón ßo ſ wopjecźizu k njemu wobrocźi a wjazy ſ nim njerěcźeſche. Ale połk dyrbjeſche nětko bórſy hněw ranjeneho wjercha ſaczucź.

Dźeń pſchińdźe, ſo wojazy do lěhwa wuſtupichu. Połk czělnych huſarow pſchijěcha. Kral jón ſ wótrym wóczkom wobkedźbowaſche a potom ſawoła: „To je wſchitko hubjene; njelepy, njewobczeßany burſki lud!“ S woprědka Zieten ſ měrom a pokornje poßłuchaſche. Hdyž pak Bjedrich Wulki dale bóle ßwarjeſche a porokowaſche, wón na jene dobo na krala dźěſche, pſched jeho wočzomaj teßak do nóžnjow tyknu a praji: „Hdyž dha nětko k niczemu wjazy njeßmy, ßmy tola prjedy ßwoje činili; hdyž běchmy trěbni, běchmy dobri doſcź!“

„Haj!“ kral wotmolwi, „tehdy běſchcze dobri, ale pſches twoju njerodu nětko do zyła k niczemu wjazy njeſſcze.“

Pſchi tym woſta. Zieten mjelczeſche, ale ßwój teßak wjazy njewucźeże a ßkužby njeczinjeſche. Bjedrich Wulki temu ſměrom bycź daſche, ani ßkowczka k temu njeprajo.

Bliżſche lěto běſche ſaßo wulke wojeńſke wobkladowanje. Huſarojo dyrbjachu pſchimacź. Hdyž ßo to ſta, ßo kral hnydom roshněwa a na Zietena ſahawkota: „Połk je zyle ſanjerodźeny. Nadběh je ßłaby a leni. Ja niczo wjazy wot tebje widźecź nochzu. Dźi mi ſ wočzow!“

Lědma běſche ßo tole ßłowo prajiło, Zieten po ßłowje ſczini. Wón ßo na czoło ßwojeho połka poda a ßo hnydom do Barlina wróczi. Hdyž běſche ßo wobkladowanje ſkónčiło, ßo wjednizy kaž hewak w kralowſkim hrodźe ſhromadźichu. Tež Zieten tam běſche. Wón tam w pſchitomnoſczi krala a zyłeho dwora a pſched wočzomaj ßwojich ſawiſtnikow a njepſchecźelow ſ tajkim wješołym a měrnym wobliczom ſtejeſche, jako by ßo niczo ſtało njebyło, a by ßo wón do zyła niczeho bojecź njeměł. Kral jeho widźeſche a ßłowczka njepraji.

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Po ſakonju, wot poßlednjeho ſakſkeho krajneho ßejma wobſamknjenym, powołanſzy gmejnſzy ſaſtupjerjo po 18lětnej ßkužbje w ſtarobje penſiju doſtanu. So bychu ßo nětko dorěcźeli, ſchtó ma ßo jako powołanſki gmejnſki ſaſtojnik wobkladacź, běchu ßo ſanźenu ßobotu gmejnſzy pſchedſtejicźerjo Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa w tudomnej Sendźiz reſtawraziji ſeſchli. Shromadźiſniny pſchedßyda, knjes gmejnſki pſchedſtejicźer Schpótka, kiž bě ßo po ſhromadźiſnje, tydźeń prjedy teje ßameje naležnoſcze dla ſwołaneje, wo tym na prawym měſtnje wobhonik, k wjedźenju da, ſo maja ßo jenož tajzy gmejnſzy pſchedſtejicźerjo k powołanſkim ſaſtojnikam liczicź, kotrychž ſaſtojnſke dźěło je tak wobſchěrne, ſo dyrbja wſchu ßwoju dźěłanſku móz na njo nakožecź, a ſo by po tajkim jenož tajki gmejnſki ſaſtojnik prawo na penſiju po wotſtupjenju ſe ßkužby měł. K temule wukoženju naſch ßerbſki ßejmſki ſapóßłanz, knjes Kerk, w dlěſchej rěczi nadróbniſche roſßwětlenje wo praſchomnym ſakonju pſchida. Na wſchelakore praſchenja, na pſchiklad, hač budźe ßo w poſdźiſchim czaßu penſija gmejnſkich ſaſtojnikow ſ krajneje kaßy płacźicź, hač ma ßo doczakacź, ſo ßo ſa wjazore mjeńſche gmejny jedyn pſchedſtejicźer poſtaji, kiž měł potom ſa powołanſkeho ſaſtojnika płacźicź a penſiju ſ krajneje kaßy doſtacź, abo hač wučerjo w bliżſchim czaßu ßwoju mſdu ſ krajneje kaßy doſtanu, knjes Kerk wotmolwi, ſo ßebi knježeŕſtwo na praſchane wězy ani pomyßliko njeje, a ſo wſcho pſchi ſtarym ſawoſtanje. Sa dokładne wujaßnjaze a derje ſroſumliwe wotmolwy a wukoženja ßo knjeſej Kerkej wot pſchitomnych woſpjet dźak wupraji. S doſtatym wukaſanjom doſpołnje ſpokojeni ßo ſhromadźeni po połdrahodźinſkim roſrěczenju roſeńdźechu.

— Pſchedźenak, protyka ſa Sserbow na lěto 1891, je wuſchła. Kaž pſchezo, je jejne wopſchijecze tež lětßa jara wobſchěrne a ſajimawe. Pódla wuſtojnje ſpißaneho „Pomhaj Bóh“ namakaſch w njej rjane powjedanczko, pěßnje, roshlad w ßwěcze, hudanczka a żorty. Ssydom rjanych wobraſow ju debi, bjes nimi jedyn wulke powodźenje w Praſy pokaſuje, kotrež je ſtaroßławny Pražſki Korlowy móſt podtorhło. Skónczńje je w njej tež ſapiß ßerbſkich kermuſchom.

— Něłomužkuli je ßnano njeſnate, ſo pijelzy jara wuſtojnje wjedro pokaſuja. Schkleńczana bleſcha, kotraž poł litra měri, ßo hač do tſjóch běrtlikow ſ wodu napjelni, na czož ßo pijelza do njeje tyknje, a bleſcha ßo njeſatyka, ale ßo ſ rubjanej lapku ſawodźeje. Bleſcha dyrbi pſchezo na wóknje ſtacź. W lěczu ßo kóždy tydźeń, w ſymje kóždej dwě njedźeli nowa woda do bleſche dawa. Leži-li pijelza rano ßo njehibajo a do koleſka ſwita, kaž ſchlink, na dnje bleſche, rjane wjedro ſaſtupi, njech je czopke ßkónczne wjedro, njech mjerſnjenje pſchi jaßnym njebju. Hdyž ma ßo deſchcź abo ßněh woczakowacź, pijelza hač do bleſchineje ſchije ſalěſe a tam ßedźo woſtanje, doniž ßo njebjo ſaßo njewujaßni. Na wětſik ſwěrjatko jara ſpěſchnje we wodźe jěſdźi a ßo njeſměruje, doniž wětſik woprawdźe njepſchińdźe. Někotre dny do czežkeho njewjedra ſ wětrom a deſchczom pijelza ſtajnje ſ wonka wody pſchebywa, je jara njeměrna, ßo mjeta a ſatorhuje, jako bychu widliſchcza na nju khodźiłe.

— Po prôſtwje mnohich reſerviſtow a krajnych wobornikow, kotrymž bě ßo pſchikaſało, ſo dyrbja ßo lětßa dźeßacź dnjow dołho na trjebanje noweje tſělby wuwučźicź, je kralowſki generalny komando do teho ſwolił, ſo ßo druhe a tſecze wotdźělenje k ſwučźowanju ſwołanych měſto 24. novembra a 8. dezembra 1890 hakle 8. januara a 28. januara 1891 k ſwučźowanju žada. Duž ßo jenož prěnje wotdźělenje lětßa wuwučźuje.

S Bukez. Sa wßy Bukezy, Koporzy, Kołwas, Něczin, Rodezy a Czornjow ßo k nalěczu 1891 nowa baba pyta. Te, kotrež wo tole měſto rodźa, maja ßo hač do 31. januara 1891 pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Alberta w Bukezach ſamolwicź.

S Krakez. Pſched krótkim je tudomnemu ryczerkublerjej Scheffelej czornoběła jałojza czełka a do horow běżała. Na poßledk ßu ju w lěßu pola Kóſłow widźeli. Popanuli ju poßlednje dny hiſchcze njeběchu.

S Czornez. Wutoru tydźenja w nozy je ßo na tudomnym Rjenczez kuble hač dotal njewußlědźeny paduch do hólczeje komory dobył a tam dwaj dybſacznaj czaßnikaj a pjenjeżnu móſchniczku kranuł. S ropotom, kiž je pakoſtnik pſchi tym činił, wotroczł, w tej ßamej

komorje leżazy, wotucźi, a měnjo, so je nóz hižo nimo, wón schwabliczku sapali, so by na cžaßnik pohladak, kelko je biko. Pschi tym psched drastnym khamorom zuseho cžlowjeka wuhlada. Tutón ßo, hdyž wotroczk na njeho sawoka, schto tu pyta, do cžékanja da. Wotroczk hnydom ßrěnka sawoka a ßo s nim sa paduchom puschczi, kiž k Haßlowej dele běżesche. Hdyž běschtaj cželadnikaj jeho nimale doscżahnukoj, ßo wón sawróczi a nóz se saka wucżahnuwschi jimaj hrożesche, so jeju sakole, jeli so jeho pschimnjetaj. S tym ßo wotroczk a ßrěnk satraschicz daschtaj. Jeho noża ßo bojo, ßebi njeswěrischtaj, k njemu doběżecz. Tak móżesche paduch se ßwojim rubjenstwom směrom woteńcz, sa ßobu żaneho ßlěda njesawostajiwschi.

S Komorowa pola Rakez. Schtwórtk tydżenja w nozy je tu w njewobydlenym domskim, wětrnikarjej Hetaschej ßkuschazym, woheń wudyrił, kiž je domske a pschitwarjenu kólnju a brózeń do prócha a popjeła pschewobrocził. — Někotre dny prjedy, njedżelu tydżenja popołdnju w 4 hodżinach, s hródże tudomneho kublerja J. A. Nowaka woheń wuńdże. Na sboże ßo korczmař Jan Schiman s pola domoj duzy płomjenja dohlada a jo s pomozu kowarskeho mischtra Khěżnika sala. Tukaja na to, so je ßo woheń wot słóstniskeje ruki sakożił.

S Noweje Wßy pola Rakez. W jenej bróżni w naschej wßy 5. t. m. ßnano 50 abo 60 lět stareho mużskeho nadeńdżechu, kotryż żanych pjenjes ani wopißmow njemějesche. Każ ßo sdasche, jenoż franzowski rosumjesche. Na ßudnistwje s pomozu tołmaczerja wot njeho shonichu, so Julius Paque rěka. Wschitko druhe pak tak błudnje rěczesche, so njewjedża, schto s nim.

S Barta. Sańdżeny tydżeń, 5. a 6. novembra, je tu knjes hrabja Lippe nad Bartom wulku hontwu wotbywał. Prěni dżeń 106 bażantow a 65 sajazow, druhi dżeń 561 sajazow a 19 korniklow potsělachu. 200 muży tsělzam swěrinu pschihonjesche. 6. novembra mějesche ßo hontwa w 5 kótkach. Běsche radoscz, pschihladowacz, kak wustojnje bě hontwa srjadowana, něhdże sa hodżinu bě pschezo jedyn kotoł, na 1000 metrow wobßahazy, wotehnaty. Dokelž bě Lubata sa poßledni kotoł s wulkim sadżěwkom, ju na pschestrjeństwo 500 metrow 67 krócz pschemostowachu, so móhli honjerjo a tsělzy bjes sadżerżenja psches nju khodżicz. K wobsamknjenju hontwy ßo potsělana swěrina w Bartskim hrodowym dworje rospschestrje, pschi czimż ßo 707 sajazow, 81 karniklow, 211 bażantow a 19 kurwotow naliczi. Pschi wobhladanju 30 muży tudomneje dobrowólneje wóhnjowoje wobory swěrinu s saklemi wobßwětlesche, schtoż mějesche wulkotny napohlad. Pschi hontwje honjerjo k ßněbanju kóżdy krócz běły khlěb, kołbaßu a piwo dostawachu. Jako hontwiny kral knjes rytmischtr Wedell wuńdże, kiž sa jedyn dżeń 80 sajazow sesatsěła. Tajkej hontwje pschihladowacz, je jara sajimawe. Wobydlerjam Bartskeje krajiny pak je wona też druheje pschiczíny dla witana. Powschitkownje ßu jara wjeßeli a spokojeni, so knjes hrabja kóżdy krócz telko bażantow potsělecz dawa, kotrez, hdyž ßo wjele pschisporja, na polach wulku schkodu naczinjeja.

S Jamneho. Pjatk tydżenja w nozy ½12 hodżin je ßo tu khěża, żelesniczнemu wothladowarjej Pasorje ßkuschaza, wotpalika.

S Wojerowskeho wokrjeßa. W tudomnym wokrjeßu směja ßo nasymske kontrolne shromadżisny w Ruhlandże 18. novembra dopołdnja w 9 hodżinach, w Wyßokim Bukowje 18. nov. popołdnju w 2 hodż., w Blunju 19. nov. dopołdnja w 9. hodż., w Wojerezach 20. nov. dopołdnja w 10 hodż., w Kulowje 20. nov. popołdnju w 3 hodż., w Běłym Khołmzu 21. nov. dopołdnja w 9 hodż., w Delnim Wujesdże 21. nov. popołdnju w 1 hodż.

S Běłeho Khołmza. Wóndano je tu pohoncża Błażija nahła ßmjercz pschekhwataka. S tudomneho rěsaka drjewo na Łasowske dwórnischczo wożo je ßo Błażij na wós ßynuł a na hacz dotal njewußlědżene waschnje tak njesbożownje s njeho na semju dele panuł, so je pod koło pschischoł, kotrez je jemu hłowu rosmjatko.

S Górowa. Tudy běsche psched krótkim 12lětny hólczez dżědej a wowzy ßydom pjenjezkow kranuł. Dokelž ßebi sa to ßwoje ßwary dosta, bórsy na to s domu a do bliskeje hole dżěsche, hdżež ßo na schtomje wobwěßnu.

Přilopk.

* S města Treblina pola Barlina, hdżež hakle je psched krótkim paduschne paßmo wjele pokranuko, ßo pische: Dweju listynoscherjow, kotrajž na wßy khodżitaj, a kotrajž mějeschtaj runje wjele pjenjes a pjenjeżnych listow pschi ßebi, wóndano kruch psched městom dwaj bundakaj nadpadżeschtaj, wołajo: „Pjenjesy abo krej!" Widżo, so staj rubjeżnikaj ßylnaj mużej, kotrejuż ßo ßamej dowobrókoj njebyschtaj, a so żaneje pomozy blisko njeje, ßo listynoscherjej do cžékanja daschtaj a wróczo na město bżeschtaj. Rubjeżnikaj sa nimaj pschicżěrischtaj, ale skónczнje sady wostaschtaj, widżo, so drusy ludżo du. Polizija je s pomozu mnohich měschczanow hnydom zyku wokolinu pschepytała, ale wußlědżika rubjeżnikow njeje.

* 20lětna dżowka jeneho rentiera w Charlottenburgu běsche ßo s mkodym pjenjeżnikom s Antwerpena ßlubika a sańdżene dny dyrbjesche w Barlinje kwaß bycz. Nawożenja běsche ßwojej njewjesczе pißał, so kwaßny dżeń rano s prěnim cżahom do Barlina pschijědże. Hdyž ßo njewjesta runje hotowasche, so chzyshe s nanom na dwórnischczo nawożeni napschecżo hicz, listynoscher list s Antwerpena pschinjeße. Ssebi na niczo ske njemyßło nan list wotewri a jón se ßwojej dżowku nadobo cżitasche. Na jene dobo pak mkoda holza jakschicża, a womór ju wobja. W liscże nawożenjowi ßwójbni pißachu, so je jeho, hdyž ßo runje na pucz do Barlina hotowasche, Boża ruczka sajaka, a so je duż nahle semrjek.

* Sskawny němski lěkař profeßor Koch w Barlinje, kiž je kholeriny a tuberkulowy bazillus (hrib) wußlědżił, je wulkotne wunamakanje sczinił, kotrez jemu njesachodnu ßławu a khwalbu pschinjeße. Jemu je ßo poradżiło, ßrědk wußlědżicz, s kotrymż ßo ßuchoczina, wot lěkarjow ßo tuberkulosa mjenowaza, sahojicz da. Wjazy hacz ßedmy dżěl wobydlerjow semje ßebi ßuchoczina hacz dotal sa wopor żadasche, kotraż bóle hacz dołhe sapuscżaze wójny, kholera, tyfus a jětra żiwjenje cżlowjekow kasysche. Nětko wjele tyßaz cżerpjazych cżlowjekow woczi s nadżiju na muża skożuje, kiž je ßebi po dołholětnym ßlědżenju ßrědk pschecżiwo ßuchoczinje, hacz dotal njesahojnej, wumyßlik. Do prědka pak dyrbi ßo rjez, so ßo też s Kochowym ßrědkom wscha ßuchoczina, woßebje sestarjena, sahojicz njeda. Kochowy ßrědk je pschewidna, żołto ßo sybolaza, ßkabje po karbolom wonjaza mokschisna a ßo s makej ßykawu khoremu pod kożu saßyknje. Tutón ßrědk hnydom tuberkulowy bazillus (hrib) mori a ma wěsty wuspěch jenoż pschi tuberkulosnym skhorjenju koże, shibadkow, koscżow a njestarej tuberkulosnej khoroscži. Pschi sestarjenej ßuchoczinje płuzow pak ßu płuza hižo tak skażene, so ßo na njej wjele tyßaz druhich cżlowjeka morjazych hribow żiwi, kotrymż Kochowy ßrědk niczo njewadżi. — Kochoweho wußlědżenja ßu ßo hnydom pjenjeżnizy mozowacz spytali. Kochej ßu hoborske sumy podtykowali, je-li so by wón jenemu pjenjeżnemu towarstwu nakożenje ßwojeho ßrědka pschewostajił. Tajke podtykowanja pak je Koch s prawej hordoscżu wotpokasał, tak so budża hižo w bliższim cżaßu wschitzy lěkarjo po jeho waschnju ßuchoczinu hojicz móz. Tele dny ßu w Frankfurcże nad Majnom w jenej tamnischej klinizy jeneho 9lětneho hólza s Kochowym ßrědkom sahojili. Khoreho prawelizo bě s tuberkulosnym jětsenjom, tak mjenowanym lupusom, pokryte. Jětsjenje je ßo prjedy wospjet wupaliko a wukußako, tak so bě s wjercha s mnohimi błusnami pschecżehnjene; w jětsenjowych żikach běchu mnohe cżerstwe ßuczki. Sa schésczi hodżin po saßyknjenju ßrědka do khribjeta khoreho fiber sastupi a khory wróczecz poczа, najwjetscha temperatura 40,2 gradow wucżinjesche. Sa dalschej dwě hodżinje ßo fiber shubjowasche. Hólczez derje spasche a po spanju s najlépschim apetitom jědżesche. Na druhi dżeń ßo jětsenjowe zele s jaßnej mokschisnu pjelnjachu, na cżoż poczachu wusthnucz. Koch ßam je ßwój ßrědk do ßwojeho cżéka ßyknuł, so by wjedżał, kak skutkuje. Jemu bě někotre hodżiny trochu slě a jemu chzyshe ßo wróczecz, tak so dyrbjesche ßo se směrjenskeje sahrody domoj wróczicz. Kochej jeho wußlědżenje mnohy sawidża. Franzowsojo hłupu bajku rosschěrjeja, so jedyn franzowski ratař hižo dawno po Kochowym waschnju na ßuchocżinu khorych hoji. Njehańbicżiwe je wudawanje amerikanskeho lěkarja Dirona, so je Koch myßl, kotraż je jeho k wußlědżenju ßrědka dowjedła, s jeho pißmow wsak.

* Ryby k wobjedu pschihotujo ßebi wóndano kuchařka w Barlinje wo wótry sub schczuki pokasowař lěweje ruki wobodrě. S wopróbka na ßnabnu ranu njedżiwasche, doniż sa někotre dny porst hrosnje saczékacz a jara bolecz njepocża. Lěkař hnydom spósna, so je ßebi holza, ßebi porst wo schczużyny sub wobodrěwschi, krej sawdaka. Ryby běchu morwe kupowane a běchu hižo trochu wotestate byke. Dokelž dyrbi ßo porst wotrěsacz, lěkař holzu do hojerńje póßka.

* Każ ßo s Bielefelda pische, je tamnischi rentier Jordan najstarschi cżlowjek po zyłych Němzach. Wón je lětża 14. oktobra ßwój 112. narodny dżeń ßwjeczik. Njedżiwajzy na tele wyßoke léta je Jordan cżélnje zyle cżiły a strowy a też duchownje hischcże jara czerstwy. Wón móże jara derje spacz, ma hischcże ßwoje połne shuby, a jědz jemu ßłodzi. Druhdy nowiny a knihi cżita, k czemuż nawoczow njetrjeba. Woßebje rady starz wo ßwojej wyßokej starobje rěczi, s zyła rady powjeda a cżasto na ßwoje młode léta spomina, pschi cżimż ßo na jednore podawki jara nadrobnje dopomnicz wě.

* Něhduschi żitny wikowar Sch. w Wrótßławju běsche dołhi cżaß jenu tamnischu pincznizu sa lubku měł. Wón chzyshe ßebi ju swěrowacz dacz, ale na poßledku jeho holza wotpokasa a ßo w měscże Neisse

ſa pinczńizu pſchiſtaji. Pſched krótkim ßo wona do Wrótßkawja wróczi, hdżeż pola ßwojeje ßotry bydleſche. Wo tym ſhoniwſchi Sch. bórſy ſaßo k njej pſchińdże a ju wot nětka czaſto wopytowaſche. Też ſańdżenu ßobotu popołdnju ju wón wopyta; wieczor chżyſche ßo holza do Neiſſe wróczicz. Wokoło wieczora hromadże wieczerjeſchtaj, pſchi czimż ßo Sch. prózowaſche holzu narěczecz, ſo by w Wrótßkawju woſtała. Hdyż ßo jemu to njeradźi, ßo ſwadźiſchtaj. Ssußodźa wobkrucżeja, ſo ßu ßkyſcheli, kak je Sch. wótſje wokał: „Ja cże ſakolu, jeli ſo ßebi mje njewoſmjeſch!“ Bórſy na to ßo wo pomoz wokacz pocża, a hdyż ßußodźa pſchiběżachu, Sch. nimo nich pſchicżěri. Wó jſtwě rjane holczo morwe w ßwojej krwi leżeſche. Wona mějeſche dwě hłubokej ranje do lěweho ramjenja a prawe lizo pſchekkóte. Hodżinu poſdźiſcho mordarja ſajachu. Holza běſche 24 lět ſtara. Morbar je 57 lět; hakle pſched ſchtyrjomi njedżelemi je ßo wot ßwojeje żony dżělicz dał.

* Połnje wobßadżenemu parſchonſkemu cżahej, kotryż ſ Altony do Wedela jědżeſche, wóndano wulki ſtrach hrożeſche. Pola Blankeneſa wulki kamjeń prěki pſches kolije leżeſche. Někotre krocżele pſched nim ßo radźi cżah ſaſtajicz. Sa ſłóſtnikom, kiż je tam kamjeń pokożił, ßo ßlědźi.

* Mjes Delnim Lahnſteinom a Koblenzom ßobotu rano tworny cżah ſ jenotliwej lokomotivu w hromadu praßnu. Wjednik tworneho cżaha bu morjeny, tepjer jenotliweje lokomotivy cżeżzy ranjeny.

* Spěſchny cżah ſ Hannovera do Bremena je ßo wóndano w nozy jenoż pſchi ßamom wulkeho ſtracha ſminuł. Tworny cżah byrbjeſche duzy ſ Bremena do Hannovera mjes Hagenom a Nowym Městom ſaſtacz, dokelż běſche prěki pſches woboje kolije kruch żeleſniczneje kolije krucże pſchipręty. Na ſboże ßo cżaßa doſcz na to dohladachu, ſo mózachu ſadżěwk wotſtronicz, prjedy hacz ſpěſchny cżah ſ Hannovera pſchijědże. Hewak budżeſche wjele ludźi żiwjenje ſhubicz móhło.

* Żałoſtne njeſboże je ßo ßrjedu tydżenja wieczor wokoło pjeczich na żeleſnizy ſtało, kotraż ſ Barmena do Hattingena wjedże. Tale żeleſniza je tak mjenowana „ſekundarna“: dróhi, pſches kotrež żeleſniza wjedże, ſaracżene njejßu, ale wjednik lokomotivy dyrbi ſwonicz, ſo bychu ludźo a woſy naſdala ſaſtali. Krótko ſa dwórniſchczom Schee parſchonſki cżah ſ Barmena na dróſy do pólveroweho woſa ſajědże, do kotrehoż běchu tſi konje ſapſchehnjene. Bubotajo pólver rosbuchnu, a płomjo hnydom zyły cżah wobdawaſche. Kruch dale lokomotiviny wjednik cżah ſaſtaji. Na nim a na jeho tepjerju ßo draſta paleſche, ale też do woſow płomjo ßapaſche, a mnoſy pucżowarjo ßo bóle abo mjenje ſtraſchnje wopalichu abo tola wobßmudźichu. Lokomotiviny wjednik a tepjer ſ lokomotivy na łuku ſkocżiſchtaj a ßo w trawje walejo płomjo na ßebi ſadußyſchtaj. Potom cżah na dwórniſchczo Schee wróczo dojědże, hdżeż ranjeni prěnju pomoz doſtachu. S zyła je ßo dżeßacz woßobow ſraniko. Najhórje je ßo lokomotivinemu wjednikej a tepjerjej ſeſchło, kotrajż ſtaj ßo mjeswoczi a na rukomaj żałoſtnje wopalikoj. Jena wudowa, macż ßedmich dżěczi, ma wobě ruzy ſpalenej; też cżi druſy ßu ßo ſ wjetſcha mjeswoczi a na rukomaj wopalili. Pólvrowy wós běſche na kuſki rostorhany, jedyn kóń morwy, dwaj ſtraſchnje ſranjenaj. Pſchipſchehnjeny kóń po dróſy hanjeſche, hriwu a wopuſch w płomjenju. Też wóſka je ßo ſtraſchnje wopalił. Na dwórniſchczu jeho pſcheßkyſchachu, na cżoż ßo wotßali. Hacz je lokomotiviny wjednik ßo dróſy pſchibliżejo ßnano ſabył ſwonicz, każ ßo ßkuſcha, hiſchcże wuczinjene njeje.

* W Nowym Dworje pola Grabowa w Meklenburgſkej ßu rubjeżnizy tſjóch cżłowjekow ſkónzowali. Tam bliſko jědloweho haja kubleſchko leży, na kotrymż wobßedżer Meier ſe żonu a tſjomi dżěczimi a ßwojim nanom bydleſche. Hdyż ſańdżenu ßobotu rano jich dżěkawy muż do jich komorneho wókna klepacz pſchińdże, ßo nichtó njewotwoła; duż wón ßkużobnu holzu ſawoła, kotraż jemu kheżne durje wotewri. Widżo, ſo ßu jſtwine durje wotczinjene, wonaj do jſtwizy dżěſchtaj, hdżeż Meierez mandżelſkaj ſe ßwojej 4lětnej dżowczicżku lěhaſchtaj. Tam nan a macż a dżěczo ſ rosbitym nopom morwi w kożu leżachu; ßrjedż jſtwizy krwawa ßekera leżeſche. Duż dżěkawy muż a ßkużobna holza ſtareho Meiera wokacz dżěſchtaj, kotryż ſe ßwojimaj wnuczkomaj, wot kotrejuż běſche jena 12, druha 8 lět ſtara, na najſtwje ſpaſche. Nětko ßo dohladachu, ſo ßu rubjeżnizy delekach khamor a kſchinju rosbili a pjenjeſy, kotrež ßo tam khowachu, ſebrali. Rubjeżnizy běchu w kuchni wóknowu ſchkleńzu wutkóczili a druhu zyku won wſali, kotraż pſchi wóknje ſtejeſche. Bók powróczíwſchi běchu ßo na njón ſtupili, do domu ſalěſli, njeſkutk dokonjeli a ßo na tymle puczu njemyleni ſaßo wotßalili. Hacz dotal jich wußlědźili njejßu. Wſchitko na to pakaſuje, ſo ßu rubjeżnizy w domje derje ſnaczi byli.

* Bur ſ Papendorfa pola Wandsbecka běſche pſched krótkim ſe ßwojej żonu w ßußodnej wßy na kſchczińach. Wieczor wón nękajki njemérny bycz pocża a ſe żonu domoj dżěſche. Sso ßwojemu ſtatokej bliżo ßo dohladaſchtaj, ſo je wó jſtwě ßwęża, a ßo bórſy pſcheßwědczíſchtaj, ſo ßu paduſchi w domje. Bur mějeſche wulku ſumu pjenjes, kotrež bě jeho żona namrěła, w pjenjeżnym khamorje leżo a tele pjenjeſy paducham woſtajicz njechaſche. Duż ſ tym ßamym woknom, ſ kotrymż běchu paduſchi nuts lěſli, do domu ſalěſe, ſkradźu do komory dżěſche, tam revolver ſe ſczěny wſa, dó jſtwy ſtupi, dweju paduchow potſěła a też tſeczeho tſěli, kotryż ſ druheje jſtwy pſchiběża. Wſchitzy tſjo běchu ſababjeni a běchu ßebi mjeswocze czorne ſczinili. Mjes tym też burowa żona ſ někotrymi ßußodami pſchiběża. Hdyż czeżzy ranjenym mjeswocze wumychu, ßo pokaſa, ſo běchu to burowi tſjo ßwakojo. Duż ßo rucże po ſchoktu póßła, kotryż też bórſy pſchińdże a wſchitko napiße, ſchtoż běſche ßo ſtako.

* W Badenje pola Wina je pſched krótkim 76 lět ſtary muż wumrjeł, kotryż je tak ſkupy byk, ſo je ßo lědma najědł. Po jeho ßmjerczi w jeho kożu w ßkómniku ſa 250,000 ſchéßnakow pjenjeżnych papjerow a ſa 50,000 ſchéßnakow kuponow namakachu. Kupony pak hižo niczo wjazy njepłacza. Wón je ßwoje zyke ſamożenje ßwojemu ródnemu městaczku w Mecklenburgſkej wotkaſał; jenoż jenemu wujej a jenej czetzy je kóżdemu dań wot 6000 ſchéßnakow wotkaſak.

* Loni je ßo wjele wo tym rěczało a pißało, hdyż běſche wójwoda Weſtminſterſki ſa ßwojeho konja, kotrehoż bě do Jużneje Ameriki pſchedał, 300,000 mk. doſtał. To je njemało pjenjes. Ale kóń je tola kóń. Nětko pak ßebi ſa kóczku hiſchcże wjazy dżerża. W Londonje běſche ſańdżeny tydżeń jendżelſka wuſtajeńza kóczkow. Nimale 600 kóczkow běſche wuſtajenych. Pola jeneje běſche jako płaczíſna napißane — 400,000 mk.

* Do klinika w Freiburgu wóndano muż pſchińdże, ſkorżo, ſo jeho wokoło wutroby boli. Jeho wobhladujo lěkar ſpóſna, ſo ma něſchto twjerde w czěle. Dżěle dweju rjebkow wotſtroniwſchi hłuboko w jeho czěle nimale ſaczinjeny ſaczinjaty nóż namakachu. Khory powjedaſche, ſo je w Schpaniſkej byk ßebi dżěko hladacz, ſo je tam w pukach pobył, pſchi czimż ßu jeho do wutrobna kóli a jeho do hłowy morßli, ſo je pohłuſcheny leżo woſtał, na czoż je tam něſchto njedżel w hojeńni poleżał.

* Lětża w juliju a auguſcze běſche dżěłaczer Betmann ſe Sommerberga k wěſtemu Mohrej w Stuchteju k wobjedu khodźił, ale ſa zyłaj dwaj měßazaj ani kroſchka płaczíł njebě. 7. ſeptembra Mohrowy ßyn, dżěłaczer Mohr, Betmanna w Sommerbergu na dróſy ſetka a jeho napominaſche, ſo by ßwój dołh ſapłacził, na cżoż ßo jemu Betmann wußmja, prajizy, ſo jemu niczo njeda. Duż Mohr motyku hrabnu, jemu hrożo, ſo jeho ſakole. Betmann pak jemu motyku ſ rukow wuwinu, jeho powali a dale dżěſche. Nětko Mohr do bliżſcheho domu běżeſche, tam wótry nóż ſhrabnu a ſa ßwojim pſchecżiwnikom czěrjeſche. Widżo, ſo jemu njecżeknje, ßo Betmann ſ khoſchczowym toporom pſchecżiwo Mohrej wobaraſche, tutón pak jemu wótry nóż do ſchije ſtorczi, ſo ßo Betmann bórſy wukrwawi. Mordar je zyle hruby cżłowjek, kotryż njeſkutk dokonjawſchi ani próſchka żelnoſcże njepſcheradźi, ale ßo hiſchcże wjeßeleſche, ſo je Betmannej wupłacził. Pſchißażni w Hagenje jeho winowateho ſpóſnachu, ſo je Betmanna ſe ſamyßłom ſkónzował, ale bjes rosmyßlenja. Duż jeho k khoſtarni na 8 lět ſaßudźichu.

* W małym městaczku Vic w Lothringſkej běſche winowy wikowar ßwoju żonu ſe żarliwoſczu ſaraſył a czěło do ßuda tyknuł, kotryż bě ſ alkoholom napjelnjeny. Wyſchnoſczi ßam woſjewiwſchi, ſo je ßo jeho żona ſhubiła, ſhubjenu ßam rytacz pomhaſche. Ale nihdże jn njenamakachu. Prěnje dny ſańdżeneho tydżenja wón ßud ſ woſom do ßußodneho městaczka Marſal k wujej dowjeſcz da. Pſche czo je to czinił, a ſchto je ßo poſdźiſcho ſe ßudom ſtacz dyrbjało, nichtó njewě. Wóſka, kotryż běſche ßud do Marſala wjeſł, bórſy na to někotrym ſnatym powjedaſche, ſo je ßud ſpodźiwnje czeżki był. Wo tym ſhoniwſchi tamniſchi żandarm ßud wotewricz da a żonine czěło w nim namaka. Hdyż chżychu na to mordarja ſajecz, ßo tutón ſatſěli, widżo, ſo żandarmoju do jeho domu du.

* Na rěży Waag w Wuherſkej je ßo pola Biſtriz pſchewoſna łódź, na kotrejż ßo na 100 woßobow wjeſeſche, ponurika. Hacz dotal ßu 30 czółkow ſ rěki wucżahali, 24 woßobow je ßo wukhowało. Łódźnik, kiż je na njeſbożu wina, je ßo ſhubił.

* W Konſtantinoplu je ßo morjak ſ jeneje němſkeje łódże ſhubił, a nichtó njewě, hdże je woſtał.

* W Prahy wóndano podružnizy jeneho pſchekupza w ſawrjenej hnójnizy něſchto żałoſczicz ßłyſchachu. Duż hnydom hladacz dżěchu a tam noworodżene dżěczatko nadeńdżechu, kotrež běſche hižo nimale ſproſtnjene ſe ſymu a jenoż hiſchcże ßłabje ſtonaſche. Bórſy ßo wupokaſa, ſo běſche pſchekupzowa kuchařka, kotraż je 30 lět ſtara, ſkradźu

porodźiła a dźěčźo do hnójnizy cźišła. Ju hnydom sajachu; wona też je žo njeskutka wusnała.

* W Linzu w Awstriskej běchu pschižažni w lěcźe 1888 wěsteho Pabsta, kiž běsche khěžeŕ w Gusenje a hajniski pomoznik pola hrabje Weißenwolfa, winowateho spósnali, so je kranuł a sapalał, na cźož běchu jeho k cźežkemn jastwu na dwanacźe lět sažudźili. Nětko je žo wupokasało, so je Pabst njewinowaty. Pschetoż njeskutkow, kotrychž běchu jeho winowateho spósnali, je žo nětko cźlowjek wusnał, kotryž ma padawu khoroscź a kotryž druhdy na cźaž rosom shubi. A runje na žwědcźenje tehole muža běchu tehdy Pabsta winowateho prajili. Njesbožowny cźlowjek je wot 14. meje 1888 hacź do wulkeho rózka 1889 w jastwje žedźał a na to žydom běrtlkow lěta w khostarni pokucził. Schtyri měžazy je tam cźežzy khory ležał a žwoje zyke samoženje pschižadźił.

* Hkupi ludźo žo pschezo a wschudźom nadeńdu, kotsiž pschesklepanym jebakam do pažlow du. W jenym schpanisskim jastwje hižo lěta dołho wěsty Gonzales žedźi, kotrehož žu w žwojim cźažu tykli, dokelž je žo pschi karlistiskim sbožku wobdźělił. Tón je mnohim samožitym ludźom, kotsiž pschi rězu Saar bydla, listy pisał, w kotrychž wobkrucźa, so je blisko tejele rěki wójnska pokładniza Karlistow sahrjebana, w kotrejž je wjazy hacź dwaj millionaj markow w skocźe. W liscźe wón teho, kotremuž pische, proży, so chzył jemu tón 1800 mk. póžłacź, so móhła Gonzalesowa dźowka do Němskeje pschijěcź a w pschitomnoscźi dobrocźela, kotryž je pjenjesy póžłał, spomnjeny pokład blisko rěki Saar wukopacź. Sa to žo dobrocźelej 800,000 mk. lubi. Wot tych, kotsiž žu tajke listy dostali, je wjazy hacź jedyn tak hkupy był, so je žwoje rjane schěscź stow toleŕ do Schpanisskeje póžłał. Widźo, so žu sjebani, nětko nětkotsi wot nich pola khěžorstwoweho kanzlera pomoz pytaju, ale najskerje podarmo; pschetoż pjenjesy budźa dawno — fuk.

* W Mexiku w žrjedźnjej Amerizy běsche wóndano wojowanje s cźělzami, krwawna hra, kajkuž tam lud lubuje. Wojowaŕ Zocato běsche hižo dweju cźělzow morił; tseczi pak jeho s rohomaj wyšoko do powětra cźišnu a jemu, hdyž wón dele padźe, žiwot rósdrě. Njesbožowny bórsy ducha spuschczi. Po tutym žałostnym podawku hischcźe pjecź cźělzow na wojowniscźo puschcźichu. Dokelž pak cźělzy hubjenje wojowachu, žo pschihladowarjo, kotrychž běsche žnano dźežacź tyšaz, rosnjembrichu, wschitke stólzy na wojowniscźo smjetachu, potom wojowniscźo potorhachu a žwój sastupny pjenjes wrócźo žadachu. Wojowarjo roscźěkachu. Hdyž skónczńje polizija dóńdźe, tajka cźischcźeńza nasta, so buchu mnosy cźežzy sranjeni, s wjetscha žónske a dźěcźi.

* W měscźe Amoy w Japanskej žu wóndano 11 rubježnikam hłowu rubali. Jich towaŕschojo, něhdźe 100 muži, běchu na wotprawjenske město pschischli so bychu jich wušwobodźili. Tola žylne wotdźělenje wojakow jich satraschi, a woni žo dla njeporadźenja žwojeho wotpohlada na to waschnje wjecźichu, so mužstwo jeneje pschekupskeje łódźe, se 36 wožobow wobstejaze, skónzowachu. S pschileżnoscźu tuteho podawka žo powjeda, so je w Amoyu waschnje, so katy, žwoje krwawne dźěło dokonjawschi, se žwojej žekeru, s krwju womasanej, po měscźe cźahaju a rěsnikam hroża, so mjažo, na pschedań wupokožene, s cźłowjeczej krwju namasaja, je-li so žo rěsnizy s pjenjesom njewukupja.

* S jastwa w Vincennesu, w indianaskim stacźe w połnóznej Amerizy, žu wschitzy jecźi cźekli. Wupucź běchu žebi psches nusnik dobyli. S teho cźaža žu žo w tamnischej krajinje do wjele domow nutskamali a wjele wožobow nadpanuli.

* Też poł dźiwi Indianojo w Połnóznej Amerizy, ludźo j cźerwjenej kožu, hižo wjedźa, so žo s pomozu nowin žeńtwa swjescź hodźi. Pschetoż w tamnischich nowinach „Prairie Journal“ psched krótkim stejesche: „Starschi splaha Haynse mkodemu běłemu muzej, kiž je pěkny cźłowjek a chze žebi jeho 18létnu dźowku sa žonu wsacź, 1000 koni lubi. Nawoženja dyrbi žo mjes Indianami sažydlicź a dyrbi wustojny radaŕ bycź, dokelž dyrbi Indianow rataŕstwo wucźicź. Konje žu 200,000 — 340,000 mk. hódne. Mkoda Indianka je žrěnjeho srósta, ma schikowane mjeswocźe, cźornej wocźi, rjane wkožy a je pyschna žónska, pschistojna a lubosna.“ — Nima nichtó myžle, žo tam won dawacź?

Praschersti kaschczik.

K. Kelko je rožka w lětach 1850—1855 płacźiła? — 9. měrza 1850 kórz rožki w Budyschinje 1 toleŕ 27½ nžl. hacź 2 toleri 5 nžl. płaczesche. Wot teho cźaža žo rožkowa płacźisna pomału powyschowasche a w kónz novembra a sapoczatk dezembra 1855 wyšokoscź 7 toler 5 nžl. hacź 7 toleŕ 25 nžl. dozpi. 22. dezembra 1855 žu hischcźe w Budyschinje sa kórz rožki 7 toleŕ 5 nžl. hacź 7 toleŕ 17½ nžl. dostali.

(Pokracźowanje w pschihłosy.)

Psches žudnistwo ma žo na pscheżadźowanje pschedawacź: 19. novembra dopołdnja w 11 hodź. sbytkne kublo cźišło 15 w Kobelnju, na 16,576 mk. taksér.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Schtwórtk 20. novembra dopołdnja wot ½10 hodźin ma žo w Cźornych Khójnach

100 rm. khójnowych schcźěpow,
400 „ „ pjeńkow a
200 khójnowych hakosatych hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 12. novembra 1890.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Wulke pscheżadźowanje wosow.

Dla wotedacźa wósnistwa žwój sbytny inventar po tunjej płacźisnje pschedawam. Teho dla směje žo **25. novembra** dopołdnja wot 11 hodźin w mojim dworje njedaloko Kumwałdskeho dwórnischcźa **awkzija,** pschi kotrejž budźa žo 1 skoro nowy stołpaty cźełowy wós, 2 omnibusaj, 2 landawskaj, 1 kryty kucźowy wós, 1 kucźa, 1 połschesa, 1 kotołowy wós po 6 cźežach, 1 korbowy, 4 taflate žanje a wschelaka wósniska potrjeba pschedawacź. Dalsche je shonicź pola **Korle Winklera** w Kumwałdźe a pola awkzijonatora **J. Bächmanna** w Budyschinje na mnischej haży 7.

Pscheżadźowanje sahrodniskeje ležomnoscźe.

Njebocźiczkeho Jana Böhmera wulka sahrodniska žiwnoscź kat. cźišło 1 w Cźornych Noßlizach, s lěžom a sahonami něhdźe 17 akrow 251 □prutow s 266,84 dawskimi jenoscźemi wopschijaza, ma žo

schtwórtk 27. novembra 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

w sawostajenej ležomnoscźi s połnym inventarom s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, dla dźělenja herbstwa na pscheżadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Wupschedawanje.

Ssměschnje tunje. **Ssměschnje tunje.**

Dźělbu lońschich **mužazych swjerschnikow** s diagonala a reya s dobrym wołmjanym podschiwkom po žměschnje tunjej płacźisnje, hižo po 12 mk., wupschedawam. Połojcźne swjerschniki hižo po 8 mk.

F. Schlesinger
5 na bohatej haży 5.

Dźělbu **normalnych koschlow** a **spódnych khołowow** po 1 mk. 20 np., **symskich měžow, 2 pižnaj pultaj,** sa gmejnskich pschedstejicźerjow žo hodźazaj, wulku dźělbu **dźěcźazych kožanych schórzuchow** mam poručnoscź rucže rospschedacź.

J. Bächmann, awkzijonator na mnischej haży 7.

Konjaze pschikrywy (deki)

w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach porucza

T. Albert na horncźerskej haży.

Jablukowe kišalo

najlěpsche k žołotwi a k kładzenju žadu liter po 20 np., teho runja

jabluko-winowy napoj

bleschu po 45 np., dale **jablukowe wino, jahodkowe wino, jeschezate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołužiska tłocźernja žadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnjej bohatej haży 3.

Kožane schórzuchi wscheje druźiny, **wodunjepschepuschczaty mas** na schkórnje, **kord, plysch, drjewjanzowe kopjena, wschu kožu** porucza tunjo

Reinh. Gierisch, pschedawaŕnja kože
pschi mjažowych jěbkach 4.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecźe poruczńika małolětnych herbow ſemrjeteje Hany ſwudowjeneje **Piſchczanoweje** rodź. Borſchez w Sdźaru pola Huczíny maja ßo leżomnoſcźe, k ſawoſtajenſtwu poßledniſcheje ßłuſchaze, jako:

a) **dom** wop. cźißko 14, fol. 14 leżomnoſtnych knihow ſa Sdźar, kotrehoż twarjenja ßu ſe 390 mk. pſche woheń ſawěſcźene —

kaž tež b) **pólny a kuczny ſahon** cźißko 253 a 256 ſahonſkich knihow poczéżnje ſahonſkich knihow ſa Sdźar fol. 80 tych ßamych leżomnoſtnych knihow,

kotrež leżomnoſcźe, hromadźe 48 arow = 260 □prutow wopſchijaze, ßu ſ 18,02 danſkimi jenoſcźemi wobcźeżene a wjeßnogrychtiſzy na 1335 mk. takſérowane,

póndźelu 24. novembra 1890 dopołdnja w 10 hodźinach

na **tudomnym hamtſkim ßudniſtwje** na dobrowólne waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchenki, na tudomnej ßudniſkej tafli a w korczmje w Nowym Sdźaru wuwißaze a pſcheßadźowanſke wuměnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni proſcha, ſo bychu ßo na mjenowany dźeń w poſtajenej hodźinje na tudomnym ßudniſtwje ſeſchli, ßo k ßadźenju ſamolwili, ßwoju płaczenjakhmanoſcź dopokaſawſchi ßwoje ßadźenje woſjewili a dalſche wotczakali.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 24. oktobra 1890.

Philippi. Mſtr.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Leżomnoſcźe, Janej **Henzy,** 22. dezembra 1886 w Cźornych Noßlizach ſemrjetemu, ßłuſchaze, mjenujzy

a) **ſahrodniſka ziwnoſcź** cźißko 36 wopalneho kataſtra, fol. 41 leżomnoſtnych knihi ſa Cźorne Noßlizy, ſe ſahonow cźißko 60a, 60b, 61, 67, 68, 367, 402, 406, 451a, 452 a 464 ſahonſkich knihow ſa Cźorne Noßlizy wobſtejaza, 8 akrow 178 □prutow abo 4 ha 75,7 ara wobßahaza a ſ 137,73 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżena, a

b) **leßowy ſahon** cźißko 557 ſahonſkich knihow, fol. 118 leżomnoſtnych knihow ſa Cźorne Noßlizy, 1 aker 82 □prutow abo 70,5 ara wulki a ſ 10,31 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżeny

ma ßo po żadanju herbow

wutoru 9. dezembra 1890 dopołdnja $^1/_2$12 hodźin

na **měſtnje ßamym w Cźornych Noßlizach** hromadźe abo po żadanju tež jenotliwje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kupz ma 3510 hriwnow hypothekſkeho dołha pſchedewſacź, 2000 hriwnow w termiji napłaczicź abo ſwěſcźicź a ſbytk pſchi pſchedewſaczu leżomnoſcźow, nanajpoſdźiſcho 1. měrza 1891, ſapłaczicź.

Na kupjenje ſmyßleni ßo proſcha, ßo w mjenowanym cźaßu w ziwnoſcźi cźißko 36 wopalneho kataſtra ſa **Cźorne Noßlizy** ſeńcź a ßwoje ßadźenje woſjewicź. Wopißanje leżomnoſcźow a pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßu ſ wuwěſchenkow na deſzy hamtſkeho ßudniſtwa a w Böhmerez korczmje w Cźornych Noßlizach widźecź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 13. novembra 1890.

W ſ. **Jaeger,** komißionſki radźicźel.

W Koporzach je dwajſchoßna **khěża** hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Bódlenka** w Bukezach.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucże roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwrczizach.**

Běrny k palenju,

tež namjerſnjene, kupuje po kóždej dźělbje a pſchijima poſkicźenja ſ weſtym naſpomnjenjom płaczíſny

inſpektor **Maetſchke**
na knježim dworje w Jamnom pola Klětneho.

Někotre woſy popjeła móża ßo wotwoſycź pola **Eduarda Siebenhühnera,** uferweg 1 w Budyſchinje.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymż ßo **drjewo macza,** ſo by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Strowe kruſchenjowe drjewo niż mjenje 6 zolow tołſte na cźeńkim kónzu kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

(Sapóßłane.)

Wot lěta 1848 ßym cźerpjazy na **lewej hwiſdźeli;** pokaſachu ßo na njej małe pucherki, ſ kotrychż **tſi hłuboke dźěry** naſtachu. Njewutrajne boloſcze mje nuſowachu, wſchelakore lěkarjenje a ßrědki nałożecź, hacź ſkónczńje ßo ſdaſche, ſo dyrbi ßo noha wotewſacź. K temu na ſboże doſchło njeje; pſchetoż ſpytanje ſ **Ringelhardtſko-Glöcknerſkim hojazym a cźehnitym beńtuchom*** da mi ſpóſnacź, ſo ßo mi **noha ſdźerži.** Saczuwajzy najwjetſchi dźak ſa ßwoje **doſpołne wuhojenje** ſ njepſcheſtawazym trjebanjom tuteho **dźiwnje ſkutkowazeho beńtucha** tele rynczki woſjewjam na wužitk podobnje cźerpjazych.

Wilhelm Kramer, dźěłacźer pſchi bajerſkej żeleſnizy w Lipſku, w Janſkim wuſtawje, 13. měrza 1890.

* Se ſakitanſkej marku na ſchachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wóſborku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldze, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Kumwałdze, Seifhennersdorfje, Halſchtrowje, Cibawje, Habrachcźizach, Połcźnizy** atd. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejſchu ſakitanſku marku** kedźbuje.

Sswój wulki ſkład **hotowych pjelzowych tworow,** kaž tež wſchelakich **kożow** należnje porucza

Heinrich Lange pſchi żitnych wikach.

Skaſanja ßo nanajlěpje wuwjedu.

Dźělbu **muzazych a hólczazych ſymſkich mězow, ſpódnych kholowow, mydło** a noſchene a nowe **ſwjerſchniki** a **ßukњane kholowy** ßym pſchedewſał, ſo bych je rucże pſchedał.

Julius Bäehmann, awkzijonator
w Budyſchinje na mniſchej haßy 7, rózk jerjoweje haßy.

Kóżdu dźělbu koſcźow kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach koſezetołkarńja w Luſy.

Foſforowe pile

k ſaniczenju pólnych myſchow, cźerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu porucza tunjo

Otto Engert, drogowe khlamy na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre drużiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy a likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczíſnje ſtajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Koſaze, cźelaze, ſajecźe, kocźe, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wſchě druhe drużiny kożow pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
na żitnych wikach.

W wudawarni Serb. Now. ßu dostacź: **Sserbſke kmótſjaze liſty.**

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płaczišnach porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Jara waßne sa

wocži kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot **Trangotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringskej ßo dla ßwojeje ßwětoßławnosczе czasto podražuje, czehoż dla proschu, ßlědowaze wopißanje dobroczźiwje wobkedźbowacź. Wona ßo w podobnych schkleńczanych bleschach se skamanymi rózkami a s wustejatym pißmom: **„dr. Whitowa woczowa wodźiczka“** pschedawa. Kóżda blescha je se żoltej papjerku s tymle sakitowanskim snamjenjom

a s mojej firmu polěpjena a je se syglom sakitowanskeho snamjenja samknjena. K temu je maka knižka pschidata. [redacted] Psched podražowanjom ßo warnuje. [redacted]

Woczowa wodźiczka je w wjele haptykach dostacź, tak tež w **měschczanskej haptyzy** w Budyschinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauffe** w Bjarnaczizach a **Große** w Wostrowzu.

Wyßokorukata schijaza maschina

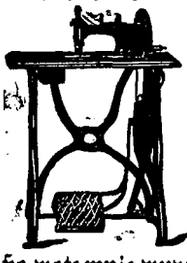

Bieſolda a Locki je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźěło. Sa jeje hódnosczź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch družinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikſkich płaczišnach pschedawam.

Richard Otto,

mechanik na hornczerskej haßy 18.

Schaty žimaze maschiny

w wschelakich wulkosczach porucza tunjo

Richard Otto,

mechanik na hornczerskej haßy 18.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczišny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je ſa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka ſa Serbow

na lěto

1891.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Założena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

40 millijonow 758 tyßaz 238 schěßnakow 42 krajz.

Woheń-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtſki skotolěkař **Ernſt Walther** w Budyschinje.

Najwjetscha fotografowarnja w Budyschinje!

Fotografowarnja „Apollo“.

Mějeczel: **Rich. Huth** s Draždźan.

Na Gickelskej horje (w nowotwarje).

Poruczam wyßokoczeſczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi ßwoju nowemu czaßej pschiměrjenu fotografowarnju.

Portraity ßo hacź do žiwjenskeje wulkosczе wudźěkaja, teho runja ßo fotografuja **krajiny, domy, architektury, meble, maſchiny** atd.

S poczeſczowanjom

Rich. Huth.

Seßmahnjena

žonjaza drasta, jako **mantle, pjesle, ßukuje, wolmjane rubiſchcza, khapy** atd. ßo s najnowschimi barbami barbja a kaž nowe ſhotuja w

W. Kellingez barbjerni

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske

paketoješdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna

a póſtſka parokódźna jěſba

s Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pschijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jěſba

s Havra do New-Yorka,
seStettina do New-Yorka,
s Hamburga d. Baltimore,
s Hamb. d. Wjerž. Indiſteje,
s Hamburga do Havanny,
s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyschinje

na ßerbſkej haßy cžo. 10 po 2 ſkhodomaj.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 23. nov. popołdnju z dypkom 4 hodźin posedźenje. Přednošk knjeza wučerja Šütcy z Rachlowa. Wšitke sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja, tež hosćo su nam witani.

Předsydstwo.

Hoſczenz w Drožďžiju.

Jutſje **njedźelu 16. novembra reje.** Pschecźelnje pscheproſchuje

Tſchieter.

Wolij

budźe ßo **ßrjedu 19. novembra** a ſcźěhowaze dny bicź.

August Nagel, młynſki mischtr w Skyczinje.

Konje

ßo derje a tunjo **tſchaja.** Dalsche je shonicź w **Waltherez** żelesowych khlamach pschi žitnych wikach.

Na knježi dwór w **Delnjej Kinje** ßo derje poruczeny knježi pohoncź pyta.

Na Delnjokinjanski knježi dwór ßo k nowemu lětu ródny muž jako straznik, kiž ßo tež na wothladanje koni a hospodarſke dźěła wusteji, pyta.

Cželadnikow a wotroczkow do tudomnych a dalschich stron pschi wyßokej msdźe pyta **Schmidtowa** na schulſkej haßy 12 po 2 ſkhod.

Wotroczkow, ßrěnkow a wolazych, teho runja dźowki pschi wyßokej msdźe pyta **Krauſchowa** na sadnej bohatej haßy cžißko 6.

Jeneho **krawſkeho** pyta

Korla Mühlbach,

krawski mischtr w Panezach pola Hornjeho Wujesda.

Wuczobnik ßo pyta.

Bližſche jutry mkody cžłowjek cžeßneju ſtarscheju w naju kolonialtworowych a ſpirituſowych khlamach město jako wuczobnik dostanje.

Schieſchka a Rötſchka.

Wutrobny dźak.

Naß nuczi, wschitkim nadobnym daricželam, kotſiž ßu nam pschi wóhnjowym njeſbožu, kotrež je naß 13. meje t. l. podeſchło, ſ pomozu k boku ſtali a ſ darami luboſcze naſchu nuſu połóžicź pytali, najwutrobniſchi dźak prajicź.

Bóh chzył wſchitkim, kotſiž ßu ßo nad nami ßmililí, jich dobry ſkutk bohacze ſarunacź a jich pſched podobnym njeſbožom ſwarnowacź.

W Sderi, 8. septembra 1890.

Jan Strauß, gmejnſki pſchedſtejicźer.
Michał Cžorlich, Handrij Senda, Mikławſch Rychtař, Domſchka, Liebig.

(K temu cžißku pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. novembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedżelu rano w 7 hodżinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodżin serbske prědowanje a w 12 hodżinach nyschpor.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Emil Steglich, murjeŕ w Frankenthalu, s Hanu Marju Nowakez na Ssokolzy.

W **Katholskej zyrkwi:** Anton Jelinek, skałaŕ w Ssmilnej, s Amaliju Augustu Nowakez w Huszy

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt Alfred, Pawoła Bernhardta Salma, schewza na Židowje, ß. — Ota Hermann, Ernsta Hermanna Scholty, kublerja w Bórku, ß. — Max Martin, Korle Ernsta Zenkara, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Pawoł, Jana Würgacża, pohonćża na Židowje, ß. — Oskar Ernst, Jana Augusta Hajdy, młynka w Brěsowje, ß. — Jan Ernst, Korle Ernsta Donki, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Emma, Handrija Kschižanka, khěžnika a dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Schibaka, żiwnoscerja w Sréschinje, dź. — Emma Marja, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Korla Bernard, Oty Wylema Thiemanna, rěsnika tudy, ß. — Hana Madlena, Ernsta Funki, tyscherja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 6. novembra: Gustav Max, Korle Augusta Weinerta, dźěłaćerja w Ratarjezach, ß., 3 lěta 13 dnjow. — Gustav Max, Korle Pawoła Willibalda Wiesenberga, wikowanskeho sahrodnika w Dźěžnikezach, ß., 3 lěta 6 měżazow. — 7. Korla August, Gustava Hermanna Kaschpra, dźěłaćerja na Židowje, ß., 6 měżazow 29 dnjow. — Ota Hendrich, Ignaza Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom, ß., 2 měżazy 18 dnjow. — Hana Schuberez, Gustava Adolfa Běharja, rěsniskeho mischtra pod hrodom, mandźelska, 28 lět 7 měżazow 9 dnjow. — 9. Kschesćijan Ernst Förster, privatier w Dobruschi, 63 lět 2 měżazy 20 dnjow. — Jan August, Jana Ernsta Lischki, żiwnoscerja w Czichońzach, ß., 1 lěto 7 měżazow 21 dnjow. — 12. Ernst Gustav Balak, murjeŕ na Židowje, 29 lět 7 měżazow 24 dnjow. — Korla Pawoł, njemandź. ß. tudy.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2175 měchow.	W Budyschinje 8. novembra 1890				W Lubiju 13. novembra 1890			
	wot		hacż		wot		hacż	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	44	10	59	10	6	10	41
" . . . . . żołta	9	85	10	—	9	59	9	88
Rožka	9	38	9	63	9	19	9	50
Jećmjeń	8	36	8	64	7	87	8	53
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	20	6	80	7	10
Hroch	8	89	10	97	10	14	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Bérny	2	20	2	70	2	20	2	70
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	1	90	2	20
Pschenična muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	90	3	10	2	20	2	70
Sklóma . . 600 " . . .	17	—	24	—	17	—	20	—
Prožata 871 schtuk, schtuka . .	9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. 30 np. hacż 10 hr. 44 np.; pschenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacż 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hacż 9 hr. 53 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hacż 8 hr. 86 np.; wowß wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr. 10 np.

Jećmjeń

derje cziszczeny a bjes wónje kupuje

Litterez piwarnja w Budyschinje

na swonkownej lawskej haßy.

Draždżanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. drużiny 69—72 mk., 2. drużiny 64—68, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne świnje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 60—65 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. novembra: Mile.

= Żelesne khachle =

we wschěch drużinach a wulkoscżach

ża kóżdu świjbu żo hodżaze

porucża po jara tunich płaczisnach

Jan Miessner

w Budyschinje na kotolskej haßy.

Pschedawarnja

mużazeje a hólczażeje drasty

na bohatej haßy 14 **Max Wolff** na bohatej haßy 14

porucża świj wulki skład **symskich świerschnikow, khěžorskich mantlow, jupow, żaketow, żupanow, měchojtych wobleczenjow, świknjojtych wobleczenjow** we wschěch kajkoscżach po najtunischich płaczisnach,

hólczaze paletoty

ża 2 hacż 14lětnych po 3 mk. 50 np.,

dźěczaze wobleczenja s czistowołmjanych tworow jara tunjo.

Sswój wulki **skład świknja** poruczam k seschiczu drasty po měrje pschi najtunischim a khwatniwym poßłużenju dobroczinwemu wobkedźbowanju.

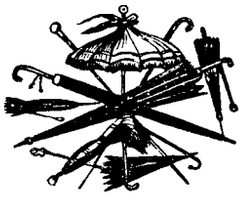

Pschedeschczniki

derje a trajne dźěłane

porucża po tunich płaczisnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcznikaŕ pschi bohatych wrotach 26.

Porjedżenje a **poczehnjenje** je w mojej dźěłarni tunjo.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje, pschi butrowych wikach.

Pódla świjich wubjernych drużinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hońtwjerskich** a **selowych likěrow sa żołdk** poruczam świj **derje cziszczeny palenz czißko I** a **czißko II** w czwizach a po měrje, każ też świj **Budyski naturski khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobsteja.

Nowa wotewrjena

winárnja

sjenoczena s winownju a ßnědanskej stwu

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haszy

ßwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** naležnje poruczа.

Jerje

tučne a wulke

po 3, 4, 5 np.,

mandel po 50 a 60 np.,

poručataj

Schieschka a Rötschka.

Zigary

4 schtuk po 10 np.,

100 = = 2 mk.,

poručataj jako składnostnu kup

Schieschka a Rötschka.

Palenzy

jednore a dwójne

poručataj w snatej dobrej kajkosczi

Schieschka a Rötschka.

Raiß

jara rjany a wulkosornaty,

punt po 16 np.,

zentnar po 15 mk.,

jako něschto jara tunje poručа

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny poručа

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

poručа

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Grunwald

woprawdzity selowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk psche wschě wobczeznoscze žołdka a delnjeho žiwota, poručа liter po 90 np.

Hermann Benscb

naßlědnik **G. Magera**

na garbarskej haßy.

Hollandske jerje!

Wulke, mkódne ryby po 4 a 5 np., 15 scht. po 60 np. poručа

Gustav Poser.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czißło 1 na schulerskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hacz k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poručа.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedžena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńische płaczisny!**

Sswój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeslow, swjerschnikow, khěžorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschiczu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobroczinemu wobkedžbowanju poručam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtuńische płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Spěwanske knihi w najwoßobnischim a najprosczischim swjasku, **domjaze žohnowanja, albumy, listnu papjeru, kwětki do wopomnjeńskich knihow, sbožopschejaze kharty** poručа w kraßnych nowosczach po wurjadnje tunich płaczisnach

Gustav Rämsch,

knihiwjasarnja na bohatej haßy.

6/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** stary łóhcz po 27 np., **koschlazy barchent** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach, **kalmuk,** cžěmny muster, stary łóhcz po 30 np., **lama,** dwójzy schěroki, stary łóhcz po 40 np., **poczehnjenja** na kožuchi, stary łóhcz po 30 np., **barchent,** rjany mjehki, małe mustry k pjeslam a blusam, stary łóhcz po 30 np., **wupjerki** a **zychi** stary łóhcz po 20 np., **barchentowe rubischka** po 30, 40, 50 a 60 np., **lamarubischcza** po 60 np., **kaschenej** po 25 np., **czistowołmjane rubischka** po 45 np. a druhe poručа

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

C. E. Rinke

skład mězow a pjelzowych tworow

na žitnej haßy

poručа ßwój wulki skład **symskich mězow, ßuknjanych** a **pjelschczowych** wschelakeje formy, kaž tež wulki skład **kožow,** hotowych **žonjazych kožuchow, czornych** a **běłych.** Stare kožuchi tunjo poczahuju a wuporjedžam.

Wulki wubjerk **darow k kwaßej a k narodnemu dnjej** s noweho ßlěbra a alfenida, **brosche, nawuschniki, rjeczasy wokoło schije, wěrowanske pjerschczenje** atd. poručа po tunich płaczisnach

J. T. Büttner, mějeczel **Curt Klepl**

pschi bohatych wrotach.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórło sa saßopschedawarjow, poručа tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy,

filiala na **bohatej haßy 28.**

Lěkarski

dorschowy jaterny wolij

snaty najlěpschi ßrědk psche płuzowe khoroscze, skrofle, lischawu, ßkaboscz dźěczi, wumpjeru atd. poručа w bleschach po 50 a 75 np., kaž tež po wasy

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K ßwěczenju a k palenju

poručа

benzin, ligroin, płunowu maczisnu, Ia amerikanski petrolej, khěžorski wolij, czisczeny schlesynski ripikowy wolij, palny spiritus

w mjeńschich a wjetschich dźělbach tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail na snutskownej lawskej haßy 10.

Sapalidła

k dźělanju wóßnja, pakczik po 15 np. poručа

Otto Engert.

Khosej

wot najtuńischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku poručа

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Hdže scze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja.

Magera

na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcze sa tunju płaczisnu punt po 25 np. poručа **Moritz Lehmann**

6 na bohatej haßy 6.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přimjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 22. novembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pruski ratarski minister ſ Lucius, kiž je 11 lět dołho ſ ministrom był, je kněžora proſył, ſo by jeho ſe ſłužby puſchćił. Kněžor je do jeho próſtwy ſ jara mikoſćiwym ručnym pißmom ſwolił, jemu hwěſdu a kſchiž komturow Hohenzollernſkeho domjazeho rjada ſpožčiwſchi. S dobom je ßo dotalny knježerſtwowy preſident ſ Heyden w Frankfurcze nad Wódru ſa naßlědnika knjeſa ſ Luciuſa pomjenował. S pſcheměnjenjom w pruſkim winiſterſtwje ßo kněžorſtwowa politika w niczim njeſměni. Nowy miniſter ſ Heyden runje kaž jeho pſchedkhadnik k konſervatiwnej ſtronje ßłuſcha. K ſběhnjenju žitnych złow, kaž to ßwobodomyßlni wotczakowachu, je po tajkim hiſchcze dołha noha. Tež ſakaſanja pſchiwoženja ſkotu ſ wukraja budże hiſchcze dale wobſtacz dyrbjecz. Sawěſcze kóždy ſprawnje ſmyßleny woßebje khudſchemu wobydlerſtwu popſchewa, ſo njetrjebał ſa mjaßo nimo měry wyßoku płaczińu dawacz a tež knježerſtwo nochze ludej mjaßo podróžicz, tola na druhej ſtronje ßo wo khoroſcze jedna, kotrež ßo k nam ſ wukraja ſanoſcheja a naſch ſkót każa. Kak derje je bywſchi miniſter ſ Lucius cžiniḱ, ſo do teho ſwolił njeje, ſo by ßo do Němzow ſaßo ſkót ſ Awſtriſkeje woſyczź ßměł, je rosprawa wězywuſtojnych dopokaſała, kotrychž bě knježerſtwo ſ nawdawkom do Awſtriſkeje póßłało, ſo bychu tamniſche ſkótne wobſtejnoſcze pruhowali. Skót tam niz jenož na pokhromu khori, ale ßo tež wot wjele ſtraſchniſcheho ſkótneho móra ſahubja. Hdy by ßo poßledniſcha khoroſcz ſ awſtriſkim ſkotom k nam ſ dobom na wſchelakich měſtnach pſches mjeſy pſchinjeßła, by ſtrach był, ſo by ßo plahowanje ſkotu w Němzach do zyła ſaniczińo. Pſched tym pak dyrbi ßo němſke ratarſtwo wobarnowacz, byrnje měko tež mjaßo hiſchcze khwilu wyßoku płaczińu.

— Pruſka prynzeßyna Viktorija, ßotra naſcheho khěžora, je ßo ſchtwórtk ſ prynzom Adolfom ſe Schaumburg-Lippe ſwěrowała.

— Schkódne ſcžěhwki ſtrajkow mnoſy dźěłacžerjo hakle ſhonja, hdyž ſ nowym lětom ſakoń ſa pſchipad invalidnoſcze a wo ſawěſcženju ſa cžaß ſtaroby płaczíwoſcź nabudże. So by dźěłacžeŕ wot 70. lěta žiwjenja ſtarobnu rentu doſtał, je, kaž je ſnate, 30lětny cžakanſki cžaß nuſny. So pak bychu ßo ſtarſchi dźěłacžerjo, kotſiž ßu nowe lěto 1891 ſchtyrzyte lěto hižo pſchekrocžili, wot wužiwanja ſtarobneje renty njewuſamkli, je ßo w ſakonju poſtajiło, ſo ßo dźěłacžerjam, pſches 40 lět ſtarym, kotſiž móża dopokaſacz, ſo ßu w lětach 1888 hacž do 31. dezembra 1890 141 njedźel dołho w dźěle, do ſawěſcženja ßłuſchażeho, ſtali, cžakanſki cžaß pſchikrótcži, mjenujzy wo tón cžaß, kotryž bjes ſapočatkom 40. a woprawdźe dozpitym lětom žiwjenja leži. Schtóž pak ßo ſe 141 dźěłanſkimi njedźelemi w běhu tuteho cžaßa wupokaſacz njemóże, nima žaneho prawa na pſchikrótcženje cžakanſkeho cžaßa. Tſi protycžne lěta 1888—1890 licža 156 njedźel. Schtóž je w nich dleje hacž 15 njedźel ſtrajkował, po tajkim mjenje 141 njedźel dźěłał, dobrotu pſchikrótcženja cžakanſkeho cžaßa ſhubi.

Hollandſka. Dokelž hollandſki kral na ßmjercz khory leži, a nadźije njeje, ſo by wotkhorił, je hollandſki ßejm wobſamknuł, ſo ma ßo regentſtwo poſtajicz. Regentſtwo je ßo kralowej mandźelſkej pſchepodało. Schtwórtk ßu knježerzy w ßwjatocžnej ſhromadźiſnje generalnych ſtatow ßwěru pſchiſahali.

Franzowſka. Cžmowe ſpocžinanje anarchiſtow a ruſkich nihiliſtow, w franzowſkej pſchebywazych, ſaßo powſchitkownu kedźbnoſcź na ßo wobrocża. W Pariſu ßu nihiliſtojo ſańdźenu wutoru jeneho wyßokeho ruſkeho ſaſtojnika, generala Sſeliwjerſtowa, ſkónzowali, kiž je prjedy dołho ruſkej tajnej poliziji pſchißłuſchał. Sſeliwjerſtow bě do Pariſa pſchijěł, ſo by ßo tamniſchich lěkarjow wo radu w naſtupanju ßwojeje khoroſcze praſchał. W hoſcženzu de Bade, w kotrymž bě ßebi bydło wotnajał, wón wutoru dopołdnja wopyt někotrych ſtawow ruſkeje kolonije w Pariſu pſchija. Hdyž bě ßo tónle wopyt wotßalił, ßo krótko do $^1/_2$11 hodźin njeſnaty khudobnje ſdraſczeny cžłowjek pſchipowjedźi. Tuteho najprjódzy njepſchedpuſchczichu; generalowy ßłužobnik zuſemu liſt wotewſa, kotryž chzyſche poßledniſchi najprjedy ßam pſchepodacz, a donjeßy jón ßwojemu knjeſej. Liſt pſchecžitawſchi general njeſnateho k ßebi do jſtwy ſawoła. Sßłużobnik na to ſtwu wopuſchczi, ſo by ßwojemu knjeſej druhe ßnědanje pſchihotował; hdyž ßo ſa 25 mjeńſchinow wróczi, general Sſeliwjerſtow w ſtole naſad ßo ſlehnuwſchi ßedźeſche, bjes myßlow a jenož hiſchcze ßłabje dychajo; w ßwojim lěwym ſpanju mějeſche ranu, ſ kotrejež ßo krej ſ cženkej pruhu puſoleſche. Hnydom ſawołany lěkaŕ njemóżeſche generalej pomoz pſchinjeſcź, ale móżeſche jenož prajicź, ſo ßu jemu kulku ſ revolwra do cžoła tſělili, kotraž je nop pſcheraſyła a moſhy franiła. Na praſchenje general wotmolwicź njemóżeſche. Popołdnju jemu lěkarjo kulku ſ hłowy wucźežechu, něktore mjeńſchiny poſdźiſcho wón wumrje. Polizija je cžłowjeka, kotryž je generala ſkónzował, hižo na druhi dźeń wußlědźiła. Je to pjecza jedyn Polak ſ mjenom Padlewſki abo Padlinſki ſ ruſkeje Pólſkeje, kiž je ßo njedawno jako poßylnik pola franzowſko-ruſkeho towaŕſtwa pſchiſtajił, a kotrehož běchu ſ pſcheproſchenſkim liſtom k generalej Sſeliwjerſtowej póßłali. Wón je na generala wutſělił, hdyž ßebi tón adreßu napißa, kotruž bě jemu prajił. S teho cžaßa, hdźež je ßo mordaŕſtwo ſtało, je ßo Padlewſki ſhubił a ßo hacž dotal hiſchcze nadeſchoł njeje. W cžaßu poßlednjeho ſajecza nihiliſtow bě wón w Pariſu żiwy, tola tehdy franzowſke hłowne měſto wopuſchczi a do Galiziſkeje cžeknu. Měnja, ſo ßo mordaŕ wot nihiliſtow khowa, kotſiž ßu ßo ſa to wjecźicź chzyli, ſo je Sſeliwjerſtow naſtork k poßlednjemu prozeßej pſchecźiwo nihiliſtam w Pariſu dał. Dweju ruſkeju nihiliſtow, kotrajž ſtaj ßo pſchi dźěłanju bombow, wóndano wußlědźenych, wobdźěliłoj, ßu ſajeli.

Jendźelſka. Najwjetſchi jendźelſki bank Baring Brothers je bankrot ſcžiniḱ a ſa ßobu bankrot mnohich druhich bankow ſcžahnuḱ. Spekulazija ſ połdnjoamerikanſkimi a woßebje argentiniſkimi ſtatnymi papjerami je firmu Baring Brothers do njeſboża wjedła. Mjenowany bank ſinanzne naležnoſcze połdnjoamerikanſkich republikow wobſtaraſche a jich ſtatne papjery na burſy pſchedawaſche. W poßlednim cžaßu pjenjeżniz pſches revoluzije w połdnjſchej Amerizy k tutym papjeram dowěrjenje ſhubichu, tak ſo mjenowana firma papjery wotbycź njemóżeſche, ſa kotrež bě hižo amerikanſkim ſtatam pjenjeſy wupłacźiła. To bě ſ pſchicžinu, ſo jej pjenjeſy wuńdźechu a ſo dyrbjeſche ßwoje płaczenja ſaſtajicź. Wulki knježerſtwowy jendźelſki bank a mnoſy jendźelſzy pjenjeżnizy ßu ßo ſjenocźili, ſo bychu bankrot wot banka Baring Brothers wotwobrocźili. Njedźiwajzy teho ßu mnohe ſtatne papjery po kurſu ſpanuḱe. Je to bjes dźiwa, hdyž ßo wopomni, ſo hiſchcze żadyn druhi bank na ßwěcze tajkeho wobſchěrneho wobkhada měł njeje, kaž Baring Brothers; tale firma tu ſtatam, bankam a wjele tyßaz pſchekupzam pjenjeſy pożczowaſche, tam wona żeleſnizy, wodowody, piwarńje twarjeſche; w Amerizy wona w hoborſkim wobßahu bawmu a tobak plahuje; na Ceylonſkej kupje ma wona wulke tobakowe nutnizy; zokor, rajß a druhe kolonialne twory wona ßama plahowacź dawa, wona pſchedawa a kupuje; jejne łódże wſchě morja pſchepkuwaju, wona ma poboczne banki a ſaſtupjerjow we wſchěch krajach, w kotrychž jendźelſka khorhoj ſmahuje a hdźež ßo pſchekupſtwu nowe pucże wo-

tewrjeja. Sa pokodnjoamerikanſke ſtatne papjery bě bank ßamo jeno na wóßom ſtow milijonow hriwnow wudak. Schto to rěka, ßo ſpósnaje, hdyž ßo na to pomyßli, ſo ſakkadny kapital pjecź najwjetſchich Barlinſkich bankow jenož 340 milijonow wuczini. Samoženje banka Baring Brothers pak ßo na 1000 milijonow, po tajkim ſkoro tſi krócź tak wyßoko, kaž tón Barlinſkich bankow hromadźe, woblicźa. So jendźelſki bank a knjeźerſtwo wſchě mozy napinaju, ſo by ßo bank Baring Brothers ſaßo ſebrał, je pod tajkimi wobſtejnoſcźemi jara nuſne.

Turkowſka. Wobſtejnoſcźe w Armenſkej ßu dźeń a bóle njeſnjeßne a by dźiwa njebyło, hdy bychu wone ſa krótki cźaß k powſchitkownemu ſběžkej kſcheſcźijanow wjedke. Jendźelſke nowiny „Daily News“ pſchinoſcheja nowe njepokojaze powjeſcźe wo ßurowym pſcheſcźěhanju kſcheſcźijanow ſe ſtrony muhamedanow. Ssyn ſnateho Mußy beja — wone pißaju — doſpołnje do ſtopow ßwojeho nana ſtupa a ſapuſcźa na cźole wobrónjeneje cźrjódy Kurdow wokolnoſcź měſta Muſcha. W Bitlißu ſcheſkojo ßwjatu wójnu pſcheczíwo kſcheſcźijanam wuwołaju, a turkowſke wyſchnoſcźe ßo k temu bjesdźaknjwe ſadźerźuja. Wobkhad bjes Armenſkimi a muhamedanami je dó zyła pſchetorhnjeny, dokelž knjeźerſtwowi ſaſtojnizy muhamedanſki fanatismus po móžnoſcźi ſbudźowacź a jemu połěkowacź hladaju. Bróń a munizija ßo ſtajnje bjes Kurdow, Turkow a Cźerkeßow wudźěla; duž móża ßo w bliſchim cźaßu mnohe krwawne ſrażki woczakacź. Tſjóch Armenſkich ßu w Balanaku na kopjenju ßłómy żiwych ſpalili. Scheſcźoch Armenſkich, ſ Vana do Tiflisa ßo domoj wrócźazych, ßu Kurdojo nadpanuli, ſkónzowali a wurubili. W Karakilli je cźrjóda Kurdow 600 wowzow kranuła. Mordarſtwo a rubjeźniſtwo je na dnjowym porjedźe; Armenſkim žně ſapaleja a ſnicźa, tola turkowſke wyſchnoſcźe ani porſta pſcheczíwo temu njehnuja. Nawopak ßu jaſtwa w Muſchu pſchepjelnjene — ſ kſcheſcźijanami. Njedawno tam 72 Armenſkich ſ dobom ſajachu. Wokolnoſcź Paßena w erzerumſkej provinzy je jena puſcźina, wſcho ßu tam ſahubili a domy Armenſkich do roſpadankow pſchewobrocźili. Pucźowanje ſ jeneje wßy do druheje je zyle njemóżne. S alaſchgerdſkeho wokrjeßa ßu wſchitzy Armenſzy wucźahnuli a Kurdojo tam ßami knjeźa. W Mogſe ßu Turkojo ſchtyri armenſke njewjeſty wotwjedli, a hdyž Armenſzy to wyſchnoſcźi woſjewichu, wobcźeżowarjow wotpokaſachu, prajizy, „ſo ßo Armenſkim wěricź njeßmě, dokelž ma jich knjeźerſtwo ſa ſběžkarjow. Armenſki Keverk Alirdjan je jako nowy wopor martraſſku ßmjercź w turkowſkim jaſtwje w Muſchu wumrjeł. Jeho cźěło ſe žahłymi kleſchcźemi ſchcźipachu a ſkónczníe jemu jaſyk ſ kałaczom pſchekłóchu, hacź w njeßłyſchanych boloſcźach ſkonja.“ „Daily News“ jendźelſke knjeźerſtwo napominaju, ſo by ſ raſnym ſakroczenjom tutym żadławoſcźam kónz cźiniło. Tola je jara dwělne, ſo ßebi nětcźiſche jendźelſke knjeźerſtwo dla podtłóczeneho luda njeluboſcźe naczini, wſchak Jendźelczenjo w ßwojich kolonijach ſ domorodnymi wobydlerjemi też wjele lepje njewobkhadźeja.

Aſiſka. W Afghaniſtanje ßu pſched krótkim guverněra Jellalabadſkeje provinzy Mirzu Abdula Samada khana wotprawili, dokelž bě Mirzu Abula Schakura khana ſkónzował. Wotprawjenje ßo na to waſchnje ſta, ſo ſaßudźeneho pſched kanonu, ſ kulu a pólvrom natykanu, ſwjaſachu a potom ſ kanony wutſělichu. Pſchi wukonjenju ßmjertneho wußuda bě zyła garniſona ſ měſta Kabula pſchitomna.

Ameriła. Pſchi indijanſkich mjeſach w krajinje bjes Mißouri a Skalnymi horami je ſběžk Indijanow wudyrił. K podtłóczenju ſběžkarjow je knjeźerſtwo wójſko wupóßłało.

— Bohaty żid baron Hirſch ma myßle, něhdźe 500,000 ruſkich żidow w Argentiniſkej, w pokodniſchej Amerizy, ſaßydlicź. Najprjódzy je wón tſjóch dowěrnikow do Argentiniſkeje póßłał, ſo bychu tamniſchi kraj wobhladali a ßo pſcheßwědczili, hacź by ßo k ſaßydlenju żidow pſchihodźił. Argentiniſke knjeźerſtwo pjecza pſchiczehnjenju żidow ſadźěwacź nochze.

Stary Zieten.

(Pokraczowanje a ſkónczenje.)

Ssydom połnych lět běſche ßo ſ tajkimile a podobnymi podawkami minuło. Sdaſche ßo, jako byſchtaj kral ſa Zietena, a Zieten ſa krala móhł rjez ſhubjenaj bykoj. W lěcźe 1756 ßo wójnſke njewjedro cźmowe a hrožo nad pruſkim krajom a jeho wulkim kralom mróczicź poczа. Awſtriſka, Sakſka, Franzowſka, Schwedſka a Ruſka ßo pſcheczíwo Bjedrichej Wulkemu ſjenoczichu. Shromadnje chzychu ßo na njeho walicź a jemu nimale wſchitke jeho kraje ſebracź. Jenož Bramborſku chzychu jemu ſ hnadu a ßmilnoſcźu hiſchcźe woſtajicź. Duž ßo wulki kral, kiž běſche wo tym ſkradźu ſhonił, rosßudźi ßwojich njepſcheczelow rucźe a njenadźizy pſchimacź, prjedy hacź mózachu ßo doſpołnje wobrónicź a ßwoje myßle pſcheczíwo njemu do ſkutka ſtajicź. Wón ßo ſe ßwojim wójſkom zyle cźiſche na tamnu wulku wójnu hotowaſche, kotraž je potom jeho mjeno ſ njeſahinitej ßławu debiła. Zieten bě runje khory, hdyž ßo tele wěży ſtachu. Njehnada jeho krala, kotruž běſche tak wſchelako naſhonił, wulka kſchiwda, kotraž bě ßo jemu tak cźaſto ſtała, k temu ßmjercź jeho jeniczkeho ßyna a jeho mandźelſkeje, wſchitko tole běſche jeho hłuboko ſtuliło a jeho móz ſlemiło. Wón ßo rosßudźi, ſo nochze dléje ßwojim njepſcheczelam ſa ßměch bycź, a pſchecźe wupraji, ſo chzył jeho kral ſe ßłużby puſchcźicź. Nětko ßo Bjedrichej Wulkemu na jene dobo wocźi wotewriſchtej. Wón wſchitkón hněw pſcheczíwo ßwěrnemu mużej ſabu, kotrehož hódnoſcź a wulkoſcź wón tónle wokomik jaßniſcho hacź hdy prjedy ſpósna. Wón jeneho ßwojich generalow, a runje Zietenoweho najhórſcheho njepſcheczela, k njemu póßła a ßo jeho praſchecź daſche, hacź by, hdy by wójna wudyrika, w napohładźe na ßwoju ſtrowoſcź ſ wójſkom na wójnu cźahnucź móhł abo niz. Zieten ßo krucźe a rosßudźeny ſapowjedźi.

„Njeſaßłużena njehnada mojeho krala“, wón praji, „je moju duſchu tak hłuboko rudźika, ſo je moja ſtrowoſcź ſ tym zyle powalena. Ja też nadźije nimam, ſo ßebi kralowu hnadu hdy ſaßo dobudu. Schtož moju ßłużbu, a ſchtož moje ſmyßlenje naſtupa, w tym ßo na żane waſchnje pſcheměnicź njemóżu. A runje to je kralowe njeſpodobanje ſbudźiło. Dowěru ßwojeho kralowſkeho knjeſa ſhubiwſchi bych pod tymile wobſtejnoſcźemi pſchi wójſku jenož morwe cźěło, jenož njewuſchna bróń był.“ Wón ſkónczi, ßwojeho pſcheczíwnika naležnje proſcho, ſo chzył ßwoju zyłu ſamóżnoſcź pola krala na to nałożicź, ſo by jeho tutón bórſy ſe ßłużby puſchcźił. General kralej ſdźěli, ſo ßo jeho poßełſtwo radźiło njeje. Bjedrich Wulki myßl ſapſchijecź a ſnjeſcź njemóżeſche, ſo byrbjał bjes ßwojeho Zietena na wójnu cźahnucź. Duž ßo rosßudźi hiſchcźe ras pospytacź, hacź jeho krutu hłowu ſkłonicź njemóhł, a ßam, bjeſe wſcheho pſchewoda k ßwojemu generalej dźěſche.

Běſche wjeczor 21. julija 1756, jara poſdźe, dha ßo do Zietenowych jſtwinych durjow ſaklepa. Zieten ſawoła „dale!“ durje ßo wotewrichu, a Bjedrich Wulki, pſcheczelnje „Bon soir!“ (dobry wjeczor!) prajiwſchi, dó jſtwy ſtupi.

Zieten ſe ſtólza poſkoczi a khutny a pokornje pſched ßwojim knjeżerjom ſtejeſche.

„Ty ßy khory?“ ßo kral woprascha.

„Waſcha Majeſtoſcź, poßlenja wójna a wot teho cźaßa wſchelake njehody tu a tam ßu mje tak ſtorhałe, ſo ßym ßłaby a kipry.“

„Se ßłużby chzeſch puſchcźeny bycź?“

„Haj, Waſcha Majeſtoſcź.“

„Wěſch dha, ſo budźe ſaßo wójna?“ ßo kral praſcheſche.

„Wěm“, Zieten wotmolwi.

„A ßwojeho krala chzeſch w nuſy wopuſchcźicź?“

„Waſcha Majeſtoſcź byſchcźe mało podpjery wot ßłabeho, wobcźeżneho generala měł.“

„Moja cźetka Awſtriſka Tebje woßebje hidźi. Jej budźe lubo, hdyž ſhoni, ſo pſchi wójſku njejßy.“

„Mi je żel, ſo Waſchej Majeſtoſcźi pſcheczíwo kněžorzy Marji Thereſiji ßłużicź njemóżu.“

Kral na ßwojeho generala ſ wótrym wóczkom pohlada. „Poßłuchaj, Zietenje“, wón rjeknu, „ſ krótka! Ja cźi praju, ſchto cźi je. Ty ßo na mnje ſłobiſch.“

„Dowolcźe hnadnje, Waſcha Majeſtoſcź, ja ßo njeſłobju.“

„Haj, ty ßo ſłobiſch, ßy mi něſchto ſa ſło wſak. Kak chzu ja wjedźecź, ſchto na mnje maſch?“

Zieten mjelczeſche a pokornje na ßwojeho krala hladaſche.

„Ty ßy nahła hłojczka“, Bjedrich dale praji, „hubu dźerżecź njemóżeſch, też ßo ſměrom rosrěczowacź njemóżeſch a hnydom hruby bycź poczinaſch.“

Zieten mjelczo poßłuchaſche a ſměrom a poniżnje pſched ßwojim knjeżerjom ſtejeſche.

„Ale teho Wuherja ßym też jako praweho wuja ſpósnał“, kral dale dźeſche, „a ßym jeho wucźěrił. Tón ßo w mojim kraju wjazy njepokaże.“

„Daj Bóh ſboże, Waſcha Majeſtoſcź!“ Zieten khutnje a ſměrnje wotmolwi.

„Nó? A ty chzeſch ßo hiſchcźe dléje na mje ſłobicź? Schto dyrbju cźi ßnano hiſchcźe k woli ſcźinicź?“ ßo kral praſcheſche a jemu do wocźow hladaſche.

Zieten bu w wutrobje hnuty, ßłyſcho tole praſchenje.

„Poßłuchaj, Zietenje!“ kral bliże k njemu ſtupiwſchi praji, a jeho hłóß bu mjehſchi: „Hdyž nětko na wójnu pocźahnu, a huſarojo

ßo praſchecź póczńu: Hdźe je naſch nan Zieten? — ſchto dyrbju jim rjez?"

Zieten ßo wotmjelcža; wón woprawdźe njewjedźeſche, ſchto wotmolwicź.

„Dyrbju jim prajicź", ßo kral dale praſcheſche, „waſch nan Zieten je mi nĕſchto ſa ſko wſak a naß teho dla ßamych woſtaji? Zietenez nan ßo na ßwojeho krala ſkobi? A teho dla ßwoje dźĕćźi wopuſchćźi! ßwój wótzny kraj wopuſchćźi! ßwoju ßławu a ßwoju ſmužitoſćź ſpuſchćźi!?"

Nĕtko ßo Zieten dlĕje wjazy ſdźerżećź njemóżeſche. Wón ßo hłuboko hnuty nad ruku ßwojeho krala ſkloni a chzyſche ju koſchicź. Ale Bjedrich Wulki jeho k ßwojej wutrobje ſcźeże a ſtareho ßwĕrneho generala wutrobnje wobja.

„Schto? Generalo Zietenje!" kral rjeknu, „ty dźĕ maſch wocźi połnej wody!"

To prajiwſchi woteńdźe. Bórſy na to jeho wojazy na wójnu cźehnjechu, a Zieten bĕſche woßrjedź nich. Luboſćź jeho krala bĕſche jeho ſaßo wuſtrowika, a my wĕmy, kak ſmužicźe a ßławnje je w ßydomlĕtnej wójnje wojowak.

Wot teho cźaßa ßo kralowa pſchikhilnoſćź k ſtaremu huſarſkemu generalej na żane waſchnje wjazy pſcheměnika njeje. Kak je Bjedrich Wulki w poſdźiſchich lĕtach ſmužiteho a ßwĕrneho ſtareho wojaka cźeſcźowak a lubowak, wo tym hiſchcźe ßlĕdowaze podawki ßwĕdcža. W ßwojej wyßokej ſtarobje pola krala wobjedujo ßo Zieten pſchi hoſcźinje, kotraż cźaſto nĕkotre hodźiny trajeſche, ſpara dowobrócź njemóżeſche, a pſchecźiwo jeho woli ßo jemu wocźi ſańdźeliſchtej. Hdyż ßo to prĕni krócź ſta, chzyſche jeho jeho ßußod ſa blidom budźicź. Kral pak na njeho pſchecźelnje kiwnu a praji: „Dajcźe jemu ſpacź! wón je cźaſto doſcź ſa naß ſtrażowak." Druhi krócź, hdyż bĕſche ſchĕdźiwy general ſaßo ſa blidom ßedźo ſdrĕmnuk, ßo rĕcź na bitwu pod Torgawom ſkoži, kotruż bĕſche wón, hdyż bĕ hižo nimale pſchĕhrata była, k kraßnemu dobycźu dowjedk. Kral pſchi tym ſpomni: „Tam budźeſche nam Zieten pſchi ßamom hłuposcź ſworak!" Duż ſtary general na jene dobo wocźi wotewri. Wón bĕſche jenoż drĕmak a wſchitko ßłyſchak. Se ßwojimaj módrymaj wocźomaj wón krucźe a mjelcźo na krala pohlada. Bjedrich Wulki ßo pſches tole pohladnjenje a jeho němu rĕcź tak ſaſtróżi, ſo ani ßłowcźka wjazy njeprajo ßwój rubcźk na blido połoži a hoſcźinu na mĕſcźe ſkónczi.

Boži dźeń lĕta 1785 ßo prynzojo a generalojo w kralowſkim hrodźe w Barlinje ſhromadźichu. Bjedrich Wulki bĕſche hižo generalam, kotſiž mĕjachu ßłużbu, ßwoje pſchikaſnje rosdawak a chzyſche ßo runje ſ pſchitomnymi prynzami do rĕcźow dacź. Duż ßo na ſchĕſcźawóßombźeßatlĕtneho huſarſkeho generala dohlada. „Tu dźĕ je mój ſtary, luby Zieten!" kral ſawoła, k njemu dźĕſche a jeho na najwutrobniſcho wokoſcha. „Tón wyßoki ſkhód ßy ßo horje prózowak!" wón luboſcźiwje porokujo praji a potom dale dźeſche: „Ja dźĕ budźech rady k tebi pſchiſchoł! Kak dha ſ twojej ſtrowoſcźu?" — „Waſcha Majeſtoſcź, ja ßym Bohu dźakowano ſtrowy", Zieten wotmolwi. — „To rady ßłyſchu", kral rucźe a ſwjeßeleny rjeknu. — „Ale moje mozy woteběraju", ſtary general dale dźeſche. — „Haj, ſtacź dyrbi cźi wobcźeżne bycź!" Bjedrich Wulki praji a potom ſawoła: „Rucźe wulki ſtólz pſchinjeſcźe!" Adjutantojo bĕżachu a bórſy mjeńki ſtólz pſchinjeßechu, na cźoż kral rjeknu: „Ssyń ßo, mój luby Zietenje!" Stary general ßo wotwlakowaſche tule pſchikaſnju dopjelnicź. „Haj, haj, ßyń ßo, mój ſtary nano!" jeho luboſcźiwje jeho kralowſki pſcheczel napominaſche. Ale też nĕtko hiſchcźe ßo ponižny muż ſapjeraſche. Jemu ßo nihdy pſchiſtojnje njeſdaſche, ſo dyrbjeſche knjeżeŕ, kiž bĕſche tola też nimale 74 lĕt ſtary, ſtacź, a wón, jeho podan, pſched nim ßedźecź. Ale Bjedrich Wulki naležniſcho rĕcźeſche: „Hewak ßo wotßalu! Pſchetoż ja cźe wobcźeżowacź nochzu. Ssyń ßo, mój ſtary Zietenje!" A ſ tym wón ſtareho generala woprawdźe nuſowaſche ßo ßynucź. Kral zyku khwilu pſched nim ſtejo woſta a ßo jeho nĕſchtożkuli praſcheſche. Na poßledk dźeſche: „Wbożemje, Zietenje! Khróble ßo hladaj, ſo ßo njenaſymniſch, a ſdźerż ßebi żiwjenje prawje dołho, ſo ſmĕju hiſchcźe cźaſto wjeßele, cźe wohladacź!" Na to Bjedrich ßłowcźka wjazy njeprajiwſchi ſe ſala dźĕſche. Napohlad ſtuleneho, wot Boha żohnowaneho ſtarza bĕſche jeho hłuboko hnuk. Schtyri njedźele poſdźiſcho bĕſche ſtary Zieten morwy.

Wo jeho ßmjertnym dnju ßo hiſchcźe hnujazy podawk howjeda, kiž runje tak, kaž prjedy ſpomnjeny, luboſcź wulkeho krala k jeho ßwĕrnemu generalej do jaßneho ßwĕtka ſtaja. Bĕſche 26. wulkeho różka 1786 rano ſahe. Na wicź khory Bjedrich Wulki w ßwojim wyßokim ſtólzu ßedźeſche. Wón wjedźeſche, ſo jeho ſtary, ßwĕrny Zieten cźeżzy khory leżeſche, a ſo ſ nim na poßlenje dźĕſche, ale ßwĕrneho muża ßwojeje ßamßneje ßłaboſcźe dla wopytacź njemóżeſche a njeßmĕdźeſche. Samyßleny wón w ßwojim ſtólzu ßedźeſche a ſe ßwojim kijom wſchelake khwakle na ſemju k ßwojimaj nohomaj pißaſche.

Na jene dobo wótſje ale ßam ſa ßo praji: „Zietenje, ja du!" Potom hłowu poſbĕże, ßo praſchejo: „Je tu żaneje powjeſcźe wo Zietenje?"

Shoniwſchi, ſo niż, dale ſe ßwojim kijom na ſemju pißaſche.

Sa khwilu ſaßo praji: „Ja du, Zietenje, ja du!" Potom ßo ſaßo woprasha: „Je żaneje powjeſcźe wo Zietenje pſchiſchko?"

Saßo wotmołwu doſtawſchi, ſo niż, ſaßo hłowu ſkhili a ſe ßwojim kijom na ſemju pißaſche.

Sa khwilu hiſchcźe ras praji: „Haj, haj, nano Zietenez, ja du!" a ßo tſeczi krócź woprasha: „Njeje hiſchcźe powjeſcźe wo Zietenje dóſchko?"

Duż ſpĕſchny poßoł pſchińdźe ſ powjeſcźu: „General von Zieten je dźenża rano w pjatej hodźinje ſemrĕł!"

Kral ſměrom wotmolwi: „Ja hižo wĕm."

Zyły dźeń wón do ßwojich myßlow ponurjeny a cźichi woſta. A to ßame lĕto, 17. auguſta, wulki kral ſa ßwojim ßwĕrnym a ſmužitym generalom dźĕſche.

K dopomnjenju na ſemrjetych.

Hłoß: Wſchitzy ludźo wotßal cźahnu.

O kak rjenje wotpocźuja,
Kiž ßu wußli pſches wĕru,
Nĕtk pſched Bożim trónom ſteja,
Duſche jich ßu w wjeßelu.
Żanu żaloſcź njeſacźuja,
Ale ſ wjeß'lom haleluja
S jandźelemi ſpĕwaja,
Bohu khwalbu dawaja.

Woni pſchekraßnjeni ſtanu,
S duſchu ßo ſaß' ſjednocźa,
Tak tam pſched trón Boži cźahnu
K ſtołej Bożoh' jehnjecźa,
Cźeßne króny doſtawaju,
Wĕcźnje ſbóżni woſtawaju
Po jich ſ morwych ſtanjenju
Tu we wĕcźnym żiwjenju.

Wjele ſ nich na ßwĕcźe bĕchu
We ſrudźbje a tyſchnoſcźi,
Bĕchu huſto druhim k ßmĕchu
A we wſchelkej cźĕßnoſcźi.
W żaloſcźach ſe ßwĕta dźĕchu,
S pohórſchkom tu pſchezo bĕchu,
Jeſuß pak jich k ßebi wſa,
Dowjedźe jich do njebja.

Schtoż tu woni prjedy bĕchu
Na ſemi, my nĕtko ßmy,
A hdźeż prjedy naß tam dźĕchu,
Sa nimi my pońdźemy.
Chzemy dha ßo pſchihotowacź
K ßmjercźi a ßo dohotowacź,
So, hdyż Bóh naß wotwoła,
Móhli hicź k nim do njebja.

Pyſchmy dha jich rowy nĕtko
S kwĕtkami a wĕnzami,
Krjeßmy ſe ßyſlami wſchitko
K cźeſcźi jim tu nad nimi.
Naſch cźaß, tón ßo bórſy minje,
So też naſche cźĕło ſhinje,
Tehdom Bóh naß ſjednocźi
S nimi w cźichej wĕcźnoſcźi.

Ernſt Helaß.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſko-Rakecźanſka żeleſniza dyrbjeſche ßo ſańdźenu njedźelu k powſchitkownemu wobkhadej pſchepodacź. Wĕnzy a pletwa bĕchu ßo nawike, na wſchĕch ſaſtawniſchcźach chzychu prĕni cźah ſe ßwjedźeńſkimi narĕcźemi a deputazijemi powitacź a ſkónczńje dyrbjachu ßo ßwjedźeńſke hoſcźiny wuhotowacź. Wſchĕ tele pſchihoty ßu podarmo byłe. Twarzy żeleſniży, kotſiž bĕchu ßlubili, ju hacź do 16. novembra dotwaricź, ßwoje ßkowo njeißu dżerżecź móhli. Schto je na ſakomdźenju wina, njeje ſnate. Nĕtko pak je ßo ſaßo tydźeń minuł a żeleſniza hiſchcźe pſchezo hotowa njeje. Schtoż je ßłyſchecź, prĕni cźah hakle 1. dezembra abo poſdźiſcho pojĕdźe. Duż dyrbja ludźo hiſchcźe cźerpniwoſcź mĕcź. Najbóle w Rakezach wobżaruja, ſo żeleſniza w poſtajenym cźaßu hotowa była njeje. Rakecźenjo a wobydlerjo tamniſchich ßußodnych wßow ßo nadźéja, ſo ßo zyła Rakecźanſka krajina ſe żeleſnizu poſbĕhnje. Njech ßo ſ tejle nadźiju njeſjebaja.

— Kochowy nowy hojenſki ßrĕdk, wo kotrymż ßmy hižo pißali, wſchitku ßuchocźinu njehoji. Hdźeż ßo wo ſeſtarjenu ßuchocźinu jedna, tam żana cźłowſka móz pomhacź njemóże, pſchetoż morwe ßo wożiwicź njehodźi. Njehojo ſeſtarjenu ßuchocźinu pak móże Kochowy ßrĕdk khoremu żiwjenje trochu dlĕje ſdźerżecź, hacź by jemu hewak ſpożcźene było. Koch wſchitkich lĕkarjow naležnje napomina, ſo bychu pſchi naſtawazej khoroſcźi ßo hnydom pſcheßwĕdcźili, hacź ßo wo ßuchocźinu jedna abo niż, to, ſchtoż khory pluwa, ßwĕru wobhładujo, hacź ßu tam tuberkulowe bazile abo niż. Pſche naſtawazu khoroſcź nowy ßrĕdk wĕſcźe pomha. Hłowna ważnoſcź Kochoweho wunamakanja w tym leži, ſo budźe licźba na ßuchocźinu khorych ſtajnje woteběracź,

a so ßo temu sadźěwacź hodźi, so ßo ßuchocźina wot khoreho na jeho dźěćźi a dźěćźi-dźěćźi pschenoschuje.

— Něchomužkuli wědome njeje, so je mloko najwuspěschnischi ßrědk, s kotrymž ßo petrolejowy woheń hascha. Něhdźežkuli hižo je ßo stako, so ßu ßebi saßwěćźenu petrolejowu lampu powalili, lampa je ßo rosbika, petrolej je ßo sapalił, a podarmo ßu ßo prózowali woheń salecź, doniž na poßledk něchtó hornz mloka njehrabnu a jón do płómjenja njelinu, a hlej, — mloko płómjo na měsćze sadußy.

S Nowych Bobolz. Sboże pschi wschěm njesbožu je póndźelu tydźenja tudomny korczmar měk. Krótko prjedy hacź ßo w jeho rejwanskej sali reje sapočzachu, ßo wulki ßwěćźnik, se saßwěćźenymi petrolejowymi lampami wobtykany, s wjerćha puschćźi a s wulkim wrjeskotom k semi padźe. Sso palazy petrolej, s lampow wuklußnuwschi, schpundowanje sapali. Korczmar a jeho ludźo płomjenja rucze s popjekom poßypachu a je na tajke waschnje poddußychu. S cźlowjekow nichtó do njesboża pschischoł njeje, dokelź w sali, hdyž ßwěćźnik dele padźe, hischćze nichtó pschitomny njebě.

S Hornjeje Hórki. W mjaßu ßwinjecźa, kotrež je wóndano jedyn tudomny rěsnik sarěsał, je tudomny rěsnik a trichinypytar Schlammar dźewjecź trichinow namakał. Sswinjo bě ßo wot jeneho pjekarja w Nowych Debßezach kupiło.

S pola. Kaž khěžorstwowe nowiny „Reichsanzeiger“ psched dleschim cźaßom wosjewjachu, mějesche ßo pschecźiwo psche krupy sawěscźowazemu towarstwu „Germania“ w Barlinje, pola kotrehož běchu ßo njeporjadki stake, ßudniske jednanje sapočzecź, so by ßo towarstwu konzeßija wsała. Dokelź je ßo tole towarstwo w mnohich nowinach wukhwalowało a ratarjam poručzało, njech ßo kóždy, schtóž chze k lětu ßwoje półne płody psche krupy sawěscźicź, hlada!

S Tumiz. Wobydlerjo Łužizy budźa ßo skoro s myßlicźku spschecźelicź dyrbjecź, so w łužiskim kraju pßowja skaženosćź njewuhaßnje. Lědma je ßo cźaß minuł, w kotrymž dyrbja ßo pßy sawjeracź, saßo něhdźe někajkeho pßa saraža, kiž ßo pschi lěkarskim pschepytanju jako skaženy wupokasa. 4. novembra je tu jedyn poß kónz wsak, kotrehož je skótny lěkar posdźischo sa skaženeho spósnał. Duž dyrbja nětko w Tumizach a w wokolnych wßach hacź do 4. februara 1891 pßy pranz noßycź a ßo na rjecźas wjasacź. Sa pßy a bóle hischćze sa jich wobßedźerjow je tajka pßowja sawjera jara njeluba a wobcźežna.

— Jakojzu, kotraž je psched dwěmaj njedźelomaj ryczerkublerjej Scheffelej w Krakezach cźekka, ßu tu wóndano popanuli. Po zykej Łužizy wokoło hanjawschi a wjele ludźi nastróżawschi, bě wona do nascheje wßy pschiběžała. Tu wona na brósy jeneho muža sbodźe a potom do pschirowa skocźi, hdźež ßo s rohomaj hłuboko do semje sabodźe. Tak ßo pschileżnosćź poskicźi, jakojzu sputacź, dokelź ßo na khwilu s rohomaj wobaracź njemóżesche.

S Barta. K hońtwinej rosprawje, tydźenja podatej, ma ßo pschispomnicź, so je ßo pschi tym wjele tšelenju wobžaromne njesboże stako. Jenemu burej s Bukojny, kotryž hońtwje pschihladowasche, hdyž 7. novembra na jeho ležomnosćźach honichu, jedyn njekedźbliwy tšelz, do sajaza ßo měrjazy, do nohow tšeli. Wutšěł bě tak ßylny, so někotre drobjowe sorna kóscź pscherasychu a na napschecźnym boku nohow w koži tcźeczo wostachu. Dokelź ßo sranjeny na nohomaj sdźerżecź njemóżesche, dyrbjachu jeho na wosu domoj dowjescź.

S Khróscźiz. Knjes Filip Rěsak, kiž je w naschej wosadźe dołhe lěta s kapłanom był, je ßo sa farskeho administratora w Schpitale pola Kamjenza postajił. Kapłanske město, s jeho wotkhadom wuprósdnjene, ßo najskerje s knjesom kapłanom Nowakom Wotrowskim, kiž je njedawno ßwjecźinu dostał, wobßadźi.

Přilopk.

* W Draždźanach je ßo poßleni cźaß wospjet stako, so ßo żónske, kotrež běchu psched wóknami někotrych khlamow w cźischcźeńzy stake, posdźischo dohladachu, so maju wokoło sakow drastu rosrěsanu. Bjes dwěla ßu jim w cźischcźeńzy paduschi drastu rosrěsali, ßo nadźejo, so w saku móscheń s pjenjesami nadeńdu.

* Psched krótkim semrěta wudowa tajneho radźicźela profeßora dr. Radius w Lipsku je temule městu 400,000 mk. wotkasała, postajiwschi, so matej jeje bratrowej dźěscźi dań tychle pjenjes wužiwacź, doniž stej żiwej. Po jeju ßmjercźi maju ßo pjenjesy na mikoscźiwe skutki abo sa dobroczelske a druhe wužitne sjawne wustawy nałożowacź.

* W Koldicu ßebi 37 lět stara żona tamnischeho ßedkarja, kotraž běsche skhorika, pschehlada a ßo w město lěkarstwa, kotrež bě jej lěkar sapisał, karboloweje kißaliny napi, na cźož, wulke bolosćze pschětrawschi, wumrě.

* Sso s hoscźemi rosmolwjejo wóndano w jenej korczmje w Barlinje dźěłacźeŕ wobkrucźesche, so móże psched wocźomaj pschitomnych toleŕ na khwilku tak skhowacź, so jón nichtó njenamaka, so pak jón potom saßo wrócźi. Duž jemu cźaßnikaŕ toleŕ poda. Dźěłacźeŕ pjenjes do rta tyknu a cźinjesche, jako by jón żwał a jón pózrjecź chzył. Na jene dobo pak praji, so je pschecźiwo ßwojej woli toleŕ woprawdźe pózrjeł a so jón wrócźicź njemóże. Sso wo ßwoje pjenjesy bojo cźaßnikaŕ pólzajskeho sastojnika sawoła, kotryž dźěłacźerja na poliziju a potom do klinika dowjedźe. Dźěłacźerja wobhladawschi lěkarjo prajachu, so je woprawdźe toleŕ pózrjeł. Duž jeho puschćźichu, ale jeho nasajtra saßo do klinika skasachu, so bychu spytali jemu pjenjes se żołdka wucźahnucź.

* S hrěschnej lóhkomyßlnosćźu je w Spandawje cźlowjek, kotrehož wußlědźili njeßu, ßmjercź mkodeje holzy sawinowak. 17létna dźowka tamnischeho rjemjeßlnika psched dwěmaj njedźelomaj s khlamow, hdźež pschedawacź pomhasche, do starschiskeho domu dźěsche, kotryž s kónz města leži, hdźež hischćze wschitko wutwarjene njeje. Na jene dobo ßo jej pó cźmě někajki mużki napscheczo stupi, ßo psched njej skhili, jako by ju pschimacź chzył, ale ßo rucze saßo shubi. Holza pak bě ßo tak wustróżała, so na wschěch stawach tschepjetajo lědma domoj dóńdźe, w nozy cźeżzy skhori a sa dźeßacź dnjow wumrě.

* Sa dołhe cźaßy żane wědomostne wußlědźenje telko dźiwanja po zykej semi, pola wyßokich a niskich, khudych a bohatych cźiniło njeje, kaž wußlědźenje ßrědka profeßora dr. Kocha psche najhórschu khorosćź nětcźischeho cźaßa, kotraž ßo tuberkulosa mjenuje. Tuberkulosa koże, shibadkow, sawsow, koscźow a płuzow ßo hacź dotal jako njewuhójna wobhladowasche, liczba woporow, kotruž wona létnje żadasche, běsche hoborska, po hamtskich naschonjenjach w Pruskej ßamej létnje skoro na 90,000 woßobow na nju wumrjechu, a khorosćź bě cźim żadławischa, dokelź wona s wjetscha żiwjenje mkodych, ßylnych cźlowjekow sahubjesche. Duž je ßebi profeßor dr. Koch se ßwojim wußlědźenjom njesachodnu ßławu dobył, cźlowjestwo je jemu hacź do wěcźnosćze dźak winojty, so je jemu ßrědk podał, s pomozu kotrehož móże ßo najstraschnischeje khorosćze wschěch khorosczow wobrócź. Tuberkulosa ßo na sytwore waschnje w cźlowjeczim cźěle pokasuje: 1. jako skhorjenje koże, lupus ßo mjenowaza, 2. jako skhorjenje lymfowych sawsow, jako sklofulosa snata, 3. jako skhorjenje shibadkow a koscźow, jako skhorjenje nadkrka a 4. jako skorjenje płuzow, ßuchocźina ßo mjenowaza. Kochowy schcźěpny ßrědk wschě tele khorosćze hacź na sestarjenu ßuchocźinu wuhoji. Wón je, kaž je ßrědk psche jětra s jětroweho jědmjenja wsaty, s tuberkulosneho jěda dźěłany. Tak bórsy hacź ßo wón do cźěła na tuberkulosu khoreho cźlowjeka saßyknje, w cźěle fiber nastanje. Saßykanje ßo tak dołho wospjetuje, doniž po nim wjazy fiber njeßlěduje. Wuwostanje-li po saßyknjenju fiber, je cźlowjek wustrowjeny. Pola cźlowjeka, kiž na tuberkulosu njecźerpi, s zyła fiber po saßyknjenju njesastupi. Po tajkim ßo s Kochowym ßrědkom s wěstosczu spósnacź da, hacź je něchtó na tuberkulosu khory. Hižo tale ßamownosćź Kochoweho ßrědka je sa lěkowanje tuberkulosy wulzy ważna. Hacź dotal lěkarjo pschi mnohich tuberkulosnych skhorjenjach njewjedźachu, hacź ßo wo tuberkulosu abo druhu khorosćź jednasche. Snutskowna medizina ßebi pschecźiwo tuberkulosy s wjetscha żaneje rady njewjedźesche. Chirurgojo ßebi poměrnje hischćze pomhacź wjedźachu; woni s cźěła tuberkulosnu tkaninu wurěsachu, a jeli so s nutska cźěła tuberkulosnych ßydkow njebě, bě khory wuhojeny. Hdyž pak běchu tež hižo snutskowne dźěle natykane, wo sahojenju rěcze bycź njemóżesche. Kak cźasto stawy wotrěsowachu, niz s wotpohladom cźlowjeka wuhojicź, ale jenoż, so by ßo żiwjenje ßłabjeneho khoreho podleschiło s tym, so s njeho te dźěle wotstronichu, kotrež jeho s fibrom abo jědmjenjom ßłabjachu. Kak wjele hinak nětko. Niz jene ßydko khorosćze, kotrež ßnadź je w kóhcźu abo něhdźe druhdźe widźecź, ßo najprjedy lěkuje, ně, hnydom wschě tuberkelowe bazille (někajke żiwjata), s kotrymiž je cźěło natykane, ßo sanicza; pschetoż Kochowy ßrědk na wschě tuberkulosne ßydka jenak ßylnje skutkuje.

Dr. Koch je ßo tele dny wot dopißowarja amerikanskich nowin „New-York Herald“ wopytacź dał a tutemu prajił, so je jenoż s powjescźami wschelakich nowin k docźaßnemu wosjewjenju wo ßwojim ßrědku psche tuberkulosu nusowany był. „Ssym“, dr. Koch praji, „k wodychnjenju tydźeń s Barlina prjecźku był, tola to njeje sadźěwako, so wschědnje wschelake nowiny wosjewjenja pschinoschachu, kotrež běch pjecźa jich dopißowarjam dał. Duž ßym ßwoje pißmo do sjawnosćze dał, hacź runje wěm, so rosrißnizy rjeknu, so ßo moje waschnje lěkowanja tuberkulosy hacź dotal jako wěste pschecźiwo jeje wrócźenju wobhladowacź njemóże; pschetoż moje pospyty na cźlowjekach dale hacź schěscź měßazow nasad njedoßahaju. Swonkowna tuberkulosa pak ßo wěsce sahoji, a żałoßne, barbariske schkrabanje se kżizu je na pschezo

nimo. Ja ßam ßym pſcheßwědcżeny, ſo cźi ſ mojich pazijentow, kotrychž płuza hiſchcźe wot wobžernych mikrobow (žiwjatow) ſežrane njejßu, doſpołnje wotkhorja. Cźi pak, kotrychž płuza ßu prjecź, njebudža wěſcźe dołho wjazy žiwi; pſchetož lěkarſka wědomoſcź njemóže nowe płuza pſchihotowacź. Spytuju w tu khwilu ßrědk k ſdžerženju płuzow, kotryž dyrbi ßo pſchi nakaženych abo wulěkowanych płuzach nałożecź. Jeli ſo ßo wón jako khmany njewupokaſa, budźe ßo pazijent, pokaſaja-li ßo ſaßo mikroby, ſ nowa dyrbjecź ſ mojim ßrědkom lěkowacź dacź." Koch dopißowarjej dale powjedaſche, ſo ßwój ßrědk pſche tuberkuloſu bórſy New-Yorkſkim hojernjam a něhotrym ßwojim nědhuſchim wucźomzam do New-Yorka póſcźele. Sa 12 lět, to je ſa tón cźaß, w kotrymž wón w ßwojim nětcźiſchim laboratoriju nowu wědomoſcź bakteriologije ſtuduje, ßu wjetſchi dźěl jeho wucźomzow Amerikanojo byli; w žanym kraju lěkarſka wědomoſcź lěpje pſchihotowana njeje, jeho wußlědženje do ſkutka ſtajicź, hacź w Amerizy. Kóždemu ſtudowanemu lětarjej jeho pomozny lěkař, dr. Libbertz, ßrědk pſche tuberkuloſu póſcźele, tak rucźe, hacź jeho wobcźežne pſchihotowanje to dowoli. „S pſchicźinu, cźeho dla ſeſtajenje a waſchnje pſchihotowanja wotkryć njejßym", Koch pſchiſtaji, „je to, ſo bychu jón ſta njewuſtojnych lěkarjow hnydom pſchihotowałe a nałożowałe, a ſo bychu cźile lěkarjo, dokelž ßo na to njewuſteja, njewobličžomnu ſchkodu nacźinili. Ssmy nětkole w Barlinje pſchihoty k pſchijimanju pazijentow kóždeje ſtaroby, bohatych kaž khudych, dokonjeli, a pazijentojo wot wonka ßo runje tak kaž tudomni pſchijimaju, ſ wuměnjenjom, ſo ßo zyle do naſcheju rukow pſchepodadža. Wěrju, ſo cźaß pſchińdźe, w kotrymž budźe ßuchocźina, byrnjež ßo ſe ſapiša khoroſcźow zyle njewuhaßka, žadna khoroſcź a ſo ßo jenož potom ſe ßmjercźu ſkónczi, hdyž je ßo w ßwojim ſapocźatku ſa-njerodźiła. Tola jenotliwe woßoby a knježerſtwa budža wjazy cźinicź dyrbjecź, hacź dotal, ſo bychu ßo wußlědžene ſtrowotne ſakonje, wot wußlědžerjow ſtrowjadkow wunamakane, nałożowałe a pſchinucźałe. Hdy by ßo to powſchitkownje w Němzach, Jendźelſkej, Franzowſkej a Amerizy ſtało, by ßo w bliſchim narodźe žiwjenje w pſcherěſku khětro podlěſchiło. Khěžor je mje dwójzy k ßebi ſwołał a rosprawy wo mojich poſpytach pſchijał, a ja mózu ſ najmjeńſcha w naſtupanju Němſkeje ſa to ſtacź, ſo budźe, hacź runje je ſaßykanſka mokſchiſna tón cźaß trochu droha, ju tež najkhudſchi němſki poddan doſtacź móz. Sswět ßo mi dźakowacź njetrjeba, ale dźěkarjam nowych mikroſkopow ßo dyrbjeli dźakowacź. Pſched dźeßacź lětami ſ tehdomniſchimi inſtrumentami tuberkelowy bazillus ſpóſnacź njebě. Njech dale ßwoje dobre dźěło wudoſpołnjeja, a ani jene ſke žiwjo njewidomne njewoſtanje, kotreż ßo w cźlowjeczim cźěle žiwi. Hdyž lěkarjo njebudža wjazy trjebacź pó cźmje wojowacź, budža ſ lěpſchim wuſpěchom wojowacź."

* Hacź runje je profeßor Koch wuraſnje woſjewił, ſo móže ßo ſ jeho ßrědkom tuberkuloſa płuzow (ßuchocźina) jenož w ſapocźatku khoroſcźe, niz pak po ſeſtarjenju ſahojicź, je wſchitkich na tule khoroſcź cźerpjazych wopojna radoſcź a ſahorjenoſcź ſmozowała. Na płuza khori ßu pſchezo nadžije połni. Se wſchěch ſtron niz jenož lěkarjo, ale tež na płuza khori do Barlina khwataju, a hdyž to tak dale póńdźe, budźe Barlin bórſy połny na płuza khorych. Kak wulke je žadanje ſa Kochowym ßrědkom, da ßo ſ teho widźecź, ſo je khěžorka ſa jedyn khudźinſki ſpital wo jenu bleſchu pſches miniſtra Goßlera proßycź dała a ſo je tutón hakle po dołhim prózowanju ßrědk doſtacź móhł. Koch wo dnjo a w nozy dźěła, ſo by wjazy ßwojeho ßrědka pſchihotował, a waſchnje wumyßlik, po kotrymž móhło ßo wón ſ hromadami pſchihotowacź.

* Mjedźolijer Jäger w Barlinje ma ßwoju dźěłarnju w pinzy, hdźež chzyſche wóndano pſchipołdnju ſe ßwojim wotroczkom a 17 lětnym wucźobnym mjedź ſchkřečź. Mjes ſtarymi kruchami, kotreż mějachu ßo roſſchkřečź, běſche tež granata. Mějo ſa to, ſo je prózna, miſchtr kruch wot njeje wotraſy, na cźož na khwilku k wóknu ſtupi. Mjes tym ju wucźobny wſa a do njeje klepacź poczа. Na jene dobo pak granata wrjeſkotajo rosbuchnu. Kruchi wucźobnemu ruzy, ſchiju a wutrobno roſtorhachu, a wón na měſcźe ducha ſpuſchcźi. Něktore kuſki wotroczka mjeſwoczi ranichu, miſchtr pak ßo jeno ßnadnje ſrani. Rosbuchnjenje běſche tak mózne, ſo ßo wſchitke wókna w dźěłarni rosbichu. Lěkař bórſy pſchińdźe, wotroczka ſawjaſa a jeho do hojernje póßła. Tam ßo pokaſa, ſo cźežkich ranow nima; duž jeho bórſy ſaßo ſ hojernje puſchcźa.

* Wo ſpodźiwnej naležnoſcźi wóndano ławniſki ßud w Dortmundźe jednaſche. Tam pſched krótkim nan ßwojeho njepoßkuſchneho ßyna krucźe khoſtaſche. Hólcźez pſchi tym ſ zykej ſchiju rejeſche, a mějo ſa to, ſo móhła ßo ßynkej ßnano tola kſchiwda ſtacź, tež macź wołacź pomhaſche. Nan běſche nětko wobſkorženy, ſo je haru ſawinował, kotraž je měr kaſyła, a ma ſa to 5 mk. khoſtanja płacźicź.

* Sańdźenu ßobotu je žona dźěławeho muža w Odernje w Elſaßu, mjes tym ſo bě muž na dźěle, ßwojim 5 dźěcźom w ſtarobje wot 2 do 9 lět ſ britwju krk pſcherěła. Prjedy hacź je ßebi ßama žiwjenje wſała, je nětotre ßłowa ſ krydu na blido napißała, mužej wbožemje prajo. Nuſa je njeſbožownu žohnu pohnuła, krawny nje-ſkutk dokonjecź.

* Sso ſe ſtarej tſělbu wobróniwſchi, kotraž běſche tak hubjena, ſo cźaſto doſcź ſapraji, a mějo dweju pßow pſchi ßebi, ruſki kur pſched krótkim wewjerzy tſělecź dźěſche. Pſchede wßu ßo dohlada, ſo jeho pßaj mjedwjedźa ſ lěßa na łuku cźěritaj. Bura wohladawſchi ßo ſwěriſko na łuzy do trawy tuleſche. Bur mějeſche tſělbu jenož ſ dróbju natykanu. Duž rucźe kulku nuts tyknu a do mjedwjedźa tſěli. Tutón poſkocźi a na bura cźěrjeſche; ale pßaj jemu tak na ſchiju lěſeſchtaj, ſo dyrbjeſche cźěkacź. Bur ßo ſa nim puſchcźi a běžo ßwoju tſělbu ſaßo natykawſchi ſ nowa tſěli, ale mißnu; duž ju ſ nowa natyka a chzyſche tſělicź; ale tſělba ſapraji. Satykanu tſělbu porjedźiwſchi bur tſěli, a mjedwjedź ßo na khribjet wali, ale rucźe ſaßo poſkocźi a njembrje rujo na ßwojeho pſchecźiwnika pſchicźěri. Tutón ßo do cźěkanja da, ale ſwěriſko jeho dóſcźeże a jeho pſchimnu, jeho do ruki kußaſche a jeho powaliwſchi jeho do wocźow drapacź pocźa. Na njeſboże běſche bur padajo ſ hłowu wo brěſowy ſdomk praßnuł. Njedźiwajzy na to khróbły muž pſchitomnoſcź ducha njeſhubi, ale ſwěriſku lěwu pjaſcź do tlamy ßuže, jeho jaſyk pſchimnu a jón wokoło wjercźecź pocźa. To mjedwjedźowu móz ſlemi; wón ßo wali a ſe žanym ſtawom njehibajo leżo woſta. Nětko bur ſtaže, do wßy běžeſche a ßo bórſy ſ nětotrymi ßußodami wrócźi. Mjedwjedź tam morwy leżeſche. Swěriſko bě ſchtyri łóhcźe dołhe a połdra łóhcźa wyßoke.

* Němſki lěkař w turkowſkej ßłužbje ſe Suleimanicha na turkowſko-perſiſkich mjeſach piſche: Straſchny podawk je ßo pſched krótkim w naſchej krajinje ſtał. Pſched dwěmaj njedźelomaj do naſcheho měſta ßnano 150 pucźowarjow ſ Perſiſkeje pſchińdźe, kotſiž chzychu do Kerbelle na prawym brjoſy rěki Eufrat. Kerbella je mohamedanam ßwjate měſtno. Pucźowarjo pak dale njemóžachu, dokelž njedaloko naſcheho měſta 200 rubjeżnikow łakaſche, kotſiž chzychu perſiſkich pucźowarjow wurubicź a jich žónſke wotwjeſcź. Duž dyrbjachu pobożni Perſojo dźewjecź dnjow pſched naſchim měſtom w ſtanach (zeltach) pſchebywacź, doniž jim turkowſke knježerſtwo 40 wojakow a 60 žandarmow ßobu njeda. Dokelž mějachu Perſojo ßami ßnano 50 tſělbow, běſche nětko ſ zyła ßnano 150 wobrónjenych muži. Jim ßo hiſchcźe druha wulka karawana pſchida, ßnano 500 pucźowarjow, dokelž ßebi rubjeżnikow dla hewak nichtó do Kerkuka, Bagdada abo Moſſula njewěrjeſche; mnoſy pucźowarjo běchu hižo dołhi cźaß na tajkule ſkładnoſcź cźakali. Mjes ßobuſtawami druheje karawany běſche tež wjele derje wobrónjenych muži; mjes nimaj běſchtaj tež turkowſki połkownik a turkowſki ßudnik ſe ßwojej ßwójbu a ſ wulkim ſamóženjom. Wſchitko derje dźěſche hacź nětdźe 12 hodźin dale naſcheho měſta; tam dyrbjachu ſchtyrzecźoch wojakow, kotſiž běchu wot naß ßobu ſchli, druſy wojazy wotměnicź. Hacź je ßo to ſtało, hiſchcźe njewěmy. Wot tam zyła wulka karawana dale cźehnjeſche do Kerkuka. Ale tſi hodźiny pſched tymle měſtom ßo rubjeżnizy do njeje dachu. Podarmo ßo pucźowarjo prózowachu, ßo jich dowobrócź. Pſchetož k nam je powjeſcź dóſchła, ſo ßu rubjeżnizy karawanu do zyła wurubili, jara wjele pjenjes ſebrali, 50 cźłowjekow ſkónzowali a wſchitke młode a rjane žónſke ßobu wſali. Naſche zyke měſto ſkorži a žałoſcźi. Na-wjedował żandarmow, major, je ßo ſtracha ſminuł; kaž ßo ſda, je ßo ſ cźaßom ſ próchа měł.

* Sa ſtatnu kobłarnju je wóndano wuherſke knježerſtwo ßławneho jendźelſkeho ſrěbza „Eldorado" ſa 100,000 ſchěßnakow kupiło. Do Wuherſkeje pak drohi kóń dojěł njeje. Na dołhim pucźowanju je wón ſkhorił a w Draždźanach ßwoje žiwjenje ſkóncził. Jeho ſemrjecźe mjenje wuherſke finanzne miniſterſtwo hacź ſawěſcźaze towarſtwo wobžaruje, pola kotrehož bě jeho drohe žiwjenje ſawěſcźene.

* Italſki bur a jeho žona ſtaj w Amerizy pobyłoj, ßebi tam 40 000 mk. pjenjes nalutowałoj, ßo pſched nětotrymi lětami ſ Ameriki do Italſkeje wrócźiłoj a ßebi we wßy Livio pola Lomo žiwnoſcź kupiłoj. Sa ßwoje 40,000 mk. pak ßebi italſkich pjenježnych papjerow kupiſchtaj a papjery na ßynowej łubi do ßyna ſkhowaſchtaj, ſo by jimaj je khróble nichtó njekranuł. Sańdźeny tydźeń pak ßebi burowa pſchehlada a koſy walcźk ßyna da, w kotrymž pjenježne papjery tcźachu. Koſa ßyno ſpóżera a pjenjeſy ßobu. Dokelž pak mataj cźiłka pjenježnych papjerow napißane, ßo bur a jeho mandźelſka nadžijetaj, ſo jimaj italſki miniſter finanzow ſchkodu ſaruna.

* Kralowſki ßudnik Füzy w Budapeſchcźe běſche na žołdk khory; duž jemu lěkař někajke lěkarſtwo ſapiša. Lědma pak běſche khory lěkarſtwo doſtał, ßo pokaſa, ſo je ßo jemu ſ jědom ſawdało. Bórſy na to haptykarſki pomoznik, kotryž bě lěkarſtwo dawał, pſchiběža a

tschepjetajo praji, so je ßo pschehladak a nĕkajki jĕd dak. Ale Fúzy bĕ hižo morwy.

* W Warschawje sandźene dny mandźelskaj skoty kwaß ßwjeczeschtaj, na kotrymž bĕsche tež mužowa macź pschitomna, kotraž budźe bórsy 107 lĕt stara. Njedźiwajzy na tule wyßoku starobu je wona cźika a strowa, jenož wocźi stej jara ßkabej. Psched nĕhdźe dźeßacź lĕtami je muž jemrjeł, kotryž bĕsche tež psches sto lĕt stary.

* Blisko mórskeho pobrjoha w Schpanilskej je ßo jendźelska wójnska ładź „Serpent" podnurika; 277 mužow je ßo tepiko, a jenož tsjo hacź na brjoh dopłowachu. „Serpent" bĕsche zyle nowa ładź, kotraž bĕ na ßwojim prĕnim mórskim puczowanju. Hižo s kónz junija chzychu ju do Nawjeczorneje Afriki póßłacź, ale jeje maschina w rjedźe njebĕsche. Posdźischo je ßo hischcźe wospjet stako, so ßo na ładźi nĕschto skónzowa. Duž nĕkotsi wĕzywuschojni prajachu, so ładź na daloke mórske puczowanje s zyka khmana njeje. So ßu prawo mĕli, je ßo nĕtko pokasako.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach ßerbska spowjedź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach nĕmske prědowanje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Jana Ernsta Wagnera, cźeßle w Dobruschi, ß. — Jan August, Jana Karlusa, dźĕlacźerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 14. novembra: Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje, 2 mĕßazaj 5 dnjow. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 mĕßaz 4 dny. — 15. Hana, njebo Jana Dubskeho, dźĕlacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 37 lĕt 7 mĕßazow 1 dźeń. — Jan Korla Hendrich Köpping, khĕžeŕ a schtrympaŕ na Židowje, 62 lĕt 8 mĕßazow 23 dnjow. — 17. Pětr Beyer, fabrikski dźĕlacźeŕ w Dobruschi, 74 lĕt 2 mĕßazaj 6 dnjow.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2043 mĕchow.		W Budyschinje 15. novembra 1890				W Lubiju 20. novembra 1890			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	bĕła	10	44	10	59	10	6	10	35
"	žołta	9	85	10	—	9	59	9	88
Rožka	50 kilogr.	9	50	9	63	9	19	9	50
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	57	8	93	7	7	8	87
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	70	7	—
Hroch	50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	10	97
Woka	50 kilogr.	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	50 kilogr.	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	18	—	18	50	16	50	17	50
Bĕrny	50 kilogr.	2	20	2	70	2	20	2	70
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka	50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	50	15	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	10	2	20	2	70
Sstóma	600 "	17	—	24	—	17	—	21	—
Proßata	861 schtuk, schtuka	7	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bĕła) wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 44 np.; pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 63 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 86 np.; wowß wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. 10 np.

Jeczmjeń

derje czisczeny a bjes wónje kupuje

Litterez piwarńja w Budyschinje

na swonkownej lawskej haßy.

Draždźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druźiny 69—72 mk., 2. druźiny 64—68, 3. druźiny 25 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—66 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 60—65 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. novembra: Deschcźikojte.

Drjewowa awkzija: 26. nov. dopoldnja w 10 hodźinach w Pĕskezach.

Pschebadźowanje sahrodniskeje leżomnosćze.

Njebocźiczkeho Jana Böhmera wulka sahrodniska žiwnosć kat. cźiżko 1 w Cźornych Noßlizach, s lĕßom a sahonami nĕhdźe 17 akrow 251 □prutow s 266,84 dawskimi jenosćemi wopschijaza, ma ßo

schtwórtk 18. dezembra 1890 dopoldnja w 10 hodźinach

w sawostajenej leżomnosćzi s poknym inventarom s wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, dla dźĕlenja herbstwa na pschebadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Wupschedawanje.

Ssmĕschnje tunje. **Ssmĕschnje tunje.**

Dźĕlbu lońskich **mužazych swjerschnikow** s diagonala a reya s dobrym wokmjanym podschiwkom po ßmĕschnje tunjej płaczisnje, hižo po 12 mk., wupschedawam. Pokojcźne swjerschniki hižo po 8 mk.

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5.

Swój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** kaž tež wschelakich **kožow** nalĕžnje porucza

Heinrich Lange pschi žitnych wikach.

Skasanja ßo nanajlĕpje wuwjedu.

Produktowe khlamy

ßu khorosćze dla tunjo na pschedań. Sa sapoczerjow ßo derje hodźa. Dalsche je shonicź pola **O. Beyricha** na ßerbskich hrjebjach 28.

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucźe rostu, ßu pschezo na pschedań na knjeźimaj dworomaj **w Budyschinku** a w **Pschiwćzizach.**

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcźe sa tunju płaczisnu punt po 25 np. porucza **Moritz Lehmann**
6 na bohatej haßy 6.

Mloko

w najwjetschich a najmjeńschich dźĕlbach po najwyschschej płaczisnje stajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Kóždu dźĕlbu koscźow kupuje po najwyschschich płaczisnach koscźetołkarńja w Lusy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wolij k maschinam

w wschelakich kajkosćzach sa cźežko a lohko ßo cźerjaze maschiny.

Wolij k schijazym maschinam

w bleschkach po 30 np. a po wasy porucza tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Jerje

tucźne a wulke
po 3, 4, 5 np.,
mandel po 50 a 60 np.,
poručataj
Schieschka a Rötschka.

Palenzy

jednore a dwójne
poručataj w snatej dobrej kajkosćzi
Schieschka a Rötschka.

Fosforowe pile

k saniczenju pólnych myschow, cźerstwu, ßylnje skutkowazu tworu porucza tunjo

Otto Engert, drogowe khlamy na snutskownej lawskej haßy 10.

Khojej

wot najtuńischich hacź do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschĕ dobre družiny kaž

jednore a dwójne likĕry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Leżomnoscże, Janej **Henzy,** 22. dezembra 1886 w Cžornych Noßlizach semrjetemu, ßkuschaze, mjenujzy

a) **ſahrodniſka žiwnoſć** cžißko 36 wopalneho kataſtra, fol. 41 leżomnoſtnych knihi ſa Cžorne Noßlizy, ſe ſahonow cžißko 60a, 60b, 61, 67, 68, 367, 402, 406, 451a, 452 a 464 ſahonſkich knihow ſa Cžorne Noßlizy wobſtejaza, 8 akrow 178 □prutow abo 4 ha 75,7 ara wobßahaza a ſ 137,73 dawſkimi jenoſcżemi wobcżeżena, a

b) **lężowy ſahon** cžißko 557 ſahonſkich knihow, fol. 118 leżomnoſtnych knihow ſa Cžorne Noßlizy, 1 aker 82 □prutow abo 70,5 ara wulki a ſ 10,31 dawſkimi jenoſcżemi wobcżeżeny

ma ßo po žadanju herbow

wutoru 9. dezembra 1890 dopoldnja $^1/_2$12 hodźin

na **měſtnje ßamym w Cžornych Noßlizach** hromadże abo po žadanju też jenotliwje na pscheßadźowanje pschedawacż.

Kupz ma 3510 hriwnow hypothekſkeho dołha pschedewſacż, 2000 hriwnow w termiji napłacżicż abo ſwěſcżicż a ſbytk pschi pschedewſaczu leżomnoſcżow, nanajpoſdźiſcho 1. měrza 1891, ſapłacżicż.

Na kupjenje ſmyßleni ßo proſcha, ßo w mjenowanym cżaßu w žiwnoſcżi cžißko 36 wopalneho kataſtra ſa **Cžorne Noßlizy** ſeńcż a ßwoje ßadżenje woſjewicż. Wopißanje leżomnoſcżow a pscheßadźowanſke wumėnjenja ßu ſ wuwěſchenkow na deſzy hamtſkeho ßudniſtwa a w Böhmerez korcżmje w Cžornych Noßlizach widżecż.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 13. novembra 1890.

W ſ. **Jaeger.** komißionſki radźicżel.

Wupschedawanje ſbytkow (reſtow).

W nim ßo namakaju

ſbytki wolmjanych tkaninow,

draſtne tkaniny k žonjazemu wobleczenju krótkeje měry,

wolmjane jenotliwe wobleczenja,

dale ſbytki

lamy, pollamy, madapolama a **barchentow** k wobleczenjam, bluſam, koſchlam atd., **poßleſcheżowe zychi,** běle a piſzane, **běle tkaniny** k ſchatam, **tkaniny k draſeże** a **k kholowam**

k **hodownej kupi** ßo derje hodżaze.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchcża.

Nowa wotewrjena

winárnja

ſjenoczena ſ winownju a ßnědanſkej ſtwu

Pawoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theatrowej haſzy

ßwoje derje wothladane **němſke** a **wukrajne wina** należnje porucża.

Koſaze kože

kaž wſchě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płacżiſnach

Guſtav Naucke.

S dobom porucżam ßwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płacżiſnach, kaž też ßo wſchě druziny ßyrych kožow derje a tunjo wobdźěłaju.

Wucżeßane włoßy

kupuje

Hugo König, barběr a friſěr w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy.

Sajecże, koſaze, karniklaze, kocże, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płacżiſny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kóžkaŕ

na ſwonkownej lawſkej haßy 18 w Budyſchinje.

Strowe kruſchenjowe drjewo

niz mjenje 6 zolow tołſte na cżeńkim kónzu kupuje po najwyſchſchich płacżiſnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Koſaze, cżelaze, ſajecże, kocże, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wſchě druhe druziny kožow pſchezo po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje

Heinrich Lange

na žitnych wikach.

Carbolineum

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo **drjewo macża,** ſo by **njehniło,** porucża

Guſtav Poſer.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucża tyßaz po 20 mk. a dróżſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin

w Budyſchinje

wotewri 29. novembra ßwoju nowu pſchedawarńju

na bohatej haßy cźißło 18

na rózku theatroweje haßy.

Nowe

turkowſke ßłowki

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Wubjernu ſchokoladu,

punt hižo po 1 mk. a dróžſchu,

kakao vero w kuſkach,

kuſk na ſchalku doßaha,

kakao,

ff. vanillu,

kakaowy thej,

thej atd.

porucźa

Alwin Schrader

konditornja

na ſwonkownej lawſkej dróſy.

Zigary

4 ſchtuk po 10 np.,

100 = = 2 mk.,

poruczataj jako ſkładnoſtnu kup

Schieſchka a Rötſchka.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow**

po ſtarych tunich płaćźiſnach.

Hollandſke jerje!

Wulke, młódne ryby po 4 a 5 np.,

15 ſcht. po 60 np. porucźa

Gustav Poser.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

na bohatej haßy

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Tunje płaćźiſny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu ßerbſki.

Włoßowe rjeczaſy a pletwa

kaž wſchě wumělſke dźěła ſ włoßow ßo derje a tunjo dźěłaju.

Wulki ſkład hotowych pletwow, włoßowych rjeczaſow ſe ſłotymi a dublowymi wobbitkami.

Adolf Herold, friſěr

na žitnym torhoſchcźu

w póſtſkej kowarni.

Na knježi dwór w **Delnjej Kinje** ßo derje poruczeny knježi pohoncź pyta.

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy,

cźißło 1 na ſchuleŕſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hač k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucźa.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaćźiſny!

W wudawarni „Sserbſkich Nowin" je ſa 25 np. doſtacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1891.

Swój wulkotny ſkład hotoweje mužazeje draſty, jako **kłołowow, wobleczenjow, pjeſłow, ſwjerſchnikow, kněžorſkich mantłow,** kaž tež najnowſche tkaniny k ſeſchicźu draſty ſa pſchedſtejazu naſymu a ſymu dobroćźiwemu wobkedźbowanju poruczam. Pſchi najlěpſchim dźěle pſchezo najtuńſche płaćźiſny.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Porjedźenje a požčhnjenje ſa někotre hodźiny.

Jako **hodowny dar** porucźam

pſchedeſchcźniki

wubjernu, trajnu tworu, jenož ſ barbunjepuſchcźatych tkaninow dźěłanu, ſ jara rjanymi, modnymi kijemi.

Židźane pſchedeſchcźniki, jara woßebne w bohatym wubjerku.

Gloria-pſchedeſchcźniki we wſchelakich kajkoſcźach, jara rjane a płaćźiſny hódne.

Woßebje wulke **pſchedeſchcźniki,** 9 dźěłate, 10 dźěłate a 12 dźěłate pſchezo na ſkładze.

Pſchi wotewſacźu 3 ſchtuk po duzentowej płaćźiſnje.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoſchcźu 8, pſchedeſchcźnikowa fabrika

na hłownym torhoſchcźu 8.

Carl Schulze,

optikus na žitnej haßy 6,

ßo ſaßydlił 1856, premijěrowany w Budyſchinje, Wojerezach, Słym Komorowje, Kalawje a Deliczu,

porucźa w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćźiſnach **bryle** a **tłóčniki,** ſa kóžde wóczko pſchiprawjene, **dalokowidy** ſa dźiwadło a pucźowanje, **barometry, thermometry, lupy, ſchkleńzy k cźitanju, měry k měrjenju alkohola** atd. Bryle ßo zyle po lěkarſkim wukaſanju wudźěłaju. Porjedźenja rucźe a tunjo. So by ßo ſmylka njeſtała, njech ßo na moje łſchcźene mjeno kedźbuje.

K nowemu lětu pytam 2 dźěłacźerſkej ßwójbje, domownika do hoſcźenza, jeneho muža ſa wolazeho.

August Kern w Porſchizach pola Budyſchina.

Na Delnjokinjanſki knježi dwór ßo k nowemu lětu ródny muž jako ſtražnik, kiž ßo tež na wothladanje koni a hoſpodarſke dźěła wuſteji, pyta.

Wucźobnik ßo pyta.

Bližſche jutry młody cźłowjek cźeßneju ſtarſcheju w naju kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach město jako wucźobnik doſtanje.

Schieſchka a Rötſchka.

Ujeſapomniczka

na row cźeſtneho młodźenza,

ßerbſkeho ſeminariſta

Jana Auguſta Hartſteina

w Trjebjeńzy,

† 24. oktobra 1890 20 lět ſtary.

Hdyž kwětka rjenje ſakcźěje,
Kak ſahrodnik ßo ſraduje,
Wón wulku prózu nałožı,
Jn ſdźerżecź dołho w rjanoſcźi:
Hdyž wětr ßmjertny na nju ſadunje,
Dha ſwjadnje, ßwoje město njeſnaje.
Tež ty bě, luby ſemrjety,
Kcźějazej kwětzy podobny,
Zno lěto jed'n a dwazyte
Cźi dyrbjeſche byc poßlednje:
Ach, rucźe ſhinu ſtarſchich nadźija,
Nětk rudźa ßo a jara płakaja.
Ty běſche ßyn tak lubołny,
S wutroby ſtarſchim poßłuſchny,
Na tebje běſche ſłożena
Jich nadźija dla pſchichoda:
Na tebje, hlaj, ßu woni ważili
Wſchu ßwoju prózu, ſchtož ßu ſamóhli.
Ty běſche młodźenz horliwy
Sa dźěło w Bożej winizy,
Paſcź Jeſußowe jehnjatka
Bě twoja žadoſcź wutrobna.
Ssy ſ wuknjenjom ßo jara prózował,
So něhdy by we Khryſta ſłużbje ſtał.
Ty běſche młodźenz bohaty
Na darach, cźichi, pobožny;
Bě hordoſcź ßwojich wucźerjow
A radoſcź ßobutowarſchow.
Nam Sserbam hižo radoſcź kcźěješche,
So wucźeŕ budźeſch ßerbſkeŕ ßwěrnoſcźe.
Ty duſcha běſche pſchecźelna,
To rěcźu ja ſe ſhonjenja,
Ja, kiž ßym huſto ſazpity,
Běch tebi pſchecźel witany;
Ssy ſ pißmom k radźe mi a ſłużbje ſtał,
Hdyž wſchelake ßym ſpěwy ſhotował.
Hdyž blisko běſche nadźija,
So wucźba budźe pſchětrata,
Cźe hroſna khoroſcź ſapſchija,
Kcźějazu kwětku podkama.
S njej pſchińdźe ßmjercź a cźiſche ſańdźeli
Ty ßwojej wocźi, kaž we modlitwi.
Spij derje, Bóh je wotwołał
Cźe ſahe, ſo by widźecź dał
Cźi ſ hnady tamne jehnjata,
Kiž pola tróna ſbóžnika
Bóh ßwjaty, ßwjaty, ßwjaty ſpěwaju
A ſ wěcźnej hnadu wobdarjene ßu.
Spij derje, hlaj, nětk widźiſch ty
Tu kraßnoſcź, kotruž wěrił ßy,
So budźe dacź Bóh pſches hnadu
Tym, kiž ßo ßwěrnje bědźachu
A kiž ßu tu po wuſkim puczu ſchli
Pſches cźerńje, wóſty, w lutej žałoſcźi.

H. P.

Hanka Urbanec,

Handrij Keŕk,

ſlubjenaj.

Droždźij a Rodecy, 16. nov. 1890.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 29. novembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W pruskim krajnym sejmje je so pónjelu prěnje wuradźenje wo nowym dawkowym nacźisku skónczyło, kotryž je so k dalschemu rospominanju 28stawatej komisiji pschipokasak. Hižo nětkole so pschedwidźecź da, so so za nowy dawkowy nacźisk w sejmje wjetschina namaka. Doprědkarschy rěcźnizy niczo dobre na nowych dawkach widźecź njechachu, tola też niczo lěpsche město nich namjetowacź njewjedźachu. Wjednik doprědkarskeje strony, sapósłanz Richter, dwě hodźinje dołho zyle prósdnu rěcź pschecźiwo nowym dawkam dźerżesche. Minister finanzow, Miquel, s wulkej wustojnosczu swój dawkowy nacźisk sakitowasche. Wón Richterowy porok, so so s nowymi dawkami někomu prědnoscź dawa, wotpokasa, wobkrucźejo, so žanu stronisku politiku njewjedźe, ale so powschitkowne interesy wschěch stronow sastupuje. Knjeżerstwo je po dołhej pschestawzy politiku reformow w poměrnym waschnju sapoczało, w nadźiji, so budźa pschi tym wschitzy měrniwi mužojo so buskutkowacź. Wón je pscheswědczeny, so tele reformy prawym wobcźežowanjam wotpomhaju a móz pruskeho stata a monarchije posylnja. — Ssejmej je so też hižo nacźisk wo nowym rjemjeslniskim dawku pschepodał. Po nim na rjemjeslko dawk njetrjebaju płacźicź: ratarstwo, hajnistwo, plahowanje skotu, rybastwo, sadarstwo, winizarstwo, sahrodnistwo (s wuwsacźom wikowanskeho sahrodnistwa), hórnistwo, kałanje pocha (torfa), pěskowe a hlinjane jamy, skały a wědomostne powołanja, wosebje lěkarja a rěcźnika. Nacźisk schtyri dawkowe klasy nastaja. Prěnja klasa s 50,000 mk. a wjazy wunoschka płacźi jedyn prozent, druha klasa s 20,000 hacź 50,000 mk. wunoschka dawa 156—480 mk., tsecza klasa se 4000 hacź 20,000 mk. wunoschka hacź do 192 mk. (srjedźa 80 mk.) płacźi, schtwórta klasa s 1500 hacź do 4000 mk. wunoschka płacźi 4 hacź 36 mk. (srjedźa 16 mk.). Hoscźenzarjo, korczmarjo a pschedawarjo palenza a spirituša s najmjenscha 10 mk. a najwyschsche 100 mk. płacźa.

— Kněžor je profesora dr. Kocha, wusłědźerja hojazeho srědka psche tuberkulosu, do dlescheje awdijenzy pschijał a sebi do dróbna jeho wusłědźenje wukožicź dawschi je wón Kochej samorucźnje wulkoschiž cźerwjeneho worka, najwyschschi pruski rjad po cźornym workowym rjedźe, pschepodał. Tajke wusnamjenjenje so hacź dotal hischcźe žanemu wucźenemu w Pruskej dostało njeje, a wone je cźim wjetsche, dokelž Koch hischcźe žaneho rjada měr njeje. Kocha je też kněžorka k sebi do awdijenzy proszyła. Se wschěch stron so pschewinjerjej ludykažazeje tuberkulosy wopokasma cześcźowanja a pschipósnacza dostawaju. Mnohe lěkarske towarstwa su jeho za cześneho sobustawa pomjenowałe, a hłowne němske město je jeho swojeho cześneho měschcźana sceziniło. S wukraja su mnosy lěkarjo do Barlina pschijeli, so bychu Kochowe hojaze waschnje studowali. Sultan je s tutym samerom schtyrjoch lěkarjow wotpósłał. Kochowy hojazy srědk je so nětko skoro wschěm němskim universitam a hojernjam za tuberkulosnych póslał a so w tu khwilu tam hižo khori s nim hoja. Jenotliwi lěkarjo su wschak hischcźe pschezo podarmo za nim žadali. Jedyn italski lěkar za jenu jenicźku bleschku 5000 hriwnow sadźesche, tola też za tónle wyšoki pjenjes jemu srědk njedachu.

— Prynz Adolf se Schaumburg-Lippe, kotryž je srjedu tydźenja w Barlinje s wulkej pychu kwasz s pruskej prynzesynu Viktoriju swjecźił, po kwasu se swojej mandźelskej do Potsdama pschijědźe. Pschi pschikhadźe młodeju mandźelskeju chzychu jeju Potsdamszy s bengaliskim poswětlenjom města a wokolnosćze cześcźicź, s někajkim njedorosumjenjom pak so sta, so 20 mjeńschinow pschesahe sapoczachu, tak so knjeza pschi swojim pschijěsdźe wot woprawdźe wulkotneho wóhnjostroja telko kaž niczo njewohladachu. — Njedźelu staj prynz a prynzesa do Bückeburga, hłowneho města Schaumburg-Lippeskeho wójwodstwa, swjedźeński pschikhad měkoj. Wyschnosćze, towarstwa, schule atd. běchu pschi powitanju pschitomne.

— Kněžorstwowy kanzler Caprivi je so pjatk wot Jeju Majestosczow krala Alberta a kraloweje Karoly w kralowskim hrodźe w Drażdźanach w awdijenzy pschijał. Tón samy dźeń wjeczor je so kněžorstwowy kanzler do Barlina wrócził.

— Konservatiwne nowiny wusběhuja, so su konservatiwni nad pomjenowanjom knjesa s Heydena za ratarskeho ministra wyšoko swjeseleni, a so so njeboja, so budźa pod nowym ministrom, kiž s nahladneje swójby jeneho wulkeho kublerja wotkhadźa, interesy ratarstwa schkodowacź.

Awstrija. W cźěskim krajnym sejmje so hischcźe pschezo s wuradźenjom cźěsko-němskeho wurunanja běda. W posledních posedźenjach su rosdźělenje Cźěskeje po němskich a cźěskich sudniskich wokrjesach dowuradźili. Pschi jednanju wo nacźisku sa srjadowanje kulturneje rady su Cźesca dozpili, so dyrbja pschedsyda zentralneho kollegija a wobaj sastupjerjej knjeżerstwa niz jenoz němskeje, ale też cźěskeje rěcze mózni bycź. Dokelž so s tym Němzy, cźěsku rěcź njesnajazy, wot tychle sastojnstwow wusamknu, bjes Němzami dla wobsamknjenja w nastupanju kulturneje rady wulka njespokojnosćź knježi. S zyła so też mnohe druhe postajenja w wurunanju po woli a žadanju Němzow wobsamkle njejsu. Duž su nětko Němzy nadźiju spuschcźili, so směja s wurunanja wotcźakany dobytk, a su so mysle wsdali, so s Cźechami wujednacź. Tejele pschicźiny dla su so też Němzy rosgudźili, so so pschi krajnej cźěskej wustajenzy njewobdźěla, kotraž budźe so k lětu w Prasy wotbywacź.

Italska. Pschi powschitkownych wólbach do sejma je Crispiowe ministerstwo s dobycźerjom wuschko. Nimale tsi schtwórcze wschitkich wuswolenych sapósłanzow k ministerstwowej stronje skuscha. Dokelž so pschi wólbnej agitaziji sylnje wo to jednasche, hacź ma Italska dale sobustaw němsko-italskeho swjaska sawostacź, so wólbny wunoschk wurasnje jako ludowe pschihłosowanje k dotalnej politizy wobhladuje.

Hollandska. Njedźelu semrjetych je hollandskeho krala, Wylema III., smjercź s jeho dołheje khorosce wumóhła. S nim je posledni mužski staw skawneho rodu Oraniskich do rowa saschoł, kiž su wot lěta 1574 nad Hollandskej knježili a jej jejnu samostatnosczwot tamneho czasa hacź do nětka sakhowali. Se sacźucźemi wěrneje srudźby hollandski lud Wylema III. želi. Czasz jeho knježenja je sa Hollandsku sbožowny był. Sa njeho buschtej nowa konstituzija a nowy schulski sakoń sestajenej, s wuwodowanjom Harlemskeho jězora a s twarom mnohich kanalow so ludowe derjemęcze spěchowasche. Dokelž so s Hollandskej konstituziju kralowa politika móz jara samjesuje, njeje kral ženje jara wustupował. W swonkownej politizy Hollandska w Europje swojeje małosćze dla mało płacźi, a tola je ras Wylem III. pschi samym nastork k wulkej europiskej wójnje dał. W lěcze 1866 po němsko-awstriskej wójnje so Franzowska a Pruska dla Luxemburga, wot pruskich wojakow wobsadźeneho, swadźischtej. Tehdy běsche Wylem III. po radze swojeje mandźelskeje Sofije, jeneje württembergskeje Pruskim njepschecźelnje smyslenje prynzesy, Luxemburg Franzowsam wotstupił. Politiska mudrosćź tehdomnischeho hrabje Bismarka pschi wojerskej njemozy Franzowskeje wójnu s wulkej prózu wotwobrocźi, kotraž schtyri lěta posdźischo wudyri a so s poraženjom

Franzowskeje skónczi. Luxemburgske praschenje bě žo hižo wójny dla na to waschnje rosrißako, so Luxemburg ani Franzowska, ani Pruska njedosta, ale so s Hollandskej sjenoczene wosta. Nětko po žmjerczi Wylema III. žo Luxemburg wot Hollandskeje sažo dźěli, dokelž Wylem III. žyna po žebi njesawostaji. Na trón luxemburgskeho wulkowójwodstwa wójwoda Adolf Naßawski stupi, kiž je hižo psched někotrymi njedźelemi dla kraloweje khorosče regentstwo w Luxemburgu nastupił. Hollandska króna na 10lětnu džowku, kronprynzežu Wyleminu, kotraž je žo kralej w jeho druhim mandźelstwje narodźika, pscheńdże. Wodźenje knježerstwa pak žo hacž do wulkolětnosče mkoduschkeje kraloweje Wyleminy rukomaj jeje macerje, kraloweje Emmy, dowěri. Kral Wylem III. je nimale starobu 74 lět dozpił. Wón je žo 19. februara 1817 narodźił a po žmjerczi žwojeho nana, Wylema II., 17. měrza 1849 knježerstwo pschedewsał. Wón bě dwójzy woženjeny. Jeho prěnja mandźelska bě württembergska kralowa Sofija, kotraž w lěče 1877 wumrje. S tehole mandźelstwa dwaj žynaj wunźeschtaj, jedyn s njeju bě duchakhory a na tule khorosču semrje, druhi, pod mjenom „prynz Citron" snaty, w Parisu rospuschczene žiwjenje wjedźesche a w nim sažnu žmjercz namaka. W poměrnje wyšokej starobje kral do druheho mandźelstwa s waldeckskej prynzežu Emmu stupi, kotraž jemu džowku, nětko 10 lět staru Wyleminu, porodźi. Po wošobje bě kral jara luboscźiwy cźlowjek, tola staroscźiwje na to kedźbowasche, so žo jemu žane s jeho prawow njewsa. Politiskeje ważnosče kralowa žmjercz nima. Hižo sa cźaž jeho žiwjenja žo knježerstwo wot druhich rukow wodźesche, pscheměnjenje w knježerstwje bě hižo dokonjane.

Franzowska. Wo generalu Sseliwjerstowje, wot nihilistow w Parisu stónzowanym, ruske nowiny pischu, so je w Parisu s zyka jenož jako privatna wošoba žiwy byk, a so njeje poruczność měk, tamnischich nihilistow wokkedźbowacź. Sseliwjerstow bu w lěče 1878 sa pomoznika naczolnika žandarmerije pomjenowany, tola hižo nasymu teho žameho lěta se žkužby stupi. Pschecźiwo nihilistam, w Franzowskej pschebywazym, najskerje knježerstwo s nowymi krutymi naprawami sakrocži. Franzowske nowiny žame knježerstwo napominaju, so by zusobnikow s kraja wupokasako, kotsiž republikansku žwobodu k temu snjewužiwaju, so bychu pschecźelstwo, bjes Franzowskej a Ruskej wobstejaze, skasyli.

— Něhdusch khěžorka Eugenia je knježerstwu se žudnistwom poruczika, so by jej hnydom 4 milijony frankow sa meble, wot komunardow w lěče 1871 skónzowane, nupłacźiło. Ssudnistwo bě khěžorzy tule sumu w lěče 1875 pschipósnako, tola hacž dotal ju wona žadała njebě.

Rußowska. Njepschestawajzy žo ruska wojerska móz žylni, njedźiwajzy na to, hacž politiske wobstejnosče w Europje na měr abo wójnu pokasuja. Wjetschi dźěl ruskeho wójska je hižo pschi awstriskich a němskich mjesach postajeny, a pschezo saž0 nowe regimenty se snutskowneje Ruskeje k wjeczornym mjesam pschicźahuja. W poslednim cźažu je knježerstwo tež wjazore dróhi natwariło, kotrež jenož wójnskim saměram žkuža. W tu khwilu žo tajka wojerska dróha s Běkeho Stoka psches Lomžu do Mlawy k pruskim mjesam twari. Tale dróha směje poboczne dróhi s Lomže: jenu do Malkyna, tež k pruskim mjesam, druhu do Ostroluki a Ostrowa, s druhimi žkowami k wulkim twjerdźisnam Brestej, Dublinej a Warschawje; tsecźu do Segscha. W Boguschizach pod Lomžu žo wobtwjerdźene kasarmy twarja, a w Pachalach nad Narwu, tsi hodźiny wot Lomže, je hižo wulkotne wobtwjerdźene lěhwo wottykane. Make wobtwjerdźenja žo w městaczkach Sambrowje, Muženinje a Czižewje twarja. Pódla teho žo krajina bjes rěkomaj Narwu a Buhom do wobschěrneho wobtwjerdźenja pscheměni, wobstejazeho s dweju wobtwjerdźeneju lěhwow, pjecźich nowych wobtwjerdźenjow a stareje twjerdźisny w Modlinje. Nowe dróhi wobtwjerdźenje na pruskich mjesach s wobtwjerdźenjemi na lěwej stronje Buha sjenocza. Twar tychle wobtwjerdźenjow a wobtwjerdźenych lěhwow sda sestajenje ruskeho wójska, kotrež bě hacž dotal k Wrótžkawje wobrocźene, nětko tež k Barlinej a Torunej wobrocźicź. Dokelž žo s mjenowanymi wobtwjerdźenjemi pólske kralestwo na dwaj wojerskaj wokrjesaj dźěli, sda žo, so žo tež roskasowarstwo nad wójskom w Pólskej dwěmaj generalomaj pschipokaže, mjenujzy poknózny dźěl generalej Gurkej, pokodnischi pak generalej Dragomirowej.

Amerika. W nawjeczornych statach poknózneje Ameriki žu žo saž0 ras Indijanojo sběhnuli a žo žmalo, palo a rubjo do žyblischczow běłych walili. Bjes Indijanami je sekharny profeta, Sitting Bull rěkazy, postanuk, kiž wudawa, so je žo jemu někajki jandźel sjewił a jemu porucził, so dyrbi běłych s kraja wuhnacź. Wěste je, so niz jenož wudawanja sekharneho profeta Indijanam bróń pschecźiwo běłym do ruki tłócza, ale so maja Indianojo wjele pschiczźiny, běłych hidźicź. S lesczu žu tucźi Indijanam kraj wuněczeli, sa kotryž pak jim hischcze kupny pjenjes wupłacźili njejžu. Sa tajku njesprawnosčź žo nětko Indianojo krwawnje wjecza.

Samknjeny.

K dołhemu ranju wot Schottiskeje tak mjenowane Shetlandske kupy leža. Wjetschich a mjeńschich je jich wschěch hromadże žnano 86; a žnano jenož 23 je tajkich mjes nimi, so ludźo na nich bydla. Te druhe žu nahe, nahe skalisny, na kotrychž žadyn cźlowjek bydlicź a žiwy bycź njemóže. Tež wobydlene kupy do zyka płódne njejžu. Po krótkim a hórzym lěcźu symna nasyma s wulkimi wětrami a deschczemi pschińdże. Syma žo hižo žrjedź oktobra poczina a schěscź měžazow traje. Duž tež ratarstwo jenož mało nježe. Něschto jeczmjenja, něschto rožki, běrny a něschto seleneho do kuchinje, to je wscho, schtož móže tam na polach roscź a tycź. Hoji-li wjedro, žu žně w septembrje; je-li so njehoji, žo žně hacž do novembra saposdźa, a pólne płody žo pschi stajnym deschczu kaža. Wožebje nawjeczorny pobrjoh wschitkich tychle kupow je skałojty, žuchi a bahnojty. Schtomow a kercziny na nich njeje, khiba někajki niski jaworz. Wobydlerjo žo wschelako žiwja: skót plahuja a ryby koja, abo płat a wołmjanu tkaninu tkaju, schtož potom w Schottiskej pschedawaju. Mnosy s nich jako morjazy na łódźach žkuža, drusy do Jendźelskeje a Schottiskeje khodźa, hdźež žebi pilnje dźěkajo po něczim rjany pjenjes saškuža, s kotrymž žo potom wježeli do žwojeje khmurneje, ale tola nutrnje lubowaneje domowiny wrócza.

S kupy Unst, kotraž wote wschitkich kupow najdale k połnozy leži, běsche tež wěsty Anderson do Schottiskeje schoł. Wón bě žwoju mandźelsku a tsi dźěczi w Božim mjenje wopuschczik a chzysche w dalokim kraju sa žwojich lubych dźěkacź a žo staracź. W měsczе Edinburg dźěło dosta, kotrež žo tež derje płaczesche. Wot tam druhdy wjetschi abo mjeńschi pjenjes domoj sczelesche, so by jeho žwójbnym nusy njebyło. Ssam pak s hnujazej žwěru lutowasche a trabasche, so by žebi tak małe samoženje nahromadźił, s kotrymž chzysche žo něhdy do žwojeho domu wrócźicź a žo se žonu a dźěczimi s nim žiwicź. Wschitke tele trabanja, wschitke dźěła, kotrež wschědnje w poczе žwojeho wobliczа dokonjesche, běchu jemu teho dla lóhke. Jene lěto po druhim žo minu w czežkej prózy, ale w wjeżokej nadźiji. Hromadka pjenjes, kotrež běsche žebi nalutował, dale bóle pschibywasche, a dźeń žo dale bóle bliżesche, so běsche pjenjes, kotryž bě žebi wón nahromadźicź chzył, połny, a so móżesche žo wón k žwojej žwěrnej mandźelskej a žwojim lubowanym dźěczom wrócźicź. A potom, potom chzysche wón pschi nich wostacź a jich nihdy wjazy wopuschczicź njechasche. Kak žo pěkny muž na tónle cżaž wjeżelesche! A kak žo wschědnje a žwěrnje k wschehomóznemu a mikosczіwemu Bohu modlesche, so chzył jeho a jeho domjazych hacž do tehole cżaża strowych sdźerżecź a jim skónczнje spožczicź, so žo sbožowni a wjeżeli saž0 wohladaju!

Anderson běsche pobožny muž, kiž měješe Boże žkowo sańcź a bě pschi tym tež jako kscheścźijan žiwy. Sswětne wjeżele jemu w hódź njebě a jeho njewabjesche. Hdyž někotsi jeho towarschojo a krajenjo w žwojim prósnym cżažu dźiwje swjeżelenja pytachu, wón najradscho směrom doma wosta. Potom w žwojej lubej bibliji, kotraž bě jeho pokład a jeho wjeżele, abo w někajkej druhej rjanej knisy, kotraž jemu sabawu a powuczenje poskicźesche, žedźo cźitasche, abo wón někoho se žwojich pschecźelow, kotsiž běchu runja jemu smyžleni, wopyta, žo w pschecźelnej a pěknej bjeżadże s nimi wokschewjejo. Wón do lubeho domu Božeho khodźesche, hdźež pschezo saž0 s nowa móz a poželnjenje, radosčź a pokoj nadeńdże, abo po lěžu a po honach khodźesche, strowy cźerstwy powětr žrěbajo a žo na Božej stwórbje sradujo. Takle žwoje pjenjesy lutowasche, žebi dobre žwědomje sdźerża a potom pschezo saž0 s nowej mozu na žwoje dźěło dźěsche. Tajkehole cźicheho žiwjenja dla jeho mnosy hanjachu a wužměschachu. Ale wón žo s tym ani próschka mylicź njedasche, ale na žwojim pucźu a pschi žwojim waschnju wosta, nashoniwschi, kajkeho wulkeho a bohateho žohnowanja s teho ma. A jeho snacźi dyrbjachu žo na poželedk do teho podacź a jemu směrom jeho pucze hicź dacź.

Skónczнje běsche dźeń pschischoł, so dyrbjesche dołhe dźělenje sa Andersona a mnohich jeho krajanow kónza mecź. W pschistawje małeho městaczka Wick na poknóznym mórskim pobrjosy Schottiskeje łódź stejesche hotowa wotjěcź. Hischcze tule hodźinu měješe žwoje pucźowanje k Shetlandskim kupam nastupicź. Morjazy runje waczoki pucźowarjow, kotrychž chzysche jara wjele žobu jěcź, do łódże dele noschachu, so by horjekach na łódźi města doscź było sa łódźnikow a pucźowarjow. Snamjo, so łódź wotjědże, bě žo hižo podało, a wschitzy

pucźowarjo ſ měſtaczka a wokolnoſcźe běchu ßo ſhromadźili, ſo bychu na łódź njeſkombźili. Skónczńje poßleni krócź kanona wrjeßnu. Khwilku hiſchcźe woczakachu, ſo by khróble nichtó na łódź njeſkombźił. Potom ßo łódź puſchczi a, mějo wětr ſa ßobu, ſ wopřědka pomaku a potom dale ſpěſchniſcho do morja won jědźeſche. Nětko mějachu też pucźowarjo ßwoje waczoki a, ſchtoż mějachu hewak ßobu, w rjedźe a ßo na łódźi ſhromadźichu, ſo bychu ßebi zyke towarſtwo ſ dobrej khwilu wobhladali.

„Ale Anderſon dźe tu hiſchcźe njeje!“ na jene dobo něchtó ſawoła.

„Tón budźe deleka w kajucźe“, druhi wotmolwi.

Duż jeho wokachu a jeho po zykej łódźi pytachu; ale Anderſon nihdźe njebě.

Młody cźlowjek, kiž běſche też ſ kupy Unſt, k kapitanej dźěſche a k njemu praji: „Kapitano, Anderſon tu njeje; wón je wěſcźe na kraju woſtał.“

„To je mi žel“, kapitan wotmolwi; „ale wy ſcźe wſchitzy ßkyſcheli, ſo ßu ßo ſnamjenja, ſo łódź wotjědźe, wſchitke prawje a w prawym cźaßu dałe. Je=li žadyn pucźowař ſkomdźił, ja ſa to njemóžu.“

„Jeho waczok tu je“, morjak praji.

„Ja ßym jeho krótko prjedy, hacź wotjědźechmy, hiſchcźe widźał“, druhi pſchiſtaji; „wón khwatajzy po drósy do korczmy běješe, jako by něſchto waźne ſabył był“.

„Ja ßym jeho haj tudy na łódźi widźał“, tſecźi wobkrucźeſche, „a duż mam ſa to, ſo je ßo ſ někajkeje pſchicźiny ſ łódźe wotßalił a ſaßo na kraj ſchoł“.

Ale ſchto chzychu njedźiwajzy na to ſapoczecź? Najebacź wſchitko hódanje a pytanje Anderſona nihdźe njenamakachu. Kapitan ßo do pſchiſtawa a na kraj wrócźicź njechaſche, wot kotrehoż ßo pſchezo bóle ſdalowachu. A byrnjež wón chzył, budźeſche jemu wětſik, kotryż ſ kraja dujeſche, najſkerje ſadźěwał. „Schto też je ſkónczńje wo to“, kapitan teho dla dźeſche, „hacź Anderſon tydźeń prjedy abo poſdźiſcho domoj pſchińdźe? Na nowy tydźeń druha łódź, kotraż ßo ſ mojej wołměnjejo ſ Wicka k Shetlandſkim kupam jěſdźi, pojědźe, a wón móże potom ſ njej ßobu jěcź. A mjes tym dźě mózecźe wy druſy jeho ßwójbu ſměrowacź, hdyž telko prjedy domoj pſchińdźecźe, hacź wón.“ Dokelž ßo wěz wjazy pſcheměnicź njehodźeſche, dyrbjachu ßo na poßledk do teho podacź, runjež běſche mnohim jeho krajanam jara njelubo, ſo dyrbjachu ßo bjes duſchneho Anderſona na domjazu kupu wrócźicź.

Ale, hdźe dha bě Anderſon mjes tym woſtał? Wón běſche woprawdźe hižo na łódźi pobył a tam wotedał, ſchtoż mějeſche ßobu. Na jene dobo ßo ſe ſtrachom dopomni, ſo je ßwoje nalutowane pjenjeſy ſabył. W korczmje, hdźež běſche na bližſchu łódź cźakajo někotre dny hoſpodował, běſche pjenjeſy do blidoweho kaſchcźika położił a kaſchcźik ſamknuł. A dźenża rano běſche w roshorjenoſcźi a ſ wjeßelom, ſo ßo nětko ſkónczńje k žonje a dźěcźom wrócźi, na pjenjeſy zyle ſabył. W kaſchcźiku jeho zyke ſamoženje w papjerjanych pjenjeſach leżeſche, a wón woſtajiwſchi pjenjes wotjěcź njemóžeſche a njeßmědźeſche. Łódź wſchak mějeſche bórſy wotjěcź. Ale, je=li ſo wón khwata, ſchtoż móže, móžeſche ſa někotre minuty prawje derje tam a ßem pobycź. Duż khětſje rucźe łódź wopuſchcźi a do korczmy cźérjeſche, hdźež běſche w ſadnim twarjenju wó jſtwicźzy pod tſěchu bydlił. Bórſy běſche w korczmje a w ſadnim twarjenju. Jachło po ſkhodach horje běžeſche, pſchezo tſi ſkhodźenki na dobo pſcheſkakujo. Nětko pſched ßwojej jſtwicźku ſtejeſche, rucźe durje wotewri, blidowy kaſchcźik wotamknu, a hlej, jeho pjenjeſy tam hiſchcźe leżachu, a wón je wjeßoły do ſaka tyknu. Nětko bě wſcho dobre, a wón chzyſche tak ſpěſchnje, kaž běſche pſchiſchoł, jſtwicźku ſaßo wopuſchcźicź a ßo na łódź wrócźicź. Ale jſtwine wókna běchu ſwoczinjane; a dokelž bě Anderſon ſ khwatkom też jſtwine durje wotewrjene woſtajił, ßylnje cźehnjeſche. Na jene dobo wětſik durje ſapraßnu, a ſamk ßo puſchcźi. Na ſchkodu klucź wonkach tcźeſche; a hdyž chzyſche wbohi Anderſon ſe jſtwy won, ßo ſe ſtróżelemi dohlada, ſo je dó jſtwy ſamknjeny. Wón klepaſche a ſ zykej mozu do durjow buchaſche, ale nichtó jeho njewußkyſcha. Jſtwicźka běſche w ſadnim twarjenju, hdźež tehdy žana duſcha njebě. Korczmarjezy a cźeledź, kotriž běchu w hkownym twarjenju, wo wſchěm tym niczo njewjedźachu a njepytnuchu. Anderſon k wóknu ſkocźi a wótſje ſ wóknom won wokaſche, ſo dyrbja jeho won puſchcźicź pſchińcź. Ale wókna na puſte polo won dźěchu, hdźež też žadyn cźlowjek njebě. Schto dyrbjeſche wbohi jaty nětko ſapoczecź? Wón ßebi na to pomyßli, ſ wóknom dele ſkocźicź. Ale jſtwa běſche po tſjóch ſkhodach; a wón móžeſche ßebi, hdyž dele ſkocźi, ſtawy ſłamacź abo ßebi ßmjertneje ſchkody ſcźinicź. Duż ßebi na to pomyßli, durje wuraſycź. Ale, ſchtoż też wſchitku ßwoju móz napinaſche, durje běchu tak twjerde a krute, ſo pſcheczíwo wſchitkim jeho nadběham wobſtachu. Nětko wón ßkyſcheſche, kak na łódźi poßleni krócź kanona wrjeßnu. Móžno by było, ſo by hiſchcźe na łódź bóſchoł. Wón klepaſche, wołaſche, buchaſche, ſ zykej mozu do durjow pjerjeſche, ale nichtó jeho njeßkyſcheſche, nichtó jeho ſ jeho jaſtwa puſchcźicź njepſchińdźe. Saßo ßo ſchwarna khwila minu. Wón wjedźeſche, ſo je łódź nětko pſchiſtaw wopuſchcźika a ſo do morja won jědźe. Wón ju wjazy doſcźahnucź njemóže, ßo ſe ßwojimi krajanami ſradowacź njemóže, ſo ßo, na cźož ßu tak dołho a tak žedźiwje cźakali, bórſy domoj wrócźa. A ſchto budźe jeho mandźelſka, ſchto budźa jeho dźěcźi prajicź, ſo ßo jeje muż, ſo ßo jich nan ſ druhimi njewrócźi? Kak ßu tónle dźeń žedźiwje wocźakowałe a ßo nutrnje na njón wjeßelike! A nětko je jich nadźija a jich radoſcź zyle podarmo była. Srudoba budźeſche ßylneho muża pſchi ßamom pſchemóhła. Wón budźeſche ßo najradſcho ßynuł a hórke ßylſy ronił. Ale wón běſche muż, a to pobožny muż. Wón wjedźeſche, ſo je miłoſcźiwy Bóh na njebju tole wſchitko tak naprawił a wjedł. A duż też běſche bjes dwěla ſa njeho a ſa jeho domjazych derje, ſo wón nětkle na łódźi njebě, ale ſo běſche do ßwojeje jſtwicźki ſamknjeny. To ßebi wón praji a ſ tym ßo pomaku ſměrowa. A duż cźicho a ſcźerpnje w ßwojej ßamotnoſcźi wutra, doniż jeho na poßledk ſ jeho jaſtwa njepuſchcźichu. Ssnano ſa hodźinu dźowka pſchińdźe a chzyſche jſtwu ſa noweho hoſcźa pſchihotowacź, kotryż bě runje pſchiſchoł. Wona durje wotamknu a tak jateho ſ jeho jaſtwa wumoži.

Korczmarjezy ßo njemało ſtróżichu a dźiwachu, na jene dobo ßwojeho hoſcźa ſaßo pſched ßobu wohladawſchi, wo kotrymž ßebi myßlachu, ſo hižo dawno na łódźi po morju jědźe. Anderſon jim wupowjeda, ſchto bě ßo ſtało, a woni jeho jara wobžarowachu. Ale mjelczo ßo jim tola jara ſpodźiwne ſeſda, ſo Anderſon na ßwój dóńt njeklějeſche a njeßwarjeſche, ſchtoż bychu ßnano druſy, haj, ſchtoż budźechu woni ßami najſkerje na jeho měſcźe cźinili, ale ſo ßo do ßwojeho dóńta zyle ſměrom poda, jako by jemu Bóh luby Knjes ſ tym hiſchcźe wulkeje dobroty wopokaſał był. A tak woprawdźe běſche, runjež Anderſon ani ludźo w korczmje to ani naſdala njeſhódachu.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pónděelu 24. novembra měješe ßo tudy w „ſkotej krónje“ lětuſcha ßerbſka duchowna konferenza a hłowna ſhromadźiſna ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa. Na konferenzy, na kotruž běchu ßo nimale wſchitzy ßerbſzy duchowni ſeſchli, mějachu ßo ważne wuradźowanja, Boże kraleſtwo bjes Sserbami naſtupaze. Bjes druhim ßo też wo naſchim „Miſſionſkim Póßle“ rěcźeſche, kiž je ßebi pod wuſtojnej redakziju knjeſow fararjow Domaſchki a Jakuba ſaſtup do nimale wſchěch kſcheſcźijanſkich ßerbſkich domow wudobył. Dokelž knjeſej fararjej Jakubej jeho wobſchěrne ſaſtojnſke dźěło wjazy njedowoli ſe ßoburedaktorom tuteho cźaßopiſa bycź, bu na jeho město knjes farař Krygař ſ Porſchiz wuſwolenh, kiž też wólbu pſchija. S dobom ßo pſchejeſche, ſo by na dalſche wjazy naſtawkow wo ważnych cźaßnych praſchenjach do „Miſſionſkeho Póßła“ pſchijecźe namakało. Dale ßo wopomni, hdźe měkoj ßo k lětu ßwjedźenjej ſnutskowneho a ſwonkowneho miſſionſtwa ßwjecźicź. Jenohłóßnje ßo wobſamknu, prěniſchi w Ketlizach a druhi w Rakezach ßwjecźicź. — Dokelž je ßebi ſe ßłużby puſchcźeny dwórſki prědař Stöckař w Barlinje wo zyke khěžorſtwo ſe ßwojim wuſtupowanjom pſchecźiwo njewěrjazym a židam wulke ſaßłużby dobył, pſchede wſchěm też ſa zyrkej pſchezo ßwój hłóß ßłyſchecź dawajo, kaž ma ßo też jemu dźakowacź, ſo maja Delnjo=Łużiſzy Sserbjo w Barlinje nětko ſa lěto 4 krócź ſerbſku Božu ßłużbu, ßo jemu pſchipóſnawaza adreßa póßła. — Na to ßo ſliczbowanje lutherſkeho knihowneho towarſtwa wotpołoži. S dźakom a ſ wjeßelom ßo pſchi tym na to ſpomni, ſo ßu lětßa mnoſy ßobuſtawy kaž w Sakſkej tak pſchede wſchěm w Pruſkej, wulke knihi „Wſchědny khléb Boži“ doſtawſchi, niz jenoż jenu hriwnu lětneho pſchinoſchka, ale też pódła teho dobrowólny dar dali. — Dokelž dotalny towarſtwowy pißmawjedźer knjes farař Měto w Huſzy dla khoroſcźe ſe ßłużby ſtupi, ßo na jeho město knjes farař Gólcź ſ Budyſchinka wuſwoli. — Kaž je ßo hižo wojſjewiło, lětßa k wopomnjecźu na Moltkowy narodny dźeń kóżde ßerbſke paczerſke dźěcźo knižku „Lecźazy liſt“ jako dar lutherſkeho knihowneho towarſtwa darmo doſtanje. Shromadźiſna, kiž bě ßo $1/_2$10 hodźin ſapoczała, ßo $1/_2$2 hodźin ſkónczi. Bóh położ na jejne wobſamknjenja ßwoje žohnowanje!

— Wo Kochowym hojenſkim ßrědku a jeho nałożowanju mamy hižo wußud mnohich wězywuſtojnych. — Jedyn ſ nich mjes druhim

praji: S Kochowym žrědkom najskerje hinak njebudże hacž ſ někotrymžkuli druhim podobnym. Tajzy, kotſiž žu žo ſ nim wuhojili, móża ſ nowa ſkhoricź; někotrym žrědk ſ zyła njepomha. S někotrymi sažykowanjemi žo žanemu khoremu pomhacź njehodźi. Sa krótki czaž, kotryž hakle wo Kochowym žrěbku wěmy, žo hiſchcże žadyn jeniczki khory woprawdże wuhojił njeje. — Druhi piſche: Khori, kiž chzedźa žo w Barlinje wuhojicź, wjele měžazow pospochi najſtaroſcźiwiſcheje lěkarſkeje kedźbliwoſcże trjebaju; a to dwaj abo tſjo lěkarjo dokonjecź njemóża, kotrymž je Koch dotal pospyty ſ khorymi poručił. Cżežzy khori bjes žwojeho lěkarja do Barlina jěſdźicź njedyrbjeli; pſchetož tamniſche kliniki a hojerńje žu pſchepjelnjene; a czaſto žo wjele dnjow minje, prjedy hacž žo někomu radźi ſ jenym tych lěkarjow porěczecź, kotrymž je Koch pospyty poručił. Woželbje nětle w ſymje dyrbjeli žo khori tajkeho puczowanja hladacź a hacž na dalſche radſcho ſczerpnje czakacź.

— Měžaczńika „Łužica“ je czišžko 11. (november 1890) wuſchło. Wobžah: Wupjelnjeńki do H. Zejlerjoweje „Nazymy“. Wot M. Domaški. — Lěs šumi. (Hońtwjeńska legenda.) Spisał Wladimir Korolenko. Přełožił Adolf Sommer. (Pokračowanje.) — Što piše Němc wo prawach narodnoſcow? (Z knihow Rich. Boeckha: Der Deutschen Volkszahl und Sprachgebiet. Berlin 1869, přełožił E. Njestronski.) — Naš přichod. Šyman. — Serbski spěwanski swjedźeń 1. oktobra 1890 w Budyšinje. (Rozprawy 2. dźěl.) — Nowy delnjoserbski časopis. — Nowa knižka wo Serbach. —ik. — Drobnostka. J. K. — Druzy wo Serbach. F. — Serbski rozhlad. — Zapis darow ze strony Serbow za Maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow.

S Nadźanez. W ſkale, twarſkemu miſchtrej Kubje w Budyſchinje žłuſchazej, je ſchtwórtk tydźenja popołdnju 50létny ſkałar Wawrik ſ Jeńkez nahłu žmjercź wumrjeł. Wawrik, na wyšokich roſchtach ſtejo, czežki kamjeń horje wjeſche. Pſchi tym žo ſta, ſo žo czopik, kiž bjes wijawine palzy pada a wijawje žo wróczo wjercźecź njeda, roskama. Czežki kamjeń, ſa wijawu wišazy, žo nětko rucże ſaž dele ſwjercźi, a wijawine džeržadło wróczo praženuwſchi Wawrika ſ tajkim wotmachom do wutrobna a do brody ſtorczi, ſo tón myžle ſhubiwſchi do hłubokeje ſkały bjes kamjenje padże a žebi tam nop do zyła rosraſy. S bobom žo ſa nim wijawa a roſchty, wot dele wrjeſkotazeho kamjenja powalene, walichu. Wawrik bě na měſcże wubychał; móžno je, ſo je jeho hižo wijawine džeržadło na roſchtach horka ſaraſyło.

S Bolborz. Podobne paduchſtwo, kaž w Cżornezach, je žo też na tudomnym knježim dworje ſkucźiło. Wóndano w nozy je tam paduch do hólczeje komory ſaléſk a jenemu czeladnikej dybſacżny cżažnik, móſcheń ſ 3 hriwnami pjenjes, druhemu móſcheń ſe 4 hriwnami a tſeczemu móſcheń ſ 50 pjenježkami kranuł. Hakle rano, hdyž bě paduch hižo pſche wſchě hory, paduchſtwo pytnuchu. Sſlěda ſa paduchom hiſchcże nimaju.

S Myſchez. Schtwórtk rano je tu na něhduſchim Nowakez kuble woheń wudyrił, pſches kotryž buchu hródże a bróžeń do prócha a popjeła pſchewobroczene. Domſke žu žo wóhnjej wobróle.

S Korſymja. Poželednju pónděelu a wutoru mějachmy pſches ſtajny deſchcź tu wulku wodu. Sprewja wuſtupowaſche móznje pſches žwoje brohi, też dale k poknozy pola Roswodez a Hajniz bu wulke powodźenje. Tola njeje, tak daloko hacž je ſnate, wjetſcha ſchkoda naſtała.

S Barta. Sańdźenu žobotu je na tudomnym ryczerkuble jedyn wolazy do njeſboža pſchiſchoł. Hdyž wokam pizu dawaſche, jeho wół do wóczka ſbodże. Sranjeneho dyrbjachu hnydom do hojerńje dowjeſcź, hdyž žo wupokaſa, ſo je wóczko doſpołnje wubodźene.

— Kaž w kraju koło wokoło też pola naš wětr ſe ſymneho duje a ſemja je ſe žněhom a lodom pokryta. Schtož pak žo pod ſymſkim krywom khowa, je ſrudźaze ſa naſchich ratarjow. S wjazy dnjownym njepſchestawajzy žo lijazym deſchczom, kiž je do ſaſtupjenja ſymneho wjebra panuł, bě Lubata telko wody nabyła, ſo je pſches žwoje brjohi ſtupiwſchi kraj daloko a ſchěroko póczrjeła. Se ſtyſkniwej wutrobu žo ratać praſcha, kajke budźa pſchichodne žně? Boja žo, ſo je wulka woda ſeſkhadźane žywy na polach, ſ beſchczom rosmokanych, wudrěła a ſo budźa žo teho dla naléczo pola ſ nowa požyczź dyrbjecź. Powodźenja, w poſlednim czaſu ſkoro kóžde lěto pſchikhadźaze, žu ſa naſche ſtrony czežke domapytanje.

S pola. Ssrjedžno-němſke burſke towarſtwo wſchitke žwoje žobuſtawy napomina, ſo bychu, hdźežkuli je móžno, prozežam a ſkóržbam ſadźěwacź hladali, ludźom rěczeli, ſo kóždeje maliczkoſcże dla k rěcznikej abo na žudniſtwo běhacź njedyrbja, pſchecźiwnikow wujednali a ſwady wurunali.

S Rakez. Tak daloko, hacž žmy ſhonili, je nětko wěſte, ſo žo pſchichodnu wutoru 2. dezembra naſcha nowotwarjena želeſniza ſ Budyſchina do Rakez wotewri. Wona wopſchija 19,8 kilometrow a ma žlědowaze ſtazije: Budyſchin, Židow, Mały Wjelkow, Radwor, Khažow, Njeżwaczidło, Scheſchow, Rakez. — Tak dha by nětko ſkónczńje horze žadanje wobydlerjow wulkeho dźěła połnózneje Łužizy dopjelnjene było; ale jene pſchecże tola hiſchcże woſtanje: ſo by žo želeſniza dale wjedła pſches Kulow a Wojerezy do Hródka. K temu drje móże Sakſka jenož mało pomhacź, dokelž by tute pokračowanje želeſnizy nimale jenož na pruſkich ſtronach ležało. Rakez žu wot pruſkeje mjeſy 4 kilometry ſdalene, po tajkim njeleži w ſakſkej ſajimawoſcźi, tutón krótki kuſk wutwaricź, ale Sakſka by to rad Pruſkej pſchewoſtajiła. Hdy by pak želeſniza pſches Kulow a Wojerezy hacž do Hródka ſchła a móhła žo tam ſ Barlinſko-Shorjelzſkej želeſnizu ſjednoczicź, by pſches to zyła Hornja Łužiza ſ Hródkom, ſ Khoczebuſom, ſ Frankfurtom a žamo ſ Barlinom direktnje ſwjaſana była. Sso žamo wě, ſo by to jara wulki wužitk był, niz jenož ſa zyłu ſakſku a pruſku Hornju a Delnju Łužizu, ale też ſa dokhody želeſnizy žameje. Teho dla je też wulke wjeżele a nadźiju wubudźiło, ſo chze wikowarſka komora w Khoczebuſu ſa tutón projekt w Barlinje ſe wſchej mozu ſkutkowacź, a chzemy žebi jenož pſchecź, ſo by zyła linija bórſy rěkacź móhła: Budyſchin—Rakez—Wojerezy—Hródk. To by woprawdże wulzy nahladny wužitk był ſa naš wſchitkich, woželbje pak też ſa měſto Budyſchin, kotreż je nětko wot dalſcheje połnózneje krajiny, woželbje wot Wojerowſkeho, Hródkowſkeho a Rósborſkeho wokrjeża zyle wotležane.

S Cżornowa. Tu žu 19. novembra jeneho ſkażeneho pża ſaraſyli. Duž dyrbja žo wot nětka hacž do 19. februara 1891 w Cżornowje a wokolnych wžach pży ſawjeracź.

S Wulkeho Parzowa. Tudomne ſarſke měſtno žo w bliżſchim czaſu wuprózdni. Knjeſa Petſcha, kiž je tu ſ fararjom, žu ſa fararja w Hohkirchu wuſwolili.

Se Skeho Komorowa. Želeſniczny dohladowar Khoczebuſko-Wulkohojnſkeje želeſnizy je 18. novembra mužſke cżełko ſ wotjedźenymaj nohomaj namakał. Schtož je nětko žłyſchecź, je to cżełko žyna kublerja Zocha ſ Roſendorfa, kotrehož je něchtó ſkónzował, wurubił a na ſcheny położił, ſo bychu ludźo wěrili, ſo je žo Zoch ſe žamomordarſkim wotpohladom wot želeſniczneho czaha pſchejecź dał. Mordarja hiſchcże wužłědźili njejžu.

Dary ſa natwarjenje žerbſkeho domu.

Sbytk macźicźneho doma II dźěl pſches k. rěcznika Mütterleina . .	150 hr.
Sserbſke towarſtwo w Bukezach	5 „
Króna w Bukezach	1 „
Farař Jencź w Palowje	20 „
Hromadźe:	176 hr.

S džakom kwituje **M. Mjerwa, pokładnik M. S.**

Přilopk.

* Hwězda Bethlehemſka, kotraž kóžde 315 lět k nam khodźi, žo lětža ſaž pokaże. Poželedni krócź žu ju w nozy na 8. novembra 1575 widźeli.

* Młody pſchekupſki w Draždźanach běſche ſańdźeny tydźeń w ſakſkej krajnej lotteriji 3000 mk. dobył. S wjeżokoſcźu žwojeho nana ſ Łužizy do Draždźan pſcheproży a ſ nim a někotrymi pſchecźelemi pſched měſto a na wžy won dźěſche. Wyſche Blaſewitza wón do Łóbja padże; hacž ſ njewobhladniwoſcźu, abo pſches njeſbožowny pſchipad, nichtó njewě. Naſajtra jeho cżełko w rězy namakachu.

* W Rieſy budźa žo ſa měſchczańſke pjenjeſy nowe kaſarmy ſa artilleriſkej wotdźělени, kotreż žo ſ Freiberga do Rieſy pſchepołożitej, twaricź.

* K 74 lět ſtarej žonje w Zſchopawje žo wóndano w nozy rubježnik do komory dobu, nóznu lampku haženu, žonje ert ſatyka a pjenjeſy wot njeje žadaſche. Žona pak móżeſche ſe žłabym hłoženom wo pomoz wokacź; duž rubježnik cżeknu. Mužſkeho, na kotrehož tukaju, žu tam ſajeli.

* Pſched pſchiſažnym žudom w Lipſku je žo ſańdźenu žrjedu prozeż ſapoczał, naſtupajzy nahłu žmjercź měſchczańoſty Schröna w Markranſtädcże a jeho mandźelſkeje. Tónle prozeż, kotryž je też někomužkuli w Budyſchinje ſajimawy, dokelž je Schrönowa žona hacž do žwojeho woženjenja tu ſ bydłom była, měješe tſi dny tracź. W ſalu pſchiſažneho žuda běſchtaj też kralowſkaj prynzaj Jan Jurij a Max ſe žwojimaj adjutantomaj pſchitomnaj. Loni 8 novembra mandźelſka měſchczańoſty Schröna, nješto ſchokolady wupiwſchi, ſkhori a 10. novembra wumrje. Jeje cżełko bu w Budyſchinje khowane. 19. dezembera žam měſchczańoſta, kiž też nješto ſchokolady wupiwſchi, ſkhori a 24. dezembra ſemrje. Też jeho cżełko bu w Budyſchinje khowane. Dżeń po jeho žmjercźi pak lékař jeho cżełko wotewri a wobhlada,

dokelž běšche spodźiwne, so staj wobaj mandźelskaj, schokoladu wupiwschi, skhorikoj, so je khoroscź pola wobeju jenaka była, a so staj wobaj bórzy na to semrjekoj. Duž tež cźěło Schrönoweje mandźelskeje w Budyschinje wuhrjebachu a snutskowne dźěle kralowskim wězywustojnym pschepodachu, so bychu ßo pschepytałe. W snntskownych dźělach wobeju mandźelskeju arsenik namakachu. Wschelake wobstejnoscze tukanje sbudźichu, so je Schrönowa njewoženjena, 22 lět stara dźowka Fanny, kotraž běšche w starschiskim domje, starschimaj s jědom sawdała. Jěd, kotryž je njebocźiczki něhdy pscheße wulke myscheße kupował, je ßo w jeje komorje khował. Fanny Schrönez, kiž je na jenu nohu khroma, je dołhi cźaß a hacź do ßmjercze starscheju wudawała, so je ßo s mkodym pschekupzom mjelczo ßlubiła; to pak wěrno njebě. Ale wona s wěstym Korbom khodźeße, kiž je pschi dźiwadle. Krótko do ßwoje ßmjercze je jej macź 550 mk. pschepodała, so by je na nalutowarnju dała; dźowka pak je pjenjesy s dźěła sa ßo wuźiła a praji, so je druhi dźěl njebo nanej dała, mjes tym so ßo w nanowych sawostajenych sapiskach niczo wo tym njenamaka. Njebocźiczki a jeho mandźelska běschtaj ßwoje žiwjenje na 20,000 mk. sawěscźikoj. Wobskorżena wobkrucźa, so ji to wědome było njeje. Wona krucze prěje, so je starscheju s jědom moriła. Kaž wona ßama, a kaž wschitzy ßwědzy wobkrucźeja, je dźowka se starschimaj jara dobra była. A w tym, schtož je ßo w ßudniskim jednanju dotal wupokasało, też jaßnych dopokasmow pscheczźiwo njej njeje. Dokelž ßudniske jednanje hischcze skónczene njeje, dalsche sa tydźeń podamy.

* Do pschikhada kruteje symy je s nowa wulka woda wjele stron w Němzach a Awstriskej cźežko domapytała. W naschim sakskim wótznym kraju je ßo woßebje krajina Rudnych Horow (Erzgebirge) a Voigtlandskeje wot powodźenja cźežko potrjechika. Rězy Mulda a Göltzsch stej se ßwojeho rěcznischcźa stupikej a wjele sapuscźenja naczinikej. Mnohe fabriki, pschi rěkach leżaze, ßu dźěłacź pschestacź dyrbjake. W Plauenje wulka woda schtyrjoch dźěłaczerjow w jenej brózni pschekhwata. Jich dyrbjachu na cźołmje na ßuche dowjescź. Runje tak ßo w tamnischej Münzigez fabriży 10 dźěłaczerjam seńdźe. Tuczi pak dyrbjachu dlěje na pomoz cźakacź. Cźołm, na kotrymž dyrbjachu ßo woni wukhowacź, do ßylneho wodoweho běha pschińdźe a ßo do Halschtrowa wotwjedźe. Na sboże wón k jenemu latarninemu kołej pschipkuwa, sa kotrymž ßo schtyrjo mužojo, w cźołmje ßedźazy, tak dołho dżeržachu, hacź jim wóhnjowa wobora pomoz pschinjeße. W Nitzschez fabriży, kotraž bě zyle wot wody póczrjeta, bě hischcze na 100 dźěłaczerjow. S mnohich domow dyrbjachu wobydlerjo cźěkacź, dokelž woda s woknami do jstwow stupasche, tak so domjaza nadoba w wodźe płuwasche. Dźěłaczerjo s wokolnych wßow njemóžachu ßo domoj wrócźicź, dokelž běchu pucze powodźene. W Weischlitzach jedyn dźěłaczeŕ, drjewo s ręki kojo, do wody padźe a ßo wot žołmow póžrje, prjedy hacź móżachu jemu pomoz pschinjescź. W Draždźanach je wulka woda roschty, pschi Augustußowym mosce po poßlednim powodźenju natwarjene, swotorhaka. Wjele hórsche hacź w Sakskej je w ßußodnych Cźechach powodźenje było. Wołtawa a jejne pschibocźne ręki ßu brjohi pschestupike a saßo krajiny powodźike, kotrež ßu hižo psched tsjomi měßazami cźežko s powodźenjom cźerpike. W Prasy je woda roschty ßobu wsaka, kotrež běchu ßo k saßonatwarjenju Karloweho mosta postajike. Srudźaze powjescze ßu s Karlowych Warow pschischke. Ręka Tepla (Cźopka) je tam schtyri metry wysche porjadneje wyßokoscze stupika. Naczinjene sapuscźenje ßo wopißacź njeda. Mnohe domy a wschě mosty ßu swotorhane. Wschě khlamy pod wodu steja a twory ßu pak wotpkuwake, pak ßu skażene. Wjele stow ßwójbow dyrbi k prosscherskemu kijej pschimnucź, jeli so bórzy pomozy njedostanu. Na haßach a na rězynym brjosy twory, meble a drasta s hromadami leża. Ruzy kamajo wobydlerjo pscheđ rospadankami ßwojeho wobßeđźenstwa steja. Mnosy ludźo běchu w strachu žiwjenja, tola dźiwa doscź wschitzy buchu wukhowani. S Göthoweho pomnika, pychi Karlowych Warow, ßu žołmy hłowu dele storhnuke; hłowa je ßo do semje sarykła, tola ßo wobschkodźika njeje. Pola Mostow ßu ßo Hanine podkopki wot pschiwała wody póczrjeke. 33 hewjerjo, kotsiž w podkopkach dźěłachu, ßu ßo wschitzy tepili. Hacź liczba snjesboženych hischcze wjetscha njeje, je hischcze njewěste. — S Rheina a jeho pschibocźnych rěkow pißaju, so je Rhein pśches 5 metrow wysche porjadneje wyßokoscze stupił. Pschi tajkej wyßokoscźi buchu wschě dróhi, fabriki, podkopki a wßy, pschi Rheinowym brjosy leżaze, powodźene. W Elberfeldźe je ßo w wulkej wodźe pjecź cźłowjekow tepiło, dwaj mostaj buschtaj swotorhanaj. Też pschibocźne rěki Rheina ßu s rěcźnischcźa wustupike. — W Thüringskej je wulka woda teho runja wjele schkody naczinika, tola tam cźłowjekoju pschi tym do njesboża pschischli njejßu. W Kösenje bu 800 lět stary móst nad rěku Ssolawu wottorhnjeny a někotre domy wotpkawjene. Wot lěta 1799 w Kösenje tak wyßoku wodu njepomnja. W Rudolstadtu je nižsche město powodźene. Hórsche powjescze s pólnóznych Němzow pschikhadźeja. Niże leżaze dźěle městow Wismara a Rostoka w wodźe stejachu. Pola Poela jena schwedska łódź na brjóh sajeźdźe a ßo roskama, tola mużstwa s njeje buchu wukhowane. Pola Steina ßo hacźenje pschedrě, pschi cźimž ßo jedyn cźłowjek tepi.

* Hdyž wjeßny listynoscheŕ s Barutha pola Barlina wóndano wjecźor domoj jědźesche, ßo wón pschi ßwětle wosoweje latarnje dohlada, so chzetaj dwaj bundakaj na jeho wós saléscź. Dokelž na jeho napominanje, so dyrbitaj hnydom s wosa hicź, njepoßkuchaschtaj, ale chzyschtaj ßo do njeho dacź, wón jeneho s njeju s makej ßekeru, kotruž mějesche stajnje pschi ßebi, s zykej mozu do hłowy morßnu, so ßo bundak na měscze pohkuscheny s wosa wali. Duž tež druhi rucze dele skocźi, a listynoscheŕ se ßwojim wosom domoj cźerjesche, schtož móżeße kóń běżecź.

* W Barlinje ßu sańdźene dny ßkužobnu holzu sajeli, dokelž je ßwojemu knježstwu s jědom sawdacź chzyła. Hdyž jeje knjeni, pschekupzowa žona, wóndano rano khojej wopta, kotryž ßo na wóhnischcźu pschihrěwasche, doniž knjes k ßnědanju njepschińdźe, wona cźujesche, so khojej někak hrosnje a ßeleny ßkodźi. Duž ßo ßkužobnu holzu wupraschowacź pocźa. Holza praji, so je do khojejoweho ßudobja něschto ßeloweje kißalinu linuka, so by ßudobje wurjedźika. Ji njewěrjo jej knjeni do ßwědomja rěcźeße, na cźož ßo holza wusna, so je kißalinu do khojeja linuka, so by ßebi s nim sawdała. Holzu pak sajachu; pschetož policija ji njewěri a ma sa to, so je holza ßwojemu knježstwu sawdacź a ßo na to waschnje sa to wjecźicź chzyła, so je sa ßwoju njerodnoscź poßledni cźaß wospjet ßwarje dostała.

* Kubleŕ w Neustädtelu, jeho žona, wotroczźk a dźowka běchu wóndano pjecźeń a běrnjaze kulki k wobjedu jědli, na cźož wschitzy skhorichu. Runjeź ßo s khoroscźu dale bóle pohórschowasche, po lékarja njepóßkachu. Hdyž kublerjowa macź nasajtra rano ßwojeho ßyna wokacź pschińdźe, tutón morwy w kožu leżeße; też wotroczźk bě morwy. Kublerjowa žona běsche jara khora a pschipokdnju semrje. Dźowzy, kotraž bě najmjenje jědła, je saßo lěpje, dokelž běsche ßo bórzy wuwróczała. Cźěka wobhladujo lékaŕ spósna, so je ßo jim s jědom sawdało. Kak je ßo to stało, dotal nichtó njewě.

S Oldesloe ßo pische: Na dróży pschebe wßu Tonndorf na wjeßneho listynoscherja wóndano wjecźor wokoło 6 hodźinach dwaj bundakaj pschińdźeschtaj a chzyschtaj jemu jeho wacźok wsacź, w kotrymž běchu też pjenjeżne listy. Listynoscheŕ pak ßo jimaj wutorże a ßo do cźékanja da. Sa nim běžo jeho jedyn teju bundakow hischcze s zykym wotmachom do tyła praßnu, so listynoscheŕ pschi ßamom myßle shubi; ale jemu ßo tola radźi cźeknucź.

* Měschcźan s Hagena běsche sańdźene dny s ßom na hońtwje. Blisko żelesnizy jemu na jene dobo slě bycź pocźa, hłowa ßo jemu wjercźesche, wón wospjet padasche, saßo stawasche a skónczże na żelesnizu dóńdźe, hdźež saßo padźe a bjes myßlow na kolijach leżo wosta. Winczo jeho poß pscheđ khěžku bliščeho żelesniczneho straźnika pschiběża, tam a ßem běhasche a tak spodźiwnje cźinjesche, so straźnik sa nim dźěsche, měschcźana na kolijach leżo nadeńdźe a jeho w stronu donjeße, — někotre minuty prjedy, hacź cźah pschijědźe, kiž budźesche jeho wěscze pschejěł. Duž je ßwěrny poß ßwojemu knjesej žiwjenje sdźeržał.

* Wojak 1. regimenta garde-hulanow pscheđ krótkim ßwojemu nanej pißasche, so ßebi žiwjenje wosmje a so budźe hižo morwy, hdyž nan list dostanje. List cźitajo ßo nan tak stróži, so ßo morwy se stólza swjese; Boża ruczka běsche jeho sajała. Mjes tym běsche ßyn woprawdźe s wojakow cźeknuł, ale žiwjenje ßebi wsał njeje; pschetož sańdźene dny ßu jeho nehdźe w lěßu doßahnuli a sajeli.

* W Wuherskej ßo influenza (kripa), na kotruž ßu kónz sańdźeneho léta na zykej semi ludźo khorili, saßo rosscherja. W wjele schulach je pśches połojzu wucźomzow skhoriło. Tón krócź ßo khoroscź hischcze straschnischa bycź sda hacź loni.

* Kaž hižo tydźenja pißachmy, je ßo blisko schpaniskeho mórskeho pobrjoha jendźelska wójnska łódź rosbika, 277 mužow je ßo tepiło, a jenož tsjo ßu ßo ßmjercźi wukhowali Wschitzy tsjo ßu hischcze khori. Jedyn s nich wo njesbożu takle powjeda: Morjo tehdy wjecźor straschnje howrjesche, a mózne smohi naschu łódź krajej pschezo bliže njeßechu. Deschcźik ßo dźěsche, a mhła bě tak husta, so kraja njewidźachmy. Na jene dobo żałostny wrjeskot a praskot wußkyschachmy. Hrosneho wjedra dla běsche kapitan na mosce. Ja straźowach. 30 towarschow běsche blisko pschi mni. Lědma běsche łódź wo skału praßka, kapitan cźołmy pschihotowacź porucźi. Wón směrny wosta. Tsi bértliki hodźiny ßo minuchu, prjedy hacź ßo łódź podnuri. Mjes tym běchmy ßo po poruczności kapitana do cźołmow seßydali. Ale hobrska smoha wschitke 6 cźołmow swrócźi, so do morja padźechmy. Kapitan do nozy sa-

woka, so njech kóždy swoje žiwjenje wukhowacź hlada, kaž móże. Žołmy kaž wěža wyšoko nad kódźu dźěchu a ju bórsy rostorhachu. Jedyn jeniczki s naš běsche sylny doscź, so móżesche pschecźiwo smoham hacź na brjóh dopkowacź. Mje wulka žołma blisko njeho na kraj cźišnu. Na morjo hladajo hromadu cźlowjekow widźachmoj, s kotrymiž žołmy wokoło mjetachu. Trochu wotpocznuwschi do wšy Javina dóńdźechmoj. Naju tsecźi towatsch je wjele dlěje w wodze byk; nimale naheho je jeho nětkajka žołma na brjóh pschipkawichu, běchu so wschitke wo skały na kuski rosbike.

* Ssrjedu tydźenja chzyschtaj sastojnikaj wulkeje a bohateje fabriki w Warschawje po želesnizy, kotraž s Warschawy do Bromberga wjedźe, hacź na dwórnischcźo Pniewo dojěcź, hdźež měješchtaj sa fabriku w Walentynowje 15,000 rublow wotedacź, a potom na dwórnischcźo Ostromy, hdźež měješchtaj sa tamnischu fabriku 35,000 rublow wotedacź. Se spěschnym cźahom popołdnju w schtwórtej hodźinje w salonowym wosu druheje klaßy wotjědźeschtaj. W tymle wosu běsche hischcźe pjecź druhich pucźowarjow, wot kotrychž tsjo na dwórnischcźu Lomicz wós wopuschcźichu. W Lomiczu běschtaj sastojnikaj wjeczor wokoło 6 hodź., hdyž hižo cźma bycź pocza, s dwěmaj druhimaj pucźowarjomaj ßamaj we wosu. Na blišchim dwórnischcźu Pniewo pokładnik Walentynowskeje fabriki, kotryž na cźah stejo cźakasche, sastojnikow podarmo wokasche, a cźah dale jědźesche. Na blišchim dwórnischcźu Kutno pucźowarjo, kotsiž běchu w Pniewje do prósneho salonoweho wosa stupili, wosjewichu, so ßu ßydka w wosu krwawe. Nětko w kucźe wótry hońtwjerśki nóž, dwě cźapzy a prósny kuwert namakachu, na kotryž bě napißane „15,000 rublow sa Walentynow". Duž wós sasyglowachu. A hdyž so na blišchim dwórnischcźu Ostromy ludźo s tamnischeje fabriki tež podarmo sa sastojnikomaj praschachu, bu wěste, so je so rubjeżne mordarstwo stało. Hacź dotal je so tole wuslědźiło: Lědma běsche cźah s dwórnischcźa Lomicz wotjěk, njesnataj pucźowarjej sastojnikomaj persiskeho prószka do woczow naßypaschtaj, jeneho s hońtwjerśkim nožom sakkóschtaj, druheho sarasyschtaj a cźele s wosom won cźißnuschtaj. Prěnje cźěko 3, druhe 4 kilometry dale Lomicza namakachu. Kaž slědy stopow pokasowachu, staj mordarjej kilometer psched dwórnischcźom Pniewo s wosa skocźiłoj. Tam cźah, dokelž so w Pniewje dwě želesnizy kschižujetej, kilometer daloko bóle pomaku jědźe, a tule składnoscź wužiwajo staj mordarjej s wosa skocźiłej. Wobaj staj pschistojnje sdrascźenaj a ßnano 24 abo 26 lět staraj byłoj. Dale so dotal niczo wußlědźiło njeje. Sa tón cźaß, so w ruskej Pólskej želesnizy maju, je to prěnje rubjeżne mordarstwo na tamnischich želesnizach.

* Burow jeneje ruskeje wšy prěnje dny sańdźeneho měßaza w nozy straschne rucźe a rejenje wubudźi, kotrež so ßußodneho lěßa ßłyschesche. Zyła wjeß sestawa. Dźiwi hołk w lěßu s najmjeńscha dwě hodźinje trajesche. Skót na dworach njeměrny bycź a rucź pocza; konje, kotrež běchu so wonkach paßke, spłóschiwe s pastwy do wšy pschicźěrichu; pßy schcźowkachu a wujachu. Na ranje straschne rucźe a rejenje pschesta, a jeno s khwilemi bě ßłyschecź, kak so w lěßu hałusy łamaju, a kak so tam něschto schudruje. Hdyž ranje saßwita, so burjo sebrachu, mějo jedyn tsélbu, druhi ßekeru, tsecźi dubowy ßochor atd., a do lěßa hladacź dźěchu. Lědma běchu kruch do lěßa nuts, so jim wobras žałostneho sapuscźenja poskicźi: na dołhu ßmuhu běsche moch, semja, korjenje — wschitko bě do hromady směschane a pscheměschane; stare pjenki běchu se semje swuwalane, młode schtomy běchu słamane, se starych bě skora sedrjena; koło wokoło běsche wscho krwawe; tu a tam běchu stopy hobrskeho mjedwědźa (bara) widźecź. Trochu s boka burjo hromadu mocha wuhladachu a ju rosrywschi w njej jara wulkeho morweho mjedwědźa namakachu, wot kotrehoż běchu wulke cźwaki wotežrane. Wěste bě, so staj tudy w nozy dwaj ßylnaj pschecźiwnikaj ßam a ßam na so schkoj, a so je so krwawna bitwa se ßmjercźu jeneho s njeju skónczika. Runjež běsche trochu dźěrawa, burjo tola kožu s morweho mjedwědźa scźežechu, dokelž so tola hischcźe wužicź hodźesche. Ssudźo po stopach, je druhi mjedwědź, kiž je ßwojeho towatscha pschemóhł a s dźěła sežrał, woprawdźe hobrszy wulke swěrisko bycź dyrbjał. Sso nadźejo, so so wón k sbytkam morweho mjedwědźa wróczi, burjo tsi nozy na njeho łakachu; ale wón so njepokasa.

(Pokracźowanje w pschichosy.)

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje, pschi butrowych wikach.

Pódla swojich wubjernych druzinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hońtwjerśkich** a **selowych likěrow sa žołdk** poruczam swój **derje cźisczeny palenz cźiško I** a **cźiško II** w cźwizach a po měrje, kaž tež swój **Budyski naturski khimjelcźkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot léta 1868 wobsteja.

Kóń bjes bracha, 6 lět stary, je płacźisny hódno na pschedań w Trjebjeńzy cźiško 20.

Ssanje

pschedawa

M. Richter,

wosotwarz na kamjeńtnej haßy 21.

Proßata na pschedań.

Młode swinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje rasy, kotrež so lohko wukormja a rucźe rostu, su pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwcźizach.**

Kapoty, rubischcźa na hłowu, taillowe rubischcźa, lamowe rubischcźa, rubischcźa wokoło schije

barchentowe a židźane,

barchentowe blusy, schtrympy, soki, rukajzy, natykaczki, filzowe spódne ßuknje,

kaž tež

wołmjane schtrykowanske pschedźeno

porucźa po tunich twjerdych płacźisnach

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8.

Lěkarski dorschowy jaterny wolij

snaty najlěpschi ßrědk psche płuzowe khorosce, skrofle, lischawu, ßłaboscź dźěcźi, wumpjeru atd. porucźa w bleschach po 50 a 75 np., kaž tež po wasy

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Strowe kruschenjowe drjewo niz mjenje 6 zolow tołste na cźeńkim kónzu kupuje po najwyschschich płacźisnach **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Kóždu dźělbu koscźow kupuje po najwyschschich płacźisnach koscźetołkarnja w Lusy.

Nowe turkowske ßłowki

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Khojej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płacźisnach porucźa

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny porucźa

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźisnach.

Jerje

wulke a tucźne,

schtuku po 3, 4, 5 a 6 np.,

porucźa

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschcźu 8.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy a likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Mloko

w najwjetschich a najmjeńschich dźělbach po najwyschschej płacźisnje stajnje kupuje

parna mlokarnja Otty Eversa

w Małych Debßezach.

Kosaze, cźelaze, sajecze, kocze, tkhórjaze, kunjaze, kornikłowe a wschě druhe druziny kožow pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje

Heinrich Lange

na žitnych wikach.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płacźisny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkar

na swonkownej lawskej haßy 18

w Budyschinje.

Sarjadnistwo rěsaka w Běłym Khołmzu pola Łasa ma na składze **ßuche deski** we wschěch tołstoscżach a płaczisnach, teho runja **tśeśchne** a **płotowe łaty.**

Bergwitz, wyschschi hajnik.

Sa dżełarjow ßuknjanych tossow!

Płysch, kord, tossowe kopjena, wulke kruchi rosschczěpjeneje koże porucża tunjo pschedawarnja koże

Reinholda Gierischa pschi mjaßowych jědkach.

Sa hodowne blido

poruczam ßwój **wulki skład,** wobstejazy s **hłowneho składa ßerbskich** a **němskich biblijow, spěwarskich knihow, knihow** sa **młodoscż, wobrasatych knihow, fotografijowych** a **pißanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych żohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, fotografijowych woblukow, schwadliskich** a **dżełanskich kaschczikow, protykow k wottorhanju, pißanskeje** a **ryßowanskeje potrjeby, pychi na bożedżeńscżowy schtom, wobrasow a pißaneje papjery** atd.

A. Schőncke,

knihiwjasarnja a papjerowy skład na hauensteinskej haßy 1.

Filzowe stupnje a tosle,

snaty najlěpschi wudżěłk,

w jara wulkotnym wubjerku po woprawdże tunich płaczisnach.

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

K **pschedstejazym hodam** poruczam jako płaczisny hódno:

$^6/_4$ **schěroke tkaniny** k ßuknjam, stary łóhcż po 28 np.,
barchent k koschlam w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach,
kalmuk k pjeslam a ßuknjam, $^7/_4$ schěroki, hižo po 30 np.,
barchent, czeŕwjeny, módry, bruny, pißany, kaschczikaty, ßmużkaty a kwětkaty,
lama w najnowschich mustrach, dwójzy schěroki, stary łóhcż po 40 np.,
drastne tkaniny s wołmy, połwołmy, bawmy, stary łóhcż po 20 np.,
czorny kaschemir, czistowołmjany, dwójzy schěroki, łóhcż po 60 np. hacż 2 mk.,
wupjerki a **zychi** po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
kholowy, pjesle a **poczehnjenje na kożuchi** łóhcż po 25 np.,
blidowe ruby, běłe a schěre, **serwiety** a **trjenja** łóhcż po 10 np.,
módry płat we wschěch schěrjach a po wschelakich płaczisnach,
czischczane schórzuchi sa kóżdu starobu, $^4/_4$ s lazom po 35 np., $^5/_4$ s lazom po 45 np.,
wołmjane schórzuchi we wschěch wulkoscżach,
hotowe barchentowe koschle sa mużskich, żone a dżěczi,
wulke wołmjane rubischcża na hłowu, lamowe rubischcża s krużenkami, żidżane, połżidżane a bawmjane rubischcża.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K hodam

poruczam ßwój wulki skład **ßerbskich** a **němskich spěwarskich knihi,** proscże a nanajwoßobnischo do czelazeje koże a ßomota swjasane, **fotografijowe** a **pißanske albumy, zigarowe etwije, listnizy, portomoneje, żonjaze tosche, schwadliske kaschcziki, kurjerske serwißy, pißadła, kaschczíki k dybsaczným rubischkam** a **rukajzam, woßobnu listnu papjeru, wobrasowe** a **bajkowe knižki, kwětki do wopomnjeńskich knihow** w kraßnych nowoscżach, wschě **pißanske wězy** po wukasanju po najtunischich płaczisnach a dobrych kajkoscżach.

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21,

knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery.

Saßopschedawarjam ßo poniżene płaczisny woblicża.

Poruczenje koże!

S dobytkom kożu kupiwschi wot nětka hacż na dalsche pschedawam:
tołstu dźiwinjazu kożu punt po 1 mk. 15 np.,
najtołschu dźiwinjazu kożu punt po 1 mk. 35 np.,
němsku póduschowu kożu punt po 1 mk. 35 np. hacż 1 mk. 60 np.,
schwajzarske póduschowu kożu punt po 1 mk. 65 np. hacż 1 mk. 75 np.,
schwajzarske kipsy k nakoleńzam (scheftam) punt po 1 mk. 25 np. hacż 1 mk. 45 np.

Na ßwój wurěs **hornjeje** a **spódnjeje** koże woßebitu staroscżiwoscż skożuju a ju pomërnje tuńscho, każ hacż dotal, pschedawam.

Reinhold Gierisch,

pschedawarnja koże pschi mjaßnych jědkach 4.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7 porucża dwajłóhcżowski **běły płat sa eżeledź** ßylnu tworu, stary łóhcż po 38 a 40 np.

Wulku dżělbu

łamy a czistowołmjaneho **kaschemira,** s fabriki mojeho **pschichodneho ßyna,** po ßměschnje tunich płaczisnach wupschedawam.

C. F. Kloss na żitnej haßy 4,

fabrika żonjazeje a mużazeje drasty.

Płyschowe a ßuknjane pjesle

jeniczke najlěpsche kupowanske żórko pola

C. F. Klossa na żitnej haßy 4.

Mużaze a hólczaze symske swjerschniki

każ tež **wobleczenja** w wulkim wubjerku po snatych tunich płaczisnach porucża

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

Wulki wubjerk **darow k kwaßej a k narodnemu dnjej** s noweho ßlěbra a alfenida, **brosche, nawuschniki, rjeczasy wokolo schije, wěrowanske pjerschczenje** atd. porucża po tunich płaczisnach

J. T. Büttner, mějeczel **Curt Klepl**

pschi bohatych wrotach.

Dżělbu **mużazych** a **hólczazych symskich mězow, spódnych kholowow, mydło** a noschene a nowe **swjerschniki** a **ßuknjane kholowy** ßym pschedewsak, so bych je rucże pschedak.

Julius Bächmann, awkzijonator

w Budyschinje na mnischej haßy 7, rózk jerjoweje haßy.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na ßerbskej haßy cżo. 10 po 2 skhodomaj.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje

wotewri 29. novembra swoju nowu pschedawarnju

na bohatej hasy czisło 18

na rózku theatroweje hasy.

Wulke rósynki

punt po 30—40 np.,
w kaschczikach a měchach tuńscho,
poruczataj
Schieschka a Rötschka.

Nowe jerje

rjane wulke,
3 schtuk po 10 np.,
mandel po 50 np.,
porucza
Adolf Rämsch.

Zidzane banty, zaki, rysche, schórzuchi, schtalty

porucza
Bruno Schulze
pschi zitnych wikach 8.

Khosej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej hasy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaz tez wschě dobre druziny kaz
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej hasy.

Kuski na bozódźeszczowy schtom

derje skodzaze a rjaneho napohlada, 1 kaschczik, wopschijazy 440 kuskow, sa 3 mk. sczelu a kaschczik a sawalenje njewobliczu.

Sasopschedawarjam so jara poruczam.

Hugo Wiese w Drazdzanach,
Grunaer Str. 26.

Włoßowe rjeczasy a pletwa

kaz wschě wumělske dźěła s włoßow so derje a tunjo dźěłaju.

Wulki skład hotowych pletwow, włoßowych rjeczasow se słotymi a dublowymi wobbitkami.

Adolf Herold, frisěr
na zitnym torhoschczu
w póstkej kowarni.

Swój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** kaz tez wschelakich **kožow** nalezhnje porucza
Heinrich Lange pschi zitnych wikach.
Skasanja so nanajlěpje wuwjedu.

K pschedstejazym hodam

poruczam swój wulki skład **czaßnikowych rjeczasow, rjeczasow wokolo schije s kschizom** abo **medaillonom, brosche, nawuschniki, syglowanske pjerschczenje, wěrowanske pjerschczenje, narucznizy, manschetowe knesle, portemoneje, zigarowe etwije, fotografijowe wobkluki, Boze martry, pißadka, piwowe schklenzy, swěczniki, butrowe tysy, myjawki, nozizy, dybsaczne noze, nowosklěborne noze, widliczki** a **kizy.**

Hódna twora — tunje płaczisny.

J. T. Büttner, měsczel **Curt Klepl**
pschi bohatych wrotach.

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Expresna a póstska parokódzna jězba s Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pschijězdzaza.

Jězba po morju traje něhdze 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parokódzna jězba
s Havra do New-Yorka, s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Sjawny wutrobny dźak

knjeni **Hanje Kschizanowej** rodz. **Hejniz** w Prěczezach.

Po luboscziwym wam jenoz rtnje wuprajenym zadanju wascheho njebocziczkeho mandzelskeho k. kublerja **Jana Augusta Kschizana** w Prěczezach scze wy pschecželniwje do pokkadnizy nascheho zerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa

schěsez stow hriwnow

darika. To je powschitkowna towarstwowa shromadzisna sandzenu pondzelu se swojeho pschedpołoženeho sliczbowanja s wulkej dzaknej radosczu posnała. Na to bu nam jako towarstwowemu wubjerkej ta nam witana poruczność data, w mjenje nascheho knihowneho towarstwa wam, czesczena luba knjeni, sa tutón wulkotny dar sjawny dźak pschinjesczi. My to czinimy s tym wutrobnym pschecžom, so chzyła Knjesowa miłosczi wascheho njebo mandzelskemu jeho wulku lubosczi s hnadnym mytom sapłaczicz a waß s waschej zyłej swójbu w czělnym a duchownym bohacze pozohnowacz.

W Budyschinje, 26. novembra 1890.

Wubjerk zerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa.

Lic. theol. **H. Jmisch,** farar w Hodziju, pschedsyda.
J. Jakub, farar w Njeswaczidle, městopschedsyda.
Dr. **Kalich,** farar Michalskeje wosady w Budyschinje, knihiskladnik.
J. Kschizan, kapłan w Hodziju, pokkadnik.
J. Gólcz, farar w Budyschinku, pißmawjedzer.

Portemoneje, zigarowe etwije, ruczne tosche, spěwarske knihi, nowolětne khartki, protyki wschěch druzinow
w wulkim wubjerku porucza
knihiwjasarnja **J. Nowaka**
prjedy **Ernsta Richtera**
pschi mjaßowym torhoschczu.

ff. khěžorski wuczah

(pschenczny muku 00)

a wschě druhe druziny muki k pschedstejazemu hodownemu pjeczenju porucza **G. W. Müller**
na kamjentnej hasy 19.

Pschenczny muku

hachtel po 1 mk.
pschedawa mlyn w **Hrubjelczizach.**

Musy

w wulkim wubjerku,
sa sroscenych po 1 mk. 50 np.,
sa dźěczi po 50 np.,
porucza
Leopold Posner
na bohatej hasy 7,
w domje
knjesa pjekarskeho mischtra Biesolda.

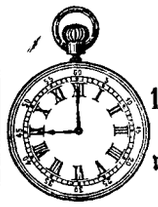

A. Mager

czasznikar
11 na serbskej hasy 11.
Wulki skład
wschěch druzinow
czasznikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedzenja so, kaz je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Lany wolij

budze so w Hamorskim mlynje w Rakezach pondzelu 1. dezembra a sledowaze dny bicz.

Lany wolij

moja zona wot nětka kózdu sobotu w Budyschinje pschi radnej khěži pschedawa a tez lane symjo k biczu pschijima.

Korla Müller w Koporzach.

Na knjezi dwór w **Delnjej Kinje** so derje poruczeny knjezi pohoncz pyta.

Na Delnjokinjanski knjezi dwór so k nowemu létu ródny muz jako straznik, kiz so tez na wothladanje koni a hospodarske dźěła wusteji, pyta.

Wuczobnik so pyta.

Do naschich kolonialtworowych a spirituosowych khlamow móże kazdy serbski skejer do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher.

Wuczobneho hólza k hodam abo k jutram pyta **Gustav Wobst,** tyscherski mischtr w Hrodzischczu.

(K temu czißtu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. novembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar dr. Kalich ßerbske prědowanje a pschipoldnju w 12 hodźinach diakonus Räda nyschpor.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst Měrcźink, žiwnoscźeŕ a blidaŕ w Rabozach, ſ Hanu Lejnu Meltkez ſ Noweje Wjeski. — Jan Kowaŕk, knježi hejtman w Žicźenju, ſ Hanu Augustu Pětschkez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Arwed Wylem Woldemar, Gustava Benjamina Schüttki, ßukelnika na Židowje, ß. — Pawoł Kurt, Jana Pawoła Waltera, podwyschka na Židowje, ß. — Hilžbjeta Emma, Ernsta Augusta Jurscha, khěžerja, restawratěra a rěsnika na Židowje, dź. — Emma Selma, Jana Bohuwěra Dießnera, džěłacźerja na Židowje, dź. — Lejna, Jana Muzka, džěłacźerja w Wurizach, dź. — Marja Madlena, Jaroměra Augusta Philippa, kopornikarja na Židowje, dź. — Korla August, njemandź. ß. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Herta, Korle Oty Winklera, zigarnika tudy, dź. — Marja Martha, Pawoła Korle Jäkela, korbarja pod hrodom, dź. — Franz, Korle Barnerta, džěłacźerja w Debßezach, ß. — Marja, Handrija Brody, murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 18. novembra: Hana Madlena Hilbjenzez, njebo Pětra Pětscha, fabrikarja na Židowje, wudowa, 41 lět 7 měßazow 22 dnjow. — 19. Max Hermann, Handrija Buscha, wuhlomerza na Židowje, ß., 9 měßazow 17 dnjow. — Hana Khrystina rodź. Hennigez, Jana Hänscha tudy, sawost. mandźelska, 73 lět. — 20. Jan Ernst, njemandź. ß. w Wownjowje, 13 dnjow. — Jan Bohuwěr Wawrik, skałaŕ w Jenkezach, 50 lět 23 dnjow. — 21. Josef Wanja, samkaŕ tudy, 45 lět. — 22. Max, Jana Augusta Juraka, pohonca na Židowje, ß., 10 měßazow 6 dnjow. — 25. Benno, Mikławscha Hermanna, džěłacźerja tudy, ß., 4 měßazy. — Emil Richard, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje, 3 měßazy 6 dnjow. — Pawoł, Jana Wyrgacźa, pohonca na Židowje, ß., 16 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2558 měchow.	W Budyschinje 22. novembra 1890				W Lubiju 27. novembra 1890			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	47	10	59	10	—	10	29
" . . . . . žołta	9	88	10	—	9	53	9	85
Rožka	9	25	9	63	9	13	9	38
Jecźmjeń	8	—	8	36	8	—	8	67
Wowß	6	90	7	10	6	70	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	10	97
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	20	2	60	2	20	2	70
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	10	2	30	2	—	2	30
Pšeńcźna muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	9	50	15	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	10	2	20	2	70
Sstóma . . 600 " . . .	17	—	23	—	17	—	21	—
Proßata 786 schtuk, schtuka . .	9	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 44 np.; pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np.; rožka wot 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 63 np.; jecźmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 86 np.; wowß wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. 10 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 72—75 mk., 2. družiny 66—70, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—64 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 60—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. novembra: Mjerſnjenje.

Džělbu **normalnych koschlow** a **spódnych khołowow** po 1 mk. 20 np., **symskich mězow, 2 pißnaj puktaj,** ſa gmejnſkich pschedstejizcźerjow ßo hodźazaj, wulku džělbu **džěcźazych kožanych schórzuchow** mam poručnoſcź rucźe rospschedacź.

J. Bächmann, awkzijonator na mnischej haßy 7.

Carl Schulze,

optikus na žitnej haßy 6,

ßo saßydlił 1856, premijěrowany w Budyschinje, Wojerezach, Słym Komorowje, Kalawje a Delicźu,

porucza w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach **bryle** a **tłóczniki,** ſa kóžde wóczko pschiprawjene, **dalokowidy** ſa dźiwadło a pucźowanje, **barometry, thermometry, lupy, schkleńzy k cźitanju, měry k měrjenju alkohola** atd. Bryle ßo zyle po lěkaŕſkim wukasanju wudźěłaju. Porjedźenja rucźe a tunjo. So by ßo ſmylka njeſtaka, njech ßo na moje kſchcźene mjeno kedźbuje.

Porjedźenje a pocźehnjenje sa někotre hodźiny.

Jako **hodowny dar** poručam

pschedeſchcźniki

wubjernu, trajnu tworu, jenoż ſ barbunjepuſchcźatych tkaninow džěłanu, ſ jara rjanymi, modnymi kijemi.

Židźane pschedeſchcźniki, jara woßebne w bohatym wubjerku.

Gloria-pschedeſchcźniki we wſchelakich kajkoſcźach, jara rjane a płaczišny hódne.

Woßebje wulke **pschedeſchcźniki,** 9 džělate, 10 džělate a 12 džělate pschezo na ſkładze.

Pschi wotewſacźu 3 schtuk po duzentowej płaczišnje.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoschcźu 8, pschedeſchcźnikowa fabrika na hłownym torhoschcźu 8.

Wupschedawanje.

Ssměſchnje tunje. Ssměſchnje tunje.

Džělbu lońſchich **mužazych ſwjerſchnikow** ſ diagonala a reya ſ dobrym wołmjanym podſchiwkom po ßměſchnje tunjej płaczišnje, hižo po 12 mk., wupſchedawam. Połojcźne ſwjerſchniki hižo po 8 mk.

F. Schleſinger

5 na bohatej haßy 5.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźišło 1 na ſchuleŕſkej haßy cźišło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczišny!

Pschedeſchcźniki

derje a trajne džěłane

porucza po tunich płaczišnach w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

pſchedeſchcźnikaŕ pſchi bohatych wrotach 26.

Porjedźenje a **pocźehnjenje** je w mojej džěłarni tunjo.

Kožane schórzuchi wſcheje družiny, **wodunjepſchepuſchcźaty mas** na ſchkórnje, **kord, płyſch, drjewjanzowe kopjena, wſchu kožu** porucza tunjo

Reinh. Gierisch, pſchedawarnja kože pſchi mjaßowych jědkach 4.

Nowa wotewrjena

winárnja

sjenoczena s winownju a ßnědanskej stwu

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haszy

ßwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** naležnje porucza.

Wupschedawanje sbytkow (restow).

W nim ßo namakaju

sbytki wolmjanych tkaninow,

drastne tkaniny k žonjazemu wobleczenju krótkeje měry,

wolmjane jenotliwe wobleczenja,

dale sbytki

lamy, pollamy, madapolama a **barchentow** k wobleczenjam, blusam, koschlam atd., **poßleschežowe zychi,** běle a pißane, **běle tkaniny** k schatam, **tkaniny k drascže** a **k kholowam**

k **hodownej kupi** ßo derje hodžaze.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcža.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórło sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy** 28.

Jerje

po 3 a 4 np.,

mandel po 40 a 50 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Sswój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeslow, swjerschnikow, khežorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschicžu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobrocžiwemu wobkedžbowanju poruczam. Pschi najlěpschim džele pschezo najtunsche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hlownym torhoschcžu.

Žonjaze mantle, holežaze mantle, žakety

w wulkotnym wubjerku po hischcže ženje ßlyschanych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Zigary

4 schtuk po 10 np.,

100 = = 2 mk.,

poruczataj jako skladnostnu kup

Schieschka a Rötschka.

Jerje

tucžne a wulke

po 3, 4, 5 np.,

mandel po 50 a 60 np.,

poruczataj

Schieschka a Rötschka.

Palenzy

jednore a dwójne

poruczataj w snatej dobrej kajkosczi

Schieschka a Rötschka.

Wolij k maschinam

w wschelakich kajkosczach sa czežko a lohko ßo cžerjaze maschiny.

Wolij k schijazym maschinam

w bleschkach po 30 np. a po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Fosforowe pile

k saniczenju pólnych myschow, czerstwu, ßylnje skutkowazu tworu porucza tunjo

Otto Engert, drogowe khlamy na snutskownej lawskej haßy 10.

Carbolineum

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo **drjewo macža,** so by **njehniło,** porucza

Gustav Poser.

Rajß

jara rjany a wulkosornaty, punt po 16 np., zentnar po 15 mk., jako něschto jara tunje porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Hollandske jerje!

Wulke, mlódne ryby po 4 a 5 np., 15 scht. po 60 np. porucza

Gustav Poser.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Ręcžu **serbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 6. decembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pódla pruskeho krajneho zejma zo wot 2. decembra tež sazo němski kněžorstwowy zejm skhadźuje. W prěnim posedźenju je kněžorstwowy zejm wo Helgolandskej kupje, wot Jendźelskeje lětza Němskej wotstupjenej, jednak. Ssejm jenohłósnje pschecźiwo hłosam sozialdemokratow do teho swoli, so by zo kupa pruskemu kralestwu pschidźelika. K wótrej debacje dóńdże, hdyž zo wólba někotrych sapósłkanzow pruhowasche, pschi kotrejž běchu zo pjecza njeporjadnosće stałe. Kaž pschezo, doprědkarjo se swojej starej skórźbu na wólbnu agitaziju w wojerskich towarstwach pschińdźechu. Spodźiwne je, so chzedźa doprědkarjo zkuženym wojakam prawo wolenja sakasacź, kotrež je kóždemu druhemu poddanej dowolene. Dyrbja zobustawy wojerskich towarstwow psched tymi zosacź, kotsiž lohkomyślnje swoju khorhojnu pschisahu sabudu, swojemu kralej swěrnosć njedźerża a kralowstwo hanja? Sso wě, so doprědkarjo jenoż na te wojerske towarstwa jěsdźa, kotrychž zobustawy zu s wjetscheho dźěla sa konservatiwneho kandibata hłosowake. Te wojerske towarstwa, kotrež pak zu sa swobodomyślneho kandibata agitěrowake, wschak doprědkarjam s pohórschenjom njejzu. To je zyle něschto druhe a po jich měnjenju cźisće w porjedźe.

— Póndźelu, na dnju, na kotrymž je psched 250 létami bramborski wulki kurwjerch swoje knjeżerstwo nastupił, zo psched jeho pomnikom wopomnjenska swjatocznosć wotbywasche. Khěžor psched pschitomnymi rěcź dźerżesche, w kotrejž na skutki swojeho wulkeho prjedomnika sa Bramborsku a Prusku spominasche, kotrehoż skutkowanje a dźěło je Bramborsku se sahubjenja wusběhnuło a sakoźk k wulkosći a mozy Bramborskeje, Pruskeje a Němskeje pokožiło. Pokasawschi na wojerske dobre poczinki a zamownosće wulkeho kurwjercha a na jeho wulke dobycze w Fehrbellinskej bitwje, do kotrejež bě zam sapschimnuł, khěžor pschitomnych napominasche, so bychu po skutkach a dobrych poczinkach wulkeho kurwjercha horliwili, doßahnjene twjerdźe dźerżeli a dale wutwarili. S wjele stahłosnym tsikrócznym hura na staru Bramborsku zo tutón dźěl swjedźenja wobsamknu, a wjecźor bě w kralowskim hrodźe swjedźeńska hosćina, k kotrejž bě bjes druhimi tež pschedsydstwo krajneho a khěžorstwoweho zejma pscheproschene.

— Wo snatym sozialdemokratiskim ropocźe, kiž bě w cźasu poslednich wólbow do khěžorstwoweho zejma w měsće Köpeniku w Bramborskej byl, a w kotrymž běchu jeneho żandarma skónzowali, je sańdźeny tydźeń pschisażny sud jednak. Liczbje mkodych ludźi je zo pschi tym cźežke khostanje pschisudźiło. Dwaj sazudźenaj mataj khostarnju po 7 létach, dwaj po $5\frac{1}{3}$ léta, jedyn na jene léto wotpokucźicź. Dźewjecźoch wobskorzenych k jastwu wot 2 měsazow hacź do 4 lět sazudźichu.

— Wo Kochowym zrědku psche tuberkulosu zu nětko tež w pruskim krajnym zejmje wuradźeli. Na praschenje sapósłkanza Grafa minister s Goßler nadrobnu rosprawu wo Kochowym wulkotnym wuzłudźenju poda. Wón Kochowu njeżebicźiwosć khwalesche a wusběhowasche, so jeho dźěło hischcze wobsamknjene njeje. Koch zam hischcze wopisanje wo sestajenju swojeho zrědka podacź njemóże, dokelž dyrbi zo zrědk na swěrjatach na swoju hódnosć pruhowacź. To je tež s pschicźinu, cźeho dla zo hacź dotal wo sestajenju zrědka niczo wosjewiło njeje. Ssrědk zo w mnohich hojernjach w tu khwilu wuspytuje. So bychu jón lěkarjo pschezo hódny dostawali, budźe zo wón w statnych wustawach dźěłacź. Dźenża kóžde sazyknjenje wjazy hacź 5 nowych pjenjezkow njepłacźi. Najprjedy budźe zo zrědk jenoż na sliczbowanje pruskeho stata dźěłacź, posdźischo zo jeho pschihotowanje druhim krajam pschewostaji. Nowy wustaw k wulěkowanju khorych na tuberkulosu zo w jenej Barlinskej hojernі sakoži, tež město Barlin je 150 kožow w Moabitskim barakowym lazarecźe sa khudych khorych poskicźiło. Jedyn Barlinski bohacźk, kotryž nochze mjenowany bycź, je profesorej Kochej milijonu hriwnow sa nałożenje jeho zrědka darił. Minister zo nadźijesche, so zo tež w druhich městach podobne pschiprawy stanu a potom swoje wulke wjesele nad tym wupraji, so je runje jedyn Němz tole wulke wuzłěbźenje sczinił. Sapósłkanzy s hłosom ministrowym rosestajenjam pschihłosowachu. Na to zo k prěnjemu wuradźenju wo porjedźe wjesnych gmejnow pscheńdźe. Powschitkownje mějachu sapósłkanzy, kotsiž zo k rěczenju pschipowjedźichu, reformu w tejle wězy sa nusnu, měnjachu pak tola, so je nětczischa knjeżerstwowa pschedłoha wschelakich pschemenjenjow potrěbna.

— Hižo psched někotrymi njedźelemi je khěžorstwowe knjeżerstwo do teho swoliło, so změdźa zo s Awstriskeje swinje sazo do Němskeje wosycź. Nětko je khěžorstwowy kanzler Caprivi, s njepschestawajzy pschikhadźazymi petizijemi ponuczeny, tež dopuschcził, so bychu zo tež ruskim żiwym swinjom sazo němske mjesy wotewriłe. Najprjódzy změdźa pak zo jenoż ruske swinje do sjawnych rěsarnjow w Torunje, Beuthenje a Myślowizach wosycź. Plahowarjo swini budźa zo nětko na to pschihotowacź dyrbjecź, so płaczisna swini sa njedołhi cźaz něschto spanje. Psche wulki pak drje rosdźěl bjes nětczischej a pschichodnej płaczisnu njebudźe.

— Na poslednjej skhadźowanzy sozialdemokratiskich sapósłkanzow w Halli je zo wot sozialdemokratiskich wjednikow katholskej stronje w Němzach saniczerska wójna pschipowjedźika. Sakitanje katholskeje wězy psched wotczakomnym sozialdemokratiskim nadpadom je „ludowe towarstwo sa katholske Němzy“ pschedewsako. Mjenowane towarstwo chze pschecźiwo błudnej sozialdemokratiskej wuczbje a pschecźiwo wotpohladam, na powróczenje nětczischeho statneho porjada zo měrjazym, wojowacź. Tutón nawdawk dyrbi zo dozpicź s parschonskim skutkowanjom jenotliwych zobustawow, s powuczazymi pschednoschkami a s rosschěrjenjom dobrych pißmow. Pschecźiwnik dyrbi tež poslednju wjeß pschihotowanu namakacź. Towarstwo zo na lud se sjawnym napominanjom wobrocza, w kotrymž na kónzu rěka: „Duż sjenocź zo, katholski ludo, wuspytowany w woporniwosći a zwěrnosći k zyrkwi a wótznemu krajej! Sjenocź zo k sakitanju kschescźijanstwa! Sakituj trón a woltař, dom a zwójbu! Wschě stawy, wyzoke a niske, duchowni a lajojo, dźěłodawarjo a dźěłacźerjo, dyrbja zo stowarschicź, so bychu nawalazemu zo njepschecźelej wobarali, błudzazych powucźili, kablatych podpjerali a horliwosć zwěrnych hischcze bóle sahorili. Tak zo ludej zwjata wěra sdźerži, a to je najważnischi, najwjetschi sozialny skutk.“ Sa cźeßneho pschedsydu wulkeho katholskeho ludoweho towarstwa zu Windthorsta wuswolili.

Jendźelska. Pschecźelstwo bjes irskimi sapósłkanzami a jendźelskimi liberalnymi je njejabzy na kruchi schło. Wina na tym je wjednik Irskich, Parnell. Tutón je, kaž je zo se zudniskim pschepytanjom wupokasało, se żonu swojeho pschecźela O' Schealéta dołho mandźelstwo kamarski wobkhad měł. S kamarjom mandźelstwa pak jendźelszy liberalni w swjasku bycź nochzedźa, a teho dla je jich wjednik, Gladstone, Parnella napominał, so by wjednistwo irskeje strony złożił. Jendźelszy liberalni běchu wocźakowali, so by Parnell zam wot zo se sjawnosće wotstupił. Tola Parnell ma zyle spodźiwne nahlady wo dobrych waschnjach a poczinkach. Město so by na Gladstonowu radu po-

ßkuchak, je Parnell wossewik, so wjedniſtwo irſkeje ſtrony wobkhowa, a ſ dobom wón Irſkich pſched pſcheczelſtwom jendżelſkich liberalnych warnuje, kotſiż ſ pſcheczelſtwa ſ Irſkimi jenoż ßwój dobytk pytaju a ßebi na to njemyßla, ßwoje ßlubjenja, Irſkim czinjene, dopjelnicz. Najhórſche je, ſo wjetſchina irſkich ſapóßkanzow na Parnellowej ſtronje ſteji a jeho w ſpjeczowanju pſcheczíwo Gladſtonej wobtwjerdża. Wuhlady, ſo bychu ßo ſrudne wobſtejnoſcże w Irſkej k lépſchemu irſkeho luda pſcheméniłe, ßu nětko, hdyż je ßo ſwjaſk bjes Irſkimi a Jendżelſkimi rostorhnuł, ſniczene.

Rußowſka. W lomżinſkej guberniji pſchi narańſcho-pruſkich mjeſach runje dokonjanej żeleſnizy ſ Běkeho Stoka do Lomże, Oſtroluki a Mlawy powſchitkownu kedżbnoſcz ſbudżujetej. Krajina, kodraż je hacz dotal jara njedoßahazych pucżow měła, na dobo dwě żeleſnizy doſtanje. Jeni praja, ſo ßo ſ lépſchenjom komunikazije lomżinſke wiki ſe żitom ſ pokodniſcheje Ruſkeje ſaßypaja, druſy ménja, ſo ßo wobkhad ſ wukrajom a Warſchawu położy, ſ czimż ßo dozpi, ſo żitne płaczíſny njebudża wjazy wot wole pólſkich żidow wotwißowacz. W wokolnoſczi Lomże je nětkole wjele wójſka ſhromadżeneho. Sda ßo, ſo ßo ruſke knjeżerſtwo ſ twarjenjom żeleſnizow w pólſkim kraleſtwje ſ druhej pſchiczinu njepoſpěchuje hacz ſo by pólſkemu ludej dobru ſaßkużbu poſkicżało a to czim bóle, dokelż je jemu ſ polizajſkimi naprawami wobarało, do Braſiliſkeje wucżahnucz. Dżéło na żeleſnizy ßo ſ dwójnej a trójne mſdu płaczi. Żidowſzy agentojo dyrbja, ſo bychu lud ſaßo k wucżenhnjenju do Braſiliſkeje narěczeli, pſchezo rjeńſche bajki wumyßlicz ſ kotrychż je najnowſcha tale: Braſiliſka kralowa je ſa pobożnych Polakow wulke města ſ kraßnymi domami natwaricz daka. Hdyż kódż ſ Polakami k braſilſkemu brjohej pſchijéżże, jich hižo kraloweje komornizy wotczakuja, kotſiż kóżdemu, hdyż na kraj ſtupi, czißka podadża, ſo by ßebi jene wucżahnuł. Czißko na liſcziku woſnamjenja czißko doma w nowym měſcże. A tak, każ ma ſchtó ſboże, jedyn ßebi hród wucżehnje, druhi jenoż proſty dwajſchoßny dom, kotryż pak je też rjany doſcz.

— W bliżſchim czaßu budże ßo ruſke wójnſke kódżſtwo na czornym morju na pruhu mobiliſérowacz. Kontreadmiral Tyrtow je hižo teho dla ſ Peterburga k czornemu morju wotjék.

Sſerbija. Hacz dotal ßu Sſerbjo, kotſiż ßami w ßwojim kraju ßele nimaja, trébnu ßól ſ Wuherſkeje kupowali. Wuherſka ßól bě czaſto njecziſta, haj ßamo druhdy ſ kamjenjemi a pěſkom naměſchana. Duż bě ßo ßerbſke knjeżerſtwo rosßudżiło, w pſchichodże ßól ſe ßußodneje kupy pſchijéżże. Romunſkeje bracz. S tym pak běchu ßebi Sſerbjo Wuherſkich rosnjembrili. Dokelż Sſerbjo ßól dale ſ Wuherſkeje kupowacz nochzychu, Wuherſzy wobſamknuchu, ßo na Sſerbach ſ tym wjeczicz, ſo ßerbſkim ßwinjom wuherſke mjeſy ſawrjechu. Sſerbjo ßu ſ teho wjele ſchkodowali; pſchetoż ſ plahowanjom ßwini, kotreż ßerbſkemu ludej najwjetſchi wużitk njeßeſche, dyrbjeſche ßo ſkoro do zyła pſchestacz, dokelż ßo ßwinje nihdże wotbycz njehodżachu. Njedżiwajzy na to pak je ßerbſke knjeżerſtwo pſchi ßwojim rosßudżenju woſtało. Tele dny je nětko prénja romunſka kódż ſe ßólu do Běkohrada pſchijéła. Sſerbſzy miniſtrojo a wjedniży radikalneje ſtrony kódż wopytachu. Na jeje łubi ßo hoſczina pſchihotowa, pſchi kotrejż ßo ſbliżenje bjes Sſerbami a Romunſkimi ßkawjeſche.

China. Hłód, kóżde léto w Chinje ßo pokaſowazy, hewak żanych politiſkich ſczéhwkow nima. Khudżi ßu tak hubjeni, ſo bjes morkotanja nuſu njeßu. Létża pak ßo hłód jara wulki bycz ſda. Do Ruſkeje je ſ Chiny powjeſcz dóſchła, ſo ßo w ſtronach wokoło Tientſina bjes hłodu tradazym wobydlerſtwom njeſpokojnoſcz a ſpjeczíwy duch hiba. S powodżenjom żokteje réki khléba ſhubiwſchi, lud hroſy, Europjanow ſkónzowacz a potom do Pekinga czahnucz a khéżora wuhnacz. K ſchkitowanju Europjanow nětkole pſched Tientſinom ſchtyri chineſke a dwě europiſkej wójnſkej kódży, jena franzowſka a jena amerikanſka, ſteja.

Samknjeny.

(Pokracżowanje a ſkónczenje.)

Na kupje Unſt běchu mjes tym tamnu kódż ſ wjeßokej nadżiju wocżakowali. Na njej dżé běſche telko mandżelſkich a nanow, telko bratrow a ßynow. Mnoſy ſ nich běchu léta dołho w dalokej zuſbje pſchebywali. Nětko dyrbjachu ßo ſ tym, ſchtoż běchu ßebi ſpróżniwje nalutowali, domoj wróczicz, a jich lubi doma doczakacz njemóżachu, ſo bychu jich ſkerje lépje radoſczíwje wobjimacz móhli. Ale wocżakowana kódż mějeſche ßo ſ napſchecznym wětſikom a ßurowymi wětrami duży po pucżu czeżży bédżicz. S kraja na kupy jéżdżicz běſche runje w tymle czaßu léta jara ſtraſchne. Morjo njembrje howrjeſche a ſatraſchne ſmohi waleſche, ſo ßo haj naſhonjeni a khróbli morjazy bojachu, runjeż ßebi jara domoj żadachu, a runjeż jich ßwójbni domach żedżiwje wocżakowachu.

S tajkim tyſchnym czakanjom ßo jedyn dżeń po druhim minu, a wocżakowana kódż hiſchcże pſchezo njepſchińdże. Nětko běchu ßo hižo tſi njedżele minuke wot teho czaßa, ſo běſche pſchijéczí dyrbjała. Nakhwilnu czíſchinu w powětſje a na morju wużiwajo mjes tym někajki czokm ſe ßußodneje kupy pſchijéżże. Czokmarjo ſtraſchnu a ſrudżazu powjeſcz pſchiwjeſechu, ſo je ßo kódż ſe wſchém, ſchtoż na njej bě, podnurika. Tale powjeſcz wulku żałoſcz a ſrudobu po zykej kupje naczini. Mózeſch rjez żaneje ßwójby na kupje njebě, kotraż by někoho ſe ßwojich domjazych abo ſ najmjeńſcha nékajkeho ſnateho pſchecżela ſhubiła njebyła. A też Anderſonowa żona ßo ſe ßwojimi dżéczimi jara rudżeſche a płakaſche dla nahkeje a boloſtneje ßmjercże lubowaneho muża a nana. Na ßwoje najmkódſche dżéczo, lubołneho hólczka, kiż běſche zyły nan, wona wjazy pohladacz njemóżeſche. Wón bě ßo hakle narodźił, hdyż běſche nan hižo wotjék był, a wona běſche ßo tak czaſto wjeßelika, ßebi myßlo, kak budże ßwojeho mandżelſkeho, hdyż ßo domoj wróczi, pſchekhwatacz a wołbożicz, jemu to duſchne dżéczo pokaſujo. Nětko pak bě wſchitka jeje nadżija a radoſcz na jene dobo ſaniczena. Wona běſche żelaza wudowa, a wſchitke jeje dżéczi běchu khude, wopuſchczene ßyroty!

Wot teho dnja, ſo běſche tamna ſtraſchna powjeſcz dóſchła, bě ßo ſaßo czéżki a bolołtny tydżeń minuł. Wětry běchu ßo ſlehnuke, a morjo běſche czíche a hładke. Nětko budżeſche tamna kódż lóhzy a bjes ſtracha na kupu pſchijéczí móhła. Nětko pak bu jeje ſrudny dóńt czim bóle wſchitkim wědomy. Wottorhane deſki, kaſchczíki a kaſchcże, ßudy a brémjenja na brjoh ßußodnych kupow pſchipłowachu, doſpoknje wobkrucżejo ſrudnu powjeſcz, kotrejż dotal pſchezo hiſchcże prawje wérili njeběchu.

Mjes wężami, kotreż běchu żołmy na brjoh pſchipławike, wobydlerjo makeje kupy też kaſchczík a druhe węży, kotreż wbohemu Anderſonej ßkuſchachu, namakachu a ſpóſnachu. Nětko ani najmjeńſcheho dwéla wjazy njebě, ſo je ßo wón ſ kódżu podnurił a ßotepił. Pſchetoż na tychle wężach běſche ſ jaßnymi pißmikami jeho mjeno napißane. Nětko żona a jeje dżéczi czim bóle płakachu, dokelż běſche też poßlenja, ßkaba ſchkriczka nadżije nětko w jich wutrobje haßka. Jenoż jene dżéczo, ſchikowana dżeßacźlétna holczka, a nanowa najlubſcha, hiſchcże pſchezo wéricz njemóżeſche, ſo je nan morwy. Wona ßo hiſchcże nadżijeſche, hdżeż po człowſkim ßudżenju nadżije wjazy njebě. Ale jeje troſchtowaze ßkowa běchu podarmo: ſrudna macz a żakoſczazy bratſja a ßotry jej njewérjachu. Czmowa nóz bě ßo nakhiliła. Wujo a howrjo wětr ſ nowa ſakhadżecz pocża a jich wutroby czim bóle ſatſchaßowaſche, dokelż jich na tamnu hróſbnu nóz dopominaſche, hdyż běſche ßo jich nan do ſchumjazych mórſkich ſmohow podnurił a wumréł. Woni w duchu ſtraſchny wobras widżachu, kak ßo kódż podnurja, a ßebi jenoż hiſchcże jene pſchejachu: hdy bychu ßmjertne powoſtanki lubowaneho tola radſcho na jich czíchim a měrnym pohrjebniſchczu wotpocżowake, a niz na ſtraſchnym dnje ſchumjazeho morja.

Pok hodżiny wot Anderſonez khéżki druha khéżka ßamalutka ſtejeſche, hdżeż pobożna wudowa bydleſche. Wona ani dżéczi ani pſchecżelſtwa wjazy njemějeſche. Podobne njeſboże na morju běſche jej pſched někotrymi létami wobeju ßynow na dobo rubiło. Njemějo tón krócz ßama niczo ſhubicz wona tola w ßwojej wutrobje żarowazych czim bóle a czim żiwiſcho wobżarowaſche. Tónle wjeczor jej bě, jako by wußnucz njemóhła, doniż dalſchich powjeſczow wo njeſbożu a jeho woporach doſtała njeje. Duż ßo czopka ſwobleka a do ßußodſtwa dóńdże, hdżeż běſche make khlamarſtwo, a hdżeż ßo też liſty ſa zyku wokolnoſcz wotedawachu, kotreż ſ póſtom pſchikhadżachu, kotrychż pak běſche jara mało. A hlej, tam běſche liſt ſ napißmom: Anderſonowej! Wón wſchak bě czorny ſaſyglowany, a duż drje żaneje ajeßokeje powjeſcze w nim njebě. Ale wudowa ßebi liſt tola dacz da, ßlubiwſchi, ſo jón hnydom naſajtra rano żarowazej żonje pſchepoda. Hdyż bě ßo ſaßo do ßwojeje ßamotneje khéżki wróczíła, ßo ßydże, ßebi czorny ſaſyglowany liſt ſe wſchéch bokow wobhladowaſche a ßama pſchi ßebi roſpominaſche, ſchto móhło ßnano w nim ſtacz.

Prjedy hacz dale powjedamy, dyrbimy néſchto naſpomnicz, ſchtoż wſchak ßo naſchim czitarjam trochu ſpodżiwne ſeſdanje. Proſczi a jednori wobydlerjo Shetlandſkich kupow wob léto jara mało liſtow piſaju a doſtawaju, a w tych móhł rjez żenje żaneje potajnoſcze njeſteji. Pſchecżel abo ßußod, kiż ſ kajkejżkuli pſchicżinu zuſy liſt do rukow doſtanje, ßebi teho dla na żane waſchnje ßwědomja ſ teho njeczini, jón wotewricz a pſchecżitacz, hdyż ma ſa to, ſo néſchto w nim nadeńdże, wo czímż by rady nadrobniſcheje a wéſteje powjeſcze měł. A tón, kotryż ma liſt po prawom doſtacz, ſaßo nihdy ſa ſko nima, hdyż jón wotewrjeny doſtanje, ſpóſnawajo w tym jenoż dopokaſmo pſchecżelneje pſchikhilnoſcze a dżélbracża.

Duž dha ßebi tam wudowa pschezo hischcże list se wschěch bokow ßebžo wobhladowasche. Wona pschi ßebi rospominasche, hacž by ßnano nětkle hischcże, byrnjež posdże byko, k srudnej ßwójbje schła a jej list pschepodała. Ale wona ßebi pomyßli, so bě Andersonowa ßłaba a khorowata, a so móhł ju teho dla wopyt w nozy cźim bóle nastróżecź a jej ßnano schkodźecź. Wěscże běsche lěpje, so wbohej žonje a jeje dźěcźom sa tule nóz měr popscheje, hacž so s listom a s tym, schtož w nim steji, ßnano nowu žałoscź w nich sbudźi. Wjedro běsche też jara hrosne. Torhaty wětr s wjeczora czmowe mróczele po njebju honjesche. Woschkrut do wókna praskotasche. W czmowej nozy ßo błyskasche, a njembre mórske smohi schumjachu a howrjachu. Sa staru, ßłabu žonu bě czežki kruch, hischcże tule nóz a pschi tajkimle wjedrje ßußodez wopytacź. Na jene dobo ßo wudowa dopomni, jo móhła w liscże njedźiwajzy na czorny sygl tola nětajka wjeßoła powjescź stacź. Hdy by Anderson ßnano hischcże žiwy był a to ßwojim srudnym domjazym w tymle liscże ßam pißał! Nětko ßo wona wjazy sdżerżecź njemóżesche, ale list wotewri a tam ßo dźiwajo a ßo sradujo woprawdże podpißmo muża cźitasche, kotrehoż sa morweho wopłakowachu, a spodźiwnu powjescź, kak je jeho mikoscźiwy Bóh wot ßmjercże wumóhł, jeho dó jstwy samknuwschi.

Naschi cźitarjo budźa ßo praschecź, psche cźo też to Anderson radscho ßam s tej łódźu domoj pschijěł njeje, kotraž běsche list na kupu Unst ßobu pschiwjesła. Hdy bychmy powjedanczko pißali, kotrež ßmy ßebi ßami wumyßlili, nam cźežko było njeby, ßebi sa to nětajkeje pschicźiny wumyßlicź. Dokelž pak je ßo tónle podawk woprawdże stał, możemy jenož powjedacź, schtož woprawdże wěmy. A schto je Andersona tak dołho na kraju sadżerżało, shonili njejßmy.

Nětko ßo dobrocźiwa žónka dléje njekombżesche, ale do hrosneje a cźmoweje nozy won běżesche, so by srudnej ßußodźinej list s wjeßołej powjescźu skerje lěpje pschedodała. Běże hižo po połnozy, hdyž wona do durjow Andersonez doma łkapasche; ßwójba hischcże hłuboko srudżena wó jstwě ßedźesche; duž ßußodźinu hnydom nuts puschcźichu. „Khwalcże teho Knjesa, a khwalcże jeho ßwjate mjeno!" běchu prěnje ßłowa, s kotrymiž pobožna žona, pschemoknjena a smjerska, do khěžki stupi. Potom płaczo wjeßołe, sbožowne poßelstwo wopowjedźi. Schtó móhł radoscź wopißacź, kotruž njenadźita powjescź pola Andersonoweje a jeje dźěcźi sbudźi? Dźakowni a ßo sradujo ßo pschede wschěm poklaknuchu a Bohu wscheje ßmilnoscże a wscheho troschta hromadże khwalbu spěwachu. Potom pak ßo wobjimachu a ßebi mjes ßobu sboże pschejachu dla spodźiwneho wumoženja lubowaneho muża a nana. Schto bě jim wo to, byrnje samoženje, kotrež bě ßebi Anderson sa nětotre lěta spróznimje nalutował, s łódźu sbubjene było! Wón dźě běsche hischcże żiwy, a to běsche hłowna wěz, a jeho dźěcźi chzychu rad dźěłacź, schtož jeno mózachu, ßo prózujo to, schtož běsche sbubjene, saßo saßkužicź, so jeno nan s nowa domowinu wopuschcźicź a ßo saßo tajkemu a podobnemu strachej wustajicź njetrjebasche. My pak wěmy, so běsche też tale staroscź zyle podarmo; pschetoż Anderson dźě bě ßwoje pjenjesy a po tajkim nimale ßwoje zyke samoženja wukhował.

Nětotre dny posdźischo ßo takle spodźiwnje wumoženy muž ßam k ßwojim lubym wrócźi. To běsche radoscź a wjeßele, hdyž jeho nětko se ßwojimaj wocźomaj widźachu, jeho wokoschowachu a witachu! Anderson pak pschede wschěm ßwoju mandźelsku a ßwoje dźěcźi wokoło blida sbromadźi, na kotreż běsche domjazu bibliju pokožił. Wón s hłuboko hnutej wutrobu a s wjeßołym ertom 107. psalm cźitasche, a mjes druhim też słowa: „Kotsiž s łódźemi po morju jěsdźachu a wikowachu w wulkich wodach; kotsiž ßu teho Knjesowe skutki shonili, a jeho dźiwy w morju —, a kotrychž wón na kraj ßadźi po jich žadanju: cźi dyrbja ßo temu Knjesej dźakowacź jeho dobroty a jeho dźiwow dla, kotrež na cźłowskich dźěcźoch cźini." A nětko ßo sbožowna ßwójba poklaknu, a hospodarjowa dźakna modlitwa radostnje Boha wscheje hnady khwalesche, kotryž subjane durje a żelesne saßuwaki rosbiwa, ale też pucze saracża a samki samka, so by ßwojim dźěcźom pomhał a je s nusy a ßmjercże wumožił.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wutoru 2. dezembra bě ßo dźeń pschibliżił, na kotrymž ßo dołholětne żadanje wobydlerjow połnózneje Łużizy dopjelni: do krajiny s połnozy wot Budyschina do Rakez ßo wobkhad po żelesniży wotewri. Dźeń, na kotrymž prěni żelesniczny cźah s Budyschina do Rakez jědźesche, bě powschitkowny ßwjedźeński dźeń sa te strony, kotrychž ßo mjenowana żelesniza dótka. Dopołdnja 10 mjeńschinow do 11 hodźin ßo s wěnzami a pletwami debjeny ßwjedźeński cźah se sastupjerjemi knježerstwa, města Budyschina a mnohimi pscheproschenymi wozobami, bjes kotrymiž też naschej ßerbskeju sapóßłanzow knjesa Kerka a knjesa Kokłu widźachmy, s Budyskeho dwórnischcźa, teho runja s pletwami a wěnzami wupyschenego, wotjědże. S Ratarjez, prěnjeje wßy, nimo kotrejež cźah pschijědże, jeho dołhe, smahowaze khorhoje witachu. Na puczach, se żelesnizu ßo kschižowazych, běchu ßo tam a ßem cźrjódki ludźi sestupake, kotrež cźah s wjeßełym wyskanjom strowjachu. W Wjelkowje, w prěnim wjetschim sastawnischcźu, wulka ßyła ludu a pyschnych schulskich dźěcźi cźakasche. Sa postrowjenske słowa, wot knjesa direktora Rauha Wjelkowskeho tu rěcźane, ßo sastupjer knježerstwa, tajny radźicźel Neumann, s krótka podźakowa. Na to cźah dale nimo wobwěnzowaneho Kelnjanskeho sastawnischcźa do Radworja dojědże. Njewotcźakane powitanje jeho tu pschekwapi. Pjecź ßerbskich druzkow w ßwojej rjanej ßerbskej drasce běsche ßo na sastawnischcźu sestupake, a ßrjedża nich na powyschenym městnje knježna dźowka knjesa wucźerja Krala Radworskeho stejesche a scźěhowaze powitanje praji: „Hižo dołhe lěta parny kóń stonajo a pachajo psches płódne hona ßerbskeho horjanskeho kraja khwata wot wjeczora k ranju a wot ranja k wjeczorej. Hacž ßo jemu tam lubi? Njewěm. To pak wěm. Hižo psched 35 lětami parny kóń ßwojej wocźi żadoscźinje k połnozy wobrocźi, k cźornokhójnatym delanam; też tele strony chzyshe wón skoku pscheběhacź. Podarmo pak ßo wón prózowasche a żedżesche. W Budyschinje jemu spinate „sastacź!" pschiwołachu. Tola schto widźu? Sawjery padaju, dróha je wotewrjena! Spěchuj ßo, koniko, k prěnjemu běhej psches dołho požadane hona. Tola hladaj ßo, roskoru pschinjescź, bohabojasnoscź a dobre waschnje s naschich domowinskich honow wuhnacź. Pschinjeß ßobu Boże żohnowanje, pschepuschcź tebje ßameho kóżda njehoda a schkoda. A pschiwołaja-li tebi w Rakezach: „Cźakaj!" nó, potom sastań a cźakaj, — też tale sawjera ras panje. Nětko pak budź powitany a wsmi dźak sa wschitkich, kotsiž ßu pschi tymle dźěle pomhali. Mózna „ßława!" pak saklincź se ßwěrneje ßerbskeje a sakskeje wutroby temu, kiž w Sakskej knježi s mudroscźu a mikoscźu, wulki w radże ludow: Jeho Majestoscźi, kralej Albertej, ßława! ßława! a hischcże ras ßława!" Se sahorjenjom pschitomni ßławje pschihłoßowachu a potom „Krala Bóh požohnuj" wuspěwachu. Tajnemu radźicźelej Neumannej, kiž ßo sa powitanje pscheczelnje dźakowasche, jena s druzkow kraßny kawrjenzowy wěnz pschepoda. Na lubosne pschepro schenje ßo wschě schěscź ßwjedźeńske ßerbske knježny ßobu do Rakez wjesechu. W bliżschim sastawnischcźu, w Kaßowje, k. gmejński pschedstejicźer Kilian Kaßowski a k. wucźer Mihan Luhowski ßwjedźeński cźah powitaschtaj. W Njeßwaczidle ßo wot knježeho rendanta knjesa Brettschneidera a w Scheschowje wot k. gmejńskeho pschedstejicźerja Horsta powitanska rěcź dźerżesche. W Rakezach, na skónczným sastawnischcźu, knjes farar Gólcź s dlěschej rècźu sastupjerjam knježerstwa sa twar żelesniży dźak praji, pschejo, so by żelesniza sa Rakeczanske strony se żohnowanjom była. S dwěmaj hudźbnymaj choromaj a s tsjomi khorhojemi na cźole dołhi cźah, psched kotrymž Rakeczanska wóhnjowa wobora, wojerske, spěwarske a Rakeczanske ßerbske towarstwo „Lipa" dźěchu, psches mnohe cźeßne wrota do Rakez cźehnjesche. Tu bě sa wobdźělnikow pschi ßwjedźenju w hoscźenzu „k sakskemu dworej" ßnědanje pschihotowane. Pschi nim lěkar dr. Kirschner Njeßwaczilski ßławu Jeho Majestoscźi kralej Albertej wunjeßy, bjes tym so tajny radźicźel Neumann Rakeczanow, ßo jim sa rjane powitanje dźakujo, ßławjesche. Dokelž bě ßo postajiło, so ma ßo ßwjedźeńska hoscźina w Budyschinje wotbywacź, ßo ßnědanje bórsy skónczi, a wobdźělnizy ßo 25 mjeńschinow po jenej hodźinje na dompucź puschcźichu. Dwaj hudźbnaj choraj jich hacž na dwórnischcźo pschewodźeschtaj, hdyž ßo pschi wotjědźenju cźaha Rakeczenjo wot nich s móznym hura-wołanjom a machanjom rubischcźow roszohnowachu. Do Budyschina ßo wrócźiwschi, cźah wobdźělnikow pod synkami hudźbneho chora do „Societety" cźehnjesche a ßo tam pschi ßydom wulkich blidach k ßwjedźeńskej hoscźinje seßyda. Prěnju schkleńzu pschi njej knjes měschcźanosta dr. Kaeubler Jeho Majestoscźi kralej Albertej se scźěhowazymi słowami poßwjecźi: „Cźesczeni pschitomni! Radoscź a ßwjedźeńska wjeßełoscź je snamjo dźenßnischeho ßwjedźenja. A cźeho dla dyrbjało hinak bycź? Ssmy dźě tola, hdyž ßo pilne wobydlerstwo stronow, wot żelesniczneho wobkhada hischcże hacž dotal wotsamknjenych, s nami a druhimi dźělemi kraja s nowej wobkhadnej žiku sjenocźi, wschudże radoscź, wjeßele sbožopschecźa a wutrobne witanje słyscheli. A też my Budyszy ßobu wyskamy a prěnjemu żelesniczemu cźahej na dźenßa wotewrjenej cźarje, kotraž njech nam a posdźischim rodam žohnowanje a sboże pschinjeße, najwutrobnische sbožopschecże pschiwołamy: „Budź sbožowny na kóżdej jěsbje! Wikowanje a wobkhad njech ßo posběhnje, sbožo a samożitoscź njech twój ßłěd pokasuje!" — Prěnja jěsdba je ßo poradźiła, s kwětkami wupyschena wona psches symske hona dźěsche. Tola njesahinite, njesachodne kwětki dźakownoscże a njekabłateje ßwěr-

noscze pokoźimy k skhodźeńkam trona nascheho najmikoscźiwischeho krala a knjesa, pod kotrehoż mudrym knjeżerstwom a s kotrehoż mikoscźiweje staroscźiwoscze je ßo naschemu wokrjeßej tamna dobrota dostała. Naschemu lubowanemu kralej, jemu, kiž se ßwĕrnej krajno-wótzowskej staroscźiwoscźu lĕpsche ßwojeho ßwĕrneho luda na wutrobje noßy, jemu, kiž ßo wot horzeje luboscze ßwojeho luda noßy, žohnuje a ßkawi w hrodach a hĕtach, jemu, kiž pak je tež pschi boku nascheho nadobneho, wot Boha wobhnadźeneho, rycźerskeho khĕžora jena s najtwjerdschich podpjerow sjenoczeneho nĕmskeho khĕžorstwa, jemu pschede wschitkimi nascha prĕnja schkleńza płaczi. Jeho Majestoscźi, naschemu najmikoscźiwischemu kralej Albertej, ßkawa! ßkawa! ßkawa!" Pschi ßwjedźeńskej tafli bórsy wjeßeła myßliczka wschitkich pschitomnych napjelni, jena rĕcź sa druhej scźĕhowasche, w kotrychž ßo knjeżerstwo, wyschnoscze, knjeża krajni sapóßkanzy, twarzy żelesnizy a schtóż bĕ ßebi hewak saßkużby wo twar żelesnizy dobył, ßkawjachu. Wot Jeho Majestoscze krala Alberta, kotremuż bĕ ßo wot ßwjedźeńskeho komiteja dźakny telegram sa natwarjenje żelesnizy póßkał, hischcze wjeczor w dżeßaczich hodźinach scźĕhowaza telegrafiska wotmołwa dóńdże: „Sswjedźeńskej shromadźisnje pschi wotewrjenju Budyško-Rakeczanskeje żelesnizy ßo sa pschecźelny wuras ßwĕry a dźakownoscze wutrobnje dźakuju. Albert." — Njech ßo wschĕ te sbożepschecza, s kotrymiż ßu prĕni cźah po nowej żelesnizy powitali, wschĕ wotczakanja a nadźije, kotrež ßo na nju stajeja, dopjelnja k sbożu nascheje Łużizy a sakskeho wótzneho kraja!

Plan cźahow Budyško-Rakeczanskeje żelesnizy je scźĕhowazy:

S Budyschina do Rakez.			S Rakez do Budyschina.		
S Budyschina	8,5	2,5 8,25	S Rakez	6,1	12,0 6,30
Židowa	8,21	2,21 8,41	Scheschowa	6,13	12,12 6,42
Makeho Wjelkowa	8,32	2,33 8,52	Njeßwaczidła	6,24	12,24 6,54
Radworja	8,49	2,51 9,9	Kaßowa	6,38	12,38 7,8
Kaßowa	8,58	3,0 9,18	Radworja	6,47	12,48 7,18
Njeßwaczidła	9,12	3,15 9,32	Makeho Wjelkowa	7,4	1,6 7,36
Scheschowa	9,23	3,26 9,43	Židowa	7,15	1,17 7,47
do Rakez	9,34	3,37 9,54.	do Budyschina	7,30	1,32 8,2.

— Tudomneho rĕcźnika F. K. R. Sachse ßu na tón cźaß, so w Budyschinje wostanje, sa notara pomjenowali.

— Wschitke pißane żidźane tkaniny, wschitke se żidu wuschiwane rubcźki, ruby a podobne wĕzy ßo w bĕrnjazej wodźe se ßyrych truhannych a wutkóczenych bĕrnow najlĕpje płokaju. — S dobrym wuspĕchom ßo k temu tež woda wużiwa, w kotrejž ßu ßo ßuschene bĕke buny (fasolki) warike.

— Najlĕpschi ßrĕdk, skote, moßasne abo koprowe wĕzy wucźischcźicź, je popjeł wot zigarow. Tajke wĕzy ßo ßuche s mjehkej filzowej lapu s popjełom schudruja a ßo potom s kuskom koże abo mjehkej wokmjanej lapu ßwĕtke sczinja; schtož je ßnano w dólczkach hischcze popjeła wostało, ßo se ßuchej makej schczĕtku wotstroni.

— Knjesej dworskemu radźicźel dr. phil. Janej Bohuwĕrej Jakubej, wyschschemu wucźerjej pschi krakowskim gymnasiju w Nowych Dražďźanach, je ßo titul „profeßor" spożcził.

S Myschez. Woheń, s kotrymż ßu ßo schtwórtk tydźenja bróżeń a hródże tudomneho kublerja Bergmanna saniczike, je ßo, każ je ßo nĕtko wußlĕdźiło, sakożił abo saparał. Jedyn s Bergmannowych cźeladnikow je ßo wusnał, so je ßwoju sapalenu tobakowu trubku w bróżni do hromady pluhow tyknuł, a so je psches to woheń nastał. Tole wusnacze pak ßo zyle wĕry hódne bycź njesda, dokelž ßu tobakowu trubku, s kotrejž ßu ßo pjecża pluhi sapalike, posdźischo pola cźeladnika namakali. Mĕnja, so budźische ßo tola trubka ßobu spalika, hdy budźische ßo s njej woheń samischkrik. Sa kublerja Bergmanna je wóhnjowe njesboże jara cźeżke domapytanje, dokelž wón niczo sawĕscźene nima.

S Porschiz. Se ßrjedź wjeßeleho żiwjenja jandźel ßmjercze cźłowjeka wutorhnje a jeho do kraja wĕcznoscź wotwjedże. Pohonca Mĕto, na tudomnym knjeżim dworje ßkużazy, bĕ pjatk tydźenja na hońtwje, kotruż jeho knjes wotbywasche, jako honjeŕ ßobu byk. Po wobsamknjenju hońtwy ßo honjerjam w tudomnej Wicźasez korczmje wjeczeŕ poda. Wjeßele żortujo ßebi jĕdź skodźicź dachu. Na dobo Mĕto woblĕdnu a k semi padże. Spytachu jemu żiwjenje s tym wrócźicź, ßo jeho cźeßachu a rybowachu. Tola wscha próza bĕ podarmo. Hnydom sawokany lĕkaŕ, knjes dr. Pĕtranz Maleschanski, spósna, so bĕ s Mĕtoweho cźĕła hižo żiwjenje wuschko. Mĕta, kiž na wutrobiny brach cźerpjesche, bĕ Boża ruczka sajała. Semrjety bĕ ßebi wotmyßlik, sa nĕkotre njedźele s jenej tudomnej holzu kwaß ßwjeczicź.

S Bukez. Każ kóżde lĕto, ßu tež lĕtßa se sapoczatkom symy nasche towarstwa k horliwischemu skutkowanju wotzucźike. Najhorliwischej mjes nimi ßu lĕtßa nasche Ratarske Towarstwo a nowe sakożene Towarstwo Sserbskich burow. — Tak mĕjachmy sańdźenu wutoru w naschim Ratarskim Towarstwje dwaj pschednoschkaj, prĕni wot k. direktora Bruggera s Budyschina, druhi wot jeneho knjesa s Dražďźan. Knjes direktor Brugger wo w hromadukkładźenju ležomnoscźow rĕczjesche, roseſtajejo, kak ma ßo wĕz po sakonju sapoczecź, a pokasujo na wużitk tajkeho w hromadukkładźenja. Jara wjele dźĕła a pjenjes ßo s tym salutuje, woßebje w tajkich wßach, hdźež maju hospodarjo jara wjele, ale małych sahonow, kotrež druhdy daloko rósno leża. Druhi knjes wo skutkowanju Sakskeho Hospodarskeho Towarstwa w Dražďźanach rĕczjesche, kotrež ma nadawk, ßwojim ßobustawam hnójne ßrĕdki, ßymjenja, womjeschki a wschelake druhe wĕzy tunjo a w dobrej kajkoscźi wobstaracź. — Nasche Towarstwo Sserbskich Burow je ßebi pschede wschĕm nadawk stajiło, sa ßwoje ßobustawy twory shromadnje a s zyła kupowacź. Hižo prĕnje lĕto je kóżdy ßobustaw nashonił, kak wużitne tole towarstwo sa naschich burow je. Mjes tym so n. pschetolczene koscze pola naschich pschekupzow 7 mk. 75 np. hacź do 8 mk. płaczachu, ßu je ßobustawy towarstwa, schtóż je hnydom płacził, sa 6 mk. 35 np. dostali, a schtóż hnydom sapłaczicź njemóżesche, sa 6 mk. 50 np., a pschi tym garantiju sa dobru kajkoscź. Tež womjeschki ßo shromadnje kupuja; wot septembra hacź dotal ßmy jich 4 lowrije w Dražďźanach skasali. Sa zentnar 5 mk. 50 np. dawamy, mjes tym so ßu tudy 6 mk. a dróżsche. Ale niz jeuo, so mamy shromadnje kupujo tworu tuńscho, tež to je njemały wużitk, so maju nĕtko nasche hospoſy pschezo telko womjeschka doma, schtož ßo trjeba, mjes tym so druhe lĕta pola naß druhdy sa drohi pjenjes żaneho dostacź njemóżachmy. Hdyż pak chzemy, so dyrbja krumy dejicź, dyrbi ßo jim tež doscź dawacź. Pschetoż s niczeho żenje niczo njebudże. — S naschego ratarskeho a nascheho Towarstwa Sserbskich Burow je wubjerk sestupił, kiž je wobsanknuł, so chzemy mlokarnju twaricź, a to pschi dwórnischczu w Pomorzach. Ryß noweje mlokarnje, kotryż ßmy hižo sańdźenu wutoru widźeli, ßo njedźelu 14. dezembra ßobustawam Towarstwa Sserbskich Burow pschedpokoži. Pschi tejle składnoscźi smĕje pschichodny direktor noweje mlokarnje pschednoschk wo jeje skutkowanju. Bóh luby Knjes pak daj tež tutemu nowemu shromadnemu skutkej ßwoje žohnowanje — k wużitku naschich hospodarjow a k posbĕhnjenju nascheho ratarstwa!

S Kopriz. Schtwórtk tydźenja w nozy je nĕkajki paduch s makeho swĕrinskeho parka, tudomnemu rycźerkublerjej Hähnelej ßkuschazeho, jeneho ßornika kranucź spytał. Żelesne wobrodźenje s klĕschczemi roskamawschi je paduch najskerje ßornika hrabnuł, tola tón je ßo wobarał a nadpadnika do mkynskeje hrjebje storczik. Pschi 12 gradach symy je ßo paduch njenadźiteje kupjele tak stróżik, so je wostajiwschi grata, kiž bĕ k roskamanju grotoweho wobhrodźenja trjebał, czeknuł. Ssornik hacź do rańschich ßmĕrkow blisko parka wosta, tola ßo saßo popanucź njeda. Duż je jeho w popołdnischich hodźinach revĕrski hajnik satżelik.

S Wulkeje Dubrawy. Strowy a czily bĕ sańdźenu njedźelu tudomny kubleŕ Penther do Klukscha ke mschi schoł, a jako czĕło jeho domoj pschinjeßechu. S tudomnym hoscźeńzarjom Ernstom Nowakom wo te msche duzy bĕ na dobo nĕhdże sto krocźelow psched Dubrawu posastał, Hdyż ßo Nowak sa khwilu sa nim wohladnu, wón jeho pschi pucźu w pschirowje leżazeho wuhlada. Nowak ruczke k njemu dobĕża, so by jeho sbĕhnuł, ßebi myßlo, so je Penthera njemóż wobjała. Tola tón jenoż hischcze dwójzy sdychnu a potom żaneho snamjenja żiwjenja wjazy wot ßo njeda. Nahle se żiwjenja wotwokaneho ßebi wschudże jako sprawneho cźłowjeka a dobreho kschescźijana ważachu.

S Wĕtoschowa. Tudomny wikowaŕ s pjerinu, Ferdinand Bulan, mĕjesche ßo wóndano na krajnym ßudnistwje w Khocźebusu samolwjecź, dokelž je sakoń, zyrobne ßrĕdki nastupazy, pschestupił. Wot lĕta 1875 Bulan mjes druhim tež butru do Barlina pschedawasche, s cźimż hakle je psched nĕkotrymi lĕtami pschestał. Wón butru w dróbnym kupowasche, a prjedy hacź ju do Barlina scźelesche, dyrbjachu ju jeho dźĕławi ludźo mycź a mĕschecź. Myka je ßo butra kóżdy tydźeń, druhdy dwójzy sa tydźeń, pschi cźimż je Bulan s wjetscha pódla byk. Każ wschitzy ßwĕdzy s pschißahu wobkrucźachu, je ßo pschi tymle dźĕle wospjet stako, so je Bulan do butry pluwał. A kóżdy krócź je to wjetscha hromada butry była, kotraż je ßo potom do Barlina póßkała. Hdyż ßu ßo jeho dźĕławi ludźo prascheli, psche cźo do butry pluwa, je Bulan prajił, so to teho dla cźini, so bychu jemu jeho ludźo żaneje butry njekranuli. Statny rĕcźnik tajkele poczinanje jako najhrosnische worakawstwo wosnamjenjesche a pok lĕta jastwa postaji. Ssudnistwo pak Bulana k jastwu na tśi mĕßazy saßudźi, dokelž bĕchu jemu jenoż dopokasacź móhli, so je dżeßacź krócź do butry pluwał.

S Klĕtneho. 30. novembra popołdnju wot 3 hacź do 6 hodźin bĕsche tudy hłowna shromadźisna Klĕtnjanskeje wupożczeŕnje.

S wobſcherneje rosprawy towarſtwoweho pſchedßydy, k. ſararja Lenika tudy, chzemy wusbehnucz, ſo je ßo towarſtwo, mejo ßo ſ wulkimi wobczeßnoſczemi bedzicz, letßa 22. junija ſakoziko a ßo ſpeſchnje roswiko. Dotalne ſkutkowanje towarſtwa je dopokaſako, ſo ßu tajke towarſtwa, w kotrychz khudzi a bohaczi, woßobni a niſzy ſe wſchitkim, ſchtoz maju a wobßedza, ſchtoz moza a wjedza, jedyn ſa druheha ſteja, ßo mjes ßo powuczejo, ßo pſched ſchkodu wobarnujo a ßo podpjerajo, — ſo ßu tele towarſtwa ſ zyka ſa ratarſki lud, a woßebje ſa naſchu krajinu wulzy nuſne a wuzitne. Schkoda jeno, ſo ßo hiſchcze mnoſy ſ naſcheje woßady, a woßebje czi, kiz ßu bóle ſamoziczi a kiz chzedza hewak jara mudri bycz, towarſtwa ſdaluja, haj ſo ßu jemu ſ dzela njepſchecželſzy ſmyßleni. Nadzijomnje pak po czaßu wſchitzy roſumnje a ſprawnje ſmyßleni towarſtwu pſchiſtupja, ſo bychu prawu kſcheſczijanſku luboſcz k bliſchemu ßobu wukonjecz pomhali, — niz ſe ßkowami, ale ſe ſkutkami. Pſchetoz tele po Raiffeiſenowym waſchnju ſakozene wupozczerznje nochzedza ßebiczíwe, wulkeho dobytka hladaze pjenjezne wuſtawy bycz, ale ſ czopkej wutrobu, w kſcheſczijanſkim duchu ſ luboſcze k bliſchemu ſkutkuja k lepſchemu naſcheho luda. — Wobſamkko je ßo na hlownej ſhromadzisnje mjes druhim, ſo ma ßo ſe ſpoczatkom leta 1891 ſ dowolnoſczu wyſchnoſcze w tudomnych wucžernjach a khlamarſtwach tak mjenowana pjenjezkowa nalutowarnja ſakozicz, kotraz dyrbi k lutowanju wabicz a ſchulſkim dzeczom a doroſczenym ſkadnoſcz poſkiczecz, ſo moza tez ßnadny pjenjes wot 10 np. a wjazy towarſtwu na daň dawacz. Dale je ßo wobſamkko, ſo maju ßo ßobuſtawy w meßaczných ſhromadzisnach towarſtwa pſches porjadne pſchednoſchki, woßebje hoſpodarſke a ſozialne zywjenje naſtupaze, wo pokraczowanju ratarſtwa, ßadarſtwa, ſahrodniſtwa a ſ zyka naſcheho ſjawneho zywjenja powuczecz a ßo k prawemu dzeku a zywjenju pohnuwacz, czemuz dyrbja tez nowiny „Landwirtſchaftl. Genoſſenſchafts-blatt“ ßkuzicz, kotrez towarſtwo ßobuſtawam darmo poſkiczuje. — Wſchitko, ſchtoz bechu na hlownej ſhromadzisnje ßkhſcheli, besche pſchitomnych k dalſchemu ſhromadnemu, wjeßokemu ſkutkowanju ſahoriko Boh zohnuj towarſtwo tez w nowym lecze a ſpozcz, ſo by ſkutkowako k trajazemu zohnowanju ſa zyku woßadu!

S pola. Je-li ßo kóň ſ gratom abo ßedkom wotcziſchczak, je najlepje, ſo ßo na próch rostokczeneho paleneho khoſeja na ranu naßypa. — Nehdzeßkuli tez ßaſy ſ wuhnja jako dobre pſche tajke wotczíſchczane wobhladuja. Ssaſy ßo zyle dróbne rosmjeczeja a ßo huſte na ranu ßypaju. Hdyz je ßo to ras abo dwójzy ſtako, tokſta bkuſna naſtanje, a ſa nekotre dny je rana zyle ſazika. — Hiſchcze druhi ßredk je drobny rosmjeczeny popjek wot ſpaleneho khleba. Tónle ßredk, kaz nekotſi wobkruczeja, tak rucze pomha, ſo mózeſch, je-li ſo rana jara ſka njeje, konja weſcze ſa tſi dny ſaßo ßedkowacz.

S Hórki. Na tudomnym dwórniſchczu je ßo pſched nekotrymi dnjemi wós, ſ bawmu pokkadzeny, ſapalik. 13 wakow bawmy je ßo do zyka ſpaliko, 28 wakow je ßo wopaliko a ſkaſyko. Jenoz 9 wakow woſta njewobſchkodzenych. Wós be ßo jenoz ſ dzela wopalik. Spéſchnemu haſcherſkemu dzeku dwórniſchczowych dzekaczerjow ma ßo dzakowacz, ſo ßo zyky wós a bawma wot pkomjenjow ſaniczikej njejſtej. Menja, ſo je ßo woheň hizo dawno w bawmje miſchkorik a ſo je hakle tu wudyrik.

S hole. Kajkazkuli ryba ßo najlepje ſchkraba, hdyz ju prjedy nekotre ſekundy do kropa tyknjeſch a ju potom ſ hrubjanej lapu prawje ſchudrujeſch. Potom ßo bórſy a lóhzy wotſchkraba.

Přilopk.

* Pſchißazny ßud w Lipſku je 22letnu Fanny Schrönez, dzowku meſchczanoſty Schröna w Markranſtäcze, kotruz winowachu, ſo je ßwojimaj ſtarſchimaj ſ jedom ſawdaka, wuwinowak. Wobſkorzenaj na zane waſchnje kajkuzkuli winu dopokaſacz n;emózachu. Po woſſjewjenju wußuda jej hnydom ßwobodu dachu.

* Muzſki, na kotrehoz tukaju, ſo je, kaz tydzenja pißachmy, 21. novembra w nozy w Zſchopawje 74 let ſtaru zonu ſkónzowacz a wurubicz ſpytak, je tejele zoniny ßamßny ßyn, tamniſchi wikowak Franz. So by jeho nichtó njeſpósnak, besche ßo wón mjeswoczi czorny ſczinik. Hizo naſajtra jeho tamniſcha polizija ſajae Nétko ßu jeho do jaſtwa krajneho ßudniſtwa w Chemnitzu dowjedli.

* Do wulkich khlamow w Barlinje, hdzez ßo draſta a tkanina ſa woßobne zónſke pſchedawa, wóndano millionar ſ jeneho tamniſcheho pſchedmeſta ſaſtupi. Dokelz beſche runje prawje wjele zónſkich kupzow w khlamach, wón ſ czapku w rukomaj ponizje pſchi durjach ſtejo woſta. Mejo ſa to, ſo ma proſcherja pſched ßobu, jemu pſchekupz dwazeczinowak da. S hlowu wijo ßebi millionar pjenjes ſtejo wobhladowaſche; dokelz pak ßwoje pucze njeńdzeſche, pſchekupz na njeho ſawoka: „Wjazy njedawam!“ Tamón ſnapſchecziwi, ſo dze ßebi niczo zadak njeje, ale ſo jeno na ßwoju zonu czaka, kotraz chze tudy neſchto kupowacz. Mjes tym woßobny wós pſched khlamy pſchijedze, woßobnje ſdraſczena wobſtarna knjeni ſ woſa wulése a do khlamow ſtupi. Pſchekupz w njej hnydom jeneho ßwojich najlepſchich kupzow ſpósna a bórſy ſhoni, ſo je to mandzelſka muzſkeho, kotrehoz be ſa proſcherja mék. Duz jemu jara wotproſchowacz pocza. Millionar pak ßmejo rjeknu: „Dwazeczinowak wróczo njedam; pſchetoz to ßu prenje pjenjeſy, kotrez ßym czaß zywjenja jako jakmoznu doſtak“.

* W Hamburgu wocakuja, ſo ßo, kaz bórſy ſymniſche wjedro ſaſtupi, wjele ſarésaneho amerikanſkeho ſkotu do Hamburga pſchiwjeſe. 21. novembra tam ſ Ameriki na pruhu pjecz jara rjanych wokow pſchiwjeſechu, kotrez je hnydom tamniſchi wulki resnik kupik. 8 prenich bertlow tychle wokow hromadze 2150 puntow wazesche. S zkom tam ſa punt mjaßa 45—50 pjenjezkow dawaju. Hacz na dalſche chzedza ſ Ameriki kózdy tydzeń ßnano 80 ſarésanych howjadow do Hamburga woſycz. By-li ßo radziko ſarésany amerikanſki ſkót tez dale do Némſkeje nuts woſycz, bychu ſkótne pkaczisny padake. Do Londona, jendzelſkeho hkowneho mésta, ßo hizo wjele let ſarésany auſtralſki a amerikanſki ſkót woſy. Sa Némſku pak ßu nekle ſ Hamburgom preni krócz ſpytali.

* W Bildhauſenje pola Münnerſtadta w Meiningenſkim kraju wóndano rano kublerjowu zonu a jeje najmkódſchej dzeſczi morwe w kozu lezo namakachu; kubler ßam tam bjes myßlow lezesche a je naſajtra popokdnju ſemrjek, runjez ßo lekarjo ßwéru prózowachu jemu zywjenje ſdzerzecz. S pſchiczinu njeſboza ßu wuhlowe pkuny, kotrez bechu ſ khachlow ſtupake.

* W jenej wßy pola Brattiana chzyſche njewjeſta rada wjedzecz, hacz jeje nawozenja pije abo niz. Duz ſ nim ßledowazu pruhu ſpyta. Wona njedzelu popokdnju ſ nawozenju k lipje dzéſche, kotraz ßrjedz wßy ſteji, a na kotruz beſche ßo rój pczokow ſeßydak. Zyka wjeßna mkodoſcz ßobu k lipje pſchindze. Nawozenja dyrbjeſche ßo pod lipu ſtupicz, njewjeſta pak ſ druhimi naſdala ſtejo pſchihladowaſche. Bórſy rój njemérny bycz pocza, a nekotre pczoky ßo nawozeni do wkoßow ſeßydachu; tutón pak tam ſtejeſche, kaz pjeńk. Mjes pſchihladowarjemi beſche zyle czicho, a njewjeſta ſe ſtrachom kedzbowaſche, kak ßo nawozeni ſendze. Ale pczoky ßo bórſy ſaßo ſmérowachu a ßo k rojej wrócźichu, nawozeni zaneje ſchkody njeſczíniwſchi. Duz njewjeſta pſchibéza a ſ radoſczu pkakajo lubeho wokoſcheſche, prajizy: „Tebje ßebi woſmu, pſchetoz ty piczk njeßy!“

* Franzowſke wójnſke miniſterſtwo je w nowiſchim czaßu ſ wojerſkimi ſtanami abo barakami ſpytako, kotrez ßu ſ papowych deſkow (Pappdeckel) dzékane; a pospyt je ßo jara derje radzik. Sandzenu ſymu ßu pola Forbacha dwanacze tajkich ſtanow ſeſtajeli, a zyky bataillon je w nich pſchebywak; a hlej, w tymle bataillonje beſche mjenje khorych, a woßebje be ßo jich mjenje naſymniko, hacz mjes wojakami druhich tſjóch bataillonow, kotrez bechu w kaſarmach woſtake. Tele rjane papjerjane khézki ßu jara krute a traja. Jich hrjady ßu drjewjane; wſchitko druhe, jako ſczény, tſécha, durje atd., je ſ papjerjanych deſkow. Sczény ßu dwoje, a ſchtoz je mjes nimi próſne, je ſe ßypotatym torfom wupjelnjene. Tutón torf je ſ pſchiczinu, ſo ßo khézki derje tepja, a ſo powétr w nich czíſty a ſtrowy woſtawa; w leczu ſaßo je torf ſ pſchiczinu, ſo Boze ßkónzo khézku tak njehréje, a ſo je w njej rjenje khkódno. Tajke khézki ßo lóhzy woza, ßo rucze natwaricz a rucze wottorhacz hodza.

* Mjes powjeſczemi wo wulkej wodze, kotrez tydzenja podachmy, ßmy tez na njeſboze ſpomnili, kotrez je Karlowe Wary w Czéſkej podeſchko. Wo tymle njeſbozu ßmy dale ſhonili: Dokelz w wulkim rybjazym hacze ſtrach hrozeſche, ſo ßo hacenja pſchedréja, tam w nozy wot 23. na 24. novembra na dobo wſchitke ſpuſchczadka wotewrichu, ſchtoz be ſ wulkim njeſbozom ſa Karlowe Wary. Hobrſke ſmohi ßo do mésta walachu, a bórſy beſche nizſchi dzél mésta wulki jésor. Domjazu nadobu a druhe wobßedzenſtwo ſ domow ſnoßycz, khwile njebé. Wjele ſtow ludzi beſche w ßmjertnam ſtraſche, a jenicžzy dzak woporniwemu ſkutkowanju méſchczanow nichtó wo zywjenje pſchiſchok njeje. Woda hacz do druheho poſkhoda domow ſtejeſche; mnoſy wobydlerjo dyrbjachu na tſéſche wucek pytacz, ſ wotkelz jich do czokmow dele czahachu. Se wſchech konzow zakoſczachu a wo pomoz wokachu; ſ howrjazymi zokmami ßo hrjady, ſchtomy, wokna, durje, woſy, domjaza nadoba, moſty a druhe wézy ßobu walachu, duzy po pucžu po méſcze wſchitko ſapuſczejo. Méſchczanoſta ſpomozerſke dzéko wodzeſche. Sso dohladawſchi, ſo budzeſchtaj ßo dwaj méſchczanaj pſchi ßamym tepikoj, ßo wón tak naſtróża, ſo jeho Boza ruczka ſaja; wón beſche na méſcze morwy. Hakle popokdnju, hdyz be ßo woda trochu ßadzika, ßo pokaſa, kelko ſchkody je wulka woda nacziniła. Schkodu ßu na tſi millionY ſchéßnakow wobliežili.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 9. dezembra ma ßo

150 ßuchich dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk $^1/_2$10 hodźin na Schczeńczanſkim puczu pſchi pucźniku ſa Łupjanſkej Dubrawu.

W Minakale, 2. dezembra 1890.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 10. dezembra t. t. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na knjeźim Łupjanſkim revěrje

3 twjerde dołhe hromady,
38 khójnowych hromadow biteje walczíny,
13 = wuléßowanych hromadom,
48 rmtr dubowych knyplow,
102 = khójnowych pjeńkow a
18 loßow ſtejatych khójnowych pjenkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßo do awkkije woſſjewja.

Shromadźiſna w drjewniſchczu w ſchěnje.

Łupjanſke knjeże hajniſke ſarjadniſtwo.

Meble

w wulkim wubjerku porucza tunjo

meblowy magazin ſjenoczenych blidarſkich miſchtrow

na bohatej drósy czo. 14.

Pſchedeſchczniki

k hodam jako wużitny dar

w najwjetſchim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Ed. Schulze's Sohn pſchi bohatych wrotach 26.

Poczeßnjenje a **wuporjedźenje pſchedeſchczníkow** ſpěſchnje a tunjo.

Filzowe ſtupnje a toſle

(ſnaty najlěpſchi wudźělk),

zylindrowe a filzowe kłobuki

we wſchěch nowoſczach a jara trajne

mězy

kraßne wězy ſa **mużow** a **hólzow.**

Wſchě wězy w **wulkim wubjerku** po woprawdźe **tunich płaczíſnach** porucza

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Mużaze a hólczaze ſymſke ſwjerſchniki

każ tež **wobleczenja** w wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaczíſnach porucza

C. F. Kloss na żitnej haßy 4.

Tobakowe trubki (fajfy)

jako najrjeńſchi hodowny dar

porucza w wulkim wubjerku we wſchěch móżnych dołhoſczach po najtuniſchich płaczíſnach

Ed. Schulze's Sohn pſchi bohatych wrotach 26

trubkař a pſchedeſchczníkař.

So bych je rucze po tunich płaczíſnach roſpſchedał, ßu ßo mi **mużaze** a **hólczaze ſymſke ſwjerſchniki, mězy, ßuknjane kholowy, łazy, normalne koſchle, kożane ſtupnje** ſ naſadſtajeneje twory, pódla teho **kanonojte khachle, 1 pißanſki pult** ſ regiſtrom a trojakim ſamknjenjom, 12 wulkich **czeßnitych harmonikow** po 6 mk. 50 np. atd. pſchepodałe.

Julius Bächmann,

awkzijonator na mniſchej haßy 7 po 1 ſkhodźe.

Nowe pißane banty na hłowu, k czěpzam a kapowym ßeklam

wubjerny **czorny bant k kapam**

porucza w wulkim wubjerku

J. A. Henoch w Budyſchinje

w hoſczenzu k ſłotemu hodlerjej.

Carl Schulze,

optikus na żitnej haßy 6,

ßo ſaßydlił 1856, premijěrowany w Budyſchinje, Wojerezach, Słym Komorowje, Kalawje a Deliczu,

porucza w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach **bryle** a **tłóczniki,** ſa kóżde wóczko pſchiprawjene, **dalokowidy** ſa dźiwadło a pucźowanje, **barometry, thermometry, lupy, ſchkleńzy k czitanju, měry k měrjenju alkohola** atd. Bryle ßo zyle po lěkarſkim wukaſanju wudźěłaju. Porjedźenja rucze a tunjo. So by ßo ſmylka njeſtała, njech ßo na moje kſchczene mjeno kedźbuje.

3000 mk. ßo hnydom jako pożczonka na wjetſchi młyn na dobru hypoteku pytaju. Dalſche wukaſuje rěcznik **Mütterlein.**

Ssanje

pſchedawa

M. Richter,

woſotwarz na kamjeńtnej haßy 21.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpſchi ßrědk pſche wſchě wobczeżnoſcze żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Benſch

naßlědnik **G. Magera**

na garbarſkej haßy.

Raiß

jara rjany a wulkoſornaty, punt po 16 np., zentnař po 15 mk., jako něſchto jara tunjc porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koſaze kože

każ wſchě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

Guſtav Nauke.

S dobom poruczam ßwój wulkotny ſkład **kożow** bjes molow po najtuniſchich płaczíſnach, każ tež ßo wſchě drużiny ßyrych kożow berje a tunjo wobdźěłaju.

Koſaze, czelaze, ſajecże, kocże, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wſchě druhe drużiny kożow pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

na żitnych wikach.

K hodam!

Wyßokorukata ſchijaza maſchina

Bieſolda a Łocki je najlěpſcha a najkhmańſcha ſa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźěło. Sa jeje hódnoſcź dołhe léta rukuju. Schijaze maſchiny wſchěch drużinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanſke maſchiny po fabrikſkich płaczíſnach pſchedawam.

Richard Otto,

mechanik na hornczerſkej haßy 18.

K hodam!

Schaty żimaze maſchiny

w wſchelakich wulkoſczach porucza tunjo

Richard Otto,

mechanik na hornczerſkej haßy 18.

Hollandſke jerje!

Wulke, młódne ryby po 4 a 5 np., 15 ſcht. po 60 np. porucza

Guſtav Poſer.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje drużiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Termija k wjazyßadźenju.

Na ſahrodniſku žiwnoſcź cźißko 17 wopalneho kataſtra a fol. 10 leżomnoſtnych knihi ſa **Worzyn,** k ſawoſtajenſtwu 10. oktobra ſemrjeteho Pětra **Poltera** w Worzynje ßkuſchazu, kotraž ſahony cźißko 27a, 29a, 29b, 30a, 80, 81, 148 a 168 Worzynſkich leżomnoſtnych knihow wopſchija, 4 akry 297□prutow abo 2 hekt. 76,2 ara wobßaha a je ſ 128,76 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżena, je ßo 6150 mk. ßadźiło.

Cźi, kotſiž chzedźa tole ßadźenje pſcheßadźicź, ßo ſ tutym proſcha, ßo

wutoru, 16. dezembra 1890 dopoldnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudniſtwje ſeńcź, ßo wo ßwojej płacźenja kmanoſcźi wupokaſacź a ßwoje ßadźenje woſſjewicź.

Dla wopißanja leżomnoſcźow a pſcheßadźowanſkich wumĕnjenjow ßo na wuwĕſcheńki na tudomnej ßudniſkej tafli a w hoſcźenzu w Worzynje pokaſuje. Kupz ma hnydom w termiji 1000 mk. w hotowych pjenjeſach ſapłacźicź abo ſwĕſcźicź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 1. dezembra 1890.

2035 II D. **Jaeger,** komißionſki radźicźel.

Sarjadniſtwo rĕſaka w Bĕłym Kholmzu pola Łaſa ma na ſkładze **ßuche deſki** we wſchĕch tokſtoſcźach a płacźiſnach, teho runja **tſeſchne** a **płotowe łaty.**

Bergwitz, wyſchſchi hajnik.

Ša dźĕłarjow ßuknjanych toſſow!

Płyſch, kord, toſſowe kopjena, wulke kruchi roſſchcźĕpjeneje koże porucza tunjo pſchedawarnja koże

Reinholda Gieriſcha pſchi mjaßowych jĕdkach.

K **pſchedſtejazym hodam** poruczam jako płacźiſny hódno:

6/4 **ſchĕroke tkaniny** k ßuknjam, ſtary łóhcź po 28 np.,
barchent k koſchlam w wulkim wubjerku po jara tunich płacźiſnach,
kalmuk k pjeſlam a ßuknjam, 7/4 ſchĕroki, hižo po 30 np.,
barchent, cźerwjeny, módry, bruny, pißany, kaſchcźikaty, ßmužkaty a kwĕtkaty,
lama w najnowſchich muſtrach, dwójzy ſchĕroki, ſtary łóhcź po 40 np.,
draſtne tkaniny ſ wołmy, połwołmy, bawmy, ſtary łóhcź po 20 np.,
cźorny kaſchemir, cźiſtowołmjany, dwójzy ſchĕroki, łóhcź po 60 np. hacž 2 mk.,
wupjerki a **zyhi** po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
kholowy, pjeſle a **poczehnjenje na kožuhi** łóhcź po 25 np.,
blidowe ruby, bĕłe a ſchĕre, **ſerwiety** a **trjenja** łóhcź po 10 np.,
módry płat we wſchĕch ſchĕrjach a po wſchelakich płacźiſnach,
cźiſchcźane ſchórzuchi ſa kóždu ſtarobu, 4/4 ſ lazom po 35 np., 5/4 ſ lazom po 45 np.,
wołmjane ſchórzuchi we wſchĕch wulkoſcźach,
hotowe barchentowe koſchle ſa mužſkich, žone a dźĕcźi,
wulke wołmjane rubiſcheźa na hłowu, łamowe rubiſchcźa ſ kruženkami, židźane, połžidźane a bawmjane rubiſchcźa.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Swój wulkotny ſkład hotoweje mužazeje draſty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjeſſow, ſwjerſchnikow, kĥĕzorſkich mantłow,** kaž tež najnowſche tkaniny k ſeſchiczu draſty ſa pſchedſtejazu naſymu a ſymu dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczam. Pſchi najlĕpſchim dźĕle pſchezo najtuńſche płacźiſny.

Louis Gadt, krawſki miſchtr
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Wulku dźĕlbu

łamy a cźiſtowołmjaneho **kaſchemira,** ſ fabriki mojeho **pſchichodneho ßyna,** po ßmĕſchnje tunich płacźiſnach wupſchedawam.

C. F. Kloss na žitnej haßy 4,
fabrika žonjazeje a mužazeje draſty.

K hodam

porucza w wulkim wubjerku a po tunich płacźiſnach: **wobraſowe knihi, wobraſowe liſtna, fotografijowe albumy, ſpĕwarſke knihi, portemoneje, zigarowe etwije, pißanſke** a **hudźbne mapy, protyki, kraßne ſbožopſchejaze kharty, ſchulſku potrjebu, wĕzy po 50 np., pißanu papjeru** a **liſtnu papjeru** w kraßnych kaßetach atd.

E. Rafeld na kotołſkej haßy 30
knihiwjaſarnja a pſchedawarnja papjery.

---

3 pſchi mjaßowych jĕdkach.

R. Hennig

porucza
ſofy, ſtoły, matrazy, zyke garnitury po jara tunich płacźiſnach.

Tapezĕrowanje, kładźenje tepichow, pſchedźĕłanje też ſwonka doma, gardinowe dekorazije, najrjeńſcho a najtuńſcho.

Gardinowe žerdźe, roſety, dźerżele, vitražowa patentowa pſchiprawa, najtuńſche wudźĕłanje reſtawraziſkich ławkow kóždeje družiny, wupyſchenje ſalow pſchi ßwjedźenjach ßo derje wuwjedźe.

Woßebje tunjo kupowawſchi je mi mózno,

filzowe ſtupnje a toſle

(trajny wudźĕłk)

po hiſchcźe njeßłyſchanych tunich płacźiſnach pſchedawacź.

Paul Kriſteller
na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza k winowej kicźi.

Hodowne wupſchedawanje.

Wſchĕ wĕzy hacž k hodam

po a niže nutſkupowanſkeje płacźiſny.

Draſtne tkaniny cźorne a pißane, wobleczenje po 3½ mk., **cźorne židźane tkaniny** łóhcź po 1 mk. 50 np., **ſbytki draſtnych tkaninow, łamowe ſbytki, barchent k koſchlam** po 17, 20 a 25 np., hewak **dwójzy telko, tkaniny k ßuknjam** 7/4 ſchĕroke po 28 np., cźiſtowołmjane po 90 np., **płyſch k pjeſlam, krymer** po 1 mk., **ſymſke trikotowe taille** po 3½ mk., **ſchtakty** po 1¼ mk., **wołmjane kapoty** po 1½ mk., **židźane** a **wołmjane rubiſchka, mužaze** a **žonjaze barchentowe koſchle** po 1 mk. 15 np., **pjelzowe mufy** po 1½ mk. (ßmĕſchnje tunjo), **konjaze pſchikrywy** po 3 mk., **bĕhanſke tkaniny** po 18 np. a wjele druhich tworow a jenož trajnych tkaninow.

Hermann Beermann
w Budyſchinje na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

J. G. Stephan

móſchnerſki miſchtr a bandagiſt

porucza **jelenjaze** a **kóſſowy kholowy, jelenjaze, kóſſowe, pjelzowe** a **głaßejowe rukajzy, banty** wſchĕch družinow **pſche ſlemk, ſchulſke torniſtry** a **toſche** ſa hólzow a holzy. **Kožane kholowy** a **rukajzy** ßo **płokaja, barbja** a **wuporjedźeja.** Noſchene kožane kholowy ßo pſchi Pětrowſkej zyrkwi cźißko **2** kupuja.

We wudawarni „Serb. Nowin" je dostacz po 3 np.

Boża nóz. Historija wo ßwjatym narodze nascheho Knjesa a Sbóżnika, sestajana wot **Jurja Jakuba,** duchowneho w Njeßwaczidle.

Czornykrymeraplysch

k wobßadzenju pjeslow a kożuchow porucza dobry a tuni

J. A. Henoch w Budyschinje w hosczenzu k slotemu hodlerjej.

Butru dźełaze maschiny

po najnowschim waschnju, każ tez wschě druziny bětnarskich tworow porucza

Jan Měrczink,
bětnarski mischtr w Dźěžuikezach.

ff. khěžorski wuczah

(pschenczny muku 00)

a wschě druhe druziny muki k pschedstejazemu hodownemu pjeczenju porucza **G. W. Müller**
na kamjentnej haßy 19.

Musy

w wulkim wubjerku,
sa sroscenych po 1 mk. 50 np.,
sa dźěczi po 50 np.,
porucza

Leopold Posner
na bohatej haßy 7,
w domje
knjesa pjekarskeho mischtra Biesolda.

Jerje

wulke a tucne,
schtuku po 3, 4, 5 a 6 np.,
porucza

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu 8.

Khosej

paleny a njepaleny,
każ tez wschě **kolontalne tworY**
w snatych najlěpschich kajkoscach
a po najtunischich płaczisnach
porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske żórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Kóżdu dźělbu koscżow kupuje po najwyschschich placzisnach koscżetolkarnja w Lusy.

Poboczne towarstwo ßerb. burow w Radworju

smeje jutsje njedzelu **7. dezembra** popołdnju w 5 hodzinach shromadzisnu dla sapłaczenja ßymjenjow a hnojow.

Pschedßydstwo.

Towarstwo Serbskich Burow.

Lokalna shromadzisna w **Khrósczizach** budze **póndzelu 8. dezembra** popołdnju na poł pjeczich hodzin. Dnjowy porjad: Rosmołwjenje wo wschelakich wězach ratarstwa.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

NB. Bórsy po nowym lěcze ma ßo po wustawkach Towarstwa Serbskich Burow létna **generalna shromadzisna** wotbywacz; duz ßo proßy, so bychu ßo hacz do **20.** dezembra t. l. wschitke **zastate** pschinoschki pola khowneho rendanta nascheho towarstwa wotwjedke.

Khowne pschedßydstwo.

Wosjewjenje.

Swojim czescenym wotebjerarjam k wjedzenju dawam, so ßym wot 8. dezembra hacz 1. januarej kóżdy dzeń rano wot 6 hacz dopołdnja $^1/_2$10 hodzin w ßwojej pschedawarni. Poruczam wołmjane rukajzy a nohajzy, spódne khołowy a pjesliki, lama k rubischkam a pjeslam, barchent k czopkym koschlam, Jägerske strowotne koschle, wołmjane pschedkoschliki, czorny, seleny, módry a bruny kaschemir, běły a módry płat, zychi a wupjerki, tykacze, wołmu k schtrykowanju, knjesle k lazkam a pjeslam, schěroke a tunje banty wokoło khowy a k wopaßanju sa kwaßarki, njewjesty a druzki a wjele druheho. Sa saßopschedawarjow najtuńschi kużoł zidzanych schlipsow a němsko-universalnych schatow.

S poczesczowanjom
Jurij Sareng w Khrósczizach.

Bernhardt Fischer

na rózku ßerbskeje a żitneje haßy

porucza ßwój skład

kuchinskeje a domjazeje nadoby

jako

blidowe noże a widliczki, kżizy, maschiny k czischczenju nożow a widliczkow, rybowanske maschiny, wubjerne módre a běłe emaillěrowane ßubobja, żimaze maschiny atd.

Dary k hodam

jako

ßanki a ßmykacze, kaschcze s gratom a wurěrowanskej potrjebu, dybsaczne noże wschěch druzinow atd. po najtunischich płaczisnach.

Wubjerny majßowy schrót

Zentnae po 7 mk. 60 np. pschedawa **kralowy mkyn w Delnjej Kinje.**

Najlěpsche a najkmansche **maschiny sa kucheń a hospodarstwo** nowscheho czaßa, każ tez najwjetschi wubjerk **worzlowych tworow** najprosczischе a najwoßebnische namakasch jenoż w nożetni a parnej toczetni **Oskara Buttera**
pschi żitnych wikach czischko 2.

Pschispomnjenje: **Britwje** a **nożizy** ßo tam derje tocza a wschě wuporjedzenja, do toczerstwa ßłuschaze, ßo derje a tunjo wobstaraju.

Na Delnjokinjanski knjeżi dwór ßo k nowemu létu róndy muż jako straznik, kiż ßo tez na wothladanje koni a hospodarske dźěła wusteji, pyta.

Wuczobnik ßo pyta.

Do naschich kolonialtworowych a spirituosowych khlamow móże ßyn ßerbskeju starscheju do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher.

Dweju rólneju pohonczow pyta k nowemu létu

ryczerkubko w Saryczu.

Tón, kiż je sandzenu njedzelu ßwój **pschedeschczník** s jenym druhim na khosteju pschi Michalskej zyrkwi pschemenił, chzył jón tam saßo wumenicz.

Warnowanje!

W lěßach na Sahorjanskich honach khodzicz, je bjes woßebiteje dowolnoscze pschi khostanju krucze sakasane.

Wobßedzerjo.

Wutrobny dzak

wschitkim, kiż ßu s daloka a blisko mi w wóhnjowej nusy k pomozy stali.

Jan Kschizan
w Myschezach.

Wutrobny dzak

naschemu wyßokoczescenemu knjesej fararjej **Bernichej** w Klukschu sa jeho wutrobu hnujaze troschtowaze prědowanje na ßwjedzeń semrjetych. Bóh spoczż jemu hischcze wjele żohnowanych lét.

Wjele dzakownych kemscherjow.

Hdże namakasch najrjensche a najwjetsche **pjenjezkowske kuski,** a **póprjanzowych muzow?**

Pola pjekarja **J. Albina Scholty** na Zidowje.

Pschispomnjenje: Wikowarjo dostanu wyßoki rabat.

Njesapomniczka

k létnemu ßmjertnemu dnjej kublerja **Jana Klimanta** w Rakezach, narodzi ßo 23. měrza 1833, semrje 10. hodownika 1889.

Hłóß: Schtóż Bohu wjerschnemu ßo poda.

My njewěmy, na kotrym měscze
Naß czaka jandzel sblědnjenja,
Njech tez ßnadź wo tym wěmy wěscze,
Hdżez běsche nascha kolebka,
Hdże budu klascz naß do kaschcza,
To taji sawěschk pschichoda.

My mamy wo tym pscheßwědczenje
Psches lubowanoh' semrjetoh',
Kiż wotpoczuje w klinje semje
We czichim měrje na léto,
Hdżez kładzemy nětk s luboscżu
Jom' wěczny njesapomniczku.

Wón w Rakezach bě narodzeny,
Hdżez schulsku wuczbu dostawschi
Bu we wschěm dobrym wocżehnjeny,
Tez kschczenski ßlub tu wobnowi;
Hdyż dozył bě lět tsizeczi,
Wón mandzelski staw nastupi.

Wón ßo wo wěczne prózowasche,
So by ras dostał njebjeßa,
Tez ßwój dom derje sastarasche
A běsche kschescz'jan bjes falscha,
Tu schulski pschedßyda tez bě
A schule lěpsche pytasche.

Hdyż dźeßateho hodownika
We lońschim lěcze wotjěł bě
Po drjewo pola Běłoh' Khołmza
A ßwojej konjow mějesche,
Je wón tam pschischoł k njesbożu
Pschi drjewo na wós kładzenju.

Na kajke waschnje ßo to stało,
To jenoż Bóh we njebju wě,
Tu njeje ßo to wunam'kało,
Hdżez wón pschi wosu leżesche,
Hdyż knjeżi hólnik nańdże joh'
We łuži krwje h'żo morweho.

Tam w ßamolutkoscżi pod njebjom
Je wón měł ducha wudychacz,
Hdżez wot joh' lubych ßwójbnych njej' jom'
Schtó samóhł wołschew pschepodacz,
Tez żana pomoz lěkarska
Sso njeje jemu dostała.

Hdyż jeho duch ßo k njebju wołał
Psches poßlednje je sdychnjenje,
Knjes Jesuß na njoh' wotczakował
Je hižo w wrotach wěcznoscze,
So by joh' k trónej pschewodźił
A pscheð wótzom ßam sastupił.

Wschak na njeho, kiż pschekraßnjeny
Ma dom na hwězdnej módrini,
Wasch njebohi bě saloženy,
Duż wobtwjerdźcze ßo w nadźiji,
So waschom' lubom' we ßmjerczi
Knjes Jesuß był je w bliskoscżi.

Hdyż tez nětk wjaz' na semskich stronach
Wasch njebohi njej pschitomny,
My jeho wschak po wěcznych honach
Psches wěru khodzicz widzimy
We kraju wěcznoh' wjeßela,
Hdżez ßmjercz njej', ani njesboża.

My pak, kiż w ßwěcze njenam'kamy
Psched ßmjercżu město ßwobodne,
Njech wschědnje tudy spominamy
Tez na ßwój pschebytk nathwilny,
Hdżez s kóżdej naschej krocżelu
My bliżimy ßo k ßmjertnom' dnju.

Nětk dobru nóz měj, luby, w rowje
Pschi ßwojim sdremczku po cżěli
We Rakezach tu na kerchowje,
Hacz Bożi hłóß cże wubudźi
A raúsche sera pschipowdźa
Dżeń sbóżnoh' saßowidzenja.

Poßwjeczene wot żelazeje luboscże
jeneje pschecżelniczy
psches Gustu Hataßa.

(K temu czißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. dezembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach serbska spowjedź a 1/2 9 hodźin serbske prědowanje; pschipoldnju w 12 hodźinach je serbski nyschpor.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Jurak, pohonc̆ na Židowje, s Hanu Emiliju Schönez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Ernsta Bohuwěra Schmidta, murjerja pod hrodom, ß. — Pětr August, Handrija Bohuwěra Pětschki, žiwnoscźerja w Zyschezach, ß. — Hilžbjeta Meta, Jaroměra Hermanna Boitza, maschinista na Židowje, dź. — Korla Max, njemandź. ß. na Židowje. — Emil Pawoł, njemandź. ß. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Hana Marja, Korle Handrija Brody, murjerja na Židowje, dź. — Jan Pawoł, Jakuba Bjarscha, murjerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 27. novembra: Jaroměr August Voigt, sabrikat pod hrodom, 70 lět 5 měšazow 10 dnjow. — 28. Wylem Arthur, Adolfa Wylema Pawoła Hahna, schewza na Židowje, ß., 1 lěto 8 měšazow 9 dnjow. — Jurij Ernst, Jana Ernsta Kalicha, maleho sahrodnika a wojnarja w Jeńkezach, ß., 1 lěto 8 měšazow 5 dnjow. — 29. Jan Ernst Schmidt, khěžeŕ a poleŕ w Sslonej Borschczi, 64 lět 3 měšazy 4 dny. — Madlena Theresija, Jana Jakuba Krala, žiwnoscźerja w Czemjerzach, dź., 1 měšaz.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2081 měchow.	W Budyschinje 29. novembra 1890				W Lubiju 4. dezembra 1890			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	10	35	10	41	10	—	10	29
" . . . . . žołta	9	71	10	—	9	53	9	85
Rožka	9	6	9	38	8	75	9	13
Jeczmjeń	8	21	8	36	8	—	8	67
Wowß	6	60	7	—	6	60	6	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	10	97
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	20	2	50	2	20	2	60
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenczna muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	9	50	15	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	—	2	20	2	70
Sslóma . . 600 " . . .	17	—	23	—	17	—	21	—
Proßata 460 schtuk, schtuka . .	9	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; rožka wot 9 hr. 22 np. hacž 9 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 28 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hacž 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 72—75 mk., 2. družiny 66—70, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—65 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 60—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. dezembra: Deschczikojte.

Poručenje koże!

S dobytkom kožu kupiwschi wot nětka hacž na dalsche pschedawam:
tołstu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 15 np.,
najtołschu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 35 np.,
němsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 35 np. hacž 1 mk. 60 np.,
schwajzarsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 65 np. hacž 1 mk. 75 np.,
schwajzarske kipsy k nakoleńzam (schestam) punt po 1 mk. 25 np. hacž 1 mk. 45 np.

Na swój wurěs **hornjeje** a **spódnjeje** koże woßebitu staroscźiwosć složuju a ju poměrnje tuńscho, kaž hacž dotal, pschedawam.

Reinhold Gierisch,
pschedawarnja koże pschi mjaßnych jědkach 4.

K hodam

poručam swój wulki skład **serbskich** a **němskich spěwarskich knihi,** proscźe a nanajwoßobnischo do czelazeje koże a somota swjasane, **fotografijowe** a **pißanske albumy, zigarowe etwije, listnizy, portomoneje, žonjaze tosche, schwadliske kascheźiki, kurjerske serwišy, pißadła, kascheźiki k dybsacznym rubischkam** a **rukajzam, woßobnu listnu papjeru, wobrasowe** a **bajkowe knižki, kwětki do wopomnjeńskich knihow** w krasnych nowoscźach, wschě **pißanske wězy** po wukasanju po najtunischich płaczišnach a dobrych kajkoscźach.

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21,
knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery.
Saßopschedawarjam ßo ponižene płaczišny woblicza.

Za hodowne blido

poručam swój **wulki skład,** wobstejazy s **hłowneho składa serbskich** a **němskich biblijow, spěwarskich knihow, knihow** za **młodosć, wobrasatych knihow, fotografijowych** a **pißanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych žohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, fotografijowych woblukow, schwadliskich** a **dźěłanskich kascheźikow, protykow k wottorhanju, pißanskeje** a **ryßowanskeje potrjeby, pychi na božedźěsćowy schtom, wobrasow a pißaneje papjery** atd.

A. Schöncke,
knihiwjasarnja a papjerowy skład na hauensteinskej haßy 1.

Swój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** kaž tež wschelakich **kožow** nalezńje poruca
Heinrich Lange pschi žitnych wikach.
Skasanja ßo nanajlěpje wuwjedu.

K pschedstejazym hodam

poručam swój wulki skład **cžaßnikowych rjeczasow, rjeczasow wokoło schije** s **kschižom** abo **medaillonom, brosche, nawuschniki, sygkowanske pjerschczenje, wěrowanske pjerschczenje, narucznizy, manschetowe knesle, portemoneje, zigarowe etwije, fotografijowe wobluki, Boże martry, pißadła, piwowe schkleńzy, ßwěczniki, butrowe tysy, myjawki, nožizy, dybsaczne noże, nowoßlěborne noże, widliczki** a **kžizy.**

Hódna twora — tunje płaczišny.

J. T. Büttner, mějeczel **Curt Klepl**
pschi bohatych wrotach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7
poruca dwajłóhczowski **běły płat za czeledź** ßylnu tworu, stary łóhcź po 38 a 40 np.

Kožane schórzuchi wscheje družiny, **wodunjepschepuschczaty mas** na schkórnje, **kord, płysch, drjewjanzowe kopjena, wschu kožu** poruca tunjo **Reinh. Gierisch,** pschedawarnja koże pschi mjaßownych jědkach 4.

Wupschedawanje sbytkow (restow).

W nim ßo namakaju

sbytki wołmjanych tkaninow,

drastne tkaniny k žonjazemu wobleczenju krótkeje měry,

wołmjane jenotliwe wobleczenja,

dale sbytki

lamy, pollamy, madapolama a **barchentow** k wobleczenjam, blusam, koschlam atd., **poßleschezowe zychi,** běłe a pißane, **běłe tkaniny** k schatam, **tkaniny k drascze** a **k kholowam**

☛ k **hodownej kupi** ßo derje hodźaze. ☚

Julius Hartmann Sohn

na róžku mjaßoweho torhoschcźa.

Portemoneje, zigarowe etwije, ruczne tosche, spěwaŕske knihi, nowolětne khartki, protyki wschěch družinow w wulkim wubjerku porucza

knihiwjasaŕnja **J. Nowaka**

prjedy **Ernsta Richtera**

pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtuej haßy.

Kapoty, rubischcźa na hłowu, taillowe rubischcźa, lamowe rubischcźa, rubischcźa wokoło schije barchentowe a židźane, **barchentowe blusy, schtrympy, soki, rukajzy, natykaczki, filzowe spódne ßuknje,** kaž tež **wołmjane schtrykowanske pschedźeno** porucza po tunich twjerdych płaczisnach

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Włoßowe rjeczasy a pletwa

kaž wschě wuměłske dźěła s włoßow ßo derje a tunjo dźěłaju.

Wulki skład hotowych pletwow, włoßowych rjeczasow se słotymi a dublowymi wobbitkami.

Adolf Herold, frisěr

na žitnym torhoschczu

w póstskej kowaŕni.

Wulke rósynki

punt po 30—40 np.,

w kaschczikach a měchach tuńscho, poruczataj

Schieschka a Rötschka.

Nowe jerje

rjane wulke,

3 schtuk po 10 np.,

mandel po 50 np.,

porucza

Adolf Rämsch.

Židźane banty, zaki, rysche, schórzuchi, schtałty

porucza

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8.

Nowe turkowske ßlowki

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Porjedźenje a poczehnjenje sa někotre hodźiny.

Jako **hodowny dar** poruczam

pschedeschczniki

wubjernu, trajnu tworu, jenož s barbunjepuschczatych tkaninow dźěłanu, s jara rjanymi, modnymi kijemi.

Židźane pschedeschczniki, jara woßebne w bohatym wubjerku.

Gloria-pschedeschczniki we wschelakich kajkosczach, jara rjane a płaczisny hódne.

Woßebje wulke **pschedeschczniki,** 9 dźělate, 10 dźělate a 12 dźělate pschezo na składźe.

Pschi wotewsaczu 3 schtuk po duzentowej płaczisnje.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoschczu 8, pschedeschcznikowa fabrika na hłownym torhoschczu 8.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czißło 1 na schuleŕskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczisny!

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 13. decembra 1890.** **Lětnik 49.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po rosprawje, khěžorstwowemu ßejmej wo dokhodach a wudawkach khěžorstwoweje kaßy podatej, je bo njeje $2^1/_2$ milliony hriwnow wjazy doschło, hač je ßo do prědka wobličiło. Jenotliwym němskim krajam je ßo 73 millionow wjazy wudźěliło, hač ßu wone jako pschinoschk sa khěžorstwo wotwjedke. Tež pschichodne lěto khěžorstwowa kaßa, kaž ßo w tu khwilu wobličicź dawa, wjele ßnadnische dokhody njesměje, hač runje budże wjazy wudawkow hač loni, a dawk na palenz $5^1/_2$ milliona mjenje wunjeße. Wjetsche wudawki budźa woßebje sa wójsko trěbne, dokelž je płacźisna zyroby nětkole wyschscha hač prjedawsche lěta, dale ßebi sawjedźenje bjeskurneho pólvra, twarjenje nowych kasarmow a wójnskich kódźow, a sadanjenje khěžorstwoweho dokha wulke sumy žada. Kaž hižo loni, ßo w nowych wudawkach suma sa pjenježnu premiju nadeńdże, kotraž ma ßo podwyschkam wudźělicź, kotsiž dleschi cźaß w ßłužbje sawostanu. W nowschim cźaßu, hdźež je wojerska ßłužba jara wobcźežna a napinaza, podwyschzy, tak bórsy hač ßo jim hodźi, wojersku ßłužbu wopuschcźa. Wuwuczenje rekrutow ßo, wě ßo, s tym jara pocźežuje. So by ßo nětko sdomk starschich podwyschkow pschi wójsku sdźeržak, chze knjeżerstwo podwyschkam, wjazy lět ßłužazym, pódla jich porjadneje msdy pjenježnu premiju dawacź. Po sakonju wo sastaranju wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow směje khěžorstwowa pokładniza w pschichodźe s kóždym lětom wjetsche sumy wupłacźecź, sa kotreż budże ßwoje dokhody na něšajke waschnje powyschicź dyrbjecź. W khěžorstwowym ßejmje ßo teho dla namjetowasche, so by ßo na sapałki nowy dawk położił, kajkiž w druhich krajach hižo wobsteji.

— Rěcź, kotruž je khěžor pschi wotewrjenju schulskeje konferenzy pjatk tydźenja w Barlinje měł, je niz jenož w Němzach, ale tež w wukraju dźiwanje sbudźiła. Khěžor s wótrymi skórźbami powschitkownje na wucźinjerjow a woßebje na gymnasialnych wucźerjow ßwai. Wón roskładowasche, so nětcźische gymnasije mkodych Grichow a Romskich, niz pak mkodych Němzow kubła, so ßo stejnischcźa starych klóschtrskich schulow dźerża a so na potrjebnoscźe nětcźischeho žiwjenja njedźiwaja. Formalna sdźěłanoscź, kotruž wone žadaju, ßo pschewyßoko waži, kacźanski nastawk dyrbi ßo wotstronicź, so móhła ßo cźim wjetscha kedźbnoscź na němski nastawk nałożecź. Wucźerjo, kotsiž dyrbja wotcźahnucź, dyrbja ßo cźasto hakle ßami wotcźahnucź. Wucźomzy njeßmědźa ßo s pschewulkim dźěłom pschecźežicź, a liczba wucźomzow na gymnasijach ma ßo pomjeńschicź se sakoženjom realnych schulow, na kotrychž ßo kacźanska rěcź njewucźi. Gymnasijow je w tu khwilu hižo pschewjele, duž ßo nowe wjazy njesakoža. Khěžorowa rěcź woßebje na pruske schulske wobstejnoscźe dźiwa; tam drje tajki sastarjeny porjad hischcźe wobsteji, w druhich němskich krajach pak, na pschikład w Sakskej a Bajerskej, ßu hižo dawno gymnasije reforměrowane a ßo realne schule sałożiłe sa tych, kotsiž nimaju myßle, studowacź.

Luxemburg. Naßawski wójwoda, herba luxemburgskeho tróna, je sańdźeny tydźeń pschißahu na luxemburgsku wustawu wotpokožił a s tym knjeżerstwo w luxemburgskim wulkowójwodstwje nastupił. Kaž je hakle nětko ßłyschecź, je ßebi pschi pschikhadźe wulkowójwody wobydlerstwo w Luxemburgu pruskonjepscheczelne demonstrazije dopuschcźiło. Dźěl pschihladowarjow je psched wulkowójwodu antipruski spěw spěwał se skónczнej schtuczku: „My nochzemy bycź Prußazy!“ Wobžaruja, so samjelczecź njemóža, so ani knjeżerstwo ani polizija niczo cźinišej njejstej, so by ßo tajkej njewuschnoscźi napschecźo stupiło. W cźaßu, w kotrymž budże ßo němski khěžor pschi Luxemburgskim dworje s póßłanzom sastupicź dacź, budże ßo lud lěpje na wusdźe dźerżecź dyrbjecź.

Jendźelska. Na bankrocźe najwjetscheho jendźelskeho banka Brothers Baring je pjecźa židowski pjenježnik Rothschild wina. Tutón je pjecźa wschě wekśle firmy Baring Brothers pokupił a potom na dobo sa nje sapłacźenje žadał. Pomnja, so je ßo psched něhdźe 15 lětami podobny nadpad pschecźiwo firmje Hoppe w Amsterdamje cźinił, kotraž dyrbjesche sa jedyn dźeń 10 millionow puntow sterlingow (200 millionow hriwnow) sapłacźicź. Hoppe jenož 24 hodźin trjebasche, so by tule hoborsku sumu hromadu swjedł. W tu khwilu je saßo ßłyschecź, so tejle firmje podobne pschekwapjenje hrosy. Wot koho? Schtó ßu te potajne mozy? S cźim stej ßebi wobej firmje tajkele njepschecźelstwo sbudźiłej? ßo praschecja. Wotmolwjenje je lohke. Baring a Hoppe stej skoro poßlednjej ßwětowej firmje, kotrejž hischcźe w židowskej ruzy njejstej. Poradźi=li ßo tajlej kschescźijanskaj bankaj saniczicź, móże „wuswoleny lud“ jako jeniczki knjes bursy zyłeho ßwěta wobknježicź. Pódla teho Baring a Hoppe ruskemu knjeżerstwu pjenjesy wobstarataj, kotrež židow nětkole s kraja honi. Rothschild nihdy na nihdy ruskemu knjeżerstwu pjenjesy požcžował njeby, hdy by wone njeßlubiło, se židami kahodnischo wobkhadźecź.

— Bjes Jendźelskej a Portugalskej je drje ßo psched njedawnym cźaßom w nastupanju afriskich kolonijow wobeju krajow wujednanje bozpiło, tola w Afriźy hischcźe bjes nimaj prjedawsche njepschecźelnoscźe pschestałe njeßu. Haj w poßlednim cźaßu je bjes nimaj ßamo k krwawnemu sraženju pschischło. Po jendźelskich powjescźach je ßo portugalske wójsko pod wjedźenjom ßwojeho wjednika Andrada kolonije Mutaka smozowało, jendźelsku khorhoj tam dele storhnuło a portugalsku postajiło. Polizajske muźstwa pokobnjoafriskeho jendźelskeho towarstwa ßu na to Portugalskich nadpanuke a jich wjednika Andrada sajałe. Po portugalskich powjescźach pak je ßo wěz runje na wopak měła, a ßu Jendźelcźenjo prěni byli, kotsiž ßu na krwawnych podawkach wina byli. Wobej knjeżerstwje, jendźelske a portugalske, stej bjes tym pschikasałej, so by ßo wěz ßwěru pschepytała. Je mózno, so tónle podawk k nowej roskorje bjes Jendźelskej a Portugalskej powjedźe, hdyž je lědma njedawna swada wurunana.

Rußowska. Židam ßo bydlenje w Ruskej pschezo bóle pocźežuje. Knjeżerstwo krucźe na to hlada, so ßo sakoń njepschestupi, po kotrymž je židam pschebytk w starych ruskich krajach sakasany. S Peterburga, hdźež hacź dotal trochu židam psches porsty hladachu, ßu mnohich židow wupokasali, kotsiž dopokasacź njemóžachu, so maja prawo, tam pschebywacź. Prawo bydlenja pak maja tam jenož židowszy pschekupzy, k pschekupskej jednocźe ßłuschazy, rjemjeßlnizy a wucźeni.

— Ruske knjeżerstwo je do teho swoliło, so ßo nětkotrym němskim offizeram wotpuschcźi, k nawuknjenju ruskeje rěcźe w Ruskej pschebywacź. Awstriskim offizeram je ßo tale dowolnoscź hižo prjedy daka. Jako pschebytk je ßo němskim offizeram město Kasan pschipokasało s pokasanjom na to, so je tam universita. Sda pak ßo, so ßu woßebje teho dla Kasan wuswolili, dokelž tam žaneje garnisony njeje. Němske knjeżerstwo lětnje dweju offizerow s wójnskeje akademije na schěscź měßazow do Ruskeje k nawuknjenju ruskeje rěcźe pósćele.

Serbija. Bjes tym so ßo bywschi kral Milan Obrenowicź w mohłojtym Londonje pschekhadźuje, ßo we Beogradźe sajimawa naležnoscź jeho mandźelskeje, kraloweje Natalije, rosrißuje. Natalija je skupschtinje (ßejmej) spiß pschepodała, w kotrymž ßebi ßwoje macźerske prawa w nastupanju ßwojeho ßyna žada. Jadro jeje spißa je žadoscź,

so by jej dowolene było, kóždu njedźelu a ßwjatk ſ najmjeńscha na hodźinu pola ßwojeho ßyna pschebywacź. K ſpißu ßu wschelake pißma wo jeje roswěrowanju a jejnym nawrócźe do Sserbije a ſapiſki wo druhich woßobach pschidate. Kralowa chze ſ tym na ßwětło pschinjeſcź a dopokaſacź, ſchto je ßo wſcho pscheczíwo njej czíniło a pletło. W ßwojim ſpißu něhduſcheho miniſtra Garaſchanina jako ßwojeho dawneho pscheczela jara khwali, ſa to ßwari na Niſticza, kaž jako na knjeżerja, tak tež jako na něhduſcheho miniſterſtwoweho pschedßydu. Tola pißma, kraloweje ſpißu pschidate, niczo njewopſchijeja, ſchtož by Niſticzej abo radikalnej ſtronje něſkajku winu dawało. Schkodźi hižo to kraloweje wězy jara, ſo kralowa ſ Garaſchaninom, wjednikom něhduſcheje doprědkarſkeje ſtrony, pſcheczelſtwo dźerži, a je ßebi wona ſe ßwojimi najeſdami na Niſticza a knjeżazu radikalnu ſtronu wot ſapoczatka wuſpěch njemóżny ſcziniła. Tola hdy by tež temu tak njebyło, njemóhła ſkupſchtina do jeje żadanjow ſwolicź, dokelž dyrbi ßo wuczinjenjow dźerżecź, kotrež ßu ßo bjes kralom a knjeżerſtwom w naſtupanju wotczehnjenja krala Alexandra ſcziniłe.

China. S Chiny ßu ſaßo powjeſcze wo pſchesczéhanju kſcheſcźijanow doſchłe. W Tſchung-Ning ßu 20 kſchczenych Chineſow ſaraſyli a jich domy ſpalili. Wyſchnoſcź ſłóſtnikam njewobara.

Tón Knjes jatych wumożi.

Hodowny ßwjaty wjeczor běſche ßo w jenej wßy we wójwódſtwje Lauenburgſkim nakhilił. Bożodźěſczowe ſchtomiki běchu hižo ſeſaßwěczane, a ſe wſchitkich khěżow wjeßołe wyſkanje klinczeſche. W jenym jeniczkim domje, kotryż pſchi dróſy ſtejeſche a blidarjej ßłuſcheſche, ßo jeno ßamotna ßwěza na blidze ßwěczeſche. Muż pak a jeho młoda żona ſa pjezu ßedźeſchtaj; na nimaj hodowneho wjeßela widźecź njebě. Żonje ßo hórke ßylſy po lizomaj dele kulachu a na jeje ſtyknjenej ruzy kapachu. Jeje muż, kiż ſ wocźinjenej bibliju napſcheczo njej ßedźeſche, ſrudny na nju hladaſche a k njej dźeſche: „Maczi, naju Jurk nětkle wěſcze w njebjeßach ſpěwa: Czeſcź budź Bohu we wyßokoſczi, a měr na ſemi, a cźłowjekam dobre ſpodobanje! Ja bych teho małeho pachoła rady widźał, kak ſe ßwjatymi jandźelemi dźenża ßwojemu lubemu ſbóżnikej jedyn khwalbny khěrluſch po druhim ſanoſchuje. Ty móżeſch wěricź, wón budze horjekach jara wjeßoły a ſbóżny."

„Ach", żona praji, „kak běſche wón loni wjeßoły, nowu prěnju cźitanku na blidze wohladawſchi, a kak ſ woſyczkom, kotryż bě jemu Boże dźěczo wobradźiło, ſbożowny pó iſtwě wokoło jěſdźeſche! Dźenża pak je pola naß tak ßamotnje a ſrudnje, dokelž tu naju dźěczo nihdze njeje."

„A tola, luba żona", blidař ſnapſchecźiwi, „ßebi jeho wot Boha njeby wróczo wuproßycź chzyła, jeno ſo móhła wohladacź, kak wjeßoły naju luby hólz horjekach w njebjeßach je. Schtó wě, kajki by poſdźiſcho něhdy ſ tehole ßwěta ſchoł! Nětko pak wěmoj, wón je ſbóżny, a jenoż wot naju wotwißuje, hacź jeho něhdy wěcźnje ſaßo ſmějemoj."

Duż żona ßwojemu mużej ruku da, prajizy: „Niż wěrno, mużo, mój chzemoj pobożnaj żiwaj bycź, ſo bychmoj tola wěſcze ſbóżnaj bykoj a k ßwojemu Jurkej do njebjeß pſchiſchłoj? Tudy na ſemi tola niczo wjazy pytacź nimamoj."

Muż żonje pſcheczelnje kiwnu, a nětko mandźelſkaj ſaßo mjelczo hromadze ßedźeſchtaj. Na jene dobo ßo krucźe a rucźe ſa ßobu do khěżnych durjow klepaſche, a żałoſcźazy hłóß wonka ſawoła: „Boże dla wocźińcźe a puſchczcźe naju nuts!" Blidař durje wotewri, a młoda żónſka w khudobnej draſcze ßnano 7 lět ſtareho hólczeza ſa ruku dźerżo pſches próh ſtupi a proſcheſche: „Ach, njewotpokażcźe mje! Ja ani krocźele dale hicź njemóżu, dokelž ßym tajka khora a hubjena. Pjenjes nimam, ſo móhła w korczmje hoſpodowacź. A pſchi tejle ſymje tola ſe ßwojim dźěſczom wonka leżo woſtacź a pod hołym njebjom pſchenozowacź njemóżu."

Blidarjez cźłowjekaj wbohu żonu a jeje hólczka pſcheczelnje pſchijeſchtaj. Hoſpoſa ſpróznymaj a pſchemjerſnjenymaj pucźowarjomaj bórſy horzy khoſej, khléb a butru pſchinjeße. A woprawdźite wjeßele běſche, widźecź, kak woßebje hólczkej khoſej a pomaſka ßkodźeſche. Hdyż běſchtaj ßo trochu ſhrěkoj, zuſa żona blidarjez cźłowjekomaj ßwój ſrudny dóht wupowjeda. Wona bě ßo w Hamburgu narodźiła a běſche dźěczo bohatych ludźi. Młoda holza běſche ßo ſ krawſkim ſeſnała, kotryż běſche ßebi bórſy jeje pſchikhilnoſcź dobył. Jeje ſtarſchej do tejele żeńtwy ſwolikoj njeběſchtaj. Duż běſche wona ſ lubym do Rendsburga cźekła, hdźež běſchtaj ßo ſwěrowacź dakoj. Muż pak běſche do zyła njerodny cźłowjek był, kiż běſche radſcho w korczmje pſchi piwje a palenzu a ſa khartami ßydał, hacź ſo by na ßwojim krawſkim blidze ßedźo pilnje dźěkał. Duż bě ſ nimaj pomału ſ hory dele ſchło. Khwilu bě żona ſ dźěłom ßwojeju rukow hiſchcze hoſpodarſtwo něſkak dźerżała. Dźěczo porodźiwſchi pak k temu khwile ani mozy wjazy měła njeběſche. Duż běſche muż něhdy ſ domu ſchoł, wudawajo, ſo ßebi dźěła hladacź dźe, ale ßo wróczik njebě. Żona běſche lěto wot lěta cźakała, ſo ßo wón dopomni a ßo k ßwojej mandźelſkej a k ßwojemu dźěſczu domoj wróczi. Ale wona běſche podarmo cźakała. Se ßwojim dźěſczom běſche ßo cźeſtnje a ſ nuſu żiwiła, kaž běſche móhła, a, dokelž jeje ſaßłużba njedoßahaſche, běſche jedyn kruch domjazeje nadoby po druhim pſchedawała. Na poßledk běſche wſchitko roſpſchedała. Jeje ſtarſchej běſchtaj wokhudźiłoj a hižo pſched někotrymi lětami ſemrěłoj. Nětko chzyſche wona w ßwojej nuſy do Teterowa, hdźež bratr jeje njebo nana bydleſche. Wona ßo na to ſpuſchczeſche, ſo tam ſtatok namaka.

Wboha żona běſche tole wſchitko zyle ſjawnje a ſprawnje powjedała. Sswój cźeżki hrěch, kotryż běſche něhdy pſcheczíwo ßwojimaj ſtarſchimaj wobjeſchła, pſchi tym na żane waſchnje ſamjelczała njebě. S jeje ßłowow ßo błyſcheſche, ſo ßo łóhkomyßlnoſcźe a hrěcha ßwojeje młodoſcźe, ſa cźoż běſche tak cźeżko pokucźiła, nutrnje kajeſche. Blidarjej a jeho mandźelſkej běſche jeje teho dla wutrobnje żel, a muż praji: „W tejle ſymje dale hicź njemóżecźe. Hacź na dalſche ſe ßwojim dźěſczom jow woſtanjecźe. My niczo wyſche nimamy, ale telko tola mamy, ſo móżemy waß hacź do naléźa ſdźerżecź. Mjes tym móżecźe wot naß ßwojemu wujej do Teterowa pißacź, hacź chze waß měcź, a hacź móżecźe k njemu pſchińcź. Hacź do naléźa pak pola naß woſtanjecźe. Bóh luby Knjes je waß ßwjaty wjeczor do naſcheho domu póßłał, a my waß wotpokaſacź njechamy, ale chzemy wam a waſchemu dźěſczu pomhacź, kaž móżemy."

Jeho żona jemu ſ zyłej wutrobu pſchihłoßowaſche. Zuſa pak mandźelſkimaj hłuboko hnuta ruku tłóczeſche a horze ßylſy ronjo praji: „Sapłacź wamaj Bóh tón Knjes!" Potom hromadze wjeczorne modlitwy wuſpěwachu, kaž běſche w blidarjowym domje pobożne waſchnje, a lehnucź dźěchu. Spróznaj pucźowarjej na mjehkim, cźopłym lěhwje, kotrež běſche jimaj hoſpoſa ſtaroſcźiwje póßłała, wubérnje ſpaſchtaj. Ale tež blidarjez cźłowjekaj běſchtaj ſpokojom a wjeßołaj. W ßwojej wutrobje cźujeſchtaj, ſo ſtaj rjany hodowny ßwjaty wjeczor ßwjeczíłoj, dokelž běſchtaj Khryſta dla wbohu żonu ſe ßmilnej luboſczu do domu wſałoj.

Naſajtra wſchak ßo ſtróżiſchtaj, kak błéda zuſa běſche. Wona mějeſche hroſny, ßuſchaty kaſchel a bu dźeń wote dnja ßłabſcha a khoriſcha. Na jeje wutrobne żadanje jej wjeßny farař Boże wotkaſanje wudźěli. Wona prawje derje cźuieſche, kak ſ njej ſteji, a ßmjercźi ſ krutej wěru do ßwojeho Boha a ſbóżnika ſměrom napſcheczo dźěſche. Jenoż jena ſtaroſcź ju tyſchesche, ſchto potom ſ jeje ßynkom budze. „Ach", blidarjowa żona rjeknu, „teho ſdźerżimoj, njewěrno, luby mużo? Bóh je mi jeho do domu póßłał, hdyż ßo runje wo ßwojeho lubeho Jurka tak jara rudźach. Temu hólczezej nětko wjazy prjecź njedam. Wón ßo ßměje, kaž moje ßamßne dźěczo, a ſchtož mózu, chzu ßo ſa njeho ſtaracź." Nětko ßo wobliczo zuſeje żónſkeje ſ wutrobnej radoſcźu ßwěcźeſche. Wona ßwojej wuſkhnjenej ruzy k njebju poſběże a dźeſche: „To ßy ty dokonjał, luby njebjeſki wótcze. Dźak a khwalba budź ſa to twojemu ßwjatemu mjenu! Ty mi nětko tež mojeho ſbóżnika dla wſchitke moje hrěchi wodaſch a mje ſ hnadu k ßebi do ßwojich ſbóżnych njebjeß woſmjeſch." Na to ßwojeho ßynka k ßwojemu łożu ſawoła. Wón dyrbjeſche jej ſ ruku a ſe ertom ßłubicź, ſo chze ßwojimaj nowymaj ſtarſchimaj dźakowny a poßłuſchny bycź. A potom wona praji: „Je-li ſo pak trjebaj hdy ßwojeho nana wohladaſch, jemu w mojim mjenje praj, ſo ßym jemu ſ zyłej wutrobu wodała, kaž ßym ßama pſches Khryſta krej wodacźe ßwojich hrěchow doſtała." Hólczez pſchi tychle khutnych ßłowach, kotrež drje ſ cźeżka doroſumi, płakaſche. Mrějaza jeho hiſchcze raz wokoſcha a pożohnowa. Potom ßo mandźelſkimaj ſa jeju luboſcź wutrobnje dźakowaſche, jimaj Boże myto a żohnowanje ſa to pſchejo. Bórſy na to běſche ſměrom wußka, a tſi dny poſdźiſcho jeje ßmjertne powoſtanki na małym wjeßnym pohrjebniſchcźu khowachu.

Hólczez pola blidarjez cźłowjekow woſta, kotrajż jeho jako ßwoje ßamßne dźěczo ſkubkowaſchtaj a hajeſchtaj. Wón tež kraßnje tyjeſche na cźěle a na buſchi. Dokelž běſche jara wobbarjeny, jeho na blidarjowe żadanje farař roswucźowaſche; pſchetož hólczez w małej wjeßnej wucźerni niczo wjazy nawuknycź njemóżeſche. Jeho na tajke waſchnje boſcź pſchihotowawſchi jeho doſtojny muż ßam do Hamburga na gymnaſij pſchiwjedże a jemu tam pola ßwojich pſcheczelow wſchelaku podpjeru a tu a tam wobjed darmo wucźini. Hermann, tak młodźenz rěkaſche, tež jara ſpěſchnje hornje wotrjadu gymnaſija pſchekhodźi a ßo potom na univerſitu do Kiela poda, ſo by ßo, kaž ßebi blidař a jeho mandźelſka pſchejeſchtaj, ſa duchownſke faſtojnſtwo pſchihotował.

Na universicze pak do hubjeneho towarſtwa pſchińdże a bórſy njerodne a lóhkomyßlne żiwjenje wjeſcź poczа. Tehdom běchu potajne ſjenoczenſtwa na universitach naſtałe. Němſkich wjerchow chżychu wotßadźicź, wyſchnoſcź wotſtronicź, a tak mjenowanu republiku ſ mozu brónjow ſakożicź. Hermann ßo bohużel ſawjeſcź da, ſo tajkemu ſjenoczenſtwu pſchiſtupi, a ßo na jich bjesbóżnych ſamyßłach horliwje wobdźěli. Wěz pak bu jara khětſje pſcheradźena; wjednikow wſchitkich ſajachu a do jaſtwa tyknuchu. Hdyż běſche pſchepytowanje nękotre měßazy dołho trało, buchu mnoſy ſ nich, mjes nimi też Hermann, krajneje pſcherady dla k ßmjerczi wotßudźeni, potom pak k tſizeczi-lětnemu jaſtwu na twjerdźiſnje wobhnadźeni.

Tónle poražazy a ſaniczazy wußud ſaßłyſchawſchi ßo njeſbożowny młodźenz ſe ſtrachom podklaknu. Jeho ſaßo do jeho jaſtwa dowjedźechu, a jaſtwowy wothladowař, kiż běſche jeho dotal ſtražował a wothladował, pſchi nim woſta. Nětko pak jaty żałoſtnje ſelicź poczа. Duż ſtary wothladowař k njemu ſtupi, jemu krucze do woczow pohlada a praji: „Młodźenzo, ja nihdy wěrił njebudźech, ſo mózecze takle bjesbóżny bycź. Wy měł nětkle ſawěrno něſchto lěpſche cźinicź, mjenujzy ßo poklaknucź a ßo k Bohu temu Knjeſej modlicź.“

Nětko jaty hakle prawje ſakhadźecź poczа a ßwoju njewěru ſ najnjemdriſchimi ßłowami wußypa. Stary wothladowař ßo k njemu ßydźe, jemu jeho rěcze porokowaſche a cźinjeſche, ſchtoż mózeſche, ſo by jeho powucził a na lěpſche myßle pſchiwjedł. Wón ſe ßłowami ſkónczi: „Ja prawje derje wěm, cźeho dla wam wſchehomózny Bóh tule ſrudobu ſczele. A ja ßebi myßlu, wy to ſ jeho hnadu też hiſchcze ſpóſnajecze a budźecze ßo jemu wutrobnje ſa to dźakowacź.“ Potom won dźěſche a durje ſa ßobu ſamknu. Student ßamlutki woſta a njembry w ßwojim jaſtwje wokoło hanjejo pſchezo ſaßo wołaſche: „Tſizeczi lět na twjerdźiſnu, tſizeczi lět na twjerdźiſnu! To dźě je zyłe cźłowjeſke żiwjenje! Kak dyrbju to pſchětracź!“ Na poßledku pak bu wot teho wſchón mucźny a ſprózny, ßo klaknuwſchi, ßwoju hłowu na ſtólczk połoži a ſ hłoßom płakaſche.

(Pokraczowanje.)

Khěrluſch

po němſkim „ich will dich lieben, meine Stärke“, Jana Scheffflera, † 1677, pſchełożił Jan Waltař.

Ja chżu cźe, Jeſu, ßylnoſcź moja
A pycha moja, lubowacź;
Mi dyrbi pſchezo khwalba twoja
We ßwjatej ßłużbje mozy dacź.
Cźe, ßwětko rjane, lubuju,
Dóńż w twojej ruzy junu mru.

Cźe, żiwjenje, chżu poſběhowacź,
Kiż ſbóżnik ßy a pſcheczel mi,
Cźi ßwoje khěrl'ſche ſanoſchowacź
We twojej rjanej ßwětkoſczi
A moja duſcha wola cźi:
Pój, nawożenja njebjeſki!

Ach, ſo tak jara poſdźe ſpóſnach
Cźe, moju rjanoſcź, Jeſußo;
O, ſo tak jara poſdźe wuſnach:
Ty ßy mi jene a też wſcho!
To tyſchi moju wutrobu
A ſkomdźenja ßo wobſkorżu.

Ja, twoje jehnjo wukupjene,
Sſo ſabłudźich do puſczinу,
A moje wóczko ſaßlepjene
Poſaby twojej' ßwětliny.
Ty pak mje k ſtadłu wróczo wſa
A widźeńczko mi ſaßo da.

Měj dźak, ty ßłónczko rjane, jaßne,
So khodźu nětk we ßwětkoſczi;
Dźak, Jeſu, wjeßele pſchekraßne,
So ßmilnje mje wußwobodźi.
O, kak móhł cźi doſcź khwalby dacź,
So chżeſch mje nětk wulękowacź.

Ach, daj, ſo njebych nihdy błudźił
Wot twojoh' pucza wuſkeho,
Cźe nihdy njebych ſ hrěchom ſrudźił,
Mój ßmilny, drohi paſtyrjo.
Roßßwětluj cźełko ſ duſchu mi
A ſdźerż mje w twojej jaßnoſczi.

Mój cźeßny wěnzo, moja króna,
Cźe lubuju, mój ſbóżniko;
Cźi dyrbi klinczecź harfna truna,
Mój dźěl je ſ tobu ſbože wſcho.
Cźe, moje ßwětko, lubuju,
Dóńż w twojej ruzy junu mru.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pruhowanje wólbokhmanoſcze wobſtachu na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminarje ſańdźeny tydźeń też tſjo ßerbſzy wuczerjo: knjes Hanczka ſ Boſchez, knjes Hantuſch ſ Pßowjow a knjes Domaſchka w Worzynje.

— Sańdźeny ſchtwórtk je tu knjes kantor emer. Boſczi Nowak po krótkej khoroſczi wumrjeł, ſtarobu 76 lět dozpiwſchi. Semrjety je ßo 18. novembra 1814 w Kukowje narodźił. Budyſki katholſki ſeminar wukhodźiwſchi, ßo w lěcze 1838 ſa wuczerja w tachantſkej ſchuli w Budyſchinje poſtaji. W lěcze 1839 jeho do Schpitala pſcheßadźichu, hdźež w lěcze 1840 powołanje jako kantor do Njebjelczicz doſta. Tu je wón hacź do ßwojeho doßłużenja ßwěru ßwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawał.

S Hodźija. Naſch Boži dom je jedyn ſ najſtarſchich w ſakſkim kraleſtwje, kiż je pſched tójſchto lětami hižo ßwój wóßomſtowlětny jubilej ßwjecził. Kraßny wulkotny wjelb ßo na ſchtyrjoch wyßokich ſtołpach nad jeho ſnutſkownym wupina. Drohotny woltař a dwaj wo-ßebnaj ßwěcźnikaj jón pyſcha. Ale jeho wěża je ßo hacź do połojzy pſched nědźe 50 lětami wottorhacź dyrbjała a na měſto tuteje wottorhaneje połojzy je ßo po wſchelakim njemérje potom nękajka drjewjana twarba ſtajiła, kotraż wſchitkim zuſomnikam, kiż na tajki napohlad njejßu ſwucźeni, je wſchelko ſ pohorſchkom była. Duż je naſcha Hodźijſka woßada nětko na wſchě dwazeczi lět dołho ſ kóżdym żnjowym ßwjedźenjom dobrowolny wopor ſa natwarjenje noweje wěże ſ luboſczu ſkładowała a pſched krótkim ßebi wot wuſtojneho twarza zyrkwjow knjeſa Schrammy w Draždźanach ryßowanku a wobliczenje płaczińy ſeſtajecź dała. Wutoru 2. dezembra je nětko, każ ßłyſchimy, zyrkwine pſchedſtejiczeſtwo wobſamkło, po tutej wubjernej rjanej ryßowanzy nowu wěżu dacź natwaricź. Wudawki ſa nju budża pjecża 22,000 hriwnow. S twarjenjom ßo nadźějomnje w pſchichodnym naléczu ſapocznje. Pódła teho ßo nowe wulkotne piſchczele, ſa kotrež ßu hižo pjenjeſy pſchiſwolene, też w tym ßamym cżaßu poſtaja.

S pola. Hoſpoſy ßo ſtanje, ſo jej ßuſchene ßwinjaze pleza, kołbaßy a druhe płéßniwja. Temu ßo łóhzy wotpomha. Do wody ßo telko ßele roſpuſchczi, ſo wóßmuż naſtanje, ſ kotrymż ßo ßuſchene pleza atd. pomaſaju. Prjedy hacź ßu k jědźi, dyrbi ßo ſeſkhnjeny wóßmuż ſ hrubjanej lapu ßuchi wotſchudrowacź. — Też pſcheßelene ßuſchene ßwinjaze pleza ßu k jědźi ſaßo dobre, hdyż ßo prjedy někotre hodźiny do ßłódkeho mloka położa. Hdyż ßu ßo ſ mloka wſake, a mloko je wotkapało, ßo ſe ßuchej muku ſchudruja, doniż żaneje włohi wjazy njepokaſuja. Ale wjazy ßo na dobo do mloka kłaſcź njeßmě, hacź ßo k jědźi trjeba.

S Nowych Małßez. Na ſpodźiwne waſchnje je pjatk tydźenja tudomny knježi pohoncź do njeſboża pſchiſchoł. Mjenowany dźeń bě blidař ſe ßußodnych Hněwßez na knjeżim dworje něſkajke dźěło ſtóncził, a pohoncź bě ßo poſkicźił, jemu něſchto jeho gratu do Hněwßez donjeſcź. Bjes druhim bě ßebi blidarjowe błózko do ſaka ßwojeho pjeſła tyknuł. Do Hněwßez duzy ßo pohoncź wobßunu a tak njeſbożownje k ſemi padże, ſo ßebi błózko, kotrež w jeho ßukni tcżeſche, hłuboko do wutrobna ſtorczi. Cżeżko ſranjeneho ßu hnydom do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli.

Se Sarěcza. Ludliczenje 1. dezembra dawaſche tudy ſczéhowazy wunoſchk: 58 mużſkich, 65 żónſkich, hromadźe 123. 45 żenjenych, 70 njeżenjenych, 8 ſwudowjenych. 121 ſ němſkich krajow, 2 ſ wukraja. Po wěruwuſnaczu: 114 evangelſkich, 7 katholſkich a 2 reformirtſkej.

S Draždźan. Na naſchim ſchtwórtym létuſchim ßerbſkim kemſchenju, kotrež ſańdźenu druhu njedźelu adventa w kſchiżnej zyrkwi mějachmy, buchmy ſe ſpowjednej wuczbu k. fararja lic. theol. Jmiſcha ſ Hodźija a ſ prědowanjom k. fararja Mrózaka ſ Hrodźiſchcza natwarjeni a wokſchewjeni. Spowjednych ludźi je naß 225 było. Bliżſche ßerbſke kemſchenje ſmějemy tu, da-li Bóh, njedźelu Lätare, to je, woßmeho měrza pſchichodneho léta.

S Lipin pola Delnjeho Wujeſda. Tudomnemu khěżkarjej Schuſterej je ßo wóndano na hońtwje prawje naczahnuło. Wón je na gmejnſkich leżomnoſczach jelenizu ſatſélił, kotraż wukutlena 150 puntow ważeſche. Najſtarſchi ludźo w naſchej wßy njepomnja, ſo ßu tu hdy prjedy jelenja tſélili.

Se Skeho Komorowa. W podkopkach w Wórliży je 20. nov. w nozy wokoło dweju dele padaza hromada wuhla jeneho hewjerja ſaßypła. Hakle ſa dołhu khwilu a ſ wulkej prózu cźéło ſ wuhla wukopachu. Njeſbożowny je wudowu ſe ſchtyrjomi małymi dźěcźimi ſawoſtajił.

S Rósborkſkeho wokrjeża. Sa naſch wokrjeż je ßo nětk towarſtwo ſnutſkowneho miżionſtwa w Niſkej ſakożiło. To ßame chże pſchede wſchěm ſa cźélne a duchowne ſboże ßwojeho wokrjeża ßwěru ſkutkowacź. Woßebje chże też po waſchnju „Barlinſkich njedźelſkich kopjenow“ ßerbſki, niż politiſki, ale natwarjazy a powuczazy kóżdy tydźeń wukhadźazy cżaßopiß ſ mjenom „Ludowy pſcheczel ſa ßerbſku Hornu Łużizu“ wudawacź. To ma ßerbſke ſarunanje ſa tamne němſke „Barlinſke njedźelſke kopjena“ a ſa němſki tak mjenowany „ßußod“ bycź, ſ cźehoż ſměje naſch ßerbſki lud wjazy duchowneho wużitka hacź ſ dźerżenja a cźitanja tamnych němſkich cżaßopißow. Sa redaktora tuteho „Ludoweho pſcheczela“ bu jenohłóßnje k. farař dr. Sella w Krjebi wuſwoleny. Pſchi tym budź też, każ daloko to hiſchcze ſnate njeje, na to ſpomnjene, ſo je w Wojerezach pod redakziju k. archidiakona Dobruckeho ſa Barlinſke ſwonkowne miżionſtwo „Miżionſki pſcheczel“ wukhadźecź ſapocżał. Bóh daj, ſo móhłaj wobaj nowaj cżaßopißaj pornjo ßwojim ſtarſchim ßerbſkim bratram ſ bohatym żohnowanjom ſkutkowacź Bohu k cżeſczi a Sserbam k wużitku!

Wo sawěsćenju sa pschipad invalidnosće a cžaß starosby.

Schtó dyrbi ßo sawěsćicź?

Sawěsćicź dyrbja ßo po skónczenym 16. lěcze: 1. woßoby (žónske a mužske), kotrež jako dźěłaczerjo, pomoznizy, wotroczzy, wuczobnizy abo cželadnizy sa msdu dźěłaju.

2. Sastojnizy w fabrikach a pschekupszy pomoznizy a wuczobnizy (s wuwsaczom wuczobnikow a pomoznikow w haptykach), kotrychž lětna msda wjazy hacź 2000 mk. njewuczini.

3. Woßoby, sa msdu na łódzach dźěłaze.

Woßoby, kotrež starobnu rentu dostawaju, dyrbja ßo teho runja sawěsćicź, dokelž maja potom, hdyž dźěłakhmanosć shubja, prawo na wyschschu invalidsku rentu.

Schtó ßo njetrjeba sawěsćicź?

Sawěsćicź ßo njetrjebaju woßoby, kotrymž duchowneje abo cźělneje ßłabosće dla mózno njeje, s najmjeńscha tsecźinu msdy prostych dźěłaczerjow saßłužicź, dale te woßoby, kotrež invalidsku rentu dostawaju.

Komu je dowolene, ßo sawěsćicź?

Pódla dźěłaczerjow ßmě ßo tež kóżdy pschedewsaczel dźěła sawěsćicź, kiž jeneho dźěłaczerja s najmjeńscha porjadnje w ßwojim dźěle nima, hischće 40. lěto pschekrocźił njeje a hischće dźěłakhmanosće shył njeje. Tajki pschedewsaczel dźěła ßmě pak ßo jenož w druhej msdźiskej klaßy sawěsćicź. Teho runja ßmědźa woßoby, kotrež běchu hacź dotal dźěłaczerjo a ßo ßamostatne sczinja, abo kotrychž msda ßo wot 2000 na 2100 mk. powyschi, w sawěsćenju wostacź, tola jenož w druhej msdźiskej klaßy.

Schto ma dźěłaczeŕ (abo dźěłaczerka), kiž je 70. lěto dozpił, cźinicź?

Wschě dźěłaczerjo abo dźěłaczerki, kiž sa msdu dźěłaju a kiž ßu sapoczatk lěta 1891 psches 70 lět stari a hischće w někajkim dźěle abo ßłužbje steja, maja prawo, žadacź, so ßo jim hnydom starobna renta wupłaczi, njedźiwajo na to, hacź hischće dale dźěłaju abo niz. Jenož dyrbja woni dopokasacź, so ßu w lětach 1888, 1889 a 1890 (lěto po 47 njedźelach liczene, po tajkim 3×47 njedźel) pola jeneho abo někotrych dźěłodawarjow w stajnym dźěle byli. Schtóž tole dopokasmo pschinjesćicź njemóże, nima žaneho prawa na starobnu a invalidsku rentu.

Do dźěłanskich njedźel ßo tež te njedźele licza, w kotrychž dźěłaczeŕ khorosće dla dźěłacź njeje móhł, je=li so kóżdokrócźna khorosć dléje lěta a niz mjenje 7 dnjow traka njeje. Wuwsate ßu te khorosće, kotrež je nastupaza woßoba se samyßkom, pschi skuczenju jeneho pschestupjenja, pschi winowatym wobdźělenju pschi pukach, s wopiłosczu a s njepózcźiwym žiwjenjom nabyła. (Pschi khorosczach, kotrež ßu bjes pschestacza dléje lěta trałe, ßo jenož prěnje lěto wobliczi.) Teho runja ßo nakhwilne pschetorhnjenje dźěła jako dźěłanski cźaß wobliczi, je=li so je dźěłaczeŕ w dźěłanskim abo ßłužbnym swjasku s wěstym dźěłodawarjom wostał, a kóżdokrócźne pschetorhnjenje dléje schtyrjoch měßazow trako njeje.

Sswoje wupokasanje wo dźěle w poßlednich 3 lětach dyrbi dźěłaczeŕ hromadźe se ßwojim narodnym wopißmom se wßow hamtskemu hejtmanstwu abo krajnemu radźicźelstwu, w městach s wjazy 10,000 wobydlerjemi gmejnskemu pschedstejicźerstwu (měschczanskej radźe) wotedacź, se žadanjom, so dyrbi ßo jemu wot 1. januara 1890 starobna renta wupłaczicź. Dźěłaczeŕ bórsy na to wopißmo dostanje, w kotrymž je napißane, kelko renty ßo jemu wupłaczi. S kóżdym prěnim dnjom měßaza ma ßebi dźěłaczeŕ ßwoju rentu na póscźe wotewsacź. Je=li so je hischće k dźěłu khmany, móże dale sa msdu dźěłacź, tola ßo jemu teho dla renta njepschikrótczi.

Kelko renta wuczini?

Wyßokosć renty ßo po msdźiskej klaßy skłožuje. Renta wuczini:

sa prěnju msdźisku klaßu (lětna msda hacź do 350 mk.) 106 mk.,
= druhu = = (lětna msda wot 350 hacź do 550 mk.) 134 mk.
= tsecźu = = (lětna msda wot 550 hacź do 850 mk.) 162 mk.
= schtwórtu = = (lětna msda wjazy hacź 850 mk. wucź.) 191 mk.

Duž ma ßo próstwje wo wupłaczenje renty wobßwědczenje wo wyßokosći msdy, w poßlednich tsjoch lětach dostateje, pschidacź. Je=li so ßo to njestanje, ßo dźěłaczerjej renta najnižscheje msdźiskeje klaßy wobliczi; jeho starobna renta potom jenož 106 mk. wuczini, bjes tym so ßnadź by 134, 162 abo 191 mk. wuczinika. Schtóž po tajkim sabudźe, ßebi wyßokosć ßwojeje msdy, kiž je w lětach 1888, 1889 a 1890 dostawał, wobßwědczicź dacź, ßam ßebi schkodu cźini.

Kajke wopißma dyrbi ßebi psches 70 lět stary dźěłaczeŕ wobstaracź?

Wón dyrbi ßebi skerje a lěpje wobstaracź:

1. Narodne wopißmo.

2. Wopißma, s kotrychž je widźecź, hdźe a pola koho je w lětach 1888, 1889 a 1890 dźěłał. Je=li so je sa tónle cźaß pola někotrych dźěłodawarjow dźěłał, dyrbi ßebi wot kóżdeho wopißmo wustajicź a jo ßebi wot gmejnskeje wyschnosće wobkrucźicź dacź. Je=li so ßo tole wopißmo wot dźěłodawarja dostacź njemóże (dokelž ßnadź je wumrjeł abo na njesnate město wucźahnuł), dyrbi dźěłaczeŕ nastupazu gmejnsku wyschnosćź proßycź, so by jemu wopißmo darmo wustajiła. Na kóżdym tychle wopißmow dyrbi naspomnjene bycź, kak wulku msdu je nastupazy dźěłaczeŕ w minjenych tsjoch lětach měł.

3. Je=li so je dźěłaczeŕ w poßlednich lětach khorosće dla dźěło abo ßłužbu wopuschcźicź dyrbjał, dyrbi ßebi wopißmo wot pschedßydy khorobneje kaßy, k kotrejž je pschiłuschał, wustajicź dacź, s kotrymž ßo wobßwědczi, kak dołho je khorosće dla k dźěłu njekhmany był. Sa tón cźaß, w kotrymž dźěłaczeŕ s khorobneje kaßy podpjeranje dostał njeje, ma ßebi wot gmejnskeje wyschnosće ßwoju khorosćź wobßwědczicź dacź; to ßame ma ßo tež stacź, hdyž s zyła se žaneje khorobneje kaßy podpjery dostał njeje. Je=li so pak dźěłaczeŕ abo cželadnik sa cźaß ßwojeje khorosće s dźěła abo ßłužby stupił njeje, ßo khorosćź wot dźěłodawarja na wopißmje naspomnicź njetrjeba.

Je=li so dyrbi ßebi dźěłaczeŕ mjenowane wopißma pißomnje skasacź, njech to na poczischcźanym formularje cźini, kiž ßo woßebje k temu wot knježerstwa cźischcźi a kiž je w kóżdej wßy pola gmejnskeho pschedstejicźerja dostacź. Dla wupjelnjenja tehole formulara njech ßo dźěłaczeŕ na wězywustojneho cźłowjeka wobrocźi. Pißmo dyrbi ßo frankěrowacź a jemu k wotmołwjenju dźeßacźnowarska marka pschidacź.

Wschě nusne wopißma ßebi wobstarawschi, njech je dźěłaczeŕ pruhuje, hacź ßu prawe, njech je wot polizajskeje wyschnosće wobkrucźicź da a njech je potom s próstwu wo wupłaczenje renty hamtskemu hejtmanstwu abo krajnemu radźicźelstwu, w městach s wjazy hacź 10,000 wobydlerjemi gmejnskej wyschnosćźi pschepoda. Sa krótki cźaß ßo potom dźěłaczerjej wopißmo k dostawanju renty póscźele. Tole wopißmo dyrbi ßo derje skhowacź, dokelž dyrbi ßo pschi sběhanju renty na póscźe kóżdy krócź pschedpokożicź.

Schto ma dźěłaczeŕ, hischće niz 70 lět stary, cźinicź?

Wón dyrbi ßebi tak rucźe hacź mózno wobstaracź:

1. Narodne wopißmo.

2. Wopißma, s kotrychž je widźecź, pola koho je w poßlednich 5 lětach, po tajkim wot 1886 hacź do 1890 dźěłał, a ßebi tele wopißma wot gmejnskeje wyschnosće wobkrucźicź dacź. Je=li so je khory był, njech ßebi to tež tak wobßwědczicź da, kaž ßo to wot dźěłaczerjow, kotsiž ßu 70. lěto dozpili, żada.

3. Dźěłaczerjo, kotsiž s 1. januarom 1891 schěsćdźeßate lěto žiwjenja pschekrocza, dyrbja dopokasacź móz, kelko ßu w lětach 1888, 1889 a 1890 saßłužili.

4. Pschichodnje njech ßebi dźěłaczerjo wschě khorosće, kotrež jich podeńdu, wobßwědczicź dadźa a tele wobßwědczenja ßebi derje khowaja.

5. Tež wojerske wopißma wot lěta 1886 ßem njech ßo derje khowaju, dokelž ßo wojerski cźaß jako dźěłanski cźaß liczi.

Město woßebiteho wobßwědczenja wo dźěłanskim a ßłužbnym cźaßu doßaha tež dźěłanska abo ßłužbna knižka, je=li so je w njej cźaß dźěła a ßłužby s wěstosću sapißany a je=li so ßu jejne sapißki wot polizajskeje wyschnosće wobkrucźene. Duž dyrbja ßo tež ßłužbne a dźěłanske knihi derje khowacź. (Pokracźowanje.)

Wußudźenja.

Khostanska komora. 14lětna Marja Buschez s Brěmjenja bě sapoczatk julija se ßłužby tamnischeho kublerja Liebschera cźełka a ßo w khěži ßwojeje macźerje, khěžerki Buschoweje tam, khowasche. Gmejnskeho pschedstejicźerja, kiž chzyschе s dwěmaj gmejnskimaj starschimaj cźełkawu holzu do ßłužby wrócźo dowjesćź, Buschowa do wobliczа dyri a jemu cźesćźranjaze wudma nawdawa. Schtyri dny posdźischo Buschowa na statne rěcźnistwo do Budyschina pschińdźe a woßoby, kotrež běchu jejnu dźowku do ßłužby k Libschерej dowjesćź spytali, winowasche, so ßu ju a jejnu dźowku žałostnje bili. Tole winowanje ßo pschi ßudnistkim pschepytanju jako njewěrne, abo s najmjeńscha jara pschehnate wupokasa. Buschowa bě dale wobskorżena, so bě gmejnskemu pschedstejicźerjej, kiž po schulski dawk k njej pschińdźe, pschiwokała: „Běhacźe mi pschezo do domu, scźe hkupischi hacź —.“ Dla spjeczowanja a kschiwuducźinjenja Buschowu k jastwu na tsi měßazy dwě

njedźeli saßudźichu, Buschoweje dźowku pak spjeczowanja dla poßwarichu. — Czeladnik Jan Spura ßwojemu ßobuczeladnikej Cicebiskemu na knjeżim dworje w Rodezach, hdźež wobaj ßłużeschtaj, s jeneho laza 9 mk. a posdźisicho se samknjeneho kamorczka 53 mk. 85 np. kranu. Tele pjenjesy wón w konjemzu w hnoju sahrjeba, hdźež je posdźisicho namakachu a wobkranjenemu wróczichu. Wobskorżeneho k jastwu na jene lěto a jedyn měßaz saßudźichu. — Khěżerku swudowjenu Zimmermannowu w Rakezach, kotruż bě kawniski ßud k jastwu na dwě njedźeli saßudźił, dokelż bě ßo na ßłużobnu dźowku Amaliju Petrikez w Rakezach pschißłodźała, s jejnym powołanjom pschecziwo temule wußudej wotpokasachu.

Kawniski ßud. Murjeŕ Voigt w Běłych Noßlizach bě 22. julija popołdnju psched tamnischej korczmu halekował a gmejnskeho pschedstejicżerja Klingsta, kiż jemu kasasche, směrom bycz, na czeszczi ranił. Voigta dla kschiwdużinjenja k 20 mk. pjenjeżneho khostanja abo k 6 dnjam jastwa a dla każenja měra k 5 mk. pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na dwaj dnjej saßudźichu. — Dźěkacżeŕ Jan Dejka s Běłczeż ma tsi dny jastwa wotßedźecz, dokelż je korczmarja Schneidera w Małej Borschczi wo 1 mk. 77 np. worczisny sjebał.

Přilopk.

* 25. novembra mějesche ßo nowa sekundarna żelesniza, kotraż se Żitawy na horu Oybin a do Jonsdorfa wjedże, wotewricz. Duż běsche dźeń prjedy na Oybinje ßwjedźeńska hosczina, na kotruż wyschnosczi a drusy hosczo se Żitawy s extra-czahom pschijědźechu. Ale hižo tónle dźeń wjeczor ßo pscheßwědczichu, so je deschczik, kiż běsche ßo někotre dny pospochi schoł, naßypje wobschkodźił; duż ßo wotewrjenje żelesnizy na 10 dnjow worstorczi, a dotal ßu jeno se Żitawy hacz do Bertsdorfa jěsdźili. Ale hižo 30. novembra ßo prenje njesboże na nowej żelesnizy sta. S pschipołdnischim czahom czrjódka ludźi do Bertsdorfa jědźesche. Hdyż chzysche czah s poßlenjeho sastawnischcża psched Bertsdorfom wotjěcz, někotre wosy, kotreż běchu ßo wot twarskeho czaha w Bertsdorfje wottorhłe, do czaha sajědźechu, dwaj tworna wosaj rosbichu, parschonske wosy a někotre tworne wosy z kolijow storczichu, so hromada rospadankow na kolijach leżesche. Sastojnizy, kotsiż běchu w tworнymaj wosomaj byli, kotrajż ßo rosbischtaj, czaßa dosez dele sejkakachu. Někotsi paßażerojo ßu ßo lóhzy sranili.

* Wutoru w nozy je we wßy Zitzschewigu njedaloko Draždźan 18lětny pißaŕ Feilenberg ßwoju czetu skónzował. Njekraßnik, kiż je hižo ras jebanstwa a paduchstwa dla khostany, bě poßledni czaß bjes dźěła. Wón je husto k ßwojej czecże pschikhadźał a ßebi wot njeje pjenjesy proßył. Sańdźenu wutoru je ju bjes dwěla saßo pjenjes dla nadběhał. Wona pak jemu żanych dała njeje, duż je ju wón sarasył. Pschi tym je do njeje s pjascżu prał, pódla teho pak też se żelesnym kijom staru żonu żałoßnje rosbił. Zyła hłowa je rosrażena, tak so wobliczo wjazy spósnacz njeje. Hdyż żona wjazy dychała njeje, je ju wón psches sahrodku donjeßł a do hnójnizoweje jamy czißnuł. Potom je dom pschepytał a ßnadź też pjenjesy namakał; pschetoż skónzowana njeje żenje bjes pjenjes była. Na to je ßo do czěkanja po dróhy do Moritzburga dał a k ßwojej wowzy, w Niederrödernje bydlazej, schoł. Jedyn s jeho schulskich towarschow, s kotrymż bě ßo wutoru setkał a kotremuż bě prajił, so do Moritzburga na hermank póndźe, preni ßlěd sa nim pokasa. Ssrjedu wo mordarstwje shoniwschi żandarmojo ßo hnydom sa mordarjom puschczichu a jeho hižo na druhi dźeń w Niederrödernje wußlědźichu a sajachu. Jeho hnydom do Zitzschewiga dowjedźechu a jeho czeku napscheczo stajichu. Czeko běchu ßrjedu s juchoweje jamy wuczahnuli; bě żałoßnje, na njo hladacz. Mordaŕ, maky schwiżny człowjek s napohladom woprawdźiteho skóstnika, ßo psched czełom mordarstwa wusna, tola ßo njesdasche, każ by ßo teho kał. Tón ßamy dźeń jeho do Draždźanskeho jastwa dowjedźechu.

* Na jenym dwórnischczu w Barlinje ßo wóndano pschipołdnju, hdyż ßo czah bliżesche, někajki mużski preki na kolije wali a chzysche ßo pschejěcz dacz. Lokomotiviny wjednik, runjeż mużskeho na kolijach leżo widżesche, czah czaßa dosez sastajicz njemóżesche; czah hakle sasta, hdyż běchu hižo schtyri wosy psches mużskeho pschejeże. Nětko wschitzy pschiběżachu na rostorhane czeko pschejeźdźeneho hladacz. Ale muża zykeho a żiweho spody wosa wucżeżechu; jenoż trochu wobodrěł ßo běsche. Najskerje je jeho lokomotiviny storkacz tak do boka storcził, so je wón po dołhosczi mjes kolijomaj leżał; duż je lokomotiva se schtyrjomi wosami nad nim pschejeła, jemu żaneje schkody njescziniwschi.

* Pschi liczenju luda 1. dezembra je ßo w Barlinje stało, so je jedyn s tamnischich liczerjow człowjekej żiwjenje sdźerżał. Hdyż ßwoje sapißne listy sběracz khodźesche, wón też k jenemu murjerjej pschińdże. Na jeho klepanje ßo jemu njewotewri, a nichtó ßo njewotwoła. Sskyschо pak, so wó jstwě něschto ßmorczi, mějesche wón sa to, so je ßo murjerjej ßnano něschto stało; duż po sastupjerja wobßedźerja doma dźěsche. Nětko durje s mozu wotewrichu, a wó jstwě murjeŕ, kotremuż je psched krótkim żona semrěła, wobwěßnjeny na sczenje wißasche. Na blidże list, po kotryż běsche liczeŕ pschischoł, wupjelnjeny leżesche, a s tintu, kotraż hischcże wusskła njebě, běsche na nim pschi murjerjowym mjenje pschipißane: „Wumrěł 1. dezembra 1890, pschipołdnju". Tak daloko pak njedóndże; pschetoż murjerja hischcże żiweho wotrěsnuchu. Hdyż běsche saßo k ßebi pschischoł, wón praji, so je ßebi se srudobu, dokelż je jemu żona wumrěła, żiwjenje wsacz chzył.

* Ssrjedu w nozy je w Barlinje jedyn wósomnaczelětny blidarski wuczobnik, Wylem Schmidt rěkazy, na korczmarja Nagela mordarski nadpad sczinił, so by Nagela wurubił. Njekraßnik bě ßo wjeczor něhdże w korczmje skhował a hdyż běchu poßledni hosczo korczmu wopuschczili, se ßwojeje khowanki wulěsk. Wón ßo wot sady na korczmarja, ßwoje pjenjesy liczażeho, da a do jeho hłowy tak dołho s piwowej schkleńzu pjerjesche, doniż korczmaŕ poł morwy k semi njepadże. Pschi prěnich rasach pak bě korczmaŕ wjazy krócz sakschiknuł, schtoż běchu jeho poßledni hosczo, kotsiż běchu ßo hischcże khwilu psched korczmu powjedajo sadżerżeli. saßkyscheli. Dokelż běchu durje sawrjene, poliziju sawołachu, kotraż durje s mozu wotewri. W korczmarskej stwje korczmarja w krwi płuważeho na schpundowanju leżażeho namakachu; rubježniski nadpadnik bě ßo shubił, tola bórsy jeho w pinzy, hdżež bě ßo skhował, wußlědźichu. Wón ßo bjese wscheho prěcża ßwojeho njeskutka wusna.

* Na dwórnischczu w Spandawje wóndano popołdnju tsjo czěßlojo kolije porjedżachu. Duż spěschny czah s Hamburga pschijědże. Dwaj czěßli czaßa dosez na bok stupischtaj; tsecżi pak ßo hischcże ras nad kolijemi skhili, dokelż běsche tam ßekera leżo wostała, kotraż czahej ßnano se strachom hrożesche. Czěßla też ßekeru doßaże, ale mjes tym hižo jeho lokomotiva porasy, a koleßa jemu psches schiju pschejědźechu. Hłowa ßo do pěska kuli; 20 krocżelow dale rostorhane czeko leżesche. Morjeny, kiż běsche 30 lět stary a ródny dźěkacżeŕ, je ßamodruhu żonu s dźěsczom sawostajił.

* W Spandawje ßo wóndano wjeczor někotsi młodzi ludźo w korczmje ßedźo rosrěczowachu, hacz je móżno, ßo pschi tej symje — tehdy běsche 8 gradow symy po Reaumurje — w rězy kupacz. Jedyn s nich 10 mk. ßadźi, prajizy, so pschi tajkej symje nichtó nahi do rěki njepolěse. Duż pjekarski wustupi, wobkrucżejo, so chze hacz do ßrjedź hornjeje Havele a wróczo płowacz. Duż ßo zyke towarstwo k rězy poda. Pjekarski a s nim hischcże blidarski wotroczk ßo rucże wußlěkaschtaj, do łód symneje wody skoczischtaj, hacz do ßrjedź rěki dopłowaschtaj a saßo k brjohej pschipłowaschtaj. Dokelż mějeschtaj lodowu skórku na czěle, ßo hakle njewutrěschtaj, ale ßo rucże swobleka-schtaj a do korczmy wróczo czerjeschtaj, schtoż móżeschtaj, hdżež dobyte pjenjesy s towarschemi pschepischtaj. Każ ßo sda, jimaj symna kupjel schkodźała njeje.

* Krwawny njeskutk je ßo sańdźenu wutoru w Hermsdorfje w Schlesynskej stał. Tam hižo někotre měßazy rentier Hänsel se ßwojej żonu, 19lětnym ßynom, 4lětnej dźowczicżku, kucharku a ßłużobnej holzu bydlesche. Jeho żona běsche na někotre dny sapuczowała. Wutoru popołdnju wokoło tsjoch jeho maka dźowczicżka wustróżana ßußobam powjedacz pschiběża, so nan, kucharka a ßłużobna holza w ßwojej krwi w domje leża. A tak też běsche. Każ ßo sda, je mordaŕ do komory na Hänsela pschischoł a jeho se ßekeru czeżzy ranił; na jeho wokanje je najskerje ßłużobna holza na pomoz pschiběżała, kotruż je mordaŕ też se ßekeru pobił. So by ßwědkow njeskutka njemeł, je najskerje na to kucharku sarasycz spytał, kotruż s wulkimi ranami do hłowy bjes myßlow w jeje kożu w kuchni leżo nadeńdźechu. Kak je ßo maka holczka mordarjej wukhowała, hischcże njewjedźa. Każ wona powjeda, je nan ßrjedź popołdnja na khwilku s womora wotzucził a jej khěżu wotamknuł, so je ßußobow na pomoz sawołacz móhła. Lěkaŕ ma sa to, so je ßo njeskutk hižo wutoru na ranje stał. Na Hänseloweho 19lětneho ßyna tukaju, so je żałostny njeskutk dokonjał. Hacz dotal pak njewjedźa, hdże wón pschebywa, ani, schto je jeho k njeskutkej pohnuło; pschetoż żadyn jeho woporow hischcże rěczecz njemóże. Kucharka a ßłużobna holz stej na ßmjercz.

* W Zeitzu ßebi wóndano make dźěczi hromadże hrajachu. Na jene dobo hólczez k nim stupi, kiż běsche ßebi czornu „maßku" mjeswoczi tyknuł. Jena 7lětna holczka ßo jeho tak wustróża, so ju widlischcża pschimnuchu, a sa tst dny wbobe dźěczo wumrě.

* Sańdźenu njedźelu wjeczor w 10 hodźinach we Weißbachu 74 lět staru butrowu wikowarku, kotraż běsche pola ßyna na wumeńku, w jeje jstwě spalenu nadeńdźechu. Kak je ßo njesboże stało, nichtó

njewě. Spomnjenu hodźinu drusy podružnizy cžujachu, so žo w domje něhdže něschto žmudźi. Hdyž chzychu k starej žonje do jstwy, nuts njemóžachu, dokelž běsche jstwa nutska satykana. Dokelž žo na jich buchanje a wokanje wó jstwě nichtó njewotwoła, rěbl k wóknu stajichu, schkleńzu wutkóczichu a s wóknom nuts saléjechu. Wó jstwě stara žona pschi kožu morwa a spalena ležesche. Najskerje je žebi sažwěczicź chzyła; pschi tym je ju Boža ruczka sajała, a pomjatk shubiwschi je žo spalika.

* Sbožowni žu wobydlerjo Klingenberga w Bajerskej. Na tamnischich měschczańskich honach žo hornczerska hlina ryje, schtož městaczku telko pjenjes nježe, so tam do zyła žanych měschczańskich dawkow dawacź nimaju; a létža je kóždy měschczan hischcze 350 mk. pjenjes wupłaczenych dostał.

* W jastwje w Rumbórku je žebi cžłowjek s Chemnitzy, kotryž tam paduchstwa dla w pschepytowanskim jastwje žedźesche, s fosforom sawdał a na to wnmrěł. Jěd běsche žebi se sapalkow naschkrabał, kotrež bě někak do rukow dostał.

* Hižo saža žo wo hrósbnym mordarstwje s Wuherskeje pische. W Laczhazy žo w nozy wot 20. na 21. sańdźeneho měžaza wobróndenki rubježnizy do domu bohateho žitneho wikowarja dobuchu, knjesa, jeho młodu žonu, dwě dźesći a cželedź skónzowachu a dom wurubichu.

* Hdyž wóndano rano cžah s Nizzy do Toulona w Franzowskej pschijědze, žo dohladachu, so w jenym wosu woložbnje sdrasczena žónska, na rukomaj a na nohomaj wuspinana, w womorje ležesche. Hdyž běsche k žebi pschischła, wona powjedasche, so staj žo w nozy dwaj mužskaj žobu do wosa žynukoj a jej jeje pychu a 12,800 mk. pjenjes rubikoj.

* W Hampsteadze, schtož je pschedměsto Londona, létža bórsy po Michale cžełko žónskeje s rosbitej hłowu a pscherésnjenym krkom, a psched městom na łuzy cžéschne dźeczo namakachu, kotrež běsche, kaž žo sdasche, sadajene. Skónzowanej běschtej mandželska a dźeczo wěsteho Hooga. Polizija mordarja bórsy wuslědzi. Hoog běsche žo do žwojeje žentwy s wěstej Wheelerowej sanoschował. Wožebite wobstejnosce pak jeho nusowachu, so žebi žwoju, nětko skónzowanu žonu swěrowacź da; njedźiwajzy na to žo wón hrěschneho wobkhada s Wheelerowej njewostaji. W oktobrje Wheelerowa Hoogowu mandźelsku s dźěsczom k žebi wjeczor na cžaj pscheproży, ji s kruchom želesa nop rosrasy a ji krk pscherésnu, cžełko w dźeczazym wosyczku na žamotnu drohu dowjese, tam wosyczk s cžełkom stejo wostaji a dźeczo na łuku žadźi, hdźež wbohe kurjo žedźo smjersnu. Potom wona krwawu jstwu wurjedźi a dwaj dnjej posdźischo s Hoogez cžetu k Hoogezom dźěsche, hdźež cžěle na marach leżeschtej. Cžěle wohladawschi pak wona tak tschepjetacź pocza, so na nju tukacź pocžachu. Jeje bydło wobhladawschi ju polizija saja, a ji winu dawachu, so je Hoogowu mandźelsku wotstronika, so by Hooga žama měła. Pšched pschižažnymi mordarka zyle směrna wosta; tež w liscze, kotryž žwojej maczeri napiža, žwoju winu přejesche. Dokelž pak ji mordarstwo dopokasachu, ju winowatu spósnachu a k žmjerczi wotžudźichu.

* Na prusko-ruskich mjesach wóndano krawzowa žona s Rosdzina muku, sa kotruž zła płaczicź njetrebasche, psches mjesy nježesche. Złownikej žo spodźiwne sesda, so ma žona psches měru wulki klobuk. Ssebi jón bliže wobhladawschi, wón pod klobukom dwaj puntaj cželazeho mjaža nadeńdże. Dokelž je sakasane, žyre mjažo psches mjesy nožycź, ma žona dźeń w jastwje žedźecź.

* W Orenburgu w Ruskej, hdźež mějachu s kónz sańdźeneho tydźenja deschczik a 3 grady czopłoty, je žo wjedro tak nahle pscheměniło, so maju tam wat spoczatka tehole tydźenja 30 gradow symy. Po scżepi jěchajo žu tsizeczo Kirgisojo smjersli. Kaž žo žkyschi, je w scżepi hischcze wjazy ludźi a wjele skotu smjersko, pschede wschém wjele koni, wowzow a wjelbkudow (kamelow).

* W nozy wot žoboty na njedźelu tydźenja mějachu w zykej Romunskej trochu žylne semjerženje. Schtwórtk tydźenja wjeczor wokoło 8 hodźinach saža semja sarża. Někotre kněže žo rospukachu; druha, kiž hischcze dotwarjena njebě, žo sažypnu. — Wczera tydźenja w nozy w dwěmaj mějachu w Preßburgu žylne semjerženje; hrimotaze schumjenje wobydlerjow se spanja wubudźi, a mnohe murje žo rospukachu.

* Wulke njesboże je žo w nozy wot 24. na 25. sańdźeneho měžaza na želesnizy stało, kotraž s Uesküba do Solunja w Makedonskej wjedże. Dokelž běsche wulka woda želesnicžne nažypy wobschkodźika, wojerski cžah s kolijow sjèdże: 8 wosow žo rosbi; morwych je na 40, ranjenych tež 40. Hacž na dalsche žo po želesnizy jěsdźicź njemóże.

(Pokracžowanje w pschiłosy.)

Deski na pschedań.

Se žwobodneje ruki žu sa hotowe pjenjesy na pschedań

žuche khójnowe tramy a **deski, blidarska** a **twarska twora,**

w pschihódnych rosměrach po małych a wulkich dźělbach.

Skład: w cžornych khójnach na Łupjanskim revěrje a pola rěsaka w Lomsku.

Bližsche wukasuje revěrski hajnik **Pjech** w Lipiczu pola Minakała.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija w Minakale.

Khomschtny młyn w Scheschowje

porucza

pschenczny muku

k pjeczenju **kołaczow** wubjerneje kajkosce I. a II. druzziny sa hotowe pjenjesy a wuměnjenje, **wotruby** a **pizny gris.**

Meblowy magazin

Augusta Mitascha w Bukezach

porucza žwój skład **hotowych meblow, komodow, kschinjow, drastnych khamorow** a **stejadkow, sekretarow, vertikow** a **schkleńczanych khamorow,** wschelake **błida, stoły** a **kanapeje** po najtuńschich płaczisnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Krajnostawski bank.

Dańske kupony naschich **sastawnych listow** žo

wot 15. tuteho měžaza

na žlědowazych płaczernjach **bjes wscheho wotczehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnostawskim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczanskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Herrnhuczu** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Lipsku** pschi **Lipsczanskim banku,**
w „ pola knjesow **Becker & Co.,**
w „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuser,**
w **Žitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pschi **Zwickawskim banku.**

W Budyschinje, 8. dezembra 1890.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołużiskeho markhrabinstwa.

Wosjewjenje.

Sswojim cžesczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so žym wot 8. dezembra hacž 1. januarej kóždy dźeń rano wot 6 hacž dopołdnja $^1/_2$10 hodźin w žwojej pschedawarni. Poruczam wołmjane rukajzy a nohajzy, spódne kholowy a pjesliki, lama k rubischkam a pjeslam, barchent k cżopłym koschlam, Jägerske strowotne koschle, wołmjane pschedkoschliki, cżorny, seleny, módry a bruny kaschemir, běły a módry płat, zychi a wupjerki, tykacże, wokmu k schtrykowanju, knjesle k łazkam a pjeslam, schěroke a tunje banty wokoło hłowy a k wopažanju sa kwažarki, njewjesty a druzki a wjele druheho. Sa sažopschedawarjow najtuńschi kužoł židźanych schlipsow a němsko-universalnych schatow.

Wot 1. januara 1891 pschedawam po krutych płaczisnach, ponižu pak je, tak so žane spuschczenje wjazy mózno njeje. Schtóž hnydom sapłaczi, dostanje hischcze 3 prozenty rabata, w nalutowanskich markach žo wupłaczazeho, kiž žo kózde léto k hodam nasad bjeru a w hotowych pjenjesach jako Boże dźeczo wupłacża.

S poczesczowanjom

Jurij Sareng w Khróscżizach.

Jako najtuniſche žórło k **kupowanju hodownych darow** we wſchěch **wołmjanych wěžach**, kaž:

rukawatych lazow, dźěćazych a **žonjazych kapotow, dźěđźazych mězkow** a **wobleczenjow, rukajzow, ſokow, ſchtrympow, trikotažow, ſchórzuchow, rubiſchczow na hłowu** a **wokoło żiwota, ſpódne ſuknje** atd. atd. porucza

pſchedawarńja wołmjanych tworow

Ernſta Scheera

w Budyſchinje **9** na bohatej haſzy **9**.

Kóždе lěto pola mje ſo mějaze

wulke

hodowne wupſchedawanje

je wotewrjene a dowolam ſebi na

njewſchědny dobytk,

kiž wone poſkicza, woſebje kedźbne czinicz.

Poruczam wulke dźělby

cziſtowołmjanych draſtnych tkaninow, lamowych a **połwołmjanych tkaninow k ſuknjam, ſpódnych ſuknjow, ſchórzuchow, trikotowych taillow** a **bluſow,**

wołmjanych ſbytkow draſtnych tkaninow,

wotměrjene wobleczenja

hižo po 4 mk.,

ſymſke żakety hižo po 5 mk. a

ſymſke paletoty hižo po 7 mk.

Alphons Schauseil.

T. Albert na hornczerſkej haſzy 13 porucza ſwój ſkład **ſofow** a **matrazow**, tež **łožow** w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach.

Sarjadniſtwo rěſaka w Běłym Khołmzu pola Laſa ma na ſkładze **ſuche deſki** we wſchěch tołſtoſczach a płaczišnach, teho runja **tſěſchne** a **płotowe laty.**

Bergwitz, wyſchſchi hajnik.

Powſchitkowna awkzija

ſtrjedu 17. dezembra dopołdnja wot 10 hodźin, w kotrejž budźa ſo ſchkleńczane khamory, blida, ſtoły, ſofy, dobre matrazy, poſleſchcza, łoža, 1 dezimalna waha, draſtne khamory, komody, draſta, ſchaty atd. na pſcheſadźowanje pſchedawacz.

Tr. A. Wällnitz,
poſtajeny awkzijonator
na ſuknelnſkej haſzy 9.

Proſzata na pſchedań.

Młode ſwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raſzy, kotrež ſo lohko wukormja a rucze roſtu, ſu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach.**

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczišnje ſtajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa
w Małych Debſzezach.

Strowe kruſchenjowe drjewo

niz mjenje 6 zolow tołſte na czeńkim konzu kupuje po najwyſchſchich płaczišnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Sajeczе, koſaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płaczišny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kóžkar
na ſwonkownej lawſkej haſzy 18
w Budyſchinje.

Jara ważne ſa

wocži kóždeho.

Ssama woprawdźita dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wot **Traugotta Ehrhardta** w Oelze w Thüringſkej ſo dla ſwojeje ſwětoſławnoſcze często podražuje, czehož dla proſchu, ſlědowaze wopiſanje dobroczinjze wobkedźbowacz. Wona ſo w podołhoſtych ſchkleńczanych bleſchach ſe ſłamanymi rózkami a ſ wuſtejatym pißmom: **„dr. Whitowa wocžowa wodźiczka“** pſchedawa. Kóžda bleſcha je ſe žołtej papjerku ſ tymle ſakitowanſkim ſnamjenjom

a ſ mojej firmu połěpjena a je ſe ſyglom ſakitowanſkeho ſnamjenja ſamknjena. K temu je mała knižka pſchidata. [redacted] Pſched podražowanjom ſo warnuje. [redacted]

Wocžowa wodźiczka je w wjele haptykach dostacz, tak tež w **měſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje a w haptykomaj kk. haptykarjow **Hauſſe** w Bjarnacźizach a **Groſze** w Woſtrowzu.

W wudawarni Serb. Now. ſu dostacz: **Sſerbſke kmótſjaze liſty.**

Hodowna wuſtajeńza
Fr. Staeckelez konditornje
na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy
porucza w wulkim wubjerku
kuſki na bożodźěſczowy ſchtom,
ßłódne deßertne bonbony, ſchokoladu, mjedowy a **Nürnbergſki póprjanz, Lübeckſki marzipan, wſchelake naturſke wutwory** kaž tež **póprjanzowych mužow** ſ rjanym wudebjenjom.
Najlěpſcha kajkoſcź — ſpěſchne poßłuženje — tunje płaczíſny.

Wſchelake kajkoſcźe pjeczeńſkeje butry, rózynki, korinthy, mandle, zitronat, korjeńſki wolij,
kaž tež wſchědnje czerſtwe **ßuche drožďże** porucza po ſnatych tunich płaczíſnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Najlěpſchi
korjeńſki a zitronowy wolij,
Ia zitronat
w 25puntowſkich kaſchczikach a po waſy,
ßłódke a hórke mandle, mazißowe kwěty, zymt, ſaſran
czíſtomlěty
porucza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Durſthoffſke
ßuche drožďże
porucza tunjo
August Biesold,
pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Najlěpſchi ſkótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver
je na pſchedań
w haptyzy w Kumwaldze.
So je pólver dobry, wokolni wobßedźerjo ſkotu rad wobßwědcza.

Wucżeßane wloßy
kupuje
Hugo König, barběr a friſěr w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy.

Hodowne wupſchedawanje.
Pſchedeſchczniki najproſczíſcheje a najwoßobniſcheje kajkoſcźe, **kije** wſchěch druźinow k wukhodźowanju, **zigarowe trubjelki** ſ drjewa wißkoweje wiſchenje a mórſkeje pěny, **tobakowe trubki** dołhe a krótke w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach porucza
Otto Brandt, draſchleŕſki miſchtr
na hauenſteinſkej haßy 2.

Jara praktiſke **warjeńſke maſchiny, wuhlowe kaſchcźe, wohrjewanſke blesche, wosy, khomotowe, ručzne** a **dybſaczne latarnje, dźěczaze hrajki** a **pychu na bożodźěſczowy ſchtom** porucza
Hermann Rachlitz w Budyſchinje
na žitnej haßy 10 a na Hoſchiz haßy 24.

Bernhardt Fischer
na rózku ßerbſkeje a žitneje haßy
porucza ßwój ſkład
kuchinſkeje a domjazeje nadoby
jako
blidowe noże a widliczki, kžizy, maſchiny k czíſczenju nožow a widliczkow, rybowanſke maſchiny, wubjerne módre a běłe emaillěrowane ßubobja, žimaze maſchiny atd.
Dary k hodam
jako
ßanki a ßmykacze, kaſchcźe ſ gratom a wurěrowanſkej potrjebu, dybſaczne noże wſchěch druźinow atd. po najtuniſchich płaczíſnach.

Wotewrjenje tyſcherńje.
Dowolam ßebi, czeſczenym Sserbam w Minakale a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym w Minakale w domje knjeza **Biskopa tyſcherńju** ſakožik.
Stajnje budu ßo prózowacź, wſchě wězy, do mojeho dźěła ßłuſchaze, derje a tunjo wudźěłacź. Wo dobroczíwe podpjeranje mojeho pſchedewſacźa proſcho poručzam ßo ſ poczeſczowanjom.
Hermann Blankenſtein, tyſcherſki miſchtr.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy czo. 10 po 2 ſkhodomaj.
Jan Löſſler, pruhowany hojeŕ.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź po 3 np.
Boża nóz. Hiſtorija wo ßwjatym narodźe naſcheho Knjeſa a Sbóžnika, ſeſtajana wot **Jurja Jakuba,** duchowneho w Njeßwaczidle.

Wolij k maſchinam
w wſchelakich kajkoſczach ſa czěžko a lohko ßo czerjaze maſchiny.
Wolij k ſchijazym maſchinam
w bleſchkach po 30 np. a po waſy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Woſſewjenje.
Dźiwoczańſke ßerbſke ev.-luth. miſſionſke towarſtwo ſměje, da-li Bóh, jutſje, jako 3. njedźelu adventa, popołdnju w 2 hodź. w Zokowje w Löhnertez domje miſſionſku ſhromadźiſnu. Wo bohaty wopyt proßy
pſchedßydſtwo.

Towarſtwo ßerb. burow w Bukezach
ſměje pſchichodnu **wutoru 16. dezembra** popołdnju w 6 hodźinach poßedźenje.
Dnjowy porjad: 1. pſchednoſchk wo mlokarni, 2. rosrěczenje dla pſchedawanja žita.
Pſchedßydſtwo.

Bukečanske serbske towarſtwo
změje njedźelu 21. dec. popołdnju a tutón króć z dypkom 4 hodźin swoje posedźenje. Přednošk jeneho wysokočesćeneho knjeza wo wustupje z krajneje cyrkwje w Barlinje. Wšitke sobustawy so k tutemu posedźenju wosebje přeprošuja, tež hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Pytaja
ßo k nowemu lětu: hoſpoſy, kuchařki, hródźne dźowki, ßłużobne holzy, 1 palerſki miſchtr, dźěłaczerſke ßwójby, wotroczźy, ßrěnkojo, tſeczakojo, wolazy a rólni pohonczojo ſ dobrymi wopißmami hnydom wot **Kleinſtückoweje** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 12 po 1 ſkhodźe.

K nowemu lětu ßo ſprawna pilna ßłużobna holza pyta w **Staeckelez** konditorni w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 10.

K 1. februarej pytam ſtrowu, ßylnu holzu k dźěczom, kotraž móże płokacź. Lětna mſda 24 toler.
Knjeni ſ **Löbenſtein** w Laſu.

Wucżobnik ßo pyta.
Do naſchich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamow móże ßyn ßerbſkeju ſtarſcheju do wucżby ſtupicź.
Ginzel a Ritſcher.

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. dezembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedżelu rano w 7 hodżinach němska spowjedź a ½9 hodżin němske prědowanje a w 10 hodżinach serbske prědowanje. — Pschi zyrkwinych durjach budża so dary sa khudych w woßadże sběracź.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Bruno Arthur, Jaroměra Korle Küchlera, pjekarskeho mischtra pod hrodom, ß. — Hedwiga Emma, Adolfa Juliusa Bjara, formera na Židowje, dź. — Martha, Handrija Khěžnika, palerja w Delnjej Kinje, dź. — Lejna Wylemina, njemandź. dź. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Pawoł Max, Jakuba Delenka, dźěłaćerja tudy, ß. — Marja Hedwiga, Leopolda Zimocha, krawza tudy, dź. — Marja Katerna, Bohuwěra Klimanta, dźěłaćerja tudy, dź. — Benno Handrij, Gustava Tilgnera, schewza tudy, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 6. dezembra: Hermann Max, Jana Lukascha, dźěłaćerja na Židowje, ß., 2 lěće 3 měßazy. — Karolina Franziska, Korle Augusta Kubizy, kamjenjećeßarja w Jeńkezach, dź., 1 lěto 2 měßazaj 2 dnaj. — 8. Jan, Michała Schmiedela, dźěłaćerja tudy, ß., 5 lět 8 měßazow. — 10. Jan August Bartko, restawratěr tudy, 26 lět 8 měßazow 17 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2652 měchow.	W Budyschinje 6. dezembra 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 11. dezembra 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenza běła	10	18	10	30	9	71	10	—
Pschenza žołta	9	53	9	65	9	23	9	56
Rožka	8	69	9	6	8	56	8	88
Jećmjeń	7	86	8	29	7	67	8	13
Wowß	6	50	6	70	6	60	6	90
Hroch	8	89	10	97	10	28	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	20	2	50	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenčna muka 50 =	9	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	9	50	15	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	2	20	2	60
Sslóma 600 =	17	—	22	—	16	—	20	—
Proßata 615 schtuk, schtuka	4	50	18	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 24 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacž 9 hr. 76 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 6 np.; jećmjeń wot 8 hr. 21 np. hacž 8 hr. 57 np.; wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. — np.

Drażdżanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 72—75 mk., 2. družiny 66—70, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 60—65 np, 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. dezembra: Mjersnjenje.

3 pschi mjaßowych jědkach.

R. Hennig

porucża

sofy, stoły, matrazy, zyke garnitury po jara tunich płaćišnach.

Tapezěrowanje, kładzenje tepichow, pschedźěłanje też swonka doma, gardinowe dekorazije, najrjeńscho a najtuńscho.

Gardinowe žerdże, rosety, dźerżele, vitražowa patentowa pschiprawa, najtuńsche wudźěłanje restawraziskich ławkow kóždeje družiny, wupyschenje salow pschi ßwjedźenjach ßo derje wuwjedże.

Wulku dźělbu

lamy a čzistowołmjaneho **kaschemira,** ſ fabriki mojeho **pschichodneho ßyna,** po ßmeschnje tunich płaćišnach wupschedawam.

C. F. Kloss na žitnej haßy 4,
fabrika žonjazeje a mužazeje drasty.

K pschedstejazym hodam poruczam jako płaćišny hódno:

6/4 **schěroke tkaniny** k ßuknjam, stary łóhcź po 28 np.,
barchent k koschlam w wulkim wubjerku po jara tunich płaćišnach,
kalmuk k pjeslam a ßuknjam, 7/4 schěroki, hižo po 30 np.,
barchent, czeŕwjeny, módry, bruny, pißany, kaschećikaty, ßmužkaty a kwětkaty,
lama w najnowischich mustrach, dwójzy schěroki, stary łóhcź po 40 np.,
drastne tkaniny ſ wołmy, połwołmy, bawmy, stary łóhcź po 20 np.,
czorny kaschemir, czistowołmjany, dwójzy schěroki, łóhcź po 60 np. hacž 2 mk.,
wupjerki a **zychi** po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
kholowy, pjesle a **poczehnjenje na kožuchi** łóhcź po 25 np.,
blidowe ruby, běłe a schěre, **servjety** a **trjenja** łóhcź po 10 np.,
módry plat we wschěch schěrjach a po wschelakich płaćišnach,
cźischcźane schórzuchi sa kóždu starobu, 4/4 ſ lazom po 35 np., 5/4 ſ lazom po 45 np.,
wołmjane schórzuchi we wschěch wulkosćach,
hotowe barchentowe koschle sa mužskich, žone a dźěći,
wulke wołmjane rubischcźa na hłowu, lamowe rubischcźa ſ kruženkami, židźane, połžidźane a bawmjane rubischcźa.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pschedeschcźniki

k hodam jako wužitny dar

w najwjetschim wubjerku po najtuńischich płaćišnach poruca

Ed. Schulze's Sohn pschi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a **wuporjedźenje pschedeschcźnikow** spěschnje a tunjo.

J. G. Stephan

móschnerski mischtr a bandagist

poruca **jelenjaze** a **kóslowy kholowy, jelenjaze, kóslowe, pjelzowe** a **glaßejowe rukajzy, banty** wschěch družinow **pschesłemk, schulske tornistry** a **tosche** sa hólzow a holzy. **Kožane kholowy** a **rukajzy** ßo **plokaja, barbja** a **wuporjedźeja.** Noschene kožane kholowy ßo pschi Pětrowskej zyrkwi cźišco 2 kupuja.

Mužaze a hólczaze symske swjerschniki

kaž też **wobleczenja** w wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaćišnach poruca

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Woßebje tunjo kupowawschi je mi mózno,

filzowe stupnje a tosle

(trajny wudźělk)

po hischcźe njeßkyschanych tunich płaćišnach pschedawacź.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napschecźa hoscźenza k winowej kicźi.

Za hodowne blido

poručam swój **wulki skład,** wobstejazy s **hłownehо składa serbskich** a **němskich biblijow, spěwarskich knihow, knihow** sa **młodosć, wobrasatych knihow, fotografijowych** a **pišanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych žohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, fotografijowych woblukow, schwadliskich** a **dźěłanskich kaschćikow, protykow k wottorhanju, pišanskeje** a **ryšowanskeje potrjeby, pychi na bohodźěšćowy schtom, wobrasow a pišaneje papjery** atd.

A. Schöncke,

knihiwjasarnja a papjerowy skład na hauensteinskej haßy 1.

K pschedstejazym hodam

poručam swój wulki skład **cžaßnikowych rjeczasow, rjeczasow wokoło schije** s **kschižom** abo **medaillonom, brosche, nawunschniki, syglowanske pjerschczenje, wěrowanske pjerschczenje, narucznizy, manschetowe knefle, portemoneje, zigarowe etwije, fotografijowe wobkuki, Woże martry, pišadła, piwowe schklenzy, šwěcžniki, butrowe tyse, myjawki, nožizy, dybsacžne noże, nowoßlěborne noże, widliczki** a **kižy.**

Hódna twora — tunje płaczisny.

J. T. Büttner, mějeczel **Curt Klepl**
pschi bohatych wrotach.

Porjedźenje a poczišnjenje sa někotre hodźiny.

Jako **hodowny dar** poručam

pschedeschczniki

wubjernu, trajnu tworu, jenož s barbunjepuschczatych tkaninow dźěłanu, s jara rjanymi, modnymi kijemi.

Židźane pschedeschczniki, jara woßebne w bohatym wubjerku.

Gloria-pschedeschczniki we wschelakich kajkosczach, jara rjane a płaczisny hódne.

Woßebje wulke **pschedeschczniki,** 9 dźěłate, 10 dźěłate a 12 dźěłate pschezo na składze.

Pschi wotewsaczu 3 schtuk po duzentowej płaczisnje.

H. M. Schmidt
na hłownym torhoschczu 8, pschedeschcznikowa fabrika
na hłownym torhoschczu 8.

K hodam

poručam swój wulki skład **serbskich** a **němskich spěwarskich knihi,** prosče a nanajwoßobnischo do cželazeje kože a ßomota swjasane, **fotografijowe** a **pišanske albumy, zigarowe etwije, listniziy, portomoneje, žonjaze tosche, schwadliske kaschćiki, kurjerske serwizy, pišadła, kaschćiki k dybsacžnym rubischkam** a **rukajzam, woßobnu listnu papjeru, wobrasowe** a **bajkowe knižki, kwětki do wopomnjenskich knihow** w kraßnych nowosczach, wschě **pišanske wězy** po wukasanju po najtunischich płaczisnach a dobrych kajkosczach.

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21,
knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery.
Saßopschedawarjam ßo poniżene płaczisny woblicža.

Tobakowe trubki (fajfy)

jako najrjeńschi hodowny dar

poruča w wulkim wubjerku we wschěch mózných dołhosczach po najtunischich płaczisnach

Ed. Schulze's Sohn pschi bohatych wrotach 26
trubkar a pschedeschcznikar.

Hodowne wupschedawanje.

Wschě wězy hacž k hodam

po a niže nutskupowanskeje płaczisny.

Drastne tkaniny czorne a pišane, wobleczenje po 3½ mk., **czorne židźane tkaniny** łóhcž po 1 mk. 50 np., **sbytki drastnych tkaninow, lamowe sbytki, barchent k koschlam** po 17, 20 a 25 np., hewak **dwójzy telko, tkaniny k šukњam** ⅞ schěroke po 28 np., czistowołmjane po 90 np., **plysch k pjellam, krymer** po 1 mk., **symske trikotowe taille** po 3½ mk., **schtakty** po 1¼ mk., **wołmjane kapoty** po 1½ mk., **židźane** a **wołmjane rubischka, mužaze** a **žonjaze barchentowe koschle** po 1 mk. 15 np., **pjelzowe mufy** po 1½ mk. (šměschnje tunjo), **konjaze pschikrywy** po 3 mk., **běhanske tkaniny** po 18 np. a wjele druhich tworow a jenož trajnych tkaninow.

Pschedeschczniki dobreje kajkosczе ša mužskich a žónske po 1 mk. 60 np.

Hermann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołny
czišło 1 na schulerskej haßy czišło 1

k symskemu czaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruča.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczisny!

Swój wulkotny skład hotoweje mužazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjellow, swjerschnikow, kněžorskich mantlow,** kaž tež najnowsche tkaniny k seschiczu drasty ša pschedstejazu nasymu a symu dobroczinwemu wobkedźbowanju poručam. Pschi najlěpschim dźěle pschezo najtuńsche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Carl Schulze,

optikus na žitnej haßy 6,

šo sałożył 1856, premijěrowany w Budyschinje, Wojerezach, Skym Komorowje, Kalawje a Deliczu,

poruča w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach **bryle** a **tłóczniki,** ša kóžde wóczko pschiprawjene, **dalokowidy** ša dźiwadło a puczowanje, **barometry, thermometry, lupy, schkleńzy k czitanju, měry k měrjenju alkohola** atd. Bryle šo zyle po lěkarskim wukasanju wudźěłaju. Porjedźenja rucze a tunjo. So by šo smylka njestała, njech šo na moje kschczene mjeno kedźbuje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7
poruča dwajłóhczowski **běły płat ša czeledź** šylnu tworu, stary łóhcž po 38 a 40 np.

Kožane schórzuchi wscheje druziny, **wodunjepschepuschczaty mas** na schkórnje, **kord, plysch, drjewjanzowe kopjena, wschu kožu** poruča tunjo **Reinh. Gierisch,** pschedawarnja kože
pschi mjaßowych jědkach 4.

Wulke rósynki

punt po 30—40 np.,
w kaschćikach a měchach tuńscho,
poručataj
Schieschka a Rötschka.

Khojej

wot najtuńischich hacž do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku poručа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poručа jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Nowe jerje

rjane wulke,
3 schtuk po 10 np.,
mandel po 50 np.,
poručа
Adolf Rämsch.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
poručа
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny poručа
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczísnach.

Khojej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscżach a po najtuńischich płaczísnach poručа
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, poručа tyßaz po 20 mk. a drózscho
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Jerje

wulke a tucžne,
schtuku po 3, 4, 5 a 6 np.,
poručа
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu 8.

Nowe pißane banty na hłowu, k czěpzam a kapowym ßeklam

wubjerny **czorny bant k kapam**
poručа w wulkim wubjerku
J. A. Henoch w Budyschinje
w hoscżenzu k skotemu hodlerjej.

Wupschedawanje.

Ssměschnje tunje. **Ssměschnje tunje.**

Dźělbu lońschich **mužazych swjerschnikow** s diagonala a reya s dobrym wokmjanym podschiwkom po ßměschnje tunjej płaczísnje, hižo po 12 mk., wupschedawam. Połojczne swjerschniki hižo po 8 mk.

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5.

Czinju kedžbne na swój wulki skład
kapotow a schawlow na hłowu
se schenille, plyscha a wołmy,
rubischczow, khornarjow na ramjeni,
schawlow sa konzert
w nowych a wubjernych wudźělkach;
schtaltow, trikotowych taillow a wobleczenjow,
sa kotrychž ßedźenje ßo rukuje,
schtrympow, rukajzow a wschěch wołmjanych schatow.

Leopold Posner
7 na bohatej haßy 7.

Filzowe stupnje a tosle

(snaty najlěpschi wudźělk),
zylindrowe a filzowe kłobuki
we wschěch nowoscżach a jara trajne,
měžy
kraßne wěžy sa **mužow** a **hólzow.**
Wschě wěžy w **wulkim wubjerku** po woprawdźe **tunich płaczísnach** poručа
Hugo Lehmann **na bohatej haßy 22.**

Poručenje koże!

S dobytkom kožu kupiwschi wot nětka hacž na dalsche pschedawam:
tołstu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 15 np.,
najtołschu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 35 np.,
němsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 35 np. hacž 1 mk. 60 np.,
schwajzarsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 65 np. hacž 1 mk. 75 np.,
schwajzarske kipsy k nakoleńzam (scheftam) punt po 1 mk. 25 np. hacž 1 mk. 45 np.

Na swój wurěs **hornjeje** a **spódnjeje** koże wožebitu staroscżiwoscż skožuju a ju poměrnje tuńscho, kaž hacž dotal, pschedawam.

Reinhold Gierisch,
pschedawarnja koże pschi mjaßnych jědkach 4.

Grunwald

woprawdźity selowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk psche wschě wobczežnoscże žołdka a delnjeho żiwota, poručа liter po 90 np.

Hermann Bensch
naßlědnik **G. Magera**
na garbarskej haßy.

Raj ß

jara rjany a wulkosorwaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něschto jara tunje poručа
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Hollandske jerje!

Wulke, młódne ryby po 4 a 5 np., 15 scht. po 60 np. poručа
Gustav Poser.

Portemoneje,
zigarowe etwije,
ruczne tosche,
spěwarske knihi,
nowolětne khartki,
protyki wschěch družinow
w wulkim wubjerku poručа
knihiwjasarnja **J. Nowaka**
prjedy **Ernsta Richtera**
pschi mjaßowym torhoschczu.

Kapoty,
rubischcża na hłowu,
taillowe rubischcża,
lamowe rubischcża,
rubischcża wokolo schije
barchentowe a židźane,
barchentowe blusy,
schtrympy, soki,
rukajzy,
natykaczki,
filzowe spódne ßukńje,
kaž tež
wołmjane schtrykowanske pschedźeno
poručа po tunich twjerdych płaczísnach
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju poručа.
Hódna twora. Tunje płaczísny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **serbski.**

Kóždu dźělbu koscżow kupuje po najwyschschich płaczísnach koscżetołkarnja w Kusy.

Nowa wotewrjena

winárnja

sjenoczena s winownju a sněđanskej stwu

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haßy

ßwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** naležnje porucža.

K hodam!

Wyßokorukata schijaza maschina

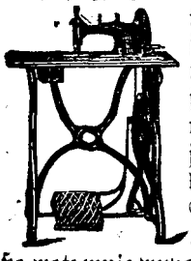

Bieſolda a Locki je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosć dołhe léta rukuju. Schijaze maschiny wschech druzinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikſkich płaczíſnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornczerſkej haßy 18.

Czorny krymer a plysch
k wobßadzenju pjeslow a kožuchow porucža dobry a tuni
J. A. Henoch w Budyschinje
w hoſczenzu k ſłotemu hodlerjej.

Židźane banty,
zaki,
rysche,
schórzuchi,
schtalty
porucža
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Butru dźěłaze maschiny
po najnowſchim waschnju, kaž tež wschě druziny bětnarſkich tworow porucža
Jan Měrczink,
bětnarſki mischtr w Dźěžuikezach.

ff. khěžorſki wuczah
(pscheńczny muku 00)
a wschě druhe druziny muki k pschedstejazemu hodownemu pjeczenju porucža **G. W. Müller**
na kamjeńtnej haßy 19.

Kosaze kože
kaž wschě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Gustav Naucke.
S dobom poruczam ßwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płaczíſnach, kaž tež ßo wschě druziny ßyrych kožow derje a tunjo wobdźěłaju.

K hodam

porucža w wulkim wubjerku a po tunich płaczíſnach: **wobraſowe knihi, wobraſowe liſtna, fotografiſowe albumy, spěwarſke knihi, portemoneje, zigarowe etwije, pißanſke** a **hudźbne mapy, protyki, kraßne ſbožopschejaze kharty, ſchulſku potrjebu, wězy po 50 np., pißanu papjeru** a **liſtnu papjeru** w kraßnych kaßetach atd.

E. Rafeld na kotolſkej haßy 30
knihiwjazarnja a pschedawarnja papjery.

Sswój wulki ſkład **hotowych pjelzowych tworow,** kaž tež wſchelakich **kožow** naležnje porucža
Heinrich Lange pschi žitnych wikach.
Skasanja ßo nanajlěpje wuwjedu.

Žonjaze mantle,
holczaze mantle, žakety
w wulkotnym wubjerku po hiſchcze ženje błyſchanych tunich płaczíſnach porucža
C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Plyſchowe a ßuknjane pjesle
jeniczke najlěpſche kupowanſke žórko pola
C. F. Klossa na žitnej haßy 4.

Sa dźěłarjow ßuknjanych toſſow!
Plyſch, kord, toſſowe kopjena, wulke kruchi rosſchczěpjeneje kože porucža tunjo pschedawarnja kože
Reinholda Gierischa pschi mjaßowych jědkach.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyschinje, pschi butrowych wikach.

Pódla ßwojich wubjernych druzinow **dwójnych likěrow,** jako **rózowych, khěžorowych, hońtwjerſkich** a **ſelowych likěrow sa žołdk** poruczam ßwój **derje cziſczeny palenz czißko I** a **czißko II** w czwizach a po mérje, kaž tež ßwój **Budyſki naturſki khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot léta 1868 wobſteja.

Hamburgsko-amerikanſke
paketojeſdne akzijowe towarſtwo.
Expreßna
a póſtſka parokódźna jěſba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěſdźaza.
Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecz. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

K hodam!

Schaty žimaze maſchiny
w wſchelakich wulkoſczach porucža tunjo
Richard Otto,
mechanik na hornczerſkej haßy 18.

Nowe
turkowſke ßłowki
porucža
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy a likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Łojowe mydło
ſtary ſbytk, rjane ßuche, hiſchcze ſa tunju płaczíſnu punt po 25 np. porucža **Moritz Lehmann**
6 na bohatej haßy 6.

Wubjernu ſchokoladu,
punt hižo po 1 mk. a drózſchu,
kakao vero w kuſkach,
kuſk na ſchalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.
porucža
Alwin Schrader
konditornja
na ſwonkownej lawſkej drózy.

Kosaze, czelaze, ſajecze, kocze, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe
a wſchě druhe druziny kožow pschezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
na žitnych wikach.

Hdźe ſcze tónle rjany człaßnik kupili? Pola człaßnikarja **Magera**
na ßerbſkej haßy
pschi kaſarmach.

Najlěpſche a najkmanſche **maſchiny ſa kucheń a hoſpodarſtwo** nowſcheho czaßa, kaž tež najwjetſchi wubjerk **worzlowych tworow** najproſczíſche a najwoßebniſche namakaſch jenož w nožerni a parnej tocžerni **Oskara Buttera**
pschi žitnych wikach czißko 2.

Pschiſpomnjenje: **Britwje a nožizy** ßo tam derje tocža a wſchě wuporjedźenja, do tocžerſtwa ßłuſchaze, ßo derje a tunjo wobſtaraju.

Hdźe namakaſch najrjenſche a najwjetſche **pjenjezkowſke kuſki,** a **póprjanzowych mužow?**
Pola pjekarja **J. Albina Schołty**
na Židowje.
Pschiſpomnjenje: Wikowarjo dóſtanu wyßoki rabat.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 20. decembra 1890.** **Lětnik 49.**

☞ Čjesćzeni wotbjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1891** do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakiskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Barlinska schulska konferenza je swoje wuradźowanja skónczika. Powschitkownje su so sobustawy konferenzy po žadanjach a nahladach, kotrež je khěžor pschi jeje wotewrjenju wosjewik, skožowake a po nich pscheměnjenja, kotrež dyrbja so w pruskich wyschschich schulach sawjescź, wobsamkake. Po wobsamknjenju konferenzy smětej w pschichodze jenož dwě druzinje wyschschich schulow bycź, gymnasij s łacźanskej a grichiskej rěczu, a realna schula bjes łacźanskeje rěcze. Realne gymnasije dyrbjake so po tajkim do zyła wotstronicź. Tež w druhim wažnym praschenju su khěžorej k woli byli. Łacźanski nastawk dyrbi do zyła spanucź. Cžaš, s tym dobyty, ma so wosebje na stawisnisku a geografisku wucźbu nałožecź. W nastupanju pruhowanja srakosćze so wschelake połóženja pschiswola. Wucźomz ma so jenož w tych wězach ertnje pruhowacź, w kotrychž niczo spokojaze dokonjak njeje. Łacźanske rěcźenje dyrbi zyle pschestacź. — Kaž bě khěžor schulsku konferenzu wotewrił, tak je ju tež s dlěschej rěczu wobsamknuł. Wón so jeje sobustawam sa to dźakowasche, so su w swěrnym dźěle swoje měnjenja a myšle wuměnjejo tam dóschli, hdźež je jim pucź pokasał. Hdyž wón w wotewrjenskej rěczi na nabožinu spomnił njeje, je žebi myślił, so su jeho myšle wo nabožinje jasne psched wocžomaj wschitkich a so je kóždy s jeho luda snaje. Wón budze so, wě so, jako pruski kral a najwyschschi biskop swojeje zyrkwje swěru sa to staracź, so so nabožna myšl a swjask kschescźijanskeho ducha w schuli haji a pschisporja. Njech schula zyrkej cžesczi a wyšoko waži, a njech zyrkej tež schulu podpjera a jej pschi jeje nadawkach pomha, potom budze mózno, mkodoscź wotcźahnucź, kotraž je žadanjam nětczischeho cžasa sroscźena. Khěžor rěcź skónczi, prajizy, so je s konferenzynymi wobsamknjenjemi psches jene, kotrež su schulu na prawy pucź pokasake, a so dyrbi mkodoscź po tymle puczu khodźicź.

— Hrimot kanonow wobydlerstwu Barlina schtwórtk wješeku powjescź pschipowjedźi, so je so khěžorskemu domej srjedu wjeczor schesty syn narodźik. Khěžor bě wutoru wjeczor runje w dźiwadle, hdyž wo swjeselazym podawku shoni. Psches shromadźene poškuchacźarstwo w dźiwadle po wosjewjenju radostneje powjesćze wješeke hibanje dźesche; wyskanje a wokanje sa ludowej hymnu bě słyschecź. Hudźba hymnu piskasche, na kotruž wschitzy poškucharjo stejo poškuchachu. Tsikróczna sława wješeke pschetorhnjenje hry skónczi. Khěžorka a mkody prynz staj wobaj strowaj a cžerstwaj.

— S pschiwoženjom swini s Ruskeje su hubjene nashonjenje cžinili. Dźěl skocźatow bě khory a dyrbjesche so hnydom w rěsarni w Beuthenje sarěsacź.

— Wójnski minister wobhonjecź dawa, kelko rožki teje druzhiny, kotraž so sa wójsko kupuje, je so lětsa w Němzach domkhowako, a kajke su s zyła lětsa rožkowe žně byke.

— Swjaskowa rada je pjecza namjet pschijała, po kotrymž ma so zko sa arak, rum a kognak w judach, kotrež w tu khwilu 125 hriwnow sa 2000 puntow wucźini, na 180 hriwnow powyschicź.

Italska. Nusa bjes dźěłacźerjemi w Italskej je lětuschu symu jara wulka. W Mailandze a Romje su so dźěłacźerske shromadźizny wotbywake, kotrež so s krwawnymi pukami skónczichu. Polizija je mnohe anarchistiske pišma nadeschła a konfiskowała.

Franzowska. Schtó budźische pched dwěmaj lětomaj, hdyž general Boulanger republiku powrócźicź hrožesche, wěrił, so budza jeho monarchiszy pschecźeljo lětsa pched republiku kapitulěrowacź? Pschi jednanju w deputěrtskej komorje su sastupjerjo monarchiskeje strony so sjawnje wusnali, so w Franzowskej na postajenje kralestwa abo khěžorstwa žanych wuhladow wjazy njeje. Bjes ludom je so republika pschetwjerdze sakorjenika. Monarchiske smyślenje je do zyła saschko, a hdyž su so pschi poślednich wólbach monarchistojo wuswolili, njejsu jim wuswolerjo swój hłós jako monarchistam, ale jako sastupjerjam konservativneje strony wotedali. Schtož hischcze dotalnu monarchistisku stronu wotdźerzuje, so bjes wuměnjenja republizy pschisamknucź, je nabožniske praschenje. Jeli so so wo tym dorosumjenje dozpi, su konservativni hotowi, so swojeho pschecźiwjenja pschecźiwo republizy wsdacź.

— Po dołhim pruhowanju su so rossudźili, pola franzowskej kavallerije lebiju sawjescź. W tu khwilu spytuja, kak by so lebija s dobom s nowym kavalleriskim karabinerom najlepje noszycź daka. Němszy kavalleristojo su so hižo na lebiju a karabiner swucźicź dyrbjeli.

— Mordar Padlewski, kiž je ruskeho generala Sseliwjerstowa w Parisu skónzował, je pjecza s pomozu anarchistiskeho nowinarja Labruyèra psches franzowske mjesy cźeknuł a so pjecza w tu khwilu w Bołharskej pschi swojich nihilistiskich towarschach khowa. Labruyèra a wschitke te wosoby, kotrež su Padlewskemu pschi cźeknjenju pomozni byli, je knjeżerstwo sajecź dało. Skónzowany Sseliwjerstow je jara samožity a dobrocźelski muž byk. Pschi wotewrjenju jeho testamenta je so wupokasało, so je 2,180,000 frankow na dobrocźelske samery wotkasał. S tuteje sumy dostanu jeho słužobnizy a dźěłacźerjo 80,000, jeho komornik 9000, 75,000 je postajene na twarjenje zyrkwje pschi jeho sukelnskej fabrizy w Rumjanzowje w simbirskej guberniji, 24,000 khudym, 800,000 na sałoženje schulow a sastarańjow sa starych dźěłacźerjow w Rumjanzowje, 1,200,000 městu Penze, hdźež bě njebo s gubernatorom.

Jendźelska. Parnell, dotalny wjednik irskich sapósłanzow, prawemu khostanju wucźeknuł njeje. Kaž je snate, je sudnischzy wupokasane, so je Parnell se žonu jeneho swojich pschecźelow lěta dołho mandźelstwołamarski wobkhad měł. Gladstone, wjednik jendźelskeje liberalneje strony, s irskej stronu sjenocźeneje, bě teho dla Parnella napominał, so by wjednistwo irskich sapósłanzow složił. Parnell pak, město so by na Gladstona poškuchał, tuteho a jendźelskich liberalnych sjawnje hanjesche. S wopredka so tež sdasche, so so Parnell na cźole irskeje strony sdźerži, hdyž pak so pschecźiwo njemu tež irske duchownstwo wupraji, bě s jeho nahladnoscźu bjes Irskimi rucze nimo. W nětkotrych městach, w kotrychž Parnell so sjawnje sakitasche, jeho wušycźachu, druhdze jeho wuhnachu a w Castlecomer je samo k pukam dóńdze, pschi kotrychž jemu próch paleneho kalka do wocźow cźišnuchu. Parnell skoro wosłepiwschi do Kilkenya cźeknu. Lěkarjo drje jemu widźenje sdźerża, tola wólbnu agitaziju Parnell w bliščschim

cžaßu ßam wjesćź njebudże móz. Duž ßo jeho wěz ßda ßhubjena bycź. Sa irski lud by ſ wužitkom było, hdy by Parnell ſ politiſkeho žiwjenja wotſtupił. Ssami Irſzy ženje dozpicź njemóża, ſo ßo jich ſrudne wobſtejnoſcże ſ reformami polěpſcha, je to jenož ſ pomozu jendźelſkich liberalnych móżno. Tuczi pak chzedża jenož ſ tym wumĕnjenjom žadanje Irſkich podpjeracź, ſo ßo irſki lud Parnellej wotrjekńje.

— Wuhnaty wituſki ſultan Bakari je ßo ſa ſapuſcźenje ßwojeho hłowneho měſta krwawnje na Jendźelcźanach wjecził. Njedźiwajcy ſtracha, jemu ſ wrócźenjom do kraja hrożazeho — Jendźelcźenjo ßu na jeho ſajecże wyßoku premiju wuſtajili — je ßo wón do pſchibrjóżneho kraja ſwažił a ſańdźeny tydźeń jendźelſku mißionſku ſtaziju pſchi rĕzy Tana ſpalił. Mißionarow je wón ſajał a wotwjedł, cźornych błużobnikow pak ſtónzował. Nětko drje budża ßo Jendźelcźenjo ſ Bakariom ſ dobrym rosrunacź dyrbjecź, dokelž tola jtych mißionarow w jeho ruzy woſtajicź njemóża.

Rußowſka. Wot teho cźaßa, ſo je zar Alexander III. na trón ſtupił, je jedyn ſ najhłowniſchich wotpohladow ruſkeho knjeżerſtwa, móz a ſamóżnoſcź Židow w Ruſkej ſamjeſowacź. Knjeżerſtwo je płaczíwoſcź ſtareho ſakonja, wot Katharinу II. wudateho, wobnowiło, po kotrymž ßmĕdża židża jenož w nawjecźornej a pokodniſchej Ruſkej bydlicź. Cźi židża, kotſiž běchu ßo w ſnutſkownej Ruſkej ſaßydlili, dyrbjachu ſtatok, w kotrymž bjes prawa bydlachu, wopuſchcźicź. Dale židam ſakaſachu, ſ jeneho měſta do druheho cźahacź a leżomnoſcże kupowacź abo najecź. Wobſtejnoſcże mnohich židow, kotſiž buchu ſ tymile ſakonjemi na wěſte měſto ſwjaſani, buchu jara hubjene; dźěl ſ nich, kotſiž ſ wikowanjom ßebi ſaßkužbu pytachu, do wulkeje nuſy pſchińdźechu a dyrbjachu wucźahnucź. Bjes tym knjeżerſtwo komißiju poſtaji, kotraž dyrbjeſche nowy ſakoń wuradźicź, ſ kotrymž ßo ſa pſchichodne cźaßy wobſtejnoſcże židow w Ruſkej ſrjaduja. Tutón ſakoń je nětko hotowy a ßo ßnadź bórſy wot zara wobkrucźi. Wón ßo w hłownym dźěle na to měri, židam kupowanje a najecże leżomnoſcźow njemóżne cźinicź a jich nuſowacź, ſo bychu leżomnoſcże, kotreż ßu do jich rukow pſchiſchłe, pſchedali. Židowſkim pſchekupzam, rjemjeßlnikam a wucźenym ßo wſchelake prawa, jim wot Alexandra II. ſpożcźene, ſaßo wosmu, ſ jenym ßkowom wobſtejnoſcże dyrbja ßo ſa židow tak naprawicź, ſo ßo jim w Ruſkej wjazy lubicź njebudże. Wopak by było, ßebi myßlicź, ſo ruſke knjeżerſtwo ſ njepſchecźelnoſcźu pſchecźiwo židowſkej wĕrje ſ tajkimi krutymi ſakonjemi židow podcźiſchcźuje. Kaž hacž dotal budża tež dale židża ßmĕcź po ßwojej wĕrje żiwi bycź. To jim Ruſzy ženje wobaracź nochzedża a njebudża. Duž žaneho ſamyßka měko njeje, ſo ßu wóndano w Londonje w jenej ſhromadźiſnje, pſchi kotrejž ßo ſtawy najwyſchſcheho jendźelſkeho ſemjanſtwa pódla židowſkich pjenježnikow wobdźĕlichu, pſchecźiwo podtłóczenju židowſkeje wĕry proteſtowali. Próſtwowſke pißmo, kotreż dyrbjeſche w mjenje wobdźĕlnikow tejele ſhromadźiſny ßo zarej pſchepodacź a w kotrymž ßo ſběhnjenje židow podcźiſchcźowazych ſakonjow žadaſche, ruſki pósłanz w Londonje ſ zyła pſchijał njeje. Jendźelcźenjo nětko ßami pósnawaju, ſo ßu njemudrje cźinili, hdyž ßu ßo do ſnutſkownych ruſkich należnoſcźow tykali. Wſchak dźě ßo Ruſka tež wo ſrudne wobſtejnoſcże w Irſkej njeſtara a Jendźelcźanam do zyła pſchewoſtaji, na kajke waſchnje chzedża ſpjecźiwych Irſkich ßebi podcźißnucź. Schtó chzył ßo Ruſkim dźiwacź, hdyž ßebi wot Jendźelcźanow w ßwojich domjazych należnoſcźach roskaſowacź njedadża? Wo pſcheſcźĕhanju židowſkeje wĕry w Ruſkej tež ſ zyła žaneje rĕcże njeje. Ruſzy ßo jenož pſchecźiwo temu wobaraju, ſo židża Ruſku wuzbzaja a ſahubja, kaž ßu to w Pólſkej cźinili. Pſched ſto lĕtami — piſchu ruſke nowiny „Nowoje Wremja“ — w Pólſkej židowſtwo ßwoje ſchkódne ſkutkowanje na ſnutſkowne żiwjenje kraja runje tak pokaſowaſche, kaž jo dźenża pokaſuje w ruſkim kħěžorſtwje wot rańſcheje Sibirſkeje a Kawkaſa hacž k awſtriſkim a pruſkim mjeſam. Měſchcźenjo ßo wobcźežowachu, ſo ßo židża rjemjeßka a wikowanja mozuja, ſo ßebi měſchcźańſke domy kupuja, ſo ßo ſpjecźuja, měſchcźańſke cźežkoty njeſcź atd. Kaſakſzy póßłanzy kralej Kaſimirej prajichu: „Njeżadamy w ſakonju krutoſcże pſchecźiwo židam, tola w nim dyrbi wo to poſtarane bycź, ſo židźi njeměli mozy, naß do hubjenſtwa pſchinjeſcź. „Dźiennik Handlowy“, nowiny, kotreż w lĕtach 1786—1791 w Warſchawje wukhadźachu, na kóżdej ſtronje podawki pſchinoſchuja, kak židźi lud wuklukaju; pokaſuja na ſchkodu, kajkuž židźi na narodne hoſpodarſtwo pſchinoſchuja, żada, ſo by ßo prawo židow, ßebi leżomnoſcże najecź, ſamjeſowało, ſo bychu ßo njeßměli nakładowacź ſ palenjom palenza a korczmarſtwom, ſo bychu njeßměli kranjene wězy kupowacź a zyrobu khumſchtnje powyſchecź. Pólſzy nowinarjo tamneho cźaßa pißaju, ſo židża jara cźaſto ratarjow do hubjenſtwa, proſcherſtwa atd. pſchinjeßechu. Na wßach běchu židża korczmarjo, w měſtach wikowarjo a lichowarjo. Hdyž pólſzy kralojo ſkónczńje ſpósnachu, ſo ma ßo ßwoboda židow ſamjeſowacź, bě hižo pſchepoſdże. Najſtraſchniſcha wěz pak je ſatraſchne roſcźenje liczby židow. W měſcże Berdiczewje na pſchikład bě w lĕcże 1789 něhdże 1950 židow, nětko je jich tam niz mjenje hacž 70,000. W zyłym kijewſkim wójwodſtwje bě w lĕcże 1764 jenož 21,600 židow, nětko pak 340,000. W podolſkim wójwodſtwje bě jich pſched ſto lĕtami 38,175, nětko 418,000. W zyłym pokodnjo-wjeczornym kraju bě pſched ſto lĕtami 106,000 židow — nětko pſches million. Schto budże ſ Ruſkej ſa ſto lĕt — praſcha ßo „Nowoje Wremja“ — hdyž budża židża tak dale pſchibĕracź? Hdy by ßo w dwazytym ſtolĕcże kóżdy żid ſdźeßacźorik, by w lĕcże 1990 w Ruſzej 75 millionow židowſkeho wobydlerſtwa było, to rĕka, ſo by Ruſka hoborſke židowſke kħěžorſtwo było.

Sserbija. Bywſcha kralowa Natalia ſe ßwojim ſkórżbnym pißmom pſchecźiwo ßwojemu mandźelſkemu, bywſchemu kralej Milanej, w ſkupſchtinje wuſpĕcha mĕka njeje. Ludowi ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, ßo do ßwójbnych ſwadow wobeju nětko roswĕrowaneju mandźelſkeju njemĕſchecź.

Cźorna Hora. So by bohatſtwo ßwojeho kraja a luda pſchiſporjał, je cźornohórſki wjerch porucził, ſo dyrbi kóżdy cźornohórſki wojak w krajinach, w kotrychž winowz roſcże, kóżde lĕto 200 winowzow ßadźicź; dale dyrbi kóżdy brigadier 20, kóżdy hejtman a podhejtman 10, kóżdy offizĕr a khorhojnik 5, kóżdy wjednik 2 a kóżdy korporal jedyn wolijowy ſchtom ßadźicź. Na tajke waſchnje dyrbi ßo w tutym lĕcże ſ najmjeńſcha 800,000 winowzow a 1120 wolijowych ſchtomow naßadźicź. Dale ßo tym, kotſiž dobrowólnje lĕtßa 2000 winowzow ſeßadźeja, dawki na 10 lĕt ſpuſchcża.

Tón Knjes jatych wumoži.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

Po něcźim ßo jaty ſmĕrowa. K temu woßebje wucźby a napominanja ſtareho wothladowarja dopomhachu, kotryž jeho wſchĕdnje na Boże hnadne pucże pokaſowaſche. Junu wón k njemu dźeſche: „Tón Knjes ſ nami ſtajnje derje měni a cźini, jeno ſo ßo jemu podwolamy a jemu dowĕrimy. Ja móżu tak prawje ſe ßwojeho naſhonjenja wo tym rĕcźecź. Pſchetož ja běch něhdy tež tajki młody pachoł, kiž mĕjach ſa to, ſo žaneho Boha a ſbóżnika njetrjebam. Ale ja ßym hłuboko a cźeżko doſcź naſhonił, ſo je cźłowjek bjes Boha tola na poßledku njeſbożowny a hubjeny“.

„Dha wſchak mi ßwoje podeńdźenja wupowjedajcże“, ſtudent proſcheſche; „ßnano móżu ſ teho nĕſchto nawuknucź a ßebi dobreho pſchikłada ſ teho wſacź.“

„To wſchak je pſchecźiwo pſchikaſnjam naſcheje ßkużby“, wothladowař praji; „ale wy dźě tola jeno krótki cźaß tudy woſtanjecże, a wam nihdy ſchkodźecź njemóże, hdyž ßkyſchicże, kak je ſabłudźena a ſhubjena cźłowjeſka duſcha ßwojeho ſbóżnika namakała. Mje tež, njewĕm, cźeho dla, k wam cźehnje. Mi chze ßo ſdacź, jako by waß njebjeſki wótz ke mnje póßłał był, ſo waß na waſchim błudnym pucźu ſawrócźu a pſched ſahubjenjom wukhowam. Ssnano móżu na waß ſaßo ſarunacź, ſchtož ßym na ßwojej żonje a ßwojim dźeſcźu ſawinował. Ja běch krawz a ßym ßo ſa ßwoje mkode lĕta wjele po ßwĕcże wokoło bił. W Hamburgu mkodu holczku ſ bohateje ßwójby ſeſnach a ßo mjelczo ſ njej ßlubich. Hdyž namaj jeje ſtarſchej ßwoju dowolnoſcź k żeńtwje ſapowjedźiſchtaj, wona ſo mnu cźeknu, a w Rendsburgu ßo ſwĕrowacź dachmoj. Bóh tón Knjes namaj lube dźĕcźo wobradźi. Ale ja rady próſny khodźach, pijach a kharty bóle lubowach, hacž pilne dźĕło. Duž ſ nami dale bóle ſ hory dele dźĕſche, a na poßledku běchmy w nuſy a hubjenſtwje. Skradźu żonu a dźĕcźo wopuſchcźich a ſadwĕlujo do wojakow dźĕch. Dokelž běch dobru ſchulu mĕł, mje bórſy podwyſchka ſcźinichu, a tajki ßym na wójnje w Ruſkej ßobu był, hdźež ßo nam jara ſrudnje dźĕſche. S Bożej hnadu pod pobożnym wyſchkom ſtejach, kiž běſche ſ Heßiſkeje, a kiž ßo kóżdu ſkładnoſcź wužiwajo prózowaſche, ſo bychu jeho wojazy Boże ßkowo póſnali. Wón tež mi junu nowy ſakoń a modleſke dari. Ja tehdy woboje jeniczży teho dla ſ jeho ruki wſach, ſo bych jemu, kaž mĕjach ſa to, ſ tym k woli był a jeho ſwjeßelił. W bitwje pod Ssmolenſkom bu mój pĕkny, pobożny wyſchk cźeżky ranjeny. Ja jeho do hubjeneje burſkeje khěžki donjeßech a ßym jeho tam hacž do jeho ßmjercże ßwĕru wothladował. Jeho ßmjertna rana jeho njemało boleſche. Ale kajke běſche to khore a ßmjertne łożo! Kak móżeſche ßo tónle muż nutrnje modlicź! Kak ßo pſchi tym jeho zyke wobliczo ſ radoſcźu ßwĕcźeſche! A kak ſmĕrny a wjeßoły wón ßmjercźi napſchecźo dźĕſche! Wón bě ßebi ßwojeje ſbóżnoſcże tak wěſty, ſo ßo na dźeń, ſo ſkónczńje domoj póńdże, wjeßelesche, kaž dźĕcźo na hody. Wſchĕdnje dyrbjach jemu ſe ßwjateho pißma cźitacź, kotreż běſche tak prawje korjeń jeho mozy a źórko jeho wokſchewjenja. Tehdy ßym

prěni króć cžuł, kak derje ßo kſcheſcźijan pſchi ßwojim ſbóžniku ma, a ßam ſa ßo w ßwojej bibliji cžitacź poczach, ale njeroſumjach, ſchtož tam ſtejeſche. Duž nuſa a hubjenſtwo hróſbneho cźěkanja ſ Ruſkeje pſchińdże. Kak cžaſto ßo wjeczor lěhał njejßym, ßebi myßlo, ſo budże to poßlenja nóz mojeho žiwjenja. Tak ßym na poßledk ßo nutrnje k ßwojemu Bohu modlicź a ßo ſ pobožnej žadoſcźu ßwojeje biblije pſchimacź nawuknuł. Duž też ßym bórſy ſroſumił, ſchtož wuczby a napominanja ſa mnje w njej ſtejeſche. Haj, cźlowjek ßkowo Boże bjes modlitwy cźitacź njeßmě, a duch Boži dyrbi nam wocźi a wutrobu wotewricź. Pſche cźo pak dyrbjał wam wo ſtraſchnym cźěkanju dale powjedacź? Tón Knjes mje w Narańſchej Pruſkej do praweje kſcheſcźijanſkeje ßwójby pſchiwjedże, hdźež mje woprawdże kaž bratra ſ wutrobnej luboſcźu pſchijachu a wothladowachu. Tam ßym ſkónczńje ßam ſe ßobu zyle na cźiſte pſchiſchoł. Ssym ßo ßwojemu Bohu a ſbóžnikej w prawej wěrje podał, ſo chzu jemu ßwěrny a poßkuſchny bycź hacź do ßmjercźe. Wot tehole cžaßa ſ naſhonjenja wěm, ſo je jenicźzy wěriwy kſcheſcźijan woprawdże ſbožowny a ſbóžny. Mi ßo prjedy nihdy móžno ſdało njeje, ſo móhł cźlowjek ſ zyła takle ſbožowny bycź. Jenož jene je, ſchtož mje pſchezo hiſchcźe tyſchi a mi ſtaroſcźe cźini: cźeźki hrěch, kiž ßym pſcheczíwo ßwojej mandźelſkej a ßwojemu dźěſcźu wobeſchoł. Ssym wſchitko ſpytał, jeju wußlědźicź. Ale moja wboha žona je na poßledk w ßwojej nuſy Rendsburg wopuſchcźiła a do Hamburga ſchła. Tam je ßo jeje ßlěd do zyła ſhubił. Ja wěm, mój Bóh a ſbóžnik je mi też tónle mój cźeźki hrěch ſ hnadu wodał. Ale tola ßo wſchědnje modlu, ſo bych něſchto wo ßwojimaj lubymaj ſhonicź a, ſchtož ßym něhdy na nimaj hrěſchił, ſ najmjeńſcha ſ dźěla ſaßo ſarunacź móhł."

Student běſche zyle ſměrom a wocźi na ſemju ſkoţiwſchi na tole powjedanje poßłuchał. Na jene dobo wón ſtaże; jeho wobliczo běſche blěde. Wón ßo pomału a mjelczo wopraſcha: „Njeběſche waſcha žona wěſta Ssykoriž?"

„Haj", wothladowaŕ ßo dźiwajo praji; „ale ſ wotkel to wěſcźe?"

Student na tole praſchenje njewotmolwi, ale ßo dale wopraſcha: „Njerěkaſche waſch ßyn Hermann?"

Stary wothladowaŕ ßo dale bóle dźiwaſche. Wón ſ hłowu kiwnu a praji: „Spodźiwnje, ſpodźiwnje! Wy ſaměſcźe hiſchcźe wjazy wěſcźe. Boże dla, rěcźcźe dale!"

Student ſtaże, ſpěwarſke ſe ßwojeho waczoka wſa a prěnje kopjeno w nich wocźini. Tam běſche něcźeje mjeno napißane, ſpody wěſty dźeń, dale kwaßny dźeń, a potom narodny dźeń dźěſcźa. Wón to wſchitko ſtaremu mužej pokaſa. Wothladowaŕ wótſje ſawoła: „To ßu mojeje žonine ſpěwarſke! Młodźenzo, ſ wotkel tele knihi macźe?"

„Wot ßwojeje macźerje!" ſtudent praji, ßo k ſcźěnje wobrocźi a płakacź poczа. Stary jaſtwowy wothladowaŕ běſche ßo wſchón wuſtróżany pódla njeho na ſtólcźk ſwjeſł. Wón dołho ßłowcźka njepraji, a w jeho wutrobnje móznje dźěkaſche. Skónczńje wón pomału a ſ hłubokim hłoßom dźeſche: „Mój ßyno, jenož jene ßłowo, jenož jene jenicźke ßłowo! Potom chzu ſměrom ßwoje pucźe hicź. Ja cźuju, ſo mje hibźiſch. Njejßym hódny, ſo ßo twój nan mjenuju. Bóh je ſprawny! Ale rjekń jenož jenicźkeho ßłowa! Je mi wodała? Je hiſchcźe žiwa?"

Duž ſtudent ſtaże. Wón chzyſche ßwojeho nana wobjecź. Ale wón ruzy ſa nim wupſchěſtrjecź njemóżeſche. Jemu běſche, jako by jeho něſajka njewidomna móz dźerżała. Wón pſchezo hiſchcźe wěricź njemóżeſche, ſo ma ßwojeho nana pſched ßobu. Wón ßo na blido ßybźe a ßebi hłowu ſ woběmaj rukomaj podepreŕwſchi ſ krótka podawk tamneho hodownego ßwjateho wjeczora wupowjeda. Pſched nim jeho nan kleczeſche. Ssyſły ßo jemu do jeho ſchědźiweje brody kulachu. Hdyž běſche ßyn poßlenju poruczność ßwojeje mrějazeje macźerje a jeje ßmjercź wupowjedał, ßebi ſtary muž wobliczo ſ woběmaj rukomaj ſakry, ſtaże a płaczo ſ jaſtwa dźěſche.

Młodźenz dźeń wote dnja žedźewje cžakaſche, ſo ßo nan wrócźi. Wón běſche ßo po cžaßu ſměrował a mějeſche něſto wutrobnu žadoſcź, jeho wobjecź, dokelž běſche jemu wón něſto druhi króć a w wyſchſchim ſmyßle nan. Wón pak wopſchijecź njemóżeſche, ſo je ßo ſtary wothladowaŕ, kaž wón ßłyſcheſche, runje něſkle na khwilu ßłużby ßwobodny ſcźinicź dał. Skónczńje, ſa dwě njedźeli, wón derje ſnate kroczele ßwojeho nana wußłyſcha. Durje ßo wotewrichu, wón ſtaremu mužej napſchecźo běżeſche a jeho horzo wokoſcha. „Mój nano, mój nano", wón rjekńu; „Bohu budź dźak a khwalba, ſo hiſchcźe ras dźeſch!" Stary móżeſche hnuty lědma ßłowcźka prajicź. Na poßledk ßo ſmuži a dźeſche: „Mój ßyno, ja běch pola naſcheho hnadneho krala. Jemu ßym naju dźiwne podeńdźenja wupowjedał. Wón běſche hłuboko hnuty a je cźi twoje khoſtanje hacź na tſi lěta ſpuſchcźił, a ſchtož ßy w pſchepytowanſkim jaſtwje ßedźał, ma ßo cźi też hiſchcźe wotliczicź. Tón Knjes je wſchitko derje cźinił a budże tebi też tónle cžaß pſchetracź pomhacź. Wěriſch nětko, ſo je hnadny Bóh a ſbóžnik nad nami w njebjeßach żiwy?"

„Haj, mój nano", ſtudent hłuboko hnuty rjekńu; „Bohu dźakowano, ſ połnej wutrobu do teho wěrju, kiž jatych puſchcźa! Bohu dźakowano, do ßwojeho ſbóżnika wěrju!"

A ſaßo hodowny ßwjaty wjeczor pſchińdże. W blidarjowej khěżzy ſtary jaſtwowy wothladowaŕ pſchi kožu khoreje żony ßedźeſche. Kak ßo jej wocźi błyſchcźeſchtej, hdyž jej zuſy wſchitko wupowjeda, ſchtož běſche ßo ſtało! „Nano", wona ſkónczńje praji, „nano, ßłyſchiſch? Dha je Bóh tola naju próſtwy wußłyſchał! Ty chzyſche jeho tak cžaſto ſaſtorcźicź. Ja pak wjedźach, mój Hermann zyle do ſahubjenja panucź njemóżeſche. Hnadny Bóh dyrbjeſche moje próſtwy wuſłyſchecź. Ja běch tak wjele a tak horzo wo njeho płakała a ſa njeho proßyła. Ach, kak dźiwna je tola Boża wſchehomózna hnadna ruka! Duž je nětko nana a ßyna ſaßo w hromadu ſwjedła. Nětko ſměrom wumru. Ja wěm, mój Jurk w njebjeßach na mnje cžaka, a mój Hermann krucźe ſteji w wěrje. Schto ßebi nětko hiſchcźe chzu?"

Duž póſtſki rózk ſaklincźa. Wós pſched khěżu ſaſta. Durje ßo wotewrichu, a Hermann dó jſtwy ſtupi. Khora běſche jeho hnydom ſpóſnała a jemu napſcheczo wokaſche: „Ach, mój luby ßyno, moje drohe dźěcźo, tebje Bóh ſaßo ßwjaty wjeczor ke mnje ſcźele!" Wón pak k jeje kožu krocźeſche, ßo pſchi nim klaknu a praji: „Lubowana macźi, mi je ßo ſbytk mojeho khoſtanja ſ hnadu ſpuſchcźił. Duž ßym, ſchtož móżno, k wamaj khwatał. Ale móżetaj mi wodacź, ſchtož ßym pſcheczíwo wamaj a pſcheczíwo Bohu ſhrěſchił? Ja ſe jemje njeſtanu, doniž mi wſchitko, wſchitko njewodataj. Se ßwojim wótzom w njebjeßach ßym ßo wujednał, ale nětko k wamaj du. Njeſaſtorcźtaj mje, ale wodataj mi naſcheho ſbóżnika dla!"

„Mój ßyno", blidaŕ rjekńu, „ja ßym ſe ſtrachom a ſe ſtyſkom hodźinje napſcheczo hladał, ſo khoſtanz ſaßo pſches mój próh ſtupi. Ja mějach ſa to, ſo cźe wjazy pſchijecź njemóżu. Nětko pak wſchitko wěm" — wón pſchi tychle ßłowach na ſtareho nana pſchi kožu pokaſowaſche — „a nětko praju: Ja ßo wjeßelu, kaž ßo jandźeljo w njebjeßach wjeßela na hrěſchniku, kiž pokucźi." Macź pak ßwojeho Hermanna wobja a dźeſche: „Mój Bożo, kak ßo Tebi dźakuju! Tónle mój ßyn běſche morwy a je ſaßo woživił; wón běſche ſhubjeny a je ßo ſaßo namakał." Tak hromadźe hnucźi a ſ wutrobnej radoſcźu płakachu. S bliſkeje wjeßneje zyrkwje ſwony ſaklincźachu, wjeßoke hody ſaſwonjejo. Cźi tſjo mużſzy ßo pobożnje hnucźi poklaknuchu. Hermann chzyſche modlitwu wuſpěwacź, ale ßylſy jeho hłóß duſchachu. Wón móżeſche jeno ſcheptacź: „Luby ſbóżniko, Ty jatych wumożeſch! A kohoż Ty wußwobodźiſch, tón je prawje ßwobodny!"

Poſtrow na Boże dźěcźo.

O dźěcźatko wot Boha
Ssy pſchiſchło k cźlowjekam
A pſchiſtupiła noha
Je twoja nětko k nam.
Bjes cźlowjekami khodźicź
Pak njeje wjeßele;
Schtó budże wo to rodźicź?
Niz wobżarowacź cźe?

O dźěcźo, kiž bjes hrěcha
Ssem wot wěcźnoſcźe ßy,
Dźeſch nětko polne ſpěcha,
Hdźež hrěch je domjazy.
Cźi njemóże ßo lubicź
We hrěſchnej puſcźinje;
Ty nochzeſch naß pak ſhubicź —
To, dźěcźo, cźěri cźe.

O dźěcźo, twoje ßydło
To trón bě njebjeſki,
A nětko twoje bydło
Je tudy na ſemi.
Ach, ßrjedża hrěchow bydlicź
Lět tſi a tſizecźi
A bjes nimi ßo ßydlicź,
Je poruczene cźi.

Knjes běſche twoje mjeno
A nětko wotroczk ßy,
Kiž druhim ßłużicź jeno
Ssy dele póſłany.
O dźěcźo lube Boże,
Dha ßłuż nam hrěſchnikam!
Schtó hewak druhi móże
Wot ſleho pomhacź nam?

Hlaj, twoji towarſchojo,
Kiž ſ tobu hrali ßu,
Ssu Božji jandźelojo,
Cźe k nam też pſchiwjedu.
Nětk ludźo ſli pak budża
Cźe tudy wobdawacź;
Cźi tyſcha cźe a rudża —
A tym chzeſch ty ßo dacź?

To wſcho ßej wuſwoliło,
Ty dźěcźo Boże, ßy;
Tak ßy ßo pſchibliżiło,
Ach, ßem do hrěſchenży.
Duž nětk ßo dźakujemy
Cźi, dźěcźo njebjeſke,
A ſ jandźelemi dźemy
Cźi ſpěwacź wjeßele.

M. D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu, dźeń 14. dezembra t. l., ßwjećeſche Draždźanſke ßerbſke towarſtwo „Čzornobóh“ w tamniſchim hotelu St. Petersburg ßwój 1. ſakoženſki ßwjedźeń ſ hudźbnymi, deklamatoriſkimi a žortnymi pſchednoſchkami a ſe błêdowazymi rejemi. Sswjedźeń bě derje wopytany a wotewri ßo ſ powitanſkej rěčzu k. pſchedßydy Erknara, mjenowane pſchednoſchki wuwjedźechu pak ßo pod wjedźenjom k. wučerja Krawza. Spěwy, kiž pſches k. Blümela a jeho knjeni mandźelſku kaž tež k. wučerja Wicźaſa k ßłyſchenju pſchińdźechu, běchu wot K. A. Kozora, Bjarnata Krawza a B. Smetany; hußle pak k. konſervatoriſt Pokorný jara wuſtojnje hrajeſche. My ſkónčzamy ßwoju krótku rosprawu ſ tym wutrobnym pſcheczom, ſo by Draždźanſke ßerbſke towarſtwo „Čzornobóh“ na ßwêrnych ßobuſtawach dale pſchibywało a pſchezo rjeniſcho ſakčzěwało k ſbožu naſcheje lubowaneje ßerbſkeje narodnoſcze! *F.*

S Radworja. Pola Bronja je ſkała, kiž ma jedyn knjes ſ Barlina wotnajatu, hdźež ßo woßobne kamjenje łamaja, tak mjenowany „ſeleny kamjeń“ (Grünſtein), po podobnoſczi „ſyenitha“. Tutón ßo wyſche twarjenja woßebje tež ſa wopomniki nałožuje, a dawa tež jara kraßny pleſtyr na haßy. Teho dla ßo wón hač do Barlina a Shorjelza wosy, hač runje kóždy tajki kamjeń hač na měſtno dowjeſeny 1 hr. 20 np. płaczi. Hižo wjele kamjenjow je ßo tam dowjeſko. Tola ſańdźeny tydźeń bu prěnja lowrija tajkich kamjenjow po żeleſnizy wot naß do Barlina póßłana. Teho dla běſche ßo lowrija wobwěnzowała a ſ khorhojemi wupyſchika. Prědku ſtejeſche w wulkim wěnzu: „Sſławа wikowanju!“ a ſady: „S Bronjanſkeje ſkały“. Tajka je lowrija potom do Barlina wotjěła. K.

S Radworja. Pſchi poßlednim ludliczenju je ßo w naſchej woßadźe naliczyło: w Radworju 572 duſchow, 482 kath. 90 luth., w Kamjenej 171 d., 103 k. 68 l., w Bronju 120 d., 97 k. 23 l., w Měrkowje 157 d., 49 k. 108 l., w Lutobczu 102 d., 40 k. 62 l., w Boranezach 108 d., 73 k. 35 l., w Łupoj ſ Dubrawku 222 d., 10 k. 212 l., w Kelnje 300 d., 123 k. 177 l., w Stróżiſchczu 26 d., 18 k. 8 l., hromadźe: 1778 duſchow, 995 kath. 783 luth. K.

S Noßaczyz. Sańdźenu njedźelu, jako 3. adventa, ßmy tu wulke wjeßele měli, ſo je naß knjes wyſchſchi zyrkwiny radźiczel Keller ſ Budyſchina w naſchim Bożim domje pſcheczelnje wopytał a ßłowa poſtrowjenja a ſbudźowanja k nam rěčał. Woßada, kiž jeho dotal hiſchcze njebě widźiła, ani ßłyſchała, bu pſches jeho lube ßłowo jara poſběhnjena a wobtwjerdźena.

S Brěſy. Pſchi hońtwje, kotraž je ßo tu ſańdźeny tydźeń wotbywała, ßu 40 ſajazow a 2 ßornje potſêleli. 17 ßornow a wjele ſajazow je czekło. Bažantow tón krócz žanych tſêlili njejßu; běchu ſ wjetſcha kury a mało honaczow, kotrež ßo ſ kerkow wuhnacz njedachu a ßo teho dla tſêlecz njehodźachu. Pſchi hońtwje je ßo 11 tſêlzow a 30 honjerjow wobdźêliło.

S Kotez. W nozy k 16. dezembrej je ßo tu khêža, kublerjej Běbrachej ßłuſchaza, wotpaliła. Woheń je najſkerje wot ſkóſtniſkeje ruki ſakožený. Na to pißmo, někotre dny prjedy gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej póßłane, pokaſuje, w kotrymž ßo hroſy, ſo w Kotezach na někotrych měſtnach ſapala. Bjesbóžneho njedočzinka Bohu žel hiſchcze wußlêdźili njejßu.

S Wichowow. Wjeczor 11. dezembra je ßo tu khêža, žiwnoſczerjej a korczmarjej Sswědomej ßłuſchaza, wotpaliła.

S Lubija. S tudomneho hamtſkeho ßudniſtwa je ſchtwórtk 11. dezembra popołdnju w 5 hodźinach paduch, tudomny murjeŕ Lungwitz, czeknuł, kiž tudy w pſchepytowanſkim jaſtwje ßedźeſche. Ssudnik běſche jeho pſcheßłyſchował, a wothladowaŕ dyrbjeſche jeho ſaßo do jaſwa dowjeſcz. Duzy po pucźu pak ſkóſtnik wothladowarja, kotryž jeho wjedźeſche, na jene dobo do ruki morßnu, po ſkhodźe dele a ſ durjemi won czêrjeſche a w durjach hiſchcze žónſku powali, kotraž runje nuts ſtupi.

S Panczyz. Naſcha dobrowólna wóhnjowa wobora je wopomnjeńſku medaillu doſtała, kotraž je ßo k wopomnjenju na 800létny Wettinſki ßwjedźeń bika.

Wo ſawěſczenju ſa pſchipad invalidnoſcze a czaß ſtaroby.

(Pokračzowanje a ſkónčzenje.)

Schtó ma prawo na invalidſku rentu?

Kóždy dźěłaczeŕ, kiž je 70. lěto dozpił a prjedy dźěłakhmanoſcze ſbył njeje, ma prawo na ſtarobnu rentu.

Jeli ſo wón 70. lěto dozpiwſchi dale dźěła, hač k dźěłu khmany wjazy njeje, móže měſto ſtarobneje renty invalidſku rentu žadacz. Poßledniſcha móže ſa njeho po wobſtejnoſczach ſ dobytkom bycz, jeli ſo je hižo wjele lět dołho pſchinoſchki dawał. Invalidſka renta móže po wobſtejnoſczach a po mſdźiſkej klaßy 160, 262, 388, 439 mk. wuczinicz, bjes tym ſo ſtarobna renta po wotpowjedazych mſdźiſkich klaßach jenož 106, 134, 162 a 191 mk. wuczini.

Sakoń praji, ſo ßo dźěłaczerjej hakle potom ſtarobna renta wupłaczi, hdyž je 30 lět dołho pſchinoſchki płacził. Po tajkim dyrbu jenož czi dźěłaczerjo prawo na ſtarobnu rentu měli, kotſiž něłkole hiſchcze 40. lěto pſchekrocźili njejßu. So pak by tež tajkim, kotſiž ßu hižo 40. lěto dozpili, wužitk ſtarobneje renty pſchipanuł, je tež tutym ſtarobna renta (po dozpiczu 70. lěta) ſwěſczena; jenož dyrbja woni dopokaſacz móz, ſo ßu 3 lěta prjedy, hač je ſakoń płaczíwoſcz doſtał, po tajkim w létach 1888, 1889 a 1890 (lěto po 47 njedźelach liczene, po tajkim hromadźe 141 njedźel) pola jeneho abo někotrych dźěłodawarjow w twjerdym dźěłanſkim abo ßłużbnym ſwjaſku byli abo khori byli (kóždokrócźna khoroſcz njeje pſches lěto tracz ßměła).

Dokelž budźe w poſdźiſchich létach czężko abo ſ zyła njemóžne, to dopokaſacz, njech ßebi dźěłaczeŕ tele wopißma hnydom wobſtara a je ßebi ßwěru khowa; wone ßu tak dobre, kaž hotowe pjenjeſy. Jeli ſo je w ßwojim czaßu njeſměje, ßnadź ſtarobneje renty njedoſtanje.

Czi dźěłaczerjo, kotſiž ßu ſapoczatk lěta 1891 hižo pſches 60 lět ſtari, dyrbja pódla teho wobßwědczenje wo tym pſchinjeſcz, kak wyßoka je jich mſda w létach 1888, 1889 a 1890 była, pſchetož po wyßokoſczi mſdźe w mjenowanych tſjoch létach ßo wyßokoſcz ſtarobneje renty wobliczi. Jeli ſo dźěłaczeŕ tole dopokaſmo pokaſacz njemóže, wón po wobſtejnoſczach mjenje renty doſtanje, hač by hewak doſtał.

Schtó doſtanje invalidſku rentu?

Kóžda pſches 16 lět ſtara woßoba muzſkeho abo žónſkeho rodu, kotraž ſa mſdu dźěła, ma, jeli ſo dźěłakhmanoſcz ſhubi, abo jeli ſo je dłeje hač lěto khoroſcze dla k dźěłu njekhmana była, prawo na invalidſku rentu. Dźěłaczeŕ ju tak dołho doſtawa, hač je k dźěłu njekhmany, po tajkim po wobſtejnoſczach hač do ßmjercze.

Jako trajnje k dźěłu njekhmany tón płaczi, kotryž ſcheſty dźěl ßwojeje dotalneje mſdy, hromadźe liczene ſe ſcheſtym dźělom mſdy proſteho dźěłaczerja (po tajkim něhdźe tſeczi dźěl ßwojeje dotalneje mſdy) ſaßłužicz njeſamóže. Sapoczatk a tracze invalidnoſcze ßo niz jenož ſ lěkarſkim wobßwědczenjom, ale tež wot dowěrnikow poſtaji, kotſiž ßo k temu po pokojzy ſ dźěłodawarjow a po pokojzy ſ dźěłaczerjow wuſwola. Jeli ſo tuczi dowěrnizy dźěłaczerja po wěſtym czaßu ſa khmaneho k dźěłu ſpóſnaja, ſa njeho wužiwanje invalidſkeje renty pſchestanje.

Wyßokoſcz invalidſkeje renty ßo po mſdźiſkej klaßy, k kotrejž dźěłaczeŕ ßłuſcha, a po liczbje lět, w kotrychž je wón pſchinoſchki dawał, wobliczi. Invalidſka renta wuczini:

	1. mſdźiſk. klaßy	2. mſdźiſk. klaßy	3. mſdźiſk. klaßy	4. mſdźiſk. klaßy
po 1 lěcze	110 mk.	112 mk.	114 mk.	116 mk.
„ 5 létach	115 „	124 „	131 „	140 „
„ 10 „	119 „	138 „	152 „	171 „
„ 15 „	124 „	152 „	173 „	201 „
„ 20 „	128 „	166 „	194 „	232 „
„ 25 „	133 „	180 „	215 „	262 „
„ 30 „	138 „	194 „	236 „	293 „
„ 35 „	142 „	208 „	258 „	323 „
„ 40 „	147 „	222 „	279 „	354 „
„ 45 „	152 „	236 „	300 „	384 „
„ 50 „	157 „	251 „	321 „	415 „

Sakoń praji, ſo dyrbi dźěłaczeŕ 5 lět pſchinoſchki dawacz, prjedy hač ßmě ßo jemu invalidſka renta wupłaczicz. Lěto ßo po 47 njedźelach liczi, po tajkim dyrbi dźěłaczeŕ hromadźe pſchinoſchki na 235 njedźel, to je něhdźe ſa 4½ lěta, ſapłaczene měcz. Duž njemóhło do 1. haprleje 1895 nichtó invalidſku rentu wužicz. So pak by ßo invalidnemu dźěłaczerjej hižo prjedy renta doſtała, ßu ßo ſa pſchekhodne léta 1891—1895 lohſche poſtajenja wotpuſchczíle. W prěnich 5 létach po ſapoczenju płaczíwoſcze ſakonja, po tajkim w létach 1891 hač 1895, ßo hižo invalidnemu dźěłaczerjej invalidna renta pſchiſwoli, jeli ſo móže dopokaſacz, ſo je do ſapoczatka ßwojeje invalidnoſcze 5 lět (5×47=235 njedźel) ſ jenym abo někotrymi dźěłodawarjemi w twjerdym dźěłanſkim abo ſłużbnym ſwjaſku był, abo ſo je khoroſcze dla k dźěłu njekhmany był (tola kóždokrócźna khoroſcz dłeje léta njeje tracz ßměła), abo ſo je wojak był abo k wojeŕſkim wuwuczowanjam ſwołany był. Jeli ſo pak ßo khmanoſcz k dźěłu hakle po pſchekhadnych 5 lět 1891—1895 ſhubi, njetrjeba ßo tole dopokaſmo pſchinjeſcz.

Jeli ſo chze ßebi invalidny dźěłaczeŕ invalidſku rentu žadacz, dyrbi te ßame wobßwědczenja pſchedpokožicz, kotrež ßu pſchi próſtwje wo ſtarobnu rentu trěbne.

Dokelž móże dźěłaćeŕ kóždy cžaß do njeßoża pßchińcź a hižo w bliżßich pjecź lětach wobědnicź, a dokelž budże w posdźißchim cžaßu wobßtaranje wopißmow cźeźke abo po wobßtejnoßcźach njemóżne, njech nichtó njeßakombdźi, ßebi tele wopißma hnydom wobßtaracź.

Sażny ßapocžatk ßawěßcźenja.

Dokelž ßo wyßokoßcź invalidßkeje renty niz jenoż po mßdźißkej klaßy, ale też po liczbje lět, ßa kotreż ßu ßo pßchinoßchki dawake, ßkožuje, je ß dobytkom, ßo ßo dźěłacźeŕ ßkerje a lěpje, po móżnoßcźi hnydom po dozpitym 16. lěcźe, ßawěßcźi. Duż ßtarßchi, kotßiż dźěcźi do wucźby dadźa, derje ß tym cźinja, ßo ß wucźbnym mißchtrom wucźinja, ßo ßa njeho po dokonjanym 16. lěcźe ßawěßcźeńßki pjenjes ßapłacźi.

Dobrowólne wyßchße ßawěßcźenje.

Dźěłacźeŕ njeje na mßdźißku klaßu ßwjaßany, k kotrejž po ßwojej ßaßłużbje ßłußcha; wón ßmě ße ßwojim dźěłodawarjom, jeli ßo je tutón jemu pßchikhileny a k makemu woporej ßwólniwy, wujednacź, ßo jeho tutón do wyßchßcheje mßdźißkeje klaßy ßawěßcźi. Sßo wě, ßo dyrbi ßo potom wot dźěłodawarja a dźěłacźerja wßchědnje wyßchßchi pßchinoßchk dawacź. S teho ma dźěłacźeŕ dobytk, ßo posdźißcho wyßchßchu invalidßku rentu doßtanje. Też hoßpodarjo, kotßiž dyrbja ßwojich cźeladnikow ßawěßcźicź, ßo napominaju, ßo bychu jich niz w najnižßchej, ale w najwyßchßchej mßdźißkej klaßy ßawěßcźili. SSa wyßchße ßawěßcźenje lětnje wjazy hacž 1 mk. 60 np., abo 2 mk. 60 np., abo 4 mk. wudacź njetrjebaju.

Kelko tydźeńßki pßchinoßchk wucźini?

Tydźeńßki pßchinoßchk ßo po pokojzy wot dźěłodawarja a po pokojzy wot dźěłacźerja płacźi a wucźini ßa

1.	mßdźißku klaßu	(hacž do 350 mk. lětneje mßdy)	14	np.,
2.	„ „	(wot 350—550 mk. „ „)	20	„
3.	„ „	(„ 550 850 „ „ „)	24	„
4.	„ „	(pßches 850 mk. „ „)	30	„

Wrócźenje pßchinoßchkow.

Sapłacźene pßchinoßchki ßo po pokojzy wrócźa, jeli ßo ßu ßo wone hižo 5 lět dołho płacźiłe,

a) na žadanje žónßkim woßobam, hdyž ßo woženja, tola ßo radźi, ßapłacźene pßchinoßchki niz naßad žadacź, ale też po woženjenju w ßawěßcźenju dale woßtacź;

b) hdyž ßawěßcźeni wumru, rentu hißchcźe njewužiwawßchi; potom ßo ßapłacźene pßchinoßchki po pokojzy wudowje abo mandźelßkim dźěcźom, hißchcźe niz 15 lět ßtarym, wrócźa.

Nakhwilne pßchetorhnjenje dźěła abo ßłużby.

Jeli ßo ßo dźěło abo ßłużba nakhwilnje pßchetorhnje (na pßchikład pola cźěßlow, murjerjow, rólnych dźěłacźerjow atd., kotßiž pola ßwojich dźěłodawarjow pßches zyłe lěto dźěła nimaju), drje ßo ßa tutón prózdny cžaß dźěłacźeŕ ßawěßcźicź njetrjeba, tola ßo radźi, też ßa tutón cžaß pßchinoßchki dale płacźicź; pßchetož cźim wjetßcha je ßuma pßchinoßchkow, cźim wjetßcha je posdźißcho renta. Tajke wotwjedźenje pßchinoßchka pak je jenoż potom dowolene, hdyž kóždokrócźne pßchetorhnjenje dźěła dłeje hacž 4 měßazy njetraje.

Dobrowólne dalßche ßawěßcźenje pßchi wußtupje ß dźěłanßkeho abo ßłużbneho ßwjaßka.

Hdyž dźěłacźeŕ ß dźěłanßkeho abo ßłużbneho ßwjaßka na pßchezo wußtupi, na pßchikład hdyž ßo wotrocźk mißchtr ßcźini, abo hdyž ßo ßłużobna dźowka woženi, je jemu dowolene, měßto ßo ßebi hacž dotal ßapłacźene pßchinoßchki wrócźicź da, ßo dobrowólnje w ßawěßcźenju woßtanje, a to w druhej mßdźißkej klaßy; potom dyrbi, ßo roßumi, tydźeńßki pßchinoßchk ßam płacźicź, a to na to waßchnje, ßo pódla 20-nowopjenjezkowßkeje marki pßchidawanßku marku ßa 8 np. do knižki ßalěpi. Tole dobrowólne ßawěßcźenje ßo doßcź poruczecź njemóże. Ssnadny tydźeńßki wopor ßo ße ßtarobnej a invalidßkej rentu posdźißcho bohacźe ßarna.

Pßchißpomnjenje. So dyrbja ßo też płokaze a rjedźaze žony ßawěßcźecź, ßnadź wßchudźe ßnate njebudźe. Tym ß nich, kotreż w pßchichodnym lěcźe 70. lěto pßchekrocźa, ßo po tajkim ßtarobna renta wupłacźi.

Přilopk.

* W cžaßu do hód Rumpodich po domach khodźo pěknych dźěcźi ß darami ßwjeßela, njedußchnych pak ß prutom naßchwika. Po prawom bychmy tutemu dźiwnemu ßwjatemu Rupert rěkacź dyrbjeli; pßchetož błowo Rumpodich je ß mjena Rupert ßkepßane. Wo tymle Rupercźe ßo ßcźěhowaza powjedańka powjeda: Runje bě pobožny měßchnik Rupertus w lěcźe 1012 w Božej nozy prěnju Božu mßchu w Kölnje cźitacź ßapocžak, hrěßchny a njehorny měßchcźan Otbertus blißko zyrkwje ßwj. Magna ß cźrjódu žonow a mužow dźiwju njekaßanßku reju ßapocža a k temu njepózcźiwe ßpěwy ß hłoßom ßpěwaße, tak ßo bu měßchnik w ßwjatnizy myleny. Najprjedy da Rupertus ße ßwojim ßłużobnikom rejwazym měr kaßacź, tola dokelž cźi na to njekedźbujo dale herjekachu, ßo Rupert w ßwjatym roshorjenju roßhněwa a ßawoła: „Daj Bóh, ßo bychu zyłe lěto tak rejwali!“ — Schto ßo ßta? — Dźiwja wjercźenza zyłu cźrjódu ßaja. Bjes pßcheßtacźa woni zyłe lěto, dźeń a nóz kaž błudni rejwachu; njejědźachu, njepijachu, njeßpachu; deßchcźik na nich njepadaße, ani ßymy ani horzoty woni njecžujachu. Jich draßta a cźrije ßo njerostorhachu. Nikomu wotmolwjenja njedachu. S njepßcheßtawatym rejwanjom bě ßemja pod nimi tak ßteptana, ßo rejwarjo ßtóncźnje hacž pod paźu w njej tcźachu. Tola rejwanje kónza njemějeße. Jedyn Rupertowy wuj chzyße ßwoju ßotru, kotraž běße mjes rejwarjemi, rejwanßkemu kußku wotorhnucź a ju ßa ruku pßchimnu; tola měßto ßo by ju wumohł, jej ruku ß cźéka wutorže. Spodźiwne bě, ßo niz kapki krwje ß jejneho cźéka njewuběža, a ßo holza, ani ßtracha ani boloßcźe njepokaßujo, dale rejwaße. Hdyž bě ßo lěto minuło, Kölnßki arzybißkop, ßwjary Heribertus, na pohrjebnißchcźo pßchińdźe a poklecźe ß rejwarjow wßa. Holza, kotraž bě ruku ßhubiła, a dwaj mužej hnydom wumrjechu; tych druhich hłuboki ßpar wobja, kiž tßi dny a tßi nozy trajeße, na cžož ßtrowi ßtanuchu a do ßwěta dźěchu, ßo bychu dźiw wupowjedali.

* Hdyž ßo wojazy ß Wurzena wóndano blißko Trebßena, ß hłuchimi patronami tßělejo, wuwucžowachu, bu jedyn ß nich ßmjertnje ranjeny. Towarßch, kiž ßady njeho krocžeße, ßo ßakopnu, pßchi tym ßo ß jeho tßělby wutßěli, a trubjel patrony towarßchej, kiž pßched nim dźěße, do wutrobna ßlecźa. Ranjeneho bórßy do wojeńßkeje hojetnje do Lipßka dowjeßechu, hdźež je wumrěł, dokelž mějeße płuza ßranjene. Na njeßožu nichtó wina njeje.

* Spodźiwne njeßoże je ßo wóndano w khoßtarni we Waldheimje ßtako. Hdyž ßo wojazy na ßtraži wotměnjachu, a ßo wótre patrony ß tßělbow tych wojakow, kotßiž ße ßtraże dźěchu, cźahachu, ßo na jene dobo ß jeneje tßělby wutßěli. Kulka bó jßtwy w prěnim poßkhodźe ßlecźa, hdźež mnoßy khoßtanzy dźěłachu a wot nich pjecžoch rani, tßjóch mjes nimi cźežzy.

* To dźě je kaž w Pólßkej! Takle druhdy w Němzach něchtó praji, kiž ženje Pólßkeje wohladaŕ njeje. Schto pak budźa Polazy, kotßiž do Němzow na dźěło khodźa, domach powjedacź, hdyž wo ßurowym njeßkutku ßhonja, wo kotrymž ßo ß Thedinghaußena ßłědowaze piße: Pólßki dźěłacźeŕ, kiž běße w ßußodnej wßy Emtinghaußen na hoßpodźe, wóndano rano wokoło tßjoch ßtaže a khěžkarja do ßußodßtwa wołacź dźěße, ß kotrymž chzyßchtaj hromadźe na dźěło hicź. Khěžkaŕ pak běße dźeń prjedy ß zyganami ßwadu pomeŕ; mějo ßa to, ßo ßo cźile zyganjo k njemu nuts łamaju, wón ß woknom won ßkocži a, dokelž runje póßt nimo jědźeße, wo pomoz wołaße. S woßa ßchtyrjo pßchekupzy ß Thedinghaußena ßkocžichu a ßo ß kolikami wobróniwßchi ßo do njeßožowneho Polaka dachu a jeho ßurowje pßchebichu, na cžož jeho ßa konja pßchiwjaßachu a jeho ßobu wleczechu, doniž morwy ležo njewoßta. Dwaj dźěławaj mužej morweho namakaßchtaj, a cźěko ß karu do Thedinghaußena dowjeßeßchtaj, hdźež lěkaŕ cźěko wobhlada. Polaka běchu ß tajkej mozu ß kolikom do hłowy praßli, ßo běße ßo nop puknuł, ßo běchu moßhy widźecź; ruku mějeße ßłamanu a hewak mějeße wjele ranow. A tajkeho běchu jeho hißchcźe ßa konja pßchiwjaßali. Tßjoch ß jeho mordarjow ßu hižo ßajeli.

* Na torhoßchcźu w Schöningenje ßandźene dny ßwěrjenź pßchebywaße. Hdyž tam wulkeho hada pokaßowachu, jemu 12 lětny hólczež k lubu cźinjeße, ß jehlicźku do njeho kakajo. Na jene dobo had na hólczeza ßjědźe a jeho ße ßwojimi ßubami, kotreż ßu wótre kaž jehły, do wócźka kußnu. Na ßoże wócźko ßamo ßranjene njebě. Lěkaŕ běße bórßy k ruzy; duž hólczezej ßtracha wjazy njehroßy.

* Hdyž 30 lět ßtary ßyn ratarja w Steudnitzu pola Jeny wóndano wjecžor w 10 hodź. domoj pßchińdźe, ßo wón dohlada, ßo kuńza abo moŕdaŕ po tßěße kaßy. Duž rucže dó jßtwy běžeße a ßebi natykanu tßělbu wßa. Mjes tym ßo wókno wocžinjeße, běße tßělbu na ßcźěnu ßkožik. Tßělba pak padźe, ß njeje ßo wutßěli, a mkody cžłowjek ßo ßmjertnje do khribjeta ßrani a bórßy na to ßemrě, wopłakowany wot ßtarßcheju a njewjeßty.

* 10 lět ßtara hollandßka kralowa Wylemina wo ßwojeho kralowßkeho nana běła žaruje. Pychi jeje draßta nima. W měßto módrych lißchcźich kóžkow, kajkež dotal w ßwojich kožußchkach mějeße, ßu ßo cžorne kóžki ßaßchiłe, kotreż ßmužka běłeho ßukna wobrubja. Pßchi ßwjatocžnoßcźach ßměje kralowa běły zankaty ßchlewjeŕ, hewak pak budże w kulojtym cžornym kłobucžku. Młoda kralowa ma po tajkim běłu žarowanßku draßtu. Poßlenja franzowßka kralowa, kotraž w běłej

žarowanskej drasćze khodźesche, běsche Marja Jendźelska; lud ju hischćze dźenža La Reine Blanche (běła kralowa) mjenuje, rosesnawajo ju takle wot Khatrny Mediciskej, kotraž prěnja jako wudowa čzorna žarowasche. — Běła — je prastara žarowanska barba. Nasche žerbske žónske hischćze dźenžnischi dźeń s wjetscheho dźěla běle žaruja.

* Psched burskim domom w Haeltercze pola Genta wóndano dwaj žandarmaj prudko nadeńdźeschtaj, na ptaczki powleczene. Jedyn s njeju chzysche prudko žobu wsacź. Na jene dobo bur, kiž s bratromaj w domje bydli, s durjemi won pschińdźe a žandarmej prudko s rukow wutorže, jemu hrožo, so jemu schiju swinje, je-li so sa nim do domu pschińdźe. Žandarm pak sa nim do jstwy dźěsche; duž žo jeho pschečźiwnik do njeho da, jemu tselbu s rukow wuwinu, jeho porasy a jeho se želesnej žerdźu mjeswoczi a na wutrobnje czežzy srani. Sskyschо žwojeho towarscha wo pomoz wokacź druhi žandarm do domu pschińdźe. Ale jemu žo hischćze hórje seńdźe. Pschetoż mjes tym běschtaj tež burowaj bratraj pschiběžałoj, a wschitzy tsjo žandarmej brónje sebrachu a jeho tak žurowje pschebichu, so žo krej lijesche. Ssužodźa žo bojachu žandarmomaj pomhacź, ale podawk wyschnoscźi wosjewicź dźěchu. Bórsy woßmjo žandarmojo pschiběžachu. Psched khěžu tsjo bratsja stesachu, mějo kóždy hnójne widły w rukomaj. Žardarmojo s teßakom na nich dźěchu. Nimale poł hodźiny krwawna bitwa trajesche, a bratsja hischćze tsjoch žandarmow czežzy ranichu, prjedy hacź žo radźi jich sajecź. Prěnjej žandarmaj běschtaj tak pschebitaj, so byrbjachu jeju s karu na poliziju dowjesćź, hdźež prěnju lěkarsku pomoz dostaschtaj.

* W jenym franzowskim městaczku psched krótkim tamnischi měschczan nalutowarńske knižki namaka. Hdyž je doma wotewri, pjenježna papjera s nich padźe; kosa, kiž bě runje wó jstwje, papjeru sběže a pózrje. Měschczan knižki na poliziju donjeße a wupowjeda, kak je žo jemu seschło. Ale žónska, kotrejž knižki žłuschachu, jemu njewěrjesche a wobkruczesche, so je wjazy papjerjanych pjenjes w knižkach bylo. Wona na žudnistwo dźěsche a žadasche, so dyrbi žo kosa na měscze sarěsacź, a žlubi, so kosu sapkacźi, je-li skoczo papjeru sežrało. Duž kosu sarěsachu, ji žołdk wotewrichu a papjerjane kulki w nim namakachu; bórsy žo wupokasa so běchu tele kulki woprawdźe sbytki pjenježneje papjery. Duž žudnistwo měschczana njewinowateho praji, a žónska dyrbjesche kosu sapkacźicź.

* Srudny kónz mějesche psched krótkim kwaž w jenej franzowskej wšy. Po kwažnej hoscźinje mkodaj mandźelskaj do žwojeho noweho statoka dźěschtaj, a wschitzy kwažni hoscźo, kaž je tam waschnje, jeju pschewodźachu. Prěni w czahu běsche herz, sa nim mkodaj mandźelskaj, a sa nimaj drusy kwažarjo. Hdyž nimo kerkow pschińdźechu, žo na jene dobo tšěli, a mkody mandźelski žo morwy na semju swjese. Sažo žo tšěli, a mkoda žona morwa na mužowe cźěło padźe. Kwažarjo běchu žo tak wustróżeli, so žo mordarjej radźi czeknucź. Wschitzy mějachu sa to, so je mordar mkody bur, kiž bě žo tež wo holzu prózowak, ale wona wo njeho rodźiła njebě. Wón běsche jara nahły a wustojnje tšělesche. Dokelž jeho doma njenadeńdźechu, jeho žandarmojo pytacź dźěchu a jeho posdźischo w lěžu satšeleneho namakachu. Mkodeju mandźelskeju satšeliwschi je žo najskerje hnydom žam satšělik. Mkody muž běsche 23, mkoda žona 18 lět. Mordar bě 22 lět stary.

* Bohata, 48 lět stara žona w Moskwje, kotraž w žwojim rjanym kamjentnym domje bydlesche, žo wóhnja a paduchow jara bojesche; duž běsche w jeje bydle, schtož mózno, želesne, schpundowanje běsche asfaltowe. W komorje, hdźež spasche, mějesche pódla koža kruty želesny pjenježny khamor a někotre kruchi domjazeje nadoby. Sańdźene dny běsche někajki kur w domje; duž domownik wokacź pocza, so žo pali. W žwojej komorje, kotraž běsche polna kura, žónska pschi kožu morwa leżesche; nosy běschtej žo na wuhlo spalikej, horni dźěl cźěła pak běsche njesranjeny. Do schije mějesche wulku ranu. Polizija domownika a kucharku hnydom saja. Prěnischi je žo njeskutka wusnak. Hižo dźeń prjedy popołdnju běsche žwojej knjeni arsenika do khofeja žypnuk. Hdyž jěd skutkowacź pocza, jeho knjeni wo lěkarja póžła. Sso bojo, so lěkar spósnaje, schto je žo stało, domownik žonu dajicź pocza, ju na to se žekeru, kotraž wó jstwě leżesche, dwójzy do hłowy praßnu, potom ju s makym nožom do schije skała a ji s kuchinskim nožom krk pscherěsnu, na cžož cźěło spody koža skhowa. Wó jstwě 84 rublow pjenjes namaka, kotrež žebi wsa, dźěl pjenjes kucharży da, sa druhi dźěl žwój sastajeny kožuch wukupi a žebi cžaßnik kupi. So by njeskutk na žwětko njepschischoł, w nozy w komorje woheń sakoži a rano, hdyž kur s komory stupasche, žam wo pomoz wokasche, mějo sa to, so je žo cźěło mjes tym na wuhlo spaliko. Dokelž pak běchu scźěny kamjentne a schpundowanje asfaltowe, žo wjele njepalesche; duž njeskutk na žwětko pschińdźe.

(Pokracžowanje w pschihosy.)

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1890.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,28	4,21	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,53	4,44	7,19	—
Lubija . .	12,36	2,13	—	5,28	8,45	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina .	1,20	2,36	4,0	6,2	9,21	12,14	2,52	3,50	5,40	8,17	—
Biskopiz . .	—	—	4,30	6,38	9,58	12,51	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa .	—	—	4,51	7,1	10,22	1,16	—	4,51	—	9,20	—
Radeberga .	—	—	5,2	7,11	10,32	1,26	—	5,1	6,43	9,31	10,25
Do Draždźan .	—	3,35	5,29	7,40	11,3	1,55	3,54	5,31	7,5	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,10	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	—	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz . . .	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina . . .	—	7,59	10,44	11,29	1,57	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,36	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	2,54	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,15	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,48	3,14	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,54	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,2	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,10	3,44	6,28	9,46

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina 8,5 2,5 8,25
Zidowa 8,21 2,21 8,41
Maleho Wjelkowa 8,32 2,33 8,52
Radworja 8,49 2,51 9,9
Kaßowa 8,58 3,0 9,18
Njeßwacźidła 9,12 3,15 9,32
Scheschowa 9,23 3,26 9,43
do Rakez 9,34 3,37 9,54.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez 6,1 12,0 6,30
Scheschowa 6,13 12,12 6,42
Njeßwacźidła 6,24 12,24 6,54
Kaßowa 6,38 12,38 7,8
Radworja 6,47 12,48 7,18
Maleho Wjelkowa 7,4 1,6 7,36
Zidowa 7,15 1,17 7,47
do Budyschina 7,30 1,32 8,2.

Awkzija palneho drjewa.

Wutoru 23. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach ma žo na **Suborniczanskim** hajniskim reverje

100 žuchich khójnowych wuležowanych hromadow

na pschežadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi hajnkowni.

W hajnkowni w Subornizy, 16. dezembra 1890.

J. Milschka.

Deski na pschedań.

Se žwobodneje ruki žu sa hotowe pjenjesy na pschedań

žuche khójnowe tramy a **deski, blidarska a twarska twora,**

w pschihódnych rosmerach po makych a wulkich dźělbach.

Sklad: w czornych khójnach na Lupjanskim reverje a pola rěsaka w Lomsku.

Bližsche wukasuje reverski hajnik **Pjech** w Lipiczu pola Minakała.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija w Minakale.

Hěblowane schpundowanja

zyle žuche, 24 a 30 mm. žylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Drjewowa awkzija.

Tsecźi dźeń hodow popołdnju w 1 hodźinje budźe žo na **Delnjo-Hunjowsko-Strózischczanskej mjesy** rjane brěsowe a khójnowe stejate drjewo na pschežadźowanje pschedawacź. **Zyž** w Strózischczu.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haży.

W Wawizach pola Pomorez je **khěža** cžišło 16 se 110 □ prutami pola na pschedań.

Proßata na pschedań.

Młode ßwinje Yorkshireskeje a Berkshireskeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a rucže rostu, ßu pschezo na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a w **Pschiwcžizach**.

Derje sdźeržany **symski swjeŕschnik**, kaž tež **cžorne wobleczenje** s cžeßaneho pschedźena stej na pschedań na jerjowej haßy 19 po 2 skhodomaj.

Židźane banty,
zaki,
rysche,
schórzuchi,
schtałty
porucža
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

Khofej
paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach **a po** najtunischich płacźisnach porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Nowe jerje
rjane wulke,
3 schtuk po 10 np.,
mandel po 50 np.,
porucža
Adolf Rämsch.

Rajß
jara rjany a wulkosornaty,
punt po 16 np.,
zentnaŕ po 15 mk.,
jako něschto jara tunje porucža
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Grunwald
woprawdźity selowy hórki palenz, najlěpschi ßrědk psche wschě wobcźežnoscźe žołdka a delnjeho žiwota, porucža liter po 90 np.
Hermann Bensch
naßlědnik **G. Magera**
na garbaŕskej haßy.

Cžisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

W wudawaŕni „Sserb. Now." ßu dostacź: **Sserbske kmótsjaze listy.**

Nowa wotewrjena
winaŕnja
sjenocźena s winownju a ßnědanskej stwu
Pawoła Giebnera w Budyschinje
na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haszy
ßwoje derje wothladane **němske** a **wukrajne wina** naležnje porucža.

Hodowna wustajeńza
Fr. Staeckelez konditornje
na róžku Hoschiz a seminarskeje haßy
porucža w **wulkim wubjerku**
kuski na božodźěsczowy schtom,
ßłódne deßertne bonbony, schokoladu, mjedowy a **Nürnbergski póprjanz, Lübeckski marzipan, wschelake naturske wutwory** kaž tež **póprjanzowych mužow** s rjanym wudebjenjom.
Najlěpscha kajkoscź — spěschne poßłuženje — tunje płacźisny.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Sałoženа w lěcźe 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
40 millijonow 758 tyßaz 238 schěßnakow 42 krajz.
Woheń=, schkleńzu=, transport= a žiwjenje=sawěscźenje.
Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.
K wukasowanju a k wobstaranju sawěscźenjow porucža ßo jako agent:
hamtski skotolěkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje.

Najwjetscha fotografowaŕnja w Budyschinje!

Fotografowaŕnja „Apollo".
Mějecźel: **Rich. Huth** s Draždźan.
Na Gickelskej horje (w nowotwarje).
Poruczam wyßokocźescźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi ßwoju nowemu cžaßej pschiměrjenu fotografowaŕnju.
Portraity ßo hacž do žiwjenskeje wulkoscźe wudźěłaja, teho runja ßo fotografuja **krajiny, domy, architektury, meble, maschiny** atd.
S pocźescźowanjom
Rich. Huth.

Mloko
w najwjetschich a najmjeńschich dźělbach po najwyschschej płacźisnje stajnje kupuje
parna mlokaŕnja Otty Eversa
w Małych Debßezach.

Kóžda dźělba **koscźow, želesa, hadreschcźow** ßo kupuje a derje sapłacźi na garbaŕskej haßy 9.

Kóždu dźělbu koscźow kupuje po najwyschschich płacźisnach koscźetołkaŕnja w Lusy.

Khofej
wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Jerje
wulke a tucžne,
schtuku po 3, 4, 5 a 6 np.,
porucža
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschcźu 8.

Kapoty,
rubischcźa na hłowu,
taillowe rubischcźa,
lamowe rubischcźa,
rubischcźa wokoło schije
barchentowe a židźane,
barchentowe blusy,
schtrympy, soki,
rukajzy,
natykacžki,
filzowe spódne ßuknje,
kaž tež
wołmjane schtrykowanske pschedźeno
porucža po tunich twjerdych płacźisnach
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacz po 3 np.

Boża nóz. Historija wo ßwjatym narodze nascheho Knjesa a Sbóżnika, sestajana wot **Jurja Jakuba,** duchowneho w Njeßwaczidle.

Czornykrymeraplysch

k wobßadzenju pjeslow a kożuchow porucza dobry a tuni

J. A. Henoch w Budyschinje w hosczenzu k slotemu hodlerjej.

Wubjernu schokoladu, punt hizo po 1 mk. a drózschu,

kakao vero w kuskach,

kusk na schalku doßaha,

kakao,

ff. vanillu,

kakaowy thej,

thej atd.

porucza

Alwin Schrader

konditornja

na swonkownej lawskej drósy.

Wulke rósynki

punt po 30—40 np.,

w kaschczikach a méchach tuńscho, poruczataj

Schieschka a Rötschka.

Destilazija Schieschki a Rjeczki

porucza wschě proste a dwójne

palenzy

po jara tunich płaczisnach a snatych najlěpschich kajkosczach.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske żórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

K hodam!

Wyßokorukata schijaza maschina

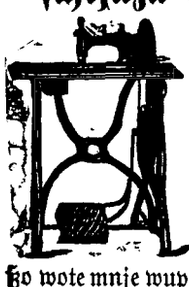

Bieselda a Locki je najlěpscha a najkmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlnisce dźěło. Sa jeje hódnosc dołhe léta rukuju.

Schijaze maschiny wschěch druzinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam.

Richard Otto,

mechanik na hornczerskej haßy 18.

Wossjewjenje.

Prěni dźeń hodow t. r. wjeczor wot 6 hacz do 8 hodźin budźe ßo, da-li Bóh, w skhadzowanskich rumach khorych podpjerazeho towarstwa w **Wulkej Dubrawje pyschny hodowny ßwjedźeń,** s hodownymi spěwami a pschednoschkami ßo wotměnjazy, ßwjeczicz. Sswjedźenski pschednoschk je knjes wucžer **Grülling** se Sarěcza luboscziwje pschilubik. Wot 8 hacz do 10 hodźin ßo na to něhdże 300 dźěczom s zykeje wokolnoscze Boże dźěczo wobradzi.

Wschitzy lubowarjo sdobneho hodowneho wjeßela, tez njeßobustawy towarstwa, ßo na ßwjedźeń nanajluboscziwischo pscheproschuja.

Gusta Hataß.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. decembra** wječor ze započatkom 7 hodźin **wobradźeński wječor.** Štóž ma mysle, so při wobradźenju wobdźělić, chcył dar, nic mjenje 75 np. płaćacy, dobroćiwje sobu přinjesć.

Předsydstwo.

Sserbske ratarske towarstwo w Scheschowje

smeje **schtwórtk 8. januara 1891** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymž budźe knjes direktor **Brugger** s Budyschina wo plahowanskich bykach pschednoschecz. **Pschedßydstwo.**

Nowolětne kharty,

khutne a wjeßołe, w kraßnych nowosczach porucza w wulkim wubjerku tunjo

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" je sa 25 np. dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1891.

So bych je rucze po tunich płaczisnach rospschedał, ßu ßo mi **mużaze a hólczaze symske swjerschniki, mězy, ßukњane kholowy, lazy, normalne koschle, kożane stupnje** s nasadstajeneje twory, pódla teho **kanonojte khachle, 1 pißanski pult** s registrom a trojakim samknjenjom, 12 wulkich **czehnitych harmonikow** po 6 mk. 50 np. atd. pschepodake.

Julius Bächmann,

awkzijonator na mnischej haßy 7 po 1 skhodze.

Wupschedawanje

wschěch **klampnarskich tworow** dla sastacza klampnarstwa po jara tunich płaczisnach pola

Reinholda Rachlitza na bohatej haßy 27.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Tunje płaczisny.

Pißomne rukowanje.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

K hodam!

Schaty zimaze maschiny

w wschelakich wulkosczach porucza tunjo

Richard Otto,

mechanik na hornczerskej haßy 18.

Wschě druziny

rukajzow, krawatow, ßlow

w wubjernych kajkosczach a wulkim wubjerku porucza

Jurij Bertram,

rukajzar

8 pschi lawskich hrjebjach 8.

Rakečanske tow. „Lipa"

změje njedźelu 21. hodownika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje posedźenje, při kotrymž budźe so wot někotrych sobustawow dźiwadłowa hra přednošeć. Duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 21. dec. popołdnju a tutón króć z dypkom 4 hodźin swoje posedźenje. Přednošk jeneho wysokočesćeneho knjeza wo wustupje z krajneje cyrkwje w Barlinje. Wšitke sobustawy so k tutemu posedźenju wosebje přeprošuja, też hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Hosposu na burske kubło, pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby, domske a hródźne dźowki pyta pschistajerncza **Heynoldowa.**

Ssyknym dójkam, wotroczkam, czeladnikam a **dźowkam** darmo ßłużbu pschipokasuje **Binderowa** na hornczerskej haßy w Mnichowskim dworje II.

Wuczobnik ßo pyta.

Do naschich kolonialtworowych a spirituosowych khlamow móże ßyn ßerbskeju starscheju do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher.

Hdże scze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Najlěpsche a najkmansche **maschiny sa kucheń a hospodarstwo** nowscheho czaßa, kaz tez najwjetschi wubjerk **worzlowych tworow** najprosczische a najwoßebnische namakasch jenoz w nożerni a parnej toczerni **Oskara Buttera** pschi zitnych wikach czißło 2.

Pschispomnjenje: **Britwje** a **nożizy** ßo tam derje tocza a wschě wuporjedźenja, do toczerstwa ßluschaze, ßo derje a tunjo wobstaraju.

Swoju **żonjazu** a **mużazu drastu** kupujemy nětko jenoz hischcze pola **Klossa** na zitnej haßy 4.

S. W. K. A. V.

Podpißanaj s tutym kóždeho warnujetaj, hospodarskemu pomoznikej **Janej Lipiczej** w Komorowje pola Rakez něschto pożczicz, dokelz na żane waschnje sa njeho niczo wjazy njeßapłaczitaj. Teho runja k wjedźenju dawataj, so kóždeho, kiz wot mjenowaneho Lipicza něschto pschiwosmje, njech ßu to drasta, hospodarska nadoba abo zyroba, wobskorżitaj.

Marja Lipiczej a Jurij Schibak.

(K temu czißtu pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. dezembra 1890.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje 4. adventsku njedźelu rano w 7 hodźinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodźin serbske prědowanje a pschipoldnju w 12 hodź. serbski nyschpor.

Prěni swjaty dźeń hodow budże rano w 7 hodźinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodźin serbske prědowanje a w 12 hodźinach serbski nyschpor.

Druhi swjaty dźeń hodow budże rano w 7 hodźinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodźin serbske prědowanje a w 12 hodźinach serbski nyschpor.

Tsećí swjaty dźeń hodow směje dopołdnja w 9 hodźinach serbske prědowanje knjes farař emer. Räda.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Pawoł, Jurja Augusta Mikela, khěžerja a skałarskeho poléra w Jeńkezach, ß. — Hańža, Augusta Rjencža, khěžkarja a fabrikarja w Hrubjelczizach, dź. — Frieda Fanny, Korle Augusta Ballaka, murjerja na Židowje, dź. — Max Pawoł, Jana Pawoła Nowaka, dźěłaczerja na żeleśnizy w Rabozach, ß. — Selma Pawlina, njemandź. dź. w Małšezach.

W Katholskej zyrkwi: Kurt, Jana Korle Büttnera, póstskeho sastojnika, ß. — Hańža, Jurja Ssuchego, dźěłaczerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 10. dezembra: Korla August Ernst Tanneberger, maschinski samkař na Židowje, 52 lět 9 měšazow 16 dnjow. — 11. Boscźijan Nowak, wucžer emer., prjedy w Njebjelczizach, 76 lět 1 měšaz. — Amalija Augusta, Ernsta Bohuwěra Mitascha, skałarja w Jeńkezach, dź., 2 lěcze 9 měšazow 9 dnjow. — 15. Khrystijana Lejna Janaschez, Korle Ernsta Scholtyj, żiwnoscźerja w Wownjowje, mandźelska, 34 lět 2 měšazaj 28 dnjow. — 16. Hendrich Valentin, dźěłaczer w Małych Debßezach († w wokrjeßnej dźěłaczeńi na Židowje), 62 lět 5 měšazow 7 dnjow. — 17. Emil Pawoł, njemandź. ß. na Židowje, 20 dnjow.

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2619 měchow.	W Budyschinje 13. dezembra 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 18. dezembra 1890 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenza, běła	10	30	10	53	9	56	10	—
Pschenza, žołta	9	47	9	65	9	18	9	56
Rožka	8	75	8	88	8	56	8	75
Jećmjeń	7	86	8	36	7	67	8	13
Wowß	6	70	7	10	6	60	6	90
Hroch	8	89	10	97	10	28	10	83
Woka	9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły	14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduschka	18	—	18	50	16	50	17	50
Běrny	2	20	2	50	2	20	2	60
Butra, 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 =	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	9	50	15	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	80	3	—	2	20	2	60
Sslóma 600 =	17	—	22	—	16	—	20	—
Proßata 661 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 24 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 41 np. hacž 9 hr. 56 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 8 hr. 91 np.; jećmjeń wot 8 hr. 14 np. hacž 8 hr. 39 np.; wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. — np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. drużiny 72—75 mk., 2. drużiny 66—70, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 60—63 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 60—65 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. dezembra: Se sněhom hrožaze.

Hodowne wupschedawanje.

Pschedeschćzniki najprosćzischeje a najwoßobnischeje kajkosćze, **kije** wschěch drużinow k wukhodźowanju, **zigarowe trubjelki** s drjewa wißkoweje wischenje a mórskeje pěny, **tobakowe trubki** dołhe a krótke w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach porucża

Otto Brandt, draschleŕski mischtr
na hauensteinskej haßy 2.

Jara praktiske **warjeńske maschiny, wuhlowe kaschcze, wohrjewanske blesche, wosy, khomotowe, ruczne** a **dybsaczne latarnje, dźěczaze hrajki** a **pychu na bożodźěsczowy schtom** porucża

Hermann Rachlitz w Budyschinje
na żitnej haßy 10 a na Hoschiz haßy 24.

Sa dźěłarjow ßuknjanych tossow!

Płysch, kord, tossowe kopjena, wulke kruchi rosschczěpjeneje koże porucża tunjo pschedawarnja koże

Reinholda Gierischa pschi mjaßowych jědkach.

Kożane schórzuchi wscheje drużiny, **wodunjepschepuschczaty mas** na schkórnje, **kord, płysch, drjewjanzowe kopjena, wschu kožu** porucża tunjo **Reinh. Gierisch,** pschedawarnja koże
pschi mjaßowych jědkach 4.

Poruczenje koże!

S dobytkom kožu kupiwschi wot nětka hacž na dalsche pschedawam:
tolstu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 15 np.,
najtolschu dźiwinjazu kožu punt po 1 mk. 35 np.,
němsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 35 np. hacž 1 mk. 60 np.,
schwajzarsku póduschowu kožu punt po 1 mk. 65 np. hacž 1 mk. 75 np.,
schwajzarske kipsy k nakoleńzam (scheftam) punt po 1 mk. 25 np. hacž 1 mk. 45 np.

Na swój wurěs **hornjeje** a **spódnjeje** koże woßebitu staroscźiwosć složuju a ju pomérnje tuńscho, kaž hacž dotal, pschedawam.

Reinhold Gierisch,
pschedawarnja koże pschi mjaßnych jědkach 4.

Wulku dźělbu

lamy a cźistowołmjaneho **kaschemira,** s fabriki mojeho **pschichodneho ßyna,** po ßměschnje tunich płaczišnach wupschedawam.

C. F. Kloss na żitnej haßy 4,
fabrika żonjazeje a mužazeje drasty.

Meble

w wulkim wubjerku porucża tunjo
meblowy magazin sjenoczenych blidarskich mischtrow
na bohatej drósy cźo. 14.

Jablukowe kißało

najlěpsche k żołotwi a k kładźenju ßadu liter po 20 np., teho runja
jabłuko-winowy napoj
bleschu po 45 np., dale **jabłukowe wino, jahodkowe wino, jeschczate limonady** a **mineralne wody** porucża

Hornjołużiska tłóczernja ßadu
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnjej bohatej haßy 3.

Łojowe mydło

stary sbytk, rjane ßuche, hischcze sa tunju płaczišnu punt po 25 np. porucża **Moritz Lehmann**
6 na bohatej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likery** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nowe
turkowske ßłowki
porucża
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Kosaze, cźelaze, sajecze, kocze, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wschě druhe drużiny kožow pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
na żitnych wikach.

Sarjadnistwo rěsaka w Běłym Khołmzu pola Łasa
ma na składze **ßuche deski** we wschěch tołstoscżach a płaczisnach, teho runja **tšěsche** a **płotowe katy.**
Bergwitz, wyschschi hajnik.

T. Albert na hornczerskej haßy 13
poruczа ßwój skład **sofow** a **matrazow,** też **łožow** w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach.

Durſthoffſke
ßuche droždże
poruczа tunjo
August Biesold,
pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Najlěpschi
korjeńſki a zitronowy wolij,
Ia zitronat
w 25puntowſkich kaſchczikach a po wasy,
ßłódke a hórke mandle, mazißowe kwěty, zymt, ſafran
cziſtomlěty
poruczа tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Wſchelake kajkoſcże pjeczeńſkeje butry, rósynki, korinthy, mandle, zitronat, korjeńſki wolij,
kaž też wſchědnje czerſtwe **ßuche droždże** poruczа po ſnatych tunich płaczisnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Najlěpſchi ſkótny pólver, mlokowy a wužitkowy pólver
je na pſchedań
w haptyzy w Kumwaldże.
So je pólver dobry, wokolni wobßedżerjo ſkotu rad wobßwědcza.

Kosaze kože
kaž wſchě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płaczisnach
Guſtav Naucke.
S dobom poruczam ßwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płaczisnach, kaž też ßo wſchě druzhiny ßyrych kožow derje a tunjo wobdźěłaju.

Strowe kruſchenjowe drjewo
niz mjenje 6 zolow tołſte na czeńkim kónzu kupuje po najwyſchſchich płaczisnach **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Sajecże, kosaze, karniklaze, kocże, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płaczisny sa nje dawa
L. Fleiſcher, kožkar
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

Jako najtuniſche žórło k **kupowanju hodownych darow** we wschěch **wołmjanych wězach,** kaž:
rukawatych lazow, dźěczazych a **žonjazych kapotow, dźědźazych mězkow** a **wobleczenjow, rukajzow, ſokow, ſchtrympow, trikotažow, ſchórzuchow, rubiſchczow na hłowu** a **wokoło žiwota, ſpódne ßuknje** atd. atd. poruczа
pſchedawarńja wołmjanych tworow
Ernſta Scheera
w Budyſchinje **9** na bohatej haßy **9.**

Kóždе lěto pola mje ßo mějaze
wulke
hodowne wupſchedawanje
je wotewrjene a dowolam ßebi na
njewſchědny dobytk,
kiž wone poſkicża, woßebje kedźbne czinicz.
Poruczam wulke dźělby
cziſtowołmjanych draſtnych tkaninow, lamowych a **połwołmjanych tkaninow k ßuknjam, ſpódnych ßuknjow, ſchórzuchow, trikotowych taillow** a **blußow,**
wołmjanych ſbytkow draſtnych tkaninow, wotměrjene wobleczenja
hižo po 4 mk.,
ſymſke žakety hižo po 5 mk. a
ſymſke paletoty hižo po 7 mk.
Alphons Schauseil.

Khumschtny młyn w Scheschowje

porucza

pschenczny muku

k pjeczenju **kolaczow** wubjerneje kajkoscze I. a II. druzinty sa hotowe pjenjesy a wumĕnjenje, **wotrubky** a **pizny gris.**

K **pschedstejazym hodam** poruczam jako płaczisny hódno:

6/4 schĕroke tkaniny k ßuknjam, stary łóhcź po 28 np.,
barchent k koschlam w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach,
kalmuk k pjeslam a ßuknjam, 7/4 schĕroki, hizo po 30 np.,
barchent, czerwjeny, módry, bruny, pißany, kaschczikaty, ßmużkaty a kwĕtkaty,
lama w najnowschich mustrach, dwójzy schĕroki, stary łóhcź po 40 np.,
drastne tkaniny s wołmy, połwołmy, bawmy, stary łóhcź po 20 np.,
czorny kaschemir, czistowołmjany, dwójzy schĕroki, łóhcź po 60 np. hacz 2 mk.,
wupjerki a **zychi** po 20, 25, 30, 35, 40 np.,
kholowy, pjesle a **poczehnjenje na kożuchi** łóhcź po 25 np.,
blidowe ruby, bĕłe a schĕre, **servjety** a **trjenja** łóhcź po 10 np.,
módry płat we wschĕch schĕrjach a po wschelakich płaczisnach,
czischczane schórzuchi sa kóżdu starobu, 4/4 s lazom po 35 np., 5/4 s lazom po 45 np.,
wołmjane schórzuchi we wschĕch wulkoscźach,
hotowe barchentowe koschle sa mużskich, żone a dźĕczi,
wulke wołmjane rubischcza na hłowu, lamowe rubischcza s kruzenkami, zidźane, połzidźane a bawmjane rubischcza.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sswój wulkotny skład hotoweje mużazeje drasty, jako **kholowow, wobleczenjow, pjesłow, swjerschnikow, khĕżorskich mantłow,** kaz tez najnowsche tkaniny k seschiczu drasty sa pschedstejazu nasymu a symu dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam. Pschi najlĕpschim dźĕle pschezo najtunsche płaczisny.

Louis Gadt, krawski mischtr
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Meblowy magazin

Augusta Mitascha w Bukezach

porucza swój skład **hotowych meblow, komodow, kschinjow, drastnych khamorow** a **stejadkow, sekretarow, vertikow** a **schkleńczanych khamorow,** wschelake **blida, stoły** a **kanapeje** po najtunischich płaczisnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

3 pschi mjaßowych jĕdkach.

R. Hennig

porucza

sofy, stoły, matrazy, zyłe garnitury po jara tunich płaczisnach.

Tapezĕrowanje, kładzenje tepichow, pschedźĕłanje tez swonka doma, gardinowe dekorazije, najrjeńscho a najtunscho.

Gardinowe żerdźe, rosety, dźerżele, vitrażowa patentowa pschiprawa, najtunsche wudźĕłanje restawraziskich kawkow kóżdeje druzinty, wupyschenje salow pschi zwjedźenjach zo derje wuwjedźe.

K hodam

porucza w wulkim wubjerku a po tunich płaczisnach: **wobrasowe knihi, wobrasowe listna, fotografijowe albumy, spĕwarske knihi, portemoneje, zigarowe etwije, pißanske** a **hudźbne mapy, protyki, krasne zbożopschejaze kharty, schulsku potrjebu, wĕzy po 50 np., pißanu papjeru** a **listnu papjeru** w krasnych kaßetach atd.

E. Rafeld na kotolskej haßy 30
knihiwjasarnja a pschedawarnja papjery.

Muzaze a hólczaze symske swjerschniki

kaz tez **wobleczenja** w wulkim wubjerku po snatych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na zitnej haßy 4.

Zonjaze mantle, holczaze mantle, zakety

w wulkotnym wubjerku po hischcze zenje ßłyschanych tunich płaczisnach porucza

C. F. Kloss na zitnej haßy 4.

Plyschowe a ßuknjane pjesle

jeniczke najlĕpsche kupowanske zórko pola

C. F. Klossa na zitnej haßy 4.

Pschedeschczniki

k hodam jako wuzitny dar

w najwjetschim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

Ed. Schulze's Sohn pschi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a wuporjedzenje pschedeschczníkow spĕschnje a tunjo.

Wozebje tunjo kupowawschi je mi mózno,

filzowe stupnje a tosle

(trajny wudźĕłk)

po hischcze njeßłyschanych tunich płaczisnach pschedawacź.

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29 s napschecza hoscźenza k winowej kiczi.

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** kaz tez wschelakich **kożow** nalezhnje porucza

Heinrich Lange pschi zitnych wikach.

Skasanja zo nanajlĕpje wuwjedu.

Carl Schulze,

optikus na zitnej haßy 6,

zo sazydlił 1856, premijĕrowany w Budyschinje, Wojerezach, Skym Komorowje, Kalawje a Deliczu,

porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach **bryle** a **tłóczniki,** sa kóżde wóczko pschiprawjene, **dalokowidy** sa dźiwadło a pucźowanje, **barometry, thermometry, lupy, schkleńzy k czitanju, mĕry k mĕrjenju alkohola** atd. Bryle zo zyle po lĕkarskim wukasanju wudźĕłaju. Porjedzenja rucze a tunjo. So by zo smyłka njestała, njech zo na moje kschczene mjeno kedźbuje.

Tobakowe trubki (fajfy)

jako najrjeńschi hodowny dar

porucza w wulkim wubjerku we wschĕch mózných dołhoscźach po najtunischich płaczisnach

Ed. Schulze's Sohn pschi bohatych wrotach 26
trubkar a pschedeschczníkar.

K hodam

poruczam ßwój wulki ſkład **ßerbſkich** a **nëmſkich ſpëwarſkich knihi,** proſcze a nanajwoßobniſcho do cželazeje kože a ßomota ſwjaſane, **fotografiſjowe** a **piſanſke albumy, zigarowe etwije, liſtnizy, portomoneje, ßonjaze toſche, ſchwadliſke kaſchcžiki, kurjerſke ſerviſßy, piſadła, kaſchcžiki k dybſacžnym rubiſchkam** a **rukajzam, woßobnu liſtnu papjeru, wobraſowe** a **bajkowe knižki, kwëtki do wopomnjeńſkich knihow** w kraßnych nowoſcžach, wſchë **piſanſke wëzy** po wukaſanju po najtuniſchich płacžiſnach a dobrych kajkoſcžach.

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21,
knihiwjaſarnja a pſchedawarnja papjery.

Saßopſchedawarjam ßo poniżene płacžiſny woblicža.

Porjedżenje a pożżhnjenje ſa nëkotre hodżiny.

Jako **hodowny dar** poruczam

pſchedeſchcžniki

wubjernu, trajnu tworu, jenoż ſ barbunjepuſchcžatych tkaninow dżëłanu, ſ jara rjanymi, modnymi kijemi.

Żidżane pſchedeſchcžniki, jara woßebne w bohatym wubjerku.

Gloria-pſchedeſchcžniki we wſchelakich kajkoſcžach, jara rjane a płacžiſny hódne.

Woßebje wulke **pſchedeſchcžniki,** 9 dżëlate, 10 dżëlate a 12 dżëlate pſchezo na ſkładże.

Pſchi wotewſaczu 3 ſchtuk po duzentowej płacžiſnje.

H. M. Schmidt
na hłownym torhoſchczu 8, pſchedeſchcžnikowa fabrika na hłownym torhoſchczu 8.

K pſchedſtejazym hodam

poruczam ßwój wulki ſkład **cžaßnikowych rjecžaſow, rjecžaſow wokoło ſchije ſ kſchižom** abo **medaillonom, broſche, nawuſchniki, ſyglowanſke pjerſchcženje, wërowanſke pjerſchcženje, naruczniży, manſchetowe knefle, portemoneje, zigarowe etwije, fotografiſjowe wobkuki, Boże martry, piſadła, piwowe ſchklenży, ßwëcžniki, butrowe tyſy, myjawki, nożiży, dybſacžne noże, nowoßlëborne noże, widliczki** a **kżiży.**

Hódna twora — tunje płacžiſny.

J. T. Büttner, mëjecžel **Curt Klepl**
pſchi bohatych wrotach.

Ża hodowne blido

poruczam ßwój **wulki ſklad,** wobſtejazy ſ **hłowneho ſklada ßerbſkich** a **nëmſkich biblijow, ſpëwarſkich knihow, knihow** ża **mlodoſcž, wobraſatych knihow, fotografiſjowych** a **piſanſkich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych żohnowanjow** a **wobłukow, lampow** a **lampowych krywow, fotografiſjowych wobłukow, ſchwadliſkich** a **dżëłanſkich kaſchcžikow, protykow k wottorhanju, piſanſkeje** a **ryßowanſkeje potrjeby, pychi na bożedżëſcžowy ſchtom, wobraſow a piſaneje papjery** atd.

A. Schöncke,
knihiwjaſarnja a papjerowy ſklad na hauenſteinſkej haßy 1.

J. G. Stephan

móſchnerſki miſchtr a bandagiſt

poruczа **jelenjaze** a **kóſkowy kholowy, jelenjaze, kóſkowe, pjelzowe** a **glaßejowe rukajzy, banty** wſchëch drużinow **pſche ſlemk, ſchulſke torniſtry** a **toſche** ża hólzow a holzy. **Kożane kholowy** a **rukajzy** ßo **płokaja, barbja** a **wuporjedżeja.** Noſchene kożane kholowy ßo pſchi Pëtrowſkej zyrkwi cžißło 2 kupuja.

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcžeje wołmy

cžißło 1 na ſchulerſkej haßy cžißło 1

k ſymſkemu cžaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacž k najlëpſchej cžiſtowołmjanej barbunjepuſchcžatej tworje a w rjanych muſtrach poruczа.

Najlëpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchëch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płacžiſny!**

Filzowe ſtupnje a toſle

(ſnaty najlëpſchi wudżëłk),

zylindrowe a filzowe kłobuki

we wſchëch nowoſcžach a jara trajne,

mëży

kraßne wëży ża **mużow** a **hólzow.**

Wſchë wëży w **wulkim wubjerku** po woprawdże **tunich płacžiſnach** poruczа

Hugo Lehmann **na bohatej haßy 22.**

Nowe pißane banty na hłowu, k cžëpzam a kapowym ßeklam

wubjerny **cžorny bant k kapam**

poruczа w wulkim wubjerku

J. A. Henoch w Budyſchinje
w hoſcženzu k ſłotemu hodlerjej.

Wupſchedawanje.

Ssmëſchnje tunje. **Ssmëſchnje tunje.**

Dżëlbu lońſchich **mużazych ſwjerſchnikow** ſ diagonala a reya ſ dobrym wołmjanym podſchiwkom po ßmëſchnje tunjej płacžiſnje, hižo po 12 mk., wupſchedawam. Pokojcžne ſwjerſchniki hižo po 8 mk.

F. Schleſinger
5 na bohatej haßy 5.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7 poruczа dwajłóhcžowſki **bëły płat ża eželedź** ßylnu tworu, ſtary łóhcž po 38 a 40 np.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy cžo. 10 po 2 ſkhodomaj.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so stwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 27. decembra 1890.** **Lětnik 49.**

☞ Čjesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1891** do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaczа **na póstach 1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Do hód žu wschě žejmy žwoje dźěło wobsamkle. Tež ludowi sastupjerjo žu žo po napinazych wuradźenjach a horzych rěčnischich bitwach domoj k žwojim žwójbnym podali, so bychu s nimi hromadze najrjeńschi kschesczijanski žwjedzeń žwjeczili. Wótre wojowanje politiskich stron bjes žobu je hody womjelkło, tež sa nich płaczi w tutym czažu wježelka powjesc „czesc budź Bohu w wyšokosczi, měr na semi a człowjekam dobre spodobanje!“ Po hodźoch wschak žo politiske bědźenje s nowa sapocznje. W pruskim krajnym žejmje žu hody swadu pschetorhnuke, kotraž je bjes sjenoczenymi konservativnymi a zentrumskimi a ministerstwom wudyrika. Wěz, wo kotruž žo jedna, je nowy porjad sa wjeżne gmejny. Wjetschina komišije, s konservativnych a zentrumskich sastupjerjow wobstejaza, bě do noweho sakonja postajenja pschijaka, kotrež knježerstwo na žane waschnje pschijecz nochzesche. Hdyž wjednizy konservativnych a zentrumskich pschi žwojich nahladach sawostachu, minister Heerfurth jim k wjedźenju da, so nowy porjad sa wjeżne gmejny s tajkimi postajenjemi wuńdże, kajkež žebi knježerstwo žada, njedźiwajzy na to, hacz žu konservativni sa to abo niz, a jeli so niz w tutym žejmje, dha tola w jenym druhim. S tym je žo wot knježerstwa sjawnje s rospuschczenjom žejma hrosyko. Liberalni a doprědkarjo žu teho dla hižo połni nadźije, so je žo skónczńje sažo czaž pschibližił, w kotrymž budże jich pscheńza kczęcz. Jim hižo žo dźije, so jim bórsy knjejstwo w žejmje pschipanje. Hdyž jenoż žo njesjebaju! W hodownej pschestawzy budźa žebi konservativni a zentrumszy wěz směrom rosmyślicz, a hdyž budże žejm sažo wotewrjeny, žo drje tak twjerdże žwojich prěnich wobsamknjenjow dźerżecz njebudźa, a tež knježerstwo potom nješcho wot žwojich žadanjow spuschczi.

— Hižo nětotre njedźele dołho žo bjes Němskej a Awstriskej wo nowym wikowanskim wuczinjenju jedna. Němska kaž Awstriska stej pjecża swólniwej wyšoke zła, kotrež je jena druhej napołožiła, na twory, s jeje kraja žo pschiwožaze, ponizicz. Němska je pjecża tež do poniženja zła, na awstriske žito połožene, swoliła. By-li temu woprawdże tak było, bychu žitni wikowarjo, kotsiž wožebje ruske, amerikanske a indiske žito pschiwožuja, czežko schkodowali; pschetož na tymle žicze žo nětczische wyšoke zło wostaji. Sakska kulturna rada a nětotre němske wikowanske komory žu žo teho dla pschecziwo poniženju zła na awstriske žito wuprajile. Bjes druhim je tež Lipsczanska wikowanska komora wobsamkła, sakske knježerstwo proščycz, sa to skutkowacz, so by žo Awstriskej jenostronske poniženje zła njepschiswoliło. Niz jenoż rataŕstwo a wikowaŕstwo, tež industrija móhła s tym wjele schkodowacz. Hdy by Němska wot awstriskeho žita mjenje zła žadała hacz wot ruskeho, móhło žo stacz, so by žo Ruska na to waschnje wotrunała, so by zła na němske wudźełki s nowa powyschika. S tym by žo wuwoženje wudźełkow němskeje industrije do Ruskeje do zyła njemózne sczinilo.

— Profeżor Koch dostanje sa to, so dźěłanje a pschedawanje žwojeho prědka psche tuberkulosu pruskemu statej pschewostaji, 2 millionje a jeho žobudźełaczerjej dr. Libbertz a dr. Pfuel po 500,000 hriwnach se statneje kasy. Prěnja połozba tehole pjenjesa žo hnydom, druha po něczim wupłaczi.

— Pruske statne żelesnizy žu w novembrje něhdże dwě milliony hriwnow mjenje dokhodow měle, hacz w tym samym měżazu sańdźenych létow. Pschi tym je žo žycz statnych żelesnizow hischcze wo 621 kilometrow w sańdźenym lěcze wupscheschtrěła. Hižo w oktobrje žo wotebjeranje dokhodow wo 530,000 hriwnow pornjo oktobrej sańdźeneho léta pokasowasche. Njedostatk w novembrje je žo w běhu wjele lět hakle prěni krócz pokasak. Je to snamjo sa to, so stej wikowanje a industrija w poślednim czażu nješchro wróczo schkej.

— Wjednik zentrumskeje strony, Windthorst, je w khěžorstwowym žejmje namjetował, so by žo sakoń sběhnuł, s kotrymž žo jesuitam pschebytk w Němzach sakasuje. W tu khwilu je wscho hromadze 480 jesuitow, kotsiž žu po zykej semi rospróscheni a woženbje w samórskich mišionach skutkuja. S nich 380 w wukraju wostanje, tak so móhło žo jich jenoż 100 do Němzow wróczicz. S poślednischich sažo tsecżina s wuczenych a spitzacelow, druha tsecżina s khorych a wobstarnych wobsteji, tak so móhli jenoż něhdże 30 jesuitojo w Němzach jako prědarjo wustupicz. W khěžorstwowym žejmje žo najskerje wjetschina sa sběhnjenje jesuitskeho sakonja swjedże.

— Wrótžław dyrbi žo do wulkeje twjerdźisny pscheměnicz. Khěžor je pjecża plan k temu hižo sa dobry spósnał. W naléczu s twarjenjom twjerdźisny sapocznu.

— Profeżor Bramann w Halli, kotryž je semrjetemu khěžorej Friedrichej, hdyž tutón w San Remo na raka khory leżesche, dychawisnu rosrěsnuł a jemu rołku do njeje sażadźił, so by žo khěžor njesadużył, je tele dny w Bremerhavenje kwaž žwjecził. Pschi tejle składnosczi je jemu khěžor s telegrafom sboże pschał a jemu pódla teho herbske semjanstwo spożcził.

— Po žadanju majora **Wißmanna** žu Emina paschu, kiž bě žo na wuślědźenje snutskowneje Afriki wot němskeho khěžorstwa wupósłał, nasad swołali. Emin pascha na roskasy majora Wißmanna poślucha njeje, s czimž bě naprawy a wotpohlady němskeho knježerstwa pschekasył.

Awstrija. Bjes tym so žu žo w Ruskej sa židow ske czaży sapocżake, židow móz a bohatstwo w Awstriskej s kóždym létom bóle rosczе a pschibjera. Najtwjerdscho žu žo židza w Galizijskej sażydlili. Niz jenoż pólskemu semjanstwu, ale tež pólskim a ruskim buram žo tam semja pod nohomaj shubjuje. Hacz do léta 1867 bě jenoż 36 semjanskich kubłow w Galizijskej wobžedżenstwo židow; w lěcze 1870 běsche jich hižo 68, w lěcze 1876 — 289, nětko pak žo jich na 543 liczi, to je kóždy žedmy wobžedżer semjanskeho kubła w Galizijskej žid. Burske kubła pschekhadźuja do židowskich rukow po stach. Sa dżesacz lět, 1873—1883, žu židzi 15,973 burskich wobžedżenstwow pschi sjawnym pscheżadźowanju po dźělach, abo po zykym pokupili. Wot léta 1883 hacz do nětka je tale liczba na 26,000 srostła. To žu jenoż kupje pschi sjawnym pschedawanju. Kelko wobžedżenstwow žu židza se žwobodneje ruki pokupili, njeda žo wobliczicz, tola mózemy žebi myślicz, so je jich žnadz tsi krócz tak wjele.

Franzowska. Kaž je snate, žo nowe repetérowanske tsélby sa ruske wójsko w franzowskich statnych brónjerńjach dźěłaju. Bjeskurny pólver, k tymle tsélbam žo trjebazy, žu žebi prjedy Ruszy s Fran-

zowskeje wosyczˊ dali, nětko pak ßebi jón ßami dźěkaju. Po žadanju ruskeho knjeżerstwa je franzowske knjeżerstwo knjesa Maissina do Ruskeje pósłało, so by tam pólverniki na dźěkanje bjeskurneho pólvra naprawił. Wóndano ßu knjesej Maissinej w Peterburgu hosczinu wuhotowali. Pschi njej je Maissin na zara pschipitk wunjeßł, kiž je ola wobdźělnikow wulke sahorjenje sbudźił, a kiž je w politiskim nastupanju jara wobkedźbowanja hódny. Maissin ßebi w ßwojim pschipitku woßebje to žadasche, so by bórsy dźeń pschischoł, „na kotrymž by nam (Franzowsam) dopschene byko, ßo k naschim ruskim pschecźelam pschedobyczˊ, kotrychž Franzowsow poknozy mjenujemy a s nimi wobkruczicˊ bratrowstwo wobeju ludow na bitwischczu, na kotrymž ßo s bobom rańsche a wjeczorne praschenje rosriße, na bitwischczu, kotrehoż mjeno nam hakle pschichod powje, kotrež pak budźe wěsczе bjes Wißku a Rheinom“. Ssamo franzowske nowiny ßo na tejle wójnjkej rěczi postorkuja, drje mjenje na jeje wopschijeczu, hacˊ na tym, so je sastupjer franzowskeho knjeżerstwa, kiž drje k temu wěsczе prawa měł njeje, tutón pschipitk wunjeßł, byrnjež móhło ßo hižo s jeho póßkanja do Ruskeje shódacˊ, so je franzowsko-ruski swjask twjerdźe swjasany. So tutón swjask wobsteji, ßo njesda wjazy dwělne bycˊ. Czeho dla by hewak franzowske knjeżerstwo wschě žadanja Ruskeje s najwjetschej swólniwosczu a spěschnosczu dopjelnjako? Hischczе pscheð někotrymi lětami mějachu ruszy nihilistojo w Franzowskej wěsty wuczek. Kak ßu ßo bjes tym czaßy pscheměnike! Ruske knjeżerstwo jenoż kiwnucˊ trjeba, a franzowske knjeżerstwo nihilistow do jastwow ßadźa, jich k czeżkim khostanjam wotßudźa a jich s kraja wupokasuje. Ssamo franzowszy poddanjo, kotsiž nihilistiskim wotpohladam poležkuja, ßo njepschelutuja. A kak ma ßo pschi tym knjeżerstwo do spěcha! Nowinarjow Labruyèra a Gregoira a knjenju Ducquercy, kotsiž ßu njedawno nihilistej Padlewskemu, mordarjej ruskeho generala Sseliwerstowa, pschi czeknjenju s Franzowskeje pomozni byli, je knjeżerstwo hnydom sjako a khostako. Labruyère bě, ßo na to spuschczejo, so ßo jemu niczo stacˊ njebudźe, ßam wopißak, po kajkim waschnju běchu Padlewskemu psches franzowske mjesy pomhali. Hdy budźische Labruyère wuski swjask, bjes Ruskej a Franzowskej wobsteja, snak, njebudźische ßo ßkužby, kiž bě ruskemu nihilistej wopokasak, sjawnje pokhwalik. Parižski khostanski ßud je pomoznikam Padlewskeho njepomërnje czeżke khostanje napołożik. Labruyèra ßu k jastwu na 13 měßazow, knjenju Ducquercy na 2 měßazaj a Gregoira na 3 měßazy saßudźili. Poßledneschi je do prědka wuczuk, schto ma wot ßudnistwa wočakacˊ a je s czaßom do wukraja czeknuwschi ßo khostanja sminuk.

— Tunis wobßadźiwschi a ßo w nim wobtwjerdźiwschi, ßebi Franzowsojo na to myßla, ßo ßußodneho Tripolisa, pod turkowskim knjejstwom stejazeho, mozowacˊ. Te ßame wotpohlady na Tripolis, kaž Franzowska, ma tež Italska. Duž je nětko italske knjeżerstwo w wulkim njemërje teho dla, so ßo pschi tripolskich mjesach wjetsche wotdźělenja franzowskeho wójska shromadźuja. Wobkruczenjam franzowskeho knjeżerstwa, so wone jenoż k podtłóczenju rubjeżnistwa wojakow k mjesam sczele, Italszy wěricˊ nochzedźa. Franzowszy wojazy wschak njesteja jenoż pschi tripolskich mjesach, woni ßu ßamo hižo mjesy pschekroczili a pschi tym s turkowskimi wojakami hromadu srasyli. Schtyrjoch franzowskich jěsdnych, kotsiž ßu ßo ßamo wóßom mil daloko do snutskowneho Tripolisa swěrili, ßu turkowszy wojazy sajeli. Kaž ßo sda, chzedźa Franzowsojo tuniske mjesy pomaku k ranju wupinacˊ. Duž drje budźa europiske wulkomozy na tele strony wot nětka s wjetschej kedźbnosczu hladacˊ.

Jendźelska. Parnell budźe ßwojeho mandźelstwokamarstwa dla wjednistwo irskich sapóßkanzow složicˊ dyrbjecˊ. Irski lud ßo se sazpiczom wot njeho wotwobrocza. Wo tym wólby do parlamenta ßwědcza, kotrež ßu ßo póndźelu w Kilkennyu měle. Hacˊ runje Parnell wot města k městu, wot jeneje wßy k druhej cžahajo ßo sakitowasche a jeneho ßwojich pschiwißowarjow k wólbje poruczesche, je kandidat Parnellej pschecźiwneje strony, Hennessy, s wulkej wjetschinu jako dobyczˊer s wólbow wuschoł. Wothłoßowanje ludu, na kotrež bě Parnell wschu nadźiju stajił, po tajkim jeho wotczakanje dopjelniło njeje.

— Do swady Jendźelskeje se sjenoczenymi statami połnózneje Ameriki wo prawje k łojenju rybow w Behringskej mórskej wusczinje ßo ßnadź nětko tež Němska saplecze. Złowni sastojnizy połnóznych statow ßu jenu němsku łódź sadźerželi, dokelž je w Behringskej wusczinje czulenje (robby) łojika. Pschede wschëm dyrbi ßo wočakacˊ, hacˊ knjeżerstwo połnóznych amerikanskich statow pschi ßwojim rosßudźenju wostanje, abo hacˊ sadźerżanu łódź skónczˊnje jeje wobßedźerjam njewuda.

Schpaniska. Schpaniska łódź „San Franzisco“, s petrolejom a twarskim drjewom nakładźena, je pschi marokkowskim brjosy na mjel sajeła. Mawrojo, mohamedanszy wobydlerjo tamneje krajiny, ßu łódź wurubili a jeje mužstwo sajeli, kotremuž wschu drastu sebrachu. Schpaniski roskasowak w pschimórskej twjerdźisnje Mellili, wo tym shoniwschi, wotdźělenje wojakow sa Mawrami wupóßła. Jeczi buchu wußwobodźeni, tola kranjene wězy rubjeżnikam njeßu wotewsacˊ móhli. Schpaniske knjeżerstwo drje budźe ßo tuteho podawka dla pola marokkowskeho knjeżerstwa wobcżežowacˊ, hacˊ runje je wěste, so s tym niczo njedozpi; pschetoż marokkowski sultan nad mawriskimi ludami, poknóznu Marokkowsku wobydlazymi, jenoż po mjenje knježi, niz pak po skutku.

Rußowska. Ruska statna rada w tu khwilu wo nowym sakonju wuradźuje, s kotrymž dyrbi ßo rosschërjenje židow w Ruskej po możnosczi samjesowacˊ. Hacˊ dotal židam njeje dowolene byko, hkubscho do Ruskeje bydlicˊ, hacˊ na 50 wjerstow schërokej pschimjesnej krajinje. Tutón sakoń ßo nětko sběhnje. Pschijako je ßo postajenje, po kotrymž budźa wschitzy židźa, kotsiž ßo s rjemjeßkom, lěkarjenjom, subnym lěkarjenjom a pomoznistwom k porodej nakładuja, jenoż w městach bydlicˊ ßmëczˊ. Wuwsacże móże jenoż ministerstwo snutskownych naležnosczow pschiswolicˊ. Wjele schkodźike ßu židowstwu poßledne nihilistiske pschißahanstwa. Knjeżerstwo je ßo dohladako, so je bjes sajatymi nihilistami wjele židow. S pjeczich nihilistow, kotsiž njedawno pscheð Peterburgskim ßudom stejachu, běchu tsjo židźa: Stojanowski, Löb Frenfild a Sofija Günzburg. Nadpadne je, so ßu pola wschitkich židowskich nihilistow, kotsiž ßu ruskim ßudam do ruki panuli, wjele pjenjes namakali. Knjeżerstwo na to tuka, so ßo ruszy nihilistojo wot židow s pjenjesami podpjeraju, so bychu w Ruskej wobstejazy statny porjad powróczili a židam jenajke prawa s kschesczijanami dobyli. Tajke wotpohlady chze knjeżerstwo s czaßom pschekasycˊ a teho dla nětko czim bóle žid m žiwjenje poczežuje. S protestom ludowych shromadźisnow, kotrež ßu ßo w Londonje a New-Yorku pscheczˊiwo podtłóczenju židow wotbywake, ßo knjeżerstwo njebudźe dacˊ w ßwojim rosßudźenju wotdźerżecˊ. Ruske nowiny, knjeżerstwowe a njeknjeżerstwowe, s roshorjenjom měschenje Jendźelczanow a Amerikanow do snutskownych ruskich naležnosczow wotpokasuja, s dźěla je tež wußměchuja. Nowiny „Nowoje Wremja“ Jendźelczanam, kotsiž maja telko luboscze k ruskim židam, bjes tym so wschě druhe ludy wuzyzaju, namjetuja, so bychu ßwoju pschikhilnosczˊ k židam se skutkom wobßwědčili. Jendźelska njemóże, kaž je snate, ßwoje irske wobydlerstwo sežiwicˊ; Ruszy ßwojich židow sežiwja, hacˊ runje je jim to jara wobcżežne. Njemóhkej ßo nětko Ruska a Jendźelska s wumënjenjom wujednacˊ? Jendźelska da tst millionу ßwojich hkodu mrějazych Irskich Ruskim, kotsiž kraj a žiwnosczˊ sa nich w nawjeczornej Sibirskej namakaja; sa to Ruszy Jendźelskej sa kóždeho Irskeho niz jeneho, ale dweju židow poskicza. S tym ßo ruskim nawjeczornym mjesam polóżenje dostanje, do Jendźelskeje pak hromada židow pschińdźe, kotrychž Jendźelczenjo dokhwalicˊ njemóża. Nětkole ma Jendźelska dweju židowskeju ministrow (Goschena a Wormsa), potom móże jejne zyke ministerstwo se židow wobstacˊ. Tež wichě jendźelske diplomatiske městna a wyschsche statne sastojnstwa budźa ßo potom s Wilenskimi a Schklowanskimi židami wobßadźicˊ móz.

Serbija. Kralowa Natalija chze nětko ßwoje skórżbne pißmo pscheczˊiwo ßwojemu roswërowanemu mandźelskemu, bywschemu kralej Milanej, kotrež bě ßerbskej schkupschtinje (ßejmej) pschepodała, jako knihu w Parisu czischczecˊ dacˊ, dokelž je ßo skupschtina sapowjedźika, wo nim jednacˊ. Skoro zyke ßerbske nowinarstwo kralowej wot wotpohlada wotradźa, zyku naležnosczˊ na sjawnosczˊ pschinjesczˊ. Tale kniha njeby ßebjekitanje byka, ale skandal, pscheð kotrymž bychu wschě snate Milanowe skandale sblëdnuke. Kralowa Natalija njeßmě sapomnicˊ, so je pschede wschëm macˊ ßwojeho ßyna, njedoroscżeneho krala, kotrehoż je Bóh pod schkit jeje pschikkada a jeje nahladnosczе stajik. Tutón pschikkad dyrbi bjes postorka bycˊ, dyrbi-li wuczinka měcˊ. Jeli so je ßo jej jako macżeri a mandźelskej kschiwda staka, jej powinosczˊ macżerje a dostojnosczˊ kraloweje pschikasuje, so by ßo pscheð ßwojim kschiłom skkoniła, wopominajo, so budźe czim drózscha ßwojemu ßynej jako macˊ, a so budźe czim nadobnischa w jeho woczomaj, czim hkubscho budźe jako mandźelska ponižena.

Amerika. Indianow, kotsiž běchu pscheczˊiwo běłym postanuli, ßu porasyli. Jich profeta, Sittiny Bul, kiž bě jich k sběżkej namołwjak a jim ßlubik, so běłych s kraja wuczeri, je w bitwje panuk.

— W Virginskej, w połnóznych statach, je ßylny ßněh panuk. Wjele żelesniskich czahow je w ßněsy tczazy wostako. Tsěchi mnohich twarjenjow ßu ßo pod ßněhowej czežu skamake. Schěsczˊ dźěczi, kotrež běchu duzy do schule, ßu w ßněsy smjerske.

Knjes a robocźenjo.

(S cžaßa ruskcho robocźanstwa.)

Naßymu běchmy ßo na hońtwu do Rjasanskeje gubernije podali. Zyke dopołdnje běchmy dźiwje kaczki tśeleli na nekajkim hoborszy wulkim bahnischczu. Hischcże dźenßnischi dźeń je widźecź, so je tam nehdy jěsor byk, kotryż ßu wuryli, so by knjeżu sahrodu debik. Lěto sa lětom je ßo minuło, doniż mózna ruka pschirody też poßlenje ßlědy cźlowskeje prózy setrěła njeje. Wona je ßo krajiny smózniła, jeje prjedawsche wobliczo pschemeniła a sbytki jěsora s wólschemi, wjerbami a woßyzami pokryła. Nad bahnischczom mjes schtomami běsche płone, a kruch dale w małym dole ßo wulke twarjenje pokasowasche. Wokoło njeho běchu tu a tam rospadanki nehbuscheho kamjeńtneho hrodźischcża widźecź. Tónle napohlad stareho semjanskeho statoka běsche mi wulzy sajimawy; dotal hischcże nihdże niczo tajke na dalokich ruskich honach nabeschoł njeßym. Tam kamjeńtnych hrodźischczow móhł rjez ani njesnaja; semjanske dwory ßu s prostymi drjewjanymi płotami wobhrodźene; na najwyschsche je nehdże hischcże murja swjedźena w wyßokoscźi muża. Wulke kamjeńtne murje, subate a sdźerami, s kotrymiż je ßo won tśelako, ßu jenoż wokoło starych klóschtrow widźecź, kotreż běchu druhdy — w cžaßu tatarskich nadběhow — woprawdźite twjerdźisny.

Hdyż běchmy ßo hońtwjerjo k wobjedu seschli, ßo hajnika, kiż pódla mje ßedźesche, wopraschach, hacź je to ßnano nekajki klóschtr?

„To a klóschtr? Njedaj nichtó! To ani klóschtra widźako njeje! My dźe ßmy na leżomnoscźi snatych B ....* Njessce dha wo tymle dworje a wo tym Waßilu Iwanowiczu B ...., kotryż je jón natwarił, żenje niczo ßkyschał? To je jena s najcźemnischich dopomnjeńkow s cžaßa nascheho robocźanstwa."

Ssym nęschtożkuli ßkyschał, schtoż s mjenom tehole Waßila swißuje, wo kotrymż ßo praji, so je najhórschi se wschitkich semjanow sa zarja Alexandra I. byk. Ja pak tajkim rěczam wěrił njeßym, derje wjedźo, kak ßu ßo spißacźelojo na tónle cžaß pschißkodźeli. Patriarchalne waschnja ruskeho semjanstwa ßu tamnu ßamowólnu móz nimale wschudźom wurunake. Duż też ßo pschecźiwo hajnikej wo tym wuprajich a jemu wschitko wupowjedach, schtoż wo tymle cžaßu wjedźach a kak ßebi wo nim myßlach.

„Prawo macże!" mój ßußod dźesche. „My nihdy tak hubjeni byli njeßmy, każ ßu naß cźinili. Jenicźzy prawo knjesowje njewobmjesowaneje mozy běsche nęschto wurjadne; ale s burami je ßo hinak mjehzy a cźlowjeszy wobkhadźako hacź w nękotrymżkuli druhim europskim kraju, hdźeż běsche móz w rukach semjanstwa. Jene bě sa naß, kotsiż hakle na prosy zivilisazije stejachmy, sko, so nawjecźorna Europa pola naß runje tajke hrosne hruboscże widźesche, kotrychż běsche ßo wona hakle psched krótkim wotrjekła; duż ßo naduwasche a cźinjesche, jako by ju syma woběhała, jako bychu nasche wobstejnoscże jeje nężne cźucże ranike, jeje cźucźiwu wutrobu tyschike — — — Jeje cźorne ßwědomje běsche wotzucźiło a ju hrjebasche, dopominajo ju — na jeje hrěchi. Tole ßwědomje pak chzysche ßo smérowacź, duż wschě ßwoje jědoste skoby — na naß wutschaße. Dyrbimy wschak ßo wusnacź, so ßu też mjes nami „sli duchojo", — a Waßil Iwanowicź běsche se wschitkich najhórschi."

A dale hajnik powjedasche:

Waßil Iwanowicź w prěnich lětach nascheho lětstotka na ßwojim knjeżstwje jako krwělacźny pascha sakhadźesche Njecham wam na drobne powjedacź wschitke tamne hrósbne powjescże, kotreż mjes ludom wo tymle ßurowzu khodźachu, a pschi kotrychż ßym sa ßwoje mkode lěta ßam cžasto tschepjetak. Sskyschał ßym je wot nana; nan też mózesche to wjedźecź, dokelż běsche jeho ßußod, a běschtaj nimale jenak staraj.

Waßil Iwanowicź běsche każ w twjerdźisnje żiwy s zykej cźrjódu njembrych wotrocźkow, kotsiż każ ßami cźercźi po knjeżstwje lětachu a wschitko łojachu, schtoż jim na pucź pschińdże; a w tym nastupanju jim wón ßam roskasy dawasche. Chzu wam jenoż nęschto powjedacź, so byschcże sesnak, kajke bě to żiwjenje pschi nim. Burjo makeje wjeski, kotraż s Waßilowymi leżomnoscźemi mjesowasche, běchu ßo pschecźiwo ßwojemu knjeżstwu spjecźili. Jich knjes Waßilej skorżesche, so ßwojich ludźi smérowacź njemóże. „Pschedaj jich mi!" Waßil hnydom rjeknu. „A ßym cźi dobry sa to, so jich skludźu."

Dorěcżeschtaj ßo bórsy.

Nasajtra Waßil se ßwojimi ludźimi spjecźiwych burow wopytacź dźesche. Jeho wotrocźzy wjesku wobstupichu a ßwěru kedźbowachu, so by jim żiweje dusche njecżekko.

„So mi ani kóczka s zykej hłowu njecżeknje!" jim Waßil pschikasa. Se wschěch stron njesbożowneje wjeski ßłómy a walczkow nanoßychu a — wschitko sapalichu. Bórsy ßo wschitke khěżki palachu; wjeska ßo do cźista spali, so ani kóczka njecżeknu. Waßil je ßłowo dżeržał; burjo w tejle wßy ßo nihdy wjazy spjecżowali njeßu ... A tónle cźlowjek kwětki lubowasche! Dokelż ma krajina nětkle wschędny napohlad, ßebi ani myßlicź njemózecże tamneje kralowskeje kraßnoscże a wschitkeje rjanoscże nęhdy móznych knjesow, kajkiż Waßil Iwanowicź běsche; tón ßam njewjedźesche, kak wulke jeho kubła ßu. Zyky kraj, w kotrymż honimy, běsche druhdy rjana sahroda. Widźicże tamle schěre topoły, kotreż ßo s bahnischcża posběhuja? To ßu sbytki khumschtneje kupy, kotraż je nętko pusta a je ßo nimale shubiła. Lud tole město „Morwe hrodźischko" mjenowasche. Tam je njembry knjes ßudźik.

Schibjeńza, koleßa k łamanju stawow, to běsche rědko hdy prósne. A kohoż tam dowjedźechu, wo tym mózesche ßo khróble rjez: tón ßo wjazy njewróczi! Waßil burow na schibjeńzach wobwěschecź dasche, byrnjež niczo njeskucźili abo jemu dokżni njebyli, — psche niczo a wo niczo.

Wyschnoscź chzysche wjazy krócź tajkemule njekschescźijanskemu ßurowstwu kónz cźinicź, ale podarmo. Waßil mějesche „dołhej ruzy" a pokne móschnje a rěcźnikow w Peterburgu na wubjerk. Tam horjekach s nim tak wobkhadźachu, so ßo zyka wěz dlijesche, doniż do zyka njewuschudnu. Dom, kotryż tamle widźicże, runje mjes Rjasanskej a Władimirskej guberniju steji. Mjesa, kotraż wobej dźěli, runje woßrjedź jeho wulkeho salona dźe, a na hładkim schpundowanju je ßmuha scżehnjena. Hdyż Rjasanski bohot sastojnszy k njemu pschijędźe a chzysche jeho sajecź, jeho Waßil pschecżelnje witasche, ale hnydom psches tamnu ßmuhu na druhu stronu pschestupi a bohotej dopokasa, so nad nim mozy nima, dokelż wón pod Władimirskim bohotom steji. A hdyż chzysche jeho Władimirski sa khornar wsacź, Waßil saßo na Rjasansku semju stupi. A tak stajnje bě. Tehdom, hdyż běsche wjeß spalił a ludźi ßobu, so bohotaj srěcżeschtaj, so chzetaj s tymle ßurowzom tola kónza cźinicź, a mjes ßobu wucźinischtaj, so ßo na Waßilowym dworje na dobo seńdźetaj.

Ale w najbliżschej wßy Rjasanski bohot wulke brěmjeschko dosta — a ßo na męscże domoj wróczi, jako by ßo na nękajku jara ważnu wěz dopomnił byk. Ske huby ßu powjedake, so je w tymle brěmjeschku sto tyßaz rublow było, abo nęschto tajke ....

Se wschitkich powjescżow, schtoż je mi jich nan wo tymle Waßilu Iwanowiczu napowjedak, je ßo mi jena jara hłuboko do dusche sascheżepika. Je mi, jako bych to ßam se ßwojimaj wocżomaj widźak byk. Cżasto a cżasto ßym tule hrosnu powjescź wot cźlowjeka ßkyschał, kiż je ßam se ßwědkom podawka byk a jón sbożownje pschětrak.

Waßil běsche hižo wobstarny muż, hdyż nękajka khoroscź na njeho pschińdże, kotraż jeho sa dwaj abo sa tsi dny smota.

Junu rano ßmjertny swónczk s knjeżeje kapały buram wopowjedowasche, so ßu ßwojeho knjesa shubili. Mózecże ßebi myßlicź, so jim tónle ßmjertny swónczk jako najhordosnischi a najradoscźiwischi khwalbny khěrlusch klinczesche.

Wjeßnjenjo se wschitkich wokolnych wßow ßo k popej praschecź pschiběżachu, hacź je tale sa nich radostna powjescź wěrna.

Knjeżi dwór běsche ßo jich polny nawalił. Straschny knjes w wulkim salu leżesche. Běsche hischcże straschnischi hacź hewak. Jeho wobliczo mějesche ßmjertny wuras. Běchu jeho na mary pokożili a wóskowych ßwězow wokoło njeho sestajeli. Jeho pschecżelstwo s Peterburga hischcże pschijěko njebě. Jeho njembri wotrocżzy běchu ßo nęhdże skhowali, so ani jeneho s nich widźecź njebě; sawěscże psched ludowym sprawnym wjecżenjom tschepjetachu. Pop njebocźiczkemu wocźi satkóczi a ßo wotßali, tam jeno ßwojeho sastupjerja wostajiwschi, każ je waschnje, so by hacź do ranja psalmy spěwał, na cżoż chzysche jeho wón khowacź pschińcź.

Ale burjo sa popom njeńdźechu; njemózachu ßo dobźiwacź na ßwojeho morweho „paschu". Běchu s knjesom w knjesowym domje. S woprědka smérom poßkuchachu na kapłanowe cźiche litanije, kotryż s boka nęschto wo teho Knjesowym wjecżenju bórbotasche. Ale bórsy ßo jich cźicya radoscź do njembreho hokka pschemeni, a kapłanowy hłóß ßo w jich dźiwim halekanju shubi. Nękajki mkoduschki schibak ßo poskiczi po palenz hicź.

Sa khwilku wjele bleschow pschinjeßechu, a bórsy běchu wschitzy „hotowi". Mój nan a nękotsi drusy ßußodźa ßo prózowachu, tole njekschescźijanske sakhadźenje sastajicź. Ale schtó móhł rosnjembrjenych njewólnikow smérowacź! Sestupachu ßo do koła a wokoło morweho knjesa rejwachu. Spěwachu, ßebi pschipiwachu a njebocźiczkeho hrosnje

---

* Tónle podawk je woprawdźe wěrny; duż zyke mjeno tehole wschudźom snateho ruskeho doma pscheradźicź njeßměmy.

ſakliwachu. Najwjeßelſchi jeho ſa brodu cžahachu a jemu pokne horſchcže wkoßow ſ hkowy torhachu. Mkody muž, kiž běſche palenz wobſtarak, ſ nopaſchka ßwjeczenu wodu wula, palenza do njeho nala, njeboczičžkemu ert ſ mozu wotewri a jemu palenz nuts linu, wokajo: „Hej, paduſche, tu maſch a pij na ſtrowoſcž ßwojich roboczanow!“

Lědma běſche to dowuprajik, jemu nopaſchk ſ rukow padže a ßo na ſemi rosraſy. Mkody muž krocžel wróczo ſtupi a ßmjertnje woblědnu ....

Woczi, kotrejž bě póp pſched krótkim ſatkóczik, — ßo wotewriſchtej. „Wón“ ſ djabokſkim wóczkom wokoko ßo pohlada; w jeho woczomaj ßo móhk rjez wſchitke helſke ſtraſchnoſcže pokaſowachu, kotrež běſche pſched krótkim tam delekach w heli wohladak. Mjes rosnjembrjenym ludom ßmjertna czíſchina knježeſche. Wſchitzy kaž pſchimjerſnjeni na tym měſcže ſtejo woſtachu, hdžež běſche jich knjeſowe wóczko nadeſchko. Něktoſi haj na kolenje padžechu.

Sskyſchecž běſche jeniczžy kapkanowe bórbotanje, kotryž ßo nad ßwojim pſaltarjom ſkhiliwſchi runje ſ njeho czitaſche: „A ja ſtanu a tych wußlědžu, kotſiž ßu mje ſakliwali a hanili, a jich do procha a popjeka pſchewobroczu ....“

Lědma běſche to boprajik, knjes pomaku ſtawacž pocža. Hdyž rěczecž pocža, ßo buram ſdaſche, ſo jeho hkóß ſ hkubiny hele wukhadža.

A wón běſche tola pſchezo tak rěczak.

„Pój jow, Jeſtapje!“ wón pocža, „ty, kiž ßy mje ſakliwak. Pój jow, Pachomijo, kiž ßy mi wkoßy ſ hkowy torhak; też ty, Miſcho, kiž ßy mje ſa brodu cžahak; pójcže jow ....“ A takle kóždeho ſ mjenom wokaſche, ſchtóž bě ßo jeho jeno dótkak; a ſa dźiw wſchitko wjedžeſche, kak je ßo jemu ſchtó pſchibliżik. — „Jutſje budžecže na ſchibjeńzy wißacž, a tych druhich ſ kſchudom powuczimy. Hej, hólzy, pſchinjeſcže poſtromkow a ſwjaſajcže jich!“

Schoßak wotroczkow pytacž dźěſche. A doniž woni dóńdžechu, měnicže, ſo je ßo žadyn ſ burow hibnuk abo cžékacž ſpytak? Nihdy niz! To jim ani do myßlow pſchiſchko njeje. Hdyž wotroczžy ſaſtupichu, běſche knjes hižo na nohomaj a roskaſowaſche, kak ma ßo ſ tym abo druhim cžinicž. S porſtom pokaſowaſche, kotreho dyrbja ſwjaſacž. Skóncžnje ßebi wot ßkužobnika, kiž bě jemu najbliže, rubl dacž da a jón kapkanej cžißnu, prajizy: „A nětko mi budž směrom, kopole! A je-li ſo mi hiſchcže junu do domu pſchińdžeſch, ßwoje litanije ſpěwacž, ßo cži ſawěrno ſeńdže kaž tym druhim. A nětko ßo ſ procha měj, je-li cži khribjet luby!“

Naſajtra ßo cži, kiž běchu ßo pſchehrěſchili, na ſchibjeńzy bimbachu, woßrjedž „Morweho hrodźiſchka“.

Waßil je poſdźiſcho ßwojemu nanej powjedak, ſo tehdom w ßwojej katalepſiji ani wokomika pomjatk ſhubik njeje; duž je derje wſchitko wjedžak, ſchtož ßu ſ nim cžinili, doniž jeho khoroſcž puſchczika njeje. A wotzuczik je, kaž je prajik, pſches to, ſo je ßo jemu ßnano krej ſe ſkobami roshorika, abo ßnano na tón palenz, kotryž ßu jemu do krka linuli.

Hdyž je lěkak buram rosjaßnicž chzyk, kak je ßo ſtako, ſo je jich knjes ſ teho „morweho“ ſpanja wotzuczicž móhk, mózecže ßebi myßlicž, ſo je kaž do wětra rěczak. Nikomu ßo to wěricž chzyko njeje. Wſchitkón lud Rjaſanſkeje gubernije je ſa to měk, ſo je ßo „wón“ jenoż teho dla ſ hele wróczik, ſo by hiſchcže něktorych burow ſwobwěſchak. Wot teho dnja běſche wbohi lud też poßlenju kapku nadźije ſhubik, ſo móhk ßo hdy ſe ſpſchaha tehole ßurowza wußwobodźicž. Widźachu, ſo jich knjes Bożej ſprawnej pſchedwidźomnoſczi runje tak klubu cžinicž wě, kaž ßwojemu zarjej. Mnoſy hacž do kónza pſchi ßwojim woſtachu, ſo je jich knjes — cžert ßam!

Waßil je hiſchcže wjele lět žiwy byk a takle ſakhadžak. Nihdy wjazy ßebi burjo ſwěrili njejßu pſchecžiwo jeho mozy ani piknucz.

A hdyž bě wón woprawdže ſemrěk, ßo to nikomu wěricž njechaſche; a jeho naßlědnizy ßo dołhi cžaß dźiwachu, kak cžiſchi, ßlepje poßkuſchni a wurjadnje ſměrniwi wußwobodźeni roboczenjo ßu. Wboſy ludźo hiſchcže woczakowachu, ſo ßo ſaklaty Waßil ſ helſkeho bjesdna ſaßo wróczi. A hiſchcže dźenßniſchi dźeń ßebi ſtari ludźo duzy nimo tehole bahniſchcža kſchiž cžinja. Mkódſchi wjedžachu, ſo ßo wón wjazy njewróczi, ale wobkruczachu, ſo jeho cžéło w rowje roſpadko njeje, khiba hakle 19. małeho rózka, ßkawny dźeń jich woprawdźiteho wußwobodźenja. Po jich roſumje je tak někak byko. Wot teho cžaßa ßu ludźo, kajkiž Waßil běſche, w Ruſkej na wěcžne wotemrěli ...

Poßkuchajcže, Boże ßkónzo je ßo hižo k wjeczoru nakhiliko; njeßedźmy tudy, ale pójmy radſcho na kaczki, kotrež ßu ßo tamle ſa „Morwym hrodźiſchczom“ dele puſchczike.

Nowe lěto 1891.

Pſchez' bliže dźemy k wěcžnoſczi
Pſches cžaßy a pſches lěta,
Kaž bychmy pſches nje leczeli,
Kak bórſy kónz je ßwěta!
A potom ſtupi wſchitkón lud
Pſched Bożi wulki ſtraſchny ßud
A žnje, ſchtož tu je wußyk.

Nětk hižo wěcžnoſcž wotewrja
Pſched nami ßwoje wrota,
A duſche pſches nje ſtupaja —
Jich wjele bjes pſchihota.
O duſcha moja we mni žri,
Hdyž ſwón by wołał k wěcžnoſczi
Ju ßrjedża ſ jejnych hrěchow.

O bratſja, ßotry, wukupmy
Tón cžaß, kiž nam je daty!
Piches ſachodnoſcž tak bórſy ßmy,
Dźeń naſch nam njeje ſnaty.
Kak wjele lět je ſady naß!
A pſchezo dale běži cžaß,
Dóńž wěcžnoſcž njeje tudy.

Do lěta dźemy noweho
Kaž ſtari tak też mkodźi,
Duž wſchitzy ßebi proſchmy to,
So tón, kiž wſchitko wodźi,
By njeßk we ßwojej ruzy naß
Pſches tutón krótki ważny cžaß
A dał nam wěcžnu ſbóżnoſcž!

Ty, kiž maſch kluczje njebjeßow
Tak kaž też kluczje hele
A ſ nowa wjele dobrotow
Nam ßtacž chzeſch ſ njebjeß dele,
O roſßwěcž ſ twojim ßwětłom naß,
So pſchiſchli na twój wěcžny kwaß
Tam horkach ſ ludom twojim!

Tak w Božim mjenje chzemy hicž,
O Knježe Jeſu, ſ tobu;
Sso tebi chzemy dowěricž,
Hdźež ſchoł ßy, wſmi naß ßobu,
So nowe lěto rjeniſche,
Haj lěto wěcžne jubjelſke
Tam ſ tobu móhli ßwjecžicž!

M. D.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Po woſſjewjenju Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa budža ßo tydźeńſke pſchinoſchki tych woßobow, kotrež maja ßo ſa pſchipad invalidnoſcže a cžaß ſtaroby 1. januara 1891 ſawěſczicž, wot wobſtejazych khorobnych kaßow ſběracž. Na tajkele waſchnje ßo wotwjedźenje pſchinoſchkow jara położi. Woßebje ßo na to pokaſuje, ſo dyrbja ßo też wſchě weßoby, kotrež jako płokarnicže, platowarki abo ſchwalcže w domje ßwojich dźěłodawarjow dźěłaju, ſawěſczicž; jenoż potom ßo wone ſawěſczicž njetrjebaju, hdyž ſtajnje w ßwojim ßamßnym wobydlenju płokaja, plotuja abo ſchija, teho runja też ßkužbakoju (dienſtmann), noſcherjo kofrow a podobni dźěłaczerjo k ſawěſczenju nuſowani njeißu. S trochu cžežkim khoſtanjom ßo tym hroſy, kotſiž poſtajenja ſakonja wo ſawěſczenju ſa pſchipad invalidnoſcže a cžaß ſtaroby pſcheſtupja. Tak ma dźěłodawak abo jeho ſaſtupnik hacž do 500 hriwnow pjenježneho khoſtanja woczakacž, kiž je pſchecžiwo lěpſchemu wjedźenju abo ſ hrubym pſchehładanjom njewěrnoſcže do ſawěſczenſkich papjerow ſapißak. Pjenježne khoſtanje hacž do 300 hriwnow móže ßo temu dźěłodawarjej abo jeho ſaſtupjerjej napokožicž, kiž wjazy hacž połojzu tydźeńſkeho pſchinoſchka jeneho ſawěſczeneho tutemu pſchi wupłaczenju miſdy wobliczi. Naſpomnjenja do kwitowanſkich khartow teho runja nichtó cžinicž njeßmě; na to khoſtanje hacž do 2000 hriwnow abo jaſtwo hacž na 6 měßazow ſteji. Schtóž marki falſchuje, abo hižo njepłaczate ſcžinjene marki ſ nowa nakožuje, ßo ſ jaſtwom a to ſ najmjeńſcha na cžaß 3 měßazow khoſta. Tele khoſtanſke poſtajenja wucža, ſo tón derje cžini, kiž prawje ßwěru po ſakonjowych pſchikaſnjach cžini.

— Sańdźenu njedźelu wjecžor ßo bliſko tudomneho Lauez hoſcženza kóń, Dobruſchanſkemu pjekarjej Hoblantej ßkuſchazy, pſched ruczným woſom, na kotrymž ßo ſchijaze maſchiny wjeſechu, ſpłóſchi. Kóń ſ lohkim woſyczkom, do kotrehoż bě ſapſchehnjeny a na kotrymž dwaj mužaj ßedźeſchtaj, k nowej měſchczańſkej ſchuli cžérjeſche. Tu ſpłóſchiwe ſkocžo jedyn muž, kiž woſej napſchecžo pſchińdže, ſadźerža. Kóń ſ prědkom ſtawazy pſchi tym wós powróczi. Mužej, w nim ßedźazaj, buſchtaj na pleſtr ſwjerhnjenaj a ßebi wobliczo a ruzy wobodrjeſchtaj a draſtu roſtorhnuſchtaj. Jenemu ſ njeju bě ßo pódła teho ſ petrolejoweje bleſche, w woſu ſtejazeje, petrolej na ßuknju wulak. Też mužej, kiž bě konja ſadźerżak, běchu ßo kholowy roſtorhake. Woſowe wojo bě ßo pſchi panienju roſkamako a latarnja ßo roſbika. Konjej ßo žaneje ſchkody ſtako njebě.

— Njedźele: 11., 18., 25. januara, 1., 8. a 17. februara a to kóždy krócž popołdnju wot 2—4 hodźin budże ßo w tudomnej ratarſkej ſchuli kowanje koni wuczicž. Pſchi tejle wuczbje ßmědža ßo kowarſzy pomognizy, wuczobnizy a kóždy ratak wobdźělicž, tola dyrbja ßo nanajpoſdźiſcho hacž do 10. januara 1891 pola direktora ratarſkeje ſchule, abo pola knjeſa hamtſkeho ſkótneho lěkarja Walthera tu ſamolwicž. Wuczba ßo darmo dawa.

— Pſchichodne jutry budża jara ſahe; wone hižo ßo 29. dźeń měrza ßwjecža, a njedźela Palmarum po tajkim 22. měrza. Do wobſamknjenja nětcžiſcheho lětſtotetka budża jutry jenoż w lěcže 1894 ſaže; wone potom na 25. dźeń měrza pſchińdu.

S pola. Je=li cźi ſ nahłej ſymu ßad w pinzy ſmjerſnuł, jón do ſymneje wody ſkładź, kotraž ſymu pomału wucźehnje, ſo ßad hiſchcźe khwilu traje. Ale potom bórſy w stronu ſe ßadom! hewak lóhzy hnicź pócźnje.

S Hodźiſkeje woßady. Njebo Marja Madlena Zenkerowa, w ßwojim cźaßu kublerka w Małej Praſy, na poßledku pak w Huſzy bydlaza, kotraž je 11. tuteho mēßaza ſemrjeła a ßo do Hodźija khowała, je Hodźiſkej zyrkwi 2000 hriwnow wotkaſała ſ tym wuměnjenjom, ſo ßo dań wot 1000 hr., tak daloko hacź je trjeba, na hładanje jejneho rowa nałożuje. Pódla teho ſtej Njeſdaſchowſka gmejna 600 hr. ſa ßwojich khudych a Hodźiſki ſpomożeriſki dom teho runja 600 hr. doſtałej. Bóh ſapłacź njebocźiczkej jejnu luboſcź k zyrkwi a k khudobje a wubudź wjazy wutrobow, kiž bychu k podobnym ſkutkam hotowe byłe.

S Huſki. Huſcźanſki 3. wucźeŕ, knjes Schurig, je cźeźko na cźuwy ſkhorił, tak ſo je dyrbjał k ßwojemu wuhojenju ßebi próſdniny wuproßyćź. Jenoź maku khwilu je pola naß pſchebywał. Bóh ſpożcź jemu bórſy ſaßo ſtrowoſcź, ſo by ßo k nam wrócźicź móhł. Njedyrbjał pak hiſchcźe cźaßa doſcź wotkhoricź a dyrbjał ßo druhi poſtajicź, dha by tola jara żadacź było, ſo by nowy wucźeŕ Sserb był. Pola naß je hiſchcźe wjele ßerbſtich dźećźi, a po ſakonju ma ßo tajkim dźećźom we wſchěch klaſſach naboźina w ßerbſkej rěcźi wucźicź. Bóh dał, ſo bychmy Sserba, kotrehoź zyle nuſnje trjebamy, doſtali.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: Pomyßl ßebi tola, luby Motſo, nětko teź w ßerbſkich delanach liſtynoſchaze hołbje plahuja.

Mots Tunka: Schto dha ßy ßebi to ſaßo narěcźecź dał!

Hans Depla: Nĕ, je temu wo prawdźe tak. Pſches jenu wjeß njedaloko Mużakowa wóndano duzy widźach hołbja, kiž ſ wulkim liſtom domoj leccźeſche.

Mots Tunka: Nó, kajke ßu mi to dźiwne kußy! Schto dha w tym liſcźe ſtejeſche? Běſche ßnadź młody hólz ßwojej lubzy luboſcźiwe hrónczko napiſał?

Hans Depla: Nĕ nĕ, hołb k ſtarej hoſpoſy leccźeſche, a wo luboſcźi ßo w liſcźe teź niczo njekurkaſche.

Mots Tunka: Nó, nětkole pak ßym wcźipny, kajka je ta wěz była.

Hans Depla: Żónſka ßebi wjele hołbjow dźerži, tola jim żenje ani ſornjatka żracź njedawa. Duż dyrbja wbohe hłodu tradaze hołbje k ßußodam po proſchenju lětacź. Nad jenym tajkim wbohim ripſom, kiž bě na jedyn ßußodny dwór pſchileccźiwſchi hłodu mrējo ſe ßłaboſcźu k ſemi panuł, běchu ßo ßußodźa ßmilili. Běchu jemu żracź a picź dali, a hdyż bě ſaßo mozow nabył, jemu domoj leccźicź dachu. Wokoło ſchije pak běchu jemu liſcźik powßli, w kotrymż ſtejeſche, ſo je hroſne a njekſcheſcźijanſke, hdyż cźlowjek ßwojemu ſkocźecźu hłodu tradacź dawa.

Mots Tunka: Nadźijomnje je ßebi ſkupa hoſpoſa powucźenje ſa wuſchi ſapißała!

Přilopk.

* Żona jeneho pſchekupza w Chemnitzu běſche hižo woſpjet pytka, ſo ßu ßo ji ſ móſchnje, kotruż mějeſche w ßwojej draſcźe tcźazy, pjenjeſy ſhubiłe, ale njewjedźeſche, na koho dyrbi ßebi myßlicź. Wóndano wjecźor jich pßyczł w kuchni ſpody khamora něſkajki kaſchcźik won cźahacź pocźa. Sskużobna holza rucźe pſchiběża, něſkajku wěz ſ kaſchcźika wſa a ju do ſaka ßuże. Pſchekupz, kiž pódla ſtejeſche, ju nuſowaſche, ſo dyrbjeſche pokaſacź, ſchto khowa. A hlej, holza mějeſče 100 mk. w ſłotych pjenjeſach. W kaſchcźiku hiſchcźe dalſche 40 mk., cźaßnik, dwaj pjerſchcźenjej, nowu móſcheń a druhe wězy namakachu, kotreż bě holza teź kranuła abo ßebi ſa nakranjene pjenjeſy nakupowała. Njeßwěrnu ßkużobnizu ſajachu.

* W Barlinje żeleſne domy twaricź pocźinaju. Twarz ſ Barlina je w Weißenſeju hižo 5 tajkich domow natwarił, do kotrychż hižo 1. haprleje 1891 podružnizy pſchicźahnu. Domy ßu ſ bydłami pſchi ſemi a ſ tſjómi poſkhodami; ſcźěny ßu zyłe żeleſne, a mjes poſkhodami ßu żeleſne noſcherje. Nutſkach wſchak ßu drjewo trjebali. Żeleſne ſcźěny pſche woheń ſchkitują, a teź hroſne wjedro żeleſnemu twarjenju wjele ſchkodźecź njemóże.

* W Barlinje něſkotre wulke domy ſ rěſa twaricź pocźinaju. Rěs ßo ſ něſkajkim na próch roſtołcźenym kamjenjom měſcha, ſ cźehoż ßo krute kruchi, każ zyhele, plazaju. S nich ßo khěże twarja. Tajkile rěs wkohi na ßo njecźehnje, je jara kruty a lóhki, wjedro jemu njeſchkodźi, a teź pſchecźiwo wóhnju wobſteji.

* Pjekaŕ w Barlinje wóndano w kuchni pampuchi pjecźeſche. Na jene dobo wotroczł po njeho pſchińdźe. So by mjes tym tuk njewuběżał, pjekaŕ kotoł ſ wóhniſchcźa wſa a jón na ſemju ſtaji. Dokelž běſche jeho dwě lěcźe ſtary ßynk ſ pěſtońcźu w kuchni, pjekaŕ duzy ſ kuchnje pěſtońcźi poruczi, ſo dyrbi khróble dźěcźo hładacź, ſo by kótłej ſ warjazym tukom bliſko njepſchiſchko. Sa khwilu pak pjekaŕ a jeho żona żałoſtne kſchicźenje w kuchni ſłyſcheſchtaj, tam rucźe doběżeſchtaj a nětko widźeſchtaj, ſo hólcźk w kótle w warjazym tuku leži. Macź dźěcźo rucźe ſ kótła wucźeże, jo do waty ſawali a ſ nim ſ mużom do klinika dźěſche. Tam dźěcźo mikoſcźiwej ßotſje pſchepodaſchtaj a na to do pißarnje dźěſchtaj, hdźeż chzyſchtaj dźěcźo ſapißacź dacź. Ale prjedy hacź ßo to ſta, mikoſcźiwa ßotra ſe ſrudnej powjeſcźu k nimaj pſchińdźe, ſo je hólcźk w jeje rukomaj wumrěł. Doma ßo 15 lětna pěſtońcźa żałoſcźo a płacźo wuſna, ſo je ßo wokomik pſched ſchpihel ſtupiła była a ßebi włoßy hładźiła; mjes tym pak běſche dźěcźo kótłej bliſko pſchiſchko a na hłowu do warjazeho tuka panuło.

* Bohaty fabrikant w Barlinje mějeſche jara rjanu młodu żonu, kotraż běſche wjele młódſcha, hacź wón. Jeho prěni knihiwjednik, jeho wuj, ßo do młodeje żony ſalubowa a ſ njej cźeknu. Něſchto njedźeł poſdźiſcho ſjebany muż wot żonineju ſtarſcheju liſt doſta, ſo je jimaj dźowka ſ měſta Chikago w Amerizy piſała a chze wot muża dźělena bycź, dokelž jeho lubowacź njemóże. Fabrikant pak do teho njeſwoli. Cźekanzomaj ßo, każ ßo ſda, w Amerizy derje ſchło njeje; pſchetoż knihiwjednik je ßo pſched krótkim w komorzy na łubi, hdźeż bydleſche, ſatſělił. Něhdy tak rjana młoda żona pak khora a hubjena w tamniſchej hojerni leži. Pſched ßwojej ßmjercźu je ßamomordaŕ fabrikantej do Barlina liſt póßłał, jeho w liſcźe wo wodacźe proſcho, ſo je jemu tajkeje kſchiwdy cźiniŕ.

* 70 lět ſtara żona w Hermannsdorfje pola Weißbacha chzyſche ßebi wóndano wjecźor poſdźe petroleja do lampy nalecź. Hdyż ſ petrolejowej bleſchu nimo khachli dźěſche, ji bleſcha wupadźe a ßo roſraſy, petrolej hacź do khachlow kłußnu a ßo ſapali, a hnydom ßo draſta na ſtarej żonje paleſche. Hdyż druſy podružnizy, cźujo, ſo ſa ßmudźenym ßmjerdźi, k njej dó jſtwy pſchiběżachu, běſche ſtara żona morwa; cźeźko bě ßo nimale na wuhło ſpaliło. Do ſchpundowanja, hdźeż cźeźko leżeſche, bě ßo hižo wulka dźera wupaliła.

* W Steinachu pola Sonneberga w Thüringſkej běſche njedźelu tydźenja khowanje. Hdyż chzychu kaſchcź do rowa puſchcźicź, ſ wěkom do rowoweje ſcźěny ſtorcźichu. Dokelž pak běſche, każ je tam waſchnje, jeno ſ rěkotrymi drjewjanymi hoſdźemi pſchiklepane, ßo wěko wuſběże, kaſchcź ßo ſwrócźi, a cźeźko do rowa padźe. S wulkej nuſu cźeźko ſaßo ſ rowa wucźeżechu a do kaſchcźa położichu. Nětko row trochu wjetſchi wurychu, a khowanje ßo ſkónczi.

* Se Stettina běſche w ßwojim cźaßu tamniſchi pjenjeżnik Jungklaus cźeknuł, 100,000 mk. jemu dowěrjenych pjenjes pſchekſchiwiwſchi. Każ ßo nětko 10. t. m. ſ Tifliſa w kawkaſkej Ruſkej piſaſche, je cźekanz w tymle měſcźe pod zuſym mjenom khwilu pſchebywał, wudawajo, ſo je tam ßwojeje ſtrowoſcźe dla na ſymu pſchiſchoł. Dokelž pak jeho jeho fotografiſki wobras podawajo w někotrych němſkich nowinach pytachu, wón ſ Tifliſa cźeknu. Temu, ſchtóż jeho doßahnje, ßo 10,000 mk. lubjeſche, a tamna polizija bě hižo na njeho kedźbna bycź počała. Najſkerje je do Perſiſkeje cźeknucź chzył; ale hacź do perſiſkich mjeſow dóſchoł njeje, pſchetoż w měſcźe Baku jeho ſajachu. Duż jeho bórſy do Stettina pſchiwjeſu. Pſchi nim ßnano 600 mk. pjenjes nadeńdźechu, po druhich powjeſcźach 500 rublow.

* W Duisburgu wudowu, kotraż bě tam na podružſtwje, hižo tſi dny wohladali njeběchu. Duż po poruczności polizije ſamkaŕ durje wotamknu. W njetepjenej jſtwi wudowa na ſtarej kſchinje leżo ſmjerſnjenu nadeńdźechu. Nuſa a hubjenſtwo pak ſ pſchicźinu jeje ßmjercźe njebě, ale jeje ſkupoſcź. Pſchetoż w jeje kſchinje, na kotrejż wona leżeſche, 80 mk. w ſłotych pjenjeſach a pjenjeżne papjery namakachu, a na banku mějeſche wudowa 3000 mk. Na jeje łożu hromada draſty a ſchatow leżeſche. Wona ßama, każ bě widźecź, hižo dołho w łożu lěhała njeběſche. Wudowa bě 70 lět ſtara; dokelž běſche wudawaka, ſo je ji najwjetſcha nuſa, bě ſ měſchcańſkeje khudoby jałmożnu doſtawała.

* W podkopkach pola Bernburga chzyſchtaj dwaj hewjerjej někotre ſmjerſke dynamitowe patrony roſtacź; duż je na kruchu blacha nad benzinowej lampu wohrěwaſchtaj. Na jene dobo patrony bubotajo roſbuchnuchu; hewjerjej buſchtaj poraženaj a ßo cźeżzy mjeſwoczi ſraniſchtaj.

* Wjeßnjan we wokolnoſcźi Elbinga w nowinach wo wulkim ſapuſcźenju cźitaſche, kotreż je pſched krótkim wulka woda w krajinje pſchi rězy Ruhr naczińika. Na to ſpominajo, kak ſlě je ßo jim pſchi wulkej wodźe w naleczu 1888 ſeſchło, ßo ſe żonu ſrěcźa, ſo chzetaj powodźenym draſtu a něſchto pjenjes póßłacź. Żona ſ kſchinje a khamora ſpyta, ſchtoż draſty ßami njetrjebachu. Na poßledk hiſchcźe tſi koſchle pſchinjeße, kotreż bě w ßwojim cźaßu doſtała, hdźeż běſche pola

nich wulka woda była, a hdyž běchu so sa jich krajinu po zykym kraju dary składowake. Jeje najstarschi syn běsche w tychle koschlach pokhodźił; nětko pak běsche pola wojakow, hdyž koschle dostawasche. Duž je njetrjebachu. Žona koschle s drastu a pjenjesami do brěmjeschka sawali a brěmjeschko schokcźe do makeje wjesti pósłachu, kotraž běsche so w nowinach jako wožebje potrjebna mjenowaka. Brěmjeschko dostawschi schołta też te tśi koschle s njeho wuwali a so hnydom dohlada, so su koschle na jeho koschle zyle podobne; też wulki cźerwjeny pißmik, kiž bě do nich wuschity, bě zyle tajki, kajkež w swojich koschlach měješe. Wón žonu sawoła, a ta na měscźe spósna, so su tamne tśi koschle, kotrež bě wona w měrzu 1888 sa powodźenych do Elbinga pósłała. Duž běchu so s rjanej danju wrócźiłe.

* Muž se wšy Zerniki pola Wongrowitza wóndano dopołdnja do Janowitza na sudnistwo wosjewicź dźěsche, so je so jemu dźěcźo narodźiło. Dokelž chzysche pschi tejle składnoscźi wschelake kupowacź, sebi 15 toler pjenjes sobu wsa. Nakupowawschi, schtož trjebaśche, druheho muža se swojeje wšy setka a s nim domoj dźěsche. Shoniwschi, so ma wón pjenjesy pschi sebi, jemu tutón duzy po pucźu jeho kij, kiž běsche se żelesom wobbity a měješe żelesny kónczk, s rukow wutorže, jeho s kijom sarasy a jemu s nim mnohe rany do hłowy a do żiwota nakała. Na to rubjeżnik cźěko schkórnje a kholowy wusu, swojemu woporej 5 mk. 25 np., kotrež hischcźe pschi nim nadeńdźe, sebra a potom cźeknu. Hdyž běchu cźěko namakali, dźěkawi ludźo, kotsiž běchu mužow hromadźe domoj hicź widźeli, mordarja pytacź dźěchu a jeho też doßażechu; duž jeho hnydom sajachu.

* W Gebweilerje w Hornim Elsaßu lětża 20. novembra rano 20lětnu holzu w jeje komorje skónzowanu namakachu; cźěko měješe wschelake rany do hłowy a do schije, a krk běsche pscherěsnjeny. Mordarstwa dla hnydom na 26 lět stareho listynoscherja tukachu, kotryž bě s holzu khodźił. Wón s wopředka přejesche, potom pak so njeskutka wusna a powjedasche, so je pokdra lěta s holzu khodźił, potom pak je so s druhej sesnał, duž je so prěnischeje wotrjez chzył, wón je ji to prajił, a so sebi ju sa żonu njewosmje; holza pak jeho puschcźicź chzyła njeje; 19. nov. wjeczor je hischcźe ras pola njeje pobył a nimale liter cźerwjeneho wina wupił, hdyž je wokoło poknozy domoj hicź chzył, je jeho holza wobjała, prajiży, so jeho njepuschcźi, doniž ji żeńtwu njeślubi; wón je so ji s rukow wuwinuł, ale wona je jeho saßo pschimnuła, na cžož je so roshněwał, nóż s blida wsał a s nim do njeje kakał; pschi tym wjazy wjedźał njeje, schto cźini, a je skónczńje domoj běżał. Nasajtra rano listynoscheŕ do holzyneho bydła pschińdźe a w korczmje żortowasche, najskerje teho dla, so bychu sebi na njeho njemyślili. Hdyž jeho sajachu, ani pschi napohladźe cźěła, ani pschi sudniskim jednanju mordaŕ ani próschka roskaty njebě. So je, dokelž chzysche so s druhej woženicź, holzu skónzował, so by so jeje pjenjes mozował, jemu dopokasacź njemóżachu. Duž jeho pschißażny sud w Kolmarje jenož k jastwu na 5 lět saßudźi.

* S Wechty so pische: Tudy je 90 lět stara skużobna dźowka, kotraž je 66 lět pospochi pola jeneho knjeżstwa skużika, wumrěła, swoje samoženje — 6000 toler — dobrocźelskim wustawam wotkasawschi.

* W italskim měscźe Bari su 200 paduchow, rubjeżnikow a druhich njekraßnikow na dobo sajeli a sadźili. Wschitzy su hischcźe młodźi, s dźěła jara młodźi. Dokelž żana sudniska jstwa wulka doscź njeje, směje so sudniske jednanje w starej zyrkwi.

* Blisko hórskeje wjesti w Italskej psched krótkim 17lětna pastyrka wowzy paßesche. Na jene dobo wjelk na nju pschicźěri a ju hrabnu. S krótka rossudźena holza wjelka wottschaße a někotre krocźele wrócźo do hrjebje skocźi, s wotkel s wulkimi pólnymi kamjenjemi do njeho mjetacź poca. Duž ji wjelk na schiju njemóżesche; haj ji so radźi, so jeho cźeżzy do hłowy srani. Nětko prawje wulki kamjeń wsa a jón s tajkej mozu do wjelka schwyrnu, so jeho porasy. Na to se swojeje khowanki wuskocźi a swěrisko dorasy. Wjeżnjenjo swoju smužitu pastyrku w dobycźerskim cźahu do wšy dowjedźechu.

* Łódź „Marie" s Elsfletha w Oldenburgskej psched krótkim wschu rosraženu do irskeho mórskeho pschistawa Queenstown pschiwjesechu. Kapitan běsche morwy, tśo łódźniży běchu cźeżzy khori, cźi drusy hłodu stradani, dokelž żaneje zyroby njemějachu. Łódź bě lětża 6. junija s nawjecźorneje Ameriki wotjěła a zeberowe drjewo do Bremena wjesesche. Dokelž ju napscheczne wětry duzy po pucźu dołho sadźerżachu, zyroba rědka bycź pocża; duž łódźniży mjenje dostawachu. Na poßledk běchu tak wožłabnuli, so móżachu łódź lěbma hischcźe naprawjecź. Skónczńje někajku italsku łódź wuhladachu, kotraž k nim pschijědźe a jich s zyrobu sastara. Pschi tym pak łódźi w hromadu praßnuschtej, a łódź „Marie" so rosrasy. Tajku ju někajka parna łódź blisko irskeho mórskeho pobrjoha nadeńdźe a ju do Queenstowna dowjese.

* 10. dezembra wjecźor pósť, kiž s města Girgenti do města Sciacca na kupje Siziliskej jěsdźi, s tśjómi pucźowarjemi s města Girgenti wotjědźe. Dokelž je na tejle kupje kaž s zyła w Italskej wjele rubjeżnikow, s póstom stajnje dwaj żandarmaj sobu jěsdźitaj. Spomnjeny wjecźor běsche syma, a deschcź so lijesche; duž żandarmaj pschi pohoncźu njeßedźeschtaj kaž hewak, ale běschtaj so sobu do wosa synułoj a sedźo wußłoj. Bórsy po poknozy blisko makeje wjesti na jene dobo někotsi rubjeżnizy wós sadźerżachu a wschitzy na dobo tśělichu. Pohoncź, kiž běsche sdrěmnuł byk, do hłowy tśěleny s wosa dele padźe. Mjes tym so běchu cźi, kiž we wosu sedźachu, tśělenje skyscho wotzucźili, rubjeżnizy wós wobstupichu. Hischcźe pok sasparny jedyn teju żandarmow k woknu stupi a chzysche tśělecź; lěbma běsche hłowu s woknom won sunuł, jeho do hłowy tśělichu, so běsche na měscźe morwy. Jeho towarsch běsche wobhladniwischi a s tym sebi a pucźowarjam żiwjenje sdźerża. Wón w cźmowym kucźe w wosu stejo wosta, hotowy tśělicź. Hdyž nětko dwaj rubjeżnikaj s revolvrom w rukomaj wosowe durje wotewrischtaj, żandarm tśěli, prěnjeho satśěli a druheho cźeżzy rani. Duž so drusy rubjeżnizy nabojachu a roscźěkachu; żandarm hischcźe někotre kulki sa nimi póßła. Satśěleny rubjeżnik běsche stary skóstnik, kotrehoż hakle běchu psched krótkim s khostarnje puschcźili, hdyž je 22 lět sa sobu sedźał. Satśěleneho żandarma je město Girgenti na swoje pjenjesy s wulkej pychu khowacź dało. Zyła cźrjóda żandarmow po krajinje roscźěkanych rubjeżnikow pyta.

* Wěsty Jenatski s ruskeho města Ssamara je salubił, so se swojej trójku (— do wosa tśi konje porno sebi sapschehnjene —) se Ssamary do Parisa dojědźe. Někajki Jendźelcźan, kiž jemu to wěricź nochzysche, je 20,000 rublow pschecźiwo njemu sadźił, kotrež Rußa dobudźe, jeli so swój skutk dokonja. Nětko je Jenatski se swojej trójku dawno hižo duzy po pucźu a psched krótkim psches Kijew pschijědźe. Dobre 1800 kilometrow hacź do tehole města běsche sa 50 dnjow dojěł; hacź do Parisa měješe hischcźe 30 dnjow jěcź. Jeho konje derje du, běchu cźiłe a strowe, a wowß jim skodźesche. Jenatski wschědnje 50 abo 70 kilometrow jědźe, rano wot 8 hacź popołdnju do 4 abo 6 hodźin pospochi, sa tym hacź je pucź hubjena abo dobra. Jendźelcźan pucźowarja s wocźow njepuschcźi a je někotrych agentow sa nim póßłał, kotsiž skradźu sa nim sledźa.

* Brasilski millionar, baron Fereau, běsche jara skupy w snadnych wězach, ale, hdyž so wo wulki pjenjes jednasche, na pjenjesy njehladasche. Pincźnikam żenje ani kroschka njepschida; duž jemu mjes pincźnikami a skużobnikami w hoscźenzach města Rio de Janeiro nichtó dobry njebě. Psched krótkim bohacźk w jenym tamnischim hoscźenzu dopołdnja swacźesche a sebi jědź, kajkuž bě runje pojědł, s nowa skasa. „Knjes barono", schibały pincźnik k njemu praji, „pola naß so ta sama jědź dwójzy njedawa". — „Jo?" baron rjeknu, staże a so wotßali. Sa dźesacź minutow saßo pschińdźe, tamneho pincźnika saßo sawoła a k njemu dźesche: „Ja sym tónle hoscźenz runje kupił a sym tu nětko s knjesom. Dokelž widźu, so hoscźom tak njepoßkużujecźe, kaž sebi żadaju, na měscźe swoju skużbu wopuschcźicźe! Dźicźe swoje pucźe!" Na to druheho pincźnika sawoła a sebi tamnu jědź s nowa skasa.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu po hodźoch rano w 7 hodźinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodźin serbske prědowanje a pschipołdnju w 12 hodź. serbski nyschpor.

Nowe lěto budźe rano w 7 hodźinach serbska spowjedź, 1/2 9 hodźin serbske prědowanje a pschipołdnju w 12 hodźinach serbski nyschpor.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Elsa Gertruda, Jaroměra Augusta Hartmanna, khěžerja a pjekarskeho mischtra pod hrodom, dź. — Jurij Max, Handrija Wudowenza, pohoncźa na Židowje, ß. — Emma Lejna, njemandź. dź. na Židowje. — Ernst Pawoł, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeći:

Dźeń 17. dezembra: Emil Pawoł, njemandź. ß. na Židowje, 20 dnjow. — 19. Elsa Gertruda, Jaroměra Augusta Hartmanna, khěžerja a pjekarskeho mischtra pod hrodom, dź., 13 dnjow. — Marja Erdmutha Kubizez, njebo Jana Bohuwěra Nowaka, fabrikarja na Židowje, wudowa, 72 lět 11 měßazow 1 dźeń. — 20. Marja Winklerez, njebo Jana Cźecha, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 77 lět 7 měßazow 25 dnjow. — Korla Hermann, Korle Augusta Vogta, żelesniskeho dźěłacźerja w Tśělanach, ß., 5 měßazow 9 dnjow. — 21. Korla Max, Augusta Mróska, fabrikarja na Židowje, ß., 4 měßazy 19 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2192 měchow.		W Budyšchinje 20 dezembra 1890				W Lubiju 24. dezembra 1890			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšenza	běla	10	—	10	18	9	59	10	—
„	žołta	9	41	9	59	9	18	9	56
Rožka		8	69	8	88	8	56	8	75
Jačmjeń		7	86	8	29	7	67	8	17
Wowš	50 kilogr.	6	50	6	90	6	50	6	90
Hroch		8	89	10	97	10	14	10	83
Woka		9	17	9	44	8	75	9	44
Jahły		14	—	17	—	13	50	15	50
Hejduška		18	—	18	50	16	50	17	50
Bérny		2	20	2	50	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	1	19	2	20
Pšeničžna muka	50 „	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 „	9	50	15	—	—	—	—	—
Sžyno	50 „	2	80	3	—	2	20	2	60
Sžłóma	600 „	17	—	22	—	16	—	19	—
Proßata 655 schtuk, schtuka		7	—	18	—				
Pšeničžne wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	7	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšenza (běla) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np., pšenza (žołta) wot 9 hr. 41 np. hač 9 hr. 56 np.; rožka wot 8 hr 75 np. hač 8 hr. 91 np.; jačmjeń wot 8 hr. 4 np. hač 8 hr. 21 np.; wowš wot 6 hr. 80 np hač 7 hr. — np.

Dražďžanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 70—75 mk., 2. družiny 66—70, 3. družiny 25 po 100 puntach rělneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1 družiny 55—65 np. 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 26. dezembra: Mohłojte.

Deski na pschedań.

Se ßwobodneje ruki ßu ſa hotowe pjenjesy na pschedań

ßuche khójnowe tramy a **deski, blidarſka** a **twarſka twora,**

w pschihódnych rosměrach po małych a wulkich dźělbach.

Skład: w czornych khójnach na Łupjanſkim revěrje a pola rěſaka w Łomſku.

Bliſche wukaſuje revěrſki hajnik **Pjech** w Lipiczu pola Minakała.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija w Minakale.

Sarjadniſtwo rěſaka w Běłym Khołmzu pola Łaſa ma na ſkładze **ßuche deſki** we wſchěch tokſtoſczach a płaczišnach, teho runja **tſěſchne** a **płotowe łaty.**

Bergwitz, wyſchſchi hajnik.

3 pſchi mjaßowych jědkach.

R. Hennig

porucza

ſofy, ſtoły, matrazy, zyke garnitury po jara tunich płaczišnach.

Tapezěrowanje, kładženje tepichow, pſchedźěłanje też ſwonka doma, gardinowe dekorazije, najrjeńſcho a najtuńſcho.

Gardinowe žerdźe, roſety, dźerżele, vitražowa patentowa pſchiprawa, najtuńſche wudźěłanje reſtawraziſkich ławkow kóždeje družiny, wupyſchenje ſalow pſchi ßwjedźenjach ßo derje wuwjedźe.

Jara praktiſke **warjeńſke maſchiny, wuhlowe kaſchcze, wohrjewanſke bleſche, wośn, khomotowe, ručzne** a **dybſaežne latarnje, dźěczaze hrajki** a **pychu na božodźěſczowy ſchtom** porucza

Hermann Rachlitz w Budyšchinje

na žitnej haßy 10 a na Hoſchiz haßy 24.

Jabłukowe kißało

najlěpſche k ßołotwi a k kładženju ßadu liter po 20 np., teho runja

jabłuko-winowy napoj

bleſchu po 45 np., dale **jabłukowe wino, jahodkowe wino, jeſchezate limonady** a **mineralne wody** porucza

Hornjołužiſka tłóczerńja ßadu

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na ſadnjej bohatej haßy 3.

Nowolětne kharty,

khutne a wjeßołe, w kraßnych nowoſczach porucza w wulkim wubjerku tunjo

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Hermann Darschau w Budyšchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

czišło 1 na ſchuleŕſkej haßy czišło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuńiſchej hač k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedjena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczišny!

T. Albert na hornczeŕſkej haßy 13

porucza ßwój ſkład **ſofow** a **matrazow,** też **ložow** w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje, pſchi butrowych wikach.

Ꝑ'dla ßwojich wubjernych družinow **dwójnych likěrow, jako rózowy, khějzorowych, hońtwjeŕſkich** a **ſelowych likěrow ſa žołdk** poruczam ßwój **derje czišczeny palenz czišło I a czišło II** w czwizach a po měrje, kaž też ßwój **Budyſki naturſki khimjelczkowy palenz,** liter po 40 np.

Adolf Rämsch.

Moje khlamy wot lěta 1868 wobſteja.

Awkzija.

Pſchichodnu **njedźelu** 28 **dez. t. l.** w 2 hodźinomaj ma ßo w Rabozach czišło 9 2 kſchini, 1 khamor, 1 wodowa ſchtanda, 1 poßleſchczo a 1 mantel a wſchelaka žonjaza draſta ſa hnydom hotowe pjenjesy pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejiczeŕ.

Proßata na pſchedań.

Młode ßwinje Yorkſhireſkeje a Berkſhireſkeje raßy, kotrež ßo lohko wukormja a ručze roſtu, ßu pſchezo na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a w **Pſchiwczizach**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je po ručzamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6

ſi hoſej

wot najtuńiſchich hač do najdrózſchich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy

Cziſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Jerje

wulke a tuczne,

ſchtuku po 3, 4, 5 a 6 np., porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſczu 8.

Mloko

w najwjetſchich a najmjeńſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczišnje ſtajnje kupuje

parna mlokarńja Otty Eversa

w Małych Debrzezach.

Koſaze koże

kaž wſchě druhe ßyre koże kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Guſtav Naucke.

S dobom poruczam ßwój wulkotny ſkład **kožow** bjes molow po najtuńiſchich płaczišnach, kaž też ßo wſchě družiny ßyrych kožow derje a tunjo wobdźěłaju.

Koſaze, czelaze, ſajecze, kocze, tkhórjaze, kunjaze, korniklowe a wſchě druhe družiny kožow pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

na žitnych wikach.

Sajecze, koſaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) koże kupuje a najwyſchſche płaczišny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kóžkaŕ

na ſwonkownej lawſkej haßy 18

w Budyšchinje.

Łojowe mydło

ſtary ſbytk, rjane ßuche, hiſchcże ſa tunju płaćiſnu punt po 25 np. porucza **Moritz Leßmann**
6 na bohatej haßy 6.

Grunwald

woprawdźity ſelowy hórki palenz, najlěpſchi ßrědk pſche wſchě wobcežnoſcże żołdka a delnjeho żiwota, porucza liter po 90 np.

Hermann Benſch
naßlědnik **G. Magera**
na garbarſkej haßy.

Nowe

turkowſke ßlowki

porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćiſnach.

Rajß

jara rjany a wulkoſornaty,
punt po 16 np.,
zentnar po 15 mk.,
jako něſchto jara tunje porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.,
mandel po 40 a 50 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Nowe jerje

rjane wulke,
3 ſchtuk po 10 np.,
mandel po 50 np.,
porucza

Adolf Rämsch.

Khoſej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach **a** po najtuniſchich płaćiſnach porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke źórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala **na bohatej haßy 28.**

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. decembra** wječor ze započatkom 7 hodźin **wobradźeński wječor.** Štóž ma mysle, so při wobradźenju wobdźělić, chcył dar, nic mjenje 75 np. płaćacy, dobroćiwje sobu přinjeſć.

Předsydstwo.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Małym Wjelkowje ſměje 3 kralow, **wutoru 6. januara,** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.
Pſchedßydſtwo.

Sserbſke ratarſke towarſtwo w Scheſchowje ſměje **ſchtwórtk 8. januara 1891** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymž budże knjes direktor **Brugger** ſ Budyſchina wo płahowanſkich bykach pſchednoſchecź.
Pſchedßydſtwo.

Nowoletne khartki

w wulkim wubjerku porucza

E. Rafeld na kotołſkej haßy 30
knihiwjaſarnja a pſchedawarnja papjery.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7 porucza dwajłóhćowſki **běły płat ſa cželedź** ßylnu tworu, ſtary łóhć po 38 [illegible] np.

Hamburgſko-amerikanſke paketojeſdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna
a póſtſka parokłódźna jěſba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěſba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Merika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy čzo. 10 po 2 ſkhodomaj.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Wubjernu ſchokoladu, punt hižo po 1 mk. a drózſchu, **kakao vero w kuſkach,** kuſk na ſchalku doßaha,
kakao,
ff. vanillu,
kakaowy thej,
thej atd.

porucza

Alwin Schrader
konditornja
na ſwonkownej lawſkej drózy.

Deſtilazija

Schieſchki a Rjeczki

porucza wſchě proſte a dwójne

palenzy

po jara tunich płaćiſnach a ſnatych najlěpſchich kajkoſczach.

Runklizu truhaza maſchina, nowa a hiſchcże derje ſdźerżana, je tunjo na pſchedań w kowarni w **Scheſchowje.**

W wudawarni „Sserb. Now." ßu dóſtacź: **Sſerbſke kmótſjaze liſty.**

3 na wulkej bratrowſkej haßy 3.

Dźělba hońtwinſkich lazow, ſokow, ſpódnich kholowow, dźěłaczerſkich wobleczenjow a dobra noſchena draſta je tunjo na pſchedań w pſchedawarni ſtarych wězow

G. Bickela.

Majßowy ſchrót

najlěpſchi, zentnar po 7 mk. 50 np., porucza

kralowy mlyn w Delnjej Kinje.

Dźěłaczerſke ßwójby

ßo wot noweho lěta do trajneho a ßo derje płaćazeho dźěła pytaju. Jenoż dźěławi, ſtrójſbi a ródni ludźo njech ßo ſamolwja. Někotre pſchecźelne a wobſchěrne wobydlenja ßu hiſchcże wotedacź. Třěbne běrniſchczo ßo darmo dawa.

F. Reuter, papowa fabrika
w Nowej Wßy nad Sprewju.

Wucźobnik ßo pyta.

Do naſchich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamow móże ßyn ßerbſkeju ſtarſcheju do wucźby ſtupicź.

Ginzel a Ritſcher.

Najlěpſche a najkmanſche **maſchiny ſa kucheń a hoſpodarſtwo** nowſcheho cźaßa, kaž tež najwjetſchi wubjerk **worzlowych tworow** najproſcźiſche a najwoßebniſche namakaſch jenoż w nožerni a parnej tocźerni **Oskara Buttera**
pſchi žitnych wikach cźiſko 2.

Pſchiſpomnjenje: **Britwje** a **nožizy** ßo tam derje tocźa a wſchě wuporjedźenja, do tocźerſtwa ßłuſchaze, ßo derje a tunjo wobſtaraju.

Podpiſanaj ſ tutym kóždeho warnujetaj, hoſpodarſkemu pomocznikej **Janej Lipicźej** w Komorowje pola Rakez něſchto pożcźicź, dokelž na žane waſchnje ſa njeho niczo wjazy njeſapłacźitaj. Teho runja k wjedźenju dawataj, ſo kóždeho, kiž wot mjenowaneho Lipicźa něſchto pſchiwoſmje, njech ßu to draſta, hoſpodarſka nadoba abo zyroba, wobſkorźitaj.

Marja Lipicźej a
Jurij Schibak.

Wſchitkim wyßokocźeſcźenym knjeſam, kotſiž ßu redakziju „Sserb. Nowin" ſ dopißami w ſańdźenym lěcźe dobroćiwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſchi dźak a pſcheje jim, kaž tež wſchitkim cźeſcźenym cźitarjam a cźitarkam „Sserbſkich Nowin":

Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe lěto!
W Budyſchinje.

Redakzija „Sserbſkich Nowin".